شىنجاڭ يىلنامىسى

١٩٩٥

شىنجاڭ ئۇيغۇرئاپتونوم رايونلۇق تەزكىرە كومىتېتى

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

يىپەك يولىغا مۇھەببەت

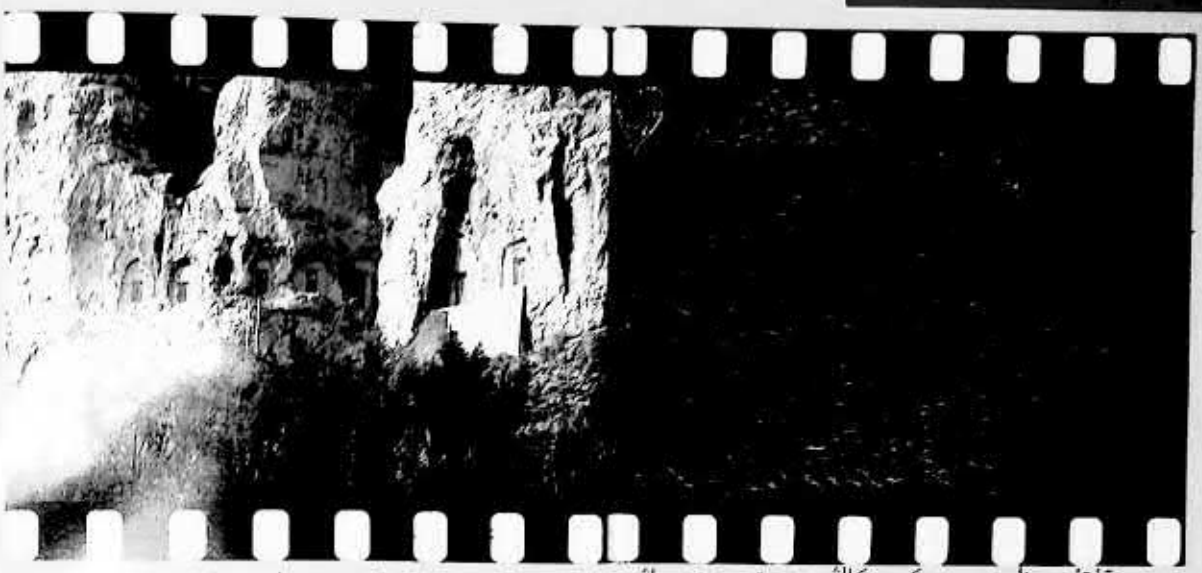

قۇتۇبى ناھىيىسىدىكى كاڭ جەمەتىنىڭ تاشقوۋۇقتىكى زەكەرگە چوقۇنۇش ئىبادىلەنگەن قىياتاش رەسىملىرى.

بايدىكى قىزىل مىڭئۇي

ئۇيغۇر قىزچاق

جاۋ جۇنئەن فوتوسى

ئۇيغۇرلار ئىچىدىكى ئۇزۇن ئۆمۈر كۆرۈش چولپىنى

خېجىڭ ناھىيىسى چاۋخۇ جىلغىسىدىن بۇنىڭدىن 3000 يىلدىن 2500 يىلغىچە ئىلگىرىكى قەدىمكى قەبرىلەر تېپىلدى . بۇنىڭ ئىچىدە تەتۇر ئۇچ بۇلۇڭ سىزىقلىق چۆگۈلۈمە كاتەكچەشەكىللىك رەڭدار كومزەك (ئەمىنىيە - يېغىلىق دەۋرى) ۋە بۇدۇر سىزىقلىق مىس ئەينەك (شەرقىي خەن دەۋرى) بار . جى شياۋشەن فوتو

تەھرىر ئىلاۋىسى

1. «شىنجاڭ يىلنامىسى» ئۇنىۋېرسال بەرلىك يىلنامە بولۇپ، 1985 - يىلدىن باشلاپ نەشر قىلىنىپ كەلدى. ئۇ، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ سىياسىي، ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي جەھەتلەردىكى ئاساسىي قىياپىتى ۋە تەرەققىيات ئەھۋالىنى ئومۇميۈزلۈك، سىستېمىلىق، ئېنىق تونۇشتۇرۇشنى ئاساسىي مەقسەت قىلىدۇ. شىنجاڭنىڭ جەمئىيەت مۇقىملىقى، ئىگىلىكنىڭ گۈللىنىشى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، شىنجاڭنىڭ ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ئىشلىرى ئۈچۈن، شۇنداقلا كەڭ كىتابخانلار ئۈچۈن خىزمەت قىلىدۇ.

2. «شىنجاڭ يىلنامىسى (1992)» دا شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ 1991 - يىل 1 - ئايدىن 12 - ئايغىچە ھەر قايسى ساھە ۋە كەسىپلەردە ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى مەركەز قىلغان ھالدا تۇنەرەش، ياخشىلاش ۋە ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش جەريانىدا قولغا كەلتۈرگەن يېڭى نەتىجىلىرى، يېڭى تەرەققىياتى سىستېمىلىق ئەكس ئەتتۈرۈلدى؛ شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئۇنىڭغا بىر قىسىم مۇھىم ھۇججەتلەر ۋە مەخسۇس ماقالىلەر بېسىلدى، شىنجاڭنىڭ ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ئىشلىرى ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىياتى جەريانىدىكى چوڭقۇر قاتلاملىق مەسىلىلەر ئوستىدە ئىزدىنىلدى. بۇ، شىنجاڭنى تونۇش، چۈشىنىش ۋە تەتقىق قىلىشتىكى چوڭ تېمىتىكى ماتېرىيال خاراكتېرلىك قورال كىتاب.

3. «شىنجاڭ يىلنامىسى (1992)» نىڭ ئومۇمىي قۇرۇلمىسى بەزى جەھەتتىن تەڭشەلدى. بۇنىڭدا تۈرلەرگە ئايرىشنى تېخىمۇ ئىلمىيلەشتۈرۈپ، شىنجاڭنىڭ ئوبيېكتىپ ئەھۋالىيىتىنىمۇ ئەكس ئەتتۈرۈش، شىنجاڭنىڭ بەرلىك ئالاھىدىلىكىنىمۇ گەۋدىلەندۈرۈش مەقسەت قىلىندى. پۈتۈن كىتاب 28 تۈرگە ئايرىلدى: (1) ئالاھىدە ماقالىلەر؛ (2) بەرلىك قانۇن - نىزاملار؛ (3) ئومۇمىي ئەھۋال. چوڭ ئىشلار؛ (4) سىياسەت؛ (5) جامائەت خەۋپسىزلىكى، ئەدلىيە؛ (6) ئامما‌ۋى تەشكىلاتلار؛ (7) ھەربىي ئىشلار؛ (8) ئۇنىۋېرسال ئىگىلىك؛ (9) ئىقتىسادنى نازارەت قىلىش ۋە باشقۇرۇش؛ (10) پۇل مۇئامىلىسى؛ (11) پېنسىيە ئىگىلىكى؛ (12) سانائەت؛ (13) قاتناش. پوچتا - تېلېگراف؛ (14) قۇرۇلۇش. مۇھەندىسلىك ئاسراش. كارتوگرافىيە؛ (15) سودا؛ (16) گېئولوگىيە. يەر تەۋرەش. ھاۋارايى؛ (17) ئىلىم - پەن؛ (18) ماتارىپ؛ (19) مەدەنىيەت. تارىخىپچىلىق؛ (20) ئاخبارات. نەشرىياتچىلىق؛ (21) رادىئو. كىنو. تېلېۋىزىيە؛ (22) سەھىيە. تىببىي دورىگەرلىك؛ (23) تەنتەربىيە؛ (24) مىللەت؛ (25) ئىجتىمائىيەت؛ (26) ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە ناھىيىلەر قۇرۇلۇشى؛ (27) ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى؛ (28) شەخسلەر.

4. «شىنجاڭ يىلنامىسى (1992)» قىسىملار بىرلىك قىلىنىپ، تارماق ۋە ماقالىدىن تەركىب تاپتى. ماقالە مەزكۇر يىلنامىنىڭ ئاساسىي ئىپادىلەش شەكلى قىلىندى. ماقالىنىڭ ماۋزۇسى قارا ھەرپ بىلەن بېرىلدى. ئۇيغۇرچە يىلنامىدا بەزى جايلار قىسقارتىۋېتىلدى.

5. «شىنجاڭ يىلنامىسى (1992)» دىكى ستاتىستىكىلىق ماتېرىياللاردا شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ 1991 - يىللىق خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات توغرىسىدىكى ستاتىستىكىلىق ئاخباراتىدىكى ستاتىستىكىلىق سان ئاساس قىلىندى. ئوخشاش بولمىغان جايلاردا ستاتىستىكىلىق مەلۇماتنىڭ كېلىش مەنبەسى ئىزاھلاپ ئۆتۈلدى.

6. «شىنجاڭ يىلنامىسى (1992)» دا سابىق سوۋېت ئىتتىپاقى ۋە ئۇنىڭ ھەرقايسى جۇمھۇرىيەتلىرىنىڭ نامى، تارىخىي پاكىتلارغا ھۆرمەت قىلىش ئاساسىدا، سوۋېت ئىتتىپاقى پارچىلىنىشتىن بۇرۇن يۈز بەرگەن ئىشلارغا ئاساسەن بۇرۇنقى نامى بىلەن ئاتالدى، سوۋېت ئىتتىپاقى پارچىلانغاندىن كېيىن يۈز بەرگەن ئىشلاردا ھازىرقى نامى قوللىنىلدى.

7. «شىنجاڭ يىلنامىسى (1992)» دىكى «مىللىي» دېگەن سۆز، ئاساسەن خەنزۇلاردىن باشقا ئاز سانلىق مىللەتلەرنى كۆرسىتىدۇ.

8. «شىنجاڭ يىلنامىسى (1992)» غا كىرگۈزۈلگەن ماقالىلەرنى ماقالىلەرنىڭ ئاپتونوم رايونىدىكى ھەرقايسى تارماقلار، ئىدارىلەر، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەر كۆرسەتكەن ماقالە يازغۇچىلار (ئۇيغۇشتۇرغۇچىلار) مۇناسىۋەتلىك خادىملارنى ياكى كەسپىي خادىملارنى ئۇيغۇشتۇرۇش بىلەن تەييارلىغان. ئىشلىتىلگەن ماتېرىيال ۋە سانلىق مەلۇماتلار مۇناسىۋەتلىك مەسئۇل تارماقلارنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتكەن.

1992 - يىل 11 - ئاي

مۇندەرىجە

ئالاھىدە ماقالىلەر

پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشيەنىنى ئومۇميۈزلۈك ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئىنتىپاقلىقنى كۈچەيتىپ، مۇقىم لىقنى ساقلاپ، تۈزلۈك خىزمەتلەرنى پۈختا ھالدا ياخشى ئىشلەيلى
— 1992 - يىل 2 - ئاينىڭ 24 - كۈنى ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 3 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىدا بېرىلگەن دوكلات (قىسقارتىلمىسى) ..... سۇڭ خەنلىڭ 1

ھۆكۈمەت خىزمىتىدىن دوكلات (قىسقارتىلمىسى)
— 1992 - يىل 3 - ئاينىڭ 1 - كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 5 - يىغىنىدا بېرىلگەن ..... تۇمۇر داۋامەت 17

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش قەدىمىنى تېزلىتىپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى تېز راۋاجلاندۇرۇش توغرىسىدىكى قارارى (1992 - يىل 3 - ئاينىڭ 11 - كۈنى) 46

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ 1991 - يىللىق خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات توغرىسىدىكى ستاتىستىكىلىق ئاخباراتى 58

يەرلىك قانۇن - نىزاملار

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «شەھەر پىلانلاش قانۇنى»نى يولغا قويۇش چارىسى 74
شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىنىڭ تەشكىلىي قانۇنى (سىناق نۇسخىسى)»نى يولغا قويۇش چارىسى 83
شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش قانۇنى»نى يولغا قويۇش چارىسى.... 89
شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ نەشرىنى مەنئى قىلىش نىزامى 98

ئومۇمىي ئەھۋال. چوڭ ئىشلار

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 101
قوشۇمچە 1: شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىدىكى ھەر دەرىجىلىك مەمۇرىي ئورگانلارنىڭ تەسىس قىلىنىش جەدۋىلى (1991) 110

قوشۇمچە 2 : 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى نوپۇسنىڭ تارقىلىش ۋە مىللىي تەركىب جەدۋىلى 114
1991 - يىلدىكى چوڭ ئىشلار 118
مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېن شىنجاڭنى كۆزدىن كەچۈردى 133

سىياسەت

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن شۇجىلىرى، دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى، بۈ
ش‌كاتىپ، مۇئاۋىن باش كاتىپلىرىنىڭ ئىسىملىكى 138
ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن
شۇجىلىرى، دائىمىي كومىتېت ئەزالىرىنىڭ قىسقىچە تەرجىمھالى 138
جۇڭگو كومموپىستىك پارتىيىسى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيى 143
ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ 1 - ئومۇمىي يىغىنى 145
ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ 16 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى..... 146
ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ 17 - ئومۇمىي يىغىنى 147
ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى 147
ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ 2 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى ... 148
ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى قارارى.. 149
قارارلار 150
ئۇقتۇرۇشلار 150
تەستىقلاپ تارقىتىلغان دوكلاتلار 151
پارتىيە قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى خاتىرىلەش پائالىيەتلىرى 152
ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئىلغار ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرى، مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزا
لىرى ۋە مۇنەۋۋەر پارتىيە ئىشلىرى خىزمەتچىلىرىنى تەقدىرلىدى 153
ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم رەھبەرلىرى ئاساسىي قاتلامغا بېرىپ تەكشۈرۈپ تەنقىد قىلدى، ئىش
ئورنىغا بېرىپ ئىش بېجىردى 157
تەشكىلات خىزمىتى يىغىنى 159
كارخانىلاردىكى پارتىيە قۇرۇلۇشى خىزمىتى يىغىنى 160
«ئاپتونوم رايوننىڭ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلاردىكى ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەتنە ۋاقىتلىق
يولغا قويىدىغان نىزامى» ئېلان قىلىنىپ يولغا قويۇلدى 161
پارتىيە تەشكىلاتلىرى ۋە پارتىيە ئەزالىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 162
پارتىيەگە ئەزا قوبۇل قىلىش ئەھۋالى 162
پارتىيە ئەزالىرىنى تەربىيىلەش ئەھۋالى 162
«ئۇيغۇرلار» قاتارلىق ئۇچ كىتاب تەنقىد قىلىندى..... 163
پارتىيە ئەزالىرىغا «ئۇچ ئاساس» تەربىيىسى ئېلىپ بېرىلدى 165
خەلقئارا ۋەزىيەت ھەققىدىكى تەشۋىقات ۋە تەربىيە 166

دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلار، پارتىيە - گۇرۇھسىز زاتلارنىڭ سۆھبىتى، مەسلىھەتلىشىش يىغىنلىرى 166
ئاپتونوم رايون بويىچە بىرلىكسەپ، دىن ئىشلىرى، تەۋەنگە قارىتىلغان خىزمەت يىغىنى 168
بىرلىكسەپ بۆلۈمى باشلىقلىرىنىڭ سۆھبىتى يىغىنى 170
كادىرلار قوشۇنى ئەھۋالى 171
كادىرلارنىڭ باشقا جايلارغا ئالماشتۇرۇلۇش ئەھۋالى 172
كادىرلارنى تۆۋەنگە ئۆتۈپ چىنىقتۇرۇش خىزمىتى 173
ئاز سانلىق مىللەتتىن بولغان باشقۇرۇش خادىملىرىنى تەربىيىلەش ئەھۋالى 173
كادىرلار تەربىيىسى 173
مۇنەۋۋەر مۇتەخەسسىسلەرنى تاللاش، باشقۇرۇش ئەھۋالى 175
قوشۇمچە: ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىلى مۇكۆمەتتىن بېرىلىدىغان ئالاھىدە قوشۇمچە ياردەم پۇلىدىن پەھرىمەن بولىدىغان مۇنەۋۋەر مۇتەخەسسىسلەرنىڭ ئىسىملىكى 176
پېشقەدەم كادىرلار خىزمىتى 176
پارتىيە تارىخى خىزمىتى 177

ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتى

ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرىنىڭ ئىسىملىكى 178
يېڭىدىن سايلانغان مەسلىھەتچىلەر كومىتېتى مۇئاۋىن مۇدىرىنىڭ قىسقىچە تەرجىمىھالى 178
مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ 15 - ئومۇمىي يىغىنى 178
مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ 16 - ئومۇمىي يىغىنى 179
ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيىغا بەرگەن خىزمەت دوكلاتى 179
ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ 1 - ئومۇمىي يىغىنى 180
مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ 2 - ئومۇمىي يىغىنى 180

ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى

ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى رەھبەرلىرىنىڭ ئىسىملىكى 181
ئىنتىزام تەكشۈرۈش خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 181
ئىنتىزام تەكشۈرۈش خىزمىتى يىغىنى 183
قوشۇمچە: ئاپتونوم رايون بويىچە قىلغان ئىنتىزام تەكشۈرۈش تەشكىلاتلىرى ۋە مۇنەۋۋەر ئىنتىزام تەكشۈرۈش كادىرلىرىنىڭ ئىسىملىكى 184
ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ 12 ،، 13 - ئومۇمىي يىغىنلىرى 185
ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ 1 ،، 2 - ئومۇمىي يىغىنلىرى 186
ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى «ئىقتىسادىي پائالىيەتلەردىكى بەزى سىياسەتلەرنىڭ چەك - چېگرىسىنى ئايرىش توغرىسىدىكى پىكىر (سىناق نۇسخىسى)» نى ئېلان قىلدى 188

پارتىيە ئىستىلى ۋە پاكلىق قۇرۇلۇشى كەڭ كۆلەمدە تەكشۈرۈلدى 189
پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرىنىڭ ئىنتىزامغا، قانۇنغا خىلاپلىق قىلىپ شەخسىي ئۆي سېلىش مەسىلىسى ئېنىقلاندى 190
ۋىلايەت، نازارەت دەرىجىلىك 140 كادىرنىڭ شەخسىي ئۆي سېلىش مەسىلىسى پۈتۈنلەي ئېنىقلاندى 191

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى، مۇئاۋىن مۇدىرلىرى، باش كاتىپى، مۇئاۋىن باش كاتىپىنىڭ ئىسىملىكى 192
ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ يېڭىدىن سايلانغان مۇئاۋىن مۇدىرلىر نىڭ قىسقىچە تەرجىمھالى 192
ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 4 - يىغىنى 193
ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ يىغىنلىرى 195
خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىنىڭ پىكىرلىرىنىڭ بېجىرىلىش ئەھۋالى 200
مۇئاۋىن ۋېيىۋەنجالنىڭ سەپىردىن ئەزىزى شىنجاڭغا كېلىپ خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈردى 201
مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ئەزالىرىنىڭ كۆزدىن كەچۈرۈش پائالىيىتى ... 201
ۋەكىللەرنىڭ كۆزدىن كەچۈرۈش پائالىيىتى 203
ئاپتونوم رايون بويىچە تۆنجى نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتى مۇھاكىمە يىغىنى 207
ئوبلاستلىق، شەھەرلىك، ناھىيىلىك (رايونلۇق) خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتى قۇرۇلۇشىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 208
قېرىنداش ئۇلكىلىك، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرىدىن شىنجاڭغا تەكشۈرۈشكە كەلگەن ئۈمەك، گۇرۇپپىلار 209
ئىككى ئەسەر مەملىكەتلىك تۆنجى نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى تۈزۈمى تەشۋىق قىلىنغان ياخشى خەۋەرلەرنى باھالاشتا مۇكاپاتقا ئېرىشتى 212

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى

ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى، مۇئاۋىن رەئىسلىرى، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ باش كاتىپى، مۇئاۋىن باش كاتىپلىرى ۋە ھۆكۈمەت تەركىبىدىكىلەرنىڭ ئىسىملىكى 212
ئاپتونوم رايونىنىڭ يېڭىدىن سايلانغان مۇئاۋىن رەئىسلىرىنىڭ قىسقىچە تەرجىمھالى 213
ھۆكۈمەت پەرمانلىرى 214
قارار، بەلگىلىمىلەر 214
ئېلان 215
ئۇقتۇرۇشلار 215
تەستىقلاپ تارقىتىلغان دوكلاتلار 218
تەستىق جاۋابلار 220

تەپرىك تېلېگراممىلار 221
مەمۇرىي رايونلارغا ئايرىش جەھەتتىكى ئۆزگىرىشلەر 221
دۆلەت كومىسسارى چېن جۇنشياڭ شىنجاڭغا تەكشۈرۈشكە كەلدى 221
ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى ئاساسىي قانۇنىمىزغا بېرىلگەن تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى، ئىش ئورنىغا بېرىپ ئىش بېجىردى 223
ئوبلاست (شەھەر) باشلىقلىرى، ۋالىيلار يىغىنى 225
ئاساسىي قانۇنىمىز ھاكىمىيەت قۇرۇلۇشى 225
دۆلەت ئورگانلىرى ئىستىخان ئېلىش ئارقىلىق خىزمەتچىلەرنى تولۇقلىدى 226
مەسلىھەتچىلەر ئىشخانىسى ۋە تارىخ ـ مەدەنىيەت ساربىي خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 227
تەزكىرىچىلىك خىزمىتى 227
يەر نامىلىرى خىزمىتى 229

ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش

ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى، مۇئاۋىن رەئىسلىرى، باش كاتىپى، مۇئاۋىن باش كاتىپلىرىنىڭ ئىسىملىكى 229
ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشكە يېڭىدىن كۆچەيتىپ سايلانغان مۇئاۋىن رەئىسلەرنىڭ قىسقىچە تەرجىمھالى 230
سىياسىي كېڭەش ئاپتونوم رايونلۇق 6 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 4 ـ ئومۇمىي يىغىنى 231
سىياسىي كېڭەش ئاپتونوم رايونلۇق 6 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ يىغىنلىرى 232
سىياسىي كېڭەشنىڭ تەكلىپلەر خىزمىتى 233
ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 ـ بەش يىللىق پىلانى پروگراممىسىنى ئەملگە ئاشۇرۇش ھەققىدىكى بىرقانچە تەكلىپ 234
ناھىيە ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇش، مالىيە ئەھۋالىنى ياخشىلاش توغرىسىدىكى توققۇز ماددىلىق تەكلىپ 235
سىياسىي كېڭەش ئەزالىرى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ھاياتىي كۈچىنى ئاشۇرۇش ھەققىدە تەكلىپ بەردى 235
دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مۇتەخەسسىسلىرى بېزا ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇش ھەققىدە تەكلىپ بەردى 236
سىياسىي كېڭەش رەئىسلەر يىغىنى «ئاپتونوم رايون بويىچە زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى مەنئى قىلىش خىزمىتىنى يەنمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدا تەكلىپ»نى ئوتتۇرىغا قويدى 237
يۇقۇ توقۇمىچىلىق كارخانىلىرىنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش توغرىسىدىكى توققۇز ماددىلىق تەكلىپ 238
موڭغۇل ماتارىپىنى راۋاجلاندۇرۇش توغرىسىدىكى تەكشۈرۈش ۋە بۇ ھەقتە بېرىلگەن تەكلىپلەر 239
خەلق باشقۇرۇشىدىكى پەن ـ تېخنىكا كارخانىلىرىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى ئۈستىدىكى تەكشۈرۈش ۋە بۇھەقتە بېرىلگەن تەكلىپلەر 240

ئۇرۇمچى شىمگۇ دەريانىڭ بۇلغىنىش ئەھۋالى توغرىسىدىكى تەكشۈرۈش ۋە بۇ ھەقتە بېرىلگەن تەكلىپلەر 241
ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش رەھبەرلىرى ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك، ناھىيىلىك سىياسىي كېڭەشلەرنىڭ خىزمىتىنى كۈزدىن كەچۈردى 242
مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ كۈزدىن كەچۈرۈش ئۇسۇلى شىنجاڭدا خىزمەتلەرنى كۈزدىن كەچۈردى 242
سىياسىي كېڭەشنىڭ ئۇگىنىش ۋە تەكشۈرۈش ئۇسۇلى توت ئۇلكە، ئاپتونوم رايونغا ئۇگىنىش ۋە تەكشۈرۈشكە باردى 243
سىياسىي كېڭەشنىڭ ئۇگىنىش ۋە تەكشۈرۈش ئۇسۇلى ئالتە ئۇلكە ۋە شەھەرگە ئۇگىنىش ۋە تەكشۈرۈشكە باردى 243
قېرىنداش ئۇلكە، ئاپتونوم رايون، شەھەرلەرنىڭ سىياسىي كېڭەش تەكشۈرۈش ئۇسۇلى - گۇرۇپپىلىرى شىنجاڭغا تەكشۈرۈشكە كەلدى 244
«شىنجاڭ سىياسىي كېڭىشى گېزىتى» نەشر قىلىندى 245
تارىخ ماتېرىياللار خىزمىتى 245
داۋالاش تېخنىكىسى ئۇستىدە خالىسانە مەسلىھەت بېرىش مۇلازىمەتچىلىكى 246

دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلار ۋە سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى

دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلار ۋە سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى مەسئۇللىرىنىڭ ئىسىملىكى 246
گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى 247
دېموكراتىيە ئىتتىپاقى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى 247
دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى 248
دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى 249
دېھقان - ئىشچىلار دېموكراتىك پارتىيىسى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنى قۇرۇشقا تەييارلىق كۆرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى 251
«3 - سېنتەبر» ئىلمىي جەمئىيىتى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى 252
سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى 252
سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ7 - قېتىملىق ئىجرائىيە كومىتېتى (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى 254

رېۋىزىيە خىزمىتى

رېۋىزىيە خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 254
رېۋىزىيە خىزمىتى يىغىنى ۋە رېۋىزىيە سىستېمىسىدىكى قوش ئىلغارلارنى تەقدىرلەش يىغىنى 256

كەسىپلەردىكى ناتونۇرا ئىستىللارنى تۈزىتىش ئەھۋالى 256

تاشقى ئىشلار

شىنجاڭ بىلەن قازاقستان جۇمھۇرىيىتى تۆت تۈرلۈك كېلىشىم ئىمزالىدى..... 257
شىنجاڭ بىلەن ئۆزبېكستان جۇمھۇرىيىتى ئوچ تۈرلۈك كېلىشىم ئىمزالىدى 258
ھۆكۈمەت ئىشى بىلەن ئۇيۇشتۇرۇلغان ئۆمەكلەرنىڭ چەت ئەلگە چىقىش ۋە شياڭگاڭ، ئاۋمېن رايونلىرىغا بېرىش ئەھۋالى..... 259
چېگرا ئېغىزلىرى خىزمىتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى 259
چەت ئەل مۇتەخەسسىسلىرىنىڭ ئەھۋالى..... 260
چېگرا ئېغىزلىرى قۇرۇلۇشى تېزلىتىلىپ، چېگرا ئېغىزلىرىنىڭ مال ئۆتكۈزۈش ئىقتىدارى ئۆستۈرۈلدى 260
جۇڭگو - موڭغۇلىيە ئېغىزلىرىنى تۈنجى قېتىم ئېچىش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى 261
تاشقى بېرىش - كېلىشىلەر 262
نورۋېگىيىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى..... 262
ھىندىستان دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى 262
ئەرەب بىرلەشمە خەلىپىلىكى شارجاھ خەلىپىلىكىنىڭ خەلىپىسى سۇلتان قاسىمى شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى 262
ئاۋسترالىيە باش ئەلچىسى شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى 262
شىنجاڭ خەلقىنىڭ ناشقى دوستلۇق جەمئىيىتى، جۇڭگو - سوۋېت دوستلۇق جەمئىيىتى شىنجاڭ شۆبىسى تەكلىپكە بىنائەن ئۆمەك تەشكىللەپ ئالمۇتىدىكى خەلق سەنئەت بايرىمىغا قاتناشتۇردى 263
جۇڭگو - سوۋېت دوستلۇق جەمئىيىتى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ دوستلۇق ۋەكىللەر ئۆمىكى سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ قىرغىزستان جۇمھۇرىيىتىدە زىيارەتتە بولدى 263
موڭغۇلىيىنىڭ چۆل ئالتاي ئۆلكىسى ۋەكىللەر ئۆمىكى شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى 263
پەلەستىن دىپلوماتىيە مىنىستىرى شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى 263
سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ ناشقى دوستلۇق مەدەنىيەت ئالاقىسى جەمئىيىتى دوستلۇق ۋەكىللەر ئۆمىكى شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى 264
مالايسىيانىڭ ئالىي دۆلەت باشلىقى سۇلتان ئارسلان شاھ شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى 264
ياپونىيىنىڭ شىنجاڭنى 2 - قېتىم تەكشۈرۈش ئۆمىكى شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى 264
تۈركىيىنىڭ دىپلوماتىيە سىياسىتى ۋەكىللەر ئۆمىكى شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى 265
يېڭى زېلاندىيىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى 265
سوۋېت ئىتتىپاقى ئۆزبېكستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ ناشقى دوستلۇق مەدەنىيەت ئالاقىسى جەمئىيىتى دوستلۇق ۋەكىللەر ئۆمىكى شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى 265
جۇڭگو - سوۋېت سۇمبە دەريالىرىنىڭ سۇيىنى تەقسىملەش كومىتېتى بىر - بىرىنى تۈنجى قېتىم ئېكسكۇرسىيەدە بولۇش ۋە تەكشۈرۈشكە تەكلىپ قىلدى 266
قورغاس دەريالىرىنىڭ سۇيىنى تەقسىملەش كومىتېتى جۇڭگو تەرەپ ۋەكىللەر ئۆمىكى تەكلىپكە بىنائەن ئالمۇتىغا بېرىپ تەجرىبە ئالماشتۇردى 266
شىنجاڭنىڭ ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىشكە دائىر فوتو سۈرەت كۆرگەزمىسى ئالمۇتىدا كۆرسىتىلدى 266

مۇھاجىرلار ئىشلىرى

«جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار بالا - چاقىلىرىنىڭ هوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى»نىڭ تەشۋىق قىلىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇلۇش ئەھۋالى..... 267
ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىكى ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار بالا - چاقىلىرى، شياڭگاڭ، ئاۋمېنلاردىن يۇرتىغا قايتقان قېرىنداشلار، تەيۋەنگە كەتكەنلەر ھەمدە ئۇلارنىڭ توغقانلىرىنىڭ ستاتىستىكا جەدۋىلى 268
ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار بالا - چاقىلىرى، شياڭگاڭ، ئاۋمېنلاردىن يۇرتىغا قايتقان قېرىنداشلار، تەيۋەنگە كەتكەنلەر ھەمدە ئۇلارنىڭ تۇغقانلىرىنى تۈرگە ئايرىش ستاتىستىكا جەدۋىلى 268
مۇھاجىرلار ئەھۋالى ئومۇمىيۇزلۇك تەكشۈرۈلدى..... 269
ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك مۇھاجىرلار قۇرۇلتىيى 269
مۇھاجىرلار ئىشخانىسىغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئۈچ كارخانا كەسىپنى قانات يايدۇرۇپ، كۈتۈۋېلىش خىزمىتىنى كۈچەيتتى 269
تەيۋەننىڭ «ئۆزگەرگەن بۇندا جاھان» ناملىق تېلېۋىزىيە فىلىمىنى سۈرەتكە ئېلىش گۇرۇپپىسى شىنجاڭغا كېلىپ فىلىم ئىشلىدى 270

جامائەت خەۋپسىزلىكى، ئەدلىيە

جامائەت خەۋپسىزلىكى

ئوغرىلىققا قارشى كۈرەش 271
مەخسۇس كۈرەش 272
قاتتىق زەربە بېرىش بىر تۇتاش ھەرىكىتى 273
ئاققۇنلارنى يىغىۋېلىش ۋە قايتۇرۇۋېتىش ئەھۋالى 274
جامائەت خەۋپسىزلىكى ساھەسىدىكى قانۇنچىلىق خىزمىتى 275
جامائەت خەۋپسىزلىكى ساھەسىدىكى ئىنتىزام تەكشۈرۈش، رېۋىزىيە خىزمىتى..... 276
شەھەر - يېزىلاردىكى يول قاتنىشىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى 277
قاتناش ۋەقەلىرى..... 278
ئوت ئۆچۈرۈش خىزمىتى ۋە ئوت ئاپىتى ئەھۋالى 280

تەپتىشلىك

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى مەسئۇللىرىنىڭ ئىسىملىكى 282
خىيانەتچىلىك، پارىخورلۇق تەپتىشلىكى 282
جىنايى ئىشلار تەپتىشلىكى 282

قانۇن - ئىنتىزام تەپتىشلىكى..... 284
ھەق تەلەپ، مەمۇرىي ئىشلار تەپتىشلىكى 284
ئەرز - شىكايەت قىلىش ۋە پاش قىلىش - مەلۇم قىلىش تەپتىشلىكى 285
تۇرمە، قاماقخانا تەپتىشلىكى 286
قانۇن - ئىنتىزامنىڭ ئىجرا قىلىنىشىنى تەكشۈرۈش ۋە ئىدىيە - ئىستىل ئىنتىزامىنى تەرتىپكە سېلىش ئەھۋالى 287
تەپتىشلىك تېخنىكىسى 288

سوت

ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى مەسئۇللىرىنىڭ ئىسمىلىكى 288
جىنايى ئىشلار سوتى 288
ئىقتىسادىي سوت 289
ھەق تەلەپ سوتى 289
مەمۇرىي سوت 290
جەمئىيەت ئامانلىقىنى ئومۇملاشتۇرۇپ توزۇشكە قاتنىشىش ئەھۋالى 290

ئەدلىيە

قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش ئەھۋالى 292
گۇۋاھلىق بېرىش خىزمىتى 293
خەلق كېلىشتۇرۇش خىزمىتى..... 295
يېزا - بازارلاردىكى قانۇن مۇلازىمىتى 296
ئادۋوكاتلىق خىزمىتى 297
ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش خىزمىتى 298
ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش خىزمىتى 299

ئاممىۋى تەشكىلاتلار

ئاپتونوم رايونلۇق ئاممىۋى تەشكىلاتلار مەسئۇللىرىنىڭ ئىسمىلىكى 301

ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى

ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خىزمەتچىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 301
ئاپتونوم رايونلۇق پاش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ 40 يىللىق مۇساپىسى 304
«1 - ماي» ئەمگەك مۇبداليغا، تەقدىرنامىسىگە ۋە شەنجاڭنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، گۈللەندۈرۈش

مېدالىغا، تەقدىرنامىسىگە ئېرىشكەنلەر تەقدىرلەندى 304
قوشۇمچە 1: «1 - ماي» ئەمگەك تەقدىرنامىسىگە ئېرىشكەن ئورۇنلار 305
قوشۇمچە 2: «1 - ماي» ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشكەنلەرنىڭ قىسقىچە ئىش ئىزلىرى 306
قوشۇمچە 3: 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە «شىنجاڭنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، گۈللەندۈرۈش تەقدىر-نامىسى» گە ئېرىشكەن ئورۇن (كارخانا، سىمبىنا - گۇرۇپپا) لارنىڭ ئىسىملىكى 306
قوشۇمچە 4: 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە «شىنجاڭنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، گۈللەندۈرۈش مېدالى»غا ئېرىشكەنلەرنىڭ ئىسىملىكى 307
ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى بىلەن تۇنجى قېتىم بىرلەشمە يىغىن ئۆتكۈزدى 310
كارخانىلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە ئاساسىي دۆلەت ئەھۋالى ۋە ئاساسىي لۇشيەن ھەققىدە تەربىيە بېرىلدى 310
ئاپتونوم رايونىمىزدىكى قىسمەن چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئەھۋالى تەكشۈرۈلدى 311
«خوجايىنلىق خىسلىتى» بويىچە ماقالە قوبۇل قىلىش پائالىيىتى ئېلىپ بېرىلدى 312
زىيارەتكە كەلگەن ئۆمەك، گۇرۇپپىلار كۈتۈۋېلىندى 313

كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى

ئىتتىپاق تەشكىلىي قۇرۇلۇشىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 313
لېي فېڭدىن ئۆگىنىش پائالىيىتى 314
ياش - ئۆسمۈرلەرگە قارىتىلغان ئىدىيىۋى تەربىيە خىزمىتى 315
ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئىجتىمائىي ئەمەلىيەت پائالىيىتى 316
ئوتتۇرا مەكتەپلەردىكى كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى خىزمىتى 318
«ئۇمىد قۇرۇلۇشى» نىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالى 318
ياشلار بىرلەشمىسى خىزمىتى 319
ئاپتونوم رايونلۇق ياشلار بىرلەشمىسى 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 1 - ئومۇمىي يىغىنى 320
ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى خىزمىتى 321
پىئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى 322

ئاياللار بىرلەشمىسى

ئاياللار خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 324
ئاپتونوم رايونلۇق ئاياللار بىرلەشمىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقى 326
ئاپتونوم رايونىمىزدا ئاياللار ۋە بالىلار خىزمىتىنى ماسلاشتۇرۇش ھەيئىتى قۇرۇلدى 326
«8 - مارت» قىزىل بايراقدارلىرى 328
دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ئاساسىي قاتلام ئاياللار تەشكىلاتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى 329
«ئۇچنى ئۆگىنىش، ئۇچتە بەسلىشىش» مۇسابىقە پائالىيىتى 331

ئايالار ۋە بالىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش خىزمىتى 333
سەككىز شەھەرنىڭ ئايالار خىزمىتى تەكشۈرۈلدى 334
بالىلار - ئۆسمۈرلەر خىزمىتى 334
بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى تۈرلىرىدە ھەمكارلىشىش خىزمىتى 336
«كۆڭۈللۈك ئائىلە» دېگەن تېمىدىكى تېلېۋىزىيە مەخسۇس فىلىملىرىنى قويۇش پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلدى 337
مەملىكەتلىك ئايالار بىرلەشمىسىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى خۇالىڭ چىزاۋ شىنجاڭغا كېلىپ، ئايالار خىزمىتىنى كۆزدىن كەچۈردى 338

☆ ☆ ☆

ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 4 - قۇرۇلتىيى 338
ئاپتونوم رايونلۇق پەلسەپە - ئىجتىمائىي پەن ئىلمىي جەمئىيەتلىرى بىرلەشمىسىنىڭ 2 - قۇرۇلتىيى 339

ھەربىي ئىشلار

شىنجاڭ ھەربىي رايونى

شىنجاڭ ھەربىي رايون رەھبەرلىرىنىڭ ئىسىملىكى 341
ئومۇمىي ئەھۋالى 341
ھەربىي تەلىم - تەربىيە 341
قىسىم تۈرلىرى كەسپىي تەلىم - تەربىيىسى 342
2. سىياسىي خىزمەت 344
3. ئارقا سەپ تەمىنات خىزمىتى 345

شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ھاۋا ئارمىيە قىسىملىرى

شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ھاۋا ئارمىيە قىسىملىرى رەھبەرلىرىنىڭ ئىسىملىكى 348
شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ھاۋا ئارمىيە قۇرۇلۇشىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 348

قوراللىق ساقچى قىسىملىرى شىنجاڭ باش ئەترىتى

قوراللىق ساقچى قىسىملىرى شىنجاڭ باش ئەترىتى رەھبەرلىرىنىڭ ئىسىملىكى 350
ئومۇمىي ئەھۋالى 350

قوراللىق ساقچى قىسىملىرى قاتناش 2 - باش ئەترىتى

قوراللىق ساقچى قىسىملىرى قاتناش 2 - باش ئەترىتى رەھبەرلىرىنىڭ ئىسىملىكى 352
ئومۇمىي ئەھۋالى..... 352

قوراللىق ساقچى قىسىملىرى شىنجاڭ چېگرا مۇداپىئە باش ئەترىتى

قوراللىق ساقچى قىسىملىرى شىنجاڭ چېگرا مۇداپىئە باش ئەترىتى رەھبەرلىرىنىڭ ئىسىملىكى 354
ئومۇمىي ئەھۋالى..... 354

قوراللىق ساقچى قىسىملىرى شىنجاڭ باش ئەترىتىنىڭ بىڭتۈەن قوماندانلىق ئورنى

قوراللىق ساقچى قىسىملىرى بىڭتۈەن قوماندانلىق ئورنى رەھبەرلىرىنىڭ ئىسىملىكى 355
ئومۇمىي ئەھۋالى..... 355

ئۇنىۋېرسال ئىگىلىك

ئومۇمىي بايان

خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى 357
ئاپتونوم رايونلۇق پىلان يىغىنى 359
ئاپتونوم رايونىنىڭ 1990 - يىللىق شەھەر ئىگىلىكى باھالاندى ۋە مۇلچەرلەندى 364
قوشۇمچە: ئاپتونوم رايوندىكى 16 شەھەر ئىگىلىكىنىڭ 1990 - يىلدىكى رەت تەرتىپى 365
«سۈپەت، تۇر، ئۇنۇم يىلى» پائالىيىتى 367
قوشۇمچە: ئاپتونوم رايون بويىچە قانات يايدۇرۇلغان«سۈپەت، تۇر، ئۇنۇم يىلى»پائالىيىتىدە بارلىققا كەلگەن ئىلغاركارخانىلارنىڭ ئىسىملىكى 369
1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىن «دۆلەتلىك ئالا سۈپەتلىك مەھسۇلات» نامىغا ئېرىشكەن مەھسۇلاتلار..... 370
1991 - يىللىق سانائەت ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ ئالاھىدىلىكى 370
1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىن «مىنىستىرلىك بويىچە ئالا سۈپەتلىك مەھسۇلات» دېگەن نامغا ئېرىشكەن مەھسۇلاتلار جەدۋىلى 371
ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىلدىكى ئالا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلار جەدۋىلى 372

كارخانىلارنىڭ دەرىجىسى ئۆستۈرۈلدى 378
كارخانىلارنىڭ تېخنىكا تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشكە ئائىت سىياسەتلەر 380
توغرا لىنىيىلىك بىرلىشىش ۋە ئىقتىساد ـ تېخنىكا ھەمكارلىقى 383
شىركەتلەر ئېنىقلاندى ۋە تەرتىپكە سېلىندى 384
قوشۇمچە: 1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە سىرتتىن مەبلەغ كىرگۈزۈلگەن (1 مىليون يۈەندىن كۆپ) تۈرلەر جەدۋىلى 385
نۆۋەتلىك تۈرلەر ۋە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلىدىغان تۈرلەر 386
قۇرۇلۇش مەسلىھەتچىلىكى 388

دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ياخشى باشقۇرۇلۇش ئەھۋالى

دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ھاياتىي كۈچىنى ئاشۇرۇشقا ئائىت 26 تۈرلۈك سىياسەت 388
ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 124 چوڭ، ئوتتۇرا سانائەت كارخانىسىنى كۆرسىتىش جەدۋىلى 394
1990 ـ يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 50 ئەڭ چوڭ سانائەت كارخانىسى ۋە سەككىز چوڭ ساھە بويىچە ئالدىنقى ئون كارخانىنىڭ رەت تەرتىپى 398
جەدۋەل 1: 1990 ـ يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئەڭ چوڭ 50 سانائەت كارخانىسىنىڭ سېتىش سوممىسى بويىچە رەت تەرتىپى 398
جەدۋەل 2: 1990 ـ يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى سەككىز چوڭ ساھە بويىچە ئالدىنقى ئوروندا تۇرغان ئون سانائەت كارخانىسىنىڭ رەت تەرتىپى 400
1990 ـ يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ ئۈنۈم رەت تەرتىپى 402
جەدۋەل 1: 1990 ـ يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئىقتىسادىي ئۈنۈمى ئەڭ ياخشى بولغان 50 سانائەت كارخانىسىنىڭ رەت تەرتىپى 402
جەدۋەل 2: 1990 ـ يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى پېنسكچى ئورۇندا تۇرمىدىغان 17 ساھە بويىچە ئىقتىسادىي ئۈنۈمى ئەڭ ياخشى بولغان ئالدىنقى بەش سانائەت كارخانىسىنىڭ رەت تەرتىپى 404
شىنجاڭدىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلار دۇچ كېلىۋاتقان قىيىنچىلىق ۋە ئۇنى ھەل قىلىش توغرىسىدىكى پىكىر ـ تەكلىپلەر 407
دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى يەنمۇ جانلاندۇرۇش توغرىسىدىكى تەكشۈرۈش ۋە تەسەۋۋۇر 411
چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ تېخنىكا تەرەققىياتى خىزمىتى ئىلگىرى سۈرۈلدى 415
سىلىنما بىلەن ھاسىلات ھۆددىگە بېرىلگەندىن كېيىنكى «1 ـ ئاۋغۇست» پولات ـ تۆمۈر باش زاۋۇنى 415

ناھىيە ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ناھىيە سانائىتىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىش، ناھىيە ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈش

توغرىسىدىكى سىياسىتى..... 417
ناھىيە مالىيىسىنىڭ كىرىم - چىقىم ئەھۋالى 423
بېزا - بازار مالىيىسى 424
1991 - يىللىق شەھەر، ناھىيە ئىقتىسادى بويىچە باھالاشتا1 - لىكتسىن10 - لىككىچە ئېرىشكەن
ئورۇنلارنىڭ رەت تەرتىپى 425
ناھىيە مالىيىسىگە ئىقتىسادىي ياردەم بېرىش ئۆزگەرتىلدى 426
ناھىيە مالىيىسىدىكى قىزىل رەقەم تەكشۈرۈلدى 426
ماناس ناھىيىسى ناھىيە ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇردى 429
مىچۇەن ناھىيىسى بېزا - بازار كارخانىلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا تايىنىپ، ناھىيە ئىقتىسادىنى
گۈللەندۈردى 431
شىخو ناھىيىسى ناھىيە ماناۋىتىنى تەرەققىي قىلدۇردى..... 432

تۈزۈلمە ئىسلاھاتى

شەھەرلەردىكى ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى..... 436
ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى خىزمىتى يەغىنى 437
ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى كومىتېتى قۇرۇلدى 438
دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا ۋە تەمىنات - سودا كوپېراتىپى سودىسى بويىچە تۈتنى قويۇۋېتىش
سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويۇلدى 438
«شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى توغرىسىدىكى ئاساسىي تەسەۋۋۇر ئۈستىدە تەتقىقات
(1991 — 2000)» ناملىق تەتقىقات تېمىسى تاماملاندى..... 440

مالىيە

مالىيە كىرىم - چىقىم ئەھۋالى 441
خام چوت سېرتىدىكى مەبلەغ كىرىم - چىقىمى 443
دۆلەت ئىلكىدىكى مۇلۇكنى باشقۇرۇش خىزمىتى 444
ئىجتىمائىي مەدەنىيەت - مائارىپ مەمۇرىي - كەسپىي ئوبوروت فوندى..... 444
ئاشلىق بازىسى قۇرۇلۇشى مەخسۇس مەبلەغنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇش ۋە ئىشلىتىلىش ئەھۋالى..... 445
يېزىلاردىكى پونكىت قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان سېلىنما كۆپەيتىلدى 445
ئاشلىق، ياغنى بىر تۈتاش سېتىش باھاسى تەڭشەلگەندىن كېيىنكى مالىيىنىڭ بىر تەرەپ قىلىنىش
ئەھۋالى 446
گۆش باھاسى قويۇۋېتىلىپ، مالىيىنىڭ يۈكى يېنىكلىتىلدى 447
باج، مالىيە مال باھاسى كەلك كۆلەمدە تەكشۈرۈلدى..... 448
تېرىلغۇ يەر ئىشلىتىش بېجى كەلك كۆلەمدە تەكشۈرۈلدى 449
ئىجتىمائىي گۇرۇھلارنىڭ سېتىۋېلىش كۈچى..... 449

دۇنيا بانكىسىدىن قەرز پۇل كىرگۈزۈلدى 451
دۆلەت قەرز چېكى نارقىتىش ئەھۋالى 452
كىچىك ماشىنا قاتارلىق مەخسۇس تىزگىنلىنىدىغان تاۋارلاردىن قوشۇمچە ھەق ئېلىنىدى 452
مالىيە پەن تەتقىقاتى 453

باج

باج خىزمىتى ھەققىدە ئومۇمىي بايان 453
يەككە سودا - سانائەتچىلەر ۋە خۇسۇسىي كارخانىلارنىڭ بېجى مەخسۇس تەكشۈرۈلدى 454
باج ئىشلىرى توغرىسىدا مەسلىھەت بېرىش مۇلازىمەت ئورنى 455

ستاتىستىكا

ستاتىستىكا خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 455
بېزىلاردىكى ستاتىستىكا ئۇچۇر تورلىرى يەنمۇ تەرەققىي قىلدى 457
بېزىلاردىكى بىر يۈرۈش ستاتىستىكا جەدۋىلى تۆزۈمى ئالتاي ۋىلايىتىدە ئومۇميۈزلۈك سىناق
تەرىقىسىدە يولغا قويۇلدى 458
بېزا ئىگىلىكىدىكى كۆپەيگەن قىممەتنى ستاتىستىكىلاش نۆقتىدا سىناق قىلىندى 459
بېزىلاردىكى ستاتىستىكا خادىملىرى تەربىيىلەندى 459

ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقى

ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقى 460
چەت ئەلگە مەبلەغ سالغان كارخانىلار 461
چەت ئەلگە ئەمگەك - مۇلازىمەت خادىمى چىقىرىش ئەھۋالى 461
چەت ئەلدە قۇرۇلۇش قىلىش ئەمگەك - مۇلازىمىتى يولغا قويۇلدى 462

ساياھەتچىلىك

ساياھەتچىلىكنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 462
ئاپتونوم رايونىنىڭ ساياھەت تۇرلىرى 464
يېڭىدىن ئېچىلغان ساياھەت مەنزىرە نۇقتىلىرى 465
مال سېتىۋېلىش ساياھىتى 467
شىنجاڭدىكى ساياھەت كارخانىلىرىنىڭ ئىسىملىكى 467
2 - نۆۋەتلىك تۇرپان ئۈزۈم بايرىمى 469

ئىقتىسادنى نازارەت قىلىش ۋە باشقۇرۇش

مۇپەتتىشلىك

مۇپەتتىشلىك خىزمىتى ھەققىدە ئومۇمىي بايان 470
مالىيە ۋە باج ئۇستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىندى 471
پۇل مۇئامىلىسى ئۇستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىندى 472
مەمۇرىي ئورۇنلار، مەدەنىيەت، مائارىپ ئورۇنلىرى ئۇستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىندى 472
ئاساسىي قۇرۇلۇش ئۇستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىندى 473
يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات فوندى ئۇستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىندى ۋە ئۇ تەكشۈرۈلدى 474
ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشنى راۋاجلاندۇرۇش مەخسۇس مەبلىغى ئۇستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىندى ... 474
نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش مەبلىغى ئۇستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىندى 474
مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرى ئۇستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىندى 474
دۇنيا بانكىسى قەرز بەرگەن ۋ ە ب د ت ئاشلىق پىلان مەكتىمىسى ياردەم بەرگەن تۈرلەر ئۇستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىندى..... 475
جۇڭگو - چەت ئەل شېرىكلىشىپ، ھەمكارلىشىپ باشقۇرۇۋاتقان كارخانىلار ۋە تاشقى قەرز ئۇستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىندى ۋە ئۇ تەكشۈرۈلدى..... 476
ئىچكى مۇپەتتىشلىك ئەھۋالى 477
ئىجتىمائىي مۇپەتتىشلىك ئەھۋالى 478
باش مۇپەتتىش لۇ پېيجيەن شىنجاڭغا كېلىپ خىزمەتلەنى تەكشۈردى 478

مال باھاسى

مال باھاسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 479
دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرى باھاسى تەكشەلدى ۋە بەلگىلەندى 480
يېنىك سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ باھاسى تەكشەلدى ۋە بەلگىلەندى 482
ئېغىر سانائەت مەھسۇلاتلىرى ۋە قاتناش - ترانسپورت باھاسىنىڭ تەكشىلىشى ۋە بۇ ھەقتىكى بەلگىلىمىلەر 484
ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ شەھەر، ناھىيىلىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرمۇش بۇيۇملىرى ۋە پارچە سېتىلغان مااللارنىڭ 1991 - يىلىق باھا كۆرسەتكۈچى..... 486
غەيرىي تاۋار ھەقنى ئۆلچىمى ۋە چەتكە چېتىشلىق باھا تەكشەلدى ۋە بەلگىلەندى 490
ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 1991 - يىلدىكى ئىجتىمائىي تۇرمۇش بۇيۇملىرى ئومۇمىي باھا كۆرسەتكۈچى ۋە پارچە سېتىلغان مااللارنىڭ ئومۇمىي باھا كۆرسەتكۈچى..... 491
مااللارنىڭ 1991 - يىلدىكى پارچە سېتىلىش باھاسىنىڭ ئالاھىدىلىكى 495
تەننەرخ تەكشۈرۈلدى 496
مال باھاسى تەكشۈرۈلدى 497
قوشۇمچە جەدۋەل 1: 1990 - نەكشۈرۈش يىلىدا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ دېھقانچىلىق زىرائەتلىرى ئىشلەپچىقىرىش تەننەرخى ۋە كىرىمىنىڭ ھەر موغا نوغرا كېلىش ئەھۋالى 498

قوشۇمچە جەدۋەل 2 : 1990 - تەكشۈرۈش يىلىدا ئاپتونوم رايوسىمىزنىڭ چارۋا ۋە چارۋا مەھسۇلاتلىرى
499 ..... تەننەرخى ۋە كىرىمىنىڭ ھەر تۈرلۈك توغرا كېلىش ئەھۋالى

سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش

499 ..... كارخانىلارنى تىزىملاپ باشقۇرۇش ئەھۋالى
ئىقتىسادىي توختاملارنى باشقۇرۇش ۋە ئىقتىسادىي توختام ماجىرالىرى ئۈستىدە كېسىم چىقىرىش
500 ..... ئەھۋالى
501 ..... بازارنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى ۋە بازار باشقۇرۇش ئەھۋالى
502 ..... تاۋار ماركىسىنى تىزىملاش ۋە باشقۇرۇش ئەھۋالى
503 ..... ئېلان ئىشلىرى ۋە ئېلان باشقۇرۇش ئەھۋالى
504 ..... ئىقتىسادنى نازارەت قىلىش ۋە تەكشۈرۈش ئەھۋالى
505 ..... يەككە سودا - سانائەت ۋە خۇسۇسىي كارخانىلارنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى
506 ..... ئاپتونوم رايوندىكى يەككە سودا - سانائەتچىلەر ۋە خۇسۇسىي كارخانىلار تەكشۈرۈلدى

ئۆلچەملەشتۈرۈش

508 ..... ئۆلچەملەشتۈرۈش خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
512 ..... ئۆلچەم ئاخباراتى ۋە كەسپىي تەربىيە

ئۆلچەم

514 ..... ئۆلچەم قانۇنىنىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالى
515 ..... ئۆلچەم دەرىجىسى بېكىتىلدى ۋە ئۆستۈرۈلدى

تامۇژنا

516 ..... تامۇژنا خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
516 ..... تامۇژنا بېجى ۋە ۋەكالىتەن ئېلىنىدىغان باجنى يىغىش نازارەت قىلىندى
516 ..... ئەتكەسچىلەرنى تۇتۇش خىزمىتى
517 ..... چېگرىدىن كىرگۈزۈلگەن ۋە چىقىرىلغان ماسما بۇيۇملىرى نازارەت قىلىنىپ تىزگىنلەندى
517 ..... ئىمپورت - ئېكسپورت مالىلىرىنىڭ توشۇلۇشىغا نازارەتچىلىك قىلىندى

تاۋار پرېيوم قىلىش

519 ..... ئىمپورت - ئېكسپورت تاۋارلىرىنى پرېيوم قىلىش ئەھۋالى

پرىيوم قىلىش ۋە نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش ئەھۋالى 519

يەر باشقۇرۇش

شىنجاڭنىڭ يەرلىرىدىن پايدىلىنىش ستراتېگىيىسى ئۈستىدىكى تەتقىقات 521
يەر تىزىملاش ئىشى دەسلەپكى قەدەمدە باشلاندى 523
چوڭ، ئوتتۇرا قۇرۇلۇش تۈرلىرىگە ئىشلىتىلىدىغان يەرلەر پۈتۈن جەريانى بويىچە باشقۇرۇلدى ... 524

پۇل مۇئامىلىسى

خەلق بانكىسى

پۇل مۇئامىلىسى خىزمىتى ھەققىدە ئومۇمىي بايان 525
بانكا كرېدىتى ۋە نەق پۇل كىرىم - چىقىم ئەھۋالى 528
پۇل مۇئامىلىسى ئاپپاراتلىرى تەكشىلدى ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇلدى 529
راسچوتنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلىپ، راسچوت تەرتىپى ياخشىلاندى 529
مۇپەتتىشلىك خىزمىتى 530
ئۇچ بۇرجەك قەرز ئېنىقلاندى 530
مەخسۇس قەرز پۇل تارقىتىلدى 531
پۇل مۇئامىلىسى بازىرى 531
شەھەر ئامانەت - قەرز كوپېراتىپى 532
تاشقى پېرېۋوت باشقۇرۇش ئەھۋالى 532
تاشقى پېرېۋوت تەكشەش بازىرى 534
يەرلىك غەيرىي سودا خاراكتېرلىك تاشقى پېرېۋوت كىرىم - چىقىم پىلانىنىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالى 535
تاشقى قەرز ستاتىستىكا قىلىنىپ مۇلچەرلەندى 535

سودا - سانائەت بانكىسى

سودا - سانائەت بانكىسى خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 536
سانائەت - قاتناش كرېدىتى 538
تېخنىكا ئۆزگەرتىش قەرز پۇلى 539
سودا كرېدىتى 539
خەلق پۇل ئامانىتى 541
ھۆكۈمەت پۇل ئامانىتى 541
تاشقى پېرېۋوت كەسپى 542

قۇرۇلۇش بانكىسى

قۇرۇلۇش بانكىسىنىڭ خىزمىتى ھەققىدە ئومۇمىي بايان 542
قۇرۇلۇش مەبلىغى باشقۇرۇلدى 543
نۆۋەتلىك تۇرلەر باشقۇرۇلدى 543
دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى جانلاندۇرۇشقا مەدەت بېرىلدى 544
كرېدىت باشقۇرۇش ئەھۋالى 545
ئۆي - زېمىن كرېدىت كەسپى 546
ھۆكۈمەت پۇل ئامانىتى ۋە خەلق پۇل ئامانىتى 547
قەرز چېكى تارقىتىلدى 547
مۇپەتتىشلىك قىلىش - تەكشۈرۈش ئەھۋالى 548

يېزا ئىگىلىك بانكىسى

يېزا پۇل مۇئامىلىسى خىزمىتى ھەققىدە ئومۇمىي بايان 548
يېزا ئىگىلىك كرېدىتى 550
يېزا سانائەت كرېدىتى 550
يېزا سودا كرېدىتى 550
بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش كرېدىتى 551
مەبلەغ تەشكىللەش ئەھۋالى 551
جۇڭگو يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ بىكتۇەن شۆبىسى قۇرۇلدى 551

جۇڭگو بانكىسى

جۇڭگو بانكىسىنىڭ خىزمىتى ھەققىدە ئومۇمىي بايان 552
تاشقى پېرېۋوت قەرز پۇلى 553
تاشقى سودا كرېدىتى 554
چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانىلار قەرز پۇلى 554

ستراخۇانىيە

ستراخۇانىيە ئىشلىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 555
1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە كارخانا مال - مۇلۇك ستراخۇانىيىسىدىكى زور تۆلەم ئەنزىلىرىنى كۆرسىتىش جەدۋىلى 556
ستراخۇانىيە كەسپى 556
يېزا ئىگىلىك ستراخۇانىيىسى 558
1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ستراخۇانىيىسىدىكى زور تۆلەم ئەنزىلىرى 559

جىسمانىي ستراخۇانىيە 559
1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا يۈز بەرگەن ماتورلۇق قاتناش ۋاسىتىلىرى ۋەقەسىگە دائىر ستراخۇانىيە ۋە 8 -
شەخسىنىڭ مەسئۇلىيەت ستراخۇانىيىسىگە دائىر زور تۆلەم ئەنزىلىرى 560

يېزا ئىگىلىك

يېزا خىزمىتى

ئاپتونوم رايونلۇق يېزا خىزمىتى يىغىنى 562
يېزىلاردا 2 - قارارلىق سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيە قانات يايدۇرۇلدى 563
2 - قېتىملىق تۇپراقنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش خىزمىتى 564
دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ ئاشلىق بازىسى ناھىيىلىرى قۇرۇلدى 565
يېزىلارنىڭ ئېنېرگىيە ئىشلىرى 566
سىرت ئۆلكە، شەھەرلەردىن مەبلەغ كىرگۈزۈلۈپ، پاختا بازىلىرى بىرلىكتە راۋاجلاندۇرۇلدى ... 568
11 ئورۇن، توققۇز شەخس مەملىكەت بويىچە يېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۇرۇشتىكى ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى 568
تۇنجى نۆۋەتلىك يېزا - بازار رەھبىرىي كادىرلىرىنى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق پەن - تېخنىكا بىلىملىرى بويىچە تەربىيىلەش كۇرسى ئۈيۇشتۇرۇلدى 569
يېزا ئىقتىسادىنى تەكشۈرۈش ئۇسۇلى تەشكىللىنىپ، شەندۇڭ ئۆلكىسىنىڭ تەجرىبىلىرى ئۆگىنىلدى 569
شىنجاڭ يېزا ئېنېرگىيە تېخنىكىسى ۋەكىللەر ئۇسۇلى قىرغىزستان جۇمھۇرىيىتى پەنلەر ئاكادېمىيىسىنى زىيارەت قىلدى 571

يېزا ئىقتىسادى

يېزىلارنىڭ ئىقتىسادىي ئەھۋالى 571
قوشۇمچە: ئاپتونوم رايونىنىڭ 1991 - يىلى يېزا ئىقتىسادىدىكى ئاساسلىق كۆرسەتكۈچلەرنى تەھلىل قىلىش جەدۋىلى 572
يېزا ھەمكارلىق ئىقتىسادىنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش مۇلازىمەت سىستېمىسى 575
يېزا ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتلىرىنىڭ ئىچكى قىسمىدا مەبلەغ جۇغلاش ئەھۋالى 576
يېزىلاردا ھەمكارلىق فوند جەمئىيىتى قۇرۇلدى 577

دېھقانچىلىق

دېھقانچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 578
قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇلۇپ، مول ھوسۇل قولغا كەلتۈرۈلدى 580

دېھقانچىلىقتىكى «مول ھوسۇل پىلانى» 581
دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش خىزمىتى 582
ئورگانىك ئوغۇتتىن پايدىلىنىش ئەھۋالى 584
كېۋەزدىن يۇقىرى مەھسۇلات ئېلىشتا يەنە يېڭى رېكورد يارىتىلدى 584
پىلە غوزىسىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلاتى بويىچە تارىخىي رېكورد يارىتىلدى 585
ئۇزۇمنى رايونلاشتۇرۇش تەجرىبىسى 586
ساۋەن ناھىيىسىنىڭ ئېكولوگىيىلىك يېزا ئىگىلىك قۇرۇلۇشى 586
«خانىش» ناملىق قوغۇن ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى 587

چارۋىچىلىق

چارۋىچىلىقنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 587
ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇلۇپ، چارۋا ماللار قوغداپ قېلىندى 590
ئوتلاق قۇرۇلۇشى ۋە ئوتلاقلارنى ئاسراش ئەھۋالى 591
ئوتلاقلاردىكى كېسەللىك ۋە ھاشارات ئاپىتىنىڭ ئالدى ئېلىندى ھەم ئۇ تىزگىنلەندى 592
ئوتلاقتىن پايدىلىنىش تۈرلىرى يېزا ئىگىلىكىنى ھەر تەرەپلىمە راۋاجلاندۇرۇش پىلانىغا كىرگۈزۈلدى 593
تۆت ئورۇن، 11 شەخس مەملىكەت بويىچە «ئوتلاق قانۇنى» نى يولغا قويۇشتا ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى 594
فۇكاڭ ناھىيىسى، نەنسەن نەسىللىك قوي سىناق فېرمىسىنىڭ ئوتلاق چارۋىچىلىقى بويىچە ھەر تەرەپلىمە ئۇلگە كۆرسىتىش بازىلىرى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى 595
چارۋىچىلىقتا ئاسان ئاپەت كۆرۈلىدىغان ناھىيە (شەھەر) لەرنىڭ ئاپەتتىن مۇداپىئە كۆرۈش قۇرۇلۇشى 596
قۇتۇبى نەسىللىك كالا فېرمىسى 596
ئىككى چارۋىچىلىق فېرمىسى مەملىكەت بويىچە ئەڭ يۇقىرى بىرلىك مەھسۇلات مۇكاپاتىغا ئېرىشتى 597
8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە يەرلىك دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چارۋىچىلىق فېرمىلىرىدا نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتى باشلاندى 598
يەم - خەشەك سانائىتى 599
قىزىلچا تىرىپىنى يېڭى پېتى سلوس قىلىش تېخنىكىسى كېڭەيتىلدى 599
مال دوختۇرلۇق دورىلىرىنى نازارەت قىلىش ۋە باشقۇرۇش خىزمىتى 600
چارۋا ماللاردىكى تۆت چوڭ سوزۇلما كېسەللىكتىن مۇداپىئە كۆرۈش ۋە ئۇنى داۋالاش مۇسابىقىسى قانات يايدۇرۇلدى 601
چارۋىچىلىق سېپىدىكى سىمسىز تېلېگراف ئالاقىسى خىزمىتى 601
چارۋىچىلار ئائىلىلىرىنىڭ ئىقتىسادىي ئەھۋالى تەكشۈرۈلدى 601
جۇڭگو - ئاۋسترالىيە قويچىلىق تەتقىقات تۈرى ئىجرا قىلىنىشقا باشلىدى 605
خەلقئارا چىشى موزاي فوندى جەمئىيىتى تەرىپىدىن تۈرپان شەھىرىگە سۈت كالىسى، گۆش قويى ياردەم قىلىش تۈرى تاماملاندى 605

ئورمانچىلىق

ئورمان مۇھاپىزەت قىلىش خىزمىتى 606
ئورمانچىلىق ئىشلەپچىقىرىشى 608
شىنجاڭدىكى ئۇچ شىمال ئىھاتە ئورمىنىنىڭ ئۇنۇمى 609
ئورمان بايلىقىنى باشقۇرۇش ۋە ئورمان مەمۇرىيىتى خىزمىتى 610
توزۇڭگلىكتىكى دۆلەت ئورمانچىلىق مەيدانلىرى (باشقۇرۇش پونكىتلىرى) ئومۇميۈزلۈك
تەكشۈرۈلدى 612
تاغلىق رايونلاردىكى ئورمانلار ۋە يېڭىلانغان ئورمانلار ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈلدى 614
ئورمانچىلىق سانائەت كارخانىلىرىنىڭ تېخنىكا تۈزگەرتىش ئەھۋالى 614
يېزا - بازار ئورمانچىلىق خىزمىتى پونكىتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى 615
ياغاچ ماتېرىياللارنى تەكشۈرۈش پونكىتىدىن 82 سى كۆپەيتىپ تەسىس قىلىندى 616
ئورمانچىلىق ساھەسىدىكى پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرى 616
ئورمانچىلىق ساھەسىدىكى پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرىنىڭ كېڭەيتىلىش ئەھۋالى 618
ئورمانچىلىق تەشۋىقات خىزمىتى 619
ئورمانلارنى قالايمىقان، ئوغرىلىقچە كېسىش ھەرىكەتلىرىنى چەكلەپ، جىنايەتچىلەرگە قاتتىق زەربە
بېرىش بويىچە مەخسۇس كۈرەش قانات يايدۇرۇلدى 620
مەملىكەت بويىچە تۈزلەڭلىكنى كۆكەرتىشتە ئىلغار ئورۇنلار 620
قۇمنى تىزگىنلەش بويىچە مەملىكەتلىك ئىلغار ئورۇنلار ۋە ئەمگەك نەمۇنىچىلىرى 620

دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقنى ماشىنىلاشتۇرۇش

دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقنى ماشىنىلاشتۇرۇشنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 621
يېزا - كەنتلەردە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇش - مۇلازىمەت قىلىش تەشكىلاتلىرىنىڭ
قۇرۇلۇش ئەھۋالى 623
ناھىيە، شەھەرلەردىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى رېمونت قىلىش - ياساش كارخانىلىرى
جانلاندى 624
ئېتىز - ئېرىق ئىشلىرىنى ماشىنىلاشتۇرۇش بويىچە «تۆمۈر تۆكۈز لوڭقىسى» مۇسابىقىسى
ئۆتكۈزۈلدى 625
يېزا ئىگىلىك ماشىنا - سايمانلىرىنى كەشپ قىلىش ۋە ئۇنىڭ سۈپىتىنى نازارەت قىلىش
ئەھۋالى 626
يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى سىستېمىسىنىڭ قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش
خىزمىتى 627
يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى بىخەتەرلىك جەھەتتىن نازارەت قىلىش ۋە باشقۇرۇش ئەھۋالى 628
يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان دىزېلىنىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى 629
ماي تېجەش تېخنىكىسى كېڭەيتىلىپ، ماي تېجەشتە نىشانلىق باشقۇرۇش يولغا قويۇلدى 630

يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش جەھەتتىكى پەن - تېخنىكا خىزمىتى 630

سۇ ئىنشائاتى

سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى..... 632
سۇ ئىنشائاتلىرىنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى 633
سۇ ئىشلىرى بويىچە قانۇننى ئىجرا قىلىش ئاپپاراتلىرى قۇرۇلدى 634
كەلكۈن ۋە كەلكۈنىنىڭ ئالدىنى ئېلىش خىزمىتى 635
قۇرغاقچىلىق ئەھۋالى ۋە قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش خىزمىتى 636
ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى بويىچە «تەڭرىتاغ لوڭقىسى» مۇسابىقىسى 637
چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى سۇ ئىنشائاتى ئەھۋالى 638
يېزىلاردىكى سۇنى ياخشىلاش خىزمىتى 639
سۇ - ئېلېكتر قۇرۇلۇشى ئەھۋالى..... 639
سۇ ئىنشائاتى، سۇ ئېلېكتر قۇرۇلۇشىنىڭ ئالدىنقى مەزگىللىك خىزمەت ئەھۋالى 640
ئۇلانباي سۇ ئامبىرىنىڭ خەتىرىنى تۇغدىتىش، مۇستەھكەملەش ئاساسىي گەۋدىلىك قۇرۇلۇشى تاماملاندى..... 641
قاراقاش دەرياسىدىن سۇ باشلاش ئۆستەڭنىڭ ئۆستەڭ بېشى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى 642
تارىم دەرياسى ئېقىن باشقۇرۇش ئىدارىسى قۇرۇلدى..... 643
پەن تەتقىقاتى مۇۋەپپەقىيەتلىرى 644
شىنجاڭدىكى قۇرغاقچىلىق ئۆلچىمى ۋە ئۇنىڭ دەرىجىگە ئايرىلىشى 645
مىنىستىر يالقۇنجېنخۇەي شىنجاڭنى كۆزدىن كەچۈردى 646

بېلىقچىلىق

بېلىقچىلىق ئىشلىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى..... 646
كارپ بېلىقى ئۇرۇقى كىرگۈزۈلۈپ كېڭەيتىلدى 648
«135» بېلىقچىلىق قۇرۇلۇشى 648

يېزا - بازار كارخانىلىرى

يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 649
«شىنجاڭدىكى يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ رايونلارغا ئايرىلىشى» دېگەن كىتاب نەشر قىلىندى.. 652
يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ داڭلىق، ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلىرى 652
يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ 1991 - يىللىق ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى بويىچە ئالدىنقى ئون ناھىيە (شەھەر)، يېزا (بازار)، كەنت، كارخانا..... 652
چىداۋان يېزىسىنىڭ يېزا - بازار سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 100 مىليون يۈەنلىك ئۆتكەلدىن

ئۆتتى 653
ئىككى كارخانا «مەملىكەت بويىچە بېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمىتىدىكى
ئىلغار ئورۇن» دېگەن نامغا ئېرىشتى 654
شىنجاڭ بېزا - بازار كارخانىلىرى جەمئىيىتى قۇرۇلدى 654

نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش، ئىگىلىكنى گۈللەندۈرۈش

نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش، ئىگىلىكنى گۈللەندۈرۈش خىزمىتى 654
ئاپتونوم رايون بويىچە نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتى ۋە نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش
خىزمىتىدىكى ئىلغارلارنى تەقدىرلەش يىغىنى 655
نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش مەبلىغىنىڭ تەقسىم قىلىنىش ئەھۋالى 657
نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش نۇقتا بەلگىلەپ ھۆددىگە بېرىلدى 658
قوشۇمچە: ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئالاقىدار ئورۇنلار يار - يۆلەك بولۇشنا نۇقتا بەلگىلەپ ھۆددىگە ئالغان
نامرات ناھىيە (شەھەر) لەر جەدۋىلى 659

سانائەت

نېفىت

شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى

ئومۇمىي ئەھۋالى 660
نېفىت - گاز بايلىق مەنبەسىنى چارلاش ئەھۋالى 660
نېفىتلىكلەرنى ئېچىش ئەھۋالى 663
نېفىت ئايرىش خىمىيە سانائىتى 665
نېفىتلىك ئاساسىي قۇرۇلۇشى 667
ئېنېرگىيە سەرپىياتى ۋە ئېنېرگىيە تېجەش ئەھۋالى 669
نېفىت مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىلىش ئەھۋالى 670
قوشۇمچە ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى 671
كارخانا باشقۇرۇش ئەھۋالى 671
چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىش ۋە چەتتىن تېخنىكا كىرگۈزۈش ئەھۋالى 673
نېفىت پەن تەتقىقاتى ۋە يېڭى تېخنىكىنى كېڭەيتىش ئەھۋالى 674
ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقى ۋە يەرلىك ئورۇنلار بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى ماسلاشتۇرۇش
ئەھۋالى 676

تارىم نېفتلىكىنى چارلاش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى

تارىم نېفتلىكىنى چارلاش - ئېچىش مۇھىم تەرەققىيات مەزگىلىگە كىردى 676
نېفت بىرلەشمە جېڭىگە مەبلەغ سېلىش ئەھۋالى 677
گېئولوگىيىلىك تەتقىقات 678
نېفت چارلاش ئەھۋالى 679
فىزىكىلىق نېفت چارلاش ئەھۋالى 680
قۇدۇق بۇرغىلاش قۇرۇلۇشى 681
نېفتلىك قۇرۇلۇشى 682
نېفت ئىشلەپچىقىرىش ۋە يۆتكەش، سېتىش ئەھۋالى 682
پەن - تېخنىكا خىزمىتى 683

تۇرپان - قۇمۇل نېفت چارلاش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى

تۇرپان - قۇمۇل ئويمانلىقىدا نېفت چارلاش - ئېچىش بىرلەشمە جېڭى قوماندانلىق شتابى قۇرۇلدى 684
نېفت چارلاش ۋە گېئولوگىيىلىك ئۈنۈمبرسال تەتقىقات 684
چارلاش، ئېچىش نەتىجىلىرى 685
قۇدۇق بۇرغىلاش قۇرۇلۇشى 686
نېفتلىك قۇرۇلۇشى 686
يېڭى تۈزۈلمە يولغا قويۇلدى 686
يېڭى تېخنىكا كېڭەيتىلدى ۋە قوللىنىلدى 687

شىمالىي تارىم نېفت - گاز چارلاش بىرلەشمە قوماندانلىق شتابى غەربىي شىمال نېفت گېئولوگىيىسى ئىدارىسى

تارىم ئويمانلىقىدا نېفت - گاز چارلاش ئەھۋالى 688
شەرقىي شىنجاڭ رايونىدا نېفت - گاز چارلاش ئەھۋالى 689
دۆلەتلىك پەن - تېخنىكا ئۈتكىلىگە مۇجەزەم قىلىش تۇرى «85 — 101» 690

ئۇرۇمچى نېفت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى

ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 692
ئاساسىي قۇرۇلۇش 694

قۇرۇلمىلار كۆرسەتكۈچكە يەتتى 696
پولىتبيۇرو 2 - باسقۇچلۇق قۇرۇلۇشنىڭ توختاملىق ئىسزالاش مۇراسىمى بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى 696
كوللېكتىپ ئىگىلىك 697

جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز باش شىركەتلىنىڭ ترانسپورت شىركىتى

ئومۇمىي ئەھۋالى 698

كۆمۈر

كۆمۈر سانائىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 699
ئاساسىي قۇرۇلۇش ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئەھۋالى 701
شنجاڭنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلانىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئېنىقلانغان كۆمۈر زاپىسى 702
ئېۋىرغول كۆمۈر كانىنىڭ «1930» تۈز تونېلىدا كۆمۈر توشۇشنى باشقۇرۇش سىستېمىسى ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى 703
قېلىپلاشقان كۆمۈر مەھسۇلاتلىرى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئىشلەندى 703
كوللېكتىپ كۆمۈر كانلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 100 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتتى 704

ئېلېكتر قۇۋۋىتى

ئېلېكتر قۇۋۋىتى ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 704
ئېلېكتر قۇۋۋىتى قۇرۇلۇشى 706
توقاي مۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى تامامەن پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتى 708
ماناس ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 3 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى 709
قىزىل مۇ ئامبىرى ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى توك تارقاتتى 709
تاغ ئاغزى مۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى پۈتۈپ توك تارقىتىشقا باشلىدى 710
تۇرپان - پىچان 110 كىلوۋولتلۇق بېسىم ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى پۈتۈپ، توك يەتكۈزۈلۈشكە باشلىدى 710
ئۈرۈمچى سەنئەتگو ترانسفورماتور پونكىتى ۋە گۈچۈڭ ترانسفورماتور پونكىتىنىڭ سىغىمچانلىقى ئاشۇرۇلدى 711
داۋانچىڭ شامال كۈچى ئارقىلىق توك ھاسىل قىلىش تەجرىبە مەيدانى دۆلەتنىڭ تېخنىكىلىق باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى 711

ئېلېكتر تورىنى باشقۇرۇش ئاپتوماتلاشتۇرۇلدى 712
ئۇرۇمچى ئېلېكتر تورىنىڭ بىر قىسمىدا ئون كىلوۋولتلۇق سىم ئىزولياتسىيەلەنگەن سىمغا
ئۆزگەرتىلدى 712
قۇياش ئېنېرگىيىسى ئېلېكترى بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش كەنتلىرى قۇرۇلدى..... 713
يېزىلاردا توك باھاسى تەكشۈرۈلۈپ تەرتىپكە سېلىندى 713

پولات - تۆمۈر

پولات - تۆمۈر سانائىتى ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى..... 714
يەرلىك كىچىك پولات - تۆمۈر كارخانىلىرى ئىشلەپچىقىرىشى — ئىگىلىك باشقۇرۇشىنىڭ ئومۇمىي
ئەھۋالى 715
«1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقى 716
«1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى مەملىكەتلىك مەھسۇلاتلارنى سېتىۋېلىش - سېتىش
ئۇچۇر مەركىزى بىلەن ئالاقە ئورناتتى 717
غەربىي شىمال بويىچە تۇنجى قۇرۇق كۆمۈر گازى ئامبىرى قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى 718
«1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتىنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك بولدى 718

رەڭلىك مېتال

رەڭلىك مېتال سانائىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 719
قاراتۆمۈر مىس - نىكېل كانى 722
ئالىيۇمىن تاۋلاش سانائىتى 723
ئالتۇن سانائىتى 724
ئاز ئۇچرايدىغان مېتال سانائىتى..... 724
شىنجاڭ يەرلىك رەڭلىك مېتال سانائىتى 726
كان گېئولوگىيىسى 727
پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى 728

ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون سانائىتى

ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون سانائىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 729
شىنجاڭ ئۇلچەملىك دېتال باش زاۋۇتىنى 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە كېڭەيتىپ قۇرۇش،
ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى پۈتتى 733
«CJT — 10» تىپلىق كاچالكىنىڭ ئېنېرگىيە ئاز سەرپ بولىدىغان قوزغاش قۇرۇلمىسى
باھالاشتىن ئۆتتى 733
ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون مەھسۇلاتلىرى ئېكسپورت قىلىنىپ، تاشقى پېرېۋوت يارىتىلدى 733

يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى تىجارىتى 734
شىنجاڭ ماشىنىسازلىق پەن تەتقىقات ئورنىنىڭ پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرى 734
شىنجاڭ ئېلېكترون تەتقىقات ئورنىنىڭ پەن تەتقىقات نەتىجىلىرى 736

بىناكارلىق ماتېرىياللىرى

بىناكارلىق ماتېرىياللىرى سانائىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 737
ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىنىڭ تارقىتىلىش ئەھۋالى 739
يېڭى بىناكارلىق ماتېرىياللىرى مەھسۇلاتى 739
چاقىلىق تاشپاختا كانىنىڭ رۇدا تاللاش زاۋۇتى پۈتتى 740
سېمونت كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات سۈپىتى سېلىشتۇرۇلۇپ باھالاندى 740
ئاپتونوم رايون بويىچە خىش - كاھىشنىڭ سۈپىتى تەكشۈرۈپ باھالاپ سېلىشتۇرۇلدى 741
شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتى دۆلەت مۇكاپاتىغا ئېرىشتى 742
ئىككى سېمېنا - گۇرۇپپا «مەملىكەت بويىچە بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ساھەسىدىكى ئىلغار سېمېنا گۇرۇپپا» دېگەن نامغا، تۆت ئادەم «مەملىكەت بويىچە بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ساھەسىدىكى ئەمگەك نەمۇنىچىسى» دېگەن نامغا ئېرىشتى 742
ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىللىق ئاساسلىق بىناكارلىق ماتېرىياللىرى مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى 742

خىمىيە سانائىتى

خىمىيە سانائىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 743
شىنجاڭ خىمىيە سانائىتى بازلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى تېزلىتىلدى 746
شىنجاڭدا خىمىيە سانائىتى بازلىرىنى قۇرۇش مەسىلىسى توغرىسىدا گوۋۇيۈەنگە دوكلات سۇنۇلدى 748
ساپ شۇلتا زاۋۇتى قۇرۇلۇشى باشلاندى 751
شىنجاڭنىڭ ئاساسلىق خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتلىرىنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالى 752
سانجى خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ ئامموني فوسفات قۇرۇلمىسى ئىشقا كىرىشتۇرۇلدى 753

يېنىك سانائەت

يېنىك سانائەتنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 753
ئاساسىي قۇرۇلۇش ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئەھۋالى 755
مەھسۇلات سۈپىتى ۋە يېڭى مەھسۇلات كەشپىياتى 755
ئاز سانلىق مىللەتلەر ئېھتىياجلىق بۇيۇملارنىڭ ئىشلەپچىقىرىلىش ئەھۋالى 756
مەھسۇلاتلارنى ئېكسپورت قىلىش ۋە چەت ئەلدىن مەبلەغ كىرگۈزۈش ئەھۋالى 757

توقۇمىچىلىق

توقۇمىچىلىق سانائىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 758
قوشۇمچە: 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ توقۇمىچىلىق سانائىتى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش ۋەزىپىسىنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالى 759
چوڭ، ئوتتۇرا توقۇمىچىلىق كارخانىلىرى جانلاندۇرۇلدى 760
ئاساسىي قۇرۇلۇش ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئەھۋالى 761
تېخنىكا ھەمكارلىقى 763
ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلار ۋە يېڭى مەھسۇلاتلار 763
يۇڭ توقۇمىچىلىق ساھەسىدە زىيان تۈگىتىلىپ، پايدا ئېلىندى 765
توقۇمىچىلىق سانائىتى ساھەسىدە ئىشلەپچىقىرىشقا چەك قويۇلۇپ، بېسىلىپ قالغان ماللار ئازايتىلدى 765
«جېڭماۋ» يۇڭ توقۇچىمىلىق فابرىكىسى ۋەيران بولۇپ، باھا تالاشتۇرۇپ سېتىلدى 765
كىيىم - كېچەك سانائىتى 766

تاماكا

تاماكا ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى 768
پاپىروس ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى 768
پاپىروس بازىرى 769

قاتناش، پوچتا - تېلېگراف

تۆمۈريول

تۆمۈر يول ترنسپورتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 771
دۆلەت لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈر يولىنىڭ ۋۇۋېينىڭ جەنۇبىدىن ئۇرۇمچىگىچە بولغان قىسمىنى قوش لىنىيىلىك قىلىپ ياساشنى تەستىقلىدى 772
ئىدارە دائىرىسىدىن ھالقىپ يۇك توشۇلدى 772
تارىم نېفىتى شەرققە توشۇلۇشقا باشلىدى 772
ئاستانىدىن شونابۇلاققىچە ئۇلاقسىز رېلىسلىق يول ياسالدى 772
ئۇلانبايدىن جىجىسوزىغىچە بولغان قوش لىنىيە ۋە ئېلېكتر مەركەزلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشى 773
قۇمۇلدىن لىيۇيۇەنگىچە بولغان يولدا قوش لىنىيە كىرگۈزۈش، ئاپتوماتىك ئېتىلىش، يۆتكەشنى مەركەزلەشتۈرۈش سىناق تەرىقىسىدە قوللىنىلدى 774
بېيجىڭ - ئۇرۇمچى ئالاھىدە تېز يولۇچىلار پويىزى يەنە بىر قېتىم «قىزىلبايراقدار پويىز» دەپ

نام ئالدى 774
ئۇرۇمچى ۋوگزالى «مەدەنىيەتلىك ۋوگزال» دەپ نام ئالدى 775
جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈرىول ۋاقىتلىق باشقارمىسى ئىشلەپچىقىرىشنى 3080 كۇن بىخەتەر داۋاملاشتۇردى 775
ئۇرۇمچى تۆمۈرىول ئىدارىسى مەدەنىيەتلىك لىنىيە قۇردى 776

☆ ☆ ☆

جۇڭگو - سوۋېت تۆمۈر يولىدىكى ئالاتاۋ ئېغىزىدىن «دروژبا» ۋوگزالىغىچە بولغان ئارىلىقتا ۋاقىتلىق يۈك توشۇش باشلاندى 776
ئالاتاۋ ئېغىزى ۋوگزالىنىڭ 2 - نومۇرلۇق ئالماشتۇرۇپ قاچىلاش ئامبىرى پۈتتى 777
«شەرق تېز پويىزى» 2 - ئاسىيا - ياۋروپا قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكى ئارقىلىق ئېلىمىزگە كىردى 777
جۇڭگو — سوۋېت چېگرا تۆمۈرىولى ترانسپورتى توغرىسىدا سۆھبەت ئۇنتكۇزۇلدى 777

تاشيول

تاشيول قاتناش - ترانسپورتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 778
نۆۋەتتىلىق تاشيول قۇرۇلۇشلىرى 779
ناھىيە - يېزا تاشيوللىرىنىڭ قۇرۇلۇشى 780
قوشۇمچە: 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە تاشيول ترانسپورتى تارماقلىرىنىڭ ئاساسلىق كۆرسەتكۈچلەرنى ئورۇندىغان ئەھۋالى 780
تاشيول ترانسپورت كەسپىدىكى ناچار ئىستاللار تۈزىتىلدى 781
نېفىت توشۇش ئەھۋالى 781
پىچاندىن يۇمبىن شەھىرىگە نۆۋەتچى يولۇچىلار ئاپتوبۇسى قاتنىدى 782
ترانسپورت كارخانىلىرىدا ئېنېرگىيە تېجەش، سەرپىياتنى ئازايتىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى.. 782
تاشيوللارنى ئاسراش - باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى تەڭشەلدى 782
يول ئاسراش ھەققى، تاشيولدا يولۇچى توشۇش قوشۇمچە ھەققى ئېلىش ئۇلچىمى تەڭشەلدى 783
قاتناش پەن تەتقىقاتى نەتىجىلىرى 784
شىنجاڭ 2 - ترانسپورت شىركىتى شىنجاڭ ئاپتوبۇس زاۋۇتىنى ئۆزىگە قوشۇۋالدى 785
شىنجاڭ 1 - ئاپتوموبىل زاۋۇتىنىڭ سېتىش سومىسى 100 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتتى 785
ئىككى ئورۇن، بەش كىشى قاتناش مىنىستىرلىكى بويىچە ئىلغارلىق نامىغا ئېرىشتى 785

خەلق ئاۋىئاتسىيىسى

خەلق ئاۋىئاتسىيىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 786

ئۇرۇمچى بىلەن ۋېنجۇ ئارىلىقىدا ئايروپىلان قاتنىدى..... 787
ھەمسىباب ئاۋىئاتسىيە 787
ئارقا سەپ كاپالىتى خىزمىتى..... 787
ئۇرۇمچى ئايرودرومى مەملىكەت بويىچە پاكىز ئايرودروم بولۇپ باھالاندى 788

پوچتا - تېلېگراف

پوچتا - تېلېگراف خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى..... 789
خەۋەر - ئالاقە ئىشلىرى كەسپىي جەھەتتىن باشقۇرۇلدى 792
پوچتا ئالاقىسى 793
تېلېگراف ئالاقىسى 795
پېزا تېلېفونى 797
قوشۇمچە: 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ تېلېگراف ئالاقىسىدە سۇپەت كۆرسەتكۈچلىرىنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالى 798
گېزىت - ژۇرنال تارقىتىش ئەھۋالى 799
تۇراقلىق مۇلۇكلەر ئېنىقلاندى 800
شىنجاڭدىكى پوچتا - تېلېگراف تارماقلىرىدا ئۇسكۇنىلەرنى تەرتىپكە سېلىش ۋەزىپىسى ئومۇميۈزلۈك ئورۇندالدى 801
14 شەھەر ۋە ۋۇجياچۈدە سىمسىز چاقىرىش كەسپى يولغا قويۇلدى..... 801
شىخەنزە، كورلا، غۇلجا شەھەرلىرىدە پروگراممىلىق تېلېفون ئورنىتىلدى 802
پوچتا پۇل ئامانىتى..... 802
پوچتا - تېلېگراف سانائىتى 803
ماركا توپلاش ئەھۋالى..... 804

قۇرۇلۇش. مۇھىت ئاسراش. كارتوگرافىيە

شەھەر، يېزا قۇرۇلۇشى

شەھەر قۇرۇلۇشى 805
شەھەر - بازار ئۆيى قۇرۇلۇشى 806
كەنت - بازار قۇرۇلۇشى..... 806
ئۆي - زېمىندىن پايدىلىنىش ئەھۋالى..... 807
ئۆي - زېمىن بازىرى ۋە جېدەل - ماجىرالارغا كېسىم قىلىش ئەھۋالى 808
شىخەنزە 26 - نومۇرلۇق مىكرو رايون تېرمو ئېلېكتر ئىستانسىسى 808
شىنجاڭنىڭ شەھەر - بازار تەرەققىياتى ۋە جايلىشىشى ئۈستىدىكى تەتقىقات 809

خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى

خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى خىزمىتى 809
ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى «قىزىلبايراق» كوچىسىنىڭ يەر ئاستى كوچىسى قۇرۇلۇشى 810

بىناكارلىق

بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش ئومۇمىي ئەھۋالى 811
بىناكارلىق قۇرۇلۇش مۇپىتى 2 - قېتىم ئارىلاپ تەكشۈرۈلدى..... 811
مۇنەۋۋەر تەكشۈرۈپ لايىھىلەش تۈرلىرى 812
شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش باش شىركىتىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش - تىجارەت ئومۇمىي ئەھۋالى 813
بىناكارلىق قۇرۇلۇش باش شىركىتىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىيات ئەھۋالى 813
ئۆچ كارخانا ۋە ئۆچ شەخس «مەملىكەت بويىچە ئىلغار قۇرۇلۇش كارخانىسى» ۋە «مەملىكەت بويىچەقۇرۇلۇش كارخانىسىنىڭ مۇنەۋۋەر تۈر جەڭچىسى» دېگەن نامغا ئېرىشتى 815
بىناكارلىق قۇرۇلۇش باش شىركىتى تۈنجى تۈركۈمدە ئىشچىلاردىن تېخنىك تەكلىپ قىلدى 815

مۇھىت ئاسراش

مۇھىت ئاسراش خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى..... 815
يېزا - بازار سانائىتىنىڭ بۇلغاش مەنبەسى تەكشۈرۈلدى 817
شىنجاڭنىڭ تۈپراق مۇھىتىنىڭ مەۋسۇم قىممىتى ئۈستىدە تەتقىقات 818
ماناس دەريالىق ئېقىمىدىكى يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتى ئۈستىدە تەتقىقات 819
ئاپتونوم رايوننىڭ 1986 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە «مۇھىت سۈپىتى ھەققىدە دوكلاتنامە» سى نەشىردىن چىقتى 819

كارتوگرافىيە

كارتوگرافىيە ئىدارىسىنىڭ ئومۇمىي خىزمەت ئەھۋالى 820
«كارتوگرافىيە ئىجازەتنامىسى»نى قايتا تەكشۈرۈش خىزمىتى ئايانغلاشتى 822
دۆلەتلىك 2 - قارارلىق 1 - دەرىجىلىك نۇقۇلىر بويىچە ئۆلچەنگەن تور قايتا ئۆلچىنىشكە باشلىدى 822
گۈلتەكچىدە سىلىشتۇرما ئۇزۇنلۇق ئاساسىي لىنىيە توسقۇنلۇق ئۆلچەش پونكتى قۇرۇلدى 822
تۈرپان - قۇمۇل تېغىتلىكىنى گېئودىزىيىلىك تىزگىنلەپ ئۆلچەش ۋەزىپىسى ئورۇندالدى 823
تارىم (655023) ئۆلچەش رايونىنىڭ 1:50000 ماسىشتابلىق خەرىتىسىنى يېڭىلاش خىزمىتى باشلاندى 823

سودا

سودا - سېتىق

سودا - سېتىقنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 824
دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا كارخانىلىرىنىڭ ئون ئىقتىسادىي كۆرسەتكۈچنى ئورۇنداش ئەھۋالى... 827
ئامبار قالدۇقى قۇرۇلمىسى تەڭشەلدى 827
بىر قىسىم تاۋارلارنىڭ باھاسى قويۇۋېتىلدى ۋە جانلاندۇرۇلدى 827
گۆش تىجارىتى 828
شەھەرلەردە كۆكتاتنىڭ سېتىۋېلىنىش، سېتىلىش ئەھۋالى 830
شېكەر تىجارىتى 830
توقۇلما، ئىلمە توقۇلما بۇيۇملىرى تىجارىتى 831
تۇرلۇك ماللار تىجارىتى 832
مېتال - قاتناش - ئېلېكتر - ضىمىيە بۇيۇملىرى بازىرى 832
نېفىت تىجارىتى 833
مىللىي سودا ئەھۋالى 834
دۆلەت ئىگىلىكىدىكى يېمەك - ئىچمەك، مۇلازىمەت كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئورۇنلارنىڭ تىجارەت ئەھۋالى 835
سودا - سېتىق ساھەسىنىڭ ساقلاش - توشۇش ئەھۋالى 835
سودا تارماقلىرى باشقۇرغان سانائەت 836

ماددىي ئەشيا

ماددىي ئەشيا بىلەن تەمىنلەش ئەھۋالى 836
ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىللىق ماددىي ئەشيا سېتىۋېلىش، سېتىش، ساقلاش ئەھۋالى ... 837
1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ماددىي ئەشيا سىستېمىسى بىۋاسىتە سېتىۋالغان، سانقان، ساقلىغان ئاساسلىق ماددىي ئەشيالارنىڭ ستاتىستىكا جەدۋىلى 839
شىنجاڭدىكى پىكاپ تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئورۇنلار 839
ماددىي ئەشيا مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى لىيۇسۇينيەن شىنجاڭغا كېلىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى 840

تەمىنات - سودا

تەمىنات - سودا كوپىراتىپ ئىشلىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 840
يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىۋېلىنىش ئەھۋالى 842

يېڭا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنى يۈرۈشلەشتۈرۈش مۇلازىمىتى 843
سودا تارماقلىرى باشقۇرغان سانائەت 844
كېرەكسىز، كونا ماددىي ئەشيالاردىن پايدىلىنىش ئەھۋالى 845

ئاشلىق

ئاشلىق خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 846
ئاشلىق، ياغ سېتىۋېلىش - سېتىش سىياسىتى 848
ئاشلىق، ياغنى بىر تۇتاش سېتىش باھاسى تەڭشەلدى 849
ئاپتونوم رايوندىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ 1991 - يىللىق ئاشلىق سېتىۋېلىش، سېتىش ئەھۋالى 850
ئاپتونوم رايوندىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ 1991 - يىللىق ياغ سېتىۋېلىش، سېتىش ئەھۋالى 850
ئاشلىق بىلەن نورمىلىق تەمىنلىنىدىغان توپۇس تىزگىنلەندى 852
ئاشلىق، ياغ سانائىتى 853
ئاشلىق، ياغ چېگرا سودىسى 854
ئاشلىق، ياغ پەن - تېخنىكىسى 854

تاشقى سودا

تاشقى ئىقتىساد - سودىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 855
ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش دائىرىسىنى يەنمۇ كېڭەيتىشنىڭ 13 تۈرلۈك تەدبىرى 857
جىددىي ھەرىكەتكە كېلىپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ تاشقى ئىقتىساد - سودا خىزمىتىدە يېڭى ۋەزىيەت يارىتايلى ..... لى دۇخۇي 860
ئاپتونوم رايونلۇق تاشقى ئىقتىساد - سودا كومىتېتى قۇرۇلدى 860
يەرلىك سودا - ۋە چېگرا سودىسى 861
سوۋېت ئىتتىپاقى بىلەن بولغان يەرلىك سودا ۋە چېگرا سودىسى 864
1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئېكسپورت سومىسىنىڭ 1 مىليون ئامېرىكا دوللىرىدىن ئاشقان تاۋارلار 865
1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە تاشقى سودىدا سېتىۋېلىنىش سومىسى 1 مىليون يۈەندىن ئاشقان تاۋارلار ... 866
شەرقىي ياۋرۇپا ئەللىرى بىلەن بولغان يەرلىك سودا ئەھۋالى 868
چارۋا مال ئېكسپورتى 868
مەملىكەتلىك تاشقى سودا ئېكسپورت تاۋارلىرى ئىشلەپچىقىرىش بازىلىرىنىڭ مۇۋاپىقلىشىش كۆرگەزمىسىگە قاتنىشىش ئەھۋالى 868
شىنجاڭ خەلقئارا سودىنى ئىلگىرى سۈرۈش شۆبە جەمئىيىتى كۆرگەزمىدىن پايدىلىنىپ، ئىمپورت - ئېكسپورتنى كېڭەيتتى 869
شىنجاڭ خەلقئارا سودىنى ئىلگىرى سۈرۈش شۆبە جەمئىيىتى تاشقى ئالاقىلىشىش ۋە ئۇچۇر، قانۇن

مۇلازىمىتىنى كۆچەيتتى 869
غەربىي شىمال رايونىنى غەربكە كېچىۋېتىش ھەققىدىكى خەلقئارا مۇھاكىمە يىغىنى 871
مىنىستىر لى لەنچاڭ شىنجاڭنى كۆزدىن كەچۈردى 871

گېئولوگىيە. يەر تەۋرەش. ھاۋارايى

گېئولوگىيە

«305» تۈر دۆلەتنىڭ باھالاپ بېكىتىشى ۋە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى 872
«305» تۈر دۆلەتنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۆجۈم قىلىش پىلانىغا يەنە كىرگۈزۈلدى 873
«305» تۈر بويىچە 17 مەخسۇس تېما ئۈستىدىكى تەتقىقات نەتىجىسى ۋە ئۇچ نەپەر پەن - تېخنىكا خادىمى دۆلەت مۇكاپاتىغا ئېرىشتى 874
گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسى خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى..... 875
گېئولوگىيىلىك كان ئىزدەش نەتىجىلىرى 876
14 گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق تۈرى مۇكاپاتلاندى..... 878
كەسپىي ئىشلارنى باشقۇرۇش ئەھۋالى 879
غەربىي تەۋرىتاغ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ گېئولوگىيە خىزمىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرى قاتارىغا كىرگۈزۈلدى..... 879
قۇمۇل شەھىرىدىكى قاپاقسىمان مىس - نىكېل كانى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈلدى..... 880
قۇمۇل شەھىرىدىكى سېرىقتاغ مىس - نىكېل كانى تەپسىلىي تەكشۈرۈلدى 881
غەربىي كوئىنلوندا ئالتۇن كان ياتمىلىرى بايقالدى 882
چاقىلىق ناھىيىسىدىكى قۇمبايان كېپەك ئالتۇن كانى قېدىرىپ تەكشۈرۈلدى 882
چاقىلىق ناھىيىسىدىكى ئۈزۈنشور گلائۇبېرتۇزى، تاشتۇز كانلىرىغا باھا بېرىلدى 883
نېفىت - گېئولوگىيە بازىرى ئېچىلدى 883
«تەۋرىتاغدىكى تەكرار سېكىللىق قۇرۇلمىلارنىڭ ئۈزگىرىشى ۋە كان ھاسىل بولۇش» دېگەن كىتاب نەشر قىلىندى 884
يېڭى تېپىلغان سۇ مەنبەلىرى..... 885
«غەربىي شىمالنىڭ يەر ئاستى سۇيى بايلىقى ئۈستىدىكى تەتقىقات» مىنىستىرلىك دەرىجىلىك تاخىرقى تەكشۈرۈپ باھالاشتىن ئۆتتى 886
تەكلىماكان قۇملۇقى گىدرو گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈلدى 886
لۇساۋگۈدىكى تەبىئىي مېنىرال سۇغا باھا بېرىلدى 887
«XDW — 1» بەلگىلىك بۇرغا پىخومېتىرىيە سىستېمىسى باھالاشتىن ئۆتتى 887
«YZQ — 300» بەلگىلىك كۆپ ئىقتىدارلىق ئاپتوماتىك نۇسخا ئېلىش ماشىنىسى 888
مىنىستىر جۇشۇن شىنجاڭنىڭ گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىقلار خىزمىتىنى تەكشۈردى 888

يەر تەۋرەش

يەر تەۋرەش ئەھۋالى 889
كەلپىن ناھىيىسىدە 6.5 بال يەر تەۋرىدى 890
ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ شەرقىي جەنۇبىدىكى ئالغۇي جىلغىسىدا 5.2 بال يەر تەۋرىدى 890
1991 - يىلى شىنجاڭدا يۈز بەرگەن $M_S \geq 3.5$ بال يەر تەۋرەشنى كۆرسىتىش جەدۋىلى 891
قوبۇقسار ناھىيىسىدە 5.6 بال يەر تەۋرىدى 894
ئۇرۇمچى رايونىدا ئۇزۇلمە قاتلامدىكى گاز چارلاپ تەكشۈرۈلدى 895
ئالتۇنتاغ ھەرىكەتچان ئۇزۇلمە بەلبېغى ئۈستىدىكى تەتقىقات باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى 896
قۇرۇلۇش قىلىنىدىغان يەرلەردىكى يەر تەۋرەش ئەھۋالى 896
ئۇرۇمچىدە يەر تەۋرەش ئاپىتىنىڭ زىيىنىنى ئازايتىش بويىچە تەقلىدي مانېۋر ئۆتكۈزۈلدى..... 897
چەت ئەللەر بىلەن بولغان يەر تەۋرەشكە دائىر پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقى 898

ھاۋارايى

شىنجاڭنىڭ 1991 - يىللىق كىلىماتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 899
شىنجاڭدىكى 15 شەھەرنىڭ 1991 - يىللىق ھاۋارايىدىكى مۇھىم ئالامەتلەر 903
1991 - يىلدىكى ئانومالىيىلىك ھاۋارايى 906
ھاۋارايى خىزمىتى 908
ھاۋارايى پەن - تېخنىكىسى مۇۋەپپەقىيەتلىرى 910
ھاۋارايىنى بايقاپ مەلۇم قىلىش تېخنىكىسى بويىچە 3 - قېتىملىق مۇسابىقە 911

ئىلىم - پەن

شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش خىزمىتى

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش توغرىسىدا قارار چىقاردى 912
ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش پروگراممىسىنى تۈزدى 913
ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتى شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش توغرىسىدا قارار ماقۇللىدى 918
شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرىلى ..... يالقۇن يېمىن 919
ئاپتونوم رايوندا شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشكە رەھبەرلىك قىلىش

گۈرۈپپىسى قۇرۇلدى 920
شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنىڭ باشلىنىش ئەھۋالى 920
ئاپتونوم رايونلۇق مۇتەخەسسىس مەسلىھەتچىلەر ئۆمىكى قۇرۇلدى 923
قوشۇمچە 1: ئاپتونوم رايونلۇق مۇتەخەسسىس مەسلىھەتچىلەر ئۆمىكى رەھبىرىي ئەزالىرىنىڭ تىزىملىكى 924
قوشۇمچە 2: ئاپتونوم رايونلۇق مۇتەخەسسىس مەسلىھەتچىلەر ئۆمىكى ئەزالىرىنىڭ تىزىملىكى 925

پەن - تېخنىكا خىزمىتى

پەن - تېخنىكا تەتقىقات پىلانىنىڭ تۈزۈلۈشى ۋە يولغا قويۇلۇشى 926
تەبىئىي پەن كەسپىي خىراجىتىنىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالى ۋە ئەرز پۇل تۈزۈمى ئىسلاھاتىنىڭ تەرەققىياتى 927
ئاپتونوم رايوندىكى پەن - تېخنىكا ئاپپاراتلىرىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى 929
پەن - تېخنىكا تەرەققىيات كارخانىلىرى ۋە خەلق باشقۇرۇشىدىكى پەن - تېخنىكا ئاپپاراتلىرى..... 931
ئاپتونوم رايونىنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۆجۈم قىلىش پىلانى 932
قوشۇمچە: ئاپتونوم رايونىنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۆجۈم قىلىش پىلانى (دەسلەپكى لايىھە) دىكى تۈرلەر(36) 932
پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرى كېڭەيتىلدى 933
ئېلېكترونلۇق ئۇچۇر تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش ئەھۋالى..... 934
ئاپتونوم رايوندا 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى «ئۈچقۇن» پىلانىنىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالى 937
ئالىي مەكتەپلەردىكى پەن - تېخنىكا خىزمىتى 938
يۇمشاق پەن تەتقىقاتى خىزمىتى..... 939
ژىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەرنىڭ پەن - تېخنىكا خىزمىتى 940
«321» پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلۇغ كۆرسىتىش يېزىسى قۇرۇلۇشى 941
دۆلەت تەبىئىي پەن فوندىدىن شىنجاڭغا مەبلەغ يارىدەم بەردى 943
توققۇز تۈرلۈك پەن تەتقىقات نەتىجىسى دۆلەتنىڭ مۇكاپاتىغا ئېرىشتى 944
137 تۈرلۈك پەن - تېخنىكا نەتىجىسى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى..... 944
ئۇنۇمان ئىسلاھاتى خىزمىتى..... 944
61 نەپەر مۇتەخەسسىس ھۆكۈمەتنىڭ ئالاھىدە ياردىمىدىن بەھرىمەن بولدى 945
ئاپتونوم رايونلۇق پاتېنت باشقۇرۇش ئىدارىسى قۇرۇلدى 950
پاتېنت خىزمىتى..... 950
بەش تۈرلۈك پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيىتى 82 - نۆۋەتلىك پارتىز خەلقئارا كەشپىيات كۆرگەزمىسىدە مۇكاپاتقا ئېرىشتى 951
ئالتە تۈرلۈك مۇۋەپپەقىيەت 6 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك كەشپىيات كۆرگەزمىسىدە مۇكاپاتقا ئېرىشتى..... 951
كەسپىي تېخنىكا خادىملىرىنىڭ ئۆزلۈكسىز تەربىيىلىنىش ئەھۋالى 952

چەت ئەلدىن مۇتەخەسسىس كىرگۈزۈش ۋە چەت ئەلگە ئوقۇغۇچى ئەۋەتىش خىزمىتى 953
مەملىكەتلىك پەن - تېخنىكا ئاخبارات ئىدارە (ئورۇن) لىرى باشلىقلىرى خىزمىتى يىغىنى..... 953
شىنجاڭنىڭ پەن - تېخنىكا ئاخباراتى تەرەققىياتىنىڭ 1991 - يىلىدىن 1995 - يىلغىچە بولغان ئومۇمىي پىلانى 954
شىنجاڭ پەن - تېخنىكا ئاخباراتى خىزمىتى يىغىنى ۋە قوش ئىلغارلارنى تەقدىرلەش يىغىنى 955
«شىنجاڭنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ھېسابلاش ماشىنىسىنى قوللىنىش ۋە يېڭى ھېسابلاش ماشىنىسى يارىتىش تېخنىكىسى تۈرىنىڭ قىبلىنامىسى» ئېلان قىلىنىدى 956
تېخنىكا بازىرى 956
چوڭ تىپتىكى نازۇك ئەسۋاب - ئۈسكۈنىلەرنىڭ ۋۇجۇدقا كېلىش ئەھۋالى 957
تېخنىكا بىلەن ماددىي ئىشياني بىرلەشتۈرۈش، پۈتۈن مۇساپىلىك مۇلازىمەت قىلىش نۇقتىدا سىناق قىلىنىدى 958
پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى سىستېمىسىنىڭ پەن - تېخنىكىدىن مەسلىھەت بېرىش مۇلازىمىتى 959
پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش پائالىيىتى 960
يېزا، كەنت، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا «پەن - تېخنىكا قىشى» پائالىيىتى ئېلىپ بېرىلدى..... 960
11 ئەسەر «مەملىكەتلىك تۇنجى نۆۋەتلىك ياش - ئۆسمۈرلەرنىڭ بىئولوگىيە جەھەتتىكى 100 تۈرلۈك پائالىيىتى» دە مۇكاپاتقا ئېرىشتى 961
14 تۈرلۈك ئەۋرىشكە، ئالتە ئىلمىي ماقالە مەملىكەتلىك تۇنجى نۆۋەتلىك ياش - ئۆسمۈرلەرنىڭ ھاشارات تەكشۈرۈش مۇسابىقىسىدە مۇكاپاتقا ئېرىشتى 962
5 - نۆۋەتلىك ياش - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا ئەسەرلىرى كۆرگەزمىسى 963
پەن - تېخنىكىغا دائىر تاشقى پائالىيەتلەر 963
خەلق ئارىسىدا خەلقئارا پەن - تېخنىكا ئالماشتۇرۇش ئەھۋالى 964

تەبىئىي پەن

ئېكولوگىيە. بايلىق مەنبەسى

شىنجاڭدا بوستانلىق تىپتىكى شەھەرلەرنىڭ مۇھىت گېئولوگىيىسى مودىلىنى تۈرغۇزۇش تەتقىقاتى.. 965
شىنجاڭنىڭ چۆل - باياۋانلىرىدا ئۆسىدىغان قىممەتلىك ئۆسۈملۈك سورتلىرىنى كىرگۈزۈش ۋە ئۇلارنىڭ خۇسۇسىيەتلىرى ئۈستىدە تەتقىقات 965
ئالتۇنتاغدىن كۆلىمى زور چۆللۈك سۇكسۇك ئورمىنى تېپىلدى 966
تارىم دەرياسىنى ئۈنۈمۈرسال ئۆلچەپ باشقۇرۇش پونكىتى ۋە مۇھىتنى ئۆلچەش پونكىتىغا ئورۇن تاللاش دوكلاتى 967
قۇملۇقتىكى غالىب چولپانلار 967
شىنجاڭدىكى ئالتۇنتاغ كېپەك ئالتۇن كانلىرىنىڭ چۆكمە قانۇنىيىتى ئۈستىدە تەتقىقات 969
شىنجاڭدىكى ئومۇرتقىلىق ھايۋانلارنىڭ ئەۋرىشكىسى ۋە بىئولوگىيىسىگە دائىر ماتېرىيال ئۆچۈر سىستېمىسى..... 969
ھىلاك موگۈنى ئۈستۈرۈش تېخنىكىسى ۋە ئۇنىڭ ئاساسلىق ئوزۇقلۇق تەركىبىنى ئانالىز قىلىش

تەتقىقاتى 970
تۆتىنچى دەۋر تەتقىقاتىغا دائىر ئىككى گېئولوگىيىلىك ساياھەت لىنىيىسى تاللاپ بېكىتىلدى 971

فىزىكا. خىمىيە

سۈيۈقلۇق پىلتىسى نۇرتالاسىنىڭ ئۇزۇن نۇر يولىدا سۈمۈركەن نۇرلىنىڭ يورۇقلۇق دەرىجىسىنى ئانالىز قىلىش ئۇسۇلى 971
رادىئاتسىيەگە بەرداشلىق بېرىش بويىچە مۇستەھكەملەش تېخنىكىسى — سەپلىمىلەرنى مۇستەھكەملەش 972
كەملەشنىڭ يېڭى قۇرۇلمىسى، يېڭى ھۈنەر - سەنئىتى ئۈستىدە تەتقىقات 973
«FT — 4085» تىپلىق نۇسخا ئالغۇغا ئىشلىتىلىدىغان تېمپېراتۇرا سېنزورى 974
شىنجاڭنىڭ كۆمۈرلۈك، كۆمۈر كانلىرىدىكى ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىشتا ئىشلىتىلىدىغان ئېنگىبىتور ئۈستىدە تەتقىقات 974
خرۇمىزلاندۇرۇلغان كۆن - خۇرۇم پۇرۇچلىرىدىن يەم - خەشەك ئاقسىلى ئىشلەش ھۈنەر - سەنئىتى تەتقىق قىلىندى ئۇ ئۇ قوللىنىلدى 974
ئالتۇننى بۇلغىمايدىغان ئاجرىتىۋېلىش يېڭى ھۈنەر - سەنئىتى ئۈستىدە تەتقىقات 974
سىمىلبكسىلىق سەرخىللاشتۇرۇش ئۇسۇلى ئۈستىدە تەتقىقات 975
شىنجاڭ قوي يۇڭى ۋە قوي مۇڭگۈزى ئاقسىلىنىڭ تەركىبىي قۇرۇلمىسى بىلەن قوي يۇڭى سۈپىتىنىڭ مۇناسىۋىتى 975

ئاپتوماتىك تىزگىنلەش سىستېمىسى

سېمونت خۇمدانلىرىنى ئاپتوماتىك تىزگىنلەش سىستېمىسى 976
لىتىي كاربونات ئىشلەپچىقىرىش جەريانىنى ئاپتوماتىك تىزگىنلەش سىستېمىسى 977

دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق

شىنجاڭدا بۇغداينىڭ ئەلا سورتلىرىنى تاللاش ۋە سورت سۈپىتىنىڭ فىزىئولوگىيىسى ھەم ئېكولوگىيىسى ئۈستىدە تەتقىقات 977
شىنجاڭدا بۇغداينىڭ يېڭى سورتلىرىنى تاللاپ يېتىشتۇرۇش ۋە ئۇنى ئۆستۈرۈشنىڭ تېخنىكىلىق مودىلى ئۈستىدە تەتقىقات 979
يازغى بۇغداينىڭ يېڭى سورتى «شىنجاڭ يازغىسى — 3» ئۆلكە كۆرسىتىپ كېڭەيتىلدى 979
سۇلۇ، ئۇچ قىرلىق قارا بۇغداينى بارلىققا كەلتۈرۈش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش ئۈستىدە تەتقىقات 980
شالىنىڭ يېڭى سورتى «شىنجاڭ شېلى — 1» كېڭەيتىلدى 981
شىنجاڭدا سېرىق پۈرچاق ئىشلەپچىقىرىشنىڭ تەرەققىياتى ۋە بۇ جەھەتتىكى تەدبىرتەتقىقا تى دوكلاتى تاماملاندى 981
تۇرپاندا ئۇزۇن تالالىق پاختىنى ئۇنىۋېرسال يۇرۇشلەشتۇرۇپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى ئۈستىدە

تەتقىقات ۋە ئۇنىڭ قوللىنىلىشى 982
كېۋەز غولىنى قۇرۇتۇۋېتىدىغان ئورغاقسىمان باكتېرىيىنىڭ فىزىئولوگىيە تىپلىق كېسەللىك پەيدا قىلىش كۈچىنىڭ ئۆزگىرىشچانلىقى ئۈستىدە تەتقىقات 983
چىلگە كىشمىش ئۇزۇمنىڭ سۈپەتلىك سورتى كېڭەيتىلدى 985
سۈپەتلىك ئۇزۇمنى يېڭى پېتى ساقلاش تېخنىكىسى ۋە ئۇنىڭ يىغىۋېلىنغاندىن كېيىنكى فىزىئولوگىيىسى ئۈستىدە تەتقىقات 985
كورلا نەشپۈتىنى سۈپەتلىك، مول ھوسۇللۇق قىلىپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات..... 986
كونسېرۋا پەمىدۇرىنى بالدۇر پىشىدىغان، سۈپەتلىك، مول ھوسۇللۇق قىلىپ يۇرۇشلەشتۈرۈپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات 988
ئەڭ ئۇنۇملۇك ئوغۇتلاش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئۇنىڭ ئۈلگە كۆرسىتىپ كېڭەيتىلىشى 990
شىنجاڭنىڭ ئاساسلىق تۇپراقلىرىدىكى فوسفۇرلۇق ئوغۇتتىن ئۇنۇملۇك پايدىلىنىش نىسبىتىنى ئۆستۈرۈش ئۈستىدە تەتقىقات 991
سانائەتتىكى كېرەكسىز سۇلاردىن پايدىلىنىپ، بىر ھۇجەيرىلىك ئاقسىل ماددىسى ئىشلەپچىقىرىش تەتقىقاتى 992
مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسىنىڭ بۇغداي ئۆستۈرۈش، خوتەن دەرياسى ۋادىسىنى ئۇنىۋېرسال تىزگىنلەش پىلانى، كېۋەزلىكتىكىزىيانداش ھاشاراتلارنى ئالدىن مۆلچەرلەش ئىشلىرىدا قوللىنىلىشى 993
ئوت - چۆپ ۋە زىرائەتلەرنىڭ دانىچە ئۇرۇقىنى كۈمۈلاچلاپ يۇرۇشلەشتۈرۈش ئۇسكۇنىسى 995
چۆل - باياۋان ئوتلاقلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش كۈچىنى ئۆستۈرۈپ، قىشلاق، كۆكلەمنىڭ مال سىغىمچانلىقىنى ئاشۇرۇش تەتقىقاتى 996
ئوت - چۆپ تېرىپ چارۋا مال بېقىپ، ئىقتىسادىي ئۇنۇمى يۇقىرى ئالىي چارۋىچىلىق فېرمىسىنى قۇرۇش تەتقىقاتى 997
جۇڭگو مىرىنوس قويى (شىنجاڭ تىپى) نى يېتىشتۈرۈش، ئۇنىڭ نەسلىنى ياخشىلاش سىستېمىسى ۋە يېڭى نەسىل لىنىيىسى ئۈستىدە تەتقىقات 998
گۆش قويى بېقىشنى يۇرۇشلەشتۈرۈش تېخنىكىسى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى ۋە باھالاپ بېكىتىلدى 999
ئۇرىيە يەم كېسىكى تەتقىق قىلىپ ياسالدى 1000
قويلارغا بىنتونىت (سوپۇن توپىسى) يېگۈزۈپ، قوي يۇڭىنى ئاشۇرۇش ئۈستىدە تەتقىقات 1000
ئېتىگە ياغ يىغمايدىغان تاۋار چوشقا بېقىشنى يۇرۇشلەشتۈرۈش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات..... 1001
ھايۋانلاردا بولىدىغان كۆكتىل كېسەللىكى ۋىرۇسى ئاپتونوم رايونىمىزدا تۇنجى قېتىم ئاجرىتىلىپ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلدى 1002
كالا تىپلىق بروتسېللىيوز باكتېرىيىسىگە قارشى ئالاھىدە ئانتىتېلا ۋاكسىنىسى ئۈستىدە تەتقىقات 1003
ئېخنوكوك كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش تەدبىرلىرى 1004
5 - نومۇرلۇق كېسەللىكنىڭ I تىپلىق توخۇ تۆرەلمىسى ئارقىلىق ئاجىزلاشتۇرۇلغان ۋىرۇسىنىڭ توشقان بەدىنىدە رىئاكسىيىلەشتۈرۈلگەن ۋاكسىنىسى 1006
كىچىك تىپتىكى شامال گېنېراتورى تارقاق چارۋىچىلىق رايونلىرىدا كېڭەيتىلدى 1007

ئاپتونوم رايونلۇق تەبىئىي پەن ئىلمىي جەمئىيەتلىرى، جەمئىيەتلىرى ۋە تەتقىقات جەمئىيەتلىرىنىڭ 1991 - يىلى ئۆتكۈزگەن ئاساسلىق ئىلمىي پائالىيەتلىرى 1008

ئىجتىمائىي پەن

ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر پەلسەپە، ئىجتىمائىي پەن مۇۋەپپەقىيەتلىرى 2 - قېتىم باھالاندى.. 1014
قوشۇمچە: ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر پەلسەپە، ئىجتىمائىي پەن مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى 2 - قېتىم باھالاشتا مۇكاپاتقا ئېرىشكەن تۈرلەر 1014
ماركسىزم يېتەكچىلىكىدىكى شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەن ئىشلىرى ..... ئاۋۇت توختى 1023
2 - ئاسىيا - ياۋرۇپا قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكى ۋە شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ئۈستىدە تەتقىقات 1023
شىنجاڭ غەربىي يۆنىلىشلىك پەن - تېخنىكا ئالماشتۇرۇش توغرىسىدا بىر قاتار تەسەۋۋۇرلارنى ئوتتۇرىغا قويدى 1026
شىنجاڭدىكى «ئالتۇن ئۇچ بۇرجەك» رايوننىڭ سانائەت تەرەققىيات پىلانى ئۈستىدە تەتقىقات..... 1027
شىنجاڭنىڭ نوپۇسى ئۈستىدە تەتقىقات 1028
جۇڭگو «جاڭغىر» تەتقىقات جەمئىيىتى قۇرۇلدى..... 1029
لىن زېشۇنىڭ شىنجاڭغا كەلگەنلىكىنىڭ 150 يىللىقى خاتىرىلەندى 1030
ئىجتىمائىي پەنگە دائىر يېڭى كىتابلار 1030
ئاپتونوم رايونلۇق ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىگە قاراشلىق ئىلمىي جەمئىيەت، تەتقىقات جەمئىيىتى ۋە جەمئىيەتلەرنىڭ 1991 - يىللىق ئاساسلىق ئىلمىي پائالىيەتلىرىنى كۆرسىتىش جەدۋىلى 1031

مائارىپ

مائارىپ كومىتېتىنىڭ 1991 - يىللىق خىزمەت يىغىنى 1036
مائارىپ خىراجىتى 1036
ئاپتونوم رايوننىڭ 1991 - يىللىق مائارىپ خىراجىتىنىڭ چىقىم قىلىنىشىنى ستاتىستىكىلاش جەدۋىلى 1038
ئاپتونوم رايوننىڭ 1991 - يىلى يەرلىك مالىيە خام چوتىدىكى مائارىپ خىراجىتىنىڭ ئەمەلىي چىقىمىغا دائىر ستاتىستىكا جەدۋىلى 1039
ئاپتونوم رايوننىڭ 1991 - يىللىق مائارىپ خام چوتى سىرتىدىكى مەبلەغنىڭ كىرىم - چىقىمىغا دائىر ستاتىستىكا جەدۋىلى 1040
قوشۇمچە: ئاپتونوم رايوننىڭ 1991 - يىللىق مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇش مەبلىغىنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالى ... 1041
مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشى..... 1042
ئەخلاقىي تەربىيە 1042
ئالىي مەكتەپ، تېخنىكۇملارنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى تەقسىم قىلىش ئەھۋالى 1043
خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرى «مەجبۇرىي مائارىپ قانۇنى» نىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالىنى باھالىدى 1044
«يانغىن پىلانى» نىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالى..... 1046

شەھەن ئالىي مەكتەپلىرىنى، ئوتتۇرا تېخنىكۇملىرىنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەقسىم قىلىنىش ئەھۋالى 1048
دەرسلىكلەرنىڭ نەشر قىلىنىش ئەھۋالى 1048
قوشۇمچە: ماۋارىپ نەشرىياتىنىڭ 1991 - يىللىق دەرسلىك نەشر قىلىش ئەھۋالى 1049
ماۋارىپ سىستېمىسىدىكى ئىلغار شەخسلەر تەقدىرلەندى 1050
ماۋارىپ فوندى جەمئىيىتىنىڭ خىزمىتى 1052
ماۋارىپ ساھەسىدىكى تاشقى ئالاقە 1053

ئاۋەتتىكى ماۋارىپ

ئاۋەتتىكى ئالىي مەكتەپلەر، ئوتتۇرا تېخنىكۇملارغا ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش ئەھۋالى 1053
ئاۋەتتىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇتقۇچىلىرى تەربىيىلەندى 1054
ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك، ھەر خىل ئاۋەتتىكى مەكتەپلەرنىڭ 1991 - يىللىق ئاساسىي ئەھۋالى 1055
ئىچكى ئۆلكىلەردىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ شىنجاڭ مىللىي سىنىپى ئېچىش ئەھۋالى 1056
ئالىي مەكتەپلەر بىر ئوقۇتقۇچىنى دەرىجە ئاتىلىتىپ پروفېسسورلۇققا، 28 ئوقۇتقۇچىنى دەرىجە ئاتىلىتىپ دوتسېنتلىققا ئۆستۈردى 1056
ئاپتونوم رايوندىكى يېزا ئىگىلىك ئوتتۇرا تېخنىكۇم مەكتەپلىرىنىڭ ئوقۇتۇش سەۋىيىسى باھالاندى 1056
ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ، باغچا ئوقۇتقۇچىلىرىدىن كەسىپتە لايىقەتلىك بولۇش گۇۋاھنامىسى ئېلىش ئىمتىھانى ئېلىندى 1056
پەيزاۋات، مەكىت، ماناستىن ئىبارەت ئۈچ ناھىيىنىڭ ماۋارىپىغا مۇپەتتىشلىك قىلىندى 1057
ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچىللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش ئەھۋالى 1058
ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش ئەھۋالى 1058
ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ تەجرىباغا قۇرۇلۇشى ۋە ئوقۇتۇش تەجرىبە سايمانلىرى بىلەن تەمىنلىنىش ئەھۋالى 1059
چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ياتاقلىق مەكتەپلەر 1060
تۈنجى نۆۋەتلىك ئوتتۇرا شەھەن مەكتەپلىرى ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئاساسىي ماھارەت مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى 1060
ئالتە نەپەر ئوتتۇرا شەھەن مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى مەملىكەتلىك ئوتتۇرا شەھەن مەكتەپلىرى ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ گۈزەل سەنئەت ئەسەرلىرى مۇسابىقىسىدە مۇكاپاتقا ئېرىشتى 1061

چوڭلار ماۋارىپى

چوڭلار ئالىي مەكتەپلىرى ۋە تېخنىكۇملىرىغا ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش ئەھۋالى 1061
ئاۋەتتىكى ئالىي مەكتەپلەردىكى چوڭلار ماۋارىپىنى تۈزەش، ياخشىلاش ئەھۋالى 1061
ھەر دەرىجىلىك، ھەر خىل چوڭلار مەكتەپلىرىنىڭ 1991 - يىللىق ئاساسىي ئەھۋالى 1062

دۆلەت ماۋارىپ كومىتېتى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك ماۋارىپ شۆيۈەنلىرىنى قايتا تەكشۈردى 1063
ئالىي ماۋارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگەنلەردىن ئىمتىھان ئېلىنىدى 1064
چوڭلار ئالىي مەكتەپلىرىنىڭ ئوقۇتۇش سۈپىتىنى تەكشۈرۈش يۈزىسىدىن 5 - قېتىم ئارىلاپ تەكشۈرۈش ئىمتىھانى ئېلىنىدى 1065
چوڭلار ئالىي ماۋارىپى بويىچە «كەسپىي دىپلوم ئېلىش» سىنىپىغا داۋاملىق ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىنىدى 1065
ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي ماۋارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگەنلەردىن ئىمتىھان ئېلىنىدى 1065
شىنجاڭ پېزا ئىگىلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە مەكتىپى باھالاندى 1066
ئىشچى - خىزمەتچىلەر ماۋارىپى 1067
ئىجتىمائىي كۇچلەرنىڭ مەكتەپ ئېچىش ئەھۋالى 1068
ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىش ۋە دېھقان، چارۋىچىلار ماۋارىپى 1069

كەسپىي ماۋارىپ

ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ماۋارىپى 1069

ماۋارىپ ئىلمىي تەتقىقاتى

ماۋارىپ ئىلمى بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك مۇنەۋۋەر مۇۋەپپەقىيەتلەرنى باھالاش ئەھۋالى 1071
«شىنجاڭ ماۋارىپىنى راۋاجلاندۇرۇش ستراتېگىيىسى» تەتقىقاتى 1071
ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ ماۋارىپ خىزمىتىنى باھالاش لايىھىسى 1072
بەش مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ ماۋارىپ ئىسلاھاتى سىنىقى 1072
ئون مەكتەپ قوش تىللىق ئوقۇتۇشنى سىناق قىلىش نۇقتىسى قىلىنىدى 1073
موڭغۇل تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپلىرىدە سىناق تەرىقىسىدە خەنزۇ تىلىدادەرس ئۆتۈش سىنىپى تەسىس قىلىنىدى 1073
«شىنجاڭ ماۋارىپى يىلنامىسى (1949 — 1989)» نەشر قىلىنىدى 1075

مەدەنىيەت، ئارخېئولوگىيە

مەدەنىيەت

«قەلبداشلار» سەنئەت ئۆمىكى شىنجاڭدا ھال سوراش يۈزىسىدىن ئويۇن قويدى 1076
ئامىۋى مەدەنىيەتنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 1076
تىياتىر كۆرۈكى 1078
شىنجاڭ چوڭى تىياتىر ئۆمىكى مەملىكەتلىك كۆرەككە قاتنىشىپ مۇكاپات ئالدى 1078

ئەدەبىيات ـ سەنئەت خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 1079
خەلق ئېغىز ئەدەبىياتى جەھەتتىكى تەتقىقات خىزمىتى 1081
«ھايات مەشئىلى» ناملىق شېئىرلار توپلىمى نەشىر قىلىندى 1082
1991 ـ يىلدىكى ئاپتونوم رايوندىكى مەدەنىيەت يادىكارلىق ئورۇنلىرى ۋە مۇزېيلار 1082
قۇمتۇر مىڭئۆيىنى جىددىي قۇتقۇزۇش خىزمىتى 1083
سېرك گۈلى — دارۋازلىق 1083
جۇڭگو بىلەن ياپونىيە نىيە خارابىسىنى تەكشۈردى 1084
كېرىيە دەرياسى ئارخېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈلدى 1085
قۇمۇلدىكى قارا دۆۋە قەدىمكى قەبرىستانلىقى قېزىلدى 1086
سۇباش جىلغىسىدىكى خارابىلىكلەر ئېنىقلاندى 1086
سابخېسالا دالىسىنى ئارخېئولوگىيىلىك قېزىشتىن دوكلات 1087
بورتالا شەھىرىدىن بىر تۈركۈم قەدىمكى پولات قېزىۋېلىندى 1088
شىنجاڭنىڭ ئالتاي تېغىدىكى قىياتاش رەسىملىرى كۆرگەزمىسى 1088
شىنجاڭ خەلق باشقۇرۇشىدىكى سىرتتىن ئوقۇيدىغان مۇزىكا شۆيۈەنىدە مۇزىكا مائارىپى كەسپى تەسىس قىلىندى 1089
دۆلەت تەرىپىدىن تەقدىرلەنگەن مەدەنىيەت خىزمىتى بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخسلەر 1089
تۆت يازغۇچى 1991 ـ يىللىق «جۇاڭ جۇڭۋېن ئەدەبىيات مۇكاپاتى» غا ئېرىشتى 1089
ئاممىۋى مەدەنىيەت پائالىيەتلىرىنىڭ مۇكاپاتلىنىش ئەھۋالى 1090
بالىلار ئەدەبىيات ـ سەنئىتىنىڭ مۇكاپاتلىنىش ئەھۋالى 1090
1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايوندا ئۆتكۈزۈلگەن ئاساسلىق گۈزەل سەنئەت، ھۆسىنخەت، فوتو سۈرەت كۆرگەزمىلىرى جەدۋىلى 1091

ئارخىپچىلىق

ئارخىپچىلىق ئىشلىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 1092
ئاپتونوم رايونلۇق ئارخىپچىلىق خىزمىتى يىغىنى 1094
كارخانا ئارخىپىنى باشقۇرۇش بويىچە دەرىجە ئۆستۈرۈلدى 1094
ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك، ھەر خىل ئارخىپخانىلارنىڭ رويخېتى 1097
ئورگان ئارخىپىنى باشقۇرۇش بويىچە دەرىجە ئۆستۈرۈلدى 1101
ئارخىپ سىستېمىسىدىن دۆلەتنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشكەن ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار شەخسلەر 1101

ئاخبارات. نەشرىياتچىلىق

ئاخبارات ـ نەشرىيات ئىدارىسى خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 1102
مەنىۋى ئەخلەتلەرنى تازىلاش خىزمىتى 1103

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا پەيدىن كۆپەيتىلگەن ئاشكارا تارقىتىلىدىغان گېزىت، قەرەللىك ژۇرناللارنى كۆرسىتىش جەدۋىلى 1104
ئەشىر ھوقۇقى خىزمىتى 1105
ئاپتونوم رايونلۇق ئەشىر ھوقۇقى ئىدارىسى قۇرۇلدى 1106
قەرەللىك پەن - تېخنىكا ژۇرناللىرىنىڭ سۈپىتى سېلىشتۇرۇپ باھالاندى 1107

ئاخبارات چىلىق

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 1107
ئۇچ ئاخبارات ئەسىرى جۇڭگو ئاخبارات مۇكاپاتىغا ئېرىشتى 1108
ئىش ئورنىدىن يېزىلغان تۆت قىسقا خەۋەر مەملىكەت بويىچە مۇكاپاتقا ئېرىشتى 1109
سەككىز ئۆلكە (رايون) گېزىتى بويىچە ئاز سانلىق مىللەتلەرگە داڭىر ياخشى ئاخبارات ئەسەرلىرى باھالاندى 1109
6 - نۆۋەتلىك ياخشى ئاخبارات ئەسەرلىرى باھالاندى 1109
قوشۇمچە: ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك (1990 - يىللىق) ياخشى ئاخبارات ئەسەرلىرىنى باھالاشتا ئالاھىدە ۋە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئەسەرلەر 1110
تۇنجى نۆۋەتلىك ياخشى پەن - تېخنىكا خەۋەرلىرى باھالاندى 1110
2 - نۆۋەتلىك كەسپىي گېزىت، كارخانا گېزىتلىرىنىڭ تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنى 1111
7 - نۆۋەتلىك ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك گېزىتلەرنىڭ تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنى 1112
«شىنجاڭ گېزىتى» مەملىكەت بويىچە ئۆلكە گېزىتلىرىنىڭ تەھرىرلىك ۋە كوررېكتورلۇق سۈپىتىنى سېلىشتۇرۇپ باھالاشتا 3 - بولدى 1113
شياڭگاڭ «ۋېنخۇيباۋ گېزىتى» نىڭ خادىملىرى شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى 1113

نەشرىياتچىلىق

كىتاب نەشر قىلىش ئەھۋالى 1113
كىتاب تارقىتىش ئەھۋالى 1115
شىنجاڭ خەلق نەشرىياتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 1115
شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقى 1117
شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى 1991 - يىلى نەشر قىلغان نۇقتىلىق كىتابلارنى تونۇشتۇرۇش 1117
شىنجاڭ خەلق نەشرىياتىنىڭ 1991 - يىلى مۇكاپاتلانغان كىتابلىرىنى كۆرسىتىش جەدۋىلى 1119

مەتبەئەچىلىك

7 - قېتىملىق ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك گېزىتلەرنىڭ باسما سۈپىتى سېلىشتۇرۇپ باھالاندى 1121

كىتاب - ژۇرنال ياسما مەھسۇلاتلىرىنىڭ مۇكاپاتلىنىش ئەھۋالى 1121
«شىنجاڭ گېزىتى» مەملىكەتلىك گېزىت - ژۇرناللارنىڭ ياسما سۈپىتىنى سىلىشتۇرۇپ باھالاشتا
5 - لىككە ئېرىشتى 1122
بەت قۇرۇتۇش ماشىنىسىنى مىكرو تېپلىق ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق ئاپتوماتىك تىزگىنلەش
سىستېمىسى 1122

رادىئو. كىنو. تېلېۋىزىيە

رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىشلىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 1124
مۇنەۋۋەر رادىئو - تېلېۋىزىيە پروگراممىلىرى باھالاندى 1126
قوشۇمچە 1: ئاپتونوم رايون بويىچە 9 - نۆۋەتلىك مۇنەۋۋەر رادىئو پروگراممىلىرىنى باھالاشتا ئالاھىدە
مۇكاپاتقا، 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن پروگراممىلارنىڭ ئىسىملىكى 1127
قوشۇمچە 2: ئاپتونوم رايون بويىچە 5 - نۆۋەتلىك مۇنەۋۋەر تېلېۋىزىيە پروگراممىلىرىنى باھالاشتا ئالاھىدە
مۇكاپاتقا ۋە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن پروگراممىلارنىڭ ئىسىملىكى 1127
«پارتىيە بايرىقىغا شان - شەرەپ كەلتۈرەيلى» دېگەن مەخسۇس تېمىدىكى تېلېۋىزىيە چاتما
خەۋىرى 1127
رادىئو - تېلېۋىزىيە پروگراممىلىرىنىڭ مەملىكەت بويىچە مۇكاپاتلىنىش ئەھۋالى 1128
كىنو ئىشلەش ئەھۋالى 1128
كىنو فىلىملىرىنى ئاز سانلىق مىللەت تىلىغا تەرجىمە قىلىپ ئىشلەش خىزمىتى 1129
تېلېۋىزىيە تىياتىرى ئىشلەش خىزمىتى 1129
تېلېۋىزىيە تىياتىرى تەرجىمە قىلىپ ئىشلەش ئەھۋالى 1129
رادىئو دىراممىسى ئىشلەش ئەھۋالى 1129
كىنو فىلىم تارقىتىش - قويۇش ئەھۋالى 1129
ئۇن - سىن لېنتىلىرىنى نەشر قىلىش ئەھۋالى 1130

سەھىيە، تىببىي دورىگەرلىك

سەھىيە ئىشلىرىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى 1132
پاكىز شەھەر بەرپا قىلىش قۇرۇلۇشى 1132
قوشۇمچە 1: 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ھەرقايسى ناھىيىلەردىكى سەھىيە ئاپپاراتلىرى، كېسەل كارىۋىتى
ۋە خادىملار سانى 1132
قوشۇمچە 2: ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىلدىكى سەھىيە ئاپپاراتلىرى، كېسەل كارىۋىتى ۋە خادىملار
سانى 1133
شەھەر دوختۇرخانىلىرى ناھىيىلىك دوختۇرخانىلارغا ياردەم بېرىشكە تەشكىللەندى 1133
قوشۇمچە 3: ئۈلگەيت، ئويلاست، شەھەرلەرنىڭ ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىلدىكى سەھىيە ئاپپاراتلىرى،
كېسەل كارىۋىتى ۋە خادىملار سانى 1134

بالىلارنى پىلانلىق ئىسمۇنتېتلاش بويىچە ۋاكسىنا ئەملىنىش نىسبىتى ئۆز قەرىلىدە ئۆلچەمگە يەتكۈزۈلدى..... 1135
يېزىلاردا ئىچىدىغان سۈنى ياخشىلاش خىزمىتى..... 1135
باشلانغۇچ سەھىيە ـ ساقلىق ساقلاش خىزمىتى نۇقتىدا سىناق قىلىندى..... 1136
قۇمۇل، تۇرپان ۋىلايەتلىرىنىڭ يېزا سەھىيە خىزمىتى تەكشۈرۈلدى 1138
چېگرا ئېغىزلىرىدىكى سەھىيە كارانتىن ئاپپاراتلىرى مۇنەستىرلىككە قارايدىغان بولدى..... 1139
سەھىيە سىستېمىسى بويىچە دۆلەتنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشكەن ئىلغار كوللېكتىپلار ۋە نەمۇنىچى شەخسلەر 1139
كەسپىتكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىش توغرىسىدا بەلگىلىمە ئېلان قىلىندى 1140
تىببىي داۋالاش ئورۇنلىرىنىڭ كەسپىي ئىستىلى تەكشۈرۈلدى 1140
ئالاھىدە شارائىتتا ئۆزۈلگەن قول ـ پۇت بارماقلىرىنى ئۇلاشنىڭ يېڭى ئۇسۇلى..... 1141
تېلېۋىزىيىلىك قورساق بوشلۇقى ئەينەكى ئارقىلىق ئۆت خالتىسىنى ئېلىۋېتىش ئوپېراتسىيىسى ھاۋا ئارمىيىسى ئۈرۈمچى دوختۇرخانىسىدا ئىشلەندى 1142
باش تەرەتكىسىنىڭ تارقىلىش ئەھۋالى تەكشۈرۈلدى 1143
قىزىل كرىست جەمئىيىتى ۋە قىزىل ھىلال ئاي جەمئىيىتى خىزمىتى 1143
ئۈرۈمچى ئاھالىسىنىڭ ئۇلۇش سەۋەبلىرى 1144
قوشۇمچە 1: ئۈرۈمچى شەھىرىدە 1991 ـ يىلى يامان سۈپەتلىك ئۇسمە بىلەن ئۇلۇش نىسبىتى 1144
قوشۇمچە 2: ئۈرۈمچى شەھىرىدە 1991 ـ يىلى ئالدىنقى قون خىل ئاساسلىق كېسەللىكتىن ئۇلۇش سەۋەبى ۋە ئۇلۇش نىسبىتىنى كۆرسىتىش جەدۋىلى 1145
ئانا ـ بالىلار سەھىيە ئىشلىرى بويىچە خەلقئارا ھەمكارلىق تۈرلىرى تېخنىكا خادىملىرى تەربىيىلەندى 1146
كېرەم ئىمىن مەبلەغ ئىئانە قىلىپ دوختۇرخانا سالدۇردى 1146
تىببىي دورىگەرلىك ئىشلىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 1147
دورىلارنى نازارەت قىلىش ۋە باشقۇرۇش ئەھۋالى..... 1149
چۇچۈك بۇيا بايلىقىنى ئېچىش مەبلىغىنىڭ ئىشلىتىلىشى..... 1149
ئۈرۈمچى جۇڭگو تىبابەتچىلىكى سۈيۇق دورىلىرى ۋە تابلېتكىلىرىنى ياساش زاۋۇتىنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى پۈتتى 1150
بىر ئورۇن مەملىكەت بويىچە تىببىي دورىگەرلىكتىكى ئىلغار ئورۇن، بىر شەخس مەملىكەت بويىچە تىببىي دورىگەرلىكتىكى ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى 1150

تەنتەربىيە

تەنتەربىيە خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى..... 1151
ئاپتونوم رايونىمىزدىن يەتتە تەنھەرىكەتچى مەملىكەتلىك 7 ـ نۆۋەتلىك قىشلىق تەنھەرىكەت يىغىنىغا قاتناشتى 1154
ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكى مەملىكەتلىك 2 ـ نۆۋەتلىك شەھەرلەر تەنھەرىكەت يىغىنىغا قاتناشتى 1155

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ۋەكىللەر كوماندىلىرى مەملىكەتلىك 4 - نۆۋەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەنئەنىۋى تەنھەرىكەت يىغىنىغا قاتناشتى 1155
تۇنجى نۆۋەتلىك جۇڭگو - سوۋېت زال ئىچى يېنىك ئاتلېتىكا دوستلۇق قارشىلىشىش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى 1157
«تېز مۇز تېيىلىش شاھزادىسى» — ليۇيەنفېي 1157
مۇنەۋۋەر تەنھەرىكەتچىلەر مۇكاپاتلاندى 1158
ئاپتونوم رايوننىڭ تەنتەربىيە ساھەسىدىكى ئىجتىمائىي تەشكىلاتلار 1158
قوشۇمچە 1 : 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ مۇنەۋۋەر تەنھەرىكەت كوماندىلىرى ۋە تەنھەرىكەتچىلىرىنىڭ مەملىكەتلىك رەسمىي مۇسابىقىلەردە ئېرىشكەن نەتىجىلىرىنى كۆرسىتىش جەدۋىلى 1160
قوشۇمچە 2 : 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مۇنەۋۋەر تەنھەرىكەت كوماندىلىرى ۋە تەنھەرىكەتچىلىرىدىن مەملىكەتلىك رەسمىي مۇسابىقىلەرگە قاتنىشىپ 1 - لىككە ئېرىشكەن تەنھەرىكەتچىلەرنىڭ ئەھۋالى 1161
قوشۇمچە 3 : 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا ھەرقايسى تۈرلەر بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن رەسمىي مۇسابىقىلەرنىڭ ئەھۋالى 1162
قوشۇمچە 4 : ئۇرۇمچى شەھىرى تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ 2- نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك شەھەرلەر تەنھەرىكەت يىغىنىدا ئېرىشكەن نەتىجىلىرىنى كۆرسىتىش جەدۋىلى 1163

مىللەت

مىللىي ئىشلار

مەملىكەتلىك مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتى بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخسلەر تەقدىرلەندى 1164
قوشۇمچە: ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 1990 - يىلى مەملىكەتلىك مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتى بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار شەخسلەرنىڭ ئىسىملىكى 1164
مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيى پائالىيىتى 1169
سەككىز مىللەت «خاسىيەتلىك جانىۋار» دەپ قارايدىغان قۇش ۋە ھايۋانلار بېكىتىلدى 1170
مىللىي مەسىلىگە دائىر بەش كىتابنىڭ نەشىر قىلىنىش ئەھۋالى 1171
ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ قەدىمكى ئەسەرلىرىنى توپلاش، رەتلەش ۋە نەشىر قىلىش ئەھۋالى..... 1171
مىللەتكە دائىر بىلىملەر توغرىسىدا زېھىن سىناش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى 1171
مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىغا ئەۋەتىلگەن ئاز سانلىق مىللەتلەر توغرىسىدىكى مەخسۇس پروگراممىا مۇكاپاتقا ئېرىشتى 1172
مەركىزىي مىللەتلەر شۆيۈەنى قارىمىقىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ تۇنجى قېتىم شىنجاڭدىن ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلدى 1172

مىللەتلەر تىل - يېزىقى

مىللەتلەر تىل - يېزىقى خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 1172

ئۇرۇمچى رايونىدا ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە بېزىقلارنىڭ ئىشلىتىلىش ئەھۋالى 1175
سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستى ئاز سانلىق مىللەتلەر تىل - يېزىقى خىزمىتىگە دائىر قانۇنچىن 1176
ۋە سىياسەتلەرنىڭ ئەملىيلىشىش ئەھۋالىنى تەكشۈردى
«ھازىرقى زامان شىۋە ئەدەبىي تىلىنىڭ ئىلاقائىدىسى» ئېلان قىلىنىپ، سىناق تەرىقىسىدە 1177
يولغا قويۇلدى
شىۋەلەرنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىك تارىخى بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك مۇھاكىمە يىغىنى 1177
«36171» قىسىم مەملىكەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر تىل - يېزىق خىزمىتى يىغىنىغا 1178
قاتناشتى

ئىجتىمائىيەت

ئاممىۋى خاراكتېرلىك مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى 1180
ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنى تىزىملاش - باشقۇرۇش خىزمىتى 1181

خەلق تۇرمۇشى

دېھقانلارنىڭ 1991 - يىلدىكى ئائىلە ئىقتىسادىي ئەھۋالى 1182
يېزىلاردا تۇراقلىق مۇلۇككە مەبلەغ سېلىش ئەھۋالى 1184
1991 - يىلى يېزىلاردىكى ئەمگەك كۈچلىرىنىڭ ساپاسى ئۆستى 1184
يېزىلاردا ئەمگەك ئۇنۇمدارلىقى ئۆستى 1185
1991 - يىلى يېزىلاردىكى ئەمگەك كۈچلىرىنىڭ يۆتكىلىش ئالاھىدىلىكى 1185
شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ كىرىم قۇرۇلمىسى ۋە ئۇنىڭدىكى ئۆزگىرىشلەر 1186
شەھەر - بازار ئاھالىلىرىنىڭ ماددىي كىرىم ئەھۋالى تەكشۈرۈلدى 1187
شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىستېمال قۇرۇلمىسى ۋە ئالاھىدىلىكى 1188
شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئائىلە تۇرمۇش ئىستېمالى، ئامانەت پۇلى ۋە مال - مۇلۈك ئەھۋالى 1189
تەكشۈرۈلدى
ھەر خىل شەھەرلەر ئاھالىلىرىنىڭ ئائىلە تۇرمۇش ئەھۋالى 1190

ئەمگەك. ئىش ھەققى

ئەمگەك تۈزۈمى ئىسلاھاتى ۋە ئەمگەك كۈچلىرىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى 1191
ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ئەھۋالى 1193
ئەمگەك - ئىش ھەققى 1194
دۆلەت ئورگانلىرى ۋە كەسىپي ئورۇنلارنىڭ ئىش ھەققى خىزمىتى 1196
قوشۇمچە 1: دۆلەت ئورگانلىرى، كەسىپي ئورۇنلاردىكى مەمۇرىي خادىملارنىڭ ۋەزىپىسى ئۆستۈرۈلگەندىن كېيىن
ئىش ھەققىنى يىر دەرىجە ئۆستۈرۈشكە دائىر سېلىشتۇرما جەدۋەل 1198

قوشۇمچە 2: كەسپىي تېخنىكا خادىملىرىنىڭ ۋەزىپىسى ئۇستۇرۇلگەندىن كېيىن ئىش ھەققىنى يىر ەەرىجە
ئۇستۇرۇشكە ئۇيغۇن كېلىدىغانلارنىڭ سىلىشتۇرما جەدۋىلى 1199
كارخانىلارنىڭ ئىش ھەققى خىزمىتى 1203
كارخانىلارنىڭ ئىش ھەققى تۇزۇمى ئىسلاھاتى 1206
ئەمگەك ماجىرالىرىنىڭ يىر تەرەپ قىلىنىش ئەھۋالى 1206
ئەمگەك بىخەتەرلىكىنى تەكشۈرۈش ئەھۋالى 1207
ئاپتونوم رايونلۇق ئىشچىلارنى تەكشۈرۈش كومىتېتى قۇرۇلدى 1208
تېخنىك ئىشچىلارنى يېتىشتۇرۇش ئەھۋالى 1209

ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش، ھەربىيلەرنىڭ ئائىلە تاۋابئاتلىرىغا ئېتىبار بېرىش خىزمىتى

ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش، ھەربىيلەرنىڭ ئائىلە تاۋابئاتلىرىغا ئېتىبار بېرىش ئەھۋالى 1209
ئىككىنچى ھىمايە قىلىشتىكى ئىلغار ئورۇن، ئىلغار شەخسلەر تەقدىرلەندى 1211
قوشۇمچە: ئاپتونوم رايون بويىچە ئىككىنچى ھىمايە قىلىشتىكى ئىلغار ئورۇن ۋە ئىلغار شەخسلەرنىڭ ئىسىملىكى 1211
ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرغان كادىرلارنى ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتى 1212
ھەربىي سەپتىن چېكىنگەنلەر ئورۇنلاشتۇرۇلدى 1212
ھەربىي سەپتىن دەم ئېلىشقا، پېنسىيگە چىققان كادىرلار ئورۇنلاشتۇرۇلدى 1214
يېزىلاردىكى ئىنقىلابىي مېيىپلارنىڭ نەپىقە پۇلى ئۆلچىمى ئۇستۇرۇلدى 1215
ئىنقىلابىي قۇربانلار قەبرىستانلىقلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى 1216

پاراۋانلىق ئىشلىرى

ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ستراخوۋانىيە - پاراۋانلىق ئىشلىرى 1216
پاراۋانلىق كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 1218
قوشۇمچە: ئاپتونوم رايونىمىزدىكى پاراۋانلىق كارخانىلىرىنىڭ 1991 - يىلىق ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالىنى كۆرسىتىش جەدۋىلى 1218
پېنسىيە خىراجىتىنى بىر تۇتاش تەييارلاش ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ قېرىغاندا بېقىلىش ستراخوۋانىيىسى يولغا قويۇلدى 1219
ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئىشلىرىغا مۇكاپاتلىق ئىئانە توپلاش يولغا قويۇلدى 1220
ياشانغانلار ساناتورىيىسى ۋە يېزىلاردىكى بەشتە كاپالەتلەندۈرۈلۈش خىزمىتى 1221
ياشانغانلار ساناتورىيىسىنى ئوندا ياخشى ساناتورىيە ئۆلچىمىگە يەتكۈزۈش پائالىيىتى 1221
شىنجاڭ گاس بالىلارنىڭ سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش تەتقىقات مەركىزى قۇرۇلدى 1222
جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئىككى ۋىلايەت، بىر ئوبلاست يېزا بالىلار پاراۋانلىق مەكتەپلىرىنى تەرەققىي قىلدۇردى 1222
قوشۇمچە: جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئىككى ۋىلايەت، بىر ئوبلاستنا قۇرۇلغان يېزا بالىلار پاراۋانلىق مەكتەپلىرىنىڭ

قىسمىلىكى 1223
شىنجاڭ پۈرۈپكا زاۋۇتىنىڭ پايدا ۋە بېجى 1 مىليون يۈەنگە يەتتى 1223

ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتى

تەبىئىي ئاپەت ۋە ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئەھۋالى 1223
قوشۇمچە: 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ھەرقايسى جايلارنىڭ ئاپەتكە ئۇچراش ئەھۋالى 1226
ئاپەتكە ئۇچرىغان سەككىز ئۆلكىگە ماددىي ئەشيا ئىئانە قىلىندى 1227
يېزا ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ھەمكارلىق ستراتېگىيىسى 1229
دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ھەمكارلىق ئامانەت پۇل (ئاشلىق) جەمئىيىتى 1230
نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشقا ئىشلىتىلىدىغان كۆچمە چارۋا 1231

پىلانلىق تۇغۇت

پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 1231
پىلانلىق تۇغۇتقا بولغان تەشكىلىي رەھبەرلىك خىزمىتى 1235
دۆلەتنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشكەن پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇن، ئىلغار شەخسلەر 1236
دۆلەت پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى پېك پېيىۋن شىنجاڭنى تەكشۈرىدى 1236

ياشانغانلار خىزمىتى

ياشانغانلار خىزمىتى 1236
ئاپتونوم رايوندا كېيىنكى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش خىزمىتى يەنىنى ئۆتكۈزۈلدى 1238
تۇنجى نۆۋەتلىك خەلقئارا ياشانغانلار بايرىمى تەبرىكلەندى 1238
دۆلەت تەرىپىدىن تەقدىرلەنگەن كېيىنكى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش خىزمىتى بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار شەخسلەر 1239
ئۈرۈمچى ناھىيىسىنىڭ بىرلەشمە كەنتىدە دېھقانلار ياشانغانلارنى بېقىش فوندى تۇزۇمى يولغا قويۇلدى 1239

دىن خىزمىتى

دىن خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 1240
دىن ئىشلىرىنى باشقۇرۇش جەھەتتىكى ئۇچ قائىدە - بەلگىلىمىنىڭ ئىزچىللاشتۇرۇلۇش ۋە ئەملىيلەشتۈرۈلۈش ئەھۋالى 1241
دۆلەت نۇقتىلىق مەسچىت، ئىبادەتخانا، چېركاۋلارنى رېمونت قىلىش ئۈچۈن قوشۇمچە بارەم پۇلى ئاجراتتى 1242

ئىسلام دىنى ساھەسىدىكى ياش كەسپىي دىنىي خادىملار يېتىشتۈرۈلدى 1242
زاكۇز ئەنئەنىۋى بۇددا دىنى ساھەسىدىكى ياش كەسپىي دىنىي خادىملارنى تەربىيىلەش بويىچە سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى 1243
دىن ساھەسىدىكى بېرىش - كېلىشلەر 1243
ئىسلام جەمئىيىتىنىڭ پائالىيەتلىرى 1244
بۇددا دىنى جەمئىيىتىنىڭ پائالىيەتلىرى 1244
خرىستىيان دىنىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 1245

نىكاھ. دەپنە ئىشلىرى

نىكاھ ئىشلىرىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى 1246
نىكاھ قانۇنىنى تەشۋىق قىلىش ئىپى پائالىيىتى 1247
يېڭىچە توي قىلىش ئاممىنىڭ ئالقىشىغا ئېرىشتى 1247
توي - تۆكۈن، ئۆلۈم - يېتىم ئىشلىرىنى باشقۇرۇش جەمئىيىتى 1248
دەپنە ئىشلىرىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى 1248
ئۇرۇمچى شەھىرىدە دەپنە ئىشلىرى ئىسلاھ قىلىندى 1249

ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە ناھىيىلەر قۇرۇلۇشى

ئۇرۇمچى شەھىرى 1251
ئۇرۇمچى ناھىيىسى 1258
قاراماي شەھىرى 1262
شىخەنزە شەھىرى 1265
ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستى 1268
كۇيتۇن شەھىرى 1274
ئىلى ۋىلايىتى 1277
غۇلجا شەھىرى 1281
غۇلجا ناھىيىسى 1284
قورغاس ناھىيىسى 1287
نىلقا ناھىيىسى 1290
موڭغۇلكۇرە ناھىيىسى 1292
تېكەس ناھىيىسى 1294
توققۇزتارا ناھىيىسى 1297
كۇنەس ناھىيىسى 1300
چاپچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسى 1303
تارباغاتاي ۋىلايىتى 1307
چۆچەك شەھىرى 1311

دۆربىلجىن ناھىيىسى 1314
چاغانتوقاي ناھىيىسى 1317
تولى ناھىيىسى 1318
شىخو ناھىيىسى 1320
ساۋەن ناھىيىسى 1324
قوبۇقسار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىسى 1328
ئالتاي ۋىلايىتى 1329
ئالتاي شەھىرى 1334
قابا ناھىيىسى 1336
بۇرچىن ناھىيىسى 1338
جېمىنەي ناھىيىسى 1342
بورۇلتوقاي ناھىيىسى 1345
كۆكتوقاي ناھىيىسى 1347
چىڭگىل ناھىيىسى 1349
بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى 1350
بورتالا شەھىرى 1356
جىڭ ناھىيىسى 1360
ئارشاڭ ناھىيىسى 1363
سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستى 1365
سانجى شەھىرى 1370
مىچۈەن ناھىيىسى 1375
ماناس ناھىيىسى 1377
قۇتۇبى ناھىيىسى 1379
فۇكاڭ ناھىيىسى 1382
فۇكاڭ ناھىيىسىدىكى قازاق چارۋىچىلار پۇتۇنلەي كولتۇراقلاشتى 1383
جىمسار ناھىيىسى 1386
گۇچىڭ ناھىيىسى 1391
مورى قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى 1394
تۇرپان ۋىلايىتى 1396
تۇرپان شەھىرى 1400
تۇرپاننىڭ جۇش ئۇرۇپ راۋاجلىنىۋاتقان سايامەتچىلىك گىشلىرى 1403
توقسۇن ناھىيىسى 1405
پىچان ناھىيىسى 1408
قۇمۇل ۋىلايىتى 1411
قۇمۇل شەھىرى 1415
قۇمۇل چولا چىلىنى 1417
ئاراتۇرۇك ناھىيىسى 1419
بارىكۆل قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى 1422

بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى 1426
كورلا شەھىرى 1430
خېجىڭ ناھىيىسى 1434
خوشۇت ناھىيىسى 1436
باغراش ناھىيىسى 1439
بۈگۈر ناھىيىسى 1441
لوپنۇر ناھىيىسى 1443
چاقىلىق ناھىيىسى 1445
چەرچەن ناھىيىسى 1448
يەنجى خۇيزۇ ئاپتونوم ناھىيىسى 1449
ئاقسۇ ۋىلايىتى 1451
ئاقسۇ شەھىرى 1456
ئاقسۇ كونا شەھەر ناھىيىسى 1460
باي ناھىيىسى 1463
كۈچا ناھىيىسى 1465
توقسۇ ناھىيىسى 1468
شايار ناھىيىسى 1470
ئۈچتۇرپان ناھىيىسى 1472
ئاۋات ناھىيىسى 1475
كەلپىن ناھىيىسى 1477
قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستى 1479
ئاتۇش شەھىرى 1482
ئاقچى ناھىيىسى 1484
ئۇلۇغچات ناھىيىسى 1485
ئاقتۇ ناھىيىسى 1489
قەشقەر ۋىلايىتى 1491
قەشقەر شەھىرى 1494
قەشقەر دوپپىسى 1496
قەشقەر كوناشەھەر ناھىيىسى 1497
قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسى 1500
مارالبېشى ناھىيىسى 1503
مارالبېشى باۋا كەندىرى 1506
پەيزاۋات ناھىيىسى 1508
يوپۇغا ناھىيىسى 1511
يېڭىسار ناھىيىسى 1512
مەكىت ناھىيىسى 1515
يەكەن ناھىيىسى 1517
پوسكام ناھىيىسى 1520

ئەۋزەللىك جارى قىلدۇرۇلۇپ، ئىقتىسادىي ئورمان تاۋار بازىسى قۇرۇلۇشى چىڭ تۇتۇلدى 1522
قاغىلىق ناھىيىسى 1524
تاشقورغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىسى 1527
خوتەن ۋىلايىتى 1528
خوتەن گىلىمى 1533
خوتەن شەھىرى 1534
خوتەن ناھىيىسى 1537
گۇما ناھىيىسى 1539
قاراقاش ناھىيىسى 1542
لوپ ناھىيىسى 1544
چىرا ناھىيىسى 1546
كېرىيە ناھىيىسى 1548
نىيە ناھىيىسى 1550

ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى

شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىنىڭ مەسئۇللىرى 1553
ئومۇمىي ئەھۋالى 1553

شەخسلەر

ئىلغار - نەمۇنىچى شەخسلەر

1991 - يىلى مەملىكەتلىك «1 - ماي ئەمگەك مېدالى» غا ئېرىشكەنلەر 1560
قۇربان ئەمەت 1560
ئابدۇرازاق 1560
مۇھەببەت نۇردۇن 1561
ۋاڭ شۇلى 1561
ليۇيۇپىڭ 1561
شۇفېڭپىڭ 1562
پېڭ سىكۇي 1562
ئىمام 1563
لۇ يۇەنپىڭ 1563
ۋېي شەنفېڭ 1563
ھەجەر سىدىق 1564
لى جۇڭجياڭ 1564

لى يۇجۇڭ 1564
ئارىپ بېكجانتايېۋ 1565
گۇشۇچاۋ 1565
جۇبەيشى 1566
ئەمەتجان قاسىم 1566
جاڭ دۇلەن 1567
مۇھەممەت ئەمەت 1567
ھىمىت ئادىل 1567
جىن شۇلياڭ 1568
زۇلپىيە 1568
ۋاڭ چەنشىڭ 1569
ۋاڭ شۇجۇڭ 1569

ئىنقىلابىي قۇربانلار

گې گوجاڭ 1570
سۇڭ مىڭلىن 1570
ئەي بىڭ 1570
جۇمە نىياز 1571
ياڭ شۆبىن 1571

ۋاپات بولغان شەخسلەر

ليۇيۇبياۋ 1571
گاۋگۇاڭجۇڭ 1571
لى ۋۇشىن 1572
مەخسۇت تېيىپوۋ 1572
فەن مىڭدې 1572
ياڭ فۇ 1573
يۇ جۇڭجېن 1573
خې چۇڭخۇا 1573
ۋاڭ چيەن 1574
بەي چېڭمىڭ 1574
شۇ بېنيى 1575
لى ليەنگۇي 1575
لۇڭ خۇيرۇي 1576
ۋاڭ ۋېي 1576

جالاڭ بىگلىيالاڭ 1576
خې جېگژېن 1577
ئەلەن ئەرسن 1577
چالاڭ زوچېياڭ 1578
تەن شەنخې 1578
لياڭ يۈڭفۇ 1579
كۈداخۇەي 1579
سۇن نيەنچياڭ 1580
خۇچېنشياڭ 1580
هامۇت دامۇللاهاجى 1580
سۇن شيۇلەي 1581
لى شياۋسۇ 1581
پۇجىشيۇ 1581
جياڭ رۇيفياڭ 1582
ئايسىنكورو دەيشىن 1582
يۇەن پياڭ 1582
لى چاڭچياڭ 1583
ۋاڭ چىرېن 1583
لى بىگراڭ 1583
نۇرساپا 1584
ليۇزىيۇ 1584
ۋاڭ كېدې 1584
مۇھەممەت نىيازقارى 1585
خەن تىڭجېن 1585
ۋاڭ زىدۇن 1586
لى خۇاشەن 1586
سۇن مېي 1587
ۋاڭ سىخۇا 1587

ئالاھىدە ماقالىلەر

پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشيەننىڭ ئومۇمىيۈزلۈك ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئىتتىپاقلىقنى كۈچەيتىپ، مۇقىملىقنى ساقلاپ، تۈرلۈك خىزمەتلەرنى پۈختا ھالدا ياخشى ئىشلەيلى

— 1992 - يىلى 2 - ئاينىڭ 24 -كۈنى ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 3 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىدا بېرىلگەن دوكلات (قىسقارتىلمىسى)

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى سۈڭ خەنلياڭ

1991 - يىللىق خىزمەتلەرگە نەزەر

1991 - يىل 8 - بەش يىللىق پىلان يولغا قويۇلغان تۇنجى يىل، بىز قىيىنچىلىقلارنى يېڭىپ غەلىبىلىنىڭ ئالغا ئىلگىرىلگەن بىر يىل. پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ توغرا رەھبەرلىكىدە، پارتىيىنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى مەركەز قىلىش، تۆت ئاساسىي پرىنسىپتا چىڭ تۇرۇش، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى ئېچىۋېتىشتە چىڭ تۇرۇشتىن ئىبارەت ئاساسىي لۇشيەننىڭ يېتەكچىلىكىدە، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئاپتونوم رايونىمىزدىكى كومپارتىيە ئەزالىرىغا ۋە ھەر مىللەت خەلقىگە رەھبەرلىك قىلىپ، پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 7 - ئومۇمىي يىغىنى، 8 - ئومۇمىي يىغىنى، مەركىزىي كومىتېت خىزمەت يىغىنىنىڭ روھىنى ۋە ج ك پ ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، بىردەك ئىتتىپاقلىشىپ، جاپا -

مۇشەققەتكە چىداپ كۆرەش قىلىپ، مۇرەككەپ ئۆزگىرىپ تۇرۇۋاتقان خەلقئارا ۋەزىيەتتە ئومۇمىي ۋەزىيەتنى مۇقىملاشتۇردى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ۋە ھەر قايسى تەرەپلەرنىڭ بۈيۈك ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتتى، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ۋە تۈرلۈك ئىشلارنى كىشىنى ئىلھاملاندۇرىدىغان يېڭى نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تۈرلۈك ئىشلىرى گۈللىنىۋاتقان، ھەر مىللەت خەلقى خاتىرجەم تىرىكچىلىك قىلىۋاتقان ياخشى ۋەزىيەتنى مۇستەھكەملىدى ۋە راۋاجلاندۇردى، 1992 - يىللىق خىزمەتلەرنى قانات يايدۇرۇش ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنى ئوڭۇشلۇق ئورۇنداش ئۈچۈن ياخشى ئاساس سالدى.

1. ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشتىن ئىبارەت بۇ مەركەزنى چاك تۈتۈپ، خەلق ئىگىلىكىنى داۋاملىق، مۇقىم راۋاجلاندۇردۇق

بۇلتۇر ۋەزىيەت جىددىي، قىينىچىلىق كۆپ بولغان بولسىمۇ، لېكىن ئۇ بىزنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى مەركەز قىلىش ئىدىيىمىزنى تەۋرىتەلمىدى. بولۇپمۇ يولداش جيالك زېمىننىڭ پارتىيىمىز قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى تەبرىكلەش يىغىنىدا قىلغان مۇزىنى ئۆگىنىش ئارقىلىق، ئىجتىمائىي ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇپ، ئىقتىسادىي ئەھلىي كۈچنى زورايتقاندىلا، ئاندىن سوتسىيالىزم تۇزۇمىنىڭ ئەۋزەللىكىنى تولۇق نامايەن قىلىپ، خەلقئارادىكى دۈشمەن كۈچلەرنىڭ تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىش سۇيىقەستىنى توپ - ئاساسىدىن تارمار قىلغىلى بولىدىغانلىقىنى يەنىمۇ ئايدىڭلاشتۇرۇۋالدۇق. شۇڭا، ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىكى ئاڭلىق ھالدا تۈرلۈك خىزمەتلەرنى ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى مەركەز قىلىش ئىزىغا سېلىپ، كادىرلار ۋە ئاممىنى ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ، تۈزەش، ياخشىلاش ۋە ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش فاكتورىنى قەتئىي ئىزچىللاشتۇرۇپ، خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات پىلانىنى تولۇق ئورۇندىدى ۋە ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى، تۈزەش، ياخشىلاشقا دائىر ئاساسىي نىشاننى ئاساسىي جەھەتتىن ئەملگە ئاشۇردى، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش ۋە ئىشكىنى ئېچىۋېتىشتە خېلى چوڭ قەدەم ئاشلىدى.

8 - بەش يىللىق پىلان يولغا قويۇلغان تۇنجى يىلدا ياخشى باشلىنىش بولدى.

دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشى تارىختا ئاز كۆرۈلگەن ئېغىر قۇرغاقچىلىققا ئۇچرىغان بولسىمۇ، ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇپ مول ھوسۇل ئېلىش ئىدىيىسىنى مۇستەھكەم تۇرغۇزۇپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ 1 - سىپىگە بېرىپ، قۇرغاقچىلىق ئەھۋالىنى ۋاقتىدا تەھلىل قىلىپ، ئاممىنى تولۇق ھەرىكەتلەندۈرۈپ، پۈتۈن جەمئىيەتنىڭ كۈچىنى سەپەرۋەر قىلىپ، كۆچلۈك تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش، مول ھوسۇل ئېلىش ئومۇمىي جېڭىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئېلىپ بارغانلىقتىن، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىن 14 - يىلىمۇ مول ھوسۇل ئېلىندى.

سانائەت ئىشلەپچىقىرىشىدا قۇرۇلمىنى تەڭشەش، ئۈنۈمنى ئۆستۈرۈش مۇھىم نۇقتا قىلىنىپ «سۈپەت، تۇر، ئۈنۈم يىلى» پائالىيىتى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇلۇپ، ئىشلەپچىقىرىش مۇقىم ھالدا ئاشۇرۇلدى، تېخنىكا تەرەققىياتىدا كۆرۈنەرلىك ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى، ئىقتىسادىي ئۈنۈم مەلۇم دەرىجىدە ئاشتى.

ئاساسىي قۇرۇلۇش ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلدى. ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلىدىغان تۈرلەر ۋاقتىدا پۈتتۈرۈلدى، نۇقتىلىق تۈرلەر پىلان بويىچە ئورۇندالدى، پولىئېستېر قۇرۇلۇشى سىناق تەرىقىسىدە تالا چىقىرىش باسقۇچىغا قەدەم قويدى، ئېتىلېن ۋە ساپ شۆلتا قۇرۇلۇشىنىڭ دەسلەپكى تەييارلىق خىزمىتى ئىشلىنىپ بولدى. نېفىت گېئولوگىيىلىك چارلاش ئىشىدا بىر قاتار بۆسۈش خاراكتېرلىك ئىلگىرىلەش بولدى. تارىم ئويمانلىقىدا جەنۇبىي بۆگۈر نېفىتلىكى قاتارلىق بەش نېفىتلىك ئاساسىي جەھەتتىن ئېنىقلاپ چىقىلدى، جۇڭغار ئويمانلىقى ۋە تۇرپان - قۇمۇل ئويمانلىقىدىنمۇ چوڭ نېفىتلىك تېپىلدى.

ئوتتۇرا ئاسىيادىكى ھەر قايسى دۆلەتلەر بىلەن بولغان يەرلىك سودا، چېگرا سودىسىدىكى كۆپ يىل بىر ئىزدا توختاپ قېلىش ۋەزىيىتىگە خاتىمە بېرىلىپ، يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئېكسپورت ئارقىلىق يارىتىلىدىغان تاشقى پېرىۋوت، يېڭىدىن ئىمزالانغان چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىش نۇرىغە دائىر كېلىشىم ۋە ئەھدىنامىلەرنىڭ پايدىلىنىلغان چەت ئەل مەبلىغى يېقىنقى بىر قانچە يىل ئىچىدە ئەڭ كۆپ بولغان بىر يىل بولدى. شەھەر - يېزا بازارلىرىدا تاۋار بىلەن تەمىنلەش تولۇق بولدى، مال باھاسى ئاساسىي جەھەتتىن مۇقىم بولدى، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ تۇرمۇشى داۋاملىق ياخشىلاندى.

پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 7 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىغا ئاساسەن، دېموكراتىيىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش، كۆپچىلىكنىڭ ئەقىل - پاراسىتىنى ئىشقا سېلىش ئاساسىدا، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانى تۈزۈپ چىقىلدى. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنى ئېغىر دەرىجىدە بوغۇپ قويۇۋاتقان بەزى چوڭ - چوڭ مەسىلىلەرگە ئاساسەن، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ئارقىلىق، بۇ مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش تەسەۋۋۇرى ۋە تەدبىرلىرى ئوتتۇرىغا قويۇلدى ھەمدە بۇ ھەقتە مۇناسىپ سىياسەت ۋە تەدبىرلەر تۈزۈپ چىقىلدى. ئاپتونوم رايون 1991- يىلى چوڭ - چوڭ سىياسەتلەرنى ئاساسىي جەھەتتىن ئىزغا سېلىپ بولغان ئاساستا، 1992 - يىلى نۆۋەتلىق بۆسۈش ھاسىل قىلىشنى، 1993 - يىلى بىر قەدەر زور تەرەققىياتقا ئېرىشىشنى تەلەپ قىلدى.

2. چىگىش، مۇرەككەپ خەلقئارا ۋەزىيەتتە، مېڭىمىزنى سەگەك تۇتۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سىياسىي ۋە ئىجتىمائىي مۇقىملىقىنى قوغدىدۇق

بۆلتۇردىن بۇيان، خەلقئارا ۋەزىيەت داۋالغۇپ تۇردى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى مۇقىملىق ھەممىنى بەسىپ چۈشىدۇ، دېگەن فاكتىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، خىزمەتتە باشتىن ئاخىر تەشەببۇسكار بولدى. بىز قەتئىي ھالدا پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى بىلەن يۈكسەك دەرىجىدە بىردەك بولۇپ، تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىشكە، بۇرژۇئاچە ئەركىنلەشتۈرۈشكە ۋە مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش تەربىيىسىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىنى ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ ۋە ئۇلارغا تايىنىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سىياسىي مۇقىملىقى، ئىجتىمائىي مۇقىملىقى ۋە چېگرا رايونىنىڭ تىنچ - ئامانلىقىنى قوغدىدۇق. ئەھۋالىمىز شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ مۇقىملىقىنى قوغدايدىغان مۇستەھكەم كۈچ ئىكەنلىكىنى، شىنجاڭنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى پۈختا ئاساسقا ئىگە ئىكەنلىكىنى، ھەر مىللەت خەلقى مەيلى قانداق بوران - چاپقۇنلارغا دۇچ كەلسۇن، جاپا - مۇشەققەتتە، قىيىن - مۇشكۈل كۈنلەردە بىللە بولىدىغانلىقىنى، قانتىن سىناقتا بەرداشلىق بېرەلەيدىغانلىقىنى، بۇنىڭ ھەر قانداق جاپا - مۇشەققەت، خەتەر ئۈستىدىن غەلبە قىلىشىمىزدىكى تۈپ كۈچ ئىكەنلىكىنى يەنە بىر قېتىم ئىسپاتلىدى.

ئىدىئولوگىيە ساھەسىدىكى كۈرەشكە ئەھمىيەت بەردۇق. ئىنتايىن ئاز ساندىكى كىشىلەرنىڭ تارىخ، ئەدەبىيات - سەنئەتتىن پايدىلىنىپ، ئىلمىي مۇھاكىمىنى نىقاپ قىلىپ، ۋەتەنىنىڭ بىرلىكىگە زىيان يەتكۈزىدىغان، مىللىي بۆلگۈنچىلىك پەيدا قىلمىدىغان سۆزلەرنى تارقىتىشىغا قارشى قەتئىي كۈرەش قىلدۇق. بۇنىڭ ئىچىدە ۋەكىللىك خاراكتېرىگە ئىگە بولغان «ئۇيغۇرلار» قاتارلىق ئۇچ كىتابتىكى سىياسىي خاتالىقنى كادىرلار ۋە ئاممىنى تەشكىللەش ئارقىلىق پاكىت كۆرسىتىش، رەجە سۆزلەش، كىشىلەرنى رەجە بىلەن قايىل قىلىش ئاساسىدا تەنقىد قىلدۇق؛ تەنقىد ئارقىلىق، ئىنتايىن ئاز ساندىكى كىشىلەرنىڭ نەزەرىيىنى، ئىدىيىنى قالايمىقانلاشتۇرۇش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا ۋە ۋەتەنىنىڭ بىرلىكىگە بۇزغۇنچىلىق قىلىشقا ئۇرۇنۇشتەك رەزىل ئەپت - بەشىرىسىنى ئېچىپ تاشلاپ، كادىرلارنى ۋە ئاممىنى ئىجابىي ۋە سەلبىي جەھەتتە بىر قېتىم ماركسىزملىق مىللەت قارىشى ۋە تارىخىي قاراش تەربىيىسىگە ئىگە قىلدۇق، ئۇلارنىڭ مەسىلىنى سىياسىي

جەھەتتە كۆزىتىش، تونۇش، چوڭ ھەق - چوڭ ناھەقنى پەرق ئېتىش ئىقتىدارىنى ئاشۇردۇق.
جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە تۈزەش خىزمىتىنى كۈچەيتتۇق. ئاممىنى كەڭ دائىرىدە قوزغاپ ۋە تەشكىللەپ، ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرىنى قوللىنىپ، تىنچسىزلىق ئامىللىرىنى ۋە يوشۇرۇن ئاپەتلەرنى ئۈزلۈكسىز تۈگەتتۇق. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، كۆپ خىل ۋاسىتىلەرنى قوللىنىپ، جەمئىيەت ئامانلىقىنى تۈزەپ ۋە ياخشىلاپ، ئېغىر جىنايى ئىشلار جىنايى ھەرىكەتلىرىگە ۋە ئىقتىسادىي جىنايى ھەرىكەتلەرگە قانۇن بويىچە قاتتىق زەربە بېرىپ، جەمئىيەتنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداشنى مۇھىم كاپالەتكە ئىگە قىلدۇق.

3. زېھنىمىزنى مەركەزلەشتۈرۈپ پارتىيە قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتتۇق، ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ جەڭگىۋارلىقى كۆرۈنەرلىك كۈچەيدى

بۇلتۇر 3- ئايدا تولۇق تەييارلىق كۆرۈش ئاساسىدا، ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4- قۇرۇلتىيىنى چاقىردۇق. بەزى جايلار ۋە ئورۇنلارمۇ ئارقا - ئارقىدىن پارتىيە قۇرۇلتىيى چاقىرىپ، رەھبەرلىك ئاپپاراتلىرىنى تەڭشىدى ۋە تولۇقلىدى.
پارتىيە قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى خاتىرىلەش پۇرسىتىدىن پايدىلىنىپ، پارتىيىنىڭ ئىدىيىۋى قۇرۇلۇشىنى گەۋدىلىك تۇتتۇق. پارتىيە ئەزالىرى ئارىسىدا ماركسىزم ئاساسىي نەزەرىيىسى ۋە پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشيەنى، پارتىيىگە دائىر ئاساسىي بىلىملەر توغرىسىدا تەربىيە ئېلىپ باردۇق. يولداش جياڭ زېمىننىڭ «1 - ئىيول» نۇتقىنى ئەستايىدىل ئۆگەندۇق. ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبىرىي كادىرلىرىغا بولغان تەربىيىنى نۇقتىلىق چىڭ تۇتتۇق.
كادىرلار قوشۇنىنى تۆتلەشتۈرۈش فاڭجېنى ۋە ھەم ئەخلاقلىق، ھەم قابىلىيەتلىك بولۇشتىن ئىبارەت كادىرلار ئۆلچىمىگە ئاساسەن، 91 ۋىلايەت، نازارەت دەرىجىلىك رەھبەرلىك بەنزىسى ۋە بىر قىسىم ناھىيە دەرىجىلىك رەھبەرلىك بەنزىسىنى تەڭشىدۇق، تولۇقلىدۇق. بۇنىڭ بىلەن بەنزىلەرنىڭ ئومۇمىي قۇرۇلمىسى كۆرۈنەرلىك ياخشىلاندى، ياش قۇرۇلمىسى تەدرىجىي مۇۋاپىقلاشتى. زىيالىيلار خىزمىتىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتتۇق. زىيالىيلارنىڭ تۇرلۇك ئىشلاردىكى تايانچلىق رولىنى جارى قىلدۇرۇشقا ئەھمىيەت بەردۇق.
دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرى، زاۋۇت، كان، كارخانىلار، شەھەر - بازار، مەھەللىلەر، ئورگانلار، مەكتەپلەر قاتارلىق ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىنى يەنىمۇ كۈچەيتتۇق، كارخانىلار ۋە ئالىي مەكتەپلەر پارتىيە قۇرۇلۇشى خىزمىتى يىغىنى ئۆتكۈزدۇق، ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ جەڭگىۋار قورغانلىق رولىنى، كومپارتىيە ئەزالىرىنىڭ ئاۋانگارتلىق، نەمۇنىلىك رولىنى جارى قىلدۇردۇق.
پارتىيىنىڭ ئىستىل قۇرۇلۇشى ۋە پاكلىق قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتتۇق. ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار ئىستىلىنى ياخشىلاپ، ئەمەلىيەتكە چوڭقۇر چۆكۈپ، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ، ئۆزى ئۈلگە بولۇپ، پارتىيە بىلەن ئاممىنىڭ مۇناسىۋىتىنى ۋە كادىرلار بىلەن ئاممىنىڭ مۇناسىۋىتىنى يەنىمۇ كۈچەيتتى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش ئەنزىلىرىنى ۋە ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلغان پارتىيە ئەزالىرىنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىپ، پارتىيە ئىنتىزامىنى چىڭىتتۇق.
ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى، كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى، ئاياللار بىرلەشمىسى، پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى، ئىجتىمائىي پەنلەر بىرلەشمىسى قاتارلىق ئاممىۋى تەشكىلاتلارغا بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتتۇق، ئۇلارنىڭ پارتىيىنىڭ خەلق ئاممىسى بىلەن ئالاقىلىشىشىدىكى كۆۋرۈكلۈك ۋە ۋاسىتىلىك رولىنى جارى قىلدۇردۇق. پارتىيىنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىك بىرلىك سەپ خىزمىتىنى كۈچەيتتۇق، كوممۇنىستىك پارتىيە رەھبەرلىكىدىكى كۆپ پارتىيە ھەمكارلىشىش ۋە سىياسىي جەھەتتە كېڭىشىش تۈزۈمىنى مۇكەممەللەشتۈردۇق.

دېموكراتىك پارتىيە - گۈرۈھلار ھاكىمىيەت ئىشلىرىغا پائال قاتنىشىپ ۋە ئۇنى مۇھاكىمە قىلىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سىياسىي تۈزۈمىدا ئۆزلىرىنىڭ مۇھىم رولىنى جارى قىلدۇردى.

4. مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى يەنمۇ كۈچەيتتۈق، مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا يېڭى ئىلگىرىلەشنى قولغا كەلتۈردۇق

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى — ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئومۇمىيلىق، بىز مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىنى قەتئىي بوشاشماستىن چىڭ تۇتتۇق، ئاپتونوم رايون بويىچە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدا يېڭى ۋەزىيەت بارلىققا كەلدى.

ئاساسىي قاتلاملارنىڭ ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمىتىنى كۈچەيتتۈق. كادىرلار، ئامما ئارىسىدا ۋەزىيەت، ۋەتەنپەرۋەرلىك، كوللېكتىپچىلىق ۋە سوتسىيالىزم توغرىسىدا ئومۇميۈزلۈك تەربىيە ئېلىپ باردۇق، ئاممىۋى خاراكتېرلىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى پائالىيىتى ۋە ئىلغارلاردىن ئۆگىنىش، يېڭى خىلەت تۈرغۇزۇش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردۇق.

دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا مۇددەتكە، تۈركۈمگە بۆلۈپ، سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيىنى قانات يايدۇردۇق. تەربىيە ئارقىلىق دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا كۆرۈنەرلىك ئۆزگىرىش بارلىققا كەلدى؛ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى كادىرلار ۋە دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ سوتسىيالىستىك ئاڭ سەۋىيىسى ئومۇميۈزلۈك ئۆستى؛ پارتىيىنىڭ يېزا سىياسەتلىرى يەنمۇ ئەمەلىيلەشتى؛ پارتىيە ياچېيكىسى يادرو قىلمىغان كەنت دەرىجىلىك تەشكىلاتلارنىڭ جەڭگىۋارلىقى ئۈزلۈكسىز كۈچەيدى؛ ئىتتىپاقلىشىش، ھەمكارلىشىش، مەدەنىيەتلىك بولۇش، قانۇنغا رىئايەقىلىشتەك ياخشى كەيپىيات شەكىللىنىۋاتىدۇ؛ دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئاكتىپلىقى مىسلىسىز يۇقىرى كۆتۈرۈلدى.

بۇنىڭدىن باشقا، بىز يەنە پەن - تېخنىكا، مائارىپ، ئەدەبىيات، سەنئەت، ئاخبارات، ئەشرىيات، رادىئو، تېلېۋىزىيە، ئەتنەربىيە، سەھىيە، پىلانلىق تۇغۇت قاتارلىق خىزمەتلەرگە بولغان رەھبەرلىكىنىمۇ كۈچەيتتۈق، تۈرلۈك ئىجتىمائىي ئىشلارنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردۇق. بەزى ئوقۇتۇش، پەن تەتقىقات ئەتىجىلىرى، داۋالاش تۈرلىرى، ئەنئەنىۋىي تۈرلىرى ۋە ئەدەبىي ئەسەرلەر، تىياتىرلار مەملىكەت بويىچە ياخشى باھاغا ئېرىشتى.

دائىملىق ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەت ۋە تۈرلۈك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى پائالىيەتلىرى ئارقىلىق ھەر مىللەت كادىرلار ۋە ئامما سوتسىيالىزمغا بولغان ئېتىقادىنى تېخىمۇ چىڭىتتى، ئىدىيىۋى - سىياسىي ئېڭىنى ئۆستۈردى، خىزمەت قىزغىنلىقى ۋە ئەمگەك ئاكتىپلىقىنى ئۇرغۇتتى. ئېلىمىزنىڭ جەنۇبىدىكى قېسىمەن رايونلار ئېغىر كەلكۈن ئاپىتىگە ئۇچرىغاندا، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت كادىرلار ۋە ئامما سوتسىيالىستىك ھەمكارلىق روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، بەس - بەستە پۈل ۋە ماددىي بۇيۇم ئىئانە قىلدى. ئومۇمىي ئىئانە سوممىسى 47 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتتى، ئۇلار ئاپەتكە ئۇچرىغان رايونلاردىكى خەلق بىلەن قەلبداش، تەقدىرداش بولۇشتەك روھىي قىياپىتىنى ئىپادىلىدى.

قىسقىسى، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تۈرلۈك خىزمەتلىرى يېڭى ئىلگىرىلەشكە، ناھايىتى زور نەتىجىگە ئېرىشتى.

خىزمەتتىكى نەتىجىلەرنى ئەستايىدىل يەكۈنلەش، تولۇق مۇئەييەنلەشتۈرۈش بىلەن بىر ۋاقىتتا، يەنە خىزمىتىمىزدە ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەر ۋە ئاجىز ھالقىلارنىمۇ سەگەكلىك بىلەن كۆرۈشىمىز كېرەك. بىرىنچىدىن، ئىقتىسادىي قۇرۇلمىنى تەڭشەشتە ئىلگىرىلەش تېز بولمىدى. بەزى چوڭقۇر قاتلاملاردىكى مەسىلىلەر تېخى ھەل بولمىدى؛ يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ تەرەققىياتى ئىنتايىن ئاستا بولماقتا،

كوللېكتىپنىڭ ئىقتىسادىي كۈچى تېخى ئاجىز؛ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلار، بولۇپمۇ چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ھاياتىي كۈچى كۈچلۈك بولماسلىق، ئۇنۇمى يۇقىرى بولماسلىق مەسىلىسى يەنىلا بىر قەدەر گەۋدىلىك . ئىككىنچىدىن، قىسمەن پارتىيە تەشكىلاتلىرىدىكى بوشاڭلىق، چېچىلاڭغۇلۇق ھالەت تېخى تۈپتىن ئۆزگەرتىلمىدى، پارتىيىنىڭ ئىدىيە، نەزەرىيە قۇرۇلۇشى، رەھبەرلىك بەنزىسى قۇرۇلۇشى، ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتلار قۇرۇلۇشى ۋە پارتىيە ئىستىلى قۇرۇلۇشىنى يەنمۇ كۈچەيتىشكە توغرا كېلىدۇ. ئۇچىنچىدىن، مۇقىملىق خىزمىتىدە تېخى نۇرغۇن ئاجىز ھالقىلار بار، ئىدېئولوگىيە ساھەسىدىكى خىزمەتلەر ۋەزىيەتنىڭ ئېھتىياجىغا تېخى تولۇق ئۇيغۇنلىشالمايۋاتىدۇ. تۆتىنچىدىن، رەھبەرلىك ئىستىلى ۋە ئورگان خىزمەت ئىستىلىدا ساقلىنىۋاتقان شەكىلۋازلىق، بيۇروكراتلىق ۋە ناتوغرا ئىستىللار خىزمەتلىرىمىزنىڭ ئىلگىرىلىشىگە، خىزمەت سۈپىتى، ئۈنۈمىگە ئېغىر دەرىجىدە تەسىر يەتكۈزدى، بۇلارنى تۈگىتىشكە ۋە تۈزىتىشكە توغرا كېلىدۇ. بىز بۇ مەسىلىلەرگە يۈزەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىپ، ئۇلارنى بۇنىڭدىن كېيىنكى خىزمەتلىرىمىزدە ھەل قىلىشىمىز كېرەك.

1992 - يىلدىكى ئاساسىي ۋەزىپىلەر

بۇ يىل — ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلانىنى يولغا قويۇشىدىكى ئىنتايىن مۇھىم بىر يىل، شۇنداقلا پۈرسەت كۆپ بولغان ۋە ئۈمىدلىك بىر يىل. بىز مۇرەككەپ ۋە ئۆزگىرىشچان خەلقئارا ۋەزىيەتنى توغرا ئىگىلەپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سىياسىي ۋە ئىجتىمائىي جەھەتتە مۇقىم بولۇۋاتقان پايدىلىق شارائىتىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، پارتىيىنىڭ «بىر مەركەز، ئىككى ئاساسىي نۇقتا» دىن ئىبارەت ئاساسىي لۇشيەننىي قەتئىي تەۋرەنمەي ئومۇميۈزلۈك ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشتىن ئىبارەت بۇ مەركەزنى باشتىن - ئاخىر چىڭ تۇتۇپ، ئىدىيىنى يەنمۇ ئازاد قىلىپ، ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، ئىشىكنى ئېچىۋېتىش دائىرىسىنى كېڭەيتىپ، ئىگىلىكنى راۋاجلاندۇرۇش، پارتىيە قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش ۋە ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قوغداشتىن ئىبارەت بۇ ئۈچ چوڭ ئىشنى ئەستايىدىل چىڭ تۇتۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تۇرلۇك خىزمەتلىرىدە بىر قەدەر چوڭ قەدەم بىلەن ئىلگىرىلەشنى قولغا كەلتۈرۈشىمىز لازىم.

كونكرېت قىلىپ ئېيتقاندا، تۆۋەندىكى بىر نەچچە ئىشنى تىرىشىپ چىڭ تۇتۇشىمىز لازىم:

1. ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى ئېچىۋېتىش قەدىمىنى تېزلىتىپ، ئىقتىسادىي خىزمەتتە ئالتە مۇھىم نۇقتىنى چىڭ تۇتۇپ، خەلق ئىگىلىكىنىڭ ئومۇميۈزلۈك تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش لازىم

1) مەۋقەنى ئېغىر قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇشقا قويۇپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىن 15 - يىلىمۇ مول ھوسۇل ئېلىش لازىم. بۇ يىللىق يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋەزىيىتىدىن بەك ئۈمىدۋار بولۇپ كېتىشكە بولمايدۇ. قىسمەن جايلاردا پاختا ۋە شېكەر خام ئەشياسى ئىشلەپچىقىرىشىغا ئاھمىيەت بېرىش، ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشقا سەل قاراش ئىدىيىسى بىر قەدەر ئېغىر بولغانلىقتىن، ئىشلەپچىقىرىش پىلانىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش قىيىن بولۇۋاتىدۇ؛ نۆۋەتتە ئەتىيازدا بولىدىغان قۇرغاقچىلىق ئەھۋالى كۆرۈلۈشكە باشلىدى، قىسمەن چارۋىچىلىق رايونلىرىدا سۇ، يەم - خەشەك قىس بولۇش مەسىلىسى ناھايىتى گەۋدىلىك بولماقتا. داۋاملىق تۇرە، يېزا ئىگىلىكىنى بارلىق ئىقتىسادىي خىزمەتلەردە بىرىنچى ئورۇنغا قويۇپ، ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇپ، مول ھوسۇل ئېلىش ئىدىيىسىنى يەنمۇ ئىلگىرىلىگەن ھالدا تۇرغۇزۇپ، ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئېلىش،

ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش جەھەتتىكى تۇرلۇك خىزمەتلەرنى پائال تۇردە ياخشى ئىشلەپ، ئەتىيازلىق تېرىلغۇ ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ، چارۋىلارنى كۆكلەمگە كۆچۈرۈشنىڭ بىرىنچى جەڭنى ياخشى ئېلىپ بېرىشىمىز كېرەك. ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشىنى تۇرلۇك ئامىللار بىلەن چىڭ تۇتۇپ، 26 مىليون 500 مىڭ مو تېرىلغۇ پىلانىنى ئورۇندىشىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش كېرەك. چارۋا ئېكسپورتىنى زور كۈچ بىلەن چىڭ تۇتۇپ، ئوتلاقچىلىق ۋە چارۋىچىلىقنىڭ زور دەرىجىدە تەرەققىي قىلىشىغا تۇرتكە بولۇش لازىم. مەھسۇلاتقا بىرلەشتۈرۈپ ئائىلىلەرگە مۇددىگە بېرىش ئاساس قىلىنغان مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى يەنىمۇ مۇقىملاشتۇرۇپ، بىر تۇتاش باشقۇرۇش بىلەن تارقاق باشقۇرۇش بىرلەشتۈرۈلگەن قوش قاتلاملىق ئىگىلىك باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، يېزىلاردىكى ئىجتىمائىيلاشقان مۇلازىمەت سىستېمىسىنى پائال راۋاجلاندۇرۇپ، كوللېكتىپ ئىگىلىكنىڭ ئىقتىسادىي كۈچىنى تەدرىجىي زورايتىش لازىم. يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكا ۋە ماۋارىپقا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنى داۋاملىق چىڭ تۇتۇپ، يېزا ئىگىلىكى، پەن - تېخنىكا ۋە ماۋارىپنى بىرلەشتۈرۈشنى يولغا قويۇش، ئىلغار، ئەسقاتىدىغان تېخنىكىلارنى زور كۈچ بىلەن ئومۇملاشتۇرۇش لازىم. يېزا ئىگىلىكىگە سېلىنىدىغان سېلىنمىنى كۆپەيتىپ، سۇ ئىنشائاتى مەركەز قىلىنغان ئېتىز - ئېرىق ئاساسىي قۇرۇلۇشىنى، ئاشلىق، چارۋا، پاختا، شېكەر، قوغۇن - تاۋۇز، مېۋە - چېۋە مۇھىم نۇقتا قىلىنغان تاۋار بازىسى قۇرۇلۇشىنى، سۇ، تۇپراقتىن پايدىلىنىش مۇھىم نۇقتا قىلىنغان يېزا ئىگىلىكىنى ئۈنۈمبرسال تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە نامرات رايونلارنىڭ ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇش لازىم.

2) دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى ياخشىلاش جەھەتتە چوڭ قەدەم تاشلاش كېرەك. مەركەز ۋە ئاپتونوم رايون بەلگىلىگەن دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى ياخشىلاش توغرىسىدىكى تۇرلۇك سىياسەت ۋە يۇرۇشلىشكەن تەدبىرلەرنى يەنىمۇ ئىمكىلەشتۈرۈپ، ئەقلەشتۈرۈشكە تېگىشلىكلىرىنى چوقۇم ئەقلەشتۈرۈش، تولۇقلاشقا، مۇكەممەللەشتۈرۈشكە تېگىشلىكلىرىنى چىڭ تۇتۇپ تولۇقلاش، مۇكەممەللەشتۈرۈش كېرەك. باشقۇرغۇچى تارماقلار مەمۇرىي ئورۇنلارنى ئىخچاملاش، تۆۋەنگە ھوقۇق بېرىشنى ھەقىقىي تۈردە ئىشقا ئاشۇرۇپ، كارخانىلارنى ئىسمى جىسمىغا لايىق ئۆز ئالدىغا ئىگىلىك باشقۇرىدىغان، پايدا - زىيانغا ئۆزى ئىگە بولىدىغان، ئۆزىنى ئۆزى تەرەققىي قىلدۇرىدىغان، ئۆزىنى ئۆزى چەكلەيدىغان ئىقتىسادىي گەۋدىگە ئايلاندۇرۇش، فۇنكسىيەلىك تارماقلارنىڭ ھوقۇقى بولسىمۇ مەسئۇلىيىتى بولماسلىق، كارخانىلارنىڭ مەسئۇلىيىتى بولسىمۇ ھوقۇقى بولماسلىق ئەھۋالىنى ئۆزگەرتىش كېرەك. باشقۇرغۇچى تارماقلار خىزمەت يۆنىلىشىنى ھەققىي ئۆزگەرتىپ، ئاساسىي زېھنىنى ئومۇمىي جەھەتتىن تەڭشەش - تىزگىنلەش، سىياسەت جەھەتتىن پىتەكلەش، كەسپىي جەھەتتىن باشقۇرۇشقا قارىتىپ، ئۆزىگە قارىشىلىق كارخانىلارنى مۇددەت - تۈركۈمگە بۆلۈپ ياخشىلىشى، جانلاندۇرۇشى كېرەك. بۇ يىل ئاپتونوم رايون دۆلەت ئىگىلىكىدىكى بىر تۈركۈم چوڭ، ئوتتۇرا سانائەت ۋە سودا كارخانىلىرىنى تاللاپ، ئىشلەپچىقىرىش - ئىگىلىك باشقۇرۇش ھوقۇقى، مەھسۇلات باھاسىنى بېكىتىش ھوقۇقى، تېخنىكا ئۆزگەرتىش ھوقۇقى، ئىچكى تەقسىمات ھوقۇقى، ئىشچى ئىشلىتىش ھوقۇقىدىن ئىبارەت «بەش ئىشتا ئۆز ئالدىغا ئىش كۆرۈش» ۋە تىجارەتنى ھوقۇقى، ئىشچى ئىشلىتىش ھوقۇقىدىن ئىبارەت «بەش ئىشتا ئۆز ئالدىغا ئىش كۆرۈش» ۋە تىجارەتنى قويۇۋېتىش، باھانى قويۇۋېتىش، ئىشچى ئىشلىتىشنى قويۇۋېتىش، تەقسىماتنى قويۇۋېتىشتىن ئىبارەت «تۆتنى قويۇۋېتىش» نى نۇقتىدا سىناق قىلىدۇ، ئاندىن كېيىن ئاپتونوم رايون بويىچە تەدرىجىي ئومۇملاشتۇرىدۇ. كارخانىلار ئىچكى ئىسلاھاتنى يەنىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، ھۆكۈمەتنىڭ ۋە باشقۇرغۇچى تارماقلارنىڭ ئومۇمىي جەھەتتىن تەڭشەش - تىزگىنلىشىنى، نازارەت ۋە پىتەكچىلىك قىلىشىنى ئاڭلىق قوبۇل قىلىشى، قىيىنچىلىق ۋە مەسىلىگە يولۇققاندا، ئىلگىرىكىدەك مەمۇرىي مۇھاپىزەت ۋاستىلىرىگە يېپىشىۋالماي، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش ئارقىلىق چىقىش يولى تېپىشى لازىم. ئۆزلىرىنى دادىللىق بىلەن بازارغا يۈزلەندۈرۈپ، ئەمگەك - كادىرلار، ئىش ھەققى تەقسىماتى ۋە ئىجتىمائىي سۇغۇرتا تۈزۈمىنى ئەستايىدىل ئوبدان ئىسلاھ قىلىشى لازىم. كارخانا گۈرۈھى قۇرۇش ۋە ئۇنى راۋاجلاندۇرۇشنى پائال ئىلگىرى سۈرۈپ، بۇ يىل توقۇمىچىلىق، كۆن -

خۇرۇم، تېرە - يۇڭ، ئاپتوموبىل، پەمىدور پىششىقلاپ ئىشلەش ۋە شېكەرچىلىك سانائىتى كارخانا گۇرۇھلىرىنى مەركەزلىك ھالدا ياخشىلاپ، ئۇلارنى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ باشلامچىسىغا ئايلاندۇرۇش لازىم.

3) يېزىلادىكى يېزا - بازار كارخانىلىرى ئاساسىي گەۋدە قىلىنغان 2 -، 3 - كەسىپلەرنى راۋاجلاندۇرۇشتا پايدىلىنىش نۇقتىسىنى يۇقىرى قىلىپ، يېڭى قەدەم تاشلاش كېرەك. تۇرگە ئايرىپ يېتەكچىلىك قىلىش، رايونلار بويىچە ئىلگىرى سۈرۈش، ئومۇمىيۈزلۈك سەپەرۋەر قىلىش، نۇقتىلىق بۆسۈپ ئۆتۈش پرىنسىپى ۋە نۇقتىلىق ئۆزگەرتىش بىلەن يېڭىدىن قۇرۇشنى بىرلەشتۇرۇش فاڭجېنىغا ئاساسەن، بۇ يىل ئۇرۇمچى ئەتراپى، تۆمۈر يول بويلىرى ۋە نېفىتلىك ئەتراپى قاتارلىق ئاساسى بىر قەدەر ياخشى بولغان جايلاردا يۇقىرى تېخنىكىلىق، قوشۇمچە قىممىتى، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى يۇقىرى بولغان تۈرلەرنى نۇقتىلىق ھالدا راۋاجلاندۇرۇش لازىم؛ باشقا جايلار ئۆز جايىنىڭ شارائىتى ۋە بازار ئېھتىياجىغا ئاساسەن، يېشىل كارخانىلار ۋە تېز ئۈنۈم بېرىدىغان تۈرلەرنى تىرىشىپ راۋاجلاندۇرۇپ، بىرىگە تۇتۇش قىلسا، بىرىنى ۋۇجۇدقا چىقىرىشى كېرەك. شارائىتى بار جايلار ناھىيە، يېزىلاردا ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات رايونلىرىنى قۇرسا بولىدۇ. جايلار «پاختىچىلىقنى باشلامچى قىلىش، چېگرا رايونىنى سودىغا تايىنىپ گۈللەندۇرۇش، كانچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇش» سىياسىتىدىن تولۇق ھەم جانلىق پايدىلىنىشى لازىم. مىچۇەن، ئۇرۇمچى قاتارلىق جايلارنىڭ تەجرىبىسىنى ئۆگىنىپ، نېفىت چارلاش، ئېچىش ۋە چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلار ئۈچۈن خىزمەت قىلىشنى چۆرىدەپ، مەھسۇلات تۈرى كۆپ بولۇش، مىقدارى ئاز بولۇش، چوڭ بازارغا يۈزلىنىش يولىغا مېڭىش كېرەك. «ئىككىنى جانلاندۇرۇش» سىياسىتىنى يەنىمۇ ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئىختىساس ئىگىلىرى رىقابەت مېخانىزمىنى شەكىللەندۇرۇپ، ھەقلىق مۇلازىمەتنى تەدرىجىي قانات يايدۇرۇپ، كۆپرەك مۇكاپات بېرىش سىياسىتىنى يولغا قويۇپ، زور بىر تۈركۈم ئىختىساس ئىگىلىرىنى بارلىققا كەلتۇرۇش كېرەك. نازارەت، ئىدارىلەر ۋە چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلار، جۈملىدىن مەركەزگە قاراشلىق كارخانىلار ئۆزلىرىنىڭ ئۈستۈنلۈكىنى جارى قىلدۇرۇپ، ناھىيىلەرنى بۆلۈپ ھۆددىگە ئېلىپ، رەھبەرلەر مەسئۇل بولۇپ، جايلاردىكى يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى بىۋاسىتە ئۈنۈملۈك مۇلازىمەت بىلەن تەمىن ئېتىشى لازىم. شىنجاڭدا ئۆتكۈزۈلىدىغان مەملىكەتلىك «ئۈچقۇن» پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرى ۋە پاتېنتلىق تېخنىكىنى كۆرگەزمە قىلىپ سېتىش كېڭىشىش يىغىنىدا مول نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى تېخىمۇ تېزلىتىش كېرەك.

4) ئوتتۇرا ئاسىيادىكى ھەرقايسى دۆلەتلەر بىلەن بولغان سودا ۋە ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقى جەھەتتە يېڭى ۋەزىيەت يارىتىش لازىم. «ھەر تەرەپلىمە ئېچىۋېتىش، غەربكە يۈزلىنىش» ۋە «سىرتتىن كىرگۈزۈش، ئىچكى جەھەتتىن بىرلىشىش، شەرق بىلەن بىرلىشىپ غەربكە چىقىرىش» فاڭجېنىنى داۋاملىق ئىزچىللاشتۇرۇپ، شياڭگاڭ، ئاۋمېن، ياپونىيە، ياۋروپا، ئامېرىكا قاتارلىق دۆلەت ۋە رايونلار بىلەن بولغان سودىنى ئۈزلۈكسىز مۇستەھكەملەپ ۋە راۋاجلاندۇرۇپ، ئېكسپورت ئارقىلىق يارىتىلىدىغان تاشقى پېرىۋوتنى تىرىشىپ كۆپەيتىش لازىم. ئېلىمىز «1992 - يىللىق خەلقئارا دوستلۇق ساياھەت يىلى پائالىيىتى»نى ئۇيۇشتۇرغان پايدىلىق پۇرسەتنى غەنىمەت بىلىپ، ساياھەتچىلىكنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىش لازىم. چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىش دائىرىسىنى پائال ۋە ئېھتىياتچانلىق بىلەن كېڭەيتىپ، ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقىنى كۆپ قاتلام، كۆپ خىل شەكىل بىلەن قانات يايدۇرۇش لازىم. ئوتتۇرا ئاسىيادا تىرىشىپ بازار ئېچىپ، بۇ جەھەتتە تىرىشىپ يېڭى بۆسۈشنى قولغا كەلتۇرۇش لازىم. بۇ بىزدىن خىزمەتلەرنى ئورۇنلاشتۇرۇشتا ئادەتتىكى ئۇسۇللارنى بۇزۇپ تاشلاپ، ۋاقىت جەھەتتە باشقىلاردىن يېرىم ھەسسە تېز بولۇشنى، ئۈنۈم جەھەتتە باشقىلاردىن بىر دەرىجە يۇقىرى بولۇشنى، ئۇسۇل جەھەتتە باشقىلاردىن پەملىكرەك بولۇشنى تەلەپ قىلىدۇ. مۇشۇنداق قىلساقلا، رىقابەتتە غەلىبە قازىنالايمىز. سىياسەت جەھەتتە پرىنسىپچانلىق بىلەن جانلىقلىقنى بىرلەشتۇرۇش

كېرەك. تارماقلار، ھەرساھە، ھەر كەسپىلەر ۋە جايلار بۇ جەڭنى ئوبدان قىلىش ئۈچۈن يول ئېچىپ قولايلىق يارىتىپ بېرىشى لازىم. تەشكىلىي جەھەتتە رەھبەرلىك مەسئۇل بولۇش تۈزۈمىنى قاتتىق يولغا قويۇپ، ئىلگىرىكىدەك ئىش بېجىرىش ئۇنۇمى ناچار بولۇش، توختاملىق ئىجرا قىلىنىش نىسبىتى تۆۋەن بولۇش ئەھۋالىنى ئۆزگەرتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىشكىنى ئېچىۋېتىشتىكى ياخشى ئوبرازىنى تىكلەش لازىم. بۇنىڭدىن باشقا، بىز يەنە بۇ يىل كۈز پەسلىدە ئۆتكۈزۈلىدىغان ئۈرۈمچى چېگرا سودىسى ۋە يەرلىك ئىقتىساد - سودا كېڭىشىش يىغىنىنى تىرىشىپ ئوبدان ئۆتكۈزۈشىمىز، ئۈرۈمچى ۋە كۇيىتۇڭ ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات رايونىنى ئوبدان باشقۇرۇشىمىز لازىم. چېگرا ئېغىزى قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىش ئارقىلىق، چېگرا ئېغىزلىرىنىڭ مال ئۆتكۈزۈش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈپ، ئۆز ئارا بازار ئېچىپ سودا قىلىش قاتارلىق كۆپ خىل چارىلەرنى سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ئىشىنى يېڭى باسقۇچقا كۆتۈرۈشىمىز لازىم.

5) نېفىت ئېچىشقا تايىنىپ، يەرلىكنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەھەتتە يېڭى ئىلگىرىلەشنى قولغا كەلتۈرۈش كېرەك. يېقىنقى بىر نەچچە يىلدا شىنجاڭنىڭ نېفىت تەكشۈرۈش ۋە ئېچىش ئىشىدا قولغا كەلتۈرۈلگەن بۆسۈش خاراكتېرلىك ئىلگىرىلەش قىسمەن رايونلارنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش ۋە يېتەكلەش رولىنى ئوينىدى؛ ھازىر پولىئېستېر، ئېتىلېن قۇرۇلۇشىنىڭ ئېلىپ بېرىلغانلىقى ۋە ئىشقا كىرىشتۈرۈلگەنلىكى ئاپتونوم رايونىنىڭ پۈتكۈل ئىقتىسادىي تەرەققىياتىغا زور تەسىر كۆرسىتىدۇ. بۇ يىل بىز كۆچلۈك تەدبىر قوللىنىپ، نېفىت چارلاش، نېفىت ئېلىش ۋە ئايرىش، نېفىت خىمىيە سانائىتى ئىشلەپچىقىرىشىغا يەنمۇ مەدەت بېرىشىمىز لازىم. پولىئېستېر قۇرۇلۇشىنى داۋاملىق چىڭ تۇتۇپ، ئېتىلېن قۇرۇلۇشىدا بەلگىلەنگەن مۇددەت بويىچە ئىش باشلاشقا كاپالەتلىك قىلىشىمىز لازىم. تەبىئىي گاز بايلىقىدىن پايدىلىنىش ۋە ئېتىلېن، پولىئېستېردىن پىششىقلاپ ئىشلىنىدىغان مەھسۇلاتلارنى ئۆزلەشتۈرۈشنىڭ ئومۇمىي پىلانىنى ئىمكان قەدەر تېز تۈزۈپ چىقىپ، ئالدىنقى باسقۇچلۇق تەييارلىق خىزمىتىنى جىددىي ئىشلەپ، ئۇنىڭغا بۇرۇنراق تۈتۈش قىلىشىمىز لازىم. جايلار، تارماقلار ۋە ساھەلەر نېفىت چارلاش، ئېچىش ۋە نېفىت ئايرىش، نېفىت خىمىيە سانائىتىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنى چۈرىدەپ، يەر، سۇ مەنبەسى، تۇرمۇشنى كاپالەتلەندۈرۈش، ماددىي ئەشيا بىلەن تەمىنلەش، ئىشلەپچىقىرىش مۇلازىمىتى قاتارلىق جەھەتلەردە ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە قوللاپ، نېفىتلىك ئۇچۇن مۇلازىمەت قىلىدىغان يېڭى كەسىپ تۈرىنى شەكىللەندۈرۈشى لازىم.

6) ئوبوروت خىزمىتىدە زور نەتىجە يارىتىش كېرەك. سوتسىيالىستىك پىلانلىق تاۋار ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇش تەلىپىگە ئاساسەن، كۆچلۈك چوڭ بازار، چوڭ ئوبوروت ئېڭىنى تىكلەپ، ئىشلەپچىقىرىشنى، ئوبوروتنى، سۇپىتنى، سېتىشنى تەڭ تۇتۇشتا چىڭ تۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزدا دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرى بازىرى، مەملىكەت ئىچىدە ئوتتۇرا، كىچىك شەھەرلەر بازىرى، نېفىت چارلاش، ئېچىش جەھەتتە مۇلازىمەت بازىرى، خەلقئارا بازارنى بولۇپمۇ ئوتتۇرا ئاسىيا بازىرىنى تىرىشىپ ئېچىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىگىلىكىنى جانلاندۇرۇشىمىز لازىم. قەتئىي نىيەتكە كېلىپ توساقلارنى بۇزۇپ تاشلاپ، رايونلار ۋە تارماقلار ئارا قامالنى بۇزۇپ تاشلاپ، بازار سىستېمىسىنى ئۆزلۈكسىز مۇكەممەللەشتۈرۈش، بازار قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش لازىم، بۇ يىل چارۋا مەھسۇلاتلىرىنى توپ سېتىش بازىرىنى سىناق تەرىقىسىدە ئېچىش خىزمىتىنى نۇقتىلىق ھالدا ياخشى ئىشلەپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ سېتىشى ۋە سېتىۋېلىشى تەس بولۇش مەسىلىسىنى ھەل قىلىش كېرەك. چوڭ ئوبوروتنى چىڭ تۇتۇش ئۈچۈن، چوڭ قاتناشنى چىڭ تۇتۇش، قوماندانلىق قىلىش ۋە تەڭشەش، باشقۇرۇشنى يەنمۇ كۈچەيتىپ، تۇرلۇك چارە - ئامالىلار ئارقىلىق شىنجاڭدىن چىقىرىلىدىغان ماددىي ئەشيالارنى شەرققە توشۇشتىكى قىيىنچىلىقلارنى ھەل قىلىش كېرەك.

مۇشۇ ئالتە تۈرلۈك نۇقتىلىق خىزمەت بۇ يىللىق ئىقتىسادىي تەرەققىياتنا مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە بولۇپلا

قالماستىن، بەلكى بۇندىن كېيىنكى بىر مەزگىللىك ئىقتىسادىي تەرەققىياتتىمۇ ئىنتايىن مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە. يېزا ئىگىلىكىنى مۇقىم راۋاجلاندۇرۇشقا ۋە بەش جەھەتتىكى بۆسۈپ ئۆتۈشنى ئىشقا ئاشۇرۇشقا كاپالەتلىك قىلغاندىلا، ئۇنىۋېرسال ئىقتىسادىي ئەمەلىي كۈچىمىزنى ئۈزلۈكسىز كۈچەيتكىلى بولىدۇ، شۇنىڭ ئۈچۈن، بىز چوقۇم كۆڭۈل قويۇپ تەشكىللەپ، ئورۇنلاشتۇرۇپ ۋە يولغا قويۇپ، بۇ ئالتە جەھەتتىكى خىزمەتنى ھەقىقىي تۈردە ياخشى ئىشلەپ، بۇ يىلقى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ خەلق ئىگىلىكى پىلانىنىڭ ئومۇمىيۇزلۇك ئورۇندىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىشىمىز كېرەك.

2. مۇقىملىق خىزمىتىنى داۋاملىق چىڭ تۇتۇپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ۋە ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى ئېچىۋېتىش ئۈچۈن ياخشى ئىجتىمائىي مۇھىت يارىتىش لازىم

نۆۋەتتىكى ئۆزگىرىشچان خەلقئارا ۋەزىيەتتە، سىياسىي مۇقىملىق ۋە ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قوغداش — بىزنىڭ ئۇزاق مۇددەتلىك ستراتېگىيىلىك ۋەزىپىمىز، شۇنداقلا بۇ يىلقى تۇرلۇك ۋەزىپىلەرنى ئورۇنداش، جۇملىدىن پۈتكۈل 8 - بەش يىللىق پىلان ۋە ئون يىللىق ئومۇمىي پىلاننى ئورۇنداشنىڭ ئالدىنقى شەرتى ۋە تۈپ كاپالىتى.

ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار مۇقىملاشتۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەشنىڭ ئىنتايىن مۇھىملىقىنى چوقۇم تولۇق تونۇپ، ئۇنى ئىنتايىن مۇھىم ئورۇنغا قويۇپ، چىڭ تۇتۇشى لازىم. ئىچكى - تاشقى دۇشمەن كۈچلەرنىڭ تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىش سۈيىقەستىگە قارىتا مېڭىمىزنى ھەر ۋاقىت سەگەك تۇتۇپ، مىللىي بۆلگۈنچىلىك شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىغا تەھدىت سالىدىغان ئاساسىي خەۋپ، دېگەن يېتەكچى ئىدىيىنى مۇستەھكەم تۇرغۇزۇشىمىز لازىم. ھەر مىللەت خەلق ئاممىسىغا تايىنىپ، ئىچكى - تاشقى دۇشمەن كۈچلەرنىڭ سىڭىپ كىرىش، ئاغدۇرمىچىلىق ۋە بۇزغۇنچىلىق ھەرىكەتلىرىگە قەتئىي قارشى تۇرۇش ۋە ئۇنى قەتئىي پاش قىلىش لازىم.

سىياسى - قانۇن تارماقلىرى — خەلق دېموكراتىيىسى دىكتاتۇرىسىنىڭ مۇھىم قۇرالى، ئۇلار سىياسىي ۋە ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قوغداش جەھەتتىكى مەسئۇلىيىتىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ۋە ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى ئېچىۋېتىشنى قوغدىشى كېرەك. جەمئىيەت ئامانلىقىغا ئېغىر خەۋپ كەلتۈرگەن جىنايى ئىشلار جىنايەتچىلىرىگە قانۇن بويىچە قاتتىق زەربە بېرىش كېرەك. جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەممە جەھەتتىن ياخشىلاش خىزمىتىنى كۈچ سەرپ قىلىپ ياخشى ئىشلەش، ئاساسىي قاتلام ئامانلىقىنى ساقلاش تەشكىلاتلىرى ۋە ئاممىۋى ئالدىنى ئېلىش، ئاممىۋى تۈزەش قوشۇنىنى بەرپا قىلىپ ۋە مۇكەممەللەشتۇرۇپ، نىشانلىق باشقۇرۇش مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى يولغا قويۇشتا چىڭ تۇرۇپ، «كىم باشقۇرسا، شۇ مەسئۇل بولۇش» نى ھەقىقىي تۈردە ئىشقا ئاشۇرۇپ، تەڭ تۇتۇش، بىرلىكتە باشقۇرۇش ۋەزىيىتىنى شەكىللەندۇرۇش كېرەك.

3. مەركەز چاقىرغان مىللەتلەر خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتى ئىشلىرىنى ئۈزلۈكسىز ئالغا سىلجىتىش كېرەك

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ بۇ يىللىق مىللەتلەر خىزمىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى مەركەز چاقىرغان مىللەتلەر خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھىنى ئومۇمىيۇزلۇك ئىزچىللاشتۇرۇپ، مىللەتلەر خىزمىتىنىڭ 90 - يىللاردىكى بەش

چوڭ ۋەزىپىسىنى ئورۇندىتىش بولىدا تىرىشچانلىق كۆرسىتىش، يەنى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ ۋە ئاز سانلىق مىللەتلەر رايونلىرىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى تېزلىتىپ، پۈتۈن مەملىكەتنىڭ تەرەققىياتىغا پەيدىنپەي ئۈيغۇنلاشتۇرۇش؛ ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ ۋە ئاز سانلىق مىللەتلەر رايونلىرىنىڭ ئىجتىمائىي ئىشلىرىنى زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇپ، ھەر قايسى مىللەتلەرنىڭ ئومۇميۈزلۈك تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش؛ ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى ئېچىۋېتىشتە چىڭ تۇرۇپ، ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ ۋە ئاز سانلىق مىللەتلەر رايونلىرىنىڭ ئۆزىنى ئۆزى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئىقتىدارىنى ئۆزلۈكسىز ئاشۇرۇش؛ مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنى» نى ئومۇميۈزلۈك ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەملىيلەشتۈرۈش؛ مىللەتلەرنىڭ بۈيۈك ئىتتىپاقلىقىنى يەنمۇ كۈچەيتىپ، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قەتئىي قوغداشتىن ئىبارەت. يېغىننىڭ روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇش ئارقىلىق، تىرىشىپ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتى ئىشلىرىنى يېڭى سەۋىيىگە كۆتۈرۈپ، ھەر قايسى مىللەتلەرنىڭ تەرەققىياتى ۋە ئورتاق گۈللىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك.

نۆۋەتتە، ھەر دەرىجىلىك پارتكومىلار مەركەز چاقىرغان مىللەتلەر خىزمىتى يېغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزۈش، ئۆگىنىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇشنى چوڭ ئىش قاتارىدا تۇتۇشى كېرەك. كادىرلار ۋە ئاممىنى قەدەم - باسقۇچلۇق ھالدا، قاتلاملار بويىچە ئۆگىنىشكە تەشكىللەش لازىم. ئۆگىنىشتە رەھبىرىي كادىرلار ۋە پارتىيە ئەزالىرىنى مۇھىم نۇقتا قىلىش كېرەك. ئۆگىنىش ئارقىلىق، ئېلىمىزنىڭ مىللەتلەر خىزمىتىدە قولغا كەلتۈرۈلگەن غايەت زور مۇۋەپپەقىيەتلەرنى ۋە ئاساسىي تەجرىبىلەرنى ئېنىق تونۇۋېلىش؛ مىللەتلەر خىزمىتىنىڭ ئۇزاق مۇددەتلىكلىكى، مۇرەككەپلىكى، مۇھىملىقىنى ئېنىق تونۇپ، مىللەتلەر خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش ئالدىنقىلىقىنى ئۆستۈرۈش؛ مىللەتلەر خىزمىتىنىڭ 90 - يىللاردىكى بەش چوڭ ۋەزىپىسىنى ئېنىق تونۇۋېلىش؛ مىللىي مەسىلىنى كۆزىتىش، بىر تەرەپ قىلىشتىكى ماركسىزم - لېنىنىزم، ماۋ زېدۇڭ ئىدىيىسىگە خاس تۇپ نۇقتىنەزەر ۋە سىياسەتنى ئېنىق تونۇۋېلىش؛ مىللەتلەر خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى يەنمۇ كۈچەيتىشنىڭ تەخىرسىزلىكىنى ئېنىق تونۇۋېلىش كېرەك. بۇ ئارقىلىق پارتىيە ئەزالىرى، كادىرلار ۋە ئاممىنىڭ ئىدىيىسىنى يېغىنىنىڭ روھى ئاساسىدا بىرلىككە كەلتۈرۈش لازىم.

مەركەز چاقىرغان مىللەتلەر خىزمىتى يېغىنىنىڭ روھىنى ياخشى ئىزچىللاشتۇرۇش، ئەملىيلەشتۈرۈشتىكى ئاچقۇچ ھەر دەرىجىلىك پارتكومىلار ۋە رەھبىرىي كادىرلارنىڭ مىللەتلەر خىزمىتىنىڭ ئۇزاق مۇددەتلىكلىكى، مۇرەككەپلىكى، مۇھىملىقىغا بولغان تونۇشىنى ئۈستۈرۈشتە، ئۇنىڭ يادروسى ئىقتىسادىي خىزمەتلىرىمىزنى يۇكسەلدۈرۈشتە. بىز چوقۇم جۇڭخۇا مىللەتلىرىنى گۈللەندۈرۈش، سوتسىيالىزم ئىشلىرىنى مۇستەھكەملەش ۋە راۋاجلاندۇرۇش يۇكسەكلىكىدە تۇرۇپ، مىللەتلەر خىزمىتىنىڭ زور ئەھمىيىتىنى تولۇق تونۇپ، «ياشىسۇن ھەر مىللەت خەلقىنىڭ بۈيۈك ئىتتىپاقلىقى» دېگەن بايراقنى داۋاملىق ئېگىز كۆتۈرۈپ، مىللەتلەر خىزمىتىنى يەنمۇ ئوبدان ئىشلەپ، جەمئىيەت مۇقىم، مىللەتلەر ئىناق بولغان ۋەزىيەتنى مۇستەھكەملەپ ۋە راۋاجلاندۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ۋە ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى ئېچىۋېتىش ئىشلىرىنى كۆچلۈك كاپالەت بىلەن تەمىن ئېتىشىمىز كېرەك.

4. مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى يەنمۇ كۈچەيتىش، سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇش لازىم

مادددىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى بىلەن مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى تەڭ تۇتۇشتا چىڭ تۇرۇش - جۇڭگوچە

سوتسىيالىزم قۇرۇشتىكى تۈپ يېتەكچى فاكتور. نۆۋەتتىكى ۋەزىيەتتە، مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى يەنمۇ كۈچەيتىپ، ئۇنى ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشتىن ئىبارەت بۇ مەركەزگە تېخىمۇ ياخشى بويسۇندۇرۇپ ۋە خىزمەت قىلدۇرۇپ، ماددىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ تەرەققىياتىنى مەنىۋى ھەربىكەتلەندۈرگۈچ كۈچ، ئەقلىي مەدەنىيەت ۋە ئىدىيىۋى كاپالەت بىلەن تەمىن ئېتىشىمىز كېرەك.

ئىدېئولوگىيە ساھەسى ئەزەلدىن تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىش بىلەن تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىشكە قارشى تۇرۇش ئوتتۇرىسىدىكى كۈرەشنىڭ ئالدىنقى سەپى بولۇپ كەلدى. ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار ئىدېئولوگىيە خىزمىتىگە يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىپ، تەشۋىقات، ئىدىيە سەپىدىكى خىزمەتكە بولغان رەھبەرلىكنى ھەقىقىي كۈچەيتىپ، ماركسىزم - لېنىنىزم، ماۋ زېدۇڭ ئىدېئولوگىيە ساھەسىدىكى يېتەكچى ئورنىدا چىڭ تۇرۇشى، كادىرلار، ئاممىا ئارىسىدا پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۈشىيەنىنى ئومۇميۈزلۈك، توغرا تەشۋىق قىلىپ، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى ئېچىۋېتىش تەشۋىقاتىنىڭ سالمىقىنى ئاشۇرۇپ، تۆت ئاساسىي پرىنسىپتا چىڭ تۇرۇش، بۇرژۇئاچە ئەركىنلەشتۈرۈشكە قارشى تۇرۇش، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش ۋە تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىشكە قارشى تۇرۇش توغرىسىدىكى تەربىيىنى قاتلاملار بويىچە ئېلىپ بېرىشى كېرەك. پارتىيىنىڭ مەركىزىي ۋەزىپىسىنى زىچ چۈرىدەپ، «ئىتتىپاقلىشىش، مۇقىملاشتۇرۇش، غەيرەتكە ئىلھام بېرىش» نى ئاساسىي مەزمۇن قىلىپ، پارتىيە 14 - قۇرۇلتىيىنىڭ چاقىرىلىشى ئۈچۈن ياخشى جامائەت پىكرى مۇھىتى يارىتىش كېرەك. ئىجابىي تەشۋىقاتنى ئاساس قىلىش فاكتېرىنىدا داۋاملىق چىڭ تۇرۇپ، ھەرقايسى سەپتىكى قەھرىمان، نەمۇنىچى شەخسلەر ۋە ئىلغار ئىش - پائالىيەتلەرنى زور كۈچ بىلەن تەشۋىق قىلىش كېرەك. پۈرسەتنى غەنىمەت بىلىپ، تاشقى تەشۋىقاتنى پائال قانات يايدۇرۇپ، ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىشنى ۋە دوستانە بارىدى - كەلدىنى ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك.

چىگىش ھەم مۇرەككەپ خەلقئارا ۋەزىيەت ھەم دۆلەت ئىچىدىكى ئېغىر ۋە مۇشكۈل ۋەزىپە ئالدىدا، ماركسىزم نەزەرىيىسىنىڭ يېتەكچىلىك رولىنى جارى قىلدۇرۇشقا يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىش كېرەك. كادىرلارنى، بولۇپمۇ رەھبىرىي كادىرلارنى ماركسىزم - لېنىنىزم، ماۋ زېدۇڭ ئىدىيىسى ۋە يولداش دېڭ شىياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش توغرىسىدىكى نەزەرىيىسىنى، جۈڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ تارىخى ۋە پارتىيە قۇرۇلۇشى نەزەرىيىسىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىشكە تەشكىللەپ، كادىرلارنىڭ ماركسىزم بىلەن ماركسىزمغا قارشى تۇرۇشنىڭ چېگرىسىنى، سوتسىيالىزم بىلەن كاپىتالىزمنىڭ، ئىلمىي سوتسىيالىزم بىلەن دېموكراتىك سوتسىيالىزمنىڭ چېگرىسىنى ئايرىپ، تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىشكە تاقابىل تۇرۇش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇشقا يارەم بېرىش كېرەك. ئىجتىمائىي پەن نەزەرىيىسى تەتقىقاتىنى كۈچەيتىپ، ماركسىزم نەزەرىيىسى جەھەتتىكى ئىختىساس ئىگىلىرىنى زور كۈچ بىلەن يېتىشتۇرۇپ، نەزەرىيە قوشۇنىنى زورايتىش كېرەك.

«خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىش، سوتسىيالىزم ئۈچۈن خىزمەت قىلىش» ۋە «بارچە گۈللەر تەكشى ئېچىلىش، ھەممە ئېقىملار بەس - بەستە سايراش» فاكتېرىنىنى داۋاملىق ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەدەبىيات - سەنئەت، رادىئو، كىنو - تېلېۋىزىيە، ئاخبارات، نەشرىيات قاتارلىق ئىشلىرىنى يەنمۇ گۈللەندۈرۈش كېرەك. ئاممىۋى تەتقىرىبىيە پائالىيەتلىرى ۋە ئىشتىن سىرتقى مەدەنىيەت پائالىيەتلىرىنى كەڭ كۆلەمدە قانات يايدۇرۇش كېرەك. ساھىيە ئىشلىرىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇش، پەن - تېخنىكا بىلىملىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش كېرەك. ساغلام، مەدەنىيەتلىك، ئىلمىي تۇرمۇش ئۇسۇلىنى داۋاملىق تەشەببۇس قىلىپ، خۇراپاتلىقنى تۈگىتىپ، ناچار ئۆرپ - ئادەتلەرنى ئۆزگەرتىپ، ياخشى ئىجتىمائىي كەيپىياتنى قەدەممۇ - قەدەم تۇرغۇزۇش كېرەك. ئاممىۋى خاراكتېرلىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى پائالىيىتىنى داۋاملىق قانات يايدۇرۇپ، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئىدىيە - ئەخلاق سۈپىتى ۋە پەن - مەدەنىيەت سۈپىتىنى تىرىشىپ ئۆستۈرۈش كېرەك.

ئۇزاق يىللىق ئۇلۇغۋار پىلانىنى ئىشقا ئاشۇرۇشتا ماۋاپىپ ئاساس. ئەخلاقىي تەربىيىنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇشنى ئەملىيلەشتۈرۈش، ماۋاپىپ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش، ماۋاپىپ سۈپىتىنى ئۆمۈمىيۈزلۈك ئۆستۈرۈشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، ماۋاپىپ خىزمىتىنى زور كۈچ بىلەن كۆچەيتىپ، ماۋاپىپ ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش لازىم.

دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيە خىزمىتىنى داۋاملىق چىڭ تۇتۇش كېرەك. ئالدىنقى ئىككى قارارلىق سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيە خىزمىتىدە دەسلەپكى قەدەمدە قولغا كەلتۈرۈلگەن نەتىجىلەر ئاساسىدا، بۇ يىل ئىدىيىۋى تەربىيىنى ئاساس، ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرۈشنى مەركەز، پارتىيە ياچېيكىسى يادرو قىلىنغان كەنت دەرىجىلىك تەشكىلاتلار قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، بىر تۇتاش پىلانلاپ، تەك ئېتىبار بېرىپ، ئەتراپلىق ئورۇنلاشتۇرۇپ، بىر - بىرلەپ ئەملىيلەشتۈرۈپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيىنى ئۆمۈمىيۈزلۈك چىڭ تۇتۇش كېرەك. شۇنىڭ بىلەن بىللە يېزىلاردا ئېلىپ بېرىلغان سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيە خىزمىتىدىكى مۇۋاپىپقىيەتلىك تەجرىبىلەرنى تەتبىقلاپ، بۇ يىلدىن باشلاپ شەھەرلەردە سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيە خىزمىتىنى نۇقتىدا سىناق قىلىپ، مۇددەت، تۈرکۈمگە بۆلۈپ قانات يايدۇرۇش كېرەك.

5. پارتىيىنى قاتتىق باشقۇرۇشتا چىڭ تۇرۇپ، پارتىيە قۇرۇلۇشىنى ئۆمۈمىيۈزلۈك كۈچەيتىش كېرەك

پارتىيە قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش — پارتىيە رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىش ۋە ياخشىلاشنىڭ مەركىزىي ھالقىسى. پارتىيە قۇرۇلۇشىنى ئىدىيە، سىياسىي، تەشكىل، ئىستىل جەھەتلەردە يەنمۇ كۈچەيتىپ، ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرىنى ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈش، ئىلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى ئېچىۋېتىش ۋە تاۋار ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇش، تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىشكە قارشى تۇرۇشنىڭ سىنىقىغا بەرداشلىق بېرەلەيدىغان، مۇرەككەپ ئەھۋال ئاستىدا ۋەزىيەتنى ئىگىلەپ، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىشىغا رەھبەرلىك قىلىدىغان قۇدرەتلىك يادروغا ئايلاندۇرۇش كېرەك.

كادىرلار قوشۇنى ۋە رەھبەرلىك بەنزىسى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش — پارتىيە قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشنىڭ ئاچقۇچى. رەھبىرىي كادىرلارنى تەكشۈرۈش، تاللاپ ئۆستۈرۈش ۋە رەھبەرلىك بەنزىلىرىنى تەڭشەش، مەپلەشتە چوقۇم ھەم ئەخلاقلىق، ھەم قابىلىيەتلىك بولۇش پرىنسىپىدا ۋە «ئىنقىلابىيلاشتۇرۇش، ياشلاشتۇرۇش، بىلىم ئەھلىگە، كەسىپ ئەھلىگە ئايلاندۇرۇش» فاكتىچىدا چىڭ تۇرۇپ، سىياسىي مەيدانى، ئىدىيىۋى پەزىلىتى، رەھبەرلىك ئىقتىدارى ۋە ئەملىي خىزمەت نەتىجىسىگە ئۆمۈمىيۈزلۈك ئەھمىيەت بېرىپ، ئەملىيەتتىن سىنىقىدىن ئۆتكەن، پارتىيىگە، سوتسىيالىزمغا سادىق، ئىلاھات ئېلىپ بېرىش، يېڭىلىق يارىتىش ۋە ئەملىي ئىشلەش روھىغا ئىگە ياش، قابىل كادىرلارنى ۋاقتىدا تاللاپ رەھبەرلىك ئورنىغا ئۆستۈرۈپ، ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىك ھوقۇقىنى ماركسىزمغا سادىق كىشىلەرنىڭ مەھكەم تۇتۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش لازىم. ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرى، ئايال كادىرلار، پارتىيە سىرتىدىكى كادىرلار ۋە زاپاس كادىرلارنى تاللاپ ئۆستۈرۈش ۋە تەربىيىلەش، يېتىشتۈرۈشكە ئىنتايىن ئەھمىيەت بېرىش لازىم. پېشقەدەم كادىرلار خىزمىتىنى ئوبدان ئىشلەشكە ئەھمىيەت بېرىش لازىم. رەھبەرلىك بەنزىلىرىنىڭ ئىدىيە - ئىستىل قۇرۇلۇشىنى ئەستايىدىل چىڭ تۇتۇش، دېموكراتىيە - مەركەزلەشتۈرۈش تۈزۈمى پرىنسىپىنى ھەقىقىي ئىزچىللاشتۇرۇش، پارتىيىنىڭ تەشكىلىي ئىنتىزامىنى چىڭىتىش، پارتىيىنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى قوغداش ۋە كۈچەيتىش، رەھبەرلىك بەنزىلىرىنىڭ سىياسىي جەھەتتىن كۆزىتىش ۋە بىر تەرەپ قىلىش، ئۆز مەسلىسىنى ئۆزى ھەل قىلىش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش لازىم.

ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىنى باشتىن ئاخىر ھەر دەرىجىلىك پارتكوملارنىڭ مۇھىم ئىشلار كۈنتەرتىپىگە كىرگۈزۈپ، ئەستايىدىل چىڭ تۇتۇش كېرەك. يېزىلاردا سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيىگە بىرلەشتۈرۈپ، پارتىيە ياچېيكىسى يادرولۇقىدىكى كەنت دەرىجىلىك تەشكىلاتلارنى يۈرۈشلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشىنى يەنمۇ ياخشى يولغا قويۇپ، ئارىدا قالغان ياچېيكىلارنى تەرتىپكە سېلىپ، پارتىيە ياچېيكىلىرىنىڭ جەڭگىۋارلىقىنى ئۇمۇميۈزلۈك ئۆستۈرۈش كېرەك. كارخانىلاردا «كارخانا پارتىيە تەشكىلاتىنىڭ سىياسىي يادرولۇق رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش، زاۋۇت باشلىقى مەسئۇل بولۇش تۈزۈمىدە چىڭ تۇرۇش ۋە ئۇنى مۇكەممەللەشتۈرۈش، جان - دىل بىلەن ئىشچىلار سىنىپىغا تايىنىش» نى چۈرىدەپ، پارتىيە تەشكىلاتى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، كارخانىلارنىڭ رەھبەرلىك تۈزۈلمىسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، پارتىيە، مەمۇرىيەت، ئىشچىلار ئۈيۈشمىسى ئوتتۇرىسىدىكى مۇناسىۋەتنى راۋانلاشتۇرۇپ، يۇقىرىقى ئۈچ جۈملە سۆزنى ھەقىقىي ئەمەلىيلەشتۈرۈش كېرەك. ئالىي مەكتەپلەردە پارتىيەنىڭ مەكتەپكە بولغان رەھبەرلىك ھوقۇقىنى مەھكەم ئىگىلەپ، پارتىيە تەشكىلا تىنىڭ رەھبەرلىك ئورنى ۋە سىياسىي يادرولۇق رولىنى كۈچەيتىش كېرەك. ئورگانلاردا پارتىيە قۇرۇلۇشى خىزمىتى بىر قەدەر ئاجىز بولۇشتەك ھالەتنى تىرىشىپ ئۆزگەرتىپ، ئورگان خىزمەت ئىستىلىنى ئۇمۇميۈزلۈك تەرتىپكە سېلىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، پارتىيە ئەزالىرىغا بولغان ئىدىيىۋى تەربىيە ۋە ئۇنۇملۇك نازارەتنى كۈچەيتىش كېرەك.

ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشى، پارتىيىنى قاتتىق باشقۇرۇش جەھەتتە تازا كۈچ سەرپ قىلىشى كېرەك. پارتىيە ئەزالىرى ئارىسىدا خەلق ئۈچۈن جان - دىل بىلەن خىزمەت قىلىشتىن ئىبارەت تۈپ مەقسەت ھەققىدە چوڭقۇر تەربىيە ئېلىپ بېرىپ، ئىتتىپاقلىقنى كۈچەيتىش، تۆھپە قوشۇش، پاك بولۇش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، پارتىيە بىلەن خەلق ئاممىسىنىڭ مۇناسىۋىتىنى يەنمۇ قويۇقلاشتۇرۇش لازىم. پارتىيە ئىنتىزامىنى چىڭىتىپ، چېرىكلىككە قارشى تۇرۇش، پاكلىقنى تەشەببۇس قىلىش، خىيانەت قىلغان، پارا ئالغان چېرىك ئۇنسۇرلارنى قەتئىي تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش، تۈرلۈك پاسسىپلىق، چېرىكلىكلەرنى توگىتىش كېرەك، ئومۇمنىڭ پۇلىغا مېھمان چاقىرىش، سوۋغا تەقدىم قىلىش، كەلسە - كەلمەس ماددىي نەرسە تارقىتىش ۋە ئومۇمنىڭ پۇلىغا سەيلە - ساياھەت قىلىش قاتارلىق ناتوغرا ئىستىللارنى ۋە ناتوغرا كەسىپ ئىستىلىنى قەتئىي نىيەتكە كېلىپ توگىتىپ، پاك - دىيانەتلىك بولۇشتەك ئەخلاقىي ھەربىكەت ئارقىلىق خەلقنىڭ ئىشەنچىسىنى قولغا كەلتۈرۈش كېرەك.

6. بىكتۈەننىڭ تۈرلۈك ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىپ، بىكتۈەننىڭ «ئۈچ ئەترەت»، «تۆت كۈچ» لۈك رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش كېرەك

ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۈەنى — شىنجاڭنىڭ زور بىر ئۈستۈنلۈكى، ئۆتكەن بىر يىلدا بىكتۈەندىكى ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار كادىرلار ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى يېتەكلەپ، پارتىيىنىڭ لۇشيەن، فاڭجېن، سىياسەتلىرىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، قىيىنچىلىقلارنى يېڭىپ، يول ئېچىپ ئىلگىرىلەپ، ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا يېڭى مۇۋەپپەقىيەتلەرنى قولغا كەلتۈردى. يېڭى بىر يىلدا بىكتۈەن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ بىر تۇتاش رەھبەرلىكىدە، «ئۈچ ئەترەت»، «تۆت كۈچ» لۈك رولىنى يەنمۇ جارى قىلدۇرۇپ، ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇش، چېگرا مۇداپىئەسىنى مۇستەھكەملەش، شىنجاڭنى مۇقىملاشتۇرۇش ئۈچۈن تېخىمۇ زور تۆھپە قوشۇشى كېرەك.

بىكتۈەن ھەر مىللەت خەلقىگە كۆپلەپ ياخشى ئىش قىلىپ بېرىشتەك شەرەپلىك ئەنئەنىسىنى يەنمۇ جارى قىلدۇرۇپ، يەرلىككە پائال، تەشەببۇسكارلىق بىلەن ياردەم بېرىشى، بىكتۈەننىڭ پەن - تېخنىكا تۈرلىرى

مۇكەممەل، پەن - تېخنىكا قوشۇننىڭ ساپاسى بىر قەدەر يۇقىرى بولۇشتەك شارائىتتىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، «شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش» ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇشتا ئۇلۇغلۇق رولىنى جارى قىلدۇرۇشى كېرەك. بىگتۈەن بىلەن بەرلىك ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقىنى يەنمۇ كۈچەيتىپ، بىر - بىرىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ماس قەدەمدە راۋاجلىنىشى كېرەك.

ئىدىيىنى بىرلىككە كەلتۈرەيلى، ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى چىڭ تۇتايلى

1992 - يىلى ئالدىمىزدا ناھايىتى ئېغىر ۋەزىپىلەر تۇرماقتا. ھازىر مەركەزنىڭ چوڭ - چوڭ فاكتورلىرى بەلگىلىنىپ بولدى، ئاپتونوم رايونىمۇ ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇشقا دائىر بىر قاتار تەسەۋۋۇر ۋە فاكتور، سىياسەتلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى. بۇ قېتىمقى يىغىندا يەنە بۇ يىللىق تۇرلۇك خىزمەتلەر ئومۇميۈزلۈك ئورۇنلاشتۇرۇلدى. نۆۋەتتە، رەھبەرلىك خىزمىتىدىن ئېيتقاندا، ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى چىڭ تۇتۇش، ئىستىلنى ئۆزگەرتىش، پۈختا ئىشلەش ئاچقۇچ.

ئىدىيىنى بىرلىككە كەلتۈرۈش، ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى چىڭ تۇتۇش — بۇ يىللىق ئومۇمىي خىزمەتلەرنى ئىلگىرى سۈرۈشتىكى ئىنتايىن مۇھىم ئىككى ھالقا، شۇنداقلا تۇرلۇك ۋەزىپىلەرنى ئورۇنداشنىڭ ئاساسىي چىقىش نۇقتىسى ۋە ئاخىرقى نۇقتىسى. ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار ئىدىيىنى يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش توغرىسىدىكى نەزەرىيىسى ۋە پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۈشىيەنى ئاساسىدا، مەركەز ۋە ئاپتوم رايوننىڭ بىر قاتار فاكتور، سىياسەتلىرى ئاساسىدا يەنمۇ بىرلىككە كەلتۈرۈشى لازىم. ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشتىن ئىبارەت بۇ مەركەزنى چىڭ تۇتۇش، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى بارلىق كۈچ بىلەن يۈكسەلدۈرۈش پېتەكچى ئىدىيىسىنى مۇستەھكەم تۇرغۇزۇش لازىم. ئەمەلىيەتچىل بولۇش، ئەمەلىي ئىشلەشتەك خىزمەت پوزىتسىيىسى ۋە يول ئېچىپ يېڭىلىق يارىتىش روھى بىلەن تۇرلۇك خىزمەتلەرنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى چىڭ تۇتۇپ، پارتىيىنىڭ لۈشىەن، فاكتور، سىياسەتلىرىنى كادىرلار ۋە ئاممىنىڭ ئەمەلىي ھەرىكىتىگە ئايلاندۇرۇپ، ئەمەلىي ئۈنۈم ھاسىل قىلىش لازىم.

ئىدىيىنى يەنمۇ ئازاد قىلىپ، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى ئېچىۋېتىش ئېڭىنى ئۆستۈرۈش لازىم. پارتىيە 11 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىدىن بۇيانقى ئەمەلىيەت شۇنى كۆرسەتتىكى، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى ئېچىۋېتىش — ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ۋە تۇرلۇك ئىشلارنىڭ گۈللىنىشى ۋە راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشنىڭ مۇقەررەر يولى. ئاپتونوم رايونىمىز ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى ئېچىۋېتىشتە زور نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرگەن بولسىمۇ، ئەمما ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش ۋە ئىشكىنى ئېچىۋېتىش دائىرىسىنى كېڭەيتىش ۋەزىپىسى يەنىلا ناھايىتى مۇشكۇل. ئەگەر بىز ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىشتە يېڭى قەدەم، چوڭ قەدەم تاشلىمىساق، بىزنىڭ دېڭىز بويى رايونلىرى ۋە ئىچكى ئۆلكىلەر بىلەن بولغان پەرقىمىز بارغانسېرى چوڭىيىپ كېتىدۇ - دە، تەرەققىياتتا ئارقىدا قېلىشتەك ۋەزىيەتتىن قۇتۇلۇشىمىز تەسكە چۈشىدۇ. بۇ بىزدىن ئىدىيىنى يەنمۇ ئازاد قىلىپ، كۆز قاراشنى ئۆزگەرتىپ، مۇتەئەسسىپلىك، قالاقلىق، تار بېكىنمىچىلىك ئېڭىنى تۇگىتىشىمىزنى، تاۋار ئىگىلىكى قارىشىنى كۆچەيتىشىمىزنى تەلەپ قىلىدۇ. بىز ئىزدىنىشكە، يېڭىلىق يارىتىشقا جۈرئەت قىلىشىمىز، ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشقا پايدىلىق بولسىلا، كۆزىمىز يەتسىلا، مەيدىمىزگە ئۇرۇپ خەۋپ - خەتەرنى ئۈستىمىزگە ئېلىشقا جۈرئەت قىلىشىمىز، دادىللىق بىلەن ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈپ، يول ئېچىپ

ئىلگىرىلىشىمىز لازىم.

ئىستىلنى تىرىشىپ ياخشىلاپ، شەكىللۇزالىقتىن قاتتىق ساقلىنىش لازىم. بۇ يىلقى خىزمەت ۋەزىپىلىرىنى دەل جايىدا ئەملىيلەشتۈرۈش ئۈچۈن، ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەر تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ئىستىلىنى ئۆچ ئالدۇرۇپ، ئاساسىي قاتلامغا ۋە ئامما ئارىسىغا بېرىشى، خىزمەتتىكى ئالدىن كۆرەرلىك ۋە تەشەببۇسكارلىقنى كۈچەيتىشى لازىم. ئاساسىي قاتلام ئۈچۈن خىزمەت قىلىش، ئامما ئۈچۈن خىزمەت قىلىش قارىشىنى مۇستەھكەم تۇرغۇزۇپ، بارلىق ئامال بىلەن ئاساسىي قاتلامنى غەم - ئەندىشىدىن خالاس قىلىش، تەشەببۇسكارلىق بىلەن ئۇلارنى مۇلازىمەت بىلەن تەمىن ئېتىش كېرەك. لېنىتا كېسىش، ئۇل سېلىش، مۇكاپاتلاش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈش قاتارلىق ھەر خىل پائالىيەتلەرنى زور كۈچ بىلەن قىسقارتىش ۋە ئىسلاھ قىلىش، رەھبىرىي كادىرلارنىڭ ھەددىدىن ئارتۇق ئىشۋازلىق پائالىيەتلىرىنى ئازايتىش كېرەك. ھەر خىل تەكشۈرۈش، باھالاپ سېلىشتۇرۇش، تەقدىرلەش تۈزۈملىرىنى تەدرىجىي ياخشىلاش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈش كېرەك. يېغىن ۋە ھۇججەتلەرنى ئازايتىش، ھەقىقەتەن ئېچىشقا توغرا كېلىدىغان يېغىن، تارقىتىشقا تېگىشلىك ھۇججەتلەردىمۇ سۈپەتكە، ئەملىي ئۈنۈمگە ئەھمىيەت بېرىش كېرەك.

تىرىشىپ ئاساسىي قاتلام ۋە ئامما ئۈچۈن ئەملىي ئىش قىلىپ بېرىش لازىم. 1995 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز قۇرۇلغانلىقىغا 40 يىل بولىدۇ. ھازىردىن باشلاپ پۈتۈن شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقى ئۈچۈن بىر نەچچە ئەملىي ئىش قىلىپ بېرىشىمىز، مەسىلەن: دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ئادەم ۋە چارۋىنىڭ سۇ ئىچىش شارائىتىنى ياخشىلىشىمىز؛ بېزىلارنىڭ داۋالاش - ساقلىقنى ساقلاش شارائىتىنى ياخشىلىشىمىز، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى ئۆزگەرتىشىمىز؛ توك يوق ۋە توك كەمچىل ناھىيىلەرنى تۈگىتىشىمىز كېرەك ۋەھاكازالار. ئەملىي ئىشنى ھەقىقىي قىلىشقا ئەھمىيەت بېرىشىمىز، سۆلەتۋازلىق قىلىش ۋە ئەكىلۇازلىق قىلىش خاھىشىدىن ساقلىنىشىمىز، دەققەت - ئېتىبارنى بىنا، ساراي، زال، مېھمانخانا قاتارلىق ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدە بولمىغان تۈرلەرگە قارىتىشتىن قەتئىي ساقلىنىشىمىز كېرەك. خەلق ئۈچۈن ئەملىي ئىش قىلىپ بېرىش ئارقىلىق، ھەممە ئادەم كۆڭۈل بۆلۈۋاتقان چوڭ - چوڭ مەسىلىلەرنى ھەل قىلىپ، ھەر مىللەت خەلقىگە پارتىيە ۋە ھۆكۈمەتنىڭ غەمخورلۇقىنى ھېس قىلدۇرۇپ، سوتسىيالىزمنىڭ ئۈيۈشتۇرۇش كۈچىنى كۆچەيتىش كېرەك.

خىزمەتلەرنى ئىجادىي ئىشلەش كېرەك. ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلاردا ياخشى روھىي ھالەت ۋە پۈتۈن كۈچى بىلەن بۇ يىلقى تۇرلۇك خىزمەت ۋەزىپىلىرىنى ئورۇندايدىغان كۈچلۈك مەسئۇلىيەتچانلىق بولۇشى، ئۇلار بىر نىيەت - بىر مەقسەتتە خىزمەتنى بېرىلىپ ئىشلىشى، باش چۆكۈرۈپ ئىشلىشى، پۈختا ئىشلىشى كېرەك. بولۇپمۇ ئاساسلىق رەھبىرىي كادىرلار قىيىنچىلىق كۆپ، خەۋپ - خەتەر چوڭ، يول ئېچىپ ئىلگىرىلەش خاراكتېرىدىكى خىزمەتلەرنى ئىشلەشكە جۈرئەت قىلىشى لازىم.

يولداشلار، 90 - يىللارنىڭ ئىككى يىلى ئۆتۈپ كەتتى. ئۆزگىرىپ تۇرۇۋاتقان خەلقئارا ۋەزىيەتتە، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم يولىدا مېڭىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئىلىپ بېرىش، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش ۋە ئىشكىنى ئېچىۋېتىش ئىشلىرىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، شىنجاڭنى مۇقىملاشتۇرۇش ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇش ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ ئالدىغا قويۇلغان يۈكسەك ھەم شەرەپلىك ۋەزىپە. بىز يولداش جىيالڭ زېمىن يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ئەتراپىغا تېخىمۇ زىچ ئۇيۇشۇپ، ئىشەنچىمىزنى مۇستەھكەملەپ، جاسارەت بىلەن يول ئېچىپ ئىلگىرىلەپ، خىزمەتلەرنى پۈختا ئىشلەپ، ئىنتىپاقلىشىپ كۈرەش قىلىپ، پارتىيە 14 - قۇرۇلتىيىنىڭ چاقىرىلىشىنى ئىقتىسادىي خىزمەت ۋە تۇرلۇك خىزمەتلەردىكى ئەلا نەتىجىلىرىمىز بىلەن كۈتۈۋالايلى.

هۆكۈمەت خىزمىتىدىن دوكلات

(قىسقارتىلمىسى)

1992 - يىل 3 - ئاينىڭ 1 - كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 5 - يىغىنىدا بېرىلگەن

ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت

1991 - يىللىق خىزمەتلەر توغرىسىدىكى ئەسلىمە

1991 - يىلى ئۆزگىچە بىر يىل، قىيىنچىلىقلارنى يېڭىپ، يول ئېچىپ ئىلگىرىلىگەن بىر يىل بولدى. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ۋە ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن ۋە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ توغرا رەھبەرلىكىدە، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى مەركەز قىلىشتا، تۆت ئاساسىي پرىنسىپتا، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى ئېچىۋېتىشتە چىڭ تۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ تىرىشىشى ئارقىسىدا، تۇرلۇك خىزمەتلەردە كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى. خەلقئارا ۋەزىيەتتە ئۆزگىرىش بولۇۋاتقان بۇ بىر يىلدا، بىز جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش يولىدا چىڭ تۇرۇپ، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تىنچ - ئىتتىپاق بولغان سىياسىي ۋەزىيىتىنى مۇستەھكەملىدۇق ۋە راۋاجلاندۇردۇق. بۇ بىر يىلدا ئېغىر قۇرغاقچىلىق قاتارلىق خىلمۇ خىل تەبىئىي ئاپەتلەرگە ۋە ئىقتىسادىي جەھەتتە نۇرغۇن قىيىنچىلىقتا دۇچ كەلگەن بولساقمۇ، بىر نىيەتتە ئىتتىپاقلىشىپ، جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۆرەش قىلىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىدىن 14 - يىلىمۇ مول ھوسۇل ئالدۇق، سانائەت ئىشلەپچىقىرىشىنى مۇقىم ئاشۇردۇق ھەم داۋاملىق ئاشۇرۇپ كەلمەكتىمىز. بۇ بىر يىلدا «شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش» تە چىڭ تۇرۇپ، ماتارىيىنى ئاساس قىلىشقا ئەھمىيەت بېرىپ، ئىجتىمائىي تەرەققىياتنى ياخشىلاپ، جەمئىيەت تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردۇق. بۇ بىر يىلدا ئالدىنقى ئىككى يىللىق تىرىشىش ئاساسىدا، تۆزەش، ياخشىلاش، ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشتا داۋاملىق چىڭ تۇردۇق، تۆزەش، ياخشىلاش ۋەزىپىسىنى ئاساسىي جەھەتتىن ئورۇندىدۇق. بۇ بىر يىلدا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تۇرمۇشىغا كاشىلا بولۇۋاتقان بەزى گەۋدىلىك مەسىلىلەرنى چوڭقۇر تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ، كۆپىنىڭ ئەقلىنى توپلاپ، بىر قاتار زور سىياسەت، تەدبىرلەرنى تۆزۈپ چىقىپ، بۇنىڭدىن كېيىنكى ئىجتىمائىي تەرەققىيات ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىياتقا ئاساس سېلىۋالدۇق. ھازىر

ئاپتونوم رايونىمىزدا سىياسىي جەھەتتە مۇقىم بولغان، مىللەتلەر ئىتتىپاقلاشقان، ئىگىلىك يۈكسەلگەن، ھەر مىللەت خەلقى خاتىرجەم تىرىكچىلىك قىلىۋاتقان ۋەزىيەت بارلىققا كەلدى. ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 4 - يىغىنىدا قاراپ چىقىپ ماقۇللانغان «ھۆكۈمەت خىزمىتىدىن دوكلات» تا ئوتتۇرىغا قويۇلغان 1991 - يىللىق ۋەزىپىلەرنى ئوڭۇشلۇق ئورۇندىپ، ئون يىللىق ئومۇمىي پىلان ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنى ئىمكانىيەتكە ئاشۇرۇش ئۈچۈن ياخشى باشلىنىش ياراتتۇق.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا مىللىي ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 29 مىليارد 80 مىليون يۈەنگە يېتىپ (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)، ئالدىنقى يىلدىكىدىن 9.7% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 23 مىليارد 660 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 9.2% ئاشتى؛ سانائەت، يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 43 مىليارد يۈەنگە يېتىپ، 10.2% ئاشتى؛ مالىيە كىرىمى 2 مىليارد 400 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 11.2% ئاشتى؛ ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 13 مىليارد 500 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 17% ئاشتى؛ تاشقى سودا ئېكسپورت سوممىسى 363 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 8.4% ئاشتى؛ يىللىق پىلاندىكى ئاساسلىق ئىقتىسادىي كۆرسەتكۈچلەر ئورۇندالدى ياكى ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى.

بىر يىلدىن بۇيان، ئاساسلىقى، تۆۋەندىكى خىزمەتلەرنى ئوتتۇق:

1. يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساسلىق ئورنىنى داۋاملىق كۈچەيتىپ، ئېغىر قۇرغاقچىلىق بولغان ئەھۋالدا 14 - يىلمۇ مول ھوسۇل ئالدۇق

بۇلتۇر ئاپتونوم رايونىمىزدا ئېغىر قۇرغاقچىلىق بولدى، قىسمەن جايلاردا يەنە مۆلدۈر، كەلكۈن، ھاشارات ئاپىتى كۆرۈلۈپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىغا ئېغىر تەھدىت سالدى ۋە قىسمىچىلىق پەيدا قىلدى. مۇشۇنداق جىددىي ۋەزىيەتتە، ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىكى قۇرغاقچىلىققا، ئاپەتكە ناقابىل تۇرۇپ مول ھوسۇل ئېلىش ئىدىيىسىنى پۈختا تۇرغۇزۇپ، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىنى ۋە يېزا خىزمىتىنى ئومۇميۈزلۈك كۈچەيتتى.

قۇرغاقچىلىققا ناقابىل تۇرۇش خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى ھەقىقىي يوسۇندا كۈچەيتىپ، قۇرغاقچىلىققا ناقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئىشىنى ۋاقتىدا ئومۇميۈزلۈك ئورۇنلاشتۇردۇق، «يازلىق ئاشلىقتا كۆرۈلگەن زىياننىڭ ئورنىنى كۈزلۈك ئاشلىق بىلەن تولدۇرۇش، يازلىق ئاشلىقتا كۆرۈلگەن زىياننىڭ ئورنىنى ئېكىز تېرىلغۇسى ئارقىلىق تولدۇرۇش، شىمالىي شىنجاڭدا كۆرۈلگەن زىياننىڭ ئورنىنى جەنۇبىي شىنجاڭ تولدۇرۇش، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا كۆرۈلگەن زىياننىڭ ئورنىنى دېھقانچىلىق رايونلىرى تولدۇرۇش» تىن ئىبارەت ئۇنۇملۇك تەدبىرنى ئوتتۇرىغا قويدۇق. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ۋە جايلاردىكى ئاساسلىق رەھبىرىي يولداشلار ئاپەتكە ناقابىل تۇرۇشنىڭ بىرىنچى سەپتىگە بارىدى ھەمدە زور تۇرکۈمدە كادىر ئاجرىتىپ خىزمەت گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ جايلارغا ئەۋەتتى. ئۇلار ھەر مىللەت كادىرلار ۋە خەلق ئاممىسى بىلەن بىرلىكتە قۇرغاقچىلىققا ناقابىل تۇرۇش كۈرىشىگە ئاتلىنىپ، قۇرغاقچىلىققا ناقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشتىكى جىددىي ۋە قىيىن مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشقا ياردەملەشتى. دۆلەتنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرى، ئاپتونوم رايون ۋە ھەرقايسى ساھەلەر قۇرغاقچىلىققا ناقابىل تۇرۇشقا 20 مىڭ تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت ياردەم قىلدى، 15 مىليون 600 مىڭ يۈەن مەبلەغ ئاجراتتى.

يېزا ئىگىلىكىنى ھەر تەرەپلىمە تەرەققىي قىلدۇرۇشنى چىڭ تۇتۇپ، سۇ ئىنشائاتى مەركەزقىلىنغان ئېتىز-ئېرىق ئاساسىي قۇرۇلۇشى ۋە ئوتلاق ئاساسىي قۇرۇلۇشى بىلەن كەڭ شۇغۇللىنىپ، ئىشلەپچىقىرىش شارائىتىنى تىرىشىپ ياخشىلىدۇق. ئاپتونوم رايون بويىچە 3789.69 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا سۇ سىڭمەس

ئۆستەلگ ياسىدۇق، 1526 ماشىنىلاشقان قۇدۇق قازدۇق، 2 مىليون 553 مىلگ مو سۇغىرىش كۆلىمىنى يۇرۇشلەشتۇردۇق، 1 مىليون 12 مىلگ مو بوز يەر ئۆزلەشتۇردۇق، 1 مىليون 351 مىلگ مو تۆۋەن ھوسۇللۇق يەرنى ئۆزگەرتتۇق، 4 مىليون 602 مىلگ مو ئوتلاق قۇرۇلۇشىنى ئورۇندىدۇق، 3500 ئېغىل-قوتان ياسىدۇق، 4200 ئۆيلۈك چارۋىچىنى مۇقىم ئولتۇراقلاشتۇردۇق.

يەن - تېخنىكىغا تايىنىپ، يېزا ئىگىلىكىدە مەھسۇلاتنى ئاشۇرۇشنىلگ ئاچقۇچلۇق تەدبىرلىرىنىڭ ئومۇملاشتۇرۇش ۋە تەتبىق قىلىشنى چىلگ تۇتتۇق، ئاپتونوم رايون بويىچە 19 مىليون 14 مىلگ مو يەردە «مول ھوسۇل پىلانى» نى بولغا قويدۇق، بۇ، ئومۇمىي تېرىلغۇ كۆلىمىنىلگ 42.2 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ؛ 5435 يەن - تېخنىكا خادىمى ۋە كادىرنى 285 مىلگ ئۆيلۈك دېھقان ئۆچۈن خىزمەت قىلىدىغان ھۆددىگەرلىك گۇرۇھى، گۇرۇپپىسى قىلىپ تەشكىللىدۇق، بۇلار ھۆددىگە ئالغان يەر كۆلىمى «مول ھوسۇل پىلانى» دىكى كۆلەمنىلگ 60% تىن كۆپرەكىنى ئىگىلەيدۇ، دېھقانچىلىق تېخنىكىسى بويىچە ھەر خىل شەكىلدىكى 3495 قارار كۇرس ئېچىپ، دېھقانلارنى 610 مىلگ ئادەم (قېتىم) دىن كۆپرەك تەربىيىلىدۇق. ئېتىز-ئېرىق مەشغۇلاتىنى ماشىنىلاشتۇرۇش ئاساسىي مەزمۇن قىلىنغان «تۆمۇر ئۆكۈز لوكىسى» مۇسابىقىسى پائالىيىتىدە ئۇنۇم ھاسىل قىلدۇق. چارۋىچىلىق يەن - تېخنىكىسىنى ئومۇملاشتۇرۇش، چارۋا مالىلارنىلگ ئەسلىنى ياخشىلاش، چارۋا مال، ئۇي قۇشلىرى كېسەللىكلىرىنىلگ ئالدىنى ئېلىش ۋە داۋالاش، يەم - خەشەك پىششىقلاش، چېكەتكە، چاشقان يوقىتىش ئىشلىرىدا خېلى ياخشى نەتىجىگە ئېرىشتۇق.

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت كادىرلار ۋە ئاممىنىلگ جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ تىرىشچانلىق كۆرسىتىشى ۋە ھەر ساھەنىلگ زور كۈچ بىلەن مەدەت بېرىشى ئارقىسىدا، بۇلتۇر دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىدىن ئالدىنقى يىلى ئالاهىدە مول ھوسۇل ئالغان ئاساستا، ئاپەتنى يېڭىپ، يەنە مول ھوسۇل ئالدۇق. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 16 مىليارد 500 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ئالدىنقى يىلدىكىدىن 5.6% ئاشتى؛ ئېلىنغان ئومۇمىي ئاشلىق 6 مىليون 770 مىلگ تونىنىغا يېتىپ، ئالدىنقى يىلدىكىسى بىلەن ئاساسەن تەڭلەشتى؛ ياغلىق دان پىلانى ئازايتىلغانلىقتىن، ياغلىق داندىن 360 مىلگ تونىنا ھوسۇل ئېلىنىپ، مەھسۇلات 7.6% ئازايدى؛ پاختا 600 مىلگ تونىنىغا يېتىپ، 28% ئاشتى؛ قىزىلچا 2 مىليون 548 مىلگ تونىنىغا يېتىپ، 13.5% ئاشتى؛ چارۋا مالىنىلگ يىل ئاخىرىدىكى سانى 35 مىليون 500 مىڭغا يېتىپ، 1.5% ئاشتى، قولدىن چىقىرىلىش نىسبىتى 36.9% كە، تاۋارلىق نىسبىتى 58.1% يەتتى، گۆش 310 مىلگ تونىنىغا يېتىپ، 1.8% ئاشتى. يېڭىدىن بەرپا قىلىنغان ئورمان كۆلىمى 695 مىلگ موغا يەتتى. «ئۇچ شىمال» ئىھاتە ئورمىنى قۇرۇلۇشىمۇ يېڭى تەرەققىياتقا ئېرىشتى. يېزا - بازار كارخانىلىرى خېلى ياخشى نەتىجىلەرگە ئېرىشتى، ئۇلارنىلگ ئومۇمىي كىرىمى 2 مىليارد 917 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 16.72% ئاشتى. نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش خىزمىتى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇپ بېيىتىش ئاساسىي نىشان قىلىنغان ئىقتىسادىي تەرەققىيات باسقۇچىغا قەدەم تاشلىدى. 17 نامرات ناھىيىدىن ئېلىنغان ستاتىستىكىغا ئاساسلانغاندا، بۇلتۇر يەنە 20 مىلگ نامرات ئائىلىنىلگ قورسىقى توق، كىيىمى پۈتۈن بولۇش مەسىلىسى ھەل قىلىنغان. 1985-يىلىنىلگ ئاخىرىدىكى نامرات ئائىلە سانى بويىچە ھېسابلىغاندا، بۇلتۇر يىل ئاخىرىغا قەدەر 88% نامرات ئائىلىنىلگ قورسىقى توق، كىيىمى پۈتۈن بولۇش مەسىلىسى ھەل قىلىندى.

2. «سۈپەت، تۇر، ئۇنۇم يىلى» پائالىيىتىنى چىلگ تۇتۇپ، سانائەت ئىشلەپچىقىرىشىنى ئىزچىل، مۇقىم ئاشۇردۇق

گۈرۈپىمىزنىلگ ئۇقتۇرۇشىنىلگ روھى بويىچە، «سۈپەت، تۇر، ئۇنۇم يىلى» پائالىيىتىنى ئاكتىپ قانات يايدۇردۇق. ئاپتونوم رايون ئىدىيىنى بىرلىككە كەلتۈرۈش، تونۇشنى ئۆستۈرۈش ئاساسىدا، ئاپتونوم رايونىمىز

بويىچە مەھسۇلات سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش، يېڭى مەھسۇلات يارىتىش، سەرپىياتنى تۆۋەنلىتىش، زىياننى تۈگىتىپ پايدىنى ئاشۇرۇش جەھەتتىكى كۈرەش نىشانىنى ۋە كاپالەتلەندۈرۈش تەدبىرلىرىنى تەتقىق قىلىپ تۈزۈپ چىقتى ھەمدە ئۇنى جايلار، تارماقلار، كارخانىلارغىچە ئەمەلىيلەشتۈردى. يېتەكچى ئىدىيە جەھەتتە، مەھسۇلات قىممىتى ۋە سۈرئەتنى تۇتۇشتىن سۈپەت، تۈر ۋە ئۇنۇمنى تۇتۇشقا ئۆتتۈق.

مەھسۇلات قۇرۇلمىسىنى تەڭشەشكە ۋە تېخنىكا تەرەققىياتى خىزمىتىگە ئەھمىيەت بەردۇق. بازارنى يېتەكچى قىلغان ھالدا ئىقتىسادىي ۋە مەمۇرىي ۋاستىلەر ئارقىلىق مەھسۇلاتقا چەك قويۇپ، ئامبار زاپىسىنى ئازايتىپ، بازىرى كاسات، تۈرۈپ قالغان مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىشنى ئازايتتۇق ياكى توختاتتۇق، بازىرى قەدىر ئەھۋال مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىشقا چەك قويۇپ، ئېنېرگىيە، خام ئەشيا - ماتېرىيال، يېزا ئىگىلىكىگە ياردەم بېرىلىدىغان مەھسۇلاتلار ۋە بازارغا باب كېلىدىغان يېنىك سانائەت، توقۇمىچىلىق سانائىتى مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىشقا ئىلھام بەردۇق. شۇنىڭ بىلەن بۇلتۇرنىڭ كېيىنكى يېرىمىدىلا قىممىتى 100 مىليون يۈەنگە يېقىن مەھسۇلات زاپىسى ئازايتىلدى. كارخانىلارنىڭ تېخنىكا تەرەققىياتى خىزمىتىدە يۈكسىلىش بولدى، تېخنىكا تەرەققىياتىنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان پروگراممىسىنى مۇزاكىرە قىلىپ تۈزدۇق، يېڭى مەھسۇلاتلارنى يارىتىش ئەمەلىي لايىھىسىنى تۈزدۇق. مەھسۇلات سۈپىتى يۇقىرى كۆتۈرۈلۈپ، رەڭ ۋە خىللىرى كۆپەيدى، بۇنىڭ بىلەن ئىقتىسادىي ئۇنۇم ئۈزلۈكسىز ياخشىلاندى. بۇلتۇر سانائەت مەھسۇلاتلىرى سۈپىتىنىڭ مۇقىم ئۆسۈش نىسبىتى 81% كە يېتىپ، ئالدىنقى يىلدىكىدىن 3.2 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى؛ سۈپەتلىك مەھسۇلات نىسبىتى 24.46% كە يېتىپ، 2.36 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى؛ ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە يارىتىلغان يېڭى مەھسۇلات ئىچىدە ئاپتونوم رايوننىڭ باھالىشىدىن ئۆتكىنى 150 كە يەتتى. بىز سۈپەت، تۈر، ئۇنۇمنى چىڭ تۇتۇپ، ئىقتىسادىي ئۇنۇمنىڭ تۆۋەنلەپ كېتىش ھالىتىنى ئوڭشاپ، سانائەت ئىشلەپچىقىرىشىنى ئىزچىل ھەم مۇقىم ئاشۇرۇپ كەلدۇق. 1991-يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 26 مىليارد 500 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 13.3% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېنىك سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 13 مىليارد 500 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 14.8% ئاشتى، ئېغىر سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 13 مىليارد يۈەنگە يېتىپ، 10.8% ئاشتى. پىلانغا كىرگۈزۈلۈپ تەكشۈرۈلگەن 105 خىل ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتىدىن 72 مەھسۇلاتنىڭ مىقدارى ئالدىنقى يىلنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن ئوخشاش بولمىغان دەرىجىدە ئاشتى. خام چوت ئىچىدىكى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى ۋە ئۇنۇم كۆرسەتكۈچى تەڭ ئېشىپ باردى، بۇنىڭ ئىچىدە مەھسۇلات قىممىتى 13.26%، سېتىش كىرىمى 21.24%، پايدا باج 12.78% ئاشتى. ئالدىنقى يىلنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىگە قارىغاندا زىيان تارتقان كارخانىلاردىن 11 ى ئازايدى. ئومۇمىي خادىم بويىچە ئەمگەك ئۇنۇمدارلىقى 30 مىڭ 88 يۈەنگە يېتىپ، 4.77% ئاشتى. 10 مىڭ يۈەنلىك مەھسۇلات قىممىتىنىڭ ئېنېرگىيە سەرپىياتى 1.21% تۆۋەنلىدى.

تۆمۈريول تارماقلىرى لەنجۇ-شىنجاڭ تۆمۈر يولىدىكى ۋوگزال، لىنىيىلەرنى ئۆزگەرتىشنى چىڭ تۇتۇپ، يوشۇرۇن ئىمكانىيەتنى ئىشقا سېلىپ توشۇش مىقدارىنى ئاشۇرۇپ، بەلگىلەش خىزمىتىنى ئىلمىيلەشتۈرۈپ، شىنجاڭدىن چىقىرىلىدىغان نۇقتىلىق ماددىي ئەشيالار ترانسپورتىنى ئاۋۋال ئورۇنلاشتۇردى. يۈك توشۇش مىقدارىنى 6.5%، يۈك ئوبوروت مىقدارىنى 15.7% ئاشۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىغا ئاكتىپ تۆھپە قوشتى. تاشيول تارماقلىرى كەلكۈن بۇزۇۋەتكەن يوللارنى ۋاقتىدا رېمونت قىلىپ، يوللارنى پاۋال ئۆزگەرتىپ ۋە يېڭىدىن ياساپ، ئاپتونوم رايونىمىزدا يوللارنىڭ راۋانلىقىغا كاپالەتلىك قىلدى. تاشيولدا يۈك توشۇش مىقدارى 14%، يۈك ئوبوروت مىقدارى 13% ئاشتى. خەلق ئاۋىئاتسىيىسىدە يولۇچى، يۈك ئوبوروت مىقدارىنى يىللىق پىلاندىكىدىن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدۇق. پوچتا-تېلېگراف تارماقلىرى ئومۇمىي كەسپىي تىجارەت سوممىسىنى 214 مىليون يۈەنگە يەتكۈزۈپ، 23.3% ئاشۇردى.

مەبلەغ سېلىش قۇرۇلمىسىنى تەڭشەپ، ئاساس كەسىپلەرنى كۈچەيتتۇق. 1991-يىلى يېزا ئىگىلىكىگە

سېلىنغان مەبلەغ 1988 - يىلدىكىدىن 90.6%، ئالدىنقى يىلدىكىدىن 35% ئاشتى، مەبلەغ سالمىقى ئۇچ يىل ئىلگىرىكى 6.8% تىن 7% كە ئۆرلىدى؛ ئېنېرگىيە سانائىتىگە سېلىنغان مەبلەغ 1988-يىلدىكىدىن 128%، ئالدىنقى يىلدىكىدىن 46.3% ئاشتى. مەبلەغ سالمىقى ئۇچ يىل ئىلگىرىكى 43.2% تىن 61.1% كە ئۆرلىدى. بۇلتۇر ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى تۇراقلىق مۇلۇك ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ 10 مىليارد 856 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ئالدىنقى يىلدىكىدىن 47.9% ئاشتى. بۇنىڭدىن ئاساسىي قۇرۇلۇش ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ 7 مىليارد 148 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 48.9% ئاشتى. ئاساسىي قۇرۇلۇش ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرلىك مەبلەغ 87.83% نى ئىگىلەيدۇ. بۇنىڭ سالمىقى ئالدىنقى يىلدىكىدىن ئاز كەم ئون پىرسەنتلىك رەقەم كۆپ. دۆلەتنىڭ شىنجاڭدا نېفىت چارلاش ۋە ئېچىش ئۇچۇن سالغان مەبلىغى كۆرۈنەرلىك كۆپەيدى. ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى تۇراقلىق مۇلۇك ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ ئىچىدە مەركەزنىڭ تۇرلىرى ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ 5 مىليارد 278 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ئالدىنقى يىلدىكىدىن 69.3% ئاشتى. ئاساسىي قۇرۇلۇشنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلگەنلىكتىن، مەبلەغنىڭ ئۇنۇمى ئېشىپ، قۇرۇلۇش سۈرئىتى تېزلىتىلدى. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ نۇقتىلىق، ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇش پىلانىغا كىرگۈزۈلگەن 39 قۇرۇلۇش تۈرى ئوڭۇشلۇق يولغا قويۇلۇۋاتىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلىدىغان 18 قۇرۇلۇش تۈرى بەلگىلەنگەن مۇددەت ئىچىدە ئورۇندالدى، يېڭىدىن كۆپىيىدىغان مەھسۇلات قىممىتى 197 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭدىن قىزىل سۇ ئامبىرى ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1-، 2-نومۇرلۇق گېنېراتۇر گۇرۇپپىسى، تاغ ئېغىزى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1-نومۇرلۇق گېنېراتۇر گۇرۇپپىسى، ماناس ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 3-نومۇرلۇق گېنېراتۇر گۇرۇپپىسى، توقاي ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 3- ۋە 4- نومۇرلۇق گېنېراتۇر گۇرۇپپىسى قۇرۇلۇشلىرى ئارقا ئارقىدىن پۈتتى ۋە توك بېرىشكە باشلىدى. غۇلجا شېكەر زاۋۇتى، نىلقا خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى، قۇمۇل ئالتۇن كانى، خوتەن يىپەك زاۋۇتىنىڭ كېڭەيتىلىدىغان قۇرۇلۇشى ۋە ئۇرۇمچىنىڭ ئاپتوبوس توختىتىش 4-مەيدانى قاتارلىق قۇرۇلۇشلار پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلدى.

3. ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى ئېچىۋېتىشتە چىڭ تۇرۇپ، بىر قاتار سىياسەت، تەدبىرلەرنى مۇھاكىمە قىلىپ تۈزۈپ چىقتۇق

ئۆتكەن بىر يىلدا، ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى ئېچىۋېتىشتە باشتىن ئاخىر قەتئىي چىڭ تۇردى، پارتىيىنىڭ يېزىلارغا قاراتقان بىر قاتار فاڭجېن-سىياسەتلىرىنى داۋاملىق مۇقىملاشتۇرۇپ، مەھسۇلاتقا بىرلەشتۇرۇپ ئائىلىلەرگە ھۆددىگەبېرىش مەسئۇلىيەت تۈزۈمى ئاساس قىلىنغان بىر تۇتاش باشقۇرۇش بىلەن تارقاق باشقۇرۇش بىرلەشتۇرۇلگەن قوش قاتلاملىق ئىگىلىك باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى ئۈزلۈكسىز مۇكەممەللەشتۇردى، يېزىلارنىڭ ئىجتىمائىيلاشقان مۇلازىمەت سىستېمىسى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتتى؛ كارخانىلاردا ھۆددىگەرلىك مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى داۋاملاشتۇرۇپ ۋە مۇكەممەللەشتۇرۇپ، كارخانا مېخانىزمىنى ياخشىلاپ، ئىچكى باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى، خام چوت ئىچىدىكى كۆپ قىسىم كارخانىلارنى ئىككىنچى قېتىملىق ھۆددىگەرلىككە ئوڭۇشلۇق ئۆتكۈزدى؛ مەھسۇلات بېسىلىپ قېلىش، بازىرى چىقماسلىق مەسىلىلىرىنى ھەل قىلىش ئۇچۇن، ئوبوروت ساھەسىدە ئىسلاھات تەدبىرلىرىنى پائال قوللىنىپ، بازىرى ئىتتىك ئىشلەپچىقىرىش، قۇرۇلۇش ماددىي ئەشيالىرى ۋە خەلق تۇرمۇشىغا كېرەكلىك بۇيۇملارنى ئىشلەشنى ۋاقتىدا تەشكىللەپ، ئىشلەپچىقىرىش-سېتىش مۇناسىۋىتىنى ماسلاشتۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سىرتىدىكى بازارلار ۋە يېزا بازارلىرىنى پائال ئاچتى؛ مەھسۇلات كىرگۈزۈش ۋە چىقىرىشقا چەك قويۇش سىياسىتىنى يەنىمۇ كەڭ قويۇپ بەردى، شۇنىڭ بىلەن سېتىۋېلىش - سېتىش قىيىن

بولۇش مەسلىسى ھەل بولۇشقا باشلىدى. شەھەر-يېزا تاۋار تەمىناتى كۆپىيىپ، بازارلاردىكى سېتىش سوممىسى قايتا ئېشىشقا باشلىدى، مال باھاسى ئىسلاھاتنىى سالماق ئېلىپ باردۇق. دۆلەتنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى بويىچە، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەھمىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، شەھەر-بازار ئاھالىلىرى نورمىلىق تەمىنلىنىدىغان ئاشلىق، يانئاق سېتىلىش باھاسى بىلەن بىر قىسىم تاۋارلارنىڭ باھاسىنى مۇۋاپىق تەڭشىدۇق، شۇنداقلا مال باھاسىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، «ئۈچ قالايمىقان»نى ئاكتىپ ئوڭشاپ، مال باھاسىنىڭ مۇقىملىقىغا كاپالەتلىك قىلدۇق. بۇلتۇر ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە پارچە سېتىش باھاسىنىڭ ئۆرلەش دەرىجىسى پىلاندىكى نىشان ئىچىدە تىزگىنلەندى. مالىيە، پۇل مۇئامىلىسى، ئۆي، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش، داۋالاش ئىشلىرى ئىسلاھاتىدىمۇ ئاكتىپ ئىزدەندۇق. ئېكسپورت تاۋارلىرىنىڭ قۇرۇلمىسىنى پائال تەڭشەپ، بازارنى تىرىشىپ ئېچىپ، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش جەھەتتە يېڭى تەرەققىياتلارغا ئېرىشتۇق. 1991-يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئېكسپورت ئارقىلىق يارىتىلىدىغان ئومۇمىي تاشقى پېرېۋوت 363 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، ئالدىنقى يىلدىكىدىن 8.4% ئېشىپ، تارىختا ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى. تەستىقلانغان تاشقى مەبلەغدىن پايدىلىنىش تۈرى 14 كە، تەستىقلانغان ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىق تۈرى 14 كە يەتتى، پايدىلىنىدىغان تاشقى مەبلەغ 63 مىليون ئامېرىكا دوللىرىدىن ئاشتى، بۇ، يېقىنقى يىللاردىن بۇيان تاشقى مەبلەغدىن پايدىلىنىش سوممىسى ئەڭ كۆپ بولغان بىر يىل بولدى. يەرلىك سودا، چېگرا سودىسى ئىشلىرىمۇ جۇش ئۇرۇپ راۋاجلاندى، ئەتراپىمىزدىكى دۆلەتلەر بىلەن قىلىنغان سودا سوممىسى 99 مىليون 582 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، ئالدىنقى يىلدىكىدىن 41.9% ئاشتى. ئەمگەك - مۇلازىمەت ئېكسپورتى ۋە قۇرۇلۇش ھۆددىگەرلىكىمۇ ئالدىنقى يىلدىكىدىن خېلى زور دەرىجىدە ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا كۇنۇڭبلىنغان جۇڭگو ۋە چەت ئەللىك ساياھەتچى 134 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يېتىپ، 23 مىليون 436 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى كىرىم قىلىندى. توغرا لىنىيىلىك بىرلىشىش ۋە ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقى جەھەتتىمۇ كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەر قولغا كەلدى. بۇلتۇر جەمئىي 600 دىن كۆپرەك ھەمكارلىق تۈرى ئىمزالاندى، بۇنىڭ ئىچىدە 400 دىن كۆپرەكى ئەمەلىيلىشىپ، يېڭىدىن كۆپەيگەن مەھسۇلات قىممىتى 240 مىليون يۈەنگە يەتتى، سىرتتىن كىرگۈزۈلگەن مەبلەغ 156 مىليون يۈەنگە، ھەمكارلىشىپ كىرگۈزۈلگەن ۋە چىقىرىلغان ماددىي ئەشيا سوممىسى 656 مىليون يۈەنگە يەتتى.

بۇلتۇر ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى پارتىيە 13-نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 7-، 8-ئومۇمىي يىغىنلىرى ۋە مەركىزىي كومىتېت يىغىنىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىنى نەزەردە تۇتۇپ، ئۆتكەن يىللاردىكى تەجرىبە-ساۋاقلارنى يەكۈنلەپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى زىچ چۆرىدىگەن ھالدا چوڭقۇر تەكشۈرۈش ۋە يېڭى ئەھۋال، يېڭى مەسىلىلەرنى تەتقىق قىلىش ئاساسىدا، ئىدىيىنى يەنمۇ ئازاد قىلىپ، ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدىگەن ھالدا بىر قاتار يېڭى سىياسەت، تەدبىرلەرنى مۇھاكىمە قىلىپ تۈزۈپ چىقتى. بۇلار «كارخانىلارنىڭ تېخنىكا تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، زىيانىنى تۈگىتىپ پايدىنى ئاشۇرۇشنى ياخشى يولغا قويۇپ، ئىقتىسادىي ساپانى ئۆستۈرۈشكە دائىر بىر قانچە بەلگىلىمە»، «ناھىيە سانائىتىنى تېز تەرەققىي قىلدۇرۇپ، ناھىيە ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈشكە دائىر بىر قانچە سىياسەت مەسىلىسى توغرىسىدا قارار»، «مالىيە خىزمىتىنى يەنمۇ ياخشى ئىشلەش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش»، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ھاياتىي كۈچىنى يەنمۇ ئاشۇرۇش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش»، «ئىشكىنى سىرتقا يەنمۇ كەڭ ئېچىۋېتىش توغرىسىدا قارار»، «يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، يېزا ئىقتىسادىنى ئومۇمىيۈزلۈك گۈللەندۈرۈش توغرىسىداقارار» قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. تاۋار ئوبوروتىنى يەنمۇ جانلاندۇرۇشقا دائىر بىر قانچە مەسىلە توغرىسىدىكى قارار، ئەتراپتىكى ۋە شەرقىي ياۋروپادىكى دۆلەتلەر بىلەن بولغان سودىنى، ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقىنى يەنمۇ ياخشى يولغا قويۇش توغرىسىدىكى سىياسەت، بەلگىلىمىلەرنىمۇ تارقاتتۇق. بۇ سىياسەت، تەدبىرلەردە

نۇرغۇن جەھەتتە ئىلگىرىكىگە قارىغاندا خېلى زور ئىلگىرىلەش بولدى، ئىسلاھاتنى يەنمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇش، ئىشكىنى سىرتقا تېخىمۇ كەڭ ئېچىۋېتىش روھى تولۇق گەۋدىلەندۈرۈلدى. بۇنىڭ بىلەن 8 - بەش يىللىق پىلان ۋە ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانىنى ئوڭۇشلۇق ئىشقا ئاشۇرۇپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى يەنمۇ گۈللەندۈرۈش ئۈچۈن ئاساس سېلىندى ۋە سىياسەت جەھەتتىن كاپالەتلىك قىلىندى.

4. پەن-تېخنىكا، مائارىپ خىزمىتىگە يەنمۇ ئەھمىيەت بېرىپ، تۇرلۇك ئىجتىمائىي ئىشلاردا يېڭى تەرەققىياتلارغا ئېرىشتۇق

بۇلتۇر پەن - تېخنىكا خىزمىتىدە ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشقا يۈزلىنىش فاكىتورىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇشنى ئاپتونوم رايونىمىز پەن - تېخنىكا خىزمىتىنىڭ بىر مۇھىم ۋەزىپىسى ۋە ئاساسلىق جەڭ مەيدانى قىلدۇق. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئوتتۇرىغا قويغان «شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش» ستراتېگىيىسىنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن،«شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش توغرىسىدا قارار» چىقاردۇق. «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش توغرىسىدىكى پروگراممىسى» نى تۈزۈپ چىقتۇق، ئاپتونوم رايونىمىزدا مۇتەخەسسىسلەر مەسلىھەت بېرىش ئۆمىكىنى قۇرۇپ، رەھبەرلىك ئورگانلىرىنىڭ ئىلمىي يوسۇندا تەدبىر كۆرۈشىگە مەسلىھەت بېرىش مۇلازىمىتىنى يولغا قويدۇق. بىر يىلدىن بۇيان ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى چۆرىدىگەن ھالدا ھەر خىل پەن - تېخنىكا تۈرلىرىدىن 299 نى نۇقتىلىق ئورۇنلاشتۇردۇق ۋە يولغا قويدۇق، پەن - تېخنىكىغا سېلىنىدىغان مەبلەغنى كۆپەيتتۇق، پەن - تېخنىكا تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتىنى يەنمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، تېخنىكا بازىرىنى كۆچەيتتۇق، پەن - تېخنىكىنى باشقۇرۇش سەۋىيىسىنى ئۆستۈردۇق. يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش جەھەتتە «ئۇچقۇن پىلانى» ، «يانغىن پىلانى» ، «مول ھوسۇل پىلانى» ، «پەن - تېخنىكا قىشى» ۋە نامراتلارغا پەن - تېخنىكا ئارقىلىق يار-يۆلەك بولۇش قاتارلىق خىزمەتلەردە كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردۇق. پەن - تېخنىكىدا قىيىن مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش پىلانىنى ئوڭۇشلۇق يولغا قويدۇق. چەت ئەللەر بىلەن بولغان پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقى ۋە ئالاقىنى كۇنسايىن كېڭەيتىپ، پەن - تېخنىكا جەھەتتە ئون نەچچە دۆلەت ۋە رايون بىلەن مۇناسىۋەت ئورناتتۇق. 1991-يىلى ئاپتونوم رايونىمىز مىقياسىدا 255 چوڭ - چوڭ پەن - تېخنىكا نەتىجىسى ئاپتونوم رايون بويىچە مۇكاپاتلاندى، توققۇز نەتىجە دۆلەت دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، 402 تۈرە پاتېنت ئىلتىماس قىلىنىپ، ئالدىنقى يىلدىكىدىن 60.8% ئاشۇرۇلدى. بۇنىڭ بىلەن پەن - تېخنىكا كۆچىمىز يەنمۇ ئاشتى.

مائارىپ ئىشلىرىدا خېلى زور تەرەققىياتقا ئېرىشتۇق. ھەر دەرىجىلىك تۇرلۇك مەكتەپلەرنىڭ ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمىتىنى يەنمۇ كۈچەيتىپ، ھەر مىللەت ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ روھى قىياپىتىدە ناھايىتى زور ئۆزگىرىش ھاسىل قىلىپ، مائارىپ ئىشلىرىنىڭ مۇقىم راۋاجلىنىشىغا كاپالەتلىك قىلدۇق. توققۇز يىللىق مەجبۇرىي مائارىپنى ئومۇملاشتۇرۇشتا يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى، ئاپتونوم رايونىمىزدا ئوقۇش يېشىغا يەتكەن بالىلارنىڭ مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى 96% كە يېتىپ، ئومۇمىي ئاھالىنىڭ 78.2 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدىغان رايونلاردا باشلانغۇچ مەجبۇرىي مائارىپ ئاساسىي جەھەتتىن ئومۇملاشتى. ئاز سانلىق مىللەتلەر مائارىپىدا كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى. چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ياتاقلىق مەكتەپ تەرەققىي قىلىپ، چارۋىچىلار پەرزەنتلىرىنىڭ مەكتەپكە كىرىپ ئوقۇشى تەس بولۇش مەسىلىسى ھەل بولۇۋاتىدۇ. ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەردە كۆلىمىنى مۇقىملاشتۇرۇش، قۇرۇلمىسىنى سەرخىللاشتۇرۇشتا چىڭ تۇرۇپ، خىزمەتنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى مائارىپ سۈپىتىنى ئۆستۈرۈشكە يۆتكىدۇق. كەسپىي مائارىپ پەيدىنپەي كۆچەيدى، چوڭلار مائارىپى پۈختا قەدەم بىلەن راۋاجلاندى، ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىش خىزمىتىدە مەملىكەت بويىچە ئىلغارلار قاتارىدىن

ئورۇن ئالدۇق. ئوقۇتقۇچىلار قوشۇنى قۇرۇلۇشى كۆچمىسىپ، ماتارىپ سۇپىتى ئۆستى. 1991-يىلى ئاپتونوم رايونىمىز ئۆچ يىلدا ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى ئاساسىي جەھەتتىن تىرىشىپ تۈگىتىدىغان ئاخىرقى ئۆچىنچى يىل، بۇ بىر يىلدا مەركەز ۋە ئاپتونوم رايون ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى ئۆزگەرتىپ قۇرۇش پىلانىنى ئىشقا ئاشۇرۇشقا يارەدەم قىلغان مەبلەغنى ھېسابقا ئالمىغاندا، جايلار پائال مەبلەغ توپلاپ، كۆلىمى 610 مىڭ كۋادرات مېتر كېلىدىغان خەتەرلىك ئۆيلەرنى يېڭىلاپ، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنىڭ نىسبىتىنى تەخمىنەن 3% كە چۈشۈرۈپ، مەكتەپ باشقۇرۇش شارائىتىنى كۆرۈنەرلىك ياخشىلىدى.

سەھىيە، تەنتەربىيە، مەدەنىيەت، رادىئو-تېلېۋىزىيە، ئاخبارات، نەشرىيات ئىشلىرىمىزدا يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى. سەھىيە خىزمىتىدە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا دوختۇر كەم بولۇش، دورا يېتىشمەسلىك مەسىلىسىنى ھەل قىلىش يولىدا دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ داۋالاش، ساقلىقنى ساقلاش خىزمىتىنى كۆچەيتىش مۇھىم نۇقتا قىلىنغان كونكرېت تەدبىرلەرنى تۈزدۇق. پىلانلىق ئىمموننېتېتلاش خىزمىتىدە ئاپتونوم رايون بىلەن ناھىيىنى بىرلىك قىلغان ئىككىدە 85% كە يەتكۈزۈش نىشانى بەلگىلەنگەن مۇددەتتە ئىشقا ئاشتى، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە سالامەتلىكنى ئاسراش خىزمىتى كۆچەيتىلدى، تۈۋېركۇلىيوز كېسەللىكىنىڭ يۈز بېرىش نىسبىتى تۆۋەنلىدى، ناھىيە، يېزا ۋە كەنتلەردە ئالدىنى ئېلىش ۋە سالامەتلىكنى ئاسراش تورى راۋاجلاندى، شەھەر-يېزىلارنىڭ داۋالاش، ساقلىقنى ساقلاش شارائىتى ياخشىلاندى. پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىگە يەنمۇ ئەھمىيەت بېرىلىپ، ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى كۆچەيتىلدى، ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر پىلانلىق تۇغۇت مەسئۇلىيىەت تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ، مەسئۇلىيەتنامە ئىمزالىندى، بۇلتۇر مۇتلەق كۆپ ساندىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر پىلانلىق پىلانلىق تۇغۇت كۆرسەتكۈچىنى ئورۇندىدى. تەنتەربىيە ئىشلىرىمىزدا يېڭى يۈكسىلىش بارلىققا كېلىپ، خەلقئارا مۇسابىقىلەردە ئۆچ ئالتۇن مېدال، ئىككى كۈمۈش مېدالغا ئېرىشتۇق، بىر تۈرده ئاسىيا رېكورتى بىلەن تەڭلەشتۇق، بىر تۈرده رېكورتنى يېڭىۋېتىپ تاشلىدۇق. مەملىكەتلىك چوڭ-چوڭ مۇسابىقىلەردە جەمئىي 23 ئالتۇن مېدال، 21 كۈمۈش مېدال، 26 مىس مېدالغا ئېرىشتۇق. 1991 - يىل ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 1988 - يىلدىن بۇيانقى ئىچكى - تاشقى چوڭ - چوڭ مۇسابىقىلەردە نەتىجىسى ئەڭ ياخشى بولغان بىر يىل بولدى. يېزا تەنتەربىيە پائالىيەتلىرى ۋە ئاممىۋى تەنتەربىيە پائالىيەتلىرى كۆندىن - كۈنگە جانلىنىۋاتىدۇ. مەملىكەتلىك 7 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت يىغىنىغا قاتنىشىشقا تەييارلىق كۆرۈش خىزمىتى تەرتىپلىك ئېلىپ بېرىلىۋاتىدۇ. رادىئو - تېلېۋىزىيە، ئاخبارات - نەشرىيات تارماقلىرى سىياسىي، ئىقتىسادىي ۋەزىيەتكە زىچ بىرلەشتۈرۈپ، پارتىيىنىڭ فاكىجېن - سىياسەتلىرىنى تەشۋىق قىلىش، سوتسىيالىزمنى مەدھىيىلەش ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىيات، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەھەتتە تۆھپە قوشتى. مەدەنىيەت - مەنئەت ئىشلىرىمىز كۆنسايىن گۈللىنىپ، كىنو، تېلېۋىزىيە، مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ۋە چەت ئەللەر بىلەن مەدەنىيەت ئالماشتۇرۇش خىزمىتى يەنمۇ كۆچەيتىلدى. شەھەر-يېزىلارنىڭ قۇرۇلۇشى تېزلىتىلىپ، شەھەرلەرنىڭ ئاساس مۇئەسسەسىلەر قۇرۇلۇشى كۆچەيتىلدى. 16 شەھەردە «تەڭرىتاغ لوكېسى» نى تالىشىش مۇسابىقە پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، شەھەرلەرنىڭ مەنزىرە مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈردۇق. مۇھىت ئاسراش تەدبىرلىرىنى كۆچەيتتۇق. مېيىپلارغا ياردەم بېرىش ئىشلىرىنى يەنمۇ راۋاجلاندۇرۇپ، پۈتۈن جەمئىيەت مېيىپلارغا يار-يۆلەك بولىدىغان، ياردەم بېرىدىغان ياخشى ئىجتىمائىي كەيپىياتنى كۈندىن-كۈنگە قويۇقلاشتۇردۇق. تىلغا ئېلىشقا ئەرزىيدىغىنى شۇكى، بۇلتۇر ئېلىمىزنىڭ ئاپەتكە ئۇچرىغان جەنۇبىي رايونلارخەلقىنىڭ ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش كۈرىشىگە ياردەم بېرىشتە، ئاپتونوم رايون بويىچە 37 مىليون 390 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك پۇل، قىممىتى 9 مىليون 930 نەچچە مىڭ يۈەنلىك 8000 تونىدىن ئارتۇق ماددىي ئەشيا ئىئانە قىلدۇق، بۇلارنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 47 مىليون 320 مىڭ يۈەندىن ئاشىدۇ،

بۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ يۈكسەك سىياسىي ئېڭى ۋە تۆھپىكارلىق روھى تولۇق نامايەن قىلىندى.

خەلقنىڭ تۇرمۇشى تەدرىجىي ياخشىلاندى. بۇلتۇر ئاپتونوم رايونىمىز شەھەر - بازارلىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە ئىش ھەققى كىرىمى 2402 يۈەنگە يېتىپ، ئالدىنقى يىلدىكىدىن 5.7% ئاشقان، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 670 يۈەنگە يېتىپ، 7.6% ئاشقان، شەھەر-يېزا ئاھالىلىرىنىڭ بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 16 مىليارد 220 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 26.3% ئاشقان.

5. ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى ئىسلاھات ۋە ئېچىۋېتىش قەدىمىنى تېزلىتىپ، تۇرلۇك ئىشلىرىنى پۈختا راۋاجلاندۇردى

ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ۋە يېزا ئىگىلىك مۇئەسسىرلىكىنىڭ رەھبەرلىكىدە، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى مەركەز قىلىشتا چىڭ تۇرۇپ، ئىسلاھاتنى داۋاملىق چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، ئىقتىسادىي كۆچىنى ئۈزلۈكسىز ئاشۇردى. پىلانغا ئايرىم كىرگۈزۈلگەندىن كېيىن، يېڭى تۇزۇلمىگە ئۆيغۇنلىشىش ئۈچۈن، بىكىتۈەن ئۆز ئەھۋالىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، ئەستايىدىل تەتقىق قىلىپ، بىر قىسىم ئاپپاراتلارنى تەڭشىدى، بىكىتۈەننىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىيات ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنى تۈزۈپ چىقتى؛ يېزا ئىگىلىكىنى ئاساس قىلىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق تۈەن - مەيدانلىرىنىڭ ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، مەھسۇلاتقا بىرلەشتۈرۈپ ئائىلىلەرگە ھۆددىگە بېرىش ئاساس قىلىنغان كۆپ خىل شەكىلدىكى مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى مۇقەملاشتۇرۇپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، تۈەن - مەيدانلارنىڭ ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ۋە كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئىقتىسادىنى زورايتىپ، سوتسىيالىستىك زامانىۋى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق تۈەن - مەيدانلىرىنى قۇرۇش ئۈچۈن تىرىشتى؛ يېزا ئىگىلىكىنى ھەر تەرەپلىمە تەرەققىي قىلدۇرۇشنى چىڭ تۇتۇپ، تەبىئىي ئاپەتلەرگە ناقابىل تۇرۇپ، دېھقانچىلىق ۋە چارۋىچىلىقتىن ئوبدان ھوسۇل ئالدى؛ سانائەت ئىشلەپچىقىرىشىدا دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ - ئوتتۇرا كارخانىلارنى ياخشىلاشقا كۈچ سەرپ قىلىپ، كارخانىلاردا ئىگىلىك باشقۇرۇش ھۆددىگەرلىك مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇپ، ئىچكى مېخانىزمنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى تىرىشىپ ئۆستۈردى؛ بازارنى يېتەكچى، ئۈنۈمنى نىشان قىلىپ، كەسىپلەر قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش بىلەن تېخنىكا ئۆزگەرتىشنى بىرلەشتۈرۈپ، بازارنىڭ كاساتلىشىپ قېلىشىدىن كۆرۈلگەن قىيىنچىلىق ۋە مەبلەغ يېتىشمەسلىك قىيىنچىلىقلىرىنى تىرىشىپ يېڭىپ، سانائەتنى پۈختا قەدەمدە ئاشۇرۇپ باردى؛ تۇغرا لىنىيىلىك ئىقتىسادىي بىرلىشىش، چەت ئەللەرگە ئەمگەك كۈچى چىقىرىش، قۇرۇلۇش ھۆددىگە ئېلىش، تاشقى سودا ۋە ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقىنى كېڭەيتىش ئىشلىرىنى ئاكتىپ قانات يايدۇرۇپ، بىكىتۈەننىڭ ئىقتىسادىنى ئومۇميۈزلۈك گۈللەندۈردى. بۇلتۇر سانائەت، يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 9 مىليارد 700 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 11.16% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 4 مىليارد 162 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 4.49% ئاشتى، سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 5 مىليارد 538 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 16.76% ئاشتى. قاتناش - تىرانسپورت، سودا، مادىدىي ئەشيالار بىلەن تەمىنلەش، تۇراقلىق مۇلۇك ئۈچۈن مەبلەغ سېلىش، پەن - تېخنىكا ۋە ماۋارىپ ئىشلىرىدا يېڭى يۈكسىلىش بارلىققا كەلدى. ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى ئۆز ئىقتىسادىنى پائال گۈللەندۈرۈش بىلەن بىر ۋاقىتتا، يەرلىك بىلەن بولغان ھەمكارلىقنى يەنمۇ مۇستەھكەملەپ ۋە راۋاجلاندۇرۇپ،

يەرلىك بىلەن بىرلىكتە گۈللىنىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سىياسىي مۇقىملىقى ۋە ئىجتىمائىي مۇقىملىقىنى قوغداش، ئاپتونوم رايونىمىز خەلق ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە زور تۆھپە قوشتى.

6. تۆت ئاساسىي پرىنسىپتا چىڭ تۇرۇپ، تىنچ - ئىتتىپاق سىياسىي ۋەزىيەتنى مۇستەھكەملىدۇق ۋە راۋاجلاندۇردۇق

بۇلتۇر كەسكىن خەلقئارا ۋەزىيەتتە، بىز ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى چىڭ تۇتۇپ، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ماددىي ۋە مەدەنىيەت تۇرمۇش سەۋىيىسىنى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈرۈش بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەت ۋە سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىجتىمائىي، سىياسىي مۇقىملىقىنى زور كۈچ بىلەن قوغداپ، قانۇنىي سىناقنى بەرداشلىق بەردۇق. يىر يىلدىن بۇيان، بىز مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىن ئىبارەت ئومۇمىيلىقتا قەتئىي تەۋرەنمەي، ھەر مىللەت خەلقى ئارىسىدا ماركسىزم - لېنىنىزملىق مىللەت قارىشى، پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتى ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ھەققىدە تەشۋىقات - تەربىيە ئىلىپ بېرىشتا چىڭ تۇردۇق، «ئۇيغۇرلار» قانۇنلۇق ئۇچ كىتابنىڭ سىياسىي خاتالىقى ئۈستىدە تەھلىل ۋە تەنقىدنى قانات يايدۇرۇپ، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغدىدۇق. مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتى بويىچە ئىلغار ئورۇن بەرپا قىلىش پائالىيىتىنى داۋاملىق قانات يايدۇرۇپ، ئۇنى ئىقتىسادىي ھەمكارلىق، ئورتاق گۈللىنىش، ئورتاق بېيىش بىلەن بىرلەشتۈردۇق. ئۇنىڭدىن يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە، 52 ناھىيە (شەھەر) گە ئۇلار قاراشلىق ۋىلايەت، ئوبلاست ۋە شەھەرلەر «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتى بويىچە نەمۇنىچى ناھىيە (شەھەر)» دەپ نام بەردى. ئۇرۇمچى شەھىرى مەملىكەت بويىچە «ئىككىنى ھىمايە قىلىشتىكى نەمۇنىچى شەھەر» دېگەن شەرەپلىك نامغا ئېرىشتى. پارتىيىنىڭ دىنىي سىياسىتىنى ئەستايىدىل ئىزچىل ئىجرا قىلىپ، دىنىي خىزمەتكە بولغان رەھبەرلىكنى ۋە دىنىي ئىشلارنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتتۇق.

ھەر دەرىجىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى قانۇنغا زەربە بېرىش فاڭجېنىدا چىڭ تۇرۇپ، ھەر خىل ئېغىر جىنايى ئىشلار جىنايى ھەرىكەتلىرىگە قانۇنغا زەربە بېرىپ، چوڭ، مۇھىم ئەنزىلەرنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىشنى چىڭ تۇتۇپ، جىنايەتچىلەرگە زەربە بەردى ۋە ئۇلارنى چۆچۈتتى؛ «سېرىق مەزمۇندىكى نەرسىلەرنى تازىلاش»، «ئالتە زىيانلىق قىلمىش» نى تۈگىتىش كۈرىشىنى داۋاملىق چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ، نەشرىيات ئىشلىرى ۋە مەدەنىيەت بازارلىرىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ئىپلاسلىققا زەربە بېرىپ، ئىجتىمائىي ھاۋانى تازىلىدى، سىڭىپ كىرىشكە، ئاغدۇرمىچىلىق قىلمىشقا ۋە تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىشكە قارشى تۇرۇش خىزمىتىنى نۇقتىلىق كۈچەيتىپ، چېگرىنىڭ مۇقىملىقىنى ۋە دۆلەتنىڭ بىخەتەرلىكىنى قوغدىدى. جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ئوڭشاش كۈچەيتىلىپ، شىنجاڭنىڭ ۋەزىيىتى ئوبدان مۇقىملاشتۇرۇلغانلىقتىن، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ئۈچۈن ياخشى ئىجتىمائىي مۇھىت يارىتىلدى.

خەلق ئازادلىق ئارمىيىسىنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق قىسىملىرى، قوراللىق ساقچى قىسىملىرى، جامائەت خەۋپسىزلىكى كادىرلىرى ساقچىلىرى جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش، ئارمىيە بىلەن خەلق ئىتتىپاقلىشىش شەرەپلىك ئەنئەنىسىنى جارى قىلدۇرۇپ، ئۈزلىرىنىڭ ئىنقىلابىيلىشىش ۋە زامانىۋىلىشىش قۇرۇلۇشى، قىسىمغىمۇ، يەرلىككىمۇ ئەسقاتىدىغان ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۈرۈش، يەرلىككە يارەدەم بېرىش، ئارمىيە بىلەن خەلق بىرلىكتە مەدەنىيەتلىك ئورۇن بەرپا قىلىش ئىشلىرىدا غايەت زور نەتىجىلەرگە ئېرىشىپ، چېگرا مۇداپىئەسىنى مۇستەھكەملەش، چېگرا رايونىنى گۈللەندۈرۈش، شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداشتا ئۆچمەس تۆھپىلەرنى قوشتى.

بىر يىللىق خىزمەتلەرنى يەكۈنلىگىنىمىزدە، قولغا كەلتۈرگەن نەتىجىلىرىمىزدىن خۇرسەن بولىمىز. شۇنداقتىمۇ، ئىلگىرىلەش بولىدا يەنىلا نۇرغۇن قىيىنچىلىق ۋە مەسىلىلەرنىڭ مەۋجۇت ئىكەنلىكىنى سەگەكلىك بىلەن كۆرۈشىمىز كېرەك. ئاساسلىقى: ئومۇمىي جەھەتتىن تەڭشەش - تىزگىنلەش كۆچلۈك ئەمەس، قۇرۇلمىنى تەڭشەش ئاستا، ناھىيە ئىقتىسادى ئاجىز؛ سانائەت كارخانىلىرىنىڭ ئۈسكۈنىلىرى كونا، تېخنىكا ئۆزگەرتىشتە قەرز كۆپ، مەھسۇلاتلارنىڭ بېسىلىپ قېلىشى ئېغىر، ئىقتىسادىي ئۈنۈم يۇقىرى ئەمەس، «ئۆچ بۇرجەك قەرز» تولۇق ئېنىقلانمىدى؛ بىزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساسى ئاجىز، تەرەققىياتنىڭ زاپاس كۈچى يېتەرسىز؛ مالىيىدە كىرىم بىلەن چىقىم ئوتتۇرىسىدىكى زىددىيەت كۆچلۈك، ناھىيە مالىيىسىدە قىيىنچىلىق كۆپ، ۋەزىيەت ھېلىمۇ ئىنتايىن كەسكىن. ئىچكى - تاشقى دۇشمەن كۆچلەر ھەرىكىتىنى توختاتقىنى يوق، مۇقىمسىزلىق ئامىلى ھېلىمۇ مەۋجۇت، بەزى جايلاردا جەمئىيەت ئامانلىقى تېخى تۇيۇقسىز ياخشىلانغىنى يوق؛ ھۆكۈمەت خىزمىتىدىكى بىيۇروكراتلىق ھەم شەكىلۋازلىقنى يەنىمۇ تۈگىتىشكە ۋە تۈزىتىشكە توغرا كېلىدۇ. بۇ مەسىلىلەرگە ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىپ، بۇنىڭدىن كېيىن خىزمەتلەردە بۇنى تەدرىجىي ھەل قىلىشى لازىم.

1992 - يىللىق خىزمەتلەر

1992 - يىل ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلانى يولغا قويۇلىدىغان ئىككىنچى يىل، شۇنداقلا بۇلتۇر ئوتتۇرىغا قويۇلغان تۈرلۈك سىياسەتلەرنى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، زور ئىلگىرىلەشكە تىرىشىدىغان بىر يىل. يېڭى بىر يىلدا ھۆكۈمەت خىزمىتىدە پارتىيىنىڭ «بىر مەركەز، ئىككى ئاساسىي نۇقتا» دىن ئىبارەت ئاساسىي لۇشيەننىي داۋاملىق تۇرۇپ قەتئىي ئىزچىللاشتۇرۇپ، مەركىزىي كومىتېت خىزمەت يىغىنى ۋە پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 8 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى يېتەكچى قىلىپ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېت كېڭەيتىلگەن يىغىنى ۋە چ ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4-نۆۋەتلىك كومىتېتى 2-، 3-ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنلىرىنىڭ روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشتىن ئىبارەت بۇ مەركىزىي خىزمەتنى قەتئىي چىڭ تۇتۇپ، ئىسلاھاتنىڭ سالمىقىنى چوڭايتىپ، ئىشكىنى سىرتقا تېخىمۇ كەڭ ئېچىۋېتىپ، نۆۋەتتىكى پايدىلىق پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، ئىدىيىنى ئازاد قىلىپ، بۇنىڭدىن كېيىنكى بىر نەچچە يىلدا خىزمەتنى پۈختا ئىشلەش ئارقىلىق ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ خەلق ئىگىلىكىنى يېڭى بىر بالداقتا كۆتۈرىمىز. 1992 - يىللىق ئىقتىسادىي خىزمەتنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى قۇرۇلمىنى تەڭشەش، ئۈنۈمنى ئۆستۈرۈشكە قارىتىمىز، بىزا ئىگىلىكى ۋە بىزا خىزمىتىنى يەنىمۇ كۈچەيتىش، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى ياخشى باشقۇرۇش، بىزا - بازار كارخانىلىرى ئاساسىي گەۋدە قىلىنغان بىزنىلاردىكى 2-، 3- كەسىپلەرنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، تاشقى سودا ۋە ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقىنى كېڭەيتىش، نېفىت چارلاش - ئېچىش ۋە نېفىت خىمىيە سانائىتىنى چۆرىدىگەن ھالدا باغلىنىشلىق كەسىپلەرنى تەرەققىي قىلدۇرۇش جەھەتلەردە يېڭى بۆسۈش ھاسىل قىلىمىز، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تىنچ، ئىتتىپاق سىياسىي ۋەزىيىتىنى مۇستەھكەملەپ ۋە راۋاجلاندۇرۇپ، مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ۋە جەمئىيەتنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرىمىز.

1992 - يىللىق ئاپتونوم رايونىمىز خەلق ئىگىلىكىنىڭ ئاساسلىق كۆرسەتكۈچى مۇنداق: مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنى 30 مىليارد 830 مىليون يۈەنگە يەتكۈزۈپ، 6% ئاشۇرۇش؛ مىللىي دارامەتنى 24 مىليارد 940 مىليون يۈەنگە يەتكۈزۈپ، 5.4% ئاشۇرۇش؛ سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنى 28 مىليارد 500 مىليون يۈەنگە يەتكۈزۈپ، 7.5% ئاشۇرۇش؛ بىزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات

قىممىتىنى 17 مىليارد 200 مىليون يۈەنگە يەتكۈزۈپ، 4.2% ئاشۇرۇش؛ مالىيە كىرىمىنى 2 مىليارد 600 مىليون يۈەنگە يەتكۈزۈپ، 8.3% ئاشۇرۇش؛ ئېلىنمىدىغان ئومۇمىي ئاشلىقنى 6 مىليون 800 مىڭ تونىنغا، ئومۇمىي پاختىنى 650 مىڭ تونىنغا، ئومۇمىي ياغلىق دانىنى 320 مىڭ تونىنغا، ئومۇمىي قىزىلچىنى 2 مىليون 400 مىڭ تونىنغا، ئومۇمىي گۆشنى 320 مىڭ تونىنغا يەتكۈزۈش؛ 800 مىڭ مو يەرگە كۆچەت تىكىپ ئورمان بەرپا قىلىش؛ ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسىنى 15 مىليارد 300 مىليون يۈەنگە يەتكۈزۈش؛ تاشقى سودىدا ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسىنى 400 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يەتكۈزۈشكە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش، 500 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يەتكۈزۈش ئۈچۈن تىرىشىش.

1. يېزا ئىگىلىكىنى ۋە يېزا خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، 15-يىلنىڭ مول ھوسۇل ئالىمىز

يېزا ئىگىلىكى - ئىقتىسادىي تەرەققىياتنىڭ، جەمئىيەت تىنچلىقىنىڭ ۋە دۆلەتنىڭ پۈت تىرەپ تۇرالىشىنىڭ ئاساسى. ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر «ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى قارارى»، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ «يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، يېزا ئىقتىسادىنى ئومۇمىيۈزلۈك گۈللەندۈرۈش توغرىسىدىكى قارارى» نى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساسلىق ئورنىنى يەنمۇ كۈچەيتىپ، يېزا ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەپ، پەن - تېخنىكىغا ۋە ماۋارىپقا تايىنىپ، سەرمايىنى كۆپەيتىپ، يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئۈنۈمۈرسال ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى ئۈزلۈكسىز كۈچەيتىپ، 1992-يىلى يېزا ئىگىلىكىدىن ئومۇمىيۈزلۈك مول ھوسۇل ئېلىشقا تىرىشىپ، يېزا ئىقتىسادىنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشى لازىم.

يېزا ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، مەھسۇلاتقا بىرلەشتۈرۈپ ئائىلىلەرگە ھۆددىگە بېرىش ئاساس قىلىنغان مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى داۋاملىق مۇقىملاشتۇرۇپ، بىر تۈتاش باشقۇرۇش بىلەن تارقاق باشقۇرۇش بىرلەشتۈرۈلگەن قوش قاتلاملىق ئىگىلىك باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى ئۈزلۈكسىز مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ئىجتىمائىيلاشقان مۇلازىمەت سىستېمىسىنى پائال تەرەققىي قىلدۇرۇپ، كوللېكتىپنىڭ ئىقتىسادىي كۈچىنى تەدرىجىي زورايتىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنى ئورتاق بېيىش يولىغا يېتەكلەيمىز. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىدا «بەشنى بىرتۈتاش باشقۇرۇش»نى يەنمۇ ئومۇملاشتۇرۇپ، يېزا - بازارلاردىكى ئۇل پونكىت - نۇقتا قۇرۇلۇشىنى ياخشىلاپ، ئىقتىسادىي مۇلازىمەت گەۋدىلىرىنى پائال قۇرۇپ، ئىشلەپچىقىرىش ئالدىدىكى، ئىشلەپچىقىرىش داۋامىدىكى ۋە ئىشلەپچىقىرىشتىن كېيىنكى مۇلازىمەتنى ئوبدان ئىشلەپ، دېھقان، چارۋىچىلارغا يارەملىشىپ، ئائىلىلەر ئۆز ئالدىغا قىلالمايدىغان ھەم ياخشى قىلالمايدىغان ئىشلارنى قىلىپ بېرىمىز.

ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشنى بىرىنچى ئورۇنغا قويۇشتا چىڭ تۇرۇپ، يېزىلارنىڭ كەسىپ قۇرۇلمىسىنى داۋاملىق تەڭشەيمىز، ئېلىنمىدىغان ئومۇمىي ئاشلىقنى مۇقىم ئاشۇرۇش شەرتى ئاستىدا، بازار ئېھتىياجىغا قاراپ، شۇ جايىنىڭ شارائىتىغا يارىشا ئىش كۆرگەن ھالدا پاختا، قىزىلچا، ئۇجمە، قوغۇن - تاۋۇز، مېۋە - چېۋە قاتارلىق ئىقتىسادىي زىرائەتلەرنى مۇۋاپىق تەرەققىي قىلدۇرىمىز. ئوتلاق چارۋىچىلىقى، دېھقانچىلىق رايونلىرى چارۋىچىلىقى ۋە شەھەر ئەتراپى چارۋىچىلىقىنى تەڭ راۋاجلاندۇرۇش فاكتورىدا داۋاملىق چىڭ تۇرۇپ، چارۋا مەھسۇلاتلىرىنىڭ تاۋارلىق نىسبىتىنى يۇقىرى كۆتۈرۈشنى نىشان قىلغان ھالدا، پادا قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش، چارۋا نەسلىنى ياخشىلاش، كالا - قوي بورداش قاتارلىق خىزمەتلەرنى چىڭ تۇتۇپ، ھەر بىر چارۋىنىڭ مەھسۇلاتى ۋە سۈپىتىنى ئۆستۈرۈپ، گۆش، يۇڭ، تۇخۇم، سۈت قاتارلىق چارۋا مەھسۇلاتلىرىنى ئومۇمىيۈزلۈك ئاشۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇشقا تىرىشىمىز. ئورمانچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىپ، ئومۇمىي خەلق

مەجبۇرىي كۆچەت تىكىش پائالىيىتىنى زور كۇچ بىلەن قانات يايدۇرۇپ، ئىھاتە ئورمانلىقى سىستېمىسى ۋە قۇم تىزگىنلەش قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇپ، ئورمان بايلىقىنى يېتىشتۇرۇش، ئورمان ۋە ئەتىۋارلىق ياۋايى ھايۋانات، ئۆسۈملۈكلەرنى ئاسراش خىزمىتىنى كۈچەيتىمىز. تېرىقچىلىق، باقمىچىلىق، ئۆرمىچىلىك ۋە مىللىي ئەنئەنىۋى ھۇنەر - سەنئەت بۇيۇملىرى ئىشلەپچىقىرىشىنى زور كۇچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇپ، ھويلا ئارام ئىگىلىكىنى مۇھىم نۇقتا قىلغان ھالدا قوشۇمچە كەسىپ ئىشلەپچىقىرىشىنى ئوبدان يولغا قويىمىز. سۇ يۈزىدىن پايدىلىنىش نىسبىتىنى ۋە ھاسىلات نىسبىتىنى يۇقىرى كۆتۈرۈپ، بېلىقچىلىقنى ئىلگىرى سۈرىمىز. يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكا، ماۋارىپقا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش پائالىيىتىنى زور كۇچ بىلەن قانات يايدۇرىمىز. پەن - تېخنىكا بويىچە «ئىككىنى جانلاندۇرۇش» سىياسىتىنى يەنىمۇ ئەمەلىيلەشتۇرۇپ، پەن - تېخنىكا خادىملىرىنى يېزا ئىگىلىكىنىڭ بىرىنچى سېپىگە بېرىپ تېخنىكا جەھەتتىن يېتەكچىلىك ۋە مۇلازىمەت قىلىشقا رىغبەتلەندۇرىمىز. «مول ھوسۇل پىلانى» غا بىرلەشتۇرۇپ، ئاشلىق، پاختا، شېكەر ۋە چارۋا مەھسۇلاتىنى ئاشۇرۇشنى ئاساس قىلغان ئىلغار تېخنىكىنى داۋاملىق زور كۇچ بىلەن كېڭەيتىپ، مەھسۇلاتنى ئاشۇرۇشنىڭ ھەر خىل ئۇنۇملۇك تەدبىرلىرىنى ئەمەلىيلەشتۇرىمىز. ھاۋارايى، سۇچىلىق، يەر تەۋرەش خىزمىتى تارماقلىرىنىڭ رولىنى پائال جارى قىلدۇرۇپ، تەبىئىي ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش ئىقتىدارىمىزنى ئۆستۈرىمىز. يېزىلاردا تېخنىكا خادىملىرىنى تەربىيىلەشنى كۈچەيتىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ پەن - مەدەنىيەت سۈپىتىنى ئۆستۈرىمىز.

پەن - تېخنىكىنى باشلامچى قىلىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىققا سېلىنىدىغان سەرمايىنى كۆپ خىل يوللار ئارقىلىق كۆپەيتىمىز، كوللېكتىپنى ۋە دېھقان، چارۋىچىلارنى مەبلەغ ۋە ئەمگەك كۈچى سېلىپ، ئىشلەپچىقىرىش شارائىتىنى تەدرىجىي ياخشىلاشقا يەنىمۇ يېتەكلەيمىز. سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىنى مەركەز قىلغان دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئاساسىي قۇرۇلۇشىنى داۋاملىق چىڭ تۇتۇپ، ئاسان قۇرغاقچىلىق ۋە ئاپەت يۈز بېرىدىغان 20 ناھىيە ۋە ئاپەت ئاسان يۈز بېرىدىغان 30 چارۋىچىلىق ناھىيىسىنىڭ قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن مۇداپىئەلىنىش ئىقتىدارىنى نۇقتىلىق كۈچەيتىمىز. قىسقا مۇددەت ئىچىدە ئۇنۇم ھاسىل قىلغىلى بولىدىغان قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى ئاساسىي نىشان قىلىش، سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياساش، يەر تۈزلەش، كەلكۈن بۇزۇۋەتكەن قۇرۇلۇشلارنى رېمونت قىلىش، سۇغىرىش رايونلىرىنى يۇرۇشلەشتۇرۇش قاتارلىق قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرىدىغان كىچىك سۇ قۇرۇلۇشلىرىنى ياخشى يولغا قويىمىز، سۇ ئامبارلىرىنىڭ خېيىم - خەتىرىنى تۈگىتىمىز ۋە ئۇنى پۇختىلايمىز. ئەمەلىي ئۇنۇم بېرىدىغان، سۇنى تېجەپ سۇغىرىشتا ئادەتلەنگەن تېخنىكىلارنى ئومۇمىيۈزلۈك يولغا قويۇپ، سۇدىن پايدىلىنىش ئۇنۇمىنى ئۆستۈرىمىز. ئوتلاق ئاساسىي قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، سۇيى يوق ھەم سۇيى قىس ئوتلاقلارنىڭ قۇرۇلۇشىنى، سۇنئىي يەم - چۆپ بازىلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىنى، شۇنىڭدەك چارۋىچىلارنى ئولتۇراقلاشتۇرۇش ۋە يېرىم ئولتۇراقلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشلىرىنى نۇقتىلىق ھالدا ياخشى يولغا قويۇپ، چارۋىچىلىقنىڭ تەبىئىي ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش ئىقتىدارىنى كۈچەيتىمىز، يېشىل ئوغۇتنى كۆپەيتىپ، مەھەللىۋى ئوغۇتنى كۆپ توپلاپ، يەرنىڭ قۇۋۋىتىنى ئاشۇرىمىز، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقنى ماشىنىلاشتۇرۇش ئىشلىرىنى يەنىمۇ راۋاجلاندۇرۇپ، ئەمەلىي دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ يېڭى تېخنىكىسىنى ۋە يېڭى ماشىنا - سايمانلارنى كېڭەيتىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقنىڭ ئۇنىۋېرسال ماشىنىلىشىش سەۋىيىسىنى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈرىمىز. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ «بەشتە ياخشى» قۇرۇلۇشىنى داۋاملىق ياخشى يولغا قويىمىز.

ئاشلىق، پاختا، قىزىلچا ۋە چارۋىچىلىق ئاساسىي نىشان قىلىنغان يېزا ئىگىلىكىنى ھەر تەرەپلىمە تەرەققىي قىلدۇرۇش خىزمىتىنى ئەستايىدىل تۇتىمىز. بۇ جەھەتتىكى ئالدىنقى بىر قانچە يىللىق تەجرىبىلەرنى ئەستايىدىل يەكۈنلەش ئاساسىدا، ئوتتۇرا، تۆۋەن ھوسۇللۇق يەرلەرنى ئۆزگەرتىشنى ئاساس قىلىش پرىنسىپىدا داۋاملىق چىڭ تۇرۇپ، بوز يەر ئۆزلەشتۇرۇش بىلەن ئوتلاقلارنى مۇھاپىزەت قىلىشنىڭ مۇناسىۋىتىنى ئىلمىي

يوسۇندا ئوبدان ھەل قىلىپ، ئىگىلىكنى ھەر تەرەپلىمە باشقۇرۇپ، ئەملىي ئۇنۇمگە ئەھمىيەت بېرىپ، ۋە يىل بويىدىن 800 مىڭ مو بوز يەر ئېچىش ۋە 1 مىليون مو ئوتتۇرا، تۆۋەن ھوسۇللۇق يەرنى ئۆزگەرتىش ۋەزىپىسىنى ئورۇندايمىز.

نامرات جايلارنىڭ ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش خىزمىتىنى يەنىمۇ ئوبدان ئىشلەيمىز. نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇشقا دائىر سىياسەت - تەدبىرلەرنى قەتئىي داۋاملاشتۇرۇپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ئۇنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىيات يولىغا سېلىپ، ئىشلەپچىقىرىش شارائىتىنى ۋە تۇرمۇش شارائىتىنى ياخشىلاپ، يىل ئاخىرىغىچە يەنە 20 مىڭ نامرات ئائىلىنىڭ كىيىمى پۈتۈن، قورسىقى توق بولۇش مەسىلىسىنى تىرىشىپ ھەل قىلىمىز.

ھەرقايسى ساھەلەر ئومۇمىيلىق قارىشىنى تۈرغۇزۇپ، ئۇنۇملۇك تەدبىر قوللىنىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ سېلىقىنى ھەقىقىي تۈردە يېنىكلىتىشى، بىر نېمىتە ھەمكارلىشىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىغا زور كۈچ بىلەن ياردەم بېرىشى كېرەك.

2. دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى ياخشىلاشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، قۇرۇلمىنى تەڭشەپ، ئۇنۇمنى ئۆستۈرىمىز

بۇلتۇر دۆلەت، ئاپتونوم رايون ۋە ئالاقىدار تارماقلار بىر قاتار سىياسەت - تەدبىرلەرنى تۈزۈپ، كارخانىلارنى، بولۇپمۇ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى جانلاندۇرۇشقا خېلى ياخشى تاشقى شارائىت يارىتىپ بەردى. جايلار، تارماقلار ئىسلاھات سالمىقىنى ئۆز پەيتىدە ئاشۇرۇپ، كارخانىنىڭ تاشقى مۇھىتىنى داۋاملىق ياخشىلاش بىلەن بىر ۋاقىتتا، خىزمەتنىڭ مۇھىم نوقتىسىنى ۋە دىققەت - ئېتىبارىنى كارخانىلارنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش مېخانىزمىنى ئۆزگەرتىشكە قارىتىشى؛ كارخانىلارنى بازارغا يۈزلەندۈرۈشكە بەل باغلىشى، كارخانىلارنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش ھوددىگەرلىك مەسئۇلىيىتە تۈزۈمىنى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ھوددىگەرلىك يولىغا قويۇلغان كارخانىلارنى پۈتۈن جەريان بويىچە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، يېڭى ھوددىگەرلىكنى جېپسىلاشتۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشى؛ «كارخانا قانۇنى» نى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ ۋە ئەملىيلەشتۈرۈپ، مەمۇرىيەت بىلەن كارخانىلارنىڭ فۇنكسىيىسىنى ئايرىۋېتىش، ۋاستىلىك باشقۇرۇشنى ئاساس قىلىش پرىنسىپى بويىچە كارخانىنىڭ كۈندىلىك ئىگىلىك باشقۇرۇش پائالىيىتىنى بىۋاسىتە باشقۇرۇشنى ئازايتىشى، كارخانىلارغا ئۆز ئالدىغا ئىگىلىك باشقۇرۇش، ئۆز ئالدىغا تەدبىر تۈزۈش ئىمكانىيىتىنى دادىل يارىتىپ بېرىشى لازىم. ئاپتونوم رايون دۆلەت ئىگىلىكىدىكى بىر تۈركۈم چوڭ، ئوتتۇرا سانائەت كارخانىلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش - ئىگىلىك باشقۇرۇش ھوقۇقى، مەھسۇلات باھاسىنى بېكىتىش ھوقۇقى، تېخنىكا ئۆزگەرتىش ھوقۇقى، ئىچكى تەقسىمات ھوقۇقى، ئىشچى ئىشلىتىش ھوقۇقىدىن ئىبارەت «بەش ئىشتا ئۆز ئالدىغا ئىش كۆرۈش» بويىچە ئىسلاھات سىناق نۇقتىسى قىلىپ تاللىماقچى. بۇنىڭدا ئىشچى ئىشلىتىش تۈزۈمى، كادىرلار تۈزۈمى ۋە ئىچكى تەقسىمات تۈزۈمىنى ئىسلاھ قىلىش مۇھىم نۇقتا قىلىنىپ، «كادىرلار يۇقىرىغىمۇ چىقالايدىغان، تۆۋەنگىمۇ چۈشەلەيدىغان، ئىشچى-خىزمەتچىلەر ھەم كىرەلەيدىغان، ھەم چىقالايدىغان، ئىش ھەققىنى ھەم ئۆستۈرگىلى، ھەم چۈشۈرگىلى بولىدىغان، ئەمگەك تەشكىلاتلىرى سەرخىللاشتۇرۇلغان، خەۋپ - خەتەرنى بارلىق خادىملار بىرلىكتە ئۈستىگە ئالىدىغان» ئىچكى مېخانىزم تەدرىجىي بەرپا قىلىنىدۇ. ھەر خىل كارخانىلار ئىلغار ئىگىلىك باشقۇرۇش ئۇسۇلى ۋە باشقۇرۇش چارىلىرىنى تىرىشىپ ئۆگىنىپ، كارخانا رەھبەرلىكىنىڭ تەدبىر بەلگىلەش سەۋىيىسى ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈشى لازىم. ئالاقىدار تارماقلار بازار قارىشىنى، مۇلازىمەت ئېڭىنى ۋە ئىشلەپچىقىرىشنى تەشكىللەش، ئورۇنلاشتۇرۇش ئىشلىرىنى كۈچەيتىپ، يانداشما ئىسلاھاتلارنى تېخىمۇ ياخشى يولغا قويۇپ، كارخانىنىڭ ئىچكى

ئىگىلىك باشقۇرۇش مېخانىزمىنى ئالماشتۇرۇش جەريانىدا كۆرۈلگەن يېڭى مەسىلە ۋە يېڭى زىددىيەتلەرنى ۋاقتىدا ھەل قىلىشى كېرەك.

ئىقتىسادىي خىزمەتنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى قۇرۇلمىنى تەڭشەش ۋە ئىقتىسادىي ئۇنۇمنى ئۆستۈرۈش ئىزىغا سېلىپ، سانائەت ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ ئىزچىل ھەم ئۇنۇملۇك يۇكسىلىشىگە كاپالەتلىك قىلىمىز. ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر ئەمەلىيەتنى ھەقىقىي ئەكس ئەتتۈرەلەيدىغان بىر يۇرۇش ئۇنىۋېرسال ئىقتىسادىي كۆرسەتكۈچ تەكشۈرۈش سىستېمىسىنى پەيدىنپەي بەرپا قىلىشى لازىم. بۇنىڭدىن كېيىن ئىقتىسادىي خىزمەتلەرنى ۋە كارخانا خىزمىتىنى تەكشۈرۈشتە مەھسۇلات قىممىتى كۆرسەتكۈچىنى سۈسلاشتۇرۇپ، ئىقتىسادىي ئۇنۇم كۆرسەتكۈچىنى كۈچەيتىمىز. سېتىش كىرىمى، سانائەت مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش ۋە سېتىش نىسبىتى، سانائەتنىڭ قوشۇلما قىممىتى، تەننەرخ پايدا - باج نىسبىتى، مەبلەغ پايدا - باج نىسبىتى، ئومۇمىي خادىم بويىچە ئەمگەك ئۇنۇمدارلىقى، ئۇنىۋېرسال ئېنېرگىيە سەرپىياتىنى تۆۋەنلىتىش نىسبىتى، تۇراقسىز مەبلەغنىڭ ئوبوروت سۈرئىتى قاتارلىق ئۇنۇم كۆرسەتكۈچلىرىنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالىنى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئۇنىۋېرسال ئۇنۇم كۆرسەتكۈچىنى ئومۇمىيۈزلۈك ئاشۇرۇش ئاساسىغا قويۇپ، سۈرئەت بىلەن ئۇنۇمنىڭ بىرلىكىنى تىرىشىپ ئىشقا ئاشۇرىمىز. كارخانىلارنىڭ تېخنىكا تەرەققىياتىنى زور كۈچ بىلەن ئىلگىرى سۈرۈپ، ئىلغار ھەم ئەسقاتىدىغان تېخنىكىلارنى كېڭەيتىپ، يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىلارنى يېتىلدۈرۈش ۋە راۋاجلاندۇرۇش؛ تېخنىكا ئۆزگەرتىش مەبلىغىنى توپلاپ، كارخانىلارنىڭ تېخنىكا قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش قەدىمىنى تېزلىتىش؛ كارخانىلارنىڭ كۆپ خىل شەكىلدىكى بىرلىشىشىنى راۋاجلاندۇرۇپ، كارخانىلارنى قوشۇۋېتىش خىزمىتىنى پائال ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك. بۇرۇنقى كارخانا گۇرۇھلىرىنى داۋاملىق مۇكەممەللەشتۈرۈپ، يېڭى كارخانا گۇرۇھلىرىنى قۇرۇش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇپ، ئىشلەپچىقىرىش ئامىللىرىنىڭ مۇۋاپىق يۇرۇشۇپ تۇرۇشىنى ۋە بايلىقنىڭ ئەڭ ياخشى لايىھە بويىچە تەقسىم قىلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش لازىم.

زىيان تارتىۋاتقان چوڭ كارخانىلار ۋە پايدا ئېلىۋاتقان چوڭ كارخانىلار مۇھىم نۇقتا قىلىنغان زىياننى تۇگىتىش - پايدىنى ئاشۇرۇش خىزمىتىنى داۋاملىق كۈچەيتىمىز. ئۇزاققىچە تىجارەت خاراكتېرلىك زىيان تارتقان، زىياننى تۇگىتىش ئۇمىدى بولمىغان ئاز ساندىكى كارخانىلارنى قەتئىي تەڭشەيمىز، «ئۇچ قالايمىقان»نى داۋاملىق ئوڭشاپ، كارخانىلارنىڭ سېلىقىنى يېنىكلىتىمىز. بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ۋە ئېنېرگىيىنى تېجەش، سەرپىياتنى تۆۋەنلىتىش خىزمىتىنى ئەستايىدىل ئىشلەيمىز.

ئېنېرگىيە، خام ئەشيا - ماتېرىيال، قاتناش - خەۋەرلىشىش قاتارلىق ئاساس كەسىپلەرنى تېخىمۇ كۈچەيتىمىز. شىمالىي شىنجاڭ نېفىتلىكى، تارىم نېفىتلىكى، تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكىنى چارلاش - ئېچىش ئىشلىرىغا پائال ياردەم بېرىپ، نېفىت ۋە گاز ئېچىشقا ياردەم بېرىدىغان ھەم ماسلىشىدىغان كەسىپلەر توپىنى پەيدىنپەي بەرپا قىلىپ، نېفىت چارلاش - ئېچىش ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىدىغان يانداشما ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى كۈچەيتىمىز. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئومۇمىي پىلانى بويىچە رەڭلىك مېتال سانائىتىنى راۋاجلاندۇرىمىز. ئۇرۇمچى كۆمۈر كانى بىلەن قۇمۇل كۆمۈر كانى قۇرۇلۇشىنى ۋە ھازىرقى يەرلىك كۆمۈر كانلىرىنى يۇرۇشلەشتۈرۈش، ئۆزگەرتىش خىزمىتىنى ئوبدان تۇتۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، كۆمۈر كان قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى داۋاملىق ھالدا جەنۇبىي شىنجاڭدىكى كۆمۈر قىس رايونلارغا قارىتىمىز. ئېلېكتر سانائىتىنى راۋاجلاندۇرۇپ، كۆمۈر بىلەن توكنى بىرلىشىپ تىجارەت قىلىش، ئىسسىقلىق ئېنېرگىيىسى بىلەن توك ئېنېرگىيىسىنى بىرلىشىپ ئىشلەپچىقىرىش ۋە كۆپ تەرەپتىن ئېلېكتر ئىستانسىسى قۇرۇشنى تەشەببۇس قىلىمىز. توك يوق ناھىيىلەرنى توك بىلەن تەمىنلەش مەسىلىسىنى پىلانلىق ھالدا ھەل قىلىمىز. خام ئەشيا - ماتېرىيال سانائىتىدىكى ھازىرقى قۇرۇلۇشلارنىڭ قەدىمىنى تېزلىتىپ، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى سانائىتى مەھسۇلات قۇرۇلمىسىنى پائال تەڭشەپ، كەمچىل مەھسۇلات خىللىرىنى كۆپلەپ

ئىشلەپچىقىرىپ، قۇرۇلۇش ئېھتىياجىغا ئۇيغۇنلاشتۇرىمىز. ئېتىلىغان قۇرۇلۇشنىڭ تەييارلىق خىزمەتلىرىنى ئوبدان ئىشلەپ، 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ئىش باشلاشقا تىرىشىمىز. تۆمۈريول تىرانسپورتىنى تەشكىللەش ۋە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، تىرانسپورت قۇرۇلمىسىنى تەڭشەپ، تىرانسپورت ئۈنۈمىنى ئۆستۈرىمىز. تاشيوللارنى ئۆزگەرتىش ۋە ياساش ئىشىنى ئوبدان تۇتۇپ، تاشيوللارنى ياخشى ئاسراش، غول تاشيوللاردىكى قاتناشنىڭ راۋانلىقىغا ۋە بىخەتەرلىكىگە كاپالەتلىك قىلىمىز. خەلق ئاۋىئاتسىيە قاتنىشىدا بىخەتەرلىككە كاپالەتلىك قىلىپ، مۇلازىمەت سۈپىتىنى داۋاملىق ئۆستۈرىمىز. پوچتا - تېلېگراف، خەۋەرلىشىش ئۇسكۇنىلىرىنىڭ ھازىرقى ئىقتىدارىنى جارى قىلدۇرۇپ، مىكرو دولقۇنلۇق خەۋەرلىشىش لىنىيىسىنى 2008 كىلومېتر كۆپەيتىپ، ئۇنى سانائەت، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش تەرەققىياتىنىڭ ۋە ئىشكىنى سىرتقا كەڭ ئېچىۋېتىشنىڭ ئېھتىياجىغا ئۇيغۇنلاشتۇرىمىز. گېئولوگىيىلىك چارلاشنى ۋە كان مەھسۇلاتى بايلىقلىرىنى باشقۇرۇشنى داۋاملىق كۈچەيتىپ، ئالتۇن قاتارلىق رەڭلىك مېتاللارنى چارلاش - ئېچىش خىزمىتىنى ياخشى يولغا قويىمىز.

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي ئاساسى ئاجىز، شۇڭا ھازىرقى كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىشىنى نۇقتىلىق تۇتۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، كەسىپ سىياسىتى ۋە ئەملىي ئېھتىياجغا ئاساسەن، بەزى يېڭى قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى مۇۋاپىق يولغا قويۇپ، ئېھتىياج بىلەن ئىمكانىيەتنى ئۆزئارا بىرلەشتۈرۈش، بىر تۇتاش پىلانلاپ تەڭ ئېتىبار بېرىش، مادارىمىزغا قاراپ ئىش كۆرۈش پرىنسىپىدا چەك تۈرۈپ، مەبلەغ سېلىش قۇرۇلمىسىنى داۋاملىق تەڭشەپ، يېزا ئىگىلىك، ئېنېرگىيە، قاتناش ۋە مۇھىم خام ئەشيا - ماتېرىيال جەھەتتىكى قۇرۇلۇشلارغا ۋە ئاپتونوم رايون بېكىتكەن 35 نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرىنىڭ مەبلەغ ئېھتىياجىغا كاپالەتلىك قىلىمىز؛ ئېتىلىغان پولىتېخنىك ۋە ساپ شۇلتا قۇرۇلۇشلىرىنىڭ ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىمىز؛ پەن - تېخنىكا، ماتارىپ، سەھىيە، مەدەنىيەت قاتارلىق ئىجتىمائىي ئىشلارنى ۋە ئوبوروت مۇئەسسەسلىرى قۇرۇلۇشىنى مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرىمىز؛ بىر تۈركۈم ناھىيە ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش تۈرلىرىنى تاللاپ يۆلەيمىز.

3. ناھىيە، يېزىلاردا يېزا - بازار كارخانىلىرى ئاساسىي گەۋدە قىلىنغان 2-، 3-كەسىپلەرنى زور كۈچ بىلەن يولغا قويۇپ، ناھىيە، يېزا ئىقتىسادىنىڭ ئومۇميۈزلۈك تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرىمىز

ناھىيە ۋە يېزىلاردا 2-، 3- كەسىپلەرنى زور كۈچ بىلەن يولغا قويۇش - ھۆكۈمەت خىزمىتىنىڭ بۇ يىلقى مۇھىم ۋەزىپىسى، ئۇنى چوڭ ئىش قاتاردا كۈندىلىك ئىشلار كۈنتەرتىپىگە كىرگۈزۈپ، چەك تۇتۇپ ئىشلەپ، ئەملىي ئۈنۈم ھاسىل قىلىمىز. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ناھىيە، يېزا سانائىتىنى راۋاجلاندۇرۇشنى تېزلىتىش توغرىسىدىكى قارارنى ۋە «چېگرا رايونىنى سودىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش، پاختىچىلىقنى باشلامچى قىلىش، كانچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇش» قا ئائىت چوڭ - چوڭ تەدبىرلەرنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرىمىز ۋە ئەملىيلەشتۈرىمىز. جايلارنىڭ ئۆستۈنلۈكىگە تايىنىپ، بازارنى يېتەكچى قىلىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، ئورمانچىلىق مەھسۇلاتلىرى خام ئەشيا قىلىنىدىغان پىششىقلاپ ئىشلەش سانائىتىنى، يېنىك سانائەت، توقۇمىچىلىق، يېمەكلىك، ماشىنىسازلىق، خىمىيە سانائىتى، بىناكارلىق، بىناكارلىق ماتېرىيالى، قازىمچىلىق، كان مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاپ ئىشلەش سانائىتىنى ۋە سودا، قاتناش - تىرانسپورت، يېمەك - ئىچمەك مۇلازىمەت كەسپى، ساياھەتچىلىك قاتارلىق مۇلازىمەت كەسىپلىرىنى شۇ جايىنىڭ ئەملىي شارائىتىغا يارىشا راۋاجلاندۇرىمىز. دۆلەت، كوللېكتىپ، بىرلەشمە ئالىلىلەر ۋە يەككە ئالىلىلەر تەڭ تۇتۇش قىلىدىغان، كوللېكتىپ ئاساس قىلىنىدىغان تەرەققىيات يولىغا قەتئىي ماڭىمىز. جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ ئىگىلىك يارىتىش روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، ئىشنى كىچىكلىرىدىن، ئاددىيلىرىدىن باشلاپ، دۆلەتنىڭ كەسىپ سىياسىتىگە

ئويغۇن، خام ئەشياسى كاپالەتكە ئىگە، مەسئۇلاتى بازار تاپالايدىغان، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى ياخشى بولغان بىر تۈركۈم تۈرلەرنى ئالدىن تاللاپ دادىل تەرەققىي قىلدۇرىمىز.

ناھىيە، يېزىلاردا 2-، 3-كەسىپلەرنى راۋاجلاندۇرۇشتا يېزا - بازار كارخانىلىرىنى ئاساس قىلىمىز. بۇ يىل ئۇرۇمچىنىڭ ئەتراپى، تۈمۈرىول بويى ۋە نېفىتلىك ئەتراپى قاتارلىق ئاساسى بىر قەدەر ياخشى جايلاردا كوللېكتىپنى، ساناقەت كارخانىلىرىنى ئاساس قىلىپ، تايانچ كارخانىلارنى ئوبدان قۇرىمىز. تېخنىكا سالمىقى، قوشۇمچە قىممىتى ۋە ئىقتىسادىي ئۈنۈمى يۇقىرى بولغان قۇرۇلۇشلارنى نۇقتىلىق تەرەققىي قىلدۇرىمىز ھەمدە تەلەپ قىلىنغان كۆلەم، دەرىجە ۋە سۈپىيە ئۈلچىمىگە يەتكۈزۈش جەھەتتە زور ئىلگىرىلەش ھاسىل قىلىمىز؛ باشقا رايونلاردا پائال شارائىت يارىتىپ، كوللېكتىپ كارخانىلارنى راۋاجلاندۇرۇش بىلەن بىللە، بىرلەشمە ئائىلىلەر، يەككە ئائىلىلەر ۋە خۇسۇسىي ئىگىلىكتىكى كارخانىلارنىڭ تەرەققىياتىنى پائال قوللايمىز؛ شۇ جايىنىڭ شارائىتىغا ئاساسەن، تېز ئۈنۈم بېرىدىغان تۈرلەرنى تىرىشىپ تەرەققىي قىلدۇرۇپ، قانچىلىكىگە تۈتۈش قىلساق، شۇنچىلىكىنى ئۈجۈدقا چىقىرىمىز. نازارەت، ئىدارىلەر، چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلار، جۈملىدىن مەركەزگە قاراشلىق كارخانىلار ئۆز ئۈستۈنلۈكلىرىنى جارى قىلىپ، ناھىيە بويىچە ھۆددىگە ئېلىپ، جايلاردىكى يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ تەرەققىياتى ئۈچۈن بىۋاستە ئۇنۇملۇك خىزمەت قىلىپ، ئاپتونوم رايونىمىزدا يېزا - بازار كارخانىلىرىنى تېز راۋاجلاندۇرىدىغان ياخشى مۇھىت بەرپا قىلىشى لازىم.

ناھىيە ۋە يېزىلاردا 2-، 3- كەسىپلەر تەرەققىياتىنى تېزلىتىدىغان كىچىك مۇھىت يارىتىش ئۈچۈن، قاتنىشى قولايلىق، ئېنېرگىيىسى ئىشەنچلىك، بايلىق شارائىتى ياخشى، ئوتتۇرا، كىچىك بازارلارغا يېقىن جايلاردا بىر قانچە ناھىيە، يېزا ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش رايونى ۋە يېزا - بازار-ساناقەت كىچىك رايونىنى تەدرىجىي قۇرىمىز، ئۇنى ئىشلەپچىقىرىش مەركىزىگە ۋە بازار تۈگۈنىگە ئايلاندۇرۇپ، شۇ جايىنى ۋە باشقا تارماقلار، ئورۇنلارنى تەرەققىيات رايونىغا كېلىپ ھەر خىل كارخانا قۇرۇشقا جەلپ قىلىپ، بۇ كارخانىلارنىڭ ئۇلگە كۆرسىتىش، تەسىر كۆرسىتىش رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى ناھىيە، يېزىلاردىمۇ 2-، 3-كەسىپلەر تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرىمىز. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ناھىيە، يېزا ئىقتىسادىي تەرەققىيات رايونى ۋە يېزا - بازار كىچىك ساناقەت رايونى قۇرۇلۇشى بىلەن جانلىق بىرلەشتۈرۈپ، ئوبدان پىلانلاپ، بىر تۈركۈم ئۆزگىچە كىچىك بازارلارنى تەرەققىي قىلدۇرىمىز.

4. ئىشىكنى سىرتقا يەنمۇ كەڭ ئېچىۋېتىپ، تاشقى سودا ۋە ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقى بويىچە يېڭى ۋەزىيەت يارىتىمىز

ھازىرقى ئىچكى، تاشقى ۋەزىيەتكە ئاساسەن، يۇ يىل ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىشتىكى ئاساسىي ۋەزىپىسى «ھەر تەرەپلىمە ئېچىۋېتىش، مۇھىم نۇقتىنى غەربكە قارىتىش، سىرتتىن كىرگۈزۈش، ئىچكى جەھەتتە بىرلىشىش، شەرق بىلەن بىرلىشىش، غەربكە چىقىرىش» فاكتورىنى داۋاملىق ئىزچىللاشتۇرۇش، دۆلەت سودىسىنى چىڭ تۇتۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئوتتۇرا ئاسىيادىكى دۆلەتلەر بىلەن بولغان يەرلىك سودا، چېگرا سودىسىنى ۋە كۆپ قاتلاملىق، كۆپ شەكىللىك ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقىنى تېز راۋاجلاندۇرۇش ھەمدە زور قەدەمدە ئىلگىرىلەشكە تىرىشىشتىن ئىبارەت.

ئىدىيىنى يەنمۇ ئازاد قىلىپ، ئىشىكنى ئېچىۋېتىش ئېڭىمىزنى كۈچەيتىپ، كونىلىققا يېپىشىۋېلىشتىن جاسارەت بىلەن يول ئېچىپ ئالغا ئىلگىرىلەشكە ئۇتۇش؛ يەرلىك سودا ۋە چېگرا سودىسىغا سەل قاراشتىن يەرلىك سودا ۋە چېگرا سودىسىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىش ۋە ئۇنى تېزلىتىشكە ئۇتۇش؛ تىجارەت قىلىنىشقا ھوقۇقلۇق ئاز ساندىكى شىركەتلەرنىڭ مۇستەقىل تىجارەت قىلىشىدىن تىجارەت ھوقۇقى بولغان كارخانىلارنى باشلامچى قىلىپ، مۇلازىمەتنى ياخشى يولغا قويۇپ، كەڭ تۇردە بىرلىشىپ، توپنىڭ ئۈستۈنلۈكىنى

جارى قىلىدۇرۇپ، كۆپلەپ كىرگۈزۈش ۋە كۆپلەپ چىقىرىشنى ئىشقا ئاشۇرۇشقا تۆتۈش؛ نۇقۇل ھالدىكى ئەنئەنىۋى مالنى مالغا ئالماشتۇرۇش سودىسىدىن كۆپ شەكىللىك جانلىق سودا ئۇسۇلىغا تۆتۈش؛ مەمۇرىي ۋاستىلەرنى قوللىنىشقا كۆپرەك بېرىلىشتىن ئىقتىسادىي ۋاستىلەرنى ئاساس قىلىش، باشقۇرۇش بىلەن مۇلازىمەتنى تەڭ ئېلىپ بېرىش، قويۇۋېتىش بىلەن باشقۇرۇشنى بىرلەشتۈرۈشتەك ئىلمىي باشقۇرۇشقا تۆتۈشتىن ئىبارەت بەش بۇرۇلۇشنى ئىشقا ئاشۇرىمىز. ھەم دۆلەت سودىسىنى تۈتۈپ، ھەم يەرلىك سودا ۋە چېگرا سودىسىنى تۈتۈپ «چوڭ ئوبوروت، چوڭ بازار، چوڭ تاشقى ئىقتىساد ـ سودا» قۇرۇلمىسىنى پەيدىنپەي بارلىققا كەلتۈرىمىز.

تاشقى سودا تۈزۈلمە ئىسلاھاتىنى داۋاملىق چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، تاشقى سودا كارخانىلىرىنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى ئىگىلىك باشقۇرۇش ھوقۇقىدىكى مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى يەنمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ئۆز ئالدىغا ئىگىلىك باشقۇرۇش، پايدا ـ زىيىنىغا ئۆزى مەسئۇل بولۇشنى ئىشقا ئاشۇرىمىز. ھەرقايسى ساھەلەرنىڭ ئاكتىپلىقىنى ئىشقا سېلىپ، تاشقى سودا گۇرۇھى شىركىتى قۇرۇش، ھاۋالە ۋەكالەتچىلىكىنى يولغا قويۇش، بىرلەشمە تىجارەت قىلىش شەكىللىرىنى قوللىنىپ، ئېكسپورت ئىشلەپچىقىرىش كارخانىلىرى، تاشقى سودا ئورۇنلىرى ۋە چېگرىدىكى 33 ناھىيە، شەھەرنى تاشقى سودا ئىشلىرىغا بىۋاستە قاتنىشىشقا قويۇل قىلىمىز ھەمدە شەرت ھازىرلىغان دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلار (گۇرۇھلار) ئۈچۈن تاشقى سودا ئېكسپورت تىجارەت ھوقۇقىنى پاتال ئىلتىماس قىلىمىز.

كۆپ مەنبەلىك بازار ستراتېگىيىسىنى پاتال يولغا قويۇپ، شىياڭگاڭ، ئاۋمېن، ياپونىيە ۋە ياۋروپا، ئامېرىكا بازارلىرىنى ئۆزلۈكسىز مۇستەھكەملەيمىز ۋە راۋاجلاندۇرىمىز، غەربىي ئاسىيا، شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا ۋە ئوتتۇرا شەرق بازارلىرىنى تىرىشىپ ئاچىمىز، ئوتتۇرا ئاسىيا دۆلەتلىرى ۋە شەرقىي ياۋروپا بازارلىرىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرىمىز. ئېكسپورت تاۋارلىرىنىڭ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەپ، ئەنئەنىۋى غوللۇق تاۋارلارنى ئېكسپورت قىلىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئىنچىكىلەپ پىششىقلاپ ئىشلەپچىقىرىلىدىغان سانائەت بۇيۇملىرىنىڭ ئېكسپورت نىسبىتىنى ئاشۇرىمىز. ئېكسپورت تاۋارلىرى بازىلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، ئېكسپورت تاۋارلىرىنىڭ مەنبەسىنى كۆپەيتىمىز. «ئۈستۈنلۈككە سۈپەت ئارقىلىق ئېرىشىش» نى تەكىتلەپ، ئېكسپورت تاۋارلىرىنىڭ سۈپىتىنى ئۆزلۈكسىز ئۆستۈرۈپ، رەڭ ۋە تۈرلىرىنى كۆپەيتىپ، ئوراش-قاچىلاش ۋە بېزەكنى ياخشىلاپ، ئاپتونوم رايونىمىزدا ئىشلەپچىقىرىلغان تاۋارلارنىڭ خەلقئارا بازاردىكى ئابرويى ۋە رىقابەت ئىقتىدارىنى يەنمۇ ئۆستۈرىمىز. ئۇچۇر بېتەكچىلىكىنى كۈچەيتىپ، تاشقى سودا تەرەققىياتىنى يەنمۇ ئىلگىرى سۈرىمىز. چېگرا ئېغىزى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، ھازىرقى چېگرا ئېغىزلىرىنى ياخشى ئۆزگەرتىپ، ئۇلارنى مال ئۆتكۈزۈش ئىقتىدارىغا تېز ئىگە قىلىمىز؛ پاتال شارائىت ھازىرلاپ، يېڭى چېگرا ئېغىزى ئېچىپ، «چېگرا رايونىنى سودىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش» يوللىرىنى كېڭەيتىمىز. تەييارلىق خىزمەتلەرنى چىڭ تۈتۈپ، بۇ يىل 9 ـ ئايدا تۇنجى قېتىم ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈلىدىغان چېگرا جايلارنىڭ ئىقتىساد ـ سودا كېڭىشىش يىغىنىنى ياخشى ئۆتكۈزىمىز.

تاشقى مەبلەغنى قوبۇل قىلىپ، ئۇنىڭدىن پايدىلىنىپ، چەت ئەللەر بىلەن بولغان ئىقتىساد ـ تېخنىكا ھەمكارلىقىنىڭ سۈرئىتىنى تېزلىتىمىز. مەبلەغ سېلىش مۇھىتىنى ياخشىلاپ، تاشقى مەبلەغنى جەلپ قىلىش توغرىسىدىكى ئېتىبار بېرىش سىياسىتىنى يەنمۇ تولۇقلاپ، تۈزىتىپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، تاشقى مەبلەغ تۈرلىرىنى تاللاپ كىرگۈزىمىز، ئىش بېجىرىش تەرتىپلىرىنى ئاددىيلاشتۇرۇپ، جامائەت مۇلازىمىتىنى ياخشىلاپ، ئىقتىسادىي قائىدە ـ نىزاملارنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، تاشقى مەبلەغ جەلپ قىلىش ئىقتىدارىمىزنى كۈچەيتىمىز. تاشقى مەبلەغ سېلىش يۆنىلىشىنى توغرا بېتەكلەپ، ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرلىك كارخانىلارنى، بولۇپمۇ تېخنىكىسى ئىلغار ۋە ئېكسپورت ئارقىلىق تاشقى پېرېۋوت يارىتالايدىغان كارخانىلارنى، نۇقتىلىق تەرەققىي قىلدۇرىمىز، چەت ئەل سودىگەرلىرىنى بىۋاستە مەبلەغ سېلىپ، ئۇچ خىل مەبلەغ بىلەن قۇرۇلغان

كارخانىلارنى قۇرۇشقا جەلپ قىلىپ، «مەبلەغ، تېخنىكا، ئوسكونە كىرگۈزۈپ، تولۇقلىما سودا قىلىش» ۋە خەلقئارالىق ئىجارىگە بېرىش كەسپىنى تىرىشىپ كېڭەيتىمىز، ئەتراپىمىزدىكى دۆلەتلەرنىڭ سېلىنمىسى بىلەن ئاپتونوم رايونىمىزدا شېرىكلىشىپ كارخانا قۇرۇشنى قارشى ئالىمىز. ھازىرقى ئۇچ خىل مەبلەغ بىلەن قۇرۇلغان كارخانىلارنى تىرىشىپ ياخشى باشقۇرۇپ، ئۇلارنىڭ ئەمەلىي ئۈنۈمىنى تۆۋەنلەتمەي، تېخنىكا كىرگۈزۈش بىلەن كارخانىلارنىڭ تېخنىكىلارنى ئۆزلەشتۈرۈش خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، تېخنىكا كىرگۈزۈشنى ھېرلەشتۈرۈپ، كىرگۈزۈلگەن تېخنىكا ئۆزگەرتىش، يېڭى مەھسۇلات يارىتىش ۋە باشقۇرۇشنى كىرگۈزۈشنى ھېرلەشتۈرۈپ، كىرگۈزۈلگەن تاشقى مەبلەغنىڭ ۋە تېخنىكىنىڭ ئۈنۈمىنى ئۆستۈرىمىز. ئەمگەك - مۇلازىمەتنى چەتكە چىقىرىش بىلەن تاشقى سودا ۋە ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقىنى كۈرگەنىك ھالدا ھېرلەشتۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمگەك - مۇلازىمەتنى چەتكە چىقىرىش ۋە قۇرۇلۇش ھۆددىگە ئېلىش خىزمىتىنى يېڭى پەللىگە كۆتۈرىمىز. ئۇرۇمچى ئىقتىسادي تەرەققىيات رايونى قۇرۇشقا جىددي تەييارلىق كۆرىمىز.

تاشقى ئىشلار خىزمىتىدە دۆلىتىمىزنىڭ دىپلوماتىيە فاكىزىنى ۋە سىياسەتلىرىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، تاشقى تەشۋىقات خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، كۆپ دوست تۆتۈپ، چەت ئەللەر بىلەن بولغان ئالاقە ۋە ھەمكارلىقنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن كۆپرەك ئەمەلىي ئىش قىلىمىز. مۇھاجىرلار خىزمىتىدە دوستلۇق پائالىيەتلىرىنى پائال قانات يايدۇرۇپ، چەت ئەللەردىكى يۇرتداشلار بىلەن بولغان ئالاقىنى كېڭەيتىپ، ئۇلارنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مەبلەغ، تېخنىكا، ئىختىساسلىق كىشىلەرنى كىرگۈزۈشتىكى ۋاستىلىك رولىنى جارى قىلدۇرىمىز. مۇھاجىرلار سىياسىتىنى يەنمۇ ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، قانۇن بويىچە جۇڭگو مۇھاجىرلىرى، ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابئاتلىرىنىڭ قانۇنلۇق ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغدايمىز. «1992 - يىللىق جۇڭگو دوستلۇق ساياھەت يىلى» پائالىيىتىنى چوڭىدىگەن ھالدا شىنجاڭچە ساياھەتچىلىكنى راۋاجلاندۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ساياھەتچىلەرنى جەلپ قىلىش كۈچىنى ئاشۇرىمىز. چېگرا ئاھالىلىرىنىڭ ئۆزئارا بازار ئېچىشىنى پىلانلىق ھالدا تەجرىبە قىلىپ، سودىنىي ساياھەتچىلىك ئارقىلىق ئىلگىرى سۈرىمىز.

توغرا لىنىيىلىك ئىقتىسادي ھېرلىشىشنى يەنمۇ كۈچەيتىمىز، قېرىنداش ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلار، بولۇپمۇ ئالاھىدە ئىقتىسادي رايونلار ۋە دېڭىز بويىدىكى رايونلار بىلەن بولغان ئىقتىسادي ھەمكارلىقنى راۋاجلاندۇرۇپ، ماددىي ئەشيا ھەمكارلىقىنى ۋە ئايرىۋاشلاشنى چىڭ تۇتىمىز. ئاپتونوم رايونىمىز دائىرىسىدىكى جايلارنىڭ ھەمكارلىقنى ياخشى ئېلىپ بېرىپ، ئىقتىسادي تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرىمىز.

5. كىرىمنى كۆپەيتىپ، چىقىمنى تېجەشكە تىرىشىپ، مالىيە مەبلىغىنى ئىشلىتىش ئۈنۈمىنى ئۆستۈرىمىز

مالىيە قىيىنچىلىقىنى تېزدىن ھەل قىلىش نۆۋەتتىكى جىددىي ۋەزىپە بولۇپ قالدى. بۇ يىلقى مالىيە خىزمىتىدە «ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇپ، تەمىنلەشكە كاپالەتلىك قىلىش» باش فاكىزىنى قەتئىي ئىزچىل ئىجرا قىلىپ، ئاپتونوم رايونىمىز ئوتتۇرىغا قويغان مالىيە خىزمىتىنى يەنمۇ ئوبدان ئىشلەش توغرىسىدىكى سىياسەت - تەدبىرلەرنى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئۇنى ئۈنۈمنى ئۆستۈرۈش، مالىيىنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇش، باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش، مالىيە مەنبەسى ئاساسىنى پىتىشتۇرۇش ۋە زورايتىش قاتارلىق تەرەپلەرنى چوڭىدىگەن ھالدا تىرىشىپ ئىشلەيمىز. ھەر دەرىجىلىك مالىيە، باج تارماقلىرى كارخانىلارنىڭ تۈرلۈك ئۇل،خىزمەتلىرىنى كۈچەيتىشگە، ئىگىلىك باشقۇرۇشنى ياخشىلاپ، ئىقتىسادي ھېساباتنى چىڭىتىپ، ئىقتىسادي ئۈنۈمنى ئۆستۈرۈشگە داۋاملىق يار-ەم بېرىش؛ باجنى قانۇن بويىچە ئىدارە قىلىشتا چىڭ تۇرۇپ، نۇقتىلىق باج مەنبەلىرى ۋەتاپشۇرىدىغان باج - پايدىسى كۆپ بولغان چوڭ كارخانىلار بىلەن پارچە - پۈرات باج تاپشۇرىدىغانلارنى

بىرلىكتە تۇتۇپ، يوچۇقلارنى قەتئىي ئېتىپ، باج سوممىسىنى ۋاقتىدا تولۇق ھەزىنىلەشتۈرۈشكە كاپالەتلىك قىلىش؛ باجنى ھوقۇق دائىرىسىدىن ھالقىپ كەچۈرۈم قىلىش - كېمەيتىش ئەھۋالىنى ۋە باج كەچۈرۈم قىلىش كېمەيتىشتىكى يېڭى يوچۇقلارنى قەتئىي توسۇشى؛ تۆلىمىگەن باجنى ھەيدەكچىلىك قىلىپ يىغىش خىزمىتىنى - ئەستايىدىل ئىشلەپ، بۇنداق ئەھۋالنىڭ تەكرارلىنىشىدىن ساقلىنىشى؛ باج ئوغرىلاش، باج تۆلەشكە قارشى تۇرۇش قىلمىشلىرىغا قانۇن بويىچە قاتتىق زەربە بېرىشى كېرەك.

مالىيە چىقىمىنى قاتتىق تىزگىنلەيمىز. «بىرىنچىدىن قورساق تويغۇزۇش، ئىككىنچىدىن قۇرۇلۇش قىلىش» ۋە ئۆز كۈچىگە تايىنىپ ئىش كۆرۈشنى ئاساس، دۆلەتنىڭ ياردىمىنى قوشۇمچە قىلىش پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، مالىيە كۈچىگە قاراپ ئىش كۆرۈپ، كىرىمگە قاراپ چىقىم قىلىپ، تۇرلۇك چىقىملارنى مالىيە كۈچىمىزگە قاراپ مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرىمىز. جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش، ۋەتەننى تىرىشچانلىق - ئىقتىسادچىللىق بىلەن گۈللەندۈرۈش روھىنى جارى قىلىپ، بېلىمىزنى چىڭ باغلاپ، بىرقانچە يىل غورىگىل تۇرمۇش كەچۈرۈش ئىدىيىسىنى تىكلەپ، غەيرىي ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى چىقىمنىڭ ئېشىپ كېتىشىنى قاتتىق تىزگىنلەيمىز، مەمۇرىي ئورگانلار ۋە كەسپىي ئورۇنلارنىڭ شتاتىنى توڭلىتىمىز، يىغىن چىقىمىنى قىسقارتىمىز، ئىجتىمائىي گۈرۈھلارنىڭ سېتىۋېلىش كۈچىنى قاتتىق تىزگىنلەيمىز. مالىيىدە قالايمىقان يوچۇق ئېچىشقا ۋە مالىيىنىڭ ئۈلىنى كولاشقا قەتئىي يول قويمايمىز. مالىيە - ئىقتىساد قانۇن - ئىنتىزاملىرىنى چىڭىتىپ، مالىيە نازارەتچىلىكىنى كۈچەيتىپ، باج، مالىيە ۋە مال باھاسىنى تەكشۈرۈشنى چوڭقۇر قانات يايدۇرىمىز.

مالىيە - باج تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتىنى نۆۋەتتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىنى ئەستايىدىل ئىشلەيمىز. دۆلەت بۇ يىلدىن باشلاپ ئاپتونوم رايونىمىزنى «باج تۈرىگە قاراپ ھۆددىگە بېرىش» تىن ئىبارەت مالىيە تۈزۈلمىسىنى سىناق قىلمىدىغان ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلارنىڭ بىرى قىلىپ بېكىتتى، شۇڭا بىرقانچە ئاساسلىق باج كىرىمىدە مەركەز بىلەن پىرسەنت ئايرىش، ئەسلىدىكى ھۆددىگەرلىك تۈپ سانىنى زور دەرىجىدە ئۆزگەرتمەسلىك پرىنسىپى بويىچە، چىقىم قۇرۇلمىسىنى ۋە مالىيە كۈچى تەقسىماتىنى مۇۋاپىق تەڭشەپ، مالىيە جەھەتتە زور قىيىنچىلىقتا دۇچ كېلىۋاتقان ناھىيىلەرگە ئېتىبار بېرىمىز. جايلار ئومۇمىي مەنپەئەتىنى ئاساس قىلىپ، ئومۇمىيلىقنى نەزەردە تۇتۇپ، ئىسلاھاتنى قوللىشى لازىم. مال - مۇلۇك تەكشۈرۈش، مەبلەغ ئېنىقلاش سىنىقىنى پىلانلىق، باسقۇچلۇق ھالدا قانات يايدۇرۇپ، دۆلەت مال - مۇلكىنىڭ تەكتىنى ئىگىلەپ، دۆلەت مال - مۇلكىنىڭ ئىگىدارلىق ھوقۇق چېكىنى بېكىتىش ۋە مۇلۇك ھوقۇقىنى تىزىملاش خىزمىتىنى ئوبدان ئىشلەپ، كارخانىلارنىڭ دۆلەت مال - مۇلكىنى باشقۇرۇش ۋە ئىشلىتىش نىشانىنى، مەسئۇلىيىتىنى بېكىتىپ، مەبلەغ سېلىش ۋە مال - مۇلۇكتىن پايدىلىنىش ئۇنۇمىنى ئۆستۈرىمىز. ناھىيە مالىيىسىدىكى قىيىنچىلىقلارنى تىرىشىپ ھەل قىلىمىز. بىر تەرەپتىن، مالىيە ئەھۋالى ياخشىراق ناھىيە، شەھەرلەرنى تۇتمىز، يەنە بىر تەرەپتىن، يارەم پۇل بېرىلىۋاتقان ناھىيىلەرنىڭ مالىيىدە ئۆزىنى ئۆزى تەمىنلەش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇشنى تۇتىمىز. ناھىيىلەرنىڭ مالىيە قىيىنچىلىقىدىن قۇتۇلۇشىدىكى تۈپ يول ئۇلارنىڭ ئۆز تىرىشچانلىقىغا تايىنىپ، غەيرەتكە كېلىپ ئىشلەپ، ئىشلەپچىقىرىشنى يۇكسەلدۈرۈپ، تاۋار ئوبوروتىنى جانلاندۇرۇپ، چوڭ - چوڭ مالىيە مەنبەسىنى ئېچىپ، مالىيە مەنبەسىنىڭ ئاساسىنى زورايتىشتا.

كرېدىت مەبلىغىنى يەنمۇ ئوبدان باشقۇرىمىز ۋە جانلىق ئىشلىتىمىز. كرېدىت ئومۇمىي مىقدارىنى داۋاملىق تىزگىنلەپ، كەسىپلەر سىياسىتىنىڭ يېتەكچىلىكىدە، ياخشىلىرىنى يۆلەپ، ناچارلىرىنى چەكلەپ، سانائەتكە تۈرتكە بولۇپ، سودىغا يار-يۆلەك بولۇپ، كەسىپلەر قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش ۋە ئۇلارنىڭ ئۇنۇمىنى ئۆستۈرۈشنى ئىلگىرى سۈرىمىز. دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلار، نۆۋەتلىق قۇرۇلۇشلار ۋە قۇرۇلمىنى تەڭشەشكە پايدىلىق كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىشىگە مەبلەغ جەھەتتىن ئېتىبار بېرىمىز. ئىشلەپچىقىرىش، ئوبوروت، تاشقى سودا ئېكسپورتى ۋە يېزا ئىگىلىك قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى

سېتىۋېلىشتىكى نورمال مەبلەغ تەلەپلىرىنى ئېتىبار بىلەن ئاۋۋال ئورۇنلاشتۇرىمىز. تۇرلۇك پۇل ئامانەت ئىشلىرىنى تەرتىپ تەشكىللەپ، ئىناۋەتلىك قەرزنى خەزىنىلەشتۈرۈشنى كۆزىتىپ، كرېدىت مەبلىغىنى مەنبەسىنى كېڭەيتىمىز. «ئۇچ بۇرجەك قەرز»نى داۋاملىق چاڭ تۇتۇپ ئېنىقلايمىز، مەبلەغ زاپەسنى جانلاندۇرۇپ، مەبلەغ ئوبوروتىنى تېزلىتىپ، مەبلەغ ئۇنۇمىنى ئۆستۈرىمىز، تاشقى پېرېۋوت باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، خەلقئارا پۇل مۇئامىلە خىزمىتىنى ئوبدان ئىشلەيمىز.

6. ئوبوروتنى يەنمۇ جانلاندۇرۇپ، شەھەر - يېزا بازارلىرىنىڭ ۋە خەلق تۇرمۇشىنى ئوبدان ئورۇنلاشتۇرىمىز

بۇ يىل ئاپتونوم رايونىمىزدا بازارلار يەنمۇ ئاۋاتلىشىدۇ ۋە جانلىنىدۇ. لېكىن قىسمەن تاۋارلار يەنىلا قىس، قىسمەن تاۋارلار يەنىلا كاسات بولىدۇ. بازارلارنى يەنمۇ ئېچىپ، ئوبوروتنى يەنمۇ جانلاندۇرغاندا، سانائەت، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشى تەرەققىياتىنىڭ، نېپت چارلاش، ئېچىشنىڭ ۋە خەلق تۇرمۇشىنى ياخشىلاشنىڭ ئېھتىياجىغا ئۈيغۇنلاشقىلى بولىدۇ. دۆلەت سودا تارمىقى بىلەن تەمىنات - سودا كوپېراتىپى ئۆزئىنىڭ غوللۇق رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، مۇلازىمەت ئېكىنى كۈچەيتىپ، مۇلازىمەت ساھەسىنى كېڭەيتىپ، كۆپ خىل تىجارەت ۋە ئۇنۇمۇبرسال تىجارەتنى قانات يايدۇرۇپ، كۆپ خىل ئىقتىسادىي تەركىپ، كۆپ خىل تىجارەت فاكتورىنى ۋە كۆپ يوللۇق، ئاز ھالقىلىق ئوبوروت قۇرۇلمىسىدا داۋاملىق چاڭ تۇرۇپ، غول يول بىلەن كۆپ يول ئوتتۇرىسىدىكى مۇناسىۋەتنى توغرا بىر تەرەپ قىلىپ، خۇسۇسىي سودىنىڭ تولۇقلىما رولىنى جارى قىلدۇرۇشى؛ تاۋار تىجارىتىنى تەرتىپ كۈچەيتىپ، سانائەت بىلەن سودا، يېزا ئىگىلىكى بىلەن سودا، سودا بىلەن سودا بىرلىشىپ تىجارەت قىلىدىغان ۋە سانائەت بىلەن سودا بىر گەۋدە بولغان ھەر خىل شەكىلدىكى كارخانا گۇرۇھلىرىنى تەشكىللىشى؛ بىر قىسىم دۆلەت - كوپېراتىسىيە سودا كارخانىلىرىنى تاللاپ تىجارەتنى قويۇۋېتىش، باھانى قويۇۋېتىش، ئىچكى ئىشلىتىشنى قويۇۋېتىش ۋە تەقسىماتنى قويۇۋېتىشتىن ئىبارەت «تۆتنى قويۇۋېتىش» بويىچە ئىسلاھات سىناق نۇقتىسى قىلىشى؛ سېتىۋېلىش ۋە سېتىش كەسىپىدىكى تەجرىبىلىك ماھىرلارنى ئىشقا قويۇپ ۋە ئۆستۈرۈپ، سېتىش تىجارىتىنى پائال كېڭەيتىپ، ئىلگىرى سۈرۈپ، چەت - يىراق جايلارغىچە يەتكۈزۈشى؛ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ بازارلىرىنى، نېپتلىك ئەتراپىدىكى بازارلارنى، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سىرتىدىكى بازارلارنى زور كۈچ بىلەن ئېچىشى، ئىچكى ئۆلكىلەرنىڭ ئوتتۇرا - كىچىك شەھەرلىرىدىكى بازارلارنى ئېچىشقا ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىشى؛ رايونلار بويىچە قامال قىلىشنى بۇزۇپ تاشلاپ، شىنجاڭدىن چىقىرىلىدىغان ماددىي ئەشيالارنى باشقۇرۇشنى يەنمۇ كەڭرەك قويۇپ بېرىشى؛ شۇنداقلا بىر تۈركۈم توپ سېتىش كەسىپى بازارلىرى ۋە سودا بازارلىرىنى پىلانلىق بەرپا قىلىپ، توپ سېتىش بازىرى مەركەز قىلىنغان بازار سىستېمىسىنى تەدرىجىي مۇكەممەللەشتۈرۈپ، تاۋار توپلاش ۋە تارقىتىش، يەرلىك مەھسۇلاتلارنى سېتىش ئىشلىرىنى كېڭەيتىشى؛ مۇھىم يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنى مەخسۇس تىجارەت قىلىش سىياسىتىنى داۋاملىق مۇكەممەللەشتۈرۈپ، مال مەنبەسىنى پائال ئۇيۇشتۇرۇپ، ۋاقتىدا مۇۋاپىق يۆتكەپ ۋە توشۇپ، خىمىيىۋى ئوغۇت، دېھقانچىلىق دورىلىرى، سۇلياۋ يوپۇق، بېنزىن ۋە دىزېلىن قاتارلىق مۇھىم يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى بىلەن تەمىنلەشكە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىپ، سانائەت بۇيۇملىرىنى يېزىلارغا ئوبدان يەتكۈزۈپ بېرىشى؛ تاۋار ئوبوروتىنىڭ ئۇل مۇئەسسەسىلىرى ۋە تور-نۇقتا قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، ئۇل مۇئەسسەسىلىرىنىڭ قالاقلىقىدىن كېلىپ چىققان «ئاشلىق ساقلاش تەس بولۇش»، «پاختا ساقلاش تەس بولۇش» قىيىنچىلىقىنى ھەقىقىي ھەل قىلىشى، كوللېكتىپ ئىگىلىكىدىكى تەشكىلاتلار بىلەن شەخسلەرنى زاپاس ساقلاش مۇئەسسەسىلىرىنى قۇرۇش، زاپاس ساقلاش كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىشقا رىغبەتلەندۈرۈپ، ئىجتىمائىي زاپاسنى ئاشۇرۇشى لازىم.

«مال باھاسىنىمۇ مۇقىملاشتۇرۇش، ئىقتىسادىنىمۇ گۈللەندۈرۈش» يېتەكچى فاكتورىنى داۋاملىق ئىزچىللاشتۇرۇپ، مال باھاسىنى ئاساسىي جەھەتتىن مۇقىملاشتۇرۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، باھا ئىسلاھاتىنى پۈختا ئىلگىرى سۈرۈپ، مال باھاسىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ بارچە سېتىلىش ئومۇمىي باھا كۆرسەتكۈچىنىڭ ئېشىش ھەجمىنى پىلاندا نىشان قىلىنغان 8% ئىچىدە تىزگىنلەيمىز.

ئىشلەپچىقىرىشنى راۋاجلاندۇرۇش ئاساسىدا خەلق تۇرمۇشىنى يەنىمۇ ياخشىلايمىز. قوشۇمچە يېمەكلىكلەر قۇرۇلۇشىنى ئوبدان تۇتۇپ، گۆش، تۇخۇم، سۈت قاتارلىق قوشۇمچە يېمەكلىكلەر تەمىناتىنى كۆپەيتىمىز. ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشنى مۇۋاپىق يولغا قويۇپ، ئىشقا ئورۇنلىشىش يولىنى كېڭەيتىپ، ئىش كۈتۈپ تۇرۇش تىپىتىنى تۈۋەنلىتىمىز. كارخانىلار، كەسىپلەر ئارا ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى ئوبدان تەڭشەپ، جەمئىيەتتىن ئىشچى قوبۇل قىلىشنى ئازايتىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ سانىنى ۋە يېزا نوپۇسىدىن شەھەر نوپۇسىغا كۆچىدىغان ئاھالىنىڭ ئېشىشىنى قاتتىق تىزگىنلەيمىز. تۇرمۇشتا قىيىنچىلىقى بار ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە ۋە ئاپەتكە ئۇچرىغان رايونلاردىكى دېھقان، چارۋىچىلارغا قارىتىلغان ئىجتىمائىي قوتقۇزۇشنى ياخشى ئىشلەپ، ئۇلارنىڭ ئاساسلىق تۇرمۇشىغا كاپالەتلىك قىلىمىز. ياشانغانلار خىزمىتىنى ئوبدان ئىشلەپ، دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرمۇشىنى ياخشى ئورۇنلاشتۇرىمىز.

7. پەن-تېخنىكا، مائارىپ، سەھىيە ۋە تەنتەربىيە ئىشلىرىنى داۋاملىق راۋاجلاندۇرۇپ، جەمئىيەتنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرىمىز

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم بېكىتكەن «شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش» ستراتېگىيىلىك فاكتورىنى ئىستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى ھەقىقىي يوسۇندا پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىش ۋە ئەمگەكچىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈش ئىزىغا سالىمىز. «مول ھوسۇل پىلانى»، «ئۇچقۇن پىلانى» نامراتلارنىڭ پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ بېيىشىغا يار - يۆلەك بولۇش پىلانى ۋە پەن - تېخنىكا ئۇلگىسى يېزىلىرىنى بەرپا قىلىش پىلانىنى داۋاملىق يولغا قويۇپ، ئىلى ۋىلايىتىنىڭ چىڭىسخوزا بازىرى قاتارلىق تۆت ئىقتىساد، تېخنىكا تەرەققىياتى تەجرىبە رايونىنى ۋە شىخەنزىنىڭ يېزا ئىگىلىك يۇقىرى، يېڭى تېخنىكا تەرەققىياتى تەجرىبە رايونىنى ياخشى يولغا قويىمىز. «305» نامليق پەن - تېخنىكا ئۇتكىلىگە ھۆجۈم قىلىش تۈرىنى ئوبدان تۇتىمىز. پەن - تېخنىكا تۈزۈلمە ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، تېخنىكا بازارلىرىنى يېتىشتۇرۇش قەدىمىنى تېزلىتىمىز. ئۇل ئىلمىي تەتقىقاتىغا ئەھمىيەت بېرىمىز. ئىچكى - تاشقى پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقى ۋە ئالاقىسىنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، بۇ يىل 5 - ئايدا ئۈرۈمچىدە ئۇتكۇزۇلىدىغان «مەملىكەتلىك ئۇچقۇن پىلانى مۇۋەپپەقىيەتلىرى ۋە پاتېنت تېخنىكىسى كۆرگەزمىسى كېڭىشىش يىغىنى» نى ياخشى ئۇتكۇزىمىز. پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرى ۋە پاتېنت تېخنىكىسىنى ئوبدان كېڭەيتىپ ۋە تەتبىق قىلىپ، ئۇنىڭ رېئال ئىشلەپچىقىرىش كۈچىگە تېز ئايلاندۇرىمىز، مۇتەخەسسىسلەر مەسلىھەتچىلىك ئۇمىكىنىڭ مەسلىھەت بېرىش، ئەقىل كۆرسىتىش رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، تەدبىر بەلگىلەشنىڭ ئىلمىيلىشىش، دېموكراتىيىلىشىش سەۋىيىسىنى داۋاملىق ئۆستۈرىمىز.

مائارىپ خىزمىتىدە «مائارىپنى سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇش ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرۇش، ئىشلەپچىقىرىش ئەمگىكى بىلەن بىرلەشتۈرۈش، ئەخلاقىي، ئەقلىي ۋە جىسمانىي جەھەتتىن ئەتراپلىق يېتىلگەن قۇرغۇچىلار ۋە ئىز باسارلارنى يېتىشتۈرۈش» فاكتورىنىدا، سوتسىيالىستىك مەكتەپ باشقۇرۇش يۆنىلىشىدە چىڭ تۇرۇپ، ئەخلاق تەربىيىسىنى مەكتەپ خىزمىتىدە 1- ئورۇنغا قويۇپ، مەكتەپنىڭ ئىدىيىۋى - سىياسىي تەربىيىسىنى كۈچەيتىپ ۋە ياخشىلاپ، مەكتەپلەرنى تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىشكە تاقابىل تۇرۇشنىڭ كۈچلۈك بازىسى قىلىپ قۇرۇپ چىقىمىز. ئوقۇتۇش سۈپىتىنى، بولۇپمۇ چەت - ياقا نامرات جايلار ۋە ئاز سانلىق مىللەتلەر مائارىپى

سۈپىتىنى زور كۈچ بىلەن ئۆستۈرىمىز. ئادەتتىكى ئالىي مائارىپنىڭ كۆلىمىنى داۋاملىق مۇقىملاشتۇرۇپ، قۇرۇلمىسىنى ياخشىلاپ، ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، شارائىتىنى ياخشىلاپ، ئوقۇتۇش، پەن - تەتقىقات بىلەن ئىشلەپچىقىرىش تەرەققىياتىنى بىرلەشتۇرۇشنى تىرىشىپ ئىلگىرى سۈرۈپ، ئالىي مەكتەپلەرنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتقا خىزمەت قىلىش يولىنى ئۈزلۈكسىز كېڭەيتىمىز. «مەجبۇرىي مائارىپ قانۇنى» نى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، توققۇز يىللىق مەجبۇرىي مائارىپنى ئوبدان تۇتۇپ، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنى نۇقتىلىق ھالدا ئومۇملاشتۇرۇپ، تولۇقسىز ئوتتۇرا مائارىپىنى مۇۋاپىق راۋاجلاندۇرۇپ، باشلانغۇچ مەكتەپتىن تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپكە كۆچكۈچىلەر نىسبىتىنى تەدرىجىي ئۆستۈرىمىز. «يانغىن پىلانى» نى داۋاملىق يولغا قويۇپ، يېزا ئىگىلىكى، پەن - تېخنىكا ۋە مائارىپنى بىر تۇتاش پىلانلاش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەيمىز. ھەر خىل شەكىلدىكى كەسپىي تېخنىكا مائارىپىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرىمىز. چوڭلار ئالىي مەكتەپلىرى، ئوتتۇرا تېخنىكۇملىرىنى تۈزەش، تەرتىپكە سېلىش ئىشلىرىنى ئوبدان تۇتىمىز. ئىجتىمائىي كۈچلەرنىڭ مەكتەپ ئېچىشىغا يېتەكچىلىك قىلىش ۋە ئۇنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىمىز.

مەھىيە خىزمىتىدە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى مەھىيە قۇرۇلۇشنى كۈچەيتىشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، ناھىيە، يېزا ۋە كەنتلەرنىڭ تىببىي داۋالاش، ئالدىنى ئېلىش، سالامەتلىكنى ئاسراش تورلىرى قۇرۇلۇشنى، بولۇپمۇ يېزا - بازار شىپاخانىلىرى قۇرۇلۇشنى يەنىمۇ ئوبدان تۇتۇپ، «بىر يوق بولۇش، ئۈچ يۇرۇشلەشكەن بولۇش»، يەنى خەتەرلىك ئۆيلەر يوق بولۇش، خادىم، ئۆي، ئۈسكۈنىلەر يۇرۇشلەشكەن بولۇشنى تېز ئىشقا ئاشۇرىمىز. ئالدىنى ئېلىش، سالامەتلىكنى ئاسراش خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، ھەر خىل يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر ۋە يەرلىك كېسەللىكلەرنى تەكشۈرۈش، ئالدىنى ئېلىش ۋە داۋالاش ئىشلىرىنى ئوبدان ئىشلەيمىز. ئەنئەنىۋى تىبابەتچىلىك ئىشلىرىنى پائال راۋاجلاندۇرىمىز. دوختۇر، سېسترالارنىڭ خەلق ئۈچۈن جان - دىل بىلەن خىزمەت قىلىش ئىدىيىسىنى كۈچەيتىپ، تىببىي ئەخلاقى ۋە داۋالاش ئىستىلىنى توغرىلايمىز، داۋالاش تېخنىكىسىنى ئۆستۈرىمىز، مۇلازىمەت پوزىتسىيىسىنى ياخشىلايمىز. ۋەتەنپەرۋەرلىك تازىلىق ھەرىكىتىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ، بۇ يىل 500 مىڭ كىشىنىڭ ئىچىدىغان سۇيى بىلەن 1 مىليون تۇياق چارۋا مالنى سۇغىرىدىغان سۇ مەسىلىسىنى ھەل قىلىمىز. پىلانلىق تۇغۇتنى يەنىمۇ ياخشى يولغا قويۇپ، پىلانلىق تۇغۇتنىڭ مۇھىم ئەھمىيىتىنى داۋاملىق زور كۈچ بىلەن تەشۋىق قىلىپ، سۈپەتلىك پەرزەنت كۆرۈش، سۈپەتلىك تەربىيىلەش، كېچىكىپ توي قىلىش، كېچىكىپ پەرزەنت كۆرۈشنى تەشەببۇس قىلىپ، پىلانلىق تۇغۇت باشقۇرغۇچىلىرىنى يېتىشتۇرۇش ۋە پىلانلىق تۇغۇت دورا ئەسۋابلىرى بىلەن تەمىنلەش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەيمىز. كۆچمەن ئاھالىلەرنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، پىلاندىن سىرت تۇغۇشنى تىرىشىپ تۇگىتىمىز. ئاپتونوم رايوننىڭ ئاز سانلىق مىللەتلەر ئارىسىدا پىلانلىق تۇغۇتنى يولغا قويۇش توغرىسىدىكى بەلگىلىمىسىنى ئومۇمىيۈزلۈك ئىزچىللاشتۇرىمىز.

تەنتەربىيە خىزمىتىدە «ئومۇملاشتۇرۇش بىلەن ئۆستۈرۈشنى ئۆز ئارا بىرلەشتۇرۇش» فاڭجېنىدا چىڭ تۇرۇپ، ئاممىۋى تەنتەربىيە پائالىيىتىنى داۋاملىق زور كۈچ بىلەن قانات يايدۇرۇپ، خەلقنىڭ تەن ساغلاملىقىنى ئاشۇرىمىز. تەنھەرىكەت قوشۇنى قۇرۇلۇشنى كۈچەيتىپ، مۇنەۋۋەر تەنھەرىكەتچىلەرنى تەربىيىلەش - يېتىشتۇرۇشنى تېخىمۇ ئوبدان تۇتۇپ، ماھارەتتە بەسلىشىش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈپ، چوڭ چوڭ مۇسابىقىلەردە ياخشى نەتىجە يارىتىشقا تىرىشىمىز. 2-نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك دېھقانلار تەنھەرىكەت يىغىنى بىلەن 3-نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك مېيىپلار تەنھەرىكەت يىغىنى كوماندىلىرىنى تەشكىللەش، يىغىپ مەشق قىلدۇرۇش، مۇسابىقىگە قاتناشتۇرۇش خىزمىتىنى پائال ياخشى ئىشلەيمىز، ئاپتونوم رايونلۇق 3-نۆۋەتلىك ياش - ئۆسمۈرلەر تەنھەرىكەت يىغىنىنى ياخشى ئۆتكۈزىمىز. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، 7-نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك تەنھەرىكەت يىغىنىغا قاتنىشىدىغان كوماندىلارنىڭ مەشىقىنى چىڭ تۇتۇپ، تەييارلىقلارنى ھەقىقىي ئوبدان ئىشلەپ، 7-نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك تەنھەرىكەت يىغىنىدا قەد كۆتۈرۈش جېڭى قىلىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تەنتەربىيىدە ئارقىدا

تۇرۇۋاتقان قىياپىتىنى تەدرىجىي ئۆزگەرتىمىز.

بۇ يىل ئاپتونوم رايون بويىچە 16 شەھەردە ئۆي ئىسلاھاتىنى ئېلىپ بېرىپ، دۆلەت، كوللېكتىپ ۋە شەخسلەرنىڭ ئاكتىپلىقىنى تولۇق قوزغاپ، شەخسلەرنى ئۆي سېتىۋېلىشقا، مەبلەغ توپلاپ ئۆي سېلىشقا، ھەمكارلىشىپ ئۆي سېلىشقا رىغبەتلەندۇرۇپ، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئۆينىڭ ئىجارە ھەققىنى مۇۋاپىق تەڭشەپ، ئۆي ئىسلاھاتىنى ئۆي فوندى تەسىس قىلىشتىن باشلاپ پەيدىنپەي ئېلىپ بارماقچىمىز، كەنت - بازار قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنى ئۆي سېلىشقا توغرا يېتەكلەپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئۆي سېلىشىغا پائال خىزمەت قىلىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئۆي شارائىتىنى پەيدىنپەي ياخشىلايمىز. شەھەر پىلانى، قۇرۇلۇشى ۋە باشقۇرۇشنى يەنىمۇ ياخشىلاپ، ھازىرقى شەھەر مەمۇرىيىتى جامائەت مۇئەسسەسىلىرى ۋە باشقا ئۇل مۇئەسسەسىلىرىنى رېمونت قىلىش ۋە ئاسراشنى ھەقىقىي كۈچەيتىمىز. مۇھىت ئاسراش قانۇنى ۋە كەسىپ سىياسىتىنى ئەستايىدىل ئىجرا قىلىپ، مۇھىتنى ۋە ئېكولوگىيىلىك تەڭپۇڭلۇقنى ئاڭلىق قوغدايمىز. ئۇرۇمچى شەھىرى ئىس - تۈتەك ۋە چاڭ - توزاننى تۈگىتىش، سۇنى مۇھاپىزەت قىلىش خىزمىتىنى داۋاملىق ياخشى ئىشلەپ، ھەر مىللەت ئاممىسى ئۈچۈن تىرىشىپ ياخشى تۇرمۇش مۇھىتى ھازىرلاپ بېرىشى، يەر باشقۇرۇشقا دائىر قائىدە - نىزاملارنى ئەستايىدىل ئىجرا قىلىپ، يەرنى تۆلەملىك ئىشلىتىشنى يولغا قويۇپ، قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىدىغان يەرنى قاتتىق تىزگىنلەپ، ھەر بىر مو يەرنى قەدىرلىشى ۋە مۇۋاپىق ئىشلىتىشى لازىم.

8. مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنىڭ ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلىشى ئۈچۈن ياخشى ئىجتىمائىي مۇھىت يارىتىمىز

ئىدېئولوگىيە ساھەسى ئەزەلدىن تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىش بىلەن تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىشكە قارشى تۇرۇش ئوتتۇرىسىدىكى كۈرەشنىڭ ئالدىنقى سېپى بولۇپ كەلدى. ئىدېئولوگىيە خىزمىتىگە يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىپ، رەھبەرلىكنى ھەقىقىي كۈچەيتىپ، ماركسىزم - لېنىنىزم ۋە ماۋ زېدۇڭ ئىدىيىسىنىڭ ئىدېئولوگىيە ساھەسىدىكى يېتەكچىلىك ئورنىدا باشتىن - ئاخىر چىڭ تۇرىمىز. پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشيەنىنى ئومۇمىيۈزلۈك ۋە توغرا تەشۋىق قىلىپ، كادىرلار ۋە ئامما ئارىسىدا تۆت ئاساسىي پرىنسىپتا چىڭ تۇرۇش، بۇرژۇئاچە ئەركىنلەشتۇرۇشكە قارشى تۇرۇش، مىللىي بۆلگۈنچىلىك ۋە تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىشكە قارشى تۇرۇش تەربىيىسىنى ئېلىپ بېرىپ، ئىدىيىنى جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى ۋە لۇشيەنى ئارقىلىق بىرلىككە كەلتۇرۇپ، ئىشەنچنى چىڭىتىپ، ئىتتىپاقلىقنى كۈچەيتىپ، روھنى ئۇرغۇتىمىز. «ئىتتىپاقلىشىش، مۇقىملاشتۇرۇش، غەيرەتكە كېلىش» فاڭجېنىنى داۋاملىق ئىزچىللاشتۇرۇپ، پارتىيىنىڭ مەركىزىي ۋەزىپىسىنى زىچ چۆرىدىگەن ھالدا، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش توغرىسىدىكى تەشۋىقات سالمىقىنى كۈچەيتىپ، ئىسلاھات ۋە ئېچىۋېتىش قەدىمىنى تېزلىتىش ھەمدە ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنىڭ ئوڭۇشلۇق تەرەققىي قىلىشى ئۈچۈن ياخشى ئىجتىمائىي شارائىت ۋە جامائەت پىكرى مۇھىتى يارىتىمىز. ھەرقايسى سەپلەردىكى قەھرىمان، نەمۇنىچى شەخسلەرنى ۋە ئۇلارنىڭ ئىلغار ئىش ئىزلىرىنى زور كۈچ بىلەن تەشۋىق قىلىپ، كىشىلەرنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىك، كوللېكتىپچىلىق قىزغىنلىقىنى ۋە سوتسىيالىستىك قىزغىنلىقىنى ئۇرغۇتىمىز.

رادىئو - تېلېۋىزىيە، ئاخبارات، نەشرىيات ۋە مەدەنىيەت خىزمىتىدە توغرا سىياسىي يۆنىلىش ۋە توغرا جامائەت پىكرى يېتەكچىلىكىدە چىڭ تۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى ئېچىۋېتىش ۋە سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىدا قولغا كەلتۇرگەن مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى كەڭ تەشۋىق قىلىش ئارقىلىق ھەر مىللەت خەلقىنى ئىتتىپاقلىشىپ جەسۇرانە ئىلگىرىلەشكە

رىغبەتلەندۈرىمىز. شۇنداق بىلەن بىر ۋاقىتتا، پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشىيەنىنى زور كۈچ بىلەن تەشۋىق قىلىپ، ھەر مىللەت كادىرلار ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشىيەنىنى ئومۇميۈزلۈك ئىزچىل ئىجرا قىلىش ئاڭلىقلىقىنى ئۈزلۈكسىز كۈچەيتىمىز، بۇ يىل يولداش ماۋ زېدۇڭنىڭ «يەنئەن ئەدەبىيات - سەنئەت سۆھبەت يىغىندا سۆزلەنگەن نۇتۇق» نىڭ ئېلان قىلىنغانلىقىغا 50 يىل بولىدۇ. ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر ماركسىزملىق ئەدەبىيات - سەنئەت نەزەريىسىنى، ماۋ زېدۇڭ ئىدىيىسىنى داۋاملىق تىرىشىپ ئۆگىنىشى، ئەدەبىيات - سەنئەتنى خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرۇش، سوتسىيالىزم قۇرۇلۇشىغا يۆنىلىشىدە چىڭ تۇرۇشى، «بارچە گۈللەر تەكشى ئېچىلىش، ھەممە ئېقىملار بەس - بەسته سايراش» قائىدىسىنى ئىزچىللاشتۇرۇشى، مىللىي ئەدەبىيات - سەنئەتنىڭ ئېسىل ئەنئەنىسىگە ۋارىسلىق قىلىشى ۋە ئۇنى جارى قىلدۇرۇشى، ئېسىل مىللىي مەدەنىيەت گەۋدىلەندۈرۈلگەن، رېئال تۇرمۇش ۋە سوتسىيالىزم ئاساسىي مېلودىيىسى ئەكس ئەتتۈرۈلگەن تېخىمۇ كۆپ، تېخىمۇ ياخشى ئەسەرلەرنى ئىجاد قىلىشى لازىم. مەدەنىيەت بازارلىرىنى تەرتىپكە سېلىش ۋە باشقۇرۇشنى يەنمۇ كۈچەيتىمىز، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ سوتسىيالىستىك مەدەنىيەت بازىسى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، چەت - ياقا، نامرات رايونلارنىڭ ۋە چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ مەدەنىيەت مۇئەسسەسىلىرىنى تەدرىجىي ياخشىلايمىز، كىتاب نەشر قىلىش ۋە تارقىتىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەيمىز. مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى مۇھاپىزەت قىلىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىشنى كۈچەيتىمىز. ئارخىپ، تارىخىي ماتېرىياللار ۋە تەزكىرە تۈزۈش خىزمىتىنى داۋاملىق ياخشى ئىشلەيمىز.

مەركىزىي كومىتېت چاقىرغان مىللەتلەر خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھىنى ۋە گۇۋاڭيۈەننىڭ مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنىنى يەنمۇ ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە يولغا قويۇشقا دائىر بىرقانچە مەسىلە توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، باش شۇجى جيالڭ زېمىن ئوتتۇرىغا قويغان 90 - يىللاردىكى مىللەتلەر خىزمىتىنىڭ ئاساسىي ۋەزىپىسى بويىچە مىللەتلەر خىزمىتىنى ھەقىقىي تۈردە يەنمۇ ياخشى ئىشلەيمىز. قەتئىي تۈردە ھەر مىللەت كادىرلار ۋە ئامما ئارىسىدا، بولۇپمۇ ياشلار-ئوسمۇرلەر ئارىسىدا ماركسىزملىق مىللەت قارىشى، پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، ۋەتەنپەرۋەرلىك، كوللېكتىپچىلىق تەربىيىسى ۋە مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش تەربىيىسى ئېلىپ بېرىپ، «خەنزۇلار بىلەن ئاز سانلىق مىللەتلەر بىر-بىرىدىن ئايرىلالمايدۇ» دېگەن ئىدىيىنى مۇستەھكەم تۇرغۇزۇپ، ھەر مىللەت خەلقىنى ھەقىقىي تۈردە قەلبىداش، ھەمنەپەس ۋە تەقدىرداش قىلىپ، باراۋەرلىك، يارەملىشىش، ئىتتىپاقلىشىش، ھەمكارلىشىش ۋە ئورتاق گۈللىنىش ئاساسىدىكى سوتسىيالىستىك مىللىي مۇناسىۋەتنى مۇستەھكەملەپ ۋە راۋاجلاندۇرۇپ، مىللەتلەرنىڭ ئورتاق گۈللىنىشى ۋە تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرىمىز. مىللىي رايونلارنىڭ ئىقتىسادىنى تېز تەرەققىي قىلدۇرۇپ، ھەم ئەخلاقلىق، ھەم قابىلىيەتلىك ئاز سانلىق مىللەت كادىرلارنى زور كۈچ بىلەن يېتىشتۇرىمىز. ئارمىيە بىلەن خەلقنىڭ ئىتتىپاقلىقى ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، تەرەققىياتى بويىچە نەمۇنىچى ئورۇن قۇرۇش، ئىلغار شەخسلەرنى بارلىققا كەلتۈرۈش پائالىيىتى، ئارمىيە بىلەن خەلق بىرلىكتە مەدەنىيەتلىك ئورۇن بەرپا قىلىش ۋە ئىككىنى ھىمايە قىلىش پائالىيىتىنى پائال قانات يايدۇرىمىز. دۆلەت مۇداپىئەسى تەربىيىسىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ، شەھەرلەردە زاپاس خەلق ئەسكەرلىرى قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتىمىز، ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش ۋە ھەربىيلەرنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا ئېتىبار بېرىش خىزمىتىنى يەنمۇ ياخشى ئىشلەيمىز. ئارمىيە قۇرۇلۇشىنى قوللاپ، ئەسكەر ئېلىش ۋەزىپىسىنى ئورۇندايمىز. ھەربىي سەپتىن قايتقانلار، كەسىپ ئالماشتۇرغانلارنى ھەمدە ئارمىيىدىكى دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان كادىرلارنى ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەيمىز. ئارمىيە بىلەن ھۆكۈمەتنىڭ، ئارمىيە بىلەن خەلقنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىمىز. يەرلىك بىلەن بىكىتۈەننىڭ، مەركەزگە قاراشلىق كارخانىلار بىلەن يەرلىك كارخانىلارنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى داۋاملىق ياخشىلايمىز. مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنىدىكى بەلگىلىمىلەرنى ئومۇميۈزلۈك ئىزچىل ئىجرا قىلىپ، پارتىيىنىڭ

مىللىي سىياسىتىنى ئەمەلىيلەشتۇرۇشكە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىمىز، مەركەز ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ دىنىي ئىشلارنى باشقۇرۇشقا ئالاقىدار بىرقاتار قائىدە - نىزام، پەرمان ۋە سىياسەتلىرىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، دىنىي ئىشلارنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىمىز، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى بۇزىدىغان، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى پارچىلايدىغان سۆز-ھەرىكەتلەرگە بايرىقىمىز روشەن ھالدا قەتئىي قارشى تۇرىمىز. ئاساسىي قاتلام ھاكىمىيىتى قۇرۇلۇشىنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، يېزىلىق ۋە بازارلىق ھۆكۈمەتلەر ھەمدە شەھەرلەردىكى مەھەللە تەشكىلاتلىرىنىڭ تۈرلۈك رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرىمىز. نەپەقە بېرىش، ئورۇنلاشتۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش، مېيىپلارغا يار-يۆلەك بولۇش ۋە ئىجتىمائىي پاراۋانلىق خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، ھەر مىللەت خەلق ئاممىسى بىلەن ئىتتىپاقلىشىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇش ئىشلىرىدا بىرلىكتە يېڭى ۋەزىيەت يارىتىمىز.

9. مۇقىملىق خىزمىتىنى قەتئىي تۈردە چىڭ تۇتۇپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ۋە تۈرلۈك ئىشلارنىڭ تەرەققىياتىنى قوغدايمىز

سىياسىي مۇقىملىقنى ۋە ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قوغداش - بۇ يىلقى ئىنتايىن مۇھىم چوڭ ئىش. ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى بۇ ئىشنى چوقۇم ئىنتايىن مۇھىم ئورۇنغا قويۇپ، ھەقىقىي تۈردە چىڭ تۇتۇشى كېرەك. خەلقئارا ۋەزىيەتنىڭ ئۆزگىرىۋاتقانلىقى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىجتىمائىي مۇقىملىقىغا تەسىر كۆرسەتتى ۋە تەسىر كۆرسەتمەكتە؛ ئىچكى - تاشقى دۈشمەن كۈچلەرمۇ سىڭىپ كىرىش، ئاغدۇرمىچىلىق ۋە بۇزغۇنچىلىق قىلىش ھەرىكەتلىرىنى كۈچەيتمەكتە؛ ئاپتونوم رايونىمىز تەۋەسىدىكى ئىنتايىن ئاز ساندىكى مىللىي بۆلگۈنچىلەر سىرتتىكى مىللىي بۆلگۈنچى كۈچلەر بىلەن تىل بىرىكتۇرۇپ، بۆلگۈنچىلىك ۋە بۇزغۇنچىلىق ھەرىكىتىنى جىددىيلەشتۇرمەكتە؛ شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئالدىمىزدا يەنە ئېغىر جىنايى ئىشلار جىنايى ھەرىكەتلىرىگە، ئېغىر ئىقتىسادىي جىنايى ھەرىكەتلەرگە ۋە جەمئىيەت ئامانلىقىغا زىيان يەتكۈزىدىغان ھەر خىل قىلمىشلارغا قارشى كۈرەش قىلىش ۋەزىپىلىرى تۇرۇپتۇ. مۇشۇنداق كەسكىن ۋەزىيەتتە، بۇ يىلقى مۇقىملىق خىزمىتىدە پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشيەنىنى قىبلىنامە قىلىپ، مىللىي بۆلگۈنچىلەرنىڭ بۇزغۇنچىلىقىغا زەربە بېرىش ۋە جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ئوڭشاشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى ئېچىۋېتىشنى ۋە خەلق تۇرمۇشىنى بىخەتەرلىك كاپالىتىگە ۋە قانۇن مۇلازىمىتىگە ئىگە قىلىمىز.

مۇقىملىقنى پۈتۈن جەمئىيەتنى سەپەرۋەرلىككە كەلتۇرۇش ۋە ئۇنىڭغا تايىنىش ئارقىلىق قوغداش بىزنىڭ مەۋقەيىمىز. ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى ئاساسىي قاتلام قۇرۇلۇشىنى داۋاملىق كۈچەيتىپ، مۇقىملاشتۇرۇش ۋەزىپىسىنى ئاساسىي قاتلاملارغىچە ئەمەلىيلەشتۇرۇپ، مۇقىملىققا تەسىر يېتىدىغان ئامىللارنى ئاساسىي قاتلاملاردىلا تۈگىتىۋېتىشى؛ قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشىنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، قانۇن چىقىرىش خىزمىتىگە ئەھمىيەت بېرىپ، ھۆكۈمەتنىڭ تۈرلۈك خىزمەتلىرىنى تەدرىجىي ھالدا قانۇنچىلىق ئىزىغا سېلىشى؛ قانۇننى ئومۇملاشتۇرۇش توغرىسىدىكى 2 - بەش يىللىق ئومۇمىي پىلاننىڭ يولغا قويۇلۇشىغا بىرلەشتۇرۇپ، ھەر مىللەت كادىرلار ۋە ئامما ئوتتۇرىسىدا قانۇننى بىلىش ۋە قانۇنغا رىئايە قىلىش تەربىيىسى ئېلىپ بېرىپ، قانۇنچىلىق قارىشى ۋە قانۇنغا رىئايە قىلىش، قانۇننى قوغداش ئاڭلىقلىقىنى ئۈزلۈكسىز ئاشۇرۇشى؛ ئاممىنىڭ كەيپىياتىنى ئوڭشاشقا ئەھمىيەت بېرىپ، تەسىر قوزغايدىغان مەسىلىلەرنى ۋە نازۇك مەسىلىلەرنى ياخشى ھەل قىلىپ، خەلق ئىچىدىكى ماجرالارنى توغرا بىر تەرەپ قىلىشى؛ مەخسۇس خىزمەت بىلەن ئاممىۋى خىزمەتنى قەتئىي بىرلەشتۇرۇپ، پۈتۈن جەمئىيەتنى سەپەرۋەرلىككە كەلتۇرۇپ، ئامانلىقنى قوغداش مەسئۇلىيەت تۈزۈملىرىنى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۇرۇپ، مۇداپىئەلىنىش تەدبىرلىرىنى قوللىنىپ، ئەنسىزلىك ئامىللىرىنى تۈگىتىپ،

ھەلقىناق ئامان - ئېسەن ياشىشىغا كاپالەتلىك قىلىشى لازىم.

سىياسىي - قانۇن تارماقلىرىنىڭ فۇنكسىيىلىك رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، خەلق دېموكراتىيىسى دېكتاتۇرىسىنى كۈچەيتىش - مۇقىملىقنى قوغداشنىڭ ئاچقۇچى. ئارمىيە، قوراللىق ساقچى، خەلق ئەسكىرى ۋە بىخەتەرلىك ئورگانلىرى بىر گەۋدە قىلىنغان ھالدا مۇداپىئە سىستېمىسىنى يەنمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ئىچكى - تاشقى دۈشمەن كۈچلەرنىڭ بۇزغۇنچىلىق ھەرىكەتلىرىنى قەتئىي توسمىز ۋە ئۇنىڭغا زەربە بېرىمىز. بىر قولدا ئىسلاھات ۋە ئىشكىنى ئېچىۋېتىشنى، بىر قولدا ھەر خىل جىنايى ھەرىكەتلەرگە زەربە بېرىشنى تۇتۇپ، جەمئىيەت ئامانلىقىغا ئېغىر ھالدا زىيان يەتكۈزگەن جىنايى ھەرىكەتلەرگە، جۈملىدىن ئېغىر گۇمرىلىق جىنايەتلىرىگە، ئېغىر زوراۋانلىق جىنايەتلىرى ۋە قارا جەمئىيەت خاراكتېرىنى ئالغان گۇرۇھ جىنايەتلىرىگە؛ زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى چېكىش، سېتىش جىنايەتلىرىگە، ئايالالار ۋە بالىلارنى ئالداپ سېتىش جىنايەتلىرىگە قانۇن بويىچە قاتتىق زەربە بېرىمىز. ئىپپەت- نومۇسىنى سېتىشنى ۋە پاھىشە ئوينىشىنى قەتئىي مەنئى قىلىمىز، خىيانەتچىلىك، پارىخورلۇق قىلمىشتەك ئېغىر ئىقتىسادىي جىنايى ھەرىكەتلەرگە قانۇن بويىچە قاتتىق زەربە بېرىمىز.

10. بىخەتەرلىنىڭ قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، بىخەتەرلىنىڭ تۈرلۈك ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرىمىز

ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىخەتەرلى — شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىدىكى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ۋە جەمئىيەتنىڭ تىنچلىقىنى قوغداشتىكى، شۇنداقلا چېگرا مۇداپىئەسىنى مۇستەھكەملەش، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداشتىكى مۇھىم كۈچ. بىخەتەرلى پىلانغا ئايرىم كىرگۈزۈلگەندىن كېيىن، ئۇنىڭ تۈرلۈك ئىشلىرى تېخىمۇ تېز تەرەققىي قىلىدۇ، ئورنى تېخىمۇ مۇستەھكەملىنىدۇ، رولى تېخىمۇ ياخشى جارى قىلدۇرۇلىدۇ. بىخەتەرلى ھېلىمۇ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى. بېجىڭ بىر پىلدا، ئاپتونوم رايون، جايلار ۋە تارماقلار بىخەتەرلىنىڭ خىزمىتىنى يەنمۇ قوللاپ، بىخەتەرلىنىڭ تۈرلۈك ئەھلىي مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشىغا ھەقىقىي تۈردە يارەملىشىپ، بىخەتەرلىنىڭ راۋاجلىنىشى ئۈچۈن پايدىلىق شارائىت يارىتىپ بېرىشى لازىم. بىخەتەرلى مەركىزىي كومىتېت خىزمەت يىغىنى، پارتىيە 13-نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېت 8-ئومۇمىي يىغىنى، ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4-نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ كېڭەيتىلگەن يىغىنى ۋە ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4-نۆۋەتلىك كومىتېتى 2-، 3-ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنلىرىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇشى ۋە ئەملىيلەشتۈرۈشى، ئاپتونوم رايونىنىڭ بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇرۇشى بويىچە ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى مەركەز قىلىپ، ئىسلاھاتنى ۋە ئىشكىنى ئېچىۋېتىشنى ئالغا سۈرۈشى، ئىقتىسادنى مۇۋاپىق سۈرئەتتە يۇكسەلدۈرۈش ۋە تۇرمۇش، ياخشىلاش مۇۋاپىق قىيەقىلىرىنى مۇستەھكەملەش ئاساسىدا، ئىقتىسادىي خىزمەتنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى قۇرۇلمىنى تەڭشەش ۋە ئۈنۈمنى ئۆستۈرۈش ئىزغا سېلىشى؛ يېزا ئىگىلىكىنى ئاساس قىلىشتا چىڭ تۇرۇپ، يېزا ئىگىلىكىنى زور كۈچ بىلەن كۈچەيتىپ، يېزا ئىگىلىكىدە يەنە مول ھوسۇل ئېلىشى؛ بىخەتەرلىنىڭ چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلىرىنى ياخشىلاشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، بىخەتەرلى سانائىتىنى راۋاجلاندۇرۇشى؛ تاۋار ئوبوروتىنى جانلاندۇرۇپ، تاشقى سودىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشى؛ بىخەتەرلىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈپ، بىخەتەرلى ئىقتىسادىنىڭ ئىزچىل، مۇقىم ۋە ماسلاشقان ھالدا تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشى؛ بىخەتەرلى روھىنى ۋە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى زامانىۋى دېھقانچىلىق مەيدانلىرىنىڭ ئۇلۇغ كۈرەشتىن رولىنى داۋاملىق جارى قىلدۇرۇپ، يەرلىكە تەشەببۇسكارلىق بىلەن ياردەم ۋە مەدەت بېرىپ، ھەر مىللەت خەلقىگە كۆپلەپ ياخشى ئىش قىلىپ بېرىشى؛ ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەتنى، ئىچكى جەھەتتىكى ئىتتىپاقلىق ۋە مۇقىملىقنى

كۆچەيتىپ، بىكتۇەن ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنى چېگرا رايوندا يىلتىز تارتىش، بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈپ چېگرا رايونىنى قوغداش، شىنجاڭنىڭ زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىغا ئۆچۈن تېخىمۇ زور تۆھپە قوشۇشقا ئىلھاملاندۇرۇشى كېرەك.

خىزمەت ئىستىلىنى ياخشىلايمىز

1992-يىللىق ۋەزىپىلەر ئىنتايىن ئېغىر. خىزمەت ئۇنۇمىنى ئۆستۈرۈپ، بۇ يىلقى خىزمەت ۋەزىپىلىرىنى ئورۇنداش ئۆچۈن، ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلىرى ۋە تارماقلار ئاساسلىق زىددىيەت ۋە ھالقىلىق مەسىلىلەرنى تۇتۇشقا ماھىر بولۇپ، باشقا مەسىلىلەرنىڭ ھەل بولۇشىغا تۈرتكە بولۇشى كېرەك. ھازىرقى ھالقىلىق مەسىلە ئىدىيىنى بىرلىككە كەلتۈرۈش، خىزمەتنى پۈختا ئىشلەش، ئىستىلنى ئۆزگەرتىش ۋە ئەملىيلەشتۈرۈش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇشتىن ئىبارەت.

پارتىيىنىڭ «بىر مەركەز، ئىككى ئاساسىي نۇقتا» دىن ئىبارەت ئاساسىي لۇشىيەنى خەلقنىڭ رايىغا بېقىپ، كىشىلەر قەلبىدىن چوڭقۇر ئورۇن ئالدى. بىز بۇنىڭدا ئۆزاققىچە چىڭ تۇرۇشىمىز كېرەك. ئىشلەپچىقىرىش كۆچلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش - سوتسىيالىزمنىڭ تۈپ ۋەزىپىسى. ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر ۋە تارماقلاردىكى خادىملار، بولۇپمۇ ھەر دەرىجىلىك رەھبىرلىرى كادىرلار چوقۇم ئىدىيىنى ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى مەركەز قىلىش ئاساسىدا ھەمدە مەركەز ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ بىر يۈرۈش قائىجىن، سىياسەتلىرى ئاساسىدا بىرلىككە كەلتۈرۈپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى مەركەز قىلىدىغان يېتەكچى ئىدىيىنى مۇستەھكەم تۇرغۇزۇپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى پۈتۈن كۈچى بىلەن يۈكسەلدۈرۈشى، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۈيۈەن ۋە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى بويىچە بۇ يىلقى خىزمەتلەرنى ئوبدان ئورۇنلاشتۇرۇشى، ئىزدىنىش، ئەملىيەتچىل بولۇش، ئەملىيلەشتۈرۈش ۋە ئىشنى ھەقىقىي تۈتۈپ، ئەملىي ئىشلەش جەھەتتە كۈچ چىقىرىشى لازىم.

ئىدىيىنى يەنمۇ ئازاد قىلىپ، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى ئېچىۋېتىش قەدىمىنى تېزلىتىش - ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ خەلق ئىگىلىكىنى يېڭى پەللىگە چىقىرىش - چىقىرالماسلىقنىڭ ئاچقۇچى، ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىكتە بۇنىڭغا نىسبەتەن تەخىرسىزلىك، كرىزىس ۋە تارىخىي بۇرچ تۇيغۇسى بولۇشى؛ ئۇلار ئىدىيىنى يەنمۇ ئازاد قىلىپ، قاراشنى ئۆزگەرتىپ، مۇتەئەسسىپلىك، قالاقلىق، تار مەھكىمچىلىك ئېڭىنى تۈگىتىپ، يىرىك يېزا ئىگىلىكى، يىرىك سانائەت، چوڭ ئوبوروت، چوڭ سودا ۋە تاشقى سودا، چوڭ بازار قارىشىنى تۇرغۇزۇشى؛ تاۋار ئىگىلىكى قارىشى، رىقابەت ئېڭى، خەۋپ - خەتەر ئېڭى ۋە ھەمكارلىق ئېڭىنى كۈچەيتىشى لازىم. بۇرۇن تۈزۈپ چىقىلغان بەزى سىياسەت - بەلگىلىمىلەرنى ئېنىقلاپ چىقىش كېرەك، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى ئېچىۋېتىش، ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشكە پايدىلىق بولسىلا، ئۇنى داۋاملىق ئىجرا قىلىش؛ ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى چۈشەپ قويىدىغان ۋە ئۇنىڭغا توسقۇنلۇق قىلىدىغانلىرىنى دەرھال تۈزىتىش ھەمدە ئەملىيەتنىڭ راۋاجلىنىشىغا ئەگىشىپ ئۇنى ئۆزلۇكسىز تولۇقلاش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈش لازىم. ئىشلەپچىقىرىشنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا پايدىلىقلا ئىش بولىدىكەن، كۆزىمىز يەتكەنلا ئىش بولىدىكەن، ئىدىيىنى يەنمۇ ئازاد قىلىپ، يۈرەكلىكرەك بولۇپ، قارار چىقىرىشقا جۈرئەت قىلىپ، خەۋپ - خەتەرگە قارىماي دادىللىق بىلەن ئەملىيەتتىن ئۆتكۈزۈپ، يول ئېچىپ ئىلگىرىلىشىمىز لازىم.

خىزمەت ئىستىلىمىزنى ھەقىقىي ئۆزگەرتىپ، شەكىلۋازلىقتىن ساقلىنىمىز. ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى ۋە گوۋۈيۈەندىكى رەھبىرلىرى يولداشلارنىڭ ئالاقىدار

يوليورۇقلىرىنىڭ روهىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، شەكىلۋازلىقتىن ساقلىنىشى، ئۇلۇغ كۆرسەتمە، ئەمەلىي ئىشلارنى كۆپرەك ئىشلىشى كېرەك. ئىستىلنى ئۆزگەرتىش بىلەن تۇزۇلمە ئىسلاھاتنى ئورگانىك ھالدا بىرلەشتۈرۈپ، نامغىلا بېرىلمەي، كۆپرەك ئەمەلىي ئىش قىلىدىغان رىغبەتلەندۈرۈش مېخانىزمىنى تەدرىجىي بەرپا قىلىشى لازىم. ھەر دەرىجىلىك كادىرلار، بولۇپمۇ ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى رەھبىرىي كادىرلار زاۋۇتلارغا، بېزىلارغا، ئاساسىي قاتلاملارغا دائىم بېرىپ، تۆۋەننىڭ ئەھۋالىنى ئۆگىنىپ، نەق مەيداندا ئىش بېجىرىپ، ئامما بىلەن دەردىگە دەرمان بولۇشى، ئاممىنىڭ پىكرى ۋە ساداسىنى ئاڭلىشى؛ قۇرۇق گەپنى ئاز قىلىپ، ئەمەلىي ئىشنى كۆپ قىلىپ، ئەمەلىي ئەھۋالنى بىلىشى، ئەمەلىي تەدبىرلەرنى ئويلىشى، راست گەپ قىلىپ، ئەمەلىي ئۇنۇمگە ئەھمىيەت بېرىپ، ئەمەلىي مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشى؛ خەلق ئاممىسىنىڭ قۇرۇلۇش ۋە ئىسلاھات ئەمەلىيىتى داۋامىدا، تىپىك ئۈلگىلەرنى بايقاپ ۋە يېتىشتۈرۈپ، يېڭى تەجرىبىلەرنى يەكۈنلەپ ۋە كېڭەيتىپ، بۇ ئارقىلىق ئومۇمىي دائىرىلىك خىزمەتلەرگە يېتەكچىلىك قىلىشقا ئەھمىيەت بېرىشى لازىم. رەھبىرىي ئورگانلار ھەرقايسى ساھەلەرنىڭ خىزمەتلىرىنى ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرۇش ئىزىغا سېلىپ، ئاساسىي قاتلام ئۈچۈن، ئامما ئۈچۈن خىزمەت قىلىش قارىشىنى مۇستەھكەم تۇرغۇزۇپ، ئورگان خىزمەت ئىستىلىنى تەرتىپكە سېلىپ ۋە ياخشىلاپ، بەزى ئورگانلاردا ساقلىنىۋاتقان يۇقىرىنىڭ قارارىنى ئىجرا قىلماسلىق، ھەركىم ئۆز سەنىمگە دەسسەشتەك لىبېرالىزملىقنى، ئاساسىي قاتلامنىڭ خىزمىتىگە كۆڭۈل بۆلمەيدىغان، ئىش بېجىرىشتە تارتىشاق ئوينايدىغان، ئىشنى بىر-بىرىگە ئىتتىرىدىغان ۋە سۆرەلمىلىك قىلىدىغان يامۇل ئىستىلىنى ئەستايىدىل تەكشۈرۈپ ھەل قىلىشى لازىم.

ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋە خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ نازارىتىنى داۋاملىق تۇرۇدەئاڭلىق قوبۇل قىلىپ، خەلق سىياسىي مەسلىھەت كېڭىشى ۋە دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلار بىلەن بولغان ئالاقىنى يەنمۇ كۈچەيتىپ، خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرى ۋە سىياسىي مەسلىھەت كېڭىشى ئەزالىرى ئوتتۇرىغا قويغان تەكلىپ ۋە تەۋسىيەلەرنى ئەستايىدىل بېجىرىپ، ھەرقايسى ساھەلەرنىڭ پىكرىنى كەمتەرلىك بىلەن ئاڭلاپ، خىزمەتنى ئۈزلۈكسىز ياخشىلىشى، ئىشچىلار ئۈيۈشمىسى، كومسومۇلستىك ياشلار ئىتتىپاقى، ئايالار بىرلەشمىسىنىڭ ھۆكۈمەت ئىشلىرىغا دېموكراتىك ئاساستا قاتنىشىش تۈزۈمىنى تەدرىجىي ئورنىتىشى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈشى، ئەرزىيەت خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، ئامما ئىنكاس قىلغان پىكىر ۋە مەسىلىلەرنى ئەستايىدىل بىر تەرەپ قىلىشى لازىم.

پاكلىق قۇرۇلۇشىنى داۋاملىق ياخشى تۇتىمىز. ھۆكۈمەت ئىشىدا پاك بولۇشتا، ئىشنى ئالدى بىلەن ئۆزىمىزدىن باشلايمىز، يۇقىرى دەرىجىلىك ئورگانلار تۆۋەن دەرىجىلىك ئورگانلارغا ئۈلگە بولۇشى، رەھبىرىي كادىرلار ئادەتتىكى كادىرلارغا ۋە ئاممىغا ئۈلگە بولۇشى لازىم. پاكلىق تۇزۇمىنىڭ ئىجراسىنى نازارەت قىلىش ۋە تەكشۈرۈش خىزمىتىنى ھەقىقىي كۈچەيتىپ، چېرىكلەشكەنلەرنى جازالاپ، توغرا كەيپىياتنى جارى قىلدۇرۇپ، ئىجتىمائىي كەيپىياتنىڭ ئۈزلۈكسىز ياخشىلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرىمىز.

ئۆتكەن بىر يىلدا 8 - بەش يىللىق پىلانىنى ئەملگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن ئىشنى ئوبدان باشلۇغاندۇق. يېڭى بىر يىلدا شەرەپلىك ۋە مۇشكۈل ۋەزىپىلەر يەنە ئالدىمىزدا تۇرۇپتۇ، ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر ۋە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقى تۆت ئاساسىي پرىنسىپتا قەتئىي چىڭ تۇرۇپ، مىللەتلەرنىڭ بۈيۈك ئىتتىپاقلىقى تۇغمىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم يولىدا جاسارەت بىلەن ئالغا باسىدىغانلا بولسا، جەزمەن يېڭى غەلىبىلەرنى قولغا كەلتۈرەلەيدۇ. يولداش جياڭ زېمىن يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ئەتراپىغا زىچ ئۈيۈشۈپ، روھلىنىپ، غەيرەتكە كېلىپ، خىزمەتلەرنى پۈختا ئىشلەپ، جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ مەملىكەتلىك 14-قۇرۇلتىيىنى ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش، ئىشىكنى تېخىمۇ كەڭ ئېچىۋېتىشتىكى ۋە ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدىكى ئالا نەتىجىلىرىمىزبىلەن كۈتۈۋالايلى!

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش قەدىمىنى تېزلىتىپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى تېز راۋاجلاندۇرۇش توغرىسىدىكى قارارى

(1992 - يىل 3 - ئاينىڭ 11 - كۈنى)

نۆۋەتتە، بىز سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ ئاچقۇچلۇق مەزگىلىدە تۇرۇۋاتىمىز. ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى ۋە كومپارتىيە ئەزالىرىنىڭ ئالدىغا قويۇلغان جىددىي ۋەزىپە يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۈڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش توغرىسىدىكى بىر قاتار مۇھىم بايانلىرىغا ئەمەل قىلىپ، ھەر مىللەت خەلقىنى يېتەكلەپ، نۆۋەتتىكى پايدىلىق پۈرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش قەدىمىنى تېزلىتىپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى تېز راۋاجلاندۇرۇشتىن ئىبارەت. شۇڭا ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە كومىتېتى 3 - ئاينىڭ 9 - كۈنىدىن 11 - كۈنگىچە دائىمىي كومىتېت كېڭەيتىلگەن يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ۋەزىيىتىنى ئەستايىدىل تەھلىل قىلىپ، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ۋە ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشتىكى بەزى چوڭ - چوڭ مەسىلىلەرنى ئەتراپلىق، چوڭقۇر مۇھاكىمە قىلىپ، نۆۋەتتىكى قارارنى چىقاردى.

1. پايدىلىق پۈرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، ئىقتىسادىي تەرەققىيات جەھەتتە يېڭى پەللىگە ئۆرلەشنى قولغا كەلتۈرۈش كېرەك

ئاپتونوم رايونىمىز ھازىر ئىقتىسادنى تېز راۋاجلاندۇرۇشتا غەلىمەت پۈرسەتكە ئىگە بولماقتا. يەنى خەلقئارا مۇھىت بىزگە پايدىلىق، دۆلەت ئىچىدىمۇ شارائىت ھازىرلاندى. ئاسىيا - ياۋروپا ئىككىنچى قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكىدە قاتناش باشلاندى، نېفىت ۋە تەبىئىي گازلىقنى ئېچىشنىڭ تەرەققىياتى ئۆڭۈشلۇق بولماقتا. ئەتراپىمىزدىكى دۆلەتلەرنىڭ كەڭ بازىرى بىزگە ئېچىۋېتىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئاپتونوم رايونىمىز پېزا ئىگىلىك، سانائەت تەرەققىياتى جەھەتتە مەلۇم ئاساسقا ئىگە بولدى، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىشكە دائىر بىر قاتار سىياسەتلەرنى ئارقا - ئارقىدىن تۈزۈپ چىقتى. ئاپتونوم رايونىمىزدا جەمئىيەت مۇقىم، مىللەتلەر ئىتتىپاق بولماقتا. ھەر مىللەت كادىرلىرى، ئاممىسى ئىسلاھات ئېلىپ بېرىشنى، تەرەققىي قىلدۇرۇشنى جىددىي ئارزۇ قىلماقتا. ئۇلارنىڭ ئاكتىپلىقى كۈنسايىن يۇقىرى بولماقتا. ۋەزىيەت تەرەققىياتى كىشىنى ناھايىتى ئىلھاملاندۇرىدۇ.

مۇشۇنداق ۋەزىيەتتە، پۈرسەتنى قولدىن بەرمەي ئۆزىمىزنى راۋاجلاندۇرۇشىمىز، ئەڭ مۇھىمى، ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇشىمىز كېرەك. ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشتىن ئىبارەت بۇ مەركەزنى چىڭ تۇتۇپ، ئىقتىسادنىڭ تەرەققىياتىنى بىر قانچە يىل تېزلىتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىدا 8 -

بەش پىللىق پىلان مەزگىلىدە يېڭى پەللىگە ئۆرلەشنى تىرىشىپ قولغا كەلتۈرۈشىمىز كېرەك. بۇنىڭدىكى نىشان مۇنداق: 8 - بەش پىللىق پىلانىنى ئومۇميۈزلۈك ئاشۇرۇپ ئورۇنداش، بولۇپمۇ سۇ، ئېلېكتر، پول، خەۋەرلىشىش قاتارلىق ئاساسىي مۇئەسسەسىلەردە زور ياخشىلىنىش بولۇشىنى ئىشقا ئاشۇرۇش؛ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، ئېلىت ۋە نېغىز - خىمىيە سانائىتى، يېنىك سانائەت، توقۇمىچىلىق سانائىتى ۋە يېمەكلىك سانائىتى بازىسى قۇرۇلۇشىدا زور ئىلگىرىلەش ھاسىل قىلىش، ئالتۇن، رەڭلىك مېتال بايلىقىنى چارلاپ تەكشۈرۈشتە يېڭى بۆسۈش ھاسىل قىلىش، ئاپتونوم رايونىمىزنى ئېلىمىزدە قۇرۇقلۇق ئارقىلىق ئىشكنى ھەربىكە ئېچىۋېتىشتىكى ئىممى جىسمىغا لايىق ئالدىنقى ئىستىكام قىلىپ قۇرۇپ چىقىش، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسىنى كۆرۈنەرلىك ئۆستۈرۈپ، مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئاخىرىغا بارغاندا پۈتۈن مەملىكەت بىلەن تەڭ قەدەمدىكى ھاللىق سەۋىيىگە يەتكۈزۈش، بۇ ئارقىلىق كېيىنكى ئەسىردىكى يۈكسىلىش ئۈچۈن پۇختا ئاساس سېلىش كېرەك.

بىز سوتسىيالىزمدا، ئىلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكنى سىرتقا ئېچىۋېتىشتە چېڭ تۇرۇپ، زېھنىي كۈچىمىزنى مەركەزلەشتۈرۈپ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى تۈتىدىغانلا بولساق، چوقۇم ھەر قانداق توسالغۇ ۋە قىيىنچىلىقلارنى يېڭىپ، كۆرەش نىشانىمىزنى ئىشقا ئاشۇرالايمىز. شۇڭا، بىز ھەر قانداق ۋاقىتتا پارتىيىنىڭ «بىر مەركەز، ئىككى ئاساسىي نۇقتا» دىن ئىبارەت ئاساسىي لۇشىيەننى مەھكەم ئىگىلەپ، ئۈنىڭدا يۈز يىلغىچە تەۋرەنمەي چېڭ تۇرۇشىمىز كېرەك. مۇشۇنداق قىلغاندا، ئىستىقبالىمىز ئۈمىدكە تولىدۇ، ئىشلىرىمىز گۈللەپ ياشنايدۇ.

2. ئىدىيىنى يەنمۇ ئازاد قىلىپ، ئىلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ئېڭىنى كۈچەيتىش كېرەك

ئاپتونوم رايونىمىز ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى قىسقا ۋاقىت ئىچىدە يېڭى پەللىگە كۆتۈرۈش ئۈچۈن، ئىلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش قەدىمىنى تېزلىتىش لازىم. ئەمەلىيەت ئىسپاتلىدىكى، ئىلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش قەدىمىنى تېزلىتىشنىڭ ئاچقۇچى ئىدىيىنى يەنمۇ ئازاد قىلىش، ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدەشتە چېڭ تۇرۇشتا، نۆۋەتتە ئاپتونوم رايونىمىزدا ئىلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكنى سىرتقا ئېچىۋېتىشتە قەدەمنى چوڭ تاشلاشقا تەسىر يەتكۈزۈۋاتقان ئاساسلىق ئىدىيىۋى توسالغۇ شۇكى، بىرىنچىدىن، كاپىتالىزمنۇ ياكى سوتسىيالىزمنۇ دېگەن مەسىلە بىلەن ھەمىشە ئۆزىمىزنى چۈشەپ قويۇپ، ئىلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكنى سىرتقا ئېچىۋېتىشتە يۆنىلىشتىن چەتنەپ كېتىپ قالارمىزمىكىن دەپ ئەنسىرىدۇق. ئىككىنچىدىن، شىنجاڭنىڭ شارائىتى ئالاھىدە، دېگەننى بىر تەرەپلىمە ھالدا تەكتىلەپ، ھازىرقى ھالەتتىن قانائەتلىنىش، ئالدىرىماي ئىش كۆرۈش دېگەن ئىدىيە بىر قەدەر ئومۇميۈزلۈك ساقلاندى. ئۈچىنچىدىن، تارىخىي ۋە جۇغراپىيىلىك سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن بازارنىڭ يېتىلىشى ئاستا بولدى. تاۋار ئىگىلىكى قارىشى كۈچلۈك بولمىدى. بىكىنمىچىلىك ئېڭى ھەمىشە بىزنىڭ پىكىر يولىمىزنى ۋە جاسارىتىمىزنى بوغۇپ كەلدى.

بۇ ئىدىيىۋى توسالغۇلار گەرچە ئاساسىي ئېقىم بولمىسىمۇ، لېكىن ئىلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ۋە پىلانلىق تاۋار ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ تەلىپىگە زىت كېلىدۇ. ئۇ، كىشىلەرنىڭ ئىلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش جەھەتتىكى ئىزچىل تۈيغۇسىنى بۇرچ تۈيغۇسىنى ۋە تەپسىرسىزلىك تۈيغۇسىنى ئاسانلا ئاجىزلاشتۇرىدۇ، بۇنىڭ بىلەن كادىرلار، ئاممىنىڭ ئىلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش جەھەتتىكى تەشەببۇسكارلىقى، ئاكتىپلىقى ۋە ئىجادچانلىقى تەسىرگە ئۇچرايدۇ، ئۇلارنىڭ ئەقىل - پاراسىتى، ئەمەلىي ئىشلەش روھىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش قىيىن بولىدۇ.

ئىسلاهات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش قەدىمىنى چوڭ تاشلاش، يېڭى يول ئېچىش ئۈچۈن، قەتئىي نىيەتكە كېلىپ، ئۆزىمىزنى چۈشەپ تۇرغان بارلىق مەنىۋى كىشەنلەرنى پاچاقلاپ تاشلاپ، «سول» چىل ياكى ئوڭچىللىقنىڭ، بولۇپمۇ «سول» چىللىقنىڭ تەسىرىنى تازىلاپ، سوتسىيالىستىك تاۋار ئىگىلىكى بازار قارىشى، رىقابەت قارىشى، ئۈنۈم قارىشىنى يەنمۇ ئىلگىرىلەپ تەكلەش، ئويلاشقا، بۆسۈشكە، ئەملىيەتتىن ئۆتكۈزۈشكە، يېڭىلىق يارىتىشقا جۈرئەت قىلىش قارىشىنى تىكلەش، ئۆز كۈچىگە تايىنىپ ئىش كۆرۈش، توختىماي ئىلگىرىلەش، جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۆرەش قىلىش قارىشىنى تىكلەش؛ تېز قوغلاپ يېتىشۈېلىش، ئارقىدا قېلىشقا تەن بەرمەسلىك، باتۇرلۇق بىلەن ئالدىغا ئۆتۈپ كېتىش قارىشىنى تىكلەش؛ جۈگگو ۋە چەت ئەللەرنىڭ، جۈملىدىن غەربتىكى تەرەققىي تاپقان دۆلەتلەرنىڭ ھازىرقى ئىلغار ئىگىلىك باشقۇرۇش ۋە باشقۇرۇش ئۇسۇلىنى دادىل قوبۇل قىلىپ ۋە ئەينەك قىلىپ، باشقىلارنىڭ ئارتۇقچىلىقلىرىنى قوبۇل قىلىپ، ئۆنى ئۆزىمىز ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرۇش قارىشىنى تىكلەش؛ شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ھاللىق تۇرمۇشقا بالدۇرراق قەدەم قويۇشى ئۈچۈن قاتتىق ئىشلەش قارىشىنى تىكلەش لازىم. سوتسىيالىستىك جەمئىيەتنىڭ ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا، سوتسىيالىستىك دۆلىتىمىزنىڭ ئۇنۇملۇق مۇداپىئە كۈچىنى ئاشۇرۇشقا، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسىنى ئۈستۈرۈشكە پايدىلىق بولغانلىكى ئىشلارنى دادىل سىناق قىلىشىمىز، دادىل بۆسۈپ ئۆتۈشىمىز، شىنجاڭچە ئالاھىدىلىككە ئىگە ئىسلاهات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىشنىڭ يولىنى تىرىشىپ تېپىپ چىقىشىمىز كېرەك.

3. ئىسلاهاتنى داۋاملىق چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، ھەقىقىي تۈردە قويۇۋېتىش، جانلاندۇرۇش كېرەك

ئىنقىلاب ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى ئازاد قىلىدۇ، ئىسلاهاتمۇ ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى ئازاد قىلىدۇ. ئىسلاهاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، قويۇۋېتىش، جانلاندۇرۇشتا ئىشنى ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى بوغۇپ تۇرۇۋاتقان ئەڭ گەۋدىلىك مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشتىن باشلاپ، ھەل قىلىش چارىسىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، كادىرلار، ئاممىنىڭ ئاكتىپلىقىنى يەنمۇ ئىشقا سېلىش كېرەك.

كارخانىلارنى جانلاندۇرۇش، بولۇپمۇ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى جانلاندۇرۇش لازىم. كارخانىلارنى جانلاندۇرۇشتىكى ئاچقۇچ كارخانىلارنى بازارغا يۈزلەندۇرۇشتە. بازارنى ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچ قىلىپ، كارخانىلاردا ئەمگەك، كادىرلار، ئىش ھەققى تەقسىماتى ۋە ئىجتىمائىي كاپالەت تۈزۈمى ئىسلاهاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش ئارقىلىق «تۆمۈر تاۋاق»، «تۆمۈر ئورۇندۇق»، «تۆمۈر ئىش ھەققى»، «داشقازان تامىقى» دىن ئىبارەت كونا مېخانىزمنى قەتئىي بۈزۈپ تاشلاپ، كارخانىلارنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى ئىگىلىك باشقۇرۇش مېخانىزمىنىڭ ئالمىشىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك.

دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سانائەت كارخانىلىرىدا «بەش ئىشتا ئۆز ئالدىغا ئىش كۆرۈش» (ئىشلەپچىقىرىش، ئىگىلىك باشقۇرۇش، مەھسۇلات باھاسىنى بېكىتىش، تېخنىكا ئۆزگەرتىش، ئىچكى قىسمىدىكى تەقسىمات، ئىشچى ئىشلىتىش) ۋەدۆلەت - كوپېراتسىيە سودا كارخانىلىرىدا «تۆتنى قويۇۋېتىش» (تىجارەت، باھا، ئىشچى ئىشلىتىش، تەقسىمات) نى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىنىڭ قەدىمىنى تېزلىتىپ ھەمدە مۇۋەپپەقىيەتلىك تەجرىبىلەرنى ۋاقتىدا كېڭەيتىپ، كارخانىلارنى ھەقىقىي تۈردە ئۆز ئالدىغا ئىگىلىك باشقۇرىدىغان، پايدا - زىيانغا ئۆزى ئىگە بولىدىغان، ئۆزىنى ئۆزى تەرەققىي قىلدۇرىدىغان، ئۆزىنى ئۆزى چەكلەيدىغان ئىقتىسادىي ئەملىي گەۋدىگە ئايلاندۇرۇش كېرەك.

كارخانىنى ھۆددىگە ئېلىپ باشقۇرۇش مەسئۇلىيىتى تۈزۈمىنى داۋاملىق يولغا قويۇش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈش بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئىسلاهات ئۈستىدە كۆپ قاتلاملىق، كۆپ شەكىللىك ئىزدىنىش ئېلىپ

بېرىشقا رىغبەتلەندۈرۈپ ۋە مەدەت بېرىپ، ئىشلەپچىقىرىش كۆچلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا پايدىلىق بولغان بارلىق ئىگىلىك باشقۇرۇش شەكىللىرى ۋە باشقۇرۇش ئۇسۇللىرىنى دادىل قوللىنىپ، پايدا بىلەن باجنى ئايرىۋېتىش، كارخانىنىڭ مال - مۈلكىنى تۆلەملىك ئۆتۈنۈپ بېرىش، كارخانىلارنى قوشۇۋېتىش ۋە پاي ھەسسىدارلىق تۈزۈمى قاتارلىقلارنى يولغا قويۇش لازىم. شارائىتى بار دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئاز ساندىكى كارخانىلاردا «ئۇچ خىل مەبلەغ» كارخانىلىرىچە باشقۇرۇش شەكلىنى يولغا قويۇشقا بولىدۇ، «بىر زاۋۇتتا ئىككى خىل تۈزۈمنى يولغا قويۇش» قا ياكى «تەجرىبە سېخى» قۇرۇشقا بولىدۇ. كارخانىلارنىڭ بىر خىل كەسىپنى ئاساس قىلىپ، كۆپ خىل ئىگىلىك بىلەن شۇغۇللىنىشقا يول قويۇش لازىم، رايون، كەسىپ ھالقىپ، مۇلۇكچىلىك ھالقىپ بىرلىشىپ تىجارەت قىلىشقا ۋە مەبلەغ سېلىشقا، پاي قوشۇشقا رىغبەتلەندۈرۈش لازىم. زىچ بولغان، سىرتقا يوزلەنگەن، كۆپ مەنبەلىك كارخانا گۇرۇھلىرىنى داۋاملىق مۇكەممەللەشتۈرۈپ ۋە مۇقىم راۋاجلاندۇرۇپ، چوڭ تىپتىكى بىرلەشمە كارخانىلار ۋە كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ پىلانىنى قەدەم - باسقۇچلۇق ھالدا ئايرىم تۈزۈش لازىم. تەرەققىيات ئىستىقبالىغا، مەلۇم رىقابەت ئىقتىدارىغا ئىگە، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى بىر قەدەر ياخشى بولغان بەزى كارخانىلاردا سېلىنمىدىغان مەبلەغ بىلەن ئىشلەپچىقىرىلىدىغان مەھسۇلاتنى مۇددىگە بېرىش چارىسىنى يولغا قويۇش كېرەك.

يېزىلاردىكى ئىسلاھاتنى ئۈزلۈكسىز چوڭقۇرلاشتۇرۇش كېرەك. مەھسۇلاتقا بىرلەشتۈرۈپ ئائىلىلەرگە مۇددىگە بېرىش ئاساس قىلىنغان مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى يەنمۇ مۇقىملاشتۇرۇپ، بىر تۇتاش باشقۇرۇش بىلەن تارقاق باشقۇرۇش ئۇسۇلىنى بىرلەشتۈرۈلگەن قوش قاتلاملىق ئىگىلىك باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، يېزىلاردىكى ئىجتىمائىيلاشقان مۇلازىمەت سىستېمىسىنى پائال راۋاجلاندۇرۇپ، كوللېكتىپ ئىگىلىكنىڭ ئەملىي كۈچىنى پەيدىنپەي زورايتىش كېرەك. يېزا - بازار كارخانىلىرى ئاساسىي گەۋدە قىلىنغان يېزىلاردىكى 2-، 3- كەسىپلەرنى قويۇۋېتىش ئارقىلىق تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرۈپ، بازارنى يېتەكچى قىلىپ، ئىشلەپچىقىرىش - ئىگىلىك باشقۇرۇش يولىنى كېڭەيتىش لازىم. يېزا - بازار كارخانىلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشتا تۇرگە ئايرىپ يېتەكچىلىك قىلىش، رايونلار بويىچە ئىلگىرى سۈرۈش، ئومۇميۈزلۈك ھەرىكەتلەندۈرۈش، نۇقتىلىق ھالدا بۆسۈپ ئۆتۈش پرىنسىپىنى ئىزچىللاشتۇرۇش ئاساسىدا، سىياسەتنى قويۇۋېتىپ، ئىگىلىكنى جانلىق باشقۇرۇپ، ئۇلارنى بازار رىقابىتى داۋامىدا تەرەققىي قىلىش، زورىيىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىش لازىم. شارائىتى بار بەزى جايلاردا ناھىيە، يېزا ئىقتىسادىي تەرەققىيات رايونلىرىنى قۇرۇپ، يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ تەرەققىياتى ئۈچۈن ياخشى مۇھىت يارىتىپ بېرىش لازىم.

شەھەر - بازارلاردىكى كوللېكتىپ كارخانىلارنى راۋاجلاندۇرۇشنى زور كۈچ بىلەن رىغبەتلەندۈرۈش كېرەك. ئاساسلىق باشقۇرغۇچى تارماقلار شەھەر - بازارلاردىكى كوللېكتىپ كارخانىلارنى ئومۇمىي جەھەتتىن تەكشەش - تەڭشەش ۋە سىياسەت جەھەتتىن باشقۇرۇشتا ئۇلارنى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلاردىن پەرقلەندۈرۈپ، تېخنىكا قويۇۋېتىپ، تېخنىكا جانلىقراق ئىش كۆرۈپ، ئۇلارنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش مېخانىزمى جەھەتتىكى ئۈستۈنلۈكىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇشى لازىم. يېتەكلەش ۋە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش ئاساسىدا، يەككە ئىگىلىك ۋە خۇسۇسىي كارخانىلارنى راۋاجلاندۇرۇش لازىم. بولۇپمۇ نامرات رايون ۋە چەت - يىراق رايونلاردا يەككە ئىگىلىك ۋە خۇسۇسىي كارخانىلارنىڭ تەرەققىياتىغا ئىلھام ۋە مەدەت بېرىش كېرەك.

شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى يېڭى پەللىگە كۆتۈرۈش ئۈچۈن، ھەر قايسى تەرەپلەرنىڭ ئاكتىپلىقىنى تولۇق قوزغاپ، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلار، شەھەر - بازارلاردىكى كوللېكتىپ كارخانىلار، يېزا - بازار كارخانىلىرى ۋە يەككە ئىگىلىك، خۇسۇسىي كارخانىلارنى تەڭ يۈكسەلدۈرۈشنى ئىشقا ئاشۇرۇپ، ھەممە تەكشى ئاتلىنىشتەك ئىقتىسادىي تەرەققىياتنىڭ يېڭى ۋەزىيىتىنى شەكىللەندۈرۈش لازىم.

«ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشتا پەن - تېخنىكىغا تايىنىش، پەن - تېخنىكا خىزمىتىنى ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشقا يۆزلەندۈرۈش» تىن ئىبارەت ستراتېگىيىلىك فاكتورنى ئىزچىللاشتۇرۇشتا چىڭ تۇرۇش كېرەك، تېخنىكا

ئۆزلەشتۈرۈش تىپىدىكى پەن تەتقىقات ئاپپاراتلىرىنى ئىقتىسادقا يۆزلەندۈرۈش جەريانىدا، ئۇلارنىڭ بىر قىسمىنى قۇرۇلۇش تېخنىكىسى مەركىزى، ساھە تېخنىكا ئۆزلەشتۈرۈش مەركىزى، كارخانا تېخنىكا ئۆزلەشتۈرۈش مەركىزى قاتارلىقلارغا ئايلاندۇرۇپ، كۆپ قىسمىنى پەن تەتقىقات، ئىشلەپچىقىرىش ۋە ئىگىلىك باشقۇرۇش بىر گەۋدە قىلىنغان ئىقتىسادىي ئەملىي گەۋدىگە ئايلاندۇرۇپ، ئۇلارنى تەدرىجىي ھالدا پەن - تېخنىكا تىپىدىكى كارخانا ۋە كارخانا گۇرۇھى قىلىپ قۇرۇپ چىقىپ، تەتقىق قىلىش، ئۆزلەشتۈرۈش بىلەن شۇغۇللىنىدىغان قىلىپ، پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرىنى تېزرەك ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىگە ئايلاندۇرۇپ، ئۇنى تاۋارلاشتۇرۇش ۋە كەسىپلەشتۈرۈشنى ئەملگە ئاشۇرۇش كېرەك.

ماتارىپ تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتىنى قەتئىي بوشاشماي ئىلىپ بېرىش لازىم، ھەر دەرىجىلىك تۈرلۈك مەكتەپلەر ماتارىپ سۈپىتى ۋە مەكتەپ باشقۇرۇش ئۇنۇمىنى ئۆستۈرۈشكە كۈچ مەرپ قىلىپ، ئالىي دەرىجىلىك كەسىپىي خادىملارنى تەربىيىلەشكە داۋاملىق ئەھمىيەت بېرىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، ھەر خىل تۈۋەن ۋە ئوتتۇرا دەرىجىلىك قۇرۇلۇش خادىملىرىنى زور كۈچ بىلەن يېتىشتۈرۈپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنىڭ تېزتەرەققىي قىلىش ئېھتىياجىغا ئۇيغۇنلىشىش كېرەك. بولۇپمۇ ئاز سانلىق مىللەت ئىختىساس ئىگىلىرىنى تەربىيىلەشكە ئەھمىيەت بېرىش كېرەك. ئالىي مەكتەپلەر ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن، كەسىپلەرنىڭ تەسىس قىلىنىشىنى تەڭشىشى لازىم. ئوتتۇرا تېخنىكوم - مەكتەپلەر ماتارىپ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەپ، كەسىپي - تېخنىكا ماتارىپىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇشى لازىم. ھەر دەرىجىلىك تۈرلۈك مەكتەپلەردە تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچىللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇشنى قانات يايدۇرۇشتا چىڭ تۇرۇش لازىم. ئالىي مەكتەپلەر ئوقۇتۇش بىلەن پەن تەتقىقاتىنى ئۆز ئارا بىرلەشتۈرۈشتە چىڭ تۇرۇشى، تېخنىكا تەرەققىياتى تىپىدىكى تەتقىقاتتا بازارنى يېتەكچى، تېخنىكىنى تايانچ قىلىشى، سودا، سانائەت، تېخنىكا ئۆزئارا بىرلەشتۈرۈلگەن پەن - تېخنىكا كارخانىسىنى بەرپا قىلىشى لازىم.

4. ئۇستۇنلۇكتىن تولۇق پايدىلىنىپ، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش دائىرىسىنى كېڭەيتىش كېرەك

پۈرسەتنى قولدىن بەرمەي، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش دائىرىسىنى كېڭەيتىش — شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈشتىكى مۇھىم ستراتېگىيىلىك تەدبىر. شىنجاڭنىڭ جۇغراپىيىلىك ئۇستۇنلۇكى ۋە بايلىق ئۇستۇنلۇكىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، «ئىشكىنى ھەر تەرەپلىمە ئېچىۋېتىش، مۇھىم نۇقتىنى غەربكە قارىتىش» ۋە «سىرتتىن كىرگۈزۈش، ئىچكى جەھەتتە بىرلىشىش، شەرق بىلەن بىرلىشىش، غەربكە چىقىرىش» فاكتورىنى قەتئىي تەۋرەنمەي داۋاملىق ئىجرا قىلىش، شىياڭگاڭ، ئاۋمېن، ياپونىيە، ئامېرىكا قاتارلىق دۆلەت ۋە رايونلار بىلەن بولغان سودىنى يەنمۇ مۇستەھكەملەش ۋە راۋاجلاندۇرۇش، چەت ئەل مەبلىغىدىن پائال تۇرۇپ كەلگە كۆلەمدە پايدىلىنىش، ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقىنى زور كۈچ بىلەن قانات يايدۇرۇش، سايامەتچىلىكنى تېز راۋاجلاندۇرۇش لازىم.

ئەتراپىمىزدىكى دۆلەتلەر بىلەن بولغان چېگرا سودىسى ۋە ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇش — ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش دائىرىسىنى كېڭەيتىشتىكى مۇھىم نۇقتا. بىز «دۆلەت چېگرا سودىسى» ئىدىيىسىنى مۇستەھكەم تۇرغۇزۇپ، يۇقىرىدىن تۆۋەنگىچە ھەممە تەرەپ تەڭ كۈچ چىقىرىپ، ھەمكارلىشىپ، دۆلەت سودىسى، يەرلىك سودا، چېگرا سودىسى، چېگرىدىكى ئاھالىلەرنىڭ ئۆزئارا بازار ئېچىشى، سايامەت قىلىپ مال سېتىۋېلىش قاتارلىق كۆپ قاتلاملىق، كۆپ يوللۇق ۋە كۆپ خىل شەكىلدىكى ئىقتىساد - سودا ئالاقىسىنى پائال راۋاجلاندۇرۇشىمىز لازىم. ھازىرقى 33 چېگرا ناھىيە ۋە شەھەردىن باشقا، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئۆز ئالدىغا ئىگىلىك باشقۇرىدىغان، پايدا - زىيانغا ئۆزى

مەسئۇل بولىدىغان ئىقتىسادىي ئەمەلىي گەۋدىلەر ۋە پەن - تېخنىكا ئەمەلىي گەۋدىلىرى تەۋەلىك مۇناسىۋەتتى، مۇلۇكچىلىك خاراكتېرى ۋە كۆلىمىنىڭ چوڭ ياكى كىچىك بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، مەھسۇلاتلىرى، تېخنىكىسى، ئەمگەك مۇلازىمىتى ۋە قۇرۇلۇش ھۆددىگەرلىكى ئېتراپىمىزدىكى دۆلەتلەرگە ئېھتىياجلىقلا بولسا، ئىمپورت - ئېكسپورت ھوقۇقى بولغان شىركەتلەر ئارقىلىق چېگرا سودىسىنى قانات يايدۇرۇپ، چېگرىنىڭ چېكى بولۇش، چېگرا سودىسىنىڭ چېكى بولماسلىقىنى ئىشقا ئاشۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ پۈتكۈل ئىگىلىكىنىڭ راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرسە بولىدۇ. ئىشكىنى غەربكە ئېچىۋېتىش قەدىمىنى تېزلىتىپ، چېگرا سودىسىنى ۋە ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقىنىڭ دائىرىسىنى كېڭەيتىشنىڭ ئاچقۇچى «شەرق بىلەن بىرلىشىپ، غەربكە چىقىرىش» جەھەتتە كۆپرەك ئىش قىلىشتا شەرق بىلەن بىرلىشىش ئارقىلىق غەربكە چىقىرىشنى قوللاش، غەربكە چىقىرىش ئارقىلىق شەرق بىلەن بىرلىشىشنى ئىلگىرى سۈرۈش لازىم. قېرىنداش ئۇلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايونلار، بولۇپمۇ دېڭىز بويىدىكى رايونلارنى ئاپتونوم رايونىمىز بىلەن ئىقتىسادىي جەھەتتە توغرا لىنىيە بويىچە بىرلىشىشكە جەلپ قىلىپ ۋە ئۇلار بىلەن بولغان توغرا لىنىيىلىك ئىقتىسادىي بىرلىشىشنى تېزلىتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزدا ئېكسپورت تاۋارلىرى ئىشلەپچىقىرىش بازىلىرىنى تېخىمۇ كۆپلەپ قۇرۇپ ھەمدە تاۋارلارنى كۆپ خىللاشتۇرۇش، ئالىي دەرىجىلىك قىلىش تەرەپكە قاراپ راۋاجلاندۇرۇپ، «شەرق بىلەن بىرلىشىپ، غەربكە چىقىرىش» نى يېڭى پەللىگە كۆتۈرۈش لازىم.

شىنجاڭ بايلىق تېپىدىكى ئاپتونوم رايون بولۇپ، مول يەر ئوستى، يەر ئاستى بايلىقىغا ئىگە. سۇ، تۆپراق، نېفىت، گاز، كان مەھسۇلاتلىرى ۋە سايامەتچىلىك قاتارلىق ئۈستۈنلۈككە ئىگە بايلىقلاردىن تولۇق پايدىلىنىپ، «سىرتتىن كىرگۈزۈش، ئىچكى جەھەتتىن بىرلىشىش» ئارقىلىق، چەت ئەللەرنىڭ ۋە قېرىنداش ئۇلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايونلارنىڭ تېخنىكىسى ۋە ئىختىساس ئىگىلىرىنى ئاپتونوم رايونىمىزغا تىرىشىپ جەلپ قىلىپ، ئۇلارنى ئاپتونوم رايونىمىزنى ئورتاق تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە گۈللەندۇرۈشكە قاتناشتۇرۇپ، شىنجاڭنىڭ بايلىقىنى ئېچىش قەدىمىنى تېزلىتىش لازىم.

مەبلەغ سېلىشتىكى قاتتىق مۇھىت ۋە يۇمشاق مۇھىتنى زور كۈچ بىلەن ياخشىلاش لازىم، قاتناش ۋە ئالاقە مۇئەسسەسىلىرى قاتارلىق قۇرۇلۇشلارنى يەنمۇ تېزلىتىش، بولۇپمۇ يەر ئىشلىتىش، باجنى كېمەيتىپ پايدا ئۈتۈنۈپ بېرىش، ناشقى پېرىۋوتتىن پىرسەنت قالدۇرۇش ھەمدە خادىملارنى تەكلىپ قىلىش قاتارلىق جەھەتلەردە قېرىنداش ئۇلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايونلارنىڭكىدىنمۇ ياخشىراق ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىنى تۈزۈپ چىقىش كېرەك؛ چېگرا ئېغىزى قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىپ، چېگرىدىن كىرىش - چىقىش رەسمىيەتلىرىنى ئاددىيلاشتۇرۇش، چېگرا سودىسىنى ۋەكالەت باشقۇرۇش ھەققى، مەھسۇلاتلارنى باشقۇرۇش قاتارلىق جەھەتلەردىمۇ تېخىمۇ ياخشىراق ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىنى تۈزۈپ چىقىپ، بۇ ئارقىلىق «سىرتتىن كىرگۈزۈش، ئىچكى جەھەتتە بىرلىشىش» ۋە «شەرق بىلەن بىرلىشىپ، غەربكە چىقىرىش» نىڭ جەلپ قىلىش كۈچىنى ئاشۇرۇش لازىم.

5. بازارلارنى زور كۈچ بىلەن ئېچىپ، تاۋار ئوبوروتىنى جانلاندۇرۇش كېرەك

پىلانلىق كۆپرەك بولۇشى ياكى بازارنىڭ كۆپرەك بولۇشى سوتسىيالىزمنىڭ ماھىيەتلىك پەرقى ئەمەس. پىلانمۇ، بازارمۇ ئىقتىسادىي ۋاسىتە. پىلانلىق ئىگىلىك بىلەن بازار ئارقىلىق تەڭشەشنى ئۆزئارا بىرلەشتۈرۈش پرىنسىپى بويىچە ئاپتونوم رايونىمىزدا بازار ئارقىلىق تەڭشەشنىڭ سالمىقىنى ئاشۇرۇپ، ئىقتىسادىي تەركىب، ئوبوروت يوللىرى، ئىگىلىك باشقۇرۇش شەكىللىرى كۆپ خىل بولغان، ھالقىلار ئاز بولغان ئوبوروت تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتى يۆنىلىشىدە چىڭ تۇرۇپ، چوڭ ئوبوروت، چوڭ بازار، چوڭ قاتناش گۈللەنگەن ۋەزىيەتنى قەدەممۇ قەدەم شەكىللەندۇرۇش لازىم.

ھەر قايسى تەرەپلەرنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوزغاپ، زور كۆچ بىلەن بازار ئېچىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى بازارلارنى، نېفىتلىكنى چارلاش، ئېچىش مۇلازىمەت بازارلىرىنى، دۆلەت ئېچىدىكى ئوتتۇرا، كىچىك شەھەرلەرنىڭ بازارلىرىنى نۇقتىلىق ئېچىش لازىم. ئاپتونوم رايونىمىزدا چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرى، قوغۇن - تاۋۇز، مېۋە - چېۋە، ۋە كۆكتات، كۈندىلىك سانائەت بۇيۇملىرى قاتارلىق كۆپلەپ ئىشلەپچىقىرىلىدىغان تاۋارلارنى توپ سېتىش بازارلىرىنى پىلانلىق ھالدا راۋاجلاندۇرۇپ، نەق مال سودىسىغا تۈرتكە بولۇش، قەرەللىك مال سودىسىنى راۋاجلاندۇرۇش لازىم. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، تاۋار ئىشلەپچىقىرىش ۋە ئوبوروتنى چۈرىدەپ، مەبلەغ، ئۇچۇر، تېخنىكا، ئىختىساس ئىگىلىرى، ئەمگەك مۇلازىمىتى جەھەتتىكى بازارلارنى بەرپا قىلىپ، ئىگىلىك باشقۇرۇش بويىچە يۇرۇشلەشكەن مۇلازىمەتنى ياخشىلاش لازىم.

تىجارەتنى يەنمۇ قويۇۋېتىش لازىم. دۆلەت بۇيرۇق خاراكتېرىدىكى پىلاننى يولغا قويغان، بىر تۈتاش سېتىۋېلىپ مەخسۇس تىجارەت قىلىدىغان تاۋارلاردىن باشقا ۋە توختام بويىچە سېتىۋېلىنىدىغان تاۋارلاردا دۆلەتكە توختام بويىچە سېتىپ بېرىش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىغان شەرتى ئاستىدا، بارلىق تاۋارلارنى قويۇۋېتىش، يەل بويى قويۇۋېتىش، بازار ئارقىلىق تەڭشەشنى يولغا قويۇش، باھانى قويۇۋېتىش لازىم.

يەرلىك مۇھاپىزەتچىلىكنى قەتئىي تۇتۇشتىن ، توساقلارنى بۇزۇپ تاشلاپ، شىنجاڭنىڭ دەرۋازىسىنى كەڭ ئېچىۋېتىش كېرەك. ئاپتونوم رايونىمىز دائىرىسىدە تاۋارلارنىڭ نورمال ئوبوروتىغا چەك قويۇش مەقسىتىدە تەسىس قىلىنغان بارلىق توساق - چازىلارنى بىردەك ئەمەلدىن قالدۇرۇش لازىم. رايونلار ئارا قامال قىلىۋېلىش ۋە كەسىپ مونوپولىنى يولغا قويۇشقا بولمايدۇ. شىنجاڭغا كىرگۈزۈلىدىغان ۋە شىنجاڭدىن سىرتقا توشۇلىدىغان ماددىي ئەشيالاردىن دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون قويۇۋەتمەسلىكنى بەلگىلىگەن ئاز سانداكىلىرىدىن باشقىلىرىنى بىردەك قويۇۋېتىش لازىم، قايتا يوللاپ تەستەلاتمىسىمۇ بولىدۇ. يەرلىك مەھسۇلاتلارنى سېتىشتا ئەنجىمى كۆرۈنەرلىك بولغان ئورۇن ۋە شەخسلەرنى مۇكاپاتلاش لازىم. قېرىنداش ئۇلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايونلارنىڭ شىنجاڭدا كارخانا قۇرۇشىنى، سودا «كۆزنەك» لىرى تەسىس قىلىشىنى، ئۆز ئالدىغا ياكى بىرلىشىپ تىجارەت قىلىپ سودا پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىشىنى قارشى ئېلىش كېرەك. ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر، تارماقلار بۇنىڭغا قولايلىق يارىتىپ بېرىشى لازىم.

دۆلەت كوپېراتسىيە سودىسىنىڭ ئاساسىي يوللۇق رولىنى جارى قىلدۇرۇش بىلەن بىللە، ھەر قايسى ئىشلەپچىقىرىش كارخانىلىرى، كوللېكتىپ ئىقتىسادىي تەشكىلاتلار ۋە يەككە ئىشلەپچىقارغۇچىلار، تىجارەتچىلەرنىڭ ئوبوروت ساھەسىگە بىۋاستە كىرىشىگە زور كۆچ بىلەن ئىلھام بېرىش لازىم. دۆلەت - كوپېراتسىيە سودىسى، تاشقى سودا كارخانىلىرى ۋە سانائەت كارخانىلىرى، يېزا - بازار كارخانىلىرى، دېھقانچىلىق ۋە پەن - تېخنىكا تارماقلىرىنىڭ مەنپەئەتى رايونلار، كەسىپلەر ۋە مۇلۇكچىلىكنىڭ چەكلىمىسىگە ئۇچرىماي، ئۆز ئارا بىرلىشىپ، تۈرلۈك شەكىلدىكى مەنپەئەت ئورتاق گەۋدىسىنى ياكى كارخانا گۇرۇھىنى قۇرۇشىغا بولىدۇ. چەت - يىراق، نامرات رايونلاردىكى سودا پائالىيەتلىرىگە ئېتىبار بېرىش سىياسىتىنى يولغا قويۇپ، باج، پايدىدىن پىرسەنت ئايرىش، تور - نۇقتىلارنى قۇرۇش، مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشى قاتارلىق جەھەتلەردە ئېتىبار بېرىش لازىم.

چوڭ قاتناشنى راۋاجلاندۇرۇپ، تاۋارنىڭ چوڭ ئوبوروتىنى ئىلگىرى سۈرۈش لازىم. دۆلەت، كوللېكتىپ، شەخسى تەك ئاتلىنىش، تۆمۈر يول، تاشيول ، ئاۋىئاتسىيە، سۇ يولى قاتنىشىنى بىرلىكتە تۇتۇش لازىم. ئوسۇلۇپ قالىدىغان بەزى جايلاردا تاۋارلارنى ئارىلىقتا يۆتكەش پونكىتلىرىنى قۇرۇش، مۇھىم تۇگۈن ھېسابلىنىدىغان رايونلاردا ساقلاش مۇئەسسەسلىرىنى قۇرۇش ھەمدە توشۇشقا قوماندانلىق قىلىش، توشۇشنى ئورۇنلاشتۇرۇشنى كۈچەيتىپ، توشۇش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇپ، تاۋارنىڭ چوڭ ئوبوروتى ئۈچۈن زۆرۈر شارائىت يارىتىپ بېرىپ، تاۋار ئىگىلىكىنىڭ زور تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش لازىم.

6. دادىل سىناق قىلىپ، ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات رايونلىرىنى پائال قوزغاش كېرەك

ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات رايونلىرىنى قوزغاش - ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش دائىرىسىنى كېڭەيتىش، سىرتقا يۈزلەنگەن ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ مۇھىم يولى، شۇنداقلا ئىسلاھاتنى تېزلىتىش، ئومۇميۈزلۈك سىناق قىلىشنىڭ ئۈنۈملۈك ئۇسۇلى. شۇڭا، ئۇرۇمچى، كۇيتۇن قاتارلىق جايلاردا بازار ئارقىلىق تەڭشەش ئاساس قىلىنغان، ئىشلەپچىقىرىش، پەن - تېخنىكا ۋە سودا ئۇزاقارا بىرلەشتۇرۇلگەن ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات رايونىنى قۇرۇشقا دەرھال تۇتۇش قىلىپ، دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى مەبلەغ، تېخنىكا، ئىختىساس ئىگىلىرى ۋە ئىلغار ئىگىلىك باشقۇرۇش ئۇسۇللىرىنى كەڭ تۈردە قوبۇل قىلىپ، ئۇنى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشنىڭ سىناق رايونى ۋە ئۇلۇغ كۆرسىتىش رايونىغا ئايلاندۇرۇش لازىم.

ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات رايونىنى بەرپا قىلىش - يول ئېچىپ ئىلگىرىلەش خاراكتېرىدىكى خىزمەت. مەبلەغ كىرگۈزۈش شەكلى جەھەتتە، بىرلىشىپ مەبلەغ سېلىش، ھەمكارلىشىپ مەبلەغ سېلىش، ئۇزاقالدىغا مەبلەغ سېلىش، پاي قوشۇپ مەبلەغ سېلىش قاتارلىق كۆپ خىل شەكىللەرنى قوللىنىشقا بولىدۇ. دۆلەت يول قويغان دائىرىدە تېخنىكا كۆپرەك ئېتىبار بېرىلىدىغان باجنى ئازايتىپ، پايدىنى ئۆتۈنۈپ بېرىش سىياسىتىنى تۇزۇش ۋە يولغا قويۇش لازىم. تۇرلۇك چارە - تەدبىرلەر ئارقىلىق سۇ، ئېلېكتر، يول، خەۋەرلىشىش قاتارلىق ئاساسىي مۇئەسسەسىلەر قۇرۇلۇشىنى ياخشى ئېلىپ بېرىپ، ياخشى مەبلەغ سېلىش مۇھىتىنى تىرىشىپ يارىتىپ، دۆلەت ئىچى - سىرتىدىكى مەبلەغ سالغۇچىلارنى جەلپ قىلىش كۈچىنى ئۈزلۈكسىز ئاشۇرۇش كېرەك. پۈتۈنلەي يېڭى باشقۇرۇش ئۇسۇلىنى يولغا قويۇپ، باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرىغا تەدبىر بەلگىلەش ۋە باشقۇرۇش ھوقۇقىنى تولۇق بېرىپ، ئۇلارنى ھۆكۈمەتكە ۋەكالىتەن تەرەققىيات رايونلىرىنى بىر تۇتاش باشقۇرىدىغان قىلىش لازىم. ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات رايونلىرىدىكى ھەر خىل كارخانىلار ئۈز ئالدىغا ئىشلەپچىقىرىش، ئىگىلىك باشقۇرۇشتا تولۇق ھوقۇقتىن بەھرىمەن بولىدۇ. ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات رايونلىرىنىڭ ئۈز جۇغلانمىسىنى كۆپەيتىش ۋە ئۈزىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇش ئۈچۈن، ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات رايونلىرى قۇرۇلغان دەسلەپكى مەزگىلدە، ئاپتونوم رايون تېگىشلىك مەبلەغ سېلىپ، ئۇلارنىڭ ئاساسىي مۇئەسسەسىلەر شارائىتىنى ياخشىلىغاندىن تاشقىرى، يەنە مەلۇم مەزگىلگىچە كىرىم - چىقىمغا ئۈزى مەسئۇل بولۇش، كىرىمنى يۇقىرىغا تاپشۇرماسلىقتىن ئىبارەت مالىيە باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى يولغا قويىدۇ.

7. ئاپپاراتلارنى ئىخچاملاپ، تۆۋەنگە ھوقۇق بېرىش، ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەت تارماقلىرىنىڭ فۇنكسىيىسىنى ئۆزگەرتىش كېرەك

ئاپپاراتلارنى ئىخچاملاپ، تۆۋەنگە ھوقۇق بېرىپ، فۇنكسىيىنى ئۆزگەرتىپ، ھەر دەرىجىلىك رەھبىرى ئورگانلار ۋە فۇنكسىيىلىك تارماقلارنىڭ خىزمەت ئۇنۇمدارلىقىنى ئۆستۈرۈش - ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ۋە ئىقتىسادنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ جىددىي تەلىپى. ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەت تارماقلىرى تاۋار ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىغا ماس كەلمەيدىغان ئەنئەنىۋى باشقۇرۇش ئۇسۇللىرىنى ئۆزگەرتىپ، خىزمەتنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى ئومۇمىي جەھەتتىن ۋاستىلىك ھالدا تەڭشەش - تىزگىنلەش، سىياسەت ئارقىلىق يېتەكلەش ۋە كەسىپلەر بويىچە باشقۇرۇشقا يۆتكەپ، سەممىيلىك بىلەن ئاساسىي قاتلام ئۈچۈن، كارخانىلار، ئاممىا ئۈچۈن خىزمەت قىلىشى لازىم.

ۋىلايەت، ناھىيىلەرنىڭ ئاساسىي قۇرۇلۇش ئېلىپ بېرىش، تېخنىكا ئۆزگەرتىش، چەت ئەل مەبلىغىدىن

پايدىلىنىش، توغرا لىنىيە بويىچە ئىقتىسادىي ئالاقە باغلاش قاتارلىق جەھەتلەردىكى تەكشۈرۈش - تەستىقلاش ھوقۇقىنى ۋە ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇشتىكى ئۆز ئىشىغا ئۆزى خوجا بولۇش ھوقۇقىنى زورايتىش لازىم. كارخانىلارغا ھەقىقىي تۈردە ھوقۇق بېرىش كېرەك. دۆلەت بەلگىلىگەن ۋە قانۇندا بەلگىلەنگەن باشقۇرۇشقا تېگىشلىك ئىشلاردىن باشقا ئىشلارنى كارخانىلارنىڭ دادىللىق بىلەن ئىشلىشىگە قويۇپ بېرىپ، ئۇرلۇك سىياسەتلەرنى ھەقىقىي يوسۇندا تولۇق ئەملىيلەشتۈرۈش كېرەك. يۇقىرى دەرىجىلىك تارماقلار ئاساسىي قاتلامغا قارىتا قايسى ئىشلارنى قىلىشقا بولمايدىغانلىقىنىلا تەكىتلىمەستىن، قانداق قىلغاندا نىشانىمىزنى ئىشقا ئاشۇرغىلى بولىدىغانلىقىنى تەكىتلىشى لازىم. دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ سىياسىتىنى تاقارىشىپ تۇرۇۋېلىپ ئىجرا قىلماي ياكى ئۇنىڭغا كۆرۈنۈشتە ئەمەل قىلغان بولۇپ، ئاستىرتتىن خىلاپلىق قىلىپ، قۇرۇلۇش ئىشلىرىغا زىيان يەتكۈزگەنلەرنى قەتئىي تۈردە تەشكىلىي ئىنتىزام بويىچە بىر تەرەپ قىلىش كېرەك.

ئاپتونوم رايونىنىڭ ئەملىيىتىگە زىچ بىرلەشتۈرۈپ، «كىچىك ھۆكۈمەت، چوڭ مۇلازىمەت» يولى ئۇستىدە پائال ئىزدىنىپ، قابىل، پاك، يۇقىرى ئۈنۈم قازىنالايدىغان ئورگان خىزمەتچىلىرى قوشۇنىنى قۇرۇپ چىقىش لازىم، ئاپپارات ئىسلاھاتىنى نۆۋەتتىدا سىناق قىلىشقا تۆتۈش قىلىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئاپپاراتلارنى ئىخچاملاش، ئارتۇق خادىملارنى قىسقارتىش لايىھىسىنى تۈزۈشنى چاڭ تۆتۈش لازىم. ۋىلايەت، ناھىيىلەرنىڭ ئاپپاراتلىرىنى تەسىس قىلىشتا، يۇقىرى بىلەن تۆۋەننىڭكىنى ھەمكەسىپ قىلىپ تەسىس قىلىش ھاجەتسىز. كەسىپي ئورۇنلار ۋە قىسمەن كەسىپي باشقۇرۇش تارماقلىرىنىڭ خىزمەت ۋەزىپىسىنى ئادا قىلىش شەرتى ئاستىدا، كادىرلار، ئىشچىلارنى تەشكىللەپ، تۇرلۇك ئەمگەك، مەسلىھەت، مۇلازىمەت گەۋدىسى قاتارلىق ئىقتىسادىي ياكى پەن - تېخنىكا گەۋدىلىرىنى قۇرۇپ، ئۇلارنىڭ ئۆز ئالدىغا ھېسابات قىلىش، پايدا - زىيانغا ئۆزى مەسئۇل بولۇشىنى يولغا قويۇشىغا، خىزمەتچى خادىملارنىڭ دۆلەت خىزمەتچىسىلىك سالاھىيىتىنى ساقلاپ قېلىشقا رۇخسەت قىلىش كېرەك. مەسۇرىي، كەسىپي ئورۇنلاردىكى تۇرمۇش، مۇلازىمەت مۇئەسسەسلىرىنى جەمئىيەتكە يۈزلەندۈرۈپ، مۇلازىمەت ئىشلىرىنى ئېلىپ بېرىپ، مەلۇم مىقداردا ھەق ئېلىشقا بولىدۇ. كۆپ قىسىم كەسىپي ئورۇنلار تىرىشچانلىق كۆرسىتىش ئارقىلىق تەدرىجىي ھالدا ئۆز خىراجىتىنى ئۆزى ھەل قىلالايدىغان بولۇشىنى ئىشقا ئاشۇرۇشى لازىم.

8. ئىختىساسلىق خادىملارنىڭ مۇۋاپىق يۇرۇشۇپ تۇرۇشىغا ئىلھام بېرىپ، ھەر خىل ئىختىساسلىق خادىملارنىڭ رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش كېرەك

ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ئىشلىرىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ئىگىلىكنى راۋاجلاندۇرۇشنى تېزلىتىش، مەلۇم مەنىدىن ئېيتقاندا، ئىختىساسلىق خادىملارنىڭ رولىغا باغلىق، ئىختىساسلىق خادىملارغا يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىپ، ئىختىساسلىق خادىملارنى دادىللىق بىلەن ئىشقا قويۇپ، ئىختىساسلىق خادىملارنىڭ كۆپلەپ چىقىشى ئۈچۈن پائال تۈردە شەرت - شارائىت يارىتىپ بېرىپ، ھەر خىل ئىختىساسلىق خادىملارنىڭ ئاكتىپلىقى، تەشەببۇسكارلىقى ۋە ئىجادچانلىق روھىنى تولۇق قوزغاش لازىم.

ئىختىساسلىق خادىملارنىڭ مۇۋاپىق ھالدا يۇرۇشۇپ تۇرۇشىنى زور كۈچ بىلەن ئىلگىرى سۈرۈپ، ئىختىساسلىق خادىملار رايون ۋە تارماقلارغا مەنسۇپ بولۇپ قېلىش ئەھۋالىنى ئۆزگەرتىش كېرەك. ھەر خىل ئىختىساسلىق خادىملارنى پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىدىن كارخانا ئورۇنلىرى ۋە كەسىپي ئورۇنلارغا، رەھبىرىي ئورگانلاردىن ئاساسىي قاتلام ئورۇنلارغا، ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردىن كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارغا ۋە يېزا - بازار كارخانىلىرىغا، شەھەرلەردىن چەت - يىراق، جاپالىق جايلارغا ۋە ناھىيە، يېزىلارغا بېرىشقا ئىلھاملاندۇرۇش كېرەك. ھەر خىل ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىنى قوللىنىپ،

ئاپتونوم رايون سىرتىدىكى ۋە دۆلەت سىرتىدىكى تېخنىكا خادىملارنى شىنجاڭغا كېلىپ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشقا قاتنىشىشقا جەلپ قىلىش كېرەك. گەۋدىلىك تۆھپىسى بارلارغا كۆپ مۇكاپات بېرىش لازىم.

ناھىيىدىن يۇقىرى پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى، خەلق تەشكىلاتلىرىدىكى ۋە كارخانا ئورۇنلىرى، كەسپىي ئورۇنلاردىكى كەسپىي - تېخنىكا خادىملىرى، باشقۇرۇش خادىملىرى ھەم كەسپىي ئارتۇقچىلىقى بار باشقا خادىملارنى ناھىيە، يېزا كارخانىلىرىنى، رايون، مەھەللە كارخانىلىرىنى، كوللېكتىپ ئىگىلىكىدىكى كارخانىلارنى ۋە خەلق باشقۇرغان پەن - تېخنىكا گەۋدىلىرىنى ھۆددىگە، ئىجارىگە ئېلىشقا، باشلامچى بولۇپ باشقۇرۇشقا ۋە قۇرۇشقا ئىلھاملاندۇرۇش لازىم. ئۇلارنىڭ ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ھۆكۈمەت خىزمەتچىسىلىك سالاھىيىتىنى ساقلاپ قېلىش، خىزمەت ستاژىنى ئۇلاپ ھېسابلاش كېرەك. ئۇلار نوپۇس، ئاشلىق مۇناسىۋىتىنى يۆتكىمىسە، داۋاملىق ئەسلىدىكى ئۆيىدە ئولتۇرۇۋېرىپ بولىدۇ. ئىش ھەققى بىر تۇتاش تەقسىملەنگەن چاغدا ئۇلارنىڭ ئارخىپ ئىش ھەققىنى تەڭشەپ، ئۇلارنىڭ ئىش ھەققىنى كارخانىنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى بىلەن بىرلەشتۈرۈشكە، توختام بويىچە ئەقلەشتۈرۈشكە بولىدۇ.

كارخانا ۋە كەسپىي ئورۇنلاردىكى كەسپىي - تېخنىكا خادىملىرىنى ھەم باشقۇرۇش خادىملىرىنى ئۆزىنىڭ خىزمەت ۋەزىپىسىنى ئورۇنداش شەرتى ئاستىدا، ناھىيە، يېزا كارخانىلىرى، رايون، مەھەللە كارخانىلىرى، كوللېكتىپ ئىگىلىك كارخانىلىرى ۋە خەلق باشقۇرغان پەن - تېخنىكا گەۋدىلىرىگە بېرىپ، تېخنىكا مۇلازىمىتى پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىشقا ئىلھاملاندۇرۇش كېرەك. خىزمەتتىن ئايرىلىپ دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققان كەسپىي - تېخنىكا خادىملىرىمۇ يۇقىرىقى پائالىيەتلەر بىلەن شۇغۇللانسا بولىدۇ. يۇقىرىقى پائالىيەتلەر بىلەن شۇغۇللانغان خادىملارنىڭ ئىش ھەققىنى ئىككى تەرەپ كېڭىشىپ بېكىتىپ، توختام بويىچە ئەقلەشتۈرمە بولىدۇ، خىزمەتتىن ئايرىلىپ دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققان خادىملارنىڭ ئەسلىدىكى تەمىناتى ئۆزگەرمەيدۇ.

ھەر دەرىجىلىك تۈرلۈك مەكتەپلەرنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلار ۋە ئىش كۈتۈپ تۇرغان زىيالىي ياشلارنى ناھىيە، يېزا كارخانىلىرى، رايون، مەھەللە كارخانىلىرى، كوللېكتىپ ئىگىلىك كارخانىلىرى ۋە خەلق باشقۇرغان پەن - تېخنىكا گەۋدىلىرىگە بېرىپ خىزمەت قىلىشقا ئىلھاملاندۇرۇش، ئۇلارغا تەمىنات جەھەتتە ئېتىبار بېرىش كېرەك.

9. ئىككى قولدا تۇتۇش قانۇنىنىدا چىڭ تۇرۇپ، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ئىشلىرى ۋە ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ئۈچۈن ياخشى ئىجتىمائىي مۇھىت يارىتىش كېرەك

پۈتكۈل ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش داۋاملىدا تۆت ئاساسىي پرىنسىپنا باشتىن - ئاخىر بۇشاشماي چىڭ تۇرۇش، سوتسىيالىزم يۆنىلىشىدە چىڭ تۇرۇش، مەنۇي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ۋە دېموكراتىيە، قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشىنى ئوبدان تۇتۇش، ئىدىيەۋى - سىياسىي خىزمەتنى كۈچەيتىش كېرەك. پارتىيە ئەزالىرى، كادىرلار ۋە ئاممىنى پارتىيە رەھبەرلىكى قارىشىنى مۇستەھكەم تىكلەشكە، سوتسىيالىزم ئېتىقادىنى چىڭىتىشقا، ئىسلاھات ۋە قۇرۇلۇش ئىشلىرىغا قاتنىشىش ئاكتىپلىقىنى ئۆستۈرۈشكە يېتەكلەش كېرەك. بۇرژۇئاچە ئەركىنلەشتۈرۈشكە، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە، تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىشكە قەتئىي قارشى تۇرۇش كېرەك.

بىر قولدا ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى ئېچىۋېتىشنى ، بىر قولدا ھەر خىل جىنايى ھەرىكەتلەرگە قارشى تۇرۇشنى تۇتۇش - ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ئىشلىرىنى ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىشنىڭ مۇھىم كاپالىتى. دېكتاتۇرا ۋاستىلىرىنى كۈچەيتىپ، مەخسۇس ئورگانلار بىلەن ئاممىۋى خىزمەتنى

زىج بىرلەشتۈرۈش فاكۇلتېتىنى يولغا قويۇپ، ئىچكى - تاشقى دۇشمەن ئۇنسۇرلارنىڭ ئاغدۇرمىچىلىق قىلىش، سەكتە كىرىش ۋە بۇزغۇنچىلىق قىلىش ھەرىكەتلىرىنى پاش قىلىش ۋە ئۇنىڭغا زەربە بېرىش لازىم، ھەر خىل جىنايى ھەرىكەتلەرگە زەربە بېرىش، ھەر خىل رەزىللىكلەرنى توگىتىش، جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش خىزمىتىنى ئوبدان ئىشلەش كېرەك.

ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ۋە ئىگىلىكنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈچۈن مۇقىم مۇھىت بولۇشى كېرەك. مۇقىملىق تەرەققىي قىلدۇرۇشنى مەقسەت قىلىدۇ، تەرەققىي قىلدۇرۇش چاڭ قائىدە. ئىقتىساد تەرەققىي قىلسا، مۇقىملىق ئاندىن پۈختا ئاساسقا ئىگە بولىدۇ. بىز چوقۇم ھەر ۋاقىت كاللىمىزنى سەگەك توتۇپ، مۇقىملىق خىزمىتىنى باشتىن - ئاخىر چوڭ ئىش سۈپىتىدە توتۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئۇزاققىچە ئەمن بولۇشىغا ھەقىقىي تۇرە كاپالەتلىك قىلىشىمىز كېرەك.

«ياشىسۇن مىللەتلەرنىڭ بۈيۈك ئىتتىپاقلىقى» دېگەن بايراقنى داۋاملىق ئېگىز كۆتۈرۈپ، مىللەتلەر خىزمىتىنى يەنمۇ ياخشى ئىشلەپ، ھەربىيلەر بىلەن خەلقنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى، بىكتۇەن بىلەن يەرلىكنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى، مەركەزگە قاراشلىق كارخانىلار بىلەن يەرلىكنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ، جەمئىيەت مۇقىم بولۇش، مىللەتلەر ئىناق ئۆتۈشتەك سىياسىي ۋەزىيەتنى مۇستەھكەملىشىمىز ۋە راۋاجلاندۇرۇشىمىز كېرەك.

10. پارتىيىنىڭ رەھبەرلىكىنى ھەقىقىي كۈچەيتىپ، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش، ۋە ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ئىشلىرىنىڭ ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلىشىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش كېرەك

پارتىيە رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىش - ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ئىشلىرىنى تېزلىتىپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى يۈكسەلدۇرۇشنىڭ تۈپ كاپالىتى. ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى ۋە كادىرلار، بولۇپمۇ ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار ماركسىزم - لېنىنىزم، ماۋ زېدوڭ ئىدىيىسىنى، يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش توغرىسىدىكى بىر قاتار مۇھىم بايانلىرىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ، ئىدىيىنى بىرلىككە كەلتۈرۈپ، روھنى ئۇرغۇتۇپ، پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشىيەنىنى ئاڭلىق ھالدا، ئومۇمىيۈزلۈك ئىجرا قىلىشى كېرەك.

پارتىيىنىڭ ئىدىيىۋى قۇرۇلۇشى، تەشكىلىي قۇرۇلۇشى ۋە ئىستىل قۇرۇلۇشىنى يەنمۇ كۈچەيتىش لازىم، بولۇپمۇ ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىك بەنزىلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىنى ئوبدان تۇتۇش كېرەك. ماركسىزملىق ئىختىساس ئىگىسى قارىشىنى تۇرغۇزۇپ، دېمەت - سالاھىيەت ، يول قويۇش، ئېتىبار بېرىش قارىشىنى توگىتىپ، كادىرلارنى «تۆتەلەشتۇرۇش» فاكۇلتېتىنى ۋە ئەخلاقلىق، قابىلىيەتلىك بولۇش ئۆلچىمى بويىچە، كۆپ خىل يوللار بىلەن ئىختىساس ئىگىلىرىنى تاللاپ ئۆستۇرۇپ، خەلق ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش لۇشىيەنىدە چاڭ تۇرغانلىقىنى ئېتىراپ قىلغان ھەمدە تۆھپىسى بولغانلارنى دادىل تۇرە رەھبەرلىك بەنزىسىگە كىرگۈزۈش كېرەك. ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنى يېتىشتۇرۇش ۋە دادىللىق بىلەن ئىشلىتىشكە ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىش لازىم. ياش كادىرلارنى زور كۈچ بىلەن يېتىشتۇرۇش، ئاساسىي قاتلامدا چېنىقىپ يېتىلگەن مۇنەۋۋەر ياش كادىرلارنى رەھبەرلىك ئورنىغا ۋاقتىدا تاللاپ ئۆستۇرۇش كېرەك. كادىرلارنى ئالماشتۇرۇپ تۇرۇش تۈزۈمىنى پائال يولغا قويۇپ، ئاپتونوم رايونىمىز تەۋەسىدە يۇقىرى - تۆۋەن ئوتتۇرىسىدا ئالماشتۇرۇش، توغرا لىنىيە بويىچە ئالماشتۇرۇش، شۇنىڭدەك مەركەزنىڭ مۇناسىۋەتلىك تارماقلىرى بىلەن قېرىنداش ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايونلار ئارا قوش لىنىيە بويىچە ئالماشتۇرۇشنى ياخشى يولغا قويۇش كېرەك. كادىرلار تۈزۈمى ئىسلاھاتىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، رىقابەتلىشىشكە ئىلھام بېرىش مېخانىزمىنى يولغا

قويۇپ، ئۆستۈرۈشكىمۇ بولۇش، چۈشۈرۈشكىمۇ بولۇش، كىرگۈزۈشكىمۇ بولۇش، چىقىرىشقىمۇ بولۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇش كېرەك. پارتىيە ئىستىلى قۇرۇلۇشى ۋە پاكلىك قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، خىيانەتچىلىك قىلغان، پارا ئالغان چىرىك ئونسۇرلارنى قەتئىي جازالاپ، پاسسىپلىق، چىرىكلىكنى تۈگىتىپ، پاك - دىيانەتلىك بولۇپ، خەلقنىڭ ئىشەنچىسىنى قولغا كەلتۈرۈش كېرەك.

ھەر دەرىجىلىك رەھبىرلىرى ئورگانلار ۋە رەھبىرلىرى كادىرلار ئىستىلنى ھەقىقىي تۈزەپ ياخشىلاپ، شەكىلۋازلىق ۋە بيۈروكراتلىقتىن تىرىشىپ ساقلىنىپ، چوڭقۇر تەكشۈرۈپ، تەتقىق قىلىپ، ئاساسلىق قويۇق ئالاقە باغلاپ، تۈرلۈك خىزمەتلەرنى ئەملىيلەشتۈرۈشنى چىڭ تۇتۇپ، خەلق ئاممىسى ئۈچۈن كۆپرەك ئەملىي ئىش قىلىپ بېرىشى كېرەك. ھەر ساھە، ھەر كەسىپلەر، تارماقلار ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشتىن ئىبارەت بۇ مەركەزگە بويسۇنۇپ، ئۇنىڭ ئۈچۈن خىزمەت قىلىپ، خىزمەتلەرنى ئىجادىي قانات يايدۇرۇپ، ئىسلاھاتنى يەنىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش دائىرىسىنى كېڭەيتىش ئۈچۈن ئۆز ھەسسىسىنى قوشۇشى كېرەك.

ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش قەدىمىنى تېزلىتىپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىنى يۇكسەلدۇرۇش - تارىخ بىزگە يۈكلىگەن مۇقەددەس ۋەزىپە. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى ۋە بارلىق كومپارتىيە ئەزالىرىنى يولداش جيالۇ زېمىن يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ئەتراپىغا زىچ ئۈيۈشۈپ، ھەر مىللەت خەلقىنى يېتەكلەپ، ھەر قايسى تەبىقە، ھەر قايسى پارتىيە - گۇرۇھلار، ھەر قايسى خەلق تەشكىلاتلىرى ۋە ھەر ساھەدىكى زاتلار بىلەن ئىتتىپاقلىشىپ، بارلىق ئاكتىپ ئامىللارنى ئىشقا سېلىپ، بىر نىيەت - بىر مەقسەتتە بولۇپ، ھەممەيلەننىڭ ئەقىل - پاراسىتى ۋە كۈچىنى ئىشقا سېلىپ، تىرىشىپ ئالغا ئىلگىرىلەپ، جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىپ، ئىسلاھات ۋە قۇرۇلۇشنىڭ يېڭى غەلىبىسىنى قولغا كەلتۈرۈپ، ئەلا نەتىجىلەر بىلەن پارتىيە 14 - قۇرۇلتىيىنىڭ غەلىبىلىك ئېچىلىشىنى كۈتۈۋېلىشقا چاقىرىدۇ!

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ 1991 - يىللىق خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات توغرىسىدىكى ستاتىستىكىلىق ئاخباراتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ رەھبەرلىكىدە، تۇزۇش، ياخشىلاش ۋە ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش فاكتورىنى قەتئىي ئىزچىللاشتۇرۇپ، كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىدىن ئۈدا 14 - يىلىمۇ مول ھوسۇل ئېلىندى، سانائەت ئىشلەپچىقىرىشى ئۈدا، مۇقىم ئاشتى، بازارلار ئاۋاتلاشتى ۋە جانلاندى، ئىمپورت - ئېكسپورت سودا مىقدارى ئاشتى، خەلق تۇرمۇشى تېخىمۇ ياخشىلاندى، پەن - تېخنىكا، مائارىپ، مەدەنىيەت، مەھىيە، تەنتەربىيە ئىشلىرى جۇش ئۇرۇپ راۋاجلاندى، مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا يېڭى نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى. تۇزۇش، ياخشىلاشنىڭ ئاساسلىق نىشانلىرى ئاساسەن ئىشقا ئاشۇرۇلدى، پۈتكۈل خەلق ئىگىلىكى داۋاملىق ياخشىلىنىش يۆنىلىشىگە قاراپ راۋاجلىنىپ، ئون يىللىق ئومۇمىي پىلان ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنى يولغا قويۇش ئۈچۈن ياخشى باشلىنىش ۋەزىيىتى يارىتىلدى. دەسلەپكى ستاتىستىكىغا قارىغاندا، مۇشۇ بىر يىلدىكى ئىچكى ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 29 مىليارد 400 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %9.6 ئاشقان؛ مىللىي دارامەت 24 مىليارد 710 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %11.7 ئاشقان. ئىقتىسادىي ئايلىنىشتىكى ئاساسلىق مەسىلەر: يېزا ئىگىلىك ئاساسى ئاجىز، قۇرۇلمىنىڭ تەڭشىلىش مۇرئىتى بەك ئاستا، ئىقتىسادىي ئۈنۈم تۆۋەن، مالىيە قىيىنچىلىقى ئېغىر.

1. يېزا ئىگىلىكى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا ئېغىر قۇرغاقچىلىق قاتارلىق تەبىئىي ئاپەتلەر يۈز بەردى، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقى ھەر دەرىجىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ رەھبەرلىكىدە، ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا ئاتلاندى ھەمدە يازلىق زىرائەتتىن يەتكەن زىيانىنىڭ ئورنىنى كۆزلۈك زىرائەت بىلەن تولۇقلاش قاتارلىق كۆپ خىل تەدبىرلەرنى ۋاقتىدا قوللىنىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىن يەنىلا مول ھوسۇل ئالدى. بۇ بىر يىللىق يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 16 مىليارد 201 مىليون يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 16 مىليارد 795 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %7.5 ئاشتى؛ جۈملىدىن تېرىقچىلىقنىڭ %9.1 ئاشتى، ئورمانچىلىقنىڭ 1990 - يىلدىكى بىلەن ئاساسەن تەڭلەشتى، چارۋىچىلىقنىڭ %3.5، قوشۇمچە كەسىپنىڭ %6، بېلىقچىلىقنىڭ %5.8 ئاشتى. يېزا ئىگىلىك تاۋارلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 10 مىليارد 516 مىليون يۈەنگە، يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنىڭ تاۋارلىق نىسبىتى %64.9 كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.4 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى.

ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرى مىقدارى ئىچىدە ئاشلىق ئازراق كېمەيىپ كەتكەن بولسىمۇ، لېكىن يەنىلا تارىختىكى ئەڭكىنچى يۇقىرى مەھسۇلات ئېلىنغان يىل بولدى. پاختا، قىزىلچا مەھسۇلات مىقدارى

جەھەتتە تارىختىكى ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى، ياغلىقدان، مېۋە - چېۋە، پىلە غوزىسى ئىشلەپچىقىرىشىدىنمۇ مول ھوسۇل ئېلىندى. قوغۇن - تاۋۇز، كۆكتات مەھسۇلات مىقدارى خېلى كۆپ كېمىيىپ كەتتى.

ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى تۆۋەندىكىچە:

	1991 - يىلدىكىسى	1990- يىلدىكىدىن ئاشقىنى%
ئاشلىق (تاتلىق ياڭيۇنى ئۆز ئىچىگە ئالمايدۇ)	6 مىليون 725 مىڭ 200 توننا	0.6
بۇنىڭ ئىچىدە: بۇغداي	3 مىليون 826 مىڭ 500 توننا	2.1 -
شال	461 مىڭ توننا	2.5 -
كۆممىقوناق	2 مىليون 222 مىڭ 500 توننا	6.1
پاختا	639 مىڭ 500 توننا	36.4
ياغلىق دان	404 مىڭ 900 توننا	3.9
قىزىلچا	2 مىليون 568 مىڭ 500 توننا	14.5
قوغۇن - تاۋۇز	816 مىڭ 800 توننا	12.5 -
بۇنىڭ ئىچىدە: قوغۇن	290مىڭ 700 توننا	23 -
كۆكتات	1 مىليون 722 مىڭ 100 توننا	8.1 -
مېۋە - چېۋە	811 مىڭ توننا	1.5
بۇنىڭ ئىچىدە: ئۈزۈم	355 مىڭ 600 توننا	7.5
پىلە غوزىسى	3602 توننا	42.1

ئورمان بەرپا قىلىپ كۆكەرتىش ئىشلىرى داۋاملىق راۋاجلاندى، ئۇچ شىمال ئىھاتە ئورمىنى قۇرۇلۇشىدا يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە بەرپا قىلىنغان ئورمان كۆلىمى 42 مىڭ 800 گېكتار (تۇتۇش نىسبىتى 85% تىن يۇقىرى بولغان ئورمانلىق بويىچە ھېسابلاندى) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 12.4% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە قۇرۇلۇش ئورمىنى 10 مىڭ گېكتار. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 53 ناھىيە (شەھەر)، بىڭتۇەننىڭ 101 تۇەن - مەيدانى ئېتىز - ئېرىق بويلىرىنى ئورمان بىلەن تورلاشتۇرۇپ بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە 1990 - يىلدىكىدىن كۆپەيگەن ناھىيە (شەھەر) ئىككى، تۇەن - مەيدان توققۇز. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە تۇزلەڭلىكنى كۆكەرتىش ئۆلچىمىگە يەتكەن ناھىيە ئالتىگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن ئىككى ناھىيە كۆپەيدى.

چارۋىچىلىق ئېغىر تەبىئىي ئاپەتكە ئۇچرىغان بولسىمۇ، لېكىن يىل ئاخىرىدىكى چارۋا 1990 - يىلدىكى بىلەن ئاساسەن تەڭلەشتى، بۇ بىر يىل ئىچىدە كۆپەيگەن چارۋا 13 مىليون 688 مىڭ 100 تۇياققا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.3% ئاشتى، گۆش، ئۆي قۇشلىرى، تۇخۇم، سۇت قاتارلىق چارۋا مەھسۇلاتلىرى داۋاملىق كۆپەيدى.

ئاساسلىق چارۋا مەھسۇلاتلىرى ۋە يىل ئاخىرىدا قالغان چارۋا سانى تۆۋەندىكىچە:

	1991 - يىلدىكىسى	1990-يىلدىكىدىن ئاشقىنى%
ئومۇمىي گۆش مىقدارى	329مىڭ 400 توننا	8.1
بۇنىڭ ئىچىدە: كالا گۆشى	81 مىڭ 100 توننا	14.5
قوي گۆشى	167 مىڭ 100 توننا	6.1
چوشقا گۆشى	50 مىڭ 100 توننا	1.6
سۇت	374 مىڭ 900 توننا	5.2
قوي يۇڭى	49 مىڭ 600 توننا	0.6

تۇخۇم	67 مىڭ 100 تونىنا	6.6
تېرە (كالا تېرىسىگە سۈندۈرۈلدى)	2 مىليون 270 مىڭ 100 پارچە	3.4
يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي چارۋا	34 مىليون 940 مىڭ تۇياق	0.1 -
يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي چوڭ چارۋا	5 مىليون 721 مىڭ 800 تۇياق	0.6 -
بۇنىڭ ئىچىدە: كالا	3 مىليون363 مىڭ 200 تۇياق	0.6 -
يىل ئاخىرىدىكى قوي-ئۆچكە	28 مىليون 306 مىڭ 500 تۇياق	0
بۇنىڭ ئىچىدە: قوي	23 مىليون 706 مىڭ تۇياق	0.5 -
چوشقىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى سانى	911 مىڭ 700	1.6

سۈ مەھسۇلاتلىرى داۋاملىق ئاشتى. مۇشۇ بىرىيلدا سۈ مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى 25 مىڭ 200 تونىنىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.6% ئاشتى.

يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش شارائىتى تېخىمۇ ياخشىلاندى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى5 مىليون607 مىڭ600 كىلوۋاتقا يېتىپ، 1990 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكىدىن 7.2% ئاشتى؛ چوڭ، ئوتتۇرا تراكتور 48 مىڭ 300 گە يېتىپ، 4.5% ئاشتى؛ كىچىك تراكتور 123 مىڭ 600 گە يېتىپ، 14.4% كۆپەيدى، يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان يۈك ئاپتوموبىلى 12 مىڭ 500 بولۇپ، 2.4% ئازىيىپ كەتتى؛ يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان ماتورلۇق سۈغرىش - توختامسۈلارنى چىقىرىۋېتىش ماشىنىلىرىنىڭ قۇۋۋىتى 542 مىڭ كىلوۋاتقا يېتىپ، 11% كۆپەيدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا ئىشلىتىلگەن خىمىيىۋى ئوغۇت(ساپ ئوغۇتقا سۈندۈرۈلدى) 488 مىڭ تونىنىغا يېتىپ، 23.8% ئاشتى؛ يېزىلاردا ئىشلىتىلگەن توك 1 مىليارد 202 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ، 14.8% ئاشتى؛ ئۇنۇملۇك سۈغرىش كۆلىمى 2 مىليون 787 مىڭ 700 گېكتارغا يېتىپ، 1.9% ئاشتى. يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش سەۋىيىسى ئۆستى، ماشىنىدا يەر ھەيدەش نىسبىتى 81.4% كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن ئىككى پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى؛ ماشىنىدا ئۇرۇق سېلىش نىسبىتى 74.7% كە يېتىپ، 2.9 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى. ئېتىز - ئېرىق سۈ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى داۋاملىق كۆچەيتىلدى.

يېزا ئىقتىسادى تېز راۋاجلاندى . 1991 - يىلى يېزىلارنىڭ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 19 مىليارد 222 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 9.3% ئاشتى، يېزىلاردىكى سانائەت، بىناكارلىق، ترانسپورت ۋە سودا، يېمەك - ئىچمەك كەسىپلىرى مەھسۇلات قىممىتىنىڭ يېزا ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىدە ئىگىلىگەن سالمىقى 1990 - يىلدىكى 13.3% تىن 15.7% كە ئۆرلىدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 2 مىليارد 999 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 20% كۆپەيدى.

2 . سانائەت

سانائەت ئىشلەپچىقىرىشى ئىزچىل، مۇقىم ئاشتى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 28 مىليارد 59 مىليون يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 27 مىليارد يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 15.5% ئاشتى. بارلىق سانائەت ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى سانائەتنىڭ 12.7%، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى سانائەتنىڭ 28.5% ئاشتى، جۈملىدىن، يېزا باشقۇرغان سانائەتنىڭ 24.7%، يەككە سانائەتنىڭ 17.3%، جۇڭگو - چەت ئەل شېرىكلىشىپ باشقۇرغان، جۇڭگو بىلەن چەت ئەل ھەمكارلىشىپ باشقۇرغان ۋە چەت ئەل سودىگەرلىرى ئۆز ئالدىغا مەبلەغ سېلىپ باشقۇرغان سانائەتنىڭ 10.5% ئاشتى، باشقا ئىقتىسادىي تىپتىكى سانائەتنىڭ 10.9% كېمەيىپ كەتتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 124 چوڭ، ئوتتۇرا سانائەت كارخانىسى پاراتقان سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 12 مىليارد 298 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %10.5 ئاشتى. بۇ كارخانىلارنىڭ ېچىدىن كۆپەيگەن مەھسۇلات قىممىتىنىڭ بارلىق سانائەتنىڭ ېچىدىن كۆپەيگەن مەھسۇلات قىممىتىدە ئىگىلىگەن سالمىقى %39.8 كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.1 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى.

1991 - يىلى يېنىك سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 13 مىليارد 878 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %18.8 ئاشتى؛ ئېغىر سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 14 مىليارد 181 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %12 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرى ئىچىدە ئېنېرگىيە، خام ئەشيا - ماتېرىيال، ېيزا ئىگىلىكىگە يارەدەم بېرىلىدىغان مەھسۇلاتلار ۋە بازىرى كېتىك كىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ خېلى يۇقىرى سۈرئەتتە ئېشىش يۇزلىنىشى ساقلاپ قېلىنىدى.

ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى تۆۋەندىكىچە:

	1991 - يىلدىكىسى	1990 - يىلدىكىدىن ئاشقىنى%
پاختا يىپ	135 مىڭ 800 تونىنا	33.3
پاختا رەخت	278 مىليون 500 مىڭ مېتر	7.2 -
يۇڭ توقۇلما	12 مىليون 674 مىڭ مېتر	3
يۇڭ يىپ	2000 تونىنا	6.4 -
توقۇلما بۇيۇملار	2 مىليون 810 مىڭ مېتر	6.4
فابرىكا قەغىزى ۋە ماتېرىئا	101 مىڭ 700 تونىنا	11.9
قەنت - شېكەر	261 مىڭ 200 تونىنا	55.1
تۇز	1 مىليون501 مىڭ 700 تونىنا	5.6 -
ئىچىملىك - ھاراق	143 مىڭ تونىنا	20.6
بۇنىڭ ئىچىدە: پىۋا	79 مىڭ 700 تونىنا	27.3
ئاق ھاراق	46 مىڭ 400 تونىنا	12.6
كونسېرۋا	46 مىڭ 200 تونىنا	23 -
سۈت مەھسۇلاتلىرى	8800 تونىنا	13.3
پاپىرۇس	123 مىڭ ساندۇق	0.4
تېرە (كالا تېرىسىگە سۈندۈرۈلدى)	1 مىليون 73 مىڭ 300 پارچە	3.8
خۇرۇم ئايىغ كىيىم	2 مىليون 106 مىڭ پار	18.7 -
بىرىكمە كىر يۇيۇش سۇيۇقلۇقى	18 مىڭ 800 تونىنا	12.6 -
فارفۇردىن ياسالغان كۈندىلىك تۇرمۇش بۇيۇملىرى	13 مىليون 110 مىڭ 600	30.5
تۆنكىدىن ياسالغان سىرلانغان كۈندىلىك تۇرمۇش بۇيۇملىرى	1400 تونىنا	10
ۋېلىسىپىت	130 مىڭ	8.3
تېلېۋىزور	108 مىڭ 300	15.5 -
بۇنىڭ ئىچىدە: رەڭلىك تېلېۋىزور	44 مىڭ 900	13.3 -
ئىشلەپچىقىرىلغان ئومۇمىي ئېنېرگىيە مىقدارى (ئۆلچەملىك كۆمۈرگە سۈندۈرۈلدى)	28 مىليون 796 مىڭ 200 تونىنا	3
كۆمۈر	21 مىليون 115 مىڭ 500 تونىنا	0.5

نەفت	7 مىليون 623 مىڭ 300 تونىنا	9.6
بېنزىن	1مىليون 406 مىڭ 600 تونىنا	7.4
سەلەركە	1مىليون 561 مىڭ 400 تونىنا	7.7
ماسىل قىلىنغان توك	7 مىليارد 804 مىليون كىلوۋات سائەت	11.8
بۇنىڭ ئىچىدە: سۇ ئېلېكتر ئىستانسىلىرى		
ماسىل قىلغان توك	1مىليارد 467 مىليون كىلوۋات سائەت	2.9
چويۇن	413 مىڭ 100 تونىنا	1.8
پولات	405 مىڭ 700 تونىنا	11.2
پولات ماتېرىيال	338 مىڭ 100 تونىنا	18.7
ئالىيومىن	14 مىڭ 800 تونىنا	14.5 -
مېمونت	3 مىليون 278 مىڭ 300 تونىنا	15
ياغاچ	357 مىڭ 200 كۇب مېتر	4.2
گۈڭگۇرت كىسلاتاسى	57 مىڭ 700 تونىنا	21
ئويغۇچى ناترىي	16 مىڭ 700 تونىنا	10.6
خىمىيىۋى ئوغۇت (ساپ ئوغۇتقا سۇندۇرۇلدى)	331 مىڭ 700 تونىنا	15.3
دېھقانچىلىقتا ئىشلىتىلىدىغان سولياۋ يوپۇق	34 مىڭ 800 تونىنا	56.7
كىچىك تراكتور	27 مىڭ 400	62.1
كومبايىن	248	24

«سۇپەت، تۇر، ئۈنۈم يىلى» پائالىيىتىدە دەسلەپكى نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلۈپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈم تۆۋەنلەپ كېتىش ھالىتى تېزگىنلەندى.

مەھسۇلاتلارنىڭ سۇپىتى ئۆستى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە سۇپەتلىك مەھسۇلاتلارنىڭ مەھسۇلات قىممىتى نىسبىتى 26.46% كە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 2.63 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىككى تۈرلۈك مەھسۇلات دۆلەتنىڭ كۆمۈش مېدال مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، 41 تۈرلۈك مەھسۇلات مىنىستىرلىك دەرىجىلىك ئەلا سۇپەتلىك مەھسۇلات مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ 212 تۈرلۈك مەھسۇلاتقا «ئاپتونوم رايون بويىچە ئەلا سۇپەتلىك مەھسۇلات» دېگەن نام بېرىلدى. يېڭى مەھسۇلات يارىتىشتا يېڭى ئىلگىرىلەشلەر بولدى. مۇشۇ بىر يىلدا يېڭىدىن يارىتىلغان 150 تۈرلۈك مەھسۇلات ئاپتونوم رايونىنىڭ باھالىشىدىن ئۆتتى.

مەھسۇلات قۇرۇلمىسى تەڭشەلدى. بازار يېتەكچى قىلىنىپ، بازىرى كاسات ۋە تۇرۇپ قالغان مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىش ئازايتىلدى ياكى توختىتىلدى. بازىرى قەدىر ئەۋزال مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىشقا چەك قويۇلۇپ، ئىشلەپچىقىرىلغان مەھسۇلاتلار بېسىلىپ قالمىدىغان ئەۋزال ئۇزگەرتىلدى. 1991 - يىلى سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىلىش نىسبىتى 97% كە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 1.2 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى.

ئىقتىسادىي ئۈنۈم تۆۋەنلەپ كېتىش ھالىتى تىزگىنلەندى. 1991-يىلى پۈتۈنلەي مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان سانائەت كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي خادىم بويىچە ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 1990-يىلىدىكىدىن 8.5% ئۆستى. يارىتىلغان پايدا - باج 1 مىليارد 895 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 20.5% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە پايدا 23.2% ئاشتى، نورمىلىق تۇراقسىز مەبلەغنىڭ ئوبوروت كۈن سانى 144 كۈن بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن ئون كۈن تېز بولدى. لېكىن كارخانىلارنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى تۆۋەن بولۇش مەسىلىسى يەنىلا تۈپتىن ھەل بولمىدى، ھەر 100 يۈەن مەبلەغدىن ئوتتۇرىچە يارىتىلغان پايدا - باج 6.92 يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلىدىكى

نسبەتەن تۆۋەن مەۋىيە شۇ يېتى ساقلاپ قېلىندى. زىيان سوممىسى داۋاملىق كۆپەيدى، ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان سانائەت كارخانىلىرىنىڭ تەپيار مەھسۇلات ئىگىلىگەن مەبلىغى 1990 - يىلىدىكىدىن 7.7% ئاشتى.

3. تۇراقلىق مۇلۇك ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ ۋە بىناكارلىق

1991 - يىلى دۆلەت شىنجاڭنىڭ نېفىتلىكىنى چارلاپ تەكشۈرۈش ۋە ئېچىش قەدىمىنى تېزلەتكەنلىكتىن، تۇراقلىق مۇلۇك ئۇچۇن مەبلەغ سېلىشقا بولغان ئېھتىياج كۆرۈنەرلىك ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇك ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ 12 مىليارد 345 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 3 مىليارد 467 مىليون يۈەن، يەنى 39.1% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىك سالغان مەبلەغ 4 مىليارد 364 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 17.6% ئاشتى. ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى گورۇنلار سالغان مەبلەغ 10 مىليارد 808 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 43.2% ئاشتى؛ كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى گورۇنلار سالغان مەبلەغ 539 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 14.9% ئاشتى؛ شەخسلەر سالغان مەبلەغ 998 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 15.6% ئاشتى.

1991 - يىلى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى گورۇنلار سالغان مەبلەغ ئىچىدە، ئاساسىي قۇرۇلۇش ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ 7 مىليارد 357 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 53.3% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە مەركەزنىڭ تۇرلىرى ئۇچۇن سېلىنغىنى 5 مىليارد 404 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 73.4% ئاشتى؛ تېخنىكا يېڭىلاش، ئۇمسكۇنلەرنى ئۆزگەرتىش ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليارد 813 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 18.7% ئاشتى؛ تاۋار ئۆزى قۇرۇلۇشى ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ 169 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 77.9% ئاشتى؛ باشقا تۇرلەر ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليارد 469 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 30.8% ئاشتى.

مەبلەغ سېلىش قۇرۇلمىسى تېخىمۇ تەڭشىلىپ، ئۇل كەسىپلەر كۆچەيتىلدى، ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى گورۇنلار سالغان مەبلەغ ئىچىدە ئېنېرگىيە، يېزا ئىگىلىك، ترانسپورت، پوچتا - تېلېگراف ئالاقىلىشىش كەسىپلىرى ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ زور ھەجىمدە ئاشتى. ئېنېرگىيە سانائىتى ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ 6 مىليارد 282 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 56.9% ئاشتى. ئۇنىڭ ئىگىلىگەن سالمىقى 1990 - يىلىدىكى 53.1% تىن 58.1% كە ئۆرلىدى. دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق، سۇ ئىشلىتىلى قاتارلىقلار ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ 770 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 39.2% ئاشتى؛ ترانسپورت، پوچتا - تېلېگراف ئالاقىلىشىش كەسپى ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ 710 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 24.8% ئاشتى.

ئۇقتىلىق قۇرۇلۇشلارنىڭ تەرەققىياتى تېزلەشتى. بىر تۇركۇم تۇرلەر پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. مۇشۇ بىر يىلدا قۇرۇلۇش ئېلىپ بېرىلغان 25 چوڭ، ئوتتۇرا قۇرۇلۇش تۇرى ئۇچۇن 5 مىليارد 86 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. سانجى ئوبلاستلىق شېكەر زاۋۇتى، غۇلجا شېكەر زاۋۇتى، قورغاس شېكەر زاۋۇتى ۋە توقاي ئېلېكتر ئىستانسىسىدىن ئىبارەت تۆت چوڭ، ئوتتۇرا ئاساسىي قۇرۇلۇش تۇرى ئۆز مۇددىتىدە پۈتۈپ، ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. قىزىل سۇ ئامبىرى ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1 - ۋە 2- نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى، ماناس ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 3 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى، تاغ ئېغىزى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى تورلاشتۇرۇلۇپ، رەسمىي توك تارقىتىلدى. نېفىتنى چارلاپ تەكشۈرۈش ۋە ئېچىشتا يېڭى نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى. مۇشۇ بىر يىلدا تارىم نېفىتلىكى ئۇچۇن 2 مىليارد 61 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، يېڭىدىن 600 مىڭ تونىنا نېفىت ئېلىش ئىقتىدارى كۆپەيدى؛ تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى ئۇچۇن 1 مىليارد 412 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى،

يېڭىدىن 500 مىڭ تونىنا نېفىت ئېلىش ئىقتىدارى كۆپەيدى. شىمالىي شىنجاڭ تۆمۈر يولى ئۇچۇن 95 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، تۆمۈر يول لىنىيىسىنى يۈرۈشلەشتۈرۈش مۇئەسسەسلىرى تېخنىكا مۇكەممەللەشتى. ئېتىلېن، پولىئېستېر، ساپ شۇلتا قۇرۇلۇشى ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلدى، نېفىت خىمىيە سانائىتى زاۋۇتىنىڭ پولىئېستېر قۇرۇلۇشى تالا ئىشلەشنى سىناق قىلىش باسقۇچىغا كىردى، ئېتىلېن قۇرۇلۇشىنىڭ ئالدىنقى باسقۇچلۇق تەييارلىق خىزمىتى تاماملاندى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلار تۇراقلىق مۇلۇك ئۇچۇن مەبلەغ سېلىش ئارقىلىق يېڭىدىن كۆپەيتكەن ئاساسلىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى مۇنۇلار: كۆمۈر قېزىش ئىقتىدارى 410 مىڭ تونىنا، نېفىت ئېلىش ئىقتىدارى 2 مىليون 300 مىڭ تونىنا، گېنېراتور گۇرۇپپىسىنىڭ سىغىمچانلىقى 192 مىڭ كىلوۋات، توك يوللاش لىنىيىسى (110 مىڭ ۋولتتىن يۇقىرى) 999 كىلومېتر، سېمونت ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 128 مىڭ تونىنا، شېكەر ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 106 مىڭ 700 تونىنا، خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 13 مىڭ 700 تونىنا، يېڭىدىن ياسالغان تاشيول 32.6 كىلومېتر، شەھەر ئىچى تېلېفونى ئاپتوماتىك كوممۇتاتورى 30 مىڭ 500 توپكا، يېڭىدىن كۆپەيگەن ئالىي مەكتەپ، تېخنىكۇملاردىكى ئوقۇغۇچىلار ئورنى 71 مىڭ 300.

بىناكارلىق ئىشلەپچىقىرىشى قايتا ئاشتى. 1991 - يىلى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى بىناكارلىق كارخانىلىرى ئورۇندىغان بىناكارلىق ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 920 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %32.4 ئاشتى؛ پۇتتۈرۈلگەن ئۆي - جاي قۇرۇلۇش كۆلىمى 4 مىليون 81 مىڭ 800 كۋادرات مېترغا يېتىپ، %44.2 كۆپەيدى؛ ئومۇمىي خادىم بويىچە ئەمگەك ئۇنۇمدارلىقى 12 مىڭ 435 يۈەنگە يېتىپ، %3.5 ئاشتى. ئىقتىسادىي ئۇنۇم كۆرۈنەرلىك ئۆستى. ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى بىناكارلىق كارخانىلىرى 1990 - يىلى 84 مىليون 370 مىڭ يۈەن زىيان تارتقانىدى، 1991 - يىلى 620 مىڭ يۈەن پايدا ئالدى.

گېئولوگىيىلىك ئومۇمىيۈزلۈك چارلاپ - تەكشۈرۈشتە يېڭى نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى. گېئولوگىيە سىستېمىسى يېڭىدىن ئون ئورۇندا كان بايلىقى، يەتتە ئورۇندا سۇ مەنبەسى تاپتى، بەش كان رايونىنى چارلاشتا زور ئىلگىرىلەش بولدى؛ يېڭىدىن تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان كان مەھسۇلاتى زاپىسى، ئاساسلىقى، مۇنۇلار: تاشتۆز 755 مىليون 904 مىڭ تونىنا (ئۆلچەملىك تاشتۆزغا سۈندۈرۈلدى)، گىلائوبىر تۆزى رودىسى 18 مىليون 925 مىڭ تونىنا. نېفىت چارلاپ تەكشۈرۈشتە زور بۆسۈش بولدى. تارىم ئويمانلىقىدا ئاساسەن، جەنۇبىي بۆگۈر، دۆڭقوتان، سانتام، جىراق، «ئازادلىق» ئۆستىڭىنىڭ شەرقىدىكى بەش نېفىتلىك ئاساسەن تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى ھەمدە يېڭى مەھەللە، ئوتتۇرا تارىم قاتارلىق جايلاردا يۇقىرى مەھسۇلاتلىق گاز قۇدۇقى قېزىلدى. تۆرپان - قۇمۇل ئويمانلىقىنىڭ ئومۇمىي نېفىت قاتلىمىنىڭ پېچان يايىسىمان قۇرۇلما بەلبېغىنى تەكشۈرۈشتە يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى. ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ يېڭىسار، چىۋدۇك، كۆكيار قاتارلىق جايلاردا گاز قۇرۇلمىسى بايقالدى. جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ ئوتتۇرا قىسمىدىكى سەينەن - مۇسۇۋەن رايونىدا سەينەن نېفىتلىكى ۋە مۇسۇۋەن، جۇڭگۇيي گاز قاتلىمى بايقالدى.

4. تىرانسپورت، پوچتا - تېلېگراف

قاتناش - تىرانسپورت تېخنىكا راۋاجلاندى. يولۇچى ۋە يۈك توشۇش ئوبوروت مىقدارى زور دەرىجىدە ئاشتى، نۆۋەتلىك ماددىي ئىشلارنى توشۇش ۋەزىپىسى خېلى ياخشى ئورۇندالدى، لېكىن قاتناش - تىرانسپورت ئۇل قۇرۇلۇشى ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات ئېھتىياجىغا يەنىلا ماسلىشالمايۋاتىدۇ، بولۇپمۇ تۆمۈر يول تىرانسپورتى يەنىلا ئاپتونوم رايونىمىز ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتىنى ئېغىر دەرىجىدە چەكلەپ تۇرماقتا.

تۆرلۈك يۈك توشۇش مىقدارىنىڭ ئۆزگىرىشى ئەھۋالى تۆۋەندىكىچە:

	1991 - يىلىدىكىسى	1990 - يىلىدىكىدىن ئاشقىنى%
يۈك ئوبوروت مىقدارى	30 مىليارد 516 مىليون توننا/كىلومېتر	16.3
تۆمۈر يول	16 مىليارد 334 مىليون توننا/كىلومېتر	15.7
تاشيول	12 مىليارد 907 مىليون توننا/كىلومېتر	19.4
ئاۋتۇماتسىيە تىرانسپورتى	21 مىليون توننا/كىلومېتر	2.5
تۆرۈبا يولى	1مىليارد 254 مىليون توننا/كىلومېتر	2.3 -
يولۇچى ئوبوروت مىقدارى	12 مىليارد 208 مىليون ئادەم/كىلومېتر	17.6
تۆمۈر يول	4 مىليارد 194 مىليون ئادەم/كىلومېتر	10.5
تاشيول	6 مىليارد 805 مىليون ئادەم/كىلومېتر	23.5
ئاۋتۇماتسىيە تىرانسپورتى	1 مىليارد 209 مىليون ئادەم/كىلومېتر	12.7

تىرانسپورت كىرىمى كۆپەيدى. تۆمۈر يول تارماقلىرى ئىچكى يوشۇرۇن كۈچلەرنى يەنمۇ ئىشقا سېلىپ، تىرانسپورت باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئورۇندالغان تىرانسپورت كىرىمى 901 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 14.3% ئاشتى، 340 مىليون يۈەن پايدا يارىتىلدى. تاشيول تىرانسپورت كارخانىلىرىنىڭ تىرانسپورت كىرىمى كۆپەيمەي ئۇتۇمى كۆرۈنەرلىك ئۆستى. مۇشۇ بىر يىلدا ئورۇندالغان تىرانسپورت كىرىمى 1 مىليارد 489 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 40.2% ئاشتى، 95 مىليون يۈەن پايدا يارىتىلدى، زىيان تارتقان ئورۇنلار ئازايدى، زىيان سوممىسى تۆۋەنلىدى. خەلق ئاۋتۇماتسىيىسى كىرىمى 268 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 16.8% ئاشتى.

پوچتا - تېلېگراف ئالاقىلىشىش ئىشلىرى خېلى تېز راۋاجلاندى. مۇشۇ بىر يىلدا پوچتا - تېلېگرافنىڭ ئومۇمىي كەسپىي تىجارەت سوممىسى 214 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 23.4% ئاشتى، ئالاهىده تېز يوللانما 2.52 ھەسسە، ماركا توپلاش 83.6%، پوچتا پۇل ئامانىتى 63.6% ئاشتى. ئۇزۇن يوللۇق بىۋاستە تېلېفون ئېلىش ھوقۇقىغا ئىگە ئابونېنتلار 1.71 ھەسسە، سىمسىز تېلېفون ئارقىلىق چاقىرىش ئابونېنتىسى 1.52% ھەسسە، ئابونېنتلار فوتو تېلېگرافى 75.2% ئاشتى. خەلقئارا بىلەن ۋە شياڭگاڭ، ئاۋمېن بىلەن بولغان ئالاقىلىشىش كەسپى 14.6% كۆپەيدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئۇزۇن يوللۇق ئاپتوماتىك تېلېفون كوممۇتاتور تورىغا كىرگۈزۈلگەن شەھەر، ناھىيىلەر 19 غا يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن تۆتى كۆپەيدى، شەھەر تېلېفونى ئاپتوماتىك كوممۇتاتورىنىڭ سىغىمچانلىقى 136 مىڭ 600 توچكىغا يەتتى، جۈملىدىن شەھەر تېلېفونىنىڭ تەرتىپ بويىچە كونترول قىلىنىدىغان كوممۇتاتورىنىڭ سىغىمچانلىقى 56 مىڭ 600 توچكىغا يېتىپ، 81.1% ئاشتى. لېكىن پوچتا - تېلېگراف ئالاقىلىشىش ئىقتىدارى يەنىلا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ۋە ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ئېھتىياجىغا ماسلىشالمايۋاتىدۇ.

5. ئىچكى سودا ۋە ماددىي ئەشيا بىلەن تەمىنلەش ۋە سېتىش

ئىچكى بازارلار ئاۋاتلاشتى ۋە جانلاندى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي ئاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 13 مىليارد 711 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 18.3% ئاشتى، پارچە سېتىلغان ئاۋارلارنىڭ باھاسى ئۆسكەنلىك ئامىلىنى چىقىرىۋەتكەندە، ئەمەلىيەتتە، 10.3% ئاشتى. ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 12 مىليارد 152 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 16.5% ئاشتى؛ يۇنىڭ ئىچىدە ئاھالىلەرگە كېرەكلىك ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 10 مىليارد 780 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 17% ئاشتى؛ ئىجتىمائىي گۇرۇھلار سېتىۋالغان ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە

سېتىلىش سوممىسى 1 مىليارد 372 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 13% ئاشتى. بېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 1 مىليارد 559 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 34% ئاشتى.

شەھەر - بازارلاردىكى بازار سودىسى مۇقىم ئاشتى، بېزا بازارلىرىدىكى سودىنىڭ قايتا ئېشىش تېزلەشتى. 1991 - يىلى شەھەر - بازارلاردا ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 9 مىليارد 607 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 18% ئاشتى؛ يېزىلاردا ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 2 مىليارد 545 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 11.3% ئاشتى.

ھەر خىل ئىقتىسادىي تىپتىكى تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ 1990 - يىلدىكىدىن 18.7%، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ 20.6% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە تەمىنات - سودا كوپېراتىپىنىڭ 20.4% ئاشتى؛ ھەر خىل شەرىكلەشكەن ئورۇنلارنىڭ 14.3% كېمەيىپ كەتتى؛ خۇسۇسىلارنىڭ 19% ئاشتى؛ دېھقانلارنىڭ غەيرىي يېزا ئىگىلىك ئاھالىلىرىگە پارچە ساتقان تاۋارلىرىنىڭ سوممىسى 8.3% ئاشتى. ھەر خىل ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ سېتىلىش مىقدارىدىن قارىغاندا، يېمەكلىكلەرنى 1990 - يىلدىكى بىلەن سېلىشتۇرساق، ئاشلىق 2% ئاشتى، مۇ يېغى، چوشقا، كالا، قوي گۆشى، تۇخۇم، مۇ مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىلىش مىقدارى ئايرىم - ئايرىم ھالدا 14.1% تىن 31.9% كىچە كۆپەيدى؛ كىيىملىك تاۋارلار ئىچىدە، پاختا رەخت 34.5%، خىمىيىۋى تالالىق رەخت 9.9%، ئىلمە توقۇلما ئىچ كىيىم 12.3% كېمەيىپ كەتتى، لېكىن ھەر خىل كىيىم - كېچەك ۋە يۇڭ يىپىنىڭ سېتىلىش مىقدارى 21.6% كۆپەيدى؛ چەملىق ئىستېمال بۇيۇملىرى ئىچىدە ۋېلىسىپىت 2.9%، رەڭلىك تېلېۋىزور 22.1% كۆپەيدى؛ كىيىم تىكىش ماشىنىسى، قول ساقىتى، ئۈنئالغۇ، كىر ئالغۇ، توڭلاتقۇ قاتارلىقلارنىڭ سېتىلىش مىقدارى 1990 - يىلدىكىدىن ئوخشىمىغان دەرىجىدە ئازىيىپ كەتتى، لېكىن بەزى يېڭىدىن ئەۋج ئېلىۋاتقان ئاشلە ئېلېكتر تاۋارلىرى، مەسىلەن: گۈرۈپپىلاشتۇرۇلغان ئاۋاز يازغۇچ، سىنئالغۇ، ئىستارتقۇچ، سۇ ئىسىتقۇچ، كارOKI ئاپپاراتى قاتارلىقلارنىڭ بازىرى ئىنتىكلەپ، شەھەر ئىستېمالىدىكى يېڭى يۈزلىنىشكە ئايلاندى.

سودا كارخانىلىرىنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى داۋاملىق تۆۋەنلىدى. 1991 - يىلى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا ۋە تەمىنات - سودا كوپېراتىپلىرىنىڭ ھەر 100 يۈەنلىك مەبلەغدىن يارىتىلغان پايدا ۋە بېجى 1990 - يىلدىكى 0.69 يۈەندىن 0.58 يۈەنگە چۈشۈپ قالدى. ھەر 100 يۈەنلىك تاۋار سېتىش ئۈچۈن قىلىنغان چىقىم 1990-يىلدىكى 9.2 يۈەندىن 9.42 يۈەنگە ئۆستى، زىيان سوممىسى 16.6% كۆپەيدى، مەبلەغ ئوبوروتى ئاستىلاپ كەتتى.

ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى بازىرى كۈنسېرى جانلاندى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ماددىي ئەشيا، تەمىنات - سودا سىستېمىسى سېتىۋالغان ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ قىممىتى 5 مىليارد 59 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 36.3% ئاشتى؛ ساقلىنىنىڭ قىممىتى 5 مىليارد 311 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 32.2% ئاشتى.

باھا ئىسلاھاتىدا يېڭى قەدەم تاشلاندى. 1991 - يىلى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون باھا ئىسلاھاتى جەھەتتە بىر قاتار تەدبىرلەرنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ قىسمەن ئاساسلىق مەھسۇلاتلار، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى ۋە كۆپ خىل ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ باھاسىنى تەڭشىدى، بولۇپمۇ شەھەر - بازار ئاھالىلىرىگە بىر تۇتاش سېتىپ بېرىلىدىغان ئاشلىق، ياغ باھاسىنى تەڭشىدى، گۆشنىڭ باھاسىنى ئومۇمىيۈزلۈك قويۇۋەتتى. بۇ خىل باھا تەڭشەش تەدبىرلىرىنىڭ ئوتتۇرىغا قويۇلۇشى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پارچە سېتىلىدىغان مال باھاسى سەۋىيىسىنىڭ ئۆرلىشى جەھەتتە كۆرۈنەرلىك تۇرتكىلىك رول ئوينىدى. مۇشۇ بىر يىلدا پارچە سېتىش باھاسىنىڭ ئومۇمىي سەۋىيىسى 1990 - يىلدىكىدىن 8% ئۆسۈپ، يەنىلا پىلانلانغان نىشان ئىچىدە تىزگىنلەندى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرىنىڭ تۇرمۇش خىراجىتى باھاسى ئومۇمىي سەۋىيىسى

1990 - يىلدىكىدىن 8.6% ئۆستى. بۇنىڭ ئىچىدە شەھەر - بازارلاردا 9.3%، يېزىلاردا 7.9% ئۆستى. بازارلاردا تاۋار بىلەن تەمىنلەش يېتەرلىك بولغاچقا، شۇنىڭدەك ئامباردا بېسىلىپ قالغان تاۋارلار كەڭ كۆلەمدە باھاسى چۈشۈرۈلۈپ بىر تەرەپ قىلىنغاچقا، ئاھالىلەرنىڭ ئىستېمال جەھەتتىكى روھىي ھالىتى بىر قەدەر مۇقىم بولدى.

ھەر خىل تاۋارلار ۋە مۇلازىمەت تۈرلىرى جەھەتتىكى باھانىڭ ئۆزگىرىش ئەھۋالى تۆۋەندىكىچە:

	1991 - يىلى 1990 - يىلدىكىگە قارىغاندا ئۆسكىنى %	بۇنىڭ ئىچىدە شەھەر- بازارلاردا 12- ئايدىكى باھانىڭ 1990 - يىلىنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن ئۆسكىنى %
تۇرمۇش خىراجىتى باھاسىنىڭ ئومۇمىي كۆرسەتكۈچى	8.6	10.5
پارچە سېتىش باھاسىنىڭ ئومۇمىي كۆرسەتكۈچى	8	10.3
1) ئىستېمال بۇيۇملىرى باھا كۆرسەتكۈچى	8.1	10.3
(1) يېمەكلىكلەر	11.5	15.9
ئاشلىق	15.8	29.2
گۆش، ئۇي قۇشلىرى، تۇخۇم	7.4	9
كۆكتات	24.2	21.6
سۇ مەھسۇلاتلىرى	5.5	8.9
تاماكا، ھاراق، چاي	4.6	4.8
(2) كىيىم - كېچەك	5	2.9
(3) كۈندىلىك تۇرمۇش بۇيۇملىرى	4	3.4
(4) تىببىي دورا ۋە داۋالاش بۇيۇملىرى	3.7	4.3
(5) يېقىلغۇ	13.4	12.2
2) يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ باھا كۆرسەتكۈچى	5.1	-
3) مۇلازىمەت تۈرلىرىنىڭ باھا كۆرسەتكۈچى	12	11.9

6. تاشقى ئىقتىساد - سودا ۋە سایاھەتچىلىك ئىشلىرى

تاشقى سودا جەھەتتە يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى. 1991 - يىلى تاشقى سودىدا ئېكسپورتقا قوشۇمچە يارەم پۇلى بېرىش ئەمەلدىن قالدۇرۇلۇپ، پايدا - زىيانغا ئۆزى مەسئۇل بولۇشتىن ئىبارەت يېڭى تۈزۈلمە يولغا قويۇلۇپ، تاشقى سودا كارخانىلىرىنىڭ ئاكتىپلىقى يەنمۇ قوزغىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىمپورت - ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسى 459 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 12% ئاشتى؛ ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسى 363 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 8.4% ئاشتى؛ ئىمپورت ئومۇمىي سوممىسى 96 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 28% ئاشتى. «سودا ئارقىلىق چېگرا رايونىنى گۈللەندۈرۈش» سىياسىتى پائال يولغا قويۇلغانلىقتىن، ئەتراپىمىزدىكى دۆلەتلەر بىلەن بولغان سودا سوممىسى زور ھەجىمدە ئاشتى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئەتراپىمىزدىكى دۆلەتلەر بىلەن بولغان يەرلىك سودا، چېگرا سودىسى سوممىسى 94 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 41.9% ئاشتى.

پايدىلىنىلغان چەت ئەل مەبلىغى كۆرۈنەرلىك ئاشتى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز يېڭى ئىمزالىغان

چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىش كېلىشىمىدىكى سومما 84 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن %5.87 ئاشتى؛ ئومۇمىي پايدىلىنىلغان چەت ئەل مەبلىغى 122 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، %59.8 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە قەرز ئېلىنغان چەت ئەل مەبلىغى 118 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا، چەت ئەل سودىگەرلىرى بىۋاستە سالغان مەبلەغ 4 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتى.

ئاشقى ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقى جەھەتتە يېڭى تەرەققىياتلار بارلىققا كەلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز تەستىقلىغان ئاشقى ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقى تۈرى توختامى 14 كە، توختامدىكى ئومۇمىي سومما 14 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا چەت ئەلگە چىقىرىلغان ھەر خىل ئەمگەك - مۇلازىمەت خادىمى 800 نەچچە ئادەم (قېتىم) گە يەتتى.

خەلقئارا سايا‌ھەتچىلىك ئىشلىرى بىر قەدەر تېز راۋاجلاندى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزغا سايا‌ھەتكە، ئېكسكۇرسىيىگە، زىيارەتكە، شۇنىڭدەك ھەر خىل ئالاقە پائالىيەتلىرى بىلەن شۇغۇللىنىشقا كەلگەن جۈملىگو مۇھاجىرلىرى، شىياڭگاڭ، ئاۋمېن ۋە تەيۋەنلىك قېرىنداشلار، چەت ئەللىك سايا‌ھەتچىلەردىن جەمئىي 134 مىڭ 100 ئادەم (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، بۇ، 1990 - يىلىدىكىدىن 54 مىڭ 300 ئادەم (قېتىم) كۆپ بولۇپ، %68 ئاشتى؛ سايا‌ھەتچىلىكتىن كىرگەن ئاشقى پېرېۋوت كىرىمى 21 مىليون 710 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، %79.1 ئاشتى.

7. ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىخىتۈەنى

ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىخىتۈەنلىك ئىقتىسادى مۇقىم راۋاجلاندى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىچكى ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 5 مىليارد 133 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن %6.8 ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 4 مىليارد 680 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %5.6 ئاشتى. يېزا ئىگىلىكىدە بىر قەدەر چوڭ تەبىئىي ئاپەت ئۈستىدىن غەلبە قىلىنىپ، ياخشى ھوسۇل ئېلىندى. يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 4 مىليارد 124 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %4.5 ئاشتى. ئاساسلىق يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى ئىچىدە، ئاشلىق 1 مىليون 430 مىڭ 300 تونىنا بولۇپ، %8.7 كېمەيىپ كەتتى؛ پاختا 233 مىڭ 700 تونىنغا يېتىپ، %20 ئاشتى؛ ياغلىق دان 99 مىڭ 400 تونىنغا يېتىپ، %12.1 ئاشتى؛ قىزىلچا 903 مىڭ 600 تونىنا بولۇپ، %1.7 كېمەيىپ كەتتى. چارۋىچىلىقتا، تەبىئىي ئاپەت ۋە باھانىلىك تەسىرى تۆپەيلىدىن، داۋاملىق تۆۋەنلەش ئەھۋالى كۆرۈلدى. سانائەتتە داۋاملىق ئېشىش يۆزلىنىشى ساقلاپ قېلىندى، مۇشۇ بىر يىلدا سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 5 مىليارد 738 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %18.4 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرى ئىچىدە، كوكس %48.1، ھاسىل قىلىنغان توك %30، سېمونت %25.4، پاختا يىپ %92.6، پاختا رەخت %17.6، يۇڭ توقۇلما %11.9، شېكەر %61.1 ئاشتى. بىناكارلىق - قۇرۇلۇش ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 232 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %13.8 ئاشتى. قاتناش - تىرانسپورت تارماقلىرى ئورۇندىغان يۈك توشۇش ئوبوروت مىقدارى 2 مىليارد 110 مىليون تونىنا/كىلومېتىرغا يېتىپ، %17.5 ئاشتى. سودا بازارلىرى ئاۋاتلىشىپ، ئىلىم - مېتىم ئىشلىرى جانلاندى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي ئاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 2 مىليارد 294 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %16.4 ئاشتى.

8. پەن - تېخنىكا

پەن - تېخنىكا ئىشلىرى يەنمۇ راۋاجلاندى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئاپتونوم رايون

دەرىجىلىك 255 تۈرلۈك زور پەن - تېخنىكا نەتىجىسى قولغا كەلتۈرۈلدى؛ بىر تۈر دۆلەت دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، بىر تۈر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، تۆت تۈر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ ئىككى تۈر دۆلەت دەرىجىلىك «ئۇچقۇن» مۇكاپاتى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، بىر تۈر 4 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتى («ئۇچقۇن» مۇكاپاتىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) 137 تۈر بولۇپ، ئۇنىڭ ئىچىدە ئىككى تۈر 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 21 تۈر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 48 تۈر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 66 تۈر 4 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 137 پەن - تېخنىكا تۈرى ئىچىدە، خەلقارا ۋە دۆلەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكىنى 86.9% نى ئىگىلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە 21 تۈر خەلقارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى.

ھەر تۈرلۈك پەن - تېخنىكىنى راۋاجلاندۇرۇش پىلانى ئوڭۇشلۇق يولغا قويۇلدى. 1991 - يىلى يېزا ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈش مەقسەت قىلىنغان «مول ھوسۇل پىلانى»، «ئۇچقۇن پىلانى»، «يانغىن پىلانى» ۋە «پەن - تېخنىكا قىشى» قاتارلىق پەن - تېخنىكا ئارقىلىق يېزا ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈش پائالىيىتى جۇش ئۇرۇپ راۋاجلاندى. مۇشۇ بىر يىلدا ئوچ دەرىجىلىك (دۆلەت، ئاپتونوم رايون، ۋىلايەت) «مول ھوسۇل پىلانى» بويىچە جەمئىي 18 تۈر يولغا قويۇلدى، بۇنىڭ ئومۇمىي كۆلىمى 1 مىليون 267 مىڭ 600 گېكتارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاشلىق كۆلىمى 859 مىڭ 800 گېكتار، «مول ھوسۇل پىلانى» غا كىرگۈزۈلگەن ئاشلىق، كېۋەز، ياغلىق زىرائەت، قىزىلچا ۋە يېشىل ئوغۇت قاتارلىق زىرائەتلەرنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلاتى، بىرلىك مەھسۇلاتى ۋە مەھسۇلات قىممىتى زور ھەجىمدە ئاشتى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە «مول ھوسۇل پىلانى» ئارقىلىق كۆپەيگەن ئىقتىسادىي ئۇنۇم 700 مىليون يۈەنگە يەتتى. يېزا ئىگىلىك تېخنىكا گۈرۈھىنىڭ ھۆددىگەرلىك دائىرىسى يەنمۇ كېڭەيدى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە جەمئىي 5400 نەپەر پەن - تېخنىكا خادىمى ۋە كادىردىن 42 ھۆددىگە ئېلىش ئۈمىكى، 1264 ھۆددىگە ئېلىش گۈرۈپپىسى تەشكىللەندى، ئۇلار 285 مىڭ 200 ئائىلىلىك دېھقانغا مۇلازىمەت قىلىپ، «مول ھوسۇل پىلانى» نىڭ يولغا قويۇلۇشىغا ئاساس سالدى. «ئۇچقۇن پىلانى» ۋە «يانغىن پىلانى» ئوڭۇشلۇق يولغا قويۇلۇپ، «پەن - تېخنىكا قىشى» دىن ئىبارەت ئامىۋى خاراكتېرلىك پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش - كىڭەيتىش پائالىيىتى تېخىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇلدى.

كارخانىلارنىڭ تېخنىكا تەرەققىياتىدا يۈكسىلىش بولدى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە چوڭ، ئوتتۇرا سانائەت كارخانىلىرىدا تېخنىكا تەرەققىيات تۈرىدىن 789 ى تەشكىللىنىپ يولغا قويۇلدى. بۇنىڭ ئىچىدە 10 مىڭ يۈەنلىكتىن يۇقىرى تۈر 405، شۇ يىللىق تېخنىكا تەرەققىياتى خراجىتى چىقىمىنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 163 مىليون يۈەن بولدى. 1991 - يىلى چوڭ، ئوتتۇرا سانائەت كارخانىلىرى يارىتىلغان يېڭى مەھسۇلات قىممىتىنىڭ سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىدە ئىگىلىگەن سالمىقى 4.9% كە يەتتى.

ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ۋە ئىجتىمائىي تۇرمۇشقا مۇلازىمەت قىلىدىغان پەن - تېخنىكا خىزمىتى يەنە يېڭى تەرەققىياتلارغا ئېرىشتى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەھسۇلاتلارنىڭ سۈپىتىگە نازارەتچىلىك قىلىپ تەكشۈرۈش ئورنى (پونكىتى) دىن 28 ى، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر دەرىجىلىك مەھسۇلاتلارنىڭ سۈپىتىگە نازارەتچىلىك قىلىپ تەكشۈرۈش ئورنى (پونكىتى) دىن 16سى، خىمىيىلىك تالالارنى تەكشۈرۈش ئورنى (پونكىتى) دىن 14 ى قۇرۇلدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا يېگىدىن تۈزۈلگەن، تۈزىتىلگەن يەرلىك ئۆلچەم 25 تۈرگە، يېگىدىن قوللىنىلغان خەلقارالىق ئۆلچەم ۋە چەت ئەللىنىڭ ئىلغار ئۆلچىمى 76 تۈرگە يەتتى؛ خادىملار دېجورنىلىق قىلىدىغان ھەر تۈرلۈك يەر تەۋرەش ئىستانسا - پونكىتىدىن 45ى بار؛ كارتوگرافىيە تارماقلىرى مۇشۇ بىر يىلدا ھەر خىل ماسشتابلىق يەر شەكلى خەرىتىسىدىن 2943 نى ئىشلىدى، ھەر خىل ماسشتابلىق خەرىتە ۋە ئاتلاستىن 14 مىڭ 267 نى تۈزۈپ نەشر قىلدۇردى. ئېغىر قۇرغاقچىلىق بولغان يىللىرى ھاۋا رايى تارماقلىرى مۇنتىزىم ھەمرا ئارقىلىق يىراقتىن سېزىش، ئالاقىلىشىش قۇرۇلۇشى، ھېسابلاش ماشىنىسى تېخنىكىسى قاتارلىق زامانىۋى ۋاستىلەردىن پايدىلىنىپ، ھاۋا رايىنىڭ

ئۆزگىرىشىنى قانتتىق كۆزەتتى، قۇرغاقچىلىق ئەھۋالى كۆرۈلگەن، ئەھۋال يامانلاشقاندىن تارتىپ ياخشىلانغىچە بولغان ئارىلىقتىكى ئاخبارات، ئالدىن مەلۇمات بېرىش جەھەتتە توغرا، ۋاقتىدا بولۇشنى ئاساسىي جەھەتتىن ئىشقا ئاشۇردى. قۇرغاقچىلىق ئەھۋالى بىر قەدەر ئېغىر بولغان رايونلاردا ھاۋا رايى تارماقلىرى پايدىلىق پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، سۈنئىي ئۈسۈلدا سۇ كۆپەيتىش مەشغۇلاتىنى ئېلىپ بېرىپ، بەزى جايلارنىڭ قۇرغاقچىلىق ئەھۋالىنى ياخشىلاپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇپ، يېزا ئىگىلىكىدىن مول ھوسۇل ئېلىشىغا تۆھپە قوشتى.

پاتېنت ئىشلىرى مۇقىم راۋاجلاندى. 1991 - يىلى قوبۇل قىلىنغان پاتېنت ئىلتىماسى 402 پارچىگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %60.8 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە كەسپىي كەشپىيات پاتېنت ئىلتىماسى 83 پارچىگە يېتىپ، %9.2 ئاشتى؛ 135 پارچە پاتېنت تەستىقلاندى.

تېخنىكا بازىرى داۋاملىق جانلاندى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئېتىراپ قىلىنىپ تىزىملانغان تېخنىكا توختامى 741پارچىگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %27.5 ئاشتى، پۈتۈشۈلگەن سومما 20 مىليون 420 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %13.7 ئاشتى.

پەن - تېخنىكا قوشۇنى يەنمۇ زورايدى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان تەبىئىي پەن - تېخنىكا خادىمى 250 مىڭغا يەتتى.

9. ماتارىپ، مەدەنىيەت

ئاددىتتىكى ئالىي ماتارىپىنىڭ كۆلىمى ئاساسىي جەھەتتىن مۇقىملاشتى، كەسپىي قۇرۇلمىسى ياخشىلاندى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە قوبۇل قىلىنغان ئاسپىرانت 76 نەپەرگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %4.1 ئاشتى. ئوقۇۋاتقان ئاسپىرانت 229 نەپەر بولۇپ، %10.5 تۆۋەنلىدى. ئاددىتتىكى ئالىي مەكتەپلەرگەقوبۇل قىلىنغان تولۇق كۇرس ۋە مەخسۇس كۇرس ئوقۇغۇچىسى 8000 غا يېتىپ، %0.5 ئاشتى؛ مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى 31 مىڭغا يېتىپ، %0.5 ئاشتى. ھەر تۈرلۈك كەسپىلەرنىڭ قۇرۇلمىسى يەنمۇ تەڭشەلدى. ئىلگىرىكى كەسپىلەر مەلۇم دەرىجىدە ئۆزگەرتىلدى، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى جىددىي ئېھتىياجلىق بولغان، كەمچىل ئەمەلىي كەسپىلەر يېڭىدىن كۆپەيتىپ تەسىس قىلىندى.

ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي - تېخنىكا ماتارىپى مۇقىم راۋاجلاندى. 1991 - يىلى ھەر تۈرلۈك ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي - تېخنىكا مەكتەپلىرىدە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 157 مىڭ 200 بولۇپ، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ باسقۇچىدا ئوقۇۋاتقان 404 مىڭ 200 ئوقۇغۇچىنىڭ 38.9 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاددىتتىكى ئوتتۇرا تېخنىكۇملاردا ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 47 مىڭ 100 بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن %2.4كۆپەيدى؛ يېزا ئىگىلىك مەكتەپلىرى ۋە كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپلەردە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 68 مىڭ 500 بولۇپ، %3.9كۆپەيدى؛ تېخنىك ئىشچىلار مەكتەپلىرىدە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى41 مىڭ 600 بولۇپ، %3.5كۆپەيدى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئاددىتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپلەردە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 247 مىڭ بولۇپ، %1.6ئازىيىپ كەتتى.

مەجبۇرىي ماتارىپنى ئومۇملاشتۇرۇشتا يېڭى تەرەققىيات قولغا كەلتۈرۈلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپلەردە 559 مىڭ 800 ئوقۇغۇچى، باشلانغۇچ مەكتەپلەردە 1 مىليون 955 مىڭ 200 ئوقۇغۇچى ئوقۇدى. يەتتە ياشتىن 12 ياشقىچە بولغان باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇش يېشىدىكى بالىلارنىڭ مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى %95.8 كە يەتتى. باشلانغۇچ مەكتەپنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئوتتۇرا مەكتەپكە كۆچۈش نىسبىتى %88.4 كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 6.2 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 64 ناھىيە (شەھەر) باشلانغۇچ ماتارىپىنى

ئومۇملاشتۇرۇش بويىچە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى. بۇ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 86 ناھىيە (شەھەر) نىڭ 74.4 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇتۇش شارائىتى يەنمۇ ياخشىلاندى.

چوڭلار ماتارىپىنىڭ ئوقۇتۇش مۇپىتى تەرتىپكە سېلىش جەريانىدا ئۈزلۈكسىز يۇقىرى كۆتۈرۈلدى. ھەر خىل شەكىلدىكى ئىش ئورنىدا تەربىيىلەش ئۆچقانداق راۋاجلاندى. 1991 - يىلى چوڭلار ئالىي مەكتەپلىرىگە تولۇق كۆرس ۋە مەخسۇس كۆرس بويىچە 6100 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى، مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى 24 مىڭ 600 بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 7.4% ئازىيىپ كەتتى؛ چوڭلار ئوتتۇرا تېخنىكۇم مەكتەپلىرىدە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 40 مىڭ 700 گە يېتىپ، 2.8% كۆپەيدى؛ چوڭلارنى تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلەش مەكتەپلىرىدە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 189 مىڭ 800 گە يېتىپ، 1.49 ھەسسە كۆپەيدى، چوڭلار ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپلىرىدە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 183 مىڭ 300 بولۇپ، 55% ئازىيىپ كەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 85 مىڭ ئادەم ساۋاتلىق بولدى.

مەدەنىيەت ئىشلىرى ساغلام راۋاجلاندى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئويۇن قويۇش تەشكىلاتى 89 غا، مەدەنىيەت يۇرتى 92 گە، ئامىۋى كۈتۈپخانا 63 كە، مۇزېي سەككىزگە، ئارخېپخانا 134 كە يەتتى. تۈرلۈك كىنو قويۇش ئورنى 2141 كە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئۇلار 383 مىڭ 100 قېتىم كىنو قويدى، كىنو كۆرگۈچىلەر 126 مىليون ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. رادىئو ئىستانسىلىرى مۇشۇ بىر يىلدا 28 مىڭ 800 سائەتلىك رادىئو پروگراممىسى، 19 قىسىملىق 12 رادىئو دراممىسى ئىشلىدى؛ 10 مىڭ سائەتلىك تېلېۋىزىيە پروگراممىسى كۆرسىتىلدى، 23 قىسىملىق ئون تېلېۋىزىيە تىياتىرى ئىشلەندى، 471 قىسىملىق 45 تېلېۋىزىيە تىياتىرى تەرجىمە قىلىندى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە رادىئونىڭ ئاھالىلەر بويىچە ئومۇملىشىش نىسبىتى 70.5% كە، تېلېۋىزىيىنىڭ ئاھالىلەر بويىچە ئومۇملىشىش نىسبىتى 72% كە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىي 187 مىليون نۇسخا گېزىت نەشر قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتلەر يېزىقىدىكىسى 84 مىليون نۇسخا؛ 7 مىليون 555 مىڭ نۇسخا ھەر خىل ژۇرنال نەشر قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتلەر يېزىقىدىكىسى 5 مىليون 85 مىڭ نۇسخا؛ 53 مىليون 180 مىڭ كىتاب نەشر قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتلەر يېزىقىدىكىسى 21 مىليون 450 مىڭ.

10. سەھىيە، تەنتەربىيە

سەھىيە ئىشلىرى داۋاملىق راۋاجلاندى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە سەھىيە ئاپپاراتى 3937 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇرخانا 1073 كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 24 ى كۆپەيدى. كېسەل كارىۋېتى 68 مىڭ 500 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇرخانىلاردىكى كېسەل كارىۋېتى 62 مىڭ 400 بولۇپ، 1700 ى كۆپەيدى. كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى 82 مىڭ 500 گە يېتىپ، 2700 ى كۆپەيدى؛ بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇر 34 مىڭ 800 بولۇپ، 1100 ى كۆپەيدى؛ باش ھېمشىرا، ھېمشىرا 24 مىڭ 100 بولۇپ، 700 ى كۆپەيدى. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ سەھىيە خىزمىتى ۋە كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش، سالامەتلىكنى ساقلاش، شۇنىڭدەك سەھىيە نازارەتچىلىك قىلىپ تەكشۈرۈش خىزمىتى كۈچەيتىلدى، تىببىي پەن - تېخنىكا يېڭى تەرەققىياتلارغا ئېرىشتى.

تەنتەربىيە ئىشلىرىدا يېڭى نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز تەنھەرىكەتچىلىرى خەلقئارا مۇسابىقىدە بىر مىس مېدالغا، ئاسىيا بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن مۇسابىقىدە ئۈچ ئالتۇن مېدالغا، بىر مىس مېدالغا ئېرىشتى. بىر ئادەم بىر قېتىمدا بىر تۈرده ئاسىيا بويىچە ئەڭ ياخشى نەتىجە يارىتىپ، مەملىكەتلىك رەسمىي مۇسابىقىدە 17 ئالتۇن مېدال، 21 كۈمۈش مېدال، 20 مىس مېدال قولغا كەلتۈرۈلدى. 4 - نۆۋەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر تەنھەرىكەت يىغىنىدا، ئاپتونوم رايونىمىز تۆت ئالتۇن

مبدالغا، بەش كۆمۈش مبدالغا، ئىككى مىس مبدالغا ئېرىشتى، كوللېكتىپ بويىچە ئومۇمىي نوملۇردا 2 ـ بولدى. ئاممىۋى خاراكتېرلىك تەنتەربىيە پائالىيەتلىرى جۇش ئۇرۇپ راۋاجلاندى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 5354 قېتىم يېزا ـ بازاردىن يۇقىرى ھەر خىل تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى. مۇسابىقىگە 1 مىليون 119 مىڭ 600 ئادەم قاتناشتى؛ 869 مىڭ 100 ئادەم «دۆلەتلىك تەنتەربىيىدە چېنىقىش ئۆلچىمى» گە يەتتى، بۇ، 1990 ـ يىلدىكىدىن %7.5 كۆپ.

11. خەلق تۇرمۇشى

ئاھالىلەرنىڭ كىرىمى ئاشتى. نۇسخا ئېلىپ تەكشۈرۈشكە قاتناشقان، 1991 ـ يىلى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە تۇرمۇش خىراجىتى كىرىمى 1494.48 يۈەنگە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن %10.2 كۆپەيدى؛ مال باھاسى ئۆسكەنلىك ئامىلىنى چىقىرىۋەتكەندە، ئەمەلىيەتتە، %0.8 كۆپەيدى؛ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 703.17 يۈەن (1990-يىلدىكى ئوخشاش ئۆلچەم بويىچە ھېسابلىغاندا 672.23 يۈەن) گە يېتىپ، %8 كۆپەيدى؛ باھا ئۆزگەرگەنلىك ئامىلىنى چىقىرىۋەتكەندە، ئەمەلىيەتتە، %2.7 كۆپەيدى.

شەھەر ـ بازارلاردا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغانلار داۋاملىق كۆپەيدى. 1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە شەھەر ـ بازارلاردىكى ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 109 مىڭ 800 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى ـ خىزمەتچى 3 مىليون 112 مىڭ 800 گە يېتىپ، 1990 ـ يىلىنىڭ ئاخىرىدىكىدىن 107 مىڭ 400 ى كۆپەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئەمگەك توختامى تۈزۈمى بويىچە ئىشلەۋاتقان ئىشچى ـ خىزمەتچى 224 مىڭ 700 گە يېتىپ، 53 مىڭ 100 ى كۆپەيدى. شەھەر ـ بازارلاردىكى يەككە ئەمگەكچىلەرنىڭ يىل ئاخىرىدىكى سانى 163 مىڭ 900 گە يېتىپ، 26 مىڭ 200 ى كۆپەيدى.

1991 ـ يىلى ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنىڭ ئومۇمىي ئىش ھەققى سوممىسى 7 مىليارد 469 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن %11.7 ئاشتى؛ ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە پۈل ئىش ھەققى 2455 يۈەن بولۇپ، تۇرمۇش خىراجىتى باھاسى ئۆسكەنلىك ئامىلىنى چىقىرىۋەتكەندە، ئەمەلىيەتتە، %1.1 تۆۋەنلەپ كەتتى.

شەھەر ـ يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۈل زور دەرىجىدە ئاشتى. شەھەر ـ يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۈلنىڭ 1991 ـ يىلنىڭ ئاخىرىدىكى قالدۇقى16مىليارد222مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 ـ يىلنىڭ ئاخىرىدىكىدىن 3 مىليارد 380 مىليون يۈەن، يەنى %26.3 ئاشتى.

شەھەر ـ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئولتۇراق ئۆي شارائىتى داۋاملىق ياخشىلاندى. 1991 ـ يىلى شەھەر ـ بازارلاردا يېڭىدىن سېلىنغان تۇرالغۇ ئۆي 2 مىليون 625 مىڭ 900 كۋادرات مېتىرغا، يېزىلاردا يېڭىدىن سېلىنغان تۇرالغۇ ئۆي 6 مىليون 260 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يەتتى. شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئائىلىلىرىدىكى چىداملىق ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ مىقدارى داۋاملىق كۆپەيدى.

ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئىشلىرى داۋاملىق راۋاجلاندى. 1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ھەر تۈرلۈك ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئاپپاراتى 386 گە، كارخانات 7378 گە يەتتى، ئۇلارغا 5409 ئادەم قوبۇل قىلىندى. شەھەر ـ يېزىلاردىكى دۆلەتنىڭ ياردىمىگە ئېرىشكەن ھەر خىل ئىجتىمائىي قۇتقۇزۇش ئوبيېكتى 736 مىڭ 700 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 38 يېزا ـ بازار ئىجتىمائىي كاپالەتلەندۈرۈش توري قۇردى، ئىجتىمائىي كاپالەتلەندۈرۈش توري قۇرغان يېزا ـ بازاردىن ئالدىنقى يىلدىكىدىن 22 سى كۆپەيدى. شەھەر ـ بازارلاردىكى ئىجتىمائىي مۇلازىمەت توري يەنمۇ مۇكەممەللەشتى، ھەر خىل ئىجتىمائىي

مۇلازىمەت مۇئەسسەسىسىدىن 154 ى قۇرۇلدى.

مۇھىت ئاسراش ئىشلىرى يەنمۇ راۋاجلاندى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مۇھىت ئاسراش سىستېمىسىدا ئىشلەۋاتقان ئادەم 1191 گە، مۇھىتنىڭ بۇلغىنىشىنى ئۆلچەپ تەكشۈرۈش پونكتى 42 گە، دۆلەت دەرىجىلىك تەبىئىي مەنزىرىسى قوغدىلىدىغان رايونلۇچكە، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك تەبىئىي مەنزىرىسى قوغدىلىدىغان رايون ئالتىگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا مۇھىتنىڭ بۇلغىنىشىنى قەرەللىك ياخشىلاش تۈرىدىن 12 سى ئورۇندالدى، بۇنىڭغا جەمئىي 7 مىليون 499 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە جەمئىي 11 شەھەرده ئىس - توزانلارنى تىزگىنلەش رايونىدىن 83 ى قۇرۇلدى، بۇنىڭ كۆلىمى 3. 104 كۋادرات كىلومېتىرغا يەتتى؛ ئون شەھەرده مۇھىتتىكى شاۋقۇن - سۇرەنلەرنى ئۆلچەمگە يەتكۈزۈش رايونىدىن 201 ى قۇرۇلدى، بۇلارنىڭ كۆلىمى 6. 80 كۋادرات كىلومېتىرغا يەتتى.

ستراتۇسانىيە ئىشلىرى يەنمۇ راۋاجلاندى. 1991 - يىلى دۆلەت ئىچى ستراتۇسانىيە كەسپى بويىچە ھەر خىل مال - مۇلۇكنى ستراتۇسانىيىگە ھۆددىگە بېرىش ئومۇمىي سومىسى 30 مىليارد 928 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن %5. 28 ئاشتى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 5361 كارخانا كارخانا مال - مۇلۇك ستراتۇسانىيىسىگەقاتناشتى. 483 مىڭ 900 ئائىلە ئائىلە مال - مۇلۇك ستراتۇسانىيىسىگە قاتناشتى، 2 مىليون 162 مىڭ 900 ئادەم جىسمانىي ستراتۇسانىيىگە قاتناشتى، ستراتۇسانىيە شىركىتى دۆلەت ئىچىدىكى مال - مۇلۇك ستراتۇسانىيىسى تۆلەم ئەنزىسىدىن 39 مىڭ 241 نى بىر تەرەپ قىلدى، 58 مىليون 789 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلىدى، 13 مىڭ 192 ئادەم ئۆچۈن 11 مىليون 54 مىڭ يۈەن جىسمانىي بېتراتۇسانىيە تۆلىمى تۆلىدى.

12. ئاھالە

ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىلدىكى نوپۇسنىڭ ئۆزگىرىش ئەھۋالىنى نۇسخا ئېلىپ تەكشۈرۈشكە قارىغاندا، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %45. 24، ئۆلۈش نىسبىتى %86. 7، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %59. 16 بولغان. مۇشۇ بويىچە ھېسابلىغاندا، يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇس 15 مىليون 545 مىڭ 700 ئادەم (جامائەت خەۋپسىزلىكى نازارىتىنىڭ ستاتىستىكا قىلغان سانى 15 مىليون 280 مىڭ 300 ئادەم) بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت نوپۇسى 9 مىليون 703 مىڭ 600 (جامائەت خەۋپسىزلىكى نازارىتىنىڭ ستاتىستىكا قىلغان سانى 9 مىليون 510 مىڭ 900 ئادەم).

ئىزاھات:

① ئاخباراتنا كۆرسىتىلگەن ئىچكى ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىدىن دۆلەت (رايون) سەرتى ساپ ئامىللار كىرىمىنى چىقىرۋېتىلگەنگە تەۋە بولىدۇ.

② ھەرقايسى تۈرلەرنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنىڭ مۇتلەق سانى شۇ يىلدىكى باھا بويىچە ھېسابلاندى، ئېشىش سۈرئىتى بىردەك ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى.

③ 1991 - يىلدىكى يېڭى باھا قويۇش ئۆسۈلى بويىچە ھېسابلىغاندا، يېزا ئاھالىلىرىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 17. 703 يۈەن بولىدۇ؛ ئىلگىرىكى باھا قويۇش ئۆسۈلى بويىچە ھېسابلىغاندا، يېزا ئاھالىلىرىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 23. 672 يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكى بىلەن سېلىشتۇرۇشقا بولىدۇ.

يەرلىك قانۇن - نىزاملار

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «شەھەر پىلانلاش قانۇنى» نى يولغا قويۇش چارىسى

(1991 - يىل 1 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 18 - سانلىق يىغىنىدا ماقۇللاندى)

بىرىنچى باب ئومۇمىي پرىنسىپ

1 - ماددا بۇ چارە «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ شەھەر پىلانلاش قانۇنى» (تۆۋەندە قىسقارتىلىپ «شەھەر پىلانلاش قانۇنى» دېيىلدى) نى يولغا قويۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزدا شەھەر پىلانلاش ۋە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ تۈزۈپ چىقىلدى.

2 - ماددا بۇ چارە ئاپتونوم رايونىمىز تەۋەسىدە دۆلەتنىڭ مەمۇرىي تۈزۈلمىسى بويىچە تەسىس قىلىنغان شەھەر، بازارلارغا باب كېلىدۇ. شەھەر پىلانىنى تۈزگەندە ۋە يولغا قويغاندا، شەھەر پىلانىدىكى رايونلاردا قۇرۇلۇش ئېلىپ بارغاندا، شەھەر پىلانلاش قانۇنىغا ۋە بۇ چارىگە ئەمەل قىلىش كېرەك.

3 - ماددا ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى شەھەر پىلانلاش ۋە گۈللەندۈرۈش ئىشلىرىنى باشقۇرۇش خىزمىتىنى شەھەر پىلانلاش قانۇنىغا ۋە بۇ چارىگە ئاساسەن ياخشى ئىشلىشى كېرەك.

4 - ماددا شەھەر پىلانى ئەمەلىي ئەھۋالغا ئۇيغۇن بولۇشى، يېقىنقى مەزگىلدىكى قۇرۇلۇش بىلەن كەلگۈسى تەرەققىياتنىڭ مۇناسىۋىتى توغرا بىر تەرەپ قىلىنىشى كېرەك.

شەھەر پىلانىنى تۈزۈش ۋە يولغا قويۇشتا، ۋەتەننى تىرىشچانلىق - ئىقتىسادچىللىق بىلەن گۈللەندۈرۈش فائىدىسىنى ئىزچىللاشتۇرۇش، باب كېلىش، تېجەشلىك بولۇش پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇش، شەھەرنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتىنى ئاسراشقا ۋە ياخشىلاشقا دىققەت قىلىش، بۇلغىنىش ۋە باشقا ئومۇمىي ئاپەتلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش، شەھەرنى كۆكەرتىش قۇرۇلۇشى ۋە شەھەر قىياپىتى - مۇھىتى تازىلىقى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش، تارىخىي مەدەنىيەت مىراسلىرى ۋە تەبىئىي مەنزىرىلەرنى ئاسراش، ئەنئەنىۋى قىياپەت، مىللىي ئۇسلۇب ۋە يەرلىك ئالاھىدىلىكنى گەۋدىلەندۈرۈش كېرەك.

5 - ماددا شەھەرنىڭ ئومۇمىي پىلانى دۆلەت زېمىنى پىلانى، رايونلار پىلانى، دەريا ۋادىلىرى پىلانى، يەردىن پايدىلىنىش ئومۇمىي پىلانى بىلەن ماسلاشتۇرۇلۇشى كېرەك.

شەھەر پىلانىدىكى رايونلار دېگەندە شەھەر رايونى، شەھەر ئەتراپى رايونى، شەھەرنىڭ مەمۇرىي رايونىدىكى شەھەر قۇرۇلۇشى ۋە تەرەققىياتى مۇناسىۋىتى بىلەن پىلانلىق كونترول قىلىنىدىغان رايونلار كۆزدە تۇتۇلىدۇ.

6 - ماددا پىلان تارماقلىرى تەستىقلانغان شەھەر پىلانىدا بېكىتىلگەن شەھەرنىڭ ئۇل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشلىرىغا مەبلەغ سېلىش پىلانىنى ئاساسىي قۇرۇلۇش ئېلىپ بېرىش تەرتىپى بويىچە بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇرۇشى كېرەك.

مالىيە تارماقلىرى ۋە كەسىپى مەسئۇل تارماقلار

شەھەرنىڭ ئۇل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشلىرىغا كېتىدىغان خىراجەتنى شەھەرنىڭ يېقىنقى مەزگىلدىكى قۇرۇلۇش پىلانىغا ئاساسەن يىللىق خام چوتقا كىرگۈزۈشى كېرەك.

شەھەر ئاسراش خىراجىتىنى باشقا ئىشلارغا ئىشلىتىۋالماي، شەھەرنىڭ ئۇل مۇئەسسەسىلىرىنى ئاسراش ۋە باشقۇرۇشقا ئىشلىتىش كېرەك.

7 ـ ماددا هەر دەرىجىلىك خەلق هۆكۈمەتلىرى شەھەر پىلانلاش قانۇنىنى ۋە بۇ چارىنى ئىزچىل ئىجرا قىلىش ۋە شەھەر پىلانلاش بەن تەتقىقاتى قاتارلىق جەھەتلەردە كۆرۈنەرلىك نەتىجە يارىتقان ئورۇن ۋە شەخسلەرنى تەقدىرلەيدۇ ۋە مۇكاپاتلايدۇ.

هەر دەرىجىلىك خەلق هۆكۈمەتلىرى شەھەر پىلانىغا خىلاپ قىلمىشلارنى توسقان ۋە پاش قىلغان ئورۇن ۋە شەخسلەرنى قوغدايدۇ ۋە مۇكاپاتلايدۇ.

ئىككىنچى باب باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرى ۋە ئۇلارنىڭ مەسئۇلىيىتى

8 ـ ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى يەرلىك هەر دەرىجىلىك خەلق هۆكۈمەتلىرىدە شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقلار بولۇشى كېرەك. شەھەر پىلانلاشنى باشقۇرغۇچى خادىملارنى ئۆز ۋەزىپىسىگە لايىق مەپلەش كېرەك.

بازارلىق خەلق هۆكۈمەتلىرى ناھىيە دەرىجىلىك شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقلارنىڭ بازارلارنى پىلانلاشنى باشقۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشىگە هەمكارلىشىدۇ.

9 ـ ماددا هەر دەرىجىلىك شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقلارنىڭ ئاساسىي مەسئۇلىيىتى تۆۋەندىكىچە:

(1) دۆلەتنىڭ ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ شەھەرلەرنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە پىلانلاشقا دائىر قانۇن ـ نىزاملىرى ۋە پائچىن ـ سىياسەتلىرىنى تەشۋىق قىلىش ۋە ئىزچىل ئىجرا قىلىش؛

(2) شەھەر پىلانىنى تۈزۈش ۋە يولغا قويۇشقا دائىر كونكرېت خىزمەتلەرنى ئىشلەش، شەھەرنىڭ تۇرلۇك قۇرۇلۇش ئىشلىرىنى پىلانلاپ باشقۇرۇش؛

(3) دۆلەت زېمىنى ۋە رايونلارنى پىلانلاشقا، چوڭ ۋە ئوتتۇرا تېپتىكى قۇرۇلۇشلارنىڭ ئورنىنى تاللاشقا، مۇمكىنچىلىك تەتقىقاتىغا قاتنىشىش؛

(4) شەھەر قۇرۇلۇشىغا ئىشلىتىلىدىغان يەرلەرنى دۆلەتنىڭ ئالاقىدار يەرلىكلىرى بويىچە پىلانلاپ باشقۇرۇش، قۇرۇلۇش تۇرلىرىگە «ئورۇن تاللاش پىكىرنامىسى»، «قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلىدىغان يەرنى پىلانلاش ئىجازەتنامىسى» ۋە «قۇرۇلۇشنى پىلانلاش ئىجازەتنامىسى» تارقىتىش؛

(5) شەھەرنى پىلانلاش ـ لايىھىلەش، شەھەرنى چارلاپ ئۆلچەش ئورۇنلىرىنىڭ كىنىشكىسىنى تەكشۈرۈش ۋە شەھەرنى چارلاپ ئۆلچەش مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى تەكشۈرۈش؛

(6) شەھەر پىلانىنى باشقۇرۇش ئىشىغا خىلاپ قىلمىشلارنى نازارەت قىلىش ۋە تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش؛

(7) شەھەر پىلانلاش ئىشلىرىنىڭ تەرەققىيات پىلانىنى تۈزۈپ چىقىش، شەھەر پىلانلاش تېخنىكىسىنى ئىلگىرىلىتىش ۋە ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۈرۈش خىزمىتىنى تەشكىللەش ۋە ئىلگىرى سۈرۈش؛

(8) شەھەر پىلانى ئارخىپ تۈزۈمىنى تۈرغۇزۇش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈش، شەھەر پىلانى ئارخىپ ماتېرىياللىرىنى يىغىش؛

(9) خەلق هۆكۈمىتى تاپشۇرغان شەھەر پىلانىنى باشقۇرۇشقا ئائىت باشقا خىزمەتلەرنى ئىشلەش.

ئۈچىنچى باب شەھەر پىلانىنى تۈزۈش

10 ـ ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق هۆكۈمىتى ئاپتونوم رايونىنىڭ شەھەر ـ بازارلار سىستېمىسى پىلانىنى تۈزۈش ئىشىنى تەشكىللەيدۇ، پۈتۈن ئاپتونوم رايوندىكى شەھەرلەرنىڭ ئومۇمىي

پلانىنى تۈزۈشكە يېتەكچىلىك قىلىدۇ. ئاپتونوم رايونىمىز شەھەر- بازارلار سستېمىسى پلانىدا پۈتۈن ئاپتونوم رايوندىكى شەھەرلەر ۋە يېڭىدىن تەسىس قىلىنىدىغان شەھەرلەرنىڭ جايلاشتۇرۇلۇشى، ئورنى، رولى ۋە تەرەققىيات كۆلىمى ئېنىق بەلگىلىنىشى لازىم.

11 - ماددا شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى شەھەرنىڭ شەھەر پلانىنى تۈزۈش ئىشىنى تەشكىللەيدۇ؛ ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى جايلاشقان بازارنىڭ شەھەر پلانىنى تۈزۈشنى ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى تەشكىللەيدۇ؛ باشقا شتاتلىق بازارلارنىڭ شەھەر پلانىنى ناھىيە دەرىجىلىك شەھەر پلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماق بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى بىلەن بىرلىكتە تۈزىدۇ.

ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى جايلاشقان بازارنىڭ ۋە باشقا شتاتلىق بازارلارنىڭ شەھەر پلانىنى تۈزگەندە، بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى بىلەن تولۇق كېڭىشىش ھەمدە بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ماقۇللۇقىدىن ئۆتكۈزۈش كېرەك.

بېكتۇەننىڭ شەھەر، ئىدارىدىن يۇقىرى ئورگانلىرى، چوڭ تېپتىكى كارخانىلىرى ۋە مۇھىم ھەربىي ئىنشائاتلىرى جايلاشقان شەھەر، بازارلارنىڭ شەھەر پلانىنى تۈزگەندە، يۇقىرىقى ئورگان ۋە ئورۇنلارنىڭ پىكرىنى تولۇق ئاڭلاش لازىم. يۇقىرىقى ئورگان ۋە ئورۇنلار شەھەر پلانىغا بويسۇنۇشى كېرەك.

12 - ماددا شەھەر پلانىنى تۈزۈشتە، تەكشۈرۈش، ئۆلچەش ماتېرىياللىرىنى، شۇ شەھەر، رايوننىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتى، تەبىئىي مۇھىتى، بايلىق شارائىتى، تارىخىي ۋە ھازىرقى ئەھۋالىغا دائىر ئاساس ماتېرىياللارنى ھازىرلاش كېرەك. ئالاقىدار تارماقلار شەھەر پلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقلارنى پلان تۈزۈشكە كېرەكلىك ئاساس ماتېرىياللار بىلەن تەمىنلىشى لازىم.

13 - ماددا شەھەر پلانى، ئومۇمەن، ئومۇمىي پلان ۋە تەپسىلىي پلان دېگەن ئىككى باسقۇچ بويىچە تۈزۈلىدۇ. چوڭ، ئوتتۇرا شەھەرلەر ئومۇمىي پلان ئاساسىدا رايونلار پلانىنى تۈزمە بولىدۇ.

شەھەرنىڭ ئومۇمىي پلانى شەھەرنىڭ خاراكتېرى، تەرەققىيات نىشانى ۋە كۆلىمى، شەھەردىكى ئاساسلىق قۇرۇلۇشلارنىڭ ئۆلچىمى ۋە نورمىلىق كۆرسەتكۈچلىرى، شەھەر قۇرۇلۇشىغا ئىشلىتىلىدىغان يەرلەرنىڭ جايلاشتۇرۇلۇشى، رايونلارنىڭ رولى، تۈرلۈك قۇرۇلۇشلارنىڭ ئومۇمىي ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى، شەھەرنىڭ ئۇنىۋېرسال قاتناش سستېمىسى، دەريا - كۆل ۋە بوستانلىق سستېمىلىرى، تۈرلۈك كەسپىي پلانلار ۋە يېقىنقى مەزگىلدىكى قۇرۇلۇش پلانلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

شەھەر ۋە ناھىيە دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى جايلاشقان بازارلارنىڭ ئومۇمىي پلانى شەھەرنىڭ ياكى ناھىيىنىڭ مەمۇرىي رايونىدىكى شەھەر - بازارلار سستېمىسى پلانىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

شەھەرنىڭ تەپسىلىي پلانى پلانلانغان يەرلەرگە چۈشىدىغان قۇرۇلۇشلارغا ئىشلىتىلىدىغان يەرلەرنىڭ كونكرېت دائىرىسىنى، قۇرۇلۇشلارنىڭ زىچلىقى، ئېگىزلىكى قاتارلىق كونترول قىلىنىدىغان كۆرسەتكۈچلەرنى، قۇرۇلۇشلارنىڭ ئومۇمىي تەكشىلىك ئورۇنلاشتۇرۇلۇشىنى، قۇرۇلۇش تۈرۈبا يوللىرىنىڭ ئومۇمىي پلانى ۋە تىك لىنىيىلىك پلانىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

شەھەر پلانىنى تۈزۈشنىڭ كونكرېت تەلەپلىرىنى ئاپتونوم رايونلۇق شەھەر پلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماق بىر تۇتاش بەلگىلەيدۇ.

14 - ماددا شەھەر پلانى دەرىجە بويىچە تەكشۈرۈپ تەستىقلىنىدۇ.

(1) شەھەرنىڭ ئومۇمىي پلانىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش:

ئۈرۈمچى شەھەرنىڭ ئومۇمىي پلانى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى تەرىپىدىن تەكشۈرۈپ ماقۇللانغاندىن كېيىن، گوۋۇيۈەننىڭ تەكشۈرۈپ تەستىقلىشىغا يوللىنىدۇ. ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق شەھەرلەرنىڭ ئومۇمىي پلانى ئاپتونوم

رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەكشۈرۈپ تەستىقلىشىغا يوللىنىدۇ. باشقا شەھەرلەرنىڭ ئومۇمىي پىلانى ئاپتونوم ئوبلاستلىق خەلق ھۆكۈمىتى ياكى ۋىلايەتلىك مەمۇرىي مەھكىمە تەرىپىدىن تەكشۈرۈپ ماقۇللانغاندىن كېيىن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەكشۈرۈپ تەستىقلىشىغا يوللىنىدۇ.

ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى جايلاشقان بازارنىڭ ئومۇمىي پىلانىنى ئاپتونوم ئوبلاستلىق ياكى ۋىلايەتلىك شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقلار تەكشۈرۈپ ماقۇللىغاندىن كېيىن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بەرگەن ھوقۇق بويىچە ئاپتونوم رايونلۇق شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماق تەكشۈرۈپ تەستىقلايدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە، شەھەرگە قاراشلىق ناھىيە دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتى جايلاشقان بازارنىڭ ئومۇمىي پىلانى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەكشۈرۈپ تەستىقلىشىغا يوللىنىدۇ.

باشقا شتاتلىق بازارلارنىڭ ئومۇمىي پىلانى ناھىيە دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەكشۈرۈپ تەستىقلىشىغا يوللىنىدۇ.

ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستى تەۋەسىدىكى شەھەرلىك ۋە ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى جايلاشقان بازارلارنىڭ ئومۇمىي پىلانىنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەكشۈرۈپ تەستىقلىشىغا يوللاشتىن ئىلگىرى، ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستلىق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەكشۈرۈپ ماقۇللىشىدىن ئۆتكۈزۈش كېرەك.

شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى ۋە ناھىيە دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتى شەھەرنىڭ ئومۇمىي پىلانىنى يۇقىرى دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەكشۈرۈپ تەستىقلىشىغا يوللاشتىن ئىلگىرى، ئۆزى بىلەن تەڭ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ياكى ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتىنىڭ تەكشۈرۈپ ماقۇللىشىدىن ئۆتكۈزۈش كېرەك.

(2) ئايرىم تۈزۈلىدىغان شەھەر خەلق ھاۋا مۇداپىئە قۇرۇلۇشى پىلانىنى تۈزۈشتە، ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭكىنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىگە تەكشۈرتۈپ ماقۇللاتقاندىن كېيىن، دۆلەتنىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە يۇقىرىنىڭ تەستىقلىشىغا يوللاش؛ ئۇرۇمچى شەھىرىدىن باشقا 1 ـ ۋە 2 ـ تۈردىكى نۇقتىلىق خەلق ھاۋا مۇداپىئە شەھەرلىرىنىڭكىنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەكشۈرۈپ تەستىقلىشىغا يوللاش ھەمدە دۆلەتنىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە يۇقىرىغا يوللاپ ئەنگە ئالدۇرۇش؛ 3 ـ تۈردىكى نۇقتىلىق خەلق ھاۋا مۇداپىئە شەھەرلىرىنىڭكىنى شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتىگە تەكشۈرتۈپ تەستىقلىتىش ھەمدە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھاۋا مۇداپىئە ئىشخانىسى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقتا يوللاپ ئەنگە ئالدۇرۇش كېرەك.

(3) ئايرىم تۈزۈلىدىغان دۆلەت دەرىجىلىك مەشھۇر تارىخىي مەدەنىيەت شەھەرلىرىنى قوغداش پىلانىنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى تەكشۈرۈپ تەستىقلايدۇ ھەمدە دۆلەتنىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە يۇقىرىغا يوللاپ ئەنگە ئالدۇرىدۇ. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەشھۇر تارىخىي مەدەنىيەت شەھەرلىرىنى قوغداش پىلانىنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى تەكشۈرۈپ تەستىقلايدۇ.

(4) ئايرىم تۈزۈلىدىغان باشقا كەسىپىي پىلانلار شۇ جايدىكى شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماق تەرىپىدىن ئومۇملاشتۇرۇپ ماسلاشتۇرۇلغاندىن كېيىن، شەھەرلىك ياكى ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەكشۈرۈپ تەستىقلىشىغا يوللىنىدۇ.

(5) شەھەرنىڭ رايونلار پىلانى شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماق تەرىپىدىن تەكشۈرۈلگەندىن كېيىن، شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەكشۈرۈپ تەستىقلىشىغا يوللىنىدۇ.

(6) شەھەرنىڭ تەپسىلىي پىلانىنى شەھەرلىك ياكى ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى تەكشۈرۈپ تەستىقلايدۇ؛ رايونلار پىلانىنى تۈزىدىغان شەھەرنىڭ تەپسىلىي پىلانلىرىدىن مۇھىملىرىنى شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى تەستىقلايدۇ، قالغانلىرىنى شەھەرلىك شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماق تەكشۈرۈپ تەستىقلايدۇ.

15 ـ ماددا تەستىقلانغان شەھەر پىلانى قانۇن

كۆچمگە ئىگە. شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى شەھەرنىڭ ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات ئىھتىياجىغا ئاساسەن، شەھەرنىڭ ئومۇمىي پىلانىنى قىسمەن تەڭشەپ، ئۇنى ئۆزى بىلەن تەڭ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىغا ۋە ئىسلى تەستىقلىغان ئورگانغا يوللاپ ئەنگە ئالدۇرما بولىدۇ؛ شەھەرنىڭ خاراكتېرى، كۆلىمى، تەرەققىيات يۆنىلىشى ۋە ئومۇمىي جايلاشتۇرۇلۇشى قاتارلىقلارنى كۆپرەك ئۆزگەرتىشنى زۆرۈر تاپسا، ئۆزى بىلەن تەڭ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ياكى ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتىنىڭ تەكشۈرۈپ ماقۇللىشىدىن ئۆتكۈزۈپ، ئىسلى تەستىقلىغان ئورگانغا تەكشۈرتۈپ تەستىقلىتىدۇ.

تۆتىنچى باب شەھەرلەردە يېڭى رايون ئېچىش ۋە كونا رايوننى ئۆزگەرتىپ قۇرۇش

16 ـ ماددا شەھەرلەردە يېڭى رايون ئېچىش ۋە كونا رايوننى ئۆزگەرتىپ قۇرۇشتا، بىر تۇتاش پىلانلاش، مۇۋاپىق جايلاشتۇرۇش، ئۆز جايىنىڭ ئەھۋالىغا قاراپ ئىش كۆرۈش، ئومۇملاشتۇرۇپ ئېچىش، يۇرۇشلەشتۇرۇپ قۇرۇش پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇش كېرەك.

17 ـ ماددا شەھەرنىڭ يېڭى رايونىنىڭ ئورنىنى تاللاشتا ھازىرقى شەھەر رايونىدىن ۋە شەھەرنىڭ ھازىرقى مۇئەسسەسىلىرىدىن پايدىلىنىش، ئەملىيەتنى ئاساس قىلىش، تېخنىكا، ئىقتىساد جەھەتتىن تولۇق دەللەلەش، ئېچىشنىڭ ئومۇمىي ئونۇمىنى ئۆستۈرۈش كېرەك.

18 ـ ماددا شەھەرنىڭ كونا رايونلىرىنى ئۆزگەرتىپ قۇرۇش ئىشىنى ئاسراشنى كۆچەيتىش، مۇۋاپىق پايدىلىنىش، جايلاشتۇرۇلۇشىنى تەڭشەش، پەيدىنپەي ياخشىلاش پرىنسىپىغا ئەمەل قىلىپ، بىر تۇتاش پىلانلاپ، مۇددەتكە بۆلۈپ ئېلىپ بېرىش كېرەك.

شەھەرنىڭ كونا رايونلىرىنى ئۆزگەرتىپ قۇرۇشنى كەسىپلەر قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش بىلەن، سانائەت كارخانىلىرىنى تېخنىكا جەھەتتىن ئۆزگەرتىش بىلەن زىچ بىرلەشتۈرۈش، يەر ئىشلىتىش قۇرۇلمىسىنى ياخشىلاش، ئۇل مۇئەسسەسىلەر ۋە جامائەت مۇئەسسەسىلىرىنى ياخشىلاش، شەھەر مۇھىتى ۋە شەھەر مەنزىرىسىنى ياخشىلاش، شەھەرنىڭ ئۇنۇمۇرسال ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش كېرەك.

شەھەردىكى، بولۇپمۇ مەشھۇر تارىخىي مەدەنىيەت شەھىردىكى ۋە ئاز سانلىق مىللەتلەر توپلىشىپ ئولتۇراقلاشقان شەھەردىكى كونا رايونلارنى ئۆزگەرتىپ قۇرۇشتا، ئەنئەنىۋى قىياپەت، مىللىي ئۇسلۇب ۋە يەرلىك ئالاھىدىلىكنى ساقلاپ قېلىشقا دىققەت قىلىش كېرەك.

19 ـ ماددا شەھەردە يېڭى رايون ئېچىش ۋە كونا رايوننى ئۆزگەرتىپ قۇرۇش ئىشى ئۆۋەندىكى تەلەپلەرگە ئۇيغۇن بولۇشى كېرەك:

(1) تۇرلۇك قۇرۇلۇشلارنىڭ ئورنىنى تاللاشتا، ئىشەنچلىك سۇ مەنبەسى، ئېنېرگىيە مەنبەسى، قاتناش، ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئېلىش قۇرۇلۇشى قاتارلىق قۇرۇلۇش شارائىتلىرىنىڭ بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش ھەمدە قېزىش قىممىتى بولغان يەر ئاستى بايلىقى، يەر ئاستى ئامارەتلەر بار جايلاردىن، قۇرۇلۇش گېئولوگىيەسى، گىدروگېئولوگىيە شارائىتى يار بەرمەيدىغان جايلاردىن چەتلەپ ئۆتۈش كېرەك. سۇ مەنبەسى قىسىل رايونلاردا شەھەر كۆلىمىگە ۋە سۇ كۆپ كېتىدىغان سانائەت، بېزا ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىغا چەك قويۇش كېرەك.

(2) تۇرار جايىنىڭ شارائىتىنى پەيدىنپەي ياخشىلاش لازىم. ئولتۇراق رايونلار بىلەن چېگرىداش جايلاردىكى يەرلەردىن پايدىلىنىشتا ئولتۇراق رايونلارنىڭ بىخەتەرلىكى، تازىلىقى ۋە تىنچلىقىغا دەخلى يەتكۈزمەسلىك كېرەك.

(3) سانائەت تۇرلىرىنى مەخسۇسلاشتۇرۇش ۋە ھەمكارلىشىش تەلىپىگە ئۇيغۇنلاشتۇرۇپ، بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇرۇپ، بۇلغىنىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش

كېرەك. زەھەرلىك، زىيانلىق تاشلاندۇقلارنىڭ چىقىرىدىغان سانائەت ۋە باشقا قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى شەھەر رايونىغا ئاساسلىق شامال كېلىدىغان جايىنىڭ يۇقىرى تەرىپىگە ۋە سۇ مەنبەسى رايونىغا شۇنىڭدەك ئاسارەتتىكىلەر ۋە مۇھاپىزەت قىلىنىدىغان مەشھۇر مەنزىرىلىك جايلارغا ئورۇنلاشتۇرۇشقا بولمايدۇ.

(4) شەھەرنىڭ كونا رايونىدىكى زاۋۇت، كان، كارخانىلارنى كېڭەيتىپ ۋە ئۆزگەرتىپ قۇرۇش ئىشىنى نەزەرىيە جەھەتتىن دەللىلەش ۋە قاتتىق تىزگىنلەش كېرەك.

(5) شەھەر يوللىرىنىڭ تاللاش ۋە يول تورلىرىنى ھاسىل قىلىشتا، ئۇنى شەھەر سىرتىدىكى قاتناش مۇئەسسەسلىرى بىلەن ئۇلاشتۇرۇش ھەم ماسلاشتۇرۇش كېرەك.

(6) پويىزلارنىڭ گۇرۇپپىلاشتۇرىدىغان ۋوگزال، يۈك توشۇلىدىغان غول تۆمۈر يول لىنىيىسى، شەھەردىن ئۆتىدىغان تاشيول، ئايرودروم ۋە مۇھىم ھەربىي ئەسلىھە قاتارلىقلارنىڭ شەھەر رايونىدىن چەتلەشتۇرۇش كېرەك.

(7) ئاسان ئوت ئالىدىغان، ئاسان پارتلايدىغان ۋە ئۆتكۈر زەھەرلىك بۇيۇملارنى ئىشلەپچىقىرىدىغان ياكى ساقلايدىغان زاۋۇت، ئامبارلار، مۇھىتنى ئېغىر دەرىجىدە بۇلغايدىغان قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى شەھەر رايونىدىن چەتلەشتۇرۇش كېرەك.

(8) رادىئوئاكتىپ زىيانلىق ماددىلارنى ئىشلەپچىقىرىدىغان مۇئەسسەسلەرنى قۇرۇشتا مۇھاپىزەت قۇرۇلۇشىنى سېلىش، تاشلاندۇقلارنى بىر تەرەپ قىلىش تەدبىرلىرىنى تۈزۈش؛ بۇنداق مۇئەسسەسلەرنى شەھەر رايونىدىن چەتلەشتۇرۇش كېرەك.

(9) شەھەر خەلق ھاۋا مۇداپىئە قۇرۇلۇشىنى پىلانلاش ۋە قۇرۇشنى شەھەر پىلانلاش ـ قۇرۇش بىلەن زىچ بىرلەشتۈرۈش، شەھەرنىڭ يەر ئاستى بوشلۇقىنى مۇۋاپىق ئىچىش ۋە ئۇنىڭدىن ھەر تەرەپلىمە پايدىلىنىش كېرەك.

(10) شەھەرنىڭ كونا رايونلىرىدىكى خۇسۇسىي ئۆي ـ ئىمارەتلەرنى ئۆزگەرتىپ ياكى كېڭەيتىپ سېلىشتا، ئەسلى ئۆي ئورنىنىڭ خالىغانچە كېڭەيتىمەسلىك، قاتناش بىخەتەرلىكىگە ۋە ئوت ئۆچۈرۈش ئىشىغا دەخلى يەتكۈزمەسلىك كېرەك.

بەشىنچى باب شەھەر پىلانىنى يولغا قويۇش

20 ـ ماددا شەھەر پىلانى تەستىقلانغاندىن كېيىن، شۇ جايدىكى خەلق ھۆكۈمىتى ئۇنى ئىجرا قىلىپ ۋە كەڭ تەشۋىق قىلىپ، ئامما‌نى ئۇنى بىلىش ۋە ئۇنىڭغا يولغا قويۇلۇشىنى نازارەت قىلىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىشى كېرەك.

21 ـ ماددا ھەر قانداق ئورۇن ۋە شەخسنىڭ شەھەر پىلانىدىكى رايونلار ئىچىدىكى يەرلەردىن پايدىلىنىشى ۋە بۇ يەردە قۇرۇلۇش سېلىشى شەھەر پىلانىغا ئۇيغۇن بولۇشى، پىلان باشقۇرۇش ئىشىغا بويسۇندۇرۇلۇشى كېرەك.

22 ـ ماددا قۇرۇلۇش قىلدۇرغۇچى ئورۇنلار شەھەر پىلانىدىكى رايونلاردا قۇرۇلۇش ئىجرا بارغاندا، لايىھىلەش ۋەزىپىسىنى تەستىقلىتىشتىن بۇرۇن، يۇقىرى دەرىجىلىك مەمۇرىي مەسئۇل تارماقنىڭ تەستىقى ھۆججىتىنى ئىجرا قىلىپ، شۇ جايدىكى شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقتىن قۇرۇلۇش ئورنىنى تاللاپ بېرىشنى ئىلتىماس قىلىشى كېرەك.

23 ـ ماددا شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقلار قۇرۇلۇش ئورنىنى يەر باشقۇرۇش، سۇ ئىشلىرى، مۇھىت ئاسراش، يەر تەۋرەش، گېئولوگىيە كان مەھسۇلاتلىرى تارماقلىرى قاتارلىق ئالاقىدار مەسئۇل تارماقلار بىلەن بىرلىكتە تاللىشى كېرەك.

24 ـ ماددا شەھەر پىلانىدىكى رايونلاردا ئىجرا بېرىلىدىغان قۇرۇلۇشلارغا يەر ئىشلىتىش ئىشى تۆۋەندىكى تەرتىپ بويىچە بېجىرىلىدۇ:

(1) يەر ئىشلەتكۈچى ئورۇن ۋە شەخسلەر پىلان تارماقلىرى ياكى يۇقىرى دەرىجىلىك مەسئۇل تارماقلارنىڭ قۇرۇلۇش تۈرىنى تەستىقلىغان ئالاقىدار ھۆججەتلىرىنى ئىجرا قىلىپ، شۇ جايدىكى شەھەر پىلانلاشقا

مەسئۇل مەمۇرىي تارماقتىن قۇرۇلۇش ئورنىنى بېكىتىپ بېرىشنى ئىلتىماس قىلىدۇ؛

(2) شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقلار يەر ئىشلىتىلىدىغان قۇرۇلۇش تۈرىنىڭ خاراكتېرى، كۆلىمى قاتارلىقلارغا ئاساسەن، ئىشلىتىلىدىغان يەرنىڭ ئورنى ۋە پاسىلىنى دەسلەپكى قەدەمدە بېكىتىپ بېرىدۇ ھەمدە ئالاقىدار تارماقلاردىن ئىشلىتىلىدىغان يەرنىڭ ئورنى ۋە پاسىلى ئۈستىدە پىكىر ئالىدۇ؛

(3) شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقلار يەر ئىشلەتكۈچى ئورۇنلارغا پىلانلاش - لايىھىلەش شارائىتى يارلىقىپ بېرىدۇ؛

(4) يەر ئىشلەتكۈچى ئورۇن تەمىنلىگەن پىلانلاش - لايىھىلەش ئومۇمىي خەرىتىسى تەكشۈرۈلگەندىن كېيىن، قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلىدىغان يەرنى پىلانلاش ئىجازەتنامىسى تارقىتىپ بېرىلىدۇ؛

(5) يەر ئىشلەتكۈچى ئورۇن ۋە شەخسلەر قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلىدىغان يەرنى پىلانلاش ئىجازەتنامىسىنى ئالغاندىن كېيىن، ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ يەر باشقۇرۇش تارمىقىدىن يەر ئايرىپ بېرىشنى ئىلتىماس قىلىدۇ.

25 - ماددا قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلىدىغان يەرنى پىلانلاش ئىجازەتنامىسى قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلىدىغان يەرنىڭ كونكرېت پاسىلى كۆرسىتىلگەن قوشۇمچە خەرىتىنى ۋە كونكرېت پىلانلاش تەلىپى ئېنىق يېزىلغان قوشۇمچە ھۆججەتنى ئۆز ئىچىگە ئېلىشى كېرەك. قوشۇمچە خەرىتە بىلەن قوشۇمچە ھۆججەت قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلىدىغان يەرنى پىلانلاش ئىجازەتنامىسىنىڭ يانداشما ئىسپاتلىرى بولۇپ، بۇلار ئىجازەتنامىگە ئوخشاش كۈچكە ئىگە. قوشۇمچە خەرىتە بىلەن قوشۇمچە ھۆججەتنى ئىجازەتنامە بېرىلىدىغان ئورۇن تەييارلايدۇ.

26 - ماددا قۇرۇلۇش ئورنىنى تاللاش پىكىرنامىسى ۋە قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلىدىغان يەرنى پىلانلاش ئىجازەتنامىسىنى دەرىجە بويىچە تەكشۈرۈپ تەستىقلاش تۈزۈمى يولغا قويۇلىدۇ. دەرىجە بويىچە كونكرېت تەكشۈرۈپ تەستىقلاش چارىسىنى ئاپتونوم رايونلۇق شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماق تۈزىدۇ.

27 - ماددا شەھەر پىلانىدىكى رايونلاردا ئىمارەت، مۇئەسسەسە، يول، تۇرۇبا يولى ۋە باشقا قۇرۇلۇش مۇئەسسەسلىرىنى يېڭىدىن سالغان، كېڭەيتىپ سالغان، ئۆزگەرتىپ سالغاندا، مۇناسىۋەتلىك تەستىقلىق ھۆججەتنى ئېلىپ، شۇ جايدىكى شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقتا ئىلتىماس سۇنۇش كېرەك. شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماق تەپسىلىي پىلاندىكى لايىھىلەشنى تەلىپىگە ئاساسەن، قۇرۇلۇشنى پىلانلاش ئىجازەتنامىسى بېرىدۇ. قۇرۇلۇش قىلىدىغۇچى ئورۇن ياكى شەخسلەر قۇرۇلۇشنى پىلانلاش ئىجازەتنامىسى ۋە باشقا تەستىقلىق ھۆججەتلەرنى ئالغان ھەمدە ئالاقىدار بەلگىلىمىلەر بويىچە قۇرۇلۇشنى پۈتتۈرۈش ماتېرىياللىرى كاپالەت سوممىسىنى تاپشۇرغاندىن كېيىن، ئاندىن ئىش باشلاش رەسمىيىتىنى بېجىرىپ بېرىشنى ئىلتىماس قىلىدۇ.

28 - ماددا ئىجازەتنامە بەرگۈچى ئورۇن قۇرۇلۇشنى پىلانلاش ئىجازەتنامىسىگە قوشۇمچە قىلىنىدىغان خەرىتە ۋە ھۆججەتنى ئىمارەت، مۇئەسسەسە، يول، تۇرۇبا يولىنى قاتارلىقلارغا قويۇلىدىغان تەلەپلەر بويىچە تەييارلايدۇ. قوشۇمچە خەرىتە بىلەن قوشۇمچە ھۆججەت قۇرۇلۇشنى پىلانلاش ئىجازەتنامىسىنىڭ يانداشما ئىسپاتلىرى بولۇپ، ئىجازەتنامىگە ئوخشاش كۈچكە ئىگە.

29 - ماددا دۆلەتنىڭ شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارمىقى بىر تۇتاش تەييارلىغان ئورۇن تاللاش پىكىرنامىسى، قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلىدىغان يەرنى پىلانلاش ئىجازەتنامىسى ۋە قۇرۇلۇشنى پىلانلاش ئىجازەتنامىسىنى ئاپتونوم رايونلۇق شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماق باشقۇرىدۇ، ئۇنى جايلارنىڭ كۆپەيتىپ بېسىشىغا يول قويۇلمايدۇ.

30 - ماددا قۇرۇلۇش قىلىدۇرغۇچى ئورۇن ۋاقتىلىق يەر ئىشلەتمەكچى بولغاندا، شۇ جايدىكى شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقتا ئىلتىماس سۇنۇپ، ۋاقتىلىق ئىشلىتىلىدىغان يەرنى پىلانلاش

ئىجازەتنامىسىنى ئالغاندىن كېيىن، ئاندىن يەر باشقۇرۇش تارمىقىدىن ۋاقىتلىق يەر ئىشلىتىش گۇۋاھنامىسى بېرىشنى ئىلتىماس قىلىدۇ.

31 ـ ماددا ۋاقىتلىق ئىشلىتىلىدىغان يەرنى ئىشلىتىش مۇددىتى توشقاندا، بارلىق ۋاقىتلىق ئىمارەت، مۇلەسسەسە ۋە باشقا قۇرۇلۇشلارنى ھەقسىز چېقىپ تاشلاش كېرەك.

32 ـ ماددا ھەرقانداق ئورۇن ۋاقىتلىق قۇرۇلۇش قىلماقچى بولغاندا، شۇ جايدىكى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارمىقىغا ئىلتىماس سۇنۇپ، ۋاقىتلىق قۇرۇلۇش قىلىش ئىجازەتنامىسى ئالغاندىن كېيىن ئىش باشلىسا بولىدۇ.

ۋاقىتلىق قۇرۇلۇشلارنىڭ ئىشلىتىلىش خاراكتېرىنى ئۆزگەرتىشكە بولمايدۇ، بۇنداق قۇرۇلۇشلارنى ئۆز مەيلىچە ئۆتۈنۈپ بېرىشكە، ئالماشتۇرۇشقا، ئېلىپ سېتىشقا، ئىجارىگە بېرىشكە ياكى شەكلى ئۆزگەرگەن ھالدا ئېلىپ سېتىشقا بولمايدۇ.

ۋاقىتلىق قۇرۇلۇش سېلىنغان جايغا شەھەر قۇرۇلۇشنىڭ ئېھتىياجى چۈشكەندە، بۇنداق قۇرۇلۇشنى ئۆزلۈكىدىن شەرتسىز چېقىۋېتىش كېرەك.

33 ـ ماددا ھەر قانداق ئورۇن ۋە شەخسنىڭ شەھەر پىلانىدىكى رايونلاردا ئۆز مەيلىچە تاش ـ توپا قېزىشقا، داشقال ـ ئەخلەتلەرنى دۆۋىلەپ قويۇشقا ياكى يەر شەكلىنى، يەر كۆرۈنۈشىنى ئۆزگەرتىۋېتىدىغان ھەرىكەتلەرنى ئېلىپ بېرىشقا پول قويۇلمايدۇ. يۇقىرىقى ھەرىكەتلەرنى ئېلىپ بېرىش ھەققەتەن زۆرۈر بولسا، ئالاقىدار مەسئۇل تارماقلارغا تەستىقلىتىشتىن ئىلگىرى، شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقنا تەكشۈرتۈپ ماقۇللىتىش كېرەك.

34 ـ ماددا لايىھىلىگۈچى، قۇرۇلۇش قىلغۇچى ئورۇنلارنىڭ قانۇنلۇق تەستىقلىتىش رەسمىيىتى بىجىرىلمىگەن قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى لايىھىلىشىگە ۋە سېلىشقا پول قويۇلمايدۇ.

35 ـ ماددا شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقلار شەھەر پىلانىدىكى رايونلاردا ئېلىپ بېرىلىدىغان قۇرۇلۇشلارنىڭ پىلانىدىكى تەلەپكە ئۇيغۇن بولغان ـ بولمىغانلىقىنى تەكشۈرۈشكە ھوقۇقلۇق. تەكشۈرۈلگۈچى ئەھۋالنى ۋە زۆرۈر ماتېرىياللارنى ئەينەن يەتكۈزىدۇ، تەكشۈرگۈچىدە تەكشۈرۈلگۈچىنىڭ تېخنىكا مەخپىيىتىنى ۋە كەسپىي مەخپىيىتىنى ساقلاش مەسئۇلىيىتى بار.

36 ـ ماددا شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقلار شەھەر پىلانىدىكى رايونلاردا ئېلىپ بېرىلىدىغان مۇھىم قۇرۇلۇشلارنىڭ پۈتكەنلىكىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشقا قاتناشسا بولىدۇ. قۇرۇلۇش قىلدۇرغۇچى ئورۇن شەھەر پىلانىدىكى رايونلاردا ئېلىپ بېرىلغان قۇرۇلۇش پۈتۈپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنغاندىن كېيىن ئالتە ئاي ئىچىدە، قۇرۇلۇشنىڭ پۈتكەنلىكىگە دائىر ماتېرىياللارنى شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقنا يوللىشى كېرەك.

37 ـ ماددا شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى دۆلەت قۇرۇلۇشىنىڭ ئېھتىياجى بويىچە بېقىنقى مەزگىلدە كوچا ـ مەھەللە ياكى ئوچاستىكا ـ بۆلەكلەرنى چېقىپ ئۆزگەرتمەكچى بولغاندا، ئۇنى شۇ جايدىكى بارلىق ئورۇنلارغا، شەخسلەرگە ئۇقتۇرۇشى كېرەك. ئۇقتۇرۇش چېقىرىلغاندىن كېيىن، شۇ جايدىكى ئىمارەت ـ مۇلەسسەسىلەرنى ئۆزگەرتىپ ياكى كېڭەيتىپ سېلىشقا بولمايدۇ.

جامائەت خەۋپسىزلىكى تارماقلىرى چېقىپ ئۆزگەرتىش يىللىق پىلانغا كىرگۈزۈلگەن كوچا ـ مەھەللە ياكى ئوچاستىكا ـ بۆلەكلەرگە كۆچۈپ كىرىدىغانلارنىڭ نوپۇسىنى ۋاقتىنچە توختىتىپ قويۇشى كېرەك.

38 ـ ماددا بېرى ئىشلىتىلىدىغان، ئۆيى چېقىلىدىغان ئورۇن ۋە شەخسلەر ئالاقىدار بەلگىلىمە بويىچە تۆلەم ئالغان ۋە ئورۇنلاشتۇرۇلغاندىن كېيىن، چېقىش ـ كۆچۈرۈش خىزمىتىنى ھەر قانداق باھانە ـ سەۋەب بىلەن رەت قىلماسلىقى، كېچىكتۈرمەسلىكى ۋە توسماسلىقى كېرەك.

39 ـ ماددا ھەممە ئورۇن ۋە شەخسلەر شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئىشلىتىلىدىغان

يەرنى شەھەر پىلانى بويىچە تەڭشەش توغرىسىدىكى قارارغا بويسۇنۇشى شەرت.

40 - ماددا شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقلار ۋە مۇناسىۋەتلىك تارماقلار قۇرۇلۇش قىلدۇرغۇچى ئورۇننىڭ قۇرۇلۇشقا يەر ئېلىپ ئىشلىتىش توغرىسىدىكى ئىلتىماسىنى تاپشۇرۇۋالغاندىن كېيىن، ئۇنىڭ سەۋەبىسىز كېچىكتۈرمەي، ۋاقتىدا بېجىرىپ بېرىشى لازىم.

ئالتىنچى باب قانۇنىي جاۋابكارلىق

41 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمەتلىرى شەھەر پىلانىدىكى رايونلاردا قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلىدىغان يەرنى پىلانلاش ئىجازەتنامىسى ياكى ۋاقتىلىق ئىشلىتىلىدىغان يەرنى پىلانلاش ئىجازەتنامىسىنى ئالماي تۇرۇپ يەر ئىشلەتكەنلەرنى يەرنى قايتۇرۇشقا بۇيرۇيدۇ. شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقلار قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلىدىغان يەرنى پىلانلاش ئىجازەتنامىسى ياكى ۋاقتىلىق ئىشلىتىلىدىغان يەرنى پىلانلاش ئىجازەتنامىسىدە تەستىقلانغان يەرنىڭ ئورنى، دائىرىسى ۋە ئىشلىتىلىش خاراكتېرىنى ئۆز مەيلىچە ئۆزگەرتكەنلەرنى يەردىن قانۇنسىز پايدىلىنىش ھەرىكىتىنى توختىتىشقا بۇيرۇشقا ھوقۇقلۇق.

42 - ماددا قۇرۇلۇش پىلانلاش ئىجازەتنامىسى ياكى ۋاقتىلىق قۇرۇلۇش پىلانلاش ئىجازەتنامىسى ئالماي تۇرۇپ ياكى قۇرۇلۇش پىلانلاش ئىجازەتنامىسىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ شەھەر پىلانىدىكى رايونلاردا قۇرۇلۇش ئېلىپ بېرىپ، شەھەر پىلانلاشقا ئېغىر تەسىر يەتكۈزگەنلەرنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقلار قۇرۇلۇشنى توختىتىشقا، چەكلىك مۇددەت ئىچىدە چېقىۋېتىشكە بۇيرۇيدۇ ياكى قانۇنسىز سېلىنغان ئىمارەت، مۇئەسسەسە ۋە باشقا قۇرۇلۇشلارنى مۇسادىرە قىلىدۇ. شەھەر پىلانلاشقا تەسىر يەتكۈزگەن، لېكىن تۈزىتىش تەدبىرى قوللىنىشى مۇمكىن بولغانلارنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقلار چەكلىك مۇددەت ئىچىدە تۈزىتىشكە بۇيرۇيدۇ ھەمدە ئۇلارغا قىلمىشىغا قاراپ، قانۇنسىز سېلىنغان قۇرۇلۇشنىڭ ئومۇمىي پۈتۈش سوممىسىنىڭ ئىككى پىرسەنتىدىن بەش پىرسەنتىگىچە جەرىمانە قويىدۇ.

ئالدىنقى تارماقتىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ قۇرۇلۇش ئېلىپ بارغان ئورۇنلاردىكى ئالاقىدار جاۋابكارلارغا ئۇلار تۈرۈشلۇق ئورۇن ياكى يۇقىرى دەرىجىلىك مەسئۇل ئورگان مەمۇرىي چارە كۆرسە بولىدۇ.

43 - مادداً ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقلار ۋاقتىلىق ئىشلىتىلىدىغان يەرگە سېلىنغان قۇرۇلۇشنى سۈرۈكىدە چېقىۋەتمەكچى ياكى ئۆز مەيلىچە ئۆتۈنۈپ بەرگەن، ئالماشتۇرغان، ئېلىپ ساتقان، ئىجارىگە بەرگەنلەرنى چەكلىك مۇددەتتە چېقىۋېتىشكە بۇيرۇيدۇ ياكى قانۇنسىز سېلىنغان ئىمارەتنى مۇسادىرە قىلىدۇ ھەمدە ئالاقىدار جاۋابكارلارغا قىلمىشىغا قاراپ جەرىمانە قويىدۇ.

44 - ماددا جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى شەھەر پىلانلاش قانۇنىغا ۋە بۇ چارىگە ئاساسەن ۋەزىپە ئۆتەۋاتقانلارغا كاشىلا قىلغان، توسقۇنلۇق قىلغان، ھاقارەت كەلتۈرگەن، مۇشت ئاتقانلارنى ئامانلىق ساقلاش ئىشلىرى بويىچە باشقۇرۇش - جازالاش نىزامىغا ئاساسەن جازالايدۇ؛ جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلەرنىڭ جىنايى ئىشلار جاۋابكارلىقىنى ئەدلىيە تارماقلىرى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرىدۇ.

45 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقلار قانۇن بويىچە تەستىقلىتىش رەسمىيىتى بېجىرىلمىگەن قۇرۇلۇشنى لايىھىلىگەن ۋە سالغان ئورۇنلارغا قىلمىشىغا قاراپ جەرىمانە قويىدۇ ياكى ئۇلارنىڭ قانۇنسىز تاپاۋىتىنى مۇسادىرە قىلىدۇ؛ ئالاقىدار جاۋابكارلارغا ئۆزى تۈرۈشلۇق ئورۇن ياكى يۇقىرى دەرىجىلىك مەسئۇل ئورگان مەمۇرىي چارە كۆرسە بولىدۇ.

46 ـ ماددا شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقلار شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ شەھەر پىلانىغا ئاساسەن ئىشلىتىلىدىغان يەرنى تەڭشەش ياكى ئىمارەتنى چېقىش توغرىسىدا چىقارغان قارارىغا بويسۇنماي تۇرۇۋالغان ۋە ئۇنى سۇرۇكى ئېشىپ كەتسىمۇ ئىجرا قىلمىغانلارغا خەلق سوت مەھكىمىسىدىن مەجبۇرىي ئىجرا قىلدۇرۇشنى ئىلتىماس قىلىدۇ.

47 ـ ماددا مەمۇرىي جازا بېرىش توغرىسىدىكى قارارغا قايىل بولمىغانلار جازا بېرىش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشنى تاپشۇرۇۋالغان كۈنىدىن باشلاپ 15 كۈن ئىچىدە جازا بېرىش قارارىنى چىقارغان ئورگاندىن بىر دەرىجە يۇقىرى ئورگاننىڭ قايتا قاراپ چىقىشىنى ئىلتىماس قىلسا بولىدۇ؛ قايتا قاراپ چىقىش قارارىغا قايىل بولمىغانلار قايتا قاراپ چىقىش قارارىنى تاپشۇرۇۋالغان كۈنىدىن باشلاپ 15 كۈن ئىچىدە بىۋاسىتە خەلق سوت مەھكىمىسىگە ئەرز قىلسا بولىدۇ. جازالانغۇچىلار جازا بېرىش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشنى تاپشۇرۇۋالغان كۈنىدىن باشلاپ 15 كۈن ئىچىدە بىۋاسىتە خەلق سوت مەھكىمىسىگە ئەرز قىلسىمۇ بولىدۇ. جازا بېرىش توغرىسىدا قارار چىقارغان ئورگان سۇرۇك ئىچىدە قايتا قاراپ چىقىشنى ئىلتىماس قىلمىغان، خەلق سوت مەھكىمىسىگىمۇ ئەرز قىلمىغان، جازا بېرىش توغرىسىدىكى قارارنىمۇ ئىجرا قىلمىغانلارغا خەلق سوت مەھكىمىسىدىن مەجبۇرىي ئىجرا قىلدۇرۇشنى ئىلتىماس قىلىدۇ.

48 ـ ماددا شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقلاردىكى خىزمەتچىلەردىن خىزمەتتە مەسئۇلىيەتسىزلىك قىلغان، ھوقۇقىدىن كەلسە ـ كەلمەس پايدىلانغان، نەپسانىيەتچىلىك قىلغانلىرىغا ئۆز ئورنى ياكى يۇقىرى دەرىجىلىك مەسئۇل ئورگان مەمۇرىي چارە كۆرىدۇ. جىنايەت شەكىللەندۇرگەنلىرىنىڭ جىنايى ئىشلار جاۋابكارلىقىنى ئەدلىيە ئورگانلىرى قانۇن بويىچە سۇرۇشتۇرىدۇ.

يەتتىنچى باب قوشۇمچە پرىنسىپ

49 ـ ماددا شەھەر پىلانىدىكى رايونلارنىڭ سىرتىدىكى شتاتلىق بازار تەسىس قىلىنمىغان جايلارغا جايلاشقان زاۋۇت ـ كان رايونلىرى، پورت ـ ئېغىزلار، ئىشلەپچىقىرىش ـ قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىنىڭ بوز يەر ئۆزلەشتۇرۇش مەھەللىلىرى شەھەر پىلانلاش قانۇنى ۋە بۇ چارىنى ئىجرا قىلىدۇ.

50 ـ ماددا بۇ چارىنىڭ 5 ـ ماددا 2 ـ تارمىقىدا بەلگىلەنگەن شەھەر قۇرۇلۇشى ۋە تەرەققىياتى ئېھتىياجى بىلەن كونترول قىلىنىدىغان رايونلارنىڭ پىلان باشقۇرۇش خىزمىتىنى ئەمەلىيەتنى ئاساس قىلىش، شەھەر ـ يېزا قۇرۇلۇشىغا پايدىلىق بولۇش پرىنسىپى بويىچە ئىشلەش كېرەك.

51 ـ ماددا بۇ چارىنى كونكرېت تەتبىقلاشتىكى مەسىلىلەرنى ئاپتونوم رايونلۇق شەھەر پىلانلاشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماق ئىزاھلايدۇ.

52 ـ ماددا بۇ چارە ئېلان قىلىنغان كۈنىدىن ئېتىبارەن يولغا قويۇلىدۇ.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىنىڭ تەشكىلىي قانۇنى (سىناق نۇسخىسى)» نى يولغا قويۇش چارىسى

(1991 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 31 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق 7 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 22 ـ سانلىق يىغىنىدا ماقۇللاندى)

بىرىنچى باب ئومۇمىي پرىنسىپ

1 ـ ماددا بۇ چارە «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىنىڭ تەشكىلىي قانۇنى (سىناق نۇسخىسى)» نى يولغا قويۇش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۇرۇپ

تۆزۈپ چىقىلدى.

2 - ماددا كەنت ئاھالە كومىتېتلىرى كەنت ئاھالىسى جۈملىگو كومپارتىيىسىنىڭ پارتىيىسىنىڭ رەھبەرلىكىدە، ئاساسىي قانۇن ۋە قانۇنلار دائىرىسىدە ئۆزىنى ئۆزى باشقۇرىدىغان، ئۆزىنى ئۆزى تەربىيىلەيدىغان، ئۆزى ئۆچۈن خىزمەت قىلىدىغان، ئۆزىنى ئۆزى ئىدارە قىلىدىغان ئاممىۋى خاراكتېرلىك ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتتۇر.

3 - ماددا كەنت ئاھالە كومىتېتلىرى كەنت ئاھالىسىنىڭ ئولتۇراقلىشىش ئەھۋالى، تارىخىي ئادىتى، نوپۇسنىڭ ئاز - كۆپلۈكى ۋە ئىقتىسادىي قۇرۇلمىسىغا قاراپ، كەنت ئاھالىسىنىڭ ئۆزىنى ئۆزى ئىدارە قىلىشىغا، ئىشلەپچىقىرىشنى راۋاجلاندۇرۇشىغا قولايلىق بولۇش ۋە ئىنتىپاقلىقتا پايدىلىق بولۇش پرىنسىپى بويىچە تەسىس قىلىنىدۇ.

كەنت ئاھالە كومىتېتىنى بىر نەچچە تەبىئىي كەنت بىرلىشىپ تەسىس قىلسىمۇ ياكى بىر تەبىئىي كەنت ئۆز ئالدىغا تەسىس قىلسىمۇ بولىدۇ. ھازىرقى كەنت ئاھالە كومىتېتلىرى تۈزۈلمىسىنىڭ نىسپىي مۇقىملىقىنى ساقلاپ قېلىش كېرەك. ئايرىملىرىنى تەڭشەشكە توغرا كەلسە، ئۇنى پىزىلىق، مىللىي پىزىلىق ۋە بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى ئوتتۇرىغا قويۇپ، كەنت ئاھالىسى يىغىنىنىڭ مۇزاكىرە قىلىپ ماقۇللىشىدىن ئۆتكۈزگەندىن كېيىن، ناھىيە دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىگە تەستىقلىتىدۇ.

4 - ماددا كەنت ئاھالە كومىتېتلىرى كەنت ئاھالىسىنىڭ نازارىتىنى قوبۇل قىلىدۇ، كەنت ئاھالىسى يىغىنى ئالدىدا جاۋابكار بولىدۇ ھەمدە ئۇنىڭغا ئۆز خىزمىتىدىن دوكلات بېرىدۇ، كەنت ئاھالىسى يىغىنىنىڭ بېكىتمىلىرى ۋە قارارلىرىنى ئىجرا قىلىدۇ.

5 - ماددا كەنت ئاھالە كومىتېتلىرى تۈرلۈك دېموكراتىك باشقۇرۇش تۈزۈمىنى تۈرغۇزىدۇ ۋە مۇكەممەللەشتۈرىدۇ، كەنت ئىشلىرىنى ۋە مالىيە ئىشلىرىنى ئاشكارا باشقۇرۇشنى يولغا قويىدۇ.

كەنت ئاھالە كومىتېتلىرى مەسىلىلەر ئۈستىدە قارار چىقارغاندا، ئازچىلىق كۆپچىلىككە بويسۇنۇش پرىنسىپىنى قوللىنىدۇ.

كەنت ئاھالە كومىتېتلىرى خىزمەتتە ئاممىۋى لۇشىيەندە چىلىك تۈرۈپ، كەنت ئاھالىسىنىڭ قوللىشىغا تايىنىشى كېرەك.

6 - ماددا يېزا دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى ئۆز مەمۇرىي رايونى تەۋەسىدىكى مەمۇرىي ئىشلارنى قانۇن بويىچە باشقۇرىدۇ، كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىنىڭ خىزمەتلىرىگە يېتەكچىلىك قىلىدۇ، مەدەت بېرىدۇ ۋە ياردەم قىلىدۇ؛ كەنت ئاھالە كومىتېتلىرى يېزا دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ خىزمەتلەرنى قانات يايدۇرۇشىغا ياردەملىشىدۇ، يېزا دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى قانۇن ۋە سىياسەت بويىچە ئورۇنلاشتۇرغان ۋەزىپىلەرنى ئورۇندايدۇ.

7 - ماددا يېزىلاردا، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا تۇرۇشلۇق ئورگان، تەشكىلات، قىسىم ۋە كەنتكە قاراشلىق بولمىغان كارخانا، كەسىپي ئورۇنلار ۋە ئولارنىڭ باشقۇرۇشىدىكى خادىملار ئۆزلىرى تۇرۇشلۇق جايدىكى كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىنىڭ خىزمىتىنى قوللىشى، كەنت ئاھالىسىنىڭ ئەھدىنامىسىگە رىئايە قىلىشى كېرەك.

ئىككىنچى باب كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىنىڭ تەشكىلى ۋە مەسئۇلىيىتى

8 - ماددا كەنت ئاھالە كومىتېتى مۇدىر، مۇئاۋىن مۇدىر ۋە كومىتېت ئەزاسى بولۇپ ئۈچتىن يەتتىگىچە ئادەمدىن تەركىب تاپىدۇ، كونكرېت سانىنى يېزا دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتى بەلگىلەيدۇ. كەنت ئاھالە كومىتېتى تەركىبىدىكىلەر ئىچىدە مۇئاپىق ساندا ئايال بولۇشى، كۆپ مىللەت ئولتۇراقلاشقان كەنتلەردە شۇ كەنتتە ئولتۇراقلاشقان مىللەتلەردىن مۇئاپىق ساندا خادىم بولۇش نەزەردە تۇتۇلۇشى كېرەك.

9 - ماددا كەنت ئاھالە كومىتېتى تەركىبىدىكىلەر ئاساسىي قانۇنغا، قانۇنلارغا، نىزاملارغا ۋە دۆلەتنىڭ سىياسەتلىرىگە ئەمەل قىلىشى، پارتىيە رەھبەرلىكىدە چىلىك تۈرۈشى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغدىشى، ئىشتا ئادىل بولۇشى، كەنت ئاھالىسى ئۈچۈن قىزغىن خىزمەت

قىلىشى، كەنت ئاھالىسىنى ئورتاق يىغىنغا سوتسىيالىزم يولىغا باشلىشى لازىم.

10 - ماددا كەنت ئاھالە كومىتېتلىرى زۇرۇرىيەتكە قاراپ خەلق مۇرەسسە ھەيئىتى، ئامانلىق ساقلاش ھەيئىتى، دىنىي ئىشلار ھەيئىتى، مەدەنىيەت - ماارىپ - سەھىيە ھەيئىتى، ئايالىلار خىزمىتى ھەيئىتى، پىلانلىق تۇغۇت ھەيئىتى، توي - تۆكۈن ۋە ئۆلۈم - يېتىم ئىشلىرى ھەيئىتى قاتارلىق ھەيئەتلەرنى تەسىس قىلىپ بولىدۇ. كەنت ئاھالە كومىتېتى تەركىبىدىكىلەر كومىتېت قارىمىقىدىكى ھەيئەتلەرنىڭ ئەزالىقىنى قوشۇمچە ئۈتىمە بولىدۇ. نوپۇسى ئاز كەنتلەرنىڭ ئاھالە كومىتېتى مۇناداق ھەيئەتلەرنى تەسىس قىلمىسىمۇ بولىدۇ، ئالاقىدار خىزمەتلەرگە كەنت ئاھالە كومىتېتى تەركىبىدىكىلەر ئىش تەقسىم قىلىۋېلىپ مەسئۇل بولىپ بولىدۇ.

11 - ماددا كەنت ئاھالە كومىتېتلىرى يىغىن تۈزۈمى ئورنىتىدۇ. كەنت ئاھالە كومىتېتىنىڭ يىغىنلىرىغا مۇدىر، مۇئاۋىن مۇدىر ۋە كومىتېت ئەزالىرى قاتنىشىدۇ. زۆرۈر تېپىلغاندا، ئۆزىگە قاراشلىق ھەيئەتلەرنىڭ ئەزالىرىنى ۋە كەنت ئاھالە گۇرۇپپىلىرىنىڭ باشلىقلىرىنى قاتناشتۇرسا بولىدۇ.

12 - ماددا كەنت ئاھالە كومىتېتى قارىمىقىدا كەنت ئاھالە گۇرۇپپىسىدىن بىر نەچچىنى تەسىس قىلسا بولىدۇ. كەنت ئاھالە گۇرۇپپىلىرى كەنت ئاھالە كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىكىدە ئىشلەيدۇ، كەنت ئاھالىسى يىغىنىنىڭ ۋە كەنت ئاھالە كومىتېتىنىڭ قارارلىرىنى ئەملىيلەشتۈرىدۇ.

كەنت ئاھالە گۇرۇپپىلىرىغا بىر گۇرۇپپا باشلىقى قويۇلىدۇ، كۆپىمى چوڭراق، ۋەزىپىسى ئېغىرراق بولغان ئاز ساندىكى كەنت ئاھالە گۇرۇپپىلىرىغا بىر مۇئاۋىن گۇرۇپپا باشلىقى قويۇلسا بولىدۇ، كەنت ئاھالە كومىتېتىنىڭ ئەزالىرى گۇرۇپپا باشلىقلىقىنى قوشۇمچە ئۈتىمە بولىدۇ. گۇرۇپپا باشلىقى، مۇئاۋىن گۇرۇپپا باشلىقى كەنت ئاھالە گۇرۇپپىسىنىڭ يىغىنىدا سايلىنىدۇ.

كەنت ئاھالە گۇرۇپپىلىرى گۇرۇپپا كەنت ئاھالە يىغىنى تۈزۈمى ئورنىتىپ، پۈتۈن گۇرۇپپىدىكى كەنت ئاھالىسىنىڭ مەنپەئىتىگە تاقىلىدىغان ئىشلارنى مۇزاكىرە قىلىپ قارار قىلىدۇ.

13 - ماددا كەنت ئاھالە كومىتېتى تەركىبىدىكىلەر ئىشلەپچىقىرىشتىن ئايرىلمايدۇ. مۇدىر ۋە مۇئاۋىن مۇدىرلارنىڭ نورمىلىق قوشۇمچە ياردەم بېرىلىدۇ. كومىتېت ئەزالىرى، كەنت ئاھالە گۇرۇپپا باشلىقلىرى ۋە مۇئاۋىن گۇرۇپپا باشلىقلىرىنىڭ ئىشتىن قېپقالغان ۋاقتىغا قوشۇمچە ياردەم بېرىلىدۇ. قوشۇمچە ياردەم ئۆلچىمىنى كەنت ئاھالىسى يىغىنى ئۆز كەنتىنىڭ ئىقتىسادىي ئەھۋالىغا ۋە كەنت ئاھالە كومىتېتى تەركىبىدىكىلەرنىڭ، گۇرۇپپا باشلىقلىرىنىڭ ئەمەلىي خىزمەت نەتىجىسىگە قاراپ مۇزاكىرە قىلىپ بەلگىلەپ، يېزا دەرىجىلىك خەلق مۆكۈمىتىگە ئەنگە ئالدۇرىدۇ.

14 - ماددا كەنت ئاھالە كومىتېتلىرى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنى مەركەزلىك خىزمەت قىلىپ، بارلىق كەنت ئاھالىسىنى سوتسىيالىستىك ماددىي مەدەنىيەت ۋە مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىشقا ئۇيۇشتۇرىدۇ، قانۇن بويىچە تۆۋەندىكى مەسئۇلىيەتلەرنى ئادا قىلىدۇ:

(1) كەنت ئاھالىسى ئىچىدە سوتسىيالىزم، كوللېكتىپچىلىق ۋە ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسى ئېلىپ بارىدۇ، كەنت ئاھالىسىگە ئاساسىي قانۇنغا، قانۇنلارغا ۋە نىزاملارغا ئەمەل قىلىش، دۆلەتنىڭ تۈرلۈك سىياسەتلىرىنى ئىجرا قىلىش، دۆلەتنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىش، دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىنى تېرىش قاتارلىق ۋەزىپىلىرىنى ئورۇنداش، باج تاپشۇرۇش، ھەربىي خىزمەت ئۆتەش، مەجبۇرىي ماارىپ، پىلانلىق تۇغۇت، نەپەقە بېرىش، كۆچەت تىكىپ ئورمان بەرپا قىلىش ۋە باشقا قانۇن بويىچە ئادا قىلىشقا تېگىشلىك مەجبۇرىيەتلەرنى ئادا قىلىش توغرىسىدا تەربىيە بېرىدۇ؛

(2) كەنت ئاھالىسىگە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش، ئۆزئارا ھۆرمەت قىلىش، ئۆزئارا ياردەملىشىش، ۋەتەنىنىڭ بىرلىكىنى قوغداش، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش توغرىسىدا تەربىيە بېرىدۇ؛

(3) ھۆكۈمەتكە يارەملىشىپ، ئۆز كەنتىنىڭ دىنىي ئىشلارنى باشقۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەيدۇ؛

(4) كەنت ئاھالىسىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، تەمىنات ـ سودا، ئامانەت ـ قەرز، ئىستېمال قاتارلىق ھەر خىل شەكىلدىكى ھەمكارلىق ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا مەدەت بېرىدۇ ۋە تەشكىلاتچىلىق قىلىدۇ، ئىشلەپچىقىرىش ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىش ۋە ئۇنى ماسلاشتۇرۇش خىزمىتىنى ئۈستىگە ئالىدۇ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ ۋە كەنت باشقۇرىدىغان كارخانىلارنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرىدۇ؛

(5) كوللېكتىپ ئىگىلىك تەشكىلاتلىرىنىڭ قانۇن بويىچە ئىقتىسادىي پائالىيەت ئېلىپ بېرىشتىكى ئۆزىگە ئۆزى خوجا بولۇش ھوقۇقىغا ھۆرمەت قىلىدۇ، كوللېكتىپ ئىگىلىك تەشكىلاتلىرى ۋە كەنت ئاھالىسى، ئىگىلىك باشقۇرۇش ھۆددىگەرلىرى، يەككە سودا ـ سانائەتچىلەر، خۇسۇسىي كارخانىلار، بىرلەشمە ئائىلىلەر ياكى شېرىكلەشكۈچىلەرنىڭ قانۇنلۇق مال ـ مۈلۈك ھوقۇقى ۋە باشقا ھوقۇق مەنپەئىتىنى قوغدايدۇ؛

(6) ئۆز كەنتىنىڭ سالا ئېتىزلىرى، ئېرىق ـ ئۆستەڭلىرى، ئورمان بەلباغلىرى، يوللىرى ۋە مەھەللە قوزۇلۇشىنى ياخشى ئېلىپ بارىدۇ، ئۆز كەنتىنىڭ كوللېكتىپ ئىگىدارچىلىقىدىكى يەرلىرى، دەل ـ دەرەخلىرى ۋە باشقا مال ـ مۈلۈكلىرىنى قانۇن بويىچە باشقۇرىدۇ، كەنت ئاھالىسىگە تەبىئىي بايلىقلاردىن مۇۋاپىق پايدىلىنىش ۋە ئۇلارنى ئاسراش، ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى ياخشىلاش، دۆلەتنىڭ جامائەت مۇئەسسەسلىرىنى ۋە باشقا جامائەت مۈلۈكلىرىنى ئاسراش توغرىسىدا تەربىيە بېرىدۇ؛

(7) ئۆز كەنتىنىڭ ماتارىپ، مەدەنىيەت، يەن ـ تېخنىكا، سەھىيە، تەنتەربىيە ۋە باشقا جامائەت ئىشلىرى ھەم جامائەت پاراۋانلىقى ئىشلىرىنى ئېلىپ بارىدۇ ۋە باشقۇرىدۇ، كەنت ئاھالىسىگە كونا ئۇرپ ـ ئادەتنى ئۆزگەرتىش، يېڭى ئەخلاق ـ پەزىلەتنى تۇرغۇزۇش توغرىسىدا تەربىيە بېرىدۇ ۋە مەدەت بېرىدۇ؛

(8) خەلق ئىچىدىكى ماجرالارنى ياراشتۇرىدۇ، كەنت ئاھالىسىنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى، كەنتلەر ئوتتۇرىسىدىكى ئىتتىپاقلىقنى، كەنتتە تۇرۇشلۇق كارخانا، كەسىپي ئورۇنلار، بىكتۇەن ئورۇنلىرى ۋە قىسىملار بىلەن بولغان ئىتتىپاقلىقنى ئىلگىرى سۈرىدۇ؛

(9) ھۆكۈمەتكە يارەملىشىپ، جەمئىيەت ئامانلىقى ۋە جەمئىيەت تەرتىپىنى قوغدايدۇ، قانۇن بويىچە سىياسىي ھوقۇقىدىن مەھرۇم قىلىنغانلار، شەرتلىك قويۇپ بېرىلگەنلەر، داۋالىنىش ئۈچۈن كېپىلگە بېرىلگەنلەر، ھۆكۈمى كېچىكتۈرۈپ ئېجرا قىلىنىدىغانلار ۋە رېجىم ئاستىغا ئېلىنغانلارنى نازارەت قىلىدۇ، جىنايى ئىشلار جازاسىدىن كەچۈرۈم قىلىنغانلار، ئەيىبلەشتىن كەچۈرۈم قىلىنغانلار ۋە ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىپ قويۇپ بېرىلگەنلەر، ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەپ قويۇپ بېرىلگەنلەرگە تەربىيە بېرىدۇ ۋە ياردەم بېرىدۇ، جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ئۇزۇش ئىشنى ياخشى ئېلىپ بارىدۇ؛

(10) ئۆز كەنتىدىكى جامائەت ئىشلىرى ۋە جامائەت پاراۋانلىقى ئىشلىرىنى ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن كېپتىدىغان خىراجەتلەرنى توپلايدۇ ۋە باشقۇرىدۇ؛

(11) ھۆكۈمەتكە كەنت ئاھالىسىنىڭ پىكىر، تەلەپلىرىنى ئىنكاس قىلىدۇ ۋە تەكلىپ بېرىدۇ.

15 ـ ماددا كارخانا، كەسىپي ئورۇنلار ۋە ئاممىۋى تەشكىلاتلارنىڭ كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىغا بىۋاستە خىزمەت ئورۇنلاشتۇرۇشىغا بولمايدۇ؛ ناھىيىدىن يۇقىرى خىزمەت تارماقلىرىنىڭ يېزا دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ماقۇللۇقىنى ئالماي تۇرۇپ، كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىغا خىزمەت ئورۇنلاشتۇرۇشىغا بولمايدۇ. كەنت ئاھالە كومىتېتلىرى قانۇن، نىزام ۋە سىياسەتتە بەلگىلەنگەن بەلگىلىمىلەرگە خىلاپ ھالدا چاچقان سېلىقلارنى توسۇشقا ھوقۇقلۇق.

ئۇچىنچى باب كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىنىڭ سايلىمى

16 ـ ماددا كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىنىڭ

ھەر نۆۋەتلىك ۋەكالەت مۇددىتى ئۇچ يىل بولىدۇ.

كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىنىڭ نۆۋەت ئالماشتۇرۇش سايلىمىنى ناھىيىلىك، يېزىلىق خەلق قۇرۇلتايلىرىنىڭ نۆۋەت ئالماشتۇرۇش سايلىمى بىلەن بىر ۋاقىتتا ئېلىپ بارسا بولىدۇ؛ پەۋقۇلئاددە ئەھۋالدا، كەنت ئاھالىسى يىغىنىنىڭ قارارىدىن ئۆتكۈزۈپ، يېزا دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ۋە يېزا دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ھەيئەت رىياسىتىنىڭ ماقۇللۇقىنى ئېلىپ مۇددەتتىن بۇرۇن ياكى كېچىكتۇرۇپ ئېلىپ بارسىمۇ بولىدۇ، بالدۇر ئېلىپ بېرىش ياكى كېچىكتۇرۇپ ئېلىپ بېرىش قەرەلى ئالتە ئايدىن ئېشىپ كەتمەسلىكى كېرەك.

17 - ماددا كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىنىڭ مۇدىرى، مۇئاۋىن مۇدىرلىرى ۋە كومىتېت ئەزالىرىنى كەنت ئاھالىسى يوشۇرۇن ئاۋاز بېرىش ئۇسۇلى بىلەن بىۋاسىتە سايلاپ چىقىدۇ، ئۇدا سايلانغانلار ئۇدا ۋەزىپە ئۆتىسە بولىدۇ.

18- ماددا كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىنىڭ نۆۋەت ئالماشتۇرۇش سايلىمى يېزا دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ۋە يېزا دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ھەيئەت رىياسىتىنىڭ يېتەكچىلىكىدە ئېلىپ بېرىلىدۇ. ئۇنىڭغا كەنت سايلام رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى رىياسەتچىلىك قىلىدۇ.

كەنت سايلام رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى بەشتىن يەتتىگىچە ئادەمدىن تەركىب تاپىدۇ، ئۇنىڭ ئەزالىرى ئالدىنقى نۆۋەتلىك كەنت ئاھالە كومىتېتى ۋە كەنت ئاھالە گۇرۇپپىلىرى تەرىپىدىن كۆرسىتىلىدۇ، كەنت ئاھالىسى يىغىنىنىڭ مۇزاكىرە قىلىپ ماقۇللىشىدىن ئۆتكۈزۈلۈپ، يېزا دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىگە ۋە يېزا دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ھەيئەت رىياسىتىگە ئەنگە ئالدۇرۇلىدۇ. كەنت ئاھالە كومىتېتى كۆرسەتكەن ئادەم سانى سايلام رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى ئەزالىرى ئومۇمىي سانىدىن ئېشىپ كەتسە بولمايدۇ، كەنت ئاھالە گۇرۇپپىلىرى بىردىن ئادەم كۆرسىتىدۇ.

19 - ماددا يېشى 18 گە تولغان كەنت ئاھالىسى مىللىتى، ئىرقى، جىنسى، كەسپى، ئائىلە كېلىپ چىقىشى، دىنىي ئېتىقادى، مال - مۇلۇك ئەھۋالى، مەلۇماتى ۋە ئولتۇراقلاشقان ۋاقتىغا قارىماي، سايلاش ۋە سايلىنىش ھوقۇقىغا ئىگە، قانۇن بويىچە سىياسىي ھوقۇقىدىن مەھرۇم قىلىنغانلار بۇنىڭ سىرتىدا.

20- ماددا كەنت ئاھالە كومىتېتى تەركىبىدىكىلەرنىڭ نامزاتىنى ئوندىن ئارتۇق سايلىغۇچى بىرلىشىپ ئوتتۇرىغا قويىدۇ ۋە كەنت ئاھالە گۇرۇپپىسى ئوتتۇرىغا قويىدۇ، كەنتتىكى پارتىيە تەشكىلاتى، ئاممىۋى تەشكىلاتلار بىرلىشىپ كۆرسەتسىمۇ ياكى ئايرىم كۆرسەتسىمۇ بولىدۇ، كەنت سايلام رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى رەسمىي نامزاتلارنىڭ ئىسىملىكىنى كۆپرەك ساندىكى سايلىغۇچىلارنىڭ پىكرىگە ئاساسەن بېكىتىدۇ.

21 - ماددا كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىنى سايلىغاندا، ئارتۇق نامزات كۆرسىتىش ئۇسۇلى بويىچە سايلام ئۆتكۈزۈلىدۇ. كۆرسىتىلگەن نامزاتلارنىڭ سانى سايلىنىشقا تېگىشلىك ئادەم سانى بىلەن ئوخشاش بولسا، ئارتۇق نامزات كۆرسەتمەي سايلام ئۆتكۈزسىمۇ بولىدۇ. ئارتۇق نامزات كۆرسىتىش ئۇسۇلى بىلەن سايلام ئۆتكۈزگەندە، رەسمىي نامزاتلارنىڭ سانى سايلىنىشقا تېگىشلىك ئادەم سانىدىن بىردىن ئىككىگىچە ئارتۇق بولۇشى كېرەك.

22 - ماددا كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىنى سايلاشنى كەنت ئاھالىسى يىغىنى چاقىرىپ ئېلىپ بېرىشقا بولىدۇ. كەنت ئاھالە گۇرۇپپىلىرى بويىچە بېلەت ساندۇقى قويۇپ ئېلىپ بېرىشقىمۇ بولىدۇ. ياشانغان، كېسەل، مېيىپ، يۇرۇش - تۇرۇشتا قىينىلىدىغان سايلىغۇچىلار سەييارە بېلەت ساندۇقىغا بېلەت تاشلىسا بولىدۇ. سىرتقا چىقىپ كەتكەن سايلىغۇچىلار بېلەت تاشلاشنى باشقا سايلىغۇچىلارغا ھاۋالە قىلسا بولىدۇ، ئەمما ھەر بىر سايلىغۇچى ئۇچتىن ئارتۇق كىشىنىڭ ھاۋالىسىنى قوبۇل قىلسا بولمايدۇ.

23 - ماددا كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىنى سايلىغاندا، سايلىغۇچىلارنىڭ تەڭدىن تولىسى قاتنىشىشى لازىم. نامزاتلاردىن سايلامغا قاتناشقان سايلىغۇچىلارنىڭ تەڭدىن تولىسىنىڭ ئاۋازىغا

ئېرىشكەنلىرى سايلانغان بولىدۇ.

24 ـ ماددا سايلام نەتىجىسى كەنت سايلام رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى تەرىپىدىن ئېتىراپ قىلىنىپ كۆچكە ئىگە بولغاندىن كېيىن، كەنت ئاھالىسىگە ئېلان قىلىنىشى ھەمدە يېزا دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىگە ئەنگە ئالدۇرۇلۇشى كېرەك.

25 ـ ماددا چاڑچىلىق رايونلىرىدىكى كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىنىڭ سايلىمى چاڑچىلىق رايونلىرىنىڭ ئالاھىدىلىكىگە بىرلەشتۈرۈلۈشى، ئۇنىڭدا ئەھمىيەت ئاساس قىلىنىشى كېرەك. ئولتۇراقلىشىش تارقاق، قاتنىشى قولايسىز بولغان جايلاردا دائىرىگە بۆلۈپ ياكى سەييارە بېلەت ساندۇقى تەسىس قىلىپ بېلەت تاشلاپ سايلام ئېلىپ بېرىلسا بولىدۇ.

26 ـ ماددا كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىنىڭ سايلاش خىزمىتىدە، شۇ جايدا ئومۇميۈزلۈك قوللىنىلىدىغان تىل ـ يېزىقنى قوللىنىش كېرەك.

27 ـ ماددا كەنت ئاھالە كومىتېتى تەركىبىدىكىلەردىن ئېغىر ھالدا مەسئۇلىيەتسىزلىك قىلغان ياكى قانۇن ـ ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلغانلارنى كەنت ئاھالىسىنىڭ بەشتىن بىر قىسمىنىڭ بىرلىشىپ ئوتتۇرىغا قويۇشى ياكى كەنت ئاھالە كومىتېتىنىڭ ئوتتۇرىغا قويۇشى بىلەن، كەنت ئاھالىسى يىغىنىنىڭ مۇزاكىرە قىلىپ ماقۇللىشىدىن ئۆتكۈزۈپ ۋەزىپىسىدىن ئېلىپ تاشلاشقا بولىدۇ. كەنت ئاھالە كومىتېتى تەركىبىدىكىلەرنىڭ سانى مەلۇم سەۋەب بىلەن كېمىيىپ كەتسە، كەنت ئاھالەكومىتېتىنىڭ نامزات كۆرسىتىشى بىلەن، كەنت ئاھالىسى يىغىنىدا تولۇقلاپ سايلىنىدۇ. كەنت ئاھالە كومىتېتى تەركىبىدىكىلەرنى ۋەزىپىسىدىن ئېلىپ تاشلاش ياكى تولۇقلاپ سايلاشنى يېزا دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىگە ئەنگە ئالدۇرۇش كېرەك.

تۆتىنچى باب كەنت ئاھالىسى يىغىنى

28 ـ ماددا كەنت ئاھالىسى يىغىنىغا يېشى 18 دىن ئاشقان كەنت ئاھالىسى قاتنىشىدۇ، ھەر بىر ئائىلىدىن ۋەكىل قاتناشتۇرسىمۇ بولىدۇ.

كەنت ئاھالىسى يىغىنىنىڭ قارارى كەنت ئاھالىسىنىڭ تەڭدىن تولىسىنىڭ ياكى ئائىلە ۋەكىللىرىنىڭ تەڭدىن تولىسىنىڭ ماقۇللۇقىدىن ئۆتكۈزۈلىدۇ.

29 ـ ماددا كەنت ئاھالىسى يىغىنى تۆۋەندىكى خىزمەت ھوقۇقلىرىنى يۈرگۈزىدۇ:

(1) كەنت ئاھالە كومىتېتىنىڭ يىللىق خىزمەت دوكلاتى ۋە يىللىق مالىيە كىرىم ـ چىقىم ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتىنى ئاڭلاپ ئۆتىدۇ ۋە قاراپ چىقىدۇ، ئۆز كەنتىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىيات ئومۇمىي پىلانىنى ۋە يىللىق پىلانىنى مۇزاكىرە قىلىپ بەلگىلەيدۇ؛

(2) كەنت ئاھالە كومىتېتى تەركىبىدىكىلەرنى ئالماشتۇرىدۇ، تولۇقلاپ سايلايدۇ؛

(3) كەنت ئاھالىسى ئەھدىنامىسىنى مۇزاكىرە قىلىپ ماقۇللايدۇ؛

(4) جامائەت ئىشلىرى ۋە جامائەت پاراۋانلىقى ئىشلىرى خىراجەتلىرىنى توپلاش، يەرلەرنى ھۆددىگە بېرىش، ئوتلاقلاردىن پايدىلىنىش ئىشلىرىنى ۋە كەنت ئاھالىسىنىڭ مەنپەئىتىگە چېتىلىدىغان باشقا چوڭ ـ چوڭ ئىشلارنى مۇزاكىرە قىلىپ قارار قىلىدۇ؛

(5) كەنت ئاھالە كومىتېتىنىڭ نامۇۋاپىق قارارلىرىنى ئەمەلدىن قالدۇرىدۇ ياكى ئۆزگەرتىدۇ.

كەنت ئاھالىسى يىغىنى مۇزاكىرە قىلىپ ماقۇللىغان كەنت ئاھالىسى ئەھدىنامىسى ئاساسىي قانۇن، قانۇنلار ۋە نىزاملارغا زىت بولماسلىقى ھەمدە يېزا دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىگە ۋە يېزا دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ھەيئەت رىياستىگە ئەنگە ئالدۇرۇلۇشى لازىم.

30 ـ ماددا كەنت ئاھالىسى يىغىنىنى كەنت ئاھالە كومىتېتى چاقىرىدۇ ۋە باشقۇرىدۇ. كەنت ئاھالىسى يىغىنى يىلدا كەم دېگەندە بىر قېتىم چاقىرىلىدۇ. بەشتىن بىر قىسمىدىن ئارتۇق كەنت ئاھالىسى تەكلىپ بەرسە، كەنت ئاھالىسى يىغىنىنى ۋاقتىدا چاقىرىش كېرەك.

31 ـ ماددا نوپۇسى بىر قەدەر كۆپ ياكى ئاھالىنىڭ ئولتۇراقلىشىش تارقاق بولغان كەنتلەر ئېھتىياجىغا قاراپ، يېزا دەرىجىلىك خەلق

ھۆكۈمىتىنىڭ ماقۇللۇقىدىن ئۆتكۈزۈپ، كەنت ئاھالە ۋەكىللىرى يىغىنى تەسىس قىلىنا بولىدۇ. كەنت ئاھالىسى يىغىنى ئېچىش قولايسىز بولغان ئەھۋالدا، ئۇ كەنت ئاھالىسى يىغىنىنىڭ كەنت ئاھالە كومىتېتى تەركىبىدىكىلەرنى ئالماشتۇرۇۋېتىش، تولۇقلاپ سايلاش ھوقۇقىدىن باشقا خىزمەت ھوقۇقلىرىنى يۈرگۈزىدۇ.

كەنت ئاھالە ۋەكىللىرى يىغىنى كەنت ئاھالە كومىتېتى تەركىبىدىكىلەر ۋە كەنت ئاھالىسىدىن بەشتىن ئونغىچە ئائىلە بىردىن سايلاپ بەرگەن ۋەكىللەردىن تەركىب تاپىدۇ. كەنت ئاھالە ۋەكىللىرى يىغىنى ۋەكىللىرىنىڭ ۋەكالەت مۇددىتى كەنت ئاھالە كومىتېتىنىڭكىسىگە بىلەن ئوخشاش بولىدۇ، ئۇدا سايلانغانلار ئۇدا ۋەزىپە ئۆتەيدۇ. كەنت ئاھالە ۋەكىللىرى يىغىنىنى كەنت ئاھالە كومىتېتى چاقىرىدۇ ۋە باشقۇرىدۇ. كەنت ئاھالە ۋەكىللىرى يىغىنىنىڭ قارارى بارلىق ۋەكىللەرنىڭ تەڭدىن تولىسىنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن ماقۇللىنىدۇ.

كەنت ئاھالە ۋەكىللىرى يىغىنىنىڭ ۋەكىللىرى ئۆزى تۇرۇشلۇق كەنت ئاھالە گۇرۇپپىسىنىڭ دېموكراتىك باشقۇرۇشىغا قاتناشسا بولىدۇ.

بەشىنچى باب قوشۇمچە پرىنسىپ

32 - ماددا بۇ چارىنىڭ كونكرېت يولغا قويۇلۇشى داۋامىدىكى مەسىلىلەرنى ئىزاھلاشقا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ئىشلىرى نازارىتى مەسئۇل بولىدۇ.

33 - ماددا بۇ چارە ئېلان قىلىنغان كۈندىن باشلاپ يولغا قويۇلىدۇ.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش قانۇنى» نى يولغا قويۇش چارىسى

1991 - يىل 11 - ئاينىڭ 2 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 23 - سانلىق يىغىندا ماقۇللاندى)

بىرىنچى باب ئومۇمىي پرىنسىپ

1 - ماددا بۇ چارە ياۋايى ھايۋانلار بايلىقىنى قوغداش، كۆپەيتىش ۋە ئۇنىڭدىن مۇۋاپىق پايدىلىنىش، ئەتىۋارلىق ياۋايى ھايۋانلارنى قوتقۇزۇش، ئېكولوگىيىلىك تەڭپۇڭلۇقنى ساقلاش ئۈچۈن، «ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش قانۇنى» غا ئاساسەن، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيەتكە بىرلەشتۈرۈپ تۈزۈپ چىقىلدى.

2 - ماددا ئاپتونوم رايونىمىز دائىرىسىدە ياۋايى ھايۋانلار بايلىقىنى قوغداش - باشقۇرۇش، ياۋايى ھايۋانلارنى كۆندۈرۈش - كۆپەيتىش، ئىلمىي تەتقىقات ئېلىپ بېرىش ۋە ياۋايى ھايۋانلار بايلىقىدىن پايدىلىنىشقا ئوخشاش پائالىيەتلەر بىلەن شۇغۇللانغۇچىلار «ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش قانۇنى» غا ۋە مۇشۇ چارىگە رىئايە قىلىشى شەرت.

3 - ماددا مۇشۇ چارىدە قوغدىلىدۇ دەپ بەلگىلەنگەن ياۋايى ھايۋانلار:

(1) گۇۋۇيۈەن تەستىقلاپ ئېلان قىلغان، دۆلەت نۇقتىلىق قوغدايدىغان، قۇرۇقلۇقتا ۋە سۇدا ياشايدىغان ياۋايى ھايۋانلار؛

(2) ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى تەستىقلاپ ئېلان قىلغان، ئاپتونوم رايون نۇقتىلىق قوغدايدىغان، قۇرۇقلۇقتا ۋە سۇدا ياشايدىغان ياۋايى ھايۋانلار؛

(3) دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىمىز ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەۋرىي تارماقلىرى قوغدىلىدۇ دەپ ئېلان قىلغان، قۇرۇقلۇقتا ياشايدىغان پايدىلىق ياكى مۇھىم ئىقتىسادىي قىممەتكە، ئىلمىي تەتقىقات قىممىتىگە ئىگە ياۋايى ھايۋانلار.

بۇ چارىنىڭ ھەر قايسى ماددا - تارماقلىرىدا تىلغا ئېلىنغان ياۋايى ھايۋانلار ئالدىنقى تارماقتا قوغدىلىدۇ

دەپ بەلگىلەنگەن ياۋايى ھايۋانلارنى كۆرسىتىدۇ. ياۋايى ھايۋانلار مەسئۇلاتلىرى دېگەندە، ياۋايى ھايۋانلارنىڭ پەرق ئەتكىلى بولىدىغان ھەر قانداق بۆلىكى ياكى ياۋايى ھايۋان تەركىبى بارلىقى سودا ماركىسىدا ئېنىق كۆرسىتىلگەن مەھسۇلاتلار كۆزدە تۇتۇلىدۇ.

مۇشۇ ماددىنىڭ 1 - تارمىقىدا قوغدىلىدۇ دەپ بەلگىلەنگەن ياۋايى ھايۋانلاردىن باشقا سۇدا ياشايدىغان ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش - باشقۇرۇشتا «بېلىقچىلىق قانۇنى» ۋە ئۇنى يولغا قويۇش تەپسىلىي قائىدىسى ھەم ئاپتونوم رايونلىق «بېلىقچىلىق قانۇنى» نى يولغا قويۇش چارىسىدىكى بەلگىلىمىلەر تەتبىقلىنىدۇ.

4 - ماددا ياۋايى ھايۋانلار بايلىقىنى قوغداش ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ مۇھىم مەسئۇلىيىتى. ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى «ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش قانۇنى» ۋە ئالاقىدار قانۇن، نىزاملارغا ئاساسەن، ياۋايى ھايۋانلار بايلىقىنى قوغداش، كۆپەيتىش ۋە ئۇنىڭدىن مۇۋاپىق پايدىلىنىش پىلانلىرى ۋە تەدبىرلىرىنى تۈزۈپ چىقىشى، ياۋايى ھايۋانلار ئۈستىدە ئىلمىي تەتقىقات ئېلىپ بېرىش ۋە ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش ئاممىۋى پائالىيەتلىرىنى ئېلىپ بېرىشقا ئىلھام بېرىشى ۋە تەشكىلاتچىلىق قىلىشى كېرەك.

ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماقلار، ئەدلىيە مەمۇرىي تارماقلىرى ۋە ئاخبارات-جامائەت پىكرى ئورۇنلىرىنى تەشكىللەپ، ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش ھەققىدىكى تەشۋىق - تەربىيىنى كۈچەيتىپ، ھەر مىللەت پۇقرالىرىنىڭ ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش ئېڭىنى ۋە قانۇنچىلىق قارىشىنى ئۆستۈرۈشى كېرەك. ئاپتونوم رايونلىق قۇشلارنى ئاسراش ھەپتىلىكى ھەرگىلىدە، ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش ھەققىدىكى تەشۋىق - تەربىيىنى كەڭ تەشكىللەش ۋە قانات يايدۇرۇش كېرەك.

5 - ماددا ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ئورمانچىلىقنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماقلىرى ۋە بېلىقچىلىقنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماقلىرى ئايرىم - ئايرىم ھالدا ئۆز مەمۇرىي رايونىدىكى قۇرۇقلۇقتا ۋە سۇدا ياشايدىغان ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش - باشقۇرۇشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى تارماقلاردۇر.

ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى مەمۇرىي تارماقلار ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش - باشقۇرۇش ئىشلىرىغا مەسئۇل بولىدىغان مەخسۇس باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرىنى تەسىس قىلىشى ياكى مەخسۇس خادىم سەپلىشى كېرەك.

ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى ھەر دەرىجىلىك مەمۇرىي تارماقلارنىڭ ۋەكالەتەن ئورگانلىرى ئۆزلىرىنىڭ باشقۇرۇش دائىرىسىدىكى ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش - باشقۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشى كېرەك.

قوغدىلىدىغان تەبىئىي رايونلار ۋە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى تاغلىق ئورمانچىلىق مەيدانلىرىنىڭ باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرى شۇ جايدىكى خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ بىر تۇتاش رەھبەرلىكىدە، قوغدىلىدىغان رايونلار ۋە ئورمانچىلىق مەيدانلىرى دائىرىسىدىكى ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش - باشقۇرۇش خىزمىتىگە مەسئۇل بولىدۇ.

6 - ماددا جامائەت خەۋپسىزلىكى، سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش، مال باھاسى، مۇھىت ئاسراش، چارۋىچىلىق، تىببىي دورىگەرلىك، تاشقى سودا، ترانسپورت ۋە پوچتا قاتارلىق ئالاقىدار تارماقلار ئۆز مەسئۇلىيەتلىرىنى ئادا قىلىپ، ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماقلارغا ماسلىشىپ، ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش - باشقۇرۇش خىزمىتىنى بىرلىكتە ياخشى ئىشلىشى كېرەك.

7 - ماددا ھەممە ئورۇن ۋە شەخسنىڭ ياۋايى ھايۋانلار بايلىقىنى قوغداش مەجبۇرىيىتى بار، ئۇلار ياۋايى ھايۋانلار بايلىقىنى ئىگىلىۋالىدىغان ياكى ئۇنىڭغا بۇزغۇنچىلىق قىلىدىغان قىلمىشلارنى چەكلەش، پاش قىلىش ۋە شۇنداق قىلمىشلار

ئۇستىدىن ئەرز قىلىشقا ھوقۇقلۇق، چەكلەش، پاش قىلىش ۋە ئەرز قىلىش ھوقۇقىنى قانۇن بويىچە يۇرگۈزگۈچىلەر قانۇن تەرىپىدىن قوغدىلىدۇ، ھەر قانداق ئورۇن ۋە شەخسنىڭ زەربە بېرىپ ئۆچ ئېلىشىغا بولمايدۇ.

8 - ماددا ياۋايى ھايۋانلار بايلىقنى قوغداش - باشقۇرۇشقا كېتىدىغان خىراجەت ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماقلىرىنىڭ يىللىق خىراجىتىدىن چىقىم قىلىنىدۇ ۋە ئۆزى بىلەن تەڭ دەرىجىلىك مالىيە خام چوتىغا كىرگۈزۈلىدۇ.

ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمەتلىرى ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش - قوتقۇزۇش يولىدىكى تۈرلۈك پائالىيەتلەرگە مەخسۇس ئىشلىتىش ئۈچۈن، ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش فوندى تەسىس قىلىشى كېرەك.

9 - ماددا ئىنجاق ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈمىنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ بىر تۈتاش رەھبەرلىكىدە، «ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش قانۇنى» غا ۋە مۇشۇ چارىگە ئاساسەن، بىكىتۈمنىڭ باشقۇرۇش دائىرىسىدىكى ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش - باشقۇرۇش خىزمىتىگە مەسئۇل بولىدۇ.

ئىككىنچى باب ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش

10 - ماددا ئاپتونوم رايون بويىچە نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان ياۋايى ھايۋانلار ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن قوغدىلىدىغان 1 - دەرىجىلىك ياۋايى ھايۋانلار ۋە 2 - دەرىجىلىك ياۋايى ھايۋانلار دەپ ئىككى خىلغا بۆلۈنىدۇ.

ئاپتونوم رايون بويىچە نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان ياۋايى ھايۋانلارنىڭ ئىسىملىكىنى ۋە تەڭشەلگەن ئىسىملىكىنى ئاپتونوم رايوننىڭ ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماقلىرى تۈزۈپ چىقىپ، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىگە بوللاپ تەستىقلاتقاندىن كېيىن ئېلان قىلىدۇ ھەمدە گوۋۇيۈەنگە ئەنگە ئالدۇرىدۇ.

ئاپتونوم رايون بويىچە نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان پايدىلىق ياكى مۇھىم ئىقتىسادىي قىممەتكە ئە ئىلمىي تەتقىقات قىممىتىگە ئە قۇرۇقلۇقتا ۋە سۇدا ياشايدىغان ياۋايى ھايۋانلارنىڭ ئىسىملىكىنى ۋە تەڭشەلگەن ئىسىملىكىنى ئاپتونوم رايوننىڭ ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماقلار تۈزۈپ چىقىدۇ ۋە ئېلان قىلىدۇ.

11 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان ياۋايى ھايۋانلار ئاساسلىق ياشايدىغان، كۆپەيىدىغان جايلارنى ۋە سۇ دائىرىسىنى قوغدىلىدىغان تەبىئىي رايون قىلىپ بېكىتىشى كېرەك.

قوغدىلىدىغان تەبىئىي رايونلار دۆلەتنىڭ ئالاقىدار قانۇن، نىزاملىرى ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ قوغدىلىدىغان تەبىئىي رايونلارنى باشقۇرۇش نىزامى بويىچە بېكىتىلىدۇ ۋە باشقۇرۇلىدۇ.

12 - ماددا ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى مەمۇرىي تارماقلار ياۋايى ھايۋانلارنىڭ ياشاش مۇھىتىنى كۆزىتىش تۈزۈمىنى ئورنىتىپ، مۇھىتنىڭ ياۋايى ھايۋانلارغا بولغان تەسىرىنى قەرەللىك ھالدا كۆزىتىپ ۋە ئۆلچەپ تۇرۇشى ھەمدە مۇداپىئە تەدبىرلىرىنى تۈزۈپ چىقىشى كېرەك. ياۋايى ھايۋانلار مۇھىتىنىڭ تەسىرى تۈپەيلىدىن زىيانغا ئۇچرىسا، ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماقلار ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىرلىكتە تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىشى كېرەك.

13 - ماددا ھەر قانداق ئورۇن ۋە شەخسنىڭ ياۋايى ھايۋانلار ياشايدىغان مۇھىت، ئۇۋا، چاڭگا ۋە كامارلارنى، ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش يۇزىسىدىن قۇرۇلغان مەخسۇس مۇئەسسەسىلەرنى بۇزۇشى مەنئى قىلىنىدۇ.

14 - ماددا ياۋايى ھايۋانلار جايلاشقان

ئاساسلىق رايونلاردا ئېچىش ۋە قۇرۇلۇش ئىشلىرىنى ئېلىپ بېرىشقا توغرا كەلسە، بۇ ئىشنىڭ مۇھىتقا كۆرسىتىدىغان تەسىرى توغرىسىدا دوكلات يوللاش كېرەك. مۇھىت ئاسراش تارماقلىرى مۇھىتقا كۆرسىتىدىغان تەسىر توغرىسىدىكى دوكلاتنى تەكشۈرۈپ تەستىقلىغاندا، ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى شۇ دەرىجىلىك مەمۇرىي تارماقلارنىڭ پىكرىنى ئېلىشى كېرەك.

ئېچىش، قۇرۇلۇش ئىشلىرىنى ئېلىپ بېرىش تۈپەيلىدىن ياۋايى ھايۋانلارنىڭ ياشاش مۇھىتىغا تەسىر يېتىپ، ياۋايى ھايۋانلار بايلىقى زىيانغا ئۇچرىغان بولسا، ئېچىش ۋە قۇرۇلۇش ئىشلىرىنى ئېلىپ بارغۇچى ئورۇن تۆلەم تۆلەيدۇ.

15 - ماددا ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان ياۋايى ھايۋانلار تەبىئىي ئاپەت خەۋپى ئاستىدا قالغاندا، ۋاقتىدا قۇتقۇزۇش تەدبىرى قوللىنىشى كېرەك.

ھەر قانداق ئورۇن ۋە شەخسنىڭ يارىدار، كېسەل بولۇپ قالغان، قاپسىلىپ قالغان نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان ياۋايى ھايۋانلارنى قۇتقۇزۇش مەجبۇرىيىتى بار؛ ئۇلار بۇنداق ئەھۋالنى شۇ جايدىكى ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماقلارغا ۋاقتىدا مەلۇم قىلىشى كېرەك.

ئۈچىنچى باب ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى باشقۇرۇش

16 - ماددا ئاپتونوم رايونىنىڭ ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارمىقى ئاپتونوم رايون دائىرىسىدىكى ياۋايى ھايۋانلار بايلىقىنى ھەر بەش يىلدا بىر قېتىم تەكشۈرۈپ تۇرىدۇ ھەمدە بايلىق ئارخىپى تۇرغۇزىدۇ.

ئوبلاست، شەھەر، ئۆلكەت، ناھىيە (شەھەر) لەرنىڭ ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماقلىرى ئۆز مەمۇرىي رايونى تەۋەسىدىكى ياۋايى ھايۋانلار بايلىقىنىڭ كۆپىيىش - ئازىيىش ئەھۋالىنى ھەر تۆت يىلدا بىر قېتىم نۇقتىلىق تەكشۈرۈپ تۇرىدۇ ھەمدە بايلىق ئارخىپى تۇرغۇزىدۇ.

ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى مەمۇرىي تارماقلارنىڭ ۋەكالەت ئورگانلىرى ياۋايى ھايۋانلار بايلىقى ئەھۋالىنى كۆزىتىپ ۋە ئىگىلەپ تۇرۇشى ھەمدە مەخسۇس خاتىرە قالدۇرۇشى كېرەك.

17 - ماددا دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان ياۋايى ھايۋانلارنى ئوۋلاش، تۇتۇش ۋە ئۇلتۇرۇش مەنتىقى قىلىنىدۇ. پەن تەتقىقاتى، كۆندۇرۇش - كۆپەيتىش، كۆرگەزمە قىلىش ياكى باشقا پەۋقۇلئاددە ئەھۋال تۈپەيلىدىن دۆلەت تەرىپىدىن نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان 1 - دەرىجىلىك ياۋايى ھايۋانلارنى تۇتۇشقا توغرا كەلسە، ئاپتونوم رايونىنىڭ ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارمىقىنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتكۈزۈپ، گۇۋاھنامىنىڭ ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارمىقىغا تەستىقلىتىپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارمىقىدىن ئالاھىدە ئوۋلاش - تۇتۇش ئىجازەتنامىسى ئېلىش كېرەك؛ دۆلەت تەرىپىدىن قوغدىلىدىغان 2 - دەرىجىلىك ياۋايى ھايۋانلار ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان ياۋايى ھايۋانلارنى تۇتۇشقا توغرا كەلسە، ئوبلاست، شەھەر ۋە ئۆلايەتلەرنىڭ ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماقلىرىنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتكۈزۈپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارمىقىغا ئالاھىدە ئوۋلاش - تۇتۇش ئىجازەتنامىسى بېرىشنى ئىلتىماس قىلىش كېرەك.

18 - ماددا دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان پايدىلىق ياكى مۇھىم ئىقتىسادىي قىممەتكە، ئىلمىي تەتقىقات قىممىتىگە ئىگە ياۋايى ھايۋانلارنى ئوۋلاپ تۇتۇشقا توغرا كەلسە، ئوۋلاش ئىجازەتنامىسى ئېلىش كېرەك.

ئوۋلاش ئىجازەتنامىسىنى ئاپتونوم رايونىنىڭ ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى

مەمۇرىي تارمىقى بىر تۇتاش تەييارلايدۇ، ياۋايى هايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى ناهىيىلىك (شەهەرلىك) تارماقلار تەكشۈرۈپ تارقىتىدۇ؛ ناهىيە (شەهەر) ئاتلاپ ئوۋلاپ تۇتىدىغانلارغا ئوبلاست، شەهەر ۋە ۋىلايەتلەرنىڭ ياۋايى هايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماقلىرى تەكشۈرۈپ تارقىتىدۇ؛ ئوبلاست، شەهەر ۋە ۋىلايەت ئاتلاپ ئوۋلاپ تۇتىدىغانلارغا ئاپتونوم رايونىمىڭ ياۋايى هايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارمىقى تەكشۈرۈپ تارقىتىدۇ.

قوراللىق ئوۋ ئوۋلىغۇچىلارنىڭ قولىدا ناهىيىلىك (شەهەرلىك) جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى تەكشۈرۈپ تارقاتقان قورال ئېلىپ يۈرۈش كىنىشكىسى بولۇشى كېرەك.

قوغدىلىدىغان ياۋايى هايۋانلارنى پەرق ئېتەلمەيدىغان ۋە ئوۋچىلىق پائالىيىتىگە قاتنىشىشقا لايىق بولمىغانلارغا ئوۋلاش ئىجازەتنامىسى ۋە قورال ئېلىپ يۈرۈش كىنىشكىسى بېرىلمەيدۇ.

19 - ماددا ئوۋلايدىغان ئورۇنلار ۋە شەخسلەر ئالاهىدە ئوۋلاش - تۇتۇش ئىجازەتنامىسى ۋە ئوۋلاش ئىجازەتنامىسىدە بەلگىلەنگەن تۈرى، سانى، ئورنى ۋە مۇددەت بويىچە ئوۋلاپ تۇتۇشى هەمدە شۇ جايدىكى ياۋايى هايۋانلارنى قوغداش - باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرىنىڭ تەكشۈرۈشى ۋە نازارىتىنى قوبۇل قىلىشى كېرەك.

20 - ماددا هەربىي قورال - ياراقلار، زەهەرلىك يەمچۈك، پارتلاتقۇچ دورا، قىلتاق ۋە قاپقانلارنى ئىشلىتىش، ئورا كولاش، ئوت قويۇپ قوغلاش، قورشاپ ئوۋلاش، ماتورلۇق قاتناش قوراللىرى بىلەن قوغلاپ ئوۋلاش، كېچىسى چىراغ يورۇتۇپ ئوۋلاشتەك ئادەم ۋە هايۋانلارنىڭ بىخەتەرلىكىگە زىيان يەتكۈزىدىغان، ياۋايى هايۋانلار بايلىقىنى بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىتىدىغان قورال - سايمانلار ۋە ئوسۇللار بىلەن ئوۋ ئوۋلاش مەنئى قىلىنىدۇ.

21 - ماددا ياۋايى هايۋانلارنىڭ كۆپىيىش، ئېمىش مەزگىلىدە ئوۋچىلىق قىلىش مەنئى قىلىنىدۇ. ئوۋلاش مەنئى قىلىنىدىغان مەزگىلنى ئوبلاست، شەهەر ۋە ۋىلايەتلەرنىڭ ياۋايى هايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماقلىرى بېكىتىدۇ.

شەهەر - بازارلار، زاۋۇت - كان رايونلىرى، داڭلىق ئاسارەتتىقە رايونلىرى، مەنزىرىلىك سەيلە - ساياهەت رايونلىرى، قوغدىلىدىغان تەبىئىي رايونلاردا ۋە ياۋايى هايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى ناهىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى مەمۇرىي تارماقلار ئوۋچىلىق قىلماسلىقنى بەلگىلىگەن باشقا رايونلاردا ئوۋچىلىق قىلىش مەنئى قىلىنىدۇ.

ئالاهىدە ئەهۋال تۇپەيلىدىن، ئوۋچىلىق قىلىش مەنئى قىلىنغان مەزگىل ۋە رايوندا هەقىقەتەن ئوۋ ئوۋلاشقا توغرا كەلسە، ئوبلاست، شەهەر ۋە ۋىلايەتلەرنىڭ ياۋايى هايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماقلىرىنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتكۈزۈپ، ئاپتونوم رايونىمىڭ ياۋايى هايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارمىقىنىڭ تەستىقىنى ئېلىش كېرەك.

22 - ماددا ياۋايى هايۋانلارنى كۆندۈرۈش ۋە كۆپەيتىشكە ئىلهام بېرىلىدۇ.

ياۋايى هايۋانلارنى كۆندۈرۈش ۋە كۆپەيتىش ئىشىنى قەتئىي تۈردە قانۇن بويىچە ئىشلەش كېرەك. دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە ئوقتىلىق قوغدىلىدىغان ياۋايى هايۋانلارنى كۆندۈرۈش ۋە كۆپەيتىشتە، قانۇنلۇق كېلىش مەنبەسى بولۇشى، ياۋايى هايۋانلارنى كۆندۈرۈش ۋە كۆپەيتىشكە باب كېلىدىغان مۇقىم ئورۇن، زۆرۈر مۇئەسسەسە ۋەيران - خەشەك مەنبەسى بولۇشى، كۆندۈرۈلىدىغان ۋە كۆپەيتىلىدىغان ياۋايى هايۋانلارنىڭ تۈرىگە، سانىغا ئۈيغۇن كېلىدىغان مەبلەغ، خادىم ۋە تېخنىكا هازىرلانغان بولۇشى هەمدە دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىمىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرى بويىچە كۆندۈرۈش ۋە كۆپەيتىش ئىجازەتنامىسى ئېلىنىشى كېرەك.

ئىجازەتنامىسىز كۆندۈرۈش مەنئى قىلىنىدۇ، كۆندۈرىمەن دەپ ياۋايى هايۋانلارنىڭ كۆپىيىشىگە توسقۇنلۇق قىلىدىغان، ياۋايى هايۋانلار بايلىقىنى بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىتىدىغان هەرىكەتلەرنى ئېلىپ بېرىش مەنئى قىلىنىدۇ.

23 - ماددا دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە نۆقتىلىق قوغدىلىدىغان ياۋايى ھايۋانلارنى ۋە ئۇنىڭ مەھسۇلاتىنى سېتىش، سېتىۋېلىش مەنئى قىلىنىدۇ. پەن تەتقىقاتى، كۆندۈرۈش - كۆپەيتىش ۋە كۆرگەزمە قىلىشقا ئوخشاش پەۋقۇلئاددە ئەھۋاللار تۆپەيلىدىن سېتىش، سېتىۋېلىش، ئۆتۈنۈپ بېرىش ۋە پايدىلىنىشقا توغرا كەلسە، دۆلەت بويىچە قوغدىلىدىغان 1 - دەرىجىلىك ياۋايى ھايۋانلار قاتارىغا كىرىدىغانلىرىنى ۋە ئۇنىڭ مەھسۇلاتىنى ئاپتونوم رايونىنىڭ ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارمىقىغا تەكشۈرتكەندىن كېيىن، گوۋۇيۈەننىڭ ياۋايى ھايۋانلانى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارمىقىغا ياكى تەستىقلاش ھوقۇقىي بېرىلگەن تارمىقىغا تەستىقلىتىش؛ دۆلەت بويىچە قوغدىلىدىغان 2 - دەرىجىلىك ياۋايى ھايۋانلار ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە نۆقتىلىق قوغدىلىدىغان ياۋايى ھايۋانلار قاتارىغا كىرىدىغانلىرىنى ۋە ئۇلارنىڭ مەھسۇلاتىنى ئوبلاست، شەھەر ۋە ئىلايەتلەرنىڭ ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماقلىرىنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتكۈزۈپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارمىقىغا تەستىقلىتىش كېرەك.

24 - ماددا ياۋايى ھايۋانلارنى كۆندۈرىدىغان ۋە كۆپەيتىدىغان ئورۇن ۋە شەخسلەر كۆندۈرۈش - كۆپەيتىش ئىجازەتنامىسىنى كۆرسىتىپ، ياۋايى ھايۋانلارنى ياكى ئۇنىڭ مەھسۇلاتلىرىنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمەتلىرى بەلگىلىگەن سېتىۋېلىش ئورۇنلىرىغا ساتسا بولىدۇ.

25 - ماددا پەۋقۇلئاددە ئەھۋال تۆپەيلىدىن ياۋايى ھايۋانلارنى تەستىق بىلەن سېتىۋېلىش ياكى ياۋايى ھايۋانلار مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش ۋە سېتىۋېلىش ئىشلىرى پىلانلىق باشقۇرۇلىدۇ. ئاپتونوم رايونىنىڭ ياۋايى ھايۋانلار مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش ۋە تىجارەت قىلىش ئىشلىرىنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى تارماقلىرى ئاپتونوم رايونىنىڭ پىلان تارمىقىغا يىللىق پىلانلىرىنى يوللاشتىن ئىلگىرى، ئاپتونوم رايونىنىڭ ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارمىقىغا تەكشۈرتۈپ پىكرىنى ئېلىشى كېرەك.

26 - ماددا ياۋايى ھايۋانلار ۋە ئۇنىڭ مەھسۇلاتلىرى تىجارىتىدە، تىجارەت ئىجازەتنامىسى ئېلىش تۈزۈمى يولغا قويۇلىدۇ. تىجارەت ئىجازەتنامىسىنى ۋە ئۇنى باشقۇرۇش چارىسىنى ئاپتونوم رايونىنىڭ ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارمىقى ئاپتونوم رايونىنىڭ سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى بىلەن بىرلىكتە تەييارلايدۇ.

ياۋايى ھايۋانلار ۋە ئۇنىڭ مەھسۇلاتلىرىنى ياۋايى ھايۋانلار تىجارىتى ئىجازەتنامىسى ئالغان ئورۇنلارغا سېتىش كېرەك. ئۆز مەيلىچە ئېلىپ - سېتىش قاتتىق مەنئى قىلىنىدۇ. سېتىۋالغۇچى ئورۇنلار پىلان بويىچە سېتىۋېلىشى ھەمدە بەلگىلەنگەن ئىسپاتلىرىنى كۆرۈشى كېرەك. ئۇۋچىلىق ئىجازەتنامىسى ۋە تىجارەت ئىجازەتنامىسى يوقلار سانقان ياۋايى ھايۋانلار ۋە ئۇنىڭ مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىشقا رۇخسەت قىلىنمايدۇ ھەمدە ئۇلارنى تۇتۇپ قېلىش، ئاساسلىق باشقۇرغۇچى ئالاقىدار تارماقلارنىڭ بىر تەرەپ قىلىشىغا مەلۇم قىلىش كېرەك.

بازارغا سېلىنغان ياۋايى ھايۋانلار ۋە ئۇنىڭ مەھسۇلاتلىرىنى شۇ جاينىڭ ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماقلىرى سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى بىلەن ماسلىشىپ نازارەت قىلىپ باشقۇرىدۇ.

27 - ماددا ياۋايى ھايۋانلار ۋە ئۇنىڭ مەھسۇلاتلىرىنى ئاپتونوم رايونىنىڭ سىرتىغا توشۇيدىغان، پوچتا ئارقىلىق ئەۋەتىدىغان ياكى ئېلىپ كېتىدىغانلارنىڭ قولىدا ئاپتونوم رايونىنىڭ ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارمىقى تارقاتقان چېگرىدىن چىقىرىش گۇۋاھنامىسى ۋە ھايۋانلار - ئۆسۈملۈكلەرنى كارانتىن قىلىش تارماقلىرىنىڭ ئىسپاتى بولۇشى كېرەك. ياۋايى ھايۋانلار ۋە ئۇنىڭ مەھسۇلاتلىرىنى ئېكسپورت قىلىشتا دۆلەتنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرى بويىچە

ئىش كۆرۈلىدۇ.

28 ـ ماددا ياۋايى ھايۋانلارنى باشقا ئۆلكە ۋە ئاپتونوم رايونلاردىن ياكى چەت ئەلدىن كىرگۈزۈشكە ھەمدە دالىدا بېقىپ كۆپەيتىشكە توغرا كەلسە، ئاپتونوم رايونلىق ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماقلىق ماقۇللۇقىنى ئېلىش كېرەك.

29 ـ ماددا ياۋايى ھايۋانلارنى ئوۋلاش ـ تۇتۇش ۋە ياۋايى ھايۋانلار ھەم ئۇنىڭ مەھسۇلاتلىرىدىن تىجارەت قىلىپ پايدىلىنىشتا، ياۋايى ھايۋانلار بايلىقىنى قوغداش ـ باشقۇرۇش ھەققى تاپشۇرۇش كېرەك. ھەق ئېلىش ئۇلچىمى ۋە چارىسى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونلىق ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرى بويىچە ئىجرا قىلىنىدۇ.

ياۋايى ھايۋانلار بايلىقىنى قوغداش ـ باشقۇرۇش ھەققىنى ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش فوندىغا كىرگۈزۈلۈشى كېرەك.

30 ـ ماددا ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى تەدبىر قوللىنىپ، ياۋايى ھايۋانلارنىڭ زىيان كەلتۈرۈپ چىقىرىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىپ ۋە ئۇنى تىزگىنلەپ، ئادەم، چارۋىلارنىڭ بىخەتەرلىكىنى ۋە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، ئورمانچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنى كاپالەتلەندۈرۈشى كېرەك.

31 ـ ماددا ئوۋ مىلتىقى ـ سايمانلارنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش كېرەك.

ئوۋ مىلتىقى ـ سايمانلارنى ئۆز ئالدىغا ياساش، قۇراشتۇرۇش قاتتىق مەنئى قىلىنىدۇ.

ئوۋ مىلتىقى ـ سايمانلارنى ساتقۇچى ئورۇنلار ئاپتونوم رايونلىق ئورمانچىلىق، جامائەت خەۋپسىزلىكى تارماقلىرىنىڭ تەستىقىنى ئېلىپ، ئورمانچىلىق تارماقلىرى تەقسىم قىلغان كۆرسەتكۈچ ئىچىدە سېتىشى كېرەك. ئۇقتا قىلىنمىغان زاۋۇت ئىشلىگەن ئوۋ مىلتىقى ـ سايمانلارنى سېتىشقا بولمايدۇ. ئوۋ مىلتىقى سېتىۋېلىشنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش رەسمىيىتىنى چىڭىتىش كېرەك. ئوۋ مىلتىقى سېتىۋېلىشتا ئورمانچىلىقنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى ناھىيىدىن يۇقىرى تارماقلىقنىڭ تەستىقىدىن ئۆتكۈزۈپ، جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگىنىدىن سېتىۋېلىش كىنىشكىسىنى ئالغاندىن كېيىن، شۇ كىنىشكا ئارقىلىق دۆلەت بەلگىلىگەن ئورۇندىن سېتىۋېلىش كېرەك.

قانۇنلۇق ئېلىپ يۈرىدىغان ئوۋ مىلتىقى ـ سايمانلىرى ۋە ئوۋ مىلتىقى ئېلىپ يۈرۈش كىنىشكىسىنى ئۆتۈنۈپ بېرىشكە، ئېلىش ـ سېتىشقا بولمايدۇ.

ئوۋ مىلتىقى ـ سايمانلىرىنى تىزىملاپ باشقۇرۇش تۈزۈمىنى چىڭىتىش كېرەك. ئورمانچىلىق، جامائەت خەۋپسىزلىكى ۋە چارۋىچىلىق تارماقلىرى ئوۋ مىلتىقى ـ سايمانلىرىنى قەرەللىك ھالدا تەكشۈرۈپ ئېنىقلاپ تۈرۈشى، ئوۋ مىلتىقى ـ سايمانلىرىنى ئېلىش ـ سېتىش ھەم قانۇنسىز ئېلىپ يۈرۈش قىلمىشلىرىنى قاتتىق تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىشى كېرەك.

تۆتىنچى باب مۇكاپاتلاش ۋە جازالاش

32 ـ ماددا تۆۋەندىكى نەتىجىلەرنىڭ بىرسىنى قولغا كەلتۈرگەن ئورۇن ۋە شەخسلەرنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمەتلىرى مۇكاپاتلايدۇ:

(1) «ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش قانۇنى» ۋە مۇشۇ چارىنى تەشۋىق قىلىش، ئىجرا قىلىشتا، ياۋايى ھايۋانلارنى ۋە ئۇلارنىڭ ياشاش مۇھىتىنى قوغداشتا نەتىجىسى كۆرۈنەرلىك بولغانلار؛

(2) ياۋايى ھايۋانلار بايلىقى ئۈستىدىكى تەكشۈرۈش، ئىلمىي تەتقىقات ۋە ئېچىپ پايدىلىنىش جەھەتتە كۆرۈنەرلىك تۆھپە ياراتقانلار؛

(3) دۆلەت ياكى ئاپتونوم رايون بويىچە نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان ياۋايى ھايۋانلارنى كۆندۈرۈش ۋە كۆپەيتىشتە نەتىجىسى كۆرۈنەرلىك بولغانلار؛

(4) ياۋايى ھايۋانلار بايلىقىنى ئىگىلىۋېلىش ياكى ئۇنىڭغا بۇزغۇنچىلىق قىلىش قىلمىشلىرىنى ۋاقتىدا توسقان، پاش قىلغان ۋە ئەرز قىلغانلار؛

(5) ئاساسىي قاتلامدا ياۋايى ھايۋانلارنى

قوغداش - باشقۇرۇش خىزمىتى بىلەن شۇغۇللانغىنىغا بەش يىلدىن ئاشقان ۋە ياخشى نەتىجە ياراتقانلار؛

(6) ياردىدار، كېسەل بولۇپ قالغان، قاپسىلىپ قالغان ئۇقتىلىق قوغدىلىدىغان ياۋايى ھايۋانلارنى قۇتقۇزۇشتىكى ئىش ئىزلىرى گەۋدىلىك بولغانلار؛

(7) ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش - باشقۇرۇش خىزمىتىدە باشقا ئالاھىدە نەتىجە ياراتقانلار.

33 - ماددا دۆلەت بويىچە ئۇقتىلىق قوغدىلىدىغان ياۋايى ھايۋانلارنى قانۇنسىز تۇتۇپ ئۆلتۈرگەن، دۆلەت بويىچە ئۇقتىلىق قوغدىلىدىغان ياۋايى ھايۋانلار ۋە ئۇنىڭ مەھسۇلاتلىرىنى قانۇنسىز ھالدا ساتقان، ھايىنىغا ساتقان، ئەتكەسچىلىك قىلغانلارنىڭ جىنايى ئىشلار جاۋابكارلىقى مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ دۆلەت بويىچە ئۇقتىلىق قوغدىلىدىغان ئەتىۋارلىق، خەۋپ ئىچىدە قالغان ياۋايى ھايۋانلارنى تۇتۇپ ئۆلتۈرۈش جىنايىتىنى جازالاش توغرىسىدىكى قوشۇمچە بەلگىلىمىسى بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.

34 - ماددا «ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش قانۇنى»غا ۋە مۇشۇ چارىگە خىلاپلىق قىلىپ، ئۇۋچىلىق قىلىش مەنئى قىلىنغان رايوندا ۋە مەزگىلدە ياكى مەنئى قىلىنغان سايمان - ئوسۇللار ئارقىلىق ياۋايى ھايۋانلارنى ئوۋلىغانلارنىڭ ئولجىلىرى، سايمانلىرى ۋە قانۇنسىز تاپاۋەتنىنى ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماقلار ياكى بۇ تارماقلار ھوقۇق بەرگەن ئورۇنلار مۇسادىرە قىلىدۇ ۋە ئۇلارغا جەرىمانە قويىدۇ؛ قىلمىشى ئېغىر بولۇپ، جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلەرنىڭ جىنايى ئىشلار جاۋابكارلىقى «جىنايى ئىشلار قانۇنى» نىڭ 130 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمە بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ. جەرىمانە قويۇشتا تۆۋەندىكى ئۆلچەملەر ئىجرا قىلىنىدۇ:

(1) چوڭ ھايۋانلار، مۇشلارنى ئوۋلىغانلارغا ئوۋلانغان ھايۋان قىممىتىنىڭ تۆت ھەسسىدىن تۆۋەن جەرىمانە قويۇلىدۇ؛ كىچىك ھايۋانلار، قۇشلارنى ئوۋلىغانلارغا ئوۋلانغان ھايۋان قىممىتىنىڭ تۆت ھەسسىدىن ئالتە ھەسسىگىچە جەرىمانە قويۇلىدۇ؛

(2) قوش ماكانلىقلار، ئۇمىلىگۇچىلەر ۋە بېلىقلارنى تۇتقانلارغا تۇتۇلغان ھايۋان قىممىتىنىڭ ئالتە ھەسسىدىن ئون ھەسسىگىچە جەرىمانە قويۇلىدۇ؛

(3) ھاشاراتلار، ئۇمۇچۇكلەرنى تۇتقانلارغا تۇتۇلغان ھايۋان قىممىتىنىڭ ئون ھەسسىدىن يىگىرمە ھەسسىگىچە جەرىمانە قويۇلىدۇ.

«ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش قانۇنى»غا ۋە مۇشۇ چارىگە خىلاپلىق قىلىپ، ياۋايى ھايۋانلارنى ئوۋلاش ئىجازەتنامىسى ئالماي تۇرۇپ ئوۋلىغانلار ياكى ئوۋلاش ئىجازەتنامىسىدىكى بەلگىلىمىلەر بويىچە ئوۋلىمىغانلارنىڭ ئولجىلىرى ۋە قانۇنسىز تاپاۋەتنىنى ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشتى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماقلار ياكى بۇ تارماقلار ھوقۇق بەرگەن ئورۇنلار مۇسادىرە قىلىدۇ ۋە ئۇلارغا جەرىمانە قويىدۇ ھەمدە ئۇۋچىلىق سايمانلىرىنى مۇسادىرە قىلسا، ئوۋلاش ئىجازەتنامىسىنى تارتىۋالسا بولىدۇ. جەرىمانە قويۇشتا ئالدىنقى تارماقتا بەلگىلەنگەن ئۆلچەم ئىجرا قىلىنىدۇ.

35 - ماددا «ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش قانۇنى»غا ۋە مۇشۇ چارىگە خىلاپلىق قىلىپ، ياۋايى ھايۋانلارنىڭ ياشاش مۇھىتىغا ۋە ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش يۇزىسىدىن قۇرۇلغان مەخسۇس مۇئەسسەسلەرگە بۇزغۇنچىلىق قىلغانلارنى ياكى قوغدىلىدىغان تەبىئىي رايونلاردا، ئۇۋچىلىق قىلىش مەنئى قىلىنغان رايونلاردا دۆلەت ياكى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۇقتىلىق قوغدىلىدىغان ياۋايى ھايۋانلار ياشايدىغان، كۆپەيىدىغان ئاساسلىق جايلارغا بۇزغۇنچىلىق قىلغانلارنى ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى تارماقلار ياكى ئۇلار ھوقۇق بەرگەن ئورۇنلار ۋە ياكى قوغدىلىدىغان تەبىئىي رايونلارنى باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرى بۇزغۇنچىلىق قىلىش قىلمىشلىرىنى توختىتىشقا، چەكلىك مۇددەتتە ئۇنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشكە بۇيرۇيدۇ ياكى زىيانىنى تۆلىتىدۇ ھەمدە ئۇلارغا ئەسلىگە كەلتۈرۈشكە كېتىدىغان خىراجەتنىڭ ياكى كېلىپ چىققان زىيانىنىڭ ئىككى ھەسسىدىن تۆۋەن جەرىمانە قويسا بولىدۇ.

36 - ماددا كۆندۈرۈش - كۆپەيتىش ئىجازەتنامىسىنى ئالماي تۇرۇپ، دۆلەت ياكى ئاپتونوم رايون بويىچە نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان ياۋايى ھايۋانلارنى كۆندۈرگەن ۋە كۆپەيتكەنلەرنىڭ كۆندۈرگەن ۋە كۆپەيتكەن ياۋايى ھايۋانلىرى ۋە قانۇنسىز تاپاۋىتىنى ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماقلار ياكى ئۇلار ھوقۇق بەرگەن ئورۇنلار مۇسادىرە قىلىدۇ ھەمدە ئۇلارغا 2000 يۈەندىن تۆۋەن جەرىمانە قويسا بولىدۇ.

37 - ماددا قورال ئېلىپ يۈرۈش كىنىشكىسى ئالماي تۇرۇپ، ياۋايى ھايۋانلارنى قوراللىق ئوۋلىغانلارنىڭ ئوۋ مىلتىقى - سايمانلىرى ۋە ئولجىلىرى مۇسادىرە قىلىنىدۇ ھەمدە ئۇلارنى جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى «ئامانلىق ساقلاش ئىشلىرى بويىچە باشقۇرۇش - جازالاش نىزامى» نىڭ 20 - ماددا 1 - تارمىقىدىكى بەلگىلىمە بويىچە جازالايدۇ.

ئوۋ مىلتىقى - سايمانلىرىنى قانۇنسىز ياسىغان، قۇراشتۇرغان ۋە ئېلىپ ساتقانلارنى جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگىنى ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماق بىلەن بىرلىكتە قانۇنسىز قىلمىشنى توختىتىشقا بۇيرۇيدۇ، ئۇلارنىڭ ئوۋ مىلتىقى - سايمانلىرى ۋە قانۇنسىز تاپاۋىتىنى مۇسادىرە قىلىدۇ ھەمدە ئۇلارغا قانۇنغا خىلاپ سوممىسىنىڭ بەش ھەسسىسىدىن تۆۋەن جەرىمانە قويسا بولىدۇ؛ قىلمىشى ئېغىر بولۇپ، جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلەرنىڭ جىنايى ئىشلار جاۋابكارلىقى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.

38 - ماددا ئالاھىدە ئوۋلاش - تۇتۇش ئىجازەتنامىسى، ئوۋلاش ئىجازەتنامىسى، قورال ئېلىپ يۈرۈش كىنىشكىسى، كۆندۈرۈش - كۆپەيتىش ئىجازەتنامىسى، چېگرىدىن چىقىرىش گۇۋاھنامىسى، تىجارەت ئىجازەتنامىسى ياكى ئىمپورت - ئېكسپورت ئىسپاتىنى ياسىۋالغان، ھايىنىغا ساتقان، ئۆتۈنۈپ بەرگەنلەرنىڭ گۇۋاھنامىلىرىنى گۇۋاھنامە تارقاتقۇچى تارماق تارتىۋالىدۇ، ئۇلارنىڭ قانۇنسىز تاپاۋىتىنى مۇسادىرە قىلىدۇ ھەمدە ئۇلارغا 200 يۈەندىن 600 يۈەنگىچە جەرىمانە قويسا بولىدۇ.

ئالاھىدە ئوۋلاش - تۇتۇش ئىجازەتنامىسى ياكى ئىمپورت - ئېكسپورت ئىسپاتىنى ياسىۋېلىش، ھايىنىغا سېتىش قىلمىشى ئېغىر بولۇپ، جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلەرنىڭ جىنايى ئىشلار جاۋابكارلىقى «جىنايى ئىشلار قانۇنى» نىڭ 167 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمىدىن پايدىلىنىپ سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.

39 - ماددا دۆلەت ياكى ئاپتونوم رايون نۇقتىلىق قوغدايدىغان ياۋايى ھايۋانلارنى ۋە ئۇنىڭ مەھسۇلاتلىرىنى قانۇنسىز ساتقان، سېتىۋالغان، توشۇغان، ئېلىپ ماڭغانلارنىڭ نەرسىلىرى ۋە قانۇنسىز تاپاۋىتىنى سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى مۇسادىرە قىلىدۇ ھەمدە قانۇنغا خىلاپ سوممىسىنىڭ بەش ھەسسىسىدىن تۆۋەن جەرىمانە قويسا بولىدۇ. يۇقىرىقى نەرسىلەرنى چېگرىدىن قانۇنسىز توشۇپ چىققان، ئېلىپ چىققانلارنى تاموژنا ئورگانلىرى «تاموژنا قانۇنى» بويىچە جازالايدۇ.

ياۋايى ھايۋانلار تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىش ئىجازەتنامىسى ئالغان ئورۇن ۋە شەخسلەر ياۋايى ھايۋانلارنى ۋە ئۇنىڭ مەھسۇلاتلىرىنى پىلانسىز ياكى پىلاندىن ئاشۇرۇپ تىجارەت قىلغان بولسا، سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى ئۇلارنىڭ قانۇنسىز تاپاۋىتىنى مۇسادىرە قىلىدۇ ھەمدە ئۇلارغا قانۇنسىز تاپاۋىتىنىڭ ئىككى ھەسسىسىدىن تۆۋەن جەرىمانە قويسا بولىدۇ.

40 - ماددا ياۋايى ھايۋانلارنى قوغدىغۇچى ۋە باشقۇرغۇچى خادىملارنىڭ قانۇن بويىچە ۋەزىپە ئۆتىشىگە توسقۇنلۇق قىلغانلارنى جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى «ئامانلىق ساقلاش ئىشلىرى بويىچە باشقۇرۇش - جازالاش نىزامى» دىكى بەلگىلىمىلەر بويىچە جازالايدۇ؛ قانۇنسىز ئوۋ ئوۋلىغانلارنى قانات ئاستىغا ئالغان، يوشۇرغانلارغا قانات ئاستىغا ئېلىنغان، يوشۇرۇلغانلارغا قويۇلغان جەرىمانىگە تەڭ جەرىمانە قويۇلىدۇ. قىلمىشى ئېغىر بولۇپ، جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلەرنىڭ جىنايى ئىشلار جاۋابكارلىقى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.

41 - ماددا ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى باشقۇرغۇچى خادىملاردىن مەسئۇلىيەتسىزلىك

قىلغان، خىزمەت ھوقۇقىدىن قالايمىقان پايدىلانغان، نەپسانىيەتچىلىك قىلغانلىرىغا ئۆزى تۇرۇشلۇق ئورۇن ياكى يۇقىرى دەرىجىلىك مەسئۇل ئورگان مەمۇرىي جازا بېرىدۇ؛ قىلمىشى ئېغىر بولۇپ، جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلىرىنىڭ جىنايى ئىشلار جاۋابكارلىقى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.

42 - ماددا جازالانغۇچىلار مەمۇرىي جازا بېرىش قارارىغا قايىل بولمىسا، جازالاش ھەققىدىكى ئۇقتۇرۇشنى تاپشۇرۇۋالغان كۈندىن باشلاپ 15 كۈنگىچە، جازالاش ھەققىدە قارار چىقارغان ئورگاندىن بىر دەرىجە يۇقىرى ئورگانغا قايتا قاراپ چىقىشنى ئىلتىماس قىلسا بولىدۇ؛ بىر دەرىجە يۇقىرى ئورگانىڭ قايتا قاراپ چىقىپ چىقارغان قارارىغا قايىل بولمىغانلار، قايتا قاراپ چىقىپ چىقىرىلغان قارارنى تاپشۇرۇۋالغان كۈندىن باشلاپ 15 كۈنگىچە، سوت مەھكىمىسىگە ئەرز سۇنسا بولىدۇ. دەۋاگەر جازالاش ھەققىدىكى ئۇقتۇرۇشنى تاپشۇرۇۋالغان كۈندىن باشلاپ 15 كۈنگىچە سوت مەھكىمىسىگە بىۋاستە ئەرز سۇنسىمۇ بولىدۇ. جازالانغۇچى سۈرۈك ئۆتۈپ كەتسىمۇ قايتا قاراپ چىقىشنى ئىلتىماس قىلمىغان ياكى سوت مەھكىمىسىگىمۇ ئەرز قىلمىغان، جازالاش ھەققىدىكى قارارنىمۇ ئىجرا قىلمىغان بولسا، جازالاش ھەققىدە قارار چىقارغۇچى ئورگان سوت مەھكىمىسىدىن مەجبۇرىي ئىجرا قىلدۇرۇشنى ئىلتىماس قىلسا بولىدۇ.

تاموژىنىڭ جازاسىغا ياكى ئامانلىق باشقۇرۇش ئىشلىرى بويىچە بېرىلگەن جازاغا قايىل بولمىغانلار «تاموژنا قانۇنى» ياكى «ئامانلىق ساقلاش ئىشلىرى بويىچە باشقۇرۇش - جازالاش نىزامى» دىكى بەلگىلىمىلەر بويىچە بىر تەرەپ قىلىنىدۇ.

43 - ماددا جەريمانە قويۇلغان ۋە مۇسادىرە قىلىنغان پۇللار بىردەك مالىيەگە تاپشۇرۇلۇپ، مەخسۇس ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش - باشقۇرۇش خىزمىتىگە ئىشلىتىلىدۇ.

بەشىنچى باب قوشۇمچە پرىنسىپ

44 - ماددا بۇ چارە ئېلان قىلىنغان كۈندىن باشلاپ يولغا قويۇلىدۇ. ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىلگىرىكى ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرىنىڭ مۇشۇ چارىگە زىت كېلىدىغان جايلىرى بولسا، «ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش قانۇنى» ۋە مۇشۇ چارە بويىچە ئىجرا قىلىنىدۇ.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ نەشىنى مەنئى قىلىش نىزامى

(1991 - يىل 11 - ئاينىڭ 2 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 23 - سانلىق يىغىنىدا ماقۇللاندى)

1 - ماددا بۇ نىزام نەشىنى مەنئى قىلىپ، ھەر مىللەت پۇقرالىرىنىڭ جىسمانىي ۋە روھىي ساغلاملىقىنى قوغداش ئۈچۈن، «مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى مەنئى قىلىش توغرىسىدىكى قارارى» غا ئاساسەن، ئاپتونوم رايونىنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ تۈزۈلدى.

2 - ماددا نەشە ئېتكەسچىلىكى بىلەن شۇغۇللىنىش، نەشىنى ئېلىپ سېتىش، يۆتكەش، ياشاش، چېكىش، ساقلاش ۋە نەشە ياسىلىدىغان ئۆسۈملۈكنى تېرىش قاتارلىق قىلمىشلار مەنئى قىلىنىدۇ.

سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش، تاموژنا، سەھىيە، خەلق ئىشلىرى قاتارلىق مۇناسىۋەتلىك تارماقلار جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرىنىڭ نەشىنى مەنئى قىلىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشىگە ماسلىشىشى لازىم.

3 - ماددا ھەر قانداق ئورۇن ۋە شەخس نەشە ئېتكەسچىلىكى بىلەن شۇغۇللىنىش، نەشىنى ئېلىپ سېتىش، يۆتكەش، ياشاش، چېكىش، ساقلاش ۋە نەشە ياسىلىدىغان ئۆسۈملۈكنى تېرىش قاتارلىق قانۇنغا خىلاپ جىنايى قىلمىشلارنى توسۇش، مەلۇم

قىلىش ۋە پاش قىلىشقا ھوقۇقلۇق. تۇسۇش، مەلۇم قىلىش ۋە پاش قىلىشتا خىزمەت كۆرسەتكەنلەرنى تەقدىرلەش ۋە مۇكاپاتلاش لازىم.

4 ـ ماددا نەشىنى مەنئى قىلىشتا تەربىيە بېرىش بىلەن جازالاشنى بىرلەشتۈرۈش پرىنسىپىدا چاڭ تۇرۇش كېرەك. ئاخبارات ـ جامائەت پىكرى ئورۇنلىرىنى كۆپ خىل تەشۋىق ـ تەربىيە پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇرۇشقا پائال ئۇيۇشتۇرۇپ، ھەر مىللەت پۇقرالىرىنىڭ زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى مەنئى قىلىش ئېڭى ۋە قانۇنچىلىق قارىشىنى ئۇزلۇكسىز ئۆستۈرۈش؛ نەشە ئەتكەسچىلىكى بىلەن شۇغۇللىنىش، نەشىنى ئىلىپ سېتىش، يۆتكەش، ياساش، چېكىش، ساقلاش ۋە نەشە ياسىلىدىغان ئۆسۈملۈكنى تېرىش قاتارلىق قانۇنغا خىلاپ جىنايى ھەرىكەتلەرنى قەتئىي زەربە بېرىش كېرەك.

5 ـ ماددا ئىدارە، تەشكىلات، كارخانا، كەسپىي ئورۇنلار ۋە كەنت ئاھالە كومىتېتلىرى، شەھەر ئاھالە كومىتېتلىرى ئۆز ئورۇنلىرىدا زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى مەنئى قىلىش بويىچە تەربىيە بېرىش خىزمىتىنى ئوبدان ئىشلەپ، ھەقىقىي تەدبىر قوللىنىپ، نەشە ئەسكەسچىلىكى بىلەن شۇغۇللىنىش، نەشىنى ئىلىپ سېتىش، يۆتكەش، ياساش، چېكىش، ساقلاش ۋە نەشە ياسىلىدىغان ئۆسۈملۈكنى تېرىش قاتارلىق قانۇنغا خىلاپ جىنايى ھەرىكەتلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىشى كېرەك.

6 ـ ماددا نەشە ئەتكەسچىلىكى بىلەن شۇغۇللانغان، نەشىنى ئىلىپ سېتقان، يۆتكىگەن ۋە ياسىغانلارنىڭ جىنايى ئىشلار جاۋابكارلىقىنى ئەدلىيە ئورگانلىرى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرىدۇ.

نەشىنى ئىلىپ سېتقان، يۆتكىگەن ۋە ياسىغانلاردىن قىلمىشى يەڭگىل بولۇپ، جىنايى ئىشلار جاۋابكارلىقى سۈرۈشتۈرۈلمەيدىغانلىرى 15 كۈندىن تۆۋەن تۈتۈپ تۇرۇلىدۇ ۋە ئۇنىڭغا قوشۇپ 3000 يۈەندىن تۆۋەن جەرىمانە قويۇلىدۇ.

7 ـ ماددا تېرىلغان نەشە ئۆسۈملۈكى مەجبۇرىي چاپقۇزۇۋېتىلىدۇ.

نەشە ياسىلىدىغان ئۆسۈملۈكنى تېرىپ جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلەرنىڭ جىنايى ئىشلار جاۋابكارلىقىنى ئەدلىيە ئورگانلىرى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرىدۇ. نەشە ياسىلىدىغان ئۆسۈملۈكنى ئازراق تېرىغانلار 15 كۈندىن تۆۋەن تۈتۈپ تۇرۇلىدۇ، ئۇنىڭغا قوشۇپ 3000 يۈەندىن تۆۋەن جەرىمانە قويۇلىدۇ.

نەشە ياسىلىدىغان ئۆسۈملۈكنى تېرىغان، ئەمما يەغمۇيلىشتىن ئىلگىرى ئۆزلۈكىدىن چېچىۋېتىلگەنلەر جازادىن كەچۈرۈم قىلىنىدۇ.

نەشە ياسىلىدىغان ئۆسۈملۈكنى شۇ جايدىكى خەلق ھۆكۈمىتى ۋە كەنت ئاھالە كومىتېتى ئۆز ۋاقتىدا كۈچ تەشكىللەپ چاپقۇزۇۋېتىشى كېرەك.

8 ـ ماددا ساقلىغان نەشىنىڭ مىقدارى كۆپ بولغانلارنىڭ جىنايى ئىشلار جاۋابكارلىقىنى ئەدلىيە ئورگانلىرى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرىدۇ؛ ساقلىغان نەشىنىڭ مىقدارى ئازراق بولغانلار 15 كۈندىن تۆۋەن تۈتۈپ تۇرۇلىدۇ، ئۇلارغا ئايرىم ياكى شۇنىڭغا قوشۇپ 2000 يۈەندىن تۆۋەن جەرىمانە قويۇلىدۇ.

9 ـ ماددا داۋالاش، ئوقۇتۇش، پەن تەتقىقاتى ئېھتىياجى بىلەن نەشە ياسىلىدىغان ئۆسۈملۈكنى تېرىشقا توغرا كەلسە، قانۇن ـ نىزاملاردىكى بەلگىلىمە بويىچە ئىش كۆرۈلىدۇ.

10 ـ ماددا نەشە چەككەنلەردىن تەربىيە بېرىلىشىنى تۆزەتمىگەنلىرى 15 كۈندىن تۆۋەن تۈتۈپ تۇرۇلىدۇ، ئۇلارغا ئايرىم ياكى شۇنىڭغا قوشۇپ 2000 يۈەندىن تۆۋەن جەرىمانە قويۇلىنىدۇ.

نەشە چېكىشكە ئۆگىنىپ قالغانلار ئالدىنقى تارماقتىكى بەلگىلىمە بويىچە جازالانغاندىن سىرت، بەلگىلىك مۇددەتتە تاشلاشقا بۇيرۇلىدۇ ياكى يېزا دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى، شەھەرلەردىكى مەھەللە ئىش بېجىرىش ئورۇنلىرى ئۇلارنى يەغمۇ تەربىيىلەپ تاشلاتقۇزىدۇ؛ مۇددەت بەلگىلەپ تاشلاتقۇزۇلغان ياكى يەغمۇ تەربىيىلەپ تاشلاتقۇزۇلغاندىن كېيىن يەنە چەككەنلەر زەھەرلىك چېكىملىكنى تاشلاتقۇزۇش ئورنىغا تاپشۇرۇلۇپ مەجبۇرىي تاشلاتقۇزۇلىدۇ؛ مەجبۇرىي تاشلاتقۇزۇلغاندىن كېيىنمۇ چەككەنلەر ئەمگەك بىلەن

تەربىيىلىنىدۇ.

زەھەرلىك چېكىملىكنى تاشلاتقۇزۇش ئورنىغا تاپشۇرۇپ مەجبۇرىي تاشلاتقۇزۇلىدىغانلارنى ناھىيىلىك (شەھەرلىك) جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىلىرى، شەھەرلەردىكى جامائەت خەۋپسىزلىكى شۆبە ئىدارىلىرى تەستىقلايدۇ.

11 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمەتلىرى ئۆز جايىدا نەشىنى مەنئى قىلىش خىزمىتىنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن، زەھەرلىك چېكىملىكنى تاشلاتقۇزۇش ئورنى قۇرىدۇ. زەھەرلىك چېكىملىكنى تاشلاتقۇزۇش ئورۇنلىرىنى ناھىيىلىك (شەھەرلىك) جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىلىرى، شەھەرلەردىكى جامائەت خەۋپسىزلىكى شۆبە ئىدارىلىرى باشقۇرىدۇ، سەھىيە، خەلق ئىشلىرى تارماقلىرى ئۇنىڭغا ماسلىشىشى لازىم.

زەھەرلىك چېكىملىكنى تاشلاتقۇزۇش خىزمىتىگە كېتىدىغان خىراجەت مالىيەدىن چىقىم قىلىنىدۇ.

12 - ماددا زەھەرلىك چېكىملىكنى تاشلاتقۇزۇش ئورنىدا زەھەرلىك چېكىملىك مەجبۇرىي تاشلاتقۇزۇلىدىغانلارغا قارىتا داۋالاش، ئىدىيىۋى تەربىيە بېرىش بىلەن ئىشلەپچىقىرىش ئەمگىكىگە قاتناشتۇرۇش بىرلەشتۈرۈلگەن باشقۇرۇش ئۇسۇلى قوللىنىلىدۇ. مەجبۇرىي تاشلاتقۇزۇش مەزگىلىدىكى تۇرمۇش پۇلىنى ئۆزى تۆلەيدۇ. ئىشلەپچىقىرىش ئەمگىكىگە قاتناشقانلارغا لايىقىدا ھەق بېرىلىدۇ.

13 - ماددا نەشە ئىتكەسچىلىكى بىلەن شۇغۇللانغان، نەشىنى ئېلىپ ساتقان، يۆتكىگەن، ياسىغان جىنايەتچىلەرگە يان باسقانلار، جىنايەتچىلەرنىڭ نەشىسىنى ياكى جىنايەت ئۈتكۈزۈش يولى بىلەن تاپقان مال - مۈلكىنى ساقلاپ بەرگەنلەر، يۆتكەپ بەرگەنلەر، يوشۇرغانلار، نەشە سېتىپ تاپقان مال - مۈلۈكنىڭ قانۇنسىزلىقى ۋە كېلىش مەنبەسىنى يوشۇرغانلار، باشقىلارنى نەشە چېكىشكە ئازدۇرغانلار، قۇتراتقانلار، ئالدىغانلار، مەجبۇرلىغانلار ھەر ۋە ئورۇن ھازىرلاپ بەرگەنلەرنىڭ جىنايى ئىشلار جاۋابكارلىقىنى ئەدلىيە ئورگانلىرى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرىدۇ.

14 - ماددا دۆلەت ئورگانلىرى خىزمەتچىلەرنىڭ بۇ نىزامدىكى بەلگىلىمىلەرگە خىلاپلىق قىلغانلىرى ئېغىرلىتىپ جازالىنىدۇ.

15 - ماددا تەكشۈرۈپ قولغا چۈشۈرۈلگەن نەشە، نەشىچىلىك جىنايىتى بىلەن تېپىلغان قانۇنسىز تاپاۋەت ۋە قانۇنسىز تاپاۋەتتىن ئېلىنغان پايدا، جىنايەت سادىر قىلىشقا ئىشلىتىلگەن مال - مۈلۈك بىردەك مۇسادىرە قىلىنىدۇ. مۇسادىرە قىلىنغان نەشە كۆيدۈرۈلىدۇ؛ جەريمانە پۇلى ۋە مۇسادىرە قىلىنغان پۇل بىردەك مالىيەگە تاپشۇرۇلۇپ، زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى مەنئى قىلىشقا ئىشلىتىلىدۇ.

16 - ماددا تاموژنا، سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى قاتارلىق تارماقلار تەكشۈرۈپ چىققان نەشە ئىتكەسچىلىكى بىلەن شۇغۇللىنىش، نەشە ئېلىپ سېتىش، يۆتكەش، ياساش ئەنزىلىرىنى جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرىغا ئۈتكۈزۈپ بېرىشى كېرەك.

17 - ماددا بۇ نىزام ئېلان قىلىنغان كۈندىن ئېتىبارەن يولغا قويۇلىدۇ.

ئومۇمىي ئەھۋال . چوڭ ئىشلار

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

مۇھىتى ۋە بايلىقى

ئورنى ۋە كۆلىمى

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى ياۋروپا ـ ئاسىيا قۇرۇقلۇقىنىڭ ئوتتۇرا قىسمىغا، جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ غەربىي شىمال قىسمىغا جايلاشقان، ئورنى شەرقىي مېرىدىئان ′40°73 تىن ′23°96 قىچە، شىمالىي پاراللېل ′25°34 تىن ′10°49 قىچە بولغان ئارىلىقتا توغرا كېلىدۇ. يەر كۆلىمى 1 مىليون 600 مىڭ كۋادرات كىلومېتردىن ئاشىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە تاغلىق يەر كۆلىمى (ئېدىرلىق ۋە ئېگىزلىكنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) تەخمىنەن 800 مىڭ كۋادرات كىلومېتر، تۈزلەڭلىك كۆلىمى (تارىم ئويمانلىقى، جۇڭغار ئويمانلىقى ۋە تاغ ئارلىرىدىكى ئويمانلىقنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) تەخمىنەن 800 مىڭ كۋادرات كىلومېتر، ئۇ ئېلىمىزدىكى ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلار ئىچىدە كۆلىمى ئالدى چوڭ بولغان ئاپتونوم رايون.

شىنجاڭنىڭ شەرقى ۋە جەنۇبى ئېلىمىزنىڭ گەنسۇ، چىڭخەي ئۆلكىلىرى ۋە شىزاڭ ئاپتونوم رايونى بىلەن قوشنا، شەرقىي شىمالىدىن غەربىي جەنۇبىغىچە موڭغۇلىيە، روسىيە فېدېراتسىيىسى، قازاقستان، قىرغىزستان، تاجىكستان، ئافغانىستان، پاكىستان، ھىندىستان قاتارلىق دۆلەتلەر بىلەن چېگرىلىنىدۇ. شىنجاڭدىكى دۆلەت چېگرىسىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 5000 كىلومېتردىن ئارتۇق بولۇپ، تەخمىنەن مەملىكىتىمىز بويىچە ئومۇمىي قۇرۇقلۇق دۆلەت چېگرىسىنىڭ تۆتتىن بىرىنى تەشكىل قىلىدۇ. شىنجاڭ مەملىكىتىمىزدىكى ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلار ئىچىدە دۆلەت چېگرىسى ئالدى ئۇزۇن ئاپتونوم رايون.

1955 ـ يىلى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى قۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 ـ يىلىنىڭ ئاخىرىدىكى بۇئاستە قاراشلىق شەھەر ئۈچ (بۇنىڭ ئىچىدە ئۇلايەت دەرىجىلىك شەھەر ئىككى)، ئۇلايەت سەككىز، ئاپتونوم ئوبلاست بەش، ئۇلايەتكە قاراشلىق شەھەر سەككىز، ئوبلاستقا قاراشلىق شەھەر بەش، ناھىيە 65، ئاپتونوم ناھىيە ئالتە، شەھەرگە قاراشلىق رايون 11.

نوپۇسى ۋە مىللەتلىرى

جامائەت خەۋپسىزلىكى تارماقلىرىنىڭ يىللىق مەلۇمات ماتېرىيالىغا ئاساسلانغاندا، ئاپتونوم رايونىنىڭ 1991 ـ يىلدىكى ئومۇمىي نوپۇسى 15 مىليون 280 مىڭ 312 گە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 293 مىڭ 76 ئادەم، يەنى 1.96% ئاشقان. ئومۇمىي نوپۇس ئىچىدە، ئەر 7 مىليون 845 مىڭ 103 بولۇپ، 51.34% نى، ئايال 7 مىليون 435 مىڭ 209 بولۇپ، 48.66% نى ئىگىلەيدۇ؛ يېزا ئىگىلىك نوپۇسى 10 مىليون 183 مىڭ 882 بولۇپ، 66.55% نى؛ غەيرى يېزا ئىگىلىك نوپۇسى 5 مىليون 96 مىڭ 430 بولۇپ، 33.35% نى ئىگىلەيدۇ؛ شەھەر-بازار نوپۇسى 6 مىليون 868 مىڭ 563 بولۇپ، 44.95% نى، يېزا نوپۇسى 8 مىليون 411 مىڭ 749 بولۇپ، 55.05% نى ئىگىلەيدۇ. 1991 ـ يىلى نوپۇسنىڭ تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى 11.86‰ بولدى.

شىنجاڭ كۆپ مىللەت توپلىشىپ ئولتۇراقلاشقان رايون، نۇرغۇن قەدىمكى مىللەتلەر بۇ يەردە كۆپىيىپ ۋە تىرىكچىلىك قىلىپ، ئىقتىساد، مەدەنىيىتىنى تەرەققىي قىلدۇرغان. ئۇزاق ئىجتىمائىي تەرەققىيات جەريانىدا ھەر قايسى مىللەتلەر بىر - بىرىگە ياردەم قىلىپ، بىر - بىرىگە تەسىر كۆرسىتىپ ۋە ئۆزئارا سىڭىشىپ تەدرىجىي ھالدا ھازىرقى زامان مىللەتلىرىنىڭ تەرەققىيات مۇساپىسىنى تاماملىغان. شىنجاڭدا ئازادلىققىچە ئۇيغۇر، خەنزۇ، قازاق، خۇيزۇ، قىرغىز، موڭغۇل، شىبە، تاجىك، مانجۇ، ئۆزبېك، رۇس، داغۇر، تاتاردىن ئىبارەت 13 مىللەت بار ئىدى. ھازىر شىنجاڭ تەۋەسىدە 40 نەچچە مىللەت بار. 1991-يىلى ئاز سانلىق مىللەتلەر نوپۇسى 9 مىليون 510 مىڭ 919 غا يېتىپ، 1990-يىلدىن كېيىن 170 مىڭ897 ئادەم، يەنى 1.83% ئاشتى. ئاز سانلىق مىللەتلەر نوپۇسى ئاپتونوم رايون بويىچە ئومۇمىي نوپۇسنىڭ 24. 62 پرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

جۇغراپىيەۋى مۇھىتى

شىنجاڭ دېگىز-ئوكيانىدىن يىراقتا جايلاشقان، تۆت ئەتراپىنى ئېگىز تاغلار ئوراپ تۇرىدۇ، تەۋەسىدە قاتمۇ-قات مۇز چوققىلار، كۆز يەتكۈسىز قۇملۇقلار، بىپايان يايلاقلار، يۇلتۇزدەك تارقالغان بوستانلىقلار بار. تەبىئىي بايلىقى مول، يەر تۈزۈلۈشى جەھەتتىن ئېيتقاندا، ئومۇمەن، ئۇچ تاغ تىزمىسى ئىككى ئويمانلىقنى ئوراپ تۇرىدۇ.

تاغ تىزمىلىرى: شىمالدىكى ئالتاي تاغ تىزمىسى ئېرتىش دەرياسىنىڭ شىمالىغا جايلاشقان بولۇپ، شىنجاڭ تەۋەسىدىكى قىسمى جەنۇبىي قاپتالغا كىرىدۇ، ئۇ غەربىي شىمالدىن شەرقىي جەنۇبقا قىيپاچ سوزۇلغان. بۇ تاغ تىزمىسىدا، ئاساسەن، ئالتاي شەھىرى ۋە چىڭگىل ناھىيىسى تەۋەسىدىكى ئالتاي تېغى، گۈچۈڭ ناھىيىسى، مورى قازاق ئاپتونوم ناھىيىسىنىڭ شىمالىدىكى بەيتىك تېغى ۋە چىڭگىل ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىدىكى ئالمانت تېغى بار، ئۇنىڭ ئەڭ ئېگىز چوققىسى ھېسابلانغان «دوستلۇق» چوققىسى دېگىز يۈزىدىن 4374 مېتر ئېگىز بولۇپ، جۇڭگو، رۇسىيە، موڭغۇلىيەدىن ئىبارەت ئۈچ دۆلەتنىڭ چېگرىسىغا جايلاشقان؛ غەربىي شىمال قىسمى جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىدىكى تاغلىق بەر بولۇپ، دېگىز يۈزىدىن 2000 - 3000 مېتر ئېگىزلىككە جايلاشقان نۇرغۇن پەس تاغلاردىن تەركىب تاپقان. شىمالىي قىسمى تارباغاتاي تېغى بولۇپ، شەرقىي تەرىپى ساۋۇر تېغىغىچە سوزۇلغان، جەنۇب تەرىپىدە ئۈرۈكسای تېغى، سېمىسىن تېغى، بارلىق تېغى، مايلى تېغى قاتارلىق تاغلار بار. ئەڭ ئېگىز چوققا - ساۋۇر تېغىدىكى مۇزتاۋ چوققىسى دېگىز يۈزىدىن 3806 مېتر ئېگىز. شىنجاڭنىڭ ئوتتۇرىسىنى توغرىسىغا كېسىپ ئۆتكەن تەڭرىتاغ تىزمىسى جۇڭغار ئويمانلىقىنى بىلەن تارىم ئويمانلىقىدىن ئىبارەت ئىككى چوڭ ئويمانلىقنى ئايرىپ تۇرىدۇ. ئۇ غەربتىن شەرققە سوزۇلغان ئۈچ تاغ تىزمىسىغا ئايرىلىدۇ: شىمالىي تاغ تىزمىسىدا ئالاتاۋ تېغى (ئارشالىق ناھىيىسى، بورتالا شەھىرىنىڭ شىمالىدا)، كۆگىرچىن تېغى (جىمىسار ناھىيىسىنىڭ جەنۇبى، نىلقا ناھىيىسىنىڭ شىمالىدا)، بولىكنۇ تېغى (جىمىسار ناھىيىسىدىن شىخو ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىغىچە)، ئىرەن قابىرغا تېغى (كۇيتۇن شەھىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ جەنۇبىغىچە)، بوغدا تېغى (ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ شەرقى، فۇكاڭ ناھىيىسىنىڭ جەنۇبى، داخىيەن پويىز ئىستانسىسىنىڭ شىمالىدا) قاتارلىقلار بار؛ ئوتتۇرا تاغ تىزمىسىدا، ئالمىلار تېغى (چاپچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسىنىڭ جەنۇبى، موڭغۇلكۈرە ناھىيىسىنىڭ شىمالىدا)، نارات تېغى (كۆنەس ۋە خېجىڭ ناھىيىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدا)، ئېربېك تېغى (خېجىڭ ناھىيىسى تەۋەسىدە) قاتارلىقلار بار؛ جەنۇبىي تاغ تىزمىسىدا كۆك سار تېغى (تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي تىزمىسى دەپمۇ ئاتىلىدۇ، غەرب تەرەپتىكى دۆلەت چېگرىسىدا)، خالىق تېغى (موڭغۇلكۈرە بىلەن باي ناھىيىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدا)، تېرىسق تېغى (تېكەس بىلەن باي ناھىيىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدا)، كۆك تېكە تېغى (خېجىڭ بىلەن بۈگۈر ناھىيىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدا)، خورو تېغى (خېجىڭ بىلەن بۈگۈر ناھىيىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدا) قاتارلىقلار بار؛ دېگىز

يۇزىدىن ئېگىزلىكى 5000 مېتردىن ئاشىدىغان چوققىلاردىن تۆمۈر چوققىسى (7435 مېتر)، خانتەڭرى چوققىسى (6995 مېتر)، بوغدا چوققىسى (5445 مېتر) بار. جەنۇب تەرەپتىكى كوئىنلون تاغ سىستېمىسى غەربتىن شەرققە سوزۇلغان بولۇپ، جۇڭگو چېگرىسى ئىچىدىكى پامىر ئېگىزلىكى، شىنجاڭ بىلەن كەشمىر ئوتتۇرىسىدىكى قارا قۇرۇم تاغلىرى ۋە ئاساسلىقى شىنجاڭ بىلەن شىزاڭ ئوتتۇرىسىدىكى كوئىنلون تاغ تىزمىسى (شەرقتە چىڭخەي چېگرىسى ئىچىگە سوزۇلغان) نى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ؛ شىمالىي تارىمقىدا ئالتۇن تاغ بولۇپ، شەرقىي شىمال تەرەپكە سوزۇلۇپ چىلىەنشەن تېغىغا ئۇلىشىدۇ. كوئىنلون تاغ سىستېمىسىدا تاغ ئۇمۇرتقىسىنىڭ دېڭىز يۈزىدىن ئوتتۇرىچە ئېگىزلىكى 5000 مېتردىن ئاشىدۇ. دېڭىز يۈزىدىن ئېگىزلىكى 7500 مېتردىن ئاشىدىغان چوققىلاردىن دۇنيا بويىچە 2-ئېگىز چوققا دەپ ئاتالغان چۆگىرى چوققىسى (ئېگىزلىكى 8611 مېتر)، قوڭۇر تۆپە چوققىسى (ئېگىزلىكى 7546 مېتر)، قوڭۇر چوققىسى (ئېگىزلىكى 7519 مېتر) بار.

ئويمانلىقلىرى: شىنجاڭنىڭ ئوتتۇرا قىسمىنى توغرىسىغا كېسىپ ئۆتۈپ شەرقتىن غەربكە 1700 كىلومېتردىن كۆپرەك سوزۇلغان تەڭرىتاغ تىزمىسى شىنجاڭنى «جەنۇبىي شىنجاڭ» ۋە «شىمالىي شىنجاڭ» دەپ ئىككى چوڭ قىسىمغا ئايرىپ تۇرىدۇ. تەڭرىتاغ تىزمىسى بىلەن ئالتاي تېغى، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىي قىسمىدىكى تاغلىق يەرلەرنىڭ ئارىسىغا جايلاشقان جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ كۆلىمى 180 مىڭ كۋادرات كىلومېتردىن ئاشىدۇ. ئويمانلىقنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى قۇربان توڭغۇت قۇملۇقى ئېلىمىز بويىچە 2-چوڭ قۇملۇق ھېسابلىنىدۇ. ئاپتونوم رايونىنىڭ مەركىزى ئۈرۈمچى شەھىرى ۋە تارباغاتاي ۋىلايىتى، ئالتاي ۋىلايىتى، بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى، سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستى مۇشۇ ئويمانلىقنىڭ تۆت ئەتراپىغا جايلاشقان. تەڭرىتاغ تىزمىسى بىلەن كوئىنلون تاغ سىستېمىسى ئارىسىغا جايلاشقان تارىم ئويمانلىقىنىڭ كۆلىمى 400 مىڭ كۋادرات كىلومېتردىن ئاشىدۇ. ئويمانلىقنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى تەكلىماكان قۇملۇقى (كۆلىمى تەخمىنەن 330 مىڭ كۋادرات كىلومېتر كېلىدۇ) ئېلىمىز بويىچە ئەڭ چوڭ قۇملۇق ھېسابلىنىدۇ، دۇنيا بويىچىمۇ 2-چوڭ كۆچمە قۇملۇق ھېسابلىنىدۇ. بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى، ئاقسۇ ۋىلايىتى، قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستى، قەشقەر ۋە خوتەن ۋىلايەتلىرى ئويمانلىقنىڭ ئەتراپىنى چۆرىدەپ جايلاشقان. تەڭرىتاغ تىزمىسىنىڭ شەرقىدە يەنە تۇرپان، قۇمۇل ئويمانلىقى بار.

مۇزلۇقلىرى: بىر - بىرىگە تۇتىشىپ كەتكەن قارلىق چوققىلار، سانجاق - سانجاق قەد كۆتۈرۈپ تۇرغان مۇزچوققىلار شىنجاڭدا يېتىلگەن مۇزلۇقلارنى ھاسىل قىلغان. ئاپتونوم رايون بويىچە جەمئىي 18 مىڭ 600 دىن ئارتۇق چوڭ - كىچىك مۇزلۇق بار، بۇلارنىڭ ئومۇمىي كۆلىمى 24 مىڭ كۋادرات كىلومېتردىن ئارتۇق بولۇپ، مەملىكىتىمىزدىكى مۇزلۇق كۆلىمىنىڭ 42 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ. مۇزلۇقلارنىڭ سۇ زاپىسى 2 تىرىللىيون 580 مىليارد كۇب مېتردىن ئاشىدۇ؛ مۇزلۇقلاردىن ئېرىگەن سۇ مىقدارى شىنجاڭدىكى دەريا - ئېقىنلارنىڭ يىللىق ئېقىم مىقدارىنىڭ 21 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ (تەخمىنەن 17 مىليارد كۇب مېتر). بۇ مۇزلۇقلار شىنجاڭنى بىر قەدەر مۇقىم سۇ مەنبەسى بىلەن تەمىنلەپ كەلگەچكە، قەدىمدىن تارتىپ «قاتتىق جىسىملىق سۇ ئامبىرى» دەپ ئاتىلىپ كەلمەكتە.

دەريا - ئېقىنلىرى: شىنجاڭ تەۋەسىدە جەمئىي 570 تىن ئارتۇق دەريا - ئېقىن بار (تاغ بۇلاقلىرى بۇنىڭ سىرتىدا). بۇنىڭ ئىچىدە، سۇ يىغىلىش دائىرىسىنىڭ كۆلىمى 10 مىڭ كۋادرات كىلومېتردىن ئاشىدىغان ياكى ئۇزۇنلۇقى 500 كىلومېتردىن ئاشىدىغان، يىللىق ئېقىم مىقدارى 1 مىليارد كۇب مېتردىن ئارتۇق بولغان دەريا - ئېقىنلار مۇنۇلار: شىمالىي شىنجاڭدىكى ئېرتىش دەريالىرى، ئۇلۇغقۇر دەريالىرى، ئىلى دەريالىرى، تېكەس دەريالىرى؛ جەنۇبىي

شىنجاڭدىكى قاراشەھەر دەرياسى، كۆنچى دەرياسى، ئۆگەن دەرياسى، ئاقسۇ دەرياسى، تارىم دەرياسى، قىزىل دەرياسى، يەكەن دەرياسى، قاراقاش دەرياسى، يورۇڭقاش دەرياسى، چەرچەن دەرياسى.

كۆللىرى: ئاپتونوم رايونىمىزدا كۆلىمى بىر كۋادرات كىلومېتردىن ئاشىدىغان تەبىئىي كۆلدىن 139 ى بار، بۇ كۆللەرنىڭ سۇ كۆلىمى تەخمىنەن 5500 كۋادرات كىلومېترغا يېتىدۇ. ئاساسلىق كۆللەردىن باغراش كۆلى، ئۇلۇڭگۇر كۆلى، سايرام كۆلى، ئىبىنۇر كۆلى، ئاياققۇم كۆلى ۋە ئايدىڭكۆل بار؛ داڭلىق لوپنۇر كۆلى قۇرۇپ كەتكەن. تۇرپان ئويمانلىقىدىكى ئايدىڭكۆل دېڭىز يۈزىدىن 154 مېتر تۆۋەن بولۇپ، ئېلىمىز قۇرۇقلۇقىدىكى ئەڭ تۆۋەن جاي ھېسابلىنىدۇ. بايىنغولىن ئوبلاستى تەۋەسىدىكى باغراش كۆلىنىڭ سۇ كۆلىمى 980.4 كۋادرات كىلومېتر بولۇپ، ئېلىمىز ئىچكى قۇرۇقلۇقىدىكى ئەڭ چوڭ تاتلىق سۇ كۆلى ھېسابلىنىدۇ.

ھاۋا كىلىماتى: شىنجاڭ قۇرۇقلۇق خاراكتېرىدىكى قۇرغاق ۋە يېرىم قۇرغاق كىلىماتلىق رايونغا كىرىدۇ. ھاۋا كىلىماتى قۇرغاق بولىمۇ، لېكىن گورىزونتال پەرقى چوڭ. يىللىق ئوتتۇرىچە ھۆل - يېغىن مىقدارى شىمالىي شىنجاڭدىكى تۇزلەڭلىك رايونلاردا 150 - 250 مىللىمېترغا، تاغلىق رايونلاردا 400 - 600 مىللىمېترغا يېتىدۇ؛ جەنۇبىي شىنجاڭدىكى تۇزلەڭلىك رايونلاردا 20 - 70 مىللىمېترغا، تاغلىق رايونلاردا 200 - 400 مىللىمېترغا يېتىدۇ. سۇنىڭ يىللىق پارغا ئايلىنىش مىقدارى شىمالىي شىنجاڭدا 1500 - 2300 مىللىمېترغا، جەنۇبىي شىنجاڭدا 2000 - 3400 مىللىمېترغا يېتىدۇ. شىمالىي شىنجاڭدا قار كۆپ ياغىدۇ، قىش ۋە ئەتىياز ئارىلىقىدا ئالتاي ئورمانچىلىق رايونلىرىدا، ئىلى ۋادىسى ئەتراپىدا يىغىلغان قار ئادەتتە 20 - 30 سانتىمېترغا يېتىدۇ. ئەڭ قېلىن بولغان جايلاردا بىر مېتردىن ئاشىدۇ. جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ ئەتراپىدا ئادەتتە 10 - 20 سانتىمېترغا يېتىدۇ. تارىم ئويمانلىقىدا قارنىڭ يىغىلىشى ئادەتتە تۇراقلىق بولمايدۇ. ئەڭ قېلىن بولغان جايلىرىدىمۇ ئاران 17 سانتىمېترغا يېتىدۇ. شىنجاڭدا ئەڭ سوغۇق بولىدىغان ئاي 1-ئاي ھېسابلىنىدۇ. جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرىسى 16℃- ئەتراپىدا بولىدۇ. جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ شىمالىدىكى كۆكتوقاي ناھىيىسىنىڭ ئەڭ تۆۋەن تېمپېراتۇرىسى 51.5℃ - قا چۈشىدۇ. شىنجاڭدا ئەڭ ئىسسىق بولىدىغان ئاي 7-ئاي ھېسابلىنىدۇ. «ئاتەش زېمىن» دەپ ئاتالغان تۇرپاننىڭ ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرىسى 32.7℃ قا يېتىدۇ. تازا ئىسسىق بولغان چاغلاردا 47.7℃ قا يېتىدۇ. شىنجاڭ بويىچە كۈندىلىك تېمپېراتۇرا پەرقى ئادەتتە 12℃ ئەتراپىدا بولىدۇ، ئەڭ يۇقىرى بولغاندا 35.8℃ قا يېتىدۇ. شىمالىي شىنجاڭدا قىروسىز مەزگىل 150 - 175 كۈنگە، جەنۇبىي شىنجاڭدا 190 - 220 كۈنگە يېتىدۇ.

تەبىئىي بايلىقى

شىنجاڭنىڭ زېمىنى كەڭ، تەبىئىي بايلىقى مول بولۇپ، ئېلىمىزنىڭ ئېچىلىش ئالدىدا تۇرغان گۆھەر زېمىنى.

يەر بايلىقى: تۇپراقنى 2-قېتىملىق ئومۇمىيۇزلۇك تەكشۇرۇش نەتىجىسىدە، ئاپتونوم رايوننىڭ ئومۇمىي يەر كۆلىمى تەخمىنەن 1 مىليون 663 مىڭ 100 كۋادرات كىلومېتر ئىكەنلىكى ئىسپاتلاندى. ئومۇمىي يەر كۆلىمى ئىچىدە دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىققا باب كېلىدىغان يەر كۆلىمى تەخمىنەن 1 مىليارد 27 مىليون مو بولۇپ، 41.19% نى ئىگىلەيدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە ئۆزلەشتۇرۇشكە بولىدىغان يەر 140 مىليون مو، تېرىلىۋاتقىنى 61 مىليون 180 نەچچە مىڭ مو، پايدىلىنىشقا بولىدىغان تەبىئىي ئوتلاق تەخمىنەن 720 مىليون مو؛ بەرپا قىلىنغان ئورماننىڭ ساقلىنىپ قالغان كۆلىمى تەخمىنەن 9 مىليون مو، ياغاچ زاپىسى تەخمىنەن 250 مىليون كۇب مېتر.

سۇ ۋە ئېنىرگىيە بايلىقى: شىنجاڭ تاغلىرىدا مۇزلۇقلار يېتىلگەن، دەريا - ئېقىنلار گىرەلىشىپ كەتكەن. تاغ بۇلاقلىرى، كۆللەر ھەممە يەرگە تارقالغان، سۇ بايلىقى تۇراقلىق جاي بولۇپ،

تېرىقچىلىق، چارۋىچىلىق، ئورمانچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇشتا ئەۋزەل شارائىتقا ئىگە. شىنجاڭدا سۇغىرىلىدىغان يەر تېرىلغۇ يەر كۆلىمىنىڭ 80 پىرسەنتىدىن كۆپرەكىنى تەشكىل قىلىدۇ. ئاپتونوم رايون بويىچە يەر ئۈستىدىكى سۇنىڭ يىللىق ئومۇمىي ئېقىن مىقدارى 88 مىليارد 400 مىليون كۇب مېترغا، پايدىلىنىشقا بولىدىغان يەر ئاستى سۇيىنىڭ مىقدارى 25 مىليارد 200 مىليون كۇب مېترغا يېتىدۇ؛ سۇ كۇچى بايلىقىنىڭ نەزەرىيىۋى زاپىسى 33 مىليون 554 مىڭ 500 كىلوۋاتقا يېتىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە پايدىلىنىشقا بولىدىغان سۇ كۇچى بايلىقى 8 مىليون 535 مىڭ 100 كىلوۋات، بۇنىڭدىن يىلىغا 45 مىليارد 975 مىليون كىلوۋات سائەت توك ھاسىل قىلغىلى بولىدۇ. شىنجاڭ كۆمۈر، نېفىت، تەبىئىي گاز زاپىسى ئىنتايىن مول جاي، شۇنداقلا مەملىكەت بويىچە كۈن نۇرى ئەڭ كۆپ چۈشىدىغان ئۆلكە - ئاپتونوم رايونلارنىڭ بىرى، ئۇنىڭ قۇياش ئېنېرگىيىسى، يەر ئىسسىقلىقى، شامال ئېنېرگىيىسى قاتارلىق بايلىق مەنبەلىرى مول. ئاپتونوم رايون بويىچە كۈن نۇرىنىڭ يىللىق چۈشۈش ۋاقتى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 2600-3400 سائەتكە يېتىدۇ. قۇياش ئېنېرگىيىسىنىڭ يىللىق چېچىلىش مىقدارى ھەر كۋادرات مېتر يەرگە 5400-6300 مېگاجوئولدىن توغرا كېلىدۇ. ئادەتتىكى رايونلاردا يىغىندى تېمپېراتۇرا 3000 - 4000 ℃ بولىدۇ. يەتتە شامال ئېغىزىدىكى ھېسابلاشقا قارىغاندا، شامال ئېنېرگىيىسىنىڭ يىللىق مىقدارى 360 مېگا جوئولغا يېتىدىكەن.

ھايۋانات ۋە ئۆسۈملۈك بايلىقى: ئاپتونوم رايوندا نەسىللىك كالا، قوي، ئات، تۆگە قاتارلىق ئۆي ھايۋانلىرىدىن باشقا يەنە 699 خىل ياۋايى ھايۋان بار. بۇنىڭ ئىچىدە بېلىق 85 خىل، سۇ ۋە قۇرۇقلۇقتا ياشايدىغانلار يەتتە خىل، ئۆمىلىگۈچى ھايۋانلار 45 خىل، قۇشلار 425 خىل، ياۋايى ھايۋانلار (سۈت ئەمگۈچى ھايۋانلار) 137 خىل، يەنە قاڭشارلىق بۆكەن، ياۋا تۆگە، ياۋا ئېشەك، تۆت پەنجىلىك قۇرۇقلۇق تاشپاقىسى، قۇندۇز، قار يىلپىزى، ئاق لايلاق، قارا لايلاق، ئاق يەلكىلىك بۇركۇت، ئاققۇ قاتارلىقلار بار. قۇشلار پۈتۈن مەملىكەتتىكى قۇشلارنىڭ 8.35 پىرسەنتىنى، سۈت ئەمگۈچى ھايۋانلار پۈتۈن مەملىكەتتىكى سۈت ئەمگۈچى ھايۋانلارنىڭ 33 پىرسەنتىنى، ئۆمىلىگۈچى ھايۋانلار پۈتۈن مەملىكەتتىكى ئۆمىلىگۈچى ھايۋانلارنىڭ 2.14 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ. تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان ياۋا ئۆسۈملۈكلەر ئاز كەم 4000 خىلغا يېتىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە لوپنۇر كەندىرى، كاۋچۇك ئوت، ھىڭ، سوغىگۈل، ئالىقات، چۈچۈك بۇيا، تاغ لەيلىسى قاتارلىقلاردىن ئىقتىسادىي ۋە دورىلىق قىممىتى بارلىرى ئىسپاتلانغىنى 1000 خىلدىن ئاشىدۇ.

كان مەھسۇلاتلىرى بايلىقى: شىنجاڭدا كان بايلىقى مول، تۈرلىرى تولۇق، ئېچىش قىممىتى بىرقەدەر چوڭ. مەملىكىتىمىز بويىچە تېپىلغان 162 خىل كان مەھسۇلاتىنىڭ 122 خىلى شىنجاڭدىن تېپىلدى. 1990 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە، 69 خىل كان مەھسۇلاتىنىڭ زاپىسى ئېنىقلاندى (رادىئو ئاكتىپلىق ئېلېمېنت كان مەھسۇلاتلىرى بۇنىڭ سىرتىدا). بۇنىڭ ئىچىدە يېقىلغۇ كان مەھسۇلاتى تۆت خىل، مېتال كان مەھسۇلاتى 27 خىل، غەيرىي مېتال كان مەھسۇلاتى 35 خىل، يەر ئاستى سۇيى ئۈچ خىل، دۆلەتنىڭ كان مەھسۇلاتلىرى زاپىسى جەدۋىلىگە كىرگۈزۈلگەن كان مەھسۇلاتلىرى ئىچىدە، بېرىللىي، ئاق چىرىمتال، ناترىيلىق سېلىترا، ساپال توپىسى، دالا شىپاتى، ۋېرمىكۈتىتتىن ئىبارەت ئالتە خىل كان مەھسۇلاتى مەملىكەت بويىچە 1. ئورۇندا تۇرىدۇ؛ خروم، تەبىئىي گۈڭگۈرت، مېتال تاۋلاشتا ئىشلىتىلىدىغان تومۇرلۇق كۋارتس، ۋېتېرىت، خىمىيىۋى ئوغۇتقا ئىشلىتىلىدىغان سېرپېنتىن، بىنتونىت، سېمونتقا ئىشلىتىلىدىغان مەرمەر 2. ئورۇندا تۇرىدۇ؛ نىكېل، قۇيما تاشقا ئىشلىتىلىدىغان دىئاباز 3. ئورۇندا تۇرىدۇ؛ كۆمۈر، نېفىت، ماگنېزىت، ماگنىي تۈزى، كالىي تۈزى، تاشپاختا، سېمونتقا ئىشلىتىلىدىغان سلانېتس، سېمونتقا ئىشلىتىلىدىغان لاتقا 4 - ئورۇندا تۇرىدۇ؛

تەبئىي گاز ، سېزىي ، ئەينەك ياساشقا ئىشلىتىلىدە-غان تومۇرلۇق كۆزارتىس 5.ئورۇندا تۇرىدۇ؛ بىسمۇت ، پىلاتىنا ، پالىادىي ، لىتىي ، مېرگىل 6.ئورۇندا تۇرىدۇ؛ مايى سىلانمىتە ، تېللۇر ، سېمونتتا ئىشلىتىلىدىغان سېرىق توپا 7.ئورۇندا تۇرىدۇ؛ گېلائوبىر تۇزى 8.ئورۇندا تۇرىدۇ؛ مانگان ، كوبالىت ، تانتال ، بور ۋە خىش ، كاھىش قۇيۇشقا ئىشلىتىلىدىغان سېغىز توپا 9.ئورۇندا تۇرىدۇ؛ نىئوبىي ، سېلېن ، ئەينەك ياساشقا ئىشلىتىلىدىغان قۇم 10.ئورۇندا تۇرىدۇ. بۇنىڭدىن باشقا ، تۇز 11.ئورۇندا ، ۋاخادىي ، تىتان 12.ئورۇندا ، قەلەي ، مىس 13.ئورۇندا ، تۇمۇر 14.ئورۇندا ، ئالتۇن 21.ئورۇندا تۇرىدۇ. نېفىت ، خروم ، بىسمۇت ، تانتال ، بېرىللىي ، سېزىي ، ماگنېزىت ، تەبئىي گۈڭگۇرت ، ناترىيلىق سېلىترا ، ئاق چىرىمتال ، دالاشپاتى ، ۋېرمىكۇلىت ، سېمونتلىق لاتقا ، ئەينەك ياساشقا ئىشلىتىلىدىغان قۇم ، ئەينەك ياساشقا ئىشلىتىلىدىغان تومۇرلۇق كۆزارتىس ، ساپال توپىسى ، سېمونت ياساشقا ئىشلىتىلىدىغان سىلانىتس ، بىنتونىت ، قۇيما تاشقا ئىشلىتىلىدىغان دىئاباز ، سېمونتقا ئىشلىتىلىدىغان لاتقا ، سېمونتقا ئىشلىتىلىدىغان مەرمەردىن ئىبارەت 21 خىل كان مەھسۇلاتى غەربىي شىمال بويىچە 1.ئورۇندا تۇرىدۇ. شىنجاڭدا ئالدىن مۆلچەرلەنگەن نېفىت ، تەبئىي گاز بايلىقىنىڭ ئومۇمىي مىقدارى 30 مىليارد تونىنا بولۇپ ، مەملىكەت بويىچە ئالدىن مۆلچەرلەنگەن ئومۇمىي مىقدارنىڭ تۆتتىن بىرىدىن كۆپرەكىنى ئىگىلەيدۇ ، شىنجاڭ ئېلىمىزدىكى ئۆلكە ، ئاپتونوم رايونلار ئىچىدە نېفىت زاپىسى ئەڭ كۆپ ئاپتونوم رايون ھېسابلىنىدۇ. ئالتاي ۋىلايىتىدىن چىقىدىغان ياقۇت ۋە ئاق چىرىمتال ، ئالتۇن تاغدىن چىقىدىغان تاشپاختا ، كوئىنلون تېغىدىن چىقىدىغان خوتەن قاشتېشى جۈڭگو ۋە چەت ئەللەرگە مەشھۇر.

ساياھەت ئورنى بايلىقى: شىنجاڭ مول تەبئىي ساياھەت ئورنى بايلىقى ۋە ئېتنوگرافىيىلىك ساياھەت ئورنى بايلىقىغا ئىگە. ھەيۋەتلىك ئېگىز تاغلار ، كۆز يەتكۈسىز قۇملۇقلار ، تاغلاردىكى گۈزەل كۆللەر ، قەدىمكى «يىپەك يولى» دىكى داڭلىق ئاسار ئەتىقىلەر ، رەڭگارەڭ مىللىي ئۇرۇپ - ئادەتلەر ۋە مەدەنىيەت - مەئىشەت نۇرغۇنلىغان جۇڭگولۇق ۋە چەت ئەللىك ساياھەتچىلەرنى ئۆزىگە جەلپ قىلىپ كەلمەكتە. شىنجاڭ تەۋەسىدە دۇنيا بويىچە 2.ئېگىز چوققا چۆگىرى چوققىسى ، دۇنيا بويىچە 2.ئويمان يەر ئايدىڭكۆل ، «ھالاكەت دېڭىزى» دەپ ئاتالغان دۇنيا بويىچە 2.چولۇق قۇملۇق - تەكلىماكان قۇملۇقى ، جۇڭگو ۋە چەت ئەللەرگە داڭلىق ئىدىقۇت ، يارغۇل ، كىروران قاتارلىق قەدىمكى شەھەر خارابىلىرى بار ، بوغدا كۆلى ، بايىنبۇلاقتىكى ئاققۇ كۆلى قاتارلىق ئېگىز تاغ ئۆستىگە جايلاشقان نۇرغۇن كۆللەرمۇ بار ، يەنە ئارشاق ، ھورىۋلاق ، مۇزلۇق قاتارلىق ئاجايىپ تەبئىي مەنزىرىلەر بار.

1991 - يىللىق ئىقتىسادىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىدا يېڭى مۇۋەپپەقىيەتلەر قولغا كەلتۈرۈلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىچكى ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 31 مىليارد 172 مىليون يۈەنگە يېتىپ ، 1990 - يىلدىكىدىن %13.95 ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 25 مىليارد 244 مىليون يۈەنگە يېتىپ ، %13.84 ئاشتى (ئىزاھاتقا قارالسۇن).

يېزا ئىگىلىكى: ئاپتونوم رايون بويىچە يېزىلارنىڭ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 19 مىليارد 222 مىليون يۈەنگە يېتىپ ، %9.3 ئاشتى ، مەملىكەت بويىچە %1.01 نى ئىگىلەپ ، مەملىكەت بويىچە 26.ئورۇندا تۇردى؛ بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 16 مىليارد 201 مىليون يۈەنگە يېتىپ ، مەملىكەت بويىچە %1.99 نى ئىگىلەپ ، 22.ئورۇندا تۇردى. يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى ئىچىدە تېرىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 11 مىليارد 758

مىليون يۈەن، ئورمانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 424 مىليون يۈەن، چارۋىچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 222 مىليون يۈەن، قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلات قىممىتى 698 مىليون يۈەن، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 99 مىليون يۈەن. ئاپتونوم رايون بويىچە يىل ئاخىرىدىكى تېرىلغۇ يەر كۆلىمى 46 مىليون 739 مىڭ 100 موغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 435 مىڭ 800 مو يەنى 0.94% ئاشتى. كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېسابىلەن 3.03 مو تېرىلغۇ يەر توغرا كەلدى. دېھقانچىلىق زىرائەتلىرى تېرىلغان ئومۇمىي يەر كۆلىمى 45 مىليون 541 مىڭ 400 موغا يېتىپ، 848 مىڭ 700 مو ئاشتى، مەملىكەت بويىچە دېھقانچىلىق زىرائەتلىرى تېرىلغان ئومۇمىي يەر كۆلىمىنىڭ 2.03 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 22-ئورۇندا تۇردى. بۇنىڭ ئىچىدە، ئاشلىق زىرائەتلىرى تېرىلغان يەر كۆلىمى 26 مىليون 668 مىڭ مو، ئىقتىسادىي زىرائەتلەر تېرىلغان يەر كۆلىمى 13 مىليون 933 مىڭ 900 مو، باشقا زىرائەتلەر تېرىلغان يەر كۆلىمى 4 مىليون 939 مىڭ 500 مو. مۇشۇ بىر يىلدا ئېلىنغان ئاشلىق 6 مىليون 725 مىڭ 200 تونىنا بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 43 مىڭ 700 تونىنا كېمەيىپ كەتتى، مەملىكەت بويىچە ئاشلىق مەھسۇلاتىنىڭ 1.54 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 22-ئورۇندا تۇردى. كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن توغرا كېلىدىغان ئاشلىق 436.13 كىلوگرامغا يېتىپ، مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرىچە سەۋىيىدىن 57.87 كىلوگرام ئاشتى. ئىقتىسادىي زىرائەتلەر ئىچىدە، ئېلىنغان پاختا 639 مىڭ 500 تونىنا يېتىپ، 170 مىڭ 700 تونىنا ئاشتى، مەملىكەت بويىچە ئېلىنغان ئومۇمىي پاختىنىڭ 11.27 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 3-ئورۇندا تۇردى. كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن توغرا كەلگەن پاختا 41.47 كىلوگرامغا يېتىپ، مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرىچە سەۋىيىدىن 36.54 كىلوگرام ئېشىپ، 1-ئورۇندا تۇردى. ئېلىنغان ياغلىق دان 404 مىڭ 900 تونىنا يېتىپ، 15 مىڭ 300 تونىنا ئاشتى؛ ئېلىنغان قىزىلچا 2 مىليون 568 مىڭ 500 تونىنا يېتىپ، 324 مىڭ 800 تونىنا ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 298 مىڭ 300 تونىنا كالا، قوي، چوشقا گۆشى ئېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە كالا گۆشى مەملىكەت بويىچە 6 - ئورۇندا، قوي گۆشى 2 - ئورۇندا تۇردى. چولۇق چارۋىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى سانى 5 مىليون 721 مىڭ 800 تۆياق بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 4.34% نى ئىگىلەپ، 11 - ئورۇندا تۇردى.

سانائەت: ئاپتونوم رايون بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 28 مىليارد 59 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 15.5% ئاشتى، مەملىكەت بويىچە 1.18% نى ئىگىلەپ، مەملىكەت بويىچە 25-ئورۇندا تۇردى. بۇنىڭ ئىچىدە، يېنىك سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 13 مىليارد 878 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 18.8% ئاشتى؛ ئېغىر سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 14 مىليارد 181 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 12% ئاشتى.

ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: كۆمۈر 21 مىليون 115 مىڭ 500 تونىنا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 0.5% ئاشتى، مەملىكەت بويىچە قېزىلغان ئومۇمىي كۆمۈرنىڭ 1.94 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، مەملىكەت بويىچە 17-ئورۇندا تۇردى، نېفىت 7 مىليون 623 مىڭ 300 تونىنا يېتىپ، 9.6% ئاشتى، مەملىكەت بويىچە 5.55% نى ئىگىلەپ، 5 - ئورۇندا تۇردى؛ توك 7 مىليارد 804 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ، 11.8% ئاشتى، مەملىكەت بويىچە 1.6% نى ئىگىلەپ، مەملىكەت بويىچە 26-ئورۇندا تۇردى؛ چويۇن 413 مىڭ 100 تونىنا يېتىپ، مەملىكەت بويىچە 0.61% نى ئىگىلەپ، 26-ئورۇندا تۇردى؛ پولات 405 مىڭ 700 تونىنا يېتىپ، مەملىكەت بويىچە 0.57% نى ئىگىلەپ، 26-ئورۇندا تۇردى؛ تەييار پولات ماتېرىيالى 338 مىڭ 100 تونىنا يېتىپ، مەملىكەت بويىچە 0.6% نى ئىگىلەپ، 25-ئورۇندا تۇردى؛ سېمونت 3 مىليون 278 مىڭ 300 تونىنا يېتىپ، مەملىكەت بويىچە 1.3% نى ئىگىلەپ، 23 - ئورۇندا تۇردى؛ ياغاچ ماتېرىيالى 357 مىڭ 200 كۇب مېتىرغا يېتىپ، مەملىكەت

بويىچە 0.62% نى ئىگىلەپ، 20-ئورۇندا تۇردى؛ تېرە (كالا تېرىسىگە سۇندۇرۇلدى) 1 مىليون 73 مىڭ 300 پارچە؛ خىمىيىۋى ئوغۇت (ساپ ئوغۇتقا سۇندۇرۇلدى) 331 مىڭ 700 تونناغا يېتىپ، مەملىكەت بويىچە 1.68% نى ئىگىلەپ، 19-ئورۇندا تۇردى؛ كىچىك تراكتور 27 مىڭ 400 گە يېتىپ، مەملىكەت بويىچە 0.2% نى ئىگىلەپ، 10-ئورۇندا تۇردى؛ رەخت 278 مىليون 500 مېتىرغا يېتىپ، مەملىكەت بويىچە 1.53% نى ئىگىلەپ، 18-ئورۇندا تۇردى؛ شېكەر 261 مىڭ 200 تونناغا يېتىپ، مەملىكەت بويىچە 4.06% نى ئىگىلەپ، 7-ئورۇندا تۇردى؛ ئىچىملىك - ھاراق 143 مىڭ تونناغا يېتىپ، مەملىكەت بويىچە 0.93% نى ئىگىلەپ، 24-ئورۇندا تۇردى.

تىرانسپورت، پوچتا - تېلېگراف: ئاپتونوم رايون بويىچە يىل ئاخىرىدىكى تۆمۈر يول تىجارەت مۇساپىسى 1578 كىلومېتىرغا يېتىپ، مەملىكەت بويىچە 2.96% نى ئىگىلىدى، مۇشۇ بىر يىلدا تۆمۈر يولدا توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 16 مىليارد 334 مىليون توننا/كىلومېتىرغا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 4 مىليارد 194 مىليون ئادەم/كىلومېتىرغا يەتتى؛ ئاپتونوم رايون بويىچە يىل ئاخىرىدىكى تاشيول مۇساپىسى 25 مىڭ 425 كىلومېتىرغا يېتىپ، مەملىكەت بويىچە 2.47% نى ئىگىلىدى، مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 12 مىليارد 907 مىليون توننا/كىلومېتىرغا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 6 مىليارد 805 مىليون ئادەم /كىلومېتىرغا يەتتى؛ ھاۋا قاتناش مۇساپىسى 40 مىڭ 500 كىلومېتىرغا يېتىپ، مەملىكەت بويىچە 7.9% نى ئىگىلىدى، مۇشۇ بىر يىلدا ئايروپىلاندا توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 21 مىليون توننا / كىلومېتىرغا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 1 مىليارد 209 مىليون ئادەم/كىلومېتىرغا يەتتى؛ مۇشۇ بىر يىلدا پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 214 مىليون يۈەنگە يەتتى.

تۇراقلىق مۇلۈك ئوچۇن سېلىنغان مەبلەغ ۋە بىناكارلىق: مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۈك ئوچۇن سېلىنغان مەبلەغ 12 مىليارد 493 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 40.7% ئاشتى، مال باھاسى ئامىللىرىنىڭ تەسىرىنى چىقىرىۋەتكەندە، 23.1% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە مەركەزنىڭ تۇرلىرى ئوچۇن سېلىنغان مەبلەغ 8 مىليارد 95 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 56.7% ئاشتى؛ يەرلىكنىڭ تۇرلىرى ئوچۇن سېلىنغان مەبلەغ 4 مىليارد 398 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 18.5% ئاشتى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۈك ئوچۇن سېلىنغان مەبلەغ ئىچىدە، ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى قۇرۇلۇش ئوچۇن سېلىنغىنى 9 مىليارد 789 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 41.8% ئاشتى؛ غەيرىي ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى قۇرۇلۇش ئوچۇن سېلىنغىنى 2 مىليارد 704 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 37.1% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە، تۇرالغۇ جاي قۇرۇلۇشى ئوچۇن سېلىنغىنى 1 مىليارد 472 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 31.5% ئاشتى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۈك ئوچۇن سېلىنغان مەبلەغ ئىچىدە، ئومۇمىي خەلق مۇلۈكچىلىكىدىكى ئورۇنلار سالغان مەبلەغ 10 مىليارد 956 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 45.2% ئاشتى، باھا ئامىللىرىنى چىقىرىۋەتكەندە 32.5% ئاشتى؛ شەھەر-يېزىلاردىكى كوللېكتىپ مۇلۈكچىلىكىدىكى ئورۇنلار سالغان مەبلەغ 539 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 14.7% ئاشتى، باھا ئامىللىرىنى چىقىرىۋەتكەندە، 0.3% ئاشتى؛ شەھەر-يېزىلاردىكى يەككىلەر سالغان مەبلەغ 999 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 15.7% ئاشتى، باھا ئامىللىرىنى چىقىرىۋەتكەندە 1.19% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئاپتونوم رايون بويىچە ئورۇندالغان بىناكارلىق ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 625 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 32.37% ئاشتى، ئىش باشلانغان قۇرۇلۇش مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 512 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 35.32% ئاشتى (ئىزاھاتقا قارالسۇن).

سودا ۋە مال باھاسى: مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 13 مىليارد 711 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990-

يىلدىكىدىن 18.26% ئاشتى، مەملىكەت بويىچە 1.46% نى ئىگىلەپ، مەملىكەت بويىچە 25-ئورۇندا تۇردى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاھالىلەر ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 10 مىليارد 780 مىليون يۈەن، ئىجتىمائىي گۇرۇھلار ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 1 مىليارد 372 مىليون يۈەن، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 1 مىليارد 559 مىليون يۈەن. ئاپتونوم رايون بويىچە پارچە سېتىلغان مالالار باھاسىنىڭ ئومۇمىي كۆرسەتكۈچى 108% كە يېتىپ، مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرا سەۋىيىدىن 5.1 پىرسەنتلىك رەقەم ئېشىپ، 3-ئورۇندا تۇردى. شەھەر ئاھالىلىرى تۇرمۇش ئىستېمال بۇيۇملىرى باھاسىنىڭ ئومۇمىي كۆرسەتكۈچى 108.6%، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى باھاسىنىڭ ئومۇمىي كۆرسەتكۈچى 105.1%، مۇلازىمەت تۇرلىرىنىڭ باھا كۆرسەتكۈچى 112% بولدى.

ناشقى سودا، سايا‌ھەتچىلىك: مۇشۇ بىر يىلدا ئىمپورت، ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسى 459 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 1990-يىلدىكىدىن 12% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سوممىسى 363 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا، ئىمپورت سوممىسى 96 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتى. 1991-يىلى كونتۇرۇبلىنغان جۇڭگو مۇھاجىرلىرى، شياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەنلىك قېرىنداشلار، چەت ئەللىك سايا‌ھەتچىلەر 134 مىڭ 100 ئادەم (قېتىم) گە يېتىپ، 1990-يىلدىكىدىن 68% كۆپەيدى. سايا‌ھەتچىلىكتىن قىلىنغان ئاشقى پېرېۋوت كىرىمى 21 مىليون 71 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 79.1% ئاشتى.

باشقىلار: ئاپتونوم رايون بويىچە ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەردە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 31 مىڭغا يېتىپ، مەملىكەت بويىچە 15% نى ئىگىلەپ، مەملىكەت بويىچە 25-ئورۇندا تۇردى؛ ھەر 10 مىڭ ئادەمگە 20.1 دىن ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى توغرا كېلىپ، مەملىكەت بويىچە 10-ئورۇندا تۇردى. ئوتتۇرا تېخنىكوم ئوقۇغۇچىسى 47 مىڭ 100 گە، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 247 مىڭغا، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 559 مىڭ 800 گە يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى-خىزمەتچى 3 مىليون 112 مىڭ 800 گە يېتىپ، مەملىكەت بويىچە ئىشچى-خىزمەتچىلەر ئومۇمىي سانىنىڭ 2.15 پىرسەنتنى ئىگىلەپ، 22-ئورۇندا تۇردى؛ مۇشۇ بىر يىلدا ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ ئومۇمىي ئىش ھەققى سوممىسى 7 مىليارد 469 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 11.7% ئاشتى. ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۈل ئىش ھەققى 2455 يۈەنگە يېتىپ، مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرىچە ئىش ھەققى سەۋىيىسىدىن 115 يۈەن ئېشىپ، 8-ئورۇندا تۇردى. شەھەر ئاھالىسىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە تۇرمۇش خىراجەت كىرىمى 1475.59 يۈەن بولۇپ، مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرىچە سەۋىيىدىن 94.41 يۈەن تۆۋەن بولدى؛ دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 703.17 يۈەن بولۇپ، مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرىچە سەۋىيىدىن 5.38 يۈەن تۆۋەن بولدى.

جۇڭچېڭ

ئىزاھات: بۇ سانلار ستاتىستىكا ئاخباراتى ئېلان قىلىنغاندىن كېيىن، ئاپتونوم رايونلۇق ستاتىستىكا ئىدارىسى تەكشۈرگەن سان بولۇپ، ستاتىستىكا ئاخباراتىدا قوللىنىلغان سان بىلەن سەل پەرقلىنىدۇ.

قوشۇمچە ـ 1

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىدىكىھەر دەرىجىلىك مەمۇرىي ئورگانلارنىڭ تەسىس قىلىنىش جەدۋىلى(1991)

ئاپتونوم ئوبلاست بەش		ناھىيە دەرىجىلىك شەھەر 14	شەھەرگە قاراشلىق رايون 11	يېزا 678
ۋىلايەت سەككىز		ناھىيە 65	رايونلۇق مەھكىمە 14	مىللىي يېزا 42
ۋىلايەت دەرىجىلىك شەھەر ئىككى		ئاپتونوم ناھىيە ئالتە	بازار 125	مەھەللە ئىش باشقارمىسى 96
ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيە، رايون نامىلىرى		قاراشلىق رايون، بازار، يېزا، مەھەللە ئىش باشقارمىسى		
ئۇرۇمچى شەھىرى	تەڭرىتاغ رايونى	مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى: قارلىغاچلىق، «غالىبىيەت» كوچىسى، «ئىتتىپاق» كوچىسى، «جەنۇبىي ئازادلىق» كوچىسى، «تىنچلىق» كوچىسى، «شىمالىي ئازادلىق» كوچىسى، دۇڭمېن، «شىمالىي شىنخۇا» كوچىسى، «جەنۇبىي شىنخۇا» كوچىسى، «ياشلار» كوچىسى		
	سايباغ رايونى	مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى: «چاڭجياڭ» كوچىسى، خوتەنگەي، «ياڭزىجياڭ» كوچىسى، «دوستلۇق» كوچىسى، «ا.ئاۋغۇست» كوچىسى، لۇبەنگەي، شىسەن		
	تۇدۇڭخايا رايونى	مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى: تۇدۇڭخايا، غەربىي پويىز ئىستانسىسى		
	شىمىگو رايونى	مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى: شىمىگو، لىۋداۋان، ۋېيخۇلياڭ، «يېڭى خەلق» كوچىسى، باداۋان		
	يېڭىشەھەر رايونى	مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى: «بېيجىڭ» كوچىسى، ئەرگۇڭ، سەنگۇڭ، نېفىت يېڭى كەنتى، «مېھمان كۇتۇش» كوچىسى		
	تەنسەن كان رايونى	مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى: ئېۋىرغول، شىڭخو		
	دۇڭسەن رايونى	مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى: كازىۋەن، دىباڭ، نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى؛ يېزا: لۇساۋگۇ		
	ئۇرۇمچى ناھىيىسى	بازار: داۋانچىڭ؛ يېزىلار: دۇڭگۇ، شىگۇ، ئاقسۇ، داۋان، چىداۋان، ئەرگۇڭ، دىۋوپۇ، ئەنەنچۇ، چىڭگىداخۇ، سىشىخۇ، لىۋشىخۇ، سارداۋان، يۇڭغىڭ، گەنگۇ، شاۋچۇزى، بەنغاڭگۇ، شۇشىگۇ، سەيۋوپۇ، تولى		
قاراماي شەھىرى		رايونلار: قاراماي، جەرەنبۇلاق، مايتاغ، ئۇرخۇ؛ بازارلار: تاغئېتەك، جىنلۇڭ؛ يېزىلار: ئۇرخۇ، شۇگەي		
شىخەنزە شەھىرى		يېزا: شىخەنزە؛ مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى: يېڭىشەھەر، شياڭياڭ، خۇڭسەن، كونا بازار		
ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستى	كۇيتۇڭ شەھىرى	مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى: «شەرقىي ئۇرۇمچى» كوچىسى، «ئىتتىپاق» كوچىسى، «غەربىي بېيجىڭ» كوچىسى، «غەربىي ئۇرۇمچى» كوچىسى، پويىز ئىستانسىسى		
	ئىلى ۋىلايىتى: غۇلجا شەھىرى	يېزىلار: خەنبىڭ، تاشكۆۋرۇك، قارادۇڭ، كېپەكيۇزى، توغراق، بايانداي، يېڭىيەر؛ مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى: سايبويى، چوڭ كۆۋرۇك، دۇڭمەھەللە، ھەرەمباغ، دۇلەتباغ، قازانچى		
	ئىلى ۋىلايىتى: غۇلجا ناھىيىسى	بازارلار: جېلىسلىيۇزى، دۇڭمازار؛ يېزىلار: دادامتۇ، پەنجىم، تۇرپانيۇزى، خۇدىيارىيۇزى، موللا توختىيۇزى، سادىقيۇزى، چۇلۇقاي، ئونيار، مازار، قاش، ساميۇزى، ئۇيغۇر ئۇچئون، بايتوقاي، يېڭىتام، ئارا ئۇستەڭ، قارايلاغاچ، ئەۋلىيا، ئۇچئون خۇيزۇ يېزىسى		
	ئىلى ۋىلايىتى: قورغاس ناھىيىسى	بازارلار: سۇيدۇڭ، چىڭسىخوزا؛ يېزىلار: لەڭگەر، ساندۇخوزا، ساربۇلاق، كۇرە، داشىگۇر، لوسىگۇڭ، ئىچىگاشەن شىبە يېزىسى، سەنگۇڭ خۇيزۇ يېزىسى		
	ئىلى ۋىلايىتى: نىلقا ناھىيىسى	بازار: نىلقا؛ يېزىلار: سۇپتاي، قاراسۇ، ياقائۇلاستاي، نىلقا ئۇزەن، ئۇلاستاي، كېلەڭ، قاراتۇپە، قۇجۇرتاي، مىس، كۆكخوتخور موڭغۇل يېزىسى		
	ئىلى ۋىلايىتى: موڭغۇلكۇرە ناھىيىسى	بازار: موڭغۇلكۇرە؛ يېزىلار: خونۇقاي، ئاقدالا، ئۇزۇنبۇلاق، قاشايار، سارقوبۇ، قاراسۇ، چاغان ئۇسۇ موڭغۇل يېزىسى، شوتا قىرغىز يېزىسى، خوسۇمتۇخارسۇن موڭغۇل يېزىسى		
	ئىلى ۋىلايىتى: تېكەس ناھىيىسى	بازار: تېكەس؛ يېزىلار: كۆكسۇ، چىلۇزەك، چولاقتېرەك، قارا دالا، قارا توقاي، خۇجىرتى موڭغۇل يېزىسى، كۆكتېرەك قىرغىز يېزىسى		
	ئىلى ۋىلايىتى: توققۇز تارا ناھىيىسى	بازار: توققۇزتارا؛ يېزىلار: مۇخۇر، جىرغىلاڭ، ئاغارسىن، دۇڭمەھەللە، تاشتۇپە، تىكئېرىق، ئاقتۇپەك		
	ئىلى ۋىلايىتى: كۆنەس ناھىيىسى	بازارلار: كۆنەس، زېكتى؛ يېزىلار: بەشتۇپە، ئارالتۇپە، كەڭسۇ، تالدى، نارات، قارابۇرا، ئالمالى، تۇرگېن		
	ئىلى ۋىلايىتى: چاپچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسى	بازارلار: چاپچال، ئايشېن سىرى؛ يېزىلار: سۇنجاچىنىرۇ، ناداچىنىرۇ، جاقۇچىنىرۇ، كان يېزىسى، قوغۇنچى، قاينۇق، جاغىستاي، چوڭ بۇغرا، دۇيچىنىرۇ، چوقۇر، ئاشلىقبۇلاق خۇيزۇ يېزىسى		

	تارباغاتاي ۋىلايىتى	چۇچەك شەھىرى	يېزىلار: ئەرگۇڭ، ئېمىل، قاراقاباق، چاشا، ئابدىرا، ئاشىلى داغۇر يېزىسى؛ مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى: تىنچلىق، دۇبىك، يېڭىشەھەر
		دۇربىلجىن ناھىيىسى	بازار: دۇربىلجىن؛ يېزىلار: شەھەر ئەتراپى يېزىسى، شاڭخۇ، ئۇش‌قاراسۇ، قارائېمىل، جىلئاغاش، مارالسۇ، گۇرت، كۇرە، ئېمالغۇلىن موڭغۇل يېزىسى، خۇجېرتى موڭغۇل يېزىسى
		چاغانتوقاي ناھىيىسى	بازار: قارابۇرا؛ يېزىلار: قارابۇرا، جاڭاجەر، جىيەك، ئالتۇن ئېمىل، جېڭىس
		تولى ناھىيىسى	بازارلار: تولى، تۇمۇرتام، ئۇت؛ يېزىلار: دولاتى، ئاقبېلدېۋ، كۇپ، ئۇرشۇلت
		شىخو ناھىيىسى	بازارلار: شىخو، خاتۇبۇخ، بەيياڭگۇ؛ يېزىلار: باشىسىخو، جۇجيەنلۇ، خۇاڭگولۇ، شىخو، چېپەيزە، شىداگۇ، گەنخوزا، خۇمالياڭ، چىگىشور، جاخوزا، تاش كۆۋرۈك، تۇتەي، جىرگىلىتىگولىن موڭغۇل يېزىسى، تابلىخت موڭغۇل يېزىسى
		ساۋەن ناھىيىسى	بازار: سەندۇخوزا؛ يېزىلار: دۇڭۋەن، شىگوبى، باجاخۇ، ئۇلانئۇس، قورغاس، داچۇەن، يەنسىخەي، يۇەنشىڭگۇڭ، بورتۇڭگي، كونا ساۋەن، سىداۋخوزا، شاڭخۇدى، ليۇماۋۋەن
		قوبۇقسار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىسى	بازارلار: قوشتولغاي، قوبۇقسار؛ يېزىلار: شازغەت، تېبكىن ئۇسان، چاغانكۆل، بايىن‌ئوبا، مۇتېگي
	ئالتاي ۋىلايىتى	ئالتاي شەھىرى	بازار: بېيتۇن؛ يېزىلار: خۇڭدۇڭ، ئاۋىيتان، شېمىرشېك، ئالاقاق، قاراشىلىك، سارخۇلىۇن، بالياغاي، شىرىكشىي، قانداغايتى موڭغۇل يېزىسى؛ مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى: ئالتونتاغ، «ئازادلىق» كوچىسى، شياۋۇزا، شەھەر ئەتراپى رايونى
		قابا ناھىيىسى	بازار: ئاقچى؛ يېزىلار: سارنام، جايىلما، ساربۇلاق، تېرەكتى، كۆلباي، چىبار
		بۇرچىن ناھىيىسى	بازار: بۇرچىن؛ يېزىلار: ئويماق، دۇۋلايتى، قوستىق، چوڭقۇر، ئېگىز تۆبە، قۇمقاناس موڭغۇل يېزىسى
		جېمىنەي ناھىيىسى	بازار: توپتېرەك؛ يېزىلار: توپتېرەك، توست، شالشىقاي، قارجاۋ، بەستېرەك
		بۇرۇلتوقاي ناھىيىسى	بازار: بۇرۇلتوقاي؛ يېزىلار: جېتئارال، كۆكئاغاش، شىغانجىيدە، قارامغاي، ئاردا
		كۆكتوقاي ناھىيىسى	بازارلار: قۇئېرتىش، كۆكتوقاي؛ يېزىلار: تۇرغۇن، قارا تۇڭكي، كۇرتى، قارابۇلغىن، دۇري، تېمېكي
		چىڭگىل ناھىيىسى	بازار: چىڭگىل؛ يېزىلار: چاغانغول، سارتوقاي، ئارال، ئاغاشئوبا، ئارالتۆبە
بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى		بورتالا شەھىرى	بازارلار: شۇيىنپەن، دالتۇ؛ يېزىلار: چىندېل، ئۇتبۇلاق، بىلىن‌خارمۇدۇن؛ مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى: چىندېل، گۇلۇمتۇ، كىرگىنزو
		جىڭ ناھىيىسى	رايون: ئۇتەي؛ بازارلار: جىڭ، داخېيەنزە؛ يېزىلار: ماندانبۇلاق، تولى، تودوگ
		ئارشاڭ ناھىيىسى	بازارلار: بۇگدۇر، خاربۇخ؛ يېزىلار: ئاڭگىلىگ، چاغانتۇڭگي
سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستى		سانجى شەھىرى	يېزىلار: سەنگۇڭ، ئەرلىيۇگۇڭ، يۇشۇگۇ، داشىچۇ، دىيەنيا، يىنخۇ، ليۇگۇڭ، ئاشىلى قازاق يېزىسى؛ مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى: كونىشەھەر، «شىمالىي يەنئەن» كوچىسى، «جەنۇبىي يەنئەن» كوچىسى، ليۇخۇاڭگۇ، شەھەر ئەتراپى رايونى
		مىچۇەن ناھىيىسى	بازارلار: گۇمۇدى، تېپچاڭگۇ؛ يېزىلار: چاڭسەنزە، باڭماۋگۇڭ، سەندوبا، بەيياڭخي قازاق يېزىسى
		ماناس ناھىيىسى	بازارلار: ماناس، لوتۇبى؛ يېزىلار: تۇگۇڭ، لياڭجۇخۇ، گۇاڭدۇڭدى، لەنجۇۋەن، بەيۋۇچا، ليۇخۇدى، باۋجيادەن، چىندىخوزا قازاق يېزىسى، تاسىرقاي قازاق يېزىسى، خەنكازىتەن قازاق يېزىسى
		قۇتۇبى ناھىيىسى	بازارلار: قۇتۇبى، داڤېڭ، چۆرگۇل؛ يېزىلار: ئەرشىلىدەن، باغچى، ۋۇگۇڭتەي، تاشپەلەمپەي قازاق يېزىسى
		فۇكاڭ ناھىيىسى	بازارلار: فۇكاڭ، گەنخېزا؛ يېزىلار: بازار، جيۇيۇڭگەي، زىنىچۇەنزە، سەنگۇڭخي قازاق يېزىسى، ئاققول قازاق يېزىسى
		جىمىسار ناھىيىسى	بازارلار: جىمىسار، سەنتەي؛ يېزىلار: ئەرگۇڭ، بېيتىڭ، لاۋتەي، چىڭياڭخۇ، شىندى، دايۇ، چۇەنزىگەي
		گۇچۇڭ ناھىيىسى	بازارلار: گۇچۇڭ، لاۋچىتەي؛ يېزىلار: بەنجىيگۇ، بىلىيۇخي، جىبىكى، دۇڭۋەن، شىبېيۋەن، شىدى، كارىز، گۇچۇڭ، چىخۇ، سەنگىجاڭزا، ۋۇماچاڭ قازاق يېزىسى، چورىن قازاق يېزىسى، داچۇەن تاتار يېزىسى
		مورى قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى	بازار: مورى؛ يېزىلار: ئىنگېنبۇلاق، شىجىر، دۇڭچېڭ، جاۋبىسەن، شىنخو، چۆرېن، بەيياڭخي، چوقپارتاش، دانەنگۇ ئۆزىبېك يېزىسى

تۇرپان ۋىلايىتى	تۇرپان شەھىرى	بازارلار: چىچان، داخىيەن؛ يېزىلار: يار، ئاستانە، قاراغوجا، ئايدىڭكۆل، چاتقال، سىڭگىم، ئۇزۇمچىلىك؛ مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى: «كونا شەھەر» كوچىسى، «ئىدىقۇت» كوچىسى
	توقسۇن ناھىيىسى	بازارلار: توقسۇن، كۇمۇش، كۆجەي؛ يېزىلار: توتەي، خېدۇڭ، يىلانلىق، بوستان
	پىچان ناھىيىسى	بازارلار: پىچان، لۇكچۇن، پىچان پويىز ئىستانىسىسى؛ يېزىلار: پىچان، چىقتىم، لەمجىن، دالانكارىز، دىغار، تۇيۇق، دۇڭبازار خۇيزۇ يېزىسى
قۇمۇل ۋىلايىتى	قۇمۇل شەھىرى	رايونلار: تاشۇلىق، تەڭرىتاغ؛ بازارلار: يامانسۇ، يەتتەقۇدۇق؛ يېزىلار: تاشۇلىق، شوپول، خوتۇنتام، قوشقۇدۇق، بۇلۇڭتوغراق، پالۋانتۇر، شەھەر ئىچى، راھەتباغ، بوغاز، ئاستانە، قارادۇۋە، قويلۇق، يەتتەقۇدۇق، غەربىي تاغ، قوراي، تۇمۇرتى، ئاقتاش، ئىدىر، شەھەر ئەتراپى يېزىسى، دەۋەلدۇرۇك قازاق يېزىسى، ئولاتاي قازاق يېزىسى؛ مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى: شەرقىي ئۆستەڭ رايونى، غەربىي ئۆستەڭ رايونى، يېڭىشەھەر رايونى
	ئارا تۇرۇك ناھىيىسى	بازار: ئاراتۇرۇك؛ يېزىلار: نوم، ئاداق، باي، تۇركۆل، تۇخۇلۇ، نىرىنكىر قازاق يېزىسى
	بارىكۆل قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى	بازارلار: بارىكۆل، بۇرچۇنچى؛ يېزىلار: سارچوقا، كۆلياقا، شيالوبا، داخي، كۇيسۇ، شىرىنزا، خۇايۇەن، سەنتاڭخۇ، چوڭ قۇلىنچەرى، باچاڭزى
باينغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى	كورلا شەھىرى	يېزىلار: تېكىچى، چارباغ، پۇخۇي، ئاۋات، توۋۇرچى، قوشئېرىق، قارايۇلغۇن، لەنگەر، يېڭىشەھەر، شاڭخو؛ مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى: كورلا، تەڭرىتاغ، تاشدەن، يېڭىشەھەر
	خېجىڭ ناھىيىسى	رايون: باينىبۇلاق؛ بازارلار: خېجىڭ، بالغونتاي؛ يېزىلار: نەمىنمودون، شەلمىربوخ، خارمودون، بارۇن خارمودون، كىرغۇت، ئالغۇ، ئۇلجىتئۇل، بايانغول، بايانئۇل، كۇنگۇ سىنغول
	خوشۇت ناھىيىسى	بازار: تېۋىلغا؛ يېزىلار: چۇقۇ، ئاغارچى، سوخاتۇ، نەرىنكىر، ئۇششاقتال خۇيزۇ يېزىسى
	باغراش ناھىيىسى	بازار: باغراش؛ يېزىلار: تابانجۇكۇن، بۇمبۇت، ئۇلانجىكسىن، چاغانتۇر، چېكىنتۇر، باغراش
	بۇگۇر ناھىيىسى	بازار: بۇگۇر؛ يېزىلار: دادۇلان، قاراباغ، چۇمپاق، ئاقبۇلاق، يېڭىسار، چېدىر، سوخۇ، تارلاق، تېرەك بازار، ئەشمە
	لوپنۇر ناھىيىسى	بازار: لوپنۇر؛ يېزىلار: تارىم، شىڭپىڭ، ئىتتىپاق، دۇڭقوتان، قارچۇغا، ئاقسوپى، گۇلباغ
	چارقىلىق ناھىيىسى	رايون: چىمەن؛ بازارلار: چارقىلىق، يېتىمبۇلاق؛ يېزىلار: تىكەنلىك، ئۇتام، ۋاششەرى، تۇمۇرلۇك، چىمەنتاغ
	چەرچەن ناھىيىسى	رايون: ئاچچان؛ بازار: چەرچەن؛ يېزىلار: ئارال، چوڭكۆل، توغراقلىق، باغئېرىق، يېڭىئۆستەڭ، ئاق تىكەندۇڭ، قوشساتما، تاتىراڭ، ئاچچان، قوراملىق، ئوييايلاق
	يەنجى خۇيزۇ ئاپتونوم ناھىيىسى	بازار: قارا شەھەر؛ يېزىلار: بېيداچۇ، ئۇخاۋچۇ، يۇڭتىڭ، دەنزىل، بورقاي، چاغانچېك، شىكشىن
ئاقسۇ ۋىلايىتى	ئاقسۇ شەھىرى	يېزىلار: ئىگەرچى، بەشتۇگمەن، قاراتال، توپلۇق، قۇمباش، ئايكۆل، توقاي؛ مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى: لەڭگەر، يېڭىبازار، قىزىلكۆۋرۇك، يېڭىشەھەر
	ئاقسۇ كونا شەھەر ناھىيىسى	بازار: ئاقسۇ كوناشەھەر؛ يېزىلار: توخۇلا، ئارال، چاغراق، تۇمشۇق، جام، ئىشلەمچى، قىزىل، گۇلئاۋات، بوزدۇڭ قىرغىز يېزىسى
	باي ناھىيىسى	بازارلار: باي، تېرەك؛ يېزىلار: قېيىر، قىزىل، سايرام، توقسۇن، ياتۇر، كانچى، بۇلۇڭ، مىچىغ، ئونباش، چوڭكۆۋرۇك، قاراباغ
	كۇچا ناھىيىسى	بازار: كۇچا؛ يېزىلار: ئۇچار، ئىشخىلا، ئۇچئۆستەڭ، ئالاقاغا، بېيىشباغ، چىمەن، خانىقاتام، دۇڭقوتان، ياقا، ئاقئۆستەڭ، ئۇزۇن، ئاغى، يېڭىدەريا؛ مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى: يېڭىشەھەر، رەستە، ساقساق، قىرتاش
	توقسۇ ناھىيىسى	بازار: توقسۇ؛ يېزىلار: ئىچئېرىق، پەيشەنبەبازار، تاشئېرىق، شويۇلتۇز، دايۇلتۇز يەكشەنبەبازار، ئۇچقات
	شايار ناھىيىسى	بازار: شايار؛ يېزىلار: گۇلباغ، تويبولدى، قىزىلبايراق، يېڭىمەھەللە، قايلور، نۇرباغ، تارىم
	ئۇچتۇرپان ناھىيىسى	بازار: ئۇچتۇرپان؛ يېزىلار: ئاقتوقاي، يارکۆۋرۇك، ئاچاتاغ، ئاقيار، ئىماملىرىم، يېڭىئاۋات، ئوتبېشى، يامانسۇ قىرغىز يېزىسى
	ئاۋات ناھىيىسى	بازار: ئاۋات؛ يېزىلار: ئايباغ، تامتوغراق، غورۇچۇل، بەشئېرىق، يېڭىئېرىق، دولان، باغتوغراق
	كەلپىن ناھىيىسى	بازار: كەلپىن؛ يېزىلار: گەزلىك، يۇرچى، ئاچال

قىزىلئۇيغۇر ئاپتونوم ئوبلاسى	ئانۇش شەھىرى	بېيزىلار: سۇنتاغ، تاراق، ئامۇ، ئوستۇن ئانۇش، كانتاپلاق، تۈگۈرمىتى، قاراجول
	ئاقچى ناھىيىسى	بازار: ئاقچى؛ بېيزىلار: قۇلانساراق، ساپارباي، سومتاش، قاراچى، قارابۇلاق
	ئۇلۇغچات ناھىيىسى	بازارلار: ئۇلۇغچات، كانسۇ؛ بېيزىلار: ئۇلۇغچات، ئوقسالۇر، جىغىن، بۇرىتوقاي، قىزىلتۇي، تويۇن، تېرەك، بايقۇرۇت، بوستانتېرەك
	ئاقتو ناھىيىسى	بازارلار: ئاقتو، لوبتاغ؛ بېيزىلار: ئۇچمە، پىلال، بارىن، قاراكېچىك، جامالتېرەك، مۇچى، بۇلۇڭكۆل، قىزىلتو، چارگۇلاق، كۆسراپ، تار ئاچىك بېيزىسى
قەشقەر ۋىلايىتى	قەشقەر شەھىرى	بېيزىلار: ئەزەرباغ، شامالباغ، دۆلەتباغ؛ مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى: چاسا، يارباغ، ئۈستەڭبويى، قۇمەرۋازا
	قەشقەر كونىشەھەر ناھىيىسى	بازار: توقۇزاق؛ بېيزىلار: ئوپال، ناشىبلىق، تېرىم، بۇلاقسۇ، ساپباغ، زەمىن، ئوغۇساق، پاختەكلە، سەمەن، خاكدى، لەڭگەر، مۇش، قوغان، بەشكېرىم، ئاۋات، بېڭىئۈستەك، ئاققاش
	قەشقەر بېڭىشەھەر ناھىيىسى	بازارلار: بېڭىشەھەر، خانتېرىق، ياپچان؛ بېيزىلار: بارىن، باندۇما، يامانيار، بانجى، تازغۇن، بېڭىتېرىق، تاغارچى، ئەرمۇدۇن، قوموشتېرىق، ئارال، ھاراپ، بېڭىئاۋات
	مارالبېشى ناھىيىسى	بازارلار: مارالبېشى، سىرىقبۇيا، ئاۋات، ئاچال؛ بېيزىلار: چارباغ، دۆلەتباغ، ئاناركۆل، شامال، ئاقسافارال، تالاغىر، چوڭقۇرچاق، بېڭىئۈستەك
	پەيزاۋات ناھىيىسى	بازارلار: بارىن، شېكەركۆل؛ بېيزىلار: تېرىم، بېڭىمەھەللە، جامباز، خولتوغراق، قىزىلبويى، مىشا، شاپئۇل، قوشئاۋات، قىزىلسۇ، گۈللۈك، ئۈدەكلىك
	يوپۇغا ناھىيىسى	بازار: يوپۇغا؛ بېيزىلار: سىيەك، يەكشەنبەبازار، ئەشمە، ئاچچىق، تېرىم، بايئاۋات، ئاخۇنلۇقۇم
	بېڭسار ناھىيىسى	بازار: بېڭسار؛ بېيزىلار: شەھەر بېيزىسى، چولپان، ماڭشىن، ئوچار، سۆگەت، توبلۇق، قىزىل، ئەگۈس، لوپيا، ساغان، بېڭىيەر، سىيىتلە، ئېڭىزيەر
	مەكىت ناھىيىسى	بازار: مەكىت؛ بېيزىلار: بازارجەمى، شىيمىتەۋلەك، يانتاق، تۇمەنتال، غازكۆل، قىزىلئاۋات، قۇمقۇسار، ھاڭغىتلىق، قۇرما
	يەكەن ناھىيىسى	رايونلار: تومۇستەك، ئاۋات، ئىشقۇل، ئودانلىق، كاچۇلاق، ئېلىشقۇ، بەشكەنت؛ بازارلار: يەكەن، چارباغ، ئېلىشقۇ، خاكدى، ئاۋات، بەشكەنت، ئىگەرچى؛ بېيزىلار: گۈلباغ، ئارال، چارباغ، بېڭىئۈستەك، تومۇستەك، ئودانلىق، ئارسلانباغ، ياقائېرىق، ئىشقۇل، مىشا، يەكىمچى، تاغارچى، قوشئېرىق، دۆڭباغ، ئالامەت، ئازادباغ، باغئاۋات، قاراسۇ، قوشراپ، كاچۇلاق، دامىسى، زەرىپشات ئاچىك بېيزىسى
	پوسكام ناھىيىسى	رايون: كۆپباغ؛ بازارلار: پوسكام، كۆپباغ؛ بېيزىلار: پوسكام، يىما، گۈلباغ، سەيلى، ئىككىسۇ، تۇنچى، كۆپباغ، ئاقتام، ئايكۆل، بۇيلۇق ئاچىك بېيزىسى
	قاغىلىق ناھىيىسى	بازارلار: قاغىلىق، چارباغ، ئۇششارباش؛ بېيزىلار: لوق، بەشئېرىق، تېشىر، چاسا مېچىت، ئۆگىچى، جاڭگىلىشەمكى، جايتېرەك، بارىن، ئوجاتېرىق، شاخاب، پىلقچى، چىمان، ساپباغ، يېتىملىقئوغۇم، زۇڭلاق، كۆكيار، ئىختىئۇ؛ مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى: «يېڭى بازار» كوچىسى، «مەدەنىيەت» كوچىسى، «ئازادلىق» كوچىسى، «ياڭياۋ» كوچىسى
	تاشقورغان ئاچىك ئاپتونوم ناھىيىسى	بازار: تاشقورغان؛ بېيزىلار: تاشقورغان، تاغارما، ئىزناپ، دەفتەر، ماريالاق، ۋەچە، بەلدىر، قوغۇشلۇق، بۇرۇمسال، داتۇلاق، كۆكيار قىرغىز بېيزىسى
خوتەن ۋىلايىتى	خوتەن شەھىرى	بازار: لاسكۇي؛ بېيزىلار: ئىلچى، شورباغ، گۈجانباغ؛ مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى: ناۋاغ، نۇرباغ، گۈلباغ، گۈجانباغ
	خوتەن ناھىيىسى	بازار: ياڭچى؛ بېيزىلار: لايغا، بۇزاق، تۇسالا، خانتېرىق، بېڭىئاۋات، بېڭىتېرىق، سېغىزكۆل، ئىسلامئاۋات، تەۋەككۈل، قاشتېشى، لاغىرۇ
	گۇما ناھىيىسى	بازارلار: گۇما، دۇۋا؛ بېيزىلار: قوشتاغ، كۆكتېرەك، سانجۇ، مۇچى، موكويلا، زاڭگۇي، پىشنا، چودا، پىيالما، باشئەڭگەر، كىلىيالاق، ناۋئابات ئاچىك بېيزىسى، كەڭقىر قىرغىز بېيزىسى
	قاراقاش ناھىيىسى	بازار: قاراقاش؛ بېيزىلار: توخۇلا، زاۋا، ئاقساراي، جاھانباغ، ساپباغ، ئۇرچى، ماڭلاي، پۇرچاقچى، قويچى، كۆيا، ياۋا، قاراساي، نۇۋەت، بېڭىيەر، كاۋاق
	لوپ ناھىيىسى	بازارلار: لوپ، بۇرۇڭقاش؛ بېيزىلار: جىيا، بۇيا، سامپۇل، ناۋا، چارباغ، ھاڭگىيا، دول، بەشتوغراق
	كېرىيە ناھىيىسى	بازارلار: مۇنالا، شەنبەبازار؛ بېيزىلار: چاي، كۆكيار، لەڭگەر، ئارال، ئارش، سىيەك، توغراغاز، قارقى، شۇۋل، ئويتوغراق، ئاچچان، بېڭىباغ
	چىرا ناھىيىسى	بازار: چىرا؛ بېيزىلار: چىرا، گۈلاغما، دامسكۇ، چاقا، ئۇلۇغساي، نۇرى، بوستان
	نىيە ناھىيىسى	بازار: نىيە؛ بېيزىلار: نىيە، روقىيا، سالقوزەك، بېيىق، ئەندىر

قوشۇمچە ـ 2

1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى نوپۇسنىڭ تارقىلىش ۋە مىللىي تەركىب جەدۋىلى

بىرلىكى: ئادەم

رايون ئايرىمىسى	جەمئىي	ئۇيغۇر	خەنزۇ	قازاق	خۇيزۇ	قىرغىز	موڭغۇل	شىبە	رۇس	تاجىك	ئۆزبېك	تاتار	مانجۇ	داغۇر	باشقىلار
ئومۇمىي جەمئىي	15280312	7216614	5769393	1138181	689697	144016	141817	34449	7874	33845	11506	4317	17182	5383	66038
ئۈرۈمچى شەھىرى	1336456	166077	974032	42218	131942	810	4398	2801	2212	126	926	614	6708	274	3318
شەھەرگە قاراشلىق رايونلار	1175546	154780	900127	15187	84195	788	4234	2752	2172	100	817	588	6558	264	2984
ئۈرۈمچى ناھىيىسى	160910	11297	73905	27031	47747	22	164	49	40	26	109	26	150	10	334
فاراماي شەھىرى	210208	32109	159694	8286	5108	115	1511	516	343	27	160	42	753	76	1468
شىخەنزە شەھىرى	533710	5564	509708	3297	11661	57	441	78	175	23	21	2	630	10	2043
شەھەر رايونى	228288	4353	213775	1511	6553	30	289	78	131	9	20	2	472	10	1055
تۇرپان ۋىلايىتى	482172	357995	90968	244	32213		55	32	21	1	3		246		394
تۇرپان شەھىرى	220823	160480	43011	20	16938		14	20	12	1	3		126		198
پىچان ناھىيىسى	162690	122109	31613	42	8655		13	12	9				102		135
توقسۇن ناھىيىسى	98659	75406	16344	182	6620		28						18		61
قۇمۇل ۋىلايىتى	414909	86305	272311	39658	12878	11	1689	77	58	1	11	15	1373	1	521
قۇمۇل شەھىرى	292760	76625	193052	8619	12082	11	439	77	58	1	3	15	1342	1	435
بارىكۆل قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى	103982	1032	73127	27878	355		1250						19		51
ئاراتۈرۈك ناھىيىسى	18167	8378	6132	3161	441						8		12		35
سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستى	1298771	52717	970539	110380	149871	114	4517	345	475	13	2074	1016	2389	25	4296
سانجىشەھىرى	271665	8504	206063	15117	38584	52	521	161	207		134	52	816	18	1436

494		178		12	13	57	20	351	13	49155	3164	94512	4369	152338	مىچۇەن ناھىيىسى
812		183	43	2		42	25	117	5	12638	20153	132208	4846	171074	قۇتۇبى ناھىيىسى
297	5	115	13	14		69	21	51	33	5559	15551	120970	4346	147044	ماناس ناھىيىسى
244		808	577	457		25	42	1036		11104	18445	169480	14387	216605	كۇچۇك ناھىيىسى
707	2	118	34	6		51	39	214	5	15458	10807	92851	6164	126456	فۇكالۇ ناھىيىسى
174		145	222	376		14	28	2218	6	16583	8649	91629	6019	126063	جىمسار ناھىيىسى
132		26	75	1073		10	9	9		790	18494	62826	4082	87526	موري قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى
48166	4961	3639	2518	4675	113	4108	30116	61907	15651	270425	896140	1491398	549874	3383691	ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستى
544	21	263	5	17	1	36	152	592	20	5084	2974	216203	637	226549	كۆيتۇلۇ شەھىرى
40063	439	2634	719	4141	91	1029	28455	25977	13590	195943	425963	594809	500610	1834463	ئىلى ۋىلايىتى
1149	34	1084	195	2387	34	490	2583	535	283	23304	12282	85818	137084	267262	غۇلجا شەھىرى
20591	6	634	41	372	1	49	214	147	237	47970	35310	63429	165964	334965	غۇلجا ناھىيىسى
639	7	81	16	90		90	20011	318	329	5387	29839	53580	38486	148873	چاپچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسى
12936	345	319	51	105	13	140	2780	525	355	59924	25520	143741	60249	307003	قورغاس ناھىيىسى
2252	5	264	110	185	12	89	1479	409	394	14909	40731	41035	31037	132911	توققۇزتارا ناھىيىسى
665	3	92	97	462	29	112	398	92	574	13946	111021	97728	24026	249245	كۇنەس ناھىيىسى
346		20	197	195	1	34	76	11240	3537	3477	62644	40319	13823	135909	موڭغۇلكۈرە ناھىيىسى
794	1	61	10	216	1	6	286	5252	7273	15794	50081	31263	14718	125756	تېكەس ناھىيىسى
691	38	79	2	129		19	628	7459	608	11232	58535	37896	15223	132539	نىلقا ناھىيىسى
5181	4491	499	505	259	13	2677	1452	30106	1936	51172	204234	458416	37760	798701	تارباغاتاي ۋىلايىتى
2618	4368	200	241	120	4	1932	1173	1153	1570	8875	20190	84022	4772	131238	چۆچەك شەھىرى
1152	34	51	56	84	4	340	43	4912	294	4584	56962	90832	7508	166856	دۆربىلجىن ناھىيىسى
147	12	78	26	10		107	63	7659	7	19650	20576	106169	15142	16646	شىخو ناھىيىسى
491	10	104	40	18		57	22	211	22	14359	29619	114668	7933	167554	ساۋەن ناھىيىسى
88	4	32	47	6		14	47	480	31	803	50459	19607	1131	72749	تولى ناھىيىسى
656	38	18	15			188	44	147	2	2469	14193	28255	228	46253	چاغانتوغاي ناھىيىسى
29	25	16	80	21	5	39	60	15544	10	432	12235	14863	1046	44405	قوبۇقسار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىسى

ئالتاي ژىلايىتى	523978	10867	221970	262969	18226	105	5232	57	366	8	258	1289	243	10	2378
ئالتاي شەھىرى	183567	4821	109409	60230	5532	17	2154	25	151	5	144	488	137		454
بۇرچىن ناھىيىسى	57287	1080	17960	32152	3271	7	1637	7	139		6	368			660
كۆكتوقاي ناھىيىسى	80363	2768	23075	52007	1743	12	212	9	45		39	69	46	10	328
بۇرۇلتوقاي ناھىيىسى	56196	613	31281	22294	1600		102	7	21			46	21		211
قابا ناھىيىسى	65525	611	19244	40239	4333	27	447	5	6	3	36	78	3		493
چىڭگىل ناھىيىسى	48602	580	9744	36070	1090		675	4	1		25	219	3		191
جېمنەي ناھىيىسى	32438	394	11257	19977	657	42	5		3		8	21	33		41
بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى	329926	46768	208684	36403	11181	81	24348	275	134	2	158	17	271	10	1594
بورتالا شەھىرى	159457	30573	97292	14911	5796	38	9862	204	80	2	66	14	198	2	419
جىڭ ناھىيىسى	101705	13298	68654	10895	3692	19	4309	36	33		30	2	40		697
ئارشالڭ ناھىيىسى	68764	2897	42738	10597	1693	24	10177	35	21		62	1	33	8	478
بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى	872853	312475	466271	1123	47319	161	42473	69	164	2	35	27	552	6	2176
كورلا شەھىرى	263220	84983	169817	54	5319	5	1909	55	120		18		353	1	586
بۇگۇر ناھىيىسى	79644	72439	6939	6	239		2	6					10		3
لوپنور ناھىيىسى	81950	25591	55492	25	548	2	27	2	5		3		14	5	236
چاقىلىق ناھىيىسى	29033	10970	17367		543		1					4	5		143
چەرچەن ناھىيىسى	44230	36885	7263	4	55		2				6		8		7
يەنجى خۇيزۇ ئاپتونوم ناھىيىسى	105671	30678	46875	31	24560	56	3142		5		8		57		259
خېجىلڭ ناھىيىسى	168073	35198	97091	943	6026	93	27998	6	24	2		2	79		611
خۇشۇت ناھىيىسى	51594	7408	33911	41	4962		5100		8				25		139
باغراش ناھىيىسى	49438	8323	31516	19	5067	5	4292		2			21	1		192
ئاقسۇ ژىلايىتى	1733325	1359780	351297	140	11270	8776	259	88	113	2	125	5	264	5	1201
ئاقسۇ شەھىرى	397517	182884	209595	22	3825	99	175	15	46		8	2	171	5	670
ئاقسۇ كونا شەھەر ناھىيىسى	176481	138187	33605	27	907	3493	8						14		240
كۇچا ناھىيىسى	340641	308842	29698	19	1832	105	16	12	15	1	15		25		61
شايار ناھىيىسى	165337	144354	19526	49	1224	16	32	61	40	1	5	2	21		6
توقسۇ ناھىيىسى	118402	114189	3903	8	270		6		5				6		15

باي ناھىيىسى	172190	155855	14663	7	726	897	13				5		5		19
ئۇچتۇرپان ناھىيىسى	161709	144955	10958	1	1501	4121	2				89	1	6		75
ئاۋات ناھىيىسى	164736	135173	28414	7	983	11	7		7		3		16		115
كەلپىن ناھىيىسى	36312	35341	935		2	34									
قىزىلسۇقىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستى	384332	248928	17903	52	369	112592	22	5	4	4268	77	33	12		67
ئاتۇش شەھىرى	171374	140109	10657	26	111	20350	19		3	10	29		5		55
ئاقتۇ ناھىيىسى	141570	99188	2584	11	178	35282	2	1		4258	30	33			3
ئاقچى ناھىيىسى	31442	1593	2089	11	50	27696									3
ئۇلۇغچات ناھىيىسى	39946	8038	2573	4	30	29264	1	4	1		18		7		6
قەشقەر ۋىلايىتى	2875241	2621382	211344	157	4500	4992	178	43	59	28340	3211	24	323	14	674
قەشقەر شەھىرى	230397	172540	55340	37	964	139	59	23	30	146	843	11	122		143
قەشقەركونا شەھەر ناھىيىسى	336180	332836	2646	4	64	550	8			6	56		1		9
قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسى	244951	229224	14983	10	205	413	4	5	2	3	46	4	9	4	39
يېڭىسارناھىيىسى	190327	186486	3098	4	68	601			5	13	31	1	15	5	
پوسكام ناھىيىسى	137784	113348	20859	8	381	51	14			3023	38		8	4	50
يەكەن ناھىيىسى	541119	517181	19183	8	738	871	22	1	11	1887	1140		32		45
قاغىلىق ناھىيىسى	308547	289953	14617	36	524	818	1	6	1	1635	879	8	18		51
مەكىت ناھىيىسى	167310	140784	25991	1	430		5	4	2		26		16		51
يوپۇغا ناھىيىسى	110844	106411	4358	5	44		2						10		14
پەيزاۋات ناھىيىسى	271294	266302	4812	16	68	25	2			3	35		17		14
مارالبېشى ناھىيىسى	311023	264613	44821	28	998	54	61	1	8		116		75	1	247
تاشقورغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىسى	25465	1704	636		16	1470		3		21624	1				11
خوتەن ۋىلايىتى	1424718	1376640	45244	83	960	656	19	4	8	927	30	4	22	1	120
خوتەن شەھىرى	138556	112317	25776	18	360	20	10	2	8	5	7	2	9	1	21
خوتەن ناھىيىسى	217997	216659	1145		193										
قاراقاش ناھىيىسى	338564	333594	4836	9	100			2			9		6		8
گۇما ناھىيىسى	192533	188137	2740		80	616	1			922	1				36
لوپ ناھىيىسى	203545	200611	2849	37	47	1									
چىرا ناھىيىسى	121197	118468	2671	1	28						13				16
كېرىيە ناھىيىسى	183850	180602	3034	18	149		3						7		37
نىيە ناھىيىسى	28476	26252	2193		3	19	5					2			2

(بۇ ماقالىنى ئاپتونوم رايونلۇق ستاتىستىكا ئىدارىسى ئەۋەتكەن)

1991 - يىلدىكى چوڭ ئىشلار

«شىنجاڭ گېزىتى» باھالاپ چىققان شىنجاڭ بويىچە 1991 - يىلدىكى ئون چوڭ خەۋەر

1) ئاپتونوم رايون 4 - نۆۋەتلىك پارتىيە قۇرۇلتىيى ئۆتكۈزۈپ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، مەسلىھەتچىلەر كومىتېتى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ يېڭى بىر نۆۋەتلىك رەھبەرلىك كوللېكتىپىنى سايلاپ چىقتى.

2) ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 4 - يىغىنىدا خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنىڭ پروگراممىسى ماقۇللاندى.

3) ئاپتونوم رايونىمىز ئالاھىدە ئېغىر قۇرغاقچىلىق ئۇستىدىن غەلىبە قىلىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىن ئۇدا 14 يىل مول ھوسۇل ئالدى.

4) ئاپتونوم رايونىمىز پەن - تېخنىكا ئارقىلىق شىنجاڭنى گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇشنى بەلگىلىدى.

5) ئىدېئولوگىيە ساھەسىدىكى بۆلگۈنچىلىك بىلەن بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش ئوتتۇرىسىدىكى كۈرەشكە يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىلىپ، ئاپتونوم رايونىمىزدا «ئۇيغۇرلار» قاتارلىق ئۇچ كىتابنى تەنقىد قىلىش قانات يايدۇرۇلدى.

6) تارىم نېفىتلىكى بىلەن تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكىنى چارلاش ۋە ئېچىشتا بۆسۈش بولدى، نېفىت سىرتقا توشۇلۇشقا باشلىدى.

7) دۆلەت 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈر يولىنى قوش لىنىيىلىك قىلىپ ياساشنى بېكىتتى، ئۈرۈمچى تۆمۈر يول ئىدارىسى ئۆز باشقۇرۇش رايونى ئىچىدىكى بۆلەكلەر بويىچە قوش لىنىيە قۇرۇلۇشىنى باشلىدى.

8) ۋالۇ ۋېينىڭ ئىش ئىزلىرى كادىرلار ۋە ئامما ئىچىدە غايەت زور تەسىر قوزغىدى، ئاپتونوم رايونىمىزدا ۋالۇ ۋېيدىن ئۆگىنىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى.

9) ئاپتونوم رايونىمىز دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ھاياتىي كۈچىنى يەنمۇ ئاشۇرۇش ۋە يېزا ئىگىلىكى، يېزا خىزمىتىنى يەنمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدا سىياسەت تۈزۈپ چىقتى.

10) «قەلبداشلار» سەنئەت ئۆمىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۈيۈەننىڭ سەمىمىي غەمخورلۇقىنى ئېلىپ، ئاپتونوم رايونىمىزغا كېلىپ ھال سوراش يوزىسىدىن ئويۇن قويدى.

1 - ئاي

1 - كۈنى

△ مۇناسىۋەتلىك تارماقلار شىنجاڭدىكى جۇڭغار ئويمانلىقى ۋە ئالتاي تاغلىق رايونىنىڭ مول كان بايلىقى ئىستىقبالىغا ئىگە ئىكەنلىكىنى ئېلان قىلدى. بۇ رايوندا بايقالغان ۋە دائىرىسى بېكىتىلگەن مۇھىم كان ھاسىل بولغۇچى بەلباغدىن 25ى، ئوتتۇرا تېپىلغىتىن يۇقىرى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈپ باھالانغان بازىدىن 29 ى، ھاسىل بولغان كان ياتمىسىدىن 12سى بار.

2 - كۈنى

△ جۇڭگو خەلق بانكىسى بۇلاڭچىلار بىلەن ئېلىشىپ، دۆلەتنىڭ مال - مۈلكىنى قوغدىغان، سودا - سانائەت بانكىسى ئۈرۈمچى شەھەرلىك تارماق بانكىسى شىياۋشىگۇ پۈل ئامانەت پونكىتىنىڭ خادىملىرى لۇ شۈيى، چېن چۈەنفۇ، تۇرسۇنگۈل ئابدۇراخمانغا «پۈل مۇئامىلىسى قوغدىغۇچىلىرى»

دەپ نام بەردى.

3 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى پارتىيە سىرتىدىكى زاتلار ۋە ئىقتىساد، پەن تەتقىقات قاتارلىق تارماقلاردىكى مۇتەخەسسىسلەرنى تەكلىپ قىلىپ سۆھبەتلىشىپ، ئۇلاردىن «شىنجاڭنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانى توغرىسىدا ئاساسىي تەسەۋۋۇر» ئۇستىدە پىكىر ئالدى.

△ دۆلەت مىللىي ئىشلار كومىتېتى، مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى ئۇيغۇشتۇرغان مەملىكەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئۇسسۇل مۇسابىقىسىنىڭ مۇكاپات تارقىتىش مۇراسىمى كۈنمىڭ شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى، شىنجاڭدىن مۇسابىقىگە قاتناشتۇرۇلغان «مۇز تاغدىكى ئوت»، «بېڭسار يىگىتى» قاتارلىق يەتتە نومۇر 18 تۈرلۈك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

6 - كۈنى

△ شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە نېفىت ئىشلەپچىقىرىشتا مەملىكەت بويىچە 4 - ئورۇنغا ئۆتتى. سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 6 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكىدىن 3 مىليارد يۈەن ئاپ ئاشتى، بەش يىلدا يۇقىرىغا 1 مىليارد 200 مىليون يۈەن پايدا تاپشۇرۇلدى.

△ شىمالىي تارىم نېفىت - گازلىقىنى چارلاش ئەتىجىسى مۇنداق بولدى: 6000 چارلىغۇچى بەش يىل جاپالىق كۆرەش قىلىش ئارقىلىق، زاپاس مىقدارى مول نېفىت - گازلىقتىن ئالتىنى بايقىدى.

9 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى باشقۇرىدىغان «شىنجاڭ ئىقتىساد گېزىتى» نەشر قىلىندى.

11 - كۈندىن 14 - كۈنگىچە

△ شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى بىڭتۈەن روھىنى جارى قىلدۇرۇش بويىچە تۈنجى قېتىملىق «قوش نەمۈنچى» لەرنى تەقدىرلەش يىغىنى ئۆتكۈزدى. يىغىندا 51 ئىلغار كوللېكتىپ، 102 ئىلغار شەخس تەقدىرلەندى. بۇنىڭ ئىچىدە 12 قىزىل بايراقدار ئورۇن، 12 نەپەر ئۇلۇغ بار.

15 - كۈندىن 20 - كۈنگىچە

△ ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ 6 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى ئورۇمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 7 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھى ۋە باش شۇجى جيالۇ زېمىننىڭ مۇھىم سۆزى يەتكۈزۈلدى؛ «ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شىنجاڭنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنى تۈزۈش توغرىسىدىكى تەكلىپى (مۇزاكىرە نۇسخىسى)» مۇزاكىرە قىلىندى؛ ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك پارتىيە قۇرۇلتىيىنى چاقىرىش توغرىسىدىكى قارار ماقۇللاندى.

19 - كۈنى

△ مەملىكەتلىك تېز سۈرئەتلىك مۇز تېيىلىش لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسىنىڭ ئەر، ئاياللارنىڭ قىسقا ئارىلىقتا تېيىلىش تۈرىدە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تەۋەرىكەتچىسى جاۋ جىنخۇا ئاياللارنىڭ 500 مېتىرغا تېيىلىشىدا 1 - لىككە ئېرىشتى.

20 - كۈنى

△ چىڭخەي - شىزاڭ ئېگىزلىكىدىكى دېڭىز يۈزىدىن 5190 مېتر ئېگىزلىككە جايلاشقان مەلۇم جاي شىنجاڭ، چىڭخەي، شىزاڭدىن ئىبارەت ئۈچ ئۆلكە - ئاپتونوم رايوننىڭ چېگرىسى كېسىشىدىغان نۇقتا قىلىپ بېكىتىلدى. ئۈچ ئۆلكە - ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ۋەكىللىرى بېيجىڭدا چېگرا لىنىيىسىنىڭ كېسىشىش نۇقتىسى توغرىسىدىكى كېلىشىمگە ئىمزا قويۇش مۇراسىمى ئۆتكۈزدى.

21 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تەۋەرىكەتچىسى لىيۇ يەنفېي مەملىكەتلىك تېز سۈرئەتلىك مۇز تېيىلىش بويىچە لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسىدە 176.813 نومۇرلۇق ئومۇمىي نەتىجە بىلەن ئەرلەرنىڭ ئومۇمىي

ماھارەت كۆرسىتىشى بويىچە چېمپىيون بولدى.

22 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تۆمۈر ئادەمچە ياخشى ئىشچى يولداش ۋاڭ گۇاڭرۇڭدىن ئۆگىنىش بويىچە سەپەرۋەرلىك يېغىنى ئۆتكۈزدى، ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جىن يۈنخۇي ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىگە ۋەكالىتەن «يولداش ۋاڭ گۇاڭرۇڭغا ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نەمۇنچىسى دەپ نام بېرىش توغرىسىدىكى قارار» نى ئوقۇدى.

26 - كۈنى

△ گوۋۇيۈەننىڭ تەستىقى بىلەن ئاپتونوم رايون ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك - كادىرلار نازارىتىنى، ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كادىرلىرىنى باشقۇرۇش ئىدارىسىنى ئەمەلدىن قالدۇرۇپ، ئايرىم - ئايرىم ھالدا ئاپتونوم رايونلۇق كادىرلار نازارىتى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نازارىتىنى تەشكىل قىلدى. تەييارلىق كۆرۈش ئارقىلىق، ئىككى نازارەت قۇرۇلۇش يېغىنى ئۆتكۈزدى.

△ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى يەرلىك دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چارۋىچىلىق فېرمىلىرىنى يەنمۇ ياخشى باشقۇرۇش توغرىسىدا ئون ماددىلىق قارار چىقاردى.

27 - كۈنى

△ 35 مىليون 740 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان ئاپتونوم رايوننىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرى — ماناس - كۈيتۈڭ 220 كىلوۋولتلىق توك يوللاش - بېسىم ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى ئاساسىي جەھەتتىن پۈتۈپ، كۈيتۈڭغا توك بېرىشكە باشلىدى.

29 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي مەسلىھەت كېڭىشى 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 12 - سانلىق دائىمىي كومىتېت يېغىنىدا ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار بىرلەشمىسىنى ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي مەسلىھەت كېڭىشىنىڭ تەركىبىدىكى ئورۇن قىلىش، «شىنجاڭ سىياسىي مەسلىھەت كېڭىشى گېزىتى» نى نەشىر قىلىش قارار قىلىندى.

2 - ئاي

1 - كۈندىن 7 - كۈنگىچە

△ ئاپتونوم رايون «ئۇيغۇرلار»، «ھونلارنىڭ قىسقىچە تارىخى»، «قەدىمكى ئۇيغۇر ئەدەبىياتى» دىن ئىبارەت ئۈچ كىتاب مەسلىسى توغرىسىدا مۇھاكىمە يېغىنى ئۆتكۈزدى. يېغىندا ماركسىزملىق تارىخىي نۇقتىنەزىرى، مىللەت نۇقتىنەزىرى ئارقىلىق ئۈچ كىتابتىكى مەسىلە ۋە خاتا نۇقتىنەزىرلەرگە ئىلمىي، ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدىگەن ھالدا رەددىيە بېرىلدى.

2 - كۈنى

△ تۇرپان - قۇمۇل ئويمانلىقىدىن چوڭ نېفىتلىك بايقالدى. ھازىر تېپىلغان نېفىت - گاز قۇرۇلما بەلبېغى ئون بولۇپ، 15 چارلاش قۇدۇقىدىن سانائەت نېفىت ئېقىمى ياكى ياخشى نېفىت - گاز كۆرۈلدى.

5 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونلۇق پىئونېرلار خىزمىتى كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ كومىتېتى ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ بارىن يېزىسىدىكى ئەكسىلئىنقىلابىي قوراللىق توپىلاڭنى تىنچىتىش داۋامىدا قوراللىق ساقچى قىسىملىرىنىڭ 11 نەپەر توپىلاڭچى ئۇنسۇرنى ئۆتۈشىغا ياردەملەشكەن، پېڭسار ناھىيىسى لوپما يېزىسى ئاتۇشباغ كەنتىدىكى باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى ھەسەنجان مەمتىمىن قاتارلىق سەككىز پىئونېرغا «ۋەتەنپەرۋەر كىچىك قوغدىغۇچىلار» دەپ نام بەردى.

5 - كۈندىن 10 - كۈنگىچە

△ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى يېزا خىزمىتى يېغىنى ئۆتكۈزدى. يېغىندا 1991 - يىلى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىن ئومۇمىيۈزلۈك مول ھوسۇل

ئېلىشنىڭ مۇھىم تەدبىرلىرى تۈزۈلدى ھەمدە بىر يىللىق يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتى ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

7 - كۈنى

△ تۆمۈر يول مىنىستىرلىكى ئۇرۇمچى پويىز ئىستانسىسىغا «مەدەنىيەتلىك پويىز ئىستانسىسى» دەپ نام بەردى.

9 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى يىغىن ئۆتكۈزۈپ، مەملىكەت بويىچە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن 111 ئىلغار كوللېكتىپ، 114 نەپەر ئىلغار شەخسكە مۇكاپات تارقىتىپ بەردى.

11 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون باھار بايرىمىنى كۈتۈۋېلىش مۇناسىۋىتى بىلەن زىيالىيلارنىڭ بىرلەشمە كۆڭۈل ئېچىش يىغىنى ئۆتكۈزدى. يىغىندا كۆرۈنەرلىك تۆھپە ياراتقان 35 نەپەر مۇنەۋۋەر مۇتەخەسسىس ۋە 215 نەپەر مۇنەۋۋەر كەسپىي تېخنىكا خادىمى تەقدىرلەندى.

20 - كۈنىدىن 21 - كۈنىگىچە

△ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەر قايسى ساھەلىرىدىكى مەسئۇل خادىملار ۋە مۇتەخەسسىسلەرنى يىغىپ سۆھبەتلىشىپ، «پەن - تېخنىكا ئارقىلىق شىنجاڭنى گۈللەندۈرۈش» ماڭجېنىغا دائىر زور پىلان ئۈستىدە ئورتاق كېڭەشتى.

25 - كۈنى

△ تۈرپان - قۇمۇل نېفىت چارلاش - ئېچىش بىرلەشمە جېڭى قوماندانلىق شتابى قۇرۇلدى.

3 - ئاي

1 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونلۇق مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇش كومىتېتى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك 48 مەدەنىيەتلىك ئورۇن ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدىكى 99 نەپەر نەمۇنىچى خادىمنى تەقدىرلىدى ۋە مۇكاپاتلىدى.

11 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون 3 - تۈركۈمدىكى (33 ئورۇندا) ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى قوغدىلىدىغان ئورۇنلارنى ئېلان قىلدى.

14 - كۈنىدىن 19 - كۈنىگىچە

△ ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيى ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. قۇرۇلتايغا ئاپتونوم رايوندىكى 700 مىڭغا يېقىن كومپارتىيە ئەزاسىغا ۋەكالىتەن 548 نەپەر ۋەكىل قاتناشتى. قۇرۇلتايدا ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتى ۋەئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ خىزمەت دوكلاتى قاراپ چىقىلىپ ماقۇللاندى؛ ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ يېڭى بىر نۆۋەتلىك كومىتېتلىرى سايلاپ چىقىلدى.

17 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايوننىڭ يېزىلىرىدا كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش، سۇنى ياخشىلاش بويىچە «تەڭرىتاغ لوڭقىسى» نى تالىشىش مۇسابىقىسىنىڭ نەتىجىسى ئېلان قىلىندى. لوپ، پوسكام، پەيزاۋات، ئۇلۇغچاتتىن ئىبارەت تۆت ناھىيە ۋە خوتەن ناھىيىسىنىڭ توساللا يېزىسى قاتارلىق ئون يېزا كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش، سۇنى ياخشىلاش بويىچە ئىلغار ناھىيە - يېزا بولۇپ باھالاندى.

20 - كۈنىدىن 21 - كۈنىگىچە

△ ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق4 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 1 - ئومۇمىي يىغىنىنى ئۆتكۈزۈپ، 4 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ دائىمىي كومىتېتى، مۇئاۋىن شۇجىلىرى ۋە

شۇجىسىنى سايلاپ چىقتى. سۇڭ خەنلياڭ شۇجىلىقنى، تۆمۇر داۋامەت، جانابىل، لى شۇشەن، ھامىدىن نىياز، جاڭ فۇسېنلار مۇئاۋىن شۇجىلىقنى ئۇستىگە ئالدى. يىغىندا «جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ شىنجاڭنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنى تۈزۈش توغرىسىدىكى تەكلىپى» قاراپ چىقىلىپ ماقۇللاندى.

△ ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتى ۋە ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى ئايرىم - ئايرىم ھالدا 1 - سانلىق ئومۇمىي يىغىن ئۆتكۈزۈپ، رەھبەرلىك ئاپپاراتىنى سايلاپ چىقتى. ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتى 1 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق، چېن شىفۇ مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىنى، جۇ شېڭتاۋ ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىلىقىنى ئۇستىگە ئالدى.

27 - كۈنى

△ دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇشى — ماناس ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ تاق گېنېراتورىنىڭ سىغىمچانلىقى 100 مىڭ كىلوۋات بولغان 3 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى تورلاشتۇرۇلۇپ توك ھاسىل قىلىندى.

4- ئاي

3 - كۈنى

△ قاراماي شەھىرى ھازىر ئېلىمىزنىڭ غەربىي قىسمىدىكى باي شەھەر بولۇپ قالدى. قاراماي شەھەرلىك ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ ئاخباراتىغا قارىغاندا، 1990 - يىلى شەھەر بويىچە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە پۇل ئىش ھەققى 4213 يۈەنگە يېتىپ، مەملىكەتنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىنىڭ ئىككى ھەسسىسىگە توغرا كەلگەن.

8 - كۈنى

△ باھالاش ئارقىلىق، ئاپتونوم رايون بويىچە تۆت خىل ۋاكسىنا (قىزىل، يۇلۇن سۇر ماددا ياللۇغى، كۆك يۆتەل - بوغما - تىپتانوس بىرلەشمە ۋاكسىنىسى ۋە كالمېت - گېرىن ۋاكسىنىسى) نى ئەملەشنىڭ ئومۇمىيلىشىش نىسبىتى 96.8% كە يەتكەنلىكى ئېنىقلاندى، شۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايونىمىز مەملىكەت بويىچە پىلانلىق ئىممونىتېتلاشتا ئۆلچەمگە يەتكەن مۇنەۋۋەر ئۆلكە - ئاپتونوم رايونلارنىڭ بىرى بولۇپ قالدى.

12 - كۈنى

△ پىچان ناھىيىسىنىڭ شەرقىي جەنۇبىدىكى يېڭىسارغا جايلاشقان 1 - نومۇرلۇق چارلاش قۇدۇقىدىن يۇقىرى مەھسۇلاتلىق نېفىت - گاز ئېقىمى چىقىپ، يەنە بىر نېفىتلىك - يېڭىسار نېفىتلىكىنىڭ تۇرپان - قۇمۇل ئويمانلىقىدا دۇنياغا كەلگەنلىكىنى جاكارلىدى.

16 - كۈنى

△ گوۋۇيۇەن لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۇر يولىنىڭ ۋۇۋېينىڭ جەنۇبىدىن ئۇرۇمچىنىڭ غەربىگىچە بولغان ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 1622 كىلومېتر كېلىدىغان لىنىيىسىنى قوش لىنىيىلىك قىلىپ ياساشنى رەسمىي تەستىقلىدى. بۇ، 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى غەربىي شىمال تۆمۇريول قۇرۇلۇشىدا 1 - ئورۇندا تۇرىدىغان قۇرۇلۇش، بۇنىڭغا كېتىدىغان 3 مىليارد يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغنىڭ ھەممىسىنى دۆلەت ھەل قىلىدۇ.

21 - كۈنى

△ خوتەن شەھىرىنىڭ 27 كىلومېتر غەربىي جەنۇبىغا جايلاشقان چوڭ تىپتىكى سۇ باشلاش تۈگۈن قۇرۇلۇشى - قاراقاش دەرياسىدىن سۇ باشلىنىدىغان ئۆستەڭ بېشى قۇرۇلۇشى مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى. بۇ قۇرۇلۇش 1984 - يىلى باشلانغانىدى، ئۇنىڭغا دۆلەت 11

مىليون 500 مىڭ يۇەن مەبلەغ سالدى، خوتەن، قاراقاش ناھىيىلىرى 1 مىليون 500 مىڭ ئىش كۈنى سەرپ قىلدى، بۇ قۇرۇلۇش بىلەن 900 نەچچە مىڭ مو تېرىلغۇ يەر سۇغىرىلىدۇ.

25 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونلۇق ئاياللار - بالىلار خىزمىتىنى ماسلاشتۇرۇش كومىتېتى قۇرۇلدى، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت مۇدىرلىقنى ئۈستىگە ئالدى.

25 - كۈنىدىن 29 - كۈنىگىچە

△ ئاپتونوم رايون ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى خىزمىتى يىغىنى ئۆتكۈزدى. يىغىندا ئىدىيىنى يەنىمۇ ئازاد قىلىپ، ئىسلاھات ئېڭىنى كۈچەيتىپ، ئىسلاھات قەدىمىنى تېزلىتىش مەسىلىسى مەركەزلىك مۇزاكىرە قىلىندى.

27 - كۈنى

△ شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى «1 - ماي» نى تەبرىكلەش ۋە بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈپ چېگرىنى قوغداش تەقدىرنامىسى، مېدالى تارقىتىش يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، بىڭتۇەننىڭ بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈپ چېگرىنى قوغداش ئىشلىرىدا گەۋدىلىك تۆھپە ياراتقان 45 ئىلغار شەخس ۋە 31 ئىلغار كوللېكتىپنى تەقدىرلىدى.

29 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون داغدۇغىلىق يىغىن ئۆتكۈزۈپ، «1 - ماي» خەلقئارا ئەمگەكچىلەر بايرىمىنى تەبرىكلىدى ھەمدە 1991 - يىلى «1 - ماي» ئەمگەك مېدالىغا، تەقدىرنامىسىگە ۋە شىنجاڭنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، شىنجاڭنى گۈللەندۈرۈش مېدالىغا، تەقدىرنامىسىگە ئېرىشكەنلەر ۋەكىللىرىگە مۇكاپات تارقىتىپ بەردى. بۇ قېتىم ئاپتونوم رايون بويىچە 22 كىشى «1 - ماي» ئەمگەك مېدالىغا، يەتتە ئورۇن «1 - ماي» ئەمگەك تەقدىرنامىسىگە ئېرىشتى؛ 100 ئىلغار شەخس شىنجاڭنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، شىنجاڭنى گۈللەندۈرۈش مېدالىغا، 33 ئورۇن شىنجاڭنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، شىنجاڭنى گۈللەندۈرۈش تەقدىرنامىسىگە ئېرىشتى.

△ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئۇچ تۈرلۈك پەن - تېخنىكا نەتىجىسى - 24 - MS كۆپ خىل يېزىقلىق ئېلېكترونلۇق خەت بېسىش ماشىنىسى، XZL864 ئۇنىۋېرسال قۇدۇق ئەھۋالىنى خاتىرىلەش ئەسۋابى، قۇملۇق دالا ئاپتوموبىلى دۆلەت دەرىجىلىك «مەشئەل پىلانى» غا كىرگۈزۈلدى.

5 - ئاي

3 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايوننىڭ 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى پاختا توقۇمىچىلىق سانائىتى تەرەققىيات ئومۇمىي پىلانى تۈرى - خوتەن پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ 20 مىڭ ئۇرچۇقلۇق كېڭەيتىش قۇرۇلۇشى رەسمىي ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى، توقۇمىچىلىق ئۇسكۇنىلىرى دۆلەت ئىچىدىكى 80 - يىللارنىڭ ئاخىرى، 90 - يىللارنىڭ بېشىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى. بۇ قۇرۇلۇشقا 29 مىليون 220 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى.

3 - كۈنىدىن 5 - كۈنىگىچە

△ ئاپتونوم رايون نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش خىزمىتى ۋە تەقدىرلەش يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، 7-بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش خىزمىتىنى خۇلاسىلىدى ۋە نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتى بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار شەخسلەرنى تەقدىرلىدى ھەمدە 8 - بەش يىللىق پىلان ۋە بۇنىڭدىن كېيىنكى ئون يىللىق نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتى ۋەزىپىلىرىنى ئورۇنلاشتۇردى.

3 - كۈنىدىن 7 - كۈنىگىچە

△ ئاپتونوم رايونلۇق تۇنجى نۆۋەتلىك شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش يىغىنى ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېقىنقى بەش يىلدىن بۇيانقى ئىگىلىكنى ۋە جەمئىيەت تەرەققىياتىنى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ ئىلگىرى سۈرۈش جەھەتتىكى تەجرىبىلىرى ئالماشتۇرۇلدى، «شىنجاڭنى پەن -

تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش پروگراممىسى» ۋە «شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش توغرىسىدا قارار» مۇزاكىرە قىلىندى ۋە ئۇنىڭغا تۆۋەندىكىلەر كىرگۈزۈلدى.

10 - كۈنى

△ شىنجاڭنىڭ 140 مىڭ تونناللىق ئېتىلبن قۇرۇلمىسى توختامى بېيجىڭدا ئىمزالاندى. بۇ قۇرۇلۇش دۆلەتنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى نۇقتىلىق تۈرى، شۇنداقلا دۆلەتنىڭ شىنجاڭنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، ئاز سانلىق مىللەتلەر ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈش جەھەتتىكى مۇھىم ستراتېگىيىلىك تۈرلىرىنىڭ بىرى.

12 - كۈنى

△ شىنجاڭلىق ياش ئارتىست روشەنگۈل 3 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك سېرىك مۇسابىقىسىگە قاتنىشىپ سېرىك نومۇرلىرىنى ئورۇنداشتا «ئالتۇن شىر» مۇكاپاتىغا، ئايگۈل، مۇقەددەس، سالىھ يەنچۇن، مايۇلىنلار ئورۇندىغان بېشىغا چىنە قويۇپ ماھارەت كۆرسىتىش نومۇرى «كۆمۈش شىر» مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

12 - كۈندىن 20 - كۈنىگىچە

△ ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 4 - يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەش 7-نۆۋەتلىك كومىتېتى 4-يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزۈلدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش 6-نۆۋەتلىك كومىتېتى 4 - يىغىنىنىڭ سىياسىي قارارى ماقۇللاندى؛ ھەر خىل مۇناسىۋەتلىك دوكلاتلار قاراپ چىقىلدى ۋە ماقۇللاندى؛ فېلىكس داجېن، لۇ چېيەنشۇنلەر ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسلىكىگە، لېيۇ زۇڭخاۋ قاتارلىق 11 كىشى ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ دائىمىي ئەزالىقىغا كۆپەيتىپ سايلاندى.

14 - كۈندىن 23 - كۈنىگىچە

△ ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 4 - يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا «شىنجاڭنىڭ ئۈيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنىڭ پروگراممىسى» ۋە بۇ پروگراما توغرىسىدىكى دوكلات قاتارلىق قارارلار ماقۇللاندى؛ جالىھ سىشۇ، شى گېڭ، ئابلايوپلار ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىغا، ۋالىھ لېچۈن، قېيۇم باۋۇدۇن، ۋالىھ يۈسەنلەر ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسلىكىگە تولۇقلاپ سايلاندى.

18 - كۈنى

△ دۆلەت گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنىستىرلىكى غەربىي شىمال نېفىت - گېئولوگىيە ئىدارىسى قۇدۇق ئاستى مەشغۇلات ئەترىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ۋالىھ شۇجۇڭغا «ئالاھىدە دەرىجىلىك ئەمگەك نەمۇنىچىسى» دەپ نام بەردى.

27 - كۈنى

△ شىنجاڭ 2 - نۆۋەتلىك ئېسىل مەھسۇلاتلار ۋە ئېسىل يېڭى مەھسۇلاتلار كۆرگەزمىسى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى (6 - ئاينىڭ 3 - كۈنى يېپىلدى). 300 نەچچە كارخانىنىڭ 3500 خىلدىن ئارتۇق مەھسۇلاتى كۆرگەزمىگە قويۇلدى، سەككىز خىل مەھسۇلات «ئالتۇن نۆگە» مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

28 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون 2 - قېتىملىق پەلسەپە - ئىجتىمائىي پەنلەر بويىچە ئەلا نەتىجىلەرنى مۇكاپاتلاش يىغىنى ئۆتكۈزدى. 384 ئەلا نەتىجە مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

6 - ئاي

1 - كۈنى

△ تارىم ئويمانلىقىدىكى جىراق رايوندا خېلى زور كۆلەمدىكى پوتۇن قۇرۇلمىلىق نېفىت قاتلىمى بايقالدى، ھازىر نېفىت بار 61 كۋادرات كىلومېتر دائىرە دەسلەپكى قەدەمدە تېزگىنلەندى.

7 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايوندا قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئېلىش قوماندانلىق شتابى قۇرۇلدى. قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇپ، ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئېلىپ مول ھوسۇلنى قولغا كەلتۈرۈش خىزمەت ئۆمىكىدىن 13 ى ھەر قايسى نازارەت - ئىدارىلەر رەھبەرلىرىنىڭ باشلامچىلىقىدا قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇشنىڭ 1 - سېپىگە يۇرۇپ كەتتى.

8 - كۈنى

△ دۆلەتنىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرى - ئۇرۇمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى پۇلىئېستېر قۇرۇلۇشىنىڭ 2 - باسقۇچلۇق قۇرۇلۇش توختامى بېيجىڭدا ئىمزالاندى.

11 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنى تىزىملاشنى باشقۇرۇش نىزامى يولغا قويۇلۇشقا باشلىدى.

15 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايوننىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ئۇچ نۇقتىلىق قۇرۇلۇشىنىڭ بىرى — شىنجاڭ ساپ شۇلتا زاۋۇتىنىڭ قۇرۇلۇشىدا قۇمۇل شەھىرىدە ئىش باشلاندى. بۇ تۈرگە جەمئىي 165 مىليون 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدۇ.

20 - كۈنىدىن 30 - كۈنىگىچە

△ دۆلەت كومىسسارى چېن جۇنشېڭ گوۋۇيۈەننىڭ خىزمەت گۇرۇپپىسىنى باشلاپ ئاپتونوم رايونىمىزغا كېلىپ خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈردى. چېن جۇنشېڭ كۆزدىن كەچۈرۈش مەزگىلىدە تەكىتلەپ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ ئاچقۇچى سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى مەسىلىسىنى ياخشى ھەل قىلىشتىن ئىبارەت.

24 - كۈنى

△ فرانسىيىنىڭ پارىژ شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلگەن 81 - نۆۋەتلىك خەلقئارا كەشپىيات كۆرگەزمىسىدە ئاپتونوم رايونىمىز قاتناشتۇرغان سۇت تەركىبىدىكى ماينى تېز ئۆلچەش ئەسۋابى كۇمۇش مېدالغا، «قار لەيلىسى» ماركىلىق ئالىي دەرىجىلىك تېرە ئاسراش مەلھىمى قاتارلىق تۆت تۈرلۈك كەشپىيات مىس مېدالغا ئېرىشتى.

26 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونىمىز بىلەن ئىسپانىيىنىڭ ئۇچ شىركىتى قىممىتى تەخمىنەن 150 مىليون ئامېرىكا دوللىرىلىق ئۇچ يۇرۇش خىمىيە سانائىتى ئۇسكۇنىسى كىرگۈزۈش توختامى ئىمزالىدى. بۇ ئۇسكۇنىلەر 140 مىڭ توننىلىق ئېتىلېن ئايرىش قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى.

27 - كۈنىدىن 29 - كۈنىگىچە

△ ئاپتونوم رايونلۇق ئىلغار ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرى، مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزالىرى، مۇنەۋۋەر پارتىيە خىزمەتچىلىرىنى تەقدىرلەش يىغىنى ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. 100 ئىلغار ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتى، 198 نەپەر مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسى، 68 نەپەر مۇنەۋۋەر پارتىيە خىزمەتچىسى تەقدىرلەندى.

29 - كۈنى

△ گوۋۇيۈەن جۇڭگو بانكىسىنىڭ جۇڭگو نېفىت-تەبئىي گاز باش شىركىتىنى 1 مىليارد 200 مىليون ئامېرىكا دوللىرىلىق قەرز پۇل بىلەن تەمىنلەپ، تارىم نېفىتلىكىنى ئېچىش سۇرئىتىنى تېزلىتىشنى قارار قىلدى.

7 - ئاي

2 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ، ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى ۋە ھەر مىللەت كادىرلار، ئاممىدىن يولداش جياڭ زېمىننىڭ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى تەبرىكلەش يىغىنىدا سۆزلىگەن سۆزىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىشنى تەلەپ قىلدى.

4 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ رەھبەرلىكىدە چىقىدىغان «شىنجاڭ سىياسىي كېڭەش گېزىتى» رەسمىي نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى.

5 - كۈنى

△ جۇڭگو - موڭغۇلىيە چېگرا ئېغىزلىرىنى جۇڭگو تەرەپ تۇنجى قېتىم ئېچىش مۇراسىمى چىڭگىل ناھىيىسىنىڭ تايكېشكېن دېگەن يېرىدە ئۆتكۈزۈلدى. موڭغۇلىيە تەرەپ 4 - كۈنى بۇلغۇن ناھىيىسىنىڭ بۇلغۇن دېگەن يېرىدە مۇراسىم ئۆتكۈزدى.

△ جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز باش شىركىتى بىلەن ياپونىيە نېفىت گۇرۇھى بېيجىڭدا جۇڭگونىڭ تارىم ئويمانلىقىدىكى قەشقەر - قاغىلىق رايونىنى نېفىت گېئولوگىيىسى ۋە يەر شارى فىزىكىسى بويىچە تەكشۈرۈش توغرىسىدىكى ئاساسىي كېلىشىمنامىنى ئىمزالىدى.

△ ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۇمۇر داۋامەت باشچىلىقىدىكى جۇڭگو شىنجاڭ ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىق ۋەكىللەر ئۆمىكى ئەنگىلىيە ۋە ئىسپانىيىنى تەكشۈرگەن ۋە زىيارەت قىلغاندىن كېيىن بېيجىڭ ئارقىلىق ئۇرۇمچىگە قايتتى.

6 - كۈنى

△ 7 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن ۋېيېۋەنجاڭى سەيپىدىن ئەزىزى، مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، دۆلەت مىللىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ئىسمايىل ئەھمەت ئاپتونوم رايونىمىزغا كېلىپ خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈردى. كۆزدىن كەچۈرۈش مەزگىلىدە، ئۇلار مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ياخشىلاش، ئىگىلىكنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇشنى تەكىتلىدى.

9 - كۈنىدىن 16 - كۈنگىچە

△ زۇڭتۆك نازار بايوپ باشچىلىقىدىكى سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى ۋەكىللەر ئۆمىكى شىنجاڭدا دوستانە زىيارەتتە بولدى. ۋەكىللەر ئۆمىكى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ۋەكىللەر ئۆمىكى بىلەن كەڭتاشا سۆزلىشىش ئارقىلىق، ئىقتىساد، پەن - تېخنىكا ۋە مەدەنىيەت جەھەتتە ھەمكارلىشىشقا دائىر ئۇچ تۈرە كېلىشىم ئىمزالىدى.

16 - كۈنىدىن 20 - كۈنگىچە

△ ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 4 - قۇرۇلتىيى ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈلدى.

20 - كۈنى

△ جۇڭگو - سوۋېت تۆمۈر يولىنىڭ ئالاتاۋ - دروژبا بۆلىكىدە ۋاقىتلىق يۈك تىرانسپورتى باشلاندى.

21 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش توغرىسىدا قارار چىقاردى ھەمدە «ئاپتونوم رايونىنىڭ شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش پروگراممىسى» نى رەسمىي تارقاتتى.

22 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونىنىڭ 8.بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى رەڭلىك مېتال نۇقتىلىق قۇرۇلۇشى - شىنجاڭ فۇكالك نېكېل تاۋلاش زاۋۇتىنىڭ قۇرۇلۇشى باشلاندى.

23 - كۈنىدىن 27 - كۈنگىچە

△ مۇئاۋىن زۇڭتۆك سىرسايىتوپ باشچىلىقىدىكى سوۋېت ئىتتىپاقى ئۆزبېكىستان جۇمھۇرىيىتى ھۆكۈمەت ۋەكىللەر ئۆمىكى شىنجاڭدا رەسمىي زىيارەتتە بولدى. ۋەكىللەر ئۆمىكى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ۋەكىللەر ئۆمىكى بىلەن كەڭتاشا سۆزلىشىش ئارقىلىق، ئىقتىساد، پەن - تېخنىكا ۋە مەدەنىيەت جەھەتتە ھەمكارلىشىشقا دائىر ئۇچ تۈرە كېلىشىم ئىمزالىدى.

28 - كۈنى

△ ئۇرۇمچى شەھىرىدە يەر تەۋرەش ئاپىتىنى ئازايتىش بويىچە تەقلىدىي ماناۋۇر ئۆتكۈزۈلدى.

8 - ئاي

2 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون سىرت ئۆلكىلەردىن مەبلەغ كىرگۈزۈپ پاختىچىلىق بازىسى قىلغان 14 دېھقانچىلىق مەيدانى ۋە قىسمەن ناھىيە، يېزىلار ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتىنىڭ پاختا تەرەققىيات مەركىزى، شىنجاڭ پاختا شىركىتى بىلەن رەسمىي توختام ئىمزالىدى. 3 - ئايدىن 6 - ئايغىچە ئاپتونوم رايون، ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ، سىچۈەن، تيەنجىن، داليەن، جېنجياڭلار بىلەن پاختىچىلىق بازىلىرىنى بىرلىكتە ئېچىش توختامى ئىمزالاپ، 37 مىليون 500 مىڭ يۈەن ئۆسۈمسىز مەبلەغ كىرگۈزۈپ، 150 مىڭ مو كېۋەز ئېتىزى بەرپا قىلدى.

△ مەملىكەتلىك قۇمنى تىزگىنلەش خىزمەت يىغىنىدا، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ بىئولوگىيە - تۇپراق - قۇملۇق تەتقىقات ئورنى ۋە شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى «مەملىكەت بويىچە قۇمنى تىزگىنلەشتە ئىلغار ئورۇن» دېگەن نامغا ئېرىشتى.

4 - كۈنى

△ مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ ئېلان قىلىشىچە، شىنجاڭدىن 122 خىل كان مەھسۇلاتى بايقىلىپ، كان مەھسۇلاتىدا شىنجاڭ مەملىكەت بويىچە 2 - ئورۇنغا ئۆتكەن. ھازىر زاپىسى ئېنىقلانغان 72 خىل كان مەھسۇلاتىنىڭ يوشۇرۇن قىممىتى تەخمىنەن 683 مىليارد 600 مىليون يۈەنگە يېتىدۇ. ھازىر كانچىلىق ئاپتونوم رايون ئىقتىسادىدا مۇھىم تۇۋرۇك كەسىپكە ئايلاندى.

5 - كۈنىدىن 9 - كۈنىگىچە

△ ئاپتونوم رايونلۇق «ئىككىنى ھىمايە قىلىش» خىزمەت يىغىنى ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا يېڭى دەۋردىكى «ئىككىنى ھىمايە قىلىش» خىزمىتىنىڭ يېڭى يولى مۇزاكىرە قىلىندى، ئۇرۇمچى شەھىرى قاتارلىق ئالتە شەھەر (ناھىيە) گە «ئىككىنى ھىمايە قىلىشتا نەمۇنە شەھەر»، «ئىككىنى ھىمايە قىلىشتا ئۇلگىلىك ناھىيە» دەپ نام بېرىلدى، 46 ئىلغار كوللېكتىپ، 14 ئىلغار شەخس تەقدىرلەندى.

16 - كۈنىدىن 24 - كۈنىگىچە

△ دۆلەتنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ جېن شىنجاڭغا كېلىپ خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈردى. كۆزدىن كەچۈرۈشكە بىللە كەلگەنلەر ئىچىدە يەنە ئاۋمېن جۇڭخۇا باش سودىگەرلەر جەمئىيىتىنىڭ باشلىقى، مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى ماۋەنچى ئەپەندى، دۆلەت پىلان كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى لىۋجياڭ، خېنەن ئۆلكىسىنىڭ باشلىقى لى چاڭچۈن، مۇئاۋىن باشلىقى خۇتىيۇن قاتارلىقلار بار.

18 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونىمىز ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىشتە كۆرۈنەرلىك نەتىجىگە ئېرىشكەنلىكى ئۈچۈن، دۆلەت مائارىپ كومىتېتىنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ياشلار ۋە ئوتتۇرا ياشلىقلار ئىچىدىكى ساۋاتسىزلارنىڭ نىسبىتى 1982 - يىلدىكى 22% تىن 12.75% كە تۆۋەنلىدى.

20 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونىمىز خېنەن ئۆلكىسى بىلەن ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقى كېلىشىمى ئىمزالىدى.

20 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە

△ ئاپتونوم رايونىمىزدا 2 - نۆۋەتلىك جۇڭگو يىپەك يولى تۇرپان ئۇزۇم بايرىمى ئۆتكۈزۈلدى.

20 - كۈنىدىن 31 - كۈنىگىچە

△ مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى دېڭ جاۋشياڭ ئۆمەك باشلىقلىقىدىكى مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ كۆزدىن كەچۈرۈش ئۆمىكى شىنجاڭنى كۆزدىن كەچۈردى.

27 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون ھەر يىلى 9 - ئاينى «نىكاھ قانۇنى» نى تەشۋىق قىلىش، تەربىيە ئېيى قىلىشنى

قارار قىلدى.

28 - كۈنىدىن 29 - كۈنىگىچە

△ ئاپتونوم رايون چېگرا چارلاش خىزمىتى بويىچە خۇلاسىلەش ۋە تەقدىرلەش يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، توققۇز ئىلغار ئورۇن ۋە 11 ئىلغار شەخسنى تەقدىرلىدى. ئاپتونوم رايون تەۋەسىدىكى ناھىيە دەرىجىلىك مەمۇرىي رايونلارنىڭ چېگرىسىنى چارلاپ بېكىتىش خىزمىتى تاماملاندى.

29 - كۈنى

△ خەلقئارا كىچىك سەييارە مەركىزى بىلەن سەييارىلەرگە نام بېرىش كومىتېتى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى زىجىنشەن رەسەتخانىسى بايقىغان 2729-نومۇرلۇق كىچىك سەييارىگە «ئۈرۈمچى سەييارىسى» دەپ رەسمىي نام بەردى.

31 - كۈنى

△ دۇنيا بانكىسىدىن 125 مىليون ئامېرىكا دوللىرى قەرز ئېلىنىدىغان «شىنجاڭ تارىم يېزا ئىگىلىكىنى مۇقىرلاش، سۇ چىقىرىۋېتىش ۋە مۇھىت ئامراشنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى» تۈرى كرېدىتى بانكا ئىجرائىيە باشقارمىسى تەرىپىدىن تەستىقلاندى.

31 - كۈنىدىن 9 - ئاينىڭ 16 - كۈنىگىچە

△ ئازادلىق ئارمىيە باش سىياسىي بۆلۈمى، دۆلەت مىللىي ئىشلار كومىتېتى، مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى، مەملىكەتلىك ياشلار بىرلەشمىسى تەشكىللىگەن «قەلبداشلار» سەنئەت ئۆمىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۈيۈەننىڭ سەممىي غەمخورلۇقىنى ۋە پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنىڭ چوڭقۇر مۇھەببىتى - دوستلۇقىنى ئېلىپ شىنجاڭغا كېلىپ، ھال سوراش يۈزىسىدىن ئويۇن قويدى. ئويۇن قويۇش مەزگىلىدە، سەنئەت ئۆمىكى 11 مىڭ كىلومېتر يول بېسىپ، 32 قېتىم ئويۇن قويدى.

9 - ئاي

1 - كۈنى

△ ئۈرۈمچى شەھىرى ئاپتونوم رايونىنىڭ بۈ يىلدىن باشلاپ كالا - قوي سېتىۋېلىشنىڭ ئاۋات پەسلىدە گۆش باھاسىنى قويۇۋېتىش توغرىسىدىكى قارارىنى ئىجرا قىلىپ، گۆش باھاسىنى قويۇۋەتتى.

4 - كۈنى

△ ئەنگلىيەنىڭ بىر بانكا گۇرۇھى ئېلىمىزگە بېرىدىغان، شىنجاڭ مايتاغ 140 مىڭ تونناسلىق ئېتىلىن قۇرۇلۇشى تۈرى ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان 170 مىليون ئامېرىكا دوللىرى قەرز پۈلى كېلىشىمى بېيجىڭدا ئىمزالاندى.

5 - كۈنى

△ شىنجاڭ ناخشا - ئۇسسۇل ئۆمىكى غەربىي ئاسىيا، ئوتتۇرا شەرققە زىيارەتكە بېرىپ، سۇرىيە، لىۋان، ئىئوردانىيە، ئومان، بەھرەيىن، قاتار، ئەرەپ بىرلەشمە خەلىپىلىكىدىن ئىبارەت يەتتە دۆلەتنى زىيارەت قىلىش يۈزىسىدىن ئويۇن قويدى. بۇ ئۆمەك 10 - ئاينىڭ 28 - كۈنى بېيجىڭغا قايتتى.

8 - كۈنىدىن 10 - كۈنىگىچە

△ مالايسىيانىڭ ئالىي دۆلەت باشلىقى سۇلتان ئارسلان شاھ ئالىيلىرى ۋە ئۇنىڭ رەپىقىسى قاتارلىقلار ئاپتونوم رايونىمىزدا زىيارەتتە بولدى.

9 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون يىغىن ئۆتكۈزۈپ، ئوقۇتقۇچىلار بايرىمىنى تەبرىكلىدى، «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئوقۇتقۇچى» دېگەن نامغا ئېرىشكەن 92 ئوقۇتقۇچىنى، «ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر ئوقۇتقۇچى» دېگەن نامغا ئېرىشكەن 388 ئوقۇتقۇچىنى تەقدىرلىدى.

△ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى يىغىن ئۆتكۈزۈپ، نۆۋەتتا بېكىتىپ ھۆددىگە ئېلىش پېتەكچى قىلمىغان 2 - باسقۇچلۇق نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش ستراتېگىيىسىنى ئورۇنلاشتۇردى، سىستېمىلار بويىچە يارەم بېرىشتە ئۆزۈن مۇددەت چىڭ تۇرۇپ، نامراتلار نامراتلىقتىن قۇتۇلمىغىچە نۆۋەتتىن ئايرىلماسلىقنى ئوتتۇرىغا قويدى.

10 - كۈنىدىن 14 - كۈنىگىچە

△ ئاپتونوم رايونلۇق كارخانىلاردىكى پارتىيە

قۇرۇلۇشى خىزمىتى يېغىنى ئۆتكۈزۈلدى.

14 - كۈنى

△ تارىم نېفىت بىرلەشمە جېڭىدە شانلىق نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلدى، تارىم ئويمانلىقىدا يۇقىرى مەھسۇلاتلىق نېفىتلىكتىن تۇنجى ۋە بىر تۇركۈم تەركىبىدە نېفىت - گاز بار قۇرۇلما بايقىلىپ، 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە 5 مىليون تونىنا نېفىت ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى شەكىللەندۈرۈش ئۈچۈن ئاساس سېلىنىدى.

16 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون «مول ھوسۇل پىلانى» نى نورمىدىن ئاشۇرۇپ پولغا قويۇپ، ئېغىر قۇرغاقچىلىق بولغان يىلمۇ مول ھوسۇل ئالدى. ئاپتونوم رايون بويىچە «مول ھوسۇل پىلانى» ئەمەلىيلەشتۈرۈلگەن كۆلەم 18 مىليون 451 مىڭ موغا يېتىپ، پىلاندىكىدىن 2 مىليون 151 مىڭ مو ئېشىپ كەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە «مول ھوسۇل پىلانى» دىكى بۇغداي تېرىلغان يەر 8 مىليون 640 مىڭ مو بولۇپ، ئونتۇرىچە بىرلىك مەھسۇلاتى 246.7 كىلوگرامغا يەتتى، ئومۇمىي مەھسۇلات 1990 يىلدىكى ئومۇمىي مەھسۇلاتتىن 222 مىليون كىلوگرام ئاشتى.

16 - كۈندىن 21 - كۈنگىچە

△ شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بېكتۇەنى 3 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ 5 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈلدى، بۇ قېتىمقى يىغىندا سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشقان دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق تۈۋەن - مەيدانى قۇرۇش مەسلىسى مەخسۇس مۇزاكىرە قىلىندى.

19 - كۈنى

△ دۆلەت يېزا ئىگىلىكىنى ئۈنۈملۈك ھېرسال تەرەققىي قىلدۇرۇش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن، ئاقتۇ ناھىيىسى، قاراقاش ناھىيىسى، كورلا شەھىرى، لوپنۇر ناھىيىسىدىكى 11 يېزا (بازار) ۋە تۆت دېھقانچىلىق (ئۇرۇقچىلىق) مەيدانى 1991 - يىلى دۆلەت تۇر قىلىپ تۇرغۇزغان پاختا بازىسى تەرەققىيات تۇرى رايونىنى قاتارىغا كىرگۈزۈلدى.

25 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون 2 - قارارلىق يېزا سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيە خىزمىتى ئۆمىكى سەپەرۋەرلىك يېغىنى ئۆتكۈزۈپ، ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرىدىن سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيە خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇپ، يېزا خىزمىتىدە يېڭى ۋەزىيەت يارىتىشنى تەلەپ قىلدى.

△ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق تىببىي تېخنىكوم خوتەن شەھىرىدە قۇرۇلدى.

26 - كۈنى

△ جۇڭگو دورا ماتېرىياللىرى شىركىتىنىڭ نۆۋەتلىق كېڭەيتىش تۇرى - ئۇرۇمچى جۇڭگو تىبابەتچىلىكى سۇيۇق - تابلېتكا دورا زاۋۇتىنى پۈتۈنلەي كېڭەيتىش ۋە ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى پۈتۈپ، ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى، ئىشلەپچىقىرىش كۆلىمى كېڭەيتىشتىن ئىلگىرىكىگە قارىغاندا بىر ھەسسە ئاشتى، مەھسۇلات خىلى ئىلگىرىكى 100 خىلدىن 600 خىلغا كۆپەيدى.

28 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونىنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى نۆۋەتلىق قۇرۇلۇشى - چاقلىق 10 مىڭ تونىنلىق تاشپاختا تاللاش زاۋۇتى پۈتۈپ، ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى.

10 - ئاي

6 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونىنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلانىمەزگىلىدىكى نۆۋەتلىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى - دۆربىلجىن ناھىيىسىنىڭ ئاقسۇ سۇ ئامبىرى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنىپ، رەسمىي ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلدى.

7 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونىنىڭ 8-بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى نۆۋەتلىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى -

چۆچەك شەھىرى قاراڭغۇر سۇ ئامبىرى قۇرۇلۇشىدا رەسمىي ئىش باشلاندى.

7 - كۇنىدىن 10 - كۇنگىچە

△ ئاپتونوم رايونلۇق 3 - قېتىملىق ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار قۇرۇلتىيى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى.

8 - كۇنىدىن 11 - كۇنگىچە

△ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ خەمىيە سانائىتى بازا قۇرۇلۇشىنىڭ قەدىمىنى تېزلىتىش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ۋە دۆلەت خەمىيە سانائىتى مىنىستىرلىكى بىرلىكتە شىنجاڭنىڭ خەمىيە سانائىتى بازا قۇرۇلۇشى بويىچە ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقى يىغىنى ئۆتكۈزدى، يىغىندا بازا قۇرۇلۇشىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى. ئاپتونوم رايونلۇق رەئىسى تۇمۇر داۋامەت بىلەن خەمىيە سانائىتى مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى گۇ شيۇلىيەن رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقلىقىنى ئۈستىگە ئالدى.

13 - كۇنى

△ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى سۇلۇق خەنلياڭ، ئاپتونوم رايونلۇق رەئىسى تۇمۇر داۋامەت شىنجاڭ «1-ئاۋغۇست» پولات - تۇمۇر زاۋۇتىدا تەكشۈرۈپ تەنقىد قىلغاندا مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: بۇ زاۋۇتتا يولغا قويۇلغان سېلىنما - ھاسلاتنى ھۆددىگە بېرىش تەجرىبىسىنى ئاپتونوم رايون بويىچە كېڭەيتىش كېرەك. بۇ زاۋۇت 1985-يىلدىن 1990 - يىلغىچە 480 مىليون يۈەن مەبلەغ سالدى، ئاخىرقى مەزگىلدىكى پولات مەھسۇلاتى 300 مىڭ تونناغا يەتتى، ئالتە يىلدا يۇقىرىغا پىلان ئېشىپ 600 مىڭ تونىنا پولات ماتېرىيالى تاپشۇردى، ئاخىرقى مەزگىلدە يارانقان پايدا - باج 610 مىليون يۈەنگە يەتتى.

15 - كۇنى

△ ئۈرۈمچى شەھىرى سەيۋېيو سۇ بىلەن تەمىنلەش قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى.

17 - كۇنى

△ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە دۆلەتنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى ھەر تەرەپلىمە تەرەققىي قىلدۇرۇش بويىچە نۆقتىلىق تۇرى قاتارىغا كىرگۈزۈلگەن تۇر - 1991 - يىلدىن 1993 - يىلغىچە بولغان پاختا - شېكەر بازىسى تۇرى تەستىقلاندى.

18 - كۇنىدىن 21 - كۇنگىچە

△ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېت (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، مەركەزنىڭ خىزمەت يىغىنىنىڭ روھىنى قانداق ئىزچىللاشتۇرۇپ، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چولاق، ئونتۇرا كارخانىلارنى يەنمۇ جانلاندۇرۇش مەسىلىسىنى نۆقتىلىق مۇزاكىرە قىلدى.

21 - كۇنى

△ 3 - نۆۋەتلىك جۇڭگو ژۇچياۋ خەلقئارا سېرىك مەنئەت بايرىمىدا شىنجاڭ سېرىك ئۇمىكىنىڭ «بېشىغا ئىككى قاتار چىنە قاتلاش» نومۇرى «كۆمۈش شەر» مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

23 - كۇنى

△ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ناھىيە ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈش سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، «چېگرا رايونىنى سودىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش، پاختىچىلىقنى باشلامچى قىلىش، كانچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇش» تىن ئىبارەت ستراتېگىيىلىك فاكتىنى ئونتۇرىغا قويدى.

24 - كۇنى

△ تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكىدىكى نېفىت پىچان نېفىت مەخسۇس لىنىيىسى ئارقىلىق سىرتقا رەسمىي توشۇلدى.

29 - كۇنى

△ ئۈرۈمچى - لەنجۇ - ژېنجۇ ئارىلىقىدا ئايروپىلان قاتنىدى، بۇ ھاۋا لىنىيىسىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 4037 كىلومېتر.

11 - ئاي

1 - كۇنى

△ شىخەنزە قەغەز زاۋۇتى مەملىكەت بويىچە قەغەزچىلىك ساھەسىدىكى ئىقتىسادىي ئۈنۈمى ئالا

ياخشى 50 ئىلغار كارخانا قاتارىغا كىردى. بېقىنقى ئۇچ يىلدىن بۇيان، بۇ زاۋۇت دۆلەتكە 27 مىليون يۈەندىن ئارتۇق پايدا ـ باج تاپشۇردى.

2 ـ كۇنى

△ مەملىكەتلىك 6 ـ نۆۋەتلىك كەشپىيات كۆرگەزمىسىدە ئاپتونوم رايونىمىز ئالتە تۈرلۈك مۇكاپاتقا ئېرىشتى، بۇنىڭ ئىچىدە 250 GHC × ئايلىنىپ ھەرىكەتلىنىدىغان دان قۇرۇتۇش ماشىنىسى كۆمۈش مېدالغا ئېرىشتى.

3 ـ كۇنى

△ مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ ئېلان قىلىشچە، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تىرىك چارۋىنى زور تۈركۈمدە ئېكسپورت قىلىشى مۇۋەپپەقىيەتلىك بولغان. بۇگۈنگە قەدەر قورغاس، ئاقتۇ، جېمىنەيدىن ئىبارەت ئۇچ ئېغىز ئارقىلىق سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ قازاقىستان جۇمھۇرىيىتىگە 112 مىڭ 53 تۇياق قوي، 6881 كالا، 2196 ئات ئېكسپورت قىلىنغان.

△ ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 ـ يىلى سورتلۇق ئۇرۇق كېنەپتىلگەن كۆلەم 28 مىليون 220 مىڭ موغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە سورتلۇق بۇغداي ئۇرۇقلىنىڭ ئومۇميلىشىش نىسبىتى 38%، كېۋەز، قىزىلچىنىڭ 100%، كۆممىقوناق، ئۇششاق قارا ئاشلىق، ياغلىق داننىڭ 80% تىن يۇقىرى بولدى.

11 ـ كۇنى

△ نەنىڭ شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر تەنتەربىيىسى بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخسلەرنى تەقدىرلەش يىغىنىدا، قاراقاش ناھىيىسىنىڭ پۇرچاقچى يېزىسى ۋە ئاتۇش شەھەرلىك تەنتەربىيە كومىتېتىنىڭ مۇدىرى قادىر ئەبەت قاتارلىق ئۇچ كىشى تەقدىرلەندى.

12 ـ كۇنى

△ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى مۇنەۋۋەر پەن ـ تېخنىكا خادىمى ۋالى ۋېيدىن ئۆگىنىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش چىقاردى. ۋالى ۋېي ھايات ۋاقتىدا خوتەن مەمۇرىي مەھكىمىسىنىڭ باش ئىنژېنېرى ئىدى.

△ ئاپتونوم رايون ئېتىز ـ ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى بويىچە قانات يايدۇرغان «تەڭرىتاغ لوڭقىسى» نى تالىشىش مۇسابىقىسىنىڭ نەتىجىسى ئېلان قىلىندى، ماناس، قۇتۇبى، ئاقسۇ كونا شەھەر، خوتەن ناھىيىلىرى، كورلا، قۇمۇل شەھەرلىرى، كۇندەس ناھىيىسى 1 ـ دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

15 ـ كۇنى

△ ئاپتونوم رايونىنىڭ چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىشتا ئالغا زور تۈر ھېسابلىنىدىغان يېزا ئىگىلىكىنى ھەر تەرەپلىمە تەرەققىي قىلدۇرۇش تۈرى ـ تارىم يېزا ئىگىلىكىدە مۇغدۇرىش، سۇ چىقىرىۋېتىش ۋە مۇھىت ئاسراش تۈرىنىڭ 1 ـ قارارلىق قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى.

18 ـ كۇنى

△ ئون مىللەتنى ئۆز ئىچىگە ئالغان، 57 كىشىدىن تەشكىللەنگەن شىنجاڭ تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئومىكى 4 ـ نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەنئەنىۋى تەنھەرىكەت يىغىنىدا جەمئىي ئۈچ ئالتۇن، كۆمۈش مېدالغا، بىر مىس مېدالغا ئېرىشتى؛ «دارۋاز» ئويۇنى 1 ـ دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

20 ـ كۇنى

△ ئاپتونوم رايونلۇق ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا ئىشانە توپلاش ئىشخانىسىنىڭ ئېلان قىلىشىچە، بۇگۈنگە قەدەر ئاپتونوم رايونىنىڭ ھەر قايسى جايلىرىدىن ئېغىر سۇ ئاپىتى يۈز بەرگەن جياڭسۇ، ئەنخۇي قاتارلىق ئۆلكىلەرگە ئىشانە قىلىنغان پۇل ۋە ماددىي بۇيۇملارنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 47 مىليون 320 مىڭ يۈەنگە يەتكەن، بۇنىڭ ئىچىدە ئىشانە قىلىنغان پۇل 37 مىليون 390 مىڭ يۈەندىن ئاشىدۇ.

△ پىچان نېفىتلىكىدە 500 مىڭ تونناللىق ئىشلەپچىقىرىش ئېقتىدارى شەكىللەندى، 1991 ـ يىلى ئېلىنغان نېفىت 200 مىڭ تونناغا يەتتى.

28 ـ كۇنى

△ ئاپتونوم رايون يېزىلىرىدا 60% تىن ئارتۇق ئادەم پاكىز سۇ ئىچىدىغان بولدى. 1985 ـ يىلدىن بۇگۈنگىچە، ئاپتونوم رايون بويىچە سۇنى ياخشىلاش

ئۈچۈن 146 مىليون 190 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

12 - ئاي

3 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون بىر تۈركۈم كارخانىلارنى ئىشتىن توختىتىشنى ۋە مەسئۇلاتىغا چىك قويۇشنى جاكارلىدى.

5 - كۈنى

△ جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ شەرقىي قىسمىنى توغرىسىغا كېسىپ ئۆتىدىغان، ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 326 كىلومېتر كېلىدىغان «216» دۆلەت يولىنى ئۆزگەرتىپ ياساش قۇرۇلۇشىي پۈتۈپ، قاتناش باشلاندى.

6 - كۈنى

△ جۇڭگو مېرىنوس قويى (ھەربىيلەر بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش تېپى) نى كۆپەيتىش سىستېمىسى دۆلەتنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

7 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ھاياتىي كۈچىنى يەنمۇ ئاشۇرۇش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

8 - كۈنى

△ تۆنجى نۆۋەتلىك ئاسىيا لوۋقىسىنى تالىشىش بويىچە تېز سۈرئەتلىك مۇز تېيىلىش مۇسابىقىسىدە شىنجاڭ تەنھەرىكەتچىسى ليۇ يەنفېي 1500 مېتىرغا، 10 مىڭ مېتىرغا تېيىلىشتا ئالتۇن مېدالغا، 5000 مېتىرغا تېيىلىشتا كۈمۈش مېدالغا ئېرىشتى.

17 - كۈنى

△ جۇڭگو بانكىسىنىڭ ئۇرۇمچى شۆبىسى تارىم نېفتلىكىگە 700 مىليون ئامېرىكا دوللىرى تاشقىي پېرېۋوت قەرز بەردى.

19 - كۈندىن 24 - كۈنگىچە

△ ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ 2 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 8 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ قارارى ۋە يولداش جيالۇ زېمىنىنىڭ مۇھىم سۆزى ئۆگىنىلدى، «ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى ۋە يېزا خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، يېزا ئىقتىسادىنى ئومۇميۈزلۈك گۈللەندۈرۈش توغرىسىدىكى قارارى» قاراپ چىقىلدى ۋە ماقۇللاندى.

24 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىن ئۇدا 14 يىل مول ھوسۇل ئالدى. يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1990 - يىلدىكىدىن 7.5% ئاشتى، ئاشلىق مەھسۇلاتى سەل كېمەيىپ كەتتى، لېكىن 1991 - يىلى يەنىلا تارىختىكى 2 - يۇقىرى مەھسۇلات ئېلىنغان يىل بولدى، پاختا ۋە قىزىلچىدا يەنە تارىختا يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى؛ چارۋىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى سانىدا 1990 - يىلدىكى مەۋىيە ساقلاپ قېلىندى، ئېلىنغان گۆش، ئۈي قۇشلىرى، تۇخۇم، سۈت ئاشتى. دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرچە كىرىمى 8% ئاشتى.

△ 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى دۆلەتنىڭ «ئۈچقۇن پىلانى» كۆرگەزمىسىدە، ئاپتونوم رايونىمىز قاتناشتۇرغان 35 تۈرنىڭ ئالتىسى ئالتۇن مېدالغا، توققۇزى كۈمۈش مېدالغا ئېرىشتى.

26 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون مۇتەخەسسىس مەسلىھەتچىلەر ئۆمىكى قۇردى. تۆنجى نۆۋەتلىك ئۆمەك ئەزالىرى تەبىئىي پەن، ئىجتىمائىي پەن ۋە باشقۇرۇش ئىلمى جەھەتتىكى 260 نەپەر ھەر مىللەت مۇتەخەسسىسلىرىدىن تەركىب تاپتى، بۇنىڭ ۋەزىپە ئۆتەش مۇددىتى ئۈچ يىل بولىدۇ.

27 - كۈندىن 30 - كۈنگىچە

△ ئاپتونوم رايونلۇق پەلسەپە، ئىجتىمائىي پەن ئىلمىي جەمئىيەتلىرى بىرلەشمىسىنىڭ 2 - قۇرۇلتىيى ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. قۇرۇلتايدا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ «ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پەلسەپە،

مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېن شىنجاڭنى كۆزدىن كەچۈردى

شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ چوڭقۇر مۇھەببىتىگە ئېرىشكەن دۆلەتنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ جېن 1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن 24 - كۈنىگىچە شىنجاڭدىكى ئۇرۇمچى، شىخەنزە بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونى، قەشقەر ۋىلايىتى ۋە بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىنى كۆزدىن كەچۈردى، ئۇ، ئېتىزلارغا، دېھقانلارنىڭ ئۆيلىرىگە، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنىنىڭ دېھقانچىلىق مەيدانلىرىغا، نېفىت چارلاش رايونلىرىغا، شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق قىسىملارغا بېرىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى، خىزمەتلەرگە يېتەكچىلىك قىلدى، ھەر مىللەت خەلقىنى يوقلىدى، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن، مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت كادىرلار ۋە ئاممىغا بولغان سەمىمىي سالىمىنى ۋە ئۇمىدىنى يەتكۈزدى. مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېن بارغانلا يېرىدە ھەر مىللەت رەھبىرىي كادىرلىرىغا مۇنداق دەپ سەمىمىي تەلىم بەردى: ماركسىزم - لېنىنىزم، ماۋ زېدۇڭ ئىدىيىسىنى ئىخلاس بىلەن ئۆگىنىپ، سوتسىيالىزم، كوممۇنىزم ئېتىقادىنى چىڭىتىش لازىم. ھەر مىللەت خەلقى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ ئەتراپىغا زىچ ئۇيۇشۇپ، بىر نىيەتتە ھەمكارلىشىپ، جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىدىغانلا بولسا، ھەر خىل قىيىنچىلىقلارنى يېڭىپ، ئىچكى - تاشقى دۈشمەن كۈچلەرنىڭ تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىش سۈيىقەستىنى تارمار قىلىپ، سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇش ۋە ئىسلاھات ئىشلىرىنى يېڭى غەلىبىگە قاراپ ئىلگىرىلىتەلەيدۇ.

مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېننىڭ خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈرۈشىگە ھەمراھ بولۇپ شىنجاڭغا كەلگەنلەر ئىچىدە ئاۋمېن جۇڭخۇا باش سودىگەرلەر جەمئىيىتىنىڭ باشلىقى، مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى ماۋەنچى ئەپەندى، دۆلەت پىلان كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى لىيۇ جياڭ، خېنەن ئۆلكىسىنىڭ باشلىقى لى چاڭچۈن ۋە مۇئاۋىن باشلىقى خۇتىيۇن قاتارلىقلار بار.

شىنجاڭدا خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈرۈۋاتقان مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن ۋېيىۋەنجاڭى سەيپىدىن ئەزىزى ۋە مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، دۆلەت مىللىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ئىسمايىل ئەھمەت مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېننىڭ شىنجاڭدىكى قىسمەن پائالىيەتلىرىگە قاتناشتى. مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ ئېنماۋ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى سۇڭ خەنلياڭ، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەتلەر مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېن خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈرگەندە ھەمراھ بولدى.

ئىجتىمائىي پەن ئىشلىرىنى يەنىمۇ گۈللەندۈرۈش ۋە راۋاجلاندۈرۈش توغرىسىدىكى قارارى (مۇزاكىرە نۇسخىسى)» مۇزاكىرە قىلىندى؛ پەلسەپە، ئىجتىمائىي پەن ئىلمىي جەمئىيەتلىرى بىرلەشمىسىنىڭ 2 - نۆۋەتلىك كومىتېتى سايلاپ چىقىلدى؛ 25 ئىلغار كوللېكتىپ ۋە 46 ئىلغار شەخس تەقدىرلەندى.

28 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايوننىڭ ئېنېرگىيە قۇرۇلۇشىدىكى نۇقتىلىق تۇرى - تاغ ئېغىزى ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1 - نومۇرلۇق گېنېراتورلار گۇرۇپپىسى تورلاشتۇرۇلۇپ رەسمىي توك تارقاتتى.

31 - كۈنى

△ شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنىدە 1990 - يىلى ۋە 1991 - يىلى 78 مىڭ ياش دېھقانچىلىق بىلەن شۇغۇللاندى، ئۇلارنىڭ ئىش ئورنىدىكى تۇراقلىشىش نىسبىتى 90% كە يەتتى.

8 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنى چۈشتىن بۇرۇن مۇئاۋىن رەئىس ۋالىڭ جېن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى مەخسۇس ئايروپىلان بىلەن ئۈرۈمچى ئايرودرومىغا يېتىپ كەلگەندە، ئاپتونوم رايونىنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت، ئارمىيە رەھبەرلىرى ۋە ھەر مىللەت ئاممىسىنىڭ قىزغىن قارشى ئېلىشىغا ئېرىشتى. چۈشتىن كېيىن مۇئاۋىن رەئىس ۋالىڭ جېن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى ۋالىڭ ئېنىماۋ، سۇڭ خەنلياڭ، تۆمۈر داۋامەت قاتارلىق يولداشلارنىڭ ھەمراھلىقىدا كۆتۈرەڭگۈ روھ بىلەن ئۈرۈمچى قىزىل تاغقا چىقىپ، شەھەر مەنزىرىسىنى تاماشا قىلدى. مۇئاۋىن رەئىس ۋالىڭ جېن قىزىل تاغ باغچىسىدىكى لۇڭچۈەن راۋىقىدا ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت، ئارمىيە مەسئۇللىرىنى سەممىي قوبۇل قىلدى. ئۇ، شەھەرلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى شېي فۇيېنگىنىڭ ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتىنى ئاڭلاپ، ئۈرۈمچىنىڭ شەھەر مەمۇرىيىتى قۇرۇلۇشىدا قولغا كەلتۈرۈلگەن ناھايىتى زور نەتىجىلەرنى ماختىدى.

كەچتە مۇئاۋىن رەئىس ۋالىڭ جېن شىنجاڭنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت، ئارمىيە رەھبەرلىرى بىلەن كۆرۈشتى. ئۇ، كۆرۈشۈش داۋامىدا مۇنۇلارنى تەكىتلەپ كۆرسەتتى: تۆت ئاساسىي پرىنسىپتا چىڭ تۇرۇش پارتىيە ۋە دۆلەتنى ئىدارە قىلىشنىڭ ئاساسى، ئۇ، پۈتۈن پارتىيە ۋە پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنىڭ تۆپ ئىرادىسىگە ۋەكىللىك قىلىدۇ، بىز ئۇنىڭغا باشتىن ئاخىر قەتئىي ئەمەل قىلىشىمىز لازىم. شىنجاڭنىڭ ئىشلىرى پەقەت كومۇنىستىك پارتىيىنىڭ رەھبەرلىكىدىلا، سوتسىيالىزم تۈزۈمى شارائىتىدىلا، جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىدىن ئىبارەت چوڭ ئائىلىدىلا يېڭى مۇۋەپپەقىيەتلەرگە ئېرىشەلەيدۇ، پارلاق ئىستىقبالغا ئىگە بولالايدۇ. ھەر دەرىجىلىك كادىرلار ھەر مىللەت ئاممىسىغا قەتئىي تەۋرەنمەي يېتەكچىلىك قىلىپ، سوتسىيالىزم يولىدا مېڭىشتا چىڭ تۇرۇپ، سوتسىيالىستىك ئومۇمىي مۇلۇكچىلىك ئاساسىي گەۋدە قىلىنغان ئىگىلىكنى تىرىشىپ راۋاجلاندۇرۇپ، سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشقان شىنجاڭ قۇرۇشى لازىم. مۇئاۋىن رەئىس ۋالىڭ جېن ئاخىردا مۇنداق دېدى: مەن شىنجاڭدا كۆرەش قىلىش، خىزمەت قىلىش ۋە ياشاش داۋامىدا ئۇنتۇلغۇسىز كۈنلەرنى باشتىن ئۆتكۈزگەنىدىم، مېنىڭ شىنجاڭغا ۋە شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىغە بولغان مۇھەببىتىم ئالاھىدە چوڭقۇر. مۇشۇ يۇرسەتتىن پايدىلىنىپ، سىلەرنىڭ مېنىڭ شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىغە، ھەر دەرىجىلىك كادىرلار ۋە زىيالىيلار، ۋەتەنپەرۋەر زاتلارغا، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش ـ قۇرۇلۇش بىكتۇەنىدىكى كادىرلار، ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرگە، شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق قىسىملار ۋە قوراللىق ساقچى قىسىملىرىدىكى كوماندىر ـ جەڭچىلەرگە بولغان سەممىي سالىمىنى يەتكۈزۈپ قويۇشۇڭلارنى سورايمەن. ھەممەيلەننىڭ چېگرا رايونىنى قوغداش ۋە گۈللەندۈرۈش كۈرىشى داۋامىدا تېخىمۇ زور نەتىجىلەرگە ئېرىشىشىگە تىلەكداشلىق بىلدۈرىمەن.

8 ـ ئاينىڭ 17 ـ كۈنى چۈشتىن بۇرۇن، مۇئاۋىن رەئىس ۋالىڭ جېن سۇڭ خەنلياڭنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتىگە ۋەكالىتەن قىلغان شىنجاڭنىڭ خىزمەت ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتىنى ئاڭلىدى؛ ئاپتونوم رايونىنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت، ئارمىيە رەھبەرلىرى، ئىشلەپچىقىرىش ـ قۇرۇلۇش بىكتۇەنىنىڭ رەھبەرلىرى ۋە خىزمەتتىن ئايرىلىپ دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققان پىشقەدەم كادىرلار، پىشقەدەم قىزىل ئارمىيە جەڭچىلىرى، پىشقەدەم ئەمگەك نەمۇنچىلىرى، پىشقەدەم زىيالىيلار ۋەكىللىرىنى سەممىي قوبۇل قىلدى ۋە ئۇلار بىلەن ئايرىم ـ ئايرىم ھالدا خاتىرە ئۈچۈن سۈرەتكە چۈشتى. مۇئاۋىن رەئىس ۋالىڭ جېن مۇنداق دېدى: مەن بۇ قېتىم باش شۇجى جياڭ زېمىن، رەئىس يالىڭ شاڭكۇن، زۇڭلى لى پېڭلارنىڭ يولىورۇقى بويىچە خىزمەتلەرنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلغىلى، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت ھەربىي ـ خەلقتىن ھال سورىغىلى كەلدىم، ئۇلار شىنجاڭنىڭ خىزمەتلىرىگە ئىنتايىن كۆڭۈل بۆلىدۇ. مۇئاۋىن رەئىس ۋالىڭ جېن مۇنداق دېدى: بەزىلەر ماركسىزمنىڭ ۋاقتى ئۆتتى دېيىشىدۇ، بۇ، تامامەن خاتا. ئىنسانىيەت قۇللۇق جەمئىيىتى، فېئودالىلىق جەمئىيىتى ۋە كاپىتالىزم جەمئىيىتىنى بېشىدىن كەچۈرگەندىن كېيىن سوتسىيالىزم جەمئىيىتىگە ئۆتتى، ئەندى مۇقەررەر ھالدا كومۇنىزمغا قاراپ قەدەم تاشلايدۇ. كومۇنىزم ئىنسانىيەتنىڭ ئەڭ يۇكسەك غايىسى، ئەڭ سەلتەنەتلىك ئىشى ھېسابلىنىدۇ. كومۇنىزم جەمئىيىتىدە كىشىنى ئېكسپىلاتاتسىيە

قىلمايدۇ، كىشىنى كىشى ئەزمەيدۇ، كوممۇنىزم غايىسى قۇرۇق خىيال ئەمەس، بىر نەچچە ئەۋلاد ئىنقىلابچىلارنىڭ ئۇزۇن مۇددەت كۈرەش قىلىشى ئارقىلىق، كوممۇنىزم ئەڭ ئاخىرىدا چوقۇم ئەمەلگە ئاشىدۇ.

8 - ئاينىڭ 18 - كۈنى مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى شىخەنزە بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونىنى كۆزدىن كەچۈردى. ھەر مىللەت بوز يەر ئۆزلەشتۈرگۈچى ئىشچى - خىزمەتچىلەر شىنجاڭ ھەربىيلەر بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش ئىشلىرىنىڭ ئىجادچىسى مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېننىڭ كەلگەنلىكىنى قىزغىن قارشى ئالدى. مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېن كۆتۈرەڭگۈ روھ بىلەن ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى 143 - تۈەن 9 - لىيەنىنىڭ 240 مو مول ھوسۇللۇق پاختا ئېتىزىنى ۋە تېخنولوگىيە 2 - لىيەنىنىڭ بادامزارلىقىنى كۆزدىن كەچۈردى، ئېتىز بېشىدا ۋە ئورمان بەلبېغىدا ئەمگەك نەمۇنىچىسى ۋە خىزمەت ئىلغارلىرى ۋەكىللىرىنى قوبۇل قىلدى. مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېن مۇنداق دېدى: سىلەر بۇ پېشقەدەم ھەربىي بوز يەر ئۆزلەشتۈرگۈچىلەر ئىشلەپچىقىرىش بىلەن شۇغۇللىنىپ، نى - نى ئىشلارنى قىلدىڭلار، سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇش ئۈچۈن كۈچ چىقاردىڭلار. بىڭتۈەن بىلەن يەرلىك ئوخشاشلا سوتسىيالىزم بىلەن شۇغۇللىنىدۇ، ئۇلارنىڭ نىشانى بىردەك، ئۇلارنى ئايرىۋېتىشكە بولمايدۇ، ئۇلار ئۆز ئارا ياردەملىشىشى كېرەك. ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلىرى بىلەن خەنزۇ ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئىتتىپاقلىقنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، سوتسىيالىستىك يېڭى شىنجاڭ قۇرۇش ئۈچۈن ئورتاق تەر ئاققۇزۇشى كېرەك. ئۇ، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنىدىكى كادىرلار ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى سوتسىيالىستىك ئومۇمىي مۇلۇكچىلىك تۈزۈمىدىكى ئىگىلىكنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا چىڭ تۇرۇشقا، سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشقان يىرىك يېزا ئىگىلىكى بىلەن شۇغۇللىنىشتا چىڭ تۇرۇشقا، شۇنىڭ بىلەن بىللە، ھويلا - ئارام ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا، دۆلەت، كوللېكتىپ، شەخستىن ئىبارەت ئۈچ تەرەپنىڭ مەنپەئىتىنى توغرا بىر تەرەپ قىلىپ، دېھقانچىلىق مەيدانلىرىنى زامانىۋىلاشقان، ماشىنىلاشقان دۆلەت ئىگىلىكىدىكى دېھقانچىلىق مەيدانى قىلىپ قۇرۇپ چىقىشقا ئىلھاملاندۇردى.

سۈرەتتە: مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېن شىخەنزىدە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنىدىكى پېشقەدەم ھەربىي بوز يەر ئۆزلەشتۈرگۈچى جەڭچىلەرنى قوبۇل قىلماقتا.

(لى يۇڭجىي فوتوسى)

چۈشتىن كېيىن مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېن بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونىدىكى 2 - ، 3 - ئەۋلاد ھەربىيلەر بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش ئىشچى - خىزمەتچىلىرى ۋەكىللىرى بىلەن سۆھبەتلەشتى، ئۇ ئۇلارنى پارتىيىنىڭ شەرەپلىك ئەنئەنىسىگە ۋارىسلىق قىلىپ ۋە ئۇنى جارى قىلدۇرۇپ، سوتسىيالىزم يولىدا چىڭ تۇرۇشقا ئىلھاملاندۇردى.

8 - ئاينىڭ 19 - كۈنى چۈشتىن كېيىن مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېن ئۇرۇمچىگە قايتىپ كەلدى. كەچتە ئۇ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنىڭ شىنجاڭغا خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈرۈش ئۈچۈن كەلگەنلىكىنى قارشى ئېلىش يۈزىسىدىن ئۆتكۈزگەن ئەدەبىيات - سەنئەت

مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېن ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۇەنى يېزا ئىگىلىك8 - شى143 - تۇەن - مەيدانىنىڭ بادامزارلىقىدا بوز يەر ئۆزلەشتۇرۇش ئىشچى - خىزمەتچىلىرى بىلەن سەمىمىي سۆھبەتلەشمەكتە.

لى يۇڭجىي فوتوسى

كېچىلىكىگە قاتناشتى.

8 - ئاينىڭ 20 - كۈنى چۈشتىن كېيىن مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېن ئۇرۇمچى ئىنقىلابىي قۇربانلار قەبرىستانلىقىغا بېرىپ، ئىنقىلابىي قۇربانلارنىڭ قەبرىسىگە ئېھتىرام بىلدۇردى ھەمدە ئىنقىلابىي قۇربانلارغا گۈل چەمبىرەك تەقدىم قىلدى.

8 - ئاينىڭ 21 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈرۈش ئۈچۈن قەشقەرگە باردى. ئۇ چۈشتىن كېيىن قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسى پاختەكلە يېزىسىغا بېرىپ ئۇيغۇر دېھقانلىرىنى يوقلىدى ھەمدە ئۇلارنىڭ پارتىيە كۆرسىتىپ بەرگەن سوتسىيالىزم يۆنىلىشىنى بويلاپ، يۇرتىنى تېخىمۇ گۈزەل يۇرت قىلىپ قۇرۇپ چىقىشىنى ئۈمىد قىلدى. ئاندىن مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى جەنۇبىي شىنجاڭ ھەربىي رايونىغا كېلىپ قىسىمدىكىلەرنى يوقلىدى. ئۇ، كەڭ كوماندىر - جەڭچىلەردىن قىزىل 6 - جۇنتۇەننىڭ شەرەپلىك ئەنئەنىسىگە ۋارىسلىق قىلىپ، ئارمىيىمىزنىڭ خاراكتېرى، مەقسىتىنى ئېسىدە چىڭ ساقلاپ، پارتىيىنىڭ ئارمىيىگە مۇتلەق رەھبەرلىك قىلىش كۆز قارىشىنى پۇختا تىكلەپ، سوتسىيالىزم تۈزۈمىنى، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغدايدىغان پولات ئىستىھكام، خەلق دېموكراتىيىسى دىكتاتۇرىسىنىڭ قۇدرەتلىك تۇۋرۇكى بولۇشىنى ئۈمىد قىلدى. مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېن قەشقەردە يەنە قەشقەر، خوتەن، قىزىلسۇ، ئاقسۇدىن ئىبارەت تۆت ۋىلايەت - ئوبلاست ۋە ئىشلەپچىقىرىش-قۇرۇلۇش بىكتۇەنى يېزا ئىگىلىك 1-شى، يېزا ئىگىلىك 3-شى، تارىم بوز يەر ئۆزلەشتۇرۇش داشۆسى، خوتەن دېھقانچىلىق مەيدانلىرىنى باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت مەسئۇللىرى ۋە قەشقەر ۋىلايىتىدىكى خىزمەتتىن ئايرىلىپ دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان پېشقەدەم يولداشلار، قەشقەر ۋىلايىتىدىكى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى مەسئۇل يولداشلار شۇنىڭدەك دىنىي ساھەدىكى ۋەتەنپەرۋەر زاتلار ۋەكىللىرىنى سەمىمىي قوبۇل قىلدى ھەمدە ئۇلار بىلەن خاتىرە ئۈچۈن سۈرەتكە چۈشتى.

8 - ئاينىڭ 22 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈرۈش ئۈچۈن كورلىغا كېلىپ، ھەر مىللەت خەلقى ۋە نېفىت ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنى يوقلىدى ۋە ئۇلاردىن ھال سورىدى. چۈشتىن كېيىن مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېن بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى، يېزا ئىگىلىك 2 - شىسى، جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز باش شىركىتى، تارىم نېفىت چارلاش، ئېچىش قوماندانلىق شتابىنىڭ خىزمەت دوكلاتىنى، گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنىستىرلىكى غەربىي شىمال نېفىت - گېئولوگىيە ئىدارىسىنىڭ يازما دوكلاتىنى ئاڭلىدى ۋە كۆردى. مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېن مۇنداق دېدى: تارىم — ئۇلۇغ ۋەتىنىمىزدىكى بىر پارچە گۆھەر. سىلەر نېفىت، گېئولوگىيە ئىشچى - خىزمەتچىلىرى ئېلىمىز ئىشچىلار سىنىپىنىڭ ئالاھىدە جەڭگىۋارلىق روھىغا ۋارىسلىق قىلىپ، ئادەم ئاياغ باسمىغان قۇملۇقتا كۈرەش قىلىپ، تۆمۈر ئادەم ۋاڭ جىنشىچە بىر تۇركۇم ئىلغار شەخسلەرنى بارلىققا كەلتۇرۇپ، چوڭ نېفىتلىكنى تاپتىڭلار. مەن سىلەرنىڭ شىنجاڭدىكى نېفىت زاپىسىنى ئېنىقلاپ، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقى بىلەن زىچ بىرلىشىپ، ئىتتىپاقلىقنى كۈچەيتىپ، جاپا چېكىشتىن قورقماي، ئىلىم - پەننىڭ يۇقىرى پەللىسىگە باتۇرلۇق بىلەن چىقىپ، تارىمدا نېفىت چارلاش - ئېچىش ئىشلىرىنى ئۈزلۈكسىز يۈكسەلدۈرۈپ، تېخىمۇ زور

ئەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرۈشۈڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.

8 - ئاينىڭ 23 - كۈنى چۈشتىن كېيىن مۇئاۋىن رەئىس ژالې جېن ئۈرۈمچىدە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، مەسلىھەتچىلەر كومىتېتى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، شىنجاڭ ھەربىي رايونى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنىنىڭ رەھبەرلىرى بىلەن سۆھبەتلەشتى ھەمدە سۆھبەت يېغىنىدا مۇھىم سۆز قىلدى. ئۇ مۇنداق دېدى: بۇ قېتىم شىنجاڭغا كېلىپ، شىنجاڭنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە گۈللەندۈرۈش ئىشىنىڭ ناھايىتى مۇۋەپپەقىيەتلىك بولغانلىقىنى كۆرۈپ، ئىنتايىن خۇشال بولدۇم. پارتىيىمىز قۇرۇلغان 70 يىلدىن بۇيان، 30 يىلغا يېقىن ۋاقىت ئىچىدە مىللىي ئازادلىق يولىدا كۆرەش قىلدى، جاھانگىرلىكنىڭ تاجاۋۇزى ۋە گومىنداڭنىڭ ئەكسىيەتچىل ھۆكۈمرانلىقىغا قارشى تۇردى. يېڭى دېموكراتىك ئىنقىلاب غەلبە قىلغاندىن كېيىن، پارتىيىمىز پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنە رەھبەرلىك قىلىپ، ئىگىلىكنى ئەسلىگە كەلتۈرۈپ، سوتسىيالىزم تۈزۈمىنى ئورنىتىپ، كەڭ كۆلەملىك سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇش ئېلىپ باردى. پارتىيىمىزنىڭ ئۇلۇغ داھىسى رەئىس ماۋ زېدۇڭ ئۇلۇغ تۇغىنى يارىتتى. رەئىس ماۋ زېدۇڭنىڭ ياخشى شاگىرتى يولداش دېڭ شياۋپىڭ مارکسىزم، لېنىنىزىم، ماۋ زېدۇڭ ئىدىيىسىدە چىڭ تۇرۇپ، پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنىڭ سوتسىيالىزم يۈنىلىشىنى بويلاپ داۋاملىق ئالغا ئىلگىرىلىشىگە رەھبەرلىك قىلدى. ئۇ، سوتسىيالىزمنىڭ دەسلەپكى باسقۇچىدا ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنى مەركەز قىلىش، «بىر مەركەز، ئىككى ئاساسىي نۇقتا» دىن ئىبارەت ئاساسىي لۈشىەندە چىڭ تۇرۇشنى ئوتتۇرىغا قويدى، بۇ، پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنىڭ ھىمايىسىگە ئېرىشتى. يولداش جياڭ زېمىن پارتىيىمىزنىڭ 3 - ئەۋلاد رەھبەرلىك يادروسى، يولداش لى پېڭ قەتئىي مارکسىزمچى رەھبەر. ئۇلار خەلقىمىزنى چوڭ كىلىسات ۋە دۆلەت ئىچىدىكى كىچىك كىلىماتنىڭ ئۆزگىرىشى داۋامىدا بۈرژۇئاچە ئەركىنلەشتۈرۈشكە، مالىمانچىلىق ۋە ئەكسىلئىنقىلابىي توپلاڭغا قەتئىي قارشى تۇردى. ھازىر ئېلىمىزنىڭ سىياسىي ئەھۋالى مۇقىملاشتى، ئىقتىسادى راۋاجلاندى، پۈتۈن مەملىكەت خەلقى تېخىمۇ ئىتتىپاقلاشتى. بۇ يىل پارتىيە ۋە ھۆكۈمەت پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنە رەھبەرلىك قىلىپ، غايەت زور سۈ ئاپىتى ئۈستىدىن غەلبە قىلدى. بۇ، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى ۋە گوۋۈيۈەننىڭ رەھبەرلىكىنىڭ ئۈنۈملۈك ۋە كۈچلۈك ئىكەنلىكىنى چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ. ھازىر خەلقىمىزنى ۋەزىيەت ئىنتايىن مۇرەككەپ بولساقتا، دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى دۈشمەن كۈچلەر بىزگە قارىتا تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىش، ئاغدۇرمىچىلىق قىلىش، بۈزغۇنچىلىق قىلىش ۋە سىڭىپ كىرىشنى تېخىمۇ كۈچەيتمەكتە. مەن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، بۇ يەردە ئولتۇرغان يولداشلار ۋە ھەر مىللەت كادىرلار، ئاممىدىن مارکسىزم، لېنىنىزم، ماۋ زېدۇڭ ئىدىيىسىنى، يولداش جياڭ زېمىننىڭ 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى سۆزلىگەن مۇھىم سۆزىنى ئىخلاس بىلەن ئۆگىنىپ، پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۈشىەنىنى داۋاملىق ئىزچىللاشتۇرۇپ، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ بۈيۈك ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ، تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىشكە، بۈرژۇئاچە ئەركىنلەشتۈرۈشكە، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قەتئىي قارشى تۇرۇپ، بارلىق دۈشمەن كۈچلەرنىڭ ئاغدۇرمىچىلىقىغا، سىڭىپ كىرىشكە ۋە بۈزغۇنچىلىق ھەرىكەتلىرىگە قەتئىي زەربە بېرىپ، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش ئۈچۈن تىرىشىپ كۆرەش قىلىشىنى ئۈمىد قىلىمەن. مۇئاۋىن رەئىس ژالې جېن ئاخىرىدا مۇنداق دېدى: 1980 - يىلى مەن شىنجاڭدا سەپداشلىرىم ۋە تۇغقانلىرىمغا، مەن ۋاپات بولغاندىن كېيىن جەسەت كۈلۈمنى تەڭرىتاغقا چېچىۋېتىڭلار، مەن ھەر مىللەت خەلقى بىلەن بىللە سوتسىيالىستىك ۋەتىنىمىزنىڭ غەربىي شىمال چېگرىسىنى مەڭگۈ قوغدايمەن، دەپ ھاۋالە قىلغانىدىم، ھازىر بۇنى يەنە تەكىتلەپ قويماقچىمەن.

8 - ئاينىڭ 24 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن مۇئاۋىن رەئىس ژالې جېن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى شىنجاڭدىكى كۆزدىن كەچۈرۈشنى ئاخىرلاشتۇرۇپ، مەخسۇس ئايروپىلان بىلەن ئۈرۈمچىدىن بېيجىڭغا قايتتى.

شىڭ جېەن

سىياسەت

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن شۇجىلىرى، دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى، باش كاتىپ، مۇئاۋىن باش كاتىپلىرىنىڭ ئىسىملىكى

شۇجىسى: سۇڭ خەنلياڭ

مۇئاۋىن شۇجىلىرى: تۆمۈر داۋامەت، جانابىل (قازاق)، لى شۇشەن، ھامىدىن نىياز، جاڭ فۇسېن، جىن يۈنخۇي

دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى: قېيۇم باۋۇدۇن، تاڭ گۇاڭسەي، گوگاڭ، ۋاڭ لېچۈەن، جۇشېڭتاۋ، جۇگوفۇ، خەلچەم ئىسلام

باش كاتىپ: جاڭ فۇسېن (قوشۇمچە ئۈستىگە ئالغان)

مۇئاۋىن باش كاتىپلىرى: باۋ جياۋ، دۇڭ جاۋخې، مەن زۇڭجۇ

ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن شۇجىلىرى، دائىمىي كومىتېت ئەزالىرىنىڭ قىسقىچە تەرجىمھالى

سۇڭ خەنلياڭ 1934 - يىلى 1 - ئايدا تۇغۇلغان، جېجياڭ ئۆلكىسى شاۋشىڭ شەھىرىدىن. 1960-يىلى 6 - ئايدا پارتىيىگە كىرگەن، 1954-يىلى 6 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان. ئالىي تېخنىكوم پۈتتۈرگەن، ئالىي ئىنژېنېر. ج ك پ 12 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتنىڭ كاندىدات ئەزاسى، 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېت ئەزاسى.

ئىلگىرى جۇڭگو - سوۋېت شىنجاڭ نېفىت شىركىتى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش باشقارمىسىدا پراكتىكانت، ئەترەت باشلىقى، گېئولوگىيە تەتقىقات ئىشخانىسى كەسىپىي گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى، ئىلمىي تەتقىقات ئورنىنىڭ گېئولوگى، قىدىرىش تەتقىق قىلىش ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى؛ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى نېفىتلىك تەتقىقات ئورنى پارتكومنىڭ مۇۋەققەت شۇجىسى، قوشۇمچە سىياسىي باشقارمىنىڭ مۇدىرى، ئىشلەپچىقىرىشنى باشقۇرۇش ئىشخانىسى قىدىرىش گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى، گېئولوگىيە باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، باشلىقى، نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ئىدارە پارتكومنىڭ دائىمىي ئەزاسى، كاندىدات ئالىي گېئولوگ؛ ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى بولغان.

تۆمۈر داۋامەت 1927 - يىلى 6 - ئايدا تۇغۇلغان، شىنجاڭ توقسۇن ناھىيىسىدىن. 1952 - يىلى 12 - ئايدا پارتىيىگە كىرگەن، 1950 - يىلى 5 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، ئالىي تېخنىكومنى پۈتتۈرگەن. ھازىر ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى، ج ك پ 12 - ، 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېت ئەزاسى.

ئىلگىرى توقسۇن ناھىيىسىدە يېزا باشلىقى، مۇئاۋىن رايون باشلىقى، ھاكىم، ناھىيىلىك پارتكوم شۇجىسى، ناھىيىلىك پارتكومنىڭ 1 - شۇجىسى، تۇرپان مەركىزىي ناھىيىلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىنقىلابىي كومىتېت ئىشلەپچىقىرىشقا قوماندانلىق قىلىش

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجى- سى
سۇڭ خەنلىڭ

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئا- ۋىن شۇجىسى
تۆمۈر داۋامەت

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئا- ۋىن شۇجىسى
جانابىل

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئا- ۋىن شۇجىسى
لى شۇشەن

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئا- ۋىن شۇجىسى
ھامىدىن نىياز

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئا- ۋىن شۇجىسى
جاڭ ۋۇسىن

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئا- ۋىن شۇجىسى
جىن يۈنخۇي

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى
قېيۇم باۋۇدۇن

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى
تاڭ گۈڭسەي

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى
گوگاڭ

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى
ۋاڭ لىچۈەن

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى
جۇ شىڭتاۋ

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى
جۇ گوفۇ

ئا پتونوم رايونلۇق پارتكوم دائمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى
خەلچەم ئىسلام

گۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، داجەيدىن ئۆگىنىش ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى، دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى، خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى، دۆلەت مىللىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىمۇ بولغان.

جانابىل 1934-يىلى 4-ئايدا تۇغۇلغان، قازاق، شىنجاڭ قابا ناھىيىسىدىن. 1953-يىلى 8 - ئايدا پارتىيىگە كىرگەن، 1951 - يىلى 6 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان. داشۇ پۈتتۈرگەن. ج ك پ 10-، 11-، 12-، 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتنىڭ كاندىدات ئەزاسى.

ئىلگىرى قابا ناھىيىلىك ئىتتىپاق كومىتېتىنىڭ كادىرى، تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، چىڭگىل ناھىيىلىك ئىتتىپاق كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، شۇجىسى، ناھىيىلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى؛ ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ مۇئاۋىن ۋالىسى، مەركىزىي مىللەتلەر نەشرىياتى «ماۋ زېدۇڭ تاللانما ئەسەرلىرى» نى قازاقچىغا تەرجىمە قىلىش گۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ياچېيكا شۇجىسى؛ بۇرۇلتوقاي ناھىيىلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئىنقىلابىي كومىتېتنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى؛ ئالتاي ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئىنقىلابىي كومىتېتنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى؛ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىنقىلابىي كومىتېتنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، قوشۇمچە ئىلى ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ 1 - شۇجىسى، ئىنقىلابىي كومىتېتنىڭ مۇدىرى؛ ئالتاي ۋىلايەتلىك ئىنقىلابىي كومىتېتنىڭ مۇدىرى؛ ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن شۇجىسى، شۇجىسى بولغان.

لى شۇشەن 1929 - يىلى 12 - ئايدا تۇغۇلغان، ئىچكى موڭغۇلنىڭ دولۇن ناھىيىسىدىن. 1948-يىلى 7-ئايدا پارتىيىگە كىرگەن، 1945-يىلى 7-ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان. ئوتتۇرا تېخنىكوم پۈتتۈرگەن. ج ك پ 12-، 13-نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتنىڭ كاندىدات ئەزاسى.

ئىلگىرى ناھىيىلىك چوڭ ئەترەتتە ئالاقىچى، بەنجاڭ، ئاتلىق ئەسكەرلەر 3 - شىمدا بەنجاڭ، مۇئاۋىن پەيجاڭ، مۇئاۋىن سىياسىي رەھبەر، سىياسىي رەھبەر، تۆمۈر ياشلار بۆلۈمچىسىنىڭ باشلىقى، شى تەشكىلات كادىرى؛ چېگرا مۇداپىئە پونكىتىنىڭ مۇئاۋىن بېتەكچىسى، بېتەكچىسى، تۆمۈرنىڭ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارى، سىياسىي كومىسسارى؛ قورغاس ناھىيىلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى، ئىنقىلابىي كومىتېتنىڭ مۇدىرى، ناھىيىلىك قوراللىق بۆلۈمىنىڭ سىياسىي كومىسسارى؛ خوتەن ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى، شۆبە ھەربىي رايونىنىڭ سىياسىي كومىسسارى؛ تارباغاتاي ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى، شۆبە ھەربىي رايونىنىڭ سىياسىي كومىسسارى؛ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتنىڭ ئەزاسى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى، ئۇرۇمچى قوراللىق بۆلۈمىنىڭ سىياسىي كومىسسارى؛ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى بولغان.

ھامىدىن نىياز 1932 - يىلى 11 - ئايدا تۇغۇلغان، شىنجاڭ بۇگۇر ناھىيىسىدىن. 1953-يىلى 3-ئايدا پارتىيىگە كىرگەن، 1949-يىلى 10-ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان. ئوتتۇرا تېخنىكوم پۈتتۈرگەن. ھازىر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتنىڭ مۇدىرى.

ئىلگىرى باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى، بۇگۇر ناھىيىلىك ئىتتىپاق كومىتېتى تەشكىلات، تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، ئىتتىپاق كومىتېت شۇجىسى، ۋىلايەتلىك ئىتتىپاق كومىتېتى تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، ئىتتىپاق كومىتېت شۇجىسى؛ بۇگۇر ناھىيىلىك پارتكوم شۇجىچۇسىنىڭ شۇجىسى؛ ئاپتونوم رايونلۇق سودا نازارىتىنىڭ مۇئاۋىن نازىرى، تەمىنات - سودا كوپېراتىپىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى؛ ئۇرۇمچى شەھەرنىڭ باشلىقى، شەھەرلىك ئىنقىلابىي كومىتېتنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى،

شەھەرلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، شەھەرلىك پارتكوم شۇجىسى، شەھەرلىك ئىنقىلابىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى؛ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئىنقىلابىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، قوشۇمچە سىياسىي قانۇن كومىتېتىنىڭ شۇجىسى؛ دۆلەت مىللىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى؛ مەركىزىي ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ ئەزاسى؛ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى بولغان.

جاڭ فۇسېن 1940 - يىلى 3 - ئايدا تۇغۇلغان، بېيجىڭ شۇنيى ناھىيىسىدىن. 1958 - يىلى 10 - ئايدا پارتىيىگە كىرگەن، 1965 - يىلى 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان. داشۆ پۇتتۇرگەن، ئىنژېنېر.

ئىلگىرى 7.ماشىنىسازلىق مىنىستىرلىكى 4.مەھكىمىسىنىڭ تېخنىكى، 7 - ماشىنىسازلىق مىنىستىرلىكى 1 - مەھكىمە ئىشخانىسى پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى، 2 - مەھكىمىنىڭ تېخنىكى، ئىنژېنېرى؛ كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى بېيجىڭ شەھەرلىك كومىتېتى داشۆلەر بۆلۈمىنىڭ مەسئۇلى، بۆلۈم باشلىقى، شەھەرلىك ئىتتىپاق كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، شەھەرلىك ياشلار بىرلەشمىسىنىڭ مۇۋەققەت رەئىسى؛ ج ك پ بېيجىڭ شەھىرى خەيدىەن رايونلۇق كومىتېتىنىڭ دائىمىي مۇئاۋىن شۇجىسى، شۇجىسى، بېيجىڭ شەھەرلىك پارتكوم سودا، تاشقى ئىقتىساد - سودا خىزمىتى كومىتېتىنىڭ شۇجىسى، بېيجىڭ شەھەرلىك پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى بولغان.

جىن يۇنخۇي 1933 - يىلى 9 - ئايدا تۇغۇلغان، ئەنخۇي ئۆلكىسىنىڭ تۇڭچىڭ ناھىيىسىدىن. 1956 - يىلى 3 - ئايدا پارتىيىگە كىرگەن، 1958 - يىلى 8 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان. داشۆ پۇتتۇرگەن.

ئىلگىرى ئاپتونوم رايونلۇق خىمىيە سانائىتى ئىدارىسى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم سانائەت - قاتناش بۆلۈمى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىسادىي كومىتېت، ئاپتونوم رايونلۇق ئىنقىلابىي كومىتېت ئىشلەپچىقىرىشقا قوماندانلىق قىلىش گۇرۇپپىسىدا كادىر، ئاپتونوم رايونلۇق سانائەت - قاتناش ئىشخانىسىنىڭ مەسئۇلى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېت ئىشخانىسى ئىقتىساد گۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىسادىي كومىتېت ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ئاپتونوم رايونلۇق يېنىك سانائەت نازارىتىنىڭ مۇئاۋىن نازىرى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ مۇئاۋىن باش كاتىپى، ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى پارتگۇرۇپپا ئەزاسى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم سىياسىي قانۇن كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى بولغان.

قېيۇم باۋۇدۇن 1939 - يىلى 4 - ئايدا تۇغۇلغان، شىنجاڭ لوپنۇر ناھىيىسىدىن. 1962 - يىلى 5 - ئايدا پارتىيىگە كىرگەن، 1966 - يىلى 2 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان. داشۆ پۇتتۇرگەن. ھازىر ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى؛ قوشۇمچە شىنجاڭ رادىئو - تېلېۋىزىيە داشۆسىنىڭ مۇدىرى، ج ك پ 12 - 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ كاندىدات ئەزاسى.

ئىلگىرى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ فىزىكا تەتقىقات ئورنىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى؛ ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، پارتىيە يادرۇ گۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى؛ شىنجاڭ داشۆسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، مۇئاۋىن شۇجىسى؛ كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى مەركىزىي كومىتېتى شۇجىچۇسىنىڭ شۇجىسى، مەملىكەتلىك ياشلار بىرلەشمىسىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى؛ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، قوشۇمچە ئاپتونوم رايونلۇق تەنتەربىيە كومىتېتىنىڭ مۇدىرى بولغان.

تاڭ گۇاڭسەي 1929 - يىلى 12 - ئايدا تۇغۇلغان، خېبېي ئۆلكىسىنىڭ گۇيۇەن ناھىيىسىدىن. 1949 - يىلى 9 - ئايدا پارتىيىگە

كىرگەن، 1947 - يىلى 6 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان. تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتتۈرگەن. ھازىر شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ سىياسىي كومىسسارى.

ئىلگىرى چاخار ئۆلكىسى شىمالىي چاخار شۆبە ھەربىي رايونىغا قاراشلىق ئاتلىق ئەسكەرلەر 3 - چوڭ ئەترىتىدە، شىمالىي جۇڭگو ئاتلىق ئەسكەرلەر 1، 3 - شىسىدا جەڭچى، كاتىپ، سىياسىي رەھبەر، ياردەمچى، مۇئاۋىن بۆلۈم باشلىقى، بۆلۈم باشلىقى، ئاتلىق ئەسكەرلەر 1 - شىسى 3 - تۈەنىنىڭ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارى، سىياسىي كومىسسارى، قۇرۇقلۇق ئارمىيە 8 - شىسى سىياسىي بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى، قۇرۇقلۇق ئارمىيە 8 - شىسىنىڭ سىياسىي كومىسسارى؛ جەنۇبىي شىنجاڭ ھەربىي رايونى سىياسىي بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، مۇدىرى، جەنۇبىي شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ سىياسىي كومىسسارى؛ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى بولغان.

گوگاڭ 1930 - يىلى 4 - ئايدا تۇغۇلغان، شەنشى ئۆلكىسىنىڭ جۇجى ناھىيىسىدىن. 1950 - يىلى 3 - ئايدا پارتىيىگە كىرگەن، 1949 - يىلى 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان. ئوتتۇرا تېخنىكوم پۈتتۈرگەن؛ ھازىر شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنىنىڭ سىياسىي كومىسسارى، پارتكوم شۇجىسى.

ئىلگىرى تىڭشيانىڭ يۇڭنىڭ ناھىيىسىدە تەتقىقاتچى، كاتىپ، بىرلىكسەپ بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، يېزا خىزمىتى بۆلۈمىنىڭ باشلىقى؛ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ كادىرى؛ سانجى ئوبلاستلىق پارتكوم ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، يېزا خىزمىتى بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، شۆبە ھەربىي رايون ئىشلەپچىقىرىشقا قوماندانلىق قىلىش گۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، سانجى ناھىيىلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، شۇجىسى؛ قەشقەر ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، شۇجىسى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى بولغان.

ۋاڭ لېچۈەن 1944 - يىلى 12 - ئايدا تۇغۇلغان، شەندۇڭ ئۆلكىسىنىڭ شۇگۇاڭ ناھىيىسىدىن. 1966 - يىلى 3 - ئايدا پارتىيىگە كىرگەن، 1965 - يىلى 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان. ئاسپىرانت مەلۇماتىغا ئىگە. ھازىر ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى.

ئىلگىرى شەندۇڭ ئۆلكىسى شۇگۇاڭ ناھىيىسىدە گۇڭشېنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، گۇڭشي ئىنقىلابىي كومىتېتىنىڭ دائىمىي ئەزاسى، پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، شۇجىسى؛ شۇگۇاڭ ناھىيىلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، شۇجىسى، ناھىيىلىك ئىنقىلابىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى؛ كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى شەندۇڭ ئۆلكىلىك كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى؛ لياۋچېڭ ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، شۇجىسى؛ شەندۇڭ ئۆلكىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان.

جۇ شېڭتاۋ 1944 - يىلى 4 - ئايدا تۇغۇلغان، جياڭسۇ ئۆلكىسىنىڭ دۇڭتەي ناھىيىسىدىن. 1966 - يىلى 5 - ئايدا پارتىيىگە كىرگەن، 1967 - يىلى 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، ئاسپىرانتقا تەڭ مەلۇماتقا ئىگە.

ئىلگىرى شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش-قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى يېزا ئىگىلىك 4 - شىسى 71 - تۈەن - مەيدان پەرزەنتلەر مەكتىپىنىڭ ئوقۇتقۇچىسى، 71 - تۈەن - مەيدان سىياسىي باشقارمىسىنىڭ كادىرى، ئىلى ئوبلاستلىق بوز يەر ئۆزلەشتۇرۇش ئىدارىسى سىياسىي بۆلۈمىنىڭ كادىرى، يېزا ئىگىلىك 4 - شىسى سىياسىي بۆلۈمىنىڭ كادىرى، مائارىپ باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، يېزا ئىگىلىك 4 - شىسى سىياسىي بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى؛ بىڭتۈەن پارتكومى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، بىڭتۈەن ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ ئەزاسى بولغان.

جۇ گوفۇ 1945 - يىلى 7 - ئايدا تۇغۇلغان، جېجياڭ ئۆلكىسى جۇجى شەھىرىدىن. 1972 - يىلى 6 - ئايدا پارتىيىگە كىرگەن، 1968 - يىلى 10 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان. داشۆ پۈتتۈرگەن.

ئىلگىرى جەمئىيەتنىڭ بۈتۈن ئاھالىسى ئۆزىنى گۈللەندۈرۈش رايونلۇق دېھقانچىلىق تېخنىكىلىرىنى كېڭەيتىش پونكىتىنىڭ تېخنىكىسى، جۈملە ئاھالىلىك دېھقانچىلىق ئىدارىسى دېھقانچىلىق تېخنىكىسى بۈلۈمچىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، مۇئاۋىن ھاكىم، قوشۇمچە پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ مۇدىرى، شاۋشاق شەھەرلىك پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، تەشكىلات بۈلۈم باشلىقى، جەمئىيەتنىڭ ئۇلكىلىك پارتكوم تەشكىلات بۈلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، فۇجۇ شەھەرلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، شۇجىسى؛ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى بولغان.

خەلچەم ئىسلام 1945 - يىلى 12 - ئايدا تۇغۇلغان. شىنجاڭ قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسىدىن. 1982 - يىلى 1 - ئايدا پارتىيەگە كىرگەن، 1968 - يىلى 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان. داشۇ پۈتتۈرگەن.

ئىلگىرى توقسۇ ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى زاۋۇتىنىڭ كادىرى، دېھقانچىلىق تېخنىكا كېڭەيتىش پونكىتىنىڭ تېخنىكى، مۇئاۋىن باشلىقى، ناھىيىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى؛ ئاقسۇ ۋىلايىتىنىڭ مۇئاۋىن ۋالىسى؛ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، قوشۇمچە ئاپتونوم رايونلۇق ئايالىلار بىرلەشمىسىنىڭ مۇدىرى، پارتكۇرۇپپا شۇجىسى بولغان.

جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيى دەرىجىلىك ۋەكىللىرى

ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4-قۇرۇلتىيى 1991 - يىلى 3 - ئاينىڭ 14 - كۈنىدىن 19 - كۈنگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىنا 3 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ئېچىلىشتىن بۇرۇن قۇرۇلتاي شىنجاڭ خەلق سارىيىدا داغدۇغىلىق ئېچىلدى. تەكرارلىنىش جەنۇبىي ۋە شىمالىدىن كەلگەن 529 نەپەر ھەر مىللەت ۋەكىلى ئاپتونوم رايونلىق دائىمىي 700 كىشىنى يېقىن كومپارتىيە ئەزاسىغا ۋەكالىتەن بۇ كاتتا يىغىنغا قاتناشتى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېت تەشكىلات بۈلۈمىنىڭ باشلىقى لۇ فېڭ قۇرۇلتايغا ئالايتەن كېلىپ قاتناشتى.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى سۇڭ خەنلىڭ ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك كومىتېتى نامىدىن قۇرۇلتايغا «پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۈشىيەندە چەڭ تۇرۇپ، بىر نىيەتتە ئىتتىپاقلىشىپ، جاسارەت بىلەن تىرىشىپ، شىنجاڭنى ئۈزلۇقسىز مۇقىملاشتۇرۇش ۋە راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن كۈرەش قىلايلى» دېگەن تېمىدا دوكلات بەردى. دوكلات سەككىز قىسىمغا بۆلۈنىدۇ: 1. يەتتە يىللىق خىزمەتلەرگە نەزەر ۋە بۇنىڭدىن كېيىنكى ئاساسىي ۋەزىپە؛ 2. بىر نىيەتتىن بىر مەقسەتتە قۇرۇلۇش ئېلىپ بېرىپ، ئاپتونوم رايونىمىز خەلق ئىگىلىكىنىڭ داۋاملىق، مۇقىم، ماسلاشقان ھالدا راۋاجلىنىشىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش كېرەك؛ 3. ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى ئېچىۋېتىش ئىشىنى قەتئىي تەۋرەنمەي ياخشى ئېلىپ بېرىش كېرەك؛ 4. ئىككى ھەدەنىيەتنى تەڭ تۇتۇشتا چەڭ تۇرۇپ، يۇكسەك سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەتنى ئومۇميۈزلۈك بەرپا قىلىش كېرەك؛ 5. «ياپىسۇن مىللەتلەرنىڭ بۈيۈك ئىتتىپاقلىقى» دېگەن تۇغنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى يەنمۇ كۈچەيتىش كېرەك؛ 6. خەلق دېموكراتىيىسى دىكتاتۇرىسىنى كۈچەيتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سىياسىي ۋە ئىجتىمائىي مۇقىملىقىنى داۋاملىق قوغداش كېرەك؛ 7. شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈمىنىڭ تۈرلۈك ئىشلىرىنى تىرىشىپ داۋاملىق ئىلگىرىلىتىش كېرەك؛ 8. پارتىيە قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرىنى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ۋە ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى ئېچىۋېتىش ئىشلىرى بىلەن شۇغۇللىنىشىغا رەھبەرلىك قىلىدىغان قۇدرەتلىك يادرو قىلىپ قۇرۇپ چىقىش لازىم.

ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق مەسئۇلچىلەر كومىتېتى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش

كومىتېتى ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 ـ قۇرۇلتىيىغا يازما دوكلات بەردى.

3 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنى چۈشتىن كېيىندىن تارتىپ 16 ـ كۈنى چۈشكىچە قۇرۇلتايغا قاتناشقان ۋەكىللەر گۇرۇپپىلارغا بۆلۈنۈپ، سۈڭ خەنلياڭنىڭ دوكلاتىنى مۇزاكىرە قىلدى. ئۇلار بىر ئېغىزدىن مۇنداق دەپ قارىدى: 1984 ـ يىلدىن 1991 ـ يىلغىچە بولغان يەتتە يىل ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم رەھبەرلىك كوللېكتىپى يېڭىلار بىلەن كونىلارنىڭ ئورۇن ئالماشتۇرۇشى ۋە ھەمكارلىشىشىنى ئىشقا ئاشۇرغان، پارتىيە خىزمىتىدە يۇقىرى بىلەن تۆۋەننى بىر ـ بىرىگە باغلىغان، ئالدىنقىلارغا ۋارىسلىق قىلىپ، كېيىنكىلەرگە يول ئاچقان يەتتە يىل بولدى. بۇ يەتتە يىلدا ھەر ساھەدىكى ئىشلاردا زور ئىلگىرىلەش بولۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ قىياپىتىدە چوڭقۇر ئۆزگىرىشلەر بارلىققا كەلدى. ھازىر ئاپتونوم رايونىمىزدا سىياسىي ۋەزىيەت مۇقىملاشتى، ئىقتىساد راۋاجلاندى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلاشتى، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ تۇرمۇشى تېخىمۇ ياخشىلاندى، بۇ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تارىخىدا ئەڭ ياخشى مەزگىل ھېسابلىنىدۇ.

ۋەكىللەر ۋاڭ ئېنماۋنىڭ شىنجاڭدىكى خىزمەتلەرگە ئۇزاق ۋاقىت رىياسەتچىلىك قىلغان ۋە ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ خىزمەتلىرىگە رىياسەتچىلىك قىلغان مەزگىلدە شىنجاڭنىڭ سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇش ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتى، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ بۇيۇك ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش ۋە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم يېڭى رەھبەرلىك بەنزىسىنىڭ خىزمىتىنى قوللاش جەھەتتە قوشقان زور تۆھپىسىگە يۇقىرى باھا بەردى.

ۋەكىللەر مۇنداق دەپ قارىدى: سۈڭ خەنلياڭنىڭ دوكلاتىدا ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى مەركەز قىلىش، تۆت ئاساسىي پرىنسىپتا چىڭ تۇرۇش، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى ئېچىۋېتىشتە چىڭ تۇرۇشتىن ئىبارەت ئاساسىي لۇشيەن ئىزچىللاشتۇرۇلغان، بۇ دوكلات شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىگە پۈتۈنلەي ئۇيغۇن. دوكلاتتا، ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدەش پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇلۇپ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم 3 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ يەتتە يىلدىن بۇيان ئىشلىگەن خىزمەتلىرى ۋە تەجرىبىلەر يەكۈنلەنگەن، ساقلانغان مەسىلىلەر ۋە ئاجىز ھالقىلار تەھلىل قىلىپ كۆرسىتىپ بېرىلگەن، بۇنىڭدىن كېيىنكى بەش يىل ئىچىدىكى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سوتسىيالىستىك ماددىي مەدەنىيەت ۋە مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ يېتەكچى ئىدىيىسى، ئاساسىي ۋەزىپىسى، كۈرەش نىشانى ۋە فاڭجېن، سىياسەت، تەدبىرلەر ئېنىق ئوتتۇرىغا قويۇلغان.

ۋەكىللەر ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ سىياسىي جەھەتتە ياردەمچىلىك ۋە مەسلىھەتچىلىك رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، پارتىيە ئىنتىزامىنى قوغداش، پارتىيە ئىستىلى ۋە پاكلىق قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش جەھەتتە ئۇنۇملۇك خىزمەتلەرنى ئىشلىگەنلىكىگە يۇقىرى باھا بەردى.

3ـ ئاينىڭ 16ـ كۈنى چۈشتىن كېيىن ۋە 17ـ كۈنى ھەر قايسى ۋەكىللەر ئۆمەكلىرى يىغىن ئۆتكۈزۈپ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ ئەزالىرى، كاندىدات ئەزالىرى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى ئەزالىرىنىڭ تەكلىپ تەرىقىسىدە قويۇلغان نامزات ئىسىملىكى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتى ئەزالىرىنىڭ نامزات ئىسىملىكىنى مۇزاكىرە قىلدى. دېموكراتىيىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش ئاساسىدا، قۇرۇلتاي ھەيئەت رىياسىتى دائىمىي ھەيئىتى مۇھاكىمە قىلغان ۋە ھەيئەت رىياسىتى يىغىنى قاراپ چىققاندىن كېيىن، بىر قىسىم ۋەكىللەرنىڭ پىكرى قوبۇل قىلىنىپ، ئاپتونوم رايونلۇق 4 ـ نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىغا بىر نەپەر ئەزا نامزاتىنى قوشۇش قارار قىلىندى.

3 ـ ئاينىڭ 17 ـ ۋە 18 ـ كۈنلىرى قۇرۇلتاي ھەيئەت رىياسىتى دائىمىي ھەيئىتىنىڭ 1، 2 ـ قېتىملىق يىغىنلىرى ۋە ھەيئەت رىياسىتىنىڭ 3 ـ، 4 ـ، 5 ـ قېتىملىق يىغىنلىرى ئۆتكۈزۈلۈپ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئەزالىرى، كاندىدات ئەزالىرى، ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر

كومىتېتىنىڭ ئەزالىرى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى ئەزالىرىنىڭ نامزات ئىسىملىكى بېكىتىلدى، قۇرۇلتايىنىڭ سايلام ئۇسۇلى ۋە نازارەتچىلەر ئىسىملىكى ماقۇللاندى. قۇرۇلتايىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ دوكلاتلىرى توغرىسىدىكى قارارى (لايىھە) ماقۇللاندى.

3 ـ ئاينىڭ 18 ـ كۈنى ھەر قايسى ۋەكىللەر ئۆمەكلىرى ئارتۇق نامزات كۆرسىتىپ سايلاش، يوشۇرۇن ئاۋاز بېرىش ئۇسۇلى بىلەن سايلاش ئارقىلىق ئاپتونوم رايونلۇق 4 ـ نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ ئەزالىرى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى ئەزالىرىنىڭ نامزاتلىرى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق 4 ـ نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتى كاندىدات ئەزالىرىنىڭ نامزاتلىرىنى سايلاپ چىقتى.

3 ـ ئاينىڭ 19 ـ كۈنى چۈشتىن كېيىن قۇرۇلتايدا ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 47 نەپەر ئەزاسى، توققۇز نەپەر كاندىدات ئەزاسى؛ ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ 26 نەپەر ئەزاسى؛ ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ 28 نەپەر ئەزاسى سايلاپ چىقىلدى؛ ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 3 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ دوكلاتى توغرىسىدىكى قارارى، ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ ۋە ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ خىزمەت دوكلاتى توغرىسىدىكى قارارى ماقۇللاندى. سائەت 17 دىن 40 مىنۇت ئۆتكەندە، ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 ـ قۇرۇلتىيى غەلىبىلىك يېپىلدى.

شۇرۇلۇق

ئاپتونوم رايونلۇق 4 ـ نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ 1 ـ ئومۇمىي يىغىنى

ئاپتونوم رايونلۇق 4 ـ نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ 1ـئومۇمىي يىغىنى 1991ـيىلى 3ـئاينىڭ 20ـ كۈنىدىن 21 ـ كۈنگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى.

يىغىندا ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزالىرى، شۇجىسى، مۇئاۋىن شۇجىلىرى سايلاپ چىقىلدى. دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى: سۇلۇك خەنلىالۇق، تۆمۈر داۋامەت، جانابىل (قازاق)، لى شۇشەن، ھامىدىن نىياز، جالۇق فۇسېن، قېيۇم باۋۇدۇن، تالۇق گۇاڭمەي، گو گالۇق، جۇ شېڭتاۋ، جۇ گوفۇ، خەلچەم ئىسلام. شۇجىسى: سۇلۇق خەنلىالۇق، مۇئاۋىن شۇجىلىرى: تۆمۈر داۋامەت، جانابىل، لى شۇشەن، ھامىدىن نىياز، جالۇق فۇسېن.

ئومۇمىي يىغىندا ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ 1 ـ ئومۇمىي يىغىندا سايلاپ چىقىلغان دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى، مۇئاۋىن مۇدىرى تەستىقلاندى. دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى (خەنزۇچە فامىلە خەت سىزمىسىنىڭ ئاز ـ كۆپلۈكى بويىچە تىزىلدى): چېن شىغۇ، قاسىمبېك (قازاق)، شۇ گۇالۇق. مۇئاۋىن مۇدىرى: چېن شىغۇ.

ئومۇمىي يىغىندا ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى 1ـئومۇمىي يىغىنىدا سايلاپ چىقىلغان دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى، شۇجىسى، مۇئاۋىن شۇجىلىرى تەستىقلاندى. دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى (خەنزۇچە فامىلە خەت سىزمىسىنىڭ ئاز ـ كۆپلۈكى بويىچە تىزىلدى): ۋاھاپ سۇلايمان (قازاق)، يەن يەنجېن، لۇلۇق جاۋنېمەن، چېن شۇيچىن (ئايال)، نۇردۇن تۆمۈر، ئابدۇرېھىم ھامۇت، جۇ شېڭتاۋ. شۇجىسى: جۇ شېڭتاۋ، مۇئاۋىن شۇجىلىرى: ئابدۇرېھىم

※ 1991 ـ يىل 4 ـ ئايدا ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى جىن يۈنخۇينى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىلىقىغا، ۋالۇق لېچۈەننى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزالىقىغا تەيىنلىدى.

هامۇت، يىن يەنجېن، ۋاھاپ سۇلايمان.

ئومۇمىي يىغىندا «ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ شىنجاڭنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنى تۈزۈش توغرىسىدىكى تەكلىپى» ماقۇللاندى.

يىغىن مۇنداق دەپ قارىدى: «تەكلىپ»نى بارلىققا كەلتۈرۈش داۋامىدا پارتىيە ئىچىدىكى يولداشلار ۋە پارتىيە سىرتىدىكى زاتلاردىن كەڭ دائىرىدە پىكىر ئېلىنىپ، ھەر قايسى تەرەپلەرنىڭ ئەقىل - پاراسىتى مەركەزلەشتۈرۈلگەن، ئۇ پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېت 7 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىغا، شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىگە ئۇيغۇن بولۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىغا يېتەكچىلىك قىلىدىغان مۇھىم ھۆججەت.

يىغىن مەزگىلىدە تۆمۈر داۋامەت «تەكلىپ (لايىھە)» توغرىسىدا يازما ئىزاھات بەردى.

سۇلۇك خەنلىياڭ بۇ قېتىمقى يىغىنغا رىياسەتچىلىك قىلدى ھەمدە ئومۇمىي يىغىن ئاخىرلاشقاندا مۇھىم سۆز قىلدى.

شۇ رۇلۇك

ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ 16 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى

ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ 16 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى 1991 - يىلى 1 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 20 - كۈنىگىچە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىننىڭ ئاساسىي تېمىسى: پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېت 7 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزۈش؛ «ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ شىنجاڭنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنى تۈزۈش توغرىسىدىكى تەكلىپ (مۇزاكىرە نۇسخىسى)» نى مۇزاكىرە قىلىش؛ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق قۇرۇلتىيىنى چاقىرىش توغرىسىدىكى قارارىنى قاراپ چىقىشتىن ئىبارەت بولدى.

يىغىن مەزگىلىدە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ شۇجىسى سۇلۇك خەنلىياڭ پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېت 7 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ ئاساسىي روھى ۋە جياڭ زېمىننىڭ مۇھىم سۆزىنى يەتكۈزدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى تۆمۈر داۋامەت پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېت 7 - ئومۇمىي يىغىنىدا لى پېڭنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلان ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنى تۈزۈش توغرىسىدىكى تەكلىپ ھەققىدە بەرگەن ئىزاھاتىنى يەتكۈزدى. يىغىنغا قاتناشقان خادىملار «ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ شىنجاڭنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنى تۈزۈش توغرىسىدىكى تەكلىپى (مۇزاكىرە نۇسخىسى)» نى دەسلەپكى قەدەمدە مۇزاكىرە قىلدى ۋە تۈزىتىش ھەققىدە پىكىر بەردى.

يىغىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: 90 - يىللار شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى يېنىمۇ راۋاجلىنىدىغان بېڭى باسقۇچ. پۈرسەتنى غەنىيمەت بىلىپ، پائال ئىلگىرىلەپ، ئىقتىسادنى يۇقىرىلدۇرۇش لازىم. بۇنىڭدىن كېيىنكى ئون يىل ۋە 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتتا پارتىيىنىڭ «بىر مەركەز، ئىككى ئاساسىي نۇقتا» دىن ئىبارەت ئاساسىي لۇشىيەنگە ئەمەل قىلىپ، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش يولىدا مېڭىشتا چىڭ تۇرۇش كېرەك. «ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش، ئىشىكنى ئېچىۋېتىش دائىرىسىنى كېڭەيتىش، پەن - تېخنىكىغا تايىنىش، قۇرۇلمىنى تەڭشەش، نۇقتىلىق قۇرۇلۇش ئىلىپ بېرىش، ئۇنۇمگە ئەھمىيەت بېرىش» تىن ئىبارەت تۆپ تەسەۋۋۇر بويىچە سۇ، تۇپراقتىن پايدىلىنىش ۋە نېفىتنى ئېچىشنى باشلامچى قىلىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقنى زور كۈچ بىلەن كۆچەيتىش ۋە راۋاجلاندۇرۇش، سۇ، يول، توك ۋە ئالاقىلىشىش مۇئەسسەسلىرى قاتارلىق ئۇل

مۇئەسسەسلەر تەرەققىياتىنى كۆچەيتىش، ھەر خىل كۆلەمدىكى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق بازىسى، نېفىت ۋە نېفىت خىمىيە سانائىتى بازىسى، يېنىك سانائەت، توقۇمچىلىق سانائىتى، يېمەكلىكلەر سانائىتى بازىلىرىنى قۇرۇش، ئالتۇن، رەڭلىك مېتال سانائىتى، تۇز ۋە تۇز خىمىيە سانائىتى، كۆمۈر سانائىتى قاتارلىقلارنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇش، «ئەۋزەل بايلىقنى مەھسۇلاتقا ئايلاندۇرۇش ستراتېگىيىسى» نى يولغا قويۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنى مەملىكەت بويىچە ئالتۇن، رەڭلىك مېتال، تۇز خىمىيە سانائىتى ۋە كۆمۈر سانائىتىنىڭ زاپاس بازىسى قىلىپ تەدرىجىي قۇرۇپ چىقىش لازىم.

يېغىن مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: پارتىيىنىڭ رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىپ ۋە ياخشىلاپ، پارتىيە ئىشلىرىنىڭ ئىز باسارلىرىنى زور كۈچ بىلەن تەربىيىلەش ۋە تاللاپ تۆستۇرۇش لازىم. ھەر دەرىجىلىك رەھبىرى كادىرلار ماركسىزم - لېنىنىزم، ماۋ زېدۇڭ ئىدىيىسى سەۋىيىسىنى ۋە رەھبەرلىك سەۋىيىسىنى ئىخلاس بىلەن تۆستۇرۇش؛ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى ئاڭلىق قوغدىشى؛ خىزمەت ئىستىلىنى يېڭىلاپ ياخشىلاپ، يۇقىرىنىكىلا سۆزىنى ئاڭلىماي، كىتابقا ئېسىلۋالماي، ئەمەلىيەتنى ئاساس قىلىشى، خەلق ئاممىسى بىلەن قان بىلەن گۆشتەك مۇناسىۋەتنى ساقلىشى لازىم.

يېغىندا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيىنى 1991 - يىل 3 - ئايدا ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈش توغرىسىدىكى قارارى قاراپ چىقىلىپ ماقۇللاندى.

يېغىندا مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ۋاڭ ئېنماۋ مۇھىم سۆز قىلدى.

شۇ رۇڭ

ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ 17 - ئومۇمىي يىغىنى

ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ 17 - ئومۇمىي يىغىنى 1991 - يىلى 3 - ئاينىڭ 11 - كۈنىدىن 12 - كۈنىگىچە ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. بۇ قېتىمقى يىغىن ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيىنى ئوبدان ئۆتكۈزۈش يۈزىسىدىن ئۆتكۈزۈلگەن تەييارلىق يىغىن بولدى.

يېغىن ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيىنى 1991 - يىلى 3 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ئۇرۇمچىدە ئېچىشنى قارار قىلدى.

يېغىندا ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيىغا بېرىدىغان دوكلاتى (قاراپ چىقىلىدىغان نۇسخا) مۇزاكىرە قىلىندى ۋە ماقۇللاندى، دوكلاتنى ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيىنىڭ قاراپ چىقىشىغا سۇنۇش قارار قىلىندى.

يېغىندا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ھامىدىن نىيازىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتى نامىدىن ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيىغا تەييارلىق كۆرۈش خىزمىتى توغرىسىدىكى دوكلاتى ئاڭلاپ ئۆتۈلدى.

مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ۋاڭ ئېنماۋ بۇ قېتىمقى يىغىنغا قاتناشتى.

شۇ رۇڭ

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى

1991-يىلى 10-ئاينىڭ 18-كۈنىدىن 21-كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى. يىغىننىڭ ئاساسىي كۆنتەرتىپى مەركىزىي كومىتېت خىزمەت يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزۈش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇش، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى قانداق قىلىپ يەنمۇ ياخشىلاش مەسىلىسىنى نۇقتىلىق مۇزاكىرە قىلىشتىن ئىبارەت بولدى.

يىغىندا سۇڭ خەنلياڭ مەركىزىي كومىتېت خىزمەت يىغىنىنىڭ ئەھۋالىنى تونۇشتۇردى ھەمدە تۆمۇر داۋامەت بىلەن بىرلىكتە ئايرىم - ئايرىم ھالدا جياڭ زېمىن بىلەن لى پېڭنىڭ سۆزلىرىنى يەتكۈزدى. تۆمۇر داۋامەت ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ نۆۋەتتىكى ئىقتىسادىي ۋەزىيىتى، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلار دۇچ كېلىۋاتقان مەسىلىلەر ۋە قوللىنىلغان تەدبىرلەر قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە سۆز قىلدى. سۇڭ خەنلياڭ يىغىن ئاخىرلىشىش ئالدىدا خۇلاسە سۆزى سۆزلىدى.

يىغىندا مەركىزىي كومىتېت خىزمەت يىغىنىنىڭ روھى ۋە تۆمۇر داۋامەتنىڭ سۆزى ئەستايىدىل مۇزاكىرە قىلىندى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ «دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ھاياتىي كۈچىنى يەنىمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش»ى مۇزاكىرە قىلىندى. «ئۇقتۇرۇش»تا شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتى ئاساس قىلىنىپ، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ - ئوتتۇرا كارخانىلارنى جانلاندۇرۇشتىكى 26 ماددىلىق سىياسەت - تەدبىر ئوتتۇرىغا قويۇلدى.

يىغىندا بەزى چوڭ - چوڭ مەسىلىلەردە بىردەك تونۇش ھاسىل قىلىندى: 1) دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى ياخشىلاش ئىقتىسادىي مەسىلە. بولۇپلا قالماستىن، بەلكى سىياسىي مەسىلە. بولۇپمۇ نۆۋەتتىكى خەلقئارا ۋەزىيەتتە، بۇ، سوتسىيالىستىك ئىقتىسادىي بازىسنى مۇستەھكەملەش، تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش، سوتسىيالىستىك تۈزۈمنى راۋاجلاندۇرۇشتا ئىنتايىن رېئال ۋە ئىنتايىن مۇھىم ستراتېگىيىلىك ئەھمىيەتكە ئىگە. 2) نەتىجىلەر تولۇق مۇئەييەنلەشتۇرۇلۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، ساقلانغان ئاساسىي مەسىلىلەرمۇ تېپىپ چىقىلدى. 3) ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىگە ئاساسەن، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى ياخشىلاشتا بىر تۇتاش پىلانلاش، ئەھۋالنى پەرقلەندۇرۇش، تۈرلەرگە بۆلۈپ يېتەكچىلىك قىلىش، مۇھىم نۇقتىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش، مۇددەتكە، تۈركۈمگە بۆلۈپ ئېلىپ بېرىش لازىم. 4) دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلار ئۇچۇن ياخشى تاشقى مۇھىت يارىتىپ بېرىش لازىم. 5) دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى ياخشىلاشنىڭ ئاچقۇچى كارخانىلارنىڭ ئىچكى خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەشتە. 6) كارخانىلاردا پارتىيە بىلەن مەمۇرىيەتنىڭ مۇناسىۋىتىنى توغرا بىر تەرەپ قىلىپ، كارخانىلارنىڭ ئىچكى رەھبەرلىك تۈزۈلمىسىنى تېخىمۇ ساغلاملاشتۇرۇش ۋە مۇكەممەللەشتۇرۇش لازىم. 7) كارخانىلاردا ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەتنى كۈچەيتىپ، پارتىيىنىڭ سىياسىي جەھەتتىكى ئۈستۈنلۈكىنى جارى قىلدۇرۇش لازىم.

يىغىندا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ نۆۋەتتىكى بىر قانچە جىددىي ئىقتىسادىي خىزمىتى ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

سۇي شۇجيې

ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ 2 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى

1991-يىلى 12-ئاينىڭ 19-كۈنىدىن 24-كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم 4 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ 2 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنى ئۆتكۈزدى. يىغىننىڭ ئاساسىي ۋەزىيىسى: پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېت 8 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزۈش، «ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىنى يەنىمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدىكى قارارى»نى ئۆگىنىش، «ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، يېزا ئىقتىسادىنى ئومۇمىيۈزلۈك گۈللەندۇرۇش توغرىسىدىكى قارارى»نى قاراپ چىقىشتىن ئىبارەت بولدى.

يىغىن مەزگىلىدە، يىغىنغا قاتناشقۇچىلار شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۇرۇپ، مەركەزنىڭ «قارارى»نىڭ روھى ۋە جياڭ زېمىننىڭ 8 - ئومۇمىي يىغىندا سۆزلىگەن مۇھىم سۆزىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ، چوڭقۇر ئۆزلەشتۇرۇپ، يېزا

ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىنىڭ مۇھىم ئورنى ۋە رولىغا بولغان تونۇشىنى يەنمۇ ئۆستۈردى؛ 80 - يىللاردا ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يېزىلارنىڭ تەرەققىياتىدا قولغا كەلتۈرۈلگەن نەتىجىلەر ۋە تەجرىبىلەرنى ئومۇميۈزلۈك يەكۈنلىدى؛ 90 - يىللاردىكى نىشان ۋە ۋەزىپىلەرنى ئايدىڭلاشتۇرۇۋالدى؛ «ج ك پ شىنجاڭ ئۈيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، يېزا ئىقتىسادىنى ئومۇميۈزلۈك گۈللەندۈرۈش توغرىسىدىكى قارارى» نى قاراپ چىقتى ۋە ماقۇللىدى.

يىغىن ئاخىرلىشىش ئالدىدا ۋاڭ ئېنماۋ سۆز قىلدى، سۆڭ خەنلياڭ خۇلاسە سۆزى سۆزلىدى. تۆمۈر داۋامەت كېسەل سەۋەبىدىن يىغىنغا قاتنىشالماي يازما سۆز قىلدى.

سۈي شۈجيې

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى قارارى

1991 - يىلى 12 - ئاينىڭ 24 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى «يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، يېزا ئىقتىسادىنى ئومۇميۈزلۈك گۈللەندۈرۈش توغرىسىدا قارار» نى ماقۇللىدى.

«قارار» توققۇز قىسىمغا بۆلۈنىدۇ: 1. 80-يىللاردا يېزىلارنىڭ تەرەققىياتىدا قولغا كەلتۈرۈلگەن نەتىجىلەر ۋە ھاسىل قىلىنغان تەجرىبىلەر. 2. 90-يىللاردىكى نىشان، ۋەزىپە ۋە يېتەكچى ئىدىيە. 3. يېزىلاردىكى كەسىپ قۇرۇلمىسىنى داۋاملىق تەڭشەپ، يېزا ئىقتىسادىنى ئومۇميۈزلۈك راۋاجلاندۇرۇشنى ئىلگىرى سۈرۈش لازىم. 4. پارتىيىنىڭ يېزىلارغا قارىتان تۈپ سىياسىتىنى مۇقىملاشتۇرۇپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، يېزا ئىسلاھاتىنى داۋاملىق چوڭقۇرلاشتۇرۇش لازىم. 5. پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ، مەبلەغنى كۆپەيتىپ، يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئۇنۇمۇرسال ئاشلىقچىلىقىنى ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇش لازىم. 6. ئىككى ئىشنى تەڭ تۇتۇشتا چىڭ تۇرۇپ، يېزىلاردىكى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ۋە دېموكراتىيە، قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشىنى يەنمۇ كۈچەيتىش لازىم. 7. پارتىيە تەشكىلاتلىرى يادرو قىلىنغان يېزىلاردىكى ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتلار قۇرۇلۇشىنى ھەقىقىي كۈچەيتىش لازىم. 8. بىكتۇەننىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق تۈەن - مەيدانلىرىنىڭ ئىقتىسادىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېزا ئىقتىسادىنى يۈكسەلدۈرۈش ئۈچۈن يېڭى تۆھپە قوشۇش لازىم. 9. پارتىيىنىڭ يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكىنى ھەقىقىي كۈچەيتىش لازىم.

«قارار» دا مۇنۇلار تەكىتلەندى: 90 - يىللاردىكى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىدىكى ئومۇمىي نىشانى: يېزا ئىقتىسادىنى ئومۇميۈزلۈك راۋاجلاندۇرۇش ئاساسىدا، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسىنى ھاللىق سەۋىيىگە يەتكۈزۈش. ۋەزىپە: دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقنىڭ ئۇنۇمۇرسال ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى زور كۈچ بىلەن ئۆستۈرۈپ، سۇپىتى ياخشى، مەھسۇلاتى ۋە ئۇنۇمى يۇقىرى بولغان ئىشلەپچىقىرىش سىستېمىسىنى بەرپا قىلىپ، شىنجاڭنى دۆلىتىمىزنىڭ ئاشلىق، پاختا، شېكەر ماتېرىياللىرى، چارۋىچىلىق، مېۋە - چېۋە ئىشلەپچىقىرىش بازىسى قىلىپ قۇرۇپ چىقىش؛ 2000 - يىلىغا بارغاندا ئېلىنىدىغان ئومۇمىي ئاشلىقنى 8 مىليون تونناغا يەتكۈزۈش، ئېلىنىدىغان ئومۇمىي پاختىنى 1 مىليون تونناردىن ئاشۇرۇۋېتىش، چارۋىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى سانىنى 40 مىليون تۇياقتا يەتكۈزۈش؛ يېزىلارنىڭ ئىگىلىك قۇرۇلمىسىنى يەنمۇ تەڭشەپ ۋە سەرخىللاشتۇرۇپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، ئورمانچىلىق، قوشۇمچە كەسىپ، بېلىقچىلىق، سانائەت، سودا، تىرانسپورت، قۇرۇلۇش مۇلازىمەتچىلىكىنى ئومۇميۈزلۈك ماس قەدەم بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇش، غەيرىي يېزا ئىگىلىك كەسىپلىرىنىڭ نىسبىتىنى زور ھەجىمدە ئاشۇرۇش، يېزىلاردىكى ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنى يەنە بىر قاتلاش؛

مادەي تۈرمۈش بىر قەدەر مول بولۇش، مەنسۈي تۈرمۈش بىر قەدەر تولۇق بولۇش، مىللەتلەر ئىتتىپاق - ئىناق ئۆتۈش، ئولتۇراقلىشىش مۇھىتى ياخشىلانغان بولۇش، ساغلاملىق سەۋىيىسى ئاشقان بولۇش، جامائەت پاراۋانلىق ئىشلىرى تەرەققي تاپقان بولۇش، جەمئىيەت ئامانلىقى ياخشى بولۇشنى تەدرىجي ئىشقا ئاشۇرۇپ، مەدەنىيەتلىك، باي سوتسىيالىستىك يېڭى يېزىلارنى دەسلەپكى قەدەمدە قۇرۇپ چىقىش. يېتەكچى ئىدىيە: پارتىيەنىڭ ئاساسىي لۇشيەنىنى قەتئىي تەۋرەنمەي ئىزچىللاشتۇرۇپ، پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزي كومىتېت 8 - ئومۇمي يىغىنىنىڭ روھىنى قىبلىنامە قىلىپ، يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساسلىق ئورنىنى يەنمۇ كۈچەيتىپ، يېزا ئىلاھاتىنى داۋاملىق چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ، مەبلەغنى كۆپەيتىپ، يېزا ئىگىلىك ئاساسىي قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىشتا چىڭ تۇرۇپ، يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئۇنۇمۇرسال ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى ئۈزلۈكسىز ئاشۇرۇپ، غەيرىي يېزا ئىگىلىك كەسىپلىرىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇپ، يېزىلاردا 1 - ، 2 - ، 3 - كەسىپلەر-نىڭ تەڭ راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش.

شىن جيەن

قارارلار

1991 - يىلى 6 - ئاينىڭ 17 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «يېزا ئىلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، يېزا ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشكە دائىر بىر قانچە مەسىلە توغرىسىدا قارار» چىقاردى.

6 - ئاينىڭ 18 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش توغرىسىدا قارار» چىقاردى.

7-ئاينىڭ 21-كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش توغرىسىدا قارار» چىقاردى. ئۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش توغرىسىدىكى پروگراممىسى»نى تۈزۈپ تارقاتتى.

10 - ئاينىڭ 10 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم «پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتىش ۋە ياخشىلاش توغرىسىدا قارار» چىقاردى.

11 - ئاينىڭ 6 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش دائىرىسىنى يەنمۇ كېڭەيتىش توغرىسىدا قارار» چىقاردى.

12-ئاينىڭ 24-كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق 4-نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ 2 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىدا «ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، يېزا ئىقتىسادىنى ئومۇمىيۈزلۈك گۈللەندۈرۈش توغرىسىدىكى قارارى» ماقۇللاندى.

خي لىشياۋ

ئۇقتۇرۇشلار

1991 - يىلى 2 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «1991 - يىلىنى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىن ئومۇمىيۈزلۈك مول ھوسۇل ئېلىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

3 - ئاينىڭ 7 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم «ئاپتونوم رايونىمىزدا پارتىيىمىز قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى خاتىرىلەش پائالىيىتىنى ئېلىپ بېرىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

5 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى، شىنجاڭ ھەربىي رايون پارتكومى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئومۇمىي خەلق دۆلەت مۇداپىئە تەربىيىنى رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇرۇش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

9 - ئاينىڭ 4 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم «كادىرلارنى ئومۇمىي جەھەتتىن ياشقۇرۇشنى

كۆچەيتىشكە ئالاقىدار مەسىلىلەر توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

9 - ئاينىڭ 23 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم «كارخانىلاردا پارتىيە قۇرۇلۇشىنى يەنمۇ كۆچەيتىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

10 - ئاينىڭ 4 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم «بۇ يىل قىش، كېلەر يىل ئەتىياز دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيىنى داۋاملىق قانات يايدۇرۇش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

10 - ئاينىڭ 4 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «مالىيە خىزمىتىنى يەنمۇ ياخشى ئىشلەش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

11 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «مۇنەۋۋەر پەن - تېخنىكا خادىمى يولداش ۋاڭ ۋېيدىن ئۆگىنىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

9 - ئاينىڭ 10 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئىشخانىسى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسى «(دۆلەت خىزمەتچىلىرىنىڭ ھەربىكەت ئۆلچىمى دەرسلىكى)»نى ئۆگىنىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقاردى

12 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئىشخانىسى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسى «ئاپتونوم رايونلۇق مۇتەخەسسىلەر مەسلىھەت بېرىش ئومىكى قۇرۇش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» ۋە «ئاپتونوم رايونلۇق شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇرۇش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

خې لىشياۋ

تەستىقلاپ تارقىتىلغان دوكلاتلار

1991 - يىلى 2 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئاپتونوم رايونلۇق يەر تەۋرەش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىنىڭ «يەر تەۋرەشتىن كېلىپ چىقىدىغان ئاپەتنى ئازايتىش خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدا پىكىر» نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

5 - ئاينىڭ 24 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، ئاپتونوم رايونلۇق ئەدلىيە نازارىتىنىڭ «پۇقرالار ئىچىدە قانۇنچىلىق تەشۋىقات - تەربىيىنى قاناتلايدۇرۇشنىڭ 2 - بەش يىللىق ئومۇمىي پىلانى» نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

7 - ئاينىڭ 2 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمىتىگە دائىر ۋاقىتلىق نىزامى» نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

7 - ئاينىڭ 15 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم سىياسەت تەتقىقات ئىشخانىسى، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئىدارىلەر پارتكومىنىڭ «ئاپتونوم رايونغا بىۋاستە قاراشلىق ئورگانلاردىكى پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ تەشكىلىي تۈزۈلۈشىنى ياخشىلاش مەسىلىسى توغرىسىدا پىكىر» نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

9 - ئاينىڭ 2 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم «ئاپتونوم رايونىمىزدىكى پارتىيە - ھۆكۈمەت ئورۇنلىرىدىكى رەھبىرىي كادىرلارنىڭ ئۆگىنىش تۈزۈمى ۋە ئۇلارنى تەربىيىلەش تۈزۈمىدە، تەستايىدىل چىڭ تۇرۇش توغرىسىدا بىر قانچە بەلگىلىمە» بىلەن «ئاساسىي قاتلامدىكى پارتىيىلىك رەھبىرىي كادىرلارنىڭ دېموكراتىك تۇرمۇش يېغىنى تەپسىلىي پرىنسىپلىرى» نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

9 - ئاينىڭ 3 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ «پارتىيە - ھۆكۈمەت ئورگانلىرىدىكى رەھبىرىي كادىرلارنى ئالماشتۇرۇپ تۇرۇش تۈزۈمىنى يولغا قويۇش توغرىسىدا پىكىر» ى بىلەن «پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىش خىزمىتىنى يەنمۇ ياخشى ئىشلەش توغرىسىدا پىكىر» نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

9 - ئاينىڭ 9 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم سىياسىي قانۇن

كومىتېتىنىڭ «جەمئىيەت ئامانلىقىنى ئومۇملاشتۇرۇپ تۈزەش ئاپپاراتى تەسىس قىلىش توغرىسىدا دوكلات»نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

9 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ «ئاپتونوم رايون بويىچە پارتىيىنىڭ قائىدە - نىزام تەرىبىسى پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش توغرىسىدا دوكلات»نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

10 - ئاينىڭ 9 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق رېۋىزىيە نازارىتىنىڭ «پارتىيە ئىستىلى ۋە پاكلىق قۇرۇلۇشىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش خىزمىتىنى ئەستايىدىل ياخشى ئىشلەش توغرىسىدا يەكسر»نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

7 - ئاينىڭ 2 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئىشخانىسى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسى، ئاپتونوم رايونلۇق ياشانغانلار كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم پېشقەدەم كادىرلار ئىدارىسى، ئاپتونوم رايونلۇق كادىرلار نازارىتى، ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نازارىتىنىڭ «ياشانغانلارنىڭمۇ قىلىشقا تېگىشلىك ئىشى بار) پائالىيىتىنى يەنمۇ قانات يايدۇرۇش توغرىسىدىكى يەكرى»نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

7 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئىشخانىسى ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى پارتكۇر ۋېپىسىنىڭ «ئۇسمۇرلەرنىڭ جىنايەت ئۆتكۈزۈشىنى قانۇن بويىچە بىر تەرەپ قىلىشتا يۇرۇشلەشكەن خىزمەت سىستېمىسى بەرپا قىلىپ، ئومۇملاشتۇرۇپ تۈزەشنى يولغا قويۇش توغرىسىدا دوكلات»نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

11 - ئاينىڭ 23 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئىشخانىسى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ «شىنجاڭدىكى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا ،قىش پەسلىدىكى پەن - تېخنىكا، پائالىيىتىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇش توغرىسىدىكى دوكلات»نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

خې لىشياۋ

پارتىيە قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى خاتىرىلەش پائالىيەتلىرى

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى جۈملىگو كومىۋنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى خاتىرىلەش يۈزىسىدىن، مەركىزىي كومىتېت تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ تەلىپى بويىچە، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى كومپارتىيە ئەزالىرى ئارىسىدا «ئەتىنى ئەسلەش، تۆھپە قوشۇش، يېڭى دەۋرنىڭ لايىقەتلىك كومپارتىيە ئەزاسى بولۇش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرغاندىن سىرت، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى پارتكومى تەشكىلات بۆلۈمى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى سىياسىي بۆلۈمى، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى بىلەن بىرلىكتە شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىدا «پارتىيە تۇرمۇشى» مەخسۇس پروگراممىسىنى ئۈيۈشتۇرۇپ، 21 قېتىم كۆرسەتتى؛ «پارتىيە بايرىقىغا شان - شەرەپ كەلتۈرىمىز» دېگەن تېمىدا مەخسۇس تېلېۋىزىيە پروگراممىسىنى ئۈيۈشتۇرۇپ، تۆت ئايدىن ئوشۇق ۋاقىت ئىچىدە ئاساسىي قاتلامدىكى ئىلغار پارتىيە تەشكىلاتلىرى، مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزالىرى ۋە مۇنەۋۋەر پارتىيە ئىشلىرى خىزمەتچىلىرىنىڭ ئىش ئىزلىرى ئەكس ئەتتۈرۈلگەن 151 مەخسۇس فىلىمنى كۆرسەتتى؛ «شىنجاڭ گېزىتى» بىلەن بىرلىكتە «كومپارتىيە ئەزالىرىنىڭ خىسلىتى» مەخسۇس ستونىنى ئېچىپ، مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزالىرىنىڭ ئىش ئىزلىرى تونۇشتۇرۇلغان 120 ماقالە ئېلان قىلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ھارپىسىدا ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئىلغار ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرى، مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزالىرى ۋە مۇنەۋۋەر پارتىيە ئىشلىرى خىزمەتچىلىرىنى تەقدىرلەش يىغىنى ئوتكۈزدى، يىغىندىن كېيىن بىر قىسىم مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزالىرى ۋە مۇنەۋۋەر پارتىيە ئىشلىرى

خىزمەتچىلىرى جايلارغا بېرىپ سەييارە، نۇتۇق سۆزلەشكە ئۇيۇشتۇرۇلدى. تەقدىرلەش يىغىنىدا سۆزگە چىققان ئىلغار ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرى، مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزالىرى ۋە مۇنەۋۋەر پارتىيە ئىشلىرى خىزمەتچىلىرىنىڭ ئىلغارلىق ئىش ئىزلىرى توپلىمى — «تەڭرىتاغ ئاۋانگارتلىرى» دېگەن كىتاب تونۇلۇپ، ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرىغا تارقىتىپ بېرىلدى.

دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلارنىڭ شىنجاڭدىكى ئالتە يەرلىك تەشكىلاتى بىرلىكتە 6 - ئاينىڭ 28 - كۈنى جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى تەبرىكلەش يىغىنى ئۆتكۈزدى ھەمدە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومغا تەبرىك خەت ئەۋەتتى. يىغىندا بېرىم ئەسىردىن كۆپرەك ۋاقىتتىن بېرى دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلارنىڭ جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسى بىلەن قېيىن كۈنلەردە بىللە بولۇپ، مۇرىنى مۇرىگە تىرەپ كۈرەش قىلىش جەريانىي ئەسلەپ ئۆتۈلدى. جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ رەھبەرلىكىنى قەتئىي تەۋرەنمەي قوبۇل قىلىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنى ئەملىگە ئاشۇرۇشقا تۆھپە قوشۇش ئىرادىسى بىلدۈرۈلدى.

لى لەيدى
ساۋ شياۋيەن

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئىلغار ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرى، مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزالىرى ۋە مۇنەۋۋەر پارتىيە ئىشلىرى خىزمەتچىلىرىنى تەقدىرلىدى

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى تەبرىكلەش مارىپىسىدا 100 ئىلغار ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتى، 198 مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسى ۋە 68 مۇنەۋۋەر پارتىيە ئىشلىرى خىزمەتچىسىنى تەقدىرلىدى.

ئىلغار ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرى: ئىلى ئوبلاستلىق رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى پارتىيە باش ياچېيكىسى، ئىلى ۋىلايەتلىك خەلق دوختۇرخانىسى پارتكومى، غۇلجا شەھەرلىك 2 - يېنىك سانائەت ئىدارىسى پارتكومى، قورغاس ناھىيە لوسىكۇلۇك يېزىلىق پارتكوم، غۇلجا ناھىيە ئۇيغۇر ئۇچئون يېزىلىق پارتكومى، كۈنەس ناھىيە ئارالتۆپە يېزىلىق پارتكوم، چۆچەك شەھىرى ئاشلى داغۇر يېزىلىق پارتكوم، شىخو ناھىيە چېچەيزە يېزا يۇلغۇن كەنتى پارتىيە ياچېيكىسى، ساۋەن ناھىيە داچۈەن يېزا ياڭجياجالۇك كەنتى پارتىيە ياچېيكىسى، سودا - سانائەت بانكىسى دۇربىلجىن ناھىيىلىك تارماق بانكا پارتىيە ياچېيكىسى، قوبۇقسار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىسى قوشتولغاي تۇز كانى پارتىيە ياچېيكىسى، ئالتاي ۋىلايەتلىك كۆن - خۇرۇم زاۋۇتى قۇي خۇرۇمى سېخى پارتىيە ياچېيكىسى، ئالتاي ۋىلايەتلىك جامائەت خەۋپسىزلىك باشقارمىسى 5 - پارتىيە ياچېيكىسى، ئالتاي شەھىرى خۇشدۇلۇق يېزا كۆكسۇ كەنتى پارتىيە ياچېيكىسى، كۆكتوقاي ناھىيە تېمپكى يېزىلىق پارتكوم، قابا ناھىيە چىبار يېزا ئايدار ئۇيۇك كەنتى پارتىيە ياچېيكىسى، بورتالا ئوبلاستلىق كۆكتات شىركىتى پارتىيە ياچېيكىسى، ئارىشلۇق ناھىيە كۆندۈلۈن چارۋىچىلىق فېرما ئاچا چارۋىچىلىق ئەترىتى پارتىيە ياچېيكىسى، جىلۇ ناھىيە تولى يېزا ئىككىقۇدۇق كەنتى پارتىيە ياچېيكىسى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى بۇرغىلاش شىركىتى «32837» بۇرغىلاش ئەترىتى پارتىيە ياچېيكىسى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى نورمال بېسىم - كېمەيتىلگەن بېسىم سېخى پارتىيە ياچېيكىسى، بىڭتۈەن يېزا ئىگىلىك 8 - شى 142 - تۈەن - مەيدان سۇپەتلىك ئۇرۇق يېتىشتۇرۇش لىيەنى پارتىيە ياچېيكىسى، شىنجاڭ ئۇنۇمۇرسال ئېلېكتر ماشىنا زاۋۇتى پارتكومى، گۇچۈك ناھىيە بەيتىك ھاۋارايى پونكىتى پارتىيە ياچېيكىسى، سانجى شەھىرى يۇشۇگۇ يېزىلىق پارتكوم، فۇكاك ناھىيە جۇيۇڭگەي يېزا شىيۇك 4 - كەنتى پارتىيە ياچېيكىسى، مىچۈەن ناھىيە گۈمۈدى بازارلىق پارتكوم، ماناس ناھىيە لوتۇبى بازارلىق پارتكوم، شىنجاڭ ئاپتوموبىل زاۋۇتى پارتكومى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك «تەڭرىتاغ» يېمەكلىكلەر زاۋۇتى

پارتکومی، ئۇرۇمچی شەھەرلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئىھتىياجلىق بۇيۇملار سودا ساريىي پارتىيە باش ياچەيكىسى، ئۇرۇمچى شەھىرى تەڭرىتاغ رايونلۇق سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى ئورگان پارتىيە ياچەيكىسى، ئۇرۇمچى ناھىيە ئەرگۈلك يېزا باجاخۇ كەنتى پارتىيە ياچەيكىسى، ئۇرۇمچى ناھىيە چىڭگىداخۇ يېزا بىرلەشمە كەنتى پارتىيە ياچەيكىسى، تۇرپان شەھەرلىك باج ئىدارىسى پارتىيە ياچەيكىسى، تۇرپان شەھىرى ئۇزۇمچىلىك يېزا سۇ بېشى كەنتى پارتىيە ياچەيكىسى، پىچان ناھىيە تۆيۇق يېزا پەنجەنكارىزى كەنتى پارتىيە ياچەيكىسى، قۇمۇل ۋىلايەتلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى پارتكومى، قۇمۇل كان ئىشلىرى ئىدارىسى ئۈستى ئوچۇق كان ماشىنىلىرىنى رېمونت قىلىش زاۋۇتى پارتىيە باش ياچەيكىسى، قۇمۇل شەھىرى ئاستانە يېزا 7 - كەنت پارتىيە ياچەيكىسى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق چارۋىچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش مەركىزىي پونكىتى پارتىيە ياچەيكىسى، كورلا تاشيول باش ئۇچاستىكىسى چەرچەن تاشيول ئۇچاستىكىسى پارتىيە ياچەيكىسى، يەنجى خۇيزۇ ئاپتونوم ناھىيىسى ئۇخاۋچو يېزا چاغانچۇ كەنتى پارتىيە ياچەيكىسى، خوشئوت ناھىيە ئۇششاقتال خۇيزۇ يېزىسى شورقۇدۇق كەنتى پارتىيە ياچەيكىسى، چاقىلىق ناھىيە ئۇتام يېزا غولئېرىق كەنتى پارتىيە ياچەيكىسى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك يېكچىلىك فابرىكىسى پارتىيە باش ياچەيكىسى، ئاقسۇ شەھىرى قۇمباش يېزا يۇقىرىقى يۇتچى كەنتى پارتىيە ياچەيكىسى، ئاقسۇ كونا شەھەر ناھىيە توخۇلا يېزا تۇۋەنكى سۇ بۇلاق كەنتى پارتىيە ياچەيكىسى، باي ناھىيە قاراباغ يېزا كۆكيار كەنتى پارتىيە ياچەيكىسى، توقسۇ ناھىيە پەيشەنبە بازار يېزا سۇگەتقوتان كەنتى پارتىيە ياچەيكىسى، كۇچا ناھىيە ياقا يېزا قاراڭغى 1 - كەنتى پارتىيە ياچەيكىسى، قەشقەر مەركىزىي ترانسپورت بېكىتى پارتىيە باش ياچەيكىسى، قەشقەر شەھەرلىك باج ئىدارىسى پارتىيە ياچەيكىسى، يەكەن ناھىيە گۇلباغ يېزا خېنىمئېرىق كەنتى پارتىيە ياچەيكىسى، يېڭسار ناھىيە ئوچار يېزا ئۇستەڭبويى كەنتى پارتىيە ياچەيكىسى، يوپۇغا ناھىيە تېرىم يېزا كۆتەكلىك كەنتى پارتىيە ياچەيكىسى، پەيزاۋات ناھىيە مىشا يېزا ئويتوغراق كەنتى پارتىيە ياچەيكىسى، قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىلىك خەلق تەپتىش مەھكىمىسى پارتىيە ياچەيكىسى، قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىلىك سېمونت زاۋۇتى پارتىيە ياچەيكىسى، ئاتۇش شەھىرى ئۇستۇن ئاتۇش يېزىلىق پارتكوم، ئاقچى ناھىيىلىك سۇپەتلىك ئۇرۇق يېتىشتۇرۇش مەيدانى پارتىيە ياچەيكىسى، ئاقتۇ ناھىيە بارىن يېزا خانتېرەك كەنتى پارتىيە ياچەيكىسى، ئۇلۇغچات ناھىيە قىزىلئۇي يېزا كەڭشۇەر كەنتى پارتىيە ياچەيكىسى، خوتەن پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى پارتكومى، خوتەن ناھىيە باغچى بازىرى كاسپىي كەنتى پارتىيە ياچەيكىسى، قاراقاش ناھىيىلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى پارتىيە ياچەيكىسى، چىرا ناھىيە داسكۇ يېزىلىق پارتكوم، گۇما ناھىيە قوشتاغ يېزا چىغلىق كەنتى پارتىيە ياچەيكىسى، ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى ئورگان پارتكومى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى ئورگان پارتكومى، ئاپتونوم رايونلۇق تاۋار تەكشۈرۈش ئىدارىسى پارتىيە باش ياچەيكىسى، ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى جىنايى ئىشلار 1 - سوت كوللېگىيىسى پارتىيە ياچەيكىسى، ئۇرۇمچى ئۇمۇر يول ئىدارىسى ئۇرۇمچى يول ئوچاستىكىسى پارتكومى، ئاپتونوم رايونلۇق تەمىنات - سودا كوپېراتىپى كوندىلىك ئۇرمۇش بۇيۇملىرى - مىلىچمال شىركىتى داخىيەن پونكىتى پارتىيە ياچەيكىسى، شىنجاڭ كىيىم - كېچەك زاۋۇتى 1 - سېخ پارتىيە ياچەيكىسى، شىنجاڭ سانائەت ئۇسكۇنىلىرىنى قۇراشتۇرۇش شىركىتى 1 - قۇراشتۇرۇش باشقارمىسى پارتىيە ياچەيكىسى، شىنجاڭ رەڭلىك مېتال شىركىتى قۇرۇمتى كانى پارتىيە باش ياچەيكىسى، شىنجاڭ 2 - ئاپتوموبىل ترانسپورت شىركىتى پارتكومى، شىنجاڭ سودا ساقلاش - توشۇش شىركىتى 2 - شۆبە شىركىتى پارتىيە ياچەيكىسى، شىنجاڭ پولات - تۇمۇر شىركىتى پولات تاۋلاش زاۋۇتى 1 - پولات تاۋلاش سېخى پارتىيە ياچەيكىسى، ئاپتونوم رايونلۇق كۆمۈر سانائىتى نازارىتى جىيەنگۇ كۆمۈر كان قېزىپ كىرىش رايونى

پارتىيە ياچەيكىسى، شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسى 1.گېئولوگىيە چوڭ ئەترەت مەسۇرىيەت بۆلۈمى پارتىيە ياچەيكىسى، شىنجاڭ «1.ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك شۆيۈەنى ئۆسۈملۈك ئاسراش فاكۇلتېتى ئوقۇتقۇچى - خىزمەتچىلەر پارتىيە ياچەيكىسى، شىنجاڭ داشۆسى تىل فاكۇلتېتى ئوقۇغۇچىلار پارتىيە ياچەيكىسى، شىنجاڭ شىفەن داشۆسى خىمىيە فاكۇلتېتى پارتىيە باش ياچەيكىسى، ئىشلەپچىقىرىش-قۇرۇلۇش بىگتۈەنى يەن - تېخنىكا كومىتېتى پارتىيە ياچەيكىسى، ئۇرۇمچى 2.پولات -تۆمۈر زاۋۇتى پولات تاۋلاش شۆبە زاۋۇتى تاۋلاش سېخى پارتىيە ياچەيكىسى، شىخەنزە يېزا ئىگىلىك شۆيۈەنى كۆتۈپخانىسى پارتىيە ياچەيكىسى، بىگتۈەن بىناكارلىق قۇرۇلۇش 1 - شى 6 - بىناكارلىق شىركەت پارتكومى، بىگتۈەن يېزا ئىگىلىك 1 - شى بىناكارلىق خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى پارتكومى، بىگتۈەن يېزا ئىگىلىك 2 - شى 30 - تۈەن - مەيدان 1 - لىيەن پارتىيە ياچەيكىسى، بىگتۈەن يېزا ئىگىلىك 3 - شى 45 - تۈەن - مەيدان 15 - لىيەن پارتىيە ياچەيكىسى، بىگتۈەن يېزا ئىگىلىك 4 - شى 72 - تۈەن - مەيدان ئىلى زەنجىر زاۋۇتى پارتىيە ياچەيكىسى، بىگتۈەن يېزا ئىگىلىك 5 - شى 90 - تۈەن - مەيدان 7 - لىيەن پارتىيە ياچەيكىسى، بىگتۈەن يېزا ئىگىلىك 6. شى 101. تۈەن-مەيدان 4.لىيەن پارتىيە ياچەيكىسى، بىگتۈەن يېزا ئىگىلىك 7.شى 126.تۈەن - مەيدان 13 - لىيەن پارتىيە ياچەيكىسى، بىگتۈەن يېزا ئىگىلىك 9 - شى 167 - تۈەن - مەيدان دېھقانچىلىق 3.لىيەن پارتىيە ياچەيكىسى، بىگتۈەن يېزا ئىگىلىك 10.شى 188.تۈەن -مەيدان 2 - لىيەن پارتىيە ياچەيكىسى، قوراللىق ساقچى قىسىملىرى شىنجاڭ باش ئەترىتى ئاۋات ناھىيىلىك ئوتتۇرا ئەترەت پارتىيە ياچەيكىسى، شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى ئىشخانا پارتىيە ياچەيكىسى.

مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزالىرى

ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستىدىن شىي گوخەي، مەدىكەن (قازاق)

ئىلى ئۇلايىتىدىن جۇ يۈكۈن، شۇ ماۋشياڭ، تاۋ سۈكشۇ (شىبە)، دۇپا جۇما (مۇڭغۇل)، گوجيەنخەي (خۇيزۇ)، غوپۇر شەرىپ، گۈلتاي (ئايال، قازاق)، قوجا بەردى (قازاق).

تارباغاتاي ئۇلايىتىدىن ئابدۇقادىر، جاڭ شيۈلەن (ئايال)، شۇ بەيجى، مايىلباي باتا (موڭغۇل)، ئادىلقان (قازاق)، ئابدۇراخمان، لى يۈشۇاڭ (ئايال).

ئالتاي ئۇلايىتىدىن چېڭ تۈڭچۈەن، قابىلقاق (قازاق)، ياڭ كېيىك، ئەنۋەربېك (قازاق)، نۇرالقان (قازاق)، خۇ جىدۇڭ.

بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىدىن يەن زېيۇ، شۇ جۇڭ، گۈڭ بەنجى، ما سىلياڭ، نىمجاپ (موڭغۇل).

قاراماي شەھىرىدىن شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىدىن لىيۇ ۋېنلۇ، خاۋ فېڭبىن (ئايال)، ۋاڭ تيەنجياڭ، گۈلشەن ئابدۇرېھىم، لى خۇيچىن (ئايال)، ئوسمان ئىلى.

شىخەنزە شەھىرىدىن خې گاڭ

سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستىدىن باۋ يۈسەي، جياۋ شەنلەي، يەن جىنپىن، سۇڭ چاڭشياڭ، ئابدۇللا مۇتەللىپ، يې شيۈكۈي (خۇيزۇ)، ئەن چاڭشۇ، تۇردى (قازاق)، ما گولياڭ (خۇيزۇ)، لۇ مىڭجى، ما شۇچىن (ئايال).

ئۇرۇمچى شەھىرىدىن يېن جۇشياڭ، ئەن گۇاڭمىن، ۋاڭ جىلياڭ، سۇڭ شۇيۈن (ئايال)، ئايىمخان خېلىل، ئەن چىڭمياڭ (ئايال)، جاڭ پياڭ، فېڭ شياڭياڭ (ئايال)، جاڭ بېندا، گو جىيۈەن، لىيۇ رۇڭخۇا (خۇيزۇ).

تۇربان ئۇلايىتىدىن جاۋ مىڭشياڭ، ئالىم مەجىت، مەيدىخان جېلىل، ما جىدي (خۇيزۇ)، جاڭ چىڭيۇ، ھەمدۇل يۈسۈپ، دۇڭ دېگۈي.

قۇمۇل ئۇلايىتىدىن مەخسۇت ئابدۇللا، رۇي خۇا، ما شىيىاڭ (ئايال)، زەينەپ ئەمەت، جاڭ رۇيجى (ئايال)، قالى (قازاق)، ئىبادەت ناسىر.

بابىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىدىن ۋېي شەنفياڭ، دۇەن چىگيەن (ئايال)، ۋاڭ جيابياڭ، شياۋ لىيەنخەي (خۇيزۇ)، لۇ شاۋمياڭ (خۇيزۇ)، سوپى ئىلى، سانجارا (موڭغۇل)، ۋاڭ سۇڭچۈن.

ئاقسۇ ئۇلايىتىدىن ۋاڭ ماۋخۇي، جى سۇڭيى، جۇ لىيەنخۇا (ئايال)، ۋاڭ سۇچياڭ، ئىزنىز ھېيىت،

سارىخان مامۇت، ئابدۇۋايىت مەھەممەت، تۇنىسا توختى، ئوسمان پازىل، پېي شياۋزېڭ، سۇن جاۋيۇ.

قەشقەر ۋىلايىتىدىن چېن دېخۇ، ياسىن ئىسمايىل، تيەن گۇاڭيۇەن، باۋ فۇچىن (ئايال)، تاجىنىسا ئىمىن، غۇلام ئالىم، سابىر موللەك، مەھەممەت بىلال، قاسىم ئابدۇكېرىم، ليۇ جيۇگاۋ، ئېزىز ئاۋۇت، لېتىپ خوجا (تاجىك)، مۇھەببەت ھەسەن، توختى يۇسۇپئىمىن، نۇرۇللاخان سىدىق.

قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستىدىن ليۇ فەنسەي، قۇربان ھاجى، توختى قاسىم، سۇڭ يۇڭلىڭ (ئايال)، خوجا قازى (قىرغىز)، ئەمەت بارات، لياۋ جىسۇڭ.

خوتەن ۋىلايىتىدىن ياۋ دىڭيەن، مەمتىمىن سەيدى، مەتسەيدى خۇدا بەردى، زېمىننىساخان، مۇسا قۇربان، مەمتىمىن پاشا، جۇمەئاخۇن، سۇ يىمىڭ (ئايال)، ساۋۇت مەھەممەت، مەمتىمىن قۇربان، لى شىڭجېن.

ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورگانلاردىن سۇن شياۋۋۇ، ئۆمەر ئابلا، باھارگۇل، ياڭ يىمىن، سۇي گوشىڭ، ۋاڭ جياڭ، كۇرەش، جى جېن، ئىمام خۇدا بەردى، ھوشۇر، لى چاڭلىن، لى فېنيۇ (ئايال).

ئىقتىساد ساھەسىدىن دۇڭ يۇڭچۇەن، جاڭ مېڭيۇ، ئىلياس ئابدۇرۇسۇل، شۇ جىڭ (ئايال)، خې كېجۇن، ۋاڭ جېنخې، شىڭ كېجۇ (ئايال)، جاڭ چىبىن، جۇ فېڭچى، توختى مامۇت، مايۇخۇا (ئايال)، شويان (قازاق)، پېڭ دېجى، لۇ دېرېن، ۋاڭ جاۋچىن، سۇي خەنسەن، ما جىنتىڭ، خەن شۇتيەن، ليۇ شۇشەن، ليۇ لۇ، لىڭ زېڭگۇي، ئەسقەر تۇرسۇن.

ئالىي مەكتەپ، تېخنىكوملاردىن لى سېنلىن، شى جياجۇن، ھېۋىزۇللا، ئايدىن زىياۋۇدۇن، ۋاڭ شياۋجياڭ، ياڭ ۋەنرۇي، لى يۇمىڭ.

پەن تەتقىقات ئورۇنلىرىدىن ۋاڭ جاۋرۇي، لى چى (ئايال).

جامائەت خەۋپىزلىكى نازارىتىدىن ئابدۇللا يۇسۇپ، جاڭ لەنجياڭ.

ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىدىن تاڭ خۇيىي (ئايال)، يەن يۇجې، ۋاڭ خېلى، ياڭ شۇشۇەن (ئايال)، ساۋ ليەنپۇ، ۋاڭ لىجى، ۋاڭ چېڭ، ۋاڭ جىشيا (ئايال)، لۇ مېيلەن (ئايال)، تيەن سىلى، ماقي (تاجىك)، تيەن شىخۇڭ، ليۇ گېڭياۋ، دۇڭ جاۋشى، جاڭ شىڭمىڭ، شىڭ جىن، چولىمبات (موڭغۇل)، فەن تۇڭجى، شياگۇاڭگاڭ، چىن خۇيچۇاڭ، لەن شۇكۇن (خۇيزۇ)، خاڭ شىجىن (ئايال)، لو سىخۇا، توختىباقى مەھەممەت، چې چۇنيۇەن، ئەمەتجان قاسىم.

قوراللىق ساقچى قىسىملىرى شىنجاڭ باش ئەترىتىدىن چېن ۋەنجۇ.

باشقا ساھەلەردىن دۇپېيشەن، ليۇ يۇجۇ، ليۇ جۇنچېن.

مۇنەۋۋەر پارتىيە ئىشلىرى خىزمەتچىلىرى:

ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستىدىن خې شۇزۇ.

ئىلى ۋىلايىتىدىن چياۋ جىگاڭ، ئابدۇقادىر، لىن تيەنشى.

تارغاباتاي ۋىلايىتىدىن شېن لەنجۇ، كاتېمان (قازاق)، جاڭ شىنشېڭ.

ئالتاي ۋىلايىتىدىن چۇكۇرقان (قازاق)، ساتاي (قازاق)، لى جيەنجۇڭ.

بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىدىن ئەركىن.

قاراماي شەھىرىدىن (شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىدىن) جاۋگوشۇەن.

شىخەنزە شەھىرىدىن ليۇ گېيۇ (ئايال).

سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستىدىن جېڭ شىڭ، شۇۋېنشياڭ، فېڭ خەيمىڭ، گو شېڭسەي.

ئۇرۇمچى شەھىرىدىن ما خۇيئېن، شېن تۇجاڭ، لى زۇڭجې، ئابلىز پەيزۇللا.

تۇرپان ۋىلايىتىدىن نەيىم ياسىن.

قۇمۇل ۋىلايىتىدىن ليۇ گېسى (ئايال)، ۋېي تيەنجې.

بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىدىن لى شياۋيى، خۇاڭ مىڭلۇ، مەتتوختى داۋۇت.

ئاقسۇ ۋىلايىتىدىن تاۋ يىڭمىڭ (ئايال)، باسىت موللائەمەت، جەي جۇڭۋېي، تۇردى نۇر.

قەشقەر ۋىلايىتىدىن چېن ۋەنچىڭ (ئايال)، ۋاڭ شۆجۇن، سۇڭ خاۋ، ياڭ چۇنفۇ، ئوسمان ھېيىت، پەرھات خالىق، داۋۇت ئىگەم.

قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستىدىن تومۇشمامبەت قاسىم (قىرغىز)، خۇ جىيى.

خوتەن ۋىلايىتىدىن ئالىمجان، يۆ مېڭلىن، خۇاڭ گوسۇي.

ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورگانلاردىن پۇشېڭشياڭ (ئايال)، جېاڭ جىشيەن، ۋاڭ چۈەنسېن، سېيىت ئەرشىدىن، لى پېڭنيەن.

ئىقتىسادىي ساھەدىن خەن خېڭكۈەن، جياڭ شياڭجيۇڭ، چاڭ پېيمىن، جياڭ شېڭشۇ، توقتا (موڭغۇل)، گاۋ كې، سۇڭ يۈنلۈەن (ئايال)، جاڭ ليۇسو.

پەن تەتقىقات ئورۇنلىرىدىن ۋاڭ بويۇ.

ئالىي مەكتەپ، تېخنىكوملاردىن راخمان تۆمۈرشا، مىڭ فۇشەن (شىبە).

ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىدىن تاۋ رۇنچى، ليۇ شياڭرى، شى جېڭمىڭ، چى لياڭچىڭ، چېن ماۋچاڭ، لى جۇچىڭ، چىن شەندىڭ، شۇ يامىن، لو شۇچېڭ.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم رەھبەرلىرى ئاساسىي قاتلامغا بېرىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى، ئىش ئورنىغا بېرىپ ئىش بېجىردى

1991 - يىلى 4 - ئاينىڭ 30 - كۈنىدىن 5 - ئاينىڭ 1 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم شۇجىسى سۇڭ خەنلياڭ فۇكاڭ ناھىيىسىنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىغا بېرىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ، يېزىلاردىكى 2 - قەدەمدىكى ئىسلاھات داۋامىدىكى تەجرىبىلەر ۋە ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرنى ئۇقۇشتى، فۇكاڭ ناھىيىسىنىڭ كەڭ كۆلەملىك ئېتىزلار پەن - تېخنىكىسى، قىشلىق يېزا ئىگىلىكى، تاشقى پېرېۋوت يارىتىلىدىغان يېزا ئىگىلىكى، دېھقانچىلىق رايونلىرىدىكى چارۋىچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇش ۋە ئىجتىمائىيلاشقان مۇلازىمەتنى مۇكەممەللەشتۈرۈش جەھەتلىرىدە يەنە كۈچ سەرپ قىلىشى، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، نېفىتنى كەڭ كۆلەمدە ئېچىش پۇرسىتىنى چىڭ تۇتۇپ، بۇنىڭغا مۇناسىۋەتلىك سانائەتلەرنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇشى لازىملىقىنى ئوتتۇرىغا قويدى.

5 - ئاينىڭ ئاخىرىدىن 6 - ئاينىڭ بېشىغىچە سۇڭ خەنلياڭ جىمىسار، مورى، گۇچۇڭ، قۇتۇبى، ماناس ناھىيىلىرىنىڭ يېزىلىرىغا بېرىپ، قۇرغاقچىلىق ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈردى، ئاساسىي قاتلامدىكى كادىرلار بىلەن بىرلىكتە مۇھاكىمە قىلىپ، «يازلىق ئاشلىقتا كۆرۈلگەن زىياننىڭ ئورنىنى كۈزلۈك ئاشلىق بىلەن تولدۇرۇش، دەريا سۇيى بىلەن سۇغىرىلىدىغان رايونلاردا كۆرۈلگەن زىياننىڭ ئورنىنى قۇدۇق سۇيى بىلەن سۇغىرىلىدىغان رايونلار ئارقىلىق تولدۇرۇش، بىنەمدە كۆرۈلگەن زىياننىڭ ئورنىنى ئۆلكە يەر ئارقىلىق تولدۇرۇش، يازلىق ئاشقىلتا كۆرۈلگەن زىياننىڭ ئورنىنى ئېڭىز تېرىلغۇسى ئارقىلىق تولدۇرۇش، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا يەم - چۆپتە كۆرۈلگەن زىياننىڭ ئورنىنى دېھقانچىلىق رايونلىرى ئارقىلىق تولدۇرۇش» تىن ئىبارەت قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇشتىكى يېتەكچى ئىدىيە ۋە تەدبىرلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى.

10 - ئاينىڭ 12 - كۈنىدىن 16 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم شۇجىسى سۇڭ خەنلياڭ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايون رەئىسى تۆمۈر داۋامەت، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جىن يۈنخۇي قاتارلىق كىشىلەر شىنجاڭ كازىۋەن كۆن - خۇرۇم زاۋۇتى، شىنجاڭ پولات - تۆمۈر شىركىتى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك «تەڭرىتاغ» يېمەكلىكلەر زاۋۇتى قاتارلىق كارخانىلارغا بېرىپ، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى قانداق ياخشىلاش ئۈستىدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى؛ شۇنىڭ بىلەن بىللە، سودا، تەمىنات - سودا، تاشقى سودا قاتارلىق تارماقلارنىڭ رەھبەرلىرى بىلەن سۆھبەتلىشىپ، ئوبوروت ساھەسىنى جانلاندۇرۇش تەدبىرلىرى ئۈستىدە مەسلىھەتلەشتى.

11 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 3 - كۈنىگىچە سۇڭ خەنلياڭ ماناس ناھىيىسىگە بېرىپ، ناھىيە، يېزىلاردىكى 2 -، 3 - كەسىپلەرنى راۋاجلاندۇرۇش مەسىلىسى ئۈستىدە مەخسۇس تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى. ئۇ شىنجاڭ يېزا ئىقتىسادىنىڭ 3 - قېتىملىق سەكرىشىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش يولىدا تىرىشىش لازىملىقىنى، يېزا ئىگىلىكىنى داۋاملىق راۋاجلاندۇرۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، 2 -، 3 -

كەسپلەرنى زور كۆچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇپ، 1 ـ، 2 ـ، 3 ـ كەسپلەرنى ماس قەدەمدە راۋاجلاندۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى ۋە يېزا خىزمىتىنىڭ يېڭى پەللىگە كۆتۈرۈلۈشىنى ئىلگىرى سۈرۈش لازىملىقىنى كۆرسەتتى.

11 ـ ئايناق 5 ـ كۈندىن 10 ـ كۈنگىچە سۈڭ خەنلياڭ ئىلى ۋىلايىتىگە بېرىپ، غۇلجا، توققۇزتارا ناھىيىلىرىنىڭ يېزىلاردىكى سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيىنى قانات يايدۇرۇش ئەھۋالىنى نۇقتىلىق تەكشۈرۈپ، يېزىلاردىكى سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيىدە ئەملىي ئۈنۈمگە ئەھمىيەت بېرىش، رەسمىيەتچىلىك قىلىشتىن قەتئىي ساقلىنىش كېرەكلىكىنى كۆرسەتتى.

6 ـ ئايناق 6 ـ كۈندىن 10 ـ كۈنگىچە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جانابىل بۇرچىن، جېمىنەي، قوبۇقسار ناھىيىلىرىگە بېرىپ، قۇرغاقچىلىق ئەھۋالىنى تەكشۈردى ھەمدە ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش توغرىسىدىكى ئون ماددىلىق تەدبىرنى تۈزۈپ چىقىشىغا ياردەم بەردى.

11 ـ ئايناق 4 ـ كۈندىن 13 ـ كۈنگىچە جانابىل پىچان، بارىكۆل، ئاراتۈرۈك، موري، گۈچۈڭ ناھىيىلىرىگە بېرىپ، بۇ ناھىيىلەرنىڭ يېزىلاردىكى سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيىنى قانات يايدۇرۇش ئەھۋالىنى ئۆقۇشۇپ، يېزىلاردىكى سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيىنى ئەملىيەتكە ئاشۇرۇشتا، كۆپ خىل شەكىللەر بىلەن ئىلىپ بېرىش، مۇھىم نۇقتىنى گەۋدىلەندۈرۈش لازىملىقىنى كۆرسەتتى.

3 ـ ئايناق ئاخىرلىرىدىن 4 ـ ئايناق ئوتتۇرىلىرىغىچە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى لى شۇشەن تارباغاتاي، ئىلى ۋىلايەتلىرى، بورتالا ئوبلاستىدىكى بەزى ناھىيە، شەھەرلەر ۋە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىغا بېرىپ، چ ك پ 13 ـ نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېت 7 ـ ئومۇمىي يىغىنى روھىنىڭ ئەملىيلەشتۈرۈلۈشى ۋە ئەتىيازلىق تېرىلغۇ ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ، ئەملىي مەسىلەرنى شۇ جايىنىڭ ئۆزىدە ھەل قىلدى.

6 ـ ئايناق ئوتتۇرىلىرىدا لى شۇشەن قىزىلسۇ ئوبلاستى ۋە قەشقەر ۋىلايىتىگە بېرىپ، قۇرغاقچىلىق ئەھۋالىنى تەكشۈردى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ شىمالىي شىنجاڭدا كۆرۈلگەن زىيانىنىڭ ئورنىنى جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ تولدۇرۇپ، ئاپتونوم رايون بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىن 14 ـ يىلىمۇ مول ھوسۇل ئېلىش ھەل قىلغۇچ تەدبىرنى يەتكۈزدى. بۇ مەزگىلدە لى شۇشەن يەنە پوسكام نېغىت ـ تەبىئىي گاز تەرەققىيات شىركىتىگە بېرىپ، شىركەتنىكى ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنى كۆپرەك خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلەپچىقىرىپ، جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇپ مول ھوسۇل ئېلىشىغا پۈتۈن كۈچ بىلەن ياردەم بېرىشكە ئىلھاملاندۇردى.

11 ـ ئايناق باشلىرى لى شۇشەن ئالاقىدار تارماقلارنىڭ رەھبەرلىرىدىن تەركىب تاپقان تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنى باشلاپ، مەكىت قاتارلىق ئالتە ناھىيە، 11 يېزا ـ كەنتكە بېرىپ، بۇ جايلارنىڭ يېزىلاردىكى سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيىنى قانات يايدۇرۇش ئەھۋالى ۋە ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالىنى تەكشۈردى. ئۇ مۇنۇلارنى ئوتتۇرىغا قويدى: يېزىلاردىكى سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيىگە بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتىش كېرەك؛ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش تەننەرخىنى تۆۋەنلىتىپ، يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئۇنۇمۋېرسال ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈپ، يېزا ئىگىلىك ئۇنۇمۋېرسال ئاپپاراتلىرىنى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈش، دېھقانلارنىڭ سېلىقى بىر قەدەر ئېغىر بولۇش مەسىلىسىنى قەتئىي نىيەتكە كېلىپ ھەل قىلىش لازىم.

6 ـ ئايناق 6 ـ كۈندىن 15 ـ كۈنگىچە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ھامىدىن نىياز خىزمەت گۇرۇپپىسىنى باشلاپ ئاقسۇ ۋىلايىتى ۋە بايىنغولىن ئوبلاستىغا بېرىپ، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش خىزمىتىنى تەكشۈردى ۋە ئۇنىڭغا يېتەكچىلىك قىلدى، بۇ جايلارنىڭ قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش خىزمىتىدىكى

كونكرېت مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشىغا ياردەم بەردى.

7 - ئاينىڭ 21 - كۈنىدىن 29 - كۈنگىچە ھامىدىن نىياز ئاپتونوم رايونلۇق جامائەت ھەۋپسىزلىكى نازارىتى، چېگرا مۇداپىئە ئىدارىسىدىكى رەھبەرلەرنى باشلاپ ئالتاي ۋىلايىتىدىكى چېگرا پەيجۇسولىرى، چېگرا پونكتلىرىغا بېرىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى، چېگرا مۇداپىئەسىنى قوغداۋاتقان جامائەت ھەۋپسىزلىكى كادىر - ساقچىلىرى ۋە قوراللىق ساقچى كوماندىر - جەڭچىلىرىنى يوقلىدى، قىسىملارنىڭ كونكرېت قىيىنچىلىقلارنى ھەل قىلىشىغا ياردەم بەردى.

1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 14 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جالال فۇسېن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ كادىرلارنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنى باشلاپ ئىلى ئوبلاستى، بورتالا گۇرۇپپىسىنى باشلاپ ئىلى ئوبلاستى، قەشقەر ۋىلايىتى ۋە قىزىلسۇ ئوبلاستىغا بېرىپ، رەھبەرلىك بەنزىلىرىنى تەكشۈردى؛ 4 - ئاينىڭ 9 - كۈنىدىن 12 - كۈنگىچە ئالتاي ۋىلايىتىگە بېرىپ، ۋىلايەت رەھبەرلىك بەنزىسىنى تەكشۈردى. جالال فۇسېن تەكشۈرۈش داۋامىدا تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىدىن پارتىيىنىڭ تەشكىلىي لۇشىيەننىي ئومۇمىيۈزلۈك، توغرا چۈشىنىپ ۋە ئىزچىللاشتۇرۇپ، كادىرلارنى تۆتەلەشتۈرۈش فاكتېرى ۋە ھەم ئەخلاقلىق، ھەم قابىلىيەتلىك بولۇش تۆلچىمىدە چىڭ تۇرۇپ، ھەر جەھەتنىڭ پىكرىنى ئاڭلاپ، ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدەپ، ھەر بىر كادىر ۋە بەنزىگە ئوبيېكتىپ، ئادىل باھا بېرىشنى تەلەپ قىلدى. جالال فۇسېن يەنە شۇنى ھەرىبىي رايون، چېگرا ئېغىزى، زاۋۇتلار، مەكتەپلەرگە ۋە قىسمەن كادىرلارنىڭ ئۆيىگە بېرىپ، شۇ جايىنىڭ ئىقتىساد، مەدەنىيەت، چېگرا مۇداپىئە ۋە جەمئىيەت ئەھۋاللىرىنى ھەم كادىرلار، ئاممىنىڭ تۇرمۇش، ئىدىيە ئەھۋاللىرىنى تەكشۈرۈپ ئۆگەنگەن.

لى يى

تەشكىلات خىزمىتى يىغىنى

1991 - يىلى 6 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن 9 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئاپتونوم رايون بويىچە تەشكىلات خىزمىتى يىغىنى ئۆتكۈزدى. يىغىنغا ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەر، ئاپتونوم رايونىنىڭ بۆلۈم، كومىتېت، ئىشخانا، نازارەت، ئىدارىلىرى، جامائەت تەشكىلاتلىرى، ئالىي مەكتەپ، تېخنىكومىلار، شىركەتلەر، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى ۋە ئۇنىڭ شى دەرىجىلىك ئورۇنلىرىدىكى پارتكومىلار (پارتكۇرۇپپىلىرى) نىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى ۋە تەشكىلات (كادىرلار، سىياسىي) بۆلۈم (باشقارما) لىرىنىڭ باشلىقلىرى بولۇپ 450 تىن ئارتۇق كىشى قاتناشتى. سۇلالە خەنلىيالال، جانابىل، جالال فۇسېن، جۇ شېڭتاۋ، جۇ گوفۇ، چېن شىۋې قاتارلىق رەھبىرىي يولداشلار يىغىنغا قاتناشتى.

يىغىندا مەملىكەتلىك تەشكىلات بۆلۈم باشلىقلىرى يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزۈلدى ۋە ئىزچىللاشتۇرۇلدى، كادىرلارنىڭ ئالماشتۇرۇش، زاپاس كادىرلار قوشۇنىنى يېتىشتۈرۈش، كادىرلارنى تەربىيىلەش، پارتىيىمىگە ئەزا قوبۇل قىلىش، زىيالىيلار خىزمىتى قاتارلىق جەھەتلەردىكى تەجرىبىلەر يەكۈنلەندى ۋە ئالماشتۇرۇلدى، «كادىرلارنى ئومۇمىي جەھەتتىن باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش توغرىسىدا پىكىر»، «ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى باشقۇرغان كادىرلار ۋەزىپە نامى جەدۋىلى، گە تۇزىتىش كىرگۈزۈش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش»، «پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىدا رەھبىرىي كادىرلارنى ئالماشتۇرۇش تۇزۇمىنى يولغا قويۇش توغرىسىدا پىكىر»، «ئاپتونوم رايوندىكى زاپاس كادىرلار قوشۇنى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى بىر قانچە بەلگىلىمە»، «ئاپتونوم رايونىنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورۇنلىرىدىكى رەھبىرىي كادىرلارنىڭ ئۆگىنىش تۇزۇمى ۋە ئۇلارنى تەربىيىلەش تۇزۇمىنى ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈش توغرىسىدىكى بىر قانچە تۇزۇم»، «ئاساسىي قاتلامدىكى پارتىيىلىك رەھبىرىي كادىرلارنىڭ دېموكراتىك تۇرمۇش يىغىنى تەپسىلىي پرىنسىپلىرى»، «پارتىيىمىگە ئەزا قوبۇل قىلىش خىزمىتىنى يەنمۇ ياخشى ئىشلەش توغرىسىدىكى پىكىر»، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ

كۆرۈنەرلىك تۆھپە قوشقان مۇنەۋۋەر مۇتەخەسسىس لەرنى تاللاش، باشقۇرۇشنى يولغا قويۇش چارىسى» دىن ئىبارەت سەككىز يۇرۇش ھۆججەت مۇزاكىرە قىلىنىپ تۇزىتىلدى.

بۇ قېتىمقى يىغىندا تۇنجىكىچە ئاساسلىق ئۇنۇم ھاسىل قىلىندى:

1. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تەشكىللات خىزمىتىدىكى يېتەكچى ئىدىيە تىكلەندى، بۇ، پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشىيەنىدە چىڭ تۇرۇپ، رەھبەرلىك بەنزە قۇرۇلۇشى ۋە كادىرلار قوشۇنى قۇرۇلۇشنى ھەقىقىي ياخشى يولغا قويۇپ، پارتىيە ۋە دۆلەتنىڭ ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىك ھوقۇقىنى باشتىن ئاخىر ماركسىزمغا سادىق كىشىلەرنىڭ مەھكەم تۇتۇشىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش؛ ئاساسىي قائىدە پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى ۋە پارتىيە ئەزالىرى قوشۇنىنىڭ قۇرۇلۇشىنى ھەقىقىي كۆچەيتىپ، پارتىيىنىڭ ئىشچىلار سىنىپىنىڭ ئاۋانگارت ئەترىتىلىك خاراكتېرى بويىچە پارتىيىنىڭ جەڭگىۋارلىقىنى ئومۇميۈزلۈك ئۆستۈرۈپ، سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشنىڭ 2 - قەدەمدىكى ستراتېگىيىلىك نىشانىنىڭ ئەملگە ئېشىشىغا كاپالەتلىك قىلىشتىن ئىبارەت.

2. تەجرىبىلەر يەكۈنلەندى ۋە ئالماشتۇرۇلدى؛ پارتىيە قۇرۇلۇشى داۋامىدا ھەل قىلىش زۆرۈر بولغان جەنۇبىي شىنجاڭدىكى خەنزۇ كادىرلارنىڭ كېلىش مەنبەسى، نازارەت، ئىدارە پا رتكۇرۇپىيىلىرىنىڭ فۇنكسىيىسى ۋە مەمۇرىي رەھبەرلەرنىڭ فۇنكسىيىسىنى قانداق قىلىپ تولۇق جارى قىلدۇرۇش ۋە ئۇزۇنارا ماسلاشتۇرۇش، كارخانىلاردا زاۋۇت باشلىقى، جېڭلى مەسئۇلىيەت تۇزۇمى يولغا قويۇلغاندىن كېيىن پارتىيىنىڭ كادىرلارنى باشقۇرۇشنى قانداق يولغا قويۇش قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە ھەل قىلىش ئوي - پىكرى ئوتتۇرىغا قويۇلدى.

3. نۆۋەتتىكى تەشكىلات، كادىرلار خىزمىتىدىكى ئاساسىي ۋەزىپە بىر قولدا رەھبەرلىك بەنزە قۇرۇلۇشنى تۇتۇش، يەنە بىر قولدا ئاساسىي قائىدە قۇرۇلۇشنى تۇتۇشتىن ئىبارەت ئىكەنلىكى ئايدىڭلاشتۇرۇلدى.

شىن زۇڭېن

كارخانىلاردىكى پارتىيە قۇرۇلۇشى خىزمىتى يىغىنى

1991-يىلى 9-ئاينىڭ 10-كۈنىدىن 14-كۈنگىچە ئاپتونوم رايون بويىچە كارخانىلاردىكى پارتىيە قۇرۇلۇشى خىزمىتى يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. بۇ يىغىن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم چاقىرغان تۇنجى قېتىملىق كارخانىلاردىكى پارتىيە قۇرۇلۇشنى كۈچەيتىشنى مەخسۇس مۇھاكىمە قىلغان يىغىن ھېسابلىنىدۇ. يىغىندا مۇھاكىمە قىلىنغان ئاساسلىق مەسىلىلەر پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېت 4 - ئومۇمىي يىغىنىدىن بېرى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ كارخانىلىرىدىكى پارتىيە قۇرۇلۇشى خىزمىتىنى يەكۈنلەش؛ كارخانىلاردىكى پارتىيە قۇرۇلۇشنى كۈچەيتىش تەجرىبىلىرىنى ئالماشتۇرۇش؛ «كارخانىلاردىكى پارتىيە قۇرۇلۇشنى يەنمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش»نى مۇزاكىرە قىلىپ تۇزىتىشتىن ئىبارەت بولدى.

يىغىنغا ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر ھەم ئاپتونوم رايوندىكى ئالاقىدار كومىتېت، نازارەت، ئىدارە، شىركەتلەردىكى پارتكۇرۇپىيا (پارتكوم) لارنىڭ مەسئۇللىرى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى، ئىقتىسادىي خىزمەت بۆلۈمىنىڭ باشلىقلىرى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈمنى ۋە شى (ئىدارە) لارنىڭ ئالاقىدار مەسئۇللىرى، بىر قىسىم كارخانىلارنىڭ مەسئۇللىرى بولۇپ 230 دىن ئارتۇق كىشى قاتناشتى.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى سۇڭ خەنلياڭ يىغىندا «پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشىيەنىدە چىڭ تۇرۇپ، كارخانىلاردىكى پارتىيە تەشكىلاتلىرىنى تىرىشىپ كۈچلۈك سىياسىي يادرو قىلىپ قۇرۇپ چىقايلى» دېگەن تېمىدا مۇھىم سۆز قىلدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جاڭ فۇسېن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم نامىدىن «پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشىيەنى ۋە سىياسىي ۋەزىپىسىنى زىچ

چۆرىدىگەن ھالدا كارخانىلاردىكى پارتىيە تەشكىلاتلىرىنى كۈچلۈك سىياسىي يادرو قىلىپ قۇرۇپ چىقايلى» دېگەن تېمىدا دوكلات بەردى.

يىغىن مۇنداق دەپ قارىدى: پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ 4 - ئومۇمىي يىغىنىدىن بېرى، ئاپتونوم رايون بويىچە كارخانىلاردىكى پارتىيە قۇرۇلۇشىدا يېڭى ۋەزىيەتنىڭ تەلىپىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان، تېخىمۇ يۇقىرى پەللىگە ئۆرلەيدىغان ياخشى يۆزلىنىش بارلىققا كېلىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىجتىمائىي جەھەتتىكى مۇقىملىقى، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ۋە ئىلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ئىشلىرىنىڭ ئۈزلۈكسىز ئېلىپ بېرىلىشىغا مۇھىم تۆھپە قوشۇلدى.

يىغىن مۇنداق دەپ قارىدى: كارخانىلاردىكى پارتىيە قۇرۇلۇشىنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، كارخانىلاردىكى پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ سىياسىي يادرولۇق رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، ھەر مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ كۈچىنى ئۈيۈشتۇرۇپ، ئۇلارنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوزغىتىپلا، ئىشلەپچىقىرىشنى ياخشىلاپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى ئۆستۈرگىلى، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ۋە ئىلاھاتنى ئىلگىرى سۈرۈپ، 2 - قەدەمدىكى ستراتېگىيىلىك نىشانغا يەتكىلى بولىدۇ.

يىغىن ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرىدىن كارخانىلاردىكى پارتىيە قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشنىڭ مۇھىملىقىنى تولۇق تونۇپ، كارخانىلاردىكى پارتىيە قۇرۇلۇشىنى ئاڭلىق ھالدا مۇھىم ئورۇنغا قويۇپ، يېڭى ۋەزىيەتكە ماسلىشىپ، يېڭى ئەھۋاللارنى تەتقىق قىلىپ، يېڭى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىپ، يېڭى تەجرىبىلەرنى يارىتىپ، كارخانىلاردىكى پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ ئۈيۈشۇش، جەلپ قىلىش كۈچى ۋە جەڭگىۋارلىقىنى كۈچەيتىشنى تەلەپ قىلدى.

يىغىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: بۇنىڭدىن كېيىنكى بىر مەزگىل ئىچىدە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى كارخانىلاردىكى پارتىيە قۇرۇلۇشى خىزمىتىنىڭ يېتەكچى ئىدىيىسى پارتىيىنىڭ ئىشچىلار سىنىپىنىڭ ئاۋانگارت ئەترىتىلىك خاراكتېرىدە چىڭ تۇرۇش، كارخانىلاردىكى پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ سىياسىي يادرولۇق ئورنىدا چىڭ تۇرۇش، پارتىيىنىڭ «بىر مەركەز، ئىككى ئاساسىي نۇقتا»دىن ئىبارەت ئاساسىي لۇشىيەندە چىڭ تۇرۇش، پارتىيىنى قانۇنىق باشقۇرۇش فاكتورىنىدا چىڭ تۇرۇشتىن ئىبارەت. ئاساسىي ۋەزىپە ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ كارخانىلاردىكى پارتىيە قۇرۇلۇشىنى يەنىمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدىكى يولىورۇقلىرىنىڭ روھىنى داۋاملىق ئىزچىللاشتۇرۇپ ۋە ئەملىيلەشتۈرۈپ، كارخانىلاردىكى پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ سىياسىي يادرولۇق رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش؛ ھەم ئەخلاقلىق، ھەم قابىلىيەتلىك بولۇش ئۆلچىمى ۋە كادىرلارنى تۆتلەشتۈرۈش فاكتورىنىدا چىڭ تۇرۇپ، سىياسىي جەھەتتە قەتئىي، ئىتتىپاقلىشالايدىغان، ئىزدىنىدىغان، پاك - دىيانەتلىك، ئامما بىلەن ئالاقە باغلىيالايدىغان كارخانا پارتكوم رەھبەرلىك بەنزىسىنى تىرىشىپ قۇرۇپ چىقىش؛ ئاساسىي قاتلام پارتىيە ياچېيكا قۇرۇلۇشىنى ياخشى ئېلىپ بېرىپ، ئاساسىي قاتلام پارتىيە ياچېيكىلىرىنى مۇستەھكەم جەڭگىۋار قورغان قىلىپ قۇرۇپ چىقىش؛ پارتىيە ئەزالىرىغا بولغان تەربىيە ۋە باشقۇرۇشنى ھەقىقىي كۈچەيتىپ، پارتىيە ئەزالىرى قوشۇننىڭ ساپاسىنى تىرىشىپ ئۆستۈرۈش؛ پارتىيە ئىستىلى ۋە پاكلىق قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇپ، پاسسىپلىق، چېرىكلىكنى قەتئىي تۈگىتىشتىن ئىبارەت.

ياۋ شياۋجۇن

«ئاپتونوم رايوننىڭ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلاردىكى ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەتتە ۋاقىتلىق يولغا قويىدىغان نىزامى» ئېلان قىلىنىپ يولغا قويۇلدى

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ تەستىقى بىلەن ئېلان قىلىنغان «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلاردىكى ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەتتە ۋاقىتلىق يولغا قويىدىغان نىزامى» (جەمئىي ئون باب، 50 ماددا) 1991 - يىلى 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن ئېتىبارەن يولغا قويۇلدى.

«نىزام»دا ماركسىزم - لېنىنىزم، ماۋ زېدۇڭ ئىدىيىسى يېتەكچى قىلىنىپ، پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشىەنى ۋە پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېت 4 - ئومۇمىي يىغىنىدىن بۇيانقى پارتىيىنىڭ ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەت توغرىسىدىكى بىر قاتار يوليورۇقلىرىنىڭ روھى ئاساس قىلىنىپ، يېڭى دەۋرە كارخانىلاردىكى ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەتنىڭ فاڭجېنى، ۋەزىپىسى ۋە ئاساسىي پرىنسىپى ئىلمىي يوسۇندا شەرھلەندى، كارخانىلاردىكى ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەت تۈزۈلمىسى، خىزمەت ئاپپاراتلىرى، خىزمەت تۈزۈمى ھەم كارخانىلاردىكى ئاممىۋى تەشكىلاتلارنىڭ ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەتتىكى رولى قاتارلىق ئىشلار ئۈستىدە ئېنىق بەلگىلىمىلەر چىقىرىلدى.

ياۋ شياۋجۈن

پارتىيە تەشكىلاتلىرى ۋە پارتىيە ئەزالىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك يەرلىك پارتىيە كومىتېتلىرى 111 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق شەھەرلەردىكى رايونلۇق پارتىيە كومىتېتى 11 (ئۈرۈمچى شەھىرىگە قاراشلىق رايونلۇق پارتكوم يەتتە، قاراماي شەھىرىگە قاراشلىق رايونلۇق پارتكوم تۆت)؛ پارتكۇرۇپپا 1211 گە يەتتى؛ پارتىيىنىڭ ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتلىرى 54 مىڭ 871 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قاتلام پارتىيە كومىتېتى 3400؛ پارتىيىنىڭ باش ياچېيكا كومىتېتى 2694 كە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 183 ى كۆپەيدى؛ پارتىيىنىڭ ياچېيكا كومىتېتى 48 مىڭ 777 گە يېتىپ، 2165 ى كۆپەيدى. ئاپتونوم رايون بويىچە پارتىيە گۇرۇپپىسى 69 مىڭ 38 گە يېتىپ، 2297 سى كۆپەيدى.

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايونىمىزدىكى پارتىيە ئەزالىرىنىڭ سانى 729 مىڭ 233 كە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتلەردىن بولغان پارتىيە ئەزاسى 268 مىڭ 579؛ ئايال پارتىيە ئەزاسى 122 مىڭ 896؛ يېزا - بازارلاردىكى پارتىيە ئەزاسى 211 مىڭ 632، بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىشتىن ئايرىلمىغان دېھقان، چارۋىچى، بېلىقچى پارتىيە ئەزاسى 153 مىڭ 14.

خې لىن

پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە پارتىيىگە 33 مىڭ 339 ئەزا قوبۇل قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتلەردىن قوبۇل قىلىنغان پارتىيە ئەزاسى 14 مىڭ 858 بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 7.39 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى؛ پارتىيىگە ئايالىلاردىن 7874 ئەزا قوبۇل قىلىندى. قوبۇل قىلىنغان پارتىيە ئەزالىرى ئىچىدە 35 ياشتىن تۆۋەن ياش پارتىيە ئەزاسى 21 مىڭ 238؛ تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپتىن يۇقىرى مەلۇماتقا ئىگە بولغانلىرى 19 مىڭ 99؛ ئىلغار، نەمۇنىچىلەر ئىچىدىن قوبۇل قىلىنغان پارتىيە ئەزاسى 5232؛ كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى ئەزالىقىدىن بىۋاسىتە پارتىيىگە قوبۇل قىلىنغىنى 6160؛ يېزا - بازار، كەنتلەردىن پارتىيىگە قوبۇل قىلىنغانلار 12 مىڭ 3، بۇنىڭ ئىچىدە 35 ياشتىن تۆۋەنلەر %60.96 نى تەشكىل قىلىدۇ.

قوبۇل قىلىنغان پارتىيە ئەزالىرىنىڭ كەسپىي ئايرىمىسى مۇنداق بولدى: ئىشچىلار، تىجارەتچىلەر قوبۇل قىلىنغان ئومۇمىي پارتىيە ئەزاسى سانىنىڭ %22.18 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى، دېھقان، چارۋىچى، بېلىقچىلار %24.9 نى، كەسپىي تېخنىكا خادىملىرى %23.88 نى، باشقىلار %29.04 نى تەشكىل قىلدى. كەسپىي تېخنىكا خادىملىرى ئىچىدە يۇقىرى، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسىگە ئىگە بولغانلار %19.66 نى تەشكىل قىلدى.

خې لىن

پارتىيە ئەزالىرىنى تەربىيىلەش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 543 مىڭ 652 پارتىيە ئەزاسى تەربىيىلەندى، بۇ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئومۇمىي پارتىيەئەزاسىنىڭ %74.55 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە

ئىشلەپچىقىرىش (خىزمەت) تىن ئايرىلىپ تەرىپىلەنگىنى (ھەر دەرىجىلىك پارتىيە مەكتەپلىرىدە ئوقۇغانلارنىمۇ ئۆزئىچىگە ئالىدۇ) 193 مىڭ 603 بولۇپ، 35.61% نى تەشكىل قىلىدۇ. تەرىپىلەنگەن پارتىيە ئەزالىرى ئىچىدە يېزا-بازارلاردىكى پارتىيە ئەزاسى 170 مىڭ 948 بولۇپ، يېزا - بازارلاردىكى ئومۇمىي پارتىيە ئەزاسىنىڭ 80.78 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىش (خىزمەت) تىن ئايرىلىپ تەرىپىلەنگىنى 51.17% نى تەشكىل قىلىدۇ.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە پارتىيىگە كىرىشكە ئىلتىماس بەرگەن ئاكتىپلاردىن 82 مىڭ 293 ى تەرىپىلەندى، بۇ، پارتىيىگە كىرىشكە ئىلتىماس بەرگەن ئاكتىپلارنىڭ 87.33 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىش (خىزمەت) تىن ئايرىلىپ تەرىپىلەنگىنى 46.62% نى تەشكىل قىلىدۇ.

خې لىن

«ئۇيغۇرلار» قاتارلىق ئۇچ كىتاب تەنقىد قىلىندى

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ بىۋاستە رەھبەرلىكىدە، مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، ئاپتونوم رايونلۇق ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى، شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى بىرلىكتە 1991 - يىلى 2 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 7 - كۈنىگىچە ئۇرۇمچى ئالىي مېھمانخانىسىدا «ئۇيغۇرلار» قاتارلىق ئۇچ كىتاب مەسىلىسى توغرىسىدا مۇھاكىمە يىغىنى ئۆتكۈزدى. بۇ قېتىمقى يىغىنغا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تارىخشۇناسلىق، مىللەتشۇناسلىق، ئارخېئولوگىيە، ئازسانلىق مىللەتلەر ئەدەبىياتى قاتارلىق ساھەلىرىدىكى ھەر مىللەت مۇتەخەسسىسلىرى، ئالىملىرى ھەم قېرىندىن ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ ئىدېئولوگىيە خىزمىتىگە مەسئۇل رەھبەرلىرى، تەشۋىقات بۆلۈم باشلىقلىرى ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ ئالاقىدار تارماق، ئورۇنلىرىنىڭ مەسئۇللىرى بولۇپ 140 تىن ئارتۇق كىشى قاتناشتى. يىغىنغا يەنە جۇڭگو ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى، ئىچكى موڭغۇل داشۇسى، غەربىي شىمال داشۇسىدىكى بەش نەپەر ئالاقىدار مۇتەخەسسىس تەكلىپ قىلىندى. يىغىندا ماركسىزم - لېنىنىزم، ماۋ زېدۇڭ ئىدىيىسى بېتەكچى قىلىنىپ، ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدەش ۋە دېموكراتىك ئاساستا مۇزاكىرە قىلىش پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇلۇپ، پاكىت قويۇش، ربجە سۆزلەش، كىشىنى دەلىل بىلەن قايىل قىلىش پوزىتسىيىسى بويىچە كەڭ كۆشاده پىكىر بايان قىلىنىپ، ئورتاق مۇھاكىمە قىلىنىپ، «ئۇيغۇرلار»، «ھونلارنىڭ قىسقىچە تارىخى» ۋە «قەدىمكى ئۇيغۇر ئەدەبىياتى» دېگەن ئۇچ كىتابنىڭ سىياسىي خاتالىقى چوڭقۇر تەھلىل ۋە تەنقىد قىلىنىپ، ھەق - ناھەقنى ئېنىق ئايرىش، تونۇشنى ئايدىڭلاشتۇرۇش، ئىدىيىنى بىرلىككە كەلتۈرۈش مەقسىتىگە يېتىلدى. يىغىن مەزگىلىدە مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ۋاڭ ئېنماۋ، مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، دۆلەت مىللىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ئىسمايىل ئەھمەت، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى سۇڭ خەنلياڭ، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جانابىل قاتارلىق رەھبەرلىرى يولداشلار يىغىنغا قاتناشتى، مۇھىم سۆز قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى فېڭ داجىن خۇلاسە سۆزى سۆزلىدى. يىغىندىن كېيىن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم «ئۇيغۇرلار» قاتارلىق ئۇچ كىتابنى ئىممىنى ئاتاپ تۇرۇپ ئاشكارا تەنقىد قىلىشنى، ئۇچ كىتابتىن ئىبارەت مەلۇم دەرسلىكتىن تولۇق پايدىلىنىپ، پارتىيىنىڭ مەركىزىي خىزمىتىنى ۋە كادىرلار، ئاممىنىڭ ئىدىيىۋى ئەمەلىيەتكە بىرلەشتۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت كادىرلار، ئاممانى ۋە ئوقۇغۇچىلارغا ماركسىزملىق مىللەت قارىشى، تارىخ قارىشى ۋە ۋەتەنىنىڭ بىرلىكىنى قوغداش،

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش توغرىسىدا جانلىق ۋە چوڭقۇر تەربىيە ئېلىپ بېرىشنى قارار قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى بويىچە 3 - ئاينىڭ ئاخىرىدىن 7 - ئاينىڭ بېشىغىچە «ئۇيغۇرلار» قاتارلىق ئۇچ كىتابنىڭ سىياسىي خاتالىقىنى تەنقىد قىلىشنى چوڭرىدىگەن هالدا ئاپتونوم رايون مىقياسىدا بىر قاتار ئۇچىنىش، مۇزاكىرە ۋە تەشۋىقات، تەربىيە پائالىيەتلىرى قانات يايدۇرۇلدى.

«ئۇيغۇرلار» قاتارلىق ئۇچ كىتابنى تەنقىد قىلىش - ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىدېئولوگىيە ساهەسىدىكى بۆلگۈنچىلىك قىلىشقا قارشى تۇرۇش ئوتتۇرىسىدىكى جىددىي كۈرەش. «ئۇيغۇرلار» قاتارلىق ئۇچ كىتابنى 1986 - يىلى 10 - ئايدىن 1989 - يىلى 10 - ئايغىچە بولغان ئارىلىقتا قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى ۋە شىنجاڭ ياشلار - ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى نەشر قىلغان، بۇ ئۇچ كىتابنىڭ ئاپتورى ئاپتونوم رايونلۇق ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ كەسپىي يازغۇچىسى تۇرغۇن ئالماس. ئۇچ كىتابنىڭ ئوتتۇرىغا چىقىشى تاسادىپىي ئىش ئەمەس. بۇ، ئەشۇ يىللاردىكى خەلقارا كىلىمات بىلەن مەملىكەت ئىچىدىكى كىلىماتنىڭ تەسىر كۆرسەتكەنلىكىنىڭ مەھسۇلى، ئاپتونوم رايونىمىزدا ئۇزاق ۋاقىتلاردىن بېرى مەۋجۇت بولۇپ كەلگەن مىللىي بۆلگۈنچىلىك بىلەن مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش ئوتتۇرىسىدىكى كۈرەشنىڭ ئىدېئولوگىيە ساهەسىدىكى گەۋدىلىك ئىنكاسى. ئۇچ كىتابنىڭ مەسلىسى هەرگىز ئىلىم نۇقتىسىنەزەرى مەسلىسى ئەمەس. كۆپ يىللاردىن بېرى، ئىنتايىن ئاز ساندىكى كىشىلەر تارىخنى تەنقىد قىلىش ۋە ئەدەبىيات - سەنئەت ئىجادىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىش نىقابىنى تارتىۋېلىپ، كىتاب چىقىرىش، ماقالە يېزىش، دەرس ئۆتۈش قاتارلىق ئۆسۈللاردىن پايدىلىنىپ، ۋەتەنىڭ بىرلىكىگە ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا زىيان يەتكۈزىدىغان ئىدىيە، نۇقتىسىنەزەرلەرنى تارقىتىپ كەلدى. ئۇچ كىتابنىڭ مەسلىسى ئەنە شۇنىڭ تىپى. ئۇچ كىتابتا تارىخ بۇرمىلىنىپ ۋە ئۆزگەرتىلىپ، شىنجاڭنىڭ قەدىمدىن تارتىپلا جۇڭگونىڭ ئايرىلماس بىر قىسمى ئىكەنلىكى، ئۇيغۇر قاتارلىق شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ جۇڭخۇا مىللەتلىرى ئائىلىسىنىڭ بىر ئەزاسى ئىكەنلىكىنى ئىنكار قىلىنغان، «مۇستەقىل» لىقنى يادرو قىلغان هالدا ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى پارچىلايدىغان، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا بۇزغۇنچىلىق قىلىدىغان بىر قاتار ئەكسىيەتچىل نۇقتىسىنەزەرلەر كۆككە كۆتۈرۈلگەن ۋە تارقىتىلغان، تارىخىي ئىدېئالىزم ۋە پانتۈركىزملىق ئىدىيە، نۇقتىسىنەزەرلەر تەرغىب قىلىنغان ۋە بازارغا سېلىنغان. ئۇچ كىتاب شىنجاڭدىكى هەر مىللەت خەلقىنىڭ مەنپەئىتىگە تۇپ - ئاساسىدىن خىلاپلىق قىلىپ، بىر قىسىم كادىرلار، ئامما ۋە زىيالىيلار ئارىسىدا ئىدىيە، نەزەرىيە جەهەتتە قالايمىقانچىلىق پەيدا قىلدى، ياشلار ۋە ئۆسمۈرلەرنى زەهەرلىدى. ئەگەر ئۇچ كىتابتىكى خاتا ئىدىيە، نۇقتىسىنەزەرلەرنىڭ ئەركىن يامراپ كېتىپ، مۇئەييەن سىياسىي كىلىمات شەكىللەندۈرۈشىگە يول قويۇپ بېرىلسە، ئۇ شىنجاڭنىڭ سىياسىي جەهەتتىكى مۇقىملىقى ۋە ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىغا ئېغىر زىيانلارنى يەتكۈزىدۇ. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم كەسكىن تەدبىر قوللىنىپ، «ئۇيغۇرلار» قاتارلىق ئۇچ كىتابتىكى خاتا ئىدىيە، نۇقتىسىنەزەرلەر ئۈستىدە تەنقىدنى قانات يايدۇرۇشنى بايرىقى روشەن هالدا ئاكتىپ ۋە پۈختا تەشكىللىدى، بۇ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى هەر مىللەت كادىرلار، ئامما ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ چىن قەلبىدىن هىمايە قىلىشىغا ئېرىشتى، بۇنىڭدا ياخشى ئىجتىمائىي ئۈنۈمگىمۇ ئېرىشىلدى. «ئۇيغۇرلار» قاتارلىق ئۇچ كىتابنى تەنقىد قىلىش ۋە ئىجابىي تەربىيە ئېلىپ بېرىش ئارقىلىق شىنجاڭنىڭ تارىخى مەسلىسىدە ئۇزاق ۋاقىتلاردىن بېرى ساقلىنىپ كەلگەن بەزى مۇجمەل تونۇشلار ئايدىڭلاشتۇرۇلدى، ماركسىزملىق مىللەت قارىشى، تارىخ قارىشىدا چىڭ تۇرۇلدى ۋە بۇ قاراشلار تەشۋىق قىلىندى، شۇنىڭ بىلەن هەر مىللەت كادىرلار ۋە ئاممىنىڭ مەسىلىلەرنى سىياسىي جەهەتتىن كۆزىتىش ۋە بىلىش، چوڭ ھەق - چوڭ ناهەقنى پەرق ئېتىش ئىقتىدارى، ۋەتەنىنىڭ

بىرلىكىنى قوغداش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش ۋە ئىلغارلىق ئېشىپ، ياخشى ئىجتىمائىي ئۇنۇم ھاسىل قىلىندى.

گې جىشىن

پارتىيە ئەزالىرىغا «ئۈچ ئاساس» تەربىيىسى ئېلىپ بېرىلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى «ئۈچ ئاساس» (ماركسىزم - لېنىنىزىم، ماۋ زېدۇڭ ئىدىيىسىنىڭ ئاساسىي نەزەرىيىسى، پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۈشىيەنى، پارتىيە ھەققىدىكى ئاساسىي بىلىملەر) نى مەزمۇن قىلغان ھالدا پارتىيە ئەزالىرىغا ئىدىيىۋى تەربىيە بەردى.

1) پارتىيە قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى خاتىرىلەش پائالىيەتلىرى داۋامىدا «ئۈچ ئاساس» تەربىيىسى ئېلىپ بېرىلدى. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورگانلار، ئالىي مەكتەپ، تېخنىكومىلار، جامائەت تەشكىلاتلىرىدىكى پارتىيە تەشكىلاتلىرى ۋە ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى ھەر خىل شەكىلدىكى خاتىرىلەش پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇردى. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورگانلار پارتكومى «پارتىيە مېنىڭ قەلبىمدە» دېگەن تېمىدا ناخشا ئېيتىش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى، ناخشا ئېيتىشقا 40 ۋەكىللەر كومانداسىدىكى 10 مىڭغا يېقىن پارتىيە ئەزاسى ۋە ئامما قاتناشتى. ئاپتونوم رايون ۋە ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى 1000 دىن ئارتۇق يېڭى پارتىيە ئەزاسى 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ئۈرۈمچىدىكى ئىنقىلابىي قۇربانلار قەبرىستانلىقىدا پارتىيىگە كىرىش مۇناسىۋىتى بىلەن قەسەم بېرىش مۇراسىمى ئۆتكۈزدى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى، تەشۋىقات بۆلۈمى، شىنجاڭ ھەربىي رايون سىياسىي بۆلۈمى، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى پارتكومى تەشكىلات بۆلۈمى، تەشۋىقات بۆلۈمى، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى بىرلىكتە «پارتىيە بايرىقىغا شان - شەرەپ كەلتۈرىمىز» دېگەن تېمىدا مەخسۇس تېلېۋىزىيە پروگراممىسى ئۇيۇشتۇرۇپ، مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزالىرى ۋە ئىلغار پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ ئىش ئىزلىرىنى مەركەزلىكتەشۇىق قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، تەشكىلات بۆلۈمى، «شىنجاڭ گېزىتى» بىرلىكتە «كومپارتىيە ئەزالىرىنىڭ خىلىتى» دېگەن تېمىدا ماقالە قوبۇل قىلىش پائالىيىتىنى ئۇيۇشتۇردى. شىنجاڭ «ياڭىيكا تۈرمۇشى» ژۇرنىلى ۋە ئۆلىيەت (شەھەر) لەردىكى گېزىت - ژۇرناللارمۇ ماقالە قوبۇل قىلىش پائالىيىتى ئۇيۇشتۇردى. جايلار يەنە ئۆز يېرىنىڭ شارائىتىغا يارىشا ئەملىيەتكە بىرلەشتۈرۈپ، نۆتۈق سۆزلەش يېغىنى، دوكلات يېغىنى، سۆھبەت يېغىنى ۋە پارتىيە قۇرۇلۇشىغا دائىر بىلىملەر مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى.

2) «ئۈچ ئاساس» تەربىيىسىگە ئائىت ماتېرىياللار توزۇلۇپ بېسىلدى. 1991 - يىلنىڭ بېشىدا شىنجاڭ «ياڭىيكا تۈرمۇشى» ژۇرنىلى نەشرىياتى «ئۈچ ئاساس» تەربىيىسىگە ئائىت ماتېرىياللارنى توزۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، «ماركسىزملىق مىللەت نەزەرىيىسى ۋە پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتى ھەققىدىكى ئاساسىي بىلىملەر» نى توزدى ھەمدە ئۇنى ئۇيغۇر، خەنزۇ، قازاق، موڭغۇل يېزىقلىرىدىكى «ياڭىيكا تۈرمۇشى» غا باستى، بۇ جەمئىي 146 مىڭ نۇسخا تارقىتىلدى، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر بىر پارتىيە ياڭىيكىسىغا ئۈچ نۇسخىدىن توغرا كېلىپ، ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ، بولۇپمۇ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ ئېھتىياجىغا كاپالەتلىك قىلىندى. «ياڭىيكا تۈرمۇشى» ژۇرنىلى نەشرىياتى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى پارتىيە ئەزالىرى تەربىيىسى باشقارمىسى «پارتىيە ئەزالىرى تەربىيىسى ئوقۇشلۇقى» نى توزۇپ، ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە 30 مىڭ نۇسخا باستۇرۇپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرىغا ھەقسىز تارقىتىپ بەردى.

3) پارتىيە ئەزالىرى تەربىيىسى سېپىنىڭ قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلدى. 1991 - يىلى ج ك پ تارباغاتاي ۋىلايەتلىك كومىتېتى، قاراماي، شىخەنزە

شەھەرلىك كومىتېتلىرىنىڭ تەشۋىقات بۆلۈملىرى پارتىيە ئەزالىرى تەربىيىسى بۆلۈمى قۇردى. پارتىيە ئەزالىرى تەربىيىسى بۆلۈمى قورمىغان ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر (ناھىيە) لىك پارتكوملارنىڭ تەشۋىقات بۆلۈملىرىمۇ پارتىيە ئەزالىرى تەربىيىسى خىزمىتىنى باشقۇرۇشقا مەسئۇس ئادەم بەلگىلىدى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشتىن سىرتقى پارتىيە مەكتىپىدىن جەمئىي 643ى قۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا - بازارلاردىكى پارتىيە مەكتىپى 445، كارخانىلاردىكى پارتىيە مەكتىپى 171، ئالىي مەكتەپلەردىكى ئىشتىن سىرتقى پارتىيە مەكتىپى 27؛ 1991 - يىلى 6 - ئايدا مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى چاقىرغان مەملىكەت بويىچە ئىلغار ئاساسىي قاتلام پارتىيە مەكتەپلىرى، پارتىيە ئەزالىرى تەربىيىسى خىزمىتىنى ئىشلەيدىغان مۇنەۋۋەر خىزمەتچىلەرنى تەقدىرلەش يىغىنىدا سانجى شەھىرى دەنيا يېزىلىق پارتىيە مەكتىپىگە «ئىلغار ئاساسىي قاتلام پارتىيە مەكتىپى» دېگەن نام، بايىنغولىن ئوبلاستىلىق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمىدىكى لېتىپ، شىخەنزە شەھەرلىك پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمىدىكى لىيۇ يىڭخا «پارتىيە ئەزالىرى تەربىيىسى خىزمىتىدىكى مۇنەۋۋەر خىزمەتچى» دېگەن نام بېرىلدى.

لىيۇ چاڭجۇن

خەلقئارا ۋەزىيەت ھەققىدىكى تەشۋىقات ۋە تەربىيە

1991 - يىلى دۇنيا ۋەزىيىتىدە ئۆزگىرىش كۆپ بولغان بىر يىل بولدى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى ئىشخانىسى بىلەن تەشۋىقات باشقارمىسى ھەر مىللەت كادىرلار ۋە ئاممىنى خەلقئارا ۋەزىيەتتىكى مۇرەككەپ ئۆزگىرىشلەر داۋامىدا ۋەزىيەتنى ئېنىق تونۇپ، ئۆز ئىشىمىزنى ئوبدان ئىشلەش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىش ئۈچۈن، «ھازىرقى خەلقئارا ۋەزىيەتكە دائىر تەشۋىقات ماتېرىياللىرى توپلىمى» ۋە «ھازىرقى خەلقئارا ۋەزىيەت توغرىسىدىكى تەشۋىقات - تەربىيە ماتېرىياللىرى» دېگەن ئىككى كىتابنى تۈزدى، تەخمىنەن 140 مىڭ خەت كېلىدىغان بۇ ئىككى كىتابچە 40 مىڭ نۇسخىغا يېقىن تارقىتىلدى. تەشۋىقات بۆلۈمى لېكتورلار ئۈمىكى ئاپتونوم رايوندىكى ئالاقىدار بۆلۈم، كومىتېت، نازارەت، ئىدارىلەر ۋە قىسمەن كارخانىلارغا ھەم تۈرلۈك تەربىيىلەش كۇرسلىرى، ئۆگىنىش كۇرسلىرىغا بېرىپ، كۆپ قېتىم لېكسىيە سۆزلىدى، خەلقئارا ۋەزىيەت ھەققىدە چوشەندۈرمە دوكلاتى بەردى ھەمدە ئىلمىي سوتسىيالىزم بىلەن دېموكراتىك سوتسىيالىزمنىڭ تۈپ پەرقى ھەققىدە مۇھاكىمە يىغىنى ئۇيۇشتۇردى، مۇنەۋۋەر ئىلمىي ماقالىلەرنى توپلاپ، «ئىلمىي سوتسىيالىزم بىلەن دېموكراتىك سوتسىيالىزمنىڭ تۈپ پەرقى» دېگەن كىتابچىنى تۈزۈپ تارقاتتى.

ھەر مىللەت كادىرلار ۋە ئامما خەلقئارا ۋەزىيەت ھەققىدىكى تەربىيە ئارقىلىق ئۆزگىرىپ تۇرۇۋاتقان خەلقئارا ۋەزىيەتنى سەگەكلىك بىلەن تونۇپ، سوتسىيالىزم يولىغا مېڭىش، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى ئىمكان قەدەر تېزلىكتە يۇكسەلدۈرۈش ئىرادىسى ۋە ئىشەنچىنى تېخىمۇ چىڭىتتى.

ياڭ لى

دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلار، پارتىيە - گۇرۇھسىز زاتلارنىڭ سۆھبەت، مەسلىھەتلىشىش يىغىنلىرى

1991-يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم رايونلۇق پارتكوم دېموكراتىك پارتىيە -گۇرۇھلار، پارتىيە - گۇرۇھسىز زاتلارنىڭ ھەر خىل سۆھبەت، مەسلىھەتلىشىش يىغىنلىرىنى جەمئىي ئالتە قېتىم ئۆتكۈزدى.

1 - ئاينىڭ 3 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلارنىڭ مەسئۇللىرى ھەم ئالاقىدار مۇتەخەسسىس، ئالىملارنىڭ سۆھبەت يىغىنىنى ئۆتكۈزۈپ، ئاپتونوم رايوننىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلانى ۋە ئون يىللىق ئومۇمىي پىلان تەسەۋۋۇرى توغرىسىدا پىكىر ئالدى. يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جاڭ سىۋ

زىياسەتچىلىك قىلدى. ئاپتونوم رايونلىق مۇئاۋىن رەئىسى جىن يۇنخۇي يىغىنغا قاتناشتى.

1 ـ ئاينىڭ 23 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دېموكراتىك پارتىيە ـ گۇرۇھلار، سودا ـ سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى، خۇاڭپۇ ھەربىي مەكتىپى شىنجاڭ ساۋاقداشلار جەمئىيىتى، تەيۋەنلىك قېرىنداشلار شىنجاڭ بىرلەشمىسى مەسئۇللىرىنىڭ سۆھبىتە يىغىنىنى ئۆتكۈزدى. يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى بادەي زىياسەتچىلىك قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى سۇڭ خەنلياڭ ج ك پ 13ـنۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 7ـئومۇمىي يىغىنىنىڭ ۋە ئاپتونوم رايونلۇق 3ـنۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتى 16ـئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزدى.

2 ـ ئاينىڭ 11 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم شۇجىسى سۇڭ خەنلياڭ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى بادەي ئاپتونوم رايوندىكى دىنىي ساھەدىكىلەرنىڭ 12 نەپەر ۋەكىلىنى تەكلىپ قىلىپ سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزدى. سۇڭ خەنلياڭ ۋەكىللەرنىڭ پىكىرلىرىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، تۆت مەسىلە ئۈستىدە پىكىر بايان قىلدى: 1) نۆۋەتتىكى ئىچكى ـ تاشقى ۋەزىيەتنى ئېنىق تونۇش لازىم؛ 2) دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكىنى سىياسەتنى قەتئىي تەۋرەنمەي ئىزچىللاشتۇرۇش لازىم؛ 3) دىنىي ئىشلارنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇش لازىم؛ 4) دىنىي ساھەدىكىلەرنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مۇقىملىقىنى ئۈچۈن خىزمەت قىلىش لازىم.

3ـئاينىڭ 9ـكۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دېموكراتىك پارتىيە ـگۇرۇھلار، سودا ـ سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ مەسئۇللىرى ۋە پارتىيە ـ گۇرۇھسىز زاتلارنىڭ سۆھبەت يىغىنىنى ئۆتكۈزۈپ، ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 ـ قۇرۇلتىيىنى چاقىرىشقا ئالاقىدار ئەھۋاللارنى ئۇقتۇردى. يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى بادەي زىياسەتچىلىك قىلدى. يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى سۇڭ خەنلياڭ، مۇئاۋىن شۇجىسى تۇمۇر داۋامەت سۆز قىلدى. سۇڭ خەنلياڭ چاقىرىلىش ئالدىدا تۇرغان ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 ـ قۇرۇلتىيىغا ئالاقىدار ئەھۋاللارنى ئۇقتۇرغاندىن كېيىن، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم نامىدىن دېموكراتىك پارتىيە ـ گۇرۇھلار، سودا ـ سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى ۋە پارتىيە سىرتىدىكى دوستلاردىن كومىۋنىستىك پارتىيە بىلەن ھەمكارلىشىپ ئىشلەشتەك ئېسىل ئەنئەنىنى جارى قىلدۇرۇپ، سىياسىي ئىشلارغا ئارىلىشىش، سىياسىي ئىشلارنى مۇھاكىمە قىلىش، دېموكراتىك نازارەت قىلىش رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ خىزمىتىگە كۆڭۈل بۆلۈپ ۋە مەدەت بېرىپ، شىنجاڭنىڭ تۇرلۇك ئىشلىرىنى ياخشى ئىشلەشنى ئۈمىد قىلدى.

5ـئاينىڭ 17ـكۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دېموكراتىك پارتىيە ـگۇرۇھلار، سودا ـسانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ مەسئۇللىرى ۋە ئاز سانلىق مىللەتلەر، دىنىي ساھەدىكى زاتلار ۋەكىللىرىنى تەكلىپ قىلىپ، ئاپتونوم رايونلۇق 7 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋە سىياسىي كېڭەش ئاپتونوم رايونلۇق 6 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ كادىر ئورۇنلاشتۇرۇش مەسىلىسى توغرىسىدا مەسلىھەتلەشتى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى سۇڭ خەنلياڭ يىغىنغا زىياسەتچىلىك قىلدى.

12 ـ ئاينىڭ 30 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دېموكراتىك پارتىيە ـگۇرۇھلار، سودا ـسانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ مەسئۇللىرى ۋە پارتىيە ـگۇرۇھسىز زاتلار، ئاز سانلىق مىللەتلەر، دىنىي ساھەدىكى زاتلار ۋەكىللىرىنى تەكلىپ قىلىپ، سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزدى. سۆھبەت يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ھامىدىن نىياز زىياسەتچىلىك قىلدى، يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى سۇڭ

خەنلياڭ ج ك پ 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 8 - ئومۇمىي يىغىنى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتى 2 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزدى ۋە مۇھىم سۆز قىلدى: 1) ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا ئىقتىسادىنىڭ ھازىرقى ھالىتىنى قانداق تونۇش كېرەك؛ 2) ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتى 2 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى ماقۇللىغان «ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى ۋە يېزا خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، يېزا ئىقتىسادىنى ئومۇمىيۈزلۈك گۈللەندۈرۈش توغرىسىدىكى قارارى» ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىگە يېتەكچىلىك قىلىدىغان ئىنتايىن مۇھىم پروگراممۇ خاراكتېرلىك ھۆججەت؛ 3) ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم 1991 - يىلى تۇنجان بىر نەچچە چوڭ ئىشنى ئەسلىگەندە؛ 4) ھازىرقى خەلقئارا ۋەزىيەت ئۈستىدە تەھلىل. سۆڭ خەنلياڭ ئاخىرىدا مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېزا ئىگىلىكى ۋە باشقا خىزمەتلەردە قولغا كەلتۈرۈلگەن ياخشى نەتىجىلەرنى دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلار، پارتىيە سىرتىدىكى ھەر ساھە زاتلارنىڭ كۆرسەتكەن تىرىشچانلىقى ۋە پارتىيىنى، ھۆكۈمەتنىڭ خىزمىتىنى زور كۈچ بىلەن قوللىغانلىقىدىن ئايرىپ قاراشقا بولمايدۇ. ئۇ كۆپچىلىكتىن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ خىزمىتىگە داۋاملىق كۆڭۈل بۆلۈپ ۋە مەدەت بېرىپ، شىنجاڭنىڭ تۈرلۈك خىزمەتلىرىنى ياخشى ئىشلەپ، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى 14 - قۇرۇلتىيىنىڭ چاقىرىلىشىنى كۈتۈۋېلىشنى ئۈمىد قىلدى.

لیۇ جیېكۇي

ئاپتونوم رايون بويىچە بىرلىكسەپ، دىن ئىشلىرى، تەيۋەنگە قارىتىلغان خىزمەت يىغىنى

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم 1991 - يىلى 4 - ئاينىڭ 24 - كۈنىدىن 29 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايون بويىچە بىرلىكسەپ، دىن ئىشلىرى، تەيۋەنگە قارىتىلغان خىزمەت يىغىنى ئۆتكۈزدى. يىغىنىنىڭ ئاساسىي ۋەزىپىسى: مەملىكەتلىك بىرلىكسەپ خىزمىتى مۇھىمەت يىغىنى، مەملىكەتلىك دىن ئىشلىرى خىزمىتى يىغىنى، مەملىكەتلىك تەيۋەنگە قارىتىلغان خىزمەت يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزۈش ۋە ئۆگىنىش؛ ئاپتونوم رايونىمىزدىكى بىرلىكسەپ تارماقلىرىنىڭ ئون يىللىق خىزمەت پروگراممىسىنى تۈزۈپ چىقىش ھەققىدە تەكلىپ بېرىش؛ بۈگۈندىن كېيىنكى ئىككى - ئۈچ يىللىق خىزمەتنى ئورۇنلاشتۇرۇشتىن ئىبارەت بولدى. يىغىنغا ۋىلايەتلىك ، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك پارتكوملار بىرلىكسەپ بۆلۈمىنىڭ باشلىقلىرى، دىن ئىشلىرى ئىدارىسىنىڭ باشلىقلىرى، تەيۋەنگە قارىتىلغان خىزمەت ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرلىرى، ئاپتونوم رايوندىكى ئالاقىدار بۆلۈم، كومىتېت، ئىشخانا، نازارەت، ئىدارىلەرنىڭ مەسئۇللىرى، ئالىي مەكتەپ، تېخنىكومىلار پارتكومى بىرلىكسەپ بۆلۈمىنىڭ باشلىقلىرى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۆنى پارتكومى بىرلىكسەپ بۆلۈمى ۋە شى (ئىدارە) بىرلىكسەپ باشقارمىسىنىڭ باشلىقلىرى بولۇپ 132 كىشى قاتناشتى.

يىغىن مەزگىلىدە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى سۆڭ خەنلياڭ مەملىكەتلىك ئۈچ يىغىنىنىڭ روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇش توغرىسىدا مۇھىم سۆز قىلدى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى تۆمۇر داۋامەت دىن ئىشلىرى خىزمىتى، تەيۋەنگە قارىتىلغان خىزمەت ئۈستىدە سۆز قىلدى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم بىرلىكسەپ بۆلۈمىنىڭ باشلىقى لیۇ فاڭ يېقىنقى مەزگىللىك خىزمەت ئۈستىدە يەكۈن بايان قىلدى، ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشمىنىڭ رەئىسى بادەي يىغىندىن خۇلاسە چىقاردى.

يىغىن مۇنداق دەپ تەكىتلەپ كۆرسەتتى: بىرلىكسەپ خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مۇقىملىقى ۋە تەرەققىياتىدا ئىنتايىن مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە. ھەر دەرىجىلىك پارتكومىلار بىرلىكسەپ خىزمىتىگە يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىپ، بىرلىكسەپ ئىدىيىسى ۋە نۇقتىئىنەزەرىنى

كۆچەيتىپ، بىرلىكىەپ خىزمىتىنى ھەقىقىي تۈردە مۇھىم ئىشلار كۈنتەرتىپىگە كىرگۈزۈشىى، 1.، 2.ياشلىقلار بىرلىكىەپ خىزمىتىنى شەخسەن ئۆزى تۈتۈپ، رەھبەرلىكىنى ھەقىقىي كۆچەيتىشى لازىم.

يېڭىن مۇنداق دەپ قارىدى: ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىك بىرلىكىپىي ساغلام راۋاجلانماقتا، ۋەزىيەت مۇقىم بولۇپ، پائال تۈردە ياخشىلىنىش ۋەزىيىتى بارلىققا كەلدى. دىنىي پائالىيەتلەر ئاساسىي قانۇن، قانۇنلار ۋە سىياسەت يول قويغان ئىزغا ئاساسەن چۈشۈپ، نورمال ئېلىپ بېرىلماقتا، تەيۋەنگە قارىتىلغان خىزمەتتە بەلگىلىك نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلدى، خىزمەت ساھەسىى كېڭىيىپ، شىنجاڭنىڭ تەيۋەنگە قارىتىلغان خىزمەت جەھەتتىكى ئۈستۈنلۈكى نامايان قىلىندى.

يېڭىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: 90 - يىللار - شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادى يەنمۇ راۋاجلىنىدىغان يېڭى باسقۇچ، بۇ باسقۇچتا شىنجاڭنىڭ بىرلىكىەپ خىزمىتى مىللىي خىزمەت، دىن ئىشلىرى خىزمىتىنى مۇھىم نۇقتا قىلغان ئالاھىدىلىك تېخىمۇ گەۋدىلىنىدۇ. مەۋقەنى ئېچىكى خىزمەتلەرنى ياخشى ئىشلەش ئۈستىگە قويۇپ، ۋەتەنپەرۋەرلىك بىرلىكىپىنى ئۆزلۈكسىز مۇستەھكەملەش ۋە كېڭەيتىش لازىم. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ بىرلىكىەپ خىزمىتىدىكى ئاساسىي ۋەزىپە: پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشىيەندە چىڭ تۇرۇپ، مىللىي خىزمەت، دىن ئىشلىرى خىزمىتىنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقى ۋە تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشنى مەركىزي ۋەزىپە قىلىپ، ۋەتەنپەرۋەرلىك، سوتسىيالىزم بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، ئىتتىپاقلىشىشقا بولىدىغان بارلىق كۈچلەر بىلەن ئىتتىپاقلىشىپ، ئىشقا سېلىشقا بولىدىغان بارلىق ئىجابىي ئامىللارنى ئىشقا سېلىپ، پاسسىپ ئامىلنى ئىجابىي ئامىلغا ئايلاندۇرۇپ، بىر نىيەت - بىر مەقسەتتە بولۇپ، كۆپىنىڭ ئەقىل - پاراسىتى ۋە كۈچ - قۇۋۋىتىنى جارى قىلدۇرۇپ، تىنچ - ئىتتىپاق بولغان سىياسىي ۋەزىيەتنى مۇستەھكەملەش ۋە راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن خىزمەت قىلىش، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى چىڭىتىش ئۈچۈن خىزمەت قىلىش، سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى ۋە ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىشنى ئالغا سۈرۈش ئۈچۈن خىزمەت قىلىش، «بىر دۆلەتتە ئىككى خىل تۈزۈم»نى، ۋەتەننى تىنچ يول بىلەن بىرلىككە كەلتۈرۈشنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن خىزمەت قىلىشتىن ئىبارەت. مۇھىم نۇقتىنى چىڭ تۇتۇپ، مىللىي خىزمەت، دىن ئىشلىرى خىزمىتىنى ئەستايىدىل ياخشى ئىشلەش كېرەك، كومۇنىستىك پارتىيە رەھبەرلىكىدىكى كۆپ پارتىيە ھەمكارلىقى ۋە سىياسىي جەھەتتە مەسلىھەتلىشىش تۈزۈمىدە چىڭ تۇرۇپ ۋە ئۇنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ئىقتىسادىي ساھەدىكى بىرلىكىەپ خىزمىتىى ۋە چەت ئەلگە قارىتىلغان بىرلىكىەپ خىزمىتىنى پائال قانات يايدۇرۇپ، يېقىنقى ئىككى - ئۈچ يىل ئىچىدە ئاساس سېلىش خىزمىتىنى نۇقتىلىق ياخشى ئىشلەپ، بىرلىكىەپنىڭ مۇقىم ھالدا راۋاجلىنىشىغا پايدىلىق شارائىت يارىتىش لازىم.

يېڭىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ھەر دەرىجىلىك پارتكومىلار ۋە خەلق ھۆكۈمەتلىرى دىن مەسلىسىنىڭ ئۇزاق مۇددەتلىكلىكى، ئامىۋىلىقى، مىللىي خاراكتېرى، مۇرەككەپلىكى، خەلقئارالىقلىقىغا يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىپ، دىن ئىشلىرى خىزمىتىنى پۈتۈن كۈچى بىلەن ياخشى ئىشلىشى لازىم. ئومۇمىي ۋەزىپە: ماركسىزملىق دىن قارىشىنى مۇستەھكەم تىكلەپ، دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكى سىياسىتىنى ئومۇمىيۈزلۈك توغرا ئىزچىللاشتۇرۇپ، پارتىيىنىڭ ھەر مىللەت دىنىي زاتلار بىلەن بولغان ۋەتەنپەرۋەرلىك بىرلىكىپىنى مۇستەھكەملەپ ۋە راۋاجلاندۇرۇپ، دىن ئىشلىرىنى مەمۇرىي جەھەتتىن باشقۇرۇشنى قانۇن بويىچە كۆچەيتىپ، دىنىدىن پايدىلىنىپ قانۇنغا خىلاپلىق قىلىدىغان جىنايى ھەرىكەتلەرنى قەتئىي چەكلەپ ۋە ئۇلارغا زەربە بېرىپ، چېگرا سىرتىدىكى دۈشمەن كۈچلەر ۋە مىللىي بۆلگۈنچىلەرنىڭ سىڭىپ كىرىش ھەرىكەتلىرىنى قەتئىي توسۇپ ۋە ئۇلارغا قارشى تۇرۇپ، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش، مىللەتلەر

ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تىنچ - ئىتتىپاق بولغان سىياسىي ۋەزىيىتىنى مۇستەھكەملەش ۋە راۋاجلاندۇرۇش، 2 - قەدەمدىكى ستراتېگىيىلىك نىشاننى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن خىزمەت قىلىشتىن ئىبارەت.

يىغىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: شىنجاڭنىڭ تەيۋەنگە قارىتىلغان خىزمىتى - مەملىكەت بويىچە تەيۋەنگە قارىتىلغان خىزمەتنىڭ بىر مۇھىم تەركىبىي قىسمى. شىنجاڭنىڭ ئۇستۇنلۇكىنى جارى قىلدۇرۇپ، چەت ئەلگە قارىتىلغان بىرلىكسەپ خىزمىتىنى پائال قانات يايدۇرۇپ، تەيۋەنگە قارىتىلغان خىزمەتنى نۇقتىلىق ھالدا ياخشى ئىشلەش، ئوتتۇرا ئاسىيا، غەربىي ئاسىيا رايونى بىلەن بولغان دوستلۇق خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش لازىم.

ياڭ شېڭپىڭ

بىرلىكسەپ بۆلۈمى باشلىقلىرىنىڭ سۆھبەت يىغىنى

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم بىرلىكسەپ بۆلۈمى 1991 - يىلى 8 - ئاينىڭ 13 - كۈنىدىن 16 - كۈنىگىچە ئۇرۇمچىدە بىرلىكسەپ بۆلۈمى باشلىقلىرىنىڭ سۆھبەت يىغىنىنى ئۆتكۈزدى. يىغىندا مۇھاكىمە قىلىنغان ئاساسلىق مەسىلە: مەملىكەتلىك بىرلىكسەپ بۆلۈمى باشلىقلىرى يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزۈش، «ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ مەركىزىي كومىتېت بىرلىكسەپ بۆلۈمىنىڭ (سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىگە ئالاقىدار بىر قانچە مەسىلە توغرىسىدىكى يوليورۇق سوراش دوكلاتى)نى تەستىقلاپ تارقاتقانلىق توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» (تۆۋەندە قىسقارتىلىپ «ئۇقتۇرۇش» دەپ ئېلىندى)نى ئۆگىنىش؛ جايلارنىڭ «ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى رەھبەرلىكىدىكى كۆپ پارتىيە ھەمكارلىقى ۋە سىياسىي جەھەتتە مەسلىھەتلىشىش تۈزۈمىنى قەتئىي داۋاملاشتۇرۇش ۋە مۇكەممەللەشتۇرۇش توغرىسىدىكى پىكرى» ۋە «بىرلىكسەپ خىزمىتىنى يەنىمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش» قاتارلىق ھۈججەتلەرنى ئىزچىللاشتۇرۇش ئەھۋالىنى ئالماشتۇرۇش؛ ئاپتونوم رايونىمىزدىكى بىرلىكسەپ تارماقلىرىنىڭ «ئون يىللىق خىزمەت پروگراممىسى»نىڭ دەسلەپكى نۇسخىسىنى مۇزاكىرە قىلىپ تۈزىتىشتىن ئىبارەت بولدى. يىغىنغا ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك پارتكوملار ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى پارتكومى بىرلىكسەپ بۆلۈملىرىنىڭ باشلىقلىرى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئىشخانىسى، تەشكىلات بۆلۈمى، بىرلىكسەپ بۆلۈمى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسى، سىياسىي مەسلىھەت كېڭىشى ئىشخانىسىنىڭ مەسئۇللىرى بولۇپ 35 كىشى قاتناشتى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم بىرلىكسەپ بۆلۈمىنىڭ باشلىقى ليۇفاڭ مەملىكەتلىك بىرلىكسەپ بۆلۈمى باشلىقلىرى يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزدى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ھامىدىن نىياز يىغىنغا قاتنىشىپ، نۆۋەتتىكى بىرلىكسەپ خىزمىتى توغرىسىدا سۆز قىلدى.

يىغىن مۇنداق دەپ قارىدى: «ئۇقتۇرۇش»تا سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ خاراكتېرى ئىقتىسادىي خاراكتېردىن بىرلىكسەپ خاراكتېرىنى ئاساس قىلغان، ئىقتىسادىي خاراكتېر، خەلق ئىچى خاراكتېرىگىمۇ ئىگە بولغان جامائەت تەشكىلاتى بولۇپ تەرتىپكە سېلىنغانلىقى، ئەزالار قۇرۇلمىسى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلار بىلەن ئالاقە باغلاشنى ئاساس قىلىشتىن جامائەت مۇلۇكچىلىكىدە بولمىغان ئىقتىسادىي كارخانا بولۇپ تەرتىپكە سېلىنغانلىقى ئېنىق بەلگىلەنگەن، سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ يەتتە تۈرلۈك ئاساسلىق فۇنكسىيىسى ۋە سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى خىزمىتىدىكى غاڭجېن، سىياسەت، ۋەزىپىلەر ئايدىڭلاشتۇرۇلغان، بۇ، سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشىمىزگە يېتەكچىلىك قىلىدىغان پروگرامما خاراكتېرلىك ھۈججەت.

يىغىندا جايلارنىڭ 1990 - يىللىق مەملىكەتلىك

ۋە ئاپتونوم رايونلۇق بىرلىكسەپ خىزمىتى يېغىنلىرىنىڭ روھىنى يەتكۈزۈش، ئىزچىللاشتۇرۇش ئەھۋالى ئالماشتۇرۇلدى. 1991 - يىلى ھەر دەرىجىلىك پارتكومىلار بىرلىكسەپ خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى ئومۇميۈزلۈك كۈچەيتتى، ۋىلايەت، ناھىيە، يېزىلاردا بىر نەچچە مۇئاۋىن شۇجى بىرلىكسەپ خىزمىتىنى باشقۇرۇشقا مەسئۇل قىلىندى، بىرلىكسەپ خىزمىتى رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى ئومۇميۈزلۈك قۇرۇلدى، جايلارنىڭ ئەملىيىتىگە بىرلەشتۈرۈلۈپ ئىزچىللاشتۇرۇش پىكرى ۋە تەدبىرلىرى ئوتتۇرىغا قويۇلدى. مىللىي خىزمەت، دىن ئىشلىرى خىزمىتىنى مۇھىم نۇقتا قىلغان ھالدا ھەر خىل بىرلىكسەپ خىزمەتلىرىنى ياخشى ئىشلەش يولىدا تىرىشچانلىق كۆرسىتىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، بىرلىكسەپ تارماقلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلدى، بىرلىكسەپ كادىرلار قوشۇنى تولۇقلاندى ۋە تەرتىپكە سېلىندى؛ بىر قىسىم يېزا - بازارلاردا مەخسۇس ۋەزىپە ئوتەيدىغان ياكى قوشۇمچە ۋەزىپە ئوتەيدىغان بىرلىكسەپ كادىرلىرى سەپلەندى؛ بىرلىكسەپ تارماقلىرىنىڭ خىزمەت شارائىتى بەلگىلىك دەرىجىدە ياخشىلاندى، بىر قىسىم بىرلىكسەپ بۆلۈملىرىنىڭ خىزمەت ئۈچۈن ئاپتوموبىل ئىشلىتىش مەسلىسى ھەل قىلىندى.

يېغىندا نۆۋەتتە نۇقتىلىق چىڭ تۇتۇش لازىم بولغان يەتتە تۈرلۈك خىزمەت ئايدىڭلاشتۇرۇۋېلىندى: 1) جياڭ زېمىننىڭ جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى تەبرىكلەش يېغىنىدا سۆزلىگەن مۇھىم سۆزىنى ئۆگىنىشنى بىرلىكسەپ تارماقلىرىنىڭ يېتەكچى مەزگىلدىكى ئاساسلىق خىزمىتى قاتارىغا كىرگۈزۈپ، بىرلىكسەپ سىستېمىسىدىكى كادىرلار ۋە پارتىيە سىرتىدىكى ھەر مىللەت، ھەر ساھە زاتلارنى ئومۇميۈزلۈك، سىستېمىلىق ھالدا ئۆگىنىشكە تەشكىللەش؛ 2) ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ «بىرلىكسەپ خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» نىڭ روھىنى داۋاملىق ئىزچىللاشتۇرۇپ، مىللىي خىزمەت، دىن ئىشلىرى خىزمىتىنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، ھەر خىل بىرلىكسەپ خىزمەتلىرىنى تىرىشىپ ياخشى ئىشلەش؛ 3) مەملىكەتلىك بىرلىكسەپ بۆلۈمى باشلىقلىرى يېغىنىنىڭ روھىنى ۋە «ئۇقتۇرۇش» نىڭ روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ خىزمەت ئەملىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ لايىھە تۈزۈپ، سودا سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى سىياسىتىدىكى زور تەڭشەش ۋە مۇقىم ئۇتۇپ كېتىشنى ئىشقا ئاشۇرۇش؛ 4) دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلار خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلارنىڭ نۆۋەت ئالمىشىش ۋە ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنى قۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشىگە ياردەم بېرىش؛ 5) خۇاڭپۇ ھەربىي مەكتىپى ئاپتونوم رايونلۇق ساۋاقداشلار جەمئىيىتىگە بولغان رەھبەرلىك ۋە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش؛ 6) 1993-يىللىق مەملىكەتلىك ۋە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى، ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ نۆۋەت ئالمىشىش سايلىمىغا پائال تەييارلىق كۆرۈش؛ 7) پارتىيىنىڭ بىرلىكسەپ خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكىنى، پارتىيە قۇرۇلۇشىنى ئاساسىي مەزمۇن قىلغان بىرلىكسەپ تارماقلىرىنىڭ ئىدىيىۋى قۇرۇلۇشى ۋە تەشكىلىي قۇرۇلۇشىنى يەنمۇ كۈچەيتىش.

جياڭ نەيخې

كادىرلار قوشۇنى ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر خىل كادىر سانى 545 مىڭدىن كۆپرەككە يەتتى (مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرى ۋە شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى بۇنىڭ سىرتىدا). بۇنىڭ ئىچىدە خەنزۇ كادىر 294 مىڭدىن كۆپرەك، ئاز سانلىق مىللەت كادىرى 250 مىڭدىن كۆپرەك، ئايال كادىر 209 مىڭدىن كۆپرەك، غەيرىي دۆلەت كادىرلىرى ئىچىدىن تاللىنىپ تەكلىپ قىلىنغانلار 55 مىڭدىن كۆپرەك. پارتىيە - ھۆكۈمەت ئورۇنلىرى، ئاممىۋى تەشكىلاتلاردىكى كادىرلار 25.97 % نى تەشكىل قىلىدۇ، كەسىپ ئورۇنلاردىكى كادىرلار 24.44 % نى تەشكىل قىلىدۇ، كارخانا ئورۇنلىرىدىكى كادىرلار 25.76 % نى

تەشكىل قىلىدۇ، ماتارىپ مەمۇرىيىتى تارماقلىرى رەھبەرلىك قىلىدىغان ئونتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى ئوقۇتقۇچى، خىزمەتچىلەر %23.83 نى تەشكىل قىلىدۇ. كادىرلار قوشۇننىڭ ئوقۇش تارىخى قۇرۇلمىسى مۇنداق: ئالىي مەكتەپنىڭ تولۇق كۇرسىدىن يۇقىرى ئوقۇش تارىخىغا ئىگە بولغانلار 52 مىڭدىن كۆپرەك، مەخسۇس كۇرس ئوقۇش تارىخىغا ئىگە بولغانلار 94 مىڭدىن كۆپرەك، ئالىي تېخنىكومىلاردا ئوقۇغانلار 600 دىن ئارتۇق، ئۇلار ئومۇمىي كادىرلارنىڭ 27.14 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.4 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى؛ ئونتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي ئوقۇش تارىخىغا ئىگە بولغانلار 215 مىڭدىن كۆپرەك، ئونتۇرا تېخنىكومدا ئوقۇغانلار 700 دىن ئارتۇق، ئۇلار ئومۇمىي كادىرلارنىڭ 39.71 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ، بۇ، 1990-يىلدىكىدىن 0.03 پىرسەنتلىك رەقەم كېمەيدى؛ تولۇق ئونتۇرا مەكتەپ ئوقۇش تارىخىغا ئىگە بولغانلار 79 مىڭدىن كۆپرەك، ئۇلار ئومۇمىي كادىرلارنىڭ 14.56 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ، بۇ، 1990-يىلدىكىدىن 0.31 پىرسەنتلىك رەقەم كېمەيدى؛ تولۇقسىز ئونتۇرا مەكتەپتىن تۆۋەن ئوقۇش تارىخىغا ئىگە بولغانلار 101 مىڭدىن ئارتۇق، ئۇلار ئومۇمىي كادىرلارنىڭ 18.59 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.06 پىرسەنتلىك رەقەم كېمەيدى. كادىرلار قوشۇننىڭ ئونتۇرىچە يېشى 36.27 بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 0.13 ياش تۆۋەنلىدى، 45 ياشتىن تۆۋەنلەر %76.46نى تەشكىل قىلىدۇ.

1991 - يىلى دۆلەت تەرىپىدىن بىر تۇتاش تەقسىم قىلىنغان ئالىي مەكتەپ، تېخنىكوم پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلار، ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرغان كادىرلار ۋە تەكلىپ قىلىنغان كادىرلار بولۇپ جەمئىي 32 مىڭدىن ئارتۇق كادىر كۆپەيدى (يۇتكەپ كېلىنگەنلەر بۇنىڭ سىرتىدا). بۇنىڭ ئىچىدە ئايالالار %39.7 نى تەشكىل قىلىدۇ، ئاز سانلىق مىللەت خادىملىرى %40.35 نى تەشكىل قىلىدۇ. غەيرى دۆلەت كادىرلىرى ئىچىدىن تاللىنىپ تەكلىپ قىلىنغانلار %34.94 نى تەشكىل قىلىدۇ؛ يېشى 35 تىن تۆۋەنلەر %87.11 نى تەشكىل قىلىدۇ؛ تولۇق ئونتۇرا مەكتەپتىن يۇقىرى ئوقۇش تارىخىغا ئىگە بولغانلار %88.63نى تەشكىل قىلىدۇ؛ ج ك پ ئەزالىرى %9.75 نى تەشكىل قىلىدۇ. 1991 - يىلى خىزمەتتىن ئايرىلىپ دەم ئېلىشقا چىقىش، پېنسىيگە چىقىش، خىزمەتتىن چېكىنىش، تەكلىپ قىلىنىشتىن قالدۇرۇلۇش، ۋاپات بولۇش قاتارلىق سەۋەبلەر بىلەن 13 مىڭدىن ئارتۇق كادىر ئازايدى (يۇتكىلىپ كەتكەنلەر بۇنىڭ سىرتىدا)، بۇنىڭ ئىچىدە تەكلىپ قىلىنىشتىن قالدۇرۇلغان كادىرلار %10.94نى تەشكىل قىلىدۇ.

ئاپتونوم رايون بويىچە كادىرلار ئىچىدە كەسپىي ئورۇن، كارخانا ئورۇنلىرىدىكى ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىملىرى 347 مىڭدىن ئاشىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت كەسپىي تېخنىكا خادىملىرى %46.3نى، ئايال كەسپىي تېخنىكا خادىملىرى %45.4نى تەشكىل قىلىدۇ؛ ماتارىپ مەمۇرىيىتى تارماقلىرى رەھبەرلىك قىلىدىغان ئونتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپتىكى ئوقۇتقۇچىسى 138 مىڭدىن ئاشىدۇ؛ 10 مىڭ 200 ئادەمنىڭ يۇقىرى دەرىجىلىك تېخنىكا ۋەزىپىسى (ئۇنۋانى)، 58 مىڭ 624 ئادەمنىڭ ئونتۇرا دەرىجىلىك تېخنىكا ۋەزىپىسى (ئۇنۋانى) بار.

شەن ۋەنيۇئ

كادىرلارنىڭ باشقا جايلارغا ئالماشتۇرۇلۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ۋىلايەت، نازارەت دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىردىن 54ى، ناھىيە، باشقارما دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىردىن 88 ى باشقا جايلارغا ئەۋەتىلىپ ۋەزىپىگە قويۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك پارتكوم شۇجىسىدىن توققۇزى باشقا جايلارغا ئالماشتۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورگانلار ۋە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردە ئورگان كادىرىدىن 314ى ئاساسىي قاتلامغا بېرىپ ۋەزىپە ئۆتىدى؛ ئاساسىي قاتلام كادىرىدىن 179ى ئاپتونوم رايونلۇق ۋە ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك ئورگانلارغا بېرىپ خىزمەت ئىشلىدى. شۇنىڭ بىلەن

بىر ۋاقىتتا، ئاپتونوم رايوندىكى بىر قىسىم نازارەت، ئىدارە، ئالىي مەكتەپلەر ئوتتۇرىسىدىمۇ كادىرلار توغرا يۆنىلىشلىك ئالماشتۇرۇلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى كادىرلار 2 - باشقارمىسى

كادىرلارنى تۆۋەنگە ئەۋەتىپ چېنىقتۇرۇش خىزمىتى

1991 - يىلى 5 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى پارتىيە - ھۆكۈمەت ئورگانلىرىدىكى كادىرلارنى 2-تۈركۈمدە تۆۋەنگە ئەۋەتىپ چېنىقتۇرۇشنى تەشكىللىدى. بۇ قېتىم جەمئىي 89 كادىر تۆۋەنگە ئەۋەتىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە خەنزۇ كادىر 63، ئاز سانلىق مىللەت كادىرى 26؛ ناھىيە دەرىجىلىك (ناھىيىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) تىن تۆۋەن پارتكوم، ھۆكۈمەت، بۆلۈم، ئىدارىلەرگە چېنىقىشقا ئەۋەتىلگەن كادىر 85، ۋىلايەت، ئوبلاستقا بىۋاستە قاراشلىق باشقارما، ئىدارىلەرگە چېنىقىشقا ئەۋەتىلگەن كادىر تۆت.

بۇ قېتىم تۆۋەنگە ئەۋەتىلگەن كادىرلار، ئاساسەن، ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە - ھۆكۈمەت ئورگانلىرى، ئامما‌ۋى تەشكىلاتلار، قىسمەن بىۋاستە قاراشلىق كەسىپىي ئورۇنلاردىكى مۇئاۋىن بۆلۈم باشلىقى دەرىجىسىدىن يۇقىرى ۋەزىپىسى بولغان، ئاساسىي قاتلامدا رەھبەرلىك خىزمىتى ئىشلەش تەجرىبىسى كەمچىل بولغان كادىرلاردىن ئىبارەت، مۇھىم نۇقتا: نازارەت، ئىدارە دەرىجىلىك، باشقارما دەرىجىلىك زاپاس كادىرلار ۋە 45 ياشتىن تۆۋەن باشقارما دەرىجىلىك كادىرلار. ئەۋەتىلىدىغان ئورۇننى تاللاشتا، كادىرلارنىڭ تەشكىلىي رەھبەرلىك ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش، ئاساسىي قاتلامدا خىزمەت ئىشلەش تەجرىبىسىگە ئىگە بولۇش ۋە ئەسلى ئورنىنىڭ كەسىپىي ئالاھىدىلىكىگىمۇ ئېتىبار بېرىش پرىنسىپ قىلىنىپ، نۆۋەتلىق ھالدا چەت - ياقا جايلاردىكى نامرات رايونلارغا ۋە ئىقتىسادتا ئىنچىكە ھالدا ئارقىدا قالغان ناھىيە، يېزىلار ياكى ئوتتۇرا، كىچىك كارخانىلارغا ئەۋەتىلدى. تۆۋەنگە ئەۋەتىلگەن كادىرلارنىڭ چېنىقىش ۋاقتى ئىككى يىل بولىدۇ.

لىيۇ جيەنشىن

ئاز سانلىق مىللەتتىن بولغان باشقۇرۇش خادىملىرىنى تەربىيىلەش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە دۆلەت ماقارىپ كومىتېتىنىڭ ماسلىشىشى ۋە قوشۇلۇشى ئارقىلىق 1990 - يىلى 9 - ئايدىن تارتىپ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى ئالىي تېخنىكوم مەلۇماتىغا ئىگە، يېشى 40 ياشتىن تۆۋەن بولغان، ئىگىلىك باشقۇرۇش خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىدىن ھەر يىلى 100 نى تاللاپ، تەنجىن داشۇسى بىلەن دالىيەن تەبىئىي پەن ۋە ساناقەت پەنلىرى داشۇسىگە (ھەر يىلى ھەر مەكتەپكە 50تىن) بىر يىللىق مۇددەت بىلەن كەسىپىي جەھەتتىن تەربىيىلەشكە ئۈدا ئۈچ يىل ئەۋەتىشنى قارار قىلدى.

1990 - يىلى 1 - تۈركۈمدە تاللاپ ئەۋەتىلگەن 100 نەپەر ئاز سانلىق مىللەت كادىرى كەسىپىي بىلىملەرنى سىستېمىلىق ئۆگەنگەندىن كېيىن، شەندۇڭ، لياۋنىڭ ئۆلكىلىرىدىكى ئون شەھەرنىڭ ئۆزلىرىگە مۇناسىپ ئورۇن ۋە كارخانىلارغا تۆت ئايلىق مۇددەت بىلەن ۋەزىپە ئۆتەپ چېنىقىشقا ئەۋەتىلدى، ئۇلار ۋەزىپە ئۆتەپ چېنىقىشنى ئاياغلاشتۇرۇپ، شىنجاڭغا قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، يەنە ئۈچ ئاي بىر يەرگە يىغىلىپ، ۋەزىپە ئۆتەپ چېنىقىشتىن ھاسىل قىلغان ھاسىلات - تەسىراتلىرىنى يەكۈنلىدى، ئالماشتۇردى ۋە سىياسىي نەزەرىيە ئۆگەندى.

1991 - يىلى 2 - تۈركۈمدە تاللاپ ئەۋەتىلگەن 100 نەپەر ئاز سانلىق مىللەت كادىرى تەنجىن داشۇسى بىلەن دالىيەن تەبىئىي پەن ۋە ساناقەت پەنلىرى داشۇسىدە ئوقۇۋاتىدۇ.

چاك گوخىك

كادىرلار تەربىيىسى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك، ھەر خىل پارتىيە مەكتەپلىرى 104 كە، باشقۇرۇش كادىرلار شۇيۈەنى ئىككىگە، كادىرلار مەكتىپى 23 كە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايوندىكىسى يەتتە، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردە

كىسى 32، ناھىيە (شەھەر، رايون) لەردىكسى 90. مەخسۇس ۋەزىپە ئۈتەيدىغان ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 1903 كە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە پارتىيە مەكتەپلىرىنىڭ ئوقۇتقۇچىسى 1063، باشقۇرۇش كادىرلار شۆيۈەننىڭ ئوقۇتقۇچىسى 202، كادىرلار مەكتىپىنىڭ ئوقۇتقۇچىسى 638.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر دەرىجىلىك، ھەر خىل پارتىيە مەكتەپلىرى، باشقۇرۇش كادىرلار شۆيۈەنى، كادىرلار مەكتىپىنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلار ۋە بىر ئايدىن ئوشۇق قىسقا مۇددەتلىك تەربىيىلەشكە قاتنىشىپ ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلار 21 مىڭ 246 گە يەتتى. مەكتەپ (ئوقۇش) پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلار ئىچىدە 12 مىڭ 657سى سىياسىي نەزەرىيە جەھەتتە تەربىيىلەندى، كەسپىي جەھەتتە بىلىم ئاشۇردى ۋە ئىش ئورنى جەھەتتە تەربىيىلەندى، 8589ى ئوقۇش تارىخى تەربىيىسى (كەسپىي گۇۋاھنامە تەربىيىسىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) ئالدى. ئوقۇش تارىخى تەربىيىسى ئالغان ئوقۇغۇچىلار ئىچىدە ئالىي تېخنىكومدىن يۇقىرى مەكتەپ پۈتتۈرگەنلەر 4873، ئوتتۇرا تېخنىكوم پۈتتۈرگەنلەر 832، ئالىي تېخنىكوم كەسپى بويىچە گۇۋاھنامە ئالغانلار 1327، ئوتتۇرا تېخنىكوم كەسپى بويىچە گۇۋاھنامە ئالغانلار 1523، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ پۈتتۈرگەنلەر 34، تەربىيىلىنىش ۋاقتى بىر ئايدىن يۇقىرى بولغان، بىر يىلغا توشمىغانلار 12 مىڭ 230، بىر يىلدىن يۇقىرى بولغان، ئىككى يىلغا توشمىغانلار 3249، ئىككى يىلدىن يۇقىرىلار 5767.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ۋىلايەت، ناھىيە دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلاردىن 847سى تەربىيىلەندى ۋە نۆۋەت بىلەن تەربىيىلەندى. جۈملىدىن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم 1991 - يىلى 7 - ئايدىن 11 - ئايغىچە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۈەننىڭ ئۇرۇمچى دېھقانچىلىق مەيدانلىرىنى باشقۇرۇش ئىدارىسىدە ۋىلايەت، نازارەت دەرىجىلىك (باش ۋەزىپىدىكى) پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرىنىڭ مەككىز قارارلىق ئۆگىنىش كۇرسى ئۈتكۈزدى. ھەر بىر قارارنىڭ ۋاقتى ئىككى ھەپتە بولۇپ، 145 كادىر (بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت كادىرى 48) نۆۋەت بىلەن تەربىيىلەندى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە مەكتىپى بىلەن ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك پارتىيە مەكتەپلىرى مۇئاۋىن نازىر دەرىجىلىك كادىردىن 170نى، ناھىيە (باشقارما) دەرىجىلىك كادىردىن 532 نى تەربىيىلىدى ۋە نۆۋەت بىلەن تەربىيىلىدى. ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك پارتىيە مەكتەپلىرى، كارخانا پارتىيە مەكتەپلىرى، پارتىيە - ئامما ئۇشكىلاتلار سىستېمىسىدىكى پارتىيە مەكتەپلىرى ۋە باشقۇرۇش كادىرلار شۆيۈەنلىرى، كادىرلار مەكتەپلىرى ناھىيە (باشقارما)، يېزا (بۆلۈم) دەرىجىلىك كادىرلارنى سىياسىي، كەسپىي جەھەتتىن تەربىيىلەش، نۆۋەت بىلەن تەربىيىلەش كۇرسلىرىنى ئومۇميۈزلۈك ئۈتكۈزدى، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشلەپچىقىرىش (خىزمەت) تىن ئايرىلىپ تەربىيىلىنىش، نۆۋەت بىلەن تەربىيىلىنىشكە قاتناشقان ۋاقتى بىر ئايغا يەتمىگەن ھەر خىل قىسقا مۇددەتلىك ئۆگىنىش كۇرسلىرىغا 37 مىڭ 83 كادىر قاتناشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە مەكتىپى سىرتتىن ئوقۇيدىغان ئالىي تېخنىكوم سىنىپىغا 2140 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 520 سى ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىلىرى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون ئالىي تېخنىكومدىن يۇقىرى مەلۇماتقا ئىگە ئاز سانلىق مىللەت كادىرىدىن 100 نى تاللاپ، تەنجىن داشۆسى بىلەن دالىيەن تەبىئىي پەن ۋە سانائەت پەنلىرى داشۆسىگە ئىگىلىك باشقۇرۇش ۋە كارخانا باشقۇرۇش بويىچە بىر يىللىق مەخسۇس تەربىيىلىنىشكە ئەۋەتتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتى، شتات كومىتېتى ۋە مالىيە نازارىتى بىلەن بىرلىكتە «ناھىيە دەرىجىلىك پارتىيە مەكتەپلىرى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشكە دائىر بىر قانچە مەسىلە توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيە (شەھەر، رايون) لىك پارتكوملار پارتىيە مەكتەپلىرىنىڭ مەكتەپ باشقۇرۇش كۆلىمى،

ئاپپاراتلارنىڭ تەسىس قىلىنىشى ۋە خادىملارنىڭ شتاتى قاتارلىقلارنى ئېنىق بەلگىلىدى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ناھىيە (شەھەر، رايون) لىك پارتىيە مەكتەپلىرىنىڭ بىنا قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، 1991 - يىلدىن ئېتىبارەن «ناھىيە قۇرۇلۇش قىلىش، ئاپتونوم رايون ياردەم بېرىش» پرىنسىپى بويىچە ئۆچ يىل ۋاقىت ئىچىدە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ناھىيە (شەھەر، رايون) لىك پارتكوملار پارتىيە مەكتەپلىرىنىڭ شارائىتىنى ياخشىلاشنى قارار قىلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون 3 مىليون يۈەن مەخسۇس سومما ئاجرىتىپ، ناھىيە (شەھەر، رايون) لىك پارتكوملارنىڭ 27 پارتىيە مەكتىپىنىڭ بىنا سېلىشىغا ياردەم بەردى.

ۋاڭ فاڭيىن

مۇنەۋۋەر مۇتەخەسسىسلەرنى تاللاش، باشقۇرۇش ئەھۋالى

1991-يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى مۇنەۋۋەر مۇتەخەسسىسلەرنى تاللاش، باشقۇرۇش خىزمىتىنى يەكۈنلەپ، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ گەۋدىلىك تۆھپە قوشقان مۇنەۋۋەر مۇتەخەسسىسلەرنى تاللاش، باشقۇرۇشنى يولغا قويۇش چارىسى» نى بېسىپ تارقاتقانلىقى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش» نى تۈزۈپ چىقىپ تارقىتىپ، تاللاش، باشقۇرۇش چارىسىنى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۈردى.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق كادىرلار نازارىتى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مۇنەۋۋەر مۇتەخەسسىسلەرنىڭ سىياسىي نەزەرىيە ساپاسى ۋە ئىدىيىۋى - سىياسىي سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، 12 - ئاينىڭ 11 - كۈنىدىن 25 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مۇنەۋۋەر مۇتەخەسسىسلەرنىڭ 1 - قارارلىق نەزەرىيە ئۆگىنىش كۇرسىنى ئۆتكۈزدى، كۇرسقا 23 نەپەر مۇنەۋۋەر مۇتەخەسسىس قاتناشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مۇنەۋۋەر مۇتەخەسسىسلەرنىڭ 1990 - يىللىق نىشانلىق باشقۇرۇش جەھەتتىكى ئىلگىرىلەش ئەھۋالى تەكشۈرۈلدى، جەمئىي 110 مۇتەخەسسىس تەكشۈرۈلدى، بۇ، تەكشۈرۈشكە تېگىشلىك مۇتەخەسسىسلەرنىڭ 57.78 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ. بۇ 110 مۇتەخەسسىس ئۇ يىللىق خىزمەت پىلانىنى ئورۇندىدى. مۇتەخەسسىسلەر 188 تەتقىقات تېمىسىنى ئۈستىگە ئالغانىدى، بۇنىڭدىن 140ى ئورۇندالدى (ئورۇندالمىغانلىرى يىل ئاتلاپ كەتكەن تۈرلەر)، بۇنىڭ ئىچىدە 12 تۈر خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە، 11 تۈر مەملىكەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى، بىر تۈر مەملىكەت ئىچىدىكى ئاقلىقنى تولدۇردى؛ 38 تۈر مۇكاپاتقا ئېرىشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىككى تۈر دۆلەت دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ئون تۈر ئۆلكە، مىنىستىرلىك بويىچە 2 - دەرىجىلىكتىن يۇقىرى مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ 66 ئەسەر نەشر قىلىندى، 309 ئىلمىي ماقالە ئېلان قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە 14ى خەلقئارا ئىلىم يىغىندا ئالماشتۇرۇلدى؛ ماگىستىر ئاسپىرانتتىن 33 ى تەربىيىلەندى.

1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مۇنەۋۋەر مۇتەخەسسىستىن 181 ى تاللاندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىككىسى كېسەل سەۋەبىدىن ۋاپات بولدى؛ بەشى ئىچكى ئۆلكىلەرگە يۆتكىلىپ كەتتى، يەتتىسى خىزمەتتىن ئايرىلىپ دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىقتى، بىرىنىڭ مۇنەۋۋەر مۇتەخەسسىسلىك نامى ۋاقتىنچە توختىتىپ قويۇلدى، 166 سى باشقۇرۇلدى. ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر ۋىلايەت، ئوبلاست دەرىجىلىك ئالدىنقى قاتاردىكى ئىختىساس ئىگىسىدىن 252 نى تاللاپ باشقۇردى. 34 ناھىيە، شەھەر ناھىيە دەرىجىلىك ئالدىنقى قاتاردىكى ئىختىساس ئىگىسىدىن 415 نى تاللاپ باشقۇردى.

دۆلەت كادىرلار مىنىستىرلىكىنىڭ تەستىقى بويىچە 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا 61 مۇتەخەسسىس ھۆكۈمەتتىن ھەر بىر كىشىگە ئېيىغا بېرىلىدىغان 100 يۈەن ئالاھىدە قوشۇمچە ياردەم پۇلىدىن بەھرىمەن بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت مۇتەخەسسىسى 13؛ ئايال مۇتەخەسسىس ئۈچ؛ تەبىئىي پەن مۇتەخەسسىسى 51، ئىجتىمائىي پەن مۇتەخەسسىسى ئون. 12-ئاينىڭ 27-كۈنى ئاپتونوم

رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى ھۆكۈمەتتىن بېرىلىدىغان ئالاھىدە قوشۇمچە ياردەم پۇلىدىن بەھرىمەن بولىدىغان مۇنەخەسسەلەرگە شەرەپ گۈۋاھنامىسى تارقىتىش مۇراسىمى ئۆتكۈزدى. يۇنگدىن باشقا، مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرىدىكى 33 مۇنەخەسسەمۇ 1991-يىلى ھۆكۈمەتتىن بېرىلىدىغان ئالاھىدە قوشۇمچە ياردەم پۇلىدىن بەھرىمەن بولۇشقا تەستىقلاندى.

گۈەن جىلياڭ

قوشۇمچە

ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىلى ھۆكۈمەتتىن بېرىلىدىغان ئالاھىدە قوشۇمچە ياردەم پۇلىدىن بەھرىمەن بولىدىغان مۇنەۋۋەر مۇنەخەسسەلەرنىڭ ئىسىملىكى

ۋېي جىنخۇاڭ، لىنگ جىڭجى، لىن پېيجۇن، ۋۇجىگاۋ، لى شىشيەن، فۇ جىنشەن، جاڭ فۇجى، شۇ پېڭ، جاۋ جېنيۇ، لىن دېپېي، جۇ يۈەنيۇ، جۇ جىنجەن، ھوشۇر ئىسلام، ۋۇ زۇڭياۋ، شياشى، مىجىت خۇدابەردى، لى ياۋزېڭ، چا چاۋجېڭ، روزىھاجى، ئۇ ياڭجيا، خې بىگشيەن، چياۋ رويۇ، ۋېن بىگجاۋ، جىن گېنيۇەن، زۇ ۋېنليياڭ، مۇرات خوجا (ئۆزبېك)، شۇ مىگچيەن (مانجۇ)، ساۋ شۈيى، چېن شىۋەن، ۋاڭ زەيشاڭ، شۇ شيۇخۇا (ئايال)، زو تيەنرۇڭ، لى شىلياڭ، تاڭ چىجاۋ، ۋېي رۇجۇن، گو جىچىن، ياڭ ئېرجى، لىن يىگچۇن، فېڭ جاۋكۇن، لىيۇ جېڭ، شى يۈخۇ، جۇ جېنجۇڭ، ۋۇ مىگجۇ (ئايال)، سۇن گوچېڭ، تيەن خۇيجۇڭ، لىيۇ جىچۇەن، فېڭ جياجى (مانجۇ)، چى پۇشياڭ، پېڭ شۇنلۇڭ، لىيۇ چىرۇڭ، لىن مۇپەن، ئامىنە غاپپاروۋا، ئېرىدەنە (موڭغۇل)، جاقىپ مىرزاقان (قازاق)، ۋاڭ جىگلىي، جى داچۇن، غازى ئەمەت، جۇ جىگجى، ئابدۇشۈكۈر تۇردى، ئەلەۋقان قالى (قازاق)، مىرسۇلتان ئوسمان.

پېشقەدەم كادىرلار خىزمىتى

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە خىزمەتتىن ئايرىلىپ دەم ئېلىشقا چىققان كادىرلارنىڭ سانى 42 مىڭ 515 كە يەتتى. بۇ، ئاپتونوم رايون بويىچە خىزمەتتىن ئايرىلىپ دەم ئېلىشقا چىقىش شەرتىگە مۇۋاپىق كېلىدىغان پېشقەدەم كادىرلارنىڭ 48.89 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ.

1991 - يىلىسى ئاپتونوم رايون، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر ۋە ناھىيە (شەھەر) دىن ئىبارەت ئۈچ دەرىجىدە پېشقەدەم كادىرلار خىزمىتى ئىدارىسى قۇرۇلدى. ئاپتونوم رايوندىكى نازارەت، ئىدارىلەر، چوڭ شىركەتلەر، ئالىي مەكتەپلەر ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىگتۈەننىڭ شى (ئىدارە) لىرىدىكى پېشقەدەم كادىرلار خىزمىتى تارماقلىرى پەيدىنپەي قۇرۇلماقتا. ئاپتونوم رايون بويىچە پېشقەدەم كادىرلار خىزمىتىنى مەخسۇس ئىشلەيدىغان خادىمدىن 1771ى، قوشۇمچە ئىشلەيدىغان خادىمدىن 2091ى بار.

1991 - يىلى توقسۇن ناھىيىلىك خەلق دوختۇرخانىسىنىڭ سابىق باشلىقى لى چۈەنجياڭ، بايىنغولىن ئوبلاستلىق مېۋە كونسېرۋاسىيە باش زاۋۇتىنىڭ سابىق باشلىقى لۇ فۇتۇڭ، تارباغاتاي ۋىلايىتىنىڭ سابىق مۇئاۋىن ۋالىيسى سابىر، «ئىلى گېزىتى» ئىدارىسىنىڭ سابىق مۇئاۋىن باشلىقى ئابدىبېك ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىگتۈەننىڭ خىزمەتتىن ئايرىلىپ دەم ئېلىشقا چىققان كادىرلىرى ۋاڭ يىجۇڭ، ۋاڭ شۇدې، جاۋ ۋېنلۇدىن ئىبارەت يەتتە پېشقەدەم كادىر مەملىكەت بويىچە پېشقەدەم كادىرلار ئىچىدىكى ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئالتىسى ج ك پ مەركىزىي كومىتېت تەشكىلات بۆلۈمى چاقىرغان مەملىكەت بويىچە پېشقەدەم كادىرلار ئىچىدىكى ئىلغار شەخسلەر ۋە پېشقەدەم كادىرلار خىزمىتىدىكى ئىلغار كوللېكتىپلارنى تەقدىرلەش يىغىنىغاقاتناشتى. بۇ يەتتە نەپەر پېشقەدەم كادىر يەنە شىخەنزە شەھەرلىك كېيىنكى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش كومىتېتى بىلەن بىرلىكتە مەملىكەتلىك كېيىنكى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش كومىتېتى تەرىپىدىن تەقدىرلەندى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يەنە پېشقەدەم كادىرلار ئۈچۈن خىزمەت قىلىدىغان بىر تۈركۈم ئورۇنلار ۋە مۇئەسسەسىلەر قۇرۇلدى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە كادىرلار ساناتورىيىسىدىن 182 سى قۇرۇلۇپ، خىزمەتتىن ئايرىلىپ دەم ئېلىشقا چىققان 2420 كادىرنىڭ ئائىلىسى ئورۇنلاشتۇرۇلدى؛ پائالىيەت ئۆيىدىن 2258ى قۇرۇلدى؛ پېشقەدەم كادىرلار ئۈچۈن 411

ئېغىزلىق كېسەلخانا قۇرۇلۇپ، بۇلارغا 996 كېسەل كارىۋىتى قويۇلدى؛ پېشقەدەم كادىرلارنىڭ مەخسۇس ئىشلىتىشى ئۈچۈن 626 ئاپتوموبىل ئاجرىتىلدى.

يەن ژېيشىن

پارتىيە تارىخى خىزمىتى

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم پارتىيە تارىخى خىزمىتى كومىتېتى 1991 - يىلى ئاساسلىقى، تۆۋەندىكى خىزمەتلەرنى ئىشلىدى:

1. بۇ كومىتېت 1991-يىل 6-ئاينىڭ 4-كۈنىدىن 8-كۈنگىچە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە مەكتىپى، شىنجاڭ ج ك پ پارتىيەتارىخى ئىلمىي جەمئىيىتى بىلەن بىرلىكتە جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن ئاپتونوم رايون بويىچە ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى ئۆتكۈزدى. مۇھاكىمە يىغىنىدا جەمئىي 132 ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋېلىندى. باھالاپ تاللاش ئارقىلىق بۇنىڭ 69 ى مۇھاكىمە يىغىنىدا ئالماشتۇرۇشقا تاپشۇرۇلدى؛ ئوني تاللىنىپ مەملىكەتلىك ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنىغا ئەۋەتىپ بېرىلدى، بۇنىڭ بەشى ئىلمىي ماقالىلەر توپلىمىغا كىرگۈزۈلدى.

2. بۇ كومىتېت شىنجاڭ ھەربىي رايون سىياسىي بۆلۈمى بىلەن بىرلىكتە شىنجاڭ تىنچلىق بىلەن ئازاد بولغاندىن تارتىپ 1955 - يىلى ئاپتونوم رايون قۇرۇلغانغا قەدەر بولغان ئەھۋال ئەكس ئەتتۈرۈلگەن پارتىيە تارىخى ماتېرىيالىغا دائىر ئۇچ قىسىملىق تېلېۋىزىيە فىلىمى «شانلىق مۇساپە»نى سۈرەتكە ئېلىپ ئىشلىدى. شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىنىڭ ئالدى - كەينىدە بۇ فىلىمنى ئۈيغۇرچە، خەنزۇچە تىللاردا كۆرسەتتى.

3. «جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسى - شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقى مەنپەئىتىنىڭ سادىق ۋەكىلى» سەرلەۋھىلىك چوڭ خاتىرىلەش ماقالىسى يېزىپ چىقىلدى. بۇ ماقالە ئىلگىرى - ئاخىر بولۇپ، «شىنجاڭ گېزىتى»، «ج ك پ پارتىيە تارىخى تەتقىقاتى»، «ياچېيكا تۈرمۇشى» قاتارلىق گېزىت - ژۇرناللاردا بېسىلدى.

4. پارتىيە تارىخىغا دائىر كىتابلارنىڭ ئورنىنالىرىنى تەكشۈرۈش ۋە بۇ كىتابلارنى نەشر قىلىش چاقى تۈتۈلدى. «جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ شىنجاڭدىكى تارىخىغا دائىر چوڭ ئىشلار (1949- يىلى 9-ئايدىن 1966-يىلى 4-ئايغىچە)» گە قايتىدىن تۈزىتىش كىرگۈزۈلدى، ئورنىنالى تەكشۈرۈلدى؛ بۇ كومىتېت ئۈرۈمچى شەھەرلىك پارتىيە تارىخى خىزمىتى كومىتېتى بىلەن ھەمكارلىشىپ «جۇڭگو ئىشچى - دېھقان قىزىل ئارمىيىسى غەربىي يۈنىلىش ئارمىيىسىنىڭ سول تارماق ئەترىتى شىنجاڭدا»، «8 - ئارمىيىنىڭ شىنجاڭدىكى ئىش باشقارمىسى» دېگەن ئىككى كىتابنى نەشر قىلىپ تارقاتتى؛ «شىنجاڭدا ناھەق تۈرمىگە تاشلىنىش جەريانى»، «ئارا تۈرۈكنى قوغداش جېڭى» دېگەن ئىككى كىتابنى تۈزىتىپ قايتا نەشر قىلدى.

5. سوتسىيالىزم دەۋرىدىكى پارتىيە تارىخىغا دائىر ماتېرىياللارنى توپلاش، رەتلەش، تۈزۈش ۋە تەتقىق قىلىش خىزمىتى كۈچەيتىلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۈچكە قارشى تۈرۈش، بەشكە قارشى تۈرۈش ھەرىكىتى، ئىجارە ھەققىنى كېمەيتىش، زومىگەرلەرگە قارشى تۈرۈش، يەر ئىسلاھاتى ۋە ئۈچ ۋىلايەت ئىنقىلابىغا دائىر ھۆججەت، ئارخىپ، ئەسلىمىلەردىن بولۇپ 1 مىليون خەتكە يېقىن ماتېرىيال توپلاندى. ئاپتونوم رايونلۇق تەشكىلات تارىخىغا دائىر ماتېرىيالنىڭ يۇقىرىغا يوللىنىدىغان نۇسخىسى قولدىن چىقتى ھەمدە ئۆزى تۈزىدىغان نۇسخىسىنى يېزىشقا تۈتۈش قىلىندى. پارتىيە تارىخى خىزمىتى كومىتېتى ئالاقىدار ئورۇنلار بىلەن بىرلىشىپ يازغان «كومۇنىستىك ئىنتېرناتسىئونال ۋە سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ 30 - يىللاردىكى شىنجاڭدىكى پائالىيىتى» (ۋاقىتلىق نامى)، «ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش دەۋرىدە جۇڭگو كومۇنىستلىرى شىنجاڭنىڭ ماۋاپ سەپىدە»، «كاپىتالىستىك سودا - سانائەتنى سوتسىيالىستىك ئۆزگەرتىش، شىنجاڭ تومى»، «شىنجاڭدىكى ئۈچكە قارشى تۈرۈش، بەشكە قارشى تۈرۈش ھەرىكىتى» قاتارلىق كىتابلارنىڭ ئورنىنالى تەكشۈرۈلۈش، بېكىتىلىش باسقۇچىغا قەدەم قويىدى. «شىنجاڭدا ئىجارە ھەققىنى كېمەيتىش،

زومىگەرلەرگە قارشى تۇرۇش ۋە يەر ئىسلاھاتى»، «شىنجاڭ ئازاد بولغاندىن بۇيانقى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش، سىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش كۈرىشى» قاتارلىقلارنى يېزىش، تەنقىد قىلىش خىزمىتىنى ياشلاندى. 8 - ئايدا قۇرۇلغان شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئىنقىلابى تارىخىنى يېزىشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى ئۇچ ۋىلايەت ئىنقىلابى تارىخىغا دائىر ماتېرىياللارنى توپلاش، رەتلەش، تەنقىد قىلىش خىزمىتىنى ئومۇميۈزلۈك باشلىۋەتتى. پارتىيە تارىخى خىزمىتى ژۇرنىلى «شىنجاڭ پارتىيە تارىخى» 1991 - يىلى 4 - پەسلىدە رەسمىي نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى.

لى چىڭجيەن

ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتى

ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىرىنىڭ ئىسىملىكى:

مۇئاۋىن مۇدىرى: چېن شىنۇ

يېڭىدىن سايلانغان مەسلىھەتچىلەر كومىتېتى مۇئاۋىن مۇدىرلىرىنىڭ قىسقىچە تەرجىمھالى

چېن شىنۇ 1924 - يىلى 1 - ئايدا تۇغۇلغان، خېبېي ئۆلكىسىنىڭ ئەنگو ناھىيىسىدىن. 1938 - يىلى 10 - ئايدا 8 - ئارمىيىگە كىرگەن، 1939 - يىلى جۇڭگو كومموپارتىيىسىگە كىرگەن، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ مەلۇماتىغا ئىگە. ئىلگىرى كاتىپ، ياشلار كادىرى، تەشۋىقاتچى، تېلېگراممىلار تەرجىمە قىلغۇچى، گۇرۇپپا باشلىقى، بۆلۈمچە باشلىقى، مۇئاۋىن بۆلۈم باشلىقى، بۆلۈم باشلىقى بولغان؛ 1950 - يىلى كەسىپ ئالماشتۇرۇپ چ ك پ مەركىزىي كومىتېتى شىنجاڭ شۆبە بيۇروسى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئىشخانىسى مەخپىي ئىشلار باشقارمىسى، كاتىبات باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، باشلىقى، شىنجاڭ ئۇرۇش تەييارلىقى 1 - ئاپتوموبىل تۇەنجاڭى، پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونلۇق ئاپتوموبىل تىرانسپورت باش شىركىتى پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، شۇجىسى، ئاپتونوم رايونلۇق خىمىيە سانائىتى ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ئاپتونوم رايونلۇق ماشىنىسازلىق ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، پارتگۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن باش كاتىبى، تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان. 1991 - يىل 3 - ئايدىن 20 - كۈنى چ ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ 1 - ئومۇمىي يىغىنىدا ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىغا سايلاندى.

مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ 15 - ئومۇمىي يىغىنى

ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ 15-ئومۇمىي يىغىنى 1991-يىلى 1-ئايدىن 21 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىنغا مەسلىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ۋاڭ ئېنىاۋ، ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىرىدىن چى گو، تۇرمۇن ئاتاۋۇللا، ۋاڭ جېنۇەن ۋە مەسلىھەتچىلەر كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزالىرى، مەسلىھەتچىلەر كومىتېتى ئەزالىرىدىن بولۇپ 37 كىشى قاتناشتى، يىغىنغا چى گو رىياسەتچىلىك قىلدى، ۋاڭ ئېنىاۋ مۇھىم سۆز قىلدى.

ئومۇمىي يىغىن پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 7 - ئومۇمىي يىغىنى قارار چىقىپ ماقۇللىغان «چ ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي

تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنى تۈزۈش توغرىسىدىكى تەكلىپى» نى بىرەك ھىمايە قىلدى. جياڭ زېمىننىڭ ئومۇمىي يىغىندا قىلغان مۇھىم سۆزىنى ۋە لى پېڭنىڭ «تەكلىپ» لايىھىسى توغرىسىدا بەرگەن ئىزاھاتىنى تامامەن ھىمايە قىلدى.

ئومۇمىي يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتى 16 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنىڭ مۇھاكىمىسىگە سۇنغان «ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنى تۈزۈش توغرىسىدىكى تەكلىپى» مۇزاكىرە قىلىندى، تەكلىپكە تۈزىتىش كىرگۈزۈلگەندىن كېيىن، ئاپتونوم رايونلۇق 4-نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتى 1-ئومۇمىي يىغىنىنىڭ قاراپ چىقىپ ماقۇللاشىغا سۇنۇلدى.

ئومۇمىي يىغىن ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتى 16 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنىڭ «ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيىنى چاقىرىش توغرىسىدىكى قارار» نى بىرەك ھىمايە قىلدى.

لى جيبيى

مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ 16 - ئومۇمىي يىغىنى

ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ 16 - ئومۇمىي يىغىنى 1991-يىل 3-ئاينىڭ 12-كۈنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى.

يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى چى گو رىياسەتچىلىك قىلدى. يىغىنغا مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ۋاڭ ئېنماۋ، ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى تۇرسۇن ئاتاۋۇللا ۋە مەسلىھەتچىلەر كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزالىرى، مەسلىھەتچىلەر كومىتېتى ئەزالىرىدىن بولۇپ 44 كىشى قاتناشتى.

ئومۇمىي يىغىندا «ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيىغا قاراپ چىقىلىپ ماقۇللاندى، ئومۇمىي يىغىن «دوكلات» (لايىھىسى) نى ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيىنىڭ قاراپ چىقىشىغا سۇنۇشقا بىرەك قوشۇلدى.

لى جيبيى

ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيىغا بەرگەن خىزمەت دوكلاتى

ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيىغا بەرگەن خىزمەت دوكلاتىدا، ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ 1984 - يىلى 2 - ئايدا قۇرۇلغاندىن بۇيانقى خىزمەتلىرى ئەسلەپ ئۆتۈلدى ۋە يەكۈنلەندى. بۇ دوكلات جەمئىي توققۇز قىسىمغا بۆلۈنگەن: 1) ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ تۆت ئاساسىي پرىنسىپتا چىڭ تۇرۇپ، بۈرژۇئاچە ئەركىنلەشتۈرۈشكە قارشى تۇرۇشنى قوللاش؛ 2) ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى خىزمەتنىڭ ياخشى ئىشلىشىنى قوللاش؛ 3) ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇقىملىق خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشىنى قوللاش؛ 4) ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ سوتسىيالىستىك ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇشنى قوللاش؛ 5) شىنجاڭنىڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنلىنىڭ خىزمىتىنى قوللاش؛ 6) ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇشنى قوللاش؛ 7) ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ بىرلىكەپ خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشىنى قوللاش؛ 8) ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ پارتىيە رەھبەرلىكىنى ۋە پارتىيە قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشىنى قوللاش؛ 9)

مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ ئۆز قۇرۇلۇشى ۋە ياشقا خىزمەتلەر.

لى جيېيى

ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ 1 - ئومۇمىي يىغىنى

ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4-قۇرۇلتىيىدا سايلام ئارقىلىق ۋۇجۇدقا كەلگەن ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتى 1991 - يىل 3 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 21 - كۈنگىچە ئۈرۈمچىدە 1 - ئومۇمىي يىغىن ئۆتكۈزدى، يىغىنغا كومىتېتنىڭ 26 ئەزاسى قاتناشتى. يىغىنغا چېن شىغۇ رياسەتچىلىك قىلدى.

يىغىندا سايلام ئارقىلىق ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى ۋە دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى بارلىققا كەلدى. ئۇلار ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 1 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ تەستىقلىشىغا سۇنۇلدى.

كومىتېتنىڭ بارلىق ئەزالىرى ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ 1 - ئومۇمىي يىغىنىغا سىرتتىن قاتناشتى. يىغىندا ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ «شىنجاڭنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنىڭ تۈزۈش توغرىسىدىكى تەكلىپ (لايىھە)» مۇزاكىرە قىلىندى. يىغىن مۇنداق دەپ قارىدى: «تەكلىپ» تە پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 7 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھى ئىزچىللاشتۇرۇلغان، شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيەتكە تامامەن ئۇيغۇن، بىز «تەكلىپ» تە ئوتتۇرىغا قويۇلغان تۈرلۈك ۋەزىپىلەر ۋە نىشانىنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن تۆھپە قوشىمىز.

يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى چېن شىغۇ ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ خىزمەتلىرىنىڭ داۋاملىق ياخشى ئىشلەش توغرىسىدا مۇنداق تۆت تۈرلۈك پىكرىنى ئوتتۇرىغا قويدى: 1) ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مەركىزىي خىزمىتىنى مەھكەم چۆرىدەپ، سىياسىي جەھەتتىكى مەسلىھەتچىلىك، يارەمچىلىك رولىمىزنى تىرىشىپ جارى قىلدۇرۇشىمىز لازىم؛ 2) تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشنى پائال قانات يايدۇرۇپ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ رەھبەرلىكى ۋە خىزمەتلىرىنى تەدبىر ۋە مەسلىھەت مۇلازىمىتى بىلەن تەمىنلەش لازىم؛ 3) ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ رەھبەرلىكىنى ئاكتىپ قوغداش؛ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ھاۋالە قىلغان خىزمەت ۋەزىپىلىرىنى تىرىشىپ ئورۇنداش لازىم؛ 4) ماركسىزم - لېنىنىزم نەزەرىيىسىنى ۋە پارتىيە سىياسەتلىرىنى ئىخلاس بىلەن ئۆگىنىپ، مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ ئۆز قۇرۇلۇشىنى ئۆزلۈكسىز كۈچەيتىش لازىم.

لى جيېيى

مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ 2 - ئومۇمىي يىغىنى

ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ 2-ئومۇمىي يىغىنى 1991-يىلى 12- ئاينىڭ 24-كۈنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى.

يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى چېن شىغۇ رياسەتچىلىك قىلدى، مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ 24 ئەزاسى يىغىنغا قاتناشتى.

يىغىن پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 8 - ئومۇمىي يىغىنى قارار چىقىرىش ماقۇللىغان «ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى ۋە يېزا خىزمىتىنى يەنمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدىكى قارارى»نى ۋە «جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ مەملىكەتلىك 14 - قۇرۇلتىيىنى چاقىرىش توغرىسىدىكى قارار»نى تامامەن ھىمايە قىلدى، جياڭ زېمىننىڭ يىغىندا قىلغان سۆزىنى تامامەن ھىمايە قىلدى، ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتى 2 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى قارار چىقىپ ماقۇللىغان «ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى ۋە يېزا خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، يېزا ئىقتىسادىنى ئومۇميۈزلۈك گۈللەندۈرۈش توغرىسىدىكى قارارى»غا تامامەن

قوشۇلدى.

ئومۇمىي يىغىن مۇنداق دەپ قارىدى: ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ 4 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ 2 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنى ئۆتكۈزۈپ، پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېت 8 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى ئۆگىنىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇشى دەل ۋاقتىدا بولدى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ «قارارى» دا، ئاپتونوم رايونىنىڭ 80 - يىللاردىكى يېڭا ئىلاھاتى ۋە قۇرۇلۇشىدا قولغا كەلتۈرۈلگەن مۇۋەپپەقىيەتلەر تولۇق مۇئەييەنلەشتۈرۈلگەن، ساقلانغان مەسىلەر ھەققىدىنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدىگەن ھالدا كۆرسىتىپ ئۆتۈلگەن، ئۇنىڭدا ئاپتونوم رايونىنىڭ 90 - يىللاردىكى يېڭا ئىگىلىكى ۋە يېڭا خىزمەتنىڭ ئاساسلىق ۋەزىپىلىرى يەنىمۇ ئايدىڭلاشتۇرۇلغان ھەمدە بۇنىڭغا مۇناسىپ فاكتېجىن، سىياسەت ۋە كونكرېت تەدبىرلەر تۈزۈلگەن بولۇپ، ئاپتونوم رايوندىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئورتاق ئارزۇسى تولۇق ئەكس ئەتتۈرۈلگەن. ئومۇمىي يىغىن مۇنداق دەپ قارىدى: ھەر مىللەت كادىرلار ۋە ئامما قەتئىي ئىشىنىپ ھەم تايىنىپ، «قارار»نىڭ روھىنى ئەتراپلىق، توغرا ئىزچىللاشتۇرۇپ، خىزمەتنى پۈختا ئىشلەيدىغانلا بولساق، ئاپتونوم رايونىنىڭ يېڭا ئىگىلىكى ۋە يېڭا خىزمەتنىڭ چوڭقۇر تەرەققىيات بارلىققا كېلىدۇ.

ئومۇمىي يىغىن پارتىيىنىڭ شەرەپلىك ئەنئەنىسىنى يەنىمۇ جارى قىلدۇرۇپ، مەسلىھەتچىلەر كومىتېتى ئەزالىرىنىڭ كوللېكتىپ ئەقىل - پاراسەت ۋە ئەمەلىي تەجرىبە جەھەتتىكى ئەۋزەللىكىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، ماركسىزم - لېنىنىزم، ماۋ زېدۇڭ ئىدىيىسىنى ۋە پارتىيىنىڭ لۇشەن، فاكتېجىن، سىياسەتلىرىنى داۋاملىق ئىخلاس بىلەن ئۆگىنىپ، ئامما ئارىسىغا بېرىپ، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ، مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنى سىياسىي جەھەتتە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ ياخشى مەسلىھەتچىسى ۋە يار-دەمچىسىگە ئايلاندۇرۇشنى قارار قىلدى.

لى جيېيى

ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى

ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى رەھبەرلىرىنىڭ ئىسىملىكى

شۇجىسى: جۇ شېڭتاۋ

مۇئاۋىن شۇجىلىرى: ئابدۇرېھىم ھامۇت، يىن يەنجېن، ۋاھاپ سۇلايمان (قازاق)

ئىنتىزام تەكشۈرۈش خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش ئورگانلىرى ۋە ئىنتىزام تەكشۈرۈش كادىرلىرى پارتكومىنىڭ پارتىيە ئىستىلىنى ياخشىلاش، پارتىيە ئىچىدىكى ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش ئەنزىلىرىنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش، پارتىيە ئىستىلى، پارتىيە ئىنتىزامىنى تەربىيىسىنى كۈچەيتىش قاتارلىق ئىشلارنى ياخشى ئىشلىشىگە يار-دەم بېرىش جەھەتتە نۇرغۇن خىزمەتلەرنى ئىشلىدى.

1. ھەر دەرىجىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش ئورگانلىرى ئىلاھاتنى قوللاش، قوغداش، ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى ئالغا سۈرۈشنى باشتىن ئاخىر مۇھىم ئورۇنغا قويۇپ، خادىملارنى ئۈيۈشتۇرۇپ، ئەمەلىيەتكە چوڭقۇر چۆكۈپ، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ئاساسىدا، «ئىقتىسادىي پائالىيەتلەردىكى بەزى سىياسەتلەرنىڭ چەك - چېگرىسىنى ئايرىش توغرىسىدا پىكىر (سىناق نۇسخىسى)»نى تۈزۈپ چىقتى. ئىلى ئوبلاستى، ئىلى ۋىلايىتى، تۇرپان ۋىلايىتى، سانجى ئوبلاستى قاتارلىق ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتلىرىمۇ ئۆز يېرىنىڭ ئەمەلىيىتىنى ئاساس قىلىپ، ئالاقىدار سىياسەت، بەلگىلىمىلەرنى تۈزدى. ئۈرۈمچى، قۇمۇل، قەشقەر قاتارلىق ۋىلايەتلىك، شەھەرلىك ئىنتىزام

تەكشۈرۈش كومىتېتلىرى كارخانىلاردىكى زاۋۇت باشلىقى، جىڭلىلارنىڭ سۆھبەت يىغىنىنى ئۆتكۈزۈپ، ئۇلارنىڭ پىكىر ۋە تەكلىپلىرىنى ئاڭلاپ، كارخانىلارنىڭ غەم - ئەندىشىدىن خالاس بولۇشىغا ياردەم بەردى.

2. ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتلىرى پارتىيە ئىستىلى مەسئۇلىيەت تۈزۈمىدە چىڭ تۇرۇپ، پارتىيە ئىستىلىنى پۈتۈن پارتىيە تۈتىدىغان كەيپىياتنى شەكىللەندۈردى. ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتلىرى پارتىيە - ھۆكۈمەت كادىرلىرىنىڭ ئىنتىزامغا، قانۇنغا خىلاپ ھالدا شەخسىي ئۆي سالغانلىقىنى ئېنىقلاش ۋە كەسپىتىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، ئاممىنىڭ ئىنكاسى كۈچلۈك بولغان تەسىر قوزغايدىغان مەسىلىلەرنى ئەستايىدىل ھەل قىلدى. ھەر دەرىجىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش ئورگانلىرى مۇشۇ بىر يىلدا ئاممىدىن كەلگەن 20 مىڭ 737 پارچە خەت - چەكنى تاپشۇرۇۋالدى، ھال - ئەھۋال ئېيتىپ كەلگەنلەردىن 9688 ئادەم (قېتىم) نى قوبۇل قىلدى.

3. ھەر دەرىجىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش ئورگانلىرى پارتىيە ئىچىدىكى ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش ئەنزىلىرىنى ئەستايىدىل تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى ئامما پاش قىلغان ۋىلايەت، شى دەرىجىلىك 37 رەھبىرىي كادىرنىڭ مەسىلىسىنى بىر-بىرلەپ تەكشۈرۈش ئاساسىدا، بۇنىڭ ئىچىدە ئون ئادەم ئۈستىدە ئەنزە تۇرغۇزۇپ تەكشۈردى، يىل ئاخىرىغىچە سەككىز ئادەمنىڭ مەسىلىسى توغرىسىدىكى ئەنزىنى ئاياغلاشتۇرۇپ، ئۇلارغا ئايرىم-ئايرىم ھالدا پارتىيە ئىنتىزامى، مەمۇرىي ئىنتىزام بويىچە چارە كۆردى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە پارتىيە ئىچىدىكى ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش ئەنزىسىدىن 2646 سى تەكشۈرۈلۈپ بىر تەرەپ قىلىندى. بۇنىڭدىن 2281 ئەنزە ئاياغلاشتۇرۇلدى، ئەنزە ئاياغلاشتۇرۇلۇش نىسبىتى 86.21% بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىقتىسادىي جەھەتتىكى ئەنزە 1034 بولۇپ، ئومۇمىي ئەنزە سانىنىڭ 39.1 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ پىلانلىق توغۇتقا خىلاپلىق قىلىش ئەنزىسى 247 بولۇپ، 9.33% نى ئىگىلىدى. ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلغان 1625 پارتىيە ئەزاسىغا چارە كۆرۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە 303 كىشى پارتىيىدىن چىقىرىلدى، 371 كىشى پارتىيە ئىچىدە سىناشقا قالدۇرۇلدى، 60 كىشىنىڭ پارتىيە ئىچىدىكى ۋەزىپىسى ئېلىپ تاشلاندى، چارە كۆرۈلگەن پارتىيە ئەزالىرى ئىچىدە، ۋىلايەت، شى دەرىجىلىك كادىر سەككىز، ناھىيە، باشقارما دەرىجىلىك كادىر 81.

4. پارتىيىنىڭ قانۇن - نىزاملىرىنى ئۆگىنىش، تەشۋىق قىلىش خىزمىتى نۇقتىلىق تۇتۇلدى. پارتىيە قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى خاتىرىلەش مەزگىلىدە، نۇرغۇن ۋىلايەت ۋە ئورۇنلار شېئىر دىكلاماتسىيە قىلىش يىغىنى، پارتىيە تارىخى بىلىملىرى مۇسابىقىسى، شۇنىڭدەك «يېنىمدىكى كومپارتىيە ئەزاسى» دېگەن تېمىدا نۇتۇق سۆزلەش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈش قاتارلىق پائالىيەتلەر ئارقىلىق، پارتىيىۋىلىك، پارتىيە ئىستىلى، پارتىيە ئىنتىزامى تەربىيىسىنى قانات يايدۇردى. ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى «شىنجاڭ گېزىتى» بىلەن بىرلىكتە پارتىيىنىڭ قانۇن - نىزاملىرى ۋە پارتىيە تارىخى بىلىملىرى مۇسابىقىسى پائالىيىتى ئۆتكۈزدى، بۇنىڭغا 30 نەچچە مىڭ ئادەم قاتناشتى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى پارتىيىنىڭ قانۇن - نىزاملىرى تەربىيىسىنى ياخشى ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن، مەركىزىي ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان تارقاتقان پارتىيە ئىنتىزامىغا دائىر سەككىز نىزامنى توپلام قىلىپ، 80 نەچچە مىڭ نۇسخا باستۇرۇپ، ناھىيە، باشقارما دەرىجىلىكتىن يۇقىرى پارتىيىلىك كادىرلار بىلەن ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ ئۆگىنىشىگە تارقىتىپ بەردى. ھەر دەرىجىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتلىرى يەنە شىنجاڭنىڭ ئالاھىدىلىكىگە زىچ بىرلەشتۇرۇپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، ۋەتەننىڭ

بىرلىكىنى قوغداش، بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش تەربىيىسىنى تۇتتى.

5. ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى 1991 - يىلىنىڭ كېيىنكى يېرىمىدا ئىككى خىزمەت گۇرۇپپىسى ئەۋەتتى، ئۇلار زاۋۇت، كان، كارخانىلار ۋە ئالىي مەكتەپلەرنىڭ پارتىيە ئىستىلى ۋە پاكلىق قۇرۇلۇش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ تەنقىد قىلدى ھەمدە تەكشۈرۈش دوكلاتى بېرىپ چىقتى. ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىرى خادىملارنى يېتەكلەپ، جەنۇبىي ۋە شىمالىي شىنجاڭغا بېرىپ، جايلاردىكى پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرىنىڭ قانۇن - ئىنتىزامغا خىلاپ ھالدا شەخسىي ئۆي سالغانلىقىنى ئېنىقلاش خىزمىتىنى تەكشۈردى، قانۇن - ئىنتىزامغا خىلاپ ھالدا شەخسىي ئۆي سېلىشنى ئېنىقلاش خىزمىتىنىڭ ئىككى ئون مەدەنىيەت سىياسەت بەلگىلىمىسىنى مۇزاكىرە قىلىپ تۇرۇپ چىقىپ، بۇ خىزمەتنىڭ ساغلام راۋاجلىنىشىنى ئالغا سۈردى. يىل ئاخىرىدا ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ باشلامچىلىقىدا ئالاقىدار تارماقلارنىڭ خادىملىرىدىن تەركىب تاپقان بەش تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى ئۈچ ۋىلايەت، تۆت نازارەت، ئىدارە، يەتتە ناھىيە، شەھەرنىڭ پارتىيە ئىستىلى ۋە پاكلىق قۇرۇلۇش ئەھۋالىنى نۇقتىلىق تەكشۈردى ۋە ئومۇملاشتۇرۇپ تەھلىل قىلدى ھەمدە بۇ ھەقتە ئىجابىي پىكىرلەرنى بەردى.

6. ئىنتىزام تەكشۈرۈش قوشۇنى قۇرۇلۇشى يەنمۇ كۈچەيتىلىپ، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كادىرلىرىنىڭ ساپاسى ئۆستۈرۈلدى. بىرىنچىدىن، ئاپپارات قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلدى، ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتلىرىنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى باشقارما، بۆلۈملەر ئاساسىي جەھەتتىن ئىشخانىغا ئۆزگەرتىلدى ھەمدە بۇلارغا رەھبىرىي كادىر ۋە ئىنتىزام تەكشۈرۈش خادىملىرى سەپلەپ بېرىلدى؛ ئىككىنچىدىن، يېزا - بازارلاردىكى ئىنتىزام تەكشۈرۈش تەشكىلاتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 498 يېزا، بازاردا ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى قۇرۇلدى؛ ئۈچىنچىدىن، مۇنەۋۋەر خادىملارنى باھالاش، ئىلغارلىق يارىتىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتلىرى 47 ئىلغار كوللېكتىپ ۋە 206 مۇنەۋۋەر ئىنتىزام تەكشۈرۈش كادىرىنى تەقدىرلىدى؛ تۆتىنچىدىن، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كادىرلىرى تەربىيىلەندى، ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ھەر دەرىجىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتلىرى تۇرلۈك ئۇسۇللارنى قوللىنىپ، 1570 تىن ئارتۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كادىرىنى تەربىيىلىدى، شۇنىڭدەك ھەم ئەخلاقلىق، ھەم قابىلىيەتلىك بولۇش ئۆلچىمىگە ئاساسەن، بىر تۈركۈم ئىنتىزام تەكشۈرۈش كادىرلىرىنى تاللاپ ئۆستۈردى.

1991 - يىلى ئىنتىزام تەكشۈرۈش خىزمىتىدە، ئاساسلىقى، تۆۋەندىكى مەسىلەر ساقلاندى: ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ئۈچۈن خىزمەت قىلىشتا تەجرىبە ۋە چارە - ئامال كەمچىل بولدى؛ ئىنتىزامنى ئىجرا قىلىشتا بەك كەڭ بولۇپ كېتىش ئەھۋالى تېخى تۈپتىن ئۆزگەرتىلمىدى؛ بەزى چىرىك ھادىسىلەر تېخى ئۇزۇل - كېسىل پاش قىلىنمىدى ۋە ئۇنۇملۇك چەكلەنمىدى.

شى خۇڭشياڭ

ئىنتىزام تەكشۈرۈش خىزمىتى يېڭىنى

ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى 1991 - يىل 5 - ئاينىڭ 28 - كۈنىدىن 31 - كۈنىگىچە ئۇرۇمچىدە ئاپتونوم رايون بويىچە ئىنتىزام تەكشۈرۈش خىزمىتى يېغىنى ئۆتكۈزدى. يېغىندا مۇنۇ مەسىلىلەر مەركەزلىك مۇھاكىمە قىلىندى: مەملىكەتلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش خىزمەت يېغىنىنىڭ روھىي يەتكۈزۈلدى ۋە ئىزچىللاشتۇرۇلدى، تەجرىبىلەر يەكۈنلەندى ۋە ئالماشتۇرۇلدى، بۇنىڭدىن كېيىنكى بىر مەزگىللىك خىزمەتلەر ئورۇنلاشتۇرۇلدى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئىلغار ئىنتىزام تەكشۈرۈش تەشكىلاتلىرى ۋە مۇنەۋۋەر ئىنتىزام تەكشۈرۈش كادىرلىرى تەقدىرلەندى. يېغىنغا ۋىلايەتلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتلىرىنىڭ مەسئۇللىرى، ئاپتونوم

رايونىنىڭ نازارەت، ئىدارىلىرىدىكى ئىنتىزام تەكشۈرۈش گۇرۇپپىلىرى (كومىتېتلىرى)، ئىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى ۋە شى (ئىدارە) ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتلىرىنىڭ مەسئۇللىرى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى ئورگىنىدىكى بۆلۈم - ئىشخانىلارنىڭ مەسئۇللىرى، شۇنىڭدەك ئىلغار ئىنتىزام تەشكىلاتلىرى ۋە مۇنەۋۋەر ئىنتىزام تەكشۈرۈش كادىرلىرىنىڭ ۋەكىللىدىن بولۇپ جەمئىي 290 كىشى قاتناشتى.

شى خۇكشيالنىڭ

قوشۇمچە:

ئاپتونوم رايون بويىچە ئىلغار ئىنتىزام تەكشۈرۈش تەشكىلاتلىرى ۋە مۇنەۋۋەر ئىنتىزام تەكشۈرۈش كادىرلىرىنىڭ ئىسىملىكى

ئىلغار ئىنتىزام تەكشۈرۈش تەشكىلاتلىرى:

غۇلجا ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، ئىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش-قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 1-شى 12-تۈەن -مەيدان ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، لوپ ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، قەشقەر شەھەرلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، كۇچا ناھىيە ئىشخىلا يېزىلىق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، يەنجى خۇيزۇ ئاپتونوم ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، ئۈرۈمچى شەھىرى شىنگو رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، فۇكاڭ ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، شىخو ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، ئىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى مايتاغ كان رايونى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، ئىنجاڭ بىناكارلىق - قۇرۇلۇش باش شىركىتى 3 - بىناكارلىق قۇرۇلۇش شىركىتى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، ئىنجاڭ 2 - ئاپتوموبىل تىرانسپورت شىركىتى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى.

مۇنەۋۋەر ئىنتىزام تەكشۈرۈش كادىرلىرى:

ئىلى ۋىلايەتلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ئابدۇشۈكۈر، ئاپتونوم رايونلۇق تەمىنات - سودا كوپېراتىپى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ سابىق شۇجىسى مەھەممەت سەلەي، ئاۋات ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى مې جىمىڭ، بايىنغولىن ئوبلاستلىق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ ئىنتىزام تەكشۈرۈش خادىمى لىيۇ جيامىڭ، باركۆل قازاق ئاپتونوم ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى جاۋ گۈاڭيى، چۆچەك شەھەرلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى ۋاڭ زۈدې، بۈرچىن ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى نى شاۋجى، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 2 - شى 29 تۈەن - مەيدان ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جاۋ ۋېنجىن، خوتەن ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى ئىنتىزام تەكشۈرۈش ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى مەتقاسىم تۇردى توختى، خوتەن شەھەرلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ما گۈاڭفۇ، پەيزاۋات ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى خەيرىنسا ۋايىت، قەشقەر ۋىلايەتلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ پۈل مۇئامىلە سىستېمىسىدا تۇرۇشلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى ماۋ چىخۇەن، ئاقسۇ كونا شەھەر ناھىيىسى گۈلئاۋات پېزىسىنىڭ ئىنتىزام تەكشۈرۈش كادىرى خوجام نىياز، ئاقتۇ ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى خۇ جىيى، چەرچەن ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى تۇرسۇن روزى، تۇرپان ۋىلايەتلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ سابىق مۇئاۋىن شۇجىسى رېن چىفۇ، توقسۇن ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى ئىنتىزام تەكشۈرۈش ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى غېنى ساتتار، قۇمۇل شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسىنىڭ ئىنتىزام تەكشۈرۈش كادىرى لىيۇ يىمىڭ، ئۈرۈمچى شەھەرلىك تۇرلۇك مالىلار شىركىتى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى يىڭ مىڭبىك (ئايال)، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، جاۋ گوجۇن، جىمسار ناھىيىلىك

ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جۇ چاڭپىڭ، سانجى شەھەرلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى گۇ يۈنخۇي، كۈيتۈڭ شەھەرلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى لى كەيجى، كۈنەس ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى دۈڭ چاڭمىڭ، جىڭ ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى جاڭ جىجۈڭ، ساۋەن ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى فەن ياۋ، ئالتاي شەھىرى ئالاقاق يېزىلىق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى ئاقاي قاسىمبېك (قازاق)، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 4 - شى 65 - تۈەن - مەيدان ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى ژاڭ خۇاخەي، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى خوتەن دېھقانچىلىق مەيدانلىرىنى باشقۇرۇش ئىدارىسى 1 - چارۋىچىلىق فېرمىسى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى ژاڭ چىڭۈەن، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 7 - شى 1 - بىناكارلىق - قۇرۇلۇش شىركىتى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى يەن چىڭلىيەن، شىنجاڭ شىخەنزە «1 - ئاۋغۇست» پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ سابىق شۇجىسى جاڭ جىڭچاڭ، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ كادىرى لى شياڭتىڭ، ئاپتونوم رايونلۇق جامائەت خەۋپسىزلىكى نازارىتى ئىنتىزام تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى خاۋ چېڭرېن، ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئىدارىسى پەيلو ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش تارماق ئەترىتى ئىنتىزام تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى دادىخان ھەسەن، شىنجاڭ داشۈسى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ ئىنتىزام تەكشۈرۈش خادىمى جاڭ شياۋلى (ئايال)، ئاپتونوم رايونلۇق چارۋىچىلىق نازارىتى ئىنتىزام تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى جاپپار سالى، ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى ئىنتىزام تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ ئىنتىزام تەكشۈرۈش خادىمى جاۋ شىگاڭ، سودا - سانائەت بانكىسى ئالتاي شەھەرلىك تارماق بانكا ئىنتىزام تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى جاڭ يەنمىڭ، يېزا ئىگىلىك بانكىسى ئىلى ئوبلاستلىق شۇجىسى ئىنتىزام تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى نۇرساپا (قازاق)، ئۇرۇمچى تۈمۈر يول ئىدارىسى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى ئەنزە تەكشۈرۈش باشقارمىسىنىڭ باشلىقى سەي گاۋ، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى شاڭ خۇڭپىڭ، قاراماي شەھىرىگە بىۋاستە قاراشلىق ئورگانلار ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى ئىشخانىسىنىڭ مەسئۇلى لى يىڭتاڭ، شىنجاڭ بىناكارلىق - قۇرۇلۇش باش شىركىتى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى لۇ يۈڭبىن، شىنجاڭ 1 - ئاپتوموبىل زاۋۇتى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى شۇ داخۇڭ، شىنجاڭ «1 - ئىيۇل» پاختا توقۇمىچىلىق 2 - فابرىكىسى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ سابىق شۇجىسى لىيۇ شۇجېن (ئايال)، ئۇرۇمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ژاڭ يىڭشياڭ، شىنجاڭ پولات - تۈمۈر شىركىتى ئەمگەك مۇلازىمەت شىركىتى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى لى تيەنسۈن، شىنجاڭ كۆن - خۇرۇم، يۇڭ - تېرە سانائەت شىركىتى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى لى رۇڭجۇ، شىنجاڭ لىتىيلىق تۇز زاۋۇتى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى چېن دېڭشيەن، ئاپتونوم رايونلۇق قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرى ئىدارىسى قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرىنى گېئولوگىيىلىك قېدىرىپ تەكشۈرۈش باش ئەترىتى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى ياۋ سىڭۇ، قۇمۇل كان ئىشلىرى ئىدارىسى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى چېن ۋېنفۇ.

ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ 12 - ، 13 - ئومۇمىي يىغىنلىرى

12 - ئومۇمىي يىغىن 1991-يىل 1-ئاينىڭ 20-كۈنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا، ئاساسلىقى، پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 7 - ئومۇمىي يىغىنى، مەركىزىي ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ 7 - ئومۇمىي يىغىنى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتى 16 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنىڭ روھى ئۆگىنىلدى. يىغىنغا ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ 30 ئەزاسى قاتناشتى. يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى شى گېڭ رياسەتچىلىك قىلدى، يىغىن ئېچىلىشتىن بۇرۇن، كومىتېت ئەزالىرى ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ 16 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىغا سىرتتىن قاتناشتى.

ئومۇمىي يىغىندا «ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى 12 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ ئاخباراتى» مۇزاكىرە قىلىنىپ ماقۇللاندى. ئومۇمىي يىغىن ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتى 16 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنىڭ ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيىنى چاقىرىش توغرىسىدىكى قارارىنى بىردەك ھىمايە قىلدى.

«ئاخبارات» تا ھەر دەرىجىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش ئورگانلىرى ۋە ئىنتىزام تەكشۈرۈش كادىرلىرىدىن ئىلھامات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىشنى قوللاش ھەم قوغداشنى ئىنتىزام تەكشۈرۈش خىزمىتىنىڭ چىقىش نۇقتىسى قىلىپ، ئىنتىزام تەكشۈرۈش خىزمىتىنى ئىلھاتىنى ئىلگىرى سۈرىدىغان مۇھىم ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچكە ئايلاندۇرۇش، پارتىيە ئىچىدىكى ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش ئەنزىلىرىنى ئەستايىدىل تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىپ، چوڭ، مۇھىم ئەنزىلەرنى چېڭ تۇتۇپ، پارتىيىنى قاتتىق باشقۇرۇش فاكتورىنىڭ چىڭ تۇرۇپ، ھوقۇقىدىن پايدىلىنىپ، ئۆز نەپسىگە چوڭ تارتىش، ئېغىر دەرىجىدە بيۇروكراتلىق قىلىش؛ قىل دېگەننى قىلماسلىق، قىلما دېگەننى چەكلىمىسىلىك ۋە ۋەتەنىنىڭ بىرلىكىگە، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا بۇزغۇنچىلىق قىلىش قاتارلىق سىياسىي ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش ئەنزىلىرىنى نۇقتىلىق تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش، مەركىزىي كومىتېت ۋە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ پارتىيە ئىستىلىنى ۋە پاكلىق قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش توغرىسىدا چىقارغان تۈرلۈك بەلگىلىمىلىرىنى ۋە تەدبىرلىرىنى ئەستايىدىل ئىجرا قىلىپ، كەلسە - كەلمەس ھەق ئېلىش، كەلسە - كەلمەس سېلىق سېلىش، كەلسە - كەلمەس جەرىمانە قويۇشنى قەتئىي ئېنىقلاش؛ پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرىنىڭ ئىنتىزامغا، قانۇنغا خىلاپلىق قىلىپ، شەخسى ئۈچۈن سېلىش ۋە ھۆكۈمەت پۇلى بىلەن ئۆيلىرىنى ئۆلچەمدىن ئاشۇرۇپ بىزىشنى ئېنىقلاش خىزمىتىنى يەنمۇ چىڭ تۇتۇش تەلەپ قىلىندى.

13 - ئومۇمىي يىغىن 1991-يىل 3-ئاينىڭ 12-كۈنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. بۇ قېتىمقى ئومۇمىي يىغىنغا ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ 35 ئەزاسى قاتناشتى. ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى شى گېڭ يىغىنغا رياسەتچىلىك قىلدى. يىغىندا « ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيىغا بېرىدىغان خىزمەت دوكلاتى» مۇزاكىرە قىلىنىپ ماقۇللاندى. يىغىن بۇ دوكلاتنى ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيىنىڭ قاراپ چىقىشىغا سۇنۇشقا قوشۇلدى.

لى گوجياڭ

ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ 1 -، 2 - ئومۇمىي يىغىنلىرى

1 - ئومۇمىي يىغىن ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيىدا سايلام ئارقىلىق ۋۇجۇدقا كەلگەن ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى1991 - يىل3 - ئاينىڭ20 - كۈنىدىن 21 - كۈنگىچە ئۈرۈمچىدە 1 - ئومۇمىي يىغىن ئۆتكۈزدى. يىغىنغا ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ 28 ئەزاسى قاتناشتى. يىغىنغا جۇ

شېڭتاۋ رىياسەتچىلىك قىلدى.

يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزالىرى، شۇجىسى، مۇئاۋىن شۇجىلىرى سايلاپ چىقىلدى ھەمدە ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4-نۆۋەتلىك كومىتېتى 1 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ تەستىقلىشىغا يوللاندى.

كومىتېت ئەزالىرى ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 1 - ئومۇمىي يىغىنىغا سىرتتىن قاتناشتى. يىغىندا ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ «شىنجاڭنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانىنى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنى تۈزۈش تۈغرىسىدىكى تەكلىپى (لايىھىسى)» مۇزاكىرە قىلىندى. يىغىن مۇنداق دەپ قارىدى: «تەكلىپ» تە پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 7 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھى ئىزچىللاشتۇرۇلغان، شىنجاڭنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ يېتەكچى ئىدىيىسى، كۆرەش نىشانى، ۋەزىپىلەر ۋە كونكرېت تەدبىرلەر ئوتتۇرىغا قويۇلغان، ئۇ، شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيەتكە تامامەن ئۇيغۇن كېلىدىغان ئىنتايىن مۇھىم ھۆججەت.

ئومۇمىي يىغىن ھەر دەرىجىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش ئورگانلىرى ۋە ئىنتىزام تەكشۈرۈش كادىرلىرىدىن ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4-قۇرۇلتىيىنىڭ ھۆججەتلىرىنى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق 4-نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتى 1-ئومۇمىي يىغىنىدا ماقۇللانغان «تەكلىپ»نى ئىخلاس بىلەن ئۆگىنىپ، ئىنتىزام تەكشۈرۈش خىزمىتىنىڭ ئەمەلىيەتكە بىرلەشتۈرۈپ، ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش خىزمىتىنى پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشىيەنى ئۇچۇن خىزمەت قىلدۇرۇشتىن ئىبارەت يېتەكچى ئىدىيىدە داۋاملىق چىڭ تۇرۇپ، ئىسلاھاتنى پائال قوللاپ ۋە قوغداپ، پارتكوملارنىڭ پارتىيە ئىستىلىنى ياخشىلىشىغا، كۆچنى مەركەزلەشتۈرۈپ پارتىيە ئىنتىزامىنى ياخشى باشقۇرۇشىغا ئاكتىپ يارىدەم بېرىشنى تەلەپ قىلدى.

2 - ئومۇمىي يىغىن 1991- يىل 12- ئاينىڭ 24-كۈنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا پارتىيە 13-نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 8 - ئومۇمىي يىغىنى، مەركىزىي ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ 8 - ئومۇمىي يىغىنى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتى 2 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنىڭ روھىنى ئۆگىنىلدى ۋە ئىزچىللاشتۇرۇلدى. يىغىنغا ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ 25 ئەزاسى قاتناشتى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى جۇ شېڭتاۋ يىغىنغا رىياسەتچىلىك قىلدى. يىغىندىن ئىلگىرى كومىتېت ئەزالىرى ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ 2 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىغا سىرتتىن قاتناشتى.

ئومۇمىي يىغىندا «ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى 2-ئومۇمىي يىغىنىنىڭ ئاخباراتى» مۇزاكىرە قىلىنىپ ماقۇللاندى. «ئاخبارات»تا ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتلىرىدىن پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 8 - ئومۇمىي يىغىنى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتى 2-ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنىڭ روھىنى قەتئىي ئىزچىللاشتۇرۇپ، پارتىيىنىڭ يېزىلاردىكى ئىنتىزام تەكشۈرۈش خىزمىتىنى كۈچەيتىش؛ ئىنتىزام تەكشۈرۈش خىزمىتىدە ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى مەركەز قىلىپ، تۆت ئاساسىي پرىنسىپتا، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىشتە چىڭ تۇرۇپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنىڭ ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىش؛ يېزىلاردا پارتىيە ئىستىلى، پارتىيە ئىنتىزامى قۇرۇلۇشىنى زور كۈچ بىلەن كۈچەيتىپ، يېزىلاردىكى پارتىيەلىك كادىرلارنىڭ خىزمەت ئىستىلى ۋە خىزمەت ئۈسۇلىنى يەنمۇ ياخشىلاپ، ئىشنى تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەيدىغان، ھەممىدە خەلقنى كۆزلەيدىغان ۋە پاك

ـدىيانەتلىك بولىدىغان چاكارلىق ئېڭىنى تۇرغۇزۇش؛ ئالاقىدار تارماقلارنىڭ ئاممىنىڭ ئىنكاسى كۆچلۈك بولغان مەسىلىلەرنى ئوبدان ھەل قىلىشىغا يارەملىشىپ، چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش كۆرىشىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ، ناتوغرا ئىستىللارنى ئەستايىدىل تۈزىتىپ، پارتىيە ئىچىدىكى ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش ئەنزىلىرىنى قاتتىق تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىپ، تۈرلۈك قائىدە ـ تۈزۈملەرنى ئورنىتىپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ئىنتىزام تەكشۈرۈش ئورگانلىرىنىڭ تۆت تۈرلۈك فۇنكسىيەسىنى ئەستايىدىل ئىجرا قىلىپ، پارتىيە ئىستىلى ۋە پاكلىق قۇرۇلۇشىدىكى ئەلا نەتىجىلەر ئارقىلىق ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىدە يېڭى ۋەزىيەت يارىتىش ئۈچۈن تۆھپە قوشۇش تەلەپ قىلىنىدى.

شى خۇشياڭ

لى گوجياڭ

ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى «ئىقتىسادىي پائالىيەتلەردىكى بەزى سىياسەتلەرنىڭ چەك ـ چېگرىسىنى ئايرىش توغرىسىدىكى پىكىر (سىناق نۇسخىسى)»نى ئېلان قىلدى

ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى 1991 ـ يىل 9 ـ ئاينىڭ 28 ـ كۈنى نازارەت، ئىدارە، دەرىجىلىك ئورۇنلاردىكى ئىنتىزام تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقلىرى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ ئۆجىلىرى يىغىنىنى ئۆتكۈزۈپ، «ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ ئىقتىسادىي پائالىيەتلەردىكى بەزى سىياسەتلەرنىڭ چەك ـ چېگرىسىنى ئايرىش توغرىسىدىكى پىكىر (سىناق نۇسخىسى)»نى ئېلان قىلدى. «پىكىر»دە، مەركەز ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلەرىنىڭ روھىغا ۋە كارخانىلارنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا ئاساسەن، تۆۋەندىكى ئون تۈرلۈك سىياسەت چەك ـ چېگرىسى ئونتۇرىغا قويۇلدى:

1) ئىسلاھاتتىكى سەۋەنلىك بىلەن ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش پۈرسىتىدىن پايدىلىنىپ ئۆز نەپسىگە چوغ تارتىشنىڭ چەك ـ چېگرىسىنى ئايرىش؛ 2) سىياسەت ـ بەلگىلىمىلەر بولغان ـ بولمىغانلارنىڭ چەك ـ چېگرىسىنى ئايرىش؛ 3) ئىقتىسادىي ئالاقىدىكى مۇڭلۇق بولغان مېھمان كۈتۈشكە كەتكەن چىقىم بىلەن بۇزۇپ چېچىپ ئىسراپ قىلىش، پارا ئېلىشنىڭ چەك ـ چېگرىسىنى ئايرىش؛ 4) كارخانىلارنى ھۆددىگە ئالغۇچىلار ئېلىشقا تېگىشلىك ھەق بىلەن ھوقۇقنىڭ تاينىپ ئۆز نەپسىگە چوغ تارتىپ قانۇنسىز ئېرىشكەن تاپاۋەتنىڭ چەك ـ چېگرىسىنى ئايرىش؛ 5) بەلگىلىمە بويىچە ئالغان مۇكاپات بىلەن كەلسە ـ كەلمەس تارقىتىلغان مۇكاپات، ماددىي ئەشيا، يارەمنى پۈتۈنلەي چەك ـ چېگرىسىنى ئايرىش؛ 6) ئىگىلىك باشقۇرۇش پائالىيىتىدە سېتىۋېلىش ۋە سېتىش مۇكاپاتى ئېلىش بىلەن «شېرىنكانە»، «تاپان ھەققى» ئېلىش، ئۆز نەپسىگە چوغ تارتىشنىڭ چەك ـ چېگرىسىنى ئايرىش؛ 7) ۋاقتىلىق تەكلىپ قىلىنغان كەسپىي تېخنىكا خادىملىرى ياكى قوشۇمچە ۋەزىپە ئۆتىگۈچىلەرنىڭ ئورۇنلۇق ھەق ئېلىشى بىلەن قولايلىقتىن پايدىلىنىپ، ئۆز نەپسىگە چوغ تارتىشنىڭ چەك ـ چېگرىسىنى ئايرىش؛ 8) ماددىي ئەشيالارنى نورمال ئالماشتۇرۇش، ئارتۇق ـ كەمنى ئۆزئارا تولۇقلاش بىلەن قانۇنسىز قولدىن قولغا ئۆتكۈزۈپ سېتىشنىڭ چەك ـ چېگرىسىنى ئايرىش؛ 9) تەدبىر بەلگىلەشتىكى سەۋەنلىك بىلەن ئېغىر ھالدا بيۇروكراتلىق قىلىش، مەسئۇلىيەتسىزلىك قىلىش، ۋەزىپىسىنى ئادا قىلماسلىقنىڭ چەك ـ چېگرىسىنى ئايرىش؛ 10) ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرگە قاتتىق تەلەپ قويۇش ۋە دادىل باشقۇرۇش بىلەن خىزمەت ھوقۇقىدىن كەلسە ـ كەلمەس پايدىلىنىپ، زەربە بېرىپ ئۆچ ئېلىشنىڭ چەك ـ چېگرىسىنى ئايرىش.

«پىكىر»دە يۇقىرىدىكى ئون تۈرلۈك سىياسەت چەك ـ چېگرىسىغا مۇناسىۋەتلىك قىلىش چارىسى بىر ـ بىرلەپ كونكرېت بەلگىلەندى، قايسىلىرىنى قوللاش ۋە قوغداش، قايسى جەھەتتە تەجرىبە ـ ساۋاقلارنى يەكۈنلەش، قايسىلىرىنى سۈرۈشتە قىلىپ بىر تەرەپ

قىلىش ئېنىق كۆرسىتىلدى.

شى خۇشيالنىڭ

پارتىيە ئىستىلى ۋە پاكلىق قۇرۇلۇشى كەلگۈسىدە تەكشۈرۈلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا پارتىيە ئىستىلى ۋە پاكلىق قۇرۇلۇشىنى تەكشۈرۈشتە ئۆزى ئۆزىنى تەكشۈرۈش ئاساس قىلىنىپ، ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىك ئورگانلىرى تەكشۈردى ۋە ئارىلاپ تەكشۈردى. جايلار ۋە ئورۇنلار 10 - ئاينىڭ باشلىرىدا ئۆزى ئۆزىنى تەكشۈرۈشنى باشلىۋەتتى، تەكشۈرۈشتە ھەر دەرىجىلىك پارتىيە - ھۆكۈمەت رەھبەرلىك ئورگانلىرى ۋە رەھبەرىي كادىرلارنىڭ ئۆزلىرى ئۈلگە بولۇپ ئىستىلنى ئۆزگەرتكەن - ئۆزگەرتمىگەنلىكى، خىزمەتنى پوختا ئىشلىگەن - ئىشلىمىگەنلىكى، پاك - دىيانەتلىك بولغان - بولمىغانلىقى، ئىشتا تىرىشچان بولغان - بولمىغانلىقى، خەلقنى كۆزلىگەن - كۆزلىمىگەنلىكى مۇھىم مەزمۇن قىلىندى، پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرىنىڭ قانۇن - ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىپ شەخسىي ئۈي سېلىش مەسىلىسىنى ئېنىقلاش، كەسىپتىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىش، ئۆز بېشىمچىلىق قىلىپ بىر تۈتاش بېزەشنى ئېنىقلاپ تۈزىتىشتىن ئىبارەت ئۈچ تەرەپتىكى مەسىلىلەر گەۋدىلىك تەكشۈرۈلدى. مۇتلەق كۆپ ساندىكى جايلار ۋە ئورۇنلار ئۆزى ئۆزىنى تەكشۈرۈشنى ۋاقتىدا ئورۇندىدى ھەمدە بەلگىلىمە بويىچە يۇقىرى دەرىجىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىغا، رېۋىزىيە ئورگانلىرىغا ئۆزى ئۆزىنى تەكشۈرۈش ئەھۋالىدىن دوكلات يازدى. ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىك ئورگانلىرى ئۆزىگە قاراشلىق ئورۇنلارنى يۇقىرىدىن تۆۋەنگىچە دەرىجىمۇ دەرىجە تەكشۈردى ۋە ئارىلاپ تەكشۈردى. ئاپتونوم رايون 12 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدىن باشلاپ ئالتە تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنى تەشكىللەپ، قەشقەر، ئىلى، قۇمۇل ۋىلايەتلىرىنى ۋە جامائەت خەۋپسىزلىكى نازارىتى، سەھىيە نازارىتى، سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى، ئېلېكتر قۇۋۋىتى ئىدارىسىدىن ئىبارەت تۆت نازارەت، ئىدارىنى، شۇنىڭدەك ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنىنىڭ قىسمەن شى، ئىدارىلىرىنى نۆۋەتلىق ھالدا ئارىلاپ تەكشۈردى. ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنىگە بارغان تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنى ھېسابقا ئالمىغاندا، قالغان بەش گۇرۇپپا تەكشۈرۈش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىدى. قەشقەر ۋىلايىتىگە بارغان تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى جۇ شېڭتاۋنىڭ يېتەكچىلىكىدە، مارالبېشى ناھىيىسىنىڭ پارتىيە ئىستىلى ۋە پاكلىق قۇرۇلۇشى ئەھۋالىنى چوڭقۇر تەھلىل قىلىپ، بۇ ناھىيىنىڭ پارتىيە ئىستىلى ۋە پاكلىق قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش جەھەتتىكى تەجرىبە - ساۋاقلىرىنى سىستېمىلىق يەكۈنلىدى.

تەكشۈرۈشتىن مەلۇم بولۇشچە، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ پاكلىق قۇرۇلۇشىدا كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلۈپ، پۈتۈن پارتىيە پارتىيە ئىستىلىنى تۈتۈش ۋەزىيىتى شەكىللەنگەن؛ پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرىنىڭ شەخسىي ئۈي سېلىش مەسىلىسىنى ئېنىقلاش خىزمىتىدە زور ئىلگىرىلەش بولغان، ئىنتىزامغا خىلاپ ھالدا شەخسىي ئۈي سالىدىغان تەتۈر قۇيۇن ئاساسىي جەھەتتىن توسۇپ قېلىنغان؛ كەسىپتىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىش باسقۇچلۇق نىشانغا يەتكەن. ئامما ئىنكاسى كۆچلۈك بولغان بەزى تەسىر قوزغايدىغان مەسىلىلەر دەسلەپكى قەدەمدە ھەل قىلىنغان؛ ئىنتىزامغا، قانۇنغا خىلاپلىق قىلىشقا دائىر بىر تۈركۈم ئەنزىلەر تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىنىپ چېرىكلەشكەنلەرنىڭ ئەدىبى بېرىلگەن؛ پارتىيە ئەزالىرىغا بولغان تەربىيە ۋە ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتلارنىڭ قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلىپ، پارتىيە تەشكىلاتىنىڭ جەڭگىۋار قورغانلىق رولى ۋە پارتىيە ئەزالىرىنىڭ ئاۋانگارتلىق، نەمۇنىلىك رولى يەنمۇ كۈچەيتىلگەن؛ ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرىنىڭ ئىستىلىدا كۆرۈنەرلىك ئۆزگىرىش بولغان،

پارتىيىنىڭ خەلق ئاممىسى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى يەنمۇ قويۇقلاشقان، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، جەمئىيەتنىڭ مۇقىملىقى ۋە ئىگىلىكنىڭ تەرەققىياتى ئالغا سۈرۈلگەن. ساقلانغان ئاساسلىق مەسىلىلەر مۇنۇلاردىن ئىبارەت: ئاز ساندىكى پارتىيە ـ ھۆكۈمەت رەھبىرلىرى كادىرلىرىنىڭ چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش، پاكلىق قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشنىڭ ئۇزۇن مۇددەتلىكلىككە بولغان تونۇشى يېتەرسىز بولۇپ، كۆرۈلگەن مەسىلىلەرنى قاتتىق بىر تەرەپ قىلمايدىغان. ئەھۋاللار ھېلىمۇ بىر قەدەر گەۋدىلىك. ھۆكۈمەت پۇلىغا يەپ ـ ئىچىش، سوۋغات بېرىش، تانسا ئويناش، سەيلە ـ ساياھەت قىلىش، ھۆكۈمەت خىراجىتى بىلەن پەرزەنتلىرىنى ئوقۇشقا ئەۋەتىشتەك ناتوغرا ئىشلار تېخى تۈگىمىگەن؛ خىزمەت ھوقۇقىدىن پايدىلىنىپ، ئۆز نەپسىگە چوغ تارتىپ، يەر، ئوتلاق، چارۋىنى كۆپ ئىگىلەۋېلىش مەسىلىسى تېخى ئۈزۈل ـ كېسىل ھەل قىلىنمىغان؛ كادىرلارنى ئۆستۈرۈش، كادىرلارنى ئىشقا قويۇش پارتىيىنىڭ پرىنسىپى ۋە بەلگىلىمىسىدىكى تەرتىپ بويىچە ئىشلەنمەي، يېقىنلىرىنى ئىشقا قويىدىغان، گۇرۇھ بولۇۋالىدىغان، ناتوغرا ئىستىل بىلەن شۇغۇللىنىدىغانلار تېخى قەتئىي تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىنمىغان.

لى زېچى

پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرىنىڭ ئىنتىزامغا، قانۇنغا خىلاپلىق قىلىپ شەخسىي ئۈي سېلىش مەسىلىسى ئېنىقلاندى

ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى ۋە چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش، پاكلىق قۇرۇلۇشىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى ئىشخانىسى 1991 ـ يىل 3 ـ ئاينىڭ 1 ـ كۈنىدىن 3 ـ كۈنىگىچە قۇمۇل شەھىرىدە پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرىنىڭ ئىنتىزامغا، قانۇنغا خىلاپلىق قىلىپ شەخسىي ئۈي سېلىش مەسىلىسىنى ئېنىقلاش خىزمىتى بويىچە سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزدى. يىغىندىن كېيىن، ئاپتونوم رايون بويىچە پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرىنىڭ ئىنتىزامغا، قانۇنغا خىلاپلىق قىلىپ شەخسىي ئۈي سېلىش مەسىلىسىنى ئېنىقلاش خىزمىتىنىڭ سۈرئىتى تېزلىتىلدى. يىل ئاخىرىغىچە، قەشقەر ۋىلايىتىدىكى قىسمەن ناھىيىلەر بېزا، بۆلۈم دەرىجىلىك كادىرلار ۋە ئادەتتىكى كادىرلارنىڭ ئۆي سېلىش مەسىلىسىنى تەكشۈرۈشنى ئۈيۇشتۇرۇۋاتقاندىن سىرت، باشقا ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر ۋە نازارەت، ئىدارىلەر، ئىشلەپچىقىرىش ـ قۇرۇلۇش بىكىتۈمىنى ئىنتىزامغا، قانۇنغا خىلاپ ھالدا سېلىۋالغان ئۆي مەسىلىسىنى ئېنىقلاش ۋەزىپىسىنى ئاساسىي جەھەتتىن ئورۇندىدى.

1991 ـ يىلى ھەر دەرىجىلىك ئۆي ئېنىقلاشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىلىرى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتلىرى، ئۆي ئېنىقلاش ئىشخانىلىرى ۋە بارلىق ئۆي ئېنىقلاش خىزمىتى كادىرلىرىنىڭ جاپالىق، ئىنچىكە خىزمەت ئىشلىشى تارقىلىق، ئاپتونوم رايون بويىچە 1987 ـ يىلى 1 ـ ئايدىن بۇيان شەخسىي ئۆي سالغان پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرىدىن 31 مىڭ 387 سى ئېنىقلاندى. بۇنىڭ ئىچىدە ۋىلايەت، نازارەت دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كادىر 140، ناھىيە ـ باشقارما دەرىجىلىك كادىر 1566، بېزا ـ بۆلۈم دەرىجىلىك كادىر 5759، ئادەتتىكى كادىر 23 مىڭ 922. تولۇقسىز مەلۇماتقا قارىغاندا، ئۇلار شەخسىي ئۆي سېلىش ئۈچۈن 19 مىڭ 300 مو يەر ئىشلەتكەن، بۇنىڭ ئىچىدە، بەلگىلەنگەن ئۆلچەمدىن ئاشۇرۇپ ئىگىلەنگەن يەر 1794 مو، ۋىلايەت، ئورۇنلارنىڭ شەخسىي ئۆي سالغان كادىرلارنى تەكشۈرۈشى شۇنى كۆرسەتتىكى، ئۆي سېلىشتا مەسىلە يوق كادىر 22 مىڭ 227 بولۇپ، شەخسىي ئۆي سالغان ئومۇمىي كادىرنىڭ 70.8 پىرسەنتىنى؛ ئادەتتىكىچە مەسىلە بار كادىر 8606 بولۇپ، 27.4% نى؛ ئېغىر مەسىلە بار كادىر 305 بولۇپ، 1% نى ئىگىلىگەن؛ بۇنىڭ ئىچىدە ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش قىلمىشى شەكىللەنگەن، ئەنزە تۇرغۇزۇلۇپ بىر تەرەپ قىلىنغان كادىر 249 بولۇپ، 0.8% نى ئىگىلىگەن، يىل ئاخىرىغىچە جەمئىي 1709.6 مو

يەر قايتۇرۇۋېلىنغان. ھەر خىل پۇللاردىن 4 مىليون 315 مىڭ 464 يۈەن سۇرۇشتە قىلىنىپ قايتۇرۇۋېلىنغان ۋە جەرىمانە قويۇلغان، مۇسادىرە قىلىنغان. 42 مىڭ 906 كۋادرات مېتىرلىق شەخسىي ئۆي باھاغا سۇندۇرۇلۇپ بىر تەرەپ قىلىنغان. 88 مىڭ 50 كۋادرات مېتىرلىق ھۆكۈمەت ئۆيى بوشىتىلغان، ئىنتىزام ۋە قانۇنغا ئېغىر دەرىجىدە خىلاپلىق قىلغان 83 كىشىگە پارتىيە ئىنتىزامى بويىچە چارە كۆرۈلگەن. 44 كىشىگە مەمۇرىي ئىنتىزام بويىچە چارە كۆرۈلگەن. تۆت كىشىگە جىنايى ئىشلار بويىچە چارە كۆرۈلگەن.

لى زىچى

ۋىلايەت، نازارەت دەرىجىلىك 140 كادىرنىڭ شەخسىي ئۆي سېلىش مەسىلىسى پۈتۈنلەي ئېنىقلاندى

مەركەزنىڭ «ئېنىقلاشتا يۇقىرىدىن تۆۋەنگە قاراپ ئېنىقلاشتا چىڭ تۇرۇش، ئىشنى ئالدى بىلەن رەھبەرلىك ئورگانلىرى، رەھبىرى كادىرلاردىن باشلاش» دېگەن تەلىپىگە ئاساسەن، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە، ۋىلايەت، نازارەت دەرىجىلىكتىن يۇقىرى پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرىنىڭ شەخسىي ئۆي سېلىش مەسىلىسىنى ئېنىقلاش نۇقتىلىق تۈتۈلدى. 4 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، رېۋىزىيە نازارىتى، يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى ۋە شەخسىي ئۆي سالغان ۋىلايەت، نازارەت دەرىجىلىك كادىر بار 27 نازارەت، ئىدارە، مەكتەپتىن 54 كادىر ئاجرىتىپ، ئالتە خىزمەت گۇرۇپپىسى ئۇيۇشتۇرۇپ، جەنۇبىي ۋە شىمالىي شىنجاڭدا ۋىلايەت، نازارەت دەرىجىلىك يۇقىرى كادىرلارنىڭ شەخسىي ئۆي سېلىش مەسىلىسىنى ئېنىقلىدى، ئالاقىدار ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر 110 كادىر ئاجرىتىپ، بۇ خىزمەتكە ماسلاشتى. خىزمەت گۇرۇپپىلىرى ئاپتونوم رايون بويىچە 1987 - يىلى 1 - ئايدىن بۇيان شەخسىي ئۆي سالغان ۋىلايەت، نازارەت دەرىجىلىكتىن يۇقىرى 140 كادىر ئۆي سېلىشتا ئىشلەتكەن يەر، تاپشۇرغان باج، ئۆي رەسمىيىتى، مەبلەغ، ئۇچ خىل ماتېرىيالنىڭ كېلىش مەنبەسى، ئەمگەك كۈچى، ترانسپورت كۈچى خىراجىتىنىڭ چىقىم قىلىنىشى قاتارلىق مەسىلىلەرنى ئەستايىدىل تەكشۈرۈپ، 126 كىشىنىڭ مەسىلىسىنى ئاساسىي جەھەتتىن ئېنىقلىدى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرىنىڭ ئىنتىزامغا، قانۇنغا خىلاپلىق قىلىپ شەخسىي ئۆي سېلىش مەسىلىسىنى ئېنىقلاشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى 7-ۋە 8-ئايدا ئالاقىدار نازارەت، ئىدارىلەردىن يەنە 21 كادىر ئاجرىتىپ، ئۇچ خىزمەت گۇرۇپپىسى ئۇيۇشتۇرۇپ، مەسىلىسى تولۇق ئېنىقلانمىغان 14 كادىرنىڭ مەسىلىسىنى تەكشۈردى.

1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە ۋىلايەت، نازارەت دەرىجىلىكتىن يۇقىرى پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرىدىن 140 ىنىڭ شەخسىي ئۆي سېلىش مەسىلىسى تامامەن ئېنىقلىنىپ بولدى. ئۇلار شەخسىي ئۆي سېلىشتا 136.8 مو يەر ئىگىلىگەن، 49 كىشى يەرنى تەستىقلىتىپ بولۇپ ئۆي سالمىغان، 81 كىشى ئۆي سالغان، ئون كىشى شەخسىي ئۆي سالمىغان، شەخسىي ئۆي سېلىشتا 35 كىشىدە مەسىلە كۆرۈلمىگەن، 98 كىشىدە ئىنتىزامغا ئادەتتىكىچە خىلاپلىق قىلىش مەسىلىسى كۆرۈلگەن. ئالاقىدار سىياسەتكە ئاساسەن، 34 كىشى ئۆي سېلىش ئۈچۈن تەستىقلاپ بېرىلگەن يەرنى قايتۇردى؛ شەخسىي ئۆي سالغان تۇرۇقلۇق يەنىلا ھۆكۈمەت ئۆيلىرىدە ئولتۇرغان 33 كىشى ھۆكۈمەت ئۆيلىرىنى بوشىتىپ، شەخسىي ئۆيىگە كۆچۈپ چىقتى؛ ئۆي سېلىش شەرتىگە ئۇيغۇن كەلمىگەن ياكى ئۆي سېلىشتا ئىقتىسادىي مەسىلىسى كۆپرەك بولغان 23 كىشىنىڭ شەخسىي سالغان ئۆيى باھاغا سۇندۇرۇلۇپ بىر تەرەپ قىلىندى؛ بىر كىشى شەخسىي ئۆي سېلىپ يۇقىرى باھادا ساتقاچقا، قانۇنسىز تاپاۋىتى پۈتۈنلەي مۇسادىرە قىلىندى، ئېنىقلاش ئارقىلىق جەمئىي 55.6 مو يەر قايتۇرۇۋېلىندى، 3708 كۋادرات مېتىرلىق شەخسىي ئۆي باھاغا سۇندۇرۇلۇپ بىر تەرەپ قىلىندى. 2924

كۋادرات مېترلىق ھۆكۈمەت ئۆيى بوشىتىلدى، 144 مىڭ 790 يۈەن سۈرۈشتە قىلىپ تاپشۇرۇۋېلىندى ۋە جەرىمانە ئېلىندى، مۇسادىرە قىلىندى، 20 ئادەمگە ئۆزىنى تەكشۈرۈش بۇيرۇلدى، مەسىلىسى ئېغىر، ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلغان يەتتە ئادەم ئۇستىدە ئەنزە تۈرغۈزۈلۈپ تەكشۈرۈلگەندىن كېيىن، ئۇچ ئادەمگە پارتىيە ئىنتىزامى ۋە مەمۇرىي ئىنتىزام بويىچە چارە كۆرۈلدى، ئۇچ ئادەمنىڭ خاتالىقىنى تۈنۈش پوزىتسىيىسىگە ۋە ئىقتىسادىي جەھەتتىن قايتۇرۇش ئەھۋالىغا قاراپ ئىنتىزام چارىسى كۆرۈش - كۆرمەسلىك قايتا قارار قىلىنىدىغان بولدى. بىر كىشىنىڭ خاتالىقىنى تونۇش پوزىتسىيىسى ياخشى بولغاچقا، ئىنتىزام بويىچە چارە كۆرۈش كەچۈرۈم قىلىندى.

لى زىچى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى، مۇئاۋىن مۇدىرلىرى، باش كاتىپى، مۇئاۋىن باش كاتىپىنىڭ ئىسىملىكى

مۇدىرى: ھامىدىن نىياز

مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: لى جيايۇ، ساۋدانوۋ زاھىر، جاڭ سىشۆ، ماھىنۇر قاسىم، شى گېڭ، شارشىبېك سىدىق (قىرغىز)، جاڭ شاۋپېڭ، ما مىڭلياڭ (خۇيزۇ)، قۇرمانئەلى (قازاق)، ئابدۇرېھىم لېتىپ، شۇ پېڭ، تۆربايىر (موڭغۇل)، ئابلايوۋ.

باش كاتىپى: ياسىن ناسىر

مۇئاۋىن باش كاتىپى قوشۇمچە ئىشخانىنىڭ مۇدىرى: فۇ داشېڭ

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ يېڭىدىن سايلانغان مۇئاۋىن مۇدىرلىرىنىڭ قىسقىچە تەرجىمىھالى

جاڭ سىشۆ 1929 - يىل 10 - ئايدا تۇغۇلغان، سەنشى ئۆلكىسى خۇڭدۇڭ ناھىيىسىدىن، 1944 - يىل 8 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن ۋە خىزمەتكە قاتناشقان، داشۆ مەلۇماتلىق، ئىنژېنېر.

ئىلگىرى تەييۆ 4 - كالوننىسىنىڭ ئارقا سەپ - ئاممىۋى خىزمەت ئەترىتىدە گۇرۇپپا باشلىقى، شۆبە ئەترەتنىڭ مۇۋەققەت باشلىقى، ج ك پ خېنەن ئۆلكىسى ۋۇياڭ ناھىيىلىك كومىتېتى تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ كادىرى، جيۇ چۈجيې رايونلۇق پارتىيە كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، شۇچاڭ ۋىلايەتلىك پارتىيە كومىتېتى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ ئىنتىزام تەكشۈرگۈچىسى، لىنيىڭ ناھىيىسى دۇچۇ رايونلۇق پارتىيە كومىتېتىنىڭ شۇجىسى، ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى جەنۇبىي جۇڭگو بيۇروسى تەشكىلات بۆلۈمى تەشكىلىي يېتەكچىلىك باشقارمىسىنىڭ تەشكىلاتچىسى، مۇئاۋىن گۇرۇپپا باشلىقى، ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى تەشكىلات بۆلۈمى پارتىيە ئەزالىرى باشقارمىسىنىڭ بۆلۈم ئەزاسى، جەنۇبىي شىنجاڭ رايونلۇق پارتكومغا بىۋاسىتە قاراشلىق زاۋۇتلار پارتىيە باش ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى، قەشقەر دېھقانچىلىق سايمانلىرى زاۋۇتى، ئۇن زاۋۇتى ۋە ئېلېكتر ئىستانسىسى بىرلەشمە پارتكومىنىڭ شۇجىسى، شىنجاڭ دېھقانچىلىق ماشىنىلىرى زاۋۇتىنىڭ باشلىقى، ئاپتونوم رايونلۇق ماشىنىسازلىق ئىدارىسى، ئاپتونوم رايونلۇق 2-ماشىنىسازلىق ئىدارىسىدە باشقارما باشلىقى، ئاپتونوم رايونلۇق ھەربىي سانائەت ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، پارتگۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، دۆلەت مۇداپىئە سانائىتى ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، پارتگۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونلۇق ماشىنىسازلىق ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، پارتگۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى،

شۇجىسى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى قوشۇمچە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئىقتىسادىي خىزمەت بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى بولغان.

شى گېڭ 1926 - يىلى 11 - ئايدا تۇغۇلغان، خەنزۇ ئۆلكىسى جىشيەن ناھىيىسىدىن، 1948 - يىلى 4-ئايدا جۇڭگو كومموۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن، 1946-يىل 8-ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، داشۇ مەلۇماتلىق.

ئىلگىرى ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى مالىيە ـ ئىقتىساد خىزمىتى بۆلۈمىدە ئاسپىرانت، شىمالىي جۇڭگو مالىيە ـ ئىقتىساد شۇيۇەندە سىنىپ تەربىيىسى، مەمۇرىي ئىشلار كېڭىشى مالىيە ـ ئىقتىساد كومىتېتى ئىشخانىسى مەمۇرىي باشقارمىسىدا كاتىپ، گوۋۇيۈەن ئورگان ئىشلىرىنى باشقۇرۇش ئىدارىسىدە مۇئاۋىن بۆلۈم باشلىقى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم مالىيە ـ سودا بۆلۈمىنىڭ كادىرى، تەتقىقات ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق كومىتېتى مالىيە ـ سودا ئىشخانىسىدا مۇئاۋىن باشقارما باشلىقى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى ئىشخانىسىنىڭ مەسئۇلى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ئاپتونوم رايونلۇق ساياھەت ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن باش كاتىپى قوشۇمچە سىياسەت تەتقىقات ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى بولغان.

ئابلايوۋ 1927 - يىل 5 - ئايدا تۇغۇلغان، قەشقەر شەھىرىدىن، 1953 - يىلى جۇڭگو كومموۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن، 1944 - يىلى 12 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، ئالىي تېخنىكوم مەلۇماتلىق.

ئىلگىرى ناھىيىلىك سوت مەھكىمىسى، ناھىيىلىك ھۆكۈمەتتە كاتىپ، ناھىيىلىك ج خ

ئىدارىسىدە بۆلۈم ئەزاسى، پەيچۇسونىڭ سوجاڭى، ج خ ئىدارىسىدە بۆلۈم باشلىقى، شىنجاڭ ئۇلكىلىك خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسىنىڭ كاتىپى، شىنجاڭدا تىنچلىق ۋە خەلقچىللىقنى ھىمايە قىلىش ئىتتىپاقى قەشقەر ئىجرائىيە كومىتېتى كاتىبات بۆلۈمچىسىنىڭ باشلىقى، تەشكىلات بۆلۈمچىسىنىڭ باشلىقى، قەشقەر شەھەرلىك ھۆكۈمەتنىڭ كاتىپى، ئىشخانا مۇدىرى، قەشقەر ۋىلايەتلىك تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى، قەشقەر شەھەرنىڭ باشلىقى، شەھەرلىك پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، قەشقەر ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئىنقىلابىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ئاپتونوم رايونلۇق ئەدەبىيات ـ سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ رەئىسى، پارتكوم ۋېپا شۇجىسى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە مەكتىپىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، پارتكوم ۋېپا ئەزاسى، ئاپتونوم رايونلۇق مىللىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ مۇدىرى، پارتكوم ۋېپا شۇجىسى بولغان.

ئاپتونوم رايونلۇق 7 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 4 ـ يىغىنى

ئاپتونوم رايونلۇق 7 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 4 ـ يىغىنى 1991 - يىل 5 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنىدىن 23 ـ كۈنگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. ئاپتونوم رايونلۇق 7 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ھازىر بار ۋەكىلى 547 بولۇپ، بۇ قېتىمقى يىغىنغا 479 ۋەكىل قاتناشتى. مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ شىنجاڭدىكى قىسمەن ۋەكىللىرى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەركىبىدىكىلەر، ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق

خەلق تەپتىش مەھكىمىسى ھەمدە ئالاقىدار ئورگان، تەشكىلاتلارنىڭ مەسئۇللىرى يىغىنغا سىرتتىن قاتناشتى. ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ 4 - يىغىنىغا قاتناشقان ئەزالار يىغىندا قىلىنغان دوكلاتلارنى چەتتىن ئاڭلىدى.

5 - ئاينىڭ 14 - كۈنىدىن 17 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت بەرگەن «ئاپتونوم رايوننىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلان پروگراممىسى توغرىسىدىكى دوكلات»، ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتىنىڭ مۇدىرى سۇيۇڭگۇاڭ بەرگەن «ئاپتونوم رايوننىڭ 1990 - يىللىق خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات پىلانىنىڭ ئىجراسى ۋە 1991 - يىللىق پىلانى (لايىھە) توغرىسىكى دوكلات» ۋە ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتىنىڭ نازىرى مەخمۇت سادىر بەرگەن «ئاپتونوم رايوننىڭ 1990 - يىللىق مالىيە خام چوتىنىڭ ئىجراسى ۋە 1991 - يىللىق خام چوت (لايىھە) توغرىسىدىكى دوكلات» ئاڭلاپ ئۆتۈلدى. يىغىن بۇ ئۈچ دوكلاتنى ئەستايىدىل قاراپ چىقتى ۋە قارار چىقىرىپ تەستىقلىدى؛ «ئاپتونوم رايوننىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلان پروگراممىسى» نى تەستىقلىدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىى ئوتتۇرىغا قويغان 1991 - يىللىق خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات پىلانىنى، ئاپتونوم رايوننىڭ 1991 - يىللىق مالىيە خام چوتىنى تەستىقلىدى؛ ئاپتونوم رايوننىڭ 1990 - يىللىق مالىيە نەقچوتىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ھوقۇقىنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىغا بېرىشنى قارار قىلدى.

5 - ئاينىڭ 18 - كۈنىدىن 23 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ھامىدىن نىياز بەرگەن «ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ خىزمەت دوكلاتى»، ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى قۇربان روزى بەرگەن «ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ خىزمەت دوكلاتى» ۋە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى مىجىت قۇربان بەرگەن «ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ خىزمەت دوكلاتى» ئاڭلاپ ئۆتۈلدى. يىغىن بۇ ئۈچ دوكلاتنى قاراپ چىققاندىن كېيىن مۇناسىپ قارارلارنى چىقىرىپ، ئۇلارنى تەستىقلىدى. يىغىن يەنە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ئىش قائىدىسى» نى قاراپ چىقىپ ماقۇللىدى. يىغىن چېن شىفۇنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىق ۋەزىپىسىدىن، جىن يۇنخۇينىڭ ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسلىك ۋەزىپىسىدىن ئىستېپا بېرىش توغرىسىدىكى ئىلتىماسلىرىنى قوبۇل قىلدى. يىغىندا جاڭ سىشۆ، شى گېڭ، ئابلايوۋلار ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىغا، ئابدۇغوپۇر سىدىق، باسىت ھاپىز، توختارخان ئەخمەتجان (قازاق)، توختى ئېلى، دۇەن جېنتىڭ، شېرىپجان داموللا، شىندېفۇ (داغۇر)، ليۇلۇجۇڭ، مەخمۇت يۇسۇپ، ۋاڭ لىبەي ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزالىقىغا، ۋاڭ لېچۈەن، قېيۇم باۋۇدۇن، ۋاڭ يۇسەنلەر ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسلىكىگە سايلاندى.

ۋەكىللەر يىغىن مەزگىلىدە 144 پارچە تەكلىپ سۇندى. يىغىن تەكلىپ تەكشۈرۈش ھەيئىتىنىڭ تەكشۈرۈشى ھەمدە يىغىن ھەيئەت رىياسىتىنىڭ 4 - قېتىملىق يىغىنىنىڭ ماقۇللىشى بىلەن، بۇ تەكلىپلەر پۈتۈنلەي ۋەكىللەرنىڭ تەكلىپ، تەنقىد ۋە پىكرىگە ئۆزگەرتىلىپ، ۋەكىللەر ئاپتونوم رايوننىڭ ھەرقايسى ساھەلىرىنىڭ خىزمەتلىرى ئۈستىدە بەرگەن 513 پارچە تەكلىپ، تەنقىد ۋە پىكىر بىلەن بىرلىكتە ئالاقىدار ئورگانلار ۋە تەشكىلاتلارنىڭ بېجىرىشىگە ھەمدە مەسئۇللۇق بىلەن جاۋاب قايتۇرۇشىغا تاپشۇرۇلدى.

چېڭ پېڭ

ئاپتونوم رایونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىي دائىمىي كومىتېتىنىڭ يىغىنلىرى

ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى 1991 - يىلى جەمئىي يەتتە قېتىم، يەنى 18-، 19-، 20-، 21-، 22-، 23-، 24-سانلىق يىغىن ئۆتكۈزدى.

18 - سانلىق يىغىن 1 - ئاينىڭ 9- كۈنىدىن 12- كۈنگىچە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا ج ك پ 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 7 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ ئاخباراتى ئۆگىنىلدى: «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ‹جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ شەھەر پىلانلاش قانۇنى›نى يولغا قويۇش چارىسى» ۋە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى يىغىنىنىڭ كادىرلارنى ۋەزىپىگە تەينىلەش - ۋەزىپىدىن قالدۇرۇش تەكلىپلىرىنى ۋە نىزام - قارارلارنى ماقۇللاش چارىسى» قاراپ چىقىلدى ۋە ماقۇللاندى؛ «ۋەكىللەر ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 3 - يىغىندا قويغان 57 -، 71-، 72-، 93-نومۇرلۇق تەكلىپلەرنى بىر تەرەپ قىلىش پىكرى توغرىسىدىكى دوكلات» ماقۇللاندى؛ ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى يۈسۈپ مۇھەممىدى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن بەرگەن «ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېزا خىزمىتى ئەھۋالى توغرىسىدا دوكلات» ئاڭلاپ ئۆتۈلدى. يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى 105 - قېتىملىق مۇدىرلار يىغىنىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، مامۇت قادىرھاجى 7 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىللىكىگە تولۇقلاپ سايلاندى؛ ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەتنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، سۇ يۈكگۈاڭنى ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتىنىڭ مۇدىرلىقىغا، جى شۇشەننى ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ مۇدىرلىقىغا، مەخسۇت ئابباسنى ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نازارىتىنىڭ نازىرلىقىغا، مەمتىلى ھوشۇرنى ئاپتونوم رايونلۇق يەر باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ باشلىقلىقىغا، ئىبراھىم ۋاھىتنى ئاپتونوم رايونلۇق ماددىي ئەشيا ئىدارىسىنىڭ باشلىقلىقىغا تەينىلەش، لېۋ زۇڭخاۋنى ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتىنىڭ مۇدىرلىقىدىن، دۇمن جېنتىڭنى ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ مۇدىرلىقىدىن، سۇ يۈكگۈاڭنى ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرلىقىدىن، لېۋ خۇڭجىنى ئاپتونوم رايونلۇق توقۇمچىلىق سانائىتى ئىدارىسىنىڭ باشلىقلىقىدىن قالدۇرۇش قارار قىلىندى. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ھامىدىن نىيازنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، ئابدۇكېرىم قادىر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىغا، چېن جى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىغا، مۇلتان مامۇت ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىغا تەينىلەندى؛ لېتىپ يۈنۈس ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ماتارىپ - پەن - مەدەنىيەت - سەھىيە كومىتېتىنىڭ مۇدىرلىقىدىن، ياڭ جېڭپېي ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇنچىلىق كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىدىن، پاتۇش سادىق ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى مالىيە - ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىدىن قالدۇرۇلدى. يىغىندا يەنە ۋەزىپىگە تەينىلىنىدىغان ۋە ۋەزىپىدىن قالدۇرۇلىدىغان باشقا كادىرلار ئىسىملىكىمۇ ماقۇللاندى.

19 - سانلىق يىغىن 2-ئاينىڭ26-كۈنىدىن28- كۈنگىچە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتىنىڭ مۇدىرى سۇ يۈكگۈاڭ، ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتىنىڭ نازىرى مەخسۇت ئابباس ۋە ئاپتونوم رايونلۇق ئەدلىيە نازارىتىنىڭ نازىرى سايىم رەقىپ ئايرىم - ئايرىم ھالدا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن بەرگەن «ئاپتونوم رايونىنىڭ 1991 - يىللىق خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات پىلانىنىڭ تۈزۈلۈش ئەھۋالى توغرىسىدا دوكلات»، «ئاپتونوم

رايونىناڭ 1991 - يىللىق مالىيە خامچوت لايىھىسىنى تۆزۈش ئەھۋالى توغرىسىدا دوكلات» ۋە «قانۇنچىلىق تەشۋىقات - تەربىيىسىنىڭ 2 - بەش يىللىق ئومۇمىي پىلانىنى يولغا قويۇش توغرىسىدا دوكلات» ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ھەمدە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ قانۇنچىلىق تەشۋىقات - تەربىيىسىنىڭ 2 - بەش يىللىق ئومۇمىي پىلانىنى ئەستايىدىل يولغا قويۇش توغرىسىدىكى قارارى» ماقۇللاندى؛ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى سايلام ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى ئەسەردىن مۇسايۇپ بەرگەن «ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ناھىيە ۋە يېزا دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتايلىرىنىڭ 1990 - يىللىق نۆۋەتتە ئالماشتۇرۇش سايلام خىزمىتىدىن دوكلات» (يازما) مۇزاكىرە قىلىندى ۋە قارار چىقىلدى؛ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 4 - يىغىنىنى چاقىرىش توغرىسىدىكى قارارى» قارار چىقىلىپ ماقۇللاندى، قارارداڭ ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 4 - يىغىنىنى 1991 - يىل 5 - ئايدا ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈش بەلگىلەندى. يىغىندا ۋەزىپىگە تەيىنلىنىدىغان ۋە ۋەزىپىدىن قالدۇرۇلىدىغان كادىرلار ئىسىملىكى ماقۇللاندى. ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەتنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، خەن پېئىتۇنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ باش كاتىپلىقىغا تەيىنلەش، لىيۇ لۇجۇڭنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ باش كاتىپلىقىدىن قالدۇرۇش قارار قىلىندى.

20 - سانلىق يىغىن 5.ئاينىڭ9.كۈنىدىن11 - كۈنگىچە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 4 - يىغىنىنى 5.ئاينىڭ 14.كۈنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈش قارار قىلىندى، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 7.نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 4.يىغىنىنىڭ قارالمىسلىرى (لايىھە)» ، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 4 - يىغىنى ھەيئەت رىياسەتچىلىكىدىكىلەر ۋە باش كاتىپىنىڭ ئىسىملىكى (لايىھە)» ، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 4 - يىغىنىنىڭ سىرتتىن قاتناشقۇچىلارنىڭ ئىسىملىكى (لايىھە)» ۋە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ئىش قائىدىسى (لايىھىنىڭ تۈزىتىلگەن نۇسخىسى)» ماقۇللىنىپ، ئۇلارنى ئايرىم - ئايرىم ھالدا ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 4 - يىغىنى ھەيئەت رىياسىتىنىڭ 1 - قېتىملىق يىغىنىنىڭ قارار قىلىشىغا ۋە ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 4 - يىغىنىنىڭ قاراپ چىقىشىغا سۇنۇش قارار قىلىندى؛ ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 4 - يىغىنىنىڭ قاراپ چىقىشىغا سۇنۇلىدىغان «ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ خىزمەت دوكلاتى» مۇزاكىرە قىلىنىپ ماقۇللاندى؛ «ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 3 - يىغىنىدا ۋەكىللەر قويغان 179 - نومۇرلۇق تەكلىپنى بىر تەرەپ قىلىش پىكرى توغرىسىدىكى دوكلات» ماقۇللاندى؛ ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ۋەكىللەرنىڭ سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈش ھەيئىتىنىڭ «ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىغا تولۇقلاپ سايلانغان ۋەكىللەرنىڭ ۋەكىللىك سالاھىيىتىنى تەكشۈرگەنلىك توغرىسىدا دوكلات» ى قاراپ چىقىلىپ ماقۇللاندى. ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ بولۇشقا تېگىشلىك ۋەكىلى 550 نەپەر، 1990.يىل 10.ئاينىڭ 29. كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 17.سانلىق يىغىنىغىچە بولغان ئارىلىقتا بار ۋەكىل 544 نەپەر. 17 - سانلىق يىغىندىن كېيىن بەش نەپەر ۋەكىل يەنى ئۈرۈمچىدىن مەخسۇس تېيىپوۋ، ئىلىدىن بەي

چېڭمىڭ، ئىشان رەخمەتخان (قازاق)، نيې ۋېنجيې (خۇيزۇ)، قىزىلسۇدىن قاسىمجان ئىمىن ۋاپات بولدى، بىر ۋەكىل يەنى ئىلىدىن لى گۇيشەن ۋەكىللىك ۋەزىپىسىدىن ئىستېپا بەردى، بىر ۋەكىل يەنى ئىلىدىن فەن جەنلىن شىنجاڭدىن يۆتكىلىپ كەتتى. ئون ۋەكىل يەنى ئۇرۇمچى شەھىرىدىن مەخمۇت يۇسۇپ، ئىلى ئوبلاستىدىن باسىت ھاپىز، لىيۇ لۇجۇڭ، جۇ جيەنگو، ۋېي جىنخۇاڭ، توقتارخان ئەخمەتجان (قازاق)، باگى (خۇيزۇ)، بايىنغولىن ئوبلاستىدىن ۋاڭ سۇنرېن، قەشقەر شەھىرىدىن توختى ئېلى، خوتەن شەھىرىدىن ۋاڭ لىبەي تولۇقلاپ سايلاندى. يىغىن تولۇقلاپ سايلانغان مۇشۇ ئون ۋەكىلنىڭ ۋەكىللىك سالاھىيىتىنى كۇچكە ئىگە دەپ ئېتىراپ قىلدى. شۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ بار ۋەكىلى 547 بولدى، كەم قالغان ئۇچ ۋەكىل ئالاقىدار سايلىغۇچى ئورۇنلارنىڭ سايلىشىغا ۋە تولۇقلاپ سايلىشىغا قالدۇرۇلدى. يىغىندا يەنە كادىرلارنى ۋەزىپىگە تەيىنلەش، ۋەزىپىدىن قالدۇرۇش تەكلىپلىرى ماقۇللاندى. ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى تۆمۇر داۋامەتنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، خۇاڭ باۋجاڭنى ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسلىكىدىن قالدۇرۇش قارار قىلىندى.

21 - سانلىق يىغىن 7 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن 6 - كۈنىگىچە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا باش شۇجى جياڭ زېمىننىڭ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى تەبرىكلەش يىغىندا سۆزلىگەن سۆزى ئۆگىنىلدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 4 - يىغىنىنىڭ ئاپتونوم رايوننىڭ 1990 - يىللىق مالىيە نەقچوتىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ھوقۇقىنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىغا بېرىش توغرىسىدىكى قارارىغا ئاساسەن، ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتىنىڭ نازىرى مەخمۇت سادىر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى نامىدىن بەرگەن «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايوننىڭ 1990 - يىللىق مالىيە نەقچوتى توغرىسىدا دوكلات» ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى ھەمدە قارار ماقۇللاش ئارقىلىق ئاپتونوم رايوننىڭ 1990 - يىللىق مالىيە نەقچوتى تەستىقلاندى؛ ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ماۋ دېخۇا ۋە ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ياڭ يىمىن ئايرىم - ئايرىم ھالدا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن بەرگەن «دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ داۋالاش - ساقلىقنى ساقلاش خىزمىتى ئەھۋالى توغرىسىدا دوكلات» ۋە «شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۇرۇش ستراتېگىيىلىك فاڭجېنىنى يولغا قويۇش توغرىسىدا دوكلات» ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى ھەمدە «دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ داۋالاش - ساقلىقنى ساقلاش خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى قارار» ۋە «شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ گۈللەندۇرۇش توغرىسىدىكى قارار» ماقۇللاندى؛ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى سۇنغان «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايوننىڭ (جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىنىڭ تەشكىلىي قانۇنى (سىناق نۇسخىسى)) نى يولغا قويۇش چارىسى (لايىھە)» قاراپ چىقىلدى ھەمدە بۇ چارە (لايىھە) ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇنچىلىق كومىتېتى تەرىپىدىن يەنىمۇ تۈزىتىلگەندىن كېيىن، ئۇنى كېيىنكى سانلىق يىغىننىڭ قاراپ چىقىشىغا سۇنۇش قارار قىلىندى. يىغىندا يەنە كادىرلارنى ۋەزىپىگە تەيىنلەش - ۋەزىپىدىن قالدۇرۇش تەكلىپلىرى ماقۇللاندى. ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى تۆمۇر داۋامەتنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، باسىت ھاپىزنى ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتىنىڭ نازىرلىقىدىن، مەخمۇت يۇسۇپنى ئاپتونوم رايونلۇق ئاشلىق ئىدارىسىنىڭ باشلىقلىقىدىن قالدۇرۇش قارار قىلىندى؛ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى مىجىت قۇربانىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، توقتارخان ئەخمەتجان ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ مۇئاۋىن باش تەپتىشلىكىدىن قالدۇرۇلدى.

22 - سانلىق يىغىن 8 - ئاينىڭ 27 - كۈنىدىن

31 ـ كۈنىگىچە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ (جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىنىڭ تەشكىلىي قانۇنى (سىناق نۇسخىسى)) نى يولغا قويۇش چارىسى» قاراپ چىقىلىپ ماقۇللاندى ھەمدە يولغا قويۇش ئۈچۈن ئېلان قىلىندى؛ ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ مۇدىرى چى شۇشەن ۋە ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتىنىڭ نازىرى مەخمۇت سادىر ئايرىم ـ ئايرىم ھالدا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن بەرگەن «(سۈپەت، تۈر، ئۈنۈم يىلى) پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش ۋە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى جانلاندۇرۇش ئەھۋالى توغرىسىدا دوكلات» ۋە «ئاپتونوم رايوننىڭ 1991 ـ يىللىق مالىيە كىرىم ـ چىقىم خامچوتىنى تەڭشەش ـ ئۆزگەرتىش تەكلىپى ۋە مالىيە كىرىم ـ چىقىم خامچوتىنىڭ 1 ـ ئايدىن 7 ـ ئايغىچە بولغان ئىجراسى ھەققىدە دوكلات» ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى ھەمدە «دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ھاياتىي كۈچىنى يەنىمۇ ئاشۇرۇش توغرىسىدا قارار» ۋە «ئاپتونوم رايوننىڭ 1991 ـ يىللىق مالىيە خام چوتىنى قىسمەن ئۆزگەرتىش توغرىسىدا قارار» چىقىرىلدى. يىغىن ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى سۇنغان «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ پىلانلىق تۈغۈت نىزامى (لايىھە)» ۋە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ (جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش قانۇنى) نى يولغا قويۇش چارىسى (لايىھە)» نى قاراپ چىققاندىن كېيىن، بۇنداق نىزام ۋە چارىنى تۈزۈش ئىنتايىن زۆرۈر ئىدى، ئەمما بۇنىڭ شەرت ـ شارائىتى تېخى پىشىپ يېتىلمىدى، دەپ ھېسابلاپ، ئۇلارنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇنچىلىق كومىتېتى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرى بىلەن بىرلىكتە يەنىمۇ مۇھاكىمە قىلىپ تۈزىتىپ چىقسا، شەرت ـ شارائىتى پىشىپ يېتىلگەندىن كېيىن، ئاندىن ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى يىغىنىنىڭ قاراپ چىقىشىغا سۇنۇلسا، دەپ تەۋسىيە قىلدى. يىغىن ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەتنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، ئابلەت ئابدۇرىشىت بىلەن لى دۇڭخۇينى ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسلىكىگە، چېن جىنچىنى ئاپتونوم رايونلۇق جامائەت خەۋپسىزلىكى نازارىتىنىڭ نازىرلىقىغا، مىجىت ناسىرنى ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتىنىڭ نازىرلىقىغا، ئابدۇكېرىم ھاشىمنى ئاپتونوم رايونلۇق ئاشلىق ئىدارىسىنىڭ باشلىقلىقىغا تەيىنلەشنى، دۇڭ ياڭيۇنى ئاپتونوم رايونلۇق جامائەت خەۋپسىزلىكى نازارىتىنىڭ نازىرلىقىدىن قالدۇرۇشنى قارار قىلدى. يىغىن ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى مىجىت قۇربانىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، تۆلەۋقاننى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ مۇئاۋىن باش تەپتىشلىكىگە، تەپتىش ھەيئىتىنىڭ ئەزالىقىغا تەيىنلىدى. يىغىندا يەنە ۋەزىپىگە تەيىنلىنىدىغان، ۋەزىپىدىن قالدۇرۇلىدىغان باشقا كادىرلار ئىسىملىكى ماقۇللاندى.

23 ـ سانلىق يىغىن 10 ـ ئاينىڭ 30 ـ كۈنىدىن 11ـ ئاينىڭ 2 ـ كۈنىگىچە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ نەشىنى مەنئى قىلىش نىزامى» ۋە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ (جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش قانۇنى) نى يولغا قويۇش چارىسى» قاراپ چىقىلىپ ماقۇللاندى ھەمدە يولغا قويۇش ئۈچۈن ئېلان قىلىندى؛ ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى لى دۇڭخۇي ۋە ئاپتونوم رايونلۇق رېۋېزىيە نازارىتىنىڭ نازىرى مۇقىيىت مەڭلىك ئايرىم ـ ئايرىم ھالدا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن بەرگەن «(ئۇچ قالايمىقان) نى ئوڭشاش خىزمىتى ئەھۋالى توغرىسىدا دوكلات» ۋە «پاكلىق قۇرۇلۇشى خىزمىتى ئەھۋالى توغرىسىدا دوكلات» ھەمدە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ مۇئاۋىن باش تەپتىشى شيا ۋۋېن ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن بەرگەن «خىيانەتچى ـ پارىخور جىنايەتچىلەرنى جازالاپ، پاكلىق قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش،

ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ئىشلىرى ۋە ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ئۈچۈن خىزمەت قىلايلى» دېگەن دوكلات ئاخلاپ ئۆتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى ھەمدە «ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتىنىڭ پاكلىق قۇرۇلۇشىنى يەنمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدىكى قارارى» ماقۇللاندى. يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق رەئىسى ئۆمۇر داۋامەتنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، قېيۇم باۋۇدۇننى ئاپتونوم رايونلۇق ماارىپ كومىتېتىنىڭ مۇدىرلىقىغا (قوشۇمچە) تەيىنلەپ، ئاپتونوم رايونلۇق تەنتەربىيە كومىتېتىنىڭ مۇدىرلىقىدىن قالدۇرۇش، ماۋ دېخۇانى ئاپتونوم رايونلۇق ماارىپ كومىتېتىنىڭ مۇدىر (قوشۇمچە) لىقىدىن قالدۇرۇش، خوجاھ ۋېنيۇەننى (ئايال) ئاپتونوم رايونلۇق مۇۋەققەتتىلىك ئىدارىسىنىڭ باشلىقلىقىغا تەيىنلەپ، جاڭ سورۇنى ئاپتونوم رايونلۇق مۇۋەققەتتىلىك ئىدارىسىنىڭ باشلىقلىقىدىن قالدۇرۇش قارار قىلىندى. يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ھامىدىن نىيازنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، قابىل ئوسمان ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتى دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق كومىتېتىنىڭ مۇدىرلىقىغا تەيىنلىنىپ، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتى مالىيە - ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىدىن قالدۇرۇلدى؛ سۇلتان مامۇت ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتى ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىغا تەيىنلىنىپ، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىدىن قالدۇرۇلدى؛ لەن شۈيى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىغا، ما گۈيلىيەن ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتى مالىيە - ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىغا، چىن دېماۋ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتى ماارىپ - پەن - مەدەنىيەت - سەھىيە كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىغا، جاڭ شياۋرېن ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتى دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىغا، تىلمۇئالدى توختى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتى قەشقەر ئۇلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇدىرلىقىغا، ئابدۇرىشىت ئاۋۇت، جۇ شياۋزۇلۇك ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتى خوتەن ئۇلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىغا، شياۋ شياۋفېلۇك ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتى ئاقسۇ ئۇلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىغا، مەخمۇت سېلىم ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتى تۇرپان ئۇلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىغا، خەلچىخان ياقۇپ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتى قۇمۇل ئۇلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىغا تەيىنلەندى. يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى قۇربان روزىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، غوجا سالىنى قۇمۇل ئۇلايەتلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقلىقىغا، سوت ھەيئىتىنىڭ ئەزالىقىغا تەيىنلەش، ئەمەت ئابدۇللانى قۇمۇل ئۇلايەتلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقلىقىدىن، سوت ھەيئىتىنىڭ ئەزالىقىدىن قالدۇرۇش قارار قىلىندى. يىغىندا يەنە ۋەزىپىگە تەيىنلىنىدىغان، ۋەزىپىدىن قالدۇرۇلىدىغان باشقا كادىرلار ئىسىملىكى ماقۇللاندى.

24- سانلىق يىغىن 12 - ئاينىڭ 25 - كۈنىدىن 27 - كۈنگىچە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ 8 - ئومۇمىي يىغىنى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتى 2 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنىڭ ھۆججەتلىرى ئۈگىنىلدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتىنىڭ مۇئاۋىن نازىرى گۈڭ جىنيۇ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن بەرگەن «ناھىيىنىڭ مالىيە قىزىل رەقەمنى تىزگىنلەپ، ناھىيىنىڭ مالىيە قىيىنچىلىقىنى يەڭگىللىتىش خىزمىتى

ئەھۋالى توغرىسىدا دوكلات» ۋە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ناھىيىنىڭ مالىيە قىزىل رەقىمى مەسىلىسى ئۈستىدە خىزمەت نازارەتچىلىكى قىلىش مەخسۇس گۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى شۇ پېڭ بەرگەن «ناھىيىنىڭ مالىيە قىزىل رەقىمىنى ھەل قىلىش ۋە ناھىيىنىڭ مالىيە قىيىنچىلىقىنى يەڭگىللىتىش توغرىسىدىكى كۆزدىن كەچۈرۈش - تەكشۈرۈش دوكلاتى»، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى مۇھاجىرلار ئىشلىرى ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى ئابىت ھوشۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن بەرگەن «(جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابئاتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى)نى تەشۋىق قىلىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇش ئەھۋالى توغرىسىدا دوكلات» ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى؛ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 5 - يىغىنىنى چاقىرىش توغرىسىدىكى قارارى» قاراپ چىقىلىپ ماقۇللاندى، ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 5 - يىغىنىنى 1992 - يىل 3 - ئاينىڭ بېشىدا ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈش قارار قىلىندى. يىغىن ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى نۇرمۇر داۋامەتنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، لى دۇڭخۇينى ئاپتونوم رايونلۇق تاشقى ئىقتىساد - سودا كومىتېتىنىڭ مۇدىرلىقىغا (قوشۇمچە)، ئابدۇللا مەھەممەتربەھمىنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى مۇھاجىرلار ئىشلىرى ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرلىقىغا تەيىنلەشنى، ئابىت ھوشۇرنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى مۇھاجىرلار ئىشلىرى ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرلىقىدىن قالدۇرۇشنى قارار قىلدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ھامىدىن نىيازنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، شۇ خۇيىمگىنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇنچىلىق كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىدىن قالدۇردى. يىغىندا يەنە ۋەزىپىگە تەيىنلىنىدىغان - ۋەزىپىدىن قالدۇرۇلىدىغان باشقا كادىرلار ئىسىملىكى ماقۇللاندى.

چاك پېڭ

خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىنىڭ پىكىرلىرىنىڭ بېجىرىلىش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 4 - يىغىنى مەزگىلىدە، ۋەكىللەر تەكلىپ، تەنقىد، پىكىرلەر (تۆۋەندە قىسقارتىلىپ «پىكىر» دەپ ئېلىنىدى) دىن جەمئىي 657 (پىكىرگە ئۆزگەرتىلگەن 144 تەكلىپنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) نى ئوتتۇرىغا قويغانىدى. بۇلارنىڭ ئىچىدە: سانائەت، قاتناش، ئاساسىي قۇرۇلۇش، مالىيە - سودا، سودا - سانائەت، باج ساھەلىرىگە ياتىدىغىنى 206، ماتارىپ، پەن - تېخنىكا، مەدەنىيەت، سەھىيە ساھەلىرىگە ياتىدىغىنى 156، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، سۇچىلىق، ئورمانچىلىق ساھەلىرىگە ياتىدىغىنى 103، يەرلىك قانۇن چىقىرىش خىزمىتى ۋە ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش، ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ۋە سىياسىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتىنى تېزلىتىش جەھەتتىكىسى 87، پىلان، ئەمگەك - كادىرلار، ئىش ھەققى - پاراۋانلىق ئىشلىرى جەھەتتىكىسى 65، باشقا جەھەتتىكىسى 40. يىغىن يېپىلغاندىن كېيىن، بۇ پىكىرلەر مەزمۇنىغا ئاساسەن ئايرىم - ئايرىم ھالدا ئاپتونوم رايونىدىكى 68 كومىتېت، ئىشخانە، نازارەت، ئىدارىنىڭ ۋە يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى، خەلق تەپتىش مەھكىمىسى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى، ئامىۋى تەشكىلاتلار، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۇەنىنىڭ ھەم 11 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرنىڭ مۇھاكىمە قىلىپ بېجىرىشىگە تاپشۇرۇلدى. 1992 - يىل 2 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە، ۋەكىللەرنىڭ پىكىرلىرى پۈتۈنلەي بېجىرىلىپ بولدى ھەمدە ۋەكىللەرگە جاۋاب قايتۇرۇلدى. بېجىرىلىش نىسبىتى %100 بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە: قويۇلغان مەسىلە ھەل بولغىنى ياكى ئاساسەن ھەل بولغىنى 105؛ ھەل قىلىنىۋاتقىنى ياكى تەدرىجىي ھەل قىلىش پىلانىغا كىرگۈزۈلگىنى 217؛ ھازىرقى شەرت - شارائىتىنىڭ چەكلىمىسى ياكى باشقا سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن بۇندىن كېيىن ھەل

قىلىشقا قالدۇرۇلغىنى 219؛ ئالاقىدار تارماقلارنىڭ پايدىلىنىشىغا بېرىلگىنى 116.

ساۋ بىڭلياڭ

مۇئاۋىن ۋېيىۋەنجاڭ سەيپىدىن ئەزىزى شىنجاڭغا كېلىپ خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈردى

1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 6 - كۈنىدىن 10 - ئاينىڭ 18 - كۈنىگىچە مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن ۋېيىۋەنجاڭى سەيپىدىن ئەزىزى شىنجاڭغا كېلىپ، ئىلگىرى-كېيىن بولۇپ شىخەنزە، قاراماي، سانجى، ئالتاي، قەشقەر، خوتەن، ئاتۇش قاتارلىق جايلاردىكى زاۋۇت، مەكتەپ، دوختۇرخانا، ئەدەبىيات - سەنئەت تەشكىلاتلىرى ۋە نېفىت بازىلىرىنى كۆزدىن كەچۈردى. مۇئاۋىن ۋېيىۋەنجاڭ سەيپىدىن ئەزىزى كۆزدىن كەچۈرۈش داۋامىدا مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: بىز چوقۇم جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ رەھبەرلىكىدە، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغدىشىمىز، سوتسىيالىزم يولىدا مېڭىشتا چىڭ تۇرۇشىمىز لازىم. مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ياخشىلاش ئۈچۈن، ئالدى بىلەن ھەر مىللەت كادىرلارنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى ياخشىلاش كېرەك. ھەر مىللەت كادىرلارنىڭ ئىتتىپاقلىقى ياخشىلانسا، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئىتتىپاقلىقىغا تۈرتكە بولىدۇ. يېقىنقى بىرنەچچە يىلدىن بۇيان شىنجاڭدا مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە بىرمۇنچە ئىلغار ئورۇنلار ۋە شەخسلەر مەيدانغا كەلدى، بۇ - مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى يەنىمۇ ياخشىلىشىمىزنىڭ ئاساسى. مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ياخشى يولغا قويغان ئىلغار ئورۇنلار ۋە شەخسلەرنى زور كۈچ بىلەن تەقدىرلىشىمىز؛ مۇجمەل تونۇشلار ياكى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا پايدىسىز بولغان سۆز - ھەرىكەتلەرگە قارىتا ۋاقتىدا تەنقىد - تەربىيە بېرىشىمىز؛ مەقسەتلىك ھالدا مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى بۇزىدىغان، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى پارچىلايدىغان ئەكسىلئىنقىلابىي ھەرىكەتلەرگە چوقۇم قەتئىي زەربە بېرىشىمىز لازىم.

مۇئاۋىن ۋېيىۋەنجاڭ سەيپىدىن ئەزىزى تەكىتلەپ مۇنداق كۆرسەتتى: نۆۋەتتە ئىدېئولوگىيە ساھەسىدىكى خىزمەتنى زور كۈچ بىلەن كۈچەيتىش، ھەر مىللەت كادىرلارغا ماركسىزملىق مىللەت نەزەرىيىسى ھەققىدە تەربىيە بېرىش كېرەك. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم «ئۇيغۇرلار» قاتارلىق ئۇچ كىتاب ئۈستىدە تەنقىد ئېلىپ بېرىپ تامامەن توغرا قىلدى ۋە بۇنداق قىلىش زۆرۈر ئىدى.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ھامىدىن نىياز، مۇئاۋىن مۇدىرلىرىدىن تۆربايىر، ئابلايوۋ ۋە مۇناسىۋەتلىك ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ رەھبەرلىرى مۇئاۋىن ۋېيىۋەنجاڭ سەيپىدىن ئەزىزىنىڭ كۆزدىن كەچۈرۈش پائالىيىتىگە ھەمراھ بولدى.

كۆزدىن كەچۈرۈش داۋامىدا، مۇئاۋىن ۋېيىۋەنجاڭ سەيپىدىن ئەزىزى ئاپتونوم رايوننىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىدىن سۇڭ خەنلياڭ، تۆمۈر داۋامەت، جانابىل، ھامىدىن نىياز، جىن يۇنخۇي قاتارلىقلار بىلەن شىنجاڭنىڭ خىزمىتىنى يەنىمۇ ياخشى ئىشلەش ئۈستىدە پىكىر ئالماشتۇردى. ئۇ يەنە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتنى ئاڭلىدى، دىن ساھەسىدىكى زاتلار بىلەن سۆھبەتلەشتى.

لۇۋاڭخاۋ

مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ئەزالىرىنىڭ كۆزدىن كەچۈرۈش پائالىيىتى

1991 - يىل 7 - ئايدا 7 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى مامۇتوۋ قۇربان 7 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 4 - يىغىنى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 4 - يىغىنىدا ئوتتۇرىغا قويۇلغان ئورتاق گۈللىنىش، ئورتاق بېيىش ۋە ئورتاق ئالغا بېسىش ھەققىدىكى روھنىڭ ئىزچىللاشتۇرۇلۇش ئەھۋالىنى ئىگىلەش ئۈچۈن، ئۇرۇمچى ناھىيىسىنىڭ دىۋوپۇ، بەنفاڭگۇ يېزىلىرى، سەيۋوپۇ بېلىقچىلىق مەيدانى ۋە فۇكاڭنىڭ

سۈرەتتە: مۇئاۋىن ۋېيىۋەنجاڭ سەيپىدىن ئەزىزى قىرغىز ئاسا بىلەن سەمىمىي سۆھبەتلەشمەكتە.

لۇۋاڭخاۋ فوتوسى

بوغدا كۆلى ساياھەت رايونى قاتارلىق جايلارنى كۆزدىن كەچۈردى.

7 - ئاينىڭ 20 - كۈندىن 8 - ئاينىڭ 9 - كۈنگىچە 7 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى قانۇن كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى شياڭ چۈن قاتارلىق تۆت كىشى ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ تۈرپان، قەشقەر ۋىلايەتلىرى ۋە قىزىلسۇ، سانجى، ئىلى، بورتالاغا قاراشلىق بەش ناھىيە (شەھەر)، ئۇچ يېزىغا بېرىپ، بۇ جايلارنىڭ «يەرلىك تەشكىلىي قانۇن»، «سايلام قانۇنى» نى ئىجرا قىلىش ئەھۋالى، زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى مەنئى قىلىش ئەھۋالى، ئىپپەت - نومۇسنى سېتىش، پاھىشۋازلىق قىلىش، ئايالىلار ۋە بالىلارنى ئالداپ سېتىش قاتارلىق قىلمىشلارغا زەربە بېرىش ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈردى. ئۇرۇمچىدە ئاپتونوم رايونلۇق جامائەت خەپسىزلىكى نازارىتى، يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى، خەلق تەپتىش مەھكىمىسى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم سىياسىي قانۇن كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسى قاتارلىق ئون ئورۇننىڭ مەسئۇلىنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزدا مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى چىقارغان «زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى مەنئى قىلىش توغرىسىدىكى قارار» ۋە شەھۋانە بۇيۇملار ئەتكەسچىلىكى بىلەن شۇغۇللانغان، ئۇنى ئىشلىگەن، ساتقان، تارقاتقان جىنايەتچىلەرنى جازالاش توغرىسىدىكى قارار» نى ئىجرا قىلىش ئەھۋالى ۋە ئاپتونوم رايونىمىزدا ئېپپەت -نومۇسنى سېتىش، پاھىشۋازلىق قىلىش، ئايالىلار ۋە بالىلارنى ئالداپ سېتىش قاتارلىق قانۇنغا خىلاپ جىنايى ھەرىكەتلەرگە زەربە بېرىش ئەھۋالىدىن قىلغان دوكلاتلىرىنى ئاڭلىدى.

7 - ئاينىڭ 29 - كۈنىدىن 8 - ئاينىڭ 6 - كۈنگىچە ماۋزىتۇڭ قۇربان تۇرپان ۋىلايىتىگە بېرىپ، يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈردى.

9-ئاينىڭ 9-كۈنىدىن 26-كۈنگىچە 7-نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى يالڭ خەيبو قاتارلىق 12 كىشى ئاپتونوم رايونىمىزدا «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ مەجبۇرىي ماتارىپ قانۇنى» نى ئىزچىللاشتۇرۇش ئەھۋالىنى تەكشۈردى. تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ماتارىپ - پەن - مەدەنىيەت - سەھىيە كومىتېتىنىڭ «مەجبۇرىي ماتارىپ قانۇنى» نىڭ ئىزچىللاشتۇرۇلۇش ئەھۋالىنى تەكشۈرگەنلىك توغرىسىدىكى دوكلاتىنى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ كومىتېتىنىڭ «مەجبۇرىي ماتارىپ قانۇنى» نى ئىجرا قىلىش، توققۇز يىللىق مەجبۇرىي ماتارىپنى ئومۇملاشتۇرۇش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتىنى ئاڭلىدى ھەمدە ئۇرۇمچى، سانجى، قەشقەر، قىزىلسۇ، تۇرپان ۋە شىخەنزە قاتارلىق جايلاردىكى 34 مەكتەپنى تەكشۈردى؛ ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيە ۋە يېزا رەھبەرلىرى، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ مۇدىرلىرى، ئوقۇتقۇچىلىرى قاتناشقان سۆھبەت يىغىنلىرىنى 27 قېتىم ئۆتكۈزۈپ، كەلگەن دائىرىدە پىكىر ۋە تەۋسىيەلەرنى ئاڭلىدى. يالڭ خەيبو

تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىغا ۋەكالىتەن، ئاپتونوم رايوندا «مەجبۇرىي ماارىپ قانۇنى» نىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالى ئۈستىدە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بىلەن بىكىر ئالماشتۇردى.

10 - ئايدا ماموتوڭ قۇربان «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئوقۇتقۇچىلار قانۇنى (لايىھە)» ئۈستىدە بىكىر ئېلىش ئۈچۈن قەشقەر ۋىلايىتىگە باردى. ئۇ قەشقەر ۋىلايىتىدە بولغان يەتتە كۈن ئىچىدە ۋىلايەت ۋە ناھىيە (شەھەر) مەسئۇللىرى بىلەن بىللە قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسىدىكى بەش يېزىلىق مىللىي مەكتەپنى كۆزدىن كەچۈردى، ۋىلايەتلىك، ناھىيىلىك، يېزىلىق پارتكوم ھەم ھۆكۈمەت مەسئۇللىرى ھەمدە ماارىپ تارماقلىرى، مەدەنىيەت - ماارىپ خىزمەتچىلىرىنىڭ مىللىي ماارىپ خىزمىتى ھەققىدىكى بىكىر، تەكلىپلىرىنى ئاڭلىدى، مۇشۇ ئاساستا، ئاز سانلىق مىللەتلەر ئاساسىي ماارىپىي ھەققىدە كۆزدىن كەچۈرۈش دوكلاتى يېزىپ چىقتى.

11 - ئاينىڭ ئاخىرىدا 7 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى قانۇن كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى جيالىڭ پىڭ تۇرپان ۋە قەشقەر ۋىلايىتىگە يېرىپ، «ئۇچ قالايمىقان» نى ئوڭشاش ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈردى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇنچىلىق كومىتېتىنىڭ ئاپتونوم رايونىنىڭ قانۇن چىقىرىش خىزمىتى ۋە «ئۇچ قالايمىقان» نى ئوڭشاش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتىنى ئاڭلىدى.

ئارزۇگۈل قۇربان

ۋەكىللەرنىڭ كۆزدىن كەچۈرۈش پائالىيىتى

مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىنىڭ كۆزدىن كەچۈرۈش پائالىيىتى 1 - ئاينىڭ 28 - كۈنىدىن 2 - ئاينىڭ 1 - كۈنگىچە مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىللىرى ماھىنۇر قاسىم، قېيۇم تۇردى، ئابابەكرى ساۋۇتلار ماناس، فۇكاڭ ناھىيىلىرى ۋە سانجى شەھىرىگە بېرىپ، خەلق ئىگىلىكى پىلانى ۋە مالىيە خام چوتىنىڭ ئىجرائىنى، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ مەمۇرىي دەۋا قانۇنى» نىڭ ئىجرائى، پاكلىق قۇرۇلۇشى ۋە كەسىپتىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىش ئەھۋالى ھەمدە دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈردى.

1 - ئاينىڭ 28 - كۈنىدىن 2 - ئاينىڭ 2 - كۈنگىچە مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ئۇرۇمچىدىكى يەتتە نەپەر ۋەكىلى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ بىر نەپەر ۋەكىلى ماموتوڭ قۇربان باشچىلىقىدا كۆزدىن كەچۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، ئۇرۇمچى شەھىرى ۋە تۇرپان ۋىلايىتىدە خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈردى. ۋەكىللەر ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى، رېۋىزىيە نازارىتى، سايامەت ئىدارىسى ۋە تۇرپان ۋىلايەتلىك مەمۇرىي مەھكىمىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ مەمۇرىي دەۋا قانۇنى» نىڭ ئىجرائى، پاكلىق قۇرۇلۇشى ۋە كەسىپتىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىش ئەھۋالى، شىنجاڭ «ئىستراھەت» مېھمانخانىسىنىڭ قۇرۇلۇش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتلىرىنى ۋە ئۇرۇمچى شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ «يەر شارى» مەيخانىسىنىڭ قۇرۇلۇشى ۋە ئۇنى باشقۇرۇش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتىنى ئاڭلىدى، تۇرپان ۋىلايىتىدىكى «بوستان» مېھمانخانىسى" قاتارلىق دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ۋە كوللېكتىپ، شەخسلەر ھۆددىگە ئېلىپ باشقۇرۇۋاتقان مېھمانخانىلار، سارايلارنى نۇقتىلىق كۆزدىن كەچۈردى ۋە كۆزدىن كەچۈرۈش ئايلاشقاندىن كېيىن «شىنجاڭنىڭ سايامەتچىلىك ئىشلىرى توغرىسىدا كۆزدىن كەچۈرۈش دوكلاتى» نى يېزىپ چىقتى.

5 - ئۆكتەبىردىن 14 - ئۆكتەبىرگىچە مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىلى ماھىنۇر قاسىم مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ جەنۇبىي شىنجاڭدىن كەلگەن بەش نەپەر ۋەكىلىنى باشلاپ، ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ ماناس، شىخو، قورغاس، چاپچال، غۇلجا ناھىيىلىرىدە خەلق ئىگىلىكى پىلانىنىڭ ئىجرائى، يەرلىك سودا - سانائەتنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالى، يېزا - بازار كارخانىلىرى ۋە يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈردى.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىنىڭ كۆزەدىن كەچۈرۈش پائالىيىتى

1991 يىل 1 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 4 - يىغىنى ئېچىلىشتىن بۇرۇن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى 31 نەپەر ۋەكىلى پارتىيە - ئاممىۋى تەشكىلات - سىياسىي قانۇن گۇرۇپپىسى، پەن - ماۋارىپ - مەدەنىيەت - سەھىيە گۇرۇپپىسى، سانائەت - دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق - ئورمانچىلىق گۇرۇپپىسىدىن ئىبارەت ئۈچ گۇرۇپپىغا بۆلۈنۈپ، ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى، خەلق تەپتىش مەھكىمىسى، كادىرلار نازارىتى، جامائەت خەۋپسىزلىكى نازارىتى، دېھقانچىلىق نازارىتى، ئورمانچىلىق نازارىتى، قۇرۇلۇش نازارىتى، سەھىيە نازارىتى، مىللىي ئىشلار كومىتېتى، ماۋارىپ كومىتېتى، پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى، ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئىدارىسى، دىن ئىشلىرى ئىدارىسى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق دوختۇرخانىسى، شىنجاڭ دېھقانچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى، شىنجاڭ خەلقئارا ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىق شىركىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئەدلىيە ئىدارىسى، رېۋىزىيە ئىدارىسى، بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش ئىدارىسى، پىلانلاش ئىدارىسى، شەھەر قۇرۇلۇشى كومىتېتى، شەھەرلىك 15 - پاشلانغۇچ مەكتەپ، 1 - بالىلار باغچىسى، لېۋداۋان كۆمۈر كانى قاتارلىق ئورۇنلارنى كۆزدىن كەچۈردى ھەمدە ئىككى پەن تەتقىقات ئورنىنى كۆردى، ئالاقىدار تارماقلارنىڭ 1990-يىللىق خەلق ئىگىلىكى پىلانى، مالىيە خام چوتى ۋە دۆلەتنىڭ قانۇن - نىزاملىرىنى ئىجرا قىلىش ئەھۋالى، پاكلىق قۇرۇلۇشى ۋە كەسپىتكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتلىرىنى ھەمدە سانائەت، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، ئورمانچىلىق ئىشلىرىنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتلىرىنى ۋە ئاممىنىڭ پىكىر، تەكلىپلىرىنى ئاڭلىدى.

3 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 5 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى جالاڭ شاۋپىڭ گۈرۈپپا باشلىقى بولغان، مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ بىر نەپەر ۋەكىلى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ئۈچ نەپەر ۋەكىلى قاتناشقان كۆزدىن كەچۈرۈش گۇرۇپپىسى ئۈرۈمچى تۆمۈر يول ئىدارىسى ھەم ئۇنىڭ قارمىقىدىكى ئورۇنلارنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ تۆمۈر يول قانۇنى» نى ئۆگىنىش ۋە تەشۋىق قىلىش ئەھۋالىنى، «تۆمۈر يول قانۇنى» نى يولغا قويۇشقا ئىستايىدىل تەييارلىق كۆرۈش ئەھۋالىنى، ئىدارە بويىچە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش، تۆمۈر يول ئىستانسىنى ياخشىلاش، بىخەتەر - دەل ۋاقتىدا قاتناش، سۈپەتلىك مۇلازىمەت قىلىش پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇرۇش ئەھۋالىنى ۋە تۆمۈر يولنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇشقا تەييارلىق كۆرۈش ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈردى؛ قۇمۇل تۆمۈريول شۆبە ئىدارىسىنىڭ «تۆمۈريول قانۇنى» نى تەشۋىق قىلىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتىنى ئاڭلىدى، لېۋيۈەن پويىز ئىستانسىسى ۋە پاراۋوز ئۆچاستكىسىنى كۆزدىن كەچۈردى ھەمدە ئۇلاردىن دوكلات ئالدى؛ ئۈرۈمچىدىن قۇمۇلغىچە، قۇمۇلدىن لېۋيۈەنگىچە قاتنايدىغان پويىز خىزمىتىنى تەكشۈردى؛ ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ رەھبەرلىرى بىلەن سۆھبەتلىشىپ، پىكىر ئالماشتۇردى.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنى تەركىبىدىكىلەرنىڭ كۆزدىن كەچۈرۈش پائالىيىتى

4 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 9 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى ئىسمايىل تۆمۈر ۋە رەجەپ توختى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ تۇرپان ۋىلايىتىدىكى ۋەكىللىرى بىلەن بىللە تۇرپان شەھىرى ۋە پىچان ناھىيىسىدە خەلق ئىگىلىكى پىلانى، مالىيە خام چوتى، تاشقى سودا خىزمىتى، نېفىت ئېچىش ۋە پاكلىق قۇرۇلۇشى ئەھۋالى قاتارلىق خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈردى، ناھىيىلىك، شەھەرلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى ۋە ئالاقىدار تارماقلارنىڭ دوكلاتلىرىنى ئاڭلىدى ھەمدە دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئۆيىگە بېرىپ زىيارەت قىلدى.

7 ـ ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدىن 8 ـ ئاينىڭ باشلىرىغىچە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى مۇئاۋىن مۇدىر جاڭ سىشۆ ۋە تۆربايىر گۇرۇپپا باشلىقى بولغان، كومىتېت ئەزالىرىدىن ياڭ كۇن، توختى ئېلى، تاۋ چۇن، ئابلابېك، شىن دېفۇلار ۋە ۋەكىللەردىن شېڭ جۇڭكاڭ، گو يىڭشېڭ قاتناشقان «سۇپەت، تۇر، ئۇنۇم يىلى» پائالىيىتى خىزمىتىنى نازارەت قىلىش مەخسۇس گۇرۇپپىسىنى قۇردى، بۇلار سانائەت گۇرۇپپىسى، قاتناش گۇرۇپپىسى، سودا گۇرۇپپىسى ۋە ئاساسىي قۇرۇلۇش گۇرۇپپىسىدىن ئىبارەت تۆت كىچىك گۇرۇپپىغا بۆلۈنۈپ، ئۇرۇمچى، سانجى، شىخەنزە، قۇتۇبى قاتارلىق جايلاردىكى كارخانىلارنى كۆزدىن كەچۈردى ۋە تەكشۈردى. خىزمەت ئاياغلاشقاندىن كېيىن، بۇ مەخسۇس گۇرۇپپا «شىنجاڭدىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلار دۇچ كېلىۋاتقان قىيىنچىلىقلار ۋە ئۇنى ھەل قىلىش توغرىسىدىكى پىكىر، تەكلىپلەر» دېگەن دوكلاتنى يېزىپ چىقتى. بۇ دوكلات ئاپتونوم رايونلۇق 7 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 22 ـ سانلىق يىغىنىدا بېسىپ تارقىتىلدى.

8 ـ ئاينىڭ 21 ـ كۈنىدىن 10 ـ ئاينىڭ 8 ـ كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى شى گېڭ گۇرۇپپا باشلىقى بولغان، كومىتېت ئەزاسى ھۇسىيىن ئەبەيدۇللا، خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىلى ما شېڭيۇن قاتناشقان كۆزدىن كەچۈرۈش گۇرۇپپىسى ئاپتونوم رايونىمىزدا قالايمىقان ھەق ئېلىش، جەرىمانە قويۇش ۋە سېلىق سېلىش ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈردى ۋە تەكشۈردى؛ ئىلگىرى ـ كېيىن بولۇپ ئاپتونوم رايونلۇق «ئۇچ قالايمىقان» نى ئوڭشاش ئىشخانىسى، سەھىيە نازارىتى، جامائەت خەۋپسىزلىكى نازارىتى، قاتناش نازارىتى، باج ئىدارىسى، سودا ـ سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى ۋە ئۇرۇمچى شەھىرى، سانجى ئوبلاستى، تۇرپان ۋىلايىتى ھەمدە سانجى شەھىرى، تۇرپان شەھىرى، جىمىسار، گۇچۇڭ، توقسۇن ناھىيىلىرىنىڭ خىزمەت ئەھۋالىدىن قىلغان دوكلاتلىرىنى ئاڭلىدى؛ خىزمەت ئاياغلاشقاندىن كېيىن «‹ئۇچ قالايمىقان›نى ئوڭشاش ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈرگەنلىك ۋە تەكشۈرگەنلىك توغرىسىدا دوكلات» نى يېزىپ چىقتى، بۇ دوكلات ئاپتونوم رايونلۇق 7ـنۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 23 ـ سانلىق يىغىنىدا بېسىپ تارقىتىلدى.

9 ـ ئاينىڭ باشلىرىدىن 10 ـ ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىغىچە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى جاڭ شاۋپېڭ گۇرۇپپا باشلىقى بولغان، كومىتېت ئەزاسى توقتارخان ئەخمەتجان، خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىلى گاۋ يىڭكۇي قاتناشقان ئاپتونوم رايونلۇق خىيانەتچىلىككە ـ پارىخورلۇققا قارشى تۇرۇش خىزمىتىنى كۆزدىن كەچۈرۈش گۇرۇپپىسى ئۇرۇمچى شەھىرى ۋە سانجى ئوبلاستىدا خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈردى؛ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك، ئۇرۇمچى شەھىرى تەڭرىتاغ رايونلۇق، سايباغ رايونلۇق، سانجى ئوبلاستلىق، سانجى شەھەرلىك، قۇتۇبى ناھىيىلىك، مىچۇەن ناھىيىلىك تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ بۇ خىزمەتتىن قىلغان دوكلاتلىرىنى ئاڭلىدى؛ پارتىيە ئىنتىزامى تارماقلىرى، مەمۇرىي رېۋىزىيە تارماقلىرى، قانۇن ئىجرا قىلغۇچى مەمۇرىي تارماقلار ۋە بىناكارلىق، پۇل مۇئامىلىسى سىستېمىسى، تەمىنات ـ سودا سىستېمىسى قاتارلىق ئالاقىدار تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرى قاتناشقان سۆھبەت يىغىنلىرىنى ئۆتكۈزۈپ، خىيانەتچىلىككە ـ پارىخورلۇققا قارشى تۇرۇش خىزمىتى ئۈستىدە كەڭ دائىرىدە پىكىر ـ تەكلىپلەرنى ئاڭلىدى؛ خىزمەت ئاياغلاشقاندىن كېيىن، «ئاپتونوم رايونىمىزدا خىيانەتچىلىككە ـ پارىخورلۇققا قارشى تۇرۇش خىزمىتىنى كۆزدىن كەچۈرگەنلىك ۋە تەكشۈرگەنلىك توغرىسىدا دوكلات» نى يېزىپ چىقتى، بۇ دوكلات ئاپتونوم رايونلۇق 7ـنۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 23 ـ سانلىق يىغىنىدا بېسىپ تارقىتىلدى.

8 ـ ئايدىن 11 ـ ئايغىچە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق

قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى مۇئاۋىن مۇدىر لى جيايۇ گۇرۇپپا باشلىقى، مۇئاۋىن مۇدىر شۇ پېڭ مۇئاۋىن گۇرۇپپا باشلىقى بولغان، كومىتېت ئەزالىرىدىن مەخمۇت يۈسۈپ، ياسىت ھاپىز، ئابدۇغوپۇر سىدىق، ئىسھاقجانلار قاتناشقان ناھىيە مالىيىسىدىكى قىزىل رەڤەم مەسلىسى ئۈستىدە خىزمەت نازارەتچىلىكى قىلىش مەخسۇس گۇرۇپپىسىنى قۇردى، بۇ گۇرۇپپا ئىلى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىرىدە خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈردى ۋە تەكشۈردى؛ چوڭقۇر تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلغان ئاساستا، ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە، پىلان، مۇپەتتىشلىك، ئاشلىق، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق تارماقلىرى ۋە يېزا - بازار كارخانىلىرى، دېھقانچىلىق پەن تەتقىقاتى ئورۇنلىرى قاتارلىق ئالاقىدار تارماقلارنىڭ پىكرىنى ئاڭلىدى؛ ئاخىرىدا «ناھىيە مالىيىسىدىكى قىزىل رەڤەم مەسلىسىنى ھەل قىلىش ۋە ناھىيە مالىيىسىدىكى قىيىنچىلىقنى يېنىكلىتىش توغرىسىدا كۆزدىن كەچۈرۈش ۋە تەكشۈرۈش دوكلاتى» نى يېزىپ چىقتى، ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 24 - سانلىق يىغىنىدا دوكلات قىلدى.

9 ـ 10 - ئايلاردا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى شارشىبەك سىدىق گۇرۇپپا باشلىقى بولغان، كومىتېت ئەزاسى ئىسمايىل تۆمۈر قاتناشقان مەركەزنىڭ نېفىت خىمىيە سانائىتى كارخانىلىرىنىڭ «مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنى» نى ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەملىيلەشتۈرۈش ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈرۈش ۋە تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى مايتاغ كان رايونى، تارىم نېفىت چارلاش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى جەنۇبىي بۆگۈر قوماندانلىق ئورنى، بايىنغولىن ئوبلاستى، قەشقەر، ئاقسۇ ۋىلايەتلىرى، قىزىلسۇ ئوبلاستى، شىخو، كۇيتۇڭ، كورلا، بۆگۈر، شايار، كۇچا قاتارلىق ناھىيە، شەھەرلەر ۋە نېفىتلىك ئورۇنلاشقان يېزىلارغا بېرىپ، مەركەزنىڭ نېفىت، نېفىت خىمىيە كارخانىلىرىنىڭ «مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنى» نى ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەملىيلەشتۈرۈش ئەھۋالى ۋە يەرلىك ئورۇنلارنىڭ نېفىت چارلاش - ئېچىش ئىشلىرىغا يارەم بېرىش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتلارنى ئاڭلىدى؛ نېفىت ۋە نېفىت خىمىيە كارخانىلىرىنى، نېفىت ئېلىش ئەھۋالى ۋە نېفىت بازىلىرى قۇرۇلۇشىنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى ھەمدە ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتى، مالىيە نازارىتى، ئەمگەك نازارىتى، يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى، باج ئىدارىسى مەسئۇللىرى تونۇشتۇرغان ئالاقىدار ئەھۋاللارنى ئاڭلىدى؛ خىزمەت ئىياغلاشقاندىن كېيىن «مەركەزنىڭ نېفىت ۋە نېفىت خىمىيە سانائىتى كارخانىلىرىنىڭ (مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنى) نى ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەملىيلەشتۈرۈش ئەھۋالى توغرىسىدا كۆزدىن كەچۈرۈش دوكلاتى» نى يېزىپ چىقتى.

9 ـ 10 - ئايلاردا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ باش كاتىپى ياسىن ناسىر گۇرۇپپا باشلىقى بولغان ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مەركەزنىڭ شىنجاڭدىكى رەڭلىك مېتال ۋە ئېلېكتر ئېنېرگىيە سىستېمىسىنىڭ «مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنى» نى ئەملىيلەشتۈرۈش ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈرۈش گۇرۇپپىسى كۆكتوقاي كان ئىشلىرى ئىدارىسى، قارا تۆڭكې مىس - نىكېل كانى، ئالتاي 3 - كانى، خاتۇ ئالتۇن كانى، شىنجاڭ لېتىيلىق تۇز زاۋۇتى، ئۈرۈمچى ئالپومىن زاۋۇتى، ماناس ئېلېكتر ئىستانسىسى، خۇڭيەنچى ئېلېكتر ئىستانسىسى قاتارلىق ئورۇنلارنى كۆزدىن كەچۈردى؛ شىنجاڭ ئېلېكتر ئېنېرگىيە ئىدارىسى، رەڭلىك مېتال سانائىتى شىركىتىنىڭ مەسئۇللىرى تونۇشتۇرغان ئالاقىدار ئەھۋاللار ۋە يۇقىرىقى ئورۇنلار تۇرۇشلۇق جايلاردىكى ۋىلايەتلىك پارتكوم، مەمۇرىي مەھكىمە، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك، ناھىيىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرى، خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ئىشكاسىنى ئاڭلىدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتى، ئىقتىساد كومىتېتى، مىللىي ئىشلار كومىتېتى، مالىيە

نازارىتى، يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى، باج ئىدارىسى، قاتارلىق تارماقلارنىڭ خادىملىرى قاتناشقان سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، ئۇلارنىڭ شىنجاڭدىكى رەئىلىك مېتال ۋە ئېلېكتر ئېنېرگىيە سىستېمىسى ئۈستىدىكى پىكىر ۋە تەكلىپلىرىنى ئاڭلىدى؛ خىزمەت ئايالىغلاشقاندىن كېيىن «مەركەزنىڭ شىنجاڭدىكى رەئىلىك مېتال ۋە ئېلېكتر ئېنېرگىيە سىستېمىسىنىڭ (مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنى)نى ئەملىيلەشتۈرۈش ئەھۋالى توغرىسىدا كۆزدىن كەچۈرۈش ۋە تەكشۈرۈش دوكلاتى» نى يېزىپ چىقتى.

11 ـ ئاينىڭ 18 ـ كۈنىدىن 12 ـ ئاينىڭ 6 ـ كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ قىسمەن ئەزالىرى قاتناشقان، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى دېھقانچىلىق ـ چارۋىچىلىق كومىتېتى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى، چارۋىچىلىق نازارىتى، ئورمانچىلىق نازارىتى قاتارلىق ئورۇنلاردىن ئادەم قاتناشتۇرۇلغان «يەر باشقۇرۇش قانۇنى» نى يولغا قويۇش ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللەندى، بۇ گۇرۇپپا جەنۇبىي شىنجاڭ گۇرۇپپىسى ۋە شىمالىي شىنجاڭ گۇرۇپپىسىغا بۆلۈندى. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى توختارقان ئەخمەتجان مەسئۇللۇقىدىكى يەتتە كىشىلىك شىمالىي شىنجاڭ گۇرۇپپىسى تېكەس، توققۇز تارا، كۇنەس، نىلقا، غۇلجا، جىڭ، شىخو ناھىيىلىرى ۋە بورتالا شەھىرىنى كۆزدىن كەچۈردى؛ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى شياۋ گۇيشىن مەسئۇللۇقىدا، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى دېھقانچىلىق ـ چارۋىچىلىق كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى، ئورمانچىلىق نازارىتى، چارۋىچىلىق نازارىتى قاتارلىق ئورۇنلاردىن مۇناسىۋەتلىك خادىملار قاتناشتۇرۇلغان جەنۇبىي شىنجاڭ گۇرۇپپىسى ئۈچتۇرپان، كۇچا، شايار، يەنجى ناھىيىلىرى ۋە ئاقسۇ، كورلا شەھەرلىرى ھەم ئۇلارغا قاراشلىق ئالتە يېزا، بازارنىڭ «يەر باشقۇرۇش قانۇنى» نى ئىجرا قىلىش ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈردى.

ئارزۇگۈل قۇربان

ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتى مۇھاكىمە يىغىنى

ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتى مۇھاكىمە يىغىنى 1991 ـ يىل 11 ـ ئاينىڭ 4 ـ كۈنىدىن 9 ـ كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. ئوبلاستلىق، شەھەرلىك، ناھىيىلىك (شەھەرلىك، رايونلۇق) خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرى ۋە ئۇلايەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتى كومىتېتلىرى ھەمدە ئالاقىدار تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرى بولۇپ 200 دىن ئارتۇق كىشى يىغىنغا قاتناشتى.

يىغىندا 180 نەچچە پارچە ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋېلىندى، 42 كىشى ئۆزىنىڭ ئىلمىي ماقالىسىنى ئوقۇپ ئۆتتى. يىغىن ئىشتىراكچىلىرى شىنجاڭنىڭ ئەملىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، خەلق قۇرۇلتىيى تۈزۈمىدە چىڭ تۇرۇش ۋە ئۇنى مۇكەممەللەشتۈرۈش، دېموكراتىك سىياسەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش، پارتىيە رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىش، يەرلىك دۆلەت ھاكىمىيەت ئورگانلىرىنىڭ رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش، خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ نازارەتچىلىك فۇنكسىيىسىنى كۈچەيتىش، خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىنىڭ رولىنى جارى قىلدۇرۇش ۋە خەلق قۇرۇلتىيى تەشۋىقات خىزمىتىنى كۈچەيتىش مەسىلىلىرىنى مۇزاكىرە قىلدى.

يىغىندا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىدىن ھامىدىن نىياز، جىن يۈنخۇي، ۋاڭ لىچۈەنلەر خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتىنى يەنمۇ ياخشى ئىشلەش، خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ نازارەتچىلىك رولىنى جارى قىلدۇرۇش، خەلق قۇرۇلتىيى تۈزۈمىنى ئۈزلۈكسىز مۇكەممەللەشتۈرۈش مەسىلىلىرى ئۈستىدە مۇزاكىرە قىلدى.

لۇ ۋاڭخاۋ

ئوبلاستلىق، شەھەرلىك، ناھىيىلىك (رايونلۇق) خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتى قۇرۇلۇشىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ۋەكىللەر. كادىرلار خىزمىتى كومىتېتىنىڭ ستاتىستىكا قىلىشچە، 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى بەش ئاپتونوم ئوبلاستلىق، تەۋەسىدە رايون بولغان ئىككى شەھەرلىك، 96 ناھىيىلىك (شەھەرلىك، رايونلۇق) خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ۋە سەككىز ۋىلايەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتى كومىتېتىنىڭ شتاتى جەمئىي 2392 كىشى بولۇپ، ئەمەلىيەتتە بار خادىمى 2373 كىشى ئىكەن. بۇنىڭ ئىچىدە، ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرىنىڭ مۇدىر، مۇئاۋىن مۇدىرلىرى ۋە ۋىلايەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتى كومىتېتلىرىنىڭ مۇدىر، مۇئاۋىن مۇدىرلىرى 591 نەپەر (ئالدىنقى نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرىنىڭ خىزمەتتىن ئايرىلىپ دەم ئېلىشقا ياكى پېنسىيگە چىقىش بېشىغا يەتمىگەن مۇدىر ياكى مۇئاۋىن مۇدىرلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) بولۇپ، 24.91% نى ئىگىلەيدۇ؛ ئىشخانا ۋە خىزمەت كومىتېتلىرىنىڭ مەسئۇللىرى 446 نەپەر بولۇپ، 18.79% نى ئىگىلەيدۇ؛ خىزمەتچىلەر 1221 نەپەر بولۇپ، 51.45% نى ئىگىلەيدۇ. ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى 17 - سانلىق يىغىنىنىڭ ۋىلايەتلەردە خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتى كومىتېتى تەسىس قىلىش توغرىسىدىكى قارارى بويىچە، قۇمۇل، تۇرپان، خوتەن، ئالتاي، ئىلى، ئاقسۇ، قەشقەر، تاربا‌غاتاي ۋىلايەتلىرىدە 1991 - يىلى خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتى كومىتېتى قۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 844 يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى ھەيئەت رىياسىتىدە 1310 كادىر بار، بۇنىڭ ئىچىدە دائىمىي رەئىس 811 نەپەر (قوشۇمچە ئۆتەيدىغىنى 265 نەپەر بولۇپ، 32.68% نى ئىگىلەيدۇ) بولۇپ، 61.91% نى ئىگىلەيدۇ؛ خىزمەتچىلەر 499 نەپەر (قوشۇمچە ئىشلەيدىغىنى 290 نەپەر بولۇپ، 58.12% نى ئىگىلەيدۇ) بولۇپ، 38.09% نى ئىگىلەيدۇ. 33 يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى ھەيئەت رىياسىتىدە تېخى دائىمىي رەئىس قويۇلمىدى، بۇ، 3.91% نى ئىگىلەيدۇ. بەش ئاپتونوم ئوبلاستلىق، تەۋەسىدە رايون بولغان ئىككى شەھەرلىك ۋە 96 ناھىيىلىك (شەھەرلىك، رايونلۇق) خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرىنىڭ مۇدىرلىرىدىن شۇ دەرىجىلىك پارتكومنىڭ شۇجىلىقىنى قوشۇمچە ئۆتەيدىغىنى ئىككى، مۇئاۋىن شۇجىلىقىنى قوشۇمچە ئۆتەيدىغىنى توققۇز، دائىمىي كومىتېت ئەزالىقىنى قوشۇمچە ئۆتەيدىغىنى 21 نەپەر بولۇپ، بۇلار جەمئىي 31.06% نى ئىگىلەيدۇ. 1991 - يىلى 86 ئوبلاستلىق، شەھەرلىك، ناھىيىلىك (رايونلۇق) ۋە 675 يېزىلىق، بازارلىق پارتكوم شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ياكى ھەيئەت رىياسىتىنىڭ خىزمەت دوكلاتىنى بىر قېتىمدىن ئالتە قېتىمغىچە ئاڭلىدى، بۇ، ئايرىم - ئايرىم ھالدا ئوبلاستلىق، شەھەرلىك، ناھىيىلىك (رايونلۇق) خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرى ۋە يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى ھەيئەت رىياسەتلىرى سانىنىڭ 83.5 ۋە 79.98 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

ئاپتونوم رايون بويىچە 103 ئوبلاستلىق، شەھەرلىك، ناھىيىلىك (رايونلۇق) خەلق قۇرلتىيى ئىچىدە، 1 - پەسلىدە قۇرۇلتاي يىغىنى ئۆتكۈزگىنى 34 بولۇپ، 33% نى، 2 - پەسلىدە قۇرۇلتاي يىغىنى ئۆتكۈزگىنى 57 بولۇپ، 55.34% نى، 3.پەسلىدە قۇرۇلتاي يىغىنى ئۆتكۈزگىنى سەككىز بولۇپ، 7.77% نى، 4 - پەسلىدە قۇرۇلتاي يىغىنى ئۆتكۈزگىنى تۆت بولۇپ، 3.88% نى ئىگىلەيدۇ. ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرىدىن دائىمىي كومىتېت يىغىنىنى قانۇن بويىچە ئالتە قېتىمدىن كۆپ ئۆتكۈزگىنى 80 بولۇپ، 77.67% نى، بەش قېتىمدىن ئاز ئۆتكۈزگىنى 23 بولۇپ، 22.33% نى ئىگىلەيدۇ. 47 ئوبلاست، شەھەر، ناھىيە (رايون) ۋە 407 يېزا، بازار ۋەكىللەر پائالىيەت خىراجىتىنى ئەمەلىيلەشتۈرگەن بولۇپ، ئايرىم - ئايرىم ھالدا 45.63% ۋە 48.22% نى ئىگىلەيدۇ؛ 55 ئوبلاست، شەھەر، ناھىيە (رايون) ۋە 189 يېزا، بازار

بىر قىسمىنلا ئەملىيلەشتۈرگەن بولۇپ، ئايرىم - ئايرىم ھالدا 53.4% ۋە 22.39% نى ئىگىلەيدۇ؛ بىر ناھىيە ۋە 248 يېزا، بازار زادىلا ئەملىيلەشتۈرمىگەن بولۇپ، ئايرىم - ئايرىم ھالدا 0.97% ۋە 29.38% نى ئىگىلەيدۇ.

ھۆكۈمەت تەركىبىدىكىلەرنىڭ تەينىلەش جەھەتتە، 64 ئوبلاستلىق، شەھەرلىك، ناھىيىلىك (رايونلۇق) خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى يوشۇرۇن ئاۋاز بېرىش ئۇسۇلىنى قوللانغان بولۇپ، 62.14% نى ئىگىلەيدۇ؛ 39ى قول كۆتۈرۈپ ئاۋاز بېرىش ئۇسۇلىنى قوللانغان بولۇپ، 37.86% نى ئىگىلەيدۇ. مۇشۇ نۆۋەتلىك ئوبلاستلىق، شەھەرلىك، ناھىيىلىك (رايونلۇق) ھۆكۈمەتلەرنىڭ تەركىبىگە كىرگۈزۈلگەن 296 كىشى قانۇندا بەلگىلەنگەن تەرتىپ بويىچە تەينىلەشكە سۇنۇلمىغان، بۇنىڭ ئىچىدە ئىلى ئوبلاستى (15 كىشى) ۋە كەلپىن (13 كىشى)، يوپۇغا (13كىشى)، لوپنۇر (12كىشى) ناھىيىلىرىدە ھەممىدىن كۆپ.

1991 - يىلى قانۇن بويىچە سايلانغان ئوبلاستلىق، شەھەرلىك، ناھىيىلىك (رايونلۇق) خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرى، خەلق ھۆكۈمەتلىرى، خەلق سوت مەھكىمىلىرى ۋە خەلق تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى ئىچىدە، خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىر ياكى مۇئاۋىن مۇدىرلىرىدىن 26 كىشى، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيە (رايون) باشلىقى ياكى مۇئاۋىن باشلىقلىرىدىن 70 كىشى يۆتكۈپتىلگەن ياكى ۋەزىپىدىن قالدۇرۇلغان؛ سوت مەھكىمىسى باشلىقلىرىدىن ئىككى كىشى يۆتكۈپتىلگەن، بىر كىشى ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇلغان؛ يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى ھەيئەت رىياسىتىنىڭ دائىمىي رەئىسلىرىدىن 62 سى، يېزا، بازار باشلىقى ياكى مۇئاۋىن باشلىقىدىن 81 ى ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇلغان ياكى يۆتكۈپتىلگەن.

ياڭ مېڭىسەي

قېرىنداش ئۇلكىلىك، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرىدىن شىنجاڭغا تەكشۈرۈشكە كەلگەن ئۆمەك، گۇرۇپپىلار 1991- يىلى قېرىنداش ئۇلكىلىك، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرىدىن شىنجاڭغا تەكشۈرۈشكە كەلگەن ئۆمەك، گۇرۇپپىلار تۆۋەندىكىلەر:

6 - ئاينىڭ 28 - كۈنىدىن 7 - ئاينىڭ 13 - كۈنىگىچە خوبېي ئۇلكىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى لىيۇ شۇجى، خې فۇلىن قاتارلىق ئۈچ كىشى تۇرپان، قەشقەر، ئىلى قاتارلىق جايلاردا ئېكسكۇرسىيە، تەكشۈرۈشتە بولدى ھەمدە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى مالىيە - ئىقتىساد كومىتېتى ۋە ئالاقىدار نازارەت، ئىدارىلەر بىلەن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ پىلان ۋە مالىيە خامچوتى، تەكشۈرۈش - نازارەتچىلىك ۋە خەلق قۇرلتىيى خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇش ئەھۋالىي قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە تەجرىبە ئالماشتۇردى.

7 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 23 - كۈنىگىچە خېنەن ئۇلكىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى جى خەنشىن قاتارلىق بەش كىشى شىنجاڭغا تەكشۈرۈشكە كەلدى. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىرى ۋە قانۇنچىلىق كومىتېتىنىڭ مەسئۇللىرى ئۇلارغا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ قانۇن چىقىرىش ۋە جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە تۇرغۇزۇش ئەھۋالىنى تونۇشتۇردى. جى خەنشىن قاتارلىق كىشىلەر يەنە تۇرپان، قەشقەر، شىخەنزە، سانجى قاتارلىق جايلاردا ئېكسكۇرسىيە، تەكشۈرۈشتە بولدى.

7 - ئاينىڭ 19 - كۈنىدىن 27 - كۈنىگىچە فۇجيەن ئۇلكىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ۋاڭ يىشى، باش كاتىپى خۇڭ خەي، فۇجيەن ئۇلكىلىك پارتكوم ۋە ھۆكۈمەتنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرىنىڭ رەھبەرلىرىدىن تەركىب تاپقان 12 كىشىلىك تەكشۈرۈش ئۆمىكى تۇرپان، قەشقەر، سانجى، شىخەنزە قاتارلىق جايلارنى تەكشۈردى ھەمدە يەرلىك قانۇن چىقىرىش (بولۇپمۇ ئىقتىسادىي قانۇن چىقىرىش) مەسىلىسى، نازارەتچىلىك خىزمىتى، خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ئۆز

قۇرۇلۇشى قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىرى ۋە ئالاقىدار تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرى بىلەن سۆھبەتلەشتى.

8 ـ ئاينىڭ 7 ـ كۈنىدىن 17 ـ كۈنىگىچە گۇاڭدۇڭ ئۆلكىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى چېڭ لى باشچىلىقىدىكى يەتتە كىشىلىك تەكشۈرۈش ئۆمىكى شىنجاڭغا تەكشۈرۈشكە كەلدى. تەكشۈرۈش ئۆمىكى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ خىزمەت ھوقۇقىنى يۈرگۈزۈشى، ئۆز قۇرۇلۇشى ۋە يەرلىك قانۇن چىقىرىش خىزمىتى ئۈستىدە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىرى ۋە ئالاقىدار تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرى بىلەن سۆھبەتلەشتى ھەمدە تۇرپان، قەشقەر، شىخەنزە قاتارلىق جايلارنى تەكشۈردى.

8 ـ ئاينىڭ 13 ـ كۈنىدىن 19 ـ كۈنىگىچە خۇبېي ئۆلكىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى جياڭ يى قاتارلىق ئۈچ كىشى ئۇرۇمچى، تۇرپان، ئىلى، شىخەنزە، كۈيتۈڭ قاتارلىق جايلاردا خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتى ئەھۋالىنى ئۇقۇشتى ھەمدە خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ خىزمەت ھوقۇقىنى يۈرگۈزۈشى، ئۆز قۇرۇلۇشى ۋە يەرلىك قانۇن چىقىرىش خىزمىتى ئۈستىدە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىرى بىلەن سۆھبەتلەشتى.

8 ـ ئاينىڭ 30 ـ كۈنىدىن 9 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنىگىچە جياڭسۇ ئۆلكىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى لى جىجۇڭ قاتارلىق ئۈچ كىشى شىنجاڭغا كېلىپ، غۇلجا شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلگەن لۇڭخەي (ليەنيۇنگاڭ ـ لەنجۇ) تۆمۈر يولى ياقىسىدىكى شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرى مۇدىرلىرىنىڭ سۆھبەت يىغىنىغا قاتناشقاندىن كېيىن، كۈيتۈڭ، شىخەنزە، تۇرپان، قەشقەر قاتارلىق جايلارنى تەكشۈردى ھەمدە جياڭسۇ بىلەن شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي ئالاقىسىنى قانداق كۈچەيتىش مەسىلىسى ئۈستىدە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىرى ۋە خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرىنىڭ مەسئۇللىرى بىلەن سۆھبەتلەشتى.

9 ـ ئاينىڭ 4 ـ كۈنىدىن 14 ـ كۈنىگىچە گۇاڭشى جۇاڭزۇ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى مىللەتلەر كومىتېتىنىڭ مۇدىرى يۇ رىجىڭ ۋە قىسمەن شەھەرلىك، ناھىيىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرىنىڭ ئاز سانلىق مىللەتتىن بولغان مۇدىرلىرى بولۇپ يەتتە كىشىدىن تەركىب تاپقان خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى شىنجاڭغا كېلىپ، تۇرپان، قەشقەر ۋىلايەتلىرى ۋە بايىنغولىن ئوبلاستىدا تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىپ، «مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنى» نىڭ ئىزچىللاشتۇرۇلۇش ئەھۋالىنى ۋە «ئاپتونومىيە نىزامى» نىڭ تەييارلىنىش ئەھۋالىنى ئۇقۇشتى ھەمدە مىللىي خىزمەت مەسىلىسى ئۈستىدە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى مىللەتلەر ـ مۇھاجىرلار خىزمىتى كومىتېتىنىڭ مەسئۇللىرى بىلەن سۆھبەتلەشتى.

9 ـ ئاينىڭ 6 ـ كۈنىدىن 16 ـ كۈنىگىچە جياڭشى ئۆلكىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى مالىيە ـ ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى يې لىن قاتارلىق توققۇز كىشى قەشقەر، تۇرپان، شىخەنزە قاتارلىق جايلارنى تەكشۈردى ھەمدە خەلق قۇرۇلتىيى مالىيە ـ ئىقتىساد خىزمىتىنى قانداق قىلىپ ياخشى ئىشلەش مەسىلىسى ئۈستىدە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى مالىيە ـ ئىقتىساد كومىتېتىدىكىلەر بىلەن تەجرىبە ئالماشتۇردى.

9 ـ ئاينىڭ 9 ـ كۈنىدىن 18 ـ كۈنىگىچە يۇننەن ئۆلكىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ياڭ يىتاڭ قاتارلىق تۆت كىشى سانجى، شىخەنزە، كۈيتۈڭ، جىڭ، ئىلى ۋە تۇرپان قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەرنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى ۋە تەكشۈردى ھەمدە خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتى ئۈستىدە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىرى

بىلەن سۆھبەتلەشتى.

9 - ئاينىڭ 14 - كۈندىن 22 - كۈنگىچە گۈيجۇ ئۆلكىسىنىڭ غەربىي جەنۇبىدىكى بۇيىزۇ - مياۋزۇ ئاپتونوم ئوبلاستلىق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى يالۇ زەيۇەن، ۋالۇ جەنشيەن، ليۇ جۇڭياۋ قاتارلىق يەتتە كىشىدىن تەشكىللەنگەن ئاز سانلىق مىللەتلەر تەكشۈرۈش ئۆمىكى شىنجاڭغا ئۆگىنىش - تەكشۈرۈشكە كەلدى. ئۇلار شىنجاڭنىڭ مىللىي ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇشتا قوللانغان سىياسەت - تەدبىرلىرى ۋە «مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنى» نى يولغا قويۇش ئەھۋالىنى ئىگىلىدى ھەمدە تۇرپان، بايىنغولىن، سانجى قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاستلارنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى ۋە تەكشۈردى.

9 - ئاينىڭ 17 - كۈندىن 28 - كۈنگىچە شىزاڭ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى خۇسۇڭجيې قاتارلىق بەش كىشى شىنجاڭغا كېلىپ، ئىقتىسادىي قانۇن چىقىرىش، نازارەتچىلىك خىزمىتى قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىرى ۋە مالىيە - ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ مەسئۇللىرى بىلەن سۆھبەتلەشتى ھەمدە تۇرپان ۋىلايىتى، بايىنغولىن، سانجى ئوبلاستلىرى، شىخەنزە شەھىرىنى تەكشۈردى.

9 - ئاينىڭ 20 - كۈندىن 10 - ئاينىڭ 8 - كۈنگىچە سىچۈەن ئۆلكىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بەي شاڭۋۇ قاتارلىق بەش كىشى، مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى گولىۋېن قاتارلىق ئۈچ كىشى، خېبېي ئۆلكىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ماۋ بەيسېن قاتارلىق بەش كىشى، چىنخۇاڭداۋ شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى تيەن يۈچياڭ قاتارلىق بەش كىشى، شەنشى ئۆلكىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ژېي مىڭخەي قاتارلىق 12 كىشى، شەنشى ئۆلكىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى مىللەتلەر - مۇھاجىرلار خىزمىتى كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ماۋ ژېنشياڭ باشچىلىقىدىكى ئالتە كىشىلىك تەكشۈرۈش ئۆمىكى شىنجاڭغا كېلىپ، ئاپتونوم رايونىمىزدا ئۆتكۈزۈلگەن ئالاقىدار يىغىنلارغا قاتناشتى ھەمدە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سۇچىلىق، سايامەتچىلىك ئەھۋالىنى ئۇقۇشتى.

10 - ئاينىڭ 8 - كۈندىن 16 - كۈنگىچە خېبېيلۇڭجياڭ ئۆلكىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى مىللەتلەر - مۇھاجىرلار خىزمىتى كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى جاڭ يۈڭلىن، لياڭ يۈبېي قاتارلىق تۆت كىشى شىنجاڭغا كېلىپ، ئىلى، تۇرپان قاتارلىق جايلارنى تەكشۈردى ھەمدە ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ خىزمىتىنى قانداق قىلىپ ياخشى ئىشلەش ئۈستىدە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى مىللەتلەر - مۇھاجىرلار خىزمىتى كومىتېتىدىكىلەر بىلەن سۆھبەتلەشتى.

11 - ئاينىڭ 5 - كۈندىن 12 - كۈنگىچە جىلىن ئۆلكىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى خو مىڭگۇاڭ باشچىلىقىدىكى ئون كىشىدىن تەركىب تاپقان ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەكشۈرۈش ئۆمىكى شىنجاڭغا كەلدى. تەكشۈرۈش ئۆمىكى قەشقەر، تۇرپان، سانجى، شىخەنزە قاتارلىق جايلارنى تەكشۈردى ھەمدە جىلىن ئۆلكىسى بىلەن شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي ھەمكارلىقىنى كۈچەيتىش، نېفىت ئېچىش قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ رەھبەرلىرى بىلەن سۆھبەتلەشتى.

11 - ئاينىڭ 16 - كۈندىن 23 - كۈنگىچە فۇجيەن ئۆلكىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى جۇڭگو مۇھاجىرلىرى خىزمىتى كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ۋالۇ خاۋ ۋە فۇجۇ شەھەرلىك، شيامېن شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مەسئۇللىرى بولۇپ بەش كىشىدىن تەركىب تاپقان مۇھاجىرلار خىزمىتىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى شىنجاڭغا تەكشۈرۈشكە كېلىپ، مۇھاجىرلار خىزمىتى ئۈستىدە ئاپتونوم رايونلۇق

خەلق قۇرلتىيى دائىمىي كومىتېتى مىللەتلەر - مۇھاجىرلار خىزمىتى كومىتېتىى ۋە ئۇرۇمچى شەھەرلىك، تۇرپان شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىدىكىلەر بىلەن سۆھبەتلەشتى.

جالاڭ يەنجىلاڭ

ئىككى ئەسەر مەملىكەتلىك تۇنجى نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى تۇزۇمى تەشۋىق قىلىنغان ياخشى خەۋەرلەرنى باھالاشتا مۇكاپاتقا ئېرىشتى

مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ئىشخانىسى ئۇيۇشتۇرغان مەملىكەتلىك تۇنجى نۆۋەتلىك «خەلق قۇرۇلتىيى تۇزۇمى تەشۋىق قىلىنغان ياخشى خەۋەر» لەرنى باھالاش پائالىيىتى 1991- يىل 12 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ئاياغلاشتى. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ئىشخانىسىدىن چىقىپ پىكىنىڭ «خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرى مۇئاۋىن رەئىس جىن يۈنخوي بىلەن كۆرۈشتى» دېگەن ئەسىرى ۋە لۇ ۋاڭخاۋنىڭ «شىنجاڭ مىللىي رايونىنىڭ ئالاھىدىلىكىگە ئاساسەن، قانۇن چىقىرىشنى كۈچەيتىپ، قانۇنچىلىقنى مۇكەممەللەشتۈرمەكتە» دېگەن ئەسىرى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

رېن شۆەن

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى

ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى، مۇئاۋىن رەئىسلىرى، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ باش كاتىپى، مۇئاۋىن باش كاتىپلىرى ۋە ھۆكۈمەت تەركىبىدىكىلەرنىڭ ئىسملىكى

رەئىسى: تۆمۈر داۋامەت

مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ۋاڭ لېچۈەن، قەدىرباي، يۈسۈپ مۇھەممىدى، ماۋ دېخۇا، قەيۇم باۋۇدۇن، ۋاڭ يۈسەن، ئابلەت ئابدۇرىشىت، لى دۆڭخوي،

باش كاتىپى: خەن پېڭتۇ

مۇئاۋىن باش كاتىپلىرى: مەھەممەت ئىسمايىل، بەي پېڭجى، ئەن جىجى، ئەسەن قامىتباي

پىلان كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: سۇ يۈڭگۈاڭ

ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: چى شۈشەن

ماتارىپ كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: قەيۇم باۋۇدۇن (قوشۇمچە ئۇستىگە ئالغان)

پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ياڭ يىمىن

مىللىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: راخمان مەسۇم

جامائەت خەۋپسىزلىكى نازارىتىنىڭ نازىرى: چېن جىنچى

دۆلەت خەۋپسىزلىكى نازارىتىنىڭ نازىرى: جالاڭ شېڭجەي

رېۋىزىيە نازارىتىنىڭ نازىرى: مۇقىت مەخمۇد

خەلق ئىشلار نازارىتىنىڭ نازىرى: ھاپىز رەخمەت

ئەدلىيە نازارىتىنىڭ نازىرى: سايىم رەقىپ

مالىيە نازارىتىنىڭ نازىرى: مەخمۇت سادىر

كادىرلار نازارىتىنىڭ نازىرى: (ئورنى بوش)

ئەمگەك نازارىتىنىڭ نازىرى: مەخمۇد كېۋىر

قۇرۇلۇش نازارىتىنىڭ نازىرى: جى جاۋزو

كۆمۈر سانائىتى نازارىتىنىڭ نازىرى: يۇ جىلى

قاتناش نازارىتىنىڭ نازىرى: (ئورنى بوش)

ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون سانائىتى نازارىتىنىڭ نازىرى: مەھەممەت مامۇت

خىمىيە سانائىتى ئىدارىسىنىڭ باشلىقى: بېك مۇقامبەت

يېنىك سانائەت نازارىتىنىڭ نازىرى: گۇڭ پېڭەن

توقۇمىچىلىق سانائىتى ئىدارىسىنىڭ باشلىقى: (ئورنى بوش)

سۇ ئىشلىرى نازارىتىنىڭ نازىرى: ئۇيغۇر مۇنۇپ

دېھقانچىلىق نازارىتىنىڭ نازىرى: مىجىت ناسىر

ئورمانچىلىق نازارىتىنىڭ نازىرى: مەخمۇت

مەھەممەت
چارۇچىلىق نازارىتىنىڭ نازىرى: تالاش
يەر باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ باشلىقى: مەمتىلى ھوشۇر
سودا نازارىتىنىڭ نازىرى: توختى بەختى
ئاشلىق ئىدارىسىنىڭ باشلىقى: ئابدۇكېرىم ھاشىم
ئاشقى ئىقتىساد - سودا كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: لى دۆڭخۇي (قوشۇمچە ئۇستەنگە ئالغان)
ماددىي ئەشيا ئىدارىسىنىڭ باشلىقى: ئىبراھىم ۋايىت
مەدەنىيەت نازارىتىنىڭ نازىرى: مەھەممەت زۇنۇن
رادىئو - تېلېۋىزىيە نازارىتىنىڭ نازىرى: سا مساق
سەھىيە نازارىتىنىڭ نازىرى: رەقىپ ئابباس
تەتقىقاتچىيە كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: (ئورنى بوش)
پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ياسىن تۇرسۇن
مال باھا ئىدارىسىنىڭ باشلىقى: ژاڭ جېنشياڭ
ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ باشلىقى: جى شياۋدي
سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ باشلىقى: نۇرمۇھەممەت كېرىم
ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسىنىڭ باشلىقى: ئەمەت موللاتۇردى
ساياھەت ئىشلىرىنى باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ باشلىقى: راخمان ئەختەم
مۇپەتتىشلىك ئىدارىسىنىڭ باشلىقى: خۇاڭ ژېنيۇەن
ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: (ئورنى بوش)
خەلق ھۆكۈمىتى ئاشقى ئىشلار ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى: جۇماخۇن
خەلق ھۆكۈمىتى مۇھاجىرلار ئىشلىرى ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى: ئابدۇللا مەھەممەتربەھىم
خەلق ھۆكۈمىتى مەسلىھەتچىلەر ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى: مەھەممەت ئىسمايىل (قوشۇمچە ئۇستەنگە ئالغان)
مىللەتلەر تىل - يېزىق خىزمىتى كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئامىنە غاپپار

ئاپتونوم رايوننىڭ يېڭىدىن سايلانغان مۇئاۋىن رەئىسلىرىنىڭ قىسقىچە تەرجىمھالى

ژاڭ يۈسەن 1935-يىل 7- ئايدا تۇغۇلغان، شەنشى ئۇلكىسىنىڭ خەنچېڭ شەھىرىدىن، 1949-يىل 1-ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان. 1953-يىل 4 - ئايدا جۇڭگو كومموپارتىيىسىگە كىرگەن. تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ مەلۇماتلىق، ئالىي ئىقتىسادچى.

ئىلگىرى شەنشى ئۇلكىسىنىڭ خەنچېڭ، جاۋيى سوداشىركەتلىرىدە، دالى شۆبە ھەربىي رايونىدا، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق باج ئىدارىسىدە كادىر؛ جۇڭگو خەلق قۇرۇلۇش بانكىسى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسىدە بۆلۈم ئەزاسى، مۇئاۋىن بۆلۈم باشلىقى، بۆلۈم باشلىقى، بانكا پارتكۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇئاۋىن بانكا باشلىقى، بانكا باشلىقى؛ جۇڭگو خەلق بانكىسى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسىنىڭ باشلىقى، پارتكۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى بولغان. 1991 - يىل 5 - ئاينىڭ 23 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 4 - يىغىنىدا ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسلىكىگە سايلاندى.

ئابلەت ئابدۇرىشىت1942 - يىل 3 - ئايدا تۇغۇلغان، غۇلجا شەھرىدىن، داشۆ مەلۇماتلىق. 1965 - يىل 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان. 1960 - يىل 7 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. شىنجاڭ بىناكارلىق تەكشۈرۈش - لايىھىلەش

مەھكىمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، پارتكۇر ۋىپىسىنىڭ شۇجىسى بولغان. 1991- يىل 8- ئاينىڭ 31 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 22 - سانلىق يىغىنىدا ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسلىكىگە سايلاندى.

لى دۆڭخوي 1941 - يىل 1 - ئايدا تۇغۇلغان، شەندۇڭ ئۇلكىسىنىڭ يەنتەي شەھىرىدىن، داشۇ مەلۇماتلىق، 1967 - يىل 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1973 - يىل 9-ئايدا پارتىيەگە كىرگەن. قەشقەر شەھەرلىك ئىنقىلابىي كومىتېت ئىشلەپچىقىرىش گۇرۇپپىسىدا كادىر، كاتىپ، ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئىشخانىسىنىڭ كاتىپى، مۇئاۋىن مۇدىرى، مۇدىرى، ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، پارتكۇر ۋىپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئالتاي ۋىلايەتلىك پارتكومىنىڭ شۇجىسى بولغان. 1991 -يىل 8 - ئاينىڭ 31 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 22 - سانلىق يىغىنىدا ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسلىكىگە سايلاندى.

هۆكۈمەت پەرمانلىرى

1991 - يىل 1 - ئاينىڭ 24 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت ئىمزا قويغان 17-نومۇرلۇق هۆكۈمەت پەرمانى ئارقىلىق، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ساختا، ناچار ناۋارلارنى ئىشلەپچىقارغان ۋە ساتقان جاۋابكارلارنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش بەلگىلىمىسى» ئېلان قىلىندى.

4 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت ئىمزا قويغان 18 - نومۇرلۇق هۆكۈمەت پەرمانى ئارقىلىق، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىستېمال ماجىرالىرىنى كېسىپ قىلىش چارىسى» ئېلان قىلىندى.

5 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت ئىمزا قويغان 19 - نومۇرلۇق هۆكۈمەت پەرمانى ئارقىلىق، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىپپەت - نومۇسىنى ساتقان ۋە پاھىشىۋازلىق قىلغانلارنى جازالاش ۋاقىتلىق بەلگىلىمىسى» ئېلان قىلىندى.

5 - ئاينىڭ 15 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت ئىمزا قويغان 20 - نومۇرلۇق هۆكۈمەت پەرمانى ئارقىلىق، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ يەر ماجىرالىرىنى بىر تەرەپ قىلىش ۋاقىتلىق چارىسى» ئېلان قىلىندى.

5 - ئاينىڭ 29 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت ئىمزا قويغان 21 - نومۇرلۇق هۆكۈمەت پەرمانى ئارقىلىق، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنى تىزىملاپ باشقۇرۇش تىزىمىنى يولغا قويۇش تەپسىلىي قائىدىسى» ئېلان قىلىندى.

6 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت ئىمزا قويغان 22 - نومۇرلۇق هۆكۈمەت پەرمانى ئارقىلىق، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ داۋالاش هادىسىلىرىنى بىر تەرەپ قىلىش چارىسىنى يولغا قويۇش تەپسىلىي قائىدىسى» ئېلان قىلىندى.

8 - ئاينىڭ 6 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت ئىمزا قويغان 23 - نومۇرلۇق هۆكۈمەت پەرمانى ئارقىلىق، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى مۇستەقىل تەتقىقات ئورۇنلىرىدا تەتقىقات ئورنىنىڭ باشلىقى مەسئۇل بولۇش تۈزۈمىنى يولغا قويۇش چارىسى» ئېلان قىلىندى.

8 - ئاينىڭ 27 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت ئىمزا قويغان 24 - نومۇرلۇق هۆكۈمەت پەرمانى ئارقىلىق، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئۆپكىگە چاك - توزان ئولتۇرۇپ قېلىش كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش نىزامىنى يولغا قويۇش چارىسى» ئېلان قىلىندى.

قارار، بەلگىلىمىلەر

1991 - يىل 1 - ئاينىڭ 19 - كۈنى ئاپتونوم

رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «ۋاڭ گۇاڭرۇڭنى (ئاپتونوم رايون بويىچە ئەمگەك نەمۇنىچىسى) دەپ ئېتىراپ قىلىش توغرىسىدا قارار» چىقاردى.

1.ئاينىڭ 25.كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «بۇرۇلتوقاي، كۈنەس ناھىيىلىرىگە (ئاپتونوم رايون بويىچە تەنتەربىيىدە ئىلغار ناھىيە) دەپ نام بېرىش توغرىسىدا قارار» چىقاردى.

3 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «چېگرا باشقۇرۇش خىزمىتى بويىچە ئىلغار كوللېكتىپلارنى تەقدىرلەش توغرىسىدا قارار» چىقاردى.

3 ـ ئاينىڭ 28 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «رەھبەرلىك ئىستىلىنى يەنىمۇ ياخشىلاشقا دائىر بىر قانچە بەلگىلىمە» چىقاردى.

4 ـ ئاينىڭ 19 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «كارخانىلارنىڭ تېخنىكا تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، زىياننى ئازايتىپ پايدىنى ئاشۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، ئىقتىسادىي ساپاسىنى ئۆستۈرۈش ھەققىدە بىر قانچە بەلگىلىمە» چىقاردى.

4 ـ ئاينىڭ 22 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «ئالىي مەكتەپ ۋە ئوتتۇرا تېخنىكومنى پۈتتۈرگەن مۇنەۋۋەر ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەش توغرىسىدا قارار» چىقاردى.

5 ـ ئاينىڭ 7 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «ئىبراھىم ئىسمايىل قاتارلىق تۆت يولداشقا شىنجاڭنىڭ پۇل مۇئامىلە ئىشلىرىنى قوغدىغۇچىلار دەپ نام بېرىش توغرىسىدا قارار» چىقاردى.

8 ـ ئاينىڭ 3 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «ئۇرۇمچى شەھىرى قاتارلىق ئالتە ئورۇنغا (ئىككىنى ھىمايە قىلىشتا نەمۇنە شەھەر)، (ئىككىنى ھىمايە قىلىشتا نەمۇنە ناھىيە)، دەپ پەخرى نام بېرىش ھەققىدە قارار» چىقاردى.

8 ـ ئاينىڭ 26 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «يەر چېگرىسىنى چارلاپ بېكىتىش خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇن ۋە ئىلغار خىزمەتچىلەرنى تەقدىرلەش توغرىسىدا قارار» چىقاردى.

10. ئاينىڭ 5 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «خىمىيە سانائىتى بازىسى قۇرۇلۇشىغا ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرى ھەققىدە بەلگىلىمە» چىقاردى.

ئېلان

1991 ـ يىل 4 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «ئاھالىلەر سالاھىيەت كىنىشكىسىنى ئىشلىتىش ـ تەكشۈرۈش تۈزۈمىنى يولغا قويۇش توغرىسىدا ئېلان» چىقاردى.

ئۇقتۇرۇشلار

1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى چىقارغان ئۇقتۇرۇشلار (بىر قىسمى):

1 ـ ئاينىڭ 18 ـ كۈنى «(شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ باشقا ئۆلكە، شەھەرلەر بىلەن بىرلىكتە پاختا ئىشلەپچىقىرىش بازىسى ئېچىشقا دائىر بىر قانچە مەسىلە توغرىسىدىكى سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويۇلىدىغان چارىسى، نى قايتا بېسىش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» ۋە «(شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ باشقا ئۆلكە، شەھەرلەر بىلەن بىرلىكتە پاختا ئىشلەپچىقىرىش بازىسى ئېچىشنى يولغا قويۇش ھەققىدىكى تەپسىلىي قائىدىسى، نى قايتا بېسىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

1 ـ ئاينىڭ 22 ـ كۈنى «كارتوگرافىيە قىسىملىرىنىڭ ئۆلچەش ـ سىزىش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىشىغا ھەمكارلىشىش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

2 ـ ئاينىڭ 22 ـ كۈنى «ئاپتونوم رايوننىڭ 1991 ـ يىللىق خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات پىلانى (لايىھە) نى چۈشۈرۈش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

3 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنى «(سۈپەت، تۈر، ئۇنۇم يىلى، پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

4 ـ ئاينىڭ 25 ـ كۈنى «(شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ماشىنىسازلىق ـ ئېلېكترون سانائىتىنى كەسپىي جەھەتتىن باشقۇرۇش توغرىسىدىكى ۋاقىتلىق بەلگىلىمىسى، نى بېسىپ

تارقاتقانلىق ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

5 - ئاينىماق 7 - كۈنى «ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتىدا ماسلاشتۇرۇش خىزمىتىنى كۈچەيتىش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

5 - ئاينىماق 7 - كۈنى «گوۋۇيۈەننىڭ (چەت ئەللەردە مەبلەغ سېلىش تۈرلىرىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش مەسىلىسى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش) ىنى تارقاتقانلىق ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

6 - ئاينىماق 12 - كۈنى «گوۋۇيۈەن ئىشخانىسى بىلەن مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتى ئىشخانىسىنىڭ (ئارمىيىنىماق 3 - سەپ جايالىق جايلاردىكى كارخانا، كەسىپىي ئورۇنلىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ يېزا نوپۇسىنى شەھەر نوپۇسىغا ئۆزگەرتىش خىزمىتى قاتارلىق خىزمەتلەرنى داۋاملىق ياخشى ئىشلەشكە ئالاقىدار مەسىلىلەر توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش) ىنى تارقاتقانلىق ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

8 - ئاينىماق 9 - كۈنى «ۋىلايەت، ئوبلاست، ناھىيە (شەھەر) لەردە كان مەھسۇلاتلىرى بايلىقىنى باشقۇرۇش ئىپپاراتى تەسىس قىلىش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

8 - ئاينىماق 21 - كۈنى «گوۋۇيۈەننىڭ (تاۋار سودا تەرتىپىنى رەتكە سېلىپ، ھېسابات ئىنتىزامىنى چىڭىتىش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش) ىنى تارقاتقانلىق ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

9 - ئاينىماق 4 - كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ خىزمەت قائىدىسىنى بېسىپ تارقاتقانلىق ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

9-ئاينىماق 26-كۈنى «گوۋۇيۈەننىڭ (تۇراقلىق مۇلۈك ئۇچۇن مەبلەغ سېلىشنى ۋە يېڭىدىن ئىش باشلىنىدىغان تۈرلەرنى داۋاملىق قاتتىق تىزگىنلەش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش) ىنى ئىزچىللاشتۇرۇش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

10 - ئاينىماق 7 - كۈنى «(ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ھاياتىي كۈچىنى يەنمۇ ئاشۇرۇش توغرىسىدىكى قارار) ىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

10 - ئاينىماق 18 - كۈنى «شىنجاڭ خەمىيە سانائىتى بازىسى قۇرۇلۇشىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

10 - ئاينىماق 18 - كۈنى «ئاپتونوم ئوبلاستلىق، ۋىلايەتلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئورگانلىرىغا مەمۇرىي باشقۇرۇش ھوقۇقلىرىنى قانۇن بويىچە ئومۇميۈزلۈك يۈرگۈزۈش ھوقۇقى بېرىش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

10 - ئاينىماق 26 - كۈنى «ئاپتونوم رايونلىق تاشيول ئاسراش - باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى تەڭشەش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

11 - ئاينىماق 4 - كۈنى «دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ھاياتىي كۈچىنى يەنمۇ ئاشۇرۇش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

11 - ئاينىماق 15 - كۈنى «1991 - يىلى قىشتا ھەربىي سەپتىن قايتقان ھەربىيلەرنى قوبۇل قىلىپ ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتىنى ئەستايىدىل ياخشى ئىشلەش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسى چىقارغان ئۇقتۇرۇشلار (بىر قىسمى):

1 - ئاينىماق 8 - كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق كەسىپتىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىش ئىشخانىسى قۇرۇش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

1 - ئاينىماق 18 - كۈنى «(جۇڭگودىكى ناھىيىلەر ئەھۋالى توپلىمى. شىنجاڭ تومى) نى تۈزۈش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

2 - ئاينىماق 5 - كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى قانۇنچىلىق ئىشخانىسى تەسىس قىلىش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

2 - ئاينىماق 12 - كۈنى «گوۋۇيۈەننىڭ (ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداشنى كۈچەيتىپ، قانۇنغا خىلاپ جىنايى ھەرىكەتلەرگە قاتتىق زەربە بېرىش توغرىسىدىكى جەددىي ئۇقتۇرۇش) ىنى تارقاتقانلىق ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

2 - ئاينىماق 21 - كۈنى ئاپتونوم رايونلىق رەئىسى تۆمۈر داۋامەت ئوتتۇرىغا قويغان «مۇشۇ

نۆۋەتلىك ھۆكۈمەت بۇندىن كېيىن تىرىشىپ ياخشى ئىشلەيدىغان ئون چوڭ ئىش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» نى ئېلان قىلدى.

3 - ئاينىڭ 9 - كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق ئىشچىلارنى تېخنىكا جەھەتتىن تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ دائىمى ئۆزگەرتىش ۋە ئونىڭ تەركىبىدىكىلەرنى تەڭشەش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

3 - ئاينىڭ 19 - كۈنى «گۇۋېيۈەن ئىشخانىسىنىڭ ئەر - خوتۇن ئىشچىلار ئىككى جايدا تۇرۇش مەسلىسىنى ھەل قىلغاندا ھەق ئالماسلىق توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى»نى ئىزچىللاشتۇرۇش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

4 - ئاينىڭ 13 - كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق خەۋەرلىشىش قۇرۇلۇشىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

4 - ئاينىڭ 15 - كۈنى «نېفىت چارلاش - ئېچىش قۇرۇلۇشىدا مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

4 - ئاينىڭ 20 - كۈنى «چەت ئەللەرگە چىقىپ زىيارەت قىلىدىغان - تەكشۈرىدىغان ئۆمەكلەرنى تەكرار ئەۋەتىشنى قەتئىي توسۇش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

4 - ئاينىڭ 23 - كۈنى «ئاپتونوم رايونىمىزدىكى دۆلەت ئورگانلىرىدا مىللەتلەر تىل - يېزىق تەرجىمە كەسپى بويىچە يۇقىرى دەرىجىلىك ۋەزىپە باھالاش ھەيئىتى قۇرۇش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

4 - ئاينىڭ 30 - كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق زەھەرلىك چېكىملىكەرنى مەنئى قىلىشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

4 - ئاينىڭ 30 - كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش كومىتېتىنىڭ تەركىبىدىكىلەرنى تەڭشەش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

5 - ئاينىڭ 17 - كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق يول ترانسپورت بازىرىنى تۈزەش - تەرتىپكە سېلىشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

5 - ئاينىڭ 17 - كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق چوڭ - چوڭ قۇرۇلۇش تۈرلىرى ئىشخانىسى قۇرۇش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

5 - ئاينىڭ 30 - كۈنى «سىمسىز تېلېفون ئىشلىتىشتە مەخپىيەتلىكنى ساقلاشنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

6 - ئاينىڭ 8 - كۈنى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ شەھەر - يېزىلار ئۇي - جاي تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلان پروگراممىسىنى تارقاتقانلىق ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

6 - ئاينىڭ 12 - كۈنى «شىنجاڭنىڭ 1991 - يىللىق ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى خىزمىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرى ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

6 - ئاينىڭ 18 - كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق تۈز ئىشلىرى ئىدارىسى تەسىس قىلىش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

7 - ئاينىڭ 4 - كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق قۇتقۇزۇش بېرىش ئورنىغا سانائەت بۇيۇملىرى بىلەن يارىدەم بېرىشكە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى ۋە ئونىڭ ئىش بېجىرىش ئاپپاراتىنى تەڭشەش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

7 - ئاينىڭ 6 - كۈنى «1991-يىللىق پارىژ-موسكۋا - بېيجىڭ مارافونچە ئاپتوموبىل دالا مۇسابىقىسى شىنجاڭ ئۇچاستىكىسىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

7 - ئاينىڭ 25 - كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق مىللىي سودا ۋە ئاز سانلىق مىللەتلەرگە ئېھتىياجلىق بۇيۇملارنى ئىشلەپچىقىرىش خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسىنى تەڭشەش ۋە كۈچەيتىش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

8 - ئاينىڭ 12 - كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق كان مەھسۇلاتلىرى بايلىقىنى باشقۇرۇش كومىتېتى قۇرۇش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

8 - ئاينىڭ 29 - كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق

سەنئەت ئىشلىرىنى ئىلمىي يوسۇندا پىلانلاشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

9 - ئاينىڭ 12 - كۈنى «8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە 27 نامرات ناھىيە (شەھەر) نى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئىدارە، ئورۇنلار نۆۋەتا بېكىتىپ مۇددەتكە ئېلىش يۆلەش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

9 - ئاينىڭ 16 - كۈنى «ئاپتونوم رايون بويىچە 7 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك تەنھەرىكەت يىغىنىغا قاتناشقا تەييارلىق كۆرۈشكە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

9 - ئاينىڭ 26 - كۈنى «يېزا ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش فوندىنى يىغىش، ئىشلىتىش ۋە باشقۇرۇش خىزمىتىنى يەنمۇ كۈچەيتىش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

10 - ئاينىڭ 7 - كۈنى «دۆلەت مەمۇرىي ئورگانلىرىنىڭ خىزمەتچىلىرىنى يىللىق تەكشۈرۈش تۈزۈمىنى ئورنىتىشنى نۆۋەتتىدا سىناق قىلىش خىزمىتى ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

10 - ئاينىڭ 30 - كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق ئېتنىلىن قۇرۇلۇشىدىكى قالدۇق مەسىلەلەرنى يارىتىشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

11 - ئاينىڭ 1 - كۈنى «كادىرلار، ئىشچىلارنىڭ يۆتكىلىشىگە ئالاقىدار مەسىلەلەرنى قايتا قېيت قىلىش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

11 - ئاينىڭ 4 - كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق پېنسىيە خىراجىتىنى بىر تۇتاش غەملەپ باشقۇرۇش كومىتېتىنىڭ نامىنى ئۆزگەرتىش ۋە ئۇنىڭ تەركىبىدىكىلەرنى تەڭشەش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

11 - ئاينىڭ 4 - كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق ئۆي ئىسلاھاتى ۋە قۇرۇلۇشىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

11 - ئاينىڭ 14 - كۈنى «قورغاس ئېغىزى قۇرۇلۇشىنىڭ قەدىمىنى يەنمۇ تېزلىتىپ، سوۋېت ئىتتىپاقىغا قارىتىلغان سودىدا مال ئۆتكۈزۈش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇشقا دائىر مەسىلىلەر ئۈستىدە ئۆتكۈزۈلگەن يىغىن خاتىرىسىنى تارقاتقانلىق ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

12 - ئاينىڭ 2 - كۈنى «ئاپتونوم رايون بويىچە مېيىسپلار ئىشلىرىغا بىرلا قېتىملىق پۇل ئىئانە قىلىپ يارىدەم قىلىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

12 - ئاينىڭ 5 - كۈنى «ئاپتونوم رايونىمىزدىكى دۆلەت ئورگانلىرى خىزمەتچىلىرىنىڭ مۇكاپات ئىش ھەققى ئۆلچىمىنى تەڭشەش مەسىلىسى ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» چىقاردى.

تەستىقلاپ تارقىتىلغان دوكلاتلار

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى تەستىقلاپ تارقاتقان دوكلاتلار (بىر قىسىم):

2 - ئاينىڭ 23 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى يوللىغان «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى ئىقتىسادىي تەكشۈرۈش باش ئەترىتىنىڭ ۋەزىپىلىرى ۋە مەسئۇلىيەت دائىرىسى ھەققىدە دوكلات» نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

2 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ئۆلچەملەشتۈرۈش ئىدارىسى قاتارلىق توققۇز ئورۇن يوللىغان «ئاپتونوم رايونىمىزدىكى كارخانا، كەسىپىي ئورۇنلار ۋە ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنىڭ بىرلىككە كەلگەن ۋەكالەت نومۇر بەلگىسى تۈزۈمىنى ئورنىتىش ھەققىدىكى دوكلات» نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

4 - ئاينىڭ 24 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى بىلەن ئىقتىساد كومىتېتى يوللىغان «سۇپەت، تۇر، ئونوم يىلى، پائالىيىتىدە زىيانىنى ئازايتىپ، پايدىنى ئاشۇرۇش خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى پىكىر» نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

4 - ئاينىڭ 8 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتى يوللىغان «ئاپتونوم رايون بويىچە ئېتىز - ئېرىقلارنى ئورمان بىلەن تورلاشتۇرۇشنى تېزلىتىش ھەققىدىكى دوكلات» نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

4 ـ ئاينىڭ 19 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەنسىيە خىراجىتىنى بىر تۈتاش ئەملەپ باشقۇرۇش كومىتېتى يوللىغان «1991 ـ يىللىق پەنسىيە خىراجىتىنى بىر تۈتاش ئەملەش خىزمىتى توغرىسىدىكى پىكىر ھەققىدە دوكلات» نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

6 ـ ئاينىڭ 3 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق سودا نازارىتى يوللىغان «گۆش بازىرى يەنمۇ قويۇۋېتىلگەندىن كېيىنكى ئالاقىدار مەسلەھەتلەر ھەققىدە دوكلات» نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

6 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق كادىرلار نازارىتى قاتارلىق تارماقلار يوللىغان «1991-يىلى ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكۇملارنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلار ۋە ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئاسپىرانتلارنى تەقسىم قىلىش مەسىلىسى ھەققىدە دوكلات» نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

6 ـ ئاينىڭ 23 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پوچتا-تېلېگراف باشقۇرۇش ئىدارىسى يوللىغان «ئاپتونوم رايونىمىزدا خەۋەرلىشىش ئىشلىرىنى كەسپىي جەھەتتىن باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش ۋە خەۋەرلىشىش ئىشلىرى تەرتىپىنى رەتكە سېلىش ھەققىدە دوكلات» نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

7 ـ ئاينىڭ 2 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتى يوللىغان «8 ـ بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئورمان كېسىش نورمىسىنى چەكلىك ئورۇنلاشتۇرۇش پىكرى ھەققىدە دوكلات» نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

7 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ئاپپاراتلار شتاتى كومىتېتى يوللىغان «ئەمگەك ئىش ھەققى ۋە پىلان خىزمىتى جەھەتتىكى فۇنكسىيىلىك ئىش تەقسىماتى مەسىلىسى ھەققىدە ماسلاشتۇرۇش پىكرى» نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

8 ـ ئاينىڭ 10 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ھەربىي سەپتىن چېكىنگەن ھەربىيلەرنى ئورۇنلاشتۇرۇش ئىشخانىسى يوللىغان «ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرغان پىدائىي ئەسكەرلەرنى ئۆز يۇرتىدىن باشقا جايغا ئورۇنلاشتۇرۇشقا ئالاقىدار مەسىلىلەر ھەققىدە پىكىر» نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

9 ـ ئاينىڭ 13 ـ كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق ئاپپاراتلار شتاتى كومىتېتىنىڭ قۇرۇلۇش نازارىتى، يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى ۋە كارتوگرافىيە ئىدارىسىنىڭ فۇنكسىيىلىك ئىش تەقسىماتىغا ئالاقىدار مەسىلىلەر ھەققىدىكى پىكرى» نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

11 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق قۇرۇلۇش نازارىتى ۋە پىلان كومىتېتى قاتارلىق ئورۇنلار يوللىغان «ئاپتونوم رايون بويىچە شەھەرلەردە سۇنى تېجەپ ئىشلىتىش خىزمىتىنى يەنمۇ ياخشى ئىشلەش ھەققىدە دوكلات» نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

12 ـ ئاينىڭ 5 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى يوللىغان «ناھىيىلەردىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سانائەتتە باھا باشقۇرۇشنى ئىسلاھ قىلىش ھەققىدىكى بىر قانچە بەلگىلىمە» نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

12 ـ ئاينىڭ 5 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى يوللىغان «باھا ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا ـ سانائەت كارخانىلىرىدا باھانى يەنمۇ ياخشى يولغا قويۇشقا دائىر تەدبىرلەر» نى تەستىقلاپ تارقاتتى.

1991 ـ يىلىق ئاپتونوم رايونلۇق خەلق مۇكۇمىتى ئىشخانىسى تارقاتقان دوكلاتلار (بىر قىسىم):

2 ـ ئاينىڭ 8 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتى يوللىغان «دۆلەت تەرىپىدىن 2-دەرىجىلىك نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان ھايۋانلارنى قانۇنسىز ھالدا تۇتۇش، ئۇۋلاش ۋە سېتىۋېلىش ھەرىكەتلىرىنى بىر تەرەپ قىلىش ھەققىدىكى پىكىر» نى تارقاتتى.

3 ـ ئاينىڭ 2 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق كۆكەرتىش كومىتېتى يوللىغان «كۆكەرتىش كومىتېتىنىڭ خىزمىتىنى ھەمدە ئىش بېجىرىش ئاپپاراتىنى كۈچەيتىش ھەققىدە دوكلات» نى تارقاتتى.

4 ـ ئاينىڭ 20 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىسادىي ھەمكارلىق ئىشخانىسى يوللىغان

«ئاپتونوم رایوننىڭ ئىچكى بىرلىشىش ـ ھەمكارلىشىش خىزمىتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 ـ بەش يىللىق پىلانى توغرىسىدىكى ئاساسىي تەسەۋۋۇر ھەققىدىكى دوكلات» نى تارقاتتى.

7 ـ ئاينىڭ 6 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پوچتا-تېلېگراف باشقۇرۇش ئىدارىسى يوللىغان «دېھقانچىلىق ـ چارۋىچىلىق رايونلىرىدا پوچتا يوللانمىلىرى ۋە گېزىت ـ ژۇرناللارنى يەتكۈزۈپ بېرىش مەسلىسىنى ھەل قىلىش ھەققىدىكى پىكىر» نى تارقاتتى.

8 ـ ئاينىڭ 6 ـ كۈنى «يېزا بازارلىرىنى ئېچىپ، سانائەت بۇيۇملىرىنى يېزىلارغا ئاپىرىشنى ئىلگىرى سۈرۈش ھەققىدىكى پىكىر» نى تارقاتتى.

10 ـ ئاينىڭ 5 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق كادىرلار نازارىتى يوللىغان «شەھەرلەردىكى كەسپىي تېخنىكا خادىملىرى ۋە باشقۇرغۇچى خادىملارنىڭ ناھىيىلەردىكى سانائەت كارخانىلىرى ۋە يېزا ـ بازار كارخانىلىرىغا بېرىپ ئىشلىشى ھەققىدىكى ۋاقىتلىق بەلگىلىمە» نى تارقاتتى.

تەستىق جاۋابلار

1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى تارقاتقان تەستىق جاۋابلار (بىر قىسمى):

3 ـ ئاينىڭ 5 ـ كۈنى «ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك تەرەققىيات فوندى باشقۇرۇش ئىپپاراتلىرىنى ئەمەلدىن قالدۇرۇشقا قوشۇلغانلىق ھەققىدىكى تەستىق جاۋاب» نى تارقاتتى.

3 ـ ئاينىڭ 13 ـ كۈنى «ئالتۇن تاغ تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونىنى باشقۇرۇشنى يەنمۇ كۈچەيتىشكە دائىر بىر نەچچە پىكىر ھەققىدىكى تەستىق جاۋاب» نى تارقاتتى.

4 ـ ئاينىڭ 24 ـ كۈنى «چاقلىق ناھىيىسى توغراسىي ئالتۇن كانى قۇرۇشقا قوشۇلغانلىق ھەققىدىكى تەستىق جاۋاب» نى تارقاتتى.

5 ـ ئاينىڭ 24 ـ كۈنى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى بىلەن سىچۈەن ئۆلكىسى بىرلىشىپ پاختا ئىشلەپچىقىرىش بازىسى قۇرۇش ھەققىدىكى جاۋابىن ئالاقە» نى تارقاتتى.

7 ـ ئاينىڭ 6 ـ كۈنى «تېنىجىن شەھىرى بىلەن شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى بىرلىشىپ پاختىچىلىق بازىسى قۇرۇش توختامىغا قوشۇلغانلىق ھەققىدىكى تەستىق جاۋاب» نى تارقاتتى.

8 ـ ئاينىڭ 6 ـ كۈنى «مىتراخۇانىيە مەسلىسى ھەققىدىكى تەستىق جاۋاب» نى تارقاتتى.

8 ـ ئاينىڭ 21 ـ كۈنى «غەربىي شىمال نېفىت سانائىتى شىركىتى قۇرۇشقا قوشۇلغانلىق ھەققىدىكى ئالاقە» نى تارقاتتى.

9 ـ ئاينىڭ 27 ـ كۈنى «جۇڭگو ـ ئاۋسترالىيە قويچىلىق تەتقىقات تۈرىنى باشقۇرۇش ھەيئىتى قۇرۇش ھەققىدىكى تەستىق جاۋاب» نى تارقاتتى.

10 ـ ئاينىڭ 23 ـ كۈنى «شىنجاڭ كانچىلىق تېخنىكىسى تەرەققىيات شىركىتى قۇرۇشقا تەييارلىق كۆرۈش ھەققىدىكى تەستىق جاۋاب» نى تارقاتتى.

11 ـ ئاينىڭ 10 ـ كۈنى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ كوللېكتىپ كانچىلىق كارخانىلىرى ۋە يەككە كان ئاچقۇچىلارنىڭ كان مەھسۇلاتلىرى بايلىقىنى ئېچىشنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش چارىسى ھەققىدىكى تەستىق جاۋاب» نى تارقاتتى.

11 ـ ئاينىڭ 11 ـ كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك ـ ئىشقا ئورۇنلىشىش كارخانىلىرىدا مۇلازىمەت شىركىتى قۇرۇش ھەققىدىكى تەستىق جاۋاب» نى تارقاتتى.

11 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنى «ئاپتونوم رايونىنىڭ (ئىشچىلارنى تەكشۈرۈش نىزامى) نى يولغا قويۇش چارىسى ھەققىدىكى تەستىق جاۋاب» نى تارقاتتى.

11 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنى «قىزىلتاغ ئېغىزىنىڭ ئورنىنى بېكىتىش مەسلىسى ھەققىدىكى تەستىق جاۋاب» نى تارقاتتى.

11 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنى «تېمىرتام ئېغىزىنىڭ ئورنىنى بېكىتىش مەسلىسى ھەققىدىكى تەستىق جاۋاب» نى تارقاتتى.

11 ـ ئاينىڭ 26 ـ كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق مەبلەغ سېلىش شىركىتى قۇرۇش ھەققىدىكى تەستىق جاۋاب» نى تارقاتتى.

12 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنى «جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە تۇزۇشتە ئىقتىسادىي جازا بېرىشكە

ئالاقىدار ئىشلار ھەققىدىكى تەستىق جاۋاب» نى تارقاتتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسى تارقاتقان تەستىق جاۋابلار (بىر قىسمى):

1 - ئاينىڭ 8 - كۈنى «ھۆكۈمەت خىزمىتىدە دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلار بىلەن ئالاقىلىشىپ تۇرۇشنى يەنمۇ كۈچەيتىش مەسىلىسى ھەققىدىكى ئالاقە» نى تارقاتتى.

6 - ئاينىڭ 7 - كۈنى «مىللىي سودىدا ئۇچقە ئېتىبار بېرىلمىدىغان ناھىيە (شەھەر) لەردىكى سودا كارخانىلىرىنىڭ مۇئەسسەسىلەر قۇرۇلۇشىدىن مەبلەغ سېلىش يۇنىلىشىنى تەڭشەش بېجى ئېلىشنى كەچۈرۈم قىلىش مەسىلىسى ھەققىدىكى تەستىق ئالاقە» نى تارقاتتى.

7 - ئاينىڭ 3 - كۈنى «سۇۋېت ئىتتىپاقىغا چارۋا ئېكسپورت قىلىشقا دائىر ئىشلار ھەققىدىكى جاۋابنى ئالاقە» نى تارقاتتى.

8 - ئاينىڭ 10 - كۈنى «ئاپتونوم رايونىمىز ئاپەت بولغان رايونلارغا ئىئانە قىلغان ماددىي ئەشيالارنى شىنجاڭدىن چىقىرىش رەسمىيىتىنى ئۆتىمەسلىك ھەققىدىكى ئالاقە» نى تارقاتتى.

12 - ئاينىڭ 5 - كۈنى «ئاپتونوم رايونىمىزدىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى تاغلىق ئورمانچىلىق مەيدانلىرىدا ياغاچ ماتېرىياللارنى تەكشۈرۈش پونكتى قۇرۇشقا قوشۇلغانلىق ھەققىدىكى جاۋابنى ئالاقە» نى تارقاتتى.

تەبرىك تېلېگراممىلار

1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 8 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئاپتونوم رايونلۇق قاتناش نازارىتىنىڭ ئىلىغا بارغان خىزمەتگۇرۇپپىسىغا تەبرىك تېلېگراممىسى يوللاپ، كەلكۈن بۇزۇلۇۋاتقان ئۇرۇمچى - غۇلجا تاشيولىنى زەربىدارلىق بىلەن كېچە - كۈندۈز جەڭ قىلىپ ياساپ، تاشيول قاتنىشىنى ۋاقتىدا ئەسلىگە كەلتۈرگەن ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى قىزغىن تەبرىكلىدى.

11 - ئاينىڭ 13 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت 4 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر تەنھەرىكەت يىغىنىغا قاتناشقان شىنجاڭ ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ بارلىق ئەزالىرىغا تېلېگرامما يوللاپ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ھەمدە ئۆزىنىڭ نامىدىن، شىنجاڭ ماھىرلىرىنىڭ 4 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر تەنھەرىكەت يىغىنىدىكى تۈنجى جەڭدە نەتىجە يارىتىپ، ئاپتونوم رايونغا شەرەپ كەلتۈرگەنلىكىگە ئالىي ئېھتىرام بىلدۈردى ۋە چىن كۆڭلىدىن رەھمەت ئېيتتى، تۈنجى ئالتۇن مېدالغا ئېرىشكەن تەنھەرىكەتچى ئاماندىن سەمسىي ھال سورىدى ۋە ئۇنى تەبرىكلىدى.

11 - ئاينىڭ 13 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى لى دۆڭخۇي قورغاس ئېغىزىنى باشقۇرۇش كومىتېتىغا تەبرىك تېلېگراممىسى يوللاپ، ئۇلارنىڭ ئاپتونوم رايونىنىڭ تاشقى سودا، ئىلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ئىشلىرى ئۈچۈن تۆھپە قوشقانلىقىغا رەھمەت ئېيتتى.

مەمۇرىي رايونلارغا ئايرىش جەھەتتىكى ئۆزگىرىشلەر

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ئىشلار نازارىتى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن، 4 - ئاينىڭ 27 - كۈنى قاراماي شەھىرى «55» يېڭى بازىرىنى ئەمەلدىن قالدۇرۇشنى تەستىقلىدى.

10 - ئاينىڭ 15 - كۈنى شىخو ناھىيىسىنىڭ تاشكۆۋرۈك يېزىسى ۋە تۆتەي يېزىسى قۇرۇشنى تەستىقلىدى.

10 - ئاينىڭ 16 - كۈنى لوپنور ناھىيىسىنىڭ گۈلباغ يېزىسى قۇرۇشنى تەستىقلىدى.

12 - ئاينىڭ 15 - كۈنى بۇرۇلتوقاي ناھىيىسىنىڭ ئارىدا يېزىسى قۇرۇشنى تەستىقلىدى.

يى يىغ

دۆلەت كومىسسارى چېن جۇنشىڭ شىنجاڭغا تەكشۈرۈشكە كەلدى

1991- يىل 6- ئاينىڭ20- كۈنىدىن 30- كۈنگىچە دۆلەت كومىسسارى چېن جۇنشىڭ گۇۋۇيۈەن خىزمەت گۇرۇپپىسىنى باشلاپ شىنجاڭغا

6 ـ ئاينىڭ 24 ـ كۈنى دۆلەت كومىسارىچېن جۇنشېڭ ئىشلەپچىقىرىش ـ قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى يېزا ئىگىلىك4 ـ شىسىنىڭ64 ـ تۈەن ـ مەيدانىغا بېرىپ، بۇغداينىڭ ئۆسۈش ئەھۋالىنى كۆردى.

لى يۇڭجيې فوتوسى

تەكشۈرۈشكە كەلدى، تەكشۈرۈش داۋامىدا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ۋە ئىشلەپچىقىرىش ـ قۇرۇلۇش بىڭتۈەنىنىڭ خىزمەت دوكلاتلىرىنى ئاڭلىدى، تۇرپان، ئىلى، ئالتاي، شىخەنزە، قەشقەر ۋە بىڭتۈەن يېزا ئىگىلىك 3 ـ شىسىنى تەكشۈردى.

تەكشۈرۈش داۋامىدا چېن جۇنشېڭ شىنجاڭنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقنى ياخشى يولغا قويۇشىنى تەكىتلىدى ھەمدە بۇنىڭ ئاچقۇچى سۇ قۇرۇلۇشىنى ئوبدان ئېلىپ بېرىپ، شىنجاڭنىڭ سۇ بايلىقىنى ئېچىش ھەم ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش مەسىلىسىنى ھەل قىلىشتا ئىكەنلىكىنى كۆرسەتتى. ئۇ مۇنداق دېدى: شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى ھەر تەرەپلىمە تەرەققىي قىلدۇرۇشتا يوشۇرۇن كۈچ زور، شىنجاڭنى دۆلەت نۇقتىلىق تەرەققىي قىلدۇرىدىغان رايونلارنىڭ بىرى قىلىپ، ئۇنىڭغا يار ـ يۆلەك بولۇش لازىم. بۇنىڭدىن كېيىن پاختا ـ شېكەر بازىلىرىنى ئاچقاندىن تاشقىرى، ئوتلاقلاردىن پايدىلىنىش ۋە ئوتلاق قۇرۇلۇشىنى پەيدىنپەي كۈنتەرتىپكە قويۇش كېرەك.

چېن جۇنشېڭ شىنجاڭنىڭ نامراتلارغا يار ـ يۆلەك بولۇش خىزمىتىگە يۇقىرى باھا بەردى. ئۇ مۇنۇلارنى تەلەپ قىلدى: بۇنىڭدىن كېيىن نامراتلارغا مەبلەغ، ماددىي ئەشيا تەقسىماتى سىياسىتى جەھەتتە يار ـ يۆلەك بولغاندىن تاشقىرى، ئۆز كۈچىگە تايىنىپ ئىش كۆرۈش، جاپا ـ مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش روھىنى جارى قىلدۇرۇشنىمۇ تەكىتلەش ھەمدە مۇنداق ئىككى ئىشنى ئوبدان بىرلەشتۈرۈشكە ئەھمىيەت بېرىش كېرەك: بىرى، كەمبەغەللىكتىن قۇتۇلۇش بىلەن نادانلىقتىن قۇتۇلۇشنى بىرلەشتۈرۈپ، ئەمگەكچىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈرۈش لازىم؛ يەنە بىرى، نامراتلارغا يار ـ يۆلەك بولۇش بىلەن پىلانلىق تۇغۇتنى بىرلەشتۈرۈش، ئاز سانلىق مىللەت كادىرلار ۋە بارلىق ھۆكۈمەت خادىملىرى پىلانلىق تۇغۇت جەھەتتە نەمۇنىلىك، باشلامچىلىق رول ئوينىشى كېرەك.

چېن جۇنشېڭ ئىشلەپچىقىرىش ـ قۇرۇلۇش بىڭتۈەنىنىڭ شىنجاڭنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا ئوينىغان رولىنى تولۇق مۇئەييەنلەشتۈردى. ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: بىڭتۈەننىڭ ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇشتا، ئالدى بىلەن كەسىپ قۇرۇلمىسىنى ئوبدان تەڭشەش، يىرىك يېزا ئىگىلىك مەھسۇلات قىممىتىنىڭ مۇتلەق سانىنى ئۈزلۈكسىز ئاشۇرۇش، ئەمما ئۇنىڭ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىدە تۇتىدىغان نىسبىتىنى پەيدىنپەي چۈشۈرۈش، 2 ـ، 3 ـ كەسىپلەرنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇپ، ئەمگەك كۈچلىرىنىڭ ئەقىلگە مۇۋاپىق ھالدا يۆتكىلىپ تۇرۇشىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش لازىم.

چېن جۇنشېڭ يەنە بارغانلا يېرىدە ئىتتىپاقلىق ۋە مۇقىملىقنىڭ مۇھىملىقىنى قايتا ـ قايتا تەكىتلىدى. ئۇ مۇنداق دېدى: شىنجاڭ ـ كۆپ مىللەتلىك رايون، يەنە كېلىپ ۋەتىنىمىزنىڭ غەربىي شىمال چېگرىسىغا جايلاشقان، شۇڭا شىنجاڭدا ئىتتىپاقلىق ۋە مۇقىملىق تېخىمۇ مۇھىم. ھەرقايسى مىللەتلەر ئوتتۇرىسىدىكى ئىتتىپاقلىقنى يەنىمۇ

كۆچەيتىش، يەرلىك بىلەن بىكتۇەن ئوتتۇرىسىدىكى ئىتتىپاقلىقنى يەنمۇ كۆچەيتىش، ئاز سانلىق مىللەت كادىرلار بىلەن خەنزۇ كادىرلار ئوتتۇرىسىدە. كى ئىتتىپاقلىقنى يەنمۇ كۆچەيتىش، ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىك بەنزىلىرىنىڭ ئىتتىپاقلىقنى يەنمۇ كۆچەيتىش كېرەك.

لى خۇەيچىڭ

ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى ئاساسىي قانۇنىمىزغا بېرىپ تەكشۈرۈپ تەنقىق قىلدى، ئىش ئورنىغا بېرىپ ئىش بېجىردى

1991 - يىل 1 - ئاينىڭ 8 - كۈنى ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جىن يۈنخۇي ئالاقىدار تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرىنى باشلاپ «شىنجاڭ» چايدان چەكلىك شىركىتىگە بېرىپ، ئىش ئورنىدا ئىش بېجىرىپ، شىركەتتە ساقلىنىۋاتقان قېيىنچىلىق ۋە مەسىلىلەرنى مۇھاكىمە قىلدى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى ۋە ئالاقىدار تارماقلاردىن رەھبەرلىكىنى ھەقمقي كۆچەيتىپ، مۇناسىۋەتلىك راۋانلاشتۇرۇپ، ئىككى تەرەپ شىركىچىلىكىدىكى كارخانا سىياسىتىنى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى، مەبلەغنى تۇتۇپ قالماسلىقنى تەلەپ قىلدى؛ شىركەتتىن باشقۇرۇشنى كۆچەيتىپ، سۈپەتنى ئۆستۈرۈپ، خەلقئارا بازارنى تېزرەك ئېچىشنى تەلەپ قىلدى.

3 - ئاينىڭ 4 - كۈنى ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى قەدىرياي ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد - سودا نازارىتىگە بېرىپ، ئىش ئورنىدا ئىش بېجىرىپ، تۆۋەندىكى تۆت تۈرلۈك تەلەپنى ئوتتۇرىغا قويدى: (1) ئاپتونوم رايوننىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، «گۈۋەيۈەننىڭ تاشقى سودا تۈزۈلمىسىنى يەنمۇ ئىسلاھ قىلىش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈشكە دائىر بىر قانچە مەسىلە توغرىسىدىكى قارارى» نى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈش كېرەك؛ (2) تاشقى سودا ۋەكالىتەن بېجىرىش تۈزۈمىنى پائال يولغا قويۇپ، تېزرەك ئۇنۇم ھاسىل قىلىش كېرەك؛ (3) شىنجاڭ توقۇمچىلىق مەھسۇلاتلىرى شىركىتى، يەرلىك تاشقى سودا شىركىتى، «تەڭرىتاغ» يۈك توقۇمچىلىق چەكلىك شىركىتى قېيىنچىلىقلارنى بېڭىپ، ئېكسپورت ئارقىلىق تاشقى پېرېۋوت تېپىش خىزمىتىنى تىرىشىپ ياخشى ئىشلەپ، تاشقى سودا ئېكسپورت مىقدارى چۈشۈپ كېتىشتەك پايدىسىز ۋەزىيەتنى ئالدىنقى بېرىم يىل ئىچىدە ئوڭشاشنى قولغا كەلتۈرۈشى كېرەك؛ (4) باج، تاموژنا، تاۋار تەكشۈرۈش، تۆمۈر يول ترانسپورتى قاتارلىق تارماقلار بىر ياقىدىن باش چىقىرىپ، تاشقى سودا ئېكسپورت خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشى كېرەك.

4 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت، مۇئاۋىن رەئىسى جىن يۈنخۇي ئالاقىدار تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرىنى باشلاپ ئۇرۇمچى ئالىيۇمىن زاۋۇتىغا بېرىپ، ئىش ئورنىدا ئىش بېجىرىپ، بۇ زاۋۇتنىڭ نۆۋەتتىكى قېيىنچىلىقلىرىنى ھەل قىلىشنىڭ تەدبىرلىرى ۋە چارىلىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى: (1) كارخانىنىڭ ئىچكى ئىسلاھاتىنى داۋاملىق چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، كارخانا باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، كارخانىنىڭ ئىچكى يوشۇرۇن كۈچىنى تۈرلۈك ئامالالار بىلەن ئىشقا سېلىش كېرەك؛ (2) ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ۋە ھەرقايسى تارماقلار ئامالنىڭ بېرىچە بۇ زاۋۇتقا بىر قەدەر ياخشى تاشقى مۇھىت يارىتىپ بېرىپ، بۇ زاۋۇتنىڭ يۈكىنى يېنىكلىتىپ، بۇ زاۋۇتنىڭ قېيىن ئوتكەلدىن ئوتۇۋېلىشىنى ئورتاق قوللىشى كېرەك.

4 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت، مۇئاۋىن رەئىسى جىن يۈنخۇي مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلارنىڭ مەسئۇللىرىنى باشلاپ ماناس ئېلېكتر ئىستانسىسىغا بېرىپ، ئىش ئورنىدا ئىش بېجىرىپ، بۇ ئىستانسىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ۋە قۇرۇلۇش ئىشىدا ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرنى ھەل قىلىۋېلىشقا ياردەم بەردى. مۇھاكىمە قىلىش ئارقىلىق مۇنۇلار قارار قىلىندى: دۆلەتنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرىنىڭ قوللىشىنى تېزرەك قولغا كەلتۈرۈپ، قۇرۇلۇش مەبلىغىنى نەقلەشتۈرۈپ، ئىستانسىنىڭ مەبلەغ بېتىشمەسلىك بېسىمىنى يېنىكلىتىش كېرەك؛ توك باھاسىنى مۇۋاپىق بېكىتىپ، ئىستانسىنىڭ تەننەرخىنى

تۆۋەنلىتىش ۋە بىخەتەر توك چىقىرىشىغا ياردەم بېرىش كېرەك؛ ماناس ناھىيىسى ئىستانسىنىڭ يەر سېيتىۋېلىش رەسمىيەتلىرىنى بەلگىلىمە بويىچە بېجىرىپ بېرىشى كېرەك.

4 - ئاينىڭ 30 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جىن يۈنخۇي ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتى، قۇرۇلۇش نازارىتى، مالىيە نازارىتى قاتارلىق ئالاقىدار تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرىنى باشلاپ ئاپتونوم رايونلۇق بىناكارلىق - قۇرۇلۇش باش شىركىتىگە بېرىپ، ئىش ئورنىدا ئىش بېجىرىپ، بۇ شىركەتنىڭ 2 - قارارلىق ھۆددىگەرلىك، قەرز قالغان قۇرۇلۇش پۇلىنى ئالالماسلىق ۋە بېجىنى ئازايتىش - كەچۈرۈم قىلىش مەسلىسى قاتارلىق ئالاقىدار مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش چارىسىنى ئوتتۇرىغا قويدى.

6 - ئاينىڭ 8 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت بورتالا شەھىرىگە بېرىپ، ئوتبۇلاق يېزىسى، چىندېل يېزىسى، شويىكچەن بازىرى ۋە شامبىنخارغان چارۋىچىلىق فېرمىسىنىڭ خەيشىيا ئوتلىقىدا يۈز بەرگەن قۇرغاقچىلىق ئاپىتى ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈردى، بورتالا شەھىرىنىڭ ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇپ، چارۋىلارنى قۇتقۇزۇش ئەھۋالىدىن قىلغان دوكلاتىنى ئاڭلىدى، دېھقان - چارۋىچىلارنى يوقلىدى.

8 - ئاينىڭ 19 - كۈنى چۈشتىن كېيىن، ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ۋالىڭ يۈەن ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد كومىتېتى ۋە پىلان كومىتېتىنىڭ مەسئۇللىرىنى باشلاپ شىنجاڭ توقۇمچىلىق سانائىتى (گۇرۇھى) شىركىتىگە بېرىپ تەكشۈرۈپ تەنتەك قىلدى، شىركەت رەھبەرلىكىنىڭ قىلغان دوكلاتىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، ئۇلاردىن شىركەتنىڭ ھاياتىي كۈچىنى ئاشۇرۇش مەركەز قىلىنغان يانداشما ئىسلاھاتنى داۋاملىق چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، شىركەتنىڭ ئىچكى باشقۇرۇش مېخانىزمىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى ئۆزلۈكسىز ئۆستۈرۈپ، شىركەت بويىچە يېڭى ۋەزىيەت يارىتىشنى تەلەپ قىلدى.

10 - ئاينىڭ 12 - كۈندىن 17 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى لى دۇڭخۇي ئالاتاۋ ئېغىزىغا بېرىپ، ئىش ئورنىدا ئىش بېجىرىپ، تۆمۈر يول تارماقلىرى بىلەن بىرلەشمە تەكشۈرۈش تارماقلىرى ماسلىشىپ ئىشلەش، بىرلەشمە تەكشۈرۈش ۋاقتىنى قىسقارتىش، خىزمەت ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش مەسىلىلىرى ئۈستىدە تەكشۈرۈپ تەنتەق قىلدى ۋە ماسلاشتۇرۇش خىزمىتىنى ئىشلىدى.

10 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت، مۇئاۋىن رەئىسى ۋالىڭ يۈەن ئاپتونوم رايونلۇق كۆمۈر سانائىتى نازارىتىگە بېرىپ، ئىش ئورنىدا ئىش بېجىرىپ، ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرنى مۇھاكىمە قىلدى ھەمدە ئۇلارنى ھەل قىلىش چارىلىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى: (1) 8 - بەش يىللىق ۋە 9 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئاپتونوم رايوندىكى بەش چوڭ كۆمۈرلۈكنىڭ ئوت كۆيۈۋاتقان رايوندىكى ئوتنى ئۆچۈرۈپ بولۇش لازىم؛ (2) شىنجاڭنىڭ كۆمۈر بايلىقى ئەۋزەللىكىنى جارى قىلدۇرۇپ، كۆمۈرنى ئېكسپورت قىلىشنى قولغا كەلتۈرۈش كېرەك؛ (3) كۆمۈرنى ئىنچىكە پىششىقلاپ ئىشلەشنى راۋاجلاندۇرۇپ، كۆمۈر خىمىيە سانائىتى بەرپا قىلىش لازىم؛ (4) كۆمۈر سانائىتى تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتىدا، بىرىنچىدىن، تۈزۈلمىنى زور دەرىجىدە تەڭشەش، ئىككىنچىدىن، كەسىپي جەھەتتىن باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، كىچىك كۆمۈر كانلارنى تەرتىپكە سېلىپ، ئۇلارنى مۇنتىزىملاشتۇرۇش لازىم.

10 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى لى دۇڭخۇي شىنجاڭ خەلقئارا ئىقتىسادىي ھەمكارلىق شىركىتى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق ھاۋالە مەبلەغ سېلىش شىركىتىگە بېرىپ تەكشۈرۈپ تەنتەق قىلىپ، بۇ ئىككى شىركەتنىڭ دوكلاتىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، ئۇلاردىن سۇۋېت ئىتتىپاقىغا قارىتىلغان سودىدىكى غول قوشۇنلۇق رولىنى داۋاملىق جارى قىلدۇرۇپ، ئىگىلىك باشقۇرۇش ئىدىيىسى ۋە خىزمەت ئىستىلىنى يەنمۇ ئۆزگەرتىپ، پائال يول ئېچىپ، سۇۋېت ئىتتىپاقى بىلەن بولغان ئىقتىساد - سودا ئالاقىسىنى ئۈزلۈكسىز

كېڭەيتىپ، سوۋېت ئىتتىپاقى بىلەن بولغان سودىدا بېگى ۋەزىيەت يارىتىشنى تەلەپ قىلدى.

جىن يۈڭچاڭ

ئوبلاست (شەھەر) باشلىقلىرى، ۋالىيلار يىغىنى

1991 - يىل 5 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئورۇمچىدە ئوبلاست (شەھەر) باشلىقلىرى، ۋالىيلار يىغىنى ئوتكۈزدى. يىغىنغا ئوبلاست (شەھەر) باشلىقلىرى، ۋالىيلار، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى تەركىبىدىكىلەر ۋە مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرىنىڭ مەسئۇللىرى، ئاپتونوم رايونلۇق 2 - دەرىجىلىك ئىدارىلەرنىڭ مەسئۇللىرى قاتناشتى. يىغىندا، ئاساسەن، ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 4 - يىغىنىنىڭ قارارلىرىنى ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈش، رەھبەرلىك ئىشلىنى يەنمۇ ياخشىلاش، ھۆكۈمەت خىزمىتىنى ئومۇمىيۈزلۈك ياخشى ئىشلەش مەسىلىسى مۇھاكىمە قىلىندى.

ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 4-يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزۈش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇش ئىشىنى ئورۇنلاشتۇردى ھەمدە ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرىدىن چوقۇم ئەمەلىيەتچىل بولۇش، يول ئېچىپ ئىلگىرىلەش، ئېڭىلىق يارىتىش روھىنى بىلەن، ئەمەلىيلەشتۈرۈش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇشنى تەلەپ قىلدى. ئۇ نۆۋەتتىكى ۋە بۇنىڭدىن كېيىنكى خىزمەتلەر ئۈستىدە سەككىز تۈرلۈك پىكىر بەردى:

(1) دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىن 14 - يىلمۇ مول ھوسۇل ئېلىشنى پۈتۈن كۈچ بىلەن قولغا كەلتۈرۈش؛ (2) «سۈپەت، تۈر، ئۈنۈم يىلى» پائالىيىتىنى پۈختا، ئوبدان تۇتۇش؛ (3) ناھىيە ئىقتىسادىنى تىرىشىپ گۈللەندۈرۈش؛ (4) يېزا - بازار كارخانىلىرىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇش؛ (5) ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش دائىرىسىنى كېڭەيتىش؛ (6) نېفىت ئېچىش پۈرسىتىدىن پايدىلىنىپ، يەرلىك سانائەت تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش؛ (7) سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئىستايىدىل چىڭ تۇتۇش؛ (8) ئىدىيە ۋە ئىستىل قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش.

رەئىس تۆمۈر داۋامەت ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەردىن جياۋيۇلۇنى ئۇلۇغ قىلىپ، ئامما بىلەن قويۇق ئالاقە باغلاش ئىستىلىنى داۋاملىق جارى قىلدۇرۇپ، ئەمەلىيەتكە چۈكۈپ بېرىپ ماتېرىياللارنى ئىگىلەپ، تەپلارنى تۈتۈپ، ئىنچىكىلىك بىلەن تەھلىل قىلىپ، رەھبەرلىكىنىڭ تەدبىر بەلگىلەشتىكى ئەمەلىيلىكى ۋە ئىلمىيلىكىنى ئۈستۈرۈپ، 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 4 - يىغىنىدا بەلگىلەنگەن ۋەزىپىلەرنى غەلبىلىك ئورۇندىشىنى تەلەپ قىلدى.

لى خۇەيچاڭ

ئاساسىي قانۇنلار ھاكىمىيەت قۇرۇلۇشى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئاساسىي قانۇنلار ھاكىمىيەت قۇرۇلۇشىدا، ئاساسلىقى، تۆۋەندىكى تۆت تۈرلۈك خىزمەت ئىشلەندى:

1) يېزا، بازارلارغا ھوقۇق چۈشۈرۈلدى. 4 - ئاينىڭ 9 - كۈنىدىن 10 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايونلۇق ئاساسىي قانۇنلار ھاكىمىيەت قۇرۇلۇشىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، 1991 - يىلدىن باشلاپ ئۇچ يىل ئىچىدە يېزا، بازارلارغا ھوقۇق چۈشۈرۈش خىزمىتىنى ئورۇندىشىنى بەلگىلىدى. يىغىندىن كېيىن بىر ناھىيە ۋە 18 يېزا بۇ خىزمەتنى قانات يايدۇردى.

2) كەنت ئاھالىلىرىنىڭ ئۆزىنى ئۆزى ئىدارە قىلىشىغا ئۇلۇغ كۆرسىتىش ئىشى قانات يايدۇرۇلدى. خەلق ئىشلىرى سىنىستىرلىكىنىڭ ئالاقىدار يولىيورۇقلىرىنى ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونىمىز قۇمۇل شەھىرىنى ۋە يەنجى خۇيزۇ ئاپتونوم ناھىيىسىنى كەنت ئاھالىلىرىنىڭ ئۆزىنى ئۆزى ئىدارە قىلىشىغا ئۇلۇغ كۆرسىتىدىغان ناھىيە (شەھەر) قىلىپ بېكىتتى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە كەنت ئاھالىلىرىنىڭ ئۆزىنى ئۆزى ئىدارە قىلىشىغا ئۇلۇغ كۆرسىتىدىغان يېزا جەمئىي 93 كە، كەنت 298 گە يەتتى.

3) كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىنىڭ تەشكىلىي قانۇنى ۋە شەھەر ئاھالە كومىتېتلىرىنىڭ تەشكىلىي قانۇنى تەشۋىق قىلىنىدى ۋە ئىزچىللاشتۇرۇلدى. «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ(جۈڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىنىڭ تەشكىلىي قانۇنى)نى يولغا قويۇش چارىسى (سىناق نۇسخا)» تەييارلىنىپ، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى تەرىپىدىن ئېلان قىلىنىپ يولغا قويۇلدى. 9 - ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن 18 - كۈنگىچە كورلا شەھىرىدە ئاپتونوم رايون بويىچە شەھەر ئاھالە كومىتېتلىرى خىزمىتى ئىش ئورنى يىغىنى ئوتكۈزۈلۈپ، كورلا شەھىرىنىڭ شەھەر ئاھالە كومىتېتى خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇشتىكى تەجرىبىلىرى، بولۇپمۇ شەھەر ئاھالە كومىتېتلىرىنىڭ كارخانا قۇرۇش، 3 - كەسپىنى يولغا قويۇش جەھەتتىكى تەجرىبىلىرى يەكۈنلەندى ۋە كېڭەيتىلدى.

4) ئاساسىي قاتلام كادىرلىرى تەربىيىلەندى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا (بازار)، كەنت (شەھەر) ئاھالە كومىتېتى كادىرىدىن 23 مىڭى تەربىيىلەندى؛ جەنۇبىي شىنجاڭدىكى بەش ۋىلايەت، ئوبلاستنىڭ يېزا، بازارلىرىغا ھەربىي سەپتىن قايتقان 200 نەپەر مۇنەۋۋەر ھەربىي تاللاپ ۋە تەربىيىلەپ ئەۋەتىلدى.

ۋاڭ يۈنجۇڭ

دۆلەت ئورگانلىرى ئىمتىھان ئېلىش ئارقىلىق خىزمەتچىلەرنى تولۇقلىدى

1) 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى دۆلەت ئورگانلىرى ئىمتىھان ئېلىش ئارقىلىق خىزمەتچىلەرنى تولۇقلاشتا، تىزىملىتىش دائىرىسىنى كېڭەيتىپ، باشقا جايلاردىن ئۈرۈمچىگە يۆتكەپ كېلىش شەرتىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان كادىرلار ۋە ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكوم ئوقۇش تاماملىغۇچىلىرىنى خىزمەت ستاژى يەتتە يىلغا توشقان، كەسپى توغرا كېلىدىغان مۇنەۋۋەر ئىشچىلارنىڭ ئىمتىھان بېرىشىگە يول قويدى. ئاپتونوم رايونلۇق 27 كومىتېت، ئىشخانا، نازارەت (ئىدارە) ئورگىنىنىڭ 50 كەسىپى ئىش ئورنىغا تولۇقلىنىدىغان 110 خىزمەتچىسى «تۆت باسقۇچلۇق شاللاپ تاللاش»، «خاراكتېرى ۋە مىقدارىنى بېكىتىش» تىن ئىبارەت ئىمتىھان ئېلىش - تەكشۈرۈش چارىسى بىلەن تاللاندى. جەمئىي 600 نەچچە كىشى سالاھىيەت ئىمتىھانىغا قاتناشتى؛ 425 كىشى كەسپىي ئىمتىھانغا قاتناشتى؛ 223 كىشى يۇزتۇرانە ئىمتىھانغا قاتناشتى؛ 146 كىشى تەكشۈرۈپ كۆرۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدىن 105 كىشى ئاپتونوم رايونلۇق ئورگانلارغا تولۇقلاپ ئېلىندى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايوندىكى سەككىز ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ئىمتىھان ئېلىپ خىزمەتچى تولۇقلاش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇپ، جەمئىي 338 كادىر ئالدى.

2) 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق كادىرلار نازارىتى خەلق ئىشلار نازارىتى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى بىلەن بىرلىكتە، شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق قىسىملاردىكى ھەربىي سەپتىن چېكىنگەن قىسمەن مۇنەۋۋەر جەڭچىلەردىن مەدەنىيەت ئاساس بىلىملىرى بويىچە ئىمتىھان ئېلىپ، ئۇلار ئىچىدىن 250 نەپەر ياخشى جەڭچىنى تاللاپ، جايلاردىكى پارتىيە مەكتەپلىرىدە بىر يىل تەربىيىلىگەندىن كېيىن، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى بەش ۋىلايەت، ئوبلاستنىڭ يېزا، بازارلىرىدىكى ئورگانلارغا كادىر قىلىپ تولۇقلاپ ئەۋەتتى.

3) 1991 - يىلدىن باشلاپ ئاپتونوم رايونلۇق كادىرلار نازارىتى ئاپتونوم رايونغا بىۋاستە قاراشلىق ئاساسىي قاتلام كارخانا، كەسىپى ئورۇنلارغا ئاز ساندا قوبۇل قىلىنىدىغانلاردىن بىر تۇتاش ئىمتىھان ئېلىپ، ياخشىلىرىنى تاللاپ قوبۇل قىلدى. ئىمتىھان ئېلىش ئارقىلىق، بەش داشۇنى پۈتتۈرگەن ۋە ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكومىلارنى ئۆز خىراجىتى بىلەن ئوقۇپ پۈتتۈرگەن، تەقسىماتسىز ھۆددىگە ئېلىنمايدىغان 1236 ئوقۇغۇچىدىن 650 نى تاللاپ، چەت - يىراق ئاساسىي قاتلاملاردىكى كارخانا، كەسىپى ئورۇنلارغا كادىر قىلىپ ئەۋەتتى.

4) ئاپتونوم رايونلۇق كادىرلار نازارىتى 1991-يىلى داشۇ پۈتتۈرگەن 140 مۇنەۋۋەر ئوقۇغۇچىنى تاللاپ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە، ھۆكۈمەت، ئاممىۋى تەشكىلات ئورگانلىرىغا خىزمەتكە

ئورۇنلاشتۇردى.

چيەن رۇڭ

مەسلىھەتچىلەر ئىشخانىسى ۋە تارىخ - مەدەنىيەت سارىيى خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىل 1 - ئايدىن 3 - ئايغىچە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى مەسلىھەتچىلەر ئىشخانىسى ۋە تارىخ - مەدەنىيەت سارىيى مەسلىھەتچىلەر ۋە ساراي خادىملىرىنى ئاپتونوم رايوننىڭ 8 - بەش يىللىق پىلانى ۋە ئون يىللىق ئومۇمىي پىلان پروگراممىسى (پىكىر ئېلىش نۇسخىسى) نى ئەستايىدىل مۇزاكىرە قىلىشقا ئۇيۇشتۇردى. ئۇلار مۇزاكىرە داۋامىدا 11 تۈرلۈك تەكلىپ ۋە تۈزىتىش پىكرى بەردى.

1991 - يىلى مەسلىھەتچىلەر كەسپىي خاراكتېرى، بىلىم قۇرۇلمىسى ۋە ياش قۇرامىغا قاراپ ئىقتىساد، سىياسىي قانۇن ۋە تاشقى ئالاقىدىن ئىبارەت ئۇچ گۇرۇپپىغا بۆلۈنۈپ، ئاپتونوم رايوننىڭ ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ئەھۋالى، يەرلىك قانۇن چىقىرىش ئەھۋالى، ئالتاي قەغەز زاۋۇتىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ۋە ئىگىلىك باشقۇرۇش ئەھۋالى، ئاپتونوم رايونلۇق ماشىنا - ئۇسكۇنە ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتى كىرگۈزگەن ئۇسكۇنىلەرنىڭ ئىشلىتىلىش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ۋە تەكشۈرۈش نەتىجىسىنى «مەسلىھەتچىلىك تەكلىپلىرى» گە كىرگۈزۈپ، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىگە يوللىدى ۋە ئالاقىدار تارماقلارغا ئەۋەتىپ بەردى. 1991 - يىلى ئىككى نەپەر مەسلىھەتچى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىلى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسىلىق سۈپىتى بىلەن، ئاپتونوم رايون ئۇيۇشتۇرغان ئاپتونوم رايوندىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش - ئىگىلىك باشقۇرۇش ئەھۋالى ۋە ساقلىقنى ساقلاش-يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشقا قاتناشتى؛ يەنە ئىككى نەپەر مەسلىھەتچى بەزى جىنايى ئىشلار ئەنزىلىرىنى قاراپ چىقىشقا ۋە ھەق تەلەپ دەۋا پائالىيىتىگە قاتناشتى.

4 - ئايدا تارىخ - مەدەنىيەت سارىيى «مەملىكەتلىك تارىخ - مەدەنىيەت خاتىرىسى. شىنجاڭ تومى» نى تۈزۈشنى ئۇيۇشتۇرۇش خىزمىتىنى ئۈستىگە ئېلىپ، تەھرىر ھەيئىتى ۋە تەھرىر بۆلۈمى قۇردى. ماقالە قوبۇل قىلىش، تەھرىرلەش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش ئۈچۈن، تارىخ - مەدەنىيەت سارىيى ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ بەش قېتىم ماقالە قوبۇل قىلىش سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، جەنۇبىي شىنجاڭ ۋە شىمالىي شىنجاڭغا 15 ئادەم (قېتىم) ئەۋەتىپ 360 نەچچە كىشىنى زىيارەت قىلدۇرۇپ، تارىخ - مەدەنىيەتكە 420 ماقالىنى دەسلەپكى قەدەمدە توپلىدى، ئاخىرىدا 59 ئاپتورنىڭ 120 پارچە ماقالىسىنى تاللاپ چىقتى. بۇنى تەھرىرلەش ئىشى يىل ئاخىرىغىچە ئاساسەن تاماملاندى.

1991 - يىلى تارىخ - مەدەنىيەت سارىيى نىڭشيا، شەنشى، گەنسۇ قاتارلىق ئۆلكىلەرنىڭ تارىخ-مەدەنىيەت سارىيى بىلەن تارىخ - مەدەنىيەت ماتېرىياللىرىنى ئالماشتۇردى، «غەربىي شىمال تارىخ-مەدەنىيەت ماتېرىياللىرىدىن ئۆرنەكلەر»، «يىپەك يولىدىكى يېقىملىق سادا» دېگەن ئىككى كىتابنى بىرلىكتە تەھرىرلەپ چىقتى.

جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى كۈتۈۋېلىش ئۈچۈن، مەسلىھەتچىلەر ئىشخانىسى بىلەن تارىخ - مەدەنىيەت سارىيى چوڭ تىپتىكى ھۆسىن خەت ۋە رەسىم كۆرگەزمىسى ئېچىپ، 200 نەچچە پارچە تۈرلۈك ھۆسىن خەت ۋە رەسىمنى كۆرگەزمىگە قويدى.

لى شەنشەن

تەزكىرىچىلىك خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تەزكىرىچىلىك خىزمىتى خېلى تېز ئىلگىرىلىدى.

1) «شىنجاڭ ئومۇمىي تەزكىرىسى» دىكى 86 كەسىپ تەزكىرىسىدىن «خەلق ئىشلىرى تەزكىرىسى»، «تەپتىش تەزكىرىسى»، «شەخسلەر تەزكىرىسى (بىرىنچى قىسىم)» تىزىشقا بېرىلدى؛ «چوڭ ئىشلار خاتىرىسى (ئازادلىقتىن بۇرۇنقى قىسمى)»، «سوت تەزكىرىسى»، «مۇھاجىرلار ئىشلىرى تەزكىرىسى» قايتا تەكشۈرۈشتىن ئۆتتى؛

«رادىئو ـ تېلېۋىزىيە تەزكىرىسى» ، «رايونلار ئۇزۇمى تەزكىرىسى» ، «جامائەت خەۋپسىزلىكى تەزكىرىسى» قاتارلىق 24 تەزكىرىنىڭ دەسلەپكى ئورنىگىنالى ياكى ئىككىنچى ئورنىگىنالى بېرىلىپ بولدى. ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەر تەزكىرىلىرىدىن «بۇگۈر ناھىيىسى تەزكىرىسى» 8 ـ ئايدا «شىنخۇا» نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى؛ «قۇمۇل ناھىيىسى تەزكىرىسى» نىڭ ئۇيغۇرچىسى 10 ـ ئايدا شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى؛ «ئاقسۇ شەھىرى تەزكىرىسى» «شىنخۇا» نەشرىياتىنىڭ ئاخىرقى تەكشۈرۈشىدىن ئۆتۈپ، بېسىشقا تاپشۇرۇلدى؛ «پوسكام ناھىيىسى تەزكىرىسى» ، «قۇتۇبى ناھىيىسى تەزكىرىسى» ، «بورتالا شەھىرى تەزكىرىسى» ، «چاقىلىق ناھىيىسى تەزكىرىسى» ۋە «كەلپىن ناھىيىسى تەزكىرىسى» ئاپتونوم رايونلۇق تەزكىرە كومىتېتىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىغا يوللاندى. «بۇگۈر ناھىيىسى تەزكىرىسى» نى ئۇيغۇرچىغا تەرجىمە قىلىش ئىشى باشلىنىپ كەتتى.

2) ئاپتونوم رايونلۇق تەزكىرە كومىتېتى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق تەزكىرە ئىلمىي جەمئىيىتى «تەزكىرە نەزەرىيىسى ۋە ئەمەلىيىتى» دېگەن كىتابنى نەشر قىلدى، «شىنجاڭ تەزكىرىسى» ژۇرنىلىنى خەنزۇچە تۆت سان، ئۇيغۇرچە تۆت سان چىقاردى. «شىنجاڭ ئومۇمىي تەزكىرىسى» دىكى كەسىپلەر تەزكىرىسى تەھرىر ئىشخانىلىرى ۋە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەر تەزكىرىسى تەھرىر ئىشخانىلىرىمۇ ماتېرىيال خاراكتېرلىق بىر تۈركۈم كىتابلار ۋە تەزكىرە ژۇرناللىرىنى نەشر قىلدى.

3) ئاپتونوم رايونلۇق تەزكىرە كومىتېتى تەھرىرلىگەن، شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلغان «شىنجاڭ يىلنامىسى 1991» (خەنزۇچىسى) 10 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنى نەشردىن چىقىپ تارقىتىلدى؛ «شىنجاڭ يىلنامىسى 1990» (ئۇيغۇرچىسى) 8 ـ ئايدا نەشردىن چىقىپ تارقىتىلدى.

4) 8 ـ ئاينىڭ 30 ـ كۈنىدىن 9.ئاينىڭ 4.كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق تەزكىرە كومىتېتى ئۇرۇمچىدە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەر تەزكىرىلىرىدىكى «مىللەت» قىسمىنى يېڭىش مۇھاكىمە يىغىنى ئۆتكۈزدى. ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك تارىخ ـ تەزكىرە ئىشخانىلىرى، مىللىي ئاپتونوم ناھىيىلىك تارىخ ـ تەزكىرە ئىشخانىلىرى، قىسمەن ناھىيە (شەھەر) لىك تارىخ ـ تەزكىرە ئىشخانىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى، باش مۇھەررلىرى ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرىدىن كەلگەنلەر بولۇپ 50 نەچچە كىشى يىغىنغا قاتناشتى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى قېيۇم باۋۇدۇن يىغىنغا قاتناشتى ھەم سۆز قىلدى. 1991 ـ يىلى «شىنجاڭ ئومۇمىي تەزكىرىسى» دىكى كەسىپلەر تەزكىرىلىرى بويىچە تۈرلۈك شەكىلدە 170 قېتىم ئورنىگىنال باھالاش يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى. «ئارىشاڭ ناھىيىسى تەزكىرىسى» ، «خېجىڭ ناھىيىسى تەزكىرىسى» ، «لوپنور ناھىيىسى تەزكىرىسى» قاتارلىقلار بويىچىمۇ ئىلگىرى ـ كېيىن بولۇپ ئورنىگىنال باھالاش يىغىنلىرى ئۆتكۈزۈلدى.

5) ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى ئۇيغۇرچە سوتسىيالىستىك يېڭى تەزكىرە ـ «قۇمۇل ناھىيىسى تەزكىرىسى» نى بىرىنچى قېتىم تارقىتىش مۇراسىمى 10 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنى ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرىدىن قېيۇم باۋۇدۇن قاتارلىقلار مۇراسىمغا قاتناشتى.

6) 8 ـ ئاينىڭ 25 ـ كۈنىدىن 9.ئاينىڭ 3.كۈنىگىچە جۇڭگو تەزكىرە يېتەكچىلىك گۇرۇپپىسى ئۇرۇمچى شەھىرىدە «يېڭىچە تەزكىرە تۈزۈش خىزمىتىنىڭ ۋاقتىلىق بەلگىلىمىسى» گە تۈزىتىش كىرگۈزۈش يىغىنى ئۆتكۈزدى. جۇڭگو تەزكىرە يېتەكچىلىك گۇرۇپپىسىنىڭ باش كاتىپى لى جياجۇ، مۇئاۋىن باش كاتىپى كۇك لېكشى ھەمدە شاڭخەي، جېجياڭ، خۇنەن، خۇبېي، يۈننەن، جىلىن، شىنجاڭ قاتارلىق ئۆلكىلىك، ئاپتونوم رايونلۇق، شەھەرلىك ۋە ۋۇخەن شەھەرلىك تەزكىرە كومىتېتلىرى ياكى ئىشخانىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى ھەم مۇتەخەسسىسلەر يىغىنغا قاتناشتى. يىغىن مەزگىلىدە مۇتەخەسسىسلەر

تەكلىپكە بىنائەن ئاپتونوم رايوننىڭ تەزكىرىچىلىك خادىملىرىغا ئىلمىي دوكلات بەردى.

جېاڭ دۇڭخۇي

يەر ناملىرى خىزمىتى

ئاپتونوم رايونلۇق 5 - قېتىملىق يەر ناملىرى خىزمىتى يىغىنىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ۋە «مەملىكەت بويىچە يەر ناملىرىنى تولۇقلاپ تەكشۈرۈش ۋە ماتېرىياللارنى يېڭىلاش خىزمەت لايىھىسى» گە ئاساسەن، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا يەر ناملىرىنى تولۇقلاپ تەكشۈرۈش ۋە ماتېرىياللارنى يېڭىلاش خىزمىتى ئومۇمىيۈزلۈك قانات يايدۇرۇلدى.

دۆلەتنىڭ بىر تۇتاش بەلگىلىمىسى بويىچە، 1982 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا يەر ناملىرىنى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش خىزمىتى ئىشلەنگەنىدى. ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنىڭ تەرەققىياتىغا ئەگىشىپ، 1982 - يىلدىكى يەر ناملىرى ماتېرىياللىرى ئېھتىياجنى تولۇق قاندۇرالمايدىغان بولۇپ قالدى. چەت - يىراق تاغلىق رايونلار، چۆل - جەزىرىلەر ۋە چېگرا رايونلاردىكى يەر ناملىرى تېخى تولۇق ئېنىقلانمىدى. قىسمەن ماتېرىياللارنى يەنىمۇ ئەمەلىيلەشتۇرۇشكە توغرا كېلىدۇ؛ رايونلارغا ئايرىش جەھەتتە يەر ناملىرىدا، ئىقتىساد - مەدەنىيەت قاتارلىق ئەمەلىي گەۋدىلەر نامىدا ئۆزگىرىش كۆپ بولماقتا؛ نېفىت ئېچىش رايونلىرى، سانائەت - كان رايونلىرى ۋە يېڭىدىن سېلىنغان ئاھالە ئولتۇراق رايونلىرىدا تولۇقلاپ تەكشۈرۈش ۋە نام قويۇش خىزمىتىنى ۋاقتىدا ئىشلەش زۆرۈر.

يەر ناملىرىنى تولۇقلاپ تەكشۈرۈش ۋە ماتېرىياللارنى يېڭىلاش خىزمىتىنىڭ ئاساسىي مەزمۇنى مۇنداق: يەر نامىنىڭ يېزىلىشى (خەنزۇ يېزىقى ۋە ئاز سانلىق مىللەتلەر يېزىقلىرىدا، خەنزۇچە ئېلىپبە ۋە ئاھاڭ تەرجىمىسى بويىچە يېزىلىشى ۋە باشقىلار)، يەر نامىنىڭ تىل ئايرىمىسى، تۈرى، جۇغراپىيىۋى ئورنى، تارىخىي مەنىسى ۋە ئۆزگىرىشى، يەر ناملىرىغا مۇناسىۋەتلىك بولغان تەبىئەت، ئىقتىساد، جەمئىيەت، مەدەنىيەت قاتارلىق جەھەتلەردىكى ماتېرىياللار. 1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 23 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق يەر ناملىرى كومىتېتى بورتالا شەھىرىدە ئاپتونوم رايونلۇق يەر ناملىرىنى تولۇقلاپ تەكشۈرۈش ۋە ماتېرىياللارنى يېڭىلاش ئىش ئورنى يىغىنى ئۆتكۈزدى، يىغىندا بورتالا شەھىرىنىڭ سىناق تەجرىبىلىرى يەكۈنلەندى، يەر ناملىرىنى تولۇقلاپ تەكشۈرۈش ۋە ماتېرىياللارنى يېڭىلاش نەتىجىلىرى كۆزدىن كەچۈرۈلدى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە 80% ئەتراپىدىكى ناھىيە، شەھەرلەردە تاشقى كەسىپ جەھەتتە تولۇقلاپ تەكشۈرۈش ۋە ئىچكى كەسىپ جەھەتتە نەتىجىلەرنى رەتلەش خىزمىتى ئىشلەندى. ئۇرۇمچى شەھىرى ۋە سانجى ئوبلاستى نەتىجىلەرنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشقا باشلىدى.

ئاپتونوم رايونلۇق يەر ناملىرى كومىتېتى تەييارلايدىغان «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى يەر ناملىرى لۇغىتىنىڭ شىنجاڭ تومى» نىڭ سۆزلۈكلىرىنى ئىككىنچى قېتىم تەكشۈرۈش ۋە قىسمەن شەرھىيىلىرىنى تۈزۈش ئىشى پۈتتى ھەمدە قايتا تەكشۈرۈش باشلاندى. 1991 - يىلى ھەر دەرىجىلىك يەر ناملىرى ئىشخانىلىرى يەنە يەر ناملىرى ئارخىپ ماتېرىياللىرىنى تۈرگە ئايرىپ جىلدلاشتۇرۇش ۋە ئارخىپلاشتۇرۇش خىزمىتىنى ئىشلىدى.

شيې يۇجۇڭ

ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش

ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى، مۇئاۋىن رەئىسلىرى، باش كاتىپى، مۇئاۋىن باش كاتىپلىرىنىڭ ئىسىملىكى

رەئىسى: بادەي (موڭغۇل)

مۇئاۋىن رەئىسلىرى: فۇۋېن، مەھەممەت ئىسمايىل، فېڭ داجېن، ۋاڭ شىجېن (ئايال)، قەمبەرخان ئەمەت، خەن يۇۋېن (سالا)، تايىر مەمتىلى (قىرغىز)، جاۋ گەنچىڭ، ئىبراھىم روزى، دىيار قۇماش (قازاق)، جاڭ يى، گا ۋېنشياڭ

(خۇيزۇ)، مەمەت نىياز قارى ، ھارۇنخان ھاجى، لۇ چېەنشۇن

باش كاتىپ: قاسىم ھىممەت

مۇئاۋىن باش كاتىپلىرى: ما چاڭفا (خۇيزۇ)، ما ۋېنتاۋ (خۇيزۇ)، شۇ سىيى، يالۇ دېگۇي، سېربكغازى (قازاق)، ھېسامىدىن ھېيىت، چېي زېچاك

ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشكە يېڭىدىن كۆپەيتىپ سايلانغان مۇئاۋىن رەئىسلەرنىڭ قىسقىچە تەرجىمھالى

فېلۇ داجېن 1930 - يىلى 10 - ئايدا تۇغۇلغان، خېنەن ئۇلكىسىنىڭ جېيۇەن ناھىيىسىدىن. 1950 - يىلى 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناش- قان، 1951 - يىلى 7 - ئايدا جۇڭگو كومموئىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. ئالىي تېخنىكوم مەلۇماتلىق، ھازىرقى ۋەزىپىسى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى.

ئىلگىرى ج ك پ مەركىزي كومىتېتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ كادىرى، «شىنجاڭ قىزىل بايرىقى» ژۇرنىلى تەھرىر بۆلۈمىنىڭ مۇھەررىرى، مۇئاۋىن مۇدىرى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم سىياسەت تەتقىقات ئىشخانىسى 1 - گۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىنقىلابىي كومىتېت سىياسىي خىزمەت گۇرۇپپىسى، كاتىبات گۇرۇپپىسى، مەدەنىيەت - ماارىپ ئىشخانىسى كاتىبات باشقارمىسىنىڭ مەسئۇلى، ج ك پ مىچۇەن ناھىيىلىك كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىنقىلابىي كومىتېت سىياسەتنى ئەملىيلەشتۈرۈش ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى سىياسەت تەتقىقات ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى سىياسەت تەتقىقات ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى، ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە مەكتېبىنىڭ مۇدىرى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى بولغان.

سىياسىي كېڭەش ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 4 - يىغىنىدا مۇئاۋىن رەئىسلىككە كۆپەيتىپ سايلاندى.

لۇ چېەنشۇن 1930 - يىلى 3 - ئايدا تۇغۇلغان، سەنشى ئۇلكىسىنىڭ رۇيچاك ناھىيىسىدىن. 1947 - يىلى 12 - ئايدا خىزمەتكە قاتناش- قان، 1948- يىلى 3- ئايدا جۇڭگو كومموئىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. ئوتتۇرا تېخنىكوم مەلۇماتلىق.

ئىلگىرى جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى غەربىي شىمال دالا ئارمىيىسى 2 - كالونىا سىياسىي بۆلۈم تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ مەدەنىيەت خادىمى، ماارىپ كادىرى، «خەلق ئارمىيىسى گېزىتى» نىڭ مۇھەررىرى، 2 - جۇن سىياسىي بۆلۈمى، سىلىكبۇنىڭ كاتىپى، ج ك پ مەركىزي كومىتېتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ كاتىپى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئىشخانىسىنىڭ كاتىپى، ج ك پ قاراقاش ناھىيىلىك كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ج ك پ خوتەن ۋىلايەتلىك كومىتېتى ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم شۇجىچۇ ئىشخانىسىدا مۇئاۋىن گۇرۇپپا باشلىقى؛ ئاپتونوم رايونلۇق ئاساسىي قۇرۇلۇش كومىتېتى تۆمۈر يول باشقارمىسىنىڭ باشلىقى، ج ك پ تارباغاتاي ۋىلايەتلىك كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇۋەققەت شۇجىسى، شۇجىسى، تارباغاتاي شۇبە ھەربىي رايونىنىڭ 1 - سىياسىي كومىسسارى، 1 - شۇجىسى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى يېزا ئىگىلىك 9 - شىتىنىڭ 1 - سىياسىي كومىسسارى، 1 - شۇجىسى، ج ك پ ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستلىق كومىتېتىنىڭ مۇۋەققەت شۇجىسى، شۇجىسى بولغان.

سىياسىي كېڭەش ئاپتونوم رايونلۇق 6 -

نۆۋەتلىك كومىتېتى 4 - يىغىنىدا مۇئاۋىن رەئىسلىككە كۆپەيتىپ سايلاندى.

سىياسىي كېڭەش ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ 4 - ئومۇمىي يىغىنى

جۇڭگو خەلق سىياسىي كېڭىشى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ 4 - يىغىنى 1991 - يىل 5 - ئاينىڭ 12 - كۈنىدىن 20 - كۈنگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى.

سىياسىي كېڭەش ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ 3 - يىغىنى يېپىلغاندا جەمئىي 440 ئەزا بار ئىدى. بىر يىلدىن بېرى، كېڭەش ئەزاسىدىن بىر كىشى ۋاپات بولدى، ئىككى ئەزا كۆپەيتىلدى، ھازىر 441 ئەزا بار. بۇ قېتىمقى يىغىنغا جەمئىي 328 ئەزا قاتناشتى.

ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى بادەي يىغىنىنىڭ ئېچىلىش مۇراسىمىغا رياسەتچىلىك قىلدى ھەم مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەش 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 4 - يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزدى. ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى فۇ ژېن سىياسىي كېڭەش ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتى دائىمىي كومىتېتى نامىدىن خىزمەت دوكلاتى بەردى.

يىغىن دائىمىي كومىتېتنىڭ خىزمەت دوكلاتى ۋە تەكلىپ كومىتېتنىڭ «6 - نۆۋەتلىك كومىتېت 3 - يىغىنىدىن بۇيانقى تەكلىپلەر خىزمىتىنىڭ ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلات» نى قاراپ چىقىپ ماقۇللىدى؛ «سىياسىي كېڭەش شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 4 - يىغىنىنىڭ سىياسىي قارارى» ھەم «6 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ 4 - يىغىنىدا بېرىلگەن تەكلىپلەرنىڭ ئەھۋالى ۋە تەكشۈرۈش پىكرى توغرىسىدىكى دوكلات» نى ماقۇللىدى.

يىغىن فېڭ داجېن، لۇ چېنشۇنلەرنى سىياسىي كېڭەش ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ مۇئاۋىن رەئىسلىككە كۆپەيتىپ سايلىدى، لىيۇ زۇڭخاۋ، ۋۇ رۇنشېڭ، يالقۇن جيالسەن، يالقۇن جيەنجالق، جالق يالق، جالق جىلق، خالىقجان ياقۇپ، رابىيە مۇھەممەت، رەقىپ ئابباس (تاتار)، شەمشىقەمەر، دۇلات ياڭىيۇلەرنى سىياسىي كېڭەش ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزالىقىغا كۆپەيتىپ سايلىدى.

يىغىن مەزگىلىدە ئەزالار ئاپتونوم رايونلۇق 7-نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 4 - يىغىنىغا سىرتتىن قاتنىشىپ، ئاپتونوم رايونلۇق رەئىسى تۇمۇر داۋامەت بەرگەن «خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلان پروگراممىسى توغرىسىدىكى دوكلات» نى ۋە باشقا دوكلاتلارنى ئاڭلىدى ھەم بۇ ھەقتە تەكلىپ ۋە پىكىرلەرنى بەردى.

بۇ قېتىمقى يىغىندا ئەزالاردىن قېتىم سانى بويىچە 987 ئادەمدىن چۈشكەن 385 تەكلىپ تاپشۇرۇۋېلىندى. تەكلىپ كومىتېتى تەكلىپلەرنى تەكشۈرۈپ چىققاندىن كېيىن، 355 تەكلىپنى تەكلىپ سۈپىتىدە رويخەتكە ئالدى، 30 تەكلىپنى تەكلىپ ۋە پىكىر قاتارىدا ئالاقىدار ئورۇنلارغا يەتكۈزۈپ بەردى.

يىغىنىنىڭ يېپىلىش مۇراسىمىغا مۇئاۋىن رەئىس فۇ ژېن رياسەتچىلىك قىلدى، رەئىس بادەي يېپىلىش مۇراسىمىدا سۆز قىلدى، ئۇ ئاپتونوم رايونلۇق ھەر دەرىجىلىك سىياسىي كېڭەشلەر، سىياسىي كېڭەشنىڭ ھەر مىللەت ئەزالىرىدىن تەكشۈرۈپ تەنقىق قىلىشنى قانات يايدۇرۇپ، چارە - تەدبىر كۆرسىتىپ، ئاپتونوم رايونلۇق ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنىڭ ئىشقا ئاشۇرۇلۇشى ئۈچۈن كۆپرەك تۆھپە قوشۇشنى؛ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىنى تىرىشىپ ياخشى ئىشلەپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تىنچ، ئىتتىپاق بولغان سىياسىي ۋەزىيىتىنى يەنىمۇ مۇستەھكەملەش ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇشنى؛ خەلق سىياسىي كېڭىشىنىڭ ئۆز - ئۆزىنى تەربىيىلەشتىن ئىبارەت ئېسىل ئەنئەنىسىنى ئەستايىدىل جارى قىلدۇرۇپ، ئۆگىنىشنى ھەققىي كۈچەيتىشنى تەلەپ قىلدى.

يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسلىردىن مەھمەمەت ئىسمائىل، فېڭ داجېن، قەمبەرخان ئەمەت، خەن يۈژېن، تايىر مەمتىلى، جاۋ گەنچېڭ، ئىبراھىم روزى، دىيار قۇماش، گا ژېنشياڭ، مەمەت نىياز قاتارلىقلار قاتناشتى.

هارۇنخان هاجى، لۇ چېەنشۇن ۋە باش كاتىپ قاسىم ھەمىتلار قاتناشتى.

يىغىنغا مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ شىنجاڭدىكى ئەزالىرى، سىياسىي كېڭەش ئاپتونوم رايونلۇق 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ رەئىس، مۇئاۋىن رەئىسلىرى، ئوبلاستلىق (شەھەرلىك)، ناھىيىلىك (شەھەر، رايونلۇق) سىياسىي كېڭەشلەرنىڭ رەئىسلىرى، ۋىلايەتلىك سىياسىي كېڭەش خىزمىتى ئالاقە باغلاش باشقارمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى، ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق (شەھەرلىك) پارتكومىلار بىرلىكىپ بۆلۈملىرىنىڭ باشلىقلىرى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى مەسلىھەتچىلەر ئىشخانىسىنىڭ مەسلىھەتچىلىرى، تارىخ - مەدەنىيەت سارىيىنىڭ خادىملىرى، ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش ئورگىنىنىڭ مەسئۇللىرى سىرتتىن قاتناشتى.

يىغىننىڭ ئېچىلىش ۋە يېپىلىش مۇراسىمىغا ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە، ھۆكۈمەت، ئارمىيە ئورگانلىرىنىڭ ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈملىنىڭ رەھبەرلىرىدىن سۇڭ خەنلياڭ، تۆمۈر داۋامەت، جانابىل، لى شۇشەن، ھامىدىن نىياز، جالاڭ فۇسېن، جىن يۈنخۇي، قېيۇم باۋۇدۇن، تالاڭ گۇاڭسەي، گو گالاڭ، ۋالاڭ لېچۈەن، جۇ شېڭتاۋ، جۇ گوفۇ، خەلچەم ئىسلام قاتارلىقلار قاتناشتى.

ۋېن جىجۇن

سىياسىي كېڭەش ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ يىغىنلىرى

1991 - يىلى سىياسىي كېڭەش ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ دائىمىي كومىتېتى تۆت قېتىم يىغىن ئۆتكۈزدى.

12 - سانلىق يىغىن 1 - ئاينىڭ 25- كۈنىدىن 29-كۈنگىچە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ شۇجىسى سۇڭ خەنلياڭ ج ك پ 13 - نۆۋەتلىك مەركىزي كومىتېتى 7 - ئومۇمي يىغىنىنىڭ روھىنى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتى 16 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزدى. دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى ئۆگىنىش ۋە مۇزاكىرە قىلىش ئارقىلىق بىر ئېغىزدىن مۇنداق دەپ قارىدى: ج ك پ 13 - نۆۋەتلىك مەركىزي كومىتېتىنىڭ 7- ئومۇمىي يىغىنى ماقۇللىغان «ج ك پ مەركىزي كومىتېتىنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنى تۈزۈش توغرىسىدىكى تەكلىپى» دە دۆلىتىمىزنىڭ سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ ئومۇمىيىتىگە ئاساسەن، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇشنىڭ 12 ماددىلىق ئاساسىي نەزەريىسى ۋە ئومۇمىيەت تەجرىبىلىرى يەكۈنلەنگەن، ئۇ ئالغا بېسىش يۆنىلىشىمىزنى كۆرسىتىپ بەردى. «ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ شىنجاڭنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنى تۈزۈش توغرىسىدىكى تەكلىپى(مۇزاكىرە نۇسخىسى)» دە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ بۈگۈندىن كېيىنكى ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ كۆرەش نىشانى ئوتتۇرىغا قويۇلۇپ، يولغا قويۇشقا بولىدىغان ھەقىقىي تەدبىرلەر تۈزۈپ چىرىلگەن. دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى «تەكلىپ» ھېكىتىلگەندىن كېيىن، سىياسىي كېڭەشنىڭ «ئىختىساسلىق كىشىلەر خىزمىتى» بولۇشتەك ئۇستۇنلۇكىنى جارى قىلدۇرۇپ، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشنى پائال قانات يايدۇرۇپ، ئىجابىي پىكىر ۋە تەكلىپلەرنى ئوتتۇرىغا قويىدىغانلىقىنى ھەمدە پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئۇنى ئىشقا ئاشۇرۇشىغا ياردەملىشىدىغانلىقىنى بىلدۈرۈشتى.

يىغىن «جۇڭگو خەلق سىياسىي كېڭىشى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 12 - سانلىق يىغىنىنىڭ ئاخباراتى» ۋە «جۇڭگو خەلق سىياسىي كېڭىشى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 4 - يىغىنىنى چاقىرىش توغرىسىدىكى قارار» نى قاراپ چىقىپ ماقۇللىدى؛ «ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق مۇھاجىرلار بىرلەشمىسىنى

ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ تەركىبىدىكى ئورۇن قىلىش توغرىسىدىكى قارار» ھەم «سىياسىي كېڭەش شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ(شىنجاڭ سىياسىي كېڭىشى گېزىتى) نى نەشىر قىلىش توغرىسىدىكى قارارى» نى ماقۇللىدى.

13 - سانلىق يىغىن 5 - ئاينىڭ 8.كۈنىدىن 9.كۈنىگىچە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىن «جۇڭگو خەلق سىياسىي كېڭىشى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ خىزمەت دوكلاتى (لايىھىسى)» ۋە «جۇڭگو خەلق سىياسىي كېڭىشى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتى تەكلىپ كومىتېتىنىڭ 6 - نۆۋەتلىك كومىتېت 3 - يىغىنىدىن بۇيانقى تەكلىپ خىزمىتىنىڭ ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى (لايىھىسى)» نى قاراپ چىقىپ ماقۇللىدى؛ يىغىن كېڭىشىش ئارقىلىق فېڭ داجېن، لۇ چيەنشۇن، ياڭ جيەنجاڭ، دۇڭ ياڭيۇ، ليۇ زۇڭخاۋ، جاڭ ياڭ، ۋۇرۇنشېڭ، رابىيە مۇھەممەت، رەقىپ ئابباس (تاتار)، جاڭ جىڭلارنى سىياسىي كېڭەش شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ ئەزالىقىغا كۆپەيتىپ سايلاشنى قارار قىلدى.

14 - سانلىق يىغىن 5 - ئاينىڭ 17 - كۈنى ئۆتكۈزۈلدى. يىغىن سىياسىي كېڭەش ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسلىرى، دائىمىي كومىتېت ئەزالىرىنىڭ نامزات ئىسىملىكى ۋە «سىياسىي كېڭەش ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 4 - يىغىنىنىڭ سايلام چارىسى (لايىھىسى)» نى قاراپ چىقىپ ماقۇللىدى؛ ۋەزىپىگە تەيىنلەش ۋە ۋەزىپىدىن قالدۇرۇشقا دائىر ئىشلارنى كېڭىشىپ ماقۇللىدى.

15 - سانلىق يىغىن 10 - ئاينىڭ 28 - كۈنىدىن 11 - ئاينىڭ 1 - كۈنىگىچە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى سۇڭ خەنلياڭ ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ خىزمەت يىغىنى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتى (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزدى ھەم «تونۇشنى ئۆستۈرۈپ، ئىشەنچنى چىڭىتىپ، يېڭى ۋەزىيەتتىكى سىياسىي كېڭەش خىزمىتىنى تىرىشىپ ياخشى ئىشلەيلى» دېگەن تېمىدا سۆز قىلدى. يىغىن قانداق قىلغاندا دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى تېخىمۇ ياخشىلىغىلى بولىدىغانلىقى ئۈستىدە مۇزاكىرە ئېلىپ باردى ھەمدە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، نۆۋەتتە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلاردا ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرنى ۋە دۇچ كەلگەن قىيىنچىلىقلارنى تەھلىل قىلىپ، تاشقى مۇھىتنى ياخشىلاش ۋە ئىچكى قىسىمدا ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشتىن ئىبارەت ئىككى جەھەتتە بەزى پىكىر ۋە تەكلىپلەرنى بەردى.

يىغىن «سىياسىي كېڭەش شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ ج ك پ مەركىزىي كومىتېت خىزمەت يىغىنىنىڭ ۋە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتى (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇش توغرىسىدىكى خىزمەت ئورۇنلاشتۇرۇشى» نى قاراپ چىقىپ ماقۇللىدى؛ 6 - نۆۋەتلىك كومىتېت 4 - يىغىنىدىن بۇيانقى تەكلىپلەر خىزمىتىنىڭ ئەھۋالى ۋە شىزاڭ، سىچۇەن، چىڭخەي، گەنسۇدىن ئىبارەت تۆت ئۆلكە، ئاپتونوم رايونغا بېرىپ، سىياسىي كېڭەش خىزمىتىدىكى تەجرىبىلەرنى تەكشۇرۇش ئەھۋالى توغرىسىدىكى يازما دوكلاتنى ئاڭلىدى؛ يىغىن كېڭىشىش ئارقىلىق فېڭ داجېن، لۇ چيەنشۇن، جاڭ ياڭ، ليۇ زۇڭخاۋ، ۋۇ رۇنشېڭ، رەقىپ ئابباس (تاتار)، دۇڭ ياڭيۇ، ياڭ جيەنجاڭ، لى لىلارنى ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ ئالاقىدار مەخسۇس كومىتېتلىرىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىغا كوپەيتىپ سايلاشنى قارار قىلدى؛ ئىسھاق توختى، جاڭ بىڭجيا، ۋاڭ تيەنۋېنلارنى خوتەن، قۇمۇل، تۇرپان ۋىلايەتلىك سىياسىي كېڭەش خىزمەت كومىتېتلىرىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىغا تەيىنلەش توغرىسىدىكى قارارنى ماقۇللىدى.

ۋېن جىجۇن

سىياسىي كېڭەشنىڭ تەكلىپلەر خىزمىتى

سىياسىي كېڭەش ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 4 - يىغىنىدىن بۇيان، تەكلىپ

كومىتېتى ئەزالاردىن جەمئىي 499 تەكلىپ تاپشۇرۇۋالدى. بۇنىڭ ئىچىدە رەسمىي رويخەتكە ئېلىنغىنى 409، خىزمەتلەردە پايدىلىنىش ئۈچۈن ئۆتكۈزۈپ بېرىلگىنى 90. رەسمىي رويخەتكە ئېلىنغان تەكلىپلەر ئىچىدە سانائەت، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، ئورمانچىلىققا ۋە قاتناش، ئېنېرگىيە قۇرۇلۇشى قاتارلىق جەھەتلەرگە ئائىت تەكلىپ 122 بولۇپ، 29.8% نى ئىگىلەيدۇ؛ خەلقئىنىڭ تۇرمۇشى، مىللەت، دىن ئىشلىرى، جەمئىيەت ئامانلىقى قاتارلىق جەھەتلەرگە ئائىت تەكلىپ 118 بولۇپ، 28.9% نى ئىگىلەيدۇ؛ پەن - تېخنىكا، داۋالاش - ساقلىقنى ساقلاش، مەدەنىيەت، تەنتەربىيە، مۇھىتنى ئاسراش قاتارلىق جەھەتلەرگە ئائىت تەكلىپ 169 بولۇپ، 41.3% نى ئىگىلەيدۇ.

1992 - يىل 2 - ئاينىڭ 26 - كۈنىگە قەدەر رەسمىي رويخەتكە ئېلىنغان تەكلىپلەرنىڭ 406 سى بىر تەرەپ قىلىندى، ئۇ، ئومۇمىي تەكلىپنىڭ 99.2 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ؛ بۇنىڭ ئىچىدە: ئالاقىدار ئورۇنلار قوبۇل قىلغىنى ۋە ھەل قىلغىنى 64 بولۇپ، 15.8% نى تەشكىل قىلىدۇ؛ ھازىر ھەل قىلىنۇاتقىنى ياكى بۇنىڭدىن كېيىن ھەل قىلىش پىلانىغا كىرگۈزۈلگىنى 126 بولۇپ، 31% نى تەشكىل قىلىدۇ؛ ھازىر ئوبيېكتىپ سەۋەبلەرنىڭ چەكلىمىسىگە ئۇچرىغاچقا، شارائىت ھازىرلانغاندا پەيدىنپەي ھەل قىلىنىدىغىنى 182 بولۇپ، 44.8% نى تەشكىل قىلىدۇ؛ چۈشەندۈرۈش ۋە ئىزاھات بېرىلگىنى 34 بولۇپ، 8.4% نى تەشكىل قىلىدۇ.

سۆي جېيەنشىن

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانى پروگراممىسىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ھەققىدىكى بىر قانچە تەكلىپ

1991 - يىلى 6 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ سانائەت - قاتناش - مالىيە - سودا گۇرۇپپىسى مەخسۇس تېمىدا مۇھاكىمە يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، قانداق قىلغاندا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانى پروگراممىسىنى كۆرەش نىشانىنى ئەمەلگە ئاشۇرغىلى بولىدىغانلىقى مەسىلىسى ئۈستىدە تۆۋەندىكىچە تەكلىپلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى:

1) ئىدىيىنى ئازاد قىلىپ، كۆز قاراشنى يېڭىلاپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىدا يېڭى ۋەزىيەت يارىتىش لازىم. مۇقىملىق بىلەن تەرەققىيات ئوتتۇرىسىدىكى مۇناسىۋەتنى توغرا بىر تەرەپ قىلىپ، تەرەققىيات ئارقىلىق مۇقىملىقنى ئىلگىرى سۈرۈش؛ سودا - سانائەت، باج ئىشلىرى، مال باھاسى، ئىناۋەتلىك قەرز، تاشقى سودا قاتارلىق تارماقلار ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيەتكە ئاساسەن، ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىنى توزۇپ چىقىش ھەققىدە كونكرېت پىكىرلىرىنى ئوتتۇرىغا قويۇشى لازىم. مەركەز، گوۋۇيۈەننىڭ ھەر قايسى تارماقلىرىنىڭ شىنجاڭغا كېلىپ ئەمەلىي تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىپ، شىنجاڭنىڭ ئەھۋالىغا ئاساسەن بىر قاتار ئالاھىدە سىياسەتلەرنى توزۇپ چىقىپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ئۈچۈن زۆرۈر بولغان شارائىتلارنى ھازىرلاپ بېرىشنى تەكلىپ قىلىمىز.

2) قانداق قىلىپ ئاسىيا - ياۋروپا قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكىنى شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرۇش مەسىلىسىنى بالدۇراق تەتقىق قىلىش لازىم.

3) «سۈپەت، تۈر، ئۈنۈم يىلى» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش — ئۇزاق مۇددەتلىك ۋەزىپە. ھەر قايسى كەسىپ، ھەر قايسى ساھەلەر زادى قايسى ئىشلارنى ئۆتۈش، قايسى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش، قانداق ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى ئەستايىدىل مۇزاكىرە قىلىشى لازىم.

4) «پروگراممىا» دا ئوتتۇرىغا قويۇلغان 1995-يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پاختا توقۇمىچىلىق ئىقتىدارىنى 1 مىليون 200 مىڭ ئۈرچۈققا يەتكۈزۈش نىشانىنى ئەمەلگە ئاشۇرغىلى بولمىدۇ. لېكىن پاختا توقۇمىچىلىقىنى راۋاجلاندۇرۇشتا، تېخنىكا مۇھىمى، ئۇنۇم مەسىلىسى، ناۋادا پەقەت كۆلىمىنلا كېڭەيتىشكە

ئەھمىيەت بېرىلسۇن، قارىغۇلارچە راۋاجلاندۇرۇلسا، مۇقەررەر سۈرەتتە، ناچار ئاقىۋەتلەرنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ.

5) ئاشلىق مىس كانىنى تەكشۈرۈش ۋە ئېچىش قەدىمىنى تېزلىتىش كېرەك. ئاپتونوم رايونىمىز مۇمكىنچىلىك تەنقىقاتنى چىڭ تۇتۇپ، «تەكشۈرۈش بىلەن قۇرۇشنى بىرلەشتۈرۈش» تىن ئىبارەت بىرىنچى قەدەمدىكى تەدبىرنى تۈزۈپ چىقىش، ئالدى بىلەن 15 مىليون يۈەن ئاجرىتىپ 800 مېترلىق تىك قۇدۇق قېزىشقا ھەم تەكشۈرۈش ۋە كان يوللىرىنى ياساشقا ئىشلىتىش، ئۇچ يىل ئىچىدە تەكشۈرۈش دوكلاتىنى مۇنۇپ، دۆلەت پىلان كومىتېتىغا قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى ئىلتىماس قىلىشنىڭ ئاساسى قىلىشنى تەكلىپ قىلىمىز.

6) ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى «پروگراممۇ» نىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالىنى ۋاقتىدا تەكشۈرۈشى ھەمدە ئەمەلىي ئەھۋالغا ئاساسەن ئۇنىڭ ئۈزلۈكسىز تۈزىتىپ، تولۇقلاپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، تۈرلۈك نىشانلارنىڭ ئوڭۇشلۇق ئەمەلگە ئېشىشىغا كاپالەتلىك قىلىشى لازىم.

ۋاڭ جۇڭجى

ناھىيە ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇش، مالىيە ئەھۋالىنى ياخشىلاش توغرىسىدىكى توققۇز ماددىلىق تەكلىپ

1991 - يىلى 6 - ئايدىن 7 - ئايغىچە ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى گاۋھېشياڭ سىياسىي كېڭەش ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ قىسمەن ئەزالىرىنى ۋە ئالاقىدار مۇتەخەسسىسلەرنى باشلاپ، قۇمۇل، سانجى ۋە ئالتاي قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاستلارغا بېرىپ، ناھىيە ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇش، مالىيە ئەھۋالىنى ياخشىلاش مەسىلىسى ئۈستىدە تەكشۈرۈش ئېلىپ بارىدى ھەمدە تەكشۈرۈش نەتىجىسىگە ئاساسەن توققۇز ماددىلىق تەكلىپنى ئوتتۇرىغا قويدى:

1) بايلىق ئۈستۈنلۇكىدىن پايدىلىنىپ، ئەۋزەل كەسىپلەرنى راۋاجلاندۇرۇپ، ناھىيە ئىقتىسادىنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك راۋاجلىنىشىغا تۈرتكە بولۇش لازىم. 2) مەمۇرىيەت بىلەن كارخانىنىڭ مەسئۇلىيىتىنى ئايرىپ، تۆۋەنگە مۇۋاپىق دەرىجىدە ھوقۇق بېرىش لازىم. 3) دېھقانچىلىقتىكى زىرائەت قۇرۇلمىسىنى مەرخىللاشتۇرۇپ، ئوتلاق قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، يېزا ئىگىلىكىدىكى تاۋار ئىقتىسادىنىڭ تېخىمۇ زور تەرەققىياتىنى قولغا كەلتۈرۈش لازىم. 4) يېزا - بازار كارخانىلىرىنى تازا كۈچ سەرپ قىلىپ ياخشى باشقۇرۇش لازىم. 5) ئىشلەپچىقىرىشنى پائال راۋاجلاندۇرۇپ، قوشۇنلارنى خىل، مەۋرىي گورۇنلارنى ئىخچام قىلىش ۋە غەيرىي ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى قۇرۇلۇشلارنى قاتتىق كونترول قىلىشتىن ئىبارەت ئىككى جەھەتتە چىقىمنى تېجەش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش لازىم. 6) ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش قەدىمىنى تېزلىتىپ، كارخانا باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ، ناھىيە ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش لازىم. 7) پۈل مۇئامىلىسى گورۇنلىرى قۇرۇلۇش مەبلىغى توپلاش ۋە ئىشلەپچىقىرىش، ئوبوروتنىڭ نورمال ئايلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش قاتارلىق جەھەتلەردە ناھىيە ئىقتىسادىنىڭ راۋاجلىنىشىغا مەدەت بېرىشى لازىم. 8) ئەقلىي كۈچكە مەبلەغ سېلىشقا ئەھمىيەت بېرىپ، كەڭ دائىرىلىك، كۆپ قاتلاملىق ئەمەلىي پەن - تېخنىكا ئىختىساس ئىگىلىرىنى تەربىيەپ يېتىشتۈرۈپ چىقىش لازىم. 9) ئىستېمالنى پىلانلىق يېتەكلەپ، مەبلەغ توپلاپ، ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇش لازىم.

سىياسىي كېڭەش ئەزالىرى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ھاياتىي كۈچىنى ئاشۇرۇش ھەققىدە تەكلىپ بەردى

1991 - يىلى 8 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدىن 9 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىغىچە ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى گا ژېنشياڭ ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنى باشلاپ، قاندا‌ق قىلغاندا دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ھاياتىي كۈچىنى ئاشۇرغىلى بولىدىغانلىقى ئۈستىدە 14 كارخانىنىڭ مەسئۇللىرى بىلەن سۆھبەت ئۆتكۈزدى ھەمدە يەتتە كارخانىغا بېرىپ

تەكشۈردى.

ئەزالار مۇنداق دەپ قارىدى: دۆلەت ئىگىلىكىدە كى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى ياخشى باشقۇرۇش — بىر خىل سىستېما قۇرۇلۇشى، بۇنىڭدا چوقۇم كارخانىلارنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش بىلەن كارخانىنىڭ تاشقى مۇھىتنى ياخشىلاشتىن ئىبارەت ئىككى تەرەپتىن تەدبىر قوللىنىپ، ئۇنىۋېرسال باشقۇرۇش لازىم. ئەزالار بۇ ھەقتە مۇنداق تۆت ماددىلىق تەكلىپ بەردى:

1) ئىقتىسادنىڭ قانال قىلىنىش ئەھۋالىنى ئۆزگەرتىپ، تاۋار ئىقتىسادىي ئېڭى ۋە بازار كۆز - قارىشىنى كۆچەيتىپ، پىلانلىق مەھسۇلات ئىقتىسادى شەكلىدىن پىلانلىق تاۋار ئىقتىسادى شەكلىگە ئۆزگىرىشنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش لازىم.

2) كارخانىغا ئازادە ئىشلەپچىقىرىش - ئىگىلىك باشقۇرۇش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان تاشقى مۇھىت ھازىرلاپ بېرىش لازىم. كارخانا بىلەن مەمۇرىيەتنىڭ مەسئۇلىيىتىنى ئايرىش ۋە كارخانىنىڭ ئۆز ئالدىغا ئىگىلىك باشقۇرۇش مېخانىزمىنى ئورنىتىش؛ بېرىلمىدىغان قەرز پۇلنى كۆپەيتىش ۋە تۇراقلىق مۇلۇكنىڭ ئۆپراش خىراجىتىنى كۆپەيتىش، قالدۇرۇلمىدىغان پايدىنى كۆپەيتىش قاتارلىق تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، كارخانىنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش، يېڭى مەھسۇلاتلارنى يارىتىش فوندى ۋە ئۆزىدە بار بولغان كۆچمە مەبلەغنى تولۇقلاش مەسلىسىنى ھەل قىلىش؛ ماددىي ئىشلا بىلەن تەمىنلەش جەھەتتە چوڭ، ئوتتۇرا تايانچ كارخانىلارغا يۈزلىنىپ، ئوتتۇرىدىكى ھالقىلارنىڭ باھا جەھەتتە كارخانىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش تەننەرخىنى كۆرسىتىدىغان تەسىرىدىن ساقلىنىش؛ قىممەن كارخانىلارغا يەنمۇ ئىلگىرىلىگەن ھالدا ئۆز ئالدىغا تاشقى سودا قىلىش ھوقۇقىنى بېرىش لازىم.

3) توغرا لىنىيىلىك ھەمكارلىشىشنى يولغا قويۇپ، كارخانا گۈرۈھىنى قۇرۇش لازىم. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى تۆزگەن كەسىپ سىياسەتلىرىگە ئاساسەن، بىر تۈركۈم ئادەم، مالىيە كۆچى، ماددىي ئىشيا، مەھسۇلات، تەمىنات، سېتىش ۋە تېخنىكا، ئېچىش قاتارلىقلار بىرلىككە كەلگەن زىچ بولغان كارخانا گۈرۈھىنى پەيدىنپەي قۇرۇپ چىقىش كېرەك.

4) 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ۋە ئۇنىڭدىن كېيىنكى تېخىمۇ ئۇزاقراق ۋاقىت ئىچىدە، كارخانا تەرەققىياتىدىكى ستراتېگىيىلىك ۋەزىپە نەزەرنى ئۆز كۆچىنى ئاساس قىلىش، مەھسۇلات قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش، كارخانىنىڭ ئىقتىسادىي ئۇنۇمىنى ۋە ئومۇمىي ساپاسىنى ئۆستۈرۈشكە قارىتىشتىن ئىبارەت بولۇشى لازىم.

لىن مىڭگۇاڭ

دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مۇتەخەسسىسلىرى يېزا ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇش ھەققىدە تەكلىپ بەردى

1991 - يىلى 12 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش ئىقتىساد كومىتېتىدىكى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مۇتەخەسسىسلىرى ئاپتونوم رايونىمىز يېزا ئىگىلىكىدىكى كەسىپ قۇرۇلمىسىنى يەنمۇ تەڭشەپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، ئورمانچىلىقنىڭ داۋاملىق مۇقىم، ماس قەدەمدە راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش توغرىسىدا توقۇز ماددىلىق تەكلىپ بەردى:

1) ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سۇ، تۇپراق مەنبەسى ۋە كىلىماتى قاتارلىق شارائىتلىرىغا ئاساسەن، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، ئورمانچىلىقنىڭ مەھسۇلات قىممىتىنى 2:3:5 نىسبەتتە پەيدىنپەي تەڭشەپ، ياخشى سۈپەتلىك ئايلىنىشنى ئىشقا ئاشۇرۇش لازىم.

2) بىرلىك مەھسۇلاتنى ئۆستۈرۈش جەھەتتە كۆچ سەرپ قىلىپ، كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئوتتۇرىچە ئاشلىق مىقدارىنى ھازىرقى سەۋىيىدىن چۈشۈرمەسلىككە كاپالەتلىك قىلىش ۋە بۇغداينىڭ نىسبىتىنى ئاپتونوم رايونىمىز ئاھالىسىنىڭ يېمەك - ئىچمەك ئادىتىگە ئۇيغۇنلاشتۇرۇش شەرتى ئاستىدا، ئىقتىسادىي زىرائەتلەر تېرىقچىلىقىنى زور كۆچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇپ، تېرىقچىلىقنىڭ ئىچكى قۇرۇلمىسىنى يەنمۇ سەرخىللاشتۇرۇش لازىم.

3) ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ كېۋەز تېرىلغۇ

كۆلىمىنى 9 مىليون مو ئەتراپىدا كونترول قىلىپ، ئوشۇقچە ئىشلەپچىقىرىش كەلتۈرۈپ چىقىرىدىغان زىيانلىرىنى ساقلىنىش لازىم.

4) ئوتلاقچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇشنى مۇھىم ئورۇنغا قويۇپ، تەبىئىي ئوتلاقلارنى ئۆزگەرتىپ، قاقاس، يېرىم قاقاس يەرلەردىن پايدىلىنىپ ئوت - چۆپ، يەم - خەشەك تېرىپ، چارۋىچىلىققا ئىشلىتىلىدىغان سانائەت، يېزا ئىگىلىك قوشۇمچە مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاپ ئىشلەش ۋە قوشۇمچە دورىلارنى ئىشلەپچىقىرىشنى كۆچەيتىپ، چارۋىچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇش ۋە ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى ئاسراشنى ئىلگىرى سۈرۈش لازىم.

5) چارۋىچىلىقنىڭ ئىچكى قۇرۇلمىسىنى سەرخىللاشتۇرۇپ، چارۋىچىلىقنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش لازىم. كالا، قوي ئۆستۈرۈشنى ئاساس قىلىپ، تۈگە ۋە ئاتنىڭ كۆپەيتىشىنى تىزگىنلەش كېرەك.

6) جايلارنىڭ تۈرلۈك تەبىئىي شارائىتىغا ئاساسەن، ئۆز يېرىنىڭ ئەھۋالىغا قاراپ ئىش كۆرۈپ، تېز يېتىلىدىغان ماتېرىيال ئورمىنى ۋە ئىقتىسادىي ئورمانلارنى ئۆستۈرۈشكە ئەھمىيەت بېرىپ، دەرەخ خىللىرىنى سەپلەشنى سەرخىللاشتۇرۇپ، ئورمان بىلەن ئاشلىقنى كېرىشتۈرگەن ستېرىئولۇق يېزا ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇش كېرەك.

7) پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ، ئىشلەپچىقىرىش تەننەرخىنى تۆۋەنلىتىپ، مەھسۇلاتنى ئاشۇرۇش؛ ئىقتىسادىي پائالىيەتنىڭ رولىدىن پايدىلىنىپ، كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەشكە پائال يېتەكچىلىك قىلىش كېرەك. چارۋىچىلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇشتا نوقۇل ھالدا باھانى ئۆستۈرۈشكىلا تايىنىشتىن ساقلىنىش لازىم.

8) يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا خادىملىرىنىڭ ئاكتىپلىقىغا سىياسەت جەھەتتىن ئىلھام بېرىپ، تۆھپىسى بارلارغا كۆپرەك مۇكاپات بېرىش لازىم.

9) يېرىك يېزا ئىگىلىكى قۇرۇلمىسى ۋە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، ئورمانچىلىقنىڭ ئىچكى قۇرۇلمىسىنى مەخسۇس ئورگان بەلگىلەپ تەتقىق قىلىش ھەمدە خەلقئارا ۋە دۆلەت ئىچىدىكى بازار ئەھۋالىنى مۆلچەرلەپ، مەسئۇلات قۇرۇلمىسى ۋە ئىشلەپچىقىرىشنىڭ جايلاشتۇرۇلۇشىنى مۇۋاپىق ۋاقىتتا تەڭشەش لازىم.

لىن سىگۇاڭ

سىياسىي كېڭەش رەئىسلەر يىغىنى «ئاپتونوم رايون بويىچە زەھەرلىك چېكىملىك لەرنى مەنئى قىلىش خىزمىتىنى يەنىمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدا تەكلىپ» نى ئوتتۇرىغا قويدى

ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 4 - ئومۇمىي يىغىنى مەزگىلىدە، گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى ۋە قىسمەن ئەزالار ئايرىم - ئايرىم ھالدا تەكلىپ قويۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرىدىن كۈچلۈك تەدبىر قوللىنىپ، زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى سېتىش - چېكىش جىنايىي ھەرىكىتىگە قاتتىق زەربە بېرىشنى تەلەپ قىلدى. يىغىندىن كېيىن، ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش تەكلىپ كومىتېتى بىلەن ئىجتىمائىي قانۇنچىلىق كومىتېتى بىرلىكتە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى سېتىش، زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى چېكىش ئەھۋالىنى مەخسۇس تەكشۈردى.

10 - ئاينىڭ 6 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش 56 - سانلىق رەئىسلەر يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى مەنئى قىلىش مەسىلىسىنى مەخسۇس مۇزاكىرە قىلدى. يىغىندا «ئاپتونوم رايون بويىچە زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى مەنئى قىلىش خىزمىتىنى يەنىمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدا تەكلىپ» تۈزۈپ چىقىلدى، «تەكلىپ» تە مۇنداق دەپ ئوتتۇرىغا قويۇلدى:

1) ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار ۋە خەلق ھۆكۈمەتلىرى زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى سېتىش - چېكىش جىنايى قىلمىشىنىڭ ئېغىرلىقىنى تولۇق تونۇپ، زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى مەنئى قىلىش خىزمىتىنى مۇھىم ئىشلار كۈن تەرتىپىگە كىرگۈزۈشى لازىم؛ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مۇۋاپىق

ۋاقىتتا ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى مەنئى قىلىش خىزمىتى يېغىنى ئۆتكۈزۈشنى تەكلىپ قىلىمىز؛ جايلاردىكى ئالاقىدار ئورۇنلار ئۆز بېرىنىڭ ئەھۋالىغا ئاساسەن، زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى مەنئى قىلىشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى ۋە ئىش بېجىرىش ئورگانلىرىنى قۇرۇشى كېرەك؛ زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى سېتىش - چېكىش جىنايى قىلمىشى ئېغىر بولغان جايلاردا، ۋىلايەت (ئوبلاست)، ناھىيە (شەھەر)، يېزا، كەنتتىن ئىبارەت تۆت دەرىجىلىك زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى مەنئى قىلىش خىزمەت تورلىرىنى قۇرۇش لازىم.

2) زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى مەنئى قىلىش كۈرىشىدە ھەقىقىي يولغا قويۇشقا بولمىغان تەشۋىقات لايىھىسىنى تۈزۈپ چىقىپ، كۆپ خىل شەكىل قوللىنىپ، زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى مەنئى قىلىش تەشۋىقات - تەربىيە خىزمىتىنى كەڭ ۋە چوڭقۇر قانات يايدۇرۇش لازىم.

3) ھەر تەرەپلىمە تۈزەشنى كۈچەيتىپ، زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى سېتىش - چېكىش جىنايى قىلمىشلىرىغا زەربە بېرىش كېرەك. يۈزەكى ھال قىلىش بىلەن تۈپتىن ھەل قىلىشقا تەڭ ئېتىبار بېرىش فاكتورىنى ئىزچىللاشتۇرۇپ، جامائەت خەۋپسىزلىكى، تامۇژنا، سودا - سانائەت مەۋرىي باشقۇرۇش، سەھىيە، خەلق ئىشلىرى، ئەدلىيە ئورۇنلىرى، شۇنداقلا ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى، كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى، ئاياللار بىرلەشمىسى، مەھەللە ئىش باشقارمىسى، كەنت ئاھالە كومىتېتى، ئامانلىقنى ساقلاش ھەيئىتى، كەسپىي جەمئىيەتلەر قاتارلىق تەشكىلاتلار ئۆز ئارا ھەمكارلىشىپ، بىرلىكتە تۈتۈپ ئورتاق باشقۇرۇشى لازىم.

4) قانۇنچىلىقنى مۇكەممەللەشتۈرۈش لازىم. ئاپتونوم رايونلۇق ئالاقىدار ئورۇنلارنىڭ تېزلىكتە ئالاقىدار قانۇن - نىزاملارنى تۈزۈپ چىقىپ، زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى سېتىش - چېكىشكە زەربە بېرىش خىزمىتىنى قانۇنىي ئاساس ۋە نىزامغا ئىگە قىلىشنى تەكلىپ قىلىمىز.

دەي دېچېن

يۇقىرى توقۇمىچىلىق كارخانىلىرىنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش توغرىسىدىكى توققۇز مادداىلىق تەكلىپ

1991 - يىلى 4 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى گا ۋېنشيالىڭ ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنى باشلاپ، شىنجاڭ يۇقىرى توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، شىنجاڭ 2 - ، 3 - يۇقىرى توقۇمىچىلىق فابرىكىلىرى، شىنجاڭ «كونىلون» يۇقىرى توقۇمىچىلىق ھەسسىدارلىق شىركىتى، شىخەنزە «1 - ئاۋغۇست» يۇقىرى توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، شىخەنزە 2 - يۇقىرى توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، سانجى شەھەرلىك يۇقىرى توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، قۇتۇبى ناھىيىلىك ئۈزۈن تالالىق تېۋىتلىق رەخت فابرىكىسى، ساۋەن ناھىيىلىك يۇقىرى توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، چارۋىچىلىق نازارىتى قۇتۇبى ناھىيىلىك نەسىللىك كالا فېرمىسىنىڭ دوكچوەن يۇقىرى توقۇمىچىلىق فابرىكىسىدىن ئىبارەت ئون يۇقىرى توقۇمىچىلىق كارخانىسىنى تەكشۈردى، تەكشۈرۈش ئىياغلاشقاندىن كېيىن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىگە «(سۈپەت، تۈر، ئۇنۇم يىلى) پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، يۇقىرى توقۇمىچىلىق كارخانىلىرىنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش مەسىلىسى توغرىسىدىكى تەكشۈرۈش دوكلاتى» نى سۇندى، دوكلاتتا يۇقىرى توقۇمىچىلىق كارخانىلىرىنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش ھەققىدە توققۇز مادداىلىق تەكلىپ ئوتتۇرىغا قويۇلدى:

1) ئىچكى جەھەتتىكى ماھارەتنى ياخشىلاپ، كارخانىنىڭ ئومۇمىي گەۋدە ساپاسىنى ئۆستۈرۈش كېرەك. 2) يېڭى مەھسۇلات يارىتىشقا ئەھمىيەت بېرىپ، داڭلىق، ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلارنى يارىتىپ، بازاردىكى رىقابەت ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش كېرەك. 3) داڭدار مەھسۇلاتلىق زاۋۇتلارغا تايىنىپ، مەھسۇلاتلارنىڭ سۈپەت دەرىجىسى ۋە تونۇلۇش دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈش كېرەك. 4) شىنجاڭ 2 - يۇقىرى توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ سېخلاردا ئالاھىدە رايون قۇرۇپ، ئالاھىدە رايوندا

ئۇسكۇنە، تېخنىكا، خادىملارنىڭ سەپلەش ھەم دارامەتنى تەقسىم قىلىش قاتارلىق جەھەتلەردە ئېتىبار بېرىش سىياستىنى يۈرگۈزۈپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئاكتىپلىقىغا ئىلھام بېرىش تەجرىبىسىنى زور كۈچ بىلەن ئومۇملاشتۇرۇش كېرەك. 5) كارخانىلارنىڭ يۇكسىنى يېنىكلىتىپ، كارخانىلارغا ياخشى تاشقى مۇھىت يارىتىپ بېرىش كېرەك. 6) كارخانىلارنىڭ ئۇسكۇنىلەرنى يېڭىلاش ۋە ئۇزگەرتىشنى تېزلەتىشكە يارەدەم بېرىش كېرەك. 7) كارخانىلارغا ھوقۇقنى قايتۇرۇپ بېرىپ، كارخانىلارنى ھەقىقىي تۈرده ئۆزىگە ئۆزى خوجا بولغان ھالدا ئىگىلىك باشقۇرۇش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىش كېرەك. 8) قوي يۇڭى سېتىۋېلىش خىزمىتىنى ياخشىلاش كېرەك: قوي يۇڭى ۋە يۇڭ توقۇمىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ باھاسىنى قويۇۋېتىپ، يۇڭ توقۇمىچىلىق كارخانىلىرىنى بازار رىقابىتى داۋامىدا راۋاجلىنىش يولى تېپىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىشنى تەكلىپ قىلىمىز. 9) ئاساسى ياخشى بولغان چوڭ، ئوتتۇرا تېپتىكى بىر قانچە يۇڭ توقۇمچىلىق كارخانىسىنى تاللاپ، ئالدىنقى قاتاردىكى پەن - تېخنىكا پىلانىغا كىرگۈزۈش كېرەك.

ۋالۇ جۇڭجى

موڭغۇل ماتارىپىنى راۋاجلاندۇرۇش توغرىسىدىكى تەكشۈرۈش ۋە بۇ ھەقتە بېرىلگەن تەكلىپلەر

1991 - يىلى 11 - ئاينىڭ 14 - كۈنىدىن 28-كۈنگىچە ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ ماتارىپ - پەن - مەدەنىيەت كومىتېتى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى موڭغۇل ئوقۇغۇچىلارنىڭ «ئېقىمغا ئايرىلىش» مەسىلىسىنى ئوستىدە بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى، تارباغاتاي ۋىلايىتىدىكى موڭغۇل تىلىدا دەرس ئوتۇلىدىغان مەكتەپلەر ھەم ئۇرۇمچى شەھەرلىك موڭغۇل شىفەن مەكتىپى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك 19 - ئوتتۇرا مەكتەپ موڭغۇل تىلى بۆلۈمى قاتارلىق 12 مەكتەپنى تەكشۈردى.

تەكشۈرۈشتىن مەلۇم بولۇشىچە، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى موڭغۇل ماتارىپىنىڭ ئومۇمىي تەرەققىيات ئەھۋالى ياخشى، نەتىجىسى كۆرۈنەرلىك بولغان. لېكىن كۆپ تەرەپلىمىلىك سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن، موڭغۇل ماتارىپىدا سەل قاراشقا بولمايدىغان بەزى مەسىلەر مەۋجۇت. بۇنىڭ ئىچىدە، ئاساسلىقى، موڭغۇل ئوقۇغۇچىلارنىڭ «ئېقىمغا ئايرىلىش» ئەھۋالى بىر قەدەر ئومۇملاشقان. قىسمەن موڭغۇل ئاممىسى پەرزەنتلىرىنى ئۆز مىللىتىنىڭ تىل - يېزىقىدا ئوقۇتسا، ئۆرلەپ ئوقۇش يولى تار، ئىشقا ئورۇنلىشىش تەس دەپ قاراپ، پەرزەنتلىرىنى باشقا مىللەتلەرنىڭ تىل - يېزىقىدىكى مەكتەپلەردە ئوقۇتقان، شۇنىڭ بىلەن موڭغۇل ئوقۇغۇچىلارنىڭ مەنبەسى ئازىيىپ كېتىش، سىنىپلار ئارىلىقى ئۆزۈلۈپ قېلىش ئەھۋالى كېلىپ چىققان. ئۇنىڭدىن باشقا، ئوقۇش خىراجىتى يۇقىرى بولۇش، ئوقۇتۇش ماتېريالى ۋاقتىدا يېتىپ كەلمەسلىك ئەھۋالىمۇ موڭغۇل ئوقۇغۇچىلارنىڭ «ئېقىمغا ئايرىلىش» ۋە «ئۆزۈلۈپ قېلىش» نى كەلتۈرۈپ چىقارغان مەۋجۇدلىقنىڭ بىرى.

تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى موڭغۇل ماتارىپىدا ساقلانغان مەسىلىلەرنى كۆزده تۇتۇپ، تۆۋەندىكىچە تەكلىپلەرنى بەردى:

1) ئاپتونوم رايون شىنجاڭدا موڭغۇلچە ئۇنىۋېرسال ئالىي مەكتەپ تەسىس قىلىش، ئۇرۇمچىدىكى ھازىرقى موڭغۇل شىفەن مەكتىپىنى كېڭەيتىپ، دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈش ھەققىدە ئويلىشىپ كۆرۈشى لازىم.

2) موڭغۇل ئوقۇتقۇچىلارنىڭ بىلىم ئاشۇرۇشىنى پىلانغا كىرگۈزۈش كېرەك. ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ كومىتېتىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ شۇبۇەنگە موڭغۇل ئوقۇتقۇچىلارنىڭ بىلىم ئاشۇرۇش پىلانىنى چۈشۈرۈپ، موڭغۇل ئوقۇتقۇچىلارنى مۇددەت ۋە تۈركۈمگە ئايرىپ تەربىيىلەشنى ئورۇنلاشتۇرۇشنى تەكلىپ قىلىمىز.

3) ئاپتونوم رايونىمىزدا موڭغۇل ماتارىپى ئوقۇتۇش تەتقىقات خىزمىتىنىڭ بالدۇراق قانات يېيىشى ئۈچۈن، موڭغۇل ماتارىپى تەتقىقات

جەمئىيىتىنىڭ قۇرۇلۇش ئىشلىرىنىڭ تېزرەك ئەملىيلەشتۈرۈلۈشىنى تەكلىپ قىلىمىز.

4) قوش تىللىق ئوقۇتۇشنى يولغا قويۇپ، موڭغۇل ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئۆرلەپ ئوقۇش ۋە ئىشقا ئورۇنلىشىش يولىنى كېڭەيتىش كېرەك. ھەر دەرىجىلىك ماتارىپ مەمۇرىيىتى تارماقلىرى موڭغۇل تىلىدا دەرس ئۆتۈلىدىغان مەكتەپلەرگە خەنزۇ تىلى ئوقۇتقۇچىلىرىنى سەپلەپ، ئوقۇتقۇچىلارنى تەربىيەلەشنى كۈچەيتىپ، ئوقۇتۇش سۈپىتىنى ئۆستۈرۈشى كېرەك.

5) ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ كومىتېتى ۋە نەشرىيات ئورۇنلىرىنىڭ موڭغۇل ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلىرىنىڭ ئوقۇتۇش ماتېرىياللىرىنى ۋاقتىدا تۈزۈپ چىقىپ، يېڭى ئوقۇش مەۋسۇمى باشلانغىچە دەرسلىكنى مەكتەپلەرگە يەتكۈزۈپ بېرىشكە كاپالەتلىك قىلىشنى ھەمدە تولۇق، پۈرۈشلەشكەن بولۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇشنى ئۈمىد قىلىمىز.

لى شياۋپىڭ

خەلق باشقۇرۇشىدىكى پەن - تېخنىكا كارخانىلىرىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى ئۈستىدىكى تەكشۈرۈش ۋە بۇ ھەقتە بېرىلگەن تەكلىپلەر

1991 - يىلى 7 - ئاينىڭ 18 - كۈنىدىن 22-كۈنگىچە ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ ماتارىپ - پەن - مەدەنىيەت كومىتېتىنىڭ پەن - تېخنىكا گۇرۇپپىسى ئۈرۈمچى، شىخەنزە، سانجىدىكى خەلق باشقۇرۇشىدىكى 15 پەن - تېخنىكا كارخانىسىنى تەكشۈردى.

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ خەلق باشقۇرۇشىدىكى پەن - تېخنىكا كارخانىلىرى 1987 - يىلىي قورۇلغانىدى، 1990 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا 121 گە يەتتى، كارخانا خادىمى 3000 دىن ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئالىي، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسىپي تېخنىكا ئۇنۋانى بار پەن - تېخنىكا خادىمى 893. بۇلارنىڭ ئىچىدە 89 كارخانىنىڭ 1991 - يىلدىكى پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرىنىڭ ئومۇمىي سېتىلىش مىقدارى 60 مىليون يۈەندىن كۆپرەك بولۇپ، يۇقىرىغا 3 مىليون يۈەندىن ئارتۇق پايدا - باج تاپشۇرۇلدى.

تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى مۇنداق دەپ قارىدى: ئاپتونوم رايونىمىزدىكى خەلق باشقۇرغان پەن - تېخنىكا كارخانىلىرىنىڭ ئىككى چوڭ ئالاھىدىلىكى بار: بىرى، ئىختىساس ئىگىلىرى مەركەزلەشكەن، بىلىم سەۋىيىسى يۇقىرى؛ يەنە بىرى، ئىگىلىك باشقۇرۇش مېخانىزمى جانلىق. خەلق باشقۇرۇشىدىكى پەن - تېخنىكا خادىملىرى بىر تۈركۈم يېڭى مەھسۇلاتلارنى يارىتىپ، جەمئىيەتكە بايلىق يارىتىپ بېرىپلا قالماي، يەنە پەن - تېخنىكا تۈزۈلمىسىنى ئىسلاھ قىلىشتا ئەينەك قىلىشقا ئەرزىيدىغان يول كۆرسىتىپ، پەن - تېخنىكا ساھەسىدىكى ئىختىساس ئىگىلىرىنىڭ ئالمىشىپ تۇرۇشىغا يول ئېچىپ بەردى.

تەكشۈرۈش داۋامىدا بايقالغان ئاپتونوم رايونىمىزدىكى خەلق باشقۇرۇشىدىكى پەن - تېخنىكا كارخانىلىرىدا ساقلانغان ئاساسلىق مەسىلىلەر مۇنۇلار: 1) مەملىكەتتىكى ئوخشاش تىپتىكى كارخانىلار بىلەن سېلىشتۇرغاندا، تەرەققىيات سۈرئىتى ئاستا؛ 2) خەلق باشقۇرۇشىدىكى پەن - تېخنىكا كارخانىلىرىغا بولغان تونۇش بىرەك ئەمەس، سىياسەت يۇرۇشلەشتۈرۈلمىگەن؛ 3) مەبلەغ كەمچىل، ماددىي ئەشيالار بىلەن تەمىنلەش يولى راۋان ئەمەس، خەلق باشقۇرۇشىدىكى پەن - تېخنىكا كارخانىلىرىنىڭ تەرەققىياتى چەكلىمىگە ئۇچرىغان؛ 4) خەلق باشقۇرۇشىدىكى پەن - تېخنىكا كارخانىلىرىنىڭ قانۇنىي ئورنى ئېنىق ئەمەس، ئۇزۇنىنىڭ قۇرۇلۇش مەسلىسى گەۋدىلىك بولغان.

تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىگە ۋە ئالاقىدار ئورۇنلارغا بۇ ھەقتە مۇنداق تەكلىپلەرنى بەردى:

1) خەلق باشقۇرۇشىدىكى پەن - تېخنىكا كارخانىلىرىنىڭ بارلىققا كېلىشى ۋە راۋاجلىنىشى ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەرنىڭ ۋە پۈتكۈل جەمئىيەتنىڭ دىققەت - ئېتىبارىنى قوزغىشى لازىم.

2) ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ باشچىلىقىدا، سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش، باج ئىشلىرى ۋە ئالاقىدار ئورۇنلارنىڭ قاتنىشىشى بىلەن (خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرى،

سياسي كېڭەش ەزالىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) بىرلەشمە تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنى تەشكىللەپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ خەلق باشقۇرۇشىدىكى پەن - تېخنىكا كارخانىلىرىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ، تېپلارنى يەكۈنلەپ ۋە تەقدىرلەپ، ساقلانغان مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشقا ياردەملىشىپ، مۇۋاپىق ھەل قىلىشنى تەكلىپ قىلىمىز.

3) ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ خەلق باشقۇرۇشىدىكى پەن - تېخنىكا كارخانىلىرىغا بولغان باشقۇرۇش ۋە يېتەكچىلىكنى كۈچەيتىشنى تەكلىپ قىلىمىز.

4) قەرز پۇل بېرىش، باج ئېلىش قاتارلىق جەھەتلەردە ئېتىبار بېرىلىشى لازىم.

5) خەلق باشقۇرۇشىدىكى پەن - تېخنىكا كارخانىلىرىغا دائىر قائىدە - نىزاملارنى تېزرەك تۈزۈپ چىقىش كېرەك.

6) شەرت - شارائىتى پىشىپ يېتىلگەن خەلق باشقۇرۇشىدىكى پەن - تېخنىكا كارخانىلىرىدا پارتىيە تەشكىلاتىنى قۇرۇپ، پارتىيىنىڭ خەلق باشقۇرۇشىدىكى پەن - تېخنىكا كارخانىلىرىغا بولغان رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىش لازىم.

جاك خۇيۈەن

ئۇرۇمچى شىمگۇ دەريا سىنىڭ بۇلغىنىش ئەھۋالى توغرىسىدىكى تەكشۈرۈش ۋە بۇ ھەقتە بېرىلگەن تەكلىپلەر

1991 - يىلى 9 - ئاينىڭ 16 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق سىياسي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ شىجېن ئالاقىدار مۇتەخەسسىسلەردىن تەشكىللەنگەن تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنى باشلاپ، ئۇرۇمچى شىمگو دەريا سۈيىنىڭ بۇلغىنىش ئەھۋالىنى تەكشۈردى.

شىمگو دەريا ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ ئىچىملىك سۈيى ۋە سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان سۈيىنىڭ ئاساسلىق مەنبەلىرىنىڭ بىرى، شۇنداقلا مىچۈەن ناھىيىسىنىڭ دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىنى سۇغىرىدىغان ئاساسلىق سۇ مەنبەلىرىنىڭ بىرى. لېكىن يېقىنقى يىللاردىن بېرى، شىمگو دەريا سىنىڭ يۇقىرى ئېقىمىغا كەينى - كەينىدىن بىر تۈركۈم سانائەت، كان كارخانىلىرى قۇرۇلدى، بۇ كارخانىلارنىڭ كۆپىنچىسى ئۆز كېرەكسىز ئەرسىنى بىر تەرەپ قىلىش تەدبىرلىرىنى قوللانمىغانلىقتىن، بۇ كېرەكسىز ئەرسىلەر توختىماستىن دەريا غا ئېقىپ كىردى، شۇنىڭ بىلەن تۆۋەن ئېقىمغا جايلاشقان مىچۈەن ناھىيىسى ئەترابى مۇھىتى ئېغىر دەرىجىدە بۇلغانغان رايونلارنىڭ بىرى بولۇپ قالدى.

تەكشۈرۈشتىن مەلۇم بولۇشىچە، شىمگو دەريا سى سۈيىدىكى زەھەرلىك ۋە زىيانلىق ماددىلار ئېغىر دەرىجىدە ئۆلچەمدىن ئېشىپ كەتكەن، تېپىز سۇ قاتلىمىدىكى سۈنى ئىچىشكە بولمايدىغان بولۇپ قالغان. بۇلغانغان سۇ يەر قاتلىمىدا توختاپ سۈزۈلگەندىن كېيىنمۇ، زەھەرلىك ۋە زىيانلىق ماددىلارنى پۈتۈنلەي چىقىرىپ تاشلىغىلى بولماي قالغان.

تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى يۇقىرىقى ئەھۋاللارنى كۆزدە تۇتۇپ، تۆۋەندىكى تەكلىپلەرنى بەردى:

1) شىمگو دەريا سى ئېقىمىنىڭ بۇلغىنىشىنى تۈزەشنىڭ ئومۇمي لايىھىسىنى تۈزۈشكە تۇتۇش قىلىپ، شىمگو دەريا سى ئېقىمىغا يېڭىدىن قۇرۇلۇش سالغاندا دەللەش ئىشنى تەشكىللەپ، شىمگو دەريا سىنىڭ قايتا بۇلغىنىش ئۆتكىلىنى چىڭ تۇتۇش لازىم.

2) ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ شىمگو دەريا سىنىڭ بۇلغىنىشىنى ھەر تەرەپلىمە تۈزەشنى ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇھىتنى ئاسراشتىكى 8 - بەش يىللىق پىلانى ئىچىگە كىرگۈزۈپ، ئىمكان قەدەر تېزرەك ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى تەكلىپ قىلىمىز.

3) «كىم بۇلغىسا شۇ تۈزەش» پرىنسىپىغا ئاساسەن، ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى ئاساسلىق بۇلغىغان كارخانىلارغا تەۋەلىك مۇناسىۋەتتى بويىچە تۈزەش ۋەزىپىسىنى چۈشۈرۈپ، بەلگىلەنگەن ۋاقىت ئىچىدە تامامىلاشقا بۇيرۇشى ھەمدە بەلگىلەنگەن تازىلاش ئۆلچىمىگە يەتكۈزۈشنى تەلەپ قىلىشى لازىم.

4) ئۇرۇمچى شەھەرلىك شەھەردىكى پاسكىنا سۇلارنى بىر تەرەپ قىلىش زاۋۇتىنى تېزرەك قۇرۇپ چىقىش كېرەك. پاسكىنا سۇلارنى بىر تەرەپ قىلىش

زاۋۇتى قۇرۇلۇشتىن بۇرۇن، ئالدىنى ئېلىش چارە-تەدبىرلىرىنى قوللىنىپ، چىداۋان سۇ ئامبىرىنىڭ لاتقىلىرىنى تازىلاپ، ئۇلىنى مۇستەھكەملەپ، تۆۋەن ئېقىمنىڭ بۇلغىنىشىنى يېنىكلىتىش لازىم.

ئەي جەڭشۇن

ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش رەھبەرلىرى ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك، ناھىيىلىك سىياسىي كېڭەشلەرنىڭ خىزمىتىنى كۆزدىن كەچۈردى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش رەھبەرلىرىنىڭ ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك، ناھىيىلىك سىياسىي كېڭەشلەرنىڭ خىزمىتىنى كۆزدىن كەچۈرۈش ئەھۋالى تۆۋەندىكىچە:

7 - ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 9 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، قوشۇمچە تەكلىپ كومىتېتىنىڭ مۇدىرى تايىر مەمتىلى تەكلىپ كومىتېتىنىڭ قىسمەن ئەزالىرىنى باشلاپ، سانجى ئوبلاستلىق، سانجىشەھەرلىك ۋە ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ سايباغ رايونلۇق سىياسىي كېڭەشلەرگە بېرىپ خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈردى ھەمدە تەكلىپ خىزمىتىنىڭ ئەھۋالى توغرىسىدىكى تونۇشتۇرۇشنى ئاڭلىدى.

7 - ئاينىڭ 23 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى گا ۋېنشياڭ سانجى ئوبلاستىغا بېرىپ خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈردى ۋە سانجى ئوبلاستلىق سىياسىي كېڭەش قاتارلىق ئالاقىدار ئورۇنلارنىڭ مەسئۇللىرى بىلەن سۆھبەت ئۆتكۈزۈپ، سانجى ئوبلاستىنىڭ ناھىيە ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈش ئۈستىدە پىكىر ۋە تەكلىپلەرنى بەردى.

10 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى تايىر مەمتىلى سانجى ئوبلاستلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى، خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، سىياسىي كېڭەش بىرلىشمە چاقىرغان سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستى بويىچە تۇنجى قېتىملىق خەلق قۇرۇلتىيىنى ۋەكىللىرىنىڭ تەكلىپلىرىنى، سىياسىي كېڭەشتە قويۇلغان تەكلىپلەرنى بېجىرىش خىزمىتىدىكى قوش ئىلغارلارنى تەقدىرلەش يىغىنىغا قاتنىشىپ، سىياسىي كېڭەشنىڭ تەكلىپ خىزمىتىنى يەنمۇ كۈچەيتىش ھەققىدە سۆز قىلدى.

11- ئاينىڭ 4 - كۈنىدىن 8 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى تايىر مەمتىلى پىچان، توقسۇن ناھىيىلىك ۋە تۇرپان شەھەرلىك سىياسىي كېڭەشلەرنىڭ تەكلىپ خىزمىتىنى كۆزدىن كەچۈرۈپ، تەكلىپلەرنىڭ مۇپىتىنى ئۈستۈرۈش قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە تەلەپلەرنى ئوتتۇرىغا قودى.

11 - ئاينىڭ 25 - كۈنىدىن 29 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى بادەي مىچۇن، جىمسار، گۇچۇڭ ناھىيىلىرىگە بېرىپ، ئاساسىي قاتلام سىياسىي كېڭەش خىزمىتىنى كۆزدىن كەچۈردى ۋە ئاساسىي قاتلام سىياسىي كېڭەش ئورۇنلىرىنىڭ يېڭى ۋەزىيەتتىكى خىزمەتلەرنى قانداق قىلىپ ياخشى ئىشلەپ، ئىقتىسادىي تەرەققىيات ئۈچۈن خىزمەت قىلىشى ئۈستىدە تەلەپ قويدى.

جاڭ شۇ

مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ كۆزدىن كەچۈرۈش ئۆمىكى شىنجاڭدا خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈردى

1991 - يىلى 8 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 31-كۈنگىچە مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى دېڭ جاۋشياڭ ئۆمەك باشلىقى بولغان، 86 كىشىدىن تەركىب تاپقان مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ كۆزدىن كەچۈرۈش ئۆمىكى شىنجاڭغا كېلىپ، شىخەنزە، ۋۇجياچۇ، تۇرپان قاتارلىق جايلارغا بېرىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى ۋە خىزمەتلەرگە يېتەكچىلىك قىلدى، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى تۆت تۈمەن - مەيدان ۋە قىسمەن سانائەت - كان كارخانىلىرىنى تەكشۈردى. مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن باش كاتىبى لۇ جىچاۋ، فەن كاڭلارمۇ ئۆمەكنىڭ پائالىيىتىگە قاتناشتى. كۆزدىن كەچۈرۈش ئۆمىكى كۆزدىن كەچۈرۈش مەزگىلىدە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتى

ئۇستىدە تەكلىپلەرنى بەردى.

9 - ئاينىاق 3 - كۈنى مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىاق مۇئاۋىن رەئىسى ما ژېنرۇي ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشكە كېلىپ، خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈردى.

شىن جيەن

سىياسىي كېڭەشنىاق ئۆگىنىش ۋە تەكشۈرۈش ئۆمىكى تۆت ئۆلكە، ئاپتونوم رايونغا ئۆگىنىش ۋە تەكشۈرۈشكە باردى

1991 - يىلى 8 - ئاينىاق 4 - كۈندىن 9 - ئاينىاق 7 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىاق رەئىسى بادەينىاق باشچىلىقىدىكى ئالتە كىشىدىن تەركىب تاپقان ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىاق تەكشۈرۈش ئۆمىكى شىزاڭ ئاپتونوم رايونى ۋە سىچۈەن، چىڭخەي، گەنسۇ ئۆلكىلىرىگە بېرىپ، سىياسىي كېڭەش ئورۇنلىرى پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورۇنلىرىغا قانداق ماسلىشىپ، ئاز سانلىق مىللەتلەر ئولتۇراقلاشقان رايونلار ئىقتىسادىنىاق راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش، مىللىي - دىنىي خىزمەتلەرنى چىناق تۆتۈش ۋە سىياسىي كېڭەشنىاق سىياسىي جەھەتتە مەسلىھەت بېرىش، دېموكراتىك نازارەتچىلىك قىلىشتىن ئىبارەت ئاساسىي فۇنكسىيەسىنى ئوبدان ئادا قىلىش قاتارلىق جەھەتلەردە ئۆگەندى ۋە تەكشۈردى.

تەكشۈرۈش ئايغاقلاشقاندىن كېيىن، تەكشۈرۈش ئۆمىكى ئاپتونوم رايونىمىزنىاق سىياسىي كېڭەش خىزمىتىنى يەنمۇ كۆچەيتىش توغرىسىدا ئۈچ مادداىلىق تەكلىپنى ئوتتۇرىغا قويدى: 1) شىنجاڭنىاق سىياسىي كېڭەش خىزمىتىنى نورماللاشتۇرۇش، تۈزۈملەشتۈرۈش، قېلىپلاشتۇرۇش جەريانىنى يەنمۇ ئىلگىرى سۈرۈش لازىم. ئاپتونوم رايونىنىاق «سىياسىي جەھەتتە مەسلىھەت بېرىش، دېموكراتىك نازارەتچىلىك قىلىش ۋاقتىلىق بەلگىلىمىسى» نى يولغا قويۇش تەپسىلىي قائىدىسىنى تېزرەك تۈزۈپ چىقىشنى تەكلىپ قىلىمىز. 2) تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش خىزمىتىنى يەنمۇ كۈچەيتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىاق چوڭ - چوڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشلىرى ۋە خەلق ئاممىسى كۆڭۈل بۆلۈۋاتقان تەسىر قوزغايدىغان مەسىلىلەر ئۈستىدە مەخسۇس ۋە تىپىك تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش لازىم. 3) ئەزالارنىاق ئۆگىنىشىنى چىناق تۈتۈپ، سوتسىيالىزمغا بولغان قەتئىي ئىشەنچى ۋە كومپارتىيىنىڭ غايىسىنى مۇستەھكەم تىكلەش، سىياسىي كېڭەش ئەزالىرى بىلەن ئورگان كادىرلىرىنىاق ساپاسىنى ئۆستۈرۈشكە ئەھمىيەت بېرىش لازىم.

باتۇر

سىياسىي كېڭەشنىاق ئۆگىنىش ۋە تەكشۈرۈش ئۆمىكى ئالتە ئۆلكە ۋە شەھەرگە ئۆگىنىش ۋە تەكشۈرۈشكە باردى

1991 - يىلى 9 - ئاينىاق 13 - كۈندىن 10-ئاينىاق 30 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىاق مۇئاۋىن رەئىسى فۇ ژېننىاق باشچىلىقىدا يەتتە كىشىدىن تەركىب تاپقان شىنجاڭ سىياسىي كېڭەش ئۆگىنىش ۋە تەكشۈرۈش ئۆمىكى شەندۇڭ، شاڭخەي، جېجياڭ، فۇجيەن، خەينەن، گۇاڭدۇڭدىن ئىبارەت ئالتە ئۆلكە، شەھەرگە بېرىپ ئۆگەندى ۋە تەكشۈردى. ئۆگىنىش ۋە تەكشۈرۈشنىاق مۇھىم نۇقتىسى: سىياسىي كېڭەش پارتكۇرۇپپىسىنىاق پارتىيەنىاق فاڭجېن، سىياسەتلىرىنى ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە چوڭ ئىشلارنى تۆتۈش تەجرىبىسى؛ سىياسىي كېڭەشنىاق سىياسىي جەھەتتە مەسلىھەت بېرىش، دېموكراتىك نازارەتچىلىك قىلىش فۇنكسىيەسىنى ئادا قىلىش ھەم ئۇنى تۈزۈملەشتۈرۈش، قېلىپلاشتۇرۇش تەجرىبەسى؛ ئاساسىي قاتلام سىياسىي كېڭەش خىزمەتلىرىگە يېتەكچىلىك قىلىش تەجرىبەسى؛ مەخسۇس كومىتېتلارنىاق تەشكىللىنىش ئەھۋالى ۋە خىزمەتلەرنى قانات يايدۇرۇش تەجرىبىسى؛ سىياسىي كېڭەش ئورگىنىنىاق ئۆز قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش تەجرىبىسى؛ خەلق سىياسىي كېڭەشنىاق ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ۋە بېزا - بازار كارخانىلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش داۋامىدىكى رولى قاتارلىقلاردىن ئىبارەت.

تەكشۈرۈش ئايغاقلاشقاندىن كېيىن، تەكشۈرۈش ئۆمىكى ئاپتونوم رايونىمىزنىاق سىياسىي كېڭەش خىزمىتىنى يەنمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدا يەتتە

مادەملىق تەكلىپ بەردى: 1) خەلق سىياسىي كېڭىشى پارتكوم ۋە ھۆكۈمەتنىڭ مەركىزىي ۋەزىپىسىنى زىج چۈرىدىگەن ھالدا خىزمەتلەرنى ئورۇنلاشتۇرۇشى، ئومۇمىيلىقنى ئويلىشى، چوڭ ئىشلارنى تۇتۇشى، ئەملىي ئىش قىلىشى، ئەملىي ئۇنۇمگە ئەھمىيەت بېرىشى لازىم. 2) سىياسىي كېڭەش دائىمىي كومىتېتنىڭ رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، دائىمىي كومىتېت يىغىنلىرىنىڭ مەزمۇنىنى مەخسۇسلاشتۇرۇشقا قاراپ راۋاجلاندۇرۇش لازىم. 3) سىياسىي كېڭەش مەخسۇس كومىتېتلىرىنىڭ خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، تەكشۈرۈشكە تەشكىللەش، ئەقىل - چارە كۆرسىتىش، مەسلىھەت بېرىش، ئىز قوغلاپ مۇلازىمەت قىلىش، نۇقتىلارنى تۇتۇپ ئۇلۇغ كۆرسىتىش، تەكشۈرۈپ ھەيدەكچىلىك قىلىشنى سىستېمىلىق قۇرۇلۇش سۈپىتىدە تۇتۇش لازىم. 4) ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، خەلق ھۆكۈمىتىدىن ئىبارەت تۆت بەنزىنىڭ باش كاتىپلىرى ئالاقىلىشىش يىغىنى تۈزۈمىنى ئورنىتىپ، ئەھۋاللارنى ۋاقتىدا ئۇقتۇرۇپ، خىزمەتلەرنى ماسلاشتۇرۇش لازىم. 5) ئەزالارنىڭ ئۆگىنىشىنى كۈچەيتىپ، سىياسىي كېڭەشنى ئۈزۈ - ئۈزىنى تەربىيىلەش، ئۈز ئارا ئۆگىنىش مەكتىپى قىلىپ قۇرۇپ چىقىش لازىم. 6) سىياسىي كېڭەش ئەزالىرىنىڭ شەخسىي ئىقتىدارى، مەخسۇس كومىتېتلارنىڭ كوللېكتىپ ئىقتىدارى، سىياسىي كېڭەشنىڭ ئومۇمىي ئىقتىدارىنى ئومۇميۈزلۈك جارى قىلدۇرۇش لازىم. 7) خەلق سىياسىي كېڭىشى خىزمىتىنى كەڭلىككە ۋە چوڭقۇرلۇققا قاراپ راۋاجلاندۇرۇپ، تىرىشچانلىق سىياسىي كېڭەشنى كومۇنىستىك پارتىيە رەھبەرلىكىدىكى كۆپ پارتىيە ھەمكارلىقى ۋە سىياسىي جەھەتتە مەسلىھەتلىشىشتىكى مۇھىم سورۇنغا ئايلاندۇرۇش ئۈچۈن تىرىشىش لازىم.

گاۋ شىنمىي

قەرىنداش ئۇلكە، ئاپتونوم رايون، شەھەرلەرنىڭ سىياسىي كېڭەش تەكشۈرۈش ئۆمەك - گۇرۇپپىلىرى شىنجاڭغا تەكشۈرۈشكە كەلدى

1991 - يىلى قەرىنداش ئۇلكە، ئاپتونوم رايون، شەھەرلەرنىڭ شىنجاڭغا تەكشۈرۈشكە كەلگەن سىياسىي كېڭەش ئۆمەك - گۇرۇپپىلىرى مۇنۇلار: 7 - ئاينىڭ 26 - كۈنىدىن 8 - ئاينىڭ 2 - كۈنىگىچە سەككىز كىشىدىن تەركىب تاپقان گۇاڭدۇڭ ئۇلكىلىك سىياسىي كېڭەش زىيارەت ئۆمىكى ئۇلكىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى لى جەننىڭ باشچىلىقىدا شىنجاڭغا كېلىپ، تۇرپان، قۇمۇل قاتارلىق جايلاردا ئېكسكۇرسىيە ۋە زىيارەتتە بولدى.

8 - ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن 25 - كۈنىگىچە ئىككى كىشىدىن تەركىب تاپقان سىچۈەن ئۇلكىلىك سىياسىي كېڭەش تەكشۈرۈش ئۆمىكى ئۇلكىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جياڭ زېتىڭنىڭ باشچىلىقىدا شىنجاڭغا كېلىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ چېگرا سودىسى خىزمىتىنى تەكشۈردى.

8 - ئاينىڭ 19 - كۈنىدىن 29 - كۈنىگىچە ئالتە كىشىدىن تەركىب تاپقان گۈيجۇ ئۇلكىلىك سىياسىي كېڭەش تەكشۈرۈش ئۆمىكى ئۇلكىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى مياۋ چۈنتىڭنىڭ باشچىلىقىدا شىنجاڭغا كېلىپ، ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ دىنىي خىزمىتىنى تەكشۈردى.

8 - ئاينىڭ 23 - كۈنىدىن 30 - كۈنىگىچە شەنشى ئۇلكىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى لى سېنگۈينىڭ باشچىلىقىدىكى ئۈچ كىشىدىن تەركىب تاپقان تەكشۈرۈش ئۆمىكى شىنجاڭغا كېلىپ تەكشۈردى ۋە ئېكسكۇرسىيە قىلدى. تەكشۈرۈش مەزگىلىدە، لى سېنگۈي ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش ئىجتىمائىي قانۇنچىلىق كومىتېتىنىڭ ھەر قىسىمەن ئەزالىرى بىلەن جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە تۈزەش مەسىلىسى ئۈستىدە سۆھبەت ئۆتكۈزدى.

8 - ئاينىڭ 31 - كۈنىدىن 9 - ئاينىڭ 8 - كۈنىگىچە فۇجيەن ئۇلكىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جاۋ شيۇفۇنىڭ باشچىلىقىدىكى ئون كىشى شىنجاڭغا كېلىپ، ئىقتىسادىي تەرەققىيات ئەھۋالىنى تەكشۈردى.

9 - ئاينىاق 2 - كۈنىدىن 8 - كۈنىگىچە ئالتە كىشىدىن تەركىب تاپقان چۈچىاق شەھەرلىك سىياسىي كېڭەش ئېكسكۇرسىيە ئۆمىكى شىنجاڭغا كېلىپ، تۇرپان قاتارلىق جايلارنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى ۋە تەكشۈردى.

9 - ئاينىاق 4 - كۈنى شەنشى ئۆلكىلىك سىياسىي كېڭەشنىاق مۇئاۋىن رەئىسى لىيۇ لياڭجەن ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشكە كېلىپ زىيارەت قىلدى.

9 - ئاينىاق 7 - كۈنىدىن 20 - كۈنىگىچە 15 كىشىدىن تەركىب تاپقان تىبەتجىن شەھەرلىك سىياسىي كېڭەش تەكشۈرۈش ئۆمىكى شەھەرلىك سىياسىي كېڭەشنىاق مۇئاۋىن رەئىسى شياۋ يۈەننىاق باشچىلىقىدا شىنجاڭغا كېلىپ، ئېكسكۇرسىيە قىلدى ۋە تەكشۈردى.

9 - ئاينىاق 13 - كۈنىدىن 24 - كۈنىگىچە ئون كىشىدىن تەركىب تاپقان سىچۈەن ئۆلكىسى لياڭشەن يىزۇ ئاپتونوم ئوبلاستلىق سىياسىي كېڭەش ئېكسكۇرسىيە ئۆمىكى شىنجاڭغا كېلىپ، تۇرپان، سىچۈەن قاتارلىق جايلارنى ئېكسكۇرسىيە ۋە زىيارەت قىلدى.

10 - ئاينىاق 14 - كۈنىدىن 23 - كۈنىگىچە ئىچكى موڭغۇل سىياسىي كېڭەش تەكشۈرۈش ئۆمىكى شىنجاڭغا كېلىپ، ئاز سانلىق مىللەتلەرنىاق دىنىي خىزمىتىنى تەكشۈردى.

11 - ئاينىاق 1 - كۈنىدىن 9 - كۈنىگىچە تۆت كىشىدىن تەركىب تاپقان بېيجىاق شەھەرلىك سىياسىي كېڭەش تەكشۈرۈش ئۆمىكى سىياسىي كېڭەشنىاق مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ دامىڭنىاق باشچىلىقىدا شىنجاڭغا كېلىپ، چېگرا سودىسى خىزمىتىنى تەكشۈردى.

جاڭ شۇ

«شىنجاڭ سىياسىي كېڭىشى گېزىتى» نەشر قىلىنىدى

«شىنجاڭ سىياسىي كېڭىشى گېزىتى» — ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىاق ئورگان گېزىتى. بۇ گېزىت بىرلىكىپنى ئاساس قىلىپ، جەمئىيەتكە يۈزلىنىپ، پارتىيىنىاق بىرلىكىپ نەزەرىيىسى ۋە لۇشيەن، فاڭجېن، سىياسەتلىرىنى ئالاھىدە تەشۋىق قىلىدۇ؛ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق سىياسىي كېڭىشى ۋە بىرلىكىپ خىزمىتىنىاق ئەھۋالىنى ئەكس ئەتتۈرىدۇ، تەجرىبە ئالماشتۇرۇپ، خىزمەتلەرگە يېتەكچىلىك قىلىدۇ؛ ھەر مىللەت سىياسىي كېڭەش ئەزالىرى ۋە دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلار، ئاممۇي تەشكىلاتلار، پارتىيە - گۇرۇھسىز ۋەتەنپەرۋەر زاتلارنىاق سىياسىي جەھەتتە مەسلىھەتلىشىش، دېموكراتىك نازارەتچىلىك قىلىش، ھۆكۈمەت ئىشلىرىغا قاتنىشىش ۋە ھۆكۈمەت ئىشلىرىنى مۇھاكىمە قىلىش قاتارلىق جەھەتلەردىكى رولى ۋە تۆھپىلىرىنى تەشۋىق قىلىدۇ، ئۇلارنىاق پىكىر ۋە تەكلىپلىرىنى ئىنكاس قىلىدۇ.

«شىنجاڭ سىياسىي كېڭىشى گېزىتى» نىاق ئۇيغۇرچىسى چوڭ فورماتلىق ھەپتىلىك گېزىت، خەنزۇچىسى كىچىك فورماتلىق ھەپتىلىك گېزىت، گېزىتتە مۇھىم خەۋەرلەر بېتى، ئۇنىۋېرسال خەۋەرلەر بېتى، مەخسۇس ماقالىلەر بېتى ۋە «كوئېنلۇن» (ئۇيغۇرچىدا «كېڭەش») ئۇنىۋېرسال بېتى تەسىس قىلىنىدى.

لۇ دېشىاق

تارىخ ماتېرىياللار خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش تارىخ ماتېرىياللارغا دائىر جەمئىي 300 ماڭ خەتلىك 60 ماقالە تاپشۇرۇۋالدى، بۇنىاق ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتلەر يېزىقىدىكىسى 37 بولۇپ، ھەجمى 185 ماڭ خەت كېلىدۇ. «شىنجاڭ تارىخ ماتېرىياللىرى» نىاق ئۇيغۇرچە 30 -، 31 -، 33 - سانلىرى باسمىغا بېرىلدى؛ خەنزۇچىسىنىاق «شىنجاڭ شىنخەي ئىنقىلابىغا دائىر تارىخ ماتېرىياللىرىدىن تاللانما»، «شەرقىي شىمال ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى پىدائىي قوشۇنى شىنجاڭدا» ۋە «يوشۇرۇن ئۇرۇش سېپى» دىن ئىبارەت ئۈچ مەخسۇس سان نەشرىدىن چىقتى.

9 - ئاينىاق 2 - كۈنىدىن 8 - كۈنىگىچە غەربىي شىمالدىكى بەش ئۆلكىلىك ۋە شىئەن شەھەرلىك سىياسىي كېڭەش تارىخ ماتېرىياللار ئىشخانىسىنىاق مۇدىرلىرى يىغىنى ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىن جايلارنىاق بىر يىلدىن بۇيانقى تارىخ ماتېرىياللار خىزمىتى ھەمكارلىق تۈرلىرىنىاق ئىلگىرىلەش

ئەھۋالىنى مەلۇم قىلدى، 1992 - يىلى شىنجاڭدا 8 قېتىملىق تارىخ ماتېرىياللار ھەمكارلىق يىغىنىنى چاقىرىشقا ئالاقىدار ئىشلار ئۈستىدە مەسلىھەتلەشتى. 1991 - يىلى تارىخ ماتېرىياللىرىنى توپلاش كومىتېتى يەنە شىنخەي ئىنقىلابىنىڭ 80 يىللىقىنى خاتىرىلەش پائالىيىتىنىڭ تەييارلىق خىزمەتلىرىگە قاتناشتى، «شىنخەي ئىنقىلابى شىنجاڭدا» دېگەن تېمىدىكى ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنىنىڭ ئوتكۈزۈلۈشىگە رىياسەتچىلىك قىلدى.

تالك يۈكسەي

داۋالاش تېخنىكىسى ئۈستىدە خالىسانە مەسلىھەت بېرىش مۇلازىمەتچىلىكى

ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى قوشۇمچە داۋالاش - سەھىيە - تەنتەربىيە كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ژاك شىجېن باشچىلىقىدىكى تەپتىي ئىلىم مۇتەخەسسىسلەر گۇرۇپپىسى 1991 - يىلى 8 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ۋە 9 - ئاينىڭ 22 - كۈنى شىخو ۋە جىمسار ناھىيىلىرىگە بېرىپ، داۋالاش تېخنىكىسى ئۈستىدە 15 كۈن خالىسانە مەسلىھەت بېرىش مۇلازىمەتچىلىكى بىلەن شۇغۇللاندى.

مۇتەخەسسىسلەر ئىككى ناھىيىلىك دوختۇرخانىدا بۆلۈملەردە كېسەل كۆرۈش، كېسەلخانىدىكى ئاغرىقلارنى تەكشۈرۈش، قىيىن كېسەللىككە كېڭىشىپ دىئاگنوز قويۇش، كېسەللىك ئەھۋالىنى تەھلىل قىلىش، ئوپېراتسىيە قىلىپ ئۇلگە كۆرسىتىش، دەرس سۆزلەش قاتارلىق ئۈسۈللار بىلەن قېتىم سانى بويىچە 1047 ئادەمنى داۋالىدى، كېسەلخانىدىكى ئاغرىقلاردىن 57 نى تەكشۈردى، كېسەلخانىدا 24 قېتىم ئەملىي دەرس سۆزلىدى، ئۇلگە كۆرسىتىش ھېسابىدا بەش قېتىم ئوپېراتسىيە قىلدى، مەخسۇس تېمىدا سەككىز قېتىم ئىلمىي دوكلات بەردى، ئاڭلىغۇچىلار 500 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى.

مۇتەخەسسىسلەر گۇرۇپپىسى مۇلازىمەتچىلىكتىن كىرگەن كىرىمنىڭ ھەممىسىنى ئاساسىي قاتلام دوختۇرخانىلىرىغا ئىئانە قىلدى.

بادۇكسەيخۇكې

دېموكراتىك پارتىيە - گۇ- رۇھلار ۋە سودا - سانائەت- چىلەر بىرلەشمىسى

دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلار ۋە سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى مەسئۇللىرىنىڭ ئىسىملىكى

جۇڭگو گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى

مۇدىرى: خەن يۈژېن

مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جاڭ جىڭ، چېن فاڭبو، سۇڭ داچېڭ

جۇڭگو دېموكراتىيە ئىتتىپاقى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى

مۇدىرى: ما مېيسۈن

مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: شۇ بەيخۇي، شۇ سىيى، يې يۈنشېڭ، يەن خۇجۇڭ، جۇ جېنجۇڭ

جۇڭگو دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى

مۇدىرى: كۇڭ شياڭچى

مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: لۇڭ نېڭلى، ياڭ جيەنچېن، ژاڭ رۇن

جۇڭگو دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى

مۇدىرى: خۇڭ شۇ

مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: رەن خۇڭ، لىيۇ ۋەنيۇ

جۇڭگو دېھقان - ئىشچىلار دېموكراتىك پارتىيىسى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنى قۇرۇشقا تەييارلىق كۆرۈش گۇرۇپپىسى

گۇرۇپپا باشلىقى: ژاڭ داچۇڭ

مۇئاۋىن گۇرۇپپا باشلىقلىرى: لىيۇ خۇڭچۇەن، سۇن بىڭچاڭ

«3 - سېنتەبىر» ئىلمىي جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى

مۇدىرى: چېن شەنماڭ

مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: گۇڭ جېندۇڭ، جاڭ جيامىڭ، ژاڭ خەنشېڭ

مۇدىرى: (ئورنى بوش)
مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: مەمەت نىياز قارى
، جۇ يۈبىن، توختى موللا، ۋاڭ لىجۈڭ

گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى

1991 - يىلى گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى جاڭ جىاڭ سىياسىي كېڭەش ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزالىقىغا سايلاندى. كومىتېتنىڭ ئوچ نەپەر ئەزاسى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى تارىخ - مەدەنىيەت سارىيىنىڭ خادىملىقىغا تەكلىپ قىلىندى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ ئەزالىرىدىن 76 ئادەم (قېتىم) ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىلى، سىياسىي كېڭەش ئەزاسى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ مەسلىھەتچىسى، تارىخ-مەدەنىيەت سارىيىنىڭ خادىمى بولدى. بۇنىڭدىن باشقا، 16 نەپەر ئەزا ئايرىم - ئايرىم ھالدا مەملىكەتلىك، ئاپتونوم رايونلۇق «ئەمگەك نەمۇنىچىسى»، «خىزمەت ئىلغارى» دېگەن شەرەپلىك نامىلارغا ئېرىشتى.

1991 - يىلى گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ ھەر دەرىجىلىك تەشكىلاتلىرى تۆت ئاساسىي پرىنسىپتا چىڭ تۇرۇش، بۈرژۇئاچە ئەركىنلەشتۈرۈشكە قارشى تۇرۇش تەرىپىدە، ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسى، ۋەزىيەت تەربىيىسى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ۋە گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتىنىڭ شەرەپلىك ئەنئەنىسى تونۇشىدىكى تەربىيىنى كەڭ قانات يايدۇرۇپ، گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتى ئەزالىرىنىڭ جۈڭگو كومۇنىستىك پارتىيەسىنىڭ رەھبەرلىكىنى قوبۇل قىلىش، سوتسىيالىزم يولىدا مېڭىش ئىشەنچى ۋە ئىرادىسىنى يەنمۇ تەكلىشىگە يارىدەم بەردى. نۇرغۇن جايلاردىكى تەشكىلاتلار يەنە خالىسانە ئەمگەككە قاتنىشىش، بىمارلارنىڭ ئالدىغا بېرىپ داۋالاش، دورا ئاپىرىپ بېرىش، خاتىرىلەش يېغىنى، سۆھبەت يېغىنى ئۆتكۈزۈش، بىرلىكىپ بىلىملىرى مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈش ئارقىلىق، جەمئىيەت بىلەن بولغان ئالاقىنى كۈچەيتتى.

جۇ گولىن

دېموكراتىيە ئىتتىپاقى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى

ئىتتىپاق ئىشلىرى باشقارمىسى 1991 - يىلى دېموكراتىيە ئىتتىپاقى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى ئوچ قېتىم ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى دېموكراتىيە ئىتتىپاقى ئەزالىرىدىن باش شۇجى جياڭ زېمىنىڭ جۈڭگو كومۇنىستىك پارتىيەسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى تەبرىكلەش يىغىندا قىلغان سۆزىنى ئۆگىنىشنى تەلەپ قىلدى. 7 - ئاينىڭ 16 - كۈنى دېموكراتىيە ئىتتىپاقى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ كېڭەيتىلگەن يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، يىغىندا مۇدىر ما مېيسۈن جياڭ زېمىنىڭ سۆزىنى ئۆگىنىشتىن ئالغان تەسراتىنى سۆزلەپ ئۆتتى. ئۆگىنىش ئارقىلىق، دېموكراتىيە ئىتتىپاقى ئەزالىرىنىڭ سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ قانۇنىيىتى ھەققىدىكى تونۇشى چوڭقۇرلاشتى. 7 - ئايدا 2 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 9 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، 8 - ئايدا ئۈرۈمچى، سانجى، شىخەنزە شەھەرلىك كومىتېتلىرىنىڭ بىرلەشمە يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا دېموكراتىيە ئىتتىپاقى مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ئۆلكە دەرىجىلىك تەشكىلاتلىرىنىڭ نۆۋەت ئالمىشىش خىزمىتى توغرىسىدىكى ھۆججىتى يەتكۈزۈلدى ۋە ئورۇنلاشتۇرۇلدى. دېموكراتىيە ئىتتىپاقى مەركىزىي كومىتېتى ھۆججىتىنىڭ روھىغا بىنائەن، يىل ئاخىرىغىچە دېموكراتىيە ئىتتىپاقى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ 3 - قۇرۇلتىيىنى چاقىرىشقا تەييارلىق كۆرۈش خىزمىتى ئىشلىنىپ بولدى.

1991 - يىلى دېموكراتىيە ئىتتىپاقى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ، مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسى، دېموكراتىيە ئىتتىپاقى فۇ جيەن ئۆلكىلىك كومىتېتىنىڭ مۇدىرى جاۋ شيۇفۇ، مۇئاۋىن مۇدىرى

چېن شىنمىڭ، مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسى، دېموكراتىيە ئىتتىپاقى مەركىزىي مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ باش كاتىپى ۋۇ چۇنشۇەن، مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسى، دېموكراتىيە ئىتتىپاقى چىڭخەي ئۆلكىلىك كومىتېتىنىڭ مۇدىرى لى شىخۇڭنى كۈتۈۋالدى.

ھۆكۈمەت ئىشلىرىغا قاتنىشىش ۋە ھۆكۈمەت ئىشلىرىنى مۇھاكىمە قىلىش ئەھۋالى 1991 - يىلى مۇدىر ما مېيسۇن ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيىنىڭ ئېچىلىش مۇراسىمىغا سىرتتىن قاتناشتى. سىياسىي كېڭەش ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 4 - ئومۇمىي يىغىنىدا، ما مېيسۇن دېموكراتىيە ئىتتىپاقى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىغا ۋەكالىتەن «مائارىپ ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، ئوقۇتۇش سۈپىتىنى ئۆستۈرەيلى» دېگەن تېمىدا سۆز قىلدى. مۇدىر ما مېيسۇن، مۇئاۋىن مۇدىر شۇ سىيى ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيىنىڭ ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش يىغىنى بىلەن كادىرلار ئىشىنى ئورۇنلاشتۇرۇش يىغىنىغا قاتناشتى. دېموكراتىيە ئىتتىپاقى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانى پروگراممىسى (لايىھە)» ۋە ھۆكۈمەت خىزمىتىدىن بېرىلگەن دوكلاتنى مۇزاكىرە قىلىشقا تەشكىللىدى، كۆپچىلىك مائارىپ، سەھىيە قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە پىكىر ۋە تەكلىپ بەردى. 8 - ئايدا دېموكراتىيە ئىتتىپاقى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى قىسمەن ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكومىلار ئوقۇتقۇچىلىرىنى «ئوقۇتقۇچىلار قانۇنى (لايىھە)» نى مۇزاكىرە قىلىشقا تەشكىللىدى.

جەمئىيەتكە يۈزلىنىپ، ئەقلىي جەھەتتەمۇلازىمەت قىلىش ئەھۋالى دېموكراتىيە ئىتتىپاقى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى ئىجتىمائىي مۇلازىمەت بۆلۈمىنىڭ قارىمىقىدىكى دېموكراتىيە ئىتتىپاقى شىنجاڭ مەدەنىيەت، پەن - تېخنىكا تەربىيىلەش ئورنى 1989.يىلى ئوقۇش باشلىغاندىن بېرى، 20 كەسىپ تەسىس قىلىپ، جەمئىي 3000 دىن ئارتۇق ئوقۇغۇچىنى تەربىيىلىدى. 1991 - يىلى ئىنگلىز تىلى، ياپون تىلى، رۇس تىلى، مالىيە - بوغالتىرلىق، چوت سوقۇش قاتارلىق چوڭلار ئالىي مەكتەپلىرىگە ئىمتىھان بېرىش، ئىشتىن سىرتقى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ دەرس تولۇقلاش سىنىپىدىن جەمئىي 46 سىنىپ ئېچىلدى، يەنە كەپشەرلەش پاتېنت تېخنىكىسى بويىچە تەربىيىلەش كۈرسى ئۇيۇشتۇرۇلدى، كۈرىستا 766 كىشى ئوقۇش تاماملىدى.

دېموكراتىيە ئىتتىپاقى سانجى شەھەرلىك كومىتېتى 1991 - يىلى ئىختىساس ئىگىلىرىنى تەربىيىلەش بۆلۈمىنى قۇردى، ئۇنىڭدا خەنزۇ تىل - ئەدەبىياتى، ئىنگلىز تىلى، رۇس تىلى سىنىپى بولۇپ جەمئىي تۆت سىنىپ ئېچىلىپ، 160 تىن ئارتۇق ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى. دېموكراتىيە ئىتتىپاقى ئۇرۇمچى شەھەرلىك كومىتېتى، ئىلى گۈرۈپپىلىرىمۇ ھەر خىل تەربىيىلەش كۈرسلىرىنى ئاچتى.

ساۋ شياۋيەن

دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى

تەشكىلىي قۇرۇلۇشى 1991 - يىلى 12 - ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن 18 - كۈنىگىچە دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خىزمەت گۈرۈپپىسى جۇڭگو دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېت ئەزالىرىنىڭ 1 - قۇرۇلتىيىنى ئۆتكۈزۈپ، جۇڭگو دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى شىنجاڭ تەشكىلاتى قۇرۇلغان ئالتە يىلدىن بۇيانقى خىزمەت نەتىجىلىرىنى خۇلاسىلىدى، دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنى قۇرۇپ، 11 كىشىنى 1 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ ئەزالىقىغا سايلاپ چىقتى. كۇڭ شياڭچى كومىتېت مۇدىرلىقىغا، لۇڭ نېڭلى، ياڭ جيەنچېن، ۋاڭ رۇن مۇئاۋىن مۇدىرلىقىغا، ۋاڭ جىڭخي باش كاتىپلىقىغا سايلاندى.

ھۆكۈمەت ئىشلىرىغا قانۇنىش ۋە ھۆكۈمەت ئىشلىرىنى مۇھاكىمە قىلىش ئەھۋالى 1991 - يىلى دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ مەسئۇللىرى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى، خەلق قۇرۇلتىيى، سىياسىي كېڭەش قاتارلىق ئورۇنلارنىڭ چوڭ - چوڭ سىياسىي ئىقتىسادىي سىياسەتلەرنى تۈزۈش مۇزاكىرىلىرىگە كۆپ قېتىم قاتناشتى. دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتىنىڭ ئەزاسى بولغان ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك سىياسىي كېڭەش ئەزالىرى، خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىمۇ شۇ جايدىكى پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورۇنلىرىنىڭ مەسئۇلىيەتلىرىگە قاتنىشىپ، چوڭ - چوڭ سىياسەتلەرنى بەلگىلەش مەسىلىلىرى ئۈستىدە ئۆزلىرىنىڭ پىكىر ۋە تەكلىپلىرىنى بەردى. جايلاردىكى جەمئىيەت ئەزالىرى يەنە شۇ جايىنىڭ مالىيە، مال باھاسى، داۋالاش - تازىلىق ئىشلىرىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈشكە قاتناشتى.

مەسئۇلىيەت بېرىش مۇلازىمەتچىلىكى ۋە كەسپىي جەھەتتىن تەربىيەلەش ئەھۋالى 5 - ئايىنىڭ ئوتتۇرىلىرىدا دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى بىلەن ھەمكارلىشىپ، يېڭىسار ناھىيىلىك شىرشىم مېۋە - زاۋۇتى ئۈچۈن ئۆرۈكنى يىرىك پىششىقلاپ ئىشلەش تېخنىكىسى بويىچە تەربىيەلەش كۇرسى ئۈيۈشتۇرۇپ، 70 تىن ئارتۇق دېھقاننى تەربىيەلەپ بەردى. 6 - ئايدا ئالاقىدار جايلاردىكى كومىتېتلار مەسئۇللىرىنى تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكىگە بېرىپ، نېفىت ئىشچىلىرىدىن ھال سوراشقا ۋە مەسئۇلىيەت بېرىش مۇلازىمەتچىلىكى بىلەن تەمىن ئېتىشكە تەشكىللىدى. 11 - ئايدا پەن - تېخنىكا خادىملىرى مورى قازاق ئاپتونوم ناھىيىسىگە بېرىپ، مېۋىلىك دەرەخلەرنى تېكىش ۋە ئۇلاش، كېسەللىك ۋە ھاشارات زىيانداشلىقىنىڭ ئالدىنى ئېلىش قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە تەكشۈرۈشكە تەشكىللەندى. 10 - ئايدا مەخسۇس خادىملار تۇرپان قاتارلىق جايلارغا بېرىپ، چىرىندا كېسەلنى تەكشۈرۈشكە ۋە ئاپتونوم رايونىمىزدا چىرىندا كېسەلنى ئىشلەپچىقىرىش بايلىق مەنبەسى ئۈستۈنلۈكى توغرىسىدا مەخسۇس تېمىدا دوكلات بېرىپ چىقىشقا تەشكىللەندى. داۋالاش - سەھىيە ياچېيكىسى تەشكىللىگەن دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ داۋالاش ئىشلىرى ئۈستىدە مەسئۇلىيەت بېرىش مۇلازىمەت گۇرۇپپىسى ئاپتونوم رايونلۇق «خەلق» دوختۇرخانىسى بىلەن بىرلىكتە 3 - ئايدىن 11 - ئايغىچە 29 ئورۇندىكى 4968 ئادەم(قېتىم) نى داۋالىدى ۋە ئۇلارنىڭ سالامەتلىكىنى تەكشۈردى.

3 - ئايدا دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى ئۇرۇمچى شەھەرلىك كومىتېتىنىڭ باشچىلىقىدا بىر قارار تىجارەتچىلەرنى تەربىيەلەش كۇرسى ئۆتكۈزۈپ، سودا، سانائەت بوغالتىرلىقى، ئىجتىمائىي ئالاقە خادىملىرى، مۇلازىمەتچىلەر، مال ساتقۇچىلار قاتارلىق 489 ئادەم(قېتىم) تەربىيەلەپ بېرىلدى.

1991 - يىلى دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى سۈپەت، تۇر، ئۇنۇمگە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇردى، بۇ گۇرۇپپا شىنجاڭ رەڭلىك مېتال شىركىتىنىڭ ماشىنىسازلىق زاۋۇتى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك «يېشىل قارىغاي» شەھەر ئىناۋەتلىك قەرز كوپېراتىپى، شىنجاڭ 2 - ئاپتوموبىل ترانسپورت شىركىتى قاتارلىق كارخانىلاردا خىزمەت ئىشلىدى.

ۋۇ لىجۈك

دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى

تەشكىلىي قۇرۇلۇشى جۈڭگو دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى 1991 - يىلى 1 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 9 ،، 10 ،، 11 ،، 12 ،، 13 ،، 14 ،، 15 - ئومۇمىي يىغىنلىرى بولۇپ جەمئىي يەتتە قېتىم ئومۇمىي يىغىن چاقىردى. ئەزالار باش شۇجى جياڭ زېمىننىڭ «جۈڭگو

كوممۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى تەبرىكلەش يىغىنىدا سۆزلىگەن سۆزى» نى ئۆگەندى، مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەش، 7 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 4 - يىغىنىنىڭ ھۆججەتلىرى ۋە دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى مەركىزي كومىتېتى رەئىسىنىڭ «ھۆكۈمەت ئىشلىرىغا قاتنىشىدىغان پارتىيە - گۇرۇھلارنىڭ رولىنى تېخىمۇ ياخشى جارى قىلدۇرۇش ئۈچۈن» قاتارلىق ماقالىلىرىنى ئوگىنىپ، دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتىنىڭ ئۆز قۇرۇلۇشىنى قانداق كۆچەيتىش، ھۆكۈمەت ئىشلىرىغا قاتنىشىش ۋە ھۆكۈمەت ئىشلىرىنى مۇھاكىمە قىلىش، جەمئىيەت ئەزالىرىنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈش، تۆتىنى زامانىۋىلاشتۇرۇش ئۈچۈن خىزمەت قىلىش قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ باردى ھەمدە يىكىر ۋە يولغا قويۇش لايىھىلىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى.

1991 - يىلى دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىغا قاراشلىق ئۈچ شەھەر دەرىجىلىك ئورگان — دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى شىخەنزە شەھەرلىك كومىتېتى (قاراشلىق ياچېيكا 12)، دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى ئۈرۈمچى شەھەرلىك تەييارلىق كۆرۈش كومىتېتى (قاراشلىق ياچېيكا ئون)، ئاپتونوم رايونغا قاراشلىق باش ياچېيكا كومىتېتى (قاراشلىق ياچېيكا 17) قەرەللىك يىغىن ئوتكۈزۈپ، ئەھۋال تونۇشتۇرۇپ، خىزمەتلەرنى مۇھاكىمە قىلىپ، ھەر تۈرلۈك خىزمەتلەرنى قەدەممۇ قەدەم مۇنتىزىملىق ئىشقا يۈزلەندۈردى.

ھۆكۈمەت ئىشلىرىغا قاتنىشىش ۋە ھۆكۈمەت ئىشلىرىنى مۇھاكىمە قىلىش ئەھۋالى دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىدىن ئاپتونوم رايونلۇق ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتايلىرىنىڭ ۋەكىلى بولۇپ سايلانغان 15 ئەزا ۋە ئاپتونوم رايونلۇق رېۋىزىيە نازارىتى تەرىپىدىن ئالاھىدە رېۋىزىيە خادىملىقىغا تەكلىپ قىلىنغان ئىككى ئەزا 1991 - يىلى ھۆكۈمەت ئىشلىرىغا قاتنىشىش ۋە ھۆكۈمەت ئىشلىرىنى مۇھاكىمە قىلىش خىزمىتىگە پائال قاتناشتى. ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 4 - يىغىنىدا دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى ئوتتۇرىغا قويغان «ئىجتىمائىي كۈچلەرنىڭ مەكتەپ قۇرۇشىدىكى مەكتەپ بىناسى مەسىلىسىنى بىر تۇتاش ھەل قىلىش»، «قاتناش ئەرتىپى ۋە جەمئىيەت ئامانلىقىنى ياخشىلاش» توغرىسىدىكى تەكلىپ يىغىنىنىڭ دىققەت - ئېتىبارىنى قوزغىدى.

ئىجتىمائىي مۇلازىمەت دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى ئاچقان «پېيىيىنگ» مەكتىپى 1990 - يىلدىكى ئاساستا، 1991 - يىلى يەنە يېڭى پەللىگە چىقتى. بۇنىڭ ئىچىدە 29 - باشلانغۇچ مەكتەپتىكى ئوقۇتۇش نۇقتىسى جەمئىي 50 سىنىپ ئوقۇغۇچىسى قوبۇل قىلدى (ياش - ئۆسمۈرلەر ساربىينى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ)، مەكتەپتە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 3000 گە يەتتى؛ 41 - ئوتتۇرا مەكتەپتىكى ئوقۇتۇش نۇقتىسى ئۈچ سىنىپ ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلدى، مەكتەپتە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 180 گە يەتتى. 1991 - يىلى 2 - پەسلىدە «پېيىيىنگ» مەكتىپى بىلەن ئۈرۈمچى تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى بىرلىكتە «مۇۋەپپەقىيەت بۇ يەردە ۋۇجۇدقا كەلدى» ناملىق تېلېۋىزىيە فىلىمىنى ئىشلىدى، بۇ فىلىم ئۈرۈمچى تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىدا كۆرسىتىلدى.

«گۈڭمىنگ» سىرتتىن ئوقۇش داشۆسىنىڭ شىنجاڭ شۆبىسى سىرتتىن ئوقۇتۇشنى داۋاملىق ياخشىلاش ئاساسىدا، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق مۇزىي مىكرو رايونىدا جۇڭگوچە داۋالاش ئامبۇلاتورىيىسى ئېچىپ، جەمئىيەتنىڭ ياخشى باھاسىغا ئېرىشتى.

دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتىنىڭ شىخەنزە «يەنچياۋ» مەكتىپى 1991 - يىلى قۇرۇلۇپ، شۇ يىلى چوڭلارنىڭ ئۆزلۈكىدىن ئوگىنىپ ئالىي مەكتەپلەرگە ئىمتىھان بېرىشىگە

كونسۇلتاتسىيە قىلىپ بېرىش سىنىپىدىن يەتتىنى ئاچتى، مەكتەپتە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 350 كە يەتتى.

7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى شىخەنزە شەھەرلىك كومىتېتى بىلەن شىخەنزە خەتتاتلىق جەمئىيىتىنىڭ «جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى تەبرىكلەش خەتتاتلىق كۆرگەزمىسى» نى ئويۇشتۇردى. 7 - ئاينىڭ 29 - كۈندىن 8 - ئاينىڭ 3 - كۈنىگىچە دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى خەتتاتلىق كۆرگەزمىسىنىڭ ئۈرۈمچىگە يۆتكەپ كۆرگەزمە قىلدى.

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسىنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، 1991 - يىلى 3 - پەسلىدە دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق ئوتتۇرا مەكتەپ تارىخ ئوقۇتۇش تەتقىقات جەمئىيىتى، «شىنجاڭ ماتارىپى گېزىتى» ئىدارىسى بىرلىكتە ئاپتونوم رايون بويىچە ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ «(تارىخ ئوقۇش ھاسىلاتلىرى) سەرلەۋھىلىك مۇكاپاتلىق ئىلمىي ماقالىلەر مۇسابىقىسى» نى ئۇتكۈزدى. باھالاش ئارقىلىق 25 ماقالە مۇكاپاتقا ئېرىشتى، بۇ ماقالىلەر «شىنجاڭ ماتارىپى گېزىتى» گە بېسىلدى. 9 - ئايدا مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئوقۇغۇچىلارغا ۋە يېتەكچى ئوقۇتقۇچىلارغا مۇكاپات بۇيۇملىرى ۋە گۇۋاھنامە تارقىتىپ بېرىلدى.

فېڭ كېچىڭ

دېھقان - ئىشچىلار دېموكراتىك پارتىيىسى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ قۇرۇشقا تەييارلىق كۆرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى

1991 - يىلى دېھقان - ئىشچىلار دېموكراتىك پارتىيىسى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ قۇرۇشقا تەييارلىق كۆرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى تۆۋەندىكىچە بولدى:

6 - ئاي ۋە 9 - ئايدا تەييارلىق كۆرۈش گۇرۇپپىسى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتلىرىغا دېھقان - ئىشچىلار دېموكراتىك پارتىيىسى مەركىزىي كومىتېتىنىڭ تۇنجى قېتىملىق «مەملىكەتلىك ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەت يىغىنى» ۋە «مەملىكەتلىك تەشكىلات خىزمىتى يىغىنى» نىڭ روھىنى يەتكۈزۈپ، ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەتنى كۈچەيتىشنىڭ زۆرۈرلۈكى ۋە ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەتنىڭ مەركىزىي مەزمۇنىنى تەكىتلەپ، 1992 - يىللىق نۆۋەت ئالمىشىش خىزمىتى ئۈچۈن ئاساس سېلىپ بەردى، دېھقان - ئىشچىلار دېموكراتىك پارتىيىسى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنى قۇرۇش ئۈچۈن ئىدىيىۋى ۋە تەشكىلىي جەھەتتە تەييارلىق كۆردى.

4 - ئاينىڭ 10 - كۈنى دېھقان - ئىشچىلار دېموكراتىك پارتىيىسىنىڭ سانجى ياچېيكا كومىتېتى رەسمىي قۇرۇلدى.

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيىي ۋە ئوقۇتقۇچىلار بايرىمى مەزگىلىدە، ئاپتونوم رايونلۇق تەييارلىق كۆرۈش گۇرۇپپىسى بىلەن سانجى ياچېيكا كومىتېتى ئايرىم - ئايرىم ھالدا داۋالاش - سەھىيە ئەترەتلىرىنى تەشكىللىدى، ئۇلار ئۇرۇمچى مىللىي كىنىم - كېچەك زاۋۇتى ۋە دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق رايونلىرىغا بېرىپ، داۋالاش مەسلىھەتچىلىكى بويىچە خالىسانە مۇلازىمەتچىلىك پائالىيىتىنى ئېلىپ باردى؛ دېھقان - ئىشچىلار دېموكراتىك پارتىيىسى ئۇرۇمچى شەھەرلىك كومىتېتىنى قۇرۇشقا تەييارلىق كۆرۈش كومىتېتى ئاۋات جايلاردا نۇقتا قۇرۇپ، مەسلىھەت بېرىش مۇلازىمەتچىلىكى بىلەن شۇغۇللاندى.

1991 - يىلى دېھقان - ئىشچىلار دېموكراتىك پارتىيىسى ئۇرۇمچى شەھەرلىك كومىتېتىنى قۇرۇشقا تەييارلىق كۆرۈش كومىتېتى ئىككى قارار ئىجتىمائىي ئالاقە، ئاخبارات، ئىنگلىز تىلى كۇرسى ئويۇشتۇردى، سانجى ياچېيكا كومىتېتى «تىبابەتچىلىك ئىلمىي تەتقىقاتىنى لايىھەلەش ۋە ئىلمىي ماقالە يېزىش» بويىچە بىر قارار كۇرس

ئۈيۇشتۇرۇپ، جەمئي 100 دىن ئارتۇق كۆرسانتنى تەربىيلىدى.

جاۋ يۈنخۇي

«3 - سېنتەبر» ئىلمي جەمئىيىتى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى

1991 - يىلى «3 - سېنتەبر» ئىلمي جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى ئىككى قېتىم ئومۇمي (كېڭەيتىلگەن) يىغىن چاقىردى (1- نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ 16 - ۋە 17 - يىغىنلىرى) . 1 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ 16 - ئومۇمي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى 2 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 2 - كۈنىگىچە ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا «3 - سېنتەبر» ئىلمي جەمئىيىتى 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 3 - ئومۇمي يىغىنىنىڭ روھى ئۆگىنىلدى ۋە ئىزچىللاشتۇرۇلدى، «3 - سېنتەبر» ئىلمي جەمئىيىتى ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ 1990 - يىللىق خىزمەتلىرى خۇلاسىلەندى، 1991 - يىللىق خىزمەتلەرنىڭ مۇھىم نۇقتىسى ئوتتۇرىغا قويۇلدى؛ بۇ، بىر نىشاننى ئەملگە ئاشۇرۇش، قوش ۋەزىپىنى چۈرىدىگەن ھالدا، بەش تۈرلۈك خىزمەتنى ياخشى ئىشلەشتىن ئىبارەت. بىر نىشان دېگىنىمىز جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسى 13 - نۆۋەتلىك مەركىزي كومىتېت 7 - ئومۇمي يىغىنىنىڭ روھىنى ئىخلاس بىلەن ئۆگىنىپ ۋە ئىزچىللاشتۇرۇپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادي قۇرۇلۇشى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات ئەملىيىتىگە پائال قاتنىشىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تىنچ - ئىتتىپاقلىقىنى قوغداش؛ قوش ۋەزىپە دېگىنىمىز ھۆكۈمەت ئىشلىرىغا قاتنىشىدىغان پارتىيە - گۇرۇھلارنىڭ مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلىش ۋە ئىلمي جەمئىيەتنىڭ قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشنى ئۆستىگە ئېلىش؛ بەش تۈرلۈك خىزمەت دېگىنىمىز: (1) ئىلمي جەمئىيەت ئەزالىرى ئارىسىدىكى خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرى ۋە سىياسىي كېڭەش ئەزالىرىنىڭ تەشكىلي خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، ھۆكۈمەت ئىشلىرىغا قاتنىشىش ۋە ھۆكۈمەت ئىشلىرىنى مۇھاكىمە قىلىشنى ياخشى ئىشلەش؛ (2) مەخسۇس كومىتېتلارنىڭ خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، ھۆكۈمەت ئورۇنلىرى بىلەن بولغان ماس قەدەملىك كېڭىشىشنى ھەقىقىي ياخشى ئىشلەش؛ (3) يۇقىرى قاتلاملىق «تۆت جەھەتتىكى مۇلازىمەتچىلىك» (ئەقلي جەھەتتىن تەرەققىي قىلدۇرۇش، پەن - تېخنىكىلىق مەسلىھەت بېرىش، چەت - ياقا رايونلارغا ياردەم بېرىش، يېزا ئىگىلىكىگە ياردەم بېرىش) نى قانات يايدۇرۇپ، بىر - ئىككى ئەملي ئىش قىلىپ بېرىش؛ (4) ئاساسىي قاتلام كادىرلىرىنىڭ بىر - ئىككى قېتىملىق ئۆگىنىش يىغىنىنى ئۆتكۈزۈش؛ (5) تەشكىلاتلارنى مۇكەممەللەشتۇرۇپ ۋە مۇستەھكەملەپ، نۆۋەتلىك ئالمىشىش تەييارلىقىنى پۈختا ھالدا ياخشى ئىشلەش.

1 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ 17 - ئومۇمي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى 7 - ئاينىڭ 18 - كۈنى ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا، ئاساسلىقى، باش شۇجى جيالڭ زېمىننىڭ «جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى تەبرىكلەش يىغىندا سۆزلەنگەن سۆز» ى ئۆگىنىلدى ھەمدە «3 - سېنتەبر» ئىلمي جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ نۆۋەت ئالمىشىش خىزمىتى توغرىسىدىكى پىكرى» مۇزاكىرە قىلىنىپ ماقۇللاندى.

خي يۈنفۇ

سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 24 شەھەرلىك، ناھىيىلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ ئەزاسى 2717 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېڭى ئەزالار ئىچىدە، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلاردىكى ئەزا 261، يەككە سودا - سانائەتچىلەر ئىچىدىكى ۋە خۇسۇسىي كارخانىلاردىكى ئەزا 485، باشقا ئورۇنلاردىكى ئەزا 271.

3 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 4 - ئاينىڭ 3 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى 2 - قارارلىق كادىرلار ۋە ئۇچۇر خادىملىرىنى تەربىيلەش كۇرسى ئۈيۇشتۇرىدى، شەھەرلىك، ناھىيىلىك سودا - سانائەتچىلەر

بىرلەشمىلىرىدىن كەلگەن 26 كۈرسانت پارتىيىنىڭ بىرلىكسەپ نەزەرىيىسى، مىللىي سىياسىتى ۋە دىنىي سىياسىتى قاتارلىق 13 دەرسنى ئۆگەندى.

5 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن 6 - ئاينىڭ 6 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى قىسمەن شەھەرلىك، ناھىيىلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ مەسئۇللىرىدىن تەركىب تاپقان توققۇز كىشىلىك ئۆگىنىش ۋە تەكشۈرۈش ئۆمىكى تەشكىللەپ، يېڭى دەۋردە سودا-سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى خىزمىتىنى قانداق قىلىپ ياخشى ئىشلەش ئۈستىدە ئۆگىنىش ۋە تەكشۈرۈش ئۈچۈن، گەنسۇ، شەنشى، سەنشى، خېيلۇڭجياڭ ئۆلكىلىرى ۋە بېيجىڭ شەھىرىگە ئەۋەتتى.

6 -ئاينىڭ 8 -كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى ئاياللار خىزمىتى كومىتېتىنىڭ كېڭەيتىلگەن يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق ئاياللار - بالىلار ماسلاشتۇرۇش خىزمىتى كومىتېتى يىغىنىنىڭ روھى يەتكۈزۈلدى، يېڭى دەۋردە سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ ئاياللار خىزمىتىنى يەنىمۇ ياخشى ئىشلىشىنىڭ يېڭى يولى ئۈستىدە تەتقىق قىلىندى ۋە ئىزدىنىلدى.

7 - ئاينىڭ 17 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق سودا-سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى بىلەن ئۈرۈمچى شەھەرلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى تۇنجى قېتىملىق ئىقتىسادىي ئۈچۈر ئېلان قىلىش يىغىنى ئۆتكۈزدى. يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ تەشكىلىي تەرەققىيات ئەھۋالى، ئەزالارنىڭ تەركىبى ھەم يېڭى دەۋردىكى سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ خاراكتېرى، ئورنى ۋە ۋەزىپىسى تونۇشتۇرۇلدى؛ نۆۋەتتىكى بازار ئەھۋالى، تاۋار ئوبوروت ئەھۋالى ۋە بازارنىڭ تەڭشەش رولى، بازاردىكى باھا ئەھۋالى قاتارلىق مەسىلىلەر تەھلىل قىلىندى.

8 -ئاينىڭ 23 - كۈنى سانجى شەھەرلىك سودا-سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى بىلەن جېجياڭ ئۆلكىسىنىڭ فۇياڭ ناھىيىلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى دوستانە ئورۇن بولۇپ، رايونلار ئارا ئىقتىسادىي ھەمكارلىق ئورناتتى.

ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 7 - قېتىملىق ئىجرائىيە كومىتېتى (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىدىن كېيىن، مەركىزىي كومىتېتنىڭ 1991 - يىلى 15 - نومۇرلۇق ھۇججىتى، يەنى «ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ مەركىزىي كومىتېت بىرلىكسەپ بۆلۈمىنىڭ (سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىگە دائىر بىر قانچە مەسىلە ھەققىدە يوليورۇق سوراش دوكلاتى) نى تەستىقلاپ تارقاتقانلىق توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش» نىڭ روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەمەلىيلەشتۇرۇش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى جامائەت مۇلۇكچىلىكىدە بولمىغان ئىگىلىكلەر - يەككە سودا - سانائەتچىلەر، خۇسۇسىيلار ئىگىلىكىدىكى كارخانىلار، ئۇچ جايدىكى قېرىنداشلار مەبلەغ سالغان كارخانىلار ۋە قىسمەن يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى ھەم ئۇلاردا ساقلانغان مەسىلىلەر ئۈستىدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى؛ ئاپتونوم رايونىمىزدىكى شەھەرلىك، ناھىيىلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى ئەزالىرىنىڭ قۇرۇلمىسى ۋە تەشكىلاتلىرىنىمۇ تەكشۈردى. 12 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى ۋە ئۈرۈمچى شەھەرلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى ئۈرۈمچى رايونىدىكى جامائەت مۇلۇكچىلىكىدە بولمىغان ئىگىلىك ساھەسىنىڭ ۋەكىللىرى بىلەن سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزدى. ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ۋاڭ لىجۇڭ «ئۇقتۇرۇش» نىڭ روھىنى قانداق ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەمەلىيلەشتۇرۇش توغرىسىدا سۆز قىلدى، جامائەت مۇلۇكچىلىكىدە بولمىغان ئىگىلىك ساھەسىنىڭ ۋەكىللىرى يىغىندا سۆز قىلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ باشقۇرۇشىدىكى شىنجاڭ خەلق باشقۇرۇشىدىكى سودا - سانائەتچىلەرنى تەربىيىلەش

مەكتىپى 1991 - يىلى تۆت كەسىپ (ئىجتىمائىي ئالاقە، مالىيە بوغالتىرلىق، باشلانغۇچ رۇس تىلى، چوت سوقۇشتىن دەرىجە ئاتلاش) بويىچە جەمئىي 12 سىنىپ ئاچتى، ئوقۇغۇچى سانى 1290 گە يەتتى.

دېڭ تيېمېي

چېن شاۋلىن

سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 7 - قېتىملىق ئىجرائىيە كومىتېتى (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى

1991 - يىلى 10 - ئاينىڭ 25 - كۈنىدىن 28-كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 7 - قېتىملىق ئىجرائىيە كومىتېتى (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى دائىمىي كومىتېتى، ئىجرائىيە كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى باشقارما (ئىشخانا) لىرىنىڭ مەسئۇللىرى ۋە قىسمەن ناھىيە (شەھەر) لەرنىڭ سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىدە تۇرۇشلۇق مەسئۇللىرىدىن جەمئىي 65 كىشى يىغىنغا قاتناشتى. يىغىندا ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ «مەركىزىي كومىتېت بىرلىكسەپ بۆلۈمىنىڭ (سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىگە دائىر بىر قانچە مەسىلە ھەققىدە يوليورۇق سوراش دوكلاتى) نى تەستىقلاپ تارقاتقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» ى ئۆگىنىلدى؛ مەملىكەتلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 7 - سانلىق (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنىڭ روھى يەتكۈزۈلدى ۋە ئىزچىللاشتۇرۇلدى؛ 1991 - يىللىق خىزمەتلەردىن بېرىلگەن دوكلات قاراپ چىقىلدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 7 - قېتىملىق ئىجرائىيە كومىتېتى (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنىڭ ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ «مەركىزىي كومىتېت بىرلىكسەپ بۆلۈمىنىڭ (سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىگە دائىر بىر قانچە مەسىلە ھەققىدە يوليورۇق سوراش دوكلاتى) نى تەستىقلاپ تارقاتقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» نى ئۆگىنىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇش توغرىسىدىكى قارارى ماقۇللاندى.

دېڭ تيېمېي

رېۋىزىيە خىزمىتى

رېۋىزىيە خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك رېۋىزىيە ئورگانلىرى رېۋىزىيە خىزمىتىنى ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرۇشتىن ئىبارەت يېتەكچى ئىدىيىدە چىڭ تۇرۇپ، ئاڭلىق ھالدا توسالغۇلارنى تۈگىتىپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى قوغدىدى. 1) دۆلەت ئورگانلىرى، ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماقلار، ئىقتىسادىي جەھەتتە نازارەتچىلىك قىلغۇچى تارماقلار ۋە بۇ تارماقلاردىكى خىزمەتچى خادىملارنىڭ «كارخانا قانۇنى» قاتارلىق ئالاقىدار قانۇن - نىزام، سىياسەتلەرگە خىلاپلىق قىلىش ۋە كارخانىلارنىڭ نورمال ئىشلەپچىقىرىش - ئىگىلىك باشقۇرۇش ئىشلىرىغا ئارىلىشىش قىلمىشلىرىنى ئەستايىدىل نازارەت قىلدى، تەكشۈردى ۋە تۈزەتتى. 2) ھەر دەرىجىلىك رېۋىزىيە ئورگانلىرى ئايرىم - ئايرىم ھالدا دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ زاۋۇت باشلىقلىرى، جىڭلىلىرى سۆھبەت يىغىنلىرىنى ئۆتكۈزۈپ، ئۇلاردىن رېۋىزىيە خىزمىتىگە قارىتا پىكىر ۋە تەكلىپلەرنى ئالدى. ئاپتونوم رايونلۇق رېۋىزىيە نازارىتى رېۋىزىيە خىزمىتىنى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلار ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرۇش، ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرۈش جەھەتتە يەتتە تۈرلۈك پىكىرنى ئوتتۇرىغا قويدى. 3) ھەر دەرىجىلىك رېۋىزىيە ئورگانلىرى مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە كارخانا ئورۇنلىرى ۋە كەسپىي ئورۇنلاردىكى كادىرلارنىڭ ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش ئەنزىسىدىن جەمئىي 322 نى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، 256 كىشىگە مەمۇرىي ئىنتىزام جازاسى بەردى ۋە مەمۇرىي ئىنتىزام جازاسى بېرىش توغرىسىدا تەكلىپ بەردى، شۇنىڭ بىلەن كارخانىلارنىڭ سوتسىيالىستىك

يۆنىلىشىگە كاپالەتلىك قىلىندى، 4) كارخانىلارنىڭ رېۋىزىيە خىزمىتىگە ياردەم بېرىپ، پېتەكچىلىك قىلىپ، كارخانىلارنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى نازارەتچىلىك خىزمىتىنى ئىلگىرى سۈردى.

قانۇننى ئىجرا قىلىش ئۈستىدىكى رېۋىزىيە خىزمىتى كۆچەيتىلىپ، ھۆكۈمەت پەرمانلىرىنىڭ راۋان ئىجرا قىلىنىشىغا كاپالەتلىك قىلىندى. 1991-يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك رېۋىزىيە ئورگانلىرى قانۇننى ئىجرا قىلىش ئۈستىدىكى رېۋىزىيە خىزمىتىنى، ئاساسلىقى، بەش جەھەتتىكى مەزمۇننى چۆرىدەپ ئېلىپ باردى: 1) گوۋۇيۈەن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ مۇناسىۋەتلىك سىياسەت، بەلگىلىمىلىرىنىڭ ئەمەلىيلىشىش ئەھۋالىنى چۆرىدىگەن ھالدا نازارەتچىلىكنى قانات يايدۇردى. مەسىلەن: ئۆز بېشىمچىلىق بىلەن بىر تۇتاش فورما كېيىم تىكتۈرۈش مەسىلىسىنى ئومۇميۈزلۈك ئېنىقلىدى. 2) دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ۋە يېزا خىزمىتىنى كۆچەيتىشنى چۆرىدەپ نازارەتچىلىكنى قانات يايدۇردى. مەسىلەن: يېزا ئىگىلىكىنى مەبلەغ بىلەن تەمىنلەش، سۇ ئىنشائاتى مەبلىغى ۋە نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش مەبلىغى تارقىتىش، ئىشلىتىش ئەھۋاللىرىنى تەكشۈردى. 3) ئامما كۆڭۈل بۆلۈۋاتقان تەسىر قۇزغايدىغان مەسىلەرنى چۆرىدىگەن ھالدا نازارەتچىلىكنى قانات يايدۇردى. 1991 - يىلى ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكوملارغا ۋە چوڭلار ئالىي مەكتەپلىرى، تېخنىكوملارغا ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش خىزمىتى ئۈستىدە داۋاملىق نازارەت قىلىپ، تۈرلۈك ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش مەسىلىلىرىدىن 500 دىن كۆپرەكنى تۈزەتتى. 88 كىشىگە مەمۇرىي ئىنتىزام، پارتىيە ئىنتىزامى، ھەربىي ئىنتىزام بويىچە ئاگاھلاندۇرۇش جازاسىدىن يۇقىرى جازا بەردى ۋە جازا بېرىش ھەققىدە تەكلىپ بەردى. 4) نۇقتىلىق مەسىلەرنى چۆرىدىگەن ھالدا نازارەتچىلىكنى قانات يايدۇردى. 5.ئايدىن ئېتىبارەن، ئاپتونوم رايونلۇق رېۋىزىيە نازارىتى كۈچ تەشكىللەپ، تاشيول ئاسراش ھەققى يىغىش ۋە ئۇنى ئىشلىتىش ئەھۋالىنى تەكشۈردى.

بۇنىڭ بىلەن 40 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ ھەققىي تۈردە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تاشيول قۇرۇلۇشىغا ئىشلىتىلدى. 5) ئۆز رايونى، ئۆز تارمىقىنىڭ ئەمەلىي مەسىلىلىرىنى چۆرىدىگەن ھالدا نازارەتچىلىكنى قانات يايدۇردى. ھەر دەرىجىلىك رېۋىزىيە ئورگانلىرى يېزا ئوپۇسىنى شەھەر ئوپۇسىغا ئۆزگەرتىش مەسىلىسىنى تەكشۈرۈپ، ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش ئەنزىسىدىن 40 تىن كۆپرەكنى تېپىپ چىقتى، 31 كىشىنى جازالىدى، بۇنىڭ ئىچىدە باشقارما دەرىجىلىك كادىر بىر، بۆلۈم دەرىجىلىك كادىر 17.

ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش ئەنزىلىرى تەكشۈرۈلۈپ بىر تەرەپ قىلىندى. 1991 - يىلى ھەر دەرىجىلىك رېۋىزىيە ئورگانلىرى ئامما مەلۇم قىلغان 10 مىڭ 849 ئەنزىنى تاپشۇرۇۋېلىپ، ئۇنىڭ 3932 سىنى قاراپ چىقىشقا قوبۇل قىلدى، 692 سىنى ئەنزە تۈرغۇزۇپ تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە تەسىرى بار ئەنزە 52؛ 629 ئەنزىنى ئايالاشتۇردى ۋە بىكار قىلدى، 607 كىشىگە مەمۇرىي ئىنتىزام جازاسى بەردى ۋە جازا بېرىش توغرىسىدا تەكلىپ بەردى، بۇنىڭ ئىچىدە ناھىيە، باشقارما دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كادىر 21؛ 47 كىشىنى ئەدلىيە ئورگانلىرىنىڭ بىر تەرەپ قىلىشىغا يوللاپ بەردى؛ يەنە 4 مىليون 840 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك ئىقتىسادىي زىيانىنىڭ ئالدىنى ئالدى. ئاپتونوم رايونلۇق رېۋىزىيە نازارىتى يەنە ۋىلايەت، نازارەت دەرىجىلىك بەش نەپەر كادىرغا ئەنزە تۈرغۇزۇپ، ئۇلارنىڭ پارا ئېلىش، ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىپ شەخسىي ئۆي سېلىۋېلىش ۋە ھوقۇقىدىن پايدىلىنىپ ئۆز نەپسىگە چوغ تارتىش قاتارلىق ئېغىر مەسىلىلىرىنى تەكشۈردى.

1991 - يىلى 9 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق رېۋىزىيە نازارىتى پاكلىق قۇرۇلۇشى بويىچە تەقدىرلەش يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە پاك - دىيانەتلىك بولۇپ، ئۆزىنى ئومۇمغا بېغىشلىغان 104 كادىرنى تەقدىرلىدى.

جالاڭ يەنبىلاق

رېۋىزىيە خىزمىتى يېغىنى ۋە رېۋىزىيە سىستېمىسىدىكى قوش ئىلغارلارنى تەقدىرلەش يېغىنى

ئاپتونوم رايونلۇق 3 - قېتىملىق رېۋىزىيە خىزمىتى يېغىنى ۋە رېۋىزىيە سىستېمىسىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار خىزمەتچىلەرنى تەقدىرلەش يېغىنى 1991 - يىلى 3 - ئاينىڭ 4-كۈنىدىن 7-كۈنگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك، ناھىيىلىك رېۋىزىيە ئىدارىلىرى (باشقارمىلىرى)، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈنى رېۋىزىيە ئىدارىسى، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى نازارەت (ئىدارە) رېۋىزىيە ئىشخانىلىرى، گوۋۇيۈەننىڭ ئاساسلىق باشقۇرغۇچى كەسىپي تارماقلىرىنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئورگانلىرىدىكى رېۋىزىيە ئىشخانىلىرى، ئاپتونوم رايون بويىچە ئاساسلىق كارخانا، كەسىپي ئورۇنلاردىكى رېۋىزىيە ئىشخانىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى ۋە تەقدىرلىنىدىغان ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار خىزمەتچىلەر ۋەكىللىرى بولۇپ جەمئىي 217 كىشى يېغىنغا قاتناشتى.

ئاپتونوم رايونلۇق رېۋىزىيە نازارىتىنىڭ نازىرى مۇقىيىت مەخسۇت يېغىندا «سىياسىي مۇقىملىق، ئىجتىمائىي مۇقىملىق ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى زىچ چۆرىدەپ، رېۋىزىيە ئورگانلىرىنىڭ فۇنكسىيەسىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، رېۋىزىيە ۋەزىپىلىرىنى ئومۇمىيۈزلۈك ئەملىيلەشتۈرەيلى» دېگەن تېمىدا خىزمەت دوكلاتى بەردى، 1991 - يىللىق رېۋىزىيە خىزمىتىنىڭ ئاساسلىق ۋەزىپىلىرىنى ئورۇنلاشتۇردى: 1) ئىشنى قانۇننى ئىجرا قىلىش ئۈستىدىكى رېۋىزىيەدىن باشلاپ، رېۋىزىيە ئورگانلىرىنىڭ فونكسىيەسىنى جارى قىلدۇرۇپ، چېگرا رايونىنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداپ، تۇزەش، ياخشىلاش، ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشنى ۋە ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇشنى ئىلگىرى سۈرۈش لازىم. 2) چېرىكلىككە قارشى تۇرۇش كۈرىشىنى داۋاملىق چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ، زېھنىي كۆچنى مەركەزلەشتۈرۈپ، تەسىرى چوڭ بولغان بىر تۈركۈم ئەنزىلەرنى ئېنىقلاپ بىر تەرەپ قىلىش لازىم. 3) كەسىپلەردىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىش خىزمىتىنى داۋاملىق چىڭ تۇتۇپ، پاكلىق قۇرۇلۇشىنىڭ ئۈزلۈكسىز چوڭقۇرلىشىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش لازىم.

يېغىندا ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە رېۋىزىيە سىستېمىسىدىكى 14 ئىلغار كوللېكتىپ، 82 ئىلغار خىزمەتچى تەقدىرلەندى.

جالال يەنبەك

كەسىپلەردىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك رېۋىزىيە ئورگانلىرى كەسىپلەردىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىش خىزمىتىگە ئومۇمىي جەھەتتىن يېتەكچىلىك قىلىشنى كۈچەيتتى. بىرىنچىدىن، نۇقتىلىق كەسىپلەر تۈتۈلدى. دائىم ئامما بىلەن ئالاقە قىلىپ تۇرىدىغان جامائەت خەۋپسىزلىكى، باج، سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش، پوچتا - تېلېگراف، سەھىيە قاتارلىق قانۇننى ئىجرا قىلىدىغان، ئىقتىسادىي نازارەت قىلىدىغان 16 تارماقنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، ھوقۇققا تايىنىپ ئۆز مەنپەئىتىگە چوڭ تارتىش، يەپ - ئىچىش، سوۋغات ئېلىش، بوغۇش، تەلەپ قويۇش، نەپ يەتكۈزمىسە، ئىش بېجىرىپ بەرمەسلىك مەسىلىلىرىنى نۇقتىلىق ھەل قىلدى. ئىككىنچىدىن، نۇقتىلىق ۋىلايەتلەر تۈتۈلدى. ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق رېۋىزىيە ئىدارىلىرى ھۆكۈمەت، ۋالىي مەھكىمە جايلاشقان شەھەرلەرنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ تۇتتى. ئاپتونوم رايونلۇق كەسىپلەردىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىش ئىشخانىسى ئۈرۈمچى شەھىرىنى نۇقتا قىلىپ تۇتۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، گەۋدىلىك ھالدا ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى سودا - سانائەت سىستېمىسىنى تۇتتى، يىل ئاخىرىغا بارغاندا بەش ئەنزىنى تاماملاپ، بەش كىشىگە مەمۇرىي ئىنتىزام جازاسى بەردى، تۆت ئەنزىنى ئەدلىيە ئورۇنلىرىغا يوللاپ بەردى. ھەمدە بىر تۈركۈم نۇقتىلىق ئەنزىلەرنىڭ يىپ ئۈچىنى بايقىدى. ئۈچىنچىدىن، ئاممىنىڭ ئىنكاسى بىر قەدەر كۆچلۈك بولغان تەسىر قوزغايدىغان مەسىلىلەر، مەسىلەن: ئاشلىق، پاختا، قوي يۈڭى سېتىۋېلىش جەريانىدىكى

دەرىجىنى، باھانىسى تۆۋەنلىتىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ مەنپەئىتىگە زىيان يەتكۈزۈشتەك مەسىلىلەر تۇتۇلدى. تۆتىنچىدىن، سىستېمىلار بىلەن دائىرىلەر بىرلەشتۈرۈلۈپ، ئومۇملاشتۇرۇپ تۈزەش تەدبىرلىرى ئەملىيلەشتۈرۈلدى. بەشىنچىدىن، تۈزۈم قۇرۇلۇشى تۈتۈلۈپ، نازارەتچىلىكىنىڭ كونترول قىلىش مېخانىزمى مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. تولۇقسىز مەلۇماتلارغا قارىغاندا، ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر دەرىجىلىك مەمۇرىي ئورگانلاردا تۈزۈلگەن قائىدە - تۈزۈم جەمئىي 2600 دىن، ئاشكارا ئىش بېجىرىش تۈزۈمى 1300 دىن، تەكلىپ قىلىنغان خالىس نازارەتچى 1800 دىن ئاشقان. ئالتىنچىدىن، قانۇنغا، ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش ئەنزىلىرىنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش تۈتۈلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر دەرىجىلىك رېۋىزىيە ئورگانلىرى ئاساسا مەلۇم قىلغان كەسىلەردىكى ناتوغرا ئىستىل جەھەتتىكى 2500 دىن ئارتۇق ئەنزىنى قويۇل قىلدى. بۇنىڭدىن 700 دىن ئارتۇقراقى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى، 600 دىن كۆپرەك كىشىگە مەمۇرىي ئىنتىزام جازاسى بېرىلدى، 5 مىليون يۈەندىن كۆپرەك ئىقتىسادىي زىياندىن ساقلاپ قېلىندى.

جاك يەنبىك

تاشقى ئىشلار

شىنجاڭ بىلەن قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى تۆت تۈرلۈك كېلىشىم ئىمزالىدى

گوۋۇيۈەننىڭ تەستىقلىشى بىلەن، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەتنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقىستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ زۇڭتۇڭى نۇرسۇلتان ئەبىشۈچ نازارباييۋ ئۆمەك باشلىقلىقىدىكى سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقىستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ 19 كىشىلىك ۋەكىللەر ئۆمىكى (رەسمىي ئەزاسى سەككىز) 1991 - يىلى 7 - ئاينىڭ 9 - كۈنى شىنجاڭغا زىيارەتكە كەلدى. زىيارەت مەزگىلىدە، ۋەكىللەر ئۆمىكى شىنجاڭ رادىئو 1 - زاۋۇتىنى، شىنجاڭ «ئەگرىتاغ» يۈك توقۇمىچىلىق بۈيۈملىرى ھەسسىدارلىق شىركىتىنى، ئىلى كوبلاستلىق «لىچۇن» كۆن - خۇرۇم زاۋۇتىنى، ئىلى يۈك توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنى ۋە ئاز سانلىق مىللەتلەر ئائىلىلىرىنى ئىكسكۇرسىيە قىلدى ھەمدە ئاپتونوم رايوننىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى بىلەن گۈزەللىك، شېنجېن ۋە بېيجىڭ قاتارلىق جايلاردا ئىكسكۇرسىيىدە بولدى. 7 - ئاينىڭ 12 - كۈنى كەچتە دۆلەت ئىشلىرى كومىسسارى، بېيجىڭ شەھىرىنىڭ باشلىقى چېن شىتۇڭ نازارباييۋ زۇڭتۇڭنىڭ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن كۆرۈشتى ھەمدە ئۇلارغا زىياپەت بەردى. 7 - ئاينىڭ 13 - كۈنى ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ باش شۇجىسى جياڭ زېمىن، گوۋۇيۈەننىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى تيەن جىيۈنلەر ئايرىم - ئايرىم ھالدا ۋەكىللەر ئۆمىكى بىلەن كۆرۈشتى. 7 - ئاينىڭ 15 - كۈنى كەچتە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى سۈڭ خەنلياڭ ئۇرۇمچىدە ۋەكىللەر ئۆمىكى بىلەن كۆرۈشتى، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت كۆرۈشۈشكە قاتناشتى.

7 - ئاينىڭ 16 - كۈنى چۈشتىن كېيىن سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى ۋەكىللەر ئۆمىكى بىلەن جۇڭگو شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ۋەكىللەر ئۆمىكى ئىككى نۆۋەت سۆھبەت ئۆتكۈزگەندىن كېيىن، تۆت تۈرلۈك كېلىشىمنى رەسمىي ئىمزالىدى: رەئىس تۆمۈر داۋامەت بىلەن زۇڭتۇڭ نازارباييۋ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى بىلەن سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقىستان سوۋېت سوتسىيالىستىك جۇمھۇرىيىتىنىڭ ھەمكارلىقنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ پرىنسىپى ۋە ئاساسلىق يۆنىلىشى توغرىسىدىكى كېلىشىمى» گە ئىمزا قويدى؛ ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى قىدىرباي بىلەن سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقىستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ 1 - مۇئاۋىن زۇڭلىسى يېركوۋ باباخانوۋ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بىلەن سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقىستان سوۋېت سوتسىيالىستىك جۇمھۇرىيىتى ھۆكۈمىتىنىڭ جۇڭگو

بىلەن سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئالاتاۋ ئېغىزى - دۆڭبا چېگرىسىدىكى تۆمۈر يول قاتنىشىدىن ئۈنۈملۈك پايدىلىنىپ، خەلقئارا سايامەنچىلىكنى قانات يايدۇرۇش توغرىسىدىكى كېلىشىمى» گە ئىمزا قويدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق تاشقى ئىقتىساد - سودا نازارىتىنىڭ نازىرى ئابدۇللا رېھىم بىلەن سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى تاشقى ئىقتىساد سودا ئالاقە مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى ئەبىشېۋ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بىلەن سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقىستان سوۋېت سوتسىيالىستىك جۇمھۇرىيىتى ھۆكۈمىتىنىڭ ئىقتىساد - سودا كېلىشىمى» گە ۋە «جۇڭگو شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بىلەن سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقىستان سوۋېت سوتسىيالىستىك جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىقتىساد - سودا ھەمكارلىقى ھەققىدە كېلىشىم» گە ئىمزا قويدى.

7 - ئاينىڭ 16 - كۈنى كەچتە ۋەكىللەر ئۆمىكى زىيارىتىنى ئاياغلاشتۇرۇپ، ئۈرۈمچىدىن دۆلىتىگە قايتتى. ئاپتونوم رايونلۇق رەئىسى تۆمۈر داۋامەت، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جىن يۈنخۇي، ئاپتونوم رايونلۇق مۇئاۋىن رەئىسى قەدىربايى قاتارلىقلار ئايرۇدرۇمغا چىقىپ ئۇزىتىپ قويدى.

جالال شياۋدى

شىنجاڭ بىلەن ئۆزبېكىستان جۇمھۇرىيىتى ئۈچ تۈرلۈك كېلىشىم ئىمزالىدى

گۈرۈپپىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن، ئاپتونوم رايونلۇق رەئىسى تۆمۈر داۋامەتنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، سوۋېت ئىتتىپاقى ئۆزبېكىستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ مۇئاۋىن زۇڭتۇڭى سىرسايىتوۋ شۆكرۇللا رەھىمتوۋچ يېتەكچىلىكىدىكى 17 كىشىدىن تەركىب تاپقان جۇمھۇرىيەت ھۆكۈمەت ۋەكىللەر ئۆمىكى 7 - ئاينىڭ 23 - كۈنىدىن 27 - كۈنگىچە شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى.

7 - ئاينىڭ 23 - كۈنى چۈشتىن كېيىن جۇڭگو شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ۋەكىللەر ئۆمىكى بىلەن سوۋېت ئىتتىپاقى ئۆزبېكىستان جۇمھۇرىيىتى ھۆكۈمىتى ۋەكىللەر ئۆمىكى 1 - قېتىملىق سۆھبەت ئۆتكۈزدى. كەچتە تۆمۈر داۋامەت ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ بارلىق ئەزالىرى شەرىپىگە زىياپەت بەردى. 7 - ئاينىڭ 24 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن سىرسايىتوۋ بىلەن تۆمۈر داۋامەت قاتارلىق كىشىلەر ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلگەن ئۆزبېكىستان جۇمھۇرىيىتى پەن - تېخنىكا كۆرگەزمىسىنىڭ ئېچىلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى. چۈشتىن كېيىن سىرسايىتوۋ ئۆزبېكىستان جۇمھۇرىيىتى ھۆكۈمىتىنىڭ جۇڭگونىڭ ئاپەت يۈز بەرگەن رايونلىرىغا ئىئانە قىلغان 500 مىڭ رۇبلى قىممىتىدىكى ماددىي ئەشيالىرىنى تاپشۇرۇپ بەردى. 7 - ئاينىڭ 26 - كۈنى چۈشتىن كېيىن ئىككى تەرەپ ۋەكىللەر ئۆمەكلىرى 2 - قېتىملىق سۆھبەت ئۆتكۈزۈپ، ئۈچ تۈرلۈك كېلىشىمنى رەسمىي ئىمزالىدى: رەئىسى تۆمۈر داۋامەت بىلەن مۇئاۋىن زۇڭتۇڭ سىرسايىتوۋ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى بىلەن سوۋېت ئىتتىپاقى ئۆزبېكىستان سوۋېت سوتسىيالىستىك جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىقتىساد، پەن - تېخنىكا، مەدەنىيەت جەھەتتە ئۇزاق مۇددەت ھەمكارلىشىش پروگراممىسى» غا ئىمزا قويدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق تاشقى ئىقتىساد - سودا نازارىتىنىڭ نازىرى ئابدۇللا رەھىم بىلەن سوۋېت ئىتتىپاقى ئۆزبېكىستان جۇمھۇرىيىتى تاشقى ئىقتىسادى ئالاقە باغلاش كومىتېتىنىڭ رەئىسى ئەنۋەر مەخمۇدوۋ «جۇڭگو شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بىلەن سوۋېت ئىتتىپاقى ئۆزبېكىستان سوۋېت سوتسىيالىستىك جۇمھۇرىيىتى ھۆكۈمىتىنىڭ سودا كېلىشىمى» گە ئىمزا قويدى؛ شىنجاڭ رادىئو 1 - زاۋۇتى بىلەن ئۆزبېكىستان جۇمھۇرىيىتى تاشكەنت «زېنىت» زاۋۇتى «جۇڭگو - سوۋېت تاشكەنت ئېلېكترون ھەسسىدارلىق شىركىتى توختامى ۋە نىزامنامىسى» نى ئىمزالىدى. 7 - ئاينىڭ 26 - كۈنى كەچتە سىرسايىتوۋ مىننەتدارلىق زىياپىتى بەردى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ شۇجىسى سۇڭ خەنلياڭ، ئاپتونوم رايونلۇق رەئىسى تۆمۈر داۋامەت تەكلىپكە بىنائەن زىياپەتكە قاتناشتى.

ۋەكىللەر ئۆمىكى شىنجاڭدا بولغان مەزگىلدە يەنە قەشقەر ۋە يەكەندە ئېكسكۇرسىيە، زىيارەتتە بولدى.

مۇھەممەت

ھۆكۈمەت ئىشى بىلەن ئۇيۇشتۇرۇلغان ئۆمەكلەرنىڭ چەت ئەلگە چىقىش ۋە شياڭگاڭ، ئاۋمېن رايونلىرىغا بېرىش ئەھۋالى

1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايوندىن ھۆكۈمەت ئىشى بىلەن جەمئىي 714 تۈركۈمدە 4314 ئادەم ئۆمەك، گۇرۇپپا قىلىپ ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، چەت ئەلگە ۋە شياڭگاڭ، ئاۋمېن رايونلىرىغا ئەۋەتىلدى.

زىيارەتكە چىققان خادىملارنىڭ قۇرۇلما ئەھۋالىدىن قارىغاندا، ئۆلكە، مىنىستىرلىك دەرىجىلىك رەھبەر ئالتە ئادەم (قېتىم)؛ ۋىلايەت (نازارەت) دەرىجىلىكلەر 149 ئادەم (قېتىم)؛ ناھىيە (باشقارما) دەرىجىلىكلەر 703 ئادەم (قېتىم)؛ زاۋۇت باشلىقى (جىڭلى) لار 323 ئادەم (قېتىم)؛ ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار خادىملار 559 ئادەم (قېتىم)؛ باشقا خادىملار 2574 ئادەم (قېتىم). زىيارەتكە چىققان خادىملار ئىجرا قىلىدىغان ۋەزىپىلەرنىڭ تۈرىدىن قارىغاندا، ئىقتىساد ـ سودا، پەن-تېخنىكا جەھەتتىكى تەكشۈرۈش بىلەن شۇغۇللانغانلار 117 تۈركۈمدە جەمئىي 498 ئادەم (قېتىم)؛ ئۆگىنىش، بىلىم ئاشۇرۇش ۋە قىسقا مۇددەت تەربىيە ئېلىشقا چىققانلار 82 تۈركۈمدە جەمئىي 195 ئادەم (قېتىم)؛ خەلقئارا ئىلمىي يىغىنلارغا ھەمدە مۇدىرىيەت يىغىنلىرىغا ۋە يىللىق يىغىنلارغا قاتناشقانلار 74 تۈركۈمدە جەمئىي 168 ئادەم (قېتىم)؛ تېخنىكا كىرگۈزۈش يۈزىسىدىن تەكشۈرۈشكە ۋە سودا ئىشلىرىنى كېڭىشىشكە بارغانلار 219 تۈركۈمدە 958 ئادەم (قېتىم)؛ تاشقى سودا تىجارىتى بىلەن شۇغۇللانغانلار 45 تۈركۈمدە 326 ئادەم (قېتىم)؛ تېخنىكا مۇلازىمىتى ھەمدە ئەمگەك ـ مۇلازىمەتنى چەتكە چىقىرىش ئۈچۈن بارغانلار 52 تۈركۈمدە 1355 ئادەم (قېتىم)؛ مەدەنىيەت، تەنتەربىيە جەھەتتىكى ئالماشتۇرۇش ھەمدە دوستانە زىيارەت ئۈچۈن بارغانلار 125 تۈركۈمدە 814 ئادەم (قېتىم) بولدى.

زىيارەت بىر قەدەر مەركەزلەشكەن دۆلەت ۋە رايونلار تۆۋەندىكىلەردىن ئىبارەت: سوۋېت ئىتتىپاقى، 372 تۈركۈمدە 3059 ئادەم (قېتىم)؛ ياپونىيە، 69 تۈركۈمدە 165 ئادەم (قېتىم)؛ ئامېرىكا، 52 تۈركۈمدە 151 ئادەم (قېتىم)؛ پاكىستان، 15 تۈركۈمدە 164 ئادەم (قېتىم)؛ شياڭگاڭ، 66 تۈركۈمدە 198 ئادەم (قېتىم).

لى يەن

چېگرا ئېغىزلىرى خىزمىتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1) 1991 ـ يىلى شىنجاڭنىڭ چېگرا ئېغىزلىرىدىن تەكشۈرۈشتىن ئۆتۈپ، چېگرىدىن كىرگەن ـ چىققان يولۇچىلار جەمئىي 129 مىڭ 20 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە چېگرىدىن كىرگىنى 63 مىڭ 767 ئادەم (قېتىم)، چېگرىدىن چىققىنى 65 مىڭ 253 ئادەم (قېتىم) گە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 47.28% ئاشتى. جۇملىدىن قونجىراپ ئېغىزى ئارقىلىق كىرگەن ـ چىققانلار 27 مىڭ 868 ئادەم (قېتىم)، بۇنىڭ ئىچىدە چېگرىدىن كىرگەنلەر 14 مىڭ 876 ئادەم (قېتىم)، چېگرىدىن چىققانلار 12 مىڭ 992 ئادەم (قېتىم)؛ قورغاس ئېغىزى ئارقىلىق كىرگەن ـ چىققانلار 75 مىڭ 39 ئادەم (قېتىم)، بۇنىڭ ئىچىدە چېگرىدىن كىرگەنلەر 36 مىڭ 378 ئادەم (قېتىم)، چېگرىدىن چىققانلار 38 مىڭ 661 ئادەم (قېتىم)؛ تورغات ئېغىزىدىن كىرگەن ـ چىققانلار 299 ئادەم (قېتىم)، بۇنىڭ ئىچىدە چېگرىدىن كىرگەنلەر 168 ئادەم (قېتىم)، چېگرىدىن چىققانلار 131 ئادەم (قېتىم)؛ ئۇرۇمچى ئايرۇدرومى ئارقىلىق كىرگەن ـ چىققانلار 22 مىڭ 817 ئادەم (قېتىم)، بۇنىڭ ئىچىدە چېگرىدىن كىرگەنلەر 11 مىڭ 424 ئادەم (قېتىم)، چېگرىدىن چىققانلار 11 مىڭ 393 ئادەم (قېتىم)؛ تايكېشكېن ئېغىزى ئارقىلىق كىرگەن ـ چىققانلار 946 ئادەم (قېتىم)، بۇنىڭ ئىچىدە چېگرىدىن كىرگەنلەر 474 ئادەم (قېتىم)، چېگرىدىن چىققانلار 472 ئادەم (قېتىم)؛ ئالاتاۋ ئېغىزى ئارقىلىق كىرگەن ـ چىققانلار 408 ئادەم (قېتىم)، بۇنىڭ ئىچىدە چېگرىدىن كىرگەنلەر 204 ئادەم (قېتىم)،

چېگرىدىن چىققانلار 204 ئادەم (قېتىم)؛ باقتى ئېغىزى ئارقىلىق كىرگەن - چىققانلار 1643 ئادەم (قېتىم)، بۇنىڭ ئىچىدە چېگرىدىن كىرگەنلەر 831 ئادەم (قېتىم)، چېگرىدىن چىققانلار 812 ئادەم (قېتىم).

مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە چېگرا ئېغىزلىرىدىن تەكشۈرۈشتىن ئۆتۈپ كىرگەن - چىققان قاتناش - ترانسپورت قورالى 42 مىڭ 536 دانە (قېتىم)، مۇلازىمەتچى خادىملار 53 مىڭ 125 ئادەم (قېتىم).

2) 1991 - يىلى شىنجاڭنىڭ چېگرا ئېغىزلىرى ئارقىلىق ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان مال 419 مىڭ700تونىنغا يېتىپ، 1990-يىلىدىكىدىن 96.12% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورت قىلىنغىنى 347 مىڭ 200 تونىنا، ئېكسپورت قىلىنغىنى 72 مىڭ 500 تونىنا. سۈۋېت ئىتتىپاقىغا ئېكسپورت قىلىنغان ۋە ئۇنىڭدىن ئىمپورت قىلىنغان مال 418 مىڭ 400 تونىنغا يېتىپ، 96.43% ئاشتى؛ ئىمپورت - ئېكسپورت سودىسىنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 206 مىليون 921 مىڭ 800 شۇۋېيتسارىيە فرانكىغا يېتىپ، 37.6% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە قورغاس ئېغىزى ئارقىلىق ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان مال 180 مىڭ 500 تونىنغا يېتىپ، 50.54% ئاشتى؛ سودا سوممىسى 164 مىليون 630 مىڭ شۇۋېيتسارىيە فرانكىغا يېتىپ، 42.37% ئاشتى. تورغات ئېغىزى ئارقىلىق ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان مال 81 مىڭ 900 تونىنا بولۇپ، 12.22% ئازايدى؛ سودا سوممىسى 26 مىليون 610 مىڭ شۇۋېيتسارىيە فرانكى بولۇپ، 23.15% ئازايدى. ئالاتاۋ ئېغىزىدا ۋاقىتلىق مال يۆتكەش ترانسپورتى يولغا قويۇلۇپ، توشۇلغان ئىمپورت - ئېكسپورت مالىنىڭ 156 مىڭ تونىنغا، سودا سوممىسى 15 مىليون 681 مىڭ 800 شۇۋېيتسارىيە فرانكىغا يەتتى. پاكىستان بىلەن 1341 تونىنا مال ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىندى.

3) 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا ئېلىنغان تاموژنا بېجى 35 مىليون 110 مىڭ يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 11.64% ئازايدى؛ ۋەكالىتەن يىغىلغان باج 29 مىليون 510 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 16% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا تاموژنا ئاپتونوم رايون ئۈچۈن ھەر خىل باج پۇلىدىن 43 مىليون 240 مىڭ يۈەن كەچۈرۈم قىلىپ بەردى ۋە كېمەيتىپ بەردى.

4) 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ چېگرا ئېغىزلىرى ئارقىلىق كىرگەن - چىققان خەلقئارا پوچتا يوللانمىلىرى 680 مىڭ 564 كە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە خەت - چەك 568 مىڭ 635، خالتا 111 مىڭ 929.

5) 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ چېگرا ئېغىزلىرىدا سىرت بىلەن ئېلىپ بېرىلغان ھەر خىل تۇردىكى كەسپىي سۆھبەت 32 قېتىمغا، ئۇچرىشىش 295 قېتىمغا يەتتى.

ۋالىڭ شېڭلەن

چەت ئەل مۇتەخەسسىسلىرىنىڭ ئەھۋالى

1991 - يىلى تەستىق ئارقىلىق ئاپتونوم رايونىمىزغا كېلىپ قىسقا مۇددەت، ۋاقىتلىق خىزمەت قىلغان چەت ئەللىك ئىقتىساد - تېخنىكا مۇتەخەسسىسى ۋە مەدەنىيەت، مائارىپ، پەن - تېخنىكا مۇتەخەسسىسى جەمئىي 2246 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. ئۇلار 30 دىن كۆپرەك دۆلەت ۋە رايوندىن ياكى دۇنياۋى تەشكىلاتلاردىن كەلگەن.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ نېفىت سىستېمىسىدا، خەلق ئاۋىئاتسىيە تارماقلىرىدا ئۇزاق مۇددەت تۇرۇپ خىزمەت قىلىۋاتقان چەت ئەللىك ئىقتىساد - تېخنىكا مۇتەخەسسىسى 36 كىشى، ئالىي مەكتەپلەردە ئوقۇتقۇچىلىق قىلىۋاتقان چەت ئەللىك مەدەنىيەت، مائارىپ مۇتەخەسسىسى 22 كىشى.

لى يەن

چېگرا ئېغىزلىرى قۇرۇلۇشى تېزلىتىلىپ، چېگرا ئېغىزلىرىنىڭ مال ئۆتكۈزۈش ئىقتىدارى ئۈستۈرۈلدى

ئاپتونوم رايونىمىزدا 1991 - يىلى 11 - ئاينىڭ 8 - كۈنى يېڭىن ئۆتكۈزۈلۈپ، چېگرا ئېغىزلىرى قۇرۇلۇشىنى يەنمۇ تېزلىتىپ، چېگرا ئېغىزلىرىنىڭ مال ئۆتكۈزۈش ئىقتىدارىنى ئۈستۈرۈش، سۈۋېت ئىتتىپاقى بىلەن بولغان سودىنى ئۇزلۇكسىز كېڭەيتىش مەسىلىسىنى مەخسۇس مۇھاكىمە قىلىندى.

يېغىندا ئاپتونوم رايونلۇق ناشقى ئىقتىساد ـ سودا ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى ناشقى ئىقتىساد ـ سودا ۋەكىللەر ئۆمىكى بىلەن ئۆتكۈزگەن سوھبەت ئەھۋالى، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سوۋېت ئىتتىپاقى بىلەن بولغان سودا ئەھۋالى ھەم قورغاس چېگرا ئېغىزىنىڭ قۇرۇلۇش ئەھۋالى ۋە باشقۇرۇلۇش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلات ئاڭلاپ ئۆتۈلگەندىن كېيىن، مۇھاكىمە قىلىنىپ تۆۋەندىكىلەر قارار قىلىندى:

1) قورغاس ئېغىزىنى پىلانلاش قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇپ، بولۇپمۇ چېگرا ئېغىزى مال مەيدانىنىڭ ئۈل مۇئەسسەسىلىرى قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىپ، چېگرا ئېغىزلىرىنىڭ يۈك ئوبوروت ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش لازىم. تەمىنات ـ سودا، ئىقتىساد ـ سودا، بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش تارماقلىرى قاتارلىق كومپورت، ئېكسپورت قىلىدىغان مال مىقدارى بىر قەدەر زور بولغان ئورۇنلار يىراقنى كۆزلەپ، مەبلەغ سېلىپ ئۆزلىرىنىڭ مەخسۇس مال مەيدانىنى قۇرۇشى كېرەك. چېگرا ئېغىزلىرىنىڭ داۋالاش شارائىتىنى ياخشىلاش ئۈچۈن، قورغاس چېگرا ئېغىزى شىپاخانىسى قۇرۇشقا قوشۇلدۇق.

2) قورغاس ئېغىزىدىن غۇلجا شەھىرىگىچە بولغان يولنىڭ ئەھۋالىنى ياخشىلاش ئۈچۈن، ئالدى بىلەن قورغاس ئېغىزىدىن چىڭگىخوزىغىچە بولغان تاشيولىنى ياساپ، بۇنىڭدىن كېيىنكى مال ئالماشتۇرۇشنىڭ تەرەققىياتىنى تېخىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇشنى زۆرۈر شەرت ـ شارائىت بىلەن تەمىن ئېتىش كېرەك.

3) ئېچۇۋېتىش تېخىچە رەسمىي تەستىقلانمىغان باقتى، جېمىنەي چېگرا ئېغىزلىرىدا ۋاقىتلىق مال ئۆتكۈزۈش چارىسىنى قوللىنىپ، نۆۋەتتىكى جەددىي ئېھتىياجنى ھەل قىلىش ھەمدە چېگرا ئېغىزلىرىنىڭ بالدۇرراق رەسمىي ئېچۇۋېتىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش لازىم.

4) ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئورۇنلار ۋە كەسىپلەر چېگرا ئېغىزى خىزمىتىگە كۆڭۈل بۆلۈشى ۋە ئۇنى قوللىشى، چېگرا ئېغىزى خىزمىتى ئۈچۈن ياخشى شەرت ـ شارائىت يارىتىپ بېرىشى كېرەك. ناشقى سودا ئورۇنلىرى بىر ـ بىرىنى قوللىشى، ئورتاق ھەمكارلىشىشى، شىنجاڭنىڭ سىرت بىلەن بولغان ئالاقىسى ۋە ئىقتىساد ـ سودىسىنى راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن تۆھپە قوشۇشى لازىم.

لېي شۇنچىڭ

جۇڭگو ـ موڭغۇلىيە چېگرا ئېغىزلىرىنى ئۇنىجى قېتىم ئېچىش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى

جۇڭگو ـ موڭغۇلىيە چېگرا ئېغىزلىرىنى ئۇنىجى قېتىم ئېچىش مۇراسىمى 1991 ـ يىلى 7 ـ ئاينىڭ 4 ـ، 5 ـ كۈنلىرى ئايرىم ـ ئايرىم ھالدا موڭغۇلىيە خەلق جۇمھۇرىيىتى قوبدۇ ئۆلكىسىنىڭ بۇلغۇن چېگرا ئېغىزىدا ۋە جۇڭگو شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ تايكېشكېن چېگرا ئېغىزىدا ئۆتكۈزۈلدى. شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى قىدىرباي ئۆمەك باشلىقى بولغان جۇڭگو تەرەپ ۋەكىللەر ئۆمىكى بىلەن موڭغۇلىيە دۆلەتلىك ترانسپورت باش ئىدارىسىنىڭ باشلىقى نىيامۇ داۋا ئۆمەك باشلىقى بولغان موڭغۇلىيە تەرەپ ۋەكىللەر ئۆمىكى، جۇڭگونىڭ موڭغۇلىيىدە تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى جاڭ دېلىن ۋە موڭغۇلىيىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى ئولىسۇۋي ئىككى تەرەپنىڭ چېگرا ئېغىزىدا ئۆتكۈزگەن چېگرا ئېغىزلىرىنى ئۇنىجى قېتىم ئېچىش مۇراسىمىغا قاتناشتى. گوۋۇيۈەن چېگرا ئېغىزلىرى ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى خۇ زۇخۇڭ، دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكى قانۇن ـ نىزام مەھكىمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى تاڭ چېگيۈەن، دۆلەت تاۋار تەكشۈرۈش ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى مىڭ شياۋسۇ ھەمدە گوۋۇيۈەن چېگرا ئېغىزلىرى ئىشخانىسى، دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكى، ناشقى ئىقتىساد ـ سودا مىنىستىرلىكى، جامائەت خەۋپسىزلىكى مىنىستىرلىكى چېگرا مۇداپىئە ئىدارىسى، تاموژنا باش مەھكىمىسى، سەھىيە ـ كارانتىن قىلىش باش ئورنىنىڭ ۋەكىللىرى تەكلىپكە بىنائەن چېگرا ئېغىزلىرىنى ئۇنىجى قېتىم ئېچىش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

لېي شۇنچىڭ

تاشقى بېرىش - كېلىشىلەر

☆ نورۋېگىيىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى شنجاڭدا زىيارەتتە بولدى

نورۋېگىيە پادىشاھلىقىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى خورۋېك ۋې ئۇنىڭ بىر ھەمراھى 1991-يىلى 5 - ئاينىڭ 2 - كۈنىدىن 14 - كۈنگىچە شنجاڭدا زىيارەتتە بولدى.

5-ئاينىڭ 7-كۈنى چۈشتە خورۋېك قاتناشقان يوسۇنغا مۇزاپىق ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەتنى زىيارەت قىلدى، ئىككى تەرەپ شنجاڭنىڭ نېفىت بايلىقىنى ئېچىش، چېگرا سودىسى، مىللەت ۋە دىن قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە پىكىر ئالماشتۇردى.

زىيارەت مەزگىلىدە، باش ئەلچى خورۋېك ۋە ئۇنىڭ ھەمراھى ئۇرۇمچى، غۇلجا، تۇرپان، كورلا، ئاقسۇ ۋە قەشقەر قاتارلىق شەھەرلەرنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى.

دوستان

☆ ھىندىستان دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى شنجاڭدا زىيارەتتە بولدى

- ئېلىمىز ھۆكۈمىتىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن 3 - نۆۋەتلىك جۇڭگو - ھىندىستان چېگرا بىرلەشمە خىزمىتى گۇرۇپپىسىنىڭ سۆھبىتىگە قاتنىشىش ئۈچۈن بېيجىڭغا كەلگەن ھىندىستان دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى م. دۇبى ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ تۆت كىشى 1991 - يىلى 5 - ئاينىڭ 17 - كۈنىدىن 19 - كۈنگىچە شنجاڭدا دوستانە زىيارەتتە بولدى. 5 - ئاينىڭ 17 - كۈنى كەچتە ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت ئۈلار بىلەن كۆرۈشتى ۋە ئۈلار شەرىپىگە زىياپەت بەردى.

زىيارەت مەزگىلىدە م. دۇبى ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى ئۇرۇمچى، تۇرپانلاردىكى مەشھۇر ئاسار ئەتىقىلەرنى، دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرى سودا بازارلىرىنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى.

جاك شياۋدى

☆ ئەرەپ بىرلەشمە خەلىپىلىكى شارجاھ خەلىپىلىكىنىڭ خەلىپىسى سۇلتان قاسىمى شنجاڭدا زىيارەتتە بولدى

جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيتى ھۆكۈمىتىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، دۆلىتىمىزگە دوستانە زىيارەتكە كەلگەن ئەرەپ بىرلەشمە خەلىپىلىكى ئالىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، شارجاھ خەلىپىلىكىنىڭ خەلىپىسى دوكتۇر سۇلتان بىن مۇھەممەت قاسىمى ئالىيلىرى قاتارلىق 16 كىشى ۋە ئۈلار بىلەن بىللە كەلگەن بەش مۇخبىر 1991 - يىلى 5 - ئاينىڭ 23-كۈنىدىن 25 - كۈنگىچە شنجاڭدا ئېكسكۇرسىيە ۋە زىيارەتتە بولدى.

زىيارەت مەزگىلىدە، خەلىپە سۇلتان ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى شنجاڭ ئىسلام شۇيۈەننى، ئاپتونوم رايونلۇق مۇزېيىنى، شنجاڭ تاشقى سودا گىلەم زاۋۇتىنى، ئۇرۇمچى شەھىرىدىكى نەنلياك مەسچىتىنى ۋە نەسەن چارۋىچىلىق فېرمىسىنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى. 5 - ئاينىڭ 23 - كۈنى كەچتە ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت ئۈلارنى قوبۇل قىلدى ھەمدە خەلىپە ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى شەرىپىگە زىياپەت بەردى.

ۋاك شىنگې

☆ ئاۋسترالىيە باش ئەلچىسى شنجاڭدا زىيارەتتە بولدى

ئاۋسترالىيىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى شادېۋى ۋې ئەلچىخانىسىنىڭ ھۆكۈمەت ئىشلىرى مەسلىھەتچىسى رېنگېرۋىلەر شنجاڭغا كېلىپ، 1991 - يىلى 6- ئاينىڭ 1- كۈنىدىن 10- كۈنگىچە ئۇرۇمچى، تۇرپان، قەشقەر، خوتەنلەردە ئېكسكۇرسىيە ۋە زىيارەتتە بولدى. 6 - ئاينىڭ 4- كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت باش ئەلچى ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنى قوبۇل قىلدى ھەمدە ئۈلارنىڭ شەرىپىگە زىياپەت بەردى، مېھمانلارغا شنجاڭنىڭ ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىشتىن بۇيانقى سىياسىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، دىن سىياسىتى، ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش، ئېنېرگىيە مەنبەلىرىنى ئېچىش قاتارلىق جەھەتلەردىكى ئەھۋاللىرىنى تونۇشتۇردى. باش ئەلچى زىيارەت مەزگىلىدە، ئۇزى زىيارەت قىلغان شەھەرلەرنىڭ باشلىقلىرى بىلەن كۆرۈشتى ھەمدە ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتى، تاشقى ئىقتىساد - سودا نازارىتىنىڭ مەسئۇللىرى بىلەن شنجاڭنىڭ تاشقى سودا قاتارلىق مەسىلىلىرى

ھەققىدە سۆھبەتلەشتى.

دىلشات

☆ شىنجاڭ خەلقىنىڭ تاشقى دوستلۇق جەمئىيىتى، جۇڭگو - سوۋېت دوستلۇق جەمئىيىتى شىنجاڭ شۆبىسى تەكلىپىگە بىنائەن ئۆمەك تەشكىللەپ ئالمۇتىدىكى خەلق سەنئەت بايرىمىغا قاتناشتۇردى

جۇڭگو خەلقىنىڭ تاشقى دوستلۇق جەمئىيىتىنىڭ تاپشۇرۇقىغا بىنائەن، شىنجاڭ خەلقىنىڭ تاشقى دوستلۇق جەمئىيىتى، جۇڭگو - سوۋېت دوستلۇق جەمئىيىتى شىنجاڭ شۆبىسى تەشكىللىگەن سەنئەت ۋەكىللەر ئۆمىكى سوۋېت ئىتتىپاقىغا بېرىپ، 1991 - يىلى 6 - ئاينىڭ 14 - كۈنىدىن 21 - كۈنىگىچە ئالمۇتىدا ئۆتكۈزۈلگەن خەلق سەنئەت بايرىمى پائالىيىتىگە قاتناشتى.

ۋاڭ شىنگې

☆ جۇڭگو - سوۋېت دوستلۇق جەمئىيىتى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ دوستلۇق ۋەكىللەر ئۆمىكى سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ قىرغىزىستان جۇمھۇرىيىتىدە زىيارەتتە بولدى

سوۋېت ئىتتىپاقى قىرغىزىستان جۇمھۇرىيىتى تاشقى دوستلۇق جەمئىيىتى، سوۋېت - جۇڭگو دوستلۇق جەمئىيىتى قىرغىزىستان جۇمھۇرىيىتى شۆبىسىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى ئابدۇسالام ئابباسوۋ ئۆمەك باشلىقى بولغان جۇڭگو - سوۋېت دوستلۇق جەمئىيىتى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ دوستلۇق ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكى بەش كىشى 1991 - يىلى 6 - ئاينىڭ 26 - كۈنىدىن 7 - ئاينىڭ 3 - كۈنىگىچە سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ قىرغىزىستان جۇمھۇرىيىتىدە دوستانە زىيارەتتە بولدى. زىيارەت مەزگىلىدە، ۋەكىللەر ئۆمىكى قىيار خەلق ھۇنەر - سەنئىتى بىرلەشمە گەۋدىسى، دۆلەتلىك تەسۋىرىي سەنئەت مۇزىيىي، ئەبىل سالونى، دۆلەتلىك ئىقتىسادىي مۇۋەپپەقىيەتلەر كۆرگەزمىخانىسى، توختىئۇل مەدەنىيەت سارىيى، لېنىن خاتىرە سارىيى، كانت رايونلۇق ماشىنلاشتۇرۇش تەجرىبە پونكىتىنى ئىكسكۇرسىيە قىلدى، دۆلەتلىك ماڭارىپ تەتقىقات ئورنىنىڭ مۇتەخەسسىس، پروفېسسورلىرى بىلەن سۆھبەتلەشتى. 6 - ئاينىڭ 29 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن سوۋېت ئىتتىپاقى قىرغىزىستان جۇمھۇرىيىتى ئىچكى كابېنتىنىڭ دۆلەت ئىشلىرى كاتىپى كايچىيېۋ تۇلار زۇڭتۇڭ مەھكىمىسىدە قائىدە - يوسۇنغا مۇۋاپىق ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ بارلىق ئەزالىرىنى قوبۇل قىلدى.

دۇەن كەيىۇن

موڭغۇلىيىنىڭ چۆل ئالتاي ئۆلكىسى ۋەكىللەر ئۆمىكى شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى

قۇمۇل ۋىلايىتىنىڭ ۋالىيسى ئايۇپ قۇربانىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، موڭغۇلىيە چۆل ئالتاي ئۆلكىسىنىڭ باشلىقى لاڭتۇ باشچىلىقىدىكى چۆل ئالتاي ئۆلكىسى ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكى سەككىز كىشى 1991 - يىلى 7 - ئاينىڭ 22 - كۈنىدىن 29 - كۈنىگىچە تېمىرتام چېگرا ئېغىزىدىن كىرىپ، شىنجاڭدا تەكشۇرۇش ۋە زىيارەتتە بولدى. ئىككى تەرەپ غۇجام تېمىرتام - بورغاستاي ئېغىزىنى ئېچىۋېتىش، دوستانە بېرىش - كېلىش، ئىقتىساد - سودا، تېخنىكا ھەمكارلىقى قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە كېڭەشتى ۋە سۆھبەت ئۆتكۈزدى.

زىيارەت مەزگىلىدە، ۋەكىللەر ئۆمىكى قۇمۇل ۋىلايەتلىك ساقا دېھقانچىلىق مەيدانى، «راكېتا» دېھقانچىلىق مەيدانى، پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، كۆن - خۇرۇم زاۋۇتى، ياساش - رېمونت قىلىش زاۋۇتى، پىۋا زاۋۇتى، پاراۋانلىق ھۇنەر - سەنئەت ئىلمە توقۇلما فابرىكىسى، يېمەك - ئىچمەك پىششىقلاپ ئىشلەش زاۋۇتى قاتارلىق ئورۇنلارنى تەكشۇردى، قۇمۇل ۋىلايەتلىك تاۋار يەرمەنكىسىنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى ھەمدە ئۇرۇمچى شەھىرىدە زىيارەتتە بولدى. 7 - ئاينىڭ 27 - كۈنى ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ماۋ دېخۇا رەئىس تۆمۇر داۋامەتنىڭ تاپشۇرۇقىغا بىنائەن، ئۆلكە باشلىقى لاڭتۇ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن كۆرۈشتى ھەمدە ئۇلار شەرىپىگە زىياپەت بەردى.

لېي شۇنچىڭ

☆ پەلەستىن دىپلوماتىيە مىنىستىرى شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى

دۆلەت ئىشلىرى كومىسارى قوشۇمچە دىپلوماتىيە مىنىستىرى چيەن چىچېننىڭ تەكلىپىگە

بىنائەن، پەلەستىن دۆلىتىنىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرى، پەلەستىن ئازادلىق تەشكىلاتى سىياسىي بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى فەررۇخ كادۇمى باشچىلىقىدىكى يەتتە كىشى جۈڭگودىكى زىيارىتى مەزگىلىدە، دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكى ئاسىيا مەھكىمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى چېن جېنيۇ قاتارلىق كىشىلەرنىڭ ھەمراھلىقىدا، 1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 25 - كۈنىدىن 28 - كۈنگىچە شىنجاڭغا كېلىپ ئېكسكۇرسىيە ۋە زىيارەتتە بولدى. 8 - ئاينىڭ 25-كۈنى كەچتە ئاپتونوم رايونلۇق رەئىسى تۆمۈر داۋامەت ئۇلار بىلەن كۆرۈشتى ھەمدە ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ بارلىق ئەزالىرى شەرىپىگە زىياپەت بەردى.

جالغ شياۋدى

☆ سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ تاشقى دوستلۇق مەدەنىيەت ئالاقىسى جەمئىيىتى دوستلۇق ۋەكىللەر ئۆمىكى شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى

شىنجاڭ خەلقىنىڭ تاشقى دوستلۇق جەمئىيىتى، جۈڭگو - سوۋېت دوستلۇق جەمئىيىتى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقستان جۇمھۇرىيىتى تاشقى دوستلۇق مەدەنىيەت ئالاقىسى جەمئىيىتى ھەيئەت رىياسەتچىسى رەئىسى جىببېك ئامبرخانوۋا باشچىلىقىدىكى بەش كىشىلىك دوستلۇق ۋەكىللەر ئۆمىكى 1991 - يىلى 9-ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن 17 - كۈنگىچە شىنجاڭدا دوستانە زىيارەتتە بولدى. ۋەكىللەر ئۆمىكى ئۈرۈمچى، شىخەنزە قاتارلىق جايلاردا ئېكسكۇرسىيە ۋە زىيارەتتە بولدى. 9 - ئاينىڭ 16 - كۈنى كەچتە ئاپتونوم رايونلۇق رەئىسى تۆمۈر داۋامەت ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ بارلىق ئەزالىرى بىلەن كۆرۈشتى ھەمدە ئۇلار شەرىپىگە زىياپەت بەردى. ۋەكىللەر ئۆمىكى زىيارەت مەزگىلىدە يەنە تەكلىپكە بىنائەن بېيجىڭ، چاڭشا، شىنەنلەردە زىيارەتتە بولدى.

مۇھەممەت

☆ مالايسىيانىڭ ئالىي دەرىجىلىك باشلىقى سۇلتان ئارسلان شاھ شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى

دۆلەت رەئىسى يالغ شاڭكۇننىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، دۆلىتىمىزگە رەسمىي دۆلەت زىيارىتىدە بولۇش ئۈچۈن كەلگەن مالايسىيا ئالىي دۆلەت باشلىقى سۇلتان ئارسلان شاھ ئالىيلىرى ھەمدە خانىش دەنگۇ بەيتۇلغ ئالىيلىرى قاتارلىق 64 كىشى دۆلىتىمىز ھۆكۈمىتى ھەمراھ بولۇش ئۈمىكىنىڭ باشلىقى، ئاۋىئاتسىيە - ئالەم قاتناشى سانائىتى مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى لىن زۇڭتاڭ ۋە ئۇنىڭ رەپىقىسى، جۈڭگونىڭ مالايسىيادا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى جىن گۈيخۇا ۋە ئۇنىڭ رەپىقىسى قاتارلىقلارنىڭ ھەمراھلىقىدا 1991 - يىلى 9 - ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 10 - كۈنگىچە شىنجاڭدا رەسمىي دوستانە زىيارەتتە بولدى.

مالايسىيالىق مېھمانلار شىنجاڭدىكى مەزگىلدە، ئۈرۈمچى، قەشقەر قاتارلىق جايلاردا ئېكسكۇرسىيە ۋە زىيارەتتە بولدى. 9 - ئاينىڭ 8-كۈنى كەچتە ئاپتونوم رايونلۇق رەئىسى تۆمۈر داۋامەت مالايسىيالىق مېھمانلار بىلەن كۆرۈشتى ۋە ئۇلار شەرىپىگە زىياپەت بەردى ھەمدە مېھمانلارغا ئاپتونوم رايونلۇق جۇغراپىيىلىك بايلىقى، مايماھەت بايلىقى، ئېچىۋېتىش سىياسىتى شۇنداقلا سىياسەت، ئىقتىساد، مەدەنىيەت، تەبئىي شارائىت ۋە ئۇرۇپ - ئادەت، مىللەت ۋە دىنىي سىياسەت قاتارلىق جەھەتلەردىكى ئەھۋاللىرىنى تونۇشتۇردى.

مالايسىيالىق مېھمانلار ئۈرۈمچىگە كەلگەندە ۋە ئۈرۈمچىدىن قايتقاندا، ئاپتونوم رايونلۇق رەئىسى تۆمۈر داۋامەت ۋە ئۇنىڭ رەپىقىسى، مۇئاۋىن رەئىسلەردىن ژاڭ لېچۈەن، يۈسۈپ مۇھەممەدى قاتارلىق كىشىلەر ئايرۇدرومغا چىقىپ قارشى ئالدى ھەمدە ئۇزىتىپ قويدى.

جالغ شياۋدى

☆ ياپونىيىنىڭ شىنجاڭنى 2 - قېتىم تەكشۈرۈش ئۈمىكى شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى

ئاپتونوم رايونلۇق رەئىسى تۆمۈر داۋامەتنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، ياپونىيە كېڭەش پالاتاسىنىڭ ئەزاسى، ياپونىيە - جۈڭگو دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، سۇ مەھسۇلاتلىرىنى ئالماشتۇرۇش جەمئىيىتىنىڭ باشلىقى بابەي بەنجىڭ ئۇمەك باشلىقى بولغان ياپونىيىنىڭ شىنجاڭنى 2 - قېتىم تەكشۈرۈش ئۈمىكىدىكى 15 كىشى 1991 - يىلى 9 - ئاينىڭ 12-كۈنىدىن 21 - كۈنگىچە شىنجاڭدا زىيارەتتە

بولدی.

زیارەت مەزگىلىدە، ئاپتونوم رايونىمىز رەئىسى تۆمۈر داۋامەت، مۇئاۋىن رەئىسى ۋالى لېچۈەنلەر ئايىرىم - ئايىرىم هالدا ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ بارلىق ئەزالىرى بىلەن كۆرۈشتى. ۋەكىللەر ئۆمىكى ئۆرۈمچىدە پائالىيەت ئېلىپ بارغاندىن سىرت، يەنە شىخەنزە، تۇرپانلارغا بېرىپ تەكشۈردى ھەمدە زىيارەتتە بولدى.

رېن شىنجۇن

☆ تۇركىيىنىڭ دىپلوماتىيە سىياسىنى ۋەكىللەر ئۆمىكى شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى

جۇڭگو خەلق دىپلوماتىيە ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، تۇركىيە دىپلوماتىيە سىياسىتى تەتقىقاتى ئورنىنىڭ باشلىقى سەيفى تاشخان ئۆمەك باشلىقى بولغان تۇركىيە دىپلوماتىيە سىياسىتى ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكى ئالتە كىشى 1991- يىل 10- ئاينىڭ 7 - كۈنىدىن 10 - كۈنگىچە شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى. 10 - ئاينىڭ 8 - كۈنى ئاپتونوم رايونىمىز مۇئاۋىن رەئىسى قېيۇم باۋۇدۇن ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكىلەر بىلەن كۆرۈشتى ھەمدە ئۇلار شەرىپىگە زىياپەت بەردى، مېھمانلارغا ئاپتونوم رايونىمىز سىياسىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالى، ماتارىپ ھەمدە سىرتقا ئېچىۋېتىش قاتارلىق جەھەتلەردىكى ئەھۋاللىرىنى تونۇشتۇردى.

زىيارەت مەزگىلىدە، ۋەكىللەر ئۆمىكى ئەسەن چارۋىچىلىق فېرمىسى، «تەڭرىتاغ» يۇلۇق توقۇمچىلىق بۇيۇملىرى ھەسسىدارلىق شىركىتى ۋە ئۇرۇمچىنىڭ شەھەر قىياپىتىنى ئىكىكۆرسىيە قىلدى.

دىلشات

☆ يېڭى زېلاندىيىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى

يېڭى زېلاندىيىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى بومارك ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ تۆت كىشى 1991 - يىلى 10 - ئاينىڭ 22 - كۈنىدىن 27-كۈنگىچە شىنجاڭدا خىزمەت زىيارىتىدە بولدى.

زىيارەت مەزگىلىدە باش ئەلچى بومارك ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى ئاپتونوم رايونلۇق تاشقى ئىشلار ئىشخانىسى، چارۋىچىلىق نازارىتى، تاشقى ئىقتىساد-سودا نازارىتى، پىلان كومىتېتى، مىللىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ مەسئۇللىرى بىلەن سۆھبەت ئۆتكۈزدى؛ ئۇرۇمچىدە شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» يۇلۇق توقۇمچىلىق بۇيۇملىرى ھەسسىدارلىق شىركىتى، شىنجاڭ تاشقى سودا گېلەم زاۋۇتى، ئاپتونوم رايونلۇق مۇزېينى ۋە دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرى بازارلىرىنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى، يەنە تۇرپانغا بېرىپ مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى ۋە ئۇزۇمچىلىك يېزىسىدىكى گۈلباغ باشلانغۇچ مەكتېپىنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى.

10 - ئاينىڭ 23 - كۈنى ئاپتونوم رايونىمىز رەئىسى تۆمۈر داۋامەت باش ئەلچى بومارك ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن كۆرۈشتى ھەمدە ئۇلار شەرىپىگە زىياپەت بەردى، ئۇ مېھمانلارغا ئاپتونوم رايونىمىز سىياسەت، ئىقتىساد، سودا، مەدەنىيەت - ماتارىپ، دىن، مىللەت ۋە جۇغراپىيىلىك بايلىقى قاتارلىق ئەھۋاللىرىنى تونۇشتۇردى.

سۇي خۇيرۇك

☆ سوۋېت ئىتتىپاقى ئۇزبېكستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ تاشقى دوستلۇق مەدەنىيەت ئالاقىسى جەمئىيىتى دوستلۇق ۋەكىللەر ئۆمىكى شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى

شىنجاڭ خەلقىمىزنىڭ تاشقى دوستلۇق جەمئىيىتى، جۇڭگو - سوۋېت دوستلۇق جەمئىيىتى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، سوۋېت ئىتتىپاقى ئۇزبېكستان جۇمھۇرىيىتى تاشقى دوستلۇق مەدەنىيەت ئالاقىسى جەمئىيىتى ھەيئەت رىياسەتچىسىنىڭ رەئىسى سۇلتانوۋا ئۆمەك باشلىقى بولغان بەش كىشىلىك دوستلۇق ۋەكىللەر ئۆمىكى 1991- يىلى 11- ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن 12 - كۈنگىچە شىنجاڭنىڭ ئۇرۇمچى، قەشقەر، يەكەن قاتارلىق جايلىرىدا دوستانە زىيارەتتە بولدى. 11 - ئاينىڭ 11 - كۈنى كەچتە ئاپتونوم رايونىمىز مۇئاۋىن رەئىسى ۋالى لېچۈەن ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ بارلىق ئەزالىرىنى قوبۇل قىلدى ۋە ئۇلار شەرىپىگە زىياپەت بەردى. ۋەكىللەر ئۆمىكى قەشقەردە زىيارەتتە بولۇۋاتقان مەزگىلدە، قەشقەر شەھىرىنىڭ باشلىقى بىلەن ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ ئەزاسى، سوۋېت ئىتتىپاقى ئۇزبېكستان جۇمھۇرىيىتى ئەنجان شەھىرىنىڭ

باشلىق ئىككى شەھەرئوتتۇرىسىدا يولغا قويۇلىدىغان دوستانە بېرىش - كېلىش ۋە ئىقتىساد، سودا، پەن-تېخنىكا، مەدەنىيەت ئالماشتۇرۇش قاتارلىق مەسىلىلەر توغرىسىدا مۇددىئانامە ئىمزالىدى.

مۇھەممەت

جۇڭگو - سوۋېت سوۋمبە دەريا سىنىك سۇيىنى تەقسىملەش كومىتېتى بىر - بىرىنى تۇنجى قېتىم ئېكسكۇرسىيىدە بولۇش ۋە تەكشۈرۈشكە تەكلىپ قىلدى

سوۋېت ئىتتىپاقى تەرەپ باش كومىتېت ئەزاسىنىك تەكلىپىگە بىنائەن، جۇڭگو - سوۋېت سوۋمبە دەريا سىنىك سۇيىنى تەقسىملەش كومىتېتىدىكى جۇڭگو تەرەپ خادىملىرى 1991 - يىلى 7 - ئاينىڭ 10 - 11 - كۈنلىرى سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقىستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئالمۇتا شەھىرىدە زىيارەتتە بولدى، ئالمۇتا ئوبلاستى چىلەك سۇغىرىش رايونىنى، تالغىر سۇغىرىش رايونىنى ئېكسكۇرسىيە قىلىپ ۋە تەكشۈرۈپ، بۇ ئوبلاستنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ۋە سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى ئەھۋالىنى ئىگىلىدى. 8 - ئاينىڭ 12 - 13 - كۈنلىرى سوۋمبە دەريا سىنىك سۇيىنى تەقسىملەش كومىتېتىدىكى سوۋېت ئىتتىپاقى تەرەپ خادىملىرى تەكلىپكە بىنائەن، جۇڭگونىڭ شىنجاڭ قورغاس ناھىيىسىنى ۋە غۇلجا شەھرىنى جاۋابەن زىيارەت قىلدى، جۇڭگو تەرەپنىڭ سۇ ئىنشائاتى ۋە ئېلېكتر قۇۋۋىتى قۇرۇلۇشلىرىنى تەكشۈردى.

بۇ، جۇڭگو - سوۋېت سوۋمبە دەريا سۇيىنى بىرلىشىپ تەقسىملەش كومىتېتى 1989 - يىلى 6 - ئاينىڭ 9 - كۈنى قۇرۇلغاندىن بۇيان، تۇنجى قېتىم ئىككىنچى تەرەپكە بېرىپ قىلغان خىزمەت زىيارىتى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

گو شىنچياۋ

قوزغاس دەريا سىنىك سۇيىنى تەقسىملەش كومىتېتى جۇڭگو تەرەپ ۋەكىللەر ئومىكى تەكلىپىكە بىنائەن ئالمۇتىغا بېرىپ تەجرىبە ئالماشتۇردى

1991 - يىلى 11 - ئاينىڭ 13 - كۈنىدىن 15- كۈنگىچە جۇڭگونىڭ شىنجاڭ ئىلى ۋىلايەتلىك تاشقى ئىشلار ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى لىيۇ شىنسالىڭ ئۆمەك باشلىقى بولغان، جۇڭگو - سوۋېت قورغاس دەريا سىنىك سۇيىنى تەقسىملەشكە بىرلىكتە نازارەت قىلىش كومىتېتىنىڭ جۇڭگو تەرەپ باش كومىتېت ئەزاسى فەن فۇيۇەن مۇئاۋىن ئۆمەك باشلىقى بولغان جۇڭگو - سوۋېت قورغاس دەريا سىنىك سۇيىنى تەقسىملەشكە بىرلىكتە نازارەت قىلىش كومىتېتى جۇڭگو تەرەپ ۋەكىللەر ئومىكى سوۋېت تەرەپ باش كومىتېت ئەزاسى ئىمرەمزىيېۋنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى تالدىقورغان ئوبلاستى ۋە ئالمۇتا شەھىرىگە بېرىپ تەكشۈردى ھەمدە ئىككى دۆلەتنىڭ سۇ ئىنشائاتى خىزمىتى ئۈستىدە تەجرىبە ئالماشتۇردى. ۋەكىللەر ئومىكى سوۋېت ئىتتىپاقى چىلەك ناھىيىسىنىڭ سۇغىرىش مۇئەسسەسلىرىنى ۋە ئالمۇتا كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش توسمىسىنى تەكشۈردى ۋە ئېكسكۇرسىيە قىلدى. خىزمەت تەجرىبىلىرىنى ئالماشتۇرۇش داۋامىدا، سوۋېت تەرەپ خادىملىرى جۇڭگو تەرەپنىڭ سۇ ئىنشائاتىنى، باشقۇرۇش ئۇسۇلىغا ناھايىتى قىزىقىدىغانلىقىنى ئىپادىلىدى.

1965 - يىلى 4 - ئاينىڭ 30 - كۈنى جۇڭگو - سوۋېت قورغاس دەريا سىنىك سۇيىنى تەقسىملەشكە بىرلىكتە نازارەت قىلىش كومىتېتى قۇرۇلغاندىن بۇيان، جۇڭگو تەرەپنىڭ تۇنجى قېتىم ئىككىنچى تەرەپكە بېرىپ ئېكسكۇرسىيە ئېلىپ بارغان پائالىيىتى.

گو شىنچياۋ

شىنجاڭنىڭ ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىشكە دائىر فوتو سۈرەت كۆرگەزمىسى ئالمۇتىدا كۆرسىتىلدى

سوۋېت - جۇڭگو دوستلۇق جەمئىيىتى ۋە سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى تاشقى دوستلۇق جەمئىيىتىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، جۇڭگو شىنجاڭنىڭ ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىشكە دائىر فوتو سۈرەت كۆرگەزمىسى 6 - ئاينىڭ 14 - كۈنىدىن 27 - كۈنگىچە ئالمۇتا خەلق مەئىشىتى بايرىمى مەزگىلىدە ئالمۇتا دۆلەتلىك مەنئەت مۇزېيىدا كۆرسىتىلدى. فوتو سۈرەت كۆرگەزمىسى «دوستانە بېرىش - كېلىشلەر»،

«قۇرۇلۇش يېڭى قىياپىتى»، «يېپەك يولى ساياھىتى» دېگەن ئۇچ قېتىمغا بۆلۈندى، كۆرگەزمىگە جەمئىي 250 رەسىملىك سۈرەت قويۇلدى. «دوستانە بېرىش - كېلىشىم» قىسمىدا جۇڭگو - سوۋېت مۇناسىۋىتى نورمالللاشقاندىن بۇيانقى جۇڭگو شىنجاڭنىڭ سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئوتتۇرا ئاسىيا جۇمھۇرىيەتلىرى بىلەن بولغان بېرىش - كېلىشلىرى ۋە دوستانە مۇناسىۋىتى تەسۋىرلەنگەن؛ «قۇرۇلۇش يېڭى قىياپىتى» قىسمى پۈتكۈل سۈرەت كۆرگەزمىسىنىڭ يادروسى بولۇپ، ئۇنىڭدا شىنجاڭنىڭ سانائەت، يېزا ئىگىلىكى، پەن - تېخنىكا ھەمدە مەدەنىيەت، مائارىپ قاتارلىق ساھەلىرىدە قولغا كەلتۈرۈلگەن مۇۋەپپەقىيەتلەر ئومۇميۈزلۈك ئەكس ئەتتۈرۈلگەن؛ «يېپەك يولى ساياھىتى» دە تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي ۋە شىمالىدىكى تەبىئىي مەنزىرىلەر، تەبىئىي شارائىت، ئۇرۇپ - ئادەتلەر ۋە مەشھۇر ئاسار ئەتىقىلەر تونۇشتۇرۇلغان.

لىۋ يۇشياڭ

مۇھاجىرلار ئىشلىرى

«جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار بالا - چاقىلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى» نىڭ تەشۋىق قىلىنىشى، ئىزچىللاشتۇرۇلۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنى «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار بالا - چاقىلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى» (تۆۋەندە قىسقارتىلىپ «قوغداش قانۇنى» دېيىلدى) رەسمىي يولغا قويۇلدى. «قوغداش قانۇنى» نىڭ ئىزچىل يولغا قويۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق مۇھاجىرلار ئىشخانىسى «(جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار بالا - چاقىلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى) نى ئۆگىنىشكە تەشكىللەش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» نى تارقاتتى؛ «قوغداش قانۇنى» نى تەشۋىق قىلىش ماتېرىياللىرىنى ئۇيغۇرچە، قازاقچە، خەنزۇچىدىن ئىبارەت ئۈچ خىل يېزىقتا تۈزۈپ - تەرجىمە قىلىپ چىقتى؛ «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى بىلەن ھەمكارلىشىپ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار بالا - چاقىلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش بويىچە مۇكاپاتلىق ئەسەر قوبۇل قىلىش پائالىيىتى ئۆتكۈزدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى مىللەت، مۇھاجىرلار ئىشلىرى كومىتېتى بىلەن ھەمكارلىشىپ «قوغداش قانۇنى» نى تەشۋىق قىلىش، ئىزچىللاشتۇرۇش سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزدى. مۇھاجىرلار تارماقلىرى يەنە «قوغداش قانۇنى» نى ئۆگىنىش كۇرسلىرىنى، زېھىن سىناش مۇسابىقىلىرىنى ئۇيۇشتۇردى.

«شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ (جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار بالا - چاقىلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى) نى يولغا قويۇش چارىسى» نى تېزدىن تۈزۈپ چىقىش ئۈچۈن، 6 - ئايدىن 8 - ئايغىچە ئاپتونوم رايونلۇق مۇھاجىرلار ئىشخانىسى، مۇھاجىرلار بىرلەشمىسى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مىللەت، مۇھاجىرلار ئىشلىرى كومىتېتى ۋە تەۋەن، شياڭگاڭ، ئاۋمېنلىق قېرىنداشلار دوستلۇق جەمئىيىتى تەشكىللىگەن بىرلەشمە تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى ئاپتونوم رايون بويىچە 40 تىن ئارتۇق ناھىيە (شەھەر) گە، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئون نەچچە ئىدارە، ئورۇنغا، ئون زاۋۇت، كان، كارخانىغا ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتى ئون دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مەيدانىغا بېرىپ، 30 قېتىمدىن كۆپرەك سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزدى، ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار بالا - چاقىلىرى بولۇپ 500 دىن كۆپرەك كىشىنىڭ پىكرىنى ئاڭلىدى. 11 - ئايدا «يولغا قويۇش چارىسى» نىڭ 2 - كوپېيىسىنى تۈزىتىپ بېكىتىش تاماملاندى.

فېڭ دېخۇي
كالك لياڭ

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەر قايسى جايلىرىدىكى ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار بالا - چاقىلىرى* ، شياڭگاڭ، ئاۋمېنلاردىن يۇرتىغا قايتقان قېرىنداشلار، تەيۋەنگە كەتكەنلەر ھەمدەتۇلارنىڭ تۇغقانلىرىنىڭ ستاتىستىكا جەدۋىلى

تۈرى / ئادەم سانى / رايون	ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار		مۇھاجىرلار بالا-چاقىلىرى		شياڭگاڭ، ئاۋمېندىن يۇرتىغا قايتقانلار		تەيۋەنگە كەتكەنلەرنىڭ تۇغقانلىرى		جەمئىي
	ئادەم سانى	بالا-چاقىلىرى	ئادەم سانى	بالا-چاقىلىرى	ئادەم سانى	بالا-چاقىلىرى	ئادەم سانى	بالا-چاقىلىرى	
ئۈرۈمچى شەھىرى	303	1459	2456	11583	235	980	987	4478	22481
فاراماي شەھىرى	98	299	717	2412	87	228	194	720	4755
شىخەنزە شەھىرى	96	505	1110	5714	85	378	393	1933	10214
ئىلى ئوبلاستى**	35	197	383	1890	6	29	45	253	2838
ئىلى ۋىلايىتى	656	2855	5713	23577	13	38	89	480	33421
تارباغاتاي ۋىلايىتى	164	740	3154	16452	11	50	49	267	20887
ئالتاي ۋىلايىتى	127	591	617	2874	16	79	50	261	4615
بورتالا ئوبلاستى	107	650	966	5338	6	22	78	403	7570
سانجى ئوبلاستى	163	884	863	4361	19	78	34	152	6554
تۇرپان ۋىلايىتى	36	173	589	2912	11	48	68	351	4188
قۇمۇل ۋىلايىتى	41	181	529	1389	16	52	142	619	2969
بايىنغولىن ئوبلاستى	75	387	407	1642	46	173	160	747	3637
ئاقسۇ ۋىلايىتى	31	137	583	1739	20	53	91	273	2929
قىزىلسۇ ئوبلاستى	101	478	1070	5995	9	46	12	49	7760
قەشقەر ۋىلايىتى	163	657	3558	13169	21	89	59	268	17984
خوتەن ۋىلايىتى	61	355	1089	5983	2	17	21	113	7641
ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى	135	581	1635	6549	355	1262	1253	5267	17037
جەمئىي	2392	11129	25439	113579	958	3622	3725	16636	177480

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار بالا - چاقىلىرى، شياڭگاڭ، ئاۋمېنلاردىن يۇرتىغا قايتقان قېرىنداشلار، تەيۋەنگە كەتكەنلەر ھەمدە ئۇلارنىڭ تۇغقانلىرىنى تۇرگە ئايرىش ستاتىستىكا جەدۋىلى

تۈرى / ئادەم سانى / مىللىتى	ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار		مۇھاجىرلار بالا-چاقىلىرى		شياڭگاڭ، ئاۋمېندىن يۇرتىغا قايتقانلار		تەيۋەنگە كەتكەنلەرنىڭ تۇغقانلىرى		جەمئىي
	ئادەم سانى	بالا-چاقىلىرى	ئادەم سانى	بالا-چاقىلىرى	ئادەم سانى	بالا-چاقىلىرى	ئادەم سانى	بالا-چاقىلىرى	
ئۇيغۇر	811	3910	11684	51142	2	6	13	62	67630
خەنزۇ	745	3726	4881	22983	940	3534	3612	16175	56596
قازاق	324	1628	5728	26866		1	1	12	34560
خۇيزۇ	81	296	522	2257	4	21	39	146	3366
موڭغۇل	11	67	110	595	1	4	3	17	808
باشقىلار	420	1502	2514	9736	11	56	57	224	14520
جەمئىي	2392	11129	25439	113579	958	3622	3725	16636	177480

* مۇھاجىرلار بالا - چاقىلىرى سانى چەت ئەل تەۋەلىكىدىكى جۇڭگولۇقلارنىڭ تۇغقانلىرىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

** ئىلى ئوبلاستى ئوبلاستقا بىۋاستە قاراشلىق ئورۇنلارنى ۋە كونېۋاڭ شەھىرىنى كۆرسىتىدۇ.

مۇھاجىرلار ئەھۋالى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈلدى

1990 - يىلى 5 - ئايدىن 1991 - يىلى 12 - ئايغىچە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق مۇكۇمىتى مۇھاجىرلار كىشخانىسى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىسادىي ئۈچۈر تەتقىقات مەركىزى بىرلىكتە ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەت كۆچمەنكى مۇھاجىرلار ئەھۋالىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈپ، تۇنجى قېتىم مۇھاجىرلار ئەھۋالىغا دائىر سانلىق ئاساسلار ئامبىرى قۇردى.

ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈلگەن سانلىق ئاساسلار ئاپتونوم رايون بويىچە ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار بالا - چاقىلىرى، شياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەنلەردىن يۇرتقا قايتىپ كەلگەن قېرىنداشلار ھەمدە ئۇلارنىڭ تۇغقانلىرى جەمئىي 177 مىڭ 480 كىشىگە يەتكەنلىكىنى كۆرسەتتى.

لیۇ چىڭيەن

ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك مۇھاجىرلار قۇرۇلتىيى

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك ۋەتەنگە قايتقان جۇڭگو مۇھاجىرلىرى قۇرۇلتىيى 1991 - يىلى 10 - ئاينىڭ 7 - كۈنىدىن 10 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. ئاپتونوم رايونلۇق جاي - جايلىرىدىكى 13 ئاساسلىق مىللەتتىن ۋەتەنگە قايتقان جۇڭگو مۇھاجىرلىرى، مۇھاجىرلار بالا-چاقىلىرى ۋەكىللىرى، ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان ۋەكىللەر بولۇپ 197 كىشى قۇرۇلتايغا قاتناشتى.

قۇرۇلتاي ئاپتونوم رايونلۇق مۇھاجىرلار بىرلەشمىسى 2 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ خىزمەت دوكلاتىنى ئاڭلاپ ئۆتتى ۋە قاراپ چىقتى؛ ئاپتونوم رايونلۇق مۇھاجىرلار بىرلەشمىسىنىڭ «مەملىكەتلىك مۇھاجىرلار بىرلەشمىسىنىڭ نىزامنامىسىنى ئىجرا قىلىش ھەققىدىكى تەپسىلىي پرىنسىپ» نىغا تۈزىتىش كىرگۈزۈپ ماقۇللىدى؛ 40 كىشىدىن تەركىب تاپقان ئاپتونوم رايونلۇق مۇھاجىرلار بىرلەشمىسى 3 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنى سايلاپ چىقتى. ۋۇ زىبىن رەئىس، لياڭ رىسىڭ مۇئاۋىن رەئىس، ئابلىز مامۇت، مەسئۇد ۋەلى (تاتار) لەر قوشۇمچە مۇئاۋىن رەئىس بولدى.

ژاڭ شيۈيۈن

مۇھاجىرلار ئىشخانىسىغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئۈچ كارخانا كەسپىنى قانات يايدۇرۇپ، كۈتۈۋېلىش خىزمىتىنى كۈچەيتتى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى مۇھاجىرلار ئىشخانىسىغا بىۋاسىتە قاراشلىق شىنجاڭ جۇڭگو ساياھەت ئىدارىسى، شىنجاڭ جۇڭگو مۇھاجىرلىرى مېھمانخانىسى، جۇڭگو جۇڭگو مۇھاجىرلىرى ساياھەت - مۇھاجىرلار پېرېزوت مۇلازىمەتچىلىكى باش شىركىتى شىنجاڭ شىركىتى - ئاپتونوم رايونلۇق مۇھاجىرلار خىزمىتى بويىچە كۈتۈۋېلىش - مۇلازىمەت بازىلىرى. 1991- يىلى بۇ ئۈچ كارخانا ئىگىلىك باشقۇرۇشنى چىڭ تۇتۇپ، مۇلازىمەت سۈپىتىنى زور دەرىجىدە ئۆستۈردى. تىجارەت ئومۇمىي سوممىسى 47 مىليون 164 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 21% ئاشتى؛ ئورۇندالغان باج 1 مىليون 929 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 35% ئاشتى؛ يارىتىلغان پايدا 6 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 150 مىڭ يۈەن كۆپەيدى.

ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مۇھاجىرلار ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىش ئىدىيىسىنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، بۇ ئۈچ كارخانا خادىملارنى تەربىيىلەپ يېتىشتۇرۇشكە ئەھمىيەت بېرىپ، كارخانىلارنىڭ رىقابەتلىشىش ئىقتىدارىنى زور دەرىجىدە كۈچەيتتى. 1991 - يىلى شىنجاڭ جۇڭگو مۇھاجىرلىرى مېھمانخانىسى كۈتۈۋالغان مېھمان جەمئىي 100 مىڭ 873 ئادەم (كۈن) گە يېتىپ، تارىختىكى ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى؛ شىنجاڭ جۇڭگو ساياھەت ئىدارىسى ئۈزى تەشكىللىگەن ئۆمەك، ئېتىرەتلەر 14 كە، ئادەم سانى 346 گە، كۈتۈۋېلىنغان ئۆمەك، ئېتىرەتلەر 271 گە، ئادەم سانى 4302 گە، تارقاق مېھمانلارنىڭ سودا گۇرۇپپا، ئۆمەكلىرى 91 گە، ئادەم سانى 546 گە، كۈتۈۋېلىنغان تارقاق مېھمانلار 2704 كە يەتتى.

بۇ ئۈچ كارخانا 1991 - يىلى يېڭى كەسىپلەرنى يولغا قويۇپ، مۇھاجىر قېرىنداشلار ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىش دائىرىسىنى كېڭەيتتى. شىنجاڭ

جۇڭگو مۇھاجىرلىرى مېھمانخانىسى ئۈزى يارەملىشىش رېستۇرانىنى تەسىس قىلدى، شىنجىڭدىكى «گۈزەل جۇڭخۇا» ئىچىدە «تەڭرىتاغ راۋىقى» نى تەسىس قىلدى؛ شىنجاڭ جۇڭگو ساياھەت ئىدارىسى «چېگرا سىرتىدا بىلەت سېتىش، چېگرىدىن كىرگەندە مال بېرىش» كەسپىنى تەسىس قىلدى؛ شىنجاڭ مۇھاجىرلار پېرىۋوت شىركىتى شىنجاڭ بويىچە 22 جايدا مۇھاجىرلار پېرىۋوت تاۋارلىرى بىلەن تەمىنلەش نۇقتىسىنى كۆپەيتتى.

زېلىك دىڭباۋ
ئەي يىلۇن

تەيۋەننىڭ «ئۈزگەرگەن بۇندا جاھان» ناملىق تېلېۋىزىيە فىلمىنى سۈرەتكە ئېلىش گۈرۈپپىسى شىنجاڭغا كېلىپ فىلىم ئىشلىدى

تەيۋەننىڭ «ئۈزگەرگەن بۇندا جاھان» ناملىق تېلېۋىزىيە فىلمىنى سۈرەتكە ئېلىش گۈرۈپپىسى 1989-يىلدىن 1991 - يىلغىچە شىنجاڭغا ئۈچ قېتىم كېلىپ، ئاپتونوم رايونلۇق مۇھاجىرلار ئىشخانىسىدىن كىشىلەرنىڭ ھەمراھلىقىدا، ئۈرۈمچى، سانجى، ئالتاي، قاراماي، بورتالا، ئىلى، ئۈرپان، قۇمۇل، قەشقەر، ئاتۇش قاتارلىق جايلاردا سۈرەتكە ئالدى. ھازىر كۆرسىتىلىۋاتقان شىنجاڭغا دائىر مەزمۇنلاردىكى تېلېۋىزىيە فىلملىرىدىن «قازاقلار»، «ۋاڭ لوبىڭ»، «شىنجاڭنىڭ ئاددىي تاماقلىرى»، «ئۈرۈمچى»، «شىنجاڭ سانجى» قاتارلىقلار بار. «ئۆزگەرگەن بۇندا جاھان» - چوڭ قۇرۇقلۇقتىكى مەنزىرىلىك جايلار، مەشھۇر ئاسار ئەتىقىلەر، تەبىئىي شارائىت ۋە ئۆرپ - ئادەتلەر ھەم خەلق تۇرمۇشىنى ئەكس ئەتتۈرۈش باش تېما قىلىنغان تېلېۋىزىيە چاتما فىلىمى. بۇ تېلېۋىزىيە فىلمىنىڭ تەيۋەنلىك فىلىمگە ئالغۇچىسى تەيۋەنلىك مەشھۇر كىنو - تېلېۋىزىيە سەنئەتكارى لىڭ فىڭ.

لى دېخۇا

جامائەت خەۋپسىزلىكى، ئەدلىيە

جامائەت خەۋپسىزلىكى

ئوغرىلىققا قارشى كۈرەش

ئاپتونوم رايونىمىزدا 1991 - يىلى ئوغرىلىق جىنايى ھەرىكەتلىرى يەنىلا ناھايىتى كۆپ يۈز بەردى. مۇشۇ بىر يىلدا ئوغرىلىق ئەنزىلىرى بويىچە تۈرغۇزۇلغان ئەنزە 1990 - يىلدىكىدىن %24.5 يۇقىرى بولۇپ، پۈتۈن جىنايى ئىشلار ئەنزىسىنىڭ 84 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى. يۇنىڭ ئىچىدە 10 مىڭ يۇەندىن يۇقىرى بولغان چوڭ ئەنزىلەر بويىچە تۈرغۇزۇلغان ئەنزە 367 بولۇپ، %29.2 ئاشتى.

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى ئوغرىلىق جىنايى ھەرىكەتلىرىگە زەربە بېرىش ئۈچۈن، 8 - ئايدىن 10 - ئايغىچە بولغان ئارىلىقتا ئاپتونوم رايونىمىز مىقياسىدا ئوغرىلىق جىنايى ھەرىكەتلىرىگە قارشى مەخسۇس كۈرەشنى قانات يايدۇردى. ستاتىستىكىغا قارىغاندا، ھەرىكەت داۋامىدا جەمئىي 7185 ئوغرىلىق ئەنزىسى پاش قىلىنغان، يۇنىڭ ئىچىدە زور ئەنزە 1963 بولۇپ، 7084 جىنايەتچى تۇتۇلغان.

1) چوڭقۇر سەپەرۋەرلىككە كەلتۈرۈلۈپ، كەڭ تەشۋىق قىلىندى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ھەر دەرىجىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى تۈرلۈك شەكىللەرنى قوللىنىپ، ھەر خىل تەشۋىقات قوراللىرىدىن پايدىلىنىپ راسا جامائەت پىكرى تەييارلاپ، ئاممىنى ئوغرىلىق ھەرىكەتلىرىگە قارشى كۈرەش قىلىشقا كەڭ تۈردە سەپەرۋەر قىلدى. ئۈرۈمچى شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى «ئوغرىلىق جىنايى ھەرىكەتلىرىگە قاتتىق زەربە بېرىش توغرىسىدا ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش»نى تەشۋىق قىلىش جەريانىدا، ئاممىنى ئاشكارىلاش ۋە پاش قىلىشقا چاقىرىپ، جىنايەتچىلەرنى چەكلەنگەن مۇھلەت ئىچىدە ئۆزلىرىنى مەلۇم قىلىشقا يۈرۈندى. جايلاردىكى يېغۇزلىش ئورۇنلىرى، ۋاقىتلىق قاماپ قويۇش ئورۇنلىرى سىياسىي ھۇجۇمنى ئومۇميۈزلۈك كۈچەيتىپ، قاماقتىكى جىنايەتچىلەرنى ئاشكارىلاش ۋە پاش قىلىشقا، قېچىپقالغان جىنايەتلىرىنى چوڭقۇر قېزىشقا ھەرىكەتلەندۈرۈپ، رازۋېت ئورۇنلىرىنىڭ ئەنزىلەرنى پاش قىلىشىغا يېقىندىن ماسلاشتى.

2) يەرلىك ئەھۋالغا قاراپ ئىش كۆرۈلۈپ، مۇھىم نۇقتا گەۋدىلەندۈرۈلدى. جايلار ئوغرىلىققا قارشى كۈرەش جەريانىدا، قايسى مەسىلە گەۋدىلىك بولسا، شۇ مەسىلىنى ھەل قىلىش، قەيەردە ئامانلىقنى ساقلاشقا دائىر مەسىلە كۆپرەك بولسا، مەركەزلەشتۈرۈپ ھەل قىلىش پرىنسىپىدا چىڭ تۇردى. سانجى ئوبلاستلىق جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى كۆپ يۈز بېرىدىغان ئوغرىلىق ئەنزىلىرىنىڭ ئالاھىدىلىكىگە ئاساسەن، خىزمەت ئورۇنلاشتۇرۇشنى تەرتىپكە سېلىپ، مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە 1312 ئوغرىلىق ئەنزىسىنى پاش قىلدى، پاش قىلىنغان ئەنزە 1990 - يىلدىكىدىن %55.6 ئاشتى. بورتالا ئوبلاستلىق جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى ئوبلاست بويىچە ۋېلىسىپىت ئوغرىلىققا قارشى مەخسۇس كۈرەشنى قانات يايدۇرۇش داۋامىدا، جەمئىي 159 ئەنزىنى پاش قىلىپ، ئوغرىلانغان 140 ۋېلىسىپىتنى قولغا چۈشۈردى. بايىنغولىن ئوبلاستى، سانجى، ئىلى، شىخەنزە قاتارلىق جايلارمۇ ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ ۋېلىسىپىت ئوغرىلىققا قارشى مەخسۇس كۈرەشنى قانات يايدۇردى. قەشقەر ۋىلايەتلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى باشقارمىسى قىسمەن ناھىيە، شەھەرلەردە يانچۇقچىلىق جىنايىتى گەۋدىلىك بولۇشتەك ئەھۋالنى نەزەردە تۇتۇپ، قەشقەر شەھىرى، قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسى، قەشقەر

بېكىشەھەر ناھىيىسىدىكى كادىر ۋە ساقچىلارنىڭ يانچۇقچىلىققا قارشى كۈرەشكە ئۈيۈشتۇرۇپ، يانچۇقچىلىق جىنايەتلىرىگە نۇقتىلىق زەربە بەردى، بۇ جەريانىدا 33 يانچۇقچى تۇتۇلۇپ، 4000 يۈەندىن كۆپرەك ئوغرىلانغان پۇل قايتۇرۇۋېلىنىدى.

3) زەربە بېرىش بىلەن ئالدىنى ئېلىش بىرلەشتۈرۈلدى، ئادەتتىكىچە ھەل قىلىش بىلەن تۇپتىبن ھەل قىلىشقا تەڭ ئېتىبار بېرىلدى. جايلار زەربە بېرىش فۇنكسىيىسىنى كۈچەيتىش، رازۋېت قىلىپ ئەنزە پاش قىلىشنى كۈچەيتىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئامانلىق ساقلاشنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، جىنايەتنىڭ ئالدىنى ئېلىش چارىلىرىنى ئەملىيلەشتۈرۈشنى چەڭ تۇتۇپ، ئوغرىلىق ئەنزىلىرىنىڭ سادىر بولۇشىنىڭ ئالدىنى ئالدى ۋە ئۇنى ئازايتتى. بىرىنچىدىن، جايلاردىكى جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى مۇناسىۋەتلىك تارماقلار بىلەن بىرلىكتە، كېرەكتىن چىققان نەرسە - كېرەكلەرنى سېتىۋېلىش كەسپىنى ئومۇميۈزلۈك تەرتىپكە سېلىپ چىقتى. ئىككىنچىدىن، مۇرەككەپ جامائەت سورۇنلىرىنىڭ ئامانلىقىنى ساقلاش ئىشلىرىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى. جايلاردىكى جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى ئوغرىلىققا قارشى كۈرەشكە بىرلەشتۈرۈپ، ساراي - مېھمانخانا، ئىجارىگە بېرىلگەن ئۆيلەرنى تۈيۈقسىز تەكشۈردى؛ ئاۋات كوچىلار، مۇھىم قاتناش ئوتكەللىرى، سودا بازارلىرىغا ئوخشاش مۇرەككەپ ئاممىۋى سورۇنلاردا ئامانلىق ساقلاش بويىچە چارلاش ئىشلىرىنى ۋە بىنا ھەم ھويلا - ئارامگاھلارنى قوغداش خىزمەتلىرىنى كۈچەيتتى.

خۇ بو

مەخسۇس كۈرەش

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى شۇ جايىنىڭ ئەملىي ئەھۋالىغا ئاساسەن، مەخسۇس تۇرلەر بويىچە زەربە بېرىش ۋە باشقۇرۇشنى قانات يايدۇردى.

1) ئىشقا گۈرۈھلارنى پارچىلاش ۋە پاچاقلاپ تاشلاشتىن تۇتۇش قىلىنىپ، نەق ھەرىكەتتىكىلەرگە زەربە بېرىلىپ، يېغىلىپ قالغان ئەنزىلەر قېزىپ چىقىلدى. ئۇرۇمچى شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىك ئىدارىسى مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە ئۇيۇشتۇرغان ئۇچ قېتىملىق مەخسۇس زەربە بېرىش ھەرىكىتىدە بىر تۈركۈم جىنايەتچىلەر گۇرۇھىنى ۋاقتىدا يوقاتتى. ئۇرۇمچى شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسىنىڭ تەكشۈرتاغ رايونلۇق شۆبە ئىدارىسى11 - ئاينىڭ بېشىدا بەش جىنايەتچىلەر گۇرۇھىنى تېپىپ چىقتى، 167 ئەنزىنى پاش قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە زور ئەنزە 31، ئوغرىلانغان مالنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 250 مىڭ يۈەن.

2) ئاممىنىڭ تۇرمۇشى بىلەن زىچ مۇناسىۋەتلىك بولغان ئوغرىلىق ئەنزىلىرىنى پاش قىلىشقا ئەھمىيەت بېرىلدى. ئۇرۇمچى شەھىرىدە قانات يايدۇرۇلغان يانچۇقچىلىققا قارشى مەخسۇس كۈرەشتە پەقەت 20 كۈن ئىچىدىلا يانچۇقچىلىق ئەنزىسىدىن 252 سى پاش قىلىنىپ، 408 جىنايەتچى تۇتۇلدى. بورتالا ئوبلاستى، بايىنغولىن ئوبلاستى، خوتەن ۋىلايىتى، شىخەنزە شەھىرى قاتارلىق جايلاردا مەخسۇس ۋېلىسىپىت ئوغرىلىقىغا زەربە بېرىش كۈرىشى قانات يايدۇرۇلدى.

3) ئالتە زىيانلىق قىلمىشنى تۈگىتىش كۈرىشى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇلدى. 1991- يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئالتە زىيانلىق قىلمىشقا دائىر بىر تۈركۈم ئەنزە تەكشۈرۈلۈپ بىر تەرەپ قىلىندى. 4 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق جامائەت خەۋپسىزلىكى نازارىتى كۆيتۇڭ شەھىرى، شىخو ناھىيىسى، ساۋەن ناھىيىسى، مايتاغ قاتارلىق ئورۇنلاردىكى ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 7 - شىسىدىكى جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرىنى تەشكىللەپ، ئۇرۇمچى - غۇلجا تاشيولى بويلىرىدا ئېپپەت - نومۇسىنى سېتىش، پاھىشۋازلىق قىلىش ھەرىكەتلىرىگە زەربە بېرىش بويىچە بىر تۇتاش ھەرىكەت قوزغاپ، يول بويىدىكى 422 دۇكان - ساراينى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاپ، ئېپپەت - نومۇسىنى ساتقۇچى، پاھىشۋاز ۋە قىمارۋازلاردىن 43 كىشىنى تۇتتى. ئۇرۇمچى شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى ئالتە زىيانلىق قىلمىشنى تۈگىتىش كۈرىشى داۋامىدا،

ئايالالارنى ۋە بالىلارنى ئالداپ ئېكېتىپ سېتىش، ئىپپەت - نومۇسىنى سېتىش، پاھىشۋازلىق قىلىش، زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى سېتىش - چېكىش، قىمار ئويناش، شەھۋانى بۇيۇملارنى تارقىتىشتەك 83 ئەنزىنى ئېنىقلاپ، ھەر خىل جىنايەتچىلەردىن 242 كىشىنى تۇتتى.

4) زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى سېتىش - چېكىش جىنايىتى قاتتىق تەكشۈرۈلۈپ، مەنئى قىلىندى. ئۇرۇمچى شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسىنىڭ تەكرىتاغ رايونلۇق شۆبە ئىدارىسى پەقەت ئالدىنقى يېرىم يىل ئىچىدىلا زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى سېتىش ئەنزىسىدىن 29 نى پاش قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە زور ئەنزە 20 بولۇپ، 59 نەپەر زەھەرلىك چېكىملىك سېتىۋچى تۇتۇلدى. 8، 9-ئايلاردا، ئۇرۇمچى، قاراماي شەھەرلىرىدە، ئىلى، خوتەن، قۇمۇل، تۇرپان ۋىلايەتلىرىدە، سانجى ئوبلاستى شۇنىڭدەك بىكتۆەن يېزا ئىگىلىك 4 - شىسى قاتارلىق جايلاردا جەمئىي 22 نەپەر زەھەرلىك چېكىملىك سېتىۋچى تۇتۇلدى. يېزا ئىگىلىك 4 - شىسىنىڭ ئىككى تۆەن - مەيدانىدىمۇ زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى تەكشۈرۈپ مەنئى قىلىش كۆرۈشى قانات يايدۇرۇلدى. خوتەن ۋىلايىتىدە 450 كىلوگرام نەشە ئامما ئالدىدا كۆيدۈرۈلدى.

خۇ بو

قاتتىق زەربە بېرىش بىر تۇتاش ھەرىكىتى

1991 - يىلى جايلاردىكى جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى ئاپتونوم رايونىنىڭ 8، 9، 10-ئايلاردا ئاپتونوم رايون بويىچە ئېغىر دەرىجىدىكى جىنايى ئىشلار جىنايەتچىلىرىگە قاتتىق زەربە بېرىش كۆرۈشىنى قانات يايدۇرۇش توغرىسىدىكى ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ئاساسەن، جايلاردىكى ئەدلىيە ئورگانلىرى بىلەن زىچ ماسلىشىپ، قاتتىق زەربە بېرىش كۆرۈشىنى پۈختا قانات يايدۇردى. قاتتىق زەربە بېرىش داۋامىدا ھەر خىل جىنايى ئىشلار ئەنزىلىرىدىن 8317 سى پاش قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ ئەنزە 2281؛ جىنايەتچىلەر گۇرۇھىدىن 451 ى پاچاقلاپ تاشلاندى، بۇنىڭدىكى جىنايەتچى 1934؛ ئىقتىسادىي زىيانىدىن 3 مىليون 448 مىڭ 600 يۈەن قايتۇرۇۋېلىندى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئېلىپ بېرىلغان قاتتىق زەربە بېرىش كۆرۈشىنىڭ ئاساسىي ئالاھىدىلىكلىرى تۆۋەندىكىچە:

1) مۇھىم نۇقتا تۇتۇلۇپ، قىيىن نۇقتىلارغا ھۇجۇم قىلىنىپ، بىر تۇركۈم چوڭ ئەنزە پاش قىلىندى. ئۇرۇمچى شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى نەق ئەنزىلەرنى رازۋېت قىلىپ پاش قىلىش ۋاقتىدا، ئىچكى قىسمىدىكى ئوغرىلىققا قارشى تۇرۇش، يانچۇقچىلارغا قارشى تۇرۇش، كىرا پىكاپلىرىنى بۇلاشقا، زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى ياساش ۋە سېتىشقا زەربە بېرىشنى ئاساسىي مەزمۇن قىلىپ، تېز ئاتلىنىش، تېز رازۋېت قىلىش، تېز پاش قىلىشنى ئىشقا ئاشۇردى. 8 - ئاينىڭ باشلىرىدىن 9 - ئاينىڭ 15 - كۈنىگىچە شەھەر بويىچە جەمئىي 775 جىنايى ئىشلار ئەنزىسى پاش قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ ئەنزە 270، جىنايەتچىلەر گۇرۇھىدىن 105 ى پاچاقلاپ تاشلاندى، ئۇنىڭ ئەزالىرىدىن 406 سى تۇتۇلدى، ئەنزىلەرنى پاش قىلىش ئارقىلىق نەق جىنايەتچىدىن 2238 ى تۇتۇلدى. ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۆەنى يېزا ئىگىلىك 8 - شى جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگىنى قاچقان جىنايەتچىلەرنى تۇتۇشنىڭ مۇھىم نۇقتا قىلىپ، قېچىپ كەتكەن 93 جىنايەتچىنى تۇتتى. قاتتىق زەربە بېرىش كۆرۈشى داۋامىدا، جايلاردىكى جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورۇنلىرى ئۆز يەرلىنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا ئاساسەن، زەربە بېرىش مۇھىم نۇقتىلىرىنى ۋە ئاساسلىق ھۇجۇم نىشانىنى بەلگىلەپ چىقتى. قاراماي شەھىرىدە نېفىتلىكتىكى ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنى ئوغرىلاپ كېتىش ئەنزىلىرى گەۋدىلىك ئورۇنغا قويۇلۇپ رازۋېت قىلىنىپ پاش قىلىندى؛ سانجى شەھىرى، قۇتۇبى ناھىيىسىدە ئاپتوموبىل باندىتلىقىغا ۋە يول زومىگەرلىرىدىن ئىبارەت جىنايى ھەرىكەتلەرگە ساقچى كۈچى مەركەزلەشتۈرۈلۈپ قاتتىق زەربە بېرىلدى.

2) قاتتىق زەربە بېرىش بويىچە زور داغدۇغا پەيدا قىلىنىپ، قاتتىق زەربە بېرىش خىزمىتىنىڭ

چوڭقۇر قانات يېيىشنى ئالغا سۈرۈلدى. جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى تۈرلۈك شەكىللەردىن پايدىلىنىپ ئاممىنى چوڭقۇر قوزغاپ، ھەر مىللەت ئاممىسىنى جىنايى ئىشلار جىنايەتلىرىنى دادىل پاش قىلىش ۋە ئاشكارىلاشقا چاقىرىپ، جەمئىيەت بويىچە قاتتىق زەربە بېرىشكە قاتنىشىشتىن ئىبارەت كۆزەش ۋەزىيىتىنى شەكىللەندۈردى. ئۈرۈمچى، قاراماي، غۇلجا، كورلىدىن ئىبارەت تۆت شەھەر ۋە بورتالا ئوبلاستى ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنلىرىنى ئۆتكۈزۈپ، ئاخبارات ئورۇنلىرىغا قاتتىق زەربە بېرىش كۆرسىتىلگەن مەلۇمات بېرىپ تۇردى. خوتەن ۋىلايەتلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى باشقارمىسى ۋىلايەتلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسى بىلەن بىرلىشىپ ھەربىر ئېلىپ بېرىپ، خوتەن شەھىرىنىڭ مەركىزىدە 450 كىلوگرام نەشىنى ئاممىنىڭ ئالدىدا كۆيدۈردى. بەزى ۋىلايەتلەردە ھۆكۈم ئېلان قىلىش يىغىنلىرى ئۆتكۈزۈلۈپ، بىر تۈركۈم ئېغىر دەرىجىدىكى جىنايى ئىشلار جىنايەتچىلىرى ئوچۇق سوت قىلىندى. قاتتىق زەربە بېرىش كۆرىشى داۋامىدا، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 45 كىشى جىنايىتىنى ئىقرار قىلىپ ئۆزىنى مەلۇم قىلدى، 63 كىشىنى ئامما تۇتۇپ بەردى، 347 تۈرلۈك جىنايەت يېپ ئوچى پاش قىلىندى ۋە ئاشكارىلاندى.

3) زەربە بېرىش بىلەن ئالدىنى ئېلىش بىللە ئېلىپ بېرىلىپ، جەمئىيەت ئامانلىقىنى ئومۇملاشتۇرۇپ تۈزەش چىڭ تۇتۇلۇپ، جىنايەت سادىر بولۇشنىڭ ئالدىنى ئېلىش خىزمىتى كۈچەيتىلدى. ئاقسۇ شەھىرى ئومۇملاشتۇرۇپ تۈزەش تەدبىرلىرىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئۈچۈن، شەھەرلىك پارتكوم ۋە شەھەرلىك ھۆكۈمەتنىڭ تەستىقى ئارقىلىق شەھەر رايوندىكى يەتتە ئىش باشقارمىسىغا جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورۇنلىرىنىڭ كادىر ۋە ساقچىلىرىدىن ئومۇملاشتۇرۇپ تۈزەشنى تۈتىدىغان مۇئاۋىن مۇدىر قويدى. ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ھەرقايسى رايونلىرى ۋە ئۈرۈمچى ناھىيىسى ئاساسىي قاتلامدىكى پەيچۇسولارنىڭ ۋە ئامانلىقنى ساقلاش بويىچە بىرلەشمە مۇداپىئە ئەترەتلىرىنىڭ رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، بۆلەك - رايونلار بويىچە چارلاشنى كۈچەيتىپ، ئاۋات سودا رايونلىرى، مەدەنىي كۆڭۈل ئېچىش ئورۇنلىرى، مۇرەككەپ خىلۋەت جايلارنى ئۇقتۇلۇق تىزگىنلىدى، ھۆ، جىنايەت سادىر بولۇشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە جىنايەتنى ئازايتىشتا ئاكتىپ رول ئويناندى. قاتتىق زەربە بېرىش ۋە ئومۇملاشتۇرۇپ تۈزەشكە دائىر ھەر خىل تەدبىرلەرنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئارقىلىق شەھەر بويىچە 8 - ئايدا يوز بەرگەن پەۋقۇلئاددە زور ئەنزىلەر 1990 - يىلىنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن 56.3% ئازايدى، زور ئەنزىلەر 7 - ئايدىكىدىن 7.6% ئازايدى، ئادەتتىكى ئەنزىلەر 7 - ئايدىكىدىن 0.2% ئازايدى. 9 - ئايدا ئادەتتىكى ئەنزىلەر يەنە 8 - ئايدىكىدىن 6.3% ئازايدى.

خۇبو

ئاققۇنلارنى يىغىۋېلىش ۋە قايتۇرۇۋېتىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 20 يىغىۋېلىش - قايتۇرۇۋېتىش پونكىتى دۆلەتتىنىڭ ئالاقىدار يوليورۇقىغا ئاساسەن، ئاققۇنلارنى يىغىۋېلىش - قايتۇرۇۋېتىش ئىشىنى ئەستايىدىل ياخشى ئىشلىدى. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە قېتىم سانى بويىچە 7864 كىشى يىغىۋېلىندى ۋە قايتۇرۇۋېتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە قايتۇرۇۋېتىلگىنى 3253 ئادەم (قېتىم)، خەلق ئىشلىرى تارماقلىرىنىڭ ئورۇنلاشتۇرغىنى 72 ئادەم (قېتىم)، باشقا تارماقلارنىڭ بىر تەرەپ قىلغىنى330ئادەم (قېتىم)، پونكىتتا بىر تەرەپ قىلىنىشنى كۈتۈپ تۇرغىنى ۋە باشقىلار 4209 ئادەم (قېتىم).

يىغىۋېلىنغان - قايتۇرۇۋېتىلگەن بۇ ئاققۇنلارنىڭ تولىسى ئىش تاپالمايدىغان، گۈزۈاھنامىسىز تىجارەت قىلىپ يۈرگەنلەر، ئوقۇشتىن قېچىپ يۈرگەنلەر، پىلانلىق تۇغۇتتىن قېچىپ يۈرگەنلەر ۋە سەرگەردانلىقتا ئۆگىنىپ قالغانلار، شۇنىڭدەك قەلەندەرچىلىكنى تىرىكچىلىك يولى قىلغانلار بولۇپ، ئۇلارنىڭ خېلى بىر قىسمى دۆلەتنىڭ مەمۇرىي باشقۇرۇش بەلگىلىمىسىگە خىلاپلىق قىلغۇچىلار ياكى قانۇنغا يېنىكرەك خىلاپلىق

قىلغۇچىلاردۇر.

ۋالى جېجۇن

جامائەت خەۋپسىزلىكى ساھەسىدىكى قانۇنچىلىق خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى «مەمۇرىي ھەق تەلەپ دەۋا قانۇنى»، «مەمۇرىي جەھەتتىن قايتا قاراپ چىقىش نىزامى» نى ئەستايىدىل ئىزچىل يولغا قويۇپ، جامائەت خەۋپسىزلىكى بويىچە مەمۇرىي جەھەتتىن قايتا قاراپ چىقىش، دەۋاغا تاقابىل تۇرۇش ئىشلىرىنى ياخشى ئىشلىدى. 1 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق جامائەت خەۋپسىزلىكى نازارىتى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە مەمۇرىي جەھەتتىن قايتا قاراپ چىقىش، دەۋاغا تاقابىل تۇرۇش خىزمىتى سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيانقى خىزمەتلەردىكى تەجرىبە - ساۋاقلارنى يەكۈنلىدى ۋە ئالماشتۇردى. ئاپتونوم رايونلۇق جامائەت خەۋپسىزلىكى نازارىتى بىلەن ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۆۋەنى جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى يەنە «مەمۇرىي جەھەتتىن قايتا قاراپ چىقىش نىزامى» بويىچە ئۈچ قېتىم قانۇنچىلىق كادىرلىرى، دەۋا ئىشلىرى ۋەكالەتچىلىرى ۋە قىسمەن كارخانا، كەسىپىي ئورۇنلاردىكى جامائەت خەۋپسىزلىكى كادىر ۋە ساقچىلىرى قاتناشقان كۇرس ئېچىپ، 160 كادىر ۋە ساقچىنى تەربىيىلىدى. تارباغاتاي ۋىلايەتلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى باشقارمىسى ئامانلىقنى باشقۇرۇش بويىچە مەمۇرىي ئەنزىلەر مەجمۇئەسىنى تۈزۈپ، تەقلىدىي سوت ئېچىپ، ئاساسىي قاتلامدىكى كادىر ۋە ساقچىلارغا قانۇننى قاتتىق ئىجرا قىلىش، ئەنزىلەرنى بىر تەرەپ قىلىش سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش ھەققىدە تەربىيە بەردى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورۇنلىرىدىكى قانۇنچىلىق تارماقلىرى مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە مەمۇرىي جەھەتتىن قايتا قاراپ چىقىلىدىغان ئەنزىدىن 1064 نى قوبۇل قىلدى، 1040 ئەنزە قايتا قاراپ چىقىلىپ ئاخىرلاشتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئەسلىدىكى قارار ساقلاپ قېلىنغىنى 531، ئەرز قىلغۇچى ئەرزىنى قايتۇرۇۋالغىنى 79، ئەرزى بىكار قىلىنغىنى 270، ئۆزگەرتىلگىنى 160. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە جامائەت خەۋپسىزلىكى مەمۇرىي ئەنزىسىدىن 186 سى سوت مەھكىمىسىگە ئەرز قىلىنىپ يوللاپ بېرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە قايىل بولماي ئىككىنچى قېتىم سوت مەھكىمىسىگە ئەرز قىلىنغان ئەنزە 164، بۇئاستە ئەرز قىلىنغىنى 22؛ مەمۇرىي جازاغا قايىل بولمىغانلار 158، مەمۇرىي جەھەتتىن زورلۇق تەدبىرى كۆرۈلگىنىگە قايىل بولمىغانلار 19، باشقا سەۋەبلەر يۈزىسىدىن قايىل بولمىغانلار توققۇز. 149 ئەنزە خەلق سوت مەھكىمىسى تەرىپىدىن قاراپ چىقىلىپ، ئەنزە ئاخىرلاشتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ھۆكۈم ساقلاپ قېلىنغىنى 87، ھۆكۈم بىكار قىلىنغىنى 30، ھۆكۈم ئۆزگەرتىلگىنى ئون. دەۋاگەر ئۆزلۈكىدىن قايتۇرۇۋالغان ئەرز 16، جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى ئەسلىدىكى كونكرېت مەمۇرىي تەدبىرنى ئۆزلۈكىدىن ئۆزگەرتكىنى بەش، قانۇندا بەلگىلەنگەن ۋەزىپىسىنى ئۆتەشكە ھۆكۈم قىلىنغىنى بىر.

ھەر دەرىجىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى 1991 - يىلى يەنە ئىچكى قىسىمدا قانۇننى ئىجرا قىلىشنى نازارەت قىلىپ تەكشۈرۈشنى پائال قانات يايدۇردى. بىرىنچىدىن، مەمۇرىي ئەنزە، يىغىۋېلىپ تەكشۈرۈش، ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش، ئۆسمۈر جىنايەتچىلەرنى يىغىۋېلىپ تەربىيىلەش ئەنزىلىرىنى تەكشۈرۈش ئۆتكىلىنى چاك ئىگىلەش خىزمەت ھوقۇقى ئەستايىدىل ئىجرا قىلىندى. ئۇرۇمچى شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى قارىمىقىدىكى شۆبە ئىدارىلەر، قەشقەر شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى، غۇلجا ۋە قورغاس ناھىيىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىلىرىنىڭ قانۇنچىلىق تارماقلىرى يەنە جىنايى ئىشلار ئەنزىسىدىكىلەرنى تۈتۈپ تۇرۇش، قولغا ئېلىش، شىكايەت قىلىشقا ئۆتكۈزۈپ بېرىش، تۇرالغۇ جايلىرىنى نازارەت قىلىش، سوت قىلىشنى كۈتۈپ تۇرۇشقا كېپىللىككە بېرىش ۋە قولغا ئېلىشنى ئەستىقلىماسلىق، ئەرزنى كەچۈرۈم قىلىش

ئەنزىلىرىنى تەكشۈرۈش ئۇتكىلىنى ئىگىلەشنى ئۇستىگە ئالدى ھەمدە گۇمانلىق ئەنزىلەرنى تەنقىق قىلىش خىزمىتىگە قاتناشتى. ئىككىنچىدىن، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە مەمۇرىي جەھەتتىن قانۇننى ئىجرا قىلىش ئەھۋالى تەكشۈرۈلدى. ئۇرۇمچى شەھەرلىك، ئىلى ۋىلايەتلىك، قىزىلسۇ ئوبلاستلىق جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىلىرى يەنە ئۆز جايىنىڭ ئەملىي ئەھۋالىغا ئاساسەن، دەسلەپكى سوراق، سوت قىلىشنى كۈتۈپ تۇرۇشقا كېپىللىككە بېرىش، چېگرىدىكى تەكشۈرۈش، «جىنايى ئىشلار قانۇنى» ۋە «جىنايى ئىشلار دەۋا قانۇنى» نى ئىجرا قىلىش بويىچە مەخسۇس تەكشۈرۈشنى قانات يايدۇردى. قانۇننىڭ ئىجرالىي ئۇستىدىكى تەكشۈرۈش ئەھۋالىدىن قارىغاندا، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ھەر دەرىجىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرىنىڭ قانۇننى ئىجرا قىلىش پائالىيىتى ئاساسىي جەھەتتىن قانۇنچىلىق ئىزىغا چۈشكەن، كادىرلار ۋە ساقچىلارنىڭ دېموكراتىيە ۋە قانۇنچىلىق ئېڭى ئۆزلۈكسىز كۈچەيگەن. لېكىن، تەكشۈرۈش داۋامىدا يەنە بىر مۇنچە مەسىلەر بايقالدى، بۇلار، ئاساسلىقى، ئامانلىقنى ساقلاشقا دائىر ئەنزىلەرنى بىر تەرەپ قىلىش داۋامىدا ئەنزىلەرنى ئاددىي ۋە يۈزەلا بىر تەرەپ قىلىپ قويۇش، قانۇنغا دائىر ھۆججەت - ئالاقىلەرنىڭ يېزىلىشىنى قېلىپلاشتۇرماسلىق مەسىلىسىرى؛ يىغۇۋلىپ تەكشۈرۈش خىزمىتىدە يەنىلا يىغۇۋلىپ تەكشۈرۈش دائىرىسىنى كەڭ قىلىۋېتىش، تەكشۈرۈش سۈپىتى تۆۋەن بولۇش، بىر تەرەپ قىلىشقا ئۇتكۈزۈپ بېرىش ئۇنۇمى تۆۋەن بولۇش مەسىلىرى؛ ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەشكە مەلۇم قىلىش - تەستىقلىتىش خىزمىتىدە ئومۇمىيۈزلۈك تۆۋەنلىتىپ بىر تەرەپ قىلىش مەسىلىسى؛ قاتناش ئىشلىرىنى باشقۇرۇش، جازالاشتا قانۇنغا دائىر ھۆججەت - ئالاقىلەرنىڭ نۇسخىسى قېلىپلاشقان بولماسلىق، جازا بېرىش تەرتىپى قانۇنغا ئۇيغۇن بولماسلىق، ئوخشاش بىر قائىدىگە خىلاپ قىلمىشقا بېرىلىدىغان جازا دائىرىسىنىڭ ئېگىز - پەس بولۇپ قېلىش مەسىلىلىرىدىن ئىبارەت. جايلار بۇنداق مەسىلىگە نىسبەتەن كادىر - ساقچىلارنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈش، ئەنزىلەرنى بىر تەرەپ قىلىش تەرتىپىنى چىڭىتىش، قانۇننى ئىجرا قىلىشنى نازارەت قىلىش ۋە تەكشۈرۈشنى كۈچەيتىش قاتارلىق جەھەتلەردە ئەملىي تۈزىتىش تەدبىرلىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى.

خۇ بو

جامائەت خەۋپسىزلىكى ساھەسىدىكى ئىنتىزام تەكشۈرۈش، رېۋىزىيە خىزمىتى

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 1991 - يىللىق جامائەت خەۋپسىزلىكى بويىچە ئىنتىزام تەكشۈرۈش، رېۋىزىيە خىزمىتىنىڭ ئەھۋالى مۇنداق بولدى:

1) تەربىيە كۈچەيتىلىپ، ئىدىيىۋى تونۇش ئۆستۈرۈلدى. ھەر دەرىجىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى كادىرلار ۋە ساقچىلارغا پاك - دىيانەتلىك بولۇش تەربىيىسىنى ۋە جان - دىل بىلەن خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىشتىن ئىبارەت ئاساسىي مەقسەت تەربىيىسىنى كۈچەيتىپ، ئۇلارنىڭ چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش، پاك - دىيانەتلىك بولۇش ئاڭلىلىقىنى ئۆستۈردى. «خەلقنى سۆيۈش ئېيى» پائالىيىتىدە، ھەر دەرىجىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى 1283 قېتىم ھەر خىل سۆھبەت يىغىنلىرىنى ئۆتكۈزدى، 18 مىڭ 588 كىشىنىڭ ئۆزىگە بېرىپ زىيارەت قىلدى، جەمئىيەتتىكى ھەر ساھەدىكى كىشىلەرگە 17 مىڭ 420 پىكىر ئېلىش جەدۋىلى تارقىتىپ، 619 تەكلىپ، 722 تەقدىرلەش پىكرى، 224 تەنقىدىي پىكىر تاپشۇرۇۋالدى. تولۇقسىز مەلۇماتلارغا قارىغاندا، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە كادىر - ساقچىلار «خەلقنى سۆيۈش ئېيى» پائالىيىتىدە ئامىمغا جەمئىي 25 مىڭ 784 ياخشى ئىش قىلىپ بەرگەن.

2) قانۇن ۋە ئىنتىزامغا خىلاپ ئەنزىلەر قاتتىق بىر تەرەپ قىلىندى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە جامائەت خەۋپسىزلىكى كادىر - ساقچىلىرى ئوتتۇرىسىدا يۈز بەرگەن قانۇن ۋە ئىنتىزامغا خىلاپ ئەنزە 1990 - يىلدىكىگە قارىغاندا 39% ۋە بۇ ئەنزىگە ئالاقىدار ئادەم سانى 25.7% كۆپەيدى. قانۇن ۋە ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلغان خادىملاردىن سەككىزى خىزمەتتىن بوشىتىلدى، ئالتە

كىشى خىزمەتتىن بوشىتىلىپ، قالدۇرۇپ ئىشلىتىلدى، ئۇچ كىشى ۋەزىپىسىدىن ئېلىپ تاشلاندى، ئىككى كىشىنىڭ ۋەزىپىسى ۋە دەرىجىسى چوشۇرۇلدى، 51 كىشىگە باشقا جازا بېرىلدى، 31 كىشى جازادىن كەچۈرۈم قىلىندى. ئەنزىنىڭ كۆپىيىپ قېلىشىدىكى ئاساسىي سەۋەب: (1) ئۆزى تەكشۈرۈش، ئۆزى تۈزىتىش ۋە ئەستايىدىل سۈرۈشتۈرۈش ئارقىلىق، ئاسانلىقچە ئاشكارىلاش مايدىغان ئەنزىلەر پاش قىلىپ چىقىلدى؛ (2) سوراقتا مەجبۇرىي ئىقرار قىلدۇرۇش، ئۇرۇش - تىللاش، ئىمتىيازىدىن پايدىلىنىش قاتارلىق مەسىلەر توختىماي سادىر بولۇپ تۇردى؛ (3) بىر قىسىم كىشىلەر ئىلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتتا ئېچىۋېتىش ۋە تاۋار ئىگىلىكىنىڭ تەسىرىگە بەرداشلىق بېرەلمەي قالدى، شۇڭا خىيانەت قىلىش، پارا ئېلىش ئەنزىلىرى كۆپىيىپ قالدى.

3) ئىستىلىنى تۈزىتىش، مالىمانچىلىقىنى ئوڭشاش خىزمىتىدە دەسلەپكى ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى. ھەر دەرىجىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرىدا مەخسۇس ئىستىلىنى تۈزىتىش، مالىمانچىلىقنى ئوڭشاش ئاپپاراتلىرى تەسىس قىلىندى، بۇ ئاپپاراتنىڭ ئادەملىرى 412 گە يەتتى. ئۇقتىلىق ھالدا جامائەت خەۋپسىزلىكى سىستېمىسىدىكى پۇل ئېلىش تۈرلىرى ئېنىقلىنىپ ۋە تەرتىپكە سېلىنىپ، نازارەت قارىمىقىدىكى شۆيۈەن، مەكتەپلەردىن پۇل ئېلىنىدىغان 32 تۈر ۋە جايلار ئۆزلىرى بەلگىلىمە چىقىرىپ پۇل ئېلىپ كەلگەن 18 تۈر ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى. سانجى ئوبلاستلىق جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى تەكشۈرۈش داۋامىدا ئۇلچەمدىن ئاشۇرۇپ پۇل ئېلىپ كەلگەن سەككىز تۈرنى تاپتى ۋە ئۇنى تۈزەتتى. ئىستىلىنى تۈزىتىش، مالىمانچىلىقنى ئوڭشاش ئارقىلىق كادىرلار ۋە ساقچىلارنىڭ چىرىكلىكىنى توسۇش ئېنگى خېلى ئۈستى. تولۇقسىز مەلۇماتلارغا قارىغاندا، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ھەر دەرىجىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرىدىكى كادىر ۋە ساقچىلاردىن 1600 ئادەم (قېتىم) 532 مىڭ 700 يۈەن قىممىتىدىكى سوۋغا ۋە پارىنى رەت قىلغان.

4) پاك - دىيانەتلىك بولۇشقا دائىر قائىدە - تۈزۈملەر بەرپا قىلىنىپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ، نازارەت قىلىش قۇرۇلمىسى كۈچەيتىلدى. تولۇقسىز مەلۇماتلارغا قارىغاندا، مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە جايلاردىكى جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى 43 خىل قائىدە - تۈزۈمنى تۈزۈپ چىققان، 32 خىل تۈزۈمنى تۈزىتىپ مۇكەممەللەشتۈرگەن؛ ساقچى ئىستىلى ۋە ئىنتىزامى نازارەتچىلىكىگە 987 كىشىنى تەكلىپ قىلىپ، 96 پاش قىلىش - مەلۇم قىلىش ساندۇقى، 23 مەلۇم قىلىش تېلېفونى ئورناتقان. جايلار ئامانلىقنى ساقلاش، نوپۇس، تاشقى ئىشلار، قاتناش قاتارلىق تارماقلاردا «ئىككىنى ئاشكارىلاش، بىرنىڭ نازارىتىگە قويۇش» تۈزۈمىنى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويدى، شۇنىڭ بىلەن جامائەت خەۋپسىزلىكى خىزمىتىنىڭ ئاشكارىلىق دەرىجىسى ئاشتى.

خۇ بو

شەھەر - يېزىلاردىكى يول قاتنىشىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى

1) مۇھىم نۇقتا گەۋدىلەندۈرۈلۈپ، قانۇن بويىچە باشقۇرۇلدى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى قاتناش باشقۇرۇش تارماقلىرى 1991 - يىل 6 - ئايدىن باشلاپ ئاپتونوم رايونىمىز مىقياسىدا يولۇچىلار كىرا ئاپتوموبىللىرىنى ۋە يەككە تىجارەتچىلەرنىڭ ئاپتوموبىللىرىنى بىخەتەر باشقۇرۇشنى مۇھىم نۇقتا قىلغان ھالدا مەخسۇس تۈزەشنى قانات يايدۇردى. (1) يولۇچىلار كىرا ئاپتوموبىللىرىنى پەسىللەر بويىچە بىخەتەرلىك - تېخنىكا جەھەتتىن تەكشۈرۈپ تۇردى ھەمدە چوڭ تىپتىكى كىرا ئاپتوموبىلىنى ھەيدەش كىنىشكىسى بار 8356 شوپۇردىن ئومۇميۈزلۈك ئىمتىھان ئالدى؛ (2) يول ئۇستىدىكى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، قائىدىگە ئېغىر دەرىجىدە خىلاپ كېلىدىغان ئون خىل قىلمىشنى قانۇن بويىچە قاتتىق جازالىدى؛ (3) شەھەرلەردىكى قاتناش تەرتىپىنى كۈچەيتىپ، ۋېلىسىپىتدەھارۋىلارنى ۋە پىيادە يۈرگۈچىلەرنى باشقۇرۇشنى چىڭ تۇتتى. ئۇرۇمچى شەھىرى 9 - ئايدا 1000دىن ئوشۇق كىشىنى يوللاردا ۋەزىپە ئۆتەشكە سەپەرۋەر قىلىپ،

باشقۇرۇش ۋاستىسىنى ئەسەپەت قىلىشتىن جەرىمانە قويۇشقا بۇراپ، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 15 شەھەرنىڭ باشقۇرۇش خىزمىتىگە تۈرتكە بولدى. 8 - ئايدا ئاپتونوم رايونىمىزدىكى جامائەت خەۋپسىزلىكى قاتناش باشقۇرۇش تارماقلىرى 1990 - يىلدىن 1991 - يىل 9 - ئايغىچە بولغان ئارىلىقتا ئاپتونوم رايونىمىزدا يۈز بەرگەن 78 قېتىملىق ئالاھىدە زور قاتناش ۋەقەسى (بۇنىڭ ئىچىدە بىر قېتىمدا ئۆچتىن ئوشۇق كىشى ئۆلگەن قاتناش ۋەقەسى 38 قېتىم) نى بىر تەرەپ قىلىش ئەھۋالىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈردى؛ ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە يېقىنقى يىللاردا يۈز بەرگەن 174 قېتىملىق قاتناش ۋەقەسىنى تۇغدۇرغۇچىنىڭ قېچىپ كېتىش ئەنزىسىنى ئومۇميۈزلۈك ئېنىقلاپ چىقتى، ئۇنىڭدىن 37 نى رازۇبىت قىلىپ تاپتى.

2) قاتناش بىخەتەرلىكى بويىچە تەشۋىقات - تەربىيە كۈچەيتىلدى. 8 - ئايدا شىنجاڭ جامائەت خەۋپسىزلىكى قاتناش ساقچى باش ئەترىتى ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىرلىكتە شىمالىي شىنجاڭ رايونىدا «قاتناش بىخەتەرلىكى قەلبىمدە» دېگەن تېمىدا نۇقتۇق سۆزلەش پائالىيىتىنى ئۇيۇشتۇرۇپ، قېتىم سانى بويىچە نەچچە ئون مىڭ كىشىنى تەربىيىگە ئىگە قىلدى. 9 - ئاينىڭ ئاخىرىدا قاتناش ساقچى تارماق ئەترەت باشلىقلىرى يىغىنى ئۆتكۈزۈلۈپ، «يول قاتنىشى ۋەقەلىرىنى بىر تەرەپ قىلىش چارىسى» نى تەشۋىق قىلىش - ئىزچىللاشتۇرۇش تەدبىرلىرى مۇزاكىرە قىلىنىپ ئورۇنلاشتۇرۇلدى. 10 - ئاينىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك تارماق ئەترەت، چوڭ ئەترەتلەردىن قاتناش ۋەقەلىرىنى بىر تەرەپ قىلغۇچى 50 تىن ئوشۇق خادىمنى تەربىيىلەش ئۈچۈن يەتتە كۈنلۈك كۇرس ئۇيۇشتۇرۇلدى. 12 - ئاينىڭ ئاخىرلىرىدا ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە «يول قاتنىشى ۋەقەلىرىنى بىر تەرەپ قىلىش چارىسى» نى تەشۋىق قىلىش ھەپتىلىكى پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى.

3) ئاساسىي قاتلاملاردىكى ئاساس خىزمىتى كۈچەيتىلدى. قاتناش - ئۆتۈشۈش مىقدارىنىڭ جىددىي ئېشىشى ۋە يول قاتناش ئىقتىدارىنىڭ كۇندىن-كۇنگە ئېشىپ بېرىشىدەك ۋەزىيەت ئالدىدا، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە بەش ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردە 13 كۆزىتىش پونكتى (بۇنىڭ ئىچىدە ماتورلۇق قاتناش قوراللىرىنى ئاپتوماتىك كۆزىتىش لىنىيىسى بىر، يېرىم ئاپتوماتىك كۆزىتىش لىنىيىسى ئىككى) قۇرۇلدى، ئىلى بىلەن ئاقسۇدا ھەربىرىدىن كۆزىتىش ئاپتوموبىلى سېتىۋېلىندى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، كۆزىتىش پونكتلىرى قېتىم سانى بويىچە جەمئىي 320 مىڭ ئاپتوموبىلنى كۆزىتتى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 44 شوپۇرلار مەكتىپى (سىنىپى) تەكشۈرۈلۈپ تەرتىپكە سېلىندى. بۇ مەكتەپلەرنىڭ تولىسى ئىلىكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى، تەلىم - تەربىيە خىزمىتىنىڭ مۇنتىزىملىشىشىغا ئاساس سېلىپ بەردى.

خۇ بو

قاتناش ۋەقەلىرى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا جەمئىي 5280 قېتىم يول قاتناش ۋەقەسى تۇغۇلدى، قاتناش ۋەقەسى 1990 - يىلدىكىدىن 2.33% ئاشتى، ۋەقەدە ئۆلگەن ئادەم 1292 گە يېتىپ، 8.3% ئاشتى، يارىدار بولغان ئادەم 2646 گە يېتىپ، 1.7% ئاشتى، بىۋاستە ئىقتىسادىي زىيان 9 مىليون 550 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 23.85% ئاشتى. 10 مىڭ ماشىنا بويىچە ئۆلۈش نىسبىتى 32.59 كىشى بولدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يول قاتناش باشقۇرۇشى ۋە تۇغۇلغان ۋەقەلەردە مۇنداق بىر نەچچە ئالاھىدىلىك كۆرۈلدى:

1) ئاپتوموبىللارنىڭ قاتناش - ئۆتۈشۈش مىقدارى زور ھەجىمدە ئاشتى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ماتورلۇق قاتناش قوراللىرى 396 مىڭغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 15.8% كۆپەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە، ھەر خىل ئاپتوموبىل ۋە موتسكلىت 220 مىڭدىن ئوشۇق، دېھقانچىلىقتا ئىشلىتىلىدىغان تراكتور 170 مىڭدىن ئوشۇق، ۋېلىسىپىت 4 مىليون. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە جەمئىي تاشيولنىڭ ئۇزۇنلۇقى 25 مىڭ

كىلومېتردىن ئوشۇق بولۇپ، دەرىجىگە يېتىدىغان يول 80.4% نى تەشكىل قىلىدۇ. 7 - بەش يىللىق پىلانىنىڭ ئاخىرىدىكىسىنى 6 - بەش يىللىق پىلانىنىڭ ئاخىرىدىكىسى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، خەلق ئاپتوموبىلى 66.7% ئاشقان بولسىمۇ، لېكىن يول پەقەت 12% لا ئاشتى، تاشيولدا توشۇلغان يولۇچى ۋە يۈك مىقدارى ئايرىم - ئايرىم ھالدا ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە تۆرلۈك ترانسپورت شەكىللىرى بىلەن توشۇلغان ئومۇمىي يولۇچى ۋە يۈك مىقدارىنىڭ 94.3 ۋە 84.9 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى، ئوبوروت نىسبىتى ھەر يىلى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 10% لىك سۈرئەت بىلەن ئېشىپ باردى. بۇنداق تەكشىسىز ئۆسۈش سۈرئىتى بىلەن تاشيوللار ئۈستىگە ئالغان ئېغىر ترانسپورت ۋەزىپىسى قاتناش باشقۇرۇش خىزمىتىنى ئېغىرلاشتۇرۇۋەتتى. ئىككىنچى دەرىجىلىك تاشيول بولغان قۇتۇبى - قاراماي تاشيولىنى مىسالغا ئالساق، ئەسلى پىلاندا بىر كېچە - كۈندۈزدە 2000 ئاپتوموبىل ئۆتىدۇ دەپ لايىھىلەنگەن بولسىمۇ، 1989 - يىلى يول پۈتۈپ قاتناش باشلانغاندا، بىر كېچە - كۈندۈزدە 7000 ئاپتوموبىل ئۆتتى، 1991 - يىلى بولسا 8000 دىن ئېشىپ كەتتى.

2) پەۋقۇلئاددە زور قاتناش ۋەقەلىرى ئېغىر بولدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە يۈز بەرگەن پەۋقۇلئاددە زور قاتناش ۋەقەسى 57 قېتىمغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 54% ئېشىپ كەتتى. پەقەت كېيىنكى بىرىم يىلدىلا بىر قېتىمدا يەتتە كىشىدىن ئوشۇق ئادەم ئۆلۈشتەك يامان ۋەقە تۆت قېتىم يۈز بەردى.

3) خۇسۇسىي ئاپتوموبىللارنىڭ باشقۇرۇش كونترولىسز قېلىپ، تۇغۇلغان ۋەقەلەر گەۋدىلىك بولۇپ كەتتى. خۇسۇسىي ئاپتوموبىللار بىر يىل ئىچىدە جەمئىي 743 قېتىم قاتناش ۋەقەسى تۇغدۇردى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 21.8% يۇقىرى بولدى، 240 ئادەم ئۆلدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 37.1% يۇقىرى بولدى، 401 ئادەم يارىدارلاندى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 32.3% يۇقىرى بولدى، بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 1 مىليون 186 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 41.4% يۇقىرى بولدى. يۇقىرىدىكى سانغا يېزىلاردىكى كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ ئاپتوموبىللىرى تۇغدۇرغان ۋەقەلەر كىرمەيدۇ، بۇ خىلدىكى ئاپتوموبىللارنىڭ تولىسى يەككە تىجارەت قىلىشقا كۆتۈرە بېرىلگەن.

4) قاتناش ۋەقەسىنى كەلتۈرۈپ چىقارغان بىۋاسىتە سەۋەب شوپۇرلارنىڭ ساپاسىنىڭ تۆۋەن بولۇشىدىن ئىبارەت. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە يۈز بەرگەن زور قاتناش ۋەقەلىرىنىڭ بىۋاسىتە مەسئۇلىيىتىدىن تەھلىل قىلىنغاندا، ئۇنىڭ 69 پىرسەنتى شوپۇرلارنىڭ قائىدىگە خىلاپ ماشىنا ھەيدىگەنلىكىدىن كېلىپ چىققان. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە شوپۇرلارنىڭ ھاراق ئىچكەندىن كېيىن ماشىنا ھەيدىشى نەتىجىسىدە 95 ئادەم ئۆلدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىگە قارىغاندا 1.6% ئارتۇق.

5) ۋېلىسىپىتلىكلەرنىڭ ۋە پىيادىلەرنىڭ قائىدىگە خىلاپلىق قىلىشى بىلەن كېلىپ چىققان ۋەقەلەر قاتناش ۋەقەلىرى ئىچىدە ناھايىتى زور سالماقنى ئىگىلىدى. 1991 - يىلى ۋېلىسىپىتلىكلەرنىڭ قائىدىگە خىلاپلىق قىلىشى 1990 - يىلدىكىگە قارىغاندا 77.23% ئاشتى، پىيادىلەرنىڭ قائىدىگە خىلاپلىق قىلىشى 1.3 ھەسسە ئاشتى. ۋېلىسىپىتلىكلەرنىڭ قائىدىگە خىلاپلىق قىلىشى بىلەن كېلىپ چىققان قاتناش ھادىسىسى 1990 - يىلدىكىگە قارىغاندا 1.17% ، پىيادىلەرنىڭ قائىدىگە خىلاپلىق قىلىشى بىلەن كېلىپ چىققان قاتناش ھادىسىسى 15.7% ئاشتى.

6) قائىدە - قانۇننى ئىجرا قىلىش قاتتىق بولمىغانلىقى، باشقۇرۇشنىڭ بوشاڭلىقى سەۋەبىدىن قاتناشتا قائىدىگە خىلاپ ئىشلار كۆپلەپ ئېشىپ كەتتى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 16 شەھەرنىڭ ستاتىستىكىسىغا قارىغاندا، قاتناشقا خىلاپ بولغان ئىشلاردىن مۇشۇ بىر يىلدا تۇزىتىلگىنى 760 مىڭ ئادەم (قېتىم) گەيېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 33.3% ئېشىپ كەتكەن، جازا بېرىلگەن ئادەم (قېتىم) بولسا، 9% ئازايغان. بولۇپمۇ خۇسۇسىي ئاپتوموبىللارنىڭ

تۇغدۇرغان ۋەقەسىنىڭ ئومۇمىي ۋەقە ئىچىدە ئىگىلىگەن سالمىقى بارغانسېرى يۇقىرىلاپ كەتكەن، لېكىن تۇزىتىلگەن قېتىم سانى 20.7%، جازا بېرىلگەن ئادەم (قېتىم) 24% ئازىيىپ كەتكەن، ۋەقە تۇغدۇرغۇچىلارنىڭ ئىقتىسادىي تۆلىمىگىلا ئەھمىيەت بېرىلىپ، مەمۇرىي جازا بېرىشكە سەل قارالغان، جىنايى ئىشلار جاۋابكارلىقىنى سۈرۈشتە قىلىش تېخىمۇ ئاز بولغان.

خۇ بو

ئوت ئۆچۈرۈش خىزمىتى ۋە ئوت ئاپىتى ئەھۋالى

ئوت ئۆچۈرۈش خىزمىتى

1) 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق جامائەت خەۋپسىزلىكى ئوت ئۆچۈرۈش باش ئەترىتى ئارقىدارقىدىن «مۇنتىزىملاشقان ۋەزىپە ئۆتەش ئەترىپى»، «مۇنتىزىملاشقان تەلىم - تەربىيە لايىھىسى»نى ئېلان قىلغاندىن كېيىن ھەر قايسى تارماق ئەترەتلەر ۋە ئوتتۇرا ئەترەتلەرنىڭ تەلىم - تەربىيە ئۈسۈلى ياخشىلاندى ۋە ماھارىتى ئۆستى. جامائەت خەۋپسىزلىكى ئوت ئۆچۈرۈش تەلىم - تەربىيە چوڭ ئەترىتى نوقۇل كەسىپىي ئوقۇتۇشتىن ئىككى يىللىق ئوتتۇرا تېخنىكۇم ھېسابىدىكى تولۇق مەۋسۇملۇق ئوقۇتۇشقا بۇرۇلۇپ، يېڭى ئەسكەرلەر. نىڭ قىشلىق تەلىم - تەربىيىسى ۋە شوپۇرلارنى تەربىيىلەش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىدى، مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىي 700 دىن ئوشۇق ئادەمنى تەربىيىلىدى. ئاپتونوم رايونلۇق جامائەت خەۋپسىزلىكى ئوت ئۆچۈرۈش باش ئەترىتى ئۇيۇشتۇرغان جەنۇبىي، شىمالىي ۋە شەرقىي شىنجاڭ رايونلىرى بويىچە كەسىپىي مۇسابىقىدە، 85 ئادەم (قېتىم) ئاپتونوم رايون بويىچە 50 تۇردە رېكورت ياراتتى؛ 100 كۇن بىخەتەر بولۇش، ۋەقە تۇغدۇرماسلىق پائالىيىتىدە، تارباغاتاي تارماق ئەترىتى جامائەت خەۋپسىزلىكى ئوت ئۆچۈرۈش قىسىملىرى ئىچىدە 1991 - يىلىي مەملىكەت بويىچە ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى؛ قۇمۇل، قىزىلسۇ، بورتالا، تارباغاتاي تارماق ئەترەتلىرى ئۈدا ئوچ يىل مەمۇرىي مەسئۇلىيەت ۋەقەسى تۇغدۇرمىدى.

2) ئوت ئۆچۈرۈش باش ئەترىتى 1991 - يىلى 16 شەھەرنى ۋە ئوت ئۆچۈرۈش بويىچە نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان بىرىنچى، ئىككىنچى دەرىجىلىك ئورۇنلارنى ئاساسىي نىشان قىلىپ، ئادەم ئاجرىتىپ بوران ۋاقتىلىرىدىكى ھەم ياز، قىش پەسلىدە ئوت ئاپىتى كۆپرەك يۈز بېرىدىغان مەزگىللەردىكى ئالدىن سىگنال بېرىشنى كۈچەيتتى، تەكشۈرۈشنى كۈچەيتىپ، يوشۇرۇن ئوت خەۋپى بار يەرلەرنى نۇقتىلىق تۇتۇپ، نۇقتىلىق ئورۇنلارنى «ئون ئۆلچەم» بويىچە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى. تولۇقسىز مەلۇماتلارغا قارىغاندا، مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە 332 قېتىم ئومۇمىي تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىلىپ، 7374 ئورۇن تەكشۈرۈلۈپ چىقىلغان. ئوت ئاپىتى يۈز بېرىشى مۇمكىن بولغان 6681 خەتەرلىك جاي تەكشۈرۈلگەن ۋە 1849 ئورۇن تۈزىتىلگەن؛ زور ئوت ئاپىتى خەۋپى ھەققىدە 441 ئۇقتۇرۇش، ئادەتتىكى ئوت ئاپىتى خەۋپى ھەققىدە 341 ئۇقتۇرۇش تارقىتىلغان؛ 782 نۇقتىلىق ئورۇن تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنغان، ئالاقىدار بەلگىلىمە. لەرگە ئاساسەن، 171 ئورۇن، 162 كىشىگە جازا بېرىلگەن، 17 كىشى تۇتۇپ تۇرۇلغان، يەتتە ئورۇن ئىشلەپچىقىرىشنى توختىتىپ تەرتىپكە سېلىشقا بۇيرۇلغان؛ 1159 قۇرۇلۇش، 10 مىڭ 904 چېرتيوژ تەكشۈرۈپ چىقىلغان، 1901 ياخشىلاش پىكرى بېرىلگەن، 307 قۇرۇلۇش تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنغان. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى جامائەت خەۋپسىزلىكى ئوت ئۆچۈرۈش قىسىملىرى بىر يىل ئىچىدە 1109 قېتىم ئوت ئۆچۈرۈشكە چىققان، بۇنىڭغا 22 مىڭ 940 ئادەم (قېتىم)، 2323 ئوت ئۆچۈرۈش ماشىنىسى (قېتىم) چىقىرىلغان. ئوت ئۆچۈرۈشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇشى 96% كە يېتىپ، قۇتقۇزۇۋېلىنغان ئىقتىسادىي زىيان 287 مىليون 379 مىڭ يۈەن بولغان.

3) 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا ئوت ئاپىتىنى تىزگىنلەش بويىچە مەخسۇس رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى، بۇ گۇرۇپپا سودا سارايلىرى، ئامبار، پاختا زاۋۇتلىرىنى نۇقتا قىلغان ھالدا ئىشلارنى بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇردى. 15 ۋىلايەت،

ئوبلاست، شەھەر ۋە قىسمەن ناھىيە ھەم سىستېمىلاردا ئارقا - ئارقىدىن مەخسۇس ئاپپاراتلار قۇرۇلدى. ئىلى، ئاقسۇ، ئۈرۈمچى، تارباغاتاي، ئالتاي قاتارلىق ۋىلايەت، شەھەرلەردە يەككە سودا - سانائەتچىلەر ئائىلىسى، ئېگىز بىنالار ۋە قۇمۇش دۆۋىلەنگەن جايلاردا ئوت ئاپىتىدىن ساقلىنىش - بىخەتەرلىك بويىچە مەخسۇس خىزمەت ئىشلەندى. قۇمۇل، ئالتاي، ئاقسۇ، سانجى، قەشقەر قاتارلىق ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق ئوت ئۆچۈرۈش تارماق كەترەتلىرى سىستېمىلار بويىچە ئوت ئاپىتىدىن ساقلىنىشنى ھۆددە قىلىپ بېرىپ، باشقۇرۇش تېپىدىن نازارەت قىلىش - يېتەكچىلىك قىلىش تېپىغا ئۆتۈشنى دەسلەپكى قەدەمدە ئىشقا ئاشۇردى.

ئوت ئاپىتى ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە جەمئىي 1321 قېتىم ئوت ئاپىتى يۈز بېرىپ، 40 كىشى ئۆلدى، 76 كىشى يارىلاندى، بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان (خەلق پۇلىغا سۇندۇرغاندا) 10 مىليون 874 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئوت خىل كۆرسەتكۈچ (يۈز بەرگەن ئوت ئاپىتى، ئۆلگەن ئادەم، يارىدار بولغان ئادەم، ئىقتىسادىي زىيان) جەھەتتە، 1990 - يىلدىكىگە قارىغاندا ئايرىم - ئايرىم ھالدا %4.8، %51.8، %47.9، %54.7 تۆۋەنلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە زىيان 50 مىڭ يۈەندىن يۇقىرى بولغان زور ۋە پەۋقۇلئادە ئوت ئاپىتى 38 قېتىم يۈز بېرىپ، 5 مىليون 972 مىڭ يۈەن ئىقتىسادىي زىيان كۆرۈلدى، يۈز بەرگەن ئوت ئاپىتى ۋە كۆرۈلگەن ئىقتىسادىي زىيان 1990 - يىلدىكىگە قارىغاندا ئايرىم - ئايرىم ھالدا %13.6 ۋە %69.9 تۆۋەنلىدى.

1991 - يىلى يۈز بەرگەن ئوت ئاپىتىنىڭ ئالاھىدىلىكى:

1) ئوت خىل كۆرسەتكۈچ جەھەتتە تۆۋەنلەش ھەجمى زور بولدى. بايىنغولىن ئوبلاستى، ئىلى ۋىلايىتى، قىزىلسۇ ئوبلاستى ۋە تارباغاتاي ۋىلايىتىدە ئوت خىل كۆرسەتكۈچ ئومۇميۈزلۈك تۆۋەنلىدى. ئۈرۈمچى شەھىرىدە مۇشۇ بىر يىلدا 335 قېتىم ئوت ئاپىتى يۈز بېرىپ، 2 مىليون 331 مىڭ يۈەن زىيان كۆرۈلدى، يۈز بەرگەن ئوت ئاپىتى ۋە كۆرۈلگەن زىيان ئايرىم - ئايرىم. ئايرىم ھالدا ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئومۇمىي سانىنىڭ 25.4 پىرسەنتىنى ۋە 21.4 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى، يۈز بەرگەن ئوت ئاپىتى ۋە زىيان (پۇلغا سۇندۇرغاندا) ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئالدىنقى ئورۇنغا ئۆتتى.

2) ئوت ئاپىتى تولارا ق دەققەتسىزلىكتىن بولدى. ئوت ئاپىتىنىڭ ئېنىقلانغان سەۋەبلىرىدىن قارىغاندا، تۈرمۇشتا دەققەتسىزلىكتىن كەتكەن ئوت 307 قېتىم، بىخەتەرلىك بەلگىلىمىلىرىگە خىلاپلىق قىلىش ئارقىسىدا كەتكەن ئوت 239 قېتىم، ئېلېكتر سايمان - ئۇسكۇنىلەر كەلتۈرۈپ چىقارغان ئوت 215 قېتىم، تاماكا چېكىشتىن كەتكەن ئوت 151 قېتىم بولغان. بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيانىدا ئالدىنقى ئورۇندا تۈرىدىغىنى تۈرمۇشتا دەققەت قىلمىغانلىقتىن ئوت كېتىش بىلەن كېلىپ چىققان زىيان بولۇپ، جەمئىي 2 مىليون 859 مىڭ 859 يۈەنگە يەتتى، بۇ ئومۇمىي زىيانىنىڭ 26.3 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ.

3) سودا، مالىيە سىستېمىسىدا ئوت ئاپىتى كۆرۈنەرلىك دەرىجىدە ئازايدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە سودا، مالىيە سىستېمىسىدا ئوت ئاپىتى سەۋەبىدىن بولغان زىيانىنى پۇلغا سۇندۇرغاندا، 1 مىليون 275 مىڭ يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن %91 ئازايدى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە يۈز بەرگەن ئوت ئاپىتىدىن كېلىپ چىققان ئومۇمىي زىيان ئىچىدە ئامبار يۇقىرى بولغىنى سانائەت سىستېمىسى بولۇپ، پۇلغا سۇندۇرغاندا 2 مىليون 705 مىڭ يۈەن زىيان كۆرۈلدى؛ ماددىي ئەشيا، ئېنېرگىيە سىستېمىسىدا كۆرۈلگەن زىيان 1 مىليون 291 مىڭ يۈەن؛ قاتناش سىستېمىسىدا كۆرۈلگەن زىيان 1 مىليون 274 مىڭ يۈەن بولدى.

4) ئاھالىلەر رايونىدىكى ئوت ئاپىتى قېتىم سانى بىر قەدەر يۇقىرى بولدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئاھالىلەر رايونىدا 218 قېتىم ئوت ئاپىتى يۈز بەردى، بۇ، ئومۇمىي ئوت ئاپىتى سانىنىڭ 16.5 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ. ئۇنىڭدىن قالسا، ماددىي ئەشيا - ئېنېرگىيە سىستېمىسى بولۇپ، 176

قېتىم ئوت كەتتى، كەنت ئاھالىسى ئىچىدە 166 قېتىم ئوت كەتتى.

خۇ بو

تەپتىشلىك

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى مەسئۇللىرىنىڭ ئىسىملىكى

باش تەپتىش: مىجىت قۇربان

مۇئاۋىن باش تەپتىشلەر : لىۋ يالڭ، تۆلەۋقان (قازاق)، ئابدۇرېھىم قادىر، شاۋ ۋېن

خىيانەتچىلىك، پارىخورلۇق تەپتىشلىكى

1991 - يىل 2 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ خىيانەتچىلىك، پارىخورلۇق تەپتىش ئىدارىسى رەسمىي ئىشقا كىرىشتى. يىل ئاخىرىغىچە جەمئىي خىيانەتچىلىك، پارىخورلۇققا ئوخشاش 1868 ئىقتىسادىي ئەنزە قوبۇل قىلىندى؛ بۇنىڭ 1147 سى ئۇستىدە ئەنزە تۇرغۇزۇلۇپ، تەھقىقلەش ئېلىپ بېرىلدى، ئۇنىڭ ئىچىدە خىيانەتچىلىك، پارىخورلۇق ئەنزىسى 888؛ جەمئىي 932 كىشىگە چېتىشلىق 809 ئەنزە ئاخىرلاشتۇرۇلدى، ئاخىرلاشتۇرۇلغان ئەنزە ئىچىدە شىكايەت قىلىش قارار قىلىنغىنى 472 كىشىگە چېتىشلىق 407 ئەنزە؛ شىكايەت كەچۈرۈم قىلىنغىنى 421 كىشىگە چېتىشلىق 375 ئەنزە. ئوغرىلانغان مال ۋە ھارام پۇلنى خەلق پۇلىغا سۇندۇرغاندا 12 مىليون 180 مىڭ يۈەن بولدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرى كارخانا ۋە كەسپىي ئورۇنلاردا خىيانەتچى، پارىخور قاتارلىق جىنايەتچىدىن 729 نى تېپىپ چىقتى. ئەنزە تۇرغۇزۇلۇپ تەھقىقلەش ئېلىپ بېرىلغان چوڭ خىيانەتچىلىك، پارىخورلۇق ئەنزىسى 284 بولۇپ، تۇرغۇزۇلغان ئەنزە ئومۇمىي سانىنىڭ 24.76 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە 50 مىڭ يۈەندىن يۇقىرى، 100 مىڭ يۈەندىن تۆۋەن 44 ئەنزە، 100 مىڭ يۈەندىن يۇقىرى، 500 مىڭ يۈەندىن تۆۋەن 30 ئەنزە، 500 مىڭ يۈەندىن يۇقىرى يەتتە ئەنزە بار. ئەنزە تۇرغۇزۇلۇپ تەكشۇرۇپ بىر تەرەپ قىلىنغان ناھىيە - باشقارمىدىن يۇقىرى دەرىجىلىك كادىرلار ئىچىدىكى خىيانەتچى، پارىخور 25 كىشى.

مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە ئامما تەرىپىدىن مەلۇم قىلىنغان 2242 ئەنزە قوبۇل قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە خىيانەتچىلىك، پارىخورلۇق ئەنزىسى 1568 بولۇپ، 69.94% نى تەشكىل قىلىدۇ؛ ئەنزە بولۇپ شەكىللىنىش نىسبىتى 67.82% بولدى. كورلا شەھەرلىك خەلق تەپتىش مەھكىمىسى ئامما مەلۇم قىلغان يىپ ئۇچىغا ئاساسەن، شەھەرلىك پاختا - كەندىر شىركىتىدە ئاممىنى پاش قىلىشقا ھەرىكەتلەندۇرۇپ 15 خىيانەتچى ۋە پارىخورنى تېپىپ چىقتى، بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ ئەنزە يەتتە. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 21 جىنايەتچى ئاممىنىڭ مەلۇم قىلىشى، قانۇننىڭ قۇدرىتىدىن قورقۇپ ۋە سىياسەتنىڭ تەسىرىدە جىنايىتىنى ئىقرار قىلىپ ئۆزىنى مەلۇم قىلدى. تەپتىش ئورگانلىرى خىيانەتچىلىك، پارىخورلۇق جىنايەتلىرىنى تەھقىقلەش بىلەن بىر ۋاقىتتا، يەنە ھۆكۈمەت پۇلىنى ئىشلىتىۋېلىش جىنايىتىگە دائىر 198 ئەنزىنى، باج ئوغرىلاش، باج تاپشۇرۇشقا قارشىلىق كۆرسىتىش جىنايىتىگە دائىر ئەنزىدىن 41 نى تېپىپ چىقتى.

شۇ شياۋۋېي

جىنايى ئىشلار تەپتىشلىكى

ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرى 1991 - يىلى جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى قولغا ئېلىشنى تەكلىپ قىلىپ يوللىغان جاۋابكارلاردىن 11 مىڭ 353 كىشىنىڭ ئەنزىسىنى قوبۇل قىلىپ، 10 مىڭ 823 كىشى ئۇستىدىكى تەكشۇرۇشنى ئاخىرلاشتۇردى، بۇنىڭ ئىچىدە قولغا ئېلىش تەستىقلانغىنى 9463 كىشى؛ جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى ئەيىبلەش ئۇچۇن ئۆتكۈزۈپ بەرگەن 14 مىڭ 776 كىشىنىڭ ئەنزىسىنى قوبۇل قىلىپ، 12 مىڭ 79 كىشى ئۇستىدىكى تەكشۇرۇشنى ئاخىرلاشتۇردى، بۇنىڭ ئىچىدە 11 مىڭ 11 كىشىنى سوت مەھكىمىسىگە شىكايەت قىلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرى ئەكسىلئىنقىلاب، قاتىللىق، باشقىلارغا زىيانكەشلىك قىلىش، بۇلاڭچىلىق، باسقۇنچىلىق، پارتلىتىش، زور ئوغرىلىقتىن ئىبارەت يەتتە خىل جىنايى ھەرىكەتنى زەربە بېرىشنىڭ مۇھىم نۇقتىسى قىلدى، بولۇپمۇ ئادەتلەنگەن جىنايەتچى، قايتا - قايتا جىنايەت ئۆتكۈزگۈچى ھەمدە گۇرۇھ بولۇۋېلىپ جىنايەت ئۆتكۈزگۈچىلەرگە قاتتىق زەربە بېرىشنى كۆچەيتىپ، بىر يىل ئىچىدە 2888 جىنايەتچىنى قولغا ئېلىشنى تەستىقلىدى ۋە 3016 كىشىنى ئەيىبلىدى. بۇلار ئايرىم - ئايرىم ھالدا قولغا ئېلىنىشى تەستىقلانغانلار ۋە ئەيىبلەنگەنلەر ئومۇمىي سانىنىڭ 30.52 پىرسەنتىنى ۋە 27.39 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ؛ زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى ساتقۇچى، زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى چەككۈچى، شەھۋانىي بۇيۇملارنى ئىشلىگۈچى ۋە تارقاتقۇچى، ئىسپېت - نومۇسىنى ساتقۇچى ۋە پاھىشۋازلىق قىلغۇچى ھەم ئايالالار - بالىلارنى ئالداپ ئېكىتىپ ساتقۇچى جىنايەتچىلەرگە زەربە بېرىشنى كۆچەيتىپ، 2149 كىشىنى قولغا ئېلىشنى تەستىقلىدى.

8 - ئايدىن 10 - ئايغىچە بولغان ئارىلىقتا ئاپتونوم رايونىمىز مىقياسىدا قانات يايدۇرۇلغان قاتتىق زەربە بېرىش جېڭىدە، تەپتىش ئورگانلىرىدىن بۇ ھەرىكەتكە 802 كادىر ۋە ساقچى قاتناشتى، جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرىنىڭ 244 چوڭ ۋە پەۋقۇلئادەتە ئەنزە ئۇستىدىكى تەھقىقلەش، تەييارلىق سوتى ئېچىش پائالىيىتىگە بالدۇر قاتناشتى. ستاتىستىكىغا قارىغاندا، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرى قاتتىق زەربە بېرىش جەريانىدا جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى قولغا ئېلىشنى تەكلىپ قىلغان 5552 جىنايەتچىنىڭ ئەنزىسىنى قوبۇل قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 4671 كىشىنى قولغا ئېلىشنى تەستىقلىدى؛ جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى ئەيىبلەش ئۇچۇن ئۆتكۈزۈپ بەرگەن 6064 كىشىگە چېتىلىدىغان 3992 ئەنزىنى قوبۇل قىلىپ، ئۇنىڭدىن 5051 كىشىگە چېتىلىدىغان 3407 ئەنزىنى ئەيىبلەشنى قارار قىلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرى چوڭ ۋە پەۋقۇلئادەتە جىنايەت ئەنزىلىرىگە نىسبەتەن، قولغا ئېلىشنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش، ئەيىبلەشنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ھالقىلىرىدا 624 ئەنزىگە بالدۇر كىرىشتى. جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى قولغا ئېلىشنى تەكلىپ قىلغان جاۋابكارلاردىن 1360 كىشىنى قولغا ئېلىشنى تەستىقلىمىدى، ئەيىبلەشكە ۋە كەچۈرۈم قىلىشقا ئۇتكۈزۈپ بەرگەن ئەنزىلەردىن 280 ى ئۇستىدە ئەيىبلەمەسلىك، 198 جىنايەتچىنىڭ پېيىگە چۈشۈش ۋە ئەيىبلەش قارارىنى چىقاردى، جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرىنىڭ تەھقىقلەش پائالىيىتىدە كۆرۈلگەن قانۇنغا خىلاپ ئەھۋاللار ئۇستىدە 140 تۇزىتىش پىكرىنى بەردى. خەلق سوت مەھكىمىسى ھۆكۈم قىلغان ۋە كېسىم قىلغان ئەنزىلەردىن ھەقىقەتەن خاتالىق بار دەپ قارىغان 130 ئەنزىگە ئېتىراز بىلدۈردى؛ سوت مەھكىمىسى سوتنى ئاخىرلاشتۇرغان 55 ئەنزىنىڭ 39 ى ئۇستىدە ھۆكۈمنى ئۆزگەرتتى؛ ئىككىنچى سوتتا 49 ئەنزە ئۇستىدە سوت قىلىشقا قاتناشتى؛ سوت مەھكىمىسىنىڭ سوت پائالىيىتىدىكى قانۇنغا خىلاپ ئەھۋاللار ئۇستىدە 24 تۇزىتىش پىكرىنى بەردى.

1991 - يىلى 3 - ئايدا ئۇتكۈزۈلگەن ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ بارىن يېزىسىدىكى ئەكسىلئىنقىلابىي قوراللىق توپلاڭ ئەنزىسىنى بىر تەرەپ قىلىش ئىشىدا تەپتىش ئورگانلىرىدىن خىزمەت كۆرسەتكەنلەرنى تەقدىرلەش يىغىنىدا ئالىي خەلق تەپتىش مەھكىمىسى ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ ئاقتۇ ناھىيىلىك خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنى ۋە ئاقتۇ ناھىيىلىك خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى ئارمان قۇربانىنى، ياردەمچى تەپتىش قۇربان مېمانىنى ۋە قىزىلسۇ ئوبلاستلىق خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ مۇئاۋىن باش تەپتىشى ئابلىمىت باراتنى تەقدىرلىدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى يەنە ئۇچ كوللېكتىپ ۋە 45 شەخسنى «خىزمەت كۆرسەتتى» دەپ

خاتىرىگەئالدى.

شۇ شياۋۋېي

قانۇن - ئىنتىزام تەپتىشلىكى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرى قانۇن - ئىنتىزامغا خىلاپ ھەر خىل ئەنزىلەردىن 809 نى قوبۇل قىلدى، قوبۇل قىلىنغان ئەنزە 1990 - يىلدىكىدىن 6% تۆۋەنلىدى؛ 304 ئەنزە تۇرغۇزدى، تۇرغۇزۇلغان ئەنزە 8.7% تۆۋەنلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ، مۇھىم ۋە پەۋقۇلئاددە ئەنزە 35؛ 278 ئەنزىنى تەھقىقلەپ ئاخىرلاشتۇردى؛ 212 ئادەمگە چېتىلىدىغان 157 ئەنزىنى ئەيىبلىدى، 141 ئادەمگە چېتىلىدىغان 105 ئەنزىنى ئەيىبلەشنى كەچۇرۇم قىلدى. ئۇرۇمچى شەھەرلىك خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ مۇشۇ بىر يىلدا تۇرغۇزغان ئەنزىسى 1990 - يىلدىكىدىن 50% كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۇرۇمچى ناھىيىلىك خەلق تەپتىش مەھكىمىسى تۇرغۇزغان ئەنزە 13، بۇ، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ھەممىدىن كۆپ ئەنزە تۇرغۇزغان ئاساسىي قاتلام تەپتىش مەھكىمىسىدۇر.

1991- يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە قوبۇل قىلىنغان ئەنزىلەر ئىچىدە، سوراق قىلىشتا مەجبۇرىي ئىقرار قىلدۇرۇش، قانۇنسىز ھالدا قاماپ قويۇش، يۇز خاتىرە قىلىپ قانۇنسىزلىق قىلىش، خىزمەتتە ئېتىبارسىزلىق قىلىش ۋە زور مەسئۇلىيەتسىزلىك قىلىشتەك جىنايى ئىشلار ئەنزىسى 541 بولۇپ؛ 216 ئەنزە تۇرغۇزۇلدى؛ بۇ، مۇشۇ بىر يىلدا قوبۇل قىلىنغان ئەنزە ۋە تۇرغۇزۇلغان ئەنزە بويىچە، ئايرىم - ئايرىم ھالدا 66.9% ۋە 71.1% نى تەشكىل قىلىدۇ. ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرى ئەنزە بېجىرىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، ھوقۇققا دەخلى - تەرۇز يەتكۇزۇش، مەسئۇلىيەتسىزلىك ئەنزىلىرى توغرىسىدا «ئەنزە تۇرغۇزۇش ئۆلچىمى» ھەققىدىكى تەشۋىقاتنى كۇچلۇك قانات يايدۇردى. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە تەكشۇرۇپ بىر تەرەپ قىلىنغان قانۇن - ئىنتىزامغا دائىر ئەنزىلەرنىڭ 83 پىرسەنتىنى ئامما ۋە ئورۇنلار پاش قىلغان، مەلۇم قىلغان.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى تەپتىش سىستېمىسىدا ھوقۇققا دەخلى - تەرۇز يەتكۇزۇش، مەسئۇلىيەتسىزلىك قىلىش ئەنزىلىرىنى تەكشۇرۇپ بىر تەرەپ قىلىش بويىچە بىر تۇركۇم ئىلغار كوللېكتىپ ۋە مۇنەۋۋەر تەھقىقلەش خادىملىرى مەيدانغا كەلدى. غۇلجا شەھەرلىك ۋە ئۇرۇمچى شەھىرى سايباغ رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ قانۇن - ئىنتىزام تەپتىش بۆلۈمى مەملىكەتلىك تەپتىش ئورگانلىرى قانۇن - ئىنتىزام تەپتىشلىكى سىستېمىسى بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ، شيې مىڭ قاتارلىق بەش كىشى مۇنەۋۋەر تەھقىقلەش خادىمى بولۇپ باھالاندى. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ، ئىلى ۋىلايەتلىك شۆبە خەلق تەپتىش مەھكىمىسى قانۇن - ئىنتىزام بۆلۈمى قاتارلىق 12 ئىلغار كوللېكتىپ ۋە قايىم تېيىپ قاتارلىق 18 مۇنەۋۋەر تەھقىقلەش خادىمىنى تەقدىرلىدى.

جاڭ جىشەن

ھەق تەلەپ، مەمۇرىي ئىشلار تەپتىشلىكى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرىنىڭ ھەق تەلەپ، مەمۇرىي ئىشلار تەپتىشلىكى سىناق قىلىشتىن ئومۇمىيۇزلۇك تۇردە قانۇن بويىچە قانۇنىي نازارەت قىلىشنى يولغا قويۇشقا ئۆتتى. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە ھەر خىل ھەق تەلەپ (جۈملىدىن ئىقتىسادىي) ئەنزىلىرىدىن 420 سى، مەمۇرىي ئەنزىدىن 132 سى قوبۇل قىلىندى. 328 ئەنزە تۇرغۇزۇلۇپ تەكشۇرۇلدى، 274 ئەنزىنى تەكشۇرۇش ئاخىرلاشتۇرۇلدى، ئەنزە ئاخىرلىشىش نىسبىتى 83.5% كە يەتتى. ئىلى ئوبلاستلىق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى بېجىرگەن غۇلجا شەھەرلىك «ئىلى دەرياسى» سۇۋالغۇ زاۋۇتىنىڭ ئىلى ۋىلايەتلىك يىجىڭ بىرلەشمە بىناكارلىك شىركىتى ئۈستىدىن ئەرز قىلغان سودا توختامى ماجراسى ھەققىدىكى ئېتىراز ئەنزىسى مەملىكەت بويىچە بىرىنچى قېتىملىق ھەق تەلەپ ئېتىراز ئەنزىسى بولۇپ، ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستلىق شۆبىسىنىڭ قايتا قاراپ چىقىشى ئارقىلىق

ئىلگىرى كۆچكە ئىگە بولۇپ بولغان خاتا مۆكۈم تۈزىتىلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرى ھەق تەلەپ، مەمۇرىي ئىشلار تەپتىشلىك كەسپىي ئورگانلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى ۋە كادىرلار قوشۇنى قۇرۇلۇشىنى داۋاملىق چىڭ تۇتتى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 17 ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك تەپتىش مەھكىمىسى ۋە 36 ئاساسىي قاتلام تەپتىش مەھكىمىسى جەمئىيى 54 ھەق تەلەپ، مەمۇرىي ئىشلار تەپتىشلىك كەسپىي ئورگىنىنى قۇرۇپ، 134 كادىر سەپلەپ بەردى. كادىرلارنىڭ كەسپىي ساپاسىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى 8 - ئايدا ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 2 - قارارلىق ھەق تەلەپ، مەمۇرىي ئىشلار تەپتىش كادىرلىرى كۆرسىنى ئېچىپ، ئاز سانلىق مىللەتتىن بولغان 30 نەپەر كادىرنى ئىش ئورنىغا بېرىشتىن ئاۋال بىر قېتىم تەربىيەلەپ چىقتى. ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك تەپتىش مەھكىمىلىرىمۇ كۆرس ئېچىش ياكى يىغىن ئارقىلىق تەربىيەلەش قاتارلىق ئۇسۇللارنى قوللىنىپ، ھەق تەلەپ، مەمۇرىي ئىشلار تەپتىشلىك كادىرلىرىنى ئىش ئورنىغا بېرىشتىن ئاۋال تەربىيىلىدى.

قانۇننى ئىجرا قىلىش سەۋىيىسىنى ۋە ئەنزە بېجىرىش سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى 12 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 25 - كۈنگىچە جەنۇبىي شىنجاڭ، شىمالىي شىنجاڭ ۋە شەرقىي شىنجاڭ بويىچە ھەق تەلەپ، مەمۇرىي ئىشلار تەپتىشلىكى خىزمىتى سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزدى.

چېن جياڭ

ئەرز - شىكايەت قىلىش ۋە پاش قىلىش - مەلۇم قىلىش تەپتىشلىكى

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ ئەرز - شىكايەت قىلىش تەپتىشلىكى تارماقلىرى 1991 - يىلى ھال ئېيتىپ كەلگەنلەر ۋە ئەرزدىن 6747 نى قوبۇل قىلدى، بۇلاردىن تۇنجى قېتىملىق 6233 ئەرز قىلىشقا تەگىشلىك 4827، شىكايەت قىلىشقا تەگىشلىك 1920. تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىنغىنى 6436. ئەرز - شىكايەت تارماقلىرى بۇلاردىن 518 نى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، 1802 نى باشقا تەپتىش كەسپىي ئورۇنلىرىنىڭ تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىشىغا، 2771 نى ئالاقىدار تارماقلارنىڭ بىر تەرەپ قىلىشىغا يوللاپ بەردى، 999 غا بىۋاسىتە جاۋاب بەردى. تەپتىش ئورگانلىرىنىڭ ئەيىبلەشنى كەچۈرۈم قىلىش ھەققىدىكى قارارىغا قايىل بولمىغان ئەرزلەر ھەمدە سوت مەھكىمىسىنىڭ ھۆكۈمىگە، كېسىمگە قايىل بولمىغان، ھەقىقەتەن ئۇۋال بولغان ۋە خاتا بولغان ئەنزىلەر نۇقتىلىق ھالدا قايتا تەكشۈرۈلدى. بىر يىلدا جەمئىي 34 خاتا ئەنزە تۈزىتىلدى.

1991 - يىلى ھەر دەرىجىلىك ئەرز - شىكايەت تەپتىشلىكى تارماقلىرى زىيانكەشلىك قىلىنغۇچى ئەرز قىلمىغان، لېكىن باشقا پۇقرالار، ئىجتىمائىي تەشكىلاتلار ياكى ئالاقىدار ئورۇنلار ئەرز قىلغان قوش نىكاھلىق بولۇشقا دائىر 95 كىشىگە چېتىلىدىغان 72 ئەنزىنى قوبۇل قىلىپ، 41 كىشىگە چېتىلىدىغان 24 ئەنزىنى ئەنزە تۈرغۈزۇپ تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، 18 كىشىگە چېتىلىدىغان 14 ئەنزىگە ئەنزە تۈرغۈزمىدى.

1991 - يىلى ھەر دەرىجىلىك تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ پاش قىلىش - مەلۇم قىلىش مەركەزلىرى (پونكىتلىرى) تۈرلۈك جىنايەت ئەنزىلىرىگە دائىر ئامما پاش قىلغان - مەلۇم قىلغان 3199 يېپ ئۇچىنى قوبۇل قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە تەپتىش ئورگانلىرى باشقۇرۇشقا تېگىشلىكى 2725. بۇنىڭ ئىچىدىكى ئىقتىسادىي جىنايەت ئەنزىسىگە دائىر يېپ ئۇچى 2327، قانۇن - ئىنتىزام ئەنزىسىگە دائىر يېپ ئۇچى 699. پاش قىلىنغان كىشىلەرنىڭ ۋەزىپىسىگە كەلسەك، ۋىلايەت، نازارەت دەرىجىلىك تىمن يۇقىرى كادىر 12، ناھىيە، باشقارما دەرىجىلىك كادىر 80، بۆلۈم، يېزا دەرىجىلىك كادىر 240، ئادەتتىكى كادىر 659، كارخانا، كەسپىي ئورۇنلاردىكى زاۋۇت باشلىقى (جىڭلى)، شۇجىسى 939، كارخانا، كەسپىي ئورۇنلاردىكى باشقا خادىملار

719، يېزا كادىرى 190، باشقا خادىملار 324؛ 10 مىڭ يۇەندىن يۇقىرى بولغان چوڭ ئەنزە 48. دەسلەپكى قەدەمدە 627 ئەنزە تەكشۈرۈلۈپ، 191 ئەنزە تۈرغۇزۇلدى؛ 474 ئەنزە باشقا تارماقلارنىڭ بىر تەرەپ قىلىشىغا يۆتكەپ بېرىلدى. بەش كىشى شىكايەت قىلىشتىن كەچۈرۈم قىلىنىدى، يەتتە كىشىگە چېتىلىدىغان يەتتە ئەنزە ئۈستىدە شىكايەت قىلىنىدى، ئۇچ ئەنزىدىكى ئۇچ كىشى جازاغا ھۆكۈم قىلىنىدى، 152 ئەنزە ئاخىرلاشتۇرۇلدى. دۆلەت ئۈچۈن 1 مىليون 68 مىڭ يۈەن ئىقتىسادىي زىيان قايتۇرۇۋېلىنىدى. پاش قىلغۇچى ۋە مەلۇم قىلغۇچىغا زەربە بېرىش ئەنزىسىدىن 111 ى تەكشۈرۈپ چىقىلدى.

1991 - يىلى 5 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى ئاپتونوم رايوندىكى تەپتىش سىستېمىسى بويىچە 1 - قېتىملىق ئەرز قىلىش - شىكايەت قىلىش، پاش قىلىش - مەلۇم قىلىش تەپتىشلىكى خىزمەت يىغىنىنى ئۆتكۈزدى. يىغىندا 4 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك تەپتىش ئورگانلىرى ئەرز قىلىش - شىكايەت قىلىش خىزمەت يىغىنىنىڭ روھى يەتكۈزۈلدى، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى تەپتىش ئورگانلىرى يېڭىباشتىن قۇرۇلغاندىن بۇيانقى ئەرز قىلىش - شىكايەت قىلىش تەپتىشلىكى خىزمىتى ۋە 1988 - يىلى 8 - ئايدا پاش قىلىش - مەلۇم قىلىش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلغاندىن بۇيانقى نەتىجىلەر ۋە تەجرىبە - ساۋاقلار يەكۈنلەندى.

لى جىنۇيې

تۈرمە، قاماقخانا تەپتىشلىكى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرىنىڭ تۈرمە، قاماقخانا تەپتىشلىكى تارماقلىرى، ئاساسەن، تۆۋەندىكى خىزمەتلەرنى ئىشلىدى:

1) سىياسەت، قانۇن نازارەتچىلىكى قانات يايدۇرۇلدى. ئالدى بىلەن جىنايەتچىلەرنىڭ جازا مۇددىتىنى قىسقارتىش، جىنايەتچىلەرنى شەرتلىك قويۇپ بېرىش، داۋالىنىش ئۈچۈن كېسىللىككە بېرىش مەسىلىلىرى ئۈستىدە تەپتىشلىك ۋە نازارەت قىلىنىدى. شىياڭخۇ، پەيلۇ، قاراقىلچىن، قالىغۇچتىن ئىبارەت تۆت ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش تارماق ئەترىتىدە ئېلىپ بېرىلغان تەكشۈرۈشتىن قارىغاندا، مەسىلىلەر كۆپرەك سېزىلدى. مەسىلەن: نۇسخا ئېلىپ تەكشۈرۈلگەن سانجى ئوبلاستلىق ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ 1990 - يىللىق جىنايەتچىلەرنى شەرتلىك قويۇپ بېرىش، جىنايەتچىلەرنىڭ جازا مۇددىتىنى قىسقارتىشقا دائىر 63 ئەنزىنىڭ ئوندا تۈرلۈكچە دەرىجىدە نامۇۋاپىق ئەھۋالنىڭ بارلىقى بىلىندى. پەيلۇ، قاراقىلچىن، قالىغۇچتىن ئىبارەت ئۈچ ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش تارماق ئەترىتى 1984 - يىلدىن 1991 - يىلغىچە 640 جىنايەتچىنى داۋالىنىش ئۈچۈن كېسىللىككە بەرگەن بولۇپ، پەقەت 251 جىنايەتچىلا ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئىدارىسىگە تەستىقلىتىلغان. ئاندىن قالسا، تۈرمە نازارەتچىلىكى پائالىيىتىنىڭ قانۇنىي بولغان - بولمىغانلىقى ئۈستىدە نازارەت قىلىنىدى. جەمئىي 4300 تەپتىشلىك تەكلىپى ۋە قانۇنغا خىلاپ ئىشلار ئۈستىدە تۈزىتىش پىكرى بېرىلدى، بۇنىڭ 3114 ى ئاغزاكى پىكىر، 1186 سى يازما پىكىر. تۈرمە كادىر - ساقچىلىرى ۋە ساقچىلىق قىلمىغان قوراللىق ساقچىلارنىڭ جىنايەت ئۆتكۈزۈش ۋەقەلىرى ئۈستىدە 19 كىشىگە چېتىلىدىغان 12 ئەنزە تۈرغۇزۇلدى، بۇنىڭ يەتتە كىشىگە چېتىلىدىغان ئالتىسى خىيانەتچىلىك - پارتىخورلۇق ئەنزىسى، 12 كىشىگە چېتىلىدىغان ئالتىسى ھوقۇقنى دەخلى - تەرۇز قىلىش ۋە مەسئۇلىيەتسىزلىك قىلىش ئەنزىسى.

2) تۈرمىدە يېڭىباشتىن جىنايەت ئۆتكۈزۈشكە زەربە بېرىلدى. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە ھەر خىل جىنايەتچىلەردىن 471 كىشىگە چېتىلىدىغان 349 ئەنزە تاپشۇرۇۋېلىنىدى، بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ، مۇھىم ئەنزە ئالتە. جايلاردىكى تۈرمە، قاماقخانىلاردىكى تەپتىش كادىرلىرى ئىشقا بالدۇر كىرىشىپ، تۈرمىدە يېڭىباشتىن جىنايەت ئۆتكۈزگەن جىنايەتچىلەرگە قاتتىق ۋە تېز زەربە بەردى. بۇنىڭدىن باشقا، قىسمەن جايلاردىكى تۈرمە - قاماقخانا تەپتىش تارماقلىرى «تۈرمە زومىگەرلىرى» گە زەربە بېرىش مەخسۇس

كۆرىشىنى قانات يايدۇرۇپ، تۈرمە ـ قاماقخانىلاردىكى ئۆزگەرتىش ئەرتىپىنى مۇقىملاشتۇردى.

3) ئەرز ـ شىكايەت ئەنزىلىرى ھىر ئەرەپ قىلىندى. مۇشۇ ھىر يىل ئىچىدە قاماقتىكى جىنايەتچىلەر ۋە ئۇلارنىڭ ئۇرۇغ ـ تۇغقانلىرى بەرگەن 392 ئەرز ۋە شىكايەت ھېجىرىلدى (311 ى ھېجىرىشكە يۈتكەپ ھېرىلدى، 81 ى ئۆزىدە ئەكشۈرۈلدى). ئۆزىدە ئەكشۈرۈلگەن 81 ئەرزنىڭ 72 سى يولسىزلىق بىلەن قىلىنغان شىكايەت بولۇپ، ھېجىرىش رەت قىلىندى؛ ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسىگە ئۈچ ئەنزە ئۇستىدە ئېتىراز بىلدۈرۈلدى، ئەكشۈرۈش ئارقىلىق بۇلارنىڭ ئۇچىلىسى گۇناھسىز دەپ ھۆكۈم قىلىندى (ئەڭ گەۋدىلىكى شۇكى، ئالدامچىلىق جىنايىتى بىلەن ئەيىبلىنىپ مۇددەتسىز قاماق جازاسى ھېرىشكە ھۆكۈم قىلىنغان لۇ ئەنخۇڭ ئۇستىدە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ئەتىش مەھكىمىسىنىڭ ئېتىراز بىلدۈرۈشى ئارقىلىق ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى ئەرىپىدىن گۇناھسىز دەپ قايتا ھۆكۈم چىقىرىلدى)؛ ئۇنىڭدىن باشقا، ئۇچ ئەنزە ئۇستىدە ئۇزىتىش ئەكلىپى ھېرىلدى، ئۇچ ئەنزە ئاخىرلاشمىدى.

لىيۇ جېنجياڭ

قانۇن ـ ئىنتىزامنىڭ ئىجرا قىلىنىشىنى ئەكشۈرۈش ۋە ئىدىيە ـ ئىستىل ئىنتىزامىنى ئەرتىپكە سېلىش ئەھۋالى

1991 ـ يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ئەتىش ئورگانلىرى 1991 ـ يىلى ئەتىش ئورگانلىرىنىڭ پارتىيىنىڭ لۇشەن، فاڭجېن، سىياسەتلىرىنى ۋە «ئاساسىي قانۇن»، «جىنايى ئىشلار قانۇنى»، «جىنايى ئىشلار دەۋا قانۇنى»، «ھەق تەلەپ دەۋا قانۇنى»، «مەمۇرىي ئىشلار دەۋا قانۇنى»، «مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنى»، «خەلق ئەتىش مەھكىمىسىنىڭ ئەشكىلىي قانۇنى»، «مەملىكەتلىك ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ئالاقىدار قارار، بەلگىلىمىلىرى قاتارلىق قانۇن، بەلگىلىمىلەرنى شۇنداقلا «ئەتىش خادىملىرىنىڭ ئىنتىزامى» نى ئىجرا قىلىش ئەھۋالىنى ئومۇمىيۈزلۈك ئەكشۈردى ۋە ئۇنى ئەرتىپكە سالدى. ئەكشۈرۈش ئەتىجىسىدىن قارىغاندا، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ئەتىش ئورگانلىرىنىڭ قانۇن ـ ئىنتىزامنى ئىجرا قىلىش، ئەنزە ھېجىرىش سۈپىتى، ئەتىش كادىر ـ ساقچىلىرىنىڭ قانۇن ـ ئىنتىزامغا رىئايە قىلىشى، ئومۇمەن، ياخشى بولغان، لېكىن ھەزى مەسىلىلەرمۇ ساقلانغان: قانۇننى ئىجرا قىلىش جەھەتتە، ئاساسەن، ئەنزىلەرنىڭ قولغا ئېلىش، ئەيىبلەش جەھەتتىكى سۈپىتىنى يەنمۇ ئۆستۈرۈشكە توغرا كېلىدۇ، «تۆتۈپ تۇرۇشنى ئەقىقلەش ئورنىغا دەسستىش، قولغا ئېلىشنى ئەقىقلەش ئورنىغا دەسستىش» ئەھۋالى يەنىلا مەۋجۇت؛ ئۇزلىرى ئەقىقلەيدىغان ئىقتىسادىي ئەنزىلەرنى ھېجىرىشتە ئەيىبلەشنى كەچۈرۈم قىلىش نىسبىتى يۇقىرىراق بولۇپ، ئەيىبلەشنى كەچۈرۈم قىلىش مۇڭاپىق بولماسلىق مەسىلىسى مەۋجۇت؛ ئەنزە ھېجىرىشتە قەرەلدىن ئېشىپ كېتىش مەسىلىسى يەنىلا بىر قەدەر ئومۇمىيۈزلۈك مەۋجۇت؛ ئۇزلىرى ئەقىقلىگەن ئىقتىسادىي ئەنزىلەردە ئۇنى بىكار قىلىش نىسبىتى بەك يۇقىرى، بەزىلىرىنىڭ بىكار قىلىنىشى مۇڭاپىق ئەمەس. ئىنتىزامنى ئىجرا قىلىش جەھەتتە، ئەتىش كادىر ـ ساقچىلىرىنىڭ قانۇن ۋە ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىشى 1990 ـ يىلدىكىدىن كۆرۈنەرلىك ئازايدى. 1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە كادىر ـ ساقچىلارنىڭ قانۇن ـ ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش ئەنزىسىدىن 15 كىشىگە چېتىلىدىغان 15 ئەنزە ئەكشۈرۈلۈپ ھىر ئەرەپ قىلىندى، 1990 ـ يىلدىكىدىن 14 كىشىگە چېتىلىدىغان 13 ئەنزە كېمەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۇچ كىشى جازاغا ھۆكۈم قىلىندى، ئۇچ كىشىگە پارتىيە ئىنتىزامى جازاسى ھېرىلدى، سەككىز كىشىگە مەمۇرىي ئىنتىزام جازاسى ھېرىلدى، ھىر كىشىگە ئامانلىقنى ساقلاش بويىچە جازا ھېرىلدى. ھەر دەرىجىلىك ئەتىش ئورگانلىرى مەۋجۇت مەسىلىلەرگە قاراپ مۇناسىپ ئۇزىتىش ئەدبىرلىرىنى قوللاندى.

يەن ۋېنيى

تەپتىشلىك تېخنىكىسى

ئاپپارات - خادىملارنىڭ ئەھۋالى 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى تەپتىش ئورگانلىرى 12 ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك تەپتىش مەھكىمىسىدە تەپتىشلىك تېخنىكىسى ئاپپاراتىنى قۇردى. بورتالا ئوبلاستى، بايىنغولىن ئوبلاستى ۋە خوتەن ۋىلايىتىدە گەرچە تەپتىشلىك تېخنىكىسى ئاپپاراتى قۇرۇلمىغان بولسىمۇ، لېكىن مەخسۇس ياكى قوشۇمچە ۋەزىپە ئۆتەيدىغان تېخنىكا خادىملىرى سەپلەپ بېرىلدى. يىل ئاخىرىغا بارغاندا، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە مەخسۇس تەپتىشلىك تېخنىكا خادىمى جەمئىي 70 كە، قوشۇمچە ۋەزىپە ئۆتەيدىغان تېخنىكا خادىمى 33 كە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە سوت تىبابەتچىلىكى بويىچە تەكشۇرگۇچى ئون، ھۇججەت تەكشۇرگۇچى 18، ئىز تەكشۇرگۇچى ئىككى، ماددىي ئىسپاتلارنى سۈرەتكە ئالغۇچى 34، ماددىي ئىسپاتلارنى سىنغا ئالغۇچى 15، ۋەقە يۈز بەرگەن ئورۇننى تەكشۇرگۇچى 16، مەمۇرىي باشقۇرغۇچى سەككىز.

كەسپىي تۇر ئەھۋالى 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە تەپتىشلىك تېخنىكىسى خىزمىتىدە ئالتە كەسپىي تۇر يولغا قويۇلدى. ئاپتونوم رايونلۇق تەپتىش مەھكىمىسى سوت تىبابەتچىلىكى بويىچە تەكشۇرۇش، ھۇججەت تەكشۇرۇش، ماددىي ئىسپاتلارنى سۈرەتكە ئېلىش، ماددىي ئىسپاتلارنى سىنغا ئېلىش، ۋەقە يۈز بەرگەن ئورۇننى تەكشۇرۇش خىزمەتلىرىنى ئىشلىدى؛ ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك تەپتىش مەھكىمىلىرى ھۇججەتلەرنى تەكشۇرۇش، ماددىي ئىسپاتلارنى سۈرەتكە ئېلىش، ماددىي ئىسپاتلارنى سىنغا ئېلىش، ۋەقە يۈز بەرگەن ئورۇننى تەكشۇرۇشنى ئاساس قىلىپ، سوت تىبابەتچىلىكى بويىچە تەكشۇرۇش، ئىز تەكشۇرۇش خىزمەتلىرىنى قىسمەن ھالدا ئىشلىدى.

خىزمەتلەرنىڭ قانات يېيىش ئەھۋالى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك تەپتىشلىك تېخنىكىسى تارماقلىرى 859 ئەنزىنى قوبۇل قىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە جىنايى ئىشلار تەپتىشلىكى 111، خىيانەتچىلىك - پارىخورلۇق تەپتىشلىكى 133، قانۇن - ئىنتىزام تەپتىشلىكى 375، تۇرمە - قاماقخانا تەپتىشلىكى 32، ھەق تەلەپ - مەمۇرىي ئىشلار تەپتىشلىكى 19، ئەرز - شىكايەت تەپتىشلىكى يەتتە، باشقا تەپتىشلىك 182. قوبۇل قىلىنغان ئەنزىلەر ئىچىدە تەكشۇرۇلگەن، بېكىتىلگىنى 679، ھۇججەت تەكشۇرۇلگىنى 18. بۇلار، ئاساسەن، مۇنۇلار: (1) سوت تىبابەتچىلىكى بويىچە تەكشۇرۇش ۋە بېكىتىش ئۈچۈن 234 ئەنزە قوبۇل قىلىندى. بۇنىڭدا تۇرلۇك ئەنزىلەرنى پاش قىلىش ئۈچۈن 93 بىۋاسىتە دەلىل، 141 تەھقىقلەش يۆنىلىشى ھازىرلاپ بېرىلدى. (2) تەكشۇرۇش ئۈچۈن 100 ئەنزە قوبۇل قىلىندى. بۇنىڭدا جەمئىي 92 پوچۇركا بېكىتىلىپ، گۇۋاھنامە بېرىلدى، سەككىز تەھلىلنامە، ئەنزىنى تەھقىقلەش ئۈچۈن 74 بىۋاسىتە دەلىل بېرىلدى، تەھقىقلەش يۆنىلىشى ئۈچۈن 76 دەلىل بېرىلدى. (3) ماددىي ئىسپات ئۈچۈن 258 قېتىم سۈرەت تارتىپ بېرىلدى. بۇنىڭدىن دەلىل ئۈچۈن ئىشلىتىلگىنى 117، ماتېرىيال سۈپىتىدە پايدىلىنىلغىنى 93. (4) تۇرلۇك ئەنزىلەر ئۈچۈن ۋەقە يۈز بەرگەن ئورۇن 17 قېتىم سىنغا ئېلىنىپ، ئەنزىنى پاش قىلىش ئۈچۈن تەھقىقلەش يۆنىلىشى ۋە دەلىل ھازىرلاپ بېرىلدى.

لى يەن

سوت

ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى مەسئۇللىرىنىڭ ئىسىملىكى

مەھكىمە باشلىقى: قۇربان روزى

مۇئاۋىن مەھكىمە باشلىقلىرى: جاڭ جيۇلىڭ، دۇڭجېن، نىياز خوجا، جولدا (موڭغۇل)

جىنايى ئىشلار سوتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق سوت مەھكىمىلىرى 1 - سوتتا قارىلىدىغان جىنايى ئىشلار ئەنزىسىدىن 10 مىڭ 832 نى قوبۇل قىلدى، 10 مىڭ 508 ئەنزىنى ئاخىرلاشتۇردى، ئەنزە ئاخىرلىشىش نىسبىتى

% 97.01 بولدى؛ 2 - سوتتا قارىلىدىغان جىنايى ئىشلار ئەنزىسىدىن 2425 نى قوبۇل قىلدى، 2314 ئەنزىنى ئاخىرلاشتۇردى، ئەنزە ئاخىرلىشىش نىسبىتى %95.42 بولدى. 10 مىڭ 212 جاۋابكار ئۈستىدىن چىقىرىلغان ھۆكۈم قانۇنىي كۈچكە ئىگە بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە جىنايى ئىشلار جازاسى بېرىلگىنى 9786. جىنايى ئىشلار جازاسى بېرىش كەچۈرۈم قىلىنغىنى 349، گۇناھسىز دەپ ئېلان قىلىنغىنى 77. ھەر دەرىجىلىك خەلق سوت مەھكىمىلىرى قەستەن ئادەم ئۆلتۈرۈش، قەستەن ئېغىر يارىدار قىلىش، بۇلاش، باسقۇنچىلىق قىلىش، لۇكچەكلىك قىلىش، چوڭ ئوغرىلىق قىلىش، پارتلىتىش، ئوت قويۇش، زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى سېتىش، توشۇش، ئىشلەشكە ئوخشاش خەلقنىڭ ھايات، مال - مۈلكىگە ۋە جەمئىيەت تەرتىپىگە ئېغىر زىيان يەتكۈزگەن جىنايەتچىلەرگە قانۇن بويىچە ئېغىرلىتىپ ۋە تېز جازا بېرىش فاكتىنغا ئاساسەن، قاتتىق جازا بەردى. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە بۇنداق ئەنزىلەردىن 3198 ى ئاخىرلاشتۇرۇلدى ھەمدە تېپىك ئەنزىلەر تاللىنىپ، 522 قېتىم ھۆكۈم ئېلان قىلىش يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە خىيانەت قىلىش، پارا ئېلىش، ھۆكۈمەت پۇلىنى ئىشلىتىۋېلىش، باج ئوغرىلاش، باج تاپشۇرۇشقا قارشىلىق كۆرسىتىشكە ئوخشاش 1166 ئەنزە ئۈستىدە ھۆكۈم چىقىرىلدى.

زەينۇللا

ئىقتىسادىي سوت

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق سوت مەھكىمىلىرى 1 - سوتتا قارىلىدىغان ئىقتىسادىي ماجرا ئەنزىلىرىدىن 10 مىڭ 823 نى قوبۇل قىلىپ، 9445 نى ئاخىرلاشتۇردى، ئەنزە ئاخىرلىشىش نىسبىتى %87.27 بولدى، ئاخىرلاشقان ئەنزىدىكى پۇل جەمئىي 287 مىليون 521 مىڭ 500 يۈەن، ئاخىرلاشقان ئەنزە ئىچىدە كارخانىلارنىڭ قەرز ئىشلىرىنى ئېنىقلاشقا ياتىدىغىنى 1784، ئەنزىدىكى پۇل 39 مىليون 831 مىڭ 200 يۈەن. 2 - سوتتا قارىلىدىغان ئىقتىسادىي ماجرا ئەنزىلىرىدىن 1125 ى قوبۇل قىلىنىپ، 1004 ئەنزە ئاخىرلاشتۇرۇلدى. ئەنزە ئاخىرلىشىش نىسبىتى % 89.24 بولدى.

ھەر دەرىجىلىك خەلق سوت مەھكىمىلىرى ئىقتىسادىي سوت پائالىيەتلىرى ئارقىلىق ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ئۈچۈن ئاكتىپ ۋە تەشەببۇسكارلىق بىلەن خىزمەت قىلدى: (1) چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارغا چېتىلىدىغان ۋە ھەر خىل يېڭى تېپتا بولغان ئەنزىلەر ئۈستىدە، خۇسۇسەن سوممىسى ۋە تەسىرى چوڭ بولغان ئەنزىلەر ئۈستىدە ۋاقتىدا ئەنزە تۇرغۇزۇلدى، ۋاقتىدا تەكشۈرۈپ چىقىلدى، ھۆكۈم ۋاقتىدا ئىجرا قىلىندى. (2) تۆلىتىۋېلىش ھوقۇقىنى ۋە قەرز ئىشلىرى گىرەلىشىپ كەتكەن «ئۈچ بۇرجەكلىك قەرز» ئەنزىلىرى دەۋاگەرلەرنىڭ ماقۇللۇقىنى ئېلىۋېتىلغاندىن كېيىن قەرز يۆتكەش ۋە بالانس قىلىۋېتىش ئۇسۇلى بىلەن ئېنىقلاپ چىقىلدى. (3) يېزا ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈشكە مۇناسىۋەتلىك بولغان يېزىلاردىكى ھۆددىگەرلىك توختامىغا ئالاقىدار ئەنزىلەر، يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئىقتىسادىي ماجرا ئەنزىلىرى، يېزىلاردىكى سېتىۋېلىش - سېتىش توختامىغا ئالاقىدار ماجرا ئەنزىلىرى ئۈستىدە ئىگىلىكىنى ئىجتىمائىيلاشتۇرۇشنى راۋاجلاندۇرۇشقا خىزمەت قىلىش داۋامىدا مەيدانغا كەلگەن ھەر خىل ئەنزىلەر ئاكتىپ تەكشۈرۈلۈپ سوتلاشقا بىرلەشتۈرۈلۈپ، قانۇن مۇلازىمىتى خىزمىتى ياخشى ئىشلەندى. جانلىق، كۆپ خىل ئۇسۇللار ۋە شەكىللەر قوللىنىلىپ، كارخانىلارنىڭ تۆلىتىۋېلىش ھوقۇقى ۋە قەرز مۇناسىۋىتىنى ئېنىقلىشىغا، پۇل قايتۇرۇش پىلانىنى تۈزۈشىگە، بېسىلىپ قالغان مەھسۇلاتلارنى سېتىش يولىدا ئالاقىلىشىشىگە ياردەم بېرىلدى، بۇ، كارخانىلارنىڭ ئالقىشىغا ئېرىشتى.

زەينۇللا

ھەق تەلەپ سوتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق سوت مەھكىمىلىرى 1 - سوتتا قارىلىدىغان ھەق تەلەپ ئەنزىلىرىدىن 49 مىڭ 57 نى قوبۇل قىلىپ، 46 مىڭ 311 ئەنزىنى

ئاخىرلاشتۇردى، ئەنزە ئاخىرلىشىش نىسبىتى % 94.40 بولدى، قوبۇل قىلىنغان ئەنزە ئىچىدە نىكاھ - ئائىلە ماجراسى ئەنزىسى 28 مىڭ 630 بولۇپ، ئومۇمىي ئەنزىنىڭ 36.58پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى، مۇنداق ئەنزىلەر ھەممە ئەنزىنىڭ ئالدىدا تۇردى؛ قەرز، تۆلەم، ئۆي - جاي، يەر، دەل - دەرەخ، سۇ، بىلىم ۋاربىلىقى قاتارلىق ئىقتىسادىي ئالاقە، ئىشلەپچىقىرىش - تىجارەت پائالىيىتى بىلەن بىۋاستە مۇناسىۋەتلىك بولغان ئەنزە 16 مىڭ 837 بولۇپ، ئومۇمىي ئەنزىنىڭ 34.32 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى؛ باشقىلىرى ۋاربىلىق، نام، سۈرەت قاتارلىق كىشىلىك ھوقۇق بىلەن مۇناسىۋەتلىك بولغان ئەنزىلەر. مۇشۇ بىر يىلدا 2 - سوتتا قارىلىدىغان ھەق تەلەپ ئەنزىسىدىن 3258 ى قوبۇل قىلىنىپ، 3009 ئەنزە ئاخىرلاشتۇرۇلدى، ئەنزە ئاخىرلىشىش نىسبىتى %92.36 بولدى.

ھەر دەرىجىلىك خەلق سوت مەھكىمىلىرى ھەق تەلەپ ئەنزىلىرىنى تەكشۈرۈپ بىر ياقلىق قىلىش داۋامىدا، ھەق تەلەپ ۋە ئىقتىسادقا دائىر قانۇن، قائىدە - نىزاملارنى ئەستايىدىل ئىجرا قىلىپ، ئائىلە ماجرالىرىنى ۋە ئامما ئىقتىسادىي تۈرمۇشى، شەھەر - يېزا ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى بىلەن زىچ مۇناسىۋەتلىك بولغان ئەنزىلەرنى ۋاقتىدا بىر تەرەپ قىلدى، يەر، ئوتلاق، دەل - دەرەخ، سۇ ئىشلىرىغا ئىگىدارچىلىق قىلىش ھوقۇقىنى ۋە بۇلاردىن پايدىلىنىش ھوقۇقى ئۈستىدىكى تالاش - تارتىش ئەنزىلىرى ھەمدە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىلەن زور دەرىجىدە مۇناسىۋەتلىك بولغان ئەنزىلەرنى ئالدى بىلەن تەكشۈرۈپ بىر ياقلىق قىلدى؛ ئامما ئوتتۇرىسىدا ئىشلەپچىقىرىش، تىجارەت پائالىيىتى داۋامىدا شەكىللەنگەن شەخسىي ئۆتنە يېرىم مۇناسىۋىتىنى، ئۇ جازانىخورلۇققا ياتمىسلا، قانۇن بويىچە قوغدىدى. شۇنىڭ بىلەن دۆلەتنىڭ، كوللېكتىپنىڭ ۋە شەخسنىڭ مەنپەئىتى قوغدالدى ھەمدە شەھەر - يېزا ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى ئۈچۈن بىۋاستە خىزمەت قىلىندى.

زەينۇللا

مەمۇرىي سوت

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق سوت مەھكىمىلىرى 1 - سوتتا قارىلىدىغان مەمۇرىي ئەنزىلەردىن 477 نى قوبۇل قىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئامانلىقنى ساقلاشقا دائىر مەمۇرىي ئەنزە 257؛ يەر، دەل - دەرەخ، يېمەك - ئىچمەك تازىلىقى، سودا - سانائەت، مال باھاسى، باج، ئۆلچەم، شەھەر پىلانلاش، مۇھىتنى ئاسراش، قاتناش - تىرانسپورت، كان بايلىقى قاتارلىق جەھەتلەرگە دائىر ئەنزە 220. مال - مۇلۈككە چېتىلىدىغان ئەنزىلەرنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 882 مىڭ 200 يۈەن. 441 ئەنزە ئاخىرلاشتۇرۇلدى، ئەنزە ئاخىرلىشىش نىسبىتى %92.45 بولدى. تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش نەتىجىسىگە كەلسەك، مەمۇرىي ئورگانلارنىڭ قارارىغا نىسبەتەن ھۆكۈم ساقلاپ قېلىنغىنى %39 نى ئىگىلەيدۇ، ھۆكۈم بىكار قىلىنغىنى %23.36 نى، ھۆكۈم ئۆزگەرتىلگىنى %2.49 نى ئىگىلەيدۇ، ئەنزە بېجىرىش داۋامىدا، ئەرز قىلغۇچىنىڭ ئۆزى ئەرزىنى بىكار قىلغىنى %28.57 نى، ئالاقىدار تارماقلارنىڭ بىر تەرەپ قىلىشىغا يۆتكەپ بېرىلگىنى %3.85 نى، قانۇن بويىچە شىكايەت ئاخىرلاشتۇرۇلغىنى %2.72 نى ئىگىلەيدۇ. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە 2 - سوتتا قارىلىدىغان ئەنزىلەردىن 154 ى قوبۇل قىلىنىپ، 153 ئەنزە ئاخىرلاشتۇرۇلدى.

زەينۇللا

جەمئىيەت ئامانلىقنى ئومۇملاشتۇرۇپ تۈزەشكە قاتنىشىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق سوت مەھكىمىلىرى ھەر خىل جىنايى ئىشلار جىنايەتلىرىگە قانۇن بويىچە قاتتىق زەربە بېرىش بىلەن بىللە، جەمئىيەت ئامانلىقنى ئومۇملاشتۇرۇپ تۈزەشكە ئاكتىپ قاتناشتى.

1) قانۇنغا خىلاپلىق قىلىپ جىنايەت ئۆتكۈزگەن ياشلار ۋە ئۆسمۈرلەرنى تەربىيىلەپ تەسىرلەندۈرۈش ۋە قوتقۇزۇش خىزمىتى ياخشى ئىشلەندى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 91 سوت مەھكىمىسىدە 14 ياشقا

تولغان، ئەمما 18 ياشقا تولمىغان جاۋابكارلارنىڭ جىنايى ئىشلار ئەنزىلىرىنى مەخسۇس بىر تەرەپ قىلىدىغان سوت كېڭەشمىسى (يەنى ئۆسمۈرلەر سوتى) تەسىس قىلىنىپ، بالاغەتكە يەتمىگەنلەرنىڭ فىزىئولوگىيىلىك ۋە پىسخولوگىيىلىك ئالاھىدىلىكلىرىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان ئۆسۈللار قوللىنىلىپ سوت قىلىنىدى، مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە ئۆسمۈرلەردىن بولغان جاۋابكارلارنىڭ جىنايى ئىشلار ئەنزىلىرىدىن 847 سى تەكشۈرۈلۈپ بىر تەرەپ قىلىنىدى. ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ پارتكۇرۇپپىسى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومغا يوللىغان «ئۆسمۈرلەرنىڭ جىنايى ئەنزىلىرىنى بىر تەرەپ قىلىدىغان يۇرۇشلەشكەن خىزمەت سىستېمىسىنى تەسىس قىلىش توغرىسىدا» كى دوكلات ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەرىپىدىن تەستىقلىنىپ، جايلارنىڭ ئىزچىل ئىجرا قىلىشىغا چۇشۇرۇپ بېرىلدى.

2) جازالاش بىلەن كەڭچىلىك قىلىشنى بىرلەشتۈرۈش سىياسىتى ئىزچىللاشتۇرۇلۇپ، ئالاقىدار تارماقلارنىڭ جىنايەتچىلەرنى ئۆزگەرتىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشىگە ياردەم بېرىلدى. ھەر دەرىجىلىك خەلق سوت مەھكىمىلىرى جەمئىيەت ئامانلىقىغا ئېغىر دەرىجىدە زىيان يەتكۈزگەن جىنايەتچىلەرگە ۋە ئىقتىسادىي ئىشلارغا ئېغىر دەرىجىدە بۇزغۇنچىلىق قىلغان جىنايەتچىلەرگە ئېغىرلىتىپ ۋە تېز جازا بېرىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، قانۇندىكى بەلگىلىمىلەردە يېنىك جازا بېرىش، يېنىكلىتىپ جازا بېرىش ياكى جازا كەچۈرۈم قىلىشقا دائىر تەرىپىي بارلارغا يېنىك جازا بەردى، يېنىكلىتىپ جازا بەردى ياكى جازا بېرىشنى كەچۈرۈم قىلدى؛ قانۇن بويىچە كېچىكتۈرۈپ جازا بېرىلىدىغان، نازارەت ئاستىغا ئېلىنىدىغان ۋە جىنايى ئىشلار جازاسى بېرىش كەچۈرۈم قىلىنىدىغان جاۋابكارلارنى جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرىغا ياردەملىشىپ باشقۇرۇپ بەردى؛ ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش جەريانىدا ھەقىقەتەن توۋا قىلىش ئىپادىسى بولغان، جازانى يېنىكلىتىش ياكى شەرتلىك قويۇپ بېرىش شەرتىگە مۇۋاپىق كېلىدىغان جىنايەتچىلەرگە نىسبەتەن، ئەمۋالنى ئۇقۇپ ئېنىقلىغاندىن كېيىن قانۇن بويىچە جازانى يېنىكلەتتى ۋە ئۇلارنى شەرتلىك قويۇپ بەردى. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە ھەر دەرىجىلىك خەلق سوت مەھكىمىلىرى جازانى يېنىكلىتىشكە دائىر ئەنزىلەردىن 9051 نى، شەرتلىك قويۇپ بېرىشكە دائىر ئەنزىلەردىن 212 نى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى.

3) ئەرز قىلغان، شىكايەت قىلغان، خەت - چەك ئەۋەتكەنلەر ۋە ھال ئېيتىپ كەلگەنلەر خىزمىتى ياخشى ئىشلەندى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق سوت مەھكىمىلىرى ئاممىدىن كەلگەن خەت - چەك ۋە ھال ئېيتىپ كەلگەنلەرنىڭ ئەرزىدىن 92 ساۋ 40 نى بىر تەرەپ قىلدى. كەلگەن خەت - چەكلەر ۋە ھال ئېيتىپ كەلگەنلەرنىڭ ئەرزىدىن خەلق سوت مەھكىمىلىرىنىڭ ئەنزە تۇرغۇزۇلۇپ ئىشلىشىگە تېگىشلىك بولغانلىرىغا ئەنزە تۇرغۇزۇلۇپ، سوتنىڭ قاراپ چىقىپ بىر تەرەپ قىلىشىغا يوللاندى؛ خەت - چەكلەر ۋە ھال ئېيتىپ كەلگەنلەرنىڭ ئەرزىنى بىر تەرەپ قىلىش ئارقىلىق، خەلق سوت مەھكىمىلىرىنىڭ قانۇنىي كۈچكە ئىگە بولغان ھۆكۈملىرى ۋە كېسىملىرى تەكشۈرۈلدى؛ ئەسلىدە توغرا بىر تەرەپ قىلىنغانلىرى ئەسلى پېتىچە ساقلاپ قېلىندى، پاكىتلارنى قەيت قىلىش، قانۇننى تەتبىقلاش جەھەتتە ھەقىقەتەن خاتا بولۇپ قالغانلىرى سوت ئۆستىدىن نازارەت قىلىش تەرتىپى بويىچە تۈزىتىلدى. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە ھەر دەرىجىلىك خەلق سوت مەھكىمىلىرى سوت ئۆستىدىن نازارەت قىلىشقا دائىر ھەر خىل ئەنزىلەردىن 1330 نى قوبۇل قىلىپ، 1033 نى ئاخىرلاشتۇردى، بۇنىڭ ئىچىدە 171 ھۆكۈمنى ئۆزگەرتتى.

4) خەلق سوتى خىزمىتى كۈچەيتىلىپ، ماجرالار ۋاقتىدا كېلىشتۈرۈلۈپ، بىر تەرەپ قىلىنىدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 349 خەلق سوتى ھەق تەلەپ ئەنزىلىرى ۋە قىسمەن ئاددىيراق ئىقتىسادىي ماجرا ئەنزىلىرىنىڭ 50% تىن كۆپرەكىنى بىر تەرەپ قىلىپ، ئەرز - شىكايەت قىلىشقا ياتمايدىغان نۇرغۇن ئەنزىلەرنى كېلىشتۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى.

5) تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش ئاشكارا ئىشلەندى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ھەر دەرىجىلىك خەلق سوت مەھكىمىلىرى تەكشۈرۈپ ئاخىرلاشتۇرغان 1 - سوتتا قارىلىدىغان ئەنزىلەردىن ئاشكارا تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلغىنى ئاشكارا تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىشقا تېگىشلىك سانىنىڭ % 95 تىن كۆپرەكىنى تەشكىل قىلدى.

6) قانۇننى بۇزۇش، قانۇنغا خىلاپلىق قىلىش ئىشلىرىنىڭ يۇز بېرىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى ئازايتىش ئۈچۈن، ئەدلىيە جەھەتتىن تەكلىپ بېرىش پائالىيىتى ئاكتىپ قانات يايدۇرۇلۇپ، ئالاقىدار تارماقلارنىڭ باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشىگە ياردەم بېرىلدى.

زەينۇللا

ئەدلىيە

قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش ئەھۋالى

1991 - يىل ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش بويىچە 2 - بەش يىللىق تەرىبىسىنىڭ 1 - يىلى بولۇپ، 2 - بەش يىللىقتىكى قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش تەييارلىقىنى ۋە باشلىنىشىنى ياخشى ئىشلەش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ئەدلىيە مەمۇرىي ئورگانلىرى ۋە قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش ئىشخانىلىرى، ئاساسەن، تۆۋەندىكى بىر نەچچە جەھەتتىكى خىزمەتلەرنى ئىشلىدى:

1) ئومۇمىي پىلان تۈزۈلدى. مەركەزنىڭ تەلىپىگە ئاساسەن، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق ئەدلىيە نازارىتى شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ «پۇقرالار ئوتتۇرىسىدا قانۇنچىلىققا دائىر تەشۋىقات - تەربىيىنى قانات يايدۇرۇشنىڭ 2 - بەش يىللىق ئومۇمىي پىلانى» نى تۈزۈپ چىقتى. 2 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 19 - سانلىق يىغىنى «قانۇنچىلىق تەشۋىقات - تەربىيىسىگە دائىر 2 - بەش يىللىق ئومۇمىي پىلانىنى ئەستايىدىل بولغا قويۇش توغرىسىدىكى قارار» نى قاراپ چىقىپ ماقۇللىدى. شۇنىڭدىن كېيىن ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر، سىستېمىلار، تارماقلارمۇ شۇنىڭغا مۇناسىپ ھالدا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 2 - بەش يىللىق قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش ئومۇمىي پىلانىنى بولغا قويۇش چارىلىرىنى تۈزۈپ چىقتى. 2 - بەش يىللىق قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش پىلانىنىڭ ئوبيېكتى تەلىم - تەربىيىنى قوبۇل قىلىش ئىقتىدارىغا ئىگە بولغان بارلىق پۇقرالار بولۇپ، نۇقتىلىق ئوبيېكتى ناھىيە ۋە تۈەندىن يۇقىرى دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار، قانۇننى ئىجرا قىلغۇچى خادىملار ۋە ياشلار، ئۆسمۈرلەر. ئاساسلىق ئۆگىنىش مەزمۇنى «ئاساسىي قانۇن»، «مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنى»، «مەمۇرىي ئىشلار دەۋا قانۇنى»، «نىكاھ قانۇنى»، «مەجبۇرىي ماارىپ قانۇنى»، «دۆلەت بايرىقى قانۇنى»، «دۆلەت گېربى قانۇنى»، «يىغىلىش ئۆتكۈزۈش، كۆچ كۆرسىتىپ نامايىش قىلىش قانۇنى»، «يەر باشقۇرۇش قانۇنى» ۋە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ دىنىي پائالىيەتلەرنى باشقۇرۇش ۋاقتىلىق بەلگىلىمىسى» دىن ئىبارەت. جايلار، تارماقلار يەنە ئەمەلىي ئېھتىياجغا ئاساسەن، ئالاقىدار مەخسۇس قانۇن، قائىدە - نىزاملارنى تاللاپ ئۆگەنسىمۇ بولىدۇ. 2 - بەش يىللىق قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش ئومۇمىي پىلانى، ئاساسەن، مۇنداق ئۈچ باسقۇچقا بۆلۈپ ئېلىپ بېرىلىدۇ: 1991 - يىلى تەييارلىق باسقۇچى؛ 1992 - يىلدىن 1994 - يىلغىچە بولغان مەزگىل بولغا قويۇش باسقۇچى؛ 1995 - يىلى ئىمتىھان ئېلىپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش باسقۇچى. تەلىم - تەربىيە ئۇسۇلىنى يۇزمۇيۇز بېرىلىدىغان تەربىيىنى ئاساس قىلىش، مەركەزلىك ھالدا يېتەكچىلىك قىلىش بىلەن ئىش ئۇستىدە ئۆزلۇكسىدىن ئۆگىنىشنى بىرلەشتۈرۈشتىن ئىبارەت.

2) دەرسلىك تۈزۈلۈپ بېسىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش

ئىشخانىسى بىلەن ئەدلىيە نازارىتى بىرلىكتە مەملىكەت بويىچە 2 - بەش يىللىق قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇشتا دەرسلىك قىلىنغان «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاساسىي قانۇنىدىن لېكسىيىلەر»، «سوتسىيالىستىك قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشىدىكى بىر قانچە مەسىلە توغرىسىدا لېكسىيە»نى كۆپەيتىپ بېسىشنى ئۈيۇشتۇرىدى، «توققۇز قانۇن، بىر بەلگىلىمىدىن ئىبارەت قانۇن - نىزاملاردىن تاللانما»، «قانۇن - نىزاملاردىن تاللانما (5)»نى تۈزدى، قانۇن ئىلمى ساھەسىدىكى بىر قىسىم مۇتەخەسسىس، پروفېسسورلارنى ۋە ئالاقىدار تارماقلاردىكى كادىرلارنى تەكلىپ قىلىپ «توققۇز قانۇن، بىر بەلگىلىمىنى ئۆگىنىشتىكى مۇھىم نۇقتىلار»نى يازدۇردى ھەمدە يۇقىرىدا ئېيتىلغان دەرسلىكلەرنىڭ ھەممىسىنى ئۇيغۇرچىغا تەرجىمە قىلدۇردى، بىر قىسمىنى قازاقچە ۋە موڭغۇلچىغا تەرجىمە قىلدۇردى، جەمئىي 1 مىليون 530 مىڭ نۇسخا تارقىتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت پۇقرالىرىنىڭ ئېھتىياجىنى ئاساسىي جەھەتتىن قاندۇردى.

3) تايانچلار بېتىشتۇرۇلدى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئىدارىلەر پارتكومى ۋە ئەدلىيە نازارىتى 10 - ئاينىڭ ئاخىرىدا ۋە 12 - ئاينىڭ باشلىرىدا، 2 - بەش يىللىق قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش تايانچلىرىنى بېتىشتۇرۇش بويىچە ئىككى قاتار كۇرس تۈتكۈزدى، ئاپتونوم رايونلۇق بۆلۈم، كومىتېت، ئىشخانا، نازارەت، ئىدارىلەردىكى ۋە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر ھەمدە چوڭ كارخانىلاردىكى 178 نەپەر قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش تايانچ كادىرى كۇرسقا قاتناشتى.

4) تەجرىبىلەر ئالماشتۇرۇلدى. 2 - بەش يىللىق ئومۇمىي پىلان بويىچە قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىنى ئوبدان باشلاش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى 7 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن 7 - كۈنگىچە بۇرۇلتوقاي ناھىيىسىدە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە تۇنجى قېتىملىق قانۇن بويىچە ناھىيە، شەھەرلەرنى ئىدارە قىلىش تەجرىبىلىرىنى ئالماشتۇرۇش يىغىنى ئۆتكۈزدى. 8 - ئاينىڭ 21 - كۈنىدىن 26 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايونلۇق قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە ئۇرۇمچىدە شەنشى، گەنسۇ، چىڭخەي، ئىچكى موڭغۇل، نىڭشيا، شىنجاڭ، شىئەندىن ئىبارەت يەتتە ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، شەھەر ھەمدە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۆمنى ئەدلىيە نازارىتى (ئىدارىسى) نىڭ باشلىقلىرى، قانۇنچىلىق تەشۋىقات باشقارمىلىرىنىڭ باشلىقلىرى قاتناشقان قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش ھەمكارلىق يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى.

ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 1 - بەش يىللىق ئومۇمىي پىلاندىكى قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئاخىرلاشتۇرۇش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش ئىشخانىسى 4، 5 ئايلاردا كۆچ ئۈيۈشتۇرۇپ، تارباغاتاي، قەشقەر ۋىلايەتلىرىنىڭ ھەمدە قىزىلسۇ ئوبلاستىنىڭ 1 - بەش يىللىق ئومۇمىي پىلان بويىچە قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى. شۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 15 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرنىڭ ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۆمنىڭ 1 - بەش يىللىق ئومۇمىي پىلان بويىچە قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتى تولۇق تەكشۈرۈلۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى.

بى ۋۇجياڭ

گۈۋاھلىق بېرىش خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 113 گۈۋاھلىق بېرىش ئورنى مەملىكەت ئىچىدە 50 مىڭ 144 گۈۋاھلىق بېرىش ئىشىنى بېجىردى، بېجىرىلگەن گۈۋاھلىق بېرىش ئىشى 1990 - يىلىدىكىدىن 22% ئازايدى؛ چەتئەللىك چېتىشلىق ياكى شىياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەنگە چېتىشلىق گۈۋاھلىق بېرىش ئىشىدىن 5053 نى بېجىردى، بۇ، 40% ئاشتى. مەملىكەت ئىچىدىكى گۈۋاھلىق

بېرىشتە، ھەق تەلەپ گۇۋاھلىقى 14 مىڭ 241 نى، ئىقتىسادىي گۇۋاھلىق 35 مىڭ 903 نى تەشكىل قىلدى. مەملىكەت ئىچىدىكى گۇۋاھلىق بېرىشنىڭ ئازىيىشىدىكى سەۋەب، ئاساسەن، كۆپ‌ساندىكى ئوتلاقتىن پايدىلىنىش گۇۋاھنامىسى بىلەن كارخانىلارنى ھۆددىگە ئېلىش توختامنامىسىدىكى قانۇنىي كۆچكە ئىگە بولىدىغان قەرەلنىڭ تېخى تولمىغانلىقىدىن ئىبارەت. گۇۋاھلىق بېرىش مەنبەسىنى كېڭەيتىش ئۈچۈن، جايلاردىكى گۇۋاھلىق بېرىش ئورگانلىرى پىلانلىق تۈغۈت، كادىر قوبۇل قىلىش، يۆنىلىشلىك تەربىيەلەش، يەردىن پايدىلىنىش گۇۋاھنامىسى ۋە خەزىنە چېكى يوقاپ - كۆيۈپ كېتىش قاتارلىق ئىشلارغا گۇۋاھلىق بېرىشتەك يېڭى گۇۋاھلىق بېرىش تۈرلىرىنى كۆپەيتتى. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە بېجىرىلگەن 24 خىل ھەق تەلەپ گۇۋاھلىقى ئىچىدە مۇلۇكدارلىق، ئۆي - جاي ئېلىپ - سېتىش، تۇرالغۇ يەردىن پايدىلىنىش ھوقۇقى، باشقا ھەق تەلەپ كېلىشىمى، بايانات‌نامە، بېقىۋېلىشتىن ئىبارەت ئالتە خىلىنىڭ سانى كۆپەرەك بولۇپ، ئايرىم - ئايرىم ھالدا 2504، 1567، 2600، 931، 847، 828 گە يەتتى. بېرىلگەن 25 خىل ئىقتىسادىي گۇۋاھلىقتا، ئەڭ‌كە - مۇلازىمەت توختامى، دېھقانچىلىق - ئورمانچىلىق - چارۋىچىلىق - قوشۇمچە كەسىپ - بېلىقچىلىق ھۆددىگەرلىكى، ئوتلاقتىن پايدىلىنىش گۇۋاھنامىسى، قەرز پۇل، يەردىن پايدىلىنىش گۇۋاھنامىسى، ئىجرا قىلىش ئىجازەتنامىسىدىن ئىبارەت ئالتە خىل گۇۋاھلىق كۆپەرەك بولۇپ، ئايرىم - ئايرىم ھالدا 8403، 7438، 5741، 5318، 2201، 809 غا يەتتى. چەت ئەللەرگە ۋە شىياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەنگە چېتىشلىق 21 خىل گۇۋاھلىق ئىچىدە تۇغقانچىلىق مۇناسىۋىتى، تۇغۇلغان ۋاقتى، ئوقۇش تارىخى، نىكاھلىنىش ئەھۋالى، جىنايى جازاغا تارتىلغان - تارتىلمىغانلىقى، كەچۈرىمىشلەردىن ئىبارەت ئالتە خىل گۇۋاھلىق كۆپەرەك بولۇپ، ئايرىم - ئايرىم ھالدا 2126، 556، 402، 326، 373، 225 كە يەتتى. ئالاقىدار كىشىلەرنىڭ گۇۋاھلىق بېرىشنى ئىلتىماس قىلىشتىكى مەقسىتى، ئاساسەن، تۇغقان يوقلاش ئۈچۈن چەت ئەلگە چىقىش، ئولتۇراقلىشىپ قېلىش ۋە چەت ئەلگە چىقىپ ئوقۇشتىن ئىبارەت. گۇۋاھنامىنى ئىشلىتىدىغان يەر ئىچىدە سوۋېت ئىتتىھاقى، ئاۋسترالىيە، ئامېرىكا ۋە ياپونىيەنىڭ ھەممىدىن كۆپ بولۇپ، ئايرىم - ئايرىم ھالدا 1889، 1308، 606، 358 گە يەتتى؛ كۆپرەك ھېسابلاشقا تېگىشلىكلەردىن يەنە پاكىستان، ئەنگلىيە ئەرەبستانى، كانادا، گېرمانىيە، كۆۋەيت قاتارلىق دۆلەتلەر ۋە تەيۋەن، شىياڭگاڭ، ئاۋمېن قاتارلىق جايلار بار. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە بېجىرىلگەن ھەر خىل گۇۋاھلىق ئىشلىرىغا چېتىلىدىغان مال - مۇلۇك سوممىسى 958 مىليون يۈەن بولۇپ، گۇۋاھلىق بېرىش ئارقىلىق 19 مىليون 525 مىڭ 500 يۈەنلىك قانۇنسىز ئىقتىسادىي پائالىيەت توسۇپ قېلىندى. بۇنىڭدىن باشقا، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە گۇۋاھلىق بېرىش ئورۇنلىرى ھال ئېيتىپ كەلگەن 20 مىڭ 923 ئادەم (قېتىم) نى قوبۇل قىلدى ۋە كەلگەن 498 خەتنى بىر تەرەپ قىلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ئەدلىيە مەمۇرىي ئورگانلىرى گۇۋاھلىق بېرىش ئورۇنلىرىغا بولغان رەھبەرلىكىنى ۋە باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى: (1) گۇۋاھلىق بېرىش ئورگانلىرىنىڭ ھەر خىل خىزمەت تۈزۈملىرىنى تۈزۈپ چىقىپ، خادىملارنىڭ مەسئۇلىيەت دائىرىسىنى ئايدىڭلاشتۇرۇشقا، پاكلىق تەدبىرلىرىنى تۈزۈپ چىقىپ، قانۇن بويىچە ئىش قىلغان ۋە خەلق ئىشلىرى يولىدا پاك، دىيانەتلىك بولغان ئىلغار، نەمۇنىچى شەخسلەرنى تەقدىرلىشىگە ياردەم بېرىلدى ۋە بېتەكچىلىك قىلىندى. قاراقاش ناھىيىلىك گۇۋاھلىق بېرىش ئورنىدىكى مەتنۇرغا ئەدلىيە مىنىستىرلىكى «ئومۇم ئىشىدا پاك - دىيانەتلىك بولغان ئىلغار خىزمەتچى» دېگەن نام بەردى. (2) گۇۋاھلىق بېرىش خادىملىرى تولۇقلاپ تەكلىپ قىلىندى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 2 - دەرىجىلىك گۇۋاھلىق بەرگۈچىلىككە ئىككى كىشى، 3 - دەرىجىلىك گۇۋاھلىق بەرگۈچىلىككە ئون كىشى تولۇقلاپ تەكلىپ قىلىندى، خادىملاردىن 16 كىشى كۆپەيتىلدى. يىل ئاخىرىغىچە، پېنسىيەگە چىققان ۋە

گۈزاھلىق بەرگۈچىلىك ئورنىدىن ئايرىلغانلاردىن باشقا، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە گۈزاھلىق بەرگۈچى خادىملار 3،4 كە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 2 - دەرىجىلىك گۈزاھلىق بەرگۈچى ئالتە، 3 - دەرىجىلىك گۈزاھلىق بەرگۈچى 56، 4 - دەرىجىلىك گۈزاھلىق بەرگۈچى 123، يارىمچى گۈزاھلىق بەرگۈچى 78، خىزمەتچى خادىم 101. (3) گۈزاھلىق بېرىش سۈپىتىنى تەكشۈرۈپ باھالاش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. جايلاردىكى ئەدلىيە مەمۇرىي ئورگانلىرىنىڭ ئۆزلىرىنىڭ تەكشۈرۈشى ئاساسىدا، ئاپتونوم رايونلۇق ئەدلىيە نازارىتى ئۈچ قېتىم خىزمەت گۇرۇپپىسى ئەۋەتىپ، ئۇرۇمچى، تۇرپان، كۇيىتۇڭ، شىخەنزە، سانجى قاتارلىق ۋىلايەت، شەھەرلەر ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈمىدىكى ئون گۈزاھلىق بېرىش ئورنىنىڭ گۈزاھلىق بېرىش سۈپىتىنى نۆۋەتلىق نۇسخا ئېلىپ تەكشۈرۈپ، ئىلغار تەجرىبىلەرنى يەكۈنلەپ كېڭەيتتى ۋە ساقلانغان مەسىلىلەرنىڭ ھەل قىلىنىشىغا ياردەم بەردى. (4) گۈزاھلىق بەرگۈچى خادىملار تەربىيىلەندى. ئاپتونوم رايونلۇق ئەدلىيە نازارىتى 6-ۋە 9-ئايدا كۇچا ناھىيىسىدە ۋە شىخەنزە شەھىرىدە جەنۇبىي شىنجاڭ ۋە شىمالىي شىنجاڭ بويىچە گۈزاھلىق بەرگۈچى خادىملار كۇرسى ئېچىپ، ئىككى قاتاردا ھەر مىللەت گۈزاھلىق بەرگۈچىلىرىدىن جەمئىي 185 نى تەربىيىلىدى.

چاڭ مىجۇ

خەلق كېلىشتۈرۈش خىزمىتى

1991 -يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا كېلىشتۈرۈش تورلىرى يەنىمۇ تەرتىپكە سېلىندى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلدى، ئاپتونوم رايونىمىزدا كېلىشتۈرۈش ھەيئىتى 18 مىڭ 110 غا، كېلىشتۈرگۈچىلەر 90 مىڭ 282 گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن ئايرىم - ئايرىم ھالدا3.95% ۋە27% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە كەنت كېلىشتۈرۈش ھەيئىتى 9545، كېلىشتۈرگۈچى 41 مىڭ 14؛ ئاھالە كېلىشتۈرۈش ھەيئىتى 1090، كېلىشتۈرگۈچى 6021؛ زاۋۇت - كان، كارخانا، كەسىپ ئورۇنلار كېلىشتۈرۈش ھەيئىتى 2368، كېلىشتۈرگۈچى 18 مىڭ 131؛ باشقا كېلىشتۈرۈش ھەيئىتى 5107، كېلىشتۈرگۈچى 25 مىڭ 116. بۇنىڭدىن باشقا، 461 زاۋۇت - كان، كارخانىدا كېلىشتۈرۈش ئىشخانىسى تەسىس قىلىندى، 398 زاۋۇت - كان، كارخانىدا كېلىشتۈرگۈچى مەخسۇس كادىر ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

1) مۇشۇ يىل ئىچىدە جايلار جەمئىي 8293 كېلىشتۈرۈش تەشكىلىنى تەرتىپكە سېلىپ، 1 - ۋە 2 - خىلدىكى كېلىشتۈرۈش تەشكىلىنى 87.8% كە يەتكۈزدى. كېلىشتۈرگۈچىلەردىن 28 مىڭ 532 ئادەم (قېتىم) تەربىيىلىدى. 300 كوللېكتىپ ۋە 876 كىشى ھەر دەرىجىلىك ئەدلىيە مەمۇرىي تارماقلىرى تەرىپىدىن تەقدىرلەندى، 415 كوللېكتىپ ۋە 1129 كىشى ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار ۋە ھۆكۈمەتلەر تەرىپىدىن تەقدىرلەندى. 11 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق ئەدلىيە نازارىتى تۈزۈپ چىققان «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ خەلق كېلىشتۈرۈش ھەيئىتى، خەلق كېلىشتۈرگۈچىلىرىنى مۇكاپاتلاش چارىسىنى يولغا قويۇش تەپسىلىي پرىنسىپى» ئىجرا قىلىش ئۈچۈن تۆۋەنگە چۈشۈرۈپ بېرىلدى.

2) مۇشۇ يىل ئىچىدە 112 مىڭ 835 ماجرا كېلىشتۈرۈلدى، 99 مىڭ 822 ماجرانىڭ كېلىشتۈرۈلۈشى مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇپ چىقتى. بۇنىڭ ئىچىدە نىكاھ ماجراسى 29 مىڭ 569، كېلىشتۈرۈشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى 86.65%؛ مىراس ماجراسى 5228، كېلىشتۈرۈشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى 87.24%؛ بېقىش، خەۋەر ئېلىش، قاراش ماجراسى 4698، كېلىشتۈرۈشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى 89.44%؛ باشقا ئائىلە ماجرالىرى 123 مىڭ 417، كېلىشتۈرۈشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى 91.44%؛ قولۇم - قوشنا مۇناسىۋىتىگە دائىر ماجرا 17 مىڭ 621، كېلىشتۈرۈشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى 91.17%؛ ئۆي - جاي ئورنىغا دائىر ماجرا 7914، كېلىشتۈرۈشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى 88.75%؛ قەرز ماجراسى 7340، كېلىشتۈرۈشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك

بولۇش نسبتى 88.6%؛ ئىشلەپچىقىرىش - تىجارەتكە دائىر ماجرا 10 مىڭ 882، كېلىشتۈرۈش- نىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نسبتى 90.13%؛ تۆلەم ماجراسى 7016، كېلىشتۈرۈشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نسبتى 87.9%؛ باشقا ماجرالار 9150، كېلىشتۈرۈشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نسبتى 84.99%. كېلىشتۈرۈش ئارقىلىق جەمئىي 905 كىشىگە چېتىشلىق 601 غەيرىي نورمال ئۆلۈم ۋەقەسىنىڭ يۈز بېرىش ئېھتىمالى ئۇنۇملۇك ھالدا توسۇپ قېلىندى؛ خەلق ئىچىدىكى ماجرادىن جىنايى ئىشلار ئەنزىسىگە ئايلىنىپ كېتىدىغان، 1952 كىشىگە چېتىلىدىغان 1166 ۋەقەنىڭ ئالدى ئېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا خەلق ئىچىدىكى ماجرادىن كېلىپ چىققان ئۆلۈۋېلىش ۋەقەسى ۋە جىنايى ئىشلار ئەنزىسى ئايرىم - ئايرىم ھالدا 113 كىشىگە چېتىشلىق 98 ئەنزە، ۋە 340 كىشىگە چېتىشلىق 277 ئەنزىدىن ئىبارەت.

3) يىل ئاخىرىدا ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە يېزا - بازار ئەدلىيە يارەمچىلىرى 1616 (مەخسۇس ۋەزىپىدىكىلەر 1363، قوشۇمچە ۋەزىپىدىكىلەر 253) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 31.49% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئالىي تېخنىكوم مەلۇماتىدىن يۇقىرى مەۋىيىدىكىلەر 192. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە ئەدلىيە يارەمچىلىرى ھەر خىل ماجرادىن 20 مىڭ 877 نى قوبۇل قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 13 مىڭ 456 ماجرانى كېلىشتۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، 6522 ماجرانى ئاساسىي قاتلام خەلق ھۆكۈمىتىگە ۋەكالىتەن بىر تەرەپ قىلدى، 392 ماجرا ئۇستىدە بىر تەرەپ قىلىشقا قايىل بولماي سوت مەھكىمىسىگە شىكايەت قىلدى. 507 ماجرا ئاخىرلاشتۇرۇلمىدى. بۇنىڭدىن باشقا يەنە 5323 ماجرا ئۇستىدە ئاساسىي قاتلام كېلىشتۈرۈش ھەيئىتىنىڭ كېلىشتۈرۈپ قويۇشىغا يارەم بېرىلدى.

5 - ئايدىن 9 - ئايغىچە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 22 مىڭ 985 كىشى ئەدلىيە مىنىستىرلىكى، «جۇڭگو قانۇنچىلىق گېزىتى» ئىدارىسى، مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى بىرلىشىپ ئۇتكۇزگەن «خەلق كېلىشتۈرۈش ئىشى بويىچە مۇكاپاتلىق زېھىن سىناش مۇسابىقىسى» پائالىيىتىگە قاتناشتى. ئاپتونوم رايونىمىزدىن ئىككى ئورۇن تەشكىللەش مۇكاپاتىغا، بەش ئورۇن تەشكىللەش يوزىسىدىن رىغبەتلەندۈرۈش مۇكاپاتىغا؛ ئىككى كىشى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، سەككىز كىشى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

تەن ئەيخۇا

يېزا - بازارلاردىكى قانۇن مۇلازىمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېزا - بازار قانۇن مۇلازىمىتى خىزمىتىدە داۋاملىق تۇرۇۋاتقان سېلىش مەركىز قىلىنىپ، ھەر خىل كەسىپي پائالىيەتلەرنىڭ قانات يېيىشى ئىلگىرى سۈرۈلدى.

1) ئاپپاراتلارنىڭ قۇرۇلمىسى تېخىمۇ مۇۋاپىقلىشىشقا قاراپ ماڭدى، خادىملارنىڭ ساپاسى ئۆستى. لايىھەتلىك بولمىغان بىر قىسىم يېزا - بازار قانۇن مۇلازىمىتى ئورنى (ئاساسەن «بىر كىشىلىك ئورۇن» ۋە كەسپىنى قانات يايدۇرمىغان مۇلازىمەت ئورنى) ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى؛ شەرت - شارائىت ھازىرلانغان يېزا - بازارلار، مەھەللىلەردە بىر تۈركۈم قانۇن مۇلازىمىتى ئورنى قۇرۇلدى. يىل ئاخىرىغا كەلگەندە، ئاپتونوم رايونىمىزدا يېزا - بازار قانۇن مۇلازىمىتى ئورنى 377 گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا - بازارلىق قانۇن مۇلازىمىتى ئورنى 188، شەھەرلەردىكى مەھەللە قانۇن مۇلازىمىتى ئورنى 18، دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق تۈمەن - مەيدان قانۇن مۇلازىمىتى ئورنى 171. يېزا - بازار قانۇن خىزمەتچىلىرى 1130 (ئەدلىيە يارەمچىلىرى 450، سەپلەنگەن كادىر 440، تەكلىپ قىلىنغان مەخسۇس خادىم 143، تەكلىپ قىلىنغان قوشۇمچە ۋەزىپە ئۆتەيدىغان خادىم 97) غا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئالىي تېخنىكوم مەلۇماتىدىن يۇقىرى مەۋىيىدىكىلەر 224 بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 17.8% ئاشتى؛ 89 كىشى قانۇن بويىچە ئالىي (ئوتتۇرا) تېخنىكوم ئۆگىنىشىگە، 37 كىشى قانۇن كەسپى بويىچە گۇۋاھنامە ئېلىش كۇرسىغا، 156 كىشى باشقا شەكىللەردىكى كۇرسقا قاتناشتى.

2) مۇلازىمەت قىلىش دائىرىسى ۋە قاتلىمى

كېڭەيدى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە پېزا - بازار قانۇن مۇلازىمىتى ئورۇنلىرى 2472 ئورۇنلىق قانۇن مەسلىھەتچىلىكىنى ئۈستىگە ئالدى، 36 مىڭ 644 ئىشتا گۇۋاھلىق بېرىشكە يارەملەشتى، يۈلار 1990-يىلدىكىگە قارىغاندا ئايرىم - ئايرىم ھالدا 43% ۋە 39% ئاشتى؛ 1454 ئىشتا دەۋاگەر ۋەكالەتچىلىكىنى، 2072 ئىشتا ئەيرىي دەۋاگەر ۋەكالەتچىلىكىنى ئۈتىدى، قانۇن ئىشلىرىغا دائىر 8252 ھۆججەت - ئالاقە يېزىپ بەردى، قېتىم سانى بويىچە 25 مىڭ 267 ئادەمنىڭ سورىغان مەسلىھەتىگە جاۋاپ بەردى؛ 8147 ئىقتىسادىي ماجرانى، 10 مىڭ 299 باشقا ماجرانى كېلىشتۈردى؛ قانۇن توغرىسىدا 18 مىڭ 280 قېتىم لېكسىيە ئوقۇدى. ھەر خىل مۇلازىمەتلەر ئارقىلىق كوللېكتىپ ۋە پۇقرالار ئۈچۈن 20 مىليون يۈەندىن كۆپرەك ئىقتىسادىي زىيانىنىڭ ئورنى تولدۇرۇۋېلىندى، 10 مىليون يۈەندىن كۆپرەك ئىقتىسادىي زىيانىنىڭ ئالدى ئېلىندى.

3) تۈزۈملەر مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ، خىزمەتلەر يەنمۇ قېلىپلاشتۇرۇلدى ۋە تۈزۈملەشتۈرۈلدى. يېزا - بازارلىق قانۇن مۇلازىمىتى ئورۇنلىرىدا ئومۇمىيۈزلۈك ھالدا ھەر خىل تىزىملاش دەپتەرلىرى تۈتۈلۈپ، ئىش ئورنى مەسئۇلىيىتى، ئارخىپ باشقۇرۇش، پاكلىق مۇلازىمىتى ۋە مالىيىنى باشقۇرۇشقا ئوخشاش ئون نەچچە خىل تۈزۈم تۈزۈپ چىقىلدى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلدى، ھەر خىل ھۆججەت - ئالاقىلەرنىڭ شەكلى قېلىپلاشتۇرۇلدى ھەمدە پاك - دىيانەتلىك قۇرۇلۇشى، خىزمەت ئىنتىزامى، ئەنزە، بېجىرىش تەرتىپى، كەسىپ دائىرىسى، پۇل ئېلىش تۈلچىمى ئاشكارا بولۇش ئىشقا ئاشۇرۇلدى ۋە جەمئىيەتنىڭ نازارىتى قوبۇل قىلىندى. مىجۇەن ناھىيىسى گۇمۇدى بازارلىق قانۇن مۇلازىمىتى ئورنى 1991 - يىلى ئەدلىيە مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن تەقدىرلەندى. 4 - ئاينىڭ 26- كۈنى ئەدلىيە نازارىتى كورلىدا ئاپتونوم رايون بويىچە پېزا - بازار قانۇن مۇلازىمىتى ئاپپاراتلىرىنىڭ تۈزىلىش - ياخشىلاش ۋە ئىلغاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشقا مۇلازىمەت قىلىش خىزمەت يىغىنى ئۆتكۈزدى. 5 - ئاينىڭ باشلىرىدا ئاساسىي قانۇن ئەدلىيە خادىملىرىنىڭ ئېكسكۇرسىيە - ئۆگىنىش ئۈمىكى تەشكىللەندى، بۇ ئۈمەك شەنشى، گۈاڭدۇڭ، فۇجيەن، شاڭخەيدىن ئىبارەت ئۈچ ئۆلكە - شەھەرگە بېرىپ، ئالتە ناھىيىلىك ئەدلىيە ئىدارىسى، يەتتە پېزا - بازارلىق قانۇن مۇلازىمىتى ئورنىنىڭ خىزمەت تەجرىبىلىرىنى كۆرۈپ ئۆگىنىپ قايىتتى.

تەن ئەيخۇا

ئادۇوكاتلىق خىزمىتى

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 130 ئادۇوكاتلىق ئىشلىرى ئورنىدا كەسىپي ئىشلار بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئادۇوكات 860 قا يەتتى، بۇنىڭ 543 ى مەخسۇس ئادۇوكات، 193 ى ۋەزىپە ئۆتەيدىغان ئادۇوكات، 124 ى ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان ئادۇوكات. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئادۇوكاتلار 1991 - يىلى 1742 ئورۇنلىق قانۇن مەسلىھەتچىلىكىنى ئۈستىگە ئالدى، بۇنىڭ ئىچىدە قانۇن مەسلىھەتچىلىكى مۇلازىمىتى بىلەن تەمىن ئېتىلگەن دۆلەت ئورگىنى ۋە ھۆكۈمەت مەسئۇلى 150، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانا 1048، چەت ئەللىكلەر مەبلەغ سالغان كارخانا ئالتە، چېگرا سىرتىدا مەبلەغ سېلىنغان ئورۇن سەككىز؛ پېزا - بازار كارخانىسى 185، ئىجتىمائىي گۈرۇھ ۋە تەشكىلات 26، كەسىپي ئورۇن 173، پۇقرا 47، باشقا قانۇن مەسلىھەتچىلىكى مۇلازىمىتى بىلەن تەمىن ئېتىلگەن ئورۇن 99؛ 6677 جىنايى ئىشلار ئەنزىسى بېجىرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە جىنايى ئىش ئۈستىدە ئاقلىغۇچى بولۇنغان ئەنزە 5930، ۋەكالەتچىلىك قىلىنغان جىنايى ئىش بويىچە ئۆزى ئەرز قىلغان ئەنزە 348، ۋەكالەتچىلىك قىلىنغان جىنايى ئىش بويىچە ئەيىبلەنگەن ئەنزە 399؛ 3239 ئىشتا ھەق تەلەپ دەۋا ۋەكالەتچىلىكى بېجىرىلدى، بۇنىڭغا ئالاقىدار مال-مۇلۇك سوممىسى 14 مىليون 155 مىڭ 400 يۈەنگە يەتتى؛ 3059 ئىقتىسادىي ماجرا ئەنزىسىدە دەۋاگەر ۋەكالەتچىلىكى بېجىرىلدى؛ بۇنىڭغا ئالاقىدار مال - مۇلۇك سوممىسى 139 مىليون 852 مىڭ 200 يۈەنگە يەتتى؛ 267 ئىشتا مەمۇرىي دەۋاگەر ۋەكالەتچىلىكى بېجىرىلدى؛ 1961 ئىشتا دەۋاغا ياتمايدىغان قانۇن مۇلازىمىتى بىلەن تەمىن ئېتىلدى،

بۇنىڭغا ئالاقىدار مال - مۈلۈك سوممىسى 19 مىليون 381 مىڭ 900 يۈەنگە يەتتى؛ قانۇن ئىشلىرىغا داڭىر 6478 ھۇججەت - ئالاقە يېزىپ بېرىلدى؛ 37 مىڭ 151 ئىش ئۈستىدە قانۇن توغرىسىدا سورالغان سوئالغا جاۋاب بېرىلدى، 8139 ئىشتا خالىس قانۇن مەسلىھەتچىلىكى مۇلازىمىتى ئىشلەندى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئەدلىيە نازارىتى تەرتىپكە سېلىش خىزمىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئادۋوكاتلىق ئىشىنى رويخەتكە ئالدى. ئادۋوكاتلىق قىلىشتا مەسىلە بار ياكى بۇ ئىشقا لايىق كەلمەيدىغان 11 كىشى رويخەتكە ئېلىنمىدى، مەسلىسى ئېنىقلىنىپ بولمىغان ئون كىشىنى رويخەتكە ئېلىش ۋاقتىلىق كېچىكتۈرۈلدى، تىجارەت كىنىشكىسى بوق 32 كىشىنىڭ تىجارەت قىلىشىغا رۇخسەت قىلىنمىدى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئادۋوكاتلىق سالاھىيىتىگە ئىگە بولغان 89 كىشىگە ئادۋوكاتلىق خىزمىتى بويىچە تىجارەت كىنىشكىسى بېرىلدى، ئادۋوكاتلىق سالاھىيىتىگە ئىگە بولمىغان، لېكىن ئۇزاقتىن بۇيان ئادۋوكاتلىق خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىپ كەلگەن 132 كەسىپي خادىمغا ۋاقىتلىق خىزمەت كىنىشكىسى بېرىلدى. 23 كىشى قوشۇمچە ئادۋوكاتلىققا، 40 كىشى ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان ئادۋوكاتلىققا تەستىقلاندى، 40 كىشى ئادۋوكاتلىق ۋەزىپىسىنى ئۆتىمىسمۇ لېكىن ئادۋوكاتلىق قىلىش لايىقىتىگە ئىگە بولدى.

10 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق ئەدلىيە نازارىتى ئوتتۇرا دەرىجىلىك ئادۋوكاتلىق ۋەزىپىسىگە ئۆستۈرۈلمەيدىغانلارنىڭ تۇنجى قارارلىق كۆرسىنى ئۆتكۈزدى. ئاپتونوم رايونىمىزدىن يەنە 14 ئادۋوكات مەملىكەتلىك ئالىي دەرىجىلىك ئادۋوكات تەربىيىلەش مەركىزىگە ئوقۇشقا ئەۋەتىلدى، سەككىز ئادۋوكات ئەدلىيە مىنىستىرلىكى ئاچقان تېخنىكا توختامى ھەكەملەر سوتىنىڭ سودىيىلىرىنى ۋە قانۇن ھۇججەت - ئالاقىلىرى تەييارلىغۇچىلارنى تەربىيىلەش كۇرسىغا بېرىپ ئوقۇشقا تالالاندى.

11 - ئاينىڭ 14 - كۈنىدىن 16 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك ئادۋوكاتلار قۇرۇلتىيى ئۈرۈمچىدە ئوتكۈزۈلدى. قۇرۇلتاي «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئادۋوكاتلار جەمئىيىتىنىڭ نىزامنامىسى» نى قاراپ چىقىپ ماقۇللىدى؛ 3 - نۆۋەتلىك مۇدىرىيەتنىڭ سايلاپ چىقتى. ئاپتونوم رايونلۇق ئەدلىيە نازارىتىنىڭ مۇئاۋىن نازىرى ئادۋوكات مەھەممەت يۈسۈپ ئاپتونوم رايونلۇق ئادۋوكاتلار جەمئىيىتىنىڭ باشلىقلىقىغا قايتا سايلاندى.

جيالڭ نەنسۇڭ

ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئورگانلىرى قېلىپلاشقان باشقۇرۇشنى ئاكتىپ يولغا قويۇپ، «تەربىيىلەش، ئۆزگەرتىش، بىخەتەر بولۇش يىلى» پائالىيىتىنى چوڭقۇر قانات يايدۇردى. يىل ئاخىرىغا يەتكەندە، قېلىپلاشقان باشقۇرۇش بويىچە 1 - قارارلىق ئۆلچەمگە يەتكەن ئورۇنلار تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنغان ئورۇنىنىڭ 90.5 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى. ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئورۇنلىرى خەلقارا ۋە ئىچكى ۋەزىيەتكە بىرلەشتۈرۈپ، جىنايەتچىلەرگە سوتسىيالزمنىڭ ئاساسىي نەزەريىسى ۋە ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسى بېرىپ، جىنايەتچىلەرنىڭ ئىدىيىۋي كەيپىياتىنى تۈزاقلاشتۇردى. بارلىق كادىر ۋە ساقچىلار ئوتتۇرىسىدا ئالاھىدە تەربىيىلەش ماھىرى بولۇش مۇسابىقىسى پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى، تۆت كادىر ۋە ساقچىغا ئەدلىيە مىنىستىرلىكىنىڭ تەربىيىدىن «ئالاھىدە تەربىيىلەش ماھىرى» دەپ نام بېرىلدى. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە يەنە ئۈچ ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئورنىنىڭ ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۇرۇش مەكتىپى شۇ جايدىكى ماتارىپ تارماقلىرى تەربىيىدىن لايىقىتلىك دەپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى. يىل ئاخىرىغا بارغاندا ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە قۇرۇلغان ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۇرۇش مەكتىپى 21 گە يەتتى. جىنايەتچىلەرنىڭ سىياسىي تەلىم - تەربىيە بويىچە ئۆگىنىشكە قاتنىشىش نىسبىتى 91.1% كە يەتتى؛ تېخنىكىۋى تەلىم - تەربىيە بويىچە ئۆگىنىشكە قاتنىشىش نىسبىتى 65.2% كە يەتتى، 1145 كىشى

تېخنىكا دەرىجىسى بويىچە گۇۋاھنامە ئالدى؛ مەدەنىيەت تەلىم - تەربىيىسى بويىچە ئۆگىنىشكە قاتنىشىش نىسبىتى 80.3% كە يەتتى، 7483 كىشى ھەر خىل گۇۋاھنامە، شاھادەتنامىگە ئېرىشتى. جىنايەتچىلەرنىڭ قېچىپ كېتىشى ۋە تۇرمىدە ۋەقە تۇغدۇرۇشى ئۇنۇملىك تىزگىنلەندى، ئۆزگەرتىش ئۇنۇمى ئاشتى.

ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئىشلەپچىقىرىشى داۋاملىق راۋاجلاندى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئورۇنلىرىنىڭ سانائەت، يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 108 مىليون 395 مىڭ يۈەنگە يېتىپ (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)، 1990 - يىلدىكىدىن 12.4% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئېلىنغان ئومۇمىي ئاشلىق 23 مىڭ 824 توننىغا، پاختا 2224 توننىغا، قىزىلچا 6935 توننىغا يەتتى. ھەر خىل چارۋىلاردىن يىل ئاخىرىدا قولدا قالغىنى 95 مىڭ 174 تۇياققا يەتتى. يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 66 مىليون 695 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 17.9% ئاشتى؛ سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 41 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 5.7% ئاشتى. سانائەتتە ئومۇمىي خادىم بويىچە ئەمگەك ئۇنۇمدارلىقى 7353 يۈەنگە يېتىپ، 11.6% ئاشتى؛ مەھسۇلات قىممىتىنىڭ پايدا نىسبىتى 10.4% بولۇپ، 7.7 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى.

1991 - يىلى كادىر ۋە ساقچى قوشۇنىنىڭ سىياسىي - ئىدىيىۋى تەربىيە خىزمىتى ۋە كەسپىي تەربىيە خىزمىتى كۈچەيتىلدى، مۇشۇ بىر يىلدا 100 قاراردىن ئوشۇق ھەر خىل كۇرس ئۆتكۈزۈلدى. مۇشۇ بىر يىلدا بەش ئورۇن كوللېكتىپ 3 - دەرىجىلىك، بەش ئورۇن 2 - دەرىجىلىك، 52 كىشى 3 - دەرىجىلىك خىزمەت كۆرسەتتى. تارىم تارماق ئەترىتىنىڭ باشلىقى مامۇتقا ئەدلىيە مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە «كېيىنكى ئەۋلادلارغا كۆيۈنگۈچى ئىلغار خىزمەتچى» دېگەن نام بېرىلدى؛ ئەدلىيە مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن دەلىلقانغا «ئىلغار تەپتىش كادىرى»، پېڭ جيەنمىنگە «ئىلغار دىيانەتلىك كادىر» دېگەن نام بېرىلدى. ئاپتونوم رايونىمىز تەرىپىدىن تەقدىرلەنگەن ئالىي، ئوتتۇرا تېخنىكوم پۇتتۇرگەن مۇنەۋۋەر ئوقۇغۇچى تۆت، بالىلار - ئۆسمۈرلەر خىزمىتى بويىچە ئىلغار شەخس بىر، مۇنەۋۋەر ئوقۇتقۇچى بىر. ئەدلىيە نازارىتى ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئىدارىسى تەرىپىدىن تەقدىرلەنگەن مۇنەۋۋەر ئوتتۇرا ئەترەت باشلىقى، مۇنەۋۋەر يېتەكچى، مۇنەۋۋەر شۆبە ئەترەت باشلىقى، مۇنەۋۋەر باشقۇرغۇچى - تەربىيىلىگۈچى 99.

چيەن شىۋۇ

ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش ئورگانلىرى باشقۇرۇش - تەربىيىلەشنى كۈچەيتتى ۋە 100 كۈن بىخەتەر بولۇش مۇسابىقىسىنى قانات يايدۇردى، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئەمگەك بىلەن تەربىيىلىنىدىغان خادىملارنىڭ قېچىپ كېتىش نىسبىتى 1% تىن تۆۋەن بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە قېچىپ كەتكەنلەردىن ئۇچتىن ئىككىسى ۋاقتىدا تۇتۇپ كېلىندى. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش ئورۇنلىرىنىڭ ھېچقايسىسىدا زور ۋە يامان ۋەقە تۇغۇلمىدى، جىنايى ئىشلار ئەنزىسى ۋە غەيرىي نورمال ئۆلۈم ۋەقەسى تۇغۇلمىدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئەمگەك بىلەن تەربىيىلىنىدىغان خادىملارنىڭ سىياسىي تەلىم-تەربىيە بويىچە ئۆگىنىشكە قاتنىشىش نىسبىتى 98% كە، تېخنىكا تەلىم - تەربىيىسى بويىچە ئۆگىنىشكە قاتنىشىش نىسبىتى 85% كە يەتتى؛ مەدەنىيەت تەلىم - تەربىيىسى ئەمگەك بىلەن تەربىيىلىنىدىغان بارلىق خادىملارغا ئومۇملاشتۇرۇلدى ۋە پەيدىنپەي دەرسخانىلىشىش، مۇنتىزىملىشىش، سىستېمىلىشىش يولىغا قاراپ راۋاجلاندى. غۇلجا ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش ئورنى ئوقۇتۇش ئىشى بىلەن شۇغۇللىنىشتا نەتىجىسى گەۋدىلىك بولغاچقا، مائارىپ تارماقلىرىنىڭ تەستىقى ئارقىلىق ئۇنىڭغا «غۇلجا ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش مەكتىپى» دەپ رەسمىي نام بېرىلدى. ئاپتونوم

رايونىمىز بويىچە ئۇچتىن ئىككىدىن ئوشۇق ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش ئورنى، %80 ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش ئونتۇرا ئەتىرتىسى ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەشنى ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىشتىن قاتتىق پەرقلەندۇرۇپ، خىزمەتتە ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش ئالاھىدىلىكىنى گەۋدىلەندۇردى. ئۇلارنىڭ كونكرىت ئۆسۈلى مۇنداق بولدى: (1) ھەربىر ئەتە ھەربىيلەشىش، ئەمگەكتە كوللېكتىپلىشىش، تازلىق دائىمىي بولۇش، تۈزۈمۈش قانۇنىيلىشىش، سۆز - ھەربىر ئەتە مەدەنىيلىشىشتىن ئىبارەت باشقۇرۇش يولغا قويۇلۇپ، ئەمگەك بىلەن تەربىيىلىنىدىغان خادىملارنىڭ قانۇن - ئىنتىزامغا رىئايە قىلىش ۋە كوللېكتىپچىلىق ئىدىيىسى يېتىشتۈرۈلدى. (2) تۈر ۋە دەرىجىگە ئايرىپ باشقۇرۇش يولغا قويۇلدى، ئەمگەك بىلەن تەربىيىلىنىدىغان خادىملار جىنايىتى ۋە خانالىقىنىڭ تۈرىگە قاراپ ئەترەت قىلىپ تەشكىللەندى ھەمدە ھەر كىشىنىڭ ئەمەلىي ئىپادىسىگە قاراپ كەچلىك بىلەن باشقۇرۇش، قاتتىق باشقۇرۇش ۋە ئادەتتىكىدەك باشقۇرۇشتىن ئىبارەت ئۈچ دەرىجىلىك باشقۇرۇش يولغا قويۇلۇپ، ئەمگەك بىلەن تەربىيىلىنىدىغان خادىملارنىڭ تىرشىپ ئۆزگىرىش ۋە يېڭىباشتىن ئادەم بولۇشتىكى ئاكتىپلىقى قوزغىتىلدى. (3) ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەنگىنىگە يېرىم يىلدىن ئاشقان ۋە ئىپادىسى ياخشى بولغانلارغا ئەھۋالغا قاراپ رۇخسەت بېرىلدى ياكى ئەسلى ئورنىدا ئۈچتە سىناپ ئىشلىتىش (ئىشچىلىقتا سىناپ ئىشلىتىش، دېھقانچىلىقتا سىناپ ئىشلىتىش، سىناقتا ئوقۇتۇش) كە قويۇپ بېرىلدى. (4) ئەمگەك بىلەن تەربىيىلىنىدىغانلارنىڭ دېموكراتىك باشقۇرۇش ھەيئىتى قۇرۇلۇپ، ئەمگەك بىلەن تەربىيىلىنىدىغانلارنىڭ شۇ ئورۇننىڭ خىزمىتىگە قارىتا تەنقىد ۋە تەكلىپ بېرىشىگە رۇخسەت قىلىندى. (5) ئەمگەك بىلەن تەربىيىلىنىدىغانلارنىڭ تۈزۈمۈش شارائىتى ياخشىلىنىپ، داۋالاش ئاپپاراتى قۇرۇلۇپ، ئەمگەك بىلەن تەربىيىلىنىدىغانلارنىڭ تەن سالامەتلىكى كاپالەتلەندۈرۈلدى. بۇ ئۆسۈللار ئارقىلىق ئەمگەك بىلەن تەربىيىلىنىدىغانلارنىڭ ئۆزى ئۆزىنى چەكلەش، ئۆزى ئۆزىنى باشقۇرۇش، ئۆزى ئۆزىنى ئۆزگەرتىش ئاكتىپلىقى ئاشۇرۇلدى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئەمگەك بىلەن تەربىيىلىنىدىغانلارنىڭ 75 پىرسەنتى ھەر خىل شەكىلدە مۇكاپاتقا ئېرىشتى، مۇكاپاتقا ئېرىشىش نىسبىتى 1990 - يىلدىكىگە قارىغاندا 4 . 10 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش ئىشلەپچىقىرىشىدا سانائەت، يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليون 854 مىڭ 800 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.6% ئاشتى؛ ساپ پايدا 607 مىڭ 600 يۈەن بولدى. ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش ئورۇنلىرىنىڭ تولىسى ئاشلىق بىلەن ئوزى ئۆزىنى تەمىنلەپ ئېشىندى، گۆش، كۆكتات ۋە ماي بىلەن ئاساسىي جەھەتتىن ئوزى ئۆزىنى تەمىنلىيەلەيدىغان بولدى.

«ساقچىلىق ئىشلىرىنى قاتتىق باشقۇرۇش» تەلىپى بويىچە، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش ئورگانلىرى كادىر - ساقچى ئىش ئورنى مەسئۇلىيەت توزۇمىنى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۈردى. مۇشۇ بىر يىلدا ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش سىستېمىسىدا پاك - دىيانەتلىك، قانۇننى قاتتىق ئىجرا قىلىدىغان ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش ئورنىدىن ئىككىسى، ئىلغار ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش ئونتۇرا ئەترىتىدىن ئىككىسى، ئىلغار خىزمەتچىدىن توققۇزى باھالاندى. ئۈرۈمچى ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش ئورنى 2 - ئونتۇرا ئەترىتىنىڭ يېتەكچىسى ما شاۋچىن (ئايال) مەملىكەتلىك ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش سىستېمىسى بويىچە مۇنەۋۋەر باشقۇرغۇچى بولۇپ باھالاندى.

جيالك نەسۇلك

ئاممۇی تەشكىلاتلار

ئاپتونوم رايونلۇق ئاممۇی تەشكىلاتلار مەسئۇللىرىنىڭ ئىسىملىكى

ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى

رەئىسى: مەھممەت نۇر

مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ئابدۇللا ھەمدۇللا، چى چۈڭچىڭ، ئابدۇراخمان رەخمىباي (قازاق)

ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى

شۇجىسى: نەيىم ياسىن

مۇئاۋىن شۇجىلىرى: ياڭ گاڭ، جۇماش شاكىرتى (قازاق)، رىزۋان ئەبەي، ۋۇ يەن، شياۋ چىيىڭ

ئاپتونوم رايونلۇق ئاياللار بىرلەشمىسى

مۇدىرى: خەلچەم ئىسلام

مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: زۇ خۇيشيەن، روشەن شېرىپ، لى گو، كې لى (خۇيزۇ)، سەدەپقان (قازاق)، ھەلىمە ئابدۇللا

شىنجاڭ پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى

رەئىسى: شۇ پېڭ

مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ئابدۇرېھىم ئابدۇكېرىم، ۋېي لىيۈگېن، مەقسۇت كۆمەك (قازاق)

قوشۇمچە ۋەزىپە ئۆتەيدىغان مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ئەجمەدىن نىزامىدىن، جاڭ لياڭچىن، لىيۇ شۇرېن، شۇ شيۇخۇا (ئايال)، مىجىت خۇدابەردى، جاڭ يۈنشېڭ

شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسى

رەئىسى: فېڭ داجېن

مۇئاۋىن رەئىسلىرى: دىڭ كې، تۇرسۇن سادىق، نۇربېك (قازاق)، جاڭ خۇڭجاۋ

قوشۇمچە ۋەزىپە ئۆتەيدىغان رەئىسلىرى: تۆلەۋقان ئىبراي (قازاق)، ئاۋۇت توختى، داڭ يۈلىن، باۋ دۈنچۈەن

شىنجاڭ ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى

رەئىسى: قېيۇم تۇردى

مۇئاۋىن رەئىسلىرى: جاڭ گۈيتاڭ (خۇيزۇ)، چېن بوجۇڭ، ئىمىن ئەخمەدى، شەكەن ئوتالباي (قازاق)، غازى ئەمەت، ياڭ مۇ، شاخەي (موڭغول)، پاشا ئىشان، پاتىخە مالىك

شىنجاڭ ياشلار بىرلەشمىسى

رەئىسى: رىزۋان ئەبەي

شىنجاڭ ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى

رەئىسى: ئەنۋەر ئابدۇراخمان

شىنجاڭ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار بىرلەشمىسى

رەئىسى: ۋۇ زىبىن

شىنجاڭ تەيۋەنلىك قېرىنداشلار دوستلۇق بىرلەشمىسى

بىرلەشمە باشلىقى: شۇ شۇاڭجىن (مۇۋەققەت)

خوڭچۇ ھەربىي مەكتىپى شىنجاڭ ساۋاقداشلار ئۇيۇشمىسى

ئۇيۇشما باشلىقى: جۇ مىڭگاڭ

ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى

ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

تەشكىلي قۇرۇلۇش ئەھۋالى ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىكى ئاساسىي قاتلام ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ھەيئىتى 10 مىڭ 754 كە يەتتى (بۇنىڭ ئىچىدە يېزا - بازار كارخانىسىدىكىسى 49، جۈملىگە - چەت ئەل شېرىكچىلىكىدىكى كارخانىلاردىكىسى توققۇز)؛ ھەر خىل ئىشچى - خىزمەتچى 3 مىليون 112 مىڭ 800 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئايال ئىشچى - خىزمەتچى 1 مىليون 213 مىڭ

300، ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى - خىزمەتچى 814 مىڭ 500؛ ئىشچىلار ئۈيۈشمىسى تەشكىلى قۇرۇلغان ئورۇنلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچى 2 مىليون 517 مىڭ 992 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە توختام تۈزۈمىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 288 مىڭ 858. ئىشچى قوبۇل قىلىش تۈزۈمى ئىسلاھ قىلىنغانلىقتىن 1990 - يىلدىكىدىن 100 نەچچە مىڭ توختام تۈزۈمىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى كۆپەيدى، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشچىلار ئۈيۈشمىسى گۇرۇپپىسى 121 مىڭ 314كە، ئىشچىلار ئۈيۈشمىسى ئەزاسى 2 مىليون 177 مىڭ 988 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىشچىلار ئۈيۈشمىسىنىڭ ئايال ئەزاسى 835 مىڭ 624، ئاز سانلىق مىللەت ئۈيۈشما ئەزاسى 462 مىڭ 701، ئاپتونوم رايون بويىچە 6677 «ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئائىلىسى» قۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشچىلار ئۈيۈشمىسىنىڭ مەخسۇس ۋەزىپە ئۆتەيدىغان 7931 كادىرى ئىچىدە 3098 مەخسۇس ۋەزىپە ئۆتەيدىغان رەئىس، مۇئاۋىن رەئىس (مۇدىر) بار.

ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ دېموكراتىك باشقۇرۇشقا قاتنىشىش ئەھۋالى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ھەر قايسى ئورۇنلاردا 8935 قېتىم ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيى ئۆتكۈزۈلدى. 300 ئورۇن ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ دېموكراتىك باشقۇرۇش خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشنى قوبۇل قىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - دەرىجىگە يەتكىنى 30% نى، 2 - دەرىجىگە يەتكىنى 40% نى، ئاساس دەرىجىگە يەتكىنى 30% نى تەشكىل قىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۈيۈشمىسى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ دېموكراتىك باشقۇرۇشى بويىچە 15 قارار ئوقۇتقۇچى تەربىيىلەش كۇرسى ئۈيۈشتۇرۇپ، ئاساسىي قاتلام ئورۇنلار ئۈچۈن 700 ئادەم تەربىيىلەپ بەردى؛ ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ دېموكراتىك باشقۇرۇشى بويىچە تۈنجى قارار ئۈيغۇر تىلىدا دەرس ئۆتۈلىدىغان ئوقۇتقۇچى تەربىيىلەش كۇرسى ئۈيۈشتۇرۇپ، 55 ئادەمنى تەربىيىلىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 926 ئورۇن كوللېكتىپ توختام ئىمزالىدى، بۇنىڭدىن 843 ئورۇن كوللېكتىپ توختامنى ئىشقا ئاشۇردى.

ئاپتونوم رايون بويىچە 525 رەھبىرىي كادىرنىڭ زاۋۇت، كان، كارخانىلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر دېموكراتىك ئۇسۇلدا سايلاپ چىقتى؛ 4192 رەھبىرىي كادىر دېموكراتىك ئۇسۇلدا باھالاندى، بۇنىڭ ئىچىدە 1705 رەھبىرىي كادىر مۇكاپاتلاندى، 73 رەھبىرىي كادىر ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇلدى.

ئەمگەك مۇسابىقىسى، ئەمگەك مۇھاپىزىتى، ئىشچى - خىزمەتچىلەر تېخنىكا ھەمكارلىقى خىزمىتى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 6154 ئورۇن، 1 مىليون 514 مىڭ 600 ئىشچى - خىزمەتچى ئەمگەك مۇسابىقىسىگە قاتنىشىپ، 394 مىليون يۈەن ئىقتىسادىي ئۈنۈم يارىتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشچى - خىزمەتچىلەر 135 مىڭ 800 ئەقىلگە مۇۋاپىق تەكلىپ بەردى. بۇنىڭدىن 34 مىڭ 400 تەكلىپ قوللىنىلىپ، 430 مىليون يۈەن قىممەت يارىتىلدى (تېجەپ قىلىندى). ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۈيۈشمىسى 3 - ئايدا ئىقتىساد - تېخنىكا، ئەمگەك مۇھاپىزىتى يېغىنى ئۆتكۈزدى؛ 8 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە ئەقىلگە مۇۋاپىق تەكلىپ بەرگەن ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار شەخسلەرنى تەقدىرلەش يېغىنى ئۆتكۈزۈپ، 25 ئىلغار كوللېكتىپنى، 83 ئىلغار شەخسنى تەقدىرلىدى؛ 11 - ئايدا ئاساسىي قاتلام ئىشچىلار ئۈيۈشمىسىنىڭ ئەمگەك مۇھاپىزىتىنى نازارەت قىلىش، تەكشۈرۈش خادىملىرىنى تەربىيىلەش بويىچە 12 سىنىپنى ئۆز ئىچىگە ئالغان توققۇز قارار كۇرس ئۈيۈشتۇرۇپ، 729 كۇرسانتنى تەربىيىلىدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشچى - خىزمەتچىلەر تېخنىكا ھەمكارلىقى تەشكىلاتى 480 گە، ئەزاسى 52 مىڭغا يەتتى. 1991 - يىلى 2054 تۈر بويىچە تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۆجۇم قىلىش ۋە يېڭى تېخنىكىنى كېڭەيتىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، 54 مىليون 470 مىڭ يۈەنلىك ئىقتىسادىي ئۈنۈم يارىتىلدى؛ 2329 خىل ھەقلىق مۇلازىمەت تۈرى يولغا قويۇلۇپ، 970 مىڭ يۈەن باج تاپشۇرۇلدى، 11 مىليون 88 مىڭ يۈەن ساپ كىرىم قىلىندى.

ئىشچى - خىزمەتچىلەر پارلامېنتى 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشچى -

خىزمەتچىلەر مۇنچىسى 2358 گە، ئايال ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يۇيۇنۇش ئۆيى 813 كە يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئولتۇراق ئۆي ھەمكارلىق كوپىراتىپىدىن 66 سى قۇرۇلۇپ، 4 مىليون 110 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلاندى، 48 مىڭ 400 كۋادرات مېترلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەر تۇرالغۇ جايى سېلىندى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشچى - خىزمەتچىلەر ساناتورىيىسى (دەم ئېلىش ئۆيى) 14 كە، كارىۋات 1246 گە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا مۇشۇ ساناتورىيە (دەم ئېلىش ئۆيى) دە 11 مىڭ 788 ئادەم داۋالاندى ۋە دەم ئالدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە تۇرمۇشىدا قىيىنچىلىقى بار 8 مىليون 640 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە 10 مىليون 940 مىڭ يۈەن قوشۇمچە ياردەم پۇلى بېرىلدى.

تەشۋىقات - تەربىيە، تەنتەربىيە خىزمىتى 1991 - يىلى 1 - ئايدا تۆمۈر ئادەمچە ياخشى ئىشچى ۋاڭ گۇاڭرۇڭدىن ئۆگىنىش بويىچە سەپەرۋەرلىك يىغىنى ئۆتكۈزۈلۈپ، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ «يولداش ۋاڭ گۇاڭرۇڭغا ‹ئاپتونوم رايون بويىچە ئەمگەك نەمۇنىچىسى› دەپ نام بېرىش توغرىسىدىكى قارار»ى ئوقۇپ ئۆتۈلدى؛ 3 - ئايدىن 11 - ئايغىچە ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى بىلەن بىرلىكتە «ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى لوڭقىسى - خوجايىنلىق خىسلەت» دېگەن تېمىدا ماقالە قوبۇل قىلىش پائالىيىتىنى ئۇيۇشتۇردى؛ 4 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە 2 - قېتىملىق ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىپ ئىختىساسلىق بولغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى تەقدىرلەش يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى؛ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن 5 - ئايدىن 7 - ئايغىچە ئىشچى - خىزمەتچىلەر نۇتۇق سۆزلەش مۇسابىقىسى قانات يايدۇرۇلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرى پارتىيە تەشكىلاتلىرىغا ماسلىشىپ ئاساسىي دۆلەت ئەھۋالى، ئاساسىي لۇشيەن تەربىيىسى بويىچە 87 قارار كۇرس ئۇيۇشتۇرۇپ، 10 مىڭ 800 ئىشچى - خىزمەتچىنى تەربىيىلىدى.

4 - ئايدا ئۇرۇمچى رايونىدا ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تەيجىچۈەن، قىلىچۋازلىق بويىچە ماھارەت كۆرسىتىش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى؛ 5 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ۋاسكېتبول مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى؛ 10 - ئايدا ئۇرۇمچى رايونىدا برىدژ مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى؛ 12 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ 2 - نۆۋەتلىك جۇڭگوچە شاھمات، خەلقئارا شاھمات مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى.

ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ قانۇن خىزمىتى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ قانۇن ئاپپاراتى ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئەرزىيەت ئاپپاراتى 31گە يېتىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ 3347 پارچە (قېتىم) ئەرزى قوبۇل قىلىندى. 1749 ئەنزە قوبۇل قىلىندى، بۇنىڭدىن 895 ئەنزە ئاياغلاشتۇرۇلدى. ئەمگەك ماجىراسىنى كېلىشتۇرۇش ھەيئىتى 832 گە يەتتى، ئەمگەك ماجىراسىغا دائىر 1984 ئەنزە قوبۇل قىلىندى. 10 - ئايدا تۇنجى قارار ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قانۇن كادىرلىرىنى تەربىيىلەش كۇرسى ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، 51 ئادەم تەربىيىلەندى.

ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ ئايال ئىشچى - خىزمەتچىلەر خىزمىتى 1991 يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئايال ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئارىسىدا ئىلغارلاردىن ئۆگىنىش، تۆھپە قوشۇشتا بەسلىشىش، 8 - بەش يىللىق پىلاننى ئىشقا ئاشۇرۇش يولىدا خىزمەت كۆرسىتىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. يىل ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە ئايال ئىشچى - خىزمەتچىلەر ھەيئىتى 7890 غا يەتتى، بۇ، قۇرۇشقا تېگىشلىك ھەيئەت سانىنىڭ 80 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. ئايال ئىشچى - خىزمەتچىلەر خىزمىتىنى ئىشلەيدىغان كادىر 6061 گە، ئايال ئىشچى - خىزمەتچىلەر ھەيئىتىنىڭ مۇدىر، مۇئاۋىن مۇدىرلىرى 1696 گە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئايال ئىشچى - خىزمەتچىلەر خىزمىتى بويىچە 615 قارار (قېتىم) كۇرس ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، 8586 ئادەم تەربىيىلەندى.

مالىيە ۋە خىراجەت باشقۇرۇش ئەھۋالى 1991 - يىلى

ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خىراجىتىدىن 8 مىليون 912 مىڭ يۈەن يىغىۋالدى. بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 1 مىليون 168 مىڭ يۈەن ئاپ كۆپەيدى. خىراجەت يىغىۋېلىش ئوتتۇرىچە نىسبىتى 65% كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 5.6% ئۆستى؛ كەسپىي خىراجەت كىرىمى 492 مىڭ 900 يۈەنگە يەتتى. ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ مالىيە خىزمىتى 1986 - يىلدىن 1991 - يىلغىچە ئۈدا ئالتە يىل مەملىكەت بويىچە ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرىنىڭ مالىيە - بوغالتىرلىق خىزمىتى مۇسابىقىسىدە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

5 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرىنىڭ مالىيە خىزمەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى مالىيە خىزمىتى بويىچە 68 ئىلغار كوللېكتىپ، 157 ئىلغار شەخس تەقدىرلەندى.

ئىشچىلار ھەرىكىتى تەتقىقاتى، تارىخ - تەزكىرە خىزمىتى 1991 - يىل 2 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق ئىشچىلار ھەرىكىتى تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ 2 - قۇرۇلتىيى ئۆتكۈزۈلدى. ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن «شىنجاڭ ئىشچىلىرى (1949 - 1990)» ناملىق سۈرەتلىك توپلام ۋە «شىنجاڭ ئىشچىلار ھەرىكىتىگە دائىر خاتىرە (1949 - يىل 9 - ئايدىن 1991 - يىل 5 - ئايغىچە)»، «شىنجاڭ ئىشچىلار سىنىپى ۋە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خىزمىتى (1949 - 1989)»، «تەكرىتاغ ئەزمەتلىرى» ناملىق ئۈچ كىتاب تۈزۈلۈپ نەشر قىلىندى، يەنە «شىنجاڭ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ 40 يىللىقى» ناملىق تېلېۋىزىيە ھۆججەتلىك فىلىمى سۈرەتكە ئېلىندى.

ۋاڭ جيۇشېڭ

«1 - ماي» ئەمگەك مېدالىغا، تەقدىرنامىسىگە ۋە شىنجاڭنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، گۈللەندۈرۈش مېدالىغا، تەقدىرنامىسىگە ئېرىشكەنلەر تەقدىرلەندى

1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 29 - كۈنى ئاپتونوم

ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ 40 يىللىق مۇساپىسى

1951 - يىل 5 - ئاينىڭ 1 - كۈنى شىنجاڭ ئۇلكىلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىغا تەييارلىق كۆرۈش ھەيئىتى ئۇرۇمچىدە قۇرۇلدى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېت شىنجاڭ شۆبە بيۈروسىنىڭ شۇجىسى ۋاڭ جېن رەئىسلىككە سايلاندى. 40 يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى 1954 - يىل 10 - ئايدا، 1957 - يىل 11 - ئايدا، 1973 - يىل 8 - ئايدا، 1979 - يىل 9 - ئايدا، 1983 - يىل 7 - ئايدا، 1988 - يىل 7 - ئايدا جەمئىي ئالتە قېتىم قۇرۇلتاي ئۆتكۈزدى. 1 - قۇرۇلتايدا (1954 - يىل 10 - ئايدا) شىنجاڭ ئۇلكىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى بىرلەشمىسى رەسمىي قۇرۇلدى، 1955 - يىل 10 - ئايدا ئۇلكىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى بىرلەشمىسى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى بىرلەشمىسىگە ئۆزگەرتىلدى؛ 1959 - يىل 4 - ئايدا يەنە شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىغا ئۆزگەرتىلدى.

40 يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايوندا ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتلىرى تېز تەرەققىي قىلدى. ئىشچى - خىزمەتچىلەر قوشۇنى كۈنسېرى زورايدى. 1951 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئاران 14 ئاساسىي قاتلام ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتى، 13 مىڭ 800 تەشكىللەنگەن ئىشچى - خىزمەتچى، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ 8000 ئەزاسى بار ئىدى. 1991 - يىلغا كەلگەندە، ئاپتونوم رايون بويىچە 10 مىڭ 754 ئاساسىي قاتلام

رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى شىنجاڭ «خەلق» سارىيىدا «1 - ماي» خەلقئارا ئەمگەكچىلەر بايرىمىنى تەبرىكلەش ۋە تەقدىرلەش يىغىنى ئۆتكۈزدى. يىغىندا مەملىكەت بويىچە «1 - ماي» ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشكەن 24 كىشى ۋە مەملىكەت بويىچە «1 - ماي» ئەمگەك تەقدىرنامىسىگە ئېرىشكەن يەتتە ئورۇن، «شىنجاڭنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، گۈللەندۈرۈش مېدالى» غا ئېرىشكەن 100 كىشى ۋە «شىنجاڭنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، گۈللەندۈرۈش تەقدىرنامىسى» گە ئېرىشكەن 33 ئورۇن تەقدىرلەندى. ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرى ئۇلارغا مېدال، تەقدىرنامە تارقىتىپ بەردى.

ۋاڭ جيۇشېڭ

قوشۇمچە 1

«1 - ماي» ئەمگەك تەقدىرنامىسىگە ئېرىشكەن ئورۇنلار:

شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش باشقارمىسى «2126» ئەترىتى

شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 2 - شىسى 29 - تۇەن - مەيدانى

ئۇرۇمچى شەھەرلىك پىكاپ رېمونت قىلىش شىركىتىنىڭ 1 - شۆبە زاۋۇتى مېتال تاختىلاش، سىرچىلىق، تىككۈچىلىك گۇرۇپپىسى

شىنجاڭ «1 - ئىيۇل» پاختا توقۇمىچىلىق باش فابرىكىسى 1 - پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى تەييارلىق سېخىنىڭ «ئا» سىمېنىسى

شىنجاڭ رەڭلىك مېتال سانائىتى شىركىتى كۆكتوقاي كان ئىشلىرى ئىدارىسى 1 - كان 3 - نومۇرلۇق يوشۇرۇن تۆشۈك ئېچىش بۇرغا ماشىنىسى گۇرۇپپىسى

ئۇرۇمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى نېفىت ئايرىش زاۋۇتىنىڭ نورمال ۋە كېمەيتىلگەن بېسىم سېخىنىڭ مەشغۇلات 2 - سىمېنىسى

شىنجاڭ پولات - تۆمۈر شىركىتى پولات پروكاتلاش زاۋۇتى پروكاتلاش 1 - سېخى «250» ماشىنا گۇرۇپپىسىنىڭ 3 - سىمېنىسى

ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قۇرۇلدى، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتى قۇرۇلغان ئورۇنلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچى 2 مىليون 520 مىڭغا، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئەزاسى 2 مىليون 170 مىڭغا، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ مەخسۇس كادىرى 7931 گە، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئاكتىپى 294 مىڭغا يەتتى.

40 يىلدىن بۇيان، شىنجاڭنىڭ ئىشچىلار ھەرىكىتى ئىشلىرى ئۈزلۈكسىز رآۋاجلىنىپ، ھەر قايسى جەھەتلەردە كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى.

1) سوتسىيالىستىك ئەمگەك مۇسابىقىسى ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەر تېخنىكا ھەمكارلىق پائالىيىتى شىنجاڭدا سوتسىيالىستىك ئەمگەك مۇسابىقىسى 50 - يىللارنىڭ باشلىرىدا باشلانغان، 50 - يىللارنىڭ ئوتتۇرىلىرىغا ۋە ئاخىرىغا كەلگەندە، دەسلەپكى مەزگىلدىكى ئىلغار ئىشلەپچىقىرىش (خىزمەت) قانۇنىنى ئۆگىنىش ۋە تېخنىكا يېڭىلاش ئاساسىي مەزمۇن قىلىنغان يەككە تۇر بويىچە ئېلىپ بېرىلغان ۋە زەربىدارلىق خاراكتېردىكى مۇسابىقىنى قانات يايدۇرۇش كۆپ تۇر بويىچە دائىملىق ئىشلەپچىقىرىش ئىلغارلىرى ھەرىكىتىگە تەرەققىي قىلدى. 60 - يىللارنىڭ باشلىرىغا كەلگەندە، يەنە ئۇنىۋېرسال خاراكتېرلىك «بەشتە ياخشى» (سىياسىي - ئىدىيىدە ياخشى، ئىشلەپچىقىرىشتا ياخشى، تېخنىكا ئۆگىنىشتە ياخشى، باشقۇرۇشتا ياخشى، ئۆزئارا ھەمكارلىقتا ياخشى) ئىشچى - خىزمەتچىلەر مۇسابىقىسىنى قانات يايدۇرۇشقا ئۆزگەرتىلدى. 80 - يىللارغا كەلگەندە، مۇسابىقىنىڭ نىشانى، مۇھىم نۇقتىسى، ئوبيېكتى، كۆلىمى، ساھەسى، تەشكىلىي رەھبەرلىكى ۋە شەكلى، ئۇسۇلى جەھەتتە ھەر تەرەپلىمە ۋە كۆپ قاتلاملىق ئالاھىدىلىك بارلىققا كەلدى، سۈپەت سېلىشتۇرۇش، مەھسۇلات خىللىرىنى تۇتۇش، ئۇنۇمنى ئاشۇرۇش، باشقۇرۇشنى ئىلگىرى سۈرۈش مۇسابىقىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى بولۇپ قالدى. سوتسىيالىستىك ئەمگەك مۇسابىقىسى جەريانىدا سۇ چاڭفۇ، سۇن جىنشۇي، دۇڭ فېڭمىڭ، قېيۇم مەتنىياز، دۇ يىنۋا، لى گوخۇا، جاڭ تيەنشەن، ئەن چىڭمىڭ، ۋاڭ گۇاڭرۇڭدەك كۆپلىگەن ئىلغار - نەمۇنىچىلەر ۋەئۇرۇمچى تۆمۈر يول ئىدارىسى بېيجىڭ پويىز ئەترىتى بېيجىڭ

قوشۇمچە 2

«1 - ماي» ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشكەنلەرنىڭ قىسقىچە ئىش - ئىزلىرى (بۇ كىتابنىڭ «شەخسلەر» دېگەن قىسمىغا قارالسۇن)

قوشۇمچە 3

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە «شىنجاڭنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، گۇللەندۇرۇش تەقدىرنامىسى» گە ئېرىشكەن ئورۇن (كارخانا، سىمېنا - گۇرۇپپا)لارنىڭ ئىسىملىكى

شىنجاڭ رادىئو 1 - زاۋۇتى، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 7 - شىسى 125 - تۇەنى - مەيدانى، شىنجاڭ 4 - ئاپتوموبىل ترانسپورت شىركىتى، ئۇرۇمچى تۆمۇريول ئىدارىسى قۇمۇل توك ئىشلىرى ئۇچاستىكىسى، شىنجاڭ كىنو - فىلىم تارقىتىش - قويۇش شىركىتى، شىنجاڭ يامانسۇ كانى، شىنجاڭ «1 - ئىيۇل» پاختا توقۇمىچىلىق باش فابرىكىسىنىڭ پاختا توقۇمىچىلىق 2 - فابرىكىسى، شىنجاڭ رەڭلىك مېتال سانائىتى شىركىتى ئالتاي كانى، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى 2 - ئاپتوموبىل ترانسپورت شىركىتى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك لامپۇچكا زاۋۇتى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئېھتىياجلىق بۇيۇملار سودا سارىيى، شىنجاڭ كۆمۈرچىلىك گېئولوگىيە ئىدارىسى 161 - ئەترەت 201 - بۇرغىلاش ماشىنىسى، ئۇرۇمچى ھەممىباب ماشىنىسازلىق زاۋۇتى مىقلاپ كەپشەرلەش سېخى سىلېسارلىق 2 - گۇرۇپپىسى، خېجىڭ پولات - تۆمۇر زاۋۇتى تۆمۇر كانىنىڭ ئاسما زەنجىر سېخى 2 - نومۇرلۇق پونكىتى، ئۇرۇمچى توك بىلەن تەمىنلەش شىركىتى سەنگۇڭ ترانسىفورماتور پونكىتى، شىنجاڭ يېنىك سانائەت لايىھىلەش - تەتقىقات يۇرتى تەجرىبىخانىسى، شىنجاڭ 4 - بىناكارلىق - قۇرۇلۇش شىركىتىنىڭ 1 - شۆبە شىركىتى 1 - ئەترەت خىشچىلار 2 - سىمېنىسى، ئۇرۇمچى شەھىرى «تەڭرىتاغ» بوياش - توقۇش زاۋۇتى يىپ بوياش شۆبە زاۋۇتىنىڭ چىلاپ بوياش بىخەتەرلىكىگە كاپالەتلىك قىلىش سىمېنىسى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك لامپۇچكا زاۋۇتى قۇراشتۇرۇش 3 - سىمېنىسى، قەشقەر ۋىلايەتلىك 1 - «خەلق» دوختۇرخانىسىنىڭ بەش ئەزا بۆلۈمى، ئۇرۇمچى تۆمۇريول ئىدارىسى جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۇريول

---

3 - گۇرۇپپىسى قاتارلىق كۆپلىگەن ئىلغار كوللېكتىپلار بارلىققا كەلدى. تولۇقسىز مەلۇماتقا قارىغاندا، 1991. يىلغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئەمگەك نەمۇنىچىسى، ئىشلەپچىقىرىش (خىزمەت) ئىلغارىدىن جەمئىي 4200 نەچچىسى بارلىققا كەلگەن، بۇنىڭ ئىچىدە، ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىسى 1200 دىن ئاشقان. ئىشچى - خىزمەتچىلەر تېخنىكا ھەمكارلىق پائالىيىتى 50 - يىللاردا ستىخىيىلىك ھالدا بارلىققا كەلگەنىدى. 1984 - يىل 9 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق ئىشچى - خىزمەتچىلەر تېخنىكا ھەمكارلىق ھەيئىتى قۇرۇلدى. 1991 - يىلغىچە ئىشچى - خىزمەتچىلەر تېخنىكا ھەمكارلىق تەشكىلاتى 480 گە، ئەزاسى 52 مىڭغا يەتتى. سەككىزيىلدىن بويان، قىممىتىنى ھېسابلاشقا بولىدىغان تېخنىكا ئۆتكىلى ۋە تېخنىكا يېڭىلاش بويىچە 5700 دىن ئارتۇق تۈر (قېتىم) ئورۇندىلىپ، ئىقتىسادىي ئۇنۇمى 116 مىليون يۇەندىن ئاشتى.

2) ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كوللېكتىپ پاراۋانلىق ئىشلىرى ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش ئەھۋالى 50 - يىللارنىڭ باشلىرىدا ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتلىرى ھۆكۈمەت ئىگىلىكىدە بولمىغان كارخانىلاردىكى ئىشسىز قالغان 7000 دىن ئارتۇق ئىشچىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇردى. 1955 - يىلى ۋە 1959. يىلى ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئىشچىلار ساناتورىيىسىدىن ئىككىنى قۇرۇپ، جەمئىي 200 كارىۋات ئورۇنلاشتۇردى؛ 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قارىمىقىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر ساناتورىيىسى 14 كە، كارىۋات 1246 گە يەتتى. 40 يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايون بويىچە داۋالىنىش (دەم ئېلىش) تىن بەھرىمەن بولغان ئىشچى - خىزمەتچى 150 نەچچە مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئەمگەك سۇغۇرتاسى ۋە ئەمگەك مۇھاپىزىتى خىزمىتى 1951 - يىلى قانات يايدۇرۇلۇپ، 1954 - يىلى ئەمگەك سۇغۇرتا تۈزۈمىنى يولغا قويغان ئورۇن 20 گە، ئەمگەك سۇغۇرتاسى

ۋاقىتلىق باشقارمىسى خېجىاڭ تۆمۈر يول ئۇچاستىكىسى، شىنجاڭ خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ ئورىيا سېخى خىمىيە سانائىتى 4 - سىمېنىسى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى نېفىت ئېلىش 2 - زاۋۇتى 16 - ئەترىتىنىڭ 38 - نومۇرلۇق پونكىتى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى بۇرغىلاش شىركىتى «60151» بۇرغىلاش ئەترىتى، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى يېزا ئىگىلىك 1 - شىسى 1 - تۈەن - مەيدانىنىڭ 2 - لىيەن جياڭ لىڭجى ئىشلەپچىقىرىش گۇرۇپپىسى، شىنجاڭ شىخەنزە «1 - ئاۋغۇست» يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى يىپ ئىگىرىش سېخىنىڭ ئارقاق يىپنى ئىنچىكە ئىگىرىش «ب» سىمېنىسى، شىنجاڭ رەڭلىك مېتاللورگىيە ترانسپورت شىركىتى بالون يېڭىلاش زاۋۇتىنىڭ رېزىنكە تاۋلاش سىمېنىسى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك شېكەر زاۋۇتىنىڭ ئىسپىرت سېخى ئىسپىرت دېستىرلەش گۇرۇپپىسى، ئىلى ۋىلايەتلىك يۇڭ - تېرە - ئۇچەي زاۋۇتىنىڭ كېسىش - رەتلەش گۇرۇپپىسى، يەنجى ناھىيىلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسىنىڭ 21 - تۈەن - مەيدان تارماق ئىدارىسى، شىنجاڭ تېرىلېن تالا زاۋۇتى ئۇزۇن تالا سېخىنىڭ ھەرىكەتلەندۇرۇش «ب» سىمېنىسى، تارغاباتاي تاشيول باش ئۇچاستىكىسى شامال ئۆتەڭ يول ئاسرىغۇچىلار سىمېنىسى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك دەپنە ئىدارىسى كۆيدۇرۇش گۇرۇپپىسى.

قوشۇمچە 4

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە «شىنجاڭنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، گۈللەندۇرۇش مېدالى»غا ئېرىشكەنلەرنىڭ ئىسىملىكى

رەشىدە (ئىلى 2 - يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسىدىن)، داۋۇتجان ماخمۇت (ج ك پ قورغاس ناھىيىلىك كومىتېتىدىن)، شۇ ماۋشياڭ (ئىلى تاشيول باش ئۇچاستىكىسىدىن)، ئېسىلقان (قىرغىز، تارباغاتاي ۋىلايەتلىك نەسىللىك قوي فېرمىسىدىن)، مۇختار (قازاق، كۆكتوقاي ناھىيىلىك يېمەكلىكلەر شىركىتىدىن)، سۇيپىڭ (ئايال، موڭغۇل، شىنجاڭ سانجى پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسىدىن)، لۇ چۈەنشېڭ (سانجى ئوبلاستلىق كۆن - خۇرۇم زاۋۇتىدىن)، بارى (تۇرپان شەھەرلىك قول ھارۋىسى زاۋۇتىدىن)، يۈەن

تەمىناتىدىن بەھرىمەن بولغان ئىشچى - خىزمەتچى 23 مىڭغا يەتكەنىدى؛ 80 - يىللارنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، ئەمگەك سۇغۇرتا تۈزۈمىنى يولغا قويغان ئورۇن 7000 دىن كۆپرەككە يېتىپ، ئەمگەك سۇغۇرتا تەمىناتىدىن بەھرىمەن بولغان ئىشچى - خىزمەتچى 2 مىليوندىن ئاشتى. 1956 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئەمگەك مۇھاپىزىتىنى نازارەت قىلىش، تەكشۈرۈش ھەيئىتىدىن 31 ى بارئىدى، 1991 - يىلغا كەلگەندە 1579 غا يەتتى. 1957 - يىلى ئاز ساندىكى ئورۇنلاردىلا ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيى تۈزۈمى ئورنىتىلغانىدى؛ 1991 - يىلغا كەلگەندە، ئاپتونوم رايون بويىچە زاۋۇت دەرىجىلىك ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيى تۈزۈمىنى ئورناتقان ئورۇن4591گە يەتتى. 1991-يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى باشقۇرۇش، ئۇلارغا مۇلازىمەت قىلىش تەشكىلاتىدىن 1781ى قۇرۇلدى.

3) ئىشچى - خىزمەتچىلەر ماڭارىپى، مەدەنىيەت، ئىشچىلار ھەرىكىتى، مەتبۇئات ئىشلىرى 40 يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتلىرى ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە سىنىپىي تەربىيە، ۋەتەنپەرۋەرلىك، سوتسىيالىستىك، كوممۇنىزملىق تەربىيە ۋە لېي فېڭدىن، ئىلغارلاردىن ئۆگىنىش تەربىيىسى ئېلىپ باردى. 1952 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرلۇك ئىشتىن سىرتقى مەكتىپىدىن ئاران 25ى بولۇپ، ئۇلاردا ئومۇمىي ساۋات دەرسى (سىنىپى) دىن 82 سى تەسىس قىلىنغانىدى، بۇ مەكتەپلەردە 8333 ئوقۇغۇچى بار ئىدى؛ 1991 - يىلغا كەلگەندە، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئومۇمىي ساۋات - تېخنىكا مەكتىپى 351 گە، ئوقۇغۇچىسى 230 مىڭدىن كۆپرەككە يەتتى. ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 110 مىڭدىن ئېشىپ كەتتى. 50 - يىللارنىڭ باشلىرىدا ئاپتونوم رايوندىكى زاۋۇت - كان، كارخانىلاردا تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ سەۋىيىسىدىن يۇقىرى مەلۇماتقا ئىگە ئىشچى - خىزمەتچى

جيەنشى (توقسۇن ناھىيىلىك ھاراق زاۋۇتىدىن)، لى يىڭشياڭ (قۇمۇل ۋىلايەتلىك ئۇن زاۋۇتىدىن)، ئايشەم ئابدۇللا (قۇمۇل شەھىرى شەھەر ئىچى باشلانغۇچ مەكتەپتىن)، ئابلىمىت بەختى (بايىنغولىن ئوبلاستلىق 4 - ئاپتوموبىل ترانسپورت شىركىتىدىن)، ئەخەت يۇسۇپ (بايىنغولىن ئوبلاستلىق كۆمۈركاندىن)، فەن شىن (ئايال، كورلا پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسىدىن)، خۇشتار مەھەممەت ئابلا (ئاقسۇ شەھەرلىك شەھەر قۇرۇلۇشى ئىدارىسى مۇھىت ئاسراش باشقارمىسىدىن)، جاڭ شۇندې (ئاقسۇ كونا شەھەر ناھىيىلىك شال ئۇرۇقى مەيدانىدىن)، سۇي بىن (شىنجاڭ تيەنخې خىمىيە سانائىتى زاۋۇتىدىن)، گۈەن يىڭكۇي (ئاقسۇ ۋىلايەتلىك نېفىت شىركىتىدىن)، تۇرغۇن (قىزىلسۇ ئوبلاستلىق كانسۇ سېمونت زاۋۇتىدىن)، مياۋ چاڭگېن (پوسكام ناھىيىلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىدىن)، ئابلا روزى (قەشقەر ۋىلايەتلىك روھىي كېسەللىكلەر دوختۇرخانىسىدىن)، خاۋ شۇخۇا (خوتەن ۋىلايەتلىك بىناكارلىق - قۇرۇلۇش شىركىتىدىن)، ئابدۇخېۋىر مەتتۇرسۇن (خوتەن ۋىلايەتلىك دۇۋا كۆمۈركانى قايتا قېزىش رايونى ئەترىتىدىن)، ماخمۇت مەھەممەت (شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى پوسكام نېفىت - تەبىئىي گاز تەرەققىيات شىركىتىدىن)، تەن لىگو (شىنجاڭ مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى كاتالىزاتسىيىلىك پارچىلاش سېخىدىن)، خاۋ فېڭبىن (ئايال، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى نېفىتلىك قۇرۇلۇش شىركىتىدىن)، مارىيە (ئۇرۇمچى شەھەرلىك «دوستلۇق» شىركىتىدىن)، شيې ۋېيشۇن (ئۇرۇمچى شەھەرلىك 9 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن)، ما شياۋيىڭ (ئايال، خۇيزۇ، ئۇرۇمچى ناھىيىلىك باسما زاۋۇتىدىن)، ۋاڭ فېڭيىڭ (ئايال، ئۇرۇمچى شەھەرلىك يېمەك - ئىچمەك مۇلازىمەت شىركىتى «ئۇزۇن سەپەر» مېھمانخانىسىدىن)، تۇرسۇن توختى (ئۇرۇمچى شەھەرلىك چالغۇ ئەسۋابلار سانائەت - سودا شىركىتىدىن)، يىن جۇشياڭ (ئايال، شىنجاڭ رادىئو 1 - زاۋۇتىدىن)، جۇ لۇڭيۇن (شىنجاڭ كومبايىن زاۋۇتىدىن)، ئايىمخان خېلىل (ئۇرۇمچى شەھەرلىك توقۇلما بۇيۇملار شىركىتىدىن)، سۇن جيەنشىن (ئۇرۇمچى تاشيول باش ئۇچاستىكىسىدىن)، ئابلىز

10%كىمۇ يەتمەيتتى، 1991 - يىلغا كەلگەندە، 80% تىن ئېشىپ كەتتى.

1955 - يىلى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى باشقۇرغان مەدەنىيەت سارىيى، كۇلۇب قاتارلىق مەدەنىيەت پائالىيىتى سورۇنى ئونغا يەتمەيتتى؛ 1991 - يىلغا كەلگەندە، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى باشقۇرغان مەدەنىيەت سارىيى، كۇلۇب قاتارلىق مەدەنىيەت پائالىيىتى سورۇنى 1060 قا، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىشتىن سىرتقى ئەدەبىيات - سەنئەت تەشكىلاتى 1023 كە يەتتى. 1957 - يىلى، 1960 - يىلى، 1965 - يىلى، 1975 - يىلى، 1982 - يىلى، 1990 - يىلى بولۇپ جەمئىي ئالتە قېتىم ئاپتونوم رايون خاراكتېرلىك چوڭ تىپتىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئەدەبىيات - سەنئەت كۆرىكى ئۆتكۈزۈلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېنىك ئاتلېتىكا، توپ مەيدانى 5419 غا، ئاساسىي قاتلامدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرلۇك تەنتەربىيە تەشكىلاتى 1201گە، ھەر خىل تەنھەرىكەت كوماندىسى 7205 كە يەتتى.

شىنجاڭ ئىشچىلار ھەرىكىتى گېزىتى بولغان «ئۇرۇمچى ئىشچىلىرى» گېزىتى 1951 - يىل 10 - ئايدا نەشىر قىلىنغانىدى، ئۇ، 1952 - يىل 11 - ئايدا «شىنجاڭ ئىشچىلىرى» گېزىتىگە ئۆزگەرتىلدى، 1953 - يىل 2 - ئايدا «شىنجاڭ گېزىتى» گە قوشۇۋېتىلىپ، «شىنجاڭ گېزىتى» دە «شىنجاڭ ئىشچىلىرى» دېگەن مەخسۇس سەھىپە ئېچىلدى. 1955 - يىل 5 - ئايدا «شىنجاڭ ئىشچىلىرى» دېگەن مەخسۇس سەھىپە توختىتىلدى. 1981 - يىل 6 - ئايدا «شىنجاڭ ئىشچىلىرى» گېزىتى ئەسلىگە كەلتۇرۇلدى؛ 1989 - يىل 11 - ئايدا «شىنجاڭ ئىشچىلىرى» گېزىتى «ئىشچىلار ۋاقىت گېزىتى» گە ئۆزگەرتىلدى. 1951 - يىلدىن 1991 - يىلغىچە جەمئىي 16 مىليون نۇسخىدىن كۆپرەك گېزىت - ژۇرنال تارقىتىلدى.

ۋاڭ جيۇشېڭ

هوشۇر (شىنجاڭ 1 ـ ترانسپورت شىركىتىدىن)، شيا جىنچۇن (مەكىت ناھىيىلىك پوچتا ـ تېلېگراف ئىدارىسىدىن)، جارلانباي (قازاق، قابا ناھىيىلىك پوچتا ـ تېلېگراف ئىدارىسىدىن)، جاڭ خېڭبەي (ئۇرۇمچى كان ئىشلىرى ئىدارىسى جەنگو كۆمۈر كانىدىن)، يۇۋېنكې (قۇمۇل كان ئىشلىرى ئىدارىسى ئۈستى ئوچۇق كۆمۈركانىدىن)، جامال (شىنجاڭ غەربىي تەڭرىتاغ ئورمانچىلىق ئىدارىسى توققۇزتارا ئورمانچىلىق مەيدانىدىن)، مەھەممەت قاسىم (شىنجاڭ خۇڭيەنچى ئېلېكتر ئىستانسىسى پار قازان شۆبە زاۋۇتىدىن)، جياڭ يۇڭگې (شىنجاڭ ماناس ئېلېكتر ئىستانسىسىدىن)، سەمەت خەبىر (شىنجاڭ جامائەت خەۋپسىزلىكى، ئەدلىيە باشقۇرۇش كادىرلىرى شۆيۈەنىدىن)، لى ئېنپىڭ (ئايال، شىنجاڭ مالىيە ـ ئىقتىساد شۆيۈەنىدىن)، جاڭ شىڭكۇي (شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئاتوم ئەمەلىي تەتقىقات ئورنىدىن)، ۋاڭ جىخەي (شىنجاڭ تىببىي شۆيۈەنى قارىمىقىدىكى ئۆسمە كېسەللىكلەر دوختۇرخانىسىدىن)، ۋاڭ شىنخۇا (ئايال، شىنجاڭ 2 ـ يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسىدىن)، روشەنگۇل مامۇت (شىنجاڭ «1 ـ ئىيۇل» پاختا توقۇمىچىلىق باش فابرىكىسىنىڭ 2 ـ پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسىدىن)، ئەركىن نۇر (ئۇرۇمچى تۆمۈريول شۆبە ئىدارىسى ئۇرۇمچى غەربىي پويىز ئىستانسىسى ۋاگون ئۇچاستىكىسىدىن)، ۋاڭ رۇيشۇەن (ئۇرۇمچى تۆمۈريول ئىدارىسى قۇرۇلۇش باشقارمىسى 4 ـ ئۇچاستىكىسىدىن)، جاۋ رۇيمېي (ئايال، قۇمۇل تۆمۈريول شۆبە ئىدارىسى قۇمۇل پويىز ئىستانسىسىدىن)، لېي زەيكې (شىنجاڭ ئاۋئاتسىيە شىركىتى 9 ـ ئۇچقۇچىلار چوڭ ئەترىتىدىن)، سۇڭ شۆيىڭ (شىنجاڭ ئاپتوموبىل سەپلىمىلىرى شىركىتىدىن)، ياۋ بيەنجياڭ (شىنجاڭ كۇندىلىك تۇرمۇشتا ئىشلىتىلىدىغان ئەينەك زاۋۇتىدىن)، ياڭ شيا (ئايال، تۇزكۇل خىمىيە سانائىتى زاۋۇتىدىن)، نۇسرەت ۋاجىدى (شىنجاڭ ناخشا ـ ئۇسسۇل ئۆمىكىدىن)، گې يى (شىنجاڭ دراما ئۆمىكىدىن)، چى جيۇچېڭ (شىنجاڭ سۇ ئىشلىرى ـ ئېلېكتر ئېنېرگىيە قۇرۇلۇش شىركىتىدىن)، قۇرمان غازى (قازاق، شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى نەنسەن تەجرىبە قوي فېرمىسىدىن)، لى چۇنسەي (شىنجاڭ قۇرۇلۇش خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىدىن)، ما جيې (شىنجاڭ ئاشلىق ـ ياغ توشۇش شىركىتىدىن)، خو جيەنجياڭ (شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» سولياۋ زاۋۇتىدىن)، ئەخمەت (ئۇرۇمچى بالون زاۋۇتىدىن)، ۋۇ شياڭياڭ (شىنجاڭ ماشىنا ـ ئېلېكتر شىركىتىدىن)، شۇ دېيۇەن (شىنجاڭ ھاۋارايى پەن تەتقىقات ئورنىدىن)، ئەركىن سادىر (قەشقەر ۋىلايەتلىك «شىنخۇا» كىتابخانىسىدىن)، جياڭ فۇجى (غەربىي شىمال نېفىت گېئولوگىيە ئىدارىسىدىن)، جاڭ چى (شىنجاڭ 2 ـ كارتوگرافىيە چوڭ ئەترىتىدىن)، روزى مەھەممەت (شىنجاڭ پولات ـ تۆمۈر شىركىتىنىڭ پولات پروكاتلاش زاۋۇتىدىن)، ياڭ گۇاڭمىڭ (شىنجاڭ مېتاللوگىيە قۇرۇلۇش شىركىتى سېمونت قۇرۇلمىلىرى زاۋۇتىدىن)، تۇنىياز (ئۇرۇمچى ئاليۇمىن زاۋۇتىدىن)، چېن ليەنۋېي (شىنجاڭ رەڭلىك مېتال گېئولوگىيىلىك چارلاش ئىدارىسىنىڭ ئالتاي «706» ئەترىتىدىن)، كېرىم ئۆمەر (شىنجاڭ گېئولوگىيە ـ كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسى فىزىكىلىق ـ خىمىيىلىك چارلاش چوڭ ئەترىتىدىن)، دۇڭ ليەنخۇي (شىنجاڭ گېئولوگىيە ـ كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسى 1 ـ گېئولوگىيە چوڭ ئەترىتىدىن)، سۇڭ باۋجۇ (شىنجاڭ بىناكارلىقنى ماشىنىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇش شىركىتىدىن)، ئىمام بەختى (جەنۇبىي شىنجاڭ بىناكارلىق ـ قۇرۇلۇش شىركىتى 4 ـ شۆبە شىركىتىدىن)، خۇاڭ كاڭ (شىمالىي شىنجاڭ تۆمۈريول شىركىتىدىن)، شيې گوچياڭ (جۇڭگو نېفىت ـ تەبىئىي گاز باش شىركىتى ترانسپورت شىركىتىدىن)، شۇ شېڭپېي (تۆمۈريول مىنىستىرلىكى 1 ـ چارلاش ـ لايىھىلەش ئورنى ئۇرۇمچى شۆبىسىدىن)، ۋاڭ ۋېنجاڭ (جۇڭگو خەلق بانكىسى بورتالا ئوبلاستلىق مەركىزىي تارماق بانكىسىدىن)، يالقۇن (يېزا ئىگىلىك بانكىسى كۇنەس ناھىيىلىك تارماق بانكىسىدىن)، شيې زۇرۇڭ (ئايال، قۇرۇلۇش بانكىسى ئۇرۇمچى شەھەرلىك

تارماق بانكىسىدىن) ، ھەلىمەئاي (ئۆزبېك، جۇڭگو بانكىسى ئىلى تارماق بانكىسىدىن) ، جاۋ شۇجېن (ئايال، جۇڭگو ستراخۇانىيە شىركىتىنىڭ يەكەن ناھىيىلىك تارماق شىركىتىدىن) ، لىيۇ شياۋخەي (شىنجاڭ ھەربىي رايونى «7438» زاۋۇتىدىن) ، لى باۋلىن (ئۇرۇمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىدىن) ، جۇڭشۇدې (شىبە، تارىم نېفىت چارلاش - ئېچىش قوماندانلىق شتابىدىن) ، چىن جېنچاۋ (تارىم نېفىت چارلاش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى ماتېرىيال باشقارمىسىدىن) ، ما ئېچاۋ (شىنجاڭ بوز يەر ئۆزلەشتۇرۇش پەنلەر ئاكادېمىيىسىدىن) ، رېن فېڭشيۇ (ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۇەنى يېزا ئىگىلىك 8 - شىسى 121 - تۇەن - مەيدانىدىن) ، بايىنشاھ (قىرغىز، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۇەنى يېزا ئىگىلىك9 - شىسى165 - تۇەن - مەيدانىدىن) ، ۋاڭ يۇمىن (ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۇەنى بىناكارلىق - قۇرۇلۇش 1 - شىسى ماشىنىلاشقان قۇرۇلۇش شىركىتىدىن) ، جاڭ يۇمېي (ئايال، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۇەنى يېزا ئىگىلىك 10 - شىسى 188 - تۇەن - مەيدانىدىن) ، سۇلتان رالى (قازاق، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۇەنى يېزا ئىگىلىك 4 - شىسى 61 - تۇەن - مەيدانىدىن) ، لۇمىڭشى (ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۇەنى يېزا ئىگىلىك 5 - شىسى 90 - تۇەن - مەيدانىدىن) ، لى مېڭچۈن (ئايال، شىخەنزە يېزا ئىگىلىك شۆيۈەندىن) ، ۋاڭ مىڭگۇي (ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۇەنى يېزا ئىگىلىك 2 - شىسى 29 - تۇەن - مەيدانىدىن) ، فېڭ ۋېيىۋ (ئايال، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۇەنى يېزا ئىگىلىك 6 - شىسى «شىنخۇ» دېھقانچىلىق مەيدانى 1 - شۆبە مەيدانىدىن) ، ۋاڭ جىنپېڭ (شىنجاڭ كان - مېتاللورگىيە ئىدارىسىدىن) .

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى بىلەن تۇنجى قېتىم بىرلەشمە يىغىن ئۆتكۈزدى

1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى بىلەن تۇنجى قېتىم بىرلەشمە يىغىن ئۆتكۈزدى.

بىرلەشمە يىغىندا مۇنۇلار قارار قىلىندى:

1) 1985 - يىلدىن بۇيان ھاھالانغان مەملىكەت بويىچە «(1 - ماي) ئەمگەك مېدالى» غا ئېرىشكەن 121 كىشى ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نەمۇنچىلىرىنىڭ تەمىناتىدىن بەھرىمەن بولىدۇ، بۇنىڭدىن كېيىن ھەر يىلى ھاھالانغان مەملىكەت بويىچە «(1 - ماي) ئەمگەك مېدالى» غا ئېرىشكەنلەرنىڭ تەمىناتىمۇ شۇ بويىچە بولىدۇ؛ 2) ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىشچىلار ساناتورىيىسىنىڭ ئۇسكۇنىلەرنى يېڭىلىشى، داۋالاش شارائىتى ۋە ساناتورىيە شارائىتىنى تەدرىجىي ياخشىلىشى ئۈچۈن ھەر يىلى 300 مىڭ يۈەن ئاجرىتىپ بېرىدۇ؛ 3) ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ دېموكراتىك باشقۇرۇشقا قاتنىشىش كۆچەيتىلىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيىنىڭ بەش تۈرلۈك خىزمەت ھوقۇقى ھەقىقىي تۈردە ئەمەلىيلەشتۈرۈلىدۇ؛ 4) ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ يۈەن ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك مۇسابىقىسى ھەيئىتىنىڭ مۇدىرى بولىدۇ، ئەمگەك مۇسابىقىسى ئىشخانىسى ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىدا تەسىس قىلىنىدۇ؛ 5) ھەر دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرىنىڭ ئاساسىي قۇرۇلۇش خىزمىتى ھۆكۈمەتنىڭ ئومۇمىي پىلانىغا كىرگۈزۈلىدۇ، بۇنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتى ئەتراپلىق ئويلىشىپ ھەل قىلىدۇ.

يىغىندا يەنە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ بىرلەشمە يىغىن ئۆتكۈزۈش تۈزۈمىنى ئورنىتىش بەلگىلەندى.

ۋاڭ جيۇشياڭ

كارخانىلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە ئاساسىي دۆلەت ئەھۋالى ۋە ئاساسىي لۇشيەن ھەققىدە تەربىيە بېرىلدى

ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە ئاساسىي دۆلەت ئەھۋالى ۋە ئاساسىي لۇشيەن ھەققىدە تەربىيە بېرىش 1990 - يىل 10 - ئايدا باشلانغانىدى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە بۇ تەربىيە ئاپتونوم رايون بويىچە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى كارخانىلاردا ئومۇميۈزلۈك قانات يايدۇرۇلدى، ئاپتونوم رايونغا

بىۋاسىتە قاراشلىق كارخانىلار 217 مىڭ ئىشچى - خىزمەتچىنى تەربىيىلىدى. بۇ، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئومۇمىي سانىنىڭ 48.4 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە 35 ياشتىن تۆۋەن ياش ئىشچى 156 مىڭ بولۇپ، ياش ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئومۇمىي سانىنىڭ 66.8 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئېلىپ بېرىلغان ئاساسىي دۆلەت ئەھۋالى ۋە ئاساسىي لۇشيەن تەربىيىسىنىڭ ئالاھىدىلىكى تۆۋەندىكىچە:

1) پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىكى ئەھمىيەت بەردى، تەدبىرلەر ئەمەلىيلەشتۇرۇلدى. ئاپتونوم رايوندىكى كارخانىسى بار نازارەت، ئىدارىلەر ۋە بىۋاسىتە قاراشلىق كارخانىلار ئاساسىي دۆلەت ئەھۋالى ۋە ئاساسىي لۇشيەن تەربىيىسىگە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى ۋە خىزمەت ئاپپاراتى قۇرۇپ، ئوقۇتۇش پىلانى ۋە لايىھىسىنى تۈزدى ھەم مەخسۇس پۇل ئاجرىتىپ، ئوقۇتۇش سورۇنى قاتارلىق مەسىلىلەرنى ھەل قىلىپ، بۇ تەربىيىنى قانات يايدۇرۇشنى مۇھىم كاپالەتكە ئىگە قىلدى.

2) ئاساسىي تېما گەۋدىلەندۇرۇلۇپ، ئەمەلىي ئۇنۇمگە ئەھمىيەت بېرىلدى. ئاساسىي دۆلەت ئەھۋالى ۋە ئاساسىي لۇشيەن تەربىيىسىنى قانات يايدۇرۇش جەريانىدا، ھەر قايسى ۋىلايەت ۋە ئورۇنلار ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى پارتىيە رەھبەرلىكىدە سوتسىيالىزم يولىغا مېڭىش ئىشەنچىسىنى چېڭىتىشقا يېتەكلەشتىن ئىبارەت ئاساسىي تېمىنى چىڭ ئىگىلەپ، ئۇلارغا سىستېمىلىق ھالدا، تارىخ بىلەن دۆلەت ئەھۋالى، سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇش بىلەن ئىسلاھات، ئىشچىلار سىنىپىنىڭ ئەنئەنىسى بىلەن بۇرچى، شۇنىڭدەك ماركسىزملىق مىللەت نەزەرىيىسى بىلەن پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتى توغرىسىدا تەربىيە بېرىپ، نەزەرىيە جەھەتتىكى ھەق - ناھەقنى تۇپتىن ئايدىڭلاشتۇرۇپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىچكى دۇنياسىدىكى ئىدىيىۋى مەسىلىلەرنى بىر قەدەر ياخشى ھەل قىلدى.

3) ئىشلەپچىقىرىشتىن ئايرىپ نۆۋەت بىلەن تەربىيىلەشنى ئاساس قىلىشتا چىڭ تۇرۇلدى، ئوقۇتۇش شەكلى جانلىق، كۆپ خىل بولدى. ئاپتونوم رايوندىكى كارخانىلار ئاز كەم 9000 قارار نۆۋەت بىلەن تەربىيىلەش كۇرسى ئۇيۇشتۇردى، ھەر قايسى ئورۇنلار ئاساسىي دۆلەت ئەھۋالى ۋە ئاساسىي لۇشيەن تەربىيىسىنى قانات يايدۇرۇش جەريانىدا، ئىشلەپچىقىرىشتىن ئايرىپ نۆۋەت بىلەن تەربىيىلەشنى ئاساس قىلىشتا چىڭ تۇردى، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىش، ئىشتىن سىرت يېتەكلەش، ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش، نۇتۇق سۆزلەش مۇسابىقىسى، زېھىن سىناش مۇسابىقىسى قاتارلىق كۆپ خىل شەكىللەرنى قوللىنىپ، ئوقۇتۇش ئۇنۇمىنى ئاشۇردى.

4) قائىدە - تۈزۈم ئورنىتىلىپ، ئۆگىنىش ئىنتىزامى كۇچەيتىلدى. نۇرغۇن ئورۇنلار كۇرسانت (ئوقۇتقۇچى) لار قائىدىسى، ھەر تەرەپلىمە سىناش، ئىلغارلارنى باھالاش، مۇنەۋۋەرلەرنى مۇكاپاتلاش تۈزۈمى قاتارلىق تۈزۈملەرنى تۈزۈپ چىقىپ، ئاساسىي دۆلەت ئەھۋالى ۋە ئاساسىي لۇشيەن تەربىيىسىنى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى ئىش ئورنىدا سىناش مەزمۇنى ئىچىگە كىرگۈزدى، بۇنىڭ بىلەن ئوقۇتۇش ئىنتىزامىمۇ چېڭىتىلدى، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئۆگىنىش ئاكتىپلىقى بىلەن تەشەببوسكارلىقىمۇ قوزغىتىلدى.

ياۋ شياۋجۇن

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى قىسمەن چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئەھۋالى تەكشۇرۇلدى

ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى 1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 4 - كۇنىدىن 9 - ئاينىڭ 25 - كۇنىگىچە ئۇرۇمچى تۆمۈريول شۆبە ئىدارىسىنىڭ ئۇرۇمچى غەربىي پويىز ئىستانسىسى ۋاگون دېپوسى، شىنجاڭ لىتىيلىق تۇز زاۋۇتى، شىنجاڭ «1 - ئىيۇل» پاختا توقۇمىچىلىق باش فابرىكىسى 1 - پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، شىنجاڭ پىۋا زاۋۇتى، شىنجاڭ ۋېيخۇلياڭ ئېلېكتر ئىستانسىسى، شىنجاڭ پولات - تۆمۈر شىركىتى پولات تاۋلاش زاۋۇتى، شىنجاڭ «ئۆكتەبر» تراكتور زاۋۇتى، شىنجاڭ 2 - بىناكارلىق - قۇرۇلۇش شىركىتى، شىنجاڭ ئاپتوموبىل ئۆزگەرتىپ قۇراشتۇرۇش زاۋۇتى ۋە شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش

ئىدارىسىگە قاراشلىق تۆت كارخانىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئەھۋالىنى تەكشۈردى.

تەكشۈرۈشتە سوئال قەغىزى تارقىتىش، سۆھبەتلىشىش، زىيارەت قىلىپ سۆزلىشىش، سىمبتىدا مەشغۇلات قىلىش، ئىش ئورنىدا كۆزىتىش، سىرتتىن ئىگىلەش، نۆۋەتلەن ئومۇمىي دائىرىنى بىرلەشتۈرۈش ئۇسۇلى قوللىنىلدى. سوئال قەغىزىدىن 2000ى تارقىتىلىپ، 1963ى تاپشۇرۇۋېلىندى. سوئال قەغىزى ئىچىدە جاۋاب بەرگەن ئەر 1338، ئايال 625، ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى - خىزمەتچى 331.

تەكشۈرۈش نەتىجىسى ئىشچى - خىزمەتچىلەر قوشۇنى قۇرۇلمىسىنىڭ تۈزۈمىدىكى ئالاھىدىلىكلەرگە ئىگە ئىكەنلىكىنى كۆرسەتتى: (1) ياشلاشتۇرۇلغان. 35 ياشتىن تۆۋەن ياش ئىشچى 1402 بولۇپ، بۇنى 1986 - يىلدىكى تەكشۈرۈش بىلەن سېلىشتۇرغاندا (تۆۋەندىمۇ شۇنداق) 12.5 پىرسەنتلىك رەقەم كۆپەيگەن. (2) كومپارتىيە ئەزالىرىنىڭ تەركىبىدە تۈزگىرىش بولغان. ئىشچىلار ئارىسىدىكى پارتىيە ئەزاسى 230 بولۇپ، 1.2 پىرسەنتلىك رەقەم كۆپەيگەن؛ ئايال ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئارىسىدىكى پارتىيە ئەزاسى 58 بولۇپ، 1.5 پىرسەنتلىك رەقەم ئازىيىپ كەتكەن. (3) كادىرلار نىسبىتى ئۆسكەن. ئومۇمىي كادىر 358 بولۇپ، 5.27 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆسكەن. (4) ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مەلۇماتى كۆرۈنەرلىك ئۆسكەن. تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپتىن يۇقىرى مەلۇماتقا ئىگە بولغانلار 1040 بولۇپ، 21.56 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆسكەن.

تەكشۈرۈش ئەھۋالى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىدىيىۋى ئەھۋالى جەھەتتە مۇنۇلارنى كۆرسەتتى: جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسىنى قىزغىن سۆيىدىغان، كومۇنىستىك پارتىيىگە ئىشىنىدىغان ۋە كومۇنىستىك پارتىيىنى بىر قەدەر قىزغىن سۆيىدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 97.39% ئىگىلىگەن؛ ئاپتونوم رايونىنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلانى ۋە ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانىنى ئىشقا ئاشۇرۇشقا تولۇپ تاشقان ئىشەنچە بولغان ۋە بىر قەدەر ئىشەنگەن ئىشچى - خىزمەتچى 98.43%نى ئىگىلىگەن.

نۆۋەتتە، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئالدى كۆڭۈل بۆلىدىغان سەككىز مەسىلىنى تەكشۈرگەندە، جەمئىيەتتىكى چىرىكلىك ھادىسىلىرىنى تۈگىتىشنى تەلەپ قىلغان ئىشچى - خىزمەتچى 1010 بولۇپ، 51.45% نى ئىگىلەپ، ئالدىنقى ئورۇندا تۇرغان؛ مال باھاسىنىڭ ئۆرلەپ كېتىشىنى تىزگىنلەشنى تەلەپ قىلغان ئىشچى - خىزمەتچى 888 بولۇپ، 45.25% نى ئىگىلەپ، 2 - ئورۇندا تۇرغان.

ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئاكتىپلىقىغا تەسىر يەتكۈزگەن 12 مەسىلىنى تەكشۈرگەندە، ئىجتىمائىي تەقسىمات ئادىل ئەمەس، دەپ قارىغانلار 78.45% نى ئىگىلەپ، ئالدىنقى ئورۇندا تۇرغان؛ رەھبەرلىك ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە كۆڭۈل بۆلمەيدۇ، دەپ قارىغانلار 36.4%نى ئىگىلەپ، 2 - ئورۇندا تۇرغان. 90.47% ئىشچى - خىزمەتچى ئۆزلىرىنىڭ كارخانىدىكى ئورنىنى ئادەتتىكىچە ياكى ناھايىتى تۆۋەن دەپ قاراپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئورنىنى ئۆستۈرۈشنى، جان - دىل بىلەن ئىشچىلار سىنىپىغا تايىنىشتىن ئىبارەت بېتەكچى فاكتورنىڭ سىياسەت - تۈزۈم جەھەتتىن ھەقىقىي ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى تەلەپ قىلغان.

شۆھرەت

ۋاڭ جيۇشياڭ

«خوجايىنلىق خىسلىتى» بويىچە ماقالە قوبۇل قىلىش پائالىيىتى ئېلىپ بېرىلدى

ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى 1991 - يىل 3 - ئايدىن 11 - ئايغىچە شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى بىلەن بىرلىكتە «خوجايىنلىق خىسلىتى» دېگەن تېمىدا «ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى لوكۇسى» تېلېۋىزىيە خەۋەرلىرى بويىچە ماقالە قوبۇل قىلىش پائالىيىتىنى يولغا قويدى؛ پائالىيەت يولغا قويۇلغان توققۇز ئاي جەريانىدا، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى ھەر ھەپتىدە ئىككى - ئۈچ قېتىم «شىنجاڭ خەۋەرلىرى» پروگراممىسىدا ئەگەك نەمۇنىچىلىرى، ئىشلەپچىقىرىش (خىزمەت)

ئىلغارلىرى، مۇنەۋۋەر ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كادىرلىرى ۋە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئاكتىپلىرىنىڭ ئىش - پائالىيەتلىرىنى تونۇشتۇرۇپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىلغارلاردىن ئۆگىنىش، ئىلغارلارغا يېتىشىۋېلىش پائالىيىتىنىڭ قانات يېيىشىنى ئالغا سۈردى. مۇشۇ توققۇز ئايدا جەمئىي 92 خەۋەر - ماقالە ئاڭلىتىلدى. بۇلاردىن بەشى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ئونى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 15ى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

ۋاڭ جيۇشېڭ

زىيارەتكە كەلگەن ئۆمەك، گۇرۇپپىلار كۈتۈۋېلىندى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئىلگىرى - ئاخىر بولۇپ، چەت ئەلدىن ۋە شياڭگاڭ رايونىدىن زىيارەتكە كەلگەن پەلەستىن ئىشچىلار بىرلەشمىسى ۋەكىللەر ئۆمىكى (بىر ئادەم)، ياپونىيە «T91 - 041» جۇڭگونى زىيارەت قىلىش ئۆمىكى (ئون ئادەم)، شياڭگاڭ شىنشىجېن مائارىپ ساھەسىدىكىلەرنىڭ يىپەك يولى ئېكسكۇرسىيە ئۆمىكى (20 ئادەم)، ياپونىيە شياڭما رايونى پېنسىيىگە چىققان ئوقۇتقۇچىلارنىڭ جۇڭگونى زىيارەت قىلىش ئۆمىكى (34 ئادەم) قاتارلىق ئۆمەك، گۇرۇپپىدىن تۆت تۈركۈمدە 65 ئادەم (قېتىم) نى كۈتۈۋالدى.

زۇلپىيە
ۋاڭ جيۇشېڭ

ئاپتونوم رايونلۇق ئىشچى - خىزمەتچىلەر تەنتەرىيە جەمئىيىتى بىلەن تەيجىچۈەن جەمئىيىتى 1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ئۇرۇمچى شەھىرىدىكى «خەلق» مەيدانىدا «1 - ماي» خەلقئارا ئەمگەكچىلەر بايرىمىنى تەبرىكلەش مۇناسىۋىتى بىلەن ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تەيجىچۈەن، قىلىچۋازلىق ماھارەت كۆرسىتىش پائالىيىتىنى ئۆتكۈزدى.

ئەن جۇڭشۇ فوتوسى

كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى

ئىتتىپاق تەشكىلىي قۇرۇلۇشىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ياشلار (14 ياشتىن 28 ياشقىچە) 3 مىليون 582 مىڭ 380 گە يەتتى؛ ئىتتىپاق ئەزاسى 889 مىڭ 83 بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت ئىتتىپاق ئەزاسى 359 مىڭ 298. شۇ يىلى قوبۇل قىلىنغان ئىتتىپاق ئەزاسى 122 مىڭ 700؛ ئىتتىپاق ئەزالىرىدىن پارتىيىگە كىرگىنى 10 مىڭ ئالتە. مەخسۇس ئىتتىپاق كادىرى 3908، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت ئىتتىپاق كادىرى 1466. ئاساسىي قاتلام ئىتتىپاق تەشكىلاتى 55 مىڭ 500، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قاتلام ئىتتىپاق كومىتېتى 2604، ئىتتىپاق باش ياچېيكىسى 4526، ئىتتىپاق ياچېيكىسى 48 مىڭ 368. ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئىتتىپاق كومىتېتلىرىنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشكەن ئىتتىپاق ياچېيكىسى 3458.

1) ئىتتىپاقنىڭ تەشكىلىي قۇرۇلۇشى يەنىمۇ كۈچەيتىلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى مۇناسىۋەتلىك تارماقلار بىلەن بىرلىكتە، «كارخانىلاردىكى كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى خىزمىتىنى كۈچەيتىشكە دائىر بىر قانچە بەلگىلىمە»، «ئالىي مەكتەپلەردىكى كوممۇنىستىك

ياشلار ئىتتىپاقى خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدا پىكىر» ، «كارخانىلاردىكى كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى خىزمىتىگە كېتىدىغان خىراجەتنى ھەل قىلىش توغرىسىدا پىكىر» قاتارلىق ھۆججەتلەرنى تارقىتىپ، ئىتتىپاقنىڭ تۈرلۈك قۇرۇلۇشلىرىنى كونكرېت سىياسەت كاپالىتىگە ئىگە قىلدى ، شۇنىڭ بىلەن بىللە، لايىھەتلىك ئىتتىپاق كومىتېتى، لايىھەتلىك ئىتتىپاق ياچېيكىسى قۇرۇش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، ئاساسىي قاتلام ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرىنىڭ بىر پۈتۈن گەۋدىگە ئايلىنىش قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈردى. ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى ماناس ناھىيىسى لوتوبى بازىرى، بېيۈڭچا يېزىسى ۋە قۇمۇل شەھىرى بۈلۈڭتوغراق يېزىسىنىڭ قوش لايىھەتلىك قۇرۇلۇشىنى نۆۋەتتىدا سىناق قىلىش تەجرىبىلىرىنى يەكۈنلىدى ۋە كېڭەيتتى، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا «1000 قىزىل بايراقدار ئىتتىپاق ياچېيكىسى» ، «100 نەپەر ئىتتىپاق باش ياچېيكا شۇجىلىرى ئۈلگىسى» مۇسابىقىسىنى قانات يايدۇرۇپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى قوش لايىھەتلىك قۇرۇلۇشى پائالىيىتىنىڭ قانات يېيىشىنى ئىلگىرى سۈردى.

2) ئىتتىپاق كىنىشكىسى تارقىتىلدى، ئىتتىپاق ئەزالىرى قوشۇنىنىڭ ساپاسى ئۆستۈرۈلدى. 1991 - يىلىنىڭ ئالدىنقى يېرىمىغچە ئاپتونوم رايون بويىچە ئىتتىپاق كىنىشكىسى تارقىتىش نىسبىتى 85% كە يېتىپ، ئىتتىپاق مەركىزىي كومىتېتىنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى. كىنىشكا تارقىتىش خىزمىتى ئارقىلىق ئىتتىپاق ئەزالىرىنىڭ تەشكىلىي ئېڭى كۈچەيتىلدى، شۇنىڭ بىلەن ئىتتىپاق ئەزالىرىنى تەربىيىلەش ۋە ياشقۇرۇش خىزمىتى نورمالىلىشىش، مۇنتىزىملىشىش، تۈزۈملىشىش ئىزغا سېلىندى.

3) ئىتتىپاق كادىرلىرىنى تەربىيىلەش خىزمىتى يېڭىمۇ كۈچەيتىلدى. ھەر دەرىجىلىك ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى «سىرتقا ئۆتۈش، سىرتتىن تەكلىپ قىلىش» ۋە يېغىن ئارقىلىق تەربىيىلەشتىن ئىبارەت شەكىللەرنى قوللىنىپ، ئاساسىي قاتلام ئىتتىپاق كادىرلىرىنى كۆپلەپ تەربىيىلىدى. بەزى جايلاردا يەنە بېزا - بازار ئىتتىپاق مەكتىپى، ئىشتىن سىرتقى ئىتتىپاق مەكتىپى ۋە ئۆسمۈرلەر ئىتتىپاق مەكتىپى قۇرۇلدى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە، ئاپتونوم رايونىمىز ئىتتىپاق مەركىزىي كومىتېتى چۈشۈرگەن ئىتتىپاق كادىرلىرىغا ئاساس تەربىيىسى بېرىش ۋە ئۇلارنى 1 - دەرىجىلىك ئىش ئورنىدا تەربىيىلەش ۋەزىپىسىنى ئاساسىي جەھەتتىن ئورۇندىدى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتىلا ھەر دەرىجىلىك ئىتتىپاق كادىرلىرىدىن 720نى تەربىيىلىدى.

1992 - يىلى 1 - ئاينىڭ 3 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى قارار چىقىرىپ، 86 ئىتتىپاق كادىرىغا «مۇنەۋۋەر ئىتتىپاق كادىرى» دەپ، 91 ئىتتىپاق ئەزاسىغا «كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقىنىڭ مۇنەۋۋەر ئەزاسى» دەپ نام بەردى.

جاك گۈڭمىن

لېي فېڭدىن ئۈگىنىش پائالىيىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى «ئىش ئورنىدا لېي فېڭدىن ئۈگىنىش، كەسىپتە يېڭى ئىستىل تىكلەش» ئاساسىي مەزمۇن قىلىنغان بىر تۈتاش پائالىيەتلەرنى كەڭ قانات يايدۇردى.

3 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن 10 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى ئاپتونوم رايون بويىچە 1 مىليون ھەر مىللەت ياش - ئۆسمۈرنى كوچىلارغا چىقىپ جامائەت پاراۋانلىقى خاراكتېرىدىكى مۇلازىمەتنى قانات يايدۇرۇشقا تەشكىللىدى. مەلۇماتقا قارىغاندا، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى 1600 دىن ئارتۇق خەلقە قولايلىق يارىتىپ بېرىش مۇلازىمەت ئەترىتى، مېھمان - شەپقەت يەتكۈزۈش گۇرۇپپىسى قۇرغان، 2 مىليون 300 مىڭ ئادەم (قېتىم) مۇلازىمەت پائالىيىتىگە قاتناشقان، مۇلازىمەت تۈرى 73 خىلغا يەتكەن، بۇ پائالىيەتتىن 7 مىليون 400 مىڭ ئادەم (قېتىم) نەپ ئالغان.

جايلاردىكى ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى لېي فېڭدىن ئۈگىنىش پائالىيىتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش ۋە ئۇزۇن مۇددەت داۋاملاشتۇرۇش ئۈچۈن، «ئىش ئورنىدا لېي

فېڭدىن ئۆگىنىش، كەسىپتە يېڭى ئىستىل تىكلەش، مەۋقەنى ئۆز خىزمىتىگە قويۇپ كۆپرەك تۆھپە يارىتىش» پائالىيىتىنى كەڭ قانات يايدۇردى. ئاپتونوم رايونلۇق ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى ھەر مىللەت ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى ئارىسىدا «لېي فېڭ روھىنى مەكتەپ باغچىسىدا نۇر چاچقۇزىمىز» دېگەن مەزمۇندىكى پائالىيەتنى قانات يايدۇردى؛ شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى، قاراماي شەھەرلىك ئىتتىپاق كومىتېتى «لېي فېڭدىن ئۆگىنىش، ۋاڭ گۇاڭرۇڭدىن ئۆگىنىش، تۆھپىنى سېلىشتۇرۇش» بويىچە بىر قاتار پائالىيەتلەرنى قانات يايدۇردى؛ ئۇرۇمچى تۆمۇر يول ئىدارىسى ئىتتىپاق كومىتېتى «ئۆلچەمگە يېتىش، ئەلا نەتىجە يارىتىش، تۆھپە قوشۇش، بىخەتەر يول ئىستىلى بويىچە كۆپلەپ شان - شەرەپكە ئېرىشىش» مۇسابىقىسىنى قانات يايدۇردى؛ ئاپتونوم رايونلۇق ئەدلىيە نازارىتى ئىتتىپاق كومىتېتى ياش كادىر - ساقچىلارنى تۇرمە، باشقۇرۇش - تەربىيىلەش ئورۇنلىرىغا بېرىپ «لېي فېڭدىن ئۆگىنىش، تۇرتكە بولۇش، ياردەم بېرىش، تەربىيىلەش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇشقا تەشكىللىدى؛ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى «لېي فېڭدىن ئۆگىنىپ، تېرىقچىلىق قىلىدىغان ھۆددىگەر ئائىلىلەرگە ياردەم بېرىش، نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش، قىيىنچىلىقى بار ئائىلىلەرگە ياردەم بېرىش» پائالىيىتىنى كەڭ قانات يايدۇردى. ئۇرۇمچى شەھىرى، خوتەن ۋىلايىتى قاتارلىق جايلاردىكى ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرىمۇ لېي فېڭدىن ئۆگىنىش بويىچە ئۇزۇن مۇددەتلىك پىلان تۇزۇپ، لېي فېڭدىن ئۆگىنىش بويىچە نىسپىي مۇقىم بولغان خەلققە قولايلىق يارىتىپ بېرىش مۇلازىمەت ئەترىتى (گۇرۇپپىسى) تەشكىل قىلىپ، ئادەمنى، ۋاقىتنى، نۇقتىنى بەلگىلەپ پائالىيەت ئېلىپ بېرىپ، لېي فېڭدىن ئۆگىنىش پائالىيىتىنى تەدرىجىي تۇزۇملەشتۇردى، قېلىپلاشتۇردى، دائىمىيلاشتۇردى.

ئەنخۇي قاتارلىق ئۆلكىلەردە 100 يىلدىن بۇيان كۆرۈلۈپ باقمىغان غايەت زور كەلكۈن - ھۆلچىلىك ئاپىتى يۈز بەرگەندە، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت ئىتتىپاق ئەزالىرى ۋە ياش - ئۆسمۈرلەر خالىسانە ئويۇن قويۇش، خالىسانە كېسەل كۆرۈش، خالىسانە مەسلىھەت بېرىش، خالىسانە رېمونت قىلىش قاتارلىق شەكىللەرنى قوللىنىپ، تەبىئىي ئاپەتكە ئۇچرىغانلارغا ياردەم بېرىش تەشۋىقاتى ۋە ئىئانە توپلاش پائالىيىتىنى كەڭ قانات يايدۇردى. قەشقەر، ئاقسۇ، ئالتاي، قۇمۇل، ئىلى، تۇرپان ۋىلايەتلىرى ۋە قىزىلسۇ ئوبلاستى شۇنداقلا ئالىي مەكتەپلەر، كارخانىلاردىكى ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى ۋە پىئونېرلار ئەترىتى تەشكىلاتلىرى «مەسئۇلىيەت ۋە تۆھپە ھەرىكەت كۈنى» پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. تولۇقسىز مەلۇماتقا قارىغاندا، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى ئاپەت يۈز بەرگەن رايونلارغا ياردەم بېرىش ئۈچۈن 2 مىليون يۈەندىن ئارتۇق ئىئانە توپلىغان، بۇنىڭ ئىچىدە ھەر مىللەت ئىتتىپاق ئەزالىرى، پىئونېرلار تاپشۇرغان «ئالاھىدە ئىتتىپاق، ئەترەت بەدىلى» 400 مىڭ يۈەندىن ئاشىدۇ.

جاڭ گۇڭمىن

ياش - ئۆسمۈرلەرگە قارىتىلغان ئىدىيىۋى تەربىيە خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى «پارتىيە رەھبەرلىكىگە قەتئىي ئىشىنىش، سوتسىيالىزم ئېتىقادىنى چىڭىتىش» تىن ئىبارەت بۇ مەركىزىي ئىدىيىنى چىڭ چۆرىدەپ، ياش - ئۆسمۈرلەرگە قارىتىلغان ئىدىيىۋى تەربىيە خىزمىتىنى قانات يايدۇردى.

1) پارتىيىنى، سوتسىيالىزمنى سۆيۈش ئىدىيىۋى تەربىيىنىڭ ئاساسىي مەزمۇنى قىلىنىپ، ھەر مىللەت ئىتتىپاق ئەزالىرى ۋە ياشلار ئارىسىدا بىر قاتار پائالىيەتلەر قانات يايدۇرۇلدى. 6 - ، 7 - ئايلاردا ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلار بىلەن بىللە «پارتىيە مېنىڭ قەلبىمدە» دېگەن تېمىدا ناخشا ئېيتىش مۇسابىقىسى ۋە ماقالە قوبۇل قىلىش پائالىيىتى ئويۇشتۇردى؛ «4 - ماي» ياشلار بايرىمىنىڭ ئالدى - كەينىدە

ئاپتونوم رايونلۇق ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى «ئالىي مەكتەپ ۋە تېخنىكوم ئوقۇغۇچىلىرى كېنو ھەپتىلىكى» ۋە «ئىنقىلابىي قۇربانلارنى ئەسلەيمىز» دېگەن تېمىدا پائالىيەت ئۇيۇشتۇردى. ئۇرۇمچى تۆمۈر يول ئىدارىسى ئىتتىپاق كومىتېتى «پارتىيە بايرىقىنىڭ يېتەكچىلىكىدە، ئىتتىپاق بايرىقى يەتكۈزۈش پائالىيىتى» نى قانات يايدۇردى. كارخانىلاردىكى ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى ياش ئىشچىلار ئارىسىدا، ئومۇميۈزلۈك ھالدا، پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشيەنىدە، چىڭ تۇرۇش ۋە ئاساسىي دۆلەت ئەھۋالى ھەققىدە تەربىيە ئېلىپ باردى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە %60 ياش ئىشچى ئىتتىن ئايرىلىپ ئۆگەندى. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى، ئومۇميۈزلۈك ھالدا، ھەر مىللەت ئىتتىپاق ئەزالىرى ۋە ياشلارغا سوتسىيالىزمنىڭ ئەۋزەللىكى ۋە پارتىيىنىڭ يېزا سىياسىتى ھەققىدە تەربىيە بەردى. ئالىي مەكتەپلەردىكى ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى مەكتەپتىكى مەدەنىيەت پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش ئارقىلىق ئىتتىپاق ئەزالىرى ۋە ياشلارغا پارتىيىنى، سوتسىيالىزمنى سۆيۈش ھەققىدە تەربىيە بەردى، ماركسىزم - لېنىنىزم ئۆگىنىش گۇرۇپپىسى، ئىشتىن سىرتقى پارتىيە مەكتىپى، ئىشتىن سىرتقى ئىتتىپاق مەكتىپى كۆنسايىن كۆپەيدى.

2) مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش، ۋەتەنىنىڭ بىرلىكىنى قوغداش ئىدىيىۋى تەربىيىنىڭ مۇھىم مەزمۇنى قىلىنىپ، ھەر مىللەت ئىتتىپاق ئەزالىرى ۋە ياشلارغا ماركسىزملىق مىللەت قارىشى، دىنىي قاراش، پارتىيىنىڭ مىللەت ئەزەرىيىسى، مىللىي سىياسىتى ۋە دىن سىياسىتى ھەققىدە تەربىيە بېرىلدى. قىزىلئۇ ئوبلاستى ۋە ئاقسۇ، قەشقەر ۋىلايەتلىرى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، مىللەتلەر بىرلەشمە دوستلۇق پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىكى ئىلغار تىپ ۋە ياخشى ئادەم، ياخشى ئىشلارنى زور كۆچ بىلەن تەشۋىق قىلدى. شىنجاڭ ياشلار - ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى «ئۇيغۇرلار» قاتارلىق ئۇچ كىتابنى تەنقىد قىلىشقا بىرلەشتۇرۇپ، «ئاتېئىزم تەربىيىسى ئوقۇشلۇقى» نى نەشر قىلدى.

3) سوتسىيالىستىك مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش ئىدىيىۋى تەربىيىنىڭ ئۇنۇملۇك بولىشى قىلىنىپ، ئىدىيىۋى تەربىيە مەدەنىيەت پائالىيىتى ئىچىگە سىڭدۈرۈلدى. ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى ئىتتىپاق كومىتېتى «تۇنجى نۆۋەتلىك شىنجاڭ ياشلار كارا OK ناخشىچىلار مۇسابىقىسى» ئۆتكۈزدى. تۆت ئايدىن كۆپرەك ۋاقىتتا، ئاز كەم 80 مىڭ ئىتتىپاق ئەزاسى ۋە ياش مۇسابىقىگە قاتناشتى؛ ئۇرۇمچى شەھەرلىك ئىتتىپاق كومىتېتى ياشلارنىڭ كوللېكتىپ تويى مۇراسىمى ئۆتكۈزدى؛ بايىنغولىن ئوبلاستى، ئىلى ۋىلايىتى قاتارلىق جايلاردىكى ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى ناخشا مۇسابىقىسى، زېھىن سىناش مۇسابىقىسى، كىتاب ئوقۇش، نۇتۇق سۆزلەش، ماقالە قوبۇل قىلىش قاتارلىق پائالىيەتلەرنى قانات يايدۇردى.

جاڭ گۇڭمىن

ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئىجتىمائىي ئەمەلىيەت پائالىيىتى

1991 - يىلى يازلىق تەتىل مەزگىلىدە، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، مائارىپ - پەن - تېخنىكا بۆلۈمى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق مائارىپ كومىتېتى، ئىتتىپاق كومىتېتى «ئىشچى - دېھقانلاردىن ئۆگىنىپ، خەلق ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىش، ئۇچقۇن يەتكۈزۈپ نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش، چېگرا رايونىنى گۈللەندۈرۈش» ئاساسىي تېما قىلىنغان ئىجتىمائىي ئەمەلىيەت پائالىيىتىنى داۋاملىق قانات يايدۇردى. ئاپتونوم رايون بويىچە 22 ئالىي مەكتەپتىكى 30 نەچچە مىڭ ئوقۇغۇچى بۇ پائالىيەتكە قاتناشتى، بۇ، مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچىلار ئومۇمىي سانىنىڭ %90 تىن كۆپرەكىنى ئىگىلەيدۇ.

1) ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى ئىجتىمائىي ئەمەلىيەت قۇرۇلۇشى لاگېرىغا ئويۇشتۇرۇلدى. 7 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن باشلاپ ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئەمەلىيەت

قۇرۇلۇشى لاگېرىدىن 47 سى تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبى ۋە شىمالىغا يۇرۇپ كەتتى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، ماۋارىپ - پەن - تېخنىكا بۆلۈمى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق ماۋارىپ كومىتېتى، ئىتتىپاق كومىتېتى، ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى 16 ئالىي مەكتەپتىن 116 ئوقۇغۇچىنى تەشكىللەپ، قۇمۇل كان ئىشلىرى ئىدارىسى تارانچى كان رايونىغا ئەۋەتتى. ئۇلار ئىشچىلار بىلەن 16 كۈن بىللە ئەمگەك قىلىپ ۋە تۇرمۇش كەچۈرۈپ، چوڭقۇر تەربىيىگە ئىگە بولدى. تارىم بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش داشۇسى «تارىم دەريالىق دامبا ئاسراش ئىنشائاتى قۇرۇلۇش لاگېرى» نىڭ كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇشتىكى ئىپادىسى گەۋدىلىك بولۇپ، دامبىنىڭ بىخەتەرلىكىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن تۆھپە قوشتى.

2) پەن - تېخنىكا ئۇچقۇنى يەتكۈزۈش ئەترىتى داۋاملىق تەشكىللەندى. شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك شۆيۈەنىنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، باغۋەنچىلىك، ئۆسۈملۈك ئاسراشتىن ئىبارەت تۆت كەسىپتىكى ئوقۇتقۇچى - ئوقۇغۇچىلاردىن تەشكىللەنگەن «ئۇچقۇن يەتكۈزۈش ئەترىتى» تۇرپان ۋىلايىتىنىڭ قىسمەن ناھىيە، يېزىلىرىغا بېرىپ، زىرائەتلەرنىڭ ئۆسۈش ئەھۋالىنى تەكشۈردى ھەمدە دېھقانلارنى تەربىيىلىدى. شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك شۆيۈەنى «ئۇچقۇن يەتكۈزۈش ئەترىتى» دىكى 37 ئوقۇغۇچى ساۋەن ناھىيىسىدە دېھقانلارنى باقمىچىلىق، تېرىقچىلىق، باغۋەنچىلىك بويىچە ئەملىي قوللىنىلىدىغان تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلىدى. شىنجاڭ تىببىي شۆيۈەنى تەشكىللىگەن 14 «ئۇچقۇن يەتكۈزۈش شۆبە ئەترىتى»، ئايرىم - ئايرىم ھالدا، خوتەن، قەشقەر، شىخەنزە، كۇيتۇن، ئىلى قاتارلىق جايلارغا بېرىپ، شۇ جايلارنىڭ پىلانلىق تۇغۇت ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ، پىلانلىق تۇغۇت سىياسىتىنى تەشۋىق قىلىپ، كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىپ ۋە ئۇنى داۋالاپ، تىببىي داۋالاش جەھەتتە مەسلىھەت بېرىپ، ئاممىنىڭ قارشى ئېلىشىغا ئېرىشتى.

3) ئىجتىمائىي تەكشۈرۈش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. ئالىي مەكتەپلەر دۆلەت ئەھۋالىنى، رايون ئەھۋالىنى چۈشىنىش، تۆت ئاساسىي پرىنسىپنى ۋە ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىشتە چىڭ تۇرۇش ئاساسىي مەزمۇن قىلىنغان ئىجتىمائىي تەكشۈرۈش ۋە كۆزدىن كەچۈرۈش پائالىيىتىنى كەڭ قانات يايدۇرۇپ، ئەملىي قوللىنىش قىممىتىگە ئىگە بىر تۈركۈم ئىلمىي ماقالە ۋە تەكشۈرۈش دوكلاتلىرىنى يازدى. شىخەنزە يېزا ئىگىلىك شۆيۈەنىنىڭ ئوقۇغۇچىلىرى ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۈەنىنىڭ مەككىز يېزا ئىگىلىك شىسىنىڭ سۇ ئىنشائاتى ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ، مۇناسىۋەتلىك تارماقلارغا مەخسۇس تېمىدىكى تەكشۈرۈش دوكلاتى تاپشۇردى. بۇنىڭدىن باشقا، قىسمەن ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى يەنە مەخسۇس تېمىلار بويىچە تەكشۈردى ۋە ھەر خىل ئىجتىمائىي پاراۋانلىق پائالىيەتلىرىگە قاتناشتى. يۇرتىغا قايتقان بەزى ئوقۇغۇچىلارمۇ يۇرتىنىڭ تۇرلۇك قۇرۇلۇش ئىشلىرىغا قاتناشتى.

ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئىجتىمائىي ئەملىيەت پائالىيىتى ئايانغلاشقاندىن كېيىن، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، ماۋارىپ - پەن - تېخنىكا بۆلۈمى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق ماۋارىپ كومىتېتى، ئىتتىپاق كومىتېتى 1991 - يىللىق يازلىق تەتىل مەزگىلىدە ئىجتىمائىي ئەملىيەت پائالىيىتى ئويۇشتۇرۇشتا نەتىجىسى گەۋدىلىك بولغان شىنجاڭ داشۇسى، شىنجاڭ شىخەن داشۇسى، شىنجاڭ جۇڭگو تىبابىتى شۆيۈەنى، شىنجاڭ نېفىت شۆيۈەنى، شىنجاڭ كۆمۈر ئالىي تېخنىكومى، ئۇرۇمچى كەسپىي داشۇسى، شىنجاڭ تىببىي شۆيۈەنى، شىنجاڭ مالىيە - ئىقتىساد شۆيۈەنى، شىنجاڭ سانائەت شۆيۈەنى، شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك شۆيۈەنى، تارىم بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش داشۇسى، شىخەنزە يېزا ئىگىلىك شۆيۈەنى، شىخەنزە تىببىي شۆيۈەنى ۋە سانجى ئوبلاستى، بايىنغولىن ئوبلاستى، قۇمۇل كان ئىشلىرى ئىدارىسى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ قۇدۇق بۇرغىلاش شىركىتى، ساۋەن ناھىيىسى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ ئاقبۇلاق نېفىت ئېلىش زاۋۇتىغا 1991 - يىللىق ئالىي

مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئىجتىمائىي ئەمەلىيەت پائالىيىتى بويىچە مۇنەۋۋەر تەشكىللىگۈچى مۇكاپاتى؛ سانجى شىفەن ئالىي تېخنىكومى، شىنجاڭ مائارىپ شۆيۈەنى، خوتەن شىفەن ئالىي تېخنىكومى، قەشقەر شىفەن مەكتىپى، بورتالا ئوبلاستى، قىزىلسۇ ئوبلاستى، تۇرپان ۋىلايىتى، تارباغاتاي ۋىلايىتىگە بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگان ئىتتىپاق كومىتېتى، ئىلى ئوبلاستلىق مالىيە - سودا مەكتىپىگە تەشكىللەش مۇكاپاتى بەردى.

جاڭ گۇڭمىن

ئوتتۇرا مەكتەپلەردىكى كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى خىزمىتى

1) ۋەتەنپەرۋەرلىك ۋە سوتسىيالىستىك تەربىيە 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى ئوتتۇرا مەكتەپلەرنىڭ مائارىپ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۇرۇپ، «بەش بولۇش، تۆتتە گۈزەل بولۇش، ئۇچنى قىزغىن سۆيۈش»، «لېي فېڭدىن، لەي نىڭدىن ئۆگىنىش»، «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى» قاتارلىق شەكىللەر بويىچە ئاساسىي تېما تەربىيىسى پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش ئارقىلىق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنى ئېڭىنى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈرۈپ، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش جەھەتتىكى ئىدىيىۋى تونۇشىنى، تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىشكە قارشى تۇرۇش ئىقتىدارىنى كۈچەيتىشكە يېتەكلىدى.

2) تەشكىلىي قۇرۇلۇش ئەھۋالى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى ئوتتۇرا مەكتەپلەردە قوش لاياقەتلىك (لاياقەتلىك ئىتتىپاق كومىتېتى، لاياقەتلىك ئىتتىپاق ياچېيكىسى) بولۇش بويىچە ئۆلچەمگە يېتىش پائالىيىتىنى ئۇيۇشتۇردى ۋە يولغا قويدى. 3 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى «ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى ئىتتىپاق مەكتىپىنىڭ خىزمەت نىزامى»نى تارقىتىپ، ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى ئىتتىپاق مەكتىپىنىڭ دەرس ۋاقتىنى، ئوقۇتقۇچىنى، تۈزۈمنى بېكىتىشنىڭ لازىملىقىنى بەلگىلىدى. يىل ئاخىرىغىچە 60% ئوتتۇرا مەكتەپتە ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى ئىتتىپاق مەكتىپى قۇرۇلۇپ، ئوتتۇرا مەكتەپلەردىكى ياشلار ئىتتىپاقىنىڭ ئاساسىي قاتلام تەشكىلىي قۇرۇلۇشى ۋە ئىدىيىۋى قۇرۇلۇشى ئىلگىرى سۈرۈلدى.

3) ئىجتىمائىي ئەمەلىيەت پائالىيىتى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى «ئاپتونوم رايون بويىچە ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئەمەلىيەت تەربىيىسى پائالىيىتىنىڭ يىللىق پىلانى» ۋە «ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئەمەلىيەت تەربىيىسىدە لاياقەتلىك بولۇش، ئۆلچەمگە يېتىش ئەھۋالىنى مۆلچەرلەش ئۆلچىمى»نى تۈزدى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە ئىككى ۋىلايەت (ئوبلاست)، 12 ناھىيە (شەھەر)، 65 يېزا لاياقەتلىك ئورۇن بولۇپ باھالاندى؛ ئىككى ۋىلايەت (ئوبلاست)، بەش ناھىيە (شەھەر)، 32 ئوتتۇرا مەكتەپ ۋە ئورۇن ئىتتىپاق مەركىزىي كومىتېتى، دۆلەت مائارىپ كومىتېتىنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى. ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى يەنە ئادەم ئەۋەتىپ، غەربىي شىمال رايونى بويىچە ئېلىپ بېرىلغان ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئەمەلىيەت تەربىيىسى پائالىيىتىنى ئۆزئارا كۆزىتىش ۋە تەكشۈرۈشكە قاتناشتۇردى. ئۆزئارا كۆزىتىش ۋە تەكشۈرۈش خۇلاسە يىغىنىدا ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى ئۇيۇشتۇرغان ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئەمەلىيەت تەربىيىسى پائالىيىتى ياخشى باھاغا ئېرىشتى.

مەي فاڭ

«ئۇمىد قۇرۇلۇشى»نىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالى

ئىتتىپاق مەركىزىي كومىتېتى، جۇڭگو ياش - ئۆسمۈرلەر تەرەققىيات فوند جەمئىيىتى تەشەببۇس قىلغان، ئەخلاق - پەزىلەت ۋە ئوقۇشتا ياخشى بولسىمۇ، لېكىن ئائىلە قىيىنچىلىقى تۈپەيلىدىن ئوقۇشسىز قالغان بالىلارنىڭ مەكتەپ قوينىغا قايتىپ كېلىشىگە ياردەم بېرىلىدىغان «ئۇمىد قۇرۇلۇشى» پائالىيىتى جەمئىيەتتىكى ھەر قايسى ساھەلەردە كۈچلۈك ئىنكاس پەيدا قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى 1990 - يىل 7 - ئايدا كېرىيە، تولى ناھىيىلىرىدە نامراتلىق تۈپەيلىدىن ئوقۇشسىز

قالغان 500 ئۆسمۈرگە ياردەم بېرىلىدىغان «ئۈمىد قۇرۇلۇشى» پىلانىنى يولغا قويغاندىن كېيىن، 1991 - يىل 7 - ئايدا يەنە قەشقەر كونا شەھەر، يېڭىسار ناھىيىلىرى ۋە ئاتۇش شەھىرىدە 300 نەپەر باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى، 20 نەپەر ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى ۋە بەش نەپەر ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىسىغا ياردەم بېرىش پىلانىنى يولغا قويدى.

ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى بۇ خىزمەتنى ياخشى ئىشلەش ئۈچۈن، كۆپ قېتىم يىغىن ئۆتكۈزۈپ، پىلاننىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالىنى مۇزاكىرە قىلدى ھەمدە ئىككى قۇرۇلۇش («يېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈش قۇرۇلۇشى»، «ئۈمىد قۇرۇلۇشى») نى تەڭ تۇتۇشنى، نامراتلىقنى، نادانلىقنى تۈگىتىشنى تەڭ تۇتۇشنى تەلەپ قىلدى. «ئۈمىد قۇرۇلۇشى» يولغا قويۇلغان ئىككى ناھىيە، بىر شەھەردىكى ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى يېزا - كەنتلەرگە بېرىپ تەكتىنى تەكشۈرۈپ، شۇ جاينىڭ مائارىپىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالىنى ئەتراپلىق ئىگىلەپ، ياردەم بېرىش مەبلىغىنى باشقۇرۇش ۋە ئىشلىتىش بەلگىلىمىلىرىنى تۈزدى، ئوقۇشسىز قالغان ئۆسمۈرلەرگە ياردەم بېرىش ئارخىپى تۈرغۈزدى.

8 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى قەشقەردە تۇنجى نۆۋەتلىك «ئۈمىد قۇرۇلۇشى» خىزمەت يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، ياردەم بېرىشنى ئەڭ نامرات رايونلاردا ئالدىن يولغا قويۇش، ئاندىن ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 27 نامرات ناھىيىدە تەدرىجىي كېڭەيتىشتىن ئىبارەت خىزمەت فاڭجېنىنى بېكىتتى.

گو جۇن

ياشلار بىرلەشمىسى خىزمىتى

1) تەشكىلىي قۇرۇلۇش ئەھۋالى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ياشلار بىرلەشمىسى ھەر قايسى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردە ياشلار بىرلەشمىسى ئەزالىرىنىڭ رايونلۇق گۇرۇپپىسى ۋە ساھەلەر گۇرۇپپىسىنى قۇردى؛ ئاپتونوم رايونلۇق ياشلار بىرلەشمىسى قارىمىقىدىكى جەمئىيەت (ئىلمىي جەمئىيەت) لەرنى ئومۇمىيۇزلۇك تەكشۈرۈپ تىزىملاپ، ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنى باشقۇرۇش تۈزۈمىنى ئورناتتى ۋە مۇكەممەللەشتۈردى.

2) تەشۋىقات، تەربىيە ئەھۋالى ئاپتونوم رايونلۇق ياشلار بىرلەشمىسى جياڭ زېمىننىڭ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى تەبرىكلەش يىغىنىدا قىلغان سۆزىنىڭ روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇش ئۈچۈن، 7 - ئايدا بىر قىسىم ئەزالارنى تەشكىللەپ تۆت كۈن ئۆگەندى ۋە مۇزاكىرە قىلدى؛ دۆلەت بايرىمى ھارپىسىدا ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى، پىئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى كومىتېتى بىلەن بىرلىكتە جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 42 يىللىقىنى، ئاپتونوم رايونلۇق ياشلار بىرلەشمىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 35 يىللىقىنى تەبرىكلەش مۇناسىۋىتى بىلەن تەبىئىي ئاپەتكە ئۇچرىغان رايونلارغا ياردەم بېرىش ئۈچۈن خالىسانە ئويۇن قويۇش پائالىيىتى ئويۇشتۇردى؛ 12 - ئايدا ياشلار بىرلەشمىسى دائىمىي كومىتېتى ئەزالىرىنىڭ كېڭەيتىلگەن يىغىنىنى ئۆتكۈزۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ياشلار بىرلەشمىسى تەشكىلاتلىرى ۋە ھەر ساھەدىكى ھەر مىللەت ياشلار بىرلەشمىسى ئەزالىرىغا ۋاڭ ۋېيدىن ئۆگىنىش توغرىسىدا تەشەببۇسنامە چىقاردى.

3) تەكشۈرۈش، ئېكسكۇرسىيە قىلىش ئەھۋالى ئاپتونوم رايونلۇق ياشلار بىرلەشمىسى 9 - ئايدا پەن - تېخنىكا، مائارىپ، تىببىي داۋالاش - سەھىيە، سانائەت - قاتناش ۋە مالىيە - سودا، كارخانا باشقۇرۇش، دېھقانچىلىق - ئورمانچىلىق - چارۋىچىلىق، دىن ساھەسىدىكىلەر، يەككە تىجارەتچىلەردىن ئىبارەت سەككىز ساھەدىكى 20 نەپەر ياشلار بىرلەشمىسى ئەزاسى ۋە مۇنەۋۋەر ئازسانلىق مىللەت ياشلىرى ۋەكىللىرىنى تەشكىللەپ بېيجىڭ، تيەنجىن، خاڭجۇ، شاڭخەي، شىئەن قاتارلىق جايلارغا ئەۋەتتى، ئۇلار بېيجىڭ تېلېۋىزور زاۋۇتى، باۋشەن پولات - تۆمۈر شىركىتى ۋە قىسمەن يېزا - بازار كارخانىلىرىنى تەكشۈردى ۋە ئېكسكۇرسىيە قىلدى.

4) تەكشۈرۈپ تەنقىق قىلىش ئەھۋالى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ياشلار بىرلەشمىسى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللىدى، بۇ گۇرۇپپا ئاپتونوم

رايونىمىزنىڭ مىللىي خىزمىتى، دىن خىزمىتىنى مەخسۇس تېما بويىچە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ، تەكشۈرۈش دوكلاتى ۋە ئىلمىي ماقالە يازدى. ۋىلايەت، ئوبلاستلاردىكى ياشلار بىرلەشمىلىرىمۇ ئۆز رايوندىكى ياشلار خىزمىتى، مىللىي خىزمەت، دىن خىزمىتىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالىنى ۋە مەسىلەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى قاتارلىق مەسىلەرنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. 4 - ئايدا ئىتتىپاق مەركىزىي كومىتېتى بىرلىكىپ بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، مەملىكەتلىك ياشلار بىرلەشمىسىنىڭ باش كاتىپى يۇ گۈيلىن قاتارلىق ئۈچ كىشى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ياشلار خىزمىتى، مىللىي خىزمىتى، دىن خىزمىتى ۋە ئوتتۇرا ياش، ياش زىيالىيلار خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى، ئۇرۇمچى، قەشقەر، قىزىلسۇ قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردە سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزدى، سۆھبەت يىغىنىغا ھەر ساھەدىكى ھەر مىللەت ياشلىرى ۋەكىللىرىدىن 200 دىن ئارتۇق ئادەم قاتناشتى.

5) نۆھپە يارىتىپ ئىگىلىك تىكلەش ئەھۋالى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ياشلار بىرلەشمىسى ھەر دەرىجىلىك ياشلار بىرلەشمىسى تەشكىلاتلىرى ۋە ياشلار بىرلەشمىسى ئەزالىرى ئارىسىدا «ياشلىق باھارىنى 8 - بەش يىللىق پىلانغا، ئۆز زاۋۇتى (خىزمىتى) غا بېغىشلاش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى ھەمدە ياشلار بىرلەشمىسى ئەزالىرىنىڭ تەكلىپ بېرىش تۈزۈمىنى ئورناتتى. يىل ئاخىرىغىچە 20 نەچچە تەكلىپ تاپشۇرۇۋېلىندى. يەنە تىببىي داۋالاش - سەھىيە ساھەسىدىكى ياشلار بىرلەشمىسى ئەزالىرى ئۇرۇمچى شەھىرى دۆڭسەن رايونى لۇساۋگۇ يېزىسىغا بېرىپ خالىسانە كېسەل كۆرۈشكە تەشكىللەندى.

6) دوستانە بېرىش - كېلىشىلەر 1991 - يىلى ئاپتونوم رىيونلۇق ياشلار بىرلەشمىسى ياپونىيىنىڭ ياپونىيە - جۇڭگو دوستلۇقى تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ جۇڭگونى زىيارەت قىلىش ئۈمىكى، كانادا ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ جۇڭگونى زىيارەت قىلىش ئۈمىكى، شياڭگاڭ ياش سودىگەرلەر بىرلەشمىسى ۋەكىللەر ئۈمىكى قاتارلىق ياشلارنىڭ دوستانە زىيارىتىنى ھولۇش ئۈمەكلىرىنى كۈتۈۋالدى؛ ئۇن نەپەر ياشلار بىرلەشمىسى ئەزاسى ۋە ياشلار ۋەكىللىرى ياپونىيە، چاۋشيەن، سوۋېت ئىتتىپاقى قاتارلىق دۆلەتلەرگەزىيارەتكە ئەۋەتتى.

جاك گۈڭمىن

ئاپتونوم رايونلۇق ياشلار بىرلەشمىسى 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 1 - ئومۇمىي يىغىنى

ئاپتونوم رايونلۇق ياشلار بىرلەشمىسى 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 1 - ئومۇمىي يىغىنى 1991 - يىل 2 - ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 10 - كۈنىگىچە ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈلدى، ھەر قايسى ساھەلەردىن كەلگەن 310 نەپەر ئەزا (بۇنىڭ ئىچىدە ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان ئەزا ئون نەپەر) يىغىنغا قاتناشتى.

يىغىندا رىزۋان ئەپەندىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق ياشلار بىرلەشمىسى 4 - نۆۋەتلىك دائىمىي كومىتېتىغا ۋەكالىتەن بەرگەن «ۋەتەنپەرۋەرلىك بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، ھەر ساھەدىكى ھەر مىللەت ياشلىرىنى ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداش ۋە ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، قۇرۇلۇش ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن تۆھپە قوشايلى» دېگەن تېمىدىكى خىزمەت دوكلاتى ئاڭلاپ ئۆتۈلدى، قاراپ چىقىلدى ھەمدە ماقۇللاندى؛ «ئاپتونوم رايونلۇق ياشلار بىرلەشمىسىنىڭ نىزامنامىسى» مۇزاكىرە قىلىندى ۋە ئۇنىڭغا تۈزىتىش كىرگۈزۈلدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق ياشلار بىرلەشمىسىنىڭ «7 - بەش يىللىق مۇسابىقە پائالىيىتىدىكى مۇنەۋۋەر ياشلار بىرلەشمىسى ئەزالىرىنى تەقدىرلەش توغرىسىدىكى قارار»ى ئوقۇلدى، باھارگۈل، لىيۇ يۆپىڭ قاتارلىق 26 نەپەر ياشلار بىرلەشمىسى ئەزاسى تەقدىرلەندى؛ ياشلار بىرلەشمىسى 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ ۋەزىپىسىدىن بوشىغان ئەزالارغا يازغان خېتى ئوقۇپ ئۆتۈلدى ھەمدە ئۇلارغا شەرەپ گۈۋاھنامىسى تارقىتىپ بېرىلدى.

2 - ئاينىڭ 9 - كۈنى ئۆتكۈزۈلگەن يىغىندا، ئومۇمىي يىغىن ئاپتونوم رايونلۇق ياشلار بىرلەشمىسى 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى، مۇئاۋىن

رەئىسلىرى، دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى ۋە باش كاتىپىنى سايلاپ چىقتى. رىزۋان ئەبەي رەئىسلىككە، ۋۇ يەن، يالۇ گالۇ، ئەركىن قۇتپىدىن، قۇربانجان، ئىلھام ئەسىردىن، بايىنغولىن، ئەنۋەر ئابدۇراخمانلار مۇئاۋىن رەئىسلىككە سايلاندى.

جالۇ گۇڭمىن

ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى ۋە مۇناسىۋەتلىك تارماقلارغا ماسلىشىپ، ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى ئارىسىدا ھەر خىل شەكىلدىكى سىياسىي - ئىدىيىۋى تەربىيىنى قانات يايدۇرۇپ، ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ سىياسىي - ئىدىيىۋى ئىگىنى ئۆستۈردى.

«لېي فېڭ روھىنى مەكتەپتە چاقنىتايلى» ئاساسىي تېما قىلىنغان پائالىيەت داۋاملىق، چوڭقۇر قانات يايدۇرۇلدى. 3 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى ئۈرۈمچى رايونىدىكى ئاز كەم 10 مىڭ ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىسىنى كوچىلارغا چىقىپ خەلق ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىشقا تەشكىللىدى. كۆچەت تىكىش بايرىمى مۇناسىۋىتى بىلەن ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى يامالىق تېغىدىكى ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى كۆكەرتىش قۇرۇلۇشىغا قاتنىشىشقا تەشكىللەندى. يازلىق تەتىل مۇناسىۋىتى بىلەن بىرلىكتە ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى بىلەن بىرلىكتە ئاپتونوم رايون بويىچە 22 ئالىي مەكتەپتىكى 30 نەچچە مىڭ ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىسىنى 47 ئىجتىمائىي ئەملىيەت قۇرۇلۇشى لاگېرى، 20 پەن - تېخنىكا ئۇچقۇنى يەتكۈزۈش ئەترىتى، ئاز كەم 1000 ئىجتىمائىي تەكشۈرۈش ئۈمەك - ئەترىتى قاتارلىق كۆپ خىل شەكىللەر ئارقىلىق ئىجتىمائىي ئەملىيەت پائالىيىتىگە قاتنىشىشقا تەشكىللىدى. 9 - ئاينىڭ بېشىدا مەملىكەتلىك ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسىنىڭ تەشەببۇسنامىسىگە ئاۋاز قوشۇلۇپ، «مەسئۇلىيەت ۋە تۆھپە ھەربىكەت. كۈنى» پائالىيىتى ئۆيۈشتۇرۇلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى ئالىي مەكتەپلەردىكى ئوقۇغۇچىلار ئۆيۈشمىسى خىزمىتىنى تېخىمۇ ياخشى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، 3 - ئاينىڭ بېشىدا ۋە 6 - ئاينىڭ ئوتتۇرىسىدا ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى كادىرلىرىنى ئالىي مەكتەپلەردىكى ئوقۇغۇچىلار ئۆيۈشمىلىرىغا ئەۋەتتى، ئۇلار ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئىدىيىۋى ئەھۋالىنى ئىگىلەپ، مەكتەپ باشقۇرۇش، ئارقا سەپ مۇلازىمىتى، ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى خىزمىتى توغرىسىدىكى پىكىرلەرگە ئائىت ئىككى سان ئۈچۈر خەۋىرىنى توزۇپ تارقاتتى. 6 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا يەنە ئوقۇش پوتتۇرىدىغان ئوقۇغۇچىلار ئارىسىدا ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرنى كۆزدە تۇتۇپ، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ئاساسىدا، «تاللانغان ئوقۇغۇچىلارنى بىر تۇتاش تەقسىم قىلىش پىكرى» بېزىپ چىقىلىپ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومغا سۇنۇلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى يەنە ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنى تەشكىللەپ، مەملىكەتلىك ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى ئۆيۈشتۇرغان «جەڭ لوڭقىسى» مەكتەپتىكى پەن - تېخنىكا، مەدەنىيەت ئەسەرلىرى مۇسابىقىسى، ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ مەكتەپتىكى مەدەنىيەت پائالىيىتى بويىچە يۈرۈشلۈك ماقالە قوبۇل قىلىش، ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ «مېنىڭ جۇڭگو دەپ سوقتان يۈرىكىم» دېگەن تېمىدىكى ماقالە قوبۇل قىلىش مۇسابىقىسى قاتارلىق پائالىيەتلەرگە قاتناشتۇرۇپ، خېلى ياخشى نەتىجىلەرگە ئېرىشتى؛ ئۈرۈمچى رايونىدىكى ئالىي مەكتەپ، تېخنىكومىلار ئوقۇغۇچىلىرىنى 7 - يۈرۈش رادىئو گىمناستىكىسى مۇسابىقىسىگە ئۆيۈشتۇردى. سەككىز ئالىي مەكتەپتىن سەككىز ئوقۇغۇچى مەملىكەتلىك ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى چىڭداۋدا ئۆتكۈزگەن «مەملىكەتلىك 2 - نۆۋەتلىك ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ مۇزىكا - ئۇسسۇل يازلىق لاگېرى» پائالىيىتىگە قاتناشتى؛ شىنجاڭ ۋەكىللەر كوماندىسى «مەنۇي مەدەنىيەت مۇكاپاتى» غا ئېرىشتى.

مەي فاڭ

پىئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى

ئاپتونوم رايونلۇق پىئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى كومىتېتىنىڭ 4 - قېتىملىق ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى

پىئونېرلار ئەترىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خىزمەت كومىتېتىنىڭ 4 - قېتىملىق ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى 1991 - يىلى 2 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن 6 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. ۋىلايەت، ئوبلاست ۋە شەھەرلەرنىڭ پىئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى كومىتېتىنىڭ خىزمەتلىرىنى ئاساسلىق باشقۇرىدىغان ئىتتىپاق كومىتېت ئۆجەلىرى، پىئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى كومىتېتىنىڭ ئىشخانا مۇدىرلىرى، 16 شەھەرلىك ئىتتىپاق كومىتېتى، پىئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى كومىتېتىنىڭ مەسئۇللىرى ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۆەنى سىستېمىسىدىكى ئىتتىپاق كومىتېتىنىڭ مەسئۇللىرى بولۇپ جەمئىي 80 ئادەم يىغىنغا قاتناشتى. يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق پىئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق ماۋارىپ كومىتېتى بىرلىكتە 1990 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە لەي نىڭدىن ئۆگىنىش پائالىيىتىدە مەيدانغا چىققان 1000 ئىلغار پىئونېر، 300 ئىلغار چوڭ ئەترەت، 600 ئىلغار ئوتتۇرا ئەترەت، 100 نەپەر مۇنەۋۋەر پائالىيەت يېتەكچىسى ۋە 30 ۋىلايەت، ناھىيە دەرىجىلىك ئىلغار ئىتتىپاق تەشكىلاتىنى تەقدىرلىدى ۋە مۇكاپاتلىدى.

ئاساسىي نېما تەربىيسى پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى

1) لەي نىڭدىن ئۆگىنىش پائالىيىتى چوڭقۇرلاشتۇرۇلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى مۇتلەق كۆپ ساندىكى مەكتەپلەر لەي نىڭدىن ئۆگىنىش پائالىيىتىنى ئىدىيىۋى ئەخلاق دەرسى ئوقۇتۇشى ۋە ھەربىكەت قېلىپىنى يېتىلدۇرۇش تەربىيىسىگە كۈرگۈزۈپ، ئوقۇش، ئائىلە، سۆزلەش، يېزىش، ناخشا ئېيتىش، مۇھاكىمە قىلىش، مۇسابىقىلىشىش قاتارلىق شەكىللەر ئارقىلىق، لەي نىڭدىن ئۆگىنىش پائالىيىتىنى ھەر مىللەت پىئونېرلىرىنىڭ كۈندىلىك تۇرمۇشىغا سىڭدۈرۈپ، پىئونېرلارنىي، ئەدرىجىي ھالدا، مەكتەپتە ياخشى ئوقۇغۇچى، ئائىلىدە ياخشى بالا، جەمئىيەتتە ياخشى ئۆسمۈر بولۇشقا يېتەكلىدى. قۇمۇل ۋىلايەتلىك پىئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى كومىتېتى، قەشقەر ۋىلايەتلىك پىئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى كومىتېتى، ماناس ناھىيىلىك پىئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى كومىتېتى مەملىكەتلىك پىئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى كومىتېتى تەرىپىدىن لەي نىڭدىن ئۆگىنىش پائالىيىتىدىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى؛ ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 97 ئوتتۇرا ئەترەت مەملىكەتلىك پىئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى كومىتېتى تەرىپىدىن «لەي نىڭدىن ئۆگىنىپ، پارتىيىنىڭ ياخشى بالىسى بولۇش» پائالىيىتىدىكى ئىلغار ئوتتۇرا ئەترەت بولۇپ باھالاندى؛ 265 پىئونېرغا مەملىكەتلىك پىئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى كومىتېتى «لەي نىڭدىن ئۆگىنىپ، پارتىيىنىڭ ياخشى بالىسى بولۇش» پائالىيىتى مېدالى بەردى. مەملىكەتلىك پىئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى كومىتېتى ئىشخانىسى، «جۇڭگو ئۆسمۈرلىرى گېزىتى» ئىدارىسى قاتارلىق ئورۇنلار ئۇيۇشتۇرغان 2 - نۆۋەتلىك «جۇڭگولۇق ياخشى ئۆسمۈر، جۇڭگولۇق ياخشى بالا» نى تاللاش پائالىيىتىدە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە جەمئىي 432 ئۆسمۈر - بالا تاللاشقا كىرگۈزۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە يېڭىسار ناھىيىسىدىن ھەسەنجان مەمتىمىن، ئارا تۇرۇك ناھىيىسىدىن ئوڭغارى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۆەنى يېزا ئىگىلىك 5 - شىسى 1 - باشلانغۇچ مەكتەپتىن ئامىنە، ئايرىم - ئايرىم ھالدا، مەملىكەت بويىچە 100 نەپەر «جۇڭگولۇق ياخشى ئۆسمۈر»، «جۇڭگولۇق ياخشى بالا» دېگەن نامغا ئېرىشتى. ئاپتونوم رايونلۇق پىئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى كومىتېتى ئىشخانىسى «شىنجاڭ ماۋارىپى گېزىتى»، «شىنجاڭ ئۆسمۈرلىرى گېزىتى»، «ئىلى ئۆسمۈرلىرى گېزىتى» تەھرىر بۆلۈملىرى بىلەن بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغان «لەي نىڭدىن ئۆگىنىپ، پارتىيىنىڭ ياخشى بالىسى بولايلى» دېگەن تېمىدا كىتاب ئوقۇش بويىچە ماقالە قوبۇل قىلىش پائالىيىتىدە، يىل ئاخىرىغىچە جايلاردىكى پىئونېرلار ئەترىتى

تەشكىلاتلىرى كۆرسەتكەن ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە، قازاقچە يېزىقتىكى ماقالىدىن 7500 دىن كۆپرەكى قوبۇل قىلىنىدى.

2) يېقىنقى زامان، ھازىرقى زامان تارىخىنى ئۆگىنىش ۋە دۆلەت ئەھۋالى تەرىبىسى قانات يايدۇرۇلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پىئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى كومىتېتى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى، ماۋارىپ كومىتېتى، «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى بىلەن بىرلىكتە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى ئارىسىدا پارتىيە تارىخىغا دائىر زور ۋەقەلەرنى، پارتىيە تارىخىدىكى مەشھۇر شەخسلەرنى، پارتىيىمىزنىڭ رەھبەرلىكىدە ئېلىپ بېرىلغان ھاكىمىيەتنى قوراللىق تارتىۋېلىشقا دائىر جاپا - مۇشەققەتلىك مۇساپىنى ئۆگىنىش ئاساسىي مەزمۇن قىلىنغان «ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ پارتىيىنى سۆيۈش، تارىخ ئۆگىنىشكە دائىر بىلىملەردىن زېھىن سىناش مۇسابىقىسى» پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. «شىنجاڭ گېزىتى» نىڭ 10 - ئاينىڭ 30 - كۈنى ۋە 11 - ئاينىڭ 6 - كۈنىدىكى سانىغا مۇسابىقە سوئاللىرى بېسىلدى. يىل ئاخىرىغىچە 150 مىڭ جاۋاب تاپشۇرۇۋېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۇيغۇرچە جاۋاب تەخمىنەن 30% نى ئىگىلەيدۇ.

3) قىزىل گالىستوكلۇقلار ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ھەرىكىتىگە ئۆيۈشتۇرۇلدى. 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پىئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى كومىتېتى «ئاپتونوم رايونىمىزدىكى پىئونېرلار ئەترىتى تەشكىلاتلىرى ئارىسىدا «قىزىل گالىستوكلۇقلارنىڭ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ھەرىكىتى» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقاردى ھەمدە پىئونېرلارنى مەملىكەت بويىچە بىر تۇتاش قانات يايدۇرۇلىدىغان 9 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىكى «قىزىل گالىستوكلۇقلارنىڭ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ھەرىكىتى كۈنى» پائالىيىتىگە قاتنىشىشقا چاقىردى. پائالىيەتتە ھەر بىر پىئونېر بىر قېتىمدا تاپشۇرغان «ئالاھىدە ئەترەت بەدىلى» 0.5 يۈەندىن كەم بولماسلىق؛ ئەملىي ھەرىكىتى ئارقىلىق 500 گرام ئاشلىق، بىر كىلوۋات سائەت توك، بىر دانە ئۆگىنىش بۈيۈمىنى تېجەپ، دۆلەتنىڭ بۇكىنى يېنىكلىتىش؛ جامائەت پاراۋانلىق خاراكتېرىدىكى ئەمگەككە قاتنىشىپ، كونا ئەرسىلەرنى يېغىۋېلىش، كېرەكسىز ئەرسىلەردىن پايدىلىنىشتىن قىلىنغان تاپاۋەتنى ئاپەتكە ئۇچرىغان رايونلارغا ياردەم قىلىش تەلەپ قىلىنىدى. 11 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى پىئونېرلار ئەترىتى تەشكىلاتلىرى ئىچىدە پۈتۈنلەي سۈيۈقلىقتا 200 مىڭ يۈەن ئەتراپىدا «ئالاھىدە ئەترەت بەدىلى» ۋە باشقا ماددىي بۈيۈملارنى تاپشۇردى.

پىئونېرلار ئەترىتىنىڭ ئاساسىي قۇرۇلۇشى دائىملىق كۈچەيتىلدى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پىئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى كومىتېتى 4 - قارارلىق بىتەكچىلەرنى تەرىبىلەش كۈرسى ۋە 3 - قارارلىق ئۆسمۈرلەر ئۆسمۈللىرىنى تۇزگۈچىلەر ھەم ئۆسمۈل رېژىسسورلىرىنى تەربىيىلەش كۈرسى ئۆيۈشتۈردى، كۈرستا 310 نەپەر ئۇيغۇر، خەنزۇ بىتەكچى مەركەزلىك تەربىيىلەندى، يىل ئاخىرىدا گۇۋاھنامە ياش كادىرلارنى باشقۇرۇش شۆيۈەنگە بىر قارار پىئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى كادىر، ئوقۇتقۇچىلىرىنى تەربىيىلەش كۈرسى ئۆيۈشتۈرۈپ بېرىش ھاۋالە قىلىندى. تولۇقسىز مەلۇماتقا قارىغاندا، مۇشۇ بىر يىلدا ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە پىئونېرلار ئەترىتى بىتەكچىسىدىن 1200 ئادەم (قېتىم) مەركەزلىك تەربىيىلەنگەن، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت پىئونېرلار ئەترىتى بىتەكچىسى ئاز كەم 400. 7 - ئايدا ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك پىئونېرلار ئەترىتى بىتەكچىلىرى ئالىي تېخنىكوم سىنىپىدىكى 46 نەپەر كۈرسانت شىنجاڭ ماۋارىپ شۆيۈەنىدىكى ئىككى يىللىق سىستېمىلىق ئوقۇشنى تاماملىدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 93 مەكتەپتىكى پىئونېرلار چوڭ ئەترىتى مەملىكەتلىك پىئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى كومىتېتى تەرىپىدىن «مەملىكەت بويىچە قىزىل بايراقدار چوڭ ئەترەت» دېگەن نامغا ئېرىشتى. 1990 - يىلدىن 1991 -

يىلغىچە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ھەر خىل پىئونېرلار ھەربىي (ساقچى) مەكتىپىدىن 60ى قۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە شىخەنزە شەھىرىدە 14ى قۇرۇلدى.

جۇڭ ۋېي

ئاياللار بىرلەشمىسى

ئاياللار خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئاياللار بىرلەشمىسى ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى چۆرىدىگەن ھالدا ئاياللار خىزمىتىنى قانات يايدۇردى:

1) سىياسىي - ئىدىيىۋى تەربىيە خىزمىتى چىڭ تۇتۇلدى. ئاپتونوم رايونلۇق ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ ئىجرائىيە ھەيئىتى 1 - ئاينىڭ 23 - كۈنى مەملىكەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ «ج ك پ 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 7 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى ئۆگىنىپ ۋە ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئاياللارنى ئون يىللىق ئومۇمىي پىلان ۋە 8 - بەش يىللىق پىلاننى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن تۆھپە قوشۇشقا سەپەرۋەر قىلىش توغرىسىدىكى قارار»نى ئىزچىللاشتۇرۇش ھەققىدىكى كونكرېت پىكرىنى ئوتتۇرىغا قويدى؛ «يولداش جياڭ زېمىننىڭ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى تەبرىكلەش يىغىنىدا سۆزلىگەن سۆزىنى ئۆگىنىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» تارقاتتى؛ چەت ئەلدە كۆرگەن - ئاڭلىغان ئەھۋاللاردىن دوكلات بېرىش يىغىنى، ۋەزىيەت ھەققىدە دوكلات بېرىش يىغىنى ئۆتكۈزدى؛ «شىنجاڭ ئاياللار ھەرىكىتىنىڭ 40 يىللىقى» ۋە «ئۆزىنى ھۇرمەتلەش، ئۆزىگە ئىشىنىش، ئۆزىگە تايىنىش، ئۆزىنى كۈچەيتىش» (ئۇيغۇرچە) تىن ئىبارەت ئىككى كىتابنىڭ تەھرىرلىكى ۋە تەرجىمىسىنى تۈگەتتى؛ «شىنجاڭ گېزىتى» بىلەن بىرلىكتە «زامانىمىزدىكى ئاياللار»، «ئاياللار ۋە جەمئىيەت» دېگەن تېمىلاردا ماقالە قوبۇل قىلىش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى، مەخسۇس فىلىمدىن تۆتنى سۈرەتكە ئېلىپ ئىشلەپ، مەملىكەت بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ئاياللارغا دائىر مەخسۇس تېلېۋىزىيە فىلىملىرىنى باھالاپ مۇكاپاتلاش پائالىيىتىگە قاتناشتۇردى، قوبۇل قىلىنغان ماقالە ۋە ئىشلەنگەن تېلېۋىزىيە مەخسۇس فىلىملىرىدە ئاياللار ئارىسىدىكى 100 دىن ئارتۇق ئىلغار تىپ تەشۋىق قىلىنىپ «تۆت ئۆز»، «تۆت بولۇش» تەربىيىسى ئىلگىرى سۈرۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە بىر مەخسۇس فىلىم مۇنەۋۋەر فىلىم مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ ئاياللار مەملىكەت بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تۇنجى نۆۋەتلىك «مېھرىبانلىق لوڭقىسى» بويىچە ئاياللارنىڭ ساقلىقنى ساقلاشقا دائىر بىلىملەردىن زېھىن سىناش مۇسابىقىسىگە قاتنىشىشقا ئۇيۇشتۇرۇلدى؛ ئاياللار نەزەرىيىسى مۇھاكىمە يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، يىغىنغا قاتناشتۇرۇلغان 800 نەچچە ئىلمىي ماقالىدىن بىرى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ئۈچى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، بەشى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. «شىنجاڭ ئاياللىرى» ژۇرنىلىنىڭ ھەر سانى 76 مىڭ نۇسخا، «ھەمراھ» ژۇرنىلىنىڭ ھەر سانى 30 نەچچە مىڭ نۇسخا تارقىتىلدى.

2) شەھەر - بازار ئاياللىرى ئارىسىدا «ياغلىقلىقلارنىڭ تۆھپە قوشۇش» پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى: مەملىكەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ئاساسەن، ئاپتونوم رايونلۇق ئاياللار بىرلەشمىسى ئەمەلىيەتكە بىرلەشتۇرگەن ئاساستا «بەشنى ئۆگىنىش، بەشتە بەسلىشىش» (سىياسەت ئۆگىنىش، ئومۇمىي ساۋات ئۆگىنىش، ئىلىم - پەن ئۆگىنىش، تېخنىكا ئۆگىنىش، باشقۇرۇشنى ئۆگىنىش، ئىتتىپاقلىقتا بەسلىشىش، سۈپەتتە بەسلىشىش، ئۈنۈمدە بەسلىشىش، نەتىجىدە بەسلىشىش، تۆھپىدە بەسلىشىش)نى ئوتتۇرىغا قويۇپ، ھەر قايسى رايونلار، سىستېمىلار، ساھەلەردىن بۇ پائالىيەتنى ئۆزلىرىنىڭ شارائىتىغا ئاساسەن كۆپ خىل ئۇسۇل قوللىنىپ، ئەمەلىي ئۈنۈمگە ئەھمىيەت بەرگەن ھالدا قانات يايدۇرۇشنى تەلەپ قىلدى؛ پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى ۋە پەن تەتقىقات، مائارىپ، مەدەنىيەت سىستېمىلىرىدا «ياغلىقلىقلارنىڭ ئەقىل كۆرسىتىش

مۇسابىقىسى» قانات يايدۇرۇلدى؛ سانائەت ـ قاتناش سىستېمىسىدا «ياغلىقلىقلارنىڭ سۈپىتى، تۈرى، ئۈنۈمى مۇسابىقىسى» پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى؛ سەھىيە مۇلازىمەت سىستېمىسىدا «ياغلىقلىقلارنىڭ ئەلا سۈپەتلىك مۇلازىمەت قىلىش مۇسابىقىسى» قانات يايدۇرۇلدى؛ جامائەت خەۋپسىزلىكى، ئەدلىيە سىستېمىسىدا «ياغلىقلىقلارنىڭ ئالتۇن قالقان مۇسابىقىسى» قانات يايدۇرۇلدى؛ ھەربىي قىسىملاردا «ياغلىقلىق قوغدىغۇچىلار مۇسابىقىسى» قانات يايدۇرۇلدى. ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى بىلەن ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئايالار بىرلەشمىسى 5 ـ ئاينىڭ 25 ـ كۈنى شەھەر ـ بازار ئايالىرىنى تۆھپە يارىتىش پائالىيىتىگە سەپەرۋەر قىلىش يىغىنى چاقىردى. ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى ئۈرۈمچى، قاراماي، شىخەنزىلەرنى نۇقتىدا سىناق قىلىنىدىغان شەھەر قىلىپ بېكىتتى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە 15 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردە ۋە شىخەنزە شەھىرىدە مۇسابىقىگە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ياغلىقلىقلار تۆھپە يارىتىش پائالىيىتىنىڭ تەرەققىياتىدا ياخشى ۋەزىيەت بارلىققا كەلدى.

3) ئايالارنىڭ ھوقۇق ـ مەنپەئىتىنى قوغداش خىزمىتى چىڭ تۇتۇلدى. 1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى «ئايالارنىڭ ھوقۇق ـ مەنپەئىتىگە كاپالەتلىك قىلىش قانۇنى» قاتارلىق ئايالارغا ئالاقىدار سەككىز قانۇن ـ نىزامنى دەلىللەپ چىقتى ۋە ئۇنىڭغا تۈزىتىش كىرگۈزۈش پىكرىنى ئوتتۇرىغا قويدى؛ ئايالار ۋە بالىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق ـ مەنپەئىتىنى قوغداشقا دائىر ئەھۋاللارنى ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشكە مەلۇم قىلدى؛ جامائەت خەۋپسىزلىكى ۋە سىياسىي ـ قانۇن تارماقلىرىغا ماسلىشىپ، زىيانكەشلىككە ئۈچرىغان ئايالارنى قوغۇلدۇردى؛ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومغا يارەملىشىپ، ئايال كادىرلارنى تەربىيىلەش ۋە تاللاپ ئۆستۈرۈش خىزمىتىنى چىڭ تۇتتى؛ 2 ـ بەش يىللىق قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش تەربىيىسىگە ماسلىشىپ، قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش ئايانچلىرىنى تەربىيىلەشنى چىڭ تۇتتى. مۇشۇ يىلدا ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى ئامما كەلگەن 169 خەت ـ چەكتىن ۋە ھال ـ ئەھۋال ئېيتىپ كەلگەنلەردىن قېتىم سانى بويىچە 2084 ئادەمنىڭ 891 ئەرزىنى قوبۇل قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئايالار بىرلەشمىسىنىڭ مۇدىرى، مۇئاۋىن مۇدىرلىرى قېتىم سانى بويىچە 478 ئادەمنىڭ 226 خەت ـ چېكى ۋە ئەرزىنى قوبۇل قىلدى. زىيانكەشلىككە ئۈچرىغان ئايالارغا 12 قانۇنىي ھۆججەت ـ ماتېرىيال يېزىپ بېرىلدى، بەش قېتىم سوتتا ۋەكالەتچىلىك قىلىندى. ئەنزىلەرنىڭ ئايالاشتۇرۇلۇش نىسبىتى 95% تىن كۆپرەككە يەتتى.

4) ئايالار خىزمىتى تەتقىقاتى ۋە ئايالار بىرلەشمىسىنىڭ ئۆز قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلدى. 1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسىنىڭ ھەر قايسى بۆلۈم (ئىشخانا) لىرى ئاساسىي قاتلاملاردا ئالاقىلىشىش نۇقتىسى قۇردى؛ مۇشۇ يىلدا ئورگاندىكى مۇئاۋىن باشقارما باشلىقى دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كادىردىن 49 ئادەم (قېتىم) ئاساسىي قاتلامغا بېرىپ، كەسپىي جەھەتتىن يېتەكچىلىك قىلدى ۋە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئايالار بىرلەشمىسىنىڭ مۇدىر، مۇئاۋىن مۇدىرلىرىدىن 23 ئادەم (قېتىم) ئاساسىي قاتلامغا بېرىپ، جەمئىي 11 تەكشۈرۈش دوكلاتى يېزىپ چىقتى؛ بو دوكلاتنىڭ بىرى مەملىكەتلىك ئايالار بىرلەشمىسى ئۈيۇشتۇرغان تۇنجى نۆۋەتلىك مۇنەۋۋەر تەكشۈرۈش دوكلاتلىرىنى باھالاش ـ مۇكاپاتلاش پائالىيىتىدە 2 ـ دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ئىككىسى 3 ـ دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ ئايالار خىزمىتىگە دائىر 7 مىليون 650 مىڭ خەتلىك ماتېرىيال توپلاش ۋە توپلام ئىشلەش خىزمىتى تاماملاندى.

1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى 352 يېزا (بازار) دىكى ئايالار بىرلەشمىسى ۋە 3301 كەنتتىكى ئايالار تەشكىلاتىنى تەرتىپكە سالدى. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە 1400دىن ئارتۇق ئايالار

ھەيئىتى قۇرۇلدى. ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى ئايال زىيالىيلار بىرلەشمە دوستلۇق جەمئىيىتى، ئايال كارخانىچىلار جەمئىيىتى، خىزمەتتىن ئايرىلىپ دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان ئايال كادىرلار بىرلەشمە دوستلۇق جەمئىيىتى ئارقىلىق ھەر مىللەت ئايالار بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى كۈچەيتتى؛ شىنجاڭ بويىچە تۇنجى قېتىملىق «شىنجاڭ تۇرلۇك مىللار سودا سارىيى لوكقىسى» نى تالىشىش بويىچە ئون ياخشى ياش ۋە ئون ياخشى ئوتتۇرا ياشنىڭ مودا كىيىملەرنى كىيىپ كۆرسىتىش مۇسابىقىسى، «ئايالارنىڭ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىش يولى» دېگەن تېمىدىكى نۇتۇق سۆزلەش يىغىنى، ئايال كارخانىچىلار جەمئىيىتىنىڭ 2 - قېتىملىق يىللىق يىغىنى قاتارلىق پائالىيەتلەر قانات يايدۇرۇلۇپ، ئورگان، كارخانا، كەسىپى ئورۇنلاردىكى ئايالار خىزمىتى جانلاندۇرۇلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئايالار بىرلەشمىلىرى مۇدىرلىرى، ئاپتونوم رايونىنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى ۋە پەن، ماارىپ، مەدەنىيەت، سەھىيە ئورۇنلىرى قاتارلىق كەسىپىي ئورۇنلاردىكى ئايالار ھەيئىتى مۇدىرلىرىدىن 70 نەچچە كىشىنى گۇۋاھنامە بىلەن تۆلكىلىك ئايال كادىرلار مەكتىپىگە تەربىيىلەشكە ۋە ئوقۇتۇشكە ئەۋەتتى ھەمدە جۇخەي، شېنجېنلاردا ئېكسكۇرسىيە قىلىش ۋە تەكشۈرۈشكە ئۇيۇشتۇردى؛ ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى ئورگىنىدا ئوتتۇرا قاتلام كادىرلار ئوقۇتۇش كۇرسى ئۇيۇشتۇردى.

ما گۈيلەن

ئاپتونوم رايونىمىزدا ئايالار ۋە بالىلار خىزمىتىنى ماسلاشتۇرۇش ھەيئىتى قۇرۇلدى

ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار ۋە بالىلار خىزمىتىنى ماسلاشتۇرۇش ھەيئىتى 1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئۈرۈمچىدە قۇرۇلدى. ھەيئەتنىڭ مۇدىرلىقىنى تۆمۈر داۋامەت ئوستىگە ئالدى، خەلچەم ئىسلام، ماھىنۇر قاسىم، ماۋ دېخۇالار مۇئاۋىن مۇدىر بولدى. بۇ ھەيئەتنىڭ ئەزالىرى ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى، باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى،

ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقى

ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى 1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 15 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقىنى تەبرىكلەش يىغىنى ئوتكۈزۈلۈپ، ئايالار خىزمىتىدە ئەتىجىسى كۆرۈنەرلىك بولغان مۇنەۋۋەر ئايالار بىرلەشمىسى كادىرىدىن 120نى تەقدىرلىدى ھەمدە ئايالار خىزمىتى بىلەن شۇغۇللانغىنىغا 30 يىلدىن ئاشقان 300 نەچچە ئايالار خىزمىتى كادىرىغا شەرەپ گۇۋاھنامىسى تارقىتىپ بەردى.

1951 - يىلى 8 - ئاينىڭ 15 - كۈنى شىنجاڭ بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك ھەر مىللەت، ھەر ساھە ئايالار قۇرۇلتىيى ئوتكۈزۈلۈپ، شىنجاڭ ئۇلكىلىك دېموكراتىك ئايالار بىرلەشمىسىنىڭ قۇرۇلغانلىقى جاكارلانغانىدى. 1955 - يىل 9 - ئاينىڭ 30 - كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسىگە ئۆزگەرتىلدى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسىدە تەشكىلات بۆلۈمى، تەشۋىقات بۆلۈمى، ئايالار تەرەققىيات بۆلۈمى، بالىلار بۆلۈمى، ئايالار ۋە بالىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش بۆلۈمى، ئىشخانا، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ئىشخانىسى، تەزكىرە - تەھرىر بۆلۈمىدىن ئىبارەت سەككىز باشقارما ۋە ئىشخانا تەسىس قىلىنىدى؛ ئۇنىڭدىن باشقا، يەنە «شىنجاڭ ئايالىرى» ژۇرنىلى ئىدارىسى، شىنجاڭ بالىلار تەرەققىيات مەركىزى ئىشخانىسى، ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى ئايال كادىرلار مەكتىپى،

ئىتتىپاق كومىتېتى قاتارلىق 33 ماسلاشتۇرۇش ئورنىدىن تەركىب تاپتى، ھەيئەت قارمىقىدا ئىشخانا ۋە ئايالار گۇرۇپپىسى، بالىلار گۇرۇپپىسى تەسىس قىلىندى. ھەيئەتنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىيىتى ھەر قايسى تارماقلارنى ماسلاشتۇرۇپ، ئايالار ۋە بالىلار ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش خىزمىتىگە دائىر مەسىلىلەرنى تەتقىق قىلىپ ۋە ھەل قىلىپ، ھەر قايسى تەرەپلەرنىڭ دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ ئايالار ۋە بالىلار خىزمىتىگە دائىر قانۇن، سىياسەت، قانۇن - بەلگىلىمە، نىزاملىرىنى ئىزچىللاشتۇرۇپ ۋە ئەملىيلەشتۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ ئايالار ۋە بالىلار ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىغا تۈرتكە بولۇشتىن ئىبارەت.

ماشلاشتۇرۇش ھەيئىتى قۇرۇلغاندىن كېيىن، ئاپتونوم رايون بويىچە «1 - ئىيۇن» خەلقئارا بالىلار بايرىمىنى تەبرىكلەش پائالىيىتىنىڭ ئومۇمىي تەلىپى ۋە سەككىز تۈرلۈك كونكرېت تەلەپنى ئوتتۇرىغا قويدى ھەمدە «1 - ئىيۇن» بالىلار بايرىمىنى تەبرىكلەش مۇناسىۋىتى بىلەن تەشۋىقات خىزمىتى مۇھىمبەت يېغىنى، ئاپتونوم رايون بويىچە بالىلار - ئۆسمۈرلەر خىزمىتىدىكى ئىلغار شەھەر (ناھىيە) ۋە مۇنەۋۋەر بالىلار خىزمەتچىلىرىنى تەقدىرلەش يېغىنى ئۆتكۈزۈپ، قاراماي، چۆچەك، شىخەنزە، كورلا شەھەرلىرى ۋە غۇلجا، مىچۈن، يېڭىسار ناھىيىلىرىگە «ئاپتونوم رايون بويىچە بالىلار - ئۆسمۈرلەر خىزمىتىدە ئىلغار شەھەر (ناھىيە)» دەپ شەرەپلىك نام بەردى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈمنى بالىلار - ئۆسمۈرلەر خىزمىتىنى ماسلاشتۇرۇش ھەيئىتى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك ئايالار بىرلەشمىسى، ئاپتونوم رايونلۇق ئۆسمۈرلەر - بالىلار مەدەنىيەت - سەنئەت ھەيئىتى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈمنى يېزائىگىلىك 1 - شىنىناق 2 - تۈمەن - مەيدانغا «ئاپتونوم رايون بويىچە بالىلار - ئۆسمۈرلەر خىزمىتىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ» دەپ شەرەپلىك نام بەردى، ئىبادەت قاتارلىق 40 كىشىگە «ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر بالىلار - ئۆسمۈرلەر خىزمەتچىسى» دەپ نام بەردى؛ بۇ ھەيئەت يەنە ماسلاشتۇرۇش ھەيئىتىگە ئەزا شىنجاڭ بالىلار فوندى جەمئىيىتى ئىشخانىسىدىن ئىبارەت تۆت كەسپىي ئورۇن بار. ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار - بالىلار خىزمىتىنى ماسلاشتۇرۇش ھەيئىتى ئىشخانىسىمۇ ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسىدە تەسىس قىلىندى.

40 يىلدىن بۇيان ھەر دەرىجىلىك ئايالار بىرلەشمىلىرى ھەر مىللەت ئايالارنى سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇشقا قىزغىن قاتنىشىشقا سەپەرۋەر قىلدى ۋە تەشكىللىدى، نەتىجىدە ھەر مىللەت ئايالار سوتسىيالىزم قۇرۇلۇشىكى ھاياتىي كۈچكە ئىگە قوشۇن بولۇپ قالدى. ئۇلار ئارىسىدا قەلبى قىزىل، قولى گۈل ئايال ماھىرلار ۋە سوتسىيالىزم قۇرۇلۇش ئاكتىپلىرى كۆپلەپ مەيدانغا كەلدى. ستاتىستىكىغا قارىغاندا، 1958 - يىلدىن 1991 - يىلغا قەدەر ئاپتونوم رايونىمىزدا تەقدىرلەنگەن مەملىكەت بويىچە «8 - مارت، قىزىل بايراقدارى» دەپ نام بېرىلگەن شەخس 1713 كە، «8 - مارت، قىزىل بايراقدار كوللېكتىپى» دەپ نام بېرىلگەن كوللېكتىپ 117 گە، ئاپتونوم رايون بويىچە «8 - مارت، قىزىل بايراقدارى» دەپ نام بېرىلگەن شەخس 12 مىڭ 479 غا، «8 - مارت، قىزىل بايراقدار كوللېكتىپى» دەپ نام بېرىلگەن كوللېكتىپ 442گە يەتكەن. 1990 - يىلدىن 1991 - يىلغىچە 200 ئايالغا ئاپتونوم رايون بويىچە «ئۆچتىن ئۆگىنىش، ئۆچتە نەسلىنىش مۇسابىقىسىدىكى ئىلغار ئايال ماھىر» دەپ نام بېرىلدى. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ئايالارنىڭ ئەمگەك قىلىش دائىرىسى ئەسلىدىكى نوقۇل تېرىقچىلىق ۋە باقمىچىلىق قىلىشتىن دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، قوشۇمچە كەسىپ، بېلىقچىلىق، سودا ھەم يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاپ ئىشلەش، توقۇمچىلىق، مىللىي ئەنئەنىۋى ھۈنەر - سەنئەت قاتارلىق كۆپ خىل ئىگىلىك بىلەن شۇغۇللىنىشقا تەرەققىي قىلدى. ئايالارنى ئاساسىي گەۋدە قىلغان كەسپىي ئائىلىلەر ئاپتونوم رايونىمىزدىكى كەسپىي ئائىلىلەر ئومۇمىي سانىنىڭ 40پىرسەنتىدىن كۆپرەكىنى ئىگىلىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئايال ئىشچى - خىزمەتچى سانى 1953 - يىلدىكى 41 مىڭ 700 دىن 1991 - يىلى 1 مىليون 139 مىڭ 600گە يەتتى؛ يېزا - بازار

ئورۇنلارنى ئۇرۇمچى شەھەرلىك 3 - بالىلار باغچىسى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك ئايالار بىرلەشمىسى بالىلار باغچىسى، ئۇرۇمچى تۆمۈريول ئىدارىسى ۋە سودا نازارىتى بالىلار باغچىسى قاتارلىق 11 بالىلار باغچىسى (يەسلىسى) غا ھەمدە بالىلار پاراۋانلىق ئورنى قاتارلىق ئورۇنلارغا بېرىپ، ھەر مىللەت بالىلار - ئۆسمۈرلىرى ۋە ئۇزاقتىن بۇيان 1 - سەپتە بېقىش - تەربىيىلەش خىزمىتىنى ئىشلەپ كېلىۋاتقان بالىلار باغچىسى (يەسلى) خىزمەتچىلىرىنى يوقلاش ۋە ئۇلاردىن ھال سوراشقا، كىچىك دوستلارغا سوۋغا تەقدىم قىلىشقا ئۇيۇشتۇردى، «1 - ئىيۇن»نى تەبرىكلەش مۇناسىۋىتى بىلەن بىرلەشمە كۆڭۈل ئېچىش ۋە ئۆسمۈرلەر - بالىلار ئەدەبىيات - سەنئەت كېچىلىكى ئۆتكۈزدى.

يەن يۇقىرىقى

«8 - مارت» قىزىل بايراقدارلىرى

ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 25 - كۈنى تۆۋەندىكى يەتتە كىشىگە ئاپتونوم رايون بويىچە «8 - مارت» قىزىل بايراقدارى» دەپ نام بەردى:

تۇرسۇننىيازخان ئىسمايىل (چىرا ناھىيىلىك باج ئىدارىسى دامىكو يېزىلىق باج پونكىتىنىڭ مەخسۇس باشقۇرغۇچىسى، مەملىكەت بويىچە باج سىستېمىسىدىكى «8 - مارت» قىزىل بايراقدارى)، ۋاڭ يۇفاڭ (شىخەنزە شەھەرلىك باج ئىدارىسى 1 - شۆبە ئىدارىسى «بەخت» كوچىسى باج پونكىتىنىڭ باشلىقى، مەملىكەت بويىچە باج سىستېمىسىدىكى «8 - مارت» قىزىل بايراقدارى)، ھۆرىگۈل ئەمەت (مارالبېشى ناھىيىلىك باج ئىدارىسى ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بېكىتۈمىسى 51 - تۈەن - مەيدان باج پونكىتىنىڭ مەخسۇس باشقۇرغۇچىسى)، زويا (قازاق، چىڭگىل ناھىيىلىك باج ئىدارىسى چىڭگىل بازارلىق باج پونكىتىنىڭ باشلىقى)، ما شيۇلىڭ (خۇيزۇ، سانجى شەھەرلىك باج ئىدارىسى شىمالىي كوچا شۆبە ئىدارىسىنىڭ باشلىقى)، لى لەنشياڭ (ئۇرۇمچى شەھىرى «تەڭرىتاغ» رايونلۇق شۆبە باج ئىدارىسى كەسپىي بۆلۈمىنىڭ كادىرى)، ئازادەم كارخانىلىرىدىكى ئايال ئىشچى - خىزمەتچى سانى ئومۇمىي ئىشچى - خىزمەتچى سانىنىڭ 20 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. ئىلاھات ئېلىپ بېرىشتا چىڭ تۇرىدىغان، ئىگىلىك باشقۇرۇشقا ماھىر بىر تۇركۈم ئايال زاۋۇت باشلىقلىرى، ئايال جېڭىلار ئارقا - ئارقىدىن مەيدانغا كەلدى.

40 يىلدىن بۇيان، ھەر مىللەت ئايالارنىڭ بىلىم سەۋىيىسى ئۆزلۈكسىز ئۆستى، كەسپىي تېخنىكا قوشۇنى كۆنسايىن زورايدى. 1990 - يىلغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە تۇرلۇك ئايال كەسپىي تېخنىكا خادىمى 153 مىڭ 300 دىن كۆپرەككە يېتىپ، ئاپتونوم رايوندىكى كەسپىي تېخنىكا خادىملىرى ئومۇمىي سانىنىڭ 81.42 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئالىي دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 1810 بولۇپ، شۇ خىلدىكى خادىملار ئومۇمىي سانىنىڭ 18.86 پىرسەنتىنى، ئوتتۇرا دەرىجىلىك تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 20 مىڭ 500 بولۇپ، شۇ خىلدىكى خادىملار ئومۇمىي سانىنىڭ 35.01 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى.

40 يىلدىن بۇيان ھەر مىللەت ئايالارنىڭ ھاكىمىيەت ئىشلىرىغا قاتنىشىش، ھاكىمىيەت ئىشلىرىنى مۇھاكىمە قىلىش ئىقتىدارى ئۆزلۈكسىز ئاشتى. ئاپتونوم رايونلۇق 1 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىغا قاتناشقان ئايال ۋەكىللەر ئومۇمىي ۋەكىل سانىنىڭ 16 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلغانىدى، 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىدا ئايال ۋەكىللەر ئومۇمىي ۋەكىل سانىنىڭ 21.8 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك سىياسىي كېڭەشتە ئايال ئەزالارنىڭ ئىگىلىگەن نىسبىتى 1 - نۆۋەتلىك سىياسىي كېڭەشتىكى 7.8% تىن 14.6% كە يەتتى؛ ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك پارتىيە قۇرۇلتىيىغا قاتناشقان ئايال ۋەكىل 100 نەپەر بولۇپ، ۋەكىللەر ئومۇمىي سانىنىڭ 20 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. ئاپتونوم رايونىمىزدىن 7 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىغا قاتناشقان ئايال ۋەكىل 13 نەپەر بولۇپ، ئاپتونوم رايوندىن بارغان ئومۇمىي ۋەكىل سانىنىڭ 21.23 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى، ئاپتونوم رايون بويىچە مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ

(توقسۇن ناھىيىلىك باج ئىدارىسى پىلان - بوغالتىر بۆلۈمچىسىنىڭ كاسسىرى).

يەن يۇڭفاڭ

دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ئاساسىي قاتلام ئاياللار تەشكىلاتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى

1991 - يىلغا قەدەر ئاپتونوم رايوننىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا 8466 ئاساسىي قاتلام ئاياللار تەشكىلاتى قۇرۇلدى. بۇ، قۇرۇشقا تېگىشلىك ئاياللار تەشكىلاتىنىڭ 98.8 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ؛ ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا - بازارلاردا ئاياللار بىرلەشمىسى خىزمىتى بىلەن مەخسۇس ياكى قوشۇمچە شۇغۇللىنىدىغان 1981 كادىر بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت كادىرى 1311، يېزا - بازارلاردىكى ئاياللار بىرلەشمىسى كادىرلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە يېشى 35 ياش ئەتراپىدا، تولۇق ئوتتۇرىدىن يۇقىرى مەلۇماتقا ئىگىلىرى 68.3% نى ئىگىلەيدۇ. كەنت ئاياللار تەشكىلاتى كادىرلىرى ئىچىدە تولۇقسىز ئوتتۇرىدىن يۇقىرى مەلۇمات ئىگىلىرى 68% نى ئىگىلەيدۇ.

جايلار كەنت دەرىجىلىك ئاياللار تەشكىلاتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەستىقلاپ تارقاتقان، ئاپتونوم رايونلۇق ئاياللار بىرلەشمىسى تۈزگەن «يېزا (چارۋىچىلىق رايون) لاردىكى ئاساسىي قاتلام ئاياللار بىرلەشمىلىرىنىڭ تەشكىلىي قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى پىكىر»نى ئىجرا قىلىپ، يېزا - چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ئاساسىي قاتلام ئاياللار تەشكىلاتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىنى تۆۋەندىكىدەك يۇرۇشلەشتۇردى ۋە تەرتىپكە سالدى:

1) كەنت ئاياللار تەشكىلاتى خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىك كۈچەيتىلدى. تەرتىپكە سېلىش ئارقىلىق، ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرى ئاياللار خىزمىتىنى ئومۇمىيۈزلۈك كۈنتەرتىپكە كىرگۈزدى، مۇتلەق كۆپ قىسىم ياچېيكا كومىتېتلىرى ۋە كەنت ئاھالە كومىتېتلىرىغا شەرتى

ئايال ئەزاسى ئۈچ نەپەر بولۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىن سايلانغان ئومۇمىي ئەزا سانىنىڭ 12.5 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. 1990 - يىل ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ناھىيە، يېزا دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتايلىرىنىڭ نۆۋەت ئالمىشىش سايلىمىدا ئايال ۋەكىللەرنىڭ نىسبىتى 25% كە يەتتى. 1990 - يىلنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە ئايال پارتىيە ئەزاسى 115 مىڭدىن ئېشىپ، پارتىيە ئەزالىرى ئومۇمىي سانىنىڭ 16.5 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ ئايال كادىر 173 مىڭ 900 گە يېتىپ، كادىرلار ئومۇمىي سانىنىڭ 35.84 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى، نازارەت - ئىدارە دەرىجىلىك ئايال كادىرلار شۇ دەرىجىدىكى كادىرلار ئومۇمىي سانىنىڭ 5.25 پىرسەنتىنى، ناھىيە - باشقارما دەرىجىلىك ئايال كادىرلار شۇ دەرىجىدىكى كادىرلار ئومۇمىي سانىنىڭ 6.01 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ ئاز سانلىق مىللەت ئايال كادىرلار 81 مىڭ 700 بولۇپ، ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرى ئومۇمىي سانىنىڭ 35.1 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى.

40 يىلدىن بۇيان، ھەر دەرىجىلىك ئاياللار بىرلەشمىلىرى ئاياللار ۋە بالىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداشنى ئۆز خىزمىتىنىڭ مۇھىم مەزمۇنى قىلىپ كەلدى. 1990- يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ۋىلايەت، ئوبلاست (شەھەر) دەرىجىلىك ئانا - بالىلار ساقلىقىنى ساقلاش ئاپپاراتىدىن 13ى، ناھىيە دەرىجىلىك ئانا - بالىلار ساقلىقىنى ساقلاش پونكىتىدىن 60ى قۇرۇلدى، يېزا - بازار شىپاخانىلىرىنىڭ ھەممىسىدە ئاياللار بۆلۈمى ۋە بالىلار بۆلۈمى تەسىس قىلىندى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئاياللار بىرلەشمىلىرىدە قانۇن مەسلىھەتچىلىك ئورگىنى ھەمدە ئاپتونوم رايون، ۋىلايەت (ئوبلاست)، ناھىيىدىن ئىبارەت ئۈچ دەرىجىلىك ئەرزىيەت ئىشلىرى تورى قۇرۇلدى ۋە مۇكەممەللەشتۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنتىزىم بالىلار باغچىسى ۋە يەسلى 1161گە، ئۇلارغا قوبۇل قىلىنغان بالا 144 مىڭ 200 گە، بالىلارنىڭ بالىلار باغچىسى ۋە يەسلىگە كىرىش نىسبىتى 13.82% كە يەتتى. 12 مىڭ 700 بالا تەربىيىچىسىنىڭ 95% تىن كۆپرەكى كەسپىي تەربىيە كۆرگەن. ھەر دەرىجىلىك ئاياللار بىرلەشمىلىرى بالدۇر

توشمىغان ئايال كادىرلار قاتناشتۇرۇلدى. يېزا - بازارلىق ئايالار بىرلەشمىلىرى، كەنت ئايالار تەشكىلاتىنىڭ، ئاساسەن، ئىشخانىسى بار بولدى.

2) تەشكىلىي ئاپپاراتلار قۇرۇلۇپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ، تۈزۈم قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلدى. ئالدى بىلەن ئايالار تەشكىلاتى قۇرۇلمىغان كەنتلەردە ئايالار تەشكىلاتى قۇرۇلدى؛ ئۈنۈمدىن كېيىن ئاجىز، چېچىلاڭغۇ، ئۈز رولىنى جارى قىلدۇرالمىغان ئايالار تەشكىلاتلىرى ئۈزگەرتىلدى، تەرتىپكە سېلىندى ياكى باشقىدىن قۇرۇلدى ھەمدە بىر تۈركۈم ئوتتۇرا ياش ۋە ياش ئايالار يېزا (بازار) لىق ئايالار بىرلەشمىلىرى، كەنت ئايالار تەشكىلاتىنىڭ رەھبەرلىك ئورنىغا تالالاپ ئۈستۈرۈلدى. جايلاردىكى ئايالار تەشكىلاتلىرىدا يەنە ئۈگىنىش، خىزمەت، يىغىنغا قاتنىشىش، كېڭىشىش، ۋەكىللەر مۇناسىۋىتە باغلايدىغان ئالىملەر ۋە مۇكاپاتلاش - جازالاشقا دائىر بىر قاتار قائىدە - تۈزۈملەر ئورنىتىلدى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلدى، نىشانلىق باشقۇرۇش ۋە ئىش ئورنى مەسئۇلىيەت تۈزۈمى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇلدى.

3) يازا قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلىپ، ئاساسىي قاتلام ئايالار بىرلەشمىسى تەشكىلاتلىرىنىڭ ئۈيۇشۇشچانلىقى ئاشۇرۇلدى. ھەر دەرىجىلىك ئايالار بىرلەشمىسى تەشكىلاتلىرى پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ قوللىشى بىلەن «ئايالار ئائىلىسى»، «ئايالار پائالىيەت ئۆيى»، «ئايالار پائالىيەت نۇقتىسى»نى ئەسلىگە كەلتۈردى ياكى قۇردى، نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش، قىيىنچىلىقى بار ئائىلىلەرگە ياردەم بېرىش ئائىلىسى، پەن - تېخنىكىدا ئۇلگە كۆرسىتىش، توي قىلىش، قوش نىكاھلىق بولۇش، دىنىنىڭ نىكاھ ئىشلىرىغا ئارىلىشىۋېلىشى، توي ئىشلىرىغا چات كىرىۋېلىش، نىكاھ سودىسى قىلىش ئىشلىرىنى بىكار قىلىش ۋە توي قىلىش باھانىسى بىلەن مال - دۇنيا ئۇندۇرۇۋېلىش، توي - تۆكۈن، ئۆلۈم - يېتىم ئىشلىرىنى ھەشەمەتلىك ئۆتكۈزۈش قاتارلىق ئەمۇئاللارنى توسۇش ئۈچۈن زور تىرىشچانلىق كۆرسەتتى ۋە نۇرغۇن خىزمەتلەرنى ئىشلىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە مۇتلەق كۆپ سانلىقنى ئايالار نىكاھ ئەركىنلىكىگە ۋە ئائىلىدە ئەرلەر بىلەن باراۋەر ئورۇنغا ئېرىشتى. ھەر دەرىجىلىك ئايالار بىرلەشمىلىرىنىڭ تەشەببۇسى بىلەن نۇرغۇن جايلاردا ئايالارنىڭ ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش ۋە ھەربىيلەر ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا ئېتىبار بېرىش مۇلازىمەت گۇرۇپپىسى، ئايالارنىڭ قىمار ئويناشنى چەكلەش جەمئىيىتى قاتارلىق ئايالارنىڭ ئاپتونومىيە ئامىۋى تەشكىلاتلىرى قۇرۇلدى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئايالار بىرلەشمىلىرى يەنە ئالاقىدار تارماقلارغا پائال ماسلىشىپ، مەنىۋى ئەخلەتلەرنى تازىلاش، ئايالار ۋە بالىلارنى ئالداپ سېتىشقا زەربە بېرىش، پاھىشۋازلىق قىلىشنى، ئىپپەت - نومۇسىنى سېتىشنى تەكشۈرۈپ مەنئى قىلىش قاتارلىق پائالىيەتلەرنى قانات يايدۇردى.

40 يىلدىن بۇيان، ھەر دەرىجىلىك ئايالار بىرلەشمىسى تەشكىلاتلىرى ئۈزلۈكسىز زورىيىپ، ئاپتونوم رايون، ۋىلايەت (ئوبلاست)، ناھىيە، يېزا، كەنتتىن ئىبارەت بەش دەرىجىلىك ئايالار خىزمەت تورى ئاساسىي جەھەتتىن شەكىللەندى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر، ئاپتونوم رايون بويىچە يېزىدىن يۇقىرى ئايالار بىرلەشمىسى 1178 گە، ئايالار بىرلەشمىسىنىڭ مەخسۇس كادىرى 1981 (ئاز سانلىق مىللەت كادىرى 1311) گە يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى ۋە كەسپىي ئورۇنلاردا ئايالار ھەيئەتلىدىن 896 سى، ئايال زىيالىيلار بىرلەشمە دوستلۇق جەمئىيىتى، ئايال كارخانىچىلار جەمئىيىتى، خىزمەتتىن ئايرىلىپ دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققان ئايال كادىرلار بىرلەشمە دوستلۇق جەمئىيىتى قاتارلىق تۈرلۈك ئايالار بىرلەشمە دوستلۇق تەشكىلاتىدىن 11ى قۇرۇلدى؛ ئايالار بىرلەشمىسى خىزمىتىنىڭ ئوبېيكتى ئەسلىدىكى دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ۋە شەھەر - مەھەللىلەردىكى ئايالارنى ئاساس قىلىشتىن ھەر ساھە، ھەر كەسىپتىكى ئايالارغا كېڭەيدى.

يەن يۇقىرقى

ئائىلىسى، مەدەنىيەت پائالىيىتى مەركىزى ئائىلىسىنى بەرپا قىلدى، ئاتا - ئانىلار مەكتىپىنى ئەسلىگە كەلتۈردى ياكى قۇردى.

4) ئاساسىي قاتلام ئاياللار بىرلەشمىلىرىنىڭ خىزمەت شارائىتى ياخشىلاندى. ئاكتىپ تىرىشچانلىق كۆرسىتىش ئارقىلىق، 1991 - يىلغا كەلگەندەئاساسىي قاتلام ئاياللار بىرلەشمىسى كادىرلىرىنىڭ ئىش ھەققى، پائالىيەت خىراجىتى قاتارلىق مەسىلىلەر بىر قەدەر ياخشى ھەل قىلىندى. كەنتلەر ئاياللار تەشكىلاتى (گۇرۇپپىسى) كادىرلىرىنى كەنت كادىرلىرى قاتارىغا كىرگۈزدى ۋە مۇناسىپ ھالدا ئۇلارنىڭ ئىش ھەققىنى ئۆستۈردى، شۇنداقلا نىشانلىق باشقۇرۇشقا بىرلەشتۈرۈش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، ئاياللار تەشكىلاتى كادىرلىرىنىڭ ئىش ھەققىنى ۋەزىپە ۋە توختامنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالىغا ئاساسەن، ئۇلار تۇرۇشلۇق كەنتنىڭ ۋە گۇرۇپپىنىڭ ئىقتىسادىي كىرىمىگە قاراپ ھەل قىلدى، ئىقتىسادىي جەھەتتە قىيىنچىلىقى بار ئايرىم كەنتلەردىكى ئاياللار تەشكىلاتىنىڭ مۇدىرىغا بىر مودىن ئۇچ موغىچە خىزمەت ئېتىزى ھەل قىلىپ بەردى. كۆپلىگەن يېزا (بازار)، كەنتلەر بىر قىسىم يەرنى ئاساسىي قاتلام ئاياللار بىرلەشمىسى تەشكىلاتلىرىنىڭ خىراجەت ئېتىزى قىلىشىغا ئاجرىتىپ بەردى؛ بەزىلىرى يەنە ئاياللار بىرلەشمىسى كادىرلىرىغا ۋېلىسپىت ئېلىپ بەردى.

يەن يۇڭفاڭ

«ئۇچنى ئۆگىنىش، ئۇچتە بەسلىشىش» مۇسابىقە پائالىيىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا 900 مىڭدىن كۆپرەك ھەر مىللەت ئاياللىرى «سىياسەت ئۆگىنىش، ئومۇمىي ساۋات ئۆگىنىش، تېخنىكا ئۆگىنىش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدا بەسلىشىش، نەتىجە يارىتىشتا بەسلىشىش، تۆھپە قوشۇشتا بەسلىشىش»تىن ئىبارەت مۇسابىقە پائالىيىتىگە قاتناشتى، بۇ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئايال ئەمگەك كۈچلىرىنىڭ 54.2 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

مۇسابىقە پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ۋىلايەت (ئوبلاست)، شەھەر (ناھىيە) لەردە مۇسابىقىنى ماسلاشتۇرۇش گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى. يېزا، كەنت دەرىجىلىك 5907 ئورۇندا مۇناسىپ ماسلاشتۇرۇش تەشكىلاتى قۇرۇلدى. بۇ تەشكىلاتلارنىڭ ئەزاسى 19 مىڭ 781 گە يېتىپ، ئاپتونوم رايون، ۋىلايەت (ئوبلاست)، شەھەر (ناھىيە)، يېزا، كەنتتىن ئىبارەت بەش دەرىجىلىك تەشكىلاتلاردا خىزمەت تورى ئاساسىي جەھەتتىن شەكىللەندى. كۆپلىگەن ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردە يەنە ئالاقىچىلەر يىغىنى تۈزۈمى ئورنىتىلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا ئېلىپ بېرىلغان «ئۇچنى ئۆگىنىش، ئۇچتە بەسلىشىش» مۇسابىقە پائالىيىتىنىڭ ئالاھىدىلىكلىرى تۆۋەندىكىچە:

1) مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى گەۋدىلەندۇرۇلدى. جايلار ماركسىزملىق مىللەت نەزەرىيىسى ۋە پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتىنى ئۆگىنىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېلىپ بېرىپ، ھەر مىللەت ئاياللارنىڭ ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش ئاڭلىقلىقىنى ئۆستۈردى.

2) ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىش ۋە ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلەش نۇقتىلىق تۇتۇلدى. (1) دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ئاياللار ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىش ئۆگىنىشىگە قاتناشتۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە جەمئىي 12 مىڭ 740 قارار (قېتىم) ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىش كۇرسى ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، 340 مىڭ ئايال ساۋاتسىزلىقتىن قۇتۇلدى. (2) مەلۇماتى يۇقىرىراق ئاياللارنى تەربىيىلەش كۈچەيتىلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 3103 ئايال يېزىلاردا تېخنىكا ئارقىلىق بېيىش سىرتتىن ئوقۇش داشۆسى، يېزا ئىگىلىك رادىئو مەكتىپى ۋە باشقا ھەر خىل ئوتتۇرا، ئۇزاق مۇددەتلىك كۇرسلاردىكى ئۆگىنىشكە قاتناشتى. (3) ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلەش قانات يايدۇرۇلدى. تولۇقسىز مەلۇماتقا قارىغاندا، ھەر

دەرىجىلىك ئايالار بىرلەشمىلىرى ۋە ماسلاشتۇرغۇچى ئورۇنلار تۇرلۈك ئەملىي قوللىنىلىدىغان تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلەش كۇرسىدىن جەمئىي 10 مىڭ 363 قارار ئۈيۈشتۇرۇپ، 1 مىليون 720 مىڭ ئايال (قېتىم) نى تەربىيىلىگەن، بۇلاردىن 610 مىڭى بىر ياكى ئىككى تۈرلۈك ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسىنى پىششىق ئىگىلىۋالغان ۋە ئىشلىتەلەيدىغان بولغان.

3) نامرات ئايالارنىڭ نامراتلىقىنى تۈگىتىپ بېيىش يولىغا مېڭىشىغا ياردەم بېرىلدى. (1) 7 - ئايدا قەشقەر ۋە غۇلجا شەھەرلىرىدە 27 نامرات ناھىيىدىكى ناھىيە، يېزا دەرىجىلىك ئاز سانلىق مىللەت ئايالار بىرلەشمىسى كادىرلىرىدىن 170 نەچچىسى قاتناشقان كۇرس ئۈيۈشتۇرۇلدى؛ 8 - ئايدا قەشقەر، ئاتۇش، غۇلجا شەھەرلىرىدە ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەنئەنىۋى قول ھۈنەر - سەنئەت بۇيۇملىرى كۇرگەزمىسى ئۆتكۈزۈلۈپ، 1000 خىلغا يېقىن قول ھۈنەر - سەنئەت بۇيۇمى كۇرگەزمە قىلىندى، بىر قىسىم مەھسۇلاتلار يەنە بېيجىڭغا ئېلىپ بېرىلىپ كۇرگەزمە قىلىنىپ سېتىلدى؛ 9 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە 27 نامرات ناھىيىنىڭ ئايالار بىرلەشمە مۇدىر، مۇئاۋىن مۇدىرلىرىدىن 35 كىشى جۈڭگو ئايال باشقۇرۇش كادىرلىرى شۇيۈەندە بىر ھەپتىلىك كۇرسقا قاتناشتى ھەمدە بېيجىڭ، شېنياڭ، دالىيەنلەرگە بېرىپ ئېكسكۇرسىيە قىلدى ۋە تەكشۈردى. ھەر دەرىجىلىك ئايالار بىرلەشمىلىرى ئايالارنى ھويلا ئارام ئىگىلىكى مۇسابىقىسىگە قاتنىشىشقا ئۈيۈشتۇردى ۋە ئۇلارنى ئۆز ھويلىلىرىغا كۆكتات، ئالقات، سوغىگۇل قاتارلىق ئىقتىسادىي زىرائەتلەرنى تېرىشقا، ئۆي قۇشلىرى بېقىشقا، گىلەم توقۇشقا، تىككۈچىلىك، كەشتىچىلىك بىلەن شۇغۇللىنىشقا سەپەرۋەر قىلدى، بۇنىڭ بىلەن نۇرغۇنلىغان نامرات ئائىلىلەر نامراتلىقتىن قۇتۇلدى؛ خوتەن ۋىلايىتىدە شۇ يىلى مۇسابىقىگە قاتناشقان ئايالارنىڭ 8.32 پىرسەنتى نامراتلىقتىن قۇتۇلدى؛ (2) ھەر دەرىجىلىك ئايالار بىرلەشمىلىرى ھەر مىللەت ئايالارنى كۆچەت تىكىپ ئورمان بەرپا قىلىش، ھويلا ئارامىلىرىنى گۈزەللەشتۈرۈش، شىنجاڭنى كۆكەرتىشكە ئۈيۈشتۇردى. ئاپتونوم رايون بويىچە مەجبۇرىي كۆچەت تىكىشكە قاتناشقان ئايال 1 مىليون 880 نەچچە مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، تىكىلگەن كۆچەت 39 مىليون 320 مىڭ تۈپكە، بەرپا قىلىنغان «8 - مارت» باغ ئورمىنى 514 موغا، «8 - مارت» ئورمان بەلباغى 134 مىڭ مودىن كۆپرەككە، «8 - مارت» كۆكەرتىش بازىسى 4073 موغا، «8 - مارت» كۆچەتزارلىقى 3900 موغا يەتتى.

1991 - يىلدىكى «ئۈچىنى ئۈگىنىش، ئۈچەتەسلىشىش» مۇسابىقە پائالىيىتىدە بۇھەجەر (ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ پىلال يېزىسىدىن)، جياشيا (ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۈرىنى يېزا - ئىگىلىك 4 - شىنىڭ 70 - تۇمان - مەيدانىدىن)، ئامىنە سۇلايمان (قەشقەر كونا شەھەر ناھىيە تاشمىلىق يېزىسىدىن) لارغا «مەملىكەت بويىچە ئىككىنى ئۈگىنىش، ئىككىدە بەسلىشىش، (ئومۇمىي ساۋات ئۈگىنىش، تېخنىكا ئۈگىنىش، نەتىجە يارىتىشتا بەسلىشىش، تۆھپە قوشۇشتا بەسلىشىش) مۇسابىقە پائالىيىتىدىكى ئىلغار ئايال ماھىر»، «مەملىكەتلىك «8 - مارت» قىزىل بايراقدارى» دەپ نام بېرىلدى؛ تارباغاتاي ۋىلايىتى ۋە لوپ ناھىيىلىرىنىڭ «ئۈچىنى ئۈگىنىش، ئۈچتە بەسلىشىش» مۇسابىقە پائالىيىتىنى ماسلاشتۇرۇش گۇرۇپپىلىرىغا «مەملىكەت بويىچە ئىككىنى ئۈگىنىش، ئىككىدە بەسلىشىش، مۇسابىقە پائالىيىتىدىكى ئىلغار ماسلاشتۇرۇش تەشكىلاتى» دەپ نام بېرىلدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى، ئاپتونوم رايونلۇق نامرات رايونلارنىڭ ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈشكە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسىنىڭ ئىشخانىسىغا «مەملىكەت بويىچە ئىككىنى ئۈگىنىش، ئىككىدە بەسلىشىش، مۇسابىقە پائالىيىتىدىكى ئىلغار ماسلاشتۇرغۇچى ئورۇن» دەپ نام بېرىلدى؛ ياۋ خوامىي (جىڭ ناھىيىلىك كالا فېرمىسىدىن)، سادەتخان ناسىر (ئاراتۇرۇك ناھىيىسىنىڭ نوم يېزىسىدىن) لارغا مەملىكەت بويىچە «8 - مارت» كۆكەرتىش ئوردىنى بېرىلدى، ئاقسۇ كونا شەھەر ناھىيىسىنىڭ «8 - مارت» ئورمىنى مەملىكەت بويىچە ئەلا سۈپەتلىك «8 - مارت»

كۆكەرتىش قۇرۇلۇشى بولۇپ باھالاندى. 100 كىشى ئاپتونوم رايون بويىچە «دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا (ئۇچىنى ئۆگىنىش، ئۇچتە بەسلىشىش، پائالىيەتمەندىكى ئىلغار ئايال ماھىر» بولۇپ باھالاندى؛ تارباغاتاي، ئالتاي، ئاقسۇ، خوتەن ۋىلايەتلىرىنىڭ «ئۇچىنى ئۆگىنىش، ئۇچتە بەسلىشىش» مۇسابىقە پائالىيىتىنى ماسلاشتۇرۇش گۇرۇپپىلىرى ئاپتونوم رايون بويىچە «دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا (ئۇچىنى ئۆگىنىش، ئۇچتە بەسلىشىش، مۇسابىقە پائالىيىتىدىكى ئىلغار ماسلاشتۇرۇش تەشكىلاتى» بولۇپ باھالاندى؛ قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىلىك دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش پونكتى قاتارلىق 30 ئورۇن ئاپتونوم رايون بويىچە «دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى (ئۇچىنى ئۆگىنىش، ئۇچتە بەسلىشىش، مۇسابىقە پائالىيىتىدە ئىلغار ماسلاشتۇرغۇچى ئورۇن» بولۇپ باھالاندى؛ 20 كىشى ئاپتونوم رايون بويىچە «(8 - مارت، كۆكەرتىش قۇرۇلۇشىدىكى ئايال ماھىر» بولۇپ باھالاندى؛ ماناس ناھىيىسى گۈلدۈڭدى يېزىلىق ئايالار بىرلەشمىسى قاتارلىق 17 ئورۇن ئاپتونوم رايون بويىچە «(8 - مارت، كۆكەرتىش قۇرۇلۇشىدا كۆچەت تىكىپ ئورمان بىنا قىلىشتىكى ئىلغار كوللېكتىپ» بولۇپ باھالاندى؛ 22 كىشى ئاپتونوم رايون بويىچە «(ئۇچىنى ئۆگىنىش، ئۇچتە بەسلىشىش، مۇسابىقە پائالىيىتىنى ياخشى ئېلىپ بېرىشتىكى ياخشى ئايالار بىرلەشمىسى كادىرى» بولۇپ باھالاندى.

يەن يۇقىرىقى

ئايالار ۋە بالىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق-مەنپەئىتىنى قوغداش خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك ئايالار بىرلەشمىلىرى ئايالار ۋە بالىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش ئۈچۈن تۆۋەندىكىدەك بىر قانچە تۈرلۈك خىزمەتنى ئىشلىدى:

1) قانۇنچىلىق تەشۋىقات - تەربىيىسى قانات يايدۇرۇلۇپ، ھەر مىللەت ئايالارنىڭ قانۇن ئېڭى ئۆستۈرۈلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ھەر دەرىجىلىك ئايالار بىرلەشمىلىرى دوكلات يىغىنى، سۆھبەت يىغىنى، تۈتۈق سۆزلەش يىغىنى، مەخسۇس تېمىدىكى رادىئو-تېلېۋىزىيە لېكسىيىسى، ئەدەبىيات - سەنئەت نومۇرلىرى، زېھىن سىناش مۇسابىقىسى، قانۇندىن مەسلىھەت بېرىش قاتارلىق شەكىللەرنى قوللىنىپ، قانۇن بىلىملىرىنى كەڭ تەشۋىق قىلدى، قېتىم سانى بويىچە 1 مىليوندىن كۆپرەك ئادەم تەربىيىگە ئىگە بولدى. «مېيىپلارنى كاپالەتكە ئىگە قىلىش قانۇنى» ۋە «نىكاھ قانۇنى» تەشۋىقات ئېيىدا ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى بىلەن ئۇرۇمچى شەھەرلىرىدە قۇرغان قانۇندىن مەسلىھەت بېرىش نۇقتىسىدا قانۇندىن ئون نەچچە قېتىم مەسلىھەت بېرىلدى، 50 قارا تاختا گېزىتى چىقىرىلدى، 2100 نەچچە لوزۇنكا يېزىلدى، ئون نەچچە قېتىم تەشۋىقات ئاپتوموبىلى چىقىرىلدى، 30 مىڭ نۇسخىدىن كۆپرەك تەشۋىقات ماتېرىيالى تارقىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ھەر دەرىجىلىك ئايالار بىرلەشمىلىرى تۈرلۈك قانۇن ئۆگىنىش كۆرسىدىن 1452 قارار ئۈيۈشتۇرۇپ، ھەر مىللەت ئايالاردىن 583 مىڭ 832نى تەربىيىلىدى. ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى 9 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 19 - كۈنگىچە خوتەن ۋىلايىتىدە يېزىدىن يۇقىرى دەرىجىلىك ئايالار بىرلەشمىلىرىنىڭ مۇدىرلىرىدىن 100 كىشى قاتناشقان قانۇن كۆرسى ئۈيۈشتۇردى، كۆرسانتلار «نىكاھ قانۇنى»، «مىراسخورلۇق قانۇنى»، «ھەق تەلەپ دەۋا قانۇنىنىڭ ئومۇمىي پرىنسىپى»، «مەمۇرىي ئىشلار دەۋا قانۇنى» قاتارلىقلارنى سىستېمىلىق ئۆگەندى.

2) ھەر دەرىجىلىك ئايالار بىرلەشمىلىرى ئالاقىدار ئىجتىمائىي مەسىلىلەرنى مەخسۇس تېمىدا تەكشۈردى ۋە مۇھاكىمە قىلدى. 7 - ئاينىڭ 22 - كۈنىدىن 8 - ئاينىڭ باشلىرىغىچە ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى بىلەن ئۇرۇمچى شەھەرلىك ئايالار بىرلەشمىسى ئۈيۈشتۇرغان بىرلەشمە تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى ئۇرۇمچى شەھىرى

«تەڭرىتاغ» رايونىنىڭ «غالىبىيەت» كوچا مەھەللە ئىش باشقارمىسىدا ئايالار ۋە بالىلارنى ئالداپ ساتقان جىنايەتچىلەرگە زەربە بېرىش، پاھىشۋازلىق قىلىش ۋە ئىپەت - نومۇسىنى سېتىشنى تەكشۈرۈپ مەنئى قىلىشقا دائىر ئەھۋاللارنى مەخسۇس تېمىدا تەكشۈردى ھەمدە ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسىنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرىغا تەكشۈرۈش ئەھۋالىنى دوكلات قىلىپ، ئىجابىي پىكىرلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى. 11 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ھەلىمە ئابدۇللا ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش ئەزالىرىغا ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسىنىڭ يېقىنقى يىللاردىن بۇيانقى ئايالار ۋە بالىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش خىزمىتىگە دائىر ئەھۋاللاردىن مەلۇمات بەردى. ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى يەنە «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ مېيىپلارنى كاپالەتكە ئىگە قىلىش قانۇنى»، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ بالاغەتكە يەتمىگەنلەرنى قوغداش قانۇنى» قاتارلىق قانۇن - نىزاملارنى مۇزاكىرە قىلىش ۋە بۇ ھەقتە پىكىر ئېلىش خىزمىتىگە كۆپ قېتىم قاتناشتى.

3) كۆڭۈلۈك، ۋاستىلىك رولى جارى قىلدۇرۇلۇپ، ھەر مىللەت ئايالارنىڭ كونكرېت مەنپەئىتىگە ۋەكىللىك قىلىندى ۋە قوغدالدى. (1) ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى ئايالارنىڭ 1991 - يىللىق ئىشقا ئورۇنلىشىش، ئولتۇراق ئۆيى، كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسىنى باھالاش ۋە ئۆستۈرۈش قاتارلىق مەسىلىلىرى ئۈستىدە ئاپتونوم ئايونلۇق پارتكوم بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرىغا ئەھۋال ئىنكاس قىلدى ھەمدە ئىجابىي پىكىرلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى. (2) ھەر دەرىجىلىك ئايالار بىرلەشمىلىرى ئايالارنى «قىمارنى مەنئى قىلىش گۈرۈپپىسى»، «زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى مەنئى قىلىش جەمئىيىتى» قۇرۇشقا ئۈيۈشتۈردى. (3) ھەر دەرىجىلىك ئايالار بىرلەشمىلىرى توي - تۆكۈن، ئۆلۈم - يېتىم ئىشلىرىنى باشقۇرىدىغان تەشكىلاتلاردىن پايدىلىنىپ، توي - تۆكۈن، ئۆلۈم - يېتىم ئىشلىرىدىكى كونا، قالاق ئادەتلەرنى چەكلىدى.

4) ئۇچ دەرىجىلىك ئەرزىيەت توري ۋە قانۇن مەسلىھەت ئاپپاراتلىرى مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. ھەر دەرىجىلىك ئايالار بىرلەشمىلىرىنىڭ ئايالار ۋە بالىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق مەنپەئىتىنى قوغداش خىزمىتىدە نىشانلىق باشقۇرۇش تۈزۈمى يولغا قويۇلدى، مۇكەممەل بولغان بىر يۈرۈش ئەرز ۋە خەت - چەكلەرنى تىزىملاپ باشقۇرۇش تۈزۈمى ئورنىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ۋىلايەت، ئوبلاست دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئايالار بىرلەشمىلىرى ئاممىدىن كەلگەن 14 مىڭ 369 خەت - چەكنى قوبۇل قىلدى، ھال - ئەھۋال ئېيتىپ كەلگەنلەردىن 30 مىڭ 84 ئادەم (قېتىم) نى كۈتۈۋالدى (بۇنىڭ ئىچىدە نىكاھ، ئائىلە مەسىلىلىرى 50% تىن كۆپرەكنى ئىگىلەيدۇ)، ئەنزە ئاخىرلاشتۇرۇش نىسبىتى 90% تىن كۆپرەككە يەتتى. ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى ۋە قەشقەر، تارباغاتاي، قۇمۇل ۋىلايەتلىك ئايالار بىرلەشمىلىرى زىيانكەشلىككە ئۇچرىغان ئايالار ئۈچۈن 60 نەچچە پارچە قانۇنىي ھۆججەت - ماتېرىيالنى يېزىپ بەردى، 95 قېتىم ۋەكالىتەن ئەرز قىلىپ بەردى.

فەن يۈجى

سەككىز شەھەرنىڭ ئايالار خىزمىتى تەكشۈرۈلدى

1991 - يىل 3 - ئاينىڭ 27 - كۈنىدىن 4 - ئاينىڭ 12 - كۈنىگە قەدەر ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسىنىڭ مۇدىرى خەلچەم ئىسلام ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسىنىڭ كادىرلىرىنى باشلاپ ئۈرۈمچى، شىخەنزە، قارامای، كۆيتۇنۇك، غۇلجا، بورتالا، قەشقەر، تۇرپاندىن ئىبارەت سەككىز شەھەرگە بېرىپ، ئايالار خىزمىتىنى تەكشۈردى.

شىياڭ تاۋ

بالىلار - ئۆسمۈرلەر خىزمىتى

1991 - يىلى 4 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار - بالىلار

خىزمىتىنى ماسلاشتۇرۇش ھەيئىتىنىڭ قۇرۇلۇش يىغىنىنى ئۆتكۈزۈپ، ئايالار - بالىلار خىزمىتىنى ھۆكۈمەت خىزمىتىنىڭ كۈن تەرتىپىگە كىرگۈزدى ھەمدە ئاپتونوم رايونىنىڭ بالىلار خىزمىتىنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلانىنى مۇھاكىمە ۋە مۇزاكىرە قىلدى، ئىلى، بورتالا، سانجى، قۇمۇل، تارباغاتاي، خوتەن، ئاقسۇ، قاراماي، ئۈرۈمچى قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردە ۋە شىخەنزە شەھىرىدە مۇناسىپ ئاپپاراتلار قۇرۇلدى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلدى، بىر قىسىم ناھىيە، يېزىلاردىمۇ ماسلاشتۇرۇش ئاپپاراتى قۇرۇلدى.

5 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى بىلەن ھەمكارلىشىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە 5 - قېتىملىق ياشلار - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا ئەسەرلىرى كۆرگەزمىسى ئاچتى؛ 7 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق ئۆسمۈرلەر - بالىلار مەدەنىيەت - سەنئەت كومىتېتى بىلەن بىرلىكتە ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك بالىلار ئەدەبىياتى ئەسەرلىرىنى باھالاش - مۇكاپاتلاش، «بالىلارنىڭ قەلبى پارتىيىگە تەلپۈنىدۇ» ناملىق بالىلار ناخشىلىرىنى قوبۇل قىلىش، «كىچىك بۈلبۈل» ناخشا مۇسابىقىسى پائالىيەتلىرىنى ئۆتكۈزدى ھەمدە ئاپتونوم رايونلۇق يېنىك سانائەت نازارىتى بىلەن ھەمكارلىشىپ، بالىلارغا كېرەكلىك بۇيۇملارنىڭ ئىشلەپچىقىرىلىش ئەھۋالىنى تەكشۈردى.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ماھمۇر قاسىم گۇۋۇيۈەن ئايالار - بالىلار خىزمىتىنى ماسلاشتۇرۇش ھەيئىتى «1 - ئىيۇن» خەلقارا بالىلار بايرىمى مارپىسىدا ئۆتكۈزگەن «بالىلارنى قىزغىن سۆيىدىغان ياخشى رەھبەر» لەرنى تەقدىرلەش يىغىنىدا مۇكاپاتلاندى. ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار - بالىلار خىزمىتىنى ماسلاشتۇرۇش ھەيئىتى5 - ئاينىڭ29 - كۈنى‌تۇنجى قېتىم بالىلار - ئۆسمۈرلەر خىزمىتى بويىچە تەقدىرلەش يىغىنى ئۆتكۈزدى، يىغىندا قاراماي قاتارلىق يەتتە شەھەر (ناھىيە) گە «ئاپتونوم رايون بويىچە بالىلار - ئۆسمۈرلەر خىزمىتىدىكى ئىلغار شەھەر (ناھىيە)» دەپ شەرەپلىك نام بېرىلدى، بېكتۆەن بالىلار - ئۆسمۈرلەر خىزمىتىنى ماسلاشتۇرۇش ھەيئىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئايالار بىرلەشمىسىنىڭ قاتارلىق تۆت ئورۇنغا «ئاپتونوم رايون بويىچە بالىلار - ئۆسمۈرلەر خىزمىتىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ» دەپ شەرەپلىك نام بېرىلدى. شەھەرلىك ئايالار بىرلەشمىسىنىڭ مۇدىرى يولداش ئىمادەت ۋايىتقا «ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر بالىلار - ئۆسمۈرلەر خىزمەتچىسى» دەپ شەرەپلىك نام بېرىلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز گۇۋۇيۈەنىڭ ئايالار - بالىلار خىزمىتىنى ماسلاشتۇرۇش ھەيئىتى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە ئۇچ سۆيەتلىك بولۇش (سۆيەتلىك پەرزەنت كۆرۈش، سۆيەتلىك يېتىلدۈرۈش، سۆيەتلىك تەربىيىلەش) قۇرۇلۇشى تۈنجى تۈركۈمدە سىناق قىلىنىدىغان ئورۇن ۋە مەملىكەت بويىچە بالىلارنى ئىلمىي ئۆسۈلدا تەربىيىلەشتىكى ئالتە چوڭ بازىنىڭ بىرى قىلىپ بېكىتىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئۇچ سۆيەتلىك بولۇش بىلىملىرىنى تەشۋىق قىلىش ۋە بۇ جەھەتتە مەسلىھەت بېرىش خىزمىتى كۆچەيتىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى بىلەن ماسلاشتۇرۇش ھەيئىتى 10 - ئاينىڭ 28 - كۈنى بىرلىكتە ئۇچ سۆيەتلىك بولۇش قۇرۇلۇشىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىنى پىلانلاش يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزدا ئۇچ سۆيەتلىك بولۇش قۇرۇلۇشىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇشقا قويۇلىدىغان كونكرېت تەلەپ ۋە يولغا قويۇش لايىھىسىنى بىرلىككە كەلتۈرۈپ، ھەر قايسى كەسپىي ئورۇنلارنىڭ مەسئۇلىيىتى ۋە ئۆز كۆرسەتكۈچىنى ئايدىڭلاشتۇردى، ئۈرۈمچى، تۇرپان، قاراماي، شىخەنزە، مىچۈەن، يەكەندىن ئىبارەت تۆت شەھەر، ئىككى ناھىيىنىڭ ئاپتونوم رايون بويىچە ئۇچ سۆيەتلىك بولۇش قۇرۇلۇشى نۇقتىدا سىناق قىلىنىدىغان شەھەر (ناھىيە) قىلىپ بەلگىلىدى، بۇنىڭ ئىچىدىكى تۇرپان شەھىرىنى مەملىكەت بويىچە ئۇچ سۆيەتلىك بولۇش قۇرۇلۇشى نۇقتىدا سىناق قىلىنىدىغان شەھەر قىلىپ بېكىتتى. مۇشۇ بىر يىلدا

ئاپتونوم رايون بويىچە ئوچ سۈپەتلىك بولۇش قۇرۇلۇشى ۋە ھاياتلىققا دائىر بىلىملەرنى ئۆگىنىش جەمئىي 26 قارار ئويۇشتۇرۇلدى، بۇنىڭدىن 2200 دىن كۆپرەك ئادەم مەنپەئەتدار بولدى.

1991 - يىلى ئائىلە تەربىيىسى يەنمۇ تەرەققي قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى ۋە شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىجتىمائي پەنلەر ئىلمىي جەمئىيەتلىرى بىرلەشمىسى، ئاپتونوم رايونلۇق ئائىلە تەربىيىسى تەتقىقات جەمئىيىتى بىرلىكتە مۇنەۋۋەر ئائىلە باشلىقلىرى تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنىنىڭ ئەھمىيلي ئەھۋالىنى سىنئالغۇغا ئېلىش ئارقىلىق «گۈلنى مۇشۇنداق پەرۋىش قىلغاندىلا قىزىل ئېچىلىدۇ» ناملىق سىنئالغۇ فىلىمىنى ئىشلەپ چىقتى، بۇ فىلىم شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىدا كۆرسىتىلدى. ئۇرۇمچى شەھەرلىك ئايالار بىرلەشمىسى مۇتەخەسسىسلەرنى تەشكىللەپ، «بالىلار باغچىسى ئاتا - ئانىلار مەكتىپى دەرسلىكى» نى تۈزۈپ چىقتى. «ئۇرۇمچى رايونىنىڭ ئائىلە تەربىيىسىگە دائىر ئىلمىي ماقالىلەر توپلىمى» نى تۈزۈپ نەشر قىلدۇردى. مەلۇماتقا قارىغاندا، 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئىلى، سانجى، بايىنغولىن، تارباغاتاي، ئاقسۇدىن ئىبارەت بەش ۋىلايەت (ئوبلاست) ۋە شىخەنزە شەھىرىدە ئاتا - ئانىلار مەكتىپىدىن 848 ى قۇرۇلغان؛ 1991 - يىلى ئائىلە تەربىيىسى كۆرسىدىن 362 قارار ئويۇشتۇرۇلۇپ، 50 مىڭدىن كۆپرەك ئائىلە تەربىيىسى تايانچى ۋە ئاتا - ئانا تەربىيىلەنگەن.

شياڭ تاۋ

بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى تۈرلىرىدە ھەمكارلىشىش خىزمىتى

1991 - يىلى شىنجاڭ بالىلار تەرەققىيات مەركىزى ئۆز ئۈستىگە ئالغان بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى بالىلار فوندى جەمئىيىتى مەبلەغ جەھەتتىن ياردەم بەرگەن ھەمكارلىق تۈرى ۋە بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى نوپۇس فوندى تۈرى ئوتتۇرىسىدىكى ئېلىپ بېرىلدى.

1) مەملىكەتلىك ئايالار بىرلەشمىسى جۇڭگو بالىلار تەرەققىيات مەركىزى ئارقىلىق قوبۇل قىلىنغان بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى بالىلار فوندى جەمئىيىتىنىڭ تەربىيىلەش - تەشۋىقات پائالىيىتى ھەمكارلىق تۈرىگە بەرگەن ياردەم پۇلىنى خەلق پۇلىغا سۈندۈرغاندا 125 مىڭ 600 يۈەنگە باراۋەر كېلىدۇ. بۇ تۈرنىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالى تۆۋەندىكىچە: (1) ئىلى، ئالتاي، قەشقەر، خوتەن، قىزىلسۇ، ئۇرۇمچىدىن ئىبارەت ئالتە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە مىچۈەن ناھىيىسى، تۈرپان شەھىرى، قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسى، غۇلجا ناھىيىسىدە دىنىي زاتلار، خەلق سەنئەتكارلىرىنىڭ ئىلمىي ئۈسۈلدا بالا تەربىيىلەش بىلىملىرىنى تەشۋىق قىلىش تايانچىلىرى، شۇنىڭدەك، ئائىلە ۋە جەمئىيەت تەربىيىسىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتى تايانچىلىرىنى يېتىشتۈرۈش كۇرسى، «ھاياتلىق بىلىملىرى» نى تەشۋىق قىلىش، ئومۇملاشتۇرۇش تايانچىلىرىنى يېتىشتۈرۈش كۇرسى، يېزا بالىلىرىنى مەكتەپكە كىرىشتىن بۇرۇن ئائىلىدە تەربىيىلەش تەربىيىچىلىرىنى يېتىشتۈرۈش كۇرسى بولۇپ جەمئىي 17 قارار كۇرس ئويۇشتۇرۇلۇپ، 800 دىن ئارتۇق ئادەم تەربىيىلەندى، بۇلارنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت كۇرسانتلىرى 90% تىن كۆپرەكنى ئىگىلەيدۇ. (2) تەشۋىقات پائالىيىتى ۋە مەسلىھەت بېرىش مۇلازىمىتى قانات يايدۇرۇلدى. ئۇيغۇر، خەنزۇ، قازاق تىللىرىدا «ئائىلە ۋە بالىلارنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىشى» ناملىق 30 پارچە كۆرگەزمە تاختىسى ياسىلىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا سەييارە كۆرگەزمە قىلىنىپ، ئامما ئىلمىي ئۈسۈلدا بالا تەربىيىلەش بىلىملىرى تەشۋىق قىلىندى؛ جۇڭگو بالىلار تەرەققىيات مەركىزى سىنئالغۇغا ئېلىپ ئىشلىگەن «كىشىلىك ھاياتتىكى تۇنجى كۆرسەتكۈچ» ناملىق سىنئالغۇ فىلىمى ئۇيغۇرچە، قازاقچە تىللارغا تەرجىمە قىلىنىپ ئىشلەندى ۋە «ھاياتلىق بىلىملىرى يايلاققا كەلدى» ناملىق تېلېۋىزىيە فىلىمى ئىشلەندى؛ «نەسىردىن ئەپەندى لەتىپىلىرى ئاساسىدا يېڭىدىن تۈزۈلگەن ھەجۋي رەسىملەر توپلىمى» خەنزۇ، ئۇيغۇر تىللىرىدا تۈزۈلدى ۋە تەرجىمە قىلىندى. 7 - ئايدا ئالتاي ۋىلايىتىدىكى بەش يېزا

ۋە بىر پايلاقتا ئىلمىي ئۇسۇلدا ھالا تەربىيىلەش بىلىملىرى ۋە پىلانلىق ئىمموناتىت بىلىملىرى تەشۋىقاتى قانات يايدۇرۇلدى، 10 مىڭ نۇسخىدىن كۆپرەك تەشۋىقات ماتېرىيالى تارقىتىلدى. (3) شىنجاڭ ھالىلار تەرەققىيات مەركىزى ۋە ئىلمى، ئۇرۇمچى، كورلا، قەشقەردىن ئىبارەت تۆت بازىغا بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى ھالىلار فوندى جەمئىيىتى ھەقسىز ياردەم قىلغان چوڭ $\frac{1}{2}$ تېپلىق سىنتالغۇلىق تەھرىر ئاپپاراتى، ئاۋازى ۋە سۈرىتى تەڭ چىقىدىغان پرويېكسىيە ئاپپاراتى، ستونى خەت بېسىش ماشىنكىسى، شولا چۈشۈرگۈچ، فاكسىمىللىق ئاپپارات، تېز بېسىش ماشىنىسى، ئۇنتالغۇ قاتارلىق يۇرۇشلەشكەن زامانىۋى خىزمەت ۋە تەشۋىقات ئۇسكۇنىلىرى كەينىدىن سەپلەپ بېرىلدى.

2) بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىنىڭ نوپۇس فوندى جەمئىيىتى بەرگەن «قەشقەردە ئايالالارنىڭ ئىقتىسادىي كىرىمىنى ئاشۇرۇش تۈرى» (قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسىنىڭ «ھويلا ئارامالاردا مېۋىلىك دەرەخلەرنى ئۆستۈرۈش ۋە تېرىقچىلىق كەسپىنى راۋاجلاندۇرۇش» تۈرى) گە 250 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، «شىنجاڭ ئايالىرىنىڭ ئىقتىسادىي كىرىمىنى ئاشۇرۇش» تۈرى (مورى ناھىيىسىنىڭ «مىللىي كەشتىچىلىك ھۈنەر - سەنئىتىنى راۋاجلاندۇرۇش» تۈرى، غۇلجا ناھىيىسىنىڭ «سۈت مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش ۋە پىششىقلاپ ئىشلەشنى راۋاجلاندۇرۇش» تۈرى، جىڭ ناھىيىسىنىڭ «ئالقات تېرىش ۋە پىششىقلاپ ئىشلەشنى راۋاجلاندۇرۇش» تۈرى، ئاقسۇ كونا شەھەر ناھىيىسىنىڭ «مېۋە مەھسۇلاتلىرى پىششىقلاپ ئىشلەشنى راۋاجلاندۇرۇش» تۈرى ۋە قاراقاش ناھىيىسىنىڭ «پىلىچىلىكنى راۋاجلاندۇرۇش» تۈرى، بۇلارنىڭ ھەر بىرىگە 200 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىلىق ياردەم بېرىلگەن) گە بېرىلگەن 1 مىليون ئامېرىكا دوللىرى ياردەم پۇلى پېتىپ كەلدى، ھازىر شۇ جايلاردىكى خەلق ھۆكۈمەتلىرى بۇ تۈرلەرگە مەبلەغ سېلىشقا باشلىدى.

3) 7 - ئايدا بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى ھالىلار فوندى جەمئىيىتىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق ۋەكىلى ۋېكتور سولسارا، تۈرلەر ئەمەلدارى دالەي، چېن شياۋيۇ ۋە جۇڭگو ھالىلار تەرەققىيات مەركىزىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى جاڭ جيېمىنلار ئالتاي ۋىلايىتىدە ئۆتكۈزۈلگەن تەشۋىقات پائالىيىتىگە قاتناشتى ھەمدە ئالتاي ۋىلايىتىدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ۋە تۇرمۇش ئەھۋالىنى تەكشۈردى. شۇ جايدىكى پارتىيە، ھۆكۈمەت تارماقلىرى بىلەن كېڭىشىش ئارقىلىق، ئالتاي ۋىلايىتى ئايالالار - ھالىلار تەربىيىلەش مەركىزى قۇرۇشنى ئۇستىگە ئالدى، بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى ھالىلار فوندى جەمئىيىتى يۇرۇشلەشكەن مۇئەسسەسلەر بىلەن تەسىلەيدىغان بولدى. ۋېكتور سولسارا ئەپەندى بۇ ھەمكارلىق تۈرىگە «قارا ئارغىماق ھەرىكەت پىلانى» دەپ نام بەردى. بۇ تۈردە رەسمىي ئىش باشلاندى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، شىنجاڭدىكى كۆچمەن چارۋىچى مىللەتلەرنىڭ نوپۇس ھالىتى ۋە ئېھتىياجى توغرىسىدا مۇھاكىمە يېغىنىنى ئۆتكۈزۈپ، «شىنجاڭنىڭ بىر گەۋدىلەشكەن مۇلازىمەت مۇئەسسەسلىرى» تۈرلىرىنىڭ ئالدىنقى مەزگىللىك تەييارلىق خىزمەتلىرىنى قانات يايدۇرۇش ئۈچۈن بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى ھالىلار فوندى جەمئىيىتى 10 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى ياردەم قىلىش بەلگىلەندى.

يەن يۇڭفاڭ

«كۆڭۈللۈك ئائىلە» دېگەن تېمىدىكى تېلېۋىزىيە مەخسۇس فىلىملىرىنى قويۇش پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلدى

1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 5 - ئاينىڭ 31 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايونلۇق ئايالالار بىرلەشمىسى، ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى، ئاپتونوم رايونلۇق مەنزىرە مەدەنىيەت بەرپا قىلىش پائالىيىتى ھەيئىتى ئىشخانىسى، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى قاتارلىق ئالاقىدار ئورۇنلار بىرلىكتە «كۆڭۈللۈك ئائىلە» دېگەن تېمىدىكى تېلېۋىزىيە مەخسۇس فىلىملىرىنى قويۇش پائالىيىتى ئۆتكۈزدى، پائالىيەت داۋامىدا ئائىلىدىكى

مەدەنىي تۇرمۇش ئەكس ئەتتۈرۈلگەن 43 تېلېۋىزىيە فىلىمى كۆرسىتىلدى، شىخەنزە شەھىرىدىن بۇ پائالىيەتكە قاتناشتۇرۇلغان «ئېھ .... ئائىلە» قاتارلىق ئۈچ فىلىم 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، تۇرپان ۋىلايىتى قاتناشتۇرغان «كۆمۈركان ئىشچىسىنىڭ ئائىلىسى» قاتارلىق بەش فىلىم 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ئاپتونوم رايونلۇق نەپىسىت باشقۇرۇش ئىدارىسى گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش باشقارمىسى تاللاپ ئۆتۈپ بەرگەن «مەن چوڭ بولغاندىن كېيىن» قاتارلىق ئون فىلىم 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

شياڭ تاۋ

مەملىكەتلىك ئايالار بىرلەشمىسىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى خوڭ چىزاۋ شىنجاڭغا كېلىپ، ئايالار خىزمىتىنى كۆزدىن كەچۈردى

مەملىكەتلىك ئايالار بىرلەشمىسىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، شۇجىچۈننىڭ 1- شۇجىسى خوڭ چىزاۋ قاتارلىق ئۈچ كىشى 1991- يىل 8 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 16 - كۈنگىچە شىنجاڭغا كېلىپ، ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقىنى تەبرىكلەش پائالىيىتىگە قاتناشتى ھەمدە قۇمۇل، تۇرپان، ئۈرۈمچى، قەشقەر، سانجى قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرگە بېرىپ، ئايالار خىزمىتىنى كۆزدىن كەچۈردى. خوڭ چىزاۋ كۆزدىن كەچۈرۈش داۋامىدا ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسىنىڭ خىزمەتچىدىن بېرىلگەن دوكلاتنى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ ئايال كادىرلارنى يېتىشتۈرۈش، تاللاپ ئۆستۈرۈش ھەققىدىكى ئەھۋال تونۇشتۇرۇشىنى ئاڭلاپ ئۆتتى؛ ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسىنىڭ باشقارما دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كادىرلىرىنى مەملىكەتلىك ئايالار بىرلەشمىسىنىڭ يېقىنقى مەزگىلدىكى خىزمىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرىدىن خەۋەردار قىلدى. «جۇڭگو بالىلىرىنىڭ 90 - يىللاردىكى تەرەققىيات ئومۇمىي پىلانىنىڭ پروگراممىسى (دەسلەپكى كۆپىيە)»نى يەتكۈزدى ھەمدە ئايالار كادىرلىرىنى يېتىشتۈرۈش، تاللاپ ئۆستۈرۈش، ئىشقا قويۇش خىزمىتى، ئايالارنىڭ ھاكىمىيەت ئىشلىرىغا قاتنىشىش، ھاكىمىيەت ئىشلىرىنى مۇھاكىمە قىلىش، پارتىيىنىڭ مەركىزىي ۋەزىپىسىنى چۈرىدىگەن ھالدا «ئۇچنى ئۆگىنىش، ئۈچتە بەسلىشىش» ۋە «ياغلىقلىقلار تۆھپە قوشۇش» پائالىيىتىنى ياخشى يولغا قويۇش قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە ئۆز پىكرىنى ئوتتۇرىغا قويدى.

ما گۈيلەن

★ ★ ★

ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 4 - قۇرۇلتىيى

ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 4 - قۇرۇلتىيى 1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن 20 - كۈنگىچە ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئوتكۈزۈلدى. قۇرۇلتايغا 478 رەسمىي ۋەكىل قاتناشتى، 110 ۋەكىل سىرتتىن قاتناشتى. ئاپتونوم رايون، شىنجاڭ ھەربىي رايونى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۇەنىنىڭ رەھبەرلىرى قۇرۇلتايىنىڭ ئېچىلىش ۋە يېپىلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى؛ جۇڭگو پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى گاۋ جېننىڭ قۇرۇلتايغا قاتنىشىپ، قۇرۇلتايىنىڭ چاقىرىلغانلىقىنى تەبرىكلىدى. قۇرۇلتايدا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى سۇڭ خەنلياڭ مۇھىم سۆز قىلدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونلۇق رەئىسى تۆمۈر داۋامەت «پەن - تېخنىكا ئېكىمىزنى كۈچەيتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ پەن - مەدەنىيەت ساپاسىنى ئۆستۈرەيلى» دېگەن تېمىدا يازما سۆز قىلدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جانابىل «خەلق پەن - تېخنىكا تەشكىلاتلىرىنىڭ مۇھىم رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش، تىن ئىبارەت ستراتېگىيىلىك نىشانغا يېتىش ئۈچۈن تىرىشىپ كۆرەش قىلايلى» دېگەن تېمىدا، ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ماۋ دېخۇا «روھىمىزنى ئۇرغۇتۇپ، يول ئېچىپ ئىلگىرىلەپ، شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش،

نى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن تۆھپە قوشايلى» دېگەن تېمىدا سۆز قىلدى.

بۇ قېتىمقى قۇرۇلتايناڭ ئاساسىي تېمىسى: باش شۇجى جياڭ زېمىننىڭ جۇڭگو پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 4 - قۇرۇلتىيىدا قىلغان مۇھىم سۆزىنىڭ روھىنى ئۆگىنىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇش، جۇڭگو پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى 4 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇش، ھەر مىللەت پەن - تېخنىكا خادىملىرىنى شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشتىكى تارىخىي مەسئۇلىيەتنى ئۈستىگە ئېلىپ، ئون يىللىق ئومۇمىي پىلان ۋە 8 - بەش يىللىق پىلاننى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن تىرىشىپ كۈرەش قىلىشقا سەپەرۋەر قىلىشتىن ئىبارەت.

قۇرۇلتايدا ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى 3 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ خىزمەت دوكلاتى قاراپ چىقىلىپ ماقۇللاندى؛ «ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ نىزامنامىسى» گە تۈزىتىش كىرگۈزۈلدى؛ جەمئىيەتنىڭ 150 نەپەر ئەزاسىدىن تەركىب تاپقان 4 - نۆۋەتلىك كومىتېت ۋە 31 نەپەر دائىمىي ئەزادىن تەركىب تاپقان دائىمىي كومىتېت سايلام ئارقىلىق ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈلدى. قۇرۇلتايدا شۇ پېڭ رەئىسلىككە، ئابدۇرېھىم ئابدۇكېرىم، ۋېي لىيۇگېن، مەخسۇت كۆمەك، نەجمىدىن نىزامىدىن، جاڭ لياڭچېن، لىيۇ شۇرېن، شۇ شىيۇخۇا، مىجىت خۇدابەردى، جاڭ يۈنشېڭلار مۇئاۋىن رەئىسلىككە، ما پىڭ باش كاتىپلىققا سايلاندى. قۇرۇلتايدا ئابباس بۇرھان، جاڭ شۆزۈ، فېڭ جاۋكۈن، فەن سۈپېيلارغا «ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ پەخرىي ئەزاسى» دەپ نام بېرىش قارار قىلىندى؛ بەش تۈرلۈك مۇنەۋۋەر پەن - تېخنىكا تەكلىپى ۋە ئاپتونوم ايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 94 ئىلغار خادىمى تەقدىرلەندى ۋە مۇكاپاتلاندى. قۇرۇلتاي مەزگىلىدە 32 مۇتەخەسسىس ئىلمىي دوكلات بەردى. قۇرۇلتايدا بارلىق ۋەكىللەر ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت پەن - تېخنىكا خادىملىرىغا تەشەببۇسنامە چىقىرىپ، ھەر مىللەت پەن - تېخنىكا خادىملىرىنى 8 - بەش يىللىق پىلاننى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن كۈرەش قىلىشقا چاقىردى.

ما پىڭ

ئاپتونوم رايونلۇق پەلسەپە - ئىجتىمائىي پەن ئىلمىي جەمئىيەتلىرى بىرلەشمىسىنىڭ 2 - قۇرۇلتىيى

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پەلسەپە - ئىجتىمائىي پەن ئىلمىي جەمئىيەتلىرى بىرلەشمىسىنىڭ 2 - قۇرۇلتىيى 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 27 - كۈنىدىن 30 - كۈنىگىچە ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. قۇرۇلتايغا 308 رەسمىي ۋەكىل، 54 ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان ۋەكىل قاتناشتى. بۇ قېتىمقى قۇرۇلتايناڭ مەركىزىي ۋەزىپىسى پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 8 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى قىبلىنامە قىلىپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت ئىجتىمائىي پەن خادىملىرىنى ئىتتىپاقلىشىپ كۈرەش قىلىش، ماركسىزمدا چىڭ تۇرۇش ۋە ئۇنى تەشۋىق قىلىش، پارتىيىنىڭ «بىر مەركەز، ئىككى ئاساسىي نۇقتا» دىن ئىبارەت ئاساسىي لۇشيەنىدە چىڭ تۇرۇش، ئىجتىمائىي پەن ئىشلىرىنى گۈللەندۈرۈش ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇش، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە جەمئىيەتنىڭ مۇقىملىقى ئۈچۈن تۆھپە قوشۇشقا سەپەرۋەر قىلىشتىن ئىبارەت بولدى.

مەملىكەتلىك سياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن ۋەئىسى ۋاڭ ئېنماۋ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى سۇڭ خەنلياڭلار قۇرۇلتايدا مۇھىم سۆز قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت يازما سۆز قىلدى. ئۇلار ئۆز سۆزلىرىدە ئىجتىمائىي پەن خادىملىرىنىڭ ماركسىزم - لېنىنىزم، ماۋ زېدۇڭ ئىدىيىسىدە چىڭ تۇرۇپ، ماركسىزملىق نەزەرىيە قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، ئىجتىمائىي پەن خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەشنىڭ مۇھىملىقى ۋە تەخىرسىزلىكىنى تولۇق تونۇشى كېرەكلىكىنى تەكىتلىدى. ئۇلار مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: نۆۋەتتە،

جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى ھەققىدىكى تەتقىقات ۋە تەشۋىقاتنى ھەقىقىي يوسۇندا كۆچەيتىش لازىم؛ سىنىپ كۈرىشكە، ئاغدۇرمىچىلىققا، تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىشكە، بۇرژۇئاچە ئەركىنلەشتۈرۈشكە قارشى تۇرۇش جەھەتتىكى تەتقىقات ۋە تەشۋىقاتنى تېرىشچان قانات يايدۇرۇش لازىم؛ مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش مەسىلىسى ھەققىدىكى تەتقىقات ۋە تەشۋىقاتنى يەنمۇ كۆچەيتىش لازىم؛ شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى ۋە ئىلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش جەھەتتىكى تەتقىقات ۋە تەشۋىقاتنى داۋاملىق كۆچەيتىش لازىم؛ مىللىي مەسىلە، دىنىي مەسىلە، شىنجاڭ تارىخى ۋە ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ تارىخى، مەدەنىيىتى جەھەتتىكى تەتقىقاتنى كۆچەيتىش لازىم. قۇرۇلتايدا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جانابىل خۇلاسە سۆزى قىلدى.

قۇرۇلتايدا ئاپتونوم رايونلۇق پەلسەپە - ئىجتىمائىي پەن ئىلمىي جەمئىيەتلىرى بىرلەشمىسىنىڭ رەئىسى فېڭ داجېننىڭ 1 - نۆۋەتلىك كومىتېتقا ۋەكالىتەن بەرگەن «ماركسىزمدا چىڭ تۇرۇپ ۋە ئۇنى راۋاجلاندۇرۇپ، ئىجتىمائىي پەن ئىشلىرىنى گۈللەندۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ئىشلىرى ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئۈچۈن تېخىمۇ زور تۆھپە قوشايلى» دېگەن تېمىدىكى خىزمەت دوكلاتى ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ھەمدە قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى. ئاپتونوم رايونلۇق پەلسەپە - ئىجتىمائىي پەن ئىلمىي جەمئىيەتلىرى بىرلەشمىسىنىڭ نىزامنامىسىگە تۈزىتىش كىرگۈزۈلدى، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پەلسەپە - ئىجتىمائىي پەن ئىلمىي جەمئىيەتلىرى بىرلەشمىسى» دېگەن نامنى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسى» گە ئۆزگەرتىش توغرىسىدىكى قارار ماقۇللاندى، ئىلمىي جەمئىيەتتىكى 25 ئىلغار كوللېكتىپ ۋە 46 ئىلغار شەخس تەقدىرلەندى.

قۇرۇلتايدا شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسىنىڭ 64 كىشىدىن تەركىب تاپقان 2 - نۆۋەتلىك كومىتېتى ۋە 17 كىشىدىن تەركىب تاپقان دائىمىي كومىتېتى سايلام ئارقىلىق ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈلدى. 2 - نۆۋەتلىك كومىتېتقا فېڭ داجېن رەئىس، دىڭ كې، تۇرسۇن سادىق، نۇربېك، جاڭ خۇڭچاۋ، تۆلەۋقان ئىبراي، ئاۋۇت توختى، داڭ يۈلىن، باۋدۇنچۇەنلەر مۇئاۋىن رەئىس بولۇپ سايلاندى؛ گۇ باۋ، چېن خۇا، ئۇيغۇر سايرانى، مەمتىمىن يۈسۈپلەر شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسىنىڭ پەخرىي ئەزالىقىغا كۆرسىتىلدى.

قۇرۇلتاي مەزگىلىدە ۋەكىللەر يەنە، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ «ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پەلسەپە - ئىجتىمائىي پەن ئىشلىرىنى يەنمۇ گۈللەندۈرۈش ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇش توغرىسىدىكى قارار (پىكىر ئېلىش نۇسخىسى)» نى مۇزاكىرە قىلدى.

لى جيەن

هەربىي ئىشلار

شىنجاڭ ھەربىي رايونى

شىنجاڭ ھەربىي رايونى رەھبەرلىرىنىڭ ئىسىملىكى

سىلىكىيۇەنى: گاۋ خۇەنچاڭ (جۇڭجياڭ)

پارتكومنىڭ 1 - شۇجىسى: سۇڭ خەنلياڭ

سىياسىي كومىسسارى: تاڭ گۈاڭسەي (جۇڭجياڭ)

مۇئاۋىن سىلىكىيۇەنلىرى: لى جېڭجۇڭ (جۇڭجياڭ)، دۇەن چاڭجىن (شاۋجياڭ)، فۇ بىگياۋ (شاۋجياڭ)

مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارلىرى: ئۇلاتايۇ ئابدۇۋايىت (شاۋجياڭ)، جاڭ مىڭرو (شاۋجياڭ)، مامۇتوۋ تۇرسۇن (جۇڭجياڭ)

ئومۇمىي ئەھۋالى

1. ھەربىي تەلىم - تەربىيە

1991 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونىغا قاراشلىق قىسىملار يىللىق ھەربىي تەلىم - تەربىيە ۋەزىپىسىنى تولۇق ئورۇندىدى. بىر لۇ باش شتاب تەرىپىدىن «تېز ئىنكاس قايتۇرۇش» تەلىم - تەربىيىسىدىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى؛ ئۇچ كىشى ئارمىيە بويىچە «تۆت ئىشنى (سۆزلەشنى، ئىشلەشنى، ئۆگىنىشنى ۋە ئىدىيۇى خىزمەت ئىشلەشنى) بىلىدىغان ئىنستروكتور» بولۇپ باھالاندى؛ بىر شى، بەش تۇەن، 17 لىەن لەنجۇ ھەربىي رايونى تەرىپىدىن «ھەربىي تەلىم - تەربىيىدىكى ئىلغار ئورۇن»، 12 كىشى «ھەربىي تەلىم - تەربىيىدىكى ئىلغار شەخس» بولۇپ باھالاندى؛ 11 تۇەن، ئىككى يىلى، بىر پونكىت، 29 لىەن شىنجاڭ ھەربىي رايونى تەرىپىدىن «ھەربىي تەلىم - تەربىيىدىكى ئىلغار ئورۇن»، 63 كىشى ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى.

ئاساس تەلىم - تەربىيىسى ھەربىي رايوندىكى 95% لىەندىي قارىغا ئېتىش، قول بومبىسى تاشلاش، پارتلىتىش مەشغۇلاتىنى ئورۇندىدى، ھەر خىل دەرسلەر بويىچە ئومۇمىي نەتىجە ياخشى بولدى. يېڭى ئەسكەرلەر تەلىم - تەربىيىسىدىكى نەتىجە لاياقەتلىكتىن يۇقىرى بولدى. ھەر دەرىجىلىك تەلىم - تەربىيە ئەترەتلىرى بەنجاڭلىققا ئۆستۇرۇلىدىغانلارنى يىغىپ تەربىيىلەشنى 40 قارار ئۈيۇشتۇردى، ئۇنىڭغا 3407 كىشى قاتناشتى، ئۇلارنىڭ ئۇلچەمگە مۇۋاپىق كېلىش نىسبىتى 91% بولدى.

تاكتىكا تەلىم - تەربىيىسى ھەربىي رايون بويىچە 443 بەن، 194 لىەن، ئون يىلىق قارىغا ئېتىش بويىچە تاكتىكىلىق مانېۋىرنى ئورۇندىدى، بارلىق لۇلەر ۋە ئۇچتىن بىر قىسىم تۇەنلەر ئەملىي تاكتىكا مانېۋىرى ئۆتكۈزدى، ئۇچتىن بىر قىسىم شى (شۆبە ھەربىي رايون)، تۇەن باشلىقلار ئىدارىسىدە ئۆي ئىچىدىكى تاكتىكا مەشغۇلاتىنى ئورۇندىدى، بەشتىن ئىككى قىسىم شى (شۆبە ھەربىي رايون) باشلىقلار ئىدارىسىدە خەۋەرلىشىش قورال - سايمانلىرىنى ئىلىپ يۈرۈش مەشقى ۋە قىسمەن ئەملىي مانېۋىرنى ئورۇندىدى، يەنە ئۇچتىن ئىككى قىسىم ئورۇن دالا تەلىم - تەربىيىسى ۋە دالىدا تۇنەش تەلىم - تەربىيىسىنى ئۈيۇشتۇردى.

ئۇرۇش تەلىم - تەربىيىسى ھەربىي رايون شىدەرىجىلىكتىن يۇقىرى كادىرلارنى يىغىپ، ئۇرۇش تەلىم - تەربىيىسى ئېلىپ باردى، بۇنىڭدا كەلگۈسىدە بولىدىغان ئۇرۇشنىڭ دەسلەپكى مەزگىلىدىكى شەھەرنى مۇداپىئە قىلىش جېڭى مەسىلىسى نۇقتىلىق مۇھاكىمە قىلىندى. جەنۇبىي شىنجاڭ ھەربىي رايونى جەڭ قىلىش ۋەزىپىسىگە

بىرلەشتۇرۇپ، ئۆزىگە قاراشلىق شى، شۆبە ھەربىي رايونلار باشلىقلىرىنىڭ ئىدارىسىدە ئۆي ئىچىدە تەتقىقات خاراكتېرلىك مانېۋىر ئۆتكۈزدى.

كادىرلار تەلىم - تەربىيىسى ھەربىي رايون بويىچە كادىرلارنىڭ ئوقۇتۇش ئۇسۇلىغا دائىر يىغىپ تەربىيىلەش 72 قارار ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، 1200 دىن ئارتۇق ئادەم تەربىيىلەندى؛ شتاب كەسپى بويىچە يىغىپ تەربىيىلەش 26 قارار ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، 764 ئادەم تەربىيىلەندى. مۇنەۋۋەر شتاب باشلىقى ۋە شتاب خادىملىرىنى باھالاپ تاللاش پائالىيىتىمۇ قانات يايدۇرۇلدى.

قىسىم تۈرلىرى كەسپىي تەلىم - تەربىيىسى

1) توپچى قىسىملار تەلىم - تەربىيىسى

ھەربىي رايونغا قاراشلىق توپچى قىسىملار ئاساس تەلىم - تەربىيىسى مەزگىلىدە ھەر خىل يىغىپ تەربىيىلەشتىن 68 قارار ئۇيۇشتۇرۇپ، ھەر خىل ئۇلگە كۆرسىتىش شۆبە ئەترىتىدىن 112 نى، مۇنەۋۋەر ئىنسترۇكتوردىن125 نى، تۆت ئىشنى بىلىدىغان ئىنسترۇكتوردىن 486 نى تەربىيىلىدى. 7 - ئايدا لەنجۇ ھەربىي رايونى ئۆتكۈزگەن «توپچى قىسىملارنىڭ مۇنتىزىملاشقان كەسپىي ئاساس تەلىم - تەربىيىسى كۆرىكى ۋە يەككە ئەسكەرلەر تېخنىكا مۇسابىقىسى» دە ھەربىي رايوندىن مۇسابىقىگە قاتناشقان ۋەكىللەر كوماندىسى زېنت توپتا كوللېكتىپ بىرىنچىلىككە، يەر ئۇستى توپىدا كوللېكتىپ ئىككىنچىلىككە ۋە ئۇچىنچىلىككە ئېرىشتى، 18 كىشى شەخسلەر بويىچە يەككە تۇردە دەرىجىگە ئېرىشتى، 35 كىشى مۇنەۋۋەر ماھىر بولۇپ باھالاندى. 10 - ئايدا ئارمىيە بويىچە ئۇيۇشتۇرۇلغان توپچى قىسىملار ئوفىتسېرلىرىنىڭ قارىغا ئېتىش مۇسابىقىسىدە ھەربىي رايوننىڭ توپچى قىسىملار باشقارمىسى «ئارمىيە بويىچە مۇنەۋۋەر تەشكىللىگۈچى ئورۇن مۇكاپاتى» غا، بىر كىشى شەخسلەر بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

2) برونىلىق قىسىملار تەلىم - تەربىيىسى

1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 18 - كۈنىدىن 20 - كۈنىگىچە شىنجاڭ ھەربىي رايونى برونىلىق قىسىملىرى «36110» قىسىمدا برونىلىق قىسىملارنىڭ مۇنتىزىملاشقان تەلىم - تەربىيە كۆرىكى ئۆتكۈزدى؛ 7 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن 8 - كۈنىگىچە «36178» قىسىمدا برونىلىق قىسىملارنىڭ مۇنتىزىملاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى يىغىنى ئۆتكۈزدى؛ 11 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 16 - كۈنىگىچە ھەربىي رايون بويىچە تانكا لىيەنلىرى لىيەنجاڭلىرىنىڭ ھەربىي نەزەرىيە، نەزەرىيە ۋە ئەمەلىي دەرسلەرنى ئۆتۈش ئۇسۇلى، شۆبە تانكا ئەترەتلىرى تاكتىكىسى قاتارلىق مەزمۇنلار بويىچە سىناش مۇسابىقىسى ئۇيۇشتۇردى. تەلىم - تەربىيە ۋەزىپىسىنىڭ ئومۇمىيۇزلۇك ئەمەلىيلىشىشىگە كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، 1991 - يىلى سىناشنىڭ ئورنىغا تەكشۈرۈش ئۇسۇلىنى قوللىنىش ئارقىلىق قىسىملارنىڭ جەڭگىۋار قارىغا ئېتىش ئەھۋالى تەكشۈرۈلدى؛ «36178» قىسىمدا كېچىلىك تەلىم - تەربىيىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش ئۇيۇشتۇرۇلدى. ھەربىي رايون بويىچە برونىلىق قىسىملارنىڭ تۈرلۈك دەرسلەردىكى سىناق نىسبىتى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 97% تىن ئاشتى. يىل ئاخىرىدا لەنجۇ ھەربىي رايونى ۋە شىنجاڭ ھەربىي رايوننىڭ سىنىشى ئارقىلىق «36110» قىسىمنىڭ 69 - شۆبە ئەترىتى، «36178» قىسىمنىڭ 70 - شۆبە ئەترىتى لەنجۇ ھەربىي رايونى تەرىپىدىن «تەلىم - تەربىيىدىكى ئىلغار ئورۇن» بولۇپ باھالاندى، «36146» قىسىمدىكى فېڭ گۇڭۋېن «تۆت ئىشنى بىلىدىغان ئىنسترۇكتور» بولۇپ باھالاندى.

3) ئىنژېنېرلىق قىلغۇچى قىسىملار تەلىم - تەربىيىسى

1991 - يىلى ھەربىي رايون ئىنژېنېرلىق قىلغۇچى قىسىملىرىدىن تەلىم - تەربىيىگە قاتناشقان ئىككى تۈەن، سەككىز يىڭ، تۈەنگە قاراشلىق 15 ئىنژېنېرلىق قىلغۇچى لىيەن سەككىز كەسپىي دەرس، 200 نەچچە تېما بويىچە تەلىم - تەربىيە ۋەزىپىسىنى ئورۇندىدى، ئومۇمىي باھالاش نەتىجىسى ياخشىدىن يۇقىرى بولدى. سۇ بىلەن تەمىنلەش قۇرۇلۇشى مەلۇم تۈەنى ۋە «36101» قىسىم، «36141» قىسىملارنىڭ ئىنژېنېرلىق قىلغۇچى يىڭلىرى باش شتابنىڭ ئىنژېنېرلىق قىلغۇچى قىسىملار بۆلۈمى

تەرىپىدىن «مۇنتىزىملاشقان تەلىم - تەربىيىدە ئۆلچەمگە يەتكەن ئورۇن» بولۇپ باھالاندى.

4) خىمىيىۋى قوراللاردىن قوغدىنىش قىسىملىرى تەلىم - تەربىيىسى

1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدا شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ بىرلەشمە سىناش گۇرۇپپىسى «36042» قىسىمنىڭ ئۇرۇش تەبيارلىقى خىزمىتى ئۈستىدە ئومۇمىيۇزلۇك ۋە تەپسىلىي سىناق ئېلىپ بەردى. 7 - ئاينىڭ ئاخىرىدىن 8 - ئاينىڭ بېشىغىچە ھەربىي رايون بىر قىسىم شى، يىڭلارنىڭ خىمىيىۋى قوراللاردىن قوغدىنىش بويىچە يەككە ئەسكەرلەر تەلىم - تەربىيىسىدە 11 دەرسنى ئارىلاپ تەكشۇردى، ئۇچ دەرسنى تەكشۇردى، تەكشۇرۇلگەن 308 ئادەمنىڭ نەتىجىسى ياخشىدىن يۇقىرى بولدى.

1991 - يىللىق خىمىيىۋى قوراللاردىن قوغدىنىش تەلىم - تەربىيىسىدە «36141» قىسىمنىڭ خىمىيىۋى قوراللاردىن قوغدىنىش لىيەنى، «36042» قىسىمنىڭ 1 - لىيەنى ۋە «36131» قىسىمنىڭ خىمىيىۋى قوراللاردىن قوغدىنىش لىيەنىنىڭ لىيەنجاڭى دۇڭ شېڭلى قاتارلىق ئالتە كىشى «ھەربىي تەلىم - تەربىيىدىكى ئىلغار لىيەن» ۋە «تۆت ئىشنى بىلىدىغان ئىنسترۇكتور» بولۇپ باھالىنىپ، لەنجۇ ھەربىي رايونى سىلىڭبۇسى ۋە شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش ئارقىلىق تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى.

5) ئالاقىچى قىسىملار تەلىم - تەربىيىسى

1991 - يىلى ھەربىي رايون كادىرلارنى يىغىپ تەربىيىلەشنى 30 نەچچە قارار ئۇيۇشتۇردى، كۇرسانتلار تەلىم - تەربىيە نىزامىنى ئۆگىنىپ، تەلىم - تەربىيە ئۆلچىمىنى بىرلىككە كەلتۇردى، تەلىم - تەربىيە تەرتىپى ۋە ئۇسۇلىنى ئىگىلىدى. مۇشۇ ئاساستا، ئاساس تەلىم - تەربىيىسى، ئەمەلىي تەلىم - تەربىيە ۋە تاكتىكا تەلىم - تەربىيىسىدىن ئىبارەت ئۇچ جەھەت بىرلەشكەن تەلىم - تەربىيە كەڭ قانات يايدۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا يۇكلىمە دولقۇن، توك مەنبەسى، مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسى، تېلېفون، فوتو تېلېگراف قاتارلىق تۇرلەر بويىچە 20 قاراردىن ئارتۇق كۇرس ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، ۋەزىپە ئۆتىگۈچى تايانچتىن 800 نەچچىسى تەربىيىلەندى. ئالاقىچى قىسىملار بويىچە 60 تىن ئارتۇق ئىلمىي ماقالە يېزىلدى، بۇنىڭدىن 38 ى ھەر خىل ژۇرناللارغا بېسىلدى، سەككىز كىشى ئارمىيە بويىچە مۇكاپاتلاندى.

6) خەلق ئەسكەرلىرى ۋە زاپاس ئەسكەرلەر خىزمىتى

1991 - يىلى ھەربىي رايون بويىچە 23 مىڭ 359 تايانچ خەلق ئەسكىرى (بۇنىڭ ئىچىدە پىيادە ئەسكەر 12 مىڭ 249، كەسپىي تېخنىكا ئەسكىرى 8331، لىيەن - پەي كادىرى 2779) تەلىم - تەربىيىدە لاياقەتلىك بولدى، تەلىم - تەربىيە پىلانى 16.7% ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى. ناھىيە، شەھەر، رايون ۋە تۈەن - مەيداندىن يۇقىرى ئورۇنلاردا 248 قارار يىغىپ تەربىيىلەش كۇرسى ئۇيۇشتۇرۇلدى. زاپاس قىسىملار بويىچە 2626 كىشى (بۇنىڭ ئىچىدە كادىر 800، جەڭچى 1826) تەلىم - تەربىيىدە لاياقەتلىك بولدى. شىخەنزە زاپاس ئەسكەرلەر شىسىدا 12 شتاتلىق لىيەندۇي سەپ تۈزۈش، يېنىك قوراللار 1 - مەشقى بويىچە قارىغا ئېتىش ۋە زوراۋانلىق ھەرىكەتلەردىن مۇداپىئە كۆرۈش يىڭىنىڭ جىددىي ئەھۋالغا تاقابىل تۇرۇش شۆبە ئەترىتى تەلىم - تەربىيىسىنى ئورۇندىدى. شىنجاڭ ھەربىي رايونى ھەر قايسى ئورۇنلارغا 97.6 توننا ئېغىرلىقتا 62 خىل ئوقۇتۇش ماتېرىيالى ۋە تەلىم - تەربىيە ماددىي ئەشياسى تارقىتىپ بەردى؛ خەلق ئەسكەرلىرى جىددىي ئەھۋالغا تاقابىل تۇرۇش شۆبە ئەترىتىگە، زاپاس قىسىملارغا 43.5 توننا ئېغىرلىقتا ماتېرىيال ۋە ماددىي ئەشيا تارقىتىپ بەردى. لەنجۇ ھەربىي رايونى ئۇيۇشتۇرغان خەلق ئەسكەرلىرى تەلىم - تەربىيە بازىلىرىنى تەكشۇرۇپ ئۆتكۈزۈۋېلىش داۋامىدا، چاپچال، قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىلىرى، بىڭتۇەننىڭ يېزا ئىگىلىك 5 - شىسى ۋە مايتاغ كان رايونىغا «خەلق ئەسكەرلىرى تەلىم - تەربىيە بازىسى ئۆلچەمگە يەتكەن ئورۇن» دېگەن خەت يېزىلغان مىس تاختا بېرىلدى. لەنجۇ ھەربىي رايونى ئۇيۇشتۇرغان زاپاس قىسىملار ھەربىي تەلىم - تەربىيىسى بويىچە سىناشتا شىخەنزە زاپاس ئەسكەرلەر شىسىغا قاراشلىق

«36711» قىسىم 7 - لىيەنى تولۇق ئەلا نەتىجىگە ئېرىشتى. 1991 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى تەرىپىدىن ئەقىدىرلەنگەن خەلق ئەسكەرلىرى ھەربىي تەلىم - تەربىيىسىدىكى ئىلغار ئورۇنلاردىن ئالتاي، ئاقسۇ، سانجى شۆبە ھەربىي رايونلىرى ۋە بىڭتۈەن بېزا ئىگىلىك 1 - شىسىنىڭ خەلق قوراللىق بۆلۈمى بار.

سىياسىي خىزمەت

پارتىيىنىڭ ئارمىيىگە بولغان مۇتلەق رەھبەرلىكىدە، چىڭ تۇرۇش تەربىيىسى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇلدى. ھەربىي رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك ئورۇنلار بۇ خىزمەتنى چىڭ تۇتۇش تۇچۇن، ھەر خىل تىپتىكى 23 ئورۇندا سىناق قىلىپ، تەربىيە بېرىش تاياڭچىدىن 2400 دىن كۆپرەكنى تەربىيىلىدى، چۇشەندۇرمە ماتېرىياللارنى تۇزۇپ تارقاتتى. ھەربىي رايون شى كادىرلىرىنىڭ پارتىيە قۇرۇلۇشى نەزەرىيىسىنى ئۆگىنىش كۇرسىدىن ئىككى قارار ئۇيۇشتۇرۇپ، شى كادىرىدىن 120 نى نۆۋەت بىلەن تەربىيىلىدى؛ ئومۇمىي كادىر سانىنىڭ 87 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدىغان تۆەن كادىرلىرى شىدىن يۇقىرى ئورۇنلار ئۇيۇشتۇرغان نۆۋەت بىلەن تەربىيىلەش كۇرسلىرىغا قاتناشتى. قىسىملار پارتىيە قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى خاتىرىلەش پائالىيەتلىرىگە بىرلەشتۇرۇپ، جىياڭ زېمىنىنىڭ جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى تەبرىكلەش يىغىنىدا سۆزلىگەن سۆزىنى ئىخلاس بىلەن ئۆگەندى، «پارتىيىنى سۆيىمىز، پارتىيىنى كۆيلەيمىز»، «پارتىيە مېنىڭ قەلبىمدە» قاتارلىق مەخسۇس تېمىلار بويىچە نۆتۇق سۆزلەش، ناخشا ئېيتىش مۇسابىقىسى، پارتىيە بىلىملىرى بويىچە زېھىن سىناش مۇسابىقىسى قاتارلىق پائالىيەتلەرنى ئۇيۇشتۇردى.

دائىملىق ئىدىيىۋى خىزمەت زور كۆچ بىلەن قانات يايدۇرۇلدى. ھەر دەرىجىلىك ئورۇنلار يىل بېشىدىن تارتىپ 200 نەچچە ئاساسىي قاتلام ئورۇننى تەكشۈرۈپ، قىسىملارنىڭ ئىدىيىۋى ھالىتىنى ئاساسەن ئىگىلىدى، ئىدىيىۋى خىزمەتتىكى ئاساسلىق مەسىلىنى ھەل قىلىش يۆنىلىشىنى ئايدىڭلاشتۇرۇۋالدى؛ ھەربىي رايون بىر دالا ئورۇش تۆەنى، ئىككى چېگرا مۇداپىئە تۆەننىڭ دائىملىق ئىدىيىۋى خىزمەتنى قانات يايدۇرۇشتا ئۇزاق ۋاقىت چىڭ تۇرۇپ كەلگەنلىكىدىن ئىبارەت تىپىك تەجرىبىسىنى يەكۈنلەپ كېڭەيتتى (بۇنىڭ ئىچىدە، بەزى تەجرىبىلەر لەنجۇ ھەربىي رايونى ۋە ئارمىيە بويىچە تەشۋىق قىلىندى، كېڭەيتىلدى)؛ ھەربىي رايون چېگرا مۇداپىئە قىسىملىرى ۋە كىچىك، تارقاق، چەت - ياقىغا جايلاشقان ئورۇنلاردا ئىدىيىۋى خىزمەت ئاجىزراق بولۇش، قىينىچىلىق چوڭراق بولۇش ئەھۋالىيىتىگە ئاساسەن، 9 - ئاينىڭ ئاخىرلىرىدا جەنۇبىي شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ چېگرا مۇداپىئە مەلۇم تۆەننىڭ چېگرا مۇداپىئە قىسىملىرىنىڭ دائىملىق ئىدىيىۋى خىزمىتى مۇھەببەت يىغىنىنى ئۆتكۈزدى. ھەربىي رايون «ھەربىي قىسىملاردىكى دائىملىق ئىدىيىۋى خىزمەتنىڭ ئاساسىي قائىدىسى» نى چوڭقۇر ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەھۋالىغا ئاساسەن ئۆچۈن، دالا ئورۇشى، چېگرا مۇداپىئىسى، ئارقا سەپ تەمىناتى، ئىلمىي تەتقىقات قاتارلىق ھەر خىل تىپتىكى ئورۇنلاردا سىناق قىلىپ، نۆۋەتتىدا سىناق قىلىش تەجرىبىلىرىنى ۋاقتىدا كېڭەيتتى، ئاساسىي قائىدىنى ئىزچىللاشتۇرۇشتا تۆرلەرگە ئايرىپ يېتەكچىلىك قىلىشنى كۆچەيتتى. دائىملىق ئىدىيىۋى خىزمەت زور كۈچ بىلەن قانات يايدۇرۇلغانلىقتىن، قىسىملارنىڭ مەنىۋى قىياپىتىدە خۇشاللىنارلىق ئۆزگىرىش يۈز بەردى. قىسىملاردىكى ھەر خىل ئەنزىلەر 1990 - يىلدىكىدىن 41% تۆۋەنلىدى.

1991 - يىلى باش سىياسىي بۆلۈم ھەربىي رايون قىسىملىرىدىكى بىر ئىلغار پارتكوم، ئىككى ئىلغار پارتىيە ياچېيكىسى، تۆت مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسىنى ئومۇمىي ئۆقتۇرۇش چىقىرىپ تەقدىرلىدى؛ لەنجۇ ھەربىي رايونى پارتكومى ھەربىي رايوندىكى ئىككى ئىلغار پارتكوم، بەش ئىلغار پارتىيە ياچېيكىسى، 27 مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسىنى ۋە ئاساسىي قاتلامدا، چېگرا مۇداپىئىسىدە، ئېگىزلىكتە ئۇزاق ۋاقىت ئىشلىگەن 85 ئىلغار شەخسنى ئومۇمىي ئۆقتۇرۇش چىقىرىپ تەقدىرلىدى؛ لەنجۇ ھەربىي

رايوننىڭ سىلىڭيۇەنى فۇ چۈەنيۇ، سىياسىي كومىسارى ساۋ پېڭشېڭلار هەربىي رايوندىكى «36336» قىسمىنى «كوللېكتىپ 3 - دەرىجىلىك خىزمەت كۆرسەتتى» دەپ تىزىمغا ئېلىش توغرىسىدىكى بۇيرۇققا ئىمزا قويدى؛ شىنجاڭ هەربىي رايونى پارتكومى 62 مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسىنى ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ تەقدىرلىدى؛ شىنجاڭ هەربىي رايوننىڭ سىلىڭيۇەنى گاۋ خۇەنچاڭ، سىياسىي كومىسارى تاڭ گۇاڭسەيلەر ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 8 - شىسى 141 - تۇەن - مەيدانىنىڭ خەلق ئەسكەرلىرى قورال - ياراق ئامبىرىنىڭ مۇھاپىزەتچىسى ئىنقىلابىي قۇربان سۇڭ مىڭلىننى «1 - دەرىجىلىك خىزمەت كۆرسەتتى» دەپ تىزىمغا ئېلىش توغرىسىدىكى بۇيرۇققا ئىمزا قويدى؛ هەربىي رايونغا قاراشلىق قىسىملارنىڭ ئۇرۇش تەييارلىقى بويىچە ۋەزىپە ئىجرا قىلىش، تەلىم - تەربىيە قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىش، ئىلمىي تەتقىقات - ئىشلەپچىقىرىش قاتارلىق زور ۋەزىپىلەرنى ئورۇنداش داۋامىدا تۆھپە قوشقان 25 يولداش «2 - دەرىجىلىك خىزمەت كۆرسەتتى» دەپ تىزىمغا ئېلىندى؛ شىنجاڭ هەربىي رايونى لېي فېڭدىن ئۆگىنىشتىكى 14 ئۇلگىنى، لېي فېڭدىن ئۆگىنىشتىكى 40 ئىلغار شەخسنى ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ تەقدىرلىدى.

ئارقا سەپ تەمىنات خىزمىتى

1991 - يىلى هەربىي رايون كەسپىي خىراجەتنى قوش لىنىيىلىك تۈزۈم بويىچە باشقۇرۇش چارىسىنى يولغا قويدى هەمدە خىراجەتنى ئىشلىتىش يۆنىلىشى، مەبلەغنىڭ سېلىنىش مىقدارى ئۈستىدىكى مۇپەتتىشلىك - نازارەتچىلىكنى كۈچەيتتى؛ هەربىي قىسىملار باشقۇرغان كارخانىلار ۋە 3 - كەسپنى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈپ، كەسپىلەرگە تەۋە بولۇش لايىھىسىنى ئوتتۇرىغا قويدى، 12 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە جەنۇبىي شىنجاڭ هەربىي رايونى ۋە هەرقايسى شى، لۇلەردە 95% چوڭ ئورۇن مەركەزلەشتۈرۈپ كەسپىلەرگە تەۋە قىلىپ باشقۇرۇش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىدى؛ ئۆي - زېمىن تەكشۈرۈش، تەرتىپكە سېلىش ۋە تۇرالغۇ ئۆي - زېمىنغا چەك قويۇش خىزمىتىنى تۇتۇپ، ئۆينى نامۇۋاپىق ئىگىلىۋېلىش، هەربىي ئىشلەپچىقىرىشقا ئىشلىتىلىدىغان يەرگە خۇسۇسىي ئۆي سېلىش ۋە قائىدىگە خىلاپ هالدا ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش - تىجارەت قىلىش قاتارلىق مەسىلىدىن 5842 نى تېپىپ چىقتى، نامۇۋاپىق ئىگىلىگەن 2349 يۇرۇش ئائىلىلىكلەر ئۆينى ئېنىقلاپ قايتۇرغۇزدى، ئۆي - زېمىن تەكشۈرۈشتە تۈزىتىلىش نىسبىتى 86% كە يەتتى؛ قىسىملار تۇرۇشلۇق جايلاردا ئۆز ئالدىغا ماي سېتىۋالىدىغان ئىككى شى ۋە تۆت چېگرا مۇداپىئە شۆبە رايونىدا خىراجەت بىلەن تولۇق تەمىنلەش يولغا قويۇلدى. هەربىي رايوننىڭ ئارقا سەپ تەمىنات ماددىي ئەشيالىرى بىلەن تەمىنلەشنى ماسلاشتۇرۇش خىزمىتى يەرلىك ئورۇنلارنىڭ ئوبوروت ساھەسىگە كىردى.

ئاساسىي قاتلامدىكى باشقۇرۇش ئەھۋالى 1991 - يىلى هەربىي رايون ئارقا سەپ تەمىنات بۆلۈمى باش ئارقا سەپ تەمىنات بۆلۈمى تارقاتقان «هەربىي قىسىملاردىكى ئاساسىي قاتلام ئورۇنلىرىنىڭ ئارقا سەپ تەمىناتىنى باشقۇرۇشقا دائىر ۋاقىتلىق بەلگىلىمە» گە ئاساسەن، «بەلگىلىمىنى ئەمەلىيلەشتۇرۇشتە يولغا قويۇلىدىغان تەپسىلىي قائىدە» نى تۈزۈپ چىقتى؛ بەلگىلىمىنى ئۆگىنىش كۇرسىدىن 118 قارار ئۇيۇشتۇرۇپ، 4632 ئادەمنى يىغىپ تەربىيىلىدى؛ «36220» قىسىمدا بەلگىلىمىنى نۇقتىدا سىناق قىلدى هەمدە بۇ قىسىمنىڭ خادىملار، تۇرلەر، جەريان، ئورۇندىن ئىبارەت تۆت جەھەت تولۇق بولغان باشقۇرۇش ئۇسۇلىنى كېڭەيتتى. لەنجۇ هەربىي رايونى بۇ قىسىمدا ئىش ئورنى مۇھاكىمە يىغىنى ئۆتكۈزدى. قىسىمدا قانات يايدۇرۇلغان «ئارقا سەپ تەمىناتىنى باشقۇرۇش يىلى» پائالىيىتىدە 11 ئورۇن «ئارقا سەپ تەمىنات خىزمىتىدىكى ئىلغار تۇەن» دېگەن نامغا، 31 ئورۇن «ئىلغار ئارقا سەپ تەمىنات باشقارمىسى» دېگەن نامغا، 51 كىشى «ياخشى ئۆي باشقۇرغۇچى، قىزىل ئىگىلىك باشقۇرغۇچى، كىچىك كەسىپ ئەھلى» دېگەن نامغا ئېرىشتى.

ئاساسىي قاتلام ئۇچۇن مۇلازىمەت قىلىش ئەھۋالى 1991-

يىلى ھەربىي رايون ئېھتىيات خىراجىتىدىن 5 مىليون 750 مىڭ يۈەننى ئاساسىي قاتلامنىڭ قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلىشقا بېۋاستە سەرپ قىلدى؛ 5 مىليون 545 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلاپ، ماي ئامبىرى (پونكتى) ۋە ئارقا سەپ بازىسىدىكى ماي ئامبىرى قۇرۇلۇشىغا ۋە رېمونتىغا سەرپ قىلدى؛ ماي بىلەن تەمىنلەشتىكى يېڭى ئۆلچەم ئىسلىدىكىسى ئۆلچەمدىن ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 9.61% تۆۋەن بولغان ئەھۋالدا، قىسىملارغا 2700 تونىنا ماي يارىدەم قىلدى؛ 3 مىليون 43 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، چېگرا مۇداپىئە قىسىملىرىنىڭ ئىچىملىك سۇ، يورۇقلۇق، يۇيۇنۇش، تېلېۋىزور كۆرۈش جەھەتتىكى قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلىپ بەردى، يىل ئاخىرىغىچە پىلان 1% 95 ئورۇندالدى؛ 28 مىليون 732 مىڭ 600 يۈەن مەبلەغ سېلىپ، يىگدىن تۆۋەن قىسىملاردىكى 63 مىڭ 505 كۋادرات مېتىرلىق ئۆينى رېمونت قىلىشنى ئورۇنلاشتۇردى، يىل ئاخىرىغىچە يۇنىڭ 49 مىڭ 516 كۋادرات مېترى پۈتتى؛ 1 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ، ئاساسىي قاتلامدىكى 196 لىيەندۇينىڭ ئارقا سەپ تەمىنات مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشىغا سەرپ قىلدى؛ چېگرا مۇداپىئەسىنىڭ 1 - سېپىدىكى لىيەندۇيلەرگە 110 مىڭ يۈەن قىممەتلىدىكى يېڭى ۋە ئالاھىدە دورا - دەرمەكنى ھەقسىز تارقىتىپ بەردى؛ 5 مىليون 250 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، قىسىملارنىڭ 32 ئاپتوموبىل مەيدانى سېلىشنى ئورۇنلاشتۇردى، چېگرا مۇداپىئە يوللىرىنى ياخشىلاش ئۆچۈن، يول ئاسراش ماشىنىسىدىن 42 نى سېتىۋالدى؛ 6 مىليون 190 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، چېگرا مۇداپىئە چارلاش يوللىرىنى ياخشىلاش يۈزىسىدىن ئاسراش - رېمونت قىلىشقا سەرپ قىلدى؛ 10 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە ئېگىزلىكتىكى قىسىملارغا 880 تونىنا قوشۇمچە يېمەكلىك، 40 مىڭ دانە (يۇرۇش) تەمىنات ئەسۋاب - سايمانىنى يەتكۈزۈپ بەردى.

ئىشلەپچىقىرىش ۋە ئىگىلىك ياشقۇرۇش ئەھۋالى

1991-يىلى ھەربىي رايونغا قاراشلىق قىسىملار 211 مىڭ 500 مو يەرگە زىرائەت تېرىدى. 20 مىڭ 900 تونىنا ئاشلىق ئېلىندى، ئاشلىقنىڭ ئوتتۇرىچە مو ېېشى مەھسۇلاتى 223 كىلوگرامغا يەتتى؛ 2573 تونىنا يانغىلىقدان ئېلىندى؛ 3700 تونىنا چىگىتلىك پاختا، 30 مىڭ تونىنا كۆكتات، 1900 تونىنا گۆش، 1050 تونىنا ئۇي قۇشى، ېېلىق ۋە تۇخۇم ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 37 مىڭ چوشقا، 112 مىڭ قوي، 220 مىڭ ئۇي قۇشى قالدى. يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 72 مىليون يۈەنگە، ئومۇمىي تاپاۋەت 30 مىليون 740 مىڭ يۈەنگە يەتتى. قىسىملار ياشقۇرغان زاۋۇت - كارخانلار ۋە 3 - كەسىپنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 324 مىليون 614 مىڭ 100 يۈەنگە، پايدا - باج 78 مىليون 66 مىڭ 800 يۈەنگە، يۇنىڭ ئىچىدە پايدا 61 مىليون 132 مىڭ 700 يۈەنگە يەتتى.

كەسىپىي ياشقۇرۇش ئەھۋالى 1) خام چوت ئورۇنلاشتۇرۇش چىڭ تۇتۇلۇپ، مالىيىنىڭ ھەر تەرەپلىمە پىلانلىق ياشقۇرۇش يولغا قويۇلدى. 10 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە ھەربىي رايونغا قاراشلىق قىسىملار قەرز ئېلىنغان، ئاۋانس بېرىلگەن 16 مىليون 150 مىڭ يۈەن پۇلنى يىغىۋېلىپ، ئارتۇق چىقىم قىلىنغان ۋە قەرز ئېلىنغان ھەر خىل پۇلدىن 26 مىليون 850 مىڭ يۈەن بىلەن بالانس قىلدى. 2) مۇشۇ بىر يىلدا 595 ئورۇندا مۇپەتتىشلىك قىلىندى، مۇپەتتىشلىك قىلىنغان سومما 561 مىليون 410 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئىنتىزامغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان بوممىدىن 2 مىليون 316 مىڭ 600 يۈەن تېپىپ چىقىلدى، نامۇۋاپىق چىقىمدىن 2 مىليون 361 مىڭ يۈەن تەكشۈرۈلۈپ كېمەيتىلدى. 3) ئاممىۋى خاراكتېرلىك ئىقتىسادقا رىئايە قىلىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ھەربىي رايونغا قاراشلىق قىسىملار ئۆلچەم ئىچىدە 2 مىليون كىلوگرام ئاشلىقنى، تاماق خىراجىتىدىن 3 مىليون 160 مىڭ يۈەننى، ئۆلچەم ئىچىدە 6500 تونىدىن ئارتۇق كۆمۈرنى، خىراجەتتىن 1 مىليون يۈەننى تېجەپ قالدى. 1 - ئايدىن 10 - ئايغىچە ھەربىي رايون بويىچە 22 مىڭ 400 تونىدىن ئارتۇق ماي، 1 مىليون 800 مىڭ يۈەنلىك خىراجەت كۆرسەتكۈچى، ئۆلچەم ئىچىدە 4300 تونىنا بېنزىن تېجەپ قېلىندى، بېنزىن تېجەش

نىسبىتى % 9.63 كە يەتتى. 4) 1991 - يىلى هەربىي رايونغا قاراشلىق ئاپتوموبىللار كەلتۈرۈپ چىقارغان ئادەم ئۆلۈش ۋەقەسى 1990 - يىلدىكىدىن 45.5% ئازايدى. 5) چوڭ - كىچىك قۇرۇلۇشلارنى نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈشنىڭ قاپلىنىش نىسبىتى 100% كە، تۈرلەرنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 100% كە، سۈپەتلىك بولۇش نىسبىتى 51.2% كە يەتتى.

ئارقا سەپ تەمىنات تەلىم -تەربىيىسى 1991 - يىلى هەربىي رايونغا قاراشلىق قىسىملار ئارقا سەپ تەمىنات كەسىپلىرى بويىچە 630 قارار يىغىپ تەربىيىلەش كۇرسى ئۇيۇشتۇرۇپ، 20 مىڭ 85 خادىمنى تەربىيىلىدى؛ 88 قېتىم كەسپىي تېخنىكىدا ماهارەت كۆرسىتىش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى، مۇسابىقىگە 5175 ئادەم قاتناشتى. يىل ئاخىرىغا قەدەر هەربىي رايوندىكى مۇئاۋىن لىيەنجاڭلارنىڭ تەربىيىلىنىش نىسبىتى 85% كە، خوجىلىق باشلىقلىرىنىڭ تەربىيىلىنىش نىسبىتى 83% كە، شتاتلىق شوپۇرلارنىڭ تەربىيىلىنىش نىسبىتى 94% كە يەتتى. 10 - ئاينىڭ بېشىدا ئارقا سەپ تەمىنات رەهبەرلىرى ۋە ئورگانلىرى هەربىي رايون ئۇيۇشتۇرغان ئۇرۇمچى شەهەر مۇداپىئە ئۇرۇشى بويىچە يىغىپ تەربىيىلەشكە قاتناشتى. «36429»، «36430»، «36431» قىسىملار ئۆزلىرىنىڭ جەڭ ۋاقتىدا كاپالەتلىك قىلىدىغان هەر خىل ۋەزىپىلىرىگە ئاساسەن، ئۇرۇش مانېۋىرى ۋە لاۋازىملار مەشقىنى ئۇيۇشتۇردى.

☆ 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى خەلق ئەسكەرلىرى ۋە زاپاس ئەسكەرلەر تەشكىلاتلىرى دېهقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا يېزا - بازارلاردا تايانچ خەلق ئەسكەرلىرى لىيەنى (يىڭى) بولۇش، كەنتلەردە تايانچ خەلق ئەسكەرلىرى پەيى (بەنى) بولۇشنى ئاساسەن ئىشقا ئاشۇردى؛ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىدە تۇەن - مەيدانلاردا تايانچ خەلق ئەسكەرلىرى يىڭى بولۇش، ئىشلەپچىقىرىش لىيەندۇيلىرىدە تايانچ خەلق ئەسكەرلىرى لىيەنى ياكى پەيى بولۇشنى ئىشقا ئاشۇردى؛ شەهەرلەردە خەلق ئەسكەرلىرى خىزمىتىنى كارخانا باشقۇرۇش خىزمىتى ئىچىگە كىرگۈزۈش مەسىلىسىنى نۇقتىلىق تۇتتى. ئاقسۇ ۋىلايىتى، بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 1 - شىسى قاتارلىق ئورۇنلار خەلق ئەسكەرلىرىنىڭ جىددىي ئەهۋالغا تاقابىل تۇرۇش شۆبە ئەترىتى قۇرۇلۇشى بويىچە ئىش ئورنى يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، ۋەزىپە ئۆتەش ۋاقتىدىكى تەشكىلىي تەرتىپ، ئۇسۇل ۋە مەزمۇنلارنى مەخسۇس مۇزاكىرە قىلىپ، تېز ئىنكاس قايتۇرۇش ئىقتىدارىنى ئۆستۈردى.

☆ ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىللىق ئەسكەر ئېلىش خىزمىتى 11 - ئاينىڭ 10 - كۈنى باشلىنىپ، 12 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ئاياغلاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ناهىيىدىن يۇقىرى ئورۇنلاردا ئەسكەر ئېلىش ئىشخانىسىدىن 332 سى قۇرۇلدى، بۇنىڭغا 8115 خادىم ئاجرىتىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە هەربىي سەپكە كىرىشكە 105 مىڭ 110 ئادەم تىزىمغا ئالدۇردى، 38 مىڭ 761 ئادەم بەدەن تەكشۈرتۈشكە قاتناشتى، ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 67% كە يەتتى؛ سىياسىي جەهەتتىن تەكشۈرۈلۈشكە 45 مىڭ 894 ئادەم قاتناشتى، ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 84.3% كە يەتتى. ئېلىنغان ئەسكەرلەر ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت ئەسكەرلەر 10.6% نى، ئايال ئەسكەرلەر 1.2% نى، پارتىيە، ئىتتىپاق ئەزالىرى 31.9% نى، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ پۈتتۈرگەنلەر 68.1% نى، غەيرىي يېزا ئىگىلىك نوپۇسىدىكى ياشلار 49.7% نى تەشكىل قىلدى.

☆ 1991 ، يىلى ئاپتونوم رايونلۇق هەربىي ئەسلىهەلەرنى قوغداش كومىتېتىنىڭ تەشكىللىشى ۋە رەهبەرلىك قىلىشى ئارقىسىدا، ئاپتونوم رايون بويىچە هەربىي ئەسلىهەلەرنى قوغداش رايونىنىڭ ئورنىنى ئايرىش خىزمىتى ئومۇمىيۇزلۇك قانات يايدۇرۇلدى. 11 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە 14 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەهەردىكى هەربىي ئەسلىهەلەرنى قوغداش كومىتېتى هەربىي ئەسلىهەلەرنى قوغداش رايونىنىڭ ئورنىنى ئايرىش خىزمىتىنى ئورۇندىدى ياكى ئاساسەن ئورۇندىدى؛

ئايرىلىپ بولغان هەربىي ئىشلارغا ئالاقىدار مەنئى قىلىنغان رايون، هەربىي ئىشلار باشقۇرۇش رايونى ئايرىلىشقا تېگىشلىك رايوننىڭ 91 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى.

☆1991 - يىلى شىنجاڭ هەربىي رايونىغا قاراشلىق قىسىملارنىڭ يەرلىك ئۇرۇنلارنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىغا ياردەم بېرىش تۈرى 63 كە (بۇنىڭ ئىچىدە نۆۋەتلىك قۇرۇلۇش 15)، يەرلىك ئۇرۇنلارنىڭ ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئىشلىرىغا ياردەم بېرىش تۈرى 95 كە، سەرپ قىلغان ئومۇمىي ئىش كۈنى 920 مىڭدىن كۆپرەككە، ئىشقا سالغان ماشىنا - ئاپتوموبىلى قېتىم سانى بويىچە 110 مىڭدىن كۆپرەككە يەتتى. ئۇلار قاتناشقان نۆۋەتلىق قۇرۇلۇشلاردىن 15ى تولۇق پۈتتى، ئۇلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى %100 كە يەتتى.

☆1991 - يىلى شىنجاڭ هەربىي رايونىغا قاراشلىق قىسىملار خەۋپ - خەتەردىن ۋە ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا 136 قېتىم قاتناشتى، قېتىم سانى بويىچە 21 مىڭ 900 ئەسكەر، قېتىم سانى بويىچە 2700 ماشىنا - ئاپتوموبىلنى ئىشقا سېلىپ، خېيىم - خەتەرگە ۋە بەختسىزلىككە ئۇچرىغان هەر مىللەت ئاممىدىن 1350 ئادەمنى قۇتقۇزۇۋالدى ۋە يۆتكىدى، تۈرلۈك ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ماددىي ئەشياسىدىن 5200 تونناغا توشۇپ بەردى، 12 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش، كەلكۈن ئاققۇزۇش ئېرىق - ئۆستەڭ چېپىپ بەردى، ئاپەت يۈز بەرگەن رايوندىكى ئاممىدىن قېتىم سانى بويىچە 16 مىڭ ئادەمنىڭ كېسىلىنىڭ داۋالىنىدى ۋە كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئالدى.

☆ 1991 - يىلى شىنجاڭ هەربىي رايونىدىكى دوختۇرخانىلار 61 تۈركۈم (قېتىم) داۋالاش ئەترىتى ئەۋەتتى، قېتىم سانى بويىچە 306 ئادەم قىسىملارغا بېرىپ سەييارە كېسەل داۋالىدى؛ ئۇلار يەرلىك ئۇرۇنلاردىكى ئاممىدىن قېتىم سانى بويىچە 547 مىڭ ئادەمنىڭ كېسىلىنى كۆردى، يەرلىك ئۇرۇنلاردىكى 38 مىڭ 248 ئادەم (قېتىم) نى قوبۇل قىلىپ داۋالىدى، بىمارلارنىڭ ساقىيىش نىسبىتى %82.9 كە يەتتى؛ كېسىلى خەتەرلىك ۋە ئېغىر 779 ئادەمنى قۇتقۇزۇپ قالدى، قۇتقۇزۇشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى %84.7 كە يەتتى.

شىن جيەنجى

شىنجاڭدا تۈرۈشلۇق هاۋا ئارمىيە قىسىملىرى

شىنجاڭدا تۈرۈشلۇق هاۋا ئارمىيە قىسىملىرى رەھبەرلىرىنىڭ ئىسىملىكى

سىلىكىۋەنى؛ خەن جىتاڭ (شاۋ جياڭ)

سىياسىي كومىسسارى؛ زاڭ سۈي (شاۋ جياڭ)

مۇئاۋىن سىلىكىۋەنى؛ ساۋ يۈچېن (شاۋ جياڭ)

مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارى؛ ۋاڭ جىخەن (شاۋجياڭ)

شىنجاڭدا تۈرۈشلۇق هاۋا ئارمىيە قىسىملىرى قۇرۇلۇشىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

سىياسىي خىزمەت

1991 - يىلى شىنجاڭدا تۈرۈشلۇق هاۋا ئارمىيە قىسىملىرى پارتىيىنىڭ ئارمىيىگە بولغان مۇتلەق رەھبەرلىكىدە چىڭ تۈرۈش تەربىيىسى بويىچە تەكشۈرۈش - يېتەكچىلىك قىلىش گۇرۇپپىسى، شى، تۆمۈر ئوقۇتۇش گۇرۇپپىسى ۋە يىڭ، لىيەن يېتەكچىلىك قىلىش - دەرسىنى تولۇقلاپ ئۆتۈش گۇرۇپپىسى قاتارلىق تەشكىلاتلارنى قۇرۇپ، ئالتە تەربىيە هەمكارلىق رايونىنى تەشكىللىدى، رەھبىرىي كادىرلار دەرس ئۆتۈپ، خىلمۇ خىل شەكىللەر ئارقىلىق كادىرلار ۋە جەڭچىلەرگە ئاساسىي نەزەرىيىنى سىڭدۈرۈپ، قىيىن مەسىلىلەر ۋە تەسىر قوزغايدىغان مەسىلىلەرنى هەل قىلدى. تەربىيە ئۇنۇمىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، ج ك پ تارىخى، ئېڭىم مەسىلىلىرى ۋە ماركسىزملىق پەلسەپىدىن ئىبارەت ئۈچ جەهەت ماسلاشقان تەربىيە ئېلىپ بېرىلدى هەمدە پارتىيىنى بىلىش، پارتىيىنى سۆيۈش، پارتىيىگە ئىشىنىش بويىچە ئۆتۈق سۆزلەش مۇسابىقىسى، زېهىن سىناش مۇسابىقىسى، ناخشا ئېيتىش

مۇساپىلىسى، ئەدەبىيات - سەنئەت كۆرىكى قاتارلىق پائالىيەتلەر قانات يايدۇرۇلدى. تەربىيە ئارقىلىق پارتىيىنىڭ مۇتلەق رەھبەرلىكى ئارمىيە قۇرۇشنىڭ جېنى، ئارمىيىنىڭ ئارمىيە بولۇپ تۇرالىشىنىڭ ئاساسى دېگەن گەدىيە كىشىلەر قەلبىدىن چوڭقۇر ئورۇن ئالدى، ئۇلارنىڭ سوتسىيالىزمغا بولغان ئىشەنچى يەنمۇ چىڭىدى، بۇ جەريانداا بىر تۈركۈم ئىلغار تىپلار مەيدانغا كەلدى. بىر ئورۇن، يەتتە شەخس باش سىياسىي بۆلۈم، باش شتاب، باش ئارقا سەپ تەمىنات بۆلۈمىنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى؛ 29 ئورۇن، 53 شەخس ھاۋا ئارمىيىسىنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى؛ 36 ئاساسىي قاتلام ئورنى، 141 شەخس لەنجۇ ھەربىي رايونى ھاۋا ئارمىيىسى ۋە شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ھاۋا ئارمىيىسىنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى؛ تۆت ئورۇن، ئىككى شەخس ئاپتونوم رايونىنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى.

ئۇرۇش تەييارلىقى تەلىم - تەربىيىسى

1991 - يىلى يىللىق ئۇچۇش ۋاقتى كۆرسەتكۈچى 113.6% ئورۇندالدى. بىر تۈركۈم يېڭى كوماندىرلار، ئوقۇتقۇچىلار ۋە باش ئۇچقۇچىلار تەربىيىلەندى. قۇرۇقلۇقتىكى قىسىملارنىڭ ئۇرۇش تەييارلىقى تەلىم - تەربىيىسى خىزمىتىدە ياخشى نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلدى: باشقۇرۇلىدىغان بومبا قىسىملىرى لەنجۇ ھەربىي رايونى ھاۋا ئارمىيىسى ئۈيۈشتۇرغان قارىغا ئېتىش مۇساپىقىسىدە ئومۇمىي نومۇردا 1 - لىككە ئېرىشىپ، لەنجۇ ھەربىي رايونى ھاۋا ئارمىيىسى تەرىپىدىن «ئۇرۇش تەييارلىقى خىزمىتىدە ئۆلچەمگە يەتكەن ئىلغار ئورۇن» بولۇپ باھالاندى؛ رادار قىسىملىرىدىن بىر ئورۇن لەنجۇ ھەربىي رايونى ھاۋا ئارمىيىسى تەرىپىدىن «ھەربىي خىزمەتتىكى ئىلغار ئورۇن» بولۇپ باھالاندى، بىر ئورۇن لەنجۇ ھەربىي رايونى ھاۋا ئارمىيىسى ئۈيۈشتۇرغان بىر يۈرۈش ئۇرۇش بەنزىسى ماھارەت سىنلىشتۇرۇشىدا 1 - لىككە ئېرىشتى (ئون كىشى يەككە تۈر بويىچە 1، 2، 3 - لىككە ئېرىشتى)، ئىككى ئورۇن لەنجۇ ھەربىي رايونى ھاۋا ئارمىيىسى ئۈيۈشتۇرغان سىناشتا 1 - ۋە 2 - لىككە ئېرىشتى:

ئالاقىلىشىش يېڭىنىڭ ئىنژېنېرى لىيۇ جېەنگو باش شتاب ئۈيۈشتۇرغان ئالاقىلىشىشنى قوغداش كەسپى مۇساپىقىسىدە شەخسلەر بويىچە ئومۇمىي نومۇردا 1 - لىككە ئېرىشتى.

ئاۋىئاتسىيە قىسىملىرى ۋە ئۇچقۇچىلار شۆيۈەنى بىخەتەر ئۇچۇشتا بىر قەدەر ياخشى ھالەتنى ساقلاپ، دەرىجە بويىچە ئۇچۇشتا كۆرۈلىدىغان خېيىم - خەتەرگە خاتىمە بەردى. پىشقەدەم ئۇچقۇچىلار كېچىدە مەشق قىلىش، تۆۋەن بوشلۇقتا ئۇچۇش، ھۈجۇم قىلىش (توسۇپ زەربە بېرىش)، بىرلىكتە مانېۋىر قىلىش ۋە رايوندىن ھالقىپ ئۇتۇپ ھەرىكەتچان مەشق قىلىش تەلىم - تەربىيىسى ئېلىپ باردى، بارلىق جەڭگىۋار تۈرلەر ھاۋا ئارمىيە بەلگىلىگەن «ئا»، «ب» خىلدىكى جەڭگىۋار تۈرلەرنىڭ ئۆلچىمىگە يەتتى. تەلىم - تەربىيە تۈرىنى ئۆلچەمگە يەتكەن تەلىم - تەربىيە سەۋىيىسىنى داۋاملاشتۇرۇپ ساقلىدى، يېڭى ئۇچقۇچىلار ۋە كۆرسانت ئۇچقۇچىلار تەلىم - تەربىيىسىدە بىر قەدەر ياخشى نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلدى، بەلگىلەنگەن ۋاقىت ئىچىدە ئۆتۈلىدىغان دەرس پىلانى ئورۇندىلىپ، بەلگىلەنگەن سۈپەت ئۆلچىمىگە يېتىلدى. كوماندىرلار، ئوقۇتقۇچىلار ۋە باش ئۇچقۇچىلار قوشۇنىنىڭ قۇرۇلۇشى چاك ئۆتۈلۈپ، كوماندىرلارنىڭ تەشكىللەش - قوماندانلىق قىلىش سەۋىيىسى، ئوقۇتقۇچىلارنىڭ ھاۋادا ۋە يەردە ئۆگىتىش ئىقتىدارى ۋە باش ئۇچقۇچىلارنىڭ ھاۋادىكى يېتەكلەش ئىقتىدارى يەنمۇ ئۆستۈرۈلدى. يەردىن ھاۋاغا قويۇپ بېرىلىدىغان باشقۇرۇلىدىغان بومبا قىسىملىرى، رادار قىسىملىرى ئوفىتسېرلار تەلىم - تەربىيىسى ۋە ئۇرۇش تەلىم - تەربىيىسىنى چاك ئۆتۈپ، ئۇرۇش قىلىش بەنزىسىنىڭ ئۇرۇشقا قوماندانلىق قىلىش، تەلىم - تەربىيىنى تەشكىللەش، قىسىملارنى باشقۇرۇش ئىقتىدارىنى مۇستەھكەملىدى ۋە ئۆستۈردى. ئالاقىلىشىش قىسىملىرى (شۆبە ئەترەتلىرى) خىزمەت تۈزۈمىنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈشى ۋە مۇنتىزىملاشتۇرۇلۇش قۇرۇلۇشىنى چاك ئۆتۈپ، كادىرلار تەلىم - تەربىيىسىنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، كەسپىي خادىملارنىڭ خىزمەت

داۋامىدىكى تەلىم - تەربىيىسىنى كۈچەيتىپ، كەسپىي تېخنىكا ئىقتىدارى ۋە كاپالەتلىك قىلىش ئىقتىدارىنى ئۆستۈردى. تېخنىكىلىق چارلاش قىسىملىرى چارلاش ۋاستىلىرىنى كۈچەيتكەنلىكتىن، كەسپىي خادىملارنىڭ 95% تىن ئارتۇقى مۇستەقىل خىزمەت قىلالايدىغان بولدى. ئاۋىئاتسىيە قىسىملىرى ۋە ئۇچقۇچىلار شۆيۈەنى بىر سائەتتىن بەش سائەتكىچە دەرس ئۆتۈلىدىغان تەلىم - تەربىيە تۈزۈمىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، تەلىم - تەربىيە ئېلىپ بېرىش زۆرۈر بولغان تۈرلەرنى ئورۇندىدى. قۇرۇقلۇق قىسىملىرى (شۆبە ئەترەتلىرى) بىر سائەت دەرس ئۆتۈلىدىغان تەنتەربىيە تەلىم - تەربىيىسىنى بىر قەدەر ياخشى داۋاملاشتۇردى. مۇھاپىزەتچىلەر تارماق ئەترىتى ئىش ئورنىدا مەشق قىلىش پائالىيىتىنى تەشكىللەپ، مۇھاپىزەتچىلەرنىڭ خىزمەت ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈپ، مۇھاپىزەتچىلىك نىشانىنىڭ بىخەتەرلىكىگە كاپالەتلىك قىلدى. «ھاۋا ئارمىيىسىنىڭ ھەربىي تەلىم - تەربىيە پروگراممىسى» دىكى مەزمۇن ۋە ئۆلچەم بويىچە يېڭى ئەسكەرلەرنىڭ ئاساس تەلىم - تەربىيىسى ئورۇندالدى، بارلىق يېڭى ئەسكەرلەر لىيەن (پەي) لىرى پروگراممىدا بەلگىلەنگەن ئۆلچەمگە يەتتى.

ئارقا سەپ تەمىناتى ۋە ئىنژېنېرلىق - ئايروپىلان ئىشلىرىغا كاپالەتلىك قىلىش ئەھۋالى

ئارقا سەپ تەمىنات سىستېمىسى ئۇچۇش ئىشلىرىنىڭ ئارقا سەپ تەمىناتىغا كاپالەتلىك قىلىش ئۇچۇن، ئەلا سۈپەتلىك مۇلازىمەت قىلىش پائالىيىتىنى كەڭ قانات يايدۇردى. ئىنژېنېرلىق - ئايروپىلان ئىشلىرى خادىملىرى مۇشۇ بىر يىلدا ئايروپىلان رېمونت قىلىش سۈپىتىنى 11 قېتىم تەكشۈرۈپ تەرتىپكە سېلىپ، ئايروپىلاننىڭ ئاساسىنى قوغداش، رېمونت قىلىش ئۈسكۈنىلىرى، رېمونت قىلىش ئورنى ۋە ئۇچۇشتىن ئىبارەت تۆت باسقۇچتىكى قائىدە - تۈزۈملەرنى يەنىمۇ ئەمەلىيلەشتۈردى. كادىرلار ئايروپىلاننى تەكشۈرۈش ۋە سۈپەت تەكشۈرۈش تۈزۈمى قەتئىي داۋاملاشتۇرۇلۇپ، ئايروپىلاننى قوغداش سۈپىتى ئۆستۈرۈلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 10 مىڭ سائەتتىن ئوشۇق ئۇچۇشقا كاپالەتلىك قىلىندى، كاپالەتلىك قىلىنغان ئەلا، ياخشى قېتىم نىسبىتى 100% كە يەتتى. ئىككى ئىستانسا (پونكىت) لەنجۇ ھەربىي رايونى ھاۋائارمىيىسى تەرىپىدىن «ئۇچۇش ئىشلىرىنىڭ ئارقا سەپ تەمىناتىغا كاپالەتلىك قىلىشتىكى ئىلغار ئورۇن» بولۇپ باھالاندى. قېتىم سانى بويىچە 1000 دىن ئارتۇق ئايروپىلاننىڭ رېمونت قىلىنىش سۈپىتى ياخشىلاندى. ئايروپىلان مېخانىزمىدىكى سەۋەب بىلەن ئۇچۇشتا كۆرۈلىدىغان خېيىم - خەتەر ۋە يەردە كۆرۈلىدىغان خېيىم - خەتەرگە خاتىمە بېرىلدى. بىر ئايروپىلان ئىشلىرى چوڭ ئەترىتى ۋە رېمونت زاۋۇتىنىڭ بىر باشلىقى «ھاۋا ئارمىيىسى بويىچە مۇنەۋۋەر رەھبىرىي كادىر» بولۇپ باھالاندى.

شىن جيەنجى

قوراللىق ساقچى قىسىملىرى شىنجاڭ باش ئەترىتى

قوراللىق ساقچى قىسىملىرى شىنجاڭ باش ئەترىتى رەھبەرلىرىنىڭ ئىسىملىكى

باش ئەترەت باشلىقى: چېن جىنچى

سىياسىي كومىسسارى: سەي دايۇەن

مۇئاۋىن باش ئەترەت باشلىقلىرى: خويى، ئابدۇغېنى

مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارلىرى: كابىن داۋۇت (قازاق)، ياڭ دېڭماۋ

ئومۇمىي ئەھۋالى

پارتىيىنىڭ قوراللىق ساقچى قىسىملىرىغا مۇتلەق رەھبەرلىك قىلىشى توغرىسىدىكى تەربىيە قانات يايدۇرۇلدى

2 - پەسىلدىن باشلاپ قوراللىق ساقچى قىسىملىرى شىنجاڭ باش ئەترىتى بارلىق كوماندىر - جەڭچىلەرگە پارتىيىنىڭ قوراللىق ساقچى قىسىملىرىغا مۇتلەق رەھبەرلىك قىلىشى توغرىسىدا تەربىيە ئېلىپ باردى. 4 - ئايدا باش ئەترەت، تارماق ئەترەتلەر پارتكوملىرى سىياسىي خىزمەت ئىشلەيدىغان 350 كادىرنى تەربىيىلىدى،

تەربىيىلەش پىلانىنى تۈزدى ۋە دەرسلىك بىلەن تەمىنلىدى. 5 - ئايدىن 10 - ئايغىچە قىسىملار كوماندىر - جەڭچىلەرگە «كومۇنىستىك پارتىيە بولمىغان بولسا، يېڭى جۇڭگومۇ بولمىغان بولاتتى» ، «جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسى سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ رەھبەرلىك يادروسى» ، «قوراللىق ساقچى قىسىملىرى مەڭگۈ پارتىيىنىڭ مۇتلەق رەھبەرلىكىدە بولۇشى شەرت» ، «پارتىيىنىڭ قوراللىق ساقچى قىسىملىرىغا بولغان مۇتلەق رەھبەرلىكىنى ئاساسىي قاتلامغىچە ئەمەلىيلەشتۈرۈش لازىم» ۋە «قوراللىق ساقچى قىسىم جەڭچىلىرى پارتىيىگە مەڭگۈ سادىق» دېگەن بەش تېمىدا تەربىيە بەردى. 11 - ئايدىن يىل ئاخىرىغىچە باش ئەترەت، تارماق ئەترەتلەر 70 خىزمەت گۇرۇپپىسى ئۆتكۈزۈپ، رەھبىرىي ئورگانلار ۋە ئاساسىي قاتلام قىسىملاردىكى تەربىيە ئەھۋالىنى سىناپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى.

هەربىي تەلىم - تەربىيە ئەھۋالى 1991 - يىلى باش ئەترەت بويىچە تەلىم - تەربىيە ۋاقتى پىلانى ئورۇندالدى، تەلىم - تەربىيىگە قاتنىشىش نىسبىتى 80% تىن يۇقىرى بولدى؛ ۋەزىپە ئۆتىگۈچى تارماق ئەترەتلەر پروگراممىسىدىكى مەخسۇس ۋەزىپە ئۆنەش، مەخسۇس تەلىم - تەربىيە توغرىسىدىكى بەلگىلىمىلەرنى تولۇق ئورۇندىدى؛ زاپاس قىسىملار يىللىق تەلىم - تەربىيە پىلانىدىكى مەزمۇنلارنى ئورۇندىدى. ھەر خىل تارماق ئەترەتلەرنىڭ يەككە دەرس بويىچە تەلىم - تەربىيە نەتىجىسى ياخشىدىن يۇقىرى بولدى. ئاساس تەلىم - تەربىيىسى، قىسىم باشلىقلىرى ئىدارىسىدە ئېلىپ بېرىلىدىغان تەلىم - تەربىيە ۋە كادىر تايانچلار تەلىم - تەربىيىسىدە ياخشى نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلدى. 70% يېڭى ئەسكەرلەر تەلىم - تەربىيە ئۆتتۈرا ئەترىتى تېخنىكا، تاكتىكا دەرسلىرىدە ئالا نەتىجىگە ئېرىشتى. باش ئەترەت، تارماق ئەترەتلەر 867 كىشى قاتناشقان 25 قارار يىغىپ تەربىيىلەشنى ئۈيۇشتۇردى.

ئۇرۇش تەييارلىقى بويىچە ۋەزىپە ئۆنەش ئەھۋالى 1991 - يىلى قاماش، نازارەت قىلىش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان قىسىملار ۋەزىپە ئۆتەشتىن باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى، جىنايەتچىلەرنىڭ قېچىش قېتىم سانى 1990 - يىلدىكىدىن 43% ئازايدى، قاچقان جىنايەتچى سانى 1990 - يىلدىكىدىن 40% ئازايدى. مۇشۇ بىر يىلدا مۇھىم مۇھاپىزەتچىلىك ۋەزىپىسىدە ئون قېتىم ئورۇندالدى، باشقا مۇھاپىزەتچىلىك (قوغدىنىش) ، جىنايەتچىلەرنى كۆزىتىپ ئېلىپ مېڭىش قاتارلىق ۋەزىپىلەر 34 قېتىم ئورۇندالدى.

ئاساسىي قاتلام قۇرۇلۇشى 1991 - يىلى قوراللىق ساقچى قىسىملىرى شىنجاڭ باش ئەترىتى «ھەربىي قىسىملارنىڭ ئاساسىي قاتلام قۇرۇلۇش پروگراممىسى» نى ئومۇميۈزلۈك ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈشتە كۆرۈنەرلىك ئۈنۈمگە ئېرىشتى. باش ئەترەت بويىچە 105 ئوتتۇرا ئەترەت «ئۆلچەمگە يەتكەن ئوتتۇرا ئەترەت» بولۇپ باھالاندى. بۇنىڭ ئىچىدە 23 ئوتتۇرا ئەترەت «ئۆلچەمگە يەتكەن ئىلغار ئوتتۇرا ئەترەت» بولۇپ باھالاندى؛ ئىككى تارماق ئەترەت قوراللىق ساقچى قىسىملىرى باش شتابى تەرىپىدىن «پروگراممىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشتىكى ئىلغار تارماق ئەترەت» بولۇپ باھالاندى؛ 121 كوللېكتىپ خىزمەت كۆرسىتىپ مۇكاپاتلاندى، بەش كىشى 2 - دەرىجىلىك خىزمەت كۆرسەتتى، 486 كىشى 3 - دەرىجىلىك خىزمەت كۆرسەتتى، 4512 كىشى ھەر دەرىجىلىك ئورۇنلارنىڭ مۇكاپاتلىشىغا ئېرىشتى، 2380 كىشى «قوراللىق ساقچى قىسمىنىڭ مۇنەۋۋەر جەڭچىسى» بولۇپ باھالاندى.

ئارقا سەپ تەمىناتىغا كاپالەتلىك قىلىش ئەھۋالى 1991 - يىلى قوراللىق ساقچى قىسىملىرى شىنجاڭ باش ئەترىتىنىڭ ئارقا سەپ تەمىنات خىزمىتىدە، بىرىنچىدىن، زاپاس قىسىملارنىڭ ئارقا سەپ تەمىنات قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلدى. زاپاس قىسىملىق ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان قىسىم (شۆبە ئەترەت) لار تۈيۈقسىز يۈز بېرىدىغان ۋەقەلەرنى بىر تەرەپ قىلىشتا ئارقا سەپ تەمىناتىغا كاپالەتلىك قىلىش لايىھىسىنى تۈزۈپ چىقىپ، ئۈنۈمگە تاقابىل تۇرۇش تەلىم - تەربىيىسى ئېلىپ باردى. باش ئەترەت ئارقا

سەپ تەمىنات بۆلۈمى نۇقتىلىق مەبلەغ سېلىش، نۇقتىلىق يېتەكچىلىك قىلىشنى يولغا قويۇپ، زاپاس قىسىم (تارماق ئەترەت) لارنىڭ ئارقا سەپ تەمىنات ئەسلىھەلىرىنى مەركەزلىك تولۇقلىدى. ئىككىنچىدىن، ئاساسىي قاتلامدىكى ئارقا سەپ تەمىناتىنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى. باش ئەترەت بويىچە باھا قويۇپ ھۆددىگە بېرىش، مەسئۇلىيەتنى ئادەملەرگىچە ئەمەلىيلەشتۇرۇشتىن ئىبارەت باشقۇرۇش چارىسى ئومۇمىيۇزلۇك ئەمەلىيلەشتۇرۇلدى. 70% ئوتتۇرا ئەترەت مالىيە باشقۇرۇشتا ئۇچ جەھەتتە ياخشى بولۇش، بەش ئىش بولماسلىق تەلىپىگە يەتتى، 51% ئاشخانا ئىلغار ئاشخانا ئۆلچىمىگە يەتتى، 44% ئوتتۇرا ئەترەت ھەربىي قورال - ياراق باشقۇرۇشتا تۆت بولماسلىق ئۆلچىمىگە يەتتى، 55% ئوتتۇرا ئەترەت ماددىي ئەشيا باشقۇرۇشتىكى ئىلغارلىق ئۆلچىمىگە يەتتى، 85.6% ئوتتۇرا ئەترەت ئىگىلىك - ئىشلەپچىقىرىش باشقۇرۇشتا ئۆلچەمگە يەتتى. قىسىملاردىكى قورال - ياراقلارنىڭ ساق بولۇش نىسبىتى 98% كە يەتتى، ھەر خىل ئارقا سەپ تەمىنات ئەسلىھەلىرىنىڭ ساق بولۇش نىسبىتى 90% تىن ئاشتى. باش ئەترەت بويىچە ئىشلەپچىقىرىش - ئىگىلىك باشقۇرۇشتىن ئېلىنغان پايدا 8 مىليون 268 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 807 مىڭ يۈەن ئاشتى، بۇنىڭدىن 261 مىڭ يۈەن پۇل ئاساسىي قاتلامدىكى ئوتتۇرا ئەترەتلەرنىڭ ئارقا سەپ تەمىنات ئەسلىھەلىرى قۇرۇلۇشىغا، 122 مىڭ يۈەن پۇل مەدەنىي ھاياتقا ئىشلىتىلدى، 70% ئوتتۇرا ئەترەت يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپتىن ئېرىشكەن دارامىتىنى 10 مىڭ يۈەندىن ئاشۇرۇۋەتتى. باش ئەترەت يەنە 1 مىليون 100 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلاپ، ئارقا سەپ تەمىنات ئەسلىھەلىرىنى يۇرۇشلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشىغا ئىشلەتتى. باش ئەترەت بويىچە 75% تىن ئوشۇق ئوتتۇرا ئەترەت ئالتە بىر قۇرۇلۇشى ئۆلچىمىگە يەتتى، 29 ئوتتۇرا ئەترەت، ئۇچ تارماق ئەترەت باغ شەكلىدىكى گەزەرمە تەلىپىگە يەتتى.

جياۋ لىيي

قوراللىق ساقچى قىسىملىرى قاتناش 2 - باش ئەترىتى

قوراللىق ساقچى قىسىملىرى قاتناش 2 - باش ئەترىتى رەھبەرلىرىنىڭ ئىسىملىكى

باش ئەترەت باشلىقى: خاۋ شۇچىڭ (داشياۋ)

سىياسىي كومىسارى: ۋاڭ جىگۇاڭ (داشياۋ)

مۇئاۋىن باش ئەترەت باشلىقلىرى: سەي رۇييۇەن (داشياۋ)، گۇ زۇڭچاڭ (شاڭشياۋ)

مۇئاۋىن سىياسىي كومىسارى: گو يىڭ (داشياۋ)

ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى قوراللىق ساقچى قىسىملىرى قاتناش 2 - باش ئەترىتى قارىمىقىدىكى ئالتە تارماق ئەترەت (قوماندانلىق ئورنى) لياۋنىڭ، خېبېي، سەنشى، گەنسۇ، نىڭشيا، شىنجاڭ قاتارلىق جايلارغا جايلاشتى. ئۇلارنىڭ تۇراقلىق مۇلكى 100 مىليون 620 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئۇلاردا ئومۇمىي قۇۋۋىتى 1 مىليون 883 مىڭ 376 كىلوۋات كېلىدىغان ھەر خىل ماشىنا - ئاپتوموبىلدىن 1621 ى بار.

12 - ئاينىڭ 20 - كۈنىگىچە باش ئەترەت بويىچە 7 مىليون 589 مىڭ كۇب مېترلىق تاش - توپا قۇرۇلۇشى، 4 مىليون 482 مىڭ كۇب مېترلىق مۇداپىئە قۇرۇلۇشى تاماملاندى، 360 سۇڭگۇچ، 1055.2 مېتر ئۇزۇنلۇقتا 56 كۆۋرۈك ياسالدى، 99.2 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يولغا ئاسفالت ياتقۇزۇلدى؛ مەھسۇلات قىممىتى 146 مىليون 660 مىڭ يۈەن كېلىدىغان قۇرۇلۇش تاماملاندى، بۇ، يىللىق پىلاندىكى سېلىنىدىغان مەبلەغنىڭ 148 پىرسەنتىگە توغرا كېلىدۇ. ھەر بىر خادىمنىڭ ئەمگەك ئۇنۇمدارلىقى 29 مىڭ 30 يۈەنگە يەتتى. 4 - تارماق ئەترەت دۆلەت يولى «216» لىنىيىسىنىڭ قارا تۇڭكېدىن كۆيۈكتاغقىچە بولغان تاشيول قۇرۇلۇشىنى ياساش داۋامىدا 974 مىڭ كۇب

مېترلىق تاش - توپا قۇرۇلۇشىنى تاماملىدى، 84 سۆڭگۈچ، 98.74 مېتر ئۇزۇنلۇقتا يەتتە كۆۋرۈك ياسىدى، 71.5 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يولغا ئاسفالت يانتۇزدى، مەھسۇلات قىممىتى 33 مىليون يۈەن كېلىدىغان قۇرۇلۇشنى تاماملىدى، بۇ، يىللىق پىلاندىكى سېلىنىدىغان مەبلەغنىڭ 183.33 پىرسەنتىگە توغرا كېلىدۇ. 5 - تارماق ئەترەت ياسىغان دۆلەت يولى «314» لىنىيىسىنىڭ ئارغى بۇلاق بۆلىكىدىكى تاشيول قۇرۇلۇشى 6 - ئايدا ياشلاندى، بۇ يولدا 953 مېتر كۆپ مېترلىق تاش - توپا قۇرۇلۇشى، 2 مىليون 455 مىڭ 900 كۆپ مېترلىق مۇداپىئە قۇرۇلۇشى تاماملاندى، 30 سۆڭگۈچ، 15.7 مېتر ئۇزۇنلۇقتا بىر كۆۋرۈك ياسالدى، مەھسۇلات قىممىتى 20 مىليون 500 مىڭ يۈەن كېلىدىغان قۇرۇلۇش تاماملاندى، بۇ، پىلاندىكى سېلىنىدىغان مەبلەغنىڭ 136.67 پىرسەنتىگە توغرا كېلىدۇ؛ دۆلەت يولى «312» لىنىيىسىدىكى لىيۈەنشەن تاشيولىنىڭ تونېل قۇرۇلۇشى 10 - ئايدا ياشلاندى، بۇ قۇرۇلۇشتا 625 مىڭ كۆپ مېترلىق تاش - توپا قۇرۇلۇشى تاماملاندى، تاشيول قۇرۇلۇشىغا تەۋە 23 سۆڭگۈچ ياسالدى، مەھسۇلات قىممىتى 10 مىليون 150 مىڭ يۈەن كېلىدىغان قۇرۇلۇش تاماملاندى، بۇ، پىلاندىكى سېلىنىدىغان مەبلەغنىڭ 126.88 پىرسەنتىگە توغرا كېلىدۇ؛ بۇ تارماق ئەترەت ياساشقا قاتناشقان تاغ ئاغزى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ ئاساسىي گەۋدە قۇرۇلۇشىدا مەھسۇلات قىممىتى 62 مىڭ يۈەن كېلىدىغان قۇرۇلۇش تاماملاندى، بۇ، پىلاندىكى سېلىنىدىغان مەبلەغنىڭ 100 پىرسەنتىگە توغرا كېلىدۇ، سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى (چوڭ توسما قۇرۇلۇشى) 12 - ئاينىڭ بېشىدا پۈتتى ۋە پايدىلىنىشقا تاپشۇرۇلدى، بۇ قۇرۇلۇشنىڭ سۈپىتى ئەلا دەرىجىلىك بولدى. 6 - تارماق ئەترەت ياساشقا قاتناشقان دۆلەت يولى «312» لىنىيىسىنىڭ قۇمۇلدىن لىياۋدۇنغچە بولغان بۆلىكىدىكى تاشيول قۇرۇلۇشىدا 1 مىليون 130 مىڭ كۆپ مېترلىق تاش - توپا قۇرۇلۇشى تاماملاندى، 140 سۆڭگۈچ، 624.4 مېتر ئۇزۇنلۇقتا 41 كۆۋرۈك ياسالدى، مەھسۇلات قىممىتى 20 مىليون 510 مىڭ يۈەن كېلىدىغان قۇرۇلۇش تاماملاندى، بۇ، يىللىق پىلاندىكى سېلىنىدىغان مەبلەغنىڭ 136.73 پىرسەنتىگە توغرا كېلىدۇ؛ دۆلەت يولى «312» لىنىيىسىنىڭ گەنسۇ ئۇلكىسىدىكى لىيۈەندىن شىڭشىڭياغچە بولغان بۆلىكىدىكى تاشيول قۇرۇلۇشىدا 555 مىڭ كۆپ مېترلىق تاش - توپا قۇرۇلۇشى تاماملاندى، 16 سۆڭگۈچ، 47 مېتر ئۇزۇنلۇقتا ئىككى كۆۋرۈك ياسالدى، مەھسۇلات قىممىتى 4 مىليون 575 مىڭ يۈەن كېلىدىغان قۇرۇلۇش تاماملاندى، بۇ، يىللىق پىلاندىكى سېلىنىدىغان مەبلەغنىڭ 114.38 پىرسەنتىگە توغرا كېلىدۇ. 7 - تارماق ئەترەت ياساشقا قاتناشقان خېبېي ئۇلكىسىنىڭ تەيەنجېن دېگەن يېرىدىن مەنشى ئۇلكىسىنىڭ زۇمايى دېگەن يېرىگىچە بولغان ئارىلىقتىكى دۆلەت مۇداپىئە تاشيولى قۇرۇلۇشىدا 1 مىليون 257 مىڭ كۆپ مېترلىق تاش - توپا قۇرۇلۇشى، 2 مىليون 25 مىڭ 300 كۆپ مېترلىق مۇداپىئە قۇرۇلۇشى تاماملاندى، 67 سۆڭگۈچ، 269.3 مېتر ئۇزۇنلۇقتا بەش كۆۋرۈك ياسالدى، 27.7 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يولغا ئاسفالت يانتۇزۇلدى، مەھسۇلات قىممىتى 31 مىليون 780 مىڭ يۈەن كېلىدىغان قۇرۇلۇش تاماملاندى، بۇ، يىللىق پىلاندىكى سېلىنىدىغان مەبلەغنىڭ 138.17 پىرسەنتىگە توغرا كېلىدۇ؛ بۇ تارماق ئەترەت ياساشنى ھۆددىگە ئالغان خېبېي ئۇلكىسىدىكى چىڭخۇاداۋ شەھىرىنىڭ شەھەر مەمۇرىيىتى قۇرۇلۇشىدا مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليون 50 مىڭ يۈەن كېلىدىغان قۇرۇلۇش تاماملاندى، بۇ، يىللىق پىلاندىكى سېلىنىدىغان مەبلەغنىڭ 205 پىرسەنتىگە توغرا كېلىدۇ، پورت قۇرۇش قوماندانلىق ئورنى ياساشنى ھۆددىگە ئالغان دالىيەن داياۋۋەندىكى 1 - قارارلىق قۇرۇقلۇق ھاسىل قىلىش قۇرۇلۇشىدا 1 مىليون 647 مىڭ كۆپ مېترلىق تاش - توپا قۇرۇلۇشى تاماملاندى، مەھسۇلات قىممىتى 16 مىليون 30 مىڭ يۈەن كېلىدىغان قۇرۇلۇش تاماملاندى، بۇ، يىللىق پىلاندىكى سېلىنىدىغان مەبلەغنىڭ 160.3 پىرسەنتىگە توغرا كېلىدۇ. بۇ قۇرۇلۇش 12 - ئاينىڭ بېشىدا پۈتتى ۋە پايدىلىنىشقا

تاپشۇرۇپ بېرىلدى، سۈپىتى ئەلا دەرىجىگە يەتتى، بۇ قۇرۇلۇش 1988 - يىل 12 - ئايدا باشلانغاندىن بېرى، جەمئىي 8 مىليون 410 مىڭ كۇب مېتر تاش - توپا تىندۇرۇلۇپ، 1 مىليون 170 مىڭ كۋادرات مېترلىق يېڭى قۇرۇقلۇق ھاسىل بولدى، يەنە 13 مىڭ 900 كۇب مېتر پولات چىۋىق ۋە سېمونتتىن ياسالغان يۇك ساندۇقى قويۇش مەيدانى قۇرۇلۇشى تاماملاندى. شىنجاڭ - شىزاڭ تاشيولى قوماندانلىق ئورنى 8 - ئاينىڭ ئاخىرىدا قۇرۇلغاندىن بېرى، بىر تەرەپتىن كۆچۈپ، بىر تەرەپتىن ئورۇنلىشىپ، بىر تەرەپتىن قۇرۇلۇش ئېلىپ باردى، بۇ ئورۇن ياساشنى ھۆددىگە ئالغان شىنجاڭ - شىزاڭ تاشيولىنى ئۆزگەرتىپ ياساش قۇرۇلۇشىدا 448 مىڭ كۇب مېترلىق تاش - توپا قۇرۇلۇشى تاماملاندى، مەھسۇلات قىممىتى 8 مىليون يۈەن كېلىدىغان قۇرۇلۇش تاماملاندى، بۇ، پىلاندىكى سېلىنىدىغان مەبلەغنىڭ 160 پىرسەنتىگە توغرا كېلىدۇ.

باش ئەترەت بويىچە يىللىق ياسالغان قۇرۇلۇشلارنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 100% كە، ئوتتۇرىچە ئەلا سۈپەتلىك بولۇش نىسبىتى 92% كە يەتتى. تۆت قۇرۇلۇش «ئەلا سۈپەتلىك قۇرۇلۇش» بولۇپ باھالاندى، ئىككى تارماق ئەترەت، 19 لىيەندۇي «ئەلا قۇرۇلۇش تارماق ئەترىتى»، «ئەلا قۇرۇلۇش لىيەندۇيى» بولۇپ باھالاندى.

فەن يۈنچۈن

قوراللىق ساقچى قىسىملىرى شىنجاڭ چېگرا مۇداپىئە باش ئەترىتى

قوراللىق ساقچى قىسىملىرى شىنجاڭ چېگرا مۇداپىئە باش ئەترىتى رەھبەرلىرىنىڭ تىسىملىكى

مۇئاۋىن باش ئەترەت باشلىقلىرى: لى شاۋچيەن (داشياۋ)، چاڭ فېڭ (داشياۋ)، قادىر ئاۋۇت (شاڭشياۋ)

ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى قوراللىق ساقچى قىسىملىرى شىنجاڭ چېگرا مۇداپىئە باش ئەترىتى چېگرا باشقۇرۇش رايونىغا كىرگەن خادىملاردىن قېتىم سانى بويىچە 418 مىڭ ئادەم، قېتىم سانى بويىچە 31 مىڭ 600 ئاپتوموبىلنى تەكشۈردى، بۇنىڭ ئىچىدە گۇۋاھنامىسى يوق خادىمدىن قېتىم سانى بويىچە 35 مىڭ 600 ئادەمنى نەسىھەت قىلىپ توستى، 7500 دىن ئوشۇق ئادەمنى قايتۇرۇۋەتتى، چېگرىغا يېقىن كېلىۋالغان 700 دىن ئارتۇق ئادەمنى توستى، ئىلگىرى چېگرىدىن قانۇنسىز كىرىۋېلىپ، ھازىر چېگرىدىن چىقىپ كەتمەكچى بولغان 871 ئادەمنى تۇتۇۋالدى، چېگرىغا يېقىن كېلىۋالغان 1500 دىن ئارتۇق چارۋىنى قايتۇرۇۋەتتى. جىنايى ئىشلار جىنايەتچىسىدىن 832 سى قانۇن بويىچە قولغا ئېلىندى؛ جىنايى ئىشلار ئەنزىسىدىن 531ى پاش قىلىندى، ئەنزە پاش قىلىش نىسبىتى 1990 - يىلدىكىدىن 4.7% ئۆستى. ئامانلىق ساقلاش ئەنزىسىدىن 1478 ى تەكشۈرۈلۈپ بىر تەرەپ قىلىندى. ھەق تەلەپ ماجىراسىدىن 16 مىڭ 532 سى كېلىشتۇرۇلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ چېگرا ئېغىزلىرىدىكى چېگرا مۇداپىئە تەكشۈرۈش پونكىتلىرى چېگرىدىن كىرگەن ۋە چىققان خادىملاردىن قېتىم سانى بويىچە 182 مىڭ 145 ئادەمنى، قېتىم سانى بويىچە 42 مىڭ 536 قاتناش قورالىنى تەكشۈردى، تەكشۈرۈلگەن ئادەم سانى 1990 - يىلدىكىدىن 41.6%، قاتناش قورالى سانى 27.63% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە چېگرىدىن كىرگەن - چىققان يولۇچىدىن قېتىم سانى بويىچە 129 مىڭ 20 ئادەم، قاتناش - ترانسپورت مۇلازىمەت خادىمىدىن قېتىم سانى بويىچە 53 مىڭ 125 ئادەم، ئاپتوموبىلدىن 41 مىڭ 845ى، ئايروپىلاندىن قېتىم سانى بويىچە 372 سى، پويىزدىن 319 ى تەكشۈرۈلدى. كوللېكتىپ ساياھەت قىلىش ۋىزىسى ئۆز ئارا كەچۈرۈم قىلىنغان، 20 مىڭچە

كىشىدىن تەركىب تاپقان 630 ساياھەت قىلىش - مال سېتىۋېلىش ئۆمىكى تەكشۈرۈلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە چېگرا ئېغىزلىرىدىكى چېگرا مۇداپىئە تەكشۈرۈش پونكىتلىرى رەسمىيىتى تولۇق بولمىغان 574 ئادەمنى بايقاپ بىر تەرەپ قىلدى؛ 105 ئادەمنىڭ چېگرىدىن كىرىش - چىقىشىنى مەنئى قىلدى؛ چېگرىدىن ئوغرىلىقچە ئۆتمەكچى بولغان بىر تۈركۈم كىشىنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى؛ مەملىكەت ئىچىدىكى ئالاقىدار ئۇلۇسلىك، شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرىغا يارەملىشىپ، قانۇنسىز چېگرىدىن كىرگەنلىكى ئۈچۈن توختىتىپ قويۇلغان ئۇچ ئادەمنى سوۋېت ئىتتىپاقى، پاكىستانلىك چېگرا مۇداپىئە (ئاھالە كۆچۈرۈش) ئورگانلىرىغا ئۆتكۈزۈپ بەردى. چېگرا ئېغىزلىرى ئارقىلىق چېگرىدىن كىرگەن - چىققان خادىملار ئىچىدە ئالتە ئەكەسچى تەكشۈرۈلۈپ قولغا چۈشۈرۈلدى، خەلق پۇلىغا سۇندۇرغاندا 45 مىڭ يۈەنلىك ئەكەس مال تەكشۈرۈلۈپ قولغا چۈشۈرۈلدى.

1991 - يىلى ئىلى، تارباغاتاي، ئالتاي، بورتالا، سانجىدىن ئىبارەت بەش ۋىلايەت، ئوبلاستتىكى جامائەت خەۋپسىزلىكى چېگرا مۇداپىئە تارماقلىرى ياۋايى ھايۋانلارنى ئوغرىلىقچە قوراللىق ئۇۋلاشقا زەربە بېرىش يولىدىكى مەخسۇس كۈرەشنى قانات يايدۇردى. مۇشۇ بىر يىلدا چېگرا ياقىسىدىكى قانۇنسىز ئۇۋچىدىن 3000 دىن كۆپرەكى تازىلاندى، 23 كىشىدىن تەركىب تاپقان ئۇچ چوڭ قوراللىق ئۇۋچىلار گۇرۇھى قولغا چۈشۈرۈلدى؛ قورال - ياراق ياساش، سېتىش ئەنزىلىرى پاش قىلىنىپ، 50 قورال غەنىيمەت ئېلىندى؛ قورال - ياراق ياساش ئورنىدىن تۆتى بىتچىت قىلىنىپ، قورال - ياراق ياساش سايمىنىدىن 28 ى، 1200 پايدىن ئارتۇق ئوق، 837 كىلوگرام يۇمران ۋە قاتتىق بۇغا مۈڭگۈزى قولغا چۈشۈرۈلدى.

1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 22 - كۈنى قوراللىق ساقچى قىسىملىرى شىنجاڭ چېگرا مۇداپىئە باش ئەترىتى پارتكومى قارار چىقىرىپ، ئون ياخشى چېگرا مۇداپىئە پەيزۇسوسى (پونكىتى، ئەترىتى) ۋە ئون ياخشى چېگرا مۇداپىئە قاراۋۇلىنى تەقدىرلىدى ھەمدە 36 ئىلغار پارتىيە ياچېيكىسى ۋە 85 مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسىنى ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ تەقدىرلىدى.

1991 - يىلى باش ئەترەت بويىچە يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپتىن 300 تونىنا ئاشلىق، 65 تونىنا ياغلىقدان، 210 تونىنا كۆكتات، 710 تونىنا ئوت - چۆپ، 112 تونىنا گۆش ئېلىندى. 82 ئاساسىي قاتلام ئورۇن كۆكتات، ئوت - چۆپ، گۆش بىلەن ئۆزىنى ئۆزى تەمىنلەش ياكى يېرىم تەمىنلەش سەۋىيىسىگە يەتتى. كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئوتتۇرىچە يىللىق دارامەت ئۆزۈلمە تەكشىلىشنىڭ دەسلەپكى مەزگىلى بولغان 1987 - يىلدىكىدىن ئون ھەسسە ئۆستى.

شىن جيەن

قوراللىق ساقچى قىسىملىرى شىنجاڭ باش ئەترىتىنىڭ بېكىتۈەن قوماندانلىق ئورنى

قوراللىق ساقچى قىسىملىرى بېكىتۈەن قوماندانلىق ئورنى رەھبەرلىرىنىڭ ئىسىملىكى

1 - سىياسىي كومىسسارى: ۋېي دېجۈن (قوشۇمچە ئۇستىگە ئالغان)

مۇدىرى: لى جېكتاك (شاڭشياۋ)

سىياسىي كومىسسارى: سۈن شياۋلىيەن (شاڭشياۋ)

ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى قوراللىق ساقچى قىسىملىرى بېكىتۈەن قوماندانلىق ئورنى ھەر خىل خىزمەت لايىھىلىرى ۋە خىزمەت تۈزۈملىرىنى تۈزۈتىپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ئۇرۇش تەييارلىقى جەھەتتىكى ۋەزىپە ئۆتەش خىزمىتىنىڭ ئەملىيلەشتۈرۈلۈشىنى

چاڭ تۇتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 17 قېتىمدا 24 جىنايەتچىنىڭ قېچىپ كېتىشى توختىتىپ قېلىندى، جىنايەتچىلەرنىڭ قېچىش نىسبىتى تۆتكەن يىللاردىكىدىن كۆرۈنەرلىك تۆۋەنلىدى، 1 .، 2 .، 3 . تارماق ئەترەتلەردە مۇشۇ بىر يىلدا مەسئۇلىيەتسىزلىك سەۋەبىدىن قېچىپ كېتىش ۋەقەسى يۈز بەرمىدى؛ جىنايەتچىلەردىن قېتىم سانى بويىچە 76 سىنىڭ جېدەل چىقىرىش، قاتىللىق قىلىش، ئەملگە ئاشمىغان ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋېلىش، توپلىشىپ ئۇرۇشۇش ۋەقەسى توختىتىپ قېلىندى؛ 20 قېتىم قورشاپ تۇتۇش، يولىنى توسۇش، قولغا ئېلىش، ئۆلۈم جازاسى بېرىش قاتارلىق ۋەزىپىلەر ئىجرا قىلىندى؛ ئەسكىرىي كۇچ ئىشقا سېلىنىپ، قېتىم سانى بويىچە 2164 جىنايەتچى قوراللىق قاراۋۇللۇق ئاستىدا باشقا تۈرمىگە يۆتكەلدى؛ 12 تۈركۈمدىكى جىنايەتچى قوراللىق قاراۋۇللۇق ئاستىدا شىنجاڭغا قايتۇرۇلدى، بۇنىڭغا قېتىم سانى بويىچە 3054 كىشىلىك ئەسكىرىي كۇچ، قېتىم سانى بويىچە 70 ھەر خىل ئاپتوموبىل ئىشقا سېلىندى، 18 سىڭ 855 كىلومېتر مۇساپە بېسىلدى؛ مۇھىم مۇھاپىزەت ۋەزىپىسى ئون قېتىم ئىجرا قىلىندى؛ جامائەت خەۋپسىزلىك تارماقلىرىنىڭ ئامانلىق ساقلاش ۋەقەسىدىن مەككىزنى بىر تەرەپ قىلىشى، قانۇنسىز قورال - سايماندىن 40 نەچچىنى غەنىيمەت ئېلىشى، قانۇنسىز خادىمدىن 85 نى تەكشۈرۈشىگە ياردەم بېرىلدى.

1991 - يىلى قوراللىق ساقچى قىسىملىرى بىكتۇەن قوماندانلىق ئورنى زوراۋانلىقتىن مۇداپىئە كۆرۈش تېخنىكا تاكتىكىسى ۋە بىر گەۋدىگە ئايلانغان ھەر تەرەپلىمە تەلىم - تەربىيىنى گەۋدىلىك تۇتتى، ئوت ئېچىش، دۈشمەننى قولغا چۈشۈرۈش تېخنىكىسى، ۋەزىپە ئۆتەش كەسپى ۋە كىچىك تارماق ئەترەتلەر تاكتىكىسى بويىچە قوغلاپ تۇتۇش تەلىم - تەربىيىسىنىمۇ ئېلىپ باردى. تەلىم - تەربىيە شەكلى جەھەتتە، ئاساسلىقى، تۈركۈمگە بۆلۈپ نۆۋەت بىلەن تەربىيىلەش، ۋەزىپە تەلىم - تەربىيىسىنى نۆۋەتلەشتۈرۈپ ئېلىپ بېرىش ۋە ئاز ۋاقىت، كىچىك دائىرىدە مەشق قىلىش، كىچىك دائىرىدە يېتەكچىلىك قىلىش، كىچىك ئورۇن، كىچىك ئەھۋالغا ئاساسەن تەربىيىلەش قاتارلىق خىلمۇ خىل ئۇسۇللار قوللىنىلىپ، تەلىم - تەربىيە سۈپىتى ئۆستۈرۈلدى. تەلىم - تەربىيە ئوبيېكتى جەھەتتە، كادىرلار، تايانچىلار ۋە يېڭى ئەسكەرلەرنى تەربىيىلەشكە ئەھمىيەت بېرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ھەر خىل يىغىپ تەربىيىلەش كۆرسى 12 قارار ئۈيۈشتۇرۇلۇپ، 440 تايانچ، 2365 يېڭى ئەسكەر تەربىيىلەندى، تەلىم - تەربىيە داۋامىدا 34 ئىلغار ئوتتۇرا ئەترەت بارلىققا كەلدى. 1991 - يىلى قوماندانلىق ئورنى يەنە ئۆزىگە قاراشلىق قىسىملارنىڭ مەخپىي رەقەم ۋە ئوچۇق فوتو تېلېگراف ئارقىلىق ئالاقىلىشىش كەسپىنى يولغا قويۇپ، ئالاقىنىڭ كاپالەتلەندۈرۈش ئىقتىدارىنى ئاشۇردى.

ۋېي جيەنجۇن

ئۇنىۋېرسال ئىگىلىك

ئومۇمىي بايان

خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا تۈزەش، ياخشىلاش ۋە ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش باش فاكۇلتېتى داۋاملىق ئىزچىللاشتۇرۇلۇپ، ئىگىلىكنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا دائىر تۈرلۈك يۇرۇشلۇشكەن سىياسەت ۋە تەدبىرلەر ئۈزلۈكسىز مۇكەممەللەش-تۈرۈلۈپ، تۈزەش ۋە ياخشىلاش زورىكۈچ بىلەن ئىلگىرى سۈرۈلدى، كۈچ قۇرۇلمىنى تەڭشەشكە، ئۇنۇمنى ئۆستۈرۈشكە، بازارلارنى پائال ئېچىش ۋە جانلاندۇرۇشقا، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىشنى يەنمۇ كېڭەيتىشكە، پۈتكۈل خەلق ئىگىلىكىنى داۋاملىق ياخشى يۆنىلىشكە قاراپ تەرەققىي قىلدۇرۇشقا قارىتىلىپ، ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتېيىنىڭ 4 - يىغىنىدا قاراپ چىقىلىپ ماقۇللانغان ئاپتونوم رايونىنىڭ 1991 - يىللىق خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات پىلانى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئورۇندالدى، تۈزەش ۋە ياخشىلاش جەھەتتىكى ئاساسىي نىشانلار ئاساسەن ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

خەلق ئىگىلىكىنى تۈزەش ۋە ياخشىلاش داۋامىدا مۇۋاپىق نىسبەتتە ئاشۇرۇشقا كاپالەتلىك قىلىندى. مۇشۇ يىل يىلدا مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 29 مىليارد 400 مىليون يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 9.6% ئاشتى، پىلانداكى ئېشىش سۈرئىتىدىن 3.4 پىرسەنتلىك رەقەم يۇقىرى بولدى.

دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتا ئېغىر قۇرغاقچىلىققا قوشۇمچە تەسىرى ئاپەتلەر ئۈستىدىن غەلىبە قىلىنىپ، 1990 - يىلى ئالاھىدە زور مول ھوسۇل ئېلىش ئاساسىدا، ئۇدا 14 - يىلمۇ مول ھوسۇل ئېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 16 مىليارد 201 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 7.5% ئاشتى، پىلانداكى 4% ئېشىش سۈرئىتىدىن ئېشىپ كەتتى. ئاساسلىق دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرىدىن ئېلىنغان ئاشلىق 1990 - يىلدىكىدىن سەل كېمەيگەندىن باشقا، قالغانلىرى ھەر خىل دەرىجىدە ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە پاختا 36.4%، ياغلىقدان 3.9%، قىزىلچا 14.5%، گۆش 8.1% ئاشتى، بۇلار پىلاندا بەلگىلەنگەن ئېشىش سۈرئىتىدىن ئېشىپ كەتتى.

سانائەت ئىشلەپچىقىرىش مۇقىم ئاشتى، «سۈپەت، تۈر، ئۈنۈم يىلى» پائالىيىتىدە ئۈنۈم كۆرۈلدى. مۇشۇ بىر يىلدا سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 28 مىليارد 59 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 15.5% ئاشتى، پىلانداكى 7.8% ئاشۇرۇش تەلىپىدىن ئېشىپ كەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېنىك سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 18.8% ئاشتى، ئېغىر سانائەتنىڭ ئېشىش سۈرئىتىدىن 6.8 پىرسەنتلىك رەقەم ئېشىپ كەتتى؛ كوللېكتىپ مۇلۈكچىلىكىدىكى سانائەتنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 28.5% ئاشتى، ئومۇمىي خەلق مۇلۈكچىلىكىدىكى سانائەتنىڭ ئېشىش سۈرئىتىدىن 15.8 پىرسەنتلىك رەقەم ئېشىپ كەتتى. پىلانغا كىرگۈزۈپ تەكشۈرۈلىدىغان 105 خىل ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتىنىڭ 72 خىلىدا پىلان ئورۇندالدى ياكى ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى. بۇلار، ئاساسلىقى، كۆمۈر، نېفىت، توك، پولات ماتېرىيال، سېمونت،

سۇلياۋ يوپۇق، خىمىيىۋى ئوغۇت قاتارلىق ئېنېرگىيە، خام ئەشيا، يېزا ئىگىلىكىگە يارەم بېرىلمەيدىغان سانائەت مەھسۇلاتلىرى، شۇنىڭدەك بازارغا باب كېلمەيدىغان قىسمەن يېنىك سانائەت، توقۇمىچىلىق سانائىتى مەھسۇلاتلىرىدىن ئىبارەت. سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ سۇپىتىنى ئۆستۈرۈش. ستاتىستىكىغا كىرگۈزۈلۈپ تەكشۈرۈلمەيدىغان 100 تۇرلۇك سۇپەت كۆرسەتكۈچىنىڭ كۆپ قىسمى 1990 - يىلىدىكىدىن ئۆستى. مۇشۇ بىر يىلدا سۇپەتلىك سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى نىسبىتى 26.46% كە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 2.63 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى. دېمەك، ئىقتىسادىي ئۇنۇم تۆۋەنلەپ كېتىش ئەھۋالى دەسلەپكى قەدەمدە ئۆزگەردى. ئاپتونوم رايون بويىچە خام چوت ئىچىدىكى سانائەت كارخانىلىرىدا پايدا ئۈدا 19 ئاي تۆۋەنلەپ كېتىش ۋەزىيىتى 8 - ئايدىن باشلاپ بىراقلا ئۆزگەردى. پۈتۈنلەي مۇستەقىل ھېسابات قىلمىدىغان سانائەت كارخانىلىرى مۇشۇ بىر يىلدا يارانقان پايدا، باج 1990 - يىلىدىكىدىن 20.5% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە پايدا 23.2% ئاشتى؛ نورمىلىق تۇراقسىز مەبلەغنىڭ ئوبوروت كۈن سانى 1990 - يىلىدىكىدىن ئون كۈن تېز بولدى. تۆمۈريول ترانسپورتىدا توشۇش كۆچى يېتىشمىگەن ئەھۋالدىمۇ، شىنجاڭدىن چىقىرىلمەيدىغان مۇھىم ماددىي ئەشيالارنى توشۇشقا ئاساسەن كاپالەتلىك قىلىندى. پوچتا - تېلېگراف ئالاقىلىشىش شارائىتى يەنمۇ ياخشىلاندى، مۇشۇ بىر يىلدا پوچتا - تېلېگرافىنىڭ ئومۇمىي كەسپىي تىجارەت سوممىسى 214 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن % 23.4 ئاشتى.

تۇراقلىق مۇلۇككە سېلىنمىدىغان مەبلەغ كۆپەيتىلىپ، نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلار كۆچەيتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇككە سېلىنغان مەبلەغ 12 مىليارد 345 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 39.1% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلار سالغان مەبلەغ 10 مىليارد 808 مىليون يۈەن، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلار سالغان مەبلەغ 539 مىليون يۈەن، يەككە ئىگىلىكتىكى ئورۇنلار سالغان مەبلەغ 998 مىليون يۈەن. ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلار سالغان مەبلەغ ئىچىدە، يېزا ئىگىلىكى، ئېنېرگىيە، ترانسپورت، پوچتا - تېلېگراف ئىشلىرىغا سېلىنغان مەبلەغ بىر قەدەر كۆپ ئاشتى، بۇلارغا سېلىنغان مەبلەغنىڭ ئېشىش ھەجمى يېزا ئىگىلىكىنىڭ 39.2%، ئېنېرگىيىنىڭ 56.9%، ترانسپورت، پوچتا - تېلېگرافنىڭ 24.8% بولدى. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پىلانغا كىرگۈزۈلگەن 39 نۇقتىلىق تۈر ۋە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلمىدىغان تۈرنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالى ياخشى بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە 20 نۇقتىلىق تۈرنىڭ قۇرۇلۇش سۈرئىتى پىلاندىكى تەلەپكە يەتتى ياكى ئۇنىڭدىن ئېشىپ كەتتى؛ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلمىدىغان 19 تۈردىن 15 تۈر پىلان بويىچە ۋاقتىدا پۈتۈپ، ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى.

شەھەر - يېزا بازارلىرىدا تاۋار بىلەن تەمىنلەش يېتەرلىك بولدى، سېتىش ئىشلىرى قايتىدىن جانلاندى، مال باھاسى ئاساسەن مۇقىم بولدى، ئاھالىلەرنىڭ ئىستېمال پىسخولوگىيىسى مۇقىملاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 13 مىليارد 710 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 18.3% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 1990 - يىلىدىكىدىن 16.5%، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 1990 - يىلىدىكىدىن 34% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىيەتتە پارچە سېتىلغان مالنىڭ باھا ئومۇمىي سەۋىيىسى 8% ئۆسۈپ، پىلاندىكى تىزگىنلەش نىشانى ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

ئاشقى سودىدا خەلقئارا بازارلار كېسات بولغان ئەھۋالدىمۇ، ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسى 363 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، يىللىق پىلاندا بەلگىلەنگەن 350 مىليون ئامېرىكا دوللىرىلىق تاۋار ئېكسپورت قىلىش ۋەزىپىسى ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى. 1991 - يىلى ئەملىي پايدىلىنىلغان چەت ئەل

مەبلەغى 122 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 59.8% ئاشتى.

مالىيە كىرىمى داۋاملىق ئاشتى، پۈل مۇئامىلىسى ۋەزىيىتى ئاساسەن مۇقىم بولدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئاپتونوم رايونىمىز يەرلىك مالىيە كىرىمى 2 مىليارد 400 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكى پىلاندىن 140 مىليون يۈەن، 1990 - يىلدىكىدىن 250 مىليون يۈەن ئاشتى. بانكىغا ئامانەت قويۇلغان ھەر خىل پۇللارنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 28 مىليارد 417 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكىدىن 6 مىليارد 101 مىليون يۈەن ئاشتى؛ ھەر خىل قەرز پۇللارنىڭ قالدۇقى 30 مىليارد 42 مىليون يۈەنگە، يېڭىدىن كۆپەيگەن قەرز پۇل 6 مىليارد 588 مىليون يۈەنگە يەتتى. 1991 - يىلى ساپ تارقىتىلغان پۇل 2 مىليارد 344 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 38.2% ئاشتى.

مۇشۇ بىر يىلدا ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە ئىش ھەققى 2455 يۈەن بولۇپ، مال باھاسىنىڭ ئۆسۈش ئامىلىنى چىقىرىۋەتكەندە، 1990 - يىلدىكى ئەمەلىي سەۋىيىدىن 1.1% تۆۋەنلەپ كەنتى؛ دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 17.703 يۈەنگە يېتىپ، مال باھاسىنىڭ ئۆسۈش ئامىلىنى چىقىرىۋەتكەندە، 1990 - يىلدىكى سەۋىيىدىن 2.7% ئاشتى. 1991 - يىلى 20 مىڭ نامرات ئائىلىنىڭ قورسىقى توق، كىيىمى پۈتۈن بولۇش مەسىلىسى ھەل قىلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا ئاپتونوم رايونىمىز شەھەر - بازارلىرىدا 2 مىليون 625 مىڭ 900 كۆادرات مېتر توزالغۇ ئۈي، يېزىلاردا 6 مىليون 260 مىڭ كۆادرات مېتر توزالغۇ ئۈي سېلىندى.

لېكىن، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتىدا يەنە قەدەر گەۋدىلىنىڭ مەسىلىلەرمۇ ساقلاندى: بىرىنچىدىن، كەسىپ قۇرۇلمىسى، مەھسۇلات قۇرۇلمىسى ۋە كارخانىلارنىڭ تەشكىلىي قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش قەدىمى تېز بولمىدى، بىر قىسىم مەھسۇلاتلار سېتىلماي بېسىلىپ قالدى، ئۇچ بۇرجەك قەرز ئېغىر بولدى، خېلى بىر قىسىم كارخانىلارنىڭ، بولۇپمۇ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ - ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ھاياتىي كۈچى ئاجىز، ئۈنۈمى تۆۋەن، تەرەققىي قىلىش جەھەتتىكى زاپاس كۈچى يېتەرسىز بولدى. ئىككىنچىدىن، ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر دەرىجىلىك مالىيەدىكى، خۇسۇسەن ناھىيە مالىيەسىدىكى قىينىچىلىق ئېغىرلىشىپ كەتتى، مالىيەسىدە قىزىل رەقەم كۆرۈلگەن ناھىيە 64 كە يەتتى، قىزىل رەقەم سوممىسى 300 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتتى. ئۈچىنچىدىن، تاشقى سودا ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسىنىڭ ئېشىشى تېز بولمىدى. تۆتىنچىدىن، ئىگىلىكنى ئومۇمىي جەھەتتىن تەڭشەش - تىزگىنلەش كۈچلۈك بولمىدى، مەبلەغ كەمچىل ۋە تارقاق بولۇش مەسىلىسى تەك مەۋجۇت بولدى، مۇۋاپىق بولمىغان تەكرار قۇرۇلۇش قىلىش ئەھۋاللىرى يەنىلا مەۋجۇت بولۇپ تۇرماقتا.

جاۋ جىنشىڭ

ئاپتونوم رايونلۇق پىلان يىغىنى

1991 - يىلى 1 - ئاينىڭ 28 - كۈنىدىن 2 - ئاينىڭ 4 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق پىلان يىغىنى ئۇرۇمچى شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى، يىغىندا 1991 - يىللىق خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات پىلانى بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

يىغىندا ئاپتونوم رايونىمىز 1991 - يىللىق خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسلىق ۋەزىپىسى ۋە نىشانى بېكىتىلدى؛ پىلاندا ئاپتونوم رايون بويىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنى 1990 - يىلدىكىدىن 6.2% ئاشۇرۇش (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)، سانائەت - يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنى 6.4% ئاشۇرۇش، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنى 4% ئاشۇرۇش، سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنى 7.8% ئاشۇرۇش؛ سانائەت مەبلىغىنىڭ پايدا، باج نىسبىتىنى 7.5% تىن 9% پىرسەنتكە ئۆستۈرۈش، ئومۇمىي خادىم

بويىچە ئەمگەك ئۇنۇمدارلىقىنى 3% ئۆستۈرۈش، سانائەت مەھسۇلات قىممىتىنىڭ ئومۇمىي ئېنېرگىيە سەرپىياتىنى 2% تۆۋەنلىتىش؛ يەرلىك ئورۇنلاردا جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇككە مەبلەغ سېلىش كۆلىمىنى 2 مىليارد 994 مىليون يۈەن ئورۇنلاشتۇرۇش؛ ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسىنى 350 مىليون ئامېرىكا دوللىرى ئورۇنلاشتۇرۇش، پايدىلىنىلمىدىغان چەت ئەل مەبلىغىنى 111 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يەتكۈزۈشنى قولغا كەلتۈرۈش؛ مالىيە كىرىمىنى 2 مىليارد 272 مىليون يۈەنگە يەتكۈزۈپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.2% ئاشۇرۇش، مالىيە چىقىمىنى 4 مىليارد 530 مىليون يۈەن ئورۇنلاشتۇرۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4.1% كېمەيتىش؛ دۆلەت دەسلەپكى قەدەمدە چۈشۈرگەن كۆرسەتكۈچكە ئاساسەن، يېڭىدىن كۆپەيتىلمىدىغان قەرز پۇل كۆلىمىنى 2 مىليارد 500 مىليون يۈەن، تارقىتىلمىدىغان پۇلنى 1 مىليارد 600 مىليون يۈەن ئورۇنلاشتۇرۇش؛ ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسىنى 12 مىليارد 600 مىليون يۈەن ئورۇنلاشتۇرۇش، مال باھاسىنىڭ ئۆسۈش ھەجمىنى 8 - 9% ئىچىدە تىزگىنلەش ئاھالىنىڭ تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتىنى 20.2‰ ئىچىدە تىزگىنلەش، ئىش كۈتۈپ تۇرغانلارنىڭ نىسبىتىنى 4% ئۆچۈرىمىدە تىزگىنلەش؛ ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىش ھەققىنى ۋە دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمىنى داۋاملىق ئۆستۈرۈش؛ ناھىيە ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنى پائال قوللاپ، ناھىيە مالىيەسىنىڭ ئۆزىنى ئۆزى تەمىنلەش نىسبىتىنى ئۆستۈرۈش، يېڭىدىن ئىككىدىن ئۆچكىچە ناھىيىنى مالىيەدە ئۆزىنى ئۆزى تەمىنلەش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىشنى قولغا كەلتۈرۈش؛ نامراتلاغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتىنى داۋاملىق ياخشى ئىشلەش؛ يولغا قويۇلغان تۈرلۈك ئىسلاھات تەدبىرلىرىنى مۇقىملاشتۇرۇش، تولۇقلاش، تەڭشەش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈش بىلەن بىر ۋاقىتتا، يېزا، كارخانا، سودا، تاشقى سودا، باھا، ئەمگەك - ئىش ھەققى، پىلان، مەبلەغ سېلىش ۋە ئومۇمىي جەھەتتىن تەڭشەش - تىزگىنلەش قاتارلىق جەھەتلەردىكى ئىسلاھاتنى داۋاملىق چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، مالىيە تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتىنى پائال تۈردە نۇقتىدا سىناق قىلىش، ئاساسلىق تارماقلار پىلانىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى تۆۋەندىكىچە:

1) يېزا ئىگىلىكىنى داۋاملىق تۈردە ئىقتىسادىي خىزمەتنىڭ ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇپ، دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىقنى بىرلەشتۈرۈش، كۆپ خىل ئىگىلىك بىلەن شۇغۇللىنىش فاكتورىنى يولغا قويۇپ، سۇ، تۇپراق مەنبەسىنى ئۇنۇمۇرسال ئېچىش ۋە ئۇنىڭدىن مۇۋاپىق پايدىلىنىشنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇپ، سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىنى مەركەز قىلىپ، يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش، يوشۇرۇن كۈچلەرنى ئىشقا سېلىش ئارقىلىق ئىچكى ئاسىلدىن بولىدىغان كېڭەيتىلگەن تەكرار ئىشلەپچىقىرىشنى ئىلگىرى سۈرۈش، تۈجۈپىلەپ باشقۇرۇش يولىغا مېڭىپ، تېرىلغۇ كۆلىمىنى مۇۋاپىق كېڭەيتىپ، ئاساسلىق كۈچنى بىرلىك مەھسۇلاتنى ئاشۇرۇشقا قارىتىپ، دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنى مۇقىم ئاشۇرۇش لازىم. پىلاندا ئومۇمىي ئاشلىقنى 6 مىليون 750 مىڭ تونىغا، پاختىنى 425 مىڭ تونىغا، ياغلىق دانىنى 360 مىڭ تونىغا، قىزىلچىنى 2 مىليون 200 مىڭ تونىغا، چارۋىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى سانىنى 35 مىليون 500 مىڭ تۇياقتا، گۆشنى 290 مىڭ تونىغا، ئورمان بەرپا قىلىش كۆلىمىنى 815 مىڭ موغا، يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنى 3 مىليارد يۈەنگە يەتكۈزۈش ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

2) دۆلەتنىڭ كەسىپلەرگە قارىتان سىياسەتلىرىنى يەنمۇ ئىزچىللاشتۇرۇپ ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، «سۈپەت، تۈر ۋە ئۈنۈم يىلى» پائالىيىتىنى ياخشى قانات يايدۇرۇپ، مەھسۇلات قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش، مەھسۇلات سۈپىتىنى ياخشىلاش ۋە ئۇنۇمنى ئۆستۈرۈش جەھەتتە بىر قەدەر زور ئىلگىرىلەش ھاسىل قىلىپ، سانائەت - قاتناش ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ نورمال ئايلىنىشى ۋە مۇۋاپىق ئېشىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك. پىلاندا ئورۇنلاشتۇرۇلغان

ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتى 107 خىل بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە مەھسۇلاتى ئاشۇرۇلىدىغىنى 74 خىل، مەھسۇلاتىغا چەك قويۇلىدىغىنى 33 خىل. مەھسۇلاتى ئاشۇرۇلىدىغان ئاساسلىق مەھسۇلاتلار نېفىت، تەبىيار ماي، كۆمۈر، توك ، خىمىيىۋى ئوغۇت، سۇلياۋ يوپۇق، پولات ماتېرىيالى، ئالتۇن، سېمونت، پاختا يىپ، پاختا رەخت، قەنت، فابرىكا قەغىزى، پەنەركە، سەرەڭگە قاتارلىق ئېنېرگىيە، مۇھىم خام ئەشيا - ماتېرىيال، يېزا ئىگىلىكىگە يارەدەم بېرىلىدىغان سانائەت مەھسۇلاتلىرى ۋە بازارغا باب كېلىدىغان يېڭىك سانائەت، توقۇمىچىلىق سانائىتى مەھسۇلاتلىرى؛ مەھسۇلاتىغا چەك قويۇلىدىغان مەھسۇلاتلار، ئاساسلىقى، سېتىلماي بېسىلىپ قالغان يۇقۇ توقۇمىچىلىق مەھسۇلاتلىرى ۋە ماشىنا - ئېلېكتر مەھسۇلاتلىرىدىن ئىبارەت.

3) مەبلەغ كۆلىمىنى مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇپ، نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلارنى يەنمۇ كۆچەيتىش لازىم. پىلاندا ئورۇنلاشتۇرۇلغان يەرلىك ئورۇنلارنىڭ جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇككە مەبلەغ سېلىش كۆلىمى جەھەتتە، ئاساسەن، 1990 - يىلدىكى مۇلچەرلەنگەن سەۋىيە ساقلاپ قېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلار سالىدىغان مەبلەغ 1 مىليارد 952 مىليون يۈەن، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلار سالىدىغان مەبلەغ 510 مىليون يۈەن، يەككە ئىگىلىكتىكى ئورۇنلار سالىدىغان مەبلەغ 532 مىليون يۈەن. ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلار سالىدىغان مەبلەغ ئىچىدە، ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنىدىغان مەبلەغ 984 مىليون يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنىدىغان مەبلەغ 700 مىليون يۈەن، تاۋار ئۆيگە سېلىنىدىغان مەبلەغ 130 مىليون يۈەن، باشقا تۇراقلىق مۇلۇكلەرگە سېلىنىدىغان مەبلەغ 138 مىليون يۈەن. ئاساسىي قۇرۇلۇش مەبلىغىنى ئورۇنلاشتۇرۇش جەھەتتە، يېزا ئىگىلىكى، ئاساس سانائەت، ئاساس مۇئەسسەسە، شۇنىڭدەك ماتارىيقا سېلىنىدىغان مەبلەغنى نۇقتىلىق كاپالەتلىك قىلىنىدۇ، ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلىدىغان ۋە نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىگە مەبلەغ ئالدى بىلەن ئورۇنلاشتۇرۇلىدۇ. ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلىدىغان تۈردىن 19 ى، نۇقتىلىق تۈردىن 20 سى، يېڭىدىن ئىش باشلىنىدىغان تۈردىن ئونى، تەبىيارلاپ قويۇلىدىغان تۈردىن 15 ى، ئالدىنقى مەزگىللىك تەبىيارلىق خىزمىتى ئىشلىنىدىغان تۈردىن توققۇزى ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

4) شەھەر - يېزا بازارلىرىنى ياخشى ئورۇنلاشتۇرۇپ، ئىشلەپچىقىرىش، قۇرۇلۇش ۋە خەلقنىڭ تۇرمۇش ئېھتىياجىغا كاپالەتلىك قىلىش كېرەك. پىلاندا ئاپتونوم رايون بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسىنى 1990 - يىلدىكىدىن 9.6% ئاشۇرۇش ئورۇنلاشتۇرۇلدى. ئىجتىمائىي تاۋارلار بىلەن تەمىنلەش مىقدارى ۋە ئىجتىمائىي سېتىۋېلىش كۈچلىرىنىڭ ئاساسەن تەڭپۇڭ بولۇشى، قىسمەن تاۋارلارنىڭ كۆپ بېسىلىپ قېلىش ئەھۋالى كۆزدە تۇتۇلۇپ، ئوبوروتنى جانلاندۇرۇش، بازارلارنى ئېچىش ۋە جانلاندۇرۇشنى مۇھىم خىزمەت سۈپىتىدە تۇتۇش بەلگىلەندى.

5) ئېكسپورت مىقدارىنى تىرىشىپ ئاشۇرۇپ، ئىمپورت قىلىشنى ئېكسپورت قىلىشقا قاراپ ئورۇنلاشتۇرۇپ، تاشقى پېرېۋوت كىرىم - چىقىمىنىڭ تەڭپۇڭلۇقىنى ساقلاش، چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىش كۆلىمىنى پائال كېڭەيتىش لازىم. دۆلەت يېڭىدىن يولغا قويغان تاشقى سودا تۈزۈلمىسىگە ئاساسەن، ئېكسپورتتىن كۆرۈلگەن زىيانغا قوشۇمچە يارەدەم بېرىش ئەمەلدىن قالدۇرۇلۇپ، پايدا - زىيانغا تاشقى سودا كارخانىلىرى ئۆزلىرى مەسئۇل بولىدۇ. ئېكسپورت پىلانىنى ئورۇنلاشتۇرۇشتا، 1990 - يىلدىكى سەۋىيە ساقلاپ قېلىنىدۇ. پايدىلىنىلىدىغان چەت ئەل مەبلىغى، ئاساسەن، تارىم يېزا ئىگىلىكىدە سۇ چىقىرىۋېتىش - سۇغىرىش ۋە مۇھىت ئاسراش قۇرۇلۇشىنىڭ بىرىنچى قارارلىق قۇرۇلۇشى، ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنىڭ پولىئېھتىر قۇرۇلۇشى، مايتاغ 140 مىڭ تونناللىق ئېتىلىن قۇرۇلۇشى، شۇنىڭدەك لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈر يولىنىڭ غەربىي بۆلىكىنى يۈرۈشلەشتۈرۈش قاتارلىق نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلارغا ئورۇنلاشتۇرۇ-

لىدۇ. ئۇرۇمچى ئىقتىسادىي تەرەققىيات رايونىنىڭ ئالدىنقى مەزگىللىك تەييارلىق خىزمەتلىرىنى پائال ياخشى ئىشلەش كېرەك. سەيلە - ساياھەت ئىشلىرىنى زور كۆچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇش لازىم. پىلاندا مۇشۇ بىر يىلدا 72 مىڭ ساياھەتچىنى كۈتۈۋېلىش، 12 مىليون ئامېرىكا دوللىرىلىق تاشقى پېرېۋوت تېپىش ئورۇنلاشتۇرۇلدى ھەمدە پىلاننى ئاشۇرۇپ ئورۇندىشىنى قولغا كەلتۈرۈش تەلەپ قىلىندى. ئىمپورت پىلاننى ئورۇنلاشتۇرۇشتا، دۆلەت تاشقى پېرېۋوتتىن پىرسەنت قالدۇرۇش نىسبىتىنى تەڭشىگەندىن كېيىن، ئاپتونوم رايونغا پىرسەنت قالدۇرۇلىدىغان تاشقى پېرېۋوت 1990 - يىلدىكىدىن 60% تىن ئارتۇق كېمەيمەي كېتىدىغانلىقى، تاشقى پېرېۋوت بىلەن تەمىنلەش ۋە ئېھتىياج ئوتتۇرىسىدىكى زىددىيەتنىڭ گەۋدىلىك بولىدىغانلىقى كۆزدە تۇتۇلۇپ، چەت ئەل مەبلىغى، نۇقتىلىق ھالدا، قەرەلى توشقان چەت ئەل قەرز پۇللىرىنى قايتۇرۇش، يېزا ئىگىلىكىگە ئىشلىتىلىدىغان ماددىي ئەشيا، پولات ماتېرىياللىرىنى ئىمپورت قىلىش، شۇنىڭدەك زۆرۈر بولۇۋاتقان تېخنىكىلارنى كىرگۈزۈشكىلا ئورۇنلاشتۇرۇلىدۇ.

6) ھەم مال باھاسىنى مۇقىملاشتۇرۇش، ھەم ئىقتىسادنى گۈللەندۈرۈش پېتەكچى ئىدىيىسىنى داۋاملىق ئىزچىللاشتۇرۇپ، مال باھاسىنىڭ ئومۇمىي سەۋىيىسىنى تىزگىنلەپ، ئىگىلىك ۋە جەمئىيەتنى مۇقىملاشتۇرۇش شەرتى ئاستىدا، نۇقتىلىق ھالدا، گەۋدىلىك بولۇۋاتقان باھا زىددىيىتىنى راۋانلاشتۇرۇپ، مال باھا ئومۇمىي سەۋىيىسىنىڭ ئۆسۈش ھەجمىنى 8 - 9% ئىچىدە تىزگىنلەش لازىم.

7) يەن - تېخنىكا ۋە مائارىپ تەرەققىياتىنى داۋاملىق تېزلىتىش كېرەك. ئىشنى شىنجاڭنى يەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشتىن باشلاپ، يەن تەتقىقات ئۈتكىلىگە ھۆجۇم قىلىش ۋە تېخنىكا تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەھەتتە يېڭى تەرەققىياتلارنى قولغا كەلتۈرۈش بەلگىلەندى. بىرىنچىدىن، كۆچنى مۇۋاپىق مەركەزلەشتۈرۈپ، دۆلەتنىڭ نۇقتىلىق يەن تەتقىقات ئۈتكىلىگە ھۆجۇم قىلىش تۈرلىرىدىن بولغان «شىنجاڭ رەڭلىك مېتال سانائىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى — نىشانلانغان رايون بويىچە ئۇنىۋېرسال تېخنىكا تەتقىقاتى»، «تارىم ئويمانلىقىدىكى نېفىت - گاز بايلىقىنى چارلاش - ئېچىش تەتقىقاتى»، «ئوتتۇرا - تۆۋەن ھوسۇللۇق رايونلارنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى ئۈدا تەرەققىي قىلدۇرۇش بويىچە ئۇنىۋېرسال تېخنىكا تەتقىقاتى» ۋە «ئوتلاق چارۋىچىلىقىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئەندىزىسىنى سەرخىللاشتۇرۇش تەتقىقاتى» نى تەشكىللەپ يولغا قويۇشنى ياخشى ئۇتۇش كېرەك؛ ئىككىنچىدىن، «يېزا ئىگىلىكىنى يەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش» ۋە «مول ھوسۇل پىلانى» نى يولغا قويۇشنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ئاشلىق، پاختا، ياغلىقدان، شېكەر، گۆش ۋە يۇڭغا ئوخشاش ئاساسلىق يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى ۋە سۈپىتىنى ئۇستۇرۇشنى مەركەز قىلىپ، نۇقتىلىق ھالدا، بۇغداي، كۆمىسقوناق، شال، تىۋىت ئۆچكىسى قاتارلىقلارنىڭ يېڭى سورت - نەسىللىرىنى تاللاپ يېتىشتۇرۇش، ئاشلىقنىڭ بىر لىك مەھسۇلاتىنى بىر تونناغا يەتكۈزىدىغان تېخنىكىنى ئۆزلەشتۇرۇش، كېۋەزنىڭ سۈپىتى ۋە مەھسۇلاتىنى ئۇستۇرىدىغان تېخنىكىنى ئۆزلەشتۇرۇش قاتارلىق تېخنىكا - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۆجۇم قىلىش تۈرلىرى ئۇستىدىكى تەتقىقات، شۇنىڭدەك كېۋەزنى يۇقىرى مەھسۇلاتلىق ئەندىزە بويىچە ئۇستۇرۇش، شال مايىسىنى قۇرۇق يەردە يېتىشتۇرۇپ شالاڭ تېكىش يېڭى تېخنىكىسى، قىزىلچىنىڭ مەھسۇلاتى ۋە قەنت تەركىبىنى ئۇستۇرۇش يېڭى تېخنىكىسى قاتارلىق 16 تۈرلۈك يېزا ئىگىلىك تېخنىكا مۇۋەپپەقىيىتىنى كېڭەيتىپ قوللىنىشنى چاڭ ئوتۇپ، يەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش يېزىلىرى قۇرۇلۇشىنى ۋە جايلارنى تايانچ كەسىپلەرنى تەرەققىي قىلدۇرۇش جەھەتتىن يۆلەش مۇھىم نۇقتا قىلىنغان «ئۇچقۇن» پىلانى ۋە «يانغىن» پىلانىنى داۋاملىق يولغا قويۇش لازىم؛ ئۈچىنچىدىن، كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىشىگە پائال ماسلىشىپ، سانائەتنى يەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنى ئىلگىرى سۈرۈپ، 33 سانائەت تېخنىكا تەرەققىياتى تۈرى ۋە

«مەشئەل» پىلانىنى يولغا قويۇشنى نۇقتىلىق چاڭ تۇتۇپ، «پەن - تېخنىكىدا باشلامچى كارخانا» بەرپا قىلىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، تەجرىبىلەرنى يەكۈنلەپ، پەيدىنپەي كېڭەيتىش لازىم. ماتارىپ ئىشلىرىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى ماتارىپ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەشنى چىڭ تۇتۇپ، سۈپەتنى ۋە مەكتەپ باشقۇرۇش ئۇنۇمىنى ئۆستۈرۈشتىن ئىبارەت. پىلاندا باشلانغۇچ مەكتەپلەرگە 340 ساق ئوقۇغۇچى، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپلەرگە 180 ساق ئوقۇغۇچى، ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپلەرگە 68 ساق ئوقۇغۇچى، كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپلەرگە 50 ساق ئوقۇغۇچى، ئوتتۇرا تېخنىكومىلارغا 15 ساق ئوقۇغۇچى، ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەرگە 6330 ئوقۇغۇچى، چوڭلار ئالىي مەكتەپلىرىگە 8000 ئوقۇغۇچى، چوڭلار ئوتتۇرا تېخنىكومىلىرىغا 102 ساق ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

8) ئاھالىنىڭ كۆپپىشىنى قاتتىق تىزگىنلەپ، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتىنى داۋاملىق ياخشى ئىشلەپ، خەلق تۇرمۇشىنى تىرىشىپ ياخشى ئورۇنلاشتۇرۇش لازىم. پىلاندا ئاپتونوم رايون بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئاھالە 15 مىليون 619 ساق 800 قىلىپ ئورۇنلاشتۇرۇلدى. ئۇچنى بىرلەشتۇرۇش يولىغا مېڭىشتىن ئىبارەت ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش فاكتورىنىڭ ئاساسەن، پىلاندا كۆپ خىل شەكىل ۋە كۆپ يوللار ئارقىلىق ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش چارىسىنى قوللىنىپ، 85 ساق 500 كىشىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش، قالغان 108 ساق كىشىنى 1992-يىلى ئورۇنلاشتۇرۇش، يىل ئاخىرىدىكى ئىش كۈتۈپ تۇرۇش نىسبىتىنى 4% تۆۋەنلەتكەندە تىزگىنلەش ئورۇنلاشتۇرۇلدى. شەھەر - يېزىلاردىكى ئەمگەك كۈچلىرىنى ئومۇمىي جەھەتتىن باشقۇرۇش ۋە يېزا نوپۇسىنى شەھەر نوپۇسىغا ئۆزگەرتىشنى پىلانلىق باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، يېزىلاردىكى ئەمگەك كۈچلىرىنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ شەھەر - بازارلىرىغا كىرىپ ئىشلىشىنى قاتتىق تىزگىنلەش لازىم. ئىشلەپچىقىرىشنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئاساسىدا، شەھەر - يېزا خەلقىنىڭ تۇرمۇشىنى داۋاملىق ياخشىلاش كېرەك.

پىلاندا ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ بىر يىللىق ئىش ھەققى ئومۇمىي سوممىسى 3 مىليارد 370 مىليون يۈەن قىلىپ ئورۇنلاشتۇرۇلدى، مۇشۇنداق بولغاندا، مۇلچەر ھېسابتا 1990 - يىلدىكىدىن 229 مىليون يۈەن ئىش ھەققى يېڭىدىن كۆپەيدۇ؛ ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە ئىش ھەققى 4.8% ئۆستۈرۈلىدۇ؛ دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 670 يۈەنگە يەتكۈزۈلۈپ، 8% ئاشۇرۇلىدۇ. نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتىنى داۋاملىق ياخشى ئىشلەپ، نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش جەھەتتىكى نەتىجىلەرنى مۇستەھكەملەش ئاساسىدا، قېچىلغان نامرات ئائىلىلەرنىڭ قورسىقى توق، كىيىمى پۈتۈن بولۇش مەسلىسىنى داۋاملىق ھەل قىلىش كېرەك. ئىش تېپىپ بېرىش ئارقىلىق يارىدەم بېرىش خىزمىتىنى داۋاملىق ياخشى ئىشلەپ، ناھىيە، يېزا يوللىرى، ئادەم ۋە چارۋىلار ئىچىدىغان سۇ، كىچىك تېپتىكى ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى، كىچىك سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى قاتارلىق ئىش تېپىپ بېرىش ئارقىلىق يارىدەم بېرىلىدىغان 60 تۇرنىڭ قۇرۇلۇشىنى ھەققىي چىڭ تۇتۇپ ئىشلەش لازىم.

9) ناھىيە ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈشنى مۇھىم ۋەزىپە سۈپىتىدە تۇتۇش كېرەك. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە يەنە ئىككى - ئۈچ ناھىيىنى مالىيە جەھەتتە ئۆزىنى ئۆزى تەمىنلەيدىغان قىلىشنى قولغا كەلتۈرۈش لازىم. ناھىيىنىڭ ئۇنۇبرسال تەرەققىيات ئومۇمىي پىلانىنى تەشكىللەپ يولغا قويۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، ئومۇمىي پىلاندىكى ۋەزىپىلەرنى يېزا، كەنت ۋە ئائىلىلەرگىچە ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، دېھقانلارنى بېيىتىش يىلىدىن ناھىيىلەرنى بېيىتىشنى بىرلەشتۈرۈش كېرەك؛ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقنى زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئۆزلىرىنىڭ ئەۋزەللىكىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، ناھىيە باشقۇرۇشىدىكى سانائەت ۋە يېزا - بازار كارخانىلىرىنى پائال تەرەققىي قىلدۇرۇپ، بىردىن ئىككىگىچە نۇقتىلىق كەسىپ ۋە كوزىر مەھسۇلات بەرپا قىلىپ ھەم ئۈنۈملۈك تەرەققىي قىلدۇرۇپ، ناھىيە

ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش جەھەتتىكى ئەملىي كۈچنى ئاشۇرۇش كېرەك.

10) تۈزەش ۋە ياخشىلاش جەريانىدا ئىلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشنى پائال ۋە پۈختا ئېلىپ بېرىش لازىم. كارخانا ئىلاھاتىنى داۋاملىق چىڭ تۇتۇپ، «چوڭ جەھەتتىن مۇقىملاشتۇرۇش، كىچىك جەھەتتىن تەڭشەش» پرىنسىپى بويىچە، كارخانىلارنى ئىككىنچى قېتىم ھۆددىگە بېرىشنى چىڭ تۇتۇپ، ھۆددىگەرلىك تۈزۈمىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، چەكلەش مېخانىزمىنى تاكامۇللاشتۇرۇش لازىم. «مۇكەممەللەشتۈرۈش، ئۆستۈرۈش، بېجىرىم يېتىلدۈرۈش» تەلىپىگە ئاساسەن، ھازىرقى كارخانا گۈرۈھلىرىنىڭ سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش ھەمدە شارائىتقا قاراپ بىر قانچە نۇقتىلىق كارخانىنى تاللاپ «باج ۋە پايدا ئاشۇرۇشنى يولغا قويۇش، باجنى تاپشۇرۇپ بولغاندىن كېيىن قەرز پۇلنى قايتۇرۇش، باجنى تاپشۇرۇپ بولغاندىن كېيىن ھۆددىگە بېرىش» نى نۇقتىدا سىناق قىلىش لازىم. باھا ئىلاھاتىنى پۈختا قەدەم بىلەن ئېلىپ بېرىپ، مال باھاسىنىڭ ئومۇمىي سەۋىيىسىنى قاتتىق تىزگىنلەش شەرتى ئاستىدا، بىر قىسىم ئاساس مەھسۇلاتلارنىڭ باھاسىنى تەدرىجىي راۋاڭلاشتۇرۇپ، ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ قوش رېلىسلىق تۈزۈمىدىكى باھاسىنى تەڭشەپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ باھاسىنى يەنمۇ راۋاڭلاشتۇرۇش لازىم. ئوبوروت تۈزۈلمىسى ئىلاھاتىنى يەنمۇ ياخشى ئېلىپ بېرىپ، ئوبوروت تەرتىپىنى داۋاملىق ياخشىلاپ، توپ سېتىش ھالقىلىرىنى ئېنىقلاپ، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا، تەمىنات ـ سودا كوپېراتىپى ۋە چوڭ ـ ئوتتۇرا ماددىي ئەشيا كارخانىلىرىنى جانلاندۇرۇش لازىم؛ مىللىي سودا كارخانىلىرىغا قارىتىلغان ئۇچتە ئېتىبار بېرىش سىياسىتىنى داۋاملىق مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ئۇلارنىڭ ئۇنۇۋېرسال مۇلازىمەت قىلىش ئىقتىدارىنى جارى قىلدۇرۇش كېرەك؛ ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى بازىرىنى بەرپا قىلىش ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇشتا مۇھىم نۇقتا بولات ماتېرىيالى ۋە ئاپتوموبىل بازارلىرىنى پەيدىنپەي كېڭەيتىشتىن ئىبارەت. مالىيە ئىلاھاتىدا دۆلەتنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىغا بىنائەن، "باجنى بۇلۇشۇپ ھۆددىگە بېرىش تۈزۈمى"نى نۇقتىدا سىناق قىلىشنى ياخشى ئىشلەش لازىم. مەبلەغ ئۇتتۇنە ـ يېرىم قىلىش بازىرىنى پائال ۋە پۈختا تەرەققىي قىلدۇرۇپ، قىممەتلىك ئاكسىيە تارقىتىش ۋە ئوتتۇنۇپ بېرىشنى پەيدىنپەي قانات يايدۇرۇپ، مەركىزىي شەھەرلەردە ئاكسىيە سودا بازىرى قۇرۇش ئۈچۈن شارائىت يارىتىش لازىم.

جاۋ جىنشىڭ

ئاپتونوم رايونلىق 1990 ـ يىللىق شەھەر ئىگىلىكى باھالاندى ۋە مۇلچەرلەندى

1991 ـ يىلى ئىنجاڭ ئىگىلىكنى باھالاش ـ مۇلچەرلەش مەركىزى مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى ۋە مالىيە كىرىمىدىن ئىبارەت ئۈچ تۈرلۈك كۆرسەتكۈچ بويىچە، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 16 شەھەرنىڭ 1990 ـ يىللىق ئىگىلىك كۆلىمى، ئىقتىسادىي تەرەققىيات سەۋىيىسى ۋە مالىيە ئەھۋالىنى باھالاپ ۋە مۇلچەرلەپ رەتكە تۇرغۇزدى (قوشۇمچە جەدۋەلگە قارالا).

1990 ـ يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 1 مىليارد يۈەندىن ئاشقان شەھەرلەر ئۈرۈمچى ۋە قارامايدىن ئىبارەت؛ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنىڭ ئېشىش سۈرئىتى ئەڭ تېز بولغان بەش شەھەرنىڭ تەرتىپى مۇنداق: قاراماي، كورلا، ئاقسۇ، بورتالا، سانجى؛ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 4000 يۈەندىن ئاشقان شەھەرلەرنىڭ تەرتىپى مۇنداق: قاراماي، كۇيتۇڭ، ئۈرۈمچى؛ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنىڭ ئېشىش سۈرئىتى ئەڭ تېز بولغان بەش شەھەرنىڭ تەرتىپى مۇنداق: قاراماي، ئاقسۇ، كورلا، بورتالا، سانجى.

1990 ـ يىللىق مالىيە كىرىمى 100 مىليون يۈەندىن ئاشقان شەھەرلەرنىڭ تەرتىپى مۇنداق: ئۈرۈمچى، قاراماي، كۇيتۇڭ؛ مالىيە كىرىمىنىڭ ئېشىش سۈرئىتى ئەڭ تېز بولغان بەش شەھەرنىڭ تەرتىپى مۇنداق: كورلا، ئاتۇش، قەشقەر، بورتالا، تۇرپان.

قوشۇمچە

ئاپتونوم رايوندىكى 16 شەھەر ئىگىلىكىنىڭ 1990 - يىلدىكى رەت تەرتىپى

1990 - يىللىق رەت تەرتىپى	شەھەر ئىسمى	مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى (10 مىڭ يۈەن)	شەھەر ئىسمى	كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى (يۈەن)	شەھەر ئىسمى	مالىيە كىرىمى (10 مىڭ يۈەن)
1	ئۇرۇمچى	595939	قاراماي	10033	ئۇرۇمچى	79786
2	قاراماي	204271	كۆيتۈڭ	4467	قاراماي	13699
3	ئاقسۇ	77873	ئۇرۇمچى	4293	كۆيتۈڭ	11850
4	كورلا	70608	شىخەنزە	2792	شىخەنزە	9344
5	قۇمۇل	65963	كورلا	2758	كورلا	7855
6	شىخەنزە	62713	قۇمۇل	2300	غۇلجا	6623
7	سانجى	56929	سانجى	2207	ئاقسۇ	4662
8	غۇلجا	42543	بورتالا	2147	قۇمۇل	4639
9	تۇرپان	37904	ئاقسۇ	2137	قەشقەر	4337
10	كۆيتۈڭ	33144	تۇرپان	1764	تۇرپان	4283
11	قەشقەر	32706	غۇلجا	1636	سانجى	3921
12	بورتالا	32542	چۆچەك	1630	خوتەن	2056
13	ئالتاي	24150	ئالتاي	1561	بورتالا	1710
14	چۆچەك	20731	قەشقەر	1454	چۆچەك	1393
15	خوتەن	16220	خوتەن	1308	ئالتاي	1094
16	ئاتۇش	14569	ئاتۇش	878	ئاتۇش	813

1. شەھەر ئىگىلىكىنىڭ شىنجاڭ ئىگىلىكىدە تۇتقان ئورنى 16 شەھەرنىڭ 1990 - يىللىق مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 13 مىليارد 652 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1989 - يىلدىكىدىن 19% ئاشقان، ئاپتونوم رايون بويىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنىڭ 54.2 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن. مالىيە كىرىمى 1 مىليارد 581 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 11.7% ئاشقان، ئاپتونوم رايون بويىچە يەرلىك مالىيە كىرىمىنىڭ 72.58 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن.

2. شەھەر ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىيات سەۋىيىسى 16 شەھەرنىڭ 1990-يىلى كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 3190 يۈەنگە يېتىپ، 1989-يىلدىكىدىن 12.8% ئاشقان، ئاپتونوم رايون بويىچە كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى - 1688 يۈەندىن 88.98%، مەملىكەت بويىچە كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى — 1568 يۈەندىن 103.44% يۇقىرى بولغان. 1989 - يىلى كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى بويىچە 1 - ۋە 2 - بولغانلارنىڭ نىسبىتى 1:1.21 بولغان بولسا، 1990 - يىلى 1:2.75 بولۇپ، پەرق چوڭىيىپ كېتىۋېتىپتۇ.

3. شەھەر ئىگىلىكى رەت تەرتىپىنىڭ ئۆزگىرىش ئەھۋالى مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى جەھەتتىن قارىغاندا، رەت تەرتىپىنىڭ ئۆزگىرىشى، ئاساسەن، 3 - لىكتىن 8 - لىككىچە بولغان ئارىلىقتا كۆرۈلگەن. 1990 - يىلى ئاقسۇ 4 - لىكتىن 3 - لىككە، كورلا 6 - لىكتىن 4 - لىككە ئۆتۈپ، شىمالىي شىنجاڭ رايونى ئالدىنقى ئورۇندا تۇرۇش ۋەزىيىتى بۇزۇپ تاشلانغان. ئالدىنقى ئون شەھەرنىڭ يەتتىسى بىرقەدەر تەرەققىي تاپقان ئىقتىسادىي رايونغا، قالغان ئۇچى 2 - ئورۇندا تۇرىدىغان تەرەققىي تاپقان ئىقتىسادىي رايونغا مەنسۇپ بولغان. كىشى

بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى جەھەتتىن قارىغاندا، كۇيتۇك تۈنجى قېتىم ئۈرۈمچىنىڭ ئالدىغا ئۆتۈپ، 2 - ئورۇنغا، كورلا 6 - لىكتىن 5 - لىككە، بورتالا 10 - لىكتىن 8 - لىككە، ئاقسۇ 12 - لىكتىن 9 - لىككە ئۆتكەن. مالىيە كىرىمى جەھەتتىن قارىغاندا، ئاقسۇ 8 - لىكتىن 7 - لىككە، قەشقەر 10 - لىكتىن 9 - لىككە ئۆتكەن. شەھەرلەرنىڭ رەت تەرتىپىنىڭ ئۆزگىرىشىدىن يېقىنقى بىرقانچە يىلدىن بېرى بەزى شەھەرلەرنىڭ تېزدىن گۈللىنىۋاتقانلىقىنى كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇ.

4. شەھەر ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىيات سۈرئىتى 16 شەھەرنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنىڭ ئوتتۇرىچە ئېشىش سۈرئىتى 19% بولغان، بەش شەھەر ئوتتۇرىچە ئېشىش سۈرئىتىدىن ھالقىپ كەتكەن، بۇ بەش شەھەر مۇنۇلار: قاراماي (97.85%)، كورلا (44.2%)، ئاقسۇ (41.09%)، بورتالا (29.8%)، سانجى (19.7%). 16 شەھەرنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنىڭ ئوتتۇرىچە ئېشىش سۈرئىتى 12.8% بولغان، بۇنىڭ ئىچىدە يەتتە شەھەر كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنىڭ ئوتتۇرىچە ئېشىش سۈرئىتىدىن ھالقىپ كەتكەن، ئېشىش سۈرئىتى ئەڭ تېز بولغان بەش شەھەرنىڭ تەرتىپى مۇنداق: قاراماي (95%)، ئاقسۇ (37%)، كورلا (36.8%)، بورتالا (27%)، سانجى (17%). 16 شەھەر مالىيە كىرىمىنىڭ ئوتتۇرىچە ئېشىش سۈرئىتى 11.7% بولغان، بۇنىڭ ئىچىدە سەككىز شەھەر مالىيە كىرىمىنىڭ ئوتتۇرىچە ئېشىش سۈرئىتىدىن ھالقىپ كەتكەن، ئېشىش سۈرئىتى ئەڭ تېز بولغان بەش شەھەرنىڭ رەت تەرتىپى مۇنداق: كورلا (36%)، ئاتۇش (27.6%)، قەشقەر (26.9%)، بورتالا (26.7%)، تۇرپان (17%).

5. شەھەر ئىگىلىكىنىڭ پەرقى 1990 - يىلىي مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى جەھەتتە 1 - ، 2 - ، 3 - ئورۇندا تۇرىدىغان شەھەرلەرنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنىڭ 16 شەھەرنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنىڭ 64.3 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلغان؛ بىرىنچىسى بىلەن ئەڭ ئاخىرقىسىنىڭ پەرقى 40.9 ھەسسە بولۇپ، پەرق چوڭىيىۋاتىدۇ. مالىيە كىرىمى جەھەتتە 1 - ، 2 - ، 3 - ئورۇندا تۇرىدىغان شەھەرلەرنىڭ مالىيە كىرىمى 16 شەھەر مالىيە كىرىمىنىڭ 66.7 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلغان. 1 - ، 2 - ، 3 - ئورۇندا تۇرىدىغان شەھەرلەرنىڭ مالىيە كىرىمى 16 شەھەرنىڭ ئوتتۇرىچە مالىيە كىرىمىنىڭ 3.55 ھەسسىسىگە، قالغان 13 شەھەرنىڭ ئوتتۇرىچە مالىيە كىرىمىنىڭ 8.66 ھەسسىسىگە توغرا كەلگەن؛ مالىيە كىرىمى جەھەتتە 1 - ئورۇندا تۇرىدىغىنى بىلەن ئەڭ ئاخىرىدا تۇرىدىغىنىنىڭ پەرقى 98 ھەسسە بولغان.

6. شەھەرلىشىش سەۋىيىسىنىڭ پۈتۈن مەملىكەت بىلەن بولغان سېلىشتۇرمىسى 1990 - يىلى مەملىكەت بويىچە شەھەر ئاھالىسىنىڭ سالمىقى 29.3% بولغان، 467 شەھەرنىڭ ئوتتۇرىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 1 مىليارد 941 مىليون يۈەن بولغان. شىنجاڭنىڭ شەھەر ئاھالىسىنىڭ سالمىقى 28.6%، 16 شەھەرنىڭ ئوتتۇرىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 853 مىليون يۈەن بولغان، شىنجاڭنىڭ شەھەر ئاھالىسىنىڭ سالمىقى پۈتۈن مەملىكەتنىڭكىدىن 0.7 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەن بولغان، شەھەرلەرنىڭ ئوتتۇرىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى پۈتۈن مەملىكەت سەۋىيىسىنىڭ پەقەت 43.9 پىرسەنتىنىلا تەشكىل قىلغان. ئومۇمىي نۇقتىدىن قارىغاندا، شىنجاڭنىڭ شەھەرلىشىش سەۋىيىسى بىرقەدەر تۆۋەن، لېكىن مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى سەۋىيىدە تۇرىدىغان شەھەرلەرمۇ يوق ئەمەس، مەسىلەن: قاراماي، كۇيتۇك ۋە ئۈرۈمچى. مەملىكەت بويىچە كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 3000 يۈەندىن ئاشىدىغان 36 شەھەر ئىچىدە، قاراماي 3 - ، كۇيتۇك 12 - ، ئۈرۈمچى 13 - ئورۇندا تۇرىدۇ.

ئىگىلىكنى باھالاش - مۇلچەرلەش مەركىزى

«سۈپەت، تۇر، ئۇنۇم يىلى» پائالىيىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا قانات يايدۇرۇلغان «سۈپەت، تۇر، ئۇنۇم يىلى» پائالىيىتىنىڭ ئاساسلىق ئالاھىدىلىكى تۆۋەندىكىچە:

1) رەھبەرلىك ئەھمىيەت بەردى. نۇرغۇن جايلار ۋە تارماقلارنىڭ رەھبەرلىرى كارخانىلارغا، خۇسۇسەن زىيان تارتقۇچىلار ۋە قىينىچىلىق بىر قەدەر كۆپ كارخانىلارغا بېرىپ، ئىش ئورنىدا ئىش بېجىرىپ، ھەيدەكچىلىك قىلىپ ۋە تەكشۈرۈپ، كارخانىلارنىڭ زىيانىنى تۈگىتىش جەھەتتىكى تەدبىر ۋە كونكرېت لايىھىلەرنى تۈزۈشىگە ياردەملەشتى.

2) قوللىنىلغان تەدبىرلەر كۆچلۈك بولدى. مەسئۇل تارماقلار تۈرلۈك ساھەلەرنىڭ ئالاھىدىلىكىگە ئاساسەن، كۆچلۈك تەدبىرلەرنى بەلگىلىدى. ئاپتونوم رايونلۇق توقۇمچىلىق سانائىتى ئىدارىسى مەھسۇلاتلارنىڭ سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش بويىچە ئۆتكەلگە مۇجۇم قىلىش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، براك يېپ، رەڭ ناچار بولۇش، ئارقاق قىيىق بولۇش، سۇدا كىرىشىش نىسبىتى قاتارلىق سۈپەت مەسىلىلىرىنى مەخسۇس تۇتتى؛ ئامبارغا كىرگۈزۈلىدىغان مەھسۇلاتلارنىڭ بىرىنچى دەرىجىلىك بولۇش نىسبىتىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، ئىش بېشىغا قاراپ ئىش ھەققى بېرىلىدىغان ئىشچىلار ئىچىدە «بىرىنچى دەرىجىلىك مەھسۇلات ئىش ھەققى تۈزۈمى» نى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇپ، سۈپەتنى ئىش ھەققى بىلەن چاتتى. ئاپتونوم رايونلۇق خىمىيە سانائىتى ئىدارىسى «يىراقتا جىلىنىڭ خىمىيە سانائىتىدىن، يېقىندا شىنجاڭنىڭ خىمىيە سانائىتىدىن ئۆگىنىش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، سۈپەت ۋە بىخەتەرلىكتىن ئىبارەت ئىككى جەھەتتىكى رەت قىلىش ھوقۇقىنى كۆچەيتتى. سودا كارخانىلىرى يالغان، ساختا ۋە ناچار تاۋارلارنى بۆكەيدىن چىقىرىپ تاشلاپ، تاۋارلارنىڭ سۈپىتىنى نازارەت قىلىش ئاپپاراتى تەسىس قىلىپ، تاۋارلارنىڭ سۈپىتى بىلەن ئالاقىدار خادىملارنىڭ ئىش ھەققىنى، مەبلەغنى چېتىپ، مال سېتىۋالغۇچىلار مال كىرگۈزۈش ئۆتكىلىنى، ئامبارچىلار ئامبارغا كىرگۈزۈش ئۆتكىلىنى، مال ساتقۇچىلار مال سېتىش ئۆتكىلىنى چاك ئىگىلەشنى ئاساسەن ئىشقا ئاشۇرۇپ، يالغان، ساختا ۋە ناچار تاۋارلارنىڭ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا پۈكەيلىرىگە كىرىشىنى ئۇنۇملۇك چەكلىدى.

3) خىزمەتنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى گەۋدىلەندۈرۈلدى. جايلار ۋە تارماقلار نۇقتىلىق كارخانا ۋە نۇقتىلىق مەھسۇلاتلارنى گەۋدىلىك تۇتتى. ئاپتونوم رايون زىيان تارتقۇچىلار 23 چوڭ كارخانا ۋە پايدا ئالىدىغان 17 چوڭ كارخانىنى نۇقتىلىق نازارەت قىلىپ ۋە تىزگىنلەپ، ئېنېرگىيە سەرپىياتى يۇقىرى بولغان 89 چوڭ كارخانىنى نۇقتىلىق تۇتۇپ، 50 تۈرلۈك يېڭى مەھسۇلات يارىتىش خىزمىتىنى نۇقتىلىق ھالدا ئەملىيلەشتۈردى. سۈپەت جەھەتتە چوڭ - چوڭ مەھسۇلاتلار ۋە سۈپىتى ئۆزۈندىن بۇيان ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولمايۋاتقان كارخانىلار گەۋدىلىك ھالدا چاك تۇتۇلدى.

4) ئىشلەپچىقىرىشنى ئورۇنلاشتۇرۇش جەھەتتە ئىقتىسادىي ئۇنۇمنى تەكشۈرۈش گەۋدىلىك ئورۇنغا قويۇلدى. مەھسۇلات قىممىتى كۆرسەتكۈچىنىڭ ئورنى تەدرىجىي ئاجىزلاشتۇرۇلۇپ، سۈپەت، تۇر ۋە ئۇنۇم جايلار، تارماقلار ۋە كارخانىلارنىڭ خىزمەتلىرىنى تەكشۈرۈشتىكى مۇھىم مەزمۇن قىلىندى. بىر قىسىم كارخانىلار سۈپەت، تۇر ۋە ئۇنۇم پائالىيىتىنى ئورۇنلاشتۇرۇش تۈزۈمىنى تۇرغۇزۇپ، ئىشلەپچىقىرىش جەريانىدا كۆرۈلگەن سۈپەت مەسىلىلىرىنى نۇقتىلىق ھەل قىلىپ، يېڭى مەھسۇلات يارىتىش سۈرئىتى ۋە زىيانىنى تۈگىتىپ پايدىنى ئاشۇرۇش تەدبىرلىرىنىڭ ئەملىيلىشىشىگە ئەھمىيەت بېرىلدى.

ھەر دەرىجىلىك ئىقتىسادىي تارماقلار ۋە كارخانىلار «سۈپەت، تۇر، ئۇنۇم يىلى» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش ئارقىلىق سۈرئەت بىلەن ئۇنۇمنىڭ مۇناسىۋىتىنى پەيدىنپەي توغرىلاپ، مەھسۇلات قىممىتى بىلەن سۈرئەتنى تۇتۇشتىن سۈپەت، تۇر ۋە ئۇنۇمنى تۇتۇشقا تەدرىجىي بۇرۇلدى. «سۈپەت، تۇر، ئۇنۇم يىلى» پائالىيىتىدە ئېرىشىلگەن مۇۋەپپەقىيەتلەر ئاساسەن تۆۋەندىكى جەھەتلەردە

ئىپادىلىنىدۇ:

1) مەھسۇلات قۇرۇلمىسى ياخشىلاندى. مەبلەغ ئوبوروتىنى تېزلىتىش، بېسلىپ قېلىشنى ئازايتىش، ئامبار زاپىسىنى كېمەيتىش يۈزىسىدىن، ھەر ئايدا تەييار مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىشقا ئىشلىتىلگەن مەبلەغنىي تەكشۈرۈشكە ئەھمىيەت بېرىلدى. بولۇپمۇ 4 - پەسلدىن باشلاپ ئىشلەپچىقىرىشقا چەك قويۇپ، ئامبار زاپىسىنى ئازايتىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلغاندىن بۇيان، سېتىلماي تۇرۇپ قالغان مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىش ئاساسەن توختىتىلدى، بازىرى قەدىر ئەھۋال مەھسۇلاتلار كۆرۈنەرلىك ئازايتىلدى، ئىشلەپچىقىرىلغان مەھسۇلات ئۇدۇللۇق بېسلىپ قالمىدىغان ئەھۋال ئۈزگەردى. سودىلاشمائەت بانكىسىدا ھېساب ئاچقان 499 ساناەت كارخانىسى ئىشلەپچىقارغان تەييار مەھسۇلاتلارنىڭ ئامبار زاپىسىنىڭ قىممىتى 6.ئايىنىڭ ئاخىرىدىكى 1 مىليارد 516 مىليون يۈەندىن ئازىيىپ، يىل ئاخىرىدا 1 مىليارد 266 مىليون يۈەنگە چۈشتى. ئېنېرگىيە، خام ئەشيا، يېزا ئىگىلىكىگە يارىدەم بېرىلمىدىغان مەھسۇلاتلار ۋە بازارغا باب كېلىمىدىغان يېڭىك ساناەت، توقۇمىچىلىق ساناەتى مەھسۇلاتلىرى ئۇدا ئاشتى.

2) مەھسۇلاتلارنىڭ سۈپىتى ئۆستى. ئايتونوم رايون ستاتىستىكا قىلىپ تەكشۈرىمدىغان 100 تۈرلۈك نۇقتىلىق مەھسۇلات ئىچىدە 81 تۈرىنىڭ سۈپەت كۆرسەتكۈچى 1990 - يىلدىكىدىن ئېشىپ كەتتى ياكى شۇنىڭ بىلەن تەڭلەشتى، سۈپەتنىڭ مۇقىم ئۆسۈش نىسبىتى %81 كە يېتىپ، 1990-يىلدىكىدىن 3.2 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى. ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات يارىتىش قەدىمى تېزلەشتى، 1991 - يىلى ئايتونوم رايون بويىچە «ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات» دېگەن نامغا ئېرىشكەن مەھسۇلات 214 خىلغا يەتتى. ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلار مەھسۇلات قىممىتىنىڭ سالمىقى %26.4 كە يەتتى، بۇ، مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرا ھالدىن يۇقىرى سەۋىيە ھېسابلىنىدۇ. قاتناش ستېمىسىنىڭ قۇرۇلۇش سۈپىتى ۋە تاشيول ئاسراش سۈپىتى كۆرۈنەرلىك ئۆستى، قۇرۇلۇش سۈپىتىنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %93 كە يەتتى.

3) مەھسۇلات تۈرلىرىنى كۆپەيتىش قەدىمى تېزلىتىلدى. ئايتونوم رايون بويىچە 150 تۈرلۈك چوڭ - چوڭ يېڭى مەھسۇلات يارىتىلدى، 20 تۈرلۈك زور يېڭى تېخنىكا كېڭەيتىلىپ قوللىنىلدى. ئىلگىرىكى بىرقانچە يىلدا ئايتونوم رايون دەرىجىلىك يېڭى مەھسۇلات يارىتىپ باقمىغان بەزى ۋىلايەت، ئوبلاستلارمۇ 1991 - يىلى يېڭى مەھسۇلات يارىتىش جەھەتتە نەتىجە قازاندى. بورتالا موڭغۇل ئايتونوم ئوبلاستى چوڭ - چوڭ يېڭى مەھسۇلات يارىتىش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇشقا مەخسۇس ئادەم تەينىلەپ، بىر يىلدا ئايتونوم رايون دەرىجىلىك يېڭى مەھسۇلاتتىن ئۈچنى يارىتتى. يېڭى مەھسۇلاتلارنىڭ رىقابەتلىشىش ئىقتىدارى كۈچلۈك بولدى. شىنجاڭ 2 - يۈك توقۇمىچىلىق فابرىكىسى تۈرلۈك رەڭ ۋە ھەر خىل دەرىجىدىكى ئىنچىكە يوللۇق سارجا توقۇش تېخنىكىسىنى كىرگۈزۈپ ئۆزلەشتۈرگەندىن كېيىن ئىشلىگەن مەھسۇلات ئېھتىياجنى قامدىيالماي قالدى، بۇ، فابرىكىنىڭ زىيانىنى تۈگىتىپ پايدا ئېلىشىدا مۇھىم رول ئوينىدى. شىنجاڭ بۇرچىن يۈك توقۇمىچىلىق فابرىكىسى 1991 - يىلى 50 نەچچە خىل يېڭى مەھسۇلات يارىتىپ، بۇ فابرىكىنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنى ئايتونوم رايوندىكى يۈك توقۇمىچىلىق ساھەسىدە ئالدىنقى قاتاردىكى سەۋىيىگە ئۆتكۈزدى. شىنجاڭ ئايتوموبىل زاۋۇتى يېڭىدىن ئىشلەپچىقارغان 1.5 توننىلىق دالا ئايتوموبىلى مەملىكەت ئىچىدىكى بىر بوشلۇقنى تولدۇردى، ئۇ، مىنىستىرلىك دەرىجىلىك بېكىتىش ئارقىلىق، ئىمپورت قىلىنمىدىغان ئايتوموبىلنىڭ ئورنىنى ئالدى ۋە تارىم نېفتلىكىدىكى ترانسپورت مەشغۇلاتى ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئېلىپ، دۆلەتكە 2 مىليون ئامېرىكا دوللىرىلىق تاشقى پېرىۋوت تېجەپ بەردى. شىنجاڭ پەنەركە زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان ئالاھىدە نومۇرلۇق ۋە 2 - نومۇرلۇق قەغەز ساندۇق ئىشلەپچىقىرىشقا ئىشلىتىلمىدىغان قېلىن قەغەز ئايتونوم رايونىمىزنىڭ بايلىق ئەۋزەللىكىدىن پايدىلىنىش ئارقىلىق ئىمپورت قىلىشنىڭ ئورنىغا دەسلىگەن ئەلا سۈپەتلىك

ئوراش - قاچىلاش ماتېرىيالى بولۇپ قالدى.

4) ئىقتىسادىي ئۇنۇم ياخشىلىنىپ، ئېنېرگىيە تېجەش خىزمىتىدە كۆرۈنەرلىك ئۇنۇم ھاسىل قىلىندى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى سانائەت - قاتناش ۋە سودا، تاشقى سودا كارخانىلىرى- نىڭ ئىقتىسادىي ئۇنۇمى مەلۇم دەرىجىدە ئۆستى. خام چوت ئىچىدىكى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ سېتىش كىرىمى %21.24 ئېشىپ، مەھسۇلات قىممىتىدىن سەككىز پىرسەنتلىك رەقەم يۇقىرى بولدى. پايدا ئۇدا 19 ئاي تۆۋەنلىگەندىن كېيىن، 1991-يىلى 8-ئايدىن باشلاپ ئايمۇ ئاي ئۆرلىدى، مۇشۇ بىر يىلدا پارىتىلغان پايدا - باج 653 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %13.37 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە، پايدا %11.1، سېتىش بېجى %14.6 ئاشتى. كارخانىلار كۆمۈر، توك، خام ئەشيا ۋە كىرا ھەققى قاتارلىقلارنىڭ باھاسى ئۆسكەن پايدىسىز شارائىتتا، ئىچكى جەھەتتىكى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، 150 مىليون يۈەنلىك باھا ئۆسۈش ئامىلىنى ئۆزلەشتۈردى؛ مەبلەغنىڭ پايدا - باج نىسبىتى %9.84 كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن ئەل ئۆستى؛ نورمىلىق تۇراقسىز مەبلەغنىڭ ئوبوروت كۈن سانى 1990 - يىلدىكىدىن ئون كۈن تېزلىدى؛ زىيان تارتقان كارخانىلار 1990 - يىلدىكى 135 تىن 124 كە چۈشتى، زىيان تارتىش دائىرىسى 1990 - يىلدىكى %25.8 تىن %23.6 كە چۈشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 43.89 تونىا ئۆلچەملىك كۆمۈردىن ھاسىل بولىدىغان ئېنېرگىيە تېجەپ قىلىنىپ، ئۆلچەملىك كۆمۈر ھېسابىدا 400 مىڭ تونىا كۆمۈردىن ھاسىل بولىدىغان ئېنېرگىيە ئىشلىتىشتىن ئىبارەت كۆرسەتكۈچ نىشانى ئىشقا ئاشۇرۇلدى. 10 مىڭ يۈەنلىك مەھسۇلات قىممىتى ئۈچۈن سەرپ بولىدىغان ئېنېرگىيە 1990 - يىلدىكىدىن %3.68، 10 مىڭ يۈەنلىك مەھسۇلات قىممىتى ئۈچۈن سەرپ بولىدىغان توك %2.98 ئازايدى.

«سۈپەت، تۇر، ئۇنۇم يىلى» پائالىيىتىدە، ئەتىجىسى كۆرۈنەرلىك بولغان بىر تۈركۈم كارخانىلار بارلىققا كەلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 47 ئىلغار كارخانا باھالاپ چىقىلىپ، ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىسادىي خىزمەت يىغىندا تەقدىرلەندى. بۇنىڭ ئىچىدە سانائەت كارخانىسى 37، قاتناش كارخانىسى تۆت، سودا كارخانىسى تۆت، بىناكارلىق كارخانىسى ئىككى.

چېەن شۇكۈن

ۋېي ۋېي

قوشۇمچە ئاپتونوم رايون بويىچە قانات يايدۇرۇلغان «سۈپەت، تۇر، ئۇنۇم يىلى» پائالىيىتىدە بارلىققا كەلگەن ئىلغار كارخانىلارنىڭ ئىسىملىكى

شىنجاڭ 2 - يۈك توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، شىنجاڭ يۈك توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، ئىلى يۈك توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، ئىلى 2 - يۈك توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، قۇمۇل ۋىلايەتلىك يۈك توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، شىنجاڭ بۇرچىن يۈك توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، شىنجاڭ توقۇمىچىلىق سانائىتى (گۇرۇھى) شىركىتى، شىنجاڭ خوتەن پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسال ئېلېكتروماشىنا زاۋۇتى، شىنجاڭ ئاپتوموبىل زاۋۇتى، شىنجاڭ «ئۆكتەبر» تراكتور زاۋۇتى، شىنجاڭ 1 - ئاپتوموبىل زاۋۇتى، بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق قول تراكتورى زاۋۇتى، شىنجاڭ كاۋچۇك زاۋۇتى، شىنجاڭ خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى، شىنجاڭ تۆزكۆل خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى، شىنجاڭ چىچان خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى، شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى، قۇمۇل شەھەرلىك فوسفورلۇق ئوغۇت زاۋۇتى، شىنجاڭ سۇلياۋ بۇيۇملىرى باش زاۋۇتى، شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتى، سانجى ئوبلاستلىق «تىەنلۇك» سېمونت زاۋۇتى، چۆچەك شەھەرلىك سېمونت زاۋۇتى، شىخو ناھىيىلىك چىگشور كۆمۈر كانى، شىنجاڭ مايتاغ نېفىت-ئايرىش زاۋۇتى، شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى، شىنجاڭ پەنەركە زاۋۇتى، شىنجاڭ باتارىيە زاۋۇتى، شىنجاڭ لامپۇچكا زاۋۇتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك «تەڭرىتاغ» يېمەكلىكلەر زاۋۇتى، بورتالا شەھەرلىك ئۈن - ياغ زاۋۇتى، شىنجاڭ پىۋا زاۋۇتى، شىخو ناھىيىلىك پىۋا زاۋۇتى، ئاقسۇ ھاراق زاۋۇتى، ئىلى شېكەر زاۋۇتى، ئاقسۇ شېكەر زاۋۇتى، شىنجاڭ جۇڭگو تىبابىتى دورىلىرى زاۋۇتى، شىنجاڭ 4 - ئاپتوموبىل ترانسپورت شىركىتى، شىنجاڭ 2 - ئاپتوموبىل ترانسپورت شىركىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئاپتوبۇس

شىركىتى، قىزىلئۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستلىق ئاپتوموبىل 1 - كالونى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك «دوستلۇق» سودا سارىيى، قۇتۇبى ناھىيىلىك تۈرلۈك ماللار شىركىتى، كېرىيە ناھىيىلىك يېمەكلىكەر شىركىتى، بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق يېمەكلىكلەر شىركىتى، شىنجاڭ ماشىنىلاشقان قۇرۇلۇش شىركىتى، شىنجاڭ سانائەت ئۈسكۈنىلىرىنى قۇراشتۇرۇش شىركىتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىن «دۆلەتلىك ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات» نامىغا ئېرىشكەن مەھسۇلاتلار

«تەڭرىتاغ» ماركىلىق ئەرەنچە ئالدى ئوچۇق يۇڭ پوفايكا (شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» يۇڭ توقۇمچىلىق بۈيۈملىرى چەكلىك شىركىتىنىڭ 1-فابرىكىسى)، «تەڭرىتاغ» ماركىلىق 25 - نومۇرلۇق ترانسفورماتور مېيى (شىنجاڭ مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى).

1991 - يىللىق سانائەت ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ ئالاھىدىلىكى

ئاپتونوم رايونىڭ 1991 - يىللىق سانائەت ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ ئالاھىدىلىكى تۆۋەندىكىچە:

1) سانائەت ئىشلەپچىقىرىشى پۈختا قەدەم بىلەن ئاشتى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 27 مىليارد يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 15.5% ئاشتى، پۈتۈن مەملىكەتنىڭ ئېشىش سۈرئىتىدىن 1.3 پىرسەنتلىك رەقەم يۇقىرى بولدى. سانائەت كارخانىلىرىنىڭ كۆلىمى، يېنىك سانائەت، ئېغىر سانائەت ۋە ئىگىلىك تىپىنى نۇقتىسىدىن قارىغاندا، چوڭ - ئوتتۇرا سانائەت كارخانىلىرى، ئېغىر سانائەت، ئومۇمىي خەلق مۈلۈكچىلىكىدىكى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتىنىڭ ئېشىش سۈرئىتى تېزلەشتى، چوڭ - ئوتتۇرا سانائەت كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 10.5% ئېشىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.6 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى، ئېغىر سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 12% ئېشىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.4 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى، ئومۇمىي خەلق مۈلۈكچىلىكىدىكى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 12.7% ئېشىپ، 1990 - يىلدىكىدىن تۆت پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى، كىچىك سانائەت كارخانىلىرى، يېنىك سانائەت ۋە كوللېكتىپ مۈلۈكچىلىكىدىكى سانائەتتە داۋاملىق يۇقىرى سۈرئەت بىلەن ئېشىش نىسبىتى ساقلاپ قېلىندى، كىچىك سانائەت كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 19.5% ئېشىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.9 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى، يېنىك سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 18.8% ئېشىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 7.7 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى، كوللېكتىپ مۈلۈكچىلىكىدىكى سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 28.5% ئېشىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 16.3 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى.

2) چوڭ - ئوتتۇرا سانائەت كارخانىلىرى تايانچلىق رول ئوينىدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى چوڭ - ئوتتۇرا سانائەت كارخانىلىرى 124 بولۇپ، ئاپتونوم رايون بويىچە سانائەت كارخانىلىرى ئومۇمىي سانىنىڭ 1.9 پىرسەنتنى، پۈتۈنلەي مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان سانائەت كارخانىلىرىنىڭ ئوچ پىرسەنتنى تەشكىل قىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا چوڭ - ئوتتۇرا سانائەت كارخانىلىرى ئورۇندىغان سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 11 مىليارد 265 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنىڭ 41.7 پىرسەنتنى تەشكىل قىلدى. چوڭ - ئوتتۇرا سانائەت كارخانىلىرى مۇشۇ بىر يىلدا تاپشۇرغان تاپاۋەت يىجى، تەڭشەش يىجى ۋە پايدا پۈتۈنلەي مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان سانائەت كارخانىلىرى تاپشۇرغان تاپاۋەت يىجى، تەڭشەش يىجى ۋە پايدىنىڭ 48.2 پىرسەنتنى تەشكىل قىلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە چوڭ - ئوتتۇرا سانائەت كارخانىلىرىنىڭ زىيان تارتىش دائىرىسى تارايدى، ھەر 100 يۈەنلىك سېتىش كىرىمىدىن يارىتىلغان پايدا - باج كۆپەيدى.

3) مەھسۇلات سۈپىتى ئۆستى، مەھسۇلات قۇرۇلمىسى تەڭشەلدى. 1991 - يىلى «سۈپەت، تۇر، ئونۇم يىلى» پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، ئاپتونوم رايون مۇھىم نۇقتىنى مەھسۇلات قىممىتى بىلەن سۈرئەتنى تۇتۇشتىن مەھسۇلات تۇرى، ئونۇم ۋە مەھسۇلات قۇرۇلمىسىنى تەڭشەشكە يۆرىدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىن «مىنىستىرلىك بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات» دېگەن نامغا ئېرىشكەن مەھسۇلاتلار جەدۋىلى

ساھەلەر	مەھسۇلات نامى	ئىشلەپچىقارغان كارخانىنىڭ نامى
يېنىك سانائەت	«يوشۇ» ماركىلىق 1 - G قاقلانغان ئېلېكترستاتىك كۆپەيتىپ بېسىش قەغىزى	شىنجاڭ شىخەنزە قەغەز زاۋۇتى
	«يوشۇ» ماركىلىق ئاق يۇزلۇك ئوفسېتلىق مەتبەئە قەغىزى	شىنجاڭ شىخەنزە قەغەز زاۋۇتى
	«يوشۇ» ماركىلىق قوش يۇزلۇك ئوفسېتلىق مەتبەئە قەغىزى	شىنجاڭ شىخەنزە قەغەز زاۋۇتى
	«جىڭشەن» ماركىلىق سۇسىز ناترىي سۇلفات	شىنجاڭ قۇمۇل تۇز خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى
	سېرىق قەغەز	شىنجاڭ پەنەركە زاۋۇتى
	«تيەنلۇ» ماركىلىق قوي خۇرۇمىدىن ئىشلەنگەن خۇرۇم كىيىم	شىنجاڭ ۋۇجياچۇ كۆن - خۇرۇم زاۋۇتى
يېمەكلىك	«بېشبالىق» ماركىلىق «بېشبالىق ئاق ھارىقى» تۆۋەن گرادۇسلۇق ئاق ھارىقى	شىنجاڭ جىمسار ناھىيىلىك سەنتەي ھاراق زاۋۇتى
	«بېشبالىق» ماركىلىق «بېشبالىق ئاق ھارىقى» تۆۋەن گرادۇسلۇق سۇزۇك ئاق ھاراق	شىنجاڭ جىمسار ناھىيىلىك سەنتەي ھاراق زاۋۇتى
	كۆيتۇڭ ئالاھىدە ئاق ھارىقى	شىنجاڭ كۆيتۇڭ ھاراق زاۋۇتى
	خورماقاق	يېڭىسار ناھىيىسى كۆسەن مېۋە مەھسۇلاتلىرى زاۋۇتى
	ساڭزا	شىنجاڭ مېھمانخانىسى
	كۆيتۇڭ ئالاھىدە ئاق ھارىقى ※	شىنجاڭ كۆيتۇڭ ھاراق زاۋۇتى
	«ئىلى» ماركىلىق ئىلى ئالىي ئاق ھارىقى ※	شىنجاڭ ئىلى ئاق ھاراق زاۋۇتى
	«ئېرىيا» ماركىلىق پەشمەت كەمپۇت	شىنجاڭ ھەربىي رايونى «جۇنلي» يېمەكلىكلەر زاۋۇتى
خىمىيە سانائىتى	شىپال تەگلىكى	شىنجاڭ گۇچۇڭ ناھىيىلىك كاۋچۇك زاۋۇتى
	ئامۇنىي ھىدرو كاربونات	شىنجاڭ سانجى خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى
توقۇمىچىلىق	«تەڭرىتاغ» ماركىلىق 19.5/16 گۇللۇك رەخت	شىنجاڭ «1.ئىيۇل» گۇل بېسىش - بوياش زاۋۇتى
	«ئاق قار لەيلىسى» ماركىلىق 1905/58 گۇللۇك تىۋىتلىق رەخت	شىنجاڭ شىخەنزە «1.ئاۋغۇست» پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى
	«ئاق قار لەيلىسى» ماركىلىق 13/13TC دىخۇرېمىن گۇللۇك رەخت	شىنجاڭ شىخەنزە «1.ئاۋغۇست» پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى
	«ئاق قار لەيلىسى» ماركىلىق 13/13TC يېپەككە تەقلىد قىلىپ توقۇلغان پۇرمە رەخت	شىنجاڭ شىخەنزە «1.ئاۋغۇست» پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى
	«ئاق قار لەيلىسى» ماركىلىق 13/13TC گۇللۇك رەخت	شىنجاڭ شىخەنزە «1.ئاۋغۇست» پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى
	«كوئىنلۇن» ماركىلىق 22.4/22.4 گۇللۇك رەخت	شىنجاڭ قەشقەر پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى
	«تەڭرىتاغ» ماركىلىق 17.7/17.7 گۇللۇك رەخت	شىنجاڭ «1.ئىيۇل» گۇل بېسىش - بوياش فابرىكىسى
	«سەيپى» ماركىلىق تېرىلىن ۋىسكوزا ئارىلاش توقۇلغان گۇللۇك رەخت	ئۇرۇمچى «تەڭرىتاغ» بوياش - توقۇش فابرىكىسى
	«قار لەيلىسى» ماركىلىق XK65025 ساپ يۇڭدىن توقۇلغان دولقۇنسىمان كۆيتۇرمە گۇللۇك ئەدىيال	شىنجاڭ ئاقسۇ «داگۇاڭ» يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى
ئۇن - ياغ	ئىنچىكە ئايرىلغان چىگىت يېغى	شىنجاڭ مەكىت ناھىيىلىك ئۇن - ياغ زاۋۇتى
	ئۆلچەملىك ئۇن	ئۇرۇمچى شەھەرلىك تۇدۇڭخې ئۇن - ياغ زاۋۇتى
	2.دەرىجىلىك قىچا يېغى	شىنجاڭ سانجى ئوبلاستلىق ياغ زاۋۇتى
تىبىبىي دورا	«لىشياڭ» ماركىلىق چۇچۇكيۇيا ئېكستراكتى	شىنجاڭ «خۇگۇاڭ» تىبىبىي دورا زاۋۇتى
نېفىت	«تەڭرىتاغ» ماركىلىق DAB150 ھاۋا كومپرېسسورى مېيى	شىنجاڭ مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى
	«تەڭرىتاغ» ماركىلىق HL68 - L گىدراۋلىك ماي	شىنجاڭ مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى
	«10» نومۇرلۇق بىناكارلىق ئاسفالىتى	شىنجاڭ قاراماي نېفىت ئايرىش زاۋۇتى
	«30» نومۇرلۇق بىناكارلىق ئاسفالىتى	شىنجاڭ قاراماي نېفىت ئايرىش زاۋۇتى
	«10» نومۇرلۇق دىزېلىن ※	شىنجاڭ قاراماي نېفىت ئايرىش زاۋۇتى
	«10» نومۇرلۇق دىزېلىن ※	شىنجاڭ مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى
	«35» نومۇرلۇق دىزېلىن ※	شىنجاڭ مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى
	«25» نومۇرلۇق ترانسىفورماتور مېيى ※	شىنجاڭ مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى
	ئېلېكتر كابىل ئاسفالىتى ※	شىنجاڭ مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى
	«30» نومۇرلۇق بىناكارلىق ئاسفالىتى ※	شىنجاڭ مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى
بىناكارلىق ماتېرىيالى	«425» نومۇرلۇق ئالاھىدە دەرىجىلىك ئاق سېمونت	شىنجاڭ «چاڭلۇڭ» ئاق سېمونت چەكلىك شىركىتى
	«غەربىي يۇرت» ماركىلىق «325» نومۇرلۇق داشقال سىلىكاتلىق سېمونت	چۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى «7008» زاۋۇتى

ئەسكەرتىش: ※ بەلگىسى بارلىرى قايتا باھالانغان مەھسۇلاتلار

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى نۇقتىلىق سانائەت كارخانىلىرىنىڭ ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرى سۈپىتىنىڭ مۇقىم ئۆسۈش نىسبىتى % 81 كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.2 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى، سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىلىش نىسبىتى %97 كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.2 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى. بازار ئېھتىياجى يۇنىلىشىنىڭ ئۆزگىرىشىگە ئەگىشىپ، 1991 - يىلى ئېنېرگىيە، خام ئەشيا ۋە يېزا ئىگىلىكىگە يارەمدە بېرىلىدىغان مەھسۇلاتلار يەنىلا بىرقەدەر تېز سۈرئەتتە ئاشتى. نېفىت %9.6، ھاسىل قىلىنغان توك مىقدارى %11.8، پولات ماتېرىيالى %18.7، سېمونت %15، سۇلفات كىسلاتاسى %21، خىمىيىۋى ئوغۇت %15.3 ئاشتى. بازاردا سېتىلماي تۇرۇپ قالغان بازىرى كاسات مەھسۇلاتلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىلىش مىقدارى ئازايتىلدى ياكى ئۆلارنى ئىشلەپچىقىرىش توختىتىۋېتىلدى. رەخت %7.2، يۇڭ يىپ %6.4، توز %5.6، كونسېرۋا %23 ئازايتىلدى.

4) ئىقتىسادىي ئۈنۈم تۆۋەنلەپ كېتىش ۋەزىيىتى گەرچە سەل تىزگىنلەنگەن بولسىمۇ، لېكىن ئىقتىسادىي ئۈنۈم تۆۋەن بولۇش مەسىلىسى يەنىلا تۆپتىن ھەل بولمىدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى سەل ئۆرلىدى، پايدا - باج %20.5 ئاشتى، نورمىلىق تۇراقسىز مەبلەغنىڭ ئوبوروت كۈن سانى 1990 - يىلدىكىدىن ئون كۈن تېز بولدى. لېكىن بەزى ئىقتىسادىي ئۈنۈم كۆرسەتكۈچلىرى يەنىلا بىر قەدەر تۆۋەن سەۋىيىدە تۇرماقتا. ھەر 100 يۈەنلىك مەبلەغدىن كۆرۈلگەن پايدا - باج 1990 - يىلدىكى بىلەن ئوخشاش بولدى؛ سانائەت كارخانىلىرىنىڭ زىيان تارتىش دائىرىسى 1.3 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىگەن بولسىمۇ، لېكىن زىيان تارتىش سوممىسى سەل كۆپەيىپ قالدى؛ تەييار مەھسۇلاتلار بېسىلىپ قېلىپ، تەييار مەھسۇلاتلار ئىگىلەپ تۇرغان مەبلەغنىڭ سالمىقى ئېشىپ كەتكەنلىكى ئۈچۈن، ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان سانائەت كارخانىلىرىنىڭ تەييار مەھسۇلات ئىشلەشكە كەتكەن مەبلىغى %7.7 ئېشىپ كەتتى.

يۇ بىنگ

ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىلدىكى ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلار جەدۋىلى

مەھسۇلات نامى	ئىشلەپچىقارغان كارخانا نامى
1. خىمىيە سانائىتى	
«خۇاڭخەي» ماركىلىق 20 - 11.00 بالون※	شىنجاڭ كاۋچۇك زاۋۇتى
«كوئىنلۇن» ماركىلىق 16 - 7.50 ئىچ كامېر	شىنجاڭ كاۋچۇك زاۋۇتى
«چىبخۇا» ماركىلىق 33 - F53 ئىدىقرەك فېنول	شىنجاڭ ئورگانىك خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى
ئالدېگىتلىق داتلىشىنىڭ ئالدىنقى ئېلىش سىرى	شىنجاڭ ئورگانىك خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى
«چىبخۇا» ماركىلىق 1 - T03 ئالمارەك تەڭشەلگەن سىر	شىنجاڭ ئورگانىك خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى
«تۇنخې» ماركىلىق %92.5 لىك سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان سۇلفات كىسلاتاسى	سانجى شەھەرلىك فوسفورلۇق ئوغۇت زاۋۇتى
«ۋۇخۇا» ماركىلىق كالتسىي كاربىد	ئۈرۈمچى 2 - پولات - تۆمۈر زاۋۇتى
«شۇاڭشەن» ماركىلىق دېھقانچىلىقتا ئىشلىتىلىدىغان ئامۇنىي ھىدروكاربونات (ھۆل)	شىنجاڭ سانجى خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى
«توزكۆل» ماركىلىق سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان مۇسسىز ناترىي سۇلفات※	شىنجاڭ توزكۆل خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى
«جىڭشەن» ماركىلىق سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان مۇسسىز ناترىي سۇلفات※	شىنجاڭ قۇمۇل ۋىلايەتلىك توز خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى
«جىڭشەن» ماركىلىق سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان ناترىي سۇلفات※	شىنجاڭ قۇمۇل ۋىلايەتلىك توز خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى
«چولپان» ماركىلىق سولغو - مېتال - فېنول ئالدېگىدلىق سمولا※	شىنجاڭ ئورگانىك خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى
«قىزىلتاغ» ماركىلىق 1 - T03 باغ يېلىمى تارىلاشتۇرۇلغان سىر※	ئۈرۈمچى شەھەرلىك سىر زاۋۇتى
2. نېفىت	
«تەڭرىتاغ» ماركىلىق DAB150 ھاۋا كومپرېسسورى مېيى	شىنجاڭ ماينىڭ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى

«يۇشەن» مارکىلىق N46 ماشىنا مېيى
«تەڭرىتاغ» مارکىلىق HL68 - L گىدراۋلىك ماي
«تەڭرىتاغ» مارکىلىق «0» نومۇرلۇق يېنىك دىزېلىن ※
«تەڭرىتاغ» مارکىلىق «70» نومۇرلۇق بېنزىن※
«تەڭرىتاغ» مارکىلىق «10» نومۇرلۇق يېنىك دىزېلىن ※
«مايتاغ» مارکىلىق N32 توڭلاتقۇ مېيى※
«مايتاغ» مارکىلىق «10» نومۇرلۇق ئاۋىئاتسىيە گىدراۋلىك مېيى※
«مايتاغ» مارکىلىق كۆرسەتكۈچلۈك ئەسۋاب مېيى※
«مايتاغ» مارکىلىق «200» نومۇرلۇق ئېرىتكۈچى ماي※
«مايتاغ» مارکىلىق «45» نومۇرلۇق ترانسفورماتور مېيى※
«مايتاغ» مارکىلىق ئامورتىزاتور مېيى※

3. بىناكارلىق ماتېرىيالى

«شەنچى» مارکىلىق «425» نومۇرلۇق رۇدا داشقىلىدىن ئىشلەنگەن سېمونت
«كۆنچى» مارکىلىق «425» نومۇرلۇق ئادەتتىكى سىلىكاتلىق سېمونت
«بوغدا» مارکىلىق «325» نومۇرلۇق ئارىلاشما سىلىكاتلىق سېمونت
«شىنگۇڭ» مارکىلىق «425» نومۇرلۇق R ئادەتتىكى سىلىكاتلىق سېمونت
«تەڭرىتاغ» مارکىلىق G دەرىجىلىك نېفىت قۇدۇقى سېمونتى
«غەربىي يۇرت» مارکىلىق «325» نومۇرلۇق داشقالدىن ئىشلەنگەن سىلىكاتلىق سېمونت
«تۆمۈر تۆگە» مارکىلىق «425» نومۇرلۇق ئادەتتىكى سىلىكاتلىق سېمونت
«داجىڭ» مارکىلىق «325» نومۇرلۇق رۇدا داشقىلىدىن ئىشلەنگەن سېمونت
«كوئىنلۇن بۇركۇتى» مارکىلىق «325» نومۇرلۇق ئادەتتىكى سىلىكاتلىق سېمونت
«تۆمۈر زەنجىر» مارکىلىق «425» نومۇرلۇق ئادەتتىكى سىلىكاتلىق سېمونت
«تۇنخي» مارکىلىق «425» نومۇرلۇق 1 - دەرىجىلىك سىلىكاتلىق ئاق سېمونت
«تۇنخي» مارکىلىق «525» نومۇرلۇق 1 - دەرىجىلىك سىلىكاتلىق ئاق سېمونت
«جىنبو» مارکىلىق «325» نومۇرلۇق داشقالدىن ئىشلەنگەن سىلىكاتلىق سېمونت
«قارلىق چوققا» مارکىلىق A تىپلىق ھاجەتخانىلارىكى تەرەت كۆلچىكىنىڭ ئولتۇرۇش چەمبىرىكى ۋە ياپقۇچ
«قارلىق چوققا» مارکىلىق ئېگىزدىكى سۇ ساندۇقىغا سۇ قاچىلاش كۈپىنىڭ شۇمۇرگۈچىسىمان سۇلياۋ سەپلىمىلىرى
«قارلىق چوققا» مارکىلىق تەرەت كۆلچىكى، تېگىدە سۇ ساقلىنىدىغان ئەگرى تۇرۇبىنىڭ سەپلىمىلىرى
«ئاق تېرەك» مارکىلىق ئىچىگە ھالقىسىمان پولات چىۋىق ئېلىنغان ئىلاستىك بېتون ستولبا
«ئاق تېرەك» مارکىلىق ئىچىگە ھالقىسىمان پولات چىۋىق ئېلىنغان ئۇچلۇق ئىلاستىك ستولبا
«ئاق تېرەك» مارکىلىق ئىچىگە ھالقىسىمان پولات چىۋىق ئېلىنغان قىسمەن ئىلاستىك ئۇچلۇق ستولبا
«قۇملۇق» مارکىلىق «15» دەرىجىلىك ھورداپ بېسىپ چىقىرىلغان ھاك - قۇم خىش
«كۈچلۈك» مارکىلىق ئادەتتىكى پىششىق خىش
«تەڭرىتاغ» مارکىلىق بەش مىللىمېترلىق قاتتىقلاشتۇرۇلغان ئەينەك
«تەڭرىتاغ» مارکىلىق «350» نومۇرلۇق ئاسفالىت يالىتىلغان ماي قەغەز※
«كوئىنلۇن» مارکىلىق پاكىز فار فور ئۇمۋالنىك※

شىنجاڭ قاراماي نېفىت ئايرىش زاۋۇتى
شىنجاڭ مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى
شىنجاڭ مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى
شىنجاڭ مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى
شىنجاڭ مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى
شىنجاڭ قاراماي نېفىت ئايرىش زاۋۇتى
شىنجاڭ قاراماي نېفىت ئايرىش زاۋۇتى
شىنجاڭ قاراماي نېفىت ئايرىش زاۋۇتى
شىنجاڭ قاراماي نېفىت ئايرىش زاۋۇتى
شىنجاڭ قاراماي نېفىت ئايرىش زاۋۇتى
شىنجاڭ قاراماي نېفىت ئايرىش زاۋۇتى

سانجى شەھەرلىك سېمونت زاۋۇتى
كورلا شەھەرلىك 1 - سېمونت زاۋۇتى
سانجى ئوبلاستلىق «تيەنلۇڭ» سېمونت زاۋۇتى
شىنجاڭ كازىۋەن سېمونت زاۋۇتىنىڭ 2 - شۆبە زاۋۇتى
شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتى
جۇڭگو خەل ئازادلىق ئارمىيىسى «7008» زاۋۇتى سېمونت زاۋۇتى
ئاقسۇ ۋىلايىتى باي سېمونت زاۋۇتى
ئۇرۇمچى ناھىيىلىك 1 - سېمونت زاۋۇتى
قىزىلسۇ ئوبلاستى كانسۇ سېمونت زاۋۇتى
شىنجاڭ قۇمۇل «قىزىلىيۇلتۇز» سېمونت زاۋۇتى
شىنجاڭ «چاڭلۇڭ» ئاق سېمونت چەكلىك شىركىتى
شىنجاڭ «چاڭلۇڭ» ئاق سېمونت چەكلىك شىركىتى
مىچۇەن ناھىيىلىك سېمونت زاۋۇتى
شىنجاڭ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى فار فور زاۋۇتى
شىنجاڭ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى فار فور زاۋۇتى
شىنجاڭ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى فار فور زاۋۇتى
شىخەنزە شەھەرلىك سېمونت ياسالمىلىرى زاۋۇتى
شىخەنزە شەھەرلىك سېمونت ياسالمىلىرى زاۋۇتى
شىخەنزە شەھەرلىك سېمونت ياسالمىلىرى زاۋۇتى
خوتەن ۋىلايەتلىك ھاك - قۇم خىش زاۋۇتى
قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسى ئوغۇساق يېزىلىق خىش زاۋۇتى
ئۇرۇمچى قاتتىقلاشتۇرۇلغان ئەينەك زاۋۇتى
شىنجاڭ ماي قەغەز زاۋۇتى
شىنجاڭ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى فار فور زاۋۇتى

«كوئىنلۇن» ماركىلىق پاكىز فار فور تەڭلە※
«يېشىل قارىغاي» ماركىلىق «425» نومۇرلۇق R سىلىكاتلىق سېمونت※
«يېشىل قارىغاي» ماركىلىق «425» نومۇرلۇق R ئادەتتىكى سىلىكاتلىق سېمونت※
«يېشىل قارىغاي» ماركىلىق «325» نومۇرلۇق ئادەتتىكى سىلىكاتلىق سېمونت※
«ئىلى» ماركىلىق «325» نومۇرلۇق ئادەتتىكى سىلىكاتلىق سېمونت※
«تۇنخي» ماركىلىق «325» نومۇرلۇق رۇدا داشقىلىدىن ئىشلەنگەن سىلىكاتلىق سېمونت※
«جۇشى» ماركىلىق سېغىز توپىدىن قۇيۇلغان خۇمدان ئىچىدىن كۆيدۈرۈلگەن خىش※
«جۇشى» ماركىلىق سېغىز توپىدىن قۇيۇلۇپ كۆيدۈرۈلگەن خىش※
«بوغدا چوققىسى» ماركىلىق ئىچىگە پولات چىۋىق ئېلىنغان يۇندا چىقىرىۋېتىلىدىغان بېتون تۇرۇبا※
«ئالتۇن سۇمرۇغ» ماركىلىق «425» نومۇرلۇق R ئادەتتىكى سىلىكاتلىق سېمونت
«تاخي» ماركىلىق «425» نومۇرلۇق R ئادەتتىكى سىلىكاتلىق سېمونت

4. پولات - تۆمۈر

«خۇلى» ماركىلىق «ئازاد» CA141 تىپلىق ئاپتوموبىلنىڭ گاڭبەن - رېسورى
«خۇلى» ماركىلىق «شەرق شامىلى» EQ140 ئاپتوموبىل گاڭبەن - رېسورى
«شىنيەن» ماركىلىق DG40 تۆۋەن بېسىملىق سۇيۇق جىسىم يەتكۈزۈلىدىغان كەپشەرلەنگەن پولات تۇرۇبا
«خۇلى» ماركىلىق Φ18 مىللىمېترلىق يۇمىلاق پولات※
«خۇلى» ماركىلىق Φ16 مىللىمېترلىق يۇمىلاق پولات※
«خۇلى» ماركىلىق Φ20 مىللىمېترلىق يۇمىلاق پولات※
«سەنشىن» ماركىلىق قۇيمىچىلىققا ئىشلىتىلىدىغان چويۇن※
«شىنجى» ماركىلىق DG300 قۇيما تۇرۇبا※
«لۇڭگۇاڭ» ماركىلىق يۇقىرى خروملۇق يۇمىلاق ئۇۋۇتۇش چويۇنى
«يۇخۇڭ» ماركىلىق تۆۋەن بېسىملىق سۇيۇقلۇق يەتكۈزۈپ بېرىلىدىغان كەپشەرلەنگەن پولات تۇرۇبا

5. تىببىي دورا

«شىنجاڭ» ماركىلىق سۇلفات كىسلاتاسى گېنتامىتسىن ئوكۇل سۇيۇقلۇقى
«شىنجاڭ» ماركىلىق 50% لىك گلۇكوزا ئوكۇل سۇيۇقلۇقى
«شىنجاڭ» ماركىلىق فتوربورىك كىسلاتا كاپسۇلى
«شىنجاڭ» ماركىلىق چۇچۇكبۇيا - سىنىك كاپسۇلى※
«شىنجاڭ» ماركىلىق چۇچۇكبۇيا - سىنىك خام ئەشياسى※
«شىنجاڭ» ماركىلىق چاغىرچاي ماددىسى خام ئەشياسى※
«يۇڭجى» ماركىلىق شېنئېر ھەرە پادىشاھى مەلھىمى
«يۇڭجى» ماركىلىق سوغىگۇل پىبا مەلھىمى
«ئالتۇن» بۇغا ماركىلىق قارا يېلىم

6. يېمەكلىكلەر

«چيەنيۇن» ماركىلىق ئالاھىدە دەرىجىلىك ئۇن
زىغىر يېغى
«سايرام كۆلى» ماركىلىق ئالاھىدە دەرىجىلىك ئۇن
«شۆرۈڭ» ماركىلىق ئالاھىدە 2 - دەرىجىلىك بۇغداي ئۇنى

شىنجاڭ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى فار فور زاۋۇتى
شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 1. شىسى «جيەنخۇا» سېمونت زاۋۇتى
شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 1 - شىسى «جيەنخۇا» سېمونت زاۋۇتى
شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 1 - شىسى «جيەنخۇا» سېمونت زاۋۇتى
ئىلى ئوبلاستلىق سېمونت زاۋۇتى

سانجى ئوبلاستلىق «تۇتۇنخي» سېمونت زاۋۇتى

ئاقسۇ شەھەرلىك بىناكارلىق ماتېرىياللىرى زاۋۇتى

ئاقسۇ شەھەرلىك بىناكارلىق ماتېرىياللىرى زاۋۇتى
شىنجاڭ بىناكارلىق ماتېرىيالى - خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى
قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىلىك سېمونت زاۋۇتى

چۆچەك شەھەرلىك سېمونت زاۋۇتى

شىنجاڭ پولات - تۆمۈر شىركىتىنىڭ گاڭبەن - رېسور زاۋۇتى
شىنجاڭ پولات - تۆمۈر شىركىتىنىڭ گاڭبەن - رېسور زاۋۇتى
شىنجاڭ سۇ ئىنشائاتى ماشىنىلىرى زاۋۇتى
شىنجاڭ پولات - تۆمۈر شىركىتىنىڭ پولات پروكاتلاش زاۋۇتى
شىنجاڭ پولات - تۆمۈر شىركىتىنىڭ پولات پروكاتلاش زاۋۇتى
شىنجاڭ پولات - تۆمۈر شىركىتىنىڭ پولات پروكاتلاش زاۋۇتى
ئىلى پولات - تۆمۈر زاۋۇتى

شىنجاڭ بىناكارلىق ماشىنىلىرى زاۋۇتى

سانجى ئوبلاستلىق «تيەنلۇڭ» پولات - تۆمۈر زاۋۇتى

شىنجاڭ ساۋەن پولات تۇرۇبا زاۋۇتى

شىنجاڭ تىببىي دورا زاۋۇتى
شىنجاڭ تىببىي دورا زاۋۇتى
شىنجاڭ تىببىي دورا زاۋۇتى
شىنجاڭ تىببىي دورا زاۋۇتى
شىنجاڭ تىببىي دورا زاۋۇتى
شىنجاڭ تىببىي دورا زاۋۇتى
شىنجاڭ جۇڭگو تىبابىتى دورا زاۋۇتى
شىنجاڭ جۇڭگو تىبابىتى دورا زاۋۇتى
ئىلى ئوبلاستلىق تىببىي دورا زاۋۇتى

ئۇرۇمچى ناھىيىلىك ئۇن - ياغ زاۋۇتى
غۇلجا ناھىيىلىك ئۇن - ياغ زاۋۇتى
بورتالا شەھەرلىك ئۇن - ياغ زاۋۇتى
قۇمۇل ۋىلايەتلىك ئۇن زاۋۇتى

«چىيەنرۇڭ» مارکىلىق ئۆلچەملىك ئۇن
ئۆلچەملىك ئۇن
«خۇفاڭ» مارکىلىق 2 - دەرىجىلىك قىچا يېغى
2 - دەرىجىلىك ئاپتاپپەرەس يېغى
«شەرق» مارکىلىق ئۇچ يېڭى کەسمە چۆپ
«تەڭرىتاغ» مارکىلىق ئالاھىدە دەرىجىلىك ئۇن ※
«زور کۇچ» مارکىلىق ئۆلچەملىك ئۇن※
«زور کۇچ» مارکىلىق 2 - دەرىجىلىك ئاپتاپپەرەس يېغى※
«بوغدا چوققىسى» مارکىلىق تۆت قىرلىق کەسمە چۆپ※
«بوغدا چوققىسى» مارکىلىق سىپتا ئۇندىن ئىشلەنگەن کەسمە چۆپ※
«بوغدا چوققىسى» مارکىلىق پەشمەت کەسمە چۆپ※
«بىڭزى» مارکىلىق چۇرۇك چوڭ راك يېمەکلىکى
«ئاچۇەن» مارکىلىق ئىنچىکە پىنتوزا
«ئاچۇەن» مارکىلىق پىنتوزا
«ئىلى» مارکىلىق ئىلىي ئالىي ئاق ھارىقى※
«کۇيتۇڭ» مارکىلىق کۇيتۇڭ ئالىي ئاق ھارىقى※
«ئىلى دەرياسى» مارکىلىق ئىلى دەرياسى ئالىي ئاق ھارىقى※
«غەربىي بوغدا کۆلى» مارکىلىق بوغدا کۆلى ئالىي ئاق ھارىقى※
«غەربىي تەڭرىتاغ» مارکىلىق تەڭرىتاغ ئالىي ئاق ھارىقى※
«کوئىنلۇن» مارکىلىق کوئىنلۇن ئالىي ئاق ھارىقى
«غەربىي تەڭرىتاغ» مارکىلىق 38 گرادۇسلۇق تەڭرىتاغ ئالاھىدە ئاق ھارىقى
«قىزىلتاغ» مارکىلىق 46 گرادۇسلۇق قىزىلتاغ ئالىي ئاق ھارىقى
«گۇخەي» مارکىلىق گۇخەي ئالىي ئاق ھارىقى
«يىجۇ» مارکىلىق 750 مىللىلىترلىق تاتلىق ئۇزۇم ھارىقى
«يىجۇ» مارکىلىق ئاق کىشمىش ئۇزۇم کونىبرۋاسى
«گۇل» مارکىلىق قويۇلدۇرۇلغان ياۋا ئازغان شەربىتى
7. يېنىك سانائەت
«باۋشەن» مارکىلىق خان تاجى بوتۇلکا ئاغزى
قۇلماق
«قوي» مارکىلىق سوپۇن پاراشوکى
«تەڭرىتاغ» مارکىلىق ئېمال پولو تاۋىقى
«شىنجۇ» مارکىلىق ئۇستىقۇددۇس يېغى
«تيەنشياڭ» مارکىلىق ئۇستىقۇددۇس يېغى
«شىنجۇن» مارکىلىق سانائەت تۇزى
«تەڭرىتاغ» مارکىلىق کىر سوپۇنى※
«قار لەيلىسى» مارکىلىق ئالىي دەرىجىلىك ئاز ماغزاپلىق سوپۇن پاراشوکى※
«يالقۇنتاغ» مارکىلىق PZ220 ۋولتلۇق 15 ۋاتلىق لامپۇچکا※
«يالقۇنتاغ» مارکىلىق 40 ۋاتلىق لامپۇچکا※
«يالقۇنتاغ» مارکىلىق 150 ۋاتلىق لامپۇچکا※
«تەڭرىتاغ» مارکىلىق 640 مىللىلىترلىق پىۋا بوتۇلکىسى
«ياۋچى» مارکىلىق خۇرۇم کىيىم

ئۇرۇمچى ناھىيىلىك ئۇن - ياغ زاۋۇتى
چۆچەك شەھەرلىك ئۇن زاۋۇتى
قۇتۇبى ناھىيىلىك ئۇن - ياغ زاۋۇتى
کۇنەس ناھىيىلىك ئۇنىۋېرسال ئۇن - ياغ زاۋۇتى
کۇيتۇڭ شەھەرلىك ئۇن زاۋۇتى
سانجى شەھەرلىك ئۇن زاۋۇتى
شىنجاڭ شىخەنزە ئۇن - ياغ زاۋۇتى
شىنجاڭ شىخەنزە ئۇن - ياغ زاۋۇتى
ئۇرۇمچى شەھەرلىك کەسمە چۆپ زاۋۇتى
ئۇرۇمچى شەھەرلىك کەسمە چۆپ زاۋۇتى
ئۇرۇمچى شەھەرلىك کەسمە چۆپ زاۋۇتى
شىنجاڭ «نۇڭجىيەن» يېمەکلىکلەر زاۋۇتى
ئالتاي شەھەرلىك يېمەکلىکلەر زاۋۇتى
ئالتاي شەھەرلىك يېمەکلىکلەر زاۋۇتى
ئىلى ئاق ھاراق زاۋۇتى
کۇيتۇڭ ھاراق زاۋۇتى
ئىلى ئوبلاستلىق ھاراق زاۋۇتى
شىنجاڭ «55» ھاراق زاۋۇتى
قۇتۇبى ناھىيىلىك ھاراق زاۋۇتى
قەشقەر ۋىلايەتلىك «کوئىنلۇن» يېمەکلىکلەر زاۋۇتى
قۇتۇبى ناھىيىلىك ھاراق زاۋۇتى
ئۇرۇمچى شەھەرلىك ھاراق زاۋۇتى
ساۋەن ناھىيىلىك ھاراق زاۋۇتى
ئىلى ئۇزۇم ھارىقى زاۋۇتى
شىنجاڭ تۇرپان يارغول قەدىمکى شەھىرى ھاراق زاۋۇتى
ئۇرۇمچى ئىچىملىك زاۋۇتى
شىنجاڭ بوتۇلکا ئاغزى زاۋۇتى
شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 2 شىسى 27 - تۇەن - مەيدان ئۇنىۋېرسال زاۋۇتى
شىنجاڭ ۋۇتۇڭ خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى
شىنجاڭ ئېمال بۇيۇملار زاۋۇتى
شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 4 - شىسى 70 - تۇەن - مەيدانى
شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 4 - شىسى 67 - تۇەن - مەيدانى
شىنجاڭ ھەربىي رايونى شازىگەي تۇزچىلىق مەيدانى
ئۇرۇمچى شەھەرلىك کۇندىلىك بۇيۇملار خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى
ئۇرۇمچى شەھەرلىك کۇندىلىك بۇيۇملار خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى
ئۇرۇمچى شەھەرلىك لامپۇچکا زاۋۇتى
ئۇرۇمچى شەھەرلىك لامپۇچکا زاۋۇتى
ئۇرۇمچى شەھەرلىك لامپۇچکا زاۋۇتى
شىنجاڭ کۇندىلىك بۇيۇملار ئەينەك زاۋۇتى
ئۇرۇمچى شەھەرلىك خۇرۇم بۇيۇملار زاۋۇتى

«كوئىنلۇن» ماركىلىق سۇلياۋ خالتا

«كىروران» ماركىلىق DE ئارىلاش تىپلىق ئۇلترا نېپىز سۇلياۋ يوپۇق

«تيەنيى» ماركىلىق 400 تىپلىق قايتا ئىشلەنگەن كالتىسى پولىۋىنىللىق سۇلياۋ داس

«تيەنيى» ماركىلىق 465 تىپلىق قايتا ئىشلەنگەن كالتىسى پولىۋىنىللىق سۇلياۋ داس

«ئامەت» ماركىلىق لۆم - لۆم كارۋات سېلىنچىسى

«مىڭشيۇ» ماركىلىق سۇلياۋ چەملىك ئەرەنچە لاتا خەي

«تەڭرىتاغ» ماركىلىق Φ24 سانتىمېترلىق ئالىيۇمىن چەينەك

«كوئىنلۇن» ماركىلىق كالا خۇرۇمىدىن تىكىلگەن رېزىنكە چەملىك ئايالچە ئاياغ كىيىم

«قار لەيلىسى» ماركىلىق كالا خۇرۇمىدىن تىكىلگەن رېزىنكە چەملىك ئاغزى تېيىز ئايالچە ئاياغ كىيىم

«تيەنشۇ» ماركىلىق كالا خۇرۇمىدىن باشلىقى ئۇچ چاك قىلىپ تىكىلگەن ئەرەنچە ئاياغ كىيىم ※

«يەر شارى» ماركىلىق WJG400 بەش بۆلەكلىك ھۇججەت شكابى※

«جىگدە چېچىكى» ماركىلىق ئاياغ كىيىم يۈزىنى بېزەشتە ئىشلىتىلىدىغان يۇمشاق كالا خۇرۇمى

«مېييۇەن» ماركىلىق گۈللۈك سەدەپ دوپپا※

8 . ماشىنىسازلىق

«فېڭشېن» ماركىلىق سىلىندىر ئومۇمىي گەۋدىسى

«ۋۇتۇڭ» ماركىلىق ئىسسىق سۇنى ئايلاندۇرۇش پومپىسى

«شىنشەن» ماركىلىق FY دالا تۇرمۇشىدا ئىشلىتىلىدىغان يۇرۇشلۇك ئۆي گۈرۈپپىسى

«نىخېشەن» ماركىلىق 200L ئاغزى ئېتىكلىك پولات باك

«قارلىق تاغ» ماركىلىق CA15 پورشېن ھالقىسى※

« ۋۇجياچۇ» ماركىلىق 250QJ140 يۇرۇشلۇك سۇ ئاستى پومپىسى

L207E دىزېلنىڭ پورشېن چاتقۇچى

«دەۋر» ماركىلىق 10 كىلوۋات /50- SL7كىلوۋولت ئامپېرلىق ئېلېكتر قۇۋۋىتى ترانسفورماتورى

«شىنشىن» ماركىلىق 10 كىلوۋات /100 - SL7كىلوۋولت ئامپېرلىق ئېلېكتر قۇۋۋىتى ترانسفورماتورى※

«شىنشىن» ماركىلىق 10 كىلوۋات /200 - SL7كىلوۋولت ئامپېرلىق ئېلېكتر قۇۋۋىتى ترانسفورماتورى※

«شىندا» ماركىلىق 2.4 - Y112M كىلوۋاتلىق دىۋىگاتىل

«شىندا» ماركىلىق 4,7.5 - Y132M كىلوۋاتلىق دىۋىگاتىل※

«شىندا» ماركىلىق Y يۇرۇشلۇك 2,55 - 132S1 كىلوۋاتلىق دىۋىگاتىل※

GG - IA(F) يۇقىرى بېسىملىق ۋېكلىيۇچاتېل شكابى

«خۇڭدا» ماركىلىق PGL تۆۋەن بېسىملىق توك تەقسىملەش ئېكرانى

«بوگۇاڭ» ماركىلىق 160 - B×3 ياي شەكىلدە كەپشەرلەنگەن ترانسفورماتور

«دېھقانلار دوستى» ماركىلىق ZBMG-2A سۇلياۋ يوپۇق يېپىش-مايسا كۆچۈرۈش ماشىنىسى

«دېھقانلار دوستى» ماركىلىق ZBMG - 8A سۇلياۋيوپۇق يېپىش - مايسا كۆچۈرۈش ماشىنىسى

«ئۇچ باھار» ماركىلىق TCM1.5 يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان پرىتسېپ

«كوئىنلۇن» ماركىلىق DJB - 350 تىپلىق كۆپ ئىقتىدارلىق ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرىنىڭ بېسىمىنى تۇراقلاندۇرغۇچ

«شەرق شامىلى» ماركىلىق EQL090 بەش تۇنىللىق يۈك ئاپتوموبىلى※

شىنجاڭ «كوئىنلۇن» سۇلياۋ زاۋۇتى

كورلا شەھەرلىك 1 . سۇلياۋ زاۋۇتى

ئۇرۇمچى «قىزىل نۇر» سۇلياۋ زاۋۇتى

ئۇرۇمچى «قىزىل نۇر» سۇلياۋ زاۋۇتى

شىنجاڭ ئۇرۇمچى ئۆي قۇشلىرىنى بېقىش ئۇسكۇنىلىرى زاۋۇتى

شىخەنزە شەھەرلىك ئاياغ كىيىم زاۋۇتى

ئۇرۇمچى ئالىيۇمىن بۇيۇملىرى زاۋۇتى

ئۇرۇمچى 1 - خۇرۇم ئاياغ كىيىم زاۋۇتى

شىنجاڭ «چاڭخۇا» خۇرۇم ئاياغ كىيىم سانائىتى شىركىتى

ئۇرۇمچى «ئاۋانگارت» كۆن - خۇرۇم بۇيۇملىرى زاۋۇتى

شىنجاڭ «قىزىل بايراق» ماشىنا - ئۇسكۇنە زاۋۇتى

شىنجاڭ ۋۇجياچۇ كۆن - خۇرۇم زاۋۇتى

ئۇرۇمچى شەھەرلىك مىللىي كەشتە بۇيۇملىرى زاۋۇتى

شىنجاڭ ئاپتوموبىل زاۋۇتى

شىنجاڭ پومپا زاۋۇتى

شىنجاڭ كومبايىن زاۋۇتى

شىنجاڭ مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتىنىڭ ماشىنىسازلىق زاۋۇتى

شىنجاڭ 1 - ئاپتوموبىل سەپلىمىلىرى زاۋۇتى

شىنجاڭ سۇ ئاستى پومپىسى زاۋۇتى

ئۇرۇمچى تۆمۈر يول ئىدارىسىنىڭ سەپلىمە زاۋۇتى

ئۇرۇمچى شەھەرلىك ترانسفورماتورزاۋۇتى

شىنجاڭ ئۇنىۋېرسال ئېلېكتروماشىنا زاۋۇتى

شىنجاڭ ئۇنىۋېرسال ئېلېكتروماشىنا زاۋۇتى

شىنجاڭ ئۇنىۋېرسال ئېلېكتروماشىنا زاۋۇتى

شىنجاڭ ئۇنىۋېرسال ئېلېكتروماشىنا زاۋۇتى

شىنجاڭ ئۇنىۋېرسال ئېلېكتروماشىنا زاۋۇتى

شىنجاڭ ۋېكلىيۇچاتېل زاۋۇتى

شىنجاڭ «خۇڭدا» ئېلېكتر ئەسۋابلىرى ۋېكلىيۇچاتېل زاۋۇتى

ئۇرۇمچى شەھەرلىك كەپشەرلەش ماشىنىسى زاۋۇتى

شىنجاڭ بوز يەر ئۆزلەشتۇرۇش ماشىنىسازلىق سانائىتى شىركىتىنىڭ سۇلياۋ يوپۇق يېپىش ماشىنىسى زاۋۇتى

شىنجاڭ بوز يەر ئۆزلەشتۇرۇش ماشىنىسازلىق سانائىتى شىركىتىنىڭ سۇلياۋ يوپۇق يېپىش ماشىنىسى زاۋۇتى

شىنجاڭ بىناكارلىق ترانسپورت شىركىتىنىڭ «بەش يۇلتۇز» ئۇنىۋېرسال ماشىنىسازلىق زاۋۇتى

شىنجاڭ «كوئىنلۇن» رادىئو زاۋۇتى

شىنجاڭ ئاپتوموبىل زاۋۇتى

«909» مارکىلىق تۇز دەستىلىك تولغىما ئۇشكە※

«تەڭرىتاغ» مارکىلىق زىچلىق دەرىجىسى يۇقىرى مەنبەنى تەۋرەتكۇچى دورا تۇۋرۇكى※

«قارلىق چوققا» مارکىلىق كۆمۈر كانلاردا ئىشلىتىلىدىغان 2 - نومۇرلۇق سۇغا چىداملىق NT پارتلاتقۇچ دورىسى※

«شىنتو» مارکىلىق 120 - XJ چاقلىق تراكتور※

«شىنتو» مارکىلىق 150 - XJ چاقلىق تراكتور※

«كوئىتلۇن» مارکىلىق 200L ئاغزى ئېتىك پولات باك※

«بوغدا» مارکىلىق XZG3092 ئۆزى يۈك چۈشۈرەلەيدىغان ئاپتوموبىل

«بوغدا» مارکىلىق CA141 ئاپتوموبىلنىڭ كەينى بۇلىسى

«تەڭرىتاغ» مارکىلىق قولدا ھەرىكەتلەندۈرۈلىدىغان تىك شەكىللىك ئون توننىلىق ماي بېسىملىق دامكرات

«تەڭرىتاغ» مارکىلىق قولدا ھەرىكەتلەندۈر ۈلىدىغان 16 توننىلىق تىك شەكىللىك ماي بېسىملىق دامكرات

GG - IA(F) يۇقىرى بېسىملىق ۋېكلىيۇچاتېل شكابى

9. قاتناش

«چۆل كېمىسى» مارکىلىق QG07 تىپلىق ئاپتوموبىل پۇتۇن پرىتسېپى※

10. توقۇمىچىلىق

«ئالتۇن مۇنار» مارکىلىق 23040 ساپ يۇڭدىن توقۇلغان تاق يۈزلۈك چاقماق مېترو

«ئالتۇن مۇنار» مارکىلىق 33020 يۇڭ - تېرىلېن ئارىلاش توقۇلغان چاقماق مېترو

«غەربىي يۇرت» مارکىلىق 33033 يۇڭ - تېرىلېن - چىڭلۇن ئارىلاش توقۇلغان چاقماق مېترو

«غەربىي يۇرت» مارکىلىق 33022 يۇڭ - تېرىلېن ئارىلاش توقۇلغان چىغ يوللۇق مېترو

«غەربىي يۇرت» مارکىلىق 23068 ساپ يۇڭدىن توقۇلغان تىۋىت يۈزلۈك مودا كىيىم - كېچەك مېتروسى

«قارىغاي» مارکىلىق 24560 ساپ يۇڭدىن توقۇلغان قېلىن مېترو

«ئالتۇن چەينەك» مارکىلىق 13007 ئارىلاشما كاستيوم مېتروسى

«چۆل كېمىسى» مارکىلىق كالتە يەڭلىك مايكا (32S)

«يېڭى ياپراق» مارکىلىق گۈللۈك ئىلمە توقۇلما رەخت

«فاڭتىڭ» مارکىلىق بۇرما يوللۇق ئەرەنچە ياقىلىق نېپىز پوپايكا

«خاۋماۋ» مارکىلىق ئۇچ يېڭنە بىلەن توقۇلغان ئاياللار كۆڭلىكى

«كېمە» مارکىلىق سېغىنغاق سۆرىتى چۈشۈرۈلگەن كۆپتۈرمە گۈللۈك ياستۇق لۆڭگىسى

27.8 - نومۇرلۇق ساپ پاختا يىپ※

«مۇياڭ» مارکىلىق 70072 تاق يۈزلۈك گاباردىيون※

«ئۇلار» مارکىلىق 24526 ساپ يۇڭدىن توقۇلغان مېترو※

«ئۇلار» مارکىلىق 2201 ساپ يۇڭدىن توقۇلغان گاباردىيون※

«ئۇلار» مارکىلىق 2204 ساپ يۇڭدىن توقۇلغان تورلىما گاباردىيون※

«قارىغاي» مارکىلىق 2204 ساپ يۇڭدىن توقۇلغان گاباردىيون※

«قارىغاي» مارکىلىق 2201 ساپ يۇڭدىن توقۇلغان گاباردىيون※

«غەربىي يۇرت» مارکىلىق 23005 ساپ يۇڭدىن توقۇلغان مېترو※

«ئاق توشقان» مارکىلىق 02202 ساپ يۇڭدىن توقۇلغان دراپ※

«تەڭرىتاغ» مارکىلىق 42563 ساپ يۇڭدىن توقۇلغان ساراپان※

«تەڭرىتاغ» مارکىلىق 41.163 ساپ يۇڭدىن توقۇلغان گۈل چېكىلگەن ئالدى ئوچۇق ئەرەنچە نېپىز پوپايكا

«تەڭرىتاغ» مارکىلىق 27077 ساپ يۇڭدىن توقۇلغان ئالدى ئوچۇق ئەرەنچە چىلىتكە※

شىنجاڭ جابدۇق - قېلىپ زاۋۇتى

شىنجاڭ كۆمۈركان خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى

شىنجاڭ كۆمۈر كان خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى

شىنجاڭ «ئۆكتەبر» تراكتور زاۋۇتى

شىنجاڭ «ئۆكتەبر» تراكتور زاۋۇتى

شىنجاڭ كومباين زاۋۇتى

شىنجاڭ مەخسۇس ئاپتوموبىل زاۋۇتى

شىنجاڭ مەخسۇس ئاپتوموبىل زاۋۇتى

ئۇرۇمچى شەھەرلىك دامكرات زاۋۇتى

ئۇرۇمچى شەھەرلىك دامكرات زاۋۇتى

شىنجاڭ ۋېكلىيۇچاتېل زاۋۇتى

شىنجاڭ پرىتسېپ زاۋۇتى

شىنجاڭ 2 - يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى

شىنجاڭ 2 - يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى

شىنجاڭ يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى

شىنجاڭ يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى

شىنجاڭ يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى

شىنجاڭ شىخەنزە «1.ئاۋغۇست» يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى

ئىلى 2 - يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى

شىنجاڭ ئىلمە توقۇمىچىلىق فابرىكىسى

شىنجاڭ ئىلمە توقۇمىچىلىق فابرىكىسى

ئۇرۇمچى شەھەرلىك «يۇڭخۇڭ» ئىلمە توقۇمىچىلىق فابرىكىسى

شىنجاڭ كۇيتۇڭ ئىلمە توقۇمىچىلىق فابرىكىسى

شىنجاڭ «خۇگۇاڭ» لۆڭگە، يوتقان تېشى، كىرلىك زاۋۇتى

شىنجاڭ «خۇگۇاڭ» پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى

شىنجاڭ ئىلى يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى

شىنجاڭ ئىلى يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى

شىنجاڭ ئىلى يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى

شىنجاڭ ئىلى يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى

شىنجاڭ شىخەنزە «1.ئاۋغۇست» يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى

شىنجاڭ شىخەنزە «1.ئاۋغۇست» يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى

شىنجاڭ يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى

شىنجاڭ شىخەنزە 2.يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى

شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» يۇڭ توقۇمىچىلىق بۇيۇملىرى چەكلىك شىركىتى ئىلمە توقۇمىچىلىق 1 - فابرىكىسى

شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» يۇڭ توقۇمىچىلىق بۇيۇملىرى چەكلىك شىركىتى ئىلمە توقۇمىچىلىق 1.فابرىكىسى

شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» يۇڭ توقۇمىچىلىق بۇيۇملىرى چەكلىك شىركىتى ئىلمە توقۇمىچىلىق 2.فابرىكىسى

7205 ئالدى ئوچۇق ئەرەنچە نېپىز پوپايكا※	شىنجاڭ شەھەرلىك «دوستلۇق» ئىلمە توقۇمىچىلىق فابرىكىسى
«تەڭرى چوققىسى» ماركىلىق ئىنچىكە تارالغان «J9.7» نومۇرلۇق ساپ پاختا يىپ※	شىنجاڭ «ا.ئىيۇل» 2.پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى
«تەڭرى چوققىسى» ماركىلىق ئادەتتىكىسىچە تارالغان «27.8» نومۇرلۇق ساپ پاختا يىپ※	شىنجاڭ «ا.ئىيۇل» 2.پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى
«غەربىي يۇرت» ماركىلىق سۇلياۋ چەكلىك ئايالچە لاتا خەي※	ئۇرۇمچى شەھەرلىك تەڭرىتاغ لاتا خەي باش زاۋۇتى
«خۇشجۇەن» ماركىلىق ئەرەنچە كۆڭلەك※	شىنجاڭ كىيىم . كەچەك زاۋۇتى
«تەڭرى چوققىسى» ماركىلىق يەل كۆچى ئارقىلىق ئىگىرىلگەن «83.3» نومۇرلۇق ساپ پاختا يىپ	شىنجاڭ «ا.ئىيۇل» 2.پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى
«ئۇچ تاغ» ماركىلىق ئىنچىكە تارالغان «J9.7» نومۇرلۇق ساپ پاختا يىپ	شىنجاڭ شەھەرنۇر «ا.ئاۋغۇست» پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى
«ئۇچ تاغ» ماركىلىق ئىنچىكە تارالغان «J18.2» نومۇرلۇق ساپ پاختا يىپ	شىنجاڭ شەھەرنۇر «ا.ئاۋغۇست» پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى
«تەڭرى چوققىسى» ماركىلىق 42S/2×21S ساپ پاختىدىن توقۇلغان گابارديىن	شىنجاڭ «ا.ئىيۇل» 2.پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى
«تەڭرىتاغ» ماركىلىق ساپ پاختىدىن توقۇلغان 40S×40S ئادەتتىكى پوپلىن	شىنجاڭ «ا.ئىيۇل» 2.پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى
«تەڭرىتاغ» ماركىلىق ساپ پاختىدىن توقۇلغان 30S×40S ئادەتتىكى پوپلىن	شىنجاڭ «ا.ئىيۇل» 2.پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى
«تەڭرىتاغ» ماركىلىق 33S×33S ساپ پاختىدىن توقۇلغان گۈللۈك رەخت	شىنجاڭ «ا.ئىيۇل» گۈل بېسىش . بوياش فابرىكىسى
«ئاق قار لەيلىسى» ماركىلىق 60S×60S ئىنچىكە تارالغان ساپ پاختىدىن توقۇلغان سىپتا رەخت	شىنجاڭ شەھەرنۇر «ا.ئاۋغۇست» پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى
«دوستلۇق» ماركىلىق ئوغۇل بالىلار كىيىمى	ئۇرۇمچى شەھەرلىك «شىنخۇا» كىيىم . كەچەك زاۋۇتى
«دوستلۇق» ماركىلىق سوغۇقتىن مۇداپىئەلىنىش كىيىمى	ئۇرۇمچى شەھەرلىك «خەلق» كىيىم . كەچەك زاۋۇتى
«قارىغوجا» ماركىلىق بالىلار كىيىمى	ئۇرۇمچى شەھەرلىك مىللىي كىيىم . كەچەك زاۋۇتى
«قار لەيلىسى» ماركىلىق XK6505 ساپ يۆگدىن توقۇلغان دولقۇنسىمان كۆپتۈرمە گۈللۈك ئەدىيال	شىنجاڭ ئافىز «داگۈاڭ» پاختا . يۈك توقۇمىچىلىق فابرىكىسى
«لۇڭمېن» ماركىلىق 524 كاپروندىن توقۇلغان ئىلاستىك ئەرەنچە پاپياق※	شىنجاڭ كۆيتۈڭ ئىلمە توقۇمىچىلىق فابرىكىسى
11. قۇرۇلۇش	
«ۋۇخۇا» ماركىلىق 32NN پولات دېرىزە	ئۇرۇمچى 2 - پولات - تۆمۈر زاۋۇتى
«تەڭرىتاغ» ماركىلىق 05 - ZL چاپلاشما شەكىللىك بېتون لاي تەۋرەتكۈچ※	شىنجاڭ بىناكارلىق ماشىنىلىرى زاۋۇتى
«تەڭرىتاغ» ماركىلىق 50 - XZ قوزۇقسىمان بېتون لاي قوچقۇچ※	شىنجاڭ بىناكارلىق ماشىنىلىرى زاۋۇتى
«تەنلى» ماركىلىق ماشىنىدا قىزىرىق بېسىپ ئىشلەنگەن ئىچى كاۋاك ئىشىك قانىتى	شىنجاڭ بىناكارلىق ياغاچ ماتېرىياللىرىنى پىششىقلاپ ئىشلەش باش زاۋۇتى

ئەسكەرتىش: ※ بەلگىسى قويۇلغانلىرى قايتا مەلۇم قېلىپ باھالانغان مەھسۇلاتلار

ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد كومىتېتى

كارخانىلارنىڭ دەرىجىسى ئۆستۈرۈلدى

1987 - يىلدىن 1991 - يىلغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە 356 كارخانا دەرىجىگە ئېرىشتى؛ 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر 298 كارخانا ھەر خىل ئەمەلىي دەرىجىلەرگە ئېرىشتى. 153 كارخانا باشقۇرۇش ئۆلچىمىگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەتنىڭ 2 - دەرىجىلىك كارخانىسى 18، ئاپتونوم رايونىنىڭ 1 - دەرىجىلىك كارخانىسى 156، ئاپتونوم رايونىنىڭ 2 - دەرىجىلىك كارخانىسى 124؛ ئاپتونوم رايون بويىچە 1 - دەرىجىلىك باشقۇرۇش ئۆلچىمىگە يەتكەن كارخانا 89، ئاپتونوم رايون بويىچە 2 - دەرىجىلىك باشقۇرۇش ئۆلچىمىگە يەتكەن كارخانا 54، ئاپتونوم رايون بويىچە ئاساس دەرىجىلىك باشقۇرۇش ئۆلچىمىگە يەتكەن كارخانا ئون.

1991 - يىلى دۆلەتنىڭ 2 - دەرىجىلىك كارخانىسى قېلىپ ئۆستۈرۈلگەن كارخانا يەتتە. ئۇلار مۇنۇلار: ئۇرۇمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى، شىنجاڭ باتارىيە زاۋۇتى، شىنجاڭ سۇ -

ئېلېكتر قۇرۇلۇش شىركىتى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى، شىنجاڭ ئاساسىي قۇرۇلۇش ترانسپورت شىركىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك كۆمۈر گازى شىركىتى، شىنجاڭ «ا.ئىيۇل» 2 - پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز 1 - دەرىجىلىك كارخانىسى قىلىپ ئۆستۈرۈلگەن كارخانا 28، ئۇلار مۇنۇلار: ئۈرۈمچى شەھەرلىك لامپۇچكا زاۋۇتى، ئاقسۇ ئۆلايەتلىك هاراق زاۋۇتى، قۇمۇل ئۆلايەتلىك خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى، قۇمۇل «قىزىلئۇلتۇز» خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى، شىنجاڭ رەڭلىك مېتال سانائىتى شىركىتىنىڭ ئالتاي كانى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئېلېكتر سانائىتى ئۈسكۈنىلىرى باش زاۋۇتى، ئىلى ئېلېكتر ئىستانسىسى، ئاقسۇ ئۆلايەتلىك غەربىي چوڭ كۆۋرۈك سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى، سانجى ئوبلاستلىق توك بىلەن تەمىنلەش ئىدارىسى، شىنجاڭ خۇئىيەنچى ئېلېكتر ئىستانسىسى، شىنجاڭ ۋېيخۇلياك كۆمۈر كانى، ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ ماتېرىيال باش زاۋۇتى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ ئاپتوموبىل رېمونت زاۋۇتى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ سۇ بىلەن تەمىنلەشنى باشقۇرۇش باشقارمىسى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ ئالاقىلىشىش شىركىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك پىكاپ رېمونت قىلىش شىركىتى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق 1 - ترانسپورت شىركىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك يولۇچى ترانسپورت شىركىتى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق 4 - ترانسپورت شىركىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك كىرا ئاپتوموبىلى شىركىتى، ئۈرۈمچى شىمالىي پويىز ئىستانسىسى، ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى جەنۇبىي شىنجاڭ ۋاقىتلىق باشقۇرۇش باشقارمىسىنىڭ يۇئېرگۇ يول ئاسراش ئۇچاستىكىسى، ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى جەنۇبىي شىنجاڭ ۋاقىتلىق باشقۇرۇش باشقارمىسىنىڭ خېجىڭ يول ئاسراش ئۇچاستىكىسى، قۇمۇل تۆمۈريول شۆبە ئىدارىسىنىڭ لىۋيۈەن پاراۋۇز ئىشلىرى ئۇچاستىكىسى، قۇمۇل تۆمۈر يول شۆبە ئىدارىسىنىڭ لىۋيۈەن تۆمۈريول ھەرىكىتىنى باشقۇرۇش ئۇچاستىكىسى، قۇتۇبى ناھىيىلىك نېفىت شىركىتى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق ماشىنا - ئېلېكتر ئۇسكۇنىلىرى شىركىتى، تۇرپان ۋىلايەتلىك يېنىك سانائەت - خىمىيە سانائىتى - ھۈناكارلىق ماتېرىياللىرى شىركىتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز 2 - دەرىجىلىك كارخانىسى قاتارىغا كىرگۈزۈلگەن كارخانا 37، ئۇلار مۇنۇلار: مىچۈەن ناھىيىلىك سېمونت زاۋۇتى، كورلا شەھەرلىك 1 - سېمونت زاۋۇتى، سانجى شەھەرلىك خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى، فۇكاڭ ناھىيىلىك كاۋچۇك زاۋۇتى، قۇمۇل ۋىلايەتلىك 2 - ئېلېكتر ئىستانسىسى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك سۇلياۋ زاۋۇتى، ئاقسۇ شەھەرلىك سۇلياۋ زاۋۇتى، شىخو ناھىيىلىك پۇڭا زاۋۇتى، شىنجاڭ ھەربىي رايونىمىز شازىگەي تۇزچىلىق مەيدانى، شىخەنزە «شىنئەن» هاراق زاۋۇتى، شىخەنزە «1 - ئاۋغۇست» هاراق زاۋۇتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك «يۇڭخۇلۇك» ئىلمە توقۇمچىلىق فابرىكىسى، كۇيىتۇڭ پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسى، سانجى ئوبلاستلىق پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسى، شىنجاڭ غەربىي تەڭرىتاغ ئورمانچىلىق ئىدارىسى، شىخو ناھىيىلىك ئۇن - ياغ زاۋۇتى، ئالتاي ۋىلايىتى بېيتۇن ئۇن - ياغ شىركىتى، قەشقەر ۋىلايەتلىك 2 - ترانسپورت شىركىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئاپتوموبىل ترانسپورت ئەترىتى، ئۈرۈمچى تۆمۈريول شۆبە ئىدارىسىنىڭ تۇرپان ئىستانسىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك «تەڭرىتاغ» يېمەكلىكلەر زاۋۇتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك مېتال - قاتناش - ئېلېكتر - خىمىيە بۇيۇملىرى شىركىتى، ئۈرۈمچى تۆمۈر يول شۆبە ئىدارىسىنىڭ پىچان تۆمۈريول ھەرىكىتىنى باشقۇرۇش ئۇچاستىكىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك «خۇڭچۇنيۈەن» مېھمانخانىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك نېفىت - كۆمۈر شىركىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك تۇرلۇك مالىلار شىركىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك «قىزىلتاغ» سودا سارىيى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك «دوستلۇق» سودا سارىيى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك «داشىزى» سودا بىناسى، بورتالا ئوبلاستلىق نېفىت شىركىتى، سانجى ئوبلاستلىق نېفىت شىركىتى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك نېفىت شىركىتى، كۇنەس

ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى شىركىتى، قۇمۇل ئۆلايەتلىك كۆمۈر شىركىتى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق مېتال ماتېرىياللار شىركىتى، تۇرپان ئۆلايەتلىك مېتال ماتېرىياللار شىركىتى، شىنجاڭ تاماكا زاۋۇتى.

چېن شۇكۇن
لى بو

كارخانىلارنىڭ تېخنىكا تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشكە ئائىت سىياسەتلەر

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى سانائەت - قاتناش ۋە مالىيە - سودا كارخانىلىرىنىڭ تېخنىكا تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش يۈزىسىدىن، 1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 19 - كۈنى «كارخانىلارنىڭ تېخنىكا تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش، زىيانىنى تۆگىتىپ پايدىنى ئاشۇرۇش ئۈچۈن ياخشى ئىشلەش، ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى ئۆستۈرۈشكە ئائىت بىرقانچە بەلگىلىمە» نى تۈزۈپ چىقتى، بۇ بەلگىلىمە 23 تۈرلۈك سىياسەت ۋە تەدبىرنى ئۆز ئىچىگە ئالغان:

1) 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ھازىرقى كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىشىگە ئىشلىتىلىدىغان مالىيە خام چوت مەبلىغى تەدرىجىي كۆپەيتىلىدۇ، 1995 - يىلغا بارغاندا، بۇ خىل مەبلەغنى مالىيە خام چوتىدا سانائەت - قاتناش، مالىيە - سودا سىستېمىلىرىنىڭ تۈراقلىق مۇلۇككە ئورۇنلاشتۇرغان ئومۇمىي مەبلەغ سوممىسىنىڭ 20 پىرسەنتىگە يەتكۈزۈش قولغا كەلتۈرۈلىدۇ.

2) دۆلەتنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق بانكىسىغا ئورۇنلاشتۇرۇپ بەرگەن كونا ئىنقىلابىي بازا، ئاز سانلىق مىللەتلەر رايونى، چېگرا رايون ۋە نامرات رايونلارنىڭ ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇش قەرز پۇلى بىلەن يەرلىك ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇش قەرز پۇلى ئىچىدە تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە ئىشلىتىلىدىغان قەرز پۇلنىڭ نىسبىتى تەدرىجىي كۆپەيتىلىدۇ، 1995 - يىلغا بارغاندا بۇ ئىككى خىل قەرز پۇل ئومۇمىي سوممىسىنىڭ 30 پىرسەنتىگە يەتكۈزۈلىدۇ. 1991 - يىلى كۆپەيتىپ بېرىلگەن قەرز پۇل، ئاساسەن، ھازىرقى كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىشىگە ئىشلىتىلىدۇ.

3) بانكا كارخانىلارنىڭ يوشۇرۇن كۈچلەرنى ئىشقا سېلىش ۋە تەييار مەھسۇلاتلارنىڭ ئامبارىدىكى قالدۇقنى ئازايتىش يولى بىلەن قايتۇرۇۋالمىدىغان تۈراقسىز مەبلىغى ھېسابىدىكى قەرز پۇلنىڭ بىر قىسمىنى كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىشىگە ئىشلىتىلىدىغان قەرز پۇل قىلىپ تارقىتىدۇ.

4) كارخانىلار تېخنىكا ئۆزگەرتىش مەبلىغى توپلاش يۈزىسىدىن، تەستىق ئارقىلىق قەرز چېكى تارقاتسا بولىدۇ، لېكىن قەرز چېكىنىڭ ئۆسۈمى قەرەلى ئوخشاش بولغان ئامانەت پۇلنىڭ ئۆسۈمىدىن ئىككى پىرسەنتلىك رەقەمدىن يۇقىرى بولۇپ كەتمەسلىكى كېرەك. كارخانىلار ئىچكى جايلار بىلەن مەبلەغنى توغرا لىنىيە بويىچە كۆپ يول ئارقىلىق يۈرۈشلەشتۈرۈشكە ئىلھاملاندۇرۇلىدۇ. كارخانىلار مەبلەغنى توغرا لىنىيە بويىچە يۈرۈشلەشتۈرۈش، تۆلەم سودىسى ۋە باشقا شەكىللەر ئارقىلىق تېخنىكا ئۆزگەرتىش مەبلىغى توپلاش جەھەتتە ئېھتىياجلىق بولغان ھەمكارلىق مادديي ئەشيالىرىنى ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىق ئىشخانىلىرى ئاپتونوم رايون ۋە جايلارنىڭ ھەمكارلىق مادديي ئەشيالىرى بايلىقىغا ئاساسەن ماسلاشتۇرۇپ ھەل قىلىدۇ.

5) ئاپتونوم رايونىنىڭ كەسىپ سىياسىتىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان، ئىجتىمائىي ئۈنۈمى ياخشى، كارخانا تاپاۋىتى ئاز، يېگىدىن قوشۇلغان پايدا ئارقىلىق قەرز پۇلنى قايتۇرۇش ھەقىقەتەن قىيىن بولۇۋاتقان تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرلىرىدە باج باشقۇرۇش ھوقۇق دائىرىسى بويىچە، مەھسۇلات بېجى (ئاشقان قىممەت بېجى) نى كېمەيتىش ۋە كەچۈرۈم قىلىش توغرىسىدا ئىلتىماس سۇنۇلسا، باجنىڭ كېمەيتىلگەن ۋە كەچۈرۈم قىلىنغان قىسمى تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئۈچۈن ئىلىنغان قەرز پۇلنى قايتۇرۇشقا ئىشلىتىلسە بولىدۇ.

6) ھازىرقى كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرلىرىدە تۇر پايدىسىنى ئايرىم ھېسابلاش داۋاملىق يولغا قويۇلۇپ، باج تاپشۇرۇش-

ئىش بۇرۇن قەرز قايتۇرۇلىدۇ. ئىشلەپچىقىرىش ئۇسكۇنىلىرىنىڭ ساپ قىممىتى ئىنتايىن تۆۋەن بولۇش ياكى ئەسلىدىكى ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى كاردىن چىقىش تۈپەيلىدىن زاۋۇت، سېخ ياكى پۈتكۈل ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى بويىچە يېڭىلىنىدىغان تۈرلەرنىڭ بۇرۇنقى پايدىسى نۆل بويىچە ھېسابلىنىدۇ ياكى پايدا تۈپ سانى مۇڭاپىق بېكىتىلىدۇ. كارخانىلارنى 2 - قېتىملىق مۇددەتكە بېرىشتە، تېخنىكا ئۆزگەرتىش نىشانى ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئۆچۈن ئېلىنغان قەرزنى قايتۇرۇشنى مۇددەتكەرلىك مەزمۇنىغا كىرگۈزۈپ، مۇددەتكەرلىك توختامىدا ئەسلىيلەشتۈرۈش لازىم.

7) كارخانىلاردا تۈرلەر بويىچە ئامورتىزاتسىيە ھەققى ئېلىش يولغا قويۇلغاندىن كېيىن، ئامورتىزاتسىيە سوممىسى ئەسلىدە بېكىتىلگەن ئۇنىۋېرسال ئامورتىزاتسىيە نىسبىتى بويىچە ھېسابلاپ ئېلىنغان سوممىدا پەرقلىدىن تۆۋەن بولسا، ئۇ تەننەرخ ئىچىگە ئايرىم كىرگۈزۈلۈپ چىقىم قىلىنسا بولىدۇ، دېگەن بەلگىلىمە 1992 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئۇزارتىپ ئىجرا قىلىنسا بولىدۇ. تۈرلەر بويىچە ئامورتىزاتسىيە ھەققى ئېلىش چارىسىگە ئاساسەن ئامورتىزاتسىيە سوممىسىنى ھېسابلاپ ئېلىشتا، ساپ قىممىتى نۆل بولغان ئۇسكۇنىلەرنىڭ يەنىلا ئىشلىتىشكە بولىدىغانلىرىدىن ئامورتىزاتسىيە ھەققى داۋاملىق ھېسابلاپ ئېلىنىدۇ.

8) تېخنىكا ئۆزگەرتىش مەبلىغى ھازىرقى كارخانىلارنىڭ يېڭى تېخنىكا، يېڭى ھۈنەر - سەنئەتنى قوللىنىشقا، يېڭى ئۇسكۇنىلەرنى پايدىلىنىشقا مەركەزلىك ئىشلىتىلىدۇ. ھازىرقى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش كۆلىمىنى كېڭەيتىشتە، كېڭەيتىپ قۇرۇش خاراكتېرىدىكى تۈرلەرنى، ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى ئورۇنلاشتۇرغاندا، ئاۋۋال ئورۇنلاشتۇرۇش لازىم. ئومۇمەن يېڭىدىن قوشۇلغان تاش - توپا قۇرۇلۇشىنىڭ كۆلىمى بۇرۇنقى كۆلەمدىن 30% ئېشىپ كەتكەن، تاش - توپا قۇرۇلۇش ئۆچۈن يېڭىدىن سېلىنىدىغان مەبلەغ ئومۇمىي سېلىنىدىغان مەبلەغدىن 20% ئېشىپ كەتكەن قۇرۇلۇش تۈرلىرى پرىنسىپ جەھەتتە ئورۇنلاشتۇرۇلمايدۇ.

9) 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئاپتونوم رايون ھەر يىلى ئۆزىگە قالدۇرۇلغان تاشقى پېرېۋوتتىن 3 مىليون ئامېرىكا دوللىرى ئاجرىتىپ، ھازىرقى كارخانىلارنىڭ تېخنىكا كىرگۈزۈش ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرلىرىگە مەخسۇس ئىشلىتىدۇ.

10) كارخانىلار ئۆز ئىلكىدىكى تاشقى پېرېۋوت ۋە تەڭشەپ بېرىلگەن تاشقى پېرېۋوت بىلەن تېخنىكا كىرگۈزۈشكە ھوقۇقلۇق. قەرزنى قايتۇرۇش ئىقتىدارى بار كارخانىلار تەستىقلاتقاندىن كېيىن، دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدىن تاشقى پېرېۋوت قەرز ئالسا بولىدۇ. كارخانىلار تاشقى پېرېۋوت قەرز ئېلىش يولى بىلەن تېخنىكا كىرگۈزۈپ، تېخنىكا ئۆزگەرتكەن تۈرلەردىن ئېكسپورت ئارقىلىق تاپقان تاشقى پېرېۋوت قىسمىدىن، تەستىقلىتىش ئارقىلىق قەرزنى قايتۇرغاندىن كېيىن، ئۆزىگە پىرسەنت ئايرىسا بولىدۇ.

11) كارخانىلار ئۆز ئىلكىدىكى تاشقى پېرېۋوت، تەڭشەپ بېرىلگەن تاشقى پېرېۋوت ۋە ئۆزى قەرز ئالغان تاشقى پېرېۋوتلاردىن پايدىلىنىپ تېخنىكا كىرگۈزۈش ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئارقىلىق يېڭىدىن كۆپەيتكەن ئېكسپورت مەھسۇلاتلىرىنى ئېكسپورت ۋەكالەتچىلىرىنىڭ ئېكسپورت قىلىشىغا بۇاستە ھاۋالە قىلسا بولىدۇ.

12) ئاپتونوم رايونىنىڭ مالىيە خام چوتىدا كارخانىلارنىڭ تېخنىكا تەرەققىياتىغا سېلىنىدىغان مەبلەغ كۆپەيتىلىدۇ، 1991 - يىلى 3 مىليون يۈەنگە، 1992 - يىلى 5 مىليون يۈەنگە يەتكۈزۈلىدۇ ھەمدە مالىيە ئەھۋالىغا قاراپ 8 - بەش يىللىق پىلانىنىڭ ئاخىرقى ئۈچ يىلىدا يىلمۇ يىل ئېشىپ بارىدۇ.

13) كارخانىلار ئۆزلىرىگە قالدۇرۇلغان پايدا ۋە تېخنىكا ئەتىجىلىرىنى ئۆتۈنۈپ بېرىش كىرىمىدىن بەلگىلىمە بويىچە تېخنىكا تەرەققىياتى فوندىنى تولۇق ۋە يەتكۈدەك ئاجرىتىۋېلىشى كېرەك: يېڭى مەھسۇلاتلارنى تەتقىق قىلىپ ياساش ۋە يېڭى تېخنىكا كەشپ قىلىشقا زۆرۈر بولغان، يەككە قىممىتى 50 مىڭ يۈەندىن تۆۋەن كۆرسەتكۈچلۈك ئەسۋاب، تەجرىبە قۇرۇلمىلىرى ۋە سىناق تەرىقىسىدە ياسىلىپ

ئىشلىتىلىدىغان ھالقىلىق ئۈسكۈنىلەرنى سېتىۋېلىش خىراجىتى داۋاملىق ئىشلەپچىقىرىش تەننەرخىگە كىرگۈزۈلگەندىن سىرت، مالىيەگە تاپشۇرۇش ۋەزىپىسىنىڭ ئورۇندىلىشىغا ۋە زىيان تارتماسلىققا كاپالەتلىك قىلىش شەرتى ئاستىدا، يىللىق سېتىش كىرىمىدىن 1% ئاجرىتىۋېلىنىپ، كارخانىلارنىڭ تېخنىكا تەرەققىيات فوندى قىلىنىپ، يېڭى مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىشقا مەخسۇس ئىشلىتىلىدۇ.

14) زىيان تارتىپ، پۇلى نېسى قالغان، تۇراقلىق مۇلۈك قەرزىنى قايتۇرۇشتا ھەقسىزلىق قىيىنچىلىقى بار كارخانىلار پايدا تاپشۇرۇشتىن كەچۈرۈم قىلىنىپ، نۆل تۆپ سان بويىچە ھۆددىگە بېرىلسە ھەمدە مەھسۇلات بېجى ۋە ئاشقان قىممەت بېجىنى كېمەيتىش ۋە كەچۈرۈم قىلىش ئىلتىماس قىلىنىش ئارقىلىق نېسى قالغان پۇلنىڭ، تارتقان زىيانىنىڭ ۋە قايتۇرۇلىدىغان تۇراقلىق مۇلۈك قەرزىنىڭ ئورنى تولدۇرۇلسا بولىدۇ.

15) زىيانىنى تۆگىتىش فوندى تەسىس قىلىنىدۇ. ئاپتونوم رايون مالىيىسى ھەر يىلى 10 مىليون يۈەنلىك زىيانىنى تۆگىتىش تەدبىر خىراجىتى ئورۇنلاشتۇرىدۇ، جايلارمۇ مالىيە شارائىتىغا قاراپ، مەلۇم ساندا زىيانىنى تۆگىتىش خىراجىتى ئورۇنلاشتۇرسا، ھەممە تەرەپتىن مەبلەغ توپلاپ، كارخانىلارنىڭ زىيانىنى تۆگىتىشىگە مەدەت بېرىلىدۇ. تۇرلۇك زىيانىنى تۆگىتىش مەبلەغلىرى زىيان تارتقان كارخانىلارنىڭ ھەقلىق ئوبوروت قىلىپ ئىشلىتىشى ئۈچۈن ئۆسۈمسىز ياكى تۆۋەن ئۆسۈمدە قەرز بېرىلسە بولىدۇ. زىيانىنى تۆگىتىش فوندىنى ھەر دەرىجىلىك زىيانىنى تۆگىتىپ، پايدىنى كۆپەيتىش ئىشخانىلىرى بىر تۇتاش پىلانلاپ ئىشلىتىدۇ.

16) سىياسەت خاراكتېرلىك زىيان تارتقان كارخانىلارغا نورمىلىق قوشۇمچە يارىدەم بېرىلىدۇ ياكى زىيان كۆرسەتكۈچى ھۆددىگە بېرىلىدۇ، زىيانىنى كۆرسەتكۈچتىكىدىن ئاشۇرۇۋەتمە، ئېشىپ كەتكەن قىسمى تولۇقلاپ بېرىلمەيدۇ، زىيانىنى ئازايتىسا، پايدا - كىرىمى پۈتۈنلەي ئۆزىگە قالدۇرۇلىدۇ، تارتقان زىيىنى تولۇقلاپ بېرىلىدۇ؛ مەھسۇلات باھاسى قويۇۋېتىلىمۇ زىيان تارتقان كارخانىلارنىڭ تارتقان زىيىنىغا بېرىلىدىغان قوشۇمچە يارىدەم توختىتىلىدۇ، مەھسۇلات باھاسى تەدرىجىي قويۇۋېتىلىدىغان كارخانىلارنىڭ تارتقان زىيىنىغا بېرىلىدىغان قوشۇمچە يارىدەم تەدرىجىي كېمەيتىلىپ ھۆددىگە بېرىلىدۇ؛ ئۇزاق مەزگىل تىجارەت خاراكتېرلىك زىيان تارتقان كارخانىلار تاقىلىدۇ، ئىشتىن توختىتىلىدۇ ياكى باشقا مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىشقا ئۆزگەرتىلىدۇ.

17) كارخانا باشقۇرۇش ياخشى بولماسلىق تۈپەيلىدىن تىجارەت خاراكتېرلىك زىيان كۆرۈلگەن مەھسۇلاتلارنى ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلارنى باھالاشقا قاتناشتۇرۇشقا بولمايدۇ.

18) دۆلەتنىڭ يېڭىدىن قۇرۇلىدىغان ۋە كېڭەيتىپ قۇرۇلىدىغان كارخانىلار تۇراقسىز مەبلەغنىڭ 30 پىرسەنتىنى ئۆزلىرى تەييارلىشى كېرەك، دېگەن بەلگىلىمىسىنى ئىجرا قىلىشتا قىيىنچىلىقى بار ئورۇنلار دەسمايە تۇراقسىز مەبلىغىنى بانكىدىن قەرز ئېلىش يولى بىلەن ھەل قىلسا، ئۇنى تۇراقلىق مۇلۈك قەرز پۇلىغا ئاساسەن تاپاۋەت بېجى تاپشۇرۇشتىن بۇرۇن يىلمۇ يىل قايتۇرسا بولىدۇ.

19) مالىيە نازارىتىنىڭ 1986 - يىلدىكى «ئومۇمەن دۆلەت باھاسىنى ئۆستۈرۈشنى بىر تۇتاش بەلگىلىگەن ئامىل قالدۇقى ۋە تاۋارلارنىڭ ئۆرلىگەن قىممەت قىسمى دۆلەتنىڭ تۇراقسىز مەبلىغىگە كىرگۈزۈلىدۇ، پايدا ئورنىدا مالىيەگە تاپشۇرۇلمايدۇ» دېگەن بەلگىلىمىسى داۋاملىق ئىجرا قىلىنىدۇ.

20) مالىيە نازارىتىنىڭ 1990 - يىلدىكى «كارخانىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش تەرەققىيات فوندىنىڭ ئون پىرسەنتىدىن 30 پىرسەنتىگىچە ئۆز ئىلكىدىكى تۇراقسىز مەبلەغنى تولۇقلاشقا ئىشلىتىلىدۇ» دېگەن بەلگىلىمىسى داۋاملىق ئىجرا قىلىنىدۇ ھەمدە شارائىتى بار كارخانىلار ئۆزلىرىنىڭ مەخسۇس فوندىدىن كارخانىلارنىڭ تۇراقسىز مەبلىغىنى تولۇقلاشقا ئىلھاملاندۇرۇلىدۇ.

21) سودا - سانائەت بانكىسىنىڭ يەرلىك سانائەت كارخانىلىرىنىڭ تۇراقسىز مەبلەغ قەرز پۇلىنىڭ ئۈستۈم نىسبىتى 20% چۈشۈرۈلۈپ، ئۇ

كارخانىلارنىڭ ئۆز ئىلكىدىكى تۇراقسىز مەبلىغىنى تولۇقلاشقا ئىشلىتىلىدۇ، دېگەن بەلگىلىمىسى داۋاملىق ئىجرا قىلىنىدۇ.

22) مالىيەنىڭ ۋاقتىنچە ئىشلىتىلمەيدىغان مەبلىغى كارخانىلارنىڭ ئوبوروتى ئۈچۈن ۋاقتىنچە قەرز بېرىپ تۇرۇلىدۇ، ئۇنىڭدىن ئېلىنغان ئۆسۈمنىڭ 50 پىرسەنتى يىل ئاخىرىدا كارخانىلارغا قايتۇرۇلىدۇ، بۇنىڭدا كارخانىلارنىڭ ئۆز ئىلكىدىكى تۇراقسىز مەبلىغىنى تولۇقلاش ئۈسۈلى قوللىنىلىدۇ.

23) جايلار ۋە تارماقلار ئەمەلىي ئەھۋالغا ئاساسەن، مۇشۇ بەلگىلىمە دائىرىسىدە يولغا قويۇشقا دائىر تەپسىلىي پرىنسىپلارنى تۈزۈپ چىقسا بولىدۇ.

چيەن شۇكۇن

توغرا لىنىيىلىك بىرلىشىش ۋە ئىقتىساد- تېخنىكا ھەمكارلىقى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ توغرا لىنىيىلىك بىرلىشىش ۋە ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقى جەھەتتە يېڭى تەرەققىياتلار بارلىققا كەلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 20 ئورۇن (ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىمۇ بۇنىڭ ئىچىدە) نىڭ ستاتىستىكىسىغا ئاساسلانغاندا، مۇشۇ بىر يىلدا ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىق تۈرىدىن 648 ى ئىمزالانغان، بۇنىڭ ئىچىدە 435 تۈر ئەمەلىيلەشتۈرۈلگەن؛ ئومۇمىي ھەمكارلىق تۈرى سوممىسى 239 مىليون يۈەنگە، باشقا ئۆلكە ۋە شەھەرلەردىن كىرگۈزۈلگەن نەق مەبلەغ 201 مىليون يۈەنگە، ئاپتونوم رايون ئىچىدە ئۆتنە - يېرىم قىلىنغان مەبلەغ 26 مىليون 760 مىڭ يۈەنگە، ھەمكارلىق تۈرلىرى بويىچە كۆپەيگەن مەھسۇلات قىممىتى 322 مىليون يۈەنگە، كۆپەيگەن پايدا ۋە باج 44 مىليون 848 مىڭ يۈەنگە، يانداشما داڭلىق مەھسۇلاتلار 16 گە، كۆپەيگەن رەڭ ۋە تۈرى 344 كە، ئۆزگەرتىلگەن ئۇسكۇنە 61 گە، كىرگۈزۈلگەن ئۇسكۇنە 306 يۇرۇشكە، قىممىتى 10 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە، ئالماشتۇرۇلغان ئىختىساسلىق خادىم 2536 ئادەم (قېتىم) گە، ماددىي ئەشيا ھەمكارلىق تۈرى ئومۇمىي سوممىسى 655 مىليون يۈەنگە يەتكەن. بۇنىڭدىن باشقا، يەنە قېرىنداش ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايونلاردىن كەلگەن 569 ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكى 5756 ئادەم (قېتىم) كۇتۇۋېلىنغان،

1991 - يىللىق توغرا لىنىيىلىك بىرلىشىش ۋە ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقى تۆۋەندىكىدەك ئالاھىدىلىكلەرگە ئىگە:

1) ئومۇمىي جەھەتتىن تەڭشەش - تىزگىنلەش كۈچەيتىلدى. ئاپتونوم رايون ئىچىدە بىرلىشىش - ھەمكارلىشىشنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلان تۈزۈپ چىقىلىپ، بۇنىڭدىن كېيىنكى ئون يىللىق ئومۇمىي پىلان ۋە 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى توغرا لىنىيىلىك بىرلىشىش ۋە ھەمكارلىشىشنىڭ يېتەكچى ئىدىيىسى، نىشان - ۋەزىپىلىرى شۇنداقلا بۇ جەھەتتىكى تەدبىرلەر ئوتتۇرىغا قويۇلدى. ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە ناھىيىلەرمۇ ئۆزلىرىنىڭ ئەمەلىيىتىگە ئاساسەن، ئىچكى جەھەتتە بىرلىشىش ۋە ھەمكارلىشىشنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنى تۈزۈپ چىقىپ، خىزمەت نىشانى ۋە ئاساسلىق ۋەزىپىلەرنى ئايدىڭلاشتۇردى. بۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايوننىڭ توغرا لىنىيىلىك بىرلىشىش ۋە ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقى تەدرىجىي ھالدا پىلانلىق، مەقسەتلىك تەرەققىي قىلىش ئىزىغا چۈشتى.

2) پاختا بازىسىنى بىرلىكتە بەرپا قىلىش جەھەتتە بۆسۈش خاراكتېرلىك ئىلگىرىلەش بولدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون سىچۈەن، تيەنجىن، شاڭخەي، خېيلۇڭجياڭ، گۇاڭشى قاتارلىق ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، شەھەرلەر ۋە داليەن، جۇشەن قاتارلىق شەھەرلەر، شۇنىڭدەك جېجياڭ ئۆلكىسىنىڭ «يۆخۈا» شىركىتى بىلەن 488 مىڭ مو كۆلەمدىكى پاختىچىلىق بازىسىنى بىرلىكتە ئېچىش توختامى ئىمزالىدى، بۇنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 122 مىليون يۈەنگە يېتىدۇ. ھازىرچە ئېچىلىدىغان كۆلەم 328 مىڭ مو، نەقلەشكەن مەبلەغ 82 مىليون يۈەن. بۇ، ئاپتونوم رايونىمىز 1983 - يىلدىن بۇيان، بايلىق ئەۋزەللىكىمىزگە ئاساسەن باشقا ئۆلكە ۋە شەھەرلەرنى ئاپتونوم رايونىمىزغا مەبلەغ سېلىپ بازا قۇرۇشقا جەلپ قىلىش ۋە باشقا جايلاردىن مەبلەغ كىرگۈزۈش ئەڭ كۆپ بولغان بىر يىل بولدى.

3) ھەمكارلىشىش فۇنكسىيەسى جارى قىلدۇرۇلۇپ، كارخانىلار ئۆچۈن ئۇنۇملۇك مۇلازىمەت قىلىندى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ئىقتىسادي ھەمكارلىق تارماقلىرى ماسلاشتۇرۇش ۋە مۇلازىمەت قىلىش فۇنكسىيەسىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، ھەمكارلىشىشقا ئاجرىتىلغان پاختىدىن پايدىلىنىپ، شىنجاڭ توقۇمىچىلىق سانائىتى (گۇرۇھى) شىركىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك «تەڭرىتاغ» بويياش - توقۇش فابرىكىسى، بورتالا ئوبلاستلىق پاختا - چىگە شىركىتى قاتارلىق 11 كارخانىغا تېخنىكا ئۆزگەرتىش - يۇرۇشلەشتۇرۇش مەبلىغىدىن 68 مىليون يۈەن كىرگۈزۈپ بەردى، بۇنىڭ بىلەن بىر تۈركۈم داخلىق مەھسۇلاتلار يانداشىپ بارلىققا كەلدى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، كارخانىلارنىڭ ئاپتونوم رايون ئىچى ۋە سىرتىدا بازار تەپىشى ۋە مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىشىغا پائال ياردەم بېرىلدى. خېنەن ئۆلكىسىنىڭ شۇچاڭ شەھىرىدە، فۇجيەن ئۆلكىسىنىڭ فۇجۇ شەھىرىدە، شۇنىڭدەك ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئاقسۇ، ئالتاي، قۇمۇل قاتارلىق جايلىرىدا ئون قېتىم كۆلىمى بىر قەدەر كەڭ بولغان مەھسۇلات يەرمەنكىسى ئۆتكۈزۈلدى، 100 دىن ئارتۇق كارخانا يەرمەنكىگە قاتناشتى، سېتىلغان مەھسۇلاتلارنىڭ سوممىسى 30 مىليون يۈەندىن ئاشتى.

4) ناھىيىلەرنىڭ ئىقتىسادي ھەمكارلىق خىزمىتى بىر قەدەر جانلىنىپ، ناھىيە ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتى ئىلگىرى سۈرۈلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيىلەردىكى ئىقتىسادي ھەمكارلىق ئىشخانىلىرى ئەمەلىيلەشتۈرگەن ھەمكارلىك تۈرى 129 بولۇپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئەمەلىيلەشكەن تۈرلەرنىڭ 29.7 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى، بۇ تۈرلەر ئۈچۈن 39 مىليون يۈەن مەبلەغ كىرگۈزۈلدى. توقسۇن، پىچان، مورى، خېجىڭ قاتارلىق ناھىيىلەر ئۆز جايلىرىنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، توغرا لىنىيىلىك بىرلىشىش بويىچە ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىنى تۈزۈپ چىقتى. لوپنور ناھىيىسى بىرلىشىش ۋە ھەمكارلىشىش ئارقىلىق پاختا - چىگە توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، چۇچۇكبۇيا مەلھەمى زاۋۇتى قاتارلىق 30 نەچچە كارخانا قۇرۇپ، 1991 - يىللىق سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنى 92 مىليون 525 مىڭ يۈەنگە، كۆپەيگەن پايدا - باجنى 5 مىليون يۈەندىن كۆپرەككە يەتكۈزدى، مالىيەدە ئۆزىنى ئۆزى تەمىنلەش نىسبىتىنى ئۈستۈرۈپ 54.6% كە يەتكۈزدى.

5) نېفىت تارماقلىرى بىلەن بىرلىشىش ۋە ھەمكارلىشىش ئۇزلۇكسىز چوڭقۇرلىشىشقا قاراپ تەرەققي قىلدى. 1991 - يىلى سانجى، بايىنغولىن، قۇمۇل، تۇرپان ۋە تارباغاتاي قاتارلىق ۋىلايەت ۋە ئوبلاستلار نېفىت تارماقلىرى بىلەن 40 نەچچە تۈر بويىچە ھەمكارلىق كېلىشىمى ئىمزالاپ، نېفىت تارماقلىرىنىڭ 320 مىليون يۈەن مەبلىغىنى جەلپ قىلدى. سانجى ئوبلاستلىق ئىقتىسادي ھەمكارلىق ئىشخانىسى ئوبلاستقا قاراشلىق ئالاقىدار كارخانىلارنى تەشەببۇسكارلىق بىلەن تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى، تارىم نېفىتلىكى ۋە شەرقىي جۇڭغار نېفىتلىكىگە بېرىپ بازار تەكشۈرۈشكە مەخسۇس تەشكىللەپ، سانجى ئوبلاستىنىڭ ئېلېكتر كابىلى، نېفىت چىقىرىش ئېلېكتروماتورى، سوغۇقتىن مۇداپىئەلىنىش خۇرۇم پەلىيى ئىشلەپچىقىرىپ نېفىتلىكنى تەمىنلىشى توغرىسىدا كېلىشىم ھاسىل قىلدى. مىچۇەن ۋە جىمسار ناھىيىلىرى تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى ۋە تارىم نېفىتلىكىدە ئىش باشقارمىسى ۋە ئىقتىساد - سودا كۆزنىكى تەسىس قىلدى. 1991 - يىلى ئوبلاست بويىچە نېفىتلىكلەرگە سېتىپ بېرىلگەن تۇرلۇك مەھسۇلاتلارنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 41 مىليون يۈەنگە يەتتى.

يۈەن جىنلىيالىق

شىركەتلەر ئېنىقلاندى ۋە تەرتىپكە سېلىنىدى

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايونىنىڭ شىركەتلەرنى ئېنىقلاش ۋە تەرتىپكە سېلىش خىزمىتى ئاساسەن ئاياغلاشتى.

1) بىر تۈركۈم كارخانىلار ئەمەلدىن قالدۇرۇلۇپ ۋە قوشۇۋېتىلىپ، ئوبوروت ساھەسىدە شىركەتلەرنىڭ بەك كۆپ ۋە بەك قالايمىقان بولۇپ كېتىش ئەھۋالى كۆرۈنەرلىك ياخشىلاندى. ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر دەرىجىلىك، ھەر خىل كارخانىدىن 757 سى ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى ۋە قوشۇۋېتىلدى،

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە سىرتتىن مەبلەغ كىرگۈزۈلگەن (1 مىليون يۈەندىن كۆپ) تۈرلەر جەدۋىلى

تۈرلەرنىڭ نامى	تۈرلەرنى باشقۇرغۇچى تۈرۈن	ھەمكارلاشقۇچى تۈرۈن	سېلىنغان مەبلەغ مىقدارى (10 مىڭ يۈەن)	تۈرلەرنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنى
بىرلىشىپ كېۋەزلىك ئېچىش تۈرى	ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتى	تېخنىكا شەھەرلىك توقۇمىچىلىق ئىدارىسى	1250	50 مىڭ مو كېۋەزلىك ئېچىلىدۇ
بىرلىشىپ كېۋەزلىك ئېچىش تۈرى	ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتى	سىچۈەن تۈلكىلىك توقۇمىچىلىق ئىدارىسى	1500	60 مىڭ مو كېۋەزلىك ئېچىلىدۇ
بىرلىشىپ كېۋەزلىك ئېچىش تۈرى	ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتى	دالىيەن توقۇمچىلىق فابرىكىسى	250	10 مىڭ مو كېۋەزلىك ئېچىلىدۇ
بىرلىشىپ كېۋەزلىك ئېچىش تۈرى	ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتى	دالىيەن جىنجۇ توقۇمچىلىق فابرىكىسى	250	10 مىڭ مو كېۋەزلىك ئېچىلىدۇ
بىرلىشىپ كېۋەزلىك ئېچىش تۈرى	ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتى	دالىيەن ۋافاڭدىيەن توقۇمچىلىق فابرىكىسى	200	8000 مو كېۋەزلىك ئېچىلىدۇ
بىرلىشىپ كېۋەزلىك ئېچىش تۈرى	ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتى	جۇشەن شەھەرلىك ئىقتىسادىي ھەمكارلىق شىركىتى	500	20 مىڭ مو كېۋەزلىك ئېچىلىدۇ
بىرلىشىپ كېۋەزلىك ئېچىش تۈرى	تىبەت ئاپتونوم رايونلۇق توقۇمچىلىق ئىدارىسى	خېبېي ئۆچمىڭ تۈلكىلىك توقۇمچىلىق ئىدارىسى	2000	80 مىڭ مو كېۋەزلىك ئېچىلىدۇ
بىرلىشىپ كېۋەزلىك ئېچىش تۈرى	شاڭخەي شەھەرلىك توقۇمچىلىق ئىدارىسى	شاڭخەي 35-پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسى	500	20 مىڭ كېۋەزلىك ئېچىلىدۇ
بىرلىشىپ كېۋەزلىك ئېچىش تۈرى	گۇاڭشى ئاپتونوم رايونلۇق توقۇمچىلىق ئىدارىسى	شىنجىن شىنلۇ شىركىتى	600	20 مىڭ مو كېۋەزلىك ئېچىلىدۇ
بىرلىشىپ كېۋەزلىك ئېچىش تۈرى	تىبەتنىڭ شەھەرلىك توقۇمچىلىق ئىدارىسى	جىجيالڭ تۈلكىسى يۇغالڭ ئىقتىسادىي ھەمكارلىق شىركىتى	200	50 مىڭ مو كېۋەزلىك ئېچىلىدۇ
«تەڭرىتاغ» گۈل بېسىش - بوياش فابرىكىسىنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرى	«تەڭرىتاغ» گۈل بېسىش - بوياش فابرىكىسى	شىنجىن شىلىخۇ شىركىتى	500	1000 توننا ھەمكارلىق پاختىسى تۇلۇنىدۇ
بىرلىشىپ پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسى قۇرۇش تۈرى	جىنىڭ ناھىيىلىك پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسى	جىجيالڭ تۈلكىسى فۇيالڭ ناھىيىلىك ھەمكارلىق شىركىتى	150	500 توننا ھەمكارلىق پاختىسى تۇلۇنىدۇ
«ئاتىيۇل» 2-پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسىنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرى	شىنجالڭ توقۇمچىلىق سانائىتى (گۇرۇھى) شىركىتى	شاڭخەي 35-پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسى	400	500 توننا ھەمكارلىق پاختىسى تۇلۇنىدۇ
«ئاتىيۇل» 1-پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسىنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرى	شىنجالڭ توقۇمچىلىق سانائىتى (گۇرۇھى) شىركىتى	شىنجىن شىنلۇ شىركىتى	600	1000 توننا ھەمكارلىق پاختىسى تۇلۇنىدۇ
«دۇڭجۇەن» پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش تۈرى	قۇنتۇبى «دۇڭجۇەن» پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسى	جىجيالڭ تۈلكىسى يۇغالڭ ئىقتىسادىي ھەمكارلىق شىركىتى	200	500 توننا ھەمكارلىق پاختىسى تۇلۇنىدۇ
«قىزىلتاغ» پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسىنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرى	ئۈرۈمچى «قىزىلتاغ» پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسى	جىجيالڭ تۈلكىسى يۇغالڭ ئىقتىسادىي ھەمكارلىق شىركىتى	200	500 توننا ھەمكارلىق پاختىسى تۇلۇنىدۇ
ئاقسۇ پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسىنى قۇرۇش تۈرى	ئاقسۇ ۋىلايەتلىك پىلان كومىتېتى	جىجيالڭ تۈلكىسى «يۇغۇا» شىركىتى	2000	2000 توننا ھەمكارلىق پاختىسى تۇلۇنىدۇ
قەشقەر ۋىلايەتلىك توقۇمچىلىق فابرىكىسىنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرى	قەشقەر ۋىلايەتلىك ئىقتىسادىي ھەمكارلىق ئىشخانىسى	جىجيالڭ تۈلكىسى خۇجۇ شەھەرلىك شاڭخەيدە تۇرۇشلۇق ئىش باشقارمىسى	1500	1500 توننا ھەمكارلىق پاختىسى تۇلۇنىدۇ
قەشقەر ۋىلايەتلىك توقۇمچىلىق فابرىكىسىنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرى	قەشقەر ۋىلايەتلىك ئىقتىسادىي ھەمكارلىق ئىشخانىسى	جىجيالڭ تۈلكىسى شاۋشەن ناھىيىسىنىڭ جېڭبېي توقۇمچىلىق فابرىكىسى	250	500 توننا ھەمكارلىق پاختىسى تۇلۇنىدۇ
قەشقەر ۋىلايەتلىك توقۇمچىلىق فابرىكىسىنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرى	قەشقەر ۋىلايەتلىك ئىقتىسادىي ھەمكارلىق ئىشخانىسى	جىلىن تۈلكىلىك توقۇمچىلىق شىركىتى	800	800 توننا ھەمكارلىق پاختىسى تۇلۇنىدۇ
شىنجالڭ بورتالا ئوبلاستلىق چىگىت ئايرىش زاۋۇتى	بورتالا ئوبلاستلىق پاختا - چىگە شىركىتى	جىجيالڭ تۈلكىسى خۇجۇ شەھەرلىك ئىقتىسادىي ھەمكارلىق شىركىتى	500	1000 توننا ھەمكارلىق پاختىسى تۇلۇنىدۇ

بۇ، ئەسلىدىكى كارخانىلار ئومۇمىي سانىنىڭ 3. 14 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە، ئوبوروت ساھەسىدە ئەمەلدىن قالدۇرۇلغان ۋە قوشۇۋېتىلگەن شىركەت 262.

2) پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى شىركەت باشقۇرۇش ۋە پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىدىكى كادىرلارنىڭ شىركەتلەردە قوشۇمچە ۋەزىپە ئۆتەش مەسىلىسى ئاساسەن ھەل قىلىندى. ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى باشقۇرۇپ كەلگەن 173 شىركەتنىڭ مۇتلەق كۆپ قىسمى ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى ۋە قوشۇۋېتىلدى. جەمئىيەت ھەققەتەن ئېھتىياجلىق بولغان، ئۇنىڭ ئۈستىگە باشقۇرۇلۇشى ياخشى بولغان ئىنتايىن ئاز سانىدىكى شىركەتلەرنىڭ، تەستىقلاش ئارقىلىق، ئەسلىدىكى باشقۇرغۇچى ئورگانلاردىن ئالاقىسى پۈتۈنلەي ئۈزۈلۈپ، ئۇلار مۇناسىۋەتلىك كەسپىي تارماقلارغا ئۆتكۈزۈپ بېرىلىپ، ئۈزۈكسىز بويىچە باشقۇرۇلىدىغان بولدى. پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىدا ئىشلەپ ئوزۇپ ياكى دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىقىپ شىركەتلەردە قوشۇمچە ۋەزىپە ئۆتەۋاتقان 781 نەپەر كادىر بىر تەرەپتىكى ۋەزىپىسىدىن ئىستېپا بەردى.

3) ئاپتونوم رايونىنىڭ رەھبەرلىك ئورگانلىرى باشقۇرغان ۋە جەمئىيەتتىكى تەسىرى بىر قەدەر زور بولغان شىركەتلەرنىڭ مەسىلىسى ھەل قىلىندى، يۇقىرىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى باشقۇرغان شىنجاڭ «كوئىنلۇن» سودا شىركىتى، شىنجاڭ - شېنجېن «تەڭرىتاغ» سودا باش شىركىتى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد كومىتېتى باشقۇرغان شىنجاڭ ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات باش شىركىتىگە ئوخشاش بىر تۈركۈم شىركەتلەر دەسلەپكى تۈركۈمدە ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى؛ شىنجاڭ خەلقئارا ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىق شىركىتى ئاپتونوم رايونلۇق تاشقى ئىقتىساد - سودا نازارىتىنىڭ باشقۇرۇشىغا ئۆتكۈزۈپ بېرىلدى، شىنجاڭ خەلقئارا ھاۋالە مەبلەغ سېلىش شىركىتى خەلق بانكىسى ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسىنىڭ باشقۇرۇشىغا ئۆتكۈزۈپ بېرىلدى، شىنجاڭ «بوغدا چوققىسى» سودا شىركىتى ئاپتونوم رايونلۇق سودا نازارىتىنىڭ باشقۇرۇشىغا ئۆتكۈزۈپ بېرىلدى؛ شىنجاڭ «خۇەنيۇ» ئىقتىسادىي تەرەققىيات باش شىركىتى ئىشتىن توختىتىلدى.

4) بىر تۈركۈم شىركەتلەرنىڭ قانۇن - ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش مەسىلىسى ۋە سادىر قىلغان ئەنزىلىرى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى. ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر خىل شىركەتلەرگە چېتىلىدىغان ئەنزىدىن جەمئىي 994 ى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ ۋە مۇھىم ئەنزە 420، 75% ئەنزە ئاخىرلاشتۇرۇلدى.

5) شىركەتلەرنىڭ تۈزۈم قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلدى. ساقلىنىپ قالغان شىركەتلەردە مالىيە، كادىرلار ئىشلىرى، ئىش ھەققى ۋە مۇكاپات، ئىگىلىك باشقۇرۇشقا دائىر قائىدە - تۈزۈملەر ئورنىتىلدى، سودا، مادىي ئەشيا، تاشقى سودا، بانكا، بىناكارلىق قاتارلىق ساھەلەردىكى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى تارماقلارمۇ كونكرېت سىياسەت ۋە بەلگىلىمەلەرنى تۈزۈپ، شىركەتلەرنىڭ ساغلام تەرەققىي قىلىشى ئۈچۈن ئاساس سالدى.

ئاپتونوم رايونىنىڭ شىركەتلەرنى ئېنىقلاش ۋە تەرتىپكە سېلىش خىزمىتى 1988 - يىلى 8 - ئايدىن باشلاپ ئومۇميۈزلۈك قانات يايدۇرۇلغاندى.

شۇ گۈيرېن

نۇقتىلىق تۈرلەر ۋە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلىدىغان تۈرلەر

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلارنى يەنمۇ كۈچەيتتى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايونىنىڭ پىلانىغا كىرگۈزۈلگەن 39 نۇقتىلىق تۈر ۋە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلىدىغان تۈر ئۈچۈن 3 مىليارد 647 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، يىللىق پىلان 101% ئورۇندالدى. ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلىدىغان 19 تۈر ئىچىدە قاراماي خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى، شىنجاڭ «ئىستراھەت» مېھمانخانىسى، قورغاس ناھىيىلىك كۆمۈر كانى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق سايامەت مېھمانخانىسىدىن ئىبارەت تۆت تۈرده ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇش پىلانى ئورۇندالماي قالغاندىن

تاشقىرى، باي ناھىيىسىنىڭ قىزىل سۇ ئامبىرى، خېجىڭ ناھىيىسىنىڭ تاغ ئاغزى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى، تاغ ئاغزى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى — خېجىڭ توك يوللاش — بېسىم ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى، بورتالاتوبلاستلىق ئوت ئېلېكتر ئىستانسىسى، ماناس ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى، ئاقسۇ ئۆلايىتىنىڭ توك يوللاش - بېسىم ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى، توقاي سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى، نىلقا ناھىيىلىك خەلقىيە سانائىتى زاۋۇتى، سانجى قەغەز زاۋۇتى، غۇلجا شېكەر زاۋۇتى، خوتەن يېپەك زاۋۇتى، قۇمۇل ئالتۇن كانى، خوتەن ئۇن زاۋۇتى، كورلا شەھىرىنىڭ سۇ بىلەن تەمىنلەش قۇرۇلۇشى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئاپتوبوس شىركىتىنىڭ 4 - ئاپتوبۇس توختىتىش مەيدانىدىن ئىبارەت 15 تۈر ئۆز قەرەلىدە پۈتتۈرۈلۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى.

20 نۆۋەتلىق قۇرۇلۇش تۈرىنىڭ ئىلگىرىلەش ئەھۋالى ياخشى بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە تاشقورغان سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى، قەشقەر 2 - دەرىجىلىك سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى، ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ «نۇرلۇق» كوچا مەركەزلەشتۈرۈپ ئىسىتىش قۇرۇلۇشى، ئۈرۈمچى تېچاڭگو ئوستى ئوچۇق كۆمۈر كانى، تارباغاتاي ئۆلايىتىدىكى تېمىرتام كۆمۈر كانى، يەكەن ناھىيىلىك كۆمۈر كانى، شىنجاڭ ساپ شۆلتا زاۋۇتى، جەنۇبىي شىنجاڭ ۋە شىمالىي شىنجاڭدىكى رەڭدار ئارقىلىق تىزگىنلىنىدىغان مىكرو دولقۇنلۇق ئالاقىلىشىش قۇرۇلۇشى، دۆلەت يولى «312» لىنىيىسىنىڭ سانجىدىن قۇتۇبىغچە بولغان بۆلىكى، دۆلەت يولى «314» لىنىيىسىنىڭ توقسۇندىن ئىگەر كۆۋرۈككىچە بولغان بۆلىكى، لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈريولىنىڭ شىخودىن ئالاتاۋ ئېغىزىغىچە بولغان بۆلىكى ۋە ئالتاي «2817» قۇرۇلۇشىدىن ئىبارەت 12 تۈرلۈك قۇرۇلۇش ئاساسەن پىلاندىكى سۈرئەت بويىچە تاماملاندى؛ سانجى شېكەر زاۋۇتى 11 - ئايدا بۇددەتتىن بۇرۇن پۈتتۈرۈلۈپ، ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى؛ شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى ئاساسلىق كېڭەيتىپ قۇرۇلىدىغان تۈرلەرنى ئومۇميۈزلۈك تاماملىدى، 1 - نومۇرلۇق 12 تونناسلىق ئايلانما پېچ پىلاندىكى مۇددەتتىن بىر ئاي بۇرۇن ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلۈپ، 8 - ئاينىڭ 20 - كۈنى كېڭەيتىلگەندىن كېيىنكى تۇنجى پېچتا قاينىتىما پولات ئىشلەپچىقاردى؛ شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ ئاساسلىق ئۆسكۈنىلىرى پۈتۈنلەي ئورنىتىپ بولۇندى، بىر قىسىم ئۆسكۈنىلەر ئايرىم سىناپ كۆرۈلدى؛ ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى پولىئېتىر قۇرۇلۇشىنىڭ كىرىشىپ يىغىلىش قۇرۇلمىسى، ئۈزۈن تالا قۇرۇلمىسى، قىسقا تالا قۇرۇلمىسى، پولىئېتىر ئامىناب ئۆسكۈنىلىرى، سىنتېمىلىق يۇرۇشلەشكەن ئۆسكۈنىلەر ۋە ئۆزىگە تەۋەللۇق ئېلېكتر ئىستانسىسىدىن ئىبارەت بەش ئاساسلىق تىزگىنلىگۈچى ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى ۋاقتىدا كەلتۈرۈلدى، 11 - ئاينىڭ ئاخىرىدا ئۈزۈن تالانى كەينىدىن توقۇشنى سىناق قىلىش نىشانى ئىشقا ئاشۇرۇلدى، پۈتتۈرۈلگەن قۇرۇلۇشلارنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 100% كە، ئەلا سۈپەتلىك بولۇش نىسبىتى 91% كە يەتتى؛ دۆلەت يولى «216» لىنىيىسىنىڭ بېيتۈندىن داخۋاگشەنگىچە بولغان بۆلىكىنىڭ ئۈل قۇرۇلۇشى پۈتۈنلەي تاماملاندى ھەمدە 75 كىلومېتر ئۈزۈنلۇقتىكى يولغا ئاسفالت يانقۇزۇلدى، يىل ئاخىرىدا پۈتۈن لىنىيە بويىچە ئاپتوموبىل قاتنىدى؛ كۆيتۇڭ نېفىتنى ئارىلىقتا ئالماشتۇرۇش ئامبىرىنىڭ 48 مىڭ كۇبادراتمېتىرلىق ماي ساقلاش مۇئەسسەسى پۈتۈنلەي پۈتتۈرۈلدى ھەمدە بىر قىسىم مۇئەسسەسىلەر ئىشلىتىلىشكە باشلىدى؛ شىنجاڭ نېفىتلىكىدىكى مايتاغ ئوت ئېلېكتر ئىستانسىسى (25 مىڭ كىلوۋاتلىق گېنېراتور گۇرۇپپىسى)، بېيتۈن سەنتەي ئېلېكتر ئىستانسىسى (12 مىڭ كىلوۋاتلىق بىر گېنېراتور گۇرۇپپىسى) ۋە قارامايدىن مايتاغقىچە بولغان نېفىت ئاققۇزۇش تۈرۈبا لىنىيىسىنىڭ كېڭەيتىش قۇرۇلۇشى (2مىليون 500 مىڭ تونناغا/147 كىلومېتر) پۈتتۈرۈلۈپ، ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى ھەمدە 1 مىليون 200 مىڭ تونناغا نېفىت ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى قوشۇلدى؛ تارىم ئويمانلىقىدا نېفىت قىدىرىش - تەكشۈرۈش ۋە ئېچىشتا

زور بۆسۈش بولدى، يۇنىڭ بىلەن جەنۇبىي بۇگۇر، دۆڭقوتان، سانتام، جىراق ۋە «ئازادلىق» ئۆستەڭىنىڭ شەرقىي قىسمىدىن ئىبارەت بەش نېفتلىك ئاساسەن تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى ھەمدە 600 مىڭ تونىنا نېفت ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى كۆپەيتىش پىلانى ئورۇندالدى.

يۇقىرىدىكى تۈرلەرنىڭ پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلۈشى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ئۈچۈن بىر تۈركۈم ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى كۆپەيتىپ بەردى، بۇلارنىڭ ئاساسلىقلىرى مۇنۇلار: 192 مىڭ كىلوۋاتلىق توك ھاسىل قىلىش قۇرۇلمىسى، توك يەتكۈزۈش لىنىيىسىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 105 كىلومېتر (110 كىلوۋولت)، توك بېسىمىنى ئۆزگەرتىش ئۈسكۈنىسى 16 مىڭ كىلوۋولت ئامپېر، يىلىغا 1 مىليون 800 مىڭ تونىنا نېفت ئېلىش، 147 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى (يىلىغا 2 مىليون 500 مىڭ تونىنا) نېفت ئاققۇزۇش تۇرۇبا لىنىيىسى، يىلىغا 6813 سەر ئالتۇن، 60 مىڭ تونىنا شېكەر، 3000 تونىنا فابرىكا قەغىزى، 2000 تونىنا پارتلاتقۇچ دورا، 1 مىليون مېتر يىپەك ئىشلەپچىقىرىش، 4059 كۋادراتمېتىرلىق ئاپتوبۇس قويۇش ئامبىرى (150 ئاپتوبۇس قويغىلى بولىدۇ)، كۇنىگە شەھەرنى 12 مىڭ تونىنا سۇ بىلەن تەمىنلەش، كۇنىگە 100 تونىنا ئۇن تارتىش ئىقتىدارى كۆپەيدى.

جاۋ جىنشىڭ

قۇرۇلۇش مەسلىھەتچىلىكى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق قۇرۇلۇش مەسلىھەتچىلىكى شىركىتى ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتى، ئىقتىساد كومىتېتى چۈشۈرگەن ھاۋالە بىلەن مەسلىھەت بېرىش، مۆلچەرلەش تۈرلىرى پىلانىغا ئاساسەن، مەسلىھەت بېرىش، مۆلچەرلەش تۈرىدىن 28 نى ئورۇندىدى، بۇ تۈرلەرگە سېلىنىدىغان مەبلەغ 1 مىليارد 305 مىليون يۈەنگە يېتىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە مۇمكىنچىلىك تەتقىقاتى دوكلاتىدا مۆلچەرلەنگەن تۇر ئون، تەكلىپنامىدە مەسلىھەت بېرىلگەن ۋە مۆلچەرلەنگەن تۇر 16، تەخمىن چوت ۋە خام چوتنا تەكشۈرۈلگەن تۇر ئىككى.

مۆلچەرلەش ئارقىلىق كۆپەيتىلگەن مەبلەغ 146 مىليون 728 مىڭ 400 يۈەن، تەكشۈرۈپ كېمەيتىلگەن مەبلەغ 49 مىليون 838 مىڭ 900 يۈەن، پىلانغا كىرگۈزۈشنى ۋاقتىنچە كېچىكتۈرۈش تەكلىپى بېرىلگەن تۇر ئىككىسى، قۇرۇلۇشنى كېچىكتۈرۈش توغرىسىدا تەكلىپ بېرىلگەن تۇر بىر، زاپاس تەييارلاپ قويۇپ، شارائىت پىشىپ يېتىلگەندە خىزمەتلەرنى يەنىمۇ قانات يايدۇرۇش تەكلىپىي بېرىلگەن تۇر بىر. ئوتتۇرىغا قويۇلغان مۆلچەر ۋە پىكىرلەرنىڭ كۆپ قىسمى قارار چىقارغۇچى تارماقلار تەرىپىدىن قوبۇل قىلىندى.

جاۋ جىنشىڭ

دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ياخشى باشقۇرۇلۇش ئەھۋالى

دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ھاياتىي كۈچىنى ئاشۇرۇشقا ئائىت 26 تۈرلۈك سىياسەت

1991 - يىل 3 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ھاياتىي كۈچىنى يەنىمۇ ئاشۇرۇش توغرىسىدا ئوقتۇرۇش» چىقاردى. ئوقتۇرۇشتا 26 تۈرلۈك سىياسەت ۋە تەدبىر بەلگىلەنگەن:

1) كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش مەبلىغى ئاشۇرۇلۇپ، تېخنىكا تەرەققىياتى ئىلگىرى سۈرۈلىدۇ. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ۋە جايلارنىڭ مالىيەسىدە ھەر يىلى تۇراقلىق مۇلۇككە سېلىنىدىغان مەبلەغنىڭ كۆپەيتىلىدىغان قىسمى تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە ئورۇنلاشتۇرۇلىدۇ. ھەر يىلى مالىيەدىن تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە كۆپەيتىپ ئورۇنلاشتۇرۇلىدىغان مەبلەغ بىلەن ئەسلىدە ئاپتونوم رايون مالىيەسى باشقۇرۇپ كەلگەن سانائەت - قاتناش

كارخانىلىرىنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش مەبلىغىنى مەركەزلەشتۈرۈلۈپ، تېخنىكا ئۆزگەرتىش فوندى تۈرغۇزۇلۇپ، تېخنىكا ئۆزگەرتىش پىلانىغا كىرگۈزۈلۈپ، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە ئۇقتىلىق كاپالەتلىك قىلىنىدۇ.

2) ھازىر يولغا قويۇلۇۋاتقان تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرلىرىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ھوقۇق دائىرىسى كېڭەيتىلىدۇ، تەكشۈرۈپ تەستىقلاش رەسمىيىتى ئاددىيلاشتۇرۇلىدۇ. سېلىنمىدىغان ئومۇمىي مەبلەغ 3 مىليون يۈەندىن ئاشىدىغان تۈرلەر ۋە بارلىق تېخنىكا كىرگۈزۈلىدىغان تۈرلەرنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد كومىتېتى مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنى تەشكىللەپ بىرلىكتە تەكشۈرىدۇ، ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد كومىتېتى تەكشۈرۈپ تەستىقلايدۇ؛ سېلىنمىدىغان ئومۇمىي مەبلەغ 3 مىليون يۈەندىن تۆۋەن تۈرلەرنى كارخانىلارنىڭ ئاساسلىق باشقۇرغۇچى تارماقلار ۋە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ تەشكىللەپ بىرلىكتە تەكشۈرۈپ تەستىقلايدۇ. كارخانىلار ئۆزلىرى تەييارلىغان مەبلەغ، جۈملىدىن كارخانىلارنىڭ ئۆز ئىلكىدىكى مەبلىغى، توغرا لىنىيىلىك بىرلىشىش مەبلىغى، قەرز چېكى تارقىتىپ يىغقان مەبلەغ بىلەن ئېلىپ بېرىلىدىغان ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرلىك تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرلىرىنى، مەيلى كۆلەمىنىڭ چوڭ، كىچىك بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، دۆلەتنىڭ كەسىپ سىياسىتىگە ئۇيغۇن بولسلا، كارخانىلار ئۆزى قارار قىلىپ، ھەر دەرىجىلىك تېخنىكا ئۆزگەرتىش پىلانىغا كىرگۈزىدۇ. كارخانىلار يۇقىرىدىكى مەبلەغلەر ئارقىلىق ئورۇندىغان تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرلىرىدىن كۆپەيگەن پايدا ئۈچ يىلغىچە پۈتۈنلەي كارخانىغا قالدۇرۇلىدۇ.

3) بۇيرۇق خاراكتېرلىك پىلانىنىڭ دائىرىسى پەيدىنپەي تارايتىلىدۇ. كارخانىلار بۇيرۇق خاراكتېرلىدىكى پىلانلىق مەھسۇلاتلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىشتا ئېھتىياجلىق بولغان ئېنېرگىيە، ئاساسلىق خام ئەشيا - ماتېرىيال بىلەن تەمىنلەشكە ھەققىقىي كاپالەتلىك قىلىش لازىم، ئەگەر پىلان بويىچە تەمىنلەش ئىمكانىيىتى بولماي، كارخانىلار ئۆزى سېتىۋېلىشقا توغرا كەلسە، پىلان تارماقلىرى بۇيرۇق خاراكتېرلىك مەھسۇلات ۋەزىپىسىنى مۇناسىپ ھالدا تەڭشەپ ئازايتىدۇ، كارخانىلار ئىشلەپچىقىرىش پىلانىنى ئۆزلىرى بېكىتىپ، ئۆزلىرى ئىشلەپچىقىرىپ، ئۆزلىرى ساتا بولىدۇ، دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ ئايرىم بەلگىلىمىسى بارلىرىنى ھېسابقا ئالمىغاندا، مەھسۇلاتنىڭ باھاسىنى ئۆزلىرى بېكىتسە بولىدۇ. دۆلەت «كارخانىلارنىڭ سېتىشىغا رۇخسەت قىلىنمايدۇ» دەپ بەلگىلىگەن مەھسۇلاتلاردىن باشقا، كارخانىلار بۇيرۇق خاراكتېرىدىكى پىلانلىق تاۋار سېتىپ بېرىش ۋەزىپىسىنى ئورۇنداشقا كاپالەتلىك قىلغاندىن كېيىن، مەھسۇلاتلىرىنى ئاپتونوم رايون ئىچى ۋە سىرتىدا تۈرلۈك شەكىللەر بىلەن ساتا بولىدۇ؛ سانائەت كارخانىلىرى ئۆزى ساتقان يەرلىك سانائەت مەھسۇلاتلىرى كىرىمىدىن 1. 3% نى سېتىش كەسپىي خراجىتى ۋە مەھسۇلاتلارنى ساتقۇچىلارنى مۇكاپاتلاش ئۈچۈن ئېلىپ قالسا بولىدۇ.

4) قىسمەن كارخانىلارنىڭ ئامورتىزاتسىيە نىسبىتى مۇۋاپىق ئۆستۈرۈلىدۇ. كەسىپ سىياسىتىگە ئۇيغۇن، مەھسۇلاتى بازارلىق، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى ياخشى بولغان چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلاردا تۇراقلىق مۇلۇكنىڭ ئومۇمىي ئامورتىزاتسىيە نىسبىتى بىر پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستۈرۈلىدۇ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلانىدا تۇراقلىق تېخنىكا ئۆزگەرتىلىدىغان تۈرلەر قاتارىغا كىرگۈزۈلگەن 25 كارخانىدىن بەرداشلىق بېرىش ئىقتىدارى بارلىرىدا ئىككى پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستۈرۈلىسە بولىدۇ، كۆپەيتىلگەن قىسمىدىن ئېنېرگىيە - قاتناش فوندى، دۆلەت خام چوتىنى تەڭشەش فوندى ئېلىنمايدۇ. ئاپتونوم رايوندىكى ئۇقتىلىق تېخنىكا ئۆزگەرتىلىدىغان 25 كارخانا 1992 - يىلدىن باشلاپ ئېنېرگىيە - قاتناش فوندى، دۆلەت خام چوتىنى تەڭشەش فوندى تاپشۇرمايدۇ.

5) يىللىق سېتىش كىرىمىدىن 1%

قالدۇرۇلۇپ، ئۇ، داۋاملىق تېخنىكا تەرەققىيات فوندى قىلىنىپ، مەخسۇس يېڭى مەھسۇلاتلارنى يارىتىشقا ئىشلىتىلىدۇ، بۇنىڭدىن ئېنېرگىيە - قاتناش فوندى ۋە دۆلەت خام چوتنى تەڭشەش فوندى ئېلىنمايدۇ.

6) كارخانىلارنىڭ تۇراقسىز مەبلىغى تولۇقلىنىدۇ. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك مالىيە تارماقلىرى 1992 - يىلدىن باشلاپ ھەر يىلى كارخانىلارنىڭ تۇراقسىز مەبلىغىنى ئارقا - ئارقىدىن تولۇقلايدۇ.

كەسىپى بانكىلار يەرلىك دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ تۇراقسىز مەبلىغى ئۈچۈن تارقاتقان قەرز پۇلىنىڭ ئۈسۈم نىسبىتى باش خەلق بانكىسى تەستىقلىغان، ھازىر يۇرگۈزۈلۈۋاتقان ئۈسۈم نىسبىتى ئاساسىدا 20% تۆۋەنلىتىلىدۇ، دېگەن بەلگىلىمە ئىجرا قىلىنىپ، تۆۋەنلىتىلگەن ئۈسۈم قىسمى كارخانىلارنىڭ ئۆز ئىلكىدىكى تۇراقسىز مەبلەغنى تولۇقلاشقا قايتۇرۇلىدۇ؛ ئاپتونوم رايون مالىيەسى بىكار تۇرۇپ قالغان مەبلەغلەردىن پايدىلىنىپ كارخانىلارغا تارقاتقان تۇراقسىز مەبلەغ قەرز پۇلىنىڭ ئۈسۈمى كارخانىلارنىڭ ئۆز ئىلكىدىكى تۇراقسىز مەبلەغنى تولۇقلاشقا قايتۇرۇلىدۇ.

1992 - يىلدىن باشلاپ ھۆددىگە ئېلىنغان كارخانىلارنىڭ شۇ يىللىق ھۆددىگە ئالغان تۆپ سان كۆرسەتكۈچىنى ئاشۇرۇپ ئورۇندىلىپ يۇقىرىغا تاپشۇرغان پايدىسىنىڭ 50 پىرسەنتىنى تەڭ دەرىجىلىك مالىيە تارماقلىرى ھۆددىگە ئېلىنغان كارخانىلارنىڭ ئۆز ئىلكىدىكى تۇراقسىز مەبلىغىنى تولۇقلاشقا قايتۇرىدۇ.

يېڭىدىن قۇرۇلىدىغان ۋە كېڭەيتىپ قۇرۇلىدىغان تۈرلەرگە يېڭىدىن قوشۇلىدىغان نورمىلىق تۇراقسىز مەبلەغنىڭ ئون پىرسەنتىدىن 30 پىرسەنتىگىچە بولغان قىسمىدىن تۆۋەن بولمىغان ئۆز ئىلكىدىكى تۇراقسىز مەبلەغمۇ بىرلا ۋاقىتتا سېپىلىپ بېرىلىدۇ.

يىللىق سېتىش كىرىمىنىڭ بىر پىرسەنتى ئاجرىتىلىپ، ئۆز ئىلكىدىكى تۇراقسىز مەبلەغنى تولۇقلاشقا ئىشلىتىلىدۇ.

ئومۇمەن دۆلەت باھاسىنى ئۆستۈرۈشنى بىر تۈتاش بەلگىلىگەن ئامبارىدىكى ماددىي ئەشيا ۋە تاۋارلارنىڭ ئۆستۈرۈلگەن باھا قىسمى كارخانىلارنىڭ ئۆز ئىلكىدىكى تۇراقسىز مەبلىغى قىلىپ ئۆزگەرتىلىدۇ.

كارخانىلارنىڭ قەرەلى توشقان ھەر خىل قەرز چېكى كىرىمى ئۆز ئىلكىدىكى تۇراقسىز مەبلەغكە ئۆزگەرتىلىدۇ.

7) تاشقى سودا تىجارىتىنىڭ ئۆز ئالدىغا باشقۇرۇش ئىقتىدارىغا ئىگە كارخانا ۋە كارخانا گۇرۇھلىرىنى، شۇنداقلا قۇرۇلۇشلارنى ھۆددىگە ئېلىش، ئەمگەك - مۇلازىمەتنى سىرتقا چىقىرىش ۋە ئىقتىساد، تېخنىكا، پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقىنى قانات يايدۇرۇش ئىقتىدارىغا ئىگە كارخانىلارنى كۆرسىتىپ، دۆلەتنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرىغا بۇ كارخانىلارغا تاشقى سودا تىجارەت ھوقۇقى بېرىشنى ئىلتىماس قىلىشقا بولىدۇ.

8) ئۇچ بۇرجەك قەرزنى ئېنىقلاش خىزمىتى چېكىنىدۇ. قۇرۇلىدىغان تۈرلەرنى ئورۇنلاشتۇرغاندا، قەرز پۇلىنىڭ ئۈسۈمى، مال باھا كۆرسەتكۈچى ۋە تۇراقسىز مەبلەغنى نەزەردە تۇتۇش كېرەك. بېسىلىپ قالىدىغان مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىشنى قەتئىي ئازايتىش ياكى ئىشلەپچىقارماسلىق لازىم، قەرز بېرىش بىلەن بېسىلىپ قېلىشنى باغلاش چارىسىنى يولغا قويۇپ، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنىدىغان مەبلەغنى كۆپەيتىش كېرەك.

9) كارخانا گۇرۇھلىرى قۇرۇلۇپ، كەسىپلەرنىڭ ئومۇمىي ئۈنۈمى جارى قىلدۇرۇلىدۇ. تەرەققىيات ئىستىقبالىغا ئىگە ھازىرقى كارخانىلارنى مۇستەھكەملەپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، رايون ۋە كەسىپ ئاتلىغان يۇرۇشلەشكەن ئىشلەپچىقىرىش تىجارىتى تېپىدىكى، كەسىپلەشكەن ھەمكارلىق تېپىدىكى، يېڭىدىن داۋلىق، سۇپەتلىك، يۇرۇشلۇق مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىش تېپىدىكى ۋە پەن - تېخنىكا، سانائەت، سودا، يېزا ئىگىلىكى بىرلەشتۈرۈلگەن تېپىتكى كارخانا گۇرۇھلىرىنى قۇرۇش كېرەك. نۆۋەتلىق كارخانا گۇرۇھلىرى

ئىلتىماس قىلىپ تەستىقلىتىش ئارقىلىق پىلانىنى ئايرىم تۈزۈش چارىسىنى قوللانسا بولىدۇ. سىجىل تىپلىق كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ ئىچكى قىسمىدا ھەمكارلىق ئاساسىدا يۇرۇشلەشتۇرۇپ ئىشلەپچىقىرىلغان مەھسۇلاتلارنىڭ ئاخىرقى مەھسۇلات بېجى گۇرۇھ شىركىتى تەرىپىدىن بىر تۇتاش تاپشۇرۇلىدۇ، ئارىلىقتىكى باجلار كەچۇرۇم قىلىنىدۇ.

10) مال - مۇلۇك ھوقۇقى مۇناسىۋىتى راۋانلاشتۇرۇلۇپ، ھەسسىدارلىق تۈزۈمى نۇقتىدا سىناق قىلىنىدۇ. ئىقتىسادىي ئۇنۇمى ياخشى، تەرەققىيات ئىستىقبالى بار كارخانىلار تېخنىكا ئۆزگەرتكەندە ۋە كېڭەيتىپ قۇرۇلغاندا، جەمئىيەتتە ئاشكارا قەرز چېكى تارقىتىپ مەبلەغ توپلىسا بولىدۇ.

11) ئۇچ قالايمىقانچىلىق قەتئىي ئوڭشىلىدۇ. دۆلەت بىر تۇتاش باشقۇرىدىغان ھەق ئېلىش، مەبلەغ توپلاش تۈرلىرىدىن باشقا، ئاپتونوم رايون دائىرىسىدىكى ھەق ئېلىش، جەرىمانە قويۇش، مەبلەغ توپلاش ئىشلىرى بىر تۇتاش باشقۇرۇلىدۇ. تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ھوقۇقى ئاپتونوم رايونغا مەركەزلەشتۇرۇلۇپ، ھەق ئېلىش ئىجازەتنامىسى تارقىتىش تۈزۈمى قاتتىق ئىجرا قىلىنىدۇ.

12) كارخانىلارغا قارىتىلغان ھەر خىل تەكشۈرۈش، سېلىشتۇرۇپ باھالاش ئىشلىرىنى مەركەزلەشتۇرۇپ بىر تۇتاش باشقۇرۇش كۈچەيتىلىدۇ. ئاپتونوم رايوندىكى جايلار ۋە تارماقلارنىڭ كارخانىلارنى تەكشۈرۈش، سېلىشتۇرۇپ باھالاش ئىشلىرىنى شۇ دەرىجىلىك ئىقتىساد كومىتېتى تەكشۈرۈپ تەستىقلايدۇ ھەمدە تەكشۈرۈش، سېلىشتۇرۇپ باھالاش ئىجازەتنامىسى تارقىتىش تۈزۈمى يولغا قويۇلىدۇ. مالىيە، باج، مال باھاسى ۋە مۇپەتتىشلىك تارماقلىرى تەكشۈرۈش ئىشلىرىنى قانۇن بويىچە ئېلىپ بارىدۇ.

13) ئىقتىسادىي ئۇنۇمى ياخشى، ئەۋزەللىككە ئىگە كارخانىلار زىيان تارتىۋاتقان ۋە ئەۋزەللىكى يوق كارخانىلارنى قوشۇۋېلىشقا ئىلھاملاندۇرۇلىدۇ. قوشۇۋېتىلگەن كارخانىلاردىن بانكىدىن ئالغان قەرزى بىر قەدەر كۆپ بولغانلىرىنىڭ ھېساباتىنى تۆلىتىۋېلىش ھوقۇقى، قەرزدارلىق مەجبۇرىيىتى ئەمەلىيلەشتۇرۇلگەندىن كېيىن نېسى قالدۇرۇشقا رۇخسەت قىلىنىدۇ؛ قوشۇۋېتىلگەندىن كېيىنكى ئىشلەپچىقىرىشنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ۋە ئىشلەپچىقىرىش دائىرىسىنى كېڭەيتىشكە كېرەكلىك مەبلەغ ئالدىن ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى كېرەك. زىيان تارتقان كارخانىلار قوشۇۋېتىلگەندىن كېيىن بۇرۇن بېكىتىلگەن زىياننىڭ ئورنىنى تولدۇرۇش ياردەم پۇلى كۆرسەتكۈچىنى مالىيە بۇرۇنقىدەكلا تولۇقلاپ بېرىدۇ؛ زىياننىڭ ئورنىنى تولدۇرۇش ياردەم پۇلى كۆرسەتكۈچى يوق كارخانىلار قوشۇۋېتىلگەن بولسا، قوشۇۋالغۇچى تەرەپنىڭ يۇقىرىغا تاپشۇرىدىغان پايدىسى مۇۋاپىق كېمەيتىلسە بولىدۇ. قوشۇۋالغۇچى تەرەپنىڭ قوشۇۋالغان كارخانىنىڭ ئىشلەپچىقىرىشىنى ئۆزگەرتىپ تەشكىللىشى، تېخنىكا ئۆزگەرتىشىگە كېتىدىغان ئېنېرگىيە، خام ئەشيا ۋە سېلىنىدىغان مەبلەغنى ئالدىن ئويلىشىش ھەمدە بۇ جەھەتتە مۇۋاپىق ئېتىبار بېرىش كېرەك.

14) ئومۇمەن نېفىت قىدىرىش - تەكشۈرۈش، ئېچىش ۋە نېفىت خىمىيە سانائىتىنىڭ ئېھتىياجى ئۈچۈن ئىشلەپچىقىرىلغان ماشىنا - ئېلېكتر مەھسۇلاتلىرىدىن ئۇچ يىلغىچە تاپاۋەت بېجى ئېلىنمايدۇ.

15) دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون باھاسىنى بىر تۇتاش باشقۇرىدىغان مەھسۇلاتلاردىن باشقا، قالغان مەھسۇلاتلارنىڭ باھاسىنى كارخانىلار ئۆزلىرى بېكىتسە بولىدۇ. كارخانىلار دۆلەتنىڭ ئالتۇن مېدال، كۇمۇش مېدال مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن ۋە مىنىستىرلىك، ئاپتونوم رايون بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالانغان مەھسۇلاتلارغا سۈپەت باھاسى قوشۇش چارىسى بويىچە ئۆزلىرى باھا قوشسا بولىدۇ. دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون ئېتىراپ قىلغان يېڭى مەھسۇلاتنىڭ سىناق تەرىقىسىدە سېتىلىش باھاسىنى كارخانىلار ئۆزلىرى بېكىتسە بولىدۇ. يېڭى مەھسۇلاتلارنى سىناق تەرىقىسىدە سېتىش مۇددىتى مۇنداق بەلگىلەندى: ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى

تۈرىگە كىرىدىغان دۆلەت دەرىجىلىك يېڭى مەھسۇلاتنىڭ سىناق تەرىقىسىدە سېتىش مۇددىتى ئۇچ يىل، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەھسۇلاتنىڭ ئىككى يىل بولىدۇ؛ تۈرمۇش ئىستېمال بۇيۇملىرى تۈرىگە كىرىدىغان دۆلەت دەرىجىلىك يېڭى مەھسۇلاتنىڭ ئىككى يىل، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەھسۇلاتنىڭ بىر يىل بولىدۇ.

16) كارخانىلار دۆلەت چوڭ‌شۇرگەن ئەمگەك ـ ئىش ھەققى پىلانى ۋە تەكشۈرۈپ بېكىتىلگەن شتاتتىكى خادىم ئىچىدە ئۆزلىرىنىڭ ئالاھىدىلىكىگە مۇۋاپىق كېلىدىغان ئىشچى ئىشلىتىش تۈزۈمىنى تاللىۋېلىشقا، ئىشلەپچىقىرىش ۋە خىزمەتنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن ئىچكى ئاپپاراتلارنى بېكىتىشكە ۋە خادىملارنى سەپلەشكە، ھەرقانداق تارماقنىڭ ئوخشاش كەسىپ بويىچە ئاپپارات قۇرۇش ۋە خادىم سەپلەش تەلىپىنى رەت قىلىشقا، قانۇن ـ ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلغان ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنى قانۇن بويىچە بىر تەرەپ قىلىشقا ۋە خىزمەتتىن بوشتىۋېتىشكە ھوقۇقلۇق.

17) «كارخانا قانۇنى» ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇلۇپ، كارخانىلارنىڭ رەھبەرلىك ئۆزۈلمىسى مۇكەممەللەشتۈرۈلىدۇ. ھەر دەرىجىلىك ئىقتىساد كومىتېتلىرى «كارخانا قانۇنى» نى ماسلاشتۇرۇپ ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەملىيلەشتۈرۈشكە مەسئۇل بولىدۇ. زاۋۇت باشلىقى (جىڭلى) نىڭ كارخانىنىڭ ئومۇمىدىكى مەمۇرىي رەھبىرلىكىدىكى ۋەزىپىگە تەيىنلەش ۋە ۋەزىپىدىن قالدۇرۇش ھوقۇقى بولىدۇ. ئومۇمىي قاتلامدىكى ۋەزىپىگە تەيىنلەشكە ۋە ۋەزىپىدىن قالدۇرۇشقا تېگىشلىك مەمۇرىي رەھبىرلىكىنىڭ زاۋۇت باشلىقى (جىڭلى) ياكى پارتكوم كۆرسىتىدۇ، تەشكىلات ۋە كادىرلار تارماقلىرى تەكشۈرىدۇ، پارتكومنىڭ كېڭەيتىلگەن يىغىنىدا كوللېكتىپ مۇزاكىرە قىلىش ئارقىلىق ماقۇللاشقاندىن كېيىن، زاۋۇت باشلىقى (جىڭلى) ۋەزىپىگە تەيىنلەيدۇ ياكى ۋەزىپىدىن قالدۇرىدۇ.

18) كارخانىلارنىڭ ئۆزىنى ئۆزى چەكلەش مېخانىزمى مۇكەممەللەشتۈرۈلىدۇ. كارخانىلار دۆلەتنىڭ ئالاقىدار قانۇن، نىزام ۋە سىياسەت جەھەتتىكى چەكلىمىلىرىنى ئاڭلىق يوسۇندا قوبۇل قىلىشى، پىلان، مالىيە، مۇپەتتىشلىك، ئەمگەك ـ ئىش ھەققى، مال باھاسى تارماقلىرىنىڭ نازارەتچىلىكىنى قوبۇل قىلىشى، دۆلەت پىلانىنى ئورۇنداپ، توختامغا ئەمەل قىلىپ، قانۇن بويىچە ئىگىلىك باشقۇرۇشى لازىم. كارخانىغا قالدۇرۇلىدىغان پايدا ئىچىدىكى ئىشلەپچىقىرىش تەرەققىيات فوندى، پاراۋانلىق فوندى ۋە مۇكاپات فوندى نىسبىتىنى مۇۋاپىق بېكىتىپ، كارخانىلار ئاساسىي ئامورتىزاتسىيە فوندى، چوڭ رېمونت فوندى ۋە يېڭى مەھسۇلاتلارنى يارىتىش فوندىنى بەلگىلىمە بويىچە ئاجرىتىشى ۋە يەتكەزمەك ئاجرىتىشى لازىم.

19) كارخانىلار دۆلەت، كارخانا ۋە ئىشچى ـ خىزمەتچىلەردىن ئىبارەت ئۇچ تەرەپنىڭ مەنپەئىتىگە، شۇنىڭدەك كەلگۈسىدىكى مەنپەئەت بىلەن ھازىرقى مەنپەئەتكە تەڭ ئېتىبار بېرىشى كېرەك. كارخانىلاردىكى ئىشچى ـ خىزمەتچىلەر كىرىمىنىڭ ئېشىش سۈرئىتى ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئېشىش سۈرئىتىدىن يۇقىرى بولۇپ كەتمە بولمايدۇ، مىللىي دارامەتنى تەقسىم قىلىشتا شەخسلەرگە ھەددىدىن زىيادە مايىل بولۇشتىن ساقلىنىش كېرەك. تىجارەت خاراكتېرلىك زىيان تارتقان كارخانىلار مۇكاپات سوممىسىنى ۋە ئۇنۇم ئىش ھەققىنى كۆپەيتىشكە بولمايدۇ؛ مەھسۇلاتلىرىنىڭ بازىرى كاسات بولغانلىقتىن ياكى ياخشى باشقۇرۇلمىغانلىقتىن ئىشلەپچىقىرىشتىن توختىتىلغان ۋە يېرىم توختىتىلغان كارخانىلار مۇكاپات تارقىتىشنى توختىتىشى ۋە ئىش ھەققىنى كېمەيتىشى كېرەك؛ ھۆددىگەرلىك ۋەزىپىسىنى ئورۇندىيالمىغان كارخانىلارنىڭ باشلىق (جىڭلى) لىرى %3 ئىشچى ـ خىزمەتچىنىڭ دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈش ھوقۇقىنى يوقىتىشقا بولمايدۇ.

20) كارخانىلارنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى ئەمگەك ـ كادىرلار تۈزۈمى ۋە تەقسىمات تۈزۈمى ئىسلاھاتى چوڭقۇرلاشتۇرۇلىدۇ. ۋاقتىنچە ئارتۇق

تۇرۇۋاتقان خادىملارنى ئورۇنلاشتۇرۇشنىڭ چىقىش يولى 3 - كەسىپنى راۋاجلاندۇرۇش، زاۋۇتنىڭ تەرىپىلەپ پىشىشتۇرۇش، زاۋۇتنىڭ ئىش كۈتۈپ تۇرۇش، مۇددەتتىن بۇرۇن پېنسىيەگە چىقىرىش، زاۋۇتلار ئارا ئالماشتۇرۇش ۋە ئۆزى چىقىش يولى تېپىشتىن ئىبارەت. ھەر دەرىجىلىك باشقۇرۇش خادىملىرىنى رىقابەت يولى بىلەن تاللاپ تەكلىپ قىلىش، ياخشىلىرىنى تاللاپ ئىشلىتىشنى داۋاملىق يولغا قويۇش، ۋەزىپىگە تەينىلەش تۈزۈمىنى پەيدىنپەي تەكلىپ قىلىپ ۋەزىپىگە قويۇش تۈزۈمىگە ئۆزگەرتىش كېرەك. ئىش ئورنى ئىقتىدار ئىش ھەققى ئاساسىي شەكىل قىلىنغان تەقسىمات تۈزۈمىنى تەشەببۇس قىلىش ھەمدە پەيدىنپەي يولغا قويۇش، جاپالىق، مەينەت، ئېغىر، خەتەرلىك ئىش تۈرى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان ۋە 1 - سەپتە ئىشلەۋاتقان ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە مايىل بولۇش لازىم.

21) زاۋۇتنى قاتتىق تۈزەشتە چاك تۇرۇلۇپ، كارخانىلارنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى باشقۇرۇش كۈچەيتىلىدۇ. كارخانىلارنىڭ ئىچكى قىسمىدا تۇرلۇك ئىقتىسادىي مەسئۇلىيەت تۈزۈملىرى ئورنىتىلىدۇ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلىدۇ، تۇرلۇك قائىدە - تۈزۈملەر قاتتىق ئىجرا قىلىنىدۇ.

22) مەھسۇلات قۇرۇلمىسى پائال تەڭشىلىپ، بازارغا باب كېلىدىغان مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىش كېڭەيتىلىدۇ. بېسىلىپ قالىدىغان مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىۋاتقان كارخانىلارغا پىلان ئىچىدىكى ئېنېرگىيە، خام ئەشيا، ماتېرىيال ۋە توشۇش كۆچلىرى بىلەن تەمىنلەش جەھەتتە چاك قويۇش ۋە ئۇنى توختىتىش، بانكا قەرز پۇل تارقىتىش جەھەتتە چاك قويۇش ۋە ئۇنى توختىتىش لازىم. مەھسۇلات سۈپىتى دۆلەت بەلگىلىگەن ئۆلچەمگە يەتمىگەن ياكى ئارىلاپ تەكشۈرۈشتە ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولمىغان كارخانىلارغا قارىتا، چەكلىك مۇددەت ئىچىدە ئۆزگەرتىش، بەلگىلىمە بويىچە كارخانىنىڭ ئۇنۇم ئىش ھەققىنى تۆتۈپ قېلىش، زاۋۇت باشلىقى ۋە مەسئۇلىيىتى بار ئالاقىدار خادىملارنىڭ مۇكاپاتىنى توختىتىش تەدبىرلىرىنى قوللىنىش كېرەك.

تەرتىپكە سېلىش ئۇنۇم بەرمىسە، ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىنى ئەمەلدىن قالدۇرۇش، ئىجارەت كىنىشكىسىنى بىكار قىلىش، زاۋۇت باشلىقى ۋە ئالاقىدار رەھبىرلىرى كادىرلارنى ۋەزىپىسىدىن ئېلىپ تاشلاش لازىم.

23) ئىگىلىك باشقۇرۇشى ياخشى بولمىغان، مەھسۇلاتلىرىنىڭ سۈپىتى ناچار، ئىسرافچىلىق ئېغىر، ئىجارەت خاراكتېرلىك زىيان تارتقان كارخانىلار بەلگىلىك مۇددەت ئىچىدە زىيانىنى تۈگىتىش ياكى زىيانىنى ئازايتىشنى قولغا كەلتۈرۈشى كېرەك. بەلگىلەنگەن مۇددەت ئىچىدە زىيانىنى تۈگىتەلمىگەن ياكى ئازايتالمىغان كارخانىلارنى ئىشلەپچىقىرىشنى توختىتىپ تەرتىپكە سېلىشقا بۇيرۇش لازىم.

24) ئوبوروت جانلاندۇرۇلۇپ، بازارلار ئېچىلىدۇ. ئوبوروت تۈزۈلمە ئىلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، ئېچىۋېتىلگەن، راۋان، جانلىق، يۇقىرى ئۈنۈملۈك، تەڭشەش - تىزگىنلەشكە بولىدىغان ئوبوروت سىستېمىسىنى بەرپا قىلىش لازىم.

25) مەھسۇلاتلىرىنىڭ بازىرى كەڭ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى بىرقەدەر ياخشى، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ بايلىق ئۈستۈنلۈكىنى جارى قىلدۇرالايدىغان ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى يېتەكلىيەلەيدىغان بىرقانچە كارخانىنى تاللاپ، ئۇلارغا نىسبەتەن ئالاھىدە سىياسەت قوللىنىپ، سېلىنما بىلەن ھاسلاتنى ھۆددىگە بېرىشنى يولغا قويۇش لازىم.

26) دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارغا بولغان تەشكىلىي رەھبەرلىك كۈچەيتىلىدۇ. ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورۇنلىرى ۋە ئالاقىدار تارماقلار جەزمەن چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى جانلاندۇرۇشنى مۇھىم ئىشلار كۈنتەرتىپىگە كىرگۈزۈپ، كارخانىلارنىڭ غەم - ئەندىشىلىرىنى تۈگىتىشى، كارخانىلار ئۈچۈن خىزمەت قىلىشى لازىم.

چېن شۈكۈن

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 124 چوڭ ، ئوتتۇرا سانائەت كارخانىسىنى كۆرسىتىش جەدۋىلى

ھېسابلاش بىرلىكى: 10 مىڭ يۈەن

كارخانا نامى	كارخانا تۈرى	سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى (1990-يىلدىكى ئوزگىرىس باھاسى)	ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە سانى (نەپەر)	سېتىش كىرىمى	ئومۇمىي پايدا سوممىسى	تۇراقلىق مۇلۇكنىڭ ساپ قىممىتى
شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى	چوڭ	355864.7	60533	141955.8	—18521.1	643518.8
ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى	چوڭ	101090	10206	90057	—774	61490.4
شىخەنزە «1-ئاۋغۇست» پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	چوڭ	23773	9486	16726	2180	4140
ئىلى يۈڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	چوڭ	19551.3	3764	13252.9	647.1	6139.6
شىخەنزە «1-ئاۋغۇست» يۈڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	چوڭ	14403	4343	10804	—1194	6272
شىنجاڭ خۇگىيەنچى نېلىكتر ئىستانسىسى	چوڭ	13625.8	2160	0	0	0
شىنجاڭ يۈڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	چوڭ	10369.8	2701	6147.3	—1027.7	5880.7
شىنجاڭ «ئۆكتەبر» تراكتور زاۋۇتى	چوڭ	9755.2	2787	12140.7	17.6	2923
شىخەنزە «1-ئاۋغۇست» شېكەر زاۋۇتى	چوڭ	8379	2592	6603	861	9821
شىنجاڭ «خۇگۇاڭ» شېكەر زاۋۇتى	چوڭ	8198	1252	5855	504	4795
ئىلى شېكەر زاۋۇتى	چوڭ	7472.5	1136	3793.6	489.9	6075
شىنجاڭ كۆن - خۇرۇم، تېرە - يۈڭ سانائىتى شىركىتى	چوڭ	7404.5	2866	5419.2	—406.2	4773.1
ئاقسۇ ۋىلايەتلىك شېكەر زاۋۇتى	چوڭ	7196	1166	4696	943.7	5122.3
«شەرق شامىلى» ئاپتوموبىل سانائىتى بىرلەشمە شىركىتىنىڭ شىنجاڭ ئاپتوموبىل زاۋۇتى	چوڭ	6889.3	1468	13038.4	866.6	3954.5
ئۈرۈمچى شەھەرلىك «1-ئاۋغۇست» ئۈن زاۋۇتى	چوڭ	6103.4	644	6012.9	466.3	2598.1
شىنجاڭ تىببىي دورا زاۋۇتى	چوڭ	4144	1146	3712	—121.7	2655.8
شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۈنىنى ھېزا ئىگىلىك 2 - شىركىتىنىڭ 36 - ئۈەن - مەيدان تاشپاختا كانى	چوڭ	4090	931	1810.4	629.5	388.2
ئۈرۈمچى شەھەرلىك تۇرۇبا سۇيى شىركىتى	چوڭ	1716.9	523	1027.6	86.1	8391.8
دۆلەت ئىگىلىكىدىكى «يانغىن» ماشىنا زاۋۇتى	چوڭ	690.9	2159	482.6	—807.3	4839.5
دۆلەت ئىگىلىكىدىكى «ئۈچقۇن» ماشىنا زاۋۇتى	چوڭ	606	777	612.9	—193.1	1662.5
شىنجاڭ نېلىكتر سانائىتى ئىدارىسى	چوڭ	31161.4	8243	29532	1732	92537
دۆلەت ئىگىلىكىدىكى «734» زاۋۇت	چوڭ	136	1378	194	—496	992.7
شىنجاڭ سۈلياۋ بۇيۇملىرى باش زاۋۇتى	ئوتتۇرا	3652.6	565	3981.2	421.4	1057.2
شىنجاڭ كومباين زاۋۇتى بېيجىڭ ئاپتوموبىل شىركىتىنىڭ شىنجاڭ باش قۇراشتۇرۇش زاۋۇتى	ئوتتۇرا	4921.3	2504	5711.1	21.9	2700.2
شىنجاڭ ھەمىباب ماشىنىسازلىق زاۋۇتى	ئوتتۇرا	1665.6	578	1816.6	214	770.4
شىنجاڭ فازان زاۋۇتى	ئوتتۇرا	2448.2	1198	1814.2	286.7	1054.7
شىنجاڭ 1-ئاپتوموبىل سەپلىمىلىرى زاۋۇتى	ئوتتۇرا	1223.2	635	1024.6	72.9	964.5

2124.7	—301.5	3548.1	2210	4176.2	ئوتتۇرا	شىنجاڭ مەخسۇس ئاپتوموبىل زاۋۇتى
2018.3	523.7	10217.3	847	13803	ئوتتۇرا	شىنجاڭ 1.رادىئو زاۋۇتى
587.8	102.2	998.2	437	1002	ئوتتۇرا	شىنجاڭ ۋېكلىۋچاتېل زاۋۇتى
1457.5	0.6	1046.5	885	1134.5	ئوتتۇرا	شىنجاڭ ئۆلچەملىك دېتاللار زاۋۇتى
766.8	—478.6	2409.8	855	2404	ئوتتۇرا	شىنجاڭ ۋېلىسىپىت زاۋۇتى
1062.1	—188.7	405.6	840	911.3	ئوتتۇرا	شىنجاڭ «شەرق شامىلى» ماشىنا زاۋۇتى
3971	—233.2	806.4	664	1075.6	ئوتتۇرا	ئۇرۇمچى شەھەرلىك كۆمۈر گازى شىركىتى
1526	—16	344.9	220	369.1	ئوتتۇرا	ئۇرۇمچى تاشپاختا بۇيۇملىرى زاۋۇتى
1183	189.7	2355.6	921	2322.9	ئوتتۇرا	ئۇرۇمچى شەھەرلىك «تەڭرىتاغ» يېمەكلىكلەر زاۋۇتى
757.3	86.7	1327.4	282	1143.5	ئوتتۇرا	ئۇرۇمچى شەھەرلىك 2.قۇشخانا
409.7	26.9	442.3	373	363.5	ئوتتۇرا	ئۇرۇمچى شەھەرلىك 1.قۇشخانا
1034.2	304.6	2504.1	853	1957.1	ئوتتۇرا	شىنجاڭ چايدان سانائىتى شىركىتى
821.4	140.6	1405.6	757	1497	ئوتتۇرا	شىنجاڭ سەرەڭگە زاۋۇتى
6360.8	3234.9	24297.3	2514	12151.7	ئوتتۇرا	شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» يۇڭ توقۇمىچىلىق بۇيۇملىرى چەكلىك شىركىتى
2910.2	—7.3	726.2	432	874	ئوتتۇرا	ئۇرۇمچى شەھەرلىك مەركەزلەشتۇرۇپ ئىسسىتىش شىركىتى
4224.2	513.5	4758.4	3266	7286.6	ئوتتۇرا	شىنجاڭ چىچان خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى
1031	555.8	2754.6	2308	4541.4	ئوتتۇرا	قۇمۇل ۋىلايەتلىك يەتتە قۇدۇق تۇز خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى
8244.2	257.5	2811.9	1482	2104.4	ئوتتۇرا	قۇمۇل ۋىلايەتلىك ئېلېكتر قۇۋۋىتى ئىدارىسى
2108.6	74.4	967.2	599	2112.7	ئوتتۇرا	شىنجاڭ گۈچۈڭ شېكەر زاۋۇتى
2111.5	1068.4	4840.6	1197	6955.5	ئوتتۇرا	شىنجاڭ ئۇنىۋېرسال ئېلېكتروماتور زاۋۇتى
1726.8	447.8	3341.5	1841	3893.9	ئوتتۇرا	شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى
1330.9	—829.1	1530.8	1076	1669.7	ئوتتۇرا	ئىلى «لىچۈن» كۆن - خۇرۇم زاۋۇتى
1959.1	4.2	32	123	2313.1	ئوتتۇرا	شىنجاڭ «خۇاشىن» پەمىدۇر ياسالمىلىرى چەكلىك شىركىتى
515.9	11.5	1890.3	353	2372.3	ئوتتۇرا	ئىلى ئۇن - ياغ باش زاۋۇتى
5448.4	468.4	2872.6	1034	3810.6	ئوتتۇرا	تارباغاتاي ۋىلايەتلىك شېكەر زاۋۇتى
3413.2	174.1	1133.9	657	1840.6	ئوتتۇرا	بۇرۇلتوقاي ناھىيىلىك شېكەر زاۋۇتى
5551.3	546.4	2762.7	946	6427.6	ئوتتۇرا	يەنجى ناھىيىلىك شېكەر زاۋۇتى
6882.1	827	503[illegible]	1599	3972	ئوتتۇرا	بايىنغولىن ئوبلاستلىق ئېلېكتر قۇۋۋىتى سانائىتى ئىدارىسى
1215.8	78.4	1662.4	854	2178.5	ئوتتۇرا	شىنجاڭ «ئالغا» ماشىنا زاۋۇتى
1304.1	—75.6	1715.3	1174	1386.4	ئوتتۇرا	شىنجاڭ «قىزىلبايراق» ماشىنا زاۋۇتى
485.9	12.8	608.9	718	819.2	ئوتتۇرا	شىنجاڭ جابدۇق - قېلىپ زاۋۇتى
1165.6	—117.1	404.5	683	579.8	ئوتتۇرا	شىنجاڭ «قىزىلپۇلتۇز» دېتال زاۋۇتى
2841.2	103.9	1297.7	601	2421.4	ئوتتۇرا	كورلا پەمىدۇر ياسالمىلىرى باش زاۋۇتى

شىنجاڭ قەشقەر پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسى	ئوتتۇرا	11528.4	4094	8208.5	566.6	6832.5
شىنجاڭ خوتەن يىپەك فابرىكىسى	ئوتتۇرا	3342.1	2226	2436.5	755.3	1303.6
شىنجاڭ «1-ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى	ئوتتۇرا	36380	16807	34853.2	1690.2	41663.6
شىنجاڭ يامانسۇ كانى	ئوتتۇرا	2700	1686	2328.3	862.3	3075.3
ئۈرۈمچى كان ئىشلىرى ئىدارىسى	ئوتتۇرا	11208.9	12528	7861.2	—2891.1	19192.6
شىنجاڭ كۆمۈركان خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى	ئوتتۇرا	2318	1109	2616.7	329.4	689.7
شىنجاڭ كۆمۈركان ماشىنىسازلىق زاۋۇتى	ئوتتۇرا	834.2	718	663.9	—79	628.8
شىنجاڭ 3 - ستانوك زاۋۇتى	ئوتتۇرا	2036.2	422	1785.2	215.8	1586.4
شىنجاڭ لىتىيلىق تۇز زاۋۇتى	ئوتتۇرا	11717	1813	9533	898	2920
ئۈرۈمچى ئالىيۇمىن زاۋۇتى	ئوتتۇرا	11108	1714	10643.2	564.4	8762.4
شىنجاڭ رەڭلىك مېتال سانائىتى شىركىتىنىڭ كۆكتوقاي كان ئىشلىرى ئىدارىسى	ئوتتۇرا	10031	4829	7875.7	310.4	13919.3
شىنجاڭ ۋېيخۇلىياڭ ئېلېكتر ئىستانسىسى	ئوتتۇرا	2587.6	1210	0	0	※0
شىنجاڭ ماناس ئېلېكتر ئىستانسىسى	ئوتتۇرا	5885.4	1545	0	0	※0
ئۈرۈمچى توك ئىشلىرى ئىدارىسى	ئوتتۇرا	6079.3	1446	0	0	※0
شىنجاڭ جۇڭگو تىباىتى دورا زاۋۇتى	ئوتتۇرا	1534.1	373	1360.8	126.3	737.4
شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» تىببىي دورا سانائىتى چەكلىك شىركىتى	ئوتتۇرا	1880	75	1151.2	1059.5	1178.1
شىنجاڭ «شىنخۇا» باسما زاۋۇتى	ئوتتۇرا	2620	935	1314.5	73.4	2478.9
شىنجاڭ 2-يۇڭ توقۇمچىلىق فابرىكىسى	ئوتتۇرا	6293.5	1353	4979.2	— 321	2973.6
شىنجاڭ «1-شىيۇل» 2-پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسى	ئوتتۇرا	16889.4	5097	15852.9	1699.1	1581
شىنجاڭ ئىلمە توقۇمچىلىق فابرىكىسى	ئوتتۇرا	1840.2	1140	1404.6	—106.6	1724.7
شىنجاڭ «1-شىيۇل» رەخت توقۇش فابرىكىسى	ئوتتۇرا	3605.9	901	3587.7	257.1	877.4
شىنجاڭ «1-شىيۇل» گۇل بېسىش - بوياش فابرىكىسى	ئوتتۇرا	7287.4	714	6954.1	234.3	1100.7
شىنجاڭ پۇڭا زاۋۇتى	ئوتتۇرا	898.2	345	908.7	72.5	1166.6
شىنجاڭ تۆرمۇشتا ئىشلىتىلىدىغان ئەينەك زاۋۇتى	ئوتتۇرا	955.3	401	777.1	25.2	1012.4
شىنجاڭ تۆزكۆل خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى	ئوتتۇرا	6752.3	2028	3892	1230	3608.6
شىنجاڭ بىناكارلىق ماشىنىلىرى زاۋۇتى	ئوتتۇرا	2062.1	1937	2095.7	22.2	1803.2
شىنجاڭ بىناكارلىق ياغاچ ماتېرىياللىرىنى پىششىقلاپ ئىشلەش باش زاۋۇتى	ئوتتۇرا	1647.1	761	2017.1	26	922.2
شىنجاڭ كۆپۈكلۈك بېتون زاۋۇتى	ئوتتۇرا	440.2	321	426.9	—10	971.5
شىنجاڭ بىناكارلىق خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى	ئوتتۇرا	677.7	969	762.2	75.6	1328.9
شىنجاڭ 1-ئاپتوموبىل زاۋۇتى	ئوتتۇرا	4315.9	1676	4486.2	30.6	939.7
شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» ئاپتوموبىل زاۋۇتى	ئوتتۇرا	2356.3	1775	2478.6	—64.7	1051.4
شىنجاڭ ئۇن - ياغ يىمەكلىكلىرى زاۋۇتى	ئوتتۇرا	1041	322	827.8	64.1	1018.7
ئۈرۈمچى ئۇن - ياغ ماشىنىلىرى زاۋۇتى	ئوتتۇرا	3344	479	2886	261.1	1114.2

شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتى	ئوتتۇرا	6244.9	1792	5379.3	1174.3	6191.8
شىنجاڭ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى - قارفور بۇيۇملار زاۋۇتى	ئوتتۇرا	2324	1568	1547.7	117	1799.2
شىنجاڭ ئۇرۇمچى ياغاچ ماتېرىياللىرى زاۋۇتى	ئوتتۇرا	2046.8	921	3247.1	272.7	1139.4
شىنجاڭ خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى	ئوتتۇرا	9695	3112	7288.1	655.6	9749.2
شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» پار قازان زاۋۇتى	ئوتتۇرا	3244.7	1225	2813	246.9	2929.2
شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» سۇلياۋ زاۋۇتى	ئوتتۇرا	1894.5	534	2035.3	162.9	1368.6
دۆلەت ئىگىلىكىدىكى «731» كان	ئوتتۇرا	141.7	1221	137	—374	143.1
دۆلەت ئىگىلىكىدىكى «735» كان	ئوتتۇرا	0	951	0	—286.9	102.3
دۆلەت ئىگىلىكىدىكى شىنجاڭ «قىزىلتاغ» رېمونت («7438») زاۋۇتى	ئوتتۇرا	1795.2	752	1928	78	968
شىنجاڭ پاپىرۇس زاۋۇتى	ئوتتۇرا	20733.4	980	19241.4	50.1	2385.1
تۆمۈريول مىنىسترلىكىنىڭ قۇمۇل كۆۋرۈك ماتېرىياللىرى زاۋۇتى	ئوتتۇرا	2399.1	1467	2304.9	45.7	2384
قەشقەر ۋىلايەتلىك ئېلېكتر قۇۋۋىتى شىركىتى	ئوتتۇرا	1317.7	968	1682.1	217.1	6723.2
شىنجاڭ بىئولوگىيىلىك دورىلار زاۋۇتى	ئوتتۇرا	1545.7	552	1528	295	818.4
شىنجاڭ ئاقسۇ «داگۇاڭ» يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	ئوتتۇرا	6557	3278	7307	—503	4317
شىنجاڭ «خۇگۇاڭ» توقۇمىچىلىق - ئىلمە توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	ئوتتۇرا	8499	3718	7598	602	5102
شىنجاڭ فاڭساۋخۇ شېكەر زاۋۇتى	ئوتتۇرا	2573	745	2356	309	1648
شىنجاڭ ۋۇجياچۇ كۆن - خۇرۇم زاۋۇتى	ئوتتۇرا	3776	1556	3447	22	1755
شىنجاڭ ئاپتوموبىل ئۆزگەرتىپ قۇراشتۇرۇش زاۋۇتى	ئوتتۇرا	3746	1449	4327	215	1450
شىنجاڭ كىچىك ماشىنا زاۋۇتى	ئوتتۇرا	1765	1319	1754	—59	952
كۈيتۈڭ ئىلمە توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	ئوتتۇرا	2297	1215	2250	214	1363
شىخەنزە ئۇن - ياغ زاۋۇتى	ئوتتۇرا	3570	1141	1673	—10	862
شىخەنزە يېمەكلىكلەر زاۋۇتى	ئوتتۇرا	4822	1311	3035	165	2554
شىخەنزە بوياش - توقۇش فابرىكىسى	ئوتتۇرا	3701	2248	2728	218	2283
شىخەنزە قەغەز زاۋۇتى	ئوتتۇرا	5811	1921	4836	353	3119
شىخەنزە «چۇقان» ئېلېكتر ئىستانسىسى	ئوتتۇرا	1553	927	1029	137	2513
شىخەنزە توك بىلەن تەمىنلەش شىركىتى	ئوتتۇرا	1135	473	4215	290	3992
شىنجاڭ 4 - ستانوك زاۋۇتى	ئوتتۇرا	1151	813	1138	—74	416
شىخەنزە دىزېل - ماتور زاۋۇتى	ئوتتۇرا	1699	991	1177	—89	656
ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 10 - شىسىنىڭ 1-چىرىمتال كانى	ئوتتۇرا	180	807	84	—268	278
شىنجاڭ «يۇنياڭ» ئېلېكتر ئەسۋابلىرى سانائىتى شىركىتى	ئوتتۇرا	1530	1314	1398	—90	703
ئاقسۇ «سامانيولى» خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى	ئوتتۇرا	1771	777			1805

※ بەلگىسى قويۇلغانلىرى مالىيە ئىشلىرى كۆرسەتكۈچى ئېلېكتر ئىدارىسى تەرىپىدىن بىر تۇتاش ھېسابلىنىدىغان كارخانىلار.

1990 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 50 ئەڭ چوڭ سانائەت كارخانىسى ۋە سەككىز چوڭ ساھە بويىچە ئالدىنقى ئون كارخانىنىڭ رەت تەرتىپى

1991 - يىلى شىنجاڭ ئىگىلىكىنى مۇلچەرلەش

مەركىزى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 50 ئەڭ چوڭ سانائەت كارخانىسى ۋە سەككىز چوڭ ساھە بويىچە ئالدىنقى ئون كارخانىنى سېتىش سوممىسى بويىچە رەتكە تۇرغۇزدى

جەدۋەل1

1990 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئەڭ چوڭ 50 سانائەت كارخانىسىنىڭ سېتىش سوممىسى بويىچە رەت تەرتىپى

رەت نومۇرى	كارخانا نامى	سېتىش سوممىسى (10 مىڭ يۈەن)	پايدا - باج سوممىسى (10مىڭ يۈەن)	پايدا - باج سوممىسىنىڭ رەت نومۇرى
1	شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى	141955.8	1572.9	16
2	ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى	90057	7106	3
3	شىنجاڭ «1.ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى	34853.2	6280.8	4
4	شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» يۇڭ توقۇمىچىلىق بۇيۇملىرى چەكلىك شىركىتى	24297.3	4298.2	6
5	شىنجاڭ پاپىرۇس زاۋۇتى	19241.4	11605.6	1
6	شىنجاڭ شخەنزە «1.ئاۋغۇست» پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	16726	4571	5
7	شىنجاڭ «1.ئىيۇل» 2.پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	15852.9	2735.7	7
8	ئىلى يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	13252.9	2535.6	8
9	«شەرق شامىلى» ماركىلىق ئاپتوموبىل بىرلەشمە شىركىتىنىڭ شىنجاڭ ئاپتوموبىل زاۋۇتى	13038.4	1190.1	26
10	شىنجاڭ «ئۆكتەبر» تراكتور زاۋۇتى	12140.7	87.2	276
11	شىنجاڭ شخەنزە «1.ئاۋغۇست» يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	10804	149	181
12	ئۈرۈمچى ئالىيۇمىن زاۋۇتى	10643.2	1478.5	17
13	شىنجاڭ 1.رادىئو زاۋۇتى	10217.3	1055.2	30
14	شىنجاڭ «1.ئىيۇل» 1 - پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	9641.3	1659.8	13
15	شىنجاڭ لىتىيلىق تۇز زاۋۇتى	9533	1918	11
16	قەشقەر پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	8208.5	1117.8	28
17	شىنجاڭ رەڭلىك مېتال سانائىتى شىركىتىنىڭ كۆكتوقاي كان ئىشلىرى ئىدارىسى	7875.7	781.7	46
18	ئۈرۈمچى كان ئىشلىرى ئىدارىسى	7861.2	—2642.6	
19	شىنجاڭ «خۇگۇاڭ» توقۇمىچىلىق - ئىلمە توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	7598	1627	14
20	شىنجاڭ ئاقسۇ «داگۇاڭ» يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	7307	1004	33
21	شىنجاڭ خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى	7288.1	1041.7	32
22	ئۈرۈل كان ئىشلىرى ئىدارىسى	7040.6	—2267.1	
23	كورلا پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	7021.6	797.5	40

24	شىنجاڭ «1.ئىيۇل» گۇل بېسىش - بويياش فابرىكىسى	6954.1	478	68
25	خوتەن ژىلايەتلىك پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	6672.9	596.1	60
26	شىنجاڭ شەھەر» «1.ئاۋغۇست» شېكەر زاۋۇتى	6603	1235	23
27	سانجى ئوبلاستلىق پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	6228.5	1588.6	15
28	شىنجاڭ يۈڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	6147.3	338.7	88
29	ئۇرۇمچى شەھەرلىك «1. ئاۋغۇست» ئۇن زاۋۇتى	6012.9	467.4	69
30	شىنجاڭ «خۇگۇاڭ» شېكەر زاۋۇتى	5855	775	48
31	شىنجاڭ كومباين زاۋۇتى	5711.1	252.7	111
32	كۈيتۇڭ پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	5696	782	45
33	شىنجاڭ كاۋچۇك زاۋۇتى	5562.2	1316.4	22
34	شاپار ناھىيىلىك پاختا - چىگە شىركىتىنىڭ پىششىقلاپ ئىشلەش زاۋۇتى	5430.9	101.7	253
35	ئۇرۇمچى بالون زاۋۇتى	5427.7	928.4	34
36	شىنجاڭ كۆن - خۇرۇم، تېرە - يۈڭ ساناشتى شىركىتى	5419.2	—132.2	
37	شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتى	5379.8	2003.4	10
38	شىنجاڭ ئىلى ئاق ھاراق زاۋۇتى	5358	2335	9
39	شىنجاڭ «1.ئىيۇل» ئاقارتىش ۋە بويياش فابرىكىسى	5097.1	222.4	120
40	شىنجاڭ 2 - يۈڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	4979.2	338.9	87
41	شىنجاڭ تېرىلبىن تالا فابرىكىسى	4899.1	1136.6	27
42	شىنجاڭ ئۇنىۋېرسال ئېلېكتروماتور زاۋۇتى	4840.6	1322.7	21
43	شىنجاڭ شەھەرنىڭ قەغەز زاۋۇتى	4836	1228	24
44	شىنجاڭ چىجان خىمىيە ساناشتى باش زاۋۇتى	4758.4	1323.4	20
45	ئاقسۇ شەھەرلىك تېمىنات - سودا كوپېراتىپى پاختا - چىگە شىركىتىنىڭ پىششىقلاپ ئىشلەش زاۋۇتى	4699.5	78.5	298
46	ئاقسۇ ژىلايەتلىك شېكەر زاۋۇتى	4696	1194.7	22
47	شىنجاڭ 1 - ئاپتوموبىل زاۋۇتى	4486.2	108.8	238
48	شىنجاڭ چاي - چارۋا شىركىتىنىڭ ئۇرۇمچى تېۋىت - يۈڭ فابرىكىسى	4331.3	—771.8	
49	شىنجاڭ ئاپتوموبىل ئۆزگەرتىپ قۇراشتۇرۇش زاۋۇتى	4327	789	43
50	شىنجاڭ خېجىڭ پولات - تۆمۈر زاۋۇتى	4300.8	—469.6	

ئەسكەرتىش: ئېلېكتر قۇۋۋىتى ساھەسىنىڭ تىجارەت شەكلى پاشقا ساناقەت كارخانىلىرىنىڭكىگە ئوخشىمىغاچقا، يۇقىرىدىكى رەتكە تۇرغۇزۇلغان كارخانىلار قاتارىغا كىرگۈزۈلمىدى.

جەدۋەل 2

1990 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى سەككىز چوڭ ساھە بويىچە ئالدىنقى ئورۇندا تۇرغان ئون سانائەت كارخانىسىنىڭ رەت تەرتىپى

ساھە لەر	ساھەدىكى سېتىش رەت تەرتىپى	كارخانا نامى	سېتىش سوممىسى (10مىڭ يۈەن)	پايدا - باج سوممىسى (10مىڭ يۈەن)	ئاپتونوم رايون بويىچە سېتىش رەت تەرتىپى
كانچىلىق ساھەسى	1	شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى	141955.8	1572.9	1
	2	شىنجاڭ رەڭلىك مېتال سانائىتى شىركىتىنىڭ كۆكتوغاي كان ئىشلىرى ئىدارىسى	7875.7	781.9	17
	3	ئۈرۈمچى كان ئىشلىرى ئىدارىسى	7861.2	—2642.6	18
	4	قۇمۇل كان ئىشلىرى ئىدارىسى	7040.6	—2267.1	22
	5	شىنجاڭ رەڭلىك مېتال سانائىتى شىركىتى 2.كانى	3641.1	1455.2	57
	6	ئۈرغول كۆمۈر كانى	3019.1	—415.9	66
	7	قوبۇقسار ناھىيىلىك تۈزچىلىق مەيدانى	2718.3	1047.4	79
	8	شىنجاڭ يامانسۇ كانى	2328.3	875.3	94
	9	توقسۇن تۈز زاۋۇتى	2109	370.7	102
	10	يېزا ئىگىلىك 2.شىسى 36.تۈەن-مەيدان تاشپاختا كانى	1810.4	777.2	116
خىمىيە سانائىتى ساھەسى	1	ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى	90057	7106	2
	2	شىنجاڭ خىمىيۋى ئوغۇت زاۋۇتى	7288.1	1041.7	21
	3	شىنجاڭ كاۋچۇك زاۋۇتى	5562.2	1316.4	33
	4	ئۈرۈمچى بالون زاۋۇتى	5427.7	928.4	35
	5	شىنجاڭ چىچان خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى	4758.4	1323.4	47
	6	شىنجاڭ تۈزكۆل خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى	3892	1454.4	53
	7	ئۈرۈمچى شەھەرلىك سىر زاۋۇتى	3649.9	852.3	56
	8	شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى	3341.5	789	62
	9	ئۈرۈمچى شەھەرلىك كوندىلىك بۇيۇملار خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى	3010.2	535.5	67
	10	قۇمۇل ۋىلايەتلىك يەتتە قۇدۇق تۈز خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى	2754.6	761.9	76
ماشىنا ئېلېكتر ساھەسى	1	«شەرق شامىلى» ماركىلىق ئاپتوموبىل بىرلەشمە شىركىتىنىڭ شىنجاڭ ئاپتوموبىل زاۋۇتى	13038.4	1190.1	9
	2	شىنجاڭ «تۆكتەبر» تراكتور زاۋۇتى	12140.7	87.2	10
	3	شىنجاڭ 1 - رادىئو زاۋۇتى	10217.3	1055.2	13
	4	شىنجاڭ كومبايىن زاۋۇتى	5711.1	252.7	31
	5	شىنجاڭ ئۇنۇمۇرسال ئېلېكترومائاتور زاۋۇتى	4840.6	1322.7	42
	6	شىنجاڭ 1 - ئاپتوموبىل زاۋۇتى	4486.2	108.8	47
	7	شىنجاڭ ئاپتوموبىل ئۆزگەرتىپ قۇراشتۇرۇش زاۋۇتى	4327	789	49
	8	شىنجاڭ مەخسۇس ئاپتوموبىل زاۋۇتى	3548.1	—277.6	60
	9	ئۈرۈمچى ئون - ياغ ماشىنىلىرى زاۋۇتى	2886	285.5	70
	10	شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» پارقىزان زاۋۇتى	2813	455.6	73

	1	شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» يۇڭ توقۇمىچىلىق بۇيۇملىرى چەكلىك شىركىتى	24297.3	4298.2	4
	2	شىنجاڭ شەھەر «ا.ئاۋغۇست» پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	16726	4571	6
	3	شىنجاڭ «ا.ئىيۇل» 2 - پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	15852.9	2735.7	7
	4	ئىلى يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	13252.9	2535.6	8
توقۇمىچىلىق ساھەسى	5	شىنجاڭ شەھەر «ا.ئاۋغۇست» يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	10804	149	11
	6	شىنجاڭ «ا.ئىيۇل» 1 - پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	9641.3	1659.8	14
	7	قەشقەر پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	8208.5	1117.8	16
	8	شىنجاڭ «خۇگۇالا» توقۇمىچىلىق - ئىلمە توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	7598	1627	19
	9	شىنجاڭ ئاقسۇ «داگۇالا» يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	7307	1004	20
	10	كورلا پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	7021.6	797.5	23
	1	شىنجاڭ «ا.ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى	34853.2	6280	3
	2	ئۈرۈمچى ئالىۋمىن زاۋۇتى	10643.2	1478.5	12
	3	شىنجاڭ لىتىيلىق تۇز زاۋۇتى	9533	1918	15
	4	شىنجاڭ خېجىلا پولات - تۆمۈر زاۋۇتى	4300.8	—469.6	50
	5	ئۈرۈمچى 2 - پولات - تۆمۈر زاۋۇتى	4034	630	51
مېتاللۇرگىيە ساھەسى	6	قۇمۇل ۋىلايەتلىك پولات - تۆمۈر زاۋۇتى	2993.1	150.4	68
	7	ئۈرۈمچى شەھەرلىك «سەكرەپ ئىلگىرىلەش» پولات - تۆمۈر زاۋۇتى	2448.9	—105.1	88
	8	سانجى ئوبلاستلىق «تىەنلۇك» پولات - تۆمۈر زاۋۇتى	1802.2	122.3	117
	9	شىنجاڭ پولات - تۆمۈر شىركىتىنىڭ غەيرىي تىپلىق پولات پروكاتلاش زاۋۇتى	1446.3	272.2	152
	10	ئىلى پولات - تۆمۈر زاۋۇتى	1082.9	124.8	207
	1	شىنجاڭ ئېلېكتر قۇۋۋىتى ماناتىتى ئىدارىسى	29022.3	7757	4
	2	بايىنغولىن ئوبلاستلىق ئېلېكتر قۇۋۋىتى ماناتىتى ئىدارىسى	5038.2	1751.7	42
	3	شەھەر توك بىلەن تەمىنلەش شىركىتى	4215	741	54
	4	قۇمۇل ۋىلايەتلىك ئېلېكتر قۇۋۋىتى ئىدارىسى	2811.9	767.7	78
ئېلېكتر قۇۋۋىتى ساھەسى	5	ئىلى توك بىلەن تەمىنلەش شىركىتى	2412.9	790.5	95
	6	شەھەر تېرموئېلېكتر پىستانسىسى	1985	200	114
	7	قەشقەر ۋىلايەتلىك ئېلېكتر قۇۋۋىتى شىركىتى	1682.1	519.8	135
	8	كۇيتۇڭ ئېلېكتر ئىستانسىسى	1223	479	189
	9	شەھەر «جۇقان» ئېلېكتر ئىستانسىسى	1029	334	226
	10	خوتەن ۋىلايەتلىك ئېلېكتر قۇۋۋىتى شىركىتى	1028	159.4	227

يېنىك سانائەت ساھەسى	1	شىنجاڭ پاپىرۇس زاۋۇتى	19241.4	11605.6	5
	2	شىنجاڭ شىخەنزە «ا.ئاۋغوست» شېكەر زاۋۇتى	6603	1235	26
	3	ئۇرۇمچى شەھەرلىك «ا.ئاۋغۇست» ئۇن زاۋۇتى	6012.9	467.4	29
	4	شىنجاڭ «خۇگۇاڭ» شېكەر زاۋۇتى	5855	775	30
	5	شايار ناھىيىلىك پاختا - چىگە شىركىتىنىڭ پىششىقلاپ ئىشلەش زاۋۇتى	5430.9	101.7	34
	6	شىنجاڭ كۆن - خۇرۇم، تېرە - يۇڭ سانائىتى شىركىتى	5419.2	—132.2	36
	7	شىنجاڭ ئىلى ئاق ھاراق زاۋۇتى	5358	2335	38
	8	شىخەنزە قەغەز زاۋۇتى	4836	1228	43
	9	ئاقسۇ شەھەرلىك تەمىنات - سودا كوپېراتىپى پاختا - چىگە شىركىتىنىڭ پىششىقلاپ ئىشلەش زاۋۇتى	4699.5	78.5	45
	10	ئاقسۇ ۋىلايەتلىك شېكەر زاۋۇتى	4696	1194.7	46
بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ساھەسى	1	شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتى	5379.3	2003.4	37
	2	شىنجاڭ ئۇرۇمچى ياغاچ ماتېرىياللىرى زاۋۇتى	3247.1	394.8	63
	3	شىنجاڭ ئاقسۇ بىناكارلىق خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى	2958	785	69
	4	شىنجاڭ كازىۋەن سېمونت زاۋۇتى	2807	247	74
	5	تۆمۈر يول مىنىسترلىكىنىڭ قۇمۇل كۆۋرۈك ماتېرىياللىرى زاۋۇتى	2304.9	174.6	95
	6	سانجى ئوبلاستلىق «تيەنلۇڭ» سېمونت زاۋۇتى	2295.2	539.1	96
	7	شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ «تۇدۇڭخې» سېمونت زاۋۇتى	2229.7	299.9	100
	8	شىخەنزە «جەنۇبىي تاغ» سېمونت زاۋۇتى	1797	455	119
	9	شىنجاڭ غەربىي تەڭرىتاغ ئورمانچىلىق ئىدارىسىنىڭ توققۇز تارا ئورمانچىلىق مەيدانى	1747.9	429.2	124
	10	شىنجاڭ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى فارفور بۇيۇملار زاۋۇتى	1547.7	387.1	135

ئەسكەرتىش: ئېلېكتر قۇۋۋىتى ساھەسى رەتكە تۇرغۇزۇشقا قاتناشتۇرۇلمىدى، رەت تەرتىپى ئەمەلىي سېتىش سوممىسى بويىچە تۇرغۇزۇلدى.

شىنجاڭ ئىگىلىكنى مۆلچەرلەش مەركىزى

ئاپتونوم رايونلۇق ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ سانائەت - قاتناش باشقارمىسى

1990 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ ئۇنۇم رەت تەرتىپى

1991 - يىلى شىنجاڭ ئىگىلىكنى مۆلچەرلەش مەركىزى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ 1990 - يىللىق ئىقتىسادىي ئۇنۇمىنى مۆلچەرلەپ، 1990 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئىقتىسادىي ئۇنۇمى ئەڭ ياخشى بولغان 50 سانائەت كارخانىسى ۋە يېتەكچى ئورۇندا تۇرىدىغان 17 ساھە بويىچە ئىقتىسادىي ئۇنۇمى ئەڭ ياخشى بولغان ئالدىنقى بەش سانائەت كارخانىسىنى رەتكە تۇرغۇزدى

جەدۋەل 1

1990 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئىقتىسادىي ئۇنۇمى ئەڭ ياخشى بولغان 50 سانائەت كارخانىسىنىڭ رەت تەرتىپى

رەت نومۇرى	كارخانا نامى	مەبلەغنىڭ ساپ مەھسۇلات قىممىتى نىسبىتى	ئەمگەك ئۇنۇمدارلىقى	ئۇنىۋېرسال مۇھىم ئامىللاردىن بولغان ئىشلەپچىقىرىش ئۇنۇمدارلىقى
1	شىنجاڭ پاپىرۇس زاۋۇتى	1.18	13.11	6.3663
2	شىنجاڭ ئىلى ئاق ھاراق زاۋۇتى	0.62	3.12	1.9214
3	ئۇرۇمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى	0.34	2.98	1.5538

4	شىنجاڭ ئۇنىۋېرسال ئېلېكتروماتور زاۋۇتى	0.53	2.45	1.5477
5	شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» يۇڭ توقۇمىچىلىق بۇيۇملىرى چەكلىك شىركىتى	0.22	3.47	1.5169
6	شىنجاڭ تۇزكۆل خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى	0.69	2.1	1.5039
7	شىنجاڭ كاۋچۇك زاۋۇتى	0.34	2.64	1.4275
8	قۇمۇل ۋىلايەتلىك يەتتە قۇدۇق تۇز خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى	1.18	1.54	1.4218
9	ئۇرۇمچى شەھەرلىك سىر زاۋۇتى	0.43	2.34	1.4076
10	شىنجاڭ تېرىلېن تالا فابرىكىسى	0.22	3.09	1.3986
11	شىنجاڭ 1 ـ رادىئو زاۋۇتى	0.19	3	1.311
12	ئۇرۇمچى شەھەرلىك كۇندىلىك بۇيۇملار خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى	0.44	1.86	1.207
13	شىنجاڭ ئورگانىك خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى	0.38	1.66	1.0666
14	ئۇرۇمچى ئالىيۇمىن زاۋۇتى	0.2	2.14	1.051
15	پىچان ناھىيىلىك چىقتىم خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى	1.06	1.04	1.046
16	شىنجاڭ «1.ئىيۇل» 2 ـ پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	0.96	1.08	1.0425
17	شىنجاڭ سۇلياۋ بۇيۇملىرى زاۋۇتى	0.28	1.83	1.042
18	شىنجاڭ «خۇگۇاڭ» شېكەر زاۋۇتى	0.3	1.75	1.031
19	شىنجاڭ لىتىيلىق تۇز زاۋۇتى	0.44	1.35	0.9644
20	شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتى	0.31	1.55	0.9564
21	شىنجاڭ رەڭلىك مېتال سانائىتى شىركىتىنىڭ 2. كانى	0.6	1.13	0.9345
22	شىنجاڭ شىخەنزە قەغەز زاۋۇتى	0.5	1.21	0.9282
23	شىنجاڭ كۆمۈركان خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى	0.8	0.98	0.9221
24	شىنجاڭ چىچان خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى	0.58	1.09	0.902
25	شىنجاڭ «1.ئىيۇل» 1.پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	0.66	1.03	0.9013
26	شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى	0.14	1.76	0.8236
27	شىنجاڭ «1.ئىيۇل» گۇل بېسىش ـ بوياش فابرىكىسى	0.23	1.37	0.8021
28	ئۇرۇمچى بالون زاۋۇتى	0.23	1.35	0.7939
29	ئۇرۇمچى شەھەرلىك «1.ئاۋغۇست» ئۇن زاۋۇتى	0.23	1.29	0.769
30	شىنجاڭ ھەممەباب ماشىنىسازلىق زاۋۇتى	0.32	1.11	0.7643
31	ئىلى يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	0.23	1.25	0.7522
32	شىنجاڭ 2 ـ يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	0.25	1.18	0.7408
33	شىنجاڭ شىخەنزە يېمەكلىكلەر زاۋۇتى	0.26	1.13	0.7272
34	ئاقسۇ ۋىلايەتلىك شېكەر زاۋۇتى	0.16	1.39	0.7267
35	شىنجاڭ «1.ئاۋغۇست» پولات ـ تۆمۈر باش زاۋۇتى	0.3	1.06	0.7259
36	شىنجاڭ قازان زاۋۇتى	0.37	0.92	0.7
37	«شەرق شامىلى» ماركىلىق ئاپتوموبىل سانائىتى بىرلەشمە شىركىتىنىڭ شىنجاڭ ئاپتوموبىل زاۋۇتى	0.17	1.27	0.6947
38	سانجى ئوبلاستلىق پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	0.25	1.06	0.6872
39	شىنجاڭ فاڭساۋخۇ شېكەر زاۋۇتى	0.26	1.01	0.6722
40	تارباغاتاي ۋىلايەتلىك شېكەر زاۋۇتى	0.18	1.18	0.6713
41	شىنجاڭ شىخەنزە «1.ئاۋغۇست» پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	0.5	0.76	0.6703
42	كۇيتۇڭ ئىلمە توقۇمىچىلىق فابرىكىسى	0.38	0.81	0.6455

43	ئۇرۇمچى ئۇن - ياغ ماشىنىلىرى زاۋۇتى	0.17	1.11	0.6322
44	شىنجاڭ ھەربىي رايونى «تۇدۇڭخې» سېمونت زاۋۇتى	0.26	0.87	0.6056
45	شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى	0.34	0.77	0.6025
46	شىنجاڭ «1-ئىيۇل» رەخت توقۇش فابرىكىسى	0.33	0.77	0.5972
47	ئۇرۇمچى شەھەرلىك «تەڭرىتاغ» بېمەكلىكلەر زاۋۇتى	0.32	0.76	0.5863
48	شىنجاڭ شىخەنزە «1-ئاۋغۇست» شېكەر زاۋۇتى	0.18	0.93	0.5682
49	شىنجاڭ ئېلېكتر كابېل زاۋۇتى	0.17	0.92	-0.5544
50	قەشقەر پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسى	0.28	0.73	0.5476

جەدۋەل 2

1990 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يېتەكچى ئورۇندا تۇرىدىغان 17 ساھە بويىچە ئىقتىسادىي ئۇنۇمى ئەڭ ياخشى بولغان ئالدىنقى‌بەش سانائەت كارخانىسىنىڭ رەت تەرتىپى

كارخانا نامى	مەبلەغنىڭ ساپ مەھسۇلات قىممىتى نىسبىتى	ئەڭگەك ئۇنۇمدارلىقى	ئۇنۇمىرسال مۇھىم ئامىللاردىن بولغان ئىشلەپچىقىرىش ئۇنۇمدارلىقى
1. نېفىت ۋە تەبىئىي گاز ئېلىش ساھەسى			
(1) شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى	0.14	1.76	0.8236
2. پاختا توقۇمچىلىق ساھەسى	0.36	0.69	0.57
(1) شىنجاڭ «1-ئىيۇل» 2 - پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسى	0.96	1.08	1.0425
(2) شىنجاڭ «1-ئىيۇل» 1 - پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسى	0.66	1.03	0.9013
(3) شىنجاڭ «1-ئىيۇل» گۈل بېسىش - بوياش فابرىكىسى	0.23	1.37	0.8021
(4) سانجى ئوبلاستلىق پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسى	0.25	1.06	0.6872
(5) شىنجاڭ شىخەنزە «1 - ئاۋغۇست» پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسى	0.5	0.76	0.6703
3. نېفىت پىششىقلاپ ئىشلەش ساھەسى			
(1) ئۇرۇمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى	0.34	2.98	1.5538
4. ئېلېكتر قۇۋۋىتى ئىشلەپچىقىرىش ۋە توك بىلەن تەمىنلەش ساھەسى	0.17	0.89	0.54
(1) شىنجاڭ ئېلېكتر قۇۋۋىتى سانائىتى ئىدارىسى	0.15	20.74	4.7271
(2) خوتەن ۋىلايەتلىك ئېلېكتر قۇۋۋىتى سانائىتى شىركىتى	0.58	2.31	1.526
(3) ئىلى توك بىلەن تەمىنلەش شىركىتى	0.34	2.63	1.4237
(4) بايىنغولىن ئوبلاستلىق ئېلېكتر قۇۋۋىتى سانائىتى ئىدارىسى	0.29	1.53	0.929
(5) شىخەنزە توك بىلەن تەمىنلەش شىركىتى	0.13	1.92	0.856
5. يۇلۇق توقۇمچىلىق ساھەسى	0.22	0.9	0.59
(1) شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» يۇلۇق توقۇمچىلىق بۇيۇملىرى چەكلىك شىركىتى	0.22	3.47	-1.5169

(2) ئىلى يۇلاق توقۇمچىلىق فابرىكىسى	0.23	1.25	0.7522
(3) شىنجاڭ 2 - يۇلاق توقۇمچىلىق فابرىكىسى	0.25	1.18	0.7408
(4) شىنجاڭ شەھەر «ا. ئاۋغۇست» يۇلاق توقۇمچىلىق فابرىكىسى	0.15	0.82	0.4926
(5) شىنجاڭ يۇلاق توقۇمچىلىق فابرىكىسى	0.16	0.77	0.4806
6. پەمەكلىك ئىشلەش ساھەسى	0.26	0.64	0.49
(1) ساۋەن ناھىيىلىك ئاشلىق ئىدارىسىنىڭ ئۇن - ياغ زاۋۇتى	0.23	1.41	0.8184
(2) ئۇرۇمچى شەھەرلىك «ا.ئاۋغۇست» ئۇن زاۋۇتى	0.23	1.29	0.769
(3) شىنجاڭ شەھەر پەمەكلىكلەر زاۋۇتى	0.26	1.13	0.7272
(4) شىنجاڭ ئاشلىق - يانمى ئارىلىقتا ئالماشتۇرۇش پونكتىنىڭ ئۇن زاۋۇتى	0.27	0.96	0.6561
(5) ئۇرۇمچى شەھەرلىك «تەڭرىتاغ» پەمەكلىكلەر زاۋۇتى	0.32	0.76	0.5863
7. قارامېتال تاۋلاش ۋە پروكاتلاش ساھەسى	0.27	0.74	0.55
(1) شىنجاڭ پولات - تۆمۈر شىركىتىنىڭ غەيرىي تېمىلىق پولات پروكاتلاش زاۋۇتى	0.75	1.32	1.1141
(2) شىنجاڭ «ا.ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى	0.3	1.06	0.7259
(3) شىنجاڭ «ئەنشەن» قېتىشما پولات - چەكلىك شىركىتى	0.14	1.06	0.5775
(4) ئۇرۇمچى 2 - پولات - تۆمۈر زاۋۇتى	0.26	0.59	0.4614
(5) ئىلى پولات - تۆمۈر زاۋۇتى	0.21	0.49	0.38
8. ماشىنىسازلىق سانائىتى ساھەسى	0.2	0.44	0.35
(1) شىنجاڭ ھەممەباب ماشىنىسازلىق زاۋۇتى	0.32	1.11	0.7643
(2) شىنجاڭ قازان زاۋۇتى	0.37	0.92	0.7
(3) شىنجاڭ 3 - ستانوك زاۋۇتى	0.18	1.11	0.6431
(4) ئۇرۇمچى ئۇن - ياغ ماشىنىلىرى زاۋۇتى	0.17	1.11	0.6322
(5) شىنجاڭ سۇ پومپىسى زاۋۇتى	0.27	0.64	0.494
9. كۆمۈر قېزىش ۋە ئىلغاش ساھەسى	0.25	0.32	0.3
(1) ىمجۇەن ناھىيىلىك كۆمۈر كانى	0.54	0.55	0.547
(2) ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 10- شىنىڭ «خېشى» كۆمۈر كانى	0.36	0.57	0.4966
(3) ئىشلەپچىقىرىش-قۇرۇلۇش بىكىتۈەننىڭ تاشدەن كۆمۈر كانى	0.52	0.37	0.4098
(4) ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 4 - شىنىڭ سانائەت-كان زاۋۇتى	0.71	0.3	0.3885
(5) شىخو ناھىيىلىك كۆمۈر كانى	0.29	0.39	0.3568
10. تۇزچىلىق ساھەسى	1.39	2.59	2.14
(1) تۇرپان شەھەرلىك تۇز خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى	1.16	15.62	7.16
(2) قۇمۇل شەھەرلىك تۇز زاۋۇتى	1.43	6.6	4.1714
(3) جىڭ ناھىيىلىك تۇز زاۋۇتى	0.78	3.43	2.1996
(4) شىنجاڭ تۇزكۆل خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى	0.69	2.1	1.5039
(5) قۇمۇل ۋىلايەتلىك يەتتە قۇدۇق تۇز خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى	1.18	1.54	1.4218

11. سېمونت ئىشلەش ساھەسى	0.22	0.52	0.4
(1) شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتى	0.31	1.55	0.9564
(2) سانجى ئوبلاستلىق «تۆدۆڭخي» سېمونت زاۋۇتى	0.28	1.34	0.8378
(3) شىنجاڭ ھەربىي رايونلىق «تۆدۆڭخي» سېمونت زاۋۇتى	0.26	0.87	0.6056
(4) شىنجاڭ شىخەنزە «جەنۇبىي تاغ» سېمونت زاۋۇتى	0.41	0.63	0.5538
(5) خوتەن ۋىلايەتلىك دۆڭا سېمونت زاۋۇتى	0.23	0.69	0.4963
12. شېكەر ئىشلەش ساھەسى	0.24	1.29	0.78
(1) شىنجاڭ «خۇگۇالق» شېكەر زاۋۇتى	0.3	1.75	1.031
(2) ئاقسۇ ۋىلايەتلىك شېكەر زاۋۇتى	0.16	1.39	0.7267
(3) شىنجاڭ قاشقاۋخۇ شېكەر زاۋۇتى	0.26	1.01	0.6722
(4) تارباغاتاي ۋىلايەتلىك شېكەر زاۋۇتى	0.18	1.18	0.6713
(5) شىنجاڭ شىخەنزە «1-ئاۋغوست» شېكەر زاۋۇتى	0.18	0.93	0.5682
13. تاماكا ئىشلەش ساھەسى	1.18	13.11	6.3663
(1) شىنجاڭ پاپىروس زاۋۇتى	0.24	0.47	0.38
14. قاتناش-تىرانسپورت ئۇسكۇنىلىرىنى ئىشلەش ساھەسى	0.17	1.27	0.6947
(1) «شەرق شامىلى» ماركىلىق ئاپتوموبىل سانائىتى بىرلەشمە شىركىتىنىڭ شىنجاڭ ئاپتوموبىل زاۋۇتى	0.48	0.69	0.6188
(2) ئۇرۇمچى تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ مەپلىملەر زاۋۇتى	0.23	0.75	0.5261
(3) دۆلەت ئىگىلىكىدىكى شىنجاڭ «قىزىلتاغ» رېمونت (7438) زاۋۇتى	0.19	0.77	0.506
(4) شىنجاڭ ئاپتوموبىل تۈزگەرتىپ قۇراشتۇرۇش زاۋۇتى	0.22	0.43	0.3517
(5) شىنجاڭ 1 - ئاپتوموبىل زاۋۇتى	0.51	0.64	0.6
15. ئاساسىي خىمىيلىك خام ئەشيا ئىشلەش ساھەسى	1.06	1.04	1.046
(1) پىچان ناھىيىلىك چىقتىم خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى	0.58	1.09	0.902
(2) شىنجاڭ چىچان خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى	0.36	1	0.736
(3) تۇرپان ۋىلايەتلىك خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى	0.45	0.62	0.5632
(4) قۇمۇل «قىزىلىۋلتۇز» خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى	0.2	0.44	0.3473
(5) قۇمۇل ۋىلايەتلىك خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى	0.31	0.72	0.56
16. ئېچىملىك، ھاراق ئىشلەش ساھەسى	0.62	3.12	1.9214
(1) شىنجاڭ ئىلى ئاق ھاراق زاۋۇتى	0.69	2.92	1.8942
(2) ئۇرۇمچى شەھەرلىك ھاراق زاۋۇتى	0.96	2.27	1.7535
(3) ئاقسۇ ۋىلايەتلىك ھاراق زاۋۇتى	0.31	1.79	1.0578
(4) شىخو ناھىيىلىك پىۋا زاۋۇتى	0.35	1.69	1.0538
(5) ئىلى ھاراق زاۋۇتى	0.18	0.38	0.6
17. كۆن - خۇرۇم، تېرە - يۇڭ بۇيۇملىرىنى ئىشلەش ساھەسى	0.33	0.89	0.6606
(1) ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتىنى يېزا ئىگىلىك 4-شىركىتىنىڭ «جىيەنخوا» كۆن - خۇرۇم زاۋۇتى	0.21	0.91	0.5861
(2) شىنجاڭ چاي - چارۋا ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتىنىڭ ئۇرۇمچى تېرە زاۋۇتى	0.23	0.87	0.5837
(3) سانجى ئوبلاستلىق كۆن - خۇرۇم زاۋۇتى	0.18	0.87	0.5423
(4) ماناس ناھىيىلىك خۇرۇم زاۋۇتى	0.19	0.65	0.4494
(5) ئالتاي ۋىلايەتلىك كۆن - خۇرۇم زاۋۇتى			

شىنجاڭ ئىگىلىكنى مۇلچەرلەش مەركىزى

ئاپتونوم رايونلۇق ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ سانائەت - قاتناش باشقارمىسى

شىنجاڭدىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلار دۇچ كېلىۋاتقان قىيىنچىلىق ۋە ئۇنى ھەل قىلىش توغرىسىدىكى پىكىر - تەكلىپلەر

1991 - يىل 7 - ئاينىڭ ئوتتۇرىسىدىن 8 - ئاينىڭ بېشىغىچە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى سۈپەت، تۈر، ئۇنۇم خىزمىتىگە نازارەتچىلىك قىلىش مەخسۇس گۇرۇپپىسى قۇردى، بۇ مەخسۇس گۇرۇپپا سانائەت، قاتناش، سودا ۋە تاشقى سودا، ئاساسىي قۇرۇلۇشتىن ئىبارەت تۆت گۇرۇپپىغا بۆلۈنۈپ، ئۇرۇمچى، سانجى، شىخەنزە، قۇتۇبى قاتارلىق جايلاردىكى 45 كارخانىنى كۆزدىن كەچۈردى ۋە تەكشۈردى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىش كارخانىسى 33، ئوبوروت كارخانىسى 12؛ بۇ كارخانىلار يېنىك سانائەت، توقۇمىچىلىق، ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون، قاتناش، خىمىيە سانائىتى، كۆمۈر، سودا، ماددىي ئەشيا، تاشقى سودا، چارۋىچىلىق، تەمىنات - سودا، بىناكارلىقتىن ئىبارەت 12 ساھەگە قارايدۇ. مەخسۇس گۇرۇپپا مەلۇمات ئالماش، سۆھبەت يىغىنى چاقىرىش، ماتېرىيال كۆرۈش، ئىش ئورنىدا تەكشۈرۈش، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئۆيلىرىنى زىيارەت قىلىش قاتارلىق شەكىللەرنى قوللىنىپ، كارخانىلارنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى ۋە ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرنى تاشقى شارائىت ۋە ئىچكى قىسىمدىكى باشقۇرۇشتىن ئىبارەت ئىككى جەھەتتىن تەھلىل ۋە تەتقىق قىلىپ، ئۇ مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش توغرىسىدا پىكىر ۋە تەكلىپلەرنى بەردى.

1. ئاساسىي ئەھۋال

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا «سۈپەت، تۈر، ئۇنۇم يىلى» پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلغاندىن بۇيان، بەزى كارخانىلار خىلى ياخشى نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى. شىنجاڭ «ئۆكتەبر» تراكتور زاۋۇتى ئالدىنقى يېرىم يىللىق مەھسۇلات قىسمىتى ۋە سېتىش كىرىمى جەھەتتە تارىختىكى ئوخشاش مەزگىلدىكى ئەڭ يۇقىرى رېكوردنى يارىتىپ، 4 مىليون 560 مىڭ يۈەن پايدا ئالدى. شىنجاڭ ماشىنا - ئېلېكتر ئۈسكۈنىلىرى شىركىتى سېتىشتىن 164 مىليون يۈەن كىرىم قىلىپ، 5 مىليون 590 مىڭ يۈەن پايدا ئالدى. ئۇرۇمچى شەھەرلىك قاتناش ئىدارىسى سىستېمىسىدا بىرمۇ ئورۇن زىيان تارتمىدى، يارىتىلغان پايدا 4 مىليون 397 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئىقتىسادىي ئۈنۈم جەھەتتە تارىختا ئەڭ يۇقىرى مەۋقەيە يارىتىلدى.

لېكىن ئومۇمىي ئەھۋالدىن قارىغاندا، بازارنىڭ قايتا ئۇرلىشى ئىشلەپچىقىرىشنىڭ قايتا ئۇرلىشىدىن كېيىن قېلىپ، مەھسۇلاتلار بېسىلىپ قېلىش، تەننەرخ ئۆرلەپ كېتىش، زىيان كۆپەيىپ كېتىشتەك ئەھۋاللار تېخى تۈپتىن ئۆزگىرىپ كېتەلمىدى. تەكشۈرۈلگەن 45 كارخانىنىڭ 19 ى پايدا ئالغان، 26 سى زىيان تارتقان. زىيان تارتقان 26 كارخانا ئىچىدە، 17 كارخانىنىڭ زىيىنى ئازايغان، ئالتە كارخانىنىڭ زىيىنى كۆپەيىپ قالغان، ئۈچ كارخانا پايدا ئالىدىغان كارخانا قاتارىدىن زىيان تارتىدىغان كارخانا قاتارغا ئۆتۈپ قالغان. بەزى كارخانىلاردا مەھسۇلات قىممىتى بىلەن ئۇنۇم تەتۈر يۆنىلىش بويىچە ماڭىدىغان ھالەتتە تۇرماقتا. 1 - ئايدىن 5 - ئايغىچە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئۇقتىلىق سانائەت كارخانىلىرىنىڭ سۈپىتىنىڭ مۇقىم ئۆسۈش نىسبىتى 42 % 73 بولۇپ، 1990 - يىلنىڭ شۇ مەزگىلىدە كىدىن 69 .0 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشقان، بۇ، ئاپتونوم رايون ئوتتۇرىغا قويغان 85 - 90 % لىك كۆرسەتكۈچىنى خېلىلا يىراق. بازارغا باب كېلىدىغان مەھسۇلاتلارنىڭ رەڭ ۋە تۈرلىرى ئازراق كۆپەيگەن، ئۇلارنىڭ بازارنى ئىگىلەش نىسبىتى ناھايىتى ئاز بولغان.

2. دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلار دۇچ كېلىۋاتقان ئاساسلىق قىيىنچىلىقلار

1) كارخانىلارنىڭ ئۆز ئىلكىدىكى تۇراقسىز مەبلەغى ئېغىر دەرىجىدە يېتىشمەيۋاتىدۇ. تەكشۈرۈلگەن كارخانىلاردىن قارىغاندا، سانائەت كارخانىلىرىدا ئادەتتە بار بولغان تۇراقسىز مەبلەغ كارخانىلار ئېھتىياجلىق بولغان تۇراقسىز مەبلەغنىڭ ئاران ئون پىرسەنتىگىلا توغرا كېلىدۇ، 90 % مەبلەغ بانكىدىن قەرز ئېلىنىدۇ. شىنجاڭ توقۇمىچىلىق مەھسۇلاتلىرى شىركىتىنىڭ 1991 -

يىلىدىكى پۈتۈن مەبلىغى 178 مىليون يۈەن، بۇنىڭدىن دۆلەت ئاجرىتىپ بەرگەن مەبلەغ ۋە ئۆز ئىلكىدىكى تۇراقسىز مەبلىغى 3 مىليون 700 مىڭ يۈەن بولۇپ، ئاران 2.06% نى ئىگىلىگەن.

2) «ئۇچ بۇرجەك قەرز» مەسىلىسى گەۋدىلىك بولدى. ئۇرۇمچى شەھەرلىك قۇرۇلۇش بانكىسى تەمىنلىگەن ماتېرىيالغا ئاساسلانغاندا، تەكشۈرۈلگەن 11 سانائەت، كان كارخانىسىنىڭ ئومۇمىي قەرز سوممىسى 253 مىليون يۈەنگە يەتكەن؛ 11 ئوبوروت كارخانىسىنىڭ ھەممىسىنىڭ «ئۇچ بۇرجەك قەرز» ى بار ئىكەن.

3) قەرز پۈلىنىڭ ئۆسۈمى يۇقىرى بولغاچقا، كارخانىلار «ئىشلەپچىقىرىش ئۈچۈن قەرز ئالمىسا بولمايدىغان، قەرز ئالسا ئۆسۈمىنى قايتۇرالمايدىغان» ۋەزىيەت شەكىللەندى. شۇنجاڭ توقۇمچىلىق مەھسۇلاتلىرى شىركىتى 1990 - يىلدىن 1991 - يىلىنىڭ ئالدىنقى يېرىمىغىچە 10 مىليون 640 مىڭ يۈەن زىيان تارتتى، ئۆسۈم ئۈچۈن چىقىم قىلىنغان پۇل 18 مىليون 550 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

4) باھا سىستېمىسى مۇۋاپىق ئەمەس، باھا ئېغىر ھالدا ئېگىز - پەس بولدى.

(1) بىناكارلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ باھاسى مۇۋاپىق ئەمەس. پولات ماتېرىيالى، ياغاچ ماتېرىيالى، سېمونت قاتارلىق 12 خىل ئاساسلىق بىناكارلىق ماتېرىيالىنىڭ مۇتلەق كۆپ قىسمىنىڭ باھاسى خام چوتتا بەلگىلەنگەن نورمىدىن 40% تىن كۆپرەك يۇقىرى بولدى. گەرچە ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتى ھەر يىلى يىل ئاخىرىدا ماتېرىيالارنىڭ باھا پەرقىنى تەكشەش كوئېففىتسېنتىنى ئېلان قىلسىمۇ، لېكىن قۇرۇلۇش قىلغۇچى ئورۇنلار ئۇنى تولۇق يېغىۋالالمىغان. شۇنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش باش شىركىتى 1990 - يىلى ماتېرىيالارنىڭ باھا پەرقىدىن 15 مىليون 290 مىڭ يۈەن زىيان تارتقان.

(2) خام ئەشيا قاتارلىقلارنىڭ باھاسى داۋاملىق ئۆسۈپ تۇرغاچقا، سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ تەننەرخى ئېشىپ كېتىپ، كارخانىلارنىڭ پايدىسى زور دەرىجىدە تۆۋەنلەپ كەتتى، ھەتتا زىيان كۆرۈلدى. شۇنجاڭ يۇڭ توقۇمچىلىق فابرىكىسى خام ئەشيا باھاسى ئۆسۈپ كېتىش تۈپەيلىدىن، 1988 - يىلى 10 مىليون 500 مىڭ يۈەن پايدا ئالغان بولسىمۇ، 1989 - ، 1990 - يىللىرى ئۇدا ئىككى يىل زىيان تارتتى، زىيان سوممىسى 12 مىليون يۈەنگە يەتتى.

5) كارخانىلارنىڭ ئۆسكۈنىلىرى كونا، تېخنىكىسى قالاق، زاپاس كۆچى يېتەرلىك ئەمەس. تەكشۈرۈلگەن كارخانىلارنىڭ زور كۆپ قىسمى 30 نەچچە يىلدىن بۇيانقى كونا كارخانىلار بولۇپ، ئۆز ۋاقتىدا تېخنىكا ئۆزگەرتىلمىگەچكە تۇراقلىق مۇلكىنىڭ ساپ قىممىتى بارغانسېرى تۆۋەنلەپ كەتكەن، كۆپلىگەن ئۆسكۈنىلەرنىڭ ئىشلىتىلىش مۇددىتى توشۇپ ئۆتۈپ كەتكەن.

6) كارخانىلارنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇشتىكى ئۆزى ئۆزىگە خوجا بولۇش ھوقۇقىنى تولۇق ئەمەلىيلەشتۈرۈلمىدى.

7) تەكشۈرۈش ۋە ئىجتىمائىي پائالىيەت كۆپ بولۇپ كەتتى؛ قالايمىقان ھەق يېغىش، قالايمىقان سېلىق سېلىش، قالايمىقان جەرىمانە قويۇشتەك مەسىلىلەرمۇ خېلىى ئېغىر بولدى. كارخانا باشلىقلىرى، جىڭلىلار ناھايىتى كۆپ زېھنى قۇۋۋىتىنى تەكرار - تەكرار ئېچىلغان تۇرلۇك يېغىنلارغا قاتنىشىش، تەكشۈرۈشكە كەلگەنلەرنى كۈتۈش ۋە سىرت بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى بىر تەرەپ قىلىش، ماسلاشتۇرۇشقا سەرپ قىلىۋاتىدۇ. ئوبوروت كارخانىلىرىنىڭ ئىنكاس قىلىشچە، بىر كارخانا ھەر يىلى ئىككى يېرىم ئاي ۋاقتىنى تۇرلۇك تەكشۈرۈش ئىشلىرىغا سەرپ قىلغان. شۇنجاڭ ماشىنا - ئېلېكتر ئۆسكۈنىلىرى شىركىتىنىڭ ئىنكاس قىلىشچە، بىر قېتىملىق باج ئىشلىرىنى تەكشۈرۈش 40 نەچچە كۈن داۋام قىلغان. شۇنجاڭ مېتال ماتېرىيالار شىركىتىنىڭ ئىنكاس قىلىشچە، 1990 - يىلدىكى ھەر خىل سېلىق 200 نەچچە مىڭ يۈەنگە يەتكەن.

8) دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققان ئىشچى - خىزمەتچىلەر يىلمۇ يىل كۆپەيمەكتە، ئەمگەك سۇغۇرتىسى خىراجىتى جەھەتتىكى يۈك كۈنسايىن

ئېغىرلاشتى. بولۇپمۇ 50. ، 60.يىللاردا قۇرۇلغان كونا كارخانىلاردا دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ سالمىقى بارغانسېرى زورايماقتا. كارخانىلار ھەر يىلى كۆپ مىقداردا ئەمگەك سۇغۇرتا خىراجىتى چىقىم قىلغاچقا، كارخانىلارنىڭ تىجارەت سىرتىدىكى چىقىمى زور ھەجىمدە كۆپىيىپ كەتتى.

9) ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئۆيگە ئىگە بولۇشى، پەرزەنتلىرىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشى قىيىن بولماقتا. نۆۋەتتە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئۆيگە ئىگە بولۇشى ئىنتايىن قىيىن بولماقتا. بولۇپمۇ بەزى كونا كارخانىلاردا ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرالغۇ ئۆي شارائىتى ناچار، خەتەرلىك ئۆي كۆلىمى كۆپ، ئۆيى يوق، ئۆي يېتىشمەيدىغان ئائىلىلەر كۆپ. شىنجاڭ 4 - بىناكارلىق - قۇرۇلۇش شىركىتىدە ھازىر خەتەرلىك ئۆيدە ئولتۇرۇۋاتقان ئائىلىدىن 1604 ى بار بولۇپ، بۇلار ئومۇمىي ئائىلە سانىنىڭ 37 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. ياشلارنىڭ ئىش كۈتۈپ تۇرۇش مەسىلىسىمۇ ئىنتايىن گەۋدىلىك بولماقتا. شىنجاڭ 1 - ئاپتوموبىل ترانسپورت شىركىتىدە 634 نەپەر ئىش كۈتۈپ تۇرغان ياش بار. بۇنىڭ ئىچىدە بىر ئائىلىدە ئۇچ ئادەم ئىش كۈتۈپ تۇرغان ئائىلە 36.

3. پىكىر ۋە تەكلىپ

1) «كارخانا قانۇنى» نى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇش كېرەك.

(1) مەمۇرىيەت بىلەن كارخانىنى ئايرىش پرىنسىپىغا ئاساسەن، كارخانىلارغا مەمۇرىيەتنىڭ ئورۇنسىز ئارىلىشىشىنى ئازايتىپ، كارخانىلارنى ھەققىقىي تۇردە، ئۆز ئالدىغا ئىگىلىك باشقۇرىدىغان، پايدا - زىيانغا ئۆزى ئىگە بولىدىغان، ئۆزىنى ئۆزى تەرەققىي قىلدۇرىدىغان ئىقتىسادىي گەۋدىگە ئايلاندۇرۇش كېرەك.

(2) ئۆز ئارا توقۇنۇشۇپ قالىدىغان، قانۇنسىز ھالدا باشقىلارنىڭ ھوقۇقىغا دەخلى تەرۇز قىلىدىغان قائىدە ۋە سىياسەتلەرنى ئەستايىدىل تەڭشەش، تۈزىتىش ۋە ئەمەلدىن قالدۇرۇش كېرەك.

(3) «كارخانا قانۇنى» نىڭ ئىجرا قىلىنىشىنى ئاساسلىق باشقۇرىدىغان ۋە نازارەت قىلىدىغان ئاپپاراتلانى ئېنىق بېكىتىپ، كارخانىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قانۇن بويىچە قوغداش كېرەك.

2) ئىگىلىك باشقۇرۇشنى ھۆددىگە ئېلىش مېخانىزمىنى مۇكەممەللەشتۇرۇش كېرەك.

(1) ھۆكۈمەت تارماقلىرى كارخانىلارنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش ھۆددىگەرلىكىگە بولغان باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ساھە ۋە كارخانىنىڭ ئالاھىدىلىكىنى ئاساس قىلىپ، مۇۋاپىق بولغان ھۆددىگەرلىك تۈرى، كۆرسەتكۈچ سىستېمىسى ۋە ھۆددىگەرلىك كۆرسەتكۈچىنى تەكشۈرۈش سىستېمىسىنى بېكىتىشى كېرەك.

(2) ھۆددىگەرلىك مەسئۇلىيەت توختامىنى ئەستايىدىل ئىجرا قىلىش كېرەك. ھۆكۈمەت تارماقلىرى كارخانىلارغا نىسبەتەن ئۆز ئۈستىگە ئالغان مەجبۇرىيەت ۋە مەسئۇلىيەتنى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۇرۇپ، ئەھدىنى بۇزماسلىقى ياكى شەكلى ئۆزگەرگەن ھالدا ئەھدىگە خىلاپلىق قىلماسلىقى لازىم. سىياسەت، سېلىنما جەھەتتە چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى پائال قوللاپ، كارخانا تەرەققىياتى ئۈچۈن ياخشى تاشقى مۇھىت ۋە شارائىت يارىتىپ بېرىشى كېرەك.

(3) كارخانىلارنىڭ ئۆزىنى ئۆزى چەكلەش مېخانىزمىنى مۇكەممەللەشتۇرۇشىگە، ئۆزىنى ئۆزى چەكلەش ئىقتىدارىنى كۈچەيتىشىگە، قىسقا مۇددەتلىك ھەرىكەت قىلىشنى تۈگىتىشىگە ياردەم بېرىش لازىم. بولۇپمۇ ھازىر ساقلىنىۋاتقان چات كېرىۋېلىش خاھىشىنى تۈزىتىپ، كارخانىلارنىڭ بىر پۈتۈن ساپاسىنى ئۆستۈرۈشنى ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك.

3) ھەقىقىي تەدبىر قوللىنىپ، كارخانىلارنىڭ ھاياتىي كۈچىنى ئاشۇرۇش كېرەك.

(1) چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ مۇلكىنى پىلانلىق مۆلچەرلەپ، ئامورتىزاتسىيە نىسبىتىنى مۇۋاپىق ئۆستۈرۈش كېرەك.

(2) ھەر دەرىجىلىك مالىيە تارماقلىرىغا كارخانىلارنىڭ ئۆز ئىلكىدىكى تۇراقسىز مەبلىغى

يېتىشمەسلىك مەسىلىسىنى ھەل قىلىش ئىشىنى تاپشۇرۇش كېرەك.

(3) ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ قەرز ئېنىقلاش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇش كېرەك.

(4) ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىگە شىنجاڭ توقۇمىچىلىق گۈرۇھى قاتارلىق شارائىتى بار چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارغا ۋە كارخانا گۈرۇھلىرىغا تاشقى سودا ئېكسپورت ھوقۇقى بېرىش، شىنجاڭ بىتاكارلىق - قۇراشتۇرۇش باش شىركىتىگە چەت ئەللەرنىڭ قۇرۇلۇشلىرىنى ھۆددىگە ئېلىش ھوقۇقى ۋە چەت ئەلگە ئەمگەك - مۇلازىمەت چىقىرىش ھوقۇقى بېرىش توغرىسىدا تەكلىپ بېرىش كېرەك.

(5) مال باھاسى تارماقلىرى بەزى ساھەلەرنىڭ مەھسۇلاتىنىڭ باھاسى بىلەن قىممىتىنى ئايرىۋېتىش مەسىلىسىنى ئەستايىدىل ھەل قىلىشى كېرەك.

(6) باج ئورگانلىرى باج تاپشۇرۇشتا ھەقسىز قىلىنچىلىقى بار كارخانىلارنىڭ بېجىنى بەلگىلىك مۇھلەت ئىچىدە كېمەيتىشى ۋە كەچۈرۈم قىلىشى كېرەك.

4) ئومۇمىي جەھەتتىن باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، كارخانىلارنى ئۆزگەرتىپ تەشكىللەش، بىرلەشتۈرۈش ۋە قوشۇۋېتىشنى تېزلىتىپ، ھازىر بار بولغان مۇلۇكنى سەرخىللاشتۇرۇش كېرەك. كارخانا گۈرۇھلىرىنى مۇستەھكەملەپ ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇپ، ئۇلارنى تەدرىجىي ھالدا ئەملىي گەۋدىگە ئايلىنىشقا يۈزلەندۈرۈش؛ دۆلەت ئىچى ۋە خەلقئارا بازار رىقابىتىگە قاتنىشالايدىغان بىر تۈركۈم كارخانا گۈرۇھلىرىنى قۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىگىلىك تەرەققىياتىغا يېتەكچىلىق قىلىش كېرەك.

5) كارخانىلاردا ھازىر ساقلىنىۋاتقان گەۋدىلىك مەسىلىلەرنى ئەستايىدىل ھەل قىلىش كېرەك.

(1) ھۆكۈمەت تۇرالغۇ ئۈي قەرزى بەك كۆپ كارخانىلارغا بەزى ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىنى قوللىنىپ، كارخانىلارنىڭ ھازىرقى ئەھۋالىنى ئونۇملۇك ئۆزگەرتىشىگە يارەم بېرىشى لازىم. كارخانا بىلەن ئىشچى - خىزمەتچىلەر مەبلەغ توپلاپ ئۈي سالسا، يەر بېجى، مەبلەغ سېلىش يۆنىلىشىنى تەڭشەش بېجى ۋە ئىككى قوندىنى كەچۈرۈم قىلىش كېرەك.

(2) ئىش كۈتۈپ تۇرغان پەرزەنتلەر كۆپ كارخانىلارنىڭ بۇ مەسىلىنى تەدرىجىي ھەل قىلىشى ئۈچۈن، ئەستايىدىل مۇزاكىرە قىلىش ئارقىلىق ئونۇملۇك تەدبىر قوللىنىش كېرەك.

(3) ھۆكۈمەت ئەمگەك سۇغۇرتىسى مەبلىغىنى بىر تۇتاش توپلاشنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، بەلگىلىمىدىكى تەلەپ بويىچە تولۇق تاپشۇرۇۋېلىشى كېرەك. ھەرقانداق تارماق، ئورۇن ۋە شەخسىي ئەمگەك سۇغۇرتىسى مەبلىغىنى كېمەيتىش ۋە كەچۈرۈم قىلىشنى تەستىقلاش ھوقۇقى بېرىلمەسلىكى كېرەك. ئەمگەك سۇغۇرتىسى مەبلىغىنى بىر تۇتاش توپلاشنى باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرى يىغۇالغان ئەمگەك سۇغۇرتىسى خىراجىتىنى قانچىلىك بولسا، شۇنچىلىك چېقىم قىلىشى كېرەك.

6) كەسىپلەردىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىپ، كارخانىلارنىڭ يۈكىنى ھەقسىز يېنىكلىتىش كېرەك.

(1) ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى كەسكىن تەدبىر قوللىنىپ، ھەر خىل نامدىكى ھەددىدىن ئارتۇق باھالاپ سېلىشتۇرۇش ۋە تەكشۈرۈشلەرنى قاتتىق تىزگىنلىشى كېرەك.

(2) ئۇچ قالايمىقان بولۇش ئەھۋالىنى ئېنىقلاش خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، ھازىر يولغا قويۇلۇۋاتقان ھېر خىل ھەق ئېلىش تۈرلىرى ۋە ئۇلچىمىنى ئۈزۈل-كېسىل ئېنىقلاپ، ئۇچ قالايمىقان بولۇش ئەھۋالىنى ھەقسىز تۈزىتىش كېرەك.

7) پەن-تېخنىكىغا تايىنىپ، تېخنىكا ئۆزگەرتىشىنى تېزلىتىپ، كارخانىلارنىڭ پەن-تېخنىكا تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك. ئاپتونوم رايون كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىشىگە سېلىنىدىغان سېلىنمىنى مۇۋاپىق كۆپەيتىپ، كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىشىنى تېزلىتىشى؛ دۆلەتنىڭ كەسىپ سىياسىتىگە ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ تەرەققىياتىغا ئويغۇن كېلىدىغان نۇقتىلىق كارخانىلارغا نىسبەتەن بەزى ئالاھىدە سىياسەت ۋە جانلىق تەدبىرلەرنى قوللىنىشى؛ تېخنىكا،

ئۇسكۇنىلىرى بەك كونىراپ كەتكەن كارخانىلارنى ئۇقتىلىق قوللىشى، ئۇقتىلىق، تايانچ كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئۈچۈن ئالدىغان قەرز پۇلىغا مالىيىدىن مۇۋاپىق تۈردە ئۆسۈم قوشۇپ بېرىشى ھەمدە تۇراقلىق مۇلۇككە مەبلەغ سېلىش يۇنىلىشىنى تەڭشەش بېجىنى كەچۈرۈم قىلىشى كېرەك.

8) كارخانىلارنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش كېرەك. كارخانىلار رەھبەرلىك بەنزىسىنىڭ قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، باشقۇرۇشتىن ھاياتىي كۈچكە ئىگە بولۇشى ۋە ئۇنۇم ھاسىل قىلىشى كېرەك. ئىدىيىۋى ـ سىياسىي خىزمەتنى كۈچەيتىپ، ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنىڭ خوجايىنلىق ئېڭىنى ئۆستۈرۈپ، كارخانىلارنىڭ ئۇيۇشۇشچانلىقىنى كۈچەيتىپ، ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنىڭ ئاكتىپلىقىنى ۋە ئىجادچانلىقىنى تولۇق قوزغاش كېرەك.

ما جىجۇڭ

لى دابياۋ

دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى يەنمۇ جانلاندۇرۇش توغرىسىدىكى تەكشۈرۈش ۋە تەسەۋۋۇر

1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئىقتىسادىي تەتقىقات مەركىزى ئاپتونوم رايونىنىڭ ماشىنىسازلىق، ئېلېكترون، پولات ـ تۆمۈر، خىمىيە سانائىتى، يېنىك سانائەت، توقۇمىچىلىق سانائىتى قاتارلىق ساھەلەردىن 20 چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىنى تاللاپ، ئۇلارنىڭ 7 ـ بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ئىشلەپچىقىرىش، ئىگىلىك باشقۇرۇش، پايدىنى تەقسىملەش، تېخنىكا ئۆزگەرتىش ۋە زاپاس كۈچىنى ئاشۇرۇش قاتارلىق ئەھۋالىنى ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ تەھلىل قىلدى. نەتىجە ئىسپاتلىدىكى، ئون نەچچە يىللىق ئىسلاھات ئارقىلىق، كارخانىلار بەلگىلىك خوجايىنلىق ھوقۇقىغا ئىگە بولغان، ئىشلەپچىقىرىش، ئىگىلىك باشقۇرۇش تېز تەرەققىي قىلغان، تاۋار ئىگىلىكى كۈزقارىشى ۋە ئىگىلىك باشقۇرۇش ئېڭىمۇ زور دەرىجىدە ئۆزگەرگەن. لېكىن ئىسلاھات يۈرۈشلىشىگەچكە، تەرەققىيات تەكشى بولمىغان، ھازىر دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلار نۇرغۇن قىيىنچىلىق ۋە مەسىلىلەرگە دۇچ كەلمەكتە. بۇلارنىڭ ئاساسلىقلىرى تۆۋەندىكىچە:

1) مەبلەغ قىسى بولۇپ، ئوبوروت ئېغىر دەرىجىدە توسالغۇغا ئۇچرىدى. بىرىنچىدىن، تۇراقسىز مەبلەغ ئەسلىدىنلا پېتىشىمەيدۇ. چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ نورمىلىق تۇراقسىز مەبلىغى 80 ـ يىللارنىڭ باشلىرىدا بېكىتىلگەن. ئون نەچچە يىلدىن بۇيان، كارخانىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش كۆلىمى ناھايىتى زور دەرىجىدە ئۆزگەردى، ئېنېرگىيە، خام ئەشيانىڭ باھاسى زور دەرىجىدە ئۆسۈپ كەتتى. لېكىن، تۇراقسىز مەبلەغ ئۇلچىمى تېخىچە يېڭىباشتىن بېكىتىلمىدى، كارخانىلار ئەملىي ئىگىلەپ تۇرغان تۇراقسىز مەبلەغ بىلەن نورمىلىق تۇراقسىز مەبلەغ ئوتتۇرىسىدىكى پەرق بارغانسېرى چوڭايماقتا. كارخانىلارنىڭ ئۆز ئىلكىدىكى تۇراقسىز مەبلىغىنىڭ نىسبىتى گەۋدىلىك ھالدا بەك تۆۋەن بولماقتا، تەكرار ئىشلەپچىقىرىشنى كېڭەيتىشكە ئېھتىياجلىق مەبلەغ، ئاساسەن، بانكىدىن قەرز ئېلىش يولى بىلەن ھەل قىلىنىۋاتىدۇ. ئىككىنچىدىن، بازار كاساتلىشىپ، مەھسۇلاتلار كۆپلەپ بېسىلىپ قېلىپ، مەبلەغ بىر ئىزىدا تۇرۇپ قېلىش، ئوبوروت قىيىنچىلىقى كېلىپ چىقتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ستاتىستىكىلىق ماتېرىياللارغا ئاساسەن تەھلىل قىلساق، خام چوت ئىچىدىكى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ 1990 ـ يىلنىڭ ئاخىرىدىكى مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىش مەبلىغىنىڭ نورمىلىق تۇراقسىز مەبلەغ ئىچىدە ئىگىلىگەن سالمىقى ئېشىپ 42.8% كە يېتىپ، نورمال يىللاردىكىدىن بىر مەسسىدىن كۆپرەك يۇقىرى بولغان. ئۇچىنچىدىن، «ئۇچ بۇرجەك قەرز» نى ئېنىقلاشنىڭ ئۇنۇمى كۆڭۈلدىكىدەك بولمىدى.

2) باھا مۇناسىۋىتى راۋان بولمىدى، يەرلىك كارخانىلارنىڭ ئىقتىسادىي ئۇنۇمى كۆپ تەرەپكە بۇرۇلۇپ كەتتى. يېقىنقى بىرنەچچە يىلدىن بۇيان، خام ئەشيا بازارلىرىدا باھا شىددەت بىلەن ئۆرلەپ، ئىشلەپچىقىرىش تەننەرخى زور ھەجىمدە ئېشىپ كەتكەچكە، بۇنى كارخانىلار ھەزىم قىلالمىدى. بۇ،

كارخانىلارنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنىڭ تۆۋەنلەپ كېتىشى، ھەتتا زىيان تارتىشىدىكى مۇھىم سەۋەب. باھا مۇناسىۋىتى راۋان بولمىغانلىقتىن ئۈنۈمنىڭ تۆۋەنلەپ كەتكەنلىكىنى كارخانا ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنىڭ كۆپ تەرەپكە بۇرۇلۇپ كەتكەنلىكىدىن بولدى دەپ قاراش كېرەك. بىرىنچىدىن، قوي يۇڭى، پاختا، قىزىلچا، تېرە قاتارلىق دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىۋېلىنىش باھاسى زور دەرىجىدە ئۆستۈرۈۋېتىلدى، مەھسۇلات باھاسىنىڭ تەڭشىلىشى ياكى بېكىتىلىشى بەك تۆۋەن بولغانلىقى، ياكى بازارنىڭ كاساتلىشىپ كېتىشى، ئىستېمالچىلارنىڭ بۇنى قوبۇل قىلالماسلىقى تۈپەيلىدىن باھانىڭ ئىزغا سېلىنمىغانلىقى كارخانا ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنىڭ يېزىغا ۋە جەمئىيەتكە بۇرۇلۇشىنى كەلتۈرۈپ چىقاردى. ئىككىنچىدىن، ئاپتونوم رايونىمىز ئىشلەپچىقىرالمايدىغان ھەر خىل پولات ماتېرىيالى ۋە باشقا خام ئەشيالارنىڭ بازار باھاسى شىددەت بىلەن ئۆرلەپ كەتتى، شۇنىڭ بىلەن يەرلىك كارخانىلارنىڭ ئۈنۈمى ئىچكى ئۆلكىلەرنىڭ ئىلغار مەھسۇلاتلىرىغا بۇرۇلۇپ كەتتى. ئۇچىنچىدىن، كۆمۈر، ئېلېكتر، تۆمۈرىيول ترانسپورتى قاتارلىقلارنىڭ پىلاندىكى باھاسى ئۆستۈرۈلگەچكە، كارخانىلارنىڭ ئۈنۈمى مەركەزگە قاراشلىق كارخانىلارغا بۇرۇلۇپ كەتتى. تۆتىنچىدىن، بانكىدىن ئېلىنغان قەرز كۆپىيىپ، ئۈسۈم نىسبىتى ئۆرلىگەنلىكتىن كارخانىلارنىڭ ئۈسۈم جەھەتتىكى يۈكى ئېغىرلىشىپ، ئۈنۈم بانكىلارغا بۇرۇلۇپ كەتتى. بەشىنچىدىن، تۆت خىل قوشۇمچە يېمەكلىكنىڭ باھاسى ئۆستۈرۈلگەنلىكتىن، ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ باھاسى ئومۇمىيۈزلۈك ئۆسۈپ كېتىپ، كارخانا ئوستىگە ئالىدىغان، مال باھاسى ئۆچۈن قوشۇپ بېرىلىدىغان چىقىم كۆپىيىپ كەتتى ھەمدە ئۇ ئىش ھەققى خىراجىتىنى ئۆرلىتىۋەتتى، نەتىجىدە كارخانىلارنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى ئىشچى - خىزمەتچىلەر ۋە گۈرۇھلارنىڭ ئىستېمالىغا بۇرۇلۇپ كەتتى.

3) باج، خىراجەت ۋە ئىجتىمائىي سېلىنچ ئېغىرلىشىپ كەتكەچكە، كارخانىلار بۇنىڭغا بەرداشلىق بېرەلمىدى. كارخانىلار تاپشۇرۇدىغان باج خىراجىتى ناھايىتى كۆپ: سېتىش كىرىمىدىن بېژاستە تاپشۇرۇدىغان باجدىن مەھسۇلات بېجى، ئاشقان قىممەت بېجى، تىجارەت بېجى، شەھەر قۇرۇلۇشى بېجى، ماتارىپ قوشۇمچە خىراجىتى، ئەمگەك مۇلازىمىتى بېجى قاتارلىقلار بار؛ ئومۇمىي پايدىدىن تاپشۇرۇدىغان باجدىن تاپاۋەت بېجى، تەڭشەش بېجى ياكى ھۆددىگەرلىك بويىچە تاپشۇرۇلىدىغان پايدا، شۇنداقلا باجدىن ئىلگىرىكى پايدا ۋە باجدىن كېيىنكى قېيىقالغان پايدىدىن بانكىغا قايتۇرۇلىدىغان تۇراقلىق مۇلۇك قەرز پۇلىنىڭ دېرى ۋە ئۆسۈمى بار؛ كارخانىلارغا قالدۇرۇلغان پايدا ۋە ئامورتىزاتسىيە فوندىدىن يۇقىرىغا تاپشۇرۇلىدىغان ئېنېرگىيە - قاتناش نۇقتىلىق قۇرۇلۇش فوندى ۋە خام چوت سېرتىدىكى تەڭشەش فوندى، بىناكارلىق بېجى، سىغىمنى ئاشۇرۇش خىراجىتى، مەخسۇس تىزگىنلەش خىراجىتى، ئىش ھەققىنى تەڭشەش بېجى قاتارلىقلار بار؛ يەنە تەننەرخىتىن چىقىم قىلىنمىدىغان ماركا بېجى، يەر ئىشلىتىش بېجى، ترانسپورت قوراللىرى بېجى، ئۇي - مۇلۇك بېجى، سۇ مەنبەسى خىراجىتى، پاسكىنا سۇلارنى چىقىرىۋېتىش خىراجىتى، ئېنېرگىيە مەنبەلىرىنى ئېچىش قۇرۇلۇشى مەبلىغى قاتارلىقلار بار، جەمئىي تۆت چوڭ تۈر بويىچە 20 نەچچە خىل باج ۋە خىراجەت بار.

يېقىنقى بىرنەچچە يىلدىن بۇيان، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلاردا دەم ئېلىشقا، پېنسىيگە چىققان ئىشچى - خىزمەتچىلەر ۋە ئۇلارغا ئىشلىتىلىدىغان خىراجەت يىلمۇ يىل كۆپىيىپ كەتتى، ئىشچى - خىزمەتچىلەر پەرزەنتلىرى مەكتىپى، يەسلى، داۋالىنىشقا كېتىدىغان چىقىم بارغانسېرى كۆپىيىپ كەتتى، نەتىجىدە كارخانىلارنىڭ تىجارەت سېرتىدىكى چىقىمى ھەسسىلەپ كۆپىيىپ كەتتى. بۇنىڭدىن باشقا، يەنە جەمئىيەتتىكى ھەر خىل سېلىق ۋە قالايمىقان ھەق ئېلىش، قالايمىقان جەرىمانە ئېلىش كارخانىلارنى ھالىدىن كەتكۈزۈۋەتتى.

4) تېخنىكا ئۆزگەرتىش ۋەزىپىسى ئېغىر، ئۇنى ئەملىيلەشتۈرۈش قىيىن بولماقتا. ئاپتونوم

رايونىنىڭ سانائەت ئاساسى ئاجىز، مەھسۇلاتلارنىڭ دەرىجىسى تۆۋەن، سۈپىتى ناچار، ماددىي سەرپىيات يۇقىرى، باھاسى ئۇرە، ئۇنى تۆۋەنلىتىش قىيىن، بازاردىكى رىقابەت ئىقتىدارى ئاجىز. مەسلىنىڭ مۇھىم ھالقىسى ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ماددىي، تېخنىكا ئاساسىنىڭ ناچارلىقى، ئۇسكۇنىلەرنىڭ كونىلىقى، تېخنىكا ۋە ھۈنەر - سەنئەتنىڭ قالاقلىقىدا. نۇرغۇن كارخانىلارنىڭ ئاساسلىق ئۇسكۇنىلىرى، ئىشلەپچىقىرىش سېخلىرى بىلەن قوشۇمچە سېخلىرى، ئىشلەپچىقىرىش مۇئەسسەسلىرى بىلەن تۇرمۇش مۇئەسسەسلىرى يۇرۇشلەشمەسلىكتەك مەسىلىلەر ئۇزۇن مۇددەتكىچە ھەل قىلىنمىدى، شۇڭا لايىھىدىكى تەلەپكە يېتىش تولمۇ قىيىنغا چوشتى. ھازىر كارخانىلارنىڭ ئاساسلىق ئۇسكۇنىلىرى ئىچىدە 40 ـ 50 ـ يىللاردىكىسى تەخمىنەن 7% نى، 60 ـ 70 ـ يىللارنىڭ دەسلىپىدىكىسى 54% نى، 70 ـ 80 ـ يىللاردىكى ئىلغار سەۋىيەدىكى ئۇسكۇنىلەر تەخمىنەن 39% نى ئىگىلەيدۇ. نۆۋەتتە دۆلەت كارخانىلارنىڭ تۇراقلىق مۇلكىگە ھەقسىز مەبلەغ سېلىشنى ئاساسىي جەھەتتىن ئەمەلدىن قالدۇردى. ئۇنىڭ ئۈستىگە، كارخانىلارنىڭ ئامورتىزاتسىيە ۋە پايدىنى ئۆزىگە قالدۇرۇش سەۋىبىسى ناھايىتى تۆۋەن بولغاچقا، ئۇلار ئاددىي تەكرار ئىشلەپچىقىرىشنى ساقلاپ قېلىشتىمۇ قىينالماقتا، ئۇلارنىڭ ئۆزىگە ئۆزى جۇغلانما توپلاشقا، ئۆزىنى ئۆزى ئۆزگەرتىشكە تېخىمۇ ئامالى يوق. مۇشۇنداق ئەھۋالدا، كارخانىلارنى ئۆزگەرتىش ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈچۈن، بانكىنىڭ قەرز پۇلىغا تايىنىشقىلا توغرا كېلىدۇ. كۆپ ساندىكى كارخانىلارغا نىسبەتەن ئېيتقاندا، بانكىنىڭ قەرز پۇلىغا تايىنىپ تېخنىكا ئۆزگەرتكەندە، بىرىنچىدىن، قەرز پۇل سوممىسىغا كاپالەتلىك قىلىش تەس، ئىككىنچىدىن، ئۈسۈم جەھەتتىكى سېلىق بەك ئېغىر، كارخانىلارغا نىسبەتەن خېيىم - خەتەر ۋە بېسىم ناھايىتى زور.

5) مەمۇرىيەتنىڭ ئارىلىشىشى بەك كۆپ بولۇپ، كارخانىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، ئىگىلىك باشقۇرۇش جەھەتتىكى ئۆز ئالدىغا ئىش كۆرۈش ھوقۇقى ياخشى ئەمەلىيلەشمىدى. كارخانىلاردا بولۇشقا تېگىشلىك ئۆز ئالدىغا ئىش كۆرۈش ھوقۇقى قانلاممۇ قانلام توسالغۇغا ئۇچرايدۇ، ئۇلار پەقەت ئىشلەپچىقىرىش ۋە ئىگىلىك باشقۇرۇش جەھەتتە ھۆكۈمەت تارماقلىرىنىڭ تىزگىنلىشىگە ئۇچراپلا قالماي، ھەتتا ئىچكى قىسمىدىكى باشقۇرۇش خىزمىتىدىمۇ دائىم ھەرقايسى تەرەپلەرنىڭ ئارىلىشىشىغا ئۇچراپ تۇرىدۇ.

يۇقىرىدىكى ئەھۋاللارنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدىغان مەۋجۇد بەلەر كۆپ تەرەپلىمىلىك. شىنجاڭنىڭ ئىگىلىكى قالاق، سانائەت ئاساسى ئاجىز، شۇنداقلا بازارلارنىڭ تەرەققىياتى ياخشى بولماسلىقتەك ئوبيېكتىپ ئامىللاردىن باشقا، ئۇنىڭ چوڭقۇر قاتلاملىق مەۋجۇد بولۇش تۆۋەندىكىچە:

1) دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ئورنى ۋە رولىغا بولغان تونۇش يېتەرلىك ئەمەس. 2) ئىلاھات يۇرۇشلەشمىگەن، دۆلەت بىلەن كارخانىنىڭ مەسئۇلىيىتى، ھوقۇق، مەنپەئەت مۇناسىۋىتى تۈپتىن راۋانلاشمىدى. 3) سىياسەت شارائىتى كەڭ ئەمەس. بىر تەرەپتىن، مالىيە تارماقلىرى كارخانىلارغا سېلىنمىدىغان بەۋاستە سېلىنمىنى زور دەرىجىدە كېمەيتمەۋاتقىنى؛ يەنە بىر تەرەپتىن، كارخانىلاردىن ئېلىنمىدىغان باج ۋە خىراجەتلەر كۆپىيىپ، چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ئۆزىگە پايدا قالدۇرۇش سەۋىبىسى بەك تۆۋەنلەپ كەتتى، پايدا - باجنى تەقسىم قىلىش سالمىقى يىلمۇ يىل تۆۋەنلەپ كەتتى. 4) ئومۇمىي جەھەتتىن باشقۇرۇش كۈچلۈك ئەمەس، ئاساسىي ئىقتىسادىي مۇناسىۋەت تېخى راۋانلاشمىدى. بىرىنچىدىن، باھا مۇناسىۋىتى راۋانلاشمىدى، بولۇپمۇ باھا باشقۇرۇش جەھەتتىكى قوش رېلىسلىق تۈزۈمنىڭ نۇقسانلىرى ناھايىتى كۆپ، شۇڭا، كارخانىلار غايەت زور ئىقتىسادىي زىيانغا ئۇچرىدى. ئىككىنچىدىن، ئاساسىي قۇرۇلۇش ۋە مەبلەغ سېلىش يۆنىلىشى تىزگىنسىز يوقاتتى، قارىغۇلارچە تەرەققىي قىلدۇرۇش، تۆۋەن سەۋىيىدە تەكرار قۇرۇلۇش قىلىش ئەھۋالى ناھايىتى ئېغىر بولدى، بۇ، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ

ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇشقا تەسىر يەتكۈزمەكتە. ئۇچىنچىدىن، پىلان ئارقىلىق تەڭشەش بىلەن بازار ئارقىلىق تەڭشەش ياخشى بىرلەشتۈرۈلمىدى. پىلانلىق زىچلىقى ۋە ئىلمىيلىكى كەمچىل، كارخانىلار بۇيرۇق خاراكتېرلىك پىلانىنى ئورۇندىشتا خام ئەشيا، بازار، تىرانسپورت جەھەتتىكى شارائىتلار كاپالەتكە ئىگە ئەمەس؛ بازار تەرتىپى قالايمىقان، ئۇنىڭ رولى، دائىرىسى ناھايىتى زور چەكلىمىگە ئۇچراۋاتىدۇ؛ شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئىقتىسادىي خىزمەتكە بېتەكچىلىك قىلىش جەھەتتە، يەنىلا مەسئۇلات قىممىتىگە ئېتىبار بېرىپ، ئۇنۇمگە سەل قاراش، ھەجمىگە ئەھمىيەت بېرىپ، مەزمۇنىغا سەل قاراش، مەمۇرىي ۋاسىتىلەرگە ھەددىدىن ئارتۇق تايىنىۋېلىپ، ئىقتىسادىي ۋە قانۇنىي ۋاسىتىلەرگە سەل قاراشتەك مەسىلىلەر يەنىلا مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇپتۇ. بۇلار دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، ئىگىلىك باشقۇرۇش ۋە ئىچكى قىسمىدىكى خىزمەت ئۇلگۈرەلمەيۋاتىدۇ. باشقۇرۇش سۈپىتى، تېخنىكا سۈپىتى ۋە خادىملارنىڭ ساپاسى خېلى ناچار، بولۇپمۇ تەرەققىيات ئېنگى ۋە رىقابەت ئېنگى كۈچلۈك ئەمەس.

چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى يەنىمۇ جانلاندۇرۇش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونىمىز ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنىڭ رېئال ئەھۋالى ۋە كارخانىلارنىڭ كونكرېت ئەمەلىيىتىنى ئاساس قىلىپ، كارخانىلارنىڭ ئىچى - سىرتىدىكى ياندىشما ئىلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، كارخانىلارنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش مېخانىزمىنى تەدرىجىي بەرپا قىلىش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈش كېرەك. ئومۇمەن، تۆۋەندىكى بەش بىرلەشتۈرۈشنى گەۋدىلەندۈرۈش كېرەك:

1) چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى جانلاندۇرۇشنى ئومۇمىي جەھەتتىن باشقۇرۇشنى ياخشىلاش ۋە كۈچەيتىش، ئىگىلىكنى ئومۇمىي جەھەتتىن تەڭشەش - تىزگىنلەش سىستېمىسىنى كەلتۈرۈش بىلەن بىرلەشتۈرۈپ بىرلىققا كەلتۈرۈش بىلەن بىرلەشتۈرۈپ، كارخانىلارنىڭ جانلاندۇرۇشقا پايدىلىق بولغان ئىقتىسادىي شارائىت ۋە سىياسەت شارائىتىنى تىرىشىپ يارىتىش كېرەك. بولۇپمۇ مەمۇرىيەت بىلەن كارخانىنىڭ مەسئۇلىيىتىنى، ئىككى ھوقۇقنى ئايرىش پرىنسىپىغا ئاساسەن، دۆلەت بىلەن كارخانىنىڭ مەسئۇلىيىتى، ھوقۇق، مەنپەئەت مۇناسىۋىتىنى تەدرىجىي راۋانلاشتۇرۇپ ۋە قېلىپلاشتۇرۇپ، كارخانىغا بېرىشكە تېگىشلىك ھوقۇقنى قەتئىي بېرىپ، ئومۇمىي جەھەتتىن تەڭشەش - تىزگىنلەشنى كۈچەيتىشكە تېگىشلىكلىرىنى قەتئىي باشقۇرۇپ، ئومۇمىي جەھەتتىن ياخشى باشقۇرۇش، قىسمەنلىكتە قويۇۋېتىش ۋە جانلاندۇرۇش كېرەك.

2) چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى جانلاندۇرۇشنى دۆلەتنىڭ كەسىپ سىياسىتىنى ئىزچىللاشتۇرۇش، ئىگىلىك قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش بىلەن بىرلەشتۈرۈش كېرەك. بارلىق سىياسەت، تەدبىرلەرنى تۈزۈش ۋە يولغا قويۇشتا تاۋار ئىگىلىكىنىڭ قانۇنىيىتىگە رىئايە قىلىش، ئىقتىسادىي ئۇنۇم پرىنسىپىغا مۇۋاپىقلىشىش، ئادىل رىقابەتلىشىپ ئەلالىرىنىڭ ئۇتۇپ چىقىشىنى، ناچارلىرىنى شاللىۋېتىشنى تەشەببۇس قىلىش كېرەك. كارخانىلارنى تاقاش، ئىشتىن توختىتىش ۋە مەسئۇلات يۈنلىشىنى ئۆزگەرتىش ياكى كارخانىلار كارخانىلارنى ھۆددىگە ئېلىش، كارخانىلارنى ئۆزئارا قوشۇۋېتىش، كارخانا گۇرۇھلىرىنى تەشكىل قىلىش قاتارلىق شەكىللەرنى پىلانلىق ھالدا يولغا قويۇپ، مۇلۇكنىڭ مۇۋاپىق يۆتكىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، رىقابەت جەريانىدا پۈتۈن گەۋدە بويىچە مەرخەللىشىش، پۈتۈن گەۋدە بويىچە جانلىنىش تەلىپىگە يېتىش كېرەك.

3) چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى جانلاندۇرۇشتا كارخانىلار ئۆۋەتتە دۇچ كېلىۋاتقان قىيىنچىلىقلارنى ھەل قىلىشنى كارخانىلارنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش مېخانىزمى ئىلاھاتىنى ئىلگىرى سۈرۈش بىلەن بىرلەشتۈرۈش، مۇۋاپىق دەرىجىدە قان بېرىش ۋە قان ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى كۈچەيتىش بىلەن بىرلەشتۈرۈش كېرەك. باجنى كېمەيتىش، پايدىنى ئۆتۈنۈپ بېرىش تەدبىرلىرىنى قوللىنىپ يار - يۆلەك

بولۇش زۆرۈر، لېكىن بۇلا كۆپاپە قىلمايدۇ، شۇڭا يەنە ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، كارخانىلارنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش مېخانىزمى، تەرەققىيات مېخانىزمى ۋە ئۆزىنى ئۆزى چەكلەش مېخانىزمىنى بەرپا قىلىپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ئۇلارنىڭ قان ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇش كېرەك.

4) چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى جانلاندۇرۇشنى ئىچكى - تاشقى ئاسىللار بىلەن بىرلەشتۈرۈپ، تاشقى قىسمدا تىرىشىپ كەڭ شارائىت يارىتىش بىلەن بىللە، كارخانىلارنىڭ باشقۇرۇش سۈپىتىنى، تېخنىكا سۈپىتىنى، بولۇپمۇ خادىملارنىڭ ساپاسىنى ئەتراپلىق ئۆستۈرۈش كېرەك.

5) چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى جانلاندۇرۇشنى كارخانىلارنىڭ قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش بىلەن بىرلەشتۈرۈپ، كارخانىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، ئىگىلىك باشقۇرۇش پائالىيىتى، ئىچكى قىسمدىكى باشقۇرۇش پائالىيىتى ۋە كارخانا بىلەن دۆلەتنىڭ مۇناسىۋىتىنى تەدرىجىي قانۇنچىلىق ئىزغا سېلىپ، مۇكەممەل ئىقتىسادىي تەرتىپنى مۇكەممەل قانۇن ئۇلچىمىگە ئاينىپ بەرپا قىلىش ۋە قوغداش كېرەك.

ئىقتىساد تەتقىقات مەركىزى

چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ تېخنىكا تەرەققىياتى خىزمىتى ئىلگىرى سۈرۈلدى

1991 - يىلىنى ئاپتونوم رايون دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى ئوقتا قىلىپ، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك سانائەت - قاتناش پەن تەتقىقاتى بويىچە ئۇتكەلگە ھۆجۇم قىلىش تۈرىدىن 43 نى ئورۇنلاشتۇردى، بۇنىڭغا 5 مىليون 395 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى، شۇ يىلى 3 مىليون 393 مىڭ يۈەن ئاجراتتى؛ «مەشئەل» پىلانى تۈرىدىن ئۈچىنى ئورۇنلاشتۇردى، بۇنىڭغا 900 مىڭ يۈەن قەرز بېرىشنى ئەمەلىيلەشتۈردى؛ پەن - تېخنىكا قەرز پۇلى تۈرىدىن مەككىزنىڭ ئورۇنلاشتۇردى، بۇلارغا 6 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى، بارلىق تۈرلەر 1992 - ۋە 1993 - يىللىرى ئارقا - ئارقىدىن ئورۇندىلىپ بولىدۇ.

سىلىنما بىلەن ھاسىلات ھۆددىگە بېرىلگەندىن كېيىنكى «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى

1991 - يىل - شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى 1 - نۆۋەتلىك ھۆددىگەرلىكتە مۇۋەپپەقىيەت قازىنىش ئاساسىدا، 2 - نۆۋەتلىك ھۆددىگەرلىكنى يولغا قويغان تۇنجى يىل. مۇشۇ بىر يىلدا ئورۇندالغان سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 432 مىليون يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 13.7% ئاشتى؛ ئىشلەپچىقىرىلغان پولات 362 مىڭ تونناغا يېتىپ، 9.61% ئاشتى، پولات ماتېرىيالى 299 مىڭ 600 تونناغا يېتىپ، 19.81% ئاشتى؛ يارىتىلغان پايدا 90 مىليون 690 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 36.8% ئاشتى (بۇنىڭ ئىچىدە، تۆرلۈك باج سومممىسى 1% 60 ئاشتى)، ئېشىش دەرىجىسى دۆلەت ئىچىدىكى ئوخشاش ساھەلەرتىنىڭ سەۋىيىسىدىن 15.65 پىرسەنتلىك رەقەم يۇقىرى بولدى؛ سېتىشتىن ⟦ قىلىنغان كىرىم 542 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 54.16% ئاشتى. ئىشلەپچىقىرىشنىڭ تەرەققىي قىلىشىغا ئەگىشىپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈم ئۆستى، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كىرىمى كۆپەيدى، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە ئىش ھەققى 3425.86 يۈەنگە يېتىپ، 7.7% ئاشتى.

شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى 1951 - يىلى قۇرۇلغان يەرلىك پولات - تۆمۈر بىرلەشمە كارخانىسى بولۇپ، كۆلىمى كىچىك، ئاساسى ئاچار، ئۈسكۈنىلىرى كونا، تېخنىكىسى قالاق ئىدى. بۇ خىل ئەھۋالنى ئۆزگەرتىپ، ئاپتونوم رايوننىڭ خەلق ئىگىلىكى ئەرەققىياتىنىڭ ئېھتىياجىغا ماسلاشتۇرۇش

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى پەن تەتقىقات يۇرتى، ئورنى، ئالىي مەكتەپلەردىكى پەن - تېخنىكا خادىملىرىنى كارخانىلار ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىشقا پائال يېتەكلىدى ۋە ئىلھاملاندۇردى. پەن تەتقىقات ئورنى بىلەن كارخانا بىرلىشىپ ئۆتكەلگە ھۆجۈم قىلىش شەكلى ئارقىلىق پەن - تېخنىكا بىلەن ئىقتىسادنىڭ بىرلەشتۈرۈلۈشى ئىلگىرى سۈرۈلدى. مۇشۇ بىر يىلدا بىرلىشىپ ئۆتكەلگە ھۆجۈم قىلىش تۈرىدىن 24 ى يولغا قويۇلدى، بۇ، شۇ يىللىق تۈر ئۈمۈمىي سانىنىڭ 56 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ؛ ئوتتۇرا، چوڭ كارخانا، پەن تەتقىقات ئورۇنلىرىنىڭ بىرلەشمە يېغىنى ئون قېتىم ئۆيۈشتۈرۈلدى، ئالماشتۇرۇش ۋە ھەمكارلىشىش ئارقىلىق پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرىنىڭ مەھسۇلاتقا ئايلىنىشى ۋە كارخانىلارنىڭ تېخنىكا جەھەتتىكى قىيىن مەسىلىلىرىنىڭ ھەل قىلىنىشى ئىلگىرى سۈرۈلدى.

پەن تەتقىقاتى بويىچە ئۆتكەلگە ھۆجۈم قىلىش تەشكىللىنىش ۋە يولغا قويۇلۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، 1991 - يىلى يەنە كارخانىلارنىڭ تېخنىكا تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرىدىغان تۈرلۈك سىياسەتلەرنىڭ ئىزچىللاشتۇرۇلۇشى ۋە ئەملىيلەشتۈرۈلۈشىنى تەكشۈرۈش ھەم ئۇنىڭغا ھەيدەكچىلىك قىلىشقا دىققەت قىلىنىپ، كارخانىلارنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى تېخنىكا تەرەققىياتى مېخانىزمىنىڭ شەكىللىنىشى ئىلگىرى سۈرۈلدى.

تېخنىكا تەرەققىياتى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى. شىنجاڭ 2 - يۈك توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ ئالىي دەرىجىلىك تاق يۈزلۈك سوكنودىن ئىبارەت يېڭى مەھسۇلاتنى سىناق قىلىپ توقۇش تۈرىدە، 1991 - يىلى 1 مىليون 247 مىڭ يۇەن مەھسۇلات قىممىتى، 421 مىڭ يۇەن پايدا - باج يارىتىلىپ، كارخانىنىڭ زىيان تارتىش ۋەزىيىتى ئۆزگەرتىلدى.

خۇ ياشىن

ئۇچۇن، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بۇ زاۋۇتنى 1958 - يىلى، 1966 - يىلى ۋە 1978 - يىلى ئۈچ قېتىم كەڭ كۆلەمدە ئۆزگەرتىش ۋە كېڭەيتىشنى تەستىقلىغان بولسىمۇ، لېكىن سىياسەت خاراكتېرلىك تەڭشەش، مەبلەغ يېتىشمەسلىك تۈپەيلىدىن بۇ ئىش ئۈز پېتى قېلىۋەرگەنىدى. ئۈچ قېتىملىق ئۆزگەرتىش ۋە كېڭەيتىش قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 200 نەچچە مىليون يۇەن مەبلەغ سېلىنغانىدى، 1978 - يىلىغا كەلگەندە بۇ زاۋۇتنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى ئاران 70 مىڭ تونىنا پولات بولۇپ، ئۇدا 13 يىل جەمئىي 140 مىليون يۇەن زىيان تارتقانىدى.

1984 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بىلەن مېتاللورگىيە سانائىتى مىنىستىرلىكى «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتىنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى تەرەققىيات پىلانى ۋە بۇ پىلاننى ئەملىگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن ئالتە يىللىق سېلىنما بىلەن ھاسىلاتنى ھۆددىگە بېرىش سىياسىتىنى تەستىقلىدى، بۇنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنى مۇنۇلار: 1985 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئۈچۈن 480 مىليون يۇەن مەبلەغ سېلىپ، ئاساسىي گەۋدىلىك قۇرۇلۇشنىڭ 29 تۈرىنى ئورۇندايدۇ. 1990 - يىلىغا بارغاندا يىلىغا 300 مىڭ تونىنا پولات ئىشلەپچىقىرالايدىغان ئۇنىۋېرسال ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىغا ئىگە بولۇپ، 61 مىليون يۇەن پايدا - باج يارىتىدۇ، بىر تۈتاش تەقسىم قىلىنىدىغان پولات ماتېرىيالىدىن 600 مىڭ تونىنا تاپشۇرىدۇ. سېلىنىدىغان مەبلەغنى مېتاللورگىيە سانائىتى مىنىستىرلىكى 107 مىليون يۇەن، ئاپتونوم رايون 196 مىليون يۇەن ئورۇنلاشتۇرۇپ بېرىدۇ، كارخانا ئۆزى 177 مىليون يۇەن توپلايدۇ.

سېلىنما بىلەن ھاسىلاتنى ھۆددىگە بېرىش سىياسىتى «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتىنىڭ بىر تۈتاش پىلانلاش، بىر تۈتاش يۆتكەش، بىر تۈتاش تەقسىم قىلىش، پايدا - زىيانىنى بىر تۈتاش ئۈستىگە ئېلىشتىن ئىبارەت ئىگىلىك باشقۇرۇش يولىدىن چېقىپ ئۆز ئالدىغا ئىگىلىك باشقۇرۇش، پايدا - زىيانغا ئۆزى

ناھىيە ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايوننىڭ ناھىيە سانائىتىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىش، ناھىيە ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈش توغرىسىدىكى سىياسىتى

1991 - يىل 9 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى شىخو ناھىيىسىدە تۇنجى نۆۋەتلىك ناھىيە سانائىتى بويىچە سۆھبەت يىغىنى چاقىرىپ، «ناھىيە سانائىتىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىش، ناھىيە ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈشكە دائىر بىرقانچە سىياسەت مەسىلىسى توغرىسىدا قارار» نى مۇزاكىرە قىلىپ تۈزۈپ چىقتى. بۇ قارار ئون تۈرلۈك سىياسەت، تەدبىرنى ئۆز ئىچىگە ئالدى.

1. ئەمەلىيەتنى ئاساس قىلىپ، ئۆز يېرىنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا قاراپ ئىش كۆرۈش، تۈرلەر بويىچە يېتەكچىلىك قىلىش پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇش كېرەك. ناھىيە سانائىتىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ فاڭجېنى مۇنۇلاردىن ئىبارەت: مەۋقەنى ئۆز يېرىنىڭ بايلىق ئەۋزەللىكىگە قويۇپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، ئورمانچىلىق، قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرى خام ئەشيا قىلىنىدىغان پىششىقلاپ ئىشلەش سانائىتىگە، كان بايلىقلىرىنى ئېچىش ۋە ئىنچىكە پىششىقلاپ ئىشلەش سانائىتىگە ئەھمىيەت بېرىش؛ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى، كوللېكتىپ ئىگىلىكتىكى، بىرلەشمە ئىگىلىكتىكى، خۇسۇسىي ئىگىلىكتىكى كارخانىلارنى تەڭ يولغا قويۇشنى، يېزا - بازار كارخانىسى ۋە شەھەر - بازارلاردىكى كوللېكتىپ ئىگىلىكتىكى كارخانىلارنى مۇھىم نۇقتا قىلىشنى تەشەببۇس قىلىش؛ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىدىغان ۋە ئۆز يېرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ۋە تۇرمۇشى ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىدىغان سانائەتنى پائال تەرەققىي قىلدۇرۇش. قاتنىشى قولايلىق، جۇغراپىيىلىك ئورنى ياخشى، سانائىتى بىرقەدەر تەرەققىي قىلغان

ئىگە بولۇش، ئۆزىنى ئۆزى تەرەققىي قىلدۇرۇش، ئۆزىنى ئۆزى چەكلەشتىن ئىبارەت ئايلىنىش مېخانىزمىغا بۇرۇلۇشنى تېزلەتتى. بۇ زاۋۇت، بىر تەرەپتىن، كارخانىنىڭ رەھبەرلىك، كادىرلار، تەقسىمات، ئەمگەك تۈزۈملىرى ئىسلاھاتىنى تۇتۇپ، كارخانىنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى ئىگىلىك باشقۇرۇش ھۆددىگەرلىك مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى تەدرىجىي مۇكەممەللەشتۈرۈپ، «داش قازان»، «تۆمۈر ئورۇندۇق» نى دەسلەپكى قەدەمدە چېقىپ تاشلاپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوزغىيالايدىغان رىغبەتلەندۈرۈش مېخانىزمىنى شەكىللەندۈردى؛ يەنە بىر تەرەپتىن، تېخنىكا تەرەققىياتىنى چىڭ تۇتۇپ، تېخنىكا تەرەققىياتى مېخانىزمى ۋە ئىلمىي باشقۇرۇش سىستېمىسىنى تەدرىجىي بەرپا قىلىپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، كارخانىنىڭ ئومۇمىي ساپاسىنى ئۆستۈردى.

سېلىنما بىلەن ھاسىلاتنى ھۆددىگە بېرىش لايىھىسى يولغا قويۇلغان ئالتە يىلدىن بۇيان، گەرچە مەبلەغنىڭ نەقلىشىش نىسبىتى بەلگىلەنگەن سېلىنمىنىڭ 86.8 پىرسەنتىگە يەتكەن بولسىمۇ، لېكىن، «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى يەنىلا ھاسىلات نىشانىغا ئومۇمىيۇزلۇك يەتتى:

1) ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى بىر ھەسسە ئاشتى. ئالتە يىلدا ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى ئۈچۈن جەمئىي 417 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى سېلىنما 83.5% نى ئىگىلەيدۇ، رۇدا تاللاش سېخى، 42 تۆشۈكلۈك كوكس پېچى، 310 كۇب مېترلىق دومنا پېچ، 12 توننىلىق ئايلانما پېچ ۋە «650» پولات پروكاتلاش سېخى قاتارلىق ئاساسىي گەۋدىلىك ئىشلەپچىقىرىش مۇئەسسەسىلىرى پۈتكۈزۈلدى، شۇنىڭ بىلەن كارخانىنىڭ تۇراقلىق مۇلكىنىڭ ئەسلى قىممىتى 1984 - يىلدىكى 206 مىليون يۈەندىن كۆپىيىپ، 1990 - يىلى 585 مىليون يۈەنگە يەتتى؛ 1990 - يىلى ئۇسكۇنىلەرنىڭ ئومۇمىي خادىم بويىچە كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئوتتۇرىچە قىممىتى35 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ھۆددىگە بېرىشتىن ئىلگىرىكى1984 - يىلدىكى 17 مىڭ 400 يۈەندىن بىر ھەسسىدىن كۆپرەك ئاشتى؛ ئۇسكۇنىلەرنىڭ يېڭى -

ناھىيە (شەھەر) لەر يەر شارائىتى ئەۋزەللىكى ۋە ھازىرقى ئاساس شارائىتتىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، مەركىزىي شەھەر ۋە چوڭ - ئوتتۇرا كارخانىلارنى يۆلەنچۈك قىلىپ، چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلار ئۈچۈن مەھسۇلاتنى يۇرۇشلەشتۈرۈش مۇلازىمىتىنى ياخشى قىلىش بىلەن بىللە، ئۆزلىرىنىڭ تايانچ كەسپى ۋە يېتەكچى مەھسۇلاتىنى يەنمۇ تەرەققىي قىلدۇرۇپ، يېڭى ئىشلەپچىقىرىش ساھەلىرىنى ئېچىشى كېرەك؛ بەلگىلىك سانائەت ئاساسىغا ئىگە، بايلىق شارائىتى بىرقەدەر ياخشى بولسىمۇ، لېكىن قاتنىشى قولايسىز ناھىيە (شەھەر) لەر ئۆز يېرىنىڭ بايلىق ئەۋزەللىكىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، ئالاھىدە كەسىپ ۋە مەھسۇلاتلارنى زور كۆچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇپ، بايلىق ئەۋزەللىكىنى تاۋار ئەۋزەللىكىگە ئايلاندۇرۇشى كېرەك؛ چەت، يىراق، بايلىق مەنبەسى ئېنىق بولمىغان، سانائىتى ئىنتايىن ئاز ھەتتا يوق دېيەرلىك ناھىيە (شەھەر) لەرنىڭ بايلىق مەنبەسىنى تەكشۈرۈش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشىگە يېقىنقى مەزگىل ئىچىدە نۇقتىلىق يارىدەم بېرىپ، ئاساس كەسىپ ۋە ئاساس مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشىنى ياخشىلاپ، سانائەتنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈچۈن شارائىت يارىتىپ بېرىش كېرەك.

2. ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، ناھىيە سانائىتىنى يەنمۇ يۇكسەلدۈرۈش كېرەك. 1) كارخانىلارنىڭ مەھسۇلاتلارنى ئۈزى سېتىش ھوقۇقىنى كېڭەيتىش كېرەك، مەھسۇلات باھاسى جەھەتتە دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون بىر تۇتاش تىزگىنلەيدىغان مەھسۇلاتلاردىن باشقا مەھسۇلاتلارنىڭ باھاسىنى كارخانىلار ئۆز ئالدىغا بېكىتمە بولىدۇ. ئىشلەپچىقىرىش كارخانىلىرى كېلىشىم باھالىق خام ئەشيادىن ئىشلەپچىقارغان مەھسۇلاتلارنىڭ ئالاھىدە بەلگىلىمىسى بارلاردىن باشقىلىرىنى ئۆزلىرى ساتسا، ئۇنىڭ باھاسىنى ئۆزلىرى بېكىتمە ياكى سېتىۋالغۇچى - ساتقۇچى تەرەپ مەسلىھەتلىشىپ باھاسىنى بېكىتسە، بازارنىڭ رايغا بېقىپ ساتسا بولىدۇ. 2) تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن ئىشلەپ

كۈنلۈك دەرىجىسى 1985 - يىلى 56.03% ئىدى، ئامورتىزاتسىيە نىسبىتى قالدۇرۇلغاندىن كېيىنكى 1990 - يىلى 71.22% كە يېتىپ، 15.19 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى. ئۇنىۋېرسال ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى يىلىغا 400 مىڭ تونىنا پولات ئىشلەپچىقىرىدىغان كۆلەمگە يېتىپ، مەملىكەت بويىچە 500 ئەڭ چوڭ سانائەت كارخانىسى قاتارىغا كىردى. 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە، يېڭىدىن توقۇلۇز خىل پولات، ئىككى تۈر بويىچە يۇرۇشلەشكەن 20 ئۆلچەملىك يېڭى پولات ماتېرىيالى ئىشلەپچىقىرىلدى، ئون نەچچە مەھسۇلات ئاپتونوم رايون بويىچە سۈپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى.

2) مەھسۇلات مىقدارى ۋە مەھسۇلات قىممىتى زور ھەجىمدە ئاشتى. 1990 - يىلى «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى ئەملىيەتتە ئىشلەپچىقارغان پولات 332 مىڭ تونىنغا يېتىپ، ھۆددىگە بېرىشتىن ئىلگىرىكى 1984 - يىلدىكى 155 مىڭ تونىدىن 114.2% ئاشتى، ئالتە يىلدا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن يىلىغا 13.68% تىن ئېشىپ، مەملىكەت ئىچىدىكى ئوخشاش كەسىپتىكىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە قىممىتىدىن 6.45 پىرسەنتلىك رەقەم يۇقىرى بولدى؛ يارىتىلغان سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 173 مىليون 900 مىڭ يۈەن (1980 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1984 - يىلدىكىدىن 101.8% ئاشتى، ئالتە يىلدا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن يىلىغا 12.11% تىن ئېشىپ، مەملىكەت ئىچىدىكى ئوخشاش كەسىپتىكىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە قىممىتىدىن 5.07 پىرسەنتلىك رەقەم يۇقىرى بولدى. ئىشلەپچىقىرىش كۆلىمىنىڭ تېز كېڭىيىشى «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتىنىڭ پولات مەھسۇلات مىقدارىنى 1980 - يىلدىن 2000 - يىلغىچە ئىككى يېرىم قاتلاش ئۈچۈن پۇختا ئاساس سالدى.

3) ئىقتىسادىي ئۈنۈم ئۆستى. 1990 - يىلى «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى يارىتىلغان پايدا - باج 66 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ھۆددىگەرلىك تىشاندىن 9.5%، 1984 - يىلدىكىدىن بىر يېرىم ھەسسە ئاشتى. شۇ يىلى يېڭىدىن كۆپەيگەن مەھسۇلات ئۈنۈمىدىن توپلانغان تېخنىكا ئۆزگەرتىش مەبلىغى 43

چىقىرىش، يۇتكەش پىلانىنى ئورۇندىشىغا كاپالەتلىك قىلىش شەرتى ئاستىدا، كارخانىلارنىڭ ھەددىدىن زىيادە ساقلىنىپ كەتكەن ۋە بېسىلىپ قالغان ماددىي ئەشيالىرىنى كارخانىلارنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى تارماقلارغا تەستىقلاتقاندىن كېيىن، پىلان سىرتىدىكى ماددىي ئەشيا قىلىپ ئۆزگەرتىپ ساتىا ياكى ئالماشتۇرسا بولىدۇ. سېتىش ياكى ئالماشتۇرۇش باھا پەرقىنى ئايرىم ھېساپ ئېچىپ، مۇستەقىل ھېسابات قىلىنا، جانلىق ئىشلەتسە بولىدۇ. 3) ھەرقايسى ناھىيە (شەھەر) لەر بۇيرۇق خاراكتېرىدىكى يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەسئۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىش پىلانىنى ئورۇندىغاندىن كېيىن، پىلاندىن ئاشۇرۇلغان يەرلىككە قالدۇرۇلىدىغان قىسمىنىڭ كۆپ قىسمىنى ياكى ھەممىسىنى ناھىيە (شەھەر) نىڭ پىششىقلىشىغا قالدۇرىا ياكى ئالماشتۇرۇش، ماددىي ئەشيالارنى تەڭشەش ۋە توغرا لىنىيىلىك ئىقتىسادىي بىرلىشىشنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا ئىشلەتسە بولىدۇ. 4) مەسئۇلاتلىرىنى بازىرى بار، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى ياخشى، مەبلەغ ئەھلىيلەشتۈرۈلگەن ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرلىرىنى ناھىيە (شەھەر) لىك ھۆكۈمەت تەكشۈرۈپ بېكىتكەندىن كېيىن، يۇقىرى دەرىجىلىك پىلان كومىتېتى، ئىقتىسادىي كومىتېتقا يوللاپ ئەنگە ئالدۇرۇش لازىم. 5) ناھىيىگە قاراشلىق ھەر خىل مۇلۇكچىلىكتىكى كارخانىلار ئارىسىدا ياكى ئۇلار بىلەن سىرت جايلاردىكى كارخانىلار ئارىسىدا ئۆز ئارا ھۆددىگە ئېلىش، ئۆز ئارا پاي قوشۇش، كارخانا گۇرۇھلىرىنى قۇرۇش، كۆپ خىل شەكىلدىكى ئىقتىسادىي بىرلەشمە گەۋدىلەرنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا، بىر زاۋۇتتا كۆپ خىل تۈزۈمنى يولغا قويۇشقىمۇ يول قويۇلىدۇ. گوۋۇيۈەن ۋە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بەلگىلىگەن مەجبۇرىيەتتىن باشقا، ھەرقانداق تارماق ھەرقانداق سەۋەب، ھەرقانداق شەكىل ئارقىلىق كارخانىلارغا ئادەم كۆچى، ماددىي كۆچ، مالىيە كۆچى جەھەتتىن سېلىق سېلىشقا، قالايمىقان ھەق ئېلىشقا، قالايمىقان جەرىمانە قويۇشقا، قالايمىقان مەبلەغ توپلاشقا بولمايدۇ. كارخانىلاردىكى ھەر خىل تەكشۈرۈش، باھالاپ سېلىشتۇرۇشلارنى قاتتىق

مىليون 740 مىڭ يۈەننى قوشقاندا، ئەھلىي ياراتقان پايدا - باج سەۋىيىسى 110 مىليون يۈەن بولدى. ئەھلىي ياراتقان پايدا - باجدىن قالدۇرۇلغان ئامورتىزاتسىيە ۋە ئاشقان مەسئۇلاتتىن توپلانغان مەبلەغنى قوشۇپ ھېسابلىغاندا، ئۇنۇمۇرسال ئىقتىسادىي ئۇنۇم 136 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1984 - يىلدىكىدىن 1.84 ھەسسە ئاشتى. بۇ زاۋۇت ئالتە يىلدا دۆلەتكە 905 مىڭ تونىا تاۋار پولات ماتېرىيالى يەتكۈزۈپ بېرىپ، 600 مىڭ تونىلىق ھۆددىگە بېرىش نىشانىدىن 50.8% ئاشۇرۇۋەتتى؛ 215 مىليون يۈەن ھەر خىل باج ۋە ئېنېرگىيە - قاتناش فوندى، خام چوت تەڭشەش فوندى تاپشۇردى؛ كارخانا ئۆزى توپلىغان مەبلەغنى تۇراقلىق مۇلۇككە ئۆزگەرتىپ دۆلەتكە تاپشۇرغان 182 مىليون يۈەننى قوشۇپ تەكشۈرگەندە، دۆلەتكە جەمئىي 396 مىليون يۈەنلىك ھەسسە قوشتى. ئالتە يىلدا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بۇ زاۋۇتقا 77 مىليون 300 مىڭ يۈەن پايدا ئۆتۈنۈپ بەردى، بۇ زاۋۇت ئۆنى ئىشلەپچىقىرىشنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا ئىشلەتتى، نەتىجىدە دۆلەتكە 301 مىليون يۈەن پۇلنى ئارتۇق تاپشۇردى.

4) ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئەھلىي نەپكە ئېرىشتى. 1990 - يىلى بۇ زاۋۇتتىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ئىش ھەققى 3182 يۈەنگە يېتىپ، ھۆددىگە بېرىشتىن ئىلگىرىكى 1984 - يىلدىكىنىڭ 2.16 ھەسسىسىگە تەڭلەشتى. ئالتە يىلدا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن يىلىغا 12.10% تەن ئېشىپ باردى؛ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە تۇرالغۇ ئۈي كۆلىمى 1984 - يىلدىكى 4.72 كۋادرات مېتردىن 1990 - يىلى 7.9 كۋادرات مېترغا يەتتى، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ بىنادا ئولتۇرۇش نىسبىتى 48.24% كە يەتتى.

دەي خۇڭجاڭ

چېن شۇكۇن

تىزگىنلەش كېرەك.

3. كۆپ يول، كۆپ قاتلام بويىچە مەبلەغ توپلاپ، مەبلەغ - سېلىنمىنى كۆپەيتىش كېرەك. 1) ھەرقايسى ناھىيە (شەھەر) لەر ھەم ھازىرقى كارخانىلارنىڭ ئىقتىسادىي ئۇنۇمىنى ئۆستۈرۈشكە تايىنىپ ناھىيىنىڭ مالىيە كىرىمىنى كۆپەيتىش، ھەم كارخانا قەرز چېكى تارقىتىش ۋە ئەمگەك كۈچى ئورنىغا پۇل چىقىرىش قاتارلىق كۆپ خىل شەكىللەرنى قوللىنىشقا تايىنىپ مەبلەغ توپلىشى كېرەك. پاي ئۆزۈمىنى يولغا قويغان كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكتىكى كارخانىلار پاي چېكى تارقاتما بولىدۇ. 2) نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش مەبلىغى، كونا ئازاد رايون، ئاز سانلىق مىللەت رايونى، چېگرا رايون، نامرات رايونلارغا بېرىلىدىغان قەرز پۇل ۋە رايون ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇش قەرز پۇلى شۇنىڭدەك جايلار ئۆزلىرى توپلىغان باشقا تەرەققىيات فوندىنى مەلۇم نىسبەتتە ناھىيە سانائىتىنى راۋاجلاندۇرۇشقا ئىشلىتىش كېرەك. 3) دۆلەت ئىگىلىكىدىكى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكتىكى كارخانىلار يېڭىدىن قۇرغان ياكى كېڭەيتىپ قۇرغان، ئۆزگەرتكەندىن كېيىن شەكىللەنگەن ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنىڭ بىر قىسمى ئۈچۈن ئۇچ يىلغىچە پايدا تاپشۇرمىسا بولىدۇ؛ يېڭىدىن قۇرۇلغان كارخانىلارنىڭ مەھسۇلاتىدىن ئۇچ يىلغىچە مەھسۇلات بېجى، ئاشقان قىممەت بېجى، تاپاۋەت بېجى ئېلىنمايدۇ؛ كېڭەيتىپ قۇرۇلغان، ئۆزگەرتىپ قۇرۇلغان كارخانىلاردىن كېڭەيتىپ قۇرۇلۇش، ئۆزگەرتىپ قۇرۇلۇشتىن ئىگىلىرىكى ئەملي تاپشۇرىدىغان مەھسۇلات بېجى، ئاشقان قىممەت بېجى، تاپاۋەت بېجى تۆپ سان قىلىنىپ، ئېشىپ كەتكەن قىسمىدىن ئۇچ يىلغىچە مەھسۇلات بېجى، قىممەتنى ئاشۇرۇش بېجى، تاپاۋەت بېجى ئېلىنمايدۇ؛ قەرز پۇلى تۈرى جەھەتتە، ئۇچ يىل ئىچىدە قەرز پۇلىنى تولۇق قايتۇرالمايدىغانلارغا، مالىيە - باج باشقۇرۇش بەلگىلىمىلىرىگە ئاساسەن، تەستىقلاتقاندىن كېيىن داۋاملىق تۇرۇدە باج - پايدىنى مۇددەتلىك كېمەيتىش ۋە كەچۈرۈم قىلىش جەھەتتە ئېتىبار قىلىنسا بولىدۇ. يۇقىرىدىكى كەچۈرۈم قىلىنغان باج - پايدا ئاساسەن، كارخانىلارنىڭ قەرز قايتۇرۇشى ۋە تەكرار ئىشلەپچىقىرىشنى كېڭەيتىشى ئۈچۈن ئىشلىتىلىدۇ، ئۇنىڭ باشقا ئىشلارغا ئىشلىتىشكە بولمايدۇ. 4) كەسىپ سىياسىتىگە ئويغۇن كېلىدىغان، يېڭىدىن قۇرۇلغان، كېڭەيتىپ قۇرۇلغان، ئۆزگەرتىپ قۇرۇلغان دۆلەت ئىگىلىكىدىكى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكتىكى سانائەت كارخانىلىرى ۋە توغرا لىنىيىلىك ئىقتىسادىي بىرلىشىش تۈرلىرىنىڭ تۇراقلىق مۇلكى ئۈچۈن مەبلەغ سېلىشتا، پايدا نىسبىتى جەھەتتىن ئېتىبار بېرىلسە بولىدۇ. 5) مالىيىدە ئۆزىنىڭ ئۆزى تەسىلىيەلەيدىغان بولغان ناھىيە (شەھەر) لەر يېڭىدىن كۆپەيگەن كىرىمنى ھازىر يۇرگۈزۈلۈۋاتقان مالىيە تۆزۈلمىسى ئۆزگەرمىگەن ئەھۋالدا پۈتۈنلەي ناھىيە (شەھەر) گە قالدۇرۇپ، ئاساسەن، ناھىيە سانائىتىنى راۋاجلاندۇرۇشقا ئىشلەتسە بولىدۇ. 6) يېڭىدىن قۇرۇلغان، كېڭەيتىپ قۇرۇلغان، ئۆزگەرتىپ قۇرۇلغان دۆلەت ئىگىلىكىدىكى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكتىكى سانائەت كارخانىلىرى ئۆزلىرىنىڭ يېڭىدىن كۆپەيگەن ئامورتىزاتسىيە فوندىدىن ئىككى فوند (ئېنېرگىيە، قاتناش فوندى، دۆلەتنىڭ خام چوتنى تەڭشەش فوندى) نى ئۇچ يىل كېچىكتۈرۈپ تاپشۇرسا بولىدۇ. 7) خەلق بانكىسى ۋە ھەرقايسى كەسىپ بانكىلار ھەر يىلى يېڭىدىن كۆپەيگەن تۇراقلىق مۇلۇك قەرز پۇلىنى بەلگىلىك نىسبەتتە ناھىيىنىڭ سانائىتىنى راۋاجلاندۇرۇشقا ئىشلىتىشى كېرەك. ۋىلايەت، ناھىيىلەر شۇ يىلى يېغىۋالغان ياكى پىلاندىن ئارتۇق يېغىۋالغان تۇراقلىق مۇلۇككە بېرىلگەن قەرز پۇلىنى ئالدى بىلەن، ئۆز يېرىنىڭ ئىشلىتىشىگە ئورۇنلاشتۇرۇپ بەرسە بولىدۇ. 8) كەسىپ بانكىلار يولغا قويغان ئاز مىقداردىكى تېخنىكا، تەدبىر قەرز پۇلىنىڭ بىر قىسمى ناھىيە سانائىتىنىڭ ئۇسكۇنىلىرىنى يېڭىلاش، يېڭى مەھسۇلاتلارنى يارىتىش، مەھسۇلاتلارنىڭ سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە ئىشلىتىلسە بولىدۇ. 9) بانكىلار شۇ يىلى تارقىتىپ، شۇ يىلى يېغىۋالىدىغان مەبلەغ سېلىش خاراكتېرىدىكى قەرز پۇل تۇراقلىق مۇلۇك قەرز پۇلى

دائىرىسىگە كىرگۈزۈلمىسىمۇ بولىدۇ. 10) بانكىلار كارخانىلارنىڭ مەبلەغ جەھەتتىكى يوشۇرۇن كۈچىنى ئىشقا سېلىپ، مەبلەغنىڭ ئىگىلىنىپ تۇرۇش سەۋىيىسىنى تۆۋەنلىتىش ئارقىلىق تېجەپ قالغان كرېدىت مەبلىغىنى بەلگىلىك نىسبەتتە تېخنىكا ئۆزگەرتىش قەرز پۇلى قىلىپ ئىشلەتسە بولىدۇ. 11) يېزا ئامانەت قەرز كوپىراتىپلىرى ئامانەت پۇلنى بەلگىلىك نىسبەتتە ناھىيە سانائىتىنىڭ تۇراقلىق مۇلۇك قەرز پۇلى قىلىپ ئىشلەتسە، كۆپ ئامانەت قويغانلارغا كۆپ قەرز بېرىش، كۆپ يىغىۋالسا كۆپ قەرز بېرىش تۈزۈمىنى يولغا قويسا؛ ئامانەت قەرز كوپىراتىپلىرى بەرگەن قەرز پۇل ئۆسۈم نىسبىتىنىڭ تۇراقسىز قىسمىنى مالىيە تارماقلىرى ياكى مۇناسىۋەتلىك تارماقلار قوشۇپ بەرسە بولىدۇ.

4. ئوبوروتنى جانلاندۇرۇپ، كەڭ - كۇشادە بازار شارائىتى يارىتىش كېرەك. 1) ئوبوروت خىزمىتىگە ئەھمىيەت بېرىپ ۋە ئۇنى ئوبدان تۇتۇپ، سېتىش كۈچلىرىنى كۈچەيتىپ، سېتىش بويىچە مۇكاپاتلاش سىياسىتىنى يولغا قويۇش كېرەك. تۇرلۇك ئىستېمال بۇيۇملىرى بازىرى، ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى بازىرى، مەبلەغ بازىرى، ئىختىساس ئىگىلىرى بازىرى، تېخنىكا بازىرىنى تىرىشىپ راۋاجلاندۇرۇپ، كەسپىي جەھەتتىكى مونوپول قىلىش ۋە رايونلار ئارا قامال قىلىشنى بۇزۇپ تاشلاپ، ماللارنىڭ راۋان ئوبوروت قىلىنىشىنى ئىشقا ئاشۇرۇش كېرەك. تىجارەت قىلىشقا قويۇۋېتىلگەنلەرنى قايتا بوغۇۋالماسلىق كېرەك. كۆپ خىل يول، كۆپ قاتلام بويىچە تىجارەت قىلىۋاتقانلارنى بىرلا خىل تىجارەت قىلىشقا قايتۇرۇپ كېلىۋالماسلىق كېرەك. يېزا بىلەن كەنت ياكى شەھەر بىلەن يېزىلار بىرلىشىپ، خېيىم - خەتەرنى ئورتاق ئۈستىگە ئېلىپ، پايدا - مەنپەئەتتىن تەڭ بەھرىمەن بولۇپ، شەھەر بىلەن يېزا بىر گەۋدىلەشكەن، ئىشلەپچىقىرىش، تەمىنلەش، سېتىش يۇرۇشلەشتۇرۇلگەن ئىقتىسادىي بىرلەشمە تەشكىلاتلىرىنى قۇرۇشقا ئىلھام ۋە مەدەت بېرىش كېرەك. 2) ناھىيە (شەھەر) لىك يېزا - بازار كارخانىلىرى ئىدارىسى ۋە 2 - يېنىك سانائەت ئىدارىسىنىڭ مەمۇرىيەت بىلەن كارخانا ئايرىلغان، مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان تىجارەت خاراكتېرىدىكى شىركەتلەرنى قۇرۇشىغا رۇخسەت قىلىش كېرەك. 3) دۆلەت تەستىقلىغان سىرتقا ئېچىۋېتىلگەن چېگرا ئېغىزى جايلاشقان ناھىيە (شەھەر) لەردىكى چېگرا سودىسى شىركەتلىرى ئىقتىساد - تاشقى سودا مىنىستىرلىكىگە مەلۇم قىلىپ تەكشۈرتكەن ۋە تەستىقلاتقاندىن كېيىن، قوشنا دۆلەتلەرنىڭ چېگرا رايونلىرىدىكى تاشقى سودا ئاپپاراتلىرى (كارخانىلىرى) بىلەن ئاز ساندا مالغا مال ئالماشتۇرۇش سودىسى قىلسا، ئۇلارغا باج ئېلىش جەھەتتە ئېتىبار بېرىش سىياسىتىنى يولغا قويۇشقا بولىدۇ. چېگرا ناھىيە (شەھەر) لەردىكى چېگرا سودىسى شىركەتلىرى دۆلەتنىڭ بەلگىلىمىسى يول قويغان چەكلىك نورما ئىچىدە قوشنا دۆلەتلەرنىڭ چېگرا رايونلىرى بىلەن ئىقتىسادىي تېخنىكا ھەمكارلىقىنى قانات يايدۇرسا بولىدۇ. پائال شارائىت يارىتىپ، چېگرا خەلقلىرى ئارىسىدا بازار سودىسىنى قانات يايدۇرۇش لازىم.

5. توغرا لىنىيىلىك ئىقتىسادىي بىرلىشىشنى راۋاجلاندۇرۇش كېرەك. 1) ناھىيىلەردىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى سانائەت كارخانىلىرى بىلەن سىرت جايلار بىرلىكتە مەبلەغ سېلىپ، بىرلىكتە ئىگىلىك باشقۇرۇپ قۇرىدىغان بىرلەشمە كارخانىلار ۋە سىرت جايلار ئۆز ئالدىغا مەبلەغ سېلىپ قۇرىدىغان كارخانىلارنى ناھىيە (شەھەر) لەر تەكشۈرۈپ تەستىقلايدۇ، مۇنداق كارخانىلار تۇراقلىق مۇلۇككە سېلىنىدىغان مەبلەغ كۆلىمىنىڭ چەكلىمىسىگە ئۇچرىمايدۇ. 2) ئوبلاستلىق، شەھەرلىك، ناھىيە (شەھەر) لىك ھۆكۈمەتلەر ۋە ۋىلايەتلىك مەمۇرىي مەھكىمىلەر، ئۆز ھوقۇقى دائىرىسى ئىچىدە، توغرا لىنىيىلىك ئىقتىسادىي بىرلىشىشنى راۋاجلاندۇرۇش جەھەتتىكى ئېتىبار بېرىش سىياسىتىنى تۈزۈشكە ھوقۇقلۇق، بىرلىشىپ مەبلەغ سالغان، بىرلىكتە ئىگىلىك باشقۇرىدىغان تۇرلەرنىڭ مەھسۇلاتى، مەھسۇلات قىممىتى ۋە پايدىسىنى بۆلۈشۈشنى بىرلىشىپ ئىگىلىك باشقۇرىدىغان ئىككى تەرەپ ئۆز ئالدىغا

مەسلىھەتلىشىپ بېكىتسە بولىدۇ، ھەرقايسى تارماقلار ئارىلىشىۋېلىشقا بولمايدۇ. 3) ناھىيە (شەھەر) لەر ئىقتىسادىي تېخنىكا ھەمكارلىقى شىركەتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىغا بولىدۇ.

6. تېخنىكا ئېتىبار بېرىش، جانلاندۇرۇش سىياسىتىنى يولغا قويۇپ، كەسىپي ئىختىساس ئىگىلىرى مەسلىسىنى ھەل قىلىش كېرەك. 1) ناھىيە (شەھەر) لەر ئىختىساس ئىگىلىرىنى جەلپ قىلىشقا ئېتىبار بېرىش ۋە جانلاندۇرۇش سىياسىتىنى ئۆز ئالدىغا تۈزىسە بولىدۇ، مۇناسىۋەتلىك تارماقلار بۇنى قوللىشى كېرەك. 2) ناھىيە (شەھەر) لەر ھازىرقى كەسىپي ئىختىساس ئىگىلىرىنىڭ رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، مۇناسىۋەتلىك سىياسەتلەرگە ئاساسەن، ئۇلارنىڭ يېزا نوپۇسىدىن شەھەر نوپۇسىغا ئۆتۈش، پەرزەنتلىرىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە تۇرالغۇ ئۆي قاتارلىق مەسىلىلىرىنى مۇۋاپىق ھەل قىلىپ بېرىشى كېرەك. 3) ناھىيىگە قاراشلىق ھەر خىل كارخانىلار قۇرۇلۇش تېخنىكا خادىملىرىنى، ئىگىلىك باشقۇرغۇچى خادىملارنى ۋە مەلىكىلىك تېخنىك ئىشچىلارنى تەكلىپ قىلسا، تەكلىپ قىلىش ھەققىنى ئۆزلىرى بېكىتسە بولىدۇ. 4) پەن - تېخنىكا خادىملىرىنى ناھىيىگە قاراشلىق ھەر خىل كارخانىلارغا بېرىپ خىزمەت قىلىشقا، باشلامچىلىق بىلەن كارخانا قۇرۇشقا، ئۆزى كارخانا قۇرۇشقا ۋە كارخانىنى ھۆددىگە ئېلىشقا رىغبەتلەندۈرۈش كېرەك. دۆلەت ئورگىنى، كەسىپي ئورۇنلاردىن ناھىيىگە قاراشلىق ھەر خىل كارخانىلارغا بېرىپ خىزمەت قىلىۋاتقان خىزمەتچىلەرنىڭ ئىش ھەققىنى توختىتىپ، شتاتىنى ساقلاپ قېلىش، ستاژىنى بۇرۇنقىدەك ھېسابلاش، تۇرالغۇ ئۆي، پەرزەنتلىرىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش قاتارلىق جەھەتلەردە ئەسلى ئورنىدا ئىشلەۋاتقان خادىملار بەھرىمەن بولغان تەمىناتتىن بەھرىمەن قىلىش كېرەك، ئۇلار خىزمەت ۋاقتى توشقاندا ئەسلى ئورنىغا قايتىپ كېلىپ خىزمەت قىلسا بولىدۇ. 5) ھەر خىل كەسىپي تېخنىكا خادىملىرىنىڭ ناھىيىگە قاراشلىق كارخانىلارغا بېرىپ ئىشتىن سىرت قوشۇمچە ۋەزىپە ئۆتىشىگە ھەمدە قانۇنلۇق ھەق ئېلىشىغا يول قويۇلىدۇ. دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان پەن - تېخنىكا خادىملىرىنى ناھىيىگە قاراشلىق ھەر خىل كارخانىلارغا بېرىپ خىزمەت قىلىشقا، ئۆز رولىنى جارى قىلدۇرۇشقا، قايتا تۆھپە قوشۇشقا ئىلھاملاندۇرۇش كېرەك. 6) ئاپتونوم رايونلىق نازارەت - ئىدارىلىرى ۋە چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلاردىكى پەن - تېخنىكا خادىملىرى ئۆز سىستېمىسى بويىچە ناھىيىگە قاراشلىق ھەر خىل كارخانىلارغا بېرىپ ۋەكالىتەن ۋەزىپە ئۆتەش، ئۇلارغا ۋەزىپە يۈكلەش تۈزۈمى ئورنىتىش كېرەك، بۇنىڭ كادىرلارنى تەكشۈرۈشنىڭ مۇھىم مەزمۇنى قىلىش كېرەك. 7) ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى تەربىيىلەشنى كۈچەيتىش، نىشانلىق ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش ۋە نىشانلىق ۋەكالىتەن تەربىيىلەشنى چاك تۇتۇش كېرەك.

7. ناھىيە سانائىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى ۋە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش كېرەك. ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى سانائەتكە خۇددى يېزا ئىگىلىكىگە ئەھمىيەت بەرگەندەك ئەھمىيەت بېرىشى، سانائەتنى بىلىدىغان، ئەملىي تەجرىبىسى بار قابىل كادىرلارنى سانائەتنى باشقۇرۇش ۋە كاخانا رەھبەرلىكىنى ئۈستىگە ئېلىشقا ئەۋەتىشى كېرەك. ناھىيە (شەھەر) لەر قۇرۇشقا مۇۋاپىق كېلىدىغان يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاش زاۋۇتى، يەرلىك بىناكارلىق - قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرى سانائىتى ھەم شۇ جايىنىڭ ئىشلەپچىقىرىشى ۋە تۇرمۇشى ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىدىغان تۇرلەرنى، ئادەتتە، ناھىيە (شەھەر) لەرگە ئورۇنلاشتۇرۇش كېرەك.

8. ئاپتونوم رايونلىق مۇناسىۋەتلىك تارماقلىرى ناھىيە سانائىتىنى راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن پائال مۇلازىمەت قىلىشى كېرەك.

9. ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بېكىتۈمىگە قاراشلىق دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق تۈمەن - مەيدانلار سانائىتى مۇشۇ بەلگىلىمىدىكى مۇناسىۋەتلىك مادداىلارنىڭ روھى بويىچە يولغا قويۇلىدۇ.

10. ئاپتونوم رايونلىق ئىزدىكى ئۇلايەت، ئوبلاستلارنىڭ مۇناسىۋەتلىك تارماقلىرىنىڭ ئالاقىدار

بەلگىلىمىلىرىدە، مەزكۇر قارارغا زىت جايلار بولسا مۇشۇ قارار ئاساس قىلىنىدۇ.

چېيەن شۇكۇن

ناھىيە مالىيىسىنىڭ كىرىم - چىقىم ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيىلەرنىڭ مالىيە كىرىمى 1 مىليارد 427 مىليون 790 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن % 19 ئاشتى، بۇ، ئاپتونوم رايونىنىڭ مالىيە كىرىمىنىڭ %8.99 لىك ئېشىش سەۋىيىسىدىن يۇقىرى بولدى؛ ئۇ، ئاپتونوم رايونىنىڭ شۇ يىللىق مالىيە كىرىمىنىڭ 58.82 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 3.23 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى. ناھىيىلەرنىڭ مالىيە چىقىمى 2 مىليارد 487 مىليون 240 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن %2.54 ئاشتى، بۇ، ئاپتونوم رايونىنىڭ مالىيە چىقىمىنىڭ %5.71 لىك ئېشىش سەۋىيىسىدىن تۆۋەن بولدى؛ ئۇ، ئاپتونوم رايونىنىڭ مالىيە چىقىمىنىڭ 49.41 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 1.52 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى 85 ناھىيە، شەھەر ئىچىدە مالىيە كىرىمى 100 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتكىنى: كۇيىتۇڭ شەھىرى (129 مىليون يۈەن)، كورلا شەھىرى (110 مىليون يۈەن)؛ كىرىمى 50 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتكىنى: شىخەنزە شەھىرى، غۇلجا شەھىرى، قەشقەر شەھىرى، ئاقسۇ شەھىرى، 1990 - يىلىدىكىگە قارىغاندا مۇنداق شەھەردىن ئىككىسى كۆپەيدى؛ كىرىمى 30 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتكىنى: قۇمۇل شەھىرى قاتارلىق ئالتە ناھىيە، شەھەر؛ كىرىمى 10 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتكىنى: ساۋەن ناھىيىسى قاتارلىق 26 ناھىيە، شەھەر، 1990 - يىلىدىكىگە قارىغاندا مۇنداق ناھىيە، شەھەردىن تۆتى كۆپەيدى. يۇقىرىدىكى ناھىيە، شەھەرلەر جەمئىي 38 بولۇپ، ناھىيە، شەھەر ئومۇمىي سانىنىڭ 44.71 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. بۇ ناھىيە، شەھەرلەرنىڭ مالىيە كىرىمى جەمئىي 1 مىليارد 218 مىليون يۈەن بولۇپ، ناھىيە مالىيە كىرىمىنىڭ ئەخمىنەن 85.32 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. باشقا 47 ناھىيە، شەھەرنىڭ كىرىمى ئاران 200 نەچچە مىليون يۈەن بولۇپ، ناھىيە مالىيە كىرىمىدە ئىگىلىگەن سالمىقى %15 كە يەتمەيدۇ.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيە مالىيە كىرىمىنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسى 16 مىليون يۈەندىن ئارتۇق، ناھىيە مالىيە چىقىمىنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسى 29 مىليون يۈەندىن ئارتۇق، ئوتتۇرىچە ئۆزىنى ئۆزى تەمىنلەش ئىقتىدارى تەخمىنەن %55 بولدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيە مالىيىسىدىكى قېيىنچىلىق يەنمۇ ئېشىپ، مالىيىدىكى قىزىل رەقەم داۋاملىق كۆپەيدى. جايلارنىڭ يۇقىرىغا مەلۇم قىلغان مالىيە ئومۇمىي نەق چوتى ستاتىستىكىسىغا ئاساسلانغاندا، مالىيىسىدە قىزىل رەقەم كۆرۈلگەن ناھىيە، شەھەر 64 بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن تۆت ناھىيە، شەھەر كۆپەيگەن؛ قىزىل رەقەم سوممىسى 338 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 136 مىليون يۈەن ئېشىپ كەتكەن. مالىيىسىدە قىزىل رەقەم كۆرۈلگەن ناھىيە، شەھەرلەر ئاپتونوم رايونىنىڭ ھەممە ۋىلايەت، ئوبلاستلىرىدا بار. قىزىل رەقەم سوممىسى 5 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتكەن ناھىيە، شەھەر 26 گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 15 ناھىيە، شەھەر كۆپەيگەن، بۇنىڭ ئىچىدە يەتتە ناھىيە، شەھەرنىڭ مالىيىسىدىكى قىزىل رەقەم سوممىسى 10 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتكەن، قىزىل رەقەم ئاڭ كۆپ بولغان قۇمۇل شەھىرىنىڭ 17 مىليون 840 مىڭ يۈەنگە يەتكەن.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ يولىورۇقىنىڭ روھىغا ئاساسەن، ناھىيە مالىيىسىدىكى قىيىنچىلىقنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مالىيىدىن ئالاھىدە قىيىنچىلىقى بار ناھىيە، شەھەرلەرگە ئىخلاسمەنلىك ئىش ھەققى ئۈچۈن قىلىنىدىغان چىقىمنىڭ كېمىنى تولدۇرۇش ئۈچۈن يىر قىسىم مالىيە كۈچى ئاجرىتىلىپ قوشۇمچە يارەم

بېرىلدى. قوشۇمچە يارەم بېرىلگەندىن كېيىن، ئائلە ئاخىرىدا تەكشۈرۈپ بېكىتىلگەن نەق چوت ستاتىستىكىسىغا ئاساسلانغاندا، ئاپتونوم رايون بويىچە 64 ناھىيە، شەھەرنىڭ مالىيىسىدىكى 288 مىليون يۇەنلىك قىزىل رەقەم قەرز پېتى قېلىۋەردى.

جالاڭ لىدي

يېزا - بازار مالىيىسى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا - بازار مالىيىسىدىكى ئۇچ خىل مەبلەغ كىرىمى 188 مىليون يۇەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 73 مىليون يۇەن ئاشتى؛ ئۇچ خىل مەبلەغ چىقىمى 381 مىليون يۇەنگە يېتىپ، 106 مىليون يۇەن ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە: 1) خام چوت ئىچىدىكى كىرىم - چىقىم: كىرىم 104 مىليون يۇەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 27.75% ئاشتى، كىرىم ئىچىدە سودا - سانائەت بېجىدىن قېلىنغان كىرىم 66.35% نى، يېزا ئىگىلىكىدىكى ھەر خىل باج 34.65% نى ئىگىلەيدۇ. چىقىم 300 مىليون يۇەنگە يېتىپ، 21.88% كۆپەيىپ كەتتى. چىقىم ئىچىدە مەدەنىيەت، ماارىپ، سەھىيە ئىشلىرى خىراجىتى 62.8% نى، مەمۇرىي باشقۇرۇش خىراجىتى ۋە جامائەت خەۋپسىزلىكى، تەپتىش، سوت چىقىمى 18.03% نى ئىگىلەيدۇ. 2) خام چوت سىرتتىكى كىرىم - چىقىم: كىرىم 17 مىليون يۇەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 70.54% ئاشتى. چىقىم 16 مىليون يۇەنگە يېتىپ، 52.13% ئېشىپ كەتتى. 3) ئۆزى توپلىغان مەبلەغ كىرىم - چىقىمى: كىرىم 67 مىليون يۇەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 44 مىليون يۇەن ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا - بازارلار بىر تۇتاش توپلىغان كىرىم 46 مىليون يۇەن. چىقىم 66 مىليون يۇەنگە يېتىپ، 46 مىليون يۇەن كۆپەيىپ كەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا - بازار كارخانىلىرى بىر تۇتاش توپلىغان مەبلەغدىن قېلىنغان چىقىم 44 مىليون يۇەن.

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە قۇرۇلغان يېزا - بازار مالىيە ئورنى 479 غا يەتتى، بۇ، ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا - بازار ئومۇمىي سانىنىڭ 56.7 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ؛ 85 ناھىيە، شەھەرنىڭ 64 دە يېزا - بازار مالىيە ئورنى قۇرۇلدى. بۇنىڭدىن باشقا، بىر شەھەر ئەتراپىدىكى رايونى(ناھىيە دەرىجىلىك رايون) دا يېزا - بازار مالىيە ئورنى قۇرۇلدى. 33 ناھىيە، شەھەردە يېزا - بازار مالىيە ئورنى ئومۇمىيۈزلۈك قۇرۇلدى. مىچۇەن ناھىيىسى، شىخەنزە شەھىرىدە يېزا - بازار دۆلەت خەزىنىسى قۇرۇلدى، يېزا - بازار دۆلەت خەزىنىسىدىن جەمئىي ئۇچىي قۇرۇلدى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، يېزا - بازار مالىيە ئورنى قۇرۇلمىغان ئۇلايەت، ئوبلاستتىن خوتەن ئۇلايىتى، قىزىلسۇ ئوبلاستىلا قالدى.

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا - بازار مالىيە خادىمى 2094 كە يېتىپ، ھەربىر يېزا - بازار مالىيە ئورنىغا ئوتتۇرا ھېسابلىغاندا 4.4 تىن ئادەم توغرا كەلدى. يېزا - بازار مالىيە خادىملىرى ئىچىدە، مەمۇرىي شتاتتىكىلەر 763 بولۇپ، 36.4% نى، كەسپىي شتاتتىكىلەر 1154 بولۇپ، 55.1% نى، ئىشچى شتاتىدىكى كادىر 50 بولۇپ، 2.4% نى، كوللېكتىپ مۇلازىمچىلىكىدىكى مالىيە خادىمى 127 بولۇپ، 6.1% نى ئىگىلەيدۇ. 1990 - يىلدىكىگە قارىغاندا يېزا - بازار مالىيە خادىمىدىن 438 ى كۆپەيدى، بۇلار، ئاساسەن، 1991 - يىلى يېڭىدىن قۇرۇلغان 97 يېزا - بازار مالىيە ئورنىغا سەپلەنگەن خادىملاردىن ئىبارەت.

1991 - يىلى مالىيە مىنىستىرلىكىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ئاساسەن، ئاپتونوم رايون شىنجاڭ مالىيە مەكتىپى، سانجى ئوبلاستلىق مالىيە مەكتىپى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق مالىيە مەكتىپى قاتارلىق مەكتەپلەردە ھازىرقى يېزا - بازار مالىيە خادىملىرىنى ئىش ئورنىدا تەربىيىلىدى. يەنى ئۇلايەت، ئوبلاست، ناھىيە، شەھەرلەرمۇ يېزا - بازار مالىيە خادىملىرىنى تەربىيىلەش كۇرسلىرىنى ئۇيۇشتۇردى. ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك مالىيە تارماقلىرى جەمئىي 29 قارار تەربىيىلەش كۇرسى ئۇيۇشتۇرۇپ، 495 ئادەمنى تەربىيىلىدى. يىل ئاخىرىغا بارغاندا، ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا -

بازار مالىيە ئورۇنلىرىنىڭ ئىشخانا كۆلىمى (ئىشلىتىلىش كۆلىمى) 14 مىڭ 300 كۋادرات مېترغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئارىيەت ئېلىپ ئىشلىتىلگەن كۆلەم 2500 كۋادرات مېتر. كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 6.8 كۋادرات مېتردىن ئىشخانا توغرا كەلدى.

جالاڭ لىدې

1991 - يىللىق شەھەر، ناھىيە ئىقتىسادى بويىچە باھالاشتا 1 - لىكتىن 10 - لىككىچە ئېرىشكەن ئورۇنلارنىڭ رەت تەرتىپى

ئاپتونوم رايوندىكى شەھەر، ناھىيىلەرنىڭ 1991 - يىللىق تەڭپۇڭ ستاتىستىكا يىللىق مەلۇماتى ۋە مۇناسىۋەتلىك ستاتىستىكىلىق ماتېرىياللارغا ئاساسەن، ئاپتونوم رايونلۇق ستاتىستىكا ئىدارىسى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى شەھەر، ناھىيە ئىقتىسادى بويىچە باھالاپ رەتكە تۇرغۇزغان ئالدىنقى ئون ئورۇن تۆۋەندىكىچە:

كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى بويىچە 1 - لىكتىن 10 - لىككىچە ئېرىشكەن شەھەرلەر: قاراماي (14 مىڭ 734 يۈەن)، كۇيتۇڭ (5013 يۈەن)، ئۈرۈمچى (4784 يۈەن)، شىخەنزە (3315 يۈەن)، كورلا (3149 يۈەن)، قۇمۇل (2581 يۈەن)، سانجى (2398 يۈەن)، بورتالا (2268 يۈەن)، غۇلجا (1982 يۈەن)، تۇرپان (1951 يۈەن).

كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى بويىچە 1 - لىكتىن 10 - لىككىچە ئېرىشكەن ناھىيىلەر: پىچان (4547 يۈەن)، بۇگۇر (3307 يۈەن)، فۇكاڭ (2756 يۈەن)، قوبۇقسار (2611 يۈەن)، لوپنۇر (2403 يۈەن)، جىڭ (2389 يۈەن)، كۆكتوقاي (2300 يۈەن)، توقسۇن (2140 يۈەن)، چاقىلىق (2095 يۈەن)، شىنخو (2104 يۈەن).

مالىيە كىرىمى بويىچە 1 - لىكتىن 10 - لىككىچە ئېرىشكەن شەھەرلەر: ئۈرۈمچى (969 مىليون 210 مىڭ يۈەن)، قاراماي (145 مىليون 590 مىڭ يۈەن)، كۇيتۇڭ (128 مىليون 660 مىڭ يۈەن)، كورلا (110 مىليون 330 مىڭ يۈەن)، شىخەنزە (97 مىليون 690 مىڭ يۈەن)، غۇلجا (72 مىليون 880 مىڭ يۈەن)، ئاقسۇ (52 مىليون 800 مىڭ يۈەن)، قەشقەر (52 مىليون 510 مىڭ يۈەن)، قۇمۇل (49 مىليون 630 مىڭ يۈەن)، تۇرپان (46 مىليون 830 مىڭ يۈەن).

مالىيە كىرىمى بويىچە 1 - لىكتىن 10 - لىككىچە ئېرىشكەن ناھىيىلەر: ئۈرۈمچى (44 مىليون 560 مىڭ يۈەن)، مىچۇەن (36 مىليون 930 مىڭ يۈەن)، كۇنەس (30 مىليون 130 مىڭ يۈەن)، ساۋەن (27 مىليون 760 مىڭ يۈەن)، قوبۇقسار (25 مىليون 290 مىڭ يۈەن)، ماناس (24 مىليون 330 مىڭ يۈەن)، شىخو (24 مىليون 230 مىڭ يۈەن)، كۇچا (20 مىليون 810 مىڭ يۈەن)، پىچان (20 مىليون 600 مىڭ يۈەن)، فۇكاڭ (19 مىليون 510 مىڭ يۈەن).

رەتكە تۇرغۇزۇش نەتىجىسى ئاپتونوم رايوندىكى شەھەرلەر ئىقتىسادىي تەرەققىيات سەۋىيىسىنىڭ خېلى يۇقىرى ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىپ بېرىدۇ. 1991 - يىلى 16 شەھەرنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 3750 يۈەنگە يېتىپ، ئاپتونوم رايونىمىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسى 2047 يۈەندىن 83.19% يۇقىرى بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە قاراماي، كۇيتۇڭ شەھەرلىرىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 5000 يۈەندىن ئېشىپ كەتتى. شىمالىي شىنجاڭدىكى شەھەرلەرنىڭ تەرەققىيات سەۋىيىسى جەنۇبىي شىنجاڭدىكى شەھەرلەردىن كۆرۈنەرلىك يۇقىرى بولدى. كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى ۋە مالىيە كىرىمى بويىچە 1 - لىكتىن 10 - لىككىچە ئېرىشكەن شەھەرلەر ئىچىدە شىمالىي شىنجاڭدىكى شەھەرلەرنىڭ ئىگىلىگەن سالمىقى خېلى زور. شەھەرلەرنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىيات سەۋىيىسىنىڭ بىرقەدەر يۇقىرى بولۇشىدىكى ئاساسىي سەۋەب شۇكى، ئۇلارنىڭ كەسىپ قۇرۇلمىسىنىڭ دەرىجىسى يۇقىرى. 2 - ، 3 - كەسىپلەر بويىچە مەسئۇلاتنىڭ ئېشىش قىممىتى مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي

قىممىتى ئىچىدە زور سالماقنى ئىگىلىدى. كەسىپ قۇرۇلمىسى جەھەتتە 3 ـ كەسىپ 1 ـ ئورۇندا، 2 ـ كەسىپ 2 ـ ئورۇندا، 1 ـ كەسىپ 3 ـ ئورۇندا تۇرىدۇ.

ناھىيە ئىقتىسادى تەرتىپىنىڭ نەتىجىسىدىن قارىغاندا، ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيە ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىيات سەۋىيىسىدىكى پەرق ناھايىتى زور. ئون ناھىيىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى ئاپتونوم رايوننىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن ئېشىپ كەتكەندىن باشقا، كۆپ ساندىكى ناھىيىلەرنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى بىرقەدەر تۆۋەن سەۋىيىدە تۇرماقتا. بۇنىڭدىكى ئاساسلىق سەۋەب ئۇلارنىڭ جۇغراپىيىلىك ئورنىنىڭ چەتكە جايلاشقانلىقى، كەسىپ قۇرۇلمىسى قاتلاملىرىنىڭ تۆۋەن بولغانلىقى، ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئېغىرلىق مەركىزى 1 ـ كەسىپكە ئېغىپ كەتكەنلىكى، بولۇپمۇ 2 ـ كەسىپنىڭ تەرەققىياتى ئېغىر دەرىجىدە يېتەرسىز بولۇۋاتقانلىقىدىن ئىبارەت.

ۋاڭ يۆ

ناھىيە مالىيىسىگە ئىقتىسادىي ياردەم بېرىش ئۆزگەرتىلدى

ئاپتونوم رايوننىڭ ناھىيە مالىيىسىگە ئىقتىسادىي ياردەم بېرىشنى ئۆزگەرتىش خىزمىتى 1987 ـ يىلى باشلانغانىدى. شۇ يىلى ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى «مالىيىگە ئىقتىسادىي ياردەم بېرىش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ، ئىقتىسادىي ياردەم بېرىلىدىغان ناھىيىلەرنىڭ مالىيىدە ئۆزىنى ئۆزى تەمىنلىشىنى تەدرىجىي ئىشقا ئاشۇرۇشقا ياردەم بېرىشنى يولغا قويۇش پىكرى (سىناق نۇسخا)» نى تۈزۈپ، مەلۇم بايلىق ئەۋزەللىكىگە ئىگە، ئىقتىسادىي شارائىتى نىسپىي ھالدا بىرقەدەر ياخشى ناھىيە (شەھەر) لەرنى تاللاپ، مالىيىگە ئىقتىسادىي ياردەم بېرىشنى ئۆزگەرتىشنى نۇقتىدا سىناق قىلدى.

1991 ـ يىلنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون 11 ناھىيە (شەھەر) بىلەن مالىيىدە ئۆزىنى ئۆزى تەمىنلەشنى ئىشقا ئاشۇرۇش توختامى ئىمزالىدى. بۇ ناھىيە (شەھەر) لەر مۇنۇلار: قۇتۇبى ناھىيىسى، لوپنۇر ناھىيىسى، قوبۇقسار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىسى، ماناس ناھىيىسى، چاقىلىق ناھىيىسى، غۇلجا ناھىيىسى، فۇكاڭ ناھىيىسى، بورتالا شەھىرى، كۇنەس ناھىيىسى، قورغاس ناھىيىسى، شىخو ناھىيىسى، بۇنىڭدىن باشقا، ئاۋات ناھىيىسىمۇ ئاپتونوم رايون بىلەن مالىيىدە ئۆزىنى ئۆزى تەمىنلەش سەۋىيىسىنى ئۆستۇرۇش، مالىيىدىن ئىقتىسادىي ياردەم ئېلىشنى ئازايتىش توختامى ئىمزالىدى. باشقا بەزى ناھىيە (شەھەر) لەرنى ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى قىسقا مۇددەت ئىچىدە تېز ئۇنۇم بېرىدىغان بەزى ئىشلەپچىقىرىش تۇرلىرى بويىچە يۆلىدى. تۆت يىلدىن كۆپرەك ۋاقىتتىن بۇيان، ئاپتونوم رايون تەخمىنەن 100 مىليون يۈەن مەبلەغنى ئالدىن ئاجرىتىپ ياكى ۋاقىتلىق قەرز بېرىپ، ناھىيە (شەھەر) لەردە مۇئەييەن كۆلەم ۋە ئەمەلىي كۈچكە ئىگە ئىقتىسادىي سىستېمىنىڭ دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللىنىشى ئۈچۈن ئاساس سالدى. قۇتۇبى، ماناس ناھىيىلىرى ئۆزىنى ئۆزى تەمىنلەشنى ئۆز ۋاقتىدا ئىشقا ئاشۇردى؛ شىخو، قوبۇقسار قاتارلىق ناھىيىلەرمۇ ئۆزىنى ئۆزى تەمىنلەشنى 1992 ـ يىلى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن ئىنتىلمەكتە.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ناھىيە مالىيىسىگە ئىقتىسادىي ياردەم بېرىشنى ئۆزگەرتىش خىزمىتىگە بولغان تەشكىلىي رەھبەرلىكنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، 1991 ـ يىل 8 ـ ئايدا ناھىيە ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇپ، مالىيىگە ئىقتىسادىي ياردەم بېرىش ئەھۋالىنى ئۆزگەرتىشنى ماسلاشتۇرۇشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇردى. ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت گۇرۇپپا باشلىقلىقىنى، ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ لېچۈەن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ باش كاتىپى خەن پېڭتۇ، مالىيە نازارىتىنىڭ نازىرى مەخمۇت سادىرلار مۇئاۋىن گۇرۇپپا باشلىقلىقىنى ئۈستىگە ئالدى. رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىنىڭ قارىمىقىدا ئىشخانا تەسىس قىلىندى. ئىشخانا ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتىنىڭ

تەۋەلىكىدە بولدى، ئىشخانىغا خىزمەتچى خادىملار مەپلىنىپ، تۇرلۇك كەسپىي خىزمەتلەر قانات يايدۇرۇلدى.

جالك لىدي

ناھىيە مالىيىسىدىكى قىزىل رەقەم تەكشۈرۈلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ناھىيە مالىيىسىدىكى قىزىل رەقەم مەسلىسىگە دائىر خىزمەتكە نازارەتچىلىك قىلىش مەخسۇس گۇرۇپپىسى قۇردى، بۇ گۇرۇپپا 8 - ئايدىن 11 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە مالىيىسىدە قىزىل رەقەم كۆرۈلگەن 60 ناھىيىنىڭ ناھىيىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىغا مالىيىدە كۆرۈلگەن قىزىل رەقەم ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ۋە تەھلىل قىلىشنى ھاۋالە قىلدى ھەمدە ئىلى ۋە ئاقسۇ ۋىلايەتلىرىگە بېرىپ ئەھۋالنى تەكشۈردى.

1. ناھىيە مالىيىسىدە كۆرۈلگەن قىزىل رەقەمنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيە مالىيىسىدىكى قىزىل رەقەم 1986 - يىلدىن ئېتىبارەن كۆرۈلۈشكە باشلىغان بولۇپ، بەش يىلدىن ئارتۇقراق داۋام قىلدى. بەش يىل جەريانىدا، مالىيىسىدە قىزىل رەقەم كۆرۈلگەن ناھىيە يەتتىدىن 60 قا كۆپەيدى؛ قىزىل رەقەم سوممىسى 5 مىليون 580 مىڭ يۈەندىن كۆپەيىپ، 150 مىليون 740 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىلى مالىيىدە كۆرۈلگەن قىزىل رەقەم ئومۇمىي سوممىسى 250 مىليون يۈەندىن 300 مىليون يۈەنگە يېتىشى مۆلچەرلەندى. بۇنىڭدىن باشقا، تېخى مالىيە نەق چوتىغا كىرگۈزۈلمىگەن ھەر خىل نېسى قالغان سوممىا (ئەمەلىيەتتە بىر خىل يوشۇرۇن قىزىل رەقەم) تەخمىنەن 700 مىليون يۈەن. بۇنىڭ ئىچىدە ئەڭ گەۋدىلىك بولغىنى ئاشلىق كارخانىلىرى تارتقان زىياندىن كېلىپ چىققان نېسى سوممىا. ئاشلىق تارماقلىرىنىڭ ئىنكاسىغا قارىغاندا، 1990 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكى جەمئىي نېسى سوممىا 380 مىليون يۈەنگە يەتكەن (مالىيە تارماقلىرى ستاتىستىكا قىلغىنى 320 مىليون يۈەن).

2. قىزىل رەقەم كۆرۈلۈشنىڭ ئاساسلىق سەۋەبلىرى

1) كۆپ قىسىم ناھىيە، شەھەرلەرنىڭ ئىقتىسادىي ئاساسى ئاجىز، سانائىتىنىڭ تەرەققىياتى ئارقىدا قالغان، يەرلىك مالىيە مەنبەسى كەمچىل، كىرىمى چىقىمنى قاپلىيالمايدۇ.

2) 1987 - يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايون جايلارغا بېرىدىغان نورمىلىق ئىقتىسادىي ياردەمنى يىلمۇ يىل كۆپەيتىشنى بىكار قىلغانىدى، ئۇچ يىلدا ۋىلايەت، ناھىيىلەر ئىشلىتىدىغان مالىيە كۆچمە تەخمىنەن 510 مىليون يۈەن كېمەيىپ كەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى داۋاملىق ئاشقان بولسىمۇ، لېكىن ئاشقان كىرىم كېمەيتىۋېتىلگەن ئىقتىسادىي ياردەمنىڭ ئورنىنى تولدۇرالمايۋاتىدۇ.

3) 1986 - يىلى مالىيىنى ھۆددىگە بېرىش يولغا قويۇلغاندىن بۇيان، دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون، داۋاملىق تۇرده، چىقىمنى كۆپەيتىدىغان سىياسەت ۋە تەدبىرلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى، بۇنىڭ بىلەن يەرلىك مالىيىدە قىزىل رەقەم كۆپەيىپ كەتتى.

4) ھەممىنى بىر تاياقتا ھەيدەيدىغان مالىيە ھۆددىگەرلىك تۈزۈلمىسى نامرات ناھىيە، شەھەرلەرنىڭ قېيىنچىلىقىنى كۆپەيتۈەتتى. مالىيە تارماقلىرىنىڭ ئىنكاسىغا قارىغاندا، 39 ناھىيە، شەھەرنىڭ كىرىمى ئىنتايىن ئاز بولغان، بەزى ناھىيە، شەھەرلەر تېخى مەنپىي كىرىم قىلغان؛ 18 ناھىيە، شەھەر ئىشلىتىشكە بولىدىغان بارلىق مالىيە كۆچى بىلەن خادىملارنىڭ ئىش ھەققىگە كاپالەتلىك قىلالمىغان مۇمكىن. لېكىن، ئومۇم ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان خىراجەت ناھايىتى زور دەرىجىدە كەملىدۇ.

5) ئاپپاراتلارنىڭ خادىملىرى ئۇزلۇكسىز كۆپەيىپ كەتتى. بېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ناھىيە، شەھەرلەردىكى مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان خادىملار يىلىغا 3% تىن 4% كىچە سۈرئەت بىلەن كۆپەيدى، ھەربىر ناھىيىنىڭ يىلىغا يېڭىدىن كۆپەيگەن خادىملارنىڭ ئىش ھەققى ئۈچۈن قىلغان چىقىمى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 500 مىڭ يۈەندىن ئېشىپ كەتتى؛ بۇنىڭغا ھەر بىر ناھىيىدىكى

50 ـ 60 كىچىك ماشىنا ئۈچۈن كېتىدىغان خىراجەتنى قوشقاندا، ناھىيە مالىيىسىنىڭ بۇنى ئۈستىگە ئالالىشى تېخىمۇ قىيىن.

6) بەزى ناھىيە، شەھەرلەر چىقىم ئورۇنلاشتۇرغاندا «كىرىمگە قاراپ چىقىم قىلىش»، «كىرىم - چىقىمنى تەڭپۇڭلاشتۇرۇش» پرىنسىپىدا چىڭ تۇرماي، مالىيە مەبلىغى پېتىشىمىيۋاتقان، ھەتتا زور مىقداردىكى قىزىل رەقەم مەۋجۇت بولۇپ تۇرغان ئەھۋالدا، غەيرىي ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى خام چوتتىن ۋە پىلاندىن ئاشۇرۇپ ئورۇنلاشتۇرۇپ، مالىيە قېيىنچىلىقىنى ئېغىرلاشتۇرۇۋەتتى.

3. ناھىيە مالىيىسىدە يۇز بەرگەن قىزىل رەقەم مەسلىسىنى ھەل قىلىش توغرىسىدىكى بىكىر ۋە تەكلىپلەر

1) ناھىيە ئىقتىسادىنى تېز تەرەققىي قىلدۇرۇپ، مالىيە مەنبەلىرىنى تىرىشىپ ئېچىش كېرەك. 2 ـ، 3 ـ كەسىپلەرنى زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇش، 1 ـ، 2 ـ، 3 ـ كەسىپلەرنى ماس قەدەمدە تەرەققىي قىلدۇرۇش كېرەك. «چېگرا رايونىنى سودىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش، پاختىچىلىقنى باشلامچى قىلىش، كانچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇش» كېرەك. يېزا - بازار كارخانىلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنى ناھىيە ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ بۈسۈش ئېغىزى قىلىپ، يېزا - بازار كارخانىلىرىنى يۆلەپدىغان تۈرلۈك ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىنى يەنىمۇ ئەمەلىيلەشتۈرۈپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ تەرەققىياتى ئۈچۈن كەڭ كۈشادە شارائىت يارىتىش كېرەك. ناھىيە سانائىتىدە مەبلەغ ئاز كېتىدىغان، تېز ئۇنۇم بېرىدىغان تايانچ كارخانىلارنى ۋە تايانچ كەسىپلەرنى ھەقىقىي تۈردە ياخشى باشقۇرۇپ، بىرىنچى نۆۋەتتە قىلسا، بىرىنچى ۋۇجۇدقا چىقىرىش، بازاردا رىقابەتلىشەلەيدىغان باشلامچى مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىش ھەمدە سۈپەتنى، تۈرنى، ئۇنۇمنى چىڭ تۇتۇش كېرەك. ئېنېرگىيە، قاتناش قاتارلىق ئاساس قۇرۇلۇشلىرىنى كۈچەيتىپ، ناھىيە ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتى ئۈچۈن زۆرۈر بولغان شارائىتلارنى ھازىرلاش كېرەك.

ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىلدۈرۈشكە يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىپ، ھەر خىل ئىختىساس ئىگىلىرىنى ناھىيە ۋە يېزىلارغا بېرىپ خىزمەت قىلىشقا جەلپ قىلىش كېرەك.

2) مالىيە مەبلىغى تەقسىماتىنى مۇۋاپىق تەڭشەپ، نورمال چىقىمغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش كېرەك. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى قەتئىي نىيەتكە كېلىپ، كەسكىن تەدبىر قوللىنىدۇ. يەنى ناھىيە مالىيىسىدە كۆرۈلگەن قىزىل رەقەمنى چوقۇم 1991 ـ يىلىنىڭ ئاخىرىدىكى سەۋىيىدە قاتتىق تىزگىنلەش، ئۇنىڭدىن كۆپەيتىۋەتمەسلىك كېرەك. 1992 ـ يىلدىن باشلاپ، ناھىيە ـ شەھەرلەردىكى خادىملارنىڭ ئىش ھەققى ۋە زۆرۈر بولغان ئومۇمىي خىراجەتكە كاپالەتلىك قىلىنغان ئەھۋالدا، ناھىيە، شەھەرلەرنىڭ نورمال چىقىم خام چوتىدا قىزىل رەقەم كۆرۈلمەسلىكى كېرەك. خام چوتنى ئورۇنلاشتۇرۇشتا، نورمال چىقىم جەھەتتىكى مۇۋاپىق ئېھتىياجغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش شەرتى ئاستىدا، قۇرۇلۇش خاراكتېرىدىكى چىقىملارنى ئۆز ئەھۋالىغا قاراپ ئورۇنلاشتۇرۇش كېرەك. باج تۈرۈمىنى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈپ، كونكرېت ئۇسۇل ـ چارىلەرنى ئىمكان قەدەر تېزرەك تۈزۈپ، بايلىق مەنبەسى بېجى قاتارلىق يېڭى باج تۈرىنى يولغا قويۇپ، مالىيە كىرىمىنى كۆپەيتىش كېرەك.

3) ئاشلىق مالىيىسىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ناھىيە مالىيىسىنىڭ يۈكىنى يېنىكلىتىش كېرەك. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئاشلىق مالىيىسىنى باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى ئىسلاھ قىلىشقا دائىر تەجرىبىلەرنى ئەستايىدىل يەكۈنلەپ، ئاشلىق مالىيىسىنى باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى ئىمكان قەدەر تېزرەك ياخشىلاپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، باشقۇرۇش فونكسىيىسىنى، ئاشلىق كارخانىلىرىنىڭ مالىيىسىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، زىياندىن كېلىپ چىققان نېسى سوممىنى تەدرىجىي ئازايتىشى ۋە ئاخىرى تۈگىتىشىنى تەكلىپ قىلىمىز.

4) مەخسۇس تۈر مەبلىغىنى ئورۇنلاشتۇرۇشنى مۇۋاپىق تىزگىنلەپ، مالىيىنى ئومۇمىي جەھەتتىن

تەڭشەش - تىزگىنلەش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇش كېرەك. 6 - بەش يىللىق پىلاندىن بۇيان، ئاپتونوم رايون مالىيە خام چوتىدىكى تۇرلۈك مەخسۇس پۇلدىن ھەر يىلى قالدۇق قېلىۋاتىدۇ. بىر تەرەپتىن، ھەر خىل مەخسۇس پۇل ئىشلىتىپ بولۇنماي، قالدۇق بارغانسېرى كۆپەيسە، يەنە بىر تەرەپتىن، نورمال چىقىم يىلمۇ يىل كەمچىل بولۇۋاتىدۇ. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئاپتونوم رايون، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەرنىڭ خام چوتتىكى ھەر خىل مەخسۇس پۇللىرىنى بىر قېتىم ئەستايىدىل ئېنىقلىشى ۋە تەرتىپكە سېلىشنى تەكلىپ قىلىمىز. ھەقىقىي ئورۇنلاشتۇرۇش زۆرۈر بولغانلىرىنى داۋاملىق ساقلاپ قېلىش؛ قىسقارتىشقا، بىرلەشتۈرۈشكە بولىدىغانلىرىنى ئامالنىڭ بارىچە قىسقارتىش، قوشۇۋېتىش؛ ئورۇنلاشتۇرۇش زۆرۈر بولمىغانلىرىنى قەتئىي ئەمەلدىن قالدۇرۇش لازىم. مەخسۇس پۇل ئورۇنلاشتۇرۇشنى مۇۋاپىق نىسبەت ئىچىدە تىزگىنلەپ، داۋاملىق خام چوتىنىڭ مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇلۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.

5) جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۆرەش قىلىش، تىرىشچانلىق - ئىقتىسادچىللىق بىلەن ئىش قىلىشنى تەشەببۇس قىلىپ، غەيرىي ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى چىقىملارنىڭ كۆپىيىپ كېتىشىنى قەتئىي تىزگىنلەش كېرەك.

6) نازارەتچىلىك ۋە تەكشۈرۈشنى كۈچەيتىش، مالىيە ئىنتىزامىنى چىڭىتىش كېرەك.

جاۋ داكې

ماناس ناھىيىسى ناھىيە ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇردى

ماناس ناھىيىسى يېزىلارنىڭ كەسىپ قۇرۇلمىسىنى سەرخىللاشتۇرۇشنى بۆسۈش ئېغىزى قىلىپ، مەۋقەنى ئۆز يېرىنىڭ بايلىق مەنبەسىگە قويۇپ، ئەۋزەل كەسىپلەرنى زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇپ، يېزا ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ناھىيە ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ ئۆزىگە خاس قېلىپىنى تەدرىجىي شەكىللەندۈردى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسى كۆرۈنەرلىك ئۆستى، 1991 - يىلى ناھىيە بويىچە دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئونتۇرىچە كىرىمى 1337.46 يۈەنگە يېتىپ، ئۇدا ئۈچ يىل ئاپتونوم رايون بويىچە ئالدىنقى ئورۇندا تۇردى.

ماناس ناھىيىسىنىڭ ناھىيە ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتىكى ئالاھىدىلىكى تۆۋەندىكىچە:

1) ئاساس كەسىپ چىڭ تۇتۇلۇپ، ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشى ئالدىن تەرەققىي قىلدۇرۇلدى. كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش ئەمدىلا يولغا قويۇلغان 1984 - يىلدىن 1991 - يىلغىچە ناھىيە سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشلىرى ئۈچۈن 50 نەچچە مىليون يۈەن مەبلەغ سالدى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقان، چارۋىچىلار توپلىغان مەبلەغ 79% نى ئىگىلەيدۇ. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ناھىيە بويىچە ھەر دەرىجىلىك ئېرىق - ئۆستەڭلەرنىڭ ئۇزۇنلۇقى 1457 كىلومېتىرغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە سۇ سىڭىمى ئېرىق - ئۆستەڭ 50.4% نى ئىگىلەيدۇ. سۇنىڭ ئىشلىتىلىش نىسبىتى ئەسلىدىكى 45% تىن 68% كە ئۆستى. سۇ ئىنشائاتى مۇنەسىسلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى ۋە ياخشىلىنىشى سۇ - تۇپراق بايلىقىنى ئېچىش ئىشىنى ئىلگىرى سۈردى. 1988 - يىلدىن بۇيان، ناھىيە بويىچە جەمئىي 69 مىڭ مو بوز يەر ئېچىلدى. 1991 - يىلى ناھىيە بويىچە ئېلىنغان ئومۇمىي ئاشلىق 92 مىڭ 500 تونناغا، ئاشلىقنىڭ بىرلىك مەھسۇلاتى 320.4 كىلوگرامغا يەتتى. ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئۇدا، مۇقىم تەرەققىي قىلىشى يېزىلاردا كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش ۋە يېزا ئىقتىسادىنى مۇقىم راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن ئاساس سالدى.

2) مەۋقە بايلىق ئەۋزەللىكىگە قويۇلۇپ، ئىقتىسادىي زىرائەتلەر دادىل تەرەققىي قىلدۇرۇلدى: (1) ئۇنۇمبرسال تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىلىپ، قىزىلچا، پەمىدۇر ئىشلەپچىقىرىشى تەرەققىي قىلدۇرۇلدى. ھازىر قىيام ياسىلىدىغان پەمىدۇر تېرىلىدىغان كۆلەم 8000 مو ئەتراپىدا مۇقىملاشتى، بىرلىك مەھسۇلاتى 1988 - يىلدىكى ئۇچ تونىدىن 1991 - يىلى تۆت تونناغا يەتتى، ئونتۇرىچە مو بېشى كىرىمى 1988 - يىلدىكى 451 يۈەندىن 1991 - يىلى

547 يۈەنگە يەتتى. (2) پاختىچىلىق بازىسى ئېچىلدى. 1991 - يىلى ناھىيە بويىچە كېۋەز تېرىلغۇ كۆلىمى 1990 - يىلدىكىدىن 84% كېڭەيتىلدى، پاختىنىڭ بىرلىك مەھسۇلاتى 73.4 كىلوگرامغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4% ئاشتى. پەقەت پاختىدىن ئىمارەت بىر تۈردىلا 1990 - يىلدىكىدىن 32 مىليون 470 مىڭ يۈەن كىرىم كۆپەيدى. (3) كۆك تاماكا ئىشلەپچىقىرىش بازىسى قۇرۇلدى. 1991 - يىلى 3300 مو يەرگە كۆك تاماكا تېرىلدى، ئۇنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 132 مىڭ يۈەنگە يەتتى. كۆك تاماكا تېرىش بويىچە ئون مادداىلىق ئېتىبار بېرىش تەدبىرى تۈزۈلۈپ، تاماكىچى دېھقانلارنىڭ تاماكا ئۇستۇرۇش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈشىگە ياردەم بېرىلدى ھەمدە كۆك تاماكا ھۆددىگەرلىك گۇرۇھى تەشكىل قىلىندى. ھازىر كۆك تاماكا بازىسىدا 1 مىليون يۈەنلىكتىن ئارتۇق تۇراقلىق مۇلۇك شەكىللەندى، بازا دائىرىسىدە ئالتە يېزا، مەيدان، پونكىت بار. (4) ئەنئەنىۋى مەھسۇلات ئەۋزەللىكى جارى قىلدۇرۇلۇپ، سۇڭپىياز، قىزىلمۇچ ئىشلەپچىقىرىشىغا مەدەت بېرىلدى. ناھىيە بويىچە سۇڭپىياز تېرىلغۇ كۆلىمى ئەڭ كۆپ بولغان يىللىرى 7000 مودىن ئاشتى، ئادەتتىكى يىللاردا 5000 مو ئەتراپىدا مۇقىملاشتۇرۇلدى؛ مو بېشى كىرىمى ئادەتتە 700 يۈەن ئەتراپىدا بولدى، يۇقىرى ھوسۇللۇق يەرلەرنىڭ مو بېشى كىرىمى 1000 يۈەندىن ئېشىپ كەتتى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، قىزىلمۇچ ئىشلەپچىقىرىشى زور كۆچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇلۇپ، 2000 مو ئەتراپىدا قىزىلمۇچ ئىشلەپچىقىرىش بازىسى شەكىللەندۇرۇلۇپ، ناھىيە قۇرغان قىزىل پېگمېنت پىششىقلاپ ئىشلەش زاۋۇتى خام ئەشيا بىلەن تەمىنلەندى.

تېرىقچىلىق قۇرۇلمىسىنىڭ تەڭشىلىشىگە مەرخىللاشتۇرۇلۇشىغا ۋە يېزا ئىگىلىكى مەھسۇلاتلىرى، تاۋارلىرى بازىسىنىڭ ئېچىلىشىغا قۇرۇلۇشى بىلەن ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىكىدە نىسپىي مۇقىم ۋە خېلى مۇڭاپىق كەسىپ قۇرۇلمىسى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ئاشلىق كۆلىمى ئۇدا 280 مىڭ مو، ئىقتىسادىي زىرائەت كۆلىمى 190 مىڭ مو ئەتراپىدا مۇقىملاشتۇرۇلدى.

3) پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىلىپ، يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئۇنىۋېرسال ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى ئۆستۈرۈلدى، بىرىنچىدىن، ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان پەن - تېخنىكا تەربىيىسىگە تايىنىلىپ، دېھقانلارنىڭ پەن - تېخنىكا ئېڭى كۆچەيتىلدى؛ ئىككىنچىدىن، پەن - تېخنىكا مۇلازىمىتى تورلىرىغا تايىنىلىپ، بايلىق مەنبەلىرىنى ئۇنىۋېرسال ئېچىش ئىقتىدارى ئۆستۈرۈلدى؛ ئۈچىنچىدىن، پەن - تېخنىكىنى سىناق قىلىشتا ئۇلگە كۆرسىتىشكە تايىنىلىپ، پەن - تېخنىكىنىڭ ئۆزىنى ئۆزى تەرەققىي قىلدۇرۇش جەھەتتىكى ھاياتىي كۈچى ئاشۇرۇلدى. يېزا ئىگىلىكىدە «مول ھوسۇل پىلانى» ئاساسىي مەزمۇن قىلىنغان مەھسۇلاتنى ئاشۇرۇش تەدبىرلىرى ئاساسىي ھۆجۇم نىشانى قىلىندى. 1991 - يىلى «مول ھوسۇل پىلانى» دا بەلگىلەنگەن ئون مادداىلىق تېخنىكا تەدبىرى ئىجىدە ئاشلىقنىڭ ئەلا سورتلىشىش نىسبىتى 99.8% كە يەتتى، قېلىپلاشتۇرۇپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى ئۇنۇمىيۇزلۇك كېڭەيتىلدى، باشقا تەدبىرلەر 70% ئەتراپىدا ئەمەلىيلەشتۇرۇلدى. 1991 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلىتىلگەن ئوغۇمىي خىمىيىۋى ئوغۇت مىقدارى 16 مىڭ 145 تونىنغا يەتتى، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر مو يەرگە 29.4 كىلوگرام ئىشلىتىلدى. ئۇنىڭ ئىچىدە 50% تېرىلغۇ كۆلىمى نىسبەت بويىچە ۋە تۈپراقنى تەكشۈرۈش ئاساسىدا ئوغۇتلىنىپ، خىمىيىۋى ئوغۇتنىڭ پايدىلىنىش ئۇنۇمى ئۆستۈرۈلدى. يېقىنقى بىرنەچچە يىلدا ناھىيە بويىچە جەمئىي 380 مىڭ مو يەرگە يېشىل ئوغۇت تېرىلدى، 220 مىڭ مو يەر تۇزلەندى. تۇرلۇك پەن - تېخنىكا تەدبىرلىرىنىڭ ئەمەلىيلەشتۇرۇلۇشى ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئۇنۇمۇرسال ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى كۈرۈنەرلىك يۇقىرى كۆتۈردى. يېزا ئىقتىسادىنىڭ ئەمەلىي كۈچى ئاشتى. 1991 - يىلى ناھىيە بويىچە يېزىلاردا كوللېكتىپنىڭ ئۇنۇمىي ئىقتىسادىي كىرىمى 203 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.87% ئاشتى.

4) بازار بېتەكچى قىلىنىپ، پىششىقلاپ ئىشلەش كارخانىلىرى زور كۆچ بىلەن قۇرۇلدى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ناھىيە بويىچە بىر تۈركۈم يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرى خام ئەشيا قىلىنىدىغان، يۇقىرى تېخنىكىلىق پىششىقلاپ ئىشلەش كارخانىلىرى قۇرۇلدى، تۈلار تەدرىجىي ھالدا ناھىيە ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ تۈۋرۈكىگە ئايلاندى. 1987 - يىلى جۇڭگو - چەت ئەل شېرىكچىلىكىدىكى شوخلا قىياسى زاۋۇتى قۇرۇلغاندى، 1991 - يىلغا كەلگەندە بۇ زاۋۇت 10 مىڭ توننادىن ئارتۇق شوخلا قىياسى ئىشلەپچىقاردى، مەھسۇلاتلىرى ياپونىيە، ئامېرىكا، ئىتالىيە، شۋېيتسارىيە قاتارلىق دۆلەتلەرگە سېتىلدى. ناھىيىلىك چارۋا مەھسۇلاتلىرى سانائىتى باش شىركىتى خەلقئارا بازار ئېھتىياجىغا ماسلاشقان سىرتقا يۇزلەنگەن كارخانا بولۇپ قالدى، ھازىر ئۇنىڭ 10 مىليون 260 مىڭ يۇەنلىك تۈراقلىق مۇلكى بار، يىلىغا 1 مىليون پارچە خۇرۇم پىششىقلاپ ئىشلىمەيدۇ، 80 مىڭ خۇرۇم چاپان، 50 مىڭ پار ئۈتۈك (خۇرۇم ئاياغ كىيىم) ئىشلەپچىقىرىدۇ، مەھسۇلاتلىرى ياپونىيە، غەربىي ياۋروپا، كانادا، شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا قاتارلىق دۆلەت، رايونلار ۋە شياڭگاڭغا سېتىلىدۇ، بۇ زاۋۇت ھازىر ئاپتونوم رايون بويىچە ئەڭ كۆپ خۇرۇم چاپان ئېكسپورت قىلىدىغان زاۋۇتلارنىڭ بىرى بولۇپ قالدى. قىزىلمۇچ خام ئەشيا قىلىنىدىغان قىزىل پېگمېنت پىششىقلاپ ئىشلەش زاۋۇتىغا قاراشلىق سىرتقا يۇزلەنگەن يۇقىرى، يېڭى تېخنىكا كەسپىگە 800 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى، 1991 - يىلى ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 9 مىليون 710 مىڭ يۇەنگە، يارانقان پايدا - پېيجى 670 مىڭ يۇەنگە يەتتى. ماناس ناھىيىسى يەنە بازار ئېھتىياجىغا ماسلاشقان، ئاپتونوم رايون بويىچە ئەڭ ئىلغار چىگىت ئايرىش كارخانىسى قۇردى ھەمدە جياڭشى ئۇلكىسىنىڭ جېڭدې بازىرى بىلەن بىرلىشىپ فارفور زاۋۇتى قۇردى. 1991 - يىلى ناھىيە بويىچە يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 80 مىليون 990 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، ناھىيە بويىچە سانائەت، يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنىڭ 24.2 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى.

1991 - يىلى ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرى خام ئەشيا قىلىنىدىغان پىششىقلاپ ئىشلەش سانائىتىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 130 مىليون يۇەنگە يېتىپ، سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنىڭ 80.2 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى.

چىۋ داپىي

مىچۈەن ناھىيىسى يېزا - بازار كارخانىلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا تايىنىپ، ناھىيە ئىقتىسادىنى گۈللەندۈردى

مىچۈەن ناھىيىسى ئۆز يېرىنىڭ ئەۋزەللىغا قاراپ ئىش كۆرۈپ، يېزا - بازار كارخانىلىرىنى زور كۆچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇپ، خېلى ياخشى نەتىجىلەرگە ئېرىشتى. 1978 - يىلدىن 1991 - يىلغىچە ناھىيە بويىچە يېزا - بازار كارخانىلىرى يىلىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 26% كۆپەيدى. 1991 - يىلى يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 143 مىليون 135 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 6.46% ئېشىپ، ئۇرۇمچى ناھىيىسىدىن قالسىلا، ئاپتونوم رايون بويىچە 2 - ئورۇندا تۇرىدىغان، يېزا - بازار كارخانىلىرى ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 100 مىليون يۇەندىن ئېشىپ كەتكەن ناھىيە بولۇپ قالدى. بۇنىڭ ئىچىدە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 77 مىليون 90 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 17% ئاشتى؛ يارىتىلغان ساپ پايدا 12 مىليون 815 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 3.6% ئاشتى؛ دۆلەتكە تاپشۇرۇلغان باج 8 مىليون 500 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 47.9% ئاشتى. يېزا - بازار كارخانىسى كۆپىيىپ 4199 غا يەتتى (بۇنىڭ ئىچىدە يېزا - كەنتلەردىكى كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانا 239)، كارخانا خادىمى 16 مىڭ 598 بولۇپ، يېزىلاردىكى ئومۇمىي ئەمگەك كۈچىنىڭ 37.8 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. يېزا - بازار كارخانىسى ھازىر مىچۈەن ناھىيىسىدە خەلق ئىگىلىكىنىڭ ئاساسلىق تەركىبىي قىسمى بولۇپ قالدى، يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي

مەھسۇلات قىممىتىنىڭ 81 پىرسەنتىنى، سانائەت، پېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنىڭ 66 پىرسەنتىنى، ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنىڭ 46 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ ھازىر كۆمۈر، بىناكارلىق، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى، مېتالچىلىق، يېمەكلىك پىششىقلاش، ماشىنىسازلىق ۋە خىمىيە سانائىتى ئاساس قىلىنغان پېزا - بازار كارخانىلىرى سانائىتى سىستېمىسى شەكىللەندى؛ پېزىلاردا پېزا - بازار كارخانىلىرى ئاساسىي گەۋدە قىلىنغان، 2 - 3 كەسىپلەر ئىككى قانات قىلىنغان، ھەرقايسى كەسىپلەر تەڭ يۇكسىلىدىغان، ماسلىشىپ تەرەققىي قىلىدىغان ۋەزىيەت شەكىللەندى.

مىچۇەن ناھىيىسىدە پېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ جۈش ئۇرۇپ تەرەققىي قىلىشى بۇ ناھىيىگە كىرىمنى كۆپەيتىش، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈشنىڭ تۈپ چىقىش يولىنى، سانائەت ئارقىلىق پېزا ئىگىلىكىنى تولۇقلاپ، سانائەت ئارقىلىق پېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈپ، پېزا ئىگىلىكىدە مەھسۇلاتنى ئۆدا، مۇقىم ئاشۇرۇش، كىرىمنى كۆپەيتىشنىڭ تۈپ يولىنى تېپىپ بەردى. پېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ تەرەققىي قىلىشى مىچۇەن ناھىيىگە تۆۋەندىكى ئۆزگىرىشلەرنى ئېلىپ كەلدى: بىرىنچىدىن، بىرلا خىل بولغان ئىقتىسادىي قۇرۇلما ئۆزگەرتىلدى. ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى ئىچىدە، غەيرىي پېزا ئىگىلىك كەسىپىنىڭ 73.5% كە يەتتى، كۆپلىگەن ئەمگەك كۈچلىرى ئېتىزدىن بوشاپ، سانائەت ۋە سودا ئىشلىرى بىلەن شۇغۇللىنىپ، پېزا - بازار كارخانىلىرىنى تەرەققىي قىلدۇردى. ئىككىنچىدىن، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىش قەدىمى تېزلىتىلدى. 1991 - يىلى ناھىيە بويىچە پېزىلاردا كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە كىرىم 1050 يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە پېزا - بازار كارخانىلىرى تەمىنلىگەن پۈل 352 يۈەنگە يېتىپ، 33.52% نى ئىگىلىدى، 1991 - يىلى كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە كىرىم 1990 - يىلىغا قارىغاندا 46 يۈەن كۆپەيدى، بۇنىڭ 30 يۈەنى پېزا - بازار كارخانىلىرىدىن كەلگەن. ئۈچىنچىدىن، پېزا ئىگىلىك جۇغلانمىسى كۆپەيتىلدى. 1978 - يىلدىن بۇيان، ناھىيە بويىچە پېزا - بازار كارخانىلىرى پېزا ئىگىلىكىگە بۇاستە سالغان سېلىنما 15 مىليون 600 مىڭ يۈەندىن ئاشتى، سېلىنما يىلىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 1 مىليون 500 مىڭ يۈەن ئەتراپىدا توغرا كېلىپ، ئومۇمىي سېلىنمىنىڭ ئۈچتىن بىرىنى ئىگىلىدى. 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە، ناھىيە بويىچە پېزىلاردا پېزا ئىگىلىكىگە ئىشلىتىلگەن ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى جۇغلانما 28 مىليون 407 مىڭ 900 يۈەنگە يېتىپ، يىلىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 18.4% ئاشتى. تۆتىنچىدىن، ناھىيە ئىقتىسادىنىڭ ئەملىي كۈچى كۈچەيتىلدى. 1986 - يىلدىن بۇيان، ناھىيە بويىچە پېزا - بازار كارخانىلىرى جەمئىي 72 مىليون 49 مىڭ يۈەن پايدا يارىتتى، دۆلەتكە 35 مىليون 874 مىڭ 600 يۈەن باج تاپشۇردى، ناھىيە مالىيە كىرىمىنىڭ 22.4 پىرسەنتى پېزا - بازار كارخانىلىرىدىن كەلدى. بەشىنچىدىن، پېزىلارنىڭ ئىجتىمائىي جەھەتتىن ئەتراپلىق تەرەققىي قىلىشى ئىلگىرى سۈرۈلدى. پېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ تەرەققىياتى پېزىلارنىڭ ماڭارىپ، مەدەنىيەت قاتارلىق تۈرلۈك ئىشلىرىغا غايەت زور تەسىر كۆرسەتتى، دېھقانلار سانائەت ۋە سودا بىلەن شۇغۇللىنىش جەريانىدا نەزەر دائىرىسىنى كېڭەيتتى، ئىقتىدارىنى ئاشۇردى، ئۇششاق دېھقان ئىگىلىكى ئېڭىدىن قۇتۇلدى، تاۋار ئىگىلىكى كۆزقارىشىنى كۆچەيتتى، شۇنىڭ بىلەن پېزىلارنىڭ مەنىۋى قىياپىتى ئۆزگەردى.

لى لەيشۇن

شىخو ناھىيىسى ناھىيە سانائىتىنى تەرەققىي قىلدۇردى

شىخو ناھىيىسى پېزا ئىگىلىكىدە مەھسۇلاتنىڭ مۇقىم ئېشىشىغا كاپالەتلىك قىلىش شەرتى ئاستىدا، ئۆز پېرىنسىپ بايلىقى ئۆزلىكىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، سانائەتنى زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇردى. 1990 - يىلىغا كەلگەندە، كۆمۈر، ئېلېكتر قۇۋۋىتى، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى، يېمەكلىك، توقۇمچىلىق، كېيىم - كېچەك، خۇرۇم

ئايلىق كىيىم، ماشىنىسازلىق قاتارلىق تۈرلىرى خېلى تولۇق، قۇرۇلمىلارنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى خېلى مۇۋاپىق بولغان سانائەت ئاساسى دەسلەپكى قەدەمدە بارلىققا كەلدى. 1991 - يىلى سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 200 مىليون يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) گە يېتىپ، 1980 - يىلدىكىدىن ئىككىدىن كۆپرەك قاتلاندى. ئاپتونوم رايوندىكى 85 ناھىيە (شەھەر) ئىچىدە، شىخو ناھىيىسىنىڭ سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 4 - ئورۇندا، تارباغاتاي ۋىلايىتى بويىچە 1 - ئورۇندا تۇرىدۇ. سانائەت مەھسۇلات قىممىتىنىڭ سانائەت، يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىدە ئىگىلىگەن سالمىقى %50 كە يەتتى. 1991 - يىلى ناھىيىنىڭ مالىيە كىرىمى 22 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1980 - يىلدىكىدىن 2.75 ھەسسە ئاشتى، يىلىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن %12.26 تىن ئاشتى. شىخو چېگىشور كۆمۈركانى يەرلىك كۆمۈركانلار ئىچىدە تۇنجى بولۇپ ئاپتونوم رايون بويىچە 1 - دەرىجىلىك كارخانىغا كۆتۈرۈلدى، شىخو كىيىم - كېچەكلىرى خەلقئارا بازارغا كىردى.

شىخو ناھىيىسىنىڭ ناھىيە سانائىتىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتىكى ئاساسلىق ئۇسۇلى تۆۋەندىكىچە:

1. سانائەتكە بولغان رەھبەرلىك ھەققىي كۈچەيتىلدى

ناھىيىلىك پارتكوم 1986 - يىلدىن باشلاپ، بىر مۇڭاۋىن شۇجىنى ئىقتىسادىي خىزمەتنى ئاساسلىق باشقۇرۇشقا، ناھىيىلىك پارتكومنىڭ مۇڭاۋىن شۇجىسى، ھۆكۈمەتنىڭ سانائەت - قاتناش، مالىيە - سودىنى باشقۇرىدىغان مۇڭاۋىن ھاكىمى، ناھىيىلىك پارتكوم ئىقتىسادىي بۆلۈمىنىڭ باشلىقى ۋە ناھىيىلىك پىلان كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ئىقتىساد سىستېمىسىنى بىر تۇتاش باشقۇرۇشقا بەلگىلەندى ھەمدە ئىقتىساد بۆلۈمى ۋە ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ ھوقۇق دائىرىسى مۇناسىپ كېڭەيتىلىپ، ئىلگىرىكى ھۆكۈمەت سانائىتىنى، پارتكوم يېزا ئىگىلىكىنى تۇتۇشتەك ۋەزىيەت ئۆزگەرتىلدى. ناھىيىلىك ئىگىلىك تەرەققىيات پىلانى تۈزۈلدى، «سانائىتنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا دائىر بىرقانچە مەسىلە توغرىسىدا قارار» ۋە «كارخانىلاردا ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەتنى كۈچەيتىش توغرىسىدا قارار» قاتارلىق بىر يۈرۈش ھۆججەتلەرنى ۋاقتىدا تارقىتىپ، سانائەتنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ يېتەكچى ئىدىيىسى ۋە كۆرەش نىشانىنى مۇقىملاشتۇردى. ناھىيىلىك پارتكوم سانائەت ئىشلەپچىقىرىشى جەريانىدا دۇچ كەلگەن سىياسەتچانلىقى بىر قەدەر كۆچلۈك مەسىلىلەرنى ئۆز ۋاقتىدا مۇزاكىرىلىشىپ ھەل قىلدى. مەسىلەن: كارخانا ۋە ئىگىلىك باشقۇرغۇچىلار قوشۇنىنى مۇقىملاشتۇرۇش ئۈچۈن، 1 - نۆۋەتلىك ھۆددىگەرلىك مەزگىلىدىكى ئىگىلىك باشقۇرغۇچىلار كىرىمىگە دائىر سىياسەتنىڭ ئىزچىللىقىنى ساقلاشنى ئېنىق بېكىتتى. تاقىلىپ قېلىش گىردابىغا بېرىپ قالغان ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىسازلىق زاۋۇتى بىلەن كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى دېھقانچىلىق سايمانلىرى زاۋۇتىنى قوشۇۋەتتى ھەمدە ئىككى خىل مۇلۇكچىلىكتىكى مۇلۇك، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ سالاھىيىتى قاتارلىق مەسىلىلەرنى ھەل قىلدى.

2. ئىقتىسادىي ئۇنۇمنى ئۆستۈرۈشنى مەركەز قىلىشتا چىڭ تۇرۇلدى

شىخو ناھىيىسى سانائەتنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا كېيىنرەك تۇتۇش قىلغانلىقى، ئاساسى ئاجىز بولغانلىقى ئۈچۈن، ئىقتىسادىي ئۇنۇمنى ئۆستۈرۈشكە ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىپ، مەھسۇلات قىممىتى، باج - پايدىنىڭ ماس قەدەمدە ئېشىشىغا كاپالەتلىك قىلدى. بۇ ناھىيە، ئالدى بىلەن، كۆمۈر، ئېلېكتر قۇۋۋىتى، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى قاتارلىق ئاساس سانائىتى ھەم يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرى خام ئەشيا قىلىنىدىغان پىششىقلاپ ئىشلەش سانائىتىنى تەرەققىي قىلدۇردى، ئاندىن نېفىت، تۆمۈريولغا يەنمۇ يۈزلىنىپ، بازار ئېھتىياجى ۋە مەبلەغ سېلىش ئىقتىدارىغا ئاساسەن، ئۇنۇمى بىرقەدەر ياخشى تۇرلەرنى كېڭەيتىپ قوردى. مەسىلەن: يېڭا زاۋۇتنى ئەسلىدىكى يىلىغا 5000 تونا يېڭا ئىشلەپچىقىرىشتىن 10 مىڭ تونىنا يېڭا ئىشلەپچىقىرىدىغان قىلىپ كېڭەيتتى، ئارقىدىن يەنە 30 مىڭ تونىنا يېڭا ئىشلەپچىقىرىدىغان قىلىپ كېڭەيتتى؛ چېگىشور كۆمۈر كانىنى يىلىغا 150 مىڭ تونىنا كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىشتىن 300 مىڭ تونىنا

كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىدىغان قىلىپ كېڭەيتىسى، ئېتىلىن قۇرۇلۇشىنى يۇرۇشلەشتۇرۇش ئۈچۈن، يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 600 مىڭ تونىنا بولغان 8 - نومۇرلۇق كان قۇدۇقى قۇرۇلۇۋاتىدۇ. يېڭىدىن قۇرۇلىدىغان تۈرلەرنىڭ پايدىلىنىش نۇقتىسى يۇقىرى، ئۇلارغا ئىمكان قەدەر يېڭى ئۈسكۈنە، يېڭى ھۈنەر - سەنئەت ئىشلىتىلگەن ھەمدە بەلگىلىك ئىشلەپچىقىرىش كۆلىمىگە يەتكۈزۈلۈش تەلەپ قىلىنغانىدى، بىرىگە تۇتۇش قىلسا، بىرىنى پۈتتۈرۈش ئاساسىي جەھەتتىن ئىشقا ئاشۇرۇلۇپ، ئىش ۋاقتى - ۋاقتىدا تۈگىتىلدى. ناھىيە ۋە بازارلار باشقۇرغان 68 كارخانىنىڭ ھەممىسى پايدا ئېلىپ، سانائەتنىڭ دومىلىما تەرەققىياتى ئىلگىرى سۈرۈلدى.

3. ئىلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىشنە چىڭ تۇرۇلۇپ، كاخانىلار جانلاندۇرۇلدى

1) «كارخانا قانۇنى»، «ھۆددىگەرلىك نىزامى» ۋە «زاۋۇت باشلىقلىرىنىڭ خىزمەت نىزامى» غا ئاساسەن، كارخانىلارنىڭ خوجايىنلىق ھوقۇقىنى كارخانىلارغا قايتۇرۇپ بېرىلدى. ناھىيە مالىيىسىنىڭ بەرداشلىق بېرىش ئىقتىدارى يار بەرگەن ئەھۋالدا، ئامال بار كارخانىلارغا پايدا كۆپرەك قالدۇرۇلۇپ، ئۇ ئىشلەپچىقىرىشنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا ئىشلىتىلىپ، زاپاس كۈچ كۆچەيتىلدى. 1987 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە كارخانىلارنىڭ ئۆز ئىلكىدىكى تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان مەبلىغى 15 مىليون 610 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ھەر يىلى توختام ئىككى قېتىم نەقلەشتۇرۇلدى، ئالدىنقى يېرىم يىلدا ھۆددىگەرلىك كۆرسەتكۈچىنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالىغا ئاساسەن دەسلەپكى قەدەمدە نەقلەشتۇرۇلدى، يىل ئاخىرىدىكى مۇپەتتىشلىكتىن كېيىن پۈتۈنلەي نەقلەشتۇرۇلدى. 2) توغرا لىنىيىلىك ئىقتىسادىي بىرلىشىش كۈچەيتىلدى. ناھىيىلىك پارتكوم، ناھىيىلىك ھۆكۈمەت ناھىيە بويىچە سانائەت تەرەققىياتىنىڭ ئومۇمىي ۋەزىيىتىنى ئاساس قىلىپ، ئېتىبار بېرىش سىياسىتى تۈزۈپ، مەبلەغ كىرگۈزدى. ناھىيە بويىچە 13 سانائەت كارخانىسى ئاپتونوم رايون ئىچى - سىرتىدىكى 11 كارخانا ۋە ئىككى پەن تەتقىقات ئورنى بىلەن تۈرلۈك شەكىلدىكى توغرا لىنىيىلىك ئىقتىسادىي بىرلىشىش ۋە تېخنىكا ھەمكارلىقىنى قانات يايدۇردى، بىرلىشىپ ئىگىلىك باشقۇرۇدىغان 12 كارخانا نەتىجە قازاندى، ناھىيە بويىچە ئىقتىسادىي ھەمكارلىق ۋە بىرلىشىپ ئىگىلىك باشقۇرۇش ئارقىلىق كۆپەيگەن مەھسۇلات تۈرى ۋە خىلى ئاز كەم 1000 غا يېتىپ، مەھسۇلات قىممىتى ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنىڭ 21 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. ناھىيىلىك كىيىم - كېچەك زاۋۇتى شىنجاڭ يۈك توقۇلما كىيىم - كېچەك زاۋۇتى بىلەن بىرلىشىپ ئىگىلىك باشقۇرۇپ، قارشى تەرەپ ئوتتۇرىغا قويغان پايدىنى ئىگە بولۇش، زىيانغا ئىگە بولماسلىق، پايدىنى 7 : 3 نىسبەت بويىچە ئايرىش شەرتىنى قوبۇل قىلىپ، تاقىلىپ قېلىش گىردابىغا بېرىپ قالغان كىچىك زاۋۇتنى شىمالىي شىنجاڭ رايونى بويىچە بىرقەدەر زور كىيىم - كېچەك زاۋۇتىغا ئايلاندۇردى. 3) ئىختىساس ئىگىلىرىنى كىرگۈزۈشتە بىر خىل شەكىل بىلەن چەكلىنىپ قېلىنمىدى. شىخو لاتا خەي زاۋۇتى 1989 - يىلى يېڭىدىن قۇرۇلغان. ئىختىساس ئىگىلىرىنى كىرگۈزۈش ئارقىلىق، كارخانىنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇشى ناھايىتى تېزلا مۇنتىزىم ئىزغا چۈشۈپ، 14 يۈرۈش 65 خىل مەھسۇلاتنى يېڭىدىن ئىشلەپچىقاردى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئاز پايدا ئېلىپ كۆپ سېتىش ئاڭچىنىسىنى يولغا قويۇپ، كەڭ بازارلارنى ئىگىلىدى، زاۋۇت ئىشقا كىرىشكەندىن بۇيان، مەھسۇلاتىنى تەلەپنىي قاندۇرالمايدىغان، مەھسۇلاتى ئامباردا تۇرۇپ قالمايدىغان زاۋۇتقا ئايلاندى. شىخو ناھىيىلىك كراخمال زاۋۇتىنى بېيجىڭدىن پېنسىيگە چىققان پېشقەدەم تېخنىك ئىشچى تەكلىپ قىلىپ، كۆمىسقوناقتىن كراخمال چىقىرىش نىسبىتىنى ئەسلىدىكى 50% تىن 63% كە يەتكۈزدى، ھەر تونىنا كراخمالنىڭ تەننەرخىنى 1532 يۈەندىن 1088 يۈەنگە چۈشۈردى. پىۋا زاۋۇتىنى چىڭداۋنىڭ ھۈنەر - سەنئىتى ۋە تەكشەش ئۈسۈلىنى كىرگۈزدى ھەمدە چىڭداۋ، لەنجۇ، شىنجاڭ پىۋا زاۋۇتلىرىنىڭ تېخنىك، مۇتەخەسسىسلىرىنى يېتەكچىلىك قىلىشقا تەكلىپ قىلىپ، ئىش ئورنىدا ئادەم تەربىيىلەپ، ئىشلەپچىقىرىش جەريانىدا ئەملىي مەسىلىلەرنى ھەل قىلدى. 1990 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، ناھىيە بويىچە ئىنژېنېر، ئىقتىسادشۇناس

ۋە تېخنىك ئىشچى قاتارلىق ھەر خىل ئىختىساس ئىگىسىدىن 67 سى كىرگۈزۈلدى.

4. ئوبدان پەيت تۇتۇلۇپ، توغرا تەدبىر بەلگىلەندى

1) تەدبىرنىڭ مۇۋاپىقلىقلىقى ۋە ئالدىن كۆرەرلىكلىكىگە ئەھمىيەت بېرىلدى. چوڭراق بولغان سانائەت تۈرلىرىدە، مەسىلەن: چىگىشور كۆمۈر كانىنىڭ 7 - نومۇرلۇق قۇدۇقى، ئوت ئېلېكتر ئىستانسىسى، پىۋا زاۋۇتى، پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى قاتارلىقلاردا پۈرسەت ئوبدان تۇتۇلۇپ، ۋاقىت قولغا كەلتۈرۈلۈپ، مۇددەتتىن بۇرۇن پۈتتۈرۈلۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى، بۇ تۈرلەر خېلى ئوبدان ئىقتىسادىي ئۈنۈم ھاسىل قىلدى. 7 - نومۇرلۇق قۇدۇق قۇرۇلۇشتىن ئىلگىرى شىخو ناھىيىلىك كۆمۈركاننىڭ يىللىق مەھسۇلات مىقدارى 150 مىڭ توننا بولۇپ، شىخو ناھىيىسىنىڭ ئېھتىياجىنى قامداشقا يېتەتتى، لېكىن ئۇلار بۇ خىل ھالەتكە قانائەتلىنىپ قالماي، يېڭىدىن 7 - نومۇرلۇق قۇدۇقنى قۇرۇپ، كۆمۈر مىقدارىنى كۆپەيتتى، بۇنىڭ بىلەن ئىقتىسادنىڭ تەرەققىي قىلىشى ئۈچۈن ئاساس سېلىنىپلا قالماستىن، بەلكى شىمالىي شىنجاڭ بازارلىرى ئېچىلدى. يېڭىدىن قۇرۇلغان ئوت ئېلېكتر ئىستانسىسى ئەسلىدىكى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى بىلەن پەسىللەرنى تەڭشەپ، يىل بويى نورمال توك بىلەن تەمىنلەشكە كاپالەتلىك قىلدى. شىخو لاتاخەي زاۋۇتى قۇرۇلۇشتىن ئىلگىرى شىخو ناھىيىسى ئەتراپىدا سەككىز لاتاخەي زاۋۇتى بار بولۇپ، ھېچقايسىسى روناق تاپالمىغانىدى، ئۇلار بۇ كارخانىلارنىڭ روناق تاپالماسلىقىدىكى سەۋەبنى تەكشۈردى، پايدىلىق شارائىت يارىتىپ، ئىللەتلەرنى تۈگىتىپ، بار بولغان ئىمكانىيەتتىن پايدىلىنىپ، زاۋۇتنى يېرىم يىلدىلا پۈتكۈزۈپ ئىشقا كىرىشتۈردى، ھازىر بۇ زاۋۇت ئاپتونوم رايون بويىچە لاتاخەي ئىشلەپچىقىرىشتا 3 - ئورۇندا تۇرىدىغان زاۋۇت بولۇپ قالدى. 2) ئەمەلىي ئەھۋالغا ئاساسەن تەدبىر بەلگىلەندى. كراخمال زاۋۇتى ئەسلى سودا ئىدارىسىگە قارايتتى، خام ئەشيا سېتىۋېلىش، يۆتكەش، سېتىش مۇناسىۋىتى راۋان بولمىغاچقا، بۇ ناھىيە مەزكۇر زاۋۇتنى ئاشلىق ئىدارىسىگە قارايدىغان قىلىپ ئۆزگەرتىشنى قارار قىلىپ، ئىقتىسادىي ئايلىنىشنىڭ ئىچكى باغلىنىشىغا ماسلاشتى. ناھىيە باشقۇرغان سانائەت ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدە بولۇپ، مەبلەغ سېلىش كۆلىمى ۋە مەبلەغنىڭ چەكلىمىسىگە ئۇچرايتتى، تەكشۈرۈپ تەستىقلاش رەسمىيەتلىرىمۇ چۇۋالچاق ئىدى، بۇ ناھىيە «دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سانائەت، 2 - يېنىك سانائەت، يېزا بازار سانائىتىنى تەڭ يولغا قويۇپ، 2 - يېنىك سانائەت، يېزا بازار سانائىتىگە مۇۋاپىق مايىل بولۇش» تەدبىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى ھەمدە يېزا - بازار سانائىتىنى يېزا ئىگىلىك سىستېمىسىدىن ئىقتىسادىي سىستېمىنىڭ باشقۇرۇشىغا ئايرىپ بېرىپ، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى سانائەتنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى. يېزا - بازار ئىلمە توقۇمىچىلىق فابرىكىسى يېرىم يىلدا پۈتكۈزۈلۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى، يىللىق مەھسۇلات قىممىتى 8 مىليون يۈەنگە، باج - پايدا 2 مىليون يۈەنگە يەتتى. يېزا - بازار پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇش كۆلىمى 10 مىڭ ئۇرچۇق بولۇپ، بۇنىڭغا 16 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇ فابرىكىنىڭ قۇرۇلۇشى باشلىنىپ، پۈتكۈزۈلۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلگىچە ئاران 15 ئاي ۋاقىت كەتتى. 3) يېڭى تۈرلەرنى يولغا قويۇش بىلەن بىللە، ئەسلىدە بار كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىشى چىڭ تۇتۇلدى. 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە، ناھىيە بويىچە 20 تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرى ئورۇندالدى، بۇلارغا 17 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، يېڭىدىن 28 مىليون يۈەن مەھسۇلات قىممىتى كۆپەيتىلدى. 1991 - يىلى 13 تۈر بويىچە تېخنىكا ئۆزگەرتىلدى، بۇلارغا 13 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىندى، يېڭىدىن 20 مىليون يۈەن مەھسۇلات قىممىتى كۆپەيتىلدى. 4) بازار يېتەكچى قىلىنىپ، كەسىپ قۇرۇلمىسى تەڭشىلىپ، يېڭى مەھسۇلاتلار ئىشلەپچىقىرىلدى. بۇ ناھىيە يېقىنقى بىرنەچچە يىلدىن بۇيان كۆپەيتكەن ۋە ئۆزگەرتكەن، يېڭىلىغان مەھسۇلات 430 غا يەتتى، پەقەت 2 - يېنىك سانائەت سىستېمىسىدىكى توققۇز كارخانىنىڭ مەھسۇلاتىنىڭ تۈرى 690 دىن 1050 كە كۆپەيدى. ئىلگىرى خۇرۇم ئاياغ كىيىم زاۋۇتىنىڭ مەھسۇلاتلىرىنىڭ تۈرى بىر

خىلا ئىدى، 1989 - يىلىنىڭ كېيىنكى يېرىمىدىن باشلاپ، ئەرەنجە - ئايالچە يۈمشاق ساندال، ياشلار ۋە ياشانغانلارنىڭ ساندىلى شۇنداقلا بالىلار ئاياغ كىيىمىدىن ئىبارەت تۆت يۈرۈش 37 خىل مەھسۇلاتنى بېكىدىن ئىشلەپچىقاردى، 80 مىڭ پار خۇرۇم ئاياغ كىيىم پوتونلەي سېتىلىپ بولدى.

چىەن شۇكۇن

تۇرۇلمە ئىسلاھاتى

شەھەرلەردىكى ئىقتىسادىي تۇزۇلمە ئىسلاھاتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىڭ شەھەرلەردىكى ئىقتىسادىي تۇزۇلمە ئىسلاھاتىنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنى تۆۋەندىكىدىن ئىبارەت بولدى:

1. كارخانىلار 2 - قېتىملىق مۇددەتكە بېرىلدى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، 1443 كارخانا 2 - قېتىم مۇددەتكە بېرىلدى. بۇ، مۇددەتكە بېرىلگەن ۋاقتى توشقان، 2 - قېتىم مۇددەتكە بېرىشكە تېگىشلىك كارخانا ئومۇمىي سانىنىڭ 93.8 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. 2 - قېتىم مۇددەتكە بېرىلگەن سانائەت كارخانىسى مۇددەتكەبېرىشكە تېگىشلىك كارخانا ئومۇمىي سانىنىڭ 91.6 پىرسەنتىنى، سودا كارخانىسى 95.5 %نى، قاتناش كارخانىسى 98.2 %نى، بىناكارلىق، قۇراشتۇرۇش كارخانىسى 85.2 %نى، ئاشلىق كارخانىسى 85.6 %نى، ماددىي ئىشىا كارخانىسى 96.3 %نى، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك كارخانا 80.3 %نى، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر دەرىجىلىك كارخانا 94.5 % نى ئىگىلەيدۇ. 1 - قېتىملىق مۇددەتكەرلىك بىلەن سېلىشتۇرغاندا، يۇقىرىغا تاپشۇرغان يىللىق مالىيە پايدىسىنىڭ تۆپ سانى ئۆسكەن كارخانا 71.8 %نى، 1 - قېتىملىق مۇددەتكەرلىك بىلەن تەڭلەشكەن كارخانا 17.2 %نى، تۆۋەنلەپ كەتكەن كارخانا 11 %نى ئىگىلەيدۇ، يۇقىرىغا پايدا تاپشۇرۇش سەۋىيىسى ئالدىنقى مۇددەتكەرلىك مەزگىلىدىكىدىن 10 %تراپىدا ئۆستى. مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ ئاپتونوم رايونىغا بېۋاستە قاراشلىق كارخانىلار ۋە قىسمەن ۋىلايەت، ئوبلاست كارخانىلىرىنى تەكشۈرۈشىگە قاتناندا، يىل ئاخىرىغىچە 2 - قېتىم مۇددەتكە بېرىلگەن كارخانىلارنىڭ 80 %تىن كۆپرەكى بەلگىلەنگەن ۋەزىپىنى ئورۇندىغان ۋە ئاشۇرۇپ ئورۇندىغان.

2. كارخانىلارنى جانلاندۇرىدىغان سىياسەتلەر ئوتتۇرىغا قويۇلدى. بۇلار، ئاساسەن، «كارخانىلار-نىڭ تېخنىكا تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، زىيانىنى تۆگىتىپ پايدىنى ئاشۇرۇش خىزمىتىنى ئىشلەپ، ئىقتىسادىي ئۇنۇمنى ئۆستۈرۈش توغرىسىدىكى بىرقانچە بەلگىلىمە»، «ناھىيە سانائىتىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىپ، ناھىيە ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈشكە دائىر بىرقانچە سىياسەت مەسىلىسى توغرىسىدىكى قارار»، «دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئوتتۇرا، چوڭ كارخانىلارنىڭ ھاياتىي كۈچىنى يەنمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش»، «ئىشكىنى سىرتقا يەنمۇ كەڭ ئېچىۋېتىشكە دائىر بىرقانچە سىياسەت توغرىسىدىكى بەلگىلىمە» قاتارلىقلاردىن ئىبارەت. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئىقتىسادنى باشقۇرغۇچى تارماقلارمۇ بۇنىڭغا مۇناسىپ يۇرۇشلۇقىكەن تەدبىرلەرنى بەلگىلىدى. بۇ سىياسەت ۋە تەدبىرلەر ھۆكۈمەتنىڭ كارخانىلارنى باشقۇرۇش تۇزۇلمىسىنى ئىسلاھ قىلىش ۋە كارخانىلارنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش مېخانىزمىنى ئۆزگەرتىشتىن ئىبارەت ئىككى تەرەپتىن كارخانىلارنى، بولۇپمۇ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى جانلاندۇرۇشنى ياخشى ئىچكى ۋە تاشقى شارائىت بىلەن تەمىنلىدى.

3. تاشقى سودا تۇزۇلمىسى ئىسلاھ قىلىندى. ئاپتونوم رايون گۇۋۇيۈەننىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ئاساسەن، تاشقى سودا كارخانىلىرىنىڭ زىمىنى ئۇچۇن بېرىلىدىغان ئىقتىسادىي ياردەمنى بىكار قىلىپ، پايدا - زىيانغا ئۆزى مەسئۇل بولۇش مېخانىزمىنى يولغا قويدى، شۇنىڭ بىلەن تاشقى سودا تۇزۇلمىسى تەدرىجىي ھالدا سىياسەتنى بىرلىككە كەلتۈرۈش، باراۋەر تۇرۇپ رىقابەتلىشىش، ئۆز ئالدىغا ئىگىلىك باشقۇرۇش، سانائەت بىلەن تاشقى سودىنى بىرلەشتۈرۈش، ۋەكالەتچىلىك تۇزۇمىنى يولغا قويۇش يولىغا ماڭدى. تاشقى سودا

تۈزۈلمىسىنىڭ ئىسلاھ قىلىنىشى تاشقى سودىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ تاشقى سودا ئېكسپورت سوممىسى 363 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، تارىختا ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىك تاشقى سودا، چېگرا تاشقى سودىسىنىڭ سوممىسى 1990 - يىلدىكىدىن 43.3% ئاشتى، يىللىق تاشقى پېرېۋوت يارىتىش ۋەزىپىسى 3.8% ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى.

4. ئوبوروت ساھەسى جانلاندى. سېتىشنى ئىلگىرى سۈرۈش ۋە سېتىشنى كېڭەيتىشنى ئىسلاھ قىلىش سىياسىتى ئوتتۇرىغا قويۇلۇپ، يەرلىك مەھسۇلاتلارنىڭ سېتىلىشى ئىلگىرى سۈرۈلدى. ئىلگىرىكى ماددىي ئەشيالارنى شىنجاڭغا كىرگۈزۈش ۋە شىنجاڭدىن چىقىرىشنى چەكلەيدىغان بەلگىلىمە رەتكە سېلىنىپ، دۆلەت پىلان كومىتېتى تەستىقلايدىغان 18 خىل مەھسۇلاتتىن باشقا، ئەسلىدىكى شىنجاڭغا كىرگۈزۈشنى تىزگىنلەش بەلگىلەنگەن كۆپ ساندىكى تاۋارلارنى چەكلەش بەلگىلىمىسى بىكار قىلىندى. بۇيرۇق خاراكتېرىدىكى پىلان بويىچە تەقسىم قىلىنىدىغان تاۋار 24 خىلغا ئازايتىلدى. بىر تۇتاش تەقسىم قىلىنىدىغان ماددىي ئەشيالارنىڭ تەقسىم قىلىنىش مىقدارىنىڭ جەمئىيەت ئېھتىياجلىق بولغان مىقداردا ئىگىلىگەن سالمىقى تۆۋەنلىدى، پولات ماتېرىيال 36% كە، ياغاچ ماتېرىيال 46% كە، سېمونتنىڭ بىۋاسىتە يۆتكىلىشى ۋە تەقسىم قىلىنىشى 12% كە چۈشتى.

5. باھا ئىسلاھاتىدا خېلى زور قەدەم تاشلاندى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ باھا ئىسلاھاتىدا خېلى زور قەدەم تاشلاندى، ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ، 20 تۈرلۈك باھا ئىسلاھاتى تەدبىرى ئوتتۇرىغا قويۇلدى ھەمدە 12 خىل يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتى، 35 خىل يېنىك سانائەت مەھسۇلاتى ۋە 104 خىل ئېغىر سانائەت مەھسۇلاتىنىڭ باھاسى قويۇۋېتىلدى، بۇ، ئىشلەپچىقىرىش، ئوبوروت، ئىستېمالنىڭ ھەرقايسى ساھەسىگە چېتىلىدۇ؛ لېكىن ئاپتونوم رايون بويىچە پارچە سېتىش باھاسىنىڭ ئۆسۈش دەرىجىسى ئەسلى بېكىتىلگەن دائىرە ئىچىدە تىزگىنلەندى. بولۇپمۇ 5 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ 23 يىلدىن بۇيان ئۆزگەرتىلمىگەن ئاشلىق، ياغنىڭ بىر تۇتاش سېتىلىش باھاسى خېلى زور دەرىجىدە ئۆستۈرۈلدى، بۇ، ھەم جەمئىيەتتە قاتتىق تەسىر پەيدا قىلمىدى، ھەم باھانىڭ كەينى - كەينىدىن ئۆسۈشىنى كەلتۈرۈپ چىقارمىدى.

6. كارخانا گۈرۈھلىرى مۇستەھكەملەندى ۋە قۇرۇلدى. شارائىتى بىرقەدەر ياخشى، بىرقەدەر پىشىپ يېتىلگەن شىنجاڭ توقۇمىچىلىق گۈرۈھى، ئىشقارى سولفىد گۈرۈھى قاتارلىقلار تەكشۈرۈلۈپ، ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرگە قارىتا مۇناسىپ تەدبىرلەر ئوتتۇرىغا قويۇلدى، مەسىلەن: شىنجاڭ توقۇمىچىلىق گۈرۈھىنىڭ سېلىنما بىلەن ھاسىلاتنى ئومۇمىيۈزلۈك ھۆددىگە بېرىش لايىھىسى ئوتتۇرىغا قويۇلدى؛ قۇرۇش تەلەپ قىلىنغان پەمىدۇر ياسالمىلىرى گۈرۈھى ۋە كۆن - خۇرۇم، يۇڭ - تېرە گۈرۈھى قاتارلىقلار مۇمكىنچىلىك جەھەتتىن تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىنىپ، قۇرۇش لايىھىسى ئوتتۇرىغا قويۇلدى. كارخانا گۈرۈھلىرىنى قۇرۇش، پاي چېكى تۈزۈمىنى يولغا قويۇش، كارخانىلارنى قوشۇۋېتىش قاتارلىقلارغا دائىر سىياسەت، بەلگىلىمىلەر تۈزۈلۈپ، بۇنىڭدىن كېيىن ئىسلاھاتنى يەنىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇش ئۈچۈن سىياسەت ئاساسى ھازىرلاندى.

جېڭ جېنجۇڭ

ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى خىزمىتى يىغىنى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 25 - كۈنىدىن 29 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى خىزمىتى يىغىنى چاقىرىپ، مەملىكەتلىك ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزدى ۋە ئىزچىللاشتۇردى، «شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتىنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان پروگراممىسى ۋە ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ھەققىدىكى تەسەۋۋۇر» (تۆۋەندە قىسقارتىلىپ «ئىسلاھات ئومۇمىي پىلانىنىڭ پروگراممىسى» دېيىلدى) نى مۇزاكىرە قىلدى، 1991 - يىللىق ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى خىزمىتىنى ئورۇنلاشتۇردى.

«ئىسلاھات ئومۇمىي پىلانىنىڭ پروگراممىسى» يەتتە قىسىمغا بۆلۈنىدۇ: 1) 12 يىللىق ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى توغرىسىدا ئاساسىي مۆلچەر؛ 2) ئىسلاھاتنى داۋاملىق، ئومۇمىيۈزلۈك چوڭقۇرلاشتۇرۇشنىڭ زۆرۈرلۈكى ۋە تەخىرسىزلىكى؛ 3) 90 - يىللاردىكى ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشتا يولۇقىدىغان قىيىنچىلىقلار ۋە پايدىلىق شارائىت؛ 4) بۇنىڭدىن كېيىنكى ئون يىلدا ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشنىڭ تۈپ نىشانى؛ 5) 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشقا دائىر مۇھىم ۋەزىپىلەر؛ 6) ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتىنىڭ نىشانىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشنىڭ تەدبىرى ۋە قەدەم - باسقۇچى؛ 7) دۆلەتكە بېرىلگەن مىللىي ئاپتونوم رايوننىڭ ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتىنى ياخشىلاشقا دائىر بىرقانچە تەكلىپ.

يىغىندا ئاپتونوم رايوننىڭ 1991 - يىللىق ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى خىزمىتىنىڭ مۇھىم ۋەزىپىلىرى: كارخانىلارنى، بولۇپمۇ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى جانلاندۇرۇشنى مەركەز، كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش، ئىقتىسادىي ئۇنۇمنى ئۆستۈرۈش، بازارلارنى يېتىلدۇرۇشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئومۇمىي جەھەتتىن تەڭشەش - تىزگىنلەش سىستېمىسى قۇرۇشقا تۈتۈش قىلىپ، تۇرالغۇ ئۆي ۋە ئىجتىمائىي كاپالەتلەندۇرۇش تۈزۈمى ئىسلاھاتىنى ئاساسىي مەزمۇن قىلىپ، ئىسلاھاتنىڭ يۇرۇشلەشتۇرۇلۇشى ۋە ھەر تەرەپلىمە ماسلاشتۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، ئاپتونوم رايوننىڭ ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتىنى ئومۇمىيۈزلۈك چوڭقۇرلاشتۇرۇش، دەپ بېكىتىلدى.

جېڭ جېنجۇڭ

ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى كومىتېتى قۇرۇلدى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 1991 - يىل 4 - ئايدا ئەسلىدىكى ئىسمى بار، جىسمى يوق ئاپتونوم رايونلۇق تۈزۈلمە ئىسلاھاتى كومىتېتىنى ئەمەلدىن قالدۇرۇپ، ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى ئىشخانىسىنى ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى كومىتېتىغا ئۆزگەرتتى، ئۇنى ھۆكۈمەتنىڭ تەركىبىگە كىرگۈزۈپ، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئىقتىسادىي ئىسلاھاتنى بىر تۇتاش پىلانلايدىغان ۋە ماسلاشتۇرىدىغان ئۇنىۋېرسال فونكسىيىلىك تارمىقى قىلدى. ئۇنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىيىتى: ئاپتونوم رايون بويىچە ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتىنىڭ ئومۇمىي پىلانى ۋە لايىھىسىنى تۈزۈشكە مەسئۇل بولىدۇ؛ ئىقتىسادىي تارماقلارنىڭ ئىسلاھات لايىھىسى ۋە تەدبىرلىرىنى ماسلاشتۇرىدۇ؛ ئاپتونوم رايون بويىچە ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى خىزمىتىگە يېتەكچىلىك قىلىپ، كارخانا ئىسلاھاتىنى ئىلگىرى سۈرىدۇ؛ شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتى ۋە مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە سىياسىتىگە ئاساسەن، ئىسلاھات نەزەرىيىسى بىلەن سىياسىتىنى تەتقىق قىلىدۇ ۋە تەشۋىق قىلىدۇ؛ مۇھىم ئىسلاھات تەدبىرلىرىنى سىناق قىلىش ۋە كېڭەيتىشنى ئۇيۇشتۇرىدۇ؛ ئاپتونوم رايون بويىچە تۈزۈلمە ئىسلاھاتى كادىرلىرىنى تەربىيىلەشكە ئۇيۇشتۇرىدۇ.

جېڭ جېنجۇڭ

دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا ۋە تەمىنات - سودا كوپىراتىپى سودىسى بويىچە تۆتنى قويۇۋېتىش سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويۇلدى

ئاپتونوم رايون دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا ۋە تەمىنات - سودا كوپىراتىپى سودىسى تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتىنى يەنىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، كارخانىلارنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش مېخانىزمىنىڭ ئۆزگىرىشىنى تېزلىتىش ئۈچۈن، 1991 - يىلى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا ۋە تەمىنات - سودا كوپىراتىپى سودىسى بويىچە تۆتنى قويۇۋېتىشنى سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويۇشنى قارار قىلدى.

1. ئىگىلىك باشقۇرۇشنى قويۇۋېتىش

كارخانىلارنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش جەھەتتىكى ئۆزىگە ئۆزى خوجا بولۇش ھوقۇقى ئەمەلىيلەشتۇرۇلىدۇ. كارخانىلار ئاساسلىق ئىگىلىك باشقۇرۇش كەسپىنى جانلاندۇرۇش شەرتى ئاستىدا، ئۆزىنىڭ مۇئەسسەسە، خادىم، مەبلەغ قاتارلىق جەھەتتىكى شارائىتىغا ئاساسەن، ئىگىلىك باشقۇرۇش قۇرۇلمىسىنى تەڭشەپ، ئىگىلىك باشقۇرۇش

دائىرىسىنى كېڭەيتىپ، كۆپ خىل سېتىۋېلىش، سېتىش تىجارىتىنى يولغا قويسا بولىدۇ. كارخانىلار مەخسۇس تىجارەت قىلىنىدىغان، مەخسۇس سېتىلىدىغان ۋە دۆلەت سىستېمىلار بويىچە تىجارەت قىلىشنى بەلگىلىگەن تاۋارلاردىن تاشقىرى، باشقا تاۋارلار تىجارىتى بىلەن شۇغۇللانسا بولىدۇ. پارچە سېتىش بىلەن شۇغۇللىنىدىغان كارخانىلار شارائىتى يار بەرسە توپ تارقىتىش بىلەن قوشۇمچە شۇغۇللانسا بولىدۇ. توپ تارقىتىش كارخانىلىرى توپ تارقىتىش بىلەن پارچە سېتىشنى، ئىگىلىك باشقۇرۇش بىلەن مۇلازىمەتنى، سانائەت بىلەن سودىنى، سودا بىلەن سودىنى بىرلەشتۈرسە، ئىچكى سودا بىلەن تاشقى سودىنى بىرلەشتۈرسە بولىدۇ. ئىگىلىك باشقۇرۇشنى قويۇۋېتىش ئارقىلىق، ئاساسىي كەسىپ بىلەن مۇناسىۋەتلىك بولغان تاۋار تىجارىتى كۆچەيتىلىپ، تىجارەت دائىرىسى كېڭەيتىلىپ، بازارلار، بولۇپمۇ يېزا بازارلىرى ئېچىلىدۇ.

2. باھانى قويۇۋېتىش

كارخانىلارنىڭ باھا بېكىتىشتىكى خوجايىنلىق ھوقۇقى كېڭەيتىلىدۇ، تۇراقسىز باھانى يولغا قويۇپ سېتىشنى تېزلىتىش ئۈچۈن ئوبدان ئىشلىنىدۇ، پەسىل ئۆزگىرىشىدىن كېلىپ چىقىدىغان باھا پەرقى، توپ - پارچە سېتىش جەھەتتىكى باھا پەرقى، تۇرلەر ئارىسىدىكى باھا پەرقى، سۈپەت جەھەتتىكى باھا پەرقى ۋە رايون باھا پەرقىدىن ئوبدان ۋە جانلىق پايدىلىنىلىدۇ. دۆلەت باھا بېكىتىدىغان تاۋار ۋە دۆلەت پىلانى، خەلق تۇرمۇشىغا مۇناسىۋەتلىك ناھايىتى ئاز ساندىكى مۇھىم تاۋارلارغا نىسبەتەن دۆلەتنىڭ بېتەكچى باھاسى يولغا قويۇلغاندىن باشقا، قالغان تاۋارلارنىڭ باھاسىنى بېكىتىش ھوقۇقى (ئىچىملىك، يېمەكلىك مۇلازىمىتى كەسىپىدىكى باھانىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) پۈتۈنلەي كارخانىلارغا بېرىلىدۇ. كارخانىلار باھاسىنى دۆلەت بېكىتىپ بېرىدىغان تاۋارلارنىڭ باھاسىنى بازاردىكى تەمىنلەش ۋە تەلەپنىڭ ئۆزگىرىشىگە ئاساسەن تۆۋەنلىتىپ ساتسا بولىدۇ. كارخانىلار بېتەكچى باھا يولغا قويۇلغان تاۋارلارنىڭ باھاسىنى ئۆز ئالدىغا ئۆستۈرۈپ ياكى چۈشۈرۈپ ساتسا بولىدۇ. جايلاردىكى مەمۇرىي تارماقلار ئادەتتە، قانۇنلارغا ئاساسلىنىپ، باھانى قويۇۋېتىلگەن تاۋارلارغا نىسبەتەن، ئاپتونوم رايوندىكى مال باھاسى تارماقلىرى باھانى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى تارماقلار بىلەن بىللە ئەھۋالغا قاراپ باشقۇرۇشنى يولغا قويىدۇ. كارخانىلار باھا قويۇۋېتىلگەندىن كېيىن، «باھانى تۇراقسىز قىلىش، قاتتىق باشقۇرۇش، ئېنىق باھا بېكىتىش، تۇراقسىز باھا ئارقىلىق سېتىشنى تېزلىتىش» پرىنسىپىغا ئاساسەن، كارخانىنىڭ ئىچكى قىسمىدا ھەر تۈتاش باشقۇرۇش، دەرىجە بويىچە باھا بېكىتىشنى يولغا قويىدۇ. ئىچكى قىسمىدىكى باھا بېكىتىش، باھا تەكشۈرۈش ۋە تەڭشەش رەسمىيەتلىرى تۈزۈمى مۇكەممەللەشتۈرۈلىدۇ.

3. تەقسىمانىنى قويۇۋېتىش

دۆلەت، كارخانا ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە تەلۈ ئېتىبار بېرىش ۋە ئەمگىكىگە قاراپ تەقسىم قىلىش پرىنسىپىغا ئاساسەن، كارخانىلارنىڭ ئۆز ئالدىغا تەقسىمات قىلىش ھوقۇقى ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈپ، كارخانىلارنىڭ تەقسىماتى بىلەن ئەمگەك ئۈنۈمىنى ئاشۇرۇش زىچ چېتىلىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئاكتىپلىقى قوزغىتىلىدۇ. دۆلەتكە كۆپ كىرىم قىلىش، كارخانىغا كۆپ قالدۇرۇشقا كاپالەتلىك قىلىش شەرتى ئاستىدا، كارخانىنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى تەقسىمات جانلاندۇرۇلىدۇ. ئىش بىلەن ئۈنۈمنى چېتىش ئۈسۈلى مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوخشاش بولمىغان كەسىپ، ئوخشاش بولمىغان ئىش ئورنى قاتارلىق شارائىتلارغا ئاساسەن، بىرلىشىپ سېتىۋېلىش ۋە سېتىشتىن ئېلىنغان پايدىغا قاراپ ھەق ھېسابلاش، ئىش ھەققىنى 100 يۈەنلىك تاۋار سېتىش ئىچىگە كىرگۈزۈپ ھۆددىگە بېرىش، ئىش ئورنىدىكى ماھارەت ئىش ھەققى، قىلغان ئىشقا قاراپ ئىش ھەققى بېرىش قاتارلىق كۆپ خىل تەقسىمات شەكلى يولغا قويۇلسا بولىدۇ. يۇقىرىدا بايان قىلىنغان تەقسىمات ئۈسۈلى بولغا قويۇلغان ئورۇنلاردا ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كىرىمى پۈتۈنلەي خىراجەت (تەننەرخ) ئىچىگە كىرگۈزۈلىدۇ. مۇكاپات بېجى ۋە ئىش ھەققىنى تەڭشەش بېجى جەھەتتە كەلۈ قويۇۋېتىلىپ، شەخسىي كىرىمنى تەڭشەش بېجى يېغىشنى باشقۇرۇش

كۆچەيتىلىدۇ. كۆپ ئىشلىگەنلەر كۆپ ھەق ئېلىش، ئاز ئىشلىگەنلەر ئاز ھەق ئېلىش، ئىشلىمىگەنلەر ھەق ئالماسلىق ئىشقا ئاشۇرۇلىدۇ. كارخانا ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ كىرىمىنىڭ ئېشىش دەرىجىسى سېتىلغان تاۋارنىڭ، ئېلىنغان پايدىنىڭ، يۇقىرىغا تاپشۇرۇلغان باج - پايدىنىڭ ئېشىش دەرىجىسىدىن يۇقىرى بولۇپ كەتمەسلا، ئەمگەك تارماقلىرى ئارىلاشمايدۇ. ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئەسلىدىكى دەرىجە ئىش ھەققى ئارخىپ ئىش ھەققى قىلىنىدۇ.

4. ئىشچى ئىشلىتىشنى قويۇۋېتىش

كارخانىلارنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش (ئىشلەپچىقىرىش) ۋەزىپىسىنىڭ ئەمەلىي ئېھتىياجىغا ئاساسەن، كارخانىلارنىڭ ئۆز ئالدىغا ئىشچى ئىشلىتىش ھوقۇقى ئەمەلىيلەشتۈرۈلىدۇ. كارخانىلار ئىگىلىك باشقۇرۇش ئېھتىياجىغا ئاساسەن، ئىشچى ئىشلىتىش پىلانىنى تۈزۈپ يۇقىرىغا يوللاپ تەستىقلاتقاندىن كېيىن، جەمئىيەتتىن ياخشى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى تاللاپ ئىشلەتسە، تەكلىپ قىلىپ ئىشلەتسە بولىدۇ. دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون ئورۇنلاشتۇرۇشنى بەلگىلىگەن خادىملاردىن باشقا، ھەرقانداق ئورۇننىڭ كارخانىلارغا خالىغانچە ئادەم ئورۇنلاشتۇرۇشىغا يول قويۇلمايدۇ. كارخانىنىڭ ئىچكى قىسمىدا ئومۇمىي خادىملار ئەمگەك توختامى تۈزۈمى، كادىرلارنى ۋەزىپىگە تەكلىپ قىلىش تۈزۈمى، ئىچكى قىسمىدا ئىش كۈتۈپ ئورۇش تۈزۈمىدىن ئىبارەت ئۈچ تۈزۈم، ئىستىھان ئېلىش، تەكشۈرۈشتە لايىقەتلىك بولغان، مۇڭاپىق بىرلىشىپ ئىشلەۋاتقانلارنى ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى دەپ بېلىش، تېخنىكىلىق بىرلەشمىگەن، سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەۋاتقان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەۋاتقان ئىشچى - خىزمەتچى دەپ بېلىش، سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەش ۋاقتى توشقاندىن كېيىن تەكشۈرۈشتە لايىقەتسىز بولغانلارنى ئىش ئورنىدا ئىش كۈتۈپ تۇرغان ئىشچى - خىزمەتچى دەپ بېلىش تۈزۈمى ئورنىتىلىدۇ. ئىش ئورنىدا ئىش كۈتۈپ تۇرغان مەزگىلدىكى ئىسپاتسىز ناچار بولغانلارنى كارخانا مۇناسىۋەتلىك بەلگىلىمىلەر بويىچە بىر تەرەپ قىلىپ بولىدۇ. ئەسلىدىكى مۇقىم ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئەسلى مۇلازىمەتلىك تۈزۈمىدىكى سالاھىيىتى ساقلاپ قېلىنىدۇ.

چېن شۇكۈن

«شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى توغرىسىدىكى ئاساسىي تەسەۋۋۇر ئۇستىدە تەتقىقات (1991 ـ 2000)» ناملىق تەتقىقات تېمىسى تاماملاندى

ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى كومىتېتىنىڭ باشلامچىلىقىدا، ئاپتونوم رايونلۇق ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە مەكتىپى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىگىلىك باشقۇرۇش كادىرلىرى شۇيۈەنى قاتارلىق ئون نەچچە تارماق قاتنىشىپ تەتقىق قىلغان «شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى توغرىسىدىكى ئاساسىي تەسەۋۋۇر ئۇستىدە تەتقىقات (1991 ـ 2000)» 1991 - يىل 5 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ئارقىلىق مۇنداق دەپ ھېسابلاندى: بۇ تەتقىقات تېمىسىنىڭ پېتەكچى پرىنسىپى ۋە نىشانى ئېنىق، ئۇنى ئىشلىتىپ خېلى ياخشى ئۇنۇم ھاسىل قىلغىلى بولىدۇ، ئىشلىتىلىش قىممىتى زور، ئۇ، پۈتۈن گەۋدە بويىچە دۆلەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن.

بۇ تەتقىقات تېمىسى تۆت ئومۇملاشقان دوكلات، 15 مەخسۇس دوكلاتتىن تەركىب تاپقان بولۇپ، خەنزۇچە خەت ھېسابىدا 300 مىڭ خەت كېلىدۇ. تەتقىقات تېمىسىدا 80 - يىللاردىكى ئىسلاھاتنىڭ تەجرىبە - ساۋاقلىرىنى يەكۈنلەش ۋە مۇتەخەسسىس، ئالىم، ئىقتىساد خادىملىرى ۋە تۈزۈلمە ئىسلاھاتى خادىملىرىنىڭ توغرا ۋە ئېنىق چۈشەنچىلىرىنى قوبۇل قىلىش ئاساسىدا، شىنجاڭنىڭ ئەھۋالىغا بىرلەشتۈرۈلۈپ، بۈنگدىن كېيىنكى ئون يىلدىكى ئىسلاھاتنىڭ ئاساسىي تەسەۋۋۇرى ئوتتۇرىغا قويۇلغان، ئاپتونوم رايونىنىڭ بۈنگدىن كېيىنكى ئون يىللىق ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتىنىڭ يولى كۆرسىتىپ بېرىلگەن.

جېك جېنجۇك

مالىيە

مالىيە كىرىم - چىقىم ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز مالىيە كىرىمى 2 مىليارد 427 مىليون 430 مىڭ يۈەن (يەرلىك نەق چوتقا كىرگۈزۈلگەن مەركەزنىڭ ئىلىكتر قۇۋۋىتى قۇرۇلۇشى مەبلىغىنىڭ مەخسۇس تۈرى كىرىمىنى، ئىجتىمائىي ستراخوانىيە فوند كىرىمىنى ئۆز ئىچىگە ئالمايدۇ، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) گە يېتىپ، خام چوت (تەڭشەلگەندىن كېيىنكى خامچوت، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) نىڭ109.62 پىرسەنتىگە توغرا كەلدى، 1990 - يىلىدىكىدىن كىرىم 269 مىليون 110 مىڭ يۈەن كۆپەيىپ، 12.47% ئاشتى. 1991 - يىلى بىكار قىلىنغان تاشقى سودا بويىچە كۆرۈلگەن زىيان ئۈچۈن بېرىلىدىغان ئىقتىسادىي يارەمنى خەزىنىگە قايتۇرۇش قاتارلىق ئۆزگىرىشچان ئامىللارنى چىقىرىۋەتكەندە، ئەمەلىيەتتە 8.99% ئاشتى. ئاساسلىق تۇرلەرنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالى مۇنداق بولدى: سودا-سانائەت ۋاڭ كىرىمى 2 مىليارد 179 مىليون 280 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، خام چوتنىڭ 105.59 پىرسەنتىگە توغرا كەلدى، كىرىم 238 مىليون 200 مىڭ يۈەن كۆپەيىپ، 12.27% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە، مەسئۇلات بېجى، ئاشقان قىممەت بېجى 820 مىليون380 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، خام چوتنىڭ 29. 102 پىرسەنتىگە توغرا كېلىپ، 8.98% ئاشتى؛ تىجارەت-بېجى 789 مىليون 920 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، خام-چوتنىڭ 110.94 پىرسەنتىگە توغرا كېلىپ، 19.44% ئاشتى؛ كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ تاپاۋەت-بېجى 175مىليون740 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، خام چوتنىڭ 97.63 پىرسەنتىگە توغرا كېلىپ، 3.30% ئاشتى؛ شەھەر قۇرۇلۇشى بېجى 106 مىليون 180 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، خام-چوتنىڭ 106.18پىرسەنتىگە توغرا كېلىپ، 14.11% ئاشتى؛ تۇز-بېجى 51 مىليون 830 مىڭ-يۈەنگە يېتىپ، خام چوتنىڭ129.57پىرسەنتىگە توغرا كېلىپ، 30.65% ئاشتى؛ ھەر خىل يېزا ئىگىلىك بېجى 108 مىليون 660 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، خام چوتنىڭ 10.96 پىرسەنتىگە توغرا كېلىپ، 4.66% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق بېجى 82 مىليون 820 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، خام چوتنىڭ 118.6 پىرسەنتىگە توغرا كېلىپ، 3.9% ئاشتى؛ دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق ئالاھىدە مەھسۇلاتلىرى بېجى 15 مىليون 310 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، خام چوتنىڭ 85.06 پىرسەنتىگە توغرا كېلىپ، 12.33% ئاشتى؛ تېرىلغۇ يەر ئىشلىتىش بېجى 7 مىليون 950 مىڭ يۈەن بولۇپ، خام چوتنىڭ 78.71 پىرسەنتىگە توغرا كېلىپ، 6.69% تۆۋەنلەپ كەتتى؛ توختام بېجىدىن خەزىنىگە قايتۇرۇلغىنى 2 مىليون 580 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 30.96% ئاشتى. تۇرلۇك كارخانا كىرىمىنىڭ ساپ خەزىنىگە قايتۇرۇلغىنى 79 مىليون 690 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، خام چوتنىڭ 73.7 پىرسەنتىگە توغرا كەلدى، ئۆزگەرمەس ئۆلچەم بويىچە ھېسابلىغاندا، 1990-يىلىدىكىدىن 60 نەچچە مىليون يۈەن خەزىنىگە كۆپ قايتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ تاپاۋەت-بېجى 333 مىليون 180مىڭ يۈەنگە يېتىپ، خام-چوتنىڭ 128.55 پىرسەنتىگە توغرا كېلىپ، 10.35% ئاشتى؛ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ تەڭشەش بېجى 57 مىليون 110 مىڭ يۈەن بولۇپ، خام چوتنىڭ 39 .111 پىرسەنتىگە توغرا كېلىپ، 13.56% تۆۋەنلەپ كەتتى؛ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ تاپشۇرغان پايدىسى 9 مىليون 60 مىڭ يۈەن بولۇپ، خام چوتنىڭ 78.92 پىرسەنتىگە توغرا كېلىپ، 61.36% تۆۋەنلەپ كەتتى؛ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ ھۆددىگەرلىك كىرىمىدىن خەزىنىگە قايتۇرۇلغىنى 111 مىليون 820 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2.58% ئاشتى؛ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ پىلاندىكى زىيىنى ئۈچۈن بېرىلىدىغان ئىقتىسادىي يارەم 367 مىليون 220 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، خام چوتنىڭ 85.39 پىرسەنتىگە توغرا كېلىپ، زىيان 22.28% كۆپەيىپ كەتتى. ئىنېرگىيە، قاتناش نۇقتىلىق قۇرۇلۇش فوندى كىرىمى 46 مىليون 20 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، خام چوتنىڭ 115.05 پىرسەنتىگە توغرا

كېلىپ، 8.59% ئاشتى. مەخسۇس پۇل كىرىمى (پاسكىنا نەرسىلەرنى چىقىرىۋېتىش خىراجىتىنى كىرىمى، شەھەرلەرنىڭ سۇ بايلىقى خىراجىتىنى كىرىمى، ماتارىپ خىراجىتى قوشۇمچە كىرىمى قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) 27 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، خام چوتنىڭ 151.67 پىرسەنتىگە توغرا كېلىپ، 1990 - يىلدىكى بىلەن ئاساسەن تەڭلەشتى. باشقا كىرىملەر 82 مىليون 890 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، خام چوتنىڭ 194.58 پىرسەنتىگە توغرا كېلىپ، 15.17% ئاشتى. دۆلەت خام چوتىدا تەڭشەش فوندى 62 مىليون 970 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، خام چوتنىڭ 104.95 پىرسەنتىگە توغرا كېلىپ، 7.7% ئاشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە مالىيە چىقىمى 5 مىليارد 34 مىليون 10 مىڭ يۈەن (يەرلىك نەق چوتقا كىرگۈزۈلگەن مەركەزنىڭ ئىلىكتر قۇۋۋىتى قۇرۇلۇشى مەبلىغىنىڭ مەخسۇس تۇر چىقىمى، ئىجتىمائىي ستراخۇانىيە فوندى چىقىمىنى ئۆز ئىچىگە ئالمايدۇ، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ 96.52پىرسەنتىگە توغرا كەلدى، چىقىم 271 مىليون 910 مىڭ يۈەن كۆپەيىپ، 5.71% ئاشتى. ئاساسلىق چىقىم تۇرلىرىنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالى مۇنداق بولدى: ئاساسىي قۇرۇلۇش چىقىمى 580 مىليون 590 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، خام چوتنىڭ 91.04 پىرسەنتىگە توغرا كەلدى، چىقىم 85 مىليون 140 مىڭ يۈەن كۆپەيىپ، 17.18% ئېشىپ كەتتى. كارخانىلارنىڭ يوشۇرۇن كۈچلىرىنى ئىشقا سېلىش ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىش مەبلىغى 112 مىليون 310 مىڭ يۈەن بولۇپ، خام چوتنىڭ 84.52 پىرسەنتىگە توغرا كەلدى، چىقىم 10 مىليون 240 مىڭ يۈەن ئازىيىپ، 8.36% تۆۋەنلىدى. ئۇچ خىل پەن - تېخنىكا خىراجىتى 30 مىليون 940 مىڭيۈەن بولۇپ، خام‌چوتنىڭ 87.52 پىرسەنتىگە توغرا كېلىپ، 3.49% تۆۋەنلىدى. يېزىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىشىغا يارەم بېرىش چىقىمى 284 مىليون 40 مىڭ يۈەن بولۇپ، خام چوتنىڭ 16. 70 پىرسەنتىگە توغرا كېلىپ، 1.6% تۆۋەنلىدى. دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، سۇ ئىشلاتاتى ئىشلىرى خىراجىتى 299 مىليون 250 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، خام چوتنىڭ 97.86 پىرسەنتىگە توغرا كېلىپ، 9.34% كۆپەيىپ كەتتى. مەدەنىيەت، ماتارىپ، سەھىيە كەسپىي خىراجىتى 1 مىليارد 312 مىليون 620 مىڭيۈەنگە يېتىپ، خام چوتنىڭ 109.04 پىرسەنتىگە توغرا كەلدى، چىقىم 100 مىليون 470 مىڭ يۈەن كۆپەيىپ، 8.29% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە: ماتارىپ كەسپىي خىراجىتى 807 مىليون 220 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 7.72% ئاشتى؛ پەن - تېخنىكا كەسپىي خىراجىتى 47 مىليون 550 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، سەل ئاشتى؛ مەمۇرىي باشقۇرۇش خىراجىتى 667 مىليون 980 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 14.58% ئاشتى. جامائەت خەۋپسىزلىكى، تەپتىش، سوت ئىشلىرى چىقىمى 236 مىليون 190 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، خام چوتنىڭ 100.09 پىرسەنتىگە توغرا كېلىپ، 10.85% ئاشتى. باھا ئۆچۈن بېرىلگەن ئىقتىسادىي يارەم چىقىمى 681 مىليون 350 مىڭ يۈەن بولۇپ، خام چوتنىڭ 87.6 پىرسەنتىگە توغراكېلىپ، 12.89% تۆۋەنلىدى. باشقا تۈرلۈك چىقىملار ھەر خىل دەرىجىدە ئېشىپ كەتتى.

1991 - يىلى يەرلىك مالىيە كىرىمى 2 مىليارد 427 مىليون 430 مىڭ يۈەن، مەركەز يارەم بەرگەن كىرىم 2 مىليارد 449 مىليون 480 مىڭ يۈەن، يەرلىك ھۆكۈمەتنىڭ قىممەتكە ئىگە ئاكسىيىنىڭ دىرى ۋە ئۆسۈمىنى قايتۇرۇشتىن قىلغان كىرىمى 110 مىڭ يۈەن، 1990 - يىلدىن ئېشىپ قالغان كىرىم 503 مىليون 650 مىڭ يۈەن، يۆتكەپ كېلىنگەن مەبلەغ 2 مىليون 50 مىڭ يۈەن، ئومۇمىي كىرىم 5 مىليارد 382 مىليون 720 مىڭ يۈەن بولدى. ئاپتونوم رايون بويىچە مالىيە چىقىمى 5 مىليارد 34 مىليون 10 مىڭ يۈەن، مەركەزگە تاپشۇرۇلغان چىقىم 16 مىليون 460 مىڭ يۈەن، يەرلىك ھۆكۈمەت سېتىۋالغان قىممەتكە ئىگە ئاكسىيە 30 مىڭ يۈەن، كۆپەيتىلگەن خام چوت ئوبوروت مەبلىغى 1 مىليون 870 مىڭ يۈەن، جەمئىي چىقىم 5 مىليارد 52 مىليون 370 مىڭ يۈەن بولدى. كىرىم - چىقىم بالانس بولغاندىن كېيىن، يىل

ئاخىردا 330 مىليون 350 مىڭ يۈەن جۇغلىنىپ قالغان ئېشىندى قالدى. جۇغلىنىپ قالغان ئېشىنىدىن پاسكىنا نەرسىلەرنى چىقىرىۋېتىش خىراجىتى ۋە سۇ مەنبەسى خىراجىتى قالدۇقىدىن 14 مىليون 160 مىڭ يۈەننى، ئېنېرگىيە، قاتناش فوند كىرىمى قالدۇقىدىن 46 مىليون 20 مىڭ يۈەننى، كېيىنكى يىلىغا قالدۇرۇلۇپ داۋاملىق ئىشلىتىلىدىغان چىقىم 493 مىليون 180 مىڭ يۈەننى، مەخسۇس قالدۇق 5 مىليون 800 مىڭ يۈەننى كېيىنكى يىلىغا ئاغدۇرۇۋەتكەندىن كېيىن، ساپ قالدۇق 228 مىليون 810 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ساپ قالدۇق ئىچىدە، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورۇنلارنىڭ 29 مىليون 440 مىڭ يۈەن، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ 258 مىليون 250 مىڭ يۈەن.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە سېتىلغان دۆلەت خەزىنە چېكى، ئالاھىدە دۆلەت قەرزچېكى 176 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، دۆلەت چوشۇرۇپ‌بەرگەن ۋەزىپە% 4 . 16 ئاشۇرۇپ ئورۇندالـ دى. بۇنىڭ ئىچىدە سېتىلغان خەزىنە چېكى 157 مىليون 870 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ۋەزىپە % 4 . 14 ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى، سېتىلغان دۆلەت قەرز چېكى 18 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە يېتىپ ۋەزىپە% 2 . 37 ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى.

ۋاڭ يەنلۇ

خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغ كىرىم - چىقىمى

ئاپتونوم رايونىمىڭ 1991 - يىللىق خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغ كىرىمى 2 مىليارد 573 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن % 43 . 18 ئاشتى. كىرىم ئىچىدە: يەرلىك مالىيە تارماقلىرى باشقۇرىدىغان كىرىم 34 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يېتىپ % 38 . 10 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە تۇرلۇك قوشۇمچە كىرىم 28 مىليون 390 مىڭ يۈەنگە، جۇغلانغان كارخانا كىرىمى 710 مىڭ يۈەنگە، جۇغلانغان كەسىپىي كىرىم 400 مىڭ يۈەنگە، باشقا كىرىم 4 مىليون 850 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ كەسىپىي، مەمۇرىي ئورۇنلار باشقۇرىدىغان كىرىم 1 مىليارد 13 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، % 33 . 87 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يول ئاسراش ھەققى كىرىمى 497 مىليون 270 مىڭ يۈەنگە، بازار باشقۇرۇش ھەققى كىرىمى 60 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە، ئورمان يېتىشتۇرۇش فوندى 33 مىليون 880 مىڭ يۈەنگە، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇش ھەققى كىرىمى ۋە تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ ئىقتىسادچىللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇش كىرىمى 49 مىليون 590 مىڭ يۈەنگە، يەر باشقۇرۇش ھەققى 13 مىليون 890 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن خېلى زور دەرىجىدە ئاشتى؛ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ باشقۇرۇشىدىكى خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغ كىرىمى 1 مىليارد 524 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، % 17 . 10 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي ئامورتىزاتسىيە فوندى 467 مىليون 960 مىڭ يۈەنگە، چوڭ رېمونت فوندى 252 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە، تەننەرختىن قالدۇرۇلغان پاراۋانلىق فوندى 121 مىليون 710 مىڭ يۈەنگە، تەننەرختىن قالدۇرۇلغان مۇكاپات فوندى 23 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە، كارخانىلارغا قالدۇرۇلغان پايدا 593 مىليون 960 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ئاپتونوم رايونىمىڭ 1991 - يىللىق خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغ چىقىمى 2 مىليارد 599 مىليون يۈەنگە يېتىپ، % 15 . 14 ئېشىپ كەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە: ئاساسىي قۇرۇلۇش چىقىمى 243 مىليون 380 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش - ئۆزگەرتىش چىقىمى 438 مىليون 640 مىڭ يۈەن، چوڭ رېمونت چىقىمى 212 مىليون 70 مىڭ يۈەن، ئاددىي بىناكارلىق - قۇرۇلۇش چىقىمى 1 مىليون 420 مىڭ يۈەن، يول ئاسراش ھەققى چىقىمى 276 مىليون 200 مىڭ يۈەن، شەھەر ئاسراش چىقىمى 23 مىليون 570 مىڭ يۈەن، ئۇچ تۈرلۈك پەن - تېخنىكا خىراجىتى چىقىمى 11 مىليون 650 مىڭ يۈەن، تۇراقسىز مەبلەغنى كۆپەيتىش ئۈچۈن قىلىنغان چىقىم 43 مىليون 850 مىڭ يۈەن، پاراۋانلىق چىقىمى 255 مىليون 600 مىڭ يۈەن، مۇكاپات چىقىمى 84 مىليون 450 مىڭ يۈەن، كەسىپىي چىقىم 330 مىليون 150 مىڭ يۈەن، مەمۇرىي چىقىم 18 مىليون 50 مىڭيۈەن، دۆلەتكە

تاپشۇرۇلغان ئېنېرگىيە، قاتناش فوندى 134 مىليون 660 مىڭ يۈەن، دۆلەتكە تاپشۇرۇلغان خامچوتنى تەكشەش فوندى 93 مىليون 350 مىڭ يۈەن، پايدا - زىيانىنى ھۆددىگە ئېلىشتا كېمىنى تولۇقلاپ بېرىش ئۈچۈن قىلىنغان چىقىم 22 مىليون 50 مىڭ يۈەن، مۇكاپات بېجى 2 مىليون 80 مىڭ يۈەن، مەبلەغ سېلىش يۆنىلىشىنى تەكشەش بېجى 5 مىليون 210 مىڭ يۈەن. باشقا چىقىم 402 مىليون 370 مىڭ يۈەن.

ئاپتونوم رايونىمىز 1991-يىللىق خامچوت سىرتىدىكى مەبلىغىمىز يىل ئاخىرىدىكى ئېشىندىسى 1 مىليارد 373 مىليون يۈەن بولۇپ، شۇمەزگىلدىكى خامچوت سىرتىدىكى كىرىمىمىز 36.53 پىرسەنتىگە توغرا كەلدى. يىل ئاخىرىدىكى ئېشىندى ئىچىدە، قىممەتكە ئىگە ئاكسىيە 182 مىليون 210 مىڭ يۈەن، پۈتمىگەن قۇرۇلۇشلار ئىگىلەپ تۇرغان مەبلەغ 174 مىليون 920 مىڭ يۈەن، مەخسۇس ماددىي ئەشيا ئىگىلەپ تۇرغان مەبلەغ 88 مىليون 380 مىڭ يۈەن، سىرت ئورۇنلارغا سېلىنغان مەبلەغ 17 مىليون 780 مىڭ يۈەن، بانكىغا قويۇلغان ئامانەت پۇل 647 مىليون 890 مىڭ يۈەن.

ما سەيشيا

دۆلەت ئىلكىدىكى مۇلۇكنى باشقۇرۇش خىزمىتى

1991 - يىل 3 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق دۆلەت ئىلكىدىكى مۇلۇكنى باشقۇرۇش ئىدارىسى قۇرۇلۇشقا باشلاپ، ۋاقىتلىق ئۇنىۋېرسال ئىشخانا تەسىس قىلىندى. بۇ ئىشخانا شۇ يىلى، ئاساسەن، تۆۋەندىكى خىزمەتلەرنى قانات يايدۇردى: 1) تەشۋىقاتنى كۈچەيتىپ، قەرەلسىز ھالدا «دۆلەت ئىلكىدىكى مۇلۇكنى باشقۇرۇش خەۋىرى» نى تۈزۈپ تارقاتتى. 2) ئارخىپ تۈرغۇزۇشقا دائىر ئاساس خىزمەتنى ئاساسلىندى. 3) 1990 - يىللىق دۆلەت ئىلكىدىكى مۇلۇككە دائىر مەلۇمات جەدۋىلى تۈزۈش خىزمەتنى ئاساسلىندى. 4) دۆلەت ئىلكىدىكى مۇلۇكنى مۇلچەرلەش خىزمەتنى پائال ئۈيۇشتۇرۇپ ۋە قانات يايدۇرۇپ، مۇلۇكنى مۇلچەرلەش بويىچە تەربىيەلەش كۇرسى ئۈيۇشتۇردى. 5) مۇلۇك ھوقۇقىنى باشقۇرۇشنى تەرتىپكە سېلىش، كۈچەيتىشنى چۈرىدەپ، ئاپتونوم رايونىمىز دۆلەت ئىلكىدىكى مۇلۇككە دائىر نىزام، تۈزۈم قۇرۇلۇشنى تەدرىجىي ئىلگىرى سۈردى؛ كارخانىلارنى قوشۇۋېتىشنى پائال ئىلگىرى سۈرۈپ، دۆلەت ئىلكىدىكى ساقلىنىۋاتقان مۇلۇكنىڭ مۇۋاپىق يۆتكىلىشىنى تېزلەتتى؛ مۇلۇكنىڭ ياخشى ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى ۋە بىكار تۇرۇپ قالغان مۇلۇكنىڭ تەكشىلىپ ئىشلىتىلىشىنى ئىلگىرى سۈردى؛ تۇراقلىق مۇلۇكنىڭ باشقۇرۇلۇشنى كۈچەيتىپ، مەبلەغ سېلىشقا نازارەتچىلىك قىلىش خىزمىتىنى پائال قانات يايدۇردى.

لىيۇ خەيبەن

ئىجتىمائىي مەدەنىيەت - ماتارىپ مەمۇرىي-كەسپىي ئوبوروت فوندى

ئاپتونوم رايون ۋە ئۇلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەردىكى مالىيە تارماقلىرى 1988 - يىلدىن باشلاپ، ئىجتىمائىي مەدەنىيەت - ماتارىپ مەمۇرىي - كەسپىي ئوبوروت فوندى تەسىس قىلغانىدى. 1991-يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە مەدەنىيەت-ماتارىپ ئوبوروت فوندى ئومۇمىي سومىسى 34 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 1991 - يىلى 132 تۈرگە تۈتۈش قىلىندى، بۇلارغا 14 مىليون 750 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى؛ شۇ يىلى ئومۇمىي كىرىم 19 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە، تاپشۇرۇلغان باج 1 مىليون يۈەنگە، ساپ كىرىم 5 مىليون 250 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ساپ كىرىم ئىچىدە، ئىشلەپچىقىرىشنى تەرەققىي قىلدۇرۇش فوندى2 مىليون 740 مىڭيۈەن، تولۇقلانغان تۈرلۈك كەسپىي خىراجەت 1 مىليون 30 مىڭ يۈەن، ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ پاراۋانلىقى، مۇكاپات قاتارلىقلارغا ئىشلىتىلگەن چىقىم 1 مىليون 480 مىڭ يۈەن.

ئەمەلىيەت ئىسپاتلىنىدىكى، مەدەنىيەت - ماتارىپ ئوبوروت فوندىنىڭ تەسىس قىلىنىشى تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ ئىقتىسادچىللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇش، پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى، مەدەنىيەت ئارقىلىق مەدەنىيەتنى تولۇقلاش، قوشۇمچىلىرى ئارقىلىق ئاساسلىقلىرىنى تولۇقلاش قاتارلىق

پائالىيەتلەرنىڭ قانات يېيىشىنى كۆچلۈك ئىلگىرى سۈردى، مالىيە مەبلىغى جەھەتتىكى تەمىنلەش بىلەن ئېھتىياجنىڭ زىددىيىتىنى پەسەيتىش، مالىيىنىڭ يۈكىنى يېنىكلىتىش، كەسىپىي ئورۇنلارنىڭ ئىقتىسادىي مەسئۇلىيەتچانلىق تۈيغۇسى ۋە ئۆزىنىڭ «قان ھاسىل قىلىش» ئىقتىدارىنى كۈچەيتىش، ئىجتىمائىي مەدەنىيەت - ماتارىپ ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە تۈرتكىلىك رول ئويناندى. مەدەنىيەت - ماتارىپ ئوبورۇت فوندى قىسمەن كەسىپىي ئورۇنلارنىڭ ئەھۋالىغا مۇۋاپىق كېلىدىغان بىر خىل مەبلەغ بىلەن تەمىنلەش شەكلى، ئۇ، نوقۇل مۇلازىمەت شەكلىنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش مۇلازىمەت شەكلىگە ئۆزگىرىشىنى تەدرىجىي ئىشقا ئاشۇردى، بۇنىڭ بىلەن مەدەنىيەت - ماتارىپ مەمۇرىيىتىنىڭ مالىيە باشقۇرۇش مەۋىيىسىنىمۇ ئۆزلۇكسىز ئۆستۈردى.

لياڭ جيەننىڭ

ئاشلىق بازىسى قۇرۇلۇشىغا مەخسۇس مەبلىغىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇش ۋە ئىشلىتىلىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون چۆچەك، دۆربىلجىن، توققۇز تارا، جىڭ، جىمسار، خېجىڭ، شايار، ئۈچتۇرپان، ئاقتۇ، قاغىلىق، پوسكام ۋە خوتەن ناھىيىسىدىن ئىبارەت 12 ناھىيە (شەھەر) نى 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ئاشلىق بازىسى قىلىپ بېكىتتى. بۇ ئاشلىق بازىلىرىدا شۇ يىلى ئىش باشلاندى. ئاپتونوم رايون شۇ يىلى مالىيە خام چوتىدا بازا قۇرۇلۇشى مەخسۇس تۈرى ئۈچۈن 12 مىليون يۈەن مەبلەغ ئورۇنلاشتۇردى. بۇنىڭ ئىچىدە مەركەز سالغان مەبلەغ 4 مىليون 800 مىڭ يۈەن، ئاپتونوم رايون سالغان مەبلەغ 4 مىليون 800 مىڭ يۈەن، ۋىلايەت، ناھىيىلەر يۇرۇشلاشتۇرغەن مەبلەغ 2 مىليون 400 مىڭ يۈەن. مەبلەغنى تۈرلەر بويىچە بۆلگەندە، تۈرلەر بويىچە سېلىنغان مەبلەغنىڭ باشقۇرۇلۇش نىسبىتى مۇنداق بولدى: سۇ ئىنشائاتىغا 57%، يېزا ئىگىلىكىگە 30%، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىغا 13% مەبلەغ سېلىندى. 1991 - يىلى ئەھلىي چىقىم 10 مىليون 996 مىڭ يۈەنگە يەتتى، مەبلەغ، ئاساسلىقى، كېرىق - ئۆستەڭ، ماشىنىلاشقان قۇدۇق قۇرۇلۇشى ۋە مۇناسىۋەتلىك ماشىنىلارنى سېتىۋېلىشقا، ئۇرۇقچىلىق مەيدانى ۋە ئۇرۇق بىلەن تەمىنلەش سىستېمىسىنىڭ ئامبىرى، قۇرۇتۇش مەيدانى ۋە ئۇرۇق بىلەن تەمىنلەش ۋاقتىسىدا قۇرۇلۇشىغا، ئۆسۈملۈك ئاسراش، مەھەللىۋى ئوغۇت، يېزا ئىگىلىك ماشىنىسى، دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىشكە دائىر ئاساس مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشى ۋە ئەۋاب - ئۈسكۈنىلەرنى سېتىۋېلىش ۋە يېڭىلاشقا، شۇنداقلا، دېھقانلارنىڭ تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلەشكە سېلىندى. كوللېكتىپ، دېھقانلار جەمئىي 6 مىليون 434 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى، دېھقانلار 1 مىليون 601 مىڭ ئىش كۈنى ئەمگەككە قاتناشتى. ئەمگەكنى يۇلغا سۇندۇرغاندا، دۆلەت، كوللېكتىپ، شەخسلەر سالغان مەبلەغنى ئۆز ئىچىگە ئالغان ئومۇمىي مەبلەغ 28 مىليون 36 مىڭ يۈەنگە يېتىدۇ.

گو باۋشياڭ

يېزىلاردىكى پونكىت قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان سېلىنما كۈچەيتىلدى

1991 - يىلدىن باشلاپ ئاپتونوم رايون 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ھەر يىلى 10 مىليون يۈەن مەبلەغ توپلاپ، ئۇنى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق سىستېمىسى بويىچە پونكىت قۇرۇلۇشىغا ئىشلىتىشنى پىلانلىدى. 1991 - يىلى توپلىنىدىغان 10 مىليون يۈەن مەبلەغ توپلىنىپ خەزىنىگە كىرگۈزۈلدى.

بۇ مەبلەغ، ئاساسەن، يېزىلاردىكى پونكىتلار ئىچىدىكى دېھقانچىلىق تېخنىكىسى ئۇنىۋېرسال مۇلازىمەت پونكىتى (يېزا ئىقتىسادى پونكىتى، ئۇرۇقچىلىق پونكىتىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ)، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى پونكىتى، مال دوختۇرلۇق پونكىتى (ئوتلاقچىلىق پونكىتىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ)، ئورمانچىلىق پونكىتلىرىنىڭ پونكىت قۇرۇلۇشىغا يارەم بېرىش قاتارلىقلارغا ئىشلىتىلدى. بۇ تارماقلارغا مەبلەغنىڭ تەقسىم قىلىنىش نىسبىتى مۇنداق بولدى: دېھقانچىلىق تېخنىكىسى ئۇنىۋېرسال مۇلازىمەت پونكىتى 55%، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى پونكىتى 20%، مال دوختۇرلۇق

پونكىتى 15%، ئورمانچىلىق پونكىتى 10%. مەبلەغ ئاساسەن، (1) پونكىت ئىشخانىسى، ئۇرۇق ئامبىرى، قۇرۇتۇش مەيدانى، دورا چېچىش ئەسۋابلىرى ئامبىرى، تىجارەت ماگازىنىلىك ئاساس مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشى؛ (2) يېزىلاردىكى پونكىتلارنىڭ مۇلازىمەتنى قانات يايدۇرۇشقا كېرەكلىك بولغان ئۇسكۇنە، سايمانلارنى سېتىۋېلىش قاتارلىقلارغا ئىشلىتىلدى.

لۇ جۇجياڭ

ئاشلىق، ياغلىق بىر تۈتاش سېتىش باھاسى تەڭشەلگەندىن كېيىنكى مالىيىنىڭ بىر تەرەپ قىلىنىش ئەھۋالى

گۇۋۇيۈەننىڭ ئاشلىق، ياغلىق بىر تۈتاش سېتىلىش باھاسىنى تەڭشەش توغرىسىدىكى قارارى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ مۇناسىۋەتلىك بەلگىلىمىلىرىگە ئاساسەن، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى «ئاپتونوم رايوندا ئاشلىق، ياغلىق سېتىلىش باھاسى ئۆستۈرۈلگەندىن كېيىنكى مالىيىنى بىر تەرەپ قىلىش چارىسى» نى تۈزۈپ چىقتى.

1) ئاشلىق، ياغلىق بىر تۈتاش سېتىلىش باھاسى ئۆسكەندىن كېيىن، ئاشلىق كارخانىلىرى مۇشۇ ئارقىلىق كۆپەيتكەن كىرىم پۈتۈنلەي «تاۋار سېتىش كىرىمى» ئىچىگە كىرگۈزۈلۈپ، كارخانىلىق پايدا - زىيىنىغا كىرگۈزۈپ ھېسابلىنىدۇ. مالىيە تارماقلىرى ئاشلىق كارخانىلىرىغا بېرىلىدىغان «ئاشلىق، ياغلىق باھا پەرقى ئۈچۈن بېرىلىدىغان ئىقتىسادىي ياردەم» نى مۇناسىپ ھالدا ئەمەلدىن قالدۇرىدۇ. ئاپتونوم رايون 1986 - يىلى ئاشلىق مالىيىسى تۈزۈلمىسىنى تۈۋەنگە چۈشۈرگەندە جايلارغا يۆتكەپ بېرىلگەن ۋە ئىلگىرىكى يىللاردا ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرگە قوشۇپ بېرىلگەن «ئاشلىق، ياغلىق باھا پەرقى ئۈچۈن بېرىلىدىغان ئىقتىسادىي ياردەم» لىك ھەممىسى كېمەيتىلىپ، ئاپتونوم رايون مالىيىسىگە يىغىۋېلىنىدۇ.

2) ئاشلىق، ياغلىق سېتىلىش باھاسى ئۆسكەندىن كېيىن، مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇنلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە ئاشلىق، ياغلىق باھاسى ئۆسۈش تۈپەيلىدىن قوشۇپ بېرىلىدىغان پۇل ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى تەكشۈرۈپ بېكىتكەن كۆرسەتكۈچكە ئاساسەن، ھەر دەرىجىلىك ئورۇنلاردىن قايتۇرۇۋېلىنغان «ئاشلىق، ياغلىق باھا پەرقى ئۈچۈن بېرىلىدىغان ئىقتىسادىي ياردەم» ئىچىدىن خام چوتقا يۆتكەپ ھەل قىلىنىدۇ. مۇشۇ قېتىمقى خام چوتقا يۆتكەشتىن كېيىن، بۇنىڭدىن كېيىنكى مەمۇرىي ۋە كەسپىي ئورۇنلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كۆپەيىشى ياكى كېمىيىشى تۈپەيلىدىن قوشۇمچە يارەمنى تەڭشەشكە توغرا كەلسە، بىرەك نورمال خام چوت تەرتىپى بويىچە بىر تەرەپ قىلىنىدۇ، بۇنى ھەر دەرىجىلىك مالىيە ئۆز ئالدىغا ھەل قىلىدۇ. كارخانىلار ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە ئاشلىق، ياغ باھا قوشۇمچە يارەمنى پۇلى بېرىش تۈپەيلىدىن كۆپەيگەن ئىش ھەققى چىقىمىنى تەننەرخ (خىراجەت) ئىچىدىن چىقىم قىلىدۇ، كارخانىلار ھۆددىگە بېرىلگەندىكى يوقىرىغا تاپشۇرىدىغان تۈپ سان تەڭشەلمەيدۇ، بۇنىڭ كارخانىلار ئۆزى بىر تەرەپ قىلىدۇ.

3) ئاشلىقنىڭ باشقا جايلارغا يۆتكىلىشى بىلەن باشقا جايلاردىن كىرگۈزۈلۈشى ئوتتۇرىسىدىكى ئىقتىسادىي مەنپەئەتنى مۇۋاپىق تەڭشەپ، تاۋارغا ئايلانغان ئاشلىقنىڭ ئوبوروتىنى تېزلىتىش ئۈچۈن، بۇ قېتىمقى ئاشلىق، ياغلىق بىر تۈتاش سېتىلىش باھاسىنىڭ ئۆسۈشىگە بىرلەشتۈرۈپ، ئىشلەپچىقىرىش - سېتىش رايونلىرىدىكى ئاشلىق، ياغلىق باھاسى ئۆسۈشتىن قىلىنغان كىرىمنىڭ تەڭپۇڭسىزلىقىنى تەڭشەشتە، ئاپتونوم رايون ئىچىدە ۋىلايەت، ئوبلاستلار ئارا تاختاي باھاسىدا ئاشلىق يۆتكەشكە تىجارەت ھەققى بۇيرۇپ بېرىش چارىسىنى يولغا قويۇش قارار قىلىندى. 5 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ، ۋىلايەت، ئوبلاستلار ئوتتۇرىسىدا تاختاي باھاسىدىكى ئاشلىق يۆتكەلسە، يۆتكەپ كەلگەن رايون يۆتكەپ بەرگەن رايونغا ھەر 50 كىلوگرام ئاشلىق ئۈچۈن 1.5 يۈەن يۆتكەش تىجارەت خىراجىتى تاپشۇرىدۇ، بۇ، ئاشلىق يۆتكەپ بەرگەن رايونلاردىكى ئاشلىق كارخانىلىرىنىڭ زىيىنىنىڭ ئورنىنى تولدۇرۇش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدۇ.

4) مالىيە مىنىستىرلىكى، سودا مىنىستىرلىكىنىڭ مۇناسىۋەتلىك بەلگىلىمىلىرىگە ئاساسەن، بۇ قېتىمقى ئاشلىق، ياغنىڭ باھاسى ئۆسۈشتىن قىلىنغان كىرىم بەلگىلىمىدىكى نىسبەت بويىچە (ئاشلىقنىڭ ئۆسكەن باھاسىدىن قىلىنغان كىرىمنىڭ 26 پىرسەنتى، ياغنىڭ ئۆسكەن باھاسىدىن قىلىنغان كىرىمنىڭ 23 پىرسەنتى) مەركەزگە تاپشۇرۇلىدۇ. ئاشلىق، ياغنىڭ ئۆسكەن باھاسىدىن قىلىنغان كىرىمنىڭ مەركەزگە تاپشۇرۇلىدىغان قىسمى ئاپتونوم رايون مالىيىسى كىرىم قىلغان «ئاشلىق، ياغنىڭ باھا پەرقى ئۈچۈن بېرىلىدىغان ئىقتىسادىي ياردەم» ئىچىدىن خام چوتقا يۈتكەپ بېرىلىپ، مەخسۇس تۇر بويىچە يۇقىرىغا تاپشۇرۇلىدۇ.

5) ھەر دەرىجىلىك مالىيىلەر ھەر قانداق شەكىل ۋە ھەر قانداق سەۋەب بىلەن ئاشلىق كارخانىلىرى توپلىغان ئاشلىق، ياغنىڭ باھاسى ئۆسۈشتىن قىلىنغان كىرىمنى، مالىيە تارماقلىرى تېچەپ قالغان «ئاشلىق، ياغنىڭ باھا پەرقى ئۈچۈن بېرىلىدىغان ئىقتىسادىي ياردەم» پۈلىنى باشقا ئىشلارغا ئىشلىتىۋېلىشقا بولمايدۇ، ئۇ، مەخسۇس ئاشلىق كارخانىلىرىنىڭ زىيىنىنىڭ ئورنىنى تولدۇرۇش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدۇ، ئاپتونوم رايون مالىيىسى يىغىۋالغان «ئاشلىق، ياغنىڭ باھا پەرقى ئۈچۈن بېرىلىدىغان ئىقتىسادىي ياردەم» ئاپتونوم رايوندىكى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەمۇرىي ۋە كەسىپىي ئورۇنلارنىڭ ئاشلىق، ياغنىڭ باھاسى ئۆسۈش تۆپەيلىدىن بېرىلىدىغان ئىقتىسادىي ياردەم ئۈچۈن تارقىتىپ بېرىلگەن ۋە مەركەزگە تاپشۇرۇلغاندىن باشقا، قالغان قىسمى «ئاشلىق كارخانىلىرىنىڭ زىيىنى ئۈچۈن بېرىلىدىغان ئىقتىسادىي ياردەم» كۆرسەتكۈچىگە يۈتكىلىپ، پۈتۈنلەي جايلارغا قوشۇپ بېرىلىدۇ، بۇ، مەخسۇس ئاشلىق كارخانىلىرىنىڭ زىيىنى ئۈچۈن بېرىلىدىغان ئىقتىسادىي ياردەمنىڭ نەقلەشمىگەن تەرىپىنى ۋە ئىلگىرىكى يىللاردىكى ياردەم بېرىشكە تېگىشلىك بولسىمۇ ياردەم بېرىلمىگەنلىك تۆپەيلىدىن كېلىپ چىققان زىيانغا مۇناسىۋەتلىك نېسى ھېسابىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدۇ.

ۋۇ شىنچۈن

گۆش باھاسى قويۇۋېتىلىپ، مالىيىنىڭ يۈكى يېنىكلىتىلدى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 1991 - يىل 7 - ئايدا ئاپتونوم رايون ئىچىدىكى گۆش بازارلىرىنى يەنمۇ قويۇۋېتىش، تىرىك چارۋا، گۆش ۋە ئۇنىڭدىن ئىشلەنگەن قوشۇمچە يېمەكلىكلەرنىڭ سېتىۋېلىنىش باھاسىنى ۋە پارچە سېتىلىش باھاسىنى ئومۇميۈزلۈك قويۇۋېتىپ، بازارنىڭ رايىغا قاراپ ئىش كۆرۈشنى قارار قىلدى (پارچە سېتىلىش باھاسى 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ قويۇۋېتىلدى). 1991 — 1992 - يىللىق گۆش يىلىدىن باشلاپ مالىيە تارماقلىرى ئۇرۇمچى، قاراماينىدىن ئىبارەت ئىككى شەھەرنىڭ ئاھالىسىنى نۇرمىلىق گۆش بىلەن تەمىنلەشنى ۋە شىنجاڭ يېمەكلىكلەر شىركىتى ھەربىيلەرنى گۆش بىلەن تەمىنلەش جەھەتتىكى باھانىڭ تەتۈر پەرقىدىن كۆرۈلگەن زىيان ئۈچۈن قوشۇپ بېرىلىدىغان ئىقتىسادىي ياردەمنى مۇناسىپ ھالدا ئەمەلدىن قالدۇردى، لېكىن پىلان بويىچە ئۈچ تۈرلۈك خىراجەت ئۈچۈن ئىقتىسادىي ياردەم ئاجرىتىپ بەردى. ئۈچ تۈرلۈك خىراجەت ئۈچۈن بېرىلگەن ئىقتىسادىي ياردەمنىڭ ئۆلچىمى مۇنداق بولدى: ھەر تونىنا چوشقا گۆشىگە 800 يۈەن، ھەر تونىنا كالا، قوي گۆشىگە 1000 يۈەن. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئىشلەپچىقىرىش - سېتىش رايونلىرىدا يولغا قويۇلغان يېتەكچىلىك خاراكتېرىدىكى گۆش يۆتكەش پىلانىنى ماسلاشتۇرۇپ، بىراق، چەت رايونلاردىكى چارۋىچىلىق ناھىيىلىرى ۋە چوشقىچىلىق بازىسى ناھىيىلىرىدە چارۋا سېتىش قىيىن بولۇش ئەھۋالى يۈز بېرىشتىن ساقلىنىش ئۈچۈن، گۆشكە ئۈچ تۈرلۈك خىراجەت ئۈچۈن بېرىلگەن ئىقتىسادىي ياردەمدىن گۆش يۆتكەشنى تەڭشەش فوندى ئاجرىتىلىپ، ئۇ، باھا سىرتىدىكى ئىقتىسادىي جەھەتتىن بېرىلىدىغان ياردەم شەكلىدە ئىشلەپچىقىرىش رايونلىرىدىكى گۆش يۆتكەپ چىقارغان ئورۇنلارغا بېرىلدى. كالا، قوي گۆشىنىڭ

ھەر توننىسىغا 200 يۈەن، چوشقا گۆشىنىڭ ھەر توننىسىغا 120 يۈەن ئىقتىسادىي ياردەم بېرىلدى.

1991- يىلى قاتتىق قۇرغاقچىلىق يۈز بەرگەنلىكى، ئاپەت ئېغىر بولغانلىقىنى كۆزدە تۇتۇپ، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشى ۋە دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ مەنپەئىتىگە كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 1991 - يىلى قوي گۆشىنى سېتىۋېلىش، يۆتكەش، تەمىنلەش جەھەتتە ۋاقتىنچە ئالاھىدە سىياسەت قوللاندى، ئاپتونوم رايون بىر تۇتاش باھا بېكىتكەن، باھادا تەتۈر پەرق كۆرۈلگەن قىسىم ئۇچۇن مالىيە تارماقلىرى نورمىلىق بېرىلگەن ئىقتىسادىي ياردەمنى تەكشۈرۈپ بېكىتىپ، قوي گۆشىنىڭ ھەر توننىسى ئۇچۇن بېرىلىدىغان ئىقتىسادىي ياردەمنىڭ ئۆلچىمىنى 1900 يۈەن قىلدى (ئۇچ تۈرلۈك خىراجەت ۋە يۆتكەشنى تەڭشەش فوندىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ).

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېمەكلىك كارخانىلىرى تارتقان زىيان 20 نەچچە مىليون يۈەن ئازىيىپ، مالىيىدىن بېرىلىدىغان ئىقتىسادىي ياردەم 15 مىليون يۈەندىن ئارتۇق ئازايدى.

ۋۇ شىنچۇن

باج، مالىيە، مال باھاسى كەك كۆلەمدە تەكشۈرۈلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە باج، مالىيە، مال باھاسىنى كەك كۆلەمدە تەكشۈرۈش ئارقىلىق مالىيە ئىنتىزامىغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان تۇرلۇك پۇلدىن جەمئىي 141 مىليون 430 مىڭ يۈەن ئېنىقلاندى، بۇنىڭ ئىچىدە خەزىنىگە قايتۇرۇشقا تېگىشلىك سومما 90 مىليون 840 مىڭ يۈەن بولۇپ، 67 مىليون 350 مىڭ يۈەنى خەزىنىگە كىرگۈزۈلدى؛ 1990 - يىلىنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىگە قارىغاندا، ئېنىقلانغان پۇل 13 مىليون 560 مىڭ يۈەن، خەزىنىگە قايتۇرۇشقا تېگىشلىك پۇل 8 مىليون 375 مىڭ يۈەن، خەزىنىگە كىرگۈزۈلگەن پۇل 4مىليون 660 مىڭ يۈەن ئاشتى.

كەك كۆلەمدە تەكشۈرۈش جەريانىدا، ئاپتونوم رايون بويىچە يەرلىك دۆلەت ئىگىلىكىدىكى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانا ۋە مەمۇرىي، كەسىپىي ئورۇندىن 27 مىڭ 376 سى ئۆزىنى ئۆزى تەكشۈردى ھەمدە «ئۆزىنى ئۆزى تەكشۈرۈشنى تىزىملاش جەدۋىلى» نى يۇقىرىغا يوللىدى، ئۆزىنى ئۆزى تەكشۈرۈش نىسبىتى 99.5% كە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۆزىنى ئۆزى تەكشۈرۈپ چىققان ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش مەسىلىسى بار ئورۇن 5781 بولۇپ، ئۆزىنى ئۆزى تەكشۈرگەن ئورۇن سانىنىڭ 21.1 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ؛ تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان ئىنتىزامغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان تۇرلۇك سومما 72 مىليون 370 مىڭ يۈەن بولۇپ، ئىنتىزامغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان ئومۇمىي سوممىنىڭ 51.2 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. نۆۋەتتىلىق تەكشۈرۈش مەزگىلىدە، ئاپتونوم رايون بويىچە جەمئىي 7456 ھەر خىل تەكشۈرگۈچى خادىم ئاجرىتىلدى ھەمدە خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىللىرى، سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزالىرى ۋە دېموكراتىك پارتىيەدىگۈ-رۇھلارنىڭ ئەزالىرىدىن 95 كىشى تەكلىپ قىلىنىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە يەرلىك دۆلەت ئىگىلىكىدىكى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى 11 مىڭ 758 كارخانا ۋە مەمۇرىي، كەسىپىي ئورۇن شۇنداقلا مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئورنىدىن 47 سى نۆۋەتلىق ئارىلاپ تەكشۈرۈلدى، نۆۋەتلىق تەكشۈرۈش دائىرىسى 43% كە يەتتى. ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش مەسىلىسى بار 5440 ئورۇن تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى، بۇ، تەكشۈرۈلگەن ئورۇنلار ئومۇمىي سانىنىڭ 46.3 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. ئىنتىزامغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان سوممىدىن 69 مىليون 60 مىڭ يۈەن تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى، بۇ، ئىنتىزامغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان سوممىنىڭ 48.8 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق 47 كارخانىسىدىن 41 مىڭ ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش مەسىلىسى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى، ئىنتىزامغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان سومما 3 مىليون 810 مىڭ يۈەن بولدى.

ئىنتىزامغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان سوممىنى تەكشۈرۈشتىن قارىغاندا، ئوغرىلانغان، تاپشۇرۇلمىغان ھەرخىل سودا - سانائەت بېجىغا،

ھوقۇقىدىن ھالقىپ كېمەيتىلگەن ۋە كەچۈرۈم قىلىنغان باجغا، ئوغرىلانغان ۋە تاپشۇرۇلمىغان ئىككى فوندقا يانىدىغىنى 63 مىليون 580 مىڭيۈەن بولۇپ، ئىنتىزامغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان سومىنىڭ 45 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ؛ ھەر خىل مالىيە نىزاملىرىغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان پۇلغا يانىدىغىنى 50 مىليون 920 مىڭ يۈەن بولۇپ، 36% نى ئىگىلەيدۇ؛ مال باھاسى نىزاملىرىغا خىلاپ ئىشلىتىۋېلىنغان سومما 10 مىليون 900 مىڭ يۈەن بولۇپ، 7.7% نى ئىگىلەيدۇ؛ باشقا تۈردىكى ئىنتىزامغا خىلاپ ئىشلىتىۋېلىنغان سوممىغا يانىدىغىنى16مىليون 30 مىڭيۈەن بولۇپ، 11.3% نى ئىگىلەيدۇ.

بۇ قېتىمقى كەڭ كۆلەملىك تەكشۈرۈش داۋامىدا تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان ئىنتىزامغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋالغان پۇلى 50 مىڭ يۈەندىن 100 مىڭ يۈەنگىچە بولغان ئورۇن 190، 100 مىڭ يۈەندىن 500 مىڭ يۈەنگىچە بولغان ئورۇن 120، 500 مىڭ يۈەندىن 1 مىليون يۈەنگىچە بولغان ئورۇن 20؛ ئىقتىسادىي جەھەتتىن جازالانغان ئورۇن 1049، ئىقتىسادىي جەھەتتىن جازالانغان شەخس 231، پارتىيە ئىنتىزامى ۋە مەمۇرىي ئىنتىزام بويىچە چارە كۆرۈلگەن ئادەم بىر.

يالغان خۇ تېرىلغۇ يەر ئىشلىتىش بېجىنى كەڭ كۆلەمدە تەكشۈرۈلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق باج، مالىيە، مال باھاسىنى كەڭ كۆلەمدە تەكشۈرۈش ئىشخانىسى، مالىيە نازارىتى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى بىرلىكتە ئاپتونوم رايون دائىرىسىدە تېرىلغۇ يەر ئىشلىتىش بېجىنىڭ كەڭ كۆلەمدە تەكشۈردى. تەكشۈرۈشتە جايلار ئۆزىنىڭ ئۆزى تەكشۈرۈش ۋە ئاپتونوم رايون نۇقتىلىق تەكشۈرۈش چارىسى قوللىنىلدى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە باج تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك تۈرلەر بويىچە ئېگىلىۋېلىنغان 3950 مو تېرىلغۇ يەر، باج تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك 6 مىليون 580 مىڭ يۈەن پۇل تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى، 1 مىليون 820 مىڭ يۈەن پۇل ئەزىنىگە كىرگۈزۈلدى. تېرىلغۇ يەرنى ئىگىلەۋېلىپ تېرىلغۇ يەر ئىشلىتىش بېجىنى ئېلىنمىغان تۈرلەرگە نىسبەتەن جايلاردىن چەكلىك مۇددەتتە يىغىۋېلىش تەلەپ قىلىندى. ۋاقتى ئۆتۈپ كەتكەن بولسىمۇ تاپشۇرالمىغان ئورۇنلار بولسا، مالىيە مىنىستىرلىكىنىڭ مۇناسىۋەتلىك بەلگىلىمىلىرىگە ئاساسەن شۇ رايونغا بېرىلىدىغان مالىيە ياردەم پۇلى تۈتۈپ قېلىندى. 1991 - يىلى ئىلى ۋىلايىتى قاتارلىق ۋىلايەتلەرگە مالىيەدىن بېرىلىدىغان ئىقتىسادىي ياردەم پۇلىدىن 1 مىليون 650 مىڭ يۈەن تۈتۈپ قېلىندى.

1991 - يىل دۆلەت تېرىلغۇ يەر ئىشلىتىش بېجى ئېلىشنى يولغا قويغان 5 - يىل، بۇ بەش يىلدا ئاپتونوم رايون بويىچە 52 مىليون 490 مىڭ يۈەن باج يىغىۋېلىنىپ، يېزا ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈچۈن مەبلەغ جۇغلاندى.

ما جيەنگو ئىجتىمائىي گۇرۇھلارنىڭ سېتىۋېلىش كۈچى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ناھىيىدىن يۇقىرى ئورۇنلاردىكى ئىجتىمائىي گۇرۇھلار ئەمەلىيەتتە 1 مىليارد 128 مىليون 490 مىڭ يۈەنلىك مال سېتىۋالدى (سېتىۋالغۇچى تەرەپتىن ئېلىنغان سان)، بۇ، دۆلەت بېكىتكەن سېتىۋېلىشنى تىزگىنلەش كۆرسەتكۈچىنىڭ 102.59 پىرسەنتىگە توغرا كېلىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 18.42% ئاشتى. ئىشچى - خىزمەتچىسى 200 دىن ئاشىدىغان يېزا - بازار كارخانىسىدىكى، شەھەرلەردىكى مەھەللە كارخانىسىدىكى ئىجتىمائىي گۇرۇھلار ئەمەلىيەتتە 11 مىليون 120 مىڭ يۈەنلىك مال سېتىۋالدى، بۇ، دۆلەت بېكىتكەن سېتىۋېلىشنى تىزگىنلەش كۆرسەتكۈچىنىڭ 36.1 پىرسەنتىگە توغرا كېلىپ 49.46% ئاشتى.

ئاپتونوم رايوندىكى ناھىيىدىن يۇقىرى ئورۇنلار ئەمەلىيەتتە ئىشلەتكەن ئومۇمى سومما ئىچىدە تىببىي دورا ۋە داۋالاش ئەسۋابلىرىغا خەجلەنگىنى 287 مىليون 130 مىڭ يۈەنگە يېتىپ 11.48% ئاشتى، بۇ، ئەمەلىيەتتە خەجلەنگەن ئومۇمى سوممىنىڭ

25.44 پىرسەنتىنى ئىنگلىزى؛ ئەمگەك مۇھاپىزىتى بۆلۈملىرى ئۈچۈن خەجلەنگىنى 25 مىليون 370 مىڭ يۈەن بولۇپ، 62.58% تۆۋەنلىدى (ئاساسەن ستاتىستىكا ئۇلچىمىدىكى تەكشىلىگەندىن كېيىن تۆۋەنلىدى)، بۇ، 2.25% نى ئىنگلىزى؛ ئىجتىمائىي مۇ، يۈيۈنۈش، ئىسسىقتىشقا ئىشلىتىلىدىغان يېقىلغۇ ئۈچۈن خەجلەنگەن پۇل 108 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 28.28% ئاشتى، بۇ، 9.65% نى ئىنگلىزى؛ غەيرىي ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى ماتورلۇق قاتناش قوراللىرىغا ئىشلىتىلگەن ماي ئۈچۈن خەجلەنگەن پۇل 90 مىليون 610 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 29.54% ئاشتى، بۇ، 8.03% نى ئىنگلىزى؛ مەخسۇس تىزگىنلىنىدىغان تاۋارلارنى سېتىۋېلىش ئۈچۈن خەجلەنگەن پۇل 323 مىليون 70 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 22.29% ئاشتى، بۇ، 28.63% نى ئىنگلىزى؛ باشقا ئادەتتىكى تاۋالارنى سېتىۋېلىش ئۈچۈن خەجلەنگەن پۇل 293 مىليون 370 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 40.67% ئاشتى (بۇنى، ئاساسەن، زامانىۋى ئىشخانا ئۈسكۈنىلىرىنى كۆپەيتىش كەلتۈرۈپ چىقاردى)، بۇ، 26% نى ئىنگلىزى.

مالىيە تۈزۈلمىسىنىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالىدىن قارىغاندا، ئاپتونوم رايون بويىچە يەرلىك ئورۇنلارنىڭ ناھىيىدىن يۇقىرى ئورۇنلىرى ئەمەلىيەتتە خەجلىگەن پۇل 676 مىليون 90 5 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 29%. 10 ئاشتى، بۇ، ئاپتونوم رايون بويىچە چىقىم قىلىنغان ئومۇمىي پۇلنىڭ 59.96 پىرسەنتىنى ئىنگلىزى؛ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى چىقىم قىلغان پۇل 221 مىليون 790 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 26.87% ئاشتى، بۇ، 19.65% نى ئىنگلىزى؛ مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرى چىقىم قىلغان پۇل 230 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 39.73% ئاشتى، بۇ، 20.39% نى ئىنگلىزى. ئورۇنلارنىڭ خاراكتېرى بويىچە ئايرىغاندا، مەمۇرىي ئورۇنلار چىقىم قىلغان پۇل 176 مىليون 360 مىڭ يۈەن بولۇپ، 5.17% تۆۋەنلىدى، بۇ، ئاپتونوم رايون بويىچە چىقىم قىلىنغان پۇلنىڭ 15.63 پىرسەنتىنى ئىنگلىزى؛ كەسپىي ئورۇنلار چىقىم قىلغان پۇل 260 مىليون 530 مىڭ يۈەن بولۇپ، 1.47% تۆۋەنلىدى، بۇ، 23.09% نى ئىنگلىزى؛ كارخانا ئورۇنلىرى چىقىم قىلغان پۇل 691 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 37.62% ئاشتى، بۇ، 61.28% نى ئىنگلىزى.

1991 - يىلى ھەر دەرىجىلىك ئىجتىمائىي گۇرۇھ ئورۇنلىرى مەخسۇس تىزگىنلىنىدىغان تاۋارلارنى سېتىۋېلىش ئۈچۈن ئىلتىماس قىلغان پۇل 459 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ھەر دەرىجىلىك تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ئورگانلىرى تەكشۈرۈپ تەستىقلىغان پۇل 362 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 23.82% ئاشتى. 96 مىليون 870 مىڭ يۈەن قىسقارتىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە سومىسى 1 مىليون يۈەندىن ئارتۇق قىسقارتىلغان، مەخسۇس تىزگىنلىنىدىغان تاۋارلار مۇنۇلار: كىچىك ماشىنا 853، قىممىتى 73 مىليون 830 مىڭ يۈەن؛ ئاپتوبۇس 53، قىممىتى 5 مىليون 100 مىڭ يۈەن؛ موتسىكلىت 600، قىممىتى 3 مىليون 800 مىڭ يۈەن؛ سىنتالغۇ 407، قىممىتى 1 مىليون 930 مىڭ يۈەن؛ ئۆي جاھازلىرى 5484، قىممىتى 1 مىليون 690 مىڭ يۈەن؛ رەڭلىك تېلېۋىزور 302، قىممىتى 1 مىليون 80 مىڭ يۈەن؛ نۇسخا ئالغۇ 81، قىممىتى 2 مىليون 620 مىڭ يۈەن؛ ئېلېكترونلۇق خەت بېسىش ماشىنىسى 106، قىممىتى 1 مىليون 860 مىڭ يۈەن. سېتىۋېلىشنى تىزگىنلەش بويىچە تەكشۈرۈش ئارقىلىق، ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلغان ئورۇنلاردىن جەمئىي 240 مىڭ يۈەن جەرىمانە ئېلىندى.

1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە، ئاپتونوم رايون بويىچە مەخسۇس تىزگىنلىنىدىغان كىچىك ماشىنا 25 مىڭ 641 (ئىشلەپچىقىرىشقا ئىشلىتىلىدىغان ماشىنا 6956)، ئاپتوبۇس 5484 (ئىشلەپچىقىرىشقا ئىشلىتىلىدىغان ماشىنا 4023) بولدى.

1991 - يىلى مەخسۇس تىزگىنلىنىدىغان تاۋارلار ئۈچۈن 4 مىليون 800 مىڭ يۈەن قوشۇمچە ھەق ئېلىنىش ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇ، شىخەنزە، قۇمۇل، خوتەن شەھەرلىرى ۋە موري، چاپچال،

خوشۇت، قەشقەر يېڭىشەھەر قاتارلىق ناھىيىلەردىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى يېڭىلاش ۋە ئۆزگەرتىش ئۈچۈن ئىشلىتىلدى.

جېڭ يۇڭگاڭ

دۇنيا بانكىسىدىن قەرز پۇل كىرگۈزۈلدى

1991 - يىلى دۇنيا بانكىسىدىن 125 مىليون ئامېرىكا دوللىرى قەرز ئېلىنىدىغان تارىم يېزا ئىگىلىكىدە سۇغىرىش - سۇ چىقىرىۋېتىش ۋە مۇھىت ئاسراش تۈرى (تۆۋەندە قىسقارتىلىپ «تارىم تۈرى» دېيىلىدۇ) ئومۇمىيۈزلۈك قۇرۇلۇش باسقۇچىغا كىردى.

1991 - يىل 9-ئاينىڭ 20-كۈنى دۆلەت پىلان كومىتېتى گوۋۇيۈەننىڭ ھاۋالىسى بويىچە «تارىم تۈرى» قۇرۇلۇشىنى تەستىقلىدى؛ 10 - ئاينىڭ 8 - كۈنى دۇنيا بانكىسى شىنجاڭدابۇ تۈر بويىچە ھەرىكەتلەندۇرۇش كۇرسى ئاچتى؛ 10 - ئاينىڭ 28 - كۈنى جۇڭگونىڭ ئامېرىكىدا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى جۇ چىجېن جۇڭگوغا ۋەكالىتەن ھەم شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەتنىڭ ھاۋالىسى بىلەن شىنجاڭغا ۋەكالىتەن دۇنيا بانكىسى بىلەن بۇ تۈر بويىچە كېلىشىم ۋە كرېدىت كېلىشىمى ئىمزالىدى. ھازىرغىچە تارىم تۈرى بويىچە دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى ھەممە رەسمىيەت تولۇقلاندى. دۇنيا بانكىسى تەرەپنىڭ بەلگىلىمىسىگە ئاساسەن، 1991 - يىل 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ تۈر كېلىشىمى ئىمزالانغان كۈنگىچە ئېلىپ بېرىلغان تۈر قۇرۇلۇشى ئۈچۈن ئېلىنغان قەرز پۇلنى سۇرۇشتۇرۇشكە بولىدۇ. شۇنداق بولغاندا، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون 7 مىليون 500 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىلىق قۇرۇلۇش مەبلىغىنى سۇرۇشتۇرۇپ يىغىۋالالايدۇ.

«تارىم تۈرى» ئاپتونوم رايوننىڭ 8 - بەش يىللىق پىلانىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى، شۇنداقلا ئاپتونوم رايون بويىچە چەت ئەل مەبلىغى ئەڭ كۆپ ئىشلىتىلىپ گۈللەندۇرۇلىدىغان يېزا ئىگىلىك تۈرى، بۇ تۈر قەشقەر ۋىلايىتىدىكى يەكەن دەرياسى ۋادىسى، ئاقسۇ ۋىلايىتىدىكى ئۆگەن دەرياسى ۋادىسىدىكى توققۇز ناھىيىنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى ئۇنىۋېرسال گۈللەندۇرۇش، شۇنداقلا تارىم دەرياسىنى تىزگىنلەشنىڭ ئالدىنقى قارارلىق تەييارلىق قۇرۇلۇشىدىن ئىبارەت ئۈچ تارماق تۈرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. قۇرۇلۇش بويىچە 1 مىليون 200 مىڭ مو بوز يەر ئېچىش، 1 مىليون 800 مىڭ مو تۆۋەن ھوسۇللۇق يەرنى ئۆزگەرتىش، 765 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا غول، تارماق سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ چېپىش، 830 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ چىقىرىۋېتىش غول، تارماق ئېرىق - ئۆستىڭىنى چېپىش ۋە ئۆزگەرتىش، گېنېراتورلىرىنىڭ سىغىمچانلىقى 21 مىڭ كىلوۋات كېلىدىغان سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىدىن بىرنى قۇرۇش، يىللىق سۇ چىقىرىش مىقدارى 140 مىليون كۇب مېتر كېلىدىغان ئۈچ ئورۇندىكى سۇ مەنبەسى، ئىككى ئورۇندىكى سۇ باشلاش تۈگۈنى، ئىككى ئورۇندىكى سۇدىكى تۈز تەركىبىنى ئۆلچەش تۈرىنى قۇرۇش، تارىم دەرياسى ۋادىسىدىكى قۇملۇق، يەرئۈستى سۇيى، يەرئاستى سۇيى، تۇپراق، ھاۋارايى، ئورمان - ئوت - چۆپ قاتارلىقلارنى ئۆلچەش سىستېمىسىنى قۇرۇشنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. بۇ تۈرگە جەمئىي 1 مىليارد 107 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا سېلىنىدىغان مەبلەغ تەخمىنەن 850 مىليون يۈەن بولۇپ، ئاز كەم 80% نى ئىگىلەيدۇ. بۇ تۈر پۈتكەندىن كېيىن، تېرىلغۇ يەر ۋە باغ كۆلىمىنى 1 مىليون مودىن كۆپرەك كۆپەيتكىلى بولىدۇ ھەمدە ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى ئاسراپ ۋە ياخشىلاپ، جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۇرگىلى بولىدۇ.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ دۇنيا بانكىسىنىڭ قەرز پۇلىدىن پايدىلىنىلىدىغان باشقا خىزمەتلىرىنىڭ تەرەققىياتىمۇ تېز بولدى. دۇنيا بانكىسىنىڭ قەرز پۇلىدىن پايدىلىنىدىغان 16 مىليون ئامېرىكا دوللىرىلىق يېزىلارنى سۇ بىلەن تەمىنلەش ۋە مۇھىت تازىلىقى تۈرى 5 - ئايدا دۇنيا بانكىسىنىڭ بۇ تۈرنى ئەڭ ئاخىرقى قېتىم مۆلچەرلىشىدىن ئۆتتى؛ 6 - ئايدا 2 مىليون 460 مىڭ ئامېرىكا

دوللىرىلىق قەرز پۇلدىن پايدىلىنىدىغان يۇقۇملۇق كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش - تۇبېركۇلىيوز كېسەللىكىنى تىزگىنلەش تۈرى دۇنيا بانكىسىنىڭ تۆرلەرنى ئەڭ ئاخىرقى قېتىم مۇلچەرلىشىدىن ئۆتتى؛ 100 مىليون ئامېرىكا دوللىرىلىق قەرز پۇل ئىشلىتىلىدىغان، جەمئىي ئاز كەم 1 مىليارد200مىليون يۇەن خەلق پۇلى مەبلەغ سېلىنىدىغان، ئاپتونوم رايون بويىچە چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىدىغان ئەڭ چوڭ قاتناش قۇرۇلۇش تۈرى — ئۈرۈمچى-تۇرپان، داخۇاڭشەن - ئۈرۈمچى تاشيولى قۇرۇلۇش تۈرى قاتناش مىنىستىرلىكىنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتتى، مۇناسىۋەتلىك ماتېرىياللار دۇنيا بانكىسىنىڭ ئەنگە ئېلىشىغا يوللاندى.

شى يۈبو

لىيۇ ۋېنفېن

دۆلەت قەرز چېكى تارقىتىش ئەھۋالى

1991 - يىلى دۆلەت ئاپتونوم رايونىغا 151 مىليون 800 مىڭ يۈەنلىك دۆلەت خەزىنە چېكى ۋە ئالاھىدە دۆلەت قەرز چېكى سېتىش ۋەزىپىسىنى چۈشۈرگەندى، ئەمەلىيەتتە، 176 مىليون 800 مىڭ يۈەنلىك سېتىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت خەزىنە چېكى ۋەزىپىسى 138 مىليون يۈەن بولۇپ، ئەمەلىيەتتە، 157 مىليون 870 مىڭ يۈەنلىك سېتىلدى؛ ئالاھىدە دۆلەت قەرز چېكى ۋەزىپىسى 13 مىليون 800 مىڭ يۈەن بولۇپ، ئەمەلىيەتتە، 18 مىليون 930 مىڭ يۈەنلىك سېتىلدى. 1991 - يىللىق دۆلەت قەرز چېكى سېتىش خىزمىتىدە پۈكەيدە سېتىش بىلەن ۋەزىپە تەقسىم قىلىپ سېتىش بىرلەشتۈرۈلدى، مەمۇرىي جەھەتتىن تارقىتىش ئىقتىسادىي جەھەتتىن تارقىتىشقا ئۆزگىرىشكە باشلىدى، پۈكەيدە سېتىلغىنى 46 مىليون 720 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ئومۇمىي تارقىتىش مىقدارىنىڭ 26 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 15 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە شىخەنزە شەھىرى 1991 - يىللىق دۆلەت قەرز چېكى سېتىش ۋەزىپىسىنى پۈتۈنلەي ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ دۆلەت قەرز چېكىنى نەق پۇلغا تېگىشىش خىزمىتىدە پۈكەيدە تېگىشىش، ئالدىغا بېرىپ مۇلازىمەت قىلىش، مەركەزلەشتۈرۈپ تېگىشىش ۋە بانكا، مالىيە، پوچتا تارماقلىرى قاتارلىق كۆپ يوللۇق بېجىرىش ئۇسۇلى قوللىنىلغاچقا، تېگىشىش قىيىن بولۇشتەك ئەھۋال كۆرۈلمىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 1982 - يىلدىن 1984 - يىلغىچە، 1986 - ، 1988 - يىللىرى تارقىتىلغان، 1991 - يىلى ۋاقتى توشىدىغان ئىدارە-ئورۇنلارنىڭ قولىدىكى دۆلەت خەزىنە چېكىنى ئالماشتۇرۇش ۋاقتى «گوۋۇيۈەننىڭ 1991 - يىلى ئالماشتۇرۇش ۋاقتى قەرز چېكىنى تارقىتىش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» دىكى بەلگىلىمىگە ئاساسەن، بەش يىلغا ئۇزارتىلغاندىن باشقا، جەمئىي 217 مىليون 550 مىڭ يۈەنلىك دۆلەت خەزىنە چېكى تېگىشىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە، مالىيە، پوچتا تارماقلىرى تېگىشكىنى 34 مىليون 550 مىڭ يۈەن.

1991 - يىلى مالىيە مىنىستىرلىكى ئۇيۇشتۇرغان تۆنجى نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك مالىيە قەرز چېكى بويىچە تېلېۋىزىيە زىيەن سىناش مۇسابىقىسىدە ئاپتونوم رايونىنىڭ ۋەكىللەر كومانىدىسى 3 - بولدى.

جاڭ جاۋشياڭ

كىچىك ماشىنا قاتارلىق مەخسۇس تىزگىنلىنىدىغان تاۋارلاردىن قوشۇمچە ھەق ئېلىنىدى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق، 1991-يىل 8-ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن باشلاپ، ئىجتىمائىي گۇرۇھلارنىڭ غەيرىي ئىشلەپچىقىرىش جاراكتېرىدىكى كىچىك ماشىنا سېتىۋېلىشى بويىچە مەخسۇس تىزگىنلىنىدىغان تاۋارلاردىن قوشۇمچە ھەق ئېلىش ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى. بۇنىڭ كونكرېت نىسبىتى مۇنداق بولدى: يەككە سېتىۋېلىش باھاسى 150 مىڭ يۈەندىن ئاشىدىغان (150 مىڭ يۈەنمۇ ئۇنىڭ ئىچىدە) كىچىك ماشىنىلارغا سېتىش باھاسىنىڭ 20 پىرسەنتى بويىچە ھەق ھېسابلاندى؛ 100 مىڭ يۈەندىن 150 مىڭ يۈەنگىچە بولغانلىرىغا (100 مىڭ يۈەنمۇ ئۇنىڭ ئىچىدە) سېتىش باھاسىنىڭ 15 پىرسەنتى. بويىچە

ھەق ھېسابلاندى؛ باھاسى 100 مىڭ يۈەندىن تۆۋەنلىرىگە سېتىش باھاسىنىڭ ئون پىرسەنتى بويىچە ھەق ھېسابلاندى؛ ئۆز جايىدا ئىشلەپچىقىرىلغان ماشىنا بولسا، سېتىش باھاسىنىڭ بەش پىرسەنتى بويىچە ھەق ھېسابلاندى. يېڭىلانغان ماشىنىلارغا يۇقىرىدا بايان قىلىنغان نىسبەت بويىچە 50% كېمەيتىپ ھەق ھېسابلاندى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، نۇسخائالغۇ، ئېلېكترونلۇق خەت بېسىش ماشىنىسى، فوتو تېلېگراف ئاپاراتىغا سېتىش باھاسىنىڭ ئون پىرسەنتى بويىچە مەخسۇس تىزگىنلىنىدىغان تاۋار قوشۇمچە ھەققى ھېسابلاپ ئېلىندى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 10 مىليون 250 مىڭ يۈەن مەخسۇس تىزگىنلەش قوشۇمچە ھەققى يىغىۋېلىندى، بۇ، ئاساسەن، يېزا شىپاخانىسى قۇرۇلۇشى ۋە ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن قوشۇمچە ياردەم بېرىشكە ئىشلىتىلدى.

جېڭ يۇڭگاڭ

مالىيە پەن تەتقىقاتى

1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭنىڭ مالىيە پەن تەتقىقاتىدا «شىنجاڭدىكى ناھىيە مالىيە - ئىقتىسادىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى ۋە تەرەققىيات ئىستىقبالى» دېگەن تەتقىقات تېمىسىنىڭ 1 - باسقۇچلۇق خىزمىتى تاماملىنىپ، خەنزۇچە خەت ھېسابىدا 500 مىڭ خەتلىك ۋە 300 مىڭ سانلىق ئاساسقا ئىگە كىتاب ئورىگىنالى پۈتتۈرۈلدى ھەمدە جۇڭگو مالىيە - ئىقتىساد نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشىر قىلىندى؛ سىچۈەن ئۆلكىسى باشلامچىلىق قىلىپ ئۇيۇشتۇرغان «غەربىي قىسىمنىڭ يېزا ئىگىلىك تەرەققىياتىغا دائىر مالىيە تەدبىرلىرى تەتقىقاتى» دىكى «شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا دائىر مالىيە تەدبىرلىرى تەتقىقاتى» دېگەن تارماق تەتقىقات تېما دوكلاتى تاماملاندى؛ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم سىياسەت تەتقىقات ئىشخانىسى باشلامچىلىق قىلىپ ئۇيۇشتۇرغان ناھىيە ئىقتىسادىغا دائىر تەتقىقات تېمىسى «باي ناھىيە بىلەن باي پۇقرالارغا قارىتىلغان مالىيە تەدبىرلىرى» دېگەن تارماق تەتقىقات تېمىسى تەتقىق قىلىنىپ بولدى؛ «يېزا ئىگىلىك مەبلىغىنى يۇرۇشتۇرۇش تېمىسى تەتقىقاتى» دېگەن تەتقىقات تېمىسىنىڭ دەسلەپكى ئورىگىنالى قولدىن چىقتى؛ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ناھىيە مالىيىسىدىكى قىيىنچىلىق ۋە ئۇنى ھەل قىلىشنىڭ يولىغا دائىر مەسىلىلەرنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش خىزمىتىگە قاتىشىلدى ھەمدە «نېفىت ئېچىش بىلەن شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىغا دائىر مەبلەغ مەسىلىسى تەتقىقاتى» دېگەن تەتقىقات تېمىسىنىڭ ئالدىنقى قارارلىق تەييارلىق خىزمىتى تاماملاندى.

جۇڭگو مالىيە ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ ئازسانلىق مىللەتلەر رايونلىرىنىڭ مالىيىسىنى تەتقىق قىلىش جەمئىيىتى ئۇيۇشتۇرغان مالىيە نەزەريىسى تەتقىقاتى بويىچە مۇنەۋۋەر نەتىجىلەرنى باھالاش پائالىيىتىدە شىنجاڭدىن بەش ئىلمىي ماقالە 1 - ، 2 - ، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى، بۇنىڭ ئىچىدە «كەسىپ قۇرۇلمىسىنى سەرخىللاشتۇرۇشنىڭ ئۇنۇمىگە دائىر مالىيە تەدبىرلىرى» دېگەن ئىلمىي ماقالە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

لىۋ خۇڭ

باج

باج خىزمىتى ھەققىدە ئومۇمىي بايان

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى باج تارماقلىرى يىغىۋالغان تۇرلۇك باج كىرىمى 3 مىلياد 201 مىليون 790 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.9% ئاشتى؛ بۇنىڭ ئىچىدە سودا - سانائەت باج كىرىمى 2 مىليارد 399 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 9.7% ئاشتى (يەرلىك ئورۇنلارغا تەۋە سودا - سانائەت باج كىرىمى 2 مىليارد 179 مىليون 90 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 12.21% ئاشتى)؛ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ تاپاۋەت بېجى كىرىمى 363 مىليون 310 مىڭ يۈەنگە يېتىپ 7.6% ئاشتى. دۆلەتنىڭ ئېنېرگىيە - قاتناش نۇقتىلىق قۇرۇلۇش فوندى كىرىمى 231 مىليون 480 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 3.4% ئاشتى؛ دۆلەتنىڭ خام چوتنى

تەكشەش فوندى كىرىمى 189 مىليون 820 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 8.1% ئاشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك باج تارماقلىرى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى جانلاندۇرۇشنى قوللاشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، ئىشلەپچىقىرىشنى ئىلگىرى سۈرۈپ، كىرىمنى كۆپەيتىش خىزمىتىنى يەنمۇ قانات يايدۇردى، باج خىزمىتىنىڭ چېتىشلىق دائىرىسى كەڭ، ئۇچۇر راۋان بولۇشتەك ئەۋزەللىكىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، كۆپ قاتلاملىق، كۆپ يوللۇق «قوللاش، ياردەم بېرىش، ئىلگىرى سۈرۈش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى، تولۇق دەللەش ۋە تەتقىق قىلىش ئاساسىدا، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، مۇناسىپ ھالدا 11 مادداملىق باجنى يۇرۇشلەشتۇرۇش تەدبىرىنى تۈزۈپ چىقتى.

1991 - يىلى باج تارماقلىرى باجنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇشتا چىڭ تۇرۇپ، باج يىغىشنى باشقۇرۇشنى ئۇزلۇكسىز كۈچەيتتى. 1) باج يىغىشنى باشقۇرۇش ئىلاھاتى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە باج تاپشۇرغۇچىلارنىڭ تەشەببۇسكارلىق بىلەن باجخانىغا كېلىپ باج تاپشۇرۇشنى مەلۇم قىلىش نىسبىتى 95% تەن ئاشتى. 2) تاپشۇرۇلمىغان باجنى ئېنىقلاش خىزمىتى داۋاملىق چوڭقۇر قانات يايدۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا تۆلەش ئارقىغا سۈرۈلۈپ باج سوممىسىدىن 30 نەچچە مىليون يۈەن ئېنىقلاندى. 3) كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ مالىيىسىنى باشقۇرۇش خىزمىتى كۈچەيتىلدى. «قوللاش، مۇلازىمەت قىلىش، باشقۇرۇش، نازارەتچىلىك قىلىش» كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ مالىيىسىنى باشقۇرۇشنىڭ يېتەكچى ئىدىيىسى قىلىنىپ، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ مالىيىسىنى باشقۇرۇش خىزمىتى سىستېمىسى ۋە تۈزۈمى تەدرىجىي ئورنىتىلدى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلدى ھەمدە ھەر خىل تۈزۈملەرنىڭ ئەملىيلەشتۈرۈلۈشى چىڭ تۇتۇلدى. 1991 - يىلى مەملىكەت بويىچە كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ تاپاۋەت بېجىنىڭ ئومۇملاشتۇرۇپ ھېسابلاپ، تولۇق تاپشۇرۇشنى باھالاپ سىلىشتۇرۇش. تا ئاپتونوم رايونىمىز 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. 4) باج تالونىنى تەكشۈرۈشنى قانات يايدۇرۇشتا چىڭ تۇرۇلدى. تۆت ئاي مۇددەتتە باج تالونى تەكشۈرۈلۈپ، 11 مىليون پارچىدىن ئارتۇق باج تالونى ئېنىقلاندى ۋە تەكشۈرۈلدى، 1 مىليون 800 مىڭ پارچىدىن ئارتۇق كېسىلگەن باج تالونى بىر - بىرلەپ تەكشۈرۈلدى. يىلمۇ يىل تەكشۈرۈش ئارقىلىق، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىڭ باج تالونى يېزىش سۈپىتى كۆرۈنەرلىك ئۆستى، ئوتتۇرىچە ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 86.5% كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 17.4 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى.

فەن شياۋمىڭ

يەككە سودا - سانائەتچىلەر ۋە خۇسۇسىي كارخانىلارنىڭ بېجى مەخسۇس تەكشۈرۈلدى

1991 - يىلى 8 - ئاينىڭ ئوتتۇرىسىدىن 12 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك باج تارماقلىرى ئاپتونوم رايون دائىرىسىدە يەككە سودا - سانائەتچىلەر ۋە خۇسۇسىي ئىگىلىكتىكى كارخانىلارنىڭ بېجىنىڭ مەخسۇس تەكشۈرۈپ، ئوغرىلاتقان، تۆلەنمىگەن باج، جەرىمانە بولۇپ 10 مىليون 670 مىڭ يۈەنلىك تەكشۈرۈپ خەزىنىگە كىرگۈزدى.

بۇ قېتىمقى مەخسۇس تەكشۈرۈشتە بارلىق سانائەت، سودا، قاتناش - ترانسپورت، بىناكارلىق - قۇراشتۇرۇش، ئىچىملىك - يېمەكلىك مۇلازىمىتى، رېمونت قىلىش - سەپلەش ۋە باشقا تىجارەت پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان شەھەر، يېزىلاردىكى يەككە سودا - سانائەتچىلەر ۋە خۇسۇسىي ئىگىلىكتىكى كارخانىلار بىر قەدەر ئەتراپلىق تەكشۈرۈلدى. دۆلەت باج ئىدارىسىنىڭ بىر تۇتاش تورونلاشتۇرۇشىغا ئاساسەن، تەكشۈرۈشنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرى مۇنۇلاردىن ئىبارەت بولدى: نامدا كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى، ئەمەلىيەتتە يەككە ئىگىلىك ياكى خۇسۇسىي ئىگىلىكتىكى كارخانىلار؛ ھۆددىگە ئېلىش، ئىجارىگە ئېلىش شەكلى ئارقىلىق

ئىشلەپچىقىرىش تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئورۇنلار ۋە شەخسلەر؛ توپ تارقىتىپ، ۋەكالىتەن ياچ تۇتۇپ قېلىش مەجبۇرىيىتى بار يەككە سودا ـ سانائەتچىلەر ۋە خۇسۇسىي ئىگىلىكتىكى كارخانىلار؛ خۇسۇسىي ئىگىلىكتىكى كارخانىلار؛ چولۇق يەككە سودا ـ سانائەتچىلەر ۋە بىر قىسىم نۇقتىلىق تىجارەت قىلغۇچىلار؛ يەككە ئىگىلىكتىكى ۋە خۇسۇسىي ئىگىلىكتىكى تامىخانا، قەھۋەخانا، مەيخانا، ساتىراشخانا، مېھمانخانا، زەرگەرچىلىك قاتارلىق يۇقىرى ئىستېمالىلىق، ئالاھىدە كەسىپلەر. ئاپتونوم رايونلۇق ياچ ئىدارىسى ئاپتونوم رايونىنىڭ ئەملىي ئەھۋالىغا ئاساسەن، كىرا ئاپتومۇبىلى كەسىپىنىمۇ تەكشۈرۈشنىڭ مۇھىم نۇقتىسى قاتارىغا كىرگۈزدى.

تەكشۈرۈش ئۇزۇنى ئۆزى تەكشۈرۈش ۋە نۇقتىلىق تەكشۈرۈشتىن ئىبارەت ئىككى باسقۇچقا بۆلۈندى. ئاپتونوم رايون بويىچە 116 مىڭ 260 يەككە سودا ـ سانائەتچى ۋە 576 خۇسۇسىي ئىگىلىكتىكى كارخانا ئۇزۇنى ئۆزى تەكشۈردى، ئۇزۇنى ئۆزى تەكشۈرۈش ئارقىلىق تولۇقلانغان ياچ 2 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئاپتونوم رايوندىكى ياچ ئارماقلىرى 3287 نەپەر ياچ كادىرىنى ئاجرىتىپ، 822 تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىل قىلدى، تەكشۈرۈش گۇرۇپپىلىرى 57 مىڭ 560 يەككە سودا ـ سانائەتچى ۋە 423 خۇسۇسىي ئىگىلىكتىكى كارخانىنى نۇقتىلىق تەكشۈرۈپ، 7 مىليون 980 مىڭ يۈەن ئوغرىلانغان ۋە تاپشۇرۇلمىغان ياچنى ئېنىقلاپ يىغىۋالدى. 480 مىڭ يۈەن تۆپىلەپ جەرىمانە قويدى.

تەكشۈرۈش ئارقىلىق ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەت ئىگىلىكىندىكى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ نامى ئاستىدا يەككە تىجارەت پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللانغان 581 ھەر خىل تىجارەتچى، باشقۇرۇش دائىرىسىدىن چۈشۈپ قالغان 690 تىجارەتچى ئېنىقلاندى. ئاپتونوم رايون بويىچە تولۇقلاپ تاپشۇرغان ياچ، جەرىمانە 10 مىڭ يۈەندىن ئاشقان تىجارەتچى 46، بۇنىڭ ئىچىدە ياچ تولۇقلىنىپ، قويۇلغان جەرىمانە 100 مىڭ يۈەندىن ئاشىدىغان تىجارەتچى ئىككى. بۇنىڭدىن باشقا، ئوغرىلىغان، تاپشۇرمىغان ياچ سوممىسى بىر قەدەر كۆپ، پوزىتسىيىسى قەبىھ بولغان 11 يەككە تىجارەتچىنىڭ ماتېرىيالى ئەدلىيە ئورگانلىرىنىڭ ئەنزە تۇرغۇزۇپ تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىشى ئۈچۈن يوللاپ بېرىلدى.

جالۇ چېكىشىڭ

ياچ ئىشلىرى توغرىسىدا مەسلىھەت بېرىش مۇلازىمەت ئورنى

شىنجاڭ ياچ ئىشلىرى توغرىسىدا مەسلىھەت بېرىش مۇلازىمەت ئورنى 1991 ـ يىل 6 ـ ئايدا قۇرۇلدى. يىل ئاخىرىغىچە بۇ ئورۇن كارخانا، كەسىپى ئورۇنلار ۋە شەخسلەر بولۇپ 100 گە يېقىن ئادەم (ئورۇن) نى ياچ سىياسىتى بويىچە مەسلىھەت مۇلازىمىتى بىلەن تەمىنلىدى. كارخانا، كەسىپى ئورۇنلار ئىقتىسادىي پائالىيەت داۋامىدا دۇچ كېلىدىغان ياچ سىياسىتىدىكى قىيىن مەسىلىلەرگە جاۋاب بەردى؛ كارخانىلارنىڭ تەننەرخ ھېساباتىنى توغرا قىلىشىغا، پايدا ـ زىيانىنى ئەينەن ئەكس ئەتتۈرۈشىگە، 18 كارخانىنىڭ ھېسابات جەدۋىلىنى تەكشۈرۈشىگە يارەملەشتى؛ ئاپتونوم رايون ئۈيغۇرتۇرغان ياچ، مالىيە، مال باھاسىنى كەلكۈلەندە تەكشۈرۈشكە قاتنىشىپ، توققۇز ئورۇننى تەكشۈرۈپ، ئىنتىزامغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان 600 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق پۇلنى تەكشۈرۈپ ئېنىقلىدى. 1991 ـ يىلى بۇ ئورۇن يەنە بىر كارخانىنىڭ ھېسابىنى ئېنىقلىدى، بىر كارخانىنىڭ دائىملىق ياچ مەسلىھەتچىلىكىنى ئۈستىگە ئالدى. بۇ ئورۇن قۇرۇلغان يېرىم يىلدىن بۇيان، 40 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق كىرىم قىلدى.

چىن يۈچياڭ

ستاتىستىكا

ستاتىستىكا خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1) ستاتىستىكىلىق سانلىق ئاساسلارنىڭ سۈپىتىنى مۇلچەرلەش قانات يايدۇرۇلۇپ،

ستاتىستىكىلىق تەھلىل ۋە تەتقىقات سەۋىيىسى ئۆستۈرۈلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك ستاتىستىكا تارماقلىرى كۆپ مىقداردىكى ستاتىستىكىلىق ئۇچۇرلارنى توپلاپ، رەتلەپ، پىششىقلاپ، كەسىپلەر بويىچە ستاتىستىكا مەلۇمات جەدۋەللىرى ۋە يېزا، شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي ئىگىلىكىنى تەكشۈرۈش جەھەتتىكى يۇقىرىغا مەلۇم قىلىش ۋەزىپىسىنى ئورۇنداپ، دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ ستاتىستىكا ئۇچۇرى جەھەتتىكى تۈپ تەلىپىگە كاپالەتلىك قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق ستاتىستىكا ئىدارىسى ستاتىستىكىلىق سانلىق ئاساسلارنىڭ سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، نۆۋەتلىق ھالدا، مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى (ئاساسەن 2 ـ، 3 ـ كەسىپ)، يېزىلاردىكى تۈرلۈك مۇلۈك ئۈچۈن سېلىنغان مەبلەغ، ئاشلىق، پاختا مەھسۇلات مىقدارى، چارۋا مال سانى، ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى، دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئونتۇرىچە ساپ كىرىمى، شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئونتۇرىچە ساپ كىرىمى قاتارلىقلارنىڭ كۆرسەتكۈچىنى مۆلچەرلىدى؛ ھەر دەرىجىلىك ستاتىستىكا تارماقلىرى ئىقتىسادىي تەرەققىيات جەريانىدىكى تەسىر قوزغايدىغان مەسىلىلەر، قىيمىن نۆۋەتلىلار ۋە پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى كۆڭۈل بۆلۈۋاتقان مەسىلىلەرگە بىرلەشتۈرۈپ، ئەمەلىيەتكە چۈشۈر چۈشۈپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ، كۆپلىگەن تەكشۈرۈش دوكلاتى ۋە ستاتىستىكىلىق تەھلىل دوكلاتى يېزىپ، ۋەزىيەت تەرەققىياتى ۋە ئىقتىسادىي ئىلاھاتنىڭ ئېھتىياجىغا كۆڭلۈك ماسلاشتى، بىر قىسىم تەكشۈرۈش دوكلاتى ۋە ستاتىستىكىلىق تەھلىللەر گېزىت، رادىئو ئىستانسىلىرى ۋە ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنلىرى تەرىپىدىن ئىشلىتىلدى. يېزىلاردىكى يېزا (بازار) لىق ستاتىستىكا پونكىتلىرى بىر يىلدىلا 1700 پارچىدىن ئارتۇق ئىخچام ستاتىستىكىلىق تەھلىل يېزىپ چىقتى.

2) ستاتىستىكا ئىلاھاتنىڭ قەدىمىنى تېزلىتىپ، يېڭى خەلق ئىگىلىكى ھېسابات سىستېمىسىنى يولغا قويۇش ئۈچۈن پائال تەييارلىق كۆرۈلدى. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەشكىللىشى ۋە ماسلاشتۇرۇشى بىلەن، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون ۋە ئۇرۇمچى شەھىرىدىكى 18 فۇنكسىيىلىك تارماق خەلق ئىگىلىكىنىڭ كۆپەيگەن قىممىتىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈشنى نۆۋەتتىدا سىناق قىلىشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، ئۇرۇمچى تەۋەسىدىكى مەركەز، ئاپتونوم رايون، ئۇرۇمچى شەھىرى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈنىدىن بولۇپ جەمئىي 3983 مەمۇرىي ئورۇن، كارخانا، كەسىپى ئورۇندا كۆپەيگەن قىممەتنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈشنى نۆۋەتتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىنى قانات يايدۇردى. 10 مىڭدىن ئارتۇق تەكشۈرگۈچى خادىم سەككىز ئاي تىرىشچانلىق كۆرسىتىش ئارقىلىق، پۈتۈن جەريانىنى كۆڭۈلدىكىدەك تاماملاپ، ئاپتونوم رايون بويىچە خەلق ئىگىلىكىنىڭ يېڭى ھېسابات سىستېمىسىنى يولغا قويۇش ئۈچۈن تەجرىبە توپلىدى، ئىختىساس ئىگىلىرىنى تەربىيىلىدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، دۆلەتنىڭ بىر تۈتاش ئورۇنلاشتۇرۇشى بويىچە، يېزا ئىگىلىكىدە كۆپەيگەن قىممەتنى نۆۋەتتىدا سىناق قىلىش يولغا قويۇلۇپ، ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ يېزا ئىگىلىكىدىكى كۆپەيگەن قىممەتنى ھېسابلاش ئىشى تاماملاندى. يېزىلاردىكى بىر يۈرۈش جەدۋەل ئالتاي شەھىرىدە سىناق قىلىنىپ مۇۋەپپەقىيەت قازانغاندىن كېيىن، تەجرىبىلەرنى يەكۈنلەش، كۆرسەتكۈچەك تۈزىتىش كىرگۈزۈش ئاساسىدا، ئۇنىڭ دائىرىسى پۈتۈن ئالتاي ۋىلايىتىگە كېڭەيتىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق ستاتىستىكا ئىدارىسى بىلەن يېزىلارنى تەكشۈرۈش ئەترىتى يېزىلاردىكى ستاتىستىكا ئۇچۇر توري قۇرۇلۇشىنى يەنمۇ ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، خوتەن ۋىلايىتىدە شىنجاڭنىڭ يېزىلىرىدىكى ستاتىستىكا ئۇچۇر توري قۇرۇلۇشى بويىچە تەجرىبە ئالماشتۇرۇش ئىش ئورنى يىغىنى ئۆتكۈزدى. يىل ئاخىرىغا كەلگەندە، ئاپتونوم رايونىنىڭ يېزىلىرىدا 489 يېزا (بازار) لىق ستاتىستىكا پونكىتى قۇرۇلدى.

3) 4 - قېتىملىق نوپۇسنى ئومۇميۈزلۈك

تەكشۈرۈشنىڭ پۈتۈن جەريانىدىكى خىزمەتلەر باشتىن ئاخىر ياخشى ئىشلەندى. 1991 - يىلى نوپۇسنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈشكە دائىر سانلىق ئاساسلارنى بىر تەرەپ قىلىش، قولدا جەملەنگەن ماتېرىياللارنى رەتلەش، تەھرىرلەپ بېسىش ۋە ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش ماتېرىياللىدىن ئۆزلەشتۈرۈپ پايدىلىنىش ئۇقتۇلىق تۈتۈلدى. ئاپتونوم رايونلۇق نوپۇسنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش ئىشخانىسى 4 - قېتىملىق نوپۇسنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈشكە دائىر سانلىق ئاساسلارنى بىر تەرەپ قىلىش سۈپىتىگە ھەقلىق كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، 15 ئىلايەت، ئوبلاست، شەھەردە سەييارە تەكشۈرۈشكە يېتەكچىلىك قىلىپ سانلىق ئاساسنى ئۆزگەرتكەن، مەشغۇلات قائىدىسىگە خىلاپلىق قىلغان، ماتېرىيالنى ئالدىن تەكشۈرمىگەن، نۇسخىسىنى كۆپەيتمىگەن، بەلگىلەنگەن تەرتىپنى ئىجرا قىلمىغان قىسمەن ئىلايەتلەرنى قاتتىق باشقۇرۇپ، يېغىباشتىن ئالدىن تەكشۈرۈپ، نۇسخىنى كۆپەيتىشنى 100% كە يەتكۈزدى؛ مەسىلە كۆپرەك ئىلايەتلەرگە ئادەم كۆچى، ماددىي كۆچنى مەركەزلەشتۈرۈپ، پۈتۈنلەي قايتىدىن ئىشلەپ بىر تەرەپ قىلدى. يۇقىرىدىكى تەدبىرلەرنى قوللىنىش ئارقىلىق ئاپتونوم رايونلۇق سانلىق ئاساسلارنى بىر تەرەپ قىلىشى دۆلەتلىك تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى، شۇنداق بىلەن بىللە، ئاپتونوم رايونلۇق نوپۇسنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش ئىشخانىسى ئۈيغۇرچە، خەنزۇچە يېزىقتا شىنجاڭ خەلق نەشرىياتىغا «شىنجاڭ ئۈيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قېتىملىق نوپۇسنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈشكە دائىر قولدا جەملەنگەن ماتېرىيالى» نى نەشر قىلدۇردى، نوپۇسنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈشكە دائىر 160 نەچچە تەھلىل ماقالىسىنى يېزىشنى تەشكىللىدى.

4) ستاتىستىكا بويىچە تەربىيەلەش ۋە قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشى داۋاملىق تۈتۈلدى. مەملىكەت بويىچە ستاتىستىكا خادىملىرىدىن بىر تۈتاش سالاھىيەت ئىمتىھانى ۋە ئىش ئورنىدا تەربىيىلەش ئىمتىھانى ئېلىش ئارقىلىق، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 1260 نەپەر ئاز سانلىق مىللەت ۋە خەنزۇ ستاتىستىكا خادىمى دۆلەت تارقاتقان «ستاتىستىكا خادىملىرىنىڭ سالاھىيەت گۇۋاھنامىسى» غا ئېرىشتى، لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى 48.6% بولدى؛ 2700 نەپەر ستاتىستىكا خادىمى «ئىش ئورنى كەسپىي بىلىمى بويىچە لايىقەتلىك گۇۋاھنامىسى» ئالدى، لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى 80% كە يەتتى. ناھىيىلىك ستاتىستىكا ئىدارىسى باشلىقلىرىنىڭ بىر قارارلىق ئۆگىنىش كۇرسى ئۈيۈشتۇرۇلدى. ستاتىستىكا بويىچە قانۇننىڭ ئىجرا قىلىنىشىنى تەكشۈرۈش تارباغاتاي، ئالتاي ۋىلايەتلىرىدە ئېلىپ بېرىلدى، جەمئىي سەككىز ناھىيە، ئىككى شەھەر، توققۇز يېزا ئارىلاپ تەكشۈرۈلدى، قانۇنغا خىلاپلىق قىلىنغان 23 خەنزۇ ۋە قىلمىش تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىنىپ، جەرىمانە قويۇلدى، ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش قىلىندى ۋە مەمۇرىي جەھەتتىن بىر تەرەپ قىلىندى. ئاپتونوم رايونلۇق يەرلىك ستاتىستىكا قانۇنىنى تۇرغۇزۇشتا بۆسۈش بولدى. «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ستاتىستىكا نىزاملىرىنى تەكشۈرۈش ۋە ئۇنىڭغا نازارەتچىلىك قىلىش توغرىسىدىكى بەلگىلىمە» 1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن يولغا قويۇلۇپ، ئاپتونوم رايونلۇق ستاتىستىكا قانۇنىنى ئىجرا قىلىش كونكرېت ئاساس ۋە كاپالەتكە ئىگە قىلىندى.

جىياڭ گوجيەن يېزىلاردىكى ستاتىستىكا ئۇچۇر تورلىرى يەنمۇ تەرەققىي قىلدى

ئاپتونوم رايونلۇق ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ ستاتىستىكىسىغا ئاساسلانغاندا، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «شىنجاڭدا يېزا، بازارلىق ستاتىستىكا پونكتى قۇرۇش توغرىسىدا دوكلات» نى تەستىقلاپ تارقاتقاندىن بۇيان، ئاپتونوم رايونلۇق يېزىلىرىدىكى ستاتىستىكا ئۇچۇر تورلىرى قۇرۇلۇشى تېز تەرەققىي قىلدى، 1988 - يىلدىكى 148 ستاتىستىكا پونكتى (ھەيئىتى) 1991 - يىلى 489 غا يەتتى. يېزا، بازارلاردىكى ستاتىستىكا پونكتىغا قاتناشقان ئادەم 4004 كە يېتىپ، ئوتتۇرا ھېساب

بىلەن ھەر بىر پونكىتقا سەككىزدىن ئادەم توغرا كەلدى. 1991 - يىلى يېزا، بازارلىق ستاتىستىكا پونكىتلىرى 1692 پارچە ھەر خىل ستاتىستىكىلىق ئۇچۇر ۋە ستاتىستىكىلىق تەھلىل دوكلاتى بىلەن تەمىنلىدى، بۇ، شۇ جايدىكى پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىشقا رەھبەرلىك قىلىشىدا مەسلىھەتچىلىك رول ئويناندى.

خەن جۇن
باتۇر

يېزىلاردىكى بىر يۈرۈش ستاتىستىكا جەدۋىلى تۈزۈمى ئالتاي ۋىلايىتىدە ئومۇميۈزلۈك سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويۇلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ يېزىلارنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتى ئالتاي ۋىلايىتىدە يېزىلاردىكى بىر يۈرۈش ستاتىستىكا جەدۋىلى تۈزۈمىنى سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويدى. يېزىلاردىكى بىر يۈرۈش ستاتىستىكا جەدۋىلى يېزىلارنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي، پەن - تېخنىكا جەھەتلىرىدىكى ئومۇمىي ئەھۋالىنى ئەتراپلىق ئەكس ئەتتۈرىدۇ. ئۇ، خەلق ئىگىلىكى ھېسابات سىستېمىسى بىلەن يۈرۈشلەشتۈرۈلۈپ، دۆلەت، يەرلىك ئورۇنلار ۋە تارماقلارنىڭ ستاتىستىكا مەلۇمات جەدۋىلى تۈزۈمىگە بولغان ئېھتىياجىنى قاندۇرالايدۇ. يېزىلاردىكى بىر يۈرۈش ستاتىستىكا جەدۋىلى ئۈچ چوڭ قىسىمدىن، 2600 دىن ئارتۇق كۆرسەتكۈچتىن تەركىب تاپقان. 1 - قىسىم ماددىي نەرسىلەرنىڭ مىقدار كۆرسەتكۈچى بولۇپ، ئاساسىي مەزمۇنى يېزىلارنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى، دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىقنىڭ ئەھۋالى، يېزا ئىگىلىكىنى زامانىۋىلاشتۇرۇش ۋە ماشىنىلاشتۇرۇش، ئېنېرگىيە - ئېنېرگىيە سۇ ئىنشائاتى قاتارلىقلارنىڭ ئەھۋالى ئۆندىرىلا دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ باھاسى ۋە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ئورۇنلىرىنىڭ ماددىي مەرپىيانىنىڭ مىقدارى قاتارلىقلارنى تۈز ئىچىگە ئالىدۇ؛ 2 - قىسىم قىممەت مىقدارى قىسمى بولۇپ، يېزىلارنىڭ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى، يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى، يېزا ئىگىلىك ساپ مەھسۇلات قىممىتى، يېزا ئىگىلىك تاۋارلىرى مەھسۇلات قىممىتى ۋە يېزىلاردىكى ئىقتىسادىي دارامەتلىك تەقسىم قىلىنىشى قاتارلىق مەزمۇنلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ؛ 3 - قىسىم ئۈنۈم قىممىدىن ئىبارەت. بىر يۈرۈش جەدۋەلنىڭ 1 - قىسىم پۈتۈنلەي بىۋاستە كۆزىتىلىدىغان ئەملىي نەرسىلەرنىڭ مىقدار كۆرسەتكۈچى بولۇپ، ئۇنىڭغا ھېچقانداق نەرسە ئارىلاشتۇرمايلا ھېسابلىنىدۇ، ناھىيە، يېزا ۋە يېزىدىن تۈۋەن ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتلىرى جەدۋەل تولدۇرۇشقا مەسئۇل بولىدۇ؛ 2 - ، 3 - قىسىم 1 - قىسىمدىكى ئەملىي نەرسىلەر مىقدارىنىڭ كۆرسەتكۈچىدىن پايدىلىنىپ، ئېلېكترونلۇق ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق ئىشلىنىپ ھېسابلىنىدۇ. يېزىلاردا بىر يۈرۈش ستاتىستىكا جەدۋىلىنىڭ يولغا قويۇلۇشى — يېزىلارنىڭ ستاتىستىكىلاش ئۈسۈلى تۈزۈمىدىكى مۇھىم بىر ئىسلاھات. بۇنىڭ بىلەن نۆۋەتتىكى يېزا ئاساسىي قاتلام ئورۇنلىرىنىڭ مەلۇمات جەدۋىلىدىكى تەكرارلىنىپ كېتىش ئەھۋالىنى تۈگىتىپ، سان - رەقەملەرنىڭ كۆپ تەرەپتىن كېلىشىنى ھەل قىلىش، ئاساسىي قاتلامنىڭ يۈكىنى يېنىكلىتىش، يېزىلاردىكى ستاتىستىكا سانلىق ئاساسلىرىنىڭ مۇپىتىنى ئۈستۈرۈش، ستاتىستىكا ئۇچۇرى، مەسلىھەت بېرىش، نازارەتچىلىك قىلىشتىن ئىبارەت بىر پۈتۈن گەۋدە ئىقتىدارىنى جارى قىلدۇرۇشتا مۇھىم رول ئويناپدۇ.

ئالتاي ۋىلايىتىدە سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويۇلغان يېزىلاردىكى بىر يۈرۈش ستاتىستىكا جەدۋىلى جەھەتتىكى مۇۋەپپەقىيەتلىك تەجرىبىلەر ئارقىلىق بۇنىڭدىن كېيىن ئاپتونوم رايوندا بىر يۈرۈش جەدۋەل تۈزۈمىنى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇش ۋە يېڭى خەلق ئىگىلىكى ھېسابات سىستېمىسىغا بۇرۇلۇش ئۈچۈن مۇمكىنچىلىككە ئىگە مول تەجرىبە توپلاندى.

خەن جۇن
فەن يۈجېن

يېزا ئىگىلىكىدىكى كۆپەيگەن قىممەتنى ستاتىستىكىلاش نۇقتىدا سىناق قىلىندى

1991 - يىلى 4 - ئايدىن 12 - ئايغىچە ئاپتونوم رايونلۇق ستاتىستىكا ئىدارىسى مەملىكىتىمىزنىڭ يېڭى خەلق ئىگىلىكى ھېسابات سىستېمىسى لايىھىسىنى ئاساس قىلىپ، ستاتىستىكا ھېساباتى، بوغالتېرلىق ھېساباتىنى ماسلاشتۇرۇش ۋە بىرلىككە كەلتۈرۈش پرىنسىپىغا ئاساسەن، يېزىلاردا كۆپەيگەن قىممەتنى ھېسابلاشنىڭ سىناق لايىھىسىنى ئىشلەپ چىقتى ھەمدە ئۇرۇمچى شەھرىنى يېزا ئىگىلىكىدىكى كۆپەيگەن قىممەتنى ستاتىستىكىلاشنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلىدىغان ئورۇن قىلىپ تاللىدى.

يېزا ئىگىلىكىدە كۆپەيگەن قىممەت «قوشۇمچە قىممەت» ياكى «قوشۇلغان قىممەت» دەپمۇ ئاتىلىدۇ، بۇ، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ئورۇنلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش تىجارىتى ياكى ئىمگەك مۇلازىمىتى پائالىيىتىنىڭ ئەك ئاخىرقى نەتىجىسىنى كۆرسىتىدۇ، ئۇ، مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنىڭ ئورگانىك تەركىبىي قىسمىدىن ئىبارەت. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ يېزا ئىگىلىكىدە كۆپەيگەن قىممەتنى ستاتىستىكىلاشنى نۇقتىدا سىناق قىلىش يىلى بولۇپ، ئۇ، 1980 - يىلى ۋە 1990 - يىلدىن ئىبارەت ئىككى يىلنى ئاساس يىلى قىلىدۇ. نۇقتىدا سىناق قىلىشنىڭ دائىرىسى ئۇرۇمچى تەۋەسىدىكى دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق جەھەتتىكى ھەر خىل ئىقتىسادىي ئورۇنلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ، ئۇ، 20 يېزا، 29 مىللەت 259 دېھقان ئائىلىسى، 44 دۆلەت ئىگىلىكىدىكى دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەيدان - فېرمىسىنى (ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەننىڭ ئالتە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق تۈەن - مەيدانىنى) غا چېتىلىدۇ. نۇقتىدا سىناق قىلىشتا ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش، ئارىلاپ تەكشۈرۈش ۋە نۇقتىلىق تەكشۈرۈش قاتارلىق كۆپ خىل ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈش ئۇسۇلى قوللىنىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىكىدىكى كۆپەيگەن قىممەتنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتى گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى. يېزا ئىگىلىكىنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى تارماق ۋە دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەيدان - فېرمىلىرىدىكى 140 نەن ئارتۇق كەسپىي تايانچ خادىم مەخسۇس تەربىيىلەندى. ستاتىستىكىلاشنى نۇقتىدا سىناق قىلىش تەتقىقاتى، ئۇرۇمچى رايونىنىڭ 1980 - يىلدىكى يېزا - ئىگىلىكىدە كۆپەيگەن قىممىتى 35 مىليون يۈەن بولغان بولسا (ھازىرقى باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)، 1990 - يىلدىكى يېزا ئىگىلىكىدە كۆپەيگەن قىممىتى 139 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلى 1980 - يىلدىكىدىن 1.99 قاتلاندى. نۇقتىدا سىناق قىلىش ئارقىلىق ئۇرۇمچى رايونى يېزا ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىيات جەريانى ۋە ھازىرقى ئەھۋالى ئېنىقلىنىپ، ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىنىڭ 2 - قەدەملىك تەرەققىيات ئومۇمىي پىلانىنى تۈزۈشى ئۈچۈن ئاساس تەييار بېرىلدى. نۇقتىدا سىناق قىلىش ئارقىلىق ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىگىلىكىدە كۆپەيگەن قىممەتنى ھېسابلاش ئۇسۇلى ۋە پارامېتىرنى مۇلچەرلەپ بېكىتىش جەھەتتە قىممەتلىك ئۇلگە يارىتىلدى.

خەن جۇن
جاڭ جىڭدۇك

يېزىلاردىكى ستاتىستىكا خادىملىرى تەربىيىلەندى

1991 - يىلى 5 - ئايدىن 8 - ئايغىچە جۇڭگو ئاشلىق - دېھقانچىلىق ستاتىستىكا مەركىزى ئۇرۇمچى تەربىيىلەش نۇقتىسى تۆت قارار تەربىيىلەش كۇرسى ئۆيۈشتۇرۇپ، ئاپتونوم رايوندىكى 15 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە 85 ناھىيە، شەھەر، شۇنداقلا ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۈەننىڭ ئون يېزا ئىگىلىك شىسى ئۈچۈن 180 نەپەر يېزا ستاتىستىكا خادىمى تەربىيىلەپ بەردى. كۇرسانتلار توققۇز مىللەتتىن تەركىب تاپقان بولۇپ، ئاز سانلىق مىللەت كۇرسانتلار 56.7% نى ئىگىلەيدۇ. تەربىيىلەش كۇرسىدا خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە ئىككى خىل تىلدا

دەرس ئۆتۈلدى. كۇرسانتلار «يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش» ، «مائارىپ ئاساسلارنى بىر تەرەپ قىلىش» ۋە «ستاتىستىكىلىق تەھلىل» دىن ئىبارەت ئۈچ دەرسنى نۆۋەتلىق ئۆگەندى ھەمدە جۈڭگو ئاشلىق - دېھقانچىلىق ستاتىستىكا مەركىزى بىر تۈتاش سوئال چىقارغان ئىمتىھاندىن ئۆتۈپ ، كۇرسنى تاماملاش گۇۋاھنامىسىگە ئېرىشتى.

ناھىيىلەردىكى يېزا ستاتىستىكا خادىملىرىنى تەربىيىلەش ئېلىمىز ھۆكۈمىتى بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىنىڭ ئاشلىق - دېھقانچىلىق تەشكىلاتى ۋە ئىتالىيە ھۆكۈمىتى بىلەن ئىمزالىغان ھەمكارلىق تۈرىدىن ئىبارەت. بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىنىڭ ئاشلىق - دېھقانچىلىق تەسكىلاتى ۋە ئىتالىيە ھۆكۈمىتى ئېلىمىزنىڭ جۈڭگو ئاشلىق - دېھقانچىلىق ستاتىستىكا مەركىزى قۇرۇشىغا، ناھىيىلەردىكى يېزا ستاتىستىكا خادىملىرىنى تەربىيىلىشىگە ھەقسىز ياردەم بېرىدۇ. بۇنىڭدىن مەقسەت ئېلىمىزنىڭ يېزا ستاتىستىكا خىزمىتىنى ياخشىلاشتىن ئىبارەت. ئۇرۇمچى تەربىيىلەش نۆۋتىنى ئېلىمىزدىكى 15تەربىيىلەش نۆۋتىنىڭ بىرى.

دۇڭ مۇجاۋ
خەن جۇن

ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقى

ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقى

چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىش ئەھۋالى 1991-يىلى ئاپتونوم رايون چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىلىدىغان تۈردىن 16نى تەستىقلىدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن يەتتە تۈر كۆپ؛ كېلىشىم ھاسىل قىلىنغان چەت ئەل مەبلىغى 457مىليون 187مىڭ 600ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 88.72%ئاشتى - شۇ يىلى، ئەملىيەتتە، 93مىليون 616مىڭ ئامېرىكا دوللىرى ئىشلىتىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە: ئەنگلىيە ۋە ئىسپانىيە دۆلەتلىرىنىڭ ھۆكۈمەتلىرى قەرز بەرگەن تۈر ئۈچ: مايتاغ ئېتىلىن قۇرۇلۇشى، پوچتا - تېلېگرافى ئالاقە لىنىيىسىنى ئۆزگەرتىش، خۇرۇم ئىشلەش تۈرى، بۇلارغا، ئەملىيەتتە، 86 مىليون 256 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىلىق چەت ئەل مەبلىغى ئىشلىتىلدى.

ھۆكۈمەت پۇل تەقدىم قىلغان تۈر بىر، دانىيە ھۆكۈمىتى ئۇرۇمچى داۋانچىڭ شامال كۆچى ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 2 - قارارلىق قۇرۇلۇشىنى قۇرۇپ بېرىدىغان بولدى، بۇنىڭغا 560 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى (3 مىليون 500 مىڭ دانىيە كرانى) كېتىدۇ، تەقدىم قىلىنغان پۇلنىڭ ھەممىسى ئىشلىتىلىشكە باشلىدى.

چەت ئەل سودىگەرلىرى ۋە تەيۋەنلىك سودىگەرلەر بىۋاستە مەبلەغ سالغان تۈر ئون بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن تۆت تۈر كۆپەيدى؛ كېلىشىم ھاسىل قىلىنغان سومما 30 مىليون 627 مىڭ 600 ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ 46.84% ئازىيىپ كەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە، بىرلىكتە مەبلەغ سېلىپ باشقۇرىدىغان تۈر ئالتە، ھەمكارلىشىپ باشقۇرىدىغان تۈر بىر، چەت ئەل سودىگەرلىرى ئۆز ئالدىغا مەبلەغ سالغان تۈر ئۈچ. تۈرلەرنىڭ مەزمۇنى ئېلېكترون سانائىتى، يېمەكلىك، يېنىك سانائەت، توقۇمىچىلىق، ئوراش-قاچىلاش ۋە ساياھەت مۇئەسسەسىلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. بۇلارغا، ئەملىيەتتە، 6 مىليون 800 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى ئىشلىتىلدى.

چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان باشقا تۈر ئىككى: سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقىستان جۇمھۇرىيىتىدىن ماتېرىيال كەلتۈرۈپ پىششىقلاش (كېسىم - كېچەك ۋە خىمىيە سانائىتى) تۈرى. 1991 - يىلى ئىشقا كىرىشكەن، چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانىلارنىڭ ئېكسپورت سوممىسى 25 مىليون 296 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 28.31% ئاشتى، بۇ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئېكسپورت سوممىسىنىڭ يەتتە پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1.16 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى.

قۇرۇلۇش ھۆددىگەرلىكى ۋە كەسىپ مۇلازىمىتى جەھەتتىكى ھەمكارلىق ئەھۋالى 1991 - يىلى چەت ئەل

بىلەن 14 قۇرۇلۇش ھۆددىگەرلىكى ۋە ئەمگەك مۇلازىمىتى ھەمكارلىق تۈرى ئىمزالاندى، توختامدىكى ئومۇمىي سوممىا 13 مىليون 774 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە:

قۇرۇلۇش ھۆددىگەرلىك تۈرى ئالتە، سوممىسى 10 مىليون 567 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى. بۇ تۈرلەر، ئاساسەن، سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ قىرغىزىستان جۇمھۇرىيىتىدە قۇرۇلىدۇ. قۇرۇلۇش تۈرلىرى ساياھەت مېھمانخانىسى سېلىش ۋە بېزەش، ئىلمە توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ ماشىنا - ئۇسكۇنىلىرىنى قۇراشتۇرۇش، لوك ياساش ۋە كۆكتات تېرىش قاتارلىقلاردىن ئىبارەت.

ئەمگەك مۇلازىمىتى ھەمكارلىق تۈرى ئالتە، سوممىسى 1 مىليون 168 مىڭ 700 ئامېرىكا دوللىرى. بۇ تۈرلەر سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ تاجىكىستان، قىرغىزىستان، ئۆزبېكىستان جۇمھۇرىيەتلىرىگە تارقالغان. ئۇنىڭ مەزمۇنى جۇڭگو تىبابەتچىلىكى بويىچە ئەمگەك مۇلازىمىتى ھەمكارلىقى، مېھمانخانا قۇرۇلۇشلىرىنى لايىھىلەش ۋە ئىسسىق شامال چىقىرىدىغان ھاۋا تەڭشىگۈچ لايىھىلەش، نۇسخا ئېلىش تېخنىكىسى قاتارلىق جەھەتتىكى ئەمگەك مۇلازىمىتى ھەمكارلىق تۈرلىرىدىن ئىبارەت.

چەت ئەلگە مەبلەغ سېلىنغان تۈر ئىككى: رەڭلىك سۈرەت چوڭايتىش مەركىزى، جۇڭگوچە رېستۇران. توختامدىكى سوممىا 2 مىليون 38 مىڭ 300 ئامېرىكا دوللىرى، جۇڭگو تەرەپ سالغان مەبلەغ 49% نى ئىگىلەيدۇ، سوممىسى 998 مىڭ 800 ئامېرىكا دوللىرى. 1991 - يىلى بۇ تۈرلەر ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلگەندىن كېيىن، ئۇنۇمى خېلى ياخشى بولدى، ئىككى تۈرگە سېلىنغان مەبلەغدىن ئوخشاشلا پايدا ئېلىندى.

1991 - يىلى چەت ئەلگە 800 دىن ئارتۇق ئەمگەك مۇلازىمىتى خادىمى ئەۋەتىلدى، يىل ئاخىرىدا چەت ئەلدە قالغان ئادەم 100 دىن ئارتۇق.

پېڭ شۇ

خي چۇڭفۇ

چەت ئەلگە مەبلەغ سالغان كارخانىلار

1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە چەت ئەلگە مەبلەغ سالغان كارخانا 11 گە يەتتى. مەبلەغ سېلىش دائىرىسى ئاۋسترالىيە، ئەرەب بىرلەشمە خەلىپىلىكى، كانادا، سوۋېت ئىتتىپاقى قاتارلىق دۆلەت ۋە شياڭگاڭ رايونىغا چېتىلىدۇ. بۇ تۈرلەر مۇنۇلاردىن ئىبارەت: (سوۋېت ئىتتىپاقى) ئاقبۇلاق چايدان بىرلەشمە كارخانىسى، تاشكەنت خەلقئارا چايدان چەكلىك شىركىتى، جۇڭگو - سوۋېت خەلقئارا سۈرەت تارتىش، رەڭلىك سۈرەت چوڭايتىش مەركىزى، جۇڭگو - سوۋېت جامبۇل رېستۇرانى، ئالمۇتا A Б - TOH ئېلېكترون چەكلىك شىركىتى، جۇڭگو «سەددىچىن» رېستۇرانى، جۇڭگو - سوۋېت بىرلىكتە مەبلەغ سالغان رەڭلىك سۈرەت ۋە ئېلان ئىشلەش كارخانىسى، (شياڭگاڭ) شىنجاڭ تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى، (ئەرەپ بىرلەشمە خەلىپىلىكى) دۇبەي شىنجاڭ ئۇنىۋېرسال تاشقى سودا شىركىتى، (ئاۋسترالىيە) جۇڭگو - ئاۋسترالىيە مونتىۋارىف چارۋىچىلىق فېرمىسى، (كانادا) سىنگا تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى. ئەمەلىيەتتە، سېلىنغان مەبلەغ ئومۇمىي سوممىسى 11 مىليون 323 مىڭ 600 ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ماددىي نەرسە 8 مىليون 203 مىڭ 200 ئامېرىكا دوللىرىلىق بولۇپ، ئەمەلىيەتتە، سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغنىڭ 72.4 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ؛ قالغىنى نەق پېرېۋوت مەبلىغىدىن ئىبارەت. مەبلەغ سېلىنغان كەسىپلەر تاشقى سودا، يېنىك سانائەت، ئېلېكترون سانائىتى، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق قاتارلىقلارغا چېتىلىدۇ. نۆۋەتتە رەسمىي ئىشقا كىرىشتۈرۈلۈپ، تىجارەت باشلىغان كارخانا سەككىز، ئۇچ كارخانىنىڭ قۇرۇلۇشى ئۈچۈن تەييارلىق كۆرۈلۈۋاتىدۇ.

شىڭ خۇي

چەت ئەلگە ئەمگەك - مۇلازىمەت خادىمى چىقىرىش ئەھۋالى

1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايونىمىز قازاقىستان، قىرغىزىستان، تاجىكىستان قاتارلىق جۇمھۇرىيەتلەرگە 2600 ئادەم (قېتىم) ئەمگەك -

مۇلازىمەت خادىمى چىقاردى، بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ خەلقئارا ئىقتىسادىي ھەمكارلىق شىركىتى چىقارغان ئەمگەك - مۇلازىمەت خادىمى 1976 ئادەم (قېتىم)، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈنى ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتى ۋە «شىنتيەن» خەلقئارا تېخنىكا ھەمكارلىق شىركىتى چىقارغان ئەمگەك - مۇلازىمەت خادىمى 620 ئادەم (قېتىم)، قالغان تۆت ئادەم (قېتىم) نى ۋىلايەت، ئوبلاستلار چىقاردى. ئەمگەك - مۇلازىمەت خادىمى چىقىرىلغان كونكرېت تۈرلەر مۇنۇلار: كۆكتاتچى 1734 ئادەم (قېتىم)، قاچىلاش - چۈشۈرۈش ئىشچىسى 153 ئادەم (قېتىم)، بىناكارلىق رېمونت ئىشچىسى 618 ئادەم (قېتىم)، كۆتكۈچى 20 ئادەم (قېتىم)، جۈڭگو تىبابىتى خادىمى 29 ئادەم (قېتىم)، نۇسخا ئالغۇ تېخنىكا خادىمى ئىككى ئادەم (قېتىم)، باشقىلار 44 ئادەم (قېتىم).

شياۋ مىڭ

لى شۇگۇاڭ

چەت ئەلدە قۇرۇلۇش قىلىش ئەمگەك - مۇلازىمىتى يولغا قويۇلدى

1990 - يىلدىن 1991 - يىلغىچە شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش باش شىركىتى سۇرىيە ئىتتىپاقى قىرغىزىستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ فرونزى شەھىرىدىكى 350 كارىۋاتلىق، ئوچ يۇلتۇزلۇق ساياھەت مېھمانخانىسىنىڭ ئىچى - تېشىنى بېزەش، ئېلېكتر ئىشلىرى، ئاستى - ئۈستى سۇ يولى ۋە پار قۇرۇلۇشى، شۇنداقلا چوڭ ئوبلاستلىق توخۇ فېرمىسى ۋە قىرغىزىستان پول سېلىنچىسى زاۋۇتىنىڭ ياتاق بىناسى قاتارلىق ئوچ قۇرۇلۇش قىلىدۇرىدىغان ئورۇننىڭ ئالتە قۇرۇلۇش تۈرىدىكىسى ئەمگەك - مۇلازىمىتىنى ھۆددىگە ئالدى. ھۆددىگە ئېلىش سوممىسى 2 مىليون 880 مىڭ شىۋېتسارىيە فرانكى، قۇرۇلۇشنىڭ ئومۇمىي كۆلىمى 25 مىڭ 350 كۋادرات مېتر. قۇرۇلۇش قىلىدۇرغۇچى ئورۇننىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشى ئارقىلىق پۈتۈن قۇرۇلۇش ئىلا سۈپەتلىك قۇرۇلۇش دەپ بېكىتىلدى.

شىنجاڭ بىناكارلىق - قۇرۇلۇش باش شىركىتى چەت ئەللىك قۇرۇلۇش ئەمگەك - مۇلازىمىتىنى ھوددىگە ئېلىشنى يولغا قويۇپ، مۇئەييەن ئىقتىسادىي ئۈنۈم ۋە ئىجتىمائىي ئۈنۈم ھاسىل قىلدى. ئىككى يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايون ئۈچۈن 7500 تونىا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىمپورت قىلىپ، 2 مىليون 510 مىڭ شىۋېتسارىيە فرانكىلىق تاشقى پېرېۋوتنى تېجەپ قالدى، 500 مىڭ شىۋېتسارىيە فرانكىلىق دۆلەت ئىچىدىكى ماددىي ئەشيانىڭ ئېكسپورت قىلىنىشىغا، 462 ئادەم (قېتىم) ئەمگەك - مۇلازىمەت خادىمىنىڭ سىرتقا چىقىرىلىشىغا تۈرتكە بولدى.

لو زىلىن

ساياھەتچىلىك

ساياھەتچىلىكنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون جۈڭگولۇق ۋە چەت ئەللىك ساياھەتچىدىن 134 مىڭ 100 ئادەم (قېتىم) كۈتۈۋالدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن %68 كۆپ؛ يارىتىلغان تاشقى پېرېۋوت 21 مىليون 710 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، %79.1 ئېشىپ، شىنجاڭنىڭ ساياھەتچىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇشتا رېكورد يارىتىلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق ساياھەت ئىدارىسى 1991 - يىلى تۈۋەندىكى بىر نەچچە جەھەتتىكى خىزمەتنى ئۈتتى:

1) كەسىپلەرنىڭ باشقۇرۇلۇشىنى كۈچەيتتى. ھەر دەرىجىلىك ساياھەتچىلىكنى مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى ساياھەت بازىرى تەرتىپى ۋە مۇلازىمەت سۈپىتىنى كەسىپلەرنى باشقۇرۇشنىڭ مۇھىم مەزمۇنى قىلىپ ئۈتۈپ، ساياھەت كارخانىلىرىنى ئۇقتا بەلگىلەپ باشقۇرۇش، مېھمانخانىلارنىڭ دەرىجىسىنى باھالاش ۋە سۈپەتكە نازارەتچىلىك قىلىش قاتارلىق خىزمەتلەرنى دەسلەپكى قەدەمدە مۇنتىزىم ئىزغا سالدى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ساياھەتچىلىكتە چەت ئەلگە چىقىلىدىغان ئۇقتا قىلىپ بېكىتىلگەن ئورۇن كۆپىيىپ 110 غا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۇقتا قىلىپ بېكىتىلگەن مېھمانخانا 54، ئۇقتا قىلىپ بېكىتىلگەن ماگىزىن (زاۋۇت) 41، ئاشخانا ئۆت،

نۆۋەتما قىلىپ بېكىتىلگەن باشقا كارخانا 11. ئاپتونوم رايون بويىچە دەرىجىلىك مېھمانخانا 12 بولۇپ، ئۇلار ھازىر مۇئەييەن كۇنتۇۋېلىش ئىقتىدارىغا ئىگە بولدى.

سایاھەت ئىدارىلىرىنى ئېنىقلاش، تەرتىپكە سېلىش خىزمىتى دەسلەپكى قەدەمدە تاماملاندى، ئاپتونوم رايون بويىچە ئەسلىدە بار بولغان 1.ۋە2.خىلدىكى 24 سایاھەت ئىدارىسىدىن 23 ى ساقلىنىپ قالدى، بۇنىڭ ئىچىدىكى ئاز - تولا مەسىلە بار ئۇچ سایاھەت ئىدارىسى بېرىم يىل ئىچىدە تەرتىپكە سېلىنىپ بىر تەرەپ قىلىنىدىغان بولدى. ئاپتونوم رايونلۇق سایاھەت ئىدارىسى ۋە قىسمەن ۋىلايەت، ئوبلاستلاردىكى سایاھەت تارماقلىرى مال باھاسى تارماقلىرى بىلەن بىللە سایاھەت جەھەتتىكى باھانى كېمەيتىپ رىقابەتلىشىش مەسلىسىنى تەكشۈرۈپ، ھەر قايسى سایاھەت كارخانىلىرىنىڭ بەلگىلىمە بويىچە ئۇچ بۇرچەك قەرزنى ئېنىقلىشىغا ھەيدەكچىلىك قىلدى، سایاھەت ساھەسىنى مۇۋەتتەشلىك قىلىپ دەللىلدى ۋە يىللىق تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى.

2) تېز سېتىشنى پائال تەشۋىق قىلىپ، سایاھەتچىلەر مەنبەسى بازارلىرىنى ئاچتى. جەلپ قىلىش تەشۋىقاتى خىزمىتى جەريانىدا، ئاپتونوم رايونلۇق سایاھەت ئىدارىسى ياپونىيە سایاھەتچىلەر مەنبەسى بازىرىنى مۇستەھكەملەشنى ئاساس قىلىپ، شياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەن، ياۋروپا، ئامېرىكا، سوۋېت ئىتتىپاقى، شەرقىي ياۋروپالاردىكى سایاھەتچىلەر مەنبەسى بازارلىرىنى ئاچتى ۋە كېڭەيتتى، «يىپەك يولى» دىن ئىبارەت مول جەلپ قىلىش كۆچىگە ئىگە جەلپكار سایاھەت لىنىيىسى (دۆلەت لىنىيىسى) نى گەۋدىلىك تەشۋىق قىلىپ، تۆۋەندىكى بىر قانچە تەدبىرنى قوللاندى: بىرىنچىدىن، كۆچمە مەركەزلەشتۈرۈپ، سایاھەتچىلەر مەنبەسى بازارلىرىغا بۇاستە كىرىپ، سېتىش ئىشى بىلەن شۇغۇللاندى، دۆلەت سىرتىدىكى سایاھەت بويىچە تېز سېتىش مۇھىم پائالىيەتلىرىگە پائال قاتنىشىپ، سېتىش گۇرۇپپىسى تەشكىللىدى، سېتىش گۇرۇپپىسى ياپونىيە، پاكىستان ۋە غەربىي ياۋروپادىكى دۆلەتلەرگە، شۇنداقلا، شياڭگاڭ رايونىغا بېرىپ سېتىش بىلەن شۇغۇللاندى، سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ قازاقىستان، قىرغىزستان جۇمھۇرىيەتلىرى بىلەن ئۆز ئارا زىيارەت قىلىشتى ۋە سۆھبەتلەشتى؛ ئىككىنچىدىن، دۆلەت ئۇيۇشتۇرغان چوڭ تىپتىكى سایاھەت بويىچە تېز سېتىش پائالىيەتلىرىگە پائال قاتناشتى ۋە ئۆزىمۇ بەرلىك خاراكتېردىكى سایاھەتكە جەلپ قىلىش پائالىيەتلىرىنى ئېلىپ باردى؛ ئۈچىنچىدىن، ئاساسلىق سایاھەتچىلەر مەنبەسى دۆلەتلىرىدىكى تەسىرى بار گېزىت - ژۇرنال ۋە تېلېۋىزىيە ئىستانسىلىرىنىڭ مۇخبىرلىرىنى شىنجاڭنى تەكشۈرۈشكە ۋە زىيارەت قىلىشقا تەكلىپ قىلىپ، ئۇلاردىن پايدىلىنىپ تەسىرىنى كېڭەيتتى. ئاپتونوم رايونلۇق سایاھەت ئىدارىسى يەنە تۆمۈر يول، خەلق ئاۋىئاتسىيىسى، تامۇژنا، مال باھاسى، مەدەنىيەت، چېگرا مۇداپىئەسى، مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى قاتارلىق تارماقلار بىلەن ئۆز ۋاقتىدا كېڭىشىپ، سایاھەت جەھەتتىكى توشۇش كۆچى، بېلەت مۇلازىمىتى، چېگرا ئېغىزلىرىدىكى تەكشۈرۈش، ئېكسكۇرسىيە نۇقتىلىرىنىڭ بېلەت باھاسى قاتارلىق سایاھەتچىلىكتىكى كۇنتۇۋېلىشقا مۇناسىۋەتلىك مەسىلىلەرنى ھەل قىلدى. شۇ ئارقىلىق سایاھەتچىلەر مەنبەسى بازارلىرىنىڭ مۇستەھكەملەش ئۈچۈن پايدىلىق شارائىت ياراتتى.

3) ئىش ئورنىدا تەربىيىلەشنى قانات يايدۇرۇپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كەسپىي ساپاسىنى ئۆستۈردى. ئاپتونوم رايونلۇق سایاھەت ئىدارىسى قىسمەن سایاھەت كارخانىلىرىنىڭ جىڭلىلىرىنى دۆلەت سایاھەت ئىدارىسى ئۇيۇشتۇرغان كارخانا جىڭلىلىرىنى ئىش ئورنىدا تەربىيىلەشكە قاتناشتۇرغاندىن باشقا، يەنە 23 سایاھەت ئىدارىسىنىڭ 104 نەپەر تەرجىمان ۋە يول باشلىغۇچى خادىمنى قاتناشتۇرۇپ ئىمتىھاندىن ئىلگىرىكى تەربىيىلەش كۇرسى ئۇيۇشتۇردى، ئۇلارنى دۆلەت سایاھەت ئىدارىسى ئۇيۇشتۇرغان بىر تۇتاش ئىمتىھانغا قاتناشتۇردى؛ ئاپتونوم رايون بويىچە چەت ئەلگە چىقىلىدىغان مېھمانخانىلارنىڭ تارماقلىرىدىكى 33 نەپەر جىڭلى قاتناشقان كەسپىي جەھەتتىن

تەربىيىلەش كۇرسى، 60 نەپەر مېھمانخانا مۇلازىمەتچىسى قاتناشقان مۇلازىمەت ماھارىتى بېتىشتۈرۈش كۇرسى، 50 نەپەر سايامەت كارخانىسى مالىيە - بوغالتېرىيە خادىمى قاتناشقان مالىيە - بوغالتېرىيە كەسپى بويىچە تەربىيىلەش كۇرسى ئۈيۇشتۇردى، كەسپىي خادىملارنى قەشقەرگە ئەۋەتىپ، 80 نەپەر مۇلازىمەتچى قاتناشقان مۇلازىمەت ماھارىتى يېتىشتۈرۈش كۇرسىنى ئۈيۇشتۇردى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 32 نەپەر يول باشلىغۇچى «مەملىكەت بويىچە يول باشلىغۇچىلىق سالاھىيىتى جەھەتتە لايىقەتلىك گۇۋاھنامىسى» غا، مېھمانخانا تارماقلىرىدىكى 31 نەپەر جىگلى ئىش ئورنى لايىقەتلىك گۇۋاھنامىسىغا، 53 نەپەر مېھمانخانا مۇلازىمەتچىسى ئوتتۇرا دەرىجىلىك تېخنىكا دەرىجىسى گۇۋاھنامىسىغا، تۆت نەپەر مۇلازىمەتچى تۆۋەن دەرىجىلىك تېخنىكا دەرىجىسى گۇۋاھنامىسىغا ئېرىشتى.

چېن بىنمىڭ

ئاپتونوم رايوننىڭ سايامەت تۈرلىرى

گىگگى كۇنلۇك سايامەت

كورلا:
باغراش كۆلى
سايدۇڭ نەشپۈتلۈكى
باش ئەگىم
مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى كۆرگەزمىخانىسى

كۇچا:
قىزىل مىگۈيى
قىزىلقاغا مىگۈيى
سۇ بېشى قەدىمكى شەھىرى
كۆسەن قەدىمكى شەھەر خارابىلىكى
پىچاق - قايچا كارخانىسى
دوپپا كارخانىسى
كۆسەن ناخشا - ئۇسۇلى

شىخەنزە:
دازمىياۋ مەنزىرە رايونى
دېھقانچىلىق مەيدانى ۋە ئائىلىلەرنى زىيارەت قىلىش
داچۈەنگۇ سۇ ئامبىرى
شىخەنزە «1 - ئاۋغۇست» پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ بالىلار باغچىسى

ئالتاي:
دۇتۇڭ ئارىلى باغچىسى
جېڭىشكى قىران قىياتاش رەسىملىرى

ئىلى:
سايرام كۆلى
كەڭسايى
كۆرە قەدىمكى شەھىرى
باغ
ئۈچ كۇنلۇك سايامەت

قۇمۇل:
قەيس غۇجام مازىرى
ۋالى قەبرىستانلىقى (ئالتۇنلۇق)
شەھەرلىك مۇزېيى
تەڭرىتاغ مەنزىرىسى
ئاقتاش مەنزىرە رايونى
لاپچۇق قەدىمكى شەھىرى
قارا دۆۋىدىكى قەدىمكى قەبرىستانلىق

بەش كۇنلۇك سايامەت

خوتەن:
مەلىكە ئاۋات قەدىمكى شەھىرى
بېگىشبىرىق قۇملۇقى
قاشتېشى ئويمىچىلىق زاۋۇتى، گىلەمچىلىك كارخانىسى
مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى كۆرگەزمىسى
ئەتلەس ئەنئەنىۋى ھۈنەر - سەنئىتى

قەشقەر:
ھېيتگاھ جامەسى
ئاپاق خوجا مازىرى (ئىپارخان مازىرى)
يېڭى بازار
مىللىي قول ھۈنەرۋەنچىلىك بۇيۇملىرى كارخانىسى
مىللىي بالىلار باغچىسى

ئون كۇنلۇك سايامەت

ئۈرۈمچى:
بوغدا كۆلى

مۇزېي

تۇرپان:

يارغول قەدىمكى شەھىرى

ئىدىقۇت قەدىمكى شەھىرى

ئۇزۇمچىلىك

كورلا:

باغراش كۆلى

سايدۆڭ نەشپۇتلۇكى

كۇچا:

قىزىل مىڭئۆيى

قىزىلقاغىدىكى تۇر

ئاتۇش:

ھەزرىتى سۇلتان مازىرى

ئۇچ پەرىزات غارى

قەشقەر:

ھېيتگاھ جامەسى

ئاپئاق خوجا مازىرى (ئىپارخان مازىرى)

يېڭى بازار

تاشقورغان:

قارا كۆل

تاش شەھەر

چىن بىنمىڭ

يېڭىدىن ئېچىلغان ساياھەت مەنزىرە نۇقتىلىرى

قارا كۆل

قارا كۆل پامىر ئېگىزلىكىنىڭ ئوتتۇرىسىغا جايلاشقان بولۇپ، ئاقتۇ ناھىيىسى بۇلۇڭكۆل يېزىسى تەۋەسىدە، ئورنى دېڭىز يۈزىدىن 3700 مېتر ئېگىز، ئۇ، تىپىك ئىگىزلىك كۆلى بولۇپ، قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستىدىكى «بۇغدا كۆلى» دەپ ئاتىلىدۇ. قارا كۆل ئۆز ئارا تۇتىشىپ تۇرىدىغان بىر چوڭ، بىر كىچىك كۆلدىن تەركىب تاپقان، شۇڭا ئۇنى كىشىلەر «ئاچا - سىڭىل كۆل» دەپمۇ ئاتايدۇ. جۇڭگو - پاكىستان تاشيولى دەل ئىككى كۆلنىڭ ئوتتۇرىسىدىن كېسىپ ئۆتىدۇ. «ئاچا - سىڭىل كۆل» نىڭ كۆلىمى تەخمىنەن بىر كۋادرات كىلومېتر كېلىدۇ. ھەيۋەتلىك مۇزتاغ چوققىسى، قوڭۇر چوققىسى كۆلنىڭ ئىككى تەرىپىدە چوقچىيىپ تۇرىدۇ، چوققىلار ئوتتۇرىسىدىكى پايانسىز مۇزلۇق خۇددى ئاق چاچتەك يېيىلىپ ياتىدۇ، چوققىلار سۇپسۇزۇك كۆل سۇيىدە ئەكس ئېتىپ تۇرىدۇ. كەچ كىرگەندە، كۆل قاپقارا تۇسكە كىرىپ، تولىمۇ سىرلىق كۆرۈنىدۇ.

1986 - يىلى قارا كۆل ساياھەت نۇقتىسى چەتئەلگە ئېچىۋېتىلگەنىدى؛ 1990 - يىلدىن باشلاپ، ئۇنى ئاتۇش ساياھەت ئىدارىسى باشقۇرىدىغان بولدى. بۇ يەردە ساياھەتچىلەر مەززىلىك تائاملار ۋە تاتلىق تاۋۇز، قوغۇنلارنى يېيەلەيدۇ؛ قىرغىزلارنىڭ رەڭگارەڭ بېزەلگەن گۈللۈك كېگىز ئۆيلىرىگە كىرەلەيدۇ؛ كۈنلۈك ئاستىدا ئولتۇرۇپ سوغۇق ئىچىملىك ئىچكەچ قارا كۆلنىڭ گۈزەل مەنزىرىسى ۋە مۇزتاغ چوققىسى، قوڭۇر چوققىسىنىڭ ھەيۋەتلىك قىياپىتىنى تاماشا قىلىدۇ؛ يەل كۆرپىگە ئولتۇرۇپ، كۆلدە لەيلەپ يۈرۈپ، ساپ ھاۋادىن نەپەسلەنگەچ زۇمرەتتەك سۇ مەنزىرىسىنىڭ پەيزىنى سۈرىدۇ. قىرغىزلارنىڭ ئارغىماقلىرىغا مىنىپ، يېقىن ئەتراپتىكى گەز دەرياسى ۋادىسىدىكى قايتا كۆكلىگەن جىغان ئورمانلىقىنى تاماشا قىلىدۇ، چارۋىچىلارنىڭ كېگىز ئۆيلىرىگە بېرىپ قىمىز، قېتىق ۋە قىرغىزلارنىڭ يوزىسىنى ئىچىدۇ، نارىن يەيدۇ.

باغراش كۆلى

باغراش كۆلى قارا شەھەر ئويمانلىقىنىڭ شەرقىي - جەنۇبىي قىسمىغا، كورلا شەھىرىنىڭ 53 كىلومېتر شەرقىگە جايلاشقان، قەدىمكى زاماندا «غەربىي دېڭىز» دەپ ئاتالغان، ئورنى دېڭىز يۈزىدىن 1046 مېتر ئېگىز، ئومۇمىي كۆلىمى 960 كۋادرات كىلومېتر، ساقلىنىۋاتقان سۇ 8 مىليارد كۇب مېتر، كۆلنىڭ شەرقتىن غەربكە ئۇزۇنلۇقى 55 كىلومېتر، جەنۇبتىن شىمالغا كەڭلىكى 25 كىلومېتر، ئۇ، ئېلىمىزدىكى ئەڭ چوڭ ئىچكى قۇرۇقلۇق تاتلىق سۇلۇق كۆلى بولۇپ، كىشىلەر تەرىپىدىن «بىپايان چۆلدىكى نۇرلۇق مەرۋايىت» دەپ ئاتالغان.

باغراش كۆلى چوڭ كۆل رايونى ۋە كۆلنىڭ غەربىدىكى كىچىك كۆل رايونىدىن ئىبارەت ئىككى قىسىمدىن تەركىب تاپقان. چوڭ كۆل رايونىنى پايانسىز كەتكەن سۇس مانان قاپلىغان بولۇپ، سۇ

بىلەن ئاسمان تۇتىشىپ كەتكەندەك كۆرۈنىدۇ، كۆلنىڭ مەنزىرىسى تولىمۇ گۈزەل بولۇپ، كىشىنى مەپتۇن قىلىدۇ. ياز ۋە كۈزدىكى مەنزىرىسى خۇددى مۇرەتكە ئوخشايدۇ؛ قىشتىن باش باھارغىچە ھەممە يەر مۇز بىلەن قاپلىنىپ، ئەينەكتەك پارقىراپ، شىمالنىڭ مەنزىرىسىگە ئوخشاپ كېتىدۇ؛ كىچىك كۆل رايونىدا كۆللەر ئۇ يەر - بۇ يەردە مەرۋايىتتەك پارقىراپ كۆرۈنىدۇ، سۇ يۈزى خىلۋەت، زۇمرەت دولقۇنلار داۋالغۇپ تۇرىدۇ، كۆل ئىچىنى ياتما ئىلۇپەرلەر، كۆل ئەتراپىنى ياپيېشىل قومۇش قاپلاپ تۇرىدۇ، بېلىقلار بىر - بىرىنى قوغلىشىپ ئويناىدۇ، قۇشلار قانات قېقىپ پەرۋاز قىلىدۇ.

باغراش كۆلىدىن بېلىق كۆپ چىقىدۇ. ساياھەتچىلەر قېيىق بىلەن مەنزىرىلەرنى تاماشا قىلغاچ ساياھەتچىلەرنى كۆتۈۋېلىش پونكىتىدا بېلىق بىلەن غىزالىنىدۇ، تەبىئەتنىڭ گۈزەل مەنزىرىسىدىن ھۇزۇرلىنىدۇ ۋە غەربىي يۇرتلۇقلارنىڭ ھېسسىياتىنى چۈشىنىدۇ.

بايىنبۇلاق ئوتلىقى

بايىنبۇلاق بايىنغولىن ئوبلاستى بىلەن خېجىڭ ناھىيىسىنىڭ غەربىي - شىمالىدىكى چوڭ يۈلتۈز، كىچىك يۈلتۈز ئويمانلىقىغا جايلاشقان، ئورنى دېڭىز يۈزىدىن 2500 مېتر ئېگىز، كۆلىمى 22 مىڭ كۋادرات كىلومېتر بولۇپ، پۈتۈن مەملىكەتكە داڭلىق تاغ ئۇستىدىكى تەبىئىي ئوتلاقتىن ئىبارەت.

«بايىنبۇلاق» موڭغۇلچە سۆز بولۇپ، «بۇلاق سۇيى مول جاي» دېگەن مەنانى بىلدۈرىدۇ. ئوتلاقنىڭ ئوت-چۆپى مول، سۇيى ئەلۋەك، يەرتۈزۈلۈشى بىر قەدەر تۆز، پايانسىز كەتكەن ياپيېشىل ئوتلاقنىسى يېشىل مەخمەلدەك مەسكە ئوت قاپلاپ تۇرىدۇ. ئوت - چۆپى مول، سۇيى ئەلۋەك بۇ تەبىئىي ئوتلاقتا XV ئەسىردە ژولگا دەرياسى ۋادىسىدىن ۋەتەنگە قايتقان تۇرغۇت قەبىلىسىنىڭ ئەۋلادلىرى ياشايدۇ، موڭغۇللارنىڭ ئۇ يەر - بۇ يەرگە جايلاشقان قارا لەيلىسىمان كىگىز ئۆيلىرى خۇددى دېڭىزدىكى ئاپئاق يەلكەنلەرنى ئەسلىتىدۇ، ھەممە يەردە كالا، قوي، ئاتلار يايلاپ يۈرىدۇ، ھەر يىلى باز ئوتتۇرىسىدا ئوتلاقنىڭ ھەممە يېرىدە گۈل - چېچەكلەر ئېچىلىپ، ئوتلاق رەڭگارەڭ تۈس ئېلىپ ئاجايىپ گۈزەللىشىپ كېتىدۇ. ھەر يىلى قەمەرىيە 6 - ئاينىڭ 4 - كۈنى داغدۇغىلىق ھالدا موڭغۇللارنىڭ ئەنئەنىۋى بايرىمى «ئۇۋاتا كىلباك» ۋە «نادام» ئۆتكۈزۈلىدۇ، چارۋىچىلار بايرامدا دۇئا - تىلاۋەت قىلىپ، تاغ - دالىلارنىڭ تىنچ - ئامان بولۇشىنى، ئىنسانلارنىڭ روناق تېپىشىنى ۋە چارۋىلارنىڭ كۆپىيىشىنى تىلەيدۇ ھەمدە ئات بەيگىسى، ئوغلاق تارتىشىش، ئوقيا ئېتىش، چېلىشىش مۇسابىقىلىرى ۋە سودا پائالىيىتى ئۆتكۈزىدۇ، يەنە تاللانغان ناخشا - ئۇسسۇل نومۇرلىرى ئورۇندىلىدۇ، كىشىنى ئۆزىگە جەلپ قىلىدىغان چۆچەكلەر سۆزلىنىدۇ ۋە نەزمىلەر ئوقۇلىدۇ.

ئاق قو كۆلى

ئاق قو كۆلىنىڭ ھەقىقىي نامى «تاكىلباك كۆلى» بولۇپ، ئۇنىڭ موڭغۇل تىلىدىكى مەنىسى «سىرلىق كۆل» دېگەنلىك بولىدۇ، رىۋايەتلەردە «كىچىك بوغدا كۆلى» دەپمۇ ئاتىلىدۇ. ھەر يىلى كۆپلىگەن ئاق قو بۇ يەرگە توپلاشقاچقا، «ئاق قو كۆلى» دەپمۇ ئاتىلىدۇ.

ئاق قو كۆلى بايىنبۇلاق ئوتلىقىنىڭ مەركىزىگە جايلاشقان بولۇپ، چوڭ - كىچىك كۆللەرنىڭ ئۈز - ئارا تۇتىشىشىدىن ھاسىل بولغان، كۆلنىڭ شەرقىدىن غەربكە ئۈزۈنلۇقى 30 كىلومېتر، جەنۇبتىن شىمالغا كەڭلىكى 10 كىلومېتر، ئورنى دېڭىزيۈزىدىن 2500 مېتردىن كۆپرەك ئېگىز، كۆل سۈيى سۈپسۈزۈك بولۇپ، كۆلنىڭ ئاستى كۆرۈنۈپ تۇرىدۇ، كۆلنىڭ ئەتراپىنى ئوت - چۆپ ۋە ياۋاگۈل گىياھلار ئوراپ تۇرىدۇ. ھەر يىلى باھار يېتىپ كېلىشى بىلەن تەڭ سان - ساناقسىز ئاق قو جەنۇبتىكى سان - ساناقسىز تاغ - دەريالاردىن ھالقىپ كېلىپ بايىنبۇلاق ئوتلىقىغا توپلىنىدۇ. بۇ يەردىكى سۇ قۇشلىرىنىڭ تۇرى 70 خىلدىن ئاشىدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ ئاق قو، كىچىك ئاق قو، مۇنچاقلىق ئاق قو دېگەن ئىبارەت ئۈچ خىل ئاق قو بار. بۇ يەردە ياشايدىغان موڭغۇل چارۋىچىلار ئاپئاق ئاق قو گۈزەللىكنىڭ ئەلچىسى، ياخشىلىقنىڭ ئالامىتى، ساداقەتلىكنىڭ سىمۋولى دەپ قارايدۇ، «ئىلاھى قۇش»، «ئىپپەتلىك قۇش»

قىزىل سكئۇينىڭ تاشقى كۆرۈنۈشى
چىن يۈنخۇا فوتوسى

دەپ ئاتايدۇ. ئاق قۇ كۆلىنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتىنى قوغداش ئۈچۈن، گوۋۇيۈەن ۋە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بۇ يەرنى ئاق قۇ مۇھاپىزەت رايونى قىلىپ بەلگىلىدى.

چىن بىنمىڭ

مال سېتىۋېلىش ساياھىتى

1991 - يىلىنىڭ كېيىنكى يېرىمىدا شەرقىي ياۋروپا ۋە سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ھەر قايسى جۇمھۇرىيەتلىرىدىن شىنجاڭغا كېلىپ مال سېتىۋالىدىغان ساياھەتچىلەر ئۈمىكى زور دەرىجىدە كۆپەيدى. ساياھەتچىلەر ئۈمىكى قورغاس ئېغىزى ياكى ئۈرۈمچى ئايرودرومى ئارقىلىق ئاپتونوم رايونىمىزغا كېلىپ، ئۈرۈمچى، غۇلجا قاتارلىق شەھەرلەرگە بېرىپ ساياھەت قىلغاچ مال سېتىۋالدى. بۇنداق ساياھەت ئۈمىكىنىڭ ئاساسلىق ئالاھىدىلىكى شۇكى، ئۇلار كېتىشتە تاۋارلارنى خالىغانچە ئېلىپ ماڭالايدۇ. ئۇلار ئۆزلىرى ئېلىپ كەلگەن پەلتو، كاستۇم - بۇرۇلكا قاتارلىق تاۋارلىرىنى ساتقاندىن كېيىن، جۇڭگو بازارلىرىدىن مال سېتىۋالىدۇ، مال سېتىۋېلىشتا ئاساسەن ئامېرىكا دوللىرى ئىشلىتىلىدۇ. مۇناسىۋەتلىك بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن، ئۇلار ئامېرىكا دوللىرىنى جۇڭگو بانكىسىدىن خەلق پۇلىغا تېگىشكەندىن كېيىن مال سېتىۋالىدۇ. مال سېتىۋېلىش ساياھەتچىلەر ئۈمىكى شىنجاڭدىن سېتىۋېلىنىش قىممىتى 10 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىدىن تۆۋەن (10 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) قىممەتتىكى تاۋارنى ئېلىپ چىقىپ كەتسە بولىدۇ. بۇ خىل ساياھەت ھېلەن ئۆز ئارا سودا - سېتىق قىلىش بىرلەشتۈرۈلگەن يېڭى ساياھەت شەكلىنىڭ تەرەققىياتى تېز، ئۈنۈمى بىر قەدەر زور بولۇپ، ئاپتونوم رايون ساياھەتچىلىكىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى، شۇ جايىنىڭ ئىگىلىكى ۋە بازارلىرىنى گۈللەندۈردى.

1991 - يىلى 7 - ئايدىن 12 - ئايغىچە بولغان ستاتىستىكىدىن قارىغاندا، ئاپتونوم رايون بويىچە جەمئىي 361 مال سېتىۋېلىش ساياھەت ئۈمىكى، 11 مىڭ 844 ئادەم (قېتىم) كۈتۈۋېلىنىپ، 1 مىليون 464 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىلىق تاشقى پېرېۋوت يارىتىلغان. بۇنىڭ ئىچىدە قورغاس ئېغىزى ئارقىلىق چېگرىدىن كىرىپ غۇلجا شەھىرىگە كەلگەنلەر 320 ئۈمەك - گۇرۇپپا، 10 مىڭ 683 ئادەم (قېتىم) بولۇپ، 1 مىليون 330 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىلىق تاشقى پېرېۋوت يارىتىلغان؛ ئۈرۈمچى ئايرودرومى ئارقىلىق چېگرىدىن كىرگەنلەر 41 ئۈمەك - گۇرۇپپا، 1161 ئادەم (قېتىم) بولۇپ، 134 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىلىق تاشقى پېرېۋوت يارىتىلغان.

چىن بىنمىڭ

شىنجاڭدىكى ساياھەت كارخانىلىرىنىڭ ئىسىملىكى

1. ساياھەت ئىدارىلىرى

1 - خىلدىكى ساياھەت ئىدارىلىرى:

شىنجاڭ چەت ئەل ساياھەت باش شىركىتى

شىنجاڭ تەبىئەت ساياھەت ئىدارىسى

2 - خىلدىكى ساياھەت ئىدارىلىرى:

جۇڭگو خەلقئارا ساياھەت ئىدارىسىنىڭ ئۈرۈمچى شۆبىسى

شىنجاڭ جۇڭگو ساياھەت ئىدارىسى

جۇڭگو ياشلار ساياھەت ئىدارىسىنىڭ شىنجاڭ شۆبىسى

جۇڭگو «ئالتۇن كۆۋرۈك» ساياھەت شىركىتىنىڭ ئۇرۇمچى شۆبىسى
شىنجاڭ تەنتەربىيە ساياھەت ئىدارىسى
شىنجاڭ غەربىي يۇرت ساياھەت ئىدارىسى
ئۇرۇمچى تۆمۈر يول ساياھەت ئىدارىسى
شىنجاڭ مەدەنىيەت ساياھەت شىركىتى
ئۇرۇمچى «تەڭرىتاغ» ساياھەت ئىدارىسى
جۇڭگو خەلقئارا ساياھەت ئىدارىسىنىڭ قەشقەر تارمىقى
جۇڭگو خەلقئارا ساياھەت ئىدارىسىنىڭ تۇرپان تارمىقى
شىنجاڭ قۇمۇل ساياھەت ئىدارىسى
شىنجاڭ ئاتۇش ساياھەت ئىدارىسى
شىنجاڭ كورلا ساياھەت ئىدارىسى
شىنجاڭ ئاقسۇ ساياھەت ئىدارىسى
شىنجاڭ خوتەن ساياھەت ئىدارىسى
شىنجاڭ ئىلى ساياھەت ئىدارىسى
شىنجاڭ فۇكاڭ ناھىيىسى ياۋچى قازاق يېزىسى كەنت ساياھەت ئىدارىسى

3 ـ خىلدىكى ساياھەت ئىدارىلىرى:

ئۇرۇمچى شەھەرلىك يېمەك ـ ئىچمەك مۇلازىمىتى شىركىتى ساياھەت مۇلازىمىتى ئىدارىسى
ئىلى نىلقا ساياھەت ئىدارىسى

2. ساياھەت ئاپتوموبىلى شىركەت (كالون) لىرى

شىنجاڭ ساياھەت ئاپتوموبىل شىركىتى
شىنجاڭ جۇڭگو ساياھەت ئىدارىسى ساياھەت ئاپتوموبىلى مۇلازىمەت شىركىتى
دۆلەت ساياھەت ئىدارىسى تۇرپان تارمىقىنىڭ ساياھەت ئاپتوموبىلى كالونى
دۆلەت ساياھەت ئىدارىسى قەشقەر تارمىقىنىڭ ساياھەت ئاپتوموبىلى كالونى
شىنجاڭ خوتەن مەمۇرىي مەھكىمە ساياھەت باشقارمىسىنىڭ ساياھەت ئاپتوموبىلى كالونى

3. ساياھەت مېھمانخانىلىرى

شىنجاڭ «دوستلۇق» مېھمانخانىسى (ئىككى يۇلتۇزلۇق)
شىنجاڭ مۇھاجىرلار مېھمانخانىسى (ئىككى يۇلتۇزلۇق)
شىنجاڭ «كوئېنلون» مېھمانخانىسى (ئىككى يۇلتۇزلۇق)
شىنجاڭ ئالىي مېھمانخانىسى
ئۇرۇمچى «قىزىلتاغ» مېھمانخانىسى (بىر يۇلتۇزلۇق)
شىنجاڭ تەنتەربىيە مېھمانخانىسى (بىر يۇلتۇزلۇق)
شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» مېھمانخانىسى
«بوغدا» مېھمانخانىسى (ئىككى يۇلتۇزلۇق)
ئۇرۇمچى ئايرودرومى مېھمانخانىسى
شىنجاڭ مېھمانخانىسى
تۇرپان «بوستان» مېھمانخانىسى
تۇرپان ئالىي مېھمانخانىسى (بىر يۇلتۇزلۇق)
تۇرپان مېھمانخانىسى
بايىنغولىن مېھمانخانىسى
بايىنغولىن ئوبلاستلىق «كىروران» مېھمانخانىسى
بايىنغولىن ئوبلاستلىق «باغراش» مېھمانخانىسى (بىر يۇلتۇزلۇق)
ئاقسۇ «دوستلۇق» مېھمانخانىسى
كۇچا مېھمانخانىسى
كۇچا «يىپەك يولى» مېھمانخانىسى
قەشقەر «سەمەن» مېھمانخانىسى (ئىككى يۇلتۇزلۇق)
قەشقەر مېھمانخانىسى (ئىككى يۇلتۇزلۇق)
قەشقەر «چىنىباغ» مېھمانخانىسى
تاشقورغان «پامىر» مېھمانخانىسى
خوتەن مېھمانخانىسى (ئىككى يۇلتۇزلۇق)
خوتەن 1 ـ مېھمان كۇتۇش ئورنى
ئىلى ئالىي مېھمانخانىسى
غۇلجا سارىيى
ئىلى «قارلىق چوققا» مېھمانخانىسى
ئىلى «گۈلىستان» مېھمانخانىسى
شىخەنزە مېھمانخانىسى (ئىككى يۇلتۇزلۇق)
كۈيتۈڭ مېھمانخانىسى

4. ساياھەت ماگىزىنلىرى (زاۋۇتلىرى)

شىنجاڭ مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ماگىزىنى

ئۇرۇمچى «دوستلۇق» ماگىزىنى
شىنجاڭ قاشتېشى ئويمىچىلىق زاۋۇتى
شىنجاڭ گىلەم، ھۇنەر - سەنئەت بۇيۇملىرى
ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتىنىڭ گىلەم زاۋۇتى
ئۇرۇمچى مىللىي چالغۇ ئەسۋابلىرى زاۋۇتى
ئۇرۇمچى مىللىي كەشتە بۇيۇملىرى زاۋۇتى
شىنجاڭ خۇرۇم، يۇڭ - تېرە سانائىتى شىركىتى
شىنجاڭ ھۇنەر - سەنئەت يەرمەنكە مەركىزى
ئۇرۇمچى «دوستلۇق» سودا سارىيى
ئۇرۇمچى ئاز سانلىق مىللەتلەر ئېھتىياجلىق بۇيۇملار سودا سارىيى
ئۇرۇمچى «قىزىلتاغ» سودا سارىيى
ئۇرۇمچى شەھەرلىك گىلەمچىلىك باش زاۋۇتى
5. نۇقتا قىلىپ بېكىتىلگەن ساياھەت، ئېكسكۇرسىيە نۇقتىلىرى، مەنزىرە رايونلىرى
بوغدا كۆلى تەبىئىي مەنزىرە رايونى (باشقۇرۇش ئىدارىسى)
نەنشەن تەبىئىي مەنزىرە رايونى (باشقۇرۇش ئورنى)
شىنجاڭ مۇزېيى
شىنجاڭ گېئولۇگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى كۆرگەزمىخانىسى
6. نۇقتا قىلىپ بېكىتىلگەن ساياھەت ئاشخانىسى
ئۇرۇمچى ئىسلام ئاشخانىسى
7. ساياھەت، مەدەنىي كۆڭۈل ئېچىش ئەدەبىيات - سەنئەت ئەترەتلىرى
دۆلەت ساياھەت ئىدارىسى تۇرپان تارمىقىنىڭ سەنئەت ئەترىتى
قەشقەر «سەمەن» مېھمانخانىسى سەنئەت ئەترىتى

2 - نۆۋەتلىك تۇرپان ئۇزۇم بايرىمى

2 - نۆۋەتلىك تۇرپان ئۇزۇم بايرىمى 8 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە تۇرپاندا ئۆتكۈزۈلدى.

2 - نۆۋەتلىك ئۇزۇم بايرىمىدا جۇڭگو، چەت ئەللىك مېھمانلاردىن بولۇپ جەمئىي 50 نەچچە مىڭ ئادەم كۈتۈۋېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ياپونىيە، ئامېرىكا، ئىتالىيە، گېرمانىيە، فرانسىيە، سوۋېت ئىتتىپاقى، سىنگاپور، تايلاند قاتارلىق دۆلەتلەر ۋە شياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەندىن كەلگەن ساياھەتچى 2558 ئادەم (قېتىم). مەركەزدىكى مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرى ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ مۇناسىۋەتلىك رەھبەرلىرى ئۇزۇم بايرىمىنىڭ ئېچىلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى. ئېچىلىش مۇراسىمىدا مەملىكەتلىك 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن ۋېيىۋەنجاڭى سەيپىدىن ئەزىزى مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جېننىڭ ھاۋالىسى بىلەن قىزغىن سۆز قىلدى. بايرام مەزگىلىدە ئاز كەم 100 مىڭ ئادەم (قېتىم) ھەر خىل ئەدەبىيات - سەنئەت نومۇرلىرىنى كۆردى.

ستاتىستىكىغا قارىغاندا، 2 - نۆۋەتلىك ئۇزۇم بايرىمىدا 22 تۇرلۇك ھەر خىل كېلىشىم ئىمزالانغان. پۇتۇشۇش سوممىسى 25 مىليون يۈەنگە يەتكەن؛ پەقەت داخېيەندە ئۆتكۈزۈلگەن تاۋار يەرمەنكىسىدىلا پۇتۇشۇش سوممىسى 9 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يەتكەن. بايرام مەزگىلىدە، تۇرپان شەھىرىنىڭ سودا سىستېمىسىدىكى چوڭ سودا سارايلىرى، ماگىزىنلىرىنىڭ سېتىش سوممىسى ئومۇمىيۇزلۇك شىددەت بىلەن ئاشقان. يەتتە ئۆلكە، شەھەرنىڭ ئىقتىسادىي ھەمكارلىق بويىچە كېڭىشىش ۋەكىللەر ئۆمىكى تۇرپان ۋىلايىتى بىلەن ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تۇرلىرى بويىچە كېلىشىم ئىمزالىغان. ساياھەت تاشقى پېرېۋوت كىرىمىدىمۇ تارىختا ئەڭ يۇقىرى رېكورد يارىتىلغان.

ئۇزۇم بايرىمى مەزگىلىدە، ياپونىيە، سوۋېت ئىتتىپاقى، شياڭگاڭ قاتارلىق دۆلەت ۋە رايونلارنىڭ مۇخبىرلىرى، شۇنداقلا مەركەز، ھەر قايسى ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايونلاردىكى 80 نەچچە ئاخبارات ئورنىدىن 200 نەچچە مۇخبىر كېلىپ زىيارەت ۋە خەۋەر قىلدى، ئۇلار جەمئىي 400 دىن ئارتۇق ماقالە ئېلان قىلدى، بەزى ماقالىلەر ئۇچۇن مەخسۇس بەت، مەخسۇس ستون ئېچىلىپ، مەخسۇس تېما بويىچە ۋە ئۇلاپ ئېلان قىلىندى.

چىن بىنمىڭ

ئىقتىسادنى نازارەت قىلىش ۋە باشقۇرۇش

مۇپەتتىشلىك

مۇپەتتىشلىك خىزمىتى ھەققىدە ئومۇمىي بايان

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك مۇپەتتىشلىك ئورگانلىرى جەمئىي 6433 ئورۇن ئۈستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىپ، ئىنتىزامغا، بەلگىلىمىگە خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان368 مىليون 730 مىڭ يۈەننى ئېنىقلاپ چىقتى، بۇنىڭ ئىچىدە مالىيىگە تاپشۇرۇشقا تېگىشلىكى 24 مىليون 470 مىڭ يۈەن (تاپشۇرۇلغىنى 19 مىليون 560 مىڭ يۈەن). ئىگىلىۋېلىنىپ، يوقىتىپ ئىشلىتىلگەن 18 مىليون 580 مىڭ يۈەن قايتۇرۇۋېلىندى، كىرىمنى ئاشۇرۇش، چىقىمنى تېجەش ئىلگىرى سۈرۈلۈپ، 21 مىليون 980 مىڭ يۈەنلىك زىياندىن ساقلاپ قېلىندى. مۇپەتتىشلىك قىلىش داۋامىدا خىيانەتچىلىك، پارىخورلۇق ئەنزىسىدىن 16سى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى، 39 كىشى تەپتىش ئورگانلىرىغا تاپشۇرۇپ بېرىلدى ۋە ئەدلىيە ئورگانلىرىنىڭ بىر تەرەپ قىلىشى توغرىسىدا تەكلىپ بېرىلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك مۇپەتتىشلىك ئورگانلىرى مالىيە، كارخانا ھۆددىگەرلىكى ۋە نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش مەبلىغىدىن ئىبارەت ئۈچ تۈر ئۈستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىشنى نۆۋەتلىق تۇتتى، 31 ۋىلايەت، ناھىيىدىكى 62 مالىيە، باج تارمىقى ئۈستىدىن مۇپەتتىشلىك قىلدى؛ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى 1179 كارخانىنىڭ 1- قېتىملىق ھۆددىگەرلىكىنىڭ ئايلىشىش ئەھۋالى ئۈستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىپ، 14.2% كارخانىدا پايدىنى، زىيانىنى يالغان مەلۇم قىلىش ئەھۋالى ساقلانغانلىقىنى بايقىدى، ئۇلارنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 14 مىليون 560 مىڭ يۈەنگە يېتىدۇ، مۇپەتتىشلىك قىلىش ئارقىلىق ئېغىر مەسىلە ساقلانغانلىقى بايقالغان 11 كارخانىنىڭ ھۆددىگەرلىك توختىمى ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى. ئۇنىڭدىن باشقا، مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇنلار ئۈستىدە قەرەللىك مۇپەتتىشلىك قىلىپ تۇرۇش، تۇراقلىق مۇلۇككە سېلىنغان مەبلەغ، پۇل مۇئامىلىسى ئورۇنلىرىنىڭ كىرىم - چىقىمى، چەت ئەل مەبلىغىنىڭ ئىشلىتىلىش ئەھۋالى ئۈستىدە داۋاملىق مۇپەتتىشلىك قىلىندى ھەمدە ماددىي ئەشيا سېتىۋېلىشتىكى مېتال ماتېرىياللار شىركىتى ساھەسى، بىر قىسىم سايامەتچىلەر باشقارمىلىرى ئۈستىدە ۋە دۆلەت مۇپەتتىشلىك مەھكىمىسىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق بىر نەچچە ئورنى ئۈستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىندى.

ھەر دەرىجىلىك مۇپەتتىشلىك ئورگانلىرى مۇپەتتىشلىك قانۇنى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتتى. ئاپتونوم رايونلۇق مۇپەتتىشلىك ئىدارىسى «مۇپەتتىشلىك خىزمىتىنىڭ تەرتىپى»نى تۈزۈپ چىقىپ تارقاتتى ۋە ئەمەلىيەشتۈرۈش خىزمىتىنى تۇتتى. 4 - پەسىلدە، جايلاردا مۇپەتتىشلىك قانۇنىنىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالى ۋە مۇپەتتىشلىك خىزمىتىنىڭ سۈپىتى تەكشۈرۈلدى. بىر قىسىم جايلاردا يەنە مۇنەۋۋەر مۇپەتتىشلىك تۈرلىرى يا كى مۇنەۋۋەر مۇپەتتىشلىك دوكلاتلىرىنى باھالاش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى.

مۇپەتتىشلىك ئۇچۇرلىرىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش خىزمىتىگە ئەھمىيەت بېرىلدى. 1991 - يىلى جايلار ئومۇمىيۈزلۈك مۇپەتتىشلىك ئۇچۇرلىرىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش خىزمەت تۈزۈمىنى تۈزۈپ چىقتى، ئۇچۇرچىلار قوشۇنىنى تولۇقلىدى. ھەر

دەرىجىلىك مۇپەتتىشلىك ئورگانلىرى ئىقتىسادىي تۈرمۇشتىكى مۇھىم مەسىلىلەرنى چۆرىدىگەن ھالدا 323 تۈر ئۇستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىپ تەكشۈرۈش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىدى، 1324 ئورۇننى تەكشۈرۈپ، 219 پارچە تەكشۈرۈش دوكلاتى تاپشۇردى، بۇنىڭ 72 پارچىسى پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى ياكى ئالاقىدار تارماقلار تەرىپىدىن تەستىقلاپ تارقىتىلدى ياكى پايدىلىنىلدى.

زىڭ چاڭخۇڭ

مالىيە ۋە باج ئۇستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىندى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ۋە ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق ، شەھەرلىك مۇپەتتىشلىك ئورگانلىرى جەمئىي 31 ۋىلايەت، ئوبلاست ۋە ناھىيىنىڭ 1990 - يىللىق مالىيە كىرىم - چىقىمى ۋە 62 مالىيە - باج تارمىقى (ۋىلايەت، ئوبلاست دەرىجىلىكى 12، ناھىيە دەرىجىلىكى 50) ئۇستىدە مۇپەتتىشلىك قىلدى. شۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايونىمىزدىكى بارلىق ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەرنىڭ مالىيە كىرىم - چىقىمى ئۇستىدە بىر قېتىم مۇپەتتىشلىك قىلىنىپ بولدى، بەزى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەردە 2 - قېتىم مۇپەتتىشلىك قىلىش باشلاندى. مۇپەتتىشلىك قىلىش نەتىجىسى شۇنى ئىسپاتلىدىكى، بۇ ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەر كىرىمنى ئاشۇرۇش، چىقىمنى تېجەش، يوشۇرۇن كۈچلەرنى تىرىشىپ ئىشقا سېلىش، مالىيە مەنبەلىرىنى يېتىشتۇرۇش جەھەتتە نۇرغۇن خىزمەت ئىشلىدى، مالىيە كىرىم - چىقىم خام چوتىنىڭ ئىجراسى ئاساسەن ياخشى بولدى، لېكىن دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ھازىر يولغا قويۇلۇۋاتقان مالىيە نىزاملىرىنى ئىجرا قىلىش جەھەتتە يەنە بەزى مەسىلىلەر ساقلانماقتا. مۇپەتتىشلىك قىلىش ئارقىلىق، ئىنتىزامغا ۋە بەلگىلىمىگە خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان 122 مىليون 630 مىڭ يۈەن پۇل تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى، بۇنىڭ ئىچىدە مالىيىنىڭ ئۆزىدىكى ئىنتىزامغا ۋە بەلگىلىمىگە خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان پۇل117 مىليون 366 مىڭ يۈەن، خام چوتى ئارىلاپ تەكشۈرۈلگەن ئورۇنلارنىڭ پۇلى 5 مىليون 264 مىڭ يۈەن. ئىنتىزامغا ۋە بەلگىلىمىگە خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان بۇ پۇل31 ۋىلايەت، ناھىيىنىڭ 1990 - يىللىق مالىيە كىرىم - چىقىم ئومۇمىي سوممىسىنىڭ 23.8 پىرسەنتىگە تەڭ كېلىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە ۋىلايەت، ئوبلاست دەرىجىلىك ئورۇنلارنىڭ 102 مىليون 490 مىڭ يۈەن بولۇپ، 83.6% نى، ناھىيە (شەھەر) دەرىجىلىك ئورۇنلارنىڭ 20 مىليون 140 مىڭ يۈەن بولۇپ، 16.4% نى ئىگىلەيدۇ. بۇنىڭ ئىپادىلىرى مۇنۇلار: 1) دۆلەتنىڭ سىياسەت، بەلگىلىمىلىرىگە ئەمەل قىلماي تەستىقلاپ 6 مىليون 940 مىڭ يۈەن باج كېمەيتىلگەن ۋە كەچۈرۈم قىلىنغان؛ 2) 3 مىليون 810 مىڭ يۈەن مالىيە كىرىمى مالىيە تۈزۈمىدىكى بەلگىلىمىلەرگە خىلاپ ھالدا خەزىنىگە قايتۇرۇلغان؛ 3) تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك خام چوت كىرىمىدىن 5 مىليون 977 مىڭ يۈەن نەق چوتقا كىرگۈزۈلمەي ساقلانغان؛ 4) يىغىۋېلىشقا تېگىشلىكلىرى يىغىۋېلىنماي، مالىيە كىرىمى 8 مىليون 152 مىڭ يۈەن كېمىيىپ كەتكەن؛ 5) مالىيە چىقىمىدىن 49 مىليون 550 مىڭ يۈەن يالغان مەلۇم قىلىنغان؛ 6) مالىيە چىقىمى 800 مىڭ يۈەن كۆپەيتىۋېتىلگەن؛ 7) تۈرلۈك مەمۇرىي ئىشلار خىراجىتىدىن 7 مىليون 258 مىڭ يۈەن ئاساسىي قۇرۇلۇش چىقىمىغا ئىشلىتىۋېلىنغان؛ 8) مالىيە تارماقلىرى دۆلەت مالىيىسىنىڭ 158 مىڭ يۈەن پۇلىنى ئىگىلىۋېلىپ يۆتكەپ ئىشلىتىۋالغان؛ 9) مالىيە تۈزۈمىدىكى بەلگىلىمىلەرگە خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان باشقا مەبلەغ 39 مىليون 985 مىڭ يۈەن.

يۇقىرىدىكى مەسىلىلەرنى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك مۇپەتتىشلىك ئورگانلىرى مۇناسىۋەتلىك مالىيە نىزاملىرى بويىچە بىر تەرەپ قىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە 1991 - يىللىق خام چوت كىرىمىنى كۆپەيتىش ئارقىلىق بىر تەرەپ قىلىنغىنى 14 مىليون 412 مىڭ يۈەن (ۋىلايەت دەرىجىلىك ئورۇنلارنىڭ11مىليون560مىڭ يۈەن)، ناھىيە دەرىجىلىك ئورۇنلارنىڭ 2 مىليون 852 مىڭ يۈەن؛ 1991 - يىللىق مالىيە چىقىمىنى ئازايتىش

ئارقىلىق بىر تەرەپ قىلىنغىنى 4 مىليون 385 مىڭ يۈەن؛ ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش مەسىلىسىرى بويىچە قويۇلغان جەرىمانە 1 مىليون 325 مىڭ يۈەن (ۋىلايەت، ئوبلاست دەرىجىلىك ئورۇنلارنىڭ 1 مىليون 80 مىڭ يۈەن، ناھىيە دەرىجىلىك ئورۇنلارنىڭ 245 مىڭ يۈەن)؛ قالغان مەسىلەر توغرىسىدا ھېساباتنى تەرتىپكە سېلىش ۋە مەسىلەرنى تۈزىتىش، جازانى كەچۈرۈم قىلىش قارار قىلىندى.

جۇ جياچياڭ

پۇل مۇئامىلىسى ئۈستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىندى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى مۇپەتتىشلىك ئورگانلىرى 38 بانكا ۋە ستراخوۋانىيە شىركىتىنىڭ 1990 - يىللىق مالىيە كىرىم - چىقىمى ئۈستىدە مۇپەتتىشلىك قىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە قۇرۇلۇش بانكىسى 23، خەلق بانكىسى توققۇز، يېزا ئىگىلىك بانكىسى ئىككى، سودا - سانائەت بانكىسى ئىككى، جۇڭگو بانكىسى بىر، ستراخوۋانىيە شىركىتى بىر. تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان ئىنتىزامغا ۋە بەلگىلىمىگە خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان مەبلەغ 3 مىليون 986 مىڭ يۈەن؛ مەركەز خەزىنىسىگە تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك مەبلەغ 324 مىڭ يۈەن، ھېسابىي تەڭشىلىپ بىر تەرەپ قىلىنغان مەبلەغ 699 مىڭ يۈەن، جەرىمانە قويۇلغان پۇل 410 مىڭ يۈەن. تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان ئاساسلىق مەسىلەر چېقىمغا يالغان كىرگۈزۈش، تەننەرخقە قالايمىقان قوشۇش ۋە چېچىش، تۇتۇپ قالغىنىنى يوشۇرۇش، باج، ئېنېرگىيە ۋە تەڭشەش فوندىنى ئوغرىلاش، كرېدىت فوندىنى يۆتكەپ ئىشلىتىۋېلىشتىن ئىبارەت.

ژاڭ يۈن

مەمۇرىي ئورۇنلار، مەدەنىيەت، ماتارىپ ئورۇنلىرى ئۈستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىندى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك مۇپەتتىشلىك ئورگانلىرى 2083 مەمۇرىي ئورۇن ۋە مەدەنىيەت، ماتارىپ ئورنى (مەمۇرىي ئورۇن 1512، كەسپىي ئورۇن 467، مەدەنىيەت، ماتارىپ، مەھىيە ئورۇنلىرى 95) ئۈستىدىن مۇپەتتىشلىك قىلدى، مۇپەتتىشلىك قىلىنغان ئومۇمىي مەبلەغ 1 مىليارد 130 مىليون يۈەن. مۇپەتتىشلىك قىلىش ئارقىلىق ئىنتىزامغا، بەلگىلىمىگە خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان 14 مىليون 490 مىڭ يۈەن تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى. تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان ئاساسلىق مەسىلەر مۇنۇلار: قالايمىقان سېلىق سېلىنغان ۋە باشقا ئىنتىزامغا، بەلگىلىمىگە خىلاپ ھالدائىشلىتىۋېلىنغان پۇل 10 مىليون 900 مىڭ يۈەن؛ مەخسۇس پۇلدىن ئىگىلىۋېلىپ يۆتكەپ ئىشلىتىۋېلىنغان پۇل 1 مىليون 550 مىڭ يۈەن؛ خام چوت ئىچىدىن خام چوت سىرتىغا يۆتكىۋېتىلگەن پۇل 840 مىڭ يۈەن؛ يوشۇرۇن تۇتۇپ قېلىنغان دۆلەتكە تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك باج، پايدا، ھوقۇق دائىرىسىدىن ھالقىپ كېمەيتىلگەن، كەچۈرۈم قىلىنغان باج ۋە خەزىنىگە كۆپ قايتۇرۇلغان پۇل 660 مىڭ يۈەن؛ قالايمىقان يوچۇق ئېچىلىپ كېمەيىپ كەتكەن كىرىم، ئېشىپ كەتكەن چېقىم 310 مىڭ يۈەن؛ زىيان ۋە ئىسراپ بولغان پۇل 160 مىڭ يۈەن؛ مالىيىدىن ئالداپ ئېلىۋېلىنغان پۇل ۋە ئىقتىسادىي ياردەم پۇلى 70 مىڭ يۈەن. ئۇنىڭدىن باشقا يەنە ئىنتىزامغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان مالىيەگە تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك 1 مىليون 430 مىڭ يۈەن پۇل تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى، بۇنىڭ 950 مىڭ يۈەنى مالىيەگە تاپشۇرۇلدى؛ ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش بويىچە 95 مىڭ يۈەن جەرىمانە قويۇلدى. 13 خىيانەتچىلىك، پارىخورلۇق ئەنزىسى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى، 18 ئادەمنىڭ ماتېرىيالى تەپتىش، ئىنتىزام تەكشۈرۈش ۋە ئەدلىيە تارماقلىرىنىڭ بىر تەرەپ قىلىشىغا يوللاپ بېرىلدى. ئىنتىزامغا، قانۇنغا رېئايە قىلغان ئورۇن 850، بۇ، مۇپەتتىشلىك قىلىنغان ئورۇنلار ئومۇمىي سانىنىڭ 40.8 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

1991 - يىلى مۇپەتتىشلىك ئورگانلىرى مەمۇرىي ئورۇنلار، مەدەنىيەت، ماتارىپ ئورۇنلىرى ئۈستىدىن قانات يايدۇرغان ئاساسلىق مۇپەتتىشلىك تۈرلىرى ئاساسەن مۇنۇلار: 1) مەمۇرىي تارماقلار ئۈستىدىكى قەرەللىك مۇپەتتىشلىك كەسپىي خىراجىتى، جەرىمانە، مۇسادىرە كىرىمى، خام چوت سىرتىدىكى مەبلىغى كۆپ ۋە باشقۇرۇلۇشى ناچار

ئورۇنلار ئۈستىدىن نۆۋەتلىق مۇپەتتىشلىك قىلىش، قالغانلىرى ئۈستىدىن ئارىلاپ مۇپەتتىشلىك قىلىش مۇھىم نۇقتا قىلىنىدى. مۇشۇ بىر يىلدا 1449 ئورۇن ئۈستىدىن نۆۋەتلىق مۇپەتتىشلىك قىلىنىدى، مۇپەتتىشلىك قىلىنغان ئورۇن 1990 - يىلدىكىدىن 60% ئاز بولسىمۇ، لېكىن مۇپەتتىشلىك قىلىش ئۇنۇمى كۆرۈنەرلىك بولدى. 2) شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك شۆيۈەنى بىلەن شىنجاڭ شىفەن داشۆسى ئۈستىدە مەخسۇس تۈرلەر بويىچە مۇپەتتىشلىك قىلىنىپ، پىلان سىرتىدا سىنىپ ئېچىپ تاپقان كىرىمىنىڭ باشقۇرۇلۇش، تەقسىم قىلىنىش ۋە ئىشلىتىلىشىنىڭ مۇۋاپىق بولغان - بولمىغانلىقى نۆۋەتلىق تەكشۈرۈلدى. 3) ئاپتونوم رايونلۇق «خەلق» دوختۇرخانىسى ۋە ئۈرۈمچى جۇڭگو تىبابەتچىلىك دوختۇرخانىسى، سانجى ئوبلاستلىق دوختۇرخانا، ئىلى ۋىلايەتلىك «خەلق» دوختۇرخانىسى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق 1 - دوختۇرخانا، قەشقەر 1 - «خەلق» دوختۇرخانىسى ئۈستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىنىپ، بۇ دوختۇرخانىلارنىڭ يېڭى بوغالتېرلىق تۈزۈمى يولغا قويۇلغاندىن كېيىنكى ھېسابات باشقۇرۇش، تاپقان كىرىمنى تەقسىم قىلىشنىڭ قانۇن - بەلگىلىمىلەرگە ئۇيغۇن بولۇش ئەھۋالى نۆۋەتلىق تەكشۈرۈلدى. 4) بىر قىسىم مەدەنىيەت، مائارىپ، مەھەللە ئورۇنلىرىنىڭ ھۆددىگە بېرىپ باشقۇرۇش ئەھۋالى ئۈستىدە ۋە مەخسۇس تۈرلىرى ئۈستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىنىدى. ھۆددىگە بېرىپ باشقۇرۇش يولغا قويۇلغاندىن كېيىن، بۇ ئورۇنلارنىڭ كۆپ قىسمى زىيان تارتىشنى پايدا ئېلىشقا ئۆزگەرتكەن بولسىمۇ، لېكىن 1 - قېتىملىق ھۆددىگە ئېلىشتا تەجرىبە يېتەرسىز بولغانلىقى ئۈچۈن، يوشۇرۇن پايدا - زىيان بولۇش، تەقسىمات ئادىل بولماسلىق ۋە مالىيە ئىنتىزامىغا خىلاپلىق قىلىش قاتارلىق مەسىلىلەر ساقلانغان.

ۋاڭ شىيەنجۇڭ

ئاساسىي قۇرۇلۇش ئۈستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىنىدى

1. ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرلىرى ئۈستىدە ئىش باشلىنىشتىن ئىلگىرى مۇپەتتىشلىك قىلىنىدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك مۇپەتتىشلىك تارماقلىرى جەمئىي 758 ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرى ئۈستىدە ئىش باشلىنىشتىن ئىلگىرى مۇپەتتىشلىك قىلدى، مۇپەتتىشلىك قىلىنغان ئومۇمىي مەبلەغ 476 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇ تۈرلەرنىڭ مەبلىغى ئاساسىي جەھەتتىن ئەمەلىيلەشكەن، تەستىقلانمىش رەسمىيەتلىرى تولۇق بېجىرىلگەن بولۇپ، ئىش باشلاش شەرتى ھازىرلانغان. بۇنىڭ ئىچىدە 17 تۈرنىڭ 3 مىليون 700 مىڭ يۈەن مەبلىغى كەمچىل بولۇپ، ئىش باشلاش شەرتى ھازىرلانمىغان، مۇپەتتىشلىك ئورگانلىرى ۋاقتىدا پىلان تارماقلىرىغا مۇپەتتىشلىك پىكرىنى ئوتتۇرىغا قويدى.

2. ئۆزى تەييارلىغان ئاساسىي قۇرۇلۇش مەبلىغى ئۈستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىنىدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك مۇپەتتىشلىك تارماقلىرى ئۆزى مەبلەغ توپلىغان 891 ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرى بويىچە 523 مىليون 170 مىڭ يۈەن ئۈستىدە مۇپەتتىشلىك قىلدى. مۇپەتتىشلىك قىلىش ئارقىلىق مەسىلە بار تۈردىن 189ى، مەبلەغدىن 72 مىليون 460 مىڭ يۈەن سېزىلدى، بۇ، مۇپەتتىشلىك قىلىنغان ئومۇمىي مەبلەغنىڭ 13.85 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. مەبلەغ مەنبەسى ئەمەلىيلەشمىگەن تۈر 175، مەبلەغ 61 مىليون 650 مىڭ يۈەن، بۇ، ئومۇمىي سوممىنىڭ 11.78 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. مەبلەغنىڭ كېلىش مەنبەسى دۆرۈس بولمىغان تۈر14، مەبلەغ 10 مىليون 810 مىڭ يۈەن، بۇ، مۇپەتتىشلىك قىلىنغان ئومۇمىي سوممىنىڭ 2.07 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. ئالدىن ئورۇنلاشتۇرۇلغان تۈرلەردىن تىزگىنلەنگەن تۈر 87، مەبلەغ 35 مىليون 10 مىڭ يۈەن؛ ئەمەلدىن قالدۇرۇلغان تۈر بىر، مەبلەغ 695 مىڭ يۈەن.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق مۇپەتتىشلىك ئىدارىسى شىنجاڭ سانجى خەمىيەۋى ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ ئامموني فوسفات سېخىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش تۈرى ئۈستىدە نۆۋەتلىق مۇپەتتىشلىك قىلدى، تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان ئاساسلىق مەسىلىلەر

مۇنۇلار: تەدبىر مۇكەممەل ئەمەس، خام ئەشيا بىلەن تەمىنلەش مەسلىسى ئەملىيلەشتۈرۈلمىگەن؛ قارىغۇلارچە لايىھىلەش تۈپەيلىدىن 500 مىڭ يۈەن ئىسراپ بولغان؛ ئاساسىي قۇرۇلۇش مەبلىغىنى باشقۇرۇش تۈزۈمىدىكى بەلگىلىمىلەرگە خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان ۋە ئاساسىي قۇرۇلۇش مەبلىغىدىن يۆتكەپ ئىشلىتىۋېلىنغان پۇل 2 مىليون 500 مىڭ يۈەندىن، ئامبارغا بېسىلىپ قالغان ماتېرىيال، ئۈسكۈنىلەرنىڭ قىممىتى 1 مىليون يۈەندىن ئاشىدۇ.

ۋاڭ يۈكشىڭ

يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات فوندى ئۈستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىندى ۋە ئۇ تەكشۈرۈلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 42 ناھىيىدىكى مۇپەتتىشلىك تارماقلىرى 1989 — 1990 - يىللىق يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات فوندىنىڭ توپلىنىش، ئىشلىتىلىش ئەھۋالىنى مۇپەتتىشلىك قىلىپ تەكشۈردى. 25 ناھىيىنىڭ تەكشۈرۈش دوكلاتىدىن قارىغاندا، 40 مىليون 150 مىڭ يۈەن تەكشۈرۈلۈپ، ئىنتىزامغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان مەبلەغدىن 904 مىڭ يۈەن بايقالغان. بۇنىڭ ئىچىدە گەۋدىلىكرەكى قىسمىش، يۆتكەپ ئىشلىتىۋېلىش مەسلىسى بولۇپ، يۆتكەپ ئىشلىتىۋېلىنغان پۇل 809 مىڭ يۈەنگە، ساختىپەزلىك قىلىپ يۆتكىۋېتىلگەن پۇل 94 مىڭ يۈەنگە يەتكەن. بۇ 25 ناھىيىنىڭ ئىككى يىلدا يىغىشقا تېگىشلىك يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات فوندى 30 مىليون 257 مىڭ يۈەن بولۇپ، ئەملىيەتتە، 26 مىليون 277 مىڭ يۈەن يىغىۋېلىنغان؛ ئىككى يىلدىكى ئومۇمىي چىقىمى 21 مىليون 690 مىڭ يۈەنگە يەتكەن. بۇ چىقىم ئارقىلىق ئېتىز - ئېرىق ئاساس مۇئەسسەسلىرى ياخشىلىنىپ، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشى ئىلگىرى سۈرۈلگەن.

ۋاڭ شياۋشياڭ

ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشنى راۋاجلاندۇرۇش مەخسۇس مەبلىغى ئۈستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىندى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق مۇپەتتىشلىك ئىدارىسى ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىش بازىسى قىلىنغان 12 ناھىيىنىڭ 1990 - يىلىنى ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشنى راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن مەخسۇس ئورۇنلاشتۇرغان 12 مىليون يۈەن مەبلىغى ئۈستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىپ، قىسمىش، يۆتكەپ ئىشلىتىۋېلىشتەك قانۇنغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان 1 مىليون 10 مىڭ يۈەن مەبلەغنى ۋە بىر قىسىم ئۈلايەت، ناھىيىلەرنىڭ يۇرۇشلەشتۇرۇش مەبلىغىنىڭ ئەملىيلەشمىگەنلىكىنى بايقىدى.

ۋاڭ شياۋشياڭ

نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش مەبلىغى ئۈستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىندى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش مابلىغى ئۈستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىش خىزمىتىدە تەكشۈرۈش ئوبيېكتى نامرات ئائىلىلەرنى ئاساس قىلىشتىن ناھىيە، يېزا، كەنتلەردىكى ئىقتىسادىي گەۋدىلەرنى ئاساس قىلىشقا ئۆزگەرتىلىپ، 30 ناھىيە (شەھەر) دىكى 105 مەسئۇل تارماق، 135 يېز (بازار)، 425 كەنت، 101 ئىقتىسادىي گەۋدە، 57 ناھىيە كارخانىسى، 18 يېزا كارخانىسى تەكشۈرۈلدى ھەمدە 1120 نامرات ئائىلە زىيارەت قىلىندى. 30 مىليون 160 مىڭ يۈەن مەبلەغ مۇپەتتىشلىك قىلىپ تەكشۈرۈلدى، 1 مىليون 990 مىڭ يۈەن مەبلەغدە مەسىلە بارلىقى سېزىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىنتىزامغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان مەبلەغ 1 مىليون 180 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق مەسىلىلەر قىسمىش، يۆتكەپ ئىشلىتىۋېلىش، يالغان مەلۇم قىلىپ ئېلىش، كادىرلار ئىگىلىۋېلىش، تارقىتىش دائىرىسىنى كېڭەيتىۋېتىش، ئىشلىتىلمەيدىغان تۇرلەرنى ئۆزگەرتىش قاتارلىقلاردىن ئىبارەت. مۇپەتتىشلىك ئورگانلىرى نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش مەبلىغىدە ساقلانغان مەسىلىلەرنى تۈزىتىش توغرىسىدا شۇ جايدىكى ھۆكۈمەت ۋە ئالاقىدار تارماقلارغا تەكلىپ بەردى.

ۋاڭ شياۋشياڭ

مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرى ئۈستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىندى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق مۇپەتتىشلىك ئىدارىسى دۆلەت مۇپەتتىشلىك مەھكىمىسىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن «جۇڭگو ئوراش - قاچىلاش ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتىنىڭ شىنجاڭ شۆبىسى، جۇڭگو تاشقى سودا تىرانسپورت باش شىركىتىنىڭشىنجاڭ شۆبىسى، شىنجاڭ ھاۋارايى ئىدارىسى، شىنجاڭ پوچتا - تېلېگراف باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ 1990 - يىللىق مالىيە كىرىم - چىقىمى ئۈستىدە مۇپەتتىشلىك قىلدى ھەمدە جۇڭگو ئىمپورت - ئېكسپورت تاۋارلىرى بازىسى قۇرۇش باش شىركىتىنىڭ شىنجاڭ شۆبىسىنى ئەمەلىي تەكشۈردى. 552 مىليون 300 مىڭ يۈەن مۇپەتتىشلىك قىلىندى؛ بەلگىلىمە ۋە ئىنتىزامغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان 3 مىليون 285 مىڭ يۈەن ئېنىقلاندى؛ مالىيەگە تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك مەبلەغ 137 مىڭ يۈەن بولۇپ، ئۇنىڭ 59 مىڭ يۈەنى مالىيەگە تاپشۇرۇلدى.

مۇپەتتىشلىك قىلىش جەريانىدا سېزىلگەن ئاساسلىق مەسىلەر دۆلەتكە تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك باج، پايدا ۋە باشقا مالىيە كىرىملىرىنى يوشۇرۇش، قايرىپ قېلىش، چىقىمنى يالغان مەلۇم قىلىش، كەسىپي خىراجەتنى قىسىپ قېلىش، مەخسۇس مەبلەغلەرنى قىسىپ قېلىش ھەم مالىيە بەلگىلىمىسىگە خىلاپلىق قىلىشتىن ئىبارەت.

لى يىنجياڭ

دۇنيا بانكىسى قەرز بەرگەن ۋە ب د ت ئاشلىق پىلان مەھكىمىسى ياردەم بەرگەن تۈرلەر ئۈستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىندى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق مۇپەتتىشلىك ئىدارىسى دۆلەت مۇپەتتىشلىك مەھكىمىسى بەرگەن ھوقۇقنا بىنائەن ئالاقىدار ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك مۇپەتتىشلىك ئورگانلىرىنىڭ ماسلىشىشى ئارقىسىدا دۇنيا بانكىسىنىڭ قەرز پۇلىدىن پايدىلانغان يەرلىك ئالىي، ئوتتۇرا مەكتەپلەرنىڭ خىزمەتتىكى ئوقۇتقۇچىلارنى تەربىيىلەش دەرسلىكىنى تۈزۈش تۈرى ۋە نەپىت، تەبىئىي گاز چارلاش، ئېچىش، ئۇرۇق، پېزا ئىگىلىك پەن تەتقىقاتى، پېزا ئىگىلىك ماشىنىسى تۈرلىرى جەھەتتىكى مالىيە كىرىم - چىقىمى ئۈستىدە يىللىق ۋە ئالاھ ئاخىرقى مەزگىللىك مۇپەتتىشلىك قىلدى. مۇپەتتىشلىك قىلىنغان ئومۇمىي سومما خەلق پۇلىغا سۈندۇرغاندا 2 مىليارد 529 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە، مۇپەتتىشلىك قىلىنغان ئورۇن 51 گە، ئاپشۇرۇلغان ئىچكى مۇپەتتىشلىك دوكلاتى 24 كە، سىرتقى مۇپەتتىشلىك دوكلاتى ئۇچكە يەتتى. مۇپەتتىشلىك قىلىش ئارقىلىق يوشۇرۇپ قېلىنغان ۋە قايرىۋېلىنغان، قەرز بېرىۋېتىلگەن، يۆتكەپ ئىشلىتىۋېلىنغان، ئىسراپ بولۇپ زىيانغا ئۇچرىغان مەبلەغكە ئوخشاش ئىنتىزامغا، بەلگىلىمىگە خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان پۇلدىن 9 مىليون 640 مىڭ يۈەن ئېنىقلاندى، مۇپەتتىشلىك قىلىش داۋامىدا سېزىلگەن مەسىلىلەرگە قارىتا تۈرلەرنىي باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش توغرىسىدا پىكىر ۋە تەكلىپ بېرىلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق مۇپەتتىشلىك ئىدارىسى يەنە ئالتاي ۋىلايەتلىك مۇپەتتىشلىك باشقارمىسى ۋە ئالتاي شەھەرلىك، بۇرچىن، بۇرۇلتوقاي، كۆكتوقاي ناھىيىلىك مۇپەتتىشلىك ئورگانلىرى بىلەن ھەمكارلىشىپ، ب د ت دۇنيا ئاشلىق پىلان مەھكىمىسىنىڭ ياردىمى بىلەن قۇرۇلغان ئوت - چۆپ تەرەققىياتى «2817» تۈر ئۈستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىدى. مۇپەتتىشلىك قىلىش نەتىجىسىدىن قارىغاندا، بۇ تۈر ئوتۇشلۇق ئېلىپ بېرىلغان. 1990-يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر، دۇنيا ئاشلىق پىلان مەھكىمىسى جەمئىي 68 مىڭ 833 تونىنا يۇغداي، 50 تونىنا قۇرۇتۇلغان كالا گۆشى ياردەم قىلدى؛ مەملىكەت ئىچىدىن جەمئىي 14 مىليون 950 مىڭ يۈەن يۇرۇشلەشتۇرۇش مەبلىغى ئاجرىتىپ بېرىلدى. سۇ باشلاش، سۇ چىقىرىۋېتىش، سۇغىرىش ئىنشائاتى ياسىلىپ، 340 مىڭ مو يەر ئۆزلەشتۈرۈلۈپ، 230 مىڭ مو يەرگە ئوت - چۆپ تېرىلىپ، 220 مىڭ مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىنىپ، 580 نەچچە ئائىلىلىك كۆچمەن چارۋىچى ئولتۇراقلاشتۇرۇلۇپ ھەمدە چارۋىچىلار ئولتۇراقلاشقان رايونلاردا مەكتەپ،

دوختۇرخانا ۋە ئەسللىك چارۋا بېتىشتۇرۇش مەركىزى سېلىنىپ، ئەسللىك چارۋا سېتىۋېلىنىپ، كۆرۈنەرلىك ئەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى. ساقلانغان بېتەرسىزلىكلەر مۇنۇلار: مەبلەغنى ئىشلىتىش ۋە تۇر قۇرۇلۇشى جەھەتتە غەيرىي ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى چىقىم بەك تېز ۋە بەك كۆپ ئېشىپ كەتكەن؛ يەرلىك ئورۇنلارنىڭ مالىيىسىدە جىددىيلىك كۆرۈلگەن، ۋىلايەت، ناھىيىدىن ئىمارەت ئىككى دەرىجىلىك ئورۇننىڭ يۈرۈشلەشتۇرۇش مەبلىغى تولۇق ئەمەلىيلەشمىگەن؛ باشقۇرۇش قاتتىق بولمىغاچقا، تۇر مەبلىغىنى قەرز ئېلىپ ۋە يۆتكەپ ئىشلىتىۋېلىش مەسىلىلىرى يۈز بېرىپ تۇرغان.

رېن يۇجۇەن

جۇڭگو - چەت ئەل شېرىكلىشىپ، ھەمكارلىشىپ باشقۇرۇۋاتقان كارخانىلار ۋە تاشقى قەرز ئوستىدە مۇپەتتىشلىك قىلىندى ۋە ئۇ تەكشۈرۈلدى

1991 - يىلى 7 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مۇپەتتىشلىك ئىدارىسى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى جۇڭگو - چەت ئەل شېرىكلىشىپ، ھەمكارلىشىپ باشقۇرۇۋاتقان كارخانىلارنى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈردى ھەمدە مۇشۇ ئاساستا كارخانىغا مەسئۇل تۆت تارماق ۋەتىبىي دورا، توقۇمىچىلىق، يېنىك سانائەت، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى، ئېلېكترون سانائىتى، مېتالچىلىق، سايامەت جەھەتتىكى شېرىكلىشىپ باشقۇرۇلۇۋاتقان يەتتە كارخانىنى مۇپەتتىشلىك قىلىپ تەكشۈردى. تەكشۈرۈش نەتىجىسى مۇنداق بولدى:

1) كەسىپ قۇرۇلمىسى: چەت ئەل مەبلىغىنى كىرگۈزۈپ قۇرۇلغان شېرىك، ھەمكارلىق كارخانىلىرىنىڭ تەركىبىدىن قارىغاندا، توقۇمىچىلىق كارخانىلىرى %23 نى، يېنىك سانائەت كارخانىلىرى %20نى، يېمەكلىك كارخانىلىرى %7نى، تىببىي دورا كارخانىلىرى %7نى، مېتالچىلىق كارخانىلىرى %7نى، يېزا ئىگىلىك كارخانىلىرى %7نى، ئېلېكترون سانائىتى كارخانىلىرى %4نى، خىمىيە سانائىتى كارخانىلىرى %4نى، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى كارخانىلىرى %4 نى، باشقا كەسىپ ساھەلەر %17 نى ئىگىلەيدۇ.

2) مەبلەغ سېلىش نىسبىتى: ئاپتونوم رايونىمىزدىكى شېرىكلەشكەن كارخانىلارغا جۇڭگو تەرەپ سالغان مەبلەغ ئومۇمىي مەبلەغنىڭ مۇتلەق كۆپ قىسمىنى ئىگىلەيدۇ، دۆلەتنىڭ مەبلىغى ئاساسىي نىسبەتنى ئىگىلەيدۇ؛ چەت ئەل سودىگەرلىرى سالغان مەبلەغ %50 كە يېتىدىغانلىرى %13نى، %50 تىن تۆۋەن، %25 تىن يۇقىرىلىرى مۇتلەق كۆپ قىسمىنى ئىگىلەيدۇ.

3) ئىگىلىك باشقۇرۇش مۇددىتى: شېرىكلەشكەن كارخانىلار، ھەمكارلىق كارخانىلىرىنىڭ باشقۇرۇلۇش مۇددىتىدىن قارىغاندا، كۆپ سانىدىكىلىرىنىڭ مۇددىتى ئون يىلدىن يۇقىرى، 20 يىلدىن تۆۋەن. چەت ئەللىك شېرىكلەشكۈچىلەر، ھەمكارلىشىپ ئىگىلىك باشقۇرغۇچىلار، ئاساسلىقى، شىياڭگاڭ رايونى ۋە ياپونىيە، ئەنگلىيە، ئامېرىكا، تۈركىيە قاتارلىق دۆلەتلەردىن كەلگەن. شېرىكلەشكەن كارخانىلار، ھەمكارلىق كارخانىلىرى، ئاساسەن، ئۇرۇمچى ۋە ئىقتىسادى، قاتناشى بىر قەدەر تەرەققىي تاپقان سانجى، شىخەنزە، تۇرپان، كۇيتۇڭ قاتارلىق جايلارغا تارقالغان.

4) ئىقتىسادىي ئۈنۈمى: پايدىسى ئاز كارخانىلار كۆپ سانىنى ئىگىلەيدۇ، لېكىن بەزى شېرىكلەشكەن كارخانىلارنىڭ مەھسۇلاتىنىڭ پۈتۈنلەي سىرتقا سېتىلغاچقا، تاشقى پېرېۋوت ۋە پايدا كىرىمىنىڭ ئوتتۇرا ھېساب بىلەن كىشى بېشىغا توغرا كېلىش نىسبىتى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى كارخانىلار ئىچىدە ئالدىنقى قاتاردا تۇرىدۇ. بىر قىسىم كارخانىلارنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇشى يېتىشەلمەيۋاتقان، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى ناچارراق بولۇۋاتقان بولسىمۇ، ئومۇمىي جەھەتتىن قارىغاندا، ئۇلارنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى يەنىلا كۆرۈنەرلىك بولدى.

5) ساقلانغان ئاساسلىق مەسىلىلەر مۇنۇلار: بەزى تۈرلەرنىڭ مۇمكىنچىلىك تەتقىقاتى دېگەندەك ئىلمىي ئەمەس؛ توختام، كېلىشىم، نىزاملار مۇكەممەل بولمىغاچقا، ئۇلارنىڭ چەكلەش كۈچى ئاجىز؛ كىرگۈزۈلگەن تېخنىكا ۋە ئۇسكۇنىلەرنىڭ دەرىجىسى تۆۋەن، مەھسۇلات قۇرۇلمىسى مۇۋاپىق ئەمەس؛ باشقۇرۇش خىزمىتىنى ۋە سىياسەت،

تەدبىرلەر يۇرۇشلەشمىگەن، ئىزچىللىق ۋە جانلىقلىق كەمچىل.

ئاپتونوم رايونلۇق مۇپەتتىشلىك ئىدارىسى 1991. يىلنىڭ كېيىنكى يېرىمىدا سانجى ئوبلاستى ۋە ئىلى ئوبلاستىدىكى مۇپەتتىشلىك ئورگانلىرى بىلەن بىرلىكتە ئاپتونوم رايوننىڭ سىرتتىن مەبلەغ قەرز ئېلىپ ئىشلىتىش ئەھۋالىنى مۇپەتتىشلىك قىلىپ تەكشۇردى. مۇپەتتىشلىك قىلىپ تەكشۇرگەن ئەھۋالدىن قارىغاندا، ئاپتونوم رايون سىرتتىن ئالغان قەرز سوممىسى ئىچىدە خەلقئارا سوداقەرزى 27% نى، چەت ئەل ھۆكۈمەتلىرى بەرگەن قەرز 23%نى، خەلقئارا پۇل مۇئامىلىسى تەشكىلاتى بەرگەن قەرز 20%نى، سېتىۋالغۇچى تەرەپنىڭ كىرېدىتى 12% نى، مەملىكەت ئىچىدىكى پۇل مۇئامىلىسى ئورگانلىرى بەرگەن تاشقى پېرېۋوت قەرزى تەخمىنەن 18%نى ئىگىلەيدۇ. دېمەك، قەرز قۇرۇلمىسى بىر قەدەر مۇۋاپىق بولغان. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىققا سېلىنغان مەبلەغ 23% نى، يېنىك سانائەت، توقۇمىچىلىق سانائىتىگە سېلىنغان مەبلەغ 23%نى، خىمىيە سانائىتىگە سېلىنغان مەبلەغ 25%نى، ساياھەت مۇلازىمەت كەسپىگە سېلىنغان مەبلەغ 13%نى، ئېنېرگىيە مەنبەلىرىنى ئېچىش ئۈچۈن سېلىنغان مەبلەغ 12% نى، ماۋارىپ ئىشلىرىغا سېلىنغان مەبلەغ 3%نى، باشقىلىرىغا سېلىنغان مەبلەغ 1%نى ئىگىلەيدۇ. ئېلىنغان قەرز پۇللارنىڭ ئىشلىتىلىشى ئاپتونوم رايوننىڭ كەسىپ سىياسىتىنىڭ تەلىپىگە ئۇيغۇن بولغان. پۇل قۇرۇلمىسىدا ئامېرىكا دوللىرى، ياپونىيە يىنى 70%تىن كۆپرەكنى، ئېتىبار ئۆسۈمدىن بەھرىمەن بولىدىغان قەرز پۇل تەخمىنەن 50%نى ئىگىلەيدۇ. ئۇزاق مۇددەتلىك قەرزنىڭ سالمىقى زور بولۇپ، ئاپتونوم رايوننىڭ تاشقى قەرز بېسىمىنى يېنىكلەتكىلى بولىدۇ.

تاشقى قەرزنىڭ ئىشلىتىلىش ئەھۋالىدىن قارىغاندا، تاشقى پېرېۋوت يارىتىدىغان ئورۇنلار 54% نى، پايدا ئېلىپ كېلىۋاتقان ئورۇنلار 64% نى، قەرز قايتۇرۇش مەزگىلىگە قەدەم قويغان ئورۇنلار 55% نى ئىگىلەيدۇ. تاشقى قەرزدىن پايدىلىنىش ئارقىلىق ئاپتونوم رايون كارخانىلىرىنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىشى، يېزا ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇش ۋە بايلىق مەنبەلىرىدىن پايدىلىنىش ئىشلىرى ئىلگىرى سۈرۈلدى، كارخانىلارنىڭ تاشقى پېرېۋوت يارىتىش ئىقتىدارى ئاشۇرۇلدى. لېكىن ئاپتونوم رايوننىڭ تاشقى قەرزنى ئىشلىتىشنى باشقۇرۇشى بوش، قەرز پۇل ئىشلىتىدىغان ئورۇنلارنىڭ قەرز ئېلىشى، قايتۇرۇشىدا قارىغۇلۇق خېلى ئېغىر بولغانلىقتىن، پۇل ئايرىۋاشلاشتا ئاسانلا زىيان كۆرۈلىدۇ؛ تاشقى قەرز كاپالىتى قاتارلىق مەسىلىلەرنىمۇ ئوبدان ھەل قىلىشقا توغرا كېلىدۇ.

رېن يۇچۇەن

ئىچكى مۇپەتتىشلىك ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون ئىچىدىكى مۇپەتتىشلىك ئورگانلىرى 677 گە يەتتى، جەمئىي 1465 ئىچكى مۇپەتتىش سەپلەندى، 2430 تۈر مۇپەتتىشلىك قىلىندى، ئىنتىزامغا، بەلگىلىمىگە خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان 45 مىليون 650 مىڭ يۈەن مەبلەغ تۈزىتىلدى، خىيانەتچىلىك، پارىخورلۇق ئەنزىسىدىن 12سى تەكشۇرۇپ ئېنىقلاندى، 285 ئادەمنىڭ ماتېرىيالى ئەدلىيە، تەپتىش ئورگانلىرىنىڭ بىر تەرەپ قىلىشىغا تاپشۇرۇلدى (يۇقىرىدىكىلەر ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى ۋە مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالمايدۇ).

ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك ئىچكى مۇپەتتىشلىك تارماقلىرى 1991 - يىلى يۇقىرى دەرىجىلىك ئورۇنلار ئورۇنلاشتۇرغان مالىيە كىرىم - چىقىمى، كارخانا ھۆددىگەرلىك مەسئۇلىيەت تۈزۈمى ئۈستىدىكى مۇپەتتىشلىك ۋەزىپىسىنى ئورۇنداش بىلەن بىر ۋاقىتتا، كارخانىلارنىڭ ئىقتىسادىي ئۇنۇمىنى ئۆستۈرۈشنى مەقسەت قىلغان ئۇنۇم مۇپەتتىشلىكىنى پائال قانات يايدۇرۇپ، كىرىمنى ئاشۇرۇشنى ئىلگىرى سۈرۈش ئارقىلىق 13 مىليون يۈەندىن ئارتۇق چىقىمنى تېجەپ قالدى، زىيان ۋە ئىسراپچىلىقنى 18 مىليون يۈەندىن كۆپرەك ئازايتتى ھەمدە كارخانىلارنىڭ ھاياتىي كۈچىنى ئاشۇرۇش توغرىسىدا تەكلىپ بەردى. شىنجاڭ بىناكارلىق-

قۇرۇلۇش باش شىركىتى مۇپەتتىشلىك باشقارمىسى ئېغىر زىيان تارتقان شىنجاڭ 2 - بىناكارلىق قۇرۇلۇش شىركىتى ئۈستىدىن ئۈنۈم مۇپەتتىشلىكى ئېلىپ بېرىپ، نەچچە مىڭلىغان سانلىق مەلۇماتلارنى تەھلىل قىلىپ، زىيان تارتىشىڭ ئون تۈرلۈك سەۋەبىنى تېپىپ چىقتى، زىيان تارتىشنى پايدا ئېلىشقا ئۆزگەرتىش توغرىسىدا توققۇز ماددىلىق تەكلىپ بەردى، بۇ تەكلىپ باش شىركەت رەھبەرلىرىنىڭ ئەھمىيەت بېرىشىگە ئېرىشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك مۇپەتتىشلىك ئورگانلىرى مەسئۇل تارماقلارنىڭ ئىچكى مۇپەتتىشلىك خىزمىتىگە بولغان يېتەكچىلىكىنى نۇقتىلىق كۈچەيتتى. يىل ئاخىرىغا قەدەر، ئاپتونوم رايوندىكى 25 مەسئۇل تارماق مۇپەتتىشلىك باشقارمىسى (ئىشخانىسى) قۇرۇلۇپ ھەمدە ئىچكى مۇپەتتىشلىك خىزمىتى تۈزۈمىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ئىچكى مۇپەتتىشلىك خىزمىتىنى قانات يايدۇردى.

سۈن جاۋشەن

ئىجتىمائىي مۇپەتتىشلىك ئەھۋالى

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايوندىكى مۇپەتتىشلىك ئىشلىرى ئورنى 75كە، كەسپىي خادىم 721 گە يەتتى. بۇلارنىڭ ئىچىدە ئونتۇرا دەرىجىلىك ۋە ئۇنىڭدىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 147، تۆۋەن دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 121. مۇشۇ بىر يىلدا مۇپەتتىشلىك ئىشلىرى ئورۇنلىرى ھاۋالە قىلىنغان گۇۋاھنامىلەرنى تەكشۈرۈش، باھالاش، يىللىق تەكشۈرۈش، مەبلەغ تەكشۈرۈش، تەربىيىلەش، مەسلىھەت بېرىش قاتارلىق كەسىپلەردىن جەمئىي 11 مىڭ 926 تۈرنى ئۈستىگە ئېلىپ ئىشلىدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 18.2% ئارتۇق.

مۇپەتتىشلىك ئىشلىرى ئورۇنلىرى 1991 - يىلى يېڭى كەسىپلەرنى قانات يايدۇردى. شىنجاڭ مۇپەتتىشلىك ئىشلىرى ئورنى بىلەن قاراماي شەھەرلىك، قۇمۇل شەھەرلىك مۇپەتتىشلىك ئىشلىرى ئورۇنلىرى ئاساسىي قۇرۇلۇش نەق چوتىنى تەكشۈرۈش كەسپىنى قانات يايدۇردى؛ سانجى ئوبلاستىنىڭ ناھىيىلىرىدىكى مۇپەتتىشلىك ئىشلىرى ئورۇنلىرى كوللېكتىپ كارخانا، يېزا - بازار كارخانىلىرىنى مۇپەتتىشلىك قىلىپ تەكشۈرۈش ۋە ھۆددىگە بېرىلگەن كارخانىلارنى مۇپەتتىشلىك قىلىش كەسپىنى قانات يايدۇردى. شىنجاڭ مۇپەتتىشلىك ئىشلىرى ئورنى يەنە دۆلەت مال - مۈلكىنى باھالاشنى سىناق قىلدى ھەمدە دۆلەت مال - مۈلكىنى باھالاش سالاھىيىتىگە ئېرىشتى. ئىجتىمائىي سۇغۇرتىنىڭ بىر تۈتاش فوندىنى مۇپەتتىشلىك قىلىش كەسپىمۇ پەيدىنپەي قانات يايدۇرۇلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق مۇپەتتىشلىك ئىدارىسى1991-يىل4 - ئايدا نۆۋەتتىدا سىناق قىلىش ئارقىلىق، تەشكىلىي قۇرۇلۇش، كەسىپ مۇپىتى قاتارلىق سەككىز جەھەتتىكى مەزمۇننى ئۆز ئىچىگە ئالغان ئىجتىمائىي مۇپەتتىشلىك - تەكشۈرۈش لايىھىسىنى تۈزۈپ چىقىپ، ئاپتونوم رايون دائىرىسىدە ئىجتىمائىي مۇپەتتىشلىك ئەھۋالىنى بىر قېتىم تەكشۈردى، 13 ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك مۇپەتتىشلىك ئورگىنى ئاپتونوم رايونلۇق مۇپەتتىشلىك ئىدارىسىگە مەخسۇس تېمىدا تەكشۈرۈش دوكلاتى يوللىدى.

نيۇجۇڭپىڭ

باش مۇپەتتىش لۇ پېيجيەن شىنجاڭغا كېلىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، دۆلەت مۇپەتتىشلىك مەھكىمىسىنىڭ باش مۇپەتتىشى لۇ پېيجيەن شىنجاڭغا كېلىپ 1991 - يىل 6 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 22 - كۈنگىچە، مۇپەتتىشلىك خىزمىتىنى تەكشۈردى. باش مۇپەتتىش لۇ پېيجيەن شىنجاڭدىكى مەزگىلدە ئاپتونوم رايونلۇق مۇپەتتىشلىك ئىدارىسى، سانجى ئوبلاستى، ئۈرۈمچى شەھىرى، قەشقەر ۋىلايىتى ۋە شىخەنزە شەھىرىگە بېرىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى ۋە يېتەكچىلىك قىلدى، دوكلاتلارنى ئاڭلىدى ھەمدە قەشقەردە جەنۇبىي شىنجاڭدىكى بەش ۋىلايەت، ئوبلاستنىڭ مۇپەتتىشلىك ئىدارە (باشقارما) باشلىقلىرى بىلەن كۆرۈشتى؛ جايلاردىكى مۇپەتتىشلىك كادىرلىرى

بىلەن مۇپەتتىشلىك خىزمەتنىنى قانداق قىلىپ شۇ جايىنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى ئۇچۇن تېخىمۇ ياخشى خىزمەت قىلدۇرۇش ۋە چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى ياخشىلاش توغرىسىدا سۆھبەتلەشتى.

شى لىمىڭ

مال باھاسى

مال باھاسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسىنىڭ ئومۇمىي سەۋىيىسى 1990 - يىلدىكىدىن %8 (شەھەر - بازارلاردا %8.9، يېزىلاردا %6.8) ئۆرلىدى. يېمەكلىكلەرنىڭ باھاسى %11.5 ئۆرلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاشلىقنىڭ باھاسى %15.8، قوشۇمچە يېمەكلىكلەرنىڭ باھاسى %12.1 (كۆكتاتنىڭ %24.2، گۆش، ئۇي قۇشلىرى، تۇخۇمنىڭ %7.4، سۇمەھسۇلاتلىرىنىڭ %5.5)، تاماكا، ھاراق، چايىنىڭ باھاسى %4.6، باشقا يېمەكلىكلەرنىڭ باھاسى%9.3 (مېۋىنىڭ %19.9) ئۆرلىدى؛ كىيىم - كېچەكنىڭ باھاسى %5، كۇندىلىك تۇرمۇش بۇيۇملىرىنىڭ باھاسى %4 ئۆرلىدى، مەدەنىي مەشغۇلات بۇيۇملىرىنىڭ باھاسى %0.6 ئۆرۈلدى؛ كىتاب، گېزىت - ژۇرناللارنىڭ باھاسى %5.6، تىببىي دورا ۋە داۋالاش بۇيۇملىرىنىڭ باھاسى%3.7، ھىناكارلىق - قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرىنىڭ باھاسى %6.8، يېقىلغۇنىڭ باھاسى %13.4، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ باھاسى %5.1، مۇلازىمەت تۇرلىرىنىڭ باھاسى %12 ئۆرلىدى. دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ پارچە سېتىش باھاسى %7.5، بازارلاردا پارچە سېتىلىش باھاسى %7.9 ئۆرلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە، ئاشلىقنىڭ دۆلەت باھاسى %17.9، بازار باھاسى%13.7، كۆكتاتنىڭ دۆلەت باھاسى %20.9، بازار باھاسى %25.1، گۆش، ئۇي قۇشلىرى، تۇخۇمنىڭ دۆلەت باھاسى %6.7، بازار باھاسى %6.2، سۇمەھسۇلاتلىرىنىڭ دۆلەت باھاسى %5.4، بازار باھاسى %3.9 ئۆرلىدى، مېۋىنىڭ دۆلەت باھاسى %8.4 ئۆرۈلدى، بازار باھاسى %7.5 ئۆرلىدى؛ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ دۆلەت باھاسى%5.1، بازار باھاسى %1.6 ئۆرلىدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي تۇرمۇش خىراجىتى باھاسىنىڭ ئومۇمىي سەۋىيىسى 1990 - يىلدىكىدىن %8.6 ئۆرلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە شەھەر - بازارلاردا %9.3، يېزىلاردا %7.9 ئۆرلىدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مال باھاسى ۋەزىيىتى تەرەققىياتىدىكى ئۆزگىرىشتە تۆۋەندىكى يەتتە ئالاھىدىلىك كۆرۈلدى: 1) ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسىنىڭ ئۆرلەش ھەجمى كۆرۈنەرلىك يۇقىرىلاپ، 1990 - يىلدىكى 3.9 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆرلەش ھەجمىدىن يۇقىرى بولغان بولسىمۇ، لېكىن يىل بېشىدا ئۆتكۈزۈلگەن ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى خىزمىتى يىغىنىدا بەلگىلەنگەن ئۆرلەش ھەجمىنىڭ 8 —% 9 تە تىزگىنلەش نىشانى بىر قەدەر ياخشى ئەمەلگە ئاشتى. مال باھاسى ئۆرلەش ھەجمىنىڭ تىزگىنلەش نىشانى داشىرىدە كۆرۈنەرلىك ئۆرلىشىدىكى ئاساسىي سەۋەب شۇكى، دۆلەتمۇ، ئاپتونوم رايونمۇ باھا ئىسلاھاتىنىڭ سالمىقىنى مۇناسىپ ھالدا زورايتتى، مال باھاسىنىڭ ئاساسىي جەھەتتىن مۇقىم بولۇشىنى ساقلاش شەرتى ئاستىدا، نېفىت، نېفىت مەھسۇلاتلىرى، پولات ماتېرىياللىرى، چوپۇن قاتارلىق ئاساسلىق مەھسۇلاتلار ۋە تۆمۈريول يۈك تىرانسپورتى باھاسى، ئاھالىلەرنى نورمىلىق تەمىنلەيدىغان ئاشلىق، ياغنىڭ سېتىلىش باھاسىنى ئۆستۈرۈش قاتارلىقلارنى ئۆزئىچىگە ئالغان 33 تۈرلۈك قۇرۇلما خاراكتېرلىك باھا تەڭشەش ۋە يۇرۇشلەشتۇرۇش تەدبىرىنى پائال ۋە پۇختا ئىلگىرى سۈردى. 2) ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسىنىڭ ئۆرلەش ھەجمى 1990 - يىلى مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرىچە سەۋىيىدىن تۆنجى قېتىم 2.1 پىرسەنتلىك رەقەم ئېشىپ كەتكەندىن كېيىن، يەنە 5.1 پىرسەنتلىك رەقەم ئېشىپ، ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايونلارنىڭ ئالدىغا ئۆتۈپ كەتتى. بۇ، ئاساسلىقى، بىر نەچچە يىلدىن بۇيان يىغىلىپ قالغان

ئاپتونوم رايون ھەل قىلىشقا تېگىشلىك مەسىلىلەرنىڭ بىر قەدەر كۆپلۈكىدىن بولىدى. 3) ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسىنىڭ ھەر قايسى ئايلاردىكى ئۆرلەش ھەجمىنى1990 - يىلنىڭ شۇ مەزگىلى ۋە1990 - يىل12 - ئايدىكى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، 1.ئايدىن 4 - ئايغىچە 5% ئىچىدە بولدى، 5 - ئايدىن 12.ئايغىچە 9— % 10تىن يۇقىرى بولۇپ تۇرۇۋاتىدۇ. 4) ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسى ئومۇمىيۈزلۈك ئۆرلىدى، قىسىملىرىنىڭ تۇرۇنلىدى. يېمەكلىك، يېقىلغۇ، مۇلازىمەت تۇرلىرى باھاسىنىڭ ئۆرلەش ھەجمى %10 تىن يۇقىرى بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاشلىقنىڭ %15.8، كۆكتاتنىڭ %2.24، مېۋىنىڭ %19.9كە يېتىپ، خەلق تۇرمۇشىغا خېلى چوڭ تەسىر كۆرسەتتى. كىيىم - كېچەك، كىتاب، گېزىت، ژۇرنال، بىناكارلىق قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرى، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى قاتارلىقلار باھاسىنىڭ ئۆرلەش ھەجمى %5 تىن يۇقىرى بولدى. 5) تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسىنىڭ ئۆرلەش ھەجمى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ جەمئىيەتنىڭكىدىن 0.5 پىرسەنتلىك رەقەم، بازارنىڭكىدىن 0.4 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەن بولۇپ، ئوچى ئومۇمەن ماس بولدى. 6) ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسىنىڭ ئۆرلەش ھەجمى يېزىلاردا شەھەر - بازارلاردىكىدىن 2.1 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەن بولۇپ، ئالدىنقى ئىككى يىلدىكىدىن ئۆرلەش ھەجمى يېزىلاردا شەھەر - بازارلاردىكىدىن يۇقىرى بولۇش ئەھۋالى ئۆزگەردى. 7) ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسى ۋە ئىجتىمائىي تۇرمۇش بۇيۇملىرى باھاسىنىڭ ئۆرلەش ھەجمى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىش ھەققى كىرىمىنىڭ ئۆرلەش ھەجمىدىن يۇقىرى، ئاھالىلەر كىرىمىنىڭ ئۆرلەش ھەجمىدىن تۆۋەن بولدى. باھا ئۆسكەنلىك ئامىلىنى چىقىرىۋەتكەندە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە ئەمەلىي ئىش ھەققى %1.1 تۆۋەنلىدى، شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرا ھېساب بىلەن كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئەمەلىي تۇرمۇش خىراجىتى كىرىمى %0.8، يېزىلاردا ئاھالىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە ئەمەلىي ساپ كىرىمى %2.7 ئاشتى.

لى چاۋجۇن

دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ باھاسى تەڭشەلدى ۋە بەلگىلەندى

ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى 1991 - يىلى 1 - ئايدا ئۇرۇمچى شەھىرىدە ھەر كىلوگرام گۆشىنىڭ توپ تارقىتىش باھاسىنى مۇنداق بەلگىلىدى: سۆڭەكلىك چوشقا گۆشى بەش يۈەن، لوق كالا گۆشى 98. 4 يۈەن، 2 - دەرىجىلىك سۆڭەكلىك قوي گۆشى 43. 5 يۈەن، توپ تارقىتىش باھاسى بىلەن پارچە سېتىش باھاسى ئوتتۇرىسىدىكى پەرق نىسبىتى مۇنداق بولدى: چوشقاگۆشىنىڭ%10، كالا، قوي گۆشىنىڭ %10.5.

3 - ئايدا، ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسىنىڭ قارارى بىلەن ئۇرۇمچى شەھىرىدە پىلاندىكى ئون خىل ئەتىيازلىق، يازلىق كۆكتاتنىڭ ھەر كىلوگرامىنىڭ سېتىۋېلىنىش باھاسى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 0. 26 يۈەندىن 0. 275 يۈەنگە ئۆستۈرۈلدى، پارچە سېتىلىش باھاسى 0. 358 يۈەنلىك سەۋىيىدە تۇردى، سېتىۋېلىنىش باھاسى بىلەن سېتىلىش باھاسىنىڭ پەرقى %30 بولدى، پىلانلىق باشقۇرۇش ۋاقتى 3 - ئايدىن 10 - ئايغىچە بولغان مەزگىلدىن 4 - ئايدىن 10 - ئاينىڭ 15 - كۈنىگىچە بولغان مەزگىلگە قىسقارتىلدى. كۆكتاتنىڭ كېلىشىم باھالىق سېتىۋېلىنىش باھاسى بىلەن سېتىلىش باھاسىنىڭ پەرقى ئەسلىدىكى %30 تىن %35 كە يەتتى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى گوۋۇيۈەننىڭ مەسئۇل مىنىستىرلىكى، ئىدارىسىنىڭ ئۇقتۇرۇشىغا ئاساسەن ئۇزۇن تالالىق پاختىنىڭ تەمىنلەش باھاسىنى ئۆستۈرۈشنى قارار قىلدى، ھەر 50 كىلوگرام 3 - دەرىجىلىك (33 مىللىمېتىرلىق) پاختىنىڭ ئىشلەپچىقىرىلغان جايدىكى 2 - دەرىجىلىك پونكىتتىن تۆمۈرىول بويىغا كەلتۈرۈلۈپ ۋاگونغا قاچىلىنىدىغان چاغدىكى باھاسى 398 يۈەندىن 547 يۈەنگە ئۆستۈرۈلدى.

4 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى بىلەن تىببىي دورا باشقۇرۇش ئىدارىسى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ماقۇللۇقىنى ئېلىپ، بۇغا مۆڭگۈزىنىڭ سېتىۋېلىنىش باھاسىنى قويۇۋېتىشنى، باھانى تەمىنلىگۈچى تەرەپ بىلەن ھاجەتمەن تەرەپ كېڭىشىپ بېكىتىشنى قارار قىلدى.

5 ـ ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى بىلەن ئاشلىق ئىدارىسى گوۋژيۈەننىڭ قارارى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئۇقتۇرۇشىغا ئاساسەن، ئاشلىق، يانغاق بىر تۇتاش سېتىلىش باھاسىنى ئۆستۈردى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر 50 كىلوگرام ئۇلچەملىك ئۇننىڭ باھاسى 17.75 يۈەندىن 27.78 يۈەنگە، قىسقا غوللۇق شال گۈرۈچنىڭ باھاسى 25.25 يۈەندىن 35.18 يۈەنگە، كۆممىقوناق ئۇننىڭ باھاسى 11.60 يۈەندىن 17.49 يۈەنگە ئۆستۈرۈلدى (يۇقىرىدىكى ئوچ خىل ئاشلىقنىڭ باھاسى ئۈرۈمچى شەھىرىدە 21 يۈەن، 28 يۈەن، 15 يۈەندىن 31 يۈەن، 38 يۈەن، 19 يۈەنگە ئۆستۈرۈلدى)، قىنچا يېغىنىڭ باھاسى 90.30 يۈەندىن 207.50 يۈەنگە، ئاپتاپېرەس يېغىنىڭ باھاسى 90.29 يۈەندىن 204 يۈەنگە، زىغىر يېغىنىڭ باھاسى 90.30 يۈەندىن 221 يۈەنگە، چەككىلەنگەن چىگىت يېغىنىڭ باھاسى 78.89 يۈەندىن 190 يۈەنگە ئۆستۈرۈلدى. تەكشىلەندىن كېيىن ئاشلىق باھاسىنىڭ رايون بەرقى مۇناسىپ كېچىكلىدى: ياغ باھاسىنىڭ رايون بەرقى ئەملدىن قالدۇرۇلۇپ، ئاپتونوم رايون بويىچە بىرلا باھا يولغا قويۇلدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى گوۋژيۈەننىڭ مەسئۇل مىنىستىرلىكى، ئىدارىسىنىڭ ئۇقتۇرۇشىغا ئاساسەن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ماقۇللۇقىنى ئېلىپ، ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي يۇڭىنىڭ يېتەكچى سېتىۋېلىنىش باھاسىنى ئۆزگەرتىشنى قارار قىلدى، 1 ـ دەرىجىلىك ئىنچىكە يۇڭ (ساپ يۇڭ نىسبىتى 40%) نىڭ ھەر بىر كىلوگرامىنىڭ باھاسى 9.73 يۈەن، يۇقىرى ـ تۆۋەن بولۇش نىسبىتى 10% بولدى، ھەر قايسى دەرىجىلىرىنىڭ باھا بەرقى مۇناسىپ كېچەيتىلىپ ياكى كېچىكتۈرۈلۈپ تەكشىلدى، سېتىشتا سېتىۋېلىنىش باھاسى بىلەن سېتىلىش باھاسى بەرقىنى تىزگىنلەش چارىسى داۋاملىق يولغا قويۇلدى؛ خوتەن يۇڭى، قاغىلىق يۇڭى ۋە تۆۋەنىڭ سېتىۋېلىنىش باھاسى قويۇۋېتىلدى، سېتىشتىمۇ بازار ئەھۋالىغا قاراپ سېتىۋېلىنىش باھاسى بىلەن سېتىلىش باھاسى بەرقىنى تىزگىنلەش چارىسى داۋاملىق يولغا قويۇلدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، باج ئىدارىسى، كۆك تاماكا مەخسۇس سېتىش ئىدارىسى پاپىروس خام ئەشياسى ئىشلەپچىقىرىشىدا ھەر 50 كىلوگرام خام ئەشيا ئۈچۈن بېرىلىدىغان يۆلەش خىراجىتىنى 30 يۈەندىن 40 — 70 يۈەنگە ئۆستۈردى.

8 ـ ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، ئاشلىق ئىدارىسى، تەمىنات ـ سودا كوپېراتىپى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ يوليورۇقىغا ئاساسەن، جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ ئوچ ۋىلايەت، ئىككى ئوبلاستنىڭ پىلان سىرتىدا چىگىت يېغىنى سېتىۋېلىشنىڭ ئەڭ تۆۋەن قوغداش باھاسى چەكلىمىسىگە ئۇچرىماسلىقىغا، باھانى جايلارنىڭ ئۆزى بېكىتىشىگە رۇخسەت قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ قارارىغا ئاساسەن، تىرىك مال ۋە گۆشنىڭ باھاسىنى قويۇۋەتتى، ئىلى، تارباغاتاي، ئالتاي، بورتالا قاتارلىق چارۋا چىقىدىغان رايونلاردىن پىلان ئىچىدە كالا سېتىۋېلىش ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ چوشقىچىلىق بازىلىرىدىن چوشقا سېتىۋېلىشتا بىر تۇتاش باھا بېكىتىشنى ئەملدىن قالدۇردى. قوينىڭ ھەر بىر كىلوگرامىنىڭ بىر تۇتاش سېتىۋېلىنىش باھاسىنى 2.5 يۈەندىن 2.2 يۈەنگە چۈشۈردى؛ ئۈرۈمچى، قارامايدا شەھەر ئاھالىلىرىنى ۋە ئارمىيىنى ئالاھىدە ئېھتىياجلىق گۆش بىلەن نورمىلىق، بېلەتلىك تەمىنلەش چارىسى ئەملدىن قالدۇرۇلدى، باھا بازار ئەھۋالىغا قاراپ بەلگىلەندى، كالا گۆشى، چوشقا گۆشىنىڭ يۆتكەش باھاسى، پارچە سېتىلىش باھاسى قويۇۋېتىلدى، قوي گۆشىگە قارىتا يىللىق پايدىلىنىش باھاسى يولغا قويۇلۇپ، ھەر كىلوگرامىنىڭ يۆتكەش باھاسى 6.25 يۈەن، پارچە سېتىلىش باھاسى 6.5 يۈەن قىلىنىپ، باھا جانلىق ئىگىلەندى؛ ئۈرۈمچى شەھىرىدە گۆشنى دۆلەت

كىرگۈزۈپ سېتىشتا ئۈنۈمۈرسال ئوتتۇرىچە پەرق نىسبىتىنى تىزگىنلەش چارىسى يولغا قويۇلدى، چوشقا گۆشىنىڭ ئوتتۇرىچە باھا پەرقى %18، كالا، قوي گۆشىنىڭ %20 بولدى، توپ سېتىش باھاسى بىلەن پارچە سېتىش باھاسىنىڭ پەرقى يەنىلا چوشقا گۆشىنىڭ %10، كالا، قوي گۆشىنىڭ %10.5 بولدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، تەمىنات - سودا كوپىراتىپى دۆلەت مال باھاسى ئىدارىسىنىڭ ئوقتۇرۇشىغا ئاساسەن، ئۈزۈن تالالىق پاختىنىڭ سېتىۋېلىنىش باھاسىنى چۈشۈرۈشنى قارار قىلىپ، ئۇلچەم دەرىجىسىگە توشىدىغان 3 - دەرىجىلىك (33 مىللىمېتىرلىق) پاختىنىڭ ھەر 50 كىلوگرامىنىڭ باھاسىنى ئاپتونوم رايون بويىچە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 480 يۈەندىن 450 يۈەنگە، ھەر قايسى دەرىجىنىڭ باھا پەرقىنى %8 تىن %6 كە چۈشۈردى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى ئۇرۇمچى شەھىرىدە قىشلىق بەسەي، ياڭيۇنىڭ سېتىۋېلىش - سېتىلىش باھاسىنى يەنىلا 1990 - يىلدىكى باھا بويىچە ئىجرا قىلىشنى بەلگىلىدى.

9 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى سۇ مەھسۇلاتلىرى باھاسىنى باشقۇرۇشنى يەنىمۇ ياخشىلاش چارىسىنى تۈزۈپ چىقىپ، توڭلىتىلغان مەھسۇلاتلارنىڭ ئۈنۈمۈرسال باھا پەرقىنى %14 تىن %17 كە كېڭەيتتى، تۈزلاپ قۇرۇتۇلغان مەھسۇلاتلار ۋە ئەتىۋارلىق دېڭىز مەھسۇلاتلىرىنىڭ باھا پەرقىنى %20 قىلدى، توپ سېتىش باھا پەرقى %15، پارچە سېتىش باھا پەرقى %18 بولدى، تىرىك مەھسۇلاتلارنىڭ باھاسى داۋاملىق قويۇۋېتىلىپ، بازارغا قاراپ بەلگىلەندى.

11 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى ئۈزۈن تالالىق پاختىنىڭ تەمىنلەش باھاسىنى چۈشۈرۈشنى قارار قىلدى، ئۇلچەمگە توشىدىغان ھەر 50 كىلوگرام 3 - دەرىجىلىك (33 مىللىمېتىرلىق) پاختىنىڭ ئىشلەپچىقىرىلغان جايدىكى 2 - دەرىجىلىك پونكىتتىن تۆمۈر يول بويىغا كەلتۈرۈلۈپ ۋاگونغا قاچىلىنىدىغان چاغدىكى باھاسى 547 يۈەندىن 505 يۈەنگە چۈشۈرۈلدى.

لى چاۋچۈن

يېنىك سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ باھاسى تەڭشەلدى ۋە بەلگىلەندى

1991 - يىلى 1 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، تەمىنات - سودا كوپىراتىپى سانائەت ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ شەھەر ۋە يېزا باھا پەرقىنى ھېسابلاش چارىسىگە تۈزىتىش كىرگۈزۈپ، ئون كىلومېتر ئارىلىق ئىچىدىكى باھانى ناھىيە بازىرىدىكى بىلەن ئوخشاش قىلىغاندىن باشقا 11 كىلومېتردىن 30 كىلومېترغىچە بولغان ئارىلىق ئىچىدىكى باھاغا %0.5 باشقۇرۇش خىراجىتى قوشۇشنى، 31 كىلومېتردىن يۇقىرى ئارىلىقتىكى باھاغا %1 باشقۇرۇش خىراجىتى قوشۇشنى قارار قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، كۆك تاماكا مەخسۇس سېتىش ئىدارىسى پاپىروس باھاسىنىڭ رايون پەرقىنى ھېسابلاش چارىسىنى ئۈزگەرتىشنى، باشقۇرۇش خىراجىتى نىسبىتىنى مۇنداق قىلىشنى يەنى ئاپتونوم رايون سىرتىدىكى پاپىروس ئىشلەپچىقىرىلمىدىغان جايدىن ئاپتونوم رايون ئىچىدىكى 2 - دەرىجىلىك باھا ھېسابلىنىش بازىرى — ئۇرۇمچى، تۇرپان شەھىرىنىڭ داخىلىغان بازىرى ۋە قۇمۇلغا يۆتكەلگەنلىرىنىڭ نىسبىتىنى %7.5، ئاپتونوم رايون ئىچىدىكى 2 - دەرىجىلىك شەھەرلەردىن 3 - دەرىجىلىك شەھەرلەرگە يۆتكەلگەنلىرىنىڭ نىسبىتىنى ئارىلىق 250 كىلومېتر ئىچىدە بولسا %1، 500 كىلومېتر ئىچىدە بولسا %2، 501 كىلومېتردىن يۇقىرى بولسا %3، ئۇلايەت، ئوبلاستتىن يۆتكەلگەنلىرىنىڭ نىسبىتىنى %1، توپ يۆتكەلگەنلىرى بىلەن پارچە يۆتكەلگەنلىرىنىڭ پەرقىنى %12 قىلىشنى قارار قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، سودا نازارىتى، تەمىنات - سودا كوپىراتىپى تۈرلۈك مالالار، مەدەنىيەت بۇيۇملىرى، ئايىغ كىيىم، باش كىيىم، مېتال بۇيۇملار، ئېلېكتر ئەسۋابلىرى، ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرى، خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتلىرىدىن باھاسى قويۇۋېتىلگەنلەرنىڭ باشقىلىرى باھاسىنىڭ رايون پەرقىنى ھېسابلاش چارىسىنى تەڭشەپ، باشقۇرۇش خىراجىتى نىسبىتىنى مۇنداق قىلىشنى يەنى ئاپتونوم رايون سىرتىدىكى

ئىشلەپچىقىرىلغان جايدىن ئاپتونوم رايون ئىچىدىكى 2 - دەرىجىلىك بازار — قۇمۇل، تۇرپان شەھىرىنىڭ داخىلىغان بازىرى، ئۇرۇمچىگە يۆتكەلگەنلىرىنىڭ نىسبىتىنى %6، ئىلى، قەشقەرگە يۆتكەلگەنلىرىنىڭ نىسبىتىنى %6.5 قىلىشنى، چايدان ۋە چايدان شىشىسىگە يەنە %2 قوشۇشنى قارار قىلدى، ئاپتونوم رايون ئىچىدىكى مەسئۇلاتلارنىڭ باشقۇرۇش ھىراجىتى نىسبىتىنى ئۇرۇمچى ياكى شىخەنزىدىن ئاپتونوم رايون ئىچىدىكى 2 - دەرىجىلىك بازارلارغا يۆتكەلسە %1 قىلىشنى (ئۇرۇمچىدىن داخىلىغا ياكى شىخەنزىدىن ئۇرۇمچىگە يۆتكەلسە كىرا ھەققىلا قوشۇشنى) قارار قىلدى: ئاپتونوم رايون ئىچىدىكى 2 - دەرىجىلىك بازارلاردىن 3 - دەرىجىلىك بازارلارغا يۆتكەلگەنلىرىنىڭكىنى، مەيلى ئاپتونوم رايون ئىچىدە ياكى سىرتىدا ئىشلەپچىقىرىلغان بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، ئارىلىق 100 كىلومېتر ئىچىدە بولسا %2، 500 كىلومېتر ئىچىدە بولسا %3، 501 كىلومېتردىن يۇقىرى بولسا %3.5 قىلىشنى قارار قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى يۈك توقۇلما، يۈك يىپ، يۈك ئەدىيال قاتارلىق مەھسۇلاتلارنى يۈك توقۇمىچىلىق كارخانىلىرى يۈتۈنلەي سودا ئورۇنلىرىنىڭ سېتىشىغا تاپشۇرۇپ بېرىش چارىسىنى ئىككى تەرەپ ئىشلەپچىقىرىلغان ماننىڭ مەلۇم نىسبىتى بويىچە سېتىۋېلىش - سېتىپ بېرىش توختامى ئىمزالاش چارىسىگە ئۆزگەرتىشنى، يۇقىدىن ئىشلەنگەن يۇقىرىقى مەھسۇلاتلارنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسىنى ئۆزگەرتمەسلىك شەرتى ئاستىدا، ئىچكىرىدىكى رايونلارغا سېتىشنىڭ ئەڭ تۆۋەن باھا چېكىنى كېڭىشىپ بېكىتىشنى قارار قىلدى.

3 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى ئاپتونوم رايونىمىز ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىلغان سەرەڭگىنىڭ باھاسىنى ئۆستۈرۈشنى قارار قىلىپ، ئادەتتىكى ھەر ساندۇق سەرەڭگىنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسىنى 28 يۈەندىن 39 يۈەنگە، يېڭى ئۆلچەملىك سەرەڭگىنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسىنى 42 يۈەندىن 45.50 يۈەنگە ئۆستۈردى. ئاپتونوم رايون بويىچە بىر تۇتاش توپ تارقىتىش باھاسىنى 34.15 يۈەن، 51 يۈەندىن 50 يۈەن، 58.38 يۈەنگە ئۆستۈردى. ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر قاپ سەرەڭگىنىڭ بىر تۇتاش پارچە سېتىلىش باھاسىنى 0.04 يۈەن، 0.06 يۈەندىن 0.06 يۈەن، 0.07 يۈەنگە ئۆستۈردى، كىرگۈزۈش پەرقىنى %18 تىن %22 كە كېڭەيتتى، توپ تارقىتىش باھاسى بىلەن پارچە سېتىش باھاسىنىڭ پەرقىنى %17 تىن %20كە كېڭەيتتى، يەنىلا يەتكۈزۈپ بېرىش تۈزۈمى يولغا قويۇلدى.

4 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، سودا نازارىتى، يېنىك سانائەت نازارىتى سىرلىق داس، كۇرۇشكىلارنىڭ باھاسىنى كارخانا بېكىتىشنى قارار قىلدى.

7 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى دۆلەت مال باھاسى ئىدارىسىنىڭ ئۇقتۇرۇشىغا ئاساسەن، قويۇۋېتىلگەن ئۇششاق تاۋارلارنىڭ باھاسىنى مەقسەتلىك قويۇۋېتىش، باھانى كارخانا ئۆز ئالدىغا بېكىتىش، يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئەسلىگە كەلتۈرۈۋېلىنغان باھاغا چەك قويۇش تەدبىرلىرىنى ئەمەلدىن قالدۇرۇشنى قارار قىلدى.

10 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى ئاپتونوم رايون ئىچى ۋە سىرتىدا ئىشلەپچىقىرىلغان بارلىق يۈك توقۇلمىلارنىڭ، جۈملىدىن يۈك ئۈچ، ساپ يۈك توقۇلما، يۈك بىلەن خىمىيىلىك تالا ئارىلاشتۇرۇپ توقۇلغان توقۇلما، ساپ خىمىيىلىك تالادىن توقۇلغان سېپتە توقۇلما، يىرىك يۈك توقۇلما، يۈك يىپ، يۈك ئەدىيال ۋە يۈك ئىلمە توقۇلمىلارنىڭ باھاسىنى داۋاملىق قويۇۋېتىپ، بازار ئارقىلىق تەڭشەشنى، باھانى كارخانىلار ئۆز ئالدىغا بەلگىلەشنى قارار قىلدى.

11 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، كۆك تاماكا مەخسۇس سېتىش ئىدارىسى، سودا نازارىتى گوۋۇيۈەننىڭ مەسئۇل مىنىستىرلىك، ئىدارىسىنىڭ بىر تۇتاش بەلگىلىمىسىگە ئاساسەن، پاپىروسنىڭ باھاسىنى قويۇۋېتىپ، بازار ئارقىلىق تەڭشەشنى، باھانى كارخانا ئۆز ئالدىغا بەلگىلەشنى قارار قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى شېكەرنىڭ باھاسىنى قويۇۋېتىپ، باھانى كارخانا ئۆز ئالدىغا بەلگىلەشنى، بازار ئارقىلىق تەڭشەشنى يولغا قويۇشنى قارار قىلدى.

12 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى دېھقانچىلىققا ئىشلىتىلىدىغان ھەر توننا سۈلياۋ يوپۇق ۋە ئونئاق خام ئەشياسىنىڭ ئاپتونوم رايون بويىچە ئونئوبرسال ئوتتۇرىچە باھاسىنى 500 يۈەندىن 800 يۈەنگىچە ئۆستۈرۈشنى بەلگىلىدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى يەنە جايلاردا ئىشلەپچىقىرىلغان ئالىي ئاق ھاراق، ئاق ھاراق، ئېسىل ئاق ھاراق، ئۈزۈن توختىتىلغان ھاراق، رەڭلىك تېلېۋىزور، ئالىيۇمىن قازان، سوپۇن پاراشوكى قاتارلىقلارنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسى ۋە سېتىلىش باھاسىنى تەكشۈرۈپ بېكىتتى، گېزىت قەغىزى، بېنت داكا، دورا پاختا، پاپىروس، پۇڭا قاتارلىقلارنىڭ سېتىلىش باھاسىنى ئۆستۈردى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، سودا نازارىتى يەنە پەرق نىسبىتى تىزگىنلىنىدىغان ژېلىسپىت قاتارلىق مېتال، ئېلېكتر، قاتناش سايمانلىرىنىڭ باھاسىنى بەلگىلەش چارىسىنى تەكشىدى.

لى چاۋچۈن

ئېغىر سانائەت مەھسۇلاتلىرى ۋە قاتناش-تىرانسپورت باھاسىنىڭ تەكشىلىشى ۋە بۇ ھەقتىكى بەلگىلىمىلەر

1991 - يىلى 1 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، مالىيە نازارىتى ئۇرۇمچى شەھەر ئاھالىلىرى نورمىلىق ئىشلىتىدىغان ھەر تۈگ سۈيۈقلاشتۇرۇلغان گاز (ساپ ئېغىرلىقى 15 كىلوگرام) نىڭ سېتىلىش باھاسىنى ئۈچ يۈەندىن ئالتە يۈەنگە ئۆستۈرۈشنى، نورما سىرتىدىكى يۇقىرى باھالىق گازنىڭ باھاسى يەنىلا 12 يۈەن بولۇشنى، نورما ئىچىدىكى گاز باھاسى ئۆستۈرۈلگەنلىكى ئۈچۈن ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە ھەر يىلى ئون يۈەن ئىقتىسادىي ياردەم پۇلى بېرىشنى قارار قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم مالىيە رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىنىڭ بەلگىلىمىسىگە ئاساسەن، ھەر توننا ئۇرىيەنىڭ ئاپتونوم رايون بويىچە بىر تۈتاش ئونئوبرسال پارچە سېتىلىش باھاسىنى 730 يۈەندىن 778 يۈەنگە، دى ناترى فوسفاتنىڭ باھاسىنى 1246 يۈەندىن 1400 يۈەنگە ئۆستۈردى، ئاشلىقنا باغلاپ سېتىۋېلىش باھاسى يەنىلا 538 يۈەن ۋە 700 يۈەن بولدى.

2 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، ئورمانچىلىق نازارىتى گوۋۇيۈەننىڭ مەسئۇل مىنىستىرلىكى، ئىدارىسىنىڭ ئۇقتۇرۇشىغا ئاساسەن، ياغاچ ماتېرىياللارنىڭ باھاسىنى ئۆستۈردى. ئورمانچىلىق مەيدانلىرىنىڭ ياغاچ دۆۋىلەش مەيدانلىرىدىن بىر تۈتاش تەقسىم قىلىپ بېرىلىدىغان ئەن ياغاچ، ئۆلچەملىك كېسىلگەن ماتېرىياللار (ئۇزۇنلۇقى تۆت مېتردىن 5.8 مېتر غىچە، دىئامېترى 18 سانتىمېتردىن 20 سانتىمېتر غىچە) نىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسى ھەر كۇب مېتر بال قارىغىنىڭ 100 يۈەن، 192 يۈەندىن 180 يۈەن، 322 يۈەنگە ئۆستى، شەمشادنىڭ 140 يۈەن، 230 يۈەندىن 216 يۈەن، 353 يۈەنگە ئۆستى، سېتىلىدىغان جايلاردىكى بازار باھاسى مۇناسىپ ئۆستۈرۈلدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى دۆلەت مال باھاسى ئىدارىسىنىڭ ئۇقتۇرۇشىنى تارقىتىپ، پېرېۋوت نىسبىتىنى تەكشىلەندىن كېيىنكى قىممەتنى ساقلاپ قېلىش پرىنسىپىغا ئاساسەن، شياڭگاڭلىق، ئاۋمېنلىق، تەيۋەنلىك قېرىنداشلار، مۇھاجىرلار، چەت ئەل تەۋەلىكىدىكى جۇڭگولۇقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالغان چەت ئەل ساياھەتچىلىرىگە نىسبەتەن ئايروپىلان بېلىتى باھاسىنى مۇناسىپ ئۆستۈردى، ھەر بىر يولۇچىنىڭ ھەر كىلومېتر مۇساپىسى 0.32 يۈەندىن 0.354 يۈەنگە ئۆستى، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا خەلق ئاۋىئاتسىيەسىنىڭ ھەر يىلى ئاز - ئازدىن تەكشىشىگە رۇخسەت قىلىندى، 5% ئىچىدىكىنى دۆلەت مال باھاسى ئىدارىسى تەستىقلىدى. 5% تىن يۇقىرى بولسا گوۋۇيۈەن تەكشۈرۈپ بېكىتتى؛ مەملىكەت ئىچىدىكى ساياھەتچىلەرگە نىسبەتەن كېمەيتىپ ھېسابلىنىدىغان باھا ئۆزگەرتىلمىدى، ساياھەت تارماقلىرىنىڭ ئېتىبار بېرىش چارىلىرى ئۆزگەرمىدى.

3 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى دۆلەت مال باھاسى ئىدارىسىنىڭ ئۇقتۇرۇشىنى تارقىتىپ، پىششىقلىنىدىغان ۋە يېقىلغۇ قىلىنىدىغان ھەر توننا نېفتنىڭ مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرىچە زاۋۇتتىن چىقىش تاختاي باھاسىنى

171 يۈەندىن 205 يۈەنگە ئۆستۈردى. يۇقىرى باھانى مۇناسىپ ھالدا 34 يۈەن ئۆستۈردى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى ئاپتونوم رايونىمىزدا قۇراشتۇرۇلغان بۈيرۇق خاراكتېرلىك پىلاندىكى «ئازاد — CA 1091» تىپلىق، «شەرق شامىلى - EQ1090 E» تىپلىق ئاپتوموبىللارنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسىنى 31 مىڭ 680 يۈەن — 36 مىڭ800 يۈەندىن 35 مىڭ 790 يۈەن — 38 مىڭ 300 يۈەنگە ئۆستۈرۈشنى قارار قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى دۆلەت مال باھاسى ۋە جۇغگو نېفىت خىمىيە سانائىتى باش شىركىتىنىڭ ئۇقتۇرۇشىغا ئاساسەن، نېفىت مەھسۇلاتلىرىنىڭ باھاسىنى ئۆستۈرۈشنى قارار قىلىپ، ئۇرۇمچى، مايتاغ، قارامايدا ھەر تونىنا «70» نومۇرلۇق بېنزىننىڭ زاۋۇتتىن چىقىش تاختاي باھاسىنى 460 يۈەندىن 610 يۈەنگە، يېزا ئىگىلىكىدىن باشقا ساھەدە ئىشلىتىلىدىغان «0» نومۇرلۇق دىزېلىنىڭ باھاسىنى 300 يۈەندىن 440 يۈەنگە، چىراغقا ئىشلىتىلىدىغان كىرسىننىڭ باھاسىنى 350 يۈەندىن 490 يۈەنگە، «3» نومۇرلۇق ئايروپلان بېنزىننىڭ باھاسىنى 500 يۈەندىن 590 يۈەنگە، پوسكامدا ئايرىلغان «70» نومۇرلۇق بېنزىننىڭ باھاسىنى 618 يۈەندىن 706 يۈەنگە، يېزا ئىگىلىكىدىن باشقا ساھەدە ئىشلىتىلىدىغان «0» نومۇرلۇق دىزېلىنىڭ باھاسىنى 562 يۈەندىن 642 يۈەنگە ئۆستۈردى؛ ئۇرۇمچى، مايتاغ، قارامايدا ئايرىلغان يۇقىرى باھالىق «70» نومۇرلۇق بېنزىننىڭ باھاسىنى 820 يۈەندىن 890 يۈەنگە، يېزا ئىگىلىكىدىن باشقا ساھەدە ئىشلىتىلىدىغان «0» نومۇرلۇق دىزېلىنىڭ باھاسىنى 700 يۈەندىن 780 يۈەنگە، «3» نومۇرلۇق ئايروپلان بېنزىننىڭ باھاسىنى 890 يۈەندىن 940 يۈەنگە ئۆستۈردى، پوسكامدا ئايرىلغان «70» نومۇرلۇق بېنزىننىڭ باھاسىنى 697 يۈەندىن 785 يۈەنگە، يېزا ئىگىلىكىدىن باشقا ساھەدە ئىشلىتىلىدىغان «0» نومۇرلۇق دىزېلىنىڭ باھاسىنى 610 يۈەندىن 690 يۈەنگە ئۆستۈردى؛ سېتىلىش باھاسى مۇناسىپ ئۆستى، تاختاي باھاسىدا توپ تارقىتىشنىڭ ئەڭ يۇقىرى باھا چېكى «70» نومۇرلۇق بېنزىننىڭ 872 يۈەن، يېزا ئىگىلىكىدىن باشقا ساھەدە ئىشلىتىلىدىغان «0» نومۇرلۇق دىزېلىنىڭ باھاسى 726 يۈەن، «3» نومۇرلۇق ئايروپلان بېنزىننىڭ 805 يۈەن بولدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى گوۋۇيۈەننىڭ مەسئۇل مىنىستىرلىكى، ئىدارىسىنىڭ ئۇقتۇرۇشىغا ئاساسەن، پىلان ئىچىدىكى پولات، تۆمۈر مەھسۇلاتلىرىنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسىنى ئۆستۈردى، دومنا پېچتا تاۋلىنىدىغان ھەر تونىنا رۇدا (تۆمۈر تەركىبى 50%) نىڭ باھاسى 44 يۈەندىن 51 يۈەنگە ئۆستى، قۇيما چويۇننىڭ پىلان ئىچىدىكىسى بىلەن سىرتىدىكىسىنىڭ باھاسى تەڭ بولدى. «Z18 — گۈرۈپپا» غا كىرىدىغان مانگاننىڭ باھاسى 710 يۈەندىن 750 يۈەنگە ئۆستى، پولات قىلىپ تاۋلىنىدىغان چويۇن، نۆكچە پولات، پىلتە پولاتنىڭ باھاسى مۇناسىپ تەڭشەلدى، ئادەتتىكى پولات ماتېرىياللىنىڭ باھاسى 1366 يۈەندىن 1500 يۈەنگە ئۆستى؛ پىلان سىرتىدىكى مەھسۇلاتلارنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش، سېتىلىش باھا چېكى مۇناسىپ ھالدا تۆۋەنلىدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، ئاپتونوم رايونلۇق بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ئىدارىسى ئۇرۇمچى، سانجى، شىخەنزە رايونىدا ئىشلەپچىقىرىلغان پىلان ئىچى - سىرتىدىكى سېمونتنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسىنى ئوخشاش قىلىشنى قارار قىلىپ، ھەر تونىنا «325» نومۇرلۇق داشقالدىن ئىشلەنگەن خالتىسىز سىلىكاتلىق سېمونتنىڭ باھاسىنى 120 يۈەندىن 130 يۈەنگە، ھەر تونىنا ھاك تاشنىڭ باھاسىنى 9.20 يۈەندىن 14 يۈەنگە ئۆستۈردى.

4 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى خىمىيىۋى ئوغۇتنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسىنى ئۆستۈرۈشنى قارار قىلىپ، فوسفور تەركىبى 12% بولغان، خالتىسىز، ئۇنسىمان ھەر تونىنا ئاددىي كالتسىي فوسفاتنىڭ باھاسىنى 203 يۈەندىن 283 يۈەنگە ئۆستۈردى، تەركىبىدىكى فوسفور 1% ئاشسا 15يۈەن قوشتى، ئازوت تەركىبى 17.1% بولغان، خالتىلىق ئاممونىي گىدرو كاربوناتنىڭ باھاسىنى 240 يۈەندىن 290 يۈەنگە ئۆستۈردى؛ پىلان ئىچىدىكى ماي قەغەزنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسىنى ئۆستۈردى، نېفىت ئاسالتىدىن ئىشلەنگەن

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ شەھەر، ناھىيىلىرىدىكى ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرمۇش بۇيۇملىرى ۋە پارچە سېتىلغان مالىارنىڭ 1991 ـ يىللىق باھا كۆرسەتكۈچى
(1990 ـ يىلدىكى باھا 100 ھېسابلاندى)

تۈر	ئۈرۈمچى شەھىرى	قەشقەر شەھىرى	غۇلجا شەھىرى	خوتەن شەھىرى	قارا ماي شەھىرى	قۇمۇل شەھىرى	سانجى شەھىرى	كورلا شەھىرى	ئاقسۇ شەھىرى	يەنجى خۇيزۇ ئاپتونوم ناھىيىسى	چۆچەك شەھىرى	ئالتە اي شەھىرى	شىخو ناھىيىسى	ئاتۇش شەھىرى	بور تالا شەھىرى	تۇرپان شەھىرى	كۇچا ناھىيىسى	يە كەن ناھىيىسى
تۇرمۇش بۇيۇملىرىنىڭ ئومۇمىي باھا كۆرسەتكۈچى	108.2	120.0	112.5	111.9	111.3	109.0	111.7	109.6	112.2	108.1	109.6	108.5	108.9	113.9	111.3	108.0	109.3	116.7
پارچە سېتىلغان مالىارنىڭ ئومۇمىي باھا كۆرسەتكۈچى	107.6	113.8	113.0	112.7	111.1	107.7	111.7	108.4	112.2	106.6	107.4	107.5	109.1	111.6	111.8	108.1	109.2	118.9
1. ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ باھا كۆرسەتكۈچى	107.6	113.8	113.0	112.7	111.1	107.7	111.7	108.4	112.2	106.6	107.4	107.5	109.1	111.6	111.8	108.1	109.2	118.9
1) يېمەكلىكلەر	110.1	123.1	119.1	115.7	115.6	110.7	115.8	115.1	116.6	110.7	111.4	108.9	113.7	116.9	120.0	106.6	112.9	124.7
(1) ئاشلىق	119.2	133.7	125.5	117.7	131.6	113.8	129.0	131.5	121.2	121.0	120.8	108.9	117.3	108.6	129.4	108.5	116.7	130.2
(2) قوشۇمچە يېمەكلىكلەر	108.6	121.4	120.1	117.2	112.5	113.4	115.5	113.6	115.9	110.3	113.4	112.4	115.3	125.7	125.9	106.9	114.2	127.7
كۆكتات	116.0	137.7	154.2	142.3	138.6	134.6	137.9	116.5	121.6	113.7	130.4	130.6	161.0	127.2	156.9	113.0	137.1	138.8
قۇرۇتۇلغان كۆكتات	104.4	104.5	124.0	102.9	109.2	103.5	103.1	96.8	94.6	102.0	98.6	106.7	111.7	108.2	94.8	105.6	105.7	138.8
گۆش، تۈي قۇشى، تۇخۇم	105.1	115.5	108.2	108.7	105.0	102.1	100.3	110.1	113.5	107.2	108.6	100.4	103.6	115.4	120.4	98.8	102.7	104.6
سۇ مەھسۇلاتلىرى	104.8	110.2	108.4	103.6	112.3	107.4	110.2	101.6	119.0	107.8	107.5	123.8	100.8	126.1	105.2	—	112.7	124.0
(3) تاماكا، ھاراق، چاي	102.4	101.5	106.1	102.3	101.6	101.4	99.2	101.7	106.0	102.5	100.6	102.0	100.4	101.6	97.2	101.1	103.4	120.5

(4) باشقا بىمەكدكلەر	109.9	116.2	112.3	106.5	107.6	110.9	115.9	107.0	103.9	104.4	119.3	112.0	110.0	107.0	119.8	120.3	116.6	128.9
2) كىيىم - كېچەك	104.6	121.2	106.7	109.3	103.9	104.3	103.7	104.3	100.5	101.6	112.4	100.5	104.1	104.4	106.3	117.4	107.1	100.1
3) كۇندىلىك ئىستېمال بۇيۇملىرى	102.3	109.9	106.5	106.8	102.9	106.7	102.1	106.8	104.7	101.1	107.9	102.3	107.1	102.2	106.1	103.4	102.8	101.3
4) مەدەنىي مەشغۇلات بۇيۇملىرى	98.8	102.3	94.8	100.4	99.1	97.3	99.0	99.7	98.9	97.4	96.9	99.4	98.3	99.7	106.7	99.7	96.9	93.8
5) تىببىي دورا ۋە داۋالاش بۇيۇملىرى	100.2	102.4	110.7	104.3	100.2	99.9	102.4	108.2	114.3	104.1	97.9	106.2	119.1	105.3	100.0	100.0	104.8	107.6
6) كىتاب، گېزىت، ژۇرنال-لار	103.6	132.4	104.0	120.4	100.5	100.0	105.8	108.7	100.1	99.6	102.1	100.5	122.5	103.8	100.0	101.3	100.4	109.4
7) ھۈناركارلىق ماتېرىياللىرى	113.7	105.4	99.7	112.5	100.0	113.4	101.1	117.4	110.4	109.1	98.8	101.8	107.9	98.9	102.6	100.0	96.2	106.6
8) يېقىلغۇ	156.7	102.1	113.8	131.3	100.7	111.5	124.1	116.5	120.6	105.9	98.2	104.1	120.0	123.3	100.0	103.7	133.5	116.5
2. مۇلازىمەت تۈرلىرىنىڭ باھا كۆرسەتكۈچى	113.7	104.8	109.9	107.5	107.5	133.3	107.0	116.2	128.3	120.3	111.8	110.6	111.7	125.8	113.9	105.4	108.2	175.0
1) ئۆي ئىجارىسى	106.4	100.0	102.6	111.4	155.6	100.0	100.0	108.9	100.0	103.5	100.0	100.0	100.0	100.0	99.1	100.0	107.5	134.4
2) سۇ، توك ھەققى	105.8	102.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	109.9	100.0	100.0	98.1	100.0	106.3	107.6	100.0	101.7	101.7	101.4
3) قاتناش ھەققى	118.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.8	100.0	97.2	101.2	100.0	106.1	102.2	120.0	100.5	100.0	100.0	108.7	101.4
4) پوچتا - تېلېگراف ھەققى	142.5	135.5	147.8	137.3	121.9	147.1	138.7	138.2	140.2	134.2	138.7	143.0	130.6	136.8	140.7	129.5	136.9	165.1
5) تىببىي داۋالاش، ساقلىق ساقلاش ھەققى	108.1	100.0	126.5	106.3	102.4	141.9	115.8	111.2	107.9	113.5	110.9	100.0	112.9	141.7	104.6	100.1	132.3	104.7
6) ئوقۇش، بېتىش ھەققى	105.5	100.0	129.9	100.0	90.0	181.5	111.1	148.7	206.6	150.0	98.7	200.0	101.8	214.9	167.5	106.7	100.0	285.3
7) كۆڭۈل ئېچىش ھەققى	214.1	106.8	124.0	129.7	106.5	127.2	100.0	107.5	109.0	142.7	147.3	100.0	119.5	117.6	108.2	135.1	135.2	129.7
8) رېمونت ۋە باشقا مۇلازىمەت ھەققى	107.5	108.3	104.7	115.2	103.6	103.8	101.7	112.7	105.0	106.4	130.6	100.0	113.1	104.8	106.4	109.7	107.3	105.8

«350» نومۇرلۇق ماي قەغەزنىڭ 1 - دەرىجىلىكنىڭ ھەر يۈگىمىنىڭ باھاسى 24 يۈەندىن 28 يۈەنگە، پىلان سىرتىدىكىسىنىڭ باھا چېكىنىسى 30 يۈەنگە ئۆستۈردى؛ «شىنجاڭ — 12» تىپلىق كىچىك تۆت چاقلىق تراكتورنىڭ باھاسى دۆلەت بەلگىلىگەن بىر تۇتاش زاۋۇتتىن چىقىش باھاسىغا ئوخشاش 5250 يۈەن بولدى، «180» تىپلىق تراكتورنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسى جياڭشىدا ئىشلەنگەن «مول موسۇل - 180» تىپلىق تراكتورنىڭ باھاسىغا ئوخشاش 9900 يۈەن بولدى، ئىشلەپچىقارغۇچى كارخانىنىڭ باھانى % 10 ئىچىدە يۇقىرى - تۆۋەن قىلىشىغا رۇخسەت قىلىنىدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى دۆلەت مال باھاسى ئىدارىسىنىڭ ئۇقتۇرۇشىنى تارقىتىپ، گوۋۇيۈەنگە تەستىقلىتىپ 3. ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ تۆمۈريول رەسمىي ترانسپورت لىنىيىسىنىڭ يۈك توشۇش باھاسىنى ئۆستۈردى، ئاشلىق، تۇز، مۇ يېغى، خىمىيىۋى ئوغۇت، گۈڭگۈرتلەشكەن تۆمۈر، فوسفور رۇدىسى قاتارلىقلارنىڭ ھەر تونىنا/كىلومېتر ئۇچۇن ئېلىنىدىغان كىرا ھەققى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 0.002 يۈەن ئۆستى، يۈك پويىزى بىلەن توشۇلىدىغان گۈش، كۆكتات ۋە سانداۋلۇق، سانداۋقىسز ماللارنىڭ كىرا ھەققى ئۆسمىدى، باھانىڭ ئۆسكەن قىسمىنىڭ تەسىرىنى كارخانىلار ئىچكى قىسمىدا ھەزىم قىلىپ، تاۋارلارنىڭ باھاسىنى ئۆستۈرۈۋالمىدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ماقۇللۇقىنى ئېلىپ، پىلان ئىچىدىكى خىمىيىۋى ئوغۇتنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسىنى ئۆستۈردى، شىنجاڭ خىمىۋى ئوغۇت زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان يېزا ئىگىلىكىگە ئىشلىتىلىدىغان ئازوت تەركىبى % 46 بولغان ھەر تونىنا ئورىيەنىڭ باھاسى 495 يۈەندىن 530 يۈەنگە، سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان ئورىيەنىڭ باھاسى 600 يۈەندىن 650 يۈەنگە ئۆستى، ئازوت تەركىبى % 34.6 بولغان ئاممونىي نىتراتنىڭ يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغىنىنىڭ باھاسى 360 يۈەندىن 400 يۈەنگە، سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغىنىنىڭ باھاسى 410 يۈەندىن 500 يۈەنگە ئۆستى؛ پوسكام خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان، ئازوت تەركىبى % 46 بولغان ئورىيەنىڭ باھاسى 648 يۈەندىن 680 يۈەنگە ئۆستى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى ۋىلايەت، ئوبلاستلارغا قاراشلىق سېمونت زاۋۇتلىرى ئىشلەپچىقارغان پىلان ئىچىدىكى سېمونتنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسى بىلەن پىلان سىرتىدىكى سېمونتنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسىنى تەڭ يولغا قويۇشنى بەلگىلىدى، «325» نومۇرلۇق داشقالدىن ئىشلەنگەن سىلىكاتلىق سېمونتنىڭ ھەر تونىسىنىڭ باھاسى 140 يۈەن بولۇپ، % 10 ئىچىدە يۇقىرى - تۆۋەن قىلىشقا، ئەلا سۈپەتلىكلىرىگە باھا قوشۇشقا رۇخسەت قىلىندى. سانجىدا ئىشلەنگەن «10 - 2BF» تىپلىق سىيالكىنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسى 1400 يۈەندىن 1800 يۈەنگە، «16A - 2BL» تىپلىق سىيالكىنىڭ 3300 يۈەندىن 3700 يۈەنگە ئۆستى. بۇلارنىڭ باھاسىنى % 10 ئىچىدە يۇقىرى - تۆۋەن قىلىشقا رۇخسەت قىلىندى.

5 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى كىرەكسىز پولاتنىڭ سېتىۋېلىنىش باھاسىنى ئۆستۈرۈشنى ھەمدە پىلان ئىچى - سىرتىدا ئاجرىتىپ بېرىلىدىغان پولاتنىڭ باھاسىنى ئوخشاش قىلىشنى قارار قىلىپ، ئۇرۇمچى رايونىدا ھەر تونىنا كىرەكسىز پولاتنىڭ پارچە - پۇرات سېتىۋېلىنىش باھاسىنى 345 يۈەندىن 400 يۈەنگە، يىغىلغان يەردىن سېتىۋېلىنىش باھاسىنى 365 يۈەندىن 420 يۈەنگە ئۆستۈردى، شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتىغا بۇاسستە يەتكۈزۈپ بېرىش باھاسىنى 510 يۈەن قىلىپ بېكىتتىي؛ ئاپتونوم رايونىمىز ئىچىدە بۇيرۇق خاراكتېرلىك پىلاندىكى قۇراشتۇرۇلغان «ئازاد - CA1091» تىپلىق، بېنزىن ئىشلىتىلىدىغان يۈك ئاپتوموبىلىنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسىنى 36 مىڭ 800 يۈەندىن 40 مىڭ 150 يۈەنگە ئۆستۈردى.

6 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى پوسكام نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى يۇقىرى باھالىق نېفتتىن پىششىقلاپ ئىشلىگەن نېفىت مەھسۇلاتلىرىغا قارىتا مەملىكەت بويىچە ئەڭ يۇقىرى زاۋۇتتىن چىقىش باھا چېكىنىسى ئىجرا

قىلىشنى قارار قىلدى. «70» نومۇرلۇق بېنزىنىنىڭ ھەر بىر تونناسىنى 1020 يۈەن قىلىشنى، يېڭا ئىگىلىكىدىن باشقا ساھەدە ئىشلىتىلىدىغان «0» نومۇرلۇق دىزېلنىڭ باھاسىنى 895 يۈەن قىلىشنى قارار قىلدى؛ ئۇرۇمچى رايونىدا پىلان ئىچىدىكى ئوتقا چىداملىق خىشنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسى جەھەتتە ئۆلچەملىك ئادەتتىكى سېغىز توپىدىن قۇيۇلغىنىنىڭ ھەر بىر تونناسىنىڭ باھاسىنى 230 يۈەندىن 265 يۈەنگە ئۆستۈرۈشنى، 5% ئىچىدە يۇقىرى - تۆۋەن قىلىشقا رۇخسەت قىلىشنى قارار قىلدى؛ پىلان ئىچىدە قۇراشتۇرۇلغان، 8.5 مېترلىق، ئون تونناللىق پرىتسېپلىق ئاپتوموبىلنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسىنى 50 مىڭ 180 يۈەندىن 66 مىڭ 420 يۈەنگە، «EQ14055B» تىپلىق ئاپتوبۇس تەگلىكىنىڭ باھاسىنى 28 مىڭ 510 يۈەندىن 36 مىڭ 360 يۈەنگە ئۆستۈرۈشنى قارار قىلدى؛ ئاپتونوم رايون ئىچىدىكى بۇيرۇق خاراكتېرلىك پىلاندىكى «شەرق شامىلى EQF140/47» تىپلىق ئۇزۇن ئوقلۇق ئاپتوموبىلنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسىنى 43 مىڭ 500 يۈەن قىلىپ بېكىتتى.

7 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى ئۇرۇمچى خىمىيە سانائىتى زاۋۇتىنىڭ پىلان ئىچىدىكى پارچە سانائەت مۇلفات كىسلاتاسىنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسى جەھەتتە ھەر تونناغا 98% لىكىنىڭ باھاسىنى 280 يۈەندىن 350 يۈەنگە، 93% لىكىنىڭ باھاسىنى 225 يۈەندىن 320 يۈەنگە ئۆستۈرۈشنى، ئاپتونوم رايون ئىچىدە ئىشلەنگەن «662B - XJ» تىپلىق ئاپتوبۇسنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسىنى 57 مىڭ يۈەندىن 68 مىڭ 660 يۈەنگە، «662C1» تىپلىق ئۇزۇن يوللۇق ئاپتوبۇسنىڭ باھاسىنى 65 مىڭ يۈەندىن 78 مىڭ 660 يۈەنگە، «662C2» تىپلىق قىسقا يوللۇق ئاپتوبۇسنىڭ باھاسىنى 67 مىڭ يۈەندىن 80 مىڭ 660 يۈەنگە، «680» تىپلىق ئۇزۇن يوللۇق ئاپتوبۇسنىڭ باھاسىنى 73 مىڭ 476 يۈەندىن 85 مىڭ يۈەنگە ئۆستۈرۈشنى، 10% ئىچىدە يۇقىرى - تۆۋەن قىلىشقا رۇخسەت قىلىشنى قارار قىلدى.

8 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» پار قازان زاۋۇتىدا ئىشلەنگەن «SZL» تىپلىق پار قازانىنىڭ پىلان ئىچىدىكىسى بىلەن سىرتىدىكىسىنىڭ باھاسىنى تەڭلەشتۈرۈپ، زاۋۇتتىن چىقىش باھاسىنى 72 مىڭ يۈەندىن 480 مىڭ يۈەنگىچە قىلىپ بەلگىلىدى.

11 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى گوۋۇيۈەننىڭ مەسئۇل مىنىستىرلىكى، ئىدارىسىنىڭ ئۇقتۇرۇشىغا ئاساسەن، تاختاي باھاسىدىكى ھەر تونىنا سىلىقلاش مېيىنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسىنى 1748 يۈەندىن 1965 يۈەنگە، مەيلى پىلان ئىچى ياكى سىرتىدىكى بولسۇن خام گەشيا نېفىتىنىڭ باھاسىنى 385 يۈەندىن 468 يۈەنگە، تاختاي باھاسىدىكى ئارومات گىدرو كاربونات مەھسۇلاتلىرىنىڭ باھاسىنى 1008 يۈەندىن 1413 يۈەنگە، پىلان ئىچىدىكى يۇقىرى باھادىكىسىنى 1348 يۈەندىن 1707 يۈەنگە ئۆستۈرۈشنى، تاختاي باھاسىدىكى سىلىقلاش مېيىنىڭ بازاردا سېتىلىش باھاسىنى مۇناسىپ تەڭشەشنى بەلگىلىدى.

12 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى دۆلەت مال باھاسى ئىدارىسىنىڭ ئۇقتۇرۇشىغا ئاساسەن، گوۋۇيۈەنگە تەستىقلىتىپ، پىلان ئىچىدىكى بىر تۈتاش تەقسىم قىلىنىدىغان ھەر تونىنا ئۇنىۋېرسال تاۋار كۆمۈر (ئىلغانسىغان كۆمۈر، ئىلغانغان كۆمۈر ۋە يۇيۇلغان كۆمۈرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) نىڭ كاندىن چىقىش باھاسىنى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن بىردەك بەش يۈەن ئۆستۈردى. دۆلەت ئىگىلىكىدىكى يەرلىك كانلار كۆمۈرنىڭ باھاسىنى ئۆستۈرمەي، باھانىڭ سىرتىدا ئىككى يۈەن مەخسۇس رېمۇنت ھەققى قوشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى يەنە ئاپتونوم رايون ئىچىدە ئىشلەنگەن تۆۋەن مەرپىياتلىق ترانسپورماتورنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسىنى ئۆستۈردى، يېڭا ئىگىلىكىدىن ئىشلىتىلىدىغان ترانسپورت ئاپتوبىلى، ئىسسىق سۇ ئايلاندۇرۇش پومپىسى، پىلان ئىچىدىكى كېلىشىم باھالىق ۋە ئاشۇرۇپ ئىشلەپچىقىرىپ ئۆزى ساتىدىغان ئورىيەنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسىنى بەلگىلىدى.

ئۇرۇمچى شەھىرىدىكى توك تورلىرىنىڭ سانائەتكە ۋە سانائەتتىن باشقا ساھەدە ئىشلىتىلىدىغان توك باھاسىنى ئۆستۈردى، كۆيتۇڭ، ئالتاي، كورلا، غۇلجا قاتارلىق جايلارنىڭ توك تورلىرىنىڭ ئىشلىتىلگەن توكقا قوشۇمچە ھەق ئېلىش ئۇلچىمى بەلگىلەندى. خىمىيە سانائىتى خام ئەشياسى، يېنىك سانائەت خام ئەشياسى، كۆمۈر، قەغەز، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى، پەنەركە، مۇلياۋ خام ئەشياسى قاتارلىقلارنى كىرگۈزۈشتە توشۇش ھەققى ئېلىش ئۇلچىمىنى ئۆستۈردى، يېزىلاردىكى ئاساسىي قاتلام ماي بىلەن تەمىنلەش نۇقتىلىرىنىڭ نېفىت مەھسۇلاتلىرىنىڭ باھاسىنى بەلگىلەش چارىسىنى بەلگىلىدى، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى خوتەن، قەشقەر ۋىلايەتلىرى، قىزىلسۇ ئوبلاستىدا پوسكامدىن چىققان پىلان سىرتىدىكى يۇقىرى باھالىق بېنزىن، دىزېلىنىڭ سېتىش باھاسىنى بەلگىلەش چارىسىنى بەلگىلىدى، شىنجاڭ پولات - تۆمۈر شىركىتىدە ئىشلەپچىقىرىلىدىغان كىچىك ياپىلاق، قىرلىق پولاتنىڭ ۋاقىتلىق ئەك يۇقىرى زاۋۇتتىن چىقىش، سېتىلىش باھا چېكىنى بەلگىلىدى، قۇمۇل كان رايونىدىن شۇنىۋۇلاق پويىز ئىستانسىسىغىچە بولغان ئارىلىقنىڭ يۈك توشۇش باھاسىنى ئۆستۈردى، شىنجاڭ پولات - تۆمۈر شىركىتى تۆمۈرىول مەخسۇس لىنىيىسىنىڭ يۈك توشۇش باھاسىنى، لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈرىولى غەربىي بۆلىكىنىڭ شىخودىن ئالاتاۋ ئېغىزىغىچە بولغان ئارىلىقتا ۋاقىتلىق يۈك توشۇش باھاسىنى بەلگىلىدى، ئۇرۇمچى تۆمۈرىول ئىدارىسى باشقۇرىدىغان تۆمۈر يولدا قاچىلاش - چۈشۈرۈش ھەققى ۋە بىر قىسىم يولۇچى يۈك توشۇش ترانسپورتىدا ئارتۇق ئىشلەنگەن مۇلازىمەتتىن ھەق ئېلىش ئۇلچىمىنى ئۆستۈردى ۋە بەلگىلىدى، شىنجاڭ ئاۋىئاتسىيە شىركىتى ئايروپىلان بىلەن تېز يەتكۈزۈش ترانسپورت كەسپىنىڭ ھەق ئېلىش ئۇلچىمى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى مۇلازىمەت شىركىتىنىڭ ۋەكالىتەن بېجىرىش كەسپى بويىچە ھەق ئېلىش ئۇلچىمى، سوۋېت ئىتتىپاقىدىن ئىمپورت قىلىنىدىغان خىمىيىۋى ئوغۇت، ياغاچ ماتېرىياللىرى قاتارلىقلارنىڭ چېگرا ئېغىزىدا ئالماشتۇرۇلۇش باھاسى قاتارلىقلارنى بەلگىلىدى.

لى چاۋچۇن

غەيرىي تاۋار ھەققى ئۇلچىمى ۋە چەنكە چېتىشلىق باھا تەڭشەلدى ۋە بەلگىلەندى

1991 - يىلى 3 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، پوچتا - تېلېگراف باشقۇرۇش ئىدارىسى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ماقۇللۇقىنى ئېلىپ، شەھەر ئىچىدىكى تېلېفون ئابونېنتلىرىغا تېلېفون ئورنىتىپ بېرىش ھەققى ئېلىش ئۇلچىمىنى بەلگىلىدى، پروگراممىلىق ھەربىر تېلېفونىنىڭ ئۇرۇمچى شەھىرىدىكى كارخانا ئورۇنلىرىغا ئورنىتىلىش باھاسى 4000 يۈەن بولدى، مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇن، ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكۇملارغا ئورنىتىلىدىغانلىرىنىڭ باھاسى 3000 يۈەن، ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپ، يەسلى، بالىلار باغچىلىرىغا ئورنىتىلىدىغانلىرىنىڭ باھاسى 2000 يۈەن، شەخسلەرنىڭ ئۆيلىرىگە ئورنىتىلىدىغانلىرىنىڭ باھاسى 2500 يۈەن بولدى. ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ئورۇنلاشقان باشقا شەھەرلەردە ئورنىتىلىدىغانلىرىنىڭ باھاسى يۇقىرىقى تەرتىپ بويىچە 500 يۈەندىن ئازايتىلدى، ناھىيىلەردە ئورنىتىلىدىغانلىرىنىڭ باھاسى يەنە 500 يۈەن ئازايتىلدى؛ شەھەر ئىچىدە ئورنىتىلىدىغان مېخانىكىلىق تېلېفونىنىڭ باھاسى تۆرلۈك ئورۇنلارغا قاراپ 3000 يۈەن، 2000 يۈەن، 1000 يۈەن، 1500 يۈەن بولدى، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ئورۇنلاشقان باشقا شەھەرلەردە ئورنىتىلىدىغانلىرىنىڭ باھاسى يۇقىرىدىكى تەرتىپ بويىچە 500 يۈەندىن ئازايتىلدى، ناھىيىلەردە ئورنىتىلىدىغانلىرىنىڭ باھاسى يەنە 500 يۈەن ئازايتىلدى (ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ، يەسلى، بالىلار باغچىلىرىغا ئورنىتىلىدىغانلىرىنىڭ باھاسى 200 يۈەندىن ئازايتىلدى، ناھىيىلەردە ئورنىتىلىدىغانلىرىنىڭ باھاسى يەنە 300 يۈەن ئازايتىلدى).

4 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى سانجى، شىخەنزە، خوتەن، ئاقسۇ قاتارلىق شەھەرلەردە سانائەت، بىناكارلىققا ئىشلىتىلىدىغان ھەر كۇب مېتر تۆرۈبا سۇيىنىڭ باھاسىنى 0.15 — 0.35

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 1991 يىلدىكى ئىجتىمائىي تۇرمۇش بۇيۇملىرى ئومۇمىي باھا كۆرسەتكۈچى ۋە پارچە سېتىلغان مالىلارنىڭ ئومۇمىي باھا كۆرسەتكۈچى
(1990 - يىلدىكى باھا 100 ھېسابلاندى)

تۈر	ئاپتونوم رايون بويىچە	شەھەر - بازارلاردا	يېزىلاردا
تۇرمۇش خىراجىتىنىڭ ئومۇمىي باھا كۆرسەتكۈچى	108.6	109.3	107.9
پارچە سېتىلىدىغان مالىلارنىڭ ئومۇمىي باھا كۆرسەتكۈچى	108.0	108.9	106.8
ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش باھا كۆرسەتكۈچى	108.1	108.9	107.3
1) يېمەكلىكلەر	111.5	113.0	109.6
(1) ئاشلىق	115.8	120.5	112.2
(2) قوشۇمچە يېمەكلىكلەر	117.0	121.0	112.5
كۆكتات	124.2	124.2	—
قۇرۇتۇلغان كۆكتات	104.1	104.3	104.1
گۆش، ئۆي قۇشى، تۇخۇم	107.4	107.6	107.1
سۈ مەھسۇلاتلىرى	105.5	105.9	104.5
(3) ناماكا، ھاراق، چاي	104.6	102.8	105.5
(4) باشقا يېمەكلىكلەر	109.3	111.8	106.4
2) كىيىم ، كېچەك	105.0	104.5	105.4
3) كۈندىلىك ئىستېمال بۇيۇملىرى	104.0	103.0	104.8
4) مەدەنىي مەشغۇلات بۇيۇملىرى	99.4	98.4	100.5
5) تىببىي دورا ۋە داۋالاش بۇيۇملىرى	103.7	103.7	103.7
6) كىتاب، گېزىت، ژۇرناللار	105.6	104.2	106.8
7) ھۈنەرچىلىك ماتېرىياللىرى	106.8	105.5	107.2
8) يېقىلغۇ	113.4	114.2	113.0
2. يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ باھا كۆرسەتكۈچى	105.1	—	105.1
يېرىم ماشىنىلاشقان دېھقانچىلىق سايمانلىرى	106.0	—	106.0
خىمىيىۋى ئوغۇت	106.3	—	106.3
دېھقانچىلىق دورىلىرى ۋە دېھقانچىلىق دورىسى ماشىنىلىرى	107.4	—	107.4
3. مۇلازىمەت تۈرلىرىنىڭ باھا كۆرسەتكۈچى	112.0	112.4	111.7
1) ئۆي ئىجارىسى	109.0	108.2	110.3
2) سۇ، توك خىراجىتى	102.0	102.3	101.8
3) قاتناش خىراجىتى	104.3	108.7	100.1
4) پوچتا ، تېلېگراف خىراجىتى	137.8	141.6	135.2
5) داۋالاش، ساقلىق ساقلاش خىراجىتى	114.2	113.8	114.5
6) ئوقۇش، بېقىش خىراجىتى	121.3	117.0	129.2
7) مەدەنىي مەشغۇلات خىراجىتى	126.6	138.7	118.1
8) رېمونت ۋە باشقا مۇلازىمەت خىراجىتى	107.5	106.2	109.0

يۇمدىن 0.25 — 0.5 يۇەنگە، ئېچىش، مۇلازىمەت ئىشلىرى ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان سۇنىڭباھاسىنى 0.15 — 0.3 يۇەندىن 0.22 — 0.4 يۇەنگە ئۆستۈرۈشنى، ئاھالىلەر تۇرمۇشىغا ئىشلىتىلىدىغان سۇنىڭ باھاسىنى 0.15 — 0.3 يۇەندىن 0.2 — 0.35 يۇەنگە ئۆستۈرۈشنى،

كۆكەرتىش، مۇھىت تازىلىقى، ئوت ئۆچۈرۈش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان سۈنىڭ باھاسىنى 0.05 — 0.3 يۈەندىن 0.1 — 0.3 يۈەنگە ئۆستۈرۈشنى، پاختىنىڭ سورتلۇق، ئۆلچەملىك ئەۋرىشكىسىنىڭ ھەر بىر يۈرۈشىنىڭ باھاسىنى 74 يۈەندىن 100 يۈەنگە ئۆستۈرۈشنى، تۇرپان مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى ئېكسكۇرسىيە قىلىش نۇقتىسىنىڭ كىرىش بېلىتىنىڭ جۇڭگولۇقلارغا سېتىلىش باھاسىنى 0.2 — 0.5 يۈەندىن 0.5 — بىر يۈەنگە، چەت ئەللىكلەرگە سېتىلىش باھاسىنى 0.5 — بىر يۈەندىن 1.5 — 2.5 يۈەنگە ئۆستۈرۈشنى قارار قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، مەدەنىيەت نازارىتى كىنو بېلىتى باھاسى تۈزۈمىنى يەنىمۇ ئىسلاھ قىلىشنى، ئاپتونوم رايون بويىچە باھا رايونىنى تەڭشەش، كىنو قويۇش ئورۇنلىرىنىڭ دەرىجە ئۆلچىمىگە تۈزىتىش كىرگۈزۈش، تاماشىبىنلارنىڭ ئورنىنى دەرىجىگە ئايرىش ئاساسىدا ھەر بىر بېلەتنىڭ باھاسىنى ئوتتۇرا ھىساب بىلەن 0.2 يۈەن ئۆستۈرۈشنى ھەمدە تۈنجى قېتىم قويۇلىدىغان كىنولارنىڭ بېلەت باھاسىنى ئۆستۈرۈش، قايتا قويۇلىدىغان كىنولارنىڭ بېلەت باھاسىنى چۈشۈرۈش، ئىچكى پايدىلىنىش فىلىملىرىگە باھا قوشۇش، ئۇسكۇنىلەرگە قوشۇمچە باھا قوشۇش قاتارلىق چارىلەرنى يولغا قويۇشنى قارار قىلدى، ئىسلاھ قىلىنغاندىن كېيىن 1 ـ دەرىجىلىك كىنوخانىلارنىڭ 1 ـ خىل باھا رايونىدا ئادەتتىكى ئىكرانلىق كىنولارنىڭ 1 ـ دەرىجىلىك ئورۇن بېلىتىنىڭ باھاسى 0.55 يۈەن، كەڭ ئىكرانلىقنىڭ باھاسى 0.6 يۈەن، ستېرېئو سۈرەتلىكنىڭ باھاسى 0.8 يۈەن، ستېرېئو ئاۋازلىقنىڭ باھاسى 1.5 يۈەن بولدى، كىنو فىلىملىرىنىڭ ئىجارە باھاسىمۇ مۇناسىپ تەڭشەلدى.

5 ـ ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، مالىيە نازارىتى، پىلان كومىتېتى، مائارىپ كومىتېتى ئۇرۇمچىدىكى كەسپىي ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىدىن ئېلىنىدىغان يىللىق ئوقۇش پۇلى ئۆلچىمىنى ئالىي تېخنىكۇمنىڭ ئىجتىمائىي پەن سىنىپلىرى ئۈچۈن 800 يۈەن، تەبىئىي پەن سىنىپلىرى ئۈچۈن 900 يۈەن، ئوتتۇرا تېخنىكۇملارنىڭ ئىجتىمائىي پەن سىنىپلىرى ئۈچۈن 600 يۈەن، تەبىئىي پەن سىنىپلىرى ئۈچۈن 700 يۈەن قىلىپ بەلگىلىدى.

6 ـ ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى سىمسىز تېلېفون ئالاقىسى كەسپىنىڭ ھەق ئۆلچىمىنى مۇنداق بەلگىلىدى: ھەر بىر تېلېفون ھەققى 100 يۈەن، ئىشلىتىش ھەققى ئېيىغا 25 يۈەن، ئىجارە ھەققى 20 — 30 يۈەن، يۆتكەپ ئورنىتىش ھەققى 50 يۈەن، نومۇر تاللاش ھەققى ھەر بىر نومۇر ئۈچۈن 200 يۈەندىن 800 يۈەنگىچە، نومۇر ئىگىلەش ھەققى ھەر بىر ئايدا بەش يۈەن، شەخسىي سىمسىز تېلېفوننى تەكشۈرۈپ بېرىش ھەققى 20 يۈەن بولدى.

7 ـ ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، مالىيە نازارىتى، مائارىپ كومىتېتى، جامائەت خەۋپسىزلىكى نازارىتى، قۇرۇلۇش نازارىتى، سەھىيە نازارىتى ئۆز ئالدىغا قارار چىقىرىپ ئۆلچىمى قالايمىقان بولۇپ كېلىۋاتقان ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچىللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇش، مەدەنىيەت بۇيۇملىرىنى بېسىش، كۆكەرتىش قاتارلىق جەھەتتىكى 45 تۈرلۈك ھەقنى، جامائەت خەۋپسىزلىكى سىستېمىسىدىكى ۋاقىتلىق يايما نۇقتىلىرىنىڭ ئامانلىق ئىشلىرىنى باشقۇرۇش، مېھمانخانىلاردا گۇۋاھنامسىز ياتقانلارنى تەكشۈرۈش، ۋېلسىپىتلارنى باشقۇرۇش ھەققى قاتارلىق جەھەتتىكى 18 تۈرلۈك ھەقنى، شەھەر قۇرۇلۇش سىستېمىسىدىكى قۇدۇق قېزىش، قۇم ـ شېغىل بايلىقلىرى قاتارلىق جەھەتتىكى سەككىز تۈرلۈك ھەقنى، تىببىي داۋالاش، ساقلىق ساقلاش تارماقلىرىدىكى رەسىمنى ئارىيەت بېرىش رەسمىيەت پۇلى، كېسەل بېقىش كارىۋىتى پۇلى قاتارلىق جەھەتتىكى 19 تۈرلۈك ھەقنى ئەمەلدىن قالدۇردى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، مالىيە نازارىتى، مائارىپ كومىتېتى ئىجتىمائىي كۇچلەر ئاچقان كۇرس ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ يىللىق ئوقۇش پۇلى ئۆلچىمىنى بەلگىلىدى. ئالىي تېخنىكۇملاردىكى سانائەت، يېزا

ئىگىلىك، دوختۇرلۇق سىنىپىدا ئوقۇيدىغانلارنىڭ ئوقۇش پۇلى 900 يۈەن، ئەدەبىيات، قانۇن، مالىيە - ئىقتىساد سىنىپىدا ئوقۇيدىغانلارنىڭ ئوقۇش پۇلى 700 يۈەن، ئوتتۇرا تېخنىكۇم سىنىپلىرىنىڭ 600 يۈەن، 450 يۈەن بولدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى ئىدارىسى دېھقانچىلىق ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇش ھەققى ئېلىش ئۇلچىمىنى بەلگىلىدى، تراكتور، كومبايىن، توپا ئىتتىرىش ماشىنىسى، ترانسپورت ئاپتوموبىلى، دىزىل قاتارلىقلارنىڭ ھەر 735 ۋاتى (بىر ئات كۈچى) ئۈچۈن يىلىغا 0.5 يۈەندىن تۆت يۈەنگىچە باشقۇرۇش ھەققى ئېلىنىدى.

8 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، مالىيە نازارىتى، سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش سىستېمىسىدىكى سودا بازىرى تازىلىق ھەققى، ئامانلىق ساقلاش ھەققى قاتارلىق قالايمىقان ئېلىنىدىغان ئالتە تۈرلۈك ھەقنى ئەمەلدىن قالدۇرۇشنى قارار قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، مالىيە نازارىتى ئۇرۇمچىدىكى كەسىپىي ئالىي مەكتەپلەرنىڭ چوڭلار ئىجتىمائىي، تەبىئىي پەن ئالىي تېخنىكۇم سىنىپىدا ئوقۇيدىغانلارنىڭ يىللىق ئوقۇش پۇلى ئۇلچىمىنى بەلگىلىدى. سىرتتىن ئوقۇش سىنىپلىرىنىڭ 450 يۈەن، ئىشتىن سىرتقى سىنىپلارنىڭ 600 يۈەن، خىزمەتتىن ئايرىلىپ ئوقۇش سىنىپلىرىنىڭ 1200 يۈەن بولدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى باھا توغرىسىدىكى ئۇچۇرلار بىلەن تەمىنلىگەنلەرنىڭ مۇلازىمەت ھەققىنى مۇلچەرلەنگەن باھانىڭ بىر پىرسەنتىدىن ئۇچ پىرسەنتىگىچە ھېسابلاشنى، بىناكارلىق - قۇرۇلۇش ئەمگەك مۇلازىمىتى بازىرىنى باشقۇرۇش ھەققىنى ئىش ھەققى ئومۇمىي سوممىسىنىڭ 0.5 پىرسەنتىدىن ئۇچ پىرسەنتىگىچە ھېسابلاشنى، تۆمۈرىول سىستېمىسىنىڭ ئىچكى قىسمىدا يەر ئىشلىتىشنى باشقۇرۇش ھەققىنى ھەر كۋادرات مېتىرغا كۈنىگە 0.1 يۈەندىن 0.5 يۈەنگىچە ھېسابلاشنى بەلگىلىدى. ئۇرۇمچى مال باھاسى ئىدارىسى ئۇرۇمچى رايونىدىكى كىرا ئاپتوموبىللىرىنىڭ كىرا ھەققىنى تەڭشەشنى، پىكاپنىڭ ئورنىدىن قوزغالغان ۋاقىتتىكى ھەققىنى تۆت يۈەندىن، ماياھەت ئاپتوموبىللىرىنىڭكىنى ئون يۈەندىن، ئاپتوبۇسلارنىڭكىنى 20 يۈەندىن باشلاشنى، ئاپتوموبىلنىڭ بىر كىلومېتر كىراسىنى 90 فۇڭدىن ئالتە يۈەنگىچە، بىر يۈەندىن ئىككىسى يۈەن 80 فۇڭغىچە، ئۈچ يۈەندىن ئالتە يۈەنگىچە ھېسابلاشنى، ئاپىرىپ قويۇش ياكى تەكشۈرۈپ قويۇشقا كىرا قىلغان كىرا ئاپتوموبىللىرىنىڭ ماڭغان مۇساپىسىنىڭ 15 كىلومېتر، 20 كىلومېتر، 25 كىلومېتردىن ئاشقان قىسمى ئۈچۈن %50 قۇرۇق مېڭىش يارىدەم پۇلى قوشۇشنى، ھەر بەش مىنۇتتىن ئون مىنۇتقىچە ساقلىغان ۋاقىت ھەققىنى بىر كىلومېتر بويىچە ھېسابلاشنى، كەچ سائەت ئوندىن ئەتىگەن سائەت بەشكىچە كېچىدە قاتنىغان كىرا ئاپتوموبىلى ئۈچۈن ھەر كىلومېترغا 0.2 يۈەندىن قوشۇپ ھەق ئېلىشنى، تېلېفون ئارقىلىق كىرا ئاپتوموبىلى چاقىرتىلسا ھەر قېتىملىقى ئۈچۈن بىر يۈەن چاقىرتىش ھەققى تۆلەشنى، ئاپتوموبىلغا بىر نەچچە ئادەم چوڭسە، ھەر بىر كىشىدىن يەككە باھانىڭ 60 پىرسەنتى بويىچە ھەق ئېلىشنى، ئۆز ئالدىغا چوڭكەنلەردىن يەككە باھا بويىچە ئايرىم - ئايرىم ھەق ئېلىشنى، چەت ئەللىك مېھمانلار ۋە شىياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەنلىك قېرىنداشلاردىن خەلق پۇلى تۆلىسە %30 قوشۇپ ھەق ئېلىشنى، تاشقى پىرېزۇت تۆلىسە، قوشۇپ ھەق ئالماسلىقنى قارار قىلدى.

9 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، مالىيە نازارىتى رادىئو تېلېۋىزىيە سىستېمىسىنىڭ تەربىيىلەش كۇرسىدا ئوقۇيدىغان ھەر بىر كۇرسانتنىڭ ھەر قارارلىق ئوقۇش پۇلى ئۇلچىمىنى 50 يۈەن قىلىشنى، ھەر بىر كىشىنىڭ ھەر سائەتلىك دەرسىگە 0.12 يۈەندىن ھېسابلاشنى بەلگىلىدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، مالىيە نازارىتى، كادىرلار نازارىتى ئاپتونوم رايونىمىزدا كەسىپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى ئوتەش سالاھىيىتىنى باھالاش ھەققى ئېلىش ئۇلچىمىنى بەلگىلىدى. يۇقىرى دەرىجىلىكلەر ئۈچۈن ئېلىنىدىغان ھەق 80 يۈەندىن 150 يۈەنگە، ئوتتۇرا

دەرىجىلىكلەر ئۈچۈن ئېلىنمىدىغان ھەق 30 يۈەندىن 80 يۈەنگە ئۆستۈرۈلدى، تۆۋەن دەرىجىلىكلەر ئۈچۈن ئېلىنمىدىغان ھەق 40 يۈەن بولدى. بۇنىڭ ئۈن پىرسەنتىنى شەخسلەر ئۈستىگە ئالىدۇ. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، سايامەت ئىدارىسى ئاپتونوم رايونىمىز ئىچىدىكى چەت ئەلگە چىقىلىدىغان سايامەت مېھمانخانىلىرىنىڭ ھەر بىر ئېغىزلىق ياتاق ئۆينىڭ ھەر كۈنلۈك ئەك تۆۋەن ھەق چېكىنى مەملىكەت بويىچە بىر تۈتاش ئورۇنلاشتۇرۇلغان مېھمان ئاز كېلىدىغان مەزگىلدىكى باھا بويىچە ئىجرا قىلىشنى بەلگىلىدى، بەش يۈلتۈزلۇقلىرىنىڭ باھاسى 45 ئامېرىكا دوللىرى ياكى 240 يۈەن تاشقى پېرېۋوت چېكى بولدى، تۆت يۈلتۈزلۇقلىرىنىڭ باھاسى 38 ئامېرىكا دوللىرى ياكى 200 يۈەن تاشقى پېرېۋوت چېكى بولدى، ئۈچ يۈلتۈزلۇقلىرىنىڭ باھاسى 27 ئامېرىكا دوللىرى ياكى 140 يۈەن تاشقى پېرېۋوت چېكى بولدى، ئىككى يۈلتۈزلۇقلىرىنىڭ باھاسى 19 ئامېرىكا دوللىرى ياكى 100 يۈەن تاشقى پېرېۋوت چېكى بولدى، بىر يۈلتۈز لۇقلىرىنىڭ باھاسى تۆۋەتۈز ئامېرىكا دوللىرى ياكى 50 يۈەن تاشقى پېرېۋوت چېكى بولدى، دەرىجىسى باھالانمىغان لىرىنىڭ باھاسى بىرەك 50 يۈەن تاشقى پېرېۋوت چېكىسى بولدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانىلار جەمئىيىتىنىڭ مۇناسىۋەتلىك رەسمىيەتلىرى ئۈچۈن سېلىنغان مەبلەغنىڭ بىر، ئىككى پىرسەنتى بويىچە ھەق ئېلىشنى قارار قىلدى؛ سانجى شەھىرىدە تۇرۇۋاتقان سۈيىنىڭ باھاسى مۇنداق بولدى: خەلق تۇرمۇشىغا ئىشلىتىلىدىغان سۇنىڭ ھەر كۇب مېتىرىنىڭ باھاسى 0.15 يۈەندىن 0.27 يۈەنگە ئۆستۈرۈلدى، سانائەت، بىناكارلىق ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان سۇنىڭ باھاسى 0.6 يۈەن، سودا، ئېچىش، مۇلازىمەت ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان سۇنىڭ باھاسى 0.5 يۈەن، كۆكەرتىش، ئوت ئۆچۈرۈش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان سۇنىڭ باھاسى 0.2 يۈەن بولدى.

10 ـ ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىگە تەستىقلىتىپ ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ تۇرۇۋا سۈيى باھاسىنى ئۆستۈرۈشنى قارار قىلدى. ئاھالىلەرنىڭ تۇرمۇشىغا ئىشلىتىلىدىغان سۇنىڭ ھەر كۇب مېتىرىنىڭ باھاسى 0.15 يۈەندىن 0.28 يۈەنگە، ئېچىش، مۇلازىمەت ئىشلىرى ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان سۇنىڭ باھاسى 0.15 يۈەندىن 0.35 يۈەنگە، سانائەت، بىناكارلىق ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان سۇنىڭ باھاسى 0.2 يۈەندىن 0.35 يۈەنگە، كۆكەرتىش، مۇھىت تازىلىقى، ئوت ئۆچۈرۈش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان سۇنىڭ باھاسى 0.1 يۈەندىن 0.2 يۈەنگە ئۆستۈرۈلدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ شەھەر رايونى كوچا ئاپتوبۇسىنىڭ پارچە بېلەت باھاسىنى بەش فۇڭدىن باشلاشنى ئەمەلدىن قالدۇرۇپ، ئون فۇڭدىن باشلاشنى قارار قىلدى، ئون فۇڭلۇق بېلەتكە ئالتە بېكەت ئولتۇرۇش ئۇزۇنلۇقىدىكى «خەلق» سارىيىنى ئېكسكۇرسىيە قىلىش ئۈچۈن كىرىش بېلىتى 0.5 يۈەندىن بىر يۈەنگە ئۆستۈرۈلدى؛ كارخانىلارنىڭ باھا بېكىتىش ئىجازەتنامىسى ئۈچۈن ھەق ئېلىش ئۇلچىمى رەسمىيى ئۈچۈن 30 يۈەن، قوشۇمچىسى ئۈچۈن بەش يۈەن قىلىپ بېكىتىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، مالىيە نازارىتى ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە مەكتىپىنىڭ ھەر خىل ئوقۇش پۇلى ئۇلچىمىنى بەلگىلىدى، كۇرسانتلار سىنىپىنىڭ ھەر بىر كۇرسانتىدىن يىلىغا 100 يۈەن، بىلىم ئاشۇرۇش، تەربىيەلەش كۇرسلىرىنىڭ ھەر بىر كۇرسانتىدىن ئېيىغا 25 يۈەن ئېلىنمىدىغان بولدى.

12 ـ ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى، مالىيە نازارىتى مەنۇرى، كەسپىي خاراكتېرلىك ھەق ئېلىش ئىجازەتنامىسى ئۈچۈن ھەق ئېلىش ئۇلچىمىنى بەلگىلىدى: ئىجازەتنامىنىڭ رەسمىيى ئۈچۈن 40 يۈەن، قوشۇمچىسى ئۈچۈن بەش يۈەن ھەق ئېلىنمىدىغان بولدى. ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى ئاپتونوم رايونلۇق ئىمگەك بىلەن ئۇزگەرتىش ئىدارىسى رادىئو ـ تېلېۋىزىيە داشۇسى خىزمىتى پونكىتىنىڭ جىنايى ئىشلارنى مەخسۇس تەكشۈرۈش ئالىي ئېخىتىكۇم سىنىپى ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ھەر بىردىن يىلىغا 300

يۈەن مەشق پۇلى قوشۇپ ئېلىشنى، تۇرپان «يىپەك يولى» مەنتىقە سارىيى غەربىي يۈرت مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى مۇزېيىغا كىرىش بېلىتىنىڭ باھاسىنى چەت ئەللىكلەر ئۈچۈن تۆت يۈەن، جۇڭگولۇقلار ئۈچۈن ئىككى يۈەن قىلىشنى بەلگىلىدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى غەيرىي تاۋار جەھەتتىكى ھەق ئېلىش ئۇلچەمىنى بەلگىلىگەن تۇرلەردىن يەنە بىرنى قۇرۇلغان ياكى كېڭەيتىپ قۇرۇلغان مېھمانخانا، سارايلارنىڭ جۇڭگولۇق، چەت ئەللىك مېھمانلارنى كۈتۈۋېلىش ئۆيلىرى، سىنتالغۇ لېنتىلىرىنى قويۇشقا رۇخسەت قىلىش ئىجازەتنامىسى، سودا - سانائەت بانكىسىنىڭ ئاق ئىسپاتى، قاتناش ساقچىسى باش ئەترىتىنىڭ قاتناشقا رۇخسەت قىلىش ئىجازەتنامىسى ۋە بىخەتەرلىك تەربىيسى كىنىشكىسى، سوۋېت ئىتتىپاقىغا قارىتىلغان سودا ئېغىزى تاشقى ترانسپورت شىركىتىنىڭ ۋەكالىتەن ئىمپورت - ئېكسپورت كەسپى، پوچتا مۇلازىمىتى، پوچتا - تېلېگراف كەسپى، تېلېگراف مۇلازىمىتى، ھەرىكەتچان ئالاقىلىشىش كەسپى، ئىقتىسادچى سالاھىيىتىنى ئېلىش ئۈچۈن ئىمتىھان بەرگۈچىلەرنى تەربىيىلەش، ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكۇملارغا ئىمتىھان بەرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ نەتىجە نومۇرىنى سۈرۈشتۈرۈش، ئۈرۈمچى ھاۋا ئارمىيىسى دوختۇرخانىسىنىڭ قورساق بوشلۇقىنى تېلېۋىزور ئارقىلىق تەكشۈرۈپ ئۆتنى ئېلىش ئۇپراتسىيىسى قاتارلىقلار بار.

لى چاۋچۈن

مالىارنىڭ 1991 - يىلدىكى پارچە سېتىلىش باھاسىنىڭ ئالاھىدىلىكى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بازارلىرىدا مالىارنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسىنىڭ ئومۇمىي سەۋىيىسى 1990 - يىلدىكىدىن 8% ئۆرلىدى، ئىشچى - خىزمەتچىلەر تۇرمۇش بۇيۇملىرى باھاسىنىڭ ئومۇمىي سەۋىيىسى 9.3% ئۆرلىدى. مالىارنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسى ئومۇمىي سەۋىيىسىنىڭ ئۆرلەش ھەجمى شاڭخەي (9.5%)، بېيجىڭ (8.5%) دىن تۆۋەن، تەيەنجىن بىلەن تەڭ بولۇپ، 3 - ئورۇندا تۇرۇدى. يۇقۇن مەملىكەتنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسى 5.1 پىرسەنتلىك رەقەم يۇقىرى بولدى.

1) مالىارنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسىنىڭ ئومۇمىي سەۋىيىسى ئاساسىي جەھەتتىن مۇقىم بولۇشتىن قۇرۇلما خاراكتېرلىك ئۆرلەشكە بۇرۇلدى. 1 - ئايدىن 5 - ئايغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە مالىارنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسىنىڭ ئومۇمىي سەۋىيىسىدە ئانچە چوڭ ئۆزگىرىش بولمىدى، 1990 - يىلنىڭ شۇ مەزگىلىدىكى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 4.1% ئۆرلىدى. 5 - ئايدىن كېيىن، ئاشلىق، ياغنىڭ سېتىلىش باھاسى تەڭشەلگەنلىكى ۋە بىر قاتار باھا ئىسلاھاتى لايىھىلىرى يولغا قويۇلغانلىقى ئۈچۈن، باھا ئومۇمىي سەۋىيىسى ئۆرلەشكە باشلىدى. ئەڭ كۆپ ئۆرلىگەن ئايدا 10.5% كە يەتتى، 5 - ئايدىن 12 - ئايغىچە 1990 - يىلنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 9.8% ئۆرلىدى. بۇ، ئاساسەن، يېمەكلىكلەر باھاسى ئاساس قىلىنغان قۇرۇلما خاراكتېرلىك ئۆرلەشتە ئىپادىلىنىپ، كۆرۈنەرلىك پەلەمپەي ھالىتى بارلىققا كەلدى.

2) مالىارنىڭ پارچە سېتىلىش باھا كۆرسەتكۈچى يېزىلاردا شەھەر - بازارلاردىكىدىن يۇقىرى بولۇشتىن شەھەر - بازارلاردا يېزىلاردىن يۇقىرى بولۇشقا قاراپ ئۆزگەردى. 1991 - يىلى مالىارنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسىنىڭ ئومۇمىي سەۋىيىسى شەھەر - بازارلاردا تەخمىنەن 8.9%، يېزىلاردا تەخمىنەن 6.8% ئۆرلىدى، شەھەر - بازارلاردا مال باھاسىنىڭ ئۆرلەش ھەجمى يېزىلاردىكىدىن 2.1 پىرسەنتلىك رەقەم يۇقىرى بولدى.

3) يېمەكلىكنىڭ باھاسى كۆپرەك ئۆرلىدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېمەكلىكنىڭ باھاسى 1990 - يىلدىكىدىن 11.5% ئۆرلەپ، مالىارنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسى ئومۇمىي سەۋىيىسىنىڭ 5.4 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆرلىشىگە بىۋاستە تەسىر كۆرسەتتى، تەسىر كۆرسىتىش دەرىجىسى 67.5% كە يەتتى. تۇرلۇك يېمەكلىكلەرنىڭ ئۆزگىرىش ئەھۋالىدىن قارىغاندا مۇنداق بولدى:

(1) ئاشلىق، ياغنىڭ باھاسى كۆپرەك ئۆرلىدى. 1991 - يىلى ئاشلىقنىڭ باھاسى ئونتۇرا ھېساب بىلەن 8% . 15، سۇ يېغىنىڭ باھاسى 17.8% ئۆرلىدى. شۇنداق بولسىمۇ، ئاپتونوم رايون بويىچە سودا بازارلىرىدا ئاشلىق ۋە ياغنىڭباھاسى داۋاملىق تۆۋەنلەپ، مۇشۇ بىر يىلدا ئاشلىقنىڭ 11.1%، ياغنىڭ2.7% تۆۋەنلىدى. 1991-يىلى ئاشلىق، ياغ باھاسىنىڭ ئۆرلىشىنىڭ ماللارنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسى ئومۇمىي سەۋىيىسىنىڭ ئۆرلىشىگە تەسىر كۆرسىتىش دەرىجىسى 23.4% كە يەتتى.

(2) كۆكتات باھاسىنىڭ ئۆرلەش ھەجمى كۆرۈنەرلىك كېڭەيدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە كۆكتات باھاسى ئونتۇراھېسابىدىن 24.2% ئۆرلەپ، ماللارنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسىنىڭ ئومۇمىي كۆرسەتكۈچىگە بىۋاسىتە تەسىر كۆرسىتىپ، ئۇنى بىر پىرسەنتلىك رەقەم ئۆرلىتىۋەتتى. 5 - ئايدىن 10 - ئايغىچە كۆكتات ئەلۋەك مەزگىلىدە، ئۆرلەش ھەجمى 41.8%، 28.7%، 39%، 5.27%، 38.7% ۋە 32% كە يەتتى.

(3) گۆش، ئۇي قۇشلىرى، تۇخۇمنىڭ باھاسى ئايمۇ ئاي ئۆرلىدى. چوشقا گۆشىنىڭ باھاسى كۆپرەك ئۆرلىدى، كالا گۆشىنىڭ باھاسى بىر ئىزدا تۇردى، قوي گۆشىنىڭ باھاسى سەل ئۆرلىدى. ئۇي قۇشلىرى ۋە تۇخۇمنىڭ باھاسىمۇ مۇئەييەن دەرىجىدە ئۆرلىدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە گۆش، ئۇي قۇشلىرى، توخۇمنىڭ باھاسى جەمئىي 10.8% ئۆرلىدى، مۇشۇ بىر يىلدا ئونتۇرا ھېساب بىلەن 7.4% ئۆرلىدى.

(4) قوغۇن-تاۋۇز، مېۋىنىڭ باھاسىنىڭ ئۆرلىشى بىر قەدەر گەۋدىلىك بولدى. ئالمىنىڭ باھاسى 22.2%، نەشپۈتنىڭ باھاسى 23%، شاپتۇلنىڭ باھاسى 35.3%، تاۋۇزنىڭ باھاسى 23% ئۆرلىدى.

4) كىيىم - كېچەك، كۆندىلىك تۇرمۇش بۇيۇملىرى قاتارلىق سانائەت ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ باھاسى ئاساسىي جەھەتتىن مۇقىم بولدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە كىيىم - كېچەك، كۆندىلىك تۇرمۇش بۇيۇملىرى قاتارلىق سانائەت ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ باھاسى ئونتۇرا ھېساب بىلەن 4.4% ئۆرلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە كىيىم - كېچەكنىڭ 5%، كۆندىلىك تۇرمۇش بۇيۇملىرىنىڭ 4% ئۆرلىدى، مەدەنىي مەشغۇلات بۇيۇملىرىنىڭ باھاسى 0.6% تۆۋەنلىدى، كىتاب، گېزىت، ژۇرناللارنىڭ باھاسى 5.6%، تىببىي دورا ۋە داۋالاش بۇيۇملىرىنىڭ باھاسى 3.7%، ھۈنەرچىلىك ماتېرىياللىرىنىڭ باھاسى 6.8%، يېقىلغۇنىڭ باھاسى 13.4% ئۆرلىدى.

5) يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ باھاسى 5.1% ئۆرلىدى، ئۆرلەش ھەجمى 1990 - يىلىدىكىدىن مەلۇم دەرىجىدە تۆۋەنلىدى.

6) شەھەر - يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئىستېمال جەھەتتىكى روھىي ھالىتى مۇقىم بولدى.

توپا

تەننەرخ تەكشۈرۈلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرى، سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ تەننەرخىنى تەكشۈردى.

دېھقانچىلىق: ئاپتونوم رايون بويىچە جەمئىي 14 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، 124 ناھىيە، شەھەر ۋە بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش تۈۋەن - مەيدانلىرىدىن جەمئىي 1555 ئائىلە 37 مىڭ 328 مو يەرگە تېرىغان ئاشلىق، ئىقتىسادىي زىرائەت، قۇرۇق، ھۆل مېۋە، قوغۇن - پاۋۇز، يەرلىك ئالاھىدە مەھسۇلات، جۈڭگو تىبابىتى دورا ماتېرىياللىرى، كۆكتات قاتارلىق 51 خىل زىرائەتنىڭ 1990 - يىللىق ئىشلەپچىقىرىلىش تەننەرخى تەكشۈرۈلۈپ ماتېرىيال تەييارلاندى. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىدىن بۇغداي، كۆممىقوناق، شال، قۇرۇقلۇق كېۋەزى، ئۈزۈن تالالىق پاختا، قىچا، ياغلىق ئاپتاپپەرەس، زىغىر، قىزىلچا قاتارلىقلارغا كېتىدىغان ماددىي خىراجەت كۆپەيگەنلىكى، سەرپ قىلىنغان ئىش كۈننىڭ ئۆرلىشى كۆپ، تۆۋەنلىشى ئاز بولغانلىقى ئۈچۈن، تەننەرخ داۋاملىق تۆردە خېلىي زور ھەجىمدە ئۆرلىگەن. لېكىن بىرلىك مەھسۇلات، باھا ئۆرلەش ئامىللىرىنىڭ تەسىرى تۆپەيلىدىن، مەھسۇلات قىممىتى مۇناسىپ ھالدا خېلىي كۆپ ئاشقان،

ئايرىملىرىنىھېسابقا ئالمىغاندا، ئادەتتە ھەممىسىنىڭلا تەننەرخ ساپ پايدا نىسبىتى خېلى زور ھەجىمدە ئۆرلىگەن، ھەر بىرمو يەرنىڭ باج چىقىرىۋېتىلگەندىن كېيىنكى ساپ پايدىسى مۇنداق بولغان: بۇغداينىڭ 40.7 يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 10.8% تۆۋەنلىگەن؛ كۆمىمقۇناقنىڭ 97.43 يۈەن بولۇپ، 91.5% ئاشقان؛ شالنىڭ 237.75 يۈەن بولۇپ، 108.8% ئاشقان؛ قۇرۇقلۇق كېۋىزىنىڭ 446.58 يۈەن بولۇپ، 132.4% ئاشقان؛ ئۇزۇن تالالىق پاختىنىڭ 776.93 يۈەن بولۇپ، 225.8% ئاشقان؛ قىچىنىڭ 59.87 يۈەن بولۇپ، 30.6% ئاشقان؛ ياغلىق ئاپتاپپەرەسنىڭ 118.14 يۈەن بولۇپ، 29.3% ئاشقان؛ زىغىرنىڭ 68.62 يۈەن بولۇپ، 62.3% ئاشقان، قىزىلچىنىڭ 136.38 يۈەن بولۇپ، 405.7% ئاشقان (قوشۇمچە جەدۋەل 1 گە قارالسۇن).

چارۋىچىلىق: ئاپتونوم رايون بويىچە جەمئىي توققۇز ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرنىڭ ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي، يەرلىك قوي، ئۆچكە، كالا، ئات، تۆگە، چوشقا، ئىنەك، سۇت، تۇخۇم، گۆش توخۇسى، تۇخۇم توخۇسى، بۇغا (يۇمران مۇڭگۇز) نىڭ 1990 - يىللىق ئىشلەپچىقىرىلىش تەننەرخى تەكشۇرۇلۇپ ماتېرىيال تەييارلاندى. بۇنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى مۇنداق بولدى: تەننەرخ، مەھسۇلات قىممىتىنىڭ تۆۋەنلىشى كۆپ، ئۆرلىشى ئاز بولغان، ئايرىملىرىنى ھېسابقا ئالمىغاندا، كۆپ قىسمىنىڭ خېلى زور ھەجىمدە تۆۋەنلىگەن. ھەر بىر تۇياق چارۋىنىڭ باج چىقىرىۋېتىلگەندىن كېيىنكى ساپ پايدىسى مۇنداق بولغان: ئىنچىكە يۇڭلۇق قوينىڭ 44.15 يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 61.2% تۆۋەنلىگەن، يەرلىك قوينىڭ 35.42 يۈەن بولۇپ، 65% تۆۋەنلىگەن؛ ئۆچكىنىڭ 21.72 يۈەن بولۇپ، 79% تۆۋەنلىگەن؛ كالىنىڭ 37.09 يۈەن بولۇپ، 83.3% تۆۋەنلىگەن؛ ئاتنىڭ 295.87 يۈەن بولۇپ، 54.2% تۆۋەنلىگەن؛ چوشقىنىڭ 75.39 يۈەن بولۇپ، 17.3% تۆۋەنلىگەن؛ ئىنەكنىڭ 315.61 يۈەن بولۇپ، 24% تۆۋەنلىگەن؛ گۆش توخۇسى (100 دانە) نىڭ 313.63 يۈەن بولۇپ، 32.8% ئاشقان؛ تۇخۇم توخۇسى (100 دانە) نىڭ 642.75 يۈەن بولۇپ، 44% تۆۋەنلىگەن. (قوشۇمچە جەدۋەل 2گە قارالسۇن).

سانائەت: ئاپتونوم رايون بويىچە جەمئىي 126 ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى سانائەت كارخانىسى (بۇنىڭ 95 ى نۇقتىلىق كارخانا) نىڭ 217 خىل مەھسۇلاتىنىڭ 1990 - يىللىق ئىشلەپچىقىرىلىش تەننەرخى تەكشۇرۇلۇپ، ماتېرىيال تەييارلاندى. تەكشۇرۇش نەتىجىسى مۇنداق بولدى: بارلىق مۇقىم مەھسۇلات تەننەرخىنىڭ 1990 - يىلدىكىدىن تۆۋەنلەش نىسبىتى 10.8% بولغان. بۇنىڭ ئىچىدە 50 نۇقتىلىق ئېغىر سانائەت كارخانىسىنىڭ 11.12% -، 45 نۇقتىلىق يېنىك سانائەت كارخانىسىنىڭ 10.31% - بولغان. مۇقىم مەھسۇلات تەننەرخى ئادەتتە ئۆرلەش يۇزلىنىشىدە بولغان ھەمدە 1990 - يىلدىكى ئۆرلەش ئاساسىدا يەنە خېلى زور ھەجىمدە ئۆرلىگەن، لېكىن ئومۇمىي ئۆرلەش ھەجمى 9.76 پىرسەنتلىك رەقەم تارايغان. تەننەرخنىڭ ئۆرلەپ كېتىشتىكى ئاساسىي ئامىل خام ئەشيا باھاسىنىڭ ئۆرلەپ كېتىشى ۋە سېلىنمىنىڭ كۆپىيىپ كېتىشىدىن ئىبارەت.

لى چاۋچۇەن

مال باھاسى تەكشۇرۇلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى ھەر دەرىجىلىك باھا تەكشۇرۇش تارماقلىرى ۋە ئالاقىدار ئورۇنلارنى ئۇيۇشتۇرۇپ ئېلېكتر قۇۋۋىتى، كۆمۈر، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى قاتارلىق كەسىپ، ساھەلەردىكى باھا ئەھۋالىنى نۇقتىلىق تەكشۇردى. تەكشۇرۇپ بىر تەرەپ قىلىنغان باھا قانۇنىغا خىلاپ 20 مىڭ 230 قىلمىش ۋە ئەنزە ئىچىدە، 15 مىليون 804 مىڭ 200 يۈەن قانۇنسىز تاپاۋەتنىڭ بىر قىسمىغا قارىتا ئىقتىسادىي جازا كەچۇرۇم قىلىنغاندىن باشقا، 13 مىليون 34 مىڭ 200 يۈەنى يىغىۋېلىنىپ مالىيىگە تاپشۇرۇلدى، خېرىدارلارغا 1 مىليون 795 مىڭ 800 يۈەن قايتۇرۇپ بېرىلدى. قالايمىقان ئېلىنغان ھەقلەر ئېنىقلاندى، تەكشۇرۇپ بىر تەرەپ قىلىنغان 3735خىل ھەقتىن قانۇنغا خىلاپ ھالدا ئېلىنغان پۇل 121 مىليون يۈەن.

لى چاۋچۇن

1990 - تەكشۈرۈش يىلىدا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ دېھقانچىلىق زىرائەتلىرى ئىشلەپچىقىرىش تەننەرخى ۋە كىرىمىنىڭ ھەر موغا توغرا كېلىش ئەھۋالى

قوشۇمچە جەدۋەل 1 بىرلىكى: يۈەن

زىرائەت	ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى	ئومۇمىي ئىشلەپ چىقىرىش تەننەرخى	باج چىقىرىۋېتىلگەندىن كېيىنكى ساپ پايدا	تەننەرخ ساپ پايدا نىسبىتى%
بۇغداي	164.29	121.50	40.70	34
كۆممىقۇناق	233.24	133.65	97.43	73
شال	461.80	221.59	237.75	107
ئاق قوناق	163.42	68.22	92.02	135
ئارپا	174.04	93.42	78.33	84
كۆك پۇرچاق	45.90	44.66	0.14	0.3
سويا پۇرچاق	152.86	63.77	86.89	136
باقىلە	122.86	89.22	31.66	36
زىغىر	138.92	67.63	68.62	102
قىچا	105.32	43.58	59.87	137
ياغلىق ئاپتاپپەرەس	188.53	67.44	118.14	175
قۇرۇقلۇق كېۋىزى	640.64	190.08	446.58	235
ئۇزۇن تالالىق پاختا	1173.65	392.50	776.93	198
قىزىلچا	318.14	177.70	136.38	77
قارا گازىر	197.05	106.10	83.05	78
گازىر	197.58	90.77	99.18	109
زاراڭزا	98.84	100.78	— 5.40	— 5
قۇلماق	1057.95	728.60	312.99	43
پىلە غوزىسى	190.34	128.40	61.94	48
قۇرۇق ئۇزۇم	1426.79	341.54	1064.40	312
ئۆرۈك قېقى	1305.31	256.98	1038.49	404
ياڭاق	310.22	48.76	254.14	521
ئۇزۇم	1264.36	324.59	927.44	286
تاۋۇز	621.41	252.52	363.54	144
قوغۇن	468.39	145.95	315.02	216
كونىبرۋا پەمىدۇرى	605.36	372.39	215.47	58
نەشپۈت	2113.76	616.36	1481.11	240
ئالما	811.12	231.06	561.37	243
سوغىگۇل	3411.79	1721.87	1689.25	98
سەي كاۋىسى	1412.75	607.23	779.65	128
پەمىدۇر	1167.39	511.36	640.08	125
تەرخەمەك	3885.56	1778.33	2101.14	118
كۈدە	1892.63	838.22	1037.76	124
كۈزلۈك بەسەي	514.56	245.68	264.58	108
كاپوستا	885.97	533.01	316.47	59
ياڭيۇ	337.56	153.03	181.47	119
سامساق	539.34	305.04	232.29	76

بازلىق بەسەي	558.19	246.69	305.78	124
لازا (قىزىلمۇچ)	1168.39	434.22	728.98	168
كانۋال پۇرچىقى	732.49	450.64	275.13	61
چېچەكسەي	720.19	364.97	350.53	96
پالەك	737.95	351.20	381.71	109
پامبۇك نوتىسى	688.93	492.15	186.78	38
مەۋزە	658.45	96.23	558.22	580
تۇرۇپ	216.00	245.20	— 33.34	— 14
چىگىدەي (كەرەپشى)	1403.62	588.11	807.93	137
زىغىر	230.58	138.41	83.15	60
چۇچۇك بۇيا	69.85	18.12	51.73	286
زاراڤزا چېچىكى	104.86	60.62	40.56	67
تاتلىق سۇ بېلىقى	1006.82	770.72	285.55	40
لوفى بېلىقى	60257.25	53753.87	6503.38	12

1990 - تەكشۈرۈش يىلىدا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ چارۋا ۋە چارۋا مەھسۇلاتلىرى تەننەرخى ۋە كىرىمىنىڭ ھەر تۈياقتا توغرا كېلىش ئەھۋالى

قوشۇمچە جەدۋەل 2

بىرلىكى: يۈەن

چارۋا مەھسۇلاتلىرى	ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى	ئومۇمىي ئىشلەپچىقىرىش تەننەرخى	باج چىقىرىۋېتىلگەندىن كېيىنكى ساپ پايدا	تەننەرخ ساپ پايدا نىسبىتى %
ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي	72.65	27.54	44.15	160
يەرلىك قوي	57.37	21.17	35.42	167
ئۆچكە	46.96	24.50	21.72	89
كالا	104.97	65.52	37.09	57
ئات	354.49	55.29	295.87	535
تۆگە	179.60	39.01	138.59	355
چوشقا	380.39	304.88	75.39	25
ئىنەك	3165.95	2832.23	315.61	11
سۈت	74.66	66.79	7.39	11
تۇخۇم	389.53	348.40	40.96	12
گۆش توخۇسى	1094.45	780.71	313.63	40
تۇخۇم توخۇسى	6105.45	5460.48	642.75	12
يۇمران بۇغا مۇڭگۇزى	2890.32	1308.72	1581.60	121

ئىزاھات: سۈت، تۇخۇمنىڭ ھەر 100 كىلوگرامى، گۆش توخۇسى، تۇخۇم توخۇسىنىڭ ھەر 100ى، يۇمران بۇغا مۇڭگۇزىنىڭ ھەر كىلوگرامى ئوتتۇرىچە سان قىلىندى.

سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش

كارخانىلارنى تىزىملاپ باشقۇرۇش ئەھۋالى

1991-يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايونىمىزدا ھەر دەرىجىلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى ئارقىلىق قانۇن بويىچە تىزىملانغان كارخانا 64 مىڭ 133 كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4.56% كۆپەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە كارخانا قانۇنىي ئىگە سالاھىيىتىگە ئېرىشكىنى 17 مىڭ 761 گە يېتىپ، 1990-يىلدىكىدىن 1.47% كۆپەيدى. ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەت ئىدارىسى بىۋاستە

تىزىملىغان كارخانا 533 كە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن %11.7 كۆپەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە كارخانا قانۇنىي ئىگە سالاھىيىتىگە ئېرىشكىنى 229 غا يېتىپ، 1990-يىلىدىكىدىن %5.5 كۆپەيدى. كارخانىلارنىڭ كۆپىيىشى تۆۋەندىكى بىر نەچچە ئالاھىدىلىككە ئىگە: 1) ئومۇمىي خەلق مۇلۈكچىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ تەرەققىياتى كوللېكتىپ مۇلۈكچىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ تەرەققىياتىدىن تېز بولدى. يىل ئاخىرىدا ئومۇمىي خەلق مۇلۈكچىلىكىدىكى كارخانا 28 مىڭ 934 كە يېتىپ، %6.9، كوللېكتىپ مۇلۈكچىلىكىدىكى كارخانا34 مىڭ 629غا يېتىپ، %2.6 كۆپەيدى. 2) سودا كارخانىلىرىدا بىر ئۈرلەپ، بىر پەسىيىپ تۇرىدىغان ئۆزگىرىش بىر قەدەر زور بولدى. 1991 - يىلى 4976 سوداكارخانىسى يېڭىدىن تىجارەت باشلىدى، 4134 كارخانا تىجارەتنى توختاتتى، بۇلارنىڭ يىل ئاخىرىدىكى سانى31 مىڭ467گە يېتىپ، %2.7 كۆپەيدى. 3) 3-كەسىپنىڭ تەرەققىياتى بىر قەدەر تېز بولدى. ئاپتونوم رايون بويىچە بۇ خىل كارخانا 47 مىڭ 160قا يېتىپ، %4.4 كۆپەيدى. بولۇپمۇ، مەسلىھەت بېرىش مۇلازىمىتى، مەدەنىيەت - مائارىپ ۋە رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىشلىرى، ئۇنىۋېرسال تېخنىكا مۇلازىمىتى، ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئىشلىرى، سايامەتچىلىك كارخانىلىرى قاتارلىقلار ئوتتۇرا ھېساب بىلەن %33.6 كۆپەيدى.

1991 - يىلى چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانىدىن يەتتىسى، چەت ئەل كارخانىلىرىنىڭ دائىمىي تۇرۇشلۇق ۋەكىللىك ئورگىنىدىن ئۈچى، باشقا ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلارنىڭ ئوچ خىل مەبلەغ كارخانىلىرىنىڭ شىنجاڭدا قۇرغان شۆبە، تارماق ئورگىنىدىن ئالتىسى تىزىملىنىپ ئەنگە ئېلىندى. يىل ئاخىرىغا قەدەر، ئاپتونوم رايون بويىچە چەت ئەل مەبلىغى بىلەن قۇرۇلغان كارخانا 42 گە يەتتى.

نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش خىزمىتى ئۆزلۇكسىز كۈچەيتىلدى ۋە ياخشىلاندى. 1991 - يىلى ھەر دەرىجىلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى كارخانىلارنى يىللىق تەكشۈرۈش ۋە ئىجازەتنامە ئالماشتۇرۇش خىزمىتىگە ھىرلەشتۈرۈپ، تىزىمغا ئېلىنغان كارخانا قانۇنىي ئىگىلىرىنى ئېنىقلاپ، يوقلىپ كەتكىنىگە كۆپ يىل بولغان ھەر تۈركۈم كارخانا قانۇنىي ئىگىلىرىنى رويخەتتىن ئۆچۈردى؛ رويخەتكە ئېلىنغان مەبلەغنى قايتا تەكشۈردى؛ تىزىمغا ئېلىنىدىغان ئىش تۈرلىرىنى قېلىپلاشتۇرۇش تەلىپى بويىچە تۈزەتتى ۋە تەكشىدى، كارخانىلارنى ئەملىي تەكشۈرۈش ۋە جاۋابەن زىيارەت قىلىپ تەكشۈرۈشنى تۈزۈمگە ئايلاندۇردى ھەمدە كارخانىلارغا بولغان نازارەتچىلىك، باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى.

ۋالىڭ ئەنلىن

ئىقتىسادىي توختاملارنى باشقۇرۇش ۋە ئىقتىسادىي توختام ماجىرالىرى ئۈستىدىن كېسىم چىقىرىش ئەھۋالى

ئىقتىسادىي توختاملارنى باھالاش، نازارەت قىلىش ۋە تەكشۈرۈش ئەھۋالى 1991- يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك سودا-سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئورگانلىرى ھەر خىل ئىقتىسادىي توختامدىن 18مىڭ 462نى باھالىدى، ئۇلارنىڭ سوممىسى5مىليارد 882مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن % 81.5 ئاشتى، 54 توختامنى چەكلىدى ۋە ئەملدىن قالدۇردى، ئۇلارنىڭ سوممىسى 4 مىليون 925مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ قانۇنغا خىلاپ توختامدىن 49نى تەكشۈرۈپ ھەر تەرەپ قىلدى، ئۇلارنىڭ سوممىسى 135 مىليون 700مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 17.35 ھەسسە ئاشتى. جايلار يەنە ئىقتىسادىي توختاملارنى نازارەت قىلىش، تەكشۈرۈشنى كۈچەيتتى، تەكشۈرۈلگەن كارخانا 3072 گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن%8.79 ئاشتى؛ 179 مىڭ 72 توختام تەكشۈرۈلدى، ئۇلارنىڭ سوممىسى 6 مىليارد 79 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە لايىقەتسىز توختام 656 بولۇپ، %0.37نى ئىگىلەيدۇ. ئالاقىدار كىشىلەرنىڭ ئەمەل قىلىشى نازارەت قىلىنغان توختام 81 مىڭ 865 كە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن %47.4، سوممىسى 14 مىليارد 475 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %721.5 ئاشتى.

ئىقتىسادىي توختام ماجرالىرىنى مۇرەسسە قىلىش ۋە ئۇلار ئۈستىدىن كېسىم چىقىرىش ئەھۋالى ئاپتونوم رايون بويىچە مۇشۇ بىر يىلدا قارالغان تۈرلۈك ئىقتىسادىي توختام ماجرا ئەنزىسى 718 گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 37% ئاشتى. بۇنىڭغا 1990 - يىلدىن قالغان 110 ئەنزىنى قوشقاندا، جەمئىي 828 گە يېتىدۇ. بۇلاردىن بىر تەرەپ قىلىنغىنى 728 بولۇپ، پۈتۈن ئەنزىنىڭ 87.9 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

«توختامغا ئەھمىيەت بېرىش، لەۋزىدە تۇرۇش» پائالىيىتى 7 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەت ئىدارىسى ئۇرۇمچىدە ئاپتونوم رايون بويىچە «توختامغا ئەھمىيەت بېرىش، لەۋزىدە تۇرۇش» بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنى ئۆتكۈزدى. يىل ئاخىرىغا قەدەر، ئاپتونوم رايون بويىچە 16 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر (شىخەنزە شەھىرىمۇ بۇنىڭ ئىچىدە) ۋە 83 ناھىيە (شەھەر) بۇ خىزمەتنى قانات يايدۇردى. «توختامغا ئەھمىيەت بېرىش، لەۋزىدە تۇرۇش» پائالىيىتىگە قاتناشقان كارخانا 6000 دىن ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى تەرىپىدىن «توختامغا ئەھمىيەت بەرگەن، لەۋزىدە تۇرغان كارخانا» دەپ نام بېرىلگىنى 815 بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 15.8% كۆپەيدى.

دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ - ئوتتۇرا كارخانىلارنى قوللاش ئەھۋالى 1) كارخانىلارنىڭ ئۇچ بۇرجەك قەرزنى ئېنىقلىشىغا ياردەم بېرىلدى. قەرزنى ۋاقتىدا قايتۇرماسلىق ماجرالىرى ئۈستىدىن كېسىم چىقارغۇچى ئورگانلار، ئالدى بىلەن ئەنزە تۇرغۇزۇپ، ئالدى بىلەن تەكشۈرۈپ، ئالدى بىلەن بىر تەرەپ قىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلار ئۈچۈن بۇنداق ماجرادىن 519ى ھەل قىلىپ بېرىلىپ، كارخانىلار 14 مىليون 26 مىڭ يۈەنلىك زىياندىن قۇتقۇزۇپ قېلىندى. 2) كارخانىلارنىڭ 2 - قېتىملىق ئىگىلىك باشقۇرۇش ھۆددىگەرلىك ئىمزالىشىغا پائال قاتنىشىلىپ ۋە يېتەكچىلىك قىلىنىپ، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ توختام ئىمزالاش ئۆتكىلىنى ياخشى ئىگىلىشىگە ياردەم بېرىلدى. 3) دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ توختام باشقۇرۇش تۈزۈمى ئورنىتىش ۋە ئۇنى مۇكەممەللەشتۈرۈشىگە ياردەم بېرىلدى، كارخانىلارنىڭ توختامنى ئومۇمىيۇزلۇك ئىجرا قىلىشىغا ھەمكارلىشىلىپ ۋە ھەيدەكچىلىك قىلىنىپ، ئىقتىسادىي توختاملارنىڭ سۈپىتى، سانى ۋە ئىجرا قىلىنىش نىسبىتى خېلى زور دەرىجىدە ئۆستۈرۈلدى.

كەسپىي تەربىيە ۋە مەسلىھەت بېرىش خىزمىتى ئاپتونوم رايون بويىچە بىر يىلدا ھەر خىل ئىقتىسادىي توختام ساۋاتلىرى كۇرسىدىن 272 قارار ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، 9715 نەپەر (قېتىم) زاۋۇت باشلىقى (جىڭلى) ۋە كەسپىي خادىم تەربىيىلەندى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 33% ئارتۇق؛ 12 مىڭ 235 نۇسخا ئۆگىنىش ماتېرىيالى تارقىتىلدى؛ 16 مىڭ 655 ئادەم (قېتىم) گە مەسلىھەت بېرىلدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 115.4% ئارتۇق.

تۇڭ جيەنمىن

بازارنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى ۋە بازار باشقۇرۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ شەھەر-يېزا بازارلىرىدا گۈللىنىش، جانلىنىش ۋەزىيىتى داۋاملىق ساقلاپ قېلىندى. بازارغا سېلىنغان تاۋارلارنىڭ تۈرى، مىقدارى، سودا بولۇش مىقدارى خېلى زور دەرىجىدە كۆپەيدى. كۆكتات، قۇرۇق-ھۆل مېۋە، قوغۇن - تاۋۇز، گۆش، ئۆي قۇشلىرى، تۇخۇم، سۇ مەھسۇلاتلىرى ۋە ئۆي ھايۋانلىرى قاتارلىق تاۋارلارنىڭ سودا بولۇش مىقدارى1990 - يىلدىكىدىن ئاشتى، يەنى كۆكتاتنىڭ 57.33%، قۇرۇق - ھۆل مېۋە، قوغۇن-تاۋۇزنىڭ 27.4%، گۆش، ئۆي قۇشلىرى، تۇخۇمنىڭ 20.7%، سۇ مەھسۇلاتلىرىنىڭ 18.2%، ئۆي ھايۋانلىرىنىڭ 48.5% ئاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە 1004 بازار (شەھەردىكىسى 283، يېزىلاردىكىسى 721) دىكى يىللىق سودا سوممىسى 1 مىليارد 975 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4.7% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە شەھەردىكى بازارلارنىڭ 1 مىليارد 22 مىليون يۈەنگە

يېتىپ، 9%، يېزىدىكى بازارلارنىڭ 953 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 0.5% ئاشتى. سودا بازارلىرىدا تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسىنىڭ 14.4 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. بازارلاردا مال باھاسىنىڭ ئومۇمىي سەۋىيىسى 1990 - يىلىدىكىدىن 12.93% ئۆرلىدى، ئۆرلەش ھەجمى 1990 - يىلىدىكىدىن 6.93 پىرسەنتلىك رەقەم يۇقىرى بولدى. سودا بازارلىرىدا يۇقىرىغا تاپشۇرۇلغان باج سوممىسى 97 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 21.6% ئاشتى. 59 مىليون 100 مىڭ يۈەن بازار باشقۇرۇش ھەققى يىغىۋېلىنىدى.

سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ بازاردا سودا بولۇش مىقدارىمۇ خېلى زور دەرىجىدە ئاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە 56 سانائەت مەھسۇلاتلىرى بازىرىنىڭ يىللىق سودا سوممىسى 171 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 36.4% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە توقۇلما توپ تارقىتىش بازىرىنىڭ يىللىق سودا مىقدارى 37 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 89.2% ئاشتى. جەنۇبىي شىنجاڭدا ئاتوش شەھىرىنى، شىمالىي شىنجاڭدا ئۈرۈمچى شەھىرىنى مەركەز قىلىپ پۈتۈن ئاپتونوم رايونىنى قاپلىغان سانائەت مەھسۇلاتلىرى بازىرى شەكىللەندى. ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى بازىرى، ئىشلەپچىقىرىش ئاممىلىرى بازىرى سودىسى نورمال بولدى. ئاپتونوم رايون بويىچە سەككىز پولات ماتېرىياللىرى بازىرىدا پۈتۈشۈلگەن يىللىق پولات ماتېرىياللىرى مىقدارى 310 مىڭ 45 توننىغا، پۈتۈشۈش سوممىسى 539 مىليون يۈەنگە يەتتى، ئاپتوموبىل سودا بازارلىرىدا سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى تەكشۈرۈپ تامغا باسقان ھەر خىل ئاپتوموبىل 24 مىڭ ئالتىگە، پۈتۈشۈش سوممىسى 540 مىليون يۈەندىن كۆپرەككە يەتتى.

باشقۇرۇش جەھەتتە، مەملىكەتلىك سودا بازارلىرى خىزمىتى يېڭىنىڭ روھى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇلۇپ، مەدەنىيەتلىك سودا بازىرى بەرپا قىلىش پائالىيىتى داۋاملىق قانات يايدۇرۇلدى.

دۆلەت سودا - سانائەت ئىدارىسى، تېخنىكا نازارەتچىلىكى ئىدارىسىنىڭ ئۇقتۇرۇشىنىڭ تەلىپىگە ئاساسەن، ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەت ئىدارىسى بىلەن ئۆلچەم ئىدارىسى بىرلىكتە ئاپتونوم رايون بويىچە سودا بازارلىرى ئارا ئۆلچەمدە ئىلغار ئورۇنلارنى باھالاش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى، ئاپتونوم رايونىمىزدا سودا بازارلىرى بويىچە 44 ئۆلچەمدە ئىلغار ئورۇن باھالاپ چىقىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە مانجى شەھەرلىك يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى مەركىزىي سودا بازىرى مەملىكەت بويىچە سودا بازارلىرى ئۆلچىمىدە ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى. جايلار يەنە سېتىلغان يالغان، ساختا، ناچار تاۋارلارنى نۇقتىلىق تەكشۈرۈپ، ناچار مەھسۇلاتلارنى ياخشى مەھسۇلات ئورنىدا سېتىش، كەم ئۆلچەپ بېرىش، باھاسىنى ئۆستۈرۈۋېلىش، ئاشلىق بېلىتىنى ھاينىغا سېتىش قاتارلىق قانۇنسىز ھەرىكەتلەرگە زەربە بەردى، يەنى ئالاقىدار تارماقلارغا ماسلىشىپ ئاشلىق، سىنتالغۇ، پاپىروس، نېفىت بازارلىرىنى تەرتىپكە سېلىپ، بازارلارنىڭ نورمال سودا تەرتىپىنى قوغدىدى.

ئاپتونوم رايونلۇق ئىستېمالچىلار جەمئىيىتى بازار باشقۇرۇشقا پائال قاتنىشىپ، تاۋار ۋە مۇلازىمەت سۈپىتىگە بولغان ئىجتىمائىي نازارەتچىلىكىنى كۈچەيتتى، تاۋارلارنىڭ سۈپىتىگە مۇناسىۋەتلىك ئەرز - شىكايەت ئەنزىلىرىنى قاراپ چىقتى. ستاتىستىكىلىق مەلۇماتتىن قارىغاندا، ئۆلار 1991 - يىلىنىڭ ئالدىنقى ئۈچ پەسلىدە ئىستېمالچىلارنىڭ 5447 پارچە ئەرز - شىكايىتىنى قاراپ چىقىپ، 5295 نىسى ھەل قىلغان، ھەل قىلىش نىسبىتى 97.2% كە يەتكەن، ئىستېمالچىلارنى 1 مىليون 229 مىڭ يۈەنلىك ئىقتىسادىي زىيانىدىن قوتقۇزۇپ قېلىپ، ئۇلارنىڭ مەنپەئىتىنى قانۇن بويىچە قوغدىغان.

ژاڭ جىگۇاڭ

تاۋار ماركىسىنى تىزىملاش ۋە باشقۇرۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش

تارماقلىرى تاۋار ماركىسىغا دائىر نىزاملارنى پائال تەشۋىق قىلىپ، كارخانىلارنىڭ تاۋار ماركىسىنى توغرا ئىشلىتىشىگە يېتەكچىلىك قىلدى، كارخانىلارنىڭ تاۋار ماركىسى ئېڭىنى ئۆستۈردى. تاۋار ماركىسىنى ئەنگە ئېلىشنى ئىلتىماس قىلغۇچىلار 1990 - يىلدىكىدىن كۆرۈنەرلىك ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئەنگە ئېلىش، ئۆزگەرتىش، ئۆتۈنۈپ بېرىش، تولۇقلاش ئىلتىماس قىلىنغان 446 تاۋار ماركىسى بېجىرىلدى، 268 تاۋار ماركىسى تەكشۈرۈپ تەستىقلاندى. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە كۆچمە ئىگە قىلىنىپ ئەنگە ئېلىنغان تاۋار ماركىسى 1850كە، ئەنگە ئېلىنغان تاۋار ماركىسى ئارخىپى 1850 كە، ئەنگە ئېلىنمىغان تاۋار ماركىسى ئارخىپى 1200گە يەتتى. «تاۋار ماركىسىنى بېسىشنى باشقۇرۇش چارىسى»گە ئاساسەن تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ئارقىلىق ئاپتونوم رايونىمىزدىن 44 مەتبەئە كارخانىسى تاۋار ماركىسى بېسىش ئورنى قىلىپ بەلگىلىنىپ، ئۇلارغا ئىجازەتنامە تارقىتىپ بېرىلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەت ئىدارىسى تاۋار ماركىسىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ تاۋار ماركىسىنى تەكشۈرۈش ئىشىنى ستاق تەرىقىسىدە يولغا قويۇش چارىسى» نى تۈزۈپ چىقتى ھەمدە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئەنگە ئېلىنغان 1500 دىن ئارتۇق تاۋار ماركىسى ۋە ئەنگە ئېلىنمىغان 400 دىن ئارتۇق تاۋار ماركىسىنى بىر قېتىم ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈپ چىقتى، تاۋار ماركىسىنى باشقۇرۇش نىزاملىرىغا خىلاپ بىر تۈركۈم ئەنزىلەرنى بايقىدى ۋە تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى. مەلۇماتقا قارىغاندا، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىنغان يالغان، ساختا تاۋار ماركىسى ۋە تاۋار ماركىسى جەھەتتىكى قانۇنغا خىلاپ ئەنزە 163كە، يىغىۋېلىنغان ۋە ئەملدىن قالدۇرۇلغان تاۋار ماركىسى 384 مىڭ 500 گە، قويۇلغان جەرىمانە 5000 يۈەندىن كۆپرەككە يەتكەن. تاۋار ماركىسى ھوقۇقىغا دەخلى - تەرۇز يەتكۈزۈش، يالغان، ساختا تاۋار ماركىسى ئىشلىتىش ھەرىكەتلىرىگە كۆچلۈك زەربە بېرىلىپ، ئەنگە ئېلىنغان تاۋار ماركىلىرىنىڭ خاس ئىشلىتىلىش ھوقۇقى قوغدالغان.

ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەت ئىدارىسى تاۋار ماركىسى خىزمىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى ۋاقتىدا چولۇق، ئوتتۇرا كارخانىلارغا يۆتكەش ئۈچۈن، 1991 - يىلى 58 كارخانىنى تاۋار ماركىسى خىزمىتىدىكى نۇقتىلىق كارخانا قىلىپ بېكىتتى ھەمدە مەككىز ۋىلايەت، 35 كارخانىغا بېرىپ، خىزمەتلەرگە يېتەكچىلىك قىلدى.

ۋۇ چىڭ

چاڭ دېڭجىڭ

ئېلان ئىشلىرى ۋە ئېلان باشقۇرۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئېلانچىلىق ئىشلىرى «مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇش، قۇرۇلمىنى تەڭشەش، بوشلۇقنى تولدۇرۇش، شىركەتلەرگە يار - يۆلەك بولۇش، سۈپەتنى ئۆستۈرۈش» پرىنسىپىغا ئاساسەن بىر قەدەر تېز راۋاجلاندى. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە ئېلان تىجارىتى بىلەن شوغۇللىنىدىغان ئورۇن 190 گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 15.85% كۆپەيدى، ئېلان كەسپى بىلەن شوغۇللىنىۋاتقان ئادەم 1267گە يېتىپ، 10.65% كۆپەيدى، ئېلان تىجارىتى سومىسى 21 مىليون 207 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 36.27% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئورۇمچى شەھىرىدە ئېلان تىجارىتى بىلەن شوغۇللىنىۋاتقان ئورۇن كۆپرەك بولۇپ، ئېلان تىجارىتى سومىسى 17 مىليون 160 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئېلان تىجارىتى ئومۇمىي سوممىسىنىڭ 80.92 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. چەت - ياقا، چېگرا رايونلاردا ئېلان تىجارىتى بىلەن شوغۇللىنىدىغان ئورۇنلار بىر قەدەر ئاز، ئېلان تىجارىتى سوممىسىمۇ نىسبىي ھالدا بىر قەدەر ئاز. قىزىلسۇ ئوبلاستىنىڭ ئېلان تىجارىتى سوممىسى ئاران 46 مىڭ يۈەن بولسىمۇ، لېكىن 1990 - يىلدىكىدىن ئۇچ ھەسسىدىن كۆپرەك ئاشتى، ئېشىش ھەجمى ئاپتونوم رايون بويىچە ئەڭ كۆپ بولدى. ئېلان تەشۋىقاتىنىڭ تۈرلىرىدىن

قارىغاندا، تۇرمۇش ۋاستىلىرى ئېلانى تىجارىتىنىڭ سوممىسى 1 - ئورۇندا تۇرىدۇ، ئۇنىڭ سوممىسى 8 مىليون 280 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 35.15% ئاشتى؛ ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى ئېلان تىجارىتى سوممىسى 2 - ئورۇندا تۇرىدۇ، ئۇنىڭ سوممىسى 4 مىليون 160 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 21.99% ئاشتى. تەشۋىقات ۋاستىلىرىدىن قارىغاندا، تېلېۋىزور ئېلانى بىر قەدەر كۆپ، تىجارەت سوممىسى 9 مىليون 230 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئېلان تىجارىتى سوممىسىنىڭ 43.5 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى، بۇ، 1990 - يىلىدىكىدىن 37.56% ئارتۇق. گېزىت ئېلانى تىجارەت سوممىسى 7 مىليون 30 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 58.6% ئاشتى؛ ژۇرنال ئېلانى تىجارەت سوممىسى 270 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 145.4% ئاشتى، ئېشىش سۈرئىتى ئەڭ تېز بولدى؛ باشقا ئېلان تىجارەتلىرىنىڭ سوممىسىمۇ تۇرلۈك دەرىجىدە ئاشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا ئېلانچىلىق ئىشلىرىنىڭ راۋاجلىنىشى ۋە تىجارەت سوممىسىنىڭ ئېشىشىدىكى ئاساسلىق سەۋەب شۇكى، بىرىنچىدىن، ھەر دەرىجىلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئورگانلىرى ئېلان تىجارىتى ۋە ئېلان تەشۋىقاتىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى، نورمال ئېلان تىجارىتى تەرتىپىنى ساقلاپ، ئېلانچىلىق ئىشلىرىنىڭ راۋاجلىنىشى ئۈچۈن بىر قەدەر ياخشى مۇھىت يارىتىپ بەردى. ئىككىنچىدىن، كارخانىلارنىڭ ئېلان ئېڭى كۈچىيىپ ئېلانلىنىڭ مەھسۇلاتلارنىڭ سېتىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش رولىغا ئەھمىيەت بېرىلىپ، ئېلان تەشۋىقاتىغا سالىدىغان مەبلىغىنى كۆپەيتتى. ئۈچىنچىدىن، ئېلان تىجارىتى بىلەن شوغۇللىنىدىغان ئورۇنلار «ئىناۋەتنى ئەلا بىلىش، ئەلا سۈپەتلىك مۇلازىمەت قىلىش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش داۋامىدا، تەشەببۇسكارلىق بىلەن ئالدىغا بېرىپ، ئەلا سۈپەتلىك مۇلازىمەت قىلىپ، ئېلانىنىڭ مىقدارىنى كۆپەيتتى. تۆتىنچىدىن، ئېلان ھەققى ئۆلچىمى ئومۇميۈزلۈك 20% ئەتراپىدا ئۆستۈرۈلدى.

باشقۇرۇش جەھەتتە، ئاساسلىقى، ئېلانلىنىڭ سۈپىتى ۋە تەرتىبى جەھەتتىكى ئۆتكەل قانۇنىيەت ئىگىلىنىپ، ساغلام بولمىغان ئېلانلار ۋە ساختا، يالغان ئېلانلارنىڭ ئېلان قىلىنىپ كېتىشىنىڭ ئالدى ئېلىندى ۋە ئۇ توسۇلدى. ئاپتونوم رايونلۇق ئېلان جەمئىيىتى سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرىنىڭ ئېلان باشقۇرۇش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇشىغا پائال ماسلاشقاندىن باشقا، ئۆز پائالىيىتىنىمۇ ئوڭۇشلۇق قانات يايدۇردى. ئاپتونوم رايونلۇق ئېلان جەمئىيىتى 6 - ئايدا 2 - قېتىملىق ئەزالار ۋەكىللىرى يىغىنى ئۆتكۈزدى، يەنە ئاپتونوم رايونلۇق ئېلان جەمئىيىتى ئىلى ۋىلايەتلىك ئالاقە پونكىتىنى قۇردى. يىل ئاخىرىغا قەدەر، ئاپتونوم رايونلۇق ئېلان جەمئىيىتىگە ئەزا ئورۇن 78 گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 81.4% كۆپەيدى.

لى جاۋكۇن

خې گەيفىڭ

ئىقتىسادنى نازارەت قىلىش ۋە تەكشۈرۈش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى قانۇن - نىزاملارغا خىلاپ ئىقتىسادىي ئەنزىدىن 883 نى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، بۇ، 1990 - يىلىدىكىدىن 67.34% ئاز، بۇنىڭ ئىچىدە 10 مىڭ يۈەندىن يۇقىرى چوڭ، مۇھىم ئىقتىسادىي ئەنزە 170 بولۇپ، 19.8% تۆۋەنلىدى. جەرىمانە، مۇسادىرە پۇلىدىن 3 مىليون 930 مىڭ يۈەن خەزىنىگە كىردى؛ زىيانغا ئۇچرىغۇچىلارغا 1 مىليون 920 مىڭ يۈەن قايتۇرغۇزۇپ بېرىلدى. تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىنغان ماددىي ئەشيالار، ئاساسەن مۇنۇلار: پولات 1289 توننا، ئاپتوموبىل 33 دانە، موتسىكلىت يەتتە دانە، بېنزىن، دىزېلىن 388 توننا، سېمونت 2935 توننا، خىمىيىۋى ئوغۇت 294 توننا، دېھقانچىلىقتا ئىشلىتىلىدىغان سۈلياۋ يوپۇق تۆت توننا، سىنتالغۇ، سىنقويغۇ 1716 دانە، پاپىروس 19 مىڭ 850 بولاق، ئاشلىق 2141 توننا، پاختا 28.3 توننا، ئاشلىق بېلىتى 5752 كىلوگرام، زايوم 1009 يۈەنلىك، مۇھاجىرلار پېرېۋوت چېكى 454 دانە، قاشتېشى 213

كىلوگرام، خرۇستال 2100 كىلوگرام، چوچۇك بۇيا 243 تونىا، يۇمران بۇغا مۇڭگۈزى ئالتە تونىا. ئۇنىڭدىن باشقا يەنە تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىنغان يالغان، ساختا داڭلىق ھاراق 5541 بوتۇلكا، يالغان، ساختا داڭلىق پاپىروس 18 مىڭ 767 بولاق، سۈپىتى ناچار قارا چاي 30 تونىا، سۈپىتى ناچار خۇرۇم ئايغ كىيىم 9034 پار، ئىمپورت قىلىنغان كونا كىيىم - كېچەك 3000 قوردىن ئارتۇق، يالغان، ساختا تاۋار ماركىسى 12 مىڭ 160.

1991 - يىلى قانۇن - نىزاملارغا خىلاپ ئىقتىسادىي پائالىيەتلەرنىڭ ئاساسىي ئالاھىدىلىكى مۇنداق بولدى: 1) شۇ يىلى يۈز بەرگەن ئەنزە بىر قەدەر كۆپ بولۇپ، تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىنغان ئەنزىنىڭ 88.2 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. 2) تىجارەت دائىرىسىدىن، تىجارەت شەكلىدىن ھالقىپ تىجارەت قىلىش ۋە ئىجازەتنامىسىز تىجارەت قىلىش قىلمىشلىرى بىر قەدەر ئومۇميۈزلۈك مەۋجۇت بولدى. بۇ خىل ئەنزە ئۇرۇمچى شەھىرىدە 28.6%نى، قۇمۇل ۋىلايىتىدە 42%نى، بايىنغولىن ئوبلاستىدا 41.6%نى، كۇيتۇڭ شەھىرىدە 60%نى ئىگىلىدى. 3) يالغان، ساختا، سۈپىتى ناچار تاۋارلارنى ئىشلەپچىقىرىپ ساتقىنغان قانۇنغا خىلاپ ھەرىكەتلەر قايتا - قايتا يۈز بەردى. سانجى ئوبلاستى ۋە ئالتاي ۋىلايىتىدە بۇنداق ئەنزىلەرنىڭ نىسبىتى ناھايىتى زور بولدى. يەنى سانجى ئوبلاستىدا 40%نى، ئالتاي ۋىلايىتىدە 60%نى ئىگىلىدى. يالغان، ساختا تاۋارلار، ئاساسلىقى، داڭلىق ھاراق، داڭلىق پاپىروس، كىيىم - كېچەك، ئايغ كىيىم، بېمەكلىك، سوغۇق ئىچىملىك، گىرىم بۇيۇملىرى، خىمىيىۋى ئوغۇت، ئۇرۇق قاتارلىقلاردىن ئىبارەت. 4) بېنزىن، دىزېلىنىڭ ھاينىغا سېتىش بىر قەدەر كۆپ بولدى؛ ئەتكەس تاۋارلار (چەت ئەل پاپىروسى، ئىمپورت قىلىنغان سىنتالغۇ قاتارلىقلار) نى ھاينىغا سېتىش كۆرۈنەرلىك كۆپەيىپ كەتتى، دۆلەت خەزىنە چېكى ۋە زايومنى قانۇنسىز سېتىۋېلىش، ھاينىغا سېتىش قىلمىشلىرى بىر قەدەر گەۋدىلىك بولدى. 4) ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكى ۋە كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ ئەنزە سادىر قىلىش نىسبىتى تۆۋەنلىدى، يەككە سودا - سانائەتچىلەر، خۇسۇسىي كارخانىلارنىڭ ئەنزە سادىر قىلىش نىسبىتى ئۆرلەپ كەتتى. ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ ئەنزە سادىر قىلىش نىسبىتى 25.2% بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 16 پىرسەنتلىك رەقەم، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ ئەنزە سادىر قىلىش نىسبىتى 30% بولۇپ، 14پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىدى؛ يەككە سودا - سانائەتچىلەر، خۇسۇسىي كارخانىلارنىڭ ئەنزە سادىر قىلىش نىسبىتى 27.8% بولۇپ، 19 پىرسەنتلىك رەقەم، باشقا ئەنزىلەر 17% بولۇپ، 11 پىرسەنتلىك رەقەم كۆپەيدى.

1991 - يىلى ھەر دەرىجىلىك ئىقتىساد تەكشۈرۈش تارماقلىرى تەكشۈرۈش، تەتقىق قىلىشنى كۈچەيتتى. ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەت ئىدارىسى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىقتىسادىي تەكشۈرۈش يۈزىسىدىن مەخسۇس مۇھاكىمە يېغىنى ئۆتكۈزۈپ، قانۇن - نىزامغا خىلاپ ئىقتىسادىي ھەرىكەتلەرنىڭ يۈزلىنىشى ۋە ئالاھىدىلىكىنى تەھلىل قىلىپ، ئىگىلەپ، ئۇنىڭغا ناقابىل تۇرۇش تەدبىرلىرىنى مۇھاكىمە قىلدى؛ ئەنزە تەكشۈرۈش ھەيئىتىنى قۇردى، «ئەنزە تەكشۈرۈش ھەيئىتىنىڭ خىزمەت نىزامى» نى بەلگىلىدى، «ئىقتىسادىي تەكشۈرۈش، ئەنزە ئىشلەش خىزمىتىدە يولىورۇق سوراش، دوكلات قىلىش، ئۆزئارا ئالاقە باغلاش قاتارلىق ئالاقىدار مەسىلىلەر توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» قاتارلىق قېلىپلاشقان ھۆججەتلەرنى تارقاتتى؛ 99 كىشى قاتناشقان «مەمۇرىي ئىشلار دەۋا قانۇنى» نى ئۆگىنىش كۇرسى ئۇيۇشتۇردى؛ قەشقەر، تۇرپان، كۇيتۇڭ، بورتالا، ئۇرۇمچى شەھەرلىرىدە دائىرە بويىچە ئەنزە باھالاش پائالىيىتى ئېلىپ بېرىپ، ئىقتىسادىي تەكشۈرۈش، ئەنزە ئىشلەش خىزمىتىنىڭ قانۇنلىشىش، قېلىپلىشىش سەۋىيىسىنى خېلى زور دەرىجىدە ئۆستۈردى.

لىيۇ جېنگو

يەككە سودا - سانائەت ۋە خۇسۇسىي كارخانىلارنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ شەھەر - يېزىلىرىدا يەككە سودا -

سانائەتچى 212 مىڭ 74 كە يېتىپ، 1990-يىلدە كىمدىن 9.6% ، سودا-سانائەت بىلەن شۇغۇللانغۇچىلار 312 مىڭ 959 غا يېتىپ، 6.2% كۆپەيدى؛ ئۇلارنىڭ مەبلىغى 797 مىليون 880 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 14.8% ئاشتى، ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 667 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 0.8% ئاشتى، تىجارەت سوممىسى 1 مىليارد 995 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 0.8% ئاشتى؛ تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 1 مىليارد 720 مىليون 720 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2.4% ئېشىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسىنىڭ 12.5 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. خۇسۇسىي كارخانىلار كۆپەيىپ 951 گە يېتىپ، 15.7% كۆپەيدى، خادىمى 17 مىڭ 721 گە يېتىپ، 10.5% كۆپەيدى؛ ئۇلار ئەڭگە ئالدۇرغان مەبلەغ 137 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ ئۇلارنىڭ يىللىق ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 89 مىليون 480 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 23% ئاشتى، تىجارەت كىرىمى 84 مىليون 810 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 112.9% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە، ئۆز ئالدىغا مەبلەغ سېلىنغان كارخانا 595 كە، خادىمى 10 مىڭ 111 گە، شېرىكلەشكەن كارخانا 326 گە، خادىمى 6951 گە، ھەسسىدارلىق مەسئۇلىيەت شىركىتى 30 غا، خادىمى 659 غا يەتتى.

1991 - يىلى ھەر دەرىجىلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى ئاپتونوم رايون بويىچە ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ يەككە سودا - سانائەت، خۇسۇسىي ئىگىلىكنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالىنى نۇقتىلىق تەكشۈردى ۋە تەتقىق قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەت ئىدارىسى 7 - ۋە 11 - ئايلاردا قىزىلسۇ ئوبلاستىدا ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ يەككە سودا - سانائەت ۋە خۇسۇسىي ئىگىلىكنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالى ئۈستىدە ئىككى قېتىم تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىپ، يەنمۇ يېتەكلەش، راۋاجلاندۇرۇش پىكرىنى ئوتتۇرىغا قويدى. يىل ئاخىرىغا قەدەر، ئاپتونوم رايون بويىچە ئاز سانلىق مىللەت يەككە سودا - سانائەتچى كۆپەيىپ 97 مىڭ 843 كە، خادىمى 168 مىڭ 624 كە يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە يەككە سودا-سانائەتچى ئومۇمىي سانىنىڭ 46.1 پىرسەنتىنى، خادىملار ئومۇمىي سانىنىڭ 53.9 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. 6-ئايدىن 7 - ئايغىچە ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەت ئىدارىسى يەنە سانجى شەھىرى، مىچۇەن ناھىيىسىگە ئادەم ئەۋەتىپ، خۇسۇسىي كارخانىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، ئىگىلىك باشقۇرۇش ئەھۋالى ۋە ئۇرۇمچى شەھىرى سايباغ رايونىدا ئىجازەتنامىسىز سودىگەرلىك قىلىش ئەھۋالىنى مەخسۇس تەكشۈردى.

7 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق يەككە ئەمگەكچىلەر جەمئىيىتى 2 - نۆۋەتلىك مۇدىرىيەتنىڭ 3 - سانلىق كېڭەيتىلگەن يىغىنىنى ئۆتكۈزۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى «مەملىكەت بويىچە ئىلغار يەككە ئەمگەكچى» دېگەن نامغا ئېرىشكەن 14 يەككە سودا - سانائەتچىنى مۇكاپاتلىدى.

چەي جىگيۈن

ئاپتونوم رايوندىكى يەككە سودا - سانائەتچىلەر ۋە خۇسۇسىي كارخانىلار تەكشۈرۈلدى

1991 - يىلى 8 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم بىرلىكمەپ بۆلۈمى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەت ئىدارىسى بىرلەشمە تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يەككە سودا - سانائەتچىلەر ۋە خۇسۇسىي كارخانىلارنى تەكشۈردى.

1991 - يىلى 6 - ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر، ئاپتونوم رايون بويىچە يەككە سودا - سانائەتچى 197 مىڭ 641 گە، خادىمى 306 مىڭ 395 كە، مەبلىغى 772 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ خۇسۇسىي كارخانا 818 گە، ياللىغان ئىشچىسى 15 مىڭ 553 كە، ئەڭگە ئالدۇرغان مەبلىغى 115 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئاپتونوم رايونىمىزدا يەككە سودا - سانائەت ۋە خۇسۇسىي ئىگىلىك دەسلەپكى كۆلەمگە ئىگە بولۇپ، ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئىگىلىك ئۆچۈن زۆرۈر، پايدىلىق تولۇقلاش رولىنى ئويناندى. ئۇنىڭ ئاساسىي ئىپادىلىرى تۆۋەندىكىچە:

1) ئىشقا ئورۇنلىشىش يوللىرىنى كېڭەيتىپ،

شەھەر ، بازارلاردىكى ئىش كۆتۈپ تۇرۇۋاتقانلارنى ئورۇنلاشتۇردى؛ شۇنداقلا يېزىلاردىكى ئوشۇق ئەمگەك كۈچلىرىگە ئىشقا ئورۇنلىشىش يولى تېپىپ بەردى. 1978 - يىلدىن 1989-يىلغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە شەھەر-بازارلاردىكى ئىجتىمائىي ئەمگەكچىدىن 929 مىڭى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە يەككە ئەمگەكچى 157 مىڭ بولۇپ، %17 نى ئىگىلەيدۇ. يېزىلاردىكى يەككە سودا - سانائەت ۋە خۇسۇسىي كارخانىلاردا ئىشلەيدىغانلار ئاپتونوم رايون بويىچە يەككە سودا - سانائەتچىلەر ۋە سودا - سانائەت بىلەن شۇغۇللانغۇچىلارنىڭ 54.3 ۋە 55.5 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

2) دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ۋە كوللېكتىپ ئىگىلىكىنىڭ يېتەرسىزلىكىنى تولۇقلاپ، تاۋار ئوبوروتىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، بازارنى بېيىتتى. ئاپتونوم رايوندىكى يەككە سودا پارچە سېتىش تور - نۇقتىلىرى 1990 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىجتىمائىي سودا تور - نۇقتىلىرىنىڭ 76.8 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. شانجى شەھىرىدە شەھەر - بازار ئاھالىلىرىنىڭ كۈندىلىك تۇرمۇشىغا كېرەكلىك تۇغۇم، كۆكتات، ئۆي قۇشلىرى، سۇ مەھسۇلاتلىرى، قۇرۇق ۋە ھۆل مېۋىنىڭ 70 پىرسەنتىدىن كۆپرەكىنىڭ كېلىش مەنبەسى سودا بازىرى بولماقتا.

3) دۆلەتنىڭ مالىيە كىرىمىنى كۆپەيتىپ، دۆلەت قۇرۇلۇشىغا ياردەم بەردى. 1980 - يىلدىن 1990-يىلغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە يەككە سودا - سانائەتلەر ۋە خۇسۇسىي كارخانىلار تاپشۇرغان باج 434 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە يەتتى، پەقەت 1990-يىلىلا تاپشۇرغان باج 168 مىليون 529 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە سودا-سانائەت بېجىنىڭ 7.1 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. بۇ، پۈتۈن مەملىكەتنىڭ %6.9 لىك سەۋىيىسىدىن يۇقىرى، نۇرغۇن نامرات ناھىيىلەردە يەككە سودا - سانائەتچى، خۇسۇسىي كارخانىلاردىن ئېلىنغان باج شۇ جايىنىڭ سودا - سانائەت بېجىنىڭ 30 — 40 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. 1990 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يەككە سودا - سانائەتچى، خۇسۇسىي كارخانىلار 3 مىليون 583 مىڭ 100 يۈەنلىك خەزىنە چېكى سېتىۋالدى، تۇرلۇك ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئىشلىرى ۋە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقنىڭ تەرەققىياتى ئۈچۈن 1 مىليون 600 مىڭ يۈەن ئىئانە قىلدى.

4) نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىشنى ئىلگىرى سۈردى. قەشقەر، خوتەن ۋىلايەتلىرى، قىزىلسۇ ئوبلاستىدا يەككە سودا - سانائەت ۋە خۇسۇسىي كارخانا خادىملىرى ئىچىدە نامرات ئائىلىلەرنىڭ پەرزەنتلىرى %50 تىن كۆپرەكنى ئىگىلەيدۇ. قىزىلسۇ ئوبلاستىدا يەككە سودا - سانائەت ۋە خۇسۇسىي كارخانىلارغا قوبۇل قىلىنغان نامرات ئائىلىلەرنىڭ پەرزەنتلىرى 1762 بولۇپ، ئوبلاست بويىچە ئومۇمىي نامرات ئائىلە پەرزەنتلىرىنىڭ 5.5 پىرسەنتىنى، نامرات ئائىلىنىڭ 29 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. يەككە تىجارەت بىلەن شۇغۇللانغۇچىلارنىڭ يىللىق كىرىمى 800 يۈەندىن 1200 يۈەنگىچە يېتىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە يىللىق كىرىمىنىڭ ئىككى - ئۈچ ھەسىسىگە تەڭ كەلدى.

5) كونا ئەنئەنە، كونا نۇقتىنەزەرگە زەربە بېرىپ، تاۋار ئىگىلىكى ئېڭىنى كۈچەيتتى. تىجارەت قىلىشقا ئادەتلەنمىگەن قازاق، موڭغۇل، شىبە قاتارلىق ئاز سانلىق مىللەتلەرمۇ يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئارقا - ئارقىدىن ئوتلاق، چېدىرلاردىن چىقىپ، تىجارەت قىلىپ، شۇ مىللەتنىڭ تۇنجى ئەۋلاد تاۋار ئىشلەپچىقارغۇچىسى ۋە تىجارەتچىسى بولۇپ قالدى.

يەككە سودا - سانائەت ۋە خۇسۇسىي كارخانىلاردا ساقلىنىۋاتقان ئاساسلىق مەسىلىلەر تۆۋەندىكىچە:

1) قۇرۇلمىسى مۇۋاپىق ئەمەس. كۆپىنچىسى ئوبوروت ساھەسى ۋە يېمەك - ئىچمەك كەسپىگىلا تۇتۇش قىلغان، سانائەت، بىناكارلىق، تىرانسپورت كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىدىغانلار تۆتتىن بىر قىسمىغا يەتمەيدۇ.

2) سىياسىي - مەدەنىيەت ساپاسى بىر قەدەر تۆۋەن، قانۇنچىلىق قارىشى ئاجىز.

3) ئۇلارنىڭ بىر قىسمى تەكشۈرۈپ بېكىتىلگەن تىجارەت دائىرىسى ۋە شەكلىنى ئۆز ئالدىغا ئۆزگەرتىپ، قانۇنغا خىلاپ تىجارەت بىلەن شۇغۇللىنىۋاتىدۇ.

4) باج ئوغرىلاش، باج يوشۇرۇش بىر قەدەر ئېغىر، ئىجازەتنامىسىز تىجارەت قىلۇاتقانلار كۆپ. سانجى شەھىرىنىڭ 1990 - يىلى 1937 يەككە سودا-سانائەتچى ئۇستىدىن ئېلىپ بارغان تەكشۈرۈشىگە قارىغاندا، مەسىلە بارلىرى 1429 بولۇپ، ئۇلار 125 مىڭ يۈەن باجنى تولۇقلاپ تاپشۇرغان؛ ئىجازەتنامىسىز تىجارەت قىلغۇچىلار يەككە سودا - سانائەتچىلەرنىڭ ئالتىدىن بىر قىسمىنى ئىگىلىگەن.

5) بىر قىسىم تىجارەتچىلەر پارتىيىنىڭ سىياسىتىدىن خاتىرجەم ئەمەس. بەزىلىرى كىرىمىنى يوشۇرىدۇ، بەزىلىرىنىڭ ئەنگە ئالدۇرغان مەبلىغى كۆپ يىللارغىچە ئۆزگەرمەيۋاتىدۇ؛ بەزىلىرى تىجارەتنى مەلۇم كۆلەمگە يەتكۈزگەندىن كېيىن، كېڭەيتىپ تەكرار ئىشلەپچىقىرىش بىلەن شۇغۇللانغۇسى كەلمەي، كۆتۈپ تۇرۇۋاتىدۇ، قاراپ بېقىۋاتىدۇ ياكى مەبلەغ، مال - مۈلكىنى يۆتكەۋېتىۋاتىدۇ ۋە ياكى خۇسۇسىي ئىگىلىكنى كوللېكتىپ ئىگىلىككە ئۆزگەرتىۋاتىدۇ.

يۈەن شياڭگو

ئۆلچەملەشتۈرۈش

ئۆلچەملەشتۈرۈش خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ ئۆلچەملەشتۈرۈش خىزمىتىدە يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى. 762 تۈرلۈك يەرلىك ئۆلچەمنى ئېنىقلاش، رەتلەش ئىشى تاماملاندى؛ 35 تۈرلۈك يەرلىك ئۆلچەم يېڭىدىن تۈزۈلدى ۋە ئۆزگەرتىلدى، يۇنىڭ ئىچىدە سانائەتكە دائىر ئۆلچەم 22، يېزا ئىگىلىكىگە دائىر ئۆلچەم 13؛ 76 تۈرلۈك خەلقئارا ئۆلچەم ۋە چەت ئەللىنىڭ ئىلغار ئۆلچەمنى قوللىنىشقا ئۆيۈشتۈرۈلدى؛ 9058 تۈركۈم (قېتىم) دە جەمئىي 70 نەچچە مىڭ مەھسۇلات (تاۋار) سۈپىتىنى نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش ئىشى ئورۇندالدى؛ ئاز كەم 2 مىليون يۈەن قىممەتلىكى ئىجازەتنامىسىز ئىشلەپچىقىرىلغان مەھسۇلات تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى ھەمدە بۇ ھەقتە تۈرغۇزۇلغان ئەنزە ئايىغىلاشتۇرۇلدى؛ 31 كارخانىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىنى تەكشۈرۈش ۋە ئىسپاتلاش خىزمىتى ئورۇندالدى؛ دۆلەت چۈشۈرگەن 25 مىڭ تونىنا ساپ قوي يۇڭىنى پرىيوم قىلىش ۋەزىپىسى ئاساسىي جەھەتتىن ئورۇندالدى؛ 50 مىڭ تونىنا پاختىنىڭ سۈپىتىنى نازارەت قىلىش - پرىيوم قىلىش ۋەزىپىسى مۇشۇ پاختا يىلى ئاخىرلاشقان چاغدا نورمىدىن ئاشۇرۇپ ئورۇندىلىدۇ؛ 74 خىل مەھسۇلاتنىڭ تېخنىكا شارائىتىنى ياخشىلاش تەكشۈرۈپ تەستىقلىنىپ، كارخانىلارغا ھەر خىل ئۆلچەم نۇسخىسىدىن 10 مىڭ 184 ى يەتكۈزۈپ بېرىلدى؛ 1130 يۈرۈش ئەملىي پاختا ئۆلچىمى تارقىتىلدى؛ دۆلەت تېخنىكا نازارەتچىلىك ئىدارىسى چۈشۈرگەن ھەر خىل ساھەلەر بويىچە تەربىيىلەش پىلانى نورمىدىن ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى.

1) كارخانىلارنىڭ ئۆلچەملەشتۈرۈشنى باشقۇرۇش ئىشى قانۇن بويىچە كۆچەيتىلىپ، كارخانىلار سۈپەت - ئۈنۈم يولىغا سېلىندى. «ئۆلچەملەشتۈرۈش قانۇنى» دىكى بەلگىلىمىگە ئاساسەن، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سانائەت ئىشلەپچىقىرىشى جەھەتتىكى ئىلگىرىكى يەرلىك ئۆلچەملىرى ئېنىقلىنىپ ۋە تەرتىپكە سېلىنىپ، داۋاملىق قوللىنىشقا بولمىدىغان ۋە قايتىدىن تەكشۈرۈپ تۈزىتىلمىدىغان 34 ئۆلچەم ساقلاپ قېلىندى، قالغانلىرى يەرلىك ئۆلچەم سۈپىتىدە ئىجرا قىلىنمايدىغان بولدى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك كارخانىلارنىڭ 70 نەچچە خىل مەھسۇلات ئۆلچىمىنى ئەنگە ئېلىش خىزمىتى ئىشلەندى. سانائەتكە دائىر 22 خىل يېڭى يەرلىك ئۆلچەمنى تۈزۈش ئىشى ئۈيۈشتۈرۈلدى، يۇنىڭ ئىچىدە «يۇقىرى بېسىملىق ئاسما لىنىيىلىك سىمتانايتىكى ئېلېكتر قۇۋۋەتلىنىڭ مۇھىتنى بۇلغىشىنى دەرىجىگە ئايرىش ئۆلچىمى»، «يولۇچىلار ئاپتوبۇسىنىڭ يېقىلغۇ سەرپىياتى ئۆلچىمى»، «يۈك ئاپتوموبىلىنىڭ يېقىلغۇ سەرپىياتى ئۆلچىمى» قاتارلىق ئېنېرگىيە تېجىلىدىغان نۇقتىلىق تۈرلەر

تەكشۈرۈپ بېكىتىلىپ ئېلان قىلىنىدى. 46 كارخانىنىڭ تېخنىكا ئۆلچىمى ئاساسىي گەۋدە قىلىنغان، باشقۇرۇش ئۆلچىمى، خىزمەت ئۆلچىمىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان ئۆلچەملەشتۈرۈشنى باشقۇرۇش ۋە سۈپەتنى كاپالەتلىك قىلىش سىستېمىسىنى بەرپا قىلىشقا تەشكىلىي جەھەتتىن يېتەكچىلىك قىلىندى ۋە يارىدەم بېرىلدى ھەمدە شۇنىڭغا مۇناسىپ ھالدا «كارخانىلارنىڭ ئۆلچەملەشتۈرۈشنى باشقۇرۇش چارىسى ھەققىدىكى قوشۇمچە بەلگىلىمە» تۈزۈپ چىقىلدى. مەجبۇرىي خاراكتېرلىك دۆلەت ئۆلچىمىنى يولغا قويۇش ۋە ئۇنىڭ يولغا قويۇلۇشىغا نازارەتچىلىك قىلىش خىزمىتى بىر تۈتاش ئۇيۇشتۇرۇلدى، GB1 يۈرۈشلۈك ئۆلچەم ۋە GB2828 قاتارلىق ئالاقىدار ئاساس ئۆلچەملەر نۇقتىلىق تەشۋىق قىلىندى ۋە ئىزچىللاشتۇرۇلدى، 500 نەچچە مىڭ خەتلىك ماتېرىيال تۈزۈلۈپ تارقىتىلدى، ئاپتونوم رايونغا قاراشلىق ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنگە بېۋاستە قاراشلىق كارخانىلاردا ھەم ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردە بەش قارار ئۆلچەملەشتۈرۈش كەسپىي خادىملىرى كۆرسى ئۇيۇشتۇرۇلدى، كۆرسقا 600 نەچچە ئادەم (قېتىم) قاتناشتى؛ ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردە ئۇيۇشتۇرۇلغان كۆرسلاردا تەربىيەلەنگەن كارخانا كەسپىي خادىمى 1500 نەپەر (قېتىم) دىن ئاشتى. ئۇلار كارخانىلارنىڭ ئۆلچەم تۈزۈش (تۈزىتىش) سەۋىيىسىنى ۋە مەھسۇلات سۈپىتىنى ئۆستۈرۈشتە مۇھىم رول ئوينىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە جايلاردا يەنە يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ «ئۆلچەمسىز مەھسۇلات» ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈلدى ۋە نۇقتىلىق ھالدا ئارىلاپ تەكشۈرۈلدى، باشقۇرۇش، يارىدەم بېرىش، ئىلگىرى سۈرۈش ئارقىلىق، يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئۆلچەم بويىچە ئىشلەپچىقىرىشقا تەشكىللەش ۋە ئىگىلىك باشقۇرۇش سەۋىيىسى ئۆستۈرۈلدى.

2) يېزا ئىگىلىكى جەھەتتىكى ئۆلچەملەشتۈرۈشنىڭ «يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش» تىكى رولى دەسلەپكى قەدەمدە جارى قىلدۇرۇلدى. 1991 - يىلدىن 1992 - يىلغىچە بولغان يېزا ئىگىلىكىگە دائىر ئۆلچەم تەتقىقاتى ۋە نۇقتىلىق ئۆلچەم تۈزۈش تۈرى ئاپتونوم رايونىنىڭ 1991 - يىللىق يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسى ئۈتكىلىگە ھۆجۇم قىلىش، پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش پىلانىغا بىرلەشتۈرۈلۈپ تۈزۈپ چىقىلدى. «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى ئۆلچەم» ، «زىرائەت شالغۇت ئۇرۇقىنىڭ چىنلىقىنى بېكىتىش تېخنىكا قائىدىسى» ، «بوستانلىق ئېھاتە ئورمىنىنىڭ ئۇنۇمۇرسال ئۆلچىمى» ، «ياڭيۇنى زەھەرسىزلەندۈرۈشنىڭ ئۇنۇمۇرسال ئۆلچىمى» ، «دېھقانچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئېتىز - ئېرىق مەشغۇلاتى تېخنىكا قائىدىسى» دىن ئىبارەت بەش تۈرلۈك ئۆلچەم ئاپتونوم رايونىنىڭ نۇقتىلىق كېكەيتىلىدىغان پەن - تېخنىكا تۈرىگە كىرگۈزۈلدى.

«ئۇزۇن تالالىق پاختىنىڭ ئۇنۇمۇرسال ئۆلچىمى» نى ئومۇملاشتۇرۇش دۆلەت تېخنىكا نازارەتچىلىك ئىدارىسىنىڭ پىلانىغا كىرگۈزۈلدى. 1991 - يىلى يېزا ئىگىلىكى جەھەتتە «شال مايىسىنى قۇرۇق يەردە يېتىشتۇرۇپ، شالالىق كۆچۈرۈپ ئۆستۈرۈش تېخنىكا قائىدىسى» ، «شال سورتى ئۆلچىمىگە نومۇر قويۇش ئۇسۇلى» ، «شال مايىسىنى تەخسىدە يېتىشتۇرۇپ، ماشىنىدا كۆچۈرۈپ ئۆستۈرۈش تېخنىكا قائىدىسى» ، «شال سورتىنىڭ بىئولوگىيىلىك خۇسۇسىيىتىنى خاتىرىلەش ئۇسۇلى» ، «شال ئۇرۇقىنى شالغۇتلاشتۇرۇپ تەييارلاش تېخنىكا قائىدىسى» ، «پىلە سورتىنىڭ ئۆلچىمى» ، «شىنجاڭ پاختىسىنى بىخەتەر ئىشلىتىش ئۆلچىمى» دىن ئىبارەت يەتتە تۈرلۈك ئۆلچەم لايىھىسى تۈزۈپ چىقىلدى؛ «پىلىنىڭ ئەسلى سورتى بىلەن ئېپتىدائىي سورتىنى يېتىشتۇرۇش تېخنىكا قائىدىسى» ، «دېھقانچىلىق رايونلىرىدىكى ئېرىق بويلىرىغا ئوچمە كۆچىتى تىكىش تېخنىكا قائىدىسى» ، «پىلە ئۇرۇقى يېتىشتۇرۇش تېخنىكا قائىدىسى» قاتارلىق ئۆلچەملەر بېكىتىلىپ ئېلان قىلىندى. باغۋەنچىلىك جەھەتتە «كورلا نەشپۈتىنى ئۆستۈرۈش تېخنىكا قائىدىسى» ، «شالغۇت قوغۇن - تاۋۇز ئۇرۇقىنى دەرىجىگە ئايرىش، پرىيوم

قىلىش تېخنىكا قائىدىسى»، «قوغۇنلۇق (خانىش)، (8501)، (8601)، (نىلوپەر) سورتلىرىنىڭ سۈپەت ئۆلچىمى» قاتارلىق مەككىز يەرلىك ئۆلچەم لايىھىسى ۋە قوغۇنلۇق دۆلەت ئۆلچىمىنى تەييارلاش خىزمىتى ئورۇندالدى، بۇنىڭ ئۈچى بېكىتىلىپ ئېلان قىلىندى. ئورمانچىلىق جەھەتتە «شىنجاڭدىكى بوستانلىق ئېھاتە ئورمانلىرىنىڭ ئۇنۇمۇبرسال ئۆلچىمى» (34 يەككە ئۆلچەمنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) نىڭ لايىھىسىنى ئىشلەش ئاساسىي جەھەتتىن تاماملاندى. چارۋىچىلىق جەھەتتە «قوي ۋە ئۆچكىلەرنى سۈنئىي ئۇرۇقلاندۇرۇش تېخنىكا قائىدىسى»، «بىدە قۇرۇتۇش ئۆلچىمى» ۋە «تۇخۇم توخۇسى، گۆش توخۇسىغا بېرىلىدىغان ئارىلاشما يەمنىڭ سۈپىتى ھەققىدىكى ۋاقتىلىق بەلگىلىمە» بېكىتىلىپ ئېلان قىلىندى؛ «ئېتىگە ياغ يىغمايدىغان چوشقىنىڭ ئۇنۇمۇبرسال ئۆلچىمى» بويىچە «سۈنئىي ئۇرۇقلاندۇرۇش تېخنىكا قائىدىسى» نىڭ ئۆلچەم لايىھىسىنى تەييارلاش تاماملاندى؛ «خوتەن قويى يۈڭىنىڭ ئۆلچىمى» نى دەللەلەش خىزمىتى ئورۇندالدى ھەمدە ئۇنىڭ ئەملىي ئۆلچىمى ئىشلەندى؛ «شىنجاڭ ئىنچىكە يۈڭلۈق قويى» نىڭ دۆلەت ئۆلچىمى، «شىنجاڭ قوڭۇر كالىسى» نىڭ كەسپىي ئۆلچىمىگە تۈزىتىش كىرگۈزۈش بويىچە سىناق قىلىش - دەللەلەش خىزمىتى تاماملاندى.

يېزا ئىگىلىكىگە دائىر ئۆلچەملەرنى يولغا قويۇشتا كۆرۈنەرلىك ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى. قىزىلسۇ ئوبلاستلىق ئۆلچەملەشتۈرۈش - ئۆلچەم ئىدارىسى يېزا ئىگىلىكىگە مەسئۇل تارماق بىلەن بىرلىكتە، پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇشقا بىرلەشتۈرگەن ھالدا «كۆزگى بۇغداي ئۆستۈرۈش تېخنىكا قائىدىسى» نى كىچىك كۆلەمدە يولغا قويۇپ ئۆلگە كۆرسىتىپ، ئۆلچەم بويىچە تېرىپ، پەرۋىش قىلىپ ۋە يىغۇۋېلىپ، مو بېشى مەھسۇلاتنى 376 كىلوگرامغا يەتكۈزدى، بۇ، شۇ جايىنىڭ ئوتتۇرىچە بىرلىك مەھسۇلاتىدىن 2.103 كىلوگرام ئارتۇق. تاغلىق رايونلاردىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئورمانچىلىق مەيدانلىرى شىنجاڭ تاغلىق رايون ئورمانچىلىقى ئۆلچىمىنى يولغا قويۇشنى ئۈدا تۇت يىل داۋاملاشتۇرۇپ، كۆچەت تىكىپ ئورمان بەرپا قىلىش سۈپىتىنى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈرۈپ، بېكىلاپ بەرپا قىلغان ئورمانىنىڭ تۇتۇش نىسبىتى ۋە ھەر خىل ئورمان بەرپا قىلىش كۆرسەتكۈچىنى داۋاملىق ئۆستۈرۈپ، مەملىكەتلىك ئورمانچىلىق پەن - تېخنىكىسى خىزمىتى يىغىنىنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى. 1991 - يىل 10 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتى، ئورمانچىلىق نازارىتى، چارۋىچىلىق نازارىتى، ئۆلچەملەشتۈرۈش ئىدارىسى ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۇنىنىڭ پەن - تېخنىكا كومىتېتى بىرلىكتە يېزائىگىلىكىگەدائىر ئۆلچەملەشتۈرۈش خىزمىتى يىغىنى ئۆتكۈزۈپ تەجرىبىلەرنى يەكۈنلەش ۋە ئالماشتۇرۇش ئاساسىدا، «يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش» جەريانىدا يېزا ئىگىلىكىگە دائىر ئۆلچەملەشتۈرۈش خىزمىتىنىڭ رولىنى يەنمۇ جارى قىلدۇرۇش مەسلىسىنى مۇھاكىمە قىلدى، «يېزا ئىگىلىكىگە دائىر ئۆلچەملەشتۈرۈش خىزمىتىنىڭ 8-بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى تەرەققىيات پىلانى پروگراممىسى»، «يېزا ئىگىلىكىدە ئۆلچەملەشتۈرۈشنى باشقۇرۇش چارىسىنى يولغا قويۇش تەپسىلي قائىدىسى»، «يېزا ئىگىلىكىگە دائىر ئۆلچەملەشتۈرۈش خىزمىتىدىكى ئۇلگىلىك ناھىيە (تۈمەن - مەيدان) لەرنىڭ يولغا قويۇش چارىسى» نى مۇزاكىرە قىلىپ ماقۇللىدى.

3) سۈپەت نازارەتچىلىكى كۆچەيتىلىپ، مەھسۇلات (تاۋار) سۈپىتى كۆرۈنەرلىك ئۆستۈرۈلدى. «مەھسۇلات سۈپىتىنى نازارەت قىلىش - پرىيوم قىلىش ئاپپاراتى تەسىس قىلىش توغرىسىدىكى ۋاقتىلىق بەلگىلىمە»، «پرىيوم قىلىنغان تاۋارلار مۇندەرىجىسىنى ئېلان قىلىشنى باشقۇرۇش بەلگىلىمىسى» تۈزۈپ چىقىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «ساختا، ناچار تاۋارلارنى ئىشلەپچىقىرىش-سېتىشتا مەسئۇلىيىتى بارلارنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش توغرىسىدىكى بەلگىلىمە» نى ئېلان قىلىپ، سۈپەت نازارەتچىلىكىدە ئەترايلىق بولۇش، تەپسىلي بولۇش ۋە قاتتىق بولۇشنى تەكىتلىدى، نازارەت قىلىنىش-پرىيوم

قىلىنىش دائىرىسىنى كېڭەيتتى، شۇنىڭ بىلەن مەھسۇلات (تاۋار) لارنىڭ ئومۇمىي سۈپىتى 1990-يىلدىكىدىن ئۆستى. 1991-يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئورۇندالغان 9058 تۈرکۈم (قېتىم) نازارەت قىلىش-پرىيوم قىلىشتا، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك سۈپەت تەكشۈرۈش گورگىنى ئارىلاپ پرىيوم قىلغانلىرىنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى 73.4 %33.78 بولۇپ، 1990-يىلدىكىدىن پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى، ئۈلگەيدى، ئوبلاست، شەھەرلەر ئارىلاپ پرىيوم قىلغانلىرىنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %78.68 بولۇپ، 1990-يىلدىكىدىن 22.5 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى؛ يېتەكچى خاراكتېرلىك مەھسۇلاتلارنىڭ سۈپىتىمۇ ئۆستى، 243 خىل مەھسۇلاتقا سۈپىتىنى نازارەت قىلىش-پرىيوم قىلىش ئارقىلىق گۇۋاھنامە بېرىلگەنلىكىدىن قارىغاندا، ئۇلارنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %100 بولغان، 463 خىل ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتنىڭ ئارىلاپ پرىيوم قىلىش بويىچە لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %92 كە يەتكەن.

ئوبوروت ساھەسىدە جايلار ۋە ساھەلەر ئۆزى پرىيوم قىلىش ۋە تۈزىتىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش ئارقىلىق، سېتىلىۋاتقان مەھسۇلات (تاۋار) لار ئىچىدە زاۋۇت نامى ۋە ئادرېسى بولمىغان، پرىيوم لايىقەتلىك چىققانلىق گۇۋاھنامىسى، مەھسۇلاتنىڭ چۈشەندۈرۈشى، ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى بولمىغان ۋە بۇيرۇق بىلەن شاللىۋېتىلگەن ياكى سېپى ئۆزىدىن ساختا، ناچار تاۋار بولۇشتەك نۇرغۇنلىغان ئېغىر مەسىلىلەرنى بايقىدى، تۈرلەر بويىچە ستاتىستىكا قىلىنىشچە، بۇ خىل ئەھۋاللار تۈرلۈك مالىلاردا %80، مېتال بۇيۇملاردا %60، يېمەكلىكلەردە %76، قاتناش-ئېلېكتر سايمانلىرىدا %50، ماددىي ئەشيادا %30 مەۋجۇت ئىكەن. ئاپتونوم رايون ئۆيۈشتۈرغان بىر تۈتاش ئارىلاپ پرىيوم قىلىشتا 15 سىستېمىدىكى 17 سېتىش كارخانىسى تەكشۈرۈلدى، نۆسخا ئېلىپ پرىيوم قىلىنغان تاۋار ۋە ماددىي ئەشيالاردا ھەر خىل سۈپەت مەسىلىسى بار ئىكەن. بۇ مەسىلىلەر تېگىشلىك تەدبىر قوللىنىلىپ بىر تەرەپ قىلىندى ھەمدە %90 تىن ئارتۇق سېتىش كارخانىسىنىڭ سۈپەتكە كاپالەتلىك قىلىش سىستېمىسىنى بەرپا قىلىپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، كىرگۈزۈلگەن مالىلارنى پرىيوم قىلىدىغان ئاپپارات بولۇش، پرىيومدىن ئۆتكۈزۈلمەي كىرگۈزۈلگەن مالغا پۈل تاپشۇرماسلىق، باھا قويماسلىق، ئۇنى ئامباردىن چىقارماسلىق، پۈكەيگە قويماسلىق تۈزۈمىنى يولغا قويۇشىغا ھەيدەكچىلىك، يېتەكچىلىك قىلىندى ۋە كونكرېت يارەم بېرىلدى. كىشىلەرنىڭ تۈرمۈش بىخەتەرلىكى ۋە سالامەتلىكىگە مۇناسىۋەتلىك تاۋارلارنى كەلگۈمدە تەكشۈرۈش داۋامىدا، 20 سېتىش كارخانىسى جازالاندى.

يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنىڭ سۈپىتىگە بولغان نازارەتچىلىك ئاپتونوم رايونىمىزنىڭداڭلىق، ئالاھىدە مەھسۇلاتلىرىنىڭ سۈپەت جەھەتتىكى نامىنى ئوبدان قوغداپ، ئونىڭغا بازار ئاچتى. سىرتقا يۆتكەلگەن پاختا دەرىجىسىنىڭ مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى مەملىكەت بويىچە ئۈدا ئالدىنقى ئورۇندا تۇرۇپ، خېرىدارلارنىڭ ئىشەنچىسىگە ئېرىشتى. ئىچكىرى ئۆلكىلەرگە ئاپىرىپ سېتىلىدىغان قوغۇن، تاۋۇز جەھەتتە ئۆلچەم ۋە ئۇچ دەرىجىلىك پرىيوم قىلىش تۈزۈمىدە چىڭ تۇرۇلۇپ، سۈپەت ئۆتكىلى چىڭ تۇتۇلغانلىقتىن، ئۇلارنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %96.7 كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن ئۇچ پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى.

4) قانۇنچىلىق قورۇلۇشىدا ياخشى باشلىنىش بولدى. «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئۆلچەملەشتۈرۈش قانۇنىنى ئىزچىللاشتۇرۇش، ئۆلچەملەشتۈرۈش قانۇنىنى يولغا قويۇش نىزامى ھەققىدىكى تولۇقلىما بەلگىلىمىسى»، «كارخانا مەھسۇلاتلىرىنىڭ ئۆلچىمىنى ئەنگە ئالدۇرۇش چارىسى» نى تەستىقلاشقا يوللاش خىزمىتى تاماملاندى، ئاپتونوم رايونىنىڭ «يېزا ئىگىلىكىدە ئۆلچەملەشتۈرۈشنى باشقۇرۇش چارىسىنى يولغا قويۇش تەپسىلىي قائىدىسى»، «كارخانىلارنىڭ ئۆلچەملەشتۈرۈشنى باشقۇرۇش چارىسى ھەققىدىكى تولۇقلىما بەلگىلىمە»، «ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىگە ئېرىشكەن مەھسۇلاتلارنى نازارەت

قىلىپ باشقۇرۇشقا دائىر ۋاقىتلىق بەلگىلىمە»، «ئالا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلارنى باھالاپ بېكىتىش نىزامى» دىن ئىبارەت قېلىپلاشقان تۆت ھۆججەت ئېلان قىلىنىدى. قانۇنچىلىق ئاپپاراتى قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلدى، ئاپتونوم رايونلۇق ئۆلچەملەشتۈرۈش ۋە سۈپەت نازارەتچىلىكى بويىچە مەمۇرىي قايتا قاراپ چىقىش (دەۋاغا چىقىش) كومىتېتى، چوڭ - چوڭ ئەنزىلەرنى قاراپ چىقىش كومىتېتى قۇرۇلدى؛ ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى ئۆلچەملەشتۈرۈشنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئورۇنلىرى ئىچىدىن مۇناسىپ ھالدا بەزى ئاپپاراتلار قۇرۇلدى. دۆلەت تېخنىكا نازارەتچىلىكى ئىدارىسىنىڭ تەلىپىگە ئاساسەن، ئاپتونوم رايون بويىچە تېخنىكا نازارەتچىلىكى جەھەتتە قانۇننى ئىجرا قىلغۇچى مەمۇرىي خادىملارنىڭ كىنىشكىسى بىلەن بەلگىسىنى بىرلىككە كەلتۈرۈش، تەكشۈرۈش خىزمىتى تاماملاندى. «ئۆلچەملەشتۈرۈش قانۇنى» نىڭ ئېلان قىلىنغىنىغا ئۇچ يىل بولغان پەيتتە، «ئۆلچەملەشتۈرۈش قانۇنى» نىڭ ئىجراسى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈلدى. بىر يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ئۆلچەملەشتۈرۈش ئورۇنلىرى تېخنىكا نازارەتچىلىك فۇنكسىيىسىنى ئەستايىدىل يۈرگۈزۈپ، سۈپەت، ئۆلچەم جەھەتتىكى قانۇنغا خىلاپلىق قىلىش ئەنزىلىرىنى قانۇن بويىچە تەكشۈرۈپ بىر ياقلىق قىلىپ، قايتا قاراپ چىقىش ۋە دەۋاغا چىقىش مەسىلىسىنى ئاساسىي جەھەتتىن سادىر قىلماي، تېخنىكا نازارەتچىلىكى جەھەتتە قانۇن ئىجرا قىلىش ۋەزىپىسىنى خېلى ياخشى ئورۇندىدى.

مىڭ جىيەنشىڭ

لىيۇ جىڭچى

ئۆلچەم ئاخباراتى ۋە كەسپىي تەربىيە

ئۆلچەم ئاخباراتىنى توپلاش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش ئەھۋالى 1991 - يىلى شىنجاڭ ئۆلچەم ئاخباراتى ماتېرىياللىرى تەتقىقات ئورنى تارخىپخانىسىدا ساقلىنىۋاتقان دۆلەتلىك ئۆلچەم ۋە كەسىپلەر (مىنىستىرلىك) ئۆلچىمىنى تەكشۈرۈش - ئېنىقلاش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇپ، بىكار قىلىنغان 1779 تۈرلۈك ئۆلچەمنى چىقىرىۋەتتى، كارتا بىلەن ئۆلچەم ماس كەلمەيدىغانلىرىغا ۋاقتىدا تۈزىتىش بېرىدى ھەمدە تەرتىپ كاتولوگىنى قوشۇپ قويدى. يىل ئاخىرىدا ئارخىپخانىدا ساقلىنىۋاتقان ئۆلچەم 113 مىڭ 279 نا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىچىدىكى ئۆلچەم 47 مىڭ 569 (دۆلەتلىك ئۆلچەم 12 مىڭ 430، كەسىپلەر ئۆلچىمى 3368، مىنىستىرلىك ئۆلچىمى 11 مىڭ 50، قالغانلىرى يەرلىك ئۆلچەم)، چەت ئەللەرنىڭ ئۆلچىمى 65 مىڭ 710؛ كىتاب ۋە خەنزۇ، چەت ئەل بېزىقلىرىدىكى قەرەللىك ژۇرنال 2115 خىل، 4384 پارچە. مىكرو ئېلېكترونلۇق ھېسابلاش ماشىنىسىغا كىرگۈزۈلگەن ئۆلچەملىك مۇجەتلەرگە بېكىتىلگەن 467 تۈرلۈك كەسىپلەر ئۆلچىمى قوشۇلدى، ھازىر ساندىق مەلۇمات ئامبىرىدا ساقلىنىۋاتقان ئۆلچەم 20 مىڭ 51 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەتلىك ئۆلچەم 15 مىڭ 406، كەسىپلەر ئۆلچىمى 3468، شىنجاڭنىڭ يەرلىك ئۆلچىمى 1177. مۇشۇ بىر يىلدا 2160 تۈرۈندىن كەلگەن 2228 كىتابخان (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ئۇلار 10 مىڭ 184 تۈرلۈك ئۆلچەم مۇجەتلىرى بىلەن تەمىنلەندى.

ئۆلچەم ئاخباراتى تەتقىقاتى 1990 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئالا سۈپەتلىك مەھسۇلات يارىتىش ئىشخانىسىنىڭ ئالا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلارنى دەسلەپكى تەكشۈرۈش ۋە ئاخىرقى تەكشۈرۈشنى ئۈيۇشتۇرۇش خىزمىتىنى ۋە ماتېرىياللارنى تەھلىل قىلىپ جەملەش ئىشىنى ئورۇندىشىغا ياردەم بېرىلدى. 74 خىل ئالا سۈپەتلىك مەھسۇلاتنىڭ تېخنىكا شارائىتى تەكشۈرۈپ تەستىقلاندى ھەم سەۋىيىسى ئانالىز قىلىندى، بۇ مەھسۇلاتنىڭ خەلقئارا سەۋىيىگە يەتكىنى 13 بولۇپ، 18% نى ئىگىلىدى، دۆلەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكىنى يەتتە بولۇپ، 9% نى ئىگىلىدى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى نامىنىڭ ۋەكالەتەن نومۇرى بىلەن شىنجاڭنىڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بېگىتۈەندىكى پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى نامىنىڭ ۋەكالەت نومۇرىدىن ئىبارەت ئىككى خىل يەرلىك ئۆلچەمنى تەتقىق قىلىپ

توزۇش خىزمىتى تاماملىنىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئۇچۇر نومۇرلىرىنى ئۆلچەملەشتۈرۈش جەھەتتىكى پوشلۇقى تولدۇرۇلدى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 124 چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىنىڭ ئىسملىكى توپلاندى ھەمدە رايون ۋە كەسىپلەر بويىچە تۈرگە ئايرىلدى. كارخانىلارنىڭ ھاۋالىسىگە ئاساسەن، 18 كارخانىنىڭ ئۆلچەم تۈزۈشىگە ياردەم بېرىلدى، 50 مىڭ خەتلىك ئۆلچەم ھۆججەت - ماتېرىيالى تەرجىمە قىلىپ بېرىلدى.

تېخنىكا مەسلىھەت مۇلازىمتى 1991 - يىلى شىنجاڭ ئۆلچەم ئاخباراتى تارقىتىش پونكىتى ئۆلچەمگە دائىر ھەر خىل ماتېرىيالدىن 109 مىڭ 310 پارچە سېتىپ، يىللىق پىلانىنى نورمىدىن 50% ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى، سېتىش سوممىسى جەھەتتە پونكىت قۇرۇلغاندىن بۇيانقى يېڭى رېكوردنى يارىتتى. مىكرو ئېلېكترونلۇق ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق تېپىش مۇلازىمتى قانات يايدۇرۇلۇپ، شىنجاڭ ئاپتوموبىل زاۋۇتىغا «GXB ئۆلچەملىك ھۆججەتلەرنى مىكرو ئېلېكترونلۇق ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق تېپىش ۋە باشقۇرۇش» سىستېمىسىنى قوللىنىش تەرتىپى ۋە دۆلەتلىك ئۆلچەم ھەم كەسىپلەر ئۆلچەمى سانلىق مەلۇماتى ئامبىرىنىڭ يۇمشاق دېتاللىرى يەتكۈزۈپ بېرىلدى. كارخانىنىڭ ئۆزىنىڭ ئۆلچەملىك ھۆججەتلەرنى ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق تېپىش سىستېمىسىنى قۇرۇشىغا ياردەم بېرىلدى. مەككىز كارخانىنىڭ نومۇر ئېلىشنى ئىلتىماس قىلىش رەسمىيىتىنى بېجىرىشىگە ياردەم بېرىلىپ، 13 خىل مەھسۇلاتنىڭ ئېكسپورت قىلىنىشى ئۈچۈن زۆرۈر شارائىت يارىتىلدى.

كەسىپ جەھەتتىن يېتەكچىلىك ئەھۋالى ئۆلچەملەشتۈرۈش جەھەتتىكى تەرىبىلەشنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا 15 نازارەت، ئىدارىنىڭ رەھبەرلىرى قاتناشقان ئۆلچەملەشتۈرۈش جەھەتتىن تەربىيىلەش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى. ئاپتونوم رايونلۇق ئۆلچەملەشتۈرۈش جەھەتتىن تەربىيىلەش مەركىزى ئالىي كەسىپى تېخنىكا ئۇنۋانى بار ئوقۇتقۇچىسى، ئىنژېنېر - تېخنىكلاردىن 25 كىشىنى مەخسۇس (قوشۇمچە) ئوقۇتقۇچىلىققا تەكلىپ قىلدى، يەنە (مەركەزلەشتۈرۈپ) تەربىيىلەش ئارقىلىق 90 نەپەر سىرتتىن ئوقۇتۇش بېتەكچىسىنى تەربىيىلىدى. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئۆلچەملەشتۈرۈش ساھەسىدە تۈرلىرى مۇكەممەل، سېپى بىر قەدەر كۆچلۈك بولغان ئوقۇتقۇچىلار قوشۇنى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللىنىپ، ئوقۇتۇش سۇپىتىگە كاپالەتلىك قىلىندى.

ئالىي مەكتەپلەر بىلەن بىرلىشىپ مەكتەپ تېچىش ئۇسۇلى قوللىنىلىپ، ئۆلچەملەشتۈرۈشنى باشقۇرۇش كەسپىدىن دىپلوم ئېلىش كۇرسى ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، 35 نەپەر ئۆلچەملەشتۈرۈش كەسپىي خادىمى تەربىيىلەندى؛ كارخانا ئۆلچەملىرىنى تۈزۈش، سۇيۇقتەك نازارەتچىلىك قىلىش ۋە ئۇنى باشقۇرۇش، كەسپىي تەكشۈرگۈچى خادىملارنى ئىش ئورنىغا چىقىرىش قاتارلىقلار بويىچە كۆپ خىل شەكىلدىكى قىسقا مۇددەتلىك يۈز تۇرانە ئۆگىنىش كۇرسىدىن 19 قارار ئۇيۇشتۇرۇلدى، ئۇنىڭغا 956 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. سىرتتىن ئوقۇتۇپ تەربىيىلەشكە قاتناشقان ئادەم سانى 1990 - يىلنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن 20% كۆپەيدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئۆلچەملەشتۈرۈش خىزمىتى بويىچە ئۇيۇشتۇرۇلغان مەملىكەتلىك سىرتتىن ئوقۇش كۇرسىغا 741 كىشى، سۇيۇقتەك نازارەتچىلىك قىلىش ۋە ئۇنى باشقۇرۇش خىزمىتى بويىچە ئۇيۇشتۇرۇلغان مەملىكەتلىك سىرتتىن ئوقۇش كۇرسىغا 1456 كىشى، سودا كارخانىلىرىنىڭ ئۆلچەملەشتۈرۈش خىزمىتى بويىچە ئۇيۇشتۇرۇلغان مەملىكەتلىك سىرتتىن ئوقۇش كۇرسىغا 1213 كىشى، دۆلەت تېخنىكا نازارەتچىلىك ئىدارىسىنىڭ شېنياڭ تەربىيىلەش مەركىزى كارخانا ئۆلچەملەشتۈرۈش خىزمىتى بويىچە ئۇيۇشتۇرغان سىرتتىن ئوقۇش كۇرسىغا 398 كىشى، ئاپتونوم رايونىمىز يېزا ئىگىلىك ئۆلچەملەشتۈرۈش خىزمىتى بويىچە ئۇيۇشتۇرغان سىرتتىن ئوقۇش كۇرسىغا 46 كىشى قاتناشتى.

ئۆلچەم

ئۆلچەم قانۇنىنىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايونلۇق ئۆلچەم ئىدارىسى 1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 13 - كۈنىدىن 10 - ئاينىڭ 10 - كۈنىگە قەدەر ئاپتونوم رايوندىكى ھۆكۈمەت تارماقلىرى، شىركەتلەر، مەركەزنىڭ شۇنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرى قاتارلىق 54 ئورۇننىڭ قانۇندا بەلگىلەنگەن ئۆلچەم بىرلىكلىرىنى قوللىنىش خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى، بۇنىڭ ئىچىدە 52 ئورۇن تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتا لايىقەتلىك بولدى ھەمدە ئۇلارغا گۇۋاھنامە تارقىتىپ بېرىلدى، بۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايونىمىزدىكى قانۇندا بەلگىلەنگەن ئۆلچەم بىرلىكلىرىنى قوللىنىشتا لايىقەتلىك بولغان ئورۇن 56 گە يەتتى. ئاپتونوم رايون يەر كۆلىمىنى ئۆلچەش بىرلىكىنى ئىسلاھ قىلىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش ئۈچۈن، يۇقىرىغا مەلۇم قىلىش ھەم دۆلەتكە تەستىقلىتىش ئارقىلىق، قۇتۇبى ناھىيىسىنى مەملىكەت بويىچە يەر كۆلىمىنى ئۆلچەش بىرلىكىنى ئىسلاھ قىلىش نۆۋەتىدا سىناق قىلىنمىدىغان ناھىيە قىلىپ بېكىتتى.

ئاپتونوم رايونلۇق ئۆلچەم ئىدارىسى 1991 - يىلى دۆلەت تېخنىكا نازارەتچىلىك ئىدارىسىنىڭ تەلىپىگە ئاساسەن، تەكشۈرۈپ بېكىتىش ھوقۇقىنى بېرىشنى ئىلتىماس قىلغان ئاپتونوم رايونغا قاراشلىق 28 كارخانا ۋە كەسىپىي ئورۇننىڭ ئۆلچەم ئاپپاراتىغا تەكشۈرۈپ بېكىتىش ھوقۇقى بېرىش ئۈچۈن ئۆلارنى قايتا تەكشۈرۈپ، لايىقەتلىك بولغان 20 ئورۇنغا ئۆلچەمنى تەكشۈرۈش ھوقۇقى بېرىش گۇۋاھنامىسى تارقاتتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا 203 خىل ئۆلچەش ئۆلچىمى بېكىتىلىپ تۈرغۇزۇلدى، 388 تۈرلۈك لايىقەتلىك ئۆلچەش ئۆلچىمى قايتا تەكشۈرۈلدى. شۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە جەمئىي 1335 تۈرلۈك ئۆلچەش ئۆلچىمى تۈرغۇزۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە جەمئىيەتتە ئورتاق قوللىنىلىدىغان ئۆلچەش ئۆلچىمى 307، كارخانا ۋە كەسىپىي ئورۇنلار قوللىنىدىغان ئالاھىدە يۇقىرى ئۆلچەش ئۆلچىمى 1028.

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايونلۇق ئۆلچەم ئىدارىسى تەكشۈرۈپ كىنىشكا تارقىتىپ بەرگەن ئۆلچەم نازارەتچىسى 278 گە، ئۆلچەمنى تەكشۈرۈپ بېكىتكۈچى 1239 غا يەتتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا ئالتە خىل ئۆلچەم ئەسۋابى بېكى مەھسۇلاتنى ئۆرىشكە ماشىنىسىدا سىناق قىلىش ئىلتىماسى تاپشۇرۇۋېلىپ، سىناقتا ئۆلچەمگە لايىق بولۇپ چىققاندىن كېيىن لايىقەتلىك گۇۋاھنامىسى بېرىلدى. ئۆلچەم ئەسۋابى ياسايدىغان ئۈچ كارخانىنىڭ لايىقىتى تەكشۈرۈلگەندىن كېيىن، ئۇلارغا ئۆلچەم ئەسۋابى ياساش ئىجازەتنامىسى بېرىلدى. تەكشۈرۈش ئارقىلىق بىر ئورۇنغا ئۆلچەم ئەسۋابى رېمونت قىلىش ئىجازەتنامىسى بېرىلدى. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئىككى خىل ئۆلچەم ئەسۋابىغا بېكى مەھسۇلات تېپىغا كىرىدىغانلىقى توغرىسىدا تەستىقلى گۇۋاھنامە بېرىلدى، 25 خىل ئۆلچەم ئەسۋابى بېكى مەھسۇلات ئۆرىشكە ماشىنىسىدا سىناق قىلىنىش ئارقىلىق لايىقەتلىك گۇۋاھنامىسىگە ئېرىشتى، 21 كارخانا ۋە كەسىپىي ئورۇن بىلەن 21 يەككە سودا - سانائەتچىگە ئۆلچەم ئەسۋابى ياساش ئىجازەتنامىسى، ئۈچ ئورۇن بىلەن ئۈچ يەككە سودا - سانائەتچىگە ئۆلچەم ئەسۋابى رېمونت قىلىش ئىجازەتنامىسى بېرىلدى.

1991 - يىل 8 - ئايدا ئۆلچەم ئەسۋابى ياساش، رېمونت قىلىش ئىجازەتنامىسىنى ياھالىغۇچىلار بويىچە 57 كىشى قاتناشقان ئۇنىجى قارار كۇرس ئۇيۇشتۇرۇلدى. تەكشۈرۈشتە لايىقەتلىك بولغان 55 كىشى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئۇنىجى ئۆركۈمدىكى ئۆلچەم ئەسۋابى ياساش، رېمونت قىلىش ئىجازەتنامىسىنى ياھالىغۇچىلىرى قىلىپ تەكلىپ قىلىندى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئۆلچەم ئىدارىسىدە گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرىنى ئۆلچەم جەھەتتىن ئىسپاتلاش - ياھالاش گۇرۇپپىسى بىلەن تالا تەكشۈرۈشنى ئۆلچەم جەھەتتىن

ئىسپاتلاش،ياھالاش گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا سۈپەت تەكشۈرۈش ئاپپاراتلىرىنىڭ ئۆلچەم جەھەتتىن ئىسپاتلىشى ئارقىلىق 25 گورۇن ئۆلچەم جەھەتتىن ئىسپاتلاش بويىچە لايىقەتلىك گۇۋاھنامىسىگە ئېرىشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك تەكشۈرۈپ ئۆلچەش ئاپپاراتى 13. ئاپتونوم رايونلۇق ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون سانائىتى نازارىتىنىڭ ماشىنىسازلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ سۈپىتىنى نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈپ ئۆلچەش پونكتى يەككە تۈر بويىچە ئۆلچەم جەھەتتىن ئىسپاتلاندى.

ئاپتونوم رايونلۇق ئۆلچەم ئىدارىسى 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 6 - كۈنى «ئۆلچەم قانۇنى» ئېلان قىلىنغانلىقىنىڭ ئالتە يىللىقىنى خاتىرىلەش ۋە ئۆلچەش ساھەسىدىكى ئىلغارلارنى تەقدىرلەش يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، دۆلەت تېخنىكا نازارىتىچىلىك ئىدارىسى، سودا مىنىستىرلىكى، دۆلەت سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن، «ئۆلچەم قانۇنى» نى يولغا قويۇشتا مەملىكەت بويىچە ئىلغار پارچە سېتىش سودا كارخانىسى، ئىلغار سودا بازىرى بولۇپ ياھالانغان ئۈرۈمچى «قىزىلتاغ» سودا سارىيى، ئۈرۈمچى سودا مەركىزى، ئۈرۈمچى نەنشەن كان رايونى شۆبە ئاشلىق ئىدارىسى ۋە سانجى ئوبلاستلىق مەركىزىي پېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى بازىرىنى تەقدىرلىدى. يىغىندا يەنە ئاپتونوم رايونىمىزدا ئۆلچەم قانۇنىنى يولغا قويۇشتىكى 28 ئىلغار پارچە سېتىش سودا كارخانىسى، 28 ئۇن ماگىزىنى، 26 تەمىنات - سودا كوپېراتىپى، 44 سودا بازىرى ۋە قانۇندا بەلگىلەنگەن ئۆلچەم بىرلىكلىرىنى قوللىنىشتىكى توققۇز ئىلغار ناھىيە، 30 كارخانا ۋە كەسىپىي ئورۇن، سانائەت ئۆلچەملىرى بويىچە 44 ئىلغار مەسئۇل تارماق ۋە كارخانا، 65 ئىلغار شەخس تەقدىرلەندى.

شى دېشۈن

گۇ يىن

ئۆلچەم دەرىجىسى بېكىتىلدى ۋە ئۇستۇرۇلدى

1991 - يىلى قەشقەر، ئىلى، تارباغاتاي، ئاقسۇ، ئۈرۈمچى، بورتالا، قاراماي، سانجى، خوتەن، بايىنغولىندىن ئىبارەت ئون ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە شىخەنزە، كۆيتۇلۇق شەھەرلىرى، شۇنداقلا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ئىشلىرى نازارىتى، قاتناش نازارىتى، كۆمۈر سانائىتى نازارىتى، ئاشلىق ئىدارىسى، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ئىدارىسى، تىببىي دورا باشقۇرۇش ئىدارىسى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى، غەربىي شىمال نېفىت - گېئولوگىيە ئىدارىسى، ئۈرۈمچى تۆمۈر يول ئىدارىسى، خەلق ئاۋىئاتسىيىسى ئۈرۈمچى باشقۇرۇش ئىدارىسى، شىنجاڭ پولات - تۆمۈر شىركىتى، شىنجاڭ بىناكارلىق - قۇرۇلۇش باش شىركىتى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى ئارقا سەپ تەمىنات بۆلۈمىنىڭ زاۋۇت باشقۇرۇش ئىدارىسى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈمىنى سانائەت - قاتناش ئىدارىسىدىن ئىبارەت كارخانا باشقۇرغۇچى 14 گورۇن ئۆلچەم دەرىجىسىنى بېكىتىش - ئۇستۇرۇش خىزمىتىنى ئىشلىدى. مۇشۇ بىر يىلدا 445 كارخانا ئۆلچەم دەرىجىسىنى بېكىتىشتە لايىقەتلىك بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - دەرىجىلىك كارخانا ئىككى، 2 - دەرىجىلىك كارخانا 44، 3 - دەرىجىلىك كارخانا 271، ئۆلچەمنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتا لايىقەتلىك بولغان كارخانا 128؛ 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە بىر قانچە يىلدىن بۇيان ئۆلچەمدە لايىقەتلىك بولۇپ كەلگەن كارخانا 1656 گە يەتتى، ئۇنىڭ ئىچىدە 1 - دەرىجىلىك كارخانا يەتتە، 2 - دەرىجىلىك كارخانا 283، 3 - دەرىجىلىك كارخانا 1238، ئۆلچەمنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتا لايىقەتلىك بولغان كارخانا 128.

ئاپتونوم رايونلۇق ئۆلچەم ئىدارىسى 1991 - يىلى يەنە ئۆلچەمدە لايىقەتلىك گۇۋاھنامىسىنىڭ ئىناۋەتلىك مۇددىتى توشقان 175 كارخانىنىڭ گۇۋاھنامىسىنى قايتا تەكشۈرۈپ ئالماشتۇرۇش خىزمىتىنى ئىشلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە قايتا تەكشۈرۈشتە لايىقەتلىك بولغان 2 - دەرىجىلىك كارخانا 29، 3 - دەرىجىلىك كارخانا 146؛ 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە بىر قانچە

يىلدىن بۇيان قايتا تەكشۈرۈشتە لايىقەتلىك بولۇپ كەلگەن كارخانا 264 كە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 2 - دەرىجىلىك كارخانا 61، 3 - دەرىجىلىك كارخانا 203.

گۈ يىن

تاموژنا

تاموژنا خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئۈرۈمچى تاموژنىسى ئالغان تاموژنا نازارەتچىلىك قىلىشى بىلەن ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان مالىلار 422 مىڭ 712 تونناغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 87% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورت قىلىنغان مال 355 مىڭ 216 تونىنا بولۇپ، 69%ئاشتى، بۇنىڭ ئاساسىي سەۋەبى شۈكى، ئاسىيا - ياۋروپا 2 - قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكى تۈتاشتۇرۇلدى. كېيىنكى يېرىم يىلدىن باشلاپ ئالاتاۋ ئېغىزىدا مال ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىش ۋاقىتلىق يولغا قويۇلدى، ئىمپورت مىقدارى يىللىق ئىمپورت ئومۇمىي مىقدارىنىڭ 39 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ ئېكسپورت قىلىنغان مال 67 مىڭ 496 تونىنا بولۇپ، 3.36 ھەسسە ئاشتى، بۇنىڭ ئاساسىي سەۋەبى شۈكى، ئاپتونوم رايون ئەتراپىدىكى دۆلەتلەر بىلەن بولغان چېگرا سودىسىنى زور كۆچ بىلەن ياپدۇردى، بىرىنچىدىن، پەقەت سوۋېت ئىتتىپاقىغىلا 130 نەچچە مىڭ تۈياق چارۋا ۋە كۆپلەپ ئاشلىق، شېكەر قاتارلىقلار ئېكسپورت قىلىندى، ئىككىنچىدىن، چەت ئەلدە قۇرۇلۇش كۆتۈرە ئىلىنغانلىقتىن، مال ئېكسپورت سودىسى 160% ئاشتى، ئۈچىنچىدىن، موڭغۇلىيە بىلەن بولغان چېگرا سودىسى ئېكسپورتى 80% ئاشتى.

مۇشۇ بىر يىلدا چېگرىدىن كىرگەن ۋە چىققان يولۇچى 119 مىڭ 743 ئادەم (قېتىم) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 39.3% ئاشتى.

1991 - يىلى چەت ئەلدىن بىز تەرەپكە ۋە بىز تەرەپتىن چەت ئەلگە ئۆتىلگەن پوسۇلكا 110 مىڭ 984 بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 22% ئازىيىپ كەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە چەت ئەلدىن بىز تەرەپكە ئۆتىلگەن پوسۇلكا 20%، بىز تەرەپتىن چەت ئەلگە ئۆتىلگەن پوسۇلكا 48% ئازىيىپ كەتتى.

جۇ شياڭ

تاموژنا بېجى ۋە ۋەكالىتەن ئېلىنىدىغان باجنى يىغىش نازارەت قىلىندى

1991 - يىلى ئۈرۈمچى تاموژنىسى ئالغان تاموژنا بېجى 35 مىليون 110 مىڭ يۈەنگەيېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 12% ئاشتى؛ ۋەكالىتەن ئالغان ئاشقان قىممەت بېجى، مەھسۇلات بېجى، سودا - سانائەت بىر تۈتاش بېجى 29 مىليون 510 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 16% ئاشتى. تاموژنا بېجىنىڭ ئېشىشىدىكى ئاساسىي سەۋەب شۈكى، بىرىنچىدىن، ئۈرۈمچى تاموژنىسى ئارقىلىق ئىمپورت قىلىنىدىغان مالىلار كۆپەيدى، 1991 - يىلى ئىمپورت ئومۇمىي قىممىتى 1990 - يىلدىكىدىن 69% ئاشتى؛ ئىككىنچىدىن، باج ئېلىش - باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى؛ ئۈچىنچىدىن، ئاشقى پېرېۋوت نىسبىتى 10% ئۆستى. ۋەكالىتەن ئېلىنىدىغان ئاشقان قىممەت بېجى، مەھسۇلات بېجى، سودا - سانائەت بىر تۈتاش بېجىنىڭ ئېشىشى ئاساسەن ئىمپورت قىلىنغان مالىلارنىڭ ئومۇمىي قىممىتىنىڭ 34% ئاشقانلىقىدىن بولدى.

جۇ شياڭ

ئەتكەسچىلەرنى تۈتۈش خىزمىتى

ئۈرۈمچى تاموژنىسى 1991 - يىلى تۈرلۈك ئەتكەسچىلىك ئەنزىسىدىن 147 نى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى. ئەتكەسچىلىك ئەنزىسى 1990 - يىلدىكىدىن 12% ئازايدى؛ ئەنزىلەردىكى مال قىممىتى 748 مىڭ 797 يۈەنگە يېتىپ، 64% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورتقا دائىر ئەنزە 116، مال قىممىتى 723 مىڭ 653 يۈەن، ئېكسپورتقا دائىر ئەنزە 31، مال قىممىتى 25 مىڭ 144 يۈەن بولدى. ئاساسلىق ئەتكەس مالىلار تۈۋەندىكىچە: قول سائىتى 108، قىممەت باھالىق زىبۇ - زىننەت بۇيۇمى 320، پاپىروس بەش ساندۇق، خىروىين ۋە زەھەرلىك چېكىملىك 1000 گرام، بۆكەن مۇڭگۈزى 80 نەچچە كىلوگرام، 2 - دەرىجىلىك قوغدىلىدىغان ئەتىۋارلىق قۇش — لاچىن 92.

1991 - يىلى تەكشۈرۈپ تېپىپ چىقىلغان ئەتكەسچىلىك ئەنزىلىرى ئىچىدە، مال قىممىتى 50 مىڭ يۈەندىن ئاشىدىغىنى تۆت، مال قىممىتى 570 مىڭ يۈەن؛ مال قىممىتى 20 مىڭ يۈەندىن ئاشىدىغىنى بىر، مال قىممىتى 40 مىڭ يۈەن. تەكشۈرۈپ تېپىپ چىقىلغان ئەتكەسچىلىك ئەنزىلىرى ئىچىدە، قاتناش ۋاستىلىرى ئىچىگەيوشۇرۇش يولى بىلەن ئەتكەسچىلىك قىلىنغىنى ئون، مال قىممىتى 266 مىڭ يۈەن، ئىمپورت - ئېكسپورت ماللىرىنىڭ ئارىسىغا يوشۇرۇش، كۆز بويامچىلىق قىلىش يولى بىلەن ئەتكەسچىلىك قىلىنغىنى ئۇچ، مال قىممىتى 1484 يۈەن، تەقدىم قىلىنىدىغان سوۋغا دەپ يالغان مەلۇم قىلىش يولى بىلەن ئەتكەسچىلىك قىلىنغىنى بىر، مال قىممىتى 50 مىڭ يۈەن، يۈك - تاق، پوچتا يوللانمىلىرى ئىچىگە يوشۇرۇش يولى بىلەن ئەتكەسچىلىك قىلىنغىنى 102، مال قىممىتى 379 مىڭ 107 يۈەن، بەدىنىگە يوشۇرۇش يولى بىلەن ئەتكەسچىلىك قىلىنغىنى 29، مال قىممىتى 17 مىڭ 670 يۈەن، باشقا ئۇسۇللار بىلەن ئەتكەسچىلىك قىلىنغىنى ئىككى، مال قىممىتى 16 مىڭ 536 يۈەن.

جۇ شياڭ

چېگرىدىن كىرگۈزۈلگەن ۋە چىقىرىلغان باسما بۇيۇملىرى نازارەت قىلىنىپ تىزگىنلەندى

1991 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر قايسى چېگرا ئېغىزلىرىدىن كىرگۈزۈلگەن ۋە چىقىرىلغان باسما بۇيۇمى 103 مىڭ 406 گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە كىرگۈزۈلگىنى 97 مىڭ 704 بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 143% كۆپەيدى، چىقىرىلغىنى 5702 بولۇپ، 231% كۆپەيدى.

ئۇرۇمچى تاموژنىسى ئىچكى - تاشقى ۋەزىيەتنىڭ ئۆزگىرىشى ۋە ئالاھىدىلىكىگە ئاساسەن، 1991 - يىلى چېگرىدىن كىرگۈزۈلگەن ۋە چىقىرىلغان باسما بۇيۇملىرىنى نازارەت قىلىش ھالقىلىرىدا بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش، سىڭىپ كىرىشكە قارشى تۇرۇش ئېڭىنى يەنىمۇ كۈچەيتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 3547 باسما بۇيۇمى ۋە سىنئالغۇ بۇيۇمى تۇتۇپ قېلىندى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 40% كۆپ. بۇنىڭ ئىچىدە ئەكسىيەتچىل باسما بۇيۇمى 236، شەھۋانە باسما بۇيۇمى 50، تەرغىبات تۈسىدىكى دىنىي باسما بۇيۇمى 1753.

جۇ شياڭ

ئىمپورت - ئېكسپورت ماللىرىنىڭ توشۇلۇشىغا نازارەتچىلىك قىلىندى

1) شىنجاڭدىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ تەرەققىياتىغا مەدەت بېرىلدى ۋە ئۇ ئىلگىرى سۈرۈلدى. 1991 - يىلى ئۇرۇمچى تاموژنىسى شىنجاڭدىكى ئېنېرگىيە، قاتناش، نېفىت خىمىيە، پولات -تۆمۈر، ئېلېكترون سانائىتى، رەڭلىك مېتال، كۆن - خۇرۇم، توقۇمىچىلىقتىن ئىبارەت سەككىز چوڭ تايانچ كەسىپنى تەرەققىياتىغا مەدەت بېرىلىدىغان مۇھىم نۇقتا قىلدى، بۇ كارخانىلار قانات يايدۇرغان تاشقى ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىق تۈرلىرى ۋە ئىمپورت - ئېكسپورت ماددىي ئەشيالىرىنىڭ ئالدىنقى مەزگىللىك دەلىللەش ئىشلىرىغا قاتناشتى، ئىشنى ۋاقتىدا بېجىرىش ۋە تەشەببۇسكارلىق بىلەن خىزمەت قىلىشتا چىڭ تۇردى؛ پىششىقلاپ ئىشلەش سودىسى جەريانىدا تاموژنا بېجى قوغدىلىدىغان زاۋۇت ۋە ئامبارلارنى داۋاملىق قۇرۇپ ۋە سېلىپ، كارخانىلار ئۆز ئالدىغا باشقۇرۇش بىلەن تاموژنا باشقۇرۇش بىرلەشتۈرۈلگەن باشقۇرۇش سىستېمىسىنى يولغا قويدى؛ تاموژنىنىڭ باشقۇرۇش ۋاستىسىنى ئىسلاھ قىلىش جەريانىدا، «تاموژنىغا ئالدىن مەلۇم قىلىش» ۋە «يۇرۇشلەشكەن مەشغۇلات» تۈزۈمىنى تەدرىجىي يولغا قويدى؛ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرىگە تاموژنا بېجى جەھەتتە ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە ئېتىبار بەردى ياكى بۇنى يۇقىرىغا ۋاقىتلىق ئالاھىدە ئىش سۈپىتىدە مەلۇم قىلىپ باجنى كېمەيتتى ياكى كەچۈرۈم قىلدى؛ سىرتقا يۈزلەنگەن كارخانىلارنىڭ تەرەققىياتىغا مەدەت بېرىش ئۈچۈن، رەسمىيەتنى ئاددىيلاشتۇرۇپ، ئوڭايلىق يارىتىپ بەردى.

2) شىنجاڭنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشى ۋە ناھىيە، يېزىلارنىڭ ئىقتىسادىي

تەرەققىياتىغا مەدەت بېرىلدى. ئۇرۇمچى تاموژنىسى ئىمپورت قىلىنغان خىمىيىۋى ئوغۇت، دېھقانچىلىق دورىسى، سۈلياۋ يوپۇق قاتارلىق دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ماددىي ئەشيالىرىغا قارىتا جانلىق تەدبىر قوللىنىپ، ئۇلارنىڭ پېزا ئىگىلىكىنى ئىشلەپچىقىرىشىدا ۋاقتىدا ئىشلىتىلىشىگە كاپالەتلىك قىلدى. ئاپتونوم رايونىمىز ئىچىدە ئاشلىق، ياغ، گۆش، شېكەرنى سېتىش قىيىن بولۇش مەسىلىسىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، ئەتراپتىكى قوشنا دۆلەتلەرگە ئاشلىق، چارۋا، سۇ بېغى، شېكەر قاتارلىق 1 - ، 2 - خىلدىكى ماددىي ئەشيالارنى ئېكسپورت قىلىشقا مەدەت بېرىلدى. ئېكسپورت ئارقىلىق دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنى راۋاجلاندۇرۇشقا ئىشلىتىلىدىغان ماددىي ئەشيالارنى ئالماشتۇرۇشتا رەسمىيەتنى ئاددىيلاشتۇرۇش، ئومۇمىيۈزلۈك تەڭپۇڭلاشتۇرۇش ئۈسۈلى قوللىنىلىپ، باج تاپشۇرۇشى تولىمۇ قىيىن بولغانلىرىدىن ئېلىنىدىغان باجنى ۋاقتىلىق كېمەيتىش ياكى كەچۈرۈم قىلىش ھەققىدە يۇقىرىغا مەخسۇس ئىلتىماس سۇنۇلدى. ناھىيە، بېزىلارنىڭ سىرتقا يۈزلەنگەن ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشىغا يارەم بېرىش ئۈچۈن، چەت ئەلدىن ئېكسپورت تاۋارلىرى بازىسى قۇرۇلۇشى ئۈچۈن بېرىلگەن قەرز پۇلغا ماددىي ئەشيا ئىمپورت قىلىش ئارقىلىق قۇرۇلىدىغان پاختىچىلىق بازىسىغا ئىشلەپچىقىرىش ئۇسكۇنىلىرىدىن، تۆت شېكەر زاۋۇتى ۋە 11 پەسىدور قىيامى زاۋۇتىغا سىرتقا قارىتا تولۇقلىما سودىنى قانات يايدۇرۇش ئارقىلىق ئىمپورت قىلغان ئۇسكۇنىلەردىن تاموژنا بېجى ئېلىش جەھەتتە ئېتىبار بېرىلدى. مەھسۇلاتنى ئېكسپورت قىلىش ئۈچۈن ئىمپورت قىلىنغان ماكرۇبسز ئوراش - قاچىلاش خالتىسى، تۇنىكە قاتارلىق ئوراش - قاچىلاش بۇيۇملىرى تاموژنا بېجى جەھەتتىن قوغدالدى، ناھىيە، پېزا كارخانىلىرىنىڭ سوۋېت ئىتتىپاقىغا ئەمگەك - مۇلازىمەت چىقىرىشىغا يار - يۆلەك بولۇش ئۈچۈن ئۇلارغا ئەمگەك كۆچى ھېسابىغا كىرگۈزۈلگەن ماددىي ئەشيالاردىن تاموژنا بېجى ئېلىشتا ئېتىبار بېرىلدى.

3) شىنجاڭنىڭ چېگرا سودىسى تەرەققىياتىغا ئۇقتىلىق مەدەت بېرىلدى. ئۇرۇمچى تاموژنىسى ئوتتۇرا ئاسىيادىكى دۆلەتلەر تۇرمۇش بۇيۇملىرىنى كۆپلەپ ئىمپورت قىلىشقا جىددىي ئېھتىياجلىق بولۇۋاتقان ئەھۋالنى نەزەردە تۇتۇپ، چېگرىدىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، ناھىيە، شەھەرلەرنى زىيارەت قىلىشقا خىزمەت گۇرۇپپىسى ئەۋەتىپ، تەكشۈرۈپ - تەنقىق قىلدى، مەسلىھەتچىلىك قىلدى؛ يېتەكچى ئىدىيە، نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش تەرتىپى، سىياسەتنى ئىجرا قىلىش، مەشغۇلات جەريانى قاتارلىقلارنى تەكشىدى ۋە يېغىنلىدى. ئۇرۇمچى تاموژنىسى 1991 - يىلىنىڭ 4 - پەسلىدىلا ئالاتاۋ ئېغىزى ئارقىلىق بولىدىغان چېگرا سودىسى بويىچە 100 نەچچە مىڭ تونىنا مالنى ۋاقتىلىق ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىشقا، باقتۇ، جېمىنەيلەردىن ۋاقتىلىق ئېكسپورت قىلىنىدىغان 130 نەچچە مىڭ تۇياق چارۋىنىڭ قۇرۇقلۇق ئارقىلىق توشۇلۇشىغا ماسلاشتى ۋە يارەملەشتى.

4) ئاسىيا - ياۋروپا 2 - چوڭ قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكىنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش خىزمىتى ياخشى ئىشلەندى. ئۇرۇمچى تاموژنىسى مانجۇلى چېگرا ئېغىزىغا تۆمۈر يولىنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇشنى ئۆگىنىپ كېلىشكە ئادەم ئەۋەتتى. ئالاتاۋ ئېغىزىنىڭ ئالاھىدىلىكىگە ئاساسەن، ۋاقتىلىق مال توشۇشقا نازارەتچىلىك قىلىش چارىسى ۋە مەشغۇلات تەرتىپىنى تۈزۈپ چىقتى. مالىلارنىڭ ئېغىزدا بېسىلىپ قېلىشىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن، مالىلارنى تاموژىدىن ئۆتكۈزۈش تېزلىتىلدى، كېچە - كۈندۈز نۆۋەتچىلىك قىلىنىپ، مال كەلگەن ھامان تەكشۈرۈلدى. تاموژنىغا مەلۇم قىلىش، تالون ۋە كىنىشكىلارنى تەكشۈرۈش، باج ئېلىش جەھەتتە رەسمىيەتنى ئاددىيلاشتۇرۇشقا تىرىشىلدى.

ئۇرۇمچى تاموژنىسى 1991 - يىلىنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا يېڭىدىن ئېچىلغان چېگرا ئېغىزلىرىغا خىزمەت گۇرۇپپىسى ئەۋەتىپ، ۋاقتىلىق ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان مالىلارنىڭ توشۇلۇشىغا نازارەتچىلىك قىلدى.

تاۋار پرىيوم قىلىش

ئىمپورت - ئېكسپورت تاۋارلىرىنى پرىيوم قىلىش ئەھۋالى

شىنجاڭ ئىمپورت - ئېكسپورت تاۋارلىرىنى پرىيوم قىلىش ئىدارىسى 1991 - يىلى پرىيوم قىلغان ئىمپورت - ئېكسپورت تاۋارلىرى 16 مىڭ 113 تۈركۈمگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكى 97.54% بىلەن ئوخشاش بولدى، ئۇلارنىڭ قىممىتى خەلق پۇلى ھېسابىدا 3 مىليارد 162 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكى 104.34% بىلەن ئوخشاش بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە پرىيوم قىلىنغان ئېكسپورت تاۋارلىرى 10 مىڭ 682 تۈركۈم بولۇپ، 1990 - يىلدىكى 82.59% بىلەن ئوخشاش بولدى، قىممىتى 1 مىليارد 345 مىليون 760 مىڭ يۈەن بولۇپ 1990 - يىلدىكى 97.34% بىلەن ئوخشاش بولدى؛ پرىيومدا لاياقەتسىز چىققان تاۋار 2156 تۈركۈمگە، قىممىتى 210 مىليون 990 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئېكسپورت تاۋارلىرىنىڭ پرىيوم قىلىنغان تۈركۈم سانى بويىچە لاياقەتلىك بولۇش نىسبىتى 79.82% كە، سوممىسىنىڭ ئومۇمىي لاياقەتلىك بولۇش نىسبىتى 84.32% كە يەتتى. 22 تۈركۈمدە چەت ئەلگە تۆلەنگەن تۆلەم پۇلى 16 مىڭ 91 ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.33% ۋە 18.49% ئازايدى. پرىيوم قىلىنغان ئىمپورت تاۋارلىرى 5431 تۈركۈمگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكى 151.45% بىلەن ئوخشاش بولدى، قىممىتى 346 مىليون 790 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يەنى خەلق پۇلى ھېسابىدا 1 مىليارد 817 مىليون 180 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكى 110.23% بىلەن ئوخشاش بولدى؛ 398 تۈركۈمدە 84 مىليون 660 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى قىممىتىدىكى تاۋار پرىيومدا لاياقەتسىز چىقتى. پرىيوم قىلىنغان ئىمپورت تاۋارلىرى تۈركۈم سانىنىڭ ئومۇمىي لاياقەتلىك بولۇش نىسبىتى 92.67%، سوممىسىنىڭ ئومۇمىي لاياقەتلىك بولۇش نىسبىتى 75.59% بولدى. شۇ يىلى چەت ئەللەر بىزگە 91 تۈركۈمدە 1 مىليون 175 مىڭ 600 ئامېرىكا دوللىرى تۆلەم تۆلىدى، بۇنى خەلق پۇلىغا سۈندۈرغاندا 6 مىليون 159 مىڭ 900 يۈەن بولىدۇ.

ئاسىيا - ياۋروپا 2 - قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكى تۇتاشتۇرۇلغاندىن كېيىن، سوۋېت ئىتتىپاقى بىلەن بولغان ئىمپورت - ئېكسپورت ماللىرى تۆمۈر يول ئارقىلىق توشۇلىدىغان بولدى. شىنجاڭ تاۋار پرىيوم ئىدارىسى 1991 - يىلى ئالاتاۋ ئېغىزىدا تاۋار پرىيوم قىلىش ئاپپاراتى قۇردى، بۇ ئاپپارات بۇ ئېغىزدىن ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنىدىغان خىمىيىۋى ئوغۇت، قۇم رۇدا قاتارلىق ماددىي ئەشيالارنى پرىيوم قىلىش ۋەزىپىسىنى ئىجرا قىلدى؛ يەنە تايكېشكېن، باقتۇ قاتارلىق يېڭىدىن ئېچىلغان ئېغىزلارغا پرىيوم خادىملىرىنى ئەۋەتىپ، بۇ ئېغىزلاردىن ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان ماددىي ئەشيالارنى پرىيوم قىلدى.

جۇ شيەنيۆ

پرىيوم قىلىش ۋە نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى شىنجاڭ تاۋار پرىيوم ئىدارىسى جەمئىي 91 پرىيومچىك ئەۋەتىپ، رەسمىي ئېچىۋېتىلگەن بارلىق چېگرا ئېغىزلىرىنى، ئېكسپورت تاۋارلىرى ئىشلەپچىقىرىدىغان سەككىز شېكەر زاۋۇتى، سەككىز قۇشخانا، 17 كىيىم - كېچەك زاۋۇتى، يەتتە قەغەز ساندۇق زاۋۇتى، ئون كۆن - خۇرۇم زاۋۇتى، 34 پەمىدور قىيامى زاۋۇتى، ئالتە توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنى تەكشۈرۈپ، ھۇنەر-سەنئەت قائىدىسى، مەھسۇلات سۈپىتى، پرىيوم قىلىش - باشقۇرۇش جەھەتتە نازارەتچىلىك قىلدى؛ سانائەت، سودا ۋە پرىيوم ئىشلىرى بويىچە 53 قېتىم ماسلاشتۇرۇش يىغىنى ئۆتكۈزدى.

يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرى پرىيوم قىلىندى ۋە نازارەت قىلىندى ئاپتونوم رايونىمىزدا ھازىر 34 پەمىدور قىيامى زاۋۇتى ۋە ئون ئېكسپورت قىلىنىدىغان گۆش پىششىقلاپ ئىشلەش زاۋۇتى بار، لېكىن ئېكسپورت ۋەكالەت نومۇرى ئالغان زاۋۇتلار كۆپ ئەمەس. تاۋار پرىيوم ئىدارىسى، بىر تەرەپتىن، كارخانىلارغا بېرىپ تەكشۈرۈپ ۋە نازارەت

قىلىپ، مەسئۇلات سۈپىتىگە قەتئىي كاپالەتلىك قىلىدۇ؛ يەنە بىر تەرەپتىن، جانلىق تەدبىر قوللىنىپ، ۋەكالەت نومۇرى ئالالمىغان زاۋۇتنىڭ بىر يىل سىناق تەرىقىسىدە تاۋار ئېكسپورت قىلىشىغا رۇخسەت قىلىدۇ. تاۋار پرېيوم ئىدارىسى سۈپەت ئىنتىپاقىدىكى جۇمھۇرىيەتلەر بىلەن بولغان سودا سۆھبىتىنى جەريانىدا ئامېرىكا، ئەنگلىيە قاتارلىق دۆلەتلەرنىڭ گۆش تازىلىقى كۆرسەتكۈچىدىن پايدىلىنىپ، قارشى تەرەپنىڭ كۆرسەتكۈچىگە تۈزىتىش كىرگۈزۈشنى تەلەپ قىلدى، بۇنىڭ بىلەن ئەسلىدە ئىمزالانغان تولۇق گۆش ئېكسپورت توختامىدىكى 13 خىل تازىلىق كۆرسەتكۈچىنىڭ ھەممىسى قىسقارتىلدى، كۆممىقوناق ئېكسپورت توختامىدىكى تازىلىق كۆرسەتكۈچىمۇ 17 دىن ئۇچقە ئازايتىلدى. ده، يۇقىرىدىكى ئىككى خىل تاۋار ئوڭۇشلۇق ئېكسپورت قىلىنىدى. 8 - ئايدا ئېكسپورت قىلىنغان ئاق شېكەرنىڭ سۈپىتىدە مەلۇم مەسىلە ساقلاندى. تاۋار پرېيوم ئىدارىسى، بىر تەرەپتىن، نۇقتىلىق شېكەر زاۋۇتلىرىنى تەكشۈرۈشكە ئادەم ئەۋەتىپ، تازىلىق شارائىتى ناچار، باشقۇرۇشى قالايمىقان بولغانلىرىنى ئىشلەپچىقىرىشنى توختىتىپ، تەرتىپكە سېلىش ئىشىنى ئىشلەشكە بۇيرۇدى، تەلەپكە يەتكەندىن كېيىن مەسئۇلاتنى ئېكسپورت قىلىشقا رۇخسەت قىلدى؛ يەنە بىر تەرەپتىن، قارشى تەرەپكە ئەۋرىشكىنى كۆرۈپ سودا قىلىش توغرىسىدا تەكلىپ بەردى. تاشقى ئىقتىساد - سودا تارماقلىرىنىڭ قارشى تەرەپ بىلەن ئالاقىلىشىشى ئارقىلىق، 15 مىڭ تونىنا مال سودىسىدا پۈتۈشكەنلىكى ئېتىراپ قىلىندى. پەقەت مۇشۇ بىر تۈردىلا ئاپتونوم رايونىمىزغا 7 مىليون ئامېرىكا دوللىرىدىن كۆپرەك تاشقى پېرىۋوت يارىتىپ بېرىلدى.

چېگرا ئېغىزلىرىدا ناۋار تەكشۈرۈلدى ۋە نازارەت قىلىندى 3 - پەسىلدە يەرلىك سودا ۋە چېگرا سودىسى بويىچە ئېكسپورت مىقدارى ئاشتى، تاۋار پرېيوم ئىدارىسى كونا قائىدىنى بۇزۇپ، جىددىي بىر تەرەپ قىلىشنى يولغا قويۇپ، پرېيوم ۋاقتىنىچە پېرىمدىن كۆپرەك قىسقارتتى، ئېكسپورت مىقدارى كۆپ بولغان كارخانىلارغا دائىمىي تۈرۈشلۇق پرېيومچىك ئەۋەتىپ مەسئۇلاتلىرىنى پرېيوم قىلدى؛ مال ئۆتكۈزۈش ۋەزىپىسى ئېغىر بولغان ئالاتاۋ، قورغاس قاتارلىق ئېغىزلاردا 24 سائەت خىزمەت قىلىشنى يولغا قويدى. ئېكسپورت قىلىنىدىغان 100 نەچچە مىڭ تۇياق چارۋا مال، 60 مىڭ تونىنا ئاق شېكەر، 60 مىڭ تونىنا كۆممىقوناق، 5000 تونىنا ئەتراپىدا توك گۆشنى پرېيوم قىلىش ۋەزىپىسى قىسقا ۋاقىت ئىچىدىلا ئورۇندالدى.. ئىمپورت قىلىنغان خىمىيىۋى ئوغۇتنىڭ سۈپەت مەسىلىسىنى نەزەردە تۇتۇپ، قارشى تەرەپ بىلەن بىرلىكتە پرېيوم قىلىشقا 11 - ئايدا تېخنىكا خادىملىرى ئەۋەتىلىپ، قارشى تەرەپ 150 مىڭ شۇبېتسارىيە فرانكى تۆلەم تۆلەشكە ماقۇل قىلىندى. ئېكسپورت قىلىنىدىغان چارۋا مالىلارنى ئىككى تەرەپ بىرلىكتە جىڭلاپ كۆرگەندىن كېيىن، مال ئۆتكۈزۈپ بېرىش - ئۆتكۈزۈۋېلىش تىزىملىكىگە ئىككى تەرەپ قول قويۇپ، تۆلەم تۆلەش مەسىلىسىنىڭ كېلىپ چىقىشىدىن ساقلاندى. ئاز سوممىلىق چېگرا سودىسى بويىچە ئىمپورت تاۋارلىرىنى پرېيوم قىلىش جەريانىدا ئىش ئورنىدا پرېيوم قىلىش، تۆلەم ئەنزىلىرىنى ئىش ئورنىدا بىر تەرەپ قىلىش يولغا قويۇلدى، ئەمەلىي ئەھۋالغا ئاساسەن مالنى قايتۇرۇش، ئالماشتۇرۇش، مال قىممىتىنى تۆۋەنلىتىش، مال تولۇقلاپ بېرىش قاتارلىقلار ھەققىدىكى بىر تەرەپ قىلىش پىكرى ئوتتۇرىغا قويۇلدى، بۇ مالىلار ئون ماشىنا (قېتىم) غا، قىممىتى خەلق پۇلى ھېسابىدا 90 مىڭ يۈەنگە يېتىدۇ.

پاختا توقۇمچىلىق مەھسۇلاتلىرى پرېيوم قىلىندى ۋە نازارەت قىلىندى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئاپتونوم رايونىمىزدا ئىگىرىلگەن پاختا يېپ كۆپرەك كاللەكلىشىپ قالغاچقا، خەلقئارادا بىر قىسىم بازار قولدىن كەتتى. تاۋار پرېيوم ئىدارىسى بۇ جەھەتتە ساقلانغان سۈپەت مەسىلىسىنى نەزەردە تۇتۇپ، كۆپ قېتىم كوچ ئۈيۈشتۇرۇپ تەكشۈرۈپ تەنقىق قىلىپ، ئېكسپورت قىلىش ۋەزىپىسى بار پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىلىرىغا شياڭگاڭ خوارۇن ئۆلچىمىنى خەلقئارا ئۆلچەم بىلەن تەڭ قوللىنىش چارىسىنى يولغا قويۇش توغرىسىدا تەكلىپ بېرىپ، ئۇلارنىڭ پاختا يېپ

سۈپىتىنى ئۆستۈرۈشىگە تۈرتكە بولدى. تاشقى ئىقتىساد - سودا مىنىستىرلىكى پاختا يىپنىڭ ئېكسپورت مىقدارىنى ئازايتقان ئەھۋالدا، ئاپتونوم رايونىمىزدا ئىگىرىلگەن پاختا يىپنىڭ سۈپىتى ئۆسكەنلىكتىن، ئۇنىڭ 1991 - يىلدىكى ئېكسپورت مىقدارى 50% ئېشىپ، ئاپتونوم رايونىمىزغا 15 مىليون ئامېرىكا دوللىرىلىق تاشقى پېرېۋوت كۆپ يارىتىپ بېرىلدى. شىخەنزىدىكى بىر پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسىدا توقۇلغان پاختا رەختتە مۇنەك بولۇش، ئۇزۇك يىپ بولۇش، توقۇلۇشى ئالاڭ بولۇش قاتارلىق سۈپەت مەسىلىسى ساقلانغانلىقتىن، ئېكسپورت قىلىدىغان چاغدىكى پرىيومدا لاياقەتلىك بولۇش نىسبىتى ناھايىتى تۆۋەن بولدى. تاۋار پرىيوم ئىدارىسى زاۋۇتتا تۇرۇپ نازارەت قىلىشقا ئادەم ئەۋەتتى ھەمدە مەھسۇلات سۈپىتى ياخشىلانمىسا، سۈپەت ئىجازەتنامىسىنى ئەمەلدىن قالدۇرىدىغانلىقىنى، مەھسۇلاتنى ئېكسپورت قىلىشقا رۇخسەت قىلمايدىغانلىقىنى ئوتتۇرىغا قويدى. بۇ ھال زاۋۇت رەھبەرلىكى ۋە يۇقىرى دەرىجىلىك باشقۇرغۇچى تارماقنىڭ دىققەت - ئېتىبارىنى قوزغىدى، ئۇلار پائال تەدبىر قوللىنىپ، مەھسۇلات سۈپىتىنى چىڭ تۇتقانلىقتىن بۇ فابرىكىدا توقۇلغان رەختلەرنىڭ پرىيومدا لاياقەتلىك بولۇش نىسبىتى 10 - ئايدىكى 70% تىن تېزلا ئۆسۈپ 11 -، 12 - ئايلاردا 100% كە يەتتى.

ئوراش - قاچىلاش پرىيوم قىلىندى ۋە نازارەت قىلىندى 1991 - يىلى تاۋار پرىيوم ئىدارىسى ئوراش - قاچىلاشنى پرىيوم قىلىش ئىشخانىسى قۇرۇپ، ئېكسپورت تاۋارلىرىنى قاچىلايدىغان قەغەز ساندۇق، تۆمۈر تۇڭ، سۇلياۋ تاغار - خالتا قاتارلىقلارنى مەجبۇرىي پرىيوم قىلىشنى يولغا قويۇپ، ئوراش - قاچىلاش سۈپىتىنىڭ ئۆسۈشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ئورالمىلار بۇزۇلۇپ كېتىش، ئېچىلىپ قېلىش سەۋەبىدىن چەت ئەلگە تۆلىنىدىغان زىياننى ئازايتتى.

مېتال ماتېرىياللىرى، كۆرسەتكۈچلۈك ئەسۋاب - ئۇسكۇنىلەر پرىيوم قىلىندى ۋە نازارەت قىلىندى شىنجاڭنىڭ نېفىتلىك ئېچىش ئېھتىياجىغا ئاساسەن، نېفىت خىمىيە سانائىتى ماتېرىياللىرى شىنجاڭنىڭ ئاساسلىق ئىمپورت تاۋارلىرىدىن بىرى بولۇپ قالدى. تاۋار پرىيوم ئىدارىسى ئىمپورت ماتېرىياللىرىنىڭ سۈپىتىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، مېتال ماتېرىياللىرى، كۆرسەتكۈچلۈك ئەسۋاب - ئۇسكۇنىلەرنى پرىيوم قىلىدىغان ئىككى گۇرۇپپىنى تارىم نېفىتلىكى ۋە ئۇرۇمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنىڭ پولىئېستېر قۇرۇلۇشى قوماندانلىق شتابىدا دائىم تۇرۇپ ئىش ئورنىدا پرىيوم قىلىشقا ئەۋەتتى. بۇ گۇرۇپپىلار 1991 - يىلى 298 تۈركۈم مېتال ماتېرىياللىرى ۋە ئەسۋاب - ئۇسكۇنىنى پرىيوم قىلدى، پرىيومدا 73 تۈركۈم تاۋار لاياقەتسىز بولۇپ چىقتى، تۆلىتىۋېلىش ئىسپاتى (گۇۋاھنامىسى) يېزىپ بېرىلگەندىن كېيىن، 680 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى تۆلىتىۋېلىندى.

جۇ شيەنيۇ

يەر باشقۇرۇش

شىنجاڭنىڭ يەرلىرىدىن پايدىلىنىش ستراتېگىيىسى ئۈستىدىكى تەتقىقات

ئاپتونوم رايونلۇق يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى تەشكىللىگەن ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 13 ئورۇن ۋە 40 نەچچە كەسپىي تېخنىكا خادىمى ئۈستىگە ئېلىپ ئورۇندىغان «شىنجاڭنىڭ يەرلىرىدىن پايدىلىنىش ستراتېگىيىسى ئۈستىدىكى تەتقىقات» دېگەن تېما 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 27 - كۈنى بېيجىڭدا دۆلەت يەر باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى بۇ تەتقىقات مەملىكىتىمىزدە تېخى تۇنجى قېتىملىق ئىش بولۇپ، سەۋىيە جەھەتتىن مەملىكىتىمىز ئىچىدىكى ئوخشاش تەتقىقات تۈرى بويىچە ئالدىنقى ئورۇنغا ئۆتتى، دەپ قارىدى.

بۇ تەتقىقات تېمىسىنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرى تۆۋەندىكىچە:

1) يەردىن پايدىلىنىشنى ئۇنىۋېرسال باھالاش ۋە ئۇنىڭ ستراتېگىيىسى ئۈستىدىكى مۇھاكىمە.

يەردىن پايدىلىنىش ستراتېگىيىسى مۇنداق:

شىنجاڭنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە ئومۇمىي ئورۇنلاشتۇرمىسىغا ئاساسەن، ئاسراشنى كۈچەيتىش، ھەر تەرەپلىمە پايدىلىنىش، تۈجۈپىلەپ باشقۇرۇش، دائىم ئىشلىتىپ تۇرۇش. مۇشۇ ئەسىر ئىچىدە سۇ - تۇپراقتىن پايدىلىنىشتىكى ئاساسلىق ۋەزىپە مۇنداق: دەريا - ئېقىنلارنىڭ يۇقىرى - تۆۋەن ئېقىمىدىكى سۇ - تۇپراق بايلىقىنى تەڭشەپ، پەسىللىك سۇ - تۇپراق بايلىقى بىلەن رايون خاراكتېرىدىكى سۇ - تۇپراق بايلىقىنى مۇۋاپىق تەقسىم قىلىپ، ئەمەلىي سۇ - تۇپراق بايلىقىنى ئومۇمىي مىقدار بويىچە تەڭپۇڭلاشتۇرۇش.

2) يەردىن پايدىلىنىشتىكى يۆنىلىش ۋە نىشان.

(1) يېرىك يېزا ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىيات يۆنىلىشى ۋە نىشانى مۇنداق: يۇنگدىن كېيىنكى ئون يىلدا تېز كېڭەيتىش تېپىدىكى يېزا ئىگىلىكىدىن ئۈنۈم ھاسىل قىلىش تېپىدىكى يېزا ئىگىلىكىگە ئۆتۈشنى ئاساسىي جەھەتتىن ئىشقا ئاشۇرۇش. يېزا ئىگىلىكىنى مۇقىم تەرەققىي قىلدۇرۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، چارۋىچىلىق، ئورمانچىلىق، ئوتلاقچىلىق، بېلىقچىلىقنى تېخىمۇ زور دەرىجىدە تەرەققىي قىلدۇرۇش. بۇنىڭ ئومۇمىي يۆنىلىشى مۇنداق: يېرىك يېزا ئىگىلىكى قۇرۇلمىسىنى مۇۋاپىقلاشتۇرۇش ۋە ئىقتىسادىي، ئېكولوگىيىلىك، ئىجتىمائىي ئۈنۈمنى ئۆز ئارا بىرلەشتۈرۈش. نىشان مۇنداق: تېرىقچىلىقتا ئوتتۇرا، تۆۋەن ھوسۇللۇق 15 مىليون مو ئېتىزنى ئۆزگەرتىپ، 8 مىليون مو بوز يەر ئېچىپ، يۇقىرى ھوسۇللۇق ئېتىزنى 20 مىليون موغا يەتكۈزۈپ، يۇقىرى، ئوتتۇرا، تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىزلارنىڭ نىسبىتىنى 3:3:4 كە يەتكۈزۈش؛ چارۋىچىلىقتا نەق چارۋىنى 40 مىليونغا، گۆشنى 550 مىڭ تونناغا يەتكۈزۈش؛ ئورمانچىلىقتا مۇنئىي ئورمانىنىڭ ساقلىنىپ قېلىش كۆلىمىنى 16 مىليون مودىن كۆپەيتىپ، ئورمان بىلەن قاپلىنىش نىسبىتىنى 1.68% كە يەتكۈزۈش؛ ئوتلاقچىلىقتا 10 مىليون مو مۇنئىي ئوتلاق، 10 مىليون مو قاشالانغان ئوتلاق بەرپا قىلىش، 15 مىليون مو تەبئىي ئوتلاقنى ياخشىلاش، بۇلارغا ئەسلىدە بار بولغان ئوتلاقلارنى قوشقاندا، يۇقىرىدا ئېيتىلغان ئۈچ خىل ئوتلاقنىڭ ئومۇمىي كۆلىمىنى 70 مىليون موغا يەتكۈزۈش؛ بېلىقچىلىقتا ئومۇمىي مەھسۇلات مىقدارىنى 60 مىڭ تونناغا يەتكۈزۈش، بۇنىڭ ئىچىدە تاتلىق سۇ باقمىچىلىق كۆلىمىنى 1 مىليون 380 مىڭ موغا، ئۇنىڭدا بېقىلىدىغان بېلىقنى 50 مىڭ تونناغا، ئۇنىڭدىن تۇتۇلىدىغان بېلىقنى 10 مىڭ تونناغا يەتكۈزۈش. (2) قۇرۇلۇشقا يەر ئىشلىتىش. خىلمۇ خىل تەرەققىيات يۆنىلىشى ۋە نىشانى مۇنداق: شەھەر قۇرۇلۇشىغا يەر ئىشلىتىشتە، غول شەھەرلەرنى ياخشى قۇرۇپ چىقىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئوتتۇرا، كىچىك شەھەرلەرنى تېز تەرەققىي قىلدۇرۇش ھەمدە يېزا - بازار كارخانىلىرىنى تايانچ قىلىپ، جايلاشتۇرۇلۇشى مۇۋاپىق بولغان، شىنجاڭچە ئالاھىدىلىككە ئىگە بىر تۈركۈم يېڭى شەھەر - بازارلارنى قۇرۇپ چىقىپ، يېزىلارنىڭ تەرەققىياتىغا تۈرتكە بولۇش. يېزا ئاھالىلىرى ئۆي سېلىش ئۈچۈن يەر ئىشلىتىشتە، يەردىن پايدىلىنىش ئۈنۈمى بىلەن قۇرۇلۇش سۈپىسىنى ئۆستۈرۈشنى ئاساس قىلىپ، يەردىن پايدىلىنىش نورمىسىنى تەدرىجىي ئازايتىش. زاۋۇت - كان، قاتناش، سۇچىلىق مۇئەسسەسىلىرىگە يەر ئىشلىتىشتە، يەر تېجەشكە دىققەت قىلىپ، يەر ئىشلىتىش بىرلىك ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش. مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى، ساياھەت ۋە دۆلەت مۇداپىئىسى قۇرۇلۇشلىرىغا يەر ئىشلىتىش ئېھتىياجىنى كاپالەتلەندۈرۈش.

3) يەر بايلىقىدىن رايونلار بويىچە پايدىلىنىش مۇنداق بولىدۇ: (1) تەكرىتاغنىڭ شىمالىي قاپتىلىدا جۈملىدىن شەرقتە ئۇرۇمچى شەھىرىدىن غەربتە بورتالا شەھىرىگىچە بولغان 17 ناھىيە، شەھەر ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى ئۇرۇمچى دېھقانچىلىق مەيدانلىرىنى باشقۇرۇش ئىدارىسى، يېزا ئىگىلىك 5 ، 6 ، 7 ، 8 - شىلىرىدىكى يەرلەردىن پايدىلىنىش يۆنىلىشى ئاساسەتنى ئاساس قىلىپ، ئاساسەت، يېزا ئىگىلىك ئۆچۈن ئىشلىتىلىدىغان يەرلەردىن ھەر تەرەپلىمە پايدىلىنىشتىن ئىبارەت بولىدۇ. (2) ئىلى ۋىلايىتى بىلەن بىڭتۈەن يېزا ئىگىلىك 4 - شىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان ئىلى

دەريالى ۋادىسىدا دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، ئورمانچىلىق، ئوتلاقچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە شۇنىڭغا مۇناسىپ كېلىدىغان پىششىقلاپ ئىشلەش سانائىتى ھەر تەرەپلىمە تەرەققىي قىلدۇرۇلىدۇ. (3) پايدىلىنىلغان ئوبلاستىدىكى يەتتە ناھىيە ۋە بىڭتۈەن يېزا ئىگىلىك 2 - شىسنى تۈز ئىچىگە ئالغان قارا شەھەر دەريالى، كۆنچى دەريالى ۋادىلىرىدا نېفىت چارلاش ئېچىشنى چۆرىدىگەن ھالدا مۇناسىۋەتلىك كەسىپلەر پائال تەرەققىي قىلدۇرۇلىدۇ ھەمدە ئەشپۇت، كېۋەز، قىزىلچا ئاساس قىلىنغان ئىقتىسادىي زىرائەتلەر تېرىقچىلىقى تەرەققىي قىلدۇرۇلىدۇ، چارۋىچىلىق ۋە بېلىقچىلىق پائال تەرەققىي قىلدۇرۇلىدۇ. (4) ئاقسۇ ئۆلايىتىنىڭ غەربىدىكى بەش ناھىيە، شەھەر، بىڭتۈەن يېزا ئىگىلىك 1 - شىسى ۋە قىزىلسۇ ئوبلاستىغا قاراشلىق ئاقچى ناھىيىسىنى تۈز ئىچىگە ئالغان ئاقسۇ دەريالى ۋادىسىدا تاۋار ئاشلىق، پاختا، قىزىلچا ۋە ئالما بازىلىرى قۇرۇلىدۇ، چارۋىچىلىق پائال تەرەققىي قىلدۇرۇلىدۇ. (5) ئاقسۇ ئۆلايىتىنىڭ شەرقىدىكى تۆت ناھىيىنى تۈز ئىچىگە ئالغان ئۈگەن دەريالى ۋادىسىدا ئاشلىق، پاختا، ئۈرۈك بازىلىرى قۇرۇلىدۇ، نېفىت ئېچىشقا پائال يارەم بېرىلىدۇ. (6) قەشقەر ئۆلايىتىدىكى بەش ناھىيە بىلەن يېزا ئىگىلىك 3 - شىسىنىڭ 12 تۈەن - مەيدانىنى تۈز ئىچىگە ئالغان يەكەن دەريالىنىڭ ئوتتۇرا، تۆۋەن ئېقىمىدا دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ تاۋار ئاشلىق، پاختا بازىلىرى بەرپا قىلىنىدۇ، پائال تورە نېفىت چارلىنىدۇ. (7) ئالتاي ئۆلايىتىدىكى بەش ناھىيە، شەھەر ۋە يېزا ئىگىلىك 9 - شىسىنى تۈز ئىچىگە ئالغان ئېرتىش دەريالى ۋادىسىدا چارۋىچىلىق ئاساس قىلىنىپ، چارۋىچىلىق، ئوتلاقچىلىق ۋە دېھقانچىلىق بىرلەشتۈرۈلىدۇ، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا كانچىلىق تەرەققىي قىلدۇرۇلىدۇ. (8) خوتەن ئۆلايىتىدىكى تۆت ناھىيە، شەھەر ۋە بىڭتۈەن يېزا ئىگىلىك 3 - شىسىنىڭ 47 - تۈەن - مەيدانىنى تۈز ئىچىگە ئالغان خوتەن دەريالى ۋادىسىدا ئاشلىق بىلەن تۈزى تۈزىنى تەمىنلەش شەرتى ئاستىدا، پاختىچىلىق، تۈزۈمچىلىك، پىلىچىلىك ۋە شۇنىڭغا مۇناسىپ كېلىدىغان پىششىقلاپ ئىشلەش سانائىتى پائال تەرەققىي قىلدۇرۇلۇپ، بۇ رايونىنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇشقا پايدا يەتكۈزۈلىدۇ ھەمدە گېئولوگىيىلىك چارلاش چىڭ تۇتۇلىدۇ.

4) يەردىن پايدىلىنىش تەدبىرلىرى مۇنداق: (1) ئومۇمىي جەھەتتىن باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، يەردىن پايدىلىنىش پىلانىنى تۈزۈپ چىقىش. (2) دېھقانچىلىقتا ئىشلىتىلىدىغان يەرلەرنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ئاساسىي ئېتىزلارنى ئاسراش. (3) قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلىدىغان يەرنى مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇپ يەرنى تېجەش. (4) يەر ئىشلىتىش تۈزۈمى ئىلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، ھەقلىق يەر ئىشلىتىشنى يولغا قويۇش. (5) پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ، يەردىن پايدىلىنىش ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش. (6) سۈچىلىقنىڭ ئاساسىي كەسىپلىك ئورنىنى ئېتىراپ قىلىپ، سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش.

خۇ جىڭ

يەر تىزىملاش ئىشى دەسلەپكى قەدەمدە باشلاندى

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 31 ناھىيە (شەھەر) يەر بايلىقىنى تەكشۈرۈش نەتىجىسىدىن پايدىلىنىپ، يېزا ئىگىلىك رايونلىرىدا دەسلەپكى قەدەمدىكى يەر تىزىملاش خىزمىتىنى باشلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە مىڭدىن ناھىيىسى، قۇتۇبى ناھىيىسى ۋە قەشقەر شەھىرى بۇ خىزمەتنى پۈتۈنلەي ئورۇنداپ بولدى ھەمدە ئۇلارنىڭ خىزمىتى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى.

دەسلەپكى قەدەمدىكى يەر تىزىملاشتا مۇئەييەن ۋاقىت ئىچىدە ئۇزۇنگە قاراشلىق رايونلاردىكى بارلىق يەرلەر تىزىملىنىدۇ. ناھىيىدىن يۇقىرى دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ يەر باشقۇرۇش تارماقلىرى مەسئۇل بولۇپ، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى يەرلەرنى ئىشلىتىش ھوقۇقى، كوللېكتىپنىڭ يەرگە ئىگىدارچىلىق قىلىش ھوقۇقى، كوللېكتىپ يەرلىرىدىن قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلىدىغان يەرلەرنى ئىشلىتىش ھوقۇقى (ئۇي - جاي ئورنى ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان يەرلەرنى ئىشلىتىش ھوقۇقىنى ئۆز

ئىچىگە ئالىدۇ) ۋە باشقا يەر ئىشلىتىش ھوقۇقلىرىنى قانۇن بويىچە تىزىملايدۇ. يەر ئىشلەتكۈچى ئورۇن ياكى شەخسلەر قانۇن بويىچە يەر تىزىملىتىشنى ئىلتىماس قىلىشى كېرەك.

ۋاك شۇشىن
لياۋ ۋېنسى

چوڭ، ئوتتۇرا قۇرۇلۇش تۈرلىرىگە ئىشلىتىلىدىغان يەرلەر پۈتۈن جەريانى بويىچە باشقۇرۇلدى

ئاپتونوم رايونلۇق يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى 1991 - يىلدىن باشلاپ ئاپتونوم رايونىمىزدا دۆلەتنىڭ ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ چوڭ، ئوتتۇرا قۇرۇلۇش تۈرلىرىگە ئىشلىتىلىدىغان يەرلەرگە قارىتا پۈتۈن جەريانى بويىچە باشقۇرۇشنى يولغا قويدى.

قۇرۇلۇش تۈرلىرىگە ئىشلىتىلىدىغان يەرلەرنى پۈتۈن جەريانى بويىچە باشقۇرۇش دېگىنىمىز — ئالدىنقى مەزگىلدىكى باشقۇرۇش، تەكشۈ رۇپ تەستىقلاشنى باشقۇرۇش ۋە كېيىنكى مەزگىلدىكى باشقۇرۇشنى كۆرسىتىدۇ. پۈتۈن جەريان بويىچە باشقۇرۇشنى يولغا قويغاندا، يەر ئىشلىتىشنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ئۇنۇمىنى ئۇستۇرۇپ، قۇرۇلۇش ۋاقتىنى قىسقارتىپ، مەبلەغنى تېجەپ قالغىلى، شۇنداقلا قۇرۇلۇش قىلغۇچى ئورۇنلارنىڭ قانۇنىي، ئىلمىي، ئورۇنلۇق يەر ئىشلىتىشىگە ئۇنۇملۇك كاپالەتلىك قىلىپ، قانۇنغا خىلاپ ھالدا يەر ئىشلىتىش ھادىسىلىرىنىڭ سادىر بولۇشىدىن ساقلانغىلى بولىدۇ. 1991 - يىلى مايتاغ ئېتىلىپ قۇرۇلۇشى، مايتاغ - كۆيتۈڭ مەخسۇس تۆمۈر يول لىنىيىسى قۇرۇلۇشى ۋە چۆچەك ئايرودرومى قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالغان 116 قۇرۇلۇش تۈرى پۈتۈن جەريانى بويىچە باشقۇرۇلدى. قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ ئالدىنقى مەزگىللىك دەللەش، تەكشۈرۈش ئىشلىرىغا قاتنىشىش ۋە تەستىقلىغاندىن كېيىن ئىز قوغلاپ تەكشۈرۈش ئارقىلىق، تەستىقلاشقىلا ئەھمىيەت بېرىپ، باشقۇرۇشقا سەل قاراشتەك پاسسىپ ھالەت ئوڭشالدى ھەمدە يەر باشقۇرۇش تارماقلىرىنىڭ دۆلەتنىڭ ئاساسىي قۇرۇلۇشلىرىنىڭ پۈتۈن جەريانىدا ماسلاشتۇرۇش ۋە ئۆتكەلنى ئىگىلەشكە قاتنىشىش جەھەتتىكى ئورنى تەدرىجىي تىكلەندى.

جاك گوجۇ
سۇي كاڭمىك

پۇل مۇئامىلىسى

خەلق بانكىسى

پۇل مۇئامىلىسى خىزمىتى ھەققىدە ئومۇمىي بايان

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پۇل مۇئامىلىسى ۋەزىيىتى نىسبىي مۇقىم بولدى. يىل ئاخىرىدا بانكىلارنىڭ تۇرلۇك ئامانەت پۇللىرىنىڭ قالدۇقى 28 مىليارد 417 مىليون يۈەنگە، تۇرلۇك قەرز پۇللىرىنىڭ قالدۇقى 30 مىليارد 42 مىليون يۈەنگە يەتتى؛ 2 مىليارد 340 مىليون يۈەن پۇل تارقىتىلدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا ئېكسپورتتىن قىلىنغان تاشقى پىرېۋوت كىرىمى 141 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا، تاشقى پىرېۋوت چىقىمى 104 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا، ئاخىرقى مەزگىلدىكى تاشقى پىرېۋوت قالدۇقى 171 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتى؛ ستراخۇانىيە شىركىتىنىڭ ستراخۇانىيە ھەققى كىرىمى 269 مىليون يۈەنگە، تۆلەم پۇللىرى 99 مىليون يۈەنگە يەتتى.

1) مەبلەغ جۇغلاندى ۋە يۇرۇشتۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە يىل ئاخىرىدىكى تۇرلۇك ئامانەت پۇل 1990 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىكىدىن 6 مىليارد 100 مىليون يۈەن، يەنى 27.35% ئېشىپ، يىللىق ئامانەت پۇل پىلانى 223.07% ئورۇندالدى. بۇنىڭ ئىچىدە خەلق پۇل ئامانىتى 3 مىليارد 89 مىليون يۈەن كۆپەيىپ، يىللىق پىلان 162.09% ئورۇندالدى؛ كارخانىلار ئامانەت قويغان پۇل 2 مىليارد 280 مىليون يۈەن، يەنى 32.15% ئاشتى.

2) كرېدىت پۇلىنىڭ ئومۇمىي مىقدارى قاتتىق تىزگىنلەندى. بىرىنچىدىن، پۇل مۇئامىلىسىنى ئورۇنلىرىنىڭ كرېدىت پائالىيىتىنى ۋە تۇرلۇك شەكىلدىكى قەرز چېكى، پاي چېكى تارقىتىشنى، مەبلەغ توپلاش قاتارلىقلارنىڭ ھەممىسى پىلانغا كىرگۈزۈلۈپ نازارەت قىلىنىپ باشقۇرۇلدى؛ ئىككىنچىدىن، بانكىلارنىڭ پۇل، كرېدىت كۆلىمى جەھەتتە ئومۇمىي مىقدار داۋاملىق تىزگىنلىنىپ، ئايلار بويىچە نازارەت قىلىنىپ، مۇۋاپىق پەيتتە تەڭشەپ تۇرۇلدى؛ ئۈچىنچىدىن، قايتا بېرىلمىغان قەرز پۇلنى تەڭشەش ۋە يىغۇۋېلىش خىزمىتى چىڭ تۇتۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا بانكىدىن بېرىلگەن قەرز پۇل 6 مىليارد 588 مىليون يۈەن، يەنى 29.6% ئېشىپ، دۆلەت چۆشۈرۈپ بەرگەن كۆلەم ئىچىدە تىزگىنلەندى.

3) ئۈسۈم نىسبىتى تۆۋەنلىتىلدى ۋە تۇراقلىق مۇلۇككە مۇۋاپىق قەرز پۇل بېرىلدى. مۇشۇ يىل ئىچىدە بانكىدا ئامانەت قويۇلغان پۇل ۋە قەرز پۇلنىڭ ئۈسۈم نىسبىتى بىر قېتىم تۆۋەنلىتىلدى. بۇنىڭ بىلەن ئۈسۈم نىسبىتىنىڭ 1988 - يىلدىكى مەۋزۇسى ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى. ھەرقايسى بانكىلار تۇراقلىق مۇلۇككە بېرىلىدىغان قەرز پۇلنى كۆپەيتتى، يىل ئاخىرىغا بارغاندا تۇراقلىق مۇلۇك قەرز پۇل قالدۇقى 5 مىليارد 691 مىليون يۈەنگە يەتتى، 1990 - يىلدىكىدىن 1 مىليارد 152 مىليون يۈەن، يەنى 22.5% ئاشتى.

4) كرېدىت قۇرۇلمىسى تەڭشەلدى. قەرز پۇل سېلىنمىسىنىڭ يۆنىلىشى جەھەتتە، بىرىنچىدىن، يېزا - ئىگىلىكىگە مەدەت بېرىش كۆچەيتىلدى، يىل ئاخىرىدا يېزا ئىگىلىك قەرز پۇلىنىڭ قالدۇقى 2 مىليارد 690 مىليون يۈەنگە يەتتى، 1990 - يىلىنىڭ بېشىدىكىدىن 19.7% ئاشتى؛ يەنە تامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش ئۈچۈن 67 مىليون يۈەن مەبلەغ ئورۇنلاشتۇرۇلدى. يېزا ئىگىلىكىگە مەدەت بېرىش ئۈچۈن بانكىلار يەنە ئۈسۈمى مالىيىدىن قوشۇپ

بېرىلىدىغان نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش قەرز پۇلى تارقاتتى. ئىككىنچىدىن، سودا - سانائەت كارخانىلىرىغا بېرىلىدىغان قەرز پۇل كۆپەيتىلدى، مۇشۇ بىر يىلدا ئاپتونوم رايون بويىچە تارقىتىلغان سانائەت تۆۋاقسىز مەبلىغى قەرز پۇلى جەمئىي 4 مىليارد 665 مىليون يۈەنگە، سودا تۆۋاقسىز مەبلىغى قەرز پۇلى 5 مىليارد 431 مىليون يۈەنگە يەتتى؛ سانائەت قەرز پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 6 مىليارد يۈەن بولۇپ، يىلنىڭ بېشىدىكىدىن 1 مىليارد 357 مىليون يۈەن كۆپەيدى. ئۇچىنچىدىن، يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىشقا بېرىلىدىغان مەبلەغ كۆپەيدى. بانكىلارنىڭ يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىشقا بەرگەن قەرز پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 8 مىليارد 811 مىليون يۈەن بولۇپ، قەرز پۇل ئومۇمىي قالدۇقىنىڭ 29.33 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى ۋە 1990 - يىلىنىڭ بېشىدىكىدىن 3 مىليارد 88 مىليون كۆپەيدى. تۆتىنچىدىن، مەبلەغ مەركەزلەشتۈرۈلۈپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ نۆقتىلىق تۈرلىرى بويىچە تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە مەدەت بېرىلدى. ھەر قايسى بانكىلار تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سالغان مەبلەغ جەمئىي 1 مىليارد 956 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 210 مىليون يۈەن كۆپەيدى. بەشىنچىدىن، جۇڭگو بانكىسى يېڭىدىن 199 مىليون يۈەن قەرز پۇل كۆپەيتىپ، تاشقى سودا كارخانىلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىشنى كېڭەيتىشگە ۋە ئېكسپورت تاۋارلىرىنى سېتىۋېلىشىغا مەدەت بەردى.

5) پۇل مۇئامىلىسى تۈزۈلمە ئىسلاھاتى ئىلگىرى سۈرۈلدى. يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈمنى شۈبىسى قۇرۇلدى؛ بىرقانچە پۇل مۇئامىلىسى ئاپپاراتى قاتناشقان، پايدا تېپىشنى مەقسەت قىلمىغان، ئەزالىق تۈزۈمى يولغا قويۇلغان پۇل مۇئامىلىسى بازىرى بەرپا قىلىندى؛ مۇشۇ يىل ئىچىدە ئۆتنە - بېرىم قىلىپ يۈرۈشلەشتۈرۈلگەن مەبلەغ 470 مىليون يۈەن بولدى، مەبلەغ يۈرۈشتۈرۈش يوللىرى ئېچىلدى؛ ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 120 مىليون يۈەنلىك پۇل مۇئامىلىسى قەرز چېكى، 120 مىليون يۈەنلىك كارخانا قەرز چېكى تارقىتىلدى ھەمدە ئالتە كارخانا 40 مىليون 500 مىڭ يۈەن قىسقا مۇددەتلىك مەبلەغ يۈرۈشتۈرۈش قەرز چېكى تارقىتىشقا پائال يېتەكلەندى؛ ئاكسىيە بازىرىنى باشقۇرۇش سىجىللىقى تەڭشىلىپ، خەلق بانكىسىنىڭ باھانى بىر تۈتاش بەلگىلىشى ئەلۋە يۈقىرى پايدا نىسبىتىنى تىزگىنلەشكە ئۈزگەرتىلىپ، ئاكسىيە تىجارەت ئاپپاراتلىرى ئۈز ئالدىغا باھا بەلگىلەش چارىسى يولغا قويۇلدى، شۇنىڭ بىلەن بىللە كارخانا قەرز چېكىنىڭ بازارغا سېلىنىشى تەستىقلىنىپ، ئاكسىيە سودىسىنىڭ دائىرىسى كېڭەيتىلدى؛ ئۇيغۇر ئىسلاھاتى ئۈچۈن خىزمەت قىلىدىغان پۇل مۇئامىلىسى يۈرۈشلەشكەن مۇلازىمەت كەسپىنىڭ دائىرىسى ۋە ئۇيغۇر ئىسلاھاتى بىلەن پۇل مۇئامىلىسى ئىسلاھاتىنى يۈرۈشلەشتۈرۈش تەدبىرى كېڭەيتىلدى؛ يۈرۈشلەشتۈرۈلگەن مەبلەغ ئورۇنلاشتۇرۇلۇپ، دىكونت قىلىش كەسپى سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويۇلۇپ، نورمال سودا كرېدىتى بانكا كرېدىت يولىغا سېلىندى؛ تاشقى پېرىۋوت تەڭشەش ئىشلىرى جانلاندۇرۇلۇپ، تاشقى پېرىۋوت مەبلىغىنى يۈرۈشتۈرۈش ئىلگىرى سۈرۈلدى، مۇشۇ بىر يىلدا تاشقى پېرىۋوت تەڭشەشتە پۈتۈشۈلگەن سومما 146 مىليون 380 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتى، بۇ، 1990 - يىلدىكىنىڭ 2.5 ھەسسىگە توغرا كېلىدۇ.

6) تاشقى پېرىۋوت، تاشقى قەرز باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى. تاشقى سودا ئېكسپورتى ئارقىلىق تاشقى پېرىۋوت يارىتىشقا داۋاملىق مەدەت بېرىلىپ، غەيرىي سوداتاشقى پېرىۋوتنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى ھەمدە بەزى ئورۇنلارنىڭ مەھسۇلاتلىرىنى سائاقاندا چەت ئەل پۇلى بويىچە باھا ھېسابلاپ راسچوت قىلىش ۋە خەلق پۇلى بويىچە باھا ھېسابلاپ تاشقى پېرىۋوت نورمىسىنى قوشۇپ ئېلىش تەستىقلاندى. بۇنىڭ بىلەن مۇشۇ بىر يىللىق تاشقى پېرىۋوت كىرىمى 1990 - يىلدىكىدىن 91.19%، غەيرىي سودىدىن پىرسەنت قالدۇرۇلغان تاشقى پېرىۋوت كىرىمى 1.9 ھەسسە ئاشتى. تاشقى پېرىۋوت ئىشلىتىشنى باشقۇرۇش

يەنمۇ كۆچەيتىلدى، مۇشۇ بىر يىلدا يېزا ئىگىلىكىگە كېرەكلىك ماددىي ئەشيا، سانائەت خام ئەشيالىرىغا ۋە تېخنىكا ئۈسكۈنىلەرنى كىرگۈزۈشكە ئىشلىتىلگەن تاشقى پېرېۋوت 100 مىليون 410 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشلىتىلگەن تاشقى پېرېۋوت ئومۇمىي سوممىسىنىڭ 80.62 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. 1991 - يىل ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ قەرز قايتۇرۇشى يۈزىرى پەللىگە كۆتۈرۈلگەن ئىككىنچى يىل بولدى، ئاپتونوم رايون بويىچە يىل ئاخىرىدىكى تاشقى قەرز قالدۇقى 342 مىليون ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 1990 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكىدىن 55.7% كۆپەيدى. مۇشۇ يىل ئىچىدە، قايتۇرۇشقا تېگىشلىك تاشقى قەرزنىڭ دىرى ۋە ئۈسۈمى 35 مىليون 790 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، ھازىر 35 مىليون 780 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىلىق تاشقى قەرز قايتۇرۇپ بولۇندى، بۇ، مۇشۇ بىر يىلدا قايتۇرۇشقا تېگىشلىك تاشقى قەرز ئومۇمىي سوممىسىنىڭ 99.97 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

7) ئۇچ بۇرجەك قەرزنى ئېنىقلاش خىزمىتى ئىشلەندى. 1991 - يىل 3 - ئاينىڭ ئاخىرىدا، ئاپتونوم رايون بويىچە ئۇچ بۇرجەك قەرزنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 2 مىليارد 790 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە تۇراقلىق مۇلۇك جەھەتتىكى سۈرۈشتىلگەن قەرز 414 مىليون يۈەن بولۇپ، ئۇ 94 ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرى ۋە 65 تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرىگە چېتىلىدۇ. بانكىلار تۇراقلىق مۇلۇك جەھەتتىكى سۈرۈشتىلگەن قەرزلەرنى ئېنىقلاشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، مەخسۇس قەرز ئېنىقلاشقا 392 مىليون يۈەن مەبلەغ سالدى، يەرلىك ئورۇنلار، كارخانىلار، تارماقلار ئۆزلىرى 45 مىليون يۈەن مەبلەغ جۇغلىدى. يىل ئاخىرىغا قەدەر، 2899 ئورۇننىڭ سۈرۈشتەكەن قەرز پۈلىدىن جەمئىي 1 مىليارد 125 مىليون يۈەن ئېنىقلىنىپ، شۇ يىللىق قەرز ئېنىقلاش ۋەزىپىسى ئورۇندالدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، يەنە تۇراقسىز مەبلەغ جەھەتتىكى سۈرۈشتىلگەن قەرزدىن 683 مىليون يۈەن ئېنىقلاندى. يىل ئاخىرىدا ئاپتونوم رايونىمىزبويىچە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ تەبىيار مەھسۇلات مەبلىغى 6 - ئاينىڭ ئاخىرىدىكىدىن 250 مىليون يۈەن ئازىيىپ، كارخانىلار ئۈچۈن بىرقەدەر ئازادە مەبلەغ مۇھىتى يارىتىپ بېرىلدى.

1991 - يىلى پۈل مۇئامىلىسى خىزمىتىدە ساقلانغان ئاساسلىق مەسىلىلەر مۇنۇلار: بىرىنچىدىن، كرېدىت، پۈل يەنىلا ئىقتىسادتىن ھالقىپ تارقىتىلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 9.6% ئاشقان بولسىمۇ، لېكىن قەرز پۈل 28.1% كۆپ تارقىتىلدى، تەمىنلەنگەن پۈل مىقدارى 24% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا ساپ تارقىتىلغان پۈل 40% ئاشتى. ئىككىنچىدىن، قەرز پۈل سېلىنمىسى كۆپ، ھاسىلات ئاز، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى تۆۋەن بولۇش مەسىلىسى يەنىلا ناھايىتى گەۋدىلىك بولدى. ستاتىستىكىغا ئاساسەن مۇلچىرى ھېسابلىغاندا، ھەر100يۈەنلىك مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىدە ئىگىلەنگەن قەرز پۈل 1990 - يىلى 92.6 يۈەن بولغان‌بولسا، 1991 - يىلى 103.33 يۈەنگە يەتكەن. ئۈچىنچىدىن، كارخانىلارنىڭ ئۆز ئىلكىدىكى تۇراقسىز مەبلەغ ئېغىر دەرىجىدە كەمچىل بولغان. دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئاساسلىق 150 كارخانىنى تەكشۈرۈشكە ئاساسلانغاندا، كارخانىنىڭ ئۆز ئىلكىدىكى تۇراقسىز مەبلەغنىڭ نورمىلىق تۇراقسىز مەبلەغدە ئىگىلىگەن نىسبىتى يىلمۇ يىل تۆۋەنلەپ، 1984 - يىلدىكى 50.77% تىن 1991 - يىلى 14% تىن تۆۋەنرەككە چۈشۈپ قالغان، بېكىندىن قۇرۇلۇپ ۋە كېڭەيتىپ قۇرۇلۇپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلگەن كارخانىلارنىڭ ئۆز ئىلكىدىكى تۇراقسىز مەبلەغ نىسبىتى10%كىمۇ يەتمىگەن. تۆتىنچىدىن، بانكىنىڭ خەلق پۇل ئامانىتى ۋە كارخانا ئامانەت پۇللىرىنىڭ بارلىق ئامانەت پۇلىدا ئىگىلىگەن نىسبىتى 84% تىن كۆپرەككە، يىللىق ئۆسۈم چىقىمى 1 مىليارد 90 مىليون يۈەنگە يەتكەن، قەرەلى توشقان ياكى قەرەلى ئېشىپ كەتكەن قەرز پۇللار ۋە نامۇۋاپىق ئىگىلىۋېلىنغان ھەر خىل قەرز پۇللارنىڭ سوممىسى ناھايىتى كۆپ بولغان. 1991 - يىلى بانكا كرېدىت مەبلىغىنىڭ بىر قېتىم ئوبوروت قىلىنىشى ئۈچۈن

273 كۈن كەتكەن يەنى 1988 - يىلدىكىدىن 59 كۈن ئاستىلىغان، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە بېرىلگەن قەرز پۇلىنىڭ قايتۇرۇۋېلىنىش قەرەلى بۇرۇنقى ئۈچ — بەش يىلدىن بەش — يەتتە يىلغا ئۇزىرىپ كەتكەن، ئاساسىي قۇرۇلۇشقا بېرىلگەن قەرز پۇللارنىڭ كۆپ ساندىكىلىرىنىڭ قايتۇرۇۋېلىنىش قەرەلى 15 يىلدىن يۇقىرى بولغان. شۇڭا، بانكىلار تىجارەتتىمە خېيىم - خەتەر كۆپەيگەن، زىيان كۆلىمى كېڭىيىپ، زىيان سوممىسى ئېشىپ كەتكەن.

مۇن جېنچياڭ

بانكا كىرىدىتى ۋە نەق پۇل كىرىم - چىقىم ئەھۋالى

ئاپتونوم رايون بويىچە بانكىلارنىڭ تۇرلۇك ئامانەت پۇللىرىنىڭ 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكى قالدۇقى 28 مىليارد 417 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكىدىن 6 مىليارد 101 مىليون يۈەن كۆپەيىپ، پىلان %223.07 ئورۇندالدى؛ تۇرلۇك قەرز پۇللارنىڭ قالدۇقى 30 مىليارد 42 مىليون يۈەن بولۇپ، 6 مىليارد 588 مىليون يۈەن كۆپەيىپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى بانكىلارنىڭ 6 مىليارد 989 مىليون يۈەنلىك قەرز پۇل كۆلىمى ئېشىپ تىزگەنلەندى. مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىي 2 مىليارد 344 مىليون يۈەن پۇل تارقىتىلدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 648 مىليون يۈەن كۆپ. ئاپتونوم رايونىنىڭ 1991 - يىللىق كىرىدىت پۇل پىلانىنىڭ ئىجرا قىلىنىشىدىكى ئالاھىدىلىكلەر تۆۋەندىكىچە:

1) ئامانەت پۇل بىر قەدەر كۆپ ھەجىمدە ئاشتى. تۇرلۇك ئامانەت پۇل 1990 - يىلدىكىدىن 544 مىليون يۈەن كۆپ بولدى. بۇنىڭدىكى سەۋەبلەر شۇكى، بىرىنچىدىن، كارخانىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى بىر قەدەر ياخشى بولدى. مەبلەغ ئوبوروتى تېزلەشتى، مەبلەغ نىسپىي ھالدا كەڭ بولدى؛ ئىككىنچىدىن، بانكىلار زور مىقدارda مەخسۇس مەبلەغ سېلىپ، تۇراقلىق مۇلۇك جەھەتتىكى ئۈچ بۇرجەك قەرزلەرنى ئېنىقلىدى؛ ئۈچىنچىدىن، نۇقتىلىق مەبلەغ سېلىنىدىغان تۇرلەر بىر قەدەر كۆپەيدى، بانكىنىڭ كىرىدىت سېلىنمىسى ئاشتى. ئۇنىڭدىن باشقا خەلق پۇل ئامانىتىنىڭ ئېشىش يۇزلىنىشى داۋاملىق ساقلاپ قېلىندى، يىل ئاخىرىدىكى خەلق پۇل ئامانەت قالدۇقى 14 مىليارد 501 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 3 مىليارد 89 مىليون يۈەن كۆپەيىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 9 مىليون يۈەندىن كۆپرەك ئاشتى.

2) كىرىدىت سېلىنمىسى بىر قەدەر كۆپ بولدى. تۇرلۇك قەرز پۇل 1990 - يىلدىكىدىن 491 مىليون يۈەندىن ئارتۇقراق كۆپەيدى. تۇرلۇك قەرز پۇل ئىچىدە سانائەت قەرز پۇلى 1 مىليارد 357 مىليون يۈەن كۆپەيىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 361 مىليون يۈەندىن ئارتۇقراق ئاشتى؛ يېزا ئىگىلىك قەرز پۇلى 469 مىليون يۈەن كۆپەيىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 48 مىليون يۈەندىن ئارتۇقراق ئاشتى؛ يېزا ئىگىلىك قوشۇمچە مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىشقا بېرىلگەن قەرز پۇل 3 مىليارد 88 مىليون يۈەن كۆپەيىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 559 مىليون يۈەندىن ئارتۇقراق ئاشتى؛ تۇراقلىق مۇلۇك قەرز پۇلى 1 مىليارد 152 مىليون يۈەن كۆپەيىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 376 مىليون يۈەندىن ئارتۇقراق ئاشتى.

3) تارقىتىلغان پۇل زور ھەجمدە كۆپەيدى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى بانكىلارنىڭ 1991 - يىللىق نەق پۇل كىرىمى 37 مىليارد 515 مىليون يۈەن، نەق پۇل چىقىمى 39 مىليارد 859 مىليون يۈەن بولدى، كىرىم بىلەن چىقىم بالانس قىلىنغاندىن كېيىنكى ساپ تارقىتىلغان پۇل 2 مىليارد 344 مىليون يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 648 مىليون يۈەن كۆپ بولدى. تارقىتىلغان پۇلنىڭ زور ھەجمدە كۆپىيىپ كېتىشىنى كەلتۈرۈپ چىقارغان ئاساسلىق سەۋەب شۇكى، پۇل چىقىمى زور ھەجمدە ئېشىپ كەتتى. بىرىنچىدىن، نېپتىلىكنىڭ ئېچىلىشى، زور تۇركۈمدىكى نېپت ئىشچىلىرىنىڭ شىنجاڭغا كىرگەنلىكى قاتارلىق سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن، ئىش ھەققى خاراكتېرلىك چىقىم بىر قەدەر زور ھەجمدە كۆپىيىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1 مىليارد 890 مىليون يۈەن ئاشتى؛ ئىككىنچىدىن، مەمۇرىي كارخانا باشقۇرۇش خىراجەت چىقىمى ئىزچىل ئۆرلىدىكى تۇرۇنلىمىدى، ئۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 404 مىليون يۈەن كۆپەيدى؛ ئۈچىنچىدىن، يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ

مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىش چىقىمى كۆپىيىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 606 مىليون يۈەن ئېشىپ كەتتى.

جى خۇيپىڭ

پۇل مۇئامىلىسى ئاپپاراتلىرى تەڭشەلدى ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇلدى

جۇڭگو خەلق باش بانكىسىنىڭ تەلىپىگە ئاساسەن، خەلق بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى 1991 - يىلى جايلىشىشى نامۇۋاپىق، ئىجتىمائىي ئۇنۇمى ۋە بانكىنىڭ ئۆز ئۇنۇمى ناچار بولغان 120 تىجارەت تور — نۇقتىسىنى تەڭشىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئەمەلدىن قالدۇرۇلغىنى ۋە قوشۇۋېتىلگىنى 52، كۆچۈرۈۋېتىلگىنى 44، دەرىجىسى تەڭشەلگىنى 24؛ يېڭىدىن 41 پۇل مۇئامىلىسى ئاپپاراتى قۇرۇش تەستىقلاندى، بۇنىڭ ئىچىدە ناھىيىلىك تارماق بانكىدىن يۇقىرى ئاپپارات سەككىز، ئاساسىي قاتلام تىجارەت تور - نۇقتىسى 25، غەيرىي بانكا پۇل مۇئامىلىسى ئاپپاراتى سەككىز، بۇنىڭ بىلەن نېفىتلىكلەرنى ئېچىش، چېگرا ئېغىزى قۇرۇلۇشىنى قوللاش ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى ئۈچۈن تېخىمۇ ياخشى خىزمەت قىلىندى. مەبلەغنى مەركەزلەشتۈرۈپ، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىغا مەدەت بېرىش ئۈچۈن، جۇڭگو يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى شۆبىسى قۇرۇلدى. ئاپتونوم رايوننىڭ شەھەرلىرىدىكى كوللېكتىپ ۋە يەككە ئىگىلىكنىڭ تەرەققىياتىغا مەدەت بېرىش ئۈچۈن، يەنجى، كۇيتۇڭ قاتارلىق ناھىيە (شەھەر) لەردە يېڭىدىن شەھەر ئامانەت - قەرز كوپىراتىپلىرى قۇرۇلدى؛ بەش يىل ئىچىدە ئاپتونوم رايون بويىچە 26 شەھەر ئامانەت - قەرز كوپىراتىپى قۇرۇلدى؛ جۇڭگو خەلق باش بانكىسىغا مەلۇم قىلىپ تەستىقلىتىش ئارقىلىق شىنجاڭ ئاكسىيە شىركىتى قۇرلدى.

1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغا قەدەر، ئاپتونوم رايون بويىچە تۇرلۇك پۇل مۇئامىلىسى ئاپپاراتى 3948 گە يەتتى.

جاڭ پۇشى

راسچوتنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلىپ، راسچوت تەرتىپى ياخشىلاندى

1991 - يىل - پۇل مۇئامىلىسى سىستېمىسىنىڭ بوغالتېرىيە راسچوت سۈپەت يىلى بولدى. خەلق بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى تۆت قېتىم يىغىن ئۆتكۈزۈپ، شىنجاڭنىڭ راسچوت خىزمىتىنى ياخشىلاش مەسىلىسىنى مۇھاكىمە قىلدى، شىنجاڭنىڭ ئەھۋالىنى نەزەردە تۇتۇپ يەتتە ماددىلىق تەدبىر تۈزدى. خەلق باش بانكىسىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى بويىچە ھەر دەرىجىلىك كەسپىي بانكىلار راسچوت تۈزۈمى ۋە راسچوت ئىنتىزامىنى ئىجرا قىلىش ئەھۋالىغا قارىتا ئۆزىنى ئۆزى تەكشۈردى ۋە قايتا تەكشۈردى، خەلق بانكىسىنىڭ ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك شۆبىلىرى ئارىلاپ تەكشۈرۈش خىزمىتىنى تەشكىللەپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ھەرقايسى بانكىلار 300 دىن كۆپرەك پۇل مۇئامىلىسى ئاپپاراتىنىڭ 40 مىڭدىن كۆپرەك راسچوت كەسپىنى قايتا تەكشۈردى ۋە ئارىلاپ تەكشۈردى. 6 - ئاينىڭ باشلىرىدا خەلق بانكىسى، سودا - سانائەت بانكىسى، يېزا ئىگىلىك بانكىسى، جۇڭگو بانكىسى، قۇرۇلۇش بانكىسىدىن ئىبارەت بەش بانكىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىلىرى بىرلىشىپ نۇقتىلىق ئارىلاپ تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى قۇرۇپ، بىر قىسىم ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى 21 بانكا ئاپپاراتىنى نۇقتىلىق ئارىلاپ تەكشۈردى. تەكشۈرۈش داۋامىدا، ھەرقايسى بانكىلار ساقلانغان مەسىلىلەرنى بىر تەرەپتىن تەكشۈرۈپ، بىر تەرەپتىن تۈزىتىپ، ۋاقتىدا بىر تەرەپ قىلىش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، بانكا راسچوتىدا ساقلانغان ھېساب ئاچقان ئورۇنلارغا يان بېسىش، پۇل چىقىم قىلىشنى ئۆز بېشىمچىلىق بىلەن رەت قىلىش ۋە يولسىزلىق بىلەن رەت قىلىشنى قوبۇل قىلىش ھەمدە چەكلەرنى باستۇرۇپ قويۇش، پېرېۋوت چېكىنى باستۇرۇپ قويۇش، چەك - ھۇججەتلەرنى يولسىز قايتۇرۇۋېتىش ۋە خېرىدارلارنىڭ مەبلىغىنى تۇتۇپ قېلىشتەك ئەھۋاللارنى تۈزەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە قەرەللىك ۋەكالىتەن يىغىۋېلىنىدىغان پۇللارنى چىقىم قىلىشنى رەت قىلىش نىسبىتى يىل بېشىدىكى 40%

تىن 20% كە چۈشتى.

1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغا قەدەر، شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق بانكىلىرىدا پاش قىلىش - مەلۇم قىلىش مەركىزىدىن 88 ى قۇرۇلۇپ، 93 نەپەر مەخسۇس باشقۇرغۇچى خادىم سەپلەندى، بۇنىڭ بىلەن پاش قىلىش - مەلۇم قىلىش مەركىزىي تورى شەكىللەندى. پاش قىلىش - مەلۇم قىلىش مەركەزلىرى «مەلۇم قىلىنغانلىرىنى جەزمەن تەكشۈرۈش، تەكشۈرگەن ھامان چوقۇم نەتىجە ھاسىل قىلىش، ئەستايىدىل ھەل قىلىش» پرىنسىپى بويىچە خىزمەتنى قانات يايدۇردى، ئۇلار مۇشۇ بىر يىلدا قىممىتى 5 مىليون يۈەندىن كۆپرەك تۈرلۈك راسچوت ماجراسى ۋە ئەنزىسىدىن 100 نەچچىنى قوبۇل قىلدى، سىستېما، رايون ھالقىغان راسچوت ماجرالىرىنى كېلىشتۈرۈش ۋە بىر تەرەپ قىلىشتا ئاكتىپ رول ئوينىدى.

ياڭ جىنفېڭ

مۇپەتتىشلىك خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق بانكىلىرىنىڭ مۇپەتتىشلىك تارماقلىرى 105 پۇل مۇئامىلىسى ئورنىنى مۇنتىزىم مۇپەتتىشلىك قىلدى. بۇ ئورۇنلارنىڭ ئىچىدە خەلق بانكىسى 23، كەسپىي بانكا 43، باشقا پۇل مۇئامىلىسى ئاپپاراتى 39؛ 581 قېتىم مەخسۇس تۈر بويىچە مۇپەتتىشلىك قىلىندى، 3 مىليارد 143 مىليون 655 مىڭ يۈەن تۈراقسىز مەبلەغ ۋە تۈراقلىق مۇلۇك قەرز پۇلى مۇپەتتىشلىك قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە قەرەلى ئېشىپ كەتكەن قەرز پۇل 281 مىليون 638 مىڭ 800 يۈەن، قايتۇرۇۋالغىلى بولمايدىغانلىقى ئېنىق بولغان قەرز پۇل 46 مىليون 432 مىڭ 100 يۈەن؛ تەكشۈرۈپ چىقىلغان مەسىلە بار قەرز پۇل 152 مىليون 322 مىڭ يۈەن. ئۇنىڭدىن باشقا، يەنە ئاساسىي تۈزۈمنى ئىجرا قىلىش، ھېسابات ئىشلىرى، مەبلەغ باشقۇرۇش، مالىيە كىرىم - چىقىمى جەھەتتە ساقلانغان مەسىلىلەرمۇ تەكشۈرۈپ چىقىلدى. تەكشۈرۈپ چىقىلغان مەسىلىلەر ئالاقىدار پۇل مۇئامىلىسى سىياسەتلىرى ۋە قانۇن بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن تۈزىتىلدى ۋە بىر تەرەپ قىلىندى.

1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغا قەدەر يۆتكىۋېتىلگەن مالىيە خاراكتېرلىك ئامانەت پۇلدىن 18 مىليون 817 مىڭ يۈەن قايتۇرۇپ كېلىندى؛ كېچىكتۈرۈلگەن، تاپشۇرمىغان، ئاز تاپشۇرغان ئامانەت پۇل تەييارلىق فوندىدىن 8 مىليون 697 مىڭ يۈەن تولۇقلاپ تاپشۇرۇلدى؛ كۆپ چىقىم قىلىۋېتىلگەن 2 مىليون 59 مىڭ يۈەن ئۆسۈم قايتۇرۇۋېلىندى؛ ئارتۇق كىرىم قىلىنغان 37 مىڭ 500 يۈەن ئۆسۈم پۇل مۇسادىرە قىلىندى؛ ئۆسۈمگە دائىر 138 مىڭ 600 يۈەن جەرىمانە قويۇلدى؛ كەم چىقىم قىلىنغان 37 مىڭ 600 يۈەن ئۆسۈم پۇل قايتۇرۇلدى. بىر قىسىم پۇل مۇئامىلىسى ئورۇنلىرىنىڭ كرېدىت ئۆسۈم نىسبىتى، راسچوت قاتارلىق تۈزۈم بەلگىلىمىلىرىگە خىلاپلىق قىلىش ھەرىكەتلىرى تۈزىتىلدى ۋە چەكلەندى.

گېڭ لىرۇڭ

ئۇچ بۇرجەك قەرز ئېنىقلاندى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون دائىرىسىدىكى تۈراقلىق مۇلۇككە سېلىنغان مەبلەغ بويىچە سۆرىۋېتىلگەن قەرز نۇقتىلىق ئېنىقلاندى. ھەرقايسى بانكىلار سۆرىۋېتىلگەن قەرزنى ئېنىقلاشقا 392 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ، جەمئىي 158 تۈرنى ئېنىقلىدى، سۆرىۋېتىلگەن قەرزدىن 1 مىليارد 125 مىليون يۈەننى ئېنىقلىدى، ئېنىقلاش ئۈچۈن بىر يۈەن مەبلەغ سېلىپ 2.65 يۈەن ئۇنۇم ھاسىل قىلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون يەنە پاختا، كۆمۈر قاتارلىق نۇقتىلىق كەسىپلەر بويىچە تۈراقسىز مەبلەغدىن سۆرىۋېتىلگەن قەرزنى ئېنىقلىدى، پاختىغا دائىر 163 مىليون يۈەن سۆرىۋېتىلگەن قەرزنى، كۆمۈرگە دائىر 6 مىليون يۈەن سۆرىۋېتىلگەن قەرزنى ئېنىقلاپ، نۇقتىلىق كەسىپلەرنىڭ مەبلەغ ئېھتىياجىغا مەدەت بەردى. بۇنىڭدىن سىرت، يەنە ئىچكى ئۆلكىلەر سۆرىۋەتكەن پاختىغا دائىر 500 مىليون يۈەن قەرزنى يىغىۋالدى. 1991 - يىلى كارخانىلار سۆرىۋەتكەن 2 مىليارد يۈەن قەرز پۇل ئېنىقلاندى.

يۇ جىڭرۇڭ

مەخسۇس قەرز پۇل تارقىتىلدى

1991 - يىلى خەلق بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى 180 مىليون 830 مىڭ يۈەن مەخسۇس قەرز پۇل تارقىتىپ، 129 تۈر بويىچە ئېلىپ بېرىلىدىغان ئاساسىي قۇرۇلۇشقا، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە ۋە بىر قىسىم ئوچ خىل مەبلەغ كارخانىلىرىنىڭ ئېكسپورت ئارقىلىق تاشقى پېرېۋوت پارىتىشتىكى تۇراقسىز مەبلەغ ئېھتىياجىغا مەدەت بەردى. بۇنىڭ ئىچىدە، يەرلىك ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇشقا بېرىلگەن قەرز پۇل 121 مىليون 90 مىڭ يۈەن، كونا ئىنقىلابىي بازىلار، ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرى، چەت - ياقا رايونلار ۋە نامرات رايونلارنىڭ ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇشقا بېرىلگەن قەرز پۇل (نامرات ناھىيىلەرگە بېرىلگەن سانائەت قەرز پۇلىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) 53 مىليون 360 مىڭ يۈەن، تاشقى پېرېۋوت ئوچۇن رەنگە قويۇلغان خەلق پۇلى ھېسابىدىكى قەرز پۇل 4 مىليون 380 مىڭ يۈەن، چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانىلارغا بېرىلگەن مەخسۇس تۇردىكى قەرز پۇل 2 مىليون يۈەن.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە مەخسۇس تۇردىكى قەرز پۇللارنى يەغۇبلىش بويىچە يىللىق پىلان %26.5 ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى ھەمدە 75 تۈر بويىچە قەرز پۇل تولۇق قايتۇرۇپ بولۇندى. مەخسۇس تۇردىكى قەرز پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1 مىليارد 360 مىليون 890 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە كونا ئىنقىلابىي بازىلار، ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرى، چەت - ياقا رايونلار، نامرات رايونلارنىڭ ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇشقا بېرىلگەن قەرز پۇل 463 مىليون 410 مىڭ يۈەن، يەرلىك ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇشقا بېرىلگەن قەرز پۇل 820 مىليون 430 مىڭ يۈەن، باشقا مەخسۇس قەرز پۇللار 29 مىليون يۈەن، تاشقى پېرېۋوت ئوچۇن رەنگە قويۇلغان خەلق پۇلى ھېسابىدىكى پۇل 38 مىليون 50 مىڭ يۈەن. چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانىلارغا بېرىلگەن مەخسۇس تۇردىكى قەرز پۇل 10 مىليون يۈەن. مەخسۇس تۇرلەرنى كەسىپلەر بويىچە ئايرىغاندا، ئېنېرگىيە - قاتناش تۇرى 79 بولۇپ، قالدۇق سوممىسى 453 مىليون 620 مىڭ يۈەن؛ خىمىيە سانائىتى، قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرى تۇرى 41 بولۇپ، قالدۇق سوممىسى 255 مىليون 880 مىڭ يۈەن؛ يېنىك سانائەت، توقۇمىچىلىق تۇرى 89 بولۇپ، قالدۇق سوممىسى 445 مىليون 250 مىڭ يۈەن؛ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق تۇرى 26 بولۇپ، قالدۇق سوممىسى 39 مىليون 590 مىڭ يۈەن؛ يېزا - بازار كارخانىلىرى تۇرى 170 بولۇپ، قالدۇق سوممىسى 82 مىليون 480 مىڭ يۈەن؛ ئۇنىڭدىن باشقا، پاختا پىششىقلاپ ئىشلەش كارخانىلىرى ۋە باشقا سانائەت تۇرلىرى 88 بولۇپ، قالدۇق سوممىسى 84 مىليون 70 مىڭ يۈەن.

گۇ جىنيى

پۇل مۇئامىلىسى بازىرى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا پۇل مۇئامىلىسى بازارلىرى يەنمۇ تەرەققىي قىلىپ، مەبلەغ جۇغلاش، يۇرۇشتۇرۇش يوللىرى كېڭەيدى.

1) مەبلەغ يۇرۇشتۇرۇش ئاپپاراتلىرى قۇرۇلدى ۋە مۇكەممەللەشتۇرۇلدى. جۇڭگو خەلق باش بانكىسىغا مەلۇم قىلىپ تەستىقلىتىش ئارقىلىق خەلق بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى، ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى، خەلق ستراخۇانىيە شىركىتىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ستراخۇانىيە شىركىتى ھەمدە ئاپتونوم رايونلۇق ۋە ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئىناۋەتلىك ھاۋالە مەبلەغ سېلىش شىركەتلىرى پۇل چىقىرىپ ھەسسىدارلىق تۇزۇمىدىكى پۇل مۇئامىلىسى كارخانىسى — شىنجاڭ ئاكسىيە شىركىتىنى قۇردى. بۇ شىركەت، ئەمەلىيەتتە، 30 مىليون يۈەنلىك دەسمايىگە ئىگە بولدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 2 - دەرىجىلىك ئاكسىيە بازىرىنىڭ شەكىللىنىشى ۋە راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئوچۇن، خەلق بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق ئۈرۈمچى شەھىرىدە، ئاپتونوم رايوندىكى ناھىيىدىن يۇقىرى شەھەرلەردە ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىنىڭ نۇقتىلىق تۇەن - مەيدانلىرىدا بەش ئاكسىيە سودا تىجارەت

بۆلۈمى، 95 ئاكسىيە سودىسىنى ۋەكالىتەن بېجىرىش نۇقتىسى قۇرۇلدى.

2) مەبلەغ يۇرۇشتۇرۇش يوللىرى كېڭەيتىلىپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشقا مەدەت بېرىلدى. 1991 - يىلى قەرز چېكى تارقىتىش تارقىلىق 280 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ بىۋاستە يۇرۇشتۇرۇلدى. بۇنىڭ ئىچىدە پۇل مۇئامىلىسى قەرز چېكى 120 مىليون يۈەن، كارخانا قەرز چېكى 120 مىليون يۈەن، جۇغلانغان مەبلەغ ئاپتونوم رايونىنىڭ پولىئېستىر، ئېتىلېن، ساپ شۇلتا، پولات - تۆمۈر، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى، ئېلېكترون سانائىتى قاتارلىق نۇقتىلىق تۈرلەرنىڭ قۇرۇلۇشىغا ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىشىگە ئىشلىتىلدى؛ قىسقا مۇددەتلىك مەبلەغ يۇرۇشتۇرۇش قەرز چېكى 40 مىليون 500 مىڭ يۈەن بولۇپ، جۇغلانغان مەبلەغ، ئاساسلىقى، ئالتە كارخانىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ۋە ئوبوروت مەبلىغى بېتىشمەسلىك مەسىلىسىنى ھەل قىلىشقا ئىشلىتىلدى. پۇل مۇئامىلىسى ئاپپاراتلىرى ئوتتۇرىسىدىكى مەبلەغ ئىشلىتىش جەھەتتىكى ۋاقىت پەرقىدىن تولۇق پايدىلىنىش ئۈچۈن، شىنجاڭ پۇل مۇئامىلىسى بازىرى كەسىپداشلار ئارا 470 مىليون يۈەن ئۆتنە - بېرىم قىلىشنى تەشكىللەپ، ئىجتىمائىي مەبلەغنىڭ ئىشلىتىلىش ئۇنۇمىنى ئۆستۈردى؛ ئاپتونوم رايونىنىڭ تاشقى پېرېۋوت مەبلىغىنىڭ ئۇنۇملۇك يۇرۇشتۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، تاشقى پېرېۋوت تەڭشەش بازىرىدا 146 مىليون ئامېرىكا دوللىرى پۈتۈشۈلدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىنىڭ 2.5 ھەسسىسىگە تەڭ.

3) باشقۇرۇش كۈچەيتىلىپ، بازارلارنىڭ ساغلام راۋاجلىنىشى ئىلگىرى سۈرۈلدى. 1991 - يىلى، ئاپتونوم رايونىنىڭ قەرز چېكى تارقىتىش كۆلىمى دۆلەت چۈشۈرۈپ بەرگەن كۆرسەتكۈچ ئىچىدە تىزگىنلەندى ھەمدە ئەلالىرىنى تاللاپ تەكشۈرۈپ تەستىقلاش چىڭ تۇتۇلدى. قەرز چېكى تارقىتىشنى پۈتۈنلەي ئاپتونوم رايوندىكى غەيرىي بانكا پۇل مۇئامىلىسى ئاپپاراتلىرى ۋەكالىتەن بېجىردى ھەمدە سېتىۋېلىش - سېتىشنى ھۆددىگە ئېلىش سىنىقى ئېلىپ بېرىلدى؛ ئاكسىيە سودىسىدا ئاپتونوم رايون باھانى بىر تۇتاش بەلگىلەپ بېرىش ئەمەلدىن قالدۇرۇلۇپ، پىلان بىلەن بازار بىرلەشتۈرۈلدى. دېمەك، جايلاردىكى ئاكسىيە سودىسىدىكى سودىلىشىش باھاسىنى ئاكسىيە تىجارەت ئاپپاراتلىرى ئاپتونوم رايون بېكىتكەن ئەڭ يۇقىرى پايدا ئېلىش نىسبىتى ئاساسىدا ئۆزلىرى بېكىتىپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ ئاكسىيە بازىرىنى ساغلام راۋاجلىنىش يولىغا يېتەكلىدى.

جاڭ پۇشى

شەھەر ئامانەت - قەرز كوپېراتىپى

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر، ئاپتونوم رايون بويىچە شەھەر ئامانەت - قەرز كوپېراتىپىدىن 26 سى قۇرۇلدى. 1991 - يىلى ھەرقايسى شەھەر ئامانەت - قەرز كوپېراتىپلىرى تۈرلۈك ئامانەت پۇلدىن 167 مىليون 140 مىڭ يۈەن تەشكىللىدى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلارغا ۋە يەككە سودا - سانائەتچىلەرگە 121 مىليون 50 مىڭ يۈەن قەرز پۇل تارقىتىپ، كوللېكتىپ ۋە يەككە ئىگىلىكنىڭ تەرەققىياتىغا ئۈنۈملۈك مەدەت بېرىپ، بازارلارنىڭ ئاۋاتلىشىشىنى ئىلگىرى سۈردى.

لۇ جياچى

تاشقى پېرېۋوت باشقۇرۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ تاشقى پېرېۋوت كىرىمى 1990 - يىلدىكىدىن 91.19%، چىقىمى 66.17% ئاشتى. كىرىم چىقىمدىن كۆپ بولغاچقا، يىل ئاخىرىدىكى تاشقى پېرېۋوت قالدۇقى 1990 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىكىدىن 95.54% كۆپەيدى.

ئاپتونوم رايونلۇق تاشقى پېرېۋوت باشقۇرۇش ئىدارىسى 1991 - يىلى تاشقى پېرېۋوتنى ئومۇمىي جەھەتتىن باشقۇرۇشنى يەنىمۇ كۈچەيتتى ۋە ياخشىلىدى.

1) تاشقى پېرېۋوت كىرىمىنى باشقۇرۇش داۋاملىق كۈچەيتىلدى. ئېكسپورت تاۋارلىرىنى يەتكۈزۈپ بېرىشنى نازارەت قىلىش ۋە يۇقىرىغا دوكلات قىلىش تۈزۈمى مۇكەممەللەشتۈرۈلدى ۋە ئۇنىڭدا چىڭ تۇرۇلدى، بىر قىسىم ئورۇنلارنىڭ نېفىت، پاختا قاتارلىق مەھسۇلاتلارنى سانقاندا چەت ئەل پۇلى بويىچە باھا ھېسابلاپ راسچوت قىلىش ياكى

ھەلق يۈلى بويىچە باھا ھېسابلاپ تاشقى پېرىۋوت نورمىسىنى قوشۇپ ئېلىشى تەستىقلىنىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە 60 مىليون ئامېرىكا دوللىرىدىن كۆپرەك تاشقى پېرىۋوت كۆپ كىرىم قىلىنىدى. تاشقى پېرىۋوت چېكى ئېلىش مەخسۇس تامغىسىنى باشقۇرۇش تۈزۈمى ئومۇميۈزلۈك تۈرغۇزۇلدى ۋە يولغا قويۇلدى. تاشقى پېرىۋوت چېكى ئالغۇچى ئورۇنلىرى تاشقى پېرىۋوت ئوبوروت مەبلىغىنى يېڭىباشتىن تەڭشەلدى ھەمدە تەكشۈرۈپ بېكىتىلدى؛ ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىرلىكتە «چەت ئەل سايياھەتچىلىرىنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزدا تاۋار سېتىۋېلىشىغا دائىر ۋاقتىلىق بەلگىلىمە» تۈزۈپ چىقىلدى؛ مۇشۇ بىر يىلدىكى ھەيرىي سودا خاراكتېرلىك تاشقى پېرىۋوت كىرىمى 12 مىليون 940 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتى، يۇ، 1990 - يىلدىكىنىڭ 1.9 ھەسسىگە تەڭ.

2) ئېكسپورتتىن كىرگەن تاشقى پېرىۋوت كىرىمىنى تەكشۈرۈپ ھېسابتىن كۆتۈرۈۋېتىش، تاشقى پېرىۋوتنى ئىز قوغلاپ راسچوت قىلىش تۈزۈمى ئىز چىللاشتۇرۇلۇپ، مەركەزگە تاپشۇرۇلىدىغان تاشقى پېرىۋوتنى ۋاقتىدا تاپشۇرۇشقا كاپالەتلىك قىلىنىپ، تاشقى پېرىۋوتتىن پىرسەنت ئايرىش تېزلىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئاپتونوم رايونىمىڭ تاشقى پېرىۋوت ساپ كىرىمى 269 مىليون 750 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2% ئازىيىپ كەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىك ئۈزى باشقۇرغان ئېكسپورتتىن قىلىنغان تاشقى پېرىۋوت كىرىمى 123 مىليون 170 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 6% ئازىيىپ كەتتى (مەركەزگە 60 مىليون 800 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى تاشقى پېرىۋوت تاپشۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ھەقسىز تاپشۇرۇلغىنى 23 مىليون 620 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى)، بىر تۈتاش باشقۇرۇلىدىغان تاۋارلارنى مەركەزگە ۋەكالىتەن ئېكسپورت قىلىشتىن يارىتىلغان تاشقى پېرىۋوت كىرىمى 146 مىليون 580 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 1% ئاشتى. تاشقى سودا كارخانىلىرى ئۈزلىرى باشقۇرغان ئېكسپورتتىن يارىتىلغان تاشقى پېرىۋوتتىن پىرسەنت ئايرىپ ئۈزىگە قالدۇرۇشقا تېگىشلىكىدىن 57 مىليون 640 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى تەكشۈرۈپ بۇيرۇپ بېرىلىپ، ھېسابقا كىرگۈزۈلدى، بۇ، يەرلىك ئورۇنلار پىرسەنت ئايرىپ ئۈزىگە قالدۇرۇشقا تېگىشلىك تاشقى پېرىۋوت كىرىمىنىڭ 99 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ، بۇنىڭ بىلەن تاشقى پېرىۋوت مەبلىغىنىڭ ۋاقتىدا ئىشلىتىلىشىگە كاپالەتلىك قىلىندى.

3) پىلانلىق باشقۇرۇشتا چىڭ تۇرۇلۇپ، نۆۋەتلىق تۇرلەرنىڭ تاشقى پېرىۋوت ئىشلىتىشىگە كاپالەتلىك قىلىنىپ، تاشقى پېرىۋوتنىڭ ئىشلىتىلىش ئۈنۈمى ئۆستۈرۈلدى. ئاپتونوم رايونلۇق تاشقى پېرىۋوت باشقۇرۇش ئىدارىسى تاشقى پېرىۋوت باشقۇرۇش باش ئىدارىسى چۈشۈرگەن ھەيرىي سودا خاراكتېرلىك تاشقى پېرىۋوت كىرىم-چىقىم پىلانىنى ئىجرا قىلغان چاغدا، ئاپتونوم رايونىمىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، پىلان كۆرسەتكۈچىنى مۇۋاپىق پارچىلاپ، ھەيرىي سودا خاراكتېرلىك تاشقى پېرىۋوت كىرىم - چىقىم پىلانىنىڭ يولغا قويۇلۇشىغا كاپالەتلىك قىلدى. يېزا ئىگىلىكىگە كېرەكلىك ماددىي ئەشيالارنى سېتىۋېلىشقا ئىشلىتىلىدىغان تاشقى پېرىۋوت، سانائەت ئىشلەپچىقىرىشىغا جىددىي كېرەكلىك خام ئەشيالارنى ئىمپورت قىلىش ۋە دۆلەت ئىچى - سىرتىدىكى تاشقى پېرىۋوت قەرزلىرىنى قايتۇرۇش قاتارلىقلار ئالدى بىلەن ئورۇنلاشتۇرۇلدى. ئەمەلىي تاشقى پېرىۋوت چىقىمى 131 مىليون 150 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە سانائەت ئىشلەپچىقىرىشىغا جىددىي كېرەكلىك خام ئەشيالارنى سېتىۋېلىشقا ئىشلىتىلگىنى 26 مىليون 760 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 20.4% نى، يېزا ئىگىلىكىگە كېرەكلىك ماددىي ئەشيالارنى سېتىۋېلىشقا ئىشلىتىلگىنى 49 مىليون 740 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 37.93% نى، ماشىنىسازلىق ۋە تىرانسپورت ئۇسكۇنىلىرىنى سېتىۋېلىشقا ئىشلىتىلگىنى 10 مىليون 420 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 7.95% نى، دۆلەت ئىچى-سىرتىدىكى تاشقى پېرىۋوت قەرزىنى قايتۇرۇشقا ئىشلىتىلگىنى 14 مىليون 480 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 11.04% نى، باشقا چىقىملارغا

ئىشلىتىلگىنى 29 مىليون 750 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 22.68% نى ئىگىلىدى.

چەت ئەلگە چىقىدىغان ئۆمەك (گۈرۈپپا) لەرگە كېرەكلىك تاشقى پېرىۋوتنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ۋە تەكشۈرۈپ ھېسابتىن كۆتۈرۈۋېتىش خىزمىتى كۆچەيتىلدى. ئۆمەك - گۈرۈپپىلارنىڭ سانى 1990 - يىلىدىكىدىن 25%، ئادەم (قېتىم) سانى 29% كۆپەيگەن ئەھۋالدا، تاشقى پېرىۋوت چىقىمى ئاران 6% لا كۆپەيسەپ، چىقىم دۆلەت چوڭۇرگەن پىلان كۆرسەتكۈچى ئىچىدە تىزگىنلەندى.

4) چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانىلار ۋە چېگرا سىرتىدا مەبلەغ سېلىنغان كارخانىلارنىڭ تاشقى پېرىۋوتىنى باشقۇرۇش كۆچەيتىلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانىلارنىڭ خەلق پۇلىنى رەنگە قويغان تاشقى پېرىۋوت قەرز پۇلىدىن 17 مىليون 890 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بېجىرىپ بېرىلدى، ئومۇمىي سوممىسى 19 مىليون 640 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولغان 51 كىشىلىك تاشقى پېرىۋوت رەنگە سېلىنىپ، چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانىلارنىڭ خەلق پۇلىغا بولغان جەددىي ئېھتىياجى ھەل قىلىندى.

چېگرا سىرتىدا مەبلەغ سېلىنغان بىر قىسىم كارخانىلارنىڭ تاشقى پېرىۋوت جەھەتتىكى خېيىم - خەتىرى، تاشقى پېرىۋوتنىڭ كېلىش مەنبەسى تەكشۈرۈلدى، تاشقى پېرىۋوتنى پېرىۋوت قىلىپ ئۆزگىتىش تەكشۈرۈپ تەستىقلاندى ھەمدە تولۇقلاپ تىزىملاش ۋە پايدىنى دۆلەت ئىچىگە پېرىۋوت قىلىپ ئەۋەتىپ بېرىشكە ۋەدە قىلىش رەسمىيىتى تولۇقلاپ بېجىرىلدى؛ ئاۋسترالىيەدىكى مۇنتىزارىق چارۋىچىلىق فېرمىسىنىڭ مال - مۈلكىنى ئۆتكۈزۈپ بېرىش خىزمىتىگە قاتنىشىلدى.

5) پۇل مۇئامىلىسى ئاپپاراتلىرى ۋە غەيرىي بانكا پۇل مۇئامىلىسى ئاپپاراتلىرىنىڭ تاشقى پېرىۋوت باشقۇرۇشى يولغا قويۇلدى. سودا - سانائەت بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسىگە قاراشلىق ئالتە مەركىزىي تارماق بانكا، بىر ئىش بېجىرىش ئورنىنىڭ سودا - سانائەت بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسىگە ۋەكالىتەن تاشقى پېرىۋوت ئامانىتى، تاشقى پېرىۋوت پېرىۋوتى، تاشقى پېرىۋوت تېگىشىش كەسىپلىرىنى بېجىرىشى تەستىقلاندى؛ سودا - سانائەت بانكىسىغا قاراشلىق ئالتە پۇل ئامانەت پونكىتىنىڭ تاشقى پېرىۋوت ئامانەت كەسىپىنى ۋەكالىتەن بېجىرىشى قايتىدىن تەكشۈرۈپ بېكىتىلدى؛ ئاپتونوم رايون بويىچە تاشقى پېرىۋوت تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىشى بەلگىلەنگەن بانكىلارنىڭ «تاشقى پېرىۋوت تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىش ئىجازەتنامىسى» نى ئالماشتۇرۇش (تارقىتىش) خىزمىتى ئىشلەندى.

6) تاشقى پېرىۋوت باشقۇرۇشقا خىلاپ قىلمىشلارنى ئېنىقلاش — بىر تەرەپ قىلىش خىزمىتى چىڭ تۇتۇلۇپ، نورمال پۇل مۇئامىلىسى تەرتىپى قوغدالدى. مۇشۇ بىر يىلدا تاشقى پېرىۋوت ئىنتىزامىغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىلگەن 81 مىڭ 100 ئامېرىكا دوللىرى ئېنىقلاپ بىر تەرەپ قىلىندى. سەككىز ئەنزە تۈرغۇزۇلدى ۋە ئايالاشتۇرۇلدى. ئالاقىدار تارماقلارغا ماسلىشىپ تاشقى پېرىۋوت قاراشقۇ بازىرى ۋە پۇل مۇئامىلىسىدىكى ئالدامچىلىق ھەرىكەتلىرىگە كۆچلۈك زەربە بېرىلدى.

جياڭ شىنيۇ

تاشقى پېرىۋوت تەڭشەش بازىرى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 568 تاشقى پېرىۋوت تەڭشەش كەسپى بېجىرىلدى، بۇنىڭ سوممىسى 146 مىليون 385 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 251% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە تەڭشەلگەن تاشقى پېرىۋوت سوممىسى 111 مىليون 136 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، نەق پېرىۋوت 35 مىليون 249 ئامېرىكا دوللىرى. سانائەت، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىغا كېرەكلىك خام ئەشيالارنى ئىمپورت قىلىشقا ئىشلىتىلگەن تاشقى پېرىۋوت 37 مىليون 620 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 25.7% نى ئىگىلەيدۇ، ئىلغار ئۈسكۈنە، پەن - تەتقىقات ئەسۋابلىرىنى كىرگۈزۈشكە ئىشلىتىلگەن تاشقى پېرىۋوت 12 مىليون 436 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 8.5% نى ئىگىلەيدۇ؛ تاشقى سودا تۈزۈلمە ئىسلاھاتىغا ماسلىشىپ، زىيانىنى

تولۇقلاش مەبلەغنى ھەل قىلىش، ئېكسپورت قارىلىق تاشقى پېرىۋوت يارىتىشقا مەدەت بېرىش ئۈچۈن، مۇشۇ بىر يىلدا تاشقى سودا، سانائەت - تاشقى سودا شىركەتلىرىگە 80 مىليون 951 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىلىق تاشقى پېرىۋوت سوممىسى تەقسىم بېرىلدى. بۇ، مۇشۇ بىر يىلدا تەقسىملەن تاشقى پېرىۋوت ئومۇمىي سوممىسىنىڭ 55.3 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

چېڭ جىلىڭ

يەرلىك غەيرىي سودا خاراكتېرلىك تاشقى پېرىۋوت كىرىم - چىقىم پىلانىنىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالى

1991 - يىلى دۆلەت ئاپتونوم رايونىغا چۈشۈرگەن يەرلىك غەيرىي سودا خاراكتېرلىك تاشقى پېرىۋوت كىرىم - چىقىم پىلانى مۇنداق بولدى: كىرىم 4 مىليون 850 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، چىقىم 1 مىليون 550 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى. يىل ئاخىرىغا قەدەر، ئاپتونوم رايون بويىچە تۈرلۈك غەيرىي سودا خاراكتېرلىك تاشقى پېرىۋوت كىرىمى 12 مىليون 940 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتى، بۇ، 1990 - يىلدىكىنىڭ 1.9 ھەسسىسىگە تەڭ كېلىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە مۇھاجىرلار تاشقى پېرىۋوتى كىرىمى 310 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، سايامەت تارماقلىرىنىڭ تاشقى پېرىۋوت كىرىمى 5 مىليون 780 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، سايامەتچىلەرنىڭ تاۋار سېتىۋېلىشىدىن يارىتىلغان تاشقى پېرىۋوت كىرىمى 1 مىليون 720 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، چەت ئەل پۇللىرىنى تېگىشىش ئارقىلىق يارىتىلغان تاشقى پېرىۋوت كىرىمى 150 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، باشقا غەيرىي سودا خاراكتېرلىك تاشقى پېرىۋوت كىرىمى 4 مىليون 980 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ تۈرلۈك غەيرىي سودا خاراكتېرلىك تاشقى پېرىۋوت چىقىم ئەھۋالى ياخشى بولدى، جەمئىي 1 مىليون 870 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى چىقىم قىلىنىپ، پىلان 120.65% ئورۇندالدى. بۇنىڭ ئىچىدە پارتىيە - ھۆكۈمەت كادىرلىرىنىڭ چەت ئەلگە چىقىشىغا ئىشلىتىلگەن تاشقى پېرىۋوت 320 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى؛ چەت ئەلدە تۈرۈشلۇق ئاپپاراتلارنىڭ خراجىتى ئۈچۈن چىقىم قىلىنغان تاشقى پېرىۋوت 150 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، بۇ، ئاپتونوم رايونىنىڭ ئەرەب بىرلەشمە خەلىپىلىكىدە تۇرۇشلۇق ئاپپاراتى قاتارلىقلارنىڭ خراجىتى ئۈچۈن ئىشلىتىلدى؛ باشقا چىقىم 100 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، ئۇ، قورغاس ۋە قۇنجىراپ ئېغىزلىرىنىڭ تاشقى پېرىۋوت چىقىمى ئۈچۈن ئىشلىتىلدى؛ شەخسلەر ئۈچۈن ئىشلىتىلگەن تاشقى پېرىۋوت 1 مىليون 300 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى. بۇ پۈللار يىل ئاخىرىدا پۈتۈنلەي ئىشلىتىپ بولۇندى.

دەي شياۋخەن

تاشقى قەرز ستاتىستىكا قىلىنىپ مۇلچەرلەندى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بېكىندىن 19 تۈر بويىچە تاشقى قەرزنى تىزىملاشنى ببجىردى، 152 مىليون 950 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى قەرز ئالدى. ئاپونوم رايون بويىچە تۈرلۈك تاشقىقەرزنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 341 مىليون 980 مىڭ 600 ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 1990-يىلدىكىدىن 55.7% ئاشتى؛ قەرزنىڭ 99.58 پىرسەنتى ئوتتۇرا ۋە ئۇزۇن مۇددەتلىك قەرزدىن ئىبارەت. بۇنىڭ ئىچىدە چەت ئەل ھۆكۈمەتلىرىدىن ئېلىنغان قەرز پۈل 17.71% نى، خەلقئارا پۈل مۇئامىلىسى تەشكىلاتلىرىدىن ئالغان قەرز پۈل 21.3% نى، خەلقئارا سودىدىن ئالغان قەرز پۈل 47.14% نى، دۆلەت ئىچىدىكىسى پۈل مۇئامىلىسى ئاپپاراتلىرىدىن ئالغان تاشقى پېرىۋوت قەرز پۈلى 13.85% نى ئىگىلەيدۇ. بۇ پۈللارنىڭ ئاساسلىق ئىشلىتىلىش يۆنىلىشى مۇنداق بولدى: دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق كەسپىگە ئىشلىتىلگىنى 80 مىليون 48 مىڭ 600 ئامېرىكا دوللىرى، يېنىك سانائەت، توقۇمىچىلىق سانائىتىگە ئىشلىتىلگىنى 63 مىليون 998 مىڭ 400 ئامېرىكا دوللىرى، خىمىيە سانائىتىگە ئىشلىتىلگىنى 59 مىليون 1200 ئامېرىكا دوللىرى، سايامەتچىلىك مۇلازىمىتىگە ئىشلىتىلگىنى 40 مىليون 449 مىڭ 500 ئامېرىكا دوللىرى، ئېنېرگىيە مەنبەسىگە ئىشلىتىلگىنى 85 مىليون ئامېرىكا دوللىرى، ماتارىيتا ئىشلىتىلگىنى 6 مىليون 639 مىڭ 700

ئامېرىكا دوللىرى، باشقا ئىشلارغا ئىشلىتىلگىنى 6 مىليون 843 مىڭ 200 ئامېرىكا دوللىرى.

1991 - يىلى 35 مىليون 780 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىلىق تاشقى قەرزنىڭ دىرى ۋە ئۈسۈمى قايتۇرۇلۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 13 مىليون 740 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى ئاز چىقىم قىلىنىپ، قەرز قايتۇرۇش نىسبىتى 26%. 13، قەرز نىسبىتى 78%. 126 بولدى.

يالاڭ شىنجىيەن

سودا - سانائەت بانكىسى

سودا - سانائەت بانكىسى خىزمىتىنىڭ گومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى دەرىجىلىك سودا - سانائەت بانكىلىرى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارغا مەدەت بېرىشنى مەركەز قىلىپ، پۇل ئامانىتىنى پائال تەشكىللەپ، كرېدىت قۇرۇلمىسىنى تەڭشەپ، باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، تۇرلۇك خىزمەت ۋەزىپىلىرىنى خېلى ياخشى ئورۇندىدى.

ئامانەت پۇل ۋە قەرز پۇل بويىچە قوش 10 مىليارد يۈەنلىك ئوتكەل بۈسۈپ ئوتتۇلدى 1991-يىلى جەمئىي 10 مىليارد 500 مىليون يۈەن قەرز پۇل تارقىتىلدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 9. 3% كۆپ. تۇرلۇك ئامانەت پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 11 مىليارد 930 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 22. 2%، تۇرلۇك قەرز پۇلنىڭ قالدۇقى 10 مىليارد 730 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 20. 2% ئاشتى. ئامانەت پۇل كۆپەيگەنلىكتىن، مەبلەغ بىلەن ئۆزى ئۆزىنى تەمىنلەش نىسبىتى 97. 4% كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 0. 4 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى.

ئەلا سۈپەتلىك مۇلازىمەت قىلىش قەتئىي دۆلىتىلىشىۋاتقان جۇڭگو ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتىغا مەدەت بېرىلدى. بىرىنچىدىن، مەبلەغ ۋە ئونىڭ كۆلىمىجانلىق ئورۇنلاشتۇرۇلۇپ، ئاساسلىق يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىشقا مەدەت بېرىلدى. ئاشلىق، ياغ، گۆش، قوي يۇڭى، قىزىلچا قاتارلىقلارنى سېتىۋېلىشتا مەخسۇس تۈر بويىچە باشقۇرۇش بولغا قويۇلۇپ، 1 مىليارد 320 مىليون يۈەن سېتىۋېلىش مەبلىغى ھېسابىدىكى قەرز پۇل تارقىتىلىپ، سودا - سانائەت بانكىلىرىدا ھېساب ئاچقان كارخانىلارنىڭ يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى خادىملىرى تولۇقلاندى، 41 نەپەر مەخسۇس ھۆكۈمەت پۇل ئامانىتى خادىمى، 184 نەپەر قوشۇمچە خادىم سەپلەندى، بانكا سىرتىدا ئامانەت تۇپلاشقا ھەمكارلاشقۇچى خادىمدىن 1106 سى تەكلىپ قىلىندى، يەتتە نۇقتىلىق بانكىدا ھۆكۈمەت پۇل ئامانىتى بۆلۈمى ۋە بۆلۈمچىلىرى تەسىس قىلىندى. بانكا بىلەن كارخانىلارنىڭ مۇناسىۋىتى قويۇقلاشتۇرۇلدى. مەبلەغ جۇغلاش يوللىرى پائال كېڭەيتىلىپ، ۋەكالىتەن تارقىتىلغان ئىش ھەققىنى ئامانەتكە ئاغدۇرۇش كەسپى مۇستەھكەملەندى ۋە راۋاجلاندۇرۇلدى. ئىش ھەققى ۋەكالىتەن تارقىتىلىدىغان ئورۇن 70 مىڭدىن كۆپرەككە يەتتى؛ ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ پېنسىيىگە چىقىقاندا، قېرىغاندا كۆتۈنۈش فوندىنى بىر تۇتاش تەييارلاش، ئىش كۆتۈپ تۇرغانلارغا بېرىلىدىغان سۇغۇرتا فوندى، ئىش ھەققى فوندى، ھاۋالە قىلىش فوندى قاتارلىق مەخسۇس ئامانەت پۇل تۈرلىرى يولغا قويۇلدى. قەرز چېكى تارقىتىش خىزمىتى كۆچەيتىلدى، 100 مىليون يۈەن پۇل مۇئامىلىسى قەرز چېكى تارقىتىلدى. بۇنىڭدىن باشقا، يەنە كارخانا قەرز چېكى، كارخانا مەبلەغ يۇرۇشتۇرۇش چېكى قاتارلىقلار ۋەكالىتەن تارقىتىلدى، ئاپتونوم رايون سىرتىدىن ئۆتتە - يېرىم قىلىپ مەبلەغ كىرگۈزۈش ۋە خەلق بانكىسىنىڭ مەبلەغ جەھەتتىكى قوللىشىنى قولغا كەلتۈرۈش ئارقىلىق، كارخانىلارنىڭ كرېدىت مەبلىغىگە بولغان مۇڭاپىق ئېھتىياجى ئاساسىي جەھەتتىن قاندۇرۇلدى.

قەرز پۇل قۇرۇلمىسى سەرخىللاشتۇرۇلۇپ، ئىقتىسادىي تەرەققىياتقا مەدەت بېرىلدى بىرىنچىدىن، مەبلەغ ۋە ئونىڭ كۆلىمىجانلىق ئورۇنلاشتۇرۇلۇپ، ئاساسلىق يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىشقا مەدەت بېرىلدى. ئاشلىق، ياغ، گۆش، قوي يۇڭى، قىزىلچا قاتارلىقلارنى سېتىۋېلىشتا مەخسۇس تۈر بويىچە باشقۇرۇش بولغا قويۇلۇپ، 1 مىليارد 320 مىليون يۈەن سېتىۋېلىش مەبلىغى ھېسابىدىكى قەرز پۇل تارقىتىلىپ، سودا - سانائەت بانكىلىرىدا ھېساب ئاچقان كارخانىلارنىڭ يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى خىزمەتچى

سېتىۋېلىشتىكى مەبلەغ ئېھتىياجىغا كاپالەتلىك قىلىنىدى. ئىككىنچىدىن، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ تەرەققىياتىغا نۇقتىلىق مەدەت بېرىلدى. سانائەت ئىشلەپچىقىرىش كارخانىلىرىغا بېرىلگەن قەرز پۇلنىڭ 63 پىرسەنتى، سودا كارخانىلىرىغا بېرىلگەن قەرز پۇلنىڭ 84 پىرسەنتى ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئۈچۈن بېرىلگەن قەرز پۇلنىڭ 75 پىرسەنتى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارغا مەدەت بېرىشكە ئىشلىتىلدى. ئۇچىنچىدىن، كارخانىلارنىڭ ئۈچ بۇرجەك قەرزلەرنى ئېنىقلىشىغا ياردەم بېرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 1000 دىن كۆپرەك ئادەم (قېتىم) سەپەرۋەر قىلىنىپ، قەرز ئېنىقلاش ئۈچۈن، 340 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، كارخانىلارنىڭ ئۈچ بۇرجەك قەرزىدىن 730 مىليون يۈەن ئېنىقلاپ چىقىلىپ، كارخانىلارنىڭ ئۈچ بۇرجەك قەرز چىرمىۋالىدىغان ھالەت ئوڭشالدى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، بانكىلارنىڭ راسچوت ئىنتىزامىنى ئىجرا قىلىشىغا بولغان نازارەتچىلىك ۋە تەكشۈرۈش كۈچەيتىلدى. تۆتىنچىدىن، كارخانىلارنىڭ ئۈچ خىل مەبلەغنىڭ ئىگىلىۋېلىنىشىنى قىسقارتىشىغا پائال ھەمكارلىشىلدى. سودا - سانائەت بانكىسىدا ھېساب ئاچقان دۆلەت ئىگىلىكىدىكى 500 سانائەت ئىشلەپچىقىرىش كارخانىسىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى ئىگىلىۋېلىنغان ئۈچ خىل مەبلىغى 6 - ئاينىڭ ئاخىرىدىكىدىن 140 مىليون يۈەن ئازايدى. بەشىنچىدىن، كرېدىت مەبلىغى ئەستايىدىل ئېنىقلاندى. مۇشۇ بىر يىلدا نامۇۋاپىق قەرز پۇلدىن 1 مىليارد 30 مىليون يۈەن ئېنىقلىنىپ قايتۇرۇۋېلىندى، بۇ، نامۇۋاپىق قەرز پۇل ئومۇمىي سوممىسىنىڭ 41.9 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، پول ئېنىش ئارقىلىق، كەسىپ تەرەققىياتىنى قىلىگىرى سۈرۈلدى. مەبلەغنى مەركەزلەشتۈرۈپ، نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلارغا كاپالەتلىك قىلىش ئۇچۇن، كرېدىت مەبلىغىنى يىلانلىق باشقۇرۇش چارىسى ئىسلاھ قىلىنىپ، سىتېمىلىق تەڭشەش - تىزگىنلەش ئىقتىدارى كۈچەيتىلدى؛ يەتتە ۋىلايەت، ئوبلاستتا تاشقى پېرېۋوت كەسىپى يولغا قويۇلدى ياكى بۇ جەھەتتە تەييارلىق كۆرۈلدى، بۇ كەسىپنى ۋەكالىتەن بېجىرىدىغان بانكا 1990 - يىلدىكىدىن بېرىمدىن كۆپرەك كۆپەيىپ، دەسلەپكى قەدەمدە تور بولۇپ شەكىللەندى؛ ئېلېكترونلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى تېزلىتىلىپ، خەلق پۇل ئامانىتى ۋە ھۆكۈمەت پۇل ئامانىتىنى مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق بېجىرىش تور - نۇقتىسىدىن 40 ى پۈتتۈرۈلدى، ئۇرۇمچى ۋە سانجى شەھەرلىرىدە تارقاق شەكىلدىكى خەلق پۇل ئامانىتى بويىچە بىر تۇتاش ئامانەت قويۇش، بىر تۇتاش نەقلەشتۇرۇپ بېرىش تور سىستېمىسى بەرپا قىلىندى؛ ئاپتونوم رايونىنىڭ شەھەر - بازارلاردىكى ئۆي تۇرۇمى ئىسلاھاتىغا ماسلىشىش ئۇچۇن، شۇبە بانكا ئۆي - زېمىن كرېدىت بۆلۈمى قۇرۇلدى؛ ئىناۋەتلىك ھاۋالە مەبلەغ سېلىش، ئاكسىيە سودىسى قىلىش، ئۆي - زېمىندىن پايدىلىنىش ۋە ئۇچۇر مەسلىھەتچىلىكى قاتارلىق كەسىپلەر ساغلام راۋاجلاندۇرۇلدى.

ئىچكى قىسمىدىكى باشقۇرۇش كۈچەيتىلىپ، ئاساس خىزمىتى ياخشى ئىشلەندى. پۈتۈن سودا - سانائەت بانكىسىدا بوغالتېرىيە راسچوت تۇرۇمىسى ۋە كاسسىرلىق ئاساسىي تۇرۇمىسى كەڭ كۆلەمدە تەكشۈرۈلدى، بانكىلار بىلەن كارخانىلار ھېساب سېلىشتۇرۇشقا تەشكىللىنىپ، قائىدە - تۈرۈمگە خىلاپلىق قىلىش ھادىسىلىرى تۈزىتىلىپ، مەشغۇلات قېلىپلاشتۇرۇلۇپ، خىزمەت سۈپىتى ئۆستۈرۈلدى. مۇشۇ بىر يىلدىكى كاسسىرلىق كەسىپىدە خاتالىق سادىر بولۇش نىسبىتى مىليوندا 0.49 بولۇپ، سودا - سانائەت بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى قۇرۇلغاندىن بۇيانقى ئەڭ ياخشى نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلدى. «كرېدىت خىزمىتىنىڭ مەشغۇلات قائىدىسى» ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇلۇپ، ئىش ئورنىدا تەربىيەلەش ۋە چوڭلار ماتارىپى كۈچەيتىلدى؛ تىرىشىپ كىرىم ئاشۇرۇلۇپ، چىقىم تېجىلىپ، پايدا پىلانى ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى؛ ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 1990 - يىلدىكىدىن 70% ئېشىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ خىزمەت ۋە تۇرمۇش شارائىتى

ياخشىلاندى؛ بىخەتەرلىك، ئالدىنى ئېلىش بويىچە ئۇلگە يارىتىش تەربىيىسى ۋە مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشى چىڭ تۇتۇلدى، نەتىجىدە مۇشۇ بىر يىلدا بۇلاڭچىلىق، ئوغرىلىق ۋەقەلىرى، قورال يوقىلىش، قورالدىن ئوق چىقىپ كېتىش قاتارلىق مەسئۇلىيەت ھادىسىلىرى سادىر بولمىدى.

ۋاڭ جىنلياڭ

سانائەت - قاتناش كرېدىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك سودا - سانائەت بانكىلىرىنىڭ سانائەت - قاتناش كرېدىت تارماقلىرى 4 مىليارد 700 مىليون يۈەنلىك تۇراقسىز مەبلەغ قەرز پۇلى تارقاتتى؛ يىل ئاخىرىدىكى قەرز پۇل قالدۇقى 5 مىليارد 208 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىلنىڭ بېشىدىكىدىن 988 مىليون يۈەن، يەنى 23.4% ئاشتى.

1) دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى جانلاندۇرۇشقا مەدەت بېرىلدى. (1) قەرز پۇل سېلىنمىسى كۆپەيتىلدى. دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارغا يېڭىدىن كۆپەيتىپ بېرىلگەن قەرز پۇل سانائەت - قاتناش ساھەسىدىكى ئىشلەپچىقىرىش كارخانىلىرىغا يېڭىدىن كۆپەيتىپ بېرىلگەن قەرز پۇلنىڭ 83.2 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى، بۇ قەرز پۇل ئارقىلىق نېفىت، نېفىت خىمىيە سانائىتى، پولات - تۆمۇر، كۆمۇر سانائىتىگە ھەمدە قوي يۇڭى، قىزىلچا، پىلە غوزىسى قاتارلىق يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىشقا نۇقتىلىق مەدەت بېرىلدى. (2) بانكىلار بىلەن كارخانىلار ئۆزئارا ھەمكارلىشىپ، بىر - بىرىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، بىر - بىرىگە ھەمدەم بولدى. 17 كارخانا بىلەن بانكا بىر - بىرىنى ئىلگىرى سۈرۈش، بىر - بىرىگە ھەمدەم بولۇش كېلىشىمنامىسى ئىمزالاپ، كارخانىلار مەھسۇلات قىممىتى، سېتىش، پايدا قاتارلىق يەتتە تۈرلۈك ئاساسلىق پىلان كۆرسەتكۈچىنى ئورنداشقا كاپالەتلىك قىلىدىغان، بانكىلار پىلان بويىچە كارخانىلارنىڭ مۇۋاپىق مەبلەغ ئېھتىياجىغا كاپالەتلىك قىلىدىغان بولدى. (3) يۇرۇشلەشتۇرۇشكە مەدەت بېرىلدى. پەن - تېخنىكا قەرز پۇلىدىن 41 مىليون 90 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىش تەدبىرى ئۈچۈن ئاز ساندا 18 مىليون 330 مىڭ يۈەن قەرز بېرىلىپ، چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ يېڭى مەھسۇلاتلارنى يارىتىش، يېڭى ئۇسكۇنە، يېڭى تېخنىكا، يېڭى ھۇنەر - سەنئەت كىرگۈزۈش، مەھسۇلات سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش، مەھسۇلات قۇرۇلمىسىنى تەڭشىشىگە مەدەت بېرىلدى.

2) كارخانىلارنىڭ مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىشىغا چەك قويۇش، ئامباردا بېسىلىپ قالغان مالنى ئازايتىشىغا، ئۇچ خىل مەبلەغنى قىسقارتىشىغا ياردەم بېرىلدى. ھەر دەرىجىلىك بانكىلارنىڭ سانائەت - قاتناش كرېدىت تارماقلىرى كارخانىلارغا بېرىپ، ئۇلارنىڭ «بىرىنچىدىن چەك قويۇش، ئىككىنچىدىن قىسقارتىش» خىزمىتىدىكى قىيىنچىلىق ۋە مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشىغا ياردەملەشتى، سۈبيېكتىپ سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن ۋەزىپىسىنى ئورۇندىيالمىغان كارخانىلارغا قارىتا قەرز پۇل بېرىشكە چەك قويۇش، قەرز پۇل بېرىشنى توختىتىش، ئوخشاش سوممىدىكى قەرز پۇلنى تۇتۇپ قېلىش قاتارلىق تەدبىرلەرنى يولغا قويدى، شۇ ئارقىلىق ئاپتونوم رايوننىڭ ئۇچ خىل مەبلەغنى 6 - ئاينىڭ ئاخىرىدىكى ئاساستا 140 مىليون يۈەن قىسقارتىش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىشىغا تۇرتكە بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۇرۇمچى شەھىرى، تۇرپان ۋىلايىتى، قىزىلسۇ ئوبلاستىنىڭ ئۇچ خىل مەبلىغى قىسقارتىلىپ، 1990 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكى سەۋىيىدىنمۇ تۆۋەنلىتىلدى.

3) كرېدىت مەبلىغى ئېنىقلىنىپ، يوشۇرۇن مەبلەغ قېزىلىپ، قەرز پۇللار يىغىۋېلىنىپ، بار قەرز پۇل ياخشىلاندى. ھەر دەرىجىلىك كرېدىت تارماقلىرى 1639 كارخانىغا ئادەم ئەۋەتىپ، 1990 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكى كرېدىت مەبلىغىنى تەكشۇرۇپ ئېنىقلىدى. ئېنىقلانغان ۋاقتى ئۆتۈپ كەتكەن قەرز پۇل 310 مىليون يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلنىڭ شۇ مەزگىلىدىكى قەرز پۇل قالدۇقىنىڭ 7.82 پىرسەنتىنى، نامۇۋاپىق قەرز پۇل 310 مىليون يۈەن بولۇپ، 7.89% نى ئىگىلىدى؛ ماددىي ئەشيا مەبلىغى جەھەتتىكى يوشۇرۇن كۈچ 1 مىليارد 720 مىليون يۈەن. مۇشۇ ئاساستا كۆمۇر، ئاپتوموبىل،

پاختا ساھەلىرىدە سۇرۇپتىلگەن 238 مىليون يۈەن قەرز پائال تۇردە بىر تەرەپ قىلىندى. نۇقتىلىق كارخانىلار ئوتتۇرىسىدىكى 252 مىليون يۈەن قەرز سىستېمىلار بويىچە ئېنىقلاپ چىقىلدى. مەمۇرىي، ئىقتىسادىي ھەتتا قانۇنىي ۋاستىلەرنى قوللىنىش ئارقىلىق 185 مىليون يۈەن نامۇۋاپىق قەرز پۇل قايتۇرۇۋېلىنىپ، كارخانىلارنىڭ 322 مىليون يۈەنلىك ماددىي ئەشيا مەبلىغى جەھەتتىكى يوشۇرۇن كۆچمىنى بىر تەرەپ قىلىشقا ياردەم بېرىلدى.

1991 - يىلى سانائەت - قاتناش كرېدىت خىزمىتىدىكى ئاساسىي مەسىلە شۇكى، كرېدىت مەبلىغىنىڭ سۇپىتى يۇقىرى ئەمەس، قەرز پۇلنىڭ ئۇنۇمى ناچار، كرېدىت باشقۇرۇش مېخانىزمىنى يەنمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈش زۆرۈر.

شى جېڭخۇاڭ

تېخنىكا ئۆزگەرتىش قەرز پۇلى

1991 - يىلى سودا - سانائەت بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۇبىسى 301 مىليون 780 مىڭ يۈەن تېخنىكا ئۆزگەرتىش قەرز پۇلى تارقاتتى؛ 191 مىليون 420 مىڭ يۈەن قەرز پۇلنى قايتۇرۇۋالدى، 46 مىليون يۈەن قەرز پۇلنى پىلاندىن ئاشۇرۇپ قايتۇرۇۋالدى، كۆپ قايتۇرۇۋالسا كۆپ قەرز بېرىش پرىنسىپى بويىچە 34 مىليون 200 مىڭ يۈەن قەرز پۇل ئورۇنلاشتۇرۇلدى. يىل ئاخىرىدىكى قەرز پۇل قالدۇقى 1 مىليارد 178 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 1990 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىكى قالدۇق سوممىدىن 110 مىليون 360 مىڭ يۈەن ساپ ئاشتى.

سودا - سانائەت بانكىسى چوڭ، ئوتتۇرا تايانچ كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىشىگە تېخىمۇ ياخشى مەدەت بېرىش ئۈچۈن، 1991 - يىلى تېخنىكا ئۆزگەرتىش كرېدىت مەبلىغىنى ئورۇنلاشتۇرۇشتا، مەخسۇس قەرز پۇل، يېڭى تەسىس قىلىنغان قەرز پۇل ۋە ئادەتتىكى تېخنىكا ئۆزگەرتىش قەرز پۇلىدىن ئىبارەت ئۈچ تۈرلۈك ئېتىبار بېرىش قەرز پۇلىنى بولغا قويۇپ، چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش مەبلىغ سېلىنمىسىنى كۆپەيتتى. پۈتمىگەن قۇرۇلۇش تۈرلىرىگە بېرىلگەن قەرز پۇل ۋە يېڭى ئىش باشلانغان قۇرۇلۇش تۈرلىرىگە بېرىلگەن قەرز پۇللارنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇش ئەھۋالىدىن قارىغاندا، چوڭ، ئوتتۇرا تايانچ كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىشىگە ئىشلىتىلگەن قەرز پۇل نىسبىتى 91% ۋە 80.7% نى ئىگىلىگەن، گۇۋۇيۈەننىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى بويىچە، سودا - سانائەت بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۇبىسى 1991 - يىلى تېخنىكا ئۆزگەرتىش قەرز پۇلىنى ئېنىقلاش ئۈچۈن، 45 مىليون 530 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، 39 تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرىنىڭ مەبلەغ يوچۇقىنى تولۇقلاپ بېرىپ، كارخانىلارنىڭ ئۈسكۈنە ۋە قۇرۇلۇش قەرزلىرىنى قايتۇرۇشىغا ياردەملەشتى. تېخنىكا ئۆزگەرتىش قەرز پۇلىنى ئېنىقلاشنىڭ تۈرتكىسىدە، قەرز زەنجىرسىمان ئېنىقلىنىش ئارقىلىق 137 مىليون يۈەن سۇرۇپتىلگەن قەرزنى ئېنىقلاش ۋەزىپىسى ئورۇندالدى، بىر يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، ئوچ يۈەن قەرز ئېنىقلاندى.

سودا - سانائەت بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۇبىسى تېخنىكا ئۆزگەرتىش قەرز پۇلىنىڭ پۈتكۈل جەريانىنى باشقۇرۇشنى قېلىپلاشتۇرۇش تەلىپىگە ئاساسەن، 1991 - يىلى «تېخنىكا ئۆزگەرتىش قەرز پۇلىغا ئائىت ماتېرىياللارنى تىزىملاش دەپتىرى» نى بېسىپ تارقاتىپ، ھەر بىر قەرز پۇل ئۈرى بېكىتىلگەندىن باشلاپ، ئۇنى تولۇق قايتۇرۇۋېلىنغىچە بولغان پۈتكۈل جەريانىنى سىستېمىلىق خاتىرىلەشنى يولغا قويۇپ، تېخنىكا ئۆزگەرتىش قەرز پۇلىنى ئىچكى قىسىمدا باشقۇرۇش خىزمىتىنى مۇكەممەللەشتۈردى.

جاڭ چېڭ

سودا كرېدىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك سودا- سانائەت بانكىلىرى 5 مىليارد 430 مىليون يۈەن سودا قەرز پۇلى تارقاتتى. يىل ئاخىرىدىكى قەرز پۇل قالدۇقى 4 مىليارد 80 مىليون يۈەنگە يەتتى، 1990 - يىلدىكىدىن 630 مىليون يۈەن ئاشتى.

1) مەبلەغ جەھەتتە چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارغا مايىل بولۇنۇپ، كۆپەيتىلگەن قەرز پۇل ياخشىلاندى.

ھەر دەرىجىلىك كرېدىت تارماقلىرى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارغا ئادەم ئەۋەتتى، ئۇلار تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ئارقىلىق، مەبلەغنى ئالدىن مۆلچەرلەپ ۋە رەتكە تۇرغۇزۇپ، نۆۋەتلىشىپ چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ مۇۋاپىق مەبلەغ ئېھتىياجىنى قاندۇرۇش ئۈچۈن، ئولارغا ئالدى بىلەن قەرز پۇل بەردى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدا، 224 چوڭ، ئوتتۇرا سودا كارخانىسىغا بېرىلگەن قەرز پۇل 1990-يىلدىكىدىن 141 مىليون 780 مىڭ يۈەن، يەنى 9.51% ئېشىپ، مۇشۇ بىر يىلدا يېڭىدىن كۆپەيتىلگەن سودا قەرز پۇل ئومۇمىي مىقدارىنىڭ 80.01 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ سودا ۋە تىببىي دورا ساھەسىدىكى 2 - دەرىجىلىك توپ تارقىتىش كارخانىلىرىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قەرز پۇلى 1990 - يىلدىكىدىن 14.6% ئېشىپ، 3.4 پىرسەنتلىك رەقەم كۆپەيدى.

2) يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىشقا مەدەت بېرىلدى. 1991 - يىلى 1 مىليارد 293 مىليون 990 مىڭ يۈەن ئاشلىق قەرز پۇلى تارقىتىلدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 166 مىليون 880 مىڭ يۈەن كۆپ؛ يىل ئاخىرىدىكى قەرز پۇل قالدۇقى 1990 - يىلدىكىدىن 454 مىليون 770 مىڭ يۈەن، يەنى 47.23% ئاشتى. قەرز پۇللار ۋاقتىدا ئورنىغا يېتىپ بارغانلىقتىن، ئاشلىق، ياغلىقدان سېتىۋېلىشنىڭ ئاۋات پەسلىدە ئاق ھۆججەت كېسىپ بېرىش ھادىسىسى يۈز بەرمىدى.

3) يوشۇرۇن كۆچلەر ئىشقا سېلىنىپ، بار قەرز پۇل جانلاندۇرۇلدى. (1) كارخانىلارنىڭ بېسىلىپ قالغان مىللارنىڭ باھاسىنى چۈشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىشقا پائال يارەدەم بېرىلىپ، كارخانىلارنىڭ ئامبار قالدۇقىنىڭ قۇرۇلمىسى تەڭشىلىپ، مەبلەغ جانلاندۇرۇلدى. 1991-يىلى 8-ئاينىڭ ئاخىرىغىچە، سودا - سانائەت بانكىسىدا ھېساب ئاچقان كارخانىلار 227 مىليون 50 مىڭ يۈەنلىك مەسىلە بار تاۋارنى بىر تەرەپ قىلدى. (2) كرېدىت تارماقلىرى ئالاقىسى كەڭ، ئۇچۇردا چاققان بولۇشتەك ئالاھىدىلىكىنى جارى قىلدۇرۇپ، كارخانىلار ئوتتۇرىسىدا كۆۋرۈكلۈك رول ئويناپ، ئىشلەپچىقىرىش بىلەن سېتىشنىڭ ماسلاشتۇرۇپ، ئوبوروت يوللىرىنى راۋانلاشتۇردى ھەمدە كارخانىلارنىڭ قەرز ئېنىقلاش خىزمىتىگە پائال قاتناشتى، مۇشۇ بىر يىلدا ئۇلار كارخانىلارنىڭ 155 مىليون 960 مىڭ يۈەن قەرز پۇلىنى ئېنىقلىشىغا ياردەم بەردى. (3) كرېدىت مەبلىغى داۋاملىق ئېنىقلاندى. كىچىك شۆبە ئەترەتلەر ئۈيۇشتۇرۇلۇپ، قەرز پۇل بېرىلگەن 3100 كارخانىنىڭ قەرز پۇل ئەھۋالى تەكشۈرۈلۈپ ئېنىقلىنىپ، كرېدىت مەبلىغى ۋە مەسىلە بار قەرز پۇلنىڭ ئاساس سانى يەنمۇ ئەملىيلەشتۈرۈلۈپ، مەسىلە بار تۈرلۈك قەرز پۇلدىن 281 مىليون 300 مىڭ يۈەن قايتۇرۇۋېلىندى، بۇ، 1990 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكى ئاساس سانىنىڭ 88.14 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

4) تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش قانات يايدۇرۇلۇپ، ئومۇملاشتۇرۇپ ئىنكاس قىلىش خىزمىتى كۈچەيتىلدى. 1991 - يىلى سودا - سانائەت بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبەسى «سودا نازارىتى سىستېمىسىدىكى سودا كارخانىلىرىنىڭ زىيان تارتىش ۋە يوشۇرۇن زىيان ئەھۋالى ھەققىدە تەكشۈرۈش»، «ئاشلىق كارخانىلىرىنىڭ كرېدىت مەبلىغى ئەھۋالى ھەققىدە تەكشۈرۈش»، «تىببىي دورىگەرلىك ساھەسىدىكى زىيان تارتقان نۆۋەتلىق چوڭ كارخانىلارنىڭ زىيان تارتىش ئەھۋالى ھەققىدە تەكشۈرۈش»، «سودا تور - نۆۋەتلىرىنىڭ قەرز پۇللارنى ئىشلىتىش ئەھۋالى ھەققىدە تەكشۈرۈش» قاتارلىق تەكشۈرۈشلەرنى ئۈيۇشتۇردى، تەكشۈرۈش ئارقىلىق، ئەھۋال ئىگىلەپ، تەجرىبىلەرنى يەكۈنلەپ، خىزمەتلەرنى ياخشىلىدى. سودا - سانائەت بانكىسىنىڭ كرېدىت تارماقلىرى ئومۇملاشتۇرۇپ ئىنكاس قىلىش خىزمىتىگە ئومۇمىيۈزلۈك ئەھمىيەت بېرىپ ۋە ئۇنى كۈچەيتىپ، سودا كارخانىلىرى ۋە ئاشلىق كارخانىلىرىنىڭ ئەھۋالى، بازار ئەھۋالى ۋە ئىقتىسادىي ئۈچۈرلارنى ئالاقىدار تارماقلارغا ۋاقتىدا ئىنكاس قىلىپ، ھەر دەرىجىلىك پارتىيە - ھۆكۈمەت تارماقلىرىنى تەدبىر بەلگىلەش ئاساسى بىلەن تەمىنلىدى.

چىۋ بەيچۇ

خەلق پۇل ئامانىتى خىزمىتى

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك سودا - سانائەت بانكىلىرىنىڭ خەلق پۇل ئامانىتى قالدۇقى 6 مىليارد 880 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىلنىڭ بېشىدىكىدىن 1 مىليارد 160 مىليون يۈەن ئاشتى، دېمەك پۈتۈن يىللىق تەكشۈرۈپ باھالاش ۋەزىپىسى 44.15%، پىلانىدىكى ۋەزىپە 17.44% ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى.

1991 - يىلى سودا - سانائەت بانكىسىنىڭ ۋەكالىتەن تارقىتىلغان ئىش ھەققىنى ئامانەتكە ئاغدۇرۇش كەسپى خىلى تېز راۋاجلاندى. يىل ئاخىرىدا، تارقىتىلغان ئىش ھەققىنى ئامانەتكە ئاغدۇرۇش كەسپىنى يولغا قويغان خەلق پۇل ئامانىتى پونكىتى، ۋەكالىتەن ئىش بېجىرىش ئورنى ۋە بىرلەشمە ئىش بېجىرىش ئورنى 358 گە يېتىپ، 1990 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكىدىن 261 ئورۇن، ئىش ھەققى ۋەكالىتەن تارقىتىپ بېرىلگەن ئورۇن 938 گە يېتىپ، 1990 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكىدىن 663 ئورۇن كۆپەيدى.

چېن جۈن

ھۆكۈمەت پۇل ئامانىتى

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك سودا - سانائەت بانكىلىرىدا ئامانەت قويۇلغان ھۆكۈمەت پۇلىنىڭ 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكى قالدۇقى 4 مىليارد 879 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىلنىڭ بېشىدىكىدىن 23.6% ئاشتى، بۇ، سودا - سانائەت باش بانكىسى چۈشۈرگەن پىلانىدىكى ۋەزىپىنىڭ 372.8 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. ھۆكۈمەت پۇل ئامانىتىنىڭ قالدۇقى كۆپ تۈرلۈك ئامانەت پۇل قالدۇقىنىڭ 40.9 پىرسەنتىنى، كۆپەيگەن سوممىسىنىڭ كۆپ تۈرلۈك ئامانەت پۇلىنىڭ كۆپەيگەن سوممىسىنىڭ 43 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى.

1991 - يىلى ھۆكۈمەت پۇل ئامانىتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى ۋە ئالاھىدىلىكى مۇنداق بولدى: ۋاقىت جەھەتتىن قارىغاندا، ئالدىنقى يېرىم يىلدا تۆۋەنلەش ھەجمى كەڭ، داۋاملاشقان ۋاقىتى ئۇزۇن بولدى؛ كېيىنكى يېرىم يىلدا ئېشىش يۈزلىنىشى مۇقىم، سالماق بولۇپ، خىلى كۆپ ئاشتى. ئاساسلىق ئامانەت پۇل تۈرلىرىدىن قارىغاندا، سانائەت ئامانەت پۇلى 400 مىليون يۈەن، سودا ئامانەت پۇلى 82 مىليون يۈەن، سودا - سانائەت مەخسۇس فوند ئامانەت پۇلى 70 مىليون يۈەن، ئىدارە - ئورۇنلارنىڭ قەرەللىك ئامانەت پۇلى 50 مىليون يۈەن، باشقا ئامانەت پۇل 262 مىليون يۈەن كۆپەيدى. رايونلارغا ئايرىپ قارىغاندا، ئۈرۈمچى شەھەرلىك تارماق بانكىنىڭ يېڭىدىن كۆپەيگەن ئامانەت پۇلى 423 مىليون يۈەن بولۇپ، كۆپەيگەن بارلىق سوممىنىڭ 45.4 پىرسەنتىنى، ئىلى، قارامای، قەشقەر، بايىنغولىن، ئاقسۇ، سانجى، تارباغاتايدىن ئىبارەت يەتتە بانكىنىڭ كۆپەيگەن ئامانەت پۇللىرى 458 مىليون يۈەن بولۇپ، 49.1% نى ئىگىلىدى.

ھوكۈمەت ئامانەت پۇلىنىڭ كۆپىيىشىدىكى ئاساسلىق ئامىللار مۇنۇلار: بىرىنچىدىن، ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، ئوبوروت ۋەزىيىتى ياخشىلاندى. سودا - سانائەت بانكىسىدا ھېساب ئاچقان دۆلەت ئىگىلىكىدىكى 500 كارخانىنى ستاتىستىكىلاپ كۆرگەندە، مۇشۇ بىر يىللىق مەھسۇلات سېتىش كىرىمى 1990 - يىلدىكىدىن 1 مىليارد 966 مىليون يۈەن، يەنى 26.7% ئاشقان؛ سودا نازارىتى سىستېمىسىنىڭ مۇشۇ بىر يىللىق سېتىش ئومۇمىي سوممىسى 1990 - يىلدىكىدىن 1 مىليارد 107 مىليون يۈەن، يەنى 19% ئاشقان. ئىككىنچىدىن، سىياسەت خاراكتېرلىك ئامىللار تەسىر كۆرسەتتى. 1991 - يىل 5 - ئايدىن باشلاپ ئاھالىلەر نورمىلىق تەمىنلىنىدىغان ئۇن - ياغنىڭ بىر تۇتاش سېتىلىش باھاسى ئۆستۈرۈلدى، 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ يول ئاسراش ھەققىنىڭ نىسبىتى ئۆستۈرۈلدى ۋە باشقىلار. ئۈچىنچىدىن، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى ياخشىلاش جەھەتتىكى بىر قاتار سىياسەت - تەدبىرلەر قەدەممۇ قەدەم ئەملىيلەشتۈرۈلۈپ، تارقىتىلغان كرېدىت كۆپەيتىلگەنلىكى شۇنىڭدەك ئۈچ بۇرجەك قەرزنى ئېنىقلاشقا مەبلەغ سېلىنغانلىقى ئۈچۈن، كارخانىلارنىڭ چىقىم قىلىش ئىقتىدارى ئاشتى. تۆتىنچىدىن، ھەر دەرىجىلىك بانكىلار ئۆزلىرىنىڭ

بىر گەۋدىلىك رولىنى پائال جارى قىلدۇرۇپ، ھۆكۈمەت ئامانەت پۇلىنى تەشكىللەش ۋە باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى، ھۆكۈمەت ئامانەت پۇل كەسپىنى بېجىرىدىغان مەخسۇس ئاپپارات ۋە خادىملارنى تەڭشىدى ۋە تولۇقلىدى، كۆپ پۇل ئامانەت قويغۇچى ئورۇنلارنى مۇقىملاشتۇرۇش، يېڭى پۇل ئامانەت تۈرلىرىنى بارلىققا كەلتۈرۈش ۋە ۋاقىتلىق، ئۆتكۈنچى خاراكتېرلىك ئامانەت پۇللارنى جەلپ قىلىش جەھەتتە يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى.

يې شياۋچۇن

تاشقى پېرېۋوت كەسپى

سودا ـ سانائەت بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى 1991 ـ يىلنىڭ ئاخىرىدا تۈرلۈك تاشقى پېرېۋوت پۇل ئامانىتىنى 7 مىليون 110 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يەتكۈزدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاھالىلەر ئامانەت قويغان چەت ئەل پۇلى 920 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، ھۆكۈمەت ئامانەت قويغان چەت ئەل پۇلى 5 مىليون 440 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى؛ بۇ بانكا جەمئىي 1 مىليون 800 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى تاشقى پېرېۋوت قەرز پۇلى تارقاتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 446 تۈرلۈك خەلقئارا راسچوتنى بېجىردى، ئۇنىڭ سوممىسى 29 مىليون 10 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورت ـ ئېكسپورت راسچوتى 293 كىشىلىك، سوممىسى 27 مىليون 760 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، يىل ئاخىرىغا بارغاندا، سودا ـ سانائەت بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى دۆلەت (چېگرا) سىرتىدىكى 67 ۋەكالىتەن ئىش بېجىرگۈچى بانكىلارنىڭ باش بانكىلىرى بىلەن خىزمەت مۇناسىۋىتى ئورنىتىپ، دۆلەت سىرتىدىكى ۋەكالىتەن ئىش بېجىرگۈچى بانكىلار تورىنى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندۈردى.

1991 ـ يىلى سودا ـ سانائەت بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى ئاپتونوم رايون دائىرىسى ئىچىدە چەت ئەل پۇل ۋىكسىللىرىنى ھاۋالە بويىچە كىرىم قىلىش كەسپىنى يولغا قويۇپ، «ئىمپورتقا گۇۋاھنامە بېرىش پۇلىنى چىقىم قىلىشقا كېپىل بولۇش چارىسى» نى يولغا قويدى ھەمدە ئاپتونوم رايونلۇق تاشقى پېرېۋوت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن تاشقى پېرېۋوت نورمىسى ھېسابى ئېچىپ، تۈركۈمگە بۆلۈپ نەق پۇل ئېلىش، تۈركۈمگە بۆلۈپ تاشقى پېرېۋوت چىقىم قىلىش مەسىلىسىنى ھەل قىلدى. شۇ يىلى سودا ـ سانائەت بانكىسىنىڭ ئاقسۇ، قۇمۇل، چۆچەك، بورتالا، ئالتاي، خوتەندىن ئىبارەت ئالتە شەھەردە ۋە قاراماي شەھىرىگە قاراشلىق مايتاغدا تاشقى پېرېۋوت كەسپىنى يولغا قويۇشى تەستىقلاندى.

ياڭ يۇڭ

قۇرۇلۇش بانكىسى

قۇرۇلۇش بانكىسىنىڭ خىزمىتى ھەققىدە ئومۇمىي بايان

1991 ـ يىلى قۇرۇلۇش بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى يېڭىدىن كۆپەيتىلگەن يىللىق پۇل ئامانەت ۋەزىپىسىنى مۇددەتتىن بۇرۇن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى. يىل ئاخىرىغا قەدەر، قۇرۇلۇش بانكىسى بويىچە ئادەتتىكى ئامانەت پۇلنىڭ قالدۇقى 1990 ـ يىلنىڭ ئاخىرىدىكىدىن 47.13% ئېشىپ، باش بانكا تەكشۈرۈپ بېكىتكەن يېڭىدىن كۆپەيتىلگەن يىللىق پۇل ئامانەت پىلانىنىڭ 304.7 پىرسەنتى ئورۇندالدى.

مەبلەغ ۋەزىيىتى ياخشىلانغان ئەھۋالدا، كرېدىت مەبلىغىدىن پايدىلىنىلىپ تارقىتىلغان تۈرلۈك قەرز پۇللار قەتئىي تۈردە پىلان بويىچە ئۆز جايىغا يەتكۈزۈپ بېرىلدى. يىل ئاخىرىغا بارغاندا، كۆرسەتكۈچتىن پايدىلىنىش نىسبىتى 100.48% كە يېتىپ، تۈرلۈك قەرز پۇللارنىڭ يېڭىدىن كۆپەيگەن قالدۇقى 1990 ـ يىلنىڭ ئاخىرىدىكىدىن 38.7% ئېشىپ، دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ بولۇپمۇ نېفىتلىكلەرنى چارلاش ۋە ئېچىشنىڭ مەبلەغ ئېھتىياجىغا كۈچلۈك مەدەت بېرىلدى.

قۇرۇلۇش بانكىسىنىڭ ئەنئەنىۋى كەسپىي ئۈستۈنلۈكى جارى قىلدۇرۇلۇش ئارقىلىق قۇرۇلۇش تەخمىن چوتى، بىناكارلىق خام (نەق) چوتى يولغا

قويۇلۇپ، ئالدىن تەكشۈرۈش ۋە پۈكەيدە نازارەت قىلىش ھەمدە ئورۇنلارغا ئەقىلغا مۇۋاپىق تەكلىپ بېرىش قاتارلىق چارىلەر يولغا قويۇلۇپ، دۆلەت ۋە قۇرۇلۇش قىلدۇرغۇچى ئورۇنلارغا 189 مىليون 285 مىڭ يۈەن قۇرۇلۇش مەبلىغى تېجەپ بېرىلدى.

خۇ مىڭ

قۇرۇلۇش مەبلىغى باشقۇرۇلدى

1991 - يىلى قۇرۇلۇش بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى 3 مىليارد 168 مىليون 166 مىڭ 800 يۈەن ئومۇمىي قىممەتتىكى لايىھىلەش تەخمىن چوتى، قۇرۇلۇش خام (نەق) چوتىنى تەكشۈرۈپ، قىممىتى 2 مىليارد 972 مىليون 77 مىڭ 500 يۈەنلىك لايىھىنى بېكىتتى؛ 158 مىليون 255 مىڭ 500 يۈەن قىممىتىدىكى قۇرۇلۇشنىڭ پۈتۈش باھاسىنى تەكشۈرۈپ ساپ كېمەيتتى، بۇ، بېكىتىلگەن لايىھىدىكى قىممەتنىڭ 5.32 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. ھەر دەرىجىلىك قۇرۇلۇش بانكىلىرى ئاساسىي قۇرۇلۇشقا پۇل بۆلۈرۈپ بېرىش، قەرز پۇلغا نازارەتچىلىك قىلىش ۋە مالىيە مەبلىغ باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، 770 تۈرلۈك نامۇۋاپىق چىقىمنى تەكشۈرۈپ چىقىم قىلىشنى چەكلەپ، 22 مىليون 188 مىڭ 500 يۈەن مەبلەغنى تېجەپ قالدى. بۇنىڭ ئىچىدە پۈكەيدە تەكشۈرۈپ چىقىم قىلىش رەت قىلىنغىنى 635 تۈرلۈك، تېجەپ قېلىنغان مەبلەغ 16 مىليون 984 مىڭ 600 يۈەن؛ شۇ ئورۇندا تەكشۈرۈپ قايتۇرۇۋېلىنغىنى 125 تۈرلۈك، تېجەپ قېلىنغان مەبلەغ 4 مىليون 596 مىڭ 500 يۈەن. قۇرۇلۇش بانكىسىنىڭ كەسپىي ئالاھىدىلىكى جارى قىلدۇرۇلۇپ، قۇرۇلۇش قىلدۇرغۇچى، لايىھىلىگۈچى، قۇرۇلۇش قىلغۇچى ئورۇنلارغا پائال تۈردە ئەقىلغا مۇۋاپىق تەكلىپلەر بېرىلدى، بۇ تەكلىپلەرنىڭ 131 ى قوبۇل قىلىنىپ، 8 مىليون 842 مىڭ 500 يۈەن مەبلەغ تېجەپ قېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇلغان تۈر 64، تېجەپ قېلىنغان مەبلەغ 7 مىليون 75 مىڭ 200 يۈەن؛ لايىھىنى ياخشىلاش توغرىسىدا بېرىلگەن تەكلىپ 51، تېجەپ قېلىنغان مەبلەغ 911 مىڭ 500 يۈەن؛ قۇرۇلۇش ئۈسۈلىنى ياخشىلاش توغرىسىدا بېرىلگەن تەكلىپ توققۇز، تېجەپ قېلىنغان مەبلەغ 688 مىڭ يۈەن. مۇشۇ بىر يىلدا قۇرۇلۇش تەخمىن چوتى، خام (نەق) چوتىنى تەكشۈرۈش، نامۇۋاپىق چىقىملارنى چەكلەش، پائال تۈردە ئەقىلغا مۇۋاپىق تەكلىپ بېرىش ئارقىلىق دۆلەت ۋە قۇرۇلۇش قىلغۇچى ئورۇنلار ئۈچۈن 189 مىليون 286 مىڭ 500 يۈەن مەبلەغ تېجەپ بېرىلدى.

يىلنىڭ بېشىدا شۆبە بانكا يەرلىك خام چوت ئىچىدىكى قۇرۇلۇش كارخانىلىرىنىڭ 1990 - يىللىق مالىيە نەق چوتىنى تەكشۈرۈپ ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىنى ئىشلەپ، مەلۇمات جەدۋىلىدىكى خاتالىقتىن 600 نەچچىنى، ئىنتىزامغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان پۇلدىن 500 نەچچە مىڭ يۈەننى ئېنىقلاپ چىقىپ، كارخانىلارنىڭ يالغاندىن كۆرسەتكەن زىيان، تۈرلۈك ناملار بىلەن ئاجرىتىۋالغان ئىش ھەققىدىن 2 مىليون يۈەندىن كۆپرەكنى توغرىلاپ، نەق چوتىنىڭ سۈپىتىگە كاپالەتلىك قىلدى.

خۇ مىڭ

نۇقتىلىق تۈرلەر' باشقۇرۇلدى

1991 - يىلى قۇرۇلۇش بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرىدىن 15 نى بېجىردى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەتنىڭ نۇقتىلىق تۈرى ئۈچ، ئاپتونوم رايونىنىڭ نۇقتىلىق تۈرى 12. نۇقتىلىق تۈرلەرگە يىللىق پىلان بويىچە 6 مىليارد 558 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇ تۈرلەرنى بېجىرىدىغان بانكىلارنىڭ باشقۇرۇش كۈچىنى ئاشۇرۇش ئۈچۈن، ئالدىنقى يېرىم يىلدا قۇرۇلۇش بانكىسىنىڭ تۈرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى كەسپىي تارماق بانكىسى قۇرۇلدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبە بانكا، ئۈرۈمچى شەھەرلىك تارماق بانكا ۋە ئىش بېجىرىش ئورنىدىن ئىبارەت ئۈچ دەرىجىلىك مەبلەغ سېلىشنى باشقۇرۇش خادىملىرى شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتىنىڭ 4 - نومۇرلۇق خۇمدان قۇرۇلۇشى ئىش ئورنىغا بېرىپ ئىش بېجىرىشكە ئۈيۈشتۇرۇلۇپ، مۇلازىمەتچىلىك ۋە نازارەتچىلىك كۈچەيتىلدى. مەبلەغ باشقۇرۇش ۋە مەبلەغ بىلەن تەمىنلەش جەھەتتە نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىگە داۋاملىق مەخسۇس

پۇل ئاجرىتىپ بېرىلسە، مەخسۇس باشقۇرۇلدى، ئوتتۇرا ھالقىلار ئازايتىلدى، بۇنىڭ بىلەن مەبلەغ ئۆز ۋاقتىدا جايىغا يەتكۈزۈلدى. دۆلەت مالىيىسىنىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىگە ئىشلىتىلىدىغان مەبلىغىنى ياخشى باشقۇرۇش، ياخشى ئىشلىتىشتە چىڭ تۇرۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، كرېدىت ۋاستىلىرىدىن ئاكتىپ پايدىلىنىلسە، نۇقتىلىق تۈرلەر ئۈچۈن مەبلەغ جۈغلىنىپ، زور مىقدارداۋ قۇرۇلۇش مەبلىغى يەتكۈزۈپ بېرىلدى، قەرز پۇل يۆنىلىشىدە ئالدى بىلەن نۇقتىلىق تۈرلەرنىڭ ئېھتىياجىغا كاپالەتلىك قىلىندى. يىل ئاخىرىغا قەدەر، بانكا بويىچە كرېدىت مەبلىغىدىن پايدىلىنىلسە، دۆلەتنىڭ ئۇچ نۇقتىلىق تۈرگە بېرىلگەن تۈرلۈك قەرز پۇلنىڭ يېڭىدىن كۆپەيگەن قالدۇق سوممىسى 284 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، پۈتۈن بانكىنىڭ تۈرلۈك كرېدىت مەبلىغىنىڭ يېڭىدىن كۆپەيگەن قالدۇق سوممىسىنىڭ 24.99 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. مۇشۇ بىر يىلدا شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتىنىڭ 4 - نومۇرلۇق خۇمدان قۇرۇلۇشى ئۈچۈن تۈرلۈك قەرز پۇلدىن 53 مىليون 850 مىڭ يۈەن بېرىلدى؛ شىنجاڭ ساپ شۇلتا زاۋۇتى ئۈچۈن ۋاقتىدا مەبلەغ جۈغلىنىپ، 5 مىليون يۈەن قۇرۇلۇش قەرز پۇلى بېرىلدى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، قەرەلى توشقان 2 مىليون يۈەن ۋاقتىلىق ئوبوروت قەرز پۇلىنىڭ قەرەلى يېرىم يىل ئۈزارتىپ بېرىلسە، قۇرۇلۇش تۈردە ۋاقتىدا ئىش باشلاشقا كاپالەتلىك قىلىندى؛ مەبلەغ سېلىش پىلانى تېخى چۈشۈرۈلمىگەن ئەھۋالدا شىمالىي شىنجاڭ نېفىتلىكى ۋە تۈرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى ئۈچۈن 200 مىليون يۈەندىن كۆپرەك ۋاقتىلىق ئوبوروت قەرز پۇلى تارقىتىلىپ، نېفىتلىكلەرنى چارلاش ۋە ئېچىش ئىشلىرىنىڭ ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىندى.

سېلىنغان مەبلەغنىڭ ئۇنۇمىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، نۇقتىلىق تۈرلەرنىڭ مالىيە مەبلىغىنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى. شىمالىي شىنجاڭ نېفىتلىكى ۋە تارىم نېفىتلىكىگە سېلىنغان مەبلەغنىڭ ئەملىيلەشمىگەن قىسمى ئالاقىدار تارماقلارنىڭ مەبلەغ سېلىش پىلانىنى تەڭشەش ئارقىلىق ۋاقتىدا ھەل قىلىندى ھەمدە بۇ ئورۇنلارنىڭ ماددىي ئەشيا زاپىسى تەكشۈرۈپ بېكىتىلدى. يەنە بىر بۇرۇش مۇكەممەل بولغان نېفىتلىكلەرنىڭ ماددىي ئەشيا زاپىسىنى تەكشۈرۈپ بېكىتىش لايىھىسى تۈزۈپ چىقىلدى، ئۇچ چوڭ نېفىتلىك ئۈچۈن زاپاس قەرز پۇلدىن 320 مىليون يۈەن ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ۋە تۈرلەرگە باھا بېرىش قائىدە يايدۇرۇلدى، مۇشۇ بىر يىلدا «7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ئېلېكتر قۇۋۋىتى تۈرىنىڭ مالىيە مەبلىغىنى باشقۇرۇش خىزمىتى ئۈستىدە تەكشۈرۈش»، «مەركەز دەرىجىلىك (پۇل بۈيرۇپ بېرىشنى قەرز پۇل بېرىشكە ئۆزگەرتىش) تۈرىنىڭ قەرز پۇللارنى قايتۇرۇش ئىقتىدارى ئۈستىدە تەكشۈرۈش»، «قۇرۇلۇۋاتقان مەركەز دەرىجىلىك چوڭ، ئوتتۇرا تۈرلەرنىڭ تەخمىن چوتىنى ئىجرا قىلىش ئەھۋالى ئۈستىدە تەكشۈرۈش»، «پۈتا مەخسۇس تۈر قەرز پۇلى ئۈستىدە تەكشۈرۈش»، «شىنجاڭنىڭ يېنىك ئاپتوموبىل ئىشلەپچىقىرىش كەسپىي ئۈستىدە تەكشۈرۈش» تىن ئىبارەت بەش تۈر ئۈستىدىكى تەكشۈرۈش - تەتقىق قىلىش ئورۇندالدى؛ مايتاغ ئېتىلبىن قۇرۇلۇشى ۋە ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنىڭ پولىئېستېر قۇرۇلۇشىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى قاتارلىق ئوندىن كۆپرەك قۇرۇلۇش قەرز پۇل تۈرى باھالىنىپ، بۇ تۈرلەرگە مەبلەغ سېلىش تەدبىرىنى تۈزۈش ئۈچۈن ئاساس يارىتىپ بېرىلدى.

خۇ مىڭ

دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى جانلاندۇرۇشقا مەدەت بېرىلدى

1991 - يىلى قۇرۇلۇش بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى پائال تەدبىر قوللىنىپ، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ تاشقى مۇھىتىنى ياخشىلاشقا مەدەت بېرىپ، كارخانىلارنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشىنى ئىلگىرى سۈردى: (1) خام چوتىنىكى پۈتۈش باھاسى مۇۋاپىق تەڭشىلىپ، كارخانىلارنىڭ ئاساسىي خام

چوت كىرىمىگە كاپالەتلىك قىلىندى. شۇبە بانكا ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىرلىكتە ئاپتونوم رايونىمىز قۇرۇلۇش خام چوت نورمىسىدىكى ئىش كۈنىگە قاراپ بېرىلىدىغان ھەق، ماتېرىيال ھەققى، ماشىنا - ئوسكۇنىلەرنىڭ سىمىنا ھەققى قاتارلىقلارنى تەپسىلىي ھېسابلاپ چىقىپ، ئۇلارنى 1987 - يىلدىكى خام چوت نورمىسى ۋە ھەق ئېلىش ئۇلچىمى ئاساسىدا 26.02% ئۆستۈرۈپ، ئاساسلىق ماتېرىياللارنىڭ باھاسىنى تەڭشەپ، ئۇنى ئاپتونوم رايون 1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن بۇرۇن يولغا قويغان پىلانلىق باھا سەۋىيىسىگە يەتكۈزدى ھەمدە 4 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن كېيىن يېڭىدىن يولغا قويۇلغان سىياسەت خاراكتېرلىك باھانىمۇ مۇناسىپ تەڭشەپ، كارخانىلارنىڭ كىرىمىنى كۆپەيتىپ زىيانىنى تۈگىتىشى ئۈچۈن شارائىت يارىتىپ بەردى. (2) ئۇچ بۇرجەك قەرز پائالىيىتىنى ئېنىقلاندى. شۇبە بانكا 69 تۈر (ئورۇن) گە قەرز ئېنىقلاش ئۈچۈن 230 مىليون 330 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى، بۇ، قۇرۇلۇش بانكىلىرىدا ھېساب ئاچقان ئورۇنلارنىڭ تۇراقلىق مۇلۈككە مەبلەغ سېلىش تۈرى بويىچە قەرز قالغان ئومۇمىي سوممىنىڭ 86.4 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، زەنجىرسىمان قەرزدارلىقنى ھەل قىلىشتا پائال رول ئوينىدى. (3) ئىغىر زىيان تارتقان دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارغا نىسبەتەن باجنى ۋە خام چوتتىكى يۇقىرىغا تاپشۇرۇش كۆرسەتكۈچىنى مۇۋاپىق كېمەيتىش، كەچۈرۈم قىلىش ۋە كېچىكتۈرۈش توغرىسىدا تەكلىپ بېرىلدى. كۆپ تەرەپلىمە ماسلاشتۇرۇش ئارقىلىق، شىنجاڭ بىناكارلىق - قۇرۇلۇش باش شىركىتىنىڭ 1990 - يىلى يۇقىرىغا تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك ھۆددىگەرلىك تۇپ سانى 4 مىليون 270 مىڭ يۈەن كېمەيتىلدى ۋە كەچۈرۈم قىلىنىدى، باج تارماقلىرى دۆلەتنىڭ بەلگىلىمىسىدىكى ھوقۇق چېكىگە ئاساسەن، يۇقىرىغا مەلۇم قىلىپ تەستىقلىتىش ئارقىلىق 5 مىليون يۈەندىن كۆپرەك ئۇي - مۇلۈك بېجى، يەر ئىشلىتىش بېجى ۋە بىناكارلىق بېجىنى كېمەيتىپ ۋە كەچۈرۈم قىلىپ، زىيان تارتقان كارخانىلارنىڭ يۈكىنى يەڭگىللەتتى. (4) كارخانىلارنىڭ ئىگىلىكباشقۇرۇش ھۆددىگەرلىك مەسئۇلىيىتە تۈزۈمىنى مۇكەممەللەشتۈرۈشىگە مەدەت بېرىلدى. شۇبە بانكا ئاپتونوم رايون بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۈكچىلىكىدىكى بىناكارلىق كارخانىلىرىدا 2. قېتىملىق ھۆددىگەرلىك مەسئۇلىيىتە تۈزۈمىنى يولغا قويۇشقا دائىر بىرقانچە مەسىلە توغرىسىدىكى بەلگىلىمىنى تۈزۈپ چىقتى ھەمدە بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ 2 - قېتىملىق ھۆددىگە ئېلىش خىزمىتىگە باشلامچىلىق قىلىپ ۋە مەسئۇل بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش ھۆددىگەرلىكىنى يولغا قويۇشنى ئىلگىرى سۈردى. (5) بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ئىچكى قىسىمدىكى يوشۇرۇن كۈچلەرنى ئىشقا سېلىشىغا ياردەم بېرىلدى. شۇبە بانكا بىرلەشمە خىزمەت گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، قۇرۇلۇش ئەھۋالىنى ئومۇميۈزلۈك ئىگىلەش ئارقىلىق، ئىقتىسادىي ھېسابات كۈچەيتىپ، قۇرۇلۇش تەننەرخىنى تۆۋەنلىتىش توغرىسىدا تەدبىر - تەكلىپلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى؛ مالىيە تارماقلىرىنىڭ ماقۇللۇقىنى ئېلىپ، بىناكارلىق كارخانىلىرىغا بۇيرۇپ بېرىلىدىغان ئۈچ تۈرلۈك پەن - تېخنىكا خىراجىتىنى بۇرۇنقى مالىيەدىن بۇيرۇپ بېرىشنى قەرز بېرىشكە ئۆزگەرتىپ، ئۇنىڭ ئۈستىگە كىرىمىنى قەرز پۇل قوندى قىلدى، بۇ ئارقىلىق بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش ھېساباتىنى كۈچەيتىش ئىلگىرى سۈرۈلۈپلا قالماي، بەلكى ئۇلارنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى تېخنىكا تەرەققىياتى ئۈچۈن مۇقىم مەبلەغ مەنبەسى يارىتىپ بېرىلدى.

خۇ مىڭ

كرېدىت باشقۇرۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى قۇرۇلۇش بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۇبىسى كرېدىت باشقۇرۇشتا «ئومۇمىي مىقدارنى تىزگىنلەش، قۇرۇلمىنى تەڭشەش، باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش، ئۈنۈمنى ئۆستۈرۈش» تىن ئىبارەت خىزمەت فاكىرىنىنى ئەستايىدىل ئىجرا قىلغانلىقتىن، پۈتۈن بانكىنىڭ كرېدىت مەبلىغىنىڭ ئايلىنىش ئەھۋالى ياخشى بولدى، كرېدىت مەبلىغىدىن پايدىلىنىپ تارقىتىلغان تۈرلۈك قەرز

پۇلنىڭ قالدۇقى 1990 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكى قالدۇق سوممىدىن %29.2 ئېشىپ، باش بانكا ۋە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق بانكىسى تەكشۈرۈپ بېكىتكەن ئومۇمىي كۆلەمنىڭ 100.45 پىرسەنتىگە توغرا كەلدى. تۇرلۇك قەرز پۇل ئاساسىي جەھەتتىن پىلان كۆرسەتكۈچى ئىچىدە تىزگىنلەندى. كرېدىت مەبلىغىدىن پايدىلىنىپ تارقىتىلغان تۇرلۇك قەرز پۇل، ئاساسەن، نېفىتلىكلەرنى چارلاش ۋە ئېچىش، شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتىنىڭ 4 - نومۇرلۇق خۇمدان قۇرۇلۇشى، ماناس ئېلېكتر ئىستانسىسى، تاغ ئاغزى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى، قىزىل سۇ ئامبىرى قاتارلىق دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىگە ئىشلىتىلدى؛ يەنە 28 سودا - سانائەت كارخانىسىغا 180 مىليون يۈەن سودا - سانائەت كارخانىلىرى تۇراقسىز مەبلەغ قەرز پۇلى تارقىتىلدى. بىناكارلىق تۇراقسىز مەبلەغ قەرز پۇلىنى تارقىتىشتا مەبلەغ سېلىش يۆنىلىشىنى ياخشىلاش يولغا قويۇلۇپ، دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى ئۈستىگە ئالغان بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى يولغا قويۇش ئېھتىياجىغا ئالدى بىلەن كاپالەتلىك قىلىنىدى؛ ئاندىن قالسا، ئۇنۇمى ياخشى، ئىناۋىتى يۇقىرى بىناكارلىق كارخانىلىرىغا ئېتىبار بېرىلىپ، كرېدىت مەبلىغىنىڭ بىخەتەرلىكىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا قەرز پۇل بېرىش يۆنىلىشى ئاساسىي جەھەتتىن مۇۋاپىق بولدى، يۇنىڭ ئىچىدە ئېغىر سانائەتكە بېرىلگەن قەرز پۇل %57.31 نى، بىناكارلىق - قۇراشتۇرۇش ۋە چارلاش - لايىھىلەشكە بېرىلگەن قەرز پۇل %19.97 نى، يېنىك سانائەتكە بېرىلگەن قەرز پۇل %8.95 نى، يېزا ئىگىلىك، گېئولوگىيىلىك چارلاش - تەكشۈرۈش، ترانسپورت، پوچتا - تېلېگراف، سودا، ئاشلىق، تاشقى سودا ۋە يەن تەنقىداتى، مەدەنىيەت، ماۋارىپ - مەھىيە شۇنىڭدەك شەھەر قۇرۇلۇشى، ساياھەتچىلىك قاتارلىقلارغا بېرىلگەن قەرز پۇلمۇ مۇئەييەن نىسبەتنى ئىگىلىدى. 1991 - يىلى قەرز پۇل بېرىلگەن تۈرلەردىن 16 سى پۈتتۈرۈلۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلۈپ، 522 مىليون 750 مىڭ يۈەن مەھسۇلات قىممىتى، 23 مىليون 560 مىڭ يۈەن باج يارىتىلدى.

خۇ مىڭ

ئۆي - زېمىن كرېدىت كەسپى

1990 - ۋە 1991 - يىللىرى قۇرۇلۇش بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى ئۆي - زېمىن تەرەققىيات كارخانىلىرىغا 414 مىليون يۈەن تۇراقسىز مەبلەغ قەرز پۇلى تارقاتتى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكى قەرز پۇل قالدۇقى 240 مىليون يۈەن بولۇپ، تەرەققىيات كارخانىلىرى تۇراقسىز مەبلەغ قەرز پۇل ئومۇمىي سوممىسىنىڭ 95 پىرسەنتىدىن كۆپرەكىنى ئىگىلىدى. تەرەققىيات كارخانىلىرى ئوچۇن 130 مىليون يۈەن ئۆي سېتىۋېلىش پۇلى ئالدىن يىغىپ بېرىلدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە 12 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە 26 ناھىيىلىك ھۆكۈمەت قۇرۇلۇش بانكىسىغا ئۆي ئىسلاھاتى پۇل مۇئامىلىسى كەسپىنى بېجىرىشنى رەسمىي ھاۋالە قىلدى، قۇرۇلۇش بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى، مەركىزىي تارماق بانكا، ناھىيىلىك تارماق بانكا (ئىش بېجىرىش ئورنى) دىن ئىبارەت ئۈچ دەرىجىلىك ئۆي - زېمىن پۇل مۇئامىلىسى ئاپپاراتى قۇرۇلدى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدا قۇرۇلۇش بانكىسىنىڭ ھەر دەرىجىلىك ئۆي - زېمىن كرېدىت بۆلۈملىرى 1500 ھېساب ئېچىپ، 440 مىليون يۈەن تىجارەت خاراكتېرلىك ئۆي ئىسلاھاتى مەبلەغ ئامانەت پۇلى جەلپ قىلدى، 100 مىليون يۈەنگە يېقىن قەرز پۇل تارقىتىپ، كارخانا ۋە كەسپىي ئورۇنلارنىڭ تۇرالغۇ جاي قۇرۇلۇشىغا مەدەت بەردى.

قۇرۇلۇش بانكىسى تۇرالغۇ جايلارنىڭ ئىستېمال بۇيۇملىرى بازىرىغا كىرىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايون بويىچە ئاھالىلەرنىڭ شەخسىي ئۆي سېتىۋېلىش ئامانەت - قەرز پۇل كەسپىنى باشلامچىلىق بىلەن يولغا قويۇپ، تۇرالغۇ جايلارنى تاۋارلاشتۇرۇشنى ئالغا سىلجىتىش جەھەتتە پايدىلىق سىناقلارنى ئېلىپ باردى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدا تۇرالغۇ جاي قەرز پۇلنىڭ قالدۇقى ئاز كەم 20

مىليون يۈەنگە يەتتى.

قۇرۇلۇش بانكىسى يەنە ئۆي - زېمىن تەرەققىيات تىجارىتىگە ئاكتىپ مەبلەغ سېلىپ ۋە قاتنىشىپ، مەبلەغ جۇغلاش، مەبلەغ يۆرۈشتۇرۇش، تەرەققىيات بىلەن ئىگىلىك باشقۇرۇشنى ئورگانىك ھالدا بىرلەشتۈرۈپ، تۇرالغۇ جاي تۇزۇمى ئىسلاھاتىنى يۆرۈشلەشكەن مۇلازىمەت بىلەن تەمىنلىدى. شۇنىڭ بانكا تەشكىللەپ قۇرغان ئۆي - زېمىن تەرەققىيات كارخانىلىرى تەرتىپكە سېلىنىش ئارقىلىق، ئۆز ئالدىغا مەبلەغ سالغان شىركەتتىن ئىككىسى، بىرلىشىپ باشقۇرىدىغان شىركەتتىن ئىككىسى ۋە ئىش بېجىرىش ئورنىدىن ئۈچى ساقلاپ قېلىندى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر، 242 مىڭ 900 كۋادرات مېتر تاۋار ئۆي پۈتتۈرۈلدى، 248 مىڭ 500 كۋادرات مېتر تاۋار ئۆي سېلىنمۇاتىدۇ، 141 مىڭ كۋادرات مېتر تاۋار ئۆي سېتىلدى.

خۇ مىڭ

ھۆكۈمەت پۇل ئامانىتى ۋە خەلق پۇل ئامانىتى

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك قۇرۇلۇش بانكىلىرىدىكى كارخانا ئامانەت پۇلىنىڭ قالدۇقى 1990 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىكىدىن %50.23 ئېشىپ، باش بانكا تەكشۈرۈپ بېكىتكەن كارخانا ئامانەت پۇلىنى يىغىدىن كۆپەيتىش پىلانى %883.12 ئورۇندالدى. كارخانا ئامانەت پۇلىنىڭ ئاپتونوم رايون بويىچە قۇرۇلۇش بانكىلىرىنىڭ ئادەتتىكى ئامانەت پۇلى ئىچىدە ئىگىلىگەن نىسبىتى %61.71 كە يەتتى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك قۇرۇلۇش بانكىلىرى كارخانا ئامانەت پۇلىنىڭ مۇقىم ئېشىش ۋەزىيىتىنى ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن، ئۆزلىرىنىڭ قوش فۇنكسىيىلىك ئۈستۈنلۈكىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، مۇنۇ ئۈچ جەھەتتىكى خىزمەتنى نۇقتىلىق تۇتتى: بىرىنچىدىن، سىياسەتكە تايىنىپ، ئۆزلىرى مەبلەغ توپلاپ ئامانەت قويۇشنى تۇتتى. يەنە ئاخىرىغا بارغاندا، بانكا بويىچە ئۆزى تەييارلىغان مەبلەغ ئامانەت پۇلىنىڭ قالدۇقى 1990 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىكىدىن %44.26 ئېشىپ، كارخانا ئامانەت پۇللىرىنىڭ يىغىي كۆپەيگەن سوممىسىنىڭ %24.64 بىرسەنتىنى ئىگىلىدى. ئىككىنچىدىن، نېفىت، تۆمۈر يول، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۈەنى قاتارلىق چوڭ كارخانىلارغا تايىنىپ، چوڭ كارخانىلارنىڭ ئامانەت پۇللىرىنى تۇتتى. يەنە ئاخىرىدا نېفىت كارخانىلىرىنىڭ ئامانەت پۇلىنىڭ قالدۇقىلا 659 مىليون 130 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، پۈتۈن بانكىنىڭ كارخانا ئامانەت پۇل قالدۇقىنىڭ %24.95 بىرسەنتىنى ئىگىلىدى. ئۈچىنچىدىن، «بىر كەسىپنى ئاساس قىلىش، مۇڭاپىق گىرەلەشتۈرۈش، خېرىدارلانىڭ ئىختىيارىغا ھۆرمەت قىلىش» پرىنسىپىنى ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئىلا سۈپەتلىك مۇلازىمەت قىلىشنى قانات يايدۇرۇپ، كونا خېرىدارلارنى تۇراقلاشتۇرۇپ، يېڭى خېرىدارلارنى قولغا كەلتۈرۈپ، قەرز پۇل بېرىش ئارقىلىق ئامانەت پۇل جەلپ قىلىش، تەكشۈرۈش ئارقىلىق ئامانەت پۇل جەلپ قىلىش، كۆپ تەرەپلىمە ئالاقىلىشىش قاتارلىق شەكىللەرنى قوللىنىپ، زور مىقداردا ئامانەت پۇلى تەشكىللىدى.

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە قۇرۇلۇش بانكىسىنىڭ خەلق پۇل ئامانەت قالدۇقى 1990 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىكىدىن %42.4 ئېشىپ، باش بانكا تەكشۈرۈپ بېكىتكەن خەلق پۇل ئامانىتىنى يىغىدىن كۆپەيتىش پىلانى %139.43 ئورۇندالدى.

خۇ مىڭ

قەرز چېكى تارقىتىلدى

قۇرۇلۇش بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى 1991 - يىلى 10 مىليون يۈەن پۇل مۇئامىلىسى قەرز چېكى تارقاتتى، دۆلەتنىڭ مەبلەغ سېلىش قەرز چېكىدىن 94 مىليون يۈەننى، ئۇرۇمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنىڭ پولئېستېر قۇرۇلۇشى قەرز چېكىدىن 20 مىليون يۈەننى ۋەكالەتەن تارقىتىپ بەردى؛ 1988 - يىلى ۋەكالەتەن تارقىتىلغان ئېلېكتر قۇرۇلۇشى قەرز چېكىدىن 20 مىليون يۈەن نەقلەشتۈرۈپ بېرىلدى، بۇ، تارقىتىلغان سوممىنىڭ 100 بىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. 1987 - يىلى تۇنجى قېتىم تارقىتىلغان 9 مىليون يۈەن نۇقتىلىق قۇرۇلۇش قەرز چېكى

پۇتۇنلەي ئەقلەشتۇرۇلدى.

1 - دەرىجىلىك ئاكسىيە كەسپىنى كېڭەيتىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، 2 - دەرىجىلىك بازار كەسپى پائال، پۇختا تەرەققىي قىلدۇرۇلدى. بانكا بويىچە 13 مەركەزلىي تارماق بانكا ئاپتونوم رايونلۇق شۆبە بانكىسىنىڭ ئىناۋەتلىك ھاۋالە مەبلەغ سېلىش شىركىتى بىلەن ئاكسىيە ئۆتۈنۈپ بېرىش كەسپىنى ۋەكالىتەن بېجىرىش مۇناسىۋىتى ئورناتتى، ۋەكالىتەن بېجىرىش ئورنىدىن 26 سى قۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 418 مىڭ يۇەنلىك باھالىق ئاكسىيىنى ئېلىپ سېتىش ۋەكالىتەن بېجىرىلدى.

خۇ مىڭ

مۇپەتتىشلىك قىلىش - تەكشۈرۈش ئەھۋالى

1991 - يىلى قۇرۇلۇش بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى كرېدىت كەسپى ۋە مالىيە بوغالتىرلىق كەسپى ئۈستىدە نۇقتىلىق مۇپەتتىشلىك - تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى. مۇپەتتىشلىك قىلىنغان، تەكشۈرۈلگەن 2198 قەرز بېرىش - قەرز ئېلىش توختامى ئىچىدە 2940 توختامنىڭ لايىقەتسىز توختام ئىكەنلىكى ئېنىقلاپ چىقىلدى. بۇ، پۈتۈن توختامنىڭ 4.13 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ، سوممىسى 82 مىليون 70 مىڭ يۇەن بولۇپ، پۈتۈن سوممىنىڭ 6.4 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ؛ مالىيە بوغالتىرلىق كەسپى بويىچە 140 تۈرلۈك خاتالىق، قائىدە - نىزامغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىلگەن 38 مىڭ 100 يۇەن ئېنىقلاندى. يەغۇبلىشقا تېگىشلىك قەرز پۇل ئۆسۈمىنى مۇپەتتىشلىك قىلىش - تەكشۈرۈش ئارقىلىق قەرز پۈلىنىڭ ئۆسۈمىنى قايتۇرمىغان خېرىدارىدىن 178 ى ئېنىقلاپ چىقىلىپ، 6 مىليون 630 مىڭ يۇەن قەرز قالغان ئۆسۈم سوممىسى قايتۇرۇۋېلىندى.

1991 - يىلى مالىيە، باجنى كەلگۈسىدە تەكشۈرۈش قانات يايدۇرۇلدى. ئۆزى ئۆزىنى تەكشۈرۈش ئاساسىدا، ئاپتونوم رايونلۇق شۆبە بانكا ۋە مەركەزلىي تارماق بانكىدىن ئىبارەت ئىككى دەرىجىلىك بانكىدىن 30 نەپەر مۇپەتتىش ۋە تەكشۈرگۈچى ئاجرىتىلىپ ۋە ئالاقىدار تارماقلاردىن 25 تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللىنىپ، ئارىلاپ تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىلدى، ئارىلاپ تەكشۈرۈش دائىرىسى 30% تىن كۆپرەككە يەتتى. ئۆزى ئۆزىنى تەكشۈرۈش ۋە نۇقتىلىق ئارىلاپ تەكشۈرۈش ئارقىلىق ئىنتىزامغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان سوممىدىن 158 مىڭ 500 يۇەن ئېنىقلاپ چىقىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە تەننەرختىن ئىگىلىۋېلىنغىنى 43 مىڭ 500 يۇەن، پايدىدىن ئىگىلىۋېلىنغىنى 20 مىڭ 600 يۇەن، سېتىۋېلىشنى تىزگىنلەش بەلگىلىمىسىگە خىلاپ ھالدا ئىشلىتىلگەن سومما 94 مىڭ 400 يۇەن. بۇ مەسىلىلەر كەلگۈ كۆلەمدە تەكشۈرۈش جەريانىدا بىر تەرەپ قىلىندى ۋە تۈزىتىلدى.

خۇ مىڭ

يېزا ئىگىلىك بانكىسى

يېزا پۇل مۇئامىلىسى خىزمىتى ھەققىدە ئومۇمىي بايان

1991 - يىلى جۇڭگو يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى قۇرۇلمىنى تەڭشەپ، يېزا ئىگىلىك مېلىنمىسىنى كۆپەيتىپ، يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنى قوللاپ، ناھىيە سانائىتى ۋە يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ تەرەققىياتىغا مەدەت بېرىپ، يېزا ئىقتىسادىنىڭ ئۈدا، مۇقىم، ماسلاشقان ھالدا راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن تۆھپە قوشتى.

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىلىرى ۋە يېزا ئامانەت قەرز كوپېراتىپلىرىنىڭ ئامانەت پۇل قالدۇقى 11 مىليارد 348 مىليون يۇەنگە يېتىپ، يىلنىڭ بېشىدىكىدىن 2 مىليارد 200 مىليون يۇەن كۆپەيدى؛ تۇرلۇك قەرز پۇلىنىڭ قالدۇقى 13 مىليارد 250 مىليون يۇەنگە يېتىپ، يىلنىڭ بېشىدىكىدىن 3 مىليارد 626 مىليون يۇەن، 1990 - يىلدىكىدىن 376 مىليون يۇەن كۆپەيدى.

5 - ۋە 6 - ئايلاردا ئاپتونوم رايون بويىچە كەلگۈ كۆلەملىك قۇرغاقچىلىق ئاپىتى يۈز بەردى. ھەر

دەرىجىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىلىرى ۋە يېزا ئامانەت - قەرز كوپېراتىپلىرى 1 مىليارد 625 مىليون يۈەن يېزا ئىگىلىك قەرز پۇلى تارقاتتى، بۇ، 1990 - يىلىنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن 304 مىليون يۈەن كۆپ؛ ماپ كۆپەيگەن قالدۇق 385 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن 203 مىليون يۈەن كۆپ ئاشتى.

1991 - يىلى 21 مىليون يۈەن «ئۇچقۇن پىلان» ى قەرز پۇلى تارقىتىش پىلانى ئورۇنلاشتۇرۇلۇپ، 31 «ئۇچقۇن پىلان» ى تۈرىگە مەدەت بېرىلدى؛ 10 مىليون يۈەن پەن - تېخنىكا تەرەققىيات قەرز پۇلى تارقىتىش ئورۇنلاشتۇرۇلۇپ، ئۇچ پەن - تېخنىكا تەرەققىيات تۈرىگە مەدەت بېرىلدى؛ يېزا - بازار كارخانىلىرىغا 293 مىليون يۈەن قەرز پۇل تارقىتىلدى؛ يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىش ئۈچۈن 9 مىليارد 567 مىليون يۈەن قەرز پۇل تارقىتىلىپ، 1 مىليون 999 مىڭ تونىنا ئاشلىق، 743 تونىنا پاختا، 106 مىڭ تونىنا ياغلىق دان، 18 مىڭ 400 تونىنا قوي يۈڭى سېتىۋېلىشقا مەدەت بېرىلدى؛ 2 مىليارد 10 مىليون يۈەن سودا تۈراقسىز مەبلەغ قەرز پۇلى تارقىتىلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك بانكىسى سىستېمىسى مۇھىم نۇقتىنى گەۋدىلەندۈرۈش، قەدەم - باسقۇچقا بۆلۈپ ئىلگىرىلەش پرىنسىپىغا ئاساسەن، 1991 - يىلى ئىچكى قىسمىدا ئومۇملاشتۇرۇپ تۈزەشنى كەڭ قانات يايدۇردى ھەمدە يۈزەكى تۈزەشتىن تۈپتىن تۈزەشكە ئۆتتى، ئىچكى قىسمىدا ئومۇملاشتۇرۇپ تۈزەشكە بىرلەشتۈرۈپ، ھەيرىي نورمال قەرز پۇللارنى ئېنىقلاپ قايتۇرۇۋېلىش خىزمىتىنى داۋاملىق كۈچەيتىپ، بۇ خىزمەتنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى 1989 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇنقى تۈرۈپ قالغان قەرز پۇللارنى قايتۇرۇۋېلىشقا قويدى. بۇ قەرز پۇللار ئىشلەپچىقىرىش مەسئۇلىيەت تۈزۈمى يولغا قويۇلۇشتىن ئىلگىرىكى كوللېكتىپنىڭ قەرز پۇلى ھەمدە دېھقان ئائىلىلىرىنىڭ قەرز پۇللىرى، چوڭ كەسىپي ئائىلىلەر ۋە يەككە سودا - سانائەتچىلەرنىڭ قەرز پۇللىرى، تاقىۋېتىلگەن، ئىشلەپچىقىرىشتىن توختىتىلغان كارخانىلارنىڭ قەرز پۇللىرى، كارخانىلار ئىگىلىۋالغان، يۆتكەپ ئىشلىتىۋالغان قەرز پۇللار، بانكا ئىشچى - خىزمەتچىلىرى بەلگىلىمىگە، ئىنتىزامغا خىلاپ ھالدا ئۆز ئالدىغا تەستىقلاپ ئۆزى تارقاتقان قەرز پۇل قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ئاشلىق قەرز پۇلى ئىچىدىكى يېڭىدىن كۆپەيگەن سىياسەت خاراكتېرلىك ئامىللار تۈپەيلىدىن ئىگىلىۋېلىنغان، يۆتكەپ ئىشلىتىلگەن قەرز پۇلىنى چىقىرىۋەتكەندە، ھەيرىي نورمال قەرز پۇلنىڭ ئىگىلىۋېلىنىش نىسبىتى 1989- يىلدىكىدىن 11.83 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلەپ، جۇڭگو يېزا ئىگىلىك بانكىسى چۈشۈرۈپ بەرگەن 2.64 پىرسەنتلىك رەقەم، تۈرۈپ قالغان، ھېسابقا ئېسىپ قويۇلغان قەرز پۇلنىڭ ئىگىلىنىش نىسبىتى 1989 - يىلدىكىدىن 5.12 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلەپ، ۋەزنىسە 0.56 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشۇرۇپ تۇرۇندالدى. يېزا ئامانەت - قەرز كوپېراتىپلىرىنىڭ ھەيرىي نورمال قەرز پۇلىنىڭ ئىگىلىۋېلىنىش نىسبىتى 22.58 پىرسەنتلىك رەقەم، تۈرۈپ قالغان، ھېسابقا ئېسىپ قويۇلغان قەرز پۇلنىڭ ئىگىلىۋېلىنىش نىسبىتى 5.1 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىدى.

ھەر دەرىجىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىلىرى يەنە ئاساسىي قۇرۇلۇش قەرز پۇللىرىنى ئېنىقلاش مۇھىم نۇقتا قىلىنغان ئۇچ بۇرجەك قەرزنى ئېنىقلاش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇپ، 72 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ، 171 مىليون يۈەن مەبلەغنى ئېنىقلاپ جانلاندۇردى.

1991 - يىلىنىڭ كېيىنكى يېرىمىدا ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك بانكىسى سىستېمىسىدا 2000 يۈەندىن ئاشىدىغان ئىقتىسادىي ئەنزىدىن 63 ى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى، بۇنىڭغا چېتىلىدىغان سومما 1 مىليون 609 مىڭ يۈەنگە يېتىدۇ. 29 ئەنزە تاماملاندى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك بانكىسى يارلىقان پايدا 82 مىليون 540 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزۈلۈپ، پىلاندىكىدىن 64% ئاشۇرۇلۇپ، جۇڭگو يېزا ئىگىلىك بانكىسى چۈشۈرگەن پىلاندىكى ۋەزنىنى تۇرۇندالدى.

بې ۋېيلىنىڭ

پىزا ئىگىلىك كرېدىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك پىزا ئىگىلىك بانكىلىرى، پىزا ئامانەت - قەرز كوپېراتىپلىرى پىزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىغا يارەدەم بېرىپ، پىزا ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئاساس قىلىنغان پىزا ئىگىلىكىگە مايىل بولۇشتىن ئىبارەت كرېدىت سىياسىتىنى داۋاملىق ئىزچىللاشتۇردى. مۇشۇ بىر يىلدا 4 مىليارد 406 مىليون يۈەن پىزا ئىگىلىك قەرز پۇلى تارقىتىلدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 27.12% كۆپ.

قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش مەزگىلىدە، ھەر دەرىجىلىك بانكا، ئامانەت - قەرز كوپېراتىپلىرى ئېڭىز ئورۇنغا تېرىش، سۇ ئىنشائاتلىرىنى رېمونت قىلىش ۋە يۇرۇشلەشتۇرۇش، ئېتىز - ئېرىق پەرۋىشىنى كۈچەيتىش، چارۋا ماللاردا بولىدىغان يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش، ئۇرۇقلاندۇرۇش، يەم - خەشەك سېتىۋېلىش، «بەشنى بىر تۇتاش باشقۇرۇش» تىن ئىبارەت ئىجتىمائىيلاشقان مۇلازىمەت سىستېمىسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش قاتارلىقلارغا مەبلەغ سېلىشنى ئالدى بىلەن ئورۇنلاشتۇردى. پىزا ئىگىلىكنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش جەھەتتە، كرېدىتنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى بۇرۇنقى ئادەتتىكى ئىشلەپچىقىرىش خىراجەت ئېھتىياجىنى قاندۇرۇشتىن، تەدرىجىي ھالدا، ئىلمىي ئۇسۇلدا تېرىقچىلىق قىلىش، پەن - تېخنىكا ئارقىلىق پىزا ئىگىلىكنى گۈللەندۈرۈشكە مايىل بولۇشقا بۇرىدى. مۇشۇ يىل ئىچىدە «ئۇچقۇن پىلان» ى قەرز پۇلى ۋە پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى قەرز پۇلىدىن 31 مىليون يۈەن ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

1991 - يىلى ھەر دەرىجىلىك بانكا، ئامانەت - قەرز كوپېراتىپلىرى پىزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنى سېتىۋېلىش ۋە زاپاس ساقلاشنى داۋاملىق پائال قوللىدى ھەمدە پىزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش قەرز پۇلى جەھەتتە ماددىي ئەشيالارنى ھېسابقا ئاغدۇرۇپ راسخوت قىلىش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، مەخسۇس پۇلنى، مەخسۇس تۇرگە ئىشلىتىشكە كاپالەتلىك قىلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك پىزا ئىگىلىك بانكىلىرى، قەرز پۇل جەھەتتە، سۇ ئىنشائاتى مەركەز قىلىنغان ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا داۋاملىق مەدەت بېرىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىش شارائىتىنى ياخشىلىدى.

جاۋ خوي

پىزا سانائەت كرېدىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك پىزا ئىگىلىك بانكىلىرى، پىزا ئامانەت - قەرز كوپېراتىپلىرى پىزا سانائەت كرېدىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى باشلامچى، تايانچ كارخانىلارنى قوللاشقا قارىتىپ، ئۇلارغا تەسىر كۆرسىتىش ئارقىلىق، ئومۇمىي دائىرىنى يېتەكلىدى. مۇشۇ بىر يىلدا 195 مىليون يۈەن پىزا سانائەت قەرز پۇلى تارقىتىلدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 51 مىليون يۈەن كۆپ؛ تارقىتىلغان پىزا - بازار كارخانىلىرى قەرز پۇلى 293 مىليون يۈەن بولۇپ، 20 مىليون يۈەن كۆپەيدى. قەرز پۇل قالدۇقى 69 مىليون يۈەن ساپ كۆپەيدى.

ھەر دەرىجىلىك بانكا، ئامانەت - قەرز كوپېراتىپلىرى مەدەت بەرگەن ناھىيە سانائىتى ۋە پىزا - بازار كارخانىلىرى ئۆز پېرىنسىپ بايلىق مەنبە ئەۋزەللىكىدىن پايدىلىنىش، تېخنىكا دەرىجىسى يۇقىرى بولۇش، بازار تىجارىتىنىڭ ئىستىقبالى بولۇش، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى ياخشى بولۇش، ئۆز پېرىنسىپ پىزا ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرىلەيدىغان بولۇشتەك ئالاھىدىلىكلەرگە ئىگە قىلىندى.

يې ژېيلىك

پىزا سودا كرېدىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك پىزا ئىگىلىك بانكىلىرى پىزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىش قەرز پۇلىنىڭ كۆلىمىنى ۋە مەبلەغنى تەڭشەش، ئورۇنلاشتۇرۇشنى كۈچەيتتى، مەبلەغ كۆلىمىنى تۆت قېتىم مەركەزلەشتۈرۈپ ئورۇنلاشتۇردى، 180 قېتىم پارچە - پۈرات ئورۇنلاشتۇردى. جەمئىي 2

مىليارد 700 مىليون يۇەن مەبلەغ ئورۇنلاشتۇرۇلدى. سىستېما ئىچىدە 453 تۈر بويىچە 3 مىليارد 824 مىليون يۇەن مەبلەغ ئاجرىتىپ بېرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 9 مىليارد 567 مىليون يۇەن يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىش قەرز پۇلى تارقىتىلدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 2 مىليارد 817 مىليون يۇەن كۆپ؛ يىل ئاخىرىدىكى قەرز قالدۇقى 2 مىليارد 510 مىليون يۇەن ساپ ئېشىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 267 مىليون يۇەن كۆپەيدى.

ھەر دەرىجىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىلىرى يېزا سودا بازارلىرىنى جانلاندۇرۇش، تەمىنات - سودا كوپىراتىپلىرىنىڭ ئاساسىي يوللۇق رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ يېزىلارغا يېتىپ بېرىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش، يېزا ئىگىلىك ماددىي ئەشيا مەخسۇس تىجارىتىنى ياخشىلاش ئۈچۈن، 1991 - يىلى 2 مىليارد 10 مىليون يۇەن سودا تۇراقسىز مەبلەغ قەرز پۇلى تارقاتتى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 24% كۆپ. تەمىنات - سودا كوپىراتىپىنىڭ 1 مىليون 991 مىڭ 900 توننا خىمىيىۋى ئوغۇت سېتىۋېلىپ، ئوغۇت مىقدارىنى 4.9% ئاشۇرۇشىغا، 20 مىڭ 746 توننا سۇلياۋ يوپۇق سېتىۋېلىپ، سۇلياۋ مىقدارىنى 224% ئاشۇرۇشىغا مەدەت بەردى؛ يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى تارماقلىرىنىڭ چوڭ، ئوتتۇرا تراكتوردىن 5172 نى سېتىۋېلىپ تراكتور سانىنى 294% ئاشۇرۇشىغا، كىچىك تۆت چاقلىق تراكتوردىن 25 مىڭ 123 نى سېتىۋېلىپ، تراكتور سانىنى 100% ئاشۇرۇشىغا مەدەت بەردى.

جاڭ جەنخۇي

بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش كرېدىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىلىرى بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش كرېدىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى تۇجۇپىلەشكەن، زامانىۋىلاشقان يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىغا، ئىلمىي ئۇسۇلدا چارۋا بېقىشقا، ئىلمىي ئۇسۇلدا تېرىقچىلىق قىلىشقا ۋە ئېچىش خاراكتېرلىك يېزا ئىگىلىكىگە مەدەت بېرىشكە قاراتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 2 مىليارد 718 مىليون يۇەن دۆلەت ئىگىلىكىدىكى يېزا ئىگىلىك تۇراقسىز مەبلەغ قەرز پۇلى تارقىتىلدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 20.21% كۆپ. دۆلەت ئىگىلىكىدىكى يېزا ئىگىلىك تۇراقسىز مەبلەغ قەرز پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 376 مىليون يۇەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا يېزا ئىگىلىك تارماقلىرى باشقۇرغان سودا - سانائەتكە 1 مىليارد 340 مىليون يۇەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە 110 مىليون يۇەن قەرز پۇل تارقىتىلدى.

يې ۋېيلىڭ

مەبلەغ تەشكىللەش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك بانكىسى، يېزا ئامانەت - قەرز كوپىراتىپى ئەلا سۈپەتلىك مۇلازىمەت قىلىشنى كۈچەيتىپ، خەلق پۇل ئامانىتى پونكىتلىرىنىڭ ئىچكى قىسىمدىكى باشقۇرۇشنى قېلىپلاشتۇرۇش، ئۆلچەملەشتۈرۈش ۋە تۈزۈملەشتۈرۈش قۇرۇلۇشىنى نۇقتىلىق تۇتتى. يىل ئاخىرىدا يېزا ئىگىلىك بانكىسى، ئامانەت - قەرز كوپىراتىپىنىڭ ئامانەت پۇل قالدۇقى 11 مىليارد 348 مىليون يۇەنگە يېتىپ، يىلنىڭ بېشىدىكىدىن 2 مىليارد 200 مىليون يۇەن كۆپەيدى. يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ تۇرلۇك ئامانەت پۇل قالدۇقى 9 مىليارد 365 مىليون يۇەنگە يېتىپ، يىلنىڭ بېشىدىكىدىن 1 مىليارد 850 مىليون يۇەن كۆپىيىپ، يىللىق پىلان 203.1% ئورۇندالدى. بۇنىڭ ئىچىدە خەلق پۇل ئامانىتىنىڭ قالدۇقى 4 مىليارد 944 مىليون يۇەنگە يېتىپ، يىلنىڭ بېشىدىكىدىن 1 مىليارد 40 مىليون يۇەن كۆپەيدى؛ كارخانا ئامانەت پۇلىنىڭ قالدۇقى 2 مىليارد 619 مىليون يۇەنگە يېتىپ، يىلنىڭ بېشىدىكىدىن 572 مىليون يۇەن كۆپەيدى.

جاڭ جەنخۇي

جۇڭگو يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ بىڭتۇەن شۆبىسى قۇرۇلدى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى، جۇڭگو خەلق بانكىسى، جۇڭگو يېزا ئىگىلىك بانكىسى 1991 - يىل 3 - ئايدا جۇڭگو يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇنى شۆبىسىنى رەسمىي قۇرۇشنى تەستىقلىدى.

يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ بىكىتۈەن شۆبىسى يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسىنىڭ باشقۇرۇشىدا بولىدۇ؛ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبە بانكا بۇرۇن دېھقانچىلىق مەيدانلىرى قاتارلىق بىكىتۈەنگە قاراشلىق ئورۇنلار مەركەزلەشكەن رايونلاردا قۇرغان تارماق بانكا، ئىش بېجىرىش ئورنى، تىجارەت ئورنى، خەلق پۇل ئامانىتى پونكىتى قاتارلىقلار بىكىتۈەن شۆبە بانكىسىنىڭ رەھبەرلىكىگە ئۆتكۈزۈپ بېرىلىدۇ. يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ بىكىتۈەن شۆبىسىنىڭ كەسپىي دائىرىسى يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ كەسپىي دائىرىسى بىلەنلا چەكلىنىدۇ، قارىمىقىدىكى شۆبە تارماق ئاپپاراتلارنىڭ بۇرۇن تەكشۈرۈپ تەستىقلانغان كەسپىي دائىرىسى ئۆزگەرتىلمەيدۇ، ئۇنىڭ كرېدىت مەبلىغىنى خەلق بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى ئايرىم ھېساب ئېچىپ باشقۇرىدۇ؛ بۇ شۆبە بانكا كەسپىي جەھەتتە خەلق بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسىنىڭ رەھبەرلىكىنى، باشقۇرۇشىنى، ماسلاشتۇرۇشىنى، نازارەت قىلىشىنى ۋە مۇپەتتىشلىك قىلىشىنى قوبۇل قىلىدۇ.

يې ژېيلىڭ

جۇڭگو بانكىسى

جۇڭگو بانكىسىنىڭ خىزمىتى ھەققىدە ئومۇمىي بايان

1991 - يىلى جۇڭگو بانكىسىنىڭ ئۆرۈمچى شۆبىسى پائال مەبلەغ جۇغلاپ، كرېدىت قۇرۇلمىسىنى يەنمۇ تەڭشەپ، خەلقئارالىق راسچوت كەسپىنى كەڭ يولغا قويۇپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلىرى ۋە تاشقى سودا ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى.

تۆرلۈك ئامانەت پۇللار داۋاملىق ئاشتى. خەلق پۇلى ئامانىتىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 507 مىليون 290 مىڭ يۈەنگە يەتتىپ، 1990 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىكىدىن 38.84% كۆپەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە خەلق پۇل ئامانىتى 256 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە يەتتىپ، 50.62% كۆپەيدى. مەبلەغ يىلدىن ئۆزىنى ئۆزى تەمىنلەش نىسبىتى 48.2% كە يەتتى، 1990 - يىلدىكىدىن 4.5 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆرلىدى. ئامانەت قويۇلغان چەت ئەل پۇلىنىڭ قالدۇقى 111 مىليون 780 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتىپ، 13 مىليون 410 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى (ستاتىستىكا ئۆلچىمى ئۆزگەرتىلدى، يېڭى ستاتىستىكا ئۆلچىمى بويىچە ستاتىستىكا قىلغاندا 1990 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئامانەت قويۇلغان چەت ئەل پۇلىنىڭ ئەملىي قالدۇقى 98 مىليون 370 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يەتكەن) كۆپەيتىپ، باش بانكا چۇشۇرگەن يىللىق پىلان 583% ئورۇندالدى. بۇنىڭ ئىچىدە شەخسلەر ئامانەت قويغان چەت ئەل پۇلىنىڭ قالدۇقى 13 مىليون 70 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتىپ، 57.47% كۆپەيدى.

كرېدىت جەھەتتە «قايىسىنىڭ ئۇنۇمى ياخشى بولسا، شۇنى قوللاش» پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇلدى. يىل ئاخىرىدا تۆرلۈك خەلق پۇلى تۇراقسىز مەبلەغ قەرز پۇللىرىنىڭ قالدۇقى 1 مىليارد 350 مىليون يۈەنگە يەتتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 200 مىليون يۈەن كۆپەيدى. تاشقى پېرېۋوت كرېدىتىدە دۆلەتنىڭ نېفىت سانائىتىنى ستراتېگىيىلىك ھالدا ئەرىكە يۆتكىشىگە كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، جۇڭگو بانكىسىنىڭ چەت ئەل مەبلىغىنى توپلاشتىكى ئاساسىي يوللۇق رولى تولۇق جارى قىلدۇرۇلدى. تۆرلۈك تاشقى پېرېۋوت قەرز پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 215 مىليون 200 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 134 مىليون 900 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى كۆپەيدى.

خەلقئارا ئىناۋەتلىك ھاۋالە مەبلەغ سېلىشتۇرما مەسلىھەت بېرىشتە كونا تۈرلەرنى باشقۇرۇش كۆچەيتىلدى ھەمدە مەسلىھەت بېرىش كەسپى كەڭ قانات يايدۇرۇلدى. شىنجاڭ سانجى پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى تۆلەم تۆلەۋاتقان مەزگىلدە ياپونىيە يېنىنىڭ قىممىتى ئۆرلەپ، كارخانىنىڭ ئىچكى - تاشقى قەرزى زىيادە ئېغىرلاپ كېتىپ، ۋاقتىدا تۆلەم تۆلەپ بېرىلمىگەن ئەھۋالغا ئاساسەن، جۇڭگو بانكىسى كارخانىغا ئاكتىپ ھەمكارلىشىپ، چەت ئەل سودىگەرلىرى بىلەن تۆلەم تۆلەش ئىشى

ئۇستىدە، كېڭىشىپ، بۇ تولۇقلىما سودا ئۇچۇن تۆلەم تۆلەش ۋاقتىنى بېرىم يىل ئۇزارتىپ بېرىشنى قولغا كەلتۈردى ھەمدە كارخانىغا ماسلىشىپ، ئىگىلىك باشقۇرۇشتا ساقلانغان مەسىلىلەرنى ھەل قىلىپ بەردى، شۇنداق بىلەن بۇ تۈزدە ئۇزارتىلغان ۋاقىت ئىچىدە تۆلەم تۆلەش ئوڭۇشلۇق ئورۇندىلىپ، جۇڭگو تەرەپنىڭ ئىناۋىتى قوغداپ قېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا چەت ئەل سودىگەرلىرىنىڭ مەبلەغ ئىناۋىتىنى تەكشۈرۈش بويىچە 29 تۈر بېجىرىلدى؛ ستراخۇانىيە ئالاقىسى بويىچە بىر تۈر بېجىرىلدى. بۇنىڭ سوممىسى 4 مىليون شياڭگاڭ يۆنگە يېتىدۇ؛ 10 مىليون شياڭگاڭ يۆنى قىممىتىدىكى بىر تۈرگە گۇۋاھلىق بېرىلدى، 20 مىليون يۆەن قىممىتىدىكى بىر يالغان چەككە دائىر ئالدامچىلىق ئەنزىسى پاش قىلىندى.

خەلقئارالىق راسچوت كەسپىدە مۇشۇ بىر يىلدا 73 مىليون 880 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى قىممىتىدىكى چەت ئەللەردىن كېسىپ بېرىلگەن ئىناۋەتلىك كارتا تاپشۇرۇۋېلىندى، بۇ، 1990-يىلدىكىدىن 16.5% كۆپ؛ مەسلىھەتلىشىپ چىقىم قىلىنىدىغان ھۆججەتلەرنىڭ سوممىسى 62 مىليون 650 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 6.1 تۇۋەنلىدى؛ تاپشۇرۇۋېلىشقا ھاۋالە قىلىنغان 16 مىليون 840 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى ئەۋەتىلىپ، 75.23% ئاشتى. ئېكسپورتتىن 288 مىليون 820 مىڭ ئامېرىكا دوللىرلىق نەق پېرىۋوت كىرىم قىلىنىپ، 6.9% ئاشتى؛ ھېسابقا يېزىپ قويۇلىدىغان سودا ئېكسپورتى سوممىسى 40 مىليون 240 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 27.87% تۇۋەنلىدى. مۇشۇ بىر يىلدا يېزىلغان ئىناۋەتلىك كارتا سوممىسى 29 مىليون 560 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 47% ئاشتى. ئىمپورتقا چىقىم قىلىنغان نەق پېرىۋوت 32 مىليون 950 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 20.1% تۇۋەنلىدى؛ ھېسابقا يېزىپ قويۇلىدىغان سودا ئىمپورت سوممىسى 24 مىليون 60 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 36.87% تۇۋەنلىدى. جۇڭگو بانكىسى چېگرا يېقىنىدىكى دۆلەتلەرنىڭ بانكىلىرى بىلەن بولغان ئالاقىنى كۇچەيتىش ئۇچۇن، ئىككى قېتىم ئۇمەك تەشكىللەپ سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ قازاقىستان، ئۇزبېكستان جۇمھۇرىيەتلىرىنىڭ تاشقى ئىقتىساد بانكىلىرى ۋە تاجىكستان، تۈركمەنستان جۇمھۇرىيەتلىرىنىڭ سودا ھەمكارلىق بانكىلىرىنى زىيارەت قىلىش ئارقىلىق ئۇز ئارا ۋەكالەتچى بانكا مۇناسىۋىتى ئورنىتىپ، ئېنىقلاش ھېسابى ئاچتى. باش بانكىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن ئۇزىگە قاراشلىق قەشقەر تارماق بانكىسىغا چەكلىك دائىردە قازاقىستان ۋە پاكىستان بىلەن بولغان نەق پېرىۋوت سودا راسچوتىنى بۇاستە بېجىرىش ھوقۇقىنى بەردى.

ئىناۋەتلىك كارتا ئارقىلىق نەق پۇل ئېلىش نۇقتىلىرى ۋە ئالاھىدە توختام تۈزۈلگەن سودا سارايلىرىنى مۇستەھكەملەش ۋە راۋاجلاندۇرۇش، ھوقۇق بېرىلگەن مەركەزلەرنى قۇرۇش قاتارلىق يۇرۇشلەشكەن مۇلازىمەت ئارقىلىق، ئىناۋەتلىك كارتا كەسپى ئۇچقاندەك تەرەققىي قىلدۇرۇلدى. يىل ئاخىرىغا قەدەر، ئىناۋەتلىك كارتىنى ئۇنۇملۇك ئىشلەتكەن كىشىلەرنىڭ قولىدىكى كارتا سانى 3022 پارچىگە يېتىپ، 1990 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكىدىن ئاز كەم 140% ئاشتى؛ جەلپ قىلىنغان ئامانەت پۇلنىڭ قالدۇقى 19 مىليون 480 مىڭ يۆنگە يېتىپ، 128% ئاشتى؛ مۇشۇ بىر يىلدا سودىلىشىلغان سومما 146مىليون 700 مىڭ يۆنگە يېتىپ، 159.4% ئاشتى.

تەن سۆڭلىيۇ

ئاشقى پېرىۋوت قەرز پۇلى

1991 - يىلى جۇڭگو بانكىسىنىڭ ئۇرۇمچى شۆبىسى ئاساسلىق ئاشقى پېرىۋوت كرېدىتى جەھەتتە، كۇچنى مەركەزلەشتۈرۈپ نېفىتلىكلەرنى ئېچىش ۋە نېفىت سانائىتىنىڭ چوڭ تېمىتىكى نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىگە مەدەت بەردى. مۇشۇ بىر يىلدا 805 مىليون ئامېرىكا دوللىرى نېفىتلىك ئېچىش قەرز پۇلى، 386 مىليون ئامېرىكا دوللىرى نېفىت خىمىيە سانائىتى قەرز پۇلى يېڭىدىن تەستىقلاپ تارقىتىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە تارىم نېفىتلىكىنى ئېچىش تۈرىگە يېڭىدىن تەستىقلاپ بېرىلگەن قەرز پۇل 730 مىليون ئامېرىكا دوللىرى، تۈرپان - قۇمۇل ئويمانلىقىدىكى پىچان نېفىتلىكىنى ئېچىش

تۇرىگە يېڭىدىن تەستىقلاپ بېرىلگەن قەرز پۇل 50 مىليون ئامېرىكا دوللىرى، قاراماي شازىگەي نېفىتلىكىنى ئېچىش تۇرىگە يېڭىدىن تەستىقلاپ بېرىلگەن قەرز پۇل 25 مىليون ئامېرىكا دوللىرى. ئەنگلىيە ھۆكۈمىتى بىلەن ئۇرۇمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنىڭ پولىئېستېر قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 189 مىليون 600 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، مايتاغ ئېتىلېن قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 197 مىليون 390 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى ئارىلاشما قەرز پۇل بېرىش كېلىشىمى ئىمزالاندى. يۇقىرىقى قەرز پۇللار ئېنېرگىيە قەرز پۇلى، سودا قەرز پۇلى، ھۆكۈمەت ئارىلاشما قەرز پۇلى قاتارلىق قەرز پۇل تۈرلىرىگە چېتىلىپ، جۇڭگو بانكىسىنىڭ كرېدىت كەسپىي دائىرىسى يەنىمۇ كېڭەيتىلدى. ئۇنىڭدىن باشقا، خەلق پۇلى مەبلىغى جىددىي بولغان ئەھۋالدىمۇ، كۆپ تەرەپلەپ مەبلەغ جۇغلاش ئارقىلىق نېفىت ئىشلەپچىقىرىش سىناق رايونلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىغا مەبلەغ سېلىندى. بىر يىلدا مۇشۇ خىلدىكى قەرز پۇلدىن 75 مىليون يۈەن تارقىتىلدى.

مۇشۇ بىر يىلدا قەرەلى توشقان، قەرەلى ئۆتۈپ كەتكەن قەرز پۇلدىن 14 مىليون 990 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى يىغىۋېلىندى. نەق پېرېۋوت قەرز پۇل قەرەلىنىڭ ئۆتۈپ كېتىش نىسبىتى پەقەت 1.6% نى ئىگىلەپ، پۈتۈن جۇڭگو بانكىسى سىستېمىسى بويىچە ئەڭ تۆۋەن نۇقتا بولدى.

تەن سۇڭلىيۇ

تاشقى سودا كرېدىتى

1991 - يىلى جۇڭگو بانكىسىنىڭ ئۇرۇمچى شۆبىسى «پەرقلىق مۇئامىلە قىلىش، ياخشىلىرىنى تاللاپ يۆلەش» پرىنسىپىغا ئاساسەن، تاشقى سودا كرېدىت كۆلىمىنى مۇۋاپىق تەڭشىدى ۋە تەقسىم قىلدى، ئېكسپورتى ئاپتونوم رايون ئېكسپورتىنىڭ ئاز كەم 50 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدىغان شىنجاڭ توقۇلما بۇيۇملار ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتىنىڭ مەبلەغ ئېھتىياجىغا نۇقتىلىق كاپالەتلىك قىلدى؛ ئېكسپورت مىقدارى تېز ئاشقان، ئۇنۇمى بىرقەدەر ياخشى بولغان شىنجاڭ يەرلىك سودا ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتىگە ۋە شىنجاڭ بوز يەر ئۆزلەشتۇرۇش ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتىگە قەرز پۇل بېرىش جەھەتتە كۈچلۈك مەدەت بەردى؛ ئۈچ خىل پاختا مەھسۇلاتى، قوغۇن، ئۈچەي چۈچۈكبۇيا ۋە ئۇنىڭدىن ئىشلەنگەن مەھسۇلاتلار قاتارلىق تاشقى پېرېۋوتقا ئالماشتۇرۇش تەننەرخى تۆۋەن زور مىقداردىكى ئېكسپورت تاۋارلىرىنى سېتىۋېلىشتا كۆلەمنى ۋاقتىدا ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە مەبلەغنى ۋاقتىدا جايىغا يەتكۈزۈشنى ئىشقا ئاشۇردى. يىل ئاخىرىدا تاشقى سودا كارخانىلىرىنىڭ خەلق پۇلى تۇراقسىز مەبلەغ قەرز پۇلىنىڭ قالدۇقى 943 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 50 مىليون يۈەنگە يېقىن كۆپەيدى. تاشقى سودا كەسپىي شىركەتلىرى ئېكسپورت ئارقىلىق ياراتقان يىللىق تاشقى پېرېۋوت 363 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.4% ئاشتى.

مۇشۇ بىر يىلدا تاشقى سودا كرېدىتىدە نامۇۋاپىق ئىگىلىۋېلىنغان 20 مىليون 170 مىڭ يۈەن مەبلەغ ئېنىقلاندى. بۇنىڭ ئىچىدە بىر تەرەپ قىلىشنى كۈتۈپ تۇرغان مال - مۇلۇك زىيىنى ۋە ھېسابقا ئېسىپ قويۇلغان مەخسۇس سوممىا 11 مىليون 130 مىڭ يۈەن، قەرەلى ئۆتۈپ كەتكەن بولسىمۇ ئورنى تولدۇرۇلمىغان زىيان سوممىسى 5 مىليون 840 مىڭ يۈەن، بېسىلىپ قالغان تاۋار سوممىسى 1 مىليون 520 مىڭ يۈەن، دۆلەت ئىچىدىكى سۆرىۋېتىلگەن قەرز پۇل 1 مىليون 680 مىڭ يۈەن. نامۇۋاپىق مەبلەغنىڭ قەرز پۇل مەبلىغى ئىچىدە ئىگىلىگەن نىسبىتى 1990 - يىلدىكى 6.11% تىن 4.53% كە چۈشتى. مەبلەغ يوشۇرۇن كۈچىدىن ئىشقا سېلىنغان ساپ مەبلەغ 12 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، باش بانكا چۈشۈرگەن يوشۇرۇن مەبلەغنى ئىشقا سېلىش كۆرسەتكۈچى 121% ئورۇندالدى. تاشقى سودا كارخانىلىرىنىڭ مەبلەغنى ئىگىلىۋېلىش نىسبىتى 1990 - يىلدىكىدىن 12% تۆۋەنلىدى، مەبلەغنىڭ ئوبوروت سۈرئىتى 1990 - يىلدىكىدىن 0.66 قېتىم تېز بولدى.

تەن سۇڭلىيۇ

چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانىلار قەرز پۇلى

1991 - يىلى جۇڭگو بانكىسىنىڭ ئۇرۇمچى

شۆبىسى چەت ئەللىك سودىگەرلەر مەبلەغ سالغان كارخانىلار كرېدىتىنىڭ مەبلەغ سېلىنىش يۆنىلىشىنى يەنىمۇ تەڭشەپ، ئۇنۇمى ياخشى، پاراتچان تاشقى پېرېۋوتى كۆپ، قەرز قايتۇرۇش ئىقتىدارى كۈچلۈك ئۇچ خىل مەبلەغ سېلىنغان چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارغا مەدەت بەردى، كرېدىت كۆلىمى ۋە مەبلەغ بىرقەدەر جىددىي بولغان ئەھۋالدا، شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» يۇڭ توقۇمىچىلىق چەكلىك شىركىتىنىڭ مەبلەغ ئېھتىياجىغا نۇقتىلىق مەدەت بەردى؛ شىنجاڭ «بوستان» ئۇزۇن تالالىق پاختا چەكلىك شىركىتىگە ئوخشاش ھەم تاشقى پېرېۋوت پارىتالايدىغان، ھەم زىيان تارتىدىغان تەرەققىي قىلمۇاتقان كارخانىغا قارىتا ھەم مەدەت بېرىش، ھەم تىزگىنلەش پرىنسىپى بويىچە، مۇۋاپىق مىقداردا قەرز پۇل بېرىپ، كارخانىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، تىجارەت پىلانىنىڭ ئوڭۇشلۇق ئورۇندىلىشىغا كاپالەتلىك قىلدى؛ ئېغىر زىيان تارتقان بەزى چوڭ كارخانىلارغا قەرز پۇل بېرىشنى قاتتىق تىزگىنلىدى ھەمدە ھۆكۈمەت تارماقلىرىغا ئەھۋالنى ئىنكاس قىلىپ، ئىگىلىك باشقۇرۇش جەريانىدا ساقلانغان مەسىلىلەرنى ئورتاق ھەل قىلىش ئارقىلىق، كارخانىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئۇچ خىل مەبلەغ كارخانىلىرىدىن35ى جۈڭگو بانكىسىنىڭ ئۈرۈمچى شۆبىسىدە تاشقى پېرېۋوت ۋە خەلق پۇلى ھېسابى ئاچتى، بۇنىڭ ئىچىدە 22 كارخانا كرېدىت مۇناسىۋىتى ئورناتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئۇچ خىل مەبلەغ كارخانىلىرىغا 400 مىليون يۈەن خەلق پۇلى تۇراقسىز مەبلەغ قەرز پۇلى تارقىتىلدى. قەرز پۇللارنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 200 مىليون يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 15% ئاشتى، تاشقى پېرېۋوت پارىتلىدىغان چوڭ ئورۇنلارغا مەدەت بېرىشكە ئىشلىتىلگەن قەرز پۇللارنىڭ قالدۇقى 180 مىليون يۈەن بولۇپ، بارلىق قەرز پۇل قالدۇقىنىڭ 90 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. ئۇچ خىل مەبلەغ كارخانىلىرى مۇشۇ بىر يىلدا ئېكسپورت ئارقىلىق پاراتچان تاشقى پېرېۋوت 25 مىليون 300 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 29% ئاشتى.

تەن سۈكلىيۇ

ستراخۇانىيە

ستراخۇانىيە ئىشلىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى جۈڭگو خەلق ستراخۇانىيە شىركىتىنىڭ شىنجاڭ شۆبىسى ئۈستىگە ئالغان تۇرلۇك مال - مۈلۈكلەرنى خەۋپسىزلەندۈرۈش سوممىسى 30 مىليارد 900 مىليون يۈەنگە يەتتى. دۆلەت ئىچى - سىرتىدىكى ستراخۇانىيە كەسپىي ئومۇمىي كىرىمى 231 مىليون 30 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 38.26% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە، ستراخۇانىيە ھەققى كىرىمى 165 مىليون 100 مىڭ يۈەن، زاپاس فوند كىرىمى 65 مىليون 930 مىڭ يۈەن. دۆلەت ئىچىدىكى مال - مۈلۈكنى خەۋپسىزلەندۈرۈش كەسپىي كىرىمى (ستراخۇانىيە ھەققى ۋە زاپاس فوندىنىمۇ ئۈز ئىچىگە ئالىدۇ) 144 مىليون 660 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 38.43% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە، يېزا ئىگىلىك ستراخۇانىيىسىنىڭ ستراخۇانىيە ھەققى كىرىمى 4 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 200.61% ئاشتى؛ جىسمانىي ستراخۇانىيىسىنىڭ ستراخۇانىيە ھەققى كىرىمى 72 مىليون 150 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 36.73% ئاشتى؛ چەت ئەلگە چېتىلىدىغان ستراخۇانىيىسىنىڭ ستراخۇانىيە ھەققى كىرىمى 2 مىليون 620 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا، خەلق پۇلىغا مۇندۇرغاندا 14 مىليون 220 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 18.12% ئاشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ستراخۇانىيە شىركىتى تۇرلۇك ستراخۇانىيە تۆلەم ئەنزىسىدىن 71 مىڭ 403 نى قوبۇل قىلىپ، 62 مىليون 280 مىڭ يۈەنلىك ئىقتىسادىي تۆلەم تۆلىدى، ئومۇملاشتۇرۇلغان تۆلەم تۆلەپ بېرىش نىسبىتى 37.72% كە يەتتى. جىسمانىي ستراخۇانىيەجەھەتتە چىقىم قىلىنغان خەۋپسىزلەندۈرۈش پۇلى7 مىليون 150 مىڭ يۈەن بولۇپ، چىقىم قىلىش نىسبىتى 12.34% بولدى. 46 مىليون يۈەنلىك باج - پايدا يارىتىلدى.

فېڭ گۈڭيۈەن

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە كارخانا مال - مۈلۈك ستراخۇانىيىسىدىكى زور تۆلەم ئەنزىلىرىنى كۆرسىتىش جەدۋىلى(100 مىڭ يۈەندىن يۇقىرىلىرى)

بىرلىكى: يۈەن

ئورنى	زىيانىنىڭ كېلىپ چىقىش سەۋەبى	ۋەقە جەريانى	تۆلەپ بېرىلگەن سومما
قەشقەر ۋىلايەتلىك توقۇمچىلىق شىركىتىنىڭ داغىيەندىكى توشۇش پونكىتى	ئوت ئاپىتى	قالدۇق كونتېن كېلىپ چىققان	1126376.77
ئۇرۇمچى جيەنگۇ كۆمۈر كانى	ئوت ئاپىتى	گاز پارتلاشتىن كېلىپ چىققان	214832.61
شىخەنزە شەھەرلىك توك بىلەن تەمىنلەش شىركىتى	ئوت ئاپىتى	بوراندا سىمتاناتنا قىسقا يوللۇق تۇتىشىش پەيدا بولۇپ، توك بېسىمى ئۆزگىرىپ تېمپېراتۇرا ئۆرلەپ كېتىشتىن كېلىپ چىققان	176500.00
ئاقسۇ سەنئەت مەكتىپى	يەر تەۋرەش	كەلپىن ناھىيىسىدە، يەر تەۋرىگەنلىكتىن تەۋرەش دولقۇنىنىڭ تەسىرىدە ئۆيلەر ئۆرۈلۈپ چۈشكەن	150000.00
توققۇز تارا ناھىيىلىك «دوستلۇق» سودا سارىيى	ئوت ئاپىتى	تاماكا قالدۇقىنى تاشلاشتىن كېلىپ چىققان	138186.67
يوپۇغا ناھىيىسى تېرىم بېزىسىنىڭ پاختا زاۋۇتى	ئوت ئاپىتى	توك سىملىرى كۆنىراپ توك قېچىپ سېتۇۋېلىش لاپىسىغا ئوت تۇتاشقان	105979.04
قورغاس ناھىيىلىك سودا - مائارىت كەلكۈن ئاپىتى	كەلكۈن ئاپىتى	تاغ كەلكۈنى كېلىپ تاۋارلانى ئېقىتىپ كەتكەن	105523.30
ۋېيخۇلياڭ باداۋان كۆمۈر كانى	قارا يامغۇر ئوت ئاپىتى	قۇدۇق ئاستىدىكى ئۆسكۈنىلەرنى كەلكۈن بۇرۇۋەتكەنلىكتىن ئىشلەپچىقىرىش ئىسلىگە كەلتۈرۈلۈۋاتقان مەزگىلدە گاز پارتلاپ ئوت ئاپىتى كېلىپ چىققان	103392.87

ستراخۇانىيە كەسپى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ستراخۇانىيە ئىشلىرى يېڭى پەللىگە كۆتۈرۈلدى. ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك ستراخۇانىيە شىركەتلىرىنىڭ ستراخۇانىيە كەسپىي ئومۇمىي كىرىمى 200 مىليون يۈەنلىك چوڭ ئۆتكەلدىن ئۆتتى.

يېزا ئىگىلىك ستراخۇانىيىسى مىسلى كۆرۈلمىگەن يولغا قويۇلدى

ئاپتونوم رايونلۇق ستراخۇانىيە شىركىتى شىنجاڭنىڭ ئالاھىدىلىكىگە بىرلەشتۈرۈپ، ستراخۇانىيە خىزمىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى يېزا ئىگىلىكىگە ئەھمىيەت بېرىشكە قارىتىش ئاڭجىنىنى بېكىتتى. مۇزاپىق پەيتتە كېۋەز ستراخۇانىيىسى، بۇغداي ستراخۇانىيىسى، قىزىلچا ستراخۇانىيىسى ۋە قوشۇمچە يېمەكلىكلەر قۇرۇلۇشى ستراخۇانىيىسىنى يولغا قويدى؛ ناھىيە، بىرلىك قىلىنىپ، مۇستەقىل ھېسابات قىلىش، ستراخۇانىيە ھەققىدىن ئىقتىساد قىلىنغان قىسمىنى شۇ جايىنىڭ ئۆزىگە خېيىم - خەتەر فوندى سۈپىتىدە قالدۇرۇشتىن ئىبارەت يېڭى سىياسەت يولغا قويۇلدى.

جىسمانىي ستراخۇانىيە كەسپى يولغا قويۇلدى

ھەر دەرىجىلىك ستراخۇانىيە شىركەتلىرى جىسمانىي ستراخۇانىيىسىنى يولغا قويۇشتا مەبلەغ جىددىي، بازار ئوبوروتى راۋان بولماسلىقتەك ئەھۋاللارغا قارىتا ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بولغان ھەمكارلىقنى كۈچەيتتى؛ مۇلازىمەت ساھەسىنى كېڭەيتىپ، يېڭى ستراخۇانىيە تۈرلىرىنى يولغا قويدى ھەمدە ۋەكالىتەن بېجىرىش تور - نۇقتا قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە جىسمانىي ستراخۇانىيىگە قاتناشقان ئادەم سانى 2 مىليون 162 مىڭ 888 كىشىگە يەتتى. يىللىق ستراخۇانىيە ھەققى كىرىمى 72 مىليون 150 مىڭ يۈەنگە، ستراخۇانىيە زاپاس فوند كىرىمى 57 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

مال - مۈلۈك ستراخۇانىيىسى

مال - مۈلۈك ستراخۇانىيىسى مۇستەھكەملىنىش ئاساسىدا يېڭى تەرەققىياتلارغا ئېرىشتى. بۇنىڭدا،

ئاساسلىقى، تۆۋەندىكىدەك تۆت تۈرلۈك تەدبىر قوللىنىلدى: (1) ھەر دەرىجىلىك ستراخۇانىيە شىركەتلىرى ئىشنى ستراخۇنىيە مەنبەسىنى تەكشۈرۈشتىن باشلاپ، ستراخۇانىيىگە قاتناشمىغان ياكى ستراخۇانىيىدىن ئاپىرىلغان كارخانىلارنى رەتكە تۈرغۇزۇپ، مەسئۇلىيەتنى ئادەملەرگىچە ئەملىيلەشتۈرۈپ، تەشەببۇسكارلىق بىلەن ئالدىغا ئىزدەپ بېرىپ ستراخۇانىيىگە قاتنىشىشقا سەپەرۋەر قىلدى؛ (2) تۇراقلىق مۇلۇككە پىرسەنت قوشۇش ستراخۇانىيىسى ۋە ئوغرىلىق ستراخۇانىيىسىنى قوشۇمچە قىلىش داۋاملىق ئىجرا قىلىنىپ، ماشىنا - ئۈسكۈنىلەرنىڭ بۈزۈلۈش ستراخۇانىيىسى كەسپىي كېڭەيتىلدى؛ (3) يېڭى ستراخۇانىيە تۈرلىرىنى ئاچما مۇكاپاتلاش چارىسى بەلگىلەندى؛ (4) ئالاقىلىشىش يوللىرى راۋانلاشتۇرۇلۇپ، مۇناسىۋەت كۈچەيتىلىپ، كارخانىلارنىڭ غەم - ئەندىشىسى پاتال تۈگىتىلدى؛ كارخانا مال - مۈلۈك ستراخۇانىيە-سىنىڭ ستراخۇانىيە ھەققى كىرىمى 31 مىليون 353 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 40.7% ئاشتى.

ئائىلە مال - مۈلكىنى ستراخۇانىيىگە قاتناشتۇرۇشتا ئايرىم تەكشۈرۈپ باھالاش يولغا قويۇلۇپ «ئۇزۇن مۇددەت كۈچكە ئىگە دېرى قايتۇرۇلىدىغان ستراخۇانىيە مادىدىلىرى» ۋە يېڭى مۇكاپاتلاش چارىسى تۈزۈلۈپ، ئاكتىپلىق قوزغىتىلدى. ستراخۇانىيە زاپاس فوند كىرىمى 7 مىليون 259 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ماتورلۇق قاتناش ۋاستىلىرى ستراخۇانىيىسى داۋاملىق، مۇقىم راۋاجلاندى. ھەر دەرىجىلىك ستراخۇانىيە شىركەتلىرى ئەملىيەتتىن ئاساس قىلىپ، مۇنۇ خىزمەتلەرنى ئىشلىدى: (1) جامائەت خەۋپسىزلىكى، نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش ۋە قاتناش تارماقلىرى بىلەن بولغان ئالاقە كۈچەيتىلىپ، ستراخۇانىيە كەسپى ماتورلۇق قاتناش ۋاستىلىرىنى يىلدا بىر قېتىم تەكشۈرۈپ تۈرۈش خىزمىتى بىلەن بىرلەشتۈرۈلدى؛ (2) يۇقىرى باھادا ستراخۇانىيىگە قاتناشتۇرۇش يولغا قويۇلدى ھەمدە مەسئۇلىيەت دائىرىسى كېڭەيتىلدى؛ (3) ماتورلۇق قاتناش ۋاستىلىرىنى قوشۇمچە ستراخۇانىيىگە قاتناشتۇرۇش كەسپى پاتال يولغا قويۇلدى؛ (4) ئەستايىدىل تەكشۈرۈش ئارقىلىق ماتورلۇق قاتناش ۋاستىلىرىنى ستراخۇانىيىگە قاتناشتۇرۇش ۋە تۆلەم تۆلەپ بېرىش خىزمىتى تەشەببۇسكارلىق بىلەن، تېز، توغرا، مۇڭلۇق ياخشى ئىشلەندى. 101 مىڭ ئاپتوموبىل ستراخۇانىيىگە قاتناشتۇرۇلدى، بۇ، ئاپتونوم رايونىمىزدا بار ماتورلۇق قاتناش ۋاستىلىرىنىڭ 47.7 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 - يىلدىكىدىن 25.89% ئاشتى؛ ستراخۇانىيىگە قاتناشتۇرۇلغان تراكتور 52 مىڭ 900 بولۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزدا بار تراكتورنىڭ 37.54 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 27.51% ئاشتى.

«تۆمۈر يول قانۇنى» ئېلان قىلىنىپ يولغا قويۇلغاندىن بۇيان، تۆمۈر يول يۈك ترانسپورتىدا باھاسىغا، تۆلەمگە كاپالەتلىك قىلىش چارىسى يولغا قويۇلغانلىقتىن، ئاپتونوم رايونلۇق ستراخۇانىيە شىركىتىنىڭ يۈك ترانسپورت ستراخۇانىيىسى زور تەسىرگە ئۇچرىدى. ھەر دەرىجىلىك ستراخۇانىيە شىركەتلىرى تەشەببۇسكارلىق بىلەن ئالدىغا ئىزدەپ بېرىپ كېلىشىم تۈزۈش چارىسىنى قوللىنىپ، تولۇق سومىسى بويىچە ستراخۇانىيىگە قاتناشتۇرۇش، ستراخۇانىيە ھەققى نىسبىتىدە ئېتىبار بېرىشنى يولغا قويۇپ، يۈك ترانسپورتىدىكى كونكرېت قىيىنچىلىقلارنى ھەل قىلىشقا يارەدەم بېرىش ئارقىلىق يۈك ترانسپورت ستراخۇانىيىسىنىڭ قىيىن ئەھۋالدا تەرەققىي قىلىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلدى. يۈك تراڭسپورت ستراخۇانىيىسىنىڭ ستراخۇانىيە ھەققى كىرىمى 22 مىليون 635 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 32.67% ئاشتى.

چەت ئەلگە چىتىلىدىغان ستراخۇانىيە كەسپى تەرەققىي قىلدۇرۇلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ستراخۇانىيە شىركىتى سۇ يولى قاتناش - تراڭسپورتى ستراخۇانىيە كەسپىنى مۇستەھكەملەپ، غەيرىي سۇ يولى قاتناش - تراڭسپورت ستراخۇانىيە كەسپىنى تەرەققىي قىلدۇردى، ئاۋىئاتسىيە خادىملىرى، چەت ئەلگە سايا‌ھەتكە چىققۇچى خادىملارنىڭ تاسادىپى

زەخمىلىنىش ستراخۋانىيىسى قاتارلىق كەسىپلەرنى يېڭىدىن يولغا قويدى، تۈرلۈك يەرمەنكىلەردىن پايدىلىنىپ كەسپىي تەشۋىقاتنى قانات يايدۇرۇپ ئۇچ خىل مەبلەغ كارخانىلىرىنى ستراخۋانىيىگە قاتناشتۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، چەت ئەلگە چېتىلىدىغان ستراخۋانىيە كەسپىدە يېڭى ۋەزىيەتنى بارلىققا كەلتۈردى.

فېڭ گۇاڭيۇەن

يېزا ئىگىلىك ستراخۋانىيىسى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ يېزا ئىگىلىك ستراخۋانىيە كەسپى بويىچە ستراخۋانيە ھەققى كىرىمى 13 مىليون 529 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 69.69% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە تېرىقچىلىق ستراخۋانىيىسى ۋە باقمىچىلىق ستراخۋانىيىسىنىڭ ستراخۋانىيە ھەققى كىرىمى 4 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە يېتىپ بىر ھەسسە ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا يېزا ئىگىلىك ستراخۋانىيىسى بويىچە ئىقتىسادىي تۆلەم سوممىسى 5 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ئومۇملاشتۇرۇلغان تۆلەم نىسبىتى 39.97% بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە تېرىقچىلىق ستراخۋانىيىسىنىڭ تۆلەم نىسبىتى 28.76% بولدى.

1) تېرىقچىلىق ستراخۋانىيىسى ۋە باقمىچىلىق ستراخۋانىيىسى دەسلەپكى كۆلەمگە ئىگە بولدى. 1991 - يىلى كېۋەز ۋە بۇغداي ستراخۋانىيىسى ئاساس قىلىندى. پاختىكارلاردىن ئېلىنغان ستراخۋانىيە ھەققى كىرىمى 3 مىليون 922 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاۋات ناھىيىسىنىڭ پاختا ستراخۋانىيە ھەققى كىرىمى 920 مىڭ يۈەن. 2 مىليون 500 مىڭ مو يەردىكى بۇغداي ستراخۋانىيىگە قاتناشتۇرۇلدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 60.4% كۆپ.

2) ستراخۋانىيە ئۇسۇلى ۋە ستراخۋانىيە ئەندىزىسى جەھەتتە مەلۇم دەرىجىدە يېڭىلىق يارىتىلدى. مۇئەييەن رايون ياكى كۆلەم بويىچە بىر تۇتاش ستراخۋانىيە يولغا قويۇلدى. بۇنىڭ بىلەن بىرىنچىدىن، ستراخۋانىيە كۆرسەتكۈچى تارقاق بولۇپ كېتىش، دېھقانلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئالدىراش پەسلىدە ستراخۋانىيىگە قاتنىشىشى قىيىن بولۇش ۋە ئاپەتكە ئۇچرىغاندىن كېيىن ستراخۋانىيە شىركەتلىرىنىڭ تۆلەم پۇللارنى تۆلەپ بېرىشى قىيىن بولۇش مەسىلىسى ھەل قىلىندى؛ ئىككىنچىدىن، بىر تۇتاش ستراخۋانىيىگە قاتناشتۇرۇش ئارقىلىق پاختا - چىگە شىركەتلىرى ياكى يېزا ئىقتىسادىي پونكىتلىرى پۇل توپلاپ ستراخۋانىيە ھەققىنى سەپلەپ قويغانلىقتىن دېھقانلارنىڭ ستراخۋانىيە ھەققىنى تاپشۇرۇشى قىيىن بولۇش مەسىلىسى ھەل قىلىندى؛ ئۇچىنچىدىن، ستراخۋانىيىگە قاتنىشىش ۋاقتىدىكى تەتۇر تاللاش ۋە تۆلەم تۆلەنگەندە دېھقانلار كۆپ ئېلىۋېلىش، ئالاقىدار تارماقلار كۆپ مەلۇم قىلىش مەسىلىسى ھەل قىلىندى.

ھەمكارلىق ستراخۋانىيىسىنىڭ يېڭى ئەندىزىسىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىدە يېڭى ئىلگىرىلەشلەر قولغا كەلدى: بىرىنچىدىن، گۇچۇڭ، جىمىسار ناھىيىلىك ستراخۋانىيە شىركەتلىرى گۇچۇڭ ناھىيىلىك قەنت زاۋۇتى بىلەن بىللە قىزىلچا ستراخۋانىيىسىنى يولغا قويدى؛ ئىككىنچىدىن، مەكىت ناھىيىلىك ستراخۋانىيە شىركىتى شۇ جايدىكى ھۆكۈمەت بىلەن كېۋەز ستراخۋانىيىسىنى بىللە يولغا قويدى.

3) ناھىيە بىرلىك قىلىنغان بۆلەكلەر بويىچە، مۇستەقىل ھېساب ئېچىش، مۇستەقىل ھېسابات قىلىشتەك ئىگىلىك باشقۇرۇش مېخانىزمى يولغا قويۇلدى. شۇ يىللىق ستراخۋانىيە كەسپىي كىرىمىنىڭ ئىقتىساد قىلىنغان قىسمى شۇ جاينىڭ ئۆزىگە قالدۇرۇلۇپ، يېزا ئىگىلىك ستراخۋانىيە مەخسۇس فوندى قىلىندى. بۇ فوند زور ئاپەت يۈز بەرگەن يىللاردا كىرىم چىقىمنى قامدىيالمىغان ئەھۋالدا مەبلەغ ئۆتنە - يېرىم قىلىش ئۇسۇلى ئارقىلىق تۆلەم پۇللارنى ھەل قىلىشقا ئىشلىتىلىدۇ، مۇشۇنداق قىلغاندا ھەم ئاساسىي قاتلام شىركەتلەرنىڭ ئىقتىسادىي ئۇنۇمىگە تەسىر يەتمەيدۇ، ھەم تۆلەم تۆلەش ئېنىق بولىدۇ، بۇنىڭ بىلەن كۆپ ئورۇنلار ستراخۋانىيىگە تايىنىۋالىدىغان ھادىسە ھەل قىلىندى.

1991 - يىلى يېزا ستراخۋانىيە خىزمىتىدىكى ئىلغار ناھىيىلەرنى باھالاش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. يەكەن ناھىيىسى مەملىكەت بويىچە يېزا ستراخۋانىيە خىزمىتىدىكى ئىلغار ناھىيە بولۇپ

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ستراخۋانىيىسىدىكى زور تۆلەم ئەنزىلىرى (20 مىڭ يۈەندىن يۇقىرى)

بىرلىكى: يۈەن

ئورنى	ستراخۋانىيە تۈرى	زىيان كېلىپ چىقىش سەۋەبى	ستراخۋانىيە كۆرسەتكۈچىنىڭ نامى ۋە ۋەقەنىڭ جەريانى	زىيان تۆلەپ بېرىلگەن سومما
ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۈەنى يېزا ئىگىلىك 8 - شى	تېرىقچىلىق ستراخۋانىيىسى	كەلكۈن، بوران، مۆلدۈر، كېسەللىك، زىيانداش ھاشارات ئاپەتلىرى	ئايرىم ستراخۋانىيىگە قاتناشتۇرۇش توختىمىغا ئاساسەن بىكتۈەن ستراخۋانىيە شىركىتى تېرىقچىلىقنى ئايرىم ستراخۋانىيىگە قاتناشتۇرغان، بۇ مەزگىلدەدېھقانچىلىق ۋە ئىقتىسادىي زىرائەتلەر كۆپ خىل ئاپەتنىڭ زىيىنىغا ئۇچرىدى، زىيانىنى ئىككى تەرەپ 30% تىن تۆلەپ بەردى	616971.00
چەرچەن ناھىيىسى	تېرىقچىلىق ستراخۋانىيىسى	ئۇششۇك	كېۋەز ئۇششۇكنىڭ زىيىنىغا ئۇچرىدى، تەكشۈرۈش ئارقىلىق 1858.7 مو يەردىكى كېۋەز زىيانغا ئۇچرىغان دەپ بېكىتىلدى	49430.54
قورغاس ناھىيىسى سەندىخوزا يېزىسىدىكى ماكېرۇي	تراكتور ستراخۋانىيىسى ۋە 3 شەخسنىڭ مەسئۇلىيەت ستراخۋانىيىسى	ئۆزئارا سوقۇلۇپ كەتكەن	غۇلجا ناھىيىسىنىڭ پىلىچى كۆمۈر كانىدىن كۆمۈر بېسىپ قايتىشىدا ئالتە ياشلىق بىر قىز بالا يولنى توغرىسىغا كېسىپ ئۆتكەچكە ئۇلگۈرەلمەي سوقۇپ ئىككى پۇتىنى ئۈزۈۋەتكەندىن كېيىن يالغان پۇت سېلىندى	33004.44
سانجى «شىنيى» تەجرىبە دېھقانچىلىق مەيدانى	تراكتور ستراخۋانىيىسى	تىراكتور ئۆرۈلۈپ كەتكەن	تۆمۈر ئۆكۈز — 55 تىپلىق تراكتور لىيۇگۇڭ كۆمۈر كانىدىن كۆمۈر قاچىلاپ قايتقاندا يول تېيىلغاق بولغاچقا شوپۇر ئۇلگۈرەلمەي سەكرەپ چۈشۈپ كەتكەن، تراكتور جىلغىغا چۈشۈپ كېتىپ كېرەكتىن چىققان	25500.00
ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۈەنى يېزا ئىگىلىك 7 - شىي 131 - تۈەن - مەيدانىنىڭ قۇرۇلۇش لىيەنى	تراكتور ستراخۋانىيىسى ۋە 3 شەخسنىڭ مەسئۇلىيەت ستراخۋانىيىسى	ئۆز ئارا سوقۇلۇپ كەتكەن	تيەنلىنتۈەن تۆمۈرئۆكۈز — 55 تىپلىق تراكتورنى ھەيدەپ شېغىل توشۇغاندا ۋېلىسىپىتلىك بىر ئادەمنى سوقۇۋېتىپ ئېغىر يارىلاندۇرغان	21239.63
يەكەن ناھىيىسىدىكى تۇرسۇن تۇدىيار	تراكتور ستراخۋانىيىسى ۋە 3 - شەخسنىڭ مەسئۇلىيەت ستراخۋانىيىسى	ئوت ئاپىتى	تۆمۈر ئۆكۈز — 55 تىپلىق تراكتورنى ئۆز ئۆيىدىكى ئامباردا توختىتىپ قويغاندا توك سىمى ئۈزۈلۈپ ئوت ئاپىتى كېلىپ چىقىپ تراكتور كۆيۈپ كېرەكتىن چىققان	20000.00

باھالاندى. مەكىت، قاغىلىق، ئۇرۇمچى ناھىيىلىرى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ستراخۋانىيە خىزمىتىدىكى ئىلغار ناھىيە ئۆلچىمىگە يېتىپ، تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى.

فېڭ گۇاڭيۈەن

جىسمانىي ستراخۋانىيە

1991 - يىلى جۇڭگو خەلق ستراخۋانىيە شىركىتىنىڭ شىنجاڭ شۆبىسى يولغا قويغان جىسمانىي ستراخۋانىيە شەھەر - يېزىلاردىكى ياشانغانلارنى بېقىش فوندى ستراخۋانىيىسى مۇھىم نۇقتا قىلىنىپ، تارقاق خاراكتېرلىك كەسىپ چىڭ تۇتۇلۇپ، قىسقا مۇددەتلىك جىسمانىي ستراخۋانىيە ھەمدە پىلانلىق تۇغۇتقا ئائىت ستراخۋانىيە راۋاجلاندۇرۇلۇپ، ئۇزاق مۇددەتلىك ستراخۋانىيە

كەسپى مۇستەھكەملىنىپ، جىسمانىي ستراخۋانىيە ئىشلىرى بىر قەدەر زور تەرەققىياتلارغا ئېرىشتى. يىل ئاخىرىغا قەدەر، جىسمانىي ستراخۋانىيىنىڭ تۈرى 31 گە، ستراخۋانىيە ھەققى كىرىمى 72 مىليون 150 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 يىلدىكىدىن 26.73% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاددىي جىسمانىي ستراخۋانىيە بويىچە ستراخۋانىيە ھەققى كىرىمى 46 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 32.78% ئاشتى، ياشانغانلارنى بېقىش فوندى ستراخۋانىيىسى بويىچە ستراخۋانىيە ھەققى كىرىمى 7 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 28.17% ئاشتى، قىسقا مۇددەتلىك جىسمانىي ستراخۋانىيە بويىچە ستراخۋانىيە ھەققى كىرىمى 14 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 40.33% ئاشتى.

ئاپتونوم رايوننىڭ يېزا ئىگىلىكىگە ياردەم بېرىدىغان كادىرلارنى تۆۋەنگە چۈشۈرۈش خىزمىتىگە ماسلىشىش ئۈچۈن، 1991 - يىلى جىسمانىي جەھەتتە تاسادىپىي زەخمىلىنىش ستراخۋانىيىسى ۋاقتىدا يولغا قويۇلدى. شىنجاڭ ستراخۋانىيە شىركىتى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى بىلەن بىللە «ۋەزىپە بىلەن تۆۋەنگە چۈشۈپ چېنىقىدىغان كادىرلارنىڭ تاسادىپىي زەخمىلىنىش ستراخۋانىيىسىنى بېجىرىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» تارقاتتى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم يېزا خىزمىتى بۆلۈمى بىلەن بىللە ئىمزا قويۇپ «يېزا سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيە خىزمىتى ئۆمىكىگە قاتناشقان كادىرلارنىڭ تاسادىپىي زەخمىلىنىش ستراخۋانىيىسىنى بېجىرىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» تارقاتتى. ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك ستراخۋانىيە شىركەتلىرى ۋەزىپە بىلەن تۆۋەنگە چۈشكەن كادىرلار ۋە سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيە خىزمىتى كادىرلىرىنىڭ تاسادىپىي زەخمىلىنىش ستراخۋانىيىسىنى بېجىردى.

فېڭ گۇاڭيۈەن

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا يۈز بەرگەن ماتورلۇق قاتناش ۋاسىتىلىرى ۋەقەسىگە دائىر ستراخۋانىيە ۋە 3- شەخسنىڭ مەسئۇلىيەت ستراخۋانىيىسىگە دائىر زور تۆلەم ئەنزىلىرى (50 مىڭ يۈەندىن يۇقىرى)

بىرلىكى: يۈەن

ئورنى	سەۋەبى	ئەنزە يۈز بېرىشنىڭ جەريانى	تۆلەنگەن سوممىا
پىچان ناھىيىلىك باج ئىدارىسى	ئوت ئاپىتى	1991 - يىل 6 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ئاپتوموبىل يولدا كېتىۋاتقاندا ئوت كېتىپ كۆيۈپ كەتكەن	113100
ئۇرۇمچى شەھەرلىك قاتناش ئىدارىسى	ئوت ئاپىتى	1991 - يىل 5 - ئاينىڭ 8 - كۈنى ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ كازىۋەن دېگەن يېرىدە ئاپتوموبىل دەرەخكە سوقۇلۇپ كەتكەن	112000
شىنجاڭ تىببىي شۆيۈەنگە قاراشلىق 1 - دوختۇرخانا	ئوت ئاپىتى	1991 - يىل 2 - ئاينىڭ 10 - كۈنى ھويلىغا توختىتىپ قويۇلغان ئاپتوموبىلغا ئوت كەتكەن	108300
پوسكام ناھىيىلىك ئاپتوموبىل كالونى	ئاپتوموبىل سوقۇلۇش	1989 - يىل 8 ئاينىڭ 31 - كۈنى ئىككىشى ئاپتوموبىل ئۆتۈشكەندە ئۆزئارا سوقۇلۇپ ئوت كەتكەن	92771
قوبۇقسار ناھىيىلىك تايتۇللا ئاپتوموبىل كالونى	ئوت ئاپىتى	1991 - يىل 3 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ئوت كېتىپ ئاپتوموبىل كۆيۈپ كەتكەن	91256
شىنجاڭ «تيەنلۇڭ» پولات - تۆمۈر زاۋۇتى ئاپتوموبىل كالونى	ئاپتوموبىل سوقۇلۇش	1991 - يىل 11 - ئاينىڭ 9 - كۈنى ئىككى ئاپتوموبىل ئۆتۈشكەندە ئۆزئارا سوقۇلۇپ كېتىپ كۆيۈپ كەتكەن	86942
شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ ئۇرۇمچىدە تۇرۇشلۇق ئىش باشقارمىسىنىڭ ترانسپورت پونكىتى	ئاپتوموبىل سوقۇلۇش	1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ئىككى ئاپتوموبىل يولدا كېتىۋېتىپ سوقۇلۇپ كەتكەن	86787
قاراماي شەھەرلىك نېفىت ترانسپورت 2- شۆبە شىركىتى	ئاپتوموبىل سوقۇلۇش	1987 - يىل 5 - ئاينىڭ 23 - كۈنى ئاپتوموبىل ئوت ئالدۇرۇلغاندا قارشى تەرەپتىكى ئاپتوموبىلغا سوقۇلۇپ كېتىپ، ئۈچ كىشى ئېغىر زەخمىلەنگەن	84583

شىنجاڭ «خەۋىسى يۈرت» سايامەت جەمئىيىتى	ئاپتوموبىل سوقۇلۇش	1990 ـ يىل 9 ـ ئاينىڭ 21 ـ كۈنى شوپۇر چارچاپ كەتكەن ئەھۋالدا ئاپتوموبىل مەيدىگەنلىكتىن، ئىككى ماشىنا ئۆزئوشكەندە سوقۇلۇپ كەتكەن	82163
«چاڭچىڭ» يۈرغىلاش شىركىتى	كىران ۋەقەسى	1991 ـ يىل 3 ـ ئاينىڭ 28 ـ كۈنى كىران مەشغۇلات ئۇستىدە ئۆرغاندا كىرانىڭ ئىلغۇچى ئاجراپ كېتىپ، ئەرسەكىرەكلەر چۈشۈپ كېتىپ زىيان كېلىپ چىققان	80000
بورتالا ئوبلاستلىق ئىقتىساد كومىتېتى	ئاپتوموبىل سوقۇلۇش	1990 ـ يىل 7 ـ ئاينىڭ 17 ـ كۈنى يولدا كېتىۋاتقان ئىككى ئاپتوموبىل سوقۇلۇپ كەتكەن	77869
ئۈرۈمچى شەھىرى «بېيجىڭ» كوچىسى ئىش باشقارمىسى	ئوت ئاپىتى	1990 ـ يىل 4.ئاينىڭ 11 ـ كۈنى ئۈرۈمچى داشمىنغا كەلگەندە ماي سىزىش سۈمبىدىن ئاپتوموبىلغا ئوت كەتكەن	76500
ئاقتۇ ناھىيىلىك ئاپتوموبىل كالونى	ئاپتوموبىل سوقۇلۇش	1990 ـ يىل 2 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنى ئاپتوموبىل ئوت ئالدۇرۇلغاندا قارشى تەرەپتىكى ئاپتوموبىلغا سوقۇلۇپ كەتكەن	60782
ئۈرۈمچى شەھەرلىك سودا تىرانسپورت شىركىتىنىڭ 2 ـ كالونى	ئاپتوموبىل سوقۇلۇش	1989. يىل 12 ـ ئاينىڭ 28 ـ كۈنى ئاپتوموبىل ئوت ئالدۇرۇلغاندا قارشى تەرەپتىكى ئاپتوموبىلغا سوقۇلۇپ كەتكەن	60150
شىنجاڭ 9 ـ تىرانسپورت شىركىتىنىڭ 7 ـ كالونى	ئاپتوموبىل ئاغدۇرۇلۇش	1988 ـ يىل 7. ئاينىڭ 3. كۈنى ئاپتوموبىل ئاغدۇرۇلۇپ يول باقسىدا كېتىۋاتقان ئۈچ كىشىنى ئۆلتۈرگەن، بىر كىشىنى مېيىپ قىلغان، ئىككى كىشىنى يارىلاندۇرغان	55279
مىچۈەن ناھىيىلىك سىراخانىيە شىركىتى	ئوغرىلىق	1990 ـ يىل 9 ـ ئاينىڭ 27 ـ كۈنى شىركەتنىڭ ئاپتوموبىل ئۆيىدىن ئاپتوموبىل ئوغرىلاپ كېتىلگەن	54000
بىڭتۈەن يېزا ئىگىلىك 5 ـ شىنى قۇشخانىسى	ئوغرىلىق	1990 ـ يىل 9 ـ ئاينىڭ 28 ـ كۈنى قۇشخانا قوروسىدىن ئاپتوموبىل ئوغرىلاپ كېتىلگەن	52200
شىنجاڭ 2 ـ تىرانسپورت شىركىتىنىڭ 7.كالونى	ئاپتوموبىل سوقۇلۇش	1987 ـ يىل 11.ئاينىڭ 10 ـ كۈنى شوپۇر چارچاپ كەتكەن ئەھۋالدا ماشىنا مەيدىگەنلىكتىن ئالدىدىكى ئاپتوموبىلغا سوقۇلۇپ كەتكەن	50033

يېزا ئىگىلىك

يېزا خىزمىتى

ئاپتونوم رايونلۇق يېزا خىزمىتى يىغىنى 1991 - يىلى 2 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن 10 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم بىلەن خەلق ھۆكۈمىتى ئورۇمچىدە ئاپتونوم رايونلۇق يېزا خىزمىتى يىغىنى ئوتكۈزدى. يىغىننىڭ ئاساسىي ۋەزىپىسى پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېت 7 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى ۋە ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ «1991 - يىللىق يېزا ئىگىلىك ۋە يېزا خىزمىتى توغرىسىدىكى ئوقتۇرۇش» ىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، بۈگۈندىن كېيىنكى ئون يىل ۋە 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە يېزا ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىغا دائىر تۈپ ۋەزىپىلەر، ستراتېگىيىلىك مۇھىم نۇقتىلار ۋە مۇھىم تەدبىرلەرنى مۇھاكىمە قىلىش؛ 1991 - يىلى دېھقانچىلىق ۋە چارۋىچىلىقتىن داۋاملىق مول ھوسۇل ئېلىشنىڭ مۇھىم تەدبىرلىرىنى مۇھاكىمە قىلىپ بەلگىلەش؛ ئاپتونوم رايونىنىڭ يېزا ئىگىلىك ۋە يېزا خىزمىتى ۋەزىپىسىنى توغرا تەھلىل قىلىش ۋە تونۇش؛ دېھقانچىلىق ۋە چارۋىچىلىقتىن ئۇدا 13 يىل مول ھوسۇل ئېلىشتىكى تەجرىبىلەرنى يەكۈنلەش؛ 1991 - يىللىق يېزا ئىگىلىك ۋە يېزا خىزمىتىنى ئومۇمىيۈزلۈك ئورۇنلاشتۇرۇشتىن ئىبارەت بولدى. بۇ قېتىمقى يىغىنغا ۋىلايەت (ئوبلاست)، ناھىيە (شەھەر) لەرنىڭ يېزا خىزمىتىگە مەسئۇل پارتكوم شۇجىلىرى، ۋالىي (ئوبلاست باشلىقى)، ھاكىم (شەھەر باشلىقى) لىرى، ئاپتونوم رايوندىكى مۇناسىۋەتلىك نازارەت، ئىدارە، ئالىي مەكتەپلەرنىڭ مەسئۇللىرى بولۇپ جەمئىي 380 دىن ئارتۇق كىشى قاتناشتى.

يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ «1991 - يىلى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىن ئومۇمىيۈزلۈك مول ھوسۇل ئېلىش توغرىسىدىكى ئوقتۇرۇش» ى، «يېزىلاردىكى ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، يېزىلارنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشكە دائىر بىر قانچە مەسىلە توغرىسىدىكى قارار» ى ۋە «پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ، شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈش توغرىسىدىكى قارار» ى مۇھاكىمە قىلىنىپ، ئۇزىتىش كىرگۈزۈلدى ھەم ماقۇللاندى. 1991 - يىلى پۈتۈن پارتىيە، ئومۇمىي خەلقنى يېزا ئىگىلىك بىلەن كەڭ شۇغۇللىنىشقا، ھەر ساھە، ھەر كەسىپلەرنى يېزا ئىگىلىكىگە زور كۈچ بىلەن ياردەم بېرىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىن 14 - يىلىمۇ مول ھوسۇل ئېلىشقا داۋاملىق سەپەرۋەر قىلىش لازىملىقى تېخىمۇ ئايدىڭلاشتۇرۇۋېلىندى. تۆۋەندىكى بىر قانچە مۇھىم نۇقتىنى چاك تۇتۇش لازىملىقى ئالاھىدە تەكىتلەندى: 1) ۋەزىيەتنى توغرا تەھلىل قىلىپ، ئىدىيىۋى تونۇشنى بىرلىككە كەلتۈرۈش؛ 2) يېتەكچى ئىدىيە ۋە كۆرەش نىشانىنى ئايدىڭلاشتۇرۇش؛ 3) سىياسەتنى مۇقىملاشتۇرۇپ، ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، دېھقان، چارۋىچىلار-نىڭ ئاكتىپلىقىنى يەنىمۇ قوزغاش؛ 4) يېزا ئىگىلىكىگە سېلىنمىدىغان سېلىنمىنى كۆپەيتىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقنىڭ ئۇنۇمۇرسال ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش؛ 5) يېزا ئىگىلىكنى پەن - تېخنىكىغا، ماۋارىپقا تايىنىپ ھەقىقىي گۈللەندۈرۈش؛ 6) دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىش پىلانىنى بىجاندىللىق بىلەن ياخشى ئەملىيلەشتۈرۈش؛ 7) ئاپەتكە قارشى

تۇرۇپ مول هوسۇل ئېلىش ئىدىيىسىنى مۇستەھكەم تۇرغۇزۇش؛ 8) ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشاۋاتى قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇپ، يېزا ئىگىلىكىنى ئۇنىۋېرسال تەرەققىي قىلدۇرۇش؛ 9) دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى تاۋار ئالماشتۇرۇشنى ياخشىلاپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ «سېتىۋېلىش تەس بولۇش»، «سېتىش تەس بولۇش» مەسىلىسىنى ھەل قىلىش؛ 10) يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى ھەقىقىي كۈچەيتىش.

جاڭ بو

يېزىلاردا 2 - قارارلىق سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيە قانات يايدۇرۇلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم يېزىلاردا ئېلىپ بېرىلغان 1 - قارارلىق سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيە خىزمىتىنىڭ تەجرىبىلىرىنى خۇلاسىلەش ئاساسىدا، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ يوليورۇقىغا ئاساسەن، ئاپتونوم رايوندىكى بارلىق دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا ئېلىپ بېرىلىدىغان سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيىنىڭ ئومۇمىي پىلانىنى تۈزۈپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا ئۇچ يىل چامىسىدا، ھەر يىلى ئۈچتىن بىر قىسىم يېزىنى تۇتۇش ئاساسىدا، مۇددەت ۋە تۈركۈملەرگە بۆلۈپ، ئومۇمىيۈزلۈك بىر قېتىم مەركەزلەشتۈرۈپ سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيە ئېلىپ بېرىشنى قارار قىلدى. بۇ ئورۇنلاشتۇرۇش بويىچە 10 - ئايدىن باشلاپ، ئاپتونوم رايون بويىچە 2 - قارارلىق يېزا سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيە ھەرىكىتى قانات يايدۇرۇلدى، بۇ قاراردىكى سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيە 402 يېزا، 4157 كەنتتە ئېلىپ بېرىلدى، بۇ، ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا - كەنتلەر ئومۇمىي سانىنىڭ 40 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. بۇ قاراردىكى سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيىگە قاتناشقان خادىملار ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى ۋە بىر قىسىم كەسپىي ئورۇنلاردىن ئاجرىتىلدى. ئۇلار جەمئىي 28 مىڭ 730 نەپەر بولۇپ، 1 - قارارلىق سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيىدىكىدىن 2000دىن كۆپرەك ئادەم ئارتۇق، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورگانلاردىن 530 كىشى، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىن 3200 كىشى، ناھىيىلەردىن 8500 كىشى، يېزا - كەنتلەردىن 16 مىڭ 500 كىشى بار. چىقىرىلغان كادىرلارنىڭ ئىچىدە نازارەت دەرىجىلىك كادىر 96، ناھىيە، باشقارما دەرىجىلىك كادىر 1413، ئادەتتىكى كادىر 27 مىڭ 221؛ بۇنىڭ ئىچىدە كومپارتىيە ئەزالىرى ۋە ئىتتىپاق ئەزالىرى 82% نى ئىگىلەيدۇ.

يېزا سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيىسىنىڭ ۋەزىپىسى ۋەتەنپەرۋەرلىك، كوللېكتىپچىلىق ۋە سوتسىيالىزم تەربىيىسىنى كەڭ قانات يايدۇرۇش؛ پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشيەنى ۋە پارتىيىنىڭ يېزىلارغا قاراتقان فاڭجېن - سىياسەتلىرىنى ئومۇمىيۈزلۈك ئىزچىللاشتۇرۇپ، يېزا ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش؛ پارتىيە ياچېيكىسى يادرولۇقىدىكى ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتلارنىڭ قۇرۇلۇشىنى ھەقىقىي تۈردە كۈچەيتىشتىن ئىبارەت. كونكرېت ئەمەلىيلەشتۈرۈش جەريانىدا، ئىدىيىۋى تەربىيىنى ئاساس قىلىپ، ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرۈشنى مەركەز قىلىش، ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتلارنىڭ قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشنى مۇھىم نۇقتا قىلىش فاڭجېنىدا چىڭ تۇرۇلدى. بۇ ئۇچ تۈرلۈك ۋەزىپىنى ئورۇنداشقا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، 2 - قارارلىق يېزا سوتسىيالىستىك تەربىيىسى مۇنداق بەش باسقۇچقا بۆلۈپ ئېلىپ بېرىلدى: 1 - باسقۇچ تەشكىللەش - ھەرىكەتلەندۇرۇش، كادىرلارنى تەربىيىلەش باسقۇچى؛ 2 - باسقۇچ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ ئەھۋال ئىگىلەش، ئىدىيىۋى تەربىيىنى قانات يايدۇرۇش باسقۇچى؛ 3 - باسقۇچ تەشكىلىي جەھەتتىن تەرتىپكە سېلىش، قائىدە - تۈزۈملەرنى تۈرغۇزۇش باسقۇچى؛ 4 - باسقۇچ يېزا ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش، ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇش پىلانىنى تۈزۈپ چىقىش ۋە ئەتىيازلىق دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنى تەشكىللەش باسقۇچى؛ 5 - باسقۇچ خۇلاسىلەش ۋە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش باسقۇچى. ۋاقىت جەھەتتە 10 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدىن 3 -

ئاينىڭ ئاخىرىغىچە ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

پېڭ دەيجۇڭ

2 ـ قېتىملىق تۇپراقنى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش خىزمىتى

ئاپتونوم رايوننىڭ 2 ـ قېتىملىق تۇپراقنى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش خىزمىتى 1991 ـ يىلى 9 ـ ئايدا پۈتۈن مەملىكەتتىكى تۇپراق مۇتەخەسسىسلىرىدىن تەشكىللەنگەن ئۆلكە دەرىجىلىك نەتىجىلەرنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش گۇرۇپپىسى تەرىپىدىن تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنىپ، ئۇلارنىڭ باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى؛ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتا لاياقەتلىك گۇۋاھنامىسى بېرىلدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە 2 ـ قېتىملىق تۇپراقنى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش خىزمىتى 1979 ـ يىلدىن 1984 ـ يىلغىچە ناھىيە دەرىجىلىك تۇپراقنى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش، 1984 ـ يىلدىن 1986 ـ يىلغىچە ۋىلايەت (ئوبلاست)تە يىغىنچاقلاش ۋە 1985 ـ يىلدىن 1990 ـ يىلغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە يىغىنچاقلاشتىن ئىبارەت ئۈچ باسقۇچ بويىچە ئېلىپ بېرىلىپ، ئون ئىككى يىلدا تاماملاندى.

ئاپتونوم رايون بويىچە 2 ـ قېتىملىق تۇپراقنى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈشنىڭ ئاساسلىق نەتىجىلىرى مۇنداق بولدى: 1) ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئومۇمىي يەر مەيدانىنىڭ 2 مىليارد 495 مىليون مو (تەخمىنەن 1 مىليون 663 مىڭ 100 كۋادرات كىلومېتر) ئىكەنلىكى ئېنىقلاندى. جۈملىدىن تېرىلغۇ يەر (سۇغىرىلىدىغان يەر، ئۆلكە يەر، بىنەم يەرلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) 61 مىليون 181 مىڭ 200 مو (يەرلىك ئورۇنلارنىڭ 45 مىليون 121 مىڭ 200مو، ئىشلەپچىقىرىش ـ قۇرۇلۇش بىڭتۈەننىڭ 16 مىليون 60 مىڭ مو)؛ مېۋىلىك باغ (ئالما، نەشپۈت، ئۆرۈك ۋە شاپتۇللۇق باغلار، ئۈزۈم ۋە ئۈجمىزارلىق قاتارلىقلار) 1 مىليون 273 مىڭ 100 مو؛ ئورمانلىق 74 مىليون 760 مىڭ مو، بۇ، ئاساسلىقى، تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي ۋە شىمالىي ئېتىكى، ئالتاي تېغىنىڭ غەربىي جەنۇبىي ئېتىكى قاتارلىق ئۈچ چوڭ ئورمانلىق رايوندىكى تەبىئىي ئورمانلارنى كۆرسىتىدۇ. ئوتلاق 888 مىليون 390 مىڭ 400 مو بولۇپ، ئاساسلىقى، كۈنەس، موڭغۇلكۈرە، دۆربىلجىن ۋە بايىنبۇلاق يايلاقلىرىغا مەركەزلىك جايلاشقان، شەھەر ـ يېزا ئاھالىلىرى 8 مىليون 868 مىڭ 600 مو يەرنى ئىگىلىگەن؛ زاۋۇت ـ كانلار 816 مىڭ 100 مو يەرنى ئىگىلىگەن؛ قاتناش ئۇچۇن ئىشلىتىلگەن يەر (تۆمۈر يول، تاشيول، ئايرودروم، يېزا يوللىرى قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) 3 مىليون 838 مىڭ 100 مو؛ ئالاھىدە ئىشلارغا ئىشلىتىلگەن يەر 15 مىڭ 100 مو؛ سۇ دائىرىسى (دەريا ئېقىنى، كۆل، مۇزلۇق، قارلىق، سۇ ئامبىرى قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) 75 مىليون 221 مىڭ 100 مو؛ تېخى پايدىلىنىلمىغان يەر (قۇملۇق، قورام تاشلىق، شېغىللىق، شورلۇق، سازلىق قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) 1 مىليارد 380 مىليون 362 مىڭ 800 مو. 2) ئاپتونوم رايونىمىزدا 11 تۇپراق تىپى، 20 كەنجى تىپى، 32 تۇپراق خىلى، 87 تۇپراق كەنجى تۈرى، 163 تۇپراق ئائىلىسى بارلىقى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى. 3) ئاپتونوم رايوندىكى بارلىق تېرىلغۇ يەر تۇپرىقىدىكى (0 ـ 20 سانتىمېتر) ئوتتۇرىچە ئورگانىك ماددا مىقدارى 1.29%، ئىشقاردا پارچىلىنىدىغان ئوتتۇرىچە ئازوت مىقدارى 36PPm، تېز ئۈنۈملۈك فوسفورنىڭ ئوتتۇرىچە مىقدارى 4.9PPm ئىكەنلىكى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى. ئۇنىڭدىن باشقا، ئاپتونوم رايوندىكى بارلىق تېرىلغۇ يەرنىڭ 79.7 پىرسەنتىدە سىنىڭ ماددىسىنىڭ، 59.9 پىرسەنتىدە مانگان ماددىسىنىڭ كەمچىل ئىكەنلىكى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى. 4) ئاپتونوم رايوندىكى بارلىق تېرىلغۇ يەرنىڭ ئىچىدە شورلىشىپ كەتكەن، قېتىپ كەتكەن، يىمىرىلگەن، نېپىزلىشىپ كەتكەن ھەر خىل تۆۋەن مەھسۇلاتلىق تۇپراق 29 مىليون 164 مىڭ 100 مو بولۇپ، پۈتۈن تېرىلغۇ يەرنىڭ 47.67 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدىغانلىقى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاپ چىقىلدى. 5) ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا دەرىجىلىك تۇپراقنى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش دوكلاتىدىن 500 نەچچە پارچە، ناھىيە (شەھەر) دەرىجىلىك تۇپراقنى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش دوكلاتىدىن 82 پارچە،

تۇەن - مەيدانلارنىڭ دوكلاتىدىن 158 پارچە، ۋىلايەت (ئوبلاست) دەرىجىلىك تۇپراقنى ئومۇمىيۇزلۇك تەكشۈرۈش ۋە تۇپراق خىللىرى دوكلاتىنىڭ ھەر قايسىسىدىن 14 پارچە بولۇپ، خەنزۇچە خەت ھېسابىدا تەخمىنەن 20 مىليون خەتلىكتىن كۆپرەك دوكلات يېزىلىپ تاماملاندى. 6) ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر خىل تۇپراق ئەۋرىشكىسىدىن 260 مىڭى ئانالىز قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە كەسمە يۇزلۇك ئەۋرىشكىدىن 120 مىڭى، ئاگرو - خىمىيىلىك ئەۋرىشكىدىن 110 مىڭى، سۇ ئەۋرىشكىسىدىن 25 مىڭى، مىكرو ئېلېمېنتلار ئەۋرىشكىسىدىن 5000 ى بار. 7) يېزىلاردا تۇپراق، تۇپراقتىكى ئوزۇقلۇق ماددىلار، تۇپراقنى ياخشىلاش - پايدىلىنىش توغرىسىدىكى رايونلارغا بۆلۈنگەن خەرىتىلەر ئىشلەپ چىقىلدى؛ 82 ناھىيە (شەھەر)، 158 تۇەن - مەيدان تۇپراق، تۇپراقتىكى ئورگانىك ماددىلار، تۇپراقتىكى تولۇق ئازوت، تۇپراقتىكى ئىشقاردا ئېرىيدىغان ئازوت، تۇپراقتىكى تېز ئۇنۇملۇك فوسفور، يەردىن پايدىلىنىشنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى ۋە تۇپراقنى ياخشىلاش - پايدىلىنىشقا دائىر رايونلارغا بۆلۈنگەن خەرىتىلەرنى ئىشلەپ چىقتى؛ 14 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، 13 بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش شى (ئىدارە) سى تۇپراق خەرىتىسى، يەردىن پايدىلىنىشنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى خەرىتىسى، تۇپراقتىكى ئورگانىك ماددىلار خەرىتىسى، تۇپراقنىڭ تولۇق ئازوتلىشىش خەرىتىسى، تۇپراقتىكى تېز ئۇنۇملۇك فوسفور خەرىتىسى ۋە تۇپراقتىكى مىكرو ئېلېمېنتلارنىڭ جايلىشىش خەرىتىلىرىنى سىزىپ چىقتى؛ ئاپتونوم رايون ۋە ئىشلەپچىقىرىش ۋە قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى ئاپتونوم رايون ۋە بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونىنىڭ تۇپراق خەرىتىسى، يەردىن پايدىلىنىشنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى خەرىتىسى، تۇپراقتىكى ئوزۇقلۇق ماددىلار (ئورگانىك ماددا، تولۇق ئازوت، تولۇق فوسفور، تېز ئۇنۇملۇك فوسفور، تولۇق كالىي، تېز ئۇنۇملۇك كالىي) خەرىتىسى، تۇپراقتىكى مىكرو ئېلېمېنتلار (سىنك، بور، مانگان، مىس، تۆمۈر) خەرىتىسى، تۇپراقتىكى تۇز مىقدارى، تۇپراقنىڭ كىسلاتالىشىش - ئىشقارلىشىش دەرىجىسى ۋە تۇپراقتىكى كالتسىي كاربونات مىقدارى خەرىتىلىرىنى سىزىپ چىقتى. 8) «شىنجاڭ تۇپرىقى»، «شىنجاڭنىڭ تۇپراق خىللىرى تەزكىرىسى»، «شىنجاڭنىڭ تۇپرىقىنى ئومۇمىيۇزلۇك تەكشۈرۈشكە دائىر مەخسۇس ماتېرىياللار توپلىمى» دىن ئىبارەت خەنزۇچە خەت ھېسابىدا جەمئىي 1 مىليون 500 مىڭ خەتلىك ئۇچ كىتاب ئىشلەپ چىقىلدى. ئۇنىڭدىن باشقا يەنە شىنجاڭدىكى تۇپراقنى ئومۇمىيۇزلۇك تەكشۈرۈشنىڭ سانلىق مەلۇماتلار ئامبىرى ۋە تۇپراق ئەۋرىشكە خانىسى قۇرۇلدى.

تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش ۋە باھالاپ بېكىتىشكە قاتناشقان مۇتەخەسسىسلەر مۇنداق دەپ قارىدى: شىنجاڭدىكى 2 - قېتىملىق تۇپراقنى ئومۇمىيۇزلۇك تەكشۈرۈشنىڭ خىزمەت مىقدارى كۆپ، تېخنىكا جەھەتتىكى قىيىنچىلىق دەرىجىسى يۇقىرى، تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشقا سۇنۇلغان تۇپراقنى ئومۇمىيۇزلۇك تەكشۈرۈشتىكى بىر قاتار نەتىجىلەر مەملىكەت ئىچىدىكى شۇنىڭغا ئوخشاش تەتقىقاتلارنىڭ ئىلغار سەۋىيىسىگە يەتكەن؛ بۇنىڭ ئىچىدىكى سۇغىرىلىدىغان چۆللۈك شور تۇپراق، سۇغىرىلىدىغان ئورمان، سازلىق تۇپرىقىنىڭ پەيدا بولۇشى، خۇسۇسىيىتى ۋە تۈرلەرگە بۆلۈنۈشى توغرىسىدىكى تەتقىقات مەملىكەت ئىچىدە ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتكەن؛ چۆللۈك مۇھىتىدىكى تۇپراقنىڭ سۇغىرىپ تېرىش شارائىتىدا پەيدا بولۇشى، يېتىلىشى، ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى ۋە ياخشىلاپ پايدىلىنىش توغرىسىدىكى تەتقىقات خەلقئارا سەۋىيىگە يەتكەن.

گو شىنجىڭ

دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئاشلىق بازىسى ناھىيىلىرى قۇرۇلدى

1990 - يىلى دۆلەت پىلان كومىتېتى، يېزا ئىگىلىك مىنىسترلىكى ئاپتونوم رايوندىكى چۆچەك شەھىرى، باي ناھىيىسى ۋە ئاقسۇ كونا شەھەر ناھىيىسىنىڭ شالچىلىق مەيدانلىرىنى دۆلەتنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلانىدىكى 3 - تۈركۈم ئاشلىق بازىسى قىلىپ بېكىتتى؛ 1991 - يىلى يەنە سانجى شەھىرى، كۇنەس ناھىيىسىنى دۆلەتنىڭ 8 - بەش يىللىق

پىلانىدىكى 1 - تۈركۈم ئاشلىق بازىسى ناھىيىلىرى قىلىپ ئورۇنلاشتۇردى. تۆت ناھىيە، بىر دېھقانچىلىق مەيدانىنىڭ قۇرۇلۇشىغا جەمئىي 1 مىليون 670 مىڭ يۈەن مەبلەغ ئاجرىتىلىپ، مەركەز بىلەن يەرلىك ئورۇنلار ئاجراتقان مەبلەغنىڭ نىسبىتى 1:1 بولدى. يەرلىك ئورۇنلار سالغان مەبلەغ ئىچىدە ئاپتونوم رايون بىلەن ۋىلايەت، ناھىيىلەرنىڭ مەبلىغى 6:4 نىسبەتنى ئىگىلىدى. قۇرۇش مۇددىتى ئىككى يىل بولىدىغان بولدى. تاۋار ئاشلىق بازىسى قۇرۇلۇشىدا دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش مۇلازىمەت سىستېمىسى قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ شۇ تۈرگە سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغنىڭ تەخمىنەن 35 پىرسەنتىدىن 40 پىرسەنتىگىچە ئىگىلىدى. سۈپەتلىك ئۇرۇق يېتىشتۇرۇش سىستېمىسى قۇرۇلۇشى مەبلىغى ئومۇمىي مەبلەغنىڭ تەخمىنەن 30 پىرسەنتىدىن 40 پىرسەنتىگىچە ئىگىلىدى؛ ئوتتۇراھال، تۆۋەن مەھسۇلاتلىق ئېتىزلارنى ئۆزگەرتىش ۋە كىچىك تىپتىكى ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى مۇئەسسەسىلىرى ۋە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى رېمونت قىلىش تۈرلىرى قۇرۇلۇشى مەبلىغى ئومۇمىي مەبلەغنىڭ تەخمىنەن ئون پىرسەنتىدىن 30 پىرسەنتىگىچە ئىگىلىدى.

7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى غۇلجا قاتارلىق 12 ئاشلىق بازىسى ناھىيىسىنى قۇرۇشقا مەبلەغ ئاجرىتىشقا ئۇلاپلا 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون 8 - بەش يىللىق پىلاندا چۆچەك شەھىرى ۋە توققۇزتارا، دۆربىلجىن، جىڭ، جىمىسار، خېجىڭ، شايار، ئۇچتۇرپان، پوسكام، قاغىلىق، ئاقتۇ، خوتەندىن ئىبارەت 12 ناھىيە (شەھەر) نى ئاپتونوم رايوننىڭ 2 - تۈركۈمدىكى ئاشلىق بازىسى ناھىيىلىرى قىلىپ قۇرۇپ چىقىشنى بېكىتتى. قۇرۇش ۋاقتى بەش يىل قىلىپ بەلگىلەندى. بۇنىڭغا دۆلەت ھەر يىلى 12 مىليون يۈەندىن جەمئىي 60 مىليون يۈەن مەبلەغ ئاجرىتىدۇ. ھەر بىر ناھىيىگە يىلىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 1 مىليون يۈەندىن بەش يىلدا جەمئىي 5 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىدۇ. مەبلەغ سېلىش نىسبىتى مەركەزنىڭ 40%، ئاپتونوم رايوننىڭ 40%، ۋىلايەت، ناھىيىلەر ئۆزى تەييارلايدىغىنى 20% نىسبىتىدە بولىدۇ. بۇنىڭ ئون پىرسەنتى ئۆسۈمى بېرىلىدىغان (تۆۋەن ئۆسۈم) مەبلەغ بولۇپ، قالغىنى ئۆسۈمسىز مەبلەغ. تارماق ئۆستەڭدىن كىچىك تىپلىق سۇ ئىنشائاتلىرىنى يۇرۇشلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشى؛ دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش سىستېمىسى قۇرۇلۇشى؛ ئەلا سورتلۇق ئۇرۇق يېتىشتۇرۇش سىستېمىسى قۇرۇلۇشى؛ ئوتتۇراھال، تۆۋەن مەھسۇلاتلىق ئېتىزلارنى ئۆزگەرتىش؛ يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى مۇلازىمىتى ۋەرېمونت قىلىشتىن ئىبارەت قۇرۇلۇش تۈرلىرى ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

ما دېمىڭ

جياڭ يۇڭفەن

يېزىلارنىڭ ئېنېرگىيە ئىشلىرى

يېزىلارنىڭ ئېنېرگىيە كەسپى بىلەن تېخنىكىلىق مۇلازىمەت تۈرلىرى قۇرۇلۇشى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتى 200 مىڭ يۈەن مەبلەغ ئاجرىتىپ، ئېنېرگىيە تېجەشتە ئىشلىتىلىدىغان بۇيۇملارنى ئىشلەپچىقىرىدىغان بىر تۈركۈم كارخانىلارنى ۋە ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىلىرىنى قۇرۇپ چىقتى. بۇنىڭ ئىچىدە تۇرپاندىكى قۇياش ئېنېرگىيىسى سۇ ئىسسىتقۇچى ئىشلەپچىقىرىش زاۋۇتى، چۆچەك شەھەرلىك، نىلقا ناھىيىلىك رېمونت قىلىش - ياساش زاۋۇتىنىڭ تاماق ئېتىشكە - ئىسسىنىشقا بولىدىغان ئېنېرگىيە تېجەش ئوچىقى ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى، گۇچۇڭ ناھىيىلىك يېزىلارغا ئېنېرگىيە مەنبەسى بويىچە مۇلازىمەت قىلىش پونكىتىنىڭ قاڭالتىرغا تەقلىد قىلىپ ماگنىيدىن كارناي ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى قاتارلىقلار بار. يىل ئاخىرىغا كەلگەندە، ئاپتونوم رايون بويىچە يېزىلاردا ئېنېرگىيە كەسپىي كارخانىلىرى 15 كە، ئۇلارنىڭ تۇراقلىق مۇلكى 2 مىليون 730 مىڭ يۈەنگە، شۇ يىللىق مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليون 285 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ئاپتونوم رايون بويىچە تۆت ۋىلايەت (ئوبلاست)، سەككىز ناھىيە (شەھەر) دە يېزىلارغا ئېنېرگىيە مەنبەسى بويىچە تېخنىكىلىق مۇلازىمەت قىلىش پونكىتلىرى قۇرۇلۇپ، كۆمۈر

يۆنكەش، ئېنېرگىيە تېجەيدىغان مەھسۇلاتلارنى سېتىش، تېخنىكا جەھەتتىن مەسلىھەت بېرىش ۋە تجارەت مۇلازىمىتى پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش تەشكىللەندى. 1991 - يىلدىكى تجارەت قىممىتى 283 مىڭ 300 يۈەن بولدى.

يېزا ئېنېرگىيىسى بويىچە دۆلەتنىڭ نۆۋەتلىك ناھىيىلىرى قۇرۇلۇشى 1991 - يىلى دۆلەت پىلان كومىتېتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن يېزىلاردا ئوتۇن - كۆمۈر تېجەيدىغان ئوچاقلارنى ئومۇملاشتۇرۇش بويىچە دۆلەتلىك سىناق نۇقتىسى ۋەزىپىسىنى ئورۇنداپ بولغان جىمىسار، پوسكامدىن ئىبارەت ئىككى ناھىيە 8 - بەش يىللىق پىلاندىكى مەملىكەت بويىچە يېزا ئېنېرگىيە مەنبەسى ئۈنۈمبرسال قۇرۇلۇشىدىكى نۆۋەتلىق 100 ناھىيىنىڭ قاتارىغا كىرگۈزۈلدى؛ سۇچىلىق مىنىستىرلىكى بۇ ئىككى ناھىيىنى مەملىكەت بويىچە تۆۋەن دەرىجىدە ئېلېكتىرلەشكەن 200 ناھىيىنىڭ قاتارىغا كىرگۈزمەكچى بولدى. دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون مالىيىسىدىن ھەر يىلى 70 مىڭ يۈەن ئاجرىتىلىپ، ئۇلارنىڭ راۋاجلىنىشىغا مەدەت بېرىلىدىغان بولدى. ۋىلايەت (ئوبلاست) ۋە ناھىيىلەرنىڭ مالىيىسىدىنمۇ مۇناسىپ ھالدا يۆرۈشلەشكەن مەبلەغ ئورۇنلاشتۇرۇلدى. يىل ئاخىرىدا بۇ ئىككى ناھىيە ئۈنۈمبرسال قۇرۇلۇش ئومۇمىي پىلان لايىھىسىنى تۈزۈپ چىقىپ، كىچىك تېپتىكى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى، يېقىلغۇ ئورمىنى، سۇپەتلىك يېقىلغۇنى راۋاجلاندۇرۇش ۋە ھەر خىل ئېنېرگىيىنى تېجەش تېخنىكىسىنى يارىتىپ قوللىنىشنى ئاساس قىلغان بەش يىللىق تەرەققىيات قۇرۇلۇشى پىلانىنى تۈزۈپ چىقتى.

ئېنېرگىيە تېجەش ئوچىقى كېڭەيتىلدى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئوتۇن - كۆمۈر تېجەيدىغان ئوچاق 83 مىڭ 600 ئائىلىگە يېڭىدىن كېڭەيتىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە خوتەن ۋىلايىتىدە كېڭەيتىلگىنى 31 مىڭ ئائىلە، ئاقسۇ ۋىلايىتىدە كېڭەيتىلگىنى 18 مىڭ 900 ئائىلە، تۇرپان ۋىلايىتىدە كېڭەيتىلگىنى 7900 ئائىلە. كېڭەيتىلگەن ئېنېرگىيە تېجەش ئوچاقلىرى ئاستا - ئاستا تاۋارلاشقان مۇقىم شەكىللىك ئوچاقلارغا ئايلاندى. تۇرپان شەھىرى ۋە پىچان ناھىيىسىدە مۇقىم شەكىللىك چويۇندىن قۇيۇلغان ئوچاق شالاسى 16 مىڭ ئائىلىگە كېڭەيتىلدى. توققۇزتارا ناھىيىسىدە ساپالدىن ياسالغان مۇقىم شەكىللىك ئوچاق شالاسى 4300 ئائىلىگە كېڭەيتىلدى، قۇمۇل شەھىرى ۋە قۇتۇبى، لوپنۇر، گۇچۇڭ ناھىيىلىرى ئىشلەپچىقارغان چويۇندىن قۇيۇلغان «U» شەكىلدىكى ئوچاق شالاسىنى 12 مىڭ ئائىلە ئىشلەتتى. يىل ئاخىرىغا كەلگەندە ئاپتونوم رايون بويىچە 57 مىڭ 700 دېھقان ئائىلىسى تاۋارلاشقان مۇقىم شەكىللىك ئوچاق شالاسىنى ئىشلىتىپ، ئېنېرگىيە تېجەش تەتقىقاتى مۇستەھكەملەندى. ئوچاقنىڭ ئىشلىتىلىش ئۈنۈمى ئۆزارتىلدى.

يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكىنىڭ تەرىپىدىن ئېنېرگىيە تېجەش ئوچىقىنى كېڭەيتىش بويىچە دۆلەتنىڭ سىناق نۇقتا ناھىيىلىرى قىلىپ تەستىقلاپ بېكىتىلگەن يەكەن، كېرىيە، پەيزاۋات ناھىيىلىرى بىر نەچچە يىل تىرىشىش ئارقىلىق كېڭەيتىش ۋەزىپىسىنى ئورۇنداپ بولدى. ئاپتونوم رايون 1991 - يىلى 9 - ئايدا ئۇچ ناھىيىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى. نەتىجە شۇنى كۆرسەتتىكى، ئۇچ ناھىيىدە ئوتۇن - كۆمۈر تېجەش ئوچىقى 179 مىڭ ئائىلىگە كېڭەيتىلىپ، ئومۇمىي دېھقان ئائىلىلىرى سانىنىڭ 95 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن، ئوچاق سۇپىتىنىڭ ئۆلچەمگە لايىق بولۇش نىسبىتى % 94.8 كە، ئوچاقلارنىڭ ئوتتۇرىچە ئىسىقلىق ئۈنۈمى %21 كە يەتكەن.

ئېنېرگىيە مەنبەسى ئېچىلدى ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىلدى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېڭىدىن قۇرۇلغان ۋە رېمونت قىلىنغان سۇ بېرىسى شەكىللىك پاتقاق گازى كۆلچەكلىرى 131 گە، ئۇلارنىڭ ئومۇمىي سىغىمچانلىقى 1100 كۇب مېترغا يەتتى. ئاقسۇ، ئىلى ۋىلايەتلىرى ۋە لوپنۇر ناھىيىسى سۇيۇق پاتقاق گازىنى ئوغۇت قىلىش، ئۇرۇق چىلاشقا ئىشلىتىش، پاتقاق گاز تېرپىدىن پايدىلىنىپ چوشقا ۋە بېلىق بېقىش ئارقىلىق ئۈنۈمدىن ھەر تەرەپلىمە پايدىلىنىپ، خېلى ياخشى ئىقتىسادىي ئۈنۈمگە ئېرىشتى.

يېڭىدىن كېڭەيتىلگەن قۇياش ئېنېرگىيىسى سۇ ئىسىتقۇچىنىڭ كۆلىمى 2600 كۋادرات مېترغا يەتتى؛ قۇياش ئېنېرگىيە باتارىيىسىنىڭ قۇۋۋىتى

4.39 كلوۋات بولۇپ، ئومۇمىي قۇۋۋىتى 19.05 كىلوۋاتقا يەتتى. جىمىسار ناھىيىسىنىڭ سورتلۇق ئۇرۇق يېتىشتۇرۇش مەيدانى، قەشقەر يېڭى شەھەر ناھىيىسىنىڭ تازغۇن يېزىسى، قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسىنىڭ ئوغۇساق يېزىلىق مەكتىپى قاتارلىقلار قۇياش ئېنېرگىيىسى ئارقىلىق ئىسسىيدىغان ئۇچ قوزغىلۇچان سىنىپ سالدى، ئۇلارنىڭ ئومۇمىي كۆلىمى 1000 كۋادرات مېتردىن ئاشىدۇ.

شىخو، دۆربىلجىن، بارىكۆل ناھىيىلىرىدە «FD - 100» تىپلىق، «FD - 150» تىپلىق شامال كۈچى گېنېراتورلىرىدىن 16 سى كېڭەيتىلىپ، گېنېراتورلارنىڭ قوۋۋىتى 1.9 كىلوۋاتقا يەتكۈزۈلدى. يىل ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە شامال كۈچى گېنېراتورلىرى جەمئىي 740قا، قۇۋۋىتى 71.49 كىلوۋاتقا، يىللىق توك چىقىرىش مىقدارى 222 مىڭ كىلوۋات سائەتكە يېتىپ، چەت ياقىدىكى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ توك ئىشلىتىشتىكى قىيىنچىلىقى قىسمەن ھەل قىلىندى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزىلاردا تېجەلگەن ئېنېرگىيە تەخمىنەن 610 مىڭ توننا ئۆلچەملىك كۆمۈرگە يېتىپ، يېزىلاردىكى تۇرمۇش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان ئېنېرگىيىنىڭ ئۇنىۋېرسال ئايلىنىش ئۇنۇمى 1990 - يىلدىكىدىن ئالتە پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى.

ما يۆفېڭ

سىرت ئۆلكە، شەھەرلەردىن مەبلەغ كىرگۈزۈلۈپ، پاختا بازىلىرى بىرلىكتە راۋاجلاندۇرۇلدى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 1991 - يىلى 3 - ئايدا «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ سىرت ئۆلكە، رايونلار بىلەن بىرلىشىپ پاختا ئىشلەپچىقىرىش بازىلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشقا دائىر بىر قانچە مەسىلە ھەققىدىكى سىناق چارىسى» گە تۈزىتىش كىرگۈزۈپ ئېلان قىلدى. ھۈججەت ئېلان قىلىنغاندىن كېيىن سىچۈەن ئۆلكىسى، تيەنجىن شەھىرى، جېجياڭ ئۆلكىسى، جېجياڭ ئۆلكىسىنىڭ جۇشەن شەھىرى، لياۋنىڭ ئۆلكىسىنىڭ داليەن شەھىرى بىلەن بىرلىشىپ پاختا ئىشلەپچىقىرىش بازىلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش توختام كېلىشىملىرى تۈزۈلۈپ، جەمئىي 79 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ كىرگۈزۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە سىچۈەننىڭ 15 مىليون يۈەن، تيەنجىننىڭ 12 مىليون 500 مىڭ يۈەن، داليەننىڭ 7 مىليون يۈەن، جۇشەننىڭ 5 مىليون يۈەن، جېجياڭنىڭ 40 مىليون يۈەن بولدى. 10 - ئاينىڭ ئاخىرىدا سىچۈەن، تيەنجىن، داليەن، جۇشەنلەرنىڭ مەبلەغلىرى تولۇق كېلىپ بولدى.

ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتى 7 - ئاينىڭ 31 - كۈنىدىن 8 - ئاينىڭ 2 - كۈنىگىچە پاختىچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇش يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، يەتتە ۋىلايەت (ئوبلاست) تىكى 19 ناھىيە (شەھەر) ۋە دېھقانچىلىق مەيدانلىرىغا 138 مىڭ مو بوز يەر ئېچىش ۋەزىپىسى ۋە 34 مىليون 500 مىڭ يۈەن تەرەققىيات مەبلىغىنى تەقسىم قىلىپ بەردى.

لى پېڭيۈەن

11 ئورۇن، توققۇز شەخس مەملىكەت بويىچە يېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۇرۇشتىكى ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ يېزا ئىگىلىك سىستېمىسىدىكى 11 ئورۇن ۋە 39 يېزا ئىگىلىك خىزمەتچىسى يېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۇرۇش بويىچە مەملىكەتلىك ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى.

ئىلغار كوللېكتىپلار: شىنجاڭ تۇپراق - ئوغۇت خىزمەت پونكىتى، ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتىنىڭ ئۇچۇر مەركىزى، قەشقەر ۋىلايەتلىك يېزا ئىگىلىك تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش پونكىتى، سانجى ئوبلاستلىق ئۇرۇق باشقۇرۇش پونكىتى، بورتالا ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىك تېخنىكىسىنى ئۆزلەشتۈرۈش مەركىزىنىڭ تۇپراق - ئوغۇت پونكىتى، مەكىت ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى، سانجى شەھەرلىك دېھقانچىلىق ئىدارىسى، ئاقسۇ كونا شەھەر ناھىيىلىك ئۇرۇقچىلىق پونكىتى، بۇگۇر ناھىيىلىك ئۆسۈملۈك ئاسراش پونكىتى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى يېزا ئىگىلىك 1 - شىسىنىڭ ئۇرۇقچىلىق پونكىتى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى يېزا ئىگىلىك 7 - شىسى 123 - تۈەننىڭ سورتلۇق پاختا زاۋۇتى.

ئىلغار شەخسلەر: دۇڭ جۇڭچۇن (شىخو ناھىيىسىدىن)، ۋاڭ بەيخىڭ (جىڭ ناھىيىسىدىن)، ليۇ خۇگاۋ (ئۇرۇمچى ناھىيىسىدىن)، مەسۇمجان (خېجىڭ ناھىيىسىدىن)، ۋاڭ زىيۇەن (قىزىلسۇ ئوبلاستىدىن)، جاۋ ۋېيىي (قورغاس ناھىيىسىدىن)، ھېمىت (ئاقسۇ كونا شەھەر ناھىيىسىدىن)، بو ليەنجۇن (پوسكام ناھىيىسىدىن)، مىجىت (خوتەن ۋىلايىتىدىن)، ۋاڭ كەيشياڭ (سانجى شەھىرىدىن)، چېن زېمىن (كۇنەس ناھىيىسىدىن)، لى لياڭجۇ (مارالبېشى ناھىيىسىدىن)، جۇ ۋېينۇڭ (شايار ناھىيىسىدىن)، شياڭ باڭچىڭ (قىزىلسۇ ئوبلاستىدىن)، جى شاۋلەن (ئايال، باينغولىن ئوبلاستىدىن)، شى جىشىن (ئىلى ۋىلايىتىدىن)، ماۋ دۇەنمىڭ (قىزىلسۇ ئوبلاستىدىن)، جاڭ خۇيۋېن (قەشقەر ۋىلايىتىدىن)، لى شياڭيۇ (ئالتاي ۋىلايىتىدىن)، شى جىڭشەن (فۇكاڭ ناھىيىسىدىن)، ئۆمەر (توقسۇ ناھىيىسىدىن)، يالقۇن (گۇما ناھىيىسىدىن)، ۋاڭ جېندۇڭ (گۇچۇڭ ناھىيىسىدىن)، گاۋ چېڭشياڭ (شايار ناھىيىسىدىن)، خۇاڭ چېڭشياڭ (نىلقا ناھىيىسىدىن)، جاڭ جىنبياۋ (پوسكام ناھىيىسىدىن)، جاڭ چىڭيۇ (پىچان ناھىيىسىدىن)، جياڭ جېڭدې (ئاۋات ناھىيىسىدىن)، لى جيەنمىن (كورلا شەھىرىدىن)، شىن شۆ (چۆچەك شەھىرىدىن)، جاڭ شاڭلياڭ (قۇمۇل ۋىلايىتىدىن)، ئابدۇغېنى (كېرىيە ناھىيىسىدىن)، ۋاڭ شىتاڭ (بورتالا شەھىرىدىن)، خې كېمىڭ (بىڭتۇەندىن)، ليۇ بۇفېڭ (بىڭتۇەندىن)، جاڭ جېندۇڭ (بىڭتۇەندىن)، شېن لىنباۋ (بىڭتۇەندىن)، يا كۇنجياڭ (بىڭتۇەندىن)، چېن گوفا (بىڭتۇەندىن).

ما دېمىڭ

تۇنجى نۆۋەتلىك يېزا - بازار رەھبىرىي كادىرلىرىنى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق پەن - تېخنىكا بىلىملىرى بويىچە تەربىيىلەش كۇرسى ئۇيۇشتۇرۇلدى

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى ۋە يېزا خىزمەت بۆلۈمى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ئىشلىرى نازارىتى بىرلىكتە 1991 - يىلى 9 - ئاينىڭ 6 - كۈنىدىن 12 - ئاينىڭ 26 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق كەسپى بويىچە تېخنىكىلىق تەربىيىلەش مەركىزىدە تۇنجى نۆۋەتلىك يېزا - بازار رەھبىرىي كادىرلىرىنى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق پەن - تېخنىكا بىلىملىرى بويىچە تەربىيىلەش كۇرسى ئۇيۇشتۇردى. بۇ كۇرسقا ئاقسۇ، قۇمۇل، تۇرپان، تارباغاتاي، سانجى، باينغولىندىن ئىبارەت ئالتە ۋىلايەت، ئوبلاست ۋە 35 ناھىيىدىن 110 نەپەر كۇرسانت قاتناشتى.

ئۆگىنىش مەزگىلىدە كۇرسانتلار سىياسىي، ئىقتىساد، مىللەت، دىن قاتارلىق جەھەتلەردىكى فاڭجېن، سىياسەتلەر، يېزىلاردا ئىگىلىك باشقۇرۇش ۋە تاۋار ئىگىلىكى نەزەرىيىسى شۇنىڭدەك، ئاشلىق، پاختا، قىزىلچا ۋە چارۋىچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇشقا دائىر پەن - تېخنىكا بىلىملىرىنى خېلى سىستېمىلىق ئۆگەندى؛ «تۇپراقشۇناسلىق»، «ئوغۇتشۇناسلىق»، «تۇپراق بايلىقىدىن ئۇنۇملۇك پايدىلىنىش»، «ئوتتۇرا، تۆۋەن مەھسۇلاتلىق ئېتىزلارنى ئۆزگەرتىش»، «ئەلا سورت يېتىشتۇرۇش» ۋە سۇنى كۆپەيتىش - تېجەش، كېسەللىك، زىيانداش ھاشاراتلاردىن مۇداپىئەلىنىش، يېزا ئىگىلىكىنى ھەر تەرەپلىمە تەرەققىي قىلدۇرۇش، شەندۇڭ ئۆلكىسىنىڭ يېزا ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇشتىكى تىپىك تەجرىبىلىرى قاتارلىق مەزمۇندىكى دەرسلەرنى ئۆگەندى؛ يەنە ماناس، مىچۇەن، قۇتۇبى، ئۇرۇمچىدىن ئىبارەت تۆت ناھىيىدىكى ئىلغار يېزىلار ۋە يېزا كارخانلىرىنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى.

جاڭ يۇجېن

يېزا ئىقتىسادىنى تەكشۇرۇش ئۆمىكى تەشكىللىنىپ، شەندۇڭ ئۆلكىسىنىڭ تەجرىبىلىرى ئۆگىنىلدى

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم 1991 - يىلى 6 - ئايدا نازارەت، ئىدارە دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار ۋە بىر قىسىم ناھىيىلەرنىڭ پارتكوم شۇجىلىرى، ھاكىملىرى، ھەر قايسى ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق پارتكوملار يېزا خىزمەت بۆلۈمىنىڭ باشلىقلىرىدىن بولۇپ 70 كىشىدىن يېزا ئىقتىسادىنى تەكشۇرۇش

ئۆمىكى تەشكىللەپ، ئىككىسى تۈركۈمگە بۆلۈپ، شەندۇڭ ئۆلكىسىگە ئۆگىنىش - تەكشۈرۈشكە ئەۋەتتى.

تەكشۈرۈش ئۆمىكى ئىش ئورنىدا تەكشۈرۈش ئارقىلىق ئاپتونوم رايونىمىز ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىمىز يېزا ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇش توغرىسىدا يەتتە تۈرلۈك تەكلىپنى ئوتتۇرىغا قويدى:

1) ئىدىيىنى ئازاد قىلىپ، كۆز قاراشتا بورۇلۇش ياساش كېرەك. بىرىنچىدىن، كونا قائىدىلەرگە يېپىشىۋالمىغان موتەئەسسىپ ئىدىيىلەرنى تۈگىتىپ، قەتئىي ئىراده بىلەن ئىسلاهات ئېلىپ بېرىش، يول ئېچىپ ئالغا ئىنتىلىش قارىشىنى تىكلەش لازىم. ئىككىنچىدىن، تاۋار ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇش كۆز قارىشىنى تورغۇزۇش لازىم. ئۈچىنچىدىن، پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ، يېزا ئىقتىسادىنى گۈللەندۇرۇش قارىشىنى تۈرغۇزۇش لازىم. تۆتىنچىدىن، يېرىك يېزا ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇش ئىدىيىسىنى مۇستەهكەم تۈرغۇزۇش لازىم.

2) يېزىلاردىكى كەسىپ قۇرۇلمىسىنى يەنمۇ ئىلگىرىلىگەن هالدا تەڭشەش ۋە ياخشىلاش كېرەك. ئاشلىقنى مۇقىم ئاشۇرۇشقا كاپالەتلىك قىلىش شەرتى ئاستىدا ئىقتىسادىي زىرائەتلەرنى زور كۆچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇش لازىم. دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، قوشۇمچە كەسىپ، بېلىقچىلىقنى ئومۇميۈزلۈك راۋاجلاندۇرۇپ، ئۇنىۋېرسال ئۇنۇمنى ئۆستۈرۈش لازىم؛ يېزىلاردا يېزا - بازار كارخانىلىرىنى ئاساسىي گەۋدە قىلغان 2 ، 3 كەسىپلەرنى زور كۆچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇش لازىم.

3) بازارلارنى يېتىلدۇرۇپ ۋە ئېچىپ، ئوبوروتنى تېخىمۇ جانلاندۇرۇش كېرەك. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ ئوبوروت سىياسىتىنى تېخىمۇ ئىلگىرىلەپ تۈزۈپ چىقىش لازىم؛ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا، تاشقى سودا، تەمىنات - سودا كوپېراتىپلىرى ئاساسىي يول بولغان، يەككە ئىگىلىك تولۇقلىما قىلىنغان كۆپ قاتلاملىق، كۆپ خىل شەكىللىك، كۆپ يوللۇق ئوبوروت سىستېمىسىنى قۇرۇش لازىم؛ چېگرا سودىسىدىكى هوقۇق دائىرىسىنى مۇۋاپىق كەڭ قويۇپ بېرىپ، سىرتقا يۈزلەنگەن تاۋار ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇش لازىم.

4) سۇ ۋە يەرلەرنى ئۆزلەشتۈرۈشتىن هەر تەرەپلىمە ئۆزلەشتۈرۈپ راۋاجلاندۇرۇش يولىغامىز. ئىش كېرەك. ئوتتۇرا، تۆۋەن هوسۇللۇق ئېتىزلارنى ئۆزگەرتىش بىلەن بىر ۋاقىتتا تېرىلغۇ يەر كۆلىمىنى مۇۋاپىق كېڭەيتىش، تاغ، سۇ، ئورمان، ئېتىز ۋە يوللارنى ئومۇملاشتۇرۇپ تۈزەش لازىم. سۇ مەنبەسىنى ئېچىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىشنى مەركەز قىلغان هالدا ئېتىز - ئېرىق ئاساسىي قۇرۇلۇشىنى ۋە ئىشلەپچىقىرىش بازىسى قۇرۇلۇشىنى ياخشى ئېلىپ بېرىپ، تاۋار ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى شەكىللەندۈرۈش، داۋالىرلىك ئۇنۇمنى جارى قىلدۇرۇش لازىم. شۇنىڭ بىلەن بىللە، يېزا ئىگىلىكىنى هەر تەرەپلىمە تەرەققىي قىلدۇرۇشقا دائىر ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىنى تېخىمۇ ئىلگىرىلىگەن هالدا ئەمەلىيلەشتۈرۈپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوزغاش لازىم.

5) يېزا ئىسلاهاتىنى تېخىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇش كېرەك. كەنت دەرىجىلىك بىرلەشمە ئىقتىسادىي تەشكىلاتلارنى قۇرۇپ، قوش قاتلاملىق ئىگىلىك باشقۇرۇش سىستېمىسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش لازىم؛ يېزىلاردىكى ئىجتىمائىيلاشقان مۇلازىمەت سىستېمىسىنى يەنمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈش لازىم؛ پائال شەرت - شارائىت هازىرلاپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىن ئىبارەت ئىككى تەرەپلىمىلىك هۆددىگە ئېلىشنى يولغا قويۇش لازىم. مەھسۇلاتقا بىرلەشتۈرۈپ ئائىلىلەرگە هۆددىگە بېرىش مەسئۇلىيىتە تۈزۈمىنى مۇقىملاشتۇرۇش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈشنى چۆرىدىگەن هالدا دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىكى هۆددىگەرلىك توختامنامىلىرىنى باشقۇرۇش ئۇسۇللىرى ۋە يەر باشقۇرۇشنىڭ يۈرۈشلەشكەن تۈزۈملىرىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، هۆددىگەرلىك تۈزۈمىنى تەدرىجىي هالدا قېلىپلىشىش، تۈزۈملىشىش يولىغا سېلىش لازىم.

6) يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇش كېرەك. يېڭى پەن - تېخنىكىنى قوللىنىش ۋە كېڭەيتىشنى ئاساسىي مەزمۇن قىلغان ھالدا تايانچلارنى تەربىيىلەش، كەڭ دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ساپاسىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش ئارقىلىق ئىشلەپچىقىرىش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش لازىم؛ «مول ھوسۇل پىلانى»نى مۇھىم نۇقتا قىلغان ھالدا، پەن - تېخنىكا ھۆددىگەرلىكىنى چىڭ تۇتۇپ، ئىقتىسادىي ئۇنۇم ۋە ئىجتىمائىي ئۇنۇمنى ئۆستۈرۈش لازىم، ۋىلايەت، ناھىيە، يېزا - كەنت دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تورلىرىنى قۇرۇپ، پەن - تېخنىكا مۇلازىمەت سىستېمىسىنى شەكىللەندۈرۈش لازىم؛ پەن - تېخنىكا خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، ئىلمىي ئۇسۇلدا تېرىقچىلىق قىلىش ۋە چارۋا بېقىش سەۋىيىسىنى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈرۈش لازىم.

7) يېزا ئىگىلىكىگە قارىتا رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، يېزا ئىگىلىكىدە ئۇنىۋېرسال ئورگانلارنى قۇرۇشنى كۈچەيتىش لازىم؛ ھەر ساھە، ھەر كەسىپتىكىلەر يېزا ئىگىلىكىگە ياردەم بېرىشى لازىم.

شۇ فېڭ

شىنجاڭ يېزا ئېنېرگىيە تېخنىكىسى ۋەكىللەر ئۆمىكى قىرغىزستان جۇمھۇرىيىتى پەنلەر ئاكادېمىيىسىنى زىيارەت قىلدى

قىرغىزستان جۇمھۇرىيىتى پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئاپتوماتىك ئۇسكۇنىلەر تەتقىقات ئىنىستىتۇتىنىڭ تەكلىپى بويىچە جۇڭگو شىنجاڭ دېھقانچىلىق نازارىتى ۋە شىنجاڭ پەن - تېخنىكا كومىتېتىدىن تەشكىللەنگەن تۆت كىشىلىك جۇڭگو شىنجاڭ يېزا ئېنېرگىيە تېخنىكىسى ۋەكىللەر ئۆمىكى 1991 - يىلى 12 - ئاينىڭ ئاخىرىدا قىرغىزستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ قايتا ئېنېرگىيە ھاسىل قىلىش تېخنىكىسىنى تەكشۈردى.

تەكشۈرۈش مەزگىلىدە ئىككى تەرەپ پىكىر ئالماشتۇرۇش ئارقىلىق ھەمكارلىشىش مۇددىئانامىسىنى تۈزۈپ چىقىپ، مۇنداق ئۈچ تۈرلۈك ھەمكارلىشىش يولىنى مۇقىملاشتۇردى: 1) ئىككى تەرەپ ئۆزئارا مۇتەخەسسىسلەرنى ئەۋەتىش ئارقىلىق، ئەڭ يېڭى قۇياش ئېنېرگىيىسى فوتو ئېلېكتر ئۇسكۇنىلىرى ۋە بىئولوگىيىلىك ئېنېرگىيىنى باشقا ئېنېرگىيىگە ئايلاندۇرۇش قۇرۇلمىلىرىنى ھەمكارلىشىپ تەتقىق قىلىپ ياساش. 2) قىرغىزستان تەرەپ ئاددىي كرىستاللىق كرېمنىي پلاستىنكىسىنى جۇڭگو شىنجاڭغا ئەڭ تۆۋەن باھادا سېتىپ بېرىشنى، ئۇنى شىنجاڭنىڭ باشقا نەرسىلىرى بىلەن ئالماشتۇرۇشنى خالايدۇ. 3) شىنجاڭ تەرەپ مۇتەخەسسىسلەرنى ئەۋەتىپ، قىرغىزستان بېشكېك شەھەرلىك سۇت فېرمىسىنىڭ 50 كۇب مېترلىق ئوكسىگېنسىز ئېچىتىش قۇرۇلمىسىنى بىر تەرەپ قىلىپ ۋە ئۇنى نورمال ئىشقا سېلىپ بېرىدۇ.

ۋېي كېجيەن

يېزا ئىقتىسادى

يېزىلارنىڭ ئىقتىسادىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشى شىنجاڭ ئازاد بولغاندىن بۇيانقى 3 - قېتىملىق ئېغىر قۇرغاقچىلىق ئاپىتىنى بېشىدىن كەچۈردى. قۇرغاقچىلىق 13 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردىكى 38 ناھىيە (شەھەر) گىچە كېڭىيىپ، ئاپتونوم رايوندىكى 25% ئېتىز ۋە پايدىلىنىشقا بولىدىغان 45% ئوتلاق قۇرغاقچىلىق ئاپىتىگە ئۇچرىدى. ناھايىتى ناچار تەبىئىي شارائىتتىمۇ ئاپتونوم رايوندىكى يېزىلارنىڭ ئىقتىسادى يەنىلا بىر قەدەر تېز ئېشىش ھالىتىنى ساقلاپ، ئۇدا 14 - يىلىمۇ مول ھوسۇل ئېلىندى.

يېزا ئىقتىسادىنىڭ يىللىق ستاتىستىكا ماتېرىياللىرى شۇنى كۆرسەتتىكى، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى يېزىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش - تىجارەت خاراكتېرىدىكى ئومۇمىي كىرىمى 9 مىليارد 476 مىليون 793 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 98.12% ئاشتى. ئاپتونوم رايوندىكى 15 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ئىچىدە قاراماينىڭ ئازراق كېمەيگەندىن باشقا، قالغانلارنىڭ ھەممىسى تۈرلۈك دەرىجىدە ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە قۇرغاقچىلىقنىڭ تەسىرىگە ئازراق ئۇچرىغان جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ ئېشىش نىسبىتى شىمالىي شىنجاڭغا قارىغاندا بەش

قوشۇمچە

ئاپتونوم رايونلۇق 1991 - يىلى بېزا ئىقتىسادىدىكى ئاساسلىق كۆرسەتكۈچلەرنى تەھلىل قىلىش جەدۋىلى

بىرلىكى: 10 مىڭ يۈەن

تۈرلەر	1991 - يىلى		1990 - يىلىدىكىدىن ئاشقان - كەمەيگەنلىكى %
	سانى	ئومۇمىي كىرىمدە ئىگىلىگەن نىسبىتى %	
1. ئومۇمىي كىرىم	947679.30	100	12.987
1) تېرىقچىلىق كىرىمى	633519.75	66.85	13.82
بۇنىڭ ئىچىدە: ئاشلىق زىرائەتلىرىدىكى كىرىم	266692.23	28.14	1.91
2) ئورمانچىلىق كىرىمى	12300.51	1.30	14.84
3) چارۋىچىلىق كىرىمى	86081.12	9.08	8.28
4) قوشۇمچە كەسىپ كىرىمى	21587.84	2.28	21.91
5) بېلىقچىلىق كىرىمى	1379.70	0.15	26.55
6) سانائەت كىرىمى	84740.49	8.94	11.22
7) قاتناش - تىرانسپورت كىرىمى	29749.36	3.14	16.72
8) بىناكارلىق كىرىمى	28225.71	2.98	10.14
9) سودا، يېمەك - ئىچمەك مۇلازىمەت كىرىمى	31441.16	3.32	6.25
10) باشقا كىرىملەر	18653.66	1.96	25.21
2. ئومۇمىي خىراجەت	352730.59	37.22	13.48
بۇنىڭ ئىچىدە: تېرىقچىلىق خىراجىتى	210189.08	22.18	17.39
3. ساپ كىرىم	594948.71	62.78	12.68
1) دۆلەت بېجى	15320.00	2.58*	8.70
2) مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلارغا تاپشۇرۇلغىنى	1724.20	0.29*	— 36.39
3) كارخانىنىڭ ھەر خىل فوندلىرى	3744.91	0.63*	— 0.87
4) بېزا - كەنتلەرنى بىر تۇتاش پىلانلاش	40539.00	6.81*	68.48
5) دېھقانلارنىڭ ئېرىشكىنى	533620.60	89.69*	10.40
كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن كىرىم	659.85		9.23
ھەر بىر يۈەن مەبلەغنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى (ساپ قىممىتى)	1.69		— 0.59

* ساپ كىرىمدىكى ئىگىلىگەن نىسبىتى.

پىرسەنتلىك رەقەمگە يېقىن يۇقىرى بولدى. ئاپتونوم رايوندىكى دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئوتتۇرىچە يىللىق كىرىمى 659.85 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 9.2% ئاشتى. كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە كىرىم 1000 يۈەنگە يەتكەن ناھىيە (شەھەر) لەر سەككىزگە يەتتى. مانا‌سنىڭ 1337.46 يۈەن، مەكىتنىڭ 1210.16 يۈەن، مارالبېشىنىڭ 1205.03 يۈەن، شىخەنزە شەھىرىنىڭ 1108.01 يۈەن، چاقىلىقنىڭ 1068.64 يۈەن، مىچۇەننىڭ 1027.7 يۈەن، سانجى شەھىرىنىڭ 1025.14 يۈەن، كورلا شەھىرىنىڭ 1017.14 يۈەن بولدى. 1991 - يىلى بېزا ئىقتىسادىنىڭ ئېشىشىدىكى ئاساسلىق ئالاھىدىلىكلەر مۇنداق بولدى:

1) بېزىلار ئىقتىسادىنىڭ ئومۇمىي گەۋدىلىك ئۈنۈمى خېلى ياخشى جارى قىلدۇرۇلدى. 1991 - يىلىي ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇپ، مول ھوسۇل ئېلىشنى بارلىق خىزمەتلەرنىڭ ئالدىغا قويدى، ھەر ساھە، ھەر كەسىپتىكىلەر ئاكتىپلىق

بىلەن يېزا ئىگىلىكىگە يۆزلەندى. جايلار قۇرغاقچىلىق ئاپىتى ئالدىدا ئۆز ۋاقتىدا قۇتقۇزۇشقا ئاتلىنىپ، يازلىق ئاشلىقتا كۆرۈلگەن زىيانناڭ ئورنىنى كۈزلۈك ئاشلىق بىلەن تولدۇرۇش، يازلىق ئاشلىقتا كۆرۈلگەن زىيانناڭ ئورنىنى ئېگىز تېرىلغۇسى ئارقىلىق تولدۇرۇش، شىمالىي شىنجاڭدا كۆرۈلگەن زىيانناڭ ئورنىنى جەنۇبىي شىنجاڭ تولدۇرۇش، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا كۆرۈلگەن زىيانناڭ ئورنىنى دېھقانچىلىق رايونلىرى تولدۇرۇش تەدبىرلىرىنى قوللاندى. تېرىقچىلىقناڭ ئىچكى قىسمىدا ئاشلىق مەھسۇلاتىناڭ كېمەيمەسلىكىگە كاپالەتلىك قىلىش شەرتى ئاستىدا، پاختا ئىشلەپچىقىرىش زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە يېزىلاردا ئېلىنغان ئومۇمىي ئاشلىق 1990 - يىلدىكىدىن 2.3%، ئومۇمىي پاختا 40.2% ئاشتى. يىرىك يېزا ئىگىلىكىناڭ ئىچكى قىسمىدا 2، 3 كەسىپلەر راۋاجلاندۇرۇلۇپ، دېھقانلارنىڭ كىرىمى ئاشۇرۇلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا يېزا ئىقتىسادىنىڭ ئومۇمىي گەۋدىلىك ئۈنۈمى ئۆبدان بولدى. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، يېزا سانائىتى ئاساس قىلىنغان ئون كەسىپنىڭ ئىقتىسادى ئومۇميۈزلۈك ئاشتى (قوشۇمچە جەدۋەلگە قارالسۇن)، بولۇپمۇ، چارۋىچىلىق كەسىپىدە كىرىم 1990 - يىلدىكىدىن 8.3% ئاشتى؛ يېزا بىناكارلىق كەسىپى، سودا، يېمەك - ئىچمەك مۇلازىمەتچىدىكى كىرىم تۆۋەنلەش ئەھۋالى ئۆزگەرتىلىپ، بىناكارلىق كىرىمى 14.8%، سودا كىرىمى 10.1%، يېمەك - ئىچمەك مۇلازىمىتى كىرىمى 6.3% ئاشتى.

2) دۆلەت، كوللېكتىپ ۋە دېھقانلارنىڭ يېزا ئىگىلىكىگە سالغان سېلىنمىسى كۆپەيدى.

(1) دېھقانچىلىققا سېلىنغان مەبلەغ كۆپەيدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون مالىيىسىدىن دېھقانچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىغا ياردەم بېرىش ئۈچۈن 284 مىليون يۈەن چىقىم قىلىنىپ، 1990 - يىلدىكى بىلەن ئوخشاش سەۋىيە ساقلاپ قېلىنىدى؛ دېھقانچىلىق قاتارلىق ساھەلەرگە ئىشلىتىلگەن كەسىپي خىراجەت 299 مىليون يۈەن بولۇپ، 9.3% ئاشتى؛ قۇرغاقچىلىققا قارشى تۇرۇپ، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا بېۋاستە ئىشلىتىلگەن مەبلەغ 35 مىليون 590 مىڭ يۈەن بولدى؛ يېزا ئىگىلىك كرېدىت ئورۇنلىرىنىڭ 1991 - يىلى يېزا ئىگىلىكىگە تارقاتقان قەرز پۇلى جەمئىي 4 مىليارد 406 مىليون يۈەنگە يېتىپ 28.6% ئاشتى؛ يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشكە تارقاتقان قەرز پۇلى 30 مىليون 740 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە دېھقانلار ۋە كوللېكتىپ دېھقانچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىغا بېۋاستە 3 مىليارد 527 مىليون 305 مىڭ 900 يۈەن مەبلەغ سالدى، سېلىنما كىشى بېشىغا 374.3 يۈەندىن توغرا كېلىپ، 15.1% ئاشتى.

(2) يېزا ئىگىلىكىگە سېلىنغان ماددىي ئەشيالار سېلىنمىسى ئاشتى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزىلاردا كوللېكتىپ ۋە دېھقانلار سېتىۋالغان ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى تۇراقلىق مۇلۇكلەرنىڭ ئەسلى قىممىتى 360 مىليون 285 مىڭ 100 يۈەن كۆپەيدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 14% ئاشتى، سېلىنما كىشى بېشىغا 44.6 يۈەندىن توغرا كەلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزىلاردا ئىشلىتىلمۇاتقان ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى تۇراقلىق مۇلۇكنىڭ ئەسلى قىممىتى 2 مىليارد 931 مىڭ 600 يۈەن بولۇپ، ئوتتۇرىچە ھەر بىر ئائىلىنىڭ ئىشلەتكىنى 362.5 يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانلارنىڭ ئىشلەتكىنى 73.9%نى ئىگىلىدى.

(3) دېھقانچىلىققا سەرپ قىلىنغان ئەمگەك مىقدارى كۆپەيدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئەمگەك كۈچىنىڭ جۇغلانما ئىش كۈنى 73 مىليون 24 مىڭ 900 گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.8% ئاشتى، ھەر بىر ئەمگەك كۈچىگە ئوتتۇرا ھېسابلىغاندا ئىش كۈنى 64 مىليون 990 مىڭ 900 بولۇپ، 4.1% ئاشتى، ھەر بىر ئەمگەك كۈچىگە ئوتتۇرا ھېسابلىغاندا ئىش كۈنى 22.5 توغرا كەلدى.

3) يېزا ئىقتىسادىدىكى ئومۇمىي خىراجەتنىڭ

ئېشىش ناھايىتى تېز بولۇپ كېتىشتەك ئەھۋال بىر ئاز ياخشىلىنىپ، سېلىنما، ھاسىلات، ئۇنۇم 1990 - يىلدىكى بىلەن ئوخشاش بولدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىقتىسادىنىڭ ئومۇمىي خىراجىتى 3 مىليارد 527 مىليون 305 مىڭ 900 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 13.48% ئاشتى. ئۇنىڭ ئېشىش دەرىجىسى ئومۇمىي كىرىمنىڭ ئېشىش دەرىجىسىدىن 0.5 پىرسەنتلىك رەقەم يۇقىرى، ئالدىنقى بىر نەچچە يىللىق سەۋىيىدىن تۆۋەن بولدى. ئومۇمىي خىراجەتنىڭ ئومۇمىي كىرىمدە ئىگىلىگەن نىسبىتى 37.2% بولدى. سېلىنغان ھەر بىر يۈەن مەبلەغدىن ئېلىنغان ساپ كىرىم 1.69 يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكى بىلەن ئاساسەن ئوخشاش بولدى. جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي ئۇنۇمى شىمالىي شىنجاڭدىن يۇقىرى بولدى: جەنۇبىي شىنجاڭدا يۇقىرى ئۆزلەش ۋەزىيىتى بارلىققا كەلگەن بولسا، شىمالىي شىنجاڭدا تۆۋەنلەش ۋەزىيىتى كېلىپ چىقتى.

يېزا ئىقتىسادىدا ساقلىنىۋاتقان ئاساسىي مەسىلىلەر:

1) دېھقانلارنىڭ يۇكى بەك ئېغىر. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا دېھقانلار ئۈستىگە ئالغان ھەر خىل سېلىقلار 80 يۈەن ئەتراپىدا بولۇپ، دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمىنىڭ تەخمىنەن 12 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن. ئۇنىڭ كونكرېت ئىپادىسى مۇنداق:

(1) كوللېكتىپقا قالدۇرۇلغىنى ۋە بىر تۇتاش پىلانلاش خىراجىتىگە بەك كۆپ بولۇپ، تەكرار ئىشلەپچىقىرىشنى كېڭەيتىش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان جامائەت فوندى ئازىيىپ كەتكەن. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون يېزىلىرىدىكى ئوچ خىل قالدۇق 405 مىليون 390 مىڭ يۈەن (90%تىن ئارتۇقراقىنى دېھقانلار ئۈستىگە ئالغان) گە يېتىپ، ساپ كىرىمنىڭ 6.8 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن، بۇ، گوۋۇيۈەن ۋە ئاپتونوم رايون بەلگىلىگەن ئۆلچەمدىن 1.8% ئېشىپ كەتكەن. قالدۇرۇلغان مەبلەغنىڭ ئېچىدىكى جامائەت فوندى ئاران 36.4% نى ئىگىلىگەن. ئاپتونوم رايوندىكى 15 ئۆلەيەت، ئوبلاست، شەھەر ئېچىدە قالدۇرغىنى بەلگىلەنگەن نورمىدىن ئېشىپ كەتكىنى توققۇز ئۆلەيەت، ئوبلاست، شەھەر، قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ ئەك يۇقىرى بولۇپ، 10.4% كە يەتكەن.

(2) بىر قىسىم رايونلاردىكى دېھقانلار ئۈستىگە ئالغان ئىجتىمائىي سېلىق بەك ئېغىر، دېھقانلار باج، تۆتۈۋېلىش، ئومۇملاشتۇرۇپ پىلانلاش پۇللىرىنىڭ ھۆددىسىدىن چىقالمىدىن باشقا، جەمئىيەتتىكى بىر قىسىم مەمۇرىي - كەسپىي خاراكتېردىكى خىراجەت ۋە سېلىقلارنى ئۆز ئۈستىگە ئالغان. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزىلاردىكى ئىجتىمائىي خاراكتېردىكى يۈك 55 مىليون 814 مىڭ يۈەن بولۇپ، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن كىشى بېشىغا 7 يۈەندىن توغرا كەلگەن. يۇنىڭ ئېچىدە سېلىنغان سېلىق 77.6% نى ئىگىلەيدۇ. كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئىجتىمائىي خاراكتېردىكى يۈك جىقراق بولغان سانجى ئوبلاستىدا 23 يۈەن، بايىنغولىن ئوبلاستىدا 17.5 يۈەن، تارغاباتاي ۋىلايىتىدە 15.2 يۈەندىن توغرا كەلگەن.

(3) ئەمگەك سېلىقىي ئومۇميۈزلۈك بەك ئېغىر. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون يېزىلىرىدىكى ھەر بىر ئەمگەك كۈچى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ئۈستىگە ئالغان مەجبۇرىي ئىش كۈنى 22.5، جۇغلانما ئىش كۈنى 25.2 كۈن بولغان. ئەمگەك كۈچىنىڭ سېلىقى بەك ئېغىر بولۇپ كېتىش ئەھۋالى جەنۇبىي شىنجاڭدا بىر قەدەر گەۋدىلىك بولۇپ، جەنۇبىي شىنجاڭ يېزىلىرىدا ھەر بىر ئەمگەك كۈچى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 30 دىن ئىش كۈنىنى، 37 جۇغلانما ئىش كۈنىنى ئۈستىگە ئالغان. بەزى ۋىلايەتلەردە گوۋۇيۈەن ۋە ئاپتونوم رايون بەلگىلىگەن ئەك يۇقىرى چەكتىنمۇ يۇقىرى بولۇپ كەتكەن.

2) كوللېكتىپ ئىقتىسادىنىڭ ئۆزىنى ئۆزى راۋاجلاندۇرۇش ئىقتىدارى ئاجىز، يېزىلارنىڭ ئىجتىمائىيلاشقان مۇلازىمەت ئىقتىدارى كۈچلۈك ئەمەس. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزىلارنىڭ ھەمكارلىق ئىقتىسادىي كىرىمى 503 مىليون 892 مىڭ يۈەن بولۇپ، يېزىلارنىڭ ئومۇمىي ئىقتىسادىي كىرىمىنىڭ ئاران 5.3 پىرسەنتىنى

ئىگىلىگەن. كەنت كوللېكتىپىنىڭ ئۆزىگە تايىنىپ قىلغان تىجارەت خاراكتېرىدىكى كىرىمى پەقەت 9.7% نىلا ئىگىلەپ، ئۇنىڭ 76% كىرىمى دېھقانلارنىڭ ھۆددىگە ئېلىش پۇلىدىن كىرگەن. بۇ پۇللارنىڭ كۆپىنچىسى ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى باشقۇرۇش خىراجىتى ئۈچۈن چىقىم قىلىنىپ، كوللېكتىپنىڭ تەكرار ئىشلەپچىقىرىشىنى كېڭەيتىشكە ۋە جۈغلانما خاراكتېرىدىكى سېلىنمىغا ئىشلىتىلگىنى ناھايىتى ئاز. ئاپتونوم رايون بويىچە ئىقتىسادتا ئاق قالغان كەنتلەر ۋە كىرىمى چىقىمنى قاپلىيالمايدىغان كەنتلەر 1990 - يىلدىكىدىن ئازلىغان بولسىمۇ، ئەمما يەنىلا 13%نى ئىگىلەيدۇ.

3) يېزا - كەنت كارخانىلىرىنىڭ ئۇنۇمدارلىقى ناچار. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا - كەنت كارخانىلىرىنىڭ كىرىمى 1 مىليارد 34 مىليون 932 مىڭ 400 يۈەنگە يېتىپ، ئومۇمىي كىرىمىنىڭ 10.9 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن. سېلىنغان ھەر بىر يۈەن مەبلەغنىڭ ساپ كىرىمى 1.43 يۈەن بولۇپ، دېھقانچىلىقنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى (1.69 يۈەن) دىن تۆۋەن بولغان. كوللېكتىپ كىرىمىنىڭ ئىچىدە يېزا - كەنت كارخانىلىرىدىن كەلگەن قايتىلانما كىرىم كوللېكتىپنىڭ ئومۇمىي ئىقتىسادىي كىرىمىنىڭ ئاران 2.6 پىرسەنتىنىلا ئىگىلىگەن.

لىيۇ يەنپىڭ

يېزا ھەمكارلىق ئىقتىسادىنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش مۇلازىمەت سىستېمىسى

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە، ئاپتونوم رايون بويىچە 80 ناھىيە (شەھەر) دە يېزا ئىقتىسادىي پونكىتى قۇرۇلدى، بۇ، قۇرۇلۇشقا تېگىشلىك پونكىت سانىنىڭ 94.1 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ 730 يېزا - بازار ئىقتىسادىي پونكىتى قۇرۇلدى، بۇ، قۇرۇشقا تېگىشلىك پونكىت سانىنىڭ 92.4 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى؛ 1812 كەنتتە ھەمكارلىق ئىقتىسادىي مۇلازىمەت تەشكىلاتلىرى قۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىقتىسادىي كادىرلىرى 3222، كەنتلەردىكى كەسپىي بۇغالتېرلار 23 مىڭ 264.

1) يەرنى ھۆددىگە بېرىش توختامىنى باشقۇرۇش ئورگانلىرى قۇرۇلدى ۋە مۇكەممەللەشتى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 36 ناھىيە، شەھەر 105 يېزا - بازاردا يەرنى ھۆددىگە بېرىش توختامنامىسىنى باشقۇرۇش كومىتېتى، 968 كەنتتە توختامنامىنى باشقۇرۇش گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى، ئىمزالاش، گۇۋاھلىقتىن ئۆتكۈزۈش، كېلىشتۈرۈش، كېسىم قىلىش قاتارلىق ھالقىلاردا ھەم دۆلەت ۋە كوللېكتىپنىڭ يەرگە ئىگىدارلىق قىلىش ھوقۇقىنىڭ ئۆزگەرمەسلىكىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىنىپ، ھەم ھۆددىگە ئالغۇچىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق مەنپەئىتى قوغدىلىپ، دېھقانلارنىڭ يەر تېرىش ئاكتىپلىقى قوزغىتىلدى.

2) كوللېكتىپ مەبلەغنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلىپ، يېزا ھەمكارلىق فوندى تەشكىلاتلىرى پائال راۋاجلاندۇرۇلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا (بازار) ھەمكارلىق فوندى تەشكىلاتىدىن 80ى، كەنت ھەمكارلىق فوندى تەشكىلاتىدىن 225ى قۇرۇلدى، قوشۇلغان پاي سوممىسى جەمئىي 30 مىليون 525 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن خېلى زور دەرىجىدە كۆپەيدى. يېزا ھەمكارلىق فوندى تەشكىلاتى مەبلەغ سېلىشتا يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىغا خىزمەت قىلىشتا چىڭ تۇرۇپ، «مۇددەتتى قىسقا، سوممىسى ئاز، ئۈنۈمى يۇقىرى بولۇش» پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، يېزا ئىگىلىكىگە سېلىنغان مەبلەغنى كۆپ خىل يوللار بىلەن كۆپەيتىپ، كوللېكتىپ مەبلەغنى ياخشى باشقۇرۇش، ياخشى ئىشلىتىش، كوللېكتىپنىڭ بىر تۇتاش ئىگىلىك باشقۇرۇشتىكى ئەملىي كۈچىنى زورايتىشتا ئاكتىپ رول ئوينىدى.

3) يېزىلاردىكى ھەمكارلىق ئىقتىسادى مۇپەتتىشلىك خىزمىتى تېخىمۇ تەرەققىي قىلدى. 1991 - يىلى 21 ناھىيە، شەھەردە، 269 يېزا - بازاردا يېزا مۇپەتتىشلىك خىزمىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، يەتتە ناھىيە دەرىجىلىك مۇپەتتىشلىك ئورگىنى، 74 يېزا دەرىجىلىك مۇپەتتىشلىك ئورگىنى قۇرۇلدى، 447 مۇپەتتىش سەپلەندى. بۇنىڭ ئىچىدىكى مەخسۇس شتاتتىكى مۇپەتتىش 165. مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىي 3566 ئورۇن تەكشۈرۈلدى،

تەكشۈرۈلگەن پۈل 210 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلغان 438 ئورۇن تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى. ئىنتىزامغا خىلاپ ئىشلىتىۋېلىنغان پۈل سوممىسى 3 مىليون 223 مىڭ يۈەن. ئېنىقلاپ قايتۇرۇۋېلىنغان پۈل 1 مىليون 260 مىڭ يۈەن، ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلغان 209 كىشىگە چارە كۆرۈلدى.

4) كۆپ خىل ئىگىلىك مۇلازىمىتى راۋاجلاندۇرۇلدى، ھەر دەرىجىلىك يېزا ئىقتىسادي تارماقلىرى ئۆز ئارتۇقچىلىقىدىن پايدىلىنىپ، ۋەكالىتەن قوبۇل قىلىش - ۋەكالىتەن باشقۇرۇش، ۋەكالىتەن سېتىۋېلىش - ۋەكالىتەن سېتىپ بېرىشنى قانات يايدۇرۇپ، ئىقتىسادي ئەھلىي گەۋدىنى بەرپا قىلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 447 يېزا ھەمكارلىق ئىقتىسادي پونكىتى يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ ئالدى، ئوتتۇرىسى، كەينىدە ھەقلىق مۇلازىمەتنى يولغا قويۇپ، دېھقانلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ ئالدىدىكى تەسىلەش، مەبلەغ سېلىش، ئىگىلىك باشقۇرۇش ۋە مەسئۇلاتلارنى سېتىشتىكى قىيىنچىلىقلارنى ھەل قىلىپ بەردى؛ شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا يەنە يېزا ئىقتىسادىنى باشقۇرۇش تارماقلىرى ئۆزىنىڭ مۇلازىمەت ئىقتىدارىنى كۈچەيتىپ، پۈتۈن يىللىق مۇلازىمەت كىرىمىنى جەمئىي 7 مىليون 495 مىڭ 900 يۈەنگە يەتكۈزدى.

جالاڭ جيەنجياڭ

يېزا ئىقتىسادي ھەمكارلىق تەشكىلاتلىرىنىڭ ئىچكى قىسمىدا مەبلەغ جۇغلاش ئەھۋالى

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، ئاپتونوم رايوندىكى يېزا ئىقتىسادي ھەمكارلىق تەشكىلاتلىرىنىڭ تۇراقلىق مۇلكى 439 مىليون 822 مىڭ 700 يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 18.74% ئاشتى؛ ئامانەت قويغان نەق پۇلى 275 مىليون 831 مىڭ 300 يۈەنگە يېتىپ، 28.52% ئاشتى؛ مەسئۇلات ماددىي ئەشيالىرى 43 مىليون 630 مىڭ 500 يۈەنگە يېتىپ، 48.2% ئاشتى؛ قەرزلەرنىڭ بالانس قىلغاندا، ئەھلىيەتتە بېرىلگەن قەرز پۇلىدىن 423 مىليون 583 مىڭ 300 يۈەن قالدى. ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىقتىسادي ھەمكارلىق تەشكىلاتلىرىغا تەئەللۇق ئومۇمىي قىممەت 1 مىليارد 299 مىليون يۈەنگە يېتىپ 12.82% ئاشتى.

ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىقتىسادي ھەمكارلىق تەشكىلاتلىرىنىڭ كوللېكتىپ مەبلەغلىرىنى باشقۇرۇشتا ئاز ساندىكى يېزا - كەنتلەردە تەشكىل تەشكىلىنى باشقۇرۇش يولغا قويۇلغاندىن باشقا، ئاساسلىقى، تۆۋەندىكىدەك بىر قانچە باشقۇرۇش شەكلى قوللىنىلدى.

يېزا كەنتنى باشقۇرۇش بۇ خىل باشقۇرۇش شەكلى ئاپتونوم رايون بويىچە 174 يېزىدا يولغا قويۇلدى. بىر تۈتاش باشقۇرۇلىدىغان مەبلەغ 158 مىليون 393 مىڭ 900 يۈەنگە يەتتى.

كەنت كەنتنى باشقۇرۇش بۇ خىل باشقۇرۇش 1735 كەنتتە يولغا قويۇلدى. بىر تۈتاش باشقۇرۇلىدىغان مەبلەغ 171 مىليون 825 مىڭ 500 يۈەنگە يەتتى.

كەنت ھەمكارلىق ئىقتىسادي تەشكىلاتنى باشقۇرۇش ئىقتىسادي تەشكىلاتنى باشقۇرۇشنى يولغا قويغان كەنت 4172 بولۇپ، بىر تۈتاش باشقۇرىدىغان مەبلىغى 501 مىليون 999 مىڭ 700 يۈەنگە يەتتى.

يېزا ئىقتىسادي تەشكىلاتنى باشقۇرۇش ئىقتىسادي تەشكىلاتنى باشقۇرۇشنى يولغا قويغان يېزا 84، بىر تۈتاش باشقۇرىدىغان مەبلىغى 122 مىليون 481 مىڭ 700 يۈەنگە يەتتى.

ھەمكارلىق فوندى جەمئىيىتى 1991- يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 305 يېزا - كەنتتە ھەمكارلىق فوندى جەمئىيىتى قۇرۇلدى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ھەمكارلىق فوندى جەمئىيىتى 80، قوشۇلغان پاي پۇلى 13 مىليون 741 مىڭ 900 يۈەن؛ كەنتلەرنىڭ ھەمكارلىق فوندى جەمئىيىتى 225 بولۇپ، قوشۇلغان پاي پۇلى 16 مىليون 783 مىڭ 100 يۈەن.

كوللېكتىپ مەبلەغنى ياخشى باشقۇرۇش، جانلىق ئىشلىتىش ئۈچۈن، مەبلەغنىڭ ئايلىنىپ ئىشلىتىلىش ئۈنۈمى تولۇق جارى قىلدۇرۇلدى، 1991 - يىلى جايلار كوللېكتىپ مەبلەغنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى مەبلەغ جۇغلاش پائالىيىتىنى تېخىمۇ ئىلگىرىلەپ قانات يايدۇردى.

1) مەبلەغ جۇغلاش دائىرىسى كېڭەيدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە 320 يېزا ئىچكى قىسىمدا مەبلەغ جۇغلاشنى قانات يايدۇردى، مۇنداق يېزىلار 1990 - يىلىدىكىدىن 105ى كۆپەيدى؛ 3430 كەنت ئىچكى قىسىمدا مەبلەغ جۇغلاشنى قانات يايدۇردى، مۇنداق كەنتلەر 1990 - يىلىدىكىدىن 1607 سى كۆپەيدى.

2) ئايلاندۇرۇپ ئىشلىتىدىغان مەبلەغ كۆپەيدى. يىل ئاخىرىدا يېزا - كەنتتىن ئىبارەت ئىككى دەرىجە توپلىغان ئايلاندۇرۇپ ئىشلەتكىلى بولىدىغان مەبلەغ 292 مىليون 806 مىڭ 300 يۈەنگە يەتتى، 1990 - يىلىدىكىدىن 133.69% ئاشتى. بۇنىڭ سەۋەبى: (1) ۋەكالىتەن قوبۇل قىلىنىپ، ۋەكالىتەن باشقۇرۇلغان مەبلەغ 95 مىليون 183 مىڭ 400 يۈەنگە يەتتى، 7.56 ھەسسە ئاشتى. (2) كەنت (كوپېراتسىيە) لەرنىڭ كوللېكتىپ مەبلىغى 172 مىليون 204 مىڭ 900 يۈەنگە يەتتى، 81.22% ئاشتى. (3) مەبلەغ جۇغلاش تەشكىلاتلىرىنىڭ ئۆز ئىلكىدىكى مەبلىغى 25 مىليون 418 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 30.53% ئاشتى.

3) مەبلەغ سېلىش دائىرىسى كېڭەيدى. مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىي تارقىتىلغان مەبلەغ 244 مىليون 748 مىڭ 700 يۈەنگە يەتتى، 1990 - يىلىدىكىدىن 108.77% ئاشتى. بۇ، ئايلاندۇرۇپ ئىشلەتكىلى بولىدىغان مەبلەغنىڭ 83.59 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. يىغۇلىنىغان سېلىنما 217 مىليون 301 مىڭ 600 يۈەنگە يەتتى، يىغۇلىنىش نىسبىتى 88.79% بولدى.

4) مەبلەغ سېلىش قۇرۇلمىسى تەرتىپكە سېلىندى. مەبلەغ سېلىش ساھەلىرى بويىچە ئايرىغاندا، يېزا ئىگىلىكىگە سېلىنغان مەبلەغ 212 مىليون 408 مىڭ 200 يۈەنگە يەتتى، 1990 - يىلىدىكىدىن 0.46 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى؛ سانائەتكە سېلىنغان مەبلەغ 17 مىليون 290 مىڭ 700 يۈەنگە يەتتى، 0.57 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى؛ باشقىلارغا سېلىنغان مەبلەغ 15 مىليون 49 مىڭ 800 يۈەن بولۇپ، 1.03 پىرسەنتلىك رەقەم كېمەيدى. مەبلەغ سالغان ئورۇنلار بويىچە ئايرىغاندا، دېھقان ئائىلىلىرى سالغان مەبلەغ 197 مىليون 184 مىڭ 600 يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 0.76 پىرسەنتلىك رەقەم كېمەيدى. پىرلەشمە ئائىلىلەر كارخانىلىرى سالغان مەبلەغ 15 مىليون 829 مىڭ 200 يۈەنگە يەتتى، 6.39 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى؛ كەنت (كوپېراتسىيە) لەر باشقۇرىدىغان كارخانىلار سالغان مەبلەغ 2 مىليون 155 مىڭ 700 يۈەنگە يەتتى، 0.42 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى؛ يېزىلار باشقۇرغان كارخانىلار سالغان مەبلەغ 11 مىليون 649 مىڭ 900 يۈەنگە يەتتى، 1.33 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى؛ يېزا ئىگىلىك مۇلازىمەت تەشكىلاتلىرى سالغان مەبلەغ 7 مىليون 657 مىڭ يۈەن بولۇپ، 3.41 پىرسەنتلىك رەقەم كېمەيدى. باشقىلار سالغان مەبلەغ 10 مىليون 272 مىڭ 300 يۈەن بولۇپ 3.97 پىرسەنتلىك رەقەم كېمەيدى. قىسقىسى، سانائەتكە سېلىنغان مەبلەغنىڭ ئېشىش دەرىجىسى يېزا ئىگىلىكىنىڭكىدىن تېز بولدى؛ سانائەتنىڭ ئىچكى قىسىمدا پىرلەشمە ئائىلىلەر كارخانىلىرى بىلەن يېزىلار باشقۇرغان كارخانىلارغا سېلىنغان مەبلەغنىڭ ئېشىش دەرىجىسى بىر ئاز كۆپرەك بولدى.

ۋاڭ شۈمىن

يېزىلاردا ھەمكارلىق فوندى جەمئىيىتى قۇرۇلدى

1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا دەرىجىلىك ھەمكارلىق فوندى جەمئىيىتى 80 گە، كەنت دەرىجىلىك ھەمكارلىق فوندى جەمئىيىتى 225 كە يېتىپ، ئۇلارنىڭ جۇغلانما مەبلىغى جەمئىي 25 مىليون 429 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

سانجى ئوبلاستى، بايىنغولىن ئوبلاستى، تۇرپان ۋىلايىتىنىڭ تەرەققىياتى خېلى تېز بولدى، بۇ ئۈچ ئوبلاست، ۋىلايەتتىكى يېزا دەرىجىلىك ھەمكارلىق فوندى جەمئىيەتلىرى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا دەرىجىلىك فوند جەمئىيەتلىرىنىڭ 77.3 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. سانجى ئوبلاستى ئالدى بىلەن سانجى شەھىرىدىكى لىيۇگۇك يېزىسى، فۇكاك ناھىيىسىدىكى جيۇيۇنجيې يېزىسى ۋە قۇتۇبى ناھىيىسىدىكى يۈەنخوشۇن يېزىلىرىدا نۇقتىدا سىناق ئېلىپ بارىدى، ئارقىدىنلا بۈتۈن پۈتۈن ئوبلاستىكى يەتتە ناھىيە، بىر شەھەرگە ئومۇميۈزلۈك كېڭەيتىلى. 38 يېزىدا يېزا ھەمكارلىق فوندى جەمئىيەتلىرى

قۇرۇلدى، فوند جەمئىيىتى قۇرۇلغان يېزا ئوبلاستتىكى يېزا - بازارلارنىڭ 51.4 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى. 1991 - يىلى فوند جەمئىيەتلىرىنىڭ توپلىغان مەبلىغى 6 مىليون 893 مىڭ 600 يۈەن بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىقتىسادىي ھەمكارلىق كوپېراتىپى ۋە كوللېكتىپ قۇرۇلاردىن قوبۇل قىلىنغان پاي سوممىسى 3 مىليون 150 مىڭ يۈەن، يېزا مالىيىسىنىڭ قوشقان پاي سوممىسى 24 مىڭ 400 يۈەن، كارخانا - كەسىپي قۇرۇلارنىڭ قوشقان پاي سوممىسى 12 مىڭ يۈەن، كوپېراتىپ ئەزالىرىنىڭ شەخسىي قوشقان پاي سوممىسى 140 مىڭ يۈەن، ۋەكالىتەن باشقۇرۇلىدىغان مەبلەغ 3 مىليون 567 مىڭ 200 يۈەن. بۇ مەبلەغلەر، ئاساسلىقى، كوللېكتىپ ۋە دېھقانلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، تۇرمۇشىدىكى قىيىنچىلىقلىرىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن ئىشلىتىلدى. بۇنىڭغا 4 مىليون 33 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدىن 1 مىليون 662 مىڭ 600 يۈەن تېرىقچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىغا، 401 مىڭ 400 يۈەن باقمىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىغا ئىشلىتىلدى، ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 327 مىڭ 600 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى سېتىۋېلىش ئۈچۈن 64 مىڭ 400 يۈەن ئىشلىتىلدى، تۇرمۇش قىيىنچىلىقلىرىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن 1 مىليون 296 مىڭ 600 يۈەن ئىشلىتىلدى. باشقىلار ئۈچۈن 280 مىڭ 400 يۈەن ئىشلىتىلدى.

ۋاڭ لەنمىڭ
ۋاڭ ۋېي

دېھقانچىلىق

دېھقانچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

دېھقانچىلىق تارماقلىرىنىڭ مەلۇماتىغا قارىغاندا، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئېلىنغان ئاشلىق، ياغلىق دان 1990 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشكەن. كېۋەز، قىزىلچا، مېۋە - چىۋە، كۆكتات ۋە پىلىچىلىكنىڭ مەھسۇلاتى ئومۇمىيۈزلۈك ئېشىپ، پىلان ئاشۇرۇپ ئورۇندالغان.

ئاپتونوم رايون بويىچە تېرىلغۇ يەر كۆلىمى 45 مىليون 541 مىڭ 400 مو. بۇنىڭ ئىچىدە، ئاشلىق زىرائەتلىرىنىڭ كۆلىمى 26 مىليون 549 مىڭ 800 مو بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 849 مىڭ 300 مو كېمەيىپ كەتتى، 6 مىليون 725 مىڭ 200 تونىنا ئاشلىق ئېلىندى، ئوتتۇرىچە بىرلىك مەھسۇلاتى 253كىلوگرامغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن ئالتە كىلوگرام ئاشتى؛ كېۋەز تېرىلغۇ كۆلىمى 8 مىليون 204 مىڭ 100 مو بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1 مىليون 675 مىڭ 800 مو كۆپەيدى. ئېلىنغان پاختا 639 مىڭ 500 تونىنغا يېتىپ، 170 مىڭ 700 تونىنا ئاشتى. 8 - بەش يىللىق پىلاندىكى كۆرسەتكۈچەك مۇددەتتىن تۆت يىل بۇرۇن يېتىپ، سېتىۋېلىش مىقدارى شەندۇڭ ئۆلكىسىدىنلا قالسا، مەملىكەت بويىچە 2 - ئورۇنغا ئۆتتى، ئوتتۇرىچە بىرلىك مەھسۇلاتى 75 كىلوگرمغا يېتىپ، مەملىكەت بويىچە 1 - بولدى؛ ياغلىق زىرائەت تېرىلغۇ كۆلىمى 4 مىليون 83 مىڭ 300 موغا، ئېلىنغان ئومۇمىي 404 مىڭ 900 تونىنغا يەتتى. قىزىلچا ياغلىق دان تېرىلغۇ كۆلىمى 1 مىليون 112 مىڭ 900 موغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 109 مىڭ 900 مو ئاشتى. ئېلىنغان ئومۇمىي قىزىلچا 2 مىليون 568 مىڭ 500 تونىنغا يېتىپ، 324 مىڭ 800 تونىنا ئاشتى؛ قوغۇن - تاۋۇز تېرىلغۇ كۆلىمى 439 مىڭ 400 موغا، ئېلىنغان ئومۇمىي قوغۇن - تاۋۇز 816 مىڭ 800 تونىنغا يەتتى، سىرتقا يۆتكەلگەن تاۋار قوغۇن - تاۋۇز 118 مىڭ تونىنغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن ئازراق ئاشتى؛ يېڭىدىن 35 مىڭ مو يەرگە مېۋىلىك دەرەخ تىكىلدى. باغ كۆلىمى 1 مىليون 988 مىڭ 300 موغا، ئېلىنغان ئومۇمىي مېۋە - چىۋە 811 مىڭ تونىنغا يەتتى؛ كۆكتات تېرىلغۇ كۆلىمى 1 مىليون 70 مىڭ مو بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 119مىڭ مو كۆپەيدى. ئېلىنغان ئومۇمىي كۆكتات 1 مىليون 722 مىڭ 100 تونىنغا يەتتى؛ ئېلىنغان ئومۇمىي پىلە غوزىسى 3602 تونىنغا يېتىپ، 42.1% ئېشىپ، ئاپتونوم رايون

تارىخىدىكى ئالاھ يۇقىرى مەسئۇلات ئېلىنغان يىلدىكىدىن ئېشىپ كەتتى. يەرلىك دۆلەت ئىگىلىكىدىكى دېھقانچىلىق، باغۋەنچىلىك مەيدانلىرىنىڭ ماناۋەت، يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 252 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4.1% ئاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە تېرىقچىلىق كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 12 مىليارد 166 مىليون يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 7.5% ئاشتى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە كىرىمى 659.85 يۈەنگە يېتىپ، 9.2% ئاشتى.

1991 - يىلى ئەتىيازلىق تېرىلغۇ ئىشلەپچىقىرىشىدىن باشلاپلا ھاۋارايى دېھقانچىلىق ئۈچۈن ناھايىتى پايدىسىز بولدى. ئاز كۆرۈلىدىغان قۇرغاقچىلىق ۋە خىلمۇ خىل تەبىئىي ئاپەتلەر كەينى - كەينىدىن يۈز بېرىپ، ئاشلىق زىرائەتلىرىنىڭ ئەتىيازدىكى تېرىلغۇ كۆلىمى خېلى زور دەرىجىدە كېمەيىپ كەتتى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇپ، دېھقانچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىغا بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتتى، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئۇلايەت، ناھىيە، يېزا، كەنتلەردە قاتلامغا قاتلام رەھبەرلىك مەسئۇلىيىتى تۈزۈمى ئورنىتىلىپ، دەرىجە بويىچە ھۆددىگە بېرىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر مىللەت كادىرلىرى ۋە ئامما پۈتۈن كۈچى بىلەن قۇرغاقچىلىقنىڭ ئالدىنى ئېلىش، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇشقا ئاتلاندى ھەمدە ئېنىز تېرىلغۇسى ۋە كۆزلۈك زىرائەتلەرنىڭ پەرۋىشىنى ھەقىقىي چىڭ تۇتۇپ، ئېنىز تېرىلغۇسى ۋەزىپىسىنى ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئوتتۇرىغا قويغان «كۆزلۈك ئاشلىق ئارقىلىق يازلىق ئاشلىقنىڭ كېمىنى تولدۇرۇش» نىشانىنى ئەملگە ئاشۇردى.

1991 - يىلى يېزىلاردا مەھسۇلاتقا بىرلەشتۈرۈپ ئاشلىلەرگە ھۆددىگە بېرىش ئاساس قىلىنغان مەسئۇلىيەت تۈزۈمى داۋاملىق مۇقىملاشتۇرۇلۇپ، بىر تۇتاش بولۇش بىلەن تارقاق بولۇش بىرلەشتۈرۈلگەن قوش قاتلاملىق ئىگىلىك تۈزۈلمىسى داۋاملىق مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ، دېھقانچىلىقتىكى ئىجتىمائىيلاشقان مۇلازىمەت سىستېمىسى پائال راۋاجلاندۇرۇلدى. «بەش ئىشنى بىر تۇتاش قىلىش» يولغا قويۇلغان يېزا - بازارلار 229 غا يېتىپ، يېزا - كەنتلەر ئومۇمىي سانىنىڭ 27.1 پىرسەنتنى، كەنت (ئەترەت) لەر 4770 كە يېتىپ، يېزا - كەنتلەر ئومۇمىي سانىنىڭ 58.9 پىرسەنتنى تەشكىل قىلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە «مول ھوسۇل پىلانى» نى باشلامچى، گۈرۈھلارنىڭ ھۆددىگە ئېلىشىنى ۋاستە قىلىپ، يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكا، ماتارىپ ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش پائالىيىتى تېخىمۇ كەڭ قانات يايدۇرۇلۇپ، ئەلا سورتلار، تۇپراق - ئوغۇت، ئۆسۈملۈك ئاسراش، يۇقىرى مەھسۇلات ئېلىش ئەندىزىسى بويىچە تېرىش قاتارلىق ئىلغار تېخنىكىلىق تەدبىرلەر يەنمۇ كېڭەيتىلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىدا يېڭى تەرەققىياتلار بارلىققا كەلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 90 مىليون 870 مىڭ ئىش كۈنى سەرپ قىلىنىپ، يېڭىدىن 3789.69 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا سۇ سىستېمىسى ئۆستەڭ چېپىلدى. 1526 ماشىنىلاشقان قۇدۇق كولاندى، 1722 قۇدۇق يۇرۇشلەشتۈرۈلدى، 1990 - يىلدىكىگە قارىغاندا، سۇ سىستېمىسى ئۆستەڭ 48.5%، ماشىنىلاشقان قۇدۇق 59.6%، يۇرۇشلەشكەن قۇدۇق 54% كۆپەيدى. 12 مىليون 937 مىڭ مو يەر تۇزلەندى. بەرپا قىلىنغان يۇرۇشلەشتۈرۈلگەن سۇغىرىش كۆلىمى 2 مىليون 553 مىڭ موغا، قوشۇلغان سۇغىرىش كۆلىمى 1 مىليون 205 مىڭ موغا يەتتى. 1 مىليون 10 مىڭ مو بوز يەر ئېچىلدى. 1 مىليون 350 مىڭ مو تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىز ئۆزگەرتىلدى.

1991 - يىلى جايلار دېھقانچىلىق ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى بىلەن ئۆز ۋاقتىدا ۋە يېتەرلىك تەمىنلەندى. مۇشۇ يىلدا تەمىنلەنگەن خىمىيىۋى ئوغۇت 2 مىليون 200 مىڭ تونىنا (ئۇلچەملىك تونىنا) غا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 350 مىڭ تونىنا

ئاشتى، بىر مو يەرگە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 46.8 كىلوگرام ئوغۇت چېچىلدى، 30 مىڭ تونىنا سۇلياۋ يوپۇق، 2800 تونىنا دېھقانچىلىق دورىسى بىلەن تەمىنلىنىپ، ئىشلەپچىقىرىش ئېھتىياجى ئاساسىي جەھەتتىن قاندۇرۇلدى.

چېن ژېيشيا

قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇلۇپ، مول ھوسۇل قولغا كەلتۈرۈلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا 40 يىلدىن بۇيان كۆرۈلۈپ باقمىغان قۇرغاقچىلىق يۈز بەردى. 10 مىليون مودىن كۆپرەك ئېتىز قۇرغاقچىلىققا ئۇچرىدى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 مىليون 260 مىڭ مو يەر ھوسۇلسىز قالدى؛ 350 مىليون مو ئوتلاق قۇرغاقچىلىققا ئۇچرىدى، 15 مىليون تۈياق چارۋا مال قۇرغاقچىلىق ئاپىتىگە ئۇچرىدى (قۇرغاقچىلىق تۈپەيلىدىن 1 مىليون 440 مىڭ تۈياق چارۋا مال ئۆلدى)، 200 مىڭدىن كۆپرەك چارۋىچى ئىچىدىغان سۇدىن قېينالدى. قۇرغاقچىلىق ئاپىتى تارباغاتاي، ئىلى، ئالتاي، سانجى، قۇمۇل، خوتەن، قەشقەر، ئاقسۇ قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاستلار ۋە شەھەرنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنى تۈرلۈك دەرىجىدە زىيانغا ئۇچراتتى. بەزى يەرلەردە قۇرغاقچىلىق بىلەن بىللە يەنە بوران، تېمپېراتۇرا تۆۋەنلەش، كەلكۈن ۋە زىيانداش ھاشارات ئاپەتلىرىمۇ يۈز بەردى.

ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى قۇرغاقچىلىق ئەھۋالىنى بالدۇر مۇلچەرلەپ، ۋاقتىدا تۆتتى، 1990 - يىلنىڭ ئاخىرىدىلا، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ رەھبەرلىرى بىلەن مۇتەخەسسىسلەرنى ئۈيۈشتۇرۇپ، 1991 - يىلدىكى ھاۋارايىنىڭ تەرەققىيات يۆزلىنىشىنى تەھلىل قىلىپ، 1991 - يىلدىكى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىدا قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇپ، مول ھوسۇلنى قولغا كەلتۈرۈش ئىدىيىسىنى تۇرغۇزدى؛ ئۆز ۋاقتىدا تېلېفون يىغىنى چاقىرىپ، ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش تەشۋىقات - تەربىيىسىنى، تەشكىلنى كەمەلىيلەشتۈرۈشنى ۋە ماددىي ئەشيا تەييارلىقىنى ۋاقىت ئۆتكۈزمەي تۇتۇپ، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇشتا تەشەببۇسكارلىقنى قولغا كەلتۈردى. 5 - ئايدا قۇرغاقچىلىق ئەھۋالى كۈنسايىن ئېغىرلاشقاندا، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم قۇرغاقچىلىق ئۈستىدىن غەلبە قىلىپ، 14 - يىلمۇ مول ھوسۇلنى قولغا كەلتۈرۈشنى قارار قىلدى. كۆپ قېتىم جىددىي تېلېفون يىغىنلىرىنى ئۆتكۈزۈپ، پۈتۈن ئاپتونوم رايونغا «ھەممە يېزا ئىگىلىكى ئۈچۈن، ھەممە قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش ئۈچۈن، ھەممە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىن مول ھوسۇل ئېلىش ئۈچۈن» دېگەن چاقىرىقنى چىقىرىپ، «بىرىنچىدىن، ئاشلىققا، ئىككىنچىدىن، چارۋا مالغا كاپالەتلىك قىلىش؛ يازلىق ئاشلىقنى كۆرۈلگەن زىياننىڭ ئورنىنى كۆزلۈك ئاشلىق بىلەن تولدۇرۇش، يازلىق ئاشلىقتا كۆرۈلگەن زىياننىڭ ئورنىنى ئېكىز تېرىلغۇسى ئارقىلىق تولدۇرۇش، شىمالىي شىنجاڭدا كۆرۈلگەن زىياننىڭ ئورنىنى جەنۇبىي شىنجاڭ تولدۇرۇش، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا كۆرۈلگەن زىياننىڭ ئورنىنى دېھقانچىلىق رايونلىرى تولدۇرۇش» تىن ئىبارەت قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇشنىڭ يېتەكچى ئىدىيىسىنى تۇرغۇزدى. ئاپتونوم رايون ۋە ھەر قايسى ۋىلايەت، ئوبلاست، ناھىيىلەردە ئارقا - ئارقىدىن قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇپ، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش، مول ھوسۇلنى قولغا كەلتۈرۈش قوماندانلىق شتابلىرى قۇرۇلۇپ، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمەتىنىڭ تەشكىلي رەھبەرلىكى كۈچەيتىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى سۇڭ خەنلىڭ قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش مەزگىلىدە نەچچە مىڭ چاقىرىم يول يۈرۈپ، گۇچۇڭ، مورى، جەمسار، فۇكاڭ، سانجى، ماناس، شىخەنزە، ئىلى قاتارلىق جايلاردىكى ئاپەت ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈرۈپ، شۇ جايلارنىڭ رەھبەرلىرى بىلەن بىللە قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇشنىڭ تەدبىرلىرى ئۈستىدە مەسلىھەتلەشتى. ئاپتونوم رايونلۇق رەئىسى تۆمۈر داۋامەت ئىلى، بورتالادىن ئىبارەت ئىككى ئوبلاستنىڭ نۇرغۇنلىغان ناھىيە، يېزىلىرىنى ئارىلاپ ئەھۋال ئىگىلەپ مەسلىھەتلىرنى ھەل قىلدى. ئاپتونوم

رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزالىرى ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ بىر قانچە مۇئاۋىن رەئىسلىرى ناھىيە، يېزىلارغا بېرىپ، بۆلەكلەرگە بۆلۈپ ھۆددىگە ئېلىپ، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇشنى تەشكىللىدى. ئاپتونوم رايون يەنە 33 نازارەت، ئىدارىدىن 126 كادىرنى ئاجرىتىپ، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش خىزمىتى ئۈچىگە 13 نى تەشكىللەپ، 27 نەپەر نازارەت، ئىدارە دەرىجىلىك كادىرلارنىڭ باشچىلىقىدا قۇرغاقچىلىق بولغان رايونلارغا ئەۋەتىپ، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇپ، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئىشلىرىغا ياردەم بەردى. ۋىلايەت، ئوبلاستلارمۇ خىزمەت گۇرۇپپىلىرى تەشكىللەپ، ناھىيە، يېزىلارغا ئەۋەتىپ، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش خىزمىتىنى كۈچەيتتى. ھەر مىللەت دېھقان، چارۋىچىلار ئۆزلىرى 200 مىليون يۈەندىن ئارتۇق پۇل توپلاپ، ئالدىنقى يىللاردىكىدىن كۆپ مىقداردىكى ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى ۋە نۇرغۇنلىغان ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش ماددىي ئەشيالىرىنى سېتىۋېلىپ، قۇرغاقچىلىق ئاپىتى كەلتۈرۈپ چىقارغان زىياننىڭ ئورنىنى ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە تولدۇرۇۋالدى، ھەر ساھە، ھەر كەسىپتىكىلەر دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى قورغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇشقا ياردەمگە بېرىشنى مەركىزىي خىزمەت قاتارىدا تۇتتى. ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ قارارىنى قەتئىي ئىجرا قىلىپ، مالىيە ئىنتايىن قىيىن بولۇۋاتقان ئەھۋالدا 10 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ ئاجرىتىپ، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇشنى قوللاپ - قۇۋۋەتلىدى. يېزا ئىگىلىك بانكىسى دېھقانچىلىققا بېرىلىدىغان قەرز تۇرلىرىنى قايتىدىن تەكشۈپ، قۇرغانچىلىققا تاقابىل تۇرۇش ئېھتىياجىغا ئالدى بىلەن كاپالەتلىك قىلدى. سۇ ئىشلىرى نازارىتى كىچىك تېپتىكى ئېنېرگىيە - ئېرىق سۇ ئىنشائاتىغا بېرىلىدىغان ئىقتىسادىي ياردەم پۇلىنىڭ ھەممىسىنى قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇشقا ئاجراتتى. ۋىلايەت، ئوبلاست، ناھىيە، يېزىلارنىڭ مالىيە ئورۇنلىرىمۇ پۈتۈن كۈچى بىلەن 10 مىليون يۈەندىن ئارتۇق قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش مەبلىغى تەييارلىدى. نېفىت، خىمىيە سانائىتى، ئېلېكتر ئېنېرگىيە، تەمىنلەش قاتارلىق تارماقلار دىزېلىن، بېنزىن، خىمىيىۋى ئوغۇت، سۈلياۋ يوپۇق، دېھقانچىلىققا كېرەكلىك توك قاتارلىق قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش ماددىي ئەشيالىرى بىلەن تەمىنلەشكە پۈتۈن كۈچى بىلەن كاپالەتلىك قىلدى. كۆكلەم ۋە كۈزلەكلەردە قۇرغاقچىلىق تۈپەيلىدىن سۇ كەمچىل بولۇپ، ئادەم ۋە چارۋا مالالار سۇ ئىچىشتە ئېغىر قىيىنچىلىققا ئۇچرىغاندا، جايلار شەھەر - بازارلاردىكى ئورگانلار ۋە زاۋۇت - كانلارنىڭ ئەچچە مىڭلىغان ئاپتوموبىللىرىنى سۇ توشۇش ۋە چارۋا مالالارنى يۆتكەشكە سەپەرۋەر قىلدى. چارۋا مالالارنىڭ قىشلىق يەم - خەشەك، ئوت - چۆپى يېتىشمىگەندە، جايلار يازلىق، كۈزلۈك يېغىم پۈرسىتىنى چىڭ تۇتۇپ، دېھقانچىلىق رايونلىرىدا ئىككى قېتىم كەڭ كۆلەمدىكى يەم - خەشەك، ئوت - چۆپ يەتكۈزۈپ بېرىش پائالىيىتىنى تەشكىللەپ، قۇرغاقچىلىققا قارشى تۇرۇپ، چارۋا مالالارنى ساقلاش ئۈچۈن نۇرغۇن دېھقانچىلىق ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرى بىلەن تەمىنلىدى. ئاخبارات - تەشۋىقات تارماقلىرى قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇپ، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇپ، مول ھوسۇل ئېلىش ئۈچۈن كەڭ كۆلەمدە جامائەت پىكرى توپلىدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە ھەمەيلەن ئورتاق تىرىشچانلىق كۆرسەتكەنلىكتىن، ئاپتونوم رايوندا ئېغىر قۇرغاقچىلىق بولغان يىلمۇ دېھقانچىلىقتىن ئۈزدا 14 يىل مول ھوسۇل ئېلىندى.

ۋالى لېي

دېھقانچىلىقتىكى «مول ھوسۇل پىلانى»

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون مەملىكەتلىك دېھقانچىلىقتىكى «مول ھوسۇل پىلانى»نىڭ ئۇچ تۈرىنى ئۆز ئۈستىگە ئالدى. بۇ ئۇچ تۈردىكى يەر كۆلىمى جەمئىي 1 مىليون 300 مىڭ مو، بۇنىڭ ئىچىدە كۆممىتۇناق 500 مىڭ مو، كېۋەز 700 مىڭ مو، قىزىلچا 100 مىڭ مو. ئاپتونوم رايون ئۆزى دېھقانچىلىقتىن «مول ھوسۇل ئېلىش پىلانى»دىن سەككىز تۈرنى ئورۇنلاشتۇردى، بۇنىڭ كۆلىمى

جەمئىي 15 مىليون مو. ئەمەلىيەتتە، مول ھوسۇل پىلانى 17 مىليون 246 مىڭ 600 مو ئورۇندالدى. ھەر قايسى تۈرلەرنىڭ كونكرېت ئەمەلىيلىشىش كۆلىمى مۇنداق بولدى: بۇغداي 8 مىليون 495 مىڭ 500مو، كۆممىقۇناق 3 مىليون 236 مىڭ مو، كېۋەز 3 مىليون 82 مىڭ 300 مو، شال 486 مىڭ 400 مو، ياغلىق دان 1 مىليون 13 مىڭ 300 مو، قىزىلچا 380 مىڭ 500 مو، يېشىل ئوغۇت 373 مىڭ 200 مو، توننىلىق ئاشلىق ئېتىزى 179 مىڭ 400 مو. ۋىلايەت، ئوبلاستلارنىڭ ئۆزلىرى يەتتە تۈر بويىچە جەمئىي 467 مىڭ 800 مو يەرنىئورۇنلاشتۇردى، بۇنىڭ ئىچىدە نەشپۇت 11 مىڭ مو، كۆكتات 58 مىڭ مو، ئاق قوناق 235 مىڭ مو، پەيزاۋات قوغۇنى 70 مىڭ مو، كونسېرۋا ياساشقا ئىشلىتىدىغان پەمىدور 15 مىڭ 800 مو، ئۇزۇم 78 مىڭ مو؛ ئۇنىڭدىن باشقا، پىلە 36 مىڭ 400 قۇتا. ئاپتونوم رايون بويىچە ئۇچ دەرىجىلىك «مول ھوسۇل پىلانى» جەمئىي 18 تۈر بولۇپ، ئومۇمىي يەر كۆلىمى 19 مىليون 14 مىڭ 400 موغا يەتتى.

ۋىلايەت، ئوبلاستلارنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىكى ستاتىستىكىغا قارىغاندا، ئاپتونوم رايوننىڭ «مول ھوسۇل پىلانى» دىكى ئاشلىق زىرائىتىنىڭ تېرىلغۇ كۆلىمى 12 مىليون 897 مىڭ 300 مو بولۇپ، ئاپتونوم رايوندىكى ئاشلىق زىرائەت تېرىلغۇ كۆلىمى (ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىنى ئۆزئىچىگە ئالمايدۇ، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) نىڭ 48.2 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن؛ ئېلىنغان ئومۇمىي ئاشلىق جەمئىي 3مىليارد 988 مىليون كىلوگرامغا يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئېلىنغان ئومۇمىي ئاشلىقنىڭ 59.3 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن؛ ئاشلىقنىڭ ئوتتۇرىچە بىرلىك مەھسۇلاتى 309.2 كىلوگرامغا يەتكەن. كېۋەز تېرىلغۇ كۆلىمى 3 مىليون 782 مىڭ 300 موغا يېتىپ، ئومۇمىي كېۋەز تېرىلغۇ كۆلىمىنىڭ 47.58 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلغان؛ ئېلىنغان ئومۇمىي ساپ پاختا 311 مىليون كىلوگرامغا يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئېلىنغان ئومۇمىي ساپ پاختىنىڭ 48.63 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن؛ پاختىنىڭ بىرلىك مەھسۇلاتى 82.35 كىلوگرامغا يەتكەن. قىزىلچا تېرىلغۇ كۆلىمى 480 مىڭ 500 مو بولۇپ، قىزىلچا ئومۇمىي تېرىلغۇ كۆلىمىنىڭ 41.78 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن؛ ئېلىنغان ئومۇمىي قىزىلچا 1 مىليون 300 مىڭ توننىغا يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئېلىنغان ئومۇمىي قىزىلچىنىڭ 50.61 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن؛ قىزىلچىنىڭ بىرلىك مەھسۇلاتى 2705.5 كىلوگرامغا يەتكەن. ياغلىق زىرائەت تېرىلغۇ كۆلىمى 1 مىليون 13 مىڭ 300 موغا يېتىپ، ياغلىق زىرائەت ئومۇمىي تېرىلغۇ كۆلىمىنىڭ 25.33 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن؛ ئېلىنغان ئومۇمىي ياغلىق دان 117 مىڭ 800 توننا بولۇپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئېلىنغان ئومۇمىي ياغلىق داننىڭ 29.09 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن؛ ياغلىق داننىڭ بىرلىك مەھسۇلاتى 116.23 كىلوگرامغا يەتكەن. ئاپتونوم رايون بويىچە «مول ھوسۇل پىلانى» دىنلا ئاشۇرۇلغان ئىقتىسادىي ئۇنۇم جەمئىي 704 مىليون يۈەن بولغان.

ستاتىستىكىغا قارىغاندا، 1991 - يىلى «مول ھوسۇل پىلانى» ئۇچۇن ئىشلىتىلگەن مەبلەغ ۋە ماددىي ئەشيالارغا ئاپتونوم رايون مالىيىسىدىن 1 مىليون 300 مىڭ يۈەن ئاجرىتىلغاندىن باشقا، يەرلىك ئورۇنلار 2 مىليون 372 مىڭ 300 يۈەن مەبلەغ توپلىغان. خىمىيىۋى ئوغۇت 1 مىليون 29 مىڭ توننىغا، سۇلياۋ يوپۇق 9129.3 توننىغا، دېھقانچىلىق دورىسى 751.9 توننىغا يېتىپ، «مول ھوسۇل پىلانى» نىڭ ئوڭۇشلۇق ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشىغا ماددىي ئەشيا جەھەتتىن كاپالەتلىك قىلىنغان.

ليۇ يۇڭزې

دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكا، مائارىپ ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش پائالىيىتى كەڭ قانات يايدۇرۇلۇپ، دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىدىن كەڭ كۆلەم بويىچە مەھسۇلات ئاشتى.

1) ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە دۆلەت، ئاپتونوم

رايون ۋە ۋىلايەت - ئوبلاستتىن ئىبارەت ئۈچ دەرىجىلىك «مول هوسۇل پىلانى» دىكى 18 تۈر ئەسلىيلەشتۈرۈلدى. بۇلارنىڭ تېرىلغۇ كۆلىمى 19 مىليون 14 مىڭ 400 موغا يېتىپ، مەھسۇلات كۆرۈنەرلىك ئېشىپ ئونۇم يارىتىلدى.

2) «مول هوسۇل پىلانى» نىڭ يولغا قويۇلۇشىغا بىرلەشتۈرۈلۈپ، دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى گۈرۈھلار هۆددىگە ئېلىش پائالىيىتى كەڭ قانات يايدۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 42 هۆددىگە ئېلىش گۈرۈھى، 1264 هۆددىگەرلىك گۈرۈپپىسى قۇرۇلدى، هۆددىگە ئېلىشقا قاتناشقان كادىر ۋە تېخنىك 5435كە يەتتى. ئۇلار 284 مىڭ دېھقان ئائىلىسىگە مۇلازىمەت قىلدى.

3) ئاپتونوم رايون بويىچە ئەلا سورتلۇق دېھقانچىلىق زىرائەتلىرى كېڭەيتىلگەن يەر كۆلىمى 28 مىليون 220 مىڭ موغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.2% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە شالغۇتلاشتۇرۇلغان كۆممىقوناق 5 مىليون 100 مىڭ موغا يەتتى، كۆممىقوناق، كېۋەز، قىزىلچا، يافلىق زىرائەت، قوغۇن - تاۋۇز، مېۋە - چېۋە قاتارلىق ئاساسىي دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىنىڭ ئەلا سورتلىشىش نىسبىتى ئوتتۇرا هېساب بىلەن 90% تىن ئاشتى.

4) مۇلياۋ يوپۇق يېپىلىپ تېرىلغان كېۋەز كېڭەيتىلگەن كۆلەم 6 مىليون 800 مىڭ موغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1 مىليون 740 مىڭ مو كۆپەيدى. ئۇ، كېۋەز تېرىلغۇ كۆلىمىنىڭ 85 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ مۇلياۋ يوپۇق يېپىپ تېرىلغان كۆممىقوناق 120 مىڭ موغا، قوغۇن - تاۋۇز، كۆكتات 210 مىڭ موغا كېڭەيتىلدى.

5) ئىككى چىلگە سورت يۇرۇشلەشتۈرۈلگەن تونىلىق ئاشلىق ئېتىزى 180 مىڭ موغا كېڭەيتىلدى؛ كېۋەزنىڭ «پاكار، قېلىن تېرىلىپ، بالدۇر هوسۇل بېرىدىغان» ئەندىزىلىك تېرىش تېخنىكىسى ئومۇملاشتۇرۇلۇپ، كېڭەيتىلدى؛ قەغەز ئەچىدە يېتىشتۈرۈلگەن قىزىلچا 19 مىڭ مو يەرگە كېڭەيتىلدى؛ شال مايىسىنى تەخسىدە يېتىشتۈرۈپ ماشىنىدا كۆچۈرۈش، قۇرۇق يەردە يېتىشتۈرۈپ، شالالاق كۆچۈرۈش ئۇسۇلى 23 ناهىيە، شەهەردە 140 مىڭ مو يەرگە كېڭەيتىلدى.

6) بىرلەشمە ئازوتنى ئۇزاقلاشتۇرغۇچى باكتېرىيە كېڭەيتىلگەن بۇغدايلىق 2 مىليون 130 مىڭ موغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 960 مىڭ مو كۆپەيدى؛ مەھسۇلاتنى ئاشۇرغۇچى باكتېرىيە كېڭەيتىلگەن يەر 2 مىليون 10 مىڭ موغا يېتىپ، 230 مىڭ مو كۆپەيدى. يوپۇرماق گۆھىرى 3 مىليون 160 مىڭ مو يەردە كېڭەيتىلدى. مىكرو ئورگانىزملىق ئوغۇت، كەم ئۇچرايدىغان ئېلېمېنتلار چىرىندى كىسلاتاسى، سۇ سۈمۈرگۈچ دورىسى قاتارلىقلار 5 مىليون 540 مىڭ مو يەردە كېڭەيتىلدى.

7) ئۇلچەم بويىچە ئوغۇت چېچىش كېڭەيتىلگەن يەر كۆلىمى 15 مىليون 20 مىڭ موغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2 مىليون 730 مىڭ مو كۆپەيدى، دېھقانچىلىق رايونلىرىدا 5 مىليون 195 مىڭ مو يەرگە ئوت - چۆپ تېرىلدى. 7 مىليون 440 مىڭ مو يەرنىڭ شاخ - شۇمبا، مەخسىنى ئېتىزغا قايتۇرۇپ ئوغۇت قىلىندى. 41 مىليون 345 مىڭ تونىنا مەھەللىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى.

8) ئاپتونوم رايون بويىچە 51 مىليون 200 مو (قېتىم) كېسەللىك ۋە هاشاراتلار زىيانداشلىقىنىڭ ئالدى ئېلىندى. 4 مىليون 360 مىڭ مو يەردىكى ئوت - چۆپ خىمىيىۋى ئۇسۇلدا يوقىتىلدى. كېسەللىك ۋە هاشاراتلارنى كۆزىتىپ، ئۇزۇن مۇددەتلىك ئالدىن خەۋەر قىلىشنىڭ ئېنىقلىق دەرىجىسى 70% كە، قىسقا مۇددەتلىك ئالدىن خەۋەر قىلىشنىڭ ئېنىقلىق دەرىجىسى 95%كە يەتتى.

9) باغۋەنچىلىك ئىشلەپچىقىرىشىدا 13 مىڭ مو كونا مېۋىلىك باغ ئۆزگەرتىلىپ، 7465 مو يەردىكى مېۋىلىك دەرەخلەرگە سۈپەتلىك سورتلار ئۇلاندى. يۇرۇشلەشتۇرۇلگەن ئەلا سورت، ياخشى ئۇسۇل بىلەن 55 مىڭ مو يەردە قوغۇن - تاۋۇز ئەلا سورتىنى ياخشىلاشنىڭ يۇرۇشلەشكەن تېرىش تېخنىكىسى ئۇلگە كۆرسىتىپ كېڭەيتىلدى. 2250 مو يەردە ئۈجمە كۆچىتى يېتىشتۇرۇلۇپ، 30 مىليون تۈپتىن كۆپرەك ئۈجمە كۆچىتى تىكىلدى. 159 مىڭ 100

قۇتا پىلە ئۇرۇقى بېقىشقا تارقىتىلدى.

10) ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر خىل دېھقانچىلىق تېخنىكىسى بويىچە تەربىيىلەش كۇرسلىرى 4396 قارار ئۆيۈشتۈرۈلۈپ، دېھقانلار دىن 550 مىڭ ئادەم (قېتىم) تەربىيىلەندى.

چېن خۇاناڭ

ئورگانىك ئوغۇتتىن پايدىلىنىش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىلى ئىشلىتىلگەن ئورگانىك ئوغۇتنىڭ ئومۇمىي مىقدارى 50 مىليون 6000 تونىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.6% ئاشتى، ئورگانىك ئوغۇت چېچىلغان يەر كۆلىمى 33 مىليون 800 مىڭ موغا يېتىپ، ئومۇمىي تېرىلغۇ كۆلىمىنىڭ 74.2 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ ئىشلىتىلگەن ئورگانىك ئوزۇقلۇق مادداىلار مىقدارى ئىشلىتىلگەن ئومۇمىي ئوزۇقلۇق مادداا مىقدارىنىڭ 57.6 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئورگانىك ئازوتنىڭ مىقدارى ئىشلىتىلگەن ئومۇمىي ئازوت ئېلېمېنتى مىقدارىنىڭ 54.5 پىرسەنتىنى، ئورگانىك فوسفور ئىشلىتىلگەن ئومۇمىي فوسفور ئېلېمېنتى مىقدارىنىڭ 26.5 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى؛ ھەممە كالىي ئورگانىك ئوغۇتلار ئارقىلىق تەمىنلەندى. ئورگانىك ئوغۇت ئاساس قىلمىسىپ، ئورگانىك، نېئورگانىك ئوغۇتلارنى ماسلاشتۇرۇش تەلىپىگە ئاساسىي جەھەتتىن يېتىلدى.

1) مەھەللىۋى ئوغۇتلار توپلىنىپ تەييارلاندى ۋە ئىشلىتىلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە توپلاپ ياسالغان مەھەللىۋى ئوغۇت 41 مىليون 345 مىڭ تونىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2 مىليون 315 مىڭ تونىنا كۆپەيدى، مەھەللىۋى ئوغۇت چېچىلغان يەر كۆلىمى 20 مىليون 700 مىڭ موغا يەتتى. خوتەن، قەشقەر، ئاقسۇ ۋە ئىلى قاتارلىق ئۆلايەتلەردە توپلىنىپ ئىشلىتىلگەن مەھەللىۋى ئوغۇت ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 4 مىليون تونىدىن ئېشىپ كەتتى. ئوغۇت چېچىلغان يەر كۆلىمى ھەر قايسى ئۆلايەتلەردىكى ئومۇمىي تېرىلغۇ كۆلىمىنىڭ 50 پىرسەنتىدىن ئېشىپ كەتتى. خوتەن ئۆلايىتىنىڭ 92.8% كە يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئالدىنقى قاتارغا ئۆتتى.

2) دېھقانچىلىق رايونلىرىدا ئوت - چۆپ تېرىش مۇقىم راۋاجلاندۇرۇلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە دېھقانچىلىق رايونلىرىدا تېرىلغان ئوت - چۆپ كۆلىمى 5 مىليون 659 مىڭ مو (بۇنىڭ ئىچىدىكى يېشىل ئوغۇت 2 مىليون 890 مىڭ مو، بېدە 2 مىليون 769 مىڭ مو) غا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن ئازىراق ئاشتى؛ يەنە ئاپتونوم رايونىنىڭ يېشىل ئوغۇتتىن مول ھوسۇل ئېلىش پىلانى 373 مىڭ 200 مو ئورۇندالدى. دۆلەتنىڭ نۇقتىلىق دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش تۈرى - يۇقىرى مەھسۇلاتلىق قاشقا بېدە 350 مىڭ مو يەردە ئۇرۇقلۇق، ھەر مو يەردىن ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 1500 كىلوگرامدىن ئارتۇق ئوت - چۆپ ئېلىندى. بۇنىڭ 256 مىڭ موسى غۇلجا ناھىيىسىگە تېرىلغان، مو بېشىدىن ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 1836 كىلوگرامدىن ئوت - چۆپ ئېلىندى.

3) شاخ - شۇمبا، مەڭگەنلەرنى ئېتىزغا قايتۇرۇش كېڭەيتىلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتى بىلەن دېھقانچىلىق ماشىنىلىرى تارماقلىرىنىڭ ھەمكارلىشىشى بىلەن بۇغداينى ماشىنا بىلەن ئورۇپ ھەممە مەڭگىنى ئېتىزغا قايتۇرۇلغان ئېتىز ۋە ئېڭىزى ئىگىز قالدۇرۇلغان ئېتىز 7 مىليون 450 مىڭ موغا كېڭەيتىلدى. بۇ، ئورگانىك ئوغۇت بېرىلگەن ئومۇمىي يەر كۆلىمىنىڭ 22 پىرسەنتىنى، بۇغداي ئومۇمىي تېرىلغۇ كۆلىمىنىڭ 43.2 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى.

جاڭ گوخۇا

كېۋەزدىن يۇقىرى مەھسۇلات ئېلىشتا يەنە يېڭى رېكورد يارىتىلدى

ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى، دېھقانچىلىق نازارىتى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بېكتۇەنىنىڭ دېھقانچىلىق ئىدارىسى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى، شىنجاڭ كېۋەز يېتىشتۇرۇش ئىلمىي جەمئىيىتى ۋە كېۋەز ئۇستۇرۇلىدىغان ئۆلايەت (ئوبلاست) لەر، بېكتۇەن يېزا ئىگىلىك شىلىرىدىكى دېھقانچىلىق

مۇتەخەسسىسلىرىدىن قۇرۇلغان كېۋەزدىن يۇقىرى مەھسۇلات ئېلىشنى ئۆلچەپ، باھالاپ بېكىتىش گۇرۇپپىسى 1991 - يىلى 10 - ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 29 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى بىر قىسىم يۇقىرى مەھسۇلاتلىق كېۋەزلىكلەردە ئۆلچەش، باھالاپ بېكىتىش خىزمىتىنى ئىشلىدى.

كېۋەز ئۆستۈرۈلىدىغان رايونلاردىن تۇرپان، بايىنغولىن، ئاقسۇ، قەشقەردىن ئىبارەت تۆت ۋىلايەت، ئوبلاست، بىڭتۈەننىڭ يېزا ئىگىلىك 1-، 2-، 3-، 7 - شىلىرى، تۇرپان، لوپنۇر، ئاۋات، مازالبېشى، يوپۇغىدىن ئىبارەت بەش ناھىيە - شەھەر، بىڭتۈەننىڭ 127-، 30-، 12-، 45-، 48 - تۈەن - مەيدانلىرى، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى «مول ھوسۇل» 3 - مەيدانى ۋە يېزا ئىگىلىك 1 - شىسىنىڭ ئارال ئەلا سورت يېتىشتۇرۇش مەيدانىنىڭ مەھسۇلاتى ئۆلچەپ باھالاپ بېكىتىلدى. يۇقىرى ھوسۇللۇق كېۋەزلىكتىن جەمئىي 12سى ئۆلچەپ چىقىلدى، بۇنىڭ توققۇزى قۇرۇقلۇق كېۋەزلىكى، ئۇچى ئۇزۇن تالالىق كېۋەزلىك. مەھسۇلاتى ئۆلچەنگەن يەر كۆلىمى 494.32 مو بولۇپ، بۇنىڭ 447.25 موسى قۇرۇقلۇق كېۋەزلىكى، 47.07 موسى ئۇزۇن تالالىق كېۋەزلىك.

ئەمەلىي ئۆلچەش نەتىجىسىدە، ئۆلچەش ئورۇنلىرىنىڭ ھەممىسىدىلا ئۆلچەنگەن ھەر بىر پارچە يەر 10 مودىن ئارتۇق بولۇپ، قۇرۇقلۇق كېۋىزىنىڭ بىرلىك مەھسۇلاتى 150 كىلوگرامدىن، ئۇزۇن تالالىق كېۋەزنىڭ 125 كىلوگرامدىن ئېشىشتەك ئۆتكەلنى بۆسۈش كۆرسەتكۈچىگە يەتتى، ئۆلچەمگە يېتىش نىسبىتى 100% بولدى. بىرلىك مەھسۇلات رېكوردلىرى مۇنداق بولدى: قۇرۇقلۇق كېۋىزى بويىچە يوپۇغا ناھىيىسى بايئاۋات يېزىسىنىڭ 3 - كەنتى، كۆلىمى 13.87 مو، بىرلىك مەھسۇلاتى 207 كىلوگرام، سورتى «F - 108»؛ ئۇزۇن تالالىق پاختا بويىچە يېزا ئىگىلىك 1 - شىسىنىڭ ئارال ئەلا سورت يېتىشتۇرۇش مەيدانى، يەر كۆلىمى 15.08 مو، بىرلىك مەھسۇلاتى 153.3 كىلوگرام. تېرىلغان يېڭى سورت «H - 8645»؛ ئۆلچەمگە يەتكەن ئەڭ چوڭ يەر كۆلىمى بويىچە ئېيتقاندا، قۇرۇقلۇق كېۋىزى بويىچە بايئاۋات يېزىسىنىڭ 3 - كەنتى، يەر كۆلىمى 183.7 مو، بىرلىك مەھسۇلاتى 167.9 كىلوگرام. تېرىلغان سورتى «F - 108»، بۇ جايىۋ ئۇچ يىل ئۇدا بىرلىشىپ ئۆلچەپ، باھالاپ بېكىتىشتە تۇنجى قېتىم بارلىققا كەلگەن ئۆلچەمگە يەتكەن 100 مودىن چوڭ سالا ئېتىز ھېسابلىنىدۇ.

پەن شىڭ

پىلە غوزىسىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلاتى بويىچە تارىخىي رېكورد يارىتىلدى

ئاپتونوم رايون 1991 - يىلى 177 مىڭ 100 قۇتا پىلە ئۇرۇقى تارقاتتى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 49.5% ئارتۇق، پىلە غوزىسىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات مىقدارى 3602 توننىغا يېتىپ، شىنجاڭ ئازاد بولغاندىن بويان ئومۇمىي مەھسۇلاتى ئەڭ يۇقىرى بولغان 1990 - يىلدىكىدىن 42.1% ئېشىپ كەتتى، ئازادلىقتىن بۇرۇنقى تارىخىي رېكورد تۇنجى قېتىم بۇزۇپ تاشلاندى. 1991 - يىلدىكى پىلە غوزىسى ئىشلەپچىقىرىشتا تۆۋەندىكىدەك بىر قانچە ئالاھىدىلىكلەر بار:

1) ئەتىياز پەسلىدىكى بېقىلغان پىلە 1990- يىلنىڭ پۈتۈن يىلدىكىسىدىن ئېشىپ كەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە بېقىشقا تارقىتىلغان ئەتىيازلىق پىلە ئۇرۇقى 115 مىڭ قۇتا بولۇپ، 1990 - يىلنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن 37.2% كۆپەيدى. پىلە غوزىسى مەھسۇلاتى 2600 توننىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكى پۈتۈن يىللىق ئومۇمىي مەھسۇلات مىقدارىدىن 2.6% ئېشىپ كەتتى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە كۈزلۈك پىلە ئۇرۇقى 62 مىڭ قۇتا تارقىتىلدى، پىلە غوزىسى مەھسۇلاتى 1000 توننىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 49% ئېشىپ كەتتى. كۈزدە بېقىلغان پىلە پۈتۈن يىلدىكىنىڭ 34.9 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.6 پىرسەنتلىك رەقەم ئېشىپ كەتتى.

2) ئۇرۇق يېتىشتۇرۇش خىزمىتىدە ئەلا نەتىجە يارىتىلدى. 1991 - يىلى تۆت پىلە ئۇرۇقى يېتىشتۇرۇش مەيدانى ئۇرۇقچىلىق مەيدانى بىلەن ھەمكارلىشىپ 159 مىڭ قۇتا پىلە ئۇرۇقى يېتىشتۇردى. بۇنىڭ ئىچىدىن 48 مىڭ قۇتىسىنى

ئەسلىدىكى پىلە يېتىشتۈرۈش رايونلىرى ھەمكارلىشىپ يېتىشتۈرگەن. 1992 - يىلدىكى ئەتىيازلىق پىلە ئۇرۇقى ئۇز - ئۆزىگە يېتىپ ئېشىندىغان بولۇپ، ئاپتونوم رايونىمىز ئۇز ئۆندىن بويان پىلە ئۇرۇقى بەكمۇ يېتىشمەسلىكتەك پاسسىپ ئەھۋالى ئاساسىي جەھەتتىن ياخشىلاندى.

3) ئۇجمە دەرىخى 100 مىليون تۇپكە يەتتى. 1991 - يىلى 30 مىليون تۇپتىن ئارتۇق ئۇجمە دەرىخى تىكىلدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىنىڭ ئىككى ھەسىسىگە توغرا كېلىدۇ؛ يېڭىدىن بەرپا قىلىنغان ئۇجمىزارلىقلار 26 مىڭ 944 موغا يەتتى. 10 مىڭ مودىن كۆپرەك يەردە ئۇجمە كۆچىتى ئۆستۈرۈلدى. ئۇلانغان ئەلا سورتلۇق ئۇجمە دەرىخى 20 مىليون تۇپكە يەتتى. شۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايون بويىچە ئۇجمە كۆچىتىنىڭ ئومۇمىي سانى 100 مىليون تۇپتىن ئېشىپ كەتتى.

غالىپ

ئۇزۇمنى رايونلاشتۇرۇش تەجرىبىسى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز 1 - تۇركۇمدىكى ئۇزۇمنى رايونلاشتۇرۇش تەجرىبىسى ئايافلاشتى.

ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتى 1987 - يىلدىن باشلاپ ھەر قىسىم سىرتتىن كىرگۈزۈلگەن ئۇزۇم سورتلىرى ۋە ئۆزىمىز تاللاپ يېتىشتۈرگەن سورت سىستېمىسى ئىچىدىن 44 سورت (سىستېما) نى تاللاپ چىقتى. بۇنىڭ ئىچىدە ھۆل پېتى پىيىلىدىغان سورتتىن 21ى، جىنسىلىق شالغۇتلاشتۇرۇلغان سورتتىن بەشى، ھاراق ئىشلەيدىغان سورتتىن 18ى تەجرىبە قىلىشقا قاتناشتۇرۇلىدىغان سورت (سىستېما) قىلىندى، سانجى ئوبلاستلىق دېھقانچىلىق تەتقىقات ئورنى، قۇمۇل ئۇلايەتلىك دېھقانچىلىق باشقارمىسى، جىڭ ناھىيىلىك دېھقانچىلىق تېخنىكا پونكىتى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق دېھقانچىلىق تەتقىقات ئورنى، ئاقسۇ ئۇلايەتلىك باغۋەنچىلىك خىزمەت پونكىتىدىن ئىبارەت بەش ئورۇن رايونلاشتۇرۇش تەجرىبىسى ئىشلەشنى ئۆز ئۈستىگە ئالدى. بەش يىللىق تەجرىبە نەتىجىسىنى تەھلىل قىلىش ۋە مۇتەخەسسىسلەر باھالاش بىلەن يەتتە خىل ھۆل پېتى پىيىلىدىغان ئۇزۇم سورتى (سىستېما) بويىچە ئىشلەپچىقىرىشتا

ساۋەن ناھىيىسىنىڭ ئېكولوگىيىلىك يېزا ئىگىلىك قۇرۇلۇشى

ئاپتونوم رايونىمىزدا ئېكولوگىيىلىك يېزا ئىگىلىك قۇرۇلۇشى ئەڭ ئالدىدا ئەملگە ئاشۇرۇلغان ساۋەن ناھىيىسى ھەر نەچچە يىلدىن بۇيان ئېكولوگىيىلىك ئائىلىلەرنى پائال يۆلەپ، ئېكولوگىيىلىك كەنت، ئېكولوگىيىلىك يېزا قۇرۇلۇشىنى ئېلىپ بېرىپ، ئېكولوگىيىلىك يېزا ئىگىلىكى ئارقىلىق بوستانلىقلارنى بەرپا قىلىش، تەبىئىتنى ئۆزگەرتىش يوللىرى ئۈستىدە ئىزدىنىپ، دەسلەپكى ئۈنۈمگە ئېرىشتى.

1986 - يىلدىن باشلاپ ساۋەن ناھىيىسى ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى قاتارلىق مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ ھەمكارلىشىشى بىلەن ئېكولوگىيىلىك يېزا ئىگىلىكى ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئەملىي ئىزدىنىش ئېلىپ باردى. ئۇلار 47 ئېكولوگىيىلىك ئائىلە تايانچ قىلىنغان ئېكولوگىيىلىك يېزا ئىگىلىكى ئارقىلىق باي بولۇش جەمئىيىتى قۇردى؛ «ئېكولوگىيىلىك يېزا ئىگىلىكى ناھىيىسىنى قۇرۇش ھەققىدە قارار» چىقاردى؛ كەسپىي تېخنىكا خادىملىرى ئېكولوگىيىلىك دېھقانچىلىق قۇرۇلۇشىنىڭ ئۇزۇن مۇددەتلىك ئومۇمىي پىلانى ۋە شۇ يىلى يولغا قويۇلىدىغان تەپسىلىي قائىدىلەرنى تۈزۈپ چىقتى. ئېكولوگىيىلىك ئائىلىلەر مۇھىم نۇقتا قىلىنىپ، ئۇچ تەرەپتىن تۇتۇش قىلىپ، ئېكولوگىيىلىك يېزا ئىگىلىكى قۇرۇلۇشىنى قانات يايدۇرۇش ئۈسۈلى قوللىنىلدى.

1. بوستانلىق قۇم - بوران قالقىنى بەرپا قىلىنىپ، ئېكولوگىيىلىك مۇھىت قوغدالدى

بوستانلىقلارنىڭ چەت - ياقىسى ۋە ئىچكى قىسىمدىكى قۇملۇق يەرلەر، سايلاردا ئورمان - ئوتلاق بەرپا قىلىدىغان دېھقان - چارۋىچى ئەكىلدىكى ئېكولوگىيىلىك ئائىلىلەر راۋاجلاندۇرۇلۇپ، ئورمان - ئوتلاق بىلەن دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق بىرلەشتۈرۈلگەن كۆپ قاتلاملىق ئېكولوگىيىلىك قۇرۇلما شەكىللەندۈرۈلۈپ،

ئۇلگە كۆرسىتىش ئوتتۇرىغا قويۇلدى، ئۇلار چىلگە سورتلاردىن بېيجىڭ چىلگە خرۇستال ئۇزۇمى، ئۇرۇقسىز سۆسۈن ئۇزۇم، ئوتتۇرا، كەنجى پىشار سورتلاردىن رىزامەت، «جۇفېڭ»، «سوۋېت ئىتتىپاقى - 107»، شالغۇتلاشتۇرۇلغان يېڭى سورتلار (سىستېما) دىن «28 - 80 - 79» ۋە «99 - 5 - 3» لاردىن ئىبارەت. ئوتتۇرا، كەنجى پىشار سورتلىق ئۇزۇم دانلىرى چوڭ، رەڭدار، تەملىك، پۇراقلىق، ئۇلار ئاپتونوم رايونىمىزدا بار بولغان سايۇا ئۇزۇم، قەشقەرى ئۇزۇملىرىدىن كۆپ ياخشى بولۇپ، دانلىق، سۇيۇقلىق ھۆل يېيىلىدىغان ئۇزۇم قاتارىغا كىرىدۇ. چىلگە سورت يەرلىك سورتتىن ئون كۈندىن 15 كۈنگىچە بۇرۇن پىشىدۇ.

لى دۆڭشيا

«خانىش» ناملىق قوغۇن ئەلا سۈيەقتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى

1991 - يىلى 7 - ئايدا بېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى ئۇيۇشتۇرغان تۇنجى نۆۋەتلىك قوغۇن - تاۋۇزنى باھالاش يىغىنىدا تۇرپاننىڭ «خانىش» قوغۇنى قېلىن شاپاقلىقلار تۈرى بويىچە 1 - دەرىجىگە ئېرىشىپ، ئەلا سۈيەقتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى.

يۇ جىلي

چارۋىچىلىق

چارۋىچىلىقنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىدا ئېغىر قۇرغاقچىلىق ئۈستىدىن غەلبە قىلىنىپ، خېلى ياخشى ئۈنۈم ھاسىل قىلىنىدى. يىل ئاخىرىدا قولدا قالغان چارۋا مال 34 مىليون 940 مىڭ تۇياقتا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن گەرچە 20 مىڭ تۇياقتەك ئازىيىپ كەتكەن بولسىمۇ، لېكىن ھەر قايسى ئىشلەپچىقىرىش كۆرسەتكۈچلىرىدە خېلى زور ئۆسۈش بولدى. ئاپتونوم رايون بويىچە يىللىق كۆپەيىپ ئەي بولغان تۆل 13 مىليون 688 مىڭ 100 تۇياقتا قۇم - بوراننىڭ بوستانلىققا كەلتۈرىدىغان خەۋپى توسۇلۇش ئارقىلىق چۆلدىن ياخشى ئېتىزلار تارتىۋېلىنىدى. بۇ خىلدىكى يول ئېچىپ بەرگۈچى دېھقان ئائىلىلىرى ئىگىلىك تىكلەشنىڭ دەسلەپكى يىللىرىدا ئاز مىقداردىكى مەبلەغ بىلەن قۇدۇق كولاپ ئاشلىق زىرائەتلىرى، ياغلىق زىرائەت قاتارلىق زىرائەتلەرنى تېرىدى، جۈغلانما توپلاش ئاساسىدا ئورمانچىلىق ئارىلاشقان دېھقانچىلىق لايىھىسى بويىچە كۆلەملىك ئىگىلىك بىلەن شۇغۇللاندى. دۆلەت پەقەت قۇدۇق كولاش، كۆچەت بىلەن تەمىنلەش جەھەتلەردىلا ئازراق قەرز پۇل بەردى. ئۇچ يىلدىن بەش يىلغىچە بولغان ئارىلىقتا 200 مودىن 500 موغىچىلىك بولغان ئورمانچىلىق، دېھقانچىلىق، ئوتلاق بىرلەشتۈرۈلگەن ئارىلاشما دېھقانچىلىق قىلىنىدىغان يەرلەر ۋە 100 تۇياقتىن 300 تۇياقتىچە چارۋا مال باقىلى بولىدىغان، ئورمانچىلىق، دېھقانچىلىق ئارىلاشقان مەيدانلار بەرپا قىلىندى. ئورمان تۈرلىرى ياخشى باشقۇرۇلغانلىقتىن، ئالتە - يەتتە يىلدىلا پېتىلدى. 1991 - يىلى ساۋەن ناھىيىسىنىڭ شىمالىدىكى چۆللۈك ياقىلىرىدا مۇنداق ئائىلە دېھقانچىلىق مەيدانلىرىدىن ئون نەچچىسى قۇرۇلدى، ئۇلارنىڭ يىللىق كىرىمى 10 مىڭ يۈەندىن ئېشىپ، قەرزلىرىنى ئاللىقاچان تۆلەپ بولدى. ئۇلار قاراشلىق بېزا - مەيدانلار تۇتاش شەكىلدىكى ئائىلە دېھقانچىلىق مەيدانلىرىنى قۇرۇپ، بوستانلىقلار ياقىسىدىكى ئېكولوگىلىيىنىڭ مۇھىتنى تېخىمۇ ئۈنۈملۈك ھالدا قوغداپ قېلىشقا تەييارلىق قىلماقتا.

2. بوستانلىقنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى بېزا ئىگىلىك ئېكولوگىيە سىستېمىسىدا سۈيەقتلىك ئايلىنىش ئەملىگە ئاشۇرۇلدى

ئېتىز - ئېرىق ئاساسىي قۇرۇلۇشى ئاساس قىلىنغان دېھقانچىلىقنى ئومۇملاشتۇرۇپ راۋاجلاندۇرۇش ۋە تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىزلارنى ئۆزگەرتىش يولغا قويۇلدى. ناھىيە بويىچە ئاشلىق تېرىلغۇ كۆلىمىنى ساقلاش شەرتى ئاستىدا، كېۋەزنى بۆسۈش ئېغىزى قىلغان ئىقتىسادىي زىرائەتلەر زور كۆچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇلدى. 1991 - يىلى ئومۇمىي تېرىلغۇ كۆلىمى ئىچىدە، كېۋەزنىڭ نىسبىتى 10.9% تىن 20.1% كە يەتكۈزۈلدى.

يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 177 مىڭ تۇياق، يەنى 1.31% ئۆستى. قولدىن چىقىرىلغان چارۋا مال 13 مىليون 129 مىڭ 100 تۇياقتا يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 700 مىڭ تۇياق، يەنى 5.64% كۆپەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە تاۋار چارۋا 7 مىليون 683 مىڭ تۇياقتا يېتىپ، 611 مىڭ 100 تۇياق، يەنى 8.64% كۆپەيدى. ئېلىنغان گۆش 329 مىڭ 400 تونىغا يېتىپ، 24 مىڭ 800 تونىا، يەنى 8.14% كۆپەيدى. ئېلىنغان سۈت 375 مىڭ تونىغا يېتىپ، 19 مىڭ تونىا، يەنى 5.4% كۆپەيدى. قوي يۇڭى 49 مىڭ 600 تونىغا يېتىپ، 1990 - يىلىدىكى بىلەن ئاساسەن تەڭلەشتى. چارۋىچىلىقنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 480 مىليون يۈەن (1990 - يىلىدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 3.5% ئاشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئايەتكە ئۇچرىغان ئوتلاق كۆلىمى 230 مىليون موغا يەتتى. بولۇپمۇ قىشلاق ۋە كۆكلەملەرنىڭ ئوت - چۆپى نورمال يىللاردىكىدىن 60% تىن كۆپرەك ئازىيىپ كېتىپ، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشى ئۈچۈن ئېغىر قىيىنچىلىق تۇغدۇرغان بولسىمۇ، لېكىن ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئورتاق تىرىشىشى ئارقىسىدا يەنىلا چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ ئۆزلۈكسىز ئېشىشى كاپالەتكە ئىگە قىلىنىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە بىر يىلدا ئۆلگەن چوڭ - كىچىك مال 1 مىليون 439 مىڭ تۇياق بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 90 مىڭ تۇياقتىن كۆپرەك ئازايدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 1 مىليون 263 مىڭ مو سۈنئى ئوتلاق بەرپا قىلىندى (بۇنىڭ ئىچىدە 259 مىڭ 800 مو يەرگە ئايروپىلان بىلەن ئوت ئۇرۇقى چېچىلدى)، 835 مىڭ 600 مو ئوتلاق ياخشىلاندى. 1 مىليون 832 مىڭ 600 مو ئوتلاق قاشالاندى. 3 مىليون 720 مىڭ مو ئوتلاق سۇغىرىلدى. 6970 قوتان ياسالدى. 5768 چارۋىچى ئائىلىسى ئولتۇراقلاشتۇرۇلدى. ئاپتونوم رايوندىكى چارۋىچىلىقتا ئاسانلا ئاپەت كۆرۈلىدىغان 30

يەرنى كۆچلەندۈرىدىغان زىرائەتلەردىن بېدىنىڭ نىسبىتى 2.9% 4.5% تىن كە يەتتى. سېرىق پۇرچاق قاتارلىق يەرنى كۆچلەندۈرىدىغان زىرائەتلەر راۋاجلاندۇرۇلدى. تېرىلغۇ يەرلەرنىڭ ئورمان بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى 1985 - يىلىدىكى 3.54% تىن 6% كە يەتكۈزۈلدى، ئورمان تورى بىلەن قاپلىنىش دەرىجىسى 80% كە يېتىپ، ئېتىز - ئېرىقلارنى ئورمان بىلەن تورلاشتۇرۇش ئەملگە ئاشتى. يىل ئاخىرىدا قالغان چارۋامال 410 مىڭ تۇياقتا يەتتى. بازار ئېھتىياجىغا ماسلاشقان ناھىيە باشقۇرۇشىدىكى كەڭ كۆلەملىك چوشقا بېقىش مەيدانى، ناھىيىنىڭ شەرق تەرەپ ئەتراپىدىكى كەنتلەردە تاۋار كالا بورداش بازىسى، ئۇلان ئوس يېزىسىدا تاۋار توخۇم توخۇسى بازىسى كەنتى بارلىققا كەلدى، شۇنىڭ بىلەن تېرىقچىلىققا ئېھتىياجلىق ئوغۇت مەنبەسى باقمىچىلىقتىن تولۇقلىنىدىغان بولدى؛ ئورمانچىلىق تېرىقچىلىق، باقمىچىلىق كەسىپلىرى ئۈچۈن ياخشى ئېكولوگىيىلىك مۇھىت يارىتىپ بەردى؛ تېرىقچىلىق، باقمىچىلىق كەسىپلىرى يەنە پىششىقلاپ ئىشلەش كەسىپلىرىنى يېتەرلىك خام ئەشيا بىلەن تەمىنلىدى. شۇنداق قىلىپ، ئايلاندۇرۇپ تەكرار ئىشلەيدىغان، كۆپ تەرەپلەر بىر - بىرىنى تولۇقلايدىغان يېزا ئىگىلىك ئېكولوگىيە سىستېمىسىنىڭ سۈپەتلىك ئايلىنىش ھالىتى شەكىللەندى.

3. ھويلا - ئارامىلاردا ستېرىئولاشقان ئىگىلىك يولغا قويۇلدى

ھويلا - ئارامىلاردىكى ستېرىئولاشقان ئىگىلىك دېھقانچىلىق بىلەن ئورمانچىلىقنى كىرىشتۇرۇپ ئۆستۈرۈش ۋە ئورمانچىلىق بىلەن چارۋىچىلىقنى كىرىشتۇرۇپ يولغا قويۇشنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. مەسىلەن: ئۇزۇم باغچىلىق ئاستىدا مايسا يېتىشتۇرۇش، توخۇ بېقىش، چوشقا بېقىش، مېۋىلىك دەرەخلەر ئارىلىقىغا كۆكتات تېرىش، پارنىكىنىڭ تورۇسىغا ئۈزۈم تېلىنى ئېسىلدۇرۇش قاتارلىقلار. ئۇلار مۇھىتنى گۈزەللەشتۈرۈپلا قالماستىن، بەلكى يەنە ناھايىتى ياخشى ئىقتىسادىي ئۈنۈم يارىتتى. ھويلا - ئارام ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇشتا ناھىيە بويىچە

ناھىيىدە ئاپەتتىن ساقلىنىش بويىچە بازا قۇرۇلۇشى ئومۇميۈزلۈك باشلاندى. قۇرغاق ۋە سۇيى كەمچىل ئوتلاقلاردىكى ئادەم ۋە چارۋا مالالار سۇ ئىچىدىغان قۇرۇلۇشلار ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈلدى ۋە پىلانلاندى. ئوتلاق قۇرۇلۇشى دۆلەتنىڭ ئونسۇبرسال تەرەققىيات تۈرلىرى قاتارىغا كىرگۈزۈلۈپ، قۇرۇلۇش قەدىمى روشەن ھالدا تېزلىتىلدى. چارۋىچىلىقتا نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتىدە يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى. بۇرۇلتوقاي ناھىيىسى بىر قانچە يىل تىرىشىش ئارقىلىق چارۋىچىلىق ناھىيىلىرى ئىچىدە نامرات ناھىيە دېگەن قالپىقىنى چۈرۈپ تاشلىدى. دۆلەت ئىگىلىكىدىكى يەرلىك چارۋىچىلىق فېرمىلىرىدا نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتى دۆلەت يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش مەھكىمىسىنىڭ پىلانىغا كىرگۈزۈلدى. ئوتلاق ئاساسىي قۇرۇلۇشنىڭ ئىلگىرىلىشىگە ئەگىشىپ، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىش شارائىتى خېلى زور دەرىجىدە ياخشىلاندى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز ئېغىر قۇرغاقچىلىق ئاپىتىگە ئۇچراپ، تەبىئىي ئوتلاقلاردا ئوت - چۆپ زور دەرىجىدە كېمىيىپ كەتكەن بولسىمۇ، قىشلىق تەييارلانغان ئوت - چۆپ مىقدارى 3 مىليارد 100 مىليون كىلوگرامغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكى مەۋىيە ساقلاپ قېلىندى.

پەن - تېخنىكىنى قوللىنىش كېڭەيتىلدى، يېڭى تېخنىكا تەتقىقاتى تېز تەرەققىي قىلدى. 1991 - يىلى چارۋىچىلىق، مال دوختۇرلۇق بويىچە ئادەتتىكى تېخنىكىنى كېڭەيتىش ۋە قوللىنىش يەتتەمۇ كۆچەيتىلگەندىن باشقا، ئەسلىدە ئاجىز بولۇپ كېلىۋاتقان بەزى ھالقىلارغا ئومۇميۈزلۈك ئەھمىيەت بېرىلدى. سانجىنىڭ ئوتتۇرا تاغ ئېتىكبەدىكى قۇرغاق ئوتلاقلارنى ياخشىلاش ئىشى كۆرۈنەرلىك ئۈنۈمگە ئېرىشتى. ئوت - چۆپ، يەم - خەشەك پىششىقلاش تېخنىكىسى ئىلىي، سانجى، ئالتاي قاتارلىق چارۋىچىلىق رايونلىرىدا ئومۇميۈزلۈك كېڭەيتىلدى. بۇ، ئوت - چۆپتىن پايدىلىنىش ئۈنۈمىنى يۇقىرى كۆتۈرۈپ، چارۋا مالالارنىڭ قىشتىن ئۆتۈشىنى ھەقىقىي تۇرده كاپالەتكە ئىگە قىلىشتا ناھايىتى زور رول ئوينىدى. يۇقىرى ۋە يېڭى تېخنىكا تەتقىقاتى ئالدىنقى ئورۇندا تۇرۇۋاتقان ئۇلان ئۈس يېزىسىنى 1991 - يىلدىكى تەكشۈرۈشتىن قارىغاندا، ھويلا - ئارام ئىگىلىكىدە ھەر بىر ئائىلىنىڭ ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 0.5 مودىن بىر موغىچە بولغان يەردىن ئالغان يىللىق ئىقتىسادىي كىرىمى 3000 يۈەندىن 4000 يۈەنگىچە بېتىپ، چوڭ ئېتىزلاردىكىدىن 20 ھەسسە ئەتراپىدا يۇقىرى بولغان. دۆڭخەيزى كەنتىدىكى لىيۇ جىدېنىڭ ھويلىسىنىڭ كۆلىمى بىر موغا يەتمەيدۇ، ئۇنىڭدىكى ھويلا - ئارام ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇشقا بولىدىغان كۆلىمى 0.6 مو، ئۇ بۇنى كۆڭۈل قويۇپ لايىھىلەپ، ئوستىگە ئۈزۈم بارىنى ياساپ، ئۇنىڭ ئاستىدا كۆكتات مايىسى ۋە تاتلىق ياڭيۇ مايىسى ئۆستۈرگەن، يەنە ئۇ يەرگە يېرىم يەر ئاستى شەكلىدىكى توخۇ بېقىش ئۆيى ياسىغان، باش ئەتىيازدا يېتىشتۇرگەن تاتلىق ياڭيۇ مايىسى، كۆكتات مايىلىرىنىڭ بىر قىسمىنى ئۆزىگە قالدۇرغاندىن باشقا، كۆپ قىسمىنى سىرتقا سېتىپ، 2000 يۈەندىن كۆپرەك كىرىم قىلغان، ئۈزۈمدىن 2000 يۈەندىن كۆپرەك كىرىم قىلغان، ئۇنىڭ پۈتۈن ھويلىدىن قىلغان كىرىمى 6000 يۈەندىن ئېشىپ، يىللىق دېھقانچىلىق ئومۇمىي كىرىمىنىڭ 40 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن. بىر نەچچە يىللىق ئېكولوگىيىلىك يېزا ئىگىلىكى تەجرىبىسى ئەملىيىتى ئارقىلىق، ساۋەن ناھىيىسىنىڭ يېزا ئىقتىسادىدا چوڭ يۆكسىلىشلەر بارلىققا كەلدى. 1991 - يىلى ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق ئومۇمىي كىرىمى 209 مىليون 771 مىڭ 800 يۈەنگە يېتىپ، 1985 - يىلدىكىدىن 139 مىليون 621 مىڭ 800 يۈەن ئاشتى. كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ساپ كىرىم 804.71 يۈەنگە يېتىپ، 1985 - يىلدىكىدىن 327.71 يۈەن كۆپەيدى، بىر قىسىم يېزىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1000 يۈەندىن ئېشىپ كەتتى.

ئەتىجىلىك بولدى. جۇملىدىن جۇڭگو مېرىنوس قويى شىنجاڭ تېپىدىن 1 مىليون تۈياق كۆپەيتىش سىستېمىسىنى قۇرۇش ۋە ئىنچىكە يۈڭ تېپىغا ياتىدىغان قويلارنى يېتىشتۇرۇش، ئىنەك تۆرەلمىسىنى كۆچۈرۈش ۋە ئىنەك، ساغلىق تۆرەلمىسىنى ساقلاش ئامبىرىنى قۇرۇش تەتقىقاتلىرى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 1 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. فۇكاڭ، كۆكتوقاي ۋە ئەتەن ئەسىللىك قوي فېرمىلىرىدا ئېلىپ بېرىلغان زامانىۋىلاشقان ئوتلاق چارۋىچىلىقى سىناق تۈرلىرىمۇ يېزا ئىگىلىك مەمۇرىي لىكمىنىڭ بېكىتىشىدىن ئۆتۈپ، تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى.

1991 - يىلى شىنجاڭ چارۋىچىلىقى بويىچە تاشقى ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقىدا يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى. دۇنيا ئاشلىق - پىلان مەھكىمىسىنىڭ ياردىمى بىلەن ئېلىپ بېرىلغان ئالتايدىكى «2817» قۇرۇلۇش تۈرى بىرلەشمە مۇتەخەسىسلەر گۇرۇپپىسىنىڭ ئوتتۇرا مەزگىللىك باھالىشىدىن ئۆتتى. جۇڭگو - ئاۋسترالىيە بىرلىكتە ئېلىپ بارىدىغان قوي تەتقىقاتى تۈرىنىڭ تەتقىقات خىزمىتى 7 - ئايدا شىنجاڭدا رەسمىي باشلاندى. جۇڭگو - ئاۋسترالىيە بىرلىشىپ مەبلەغ سېلىپ قۇرغان ئەسىللىك قوي پونكتى (ئاۋسترالىيەدە، شىنجاڭ چارۋىچىلىق نازارىتىنىڭ قوشقان پاي سوممىسى 80% نى ئىگىلەيدۇ) مۇ خېلى ياخشى ئۈنۈمگە ئېرىشتى. ئامېرىكا موزاي ئۆستۇرۇش فوندى تەرىپىدىن ياردەم بېرىلمۇاتقان تۈر، جۇڭگو - ياپونىيە ھەمكارلىشىپ خادىم تەربىيىلەش تۈرى قاتارلىقلارنىڭ ئىشلىرىمۇ ئوڭۇشلۇق ئىشلەنمەكتە. تاشقى ئىقتىسادىي ھەمكارلىق سودا جەھەتلەردە ياخشى باشلىنىش بولدى. قازاقىستان جۇمھۇرىيىتىگە مۇۋەپپەقىيەتلىك ھالدا 140 مىڭ تۈياق تىرىك چارۋا ئېكسپورت قىلىندى. ئالەم ئاۋىئاتسىيەسى مىنىستىرلىكى بىلەن بىرلىكتە ئېلىپ بېرىلغان ئايروپىلان بىلەن ئوتتۇرا شەرقتىكى دۆلەتلەرگە چارۋا توشۇش ئىشىمۇ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولدى. بۇ، ئوتتۇرا شەرق بازىرىغا كىرىشنىڭ شەرت - شارائىتىنى ھازىرلاپ بەردى.

شى رۇيجى

ئاپەتكە ناقابىل تۈرۈلۈپ، چارۋا مالىلار قوغداپ قېلىندى

1991 - يىلى شىنجاڭدا ئېغىر قۇرغاقچىلىق ئاپىتى يۈز بەردى. بولۇپمۇ كەڭ چارۋىچىلىق رايونلىرىدا ئاپەت بەك ئېغىر بولدى، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئېغىر قۇرغاقچىلىق ئاپىتىگە ئۇچرىغان ئوتلاق كۆلىمى 230مىليون موغا يەتتى. قىشلاق، كۆكلەملەر بىلەن چېگىلمىغان ئوت - چۆپ مەھسۇلاتى نورمال يىللاردىكىدىن 2 مىليارد كىلوگرامدىن كۆپرەك ئازىيىپ كەتتى.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى ئىگىلىك ئورۇنلاشتۇرۇشى بىلەن، ئاپتونوم رايونىمىزدا چارۋىچىلىقتا قىش ۋە ئەتىياز ئوچۇن تەييارلىنىدىغان ئوت - چۆپ مىقدارىنى كۆپەيتىش مەركەز قىلىنغان قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش دولقۇنى كۆتۈرۈلدى. چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، ناھىيىلەردە پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورۇنلىرىدىكى ئاساسلىق رەھبەرلەرنىڭ باشچىلىقىدا چارۋىچىلىق بويىچە قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش رەھبەرلىك ئاپپاراتلىرى قۇرۇلۇپ، ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇپ، چارۋا مالىلارنى قوغداشقا بولغان رەھبەرلىك كۈچەيتىلدى. كۆپلىگەن ۋىلايەت، ناھىيە ۋە يېزىلاردا كادىرلارنىڭ ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش ھۆددىگەرلىك مەسئۇلىيىتى تۇرۇمى ۋە رەھبىرلىرى ئورگانلارنىڭ دائىرە بويىچە ھۆددىگە ئېلىشى ، دېھقانچىلىق رايونلىرىدىكى يېزا، مەيدانلارنىڭ ئۆز سىستېمىلىرى بويىچە چارۋىچىلىق يېزا، فېرمىلىرىغا ياردەم بېرىشىدەك تۈزۈملەر ئەملىيلەشتۇرۇلدى. جايلار كەڭ كۆلەمدە سەپەرۋەرلىككە كەلگەنلىكى، كۆچلۈك تەدبىر قوللانغانلىقى ئۈچۈن، قىش يېتىپ كەلگىچىلا ئاپتونوم رايون بويىچە چېپىلغان ئوت - چۆپ ۋە تەييارلانغان زىرائەت شاخ - شۇمبىلىرى قاتارلىق قوشۇمچە مەھسۇلاتلارنىڭ مىقدارى 6 مىليارد 200 مىليون كىلوگرامغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن200مىليون كىلوگرام ئېشىپ كەتتى. مالىيە، پۇل مۇئامىلىسى، ئاشلىق، نېفىت، قاتناش، دېھقانچىلىق ماشىنىلىرى تارماقلىرى مەبلەغ، يەم - خەشەك، يېقىلغۇ، تىرانسپورت قوراللىرى قاتارلىق جەھەتلەردە چارۋىچىلىققا غايەت زور ياردەملەرنى

بەردى. قىش كىرگەندە، ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى ۋە چارۋىچىلىق پەن - تېخنىكا خادىملىرى چارۋىچىلىقنىڭ 1 - سېپىگە بېرىپ، چارۋا مالىلارنى كۆچۈرۈش، ئوت - چۆپ، يەم - خەشەك تەييارلاش ئىشلىرىنى ئورۇنلاشتۇرۇپ، تۆل ئېلىش تەييارلىقىنى چىڭ تۇتۇپ، چارۋا مالىلارنىڭ قىشتىن بىخەتەر ئۆتۈشىنى كۆچلۈك كاپالەتكە ئىگە قىلدى. ستاتىستىكا قىلىنىشىچە، ئاپتونوم رايون بويىچە قىش پەسلىدە چارۋىچىلىقنىڭ 1 - سېپىگە بېرىپ خىزمەت ئىشلىگەن كادىر 11 مىڭ 325 كە، بۇنىڭ ئىچىدە ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى رەھبىرىي كادىر 543 كە يەتكەن؛ چارۋا مالىلارغا قوشۇمچە بېرىلگەن ئوت - چۆپ 5 مىليارد 150 مىليون كىلوگرامغا، يەم - خەشەك 101 مىليون كىلوگرامغا، بېنزىن ۋە دىزېلىن 2000 توننىدىن كۆپرەككە، ئوت - چۆپ، يەم - خەشەك توشۇشقا قاتناشقان ئاپتوموبىل 12 مىڭ 814 ماشىنا (قېتىم) غا يەتكەن. ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇپ چارۋا مالىلارنى قوغداشقا 58 مىليون 700 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقان، چارۋىچىلار ئۆزلىرى تەييارلىغان مەبلەغ 37 مىليون 910 مىڭ يۈەن.

جايلاردىكى چارۋىچىلىق تارماقلىرى مال ئۈرۈقلاندۇرۇش مەسلىسىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، يېڭىپ ئۈرۈقلاندۇرۇش بىلەن تارقاق ئۈرۈقلاندۇرۇشنى بىرلەشتۈرۈش، سۈنئىي ئۈرۈقلاندۇرۇش بىلەن تەبىئىي ئۈرۈقلاندۇرۇشنى بىرلەشتۈرۈش ئۈسۈلىنى قوللاندى. قۇرغاقچىلىق ئاپىتى ئېغىر بولغان جايلاردا تارقاق ۋە كۆچۈپ يۈرۈپ ئۈرۈقلاندۇرۇش ئاساس قىلىندى. جايلار يەنە ئۈرۈقلاندۇرۇش سۈپىتىگە كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، مەسىلىك مالىلارنى ئومۇمىيۈزۈك باھالاشتىن ئۆتكۈزدى، دۆلەت، كوللېكتىپ، شەخسىتىن ئىبارەت كۆپ خىل يول بىلەن مەبلەغ توپلاش ئۈسۈلىنى قوللىنىپ، كۆچمە ئۈرۈقلاندۇرۇش پونكىتى ۋە نۇقتىلىرىدىن 1600دىن كۆپرەكنى قۇرۇپ، ئەلا سۈپەتلىك مەسىلىك مالدىن 11 مىڭ تۇياقتىن كۆپرەك سېتىۋېلىپ، چوڭ ۋە ئۇششاق مالىلارنى ئۈرۈقلاندۇرۇشنىڭ ئېھتىياجىنى ئاساسىي جەھەتتىن قاندۇردى. ھەر مىللەت چارۋىچىلىق پەن - تېخنىكا خادىملىرى ئوبدان ئۆيۈشتۈرۈلغانلىقى ۋە ئۇلار كۆڭۈل قويۇپ مەشغۇلات قىلىپ بارغانلىقى ئۈچۈن، 17 مىليون تۇياقتىن ئارتۇق تۇغۇت بېشىدىكى چارۋا ئاساسىي جەھەتتىن ئۈرقلاندۇرۇلۇپ بولۇندى ۋە ئۈرۈقلاندۇرۇش سۈپىتىگە كاپالەتلىك قىلىندى. قىش كىرگەندىن كېيىن، جايلار بوغاز چارۋىلارنى مۇھىم قوغداش نۇقتىسى قىلىپ، ئوتلاقلارغا مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇپ، نۇقتىلىق ھالدا يەم - چۆپ قوشۇپ بېرىپ بېقىپ، بالا تاشلاش ئەھۋاللىرىنى زور دەرىجىدە ئازايتتى.

جايلار چارۋا مالىلارنىڭ قىشتىن بىخەتەر ئۆتۈشىنى ھەقىقىي تۇردە كاپالەتكە ئىگە قىلىش ئۈچۈن، چارۋا سانىنى ئوت - چۆپ ئەھۋالىغا قاراپ بېكىتىش، ئەلا نەسىللىك چارۋا ۋە تۇغار چارۋىلارنىڭ قىشتىن ئۆتۈشىنى نۇقتىلىق ھالدا كاپالەتلەندۈرۈشنى بىر قەدەر ئوبدان يولغا قويۇپ، چارۋا مالىلارنىڭ قولدىن چىقىرىلىش سانىنى تىرىشىپ ئاشۇردى، چارۋىچىلارنىڭ مال سېتىشى قىيىن بولۇشتەك قىيىنچىلىقنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، چارۋا مال سېتىش بازارلىرىنى ئومۇمىيۈزلۈك ئاچتى، ئىلى، تارباغاتاي، ئالتايدىن ئىبارەت ئۈچ ۋىلايەت، ئوبلاست چارۋا مال ئېكسپورت قىلىشىنى ئۈيۈشتۈردى. يۇقىرى - تۆۋەنىڭ ھەر جەھەتتىن تىرىشىشى ئارقىسىدا، يىل ئاخىرىغىچە قولدا قالىدىغان چارۋىنىڭ سانى ئەسلى پىلانلانغان 35مىليون 500 مىڭ تۇياقتىن ئازايتىلىپ، 34 مىليون 940 مىڭ تۇياققا چۈشۈرۈلدى.

شى رۇيجى

ئوتلاق قۇرۇلۇشى ۋە ئوتلاقلارنى ئاسراش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە تاماملانغان ئوتلاق قۇرۇلۇشىنىڭ ئومۇمىي كۆلىمى 3 مىليون 931 مىڭ 200 موغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېڭى بىنا قىلىنغان سۈنئىي ئوتلاق 1 مىليون 263 مىڭ مو (ئايروپىلان بىلەن ئوت ئۇرۇقى چېچىلغان ئوتلاق 259 مىڭ 800 مو، قوش قەۋەت ئوتلاق 274 مىڭ 500 مو، بازا قىلىنغان يەرگە ئوت - چۆپ تېرىلغان ۋە چارۋىچىلار ئۆزلىرى ئوت - چۆپ تېرىغان ئوتلاق 728 مىڭ 700 مو)، ياخشىلانغان ئوتلاق 835 مىڭ 600 مو، قاشالانغان ئوتلاق 1 مىليون 832 مىڭ

600 مو. بىر يىلدا ئىشلەپچىقىرىلغان ئەلا سۈپەتلىك ئوت ئۇرۇقى 548.1 توننا، چېكەتكە يوقىتىلغان يەركۆلىمى 5 مىليون 910 مىڭ مو، چېپىۋېلىنغان قىشلىق ئوت - چۆپ 4 مىليارد 300 مىليون كىلوگرام، ئولتۇراقلاشتۇرۇلغان چارۋىچى ئائىلىسى 5768، ئولتۇراق ئۆي 14 مىڭ 280 ئېغىز، ياسالغان قورو - قوتان 6970، ياسالغان چارۋا يولى 4683 كىلومېتر، كۆۋرۈك 1147 كىلومېتر، چېپىلغان ئېرىق - ئۆستەڭ 5035.33 كىلومېتر، سۇ ساقلاش كۆلى 1154، دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن ئوتلاق قۇرۇلۇشى ئۈچۈن ئاجرىتىپ بېرىلگەن مەبلەغ 21 مىليون 946مىڭ يۈەن (كەتكەن ئىش كۈنى ھەققى، ئوتلاق قۇرۇلۇشى فوندى، ئوتتىن مۇداپىئە كۆرۈش راسخۇتى قاتارلىقلارنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ).

ئوتلاقنى نازارەت قىلىش ئاپپاراتلىرى تور شەكلىدە قۇرۇلدى. 1991 - يىلى رايونىمىز بويىچە ئاپتونوم رايونلۇق، ۋىلايەتلىك، ناھىيىلىك ئوتلاقنى نازارەت قىلىش پونكىتىدىن 92سى، يېزا (فېرما) دەرىجىلىك ئوتلاقنى نازارەت قىلىش پونكىتىدىن 266 سى قۇرۇلدى. نازارەت قىلغۇچى خادىم 1496گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى پونكىتلارنىڭ خادىمى 700 گە، يېزا (فېرما) دەرىجىلىكلىرىنىڭ خادىمى 796 گە يەتتى. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە ئوتلاقنى بۇزۇش ئەنزىسىدىن 500 دىن ئارتۇقراقى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى. ئاپتونوم رايون، ۋىلايەت، ناھىيىنىڭ ئوتلاقنى نازارەت قىلىش خادىملىرىنى تەربىيىلەش كۇرسىدىن 14 قارار ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، 508 ئادەم تەربىيىلەندى. 4 - ئايدىكى «ئوتلاق قانۇنى» تەشۋىقات ئېيى پائالىيىتىدە، ئاپتونوم رايون بويىچە تەربىيىگە ئىگە بولغانلار 6 مىليون ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. ئوتلاقلارنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش، ئوتلاق نازارەتچىلىكى خىزمىتىنى خۇلاسىلەش ۋە تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يۇزىسىدىن، 9 - ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 10 - كۈنىگىچە كۈنەس ناھىيىسىنىڭ نارات يېزىسىدا شىمالىي شىنجاڭ بويىچە ئوتلاق باشقۇرۇش خىزمىتى يىغىنى چاقىرىلدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە ئوت ئاپىتى ئاسان يۈز بېرىدىغان ئوتلاقلار، ئاساسەن، ئىلى، تارباغاتاي، ئالتاي، بورتالا، سانجى، ئاقسۇ، بايىنغولىن قاتارلىق ئوبلاست، ۋىلايەتلەردىكى 30 نەچچە ناھىيىنىڭ تۈزلەڭ ئوتلاق، چىغ ئوتلاق، قومۇشلۇق ئوتلاق ۋە ئورمانلىق ئوتلاقلىرىغا جايلاشقان بولۇپ، كۆلىمى تەخمىنەن 26 مىليون 505 مىڭ موغا يېتىدۇ. بۇ ئاپتونوم رايون بويىچە پايدىلىنىشقا بولىدىغان ئوتلاق كۆلىمىنىڭ 3.7 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا ئوتلاقلاردىكى ئوت ئاپىتى سەل كۆپەيدى. جەمئىي 48 قېتىم ئوت ئاپىتى يۈز بەردى. بۇنىڭ ئىچىدە خەتەرلىكى 12 قېتىم، ئادەتتىكىسى 28 قېتىم، ئېغىر ئاپەت كەلتۈرگىنى سەككىز قېتىم بولۇپ، كۆيگەن ئوتلاق كۆلىمى 214 مىڭ 500 موغا يەتتى، بۇ، ئاپتونوم رايون بويىچە كۆيگەن ئومۇمىي ئوتلاق كۆلىمىنىڭ 28.4 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ. ئوت ئاپىتىنىڭ بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيىنى 9 مىليون 48 مىڭ 800 يۈەنگە يەتتى. 1991 - يىلى يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن ئاپتونوم رايونغا چۈشۈرۈپ بېرىلگەن 250 مىڭ يۈەنگە شامال كۈچىدىن پايدىلىنىپ ئوت ئۆچۈرۈش ماشىنىسىدىن 100ى سېتىۋېلىنىپ، ئوت ئاپىتى يۈز بېرىپ تۇرىدىغان نۇقتىلىق رايونلارغا ۋە خوشۇت ناھىيىسىنىڭ كۆل ساھىلى ئوتلىقى ئوتتىن مۇداپىئە كۆرۈش قۇرۇلۇشى، چۆچەك شەھىرىنىڭ قولاستاي ئوتتىن مۇداپىئە كۆرۈش قۇرۇلۇشى ۋە ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ كۆكسۇ قىشلىقى ئوتتىن مۇداپىئە كۆرۈش رايونى قاتارلىق جايلارغا تارقىتىپ بېرىلدى.

تۆمە

ۋۇ جيې

شى ليې

ئوتلاقلاردىكى كېسەللىك ۋە ھاشارات ئاپىتىنىڭ ئالدى ئېلىندى ھەم ئۇ تىزگىنلەندى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ھاشارات ۋە چاشقان ئاپىتى يۈز بەرگەن ئوتلاق كۆلىمى 26 مىليون موغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە چېكەتكە ۋە باشقا ھاشاراتلار زىياندا شلىقى تۈپەيلىدىن ئاپەت كۆرۈلگەن ئوتلاق كۆلىمى 14 مىليون مو.

چېكەتكە ئاپىتى، ئاساسەن، قۇمۇل ۋىلايىتىدىكى ئېگىز تاغلىق ئوتلاقلار ۋە تاغ ئېتىكىدىكى ئېدىرلىقلار، بورتالا ئوبلاستىنىڭ سايرام كۆلى ياقىسى ۋە چۆچەكنىڭ سازىر رايونى قاتارلىق ئورۇنلاردا كۆرۈلدى. ئاپەت پەيدا قىلىشتا، سىبىرىيە چېكەتكىسى مۇھىم رول ئوينىدى، ئاندىن قالسا، كىچىك قاناتلىق، ئەگمە بەللىك چېكەتكە، كرائۇس چېكەتكىسى ۋە ئىتالىيە چېكەتكىلىرىمۇ ئۆز تەسىرىنى كۆرسەتتى. ئاسىيا ئۇچار چېكەتكىسىنىڭ يەتكۈزگەن تەسىرى ئانچە ئېغىر بولمىدى. ئىلى دەريالىق ۋادىسىنىڭ شەرقىي قىسمىدىكى ئوتلاقلاردا بىزاۋىسىنىڭ زىيىنى خېلى ئېغىر بولدى.

چاشقان ئاپىتى، ئاساسەن، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ شىمالىي قىرغىقىدىكى قۇمۇلۇقلاردا پەيدا بولدى، قۇم چاشقىنىنىڭ يەتكۈزگەن زىيىنى ئەڭ ئېغىر بولدى. تېكەس، موڭغۇلكۈرە قاتارلىق ناھىيىلەردە دالا قارغۇ چاشقىنى ۋە چەرچەن ناھىيىسىنىڭ تۈرا چارۋىچىلىق فېرمىسىدا ئۈزۈن قۇلاق مۇغۇلنىڭ زىيىنى ئېغىر بولدى.

1991 - يىلى ئاپىتونوم رايونىمىز بويىچە چېكەتكە، چاشقان ئاپىتى سەل ئوتتۇرا ھال دەرىجىدە كۆرۈلگەن بىر يىل بولدى. ئايرىم جايلاردا ئاپەت خېلى ئېغىر دەرىجىدە كۆرۈلدى. ئاپىتونوم رايون بويىچە چېكەتكە يوقىتىلغان يەر كۆلىمى 5 مىليون 917 مىڭ موغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئايروپىلان بىلەن چېكەتكە يوقىتىلغان يەر كۆلىمى 1 مىليون 340 مىڭ مو، ماشىنا كۆچى بىلەن چېكەتكە يوقىتىلغان يەر كۆلىمى 2 مىليون 473 مىڭ مو، بىئولوگىيىلىك ئۇسۇلدا چېكەتكە يوقىتىلغان يەر كۆلىمى 2 مىليون 104 مىڭ مو بولدى؛ چاشقان يوقىتىلغان يەر كۆلىمى 6 مىليون 304 مىڭ موغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە تەييارلانغان قوندىق 550 دانە، بۇ ئارقىلىق چاشقان ئاپىتى تىزگىنلەنگەن ئوتلاق 250 مىڭ مو، ھەر تەرەپلىمە تەدبىرلەر ئارقىلىق چاشقان ئاپىتى تىزگىنلەنگەن ئوتلاق 550 مىڭ مو.

ئوتلاقلاردىكى چېكەتكە، چاشقان ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى تىزگىنلەش بويىچە 1991 - يىلى ئورۇندالغان ۋە ئېلىپ بېرىلغان تەتقىقات تېمىلىرى تۆۋەندىكىچە: 1) دۆلەت تەرىپىدىن چۆشۈرۈلگەن 200 مىڭ مو ئوتلاقنىڭ چېكەتكە ئاپىتىنى مىكرو سىپورا ئارقىلىق بوقىتىش تەتقىقاتىنىڭ ئوتتۇرا مەزگىللىك سىناق ۋەزىپىسى ئورۇندالدى. ئاپىتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى، شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك شۇجۇەنى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى، شىنجاڭ چارۋىچىلىق نازارىتى ۋە قۇمۇل ۋىلايىتى قاتارلىق ئورۇنلارنىڭ ئۇسۇملۇك ئاسراش ساھەسىدىكى مۇتەخەسسىس، پروفېسسورلار بىرىدىن تەركىب تاپقان ئۇلچەش گۇرۇپپىسى ئاپەت كۆرۈلگەن جايدا ئۇلچەش سىنىقى ئېلىپ بارىدى. 2) قىزىل قارغۇجىدىن پايدىلىنىپ چېكەتكە يوقىتىشتەك بىئولوگىيىلىك يېڭى تېخنىكا پائال يولغا قويۇلدى. 1991 - يىلى 500 مىڭ يۇەن مەبلەغ ئاجرىتىلىپ، ئىلى، جىڭ، سانجى قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاست، ناھىيىلەردە قىزىل قارغۇجا ئۇچۇن قوندىق تاييارلاندى. 3) توشقانقۇيرۇق سېرىق چاشقاننىڭ بىئولوگىيىلىك خۇسۇسىيىتى ئۇستىدىكى تەتقىقات ۋە ئاساسلىق چېكەتكىدىن ئالدىن مەلۇمات بېرىش تەتقىقاتى داۋاملىق ئېلىپ بېرىلدى. 4) «شىنجاڭ ئوتلاقلىرىدىكى ئاساسلىق چېكەتكە رايونلىرىنى ئايرىپ چىقىش» تەتقىقات تېمىسى ئاپىتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۇتتۇزۇۋېلىشىدىن ئۆتتى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭنىڭ ئوتلاق ئاسراش پەن تەتقىقاتى بويىچە جەمئىي بەش تەتقىقات تېمىسىنى مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

جاڭ لەنيىڭ

ئوتلاقتىن پايدىلىنىش تۈرلىرى يېزا ئىگىلىكىنى ھەر تەرەپلىمە راۋاجلاندۇرۇش پىلانىغا كىرگۈزۈلدى

1991 - يىلى 11 - ئاينىڭ 22 - كۈنى گوۋۇيۈەننىڭ يېزا ئىگىلىكىنى ھەر تەرەپلىمە راۋاجلاندۇرۇش بويىچە رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى ئىشخانىسى شىنجاڭنىڭ ئوتلاقتىن پايدىلىنىش تۈرىگە 1991 - يىلدىن 1993 - يىلغىچە يىلىغا 10 مىليون يۇەن مەبلەغ سېلىشنى، ئۇنى شىنجاڭنىڭ 2 -

قارارلىق بېزا ئىگىلىكىنىڭ ھەر تەرەپلىمە راۋاجلاندۇرۇش دائىرىسىگە كىرگۈزۈشنى بەلگىلىدى ھەمدە شىنجاڭدىن 1:1 نىسبەت بويىچە سەپلىمە خىراجەت ئاجرىتىپ، ئوتلاق قوزۇلۇشى ئېلىپ بېرىشنى تەلەپ قىلدى.

ئاپتونوم رايون شىنجاڭنىڭ شىمالىي ۋە جەنۇبىدىكى سەككىز ۋىلايەت ۋە ئوبلاستىنىڭ 17 ناھىيە، شەھىرنى پايدىلىنىش تۈرى رايونى قىلىپ بېكىتتى. 390 مىڭ مو يەرنىڭ ئوتلىقى ياخشىلىنىدىغان، ئۇنىڭ ھەر موسى ئۈچۈن دۆلەت تەرىپىدىن 40 يۈەندىن خىراجەت ئاجرىتىلىدىغان بولدى؛ 140 مىڭ مو يەردە سۈنئىي ئوتلاق بەرپا قىلىنىدىغان (ئۇنىڭ ئىچىدە ئىھاتە تورمىنى كۆلىمى 13 مىڭ مو)، ئۇنىڭ ھەر موسى ئۈچۈن دۆلەت تەرىپىدىن 120 يۈەندىن خىراجەت ئاجرىتىلىدىغان بولدى. 390 مىڭ مو يەرنىڭ ئوتلىقى ياخشىلانغاندا، 1 مىليون 576 مىڭ قوي بىرلىكىنى ئارتۇق ئوزۇنلاشتۇرغىلى بولىدۇ؛ 140 مىڭ مو يەردە سۈنئىي ئوتلاق بەرپا قىلىنىپ، ئۇنىڭ ھەر موسىدىن 600 كىلوگرامدىن قوزۇق ئوت ئېلىنسا، 664 مىڭ 700 تونا ئوت - چۆپ (شاخ - شۇمبىلارمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، 139 مىڭ 300 تونا يەم - خەشەكنى ئارتۇق ئالغىلى بولىدۇ. ھەر قوي بىرلىكى ئۈچۈن كۈنىگە ئىككى كىلوگرامدىن قوزۇق ئوت سەرپ قىلىنسا، قىش، ئەتىياز ۋە كۈز پەسىللىرىدە 280 كۈن يەم - چۆپ بېرىپ بېقىش بويىچە ھېسابلىغاندا، يۇقىرىقى ئارتۇق ئېلىنغان ئوت - چۆپ ۋە يەم - خەشەك بىلەن 1 مىليون187 مىڭ قوي بىرلىكىنى قامدىغىلى بولىدۇ.

بەلگىلەنگەن پايدىلىنىش تۈرى رايونلىرى مۇنۇلار:

1) تارباغاتاي ۋىلايىتىنىڭ قۇلاستاي، شازغەت پايدىلىنىش تۈرى رايونى. بۇ، چۆچەك، دۆربىلجىن، تولى، چاغانتوقاي، قوبۇقساردىن ئىبارەت بەش ناھىيە ۋە شەھەرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. بۇ جايلاردا 100 مىڭ مو ئوتلاق ياخشىلىنىدۇ، 60 مىڭ مو سۈنئىي ئوتلاق بەرپا قىلىنىدۇ.

2) مانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ ئوتتۇراتاغ بەلبېغىدىكى پايدىلىنىش تۈرى رايونى. بۇ، مانجى، ماناس، قۇتۇبى، جىمسار، موردىن ئىبارەت بەش ناھىيە، شەھەرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. بۇ جايلاردا 200 مىڭ مو ئوتلاق ياخشىلىنىدۇ، 30 مىڭ مو سۈنئىي ئوتلاق بەرپا قىلىنىدۇ.

3) ئىلى دەريالىق ۋادىسىدىكى 70 مىڭ مو ئوتلاق ياخشىلىنىدىغان پايدىلىنىش تۈرى رايونى. بۇ، موڭغۇلكۈرە ناھىيىسىدە 50 مىڭ مو، كۈنەس ناھىيىسىدە 20 مىڭ مو ئوتلاقنى ياخشىلاشنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

4) بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى ئارشاق ناھىيىسىنىڭ چاغانتوڭگي رايونىدىكى 10 مىڭ مو سۈنئىي ئوتلاق بەرپا قىلىنىدىغان پايدىلىنىش تۈرى رايونى.

5) ئاقسۇ ۋىلايىتى ئاقسۇ شەھىرى توقاي رايونىدىكى 10 مىڭ مو سۈنئىي ئوتلاق بەرپا قىلىنىدىغان پايدىلىنىش تۈرى رايونى.

6) بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى خېجىڭ ناھىيىسى بايىنبۇلاق رايونىدىكى 20 مىڭ مو سۈنئىي ئوتلاق بەرپا قىلىنىدىغان پايدىلىنىش تۈرى رايونى.

7) تۇرپان ۋىلايىتى تۇرپان شەھىرىنىڭ تۇرمان، ئوت - چۆپ بازىسىدىكى 10 مىڭ مو سۈنئىي ئوتلاق بەرپا قىلىنىدىغان پايدىلىنىش تۈرى رايونى.

8) قۇمۇل ۋىلايىتى بارىكۆل ناھىيىسى خۇمۇخۇ ئوتلىقىدىكى 20 مىڭ مو ئوتلاق ياخشىلىنىدىغان پايدىلىنىش تۈرى رايونى.

ۋۇ گولياڭ

ئوت ئورۇن، 11 شەخس مەملىكەت بويىچە «ئوتلاق قانۇنى»نى يولغا قويۇشتا ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى

مەملىكەت بويىچە «ئوتلاق قانۇنى»نى ئىزچىل يولغا قويغان ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخسلەرنى مۇكاپاتلاش يىغىنى 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن 17 - كۈنگىچە بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا مەملىكەت بويىچە «ئوتلاق قانۇنى»نى يولغا قويۇش جەھەتتىكى 22 ئىلغار كوللېكتىپ ۋە 85 ئىلغار شەخس مۇكاپاتلاندى. ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايونلۇق چارۋىچىلىق

نازارىتىنىڭ ئوتلاقچىلىق باشقارمىسى بىلەن ئوتلاقلارنى نازارەت قىلىش پونكىتى (شىنجاڭ ئوتلاقچىلىق باش پونكىتى)، بارىكۆل ناھىيىلىك ئوتلاقچىلىق پونكىتى، كۆچا ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى ۋە خەن جىيۈەن (شىخو ناھىيىلىك ئوتلاقلارنى نازارەت قىلىش پونكىتىدىن)، تالڭ شىمىن (ئىلى ئوبلاستلىق ئوتلاقلارنى نازارەت قىلىش پونكىتىدىن)، گۈەن مىنۈبي (تارباغاتاي ۋىلايەتلىك ئوتلاقلارنى نازارەت قىلىش پونكىتىدىن)، پولاتبېك (قازاق، كۈنەس ناھىيىسى نارات ئوتلاقلارنى نازارەت قىلىش پونكىتىدىن)، رىنچىيە (موڭغۇل، خېجىڭ ناھىيىلىك ئوتلاقلارنى نازارەت قىلىش پونكىتىدىن)، كېرىم زاكىر (ئاۋات ناھىيىسى مۇزلۇق ئوتلاقلارنى نازارەت قىلىش پونكىتىدىن)، لى بو (ئاپتونوم رايونلۇق چارۋىچىلىق نازارىتى ئوتلاقچىلىق باشقارمىسىدىن)، گو جىلۇ (ئاپتونوم رايونلۇق ئوتلاقچىلىق باش پونكىتىدىن)، ۋاڭ ئەيسىن (ئاپتونوم رايونلۇق ئوتلاقلارنى نازارەت قىلىش پونكىتىدىن)، مەھەممەت پولات (تۇرپان شەھەرلىك ئوتلاقلارنى نازارەت قىلىش پونكىتىدىن) بار.

ئابلىمىت

فۇكاك ناھىيىسى، ئەنسەن ئەسلىلىك قوي سىناق فېرمىسىنىڭ ئوتلاق چارۋىچىلىقى بويىچە ھەر تەرەپلىمە ئۇلگە كۆرسىتىش بازىلىرى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنىدى

1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 26 - كۈنىدىن 30 - كۈنىگىچە فۇكاك ناھىيىسى، ئەنسەن ئەسلىلىك قوي سىناق فېرمىسىنىڭ ئوتلاق چارۋىچىلىقى بويىچە ھەر تەرەپلىمە ئۇلگە كۆرسىتىش بازىلىرى دۆلەت يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى، دۆلەت پىلان كومىتېتى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق تارماقلاردىن تەشكىللەنگەن بىرلەشمە تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەرىپىدىن تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنىدى.

بۇ تۈر 1986 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە جەمئىي 10 مىليون 481 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىنىدى. بۇنىڭ ئىچىدە فۇكاك ناھىيىسىنىڭ سالغان مەبلىغى 8 مىليون 481 مىڭ يۇەن، شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئەنسەن ئەسلىلىك قوي سىناق فېرمىسىنىڭ سالغان مەبلىغى 2 مىليون يۇەن. ئورۇندالغان تۈرلەر: 33 مىڭ 200 مو سۈنئىي ئوتلاق بەرپا قىلىندى، 5000 مو يەردىكى ئوتلاق ياخشىلاندى، 237 مىڭ 900 مو ئوتلاق قاشالاندى، 47.52 كىلومېتر ئۆزۈنلۈقتا سۇ سىڭىمەس ئېرىق - ئۆستەڭ، 41 ماشىنىلاشقان قۇدۇق، ئىككى كىچىك تېپتىكى سۇ ئامبىرى، ئون قار ساقلاش ئورنى، ئالتە سۇ قاچىلاش كۆلى ياسالدى؛ 22 ماشىنا - ئۇسكۇنە سېتىۋېلىندى، سۈت مەھسۇلاتلىرى زاۋۇتى، سۈت كالىسى فېرمىسى، يەم - خەشەك پىششىقلاش زاۋۇتى، چارۋىچىلىق - سانائەت - سودا مۇلازىمەت مەركىزىي بىناسى قاتارلىق يەتتە مۇكەممەل ياسالدى؛ 136 ئالاھىدە، ئون شىنجاڭ قوڭۇر كالىسى سېتىۋېلىندى؛ 8377.1 كۆادرات مېتر قوتان، 360 كۆادرات مېتر مال بورداش قوتىنى، تۆت ئۇرۇقلاندۇرۇش پونكىتى، 87 كىلومېتر ئۆزۈنلۈقتا چارۋا مال يولى ياسالدى؛ 750 مو يەرگە 477 مىڭ تۈپ كۆچەت تىكىلىپ ئورمان بىنا قىلىندى؛ ئوتلاق يېزا ئىگىلىك ئېكولوگىيىسى تەجرىبە پونكىتىدىن بىرى سېلىندى. ھەر خىل تېخنىكا كۇرسلىرىدىن 37 قارار ئۈيۈشتۇرۇلۇپ، 3700 ئادەم (قېتىم) تەربىيىلەندى. ئەنسەن ئەسلىلىك قوي سىناق فېرمىسىدىكى چارۋىچىلارنىڭ تۇرالغۇ ئۆي رايونىدا يېگىدىن بىر پەرزەنتلەر مەكتىپى، بىر تېلېۋىزىيە چاستوتا ئۆزگەرتىش ئىستانسىسى ۋە بىر دوختۇرخانا سېلىندى. فۇكاك ناھىيىسىدە ئائىلە چارۋىچىلىق فېرمىسى قۇرغان ئائىلىلەرنىڭ سانى 85 كە يەتتى. ئوت - چۆپ، يەم - خەشەك بازىلىرىنى قۇرۇش ئاساسىدا، مەزكۇر تۈر يولغا قويۇلغان رايونلاردىكى چارۋىچىلار پۈتۈنلەي دېگۈدەك ئولتۇراقلاشتۇرۇلدى ياكى يېرىم ئولتۇراقلاشتۇرۇلدى.

بۇ ئىككى ئۇلگە كۆرسىتىش بازىسى پەن تەتقىقاتى بىلەن ئىشلەپچىقىرىش ۋە خادىم تەربىيىلەشنى ئۆزئارا بىرلەشتۇرۇش يۆنىلىشىدە چىڭ تۇرۇپ، ئوت - چۆپ تېرىپ چارۋا بېقىش سىستېمىنى ۋە ئۇلگە كۆرسىتىش - كېڭەيتىشنى قانات يايدۇردى، دۆلەت ئىچى ۋە سىرتى بىلەن تېخنىكا ئالماشتۇرۇش

ۋە ھەمكارلىقنى كەڭ يولغا قويدى، نۇقتىلىق سىناق قىلىش ئارقىلىق شىنجاڭنىڭ تۈزلەك، چۆل ئوتلاقلىرى بىلەن تاغلىق ئوتلاقلىرىدا سۈنئىي، يېرىم سۈنئىي يەم - خەشەك بازىسى قۇرۇش، تەبىئىي ئوتلاقلارنى ياخشىلاش، چارۋا مالىلارنىڭ قىشلىق ئوت - چۆپى يېتىشمەسلىك زىددىيىتىنى ھەل قىلىپ، چارۋىچىلىقنىڭ مۇقىم راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ئوخشاش تىپتىكى ئوتلاقلارنىڭ ئەلا ئىشلەپچىقىرىش ئەندىزىسىنى بەرپا قىلىش ئۈچۈن ئۈلگە يارىتىپ بەردى.

لى بو

چارۋىچىلىقتا ئاسان ئاپەت كۆرۈلىدىغان ناھىيە (شەھەر) لەرنىڭ ئاپەتتىن مۇداپىئە كۆرۈش قۇرۇلۇشى

ئاپتونوم رايون بويىچە چارۋىچىلىقتا ئاسان ئاپەت كۆرۈلىدىغان ناھىيە (شەھەر) لەر 30 بولۇپ، ئۇلار موڭغۇلكۈرە، تېكەس، كونەس، نىلقا، چۆچەك، دۆربىلجىن، قوبۇقسار، تولى، چاغانتوقاي، ئالتاي، بۇرۇلتوقاي، كۆكتوقاي، چىڭگىل، بۇرچىن، جېمىنەي، قابا، ئارشالۇ، مورى، بارىكۆل، ئاراتۈرۈك، خېجىڭ، چەرچەن، چاقىلىق، ئاقسۇ كونا شەھەر، باي، ئۇلۇغچات، ئاقچى، تاشقورغان، قاغىلىق، نىيەلەردىن ئىبارەت. چارۋىچىلىقتا ئاسان ئاپەت كۆرۈلىدىغان ناھىيە (شەھەر) لەرنىڭ بازا قۇرۇلۇشى 1986 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن چارۋىچىلىقتا ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئېلىپ، چارۋا مالىلارنى قوغداش خىزمىتى يىغىنىدا ئوتتۇرىغا قويۇلغان. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە بازا قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 38 مىليون 16 مىڭ 700 يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 290 مىڭ 200 مو يەردە يەم - چۆپ بازىسى قۇرۇلدى، 55 مىڭ 500 مو ئوتلاق قاشالاندى، 1134 قوتان، 58 يەم - چۆپ ئامبىرى، 17 كىچىك تىپتىكى يەم - خەشەك پىششىقلاش زاۋۇتى، يەتتە كىچىك تىپتىكى سۇ ئامبىرى ياسالدى، 56 قۇدۇق قېزىلدى، 98 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ تۇرۇبىسى (ئادەم ۋە چارۋىنىڭ سۇ ئىچىشى ئۈچۈن)

****

قۇتۇبى نەسىللىك كالا فېرمىسى

1991 - يىلى قۇتۇبى نەسىللىك كالا فېرمىسىنىڭ ئىنىكى (دۆلەت ئىگىلىكىدىكى) 1648 تۇياقنى يەتتى، بۇنىڭ 1383 تۇيىقى قارا ئالا ئىنەك، 164 تۇيىقى سېمىنتال ئىنىكى، 101 تۇيىقى مېنبرىيە ئىنىكىدىن ئىبارەت. ئىنەكلەرنىڭ كۆپىيىپ ئەي بولۇش نىسبىتى 89.44% كە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 7.62% ئاشتى. يىللىق ئېلىنغان ئومۇمىي سۈت 6027.87 تونىنغا يەتتى. ئىنەك بېشىغا ئېلىنغان يىللىق سۈت ئۈدا مۇقىم ئېشىپ باردى، 1989 - يىلىدىن باشلاپ، سۈت ھەر يىلى ئالدىنقى يىلىدىكىدىن ئوتتۇرا ھېساب بىلەن بىر تونىنىدىن ئارتۇق كۆپىيىپ، مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتتى، مەملىكەت بويىچە كۆپ سۈت بېرىدىغان قارا ئالا ۋە سېرىق ئالا ئىنەكلەرنى سېلىشتۇرۇپ باھالاشتا مەزكۇر فېرمىنىڭ ئىنەكلىرى 1989 - يىلى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 1990 - يىلى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 1991 - يىلى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. 1991 - يىلى فېرما بويىچە يېتىلگەن ئىنەكلەردىن ئىنەك بېشىغا ئوتتۇرىچە ئېلىنغان سۈت 7313 كىلوگرامغا يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 14.4% ئاشتى. جۈملىدىن يېتىلگەن قارا ئالا ئىنەكلەردىن ئىنەك بېشىغا ئوتتۇرىچە ئېلىنغان سۈت 7513 كىلوگرامغا يېتىپ، 14.3%، يېتىلگەن سېرىق ئالائىنەكلەردىن ئىنەك بېشىغا ئوتتۇرىچە ئېلىنغان سۈت 6173 كىلوگرامغا يېتىپ، 13.6% ئاشتى. سېغىن ئىنەكلەرنىڭ يېتىلگەن ئىنەكلەردە تۇتقان نىسبىتى جەھەتتە، قارا ئالا ئىنەك 84.3%نى، سېرىق ئالائىنەك 85.22%نى ئىگىلىدى. سېغىن ئىنەكلەردىن ئىنەك بېشىغا ئېلىنغان سۈت (305 كۈنلۈك سۈت) جەھەتتە، قارائالا ئىنەكنىڭ 8912.35 كىلوگرام بولۇپ، 14.32%، سېرىق ئالا ئىنەكنىڭ 7239.63 كىلوگرام بولۇپ، 17.84% ئاشتى. 1991 - يىلى قارائالا ئىنەكلەردىن ئىنەك بېشىغا ئېلىنغان يىللىق سۈت 10 مىڭ كىلوگرامدىن ئاشقانلىرى 11 تۇياق بولۇپ، ئوتتۇرىچە (305 كۈنلۈك) ئېلىنغان سۈت 10 مىڭ 608.6

يانقۇزۇلدى، 100 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا چارۋا يولى ۋە 15 ئۇرۇقلاندۇرۇش پونكتى ياسالدى. شۇڭا، ھازىر يىلىغا 69 مىليون 395 مىڭ كىلوگرام سۈپەتلىك ئوت ـ چۆپ ۋە 3 مىليون 508 مىڭ كىلوگرام يەم ـ خەشەك ئارتۇق ئېلىنىدىغان بولدى. 306 مىڭ تۈياق چارۋا ئۈچۈن قىشلىق قوتان تەييارلىنىپ، 96 مىڭ 400 تۈياق چارۋا ۋە 700 ئۆيلۈك چارۋىچىنىڭ ئىچىدىغان سۈيى ھەل قىلىندى. نەتىجىدە، يىلىغا چوڭ ـ كىچىك مال چىقىمى 121 مىڭ 300 تۈياق ئازىيىپ، مۇشۇ بىر تۈردىنلا 20 مىليون 650 مىڭ يۈەنلىك مەنپەئەت ئېلىنىدى ھەمدە جەمئىيەتكە زور مىقداردا گۆش، يۇڭ، تېرە قاتارلىق چارۋا مەھسۇلاتلىرى يەتكۈزۈپ بېرىلدى.

تېخنىكا

ئىككى چارۋىچىلىق فېرمىسى مەملىكەت بويىچە ئالدى يۇقىرى بىرلىك مەھسۇلات مۇكاپاتىغا ئېرىشتى

1991 ـ يىلى مەملىكەتلىك يېزا ئىگىلىك خىزمىتى يىغىنىدا، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ كۆنەس ناھىيىلىك قوي فېرمىسى بىلەن قۇتۇبى ناھىيىلىك كالا فېرمىسى 1990 ـ يىللىق مەملىكەتلىك بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش سىستېمىسىدا بىر قويدىن ئېلىنغان يۇڭ ۋە بىر ئىنەكتىن ئېلىنغان سۈت بويىچە مول ھوسۇل مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

كۆنەس ناھىيىلىك قوي فېرمىسى يېڭى جۈڭگو قۇرۇلغاندىن تارتىپ 1990 ـ يىلنىڭ ئاخىرىغىچە، مەملىكىتىمىزدىكى 26 ئۆلكە، شەھەر ۋە ئاپتونوم رايونغا ئالا ناھىيىلىك قويدىن 198 مىڭ 509 تۈياق يەتكۈزۈپ بېرىپ، دۆلىتىنى 3618.8 تونىنا ئالا سۈپەتلىك قوي يۇڭى بىلەن تەمىنلىدى. ھازىر فېرما بويىچە 23 مىڭ تۈياق ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي بار. بىر ناھىيىلىك قوشقاردىن ئېلىنغان ساپ يۇڭ 10.11 كىلوگرامغا، ساپ يۇڭ نىسبىتى62.25%كە، يۇڭ ئۇزۇنلۇقى 11.25 سانتىمېتىرغا، پېتىلگەن بىر

****

كىلوگرامغا، ئالا يۇقىرىلىرىنىڭ 11 مىڭ 328.2 كىلوگرامغا يەتتى. سېرىق ئالائىنەكلەردىن ئىنەك بېشىغا ئېلىنغان يىللىق سۈت 8000 كىلوگرامدىن ئاشقانلىرى 11 تۈياققا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە سېمىنتال ئىنىكى تۆت تۈياق بولۇپ، ئۇلاردىن ئوتتۇرىچە (305 كۈنلۈك) ئېلىنغان سۈت 8535.5 كىلوگرامغا، ئالا يۇقىرىلىرىنىڭ 8976 كىلوگرامغا يەتتى؛ مېنبىرىيە ئىنىكى يەتتە تۈياق بولۇپ، ئۇلاردىن ئوتتۇرىچە (305 كۈنلۈك) ئېلىنغان سۈت 9148.6 كىلوگرامغا، ئالا يۇقىرىلىرىنىڭ 10 مىڭ 322.2 كىلوگرامغا يەتتى. بۇ ئەسىل ئىچىدە ئېلىنغان يىللىق سۈت تۈنجى قېتىم 10 مىڭ كىلوگرامدىن ئاشقان ئىككى ئىنەك مەملىكەت بويىچە 1 ـ بولدى، دۇنيا بويىچە ئالدىنقى قاتارغا ئۆتتى.

كالا پادىلىرىنىڭ سۈپىتى كۆرۈنەرلىك ئۆستى. 1991 ـ يىلى قارائالا ئىنەكلەردىن ئەسىل ئۇلچىمىگە ئۈيغۇن كەلگەنلىرى 481 تۈياققا يېتىپ، تەكشۈرۈلگەن ئىنەك سانىنىڭ 80.43 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 ـ يىلىدىكىدىن 11.96 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئالا سۈپەتلىك ئىنەكلەر 410 تۈياققا يېتىپ، ئەسىل ئۇلچىمىگە ئۈيغۇن كەلگەن ئىنەكلەرنىڭ 85.24 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 9.46 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى. سېرىق ئالا ئىنەكلەردىن ئەسىل ئۇلچىمىگە ئۈيغۇن كەلگەنلىرى 90 تۈياققا يېتىپ، تەكشۈرۈلگەن ئىنەك سانىنىڭ 85.71 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 0.95 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى. جۈملىدىن ئالا سۈپەتلىك ئىنەكلەر 80 تۈياققا يېتىپ، ئەسىل ئۇلچىمىگە ئۈيغۇن كەلگەن ئىنەكلەرنىڭ 88.89 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 ـ يىلىدىكىدىن 7.99 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى.

ئىقتىسادىي ئۈنۈم كۆرۈنەرلىك ئۆستى. 1991 ـ يىلى فېرما بويىچە سېتىلغان مەھسۇلاتلارنىڭ كىرىمى 40 مىليون 10 مىڭ يۈەنگە، سېتىلغان مەھسۇلاتلارنىڭ پايدىسى 2 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 44 مىليون 11 مىڭ 500 يۈەن، ئومۇمىي خادىملارنىڭ ئوتتۇرىچە ئەمگەك ـ ئىشلەپچىقىرىش ئۈنۈمدارلىقى 14 مىڭ يۈەن، تاپشۇرۇلغان باج 523 مىڭ يۈەن، پايدا 1 مىليون 515 مىڭ يۈەن بولدى.

خۇي جې

ۋە ھەمكارلىقنى كەڭ يولغا قويدى، نۇقتىلىق سىناق قىلىش ئارقىلىق شىنجاڭنىڭ تۈزلەك، چۆل ئوتلاقلىرى بىلەن تاغلىق ئوتلاقلىرىدا مۇنئىي، يېرىم مۇنئىي يەم - خەشەك بازىسى قۇرۇش، تەبىئىي ئوتلاقلارنى ياخشىلاش، چارۋا مالىلارنىڭ قىشلىق ئوت - چۆپى يېتىشمەسلىك زىددىيىتىنى ھەل قىلىپ، چارۋىچىلىقنىڭ مۇقىم راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ئوخشاش تىپتىكى ئوتلاقلارنىڭ ئەلا ئىشلەپچىقىرىش ئەندىزىسىنى بەرپا قىلىش ئۈچۈن ئۇلگە يارىتىپ بەردى.

لى بو

چارۋىچىلىقتا ئاسان ئاپەت كۆرۈلىدىغان ناھىيە (شەھەر) لەرنىڭ ئاپەتتىن مۇداپىئە كۆرۈش قۇرۇلۇشى

ئاپتونوم رايون بويىچە چارۋىچىلىقتا ئاسان ئاپەت كۆرۈلىدىغان ناھىيە (شەھەر) لەر 30 بولۇپ، ئۇلار موڭغۇلكۇرە، تېكەس، كۇنەس، نىلقا، چۆچەك، دۆربىلجىن، قوبۇقسار، تولى، چاغانتوقاي، ئالتاي، بۇرۇلتوقاي، كۆكتوقاي، چىڭگىل، بۇرچىن، جېمىنەي، قابا، ئارشاڭ، سورى، بارىكۆل، ئاراتۇرۇك، خېجىڭ، چەرچەن، چاقىلىق، ئاقسۇ كونا شەھەر، باي، ئۇلۇغچات، ئاقچى، تاشقورغان، قاغىلىق، نىيەلەردىن ئىبارەت. چارۋىچىلىقتا ئاسان ئاپەت كۆرۈلىدىغان ناھىيە (شەھەر) لەرنىڭ بازا قۇرۇلۇشى 1986 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن چارۋىچىلىقتا ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئېلىپ، چارۋا مالىلارنى قوغداش خىزمىتى يەغمندا ئوتتۇرىغا قويۇلغان. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە بازا قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 38 مىليون 16 مىڭ 700 يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 290 مىڭ 200 مو يەردە يەم - چۆپ بازىسى قۇرۇلدى، 55 مىڭ 500 مو ئوتلاق قاشالاندى، 1134 قوتان، 58 يەم - چۆپ ئامبىرى، 17 كىچىك تىپتىكى يەم - خەشەك پىششىقلاش زاۋۇتى، يەتتە كىچىك تىپتىكى سۇ ئامبىرى ياسالدى، 56 قۇدۇق قېزىلدى، 98 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ تۇرۇبىسى (ئادەم ۋە چارۋىنىڭ سۇ ئىچىشى ئۈچۈن)

****

قۇتۇبى نەسىللىك كالا فېرمىسى

1991 - يىلى قۇتۇبى نەسىللىك كالا فېرمىسىنىڭ ئىنىكى (دۆلەت ئىگىلىكىدىكى) 1648 تۇياقنى يەتتى، بۇنىڭ 1383 تۇيىقى قارا ئالا ئىنەك، 164 تۇيىقى سېمىنتال ئىنىكى، 101 تۇيىقى مېنبرىيە ئىنىكىدىن ئىبارەت. ئىنەكلەرنىڭ كۆپىيىپ ئەي بولۇش نىسبىتى 89.44% كە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 7.62% ئاشتى. يىللىق ئېلىنغان ئومۇمىي سۈت 6027.87 تونىنغا يەتتى. ئىنەك بېشىغا ئېلىنغان يىللىق سۈت ئۇدا مۇقىم ئېشىپ باردى، 1989 - يىلدىن باشلاپ، سۈت ھەر يىلى ئالدىنقى يىلدىكىدىن ئوتتۇرا ھېساب بىلەن بىر تونىنىدىن ئارتۇق كۆپىيىپ، مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتتى، مەملىكەت بويىچە كۆپ سۈت بېرىدىغان قارا ئالا ۋە سېرىق ئالا ئىنەكلەرنى سېلىشتۇرۇپ باھالاشتا مەزكۇر فېرمىنىڭ ئىنەكلىرى 1989 - يىلى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 1990 - يىلى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 1991 - يىلى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. 1991 - يىلى فېرما بويىچە يېتىلگەن ئىنەكلەردىن ئىنەك بېشىغا ئوتتۇرىچە ئېلىنغان سۈت 7313 كىلوگرامغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4.4% 14 ئاشتى. جۈملىدىن يېتىلگەن قارا ئالا ئىنەكلەردىن ئىنەك بېشىغا ئوتتۇرىچە ئېلىنغان سۈت 7513 كىلوگرامغا يېتىپ، 3.% 14، يېتىلگەن سېرىق ئالا ئىنەكلەردىن ئىنەك بېشىغا ئوتتۇرىچە ئېلىنغان سۈت 6173 كىلوگرامغا يېتىپ، 6.% 13 ئاشتى. سېغىن ئىنەكلەرنىڭ بېشىغا ئوتتۇرىچە ئېلىنغان نىسبىتى جەھەتتە، قارا ئالا ئىنەك 3.% 84نى، سېرىق ئالا ئىنەك 22.% 85نى يېتىلگەن ئىنەكلەردە، تۇتقان نىسبىتى جەھەتتە، قارا ئالا ئىنەكلەردىن ئىنەك بېشىغا ئېلىنغان سۈت (305 كۈنلۈك سۈت) جەھەتتە، قارا ئالا ئىنەكتىكى 35.8912 كىلوگرام بولۇپ، 32.% 14، سېرىق ئالا ئىنەكتىكى 63.7239 كىلوگرام بولۇپ، 84.% 17 ئاشتى. 1991 - يىلى قارا ئالا ئىنەكلەردىن ئىنەك بېشىغا ئېلىنغان يىللىق سۈت 10 مىڭ كىلوگرامدىن ئاشقانلىرى 11 تۇياق بولۇپ، ئوتتۇرىچە (305 كۈنلۈك) ئېلىنغان سۈت 10 مىڭ 608.6

ياتقۇزۇلدى، 100 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا چارۋا يولى ۋە 15 ئۇرۇقلاندۇرۇش پونكتى ياسالدى. شۇڭا، هازىر يىلىغا 69 مىليون 395 مىڭ كىلوگرام سۈپەتلىك ئوت - چۆپ ۋە 3 مىليون 508 مىڭ كىلوگرام يەم - خەشەك ئارتۇق ئېلىنىدىغان بولدى. 306 مىڭ تۈياق چارۋا ئوچۇن قىشلىق قوتان تەييارلىنىپ، 96 مىڭ 400 تۈياق چارۋا ۋە 700 ئۆيلۈك چارۋىچىنىڭ ئىچىدىغان سۈيى هەل قىلىندى. نەتىجىدە، يىلىغا چوڭ - كىچىك مال چىقىمى 121 مىڭ 300 تۈياق ئازىيىپ، مۇشۇ بىر تۈردىنلا 20 مىليون 650 مىڭ يۈەنلىك مەنپەئەت ئېلىنىدى هەمدە جەمئىيەتكە زور مىقداردا گۆش، يۇڭ، تېرە، قاتارلىق چارۋا مەھسۇلاتلىرى يەتكۈزۈپ بېرىلدى.

ئىچكى چارۋىچىلىق فېرمىسى مەملىكەت بويىچە ئەڭ يۇقىرى بىرلىك مەھسۇلات مۇكاپاتىغا ئېرىشتى

1991 - يىلى مەملىكەتلىك بېزا ئىگىلىك خىزمىتى يىغىنىدا، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ كۆنەس ئەسىلىك قوي فېرمىسى بىلەن قوتۇبى ئەسىلىك كالا فېرمىسى 1990 - يىللىق مەملىكەتلىك بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش سىستېمىسىدا بىر قويدىن ئېلىنغان يۇڭ ۋە بىر ئىنەكتىن ئېلىنغان سۈت بويىچە مول هوسۇل مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

كۆنەس ئەسىلىك قوي فېرمىسى يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن تارتىپ 1990 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە، مەملىكىتىمىزدىكى 26 ئۆلكە، شەهەر ۋە ئاپتونوم رايونغا ئىلا ئەسىلىك قويدىن 198 مىڭ 509 تۈياق يەتكۈزۈپ بېرىپ، دۆلەتنىڭ 3618.8 تونىنا ئىلا سۈپەتلىك قوي يۇڭى بىلەن تەمىنلىدى. هازىر فېرما بويىچە 23 مىڭ تۈياق ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي بار. بىر ئەسىلىك قوشقاردىن ئېلىنغان ساپ يۇڭ 10.11 كىلوگرامغا، ساپ يۇڭ نىسبىتى 62.25%كە، يۇڭ ئۇزۇنلۇقى 11.25 سانتىمېتىرغا، پېتىلگەن بىر

****

كىلوگرامغا، ئەڭ يۇقىرىلىرىنىڭ 11 مىڭ 328.2 كىلوگرامغا يەتتى. سېرىق ئالائىنەكلەردىن ئىنەك بېشىغا ئېلىنغان يىللىق سۈت 8000 كىلوگرامدىن ئاشقانلىرى 11 تۈياققا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە سېمىنتال ئىنىكى تۆت تۈياق بولۇپ، ئۇلاردىن ئوتتۇرىچە (305 كۈنلۈك) ئېلىنغان سۈت 8535.5 كىلوگرامغا، ئەڭ يۇقىرىلىرىنىڭ 8976 كىلوگرامغا يەتتى؛ مېنبېرىيە ئىنىكى يەتتە تۈياق بولۇپ، ئۇلاردىن ئوتتۇرىچە (305 كۈنلۈك) ئېلىنغان سۈت 9148.6 كىلوگرامغا، ئەڭ يۇقىرىلىرىنىڭ 10 مىڭ 322.2 كىلوگرامغا يەتتى. بۇ ئەسىل ئىچىدە ئېلىنغان يىللىق سۈت تۇنجى قېتىم 10 مىڭ كىلوگرامدىن ئاشقان ئىنەك مەملىكەت بويىچە 1 - بولدى، دۇنيا بويىچە ئالدىنقى قاتارغا ئۆتتى.

كالا پادىلىرىنىڭ سۈپىتى كۆرۈنەرلىك ئۆستى. 1991 - يىلى قارائالا ئىنەكلەردىن ئەسىل ئۇلچىمىگە ئۈيغۇن كەلگەنلىرى 481 تۈياققا يېتىپ، تەكشۈرۈلگەن ئىنەك سانىنىڭ 80.43 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 - يىلدىكىدىن 11.96 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىلا سۈپەتلىك ئىنەكلەر 410 تۈياققا يېتىپ، ئەسىل ئۇلچىمىگە ئۈيغۇن كەلگەن ئىنەكلەرنىڭ 85.24 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 9.46 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى. سېرىق ئالا ئىنەكلەردىن ئەسىل ئۇلچىمىگە ئۈيغۇن كەلگەنلىرى 90 تۈياققا يېتىپ، تەكشۈرۈلگەن ئىنەك سانىنىڭ 85.71 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 0.95 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى. جۈملىدىن ئىلا سۈپەتلىك ئىنەكلەر 80 تۈياققا يېتىپ، ئەسىل ئۇلچىمىگە ئۈيغۇن كەلگەن ئىنەكلەرنىڭ 88.89 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 - يىلدىكىدىن 7.99 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى.

ئىقتىسادىي ئۇنۇم كۆرۈنەرلىك ئۆستى. 1991 - يىلى فېرما بويىچە سېتىلغان مەھسۇلاتلارنىڭ كىرىمى 40 مىليون 10 مىڭ يۈەنگە، سېتىلغان مەھسۇلاتلارنىڭ پايدىسى 2 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 44 مىليون 11 مىڭ 500 يۈەن، ئومۇمىي خادىملارنىڭ ئوتتۇرىچە ئەمگەك - ئىشلەپچىقىرىش ئۇنۇمدارلىقى 14 مىڭ يۈەن، تاپشۇرۇلغان باج 523 مىڭ يۈەن، پايدا 1 مىليون 515 مىڭ يۈەن بولدى.

خۇي جې

ساغلىقتىن ئېلىنغان ساپ يۇلك 4.64 كىلوگرامغا، ساپ يۇلك نىسبىتى 64.95% كە، يۇلك ئۇز ۇنلۇقى 10.05 سانتىمىترغايەتتى. 1990 - يىل مەزكۇر نەسىللىك قوي فېرمىسىدا ئېلىنغان ئومۇمىي ئىنچىكە يۇلك 27.1 تونناغا، بىر قويدىن ئېلىنغان ئوتتۇرىچە بۇلغانما يۇلك 5.53 كىلوگرامغا، ساپ يۇلك 3.4 كىلوگرامغا، ساپ يۇلك نىسبىتى 61.5%كە، بىر قويدىن ئېلىنغان ئەك يۇقىرى يۇلك 21.25 كىلوگرامغا يەتتى. بىر قويدىن ئېلىنغان بۇلغانما يۇلك ۋە ساپ يۇلك جەھەتتە مەملىكەتنىك بوز يەر ئۇزلەشتۇرۇش سىستېمىسى بويىچە ئەك يۇقىرى سەۋىيىگە يەتتى.

قۇتۇبى نەسىللىك كالا فېرمىسىنىك 1990 - يىلدىكى ھەر خىل كالىسى 1647 تۇياق، ئۇنىڭ ئىچىدە تۇغار ئىنەك 852 تۇياق بولۇپ، يىللىق سۈت ئېلىش پىلانى 5700 تونىا ئىدى. ئەمەلىيەتتە ئېلىنغان سۈت 8060 تونناغا يەتتى. بۇ فېرمىدىكى قارا ئالا ئىنەكلەرنىڭ ئوتتۇرىچە يەكتەن سۈت مىقدارى 6518.09 كىلوگرام، سېمىنتال ئىنىكىنىڭ ئوتتۇرىچە يەكتەن سۈت مىقدارى 5432.42 كىلوگرام، مېنبرىيە ئىنىكىنىڭ ئوتتۇرىچە يەكتەن سۈت مىقدارى 6664.83 كىلوگرام بولدى. دېمەك، ھەر خىل ئىنەكلەرنىڭ ئوتتۇرىچە سۈت مىقدارى مەملىكەتنىڭ بوز يەر ئۇزلەشتۇرۇش سىستېمىسى بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى.

جىن كۇي

8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە يەرلىك دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چارۋىچىلىق فېرمىلىرىدا نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتى باشلاندى

ستاتىستىكا قىلىنىشىچە، ئاپتونوم رايونىمىزدا 61 يەرلىك دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چارۋىچىلىق فېرمىسى نامرات ئەھۋالدا ئىكەن. پېزا ئىگىلىك مىنىستېرلىكى بوز يەر ئۇزلەشتۇرۇش مەھكىمىسىنىڭ تەكشۈرۈپ بېكىتىشى بىلەن، 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئۇلاردىن 15 چارۋىچىلىق فېرمىسىغا قارىتا نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشنى يولغا قويۇش بەلگىلەندى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا يەرلىك دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چارۋىچىلىق فېرمىلىرىدا نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش بويىچە رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى، 61 نامرات چارۋىچىلىق فېرمىسى تەكشۈرۈلۈپ، 15 نامرات فېرمىغا قارىتا 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش پىلانى ۋە نامراتلىقتىن قۇتقۇزۇش پىلانى تۈزۈپ چىقىلدى. پىلاندا 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە 15 چارۋىچىلىق فېرمىسىدا سۈنئىي يەم - چۆپ بازىسى قۇرۇلۇشىدىن ئالتىسى، سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىدىن 12سى، ئوتلاقلارنى ياخشىلاش تۈرىدىن يەتتىسى، سانائەت قوشۇمچە كەسىپ تۈرىدىن سەككىزى، چارۋىچىلىق ئاساسىي قۇرۇلۇشى تۈرى ۋە سەپلىمە تۈرىدىن 11ى ئورۇنلاشتۇرۇلۇپ، جەمئىي 34 مىليون 140 مىڭ يۈەن مەبلەغ ئاجرىتىلدى، بۇنى ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى، دۆلەت پېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبە بانكىسى ئومۇميۈزلۈك باھالاپ كۆرۈپ، پېزا ئىگىلىك مىنىستېرلىكىنىڭ بوز يەر ئۇزلەشتۇرۇش مەھكىمىسىگە يوللىدى. 12 - ئاينىڭ 10 - كۈنى پېزا ئىگىلىك مىنىستېرلىكىنىڭ بوز يەر ئۇزلەشتۇرۇش مەھكىمىسى گۇاڭشى ئۇلكىسىنىڭ بېيخەي شەھىرىدە مەملىكەتلىك بوز يەر ئۇزلەشتۇرۇش سىستېمىسى بويىچە نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش پىلان يىغىنى چاقىردى. يىغىندا 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى 15 نامرات چارۋىچىلىق فېرمىسى ئۈچۈن يىلىغا 2 مىليون يۈەن مەخسۇس نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىراجىتى بېرىش قارار قىلىندى. بۇنىڭ 1 مىليون يۈەنى ئىش كۈنىگە ھېسابلاپ بېرىلىدىغان قۇتقۇزۇش مەبلىغى، 1 مىليون يۈەنى ئۇسۇمى مالىيىدىن قوشۇپ بېرىلىدىغان قەرز پۇل. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يەرلىك دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چارۋىچىلىق فېرمىلىرىنىڭ نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتى ئومۇميۈزلۈك قانات ياىدۇرۇلدى.

سۇي لىشىن

يەم - خەشەك سانائىتى

1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايونىمىزدا قۇرۇلغان يەم - خەشەك پىششىقلاش زاۋۇتلىرىنىڭ سانى 249 غا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاشلىق سىستېمىسى تەرىپىدىن قۇرۇلغىنى 85، چارۋىچىلىق سىستېمىسى تەرىپىدىن قۇرۇلغىنى 50، يېزا - بازار كارخانىلىرى تەرىپىدىن قۇرۇلغىنى توققۇز، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى تەرىپىدىن قۇرۇلغىنى 96، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى تەرىپىدىن قۇرۇلغىنى ئالتە، باشقىلار تەرىپىدىن قۇرۇلغىنى ئۈچ، ئۇلارنىڭ يىللىق بىر سمېنىلىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 60 توننىغا يەتتى. 1991 - يىلى ئەمەلىي ئىشلەپچىقىرىلغان يەم - خەشەك مىقدارى 42 توننا بولدى. ئۈچ خىل پاراشوك ئىشلەش زاۋۇتى (سۆڭەك پاراشوكى، قان پاراشوكى، گۆش - سۆڭەك پاراشوكى زاۋۇتى) 25 بولۇپ، ئۇلارنىڭ يىللىق بىرسمېنىلىق پىششىقلاپ ئىشلەش ئىقتىدارى 9400 توننىغا يەتتى، ئەمەلىي ئىشلەپچىقىرىلغىنى 2696 توننا بولدى. شۇ يىل ئىچىدىلا ياسىلىپ پۈتكەن يەم - خەشەك خۇرۇجى - ئارىلاشما يەم زاۋۇتى تۆت بولۇپ، ئۇلارنىڭ يىللىق بىر سمېنىلىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 5000 توننىغا يەتتى، ئەمەلىي ئىشلەپچىقىرىلغىنى 3260 توننا بولدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشلەپچىقىرىلغان يەم - خەشەك مىقدارى 1990 - يىلدىكى بىلەن ئاساسەن تەڭلەشتى.

ئاپتونوم رايون بويىچە يەم - خەشەك پىششىقلاش كارخانىلىرىنىڭ ئۇنۇمى، بىر پۈتۈنلۈك نۇقتىسىدىن ئېيتقاندا، تۆۋەنلەپ كېتىۋاتىدۇ. ئۇنىڭ سەۋەبى تۆۋەندىكىلەردىن ئىبارەت:

1) يېقىنقى بىر نەچچە يىل مابەينىدە، يەم - خەشەك ئىشلەپچىقىرىشى يۇقىرى سۈرئەتتە راۋاجلاندى. بىر قىسىم تارماقلار ۋە شەخسلەر كەينى - كەينىدىن يەم - خەشەك زاۋۇتلىرىنى قۇرۇپ، يەم - خەشەك بازىرىنى تالاشتى.

2) ئاشلىق، ياغ پىششىقلاش ۋە باشقا ئاشلىق سانائىتىنىڭ قوشۇمچە مەھسۇلاتلىرى ھەم تاشلاندۇق ماتېرىياللار يەم - خەشەك سانائىتىگە مەسئۇل تارماقلارنىڭ بىر تۇتاش باشقۇرۇشىدا بولمىدى. يەم - خەشەك زاۋۇتلىرى كەلتۈرگەن خام ئەشيانىڭ باھاسىدا پەرق بەك چوڭ بولۇپ، تەڭسىزلىك رىقابىتى ساقلاندى. يەم - خەشەك مەھسۇلاتلىرى جەھەتتە، قانداق باھا بىلەن كىرگەن بولسا شۇنداق باھادا چىقىش، ياخشىلىرى ياخشى باھادا بولۇش سىياسىتى ئىجرا قىلىنمىدى. بۇ ھال بىر قىسىم كارخانىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئاكتىپلىقىغا دەخلى يەتكۈزدى.

3) كۆچمە مەبلەغ يېتەرسىز، قەرز پۇلنىڭ ئۆسۈمى يۇقىرى بولدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە، خام ئەشيانىڭ كېلىش مەنبەسى بىلەن باھاسى مۇقىم بولمىدى، خام ئەشيا زاپىسى بەك كۆپ بولۇپ كەتكەچكە، ئۇ تۇتۇپ تۇرغان مەبلەغ كۆپ، ئوبوروت ئاستا بولدى.

4) كارخانىنىڭ تېخنىكا خادىملىرى ئاز، ئۇلارنىڭ باشقۇرۇش سەۋىيىسى تۆۋەن بولدى، تىجارەت ئۇسۇلى جانلىق بولمىدى.

5) مەھسۇلات قۇرۇلمىسى مۇۋاپىق بولمىدى. ئاپتونوم رايونىمىزدا ئوتخور ھايۋانلار ئاساسىي ئورۇندا تۇرىدۇ. لېكىن كۆپ ساندىكى زاۋۇتلاردا توخۇغا كېرەكلىك ئوزۇقلۇقلار كۆپ ئىشلەنگەچكە، ئۇنىڭ ئۇنۇمى ياخشى بولمىدى.

6) مەھسۇلاتلارنى تەشۋىق قىلىش يېتەرلىك بولمىدى. چارۋىچىلىق تارماقلىرىنىڭ ئوتخور ھايۋانلار ئۈچۈن كېرەكلىك تەڭشەلمە يەم - خەشەكلەرنى تەشۋىق قىلىشى كۇچلۇك بولمىدى. چارۋىچىلارنىڭ بۇ ھەقتىكى تونۇشى يېتەرسىز بولدى، شۇڭا ئومۇملىشىشى بەك تۆۋەن بولدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە، كۆپ ساندىكى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ چارۋا ماللارنى تولاراق خام ئەشيا بىلەن باققانلىقىمۇ يەم - خەشەك مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىلىشى ۋە ئىشلىنىشىگە تەسىر يەتكۈزدى.

جاڭ جيې

قىزىلچا تىرپىنى يېڭى پېتى سىلوس قىلىش تېخنىكىسى كېڭەيتىلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا قىزىلچا

تىرىنى يېگى پېتى سىلوس قىلىش تېخنىكىسى بايىنغولىن، ئىلى، تارباغاتاي، ئالتايدىن ئىبارەت تۆت ۋىلايەت، ئوبلاستتا كېڭەيتىلىپ، بۇ تېخنىكا ئارقىلىق تەييارلانغان قىزىلچا تىرپى سىلوسى 70 مىڭ تونىنىغا يەتتى، بۇ، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە قىزىلچا تىرپى ئومۇمىي مىقدارىنىڭ 4.7 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى.

يېگى پېتى تەييارلانغان قىزىلچا تىرپى سىلوسى تەمى ياخشى، پايدىلىنىش ئۈنۈمى يۇقىرى بولۇشتەك ئالاھىدىلىككە ئىگە. قىزىلچا تىرپىدىن ئىبارەت بۇ يەم - خەشەك بايلىقىدىن تولۇق پايدىلىنىش ئۈچۈن، بايىنغولىن ئوبلاستلىق چارۋىچىلىق پەن تەتقىقات ئورنى قاتارلىق ئورۇنلار 1988 - يىلدىن باشلاپ، قىزىلچا تىرپىنى يېگى پېتى سىلوسلاش تەجرىبىسىنى ئاۋۋال قانات يايدۇرۇپ مۇۋەپپەقىيەت قازاندى. تەجرىبىلەر ئىسپاتلىدىكى، يانجىپ يۇمشىتىلغان شاخ - شۇمبىدىن 50%كە قىزىلچا تىرپىدىن 50% قوشۇلۇپ تەكشى ئارىلاشتۇرۇلغاندىن كېيىن چىگدىلىپ سىلوس قىلىنسا، ئۈنۈمى ناھايىتى ياخشى بولىدۇ. 1990 - يىلى بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق نەسىللىك چارۋا فېرمىسى ياسىغان قىزىلچا تىرپى سىلوسىنىڭ مىقدارى 8700 تونىنىغا يېتىپ، ئوتتۇرىچە ھەر تۈياق نەسىللىك قويغا بىر تونىندىن توغرا كەلدى. قىزىلچا تىرپىنى يېگى پېتى سىلوسلاش مەزكۇر فېرمىغا كۆرۈنەرلىك ئىقتىسادىي ئۈنۈم ئېلىپ كەلدى. 1990 - ، 1991 - يىللاردا قىزىلچا تىرپى سىلوسى بىلەن بېقىلغان ساغلىقلاردىن ئېلىنغان مەھسۇلاتنى قىزىلچا تىرپى سىلوسى بېرىلمىگەن 1989 - ، 1990 - يىللاردىكىگە سېلىشتۇرغاندا، بىر ساغلىقتىن ئېلىنغان يۇڭ 0.96 كىلوگرام ئېشىپ، 1991 - يىلى 5.24 كىلوگرامغا يەتكەن. بىقىن يۇڭىنىڭ ساپلىق دەرىجىسى 5% ئېشىپ، 62% كە يەتكەن. كۆپىيىپ ئەي بولۇش نىسبىتى 5% ئېشىپ، 92% كە يەتكەن. ئۆلۈش نىسبىتى 1% ئازايغان. كۇنلۇك بېقىلىش تەننەرخى 0.16 يۇەن تۆۋەنلىگەن. فېرما بويىچە يىللىق تېجەلگەن يەم - خەشەك خىراجىتى 32 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، يۇقىرىغا 40 مىڭ يۇەن پايدا ئارتۇق تاپشۇرۇلغان.

1991 - يىلى 10 - 11 - ئايلاردا ئاپتونوم رايونلۇق چارۋىچىلىق نازارىتى بىلەن بايىنغولىن ئوبلاستلىق چارۋىچىلىق ئىدارىسى ئالتاي ۋىلايىتىدە، بايىنغولىن ئوبلاستلىق نەسىللىك چارۋا فېرمىسىدا قىزىلچا تىرپىنى يېگى پېتى سىلوسلاش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش بويىچە ئىش ئورنى يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، بۇ تېخنىكىنى كېڭەيتتى. جالۇ جيې

مال دوختۇرلۇق دورىلىرىنى نازارەت قىلىش ۋە باشقۇرۇش خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون ھەر قايسى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرگە قاراشلىق كۆپ قىسىم ناھىيە ۋە بىر قىسىم تۈمەن - مەيدانلارنىڭ مال دوختۇرلۇق پونكىتلىرىدىكى، مال دوختۇرلۇق دورىلىرىنى ئىشلەش ۋە سېتىش ئورۇنلىرىدىكى مال دوختۇرلۇق دورىلىرىنى ئارىلاپ تەكشۈردى، تەكشۈرۈلگەن 226 نۇسخا ئەۋرىشكىدىن ئۆلچەمگە توشقىنى 81% بولۇپ، ئۆتكەن يىللاردىكىدىن ئېشىپ كەتتى. 7 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 30 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەر قايسى جايلىرىدا «مال دوختۇرلۇق دورىلىرىنى باشقۇرۇش نىزامى»نى تەشۋىق قىلىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. پائالىيەت جەريانىدا جەمئىي 364 مىڭ 8.551 يۇەن قىممەتلىدىكى 287 خىل ساختا، ناچار، براك، سۈپىتى ئۆزگەرگەن، ئۇنۇمسىز يوقانقان مال دوختۇرلۇق دورىسى تەكشۈرۈپ تېپىلىپ، تامامەن كۆيدۈرۈۋېتىلدى.

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە مال دوختۇرلۇق دورىلىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئورۇنلار 100 گە يەتتى، جۈملىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئاساسەن مال دوختۇرلۇق دورا - سايمانلىرى ۋە يەم - خەشەك تولۇقلىغۇچى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان چوڭ، تايانچ كارخانىلار بىر نەچچىگە يەتتى. ھازىر ئاپتونوم رايون بويىچە مال دوختۇرلۇق دورىلىرىنى ئىشلەپچىقىرىدىغان كارخانىلاردىن 14ى، مال دوختۇرلۇق دورا پرىپاراتلىرى ئىشخانىسىدىن بەشى بار. بۇ كارخانىلاردا ئىشلەپچىقىرىلىدىغان مال دوختۇرلۇقتا كېرەكلىك خىمىيىۋى دورىلار ۋە جۈڭگو

تىبابەتچىلىكى مال دوختۇرلۇقىدا ئىشلىتىلىدىغان پاراشوك دورىلار 49 خىل، يەم - خەشەك خۇرۇجى 39 خىل بولۇپ، بۇ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ چارۋا ۋە ئۆي قۇشلىرىغا كېرەكلىك دورا ئېھتىياجىنىڭ تەخمىنەن 20 پىرسەنتىنىلا قامدىيالايدۇ، 80% دورا يەنىلا ئاپتونوم رايونىمىزغا سىرتتىن يۆتكەپ كېلىنىدۇ.

ۋاڭ شياۋمىن

چارۋا ماللاردىكى تۆت چوڭ سوزۇلما كېسەللىكتىن مۇداپىئە كۆرۈش ۋە ئۇنى داۋالاش مۇسابىقىسى قانات يايدۇرۇلدى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى چارۋا ۋە ئۆي قۇشلىرىدىكى يۇقۇملۇق كېسەللىكلەردىن بىر تۇتاش مۇداپىئە كۆرۈش ۋە ئۇنى داۋالاشنى ئوتتۇرىغا قويغاندىن بۇيان، جايلار ھەمكارلىشىپ داۋالاش، بۆلەكلەر بويىچە ھۆددىگە ئېلىش، توختام ئىمزالاشتەك تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، ماڭقا كېسىلى، برۇتسېللىيوز كېسىلى، ئاتلاردىكى يۇقۇملۇق كەمقانلىق كېسىلى، كالا تۇبېركۇلىيوزىدىن ئىبارەت تۆت چوڭ يۇقۇملۇق كېسەللىكنى تىزگىنلەشتە نەتىجىگە ئېرىشتى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايوندىكى ناھىيىلەرنىڭ چارۋا ماللاردىكى برۇتسېللىيوز كېسىلىدىن مۇداپىئە كۆرۈش ۋە ئۇنى داۋالاش ئىشى ئاساسىي جەھەتتىن تىزگىنلەنگەنلىك ئۆلچىمىگە يەتتى، جەمئىي 31 ناھىيە (شەھەر) مۇقىم تىزگىنلەنگەنلىك ئۆلچىمىگە يەتتى. ماڭقا كېسىلىدىن مۇداپىئە كۆرۈش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى. شۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايوندىكى ناھىيىلەرنىڭ ھەممىسى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئاساسىي جەھەتتىن تىزگىنلەنگەن رايون ئۆلچىمىگە يەتتى. ئاتلاردىكى يۇقۇملۇق كەمقانلىق كېسىلى، كالا تۇبېركۇلىيوزىنىڭ يۇقۇملىنىش نىسبىتىمۇ يىلدىن - يىلغا تۆۋەنلىدى. تەجرىبىلەرنى يەكۈنلەپ، ئىلغارلارنى مۇكاپاتلاش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونىمىزدا برۇتسېللىيوز كېسىلى، ماڭقا كېسىلى، ئاتلاردىكى يۇقۇملۇق كەمقانلىق كېسىلى، كالا تۇبېركولىيۇزىدىن ئىبارەت تۆت چوڭ سوزۇلما يۇقۇملۇق كېسەللىكتىن مۇداپىئە كۆرۈش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتى تەكشۈرۈپ باھالاندى.

ئاقسۇ، قەشقەر، ئالتاي ۋىلايەتلىرى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، سانجى ئوبلاستى بىلەن خوتەن ۋىلايىتى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، بايىنغولىن ئوبلاستى، بورتالا ئوبلاستى، تۇرپان ۋىلايىتى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. شىخەنزە شەھىرى برۇتسېللىيوز كېسىلىدىن ئىبارەت بىر تۈردە رىغبەتلەندۈرۈش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

جۇ زىفۇ

چارۋىچىلىق سېپىدىكى سىمسىز تېلېگراف ئالاقىسى خىزمىتى

ئاپتونوم رايونلۇق چارۋىچىلىق نازارىتى 1988 - يىلدىن باشلاپ، چاۋىچىلىقتا ئاسان ئاپەت كۆرۈلىدىغان 30 ناھىيىدە سىمسىز تېلېگراف ئالاقىسىنى دەسلەپكى قەدەمدە يولغا قويغاندىن بۇيان، 1991 - يىلغىچە 12 ئوبلاست، ۋىلايەت، 42 ناھىيە، شەھەر، 31 چارۋىچىلىق فېرمىسى، 24 چارۋىچىلىق يېزىسىدا تېلېگراف ئالاقىسى يولغا قويۇلۇپ، 201 تېلېگراف ئاپپاراتى ئىشلىتىشكە بېرىلدى. ئۇرۇمچىدىن ھەر قايسى ۋىلايەت، ئوبلاستلارنىڭ تېلېگراف ئاپپاراتلىرىغىچە بولغان ئارىلىقنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 8986 كىلومېترغا يەتتى. ۋىلايەت، ئوبلاستلاردىن ناھىيە، يېزا ۋە چارۋىچىلىق فېرمىلىرىغىچە بولغان ئارىلىقنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى تەخمىنەن 25 مىڭ 66 كىلومېترغا يەتتى.

1991 - يىل 10 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق چارۋىچىلىق نازارىتى تۇنجى قېتىملىق چارۋىچىلىق ساھەسى بويىچە تېلېگراف ئالاقىسى خىزمىتى يىغىنى چاقىرىپ، يېقىنقى يىللاردىن بۇيانقى چارۋىچىلىقتا سىمسىز ئالاقىلىشىش خىزمىتىدە قولغا كەلتۈرۈلگەن نەتىجىلەر بىلەن ساقلانغان مەسىلىلەرنى خۇلاسىلىدى ھەمدە ئىلغارلارنى سېلىشتۇرۇپ باھالاپ مۇكاپاتلىدى.

لو شىچىڭ

چارۋىچىلار ئائىلىلىرىنىڭ ئىقتىسادىي ئەھۋالى تەكشۈرۈلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق چارۋىچىلىق نازارىتى كۈنەس، توققۇزتارا، شىخو، دۆربىلجىن، ئالتاي، كۆكتوقاي، ئارشاڭ، گۈچۈڭ، قۇمۇل،

ئاقسۇ كونا شەھەر، پەيزاۋات، خوتەندىن ئىبارەت 12 ناھىيە ۋە شەھەردىكى چارۋىچى ئائىلىلەرنى نۇقتا بەلگىلەپ، ئىز قوغلاپ تەكشۈرۈپ چىقتى. تەكشۈرۈش نەتىجىسى مۇنداق بولدى:

1) نوپۇس سانى، ئەمگەك كۈچى 1991 - يىلى جەمئىي 361 چارۋىچى ئائىلىسى تەكشۈرۈلدى. ئۇلارنىڭ جان سانى 2615 بولۇپ، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر ئائىلىگە 7.24 كىشىدىن توغرا كېلىدۇ؛ ئەمگەك كۈچى 879 بولۇپ، ھەر ئەمگەك كۈچىگە 2.97 ئادەمنىڭ ئېغىرچىلىقى چۈشىدۇ.

2) ئىشلەپچىقىرىش يىل ئاخىرىدا تەكشۈرۈلگەن ئائىلىلەردىكى ھەر خىل چارۋا سانى 38 مىڭ 361 تۇياقتا يەتكەن، بۇنىڭ ئىچىدە تۇغار چارۋا 21 مىڭ 847 تۇياق بولۇپ، %57نى ئىگىلىگەن؛ يىللىق كۆپەيمە ئەي بولغان تۆل سانى 17 مىڭ 658 تۇياق بولۇپ، كۆپەيمە ئەي بولۇش نىسبىتى %80كە يەتكەن؛ قولدىن چىقىرىلغان تىرىك چارۋا 14 مىڭ 610 تۇياق بولۇپ، قولدىن چىقىرىلىش نىسبىتى %37.5 كە يەتكەن، بۇنىڭ ئىچىدە سېتىلغىنى 10 مىڭ 576 تۇياق بولۇپ، تاۋارلىشىش نىسبىتى %72.4كە يەتكەن؛ ئائىلىگەن قوي يۇڭى 65 مىڭ 449 كىلوگرامغا يەتكەن، بۇنىڭ ئىچىدە سېتىلغىنى 59 مىڭ 286 كىلوگرام بولۇپ، تاۋارلىشىش نىسبىتى %90.6 كە يەتكەن؛ سۈت مەھسۇلاتلىرى 242 مىڭ 232 كىلوگرامغا يەتكەن، بۇنىڭ ئىچىدە سېتىلغىنى 25 مىڭ 992 كىلوگرام بولۇپ، تاۋارلىشىش نىسبىتى %10.7 بولغان؛ ئائىلىگەن تېرە 4944 پارچە بولۇپ، بۇنىڭدىن 4431 پارچىسى سېتىلغان، تاۋارلىشىش نىسبىتى %89.6 بولغان. كۆپ ساندىكى كۆرسەتكۈچلەر 1990 - يىلدىكىدىن يۇقىرى بولغان.

تەكشۈرۈلگەن ئائىلىلەر ئىچىدە 275 ئائىلە دېھقانچىلىق ۋە ئورمانچىلىق بىلەنمۇ قوشۇمچە شۇغۇللانغان، ئۇلار تەكشۈرۈلگەن ئائىلىلەرنىڭ 76.2 پىرسەنتنى تەشكىل قىلغان. ئۇلار تېرىغان يەر كۆلىمى 14 مىڭ 612.7 موغا يەتكەن، بۇنىڭ ئىچىدە ئاشلىق تېرىلغان يەر 3054 مو بولۇپ، 584.72 تونىنا ئاشلىق ئائىلىنىڭ ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلغان يەر 710.2 مو بولۇپ، 93.65 تونىنا مەھسۇلات ئېلىنغان؛ ئوت - چۆپ تېرىلغان يەر 8510.5 مو بولۇپ، 1512 تونىنا ئوت - چۆپ ئېلىنغان؛ يەم - خەشەك تېرىلغان يەر 2338 مو بولۇپ، 117.7 تونىنا مەھسۇلات ئېلىنغان. ئېغىر قۇرغاقچىلىق ئاپىتىنىڭ تەسىرىدىن بىرلىك مەھسۇلات خېلى كۆپ تۆۋەنلەپ كەتكەن.

142 ئائىلە سانائەت قوشۇمچە كەسپى بىلەن شۇغۇللانغان، بۇ، تەكشۈرۈلگەن ئائىلىلەرنىڭ 39 پىرسەنتنى تەشكىل قىلغان. ئۇلار، ئاساسەن، قول سانائەت ئىشلەپچىقىرىشى ۋە ئەمگەك مۇلازىمىتى بىلەن شۇغۇللانغان.

3) كەسىپ قۇرۇلمىسى ۋە كىرىم - چىقىمى 1990 - يىلدىكىگە سېلىشتۇرغاندا، كەسىپ قۇرۇلمىسىدا يېڭى ئۆزگىرىش بولمىغان. چارۋىچىلىق يەنىلا چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى يېتەكچى كەسىپ بولغان، چارۋىچىلىق مەھسۇلات قىممىتى خېلى زور دەرىجىدە ئۆسكەن، دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى مۇقىم ھالدا يۇكسەلگەن، سانائەت قوشۇمچە كەسىپىدىمۇ ئۆسۈش بولغان. 1991 - يىلى چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ تاۋارلىشىشىدىمۇ مەلۇم ئۆسۈش بولۇپ، چارۋىچىلارنىڭ پۇل كىرىمى خېلى كۆپ ئاشقان، كىشى بېشىغا 842.14 يۈەندىن كىرىم توغرا كېلىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %19 ساپ كۆپەيگەن.

چارۋىچى ئائىلىلەرنىڭ ئىشلەپچىقىرىش چىقىمى 1990 - يىلدىكىدىن زور دەرىجىدە كۆپەيمە كەتكەن. يۇقىرىغا باج تاپشۇرۇلغاندىن كېيىن كوللېكتىپقا قالدۇرۇلىدىغىنىدا چوڭ ئۆزگىرىش بولمىغان. چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ساپ كىرىمى 739.91 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 101.12 يۈەن ساپ كۆپەيگەن ھەمدە 1989 - يىلى چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا 740.95 يۈەندىن ساپ كىرىم توغرا كەلگەن تارىختىكى ئەڭ يۇقىرى سەۋىيىگە يېقىنلاشقان.

4) مۇغلانما ۋە ئىستېمال تەكشۈرۈشتىن مەلۇم بولۇشچە، ئىستېمال قۇرۇلمىسىدا خېلى زور ئۆزگىرىش بولغان. ئۇنىڭ تىپىك ئىپادىسى شۇكى، ئىنگىر كوئېففىتسېنتى %50 تىن تۆۋەنلىگەن.

چارۋىچىلارنىڭ 1990 ـ ، 1991 ـ يىللىرى كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ھەر خىل كىرىملىرى

(بىرلىكى: يۈەن / ئادەم)

تۈرلەر	1990 ـ يىل		1991 ـ يىل	
كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئومۇمىي كىرىم	981.06	100%	1140.22	100%
چارۋىچىلىق كىرىمى	626.08	63.8	732.37	64.2
دېھقانچىلىق ـ ئورمانچىلىق كىرىمى	260.59	26.6	293.41	25.7
سانائەت قوشۇمچە كەسىپ كىرىمى	94.39	9.6	114.44	10.1

بۇ ھال چارۋىچىلارنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسىدە كېيىم ـ كېچەك، يېمەك ـ ئىچمەك مەسىلىسىنىڭ ھەل بولغانلىقىنى چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ. توي ـ تۆكۈن، ئۆلۈم ـ يېتىم خىراجىتى زور دەرىجىدە ئېشىپ كەتكەن. بۇمۇ ئىستېمال قۇرۇلمىسىدىكى ئۆزگىرىش سەۋەبلىرىنىڭ بىرى.

چارۋىچىلارنىڭ 1990 ـ ، 1991 ـ يىللىرى كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئومۇمىي كىرىمىنىڭ تەقسىملىنىشى

(بىرلىكى: يۈەن / ئادەم)

تۈرلىرى	1990 ـ يىل	1991 ـ يىل	1991 ـ يىلى 1990 ـ يىلدىكىدىن ئاشقىنى، كېمەيگىنى %
كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئومۇمىي كىرىم	981.06	1140.22	16.2
ئىشلەپچىقىرىش چىقىمى	290.93	351.97	21
تاپشۇرغان بېجى	13.96	16.68	19.5
كوللېكتىپقا قالدۇرغىنى	37.38	31.66	—15.3
كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ساپ كىرىم	638.79	739.91	15.8

تەكشۈرۈلگەن چارۋىچىلارنىڭ جۇغلانمىسى كۆپ ئاشمىغان. يېڭىدىن كۆپەيگەن ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرلىك تۈراقلىق مۇلۇكنىڭ پۈلغا سۇندۇرۇلغان قىممىتى 65 مىڭ 294 يۈەن بولۇپ، يېڭىدىن تۆت يۈرۈش دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرى، بىر ئاپتوموبىل، تۆت كىچىك تۆت چاقلىق تراكتور سېتىۋېلىنغان، يېڭىدىن 3224 كۈادرات مېتر قوتان سېلىنغان، يېڭىدىن كۆپەيگەن تۇرمۇش خاراكتېرلىك تۇراقلىق مۇلۇكنىڭ پۈلغا سۇندۇرۇلغان قىممىتى 245 مىڭ يۈەن بولۇپ، يېڭىدىن 3539 كۈادرات مېتر تۇرالغۇ ئۆي سېلىنغان. ئائىلە بېشىغا توغرا كەلگەن ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرلىك تۇراقلىق مۇلۇك جۇغلانمىسى 180.87 يۈەن بولۇپ، 1990 ـ يىلدىكى سەۋىيىدىن تۆۋەن بولغان.

5) قەرز كەمۋالى تەكشۈرۈش نەتىجىسى شۇنى كۆرسەتتىكى، چارۋىچى ئائىلىلىرىنىڭ قەرزدار بولۇش كەمۋالى يەنىلا ئېغىر بولماقتا. 1991 ـ يىلى جەمئىي قەرزدار ئائىلە 247 بولۇپ، 68.4% نى ئىگىلىگەن، ئۇلارنىڭ ئائىلە بېشىغا توغرا كەلگەن قەرزى 2456.16 يۈەن بولۇپ، 1990 ـ يىلدىكىسى بىلەن ئوخشاش بولغان. باشقىلاردا ئېلىشى بار ئائىلە

چارۋىچىلارنىڭ 1990 ـ ، 1991 ـ يىللاردىكى ئىستېمال قۇرۇلمىسى (بىرلىكى: يۈەن / ئادەم)

تۈرى	1990 ـ يىل		1991 ـ يىل	
كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئىستېمال خراجىتى	633.55	100%	681.13	100%
يېگىنى	328.96	51.9%	326.70	48%
كىيگىنى	129.11	20.4%	125.73	18.5%
ئىشلەتكىنى	127.11	20.1%	145.42	21.3%
توي ـ تۆكۈن، تۇلۇم بېتىم چىقىمى	48.37	7.6%	83.28	12.2%

43 بولۇپ، 12%نى ئىگىلىگەن. بۇنداق ھەر بىر ئائىلىنىڭ باشقىلاردىن ئېلىشقا تېگىشلىك قەرز ھەققى كۆپەيمەپ 3137.88 يۈەنگە يەتكەن. چارۋىچى ئائىلىلەرنىڭ قەرز سوممىسى مۇقىملىشىشقا قاراپ يۈزلەنگەن.

6) چارۋىچى ئائىلىلەرنى كىرىمىنىڭ گۈرۈپپىغا بۆلۈنۈشى 1991 ـ يىلنى 1990 ـ يىلغا سېلىشتۇرغاندا، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ساپ كىرىمى 200 يۈەنگە يەتمەيدىغان ئائىلىلەر 5%نى ئىگىلەپ، 1990 ـ يىلدىكى بىلەن تەڭلەشكەن. كىرىمى كىشى بېشىغا 200 — 500 يۈەندىن توغرا كېلىدىغان تۆۋەن كىرىملىك ئائىلىلەر ئەسلىدىكى 35% تەن ئازىيىپ 26.6%كە چۈشكەن؛ كىرىمى كىشى بېشىغا 500 — 1000 يۈەندىن توغرا كەلگەن توق ئائىلىلەر ئەسلىدىكى 43.7% تەن كۆپەيمەپ 49%كە يەتكەن؛ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ساپ كىرىمى 1000 يۈەندىن ئاشقان ھاللىق ئائىلىلەر ئەسلىدىكى 16.3% تەن كۆپەيمەپ 19.4% كە يەتكەن.

7) چارۋىچى ئائىلىلەر كىرىم ـ چىقىمىنىڭ ئەھۋالى 1991 ـ يىلدىكىنى 1990 ـ يىلدىكىگە سېلىشتۇرغاندا، ئېشىنغان ئائىلە سانى 56.5%نى ئىگىلەپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 2.2 پىرسەنتلىك رەقەم ئازىيىپ كەتكەن. بىر خىل تۈرغان ئائىلىلەر 12.2% بولۇپ، 1.5 پىرسەنتلىك رەقەم ئازايغان. قىزىل رەقەم كۆرۈلگەن ئائىلىلەر 31.3% بولۇپ، 3.7 پىرسەنتلىك رەقەم كۆپەيگەن. قىزىل رەقەمنىڭ تولىسى جان ساقلاش كۆپلۈكى، ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ ئازلىقىدىن پەيدا بولغان. يەنە بىر قىسىم قىزىل رەقەم توي ـ تۆكۈن، تۇلۇم ـ بېتىم چىقىمى بەك كۆپ بولغانلىقتىن كېلىپ چىققان.

8) سېلىنما بىلەن ھاسىلاتنىڭ نىسبىتى 1991 ـ يىلى چارۋىچىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىشقا سالغان مەبلىغى تۆتكەن ھەر قانداق يىلدىكىدىن كۆپ بولغان. چارۋا مەھسۇلاتلىرى باھاسى تۆرلىگەچكە، ئىشلەپچىقىرىش ئۈنۈمىمۇ تۆسكەن. شۇ يىلى چارۋىچىلىق، دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق ۋە سانائەت قوشۇمچە كەسىپىگە سېلىنغان سېلىنما بىلەن ھاسىلاتنىڭ نىسبىتى چارۋىچىلىقنىڭ 1:3.44، دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىقنىڭ 1:2.79، سانائەت قوشۇمچە كەسىپىنىڭ 1:3.38 بولغان (1990 ـ يىلى بۇ ئۈچ نىسبەت 1:3.15، 1:3.49 ۋە 1:2.92 بولغان).

9) چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ باھاسى ۋە سېتىلىشى 1991 ـ يىلى قوي يۈڭىدىن باشقا چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ باھاسى سەل تۆسكەن. تىرىك مالنىڭ سېتىلىش باھاسى 1990 ـ يىلدىكى ھەر بىر (ئارىلاش) مال 96.59 يۈەندىن تۆرلەپ، 100.41 يۈەنگە چىققان؛ تېرىنىڭ ئومۇملاشما باھاسى ئەسلىدىكى ھەر پارچىسى 10.30 يۈەندىن تۆرلەپ 16.23 يۈەنگە چىققان؛ ساپ قوي يۈڭىنىڭ ھەر كىلوگرامى 8.4 يۈەندىن تۆۋەنلەپ، 6.94 يۈەنگە چۈشكەن. سېتىلغان تىرىك مال كىشى بېشىغا

4.04 تۇياقتىن، سېتىلغان قوي يۈڭى 22.67 كىلوگرامدىن توغرا كېلىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن كۆپەيگەن. تەكشۈرۈش ئەۋالى شۇنى كۆرسەتتىكى، تەكشۈرۈلگەن ئائىلىلەرنىڭ شۇ يىلى ساتقان چارۋا مەھسۇلاتىدىن قىلغان كىرىمى 281 مىڭ 191 يۈەن كۆپەيگەن. يۇنىڭ ئىچىدە باھانىڭ تەسىرى تۈپەيلىدىن (ئاساسلىقى، قوي يۈڭى باھاسىنىڭ چۈشۈپ كەتكەنلىكى تۈپەيلىدىن) 21 مىڭ 573.7 يۈەن كىرىم كېمەيمەي كەتكەن، مەھسۇلاتنىڭ ئېشىشىدىن 302 مىڭ 764.7 يۈەن كۆپ كىرىم قىلىنغان.

10) چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ ئۇنۇمى 1991 - يىلى چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ ئۇنۇمى 1990 - يىلىدىكىدىن سەل ئۆسكەن. ھەر 100 تۇياق چارۋىدىن چىقىم قىلىنغان تىرىك چارۋا سانى 1990 - يىلىدىكىدىن 17.2% ئاشقان. ھەر 100 تۇياق ئىنەكنىڭ بەرگەن سۈتى 1990 - يىلىدىكىدىن 48.5% ئاشقان. ھەر 100 تۇياق قويدىن ئېلىنغان يۇڭ قۇرغاقچىلىق تەسىرىدىن 12% تۆۋەنلەپ كەتكەن. ھەر 100 تۇياق چارۋىدىن يارىتىلغان قىممەت 1990 - يىلىدىكىدىن 5.6% ئۆسكەن.

جۈڭگو - ئاۋسترالىيە قويچىلىق تەتقىقات تۈرى ئىجرا قىلىنىشقا باشلىدى

1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 18 - كۈنى جۈڭگو - ئاۋسترالىيە قويچىلىق تەتقىقات تۈرى بېيجىڭدا ئىككى دۆلەت ھۆكۈمىتى تەرىپىدىن رەسمىي ئىمزالىنىپ، شىنجاڭدا ئىجرا قىلىنىشقا باشلىدى. بۇ تەتقىقات تۈرىنى ئورۇندىغۇچى ئورۇن شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى بولۇپ، ئۇنىڭغا چارۋىچىلىق نازارىتى، پىلان كومىتېتى، پەن - تېخنىكا كومىتېتى، مالىيە نازارىتى ۋە شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك شۆيۈەنى قاتناشتى.

جۈڭگو - ئاۋسترالىيە قويچىلىق تەتقىقات تۈرى ئىككى تەرەپنىڭ ھەقسىز ياردىمى ئارقىلىق ئېلىپ بېرىلىدۇ. مۇددىتى بەش يىل بولىدۇ (ياكى ئۇنىڭدىنمۇ ئۇزۇنراق بولىدۇ). بۇنى ئىككى دۆلەت ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ماسلاشتۇرۇش ئاپپاراتلىرى ئورتاق مەسئۇلىتىشىش ئارقىلىق بېكىتىدۇ). ئاۋسترالىيە خەلقئارا تەرەققىيات - ياردەم ئىدارىسى 6 مىليون 443 مىڭ 600 ئاۋسترالىيە دوللىرى ھەقسىز ياردەم بېرىدۇ، جۈڭگو تەرەپ 10 مىليون يۈەن سەپلىمە خىراجەت چىقىرىدۇ.

مەزكۇر تەتقىقات تۈرىنىڭ مەزمۇنى: كۆلىمى 4500 كۈۋادرات مېتر كېلىدىغان تەتقىقات مەركىزىي تەجرىبە بىناسىدىن بىرنى سېلىش، ئىلغار تېخنىكا - ئۇسكۇنىلەرنى كىرگۈزۈش، پەن - تېخنىكا خادىملىرىنى تەربىيىلەشتىن ئىبارەت. تەربىيىلەش مەزمۇنلىرى ئوتلاقچىلىق، ئەسلىچىلىك، ئوزۇقلۇق، ئېرسىيەت، كۆپەيتىش ۋە كېڭەيتىش قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. يىل ئاخىرىغىچە ئاۋسترالىيە تەرەپنىڭ بىزدە ئۇزاق ۋاقىت تۇرىدىغان مۇتەخەسسىسلىرى ئۇرۇمچىگە يېتىپ كېلىپ خىزمىتىنى باشلىۋەتتى، تەتقىقات مەركىزىنىڭ تەجرىبە بىناسى سېلىنىشقا باشلىدى، ئاۋسترالىيىگە تەكشۈرۈش ئۈچۈن ۋەكىللەر ئۈمىكى ئەۋەتىلىپ، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى يەتتە چارۋىچىلىق فېرمىسى، كوللېكتىپ ئىگىلىكىدىكى تۆت چارۋىچىلىق فېرمىسى، 68 چارۋىچى ئائىلىسى ۋە ئالاقىدار ئاپپاراتلار ئۈستىدە ئاساسىي تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىلدى.

ئالۋ خۇيمىن

خەلقئارا چىشى موزاي فوندى جەمئىيىتى تەرىپىدىن تۇرپان شەھىرىگە سۈت كالىسى، گۆش قويى ياردەم قىلىش تۈرى تامامىلاندى

1991 - يىل — ئامېرىكا خەلقئارا چىشى موزاي فوندى جەمئىيىتى تەرىپىدىن تۇرپان شەھىرىگە سۈت كالىسى ۋە گۆش قويى ياردەم قىلىش تۈرى يولغا قويۇلغان 2 - يىل، شۇنداقلا ئاخىرقى يىل. ياردەم قىلىنىدىغان مەبلەغدىن قېپقالغان 34 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىمۇ تامامەن بېرىلىپ بولدى. ئۇنىڭدىن 16 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى سۈت كالىلىرى تۈرى ئۈچۈن ئىشلىتىلىپ، بوغاز ئىنەكتىن 69ى، موزايدىن 37 سى سېتىۋېلىندى؛ 17 مىڭ 500 ئامېرىكا دوللىرىغا شۇ يىلقى قوزىدىن 348ى سېتىۋېلىندى. سۈت كالىچىلىقى بويىچە ئىككى قارار تېخنىكا ئۆگىنىش

كۆرسى ئويۇشتۇرۇلۇپ، دېھقان، چارۋىچىلاردىن 80 كىشى تەربىيىلەندى.

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە سۈت كالىسىغا ئىگە بولغان ئائىلە 120گە، سۈت كالىسىنىڭ ئومۇمىي سانى 206گە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا تۇرپان شەھىرى 350 تونىنا يېڭى سۈت بىلەن قامدالدى. گۆش قويى تۇرى بويىچە 31 ئائىلە پارەمگە ئىگە بولدى.

ئامېرىكا خەلقئارا چىشى موزاي فوندى جەمئىيىتى تۇرپان شەھىرىگە بېرىدىغان پارەسىنى 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە تولۇق بېرىپ بولدى. ئەمما مەزكۇر تۇر بۇنىڭ بىلەنلا توختاپ قالمايدۇ. تۇرپان شەھەرلىك خەلقئارا چىشى موزاي تۇرى ئىشخانىسى خەلقئارا چىشى موزاي فوندى جەمئىيىتىنىڭ «سۇغا يەتكۈزۈش» (يەنى پارەمگە ئىگە بولغان ئائىلىلەر ئىنەكىنىڭ ئەۋلادىنى سۇغا سۇپىتىدە باشقا نامرات ئائىلىلەرگە ھەقسىز يەتكۈزۈپ بېرىش) پرىنسىپىنى جانلىق قوللىنىپ، قايتۇرۇۋېلىنغان پارەم پۇلىغا ياخشى نەسىللىك چىشى مال سېتىۋالىدۇ ۋە ئۇنى قەرز پۇلى بېرىپ تۇرۇش شەكلىدە نامرات ئائىلىلەرگە قەرز بېرىپ، قەرزنى ئۈچ يىلغا بۆلۈپ قايتۇرۇۋالىدۇ؛ قايتۇرۇۋېلىنغان قەرز پۇلىغا يەنە چىشى مال سېتىۋېلىپ، ئۇنى يېڭى نامرات ئائىلىلەرگە قەرز بېرىپ تۇرىدۇ. دېمەك، مۇشۇنداق قىلىش ئارقىلىق ھەر يىلى يېڭىدىن پارەمگە ئېرىشىدىغان ئائىلىلەر كۆپەيىپ، مەزكۇر تۇر ئۈزلۈكسىز تەرەققىي قىلىپ بارىدۇ.

تالىپ خۇيمىن

ئورمانچىلىق

ئورمان مۇھاپىزەت قىلىش خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز ئورمان مۇھاپىزەت قىلىش خىزمىتىدە ئەۋزەل جەھەتلىرى بولدى. باھار پەسلى كىرگەندىن كېيىن، ئاپتونوم رايون بويىچە تېمپېراتۇرا ئۆرلەپ، قۇرغاقچىلىق ئۇزاق داۋام قىلدى. پەۋقۇلئاددە ئېغىر قۇرغاقچىلىق يۈز بېرىپ، ئورمانچىلىققا غايەت زور زىيانلارنى كەلتۈردى. يېڭى بىنا قىلىنغان 50 مىڭ مو ياش ئورمان ئېغىر زىيانغا ئوچراپ، 11 مىڭ مو يەر قۇرۇپ كەتتى. ئاغلىق رايونلاردىكى يېڭىسىلانغان ئورمانلاردا يېڭى تىكىلگەن كۆچەتلەرنىڭ قۇرۇپ كېتىشى ئېغىر بولدى. ئاپتونوم رايون بويىچە تىكىلگىنىگە بەش يىلدىن يەتتە يىلغىچە بولغان كۆچەتلەردىن 1 مىليون 870 مىڭ تۈبى چىقىم بولدى. ئورمانلاردا ئوت ئاپىتىنىڭ دەرىجىسى ئۆرلىدى، قانۇنسىز ھالدا ئالتۇن قېزىش، دورا ماتېرىياللىرىنى كولاش، كان ئېچىش، ئوۋ ئوۋلاش قاتارلىق ھەرىكەتلەر بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئېقىندا كىشىلەر ئورمانچىلىق رايونلىرىغا كۆپلەپ كىرگەچكە، ئوت ئاپىتىنىڭ يوشۇرۇن ئامىللىرى كۆپەيدى. ئورمانلىقتىكى كېسەللىك ۋە ھاشارات ئاپىتىنىڭ يۈز بېرىشى بالدۇر، شىددەتلىك، زىيىنى زور بولدى. بۇ خىل ئەھۋال ئاستىدا، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئاممىنى ئىشلەپچىقىرىشنى راۋاجلاندۇرۇش يولى بىلەن ئۆزىنى ئۆزى قوتقۇزۇشقا چاقىردى. ئورمانچىلىق سىستېمىسىمۇ بىر قاتار چارە - تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، ئورمان مۇھاپىزەت قىلىش خىزمىتىدە بىر قەدەر ياخشى نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى.

1. ئورمان مۇھاپىزەت قىلىش، ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئەھۋالى 1991 - يىلى باھاردا ئاپتونوم رايونلۇق ئورمان مۇھاپىزەت قىلىش - ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىشقا قوماندانلىق قىلىش شتابى ئىشخانىسى جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئالتە ۋىلايەت - ئوبلاستنىڭ ئورمان مۇھاپىزەت قىلىش ئىشخانىلىرىدىكى مەسئۇل يولداشلارنى ئاجرىتىپ، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئالتە ۋىلايەت - ئوبلاست، 26 ناھىيە (شەھەر)، 14 ئورمانچىلىق مەيدانىنىڭ ئورمان مۇھاپىزەت قىلىش - ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش خىزمىتىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈپ چىقتى ھەمدە جەنۇبىي شىنجاڭ بويىچە ئورمان مۇھاپىزەت قىلىش - ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش سۆھبەت يىغىنى چاقىردى. 5 - ئاينىڭ 31 - كۈنى

ئاپتونوم رايون ئاپتونوم رايون بويىچە ئورمان مۇھاپىزەت قىلىش، ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش توغرىسىدا جىددىي تېلىغۇن بېغىنى چاقىردى، 7 - ئايدا شىمالىي شىنجاڭ بويىچە ئورمان مۇھاپىزەت قىلىش - ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئىش ئورنى بېغىنى چاقىرىپ، ئارمىيە - خەلق بىرلىشىپ ئورمانىنى ئوت ئاپىتىدىن قوتۇلدۇرۇش مانېۋرى ئوتكۈزدى. 8 - ئايدا يەنە كۈز پەسلىلىك ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش خىزمىتى ئورۇنلاشتۇرۇلدى. جايلار يەنە رادىئو - تېلېۋىزور، گېزىت، تەشۋىقات ئاپتوموبىلى، تەشۋىقات تاختىسى قاتارلىق تەشۋىقات شەكىللىرىدىن پايدىلىنىپ، ئىككى قانۇن، بىر نىزامنى كەڭ تەشۋىق قىلىپ، ئامما ئارىسىدا ئورمانىنى سۆيۈش، ئورمانىنى مۇھاپىزەت قىلىش ئېڭى ۋە قانۇن قارىشىنى ئۆستۈردى.

ئوت ئاپىتى مەنبەلىرىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، جايلاردا ئومۇمىيۈزلۈك ھالدا يېزىلانى ئاساس قىلغان قائىدە - كەھدىنامىلەر تۈزۈلدى؛ ئورمانچىلىق رايونلىرىنىڭ ئاساسلىق يول ئېغىزلىرىدا تەكشۈرۈش پونكىتلىرى تەسىس قىلىنىپ، ئورمانچىلىق رايونلىرىغا كىرىدىغان ئاپتوموبىل ۋە ئادەملەر قاتتىق تەكشۈرۈلدى؛ ئورمانچىلىق، جامائەت خەۋپسىزلىكى تارماقلىرى، چېگرا مۇداپىئە قوراللىق ساقچى قىسىملىرى، ئالتۇن باشقۇرۇش ئورۇنلىرى قاتارلىق ئورۇنلار ئۈيۈشتۈرۈلۈپ، كەڭ كۆلەمدە تاغلارنى تازىلاش پائالىيىتى ئېلىپ بېرىلدى.

ئاساس ئىنشائاتلار قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، مۇشۇ بىر يىلدا 2 مىليون 710 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 37 مەخسۇس ئوت ئۆچۈرۈش ئاپتوموبىلى، 50 سىمسىز تېلېگراف ئاپپاراتى سەپلەندى، سەككىز قاراۋۇل مۇنارىسى ۋە باشقا ئوت ئۆچۈرۈش مۇئەسسەسىلىرى ياسالدى. جايلار ئەمەلىي جەڭنى ئاساس قىلغان ھالدا ئوت ئۆچۈرۈش لايىھىلىرىنى تۈزۈپ چىقىپ، ئۇنى تەشكىللەپ، خادىملار، ئوت ئۆچۈرۈش جابدۇقلىرى، خەۋەرلەشتۈرۈش ئۇسكۇنىلىرى، قاتناش ۋە ئارقا سەپ ماددىي ئەشيالىرى قاتارلىق جەھەتلەردىن بىر - بىرلەپ ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، چوڭ ئوت ئاپىتىگە تاقابىل تۇرۇشقا تەييارلىق قىلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئورمانچىلىق رايونلىرىدا 56 قېتىم ئوت ۋەقەسى ۋە ئوت ئاپىتى يۈز بەردى، بۇنىڭ ئىچىدە، ئوت ۋەقەسى 45 قېتىم، ئادەتتىكى ئوت ئاپىتى 11 قېتىم بولۇپ، زور ئوت ئاپىتى يۈز بەرمىدى. ئوت كەتكەن ئومۇمىي يەر كۆلىمى 5575 مو بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە ئورمانلىق 2251 مو، ئوتلاق 3324 مو، يېتىلگەن دەرەخلىك 48 مىڭ 621 تۈپ كۆيۈپ كەتتى. ۋەقەلەرنىڭ سادىر بولۇشى بۇلتۇرقىدىن كېمەيدى.

2. ئورمانچىلىقتىكى كېسەللىك - ھاشارات ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە كارانتىن قىلىش خىزمىتى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئورمانلىقتىكى كېسەللىك ۋە ھاشاراتنىڭ ئالدىنى ئېلىش خىزمىتى كېسەللىك ۋە ھاشارات مىقدارىنى تۆۋەنلىتىش، زىيانىنى يەڭگىللىتىش، ئۇنۇمنى ئۆستۈرۈشتىن ئىبارەت ئۈچ جەھەتتىن تۇتۇلدى، ئالدىنى ئېلىشتا بۇرۇنقى ساپ خىمىيىلىك دورىلار بىلەن مۇداپىئەلىنىش ئىشى پۈتۈنكىلىق دورىلار بىلەن مۇداپىئەلىنىش، سۈنئىي ئۇسۇللار بىلەن مۇداپىئەلىنىش، بىئولوگىيىلىك ئۇسۇللار بىلەن مۇداپىئەلىنىشتەك كۆپ خىل ۋاستىلەر بىلەن ئۇنۇملۇق تىزگىنلەشكە ئۆزگەرتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئورمانلاردىكى كېسەللىك، ھاشارات، چاشقان ئاپىتى يۈز بەرگەن يەر كۆلىمى 3 مىليون 49 مىڭ 600 مو (توغراق ۋە يېقىلغۇ ئورمىنىنى ئۆز ئىچىگە ئالمايدۇ)، بۇنىڭدىن مۇداپىئەلەنگەن يەر كۆلىمى 1 مىليون 536 مىڭ 600 مو، مۇداپىئەلىنىش نىسبىتى 50.39% بولۇپ، ئورمانچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ مۇداپىئەلەنگەن يەر كۆلىمى كېسەللىك، ھاشارات ئاپىتى يۈز بەرگەن يەر كۆلىمىنىڭ 50 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىشى كېرەك، دېگەن تەلەپ كۆرسەتكۈچىدىن تۆنجى قېتىم ئېشىپ كەتتى.

1991 - يىلى ئورمان ۋە ئۆسۈملۈكلەرنى كارانتىن قىلىش خىزمىتى كۈچەيتىلىپ، 3 - تۈركۈمدىكى مەخسۇس كارانتىن خادىملىرى 104 كىشىگە يەتكۈزۈلدى. ھازىر ئاپتونوم رايون بويىچە 187 نەپەر كارانتىن خادىمى بار بولدى، مۇتلەق كۆپ

ساندىكى ناھىيىلەردە بىردىن ئىككىگىچە مەخسۇس كارانتىن خادىمى سەپلەندى. مۇشۇ بىر يىلدا 102 مىليون 126 مىڭ 500 تۇپ كۆچەت ئۆز جايىدا كارانتىن قىلىندى، 10 مىليون 386 مىڭ 800 تۇپ كۆچەت يۆتكەپ كارانتىن قىلىندى، 4 مىليون 199 مىڭ تۇپ كۆچەت قايتىدىن كارانتىن قىلىندى، 28.4 تونىنا دەرەخ ئۇرۇقى، 56 مىڭ 500 كۇب مېتر ياغاچ، 35 تونىنا مېۋە يۆتكەپ كارانتىن قىلىندى. ھازىر ئاپتونوم رايون بويىچە كارانتىن ئوبيېكتى يوق كۆچەتزارلىق 29 بولۇپ، كۆلىمى 2102 موغا يېتىدۇ.

ئورمانلاردىكى كېسەللىك ۋە ھاشاراتنىڭ ئالدىنى ئېلىشنى باشقۇرۇش سىستېمىسى دەسلەپكى كۆلەمگە ئىگە بولدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئورمانلاردىكى كېسەللىك ۋە ھاشارات ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - كارانتىن قىلىش پونكتى 64كە، ئورمانلاردىكى ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئېلىش خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان مەخسۇس خادىم 237 نەپەرگە يېتىپ، ئورمانلاردىكى ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئېلىشنى باشقۇرۇش سىستېمىسى قۇرۇلۇشىنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلانىنىڭ 1 - يىلىدا يەتكۈزۈش تەلەپ قىلىنغان سان ئورۇندالدى.

3. ياۋايى ھايۋانلارنى مۇھاپىزەت قىلىش خىزمىتى 1) 1991 - يىل 1 - ئايدا ئاپتونوم رايون تېلېفون يىغىنى چاقىرىپ، ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرىدىن تونۇشنى ئۆستۈرۈپ، ياۋايى ھايۋانلارنى قانۇنسىز تۇتۇش، ئۆلتۈرۈش، سېتىۋېلىش، ھاينىغا سېتىش ۋە ئەكەسچىلىك قىلىش ھەرىكەتلىرىگە قاتتىق زەربە بېرىپ، ياۋايى ھايۋانلارنى مۇھاپىزەت قىلىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەشنى تەلەپ قىلدى. 2) ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتى گۇۋۇيۈەن خىزمەت گۇرۇپپىسى بىلەن بىرلىكتە ئىلى، تارباغاتاي، سانجى، تۇرپان، قەشقەر قاتارلىق جايلاردىكى ياۋايى ھايۋانلارنى قالايمىقان تۇتۇش، كەلسە - كەلمەس ئوۋلاش ئەھۋاللىرىنى نۇقتىلىق تەكشۈردى. گۇۋۇيۈەن خىزمەت گۇرۇپپىسى ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇھاپىزەت قىلىش خىزمىتىدىكى نەتىجىلەرنى مۇئەييەنلەشتۈردى، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، شىنجاڭدا ياۋايى ھايۋانلارنى مۇھاپىزەت قىلىش خىزمىتىنىڭ جىددىي ۋەزىيەتكە دۇچ كېلىۋاتقانلىقىنى، ھازىرقى مۇھاپىزەت قىلىش كۈچى ۋە مۇئەسسەسە شارائىتى قاتارلىقلارنىڭ ئەمەلىي ئېھتىياج بىلەن بولغان پەرقىنىڭ چوڭ ئىكەنلىكىنى، بۇ جەھەتتىكى خىزمەتنى يەنمۇ كۈلگىرىلىگەن ھالدا كۈچەيتىش لازىملىقىنى كۆرسەتتى. 3) قاناس تەبىئەت مۇھاپىزىتى رايونىنىڭ ئومۇمىي پىلانى ئىچىدىكى دالدا ئىشلىنىدىغان خىزمەتلەر ئورۇندىلىپ بولدى.

4. ئورمانچىلىق رايونىنىڭ ئامانلىقى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ ئورمانچىلىق ساھەسىدىكى جامائەت خەۋپسىزلىكى تارماقلىرى ئورمانچىلىققا ئائىت جىنايى ئىشلار ئەنزىسى، ئامانلىق ساقلاشقا دائىر ئەنزە ۋە مەمۇرىي جازا ئەنزىلىرىدىن جەمئىي 1452نى قوبۇل قىلىپ، 1312 ئەنزىنى پاش قىلدى. پاش قىلىش نىسبىتى 90.36% بولدى، ھەر خىل قانۇنسىز جىنايەتچىلەردىن 1789 ئادەم (قېتىم)نى بىر تەرەپ قىلىپ، دۆلەتنى 1 مىليون 551 مىڭ يۈەنلىك بۇاستە ئىقتىسادىي زىياندىن ساقلاپ قالدى. قانۇنسىز كېسىلگەن 1112 كۇب مېتر ياغاچنى تۇتۇۋالدى. ياۋايى ھايۋانلارنى قانۇنسىز تۇتۇش، ئۆلتۈرۈش، سېتىۋېلىش، ھاينىغا سېتىش، ئەكەسچىلىك قىلىش قاتارلىق قانۇنسىز جىنايى ھەرىكەتلەرگە زەربە بەردى، قانۇنسىز ئوۋ ئوۋلاش ئەنزىسىدىن 90 نى پاش قىلىپ ۋە ئېنىقلاپ، قانۇنغا خىلاپلىق قىلغان 80 ئادەمنى جازالىدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرىنىڭ يولىيورۇقىغا ئاساسەن، ئورمانچىلىق نازارىتى ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىرلىكتە شىخو ناھىيىسى گەنجاخۇ سۆكسۈك مۇھاپىزەت رايونىدا ۋە كۇيتۇك قاتارلىق جايلاردا يۈز بەرگەن ئورماننى بۇزۇپ يەر ئېچىش ۋەقەسىنى تەكشۈردى.

چېن مىڭ

ئورمانچىلىق ئىشلەپچىقىرىشى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە جەمئىي 754 مىڭ مو ئورمان بەرپا قىلىندى، تەكشۈرۈشتە 695 مىڭ مو ئورمان لايىقەتلىك بولۇپ، پىلان 85% ئورۇندالدى، بۇنىڭ ئىچىدە ۋىلايەت، ئوبلاستلارنىڭ 547 مىڭ مو بولۇپ، پىلان 91.2%

ئورۇندالدى؛ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈمىنىڭ 147 مىڭ 700 مو بولۇپ، پىلان 68.7% ئورۇندالدى. ئومۇمىي خەلق مەجبۇرىي ئەمگەك بىلەن 46 مىليون 738 مىڭ تۇپ كۆچەت تىكتى، 5 مىليون 400 مىڭ كىشى مەجبۇرىي كۆچەت تىكىشكە قاتناشتى. شۇ يىلى يەنە ئىككى ناھىيە، ئالتە تۈمەن - مەيدان ئېتىز - ئېرىق بويلىرىنى ئورمانلاشتۇرۇشتا تەكشۈرۈپ تاپشۇرۇۋېلىشتىن ئۆتتى. شۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايون بويىچە تۆت ۋىلايەت - ئوبلاست، 53 ناھىيە - شەھەر، ئۈچ يېزا ئىگىلىك شى (ئىدارە) سى ۋە 98 تۈمەن - مەيدانلا ئېتىز - ئېرىق بويلىرىنى ئورمانلاشتۇرۇش ئاساسىي جەھەتتىن ئىشقا ئاشۇرۇلدى. غۇلجا شەھىرى، چاقىلىق ناھىيىسى كۆكەرتىشتە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتۈپ، مىنىستىرلىك ئېلان قىلغان كۆكەرتىلگەن ناھىيە ئۆلچىمىگە يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئالتە ناھىيە (شەھەر) تۈزلەڭلىكنى كۆكەرتكەن ناھىيە ئۆلچىمىگە يەتتى.

مۇشۇ بىر يىلدا 90 مىڭ مو يەردە كۆچەت پېتىشتۇرۇلۇپ، يىللىق پىلان 85% ئورۇندالدى. كۆچەتزارلىقتىن 273 مىليون 714 مىڭ تۇپ كۆچەت ئېلىندى. بېكىندىن بىنا قىلىنغان ۋە پەرۋىش قىلىپ باشقۇرۇلغان ئەلا سۈپەتلىك ئۇرۇقلۇق دەرەخ كۆلىمى 43 مىڭ 100 موغا يەتتى (بېكى بىنا قىلىنغان ئەلا سۈپەتلىك ئۇرۇقلۇق دەرەخ كۆلىمى 400 مو). ئورمانچىلىق مىنىستىرلىكى بىلەن ئاپتونوم رايون بىرلىشىپ قۇرغان تۆت ئورۇندىكى ئەلا سۈپەتلىك دەرەخ ئۇرۇقىنى پېتىشتۇرۇش بازىسىنىڭ 2 - قارارلىق قۇرۇلۇش پىلانىنى لايىھىلەش ۋە پىلان ئىجدىكى ۋەزىپىلەرنى رويخەتكە ئېلىپ يوللاش خىزمىتى ئورۇندالدى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كۆچەتزارلىق 440قا، يېزا - بازارلاردىكى كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كۆچەتزارلىق 1012گە، يەككە ئائىلىلەر كۆچەتزارلىقى 3200 گە، جەمئىي كۆچەتزارلىق كۆلىمى 148 مىڭ 600 موغا يەتتى، شۇنىڭ بىلەن ۋىلايەت، ناھىيىلەردىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كۆچەتزارلىق مەركەز، يېزا - كەنتلەردىكى كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كۆچەتزارلىق

****

شىنجاڭدىكى ئۇچ شىمال ئېھاتە ئورمىنىنىڭ ئۇنۇمى

ئۇچ شىمال ئېھاتە ئورمىنى سىستېمىسىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى 1978 - يىلى باشلانغاندىن تارتىپ 1985 - يىلغىچە ئاپتونوم رايوندا بەرپا قىلىنغان ۋە ساقلاپ قېلىنغان ئورمان 2 مىليون 700 مىڭ موغا يېتىپ، ۋەزنە 50% ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى؛ 2 - قارارلىق قۇرۇلۇش مەزگىلى 1986 - يىلدىن 1995 - يىلغىچە بولۇپ، بۇ مەزگىلدە ئاپتونوم رايونىنىڭ ئۇچ شىمال ئېھاتە ئورمىنى سىستېمىسىغا كىرىدىغان ئورۇن 1 - قارارلىق قۇرۇلۇش مەزگىلىدىكى 53 ناھىيە (شەھەر) دىن 86 ناھىيە (شەھەر) گە ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈمىنىڭ 153 بوز يەر ئۆزلەشتۇرۇش تۈمەن - مەيدانغا كېڭەيتىلدى. 1991 - يىلدىكى ستاتىستىكىغا قارىغاندا، 1990 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە سۈنئىي ئۇسۇلدا بەرپا قىلىنغان ئورمان كۆلىمى 3 مىليون 700 مىڭ موغا يېتىپ، 2 - قارارلىق قۇرۇلۇش مەزگىلىدىكى سۈنئىي ئۇسۇلدا ئورمان بەرپا قىلىش پىلانى 99.5% ئورۇندالغان.

ئۇچ شىمال ئېھاتە ئورمىنى قۇرۇلۇشىنىڭ قۇرۇلۇش خىراجىتىنى توپلاشتا «ئامما پۇلغا سۈندۈرۈپ ئەمگەك قوشۇشنى ئاساس قىلىش، دۆلەتنىڭ مەبلەغ سېلىشىنى قوشۇمچە قىلىش» تىن ئىبارەت كۆپ مەنبەلىك مەبلەغ توپلاش ئۇسۇلى يولغا قويۇلدى. 1991 - يىلدىكى تەكشۈرۈشكە قارىغاندا، 1990 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە سېلىنغان ھەر خىل مەبلەغ 969 مىليون 520 مىڭ يۈەن بولغان، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت خام چوتى ئىجدە ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 27 مىليون 600 مىڭ يۈەن، مەركەز مالىيىسىدىن مەخسۇس تۇر بويىچە بۇيرۇپ ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 8 مىليون 410 مىڭ يۈەن، يەرلىك مالىيىدىن مەخسۇس تۇر بويىچە بۇيرۇپ

تايانچ، يەككە ئائىلىلەر كۆچەت يېتىشتۇرۇش تولۇقلىما قىلىنغان ئۇچ دەرىجىلىك كۆچەت يېتىشتۇرۇش سىستېمىسى تەدرىجي شەكىللەنمەكتە.

مۇشۇ بىر يىلدا تۇزلەڭلىكتىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئورمانچىلىق مەيدانلىرىدا 5394 مو ئورمان بەرپا قىلىندى، 1 مىليون مو تەبىئىي تۇزلەڭلىك ئورمىنى دائىرىلەپ ئۆستۈرۈلدى. 1 مىليون 500 مىك مو توغرىلىق كەلكۈن سۇيى بىلەن سۇغىرىلدى. 15 مىك مو يارامسىز ئورمانلىق ئۆزگەرتىپ بەرپا قىلىندى.

1991 - يىلى ئورمانچىلىق ساناىتى كارخانىلىرى 331 مىك كۇب مېتر ياغاچ ماتېرىيالى (بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتىگە بېۋاستە قارىشىلىق كارخانىلارنىڭ ئىشلەپچىقارغىنى 303 مىك كۇب مېتر)، 127 مىك كۇب مېتر ھەرىلەنگەن ياغاچ ماتېرىيالى (بۇنىڭ ئىچىدە ئورمانچىلىق نازارىتىگە قارىشىلىق كارخانىلارنىڭ ئىشلەپچىقارغىنى 112 كۇب مېتر)، 2850 كۇب مېتر سۈنئىي تالالىق پەنەركە ئىشلەپچىقاردى. ئاپتونوم رايون بويىچە بىر تۇتاش تەقسىم قىلىنىدىغان ياغاچ ماتېرىياللىرىنى توشۇش ئىشى پۈتۈنلەي پىلانلىق باشقۇرۇش ئىزىغا چۈشۈرۈلۈپ، 89 مىك 300 كۇب مېتر ياغاچ يېراقتا توشۇلدى. تاغلىق رايونلاردا 27 مىك 400 مو ئورمان يېڭىلىنىپ، پىلان %92.8 ئورۇندالدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتى ئورمانچىلىق ساناىتى كارخانىلىرىنىڭ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 12 مىليون 470 مىك يۈەن مەبلەغ سېلىندى، ساناەت مەھسۇلات قىممىتى (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) 152 مىليون 690 مىك يۈەنگە، پايدا - باج سوممىسى 45 مىليون 990 مىك يۈەنگە يەتتى.

چېن مېك

ئورمان بايلىقىنى باشقۇرۇش ۋە ئورمان مەھسۇرىيىتى خىزمىتى

1) گۇڭيۈەن تەستىقلىغان ئاپتونوم رايونلىك 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى يىللىق ئورمان كېسىش نورمىسى 2 مىليون 400

****

ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 65 مىليون 300 مىك يۈەن، ئورمان يېتىشتۇرۇش فوندىدىن مەخسۇس تۇر بويىچە ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 9 مىليون 500 مىك يۈەن، ئاممىلىك پۇلغا سۈندۇرۇپ قوشقان ئەمگىكى 858 مىليون 710 مىك يۈەن.

ئېتىز - ئېرىق ئىھاتە ئورمىنى ئاساسىي گەۋدە قىلىنغان، بوستانلىقنى سىرتىدىن ئوراپ تۇرىدىغان چاتقال ۋە ئوتلاق بەلباغلىرىنى، بوستانلىق ياقىلىرىدىكى قۇم - بوراندىن ساقلايدىغان غول ئورمان بەلباغلىرىنى، بوستانلىقلارنىڭ ئىچى ۋە سىرتىدىكى يېقىلغۇ قىلىشقا ۋە چارۋا بېقىشقا بولىدىغان ئورمانلار، كىچىك كۆلەمدىكى ئىقتىسادىي ئورمانلار ۋە ماتېرىيال ئورمىنىنى ئىچىگە ئالغان، غوللۇق دەرەخ، چاتقاللىق، ئوت - چۆپلەر ۋە تور، بۆلەك، بەلباغلار ئۆزئارا بىرلەشتۈرۈلگەن ئىھاتە ئورمىنى سىستېمىسى دەسلەپكى قەدەمدە بوراندىن مۇداپىئەلىنىپ، قۇمنى تۇراقلاشتۇرۇش، تەبىئىي ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش رولىنى جارى قىلدۇردى. بۇنىڭ بىلەن ئېكولوگىيىلىك مۇھىت ياخشىلاندى، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ تەرەققىياتى ئىلگىرى سۈرۈلدى. ئېگىزلىكى 50 سانتىمېتردىن 60 سانتىمېترغىچە بولغان چاتقاللىق ۋە ئوت - چۆپ بەلباغلىرى شامالنىڭ يەر ئۈستىدىكى سۈرئىتىنى %40 تىن %90 كىچە ئاستىلىتىپ، ئېقىم سۈرئىتىنى توسۇش دەرىجىسىنى تۆت - بەش ھەسسە، شىددەتلىك ئېقىمنى ئاستىلىتىش كويىفىتسېنتىنى 1.2 ھەسسىدىن 1.5 ھەسسىگىچە ئاشۇردى؛ 100 مېتردىن 244 مېترغىچە كەڭلىكتىكى چاتقاللىق ۋە ئوت - چۆپ بەلباغلىرى بوراندا قۇمنىڭ ئېقىش مىقدارىنى %90 تىن %97 كىچە ئازايتتى؛ ئوخشاش بولمىغان قۇرۇلمىدىكى قۇم - بوراندىن ساقلايدىغان غول ئورمان بەلباغلىرى ئوخشاشمىغان دەرىجىدە قۇم توسۇش ئۈنۈمىگە ئىگە؛ زىچ قۇرۇلمىلىق ئورمان بەلباغلىرىنىڭ ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر مېتر يەردىكى يىللىق قۇم توسۇش مىقدارى 3.78 كۇب مېتر، شالاڭ قۇرۇلمىلىق ئورمان بەلباغلىرىنىڭ 3.06 كۇب مېتر، شامال ئۆتكۈزۈشچان

مىلك كۈب مېتر (زاپاس مىقدار) بىلەن چەكلىنىدۇ دېگەن كۆرسەتكۈچكە ئاساسەن، 1991 - يىلى مۇڭاپىق باشقۇرۇش، ئۇزمەي پايدىلىنىش ۋە ئورمانىنىڭ كېسىلىش مىقدارىنى قاتتىق تىزگىنلەش پرىنسىپى بويىچە، ئورمان كېسىش نورمىسى ئاپتونوم رايوندىكى ھەر قايسى جايلارنىڭ ھازىرقى ئورمان بايلىقى ئەھۋالىغا، ئورمانلارنىڭ ئۆسۈش ۋە خوراش مىقدارىغا بىرلەشتۈرۈلگەن ھالدا ۋىلايەت، ئوبلاستلارغا بۆلۈپ چۈشۈرۈلۈپ، ناھىيە، مەيدانلارغا ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى، ئورمان كېسىشنى چەكلەنگەن نورما ئىچىدە باشقۇرۇش بىلەن پىلانلىق باشقۇرۇشنى بىرلىككە كەلتۈرۈش ئاساسەن ئىشقا ئاشۇرۇلدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئاپتونوم رايوندا دەل - دەرەخلەرنى كېسىشنى باشقۇرۇش چارىسى تۈزۈپ چىقىلىپ، دەل - دەرەخلەرنى كېسىشنى باشقۇرۇش تۈزۈملەشتۈرۈلدى ۋە قىبلىپلاشتۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە كۆڭۈلدىكىدەك ئىشقا ئاشۇرۇلدى، بەزى ۋىلايەتلەردە كېسىپ بولغاندىن كېيىن تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈڭبلىش يولغا قويۇلدى.

ئورمانچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ تەكشۈرۈشىگە قارىغاندا، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ئورمان بايلىقىنىڭ خوراش مىقدارى 1990 - يىلدىكىدىن 593 مىڭ كۈب مېتر تۆۋەنلىگەن.

2) ئورمان بايلىقىنى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاش ئىشى ئورۇندالدى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە ئورمان بايلىقىنى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاش خىزمىتى ئاساسىي جەھەتتىن ئورۇندالدى؛ شىنجاڭ ئورمان چارلاش - لايىھىلەش ئورنى ئورمانچىلىق مىنىستىرلىكى چۈشۈرگەن ئاپتونوم رايون بويىچە ئورمان بايلىقىنى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاشنى 2 - قېتىم قايتا تەكشۈرۈش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىدى، جەمئىي 10 مىڭدىن ئارتۇق ئۇلگىلىك يەرنى تەكشۈردى، ئۇلگىلىك يەرنى قايتا رەتكە تۈرغۇزۇش نىسبىتى 96% تىن، ئۇلگىلىك ئورمانلارنى قايتا رەتكە تۈرغۇزۇش نىسبىتى 92% تىن يۇقىرى بولۇپ، مىنىستىرلىك ئېلان قىلغان ئۇلچەمدىن ئېشىپ كەتتى.

3) ئورمان بايلىقى بويىچە ئارخىپ قۇرۇلۇشى

قۇرۇلمىلىق ئورمان‌بەلباغلىرىنىڭ 1.02 كۈب مېتر بولىدۇ؛ تار بەلباغلىق كاتەكچىسىمان ئورمانلاردىن تەركىب تاپقان ئېتىز - ئېرىق ئىھاتە ئورمىنى تورلىرى ئۆسۈش مەزگىلىدە ئېتىز - ئېرىقلارغا يېقىن يەر قاتلىمىدىكى شامال سۈرئىتىنى 25% تىن 50% كىچە ئاستىلىتىدۇ، ئەتىياز پەسلىدە ئېتىز - ئېرىقلارنىڭ تېمپېراتۇرىسىنى 0.7℃ تىن 3.5℃ قىچە، كۈز پەسلىدە 0.6℃ تىن 2.3℃ قىچە ئۆرلىتىدۇ، ياز پەسلىدە 0.1℃ تىن 2.0℃ قىچە تۆۋەنلىتىدۇ، نىسپىي نەملىكنى 4.5% تىن 12.5% كىچە ئۆرلىتىپ، سۇنىڭ پارغا ئايلىنىشىنى 12% تىن 20% كىچە ئازايتىدۇ، شۇنىڭ بىلەن قوم - بوراننىڭ زىيىنى ئېغىر بولىدىغان رايون ۋە يىللاردا بۇغداي مەھسۇلاتىنى 45% تىن 117.6% كىچە ئاشۇرغىلى، قوم - بوراننىڭ زىيىنى يەڭگىلەيدىغان بولىدىغان رايون ۋە يىللاردا بۇغداي مەھسۇلاتىنى 16% تىن 29% كىچە، پاختا مەھسۇلاتىنى 24% چامىسىدا ئاشۇرغىلى، شورلۇق رايونلاردا بۇغداي مەھسۇلاتىنى 22.3%تىن 47.9% كىچە ئاشۇرغىلى بولىدۇ. شورلۇق - زەي يەرلەردە ۋە قۇملۇقلاردا بەرپا قىلىنغان، يېقىلغۇ قىلىشقا، چارۋا بېقىشقا بولىدىغان ئورمان بەلباغلىرى يەر ئاستى سۈيىنىڭ ئورنىنى 0.7 مېتردىن 1.1 مېترغىچە تۆۋەنلىتىپ، 100 سانتىمېتر يەر قاتلىمىدىكى تۇز تەركىبىنى 27% تىن 79% كىچە ئازايتىدۇ؛ ئورمانلار ئۆسۈش مەزگىلىدە شامالنىڭ سۈرئىتىنى 80% ئاستىلىتىدۇ، ھاۋا تېمپېراتۇرىسىنى 1.7℃ تىن 1.8℃ كىچە، يەر تېمپېراتۇرىسىنى 3.8℃ تۆۋەنلىتىدۇ، سۇنىڭ پارغا ئايلىنىشىنى 22% ئازايتىدۇ. تىكلىگىنىگە ئۈچ يىل بولغان جىگدىنى چاتاش، پەرۋىش قىلىش ئارقىلىق‌ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر بىر موسىدىن يىلىغا 321 كىلوگرام ئوتۇن ئالغىلى، تىكلىگىنىگە ئۈچ يىلدىن سەككىز يىلغىچە بولغان جىگدە ئورمىنىنىڭ ھەر بىر موسىدىن ئوتتۇرا ھېساب بىلەن يىلىغا 237.6 تونىنا غازالىق ۋە مېۋە، 200 كىلوگرام ئوت - چۆپ ئالغىلى بولىدۇ، ھەر بىر مو ئورمانلىقتىن 14 — 15 قوي ئون نەچچە كۈن يېگۈدەك يەم - خەشەك ئالغىلى بولىدۇ، بەزى جايلاردىكى بالدۇر بەرپا قىلىنغان

خىزمىتى كۆچەيتىلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئورمان بايلىقى ئارخىپ قۇرۇلۇشى توغرىسىدا بىر تۇتاش بەلگىلىمە تۈزۈپ چىقىلىپ، «ئۇچىنى بىرلىككە كەلتۈرۈش» (جەدۋەلنى بىرلىككە كەلتۈرۈش، ئۆلچەمنى بىرلىككە كەلتۈرۈش، ئۇسۇلنى بىرلىككە كەلتۈرۈش) ئەملگە ئاشۇرۇلدى. غەربىي تەڭرىتاغ ئورمانچىلىق ئىدارىسى ئارخىپ قۇرۇلۇشى خىزمىتىنى ئورۇنداپ بولۇپ، سانلىق مەلۇماتلارنى يېڭىلاپ، مىكرو ئېلېكترونلۇق ماشىنا ئارقىلىق باشقۇرۇشقا ئۆتتى؛ ئالتاي تېغى ئورمانچىلىق ئىدارىسى ئارخىپ قۇرۇلۇشىنى ئورۇنداپ بولدى؛ ئوتتۇرا ۋە شەرقىي تەڭرىتاغ ئورمانچىلىق مەيدانى ئارخىپ قۇرۇلۇشى خىزمىتىنى ئىشلەۋاتىدۇ. تۈزلەڭلىك رايونلىر بىدا ئارخىپ قۇرۇلۇشىنى ئورۇنداپ بولغان ناھىيىلەر %30 كە يەتتى.

4) ئورمان مەمۇرىيىتىنى باشقۇرۇش خىزمىتى ئىشلىنىشكە باشلىدى. 1991 - يىلى ياغاچ ماتېرىياللىرىنى تەكشۈرۈش پونكىتىدىن ئۇچى قۇرۇلۇپ، خىزمەتنى قانات يايدۇردى. ئۇلار شۇ يىلى توشۇلغان 80 مىڭ كۇب مېتر ياغاچنى تەكشۈرۈپ، قانۇن - تۈزۈمگە خىلاپ توشۇلغان 3500 كۇب مېتر ياغاچنى بىر تەرەپ قىلىپ، ئوغرىلىقچە قالايمىقان ئورمان كېسىشنى توسۇش ۋە ياغاچ ماتېرىياللىرىنىڭ ئوبوروت تەرتىپىنى تۈزەشتە ئۆز رولىنى جارى قىلدۇردى. ياغاچ ماتېرىيالى بازىرىنى باشقۇرۇش ئىشى كۆنتەرتىسىكە قويۇلدى، ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتى بىلەن سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى بىرلىكتە «ياغاچ ماتېرىيالى ئوبوروتىنى باشقۇرۇشنى تېخىمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چۈشۈردى، بەزى ۋىلايەتلەردە ئورمانچىلىق مەمۇرىيىتى خىزمىتى نورمال ئىزغا چۈشۈشكە باشلىدى.

چېن مىڭ

تۈزلەڭلىكتىكى دۆلەت ئورمانچىلىق مەيدانلىرى (باشقۇرۇش پونكىتلىرى) ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈلدى

ئورمانچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ ئورۇنلاشتۇ-

****

ماتېرىيال ئورمىنى، ئىھاتە ئورمىنى، ئېتىز - ئېرىق ئورمىنى: ھويلا - ئارام ئورمىنى ۋە يول بويلىرىغا تىكىلىگەن ئورمانلار ئارىلاپ كېسىلىپ، پايدىلىنىشقا باشلىدى ھەمدە ئۇنىڭدىن 1 مىليون 257 مىڭ كۇب مېتر ياغاچ ماتېرىيال ئېلىندى. ياغاچ ماتېرىيال، يېقىلغۇ، يەم - خەشەك ۋە مەھەللىۋى ئوغۇت بەك كەم بولۇش ئەھۋالى بىرئاز ياخشىلاندى.

تەكلىماكان چۆللۈكىنىڭ جەنۇبىي قىرغىقىغا جايلاشقان خوتەن ۋىلايىتىنىڭ ئىھاتە ئورمىنى سىستېمىسى دەسلەپكى كۆلەمگە ئىگە بولۇپ، بوستانلىقنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى ياخشى سۈپەتلىك ئايلىنىش دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندى. ئالاقىدار تارماقلارنىڭ يېقىنقى بىر قانچە يىلدىن بۇيانقى ئۇدا كۆزىتىشچە، ئورمان تورلىرى ئىچىدىكى شامال سۈرئىتى تاقىر يەرلەرگە قارىغاندا %1.58 تىن %71 كىچە ئاجىزلىغان، سۈنىڭ پارغا ئايلىنىش مىقدارى %3.58 ئازلىغان. ئەلا سۈپەتلىك ئۇرۇق، ئوغۇت ۋە تېرىقچىلىق تۈزۈمى ئىسلاھاتى قاتارلىق يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتىنى ئاشۇرىدىغان ئامىللارنى ھېسابقا ئالمىغاندا، ئېتىز - ئېرىق ئىھاتە ئورمانلىرىنىڭ مەھسۇلاتىنى ئاشۇرۇش ئۇنۇمى %12 تىن يۇقىرى بولغان. قەشقەر ۋىلايىتى يېقىلغۇ ئورمانلىرىنى زور كۆچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇپ، كۆلىمىنى 870 مىڭ موغا، يېقىلغۇ ماتېرىياللىرى بىلەن تۈزنى تەمىنلەش نىسبىتىنى %30تىن كۆپرەككە يەتكۈزگەن. «ئوت ماكانى»، «شامال ئامبىرى» دەپ نام ئالغان تۇرپاندا دەل - دەرەخ ۋە باشقا ئۈسۈملۈكلەرنىڭ كۆپەيتىلىشىگە ئەگىشىپ، ئېتىز - ئېرىق ئورمان تورلىرى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندى، ھازىر سەككىز بالدىن تۆۋەن شامال چىقسا، ئاساسەن، زىيان يەتكۈزەلمەيدىغان، ئون بال بوران چىقسا، تېرىلغان يەر كۆلىمىنىڭ ئون پىرسەنتىگە زىيان يەتكۈزىدىغان بولدى، زىيان بۇرۇنقىدىن %69 ئازايدى.

چېن مىڭ

رۇشىغا ئاساسەن، 1991 - يىلى 5 - ئايدىن 10 - ئايغىچە ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتى ئاپتونوم رايون بويىچە تۈزلەڭلىكتىكى دۆلەت ئورمانچىلىق مەيدانلىرى (باشقۇرۇش پونكىتلىرى) نىڭ ئاساسىي ئەھۋالى، ئورمان بايلىقى، ئىشچى - خىزمەتچىلەر قوشۇنى قۇرۇلمىسى ۋە ئىش ھەققىسوممىسى، ماشىنا - ئۇسكۇنىلىرى، ئاساسىي قۇرۇلۇش مەبلىغىنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالى، ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى، كەسپىي مالىيە كىرىم - چىقىمى، 1978 - يىلدىكى ئاساسىي ئەھۋالى (ئۇچ شىمال ئىھاتە ئورمىنى سىستېمىسى قۇرۇلۇشىنىڭ 1 - يىلدىكى ئەھۋالى)، ھۆددىگە ئېلىپ باشقۇرۇش ۋە بىرلىشىپ باشقۇرۇش ئەھۋالى قاتارلىق ئون جەھەتتىكى ئەھۋالنى ئومۇمىيۇزلۇك تەكشۇردى.

ئاپتونوم رايوندا ھازىر بار دۆلەت ئورمانچىلىق مەيدانى (باشقۇرۇش پونكىتى) 64 (سۈنئىي ئۇسۇلدا كۆچەت تېكىپ بەرپا قىلىنغان ئورمانچىلىق مەيدانى 20، تۈزلەڭلىكتىكى تەبىئىي ئورمانچىلىق مەيدانى 13، تۈزلەڭلىكتىكى تەبىئىي ئورمان باشقۇرۇش پونكىتى31) بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە نامرات مەيدان (پونكىت) 36؛ ئىگىلىك باشقۇرۇش ئومۇمىي كۆلىمى 107 مىليون 930 مىڭ مو، ئورمانچىلىققا ئىشلىتىلگەن يەر كۆلىمى 107 مىليون 500 مىڭ مو. ئورمانچىلىققا ئىشلىتىلگەن يەر ئىچىدە ئورمانلىق 8 مىليون 820 مىڭ مو؛ ئورمان بەرپا قىلىنىۋاتقان يەر 15 مىڭ مو، چاتقال ئورمىنى 21 مىليون 380 مىڭ مو، شالاڭ ئورمانلىق 10 مىليون 900 مىڭ مو، كۆچەتزارلىق 2500 مو، تاقىر يەر 66 مىليون 380 مىڭ مو، ئۆسۈۋاتقان دەرەخنىڭ ئومۇمىي زاپىسى 8 مىليون 810 مىڭ كۇب مېتر بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە ئورمانلىقلاردىكى ئۆسۈۋاتقان دەرەخنىڭ ئومۇمىي زاپىسى 7 مىليون 500 مىڭ كۇب مېتر. ئورمان يولى 1 مىليون 614 مىڭ مېتر، قاراۋۇل مۇنارى توققۇز، خەۋەرلىشىش لىنىيىسى 950 مىڭ مېتر، ئوت ئاپىتىدىن مۇداپىئەلىنىش لىنىيىسى 65 مىڭ مېتر.

64 مەيدان ۋە پونكىتتىكى جەمئىي ئىشچى - خىزمەتچى 5405 نەپەر. بۇنىڭ ئىچىدە مۇقىم ئىشچى - خىزمەتچى 4510 نەپەر، توختاملىق ئىشچى 343 نەپەر، ئۇزۇن مۇددەتلىك ۋاقىتلىق ئىشچى 552 نەپەر. مۇقىم ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئىچىدە ئالىي تېخنىكۇمدىن يۇقىرى ئوقۇش تارىخىغا ئىگىلەر 86 نەپەر، ئوتتۇرا تېخنىكۇم ۋە تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇش تارىخىغا ئىگىلەر 706 نەپەر، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ۋە باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇش تارىخىغا ئىگىلەر 3309 نەپەر، ساۋاتسىزلار 409 نەپەر؛ مەمۇرىي كادىر 497 نەپەر، تېخنىكا كادىرى 250 نەپەر؛ ئالىي دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار بىر نەپەر، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 40 نەپەر، تۆۋەن دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 140 نەپەر.

ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغ 86 مىليون 680 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت سالغان مەبلەغ 68 مىليون 150 مىڭ يۈەن. 1990 - يىلى ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 7 مىليون 40 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت سالغان مەبلەغ 3 مىليون 260 مىڭ يۈەن، قەرز ئېلىنغىنى 2 مىليون 120 مىڭ يۈەن، ئۆزى تەييارلىغىنى 1 مىليون 660 مىڭ يۈەن.

مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى (1990 - يىلدىكى باھا بويىچە ھېسابلاندى) 45 مىليون 410 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئورمان مەھسۇلات قىممىتى 25 مىليون 540 مىڭ يۈەن، سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 9 مىليون 500 مىڭ يۈەن. يىللىق كىرىم 21 مىليون 610 مىڭ يۈەن، ئومۇمىي چىقىم 22 مىليون160 مىڭ يۈەن، زىيان 550 مىڭ يۈەن.

1990 - يىلى بەرپا قىلىنغان ئورمان 8385 مو، يېڭىلانغىنى 1179 مو، يېتىشتۇرۇلگەن كۆچەت 1601 مو، پەرۋىش قىلىنغان ياش ئورمان576 مىڭ 373 مو، يېتىلگەن ئورماندىن پەرۋىش قىلىنغىنى 920 مىڭ 948 مو، ئۆزگەرتىلگەن تۆۋەن مەھسۇلاتلىق ئورمان 40 مىڭ 536 مو، كېسىلگەن ئورمان كۆلىمى 12 مىڭ 726مو؛ ئىشلەپچىقىرىلغان ياغاچ ماتېرىيال 15 مىڭ 736 كۇب مېتر، ئۆي جاھازى 24 مىڭ 450 دانە، ياڭاق 47.04 توننا،

باشقا مېۋە - چېۋىلەر 2325.2 تونىا، كۆكتات 258 تونىا.

بۇ قېتىمقى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىكىنىڭ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئورمانچىلىق مەيدانلىرىنىڭ قۇرۇلۇش ئەھۋالىنى تەھلىل قىلىشى، تەرەققىيات ئومۇمىي پىلانىنى تۈزۈپ چىقىشى، ئۇنۇملۇك باشقۇرۇشنى يولغا قويۇشى ئۈچۈن ئىلمىي ئاساس ھازىرلاپ بەردى.

خي مىڭيۇك

تاغلىق رايونلاردىكى ئورمانلار ۋە يېڭىلانغان ئورمانلار ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتى، بىر قانچە يىلدىن بۇيان سۈنئىي ئۈسۈلدا يېڭىلانغان ئورمانلارنىڭ ئۈنۈمى ۋە يېڭىلىنىش، يېتىشتۈرۈلۈش، كېسىلىش دەرىجىسىنى ئېنىقلاش مەقسىتىدە، ئاپتونوم رايون بويىچە تاغلىق رايونلاردىكى 44 ئورمانچىلىق مەيدانىنىڭ ئورمانلارنى يېڭىلاش ئەھۋالىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈشنى تەشكىللىدى. تەكشۈرۈش بىر يىلغا يېقىن داۋاملاشتى. تەكشۈرۈشكە 285 كىشى بۇۋاستە قاتناشتى، ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈشكە 986 مىڭ 574 يۈەن پۇل ئاجرىتىلدى. تەكشۈرۈلگەن كۆلەم 1 مىليون 853 مىڭ 840 موغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە كېسىلگەن ئورمان ئىزى 1 مىليون 804 مىڭ 270 مو، ئورمان بەرپا قىلىشقا بولىدىغان قاقاس تاغلاردىكى ئورمان بەرپا قىلىش مەشغۇلاتى ئېلىپ بېرىلغان جاي 32 مىڭ 947 مو، كۆيۈپ كەتكەن ئورمان ئىزى 16 مىڭ 632 مو.

ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈشتىن قارىغاندا، شىنجاڭ ئازاد بولغاندىن تارتىپ 1989 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە كېسىلگەن ئورمان كۆلىمى 1 مىليون 804 مىڭ 270 مو، بۇنىڭ ئىچىدە تۈتاش كېسىلگىنى 187 مىڭ 540 مو. 1990 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە كۆكەرتىلگەن ئورمان ئىزى 1 مىليون 655 مىڭ 734 مو، بۇنىڭ ئىچىدە سۈنئىي يول بىلەن كۆكەرتىلگىنى 192 مىڭ 9 مو، سۈنئىي يول بىلەن كۆكەرتىش ئىلگىرى سۈرۈلگىنى 7826 مو، تەبىئىي كۆكەرتىلگىنى 1 مىليون 455 مىڭ 899 مو؛ مۇزاپىق پايدىلىنىشقا بولىدىغان، لېكىن كۆكەرتكىلى بولمايدىغان يەر كۆلىمى 27 مىڭ 600 مو. كۆكەرتىشكە تېگىشلىك بولۇپ كۆكەرتىلمەي قالغان ئورمان ئىزى 120 مىڭ 936 مو بولۇپ، 1985 - يىلدىكى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈشتىكىدىن 135 مىڭ 437 مو ئازايغان. ئورمان ئىزلىرىنى كۆكەرتىش نىسبىتى 93.2% كە يېتىپ، 1985 - يىلدىكىدىن 9.7 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆسكەن.

1990 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە سۈنئىي ئورمان بەرپا قىلىش مەشغۇلاتى ئېلىپ بېرىلغان كۆلەم 672 مىڭ 570 موغا، ساقلىنىپ قالغىنى 226 مىڭ 542 موغا يەتتى، ئونتۇرىچە ساقلىنىپ قېلىش نىسبىتى 33.7%، 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ساقلىنىپ قېلىش نىسبىتى 63.6% بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە بۆك يېتىلگەن ئورمان 61 مىڭ 888 مو، زاپاس مىقدارى 107 مىڭ 775 كۇب مېتر، يىللىق ئۆسۈش مىقدارى 17 مىڭ 699 كۇب مېتر، يىللىق ئۆسۈش نىسبىتى 16.5% بولدى. سۈنئىي ئۈسۈلدا يېڭىلانغان ئورمانىنىڭ ساقلىنىش كۆلىمىنى ئورمان ئىزلىرى تۈرى بويىچە ئايرىغاندا، كېسىلگەن ئورمان ئىزىنىڭ سۈنئىي كۆكەرتىلگىنى 192 مىڭ 9 مو، ئورمانغا باب يەرلەردە بەرپا قىلىنغان ئورمان 25 مىڭ 726 مو، كۆيۈپ كەتكەن ئورمان ئىزىدىن كۆكەرتىلگىنى 4500 مو، ئۆزگەرتىلگەن تۆۋەن مەھسۇلاتلىق ئورمان 4307 مو. دەرەخ تۈرى بويىچە ئايرىغاندا، شەمشاد 205 مىڭ 186 مو بولۇپ، ساقلىنىۋاتقان ئورمان كۆلىمىنىڭ 90.6 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ؛ بال قارىغىيى 7559 مو بولۇپ، 3.3% نى ئىگىلەيدۇ؛ شەمشاد ۋە بال قارىغىيى ئارىلاش ئورمان 4132 مو بولۇپ، 1.8% نى ئىگىلەيدۇ؛ تېرەكلىك 2204 مو بولۇپ، 1% نى ئىگىلەيدۇ؛ شەمشاد بىلەن قېيىن ئارىلاش ئورمان 7292 مو بولۇپ، 3.2% نى ئىگىلەيدۇ؛ قېيىنزار لىق 169 مو بولۇپ، 0.1% نى ئىگىلەيدۇ.

جاڭ يۈكجيەن

ئورمانچىلىق سانائەت كارخانىلىرىنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايونلۇق نۇقتىلىق تېخنىكا

ئۆزگەرتىش تۈرىگە كىرگۈزۈلگەن ئۇرۇمچى ياغاچ ماتېرىيالى زاۋۇتى ياپونىيىدىن كىرگۈزگەن پەنەركە ئىشلەش لىنىيىسى ۋە چۈۋۈشقا، قۇراشتۇرۇشقا بولىدىغان 32 يۇرۇش ئۆي جاھازى ئىشلەش لىنىيىسى 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئاپتونوم رايوننىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

سىرتتىن يىلىغا 10 مىڭ كۈب مېتر پەنەركە ئىشلەپچىقىرالايدىغان لىنىيىنى كىرگۈزۈش تۈرى 1986 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد كومىتېتى ۋە پىلان كومىتېتىنىڭ تەستىقى بىلەن ئاپتونوم رايوننىڭ 1986 - يىللىق تېخنىكا ئۆزگەرتىش پىلانىغا كىرگۈزۈلگەنىدى. بۇ تۈرگە سېلىنغان مەبلەغنىڭ ئەمەلىي ئورۇندالغىنى 22 مىليون 876 مىڭ يۈەن بولدى. بۇ تۈرنىڭ قۇرۇلۇشى 1986 - يىلى 7 - ئايدا باشلىنىپ، 1988 - يىلى 3 - ئايدا ئاساسىي جەھەتتىن پۈتتى. 7 - ئايدا ياپونىيىدىن ئادەم كېلىپ تەكشۈرۈپ سىناق قىلغاندا، بىر قېتىملىق سىناقتىلا مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇپ، 1 - تۈركۈم پەنەركە ئىشلەپچىقىرىلدى. 1989 - يىلى 3 - ئايدا بۇ لىنىيە سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى، مەھسۇلاتى دۆلەتلىك سۈنئىي پەنەركىنى تەكشۈرۈش ۋە سىناش مەركىزىنىڭ تەكشۈرۈپ سىنىشىدىن ئۆتۈپ، سۈپىتى دۆلەت ئۆلچىمىگە يەتتى. شۇ يىلى 11 - ئايدا ئاپتونوم رايوننىڭ يېڭى مەھسۇلاتلارنى باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى. سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەش جەريانىدىكى تەكشۈرۈشتە، ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى ۋە مەھسۇلات سۈپىتى لايىھىدىكى تەلەپكە يەتتى.

سىرتتىن يىلىغا 50 مىڭ دانە 32 يۇرۇش چۈۋۈشقا ۋە قۇراشتۇرۇشقا بولىدىغان ئۆي جاھازى ئىشلەپچىقىرالايدىغان لىنىيىنى كىرگۈزۈش تۈرى 1987 - يىل 6 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتى ۋە ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن، 1988 - يىل 2 - تۈركۈمدىكى تېخنىكا ئۆزگەرتىش پىلانىغا كىرگۈزۈلگەنىدى. بۇ تۈرگە سېلىنغان مەبلەغنىڭ ئەمەلىي ئورۇندالغىنى 10 مىليون 110 مىڭ يۈەن بولدى. بۇ لىنىيە 1990 - يىل 10 - ئايدا سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلۈپ، 32 يۇرۇش ئۆي جاھازىدىن 1000 دانە ئىشلەپچىقىرىلىپ، مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئىشلەپچىقىرىلغان مەھسۇلات 1991 - يىل 8 - ئايدا ئاپتونوم رايوننىڭ يېڭى مەھسۇلاتلارنى باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتۈپ، خەلقئارادىكى ئالىي ۋە ئوتتۇرا دەرىجىلىك ئۆي جاھازلىرىنىڭ سۈپەت تەلىپىدىن ئېشىپ كەتتى. سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەش جەريانىدىكى تەكشۈرۈشتە، ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى ۋە مەھسۇلات سۈپىتى لايىھىدىكى تەلەپكە يەتتى.

چېن مېڭ
ياڭ يۈخۈەن

يېزا - بازار ئورمانچىلىق خىزمىتى پونكىتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى

1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايوندا جەمئىي 680 يېزا - بازار (رايون) ئورمانچىلىق خىزمىتى پونكىتى قۇرۇلۇپ، ئۇنىڭغا 1962 نەپەر ئورمانچىلىق كەسپىي خادىمى سەپلەندى. بۇ خىزمەت پونكىتلىرى يېزىلاردا ئورمان بىنا قىلىش، ئورمان يېتىشتۇرۇش، ئورمان بايلىقىنى باشقۇرۇش، ئورمان مۇھاپىزەت قىلىش، ئۆت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش قاتارلىق جەھەتلەردە نۇرغۇن خىزمەتلەرنى ئىشلەپ، ئاپتونوم رايوننىڭ ئورمانچىلىق ئىشلەپچىقىرىش ۋەزىپىسىنىڭ ئوڭۇشلۇق ئورۇندىلىشىدا ئۆز رولىنى جارى قىلدۇردى.

لېكىن، ئاپتونوم رايوندىكى يېزا - بازار ئورمانچىلىق خىزمىتى پونكىتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى كېيىنرەك باشلاندى. ھازىر ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا - بازار (رايون) ئورمانچىلىق پونكىتلىرىنىڭ ئاپپاراتلىرى تېخى تولۇق ئەمەس، ئورمانچىلىق كەسپىي خادىملىرىنىڭ شتاتى ئاز، خىراجىتىمۇ كاپالەتكە ئىگە ئەمەس، تەكشۈرۈلۈشىچە، رەسمىي شتاتلىق ئورمانچىلىق كەسپىي خادىمى ئاران 421 بولۇپ، قالغان 1541 خادىمنىڭ ھەممىسى دېھقانلاردىن قوبۇل قىلىنغان ۋاقىتلىق ئىشچىلار ئىكەن، ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتى ھەر يىلى ئۇلارنىڭ ئىش ھەققىنى يېزا - كەنتلەردە ئورمان بەرپا قىلىش قوشۇمچە خىراجىتىدىن بېرىدىكەن.

1990 - يىلدىكى يەنە بىر ستاتىستىكىغا قارىغاندا، رەسمىي شتاتلىق ئىشچىلار ئىچىدە ئورمانچىلىق تېخنىكا كادىرى ئاران 48 نەپەر ئىكەن؛ دېھقانلاردىن قوبۇل قىلىنغان ئورمانچىلىق كەسپىي خادىملىرى ئىچىدە تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇش تارىخىغا ئىگە بولغانلار 409 نەپەر، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپتىن تۆۋەن ئوقۇش تارىخىغا ئىگە بولغانلار 853 نەپەر بولۇپ، تېخنىكا ساپاسى ئومۇميۈزلۈك تۆۋەن ئىكەن، ئۇلارنى تېزدىن تەربىيىلەشكە توغرا كېلىدىكەن.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ئورمانچىلىق تارماقلىرى بۇ مەسىلىلەرنى نەزەردە تۇتۇپ، ئاساسلىقى، تۆۋەندىكى خىزمەتلەرنى چاك تۇتتى: 1) ئورمانچىلىق پونكىتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىنى كۆچەيتىپ، ھەر خىل قائىدە - تۈزۈملەرنى ئورناتتى ۋە مۇكەممەللەشتۈردى. 2) جايلارنىڭ ئەۋزەللىكىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، كۆپ خىل ئىگىلىكتى ۋە ھەقلىق تېخنىكا مۇلازىمىتىنى ئاكتىپ قانات يايدۇرۇپ، كۆچەت ئۆستۈرۈش، مېۋىلىك باغلارنى يېتىشتۇرۇش، باقمىچىلىقنى يولغا قويۇش، كېسەللىك ۋە ھاشاراتنىڭ ئالدىنى ئېلىش مۇلازىمىتى قاتارلىقلار ئارقىلىق كىرىمنى ئاشۇرۇپ، ئورمانچىلىق پونكىتلىرىنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى ھاياتىي كۆچنى كۆچەيتتى. ئاقسۇ ۋىلايىتىدىكى 85 ئورمانچىلىق پونكىتىدىن 43ى كۆپ خىل ئىگىلىكنى قانات يايدۇردى، 1990 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە بۇ 43 ئورمانچىلىق پونكىتىنىڭ تۇراقسىز مەبلىغى 192 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 3) «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ رايون، يېزا - بازار ئورمانچىلىق پونكىتى خادىملىرىنى تەربىيىلەش ئومۇمىي پىلانى»نى تۈزۈپ چىقتى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئورمانچىلىق پونكىتلىرىنىڭ مەسئۇللىرىدىن 300 كىشى تەربىيىلەندى، بۇنىڭ ئىچىدە 1991 - يىلى تەربىيىلەنگىنى 200 نەپەر. ۋىلايەت، ئوبلاستلارمۇ ئومۇمىي پىلان بويىچە بىر قىسىم ئورمانچىلىق كەسپىي خادىملىرىنى تەربىيىلىدى.

تېمىچان زايىت

ياغاچ ماتېرىياللىرىنى تەكشۈرۈش پونكىتىدىن 82سى كۆچەيتىپ تەسىس قىلىندى

1991 - يىلى 12 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقى بىلەن، تاغلىق رايونلاردىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى 26 ئورمانچىلىق مەيدانىدا ياغاچ ماتېرىياللارنى تەكشۈرۈش پونكىتىدىن 82سى كۆچەيتىپ تەسىس قىلىندى. شۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايوندا ياغاچ ماتېرىياللىرىنى تەكشۈرۈش پونكىتى 89غا يەتتى. كۆچەيتىپ تەسىس قىلىنغان تەكشۈرۈش پونكىتلىرىغا كەسپىي جەھەتتىن ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتى بىۋاسىتە رەھبەرلىك قىلىدۇ، ھەر دەرىجىلىك ئورمان باشقۇرۇش تارماقلىرى دەرىجىگە بۆلۈپ مەسئۇل بولىدۇ، مەۋزىي جەھەتتىن ئورمانچىلىق مەيدانلىرى بىۋاسىتە رەھبەرلىك قىلىدۇ.

چېن مىڭ

ئورمانچىلىق ساھەسىدىكى پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە تۆت ئورلۇك ئورمانچىلىق پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيىتى باھالاشتىن ئۆتتى. بۇنىڭ ئىككىسى مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى قاتارغا ئۆتتى، ئىككىسى مەملىكەت بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى.

«شەمشاتنىڭ قاردا چىرىش ۋە قۇرۇش كېسەللىكى، كېسەللىك باكتېرىيىسى ۋە ئۇنىڭ ئالدىنى ئېلىش تەتقىقاتى» ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتى تەسىس قىلغان بۇ تەتقىقات تۈرىنى شىنجاڭ ئورمانچىلىق تەتقىقات ئورنى بىلەن شىنجاڭ غەربىي تەۋرىتاغ ئورمانچىلىق ئىدارىسى بىرلىكتە ئۈستىگە ئېلىپ ئورۇندىدى. تېما گۇرۇپپىسى بەش يىل تەتقىق قىلىش ئارقىلىق، كۆچەتلەرنىڭ كۆپلەپ قۇرۇپ كېتىشىگە شەمشاتنىڭ قاردا چىرىشى ۋە قۇرۇپ كېتىشى سەۋەب بولىدۇ دەپ تەھقىقلەشتۈردى. قاردا چىرىشنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدىغان ئاساسلىق كېسەللىك مىكروبى كۆك ئۈزۈم سپوراسى، تەخمىسمان ھۈجەيرىلىك زامبۇرۇغ، تار بۆلەكلىك تەخمىسمان تۈكلۈك سپورا؛ قاردا قۇرۇپ كېتىش كېسەللىكىنىڭ مىكروبى تەخمىسمان شىنمال زامبۇرۇغى. بۇ ئىككى خىل كېسەللىك مىكروبىنىڭ شىنجاڭدا تارقىلىشى ۋە پارازىت دائىرىسى ھەمدە ئورمانچىلىق رايونلىرىدا شەمشات دەرىخىگە كەلتۈرگەن زىيىنىنىڭ دەرىجىسى ئېنىقلاپ چىقىلدى. بۇ ئىككى خىل كېسەللىك مىكروبىنىڭ

پەيدا بولۇش قانۇنىيىتىنى سىستېمىلىق كۆزىتىپ، ئالدىنى ئېلىشنىڭ ئۇنېۋېرسال تەدبىرلىرى ئوتتۇرىغا قويۇلدى. ئالدىنى ئېلىش تەدبىرى قوللىنىلغان يەر كۆلىمى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى كۆچەتزارلىقلاردا يېتىشتۈرۈلگەن كۆچەت كۆلىمىنىڭ 70 پىرسەنتىدىن كۆپرەكىنى ئىگىلەپ، 6 مىليون 880 مىڭ يۈەنلىك زىيانىنىڭ ئالدى ئېلىندى. بۇ تەتقىقات نەتىجىسى دۆلىتىمىز ئىچىدىكى بوشلۇقنى تولدۇردى، كېسەللىك مىكروبىنى تەتقىق قىلىش، كېسەللىكنىڭ تارقىلىشى ۋە ئالدىنى ئېلىش دورىلىرىنى تەييارلاش قاتارلىق جەھەتلەردە يېڭىلىق بولدى، بۇ تەتقىقات نەتىجىسى دۆلەت ئىچىدىكى ئوخشاش تۈردىكى تەتقىقاتلار بويىچە ئالدىنقى قاتارغا ئۆتتى.

«پەۋقۇلئاددە قىسقا مۇددەت ئىچىدە قەغەز ئىشلەش سانائىنى ئۈچۈن خام ئەشيا قىلىنىدىغان ئورمانلارنى يېتىشتۈرۈش ۋە ياغاچ نالالىرىدىن قەغەز ئىشلەش تېخنولوگىيىسى تەتقىقاتى» بۇنى شىنجاڭ ئورمانچىلىق تەتقىقات ئورنى بىلەن جەنۇبىي جۇڭگو ئورمانچىلىق ئۇنىۋېرسىتى بىرلىكتە ئۈستىگە ئالغان. تېما گۇرۇپپىسى ئىككى يىللىق تېرەك ۋە سەككىز يىللىق بال قارىغىيى تالالىرىنى قەغەز ئىشلەش خام ئەشياسى قىلىپ، ھورلاندۇرۇش، ئاقارتىش، بوتقا چىقىرىش تېخنولوگىيىسى ئۈستىدە، بولۇپمۇ قوۋزاقلىق تالادىن بوتقا چىقىرىپ قەغەز ئىشلەش تېخنولوگىيىسى ئۈستىدە تەتقىقات ئېلىپ بېرىپ، پەۋقۇلئاددە قىسقا مۇددەت ئىچىدە قەغەز ئىشلەش سانائىتى ئۈچۈن خام ئەشيا يېتىشتۈرۈش تەجرىبىسىنى توپلاپ، ئېلىمىزنىڭ قوۋزاقلىق تالادىن بوتقا چىقىرىش، قەغەز ئىشلەش، ئاقارتىش يېڭى تېخنولوگىيىسىنى تېپىپ چىقتى. بۇ نەتىجە تەتقىقات ئۇسۇلى جەھەتتە ئىلغار، تېخنىكا جەھەتتە يۇقۇرىلىشكەن، ئىقتىسادىي ئۈنۈم جەھەتتە ئىنتايىلىك بولۇپ، دۆلىتىمىزنىڭ بۇ جەھەتتىكى بوشلۇقىنى تولدۇردى ۋە دۆلىتىمىز بويىچە ئالدىنقى قاتارغا ئۆتتى.

«باغاقنىڭ ئەلا سورتلىرىنى تالاپ يېتىشتۈرۈش تەتقىقاتى» بۇنى شىنجاڭ دەل - دەرەخ ئورۇقى ۋە كۆچەتلەرنى باشقۇرۇش باش پونكىتى بىلەن ئاقسۇ ۋىلايەتلىك ئورمانچىلىق تەجرىبە مەيدانى بىرلىكتە ئۈستىگە ئېلىپ بېرىلغان. بۇ تەتقىقات مۇۋەپپەقىيىتى 1976 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە قانات يايغان سەرخىللاشتۇرۇش پائالىيىتى ئاساسىدا، ئورۇق سورتى يېتىشتۈرۈش ئارقىلىق بارلىققا كەلگەن. بۇ تەتقىقاتتا ئەلالىرى ئىچىدىن ئەلالىرى تاللىنىپ، ئېرسىيەتلىكى مۇقىم بولغان سەككىز ئەلا سۈپەتلىك سورت ئىلغاپ چىقىلدى. بۇ سەككىز خىل سورتنىڭ ھەممىسى بالدۇر مېۋە بېرىدىغان، كۆپ ھوسۇللۇق، سۈپىتى ياخشى، چىداملىقلىقى كۈچلۈك بولۇشتەك ياخشى ئىقتىسادىي خۇسۇسىيەتكە ئىگە. مۇتەخەسسىسلەرنىڭ تەكشۈرۈپ باھالىشى ئارقىلىق، بۇ سەككىز ئەلا سۈپەتلىك سورت خەلقئارادا ياڭاقنا قويۇلغان كۆپ مەھسۇلاتلىق بولۇش ۋە مېۋىسى چىڭ بولۇشتەك شەرتلەرگە تامامەن ئۇيغۇن بولۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تۇنجى قېتىم دۆلەتلىك ئۆلچەمگە يەتكەن يېڭى ياڭاق سورتلىرىدىن بولۇپ قالدى. ئۇنىڭدىن «ئۇخو - 06» ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىلغار سەۋىيىسىگە يەتكەندىن باشقا، قالغانلىرىنىڭ ھەممىسى دۆلىتىمىز بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى.

«2 - تۈردىكى تەكشۈرۈشكە باب كېلىدىغان ئالاش تېخنىكىسى تەتقىقاتى» بۇنى شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك شۇيۈەنى ئورمانچىلىق فاكۇلتېتى ئۈستىگە ئېلىپ ئورۇندىغان. تېما گۇرۇپپىسى تۈراقلىق ئامىللار بىلەن تۈراقسىز ئامىللارنى ئايرىش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، كىچىك ئۇچاستىكىلاردىكى ئامىللارنى ئوتتۇرىچە تەكشۈرۈشكە ئاساسەن كۆپ نامەلۇم سىزىقلىق رېگرېسسىيىلىك تەڭلىمە تۈرغۇزۇپ، ئورمان كۇارتالى، كىچىك ئۇچاستىكا ۋە پۈتۈن زاپاس مىقدارىنى ھېسابلاپ چىقتى. تەكشۈرۈشتىكى ئېنىقلىق دەرىجىسى كۆڭۈلدىكىدەك بولدى. بۇ خىل تەكشۈرۈش ئۇسۇلى ئىلگىرىكى 2 - تۈردىكى تەكشۈرۈشتە كۆرۈلۈپ باقمىغان يېڭى ئىجادىيەت ھېسابلىنىدۇ. بۇ ئۇسۇل ئاددىي، ئىشلەش ئوڭاي بولۇپ، ئۇ ئارقىلىق 2 - تۈردىكى تەكشۈرۈشنىڭ سۈپىتى ئۈستۈرۈلدى. 2 - تۈردىكى تەكشۈرۈش ئۇسۇلىنىڭ مۇۋەپپەقىيىتى دۆلەت بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى.

فېڭ شياۋفېڭ

ئورمانچىلىق ساھەسىدىكى پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرىنىڭ كېڭەيتىلىش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايوندا ئورمانچىلىق پەن - تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش سىستېمىسىنى قۇرۇش ئىشى 1988 - يىلى باشلانغان. 1991 - يىلغىچە، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورمانچىلىق پەن - تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش باش پونكىتىدىن بىرى، ۋىلايەت، ئوبلاست دەرىجىلىك كېڭەيتىش مەركىزى (ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق ئورمان باشقۇرۇش پونكىتى ياكى ئورمانچىلىق پەن - تېخنىكا ئورنىدا تەسىس قىلىنغان) دىن سەككىزى، ناھىيە، شەھەر دەرىجىلىك كېڭەيتىش پونكىتى (ناھىيىلىك، شەھەرلىك ئورمانچىلىق پونكىتىدا تەسىس قىلىنغان) دىن 11ى قۇرۇلۇپ، «بىر قوشۇن، ئىككى ۋۇسكا» بولۇش يولغا قويۇلدى. بىر نەچچە يىلدىن بۇيان، بۇ ئورۇنلار «ئېتىز - ئېرىق ئىھاتە ئورمان سىستېمىسىنى بەرپا قىلىش تېخنىكىسى ۋە ئۆزگەرتىش تېخنىكىسى»، «شورلۇق يەرلەردە ئېچىش خاراكتېرىدىكى ئورمانلارنى بەرپا قىلىش ۋە تېز ئۆسىدىغان هوسۇللۇق تېرەك تىكىش تېخنىكىسى»، «توغراق ئورمىنىنى يېڭىلاش تېخنىكىسى»، «كۆپ شەكىلدىكى زىرائەت بىلەن ئورماننى ئارىلاشتۇرۇش تېخنىكىسى»، «چۆل ئورمىنىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش تېخنىكىسى» قاتارلىق ئەمەلىي تېخنىكا تۈرلىرىنى يولغا قويۇپ، روشەن ئۈنۈمگە ئېرىشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا ئورمانچىلىق پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيىتى تۈرلىرىنى كېڭەيتىش پىلانى يولغا قويۇلۇشقا باشلىدى. كېڭەيتىلگەن تۈر 37 بولۇپ، 13 ۋىلايەت، ئوبلاستتىكى كۆپ ساندىكى ناھىيىلەردە ئومۇملاشتى. «توغراقنى دائىرىلەپ كەلكۈن سۈيى بىلەن ئۆستۈرۈش ۋە يېڭىلاش تېخنىكىسى» خوتەن، قەشقەر، ئاقسۇ، بايىنغولىندىن ئىبارەت تۆت ۋىلايەت، ئوبلاستتا 210 مىڭ مو يەرگە كېڭەيتىلىپ، 30 مىڭ تۈپ توغراقتا شىنجاڭ تېرىكى ئۇلاندى؛ «چۆل ئورمىنىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ۋە كېڭەيتىش تېخنىكىسى» 430 مو يەرگە كېڭەيتىلدى. «يۇلغۇن بىلەن قۇمنى تۇراقلاشتۇرۇپ ئورمان بەرپا قىلىش تېخنىكىسى» جەنۇبىي شىنجاڭدا 135 مىڭ مو يەرگە كېڭەيتىلدى ھەمدە قەشقەر ۋىلايىتىدىكى يۇلغۇن بېقىلغۇ ئورمىنىنىڭ تۈپراق شارائىتى ئۈستىدە تەكشۈرۈش ۋە تەھلىل ئېلىپ بېرىلىپ، يۇلغۇن بېقىلغۇ ئورمىنى بەرپا قىلىش تېخنىكىسى يەكۈنلىنىپ، يۇلغۇن بېقىلغۇ ئورمىنىنى يەنمۇ ئىلگىرىلىگەن هالدا تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە جەنۇبىي شىنجاڭ رايونىنىڭ بېقىلغۇ ماتېرىيالى قىس بولۇش مەسىلىسىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن ئىلمىي ئاساس ھازىرلاپ بېرىلدى.

1991 - يىلى كېڭەيتىلگەن ئىقتىسادىي ئورمان كۆلىمى 4380 موغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ياڭاق 3800 مو بولۇپ، ئۇلانغىنى 19 مىڭ تۈپ؛ بادام 330 مو؛ ئېتىزلاردا ئارىلاپ تىكىلگەن چىلان 250 مو، ئۆستۈرۈلگەن ئالا سورتلۇق كۆچەت 10 نەچچە مىڭ تۈپ. «هوسۇللۇق تېرەك ئۆستۈرۈشنى ستېرىئولۇق باشقۇرۇش تېخنىكىسى» 1585 مو يەرگە كېڭەيتىلىپ، 80 مو تېرەك كۆچىتى ئۆستۈرۈلدى، 79 مو ئېھاتە ئورمىنى كۆچۈرۈلدى؛ قۇر ئارىلىقى كەڭ قويۇلۇپ ستېرىئولۇق تىكىلگەن دەل - دەرەخ ۋە ئاشلىق 85 مو بولۇپ، 45 مو يەردە ئورمان، مېۋە، ئاشلىق، ئوت - چۆپ ستېرىئولوق قۇرۇلما قىلىنغان تەقلىدىي ئولگىلىك ئورمان بەرپا قىلىندى. 8000 مو ئېھاتە ماتېرىيال ئورمىنى ئۆزگەرتىلدى. «شەمشادنى تېز ئۆستۈرۈپ هوسۇللۇق ئورمان بەرپا قىلىش تېخنىكىسى»، «شەمشاتنىڭ چوڭ، ساغلام كۆچەتلىرىنى يېتىشتۈرۈش تېخنىكىسى» قوللىنىلىپ، 1500 مو يەردە تېز ئۆسىدىغان هوسۇللۇق ئورمان بەرپا قىلىندى. 600 نەچچە مىڭ تۈپ تېز ئۆسىدىغان شەمشاد كۆچىتى يېتىشتۈرۈلدى. كىچىك دىئامېتىرلىق ياغاچنى پىششىقلاپ ئىشلەش تېخنىكىسى كېڭەيتىلىپ، 10 نەچچە مىڭ كۇادرات مېتر پول تاختىسى ياسالدى. بۇ تۈردىكى تېخنىكىنىڭ كېڭەيتىپ قوللىنىلىشى پەتجىسىدە، ئورمانچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ سۈپىتى ۋە ئۈنۈمى ئۆستۈرۈلدى، ئورمانچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ تەرەققىياتى ئىلگىرى سۈرۈلۈپ، كۆرۈنەرلىك ئىقتىسادىي ئۈنۈم، ئىجتىمائىي ئۈنۈم ۋە ئېكولو-

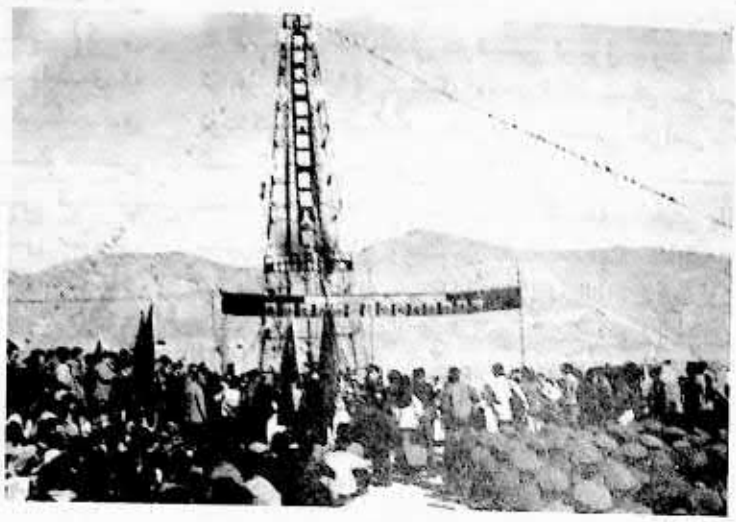

يامالىق تېغىدىكى 1 - نومۇرلۇق كۆكەرتىش قۇدۇقىدىن سۇ چىقىرىش مۇراسىمىدىن بىر كۆرۈنۈش.
جۇڭ جاۋخەي فوتوسى

گىميلىك ئونۇم ھاسىل قىلىندى.

يېڭى تېخنىكىلارنى كېڭەيتىش بىلەن بىللە، تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلەش كۆچەيتىلدى. 1991 - يىلى جەمئىي 20 مىڭدىن ئارتۇق ئادەم (قېتىم) تەربىيىلەندى. ئىقتىسادىي ئورمانغا دائىر پەننى ئومۇملاشتۇرۇش قوللانمىسى ۋە «توغراق ئورمىنىنى يېڭىلاش - ساغلاملاشتۇرۇش تېخنىكىسى» مەجمۇئەسى تۈزۈپ تارقىتىلدى. 140 نەپەر تېخنىك تەربىيىلەندى.

چېن مېڭ

ئورمانچىلىق تەشۋىقات خىزمىتى

1991 - يىلى - ئورمانچىلىق تەشۋىقات يىلى ھەم ئومۇمىي خەلق مەجبۇرىي كۆچەت تىكىش ھەرىكىتى قانات يايدۇرۇلغانلىقىنىڭ ئون يىللىقى. شۇنىڭ ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق كۆكەرتىش كومىتېتى بىرلىكتە 1991 - يىللىق ئورمانچىلىق تەشۋىقات خىزمىتى پىلانىنى تۈزۈپ ئورۇنلاشتۇردى.

3 - ئاينىڭ 12 - كۈنى كۆچەت تىكىش بايرىمى مۇناسىۋىتى بىلەن، «شىنجاڭ گېزىتى» «شىنجاڭنى كۆكەرتىشتە ۋەزىپە ئېغىر، مۇساپە يىراق» دېگەن تېمىدا باش ماقالە ئېلان قىلدى؛ ئاپتونوم رايونلىق رەئىسى، كۆكەرتىش كومىتېتىنىڭ مۇدىرى تۆمۈر داۋامەت تېلېۋىزىيە نۇتقى سۆزلەپ، ئاپتونوم رايوندىكى ھەر مىللەت خەلقىنى زور كۈچ بىلەن كۆچەت تىكىپ ئورمان بەرپا قىلىپ، شىنجاڭنى كۆكەرتىش، گۈزەللەشتۈرۈشكە چاقىردى. 3 ـ 4 - ئايلاردا ئاپتونوم رايونلۇق كۆكەرتىش كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتى بىلەن شىنجاڭ رادىئو ئىستانسىسى بىرلىكتە «مول ھوسۇل لۇغقىسى» مەخسۇس رادىئو پروگراممىسى ئاڭلاتتى؛ «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى بىلەن بىرلىكتە «شىنجاڭنى كۆكەرتىش» تېمىسىدا ماقالە قوبۇل قىلىش پائالىيىتى ئۆتكۈزدى. 6 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتى، ئورمانچىلىق نازارىتى، مەدەنىيەت نازارىتى، پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى، پەن - تېخنىكا كومىتېتى، رادىئو - تېلېۋىزىيە نازارىتى، شىنجاڭ كىنو - فىلىم تارقىتىش شىركىتى بىرلىكتە 1991 - يىللىق يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش - مەملىكەتلىك 2 - قېتىملىق دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىقتا ئائىت فىلىملەرنى قويۇش پائالىيىتى ئېلىپ باردى، بۇ پائالىيەتتە 200 نەچچە فىلىم قويۇلدى ۋە ئۇيغۇرچە، قازاقچە تەرجىمە قىلىنىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە جايلاردا كۆرسىتىلدى.

ۋىلايەت، ئوبلاست، ناھىيە (شەھەر) لەرمۇ ھەر خىل شەكىللەر ئارقىلىق ئورمانچىلىققا دائىر قانۇنچىن، سىياسەت، قانۇن، نىزاملارنى تەشۋىق قىلدى؛ «كۆكەرتىش بىلىملىرى» مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈش، كوچىلاردا پونكىت قۇرۇپ، ئورمانچىلىق پەن - تېخنىكىسى بىلىملىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش ھەققىدە مەسلىھەت بېرىش پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇردى؛ تام گېزىتى ۋە قارا تاختاي گېزىتلىرىنى چىقاردى، رەسىملەر كۆرگەزمىسى ئۇيۇشتۇردى، ئېكسكۇرسىيە قىلغۇچىلارنىڭ سانى 15 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. ئۇلار يەنە ھەر خىل تەشۋىقات ماتېرىياللىرىدىن 90 نەچچە مىڭ پارچە بېسىپ

تارقاتتى، چوڭ تىپتىكى تەشۇئقات شوتار تاختىسىدىن 35 نى ئورناتتى. تەشۇئقات لوزۇنكىسىدىن 57 نى ئاستى، تەشۇئقات شوتارىدىن 2915 پارچە چاپلىدى ۋە 17 يەرگە تەشۇئقات جازىسى ئورناتتى. «ئورمانچىلىق قانۇنى»، «ئورمان ئاسراش - ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش نىزامى»، «ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش قانۇنى»نى تەشۋىق قىلىش ۋە قۇشلارنى سۈيۈش ھەپتىلىكى پائالىيىتى داۋامىدا، 20 تەشۇئقات ئاپتوموبىلى ئىشقا سېلىنىپ، 2 مىليوندىن ئارتۇق ئاممىنى تەربىيگە ئىگە قىلدى.

چاڭ لۇ

ئورمانلارنى قالايمىقان، ئوغرىلىققچە كېسىش ھەرىكەتلىرىنى چەكلەپ، جىنايەتچىلەرگە قاتتىق زەربە بېرىش بويىچە مەخسۇس كۇرەش قانات يايدۇرۇلدى

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ئىلى ۋىلايىتىنىڭ قىسمەن ناھىيىلىرىدە ئورمانلارنى قالايمىقان، ئوغرىلىققچە كېسىش ئەھۋالى بىر قەدەر ئېغىر بولدى. شۇڭا، ئاپتونوم رايون جامائەت خەۋپسىزلىكى، تەپتىش، سوت، ئورمانچىلىق قاتارلىق تارماقلار قاتناشتۇرۇلغان بىرلەشمە خىزمەت گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، 1991 - يىلى 1 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا ئىلغا ئەۋەتتى. ئۇلار ئىلى ۋىلايىتىگە يارەملىشىپ، ئورمانلارنى قالايمىقان، ئوغرىلىققچە كېسىشنى توسۇش، جىنايەتچىلەرگە قاتتىق زەربە بېرىش كۇرىشىنى قانات يايدۇردى. بۇ كۇرەش ئۇچ ئاي داۋام قىلدى. خىزمەت گۇرۇپپىسى ئىلى ۋىلايىتىنىڭ ئەملىي ئەھۋالىغا ئاساسەن كۇنكرېت ناھىيىسى ۋە چاپچال ناھىيىسىنى نۇقتىلىق تۇتتى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، قورغاس ناھىيىسى ۋە نىلقا ناھىيىسىگىمۇ ئەھمىيەت بەردى. مەخسۇس تۇر بويىچە زەربە بېرىش كۇرىشى تەشۋىق قىلىپ قورغاش، تېگى - تەكتىنى تەكشۈرۈپ، مەخسۇس تۇر بويىچە زەربە بېرىپ، جىنايەتچىلەرنى چۆچۈتۈش، ئۇنىۋېرسال تۇزەشتىن ئىبارەت ئۇچ باسقۇچقا بۆلۈپ ئېلىپ بېرىلدى. بۇ كۇرەش داۋامىدا، جەمئىي توققۇز جىنايى ئىشلار كۇرەش داۋامىدا، 105 ئورمانچىلىق ئامانلىقى ئەنزىسى، 58 ئورمان مەۋرىيىتى ئەنزىسى قوبۇل قىلىندى. جامائەت خەۋپسىزلىكى، تەپتىش، سوت تارماقلىرى ئىچكى ۋە تاشقى جەھەتلەردىن نۇرغۇن تەكشۈرۈش ۋە ئارخىپلارنى ئېنىقلاش ئارقىلىق ئوچۇق سوت يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، 14 كىشىگە مۇددەتلىك قاماق جازاسى، تۆت كىشىگە ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش جازاسى، 26 كىشىگە تۆتۈپ تۇرۇش جازاسى، 212 كىشىگە مەمۇرى جازا مۇكۇم قىلدى؛ 183 كۇب ھېتر ياغاچ ماتېرىيالى قايتۇرۇۋېلىندى، 208 مىڭ 500 يۈەن جەرىمانە قويۇلدى. ياغاچ ماتېرىيال بازارلىرى تەرتىپكە سېلىنىش ئارقىلىق، ئىلى ۋىلايىتىدىكى 390 نەچچە ياغاچ پىششىقلاپ ئىشلەش زاۋۇتى 130 نەچچىگە قىسقارتىلىپ، ياغاچ ماتېرىيال بازارلىرىنىڭ تەرتىپى ياخشىلاندى.

چېن مېڭ

مەملىكەت بويىچە تۇزلەشتۈرۈلگەن كۇكەرتىشتە ئىلغار ئورۇنلار

دۆلەت ئورمانچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ تەكشۈرۈپ بېكىتىشى بىلەن، ئاپتونوم رايونىنىڭ خوتەن شەھىرى، خوتەن ناھىيىسى، لوپ ناھىيىسى، قاراقاش ناھىيىسى 1991 - يىلى «مەملىكەت بويىچە تۇزلەشتۈرۈلگەن كۇكەرتىشتە ئىلغار ئورۇن» دېگەن نامغا ئېرىشتى.

چېن مېڭ

قۇمنى تىزگىنلەش بويىچە مەملىكەتلىك ئىلغار ئورۇنلار ۋە ئەمگەك نەمۇنچىلىرى

1991 - يىل 7 - ئايدا گۇۋۇيۈەن لەنجۇدا مەملىكەتلىك قۇمنى تىزگىنلەش يىغىنى چاقىرىپ، قۇمنى تىزگىنلەش بويىچە ئىلغار ئورۇن ۋە ئەمگەك نەمۇنچىلىرىنى تەقدىرلىدى. تەقدىرلەنگەن ئىلغار ئورۇن ۋە ئەمگەك نەمۇنچىلىرى قاتارىدا شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنىنىڭ خوتەن ناھىيىسى، چىرا ناھىيىسى، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ شىنجاڭ بىئولوگىيە - تۇپراق - قۇم تەتقىقات ئورنىنىڭ ۋە چېن خۇڭشۇەن (تۇرپان شەھەرلىك ئورمانچىلىق ئىدارىسىنىڭ باشلىقى)، ۋۇ چېڭلوك (گۇما ناھىيىلىك ئورمانچىلىق پونكىتىنىڭ باشلىقى)، يۈەن تېڭفېي (شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى 63 - تۈەنىنىڭ تۈەنجاڭى) بار.

چېن مېڭ

دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقنى ماشىنىلاشتۇرۇش

دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقنى ماشىنىلاشتۇرۇشنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايوندىكى (ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى بۇنىڭ سىرتىدا، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 4 مىليون 341 مىڭ 500 كىلوۋاتقا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 7.7% ئاشتى. يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان تراكتور 147 مىڭ 721 گە يېتىپ، 13.5% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكى تراكتور 37 مىڭ 499 بولۇپ، 4.8% ئاشتى؛ كىچىك تىپتىكى تراكتور 110 مىڭ 222 بولۇپ، 16.8% ئاشتى. كومبايىن 2096 بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن بىر ئاز كۆپەيدى. يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان يۈك ئاپتوموبىلى 9818گە، ماشىنىغا چېتىلىدىغان چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكى يۇرۇشلەشتۇرۇلگەن يېزا ئىگىلىك سايمانلىرى 51 مىڭ 362 گە، ماشىنىغا چېتىلىدىغان كىچىك تىپتىكى يېزا ئىگىلىك سايمانلىرى 84 مىڭ 594 كە، يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان ماتورلۇق سۇ چىقىرىش ۋە سۇغىرىش ماشىنىسى 19 مىڭ 716 گە، قۇۋۋىتى 396 مىڭ كىلوۋاتقا، ماتورلۇق پۇركۇش ماشىنىسى 7036گە، قۇۋۋىتى 9604 كىلوۋاتقا، چارۋىچىلىقتا ئىشلىتىلىدىغان ماشىنىلارنىڭ قۇۋۋىتى 22 مىڭ 725 كىلوۋاتقا يەتتى. 1991 - يىلى 343 چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكى تراكتور، 658 كىچىك تىپتىكى تراكتور كاردىن چىقتى. 1338 چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكى تراكتور، 1178 كىچىك تىپتىكى تراكتور پېچەتلىنىپ ساقلاندى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى تۇراقلىق مۇلكىنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 2 مىليارد 219 مىليون 620 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئەسلى قىممىتى 1 مىليارد 958 مىليون 260 مىڭ يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 18% ئاشتى. يېزا ئىگىلىكىنىڭ ماشىنا - ئۇسكۇنىلەر بىلەن جابدۇنۇش سەۋىيىسى مۇنداق بولدى: ھەر 10 مىڭ مو تېرىلغۇ يەرگە توغرا كېلىدىغان تراكتور قۇۋۋىتى 801 كىلوۋاتقا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 79 كىلوۋات ئاشتى؛ ھەر 10 مىڭ مو تېرىلغۇ يەرگە توغرا كېلىدىغان چوڭ - ئوتتۇرا تىپتىكى تراكتور 11.55 كە يېتىپ، 1990 - يىلدىن 0.45 تراكتور كۆپەيدى، كىچىك تىپتىكى تراكتور 33.94 كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4.68 تراكتور كۆپەيدى. تراكتورلار بىلەن دېھقانچىلىق سايمانلىرىنىڭ يۇرۇشلەشتۇرۇلۇش نىسبىتى چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكى تراكتورنىڭ 1:1.37، كىچىك تىپتىكى تراكتورنىڭ 1:0.79 بولدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەشغۇلات مىقدارى 3 مىليارد 677 مىليون 4500 ئۆلچەملىك موغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 7% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ماشىنا بىلەن يەر ھەيدەش مەشغۇلاتى 43 مىليون 249 مىڭ 200 ئۆلچەملىك موغا، ماشىنا بىلەن يەر تېرىش مەشغۇلاتى 16 مىليون 177 مىڭ 800 ئۆلچەملىك موغا، ماشىنا بىلەن پەرۋىش قىلىش مەشغۇلاتى 1 مىليون 907 مىڭ 200 ئۆلچەملىك موغا، ماشىنا بىلەن يوپۇق يېپىش مەشغۇلاتى 5 مىليون 11 مىڭ 100 ئۆلچەملىك موغا، ماشىنا بىلەن ھوسۇل يىغىش مەشغۇلاتى 8 مىليون 594 مىڭ 300 ئۆلچەملىك موغا، ماشىنا بىلەن دان ئايرىش مەشغۇلاتى 8 مىليون 232 مىڭ ئۆلچەملىك موغا، ماشىنا - ئېلېكتر بىلەن سۇغىرىش مەشغۇلاتى 39 مىليون 757 مىڭ 500 ئۆلچەملىك موغا، يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاپ ئىشلەش مەشغۇلاتى 33 مىليون 692 مىڭ ئۆلچەملىك موغا، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى بىلەن توشۇش مەشغۇلاتى 148 مىليون 777 مىڭ 100 ئۆلچەملىك موغا يەتتى. يېزا ئىگىلىكىنىڭ ماشىنىلىشىش سەۋىيىسى مۇنداق بولدى: ماشىنا

بىلەن ھەيدەلگەن يەر 26 مىليون 600 مىڭ 400 موغا يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 3.1% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ماشىنا بىلەن چوتقۇر ئاغدۇرۇلغان يەر 18 مىليون 337 مىڭ 700 مو بولۇپ، 68.9% نى تەشكىل قىلىدۇ؛ ماشىنا بىلەن تېرىلغان يەر 23 مىليون 373 مىڭ 800 مو؛ ھوسۇلى ماشىنا بىلەن يىغىۋېلىنغان يەر 7 مىليون 839 مىڭ 600 مو، بۇنىڭ ئىچىدە بۇغدىيى ماشىنا بىلەن يىغىۋېلىنغان يەر 6 مىليون 166 مىڭ 200 مو؛ ماشىنا بىلەن چاغلانغان يەر 2 مىليون 930 مىڭ 900 مو. ماشىنا بىلەن يىغىۋېلىنغان ئوت - چۆپ 1 مىليون 70 مىڭ 900 تونىا، ماشىنا بىلەن قىرقىلغان قوي 1 مىليون 480 مىڭ تۇياق، ماشىنا بىلەن تەييارلانغان يەم - خەشەك 5 مىليون 878 مىڭ 700 تونىا، ماشىنا بىلەن پەرۋىش قىلىنغان ئۆسۈملۈك 7 مىليون 41 مىڭ مو، ماشىنا بىلەن يوپۇق يېپىلغان يەر 3 مىليون 461 مىڭ 700 مو. موشۇ بىر يىلدا ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى ئىشلىتىشتىن كىرگەن ئومۇمىي كىرىم 990 مىليون 507 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 18.3% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ مەشغۇلات كىرىمى 889 مىليون 313 مىڭ يۈەن، كۆپ خىل ئىگىلىكتىن كىرگەن كىرىم 57 مىليون 591 مىڭ يۈەن، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى رېمونت قىلىشتىن كىرگەن كىرىم 17 مىليون 866 مىڭ يۈەن، باشقا كىرىم 25 مىڭ 737 يۈەن. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى ئىشلىتىشتىن كىرگەن ساپ كىرىم 409 مىليون 615 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 12.3% ئاشتى. دۆلەتكە 33 مىليون 696 مىڭ يۈەن باج تاپشۇرۇلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۈكچىلىكىدىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئەسلى قىممىتى 4.6% نى، كوللېكتىپ مۇلۈكچىلىكىدىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئەسلى قىممىتى 15.4% نى، دېھقانلار ئائىلىلىرى ئىلكىدىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئەسلى قىممىتى 80% نى تەشكىل قىلدى. ئومۇمىي خەلق مۇلۈكچىلىكىدىكى تراكتور 2869غا، كوللېكتىپ مۇلۈكچىلىكىدىكى تراكتور 6865كە، دېھقان ئائىلىلىرى ئىلكىدىكى تراكتور 137 مىڭ 987 گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۈكچىلىكىدىكى ۋە كوللېكتىپ مۇلۈكچىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكى تراكتور 6775 بولۇپ، ئاپتونوم رايونىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكى تراكتور ئومۇمىي سانىنىڭ 18 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. 1991 - يىلى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى سېتىۋېلىش ئۈچۈن ئىشلىتىلگەن مەبلەغ 187 مىليون 625 مىڭ 100 يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە بانكىدىن قەرز ئېلىنغىنى 54 مىليون 139 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى بىلەن شوغۇللىنىدىغان دېھقان ئائىلىلىرىنىڭ ئالغان قەرزى 37 مىليون 501 مىڭ 700 يۈەن).

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا كوللېكتىپ مۇلۈكچىلىكىدىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى پونكىتلىرى ۋە ئەترەتلىرىنىڭ تەرەققىياتى خېلى تېز بولدى: جايلار دۆلەت ئىگىلىكىدىكى، كوللېكتىپ ئىگىلىكىدىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى پونكىتلىرى ۋە ئەترەتلىرىنى، ئىقتىسادىي ھەمكارلىق گۇرۇپپىلىرىنى، بىرلەشمە گەۋدىلىرىنى سىناق تەرىقىسىدە قۇردى ۋە ئەسلىگە كەلتۈردى، قىسمەن جايلاردا يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇشتا، يەككە ئىگىلىكتىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىغا نىسبەتەن «يەككە ئىگىلىكتە بولۇش، بىر تۇتاش باشقۇرۇش» يولغا قويۇلۇپ، «بىر تۇتاش يۆتكەش، بىر تۇتاش رېمونت قىلىش، بىر تۇتاش ماي بىلەن تەمىنلەش، بىر تۇتاش مەشغۇلات ئۇلچىمى بولۇش، بىر تۇتاش ھەق ئېلىش» ئاساسىي مەزمۇن قىلىنغان «بەشنى بىرلىككە كەلتۈرۈش» يولغا قويۇلدى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە قۇرۇلغان يېزا (بازار) يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى پونكىتى 226 گە، كەنت يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى ئەترىتى 909 غا، باشقا كوللېكتىپ يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى مۇلازىمەت ئورۇنلىرى 261 گە يەتتى.

يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇش

مۇلازىمەت سىستېمىسى قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىش، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىغا تېخنىكا ياخشى خىزمەت قىلىش ئۇچۇن، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى ئىدارىسى بىلەن مال باھاسى ئىدارىسى بىرلىكتە «بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇش ھەققى ئېلىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىپ، 8 - ئاينىڭ 10 - كۇنىدىن ئېتىبارەن، ئاپتونوم رايون دائىرىسىدكى بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى تارماقلىرى سېتىما بويىچە باشقۇرىدىغان ۋە مۇلازىمەت قىلىدىغان تراكتور، كومبايىن، توپا ئىتتىرىش ماشىنىسى، دىزېل ماتورى ھەمدە تىجارەت خاراكتېرىدە بولمىغان، بېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان يۈك ئاپتوموبىلىنىڭ ئىگىلىرىدىن ۋە ئۇنى رېھونت قىلغۇچى ئاتلە (نۇقتا) لەردىن بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇش ھەققى ئېلىشنى بەلگىلىدى، ھەق ئېلىش ئۇلچىمى ۋە ئۇنى قوللىنىش دائىرىسى ھەققىدە كونكرېت بەلگىلىمە چىقاردى.

12 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى ئىدارىسى بىلەن مالىيە نازارىتى بىرلىكتە «بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇش ھەققىنى ئىشلىتىشنى باشقۇرۇش چارىسى» نى تۈزۈپ چىقىپ، باشقۇرۇش ھەققى ئېلىش ئۇسۇلى، ئۇنىڭ ئاپتونوم رايون، ۋىلايەت، ناھىيە ۋە بېزىلارغا قالدۇرۇلىدىغان نىسبىتى ھەم ئۇنى ئىشلىتىشنى باشقۇرۇش چارىسىنى بەلگىلىدى.

ۋاڭ تو

بېزا - كەنتلەردە بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇش - مۇلازىمەت قىلىش تەشكىلاتلىرىنىڭ قۇرۇلۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيە دەرىجىلىكتىن تۆۋەن بېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش ئىشلىرىنى باشقۇرۇش - مۇلازىمەت قىلىش ئورۇنلىرىدىن 819ى قۇرۇلدى، خادىمى 5729 نەپەرگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە بېزا (بازار) لىق بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇش - مۇلازىمەت قىلىش پونكتى 684 (139 بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇش پونكتىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ)، خادىمى 5396 نەپەر (بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىشچى - خىزمەتچىسى 3384 نەپەر)؛ كەنتلەردىكى بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇش - مۇلازىمەت قىلىش ئەترىتى (گۇرۇپپىسى) 130، خادىمى 195 نەپەر؛ رايونلۇق بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇش - مۇلازىمەت قىلىش پونكتىسى بەش، خادىمى 138 نەپەر، ناھىيە دەرىجىلىكتىن تۆۋەن بېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىنى ماشىنىلاشتۇرۇش مۇلازىمەت ئورنى 2557، بۇنىڭ ئىچىدە بېزا (بازار) لاردىكى بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى پونكتى 226، كەنتلەردىكى بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى ئەترىتى 909، كەنت ئاھالە گۇرۇپپىلىرىنىڭ بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى گۇرۇپپىسى 441، بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى كەسپىي مۇلازىمەت گۇرۇپپىسى 720، باشقا بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى مۇلازىمەت ئورنى 261، بۇلارنىڭ جەمئىي خادىمى 6837 نەپەر (بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىشچى - خىزمەتچىسى 21 نەپەر). ناھىيە دەرىجىلىكتىن تۆۋەن بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى رېھونت قىلىش تور - نۇقتىلىرى 2170 (ئاتلە)، بۇنىڭ ئىچىدە بېزا (بازار) لاردىكى رېھونت قىلىش نۇقتىلىرى 486، كەنتلەر ۋە كەنت ئاھالە گۇرۇپپىلىرىنىڭ رېھونت قىلىش نۇقتىلىرى 101، رېھونتچى ئاتلە 1583، جەمئىي خادىمى 2630 نەپەر، بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئاتلە 165 مىلك 963، خادىم 188 مىلك 44 نەپەر، بۇنىڭ ئىچىدە بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى مۇلازىمىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان كەسپىي ئاتلە 20 مىلك 265، خادىم 26 مىلك 767 نەپەر.

1991 - يىلى بېزا (بازار) لىق بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇش - مۇلازىمەت قىلىش پونكتىلىرى مۇلازىمەت دائىرىسىنى كېڭەيتىپ، مۇلازىمەت ئىقتىدارىنى كۈچەيتتى. ئەسلىدە بار بولغان ماي بىلەن تەمىنلەش، دېتاللار بىلەن تەمىنلەش، بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى رېھونت قىلىشتىن ئىبارەت ئۈچ خىل دائىملىق مۇلازىمەت تۈرى ئاساسىدا، يەنى ئىقتىسادىي گەۋدىلەرنى قوزغىدى، مەسىلەن: چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكى بېزا

ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى دېھقانلارنىڭ ئېتىز - ئېرىق ئىشلىرىنى ماشىنىلاشتۇرۇشقا خىزمەت قىلىشقا تەشكىللىدى، ئۇن تارتىش، شال ئاقلاش، چىگىت ئايرىش، ياغ تارتىش، خۇرۇم ئىشلەش، ياغاچ ماتېرىياللىرىنى پىششىقلاپ ئىشلەش، تۇرلۇك مالئار دۇكانلىرىنى ئېچىش، يولۇچى توشۇش، يېزا ئىگىلىك ماشىنا - سايمانلىرىنى ئىجارىگە بېرىش قاتارلىق مۇلازىمەتلەر بىلەن شۇغۇللىنىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ۋە تۇرمۇشى ئۈچۈن خىزمەت قىلدى. 1991 - يىلى، يېزا (بازار) لىق يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇش - مۇلازىمەت قىلىش پونكىتلىرىنىڭ يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇشتىن تاپقان ئومۇمىي كىرىمى 38 مىليون 873 مىڭ يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 9 . 44 % ئاشتى؛ ساپ كىرىمى 8 مىليون 158 مىڭ يۈەن بولۇپ، 30 % ئاشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىلغار باشقۇرۇش - مۇلازىمەت قىلىش پونكىتلىرىنى باھالاش ۋە يېزا (بازار) لاردىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇش - مۇلازىمەت قىلىش پونكىتلىرىنىڭ دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈپ، ئۆلچەمگە يەتكۈزۈش پائالىيىتى داۋاملىق قانات يايدۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 20 ئىلغار پونكىت باھالاپ چىقىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە كورلا شەھىرى شائخۇ يېزىلىق پونكىتى، شىخو ناھىيىسى گەنخوزا يېزىلىق پونكىتى ۋە مەكىت ناھىيىسى غاز كۆل يېزىلىق پونكىتى يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن 1989 - 1990 - يىللىق مەملىكەت بويىچە ئىلغار يېزا (بازار) لىق يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇش - مۇلازىمەت قىلىش پونكىتىنى بولۇپ باھالاندى. تېكەس ناھىيىسى چولاق تېرەك يېزىلىق پونكىتى يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن 1 - تۇركۈمدىكى (1987 - 1988 - يىللىق) مەملىكەت بويىچە ئىلغار پونكىت بولۇپ باھالاندى، 1991 - يىلى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتا لايىقەتلىك بولۇپ، «مەملىكەت بويىچە ئىلغار يېزا پونكىتى» دېگەن نامنى داۋاملىق ساقلاپ قالدى. 1991 - يىلى باھالاشتا بەش يېزا (بازار) يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇش - مۇلازىمەت قىلىش پونكىتى 1 - دەرىجىلىك پونكىت ئۆلچىمىگە، 47 پونكىت 2 - دەرىجىلىك پونكىت ئۆلچىمىگە يەتتى.

ۋالك تو ناھىيە، شەھەرلەردىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى رېمونت قىلىش - ياساش كارخانىلىرى جانلاندى

1991 - يىلى شىنجاڭدىكى ناھىيە، شەھەرلەردىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى رېمونت قىلىش - ياساش زاۋۇتلىرىنىڭ سانائەت ئىشلەپچىقىرىشىدا يېڭى تەرەققىياتلار بارلىققا كەلدى. ناھىيە، شەھەرلەردىكى 72 يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى رېمونت قىلىش - ياساش زاۋۇتىدا ھازىر 5489 ئىشچى - خىزمەتچى بار؛ مۇشۇ بىر يىلدا ئورۇندالغان سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى (ھازىرقى باھا بويىچە ھېسابلاندى) 84 مىليون 853 مىڭ يۈەن، سېتىلغان مەھسۇلات كىرىمى 79 مىليون 349 مىڭ يۈەن، تاپشۇرۇلغان پايدا - باج 5 مىليون 172 مىڭ يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 23 . 6 %، مەھسۇلات كىرىمى 30 %، پايدا - باج 43 . 4 % ئاشتى. مەھسۇلات قىممىتى، سېتىش، پايدا - باجدىن ئىبارەت ئۈچ تۈر بويىچە خېلى زور دەرىجىدە تەڭ قەدەمدە ئۆسۈش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. مەھسۇلاتلارنىڭ سېتىلىش نىسبىتى 5 . 93 %، بولۇپ، 7 . 4 پىرسەنتلىك رەقەم كۆپەيدى. پۈتۈن خادىملارنىڭ ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 15 مىڭ 4 . 458 يۈەن بولۇپ، 2 . 20 % ئاشتى، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن پايدا - باج 2 . 942 يۈەن بولۇپ، 6 . 39 % ئاشتى، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ساپ مەھسۇلات قىممىتى 3 . 4046 يۈەن بولۇپ، 7 . 13 % ئاشتى، 1991 - يىلى يېزا ئىگىلىك ماشىنا - سايمانلىرى ۋە دېتاللىرىدىن 100 نەچچە خىل، 150 مىڭ دانە ئىشلەپچىقىرىلدى. 1700 يوپۇق يېپىپ تېرىش ماشىنىسى، 3200 چاتما كوزۇپ، 880 دان ئايرىش ماشىنىسى ئىشلەپچىقىرىلدى؛ 388 ئورۇش - قۇرۇتۇش ماشىنىسى، 1600 يەر ھەيدەش - تۇزلەش ماشىنىسى قۇراشتۇرۇلدى؛ يوپۇق ئۈستىدىن تۆشۈك

ئېچىپ ئوزۇق سېلىش ماشىنىسى، كىچىك تىپتىكى كومبايىن، بۇغداي دېنىنى ئاجرىتىپ خولىنىي يۇمشىتىش ماشىنىسى ۋە چىگىت تېزىتىي ئايرىش ماشىنىسى قاتارلىق يېڭى تىپتىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنا - سايمانلىرى تەتقىق قىلىپ ياسالدى. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى مەھسۇلاتلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 25 مىليون 42 مىڭ يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن %102.7 ئاشتى. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش ۋە سېتىش ئىشلىرى جانلاندى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيە، شەھەرلەردىكى 12 يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى رېمونت قىلىش - ياساش زاۋۇتى يەنىلا 1 مىليون 108 مىڭ 400 يۈەن زىيان تارتتى. كۆپلىگەن رېمونت قىلىش - ياساش كارخانىلىرىدا مەبلەغ، پولات ماتېرىيال، تېخنىكا ۋە ئىختىساسلىق خادىملار ئېغىر دەرىجىدە كەمچىل بولدى.

ياۋ دېچياڭ

ئېتىز - ئېرىق ئىشلىرىنى ماشىنىلاشتۇرۇش بويىچە «تۆمۈر ئۆكۈز لوڭقىسى» مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى

1991 - يىلى 5 - ئايدىن 11 - ئايغىچە ئاپتونوم رايوندا تۇنجى نۆۋەتلىك ئېتىز - ئېرىق ئىشلىرىنى ماشىنىلاشتۇرۇش بويىچە «تۆمۈر ئۆكۈز لوڭقىسى» مۇسابىقە پائالىيىتى ئۇمۇمىيۈزلۈك قانات يايدۇرۇلدى. مۇسابىقە ئېتىز - ئېرىق ئىشلىرىنىڭ ماشىنىلىشىش دەرىجىسى ۋە مەشغۇلات سۈپىتى، چوڭ تىپتىكى ماشىنا - سايمانلارنىڭ يېڭىلىنىشى ۋە يۇرۇشلەشتۇرۇلۇشى، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئىجتىمائىيلاشقان مۇلازىمەت سىستېمىسى قۇرۇلۇشى، ماشىنا - سايمان ئامبارلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى، يېزا ئىگىلىك ماشىنا - سايمانلىرىنىڭ تېخنىكىلىق ئەھۋالىي، تېخنىكىنىڭ ئۇمۇملاشتۇرۇلۇشى، بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشتىن ئىبارەت يەتتە تۈر بويىچە ئېلىپ بېرىلدى. مۇسابىقىدە ناھىيە (شەھەر) لەر مۇسابىقىگە قاتنىشىش ۋە باھالاش بىرلىكى قىلىنىپ، 80 ناھىيە (شەھەر) مۇسابىقە پائالىيىتىگە قاتناشتۇرۇلدى. ئۇزى تەكشۈرۈش، ئۇز ئارا تەكشۈرۈش، بىرلىشىپ تەكشۈرۈپ بىرلىكتە باھالاش ئارقىلىق، مارالبېشى ناھىيىسى، ساۋەن ناھىيىسى ئالتۇن لوڭقا مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ يەكەن ناھىيىسى، ماناس ناھىيىسى، گۇچىڭ ناھىيىسى كۆمۈش لوڭقا مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ مەكىت ناھىيىسى، بورتالا شەھىرى، ئاقسۇ شەھىرى، تېكەس ناھىيىسى، كۇنەس ناھىيىسى، ئالتاي شەھىرى، يەنجى ناھىيىسى مىس لوڭقا مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ يەنە مەككىز ناھىيە رىغبەتلەندۇرۇش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

مۇسابىقە پائالىيىتى جايلاردىكى كەلگۈسى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى خادىملىرى قوشۇنىنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوزغىدى: 1) يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىغا بولغان سېلىنما روشەن هالدا كۆپەيدى. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى يېڭىلاش قەدىمى تېزلىتىلدى، كوللېكتىپ ئىگىلىكىدىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى تەدرىجىي كۆپەيدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 47 ناھىيە (شەھەر) دە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى ئۇمۇملاشتۇرۇش بويىچە تەرەققىيات فوندى تەسىس قىلىندى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 1701 چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكى تراكتور يېڭىلاندى ۋە يېڭىدىن كۆپەيتىلدى، 4400 دىن كۆپرەك يېزا ئىگىلىك سايمانلىرى يۇرۇشلەشتۇرۇلدى. 2) ئېتىز - ئېرىق ئىشلىرىنى ماشىنىلاشتۇرۇش مەشغۇلاتىنىڭ سۈپىتى روشەن هالدا ئۆستى. مۇسابىقە ئورنىنى تەكشۈرۈش ئارقىلىق، رەتلەنگەن ئېتىزلار چوڭقۇر ئاغدۇرۇلغان بولۇش، تەكشى بولۇش، يۇمشاق بولۇش تەلىپىگە يېتىپ، يۇزە ئاغدۇرۇش ئەھۋالى زور دەرىجىدە ياخشىلاندى؛ نۆرمۇن جايلاردا «ئىجازەتنامە بولمىسا ئېتىز - ئېرىقلاردا مەشغۇلات ئېلىپ بېرىشقا يول قويماسلىق» بەلگىلىمىسى قاتتىق ئىجرا قىلىندى، يەنە كىچىك تۆت چاقلىق تراكتور بىلەن يەر ھەيدەش مەنئى قىلىندى. 3) يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى ئۇمۇملاشتۇرۇشنى باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى تېخىمۇ مۇكەممەللەشتۇرۇلدى. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى «بەش جەھەتتىن بىرلىككە كەلتۈرۈش» ئىشى مۇناسىپ هالدا تەرەققىي قىلدۇرۇلدى؛ يەككە

ئىگىلىكتىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىغا قارىتا، ئومۇمىيۈزلۈك ھالدا، ئالدىراش ۋاقىتلاردا بىرلەشتۈرۈش، بوش ۋاقىتلاردا تارقىتىۋېتىشتىن ئىبارەت «شەخسنىڭ ئىگىدارلىقىدا بولۇش، بىر تۇتاش باشقۇرۇش» يولغا قويۇلدى. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى مۇلازىمەت سىستېمىسىنىڭ ئىقتىدارى كۈچەيتىلدى، ئاساسىي مۇئەسسەسىلەر قۇرۇلۇشىمۇ تېزلىتىلدى. تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىلغان 20 ناھىيە (شەھەر) دىكى ستاتىستىكىغا قارىغاندا، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئامبارغا كىرگۈزۈلۈش نىسبىتى 30% كە، يۈرۈشلەشتۈرۈلگەن يېزا ئىگىلىك سايمانلىرىنىڭ ئامبارغا كىرگۈزۈلۈش نىسبىتى 20% كە يەتكەن.

ۋاڭ تو

يېزا ئىگىلىك ماشىنا - سايمانلىرىنى كەشىپ قىلىش ۋە ئۇنىڭ سۈپىتىنى نازارەت قىلىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ سۈپىتىنى تەكشۈرۈش پونكىتى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنا - سايمانلىرى ئىشلەش تارماقلىرى ئىشلەپچىقارغان55 خىل ھەر تۈرلۈك دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنا - سايمانلىرىنى تەكشۈرۈپ باھالاپ چىقتى. تەكشۈرۈلگەن ماشىنىلارنىڭ 90.9 پىرسەنتى لاياقەتلىك بولۇپ چىقتى. بۇنىڭ ئىچىدە نازارەت قىلىش، سىناقتىن ئۆتكۈزۈش، ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىنى قايتا تەكشۈرۈش، سىناپ كىنىشكە تارقىتىش، كېڭەيتىش نەتىجىلىرىنى باھالاش قاتارلىق ئۇسۇللار بىلەن ئارىلاپ تەكشۈرۈلگەن 19 خىل يېزا ئىگىلىك ماشىنىسىنىڭ لاياقەتلىك نىسبىتى 84.2% بولدى؛ مەھسۇلاتلارنىڭ سۈپەت دەرىجىسىنى باھالاپ بېكىتىش، ئاپتونوم رايون بويىچە ئەلا ۋە سۈپەتلىك مەھسۇلاتلارنى قايتا تەكشۈرۈش قاتارلىق ئۇسۇللار بىلەن تەكشۈرۈلگەن توققۇز خىل مەھسۇلاتنىڭ ھەممىسى ئۆلچەمگە يەتتى.

1991 - يىلى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنا - سايمانلىرىنى تەتقىق قىلىش ۋە ئىشلەپچىقىرىش تارماقلىرى كەشىپ قىلغان 19 خىل مەھسۇلاتنىڭ 17 سى باھالاشتىن ئۆتتى. باھالاشتىن ئۆتكەن يېڭى مەھسۇلاتلار مۇنۇلار: يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان يەتتە توننىلىق ۋە ئون توننىلىق ماي بېسىملىق يۈكنى ئۆزى چۈشۈرىدىغان چوڭ تىپتىكى موللاقچى كوزۇپ، ئۇرۇق چېچىش مىقدارىنى تەكشەشكە بولىدىغان يوپۇق يېپىپ تېرىش ماشىنىسى («2MB - 1»)، يېنىك تىپلىق («IBQX - 1.3») دىسكىلىق تىرنا، «3ZFX - 4» بەلگىلىك چاغلاش - ئوغۇتلاش ماشىنىسى، ئۆسۈملۈكلەرنى پەرۋىش قىلىش ماشىنىسى — «3WL - 40»، «3WL - 50» بەلگىلىك چاتما پۈركۈش ماشىنىسى، چۆنەك تارتىپ تىكىش ۋە تېرىشقا باب كېلىدىغان سۇيۇقلۇق بېسىملىق كۆتۈرۈلىدىغان ۋە چۈشۈرۈلىدىغان چوڭ تىپتىكى ئۇرۇق سېلىش ماشىنىسى («2BL(y) - 24»)، ئوت - چۆپ يۇمشىتىش ئىقتىدارىغا ئىگە شال ۋە بۇغداي دېنىنى ئايرىش ماشىنىسى («5TS - 110»)، ئىچىملىك ۋە مېۋە ھارىقى ئىشلەپچىقىرىشقا باب كېلىدىغان ھۆل ئۇزۇمنىڭ ئۇرۇقىنى ئايرىش ماشىنىسى («6PT - 350»)، بېلىقچىلىق ئىشلىرىدا ئىشلىتىلىدىغان دانلىق يەم - خەشەكلەرنى يانجىش ماشىنىسى («XJ - 160KLJ»)، كىچىك تىپتىكى پىرقىراپ ئوت ئورۇش ماشىنىسى («92GZX - 0.9»)، تۆت خىل بىر باسقۇچلۇق - بىر سۈمۈرگۈچلۈك مەركەزدىن قاچما سۈزۈك سۇ پومپىسى «IS50 - 32 - 160»، «IS65 - 40 - 120»، «IS80 - 65 - 125»، «IS100 - 65 - 200») ۋە «100WD» بەلگىلىك مەركەزدىن قاچما پاسكىنا سۇ پومپىسى.

يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى پەن تەتقىقات خادىملىرى ۋە قۇرۇلۇش - تېخنىكا خادىملىرى بىر تۈركۈم پەن - تەتقىقات مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى قولغا كەلتۈردى. ئۇلار مۇنۇلار: تۇجۇپىلەپ تېرىش بىلەن يوپۇق يېپىش تېخنىكىسى بىرلەشتۈرۈلگەن، ھەم تۇجۇپىلەپ تېرىشقا، ھەم يوپۇق يېپىپ تېرىشقا باب كېلىدىغان ئۇرۇق سېلىش ماشىنىسى («2BTJ - 8»)، ئۇرۇق بىلەن ئاساسىي ئوغۇتنى قەۋەتكە بۆلۈپ سالىدىغان ئۇرۇق سېلىش ماشىنىسى («2BF - 24A»)، ماشىنا ۋە ئايروپىلاندا چېچىش ئۇچۇن تەتقىق قىلىپ ياسالغان، ئوت - چۆپ ۋە زىرائەتلەرنىڭ ئۇششاق

ئۇرۇقىنى كۆمۈلاچلاشتۇرىدىغان يۇرۇشلۇك ئۇسكۇنە، قىزىلچا ئۇرۇقنى ماشىنا تارقىلىق تەييارلاش ۋە ئوراش تېخنىكىسى، ئېتىزلارنى تازىلاپ، رەتلەپ، سۇپىتىنى ئۆستۈرۈش ۋە بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈشتە ئىشلىتىلىدىغان ئېغىر تىپتىكى دىسكىلىق تىرنا («IBQZ - 2.6»)، مەسئۇلاتقا بىرلەشتۈرۈپ ئائىلىلەرگە ھۆددىگە بېرىش، كىچىك كۆلەمدە تېرىنچىلىق قىلىش ئېھتىياجىغا ماسلىشىش ئۈچۈن تەنتەك قىلىپ ياسالغان «مول ھوسۇل» ماركىلىق كىچىك كومبايىن، مەملىكەت بويىچە ئۆزىگە خاس خۇسۇسىيەتكە ئىگە «2 - 4FS» بوغۇق يېغىش ماشىنىسى.

1991 - يىلى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنا - سايمانلىرى يېڭى مەھسۇلاتلىرىنى كەشىپ قىلىش ۋە تەنتەك قىلىشنىڭ ئالاھىدىلىكى شۇ بولدىكى، بوغۇق يېپىش ماشىنىسى، كومبايىن قاتارلىقلاردا يېڭى تېخنىكا، يېڭى قۇرۇلما، يېڭى قائىدىلەر قوللىنىلىپ، ئۇلارنىڭ تېخنىكىلىق مەۋىيىسى ئۆستۈرۈلۈپ، ئىقتىدارى ياخشىلىنىپ، تىپنى يېڭىلاش رولى جارى قىلدۇرۇلدى؛ تېخى ياخشى ئومۇملىشىپ كەتمىگەن ياكى تېخىچە ماشىنا - سايمان ئىشلىتىلمىگەن ساھەلەردە، مەسىلەن: ئۇرۇق - دانلارنى كۆمۈلاچلاش، بېلىق يەملىرىنى يانجىش، ھۆل ئۇزۇمنىڭ ئۇرۇقىنى ئايرىش، كېرەكسىز سۈلياۋ يوپۇقنى يېغىش قاتارلىق جەھەتلەردە، ئىشلەپچىقىرىش ئەمەلىيىتىگە ئاساسەن، ئىشلەپچىقىرىشتا جىددىي ئېھتىياجلىق، ئۇنۇمى روشەن بولغان ماشىنا - سايمانلار تاللانغان ھالدا كەشىپ قىلىندى ۋە كېڭەيتىلدى؛ چوڭ، ئوتتۇرا ۋە كىچىك تىپتىكى ھەر خىل يېزا ئىگىلىك ماشىنا - سايمانلىرى ماسلاشتۇرۇلغان ھالدا تەرەققىي قىلدۇرۇلۇپ ۋە يۇرۇشلەشتۈرۈلۈپ، يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇشنىڭ ئۇنۇمۇبرسال كۆچى ئاشۇرۇلدى.

سۈپەتكە نازارەت قىلىش ئارقىلىق بەزى مەسىلەرمۇ سېزىلدى:

1) تراكتور ۋە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ سەپلىمىلىرىنى ئىشلەپچىقىرىدىغان زاۋۇتلار ھەم ئۇلار ئىشلەپچىقارغان مەھسۇلاتلارنىڭ تۈرى، مىقدارى كۆپ بولغان بولسىمۇ، لېكىن ئومۇمىي ئەھۋالدىن قارىغاندا، سەپلىمىلەرگە تېخنىكا جەھەتتىن نازارەت قىلىش خىزمىتى ئاجىز بولدى. تەكشۈرۈلگەن زاۋۇت ئارىن سەككىز بولۇپ، تەكشۈرۈلۈش كۆلىمى تار بولدى؛ تەكشۈرۈلگەن 26 خىل مەھسۇلاتتىن ئارىن 12 خىل مەھسۇلات لايىقەتلىك بولۇپ چىقتى؛ قايتا تەكشۈرۈلگەن ئۈچ خىل ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتنىڭ ھەممىسى لايىقەتسىز بولۇپ چىقتى.

2) ئاپتونوم رايوندىكى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنا - سايمانلىرى ئېغىر دەرىجىدە كونىراپ كەتكەن بولۇپ، ئۇلارنى تېخنىكا جەھەتتىن يېڭىلاشقا مەبلەغ يېتىشمەيدۇ.

3) يېزا ئىگىلىك ماشىنا - سايمانلىرىنىڭ سەپلىمىلىرىگە بولغان ئېھتىياج زور، لېكىن سەپلىمىلەرنىڭ سۈپىتى ۋە سەپلىمىلەر بىلەن تەمىنلەش جەھەتتە مەسىلىلەر مەۋجۇت.

سۆز تۈگىدى

يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى سىستېمىسىنىڭ قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇش تارماقلىرى 18 مىڭ 312 نەپەر يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى خادىمىنى، 7721 تراكتور، 4400 يۇرۇشلەشكەن يېزا ئىگىلىك سايمىنىنى قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇشقا ئاتلاندۇردى ھەمدە 53 خىزمەت گۇرۇپپىسى ئەۋەتتى، 546 نەپەر تېخنىكا خادىمى 128 تەكشۈرۈش - رېمونت قىلىش گۇرۇپپىسىغا بۆلۈنۈپ، سەپلىمىلەرنى ئېلىپ يۇرۇپ سەيياره مۇلازىمەت قىلدى، ماشىنا - سايمانلارنى ۋە ماشىنىلاشقان قۇدۇقلارنى رېمونت قىلىش، يۇرۇشلەشتۈرۈشنى چىڭ تۇتۇپ، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش ماشىنىسىدىن جەمئىي 1400 نى ئۇزگەرتىپ قۇراشتۇردى ۋە ئىشلەپچىقاردى. 3400 ماشىنا - ئېلېكتىرلەشكەن قۇدۇق ۋە 60 مىڭ 300 يېزا ئىگىلىك ماشىنىسىنى، 46 مىڭ 224

يۈرۈشلەشكەن يېزا ئىگىلىك سايمىتىنى تەكشۈرۈپ رېھوىنت قىلدى، شۇ ئارقىلىق قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش ماشىنىلىرىنىڭ نورمال ئىشلىشىگە كاپالەتلىك قىلىندى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشلىتىلۇاتقان ماشىنا - ئېلېكترلەشكەن قۇدۇق 12 مىڭ 900. ئىشقا كىرىشتۈرۈلگەن يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 350 مىڭ كىلوۋات، چەكمەنلىغان يەر ئاستى سۈيى 840 مىليون كۇب مېتر، سۇغىرىلغان يەر 7 مىليون 191 مىڭ مو، توشۇلغان سۇ 6428 ئاپتوموبىل (قېتىم)، توشۇلغان ئوت - چۆپ 9037 ئاپتوموبىل (قېتىم) بولۇپ، 3 مىليون 430 مىڭ مو يەردىكى قۇرغاقچىلىق پەسەيتىلدى. 530 مىڭ نەپەر يېزا ئاھالىسىنىڭ ئىشلىتىدىغان سۈيى ۋە 1 مىليون 470 مىڭ تۈياق چارۋىنىڭ ئىچىدىغان سۈيى ھەل قىلىندى. 4 مىليون مو يەر ۋاقتىدا تېرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش ئۈچۈن 21 مىڭ تونىا دىزىلىن ئىشلىتىلدى.

1991 - يىلى يەنە قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇشنى ماشىنىلاشتۇرۇش تېخنىكىسى ئومۇميۈزلۈك كېڭەيتىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 1 مىليون 300 مىڭ مو يەردە چۆنەك تارتىپ تىكىش ۋە تېرىش تېخنىكىسى كېڭەيتىلدى، 137 مىڭ مو يەر يوپۇق يېپىلىپ سۇغىرىلدى، 1 مىليون 41 مىڭ مو يەر يېرىم تۇجۇپىلەپ تېرىلدى.

ئۈچ شىجىياڭ

يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى بىخەتەرلىك جەھەتتىن نازارەت قىلىش ۋە باشقۇرۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە جەمئىي 176 مىڭ 681 تراكتور بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 11.65% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكى تراكتور 55 مىڭ 90؛ كىچىك تىپتىكى تراكتور 121 مىڭ 591. مۇشۇ بىر يىلدا 1000 تراكتوردىن پەيدا بولغان ۋەقە نىسبىتى 1.48 بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.6% ئازايدى، ئادەم ئۆلۈش نىسبىتى 1.03 بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 20.8% ئازايدى، ئىقتىسادىي زىيان نىسبىتى 0.12 بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 20% ئازايدى.

1991 - يىلىنى ئاپتونوم رايون بويىچە تەكشۈرۈشكە تېگىشلىك تراكتور 151 مىڭ 848 بولۇپ، ئەمەلىيەتتە تەكشۈرۈلگىنى 130 مىڭ 893، يىللىق تەكشۈرۈش نىسبىتى 86.2% بولدى، تەكشۈرۈشتە لايىقەتلىك بولغىنى 116 مىڭ 495، لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى 89% بولدى؛ سىناشقا تېگىشلىك شوپۇر 167 مىڭ 306 نەپەر، ئەمەلىيەتتە سىنالغىنى 151 مىڭ 77 نەپەر. يىللىق سىناش نىسبىتى 90.5%، لايىقەتلىك بولغىنى 135 مىڭ 969 نەپەر، لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى 90% بولدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە تەربىيلەنگەن ۋە قايتا تەربىيلەنگەن شوپۇر 35 مىڭ نەپەرگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېڭىدىن يېتىشتۈرۈلگىنى 19 مىڭ نەپەر بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئىمتىھاندا لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى 85% بولدى؛ شۇنىڭ بىلەن بىللە، تراكتورلارنى مەشغۇلات ئۈستىدە تەكشۈرۈش ۋە قائىدىگە خىلاپ ئىشلارنى تۈزىتىش خىزمىتى كۈچەيتىلدى، ئاپتونوم رايون بويىچە جەمئىي 723 مىڭ تراكتور (قېتىم) مەشغۇلات ئۈستىدە تەكشۈرۈلۈپ، 88 مىڭ تراكتور (قېتىم) نىڭ قائىدىگە خىلاپ قىلمىشى تۈزىتىلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇشنى تېخنىكا جەھەتتىن قوراللاندۇرۇش ئىشىدا ياخشىلىنىش بولدى، ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى بىخەتەرلىك جەھەتتىن نازارەت قىلىش ۋە باشقۇرۇشتا مەخسۇس ئىشلىتىش ئۈچۈن 23 ئاپتوموبىل، 26 ئۈچ چاقلىق موتسىكلىت، 50 ئىككى چاقلىق موتسىكلىت، 70 ئىسپىرتنى تەكشۈرۈش ئەسۋابى ۋە 80 ھەر خىل زامانىۋى تەشۋىقات ئۇسكۇنىسى، 50 سىمسىز خەۋەرلىشىش ئەسۋابى سەپلەپ بېرىلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى بىخەتەرلىك جەھەتتىن نازارەت قىلىش ۋە باشقۇرۇشتا 15 ئىلغار ئورۇن، ئۈچ ئىلغار شەخس باھالاپ چىقتىلدى؛ بۇ يەر

ئۆزلەشتۈرۈش ساھەسىدىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى نازارەت قىلىش ۋە باشقۇرۇش تارماق ئاپپاراتلىرىدىن يەتتە ئىلغار ئورۇن، 32 ئىلغار شەخس باھالاپ چىقىلدى.

ئىلھاماتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش تەلىپىگە ئۇيغۇنلىشىش، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى بىخەتەرلىك جەھەتتىن نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش دائىرىسىنى كېڭەيتىش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى ئىدارىسى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش تارماقلىرىغا «يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ پۈتكۈل جەريانىنى بىخەتەرلىك جەھەتتىن نازارەت قىلىش - باشقۇرۇشنى يولغا قويۇش تەتقىقاتى» تېمىسىنى چۈشۈردى. بۇ تېمىنى ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى بىخەتەرلىك جەھەتتىن نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش پونكىتى بىلەن بورتالا ئەھەرلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى تارماقلىرى بىرلىكتە ئۈستىگە ئېلىپ، ئىككى يىلدىن كۆپرەك تىرىشىش ئارقىلىق ئورۇندىدى، تەتقىقات نەتىجىسى 1991 - يىلى 7 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى ئىدارىسى ئۈيۈشتۇرغان باھالاشتىن ئۆتتى. باھالاشتا، ئۇ ئاپتونوم رايون بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارالدى.

ۋۇ چىڭجۇ

يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان دىزېلنىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون ئورۇنلاشتۇرۇپ ئەمەلىيلەشتۈرگەن، يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان دىزېلنىڭ پىلاندا تەقسىم قىلىنغان يىللىق كۆرسەتكۈچى 137 مىڭ 200 تونناغا ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئۈچۈن كۆپەيتىپ بېرىش تەلەپ قىلىنغان دىزېلنى 7330 تونناغا بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىشىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش مەھكىمىسى كۆپەيتىپ بەرگىنى 4300 تونناغا، ئاپتونوم رايون ۋاقتىلىق كۆپەيتىپ تەمىنلىگىنى 3030 تونناغا مۇشۇ بىر يىلدا يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى سەرپ قىلغان ئومۇمىي دىزېلنى 215 مىڭ 928 تونناغا بۇنىڭ ئىچىدە تاختاي باھاسى بويىچە تەمىنلەنگەن دىزېلنى 149 مىڭ 730 تونناغا، يۇقىرى باھادا تەمىنلەنگەن دىزېلنى 13 مىڭ 739 تونناغا، كېلىشىم باھا بويىچە تەمىنلەنگەن دىزېلنى 52 مىڭ 459 تونناغا؛ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئۈچۈن ئىشلىتىلگىنى 189 مىڭ تونناغا، يېزا، كەنتلەرنىڭ باشقا ئىشلەپچىقىرىش ۋە تۇرمۇش ئىشلىرى ئۈچۈن ئىشلىتىلگىنى 26 مىڭ 928 تونناغا. ئاپتونوم رايون، ۋىلايەت (ئوبلاست)، ناھىيە (شەھەر)، يېزا (بازار) دىن ئىبارەت تۆت دەرىجە بويىچە يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان دىزېلنىنى باشقۇرۇش خادىمى 1099 نەپەر، يېزىلاردا قوشۇمچە ۋەزىپە ئۆتەيدىغان باشقۇرۇش خادىمى 4800 دىن ئارتۇق بولۇپ، تەشكىلىي جەھەتتە مۇكەممەل، خادىملىرى تولۇق، يوللىرى راۋان بولغان يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان دىزېلنىنى باشقۇرۇش سىستېمىسى شەكىللەندى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى ماي بىلەن تەمىنلەش نۇقتىلىرى 618 (يېڭىدىن تەسىس قىلىنغىنى 31) گە، ئۇلاردا ئىشلەيدىغان خادىم 1415 كە، تۇراقلىق مۇلۇك مەبلىغى 20 مىليون 230 مىڭ يۈەنگە، تۇراقسىز مەبلەغ 99مىليون 380 مىڭ يۈەنگە، ساقلىنىۋاتقان ماي 18 مىڭ تونناغا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 145 مىڭ تونغا ماي سېتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە دىزېلنى 137 مىڭ تونغا. سېتىش سوممىسى 83 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە، يىللىق ئەمەلىي پايدا 2 مىليون 288 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئاساسىي قاتلام ماي پونكىتلىرىنى مۇقىم تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى تارماقلىرى ماينىڭ باشقۇرۇلۇشى ۋە باھاسىنى تەكشۈردى. ھەمدە ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى بىلەن بىرلىكتە كېڭىشىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە بىرلىككە كەلتۈرۈلگەن يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى ماي بىلەن تەمىنلەش نۇقتىلىرىنىڭ نېفىت مەھسۇلاتلىرىنىڭ باھاسىنى باشقۇرۇش چارىسىنى تۈزۈپ چىقىپ، ئۇزۇندىن بۇيان ساقلىنىپ كەلگەن ماي بىلەن تەمىنلەش نۇقتىلىرىنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش خىراجىتى ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈشى ۋە باھا قالايمىقان بولۇش مەسىلىسىنى ھەل قىلدى.

ئۇۋ شىڭجياڭ

ماي تېجەش تېخنىكىسى كېڭەيتىلىپ، ماي تېجەشتە نىشانلىق باشقۇرۇش يولغا قويۇلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇش تارماقلىرى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇشتا، كۆپ خىل مۇلۇكچىلىك ۋە كۆپ خىل ئىگىلىك باشقۇرۇش شەكلى مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇۋاتقان، ئائىلىلەر ئىگىلىكىدە بولۇش ۋە ئائىلىلەر باشقۇرۇشىنىڭ نسبىتى زور، دائىرىسى كەڭ، باشقۇرۇش قىيىن بولۇۋاتقان، يەككە ئىگىلىكتىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئەھۋالى ناچار، ماي سەرپىياتى يۇقىرى ۋە ئىشلىتىلىش ئۈنۈمى تۆۋەن بولۇۋاتقان ئەھۋاللارنى كۆزدە تۇتۇپ، باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى. ئىشنى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ تېخنىكىلىق سەۋىيىسىنى ۋە ئىشلىتىلىش ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈشتىن باشلاپ، ماي تېجەش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى، يۇيۇش، تازىلاش ئىشلىرىدا سۇنى ماي ئورنىدا ئىشلىتىش يېڭى تېخنولوگىيىسىنى قوللىنىش، تەكشۈرۈپ كۆرۈپ، ئەھۋالغا قاراپ رېمونت قىلىشتەك ئەلا سۈپەتلىك مۇلازىمەتنى يولغا قويۇش، ئېنېرگىيە تېجەش ئەسۋابلىرىنى يېڭىلاش ياكى ماي تېجەش ئەسۋابىنى ئورنىتىش قاتارلىق تېخنىكا ئۆزگەرتىش تەدبىرلىرىنى قوللىنىپ، كۆرۈنەرلىك نەتىجىگە ئېرىشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە قۇۋۋىتى 4 مىليون 130 مىڭ كىلوۋات كېلىدىغان، ئىش مىقدارى 178 مىليون 600 مىڭ ئۆلچەملىك موغا يېتىدىغان 130 مىڭ ماشىنىنىڭ ماي سەرپىياتى تەكشۈرۈلدى، ئۇلارنىڭ پىلاندىكى ماي سەرپىياتى 134 مىڭ تونىنا، ئەمەلىيەتتە سەرپ قىلىنغىنى 125 مىڭ تونىنا بولۇپ، 9000 تونىنا ماي تېجەپ قېلىندى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ھەر دەرىجىلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇش تارماقلىرى ماي تېجەش خىزمىتىدە نىشانلىق باشقۇرۇش يېڭى چارىسىنى قوللىنىپ، ماي تېجەش ۋەزىپىسىنى ۋە ماي تېجەش يېڭى تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش ۋەزىپىسىنى ھەر قايسى ئورۇن ۋە شەخسلەرگە ھۆددىگە بەردى، ماي باشقۇرۇش، ماي بىلەن تەمىنلەش، ماي تېجەشنى بىر تۇتاش باشقۇرۇشنى يولغا قويۇپ، ماي كۆرسەتكۈچى، ماي تېجەش كۆرسەتكۈچى ۋە كېڭەيتىش ۋەزىپىسىنى بىرلا ۋاقىتتا تۆۋەنگە چۈشۈردى. ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇش ۋە نازارەت قىلىش، رېمونت قىلىش، خادىملارنى تەربىيىلەش، ماي بىلەن تەمىنلەش تارماقلىرىدىن 1450 كىشى قاتناشقان تېخنىكا كېڭەيتىش قوشۇنى تەشكىللەندى. 71 قېتىم ھەر خىل كۇرس ئۈيۈشتۇرۇلۇپ، ماي تېجەش تېخنىكىسىنى ئومۇملاشتۇرغۇچى تېخنىكا خادىملىرىدىن 1435 ئادەم(قېتىم) تەربىيىلەندى. 107 قېتىم ئىش ئورنى يىغىنى ئۆتكۈزۈلۈپ، 4771 ئادەم (قېتىم) ئىش ئورنىدا ئەملىي مەشغۇلاتنى كۆردى. 4000 پارچىدىن ئارتۇق تەشۋىقات ماتېرىيالى بېسىپ تارقىتىلدى، 700 دىن ئارتۇق ئەسۋاب - ئۈسكۈنە ئىشقا سېلىندى. 130 تونىنا مېتال يۇيۇش خۇرۇجى كېڭەيتىلدى؛ 17 مىڭ 889 تراكتور تەكشۈرۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە تەكشەپ رېمونت قىلىنغىنى 9451؛ تراكتورلارغا ئورنىتىلغان ماي تېجەش ئۈسكۈنىسى 7234 يۇرۇش (بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكىسى 1725)؛ ئېنېرگىيە تېجەش سەپلىمىلىرى ئۆزگەرتىپ سېلىنغان ھەر خىل تىپتىكى تراكتور 2736 (چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكىسى 938). مۇشۇ بىر يىلدا تېجەلگەن جەمئىي ماي 5102.1 تونىنا بولۇپ، بۇنى پۈلغا سۈندۈرغاندا 3 مىليون 61 مىڭ يۈەن بولىدۇ؛ ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقىدىن يىللىق ئۈسكەن خىزمەت مىقدارى 3 مىليون 130 مىڭ ئۆلچەملىك موغا كۆپەيتىپ يارىتىلغان مەھسۇلات قىممىتى 9 مىليون 360 مىڭ يۈەن، ئەسلىگە كەلتۈرۈلگەن ياكى ئۈستۈرۈلگەن يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ قۇۋۋىتى 18 مىڭ 992.3 كىلوۋات بولۇپ، بۇ يېڭىدىن كۆپەيتىلگەن 15 ئات كۈچىگە ئىگە (11.03 كىلوۋاتلىق) 1266 تۈت چاقلىق كىچىك تراكتورغا تەڭ كېلىدۇ.

ئوۋ شىڭجياڭ

يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش جەھەتتىكى پەن - تېخنىكا خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش جەھەتتىكى پەن -

تېخنىكا تۈرىدىن 13ى قانات يايدۇرۇلدى. بۇنىڭ ئىچىدە يېڭى تۈرلەردىن «4L-140» تىپلىق بۇغداي ۋە شال ئورۇش ماشىنىسىنى تەتقىق قىلىپ ياساش، سىرتتىن كىرگۈزۈلگەن 130 تىپلىق قوش يۆنىلىشلىك ئايلانما سوقىنى ئۆزگەرتىپ ياساش، ئۇرۇق - ئوغۇتنى قەۋەتلەرگە بۆلۈپ، چوڭقۇر ئوغۇتلاپ تېرىيدىغان 24 قۇرلۇق سىيالكىنى ئۆزگەرتىپ ياساش، بۇغداي دېنىنى ئايرىش - غولىنى يۇمشىتىش ماشىنىسىنى سىناق قىلىپ ياساش، سانجى ئوبلاستلىق سۈيۈقلاشتۇرۇلغان ئاممىياكنى ساقلاش - توشۇش ۋە تەمىنلەش سىستېمىسى قۇرۇلۇشىنىڭ ئىشەنچلىكلىكىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ پۈتكۈل جەريانىنى بىخەتەرلىك جەھەتتىن نازارەت قىلىش - باشقۇرۇشنى يولغا قويۇش تەتقىقاتى ئېلىپ بېرىش، يوپۇق يېپىپ تېرىش ماشىنىسىنىڭ قىسمەن ئۆلچىمىنى تۈزۈپ چىقىش قاتارلىق يەتتە تۈر بار. بۇ تۈرلەرنىڭ ئورتاق ئالاھىدىلىكى ئىشلەپچىقىرىشتا جىددىي ئېھتىياجلىق، قىيىنلىق دەرىجىسى زور ئەمەس، ۋاقتى قىسقا بولۇپ، شۇ يىلى باھالاشتىن ئۆتتى. بۇنىڭدىن باشقا، تەكشۈرۈپ باھالاشتىن ئۆتكەن تۈرلەردىن يەنە «2FYA -3.6» تىپلىق سۈيۈقلاشتۇرۇلغان ئاممىياك ئوغۇتى بېرىش ماشىنىسىنى تەتقىق قىلىپ ياساش، يەرگە يوپۇق يېپىش ۋە ئېلىۋېتىش ماشىنىسىنى تەتقىق قىلىپ ياساش، ئوتتۇرا دەرىجىلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى تېخنىكۇمىنىڭ يېزا ئېلېكترو مېخانىكا كەسىپى بويىچە ئېلىپ بېرىلىدىغان پراكتىكا ۋە تەجرىبىلەرنى سىناق قىلىش ئۆلچەملىرى قاتارلىقلار بار.

ئاپتونوم رايوندىكى ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى پەن تەتقىقات ئورۇنلىرى (ئومۇملاشتۇرۇش پونكىتلىرى) ئىسلاھات ئارقىلىق «پەن تەتقىقات خىزمىتىنى ئاساسىي گەۋدە، ئىشلەپچىقىرىشنى ئىقتىسادىي تۈۋرۈك، تىجارەتنى قوشۇمچە ۋاستە» قىلغان تېخنىكا، سانائەت، سودا بىرلەشتۇرۇلگەن تەرەققىيات يولىنى دەسلەپكى قەدەمدە تېپىپ چىقتى. ھەر قايسى پەن تەتقىقات ئورۇنلىرى ئىچكى مېخانىزمنى جانلاندۇرۇپ، باشقۇرۇش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈپ، يېڭى ۋەزىيەت ياراتتى. ئاقسۇ ۋىلايەتلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى پەن تەتقىقات ئورنى (تېخنىكا ئومۇملاشتۇرۇش پونكىتى) بىر نەچچە يىلدىن بۇيان، ۋىلايەتنىڭ ئاشلىق، پاختا، شېكەر ۋە چارۋىچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئېھتىياجىغا بىرلەشتۇرۇپ، كېۋەز، كوممىقۇناقنى يوپۇق يېپىپ تېرىش ماشىنىسى، بۇغداي ئورۇش ماشىنا - سايمانلىرى، ماشىنا ۋە ئۇلاغقا سۆرىتىپ ئىشلەتكىلى بولىدىغان ئوغۇتلاش ماشىنىسى، يوپۇق يېپىپ سۇغىرىش ماشىنا - سايمانلىرى قاتارلىق ئالتە تۈردىكى 16 خىل ماشىنا - سايماننى يېڭىدىن ئىشلەپ چىقتى، بۇنىڭ ئون خىلى كېڭەيتىپ قوللىنىلدى؛ ئۇلار ئاۋات ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى رېمونت قىلىش - ياساش زاۋۇتى بىلەن بىرلىشىپ سىناق قىلىپ ئىشلەپ چىققان «2MF - 1B» تىپلىق يوپۇق يېپىپ تېرىش ماشىنىسىدىن 6000 دىن كۆپرەكى سېتىلىپ، جەنۇبىي شىنجاڭدا ۋە قىسمەن ئۆلكە، رايونلاردا ئومۇملاشتى. بۇ تەتقىقات ئورنى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان، ھەر خىل تېخنىكىلىق مۇلازىمەت، تېخنىكا جەھەتتىن مەسلىھەت بېرىش ۋە تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرى بويىچە 28 تۈردە توختامنامە ئىمزالىدى ھەمدە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى رېمونت قىلىش - ياساش زاۋۇتى، يېزا - بازار كارخانىسى، تۇەن - مەيدان ۋە ھەربىي قىسىملاردىن بولۇپ 16 ئورۇنغا پۈتۈن يۇرۇشلۇك مۇلازىمەت قىلىپ، نەچچە 100 مىڭ يۇەن كىرىم قىلىپ، يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن «پەن - تېخنىكا جەھەتتە ئىلغار ئورۇن» دېگەن نامغا ئېرىشتى. تارباغاتاي ۋىلايەتلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى تەتقىقات ئورنى 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە جەمئىي 11 تېما ئۈستىدە تەتقىقات ئېلىپ باردى، بۇنىڭ ئىچىدە توققۇز تۈر مەملىكەت ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە مۇكاپاتقا ئېرىشتى، تەتقىقات مۇۋەپپەقىيىتىنىڭ ئايلىنىش نىسبىتى ئىلگىرىكى 33% تىن ئۆرلەپ 82% كە يەتتى.

قۇمۇل ۋىلايەتلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى تەتقىقات ئورنى ئۆسۈملۈكلەرنى ئاسراش ماشىنىسىنى تەتقىق قىلىپ ياشاشنى ئاساسىي نىشان قىلىپ ياساپ چىققان ۋە كېڭەيتكەن نەچچە خىل كىچىك ۋە مۇقىم سىقدارلىق پۈركۈش ماشىنىسى قاتارلىقلارنىڭ سەۋىيىسى بىر قەدەر يۇقىرى، ئىشلىتىلىش ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك بولدى. تەتقىقات ئورنى يەنە ئاپتونوم رايوندىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى سىستېمىسى بويىچە تۈنجى پەن - تېخنىكا تەرەققىيات شىركىتى قۇرۇپ چىقتى، ياراتقان كىرىمى هەر قايسى تەتقىقات ئورۇنلىرىنىڭكىدىن كۆپ بولۇپ، يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن «پەن - تېخنىكا جەهەتتە ئىلغار ئورۇن» دېگەن نامغا ئېرىشتى.

1991 - يىلى 8 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى ئىدارىسى ئاقسۇدا ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش پەن - تېخنىكىسىنى باشقۇرۇش مۇھبىت يىغىنى چاقىردى. مۇھبەت يىغىنىدا «ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش پەن - تېخنىكىسىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى» مۇزاكىرە قىلىنىپ، ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى پەن تەتقىقات ئورۇنلىرىنىڭ تېخنىكا، سانائەت، سودا بىر گەۋدە قىلىنغان تەرەققىيات ئەندىزىسى يەكۈنلەپ چىقىلدى ۋە پەن - تېخنىكىدا ئىلغار بولغان 18 ئورۇن، 89 نەپەر شەخس مۇكاپاتلاندى.

گاۋ چۈن

سۇ ئىنشائاتى

سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى

ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 1991 - يىلى ئەملىي سېلىنغان سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى مەبلىغى 255 مىليون 493 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 129 مىليون 520 مىڭ يۈەن (مەركەزنىڭ يارىدەم قىلغىنى 54 مىليون 750 مىڭ يۈەن، ئاپتونوم رايون بويىچە يەرلىك ئورۇنلار سالغان ئاساسىي قۇرۇلۇش مەبلىغى 30 مىليون 170 مىڭ يۈەن، نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش مەبلىغى 35 مىليون يۈەن، قەرز پۇل قاتارلىقلار 9 مىليون 600 مىڭ يۈەن) ؛ كىچىك تىپتىكى ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى يارىدەم پۇلى 125 مىليون 973 مىڭ يۈەن. مۇشۇ بىر يىلدا ئورۇنلاشتۇرۇلغان ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرى 85، جەمئىي ئورۇندالغان تاش - توپا قېزىش ۋەزىپىسى 11 مىليون 940 مىڭ كۇب مېتر، بېتون، پولات چۇڭقۇلۇق بېتون 139 مىڭ كۇب مېتر، باي ناھىيىلىك قىزىل سۇ ئامبىرى، ئۇرۇمچى شەھىرى ئولانباي سۇ ئامبىرى، چۆچەك شەھىرى قاراشكۆر سۇ ئامبىرى، دۆربىلجىن ناھىيىسى ئاقسۇ سۇ ئامبىرى، ئالتاي شەھىرى قاراقۇيۇن سۇ ئامبىرى ۋە كورلا شەھىرى تاغ ئاغزى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى قاتارلىق 36 تاياڭ قۇرۇلۇش پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى ۋە ئاساسىي جەهەتتىن پۈتتى. كىچىك تىپتىكى ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتىغا دۆلەت مەبلەغ سالغاندىن تاشقىرى، ئاساسا ئۆزى توپلىغان مەبلەغ 180 مىليون يۈەنگە يەتتى، جەمئىي 70 مىليوندىن كۆپرەك ئىش كۈنى سەرپ قىلىندى، 160 مىليون كۇب مېتر تاش - توپا قېزىش ۋەزىپىسى ئورۇندالدى. يېڭىدىن 3790 كىلومېتر ئوزۇنلۇقتا سۇ سىڭىمى ئۆستەك چېپىلدى، 1526 قۇدۇق قېزىلدى، 1722 قۇدۇق يۇرۇشلەشتۇرۇلدى، سۇغىرىش رايونلىرىغا يېڭىدىن سېلىنغان ئىنشائات 44 مىڭ، يۇرۇشلەشتۇرۇلگەن سۇغىرىش رايونلىرى كۆلىمى 2 مىليون 550 مىڭ مو، ياخشىلانغان تۆۋەن هوسۇللۇق ئېتىز 1 مىليون 350 مىڭ مو، يېڭىدىن كۆپەيتىلگەن سۇغىرىش كۆلىمى 1 مىليون 200 مىڭ مو.

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر، ئاپتونوم رايون بويىچە سۇ ئىنشائاتى، سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى قۇرۇلۇشى ئۆچۈن جەمئىي 5 مىليارد 170 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 3 مىليارد 450 مىليون

يۇەن، كىچىك تېپتىكى ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئۈچۈن يېرىلگەن يارەم خىراجىتى 1 مىليارد 720 مىليون يۇەن. قۇرۇلغان سۇ ئامبىرى جەمئىي 460قا، سۇ ئامبارلىرىنىڭ سىغىمچانلىقى 5 مىليارد 850 مىليون كۇب مېتىرغا، سۇ ئامبارلىرىنىڭ تىزگىنلەپ سۇغىرىش كۆلىمى 13 مىليون موغا يەتتى؛ ھەر دەرىجىلىك سۇغىرىش ئېرىقلىرىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 285 مىڭ كىلومېتىرغا، ھەر دەرىجىلىك يۇرۇشلەشتۇرۇلگەن ئىنشائات 193 مىڭغا، سۇ باشلاش ئۆستەڭلىرىنىڭ ئومۇمىي سۇ باشلاش ئىقتىدارى 6900 كۇب مېتىر/سېكۇنتقا يەتتى؛ يۇرۇشلەشتۇرۇلگەن ماشىنىلاشقان قۇدۇق 23 مىڭغا، قۇراشتۇرۇلغان ئېنېرگىيە تورلارنىڭ سىغىمچانلىقى 500 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى؛ 611 سۇ چىقىرىش پونكىتى پاسالدى، قۇراشتۇرۇلغان ئېنېرگىيە تورلارنىڭ سىغىمچانلىقى 22 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە 23 مىڭ 700 سۇ چىقىرىۋېتىش، سۇغىرىش ئىنشائاتى بار، قۇراشتۇرۇلغان ئېنېرگىيە تورلارنىڭ سىغىمچانلىقى 510 مىڭ كىلوۋاتقا (سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىدا ئىشلىتىلگەن ماشىنىلارنى ئۆز ئىچىگە ئالمىدۇ) يەتتى.

سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشلىرى مۇشۇ بىر يىلدا تەمىنلىگەن سۇ 43 مىليارد كۇب مېتىرغا، سۇغىرىش كۆلىمى 54 مىليون موغا يەتتى؛ بۇنىڭ ئىچىدە، تىرىلغۇ ئېتىزى 385 مىليون 950 مىڭ مو، باغ - ئورمان 7 مىليون 790 مىڭ مو، يەم - خەشەك بازىسى ۋە تەبىئىي ئوتلاق 7 مىليون 250 مىڭ مو.

لىيۇ ژېنفېن

سۇ ئىنشائاتلىرىنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون ئۈچۈن ئالاھىدە ئېغىر قۇرغاقچىلىق يىلى بولدى. سۇ ئىنشائاتلىرىنى باشقۇرۇش تارماقلىرى سۇغىرىشنى ۋە قۇرۇلۇشنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، دېھقانچىلىق ۋە چارۋىچىلىقنى سۇ بىلەن تەمىنلەشكە كاپالەتلىك قىلدى. بىر يىل ئىچىدە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە سۇ بىلەن نورمىلىق تەمىنلەش كۆلىمى 35 مىليون موغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە سۇنى ئائىلىلەرگىچە تەمىنلەش كۆلىمى 1 مىليون مو؛ چۆنەكلەپ سۇغىرىلغان كۆلەم 35 مىليون مو؛ پۈركۈپ سۇغىرىلغان، تۆۋەن بېسىملىق تۇرۇبا ئارقىلىق سۇغىرىلغان كۆلەم 22 مىڭ 400 مو؛ يوپۇق ئۇستىدىن سۇغىرىش تېخنىكىسى ئومۇملاشتۇرۇلغان كۆلەم 1 مىليون 250 مىڭ مو بولۇپ، تېجەلگەن سۇ تەخمىنەن 200 مىليون كۇب مېتىر، مەھسۇلاتنى ئاشۇرۇش ئۇنۇمى 5% تىن 8% كىچە بولدى. يوپۇق ئۇستىدىن سۇغىرىش تېخنىكىسى 1991 - يىلى 9 - ئايدا دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتى چاقىرغان مەملىكەت بويىچە پەن - تېخنىكا ئالماشتۇرۇش مۇزەيىەقىيەتلىرى كۆرگەزمىسىدە مۇنەۋۋەر مۇكاپاتقا ئېرىشىپ، دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتى، يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى، سۇ ئىشلىرى مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن «يېزا ئىگىلىكىدە سۇ تېجەشتە كەلگۈسى كۆلەمدە ئومۇملاشتۇرۇلمىدىغان تۈر» دەپ بېكىتىلدى، ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى تەرىپىدىن نۆقتىلىق ئومۇملاشتۇرۇلمىدىغان تۈرلەر قاتارىغا كىرگۈزۈلدى. يەر ئاستى سۇيىدىن تولۇق پايدىلىنىش ئۈچۈن، ماشىنىلاشقان قۇدۇقلارنى ھۆددىگە بېرىش مەسئۇلىيەت تۈزۈمى ئومۇملاشتۇرۇلدى، 1990 - يىلدىكىدىن 4200 قۇدۇق كۆپ قېزىلدى، ئەتىيازدىكى سۇ چىقىرىش مىقدارى 1990 - يىلدىكىدىن 300 مىليون كۇب مېتىر كۆپەيدى؛ شۇنىڭ بىلەن بىللە، دىزىل ماتور بىلەن ئىشلەيدىغان 500 ماشىنىلاشقان قۇدۇق ئېلېكتىرو دېۋگاتىل بىلەن ئىشلەيدىغانغا ئۆزگەرتىلدى، چوڭقۇر قۇدۇق سۇ پومپىسى سۇ ئاستى پومپىسىغا ئۆزگەرتىلدى، 200 قۇدۇقنىڭ ئېلېكتىرو دېۋىگاتىلىغا، قۇۋۋەتسىزلەنگەندە، شۇ جايىنىڭ ئۆزىدە قۇۋۋەت تولۇقلاش قۇرۇلمىسى ئورنىتىلدى، ئۆزگەرتىلگەندىن كېيىن يىلىغا 800 مىڭ كىلوۋات سائەت توك تېجىلىدىغان بولدى. چاتقى بار، خەتەرلىك 15 سۇ ئامبىرى رېمونت قىلىنىپ مۇستەھكەملەندى، ئامبارنىڭ سۇ سىغىمچانلىقى 10 مىليون كۇب مېتىر ئاشۇرۇلدى. خەتەرنىڭ ئالدىنى ئېلىپ، مۇستەھكەملەش قۇرۇلۇشىدا يېڭى تېخنىكا قوللىنىلدى. جىمىسار ناھىيىسىنىڭ گۈڭبىگۈ سۇ

ئامبىرى قۇرۇلۇشىدا «103 ـ DX» تىپلىق مۇرەككەپ ماي قەغەز، يەرلىك توقۇلمىلار ئىشلىتىلىپ، سۇ چىقىرىۋېتىش بىر تەرەپ قىلىندى؛ گۈچۈك ناھىيىسى دۆڭتاك سۇ ئامبىرىدا يېرىلغان قاشلارغا سېمونت لاي قۇيۇش ئارقىلىق، سېرىق توپىلىق توسمىدىكى چوڭ ـ چوڭ يېرىقلار ۋە توسما ئۈلى بىر تەرەپ قىلىندى؛ قۇيۇقسار ناھىيىسى جالىنتاران سۇ ئامبىرىنىڭ توسمىسى دۆڭلەنمە شېغىل تاشتىن قويۇرۇلغاچقا، ئۇنىڭغا يۇقىرى بېسىملىق پۈركۈگۈچتىن سېمونت لاي پۈركۈش قاتارلىق ئۇنۇمۇرمال تەدبىرلەر قوللىنىلىپ، توسمىدىن سۇ سىرغىپ كېتىش مىقدارى 1990 ـ يىلدىكىدىن 90% ئازايتىلدى، شۇنىڭ بىلەن سۇ ئىشلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى.

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى سۇ ئىشلىرى تارماقلىرى چوڭ تېپتىكى 19 سۇغىرىش رايونىدىكى سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىنىڭ ھازىرقى ھالىتىنى ئىگىلىدى، 7056 قۇرۇلۇش كونىرىغان ياكى بۇزۇلغان بولۇپ، ئومۇمىي سانىنىڭ 1.55 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ غول، تارماق ئۆستەڭلەرنىڭ كونىرىغان، بۇزۇلغان بۆلىكى 8173 كىلومېتر بولۇپ، ئومۇمىي سانىنىڭ 47.8 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ مۇشۇ ئەھۋاللارغا ئاساسەن، رېمونت قىلىش، مۇستەھكەملەش پىلانى تۈزۈپ چىقىلدى.

مۇشۇ بىر يىلدا، دېھقانچىلىق چارۇچىلىق 43 مىليارد كۇب مېتر سۇ بىلەن تەمىنلەندى، ئەتىيازدا باشلانغان سۇ 14 مىليارد 500 مىليون كۇب مېتر، ئورۇندالغان سۇغىرىش كۆلىمى 54 مىليون مو، مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىي 250 مىليون مو (قېتىم) يەر سۇغىرىلدى (ئەتىيازدا ئوسا قىلىنغان كۆلەم 91 مىليون مو).

1991 ـ يىلى سۇ ئىشلىرى تارماقلىرىنىڭ تەكشۈرۈپ بېكىتىشى ئارقىلىق، ئۈرۈمچى دەرياسىنى باشقۇرۇش باشقارمىسىنىڭ خوتەيەنچى سۇ ئامبىرىنى باشقۇرۇش پونكىتى 1990 ـ يىللىق سۇ ئامبىرى باشقۇرۇشتا مىنىستىرلىك بويىچە 1 ـ دەرىجىلىك ئورۇن بولۇپ، ئاپتونوم رايونلۇق ماناس دەرياسىنى باشقۇرۇش باشقارمىسى سۇغىرىش رايونلىرىنى باشقۇرۇشتا مىنىستىرلىك بويىچە 2 ـ دەرىجىلىك ئورۇن بولۇپ باھالاندى؛ يالاق شەنشەن، گاۋ ئېنبو، جالاق مىڭيەن، چەي جۇنۇۋ، شەن ۋېيجۇڭلارغا «مەملىكەت بويىچە سۇنى تېجەپ سوغىرىشتىكى ئىلغار خىزمەتچى» دېگەن نام بېرىلدى.

لىيۇ ۋېنبىن

سۇ ئىشلىرى بويىچە قانۇننى ئىجرا قىلىش ئاپپاراتلىرى قۇرۇلدى

ئاپتونوم رايوندا 1990 ـ، 1991 ـ يىللىرىدىن ئېتىبارەن سۇ ئىشلىرى بويىچە قانۇننى ئىجرا قىلىش ئاپپاراتلىرى قۇرۇلۇپ، سۇ ئىشلىرى رېۋىزىيە پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى.

1990 ـ يىلى سۇ ئىشلىرى بويىچە قانۇننى ئىجرا قىلىش سىستېمىسى قۇرۇلۇشى خىزمىتى يېغىندا، سۇ ئىشلىرى مىنىستىرلىكى مەملىكەت بويىچە سىناق نۇقتىسى قىلىنىدىغان ئورۇنلارنى بەلگىلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە، شىنجاڭدىن سانجى شەھىرى، تۇرپان شەھىرى، خوشۇت ناھىيىسى، بورتالا دەرياسىنىڭ ئېقىنىنى باشقۇرۇش باشقارمىسى بولۇپ تۆت ئورۇن سىناق نۇقتىسى قىلىندى. ئاپتونوم رايونىمىز يەنە 26 ئورۇننى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك سىناق نۇقتىسى قىلىپ بەلگىلىدى. سۇ ئىشلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ 1991 ـ يىل 8 ـ ئايدىكى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشى ئارقىلىق، بۇ تۆت سىناق نۇقتىسى ئۆتكۈزۈۋېلىش ئۆلچىمىگە يەتتى. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك سىناق نۇقتىلىرىدىن ئارشالاق، جىلاق، شىخو، ساۋەن، ئۈرۈمچى، پىچان ناھىيىلىرى، كورلا، چۆچەك شەھەرلىرى ئۆتكۈزۈۋېلىش ئۆلچىمىگە يەتتى. 1991 ـ يىلنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 86% ۋىلايەت، ئوبلاست، ناھىيە (شەھەر) دە سۇ ئىشلىرى ئاپپاراتلىرى قۇرۇلدى؛ «سۇ قانۇنى» نى ئۆگىنىش بويىچە تەربىيىلىنىپ لايىقەتلىك گۇۋاھنامىسىنى ئېرىشكەن 806 خادىم سۇ ئىشلىرى رېۋىزىيە خادىملىقىغا تەيىنلەندى. بۇنىڭ ئىچىدە، 602 خادىم مەملىكەت بويىچە بىرلىككە كەلتۈرۈلگەن رېۋىزىيە خادىملىرى فورمىسى كېيىپ، بەلگىسىنى تاقاپ ئىشلىمەكتە. سۇ ئىشلىرىدىكى قانۇنغا خىلاپلىق

قىلىش ئەنزىلىرى، سۇ ئىشلىرى ماجرالىرى قانۇن بويىچە تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىنىشقا باشلىدى. سۇ ئىشلىرى تەرتىپسىز قوغدىلىپ سۇ مەنبەسى بايلىقلىرىنى مۇۋاپىق ئېچىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش كاپالەتكە ئىگە قىلىندى.

«سۇ قانۇنى» يولغا قويۇلغاندىن كېيىن، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ھەر دەرىجىلىك سۇ ئىشلىرى تارماقلىرى بىر قەدەر زور بولغان سۇ ئىشلىرى ماجرالىرىدىن جەمئىي توققۇزنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى؛ سانجى شەھىرى توك ئوغرىلاشقا دائىر 19 ئەنزىنى پاش قىلىپ چىقتى، 117 مىڭ 800 كىلوۋات سائەت توك مىقدارى قايتۇرۇۋېلىندى، تۆۋەن بېسىملىق توك سىمىنى ئوغرىلاشقا دائىر ئەنزىدىن 52نى، سۇ ئوغرىلاشقا دائىر ئەنزىدىن توققۇزنى پاش قىلدى؛ بورتالا شەھىرى، تۇرپان شەھىرى سۇ ئامبىرىنىڭ توسمىسى ئۈستىگە ئۆي سېلىۋېلىش، ئۆ يەردە بوز يەر ئېچىش، دەريا يوللىرىغا ئۆي سېلىۋېلىش قاتارلىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشلىرىغا دەخلى - تەرۇز قىلىپ، قائىدە - نىزاملارغا خىلاپلىق قىلغان بىر تۈركۈم ئەنزىلەرنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى.

لیۇ ژېنفېن

كەلكۈن ۋە كەلكۈننىڭ ئالدىنى ئېلىش خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز ئۈچۈن ئوتتۇراھال كەلكۈن يىلى بولدى. كەلكۈن، ئاساسلىقى، يازدا ياغقان قارا يامغۇر بىلەن تېمپېراتۇرا ئۆرلەپ قارنىڭ ئېرىشىدىن پەيدا بولدى. 6 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا ئىلىدىكى قاش دەريا‌سى، كۆچا دەريا‌سى، كۈيتۇڭ دەريا‌سىغا تارىختا 2 - ئورۇندا تۇرىدىغان ئالاھىدە زور كەلكۈن كەلدى. 7 - ئايدا ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئاساسلىق دەريا ئېقىنلىرىدىن 13دە كەلكۈن سۈيى ئېھتىيات سۇ گورىزونتىدىن ئېشىپ كەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە كۈيتۇڭ دەريا‌سى، ماناس دەريا‌سى، يۇرۇڭقاش دەريا‌سىدا كەلكۈن ئون كۈندىن ئارتۇق داۋاملاشتى؛ 57 جىلغىدا قارا يامغۇردىن ھاسىل بولغان كەلكۈن يۈز بەردى، بۇنىڭ ئىچىدە قورغاس ناھىيىسى داشكۈرىكى كەلكۈن پەللىسىنىڭ ئېقىم مىقدارى 210 كۈب مېتر/سېكۈنتقا، يېڭسار ناھىيىسى ئېگىزيار دەريا‌سىدىكى كەلكۈن پەللىسىنىڭ ئېقىم مىقدارى 260 كۈب مېتر/سېكۈنتقا، ئۈرۈمچى شۇيشىگۈدىكى كەلكۈن پەللىسىنىڭ ئېقىم مىقدارى 50 كۈب مېتر/سېكۈنتقا يېتىپ، تارىختا 1 - ئورۇندىكى كەلكۈن بولۇپ قالدى. كەلكۈن مەزگىلىدە 11 سۇ ئامبىرىنىڭ سۇ يۈزى كەلكۈن مەزگىلىدىكى چەكلىمىدىن ئېشىپ كېتىپ، خەتەرلىك ئەھۋال كۆرۈلدى. 1991 - يىلى كەلكۈن ئاپىتى 45 ناھىيە (شەھەر) گە يامراپ كەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاقسۇ، تۇرپان، قەشقەر ۋىلايەتلىرىدىكى ئاپەت ئەھۋالى بىر قەدەر ئېغىر بولدى. كەلكۈن 36 مىڭ مو ئېتىزنى بېسىپ كەتتى؛ 1857 ئېغىز ئۆينى ئۆرۈۋەتتى؛ 173 كىلومېتر ئۆزەنلۇقتىكى يولنى بۇزۇۋەتتى؛ 3. 44 كىلومېتر ئۆزەنلۇقتىكى كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرىدىغان قاشنى، 366 كىلومېتر ئۆزەنلۇقتىكى غول، تارماق ئۆستەڭنى، كۆۋرۈك، سۇئېگىز، توغان، چوشۇرگە قاتارلىقلاردىن 385نى، ئۈستەك بېشىدىن يەتتىنى، كارىزدىن توققۇزنى بۇزۇۋەتتى؛ 61 ئادەم، 18 مىڭ تۈياق چارۋا ئۆلدى، يارلاندى. سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشلىرى ۋەيران بولۇش تۈپەيلىدىن قۇرغاقچىلىقتا ئۈچرىغان ئېتىز - ئېرىق 590 مىڭ موغا، كېلىپ چىققان ئىقتىسادىي زىيان 72 مىليون 714 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشلىرىدا 23 مىليون 200 مىڭ يۈەن زىيان كۆرۈلدى.

1991 - يىلى كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش تارماقلىرى كەلكۈن يېتىپ كېلىشتىن ئىلگىرىلا دەريا قىنى ۋە نۇقتىلىق سۇ ئامبارلىرىنىڭ بىخەتەرلىكىنى تەكشۈرۈپ، تۇرپان شەھىرى سىڭگىم سۇ ئامبىرىنىڭ توسمىسىدىكى يېرىقلارنى ھەمدە توسما كەينىدىن سۇ سىرغىش مەسلىسىنى، غۇلجا شەھىرى پىلىچى سېپىنىڭ كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش توسمىسىنىڭ ئۇلىدىن سۇ سىرغىش ۋە قاشنىڭ گۈمبۇرۇلۇپ چۈشۈشى قاتارلىق مەسىلەرنى ئۆز ۋاقتىدا بىر تەرەپ قىلىپ، كەلكۈننى بىخەتەر ئۆتكۈزۈۋېتىشكە كاپالەتلىك قىلدى. جايلار دەريا قىنى، دەريا تېپى

قاتارلىقلارنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ، ئاساسلىق دەريا ئېقىنلىرىنى پىلانلاپ تىزگىنلەش لايىھىسىنى تۈزۈپ چىقتى. مۇشۇ بىر يىلدا پىلانغا ئاساسەن، كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش يۈزىسىدىن 120 كىلومېتر ئۈزۈنلۈقتا مەڭگۈلۈك ۋە يېرىم مەڭگۈلۈك قاش ياساپ چىقتى. لانتا بەك كۆپ كېلىدىغان رايونلاردا توسما ۋە لانتا ئېقىتىش چۈشۈرگىسى ياسلىپ، خەتەرلىك دەرىجىسى پەسكىلىتىلدى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى گىدرولوگىيە، كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش، ھاۋارايى قاتارلىق تارماقلار 6 - ئايدىن 8 - ئايغىچە بولغان ئارىلىقتىكى بىر قانچە قېتىملىق ئاپەت خاراكتېرلىك ھاۋارايى ۋە ئۇنىڭغا مۇناسىپ ھالدا يۈز بېرىدىغان قارا يامغۇر كەلكۈنى، تېمپېراتۇرىنىڭ ئۆرلەپ كېتىشى بىلەن يۈز بېرىدىغان قار سۈيى كەلكۈنى، مۆلدۈر لاتقىلىق ئېقىن قاتارلىق كەلكۈن ئاپەتلىدىن ئون نەچچە قېتىم قىسقا مۇددەتلىك مەلۇمات بېرىپ، كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش خىزمىتىنىڭ ئالدىن كۆرەرلىكىنى ئۆستۈرۈپ، ئاپەتنىڭ زىيان دەرىجىسىنى پەڭگىللەتتى. كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈشكە قوماندانلىق قىلىش، تەڭشەشتىكى ئاپتوماتلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى داۋاملىق كۈچەيتىلىپ، شىنجاڭ بويىچە 13 ئىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە يېزاۋات ناھىيىسىنىڭ شېكەركۆل سۇ ئامبىرى، باي ناھىيىسىنىڭ قىزىل سۇ ئامبىرىغا «IC - M700TY» تىپلىق قىسقا دولقۇنلۇق خەۋەرلىشىش ئاپپاراتى ئورنىلاشتۇرۇلۇپ، ئاپتونوم رايون بىلەن بىۋاسىتە ئالاقىلىشالايدىغان 1 - دەرىجىلىك ئالاقە توري شەكىللەندۈرۈلدى. قىزىلسۇ، بايىنغولىن، تۇرپان قاتارلىق توققۇز ئىلايەت، ئوبلاستتا ئىلايەت، ئوبلاست، ناھىيىلەر ئارا ۋە مۇھىم سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشلىرى بىلەن بىۋاسىتە ئالاقىلىشالايدىغان 2 - دەرىجىلىك ئالاقىلىشىش توري قۇرۇلدى.

مۇشۇ بىر يىلدا كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش، خەتەردىن قۇتقۇزۇشقا قاتناشقان ئەمگەك كۈچى 2 مىليون 100 مىڭ ئەمگەك كۈنىگە، ياغاچ 60 مىڭ تالغا، توشۇلغان شېغىل - تاش 350 مىڭ كۇب مېتىرغا، ئىشلىتىلگەن ئاپتوموبىل 30 مىڭ ئىش كۈنىگە، ھارۋا 284 مىڭ ئىش كۈنىگە يەتتى. ئاپتونوم رايون بۇيرۇپ بەرگەن كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش خىراجىتى 4 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە، پولات ماتېرىيال 700 توننىغا، كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش تاغرى 300 مىڭغا، بېنزىن ۋە دىزېلىن 550 توننىغا، سىم تور 500 توننىغا يەتتى، كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئاپتوموبىلىدىن 20 سى كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش، خەتەردىن قۇتقۇزۇش ئىشىغا ئىشلىتىلدى.

لىيۇ ژېنفېن

قۇرغاقچىلىق ئەھۋالى ۋە قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش خىزمىتى

1991 - يىلى شىنجاڭ ئازاد بولغاندىن بۇيان 1983 - يىلدىن قالسىلا 2 - قېتىملىق ئېغىر قۇرغاقچىلىق يىلى بولدى. 4-، 5 - ئايلاردا شىمالىي شىنجاڭ، شەرقىي شىنجاڭنىڭ كۆپ قىسىم رايونلىرىدا ھۆل - يېغىن مىقدارى بۇرۇنقى يىللاردىكىدىن %80، 1990 - يىلىنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن %70 ئاز بولدى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 39 ئاساسلىق دەريا ئېقىندا 3 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنىگىچە ئاققان سۇ مىقدارى بۇرۇنقى يىللاردىكىدىن %12، 1990 - يىلىنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن %15 ئاز بولدى. سۇ مىقدارى بۇرۇنقى يىللاردىكىدىن 5 مىليارد 100 مىليون كۇب مېتر، 1990 - يىلنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن 7 مىليارد 500 مىليون كۇب مېتر كېمەيدى. جايلار تۇپراقنىڭ نەملىكىنى ئەملىي ئۆلچەپ كۆردى، 6 - ئايدا شىمالىي شىنجاڭنىڭ تەكرىتاغ بويلىرىدىكى تۇپراقنىڭ نەملىكى ئېتىزلارنىڭ تويۇنغان سۇ مىقدارىنىڭ %40 ئەتراپىغلا تەڭ كەلدى. بۇنىڭ ئىچىدە تارباغاتاي، بورتالا، سانجى، قۇمۇل، ئۈرۈمچى قاتارلىق ئىلايەت (ئوبلاست)، شەھەرلەرنىڭ بىر قىسىم ئېغىر قۇرغاقچىلىق رايونلىرىدا تۇپراقنىڭ بەش سانتىمېتردىن ئون سانتىمېترغىچە قېلىنلىقتىكى ئۆستۈنكى قەۋىتى قۇرۇپ كەتتى؛ ئۈرۈمچى شەھىرى بىلەن سانجى ئەتراپىدىكى جايلارنىڭ يەر ئاستى سۇ ئورنى 1990 - يىلدىكىدىن بىر مېتر ئەتراپىدا تۆۋەنلەپ كەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە، موري ناھىيىسىدە

تۆت مېتر، قۇمۇل ژىلايىتىمە 1.5 مېتر، تۇرپان ژىلايىتىمە 1.5 مېتردىن ئۇچ مېترغىچە تۆۋەنلەپ كەتتى.

ئاپتونوم رايون بويىچە قۇرغانچىلىققا ئۇچرىغان ئېتىز 11 مىليون 260 مىڭ موغا يېتىپ، ئېتىز ئومۇمىي كۆلىمىنىڭ تەخمىنەن تۆتتىن بىرىنى ئىگىلىدى؛ ئېغىر دەرىجىدە قۇرغاقچىلىق ئاپىتىگە ئۇچرىغان دېھقانچىلىق ئېتىزى 4 مىليون 140 مىڭ موغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ھوسۇل بەرمىگەن كۆلەم 1 مىليون 260 مىڭ مو. قۇرغانچىلىققا ئۇچرىغان ئوتلاق 328 مىليون مو. شىمالىي شىنجاڭنىڭ كۆپ قىسىم جايلىرى ۋە جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ ئايرىم جايلىرى ئاساسەن قۇرغاقچىلىققا ئۇچرىدى.

قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش مەزگىلىدە، جايلار تېجەپ سۇغىرىش تېخنىكىسى، سۇنى پىلانلىق ئىشلىتىش، سۇ بىلەن نورمىلىق تەمىنلەش ۋە يەر ئۈستى سۇيى بىلەن يەر ئاستى سۇيىنى بىر تۇتاش باشقۇرۇش، بىر تۇتاش تەڭشەش، بىر تۇتاش باھانى يولغا قويۇش قاتارلىق تەدبىرلەرنى يولغا قويغاندىن تاشقىرى، ھەر ساھە، ھەر قايسى كەسىپلەر يەنە كۆپ خىل شەكىللەردىكى قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش مۇلازىمەت تەشكىلاتلىرىنى ئۈيۇشتۇردى، مانجى، تارباغاتاي، ئالتاي، خوتەندىن ئىبارەت تۆت ژىلايەت، ئوبلاست سۇ ئىشلىرى، ئېلېكتر قۇۋۋىتى، يېزا ئىگىلىك ماشىنا - مايمانلىرى، نېفىت قاتارلىق تارماقلاردىكى تېخنىكا خادىملىرىنى ئاجرىتىپ، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇشقا تېز مۇلازىمەت قىلىش ئەترىتىنى تەشكىللىدى. بۇ ئەترەتلەر قۇرغاقچىلىق رايونلىرىغا بېرىپ، جەمئىي 118 ماشىنىلاشقان قۇدۇقنى رېمونت قىلدى ۋە ئۆزگەرتىپ ياسىدى، يېڭىدىن 126 قۇدۇق قازدى؛ دېھقانچىلىققا ئىشلىتىلىدىغان 2.20 كىلومېتر ئۈزۈنلۇقتىكى توك لىنىيىسىنى، 29 ترانسپورماتورنى ئۆزگەرتىپ ياسىدى ۋە رېمونت قىلدى؛ 160 كىلومېتر ئۈزۈنلۇقتىكى سۇ سىڭىمىس غول، تارماق ئوستەڭنى پۈتتۈردى. قەشقەر، خوتەن ژىلايەتلىرىدىكى ئېقىن باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرى ئېقىن باشقۇرۇشتىن ھالقىپ، سۇ تەڭشەش مۇلازىمىتىنى قانات يايدۇرۇپ، 110 مىليون كۇب مېتر سۇنى تەڭشەپ قۇرغاقچىلىققا يولۇققان سوغىرىش رايونلىرىغا ياردەم بەردى. مۇلازىمەت ئەترەتلىرى 2 مىليون مو ئېتىزنى ئەتىيازلىق ئوسا قىلىشنى 1.75 قېتىم كۆپەيتىپ، ئەتىيازدىكى قۇرغاقچىلىقنى پەسەيتتى. قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش مەزگىلىدە، ئاپتونوم رايون بويىچە ماشىنىلاشقان 17 مىڭ قۇدۇقنىڭ 12 مىڭ 800 دىن سۇ چىقىرىلدى، ماتور كېچە - كۈندۈز توختىتىلماي، ئەتىياز پەسلىدە 1 مىليارد كۇب مېتر يەر ئاستى سۇيى چىقىرىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، سۇ ئامبارلىرىغا سۇ قاچىلاش خىزمىتى كۆچەيتىلدى، نۇرغۇنلىغان ژىلايەتلەر، مۇز چېقىپ دەريا سۇيىنى باشلاشتىن تاشقىرى، 1 - ئايدىن ئېتىبارەن قۇدۇقلاردىن سۇ چىقىرىپ، ئامبارلارغا قاچىلىغاچقا، سۇ ئامبارلىرىنىڭ ئەتىياز پەسلىدىكى ئەڭ يۇقىرى سۇ ساقلاش مىقدارى 4 مىليارد 183 مىليون كۇب مېترغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 400 مىليون كۇب مېتر سۇ ئارتۇق ساقلىنىپ، تارىخىتىكى ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى.

مەركەز 1991 - يىلى شىنجاڭدىكى ئالاھىدە ئېغىر قۇرغاقچىلىق ئاپىتىگە تاقابىل تۇرۇش ئىشىغا 8 مىليون يۈەن مەبلەغ ياردەم قىلدى؛ ئاپتونوم رايون 9 مىليون 500 مىڭ يۈەن ياردەم قىلدى. دۆلەت 5000 تونىنا دىزىلىن، بېنزىن بۇيرۇپ بەردى.

لىيۇ ژېنفېن

ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى بويىچە «تەڭرىتاغ لوڭقىسى» مۇسابىقىسى

ئاپتونوم رايونلۇق 2 - نۆۋەتلىك ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشى بويىچە «تەڭرىتاغ لوڭقىسى» مۇسابىقىسى 1990 - يىلى 10 - ئايدا جايلاردا قانات يايدۇرۇلدى. 1991 - يىلى 10 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە سىلىشتۇرۇپ باھالاش ئۈيۈشتۇرۇلدى. ماناس، قۇتۇبى، ئاقسۇ كونا شەھەر، كۇنەس، خوتەن (ناھىيە)، كورلا، قۇمۇلدىن ئىبارەت بەش ناھىيە، ئىككى شەھەر 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا؛ قەشقەر يېڭىشەھەر، يەكەن، ساۋەن، جىڭ، قاراقاش، جېمىنەي، تۇرپاندىن ئىبارەت ئالتە ناھىيە، بىر شەھەر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا؛ قەشقەر كونا شەھەر، قورغاس، خوشۇت، يەنجى، موڭغۇلكۈرە، كېرىيە، بۇرۇلتوقاي، ئاقتۇ،

ئاۋات، ئۇرۇمچى (ناھىيە)، شىخو، ئاقسۇ، ئاتۇش، سانجى، بورتالا، چۆچەكتىن ئىبارەت 11 ناھىيە، بەش شەھەر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا؛ مىچۇەن ناھىيىسىنىڭ گۈمۈدى بازىرى رىغبەتلەندۈرۈش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

2 - نۆۋەتلىك «تەڭرىتاغ لوكىسى» مۇسابىقە پائالىيىتىدە ئاپتونوم رايون بويىچە سۈ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا 90 مىليون 870 مىڭ ئەمگەك كۈنى سەرپ قىلىنىپ، 159 مىليون كۇب مېتر توپا - شېغىل قۇرۇلۇشى ئورۇندالدى. يېڭىدىن 3790 كىلومېتر ئۈزۈنلۇقتا سۈ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەك چېپىلدى. يېڭىدىن 1526 قۇدۇق قېزىلدى. 1722 قۇدۇق يۇرۇشلەشتۇرۇلدى. ئۆلايەت، ناھىيە، بېزا ۋە دېھقان، چارۋىچىلار ئۆزلىرى 270 مىليون يۈەن مەبلەغ توپلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئامما ئۆزى توپلىغان مەبلەغ 180 مىليون يۈەنگە يەتتى.

لىيۇ ژېنفېن

چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى سۈ ئىنشائاتى ئەھۋالى

ئاپتونوم رايونىمىز 1991 - يىلى چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى سۈ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا جەمئىي 20 مىليون يۈەن مەبلەغ سالدى. ئاراتۈرۈك ناھىيىسىدىكى ئۈزۈنبۇلاق، بارىكۆل ناھىيىسىدىكى ئۈچاتكۆ، دۆربىلجىن ناھىيىسىدىكى لىيۇشۇگۈ سۈ باشلاش ئۆستەڭى قۇرۇلۇشلىرى پۈتتى. غول ئۆستەڭلەرنىڭ ئۈزۈنلۇقى 176 كىلومېتر غا يەتتى؛ ئادەم ۋە چارۋىلارنى سۈ بىلەن تەمىنلەيدىغان تۈرۈبا يولىنىڭ ئۈزۈنلۇقى 515 كىلومېتر غا، ئۈزگەرتىلگەن، يېڭىدىن قېزىلغان ماشىنىلاشقان قۇدۇق 106گە؛ كىچىك سۈ ئامبىرى ئىككىگە، سۈ سىغىمچانلىقى 1 مىليون 800 مىڭ كۇب مېتر غا يەتتى؛ تۇقسۇن ناھىيىسىنىڭ لىشەن ۋە چىڭگىل ناھىيىسىنىڭ ئاقدالا دېگەن يەرلىرىدە بىردىن يېڭى كارىز چېپىلدى، ئۇرۇمچىنىڭ شىمەن رايونىدىكى كارىز 280 مېتر غا ئۈزارتىلدى، سۇ چىقىش ئومۇمىي مىقدارى 0.15 كۇب مېتر/سېكۇنتقا يەتتى. يۇقىرىقى قۇرۇلۇشلار ئارقىلىق يەم - بوغۇز بازىلىرىدا يېڭىدىن كۆپەيگەن سۇغىرىش كۆلىمى 63 مىڭ 300 موغا يەتتى. 40 مىڭ ئادەم ۋە 390 مىڭ چارۋىنىڭ سۇ ئىچىش مەسىلىسى ھەل بولۇپ، 3054 ئائىلىلىك چارۋىچى دېھقانىمىز قەدىمدە مۇقىم ئولتۇراقلاشتۇرۇلدى.

مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە ئالدىنقى مەزگىللىك خىزمەتلەر بويىچە تولى ناھىيىسىنىڭ شالغاي دەريالىنىڭ، جىڭ ناھىيىسىنىڭ ماندانبۇلاق بېزىنىڭ، ئۇرۇمچى ناھىيىسى سەيۈيۈ بېزىنىڭ سۇغىرىش - سۇ باشلاش قۇرۇلۇشى ۋە ئۇرۇمچى ناھىيىسى «تەڭرىتاغ» چارۋىچىلىق فېرمىسىنىڭ كىچىك سۇ ئامبىرىنىڭ تەكشۈرۈپ - ئۆلچەش، پىلانلاش، لايىھىلەش سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشلىرى ئورۇندالدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى سۇ ئىنشائاتىنى قۇرۇلۇشىغا جەمئىي 480 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. جەمئىي 260تىن كۆپرەك سۇ ئامبىرى ياسالدى، ئامبارلارنىڭ سۇ سىغىمچانلىقى 1 مىليارد 800 مىليون كۇب مېتر غا، كۆل 1100 دىن كۆپرەككە، سۇ سىغىمچانلىقى 19 مىليون كۇب مېتر غا يەتتى؛ 383 سۇ چىقىرىش پونكىتى ياسالدى، قۇراشتۇرۇلغان گېنېراتورلارنىڭ سىغىمچانلىقى 12 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى؛ سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى 346 بولۇپ، قۇراشتۇرۇلغان گېنېراتورلارنىڭ سىغىمچانلىقى 105 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى؛ ھەر دەرىجىلىك ئېرىق - ئۆستەڭلەرنىڭ ئۈزۈنلۇقى 40 مىڭ كىلومېتردىن ئاشتى؛ ئادەم ۋە چارۋىلارنى سۇ بىلەن تەمىنلەيدىغان تۈرۈبا يولىنىڭ ئۈزۈنلۇقى 1700 كىلومېتر غا؛ ماشىنىلاشقان قۇدۇق 8800دىن كۆپرەككە، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ئاساسىي قۇدۇق 4132 گە، ئاددىي قۇدۇق 2615كە يەتتى. يۇقىرىقى سۇ ئىنشائاتى مۇئەسسەسىلىرى ئارقىلىق 8 مىليون مو سۇسىز ئوتلاق يېڭىدىن ئېچىلدى، سۇيى يېتىشمەيدىغان 28 مىليون مودىن كۆپرەك ئوتلاق ياخشىلاندى، 2 مىليون 500 مىڭ مودىن ئارتۇقراق ئوت - چۆپ بازىسى، 2 مىليون 700 مىڭ مودىن ئارتۇق تەبىئىي ئوتلاق سۇغىرىلدى، 3 مىليون 100 مىڭ ئادەم ۋە 11 مىليون 500 مىڭ چارۋىنىڭ سۇ ئىچىش مەسىلىسى ھەل قىلىندى.

لىيۇ ژېنفېن

يېزىلاردىكى سۇنى ياخشىلاش خىزمىتى

ئاپتونوم رايونىمىز 1991 - يىلى ئورۇنلاشتۇرغان يېزىلاردىكى يېڭىدىن ۋە داۋاملاشتۇرۇپ قۇرۇلىدىغان سۇنى ياخشىلاش قۇرۇلۇش تۈرى 83 بولۇپ، يىل ئاخىرىغا قەدەر 60 تۈر ئورۇندالدى. جەمئىي 11 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. مۇشۇ يىر يىلدا قېزىلغان ماشىنىلاشقان ئىستېمال سۇ قۇدۇقى 70كە، يېڭىدىن قۇرۇلغان تۈرۈبا سۇيى زاۋۇتى 50كە، قېزىلىپ پومپا ئورنىتىلغان چوڭقۇر قۇدۇق 200گە، مىكرو پومپا ئورنىتىلغان قۇدۇق 200 گە يېتىپ، 250 مىڭ ئادەم، 400 مىڭ چارۋىنىڭ سۇ ئىچىش مەسىلىسى ھەل قىلىندى.

ئاپتونوم رايونلۇق سۇ ئىشلىرى نازارىتى 1991 - يىللىق سۇنى ياخشىلاش خىزمىتىدە چەتئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىش ۋە ئىلغار تېخنىكا كىرگۈزۈشكە ئەھمىيەت بەردى. كانادا خەلقئارا تەتقىقات مەركىزىنىڭ ھەمكارلىشىشى بىلەن چوڭقۇر قۇدۇقلارغا قولدا ئايلاندۇرۇلىدىغان سۇلياۋ پومپا ئورنىتىش تېخنىكىسىنى كىرگۈزدى. بۇنى يەنجى، تۇقسۇن ناھىيىلىرىدە قۇراشتۇرۇپ سىناق تەرىقىسىدە ئىشلىتىۋىدى، ئۇنۇمى ناھايىتى ياخشى بولدى، 1991 - يىلى بۇ خىل پومپىدىن 30ى سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەپچىقىرىلدى. دۇنيا بانكىسى يېزىلارنى سۇ بىلەن تەمىنلەش ۋە مۇھىت تازىلىقى ئۈچۈن بەرگەن قەرز تۈرىنىڭ مۇمكىنچىلىكى ھەققىدىكى تەتقىقات دوكلاتىنى تۈزىتىپ تولۇقلاش خىزمىتى ئورۇندالدى ھەمدە تۈرلەر ئاخىرقى تەكشۈرۈش ۋە باھالاشتىن ئۆتتى. بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى بالىلار فوندى جەمئىيىتى بىلەن ھەمكارلىق تۈرى ئورنىتىلىپ 1992 - يىللىق سۇنى ياخشىلاش خىزمىتى ئۈچۈن شارائىت يارىتىپ بېرىلدى.

1991 - يىلى 7 - ئاي يىللىق پىلان مەزگىلىدە يېزىلاردىكى سۇنى ياخشىلاش خىزمىتىدە ئىلغار بولغان 32 ئورۇن، 83 ئىلغار شەخس باھالاپ چىقىلدى. قەشقەر شەھىرى، خوشۇت ناھىيىسى يېزىلاردا تۈرۈبا سۇيى ئىچىدىغان نوپۇسنى 80% تىن كۆپرەككە يەتكۈزۈپ، مەملىكەتلىك ۋەتەنپەرۋەرلىك تازىلىق ھەرىكىتى كومىتېتى تەرىپىدىن «مەملىكەت بويىچە يېزىلاردىكى سۇنى ئۆزگەرتىشتە ئىلغار ناھىيە (شەھەر)» دېگەن نامغا، 12 كىشى «مەملىكەت بويىچە يېزىلاردىكى سۇنى ئۆزگەرتىشتە ئىلغار خىزمەتچى» دېگەن نامغا ئېرىشتى.

يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە سۇنى ئۆزگەرتىشكە جەمئىي 330 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت سالغىنى 230 مىليون يۈەن، ئىلايەت، ناھىيە، ئامما توپلىغىنى ۋە ئەمگەك ھېسابىغا بېرىلگىنى 100 مىليون يۈەن. ئادەم ۋە چارۋىلار سۇ ئىچىدىغان 3600 قۇدۇق پۈتكۈزۈلدى، 2000 دىن ئارتۇق ئورۇندا تۈرۈبا سۇيى زاۋۇتى (پونكىتى) ياسالدى، 5000 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا سۇ يەتكۈزۈش تۈرۈبىسى ئورنىتىلدى، 82 مىڭ 400 چوڭقۇر ۋە تېيىز قۇدۇقتا باسما پومپا ئورنىتىلدى. 6 مىليون 250 مىڭ ئادەم، 15 مىليون 400 مىڭ چارۋا ياخشىلانغان سۇدىن بەھرىمەن بولدى.

لىۋ ژېنفېن

سۇ ئېلېكتر قۇرۇلۇشى ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا 13 ئېلېكتر ئىستانسىسى كۆپەيتىلدى، باي قىزىل سۇ ئامبىرى ئېلېكتر ئىستانسىسى 1 - نومۇرلۇق گېنېراتورلار گۇرۇپپىسى، بۇرچىن تۆغۈنتاي ئېلېكتر ئىستانسىسى 1 - ، 2 - نومۇرلۇق گېنېراتورلار گۇرۇپپىسى، كورلا تاغ ئاغزى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى 1- نومۇرلۇق گېنېراتورلار گۇرۇپپىسىدىن ئىبارەت نۆۋەتلىك ئېلېكتر ئىستانسىلىرى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. يېڭىدىن كۆپەيتىلگەن گېنېراتورلارنىڭ يىللىق سىغىمچانلىقى 40 مىڭ كىلوۋات. يۇنىڭ ئىچىدە كىچىك سۇ ئېلېكتر ئىستانسىلىرىدا قۇراشتۇرۇلغان گېنېراتورلار گۇرۇپپىسىنىڭ سىغىمچانلىقى 11 مىڭ كىلوۋات.

1991 - يىلى يېڭىدىن قۇرۇلغان يۇقىرى بېسىملىق توك لىنىيىسىنىڭ ئۆزۈنلۇقى 2259 كىلومېترغا يەتتى، يۇنىڭ ئىچىدە 110 كىلوۋولتلىقىنىڭ ئۆزۈنلۇقى 308 كىلومېتر، 35 كىلوۋولتلىقىنىڭ ئۆزۈنلۇقى 435 كىلومېتر، ئالتە

كىلوۋولتتىن ئون كىلوۋولتقىچە بولغىنىدىكى ئۈزۈنلۈقى 1516 كىلومېتر؛ يېڭىدىن قۇرۇلغان تۆۋەن بېسىملىق توك لىنىيىسىنىڭ ئۈزۈنلۈقى 1205 كىلومېتر.

ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىلى يېڭى ئاخىرىغىچە 610 سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى قۇرۇلدى، گېنېراتورلارنىڭ سىغىمچانلىقى 410 مىڭ كىلوۋاتقا، يۇقىرى بېسىملىق لىنىيە ئۈزۈنلۈقى 42 مىڭ 600 كىلومېترغا، تۆۋەن بېسىملىق لىنىيە ئۈزۈنلۈقى 33 مىڭ كىلومېترغا يەتتى. سۇ ئېلېكتر ئىستانسىلىرىدىن مۇشۇ بىر يىلدا تارقىتىلغان توك مىقدارى 1 مىليارد 400 مىليون كىلوۋات سائەتكە، يۇرۇشلەشتۈرۈلگەن كېچىك ئوت ئېلېكتر ئىستانسىلىرىنىڭ توك تارقىتىش مىقدارى 600 مىليون كىلوۋات سائەتكە، سەرپ قىلىنغان توك مىقدارى 2 مىليارد كىلوۋات سائەتكە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزىلاردا سەرپ قىلىنغان توك مىقدارى 860 مىليون كىلوۋات سائەت، ناھىيە بازارلىرىدىكى سائەت، تۇرمۇش ۋە باشقىلار ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان توك مىقدارى 1 مىليارد 140 مىليون كىلوۋات سائەت. سۇ ئېلېكتر ئىستانسىلىرى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە %80 ناھىيە (شەھەر) نى، %71 يېزىنى، %77 كەنتنى توك بىلەن تەمىنلىدى.

ئاپتونوم رايونىمىزدا 1 - تۈركۈمدە ئىككى ناھىيە مەملىكەت بويىچە يېزىلارنى دەسلەپكى قەدەمدە ئېلېكترلەشتۈرگەن ناھىيە قىلىپ قۇرۇپ چىقىلغاندىن كېيىن، 1991 - يىلى گۇۋۇيۈەننىڭ تەستىقى ئارقىلىق 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە مەملىكەت بويىچە 2 - تۈركۈمدە 200 ناھىيە تاللىنىپ يېزىلارنى دەسلەپكى قەدەمدە ئېلېكترلەشتۈرگەن ناھىيە قىلىپ قۇرۇپ چىقىش بېكىتىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭدىن پوسكام، كۆكتوقاي، كۆنەس، ئاقسۇ كونا شەھەر، جىمىسار، بورتالا بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونىدىن ئىبارەت بەش ناھىيە، بىر بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونى بار. ئاپتونوم رايونىمىز 1991 - يىلى ئېلېكترلەشتۈرۈلىدىغان ناھىيىلەرنىڭ پىلانىنى تەكشۈرۈپ باھالىدى.

1991 - يىلى سۇ - ئېلېكتر كارخانىلىرىنى باشقۇرۇش خىزمىتى يەنمۇ كۈچەيتىلدى. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سىناپ كۆرۈشى، دۆلەت سۇ ئىشلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق شىنجاڭ سۇ ئېلېكتر قۇرۇلۇشى شىركىتى دۆلەتلىك 2 - دەرىجىلىك كارخانا قىلىپ ئۆستۈرۈلدى؛ شىخەنزە چوڭقان ئېلېكتر ئىستانسىسى مىنىستىرلىك دەرىجىلىك ئىلغار كارخانا بولۇپ باھالاندى. ئاپتونوم رايونىمىز سۇ ئىشلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ تەلىپىگە ئاساسەن، ئىمتىھان ئېلىش ئارقىلىق، ۋىلايەت، ناھىيە، يېزىلاردىكى توك سەرپىياتىنى تەكشۈرگۈچى خادىملارغا توك سەرپىياتىنى تەكشۈرۈش گۇۋاھنامىسى تارقىتىپ بەردى.

لېۋ ژېنفېن

سۇ ئىنشائاتى، سۇ ئېلېكتر قۇرۇلۇشىنىڭ ئالدىنقى مەزگىللىك خىزمەت ئەھۋالى

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايونىمىزدىكى سۇ ئىنشائاتى، سۇ ئېلېكتر ئۆلچەش - لايىھىلەش ئورنى (ئەترەت، ئىشخانا) جەمئىي 24 كە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە «ئا» دەرىجىلىك لايىقەتلىك گۇۋاھنامىسى بارلار بىر، «ب» دەرىجىلىكى سەككىز، «س» دەرىجىلىكى 15. ئىشچى - خىزمەتچىسى جەمئىي 2168، بۇنىڭ ئىچىدە كەسپىي تېخنىكا خادىمى 1103، ئالىي دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 130، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 297.

1991 - يىلى سۇ ئىنشائاتى، سۇ ئېلېكتر جەھەتتىكى چوڭ، ئوتتۇرا تېپتىكى ئۆلچەش - لايىھىلەش تۈرىدىن جەمئىي 33 تۈر ئورۇندالدى، بۇنىڭ ئىچىدە، ئاساسلىقى، ئىلى دەريا‌سى، ئېرتىش دەريا‌سى، خوتەن دەريا‌سىنى پىلانلاش ھەققىدىكى دوكلات، قاراقاش دەريا‌سى ئۇلۇغ ئاۋات سۇ ئىنشائاتى تۈگۈنىنىڭ مۇمكىنچىلىكى ھەققىدىكى دوكلات، ماناس، توقسۇن، كۆچا ناھىيىلىرىدىكى سۇ ئىنشائاتلىرىنىڭ سۇغىرىش پىلانى لايىھىسى، شىمالىي تارىم ئېغىتىلىكى، تۇرپان - قۇمۇل ئېغىتىلىكى، قاراماي ئېغىتىلىكى، مايتاغ ئېغىتىلىن قۇرۇلۇشى قاتارلىق ئېغىت سانائىتىنى سۇ، ئېلېكتر بىلەن تەمىنلەش پىلان لايىھىسى ۋە قۇرۇلۇۋاتقان

قۇرۇلۇشلاردىن ئۆگەن دەريانى قىزىل سۇ ئامبىرى، قارا شەھەر دەريانى تاغ ئامزى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى، قەشقەر 2 - دەرىجىلىك سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ تېخنىكىلىق ئىشى باشلاش لايىھىسىدىن ئىبارەت. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە 21 مىڭ 103 ئۆلچەملىك مېتر ئېچىرىلەپ بۇرغىلاندى، 126.6 ئۆلچەملىك كۈادرات كىلومېتر ئۆلچەندى، 524 ئۆلچەملىك مېتر توز تۆشۈك ئېچىرىلەپ قېزىلدى، 10 مىڭ 860 ئۆلچەملىك نۇقتا قىزىكىلىق چارلاندى؛ گېئولوگىيىلىك چارلاش بويىچە 11 مىڭ 294 نورمىلىق ئىش كۈنى ئورۇندالدى، 9448 ئۆلچەملىك كۇب مېتر ئورەك قېزىلدى، تاغ جىنسلىق توپىلارنى سىناق قىلىش بويىچە 10 مىڭ 964 ئۆلچەملىك ئىش كۈنى ئورۇندالدى. ئورۇندالغان جەمئىي پۈل خىزمەت مىقدارى 14 مىليون 820 مىڭ يۈەن.

گېدرولوگىيە خىزمىتىدە يەر ئاستى سۇيىنى كۆزىتىش توري قۇرۇلۇشى داۋاملىق ئېلىپ بېرىلدى؛ خەلقئارا دەريالارنىڭ كىرىش - چىقىش چېگرا پونكتلىرى تەسىس قىلىنىپ، چېگرىدىن كىرگەن - چىققان سۇ مىقدارى ئېنىق ئىگىلەندى، يەر ئاستى، يەر ئاستى سۇ بايلىقى مەنبەلىرىنى تەكشۈرۈپ - باھالاش، سۇ سۈپىتىنى ئۆلچەپ تەھلىل قىلىش، يەر ئاستى سۇلىرىنىڭ قىدىرىپ پىلانلاش، ئايلانما ئېقىنىنىڭ شەكىللىنىش قانۇنىيىتىنى ۋە مۇزلۇقلاردىن ھاسىل بولغان كەلكۇن سۇلىرىنى تەتقىق قىلىش قاتات يايدۇرۇلدى.

1991 - يىلى ئالدىنقى مەزگىللىك خىزمەتلەردە ئونتۇرا، قىسقا مۇساپىلىك ئىنغىرا قىزىل نۇر ئارقىلىق ئارىلىق ئۆلچىگۈچ، 12 يۆنىلىشلىك يەرنىڭ تەۋرىنىشىنى كۈچەيتكۈچ، يۇرۇشلەشكەن چوڭقۇر قۇدۇقلارنى ئۆلچىگۈچتىن ئىبارەت يېڭى تېخنىكىلار قوللىنىلدى. بۇ تېخنىكىلار ئارقىلىق بىر قەدەر قىيىن بولغان يەتتە گېئولوگىيىلىك پارامېتر بۇيۇمىنى ئۆلچەپ چىقىلىپ، گېئولوگىيىلىك چارلاش پۈختا، توغرا سان - سانلىق بىلەن تەمىن ئېتىلدى؛ كىچىك كالىبىرلىق ئالماس بۇرغا ئارقىلىق بۇرغىلاش سۈرئىتى ۋە كىرىن ئېلىش ئۇنۇمى ئۆستۈرۈلۈپ، تەنەرخ تۆۋەنلىتىلدى؛ «SM» ئۆسۈملۈك بېلىمى ئارقىلىق چايقاش سۈيۈقلۇقى ئىشلىتىلىپ، گەز دەريا سىدىكى بۇلۇڭكۆل سۇ ئامبىرى قاتارلىقلارنىڭ قېلىن قاپلىنىش قەۋىتىدىن ئەسلى ھالەتتىكى تۈپراقنى ئېلىش مۇۋەپپەقىيەتكە ئېرىشتى.

لیۇ ژېنفېن

ئۇلانباي سۇ ئامبىرىنىڭ خەتىرىنى تۆگىتىش، مۇستەھكەملەش ئاساسىي گەۋدىلىك قۇرۇلۇشى تاماملاندى

ئۇلانباي سۇ ئامبىرىنىڭ خەتىرىنى تۆگىتىش، مۇستەھكەملەش ئاساسىي گەۋدىلىك قۇرۇلۇشى 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدا تاماملاندى.

بۇ سۇ ئامبىرى 1962 - يىلى قۇرۇلغان بولۇپ، سىغىمچانلىقى 30 مىليون كۇب مېتر ئىدى، خۇڭيەنچى سۇ ئامبىرى بىلەن بىرلىكتە مەشغۇلات ئېلىپ بېرىلاتتى، بىر يىلدا 100 مىليون كۇب مېتردىن 140 مىليون كۇب مېترغىچە سۇنى تەڭشەپ بېرىپ، 400 مىڭ مودىن ئارتۇق ئېتىزنى سۇغىرالايتتى ھەم شەھەردىكى سانائەت ۋە تۇرمۇشقا كېرەكلىك بىر قىسىم سۇ بىلەن تەمىنلەشنى ئۈستىگە ئالغانىدى.

بۇ سۇ ئامبىرى ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ جەنۇبىي تەرىپىگە جايلاشقان. ئەينى يىلى قۇرۇلۇشنىڭ لايىھىلىنىش ئۇچىسى بىر قەدەر تۆۋەن، قۇرۇلۇش سۈپىتى بىرقەدەر ناچار بولۇپ قالغاچقا، پۈتكۈل شەھەرنىڭ بىخەتەرلىكىگە تەھدىت پەيدا قىلدى. بۇ سۇ ئامبىرى 1975 - يىلى مەملىكەت بويىچە نۇقتىلىق خەتەرلىك سۇ ئامبارلىرى قاتارىغا كىرگۈزۈلگەنىدى؛ 1976 - يىلى يەنى مەملىكەت بويىچە يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇشتىكى مۇستەھكەملىنىدىغان نۇقتىلىق سۇ ئامبارلىرى قاتارىغا كىرگۈزۈلدى. سۇ ئامبىرىنىڭ خەتىرىنى تۆگىتىپ مۇستەھكەملەش لايىھىسىنى سۇ - ئېلېكتر مىنىستېرلىكى تەكشۈرۈپ، قۇرۇلۇش دەرىجىسىنى ئەسلىدىكى 3 - دەرىجىدىن 1 - دەرىجىگە ئۆستۈردى. خەتەرنى تۆگىتىپ، مۇستەھكەملەش قۇرۇلۇشىدا، ئاساسلىقى، سۇ ئامبىرىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش، كەلكۇندىن مۇداپىئە كۆرۈش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇش؛

توسما ئۇلىدىن سۇ سىرغىش مەسىلىسىگە قارىتا تىك لىنىيىلەر بويىچە سىرغىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش؛ توسمىنى يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش لايىھىسى بويىچە مۇستەھكەملەش؛ توسمىنىڭ ئوڭ تەرىپىدىكى سۇ سىرغىشنى سېمونت لاي تۆكۈش ئارقىلىق بىر تەرەپ قىلىش قاتارلىق ئىشلار ئىشلەنمەكچى بولدى.

1977 - يىلدىن 1987 - يىلغىچە سۇ ئامبىرىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش تاماملاندى، توسما ئېگىزلىتىلدى، كەلكۈن ئاققۇزۇش يولى ئۆزگەرتىپ ياسىلىپ، ئامبارنىڭ ئومۇمىي سىغىمچانلىقى 70 مىليون كۇب مېترغا يەتكۈزۈلدى. سۇ ئامبىرىنىڭ كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش ئىقتىدارى 1000 يىلدا بىرەر قېتىم يۈز بېرىش ئېھتىمالى بويىچە لايىھىلىنىپ، 10 مىڭ يىلدا بىرەر قېتىم يۈز بېرىش ئېھتىمالى بويىچە سېلىشتۇرۇش ئۆلچىمىگە يەتكۈزۈلدى. 1988 - يىلدىن 1991 - يىلغىچە ئاساسىي توسمىنىڭ سىرغىشتىن مۇداپىئە كۆرۈش بېتون قۇرۇلمىلىق تېمى پۈتكۈزۈلدى. قوشۇمچە توسما سىرغىشتىن مۇداپىئە قىلىندى. توسما يەلكىسىگە پەردىسىمان شەكىلدە سېمونت لاي قۇيۇلدى، سۇ چىقىرىش تاقىقى ئۆزگەرتىپ ياسالدى ۋە چوڭ توسمىغا بىخەتەرلىكنى تەكشۈرۈپ ئۆلچەش سىستېمىسى قاتارلىقلار ئورنىتىلدى. سۇ سىرغىشتىن مۇداپىئە كۆرۈش توسمىسى پۈتۈنلەي يوشۇرۇن قۇرۇلۇش بولۇپ، توسما ئۈستىدىن تۆۋەنگە قارىتىپ توسما گەۋدىسىدىن ۋە شېغىل قاپلانما قەۋىتىدىن ئۆتكۈزۈپ تاكى ئۇلىغىچە ئۇزارتىلدى، ئەڭ زور چوڭقۇرلۇقى 48 مېتر، ئۇزۇنلۇقى 504 مېتر، ئوتتۇرىچە قېلىنلىقى 0.9 مېتر، سىرغىشتىن مۇداپىئە كۆرۈلگەن ئومۇمىي كۆلىمى 22 مىڭ كۋادرات مېتر بولدى. تۆشۈك تېشىلىپ، 29 مىڭ 500 مېتر ئىچكىرىلەپ كىرىلىپ، 23 مىڭ 600 كۇب مېتر بېتون قۇيۇلدى. بۇ، نۆۋەتتە، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى كۆلىمى ئەڭ چوڭ بولغان سىرغىشتىن مۇداپىئە كۆرۈش توسمىسى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىللە توسمىنىڭ ئوڭ يەلكىسىگە 120 مېتر دائىرىدە پەردىسىمان سېمونت لاي قۇيۇلۇپ، توسمىنىڭ كەينىدىن سۇ سىرغىپ ئېقىش مىقدارى كۆرۈنەرلىك ئازايتىلدى. 1991 - يىلى 9 - ئاينىڭ باشلىرىدا سۇ ئامبىرىدىكى سۇ ئورنى كۆتۈرۈلۈپ، تارىختىكى ئەڭ يۇقىرى سۇ ئورنى 1082 مېترغا يەتكەن، بۇنى ئالدىنقى يىللاردىكى ئوخشاش سۇ ئورنى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، سۇنىڭ سىرغىپ ئېقىش مىقدارى 0.6 كۇب مېتر/سېكۇنتتىن ئازىيىپ، 0.02 كۇب مېتر/سېكۇنتقا چۈشكەن.

ئۇلانباي سۇ ئامبىرىنىڭ خەتەرنى تۈگىتىپ مۇستەھكەملەش قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغ 40 مىليون يۈەندىن ئاشىدۇ، قۇرۇلۇشنىڭ چالىسى ۋە دەريا يولىدىكى كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش قۇرۇلۇشى قاتارلىقلارنىڭ ھەممىسى تاماملانغاندىن كېيىن، شەھەر رايونىنىڭ كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش ئىقتىدارى 100 يىلدا بىرەر قېتىم يۈز بېرىش ئېھتىماللىقىدىن يۇقىرى كۆتۈرۈلۈپ، 300 يىلدا بىرەر قېتىم يۈز بېرىشتەك كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش ئۆلچىمىگە يەتكۈزۈلىدۇ.

ليۇ ۋېنفېن
ياڭ يۈنتەي

قارا قاش دەرياسىدىن سۇ باشلاش ئۆستىڭىنىڭ ئۆستەڭ بېشى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى

قاراقاش دەرياسىدىن سۇ باشلاش ئۆستىڭىنىڭ ئۆستەڭ بېشى قۇرۇلۇشى ئۇچ يىللىق سىناپ ئىشلىتىش ئارقىلىق 1991 - يىلى 4 - ئايدا ئاپتونوم رايوننىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن رەسمىي ئۆتتى.

ئۆستەڭ بېشى قۇرۇلۇشىنىڭ ئورنى خوتەن شەھىرىنىڭ 27 كىلومېتر غەربىي جەنۇبىدىكى قاراقاش دەرياسىدا بولۇپ، قۇرۇلۇش 1984 - يىلى باشلىنىپ، 1987 - يىلى تاماملىنىپ سۇ باشلانغان، ئورۇندالغان تاش - توپا 817 مىڭ كۇب مېتر، بېتون ۋە پولات چىۋىقلىق بېتون 32 مىڭ 600 كۇب مېتر، سېمونت لاي بىلەن قوپۇرۇلغان تاش 20 مىڭ كۋادرات مېتر. قۇرۇلۇشنىڭ تەخمىن چوتى 12 مىليون 460 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت سالغان مەبلەغ 11 مىليون 500 مىڭ يۈەن. قۇرۇلۇشنىڭ پۈتۈشى بىلەن قاراقاش ناھىيىسى، خوتەن ناھىيىسى،

ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى يېزا ئىگىلىك 3 - شىسىنىڭ 47 - تۈەن - مەيدانى ۋە گۇما ناھىيىسى پىيالما يېزىسىدىكى جەمئىي 900 مىڭ مو ئېتىزنى سۇغىرىش قىيىنچىلىقى ھەل قىلىندى.

قۇرۇلۇشنى لايىھىلەشتە، قاراقاش دەرياسىنىڭ تاغدا ئېرىگەن قار - مۇزلار ئاقىدىغان ئېقىنلاردىن ھاسىل بولغانلىقى، كەلكۈن مەزگىلىدە ئېقىپ كېلىدىغان قۇم مىقدارى زور بولۇش، كەلكۈن پەللىسى قىسقا بولۇش، كەلكۈن ئېقىش مىقدارى ۋە سۇنىڭ تارتىلىپ كېتىش پەرقى پەۋقۇلئاددە بولۇش قاتارلىق ئالاھىدىلىكلىرىگە ئاساسەن، ئاسما تاختا ئارقىلىق قاتلاملارغا بۆلۈنگەن سۇ باشلاش تۈگۈنى شەكلى قوللىنىلدى. دەريا ئۈستۈنكى يۈزىنىڭ سۈيى سۈزۈك بولۇش، ئاستىنقى قەۋىتىدە ئاققان قۇم كۆپ بولۇشتەك تارقىلىش قانۇنىيىتىدىن پايدىلىنىلىپ، ئاسما تاختا ئارقىلىق سۇ ئېقىمى قاتلاملارغا بۆلۈۋېتىلدى؛ ئۈستۈنكى قەۋىتى باشلىنىدىغان سۇ ھېسابلىنىپ، دەريانىڭ ئۈستۈنكى يۈزىدىكى سۇ غول ئۈستەڭلەرگە باشلاندى؛ ئاستىنقى قەۋىتىدىكى قۇملۇق سۇ قۇم ئېقىتىش تاقىقى ئارقىلىق تۆۋەن ئېقىمغا قويۇپ بېرىلدى. قۇرۇلۇشتا لايىھىلەنگەن سۇ باشلاش مىقدارى غەربىي قىرغاقتىكى قاراقاش ناھىيىسىنىڭ غول ئۈستىڭىدە 120 كۈب مېتر/سېكۇنت، شەرقىي قىرغاقتىكى خوتەن ناھىيىسىنىڭ غول ئۈستىڭىدە 50 كۈب مېتر/سېكۇنت، كەلكۈن ئېقىتىش مىقدارى 1460 كۈب مېتر/سېكۇنت قىلىپ لايىھىلەندى. ئېقىتىش ئەمەلىيىتى ئىسپاتلىدىكى، ئۈستەڭ بېشىنىڭ سۇ باشلاش، قۇم ئېقىتىش ئۇنۇمى ياخشى، باشقۇرۇش بىر قەدەر قولاي بولدى. ئۇ نۆۋەتتە، شىنجاڭدىكى ئەڭ چوڭ ئاسما تاختا ئارقىلىق سۇ باشلاش تۈگۈنى بولۇپ، ئۇنى خوتەن ۋىلايەتلىك سۇ ئىنشائاتى باشقارمىسى تۈنجى قېتىم كەشىپ قىلغان.

ليۇ ۋېنفېن

تارىم دەرياسى ئېقىن باشقۇرۇش ئىدارىسى قۇرۇلدى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 1990 - يىلى 6 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق سۇ ئىشلىرى نازارىتى تارىم دەرياسى ئېقىن باشقۇرۇش ئىدارىسى قۇرۇشنى تەستىقلىدى. تەييارلىق كۆرۈش ئارقىلىق، باشقۇرۇش ئىدارىسى 1991 - يىلى رەسمىي قۇرۇلدى.

تارىم دەرياسى خوتەن دەرياسى، يەكەن دەرياسى، ئاقسۇ دەرياسى، ئۆگەن دەرياسى ۋە كۆنچى دەرياسىنىڭ قوشۇلۇشىدىن ھاسىل بولغان بولۇپ، ئېقىش مۇساپىسى 1321 كىلومېترغا يېتىدۇ، ئۇ تارىم ئويمانلىقىنى توغرا كېسىپ ئۆتىدىغان، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى بەش ۋىلايەت (ئوبلاست) ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنىنىڭ تۆت شى (ئىدارە) سىنى ھالقىپ ئۆتىدىغان، مەملىكىتىمىز بويىچە ئەڭ ئۇزۇن ئىچكى قۇرۇقلۇق دەرياسى بولۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى كۆلىمى ئەڭ چوڭ ئېقىننى ھاسىل قىلىدۇ. بۇرۇن تارىم دەرياسىنى بىر تۇتاش باشقۇرىدىغان نوپۇزلۇق باشقۇرۇش ئاپپاراتى قۇرۇلمىغاچقا، ھەر قايسى ئورۇنلار دەريانى خالىغانچە توسۇپ، ئۈستەڭ چېپىپ سۇ باشلاپ، سۈيىنىڭ كۈنسايىن ئازلاپ كېتىشىنى، تۆۋەنكى ئېقىمىدا 300 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى دەريا يولىدىكى ئېقىننىڭ ئۇزۇلۇپ قېلىشىنى، ئىككى قىرغاقتىكى توغراقلىقنىڭ كەڭ كۆلەمدە نابۇت بولۇشىنى، ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنىڭ يامانلىشىپ كېتىشىنى كەلتۈرۈپ چىقارغانىدى.

باشقۇرۇش ئىدارىسى قۇرۇلغاندىن كېيىن، ئەڭ ئالدى بىلەن ئېقىننىڭ سۇ مەنبە بايلىقىنى ۋە ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ، يۇقىرى ئېقىمنى ئاسراپ ياخشىلاش، ئوتتۇرا ئېقىمنى تەرتىپكە سېلىپ تۈزەش - ياخشىلاش، تۆۋەن ئېقىمنى قۇتقۇزۇپ ئەسلىگە كەلتۈرۈش فاڭجېنىنى ۋە ئېكولوگىيىلىك مۇھىت بىلەن ئىجتىمائىي ئىقتىسادىي ئۇنۇمگە تەڭ ئېتىبار بېرىش، ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى ئاسراشنى ئاساس قىلىش پرىنسىپىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، ئىككى - ئۇچ يىل ئىچىدە ھەر يىلى تۆۋەن ئېقىمنى 250 مىليون كۈب مېتر سۇ بىلەن تەمىنلەشنى؛ يۇقىرى ئېقىمدا زۆرۈر بولغان سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشلىرىنى ياساپ، سۇ مىقدارىنى تىزگىنلەپ، سۇغىرىش رايونىنىڭ ئىچكى

قىسمىدىكى ئېرىق - ئۆستەڭ سىستېمىسى قۇرۇلۇشىنى يۇرۇشلەشتۇرۇشنى كۈچەيتىپ، باشقۇرۇشنى چېڭىتىشنى؛ ئوتتۇرا ئېقىمدا سۇ باشلاش ئېغىزلىرىنى مۇۋاپىق بىرلەشتۇرۇپ، تىزگىنلەش خاراكتېرىدىكى قۇرۇلۇش تۈگۈنلىرىنى ياساپ، دەريا قىنىنى تەرتىپكە سېلىپ تۈزەپ، سۇنىڭ خوراپ كېتىشىنى ئازايتىشنى، تۆۋەنكى ئېقىمدىكى سۇغىرىش رايونلىرىدا سۇ تېجەيدىغان سۇغىرىش سىستېمىسىنى بەرپا قىلىپ، دەريا قىنىنى تەرتىپكە سېلىپ راۋانلاشتۇرۇپ، چۆللۈكلەردىكى يېپىنچا ئۆسۈملۈكلەرنى ئەسلىگە كەلتۈرۈپ، سۇنئىي ۋە تەبىئىي توغراق ئورمانلىقلىرىنى يېڭىلاشنى تەلەپ قىلدى.

لىۋ ۋېنفېن

پەن تەتقىقات مۇۋەپپەقىيەتلىرى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سۇ ئىنشائاتى كەسپى بويىچە بەش تۈرلۈك پەن تەتقىقات مۇۋەپپەقىيىتى باھالاشتىن ئۆتتى:

«يەكەن دەرياسى ئېقىنىنى پىلانلاشنىڭ مۇھىتقا كۆرسىتىدىغان تەسىرىنى باھالاش ھەققىدە دوكلات» يەكەن دەرياسى ئېقىنىنى پىلانلاشنىڭ مۇھىتقا كۆرسىتىدىغان تەسىرىنى باھالاش — سۇ ئىشلىرى مىنىستىرلىكى بېكىتكەن قۇرغاق رايونلاردىكى سۇ ئېقىنىنى پىلانلاشنىڭ مۇھىتقا بولغان تەسىرىنى باھالاشنىڭ سىناق نۇقتىسى بولۇپ، سۇ ئىشلىرى مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن 1987 - يىللىق تەتقىقات تېمىسىغا كىرگۈزۈلگەن. تۆت يىلدىن ئارتۇق ۋاقىت سەرپ قىلىنىپ، 17 ئورۇندىن 100 دىن كۆپرەك پەن - تېخنىكا خىزمەتچىسى قاتناشتۇرۇلۇپ، جەمئىي ئۈچ توپلام، ئالتە قىسىم كېلىدىغان تەخمىنەن 600 مىڭ خەتلىك دوكلات يېزىپ چىقىلدى ھەم يەكەن دەرياسى ئېقىنىنىڭ مۇھىتى ۋە سۇ ئىنشائاتى پىلانى قۇرۇلۇشىنى ئومۇمىيۈزلۈك ئەكس ئەتتۈرىدىغان بىر سىنئالغۇ فىلىمى ئىشلەندى. دوكلاتتا يەكەن دەرياسى ئېقىنىنىڭ تەبىئىي مۇھىتى، ئىجتىمائىي مۇھىتى، ئالاھىدە مۇھىتى قاتارلىق مۇھىتنىڭ 22 ئاساسىي ئامىلى تەكشۈرۈلۈپ، تەھلىل قىلىنىپ ۋە سىناق تەرىقىسىدە ئۆلچىنىپ، ئېقىندا ئاساسلىق رول ئويناۋاتقان مۇھىتنىڭ مۇھىم ئامىللىرى بولغان گېدرولوگىيە ئەھۋالى، سۇ سۈپىتى، تۇپراقنىڭ قايتا شورلىشىپ كېتىشى، سۇغىرىش رايونى ئىچىدىكى ئېكولوگىيە، چۆللۈكلەردىكى يېپىنچا ئۆسۈملۈكلەر، قۇملىشىش، ئادەملەرنىڭ سالامەتلىكى، ئىجتىمائىي سېلىق، سۇغىرىش، كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش، توك تارقىتىش قاتارلىقلار ئېنىقلاپ چىقىلدى. ئاساسلىق مەسىلىلەرگە قارىتا مۇھىتنىڭ ئومۇمىي پىلان نىشانى تۈزۈپ چىقىلىپ، سۇ بايلىقى مەنبەلىرىنى تەقسىملەش لايىھىسى مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. سۇ بايلىقى مەنبەلىرىنى تەقسىملەشتە ئېكولوگىيىلىك مۇھىتقا سەرپ قىلىنىدىغان سۇغا بولغان تەلەپ كاپالەتلەندۈرۈلدى. بۇ مۇۋەپپەقىيەتلەر 1991 - يىلى 9 - ئايدا سۇ ئىشلىرى مىنىستىرلىكى بىلەن ئاپتونوم رايوننىڭ باھالىشىدىن ئۆتتى. باھالاشتا بۇ تۈردىكى مۇۋەپپەقىيەت ئېقىنلارنى يەنىمۇ ئىلگىرىلەپ ئېچىشنى ئىلمىي ئاساسلار بىلەن تەمىن ئەتتى ۋە مەملىكەت بويىچە «دەريا ئېقىنلىرىنى پىلانلاشنىڭ مۇھىتقا كۆرسىتىدىغان تەسىرىنى باھالاشنى قېلىپلاشتۇرۇش»نى تۈزۈپ چىقىشنى تەجرىبە بىلەن تەمىن ئېتىپ، دۆلەت ئىچىدىكى ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتتى، دەپ قارالدى.

«سۇ باشلاش شەكلىدىكى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىلىرىنىڭ سۇ كىرىش ئۆستىڭىگە قىش پەسلىدە قۇدۇق سۈيىنى قوشۇپ سۇنىڭ تېمپېراتۇرىسىنى ئاشۇرۇپ ماڭدۇرۇش ۋە ئېنېرگىيىنى ئاشۇرۇش سىنىقى» ساۋەن ناھىيىلىك سۇ - ئېلېكتر ئىدارىسى قورغاس سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىدا ئۈچ قىش سىناق قىلىپ، تېمپېراتۇرا 28℃ — قا چۈشكەن سوغۇقتا 0.24 كۇب مېتر/سېكۈنت قۇدۇق سۈيىنى چىقىرىپ ئۆستەڭگە چۈشۈرگەندە، ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ سۇ باشلاش ئۆستىڭىدە پۈتكۈل لىنىيە بويىچە مۇز توڭلىمىغان، شۇ ئارقىلىق ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ قىش پەسلىدە بىخەتەر ئىشلىشىگە كاپالەتلىك قىلىنغان. توك ھاسىل قىلغۇچى سۇ مىقدارى كۆپەيگەنلىكتىن، 85 كىلوۋات ئېلېكتر ئېنېرگىيىسى ساپ كۆپەيگەن. بۇ مۇۋەپپەقىيەت شىنجاڭدىكى سۇ باشلاش شەكلىدىكى

ئېلېكتر ئىستانسىلىرىنىڭ قىش پەسلىدە نورمال ئىشلىيەلمەسلىكىدەك مەسىلىنى ھەل قىلدى. بۇنىڭ ئەمەلىي قوللىنىلىش قىممىتى بىر قەدەر زور بولدى.

«شىنجاڭنىڭ قەشقەر تۈزلەڭلىكىدىكى ئۇچ دەريا ئېقىنى ۋە ئاقسۇ دەرياسى ئېقىنىنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتى ئۈستىدىكى گېئولوگىيىلىك ئۇنىۋېرسال تەتقىقات» بۇ تېما ئالتە يىللىق دالا تەكشۈرۈشى ۋە ئىشخانا تەتقىقاتى ئارقىلىق 1990 - يىلنىڭ ئاخىرىدا ئورۇندالدى. تەتقىقات دوكلاتىدا ئېقىنلار تۈرلۈك مۇھىتقا كەلتۈرۈپ بېرىدىغان ئاپەتلەرنىڭ شەكىللىنىش مېخانىزمى، تارقىلىش قانۇنىيىتى، زىيان سېلىش دەرىجىسى، تەرەققىيات يۈزلىنىشى سىستېمىلىق تەھلىل - تەتقىق قىلىنىپ، ئېقىنلارنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىت سۈپىتىگە ئونىۋېرسال باھا بېرىلىپ، رايون خاراكتېرلىك دۆلەت زېمىنىنى ئوڭشاش، سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇش ئومۇمىي پىلانى ۋە شەھەرلەرنى سۇ بىلەن تەمىنلەش، يەر ئاستى سۇ مەنبەلىرىنى ئېچىش ھەمدە سۇنى ياخشىلاپ، كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش قاتارلىق خىزمەتلەر ئىلمىي ئاساسلار بىلەن تەمىن ئېتىلدى. ئاپتونوم رايون ئىچى ۋە سىرتىدىكى مۇتەخەسسىسلەر بۇ تەتقىقات ئومۇمىي گەۋدە جەھەتتىن خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى دەپ قارىدى.

«150 - FD2، تىپلىق كىچىك شەكىلدىكى شامال ئېنېرگىيىسى ئېلېكتر ئىستانسىسى گېنېراتورى تەتقىق قىلىپ ياسالدى» شىنجاڭ شامال ئېنېرگىيىسى شىركىتى لايىھىلىگەن «150 - FD2» تىپلىق شامال كۈچى ئارقىلىق توك چىقىرىش گېنېراتور گۇرۇپپىسىدىن ئىككى ئەۋرىشكە گېنېراتور سىرتقى مەيداندا 4000 سائەت ھەرىكەتلەندۈرۈلۈش ۋە سىناق قىلىنىش ئارقىلىق، گېنېراتور گۇرۇپپىسىنىڭ ھەر قايسى تۈردىكى فارامېترى، لايىھىدىكى تەلەپكە يەتتى. لايىھىدىكى شامال سۈرئىتى يەتتە مېتر/سېكۇنت بولۇپ، نورمىدا بەلگىلەنگەن قۇۋۋەتكە يېتىپ، نورمىدا بەلگىلەنگەن 150 ۋات قۇۋۋەتتىكى توكنى ئۈزىتىپ بېرەلىدى. بۇ گېنېراتور شامال ئېنېرگىيىسىدىن پايدىلىنىش كوئېففىتسېنتى يۇقىرى، ئۇنۇمدارلىقى ياخشى، شامال - قۇمغا تاقابىل تۇرۇش ئىقتىدارى ياخشى، قۇرۇلمىسى ئاددىي، تەننەرخى تۆۋەن بولۇشتەك ئالاھىدىلىكلەرگە ئىگە. بۇ، شىنجاڭدىكى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئائىلىدىكى يورۇتۇش ۋە تۇرمۇش ئىستېمالىغا مۇۋاپىق كېلىدۇ، ئومۇملاشتۇرۇش قىممىتىگە ئىگە.

«قاينام سۇ تۇرۇبىسىدىكى قاينام ئېقىم ئارقىلىق قۇم ئېقىتىش تەتقىقاتى» شىخەنزە يېزا ئىگىلىك شۆيۈەنى سۇ ئىنشائاتى فاكۇلتېتى نەزەرىيە تەتقىقاتى ۋە مودېللىق سىناق ئارقىلىق، 1990 - يىلى 6 - ئايدا ماناس ناھىيىسىنىڭ تاش دەرياسىدا نۆۋەتتە مەملىكەت بويىچە ئەڭ زور بولغان قاينام سۇ تۇرۇبىسىدىكى قاينام ئېقىم ئارقىلىق قۇم ئېقىتىش قۇرۇلۇشىنى پۈتتۈردى. كەلكۈن مەزگىلىدىكى ئىشلىتىلىش ئەھۋالىدىن قارىغاندا، 10% كە يەتمىگەن سۇ مىقدارى ئارقىلىق 85 — 90% قۇم - لاي ئېقىتىۋېتىلدى، ئېقىتىلغان قۇم مىقدارى 24 مىڭ 400 كۈب مېترغا يېتىپ، ئادەم كۈچى ئارقىلىق ئۆستەڭ ئادالاش خىراجىتىدىن 287 مىڭ يۈەن تېجەپ قېلىندى. بۇنىڭ بىلەن تاش دەرياسى غول ئۆستىڭىنىڭ سۇ ئاققۇزۇش ئىقتىدارى ئەسلىدىكى توققۇز كۈب مېتر/سېكۇنتتىن ئۆرلەپ 11 كۈب مېتر/سېكۇنتقا يەتتى. بۇ مۇۋەپپەقىيەت خەلقئارا دەريا ئېقىنلىرىدا قۇم ئېقىتىش ئىلمىي ساھەسىدىكىلەرنىڭ دىققەت - ئېتىبارىنى قوزغىدى.

ليۇ ۋېنفېن

شىنجاڭدىكى قۇرغاقچىلىق ئۆلچىمى ۋە ئۇنىڭ دەرىجىگە ئايرىلىشى

«شىنجاڭنىڭ قۇرغاقچىلىق ۋە يېرىم قۇرغاقچىلىق رايونلىرىدىكى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقنىڭ قۇرغاقچىلىق ئۆلچىمى ۋە ئۇنىڭ دەرىجىگە ئايرىلىشى (سىناق قىلىپ يولغا قويۇلىدىغان لايىھىسى)» 1991 - يىلى 7 - ئاينىڭ 18 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇپ، كەلكۈننىڭ ئالدىنى ئېلىش باش قوماندانلىق شتابىنىڭ مۇزاكىرىسىدىن ئۆتكۈزۈلۈپ، جايلارنىڭ سىناپ يولغا قويۇشى ئۈچۈن رەسمىي تارقىتىلدى.

ليۇ ۋېنفېن

مىنىستر يالاق جېنخۇەي شىنجاڭنى كۆزدىن كەچۈردى

سۇ ئىشلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى يالاق جېنخۇەي خىزمەت گۇرۇپپىسىنى باشلاپ شىنجاڭغا كېلىپ، خوتەن، قەشقەر، ئاقسۇ قاتارلىق توققۇز ۋىلايەت (ئوبلاست)، شەھەردىكى 30 ناھىيە ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەندىكى ئۈچ يېزا ئىگىلىك شىركىتىنىڭ سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشلىرىنى كۆزدىن كەچۈردى. قاراقاش دەريالىرى، يۈرۈڭقاش دەريالىرى، كاچۇڭ سۇ باشلاش تۈگۈنى قاتارلىق قۇرۇلۇشلارنى ھەمدە 8 - بەش يىللىق ۋە 9 - بەش يىللىق پىلان مەزگىللىرىدە قۇرۇلغان ئۇلۇغئاۋات، بۇلۇڭكۆل، جىرىنتاي، تاغ ئاغزى، «365» قاتارلىق سۇ ئىنشائاتى، سۇ ئېلېكتر قۇرۇلۇشلىرىنىڭ سۇ ئامبىرى توسما ئورنىنى نۇقتىلىق ھالدا تەكشۈردى. يالاق جېنخۇەي مۇئاۋىنى ئونتۇرىغا قويدى: شىنجاڭنىڭ سۇ ئىنشائاتى خىزمىتىدە سۇ بايلىقى مەنبەلىرىنى باشقۇرۇشنى، ئاسراشنى كۈچەيتىپ، «سۇ قانۇنى»غا ئاساسەن، سۇدىن مۇۋاپىق پايدىلىنىش ۋە ئۇنى ئوبدان باشقۇرۇش لازىم؛ سۇنى تېجەش ئېڭىنى كۈچەيتىپ، سۇغىرىش نورمىسىنى تۆۋەنلىتىش، ئۆستەڭ سۇلىرىنىڭ سىڭىپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۆستەڭ سىستېمىلىرىدىكى مۇقەسسەلەرنى يۇرۇشلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش لازىم.

لىۋ ۋېنبىن

بېلىقچىلىق

بېلىقچىلىق ئىشلىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

بېلىقچىلىق ئىشلەپچىقىرىشى ئاپتونوم رايونىمىز 1991 - يىللىق سۇ مەھسۇلاتلىرى ئومۇمىي مىقدارى 25 مىڭ 200 تونىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.6% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە، باقمىچىلىق مەھسۇلات مىقدارىنىڭ ئېشىش ھەجمى بىر قەدەر زور بولۇپ، 17مىڭ 700 تونىغا يېتىپ، 10.8% ئاشتى؛ تۇتۇلغان سۇ مەھسۇلاتلىرى مىقدارى 7500 تونىغا يېتىپ 3.6% ئاشتى.

1991 - يىلى تۇتۇلغان بېلىق 300 تونىدىن ئاشقان ناھىيىلەر ئىچىدە، تەبىئىي شارائىتىمىكى تۇتمىچىلىقنى ئاساس قىلغان باغراش ناھىيىسىنىڭ 2930 تونىا، بۇرۇلتوقاي ناھىيىسىنىڭ 2270 تونىا، قاباناھىيىسىنىڭ 450 تونىا بولغاندىن سىرت، سۇنئىي ئۈسۈل بىلەن بېقىلغان بېلىقنى ئاساس قىلىدىغانلاردىن سانجى شەھرىنىڭ 872 تونىا، غۇلجا ناھىيىسىنىڭ 827 تونىا، ئۈرۈمچى ناھىيىسىنىڭ 750 تونىا، مىچۇەن ناھىيىسىنىڭ 644 تونىا، غۇلجا شەھرىنىڭ 507 تونىا، قورغاس ناھىيىسىنىڭ 410 تونىا، ئالتاي شەھرىنىڭ 367 تونىا، ئاقسۇ شەھرىنىڭ 351 تونىا، قۇتۇبى ناھىيىسىنىڭ 340 تونىا، يەكەن ناھىيىسىنىڭ 325 تونىا، ساۋەن ناھىيىسىنىڭ 308 تونىا بولدى.

تۇتۇلغان ئومۇمىي بېلىق ئىچىدە يەرلىك ئورۇنلارنىڭ 17 مىڭ 300 تونىغا يېتىپ، 1990-يىلدىكىدىن 2300 تونا ئاشتى؛ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنىنىڭ 7900 تونا بولۇپ، 300 تونا ئازايدى.

بېلىقچىلىقنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ كۇللەندۈرۈش ئەھۋالى 1991 - يىلى 14 مىڭ500 مو كۆلدە بېلىق بېقىپ يۇقىرى مەھسۇلات ئېلىشنى ئومۇملاشتۇرۇش پىلانى ئورۇندىلىپ، ئومۇملاشتۇرۇش كۆلىمى 1990 - يىلدىكىدىن 4500 مو كۆپەيتىلدى. يۇقىرى مەھسۇلاتلىق كۆلچەكلەردە بېقىلغان بېلىقلارنىڭ ئونتۇرىچە بىرلىك مەھسۇلاتىنى 270 كىلوگرام /موغا يېتىپ، شۇ يىلدىكىسى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ كۆلچەكلەردە بېقىلغان بېلىقنىڭ ئونتۇرىچە بىرلىك مەھسۇلاتى بولغان 99 كىلوگرام/مودىن 1.73 ھەسسە ئېشىپ كەتتى. يېڭىدىن قوشۇلغان تۇتۇلغان بېلىق 2500 تونىنا، يېڭىدىن كۆپەيتىلگەن مەھسۇلات قىممىتى 12 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

جياڭسۇ ئولكىسىنىڭ ۋۇشى شەھىرىدىن «ۋۇزەيتۇ» تىپلىق كارنې بېلىقىنىڭ 9 مىليون بېلىجانى ئايرۇپلان ئارقىلىق توشۇپ كېلىنىپ،

بېلىق كۆلچەكلىرىدە سىناپ بېقىلدى. بېلىق باققۇچى مەككىز ئورۇندىن ئوسخا ئېلىپ تەكشۈرۈش ئەھۋالىدىن قارىغاندا، كۆلچەك كۆلىمى 389.9 موغا يېتىپ، كارىپ بېلىقى بېقىش ئاساس قىلىندى، تۇتۇلغان بېلىق 261.95 تونىنىغا، ئوتتۇرىچە بىرلىك مەھسۇلاتى 671.8 كىلوگرام /موغا يەتتى.

جىلىن ئۆلكىسىدىن كۆلچەك - سازلىقلاردا بېقىلىدىغان 130 مىليون دانە ئەركەك بېلىق تۆرەلمىسى كىرگۈزۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە، ئۇرۇمچى شەھىرى سەيۇيۇ كۆلىگە سېلىنغىنى 100 مىليون بولۇپ، 1991 - يىلى مەككىز تونىنا يېتىلگەن بېلىق تۇتۇلدى، بۇ - مۇشۇ كۆلدىن تۇتۇلغان ئومومىي بېلىقنىڭ 44 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ كۆلچەك، سازلىقلاردا بېقىلىدىغان ئۇرۇقلانغان بېلىق تۇخۇمىدىن 550 مىليونى يىغىۋېلىنىپ، مۇشۇ كۆلدە كۆپەيتىلگەندىن تاشقىرى، ئاپتونوم رايوندىكى يەتتە سۇ ئېقىنىغا 260 مىليون ئۇرۇقلاندۇرۇلغان تۇخۇم قويۇپ بېرىلدى.

1991 - يىلى ھەر خىل سۇ مەھسۇلاتلىرى بويىچە جەمئىي يەتتە قارار كۆرس ئۈيۈشتۇرۇلۇپ، 350 ئادەم (قېتىم) تەربىيىلەندى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، مەملىكەتلىك بىر تۇتاش ئىمتىھان ئارقىلىق، ئىچكى ئۆلكىلەردىكى سۇ مەھسۇلاتلىرى ئالىي مەكتەپلىرىگە 109 نەپەر ئوقۇغۇچى ئەۋەتىپ بېرىلدى.

سۇ ئىشلاقاتى بېلىقچىلىقى 1991 -يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە قۇرغاقچىلىق بولۇپ يامغۇر ئاز ياغدى، دەريا سۇ ئېقىنلىرى ئۆزۈلۈپ سۇ ئامبارلىرىغا قاچىلانغان سۇ مىقدارى جىددىي ئازلاپ كەتتى، سۇ ئامبارلىرىدىكى بېلىق بېقىلىدىغان سۇ يۈزى كىچىكلەپ 670 مىڭ موغا چۈشۈپ قېلىپ 1990 - يىلىدىكىدىن 20 مىڭ 400 مو ئازلاپ كەتتى. سۇ ئامبارلىرىدا بېقىلغان بېلىق 4290 تونىنا بولۇپ، 580 تونىنا مەھسۇلات كەملىدى. يەنە بىر جەھەتتىن، ئوتتۇرا، كىچىك تېپتىكى سۇ ئامبارلىرى مۇھىم نۇقتا قىلىنىپ، ئوغۇت - يەم چېچىپ بېلىق بېقىش ئۇسۇلى ۋە ئۇچ تۇردا يۇقىرى ھوسۇللۇق بېلىق بېقىش سىنىقى ئىشلەش قاتارلىق تەدبىرلەر قوللىنىلغاچقا، سۇ ئامبارلىرىدا بېقىلغان بېلىقلارنىڭ بىرلىك مەھسۇلاتى 9.7كىلوگرام/موغا يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 11.3% ئۆستى. مىچۇن ناھىيىسىدىكى تاچياۋژەن سۇ ئامبىرىنىڭ بېلىق بېقىلىدىغان سۇ يۈزى 1000 مو بولۇپ، چوڭ ئۆلچەملىك بېلىق ئۇرۇقى سېلىنغانلىقى، خىمىيۋى ئوغۇت چېچىلىپ، تۇزۇپىلەپ پەرۋىش قىلىنغاچقا، بىرلىك مەھسۇلاتى 100 كىلوگرام/موغا يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە سۇ ئامبارلىرىدا بېقىلغان بېلىقلارنىڭ بىرلىك مەھسۇلاتىدا يېڭى رېكورد يارىتىلدى.

ئاساسىي قۇرۇلۇش كونا بېلىق كۆلچەكلىرىنى ئۆزگەرتىش ۋە يۇرۇشلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشى نۇقتىلىق تۇتۇلدى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، بىر تۈركۈم تاۋار بېلىق بازىلىرى قۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا سۇ مەھسۇلاتلىرى تۈراقلىق مۇلكىگە 11مىليون 790 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت خام چوتى ئىچىدە سېلىنغان مەبلەغ 4 مىليون 620 مىڭ يۈەن، قەرز پۇل 4 مىليون 490 مىڭ يۈەن، ئۆزلىرى تەييارلىغىنى 2 مىليون 680 مىڭ يۈەن. سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليون يۈەندىن ئاشقان ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرلىرى ئالتاي ۋىلايەتلىك بېيتۈن بېلىجان يېتىشتۇرۇش مەركىزىي مەيدانى، شىنجاڭ سۇ مەھسۇلاتلىرى بويىچە سورتلۇق ئۇرۇق يېتىشتۇرۇش مەيدانى، ئۇرۇمچى شەھەر ئەتراپى تاۋار بېلىق بازىسى ۋە تۇرپان ۋىلايەتلىك بېلىجانلارنى بالدۇر يېتىشتۇرۇش مەيدانىدىن ئىبارەت. جەمئىي 2300 مو ئۆلچەملەشتۇرۇلگەن بېلىق كۆلچىكى بەرپا قىلىندى، 5 مىليون 70 مىڭ يۈەنلىك تۇراقلىق مۇلۇك يېڭىدىن كۆپەيتىلدى.

ئاپتونوم رايونىمىڭ سۇ مەھسۇلاتلىرى ئىشلەپچىقىرىشى 8 - بەش يىللىق پىلانىدىكى ئورۇنلاشتۇرۇشقا ئاساسەن، ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرى بۇيىچە تەدرىجىي ھالدا «تۆر ئامبىرى» بەرپا قىلىندى. شىنجاڭ ئالاھىدە سورتلۇق سۇ مەھسۇلاتلىرىنى بېقىش، كۆپەيتىش مەيدانى، شىنجاڭ سۇ مەھسۇلاتلىرى تەمىنات - سودا مۇلازىمەت مەركىزى، شىنجاڭ سۇ مەھسۇلاتلىرى تەمىنات - سودا مۇلازىمەت مەركىزى، شىنجاڭ سۇ مەھسۇلاتلىرى تېخنىكىسىنى ئومۇملاشتۇرۇش

پونكتى، ئېرتىش دەريادىكى بېلىق تۇرلىرى ئىچىدە ئەسلىدىكى سورتلارنى پېتىشتۇرۇش مەيدانى قاتارلىق 11 يېڭى قۇرۇلۇش تۇرى تۇر قىلىپ تۇرغۇزۇشتىن تارتىپ دەسلەپكى لايىھىلەش ۋەزىپىنامىسى (مۇمكىنچىلىكى ھەققىدىكى تەتقىقات دوكلاتى) گىچە ئورۇندىلىپ بولدى ۋە مۇ مەھسۇلاتلىرى مۇتەخەسسىسلىرىنىڭ دەلىللىشىدىن ئۆتكۈزۈلدى.

بېلىقچىلىق ئىشلىرىنىڭ باشقۇلۇرۇشى «جۇڭخوا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ بېلىقچىلىق قانۇنى» ئېلان قىلىنىپ يولغا قويۇلغانلىقىنىڭ بەش يىللىقى ۋە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ (بېلىقچىلىق قانۇنى) نى يولغا قويۇش چارىسى» يولغا قويۇلغانلىقىنىڭ بىر يىللىقىغا بىرلەشتۇرۇلۇپ، پۈتكۈل ئاپتونوم رايون خاراكتېرلىك تەشۋىقات پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى، بىر تۈركۈم تەشۋىقات شوئار تاختىلىرى ياساپ چىقىلدى، «بېلىقچىلىق قانۇنى» نىڭ تەشۋىقات ماتېرىياللىرى بېسىپ تارقىتىلدى. 9 - ئايدا بۇرۇلتوقاي ۋە باغراشتىن ئىبارەت ئىككى چوڭ بېلىقچىلىق رايونى بېلىقچىلىق ئىشلىرى بويىچە بىرلەشمە تەكشۈرۈلدى ۋە ئىككى قارار بېلىقچىلىق نىزاملىرىنى ئۆگىنىش كۇرسى ئۆيۈشتۇرۇلدى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، «بېلىقچىلىق ئىشلىرىدىكى ئەنزە بېجىرىش تەرتىپى»، «شىنجاڭنىڭ بېلىقچىلىق ئىشلىرىدىكى نىزامغا خىلاپ قىلمىشلارنى مەمۇرىي جەھەتتىن جازالاش نىزامى» تۈزۈپ چىقىلدى ۋە بېكىتىلدى. دۆلەت بويىچە 1 - دەرىجىلىك قوغدىلىدىغان بېلىق تۈرى — شىنجاڭنىڭ يوغانباش بېلىقى (ياپلاق باش بېلىق) ئۈستىدە ئىلمىي تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىلدى. بېلىقچىلىق تەپتىش خادىملىرى گۇۋاھنامىسى يېڭىباشتىن تەكشۈرۈپ تارقىتىپ بېرىلىپ، بېلىقچىلىق خادىملىرىنىڭ ساپاسى ۋە ئەنزە بېجىرىش ئىقتىدارى ئۆستۈرۈلدى.

مۇ مەھسۇلاتلىرىنى ساقلاش ۋە پىششىقلاپ ئىشلەش تەھۋالى 1991-يىلى باغراش كۆلى بېلىقچىلىق رايونىدا توڭلىتىش ئىقتىدارى 180 تونا (قېتىم) غا يېتىدىغان باغراش ناھىيىلىك مۇ مەھسۇلاتلىرى توڭلىتىش ئامبىرى قۇرۇلۇپ، 9 - ئاينىڭ 25-كۈنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنغاندىن كېيىن رەسمىي ئىشلىتىلىشكە باشلىدى. شۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايونىمىزدىكى مۇ مەھسۇلاتلىرىنى توڭلىتىش ئامبىرى جەمئىي ئالتىگە، توڭلىتىش ئىقتىدارى 70تونا/كۈنگە، توڭلىتىپ ساقلاش ئىقتىدارى 1400تونا (قېتىم) غا، توڭلىتىلغان مۇ مەھسۇلاتلىرى مىقدارى 1500 تونىغا يەتتى. بېلىق كونسېرۋا زاۋۇتى بىر بولۇپ، يىلىغا 92تونا كونسېرۋا ئىشلەيدۇ؛ بېلىق تالقىنى پىششىقلاپ ئىشلەيدىغان سېخ بىر بولۇپ، بىر يىلدا ئالته تونا بېلىق تالقىنى ئىشلەيدۇ.

لىۋ يىجەي

كارىپ بېلىقى ئۇرۇقى كىرگۈزۈلۈپ كۆچەيتىلدى

كارىپ بېلىقى -جياڭسۇ ئۇلكىسىنىڭ ۋۇشى شەھىرىدىكى مەملىكەت بويىچە تاتلىق سۇ بېلىقچىلىقى تەتقىقات مەركىزى قىزغۇچ كارىپ بېلىقى بىلەن يۈەنجياڭ كارىپ بېلىقىنى شالغۇتلاشتۇرۇش ئارقىلىق نىشانلىق پېتىشتۇرۇپ چىققان ئىلا سورت. ئاپتونوم رايونىمىز 1988- يىلى بۇ سورتنى كىرگۈزۈپ سىناق تەرىقىسىدە بېقىپ مۇۋەپپەقىيەت قازاندى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى مۇ مەھسۇلاتلىرى تارماقلىرى ۋۇشى شەھىرىدىن ئايروپىلان ئارقىلىق «ۋۇزەيتۇ» بېلىق سورتىدىن 9 مىليونىنى كىرگۈزۈپ، 13 ۋىلايەت (ئوبلاست، شەھەر) دىكى 36 بېلىقچىلىق مەيدانىغا تارقىتىپ باقتى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە يېتىلگەن كارىپ بېلىقى بېقىلىۋاتقان سۇ يۈزى جەمئىي 1000 مو بولۇپ، مۇشۇ يىلى تۇتۇلغان بېلىق 520 تونىغا يەتتى؛ كارىپ بېلىقى ئۇرۇقى بېقىلىدىغان كۆلچەك 980 موغا يېتىپ، چوڭ ئۆلچەملىك بېلىق ئۇرۇقى 350 تونا يېتىشتۇرۇلدى. بېقىلغان ئادەتتىكى كارىپ بېلىقىغا سېلىشتۇرغاندا، يېتىلگەن بېلىق 9%. 55، بېلىجانلار 8%. 58 ئاشتى.

پەن يۇيىلىق

لىۋ يىجەي

«135» بېلىقچىلىق قۇرۇلۇشى

قەشقەر ۋىلايەتلىك سۇ ئىشلىرى باشقارمىسى، قەشقەر ۋىلايەتلىك سۇ مەھسۇلاتلىرى تېخنىكىسىنى

ئومۇملاشتۇرۇش پونكتى، پەيلو ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش مەيدانى، پوسكام ناھىيىلىك بېلىقچىلىق مەيدانى، يەكەن دەرياسىنى باشقۇرۇش باشقارمىسى مەركىزىي بېلىجان مەيدانى ئورتاق ئۈستىگە ئالغان «135» بېلىقچىلىق قۇرۇلۇشىدا (1000 مولۇق بېلىق كۆلچىكىدە ئوچ يىل ۋاقىت سەرپ قىلىپ، بىرلىك مەھسۇلاتنى 500كىلوگرام/مۇغا يەتكۈزۈش) شائخەي سۇ مەھسۇلاتلىرى داشۇسىدىكى پروفېسسور تەن يۈجۈن قاتارلىق سۇ مەھسۇلاتلىرى مۇتەخەسسىسلىرىدىن تەشكىللەنگەن تېخنىكا مەسلىھەتچىلىكى گۇرۇپپىسى تەكلىپ قىلىنىپ، ئوتخور بېلىق بېقىش ئاساس قىلىنغان تېخنىكىلىق لۇشيەن ۋە كۆپ خىل سورت، كۆپ ئۆلچەم، كۆپ قاتلام بويىچە مۇۋاپىق قويۇق بېقىش تېخنىكىسى قوللىنىلىپ 1989 - يىلدىن باشلاپ، ئوچ يىللىق ئىلمىي تەجرىبە ۋە تۈجۈپىلەپ باشقۇرۇش ئارقىلىق تەتقىقات تېما ۋەزىپىسى ئورۇندالدى. 1991 - يىلى 10 - ئاينىڭ 13 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە، ئىلمىي تەجرىبىگە قاتناشتۇرۇلغان بېلىق كۆلچەكلىرىدىكى 1032.5مۇ سۇ يۈزىنىڭ 982.5 موسىدىن نۇسخا ئېلىپ تەكشۈرۈلدى، نەتىجىدە، پەيلو ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش مەيدانىدىكى 800 مو بېلىق كۆلچىكىنىڭ بىرلىك مەھسۇلاتى 751.9 كىلوگرامغا؛ پوسكام ناھىيىلىك بېلىقچىلىق مەيدانىدىكى 100 مو بېلىق كۆلچىكىنىڭ بىرلىك مەھسۇلاتى 619.6 كىلوگرامغا؛ يەكەن دەرياسىنى باشقۇرۇش باشقارمىسىنىڭ مەركىزىي بېلىجان مەيدانىدىكى 50 مو بېلىق كۆلچىكىنىڭ بىرلىك مەھسۇلاتى 623.4 كىلوگرامغا؛ قەشقەر ۋىلايەتلىك سۇ مەھسۇلاتلىرى تېخنىكىسىنى ئومۇملاشتۇرۇش پونكتىدىكى 32.5 مو بېلىق كۆلچىكىنىڭ بىرلىك مەھسۇلاتى 567.2 كىلوگرامغا يەتتى. بۇ تۆت بېلىقچىلىق ئورنى جەمئىي ئالغان بېلىق 713.08 تونىنغا، ئورۇندالغان پايدا 1مىليون 573 مىڭ 400يۈەنگە، ئوتتۇرىچە بىرلىك مەھسۇلاتى 725.78كىلوگرامغا، ھەر مو سۇ يۈزىنىڭ ئوتتۇرىچە پايدىسى 1601.4 يۈەنگە يەتتى.

پەن يۈيىلىك

بېزا - بازار كارخانلىرى

بېزا - بازار كارخانلىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە بېزا - بازار كارخانلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 147 مىليون 650 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %24.38 ئاشتى؛ ئومۇمىي كىرىم 2 مىليارد 998 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %20 ئاشتى؛ سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 781 مىليون 130 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %39.36 ئاشتى؛ 259 مىليون 740 مىڭ يۈەن ساپ پايدا ئېلىندى، ساپ پايدا %10.06 ئاشتى؛ دۆلەتكە 137 مىليون 470 مىڭ يۈەن باج تاپشۇرۇلدى، تاپشۇرۇلغان باج %23.79 ئاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە بېزا - بازار كارخانىسى 145 مىڭ 762گە، كارخانا خادىمى 472 مىڭ 332 گە يەتتى. خەلق ئىگىلىكى تارماقلىرى بويىچە ئايرىغاندا، بېزا ئىگىلىك كارخانىسى 1245، مەھسۇلات قىممىتى 44 مىليون 170 مىڭ يۈەن؛ سانائەت كارخانىسى 31 مىڭ 597، مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 781 مىليون 130 مىڭ يۈەن؛ بىناكارلىق كارخانىسى 3581، مەھسۇلات قىممىتى 585 مىليون 800 مىڭ يۈەن؛ قاتناش - ترانسپورت كارخانىسى 42 مىڭ 822، مەھسۇلات قىممىتى 326 مىليون 90 مىڭ يۈەن؛ سودا، يېمەك - ئىچمەك كارخانىسى 38 مىڭ 405، مەھسۇلات قىممىتى 124 مىليون 450 مىڭ يۈەن؛ مۇلازىمەت كارخانىسى 16مىڭ 82، باشقا كارخانا 12مىڭ 30، مەھسۇلات قىممىتى 286مىليون 10مىڭ يۈەن. ئىگىلىك تۈرلىرى بويىچە ئايرىغاندا، بېزا - كەنت كوللېكتىپ كارخانىسى ۋە كوپېراتىپ كارخانىسى 7130 بولۇپ، بېزا - بازار كارخانىلىرى ئومۇمىي سانىنىڭ 4.89 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى، مەھسۇلات قىممىتى 2مىليارد 126مىليون 130مىڭ يۈەن بولۇپ، بېزا - بازار كارخانىلىرى ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنىڭ

67.55 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ يەككە ئىگىلىكتىكى كارخانا 138مىڭ 632بولۇپ ، 95.11% نى ئىگىلىدى، مەسئۇلات قىممىتى 1مىليارد 21 مىليون 520 مىڭ يۈەن بولۇپ، 32.45% نى ئىگىلىدى.

يېزا - بازار كارخانىلىرى ئىشلەپچىقارغان ئاساسلىق مەسئۇلاتلار مىقدارى مۇنداق بولدى: كۆمۈر 6 مىليون 380 مىڭ تونىنا، ھاسىل قىلىنغان توك 69 مىليون 610 مىڭ كىلوۋات سائەت، تارتىلغان ئۇن 956 مىڭ تونىنا، كونسېرۋا، يېمەكلىك 3633 تونىنا، ئۇششاق دېھقانچىلىق قورال - سايمانلىرى 904 مىڭ، يۇڭ توقۇلما 648 مىڭ 800مېتر، يىپەك توقۇلما 20 مىڭ مېتر، كۆن -خۇرۇمدىن ئىشلەنگەن بۇيۇم 500 مىڭ، فابرىكا قەغىزى ۋە ماتېرىتسا 18 مىڭ تونىنا، خىش 2مىليارد دانە، تاشپاختا رۇدىسى 1 مىليون 900 مىڭ تونىنا، ئىشقارىي سۇلفىد 58 مىڭ تونىنا، پۈتكەن ئۆي كۆلىمى 2 مىليون 220 مىڭ كۋادرات مېتر.

1991 - يىلى يېزا - بازار كارخانىلىرى، ئاساسلىقى، تۆۋەندىكى خىزمەتلەرنى چىڭ تۇتتى:

1) «سۈپەت، تۇر، ئۇنۇم يىلى پائالىيىتى» نى قانات يايدۇرۇپ، كارخانىنىڭ سۈپىتىنى ئۆستۈردى. 1991 - يىلىنىڭ كېيىنكى يېرىمىدا كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى 3340 كارخانا ئۆلچەملەشتۈرۈش يۈزىسىدىن تەكشۈرۈلدى، تەكشۈرۈلۈش داۋامىدا ئۆلچەم تەكلىنىش ئارقىلىق مەسئۇلات ئۆلچىمىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈلۈشتىن ئىلگىرىكى 4% 20تىن 89.81% كە يەتتى. مىچۈەن ناھىيىلىك يول سايمانلىرى زاۋۇتىنىڭ ئۆلچەملىشىش دەرىجىسى ئۆلچەملىك 4 - دەرىجىلىك كارخانا دەرىجىسىگە كۆتۈرۈلدى. ئۆلچەم دەرىجىسى بېكىتىلگەن كارخانا 120گە يەتتى. 12 - ئايدا لوپنۇر پاختا - چىگە توقۇمچىلىق فابرىكىسىدا ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئۈسكۈنە باشقۇرۇش ئىش ئورنى يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى ۋە «8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئۈسكۈنە باشقۇرۇش خىزمىتى توغرىسىدىكى بېكىر» تۈزۈپ چىقىلدى. لوپنۇر پاختا - چىگە توقۇمچىلىق فابرىكىسىغا ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يېزا - بازار كارخانىلىرى سىستېمىسى بويىچە «ئۈسكۈنە باشقۇرۇشتىكى ئىلغار كارخانا» دەپ نام بېرىلدى.

يېزا-بازار كارخانىلىرى سىستېمىسىدىكى خىمىيە سانائەت كەسىپىدە قانات يايدۇرۇلغان ئىشقارىي سۇلفىدنىڭ ئەلا مەسئۇلاتلىرىنى سىلىشتۈرۈپ باھالاش پائالىيىتىدە 23 كارخانىنىڭ مەسئۇلاتى تاللاپ تەكشۈرۈلدى، پىچان ناھىيىسىدىكى چىقتىم خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى ۋە بىرلەشمە خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان ئىشقارىي سۇلفىد ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يېزا - بازار كارخانىلىرى سىستېمىسى بويىچە ئەلا مەسئۇلات بولۇپ باھالاندى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يېزا - بازار كارخانىلىرى ئىشلەپچىقارغان ئۈچ خىل مەسئۇلات 1991 - يىلى «مىنىستىرلىك بويىچە ئەلا مەسئۇلات» دەپ نامغا، يەتتە خىل مەسئۇلات «ئاپتونوم رايون بويىچە ئەلا مەسئۇلات» دەپ نامغا ئېرىشتى ، يەنە بىر تۈركۈم مەسئۇلات ھەر دەرىجىلىك كۆرگەزمە قىلىپ سىتىش يىغىنلىرىدا مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئىككى كارخانىنىڭ دەرىجىسى ئاپتونوم رايون بويىچە 2 - دەرىجىلىك كارخانا دەرىجىسىگە كۆتۈرۈلدى، ئۈچ كارخانا ئاپتونوم رايون بويىچە كارخانا باشقۇرۇش ئاساسىي جەھەتتەئۆلچەمگە يەتكەن كارخانا دەرىجىسىگە يەتتى، ئۈچ كارخانا كەسىپلەر بويىچە ئۈزۈپ چىققان كارخانا بولۇپ باھالاندى.

2) مەبلەغ ھازىرلىنىپ، يېڭىدىن بىر تۈركۈم تۈرلەر پىلانلىق ھالدا ئىپلىپ بېرىلدى. 1991 - يىلى چىڭ سىرتىدىكى 48 تۈر تەكشۈرۈلۈپ تەستىقلاندى، بۇنىڭغا جەمئىي 168 مىليون 510 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى («ئۈچقۇن» پىلانىدىكى 11 مىليون 110 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان سەككىز تۈر بۇنىڭ سىرتىدا) ؛ شۇنىڭ بىلەن بىللە ، پۈتكەن بىر قىسىم تۈرلەر نۆقتىلىق ۋە تاللانغان ھالدا تەكشۈرۈلۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى. بىر يىلدىن بېرى تېخنىكا ئۆزگەرتىش، كېڭەيتىپ قۇرۇش تۈرىدىن 31ى تاماملاندى. سىستېمىلاشقان باشقۇرۇشقا قولايلىق بولۇشى ئۈچۈن، قۇرۇلۇش تۈرلىرى ئامبىرى قۇرۇلدى، شۇنىڭ بىلەن يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئاساسىي قۇرۇلۇشنى باشقۇرۇش خىزمىتى ئىزغا

سېلىندى.

3) پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا ئەھمىيەت بېرىلىپ، ئىختىساسلىق خادىملارنى كىرگۈزۈش ۋە تەربىيىلەش خىزمىتى چىڭ تۇتۇلدى. 1991 - يىلى قېتىم سانى بويىچە 12 مىڭ ئادەم تەربىيىلەندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايونلۇق يېزا-بازار كارخانىلىرى ئىدارىسى ئۆتكۈزگەن توققۇز قارار ئىش ئورنىدا تەربىيىلەش كۇرسىدا قېتىم سانى بويىچە 300 ئادەم تەربىيىلەندى؛ 800ئادەم كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بويىچە بوش ئورۇن تولدۇرۇلۇپ تەكلىپ قىلىندى؛ سىياسىي خىزمەت ساھەسىدە تەكتىنى ئېنىقلاش ئىمتىھانى ئېلىندى. 10 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق يېزا - بازار كارخانىلىرى ئىدارىسى ئاپتونوم رايونلۇق پەن -تېخنىكا كومىتېتى، كادىرلار نازارىتى قاتارلىق ئون ئورۇن بىلەن بىرلىكتە ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيىلەرنىڭ ئىقتىساد ساھەسىدىكى ئىختىساس ئىگىلىرىنى ئالماشتۇرۇش يىغىنى ئۆتكۈزدى، يىغىن مەزگىلىدە پەن - تېخنىكا ساھەسىدىكى 964 نەپەر ھەر خىل ئىختىساس ئىگىسى ۋە بەش داشۆنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى يېزا - بازار كارخانىلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشقا ئاتلاندى.

4) بىخەتەرلىك خىزمىتى چىڭ تۇتۇلدى. 3 - ئايدا ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يېزا - بازار كارخانىلىرى بويىچە كۆمۈركانلارنىڭ بىخەتەرلىك خىزمىتى يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، يىغىندا بىخەتەرلىك خىزمىتىنى كۈچەيتىش تەدبىرلىرى بەلگىلەندى. يىغىندىن كېيىن، ئاپتونوم رايونلۇق يېزا - بازار كارخانىلىرى ئىدارىسى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، نۇقتىلىق رايونلاردىكى كارخانىلارنى تەكشۈردى. 9 - ئايدا يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى يېزا - بازار كارخانىلىرى مەھكىمىسى تەشكىللىگەن مەملىكەت بويىچە يېزا - بازار كۆمۈركانلىرىدا بىخەتەرلىكنى تەكشۈرۈش ئۆمىكى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى بەش ۋىلايەت، ئوبلاست، سەككىز ناھىيە، 15 يېزا - بازاردىكى كۆمۈركانلارنى تەكشۈرۈپ، بۇ كانلارنىڭ بىخەتەرلىك خىزمىتىگە خېلى يۇقىرى باھا بەردى. 7 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك يېزا-بازار كۆمۈركانلىرىنىڭ ئاز سانلىق مىللەت بىخەتەرلىك نازارەتچىلىرىنى تەربىيىلەش كۇرسى ئۆتكۈزۈلدى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، توققۇز نەپەر كۇرسانت تاللىنىپ يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى يېزا - بازار كارخانىلىرى مەھكىمىسى چېڭدۇدا ئۆتكۈزگەن بىخەتەرلىك نازارەتچىلىرىنى تەبىيىلەش كۇرسىغا قاتناشتۇرۇلدى. كۆمۈر كانلاردا بىخەتەرلىك خىزمىتى چىڭ تۇتۇلۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، پۈتۈن كەسىپلەر بويىچە بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇشقىمۇ ئەھمىيەت بېرىلىپ، جىڭ، پىچان ناھىيىلىرىدە پاختا توقۇمىچىلىق كەسپى ۋە خىمىيە سانائىتى كەسپى بويىچە ئىش ئورنى يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، شۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ بىخەتەرلىك خىزمىتى كۈچەيتىلدى.

5) ئېكسپورت ئارقىلىق تاشقى پېرېۋوت يارىتىش ۋە مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىش - سېتىش خىزمىتى كۈچەيتىلدى. 1991 - يىلى يېزا - بازار كارخانىلىرى كەسىپ، مەھسۇلات قۇرۇلمىسىنى داۋاملىق تەڭشەپ، كارخانىلارنىڭ جايلىشىشىنى تېخىمۇ مۇۋاپىقلاشتۇردى. ئېكسپورت ئارقىلىق تاشقى پېرېۋوت يارىتىش خىزمىتى يەنىمۇ كۈچەيتىلدى، ئېكسپورت قىلىنىدىغان مەھسۇلاتلار 13تۇر، 40نەچچە خىلغا يەتتى، ئېكسپورت ئارقىلىق تاشقى پېرېۋوت ياراتقان 43 كارخانىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 57 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە، ئېكسپورت قىلىنغان مەھسۇلاتلارنىڭ سوممىسى 43 مىليون 710 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يېزا - بازار كارخانىلىرىدا ساقلانغان ئاساسلىق مەسىلىلەر تۆۋەندىكىچە: (1) يېزا - بازار كارخانىلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ زور ئەھمىيىتى ھەققىدە جەمئىيەت بويىچە ئورتاق تونۇش تېخى شەكىللەنمىدى، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ئېڭى كۈچلۈك ئەمەس، ئامما ئارىسىدا «تۇرمۇشتا ئاز - تولا باياشاتلىققا ئېرىشىش بىلەنلا قانائەتلىنىلىپ قېلىش» ئىدىيىسى ئومۇمىيۇزلۇك مەۋجۇت؛ (2) دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ يېزا - بازار كارخانىلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشقا ئائىت سىياسەتلىرى ئوبدان ئىزچىللاشتۇرۇلمىدى ۋە

ئەملىيلەشتۈرۈلمىدى، ھەر قايسى جەھەتلەرنىڭ مۇناسىۋىتى دېگەندەك راۋانلىشىپ كەتمىدى، يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ تەرەققىياتىدا ئوبدان سىرتقى مۇھىت كەمچىل؛ (3) كارخانىلارنىڭ ئومۇمىي ساپاسى يۇقىرى ئەمەس، مەبلەغ يېتىشمەيدۇ، قۇرۇلۇش مۇددىتى ئۇزۇن، ئۇچ بۇرجەك قەرز گەۋدىلىك؛ (4) ھەر دەرىجىلىك يېزا - بازار كارخانىلىرىنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى خادىملار يېتىشمەيدۇ، ئىزمەت شارائىتى ناچار، فۇنكسىيىلىك تارماقلارنىڭ رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرغىلى بولمايۋاتىدۇ.

جاڭ گوخۇا
لى لەيشۇن

«شىنجاڭدىكى يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ رايونلارغا ئايرىلىشى» دېگەن كىتاب نەشر قىلىندى

ئاپتونوم رايونلۇق يېزا-بازار كارخانىلىرى ئىدارىسى رايونلارغا ئايرىش ئىشخانىسى تۈزگەن «شىنجاڭدىكى يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ رايونلارغا ئايرىلىشى» دېگەن كىتاب 1991 - يىلى 9 - ئايدا شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن رەسمىي نەشر قىلىندى.

بۇ كىتابتا شىنجاڭدا يېزا - بازار كارخانىلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشتىكى بايلىق مەنبەسى، جەمئىيەتنىڭ ئىقتىسادىي شارائىتى، يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ تەرەققىيات تارىخى، ھازىرقى ھالىتى، ئورۇنلىشىشى، ساقلانغان ئاساسلىق مەسىلەر ھەم تەرەققىيات ستراتېگىيىسى ۋە تەدبىرلىرى ئومۇميۈزلۈك بايان قىلىنغان، ئاپتونوم رايون 1 - دەرىجىلىك بەش رايونغا، 2 - دەرىجىلىك 16 رايونغا ئايرىلغان ھەمدە رايونلارغا ئايرىلىش ئەھۋالى بايان قىلىنغان.

ما يىتاڭ

يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ داڭلىق، ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلىرى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ توققۇز خىل مەھسۇلاتى «مىنىستىرلىك بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات» ۋە «ئاپتونوم رايون بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات» دېگەن نامغا ئېرىشتى. بۇنىڭ ئىچىدە مىنىستىرلىك بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات ئۇچ خىل: يېڭسار ناھىيىلىك «كۆسەن دەريا سى» مېۋە - چېۋە زاۋۇتىدا ئىشلەنگەن خورما قاق، گۈچۈڭ ناھىيىلىك كاۋچۇك زاۋۇتىدا ئىشلەنگەن شىپال تەگلىكى، كورلا شەھەرلىك 1 - سېمونت زاۋۇتىدا ئىشلەنگەن 425 - نومۇرلۇق ئادەتتىكى سېلىكاتلىق سېمونت (بۇ مەھسۇلات «ئاپتونوم رايون بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات» دېگەن نامغىمۇ ئېرىشتى)؛ ئاپتونوم رايون بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلار ئىچىدە يۇقىرىدا ئېيتىلغان سېمونتتىن باشقا، تۆۋەندىكى ئالتە خىل مەھسۇلات بار: قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسى ئوغۇساق يېزىلىق خىش زاۋۇتىدا ئىشلەنگەن ئادەتتىكى ئېرىتىپ ئۇلانغان خىش، ئۈرۈمچى ناھىيىلىك ئىچىملىك زاۋۇتىدا ئىشلەنگەن قويۇلدۇرۇلغان ئازغان شەربىتى، ئۈرۈمچى ناھىيىلىك «قىزىل نۇر» سۈلياۋ زاۋۇتىدا ئىشلەنگەن 400 - نومۇرلۇق قايتا ئىشلەنگەن پولىئىنىللىق سۈلياۋ جاۋۇر ۋە 450 - نومۇرلۇق قايتا ئىشلەنگەن پولىئىنىللىق سۈلياۋ جاۋۇر، بۈرچىن ناھىيىلىك يۈك توقۇمىچىلىق فابرىكىسىدا ئىشلەنگەن دېگىز ئارمىيىسى سوكنوسى ۋە ئوك مويلۇق پەلتۇ سوكنوسى.

ۋاڭ شۇ
جاۋ شاۋخۇا

يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ 1991 - يىللىق ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى بويىچە ئالدىنقى ئون ناھىيە (شەھەر)، يېزا (بازار)، كەنت، كارخانا

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى بويىچە ئالدىنقى ئون ناھىيە (شەھەر): ئۈرۈمچى ناھىيىسىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 301 مىليون 990 مىڭ يۈەن (ھازىرقى باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىكىلىرىمۇ شۇنداق)، مىچۈەن ناھىيىسىنىڭ 139 مىليون 610 مىڭ يۈەن، قۇتۇبى ناھىيىسىنىڭ 103 مىليون 980 مىڭ يۈەن، لوپنۇر ناھىيىسىنىڭ 101 مىليون 880 مىڭ يۈەن، پىچان ناھىيىسىنىڭ 98 مىليون 220 مىڭ يۈەن، ماناس

ناھىيىسىنىڭ 77 مىليون 140 مىڭ يۈەن، شىخو ناھىيىسىنىڭ 69 مىليون 730 مىڭ يۈەن، سانجى شەھىرىنىڭ 62 مىليون 340 مىڭ يۈەن، قەشقەر شەھىرىنىڭ 62 مىليون 610 مىڭ يۈەن، كورلا شەھىرىنىڭ 57 مىليون 830 مىڭ يۈەن .

بېزا (بازار) لار: ئۈرۈمچى ناھىيىسى ئەرگۈك بېزىسىنىڭ 94 مىليون 990 مىڭ يۈەن، ئۈرۈمچى ناھىيىسى چىداۋان بېزىسىنىڭ 85 مىليون 240 مىڭ يۈەن، مىچۈەن ناھىيىسى گۈمۈدى بازىرىنىڭ 42 مىليون 110 مىڭ يۈەن، پىچان ناھىيىسى چىقتىم بېزىسىنىڭ 36 مىليون 20 مىڭ يۈەن، مىچۈەن ناھىيىسى ياڭاۋگۈك بېزىسىنىڭ 34 مىليون 820 مىڭ يۈەن، ئۈرۈمچى ناھىيىسى ئەنجۇي بېزىسىنىڭ 32 مىليون 470 مىڭ يۈەن، مىچۈەن ناھىيىسى چاڭسەنزە بېزىسىنىڭ 29 مىليون 500 مىڭ يۈەن، ئۈرۈمچى ناھىيىسى داۋانچىڭ بېزىسىنىڭ 27 مىليون 90 مىڭ يۈەن، ئۈرۈمچى ناھىيىسى دۆۋېۋ بېزىسىنىڭ 25 مىليون 220 مىڭ يۈەن، ئۈرۈمچى شەھىرى دۆڭسەن رايونى لۇ ساۋگۇ بېزىسىنىڭ 23 مىليون 470 مىڭ يۈەن .

كەنتلەر: ئۈرۈمچى ناھىيىسى ئەرگۈك بېزىسى باجاخۇ كەنتىنىڭ 47 مىليون 960 مىڭ يۈەن، ئۈرۈمچى ناھىيىسى ئەرگۈك بېزىسى كەنتىنىڭ 11 مىليون 40 مىڭ يۈەن، ئۈرۈمچى ناھىيىسى ئەرگۈك بېزىسى سەنگۈك كەنتىنىڭ 10 مىليون 700 مىڭ يۈەن، ئۈرۈمچى ناھىيىسى دۆۋېۋ بېزىسى دادۆۋېۋ كەنتىنىڭ 10 مىليون 430 مىڭ يۈەن، ئۈرۈمچى ناھىيىسى ئەرگۈك بېزىسى جۇڭيىڭگۈك كەنتىنىڭ 9 مىليون 80 مىڭ يۈەن، ئۈرۈمچى ناھىيىسى چىداۋەن بېزىسى كازىۋەن كەنتىنىڭ 7 مىليون 350 مىڭ يۈەن، مىچۈەن ناھىيىسى گۈمۈدى بازىرى داپوچىڭ كەنتىنىڭ 1 مىليون 500 مىڭ يۈەن، مىچۈەن ناھىيىسى تېيچاڭگۇ بازىرى تېيچاڭگۇ كەنتىنىڭ 1 مىليون يۈەن، مىچۈەن ناھىيىسى چاڭسەنزە بېزىسى ۋۇجيالياڭ كەنتىنىڭ 1 مىليون يۈەن، مىچۈەن ناھىيىسى مەندوبا بېزىسى شىسۇڭ كەنتىنىڭ 1مىليون يۈەن .

كارخانىلار: لوپنۇر ناھىيىسىنىڭ پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ 59 مىليون 840 مىڭ يۈەن، ئۈرۈمچى ناھىيىسى «قىزىل تاغ» پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ 36 مىليون 70 مىڭ يۈەن، لوپنۇر ناھىيىلىك 2 - بىناكارلىق شىركىتىنىڭ 35 مىليون يۈەن، پىچان ناھىيىسى چىقتىم خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنىڭ 26 مىليون 400 مىڭ يۈەن، شىخو ناھىيىلىك پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ 20 مىليون 580 مىڭ يۈەن، كورلا شەھەرلىك بىناكارلىق ماتېرىياللىرى شىركىتىنىڭ 20 مىليون يۈەن، قۇتۇبى ناھىيىسى دۆڭچۈەن پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ 18 مىليون 800 مىڭ يۈەن، بورتالا شەھەرلىك پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ 16 مىليون 730 مىڭ يۈەن، ماناس ناھىيىسى لىۋخۇدى پاختا زاۋۇتىنىڭ 16 مىليون 400 مىڭ يۈەن، چاقلىق ناھىيىلىك تاشپاختا كانىنىڭ 15 مىليون 410 مىڭ يۈەن.

لى لەيشۇن
چېن گېڭ

چىداۋان بېزىسىنىڭ بېزا - بازار ساناۋىتى مەھسۇلات قىممىتى 100 مىليون يۈەنلىك ئۇتۇقلىدىن ئۇنتى

1991 - يىلى ئۈرۈمچى ناھىيىسى چىداۋان بېزىسىنىڭ بېزا - بازار ساناۋىتى مەھسۇلات قىممىتى 100 مىليون 335 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە بېزا - بازار ساناۋىتى مەھسۇلات قىممىتى 100 مىليون يۈەنلىك ئۇتۇقلىدىن بۇسۇپ ئۇتۇقىن تونجى بېزا بولۇپ قالدى .

چىداۋان بېزىسى بېزىلاردىكى ئىلاھاتنى ئۇزلۇكسىز چوڭقۇرلاشتۇرۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، «شەھەرگە تايىنىش، شەھەر ئۈچۈن خىزمەت قىلىش، بېزىنى گۈللەندۈرۈش، دېھقانلارنى بېيىتىش» تىن ئىبارەت شەھەر ئەتراپى رايونى تىپىدىكى بېزا ئىگىلىك يولىدا مېڭىشتا چىڭ تۇردى. ئېتىبار بېرىش سىياسىتىنى بەلگىلەپ، ئىختىساسلىق تېخنىكا خادىملىرىنى كىرگۈزۈش، پەن تەتقىقات ئورۇنلىرى، ئالىي مەكتەپلەر، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلار بىلەن يېقىن مۇناسىۋەت ئورنىتىش ئارقىلىق بېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىشىنى ئەنئەنىۋى خىش،

كۆمۈر، قۇم - شېغىل ماتېرىياللىرى ئىشلەپچىقىرىشتىن يېنىك سانائەت، توقۇمىچىلىق سانائىتى، يېمەكلىكلەر، ماشىنىسازلىق قاتارلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىشقا كېڭەيتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۈرۈمچى «قىزىل تاغ» پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسىدا ئىشلەنگەن پاختا يىپ جەنۇبىي چاۋشيەنگە ئېكسپورت قىلىنىدى؛ شىنجاڭ 1 - نېفىت تۈرۈبا مەپلىمىلىرى زاۋۇتىدا ئىشلەنگەن فلانگې تەخسىسى، ئەگرى تۈرۈبا ئۇلىغۇچ قاتارلىق مەھسۇلاتلار ئاپتونوم رايون ئىچىدىكى چوڭ نېفىتلىكلەر ۋە نېفىت خىمىيە سانائىتى بازىلىرىغا ئېلىپ بېرىلىپ سېتىلماقتا.

بۇ يېزا تەكرار ئىشلەپچىقىرىشنى كېڭەيتىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، كارخانىدىكى ئومۇمىيۈزلۈك سۈپەت باشقۇرۇشنى چىڭ تۇتتى. يېزىلىق ھۆكۈمەت «ئىلاسۈپەتلىك مەھسۇلات يارىتىش بويىچە مۇكاپاتلاش - جازالاش نىزامى»نى مەخسۇس تۈزۈپ چىقتى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە بۇ يېزىدا مىنىستىرلىك بويىچە ئىلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتتىن بىرى، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتتىن بىرى، شەھەر بويىچە ئىلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتتىن ئۈچى يارىتىلدى.

جاڭ گوخۇا
لى لەيشۇن

ئىككى كارخانا «مەملىكەت بويىچە يېزا بازار كارخانىلىرىنىڭ ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇن» دېگەن نامغا ئېرىشتى

1991 - يىلى 1 - ئاينىڭ 5 - كۈنى چاقىرىلغان مەملىكەت بويىچە يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەت يىغىنىدا102يېزا بازار كارخانىسىغا «مەملىكەت بويىچە يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇن» دېگەن نام بېرىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايونىمىزدىن بۇرچمن يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى بىلەن خوشۇت ئېغىدىرىن زاۋۇتى بار.

جاڭ گوخۇا
جاۋ شاۋخۇا

شىنجاڭ يېزا - بازار كارخانىلىرى جەمئىيىتى قۇرۇلدى

1991 - يىلى 4 - ئاينىڭ 25 - كۈنى شىنجاڭ يېزا - بازار كارخانىلىرى جەمئىيىتى ئۈرۈمچى شەھىرىدە قۇرۇلدى. بۇ جەمئىيەت ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يېزا - بازار كارخانىلىرى بويىچە خەلق ئىچىدىكى ئىجتىمائىي - ئىقتىسادىي تەشكىلات ھېسابلىنىدۇ.

جەمئىيەتنىڭ قۇرۇلۇش يىغىنىدا 71 نەپەر مۇدىرىيەت ئەزاسى ۋە 33 نەپەر دائىمىي مۇدىرىيەت ئەزاسى سايلاپ چىقىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ سابىق مۇئاۋىن مۇدىرى چې گو جەمئىيەتنىڭ پەخرىي باشلىقلىقىغا، جاڭ جىجيې جەمئىيەت باشلىقلىقىغا سايلاندى.

جاڭ گوخۇا
لى لەيشۇن

نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش، ئىگىلىكنى گۈللەندۈرۈش

نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش، ئىگىلىكنى گۈللەندۈرۈش خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش، ئىگىلىكنى گۈللەندۈرۈش خىزمىتىدە يېڭى نەتىجىلەر قولغا كەلدى، يەنە 20 مىڭدىن ئارتۇق نامرات ئائىلىنىڭ قورسىقى توق، كىيىمى پۈتۈن بولۇش مەسلىسى ھەل قىلىندى، ئاپتونوم رايون بويىچە قورسىقى توق، كىيىمى پۈتۈن بولمىغان ئائىلە ئازىيىپ، 1985 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىكى نامرات ئائىلىلەر ئومۇمىي سانىنىڭ 12 پىرسەنتىگە توغرا كەلدى. قورسىقى توق، كىيىمى پۈتۈن بولۇش مەسلىسى ھەل قىلىنغان نامرات ئائىلىلەرنىڭ يېمەك - ئىچمەك، تۇرالغۇ شارائىتى پەيدىنپەي ياخشىلاندى. بۇنىڭ ئىچىدە 14% چە ئائىلە بايلىقات تۈرمۇش كەچۈرىدىغان بولدى، ئۆزىنى ئۆزى راۋاجلاندۇرۇش ئىقتىسادى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، نامرات

رايونلاردىكى ناھىيىلەرنىڭ ئىقتىسادىدىمۇ راۋاجلىنىش بولدى، مالىيە كىرىمىدە ئېشىش يۈزلىنىشى بارلىققا كەلدى.

1991 - يىلدىكى نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش، ئىگىلىكنى گۈللەندۈرۈش خىزمىتى نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىشنى ئاساسىي نىشان قىلغان ئىقتىسادىي تەرەققىيات يېڭى باسقۇچىغا ئۆتتى. رايونلارنىڭ بايلىق جەھەتتىكى ئەۋزەللىكىدىن پايدىلىنىپ، ئېچىش خاراكتېرلىك تۈرلەر پەيدىنپەي كېڭەيتىلىپ ۋە يېڭىدىن يولغا قويۇلۇپ، نامرات رايونلار قورسىقى توق، كىيىمى پۈتۈن بولۇش تىپىدىكى ئىگىلىكتىن تاۋار ئىگىلىكىگە قاراپ راۋاجلاندۇرۇلدى.

نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشقا ئىشلىتىلىدىغان مەبلەغ ۋە ماددىي ئەشيا تەقسىماتىدا، نامرات ناھىيە (شەھەر) لەردىكى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ 1990 - يىلدىكى ئىقتىسادىي كىرىم سەۋىيىسى ۋە تەبىئىي شەرت - شارائىتىنىڭ ناچارلىق دەرىجىسىگە ئاساسەن، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى نامرات ناھىيىلەر تۈرگە ئايرىلىپ سەپكە تۈرغۇزۇلدى، كەلپىن، ئاشقورغان، ئاقچى، ئاقتۇ ناھىيىلىرى پۈتۈلىدە، نامرات ناھىيىلەر قاتارىغا كىرگۈزۈلدى، نىيە، كېرىيە، چىرا، لوپ، قاراقاش، گۇما، ئۈلۈغچات، تولى ناھىيىلىرى ئېغىر دەرىجىدىكى نامرات ناھىيىلەر قاتارىغا كىرگۈزۈلۈپ، نۇقتىلىق يار - يۆلەك بولۇنىدىغان بولدى. قەشقەر يېڭى شەھەر، كېرىيە، يوپۇغا، ئاقتۇ، بارىكۆل ناھىيىلىرى دۆلەت تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە غەيرىي نۇقتىلىق نامرات ناھىيىلەر دەپ تونۇلدى، بۇ ناھىيىلەرگە نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشقا ئاجرىتىلغان ئۆسۈمى مالىيىدىن قوشۇپ بېرىلىدىغان مەخسۇس قەرز پۇلدىن ھەر يىلى يەنە 8 مىليون يۈەن قوشۇپ بېرىلىدىغان بولدى؛ ئاپتونوم رايون قەشقەر شەھىرى، قاغىلىق، پەيزاۋات، جېمىنەي، چىگگىل ناھىيىلىرىگە نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشتا ئىشلەپچىقىرىش ئوبوروت فوندى قىلىشقا ئاجرىتىلغان ئۆسۈمى مالىيىدىن قوشۇپ بېرىلىدىغان قەرز پۇلدىن ھەر يىلى يەنە 2 مىليون 500 مىڭ يۈەن قوشۇپ بېرىدىغان بولدى. ئاپتونوم رايون يەنە مەبلەغنى تەقسىم قىلىش ئۆسۈلىنى ئىسلاھ قىلىپ، نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشقا ئاجرىتىلغان ئۆسۈمى مالىيىدىن قوشۇپ بېرىلىدىغان قەرز پۇلنى پەرقلىق تەقسىم قىلىشنى يولغا قويدى، بۇنىڭ 80 پىرسەنتىنى ناھىيىلەرگە بىۋاستە تەقسىم قىلىدىغان، 20 پىرسەنتىنى ئاپتونوم رايون تەڭشەپ باشقۇرۇپ، تۇرلەرنىڭ ئۆنۈمى ۋە سۈرئىتى بويىچە تەقسىم قىلىدىغان بولدى.

كۆرەشجان قاۋۇل

ئاپتونوم رايون بويىچە نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتى ۋە نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتىدىكى ئىلغارلارنى تەقدىرلەش يىغىنى

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى 1991 - يىلى 5 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن 5 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئاپتونوم رايون بويىچە نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش خىزمىتى ۋە نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش خىزمىتىدىكى ئىلغارلارنى تەقدىرلەش يىغىنى ئۆتكۈزدى. يىغىنغا ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر-نىڭ رەھبەرلىرى ، نامرات ناھىيە (شەھەر) لەرنىڭ ھاكىم (باشلىق) لىرى (ياكى پارتكوم شۇجىلىرى) ۋە نامرات رايونلار ئىگىلىكنى گۈللەندۈرۈش ئىشخانىلىرىنىڭ مۇدىرلىرى، تەۋەسىدە نامرات ناھىيە بولغان ۋىلايەت، ئوبلاستلاردىكى نامرات رايونلار ئىگىلىكنى گۈللەندۈرۈش ئىشخانىلىرىنىڭ مۇدىرلىرى ۋە يېزا ئىگىلىك بانكىسى مەركىزىي تارماق بانكىسىنىڭ باشلىقلىرى، ئاپتونوم رايونلۇق نامرات رايونلار ئىگىلىكنى گۈللەندۈرۈشكە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسىنىڭ ئەزالىرى، ئاپتونوم رايوندىن نۇقتا بەلگىلەپ نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشقا قاتناشقان ئورۇنلارنىڭ مەسئۇللىرى، ئىلغار كوللېكتىپلار ۋە ئىلغار شەخسلەرنىڭ ۋەكىللىرى قاتناشتى. 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئاپتونوم رايونىمىزدا ئۇچ يىل ئىچىدە كۆپ ساندىكى كىشىلەرنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇپ بولۇش، بەش يىل ئىچىدە نامراتلىقتىن ئاساسەن قۇتۇلدۇرۇپ بولۇش ۋەزىپىسى ئورۇندىلىپ، نامرات رايونلارنىڭ قىيابەتتە چوڭقۇر ئۆزگىرىش بارلىققا كەلدى: 1) كۆپ قىسىم نامرات دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ قورسىقى توق، كىيىمى پۈتۈن بولۇش مەسلىسى ئاساسەن ھەل بولدى،

ئۇلارنىڭ تۇرمۇش سەۋىيسى ۋە تۇرمۇش شارائىتى ئۆزگەردى. بەش يىلدىن بېرى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ تۇرمۇش سەۋىيسىدە جەھەتتە نامراتلىق سىزىقىدىن تۆۋەن ئاھالىنىڭ 82 پىرسەنتىنىڭ قورسىقى توق، كىيىمى پۈتۈن بولۇش مەسىلىسى ھەل بولدى، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئۇچ ۋىلايەت، ئوبلاستتىكى تۇرمۇش سەۋىيسى جەھەتتە نامراتلىق سىزىقىدىن تۆۋەن ئاھالىنىڭ 82 پىرسەنتىنىڭ قورسىقى توق، كىيىمى پۈتۈن بولۇش مەسىلىسى ھەل بولدى، 24نامرات ناھىيە (شەھەر) دىكى تۇرمۇش سەۋىيسى جەھەتتە نامراتلىق سىزىقىدىن تۆۋەن ئاھالىنىڭ 81.2 پىرسەنتىنىڭ قورسىقى توق، كىيىمى پۈتۈن بولۇش مەسىلىسى ھەل بولدى. قورسىقى توق، كىيىمى پۈتۈن بولۇش سىزىقى ئىچىگە كىرگەن نامراتلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشتا تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش ئۆلچىمىگە يېتىش ياكى ئۇنىڭدىن ئېشىپ كېتىش بىلەنلا قالماي، ئۇلارنىڭ تۇرمۇش سۈپىتى، تۇرالغۇ شارائىتى جەھەتتىمۇ كۆرۈنەرلىك ياخشىلىنىش بولدى، بەزى ئائىلىلەر يەنە زۆرۈر بولغان ئىشلەپچىقىرىش ۋە تۇرمۇش سايمانلىرىنى سېتىۋېلىپ، ئۆز كۈچىگە تايىنىپ ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇش ئىقتىدارىنى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندۈردى. 2) نامرات رايونلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش شارائىتىدا ئۆزگىرىش بولدى. 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئۇچ ۋىلايەت، ئوبلاستنىڭ ئوقتىلىق قۇرۇلۇش ئېلىپ بېرىلغان، نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇنىدىغان 90 سۇ ئىنشائاتىدىن 57 سىدە قۇرۇلۇش باشلىنىپ، 41 ى پۈتتى، ئەتىيازدىكى قۇرغاقچىلىق، يازدىكى كەلكۈن، شوردىن ئىبارەت ئۇچ ئاپەت دەسلەپكى قەدەمدە تىزگىنلەندى، كىچىك تېپتىكى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىلىرىنىڭ گېنېراتور سىغىمچانلىقى 37مىڭ كىلوۋات ئاشتى، 708 مىڭ 900 مو بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈلدى، 1 مىليون 71 مىڭ 700مو ئوتتۇرا ھال مەھسۇلاتلىق، تۆۋەن مەھسۇلاتلىق ئېتىز ئۆزگەرتىلدى؛ شىمالىي شىنجاڭدىكى چارۋىچىلىق رايونلىرىدا جەمئىي 14 مىليون 380 مىڭ مو ئوتلاق بەرپا قىلىندى، 5613 مېتر ئۆزۈنلۇقتا كۆچ يولى ياسالدى، 4807 مېتر ئۆزۈنلۇقتا چارۋىچىلىققا سۇ باشلىنىدىغان ئېرىق - ئۆستەڭ چېپىلدى، چارۋىچىلىقتا 808 قۇدۇق قېزىلدى، كىچىك تېپتىكى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىلىرىنىڭ گېنېراتور سىغىمچانلىقى 47 مىڭ كىلوۋات ئاشتى؛ 24نامرات ناھىيە (شەھەر) دىكى تاشيول مۇساپىسى 6 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكىدىن 57.6% ئېشىپ، 1856 كىلومېترغا يەتتى. 3) نامرات رايونلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىشى يىلمۇ يىل راۋاجلاندى، ئەمەلىي ئىقتىسادىي كۆچى ئۆزگەردى. 7 - بەش يىللىق پىلاننىڭ ئاخىرىدا جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئۇچ ۋىلايەت، ئوبلاست ۋە 24 نامرات ناھىيە (شەھەر) نىڭ يىللىق سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 796 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 6 - بەش يىللىق پىلاننىڭ ئاخىرىدىكىدىن 57.24% ئاشتى، بېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 742 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 6- بەش يىللىق پىلاننىڭ ئاخىرىدىكىدىن 45.28% ئاشتى، ئاشلىق، پاختا، ياغلىق دان، چارۋا، مالىيە كىرىمى قاتارلىق ئاساسلىق كۆرسەتكۈچلەر خېلى زور دەرىجىدە ئاشتى. 4) نامرات رايونلاردىكى ناھىيە باشقۇرغان كارخانىلار خېلى زور تەرەققىياتلارغا ئېرىشتى. نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىش يولىدا ئۆزگىرىش بولدى. 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە 24 نامرات ناھىيە (شەھەر) دىن 20 سىدە ناھىيە باشقۇرغان كارخانا ۋە بېزا - بازار كارخانىسىدىن 30 نەچچىسى قۇرۇلدى، يۈنىڭ ئىچىدە 22 كارخانا پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. بۇ تۈرلەرنىڭ قۇرۇلۇشى ۋە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلۈشى بىلەن نامرات رايونلاردىكى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ كاسىنا قىلىنىشىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشقا شەرت - شارائىت ھازىرلاندى، شۇنداقلا قورسىقى توق، كىيىمى پۈتۈن بولۇش مەسىلىسى ھەل بولغان دېھقان، چارۋىچىلارغا بېيىش يولى كېڭەيتىپ بېرىلدى. 5) نامرات رايونلاردىكى ئاممىنىڭ سالامەتلىك سەۋىيسى، پەن - تېخنىكا، مەدەنىيەت ساپاسى ۋە نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىش

ئىشەنچىسىدە ئۆزگىرىش بولدى. 6) پارتىيە بىلەن ئاممىنىڭ مۇناسىۋىتى، كادىرلار بىلەن ئاممىنىڭ مۇناسىۋىتى تېخىمۇ قويۇقلاشتى، ئىجتىمائىي كەيپىيات ۋە كىشىلەرنىڭ مەنىۋى قىياپىتىدە ئۆزگىرىش بولدى.

يېغىن پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ۋە گۇۋۇيۈەننىڭ ستراتېگىيىلىك ئورۇنلاشتۇرۇشىنى ۋە تەلىپىگە ئاساسەن، ئاپتونوم رايونىنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 90 - يىللاردىكى نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش، ئىگىلىكنى گۈللەندۈرۈش خىزمىتىنىڭ ئاساسىي نىشانىنى ئوتتۇرىغا قويدى: 1991 - يىلدىن باشلاپ نامرات رايونلاردىكى كۆپ سانلىق ئاممىنىڭ قورسىقى توق، كىيىمى پۈتۈن بولۇش مەسىلىسىنى ھەل قىلىش ئاساسىدا، نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىشنى ئاساسىي نىشان قىلغان نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش، ئىگىلىكنى گۈللەندۈرۈش باسقۇچىغا ئۆتۈش؛ مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئاخىرىغا بارغاندا، نامرات رايونلاردا قورسىقى توق، كىيىمى پۈتۈن بولۇش مەسىلىسىنى مۇقىم ھالدا ھەل قىلىپ، كۆپ سانلىق ئائىلىلەرنى بىر قەدەر بايلىقات تۈرمۇشقا ئېرىشتۈرۈش ۋە ئىجتىمائىيلاشقان مۇلازىمەت سىستېمىسىنى بەرپا قىلىش، مۇكەممەللەشتۈرۈشكە تايىنىپ، رايون خاراكتېرلىك تىرەك كەسىپلەرنى راۋاجلاندۇرۇپ، ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى ئاساس مۇئەسسەسىلەر قۇرۇلۇشىنى يەنمۇ ياخشى يولغا قويۇپ، كاسىنا قىلىش سانائىتى ۋە تاۋار ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇپ، خەلقنى بېيىتىش بىلەن ناھىيىنى بېيىتىشنى بىرلەشتۈرۈپ، نامراتلىق قىياپىتىنى ئۆزگەرتىپ، بېيىش يولىغا مېڭىش لازىم.

يېغىننا 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتىدىكى 58 ئىلغار كوللېكتىپ، 108 ئىلغار شەخس تەقدىرلەندى.

كۆرەشجان قاۋۇل

نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش مەبلىغىنىڭ تەقسىم قىلىنىش ئەھۋالى

1991 - يىلى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون نامرات رايونلارغا سېلىنىدىغان مەبلەغنى داۋاملىق كۆپەيتىش: 1) مەركەز نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشقا مەخسۇس ئىشلىتىلىدىغان، ئۆسۈمى مالىيەدىن چاڭۇچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ساپ كىرىمىنى 650 يۈەنگە يەتكۈزۈش تەلەپ قىلىنىدۇ. مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئاخىرىدىكى ئاخىرقى بەش يىل 2 - قەدەم بولىدۇ، بۇ قەدەمدە 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى خىزمەتلەر ئاساسىدا، ئاپتونوم رايون بويىچە ھاللىق سەۋىيىگە يېتىلگەندە، كۆپ سانلىق نامرات ئائىلىلەر بىر قەدەر بايلىقات تۈرمۇشقا ئېرىشتۈرۈلىدۇ. يېغىن بۇ ئاساسىي نىشانغا يېتىش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 90 - يىللاردىكى نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش، ئىگىلىكنى گۈللەندۈرۈش خىزمىتىنىڭ ئاساسىي ۋاقىجىنى ئوتتۇرىغا قويدى: پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۈشىيەندە، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىشتە چىڭ تۇرۇپ، ئۆز كۈچىگە تايىنىپ ئىش كۆرۈش، جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، يىرىك يېزا ئىگىلىكىنى ئاساس قىلىشتا چىڭ تۇرۇپ، ئۆز يېرىنىڭ ئەۋزەل بايلىق مەنبەسىنى ئېچىپ، پەن - تېخنىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە ئىجتىمائىيلاشقان مۇلازىمەت سىستېمىسىنى بەرپا قىلىش، مۇكەممەللەشتۈرۈشكە تايىنىپ، رايون خاراكتېرلىك تىرەك كەسىپلەرنى راۋاجلاندۇرۇپ، ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى ئاساس مۇئەسسەسىلەر قۇرۇلۇشىنى يەنمۇ ياخشى يولغا قويۇپ، كاسىنا قىلىش سانائىتى ۋە تاۋار ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇپ، خەلقنى بېيىتىش بىلەن ناھىيىنى بېيىتىشنى بىرلەشتۈرۈپ، نامراتلىق قىياپىتىنى ئۆزگەرتىپ، بېيىش يولىغا مېڭىش لازىم.

يېغىننا 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتىدىكى 58 ئىلغار كوللېكتىپ، 108 ئىلغار شەخس تەقدىرلەندى.

كۆرەشجان قاۋۇل

نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش مەبلىغىنىڭ تەقسىم قىلىنىش ئەھۋالى

1991 - يىلى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون نامرات رايونلارغا سېلىنىدىغان مەبلەغنى داۋاملىق كۆپەيتىش: 1) مەركەز نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشقا مەخسۇس ئىشلىتىلىدىغان، ئۆسۈمى مالىيەدىن چاڭۇچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ساپ كىرىمىنى 500 يۈەنگە يەتكۈزۈش، نامرات رايونلاردىكى دېھقان،

قوشۇپ بېرىلمەيدىغان 14مىليون يۈەن قەرز پۇل ئاجراتتى. بۇنىڭ تەقسىم قىلىنىش پىلانى مۇنداق بولدى: قارا قاش ناھىيىسىگە 2 مىليون يۈەن، كۆما ناھىيىسىگە 1مىليون 400 مىڭ يۈەن، لوپ ناھىيىسىگە 1 مىليون 500 مىڭ يۈەن، چىرا ناھىيىسىگە 900 مىڭ يۈەن، قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسىگە 1مىليون 800 مىڭ يۈەن، يېڭىسار ناھىيىسىگە 1 مىليون 700 مىڭ يۈەن، تاشقورغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىسىگە 500مىڭ يۈەن، ئاتۇش شەھىرىگە 1مىليون 500 مىڭ يۈەن، كەلپىن ناھىيىسىگە 600 مىڭ يۈەن، تولى ناھىيىسىگە 1 مىليون يۈەن، مورى قازاق ئاپتونوم ناھىيىسىگە 1 مىليون 100 مىڭ يۈەن. 2) مەركەز چارۋىچىلىق رايونلىرىدا نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشقا مەخسۇس ئىشلىتىلىدىغان، ئۆسۈمى مالىيىدىن قوشۇپ بېرىلمەيدىغان 8 مىليون 700 مىڭ يۈەن قەرز پۇل ئاجراتتى. بۇنىڭ تەقسىم قىلىنىش پىلانى مۇنداق بولدى: نىيە ناھىيىسىگە 1 مىليون 600 مىڭ يۈەن، ئۇلۇغچات ناھىيىسىگە 1 مىليون 250 مىڭ يۈەن، ئاقچى ناھىيىسىگە 1 مىليون 200 مىڭ يۈەن، ئارا تۈرۈك ناھىيىسىگە 1 مىليون 550 مىڭ يۈەن، نىلقا ناھىيىسىگە 1 مىليون 300 مىڭ يۈەن، بۈرۈلتوقاي ناھىيىسىگە 1مىليون 800 مىڭ يۈەن. 3) مەركەز مەملىكەت بويىچە غەيرىي تۇقتىلىق نامرات ناھىيىلەرگە يار - يۆلەك بولۇشقا مەخسۇس ئىشلىتىلىدىغان، ئۆسۈمى مالىيىدىن قوشۇپ بېرىلمەيدىغان 8 مىليون يۈەن قەرز پۇل ئاجراتتى. بۇنىڭ تەقسىم قىلىنىش پىلانى مۇنداق بولدى: كېرىيە ناھىيىسىگە 1 مىليون 500 مىڭ يۈەن، قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسىگە 1 مىليون 950 مىڭ يۈەن، يوپۇ غا ناھىيىسىگە 1مىليون 250 مىڭ يۈەن، ئاقتو ناھىيىسىگە 1مىليون 700 مىڭ يۈەن، بارىكۆل قازاق ئاپتونوم ناھىيىسىگە 1 مىليون 600 مىڭ يۈەن. 4) ئاپتونوم رايون نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشتا ئىشلەپچىقىرىش ئوبوروت سوممىسى قىلىشقا مەخسۇس ئىشلىتىلىدىغان، ئۆسۈمى مالىيىدىن قوشۇپ بېرىلمەيدىغان 2 مىليون 500 مىڭ يۈەن قەرز پۇل ئاجراتتى. بۇنىڭ تەقسىم قىلىنىش پىلانى مۇنداق بولدى: قەشقەر شەھىرىگە 370 مىڭ يۈەن، قاغىلىق ناھىيىسىگە 760 مىڭ يۈەن، پەيزاۋات ناھىيىسىگە 750مىڭ يۈەن، چىڭگىل ناھىيىسىگە 320 مىڭ يۈەن، جېمىنەي ناھىيىسىگە 300 مىڭ يۈەن. يۇقىرىقى قەرز پۇللاردا 1991 - يىلدىن باشلاپ نامرات ئائىلىلەر ۋە قەرز پۇل ئالغۇچى ئورۇنلار قەرز پۇل ئىشلەتكەنلىكى ئۈچۈن تۆلەيدىغان ئۆسۈم ئېيىغا 2.4% بولدى، ئۇنىڭ بىلەن ئۆلچەملىك ئۆسۈم ئوتتۇرىسىدىكى پەرقنە دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون مالىيىسىدىن ئىقتىسادىي ياردەم بېرىلدى. بۇنىڭدىن باشقا، دۆلەت يەنە نامرات ناھىيىلەرنىڭ ناھىيە باشقۇرغان سانائىتى ئۈچۈن 14مىليون يۈەن قەرز پۇل قوشۇپ بەردى. بۇنىڭ ئىچىدە جۇڭگو خەلق بانكىسى 10 مىليون يۈەن، جۇڭگو سودا - سانائەت بانكىسى 4مىليون يۈەن قەرز بەردى؛ ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش يولى بىلەن 73 مىليون 200 مىڭ يۈەن ياردەم بېرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش يولى بىلەن ياردەم بېرىلگەن سانائەت بۇيۇمىنىڭ سوممىسى 20 مىليون 800 مىڭ يۈەن، ئوتتۇرا، تۆۋەن سورتلۇق سانائەت بۇيۇمىنىڭ سوممىسى 11 مىليون يۈەن، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش يولى بىلەن ياردەم بېرىلگەن ئائىلىق سوممىسى 41 مىليون 400 مىڭ يۈەن.

كۆرەشجان قاۋۇل

نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش نۇقتا بەلگىلەپ ھۆددىگە بېرىلدى

1991 - يىل 9 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى قارار چىقىرىپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئالاقىدار مەمۇرىي ئورگانلار، ئاممىۋى تەشكىلاتلار، كارخانا ئورۇنلىرى، كەسپىي ئورۇنلاردىن 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە نۇقتا بەلگىلەپ نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش ئاساسىدا، 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە نامرات ناھىيە (شەھەر) لەرنى ھۆددىگە ئېلىپ نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتىنى داۋاملىق ياخشى ئىشلەشنى تەلەپ قىلدى. نامرات ناھىيىلەردىن ئۇچىسى قوشۇلغاچقا، ئاپتونوم رايون ئالاقىدار ئورۇنلارنىڭ نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشتا ھۆددىگە ئېلىش نۇقتىلىرىنى مۇۋاپىق تەڭشىدى (قوشۇمچە جەدۋىلگە قارالسۇن).

كۆرەشجان قاۋۇل

قوشۇمچە

ئاپتونوم رايوندىمىزدىكى ئالاقىدار ئورۇنلار يار - يۆلەك بولۇشتا نۆۋەتتا بەلگىلەپ ھۆددىگە ئالغان نامرات ناھىيە (شەھەر) لەر جەدۋىلى

نۆۋەتتا بەلگىلەپ ھۆددىگە ئالغان ئورۇنلار	نۆۋەتتا بەلگىلەپ ھۆددىگە بېرىلگەن ناھىيە (شەھەر) لەر	نۆۋەتتا بەلگىلەپ ھۆددىگە ئالغان ئورۇنلار	نۆۋەتتا بەلگىلەپ ھۆددىگە بېرىلگەن ناھىيە (شەھەر) لەر
چارۋىچىلىق نازارىتى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيسى	نىيە ناھىيىسى	قۇرۇلۇش نازارىتى (يېتەكچىگۈچى ئورۇن)، كۆمۈر سانائىتى نازارىتى	ئۈلۈغچات ناھىيىسى
ئاشلىق ئىدارىسى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، ئىتتىپاق كومىتېتى	كېرىيە ناھىيىسى	قاتناش نازارىتى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، گېئولوگىيە كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسى	ئاقچى ناھىيىسى
ئىقتىساد كومىتېتى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، ئېلېكتر قۇۋۋىتى ئىدارىسى	چىرا ناھىيىسى	ېېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى ئىدارىسى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، ېېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيسى	ئاقتۇ ناھىيىسى
توقۇمىچىلىق ئىدارىسى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، سەھىيە نازارىتى	لوپ ناھىيىسى	ماشىنىسازلىق سانائىتى نازارىتى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، غەربىي شىمال نېفىت گېئولوگىيە ئىدارىسى	كەلپىن ناھىيىسى
پەن - تېخنىكا كومىتېتى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى، قۇرۇلۇش بانكىسىنىڭ شۇبىسى	قاراقاش ناھىيىسى	پىلان كومىتېتى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى	نىلقا ناھىيىسى
خەلق ئىشلىرى نازارىتى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، ئورمانچىلىق نازارىتى، ئورمانچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيسى	گۇما ناھىيىسى	نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، پولات - تۆمۈر شىركىتى، رەڭلىك مېتال سانائىتى شىركىتى	تولى ناھىيىسى
بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ئىدارىسى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، ھاۋا رايى ئىدارىسى	قەشقەر شەھىرى	تۆمۈريول ئىدارىسى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، خەلق بانكىسىنىڭ شۇبىسى	بۈرۈلتوقاي ناھىيىسى
دېھقانچىلىق نازارىتى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، يېنىك سانائەت نازارىتى، ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيسى	قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسى	سودا نازارىتى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)	جېمىنەي ناھىيىسى
تىبابەتچىلىك، دورىگەرلىك ئىشلىرىنى باشقۇرۇش ئىدارىسى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، رادىئو - تېلېۋىزىيە نازارىتى	قەشقەر يېڭە شەھەر ناھىيىسى	ماددىي ئەشيا ئىدارىسى	چىڭگىل ناھىيىسى
باج ئىدارىسى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى	پەيزاۋات ناھىيىسى	ماتارىپ كومىتېتى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، سودا - سانائەت بانكىسىنىڭ شۇبىسى، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيسى شىنجاڭ شۇبىسى	موري ناھىيىسى
سۇ ئىشلىرى نازارىتى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، ېېزا - بازار كارخانىلىرى ئىدارىسى	پېچەن ناھىيىسى	باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، شىنجاڭ سانائەت شۇيۈەنى	تارانتۇزۇك ناھىيىسى
ېېزا - بازار كارخانىلىرى ئىدارىسى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، سۇ ئىشلىرى نازارىتى	يوپۇغا ناھىيىسى	ستراغۇانىيە شۆبە شىركىتى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» ېېزا ئىگىلىك شۇيۈەنى	بارىكۆل ناھىيىسى
مىللىي ئىشلار كومىتېتى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، ئىقتىساد - سودا نازارىتى، دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش باش پونكىتى	تاشقورغان ناھىيىسى		
پوسكام نېفىت خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، مەدەنىيەت نازارىتى	قاغىلىق ناھىيىسى		
تەمىنات - سودا كوپېراتىپى (يېتەكلىگۈچى ئورۇن)، سودا - سانائەت ئىدارىسى	ئاتۇش شەھىرى		

سانائەت

نېفت

شىنجاڭ نېفت باشقۇرۇش ئىدارىسى

ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى شىنجاڭ نېفت باشقۇرۇش ئىدارىسى 7 مىليون 21 مىڭ 500 تونىنا نېفت ئىشلەپچىقىرىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 220 مىڭ 700 تونىنا ئاشۇرۇپ، نېفتنىي ئۇدا ئون يىل مۇقىم ئاشۇرۇشتەك ياخشى نەتىجە يارىتىپ، قارامايى مەملىكەتلىك نېفت سىستېمىسى بويىچە ئاشۇرۇش نىسبىتى ئەڭ يۇقىرى بولغان كونا نېفتلىك بولۇپ قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا يېڭىدىن كۆپەيگەن نېفت ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 1 مىليون 200 مىڭ تونىنغا يېتىپ، 13.9% ئاشتى؛ پىششىقلاپ ئىشلەنگەن نېفت 3 مىليون 202 مىڭ 200 تونىنغا يېتىپ، 9.3% ئاشتى؛ ئىدارە بويىچە 13 تۈرلۈك مۇھىم ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش كۆرسەتكۈچى ئىچىدە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى، تۇراقلىق مۇلۇككە سېلىنغان مەبلەغ ۋە خىراجەت، يەر تەۋرىتىش، بۇرغىلاش مېتراژى، نېفت سىناش قاتلام سانى، نېفت مىقدارى، سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان تەبىئىي گاز مىقدارى، نېفتنىڭ پىششىقلىنىش مىقدارى، چوڭ تۆت خىل نېفت مەھسۇلاتىنىڭ مىقدارى ۋە سېتىلىش مىقدارى، نېفتنىڭ سېتىلىش مىقدارىدىن ئىبارەت 11 تۈر بويىچە مەھسۇلات 1990 - يىلدىكىدىن تۈرلۈك دەرىجىدە ئاشتى.

1991 - يىلى شىنجاڭ نېفت باشقۇرۇش ئىدارىسى ئورۇندىغان سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 803 مىليون يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 6.9% ئاشتى. يارىتىلغان باج سوممىسى 256 مىليون يۈەنگە، مائارىپ قوشۇمچە خىراجىتى 2 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە، ئېنېرگىيە مەنبەسى قۇرۇلۇش فوندى ۋە خام چوتنى تەڭشەش فوندى 65 مىليون يۈەنگە، ھەقلىق ئىشلىتىلىدىغان زاپاس خىراجەت 415 مىليون يۈەنگە يەتتى.

چېن گېنۈەن

نېفت - گاز بايلىق مەنبەسىنى چارلاش ئەھۋالى

1991 - يىلى شىنجاڭ نېفت باشقۇرۇش ئىدارىسى جۇڭغار ئويمانلىقىدا نېفت - گاز چارلاشتا ئويمانلىقنىڭ مەركىزىي قىسمىنى چارلاشتا بۆسۈش ھاسىل قىلىش، جەنۇبىي چېتىنى چارلاشنى تېزلىتىش، شەرقىي قىسمىنى چارلاشنى كېڭەيتىش، غەربىي - شىمالىي چېتىنى چارلاشنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشنى مۇھىم نۇقتا قىلدى؛ تارىمنىڭ غەربىي جەنۇبىنى چارلاشنى كۈچەيتىپ، تارىمدا نېفت چارلاش بىرلەشمە جېڭىگە يارەدەم بېرىشتە يېڭى ئىلگىرىلەشلەرنى قولغا كەلتۈردى. جۇڭغار ئويمانلىقنىڭ مەركىزىي قىسمىدىكى يۇرا سىستېمىسىدا زور بۆسۈش ھاسىل قىلىندى، جۇڭغار ئويمانلىقنىڭ شەرقىدىكى بەيجياخەي كۆتۈرۈلمىسىدىكى جەنۇبىي ئۇسەيۇەن تۈزۈلمىسىدە يۇقىرى مەھسۇلاتلىق نېفت - گاز ئېقىمى چىقىرىلىپ، جەنۇبىي ئۇسەيۇەن نېفتلىكى تېپىلدى؛ موسۇۋەن ۋە جۇڭگەي نېفت بار تۈزۈلمىلىرى تېپىلىپ، جۇڭغار ئويمانلىقىدىكى چارلاش چوڭقۇرلاشتۇرۇلدى.

بەر تەۋرىنىپ چارلاش مۇشۇ بىر يىلدا 14 يەر تەۋرىتىش ئەترىتى ئىشقا سېلىنىپ، 8588 كىلومېتر كەسمە يۈز ئىككى يۈنىلىشلىك، 516 كۋادرات كىلومېتر دائىرە ئۇچ يۈنىلىشلىك تەۋرىتىپ چارلىنىپ، ئاساسەن تۆۋەندىكى نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى: (1) يەنە 33 توزۇلمىدە قورشالما تېپىلدى، ئۇلارنىڭ كۆلىمى 756 كۋادرات كىلومېتر كېلىدۇ، ئۇلار ئىچىدە 1. ۋە 2.خىل قورشالما 14 بولۇپ، كۆلىمى 318.1 كۋادرات كىلومېتر. (2) ئويمانلىقنىڭ يۇراقاتلىمىنى بىر پۈتۈن ئۇنۇمۇپرسال تەتقىق قىلىش ئارقىلىق، شۇنەن 3.نومۇرلۇق غەربىي توزۇلمىدىن تامچىبۇلاق غەربىي توزۇلمىسىگىچە، شۇنداقلا جۇڭگەي، موسۇۋۇنلەردىن بەيجىياخەيگىچە بولغان تۇمشۇقسىمان توزۇلمە بەلبېغى بېكىتىلدى. (3) جەنۇبىي ئۇسەيۋەن نېفتلىكىنى 1×1 زىچلىقتا ئۇلچەش ئارقىلىق جەنۇبىي ئۇسەيۋەندە خېلى كۆپ نېفت گېئولوگىيىلىك زاپىسى بارلىقى ئېنىقلىنىپ، نەتىجە ماتېرىيالىي تاپشۇرۇلدى. (4) موسۇۋەن توزۇلمىسىدىكى قورشالمىنىڭ دائىرىسى ئاساسىي جەھەتتىن ئېنىقلىنىپ، بۇنىڭدىن كېيىن جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ مەركىزىي قىسمىنى چارلاش ئۈچۈن يېڭى دائىرە كۆرسىتىپ بېرىلدى.

قۇدۇق بۇرغىلاش قۇرۇلۇشى مۇشۇ بىرىيلدا جەمئىي 78 بۇرغىلاش ستانوكى (تارىم بىرلەشمە جېڭىدىكى تۆت ستانوك بۇنىڭ سىرتىدا)، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 70.61 ئەترەت ئىشقا سېلىنغانىدى، ئۇلار 1219 قۇدۇقنى بۇرغىلاش ئىشىنى باشلاپ، 1233 قۇدۇقنى بۇرغىلاپ بولدى، 1235 قۇدۇقنى پۈتتۈردى، بۇرغىلاش مېتراژىنى 1 مىليون 236 مىڭ 100 مېترغا يەتكۈزدى. بۇنىڭ ئىچىدە چارلاش قۇدۇقىدىن 84ى پۈتتى، بۇلارنىڭ مېتراژى 147 مىڭ 247 مېتر. ھەر بىر بۇرغىلاش ستانوكىنىڭ ئوتتۇرىچە ئايلىق بۇرغىلاش سۈرئىتى 1768 مېترغا يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 3.2% ئۆستى؛ ھەر بىر بۇرغىلاش ستانوكىنىڭ ئوتتۇرىچە سائەتلىك ساپ بۇرغىلاش سۈرئىتى 7.9 مېترغا يېتىپ، 8.2% ئۆستى، مۇستەھكەملەنگەن قۇدۇقلارنىڭ ئۇلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 99.92% بولۇپ، 0.08 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلەپ كەتتى؛ قۇدۇق گەۋدىسى مۇپىتىنىڭ ئۇلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 100% كە يېتىپ، 0.09 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى؛ كېرىن ئېلىش نىسبىتى 94.58% كە يېتىپ، 1.48 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى؛ ھادىسە كۆرۈلۈش نىسبىتى 2.66% بولۇپ، 0.63 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىدى. بۇرغىلاش شىركىتىنىڭ 59 بۇرغىلاش ئەترىتى جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ جەنۇبىي چېتىدە ۋە مەركىزىي قىسمىدا قېيىنلىق دەرىجىسى يۇقىرى بىر تۈركۈم چوڭقۇر قۇدۇقلارنى قېزىپ، يىللىق بۇرغىلاش ۋەزىپىسىنى مۇددەتتىن 55 كۈن بۇرۇن ئورۇندىپ، يىللىق ئومۇمىي بۇرغىلاش مېتراژىنى تۇنجى قېتىم 1 مىليون مېتردىن ئاشۇرۇۋەتتى، يەنى 1990 - يىلىدىكىدىن 138 مىڭ 800 مېتر كۆپ قازدى. «1284» بۇرغىلاش ئەترىتى 75 قۇدۇقنى پۈتتۈرۈپ، بۇرغىلاش مېتراژىنى 43 مىڭ 729 مېترغا يەتكۈزۈپ، قويۇق نېفت قۇدۇقى بۇرغىلاشتا ئالغا يۇقىرى سەۋىيە يارىتتى.

نېفت سىناش قۇرۇلۇشى مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىي ئون نېفت سىناش ئەترىتى ئىشقاسېلىنىدى، ئۇلار جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ شەرقىي قىسمى، مەركىزىي قىسمى، غەربىي - شىمالىي چېتى، جەنۇبىي چېتى، پوسكام، ئىلى ئويمانلىقى قاتارلىق رايونلاردىكى 162 قۇدۇقتا نېفت سىناش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇپ، جەمئىي 334 گېئولوگىيىلىك قاتلامدا نېفت سىناشنى تاماملاپ، 71 قۇدۇقنىڭ 79 قاتلىمىدىن سانائەت نېفتى - گازى ئېقىمى تاپتى؛ سىنالغان قاتلام ئورنىنىڭ ئۇلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 100% كە، ماتېرىيالنىڭ تولۇق ھەم توغرا بولۇش نىسبىتى 99.8% كە يەتتى.

قۇدۇق ئۇلچەش قۇرۇلۇشى مۇشۇ بىر يىلدا گېئو - فىزىكىلىق ئۇسۇل بىلەن ئۇلچەنگەن ھەر خىل قۇدۇق 1518 گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 22.9% ئاشتى، ئۇلچەش مىقدارى 13 مىليون 888 مىڭ 200 مېترغا يېتىپ، 37.9% ئاشتى؛ ئۇلچەپ سىنالغان ئىشلەپچىقىرىش قۇدۇقى 1180 (قېتىم) گە يېتىپ، 16.7% ئاشتى؛ ئوق ئېتىپ تېشىلگەن تۆشۈك 19 مىڭ 680 گە يېتىپ، 5.1% ئاشتى. قۇدۇق

ئۆلچەش ئەگرى سىزىقىنىڭ ئەلا سۈپەتلىك بولۇش نىسبىتى 98.47% كە، ئالدىن چارلىنىدىغان قۇدۇق توغرىسىدىكى ئىزاھاتنىڭ مۇۋاپىقلىق نىسبىتى 81% كە، باھالاش قۇدۇقى توغرىسىدىكى ئىزاھاتنىڭ مۇۋاپىقلىق نىسبىتى 80% كە يەتتى.

جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ مەركىزىي قىسمىنى چارلاش

جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ مەركىزىي قىسمى دېگىنىمىز ئويمانلىقنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى قۇم بىلەن قاپلانغان رايونىنى كۆرسىتىدۇ، ئۇنىڭ چارلىنىش دائىرىسى شەرقىي مېرىدىئان'15°88 تىن'00°85 قىچە، شىمالىي پارالىل '05°46 تىن '12°44 قىچە بولغان ئارىلىقتا توغرا كېلىدۇ. بۇ تۈزۈلمە ماناس كۆلى — موسۇۋەن رايونى ئولتۇرۇشمىسى، جەنۇبىي سەنپىنىڭ كۆتۈرۈلمە بەلبېغى ۋە سانجى ئولتۇرۇشمىسىنىڭ كۆپ قىسمىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ، ئۇنىڭ چارلانغان كۆلىمى 31 مىڭ 517 كۋادرات كىلومېتر كېلىدۇ. ئۇسەيۋەننىڭ جەنۇبىدا يېڭىدىن جەنۇبىي ئۇسەيۋەن نېفىتلىكى تېپىلدى. جەنۇبىي ئۇسەيۋەن تۈزۈلمىسى كۆيۈكتاغ نېفىتلىكىنىڭ 65 كىلومېتر غەربىدە بولۇپ، قۇرباننتوڭغۇت قۇملۇقىغا 45 كىلومېتر ئىچكىرىلەپ كىرىدۇ، شەرقتە ئۇسەيۋەن ئويۇلمىسى بىلەن، غەربىي جەنۇبتا فۇكالك ئويۇلمىسى بىلەن تۇتىشىدۇ. بۇ نېفىتلىك جەنۇبىي ئۇسەيۋەن پارامېتر 2 - قۇدۇقى ئارقىلىق تېپىلدى، بۇ قۇدۇقنى بۇرغىلاش 1990 - يىل 12 - ئاينىڭ 31 - كۈنى باشلىنىپ، 1991 - يىل 3 - ئاينىڭ 28 - كۈنى تاماملاندى، قۇدۇقنىڭ چوڭقۇرلۇقى 3752 مېتر بولۇپ، يۇرا سىستېمىسى سەنگۈڭچې گۇرۇپپىسىدىن 2.39 مېتر قېلىنلىقتىكى نېفىت قاتلىمى تېپىلدى. جەنۇبىي ئۇسەيۋەن پارامېتر 2 - قۇدۇقىدىن نېفىت چىقىقاندىن كېيىن، يىل ئاخىرىغىچە يەنە ئون چارلاش قۇدۇقى (جەنۇبىي ئۇسەيۋەن پارامېتر 2 -، جەنۇبىي ئۇسەيۋەن 8 -، 9 -، 10 -، 11 -، 12 -، 13 -، 14 -، 001 -، 002 -)، بىر ئۆزلەشتۈرۈش ماتېرىيالى ئېلىش قۇدۇقى (C101) پۈتتۈرۈلدى، ئالتە قۇدۇقتىن سانائەت نېفىتى ئېلىندى. يۇرا سىستېمىسى سەنگۈڭچې گۇرۇپپىسىدىن نېفىتى چىقىقاندىن باشقا، جەنۇبىي ئۇسەيۋەن 9-، جەنۇبىي ئۇسەيۋەن 001-، جەنۇبىي ئۇسەيۋەن 002-، جەنۇبىي ئۇسەيۋەن 13 - دىن ئىبارەت تۆت چارلاش قۇدۇقىدىن يۇرا سىستېمىسىنىڭ شەشەن ئوي گۇرۇپپىسى يېڭى نېفىت قاتلىمى تېپىلدى، بۇنىڭ بىلەن بۇ رايوننىڭ ناھايىتى ياخشى نېفىتلىك بولۇش ئىستىقبالى نامايەن بولدى.

ئويمانلىقنىڭ مەركىزىي قىسمىنىڭ ئەڭ غەربىدىكى ئويمانلىقتا جايلاشقان پارامېتر 2.قۇدۇقىدىن تۆۋەن مەھسۇلاتلىق نېفىت ئېقىمى چىقتى ھەمدە يۇقىرى بېسىملىق گاز قاتلىمى تېپىلدى. بۇ قۇدۇق مەركىزىي كۆتۈرۈلمە بەلباغدىكى موسۇۋەن دۇم پۇرمىسى (ئانتىكلىنالى) دە بولۇپ، قۇدۇقنىڭ چوڭقۇرلۇقى 6500 مېتر قىلىپ لايىھىلەنگەن، يۇرا سىستېمىسى چىگو گۇرۇپپىسى، شەشەن ئوي گۇرۇپپىسى، سەنگۈڭچې گۇرۇپپىسى، باداۋان گۇرۇپپىسىدىن 21.76 مېترلىق نېفىتدگاز تەركىبلىك كېرىن ئېلىندى. 4260 مېتردىن 4420 مېترغىچە بولغان ئارىلىق ئېلىكتر ئارقىلىق ئۆلچەپ چۈشەندۈرۈلدى، نېفىت قاتلىمىنىڭ قېلىنلىقى32.2 مېتر بولۇپ، 4260 مېتردىن 4276 مېترغىچە بولغان ئارىلىقنى سىنىغاندا، كۈنىگە چىقىدىغان نېفىت 4.9 تونىنغا، تەبىئىي گاز 293 كۇب مېترغا يەتتى، مۇۋاپىق بېسىم پەرقى بويىچە سۈندۈرۈپ ھېسابلىغاندا، كۈنلۈك نېفىت مىقدارى 18 تونىنغا يەتتى. قۇدۇق 4721 مېتر بۇرغىلانغاندا، يۇقىرى بېسىملىق تەبىئىي گاز ئېتىلىپ چىقتى، دېمەك، بۇ تۈزۈلمىنىڭ خېلى چوڭ گازلىق ئىكەنلىكىنى مۆلچەرلەندى.

ئويمانلىقنىڭ جەنۇبىي چېتىنى چارلاش مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىي بەش بۇرغىلاش ستانوكى ئىشقا سېلىنىپ، چارلاش قۇدۇقىدىن بەشى بۇرغىلىنىشقا باشلىنىپ، تۆتى پۈتتۈرۈلدى. چىگو دۇم پۇرمىسىدىكى چىگو 8 - قۇدۇقىدىن، قورغاس تۈزۈلمىسىدىكى قورغاس 8α - قۇدۇقىدىن نېفىت چىقتى، بۇنىڭ بىلەن ئويمانلىقنىڭ جەنۇبىي چېتىدىن نېفىت تېپىلىش ئىستىقبالى نامايەن بولدى.

ئويمانلىقنىڭ غەربىي - شىمالىي چېتىنى چارلاش بۇنىڭ دائىرىسى قاراماي نېفىتلىكى ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىنى ئۆز

ئىچىگە ئالىدۇ، جەنۇبتا چېچەيزىدىن باشلىنىپ، شەرقىي - شىمالدا شياڭگەيگىچە سوزۇلىدۇ، ئورنى شەرقىي مېرىدىئان '30°86 تىن '41°84 قەدەر، شىمالىي پاراللېل '25°46 تىن '45°44 قەدەر ئارىلىقىغا توغرا كېلىدۇ، بۇ، تۈزۈلمە قاراماي ئۇزۇلمە بەلبېغى ۋە چوقان، چېچەيزە ئۇزۇلمە بەلبېغىغا كىرىدۇ. جەنۇبتىن شىمالغا ئۇزۇنلۇقى 250 كىلومېتر، شەرقتىن غەربكە كەڭلىكى 30 كىلومېتر بولۇپ، 7719 كۋادرات كىلومېتر دائىرە چارلىنىپ بولدى. غەربىي شىمال چېتىدىكى جۇڭگەي كۆتۈرۈلمىسىگە جايلاشقان جۇڭگەي 4 - قۇدۇقىنىڭ يۇرا سىستېمىسىدىن سانائەت نېفىت - گازى ئېقىمى چىقتى، بۇ، قاراماي نېفىتلىكىنىڭ ئەتراپىنى چارلاشتا تاشلىۋېتىلگىنىگە خېلى ئۇزۇن بولغان قۇدۇق ئىدى، ئۇ، قاراماي شەھىرى شۆگەي يېزىسىنىڭ ئون كىلومېتر شەرقىدە بولۇپ، يۇرا قەدىمكى تۈزۈلمىسىگە جايلاشقان. بۇ قۇدۇقنى بۇرغىلاش 10 - ئاينىڭ 2 - كۈنى باشلانغان، 2145.4 مېتردىن 2296.8 مېتر غىچە بولغان ئارىلىقى سىناق قىلىنغاندا، كۈنلۈك نېفىت مىقدارى 20 كۇب مېتر غا يەتتى، ئۇ، جۇڭغارنىڭ غەربىي - شىمالىي چېتىنىڭ يۇرا سىستېمىسىنى چارلاش ئۈچۈن يېڭى ساھە كۆرسىتىپ بەردى. جۇڭغارنىڭ غەربىي - شىمالىي چېتىدىكى چېچەيزە كۆتۈرۈلمىسىنىڭ شەرقىي - جەنۇبىي قىسمىغا جايلاشقان چېچەيزە 38 - قۇدۇقىدا 1991 - يىلى نېفىت سىناق ئەسلىگە كەلتۈرۈلگەندە، كۈنلۈك نېفىت مىقدارى 12.6 كۇب مېتر غا يەتتى، دېمەك، بۇ، چېچەيزە ئۇزۇلمىسى ئاستىنقى قانىتىنىڭ چىگو گۇرۇپپىسىدىن نېفىت چىققان تۇنجى قۇدۇق بولۇپ، چېچەيزە رايونىدا باھالاش رايونىدىن يەنە بىرىنى كۆپەيتتى.

تارىم ئويمانلىقىنىڭ غەربىي - جەنۇبىي چارلاش بۆلۈنۈش دائىرىسى شەرقتە خوتەندىن باشلىنىپ، غەربتە جۇڭگو - سوۋېت چېگرىسىغىچە، جەنۇبتا كوئىنلۇن تېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگىچە سوزۇلغان، شىمالدا غەربىي تەكرىتاغ بىلەن تۇتىشىدۇ ھەمدە سېرىقبۇيا ئۇزۇلمە بەلبېغى ۋە مازار تاغ ئۇزۇلمە بەلبېغى بىلەن چېگرىلىنىدۇ. 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە، چارلاش ئاساسەن سېرىقبۇيا ئۇزۇلمىسىنىڭ جەنۇبى، يەكەن دەرياسىنىڭ غەربىگە مەركەزلەشتۈرۈلدى. بۇ رايونىنىڭ جۇغراپىيەۋىلىك ئورنى شەرقىي مېرىدىئان '00°81 تىن '00°76 قىچە، شىمالىي پاراللېل '40°38 تىن '40°36 قىچە بولغان ئارىلىقتا توغرا كېلىدۇ، چارلاش دائىرىسى 48 مىڭ 100 كۋادرات كىلومېتر غا يېتىدۇ.

كۆكيار دۇم يۇرمىسى جەنۇبىي قانىتىنىڭ يۇقىرى نېفىت گۇرۇپپىسىغا جايلاشقان كۆكيار 24-قۇدۇقىنى بۇرغىلاش 1991-يىل 5-ئاينىڭ 5 - كۈنى باشلىنىپ، 10 - ئاينىڭ 5 - كۈنى تاماملاندى. قۇدۇقنىڭ چوڭقۇرلۇقى 4050 مېتر، قۇدۇقنىڭ ئۈل قاتلىمى غەربىي 9-بۆلەك بولدى، غەربىي 7-بۆلەكنىڭ 52.4 مېتر قىسمىدىن 44.99 مېتر كېرىن ئېلىندى، نېفىت تەركىبلىك كېرىننىڭ ئۇزۇنلۇقى 26.21 مېتر؛ غەربىي 8-بۆلەكنىڭ 60.19 مېتر قىسمىدىن 57.41 مېتر كېرىن ئېلىندى، نېفىت تەركىبلىك كېرىننىڭ ئۇزۇنلۇقى 19.61 مېتر. نېفىتدىگاز قاتلىمىنىڭ غەربىي 7-بۆلىكىنىڭ 74.4 مېتر قىسمى، غەربىي 9-بۆلىكىنىڭ 8.2 مېتر قىسمى ئېلېكتر ئارقىلىق ئۆلچەپ چۈشەندۈرۈلدى. غەربىي 7-بۆلەكنىڭ 3799.62 مېتردىن 3876.87 مېتر غىچە بولغان ئارىلىقى سىناق قىلىنغاندا، كۈندىلىك نېفىت مىقدارى 134.98 كۇب مېتر غا، تەبىئىي گاز 122 مىڭ 873 كۇب مېتر غا يەتتى، قۇدۇق پۈتكەندىن كېيىن، غەربىي 9 - بۆلەكنىڭ 3987 مېتردىن 3994 مېتر غىچە بولغان بۆلىكىدە نېفىت سىناق قىلىنغاندا، كۈندىلىك گاز مەھسۇلاتى 200 مىڭ كۇب مېتر غا يەتتى ھەمدە نېفىت كۆرۈلدى.

چېن گېنۇەن

نېفىتلىكلەرنى ئېچىش ئەھۋالى

1991 - يىلى شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى 7 مىليون 21 مىڭ تونىا نېفىت ئىشلەپچىقىرىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %3.25 ئاشۇردى. بۇنىڭ ئىچىدە سۇيۇق نېفىت 5 مىليون 174 مىڭ 900 تونىا، قويۇق نېفىت 1 مىليون 846 مىڭ 600 تونىا. 552 مىليون كۇب مېتر تەبىئىي

گاز ئىشلەپچىقىرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە سانائەت گازى قۇدۇقلىرىدىن چىققان گاز 167 مىليون كۇب مېتر، نېفىت قۇدۇقلىرىدىن نېفىت بىلەن ئارىلىشىپ چىققان گاز 385 مىليون كۇب مېتر.

بىر تۇتاش تەقسىم قىلىنغان تاۋار نېفىت 6 مىليون 800 مىڭ تونىنغا يەتتى، تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى 96.86% كە يېتىپ، پىلاندىكىدىن 2.86 پىرسەنتلىك رەقەم يۇقىرى بولدى. نېفىت ساقلاش ۋە توشۇش جەريانىدا جەمئىي 2.16% خورىدى، سىرتقا توشۇلغان نېفىت تەركىبىدىكى سۇ نىسبىتى دۆلەت ئۆلچىمى 0.5% تىن تۆۋەن بولدى.

نېفىت ئىشلەپچىقىرىش كونا رايونلارنىڭ يوشۇرۇن كۆچىنى قېزىشتا سۇ (پار) بېرىش مەركەز قىلىنغان ئۇنۇمېرسال تەدبىر نۆقتىلىق تۈتۈلدى، مۇشۇ بىر يىلدا نېفىتلىككە 21 مىليون 934 مىڭ 800 كۇب مېتر (تونىنا) سۇ (پار) بېرىلدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 2 مىليون 456 مىڭ كۇب مېتر (تونىنا) ئارتۇق. بۇنىڭ ئىچىدە سۈيۇق نېفىت ئېچىش رايونلىرىغا بېرىلگەن سۇ 16 مىليون 709 مىڭ 200 كۇب مېتر، قويۇق نېفىتنى قىزىتىپ ئېلىش ئۈچۈن بېرىلگەن پار 5 مىليون 225 مىڭ 600 تونىنا. مۇشۇ بىر يىلدا 10 مىڭ 212 قۇدۇق (قېتىم) قۇدۇق ئاستى مەشغۇلاتى ئورۇندالدى، بۇنىڭ ئىچىدە سۈيۇق نېفىت قۇدۇقلىرىدا ئورۇندالغان مەشغۇلات 6289 قۇدۇق (قېتىم)، قويۇق نېفىت قۇدۇقلىرىدا ئورۇندالغان مەشغۇلات 3923 قۇدۇق (قېتىم). ئاقبۇلاق نېفىتلىكىنىڭ مۇقىم مەھسۇلات بېرىش مەزگىلىنى ئۇزارتىش، كۆيۈكتاغ نېفىتلىكىنى ئېچىش ئۈنۈمىنى ياخشىلاش، 8 - رايون ئورخو گۇرۇپپىسىدا نېفىت ئېلىش سۈرئىتىنى ئۆستۈرۈش ۋە توقۇزىنچى 1 رايوندا قويۇق نېفىتنى ئومۇميۈزلۈك پار ئارقىلىق ھەيدەپ ئېلىش سىنىقىدىن ئىبارەت تۆت مۇھىم نۇقتىغا ھەم 6 - ئوتتۇرا رايون قاراماي تۆۋەن گۇرۇپپىسى، بەشىنچى 1 رايون قاراماي يۇقىرى گۇرۇپپىسى، 1 - رايون تاش كۆمۈر سىستېمىسىدىن ئىبارەت ئۈچ رايوننى ئۇنۇمېرسال تىزگىنلەشكە ئاھمىيەت بېرىلدى، مۇشۇ بىر يىلدا 157 قۇدۇق سۇ (پار) بېرىشكە ئۆزگەرتىلدى، سۇ بېرىلگەن ئارماق قۇدۇقتىن 86 سى، سۇ بېرىلگەن قۇدۇقتىن 132 سى كۆپەيتىلدى ھەمدە 500 قۇدۇقتا سۇنى ھەرىكەتچان تەڭشەش ۋە ئارىلىقتا تىنىۋېلىپ سۇ بېرىش سىناق قىلىنىپ، سۇ ئارقىلىق ھەيدەپ تىزگىنلەش سەۋىيىسى ئۆستۈرۈلۈپ، مۇقىم مەھسۇلات ئېلىش ئاھاڭى ياخشىلاندى، نېفىتلىكتە نېفىت مىقدارىنىڭ سىجىل كېمىيىشى ئاستىلاپ، 656 مىڭ تونىنا نېفىت ئارتۇق ئىشلەپچىقىرىلدى. نېفىت مىقدارىنىڭ تەبىئىي سىجىل كېمىيىشى 17.5% تىن 16.2% كە چۈشتى. ئومۇمىي سىجىل كېمىيىشى 6.6% بولدى. مۇشۇ بىر يىلدا كونا رايونلاردىن 6 مىليون 375 مىڭ تونىنا نېفىت ئىشلەپچىقىرىلدى.

يېڭى رايونلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى قۇرۇلۇشى

چۇقان، شازىگەي ۋە 5 - 8 - رايونلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى قۇرۇلۇشى بىرلەشمە جېڭى قانات يايدۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 1150 قۇدۇق يېڭىدىن بۇرغىلىنىپ، يېڭىدىن 1 مىليون 200 مىڭ تونىنا نېفىت ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى بارلىققا كېلىپ، مۇشۇ بىر يىلدا 646 مىڭ 900 تونىنا نېفىت ئىشلەپچىقىرىلدى.

چۇقاندىكى تېمىز قاتلام قويۇق نېفىت ئېچىش بىرلەشمە جېڭى قۇدۇق بۇرغىلاش، يەر ئوستى تۇرۇبا توري، سۇ، ئېلېكتر ۋە پارخانا قاتارلىقلارنى يۇرۇشلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشى 1989 - يىلى باشلانغانىدى. 1991 - يىلى 1 - ئايدا بىرلەشمە جەڭ قانات يايدۇرۇلدى. جەمئىي 449 قۇدۇق بۇرغىلەنىپ، 273 ى پۈتتۈرۈلدى. چۇقاندىن قاراماي نېفىت ئايرىش زاۋۇتىغىچە 30 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا نېفىت ئاققۇزۇش تۇرۇبىسى يانقۇزۇلدى. ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ ئون يۇقىرى بېسىملىق پار قازىنى پار بېرىشكە باشلىدى. مۇشۇ بىر يىلدا 381 يېڭى قۇدۇق ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە يىل ئاتلىغان يېڭى قۇدۇق 183، ئۇلارنىڭ ئەڭ يۇقىرى كۇندىلىك ئىشلەپچىقىرىش سەۋىيىسى 1400 تونىنا، يىللىق نېفىت مىقدارى 255 مىڭ تونىنا، مۇشۇ بىر يىلدا 298 مىڭ تونىنا ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى بارلىققا كەلدى.

شازىگەي نېفتلىكىنى ئۆزلەشتۈرۈش بىرلەشمە جېڭى بۇ نېفتلىك 6 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە تېپىلىپ ئېنىقلانغان. نېفت قاتلاملىرىنىڭ فىزىكىلىق خۇسۇسىيىتى ناچار، ئۆتكۈزۈشچانلىقى، ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى تۆۋەن، نېفىت، گاز ۋە سۇنىڭ تارقىلىشى مۇرەككەپ بولغانلىقى ئۈچۈن، ھازىرغىچە قول تەككۈزۈلمىگەنىدى. 1991 - يىل 1-ئايدا ئۆزلەشتۈرۈش بىرلەشمە جېڭى ئۈيۈشتۈرۈلدى. ئون ئورۇندىن 4000 دىن ئارتۇق ئادەمنىڭ مەككىز ئاي تىرىشىپ جەڭ قىلىشى ئارقىلىق شۇ يىلى ئېچىش، شۇ يىلى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈش، سۇ بېرىش ئەمەلگە ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 134 يېڭى قۇدۇق قېزىلدى، مېتراژى 270 مىڭ مېترغا يەتتى؛ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلگەن ئۆلچەش پونكىتى 18 گە، 12 - ئايدا نېفتىنىڭ ئەڭ يۇقىرى كۈندىلىك مەھسۇلاتى 600 تونىنغا يەتتى، يىللىق مەھسۇلاتى 252 مىڭ تونىنا نېفت ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى بارلىققا كەلتۈرۈلدى. مۇشۇ يىلى 28 مىڭ تونىنا نېفت ئىشلەپچىقىرىلدى، قۇرۇلۇش ئۈچۈن 23 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

5 - 8 - رايونلارنىڭ نېفت ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى قۇرۇلۇشى بىرلەشمە جېڭى 1991 - يىلى 3 - ئايدا 300 دىن ئارتۇق ئىشچى - خىزمەتچى، 25 بۇرغىلاش ئەترىتى يىغىلىپ، نېفت ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى قۇرۇلۇشى بىرلەشمە جېڭىنى باشلىدى، ئۇلار جەمئىي 180 قۇدۇق بۇرغىلىدى، بۇرغىلاش مېتراژى 325 مىڭ 500 مېترغا يەتتى. بېكىتىلگەن بارلىققا كەلگەن نېفت ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 266 مىڭ تونىنغا يەتتى. «32833» بۇرغىلاش ئەترىتى ئەلا سۈپەت، يۇقىرى ئۈنۈم بىلەن بۇرغىلاشتا شۇ كۈنى كۆچۈش، شۇ كۈنى بۇرغىلاشنى باشلاش، شۇ كۈنى سىرتقى يۈزىنى مۇستەھكەملەش، شۇ كۈنى 2 - قېتىم بۇرغىلاشنى باشلاش، شۇ كۈنى قۇدۇقنى تاپشۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇپ، داڭلىق «130» تىپلىق بۇرغىلاش ستانوكىنىڭ بۇرغىلاش تارىخىدا ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە يارىتتى.

ماجۇڭ كازلىقى بۇ گازلىق فۇكالك ناھىيە بازىرىنىڭ 60 كىلومېتر شەرقىغە جايلاشقان، 1982 - يىلى گېئولوگىيىلىك چارلانغان، 1989-يىلى گاز زاپىسى ھېسابلانغان، 1990-يىلى ئېچىشقا بولۇش-بولماسلىقى تەتقىق قىلىنغان ۋە ئېچىشقا داڭىر ماتېرىياللار ئېلىنغان. 19.1 كۋادرات كىلومېتر دائىرە چارلىنىپ، تەبىئىي گاز زاپاسىنىڭ 3 مىليارد 110 مىليون كۇب مېترغا يېتىدىغانلىقى ئېنىقلانغان. 1991 - يىل 5 - ئاينىڭ 20 - كۈنى گازلىقنى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈشنىڭ 1 -قارارلىق قۇرۇلۇشى باشلاندى. جەمئىي 16 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، گاز يىغىش پونكىتىدىن بىرى، گاز تەقسىم قىلىش پونكىتىدىن بىرى، تەبىئىي گاز تەتۈر ئاققۇزۇلىدىغان دىئامېترى 48 مىللىمېتىرلىق 6.7 كىلومېتر تۇرۇبا لىنىيىسىدىن بىرى، قۇدۇقتىن چىققان گاز ئاققۇزۇلىدىغان دىئامېترى 76 مىللىمېتىرلىق 6.7 كىلومېتر تۇرۇبا لىنىيىسىدىن بىرى، دىئامېترى 219 مىللىمېتىرلىق 4.4 كىلومېتر، دىئامېترى 159 مىللىمېتىرلىق 21.2 كىلومېتر، دىئامېترى 325 مىللىمېتىرلىق 1.7 كىلومېتر گاز يىغىش تۇرۇبا لىنىيىلىرى قۇرۇلدى؛ يېڭىدىن يەتتە قۇدۇق بۇرغىلاندى، ئۇچ كونا قۇدۇق سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى، ئۇلارنىڭ كۈندىلىك گاز مەھسۇلاتى 60 مىڭ كۇب مېترغا يېتىپ، شىمالىي مەنتەي ئېلېكتر ئىستانسىسىنى يېقىلغۇ بىلەن تەمىنلەش كاپالەتكە ئىگە بولدى.

چېن گېنۇېن

نېفت ئايرىش خىمىيە سانائىتى

نېفت ئايرىش ئىشلەپچىقىرىش شىنجاڭ نېفت باشقۇرۇش ئىدارىسىگە قاراشلىق ئۇچ نېفت ئايرىش خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى 1991 - يىلى پىششىقلاپ ئىشلىگەن نېفت 3 مىليون 200 مىڭ تونىنىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 9.3% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە، مايىتاغ نېفت ئايرىش زاۋۇتىنىڭ 1 مىليون 970 مىڭ تونىنا، قاراماي نېفت ئايرىش زاۋۇتىنىڭ 1 مىليون 100 مىڭ تونىنا، پوسكام نېفت خىمىيە سانائىتى زاۋۇتىنىڭ 130 مىڭ تونىنا. 932 مىڭ تونىنا بېنزىن، 47 مىڭ 900 تونىنا كېرسىن، 978

مىڭ توننا دىزىلىن، 169 مىڭ توننا سىلىقلاش مېيى، 357 مىڭ توننا يېقىلغۇ ماي، 77 مىڭ توننا نېفىت كوكىسى، 117 مىڭ توننا ئاسفالت، 131 مىڭ توننا تاۋار خام ئەشيا ماي، 81 مىڭ توننا (ئەمەلىي مىقدارى) دېھقانچىلىقتا ئىشلىتىلىدىغان ئۇرىيە ئىشلەپچىقىرىلدى.

نېفىت ئايرىشتىكى مۇھىم ئىقتىسادىي، تېخنىكىلىق كۆرسەتكۈچلەر نېفىت ئايرىش سانائىتىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) 1 مىليارد 810 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8% ئاشتى، بۇ، ئىدارە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنىڭ 47.6 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتىنىڭ 1 مىليارد 190 مىليون 494 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 8% ئاشتى؛ قاراماي نېفىت ئايرىش زاۋۇتىنىڭ 491 مىليون 961 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 14.4% ئاشتى؛ پوسكام نېفىت خىمىيە سانائىتى زاۋۇتىنىڭ 127 مىليون 68 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 21.8% ئاشتى.

سۈپەت كۆرسەتكۈچى نېفىت مەھسۇلاتلىرى سۈپىتىنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى داۋاملىق 100% بولدى. ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات خىللىرىنىڭ نىسبىتى 40.87%، ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلار مىقدارىنىڭ نىسبىتى 74.42%، ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلار قىممىتىنىڭ نىسبىتى 76.55% بولدى. يىغىۋېلىش نىسبىتى كۆرسەتكۈچى مۇنداق بولدى: ئېغىر نېفىتنىڭ پىششىقلىنىش مىقدارى كۆپەيگەنلىكتىن، بېنزىن، كىرسىن، دىزىلىن، سىلىقلاش مېيىنىڭ ئومۇمىي يىغىۋېلىنىش نىسبىتى 68.95% بولۇپ، 0.63 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىدى؛ نېفىت مەھسۇلاتلىرىنىڭ تاۋارغا ئايلىنىش ئومۇمىي نىسبىتى 0.08 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلەپ كەتتى. سەرپىيات كۆرسەتكۈچى مۇنداق بولدى: نېفىت مەھسۇلاتلىرىنى ئىدارە ئۆزى ئىشلىتىش ئومۇمىي نىسبىتى 7.85% بولۇپ، 0.31 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىدى؛ نېفىتنىڭ پىششىقلاش جەريانىدا خوراش نىسبىتى 1.62% بولۇپ، 0.07 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىدى. ھەر توننا نېفىتنى پىششىقلاش ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان توك 43.15 كىلوۋات سائەتكە يېتىپ، 2.8 كىلوۋات سائەت ئېشىپ كەتتى؛ ھەر توننا نېفىتنى پىششىقلاش ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان يېقىلغۇ ماي 21.86 كىلوگرامغا يېتىپ، 1.64 كىلوگرام ئېشىپ كەتتى؛ بىرلىك قۇۋۋەت كوئېففىتسېنتى قۇۋۋەت سەرپىياتى مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتىدا 146 مىڭ 800 كىلو كالورىيە/توننا — كوئېففىتسېنت بولۇپ، 100 كىلو كالورىيە/توننا — كوئېففىتسېنت تۆۋەنلىدى؛ قاراماي نېفىت ئايرىش زاۋۇتىدا 163 مىڭ 200 كىلو كالورىيە/توننا — كوئېففىتسېنت بولۇپ، 7800 كىلو كالورىيە/توننا — كوئېففىتسېنت تۆۋەنلىدى؛ پوسكام نېفىت خىمىيە سانائىتى زاۋۇتىدا 281 مىڭ 300 كىلو كالورىيە/توننا — كوئېففىتسېنت بولۇپ، 42 مىڭ 600 كىلو كالورىيە/توننا — كوئېففىتسېنت تۆۋەنلىدى.

يېڭى مەھسۇلاتلار تەتقىق قىلىپ ئىشلەندى، يېڭى مەھسۇلات يارىتىلدى ۋە قىسمەن ئەنەئەنىۋى مەھسۇلاتلارنىڭ دەرىجىسى ئۆستۈرۈلدى مۇشۇ بىر يىلدا توققۇز خىل يېڭى مەھسۇلات يارىتىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى يېڭىدىن ياراتقان «HL68» نومۇرلۇق سۇيۇقلۇق بېسىمى مېيى، «DAB150» نومۇرلۇق ھاۋا كومپرېسسورى مېيى، «30» نومۇرلۇق بىناكارلىق قۇرۇلۇش ئاسفالتى، «35 —» نومۇرلۇق ۋە «10—» نومۇرلۇق يېنىك دىزىلىن ھەم قاراماي نېفىت ئايرىش زاۋۇتى يېڭىدىن ياراتقان «10»، «30» نومۇرلۇق بىناكارلىق قۇرۇلۇش ئاسفالتى، «10 —» نومۇرلۇق يېنىك دىزىلىن قاتارلىق مەھسۇلاتلار جۇڭگو نېفىت خىمىيە سانائىتى باش شىركىتىنىڭ تېخنىكىلىق باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى. تەتقىق قىلىپ مۇۋەپپەقىيەتلىك ئىشلەنگەن «DRB/A32» ماركىلىق قويۇق توڭلاتقۇچى ئاپتول خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى ۋە مەملىكەت ئىچىدىكى بوشلۇقنى تولدۇردى. ئېغىر نېفىتنى پىششىقلاپ ئىشلەشنى تەتقىق قىلىش ئورنى سۇ قۇرۇلۇشىغا كېرەكلىك ئەلا سۈپەتلىك ئاسفالتنىڭ ئۆلچىمىنى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۇردى، سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەنگەن بۇ خىل 50 توننا ئاسفالت بېيجىڭغا سىناق قىلىشقا ئەۋەتىلدى.

« SAE30 — SC/CD »، « SD/CC — SAE40 » ماركىلىق ھەممە باب ئىچىدىن يانىدىغان

دۋىگاتېل مېيى، «CD/YOW» مارکىلىق دىزېل ماتورى مېيى، «10W/20QD» مارکىلىق بېنزىن ماتور مېيى قاتارلىق سىلىقلاش مايلىرى ئوتتۇرا ۋە ئالىي دەرىجىلىککە ئۆستۈرۈلدى.

ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلار 1991 - يىلى شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىدە يەنە سەککىز خىل نېفىت مەھسۇلاتى «ئۆلکە، مىنىستىرلىك دەرىجىلىك ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات» دېگەن نامغا ئېرىشتى. بۇنىڭ ئىچىدە مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان «25» نومۇرلۇق ترانسفورماتور مېيى مەملىکەت بويىچە کۈمۈش مېدالغا ئېرىشتى؛ مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان «HL68» نومۇرلۇق سۈيۈقلۇق بېسىمى مېيى ۋە «DAB150» ھاۋا کومپرېسسورى مېيى جۇڭگو نېفىت خىمىيە سانائىتى باش شىرکىتى ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى؛ قاراماي نېفىت ئايرىش زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان «N46» نومۇرلۇق مېخانىزم مېيى ئاپتونوم رايون بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى. «10»، «30» نومۇرلۇق بىناکارلىق قۇرۇلۇشى ئاسفالتلىرى جۇڭگو نېفىت خىمىيە سانائىتى باش شىرکىتى بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە، نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى ئىشلەپچىقارغان نېفىت مەھسۇلاتلىرى جەمئىي 190 خىلغا يېتىپ، 1990 - يىلىدىکىدىن يەتتە خىل مەھسۇلات کۆپەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات 65، مەملىکەت بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات ئون.

يىلىغا 140 مىڭ توننا ئېتىلېن ئىشلەپچىقىرىش قۇرۇلۇشىنىڭ ئالدىنقى قارارلىق خىزمەتلىرى مۇشۇ بىر يىلدا 96 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىش پىلانلانغانىدى، ئەمەلىيەتتە 96 مىليون 20 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئاساسلىق قۇرۇلۇشلارنىڭ سۈرئىتى مۇنداق بولدى: مەيدان دەسلەپکى قەدەمدە تۈزلىنىپ بولدى، سۇ بىلەن تەمىنلەش ۋە سۇ چىقىرىۋېتىش غول لىنىيىسى قۇراشتۇرۇلۇپ، بېسىم بېرىپ سىناش ئىشى تاماملاندى، زاۋۇت سىرتىدىکى 1-، 2-نومۇرلۇق ئاساسلىق تاشيوللار پۈتۈپ ئىشلىتىشکە تاپشۇرۇلدى. 2-ئېلېکتر ئىستانسىسىدىن زاۋۇت رايونىغىچە ئىسسىقلىق يەتکۈزۈش تورىنىڭ توپا قۇرۇلۇشى پۈتتى، تۈرۈبا لىنىيىلىرىنىڭ 50 پىرسەنتى قۇراشتۇرۇلۇپ بولدى، 2-سۇ مەنبەسىدىن زاۋۇتقىچە سۇ ئاققۇزۇش غول لىنىيىسى، 5000 کۈب مېترلىق بېسىم تۆۋەنلىتىش کۆلچىکى قاتارلىق مۇئەسسەسىلەر پۈتتى. ئورۇندالغان ئەمەلىي خىزمەت مىقدارى مۇنداق بولدى: 2 مىليون 74 مىڭ 700 کۈب مېتر توپا قېزىلىپ ۋە تىندۇرۇلۇپ، 110 مىڭ 900 کۋادرات مېتر يول تۈزلەندى، تەييار پولات قۇرۇلمىلاردىن 640.56 توننا قۇراشتۇرۇلدى، ھۇنەر - سەنئەت ئۈسکۈنىلىرىدىن 202 سى قۇراشتۇرۇلدى. 9329 کۈب مېتر بېتون ۋە پولات چىۋىقلىق بېتون قۇيۇلدى، ئېلېکتر ئۈسکۈنىلىرىدىن 219 ى، ئاپتوماتىك تىزگىنلەش ئەسۋابىدىن 287 سى قۇراشتۇرۇلدى، 1937 توننا/40.97 کىلومېتر پولات تۈرۈبا قۇراشتۇرۇلدى، تىزگىنلەش کابىلى ۋە ئېلېکتر قۇۋۋىتى کابىلىدىن 10.66 کىلومېتر ئورنىتىلدى. چەتتىن کىرگۈزۈش خىزمىتى مۇنداق بولدى: 5 - ئاينىڭ 10 - کۈنى ئەنگلىيىنىڭ «SNAM» شىرکىتى بىلەن ئېتىلېن پارچىلاش قۇرۇلمىسى توختامى ئىمزالاندى؛ 6 - ئاينىڭ 8 - کۈنى ئىتالىيىنىڭ «TCM» شىرکىتى بىلەن ئاکىرىل قۇرۇلمىسى توختامى ئىمزالاندى. ئېتىلېن پارچىلاش، پولئېتىلېن، ئاکىرىل ۋە ئېتىلېن گىلىکول قۇرۇلمىلىرىنىڭ توختامى 6 - ئايدا ئەنگلىيە ۋە ئىسپانىيىدە رەسمىي ئىمزالاندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئېتىلېن پارچىلاش قۇرۇلمىسى توختامى 9 - ئاينىڭ 17 - کۈنى کۈچکە ئىگە بولدى، ئېتىلېن گىلىکول قۇرۇلمىسى توختامى 12 - ئاينىڭ 25 - کۈنى کۈچکە ئىگە بولدى، بۇنىڭدىن باشقا 12 - ئايدا ئىککى يۈرۈش قۇرۇلمىغا قەرز پۇل بېرىش توختامى ئىمزالاندى.

چېن گېنۋېن

نېفىتلىك ئاساسىي قۇرۇلۇشى

نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى 1991 - يىلى بىناکارلىق قۇرۇلۇش ۋە قۇراشتۇرۇشقا 945 مىليون يۈەن مەبلەغ سالدى. بۇنىڭ ئىچىدە باش شىرکەت دەرىجىلىك سەککىز نۇقتىلىق قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ جەمئىي 510 مىليون يۈەن بولۇپ، ئومۇمىي

مەبلەغنىڭ 53.97 پىرسەنتىنى ئىگىلىمەكتە. ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى قۇرۇلۇشى، مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتىنىڭ قۇرۇلمىلىرىنى قايتا تەرتىپكە سېلىش، ھىدروگېن قوشۇش قۇرۇلمىسى ۋە كۆمۈر ئېلېكتر ئىستانسىسى، قاراماي - مايتاغ نېفىت ئاققۇزۇش تۇرۇبا لىنىيىسىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشلىرى پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى؛ بۇلاردىن باشقا، يەنە ئۇچ قۇرۇلۇشنىڭ سۇرئىتى تەلەپكە يەتتى. قۇرۇلۇش قىلىش مەزگىلىنىڭ مۇڭاپىق بولۇش نىسبىتى ۋە قۇرۇلۇشنىڭ ئۆلچەمگە مۇڭاپىق بولۇش نىسبىتى %100 بولدى.

ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى قۇرۇلۇشى1991 - يىلى يېڭىدىن بەرپا قىلىنغان نېفىت ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 1 مىليون 200 مىڭ تونىنا/يىل بولۇپ، 1990-يىلىدىكىدىن %13.9 ئۆستى. 705 نېفىت-سۇ قۇدۇقى، 174 سۇ بېرىش قۇدۇقى، 243 پار بېرىش قۇدۇقى، سەككىز تەبىئىي گاز قۇدۇقى پۈتتۈرۈلۈپ ئۈسكۈنىلەر قۇراشتۇرۇلدى. يىللىق بېر تەرەپ قىلىش كۈلىمى 500 مىڭ تونىغا يېتىدىغان، كۈنىگە5000 كۇب مېتر سۇ بېرىدىغان بىرلەشمە پونكىتتىن بىرى پۈتتى. نېفىت يىغىش پونكىتىدىن بىرى، ئۆلچەش پونكىتىدىن 96 سى، سۇ تەقسىملەش ئۆيىدىن 54 ى، گاز تەقسىملەش پونكىتىدىن 43 ى پۈتتۈرۈلدى. 2.512 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا نېفىت، گاز، سۇ توپلاش، ئاققۇزۇش تۇرۇبا لىنىيىسى، 4.305 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا توك ۋە ئالاقە سىم-تاناپ لىنىيىسى ئورنىتىلدى. 67 مىڭ كۇب مېتىرلىق مېتال باكتىن 122 سى قۇراشتۇرۇلۇپ بولدى. ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى قۇرۇلۇشىغا 1 مىليارد 230 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، يۇنىڭ ئىچىدە قۇدۇق بۇرغىلاشقا سېلىنغان مەبلەغ 730 مىليون يۈەن، يەر ئۈستى قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ 500 مىليون يۈەن.

نېفىت ئايرىش زاۋۇتىنى كېڭەيتىش ۋە ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى مۇشۇ بىر يىلدا ئاساسىي قۇرۇلۇش، يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىغا 89 مىليون 490 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى. مەبلەغ سېلىنغان تۈرلەر ئاساسەن مۇنۇلار:

يىلىغا 320 مىڭ تونىنا نېفىت ئايرىيدىغان قۇرۇلمىنى قايتا تەرتىپكە سېلىش، يېڭىدىن قۇرۇش قۇرۇلۇشى 1988 - يىل 9 - ئايدا باشلىنىپ، 1991 - يىل 11-ئايدا پۈتتۈرۈلۈپ سىناق قىلىندى؛ يىلىغا 400 مىڭ تونىنا دىزېلىنغا ھىدروگېن قوشۇپ ئىنچىكىلەپ ئىشلەش قۇرۇلمىسى قۇرۇلۇشى 1990 - يىلى 6-ئايدا باشلىنىپ، 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئاساسىي جەھەتتىن پۈتتۈرۈلدى؛ كۆمۈر ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى — 25 مىڭ كىلوۋات سائەتلىك گېنېراتورلار گۇرۇپپىسى 8 - ئايدا سىناق تەرىقىسىدە يۈكلۈك ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى؛ تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئارقىلىق يىلىغا 600 مىڭ تونىنا كاتالىزلاپ كىركىنلەش قۇرۇلمىسىنىڭ پىششىقلاپ ئىشلەش ئىقتىدارى يىلىغا 850 مىڭ تونىنىغا يەتكۈزۈلدى؛ 60 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، يىلىغا 500 مىڭ تونىنا كاتالىزلاپ كىركىنلەش قۇرۇلمىسىنىڭ 2 - يۈرۈش قۇرۇلمىسىنىڭ دەسلەپكى لايىھىسىنى 10 - ئايدا باش شىركەت تەكشۈرۈپ ماقۇللىدى.

قاراماي نېفىت ئايرىش زاۋۇتى مۇشۇ بىر يىلدا ئاساسىي قۇرۇلۇش، يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىغا 53 مىليون 180 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا، سائىتىگە 7500 ئۆلچەملىك كۇب ھىدروگېن ئاجرىتىدىغان قۇرۇلما ۋە يىلىغا 300 مىڭ تونىنا سىلىقلاش مېيىغا ھىدروگېن قوشۇپ كىسلاتاسىزلاندۇرىدىغان، يىلىغا 85 مىڭ تونىنا سىلىقلاش مېيىغا ھىدروگېن قوشۇپ بىر تەرەپ قىلىدىغان بىرلەشمە قۇرۇلمىسىنىڭ ئاساسلىق ئۈسكۈنىلىرى تەقلىنىپ، تېخنولوگىيىلىك قۇراشتۇرۇش باشلاندى؛ يىلىغا 300 مىڭ تونىنا كېچىكتۈرۈپ كوكسلاشتۇرۇش قۇرۇلمىسىنىڭ دەسلەپكى لايىھىسىنى 1991-يىل 3-ئاينىڭ 24-كۈنى باش شىركەت تەكشۈرۈپ ماقۇللىدى؛ يىلىغا 500 مىڭ تونىنا كاتالىزلاپ كىركىنلەش قۇرۇلمىسىنىڭ دەسلەپكى لايىھىسى 1991 - يىلى 10 - ئايدا باش شىركەتنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتۈپ، قۇرۇلۇش چېرتيوژى ئىشلەش باسقۇچىغا كىردى.

پوسكام نېفىت خىمىيە سانائىتى زاۋۇتىنىڭ

پارافين قۇرۇلمىسى ۋە ئېرىتكۈچى ماي ئىشلەپچىقىرىش قۇرۇلمىسى 1991 - يىلى ئاساسىي جەھەتتىن پۈتۈپ سىناق قىلىنىپ، ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى.

شىمالىي سەنتەي قېلىكتر ئىستانسىسىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى پۈتۈن قۇرۇلۇش 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر 22 ئاي ئېلىپ بېرىلىپ پۈتكۈزۈلدى، 1991 - يىلى جەمئىي 24 مىليون 170 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى. 1 - ، 2 - نومۇرلۇق پارتوربىنىسى يىلىنىڭ ئاخىرىدا سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى، ئۇ، 24 مىڭ كىلوۋات توك بېرىش ئىقتىدارىغا ئىگە بولۇپ، كۆيۈكتاغ، شىمالىي سەنتەي نېفىتلىكلىرىدە توك جەددىيلىكىنى پەسەيتىدۇ.

دەم سۇ مەنبەسىنى كېڭەيتىش قۇرۇلۇشى بۇ قۇرۇلۇش 1991-يىلىنىڭ ئاخىرى پۈتۈنلەي پۈتتى، قۇرۇلۇشنىڭ ئۇلچىمىگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 100% بولدى، جەمئىي 3 مىليون يۈەن مەبلەغ تېجەپ قېلىندى.

كان رايونلىرىدىكى ئولتۇراق ئۇي قۇرۇلۇشى 1991 - يىلى 292 مىڭ 200 كۋادرات مېتر ئولتۇراق ئۇي، ياتاق، كۆلىمى 229 مىڭ 400 كۋادرات مېتر ئاساسىي قۇرۇلۇش پۈتتى، 61 مىڭ 200 كۋادرات مېتر قۇرۇلۇش چوڭ رېمونت قىلىندى ۋە ئۆزگەرتىلدى، باشقا قۇرۇلۇشلاردىن 1600 كۋادرات مېتر پۈتتى، 4508 يۈرۈش ئولتۇراق ئۇي، 923 كارىۋاتلىق ياتاق سېلىندى. ياتاق، ئولتۇراق ئۇيلەردىن قاراماي رايوندا سېلىنغىنى 188 مىڭ 700 كۋادرات مېتر، مايتاغ رايوندا سېلىنغىنى 20 مىڭ 100 كۋادرات مېتر، ئۈرۈمچى رايونىدا سېلىنغىنى 23 مىڭ 700 كۋادرات مېتر، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ شەرقىنى چارلاش - ئېچىش شىركىتى سالغىنى 15 مىڭ كۋادرات مېتر، تارىمنىڭ غەربىي جەنۇبىنى چارلاش - ئېچىش شىركىتى سالغىنى 29 مىڭ 400 كۋادرات مېتر، باشقا ئۇرۇنلاردا سېلىنغىنى 15 مىڭ 300 كۋادرات مېتر.

چېن گېنۇېن

ئېنېرگىيە سەرپىياتى ۋە ئېنېرگىيە تېجەش ئەھۋالى

ئېنېرگىيە سەرپىياتى 1991 - يىلى شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى ئۆزى ئىشلەپچىقارغان قايتىلانمايدىغان ئېنېرگىيە مىقدارى 10 مىليون 920 مىڭ تونىنا ئۇلچەملىك كۆمۈرگە باراۋەر بولدى. ئىشلەپچىقىرىش كۆلىمى كېڭەيگەنلىكى ۋە كونا رايونلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى تەدرىجىي تۆۋەنلىگەنلىكى، مۇتەركىبى كۆپەيگەنلىكى قاتارلىق ئامىللار تۈپەيلىدىن، سەرپ قىلىنغان ئومۇمىي ئېنېرگىيە (خوراشمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) 2 مىليون 827 مىڭ 500 تونىنا ئۇلچەملىك كۆمۈرگە باراۋەر بولۇپ، 1990-يىلدىكىدىن 9.2% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۇلچەملىك كۆمۈر ھېسابىدا نېفىت سەرپىياتى 366 مىڭ 700 تونىنا، تەبىئىي گاز سەرپىياتى 89.07 تونىنا، نېفىت مەھسۇلاتلىرى سەرپىياتى 1 مىليون 178 مىڭ 400 تونىنا، كۆمۈر سەرپىياتى 371 مىڭ 900 تونىنا، باشقىلارنىڭ سەرپىياتى 19 مىڭ 800 تونىنا. ئىدارە بويىچە ئىشلەپچىقىرىشقا سەرپ قىلىنغان ئومۇمىي ئېنېرگىيە سەرپىياتى كوئېففىتسېنتى 2.64% بولدى.

ئېنېرگىيە تېجەش ئەھۋالى 1991 - يىلى تۆۋەندىكى خىزمەتلەر نۇقتىلىق تۇتۇلدى: (1) كارخانىلارنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈش داۋاملىق تۇتۇلدى. ئېنېرگىيە تېجەشتە قۇدۇق ئاستى مەشغۇلات باشقارمىسى مەملىكەت بويىچە 1 - دەرىجىلىك كارخانا بولدى؛ نېفىت ئېلىش 1 - زاۋۇتى، نېفىت ئېلىش 2 - زاۋۇتى، ئاقبۇلاق نېفىت ئېلىش زاۋۇتى، نېفىتلىك قۇرۇلۇش شىركىتى، بۇرغىلاش شىركىتى مەملىكەت بويىچە 2 - دەرىجىلىك كارخانا بولدى؛ ترانسپورت شىركىتى، گېئولوگىيە باشقارمىسى، نېفىت سىناش باشقارمىسى ئۈلكە، مىنىستىرلىك دەرىجىلىك كارخانا بولدى. ئىدارە بويىچە ئېنېرگىيە تېجەش، باشقۇرۇشنى قانات يايدۇرۇپ، دەرىجىسىنى بېكىتىش، ئۆستۈرۈشكە تېگىشلىك 26 ئورۇننىڭ 16 سى ئاپتونوم رايون ئۇلچىمىدىن يۇقىرى ئۇلچەمگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىككى ئورۇن مەملىكەت بويىچە 1 - دەرىجىلىك كارخانا، سەككىز ئورۇن مەملىكەت بويىچە 2 - دەرىجىلىك كارخانا بولدى. (2) ئېنېرگىيە تېجەش

ئىشلەپچىقىرىشنى چۆرىدىگەن ھالدا تۇتۇلدى. توكنى پىلانلىق ئىشلىتىش ۋە تېجەپ ئىشلىتىش قاتارلىقلار ئاساسىي مەزمۇن قىلىنغان توك باشقۇرۇش يولغا قويۇلۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 29 مىليون 570 مىڭ كىلوۋات سائەت توك تېجىلىپ، توك يۈكى ئېشىپ كېتىش ئۇنۇملۇك تىزگىنلەندى. (3) تەبىئىي گازنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى. 850 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، نېفىت ئېلىش 1-زاۋۇتىدىن قاراماي نېفىت ئايرىش زاۋۇتىغىچە يىللىق ئاققۇزۇش ئىقتىدارى 730 مىليارد 100 مىليون كۇب مېتر بولغان گاز ئاققۇزۇش تۇرۇبا لىنىيىسى يېڭىدىن قۇرۇلدى، ئاقبۇلاقتا ۋە نېفىت ئېلىش 3 - زاۋۇتىدا تەبىئىي گازنى بىر تەرەپ قىلىش پونكىتى ئۆزگەرتىلىپ، يىلدا ھاۋاغا قويۇۋېتىلىدىغان 12 مىليون 320 مىڭ كۇب مېتر تەبىئىي گاز قويۇۋېتىلمەس بولدى. (4) ئېنېرگىيە تېجەش تەشۋىقات-تەربىيىسى قانات يايدۇرۇلۇپ، ھەممە ئادەمنىڭ تونۇشى ئۆستۈرۈلدى. (5) ئۆزى ئىشلىتىدىغان ۋە سىرتقا توشۇلىدىغان نېفىتنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى. نېفىتنىڭ پىششىقلاپ ئىشلىنىش جەريانىدىكى خورىشى 1990-يىلدىكى 1.69% تىن 1.62% كە تۆۋەنلەپ، 2052 توننا نېفىت تېجەپ قېلىندى. تەييار ماينى باشقۇرۇش كۈچەيتىلىپ، ماي ئىشلىتىشنى ھۆددىگە بېرىش يولغا قويۇلدى. 2 - دەرىجىلىك 17 ئورۇننىڭ تەييار ماي سەرپىياتى ئىدارە بەلگىلىگەن ھۆددە كۆرسەتكۈچىدىن تۆۋەن بولدى، جەمئىي 5064 توننا تەييار ماي تېجەپ قېلىندى. پار قازانلىرىنىڭ ئىسسىقلىق بىلەن تەمىنلىشىنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلىپ، ئىسسىقلىق ھاسىل قىلىش ئۇنۇمى ئۆستۈرۈلۈپ، 5283 توننا ئۆلچەملىك كۆمۈر تېجەپ قېلىندى. ئېنېرگىيە تېجەش ئارقىلىق سۇ بېرىش، مېخانىكىلىق نېفىت سۈمۈرۈش، نېفىت ئاققۇزۇش، پار قازىنى ۋە قىزىتىش قازىنىدىن ئىبارەت بەش سىستېمىنىڭ ئۇنۇمى 2 - دەرىجىلىك كارخانا ئۆلچىمىگە يەتتى.

چېن گېنۋېن

نېفىت مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىلىش ئەھۋالى

شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى 1991 - يىلى 2 مىليون 899 مىڭ توننا نېفىت مەھسۇلاتى ساتتى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 14.8% كۆپ. بۇنىڭ ئىچىدە بېنزىن 975 مىڭ توننا، كىرسىن 46 مىڭ توننا، دىزېلىن 991 مىڭ توننا، سىلىقلاش مېيى 171 مىڭ توننا، نېفىت كوكىسى 74 مىڭ توننا، يېقىلغۇ ماي 383 مىڭ توننا، ئاسفالت 101 مىڭ توننا، سۇيۇقلاشتۇرۇلغان گاز 23 مىڭ توننا، باشقىلار 135 مىڭ توننا.

نېفىت مەھسۇلاتلىرىنىڭ تاختاي باھاسىدا سېتىلغىنى 1 مىليون 89 مىڭ توننا، يۇقىرى باھادا سېتىلغىنى 1 مىليون 717 مىڭ توننا، باشقا باھادا سېتىلغىنى 93 مىڭ توننا. تاختاي باھاسىدا سېتىلغان قىسمىدىن شىنجاڭ نېفىت باش شىركىتىگە بېرىلگىنى 884 مىڭ توننا؛ ئاپتونوم رايوننىڭ كېمىنى داۋاملىق تولدۇرۇش ئۈچۈن بېرىلگىنى 144 مىڭ توننا، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 12.5% كۆپ؛ تەقدىم قىلىنغان ماي 35 مىڭ توننا.

1991 - يىلى شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى تىرىشىپ خەلقئارا بازار ئاچتى، 26 مىڭ 500 توننا نېفىت مەھسۇلاتى (بۇنىڭ ئىچىدە 10 مىڭ توننا نېفىت كوكىسى بار) نى ئېكسپورت قىلىشنى ئىلتىماس قىلدى، تۇنجى تۇركۇم سىلىقلاش مېيى 1-ئاينىڭ 14-كۈنى تيەنجىن تاڭگۇ پرىستانىدىن سىرتقا توشۇلۇپ، تەييار ماينى ئۆزىمىز پارچە سېتىپ ئېكسپورت قىلىش ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى. تيەنجىن تاڭگۇ نېفىت سېتىۋېلىش پونكىتى بىلەن ئېكسپورت قىلىپ بېرىش كېلىشىمى ئىمزالاندى، شۇنىڭ بىلەن ئېكسپورت قىلىنىدىغان نېفىت مەھسۇلاتلىرى ئىككى خىلدىن بەش خىلغا كۆپەيدى. مۇشۇ بىر يىلدا «60DN» ۋە «300W» ماركىلىق نېيتراللىق مايلاردىن 6794 توننا، «25» نومۇرلۇق ترانسفورماتور مېيى، «N46» ماركىلىق توڭلىتىش ئاپتولى، «10» نومۇرلۇق سۇيۇقلۇق بېسىمى مېيىدىن 780 تۇڭ ئېكسپورت قىلىنىپ، 2 مىليون 500 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بىۋاسىتە تاشقى پېرېۋوت يارىتىلدى.

چېن گېنۋېن

قوشۇمچە ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى

1991-يىلى شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ چارلاش، ئېچىش ئۇسكۇنىلىرىنىڭ بېجىرىلىكى 94% كە يېتىپ، باش شىركەت تەلەپ قىلغان ئۆلچەم 90% تىن ئېشىپ كەتتى؛ ماشىنا رېمونت قىلىش، ياساش سانائىتىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 103 مىليون 620 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990-يىلدىكىدىن 2.6% ئاشتى؛ 8321.6 تونىنا ماشىنا مەھسۇلاتى ياسالدى؛ 1744 ئۇسكۇنە رېمونت قىلىندى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، تارىمغا يارداەم بېرىش ۋە جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ مەركىزىي قىسمىغا يۇرۇش قىلىشقا كېرەكلىك چارلاش ئۇسكۇنىلىرىنى يۇرۇشلەشتۇرۇش خىزمىتى ئىشلەندى. ئاپتوموبىل ترانسپورتىدا توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 1990-يىلدىكىدىن 10.77%، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 9.76% كۆپ بولدى. ئىدارە بويىچە ھاسىل قىلىنغان توك 956 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ، 1990-يىلدىكىدىن 15.18% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا تەمىنلەنگەن سۇ 39 مىليون 750 مىڭ كۇب مېترغا يېتىپ، 1.1% ئاشتى. سۇ تېجەش تەجرىبىلىرى زور كۆچ بىلەن كېڭەيتىلىپ، كېرەكسىز سۇدىن پايدىلىنىشقا دىققەت قىلىندى، مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىي 10 مىليون 330 مىڭ كۇب مېتر سۇ، 6 مىليون 700 مىڭ يۈەن سۇ خىراجىتى تېجەلدى. تېلېفون ئالاقىسىدە ئىدارىنىڭ سىرتقا ئۇلىنىش نىسبىتى 84.5%، ئىدارە ئىچىدە ئۇلىنىش نىسبىتى 57.55% بولدى، نېفتلىك رايونلىرىدا تېلېفون ئاپاراتلىرىنىڭ بېجىرىلىكى 92.5%، سۇنئىي ھەمراھ ئالاقە يوللىرىنىڭ راۋان بولۇش نىسبىتى 99.91% بولدى.

چېن گېنۈەن

كارخانا باشقۇرۇش ئەھۋالى

كارخانىنىڭ ئاساس خىزمىتى شىنجاڭنېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى 1991 - يىلى باشقۇرۇش ئۇلچىمىدىن 3565 نى، خىزمەت ئۇلچىمىدىن 5757 نى، تېخنىكا ئۇلچىمىدىن 1611 نى تۆۋۈپ چىقتى. تېپى بېكىتىلگەن، تېخنىكا ئومۇملاشقان مەھسۇلاتلارنىڭ نىسبىتى 100% كە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىش خەلقئارا ئۇلچەم بويىچە ئۆيۈشتۇرۇلغىنى 36 خىل، دۆلەت ئۇلچىمى قوللىنىلغىنى 1312 خىل، ساھە ئۇلچىمى قوللىنىلغىنى 1116 خىل، كارخانا ئۇلچىمى قوللىنىلغىنى 386 خىل؛ باشقۇرۇش ئۇلچىمىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 77.5% كە، خىزمەت ئۇلچىمىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 82.7% كە يەتتى. ئېنېرگىيە ئىشلەپچىقىرىش، مەھسۇلاتلارنىڭ سۈپىتى، ئىگىلىك باشقۇرۇش ئۇلچەملىرىنىڭ تەكشۈرۈلۈش نىسبىتى بىرەەك 98% تىن يۇقىرى بولدى. مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى، قاراماي نېفىت ئايرىش زاۋۇتى، نېفىت ئېلىش 3 - زاۋۇتى، نېفىت ئېلىش 2 - زاۋۇتىدىن ئىبارەت تۆت رايوندا ھېسابلاش ماشىنىسى ساناقنى مەلۇمات تورى شەكىللەندۈرۈلدى. پىلان، ستاتىستىكا، گېئولوگىيىلىك ئاخبارات، ئىشلەپچىقىرىشنى ئورۇنلاشتۇرۇش، ماددىي ئەشيا بىلەن تەمىنلەش قاتارلىقلاردا ھېسابلاش ماشىنىسى بىلەن ئۆچۈر باشقۇرۇش مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. ماددىي ئەشيا سەرپىياتى، ئېنېرگىيە سەرپىياتى، مەبلەغ، ئەمگەك ئۇيۇشتۇرۇش قاتارلىقلارنىڭ ھەممىسىدە نورمىلىق باشقۇرۇش يولغا قويۇلدى، سەككىز چوڭ تۈر بويىچە ئىش ئورنىدىكى تېخنىك ئىشچىلارنىڭ 36.81 پىرسەنتى ئۆلچەمگە يېتىش تەربىيىسى جەھەتتىن تەربىيىلەندى، يېڭى قوبۇل قىلىنغان ئىشچىلارنىڭ ھەممىسى ئىش ئورنىغا بېرىشتىن بۇرۇن تەربىيىلەندى.

سۈپەت باشقۇرۇش ئەھۋالى 1991 - يىلى نېفىت ئاققۇزۇش شىركىتىگە كارخانا سۈپەت باشقۇرۇش مۇكاپاتى بېرىش جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز باش شىركىتىنىڭ تەكشۈرۈپ باھالىشىدىن ئۆتتى. شۇنىڭ بىلەن كارخانا سۈپەت باشقۇرۇش مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن ئورۇن ئىدارە بويىچە 14 كە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە باش شىركەت دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئورۇن تۆت، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئورۇن ئون. 1991 - يىلى تارىمنىڭ غەربىي جەنۇبىنى چارلاش - ئېچىش شىركىتىنىڭ نېفىت خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى ئومۇمىيۈزلۈك سۈپەت باشقۇرۇشنى يولغا قويۇشتا باش شىركەت ئۇلچىمىگە

يەتكەن كارخانا بولدى، شۇنداق بىلەن ئىدارە بويىچە ئۆلچەمگە يەتكەن ئورۇن 24 كە يەتتى؛ باشقۇرۇش ئىدارىسىدىكى ئومۇمىيۈزلۈك سۈپەت باشقۇرۇش ئۆلچىمىگە يېتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى. 411 ئادەم ئومۇمىيۈزلۈك سۈپەت باشقۇرۇش ئاساسىي بىلىملىرىدىن ئېلىنغان بىرتۇتاش ئىمتىھانغا قاتناشتى، 408 ى كۆرس تاماملىغانلىق گۇۋاھنامىسى ئالدى، شۇنداق بىلەن ئىمتىھانغا قاتناشقانلار ئىدارە بويىچە 66 مىڭ تۆتكە، گۇۋاھنامە ئالغانلار 61 مىڭ 166 گە يەتتى. گۇۋاھنامە ئالغانلارنىڭ نىسبىتى 93% كە يەتتى. سۈپەت باشقۇرۇش گۇرۇپپىسى پائالىيىتى پائال قانات يايدۇرۇلدى، 1991 - يىلى ئىككى گۇرۇپپا دۆلەت دەرىجىلىك مۇنەۋۋەر گۇرۇپپا بولۇپ باھالاندى، شۇنداق بىلەن دۆلەت دەرىجىلىك مۇنەۋۋەر گۇرۇپپا 11 گە يەتتى؛ 19 گۇرۇپپا باش شىركەت دەرىجىلىك مۇنەۋۋەر گۇرۇپپا بولۇپ باھالاندى، شۇنداق بىلەن باش شىركەت دەرىجىلىك مۇنەۋۋەر گۇرۇپپا 76 گە يەتتى؛ 30 گۇرۇپپا ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مۇنەۋۋەر گۇرۇپپا بولۇپ باھالاندى، شۇنداق بىلەن ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مۇنەۋۋەر گۇرۇپپا 133 كە يەتتى.

ئۆلچەملەرنى باشقۇرۇش ئەھۋالى 27 ئۆلچەملەرنى تەكشۈرۈپ بېكىتىش ئاپپاراتى ئىشلىتىلىدىغان ئۆلچەم ئەسۋابلىرىدىن 200 مىڭ 14 نى ئۆزلىرى تەكشۈردى، ئىشلىتىلىۋاتقان تارازا ۋە تىببىي ساھەدە ئىشلىتىلىۋاتقان قان بېسىمىنى ئۆلچىگۈچ (سىفىگمو مانومېتر) دىن 3290 نىڭ بىرلىكىنى ئۆزگەرتىپ ياساشنى ئۈيۈشتۈردى. ئۆلچەملەرنى تەكشۈرۈپ بېكىتكۈچى خادىملارنى تەربىيەلەش كۇچەيتىلىپ، ئۆز ئىچىدە 65 ئادەم (قېتىم) تەربىيەلەندى، 36 ئادەم (قېتىم) سىرتقا ئۆگىتىلىپ تەربىيەلەندى؛ تەكشۈرۈشتە ئۆلچەملەرنى تەكشۈرۈپ بېكىتكۈچى لايىقەتلىك خادىمدىن يەنە 40 ى كۆپەيدى. شۇنداق بىلەن ئىدارە بويىچە تەكشۈرۈشتە لايىقەتلىك بولغان ئۆلچەملەرنى تەكشۈرۈپ بېكىتكۈچى خادىم 458 گە يەتتى. خەۋەرلىشىش شىركىتى، شەرقىي جۇڭگار شىركىتى قاتارلىق ئۇچ ئورۇن ئۆلچەملىرى لايىقەتلىك 2 - دەرىجىلىك ئورۇن قىلىپ بېكىتىلدى. ئاپتوموبىل رېمونت زاۋۇتى، ترانسپورت شىركىتى قەرەلى توشقان 2 - دەرىجىلىك ئورۇنلارنى قايتا تەكشۈرۈشتىن ئۆتتى. شۇنداق بىلەن 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغا قەدەر، ئىدارە بويىچە ئۆلچەملىرى لايىقەتلىك 1 - دەرىجىلىك كارخانا ئۇچقە، 2 - دەرىجىلىك كارخانا 24 كە يەتتى، 3 - دەرىجىلىك كارخانىدىن بىرى بارلىققا كەلدى.

ئۆلچەملەشتۈرۈشنى باشقۇرۇش ئەھۋالى مۇشۇ بىر يىلدا ئۆلچەملەشتۈرۈش قانۇنى، ئۆلچەملەشتۈرۈش بىلىمى، ئۆلچەم بەلگىلەش بويىچە 129 قارار كۆرس ئۈيۈشتۈرۈلۈپ، 10 مىڭ 764 ئادەم تەربىيەلەندى؛ ئىدارە دەرىجىلىك ئۆلچەمدىن 121 ى ئېلان قىلىندى، 2 - دەرىجىلىك ئورۇنلار ئۆز كارخانىلىرىنىڭ تېخنىكا ئۆلچىمىدىن 1463 نى ئېلان قىلدى. ئۈچ ئورۇن 3 - دەرىجىلىك ئۆلچەملەشكەن ئورۇن، ئىككى ئورۇن ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئۆلچەملەشكەن ئورۇن قىلىپ بېكىتىلدى، شۇنداق بىلەن ئىدارە بويىچە 19 ئورۇننىڭ ئۆلچەملىشىش دەرىجىسى بېكىتىلىپ بولدى.

كىرىم كۆپەيتىلدى، چىقىم تېجەلدى مۇشۇ بىر يىلدا نېفىتنىڭ تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتىنى ئۆستۈرۈش ۋە نېفىت پىششىقلاپ ئىشلەش مىقدارىنى ئاشۇرۇش ئارقىلىق كىرىم كۆپەيتىلدى ھەم 138 مىليون يۈەن ئۆزاقلىق خىراجەت ئىقتىساد قىلىندى. ئورۇنلار پىلان سىرتىدا ئۆزى ساتقان نېفىت مەھسۇلاتلىرىدىن 30 مىليون يۈەن ئارتۇق كىرىم قىلىندى، 12 مىليون 370 مىڭ يۈەن چارلاش، ئېچىش فوندى جۇغلاندى، مال باھاسى تارماقلىرىغا تەستىقلىتىپ، سىرتقا سېتىلىدىغان نېفىتنى ئۆرۈبا بىلەن ئاققۇزۇش ۋە يۆتكەپ بېرىش خىراجىتى ئۆزۈندىن بۇيان بەك ئۆگۈن بولۇپ كېلىۋاتقان نامۇۋاپىق سېلىق تەڭشىلىپ، مۇشۇ بىر يىلدا 35 مىليون يۈەن ئارتۇق كىرىم قىلىندى. دۆلەتنىڭ يېڭى مەھسۇلاتلار ۋە باشقىلاردىن ئېلىنىدىغان باجنى ئازايتىش ۋە كەچۈرۈم قىلىش سىياسىتى ئارقىلىق 12 مىليون يۈەن يېڭى مەھسۇلات يارىتىش فوندى جۇغلاندى. ماشىنا - سايمان سېتىۋېلىش جەھەتتە 18 مىليون يۈەن مەبلەغ

تېجەپ قىلىندى. ئورۇنلار ئوزى ئىشلىتىدىغان تاشقى پېرېۋوتنىڭ تېگىشلىش نىسبىتى جەھەتتىكى ئۇستۇنلۇكتىن پايدىلىنىپ، مەملىكەت ئىچىدىن ماشىنا ـ سايمان سېتىۋېلىش ئارقىلىق 14 مىليون يۈەن تېجەپ قىلىندى. نېفىت ئېلىش تەننەرخى يىلىنىڭ بېشىدا تۆزۈلگەن پىلان ئىچىدە تىزگىنلەندى، بۇرغىلاش تەننەرخىنىڭ ئۆسۈش ھەجمىمۇ تىزگىنلەندى.

ئىشلەپچىقىرىش بىخەتەرلىكى 1991-يىلى ئاساسەن ئىشچى-خىزمەتچىلەرگە بىخەتەرلىك بىلىمى ۋە تېخنىكا ئۆگىتىش خىزمىتى تۈتۈلدى، زاۋۇت، باشقارما باشلىقلىرى (جەڭچىلار) نىڭ بىخەتەرلىك بىلىملىرىنى ئۆگىنىپ كېنىشكا ئېلىش سىنىقى ئۇيۇشتۇرۇلدى. ئىدارە، زاۋۇت دەرىجىلىك رەھبىرى كادىرلار مۇھىم ئورۇنلاردا ئىشلەپچىقىرىش بىخەتەرلىكىنى ھۆددىگە ئالىدىغان مەسئۇلىيەت تۈزۈمى مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. 20 نەپەر مۇئاۋىن باش ئىنژېنېردىن يۇقىرى دەرىجىلىك ئىدارە رەھبىرى 1-دەرىجىلىك مۇھىم ئىشلەپچىقىرىش ئورنىدىن 21 نى ھۆددىگە ئالدى، 243 نەپەر زاۋۇت، باشقارما رەھبىرى 288 مۇھىم ئىشلەپچىقىرىش ئورنىنى ھۆددىگە ئالدى، 2975 ئادەم (قېتىم) مۇھىم ئورۇنلارغا بېرىپ تەكشۈرۈپ، ھەر خىل مەسىلەردىن 2323 نى تېپىپ، 2098 نى ئۆزگەرتتى. مۇشۇ يىر يىلدا ھەر خىل ئىشلەپچىقىرىش ھادىسىلىرى باش شىركەت ۋە ئەمگەك مۇنىستىرلىكىنىڭ بەلگىلىمىلىرى بويىچە تەكشۈرۈلدى. ھادىسىلەردە ئۆلگەنلەر نىسبىتى‰0.054، ئېغىر يارىدار بولغانلار نىسبىتى ‰0.077 بولدى.

مۇھىت ئاسراش ئەھۋالى 1991 ـ يىلى باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ ئۇنىۋېرسال مۇھىت ئاسراش كۆرسەتكۈچى جۈملىسى نېفىت ـ تەبىئىي گاز باش شىركىتى تەرىپىدىن كارخانا سەۋىيىسىگە يېتىپتۇ دەپ ئېتىراپ قىلىندى. مۇشۇ يىر يىلدا 29 مىليون تونا يۇندا يىرى تەرەپ قىلىندى، 2000 تونىسىنى يېغىۋېلىنىپ ئىشلىتىلدى. 5800 تونا سېغىزلىق ئېرىتمە يېغىۋېلىنىپ ئىشلىتىلدى. 126 مىڭ تونا پاسكىنا ماي، 59 مىڭ تونا تۆكۈلۈپ كەتكەن نېفىت يېغىۋېلىندى؛ 1200 تونا شۇلتا قالدۇقىدىن ئۇنۇمۇرسال پايدىلىنىلدى؛ 4700 تونا كېرەكسىز ئاق توپىدىن پايدىلىنىلدى؛ ئۇنۇمۇرسال پايدىلىنىش ئارقىلىق يارىتىلغان ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى قىممىتى 150 مىليون يۈەنگە، پايدا 53 مىليون يۈەنگە يەتتى. مۇھىت سۈپىتىنى تەكشۈرۈپ ئۆلچەشتە ئاپتونوم رايوندىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر بويىچە 1 ـ لىك قولغا كەلتۈرۈلدى.

چېن گېنۈەن

چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىش ۋە چەتئەل تېخنىكا كىرگۈزۈش ئەھۋالى

1991 ـ يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى چەت ئەل بىلەن ئىمزالىغان ئېتىبارلىق مەبلەغ قەرز پۇل كېلىشىملەردىكى ئومۇمىي سوممىسى 447 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتى. يۇنىڭ ئىچىدە دۇنيا بانكىسى بەرگەن قەرز پۇل 87 مىليون 500 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، ياپونىيە يېتىكجۈڭ ئىمپورت ـ ئېكسپورت بانكىسى بەرگەن تولۇقلىما ئارىلاشما قەرز پۇلى 22 مىليارد 500 مىليون ياپونىيە يېنى (150 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا باراۋەر)، ياپونىيە ھۆكۈمىتى جۈڭگوغا 2 ـ قېتىم بەرگەن ئېنېرگىيە قەرز پۇلى 22 مىليارد 500 مىليون ياپونىيە يېنى، جۈڭگو بانكىسى بەرگەن تاشقى پېرېۋوت قەرز پۇلى 60 مىليون ئامېرىكا دوللىرى، دۇنيا بانكىسى بەرگەن قەرز پۇل، ئاساسەن، يەر تەۋرىتىپ چارلاش ۋە ئېغىر نېفىتنى ئېچىشقا ئىشلىتىلدى، ياپونىيە يېتىكجۈڭ بانكىسى ۋە ھۆكۈمىتى بەرگە قەرز پۇل، ئاساسەن، نېفىتلىك قۇرۇلۇشىغا ئىشلىتىلدى، جۈڭگو بانكىسى بەرگەن تاشقى پېرېۋوت قەرز پۇلى، ئاساسەن، شازىگەي نېفىتلىكىنى ئېچىش قۇرۇلۇشىغا ئىشلىتىلدى.

ياپونىيە بىلەن «CIBC ـ 91001» نامىلىق تارمىنىڭ غەربىي جەنۇبىنى چارلاشتا ھەمكارلىشىش توختامى ئىمزالاندى. ئىككى تەرەپتىن تەشكىللەنگەن بىرلەشمە تەكشۈرۈش ئەترىتى 1991 ـ يىلى 11 ـ ئاينىڭ 9 ـ كۈنى قەشقەر، كوچىلۇن تېغىنىڭ ئالدى قاتارلىق رايونلارغا بېرىپ، يەر قاتلىمىنىڭ كەسمە يۈزىنى كۆزىتتى ۋە دالىدا گېئولوگىيىلىك

تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى. يىل ئاخىرىغىچە Q - N_2 - P_{t1} يەر قاتلىمىنىڭ كەسمە يۈزىدىن 15 نى، چارلاش قۇدۇقىدىن تۆتنى كۆزىتىپ، چارلاش قۇدۇقلىرىدىن 79 جىنس ئەۋرىشكىسى، 415 خالتا جىنس ئۇۋىقى ئالدى.

چېن گېنۋېن

نېفىت پەن تەتقىقاتى ۋە يېڭى تېخنىكىنى كېڭەيتىش ئەھۋالى

1991 - يىلى شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى بويىچە ئىدارە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى پەن تەتقىقات تۈرىدىن 151 ى يولغا قويۇلدى. بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت دەرىجىلىك تۈر ئىككى، باش شىركەت دەرىجىلىك تۈر 27؛ يېڭى تېخنىكىنى كېڭەيتىش تۈرىدىن 69 ى يولغا قويۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە باش شىركەت ۋە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك تۈر 13. مۇشۇ بىر يىلدا 95 تۈرلۈك پەن تېخنىكا نەتىجىسى تېخنىكىلىق باھالاشتىن ئۆتتى، سەككىز تۈر باش شىركەتنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا، تۆت تۈر يېڭى تېخنىكىنى كېڭەيتىش مۇكاپاتىغا، سەككىز تۈر ئاپتونوم رايوننىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا، ئالتە تۈر دۆلەت پاتېنتىغا ئېرىشتى. ئاممىۋى خاراكتېرلىك مۇۋاپىق تەكلىپ بېرىش ۋە تېخنىكا يېڭىلاش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى ئارقىلىق 84 مىليون يۈەندىن ئارتۇق ئىقتىسادىي ئۇنۇم قولغا كەلتۈرۈلدى.

نۇقتىلىق پەن - تېخنىكا ئۆتكەللىرىگە ھۇجۇم قىلىش تۈرلىرى (1) جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىي شىمال چېتىدىكى بايلىق مەنبەسىنى 2 - قېتىم باھالاش نەتىجىلىك بولدى. يەنە نېفىت چىقىدىغان 114 نۇقتا ۋە 22 قاتلامدىكى قالدۇق بايلىق مىقدارى ئېنىقلاندى. (2) جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ مەركىزىي قىسمى توغرىسىدا بۇرغىلاپ چارلاش، باھالاش ۋە يەر تەۋرىتىپ گېئولوگىيىلىك تەتقىق قىلىش ئارقىلىق يېڭى تونۇش ھاسىل قىلىندى، نېفىت، گاز توپلىنىشقا پايدىلىق بەلباغلار — موسۇۋەن دۇم پۇرمىسى، مەركىزىي كۆتۈرۈلمىنىڭ جەنۇبىدىكى يانتۇلۇق، بەيجياخەي چوقچايمىسى، قۇرۇقلۇق قىرىنىڭ جەنۇبىي باغرىدىكى دۇم پۇرمە بەلبېغى، شىمالىي سەنتەينىڭ غەربىدىكى يانتۇلۇق ۋە ئويمانلىقنىڭ يانتۇ يەرلىرىنىڭ كۆمۈر قاتلىمى كۆپ تارقالغان رايونلار ئىكەنلىكى دەسلەپكى قەدەمدە ئېنىقلىنىپ، كېيىنكى باسقۇچلۇق چارلاش ئۈچۈن يۆنىلىش كۆرسىتىپ بېرىلدى. (3) شىنجاڭ يانار تاغ جىنىسلىرىنىڭ يېرىقلىرىدىكى نېفىت ئۇۋىسىنى گورىزونتال تەكشىلىك قۇدۇقلىرىنى قېزىپ ئېچىش تېخنىكىسى ئوڭۇشلۇق قوللىنىلىپ، نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى بويىچە تۇنجى «HW - 101» گورىزونتال تەكشىلىك قۇدۇقى قېزىلدى، سەككىز تۈرلۈك گورىزونتال تەكشىلىك قۇدۇقى بۇرغىلاش تېخنىكىسى ئۇنىۋېرسال سىناق قىلىندى، قۇدۇقنىڭ ئەڭ چوڭ يانتۇلۇقى 93 گرادۇس، گورىزونتال سىلجىشى 1251.7 مېتر، گورىزونتال بۆلەكنىڭ ئۇزۇنلۇقى 505.17 مېتر بولدى. بۇ تېخنىكا نېفىتلىكلەرنى ئېچىشنى يېڭى تېخنىكا ۋاستىسى بىلەن تەمىنلىدى.

تېخنىكا كېڭەيتىش ئەھۋالى ئۇچ يۆنىلىشلىك يەر تەۋرىتىش، قۇملۇق، تۈزلۈق كۆل، سازلىققا ئوخشاش مۇرەككەپ يەر قاتلاملىرىنى چارلاش تېخنىكىسى، كابىل ئارقىلىق يەر قاتلىمىنى تەكرار ئۆلچەش تېخنىكىسى قاتارلىق يېڭى تېخنىكىلار كېڭەيتىلىپ قوللىنىلغانلىقتىن، نېفىتلىكنى چارلاش، ئېچىش قەدىمى تېزلىشىپ، خېلى ياخشى ئىقتىسادىي ئۇنۇم قولغا كەلدى. (1) جۇڭغار ئويمانلىقى ۋە ئىلى ئويمانلىقىدىكى 15 نۇقتىلىق چارلاش قۇدۇقىدا ئۇنىۋېرسال قۇدۇق خاتىرىلەش تېخنىكىسى ۋە گاز ئۆلچەش تېخنىكىسى قوللىنىلدى، جەمئىي 89 قاتلامدا نېفىت، گاز ئالامەتلىرى بايقالدى، بۇ قاتلاملارنىڭ ئومۇمىي قېلىنلىقى 591 مېتردىن ئاشىدۇ. 17 قېتىملىق قۇرۇلۇش ھادىسىسىدىن مۇۋەپپەقىيەتلىك ھالدا ئالدىن خەۋەر بېرىلدى. (2) شاخچە قۇدۇق (كۆپ كۆزلۈك، كۆپ يۆنىلىشلىك قۇدۇق) بۇرغىلاش تېخنىكىسى قوللىنىلىپ، 7 - ئوتتۇرا رايونغا جايلاشقان قومۇشلۇق رايونىدىكى ئالتە شاخچە قۇدۇق گۇرۇپپىسىدا 24 قۇدۇق قېزىلدى، قۇدۇقلارنىڭ

دەل قېزىلىش نىسبىتى، قۇدۇق كەسمە يۈزىنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى، قۇدۇق مۇستەھكەملەش مۇپىتىنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى %100 كە يېتىپ، بۇ رايوندىكى ئالغىلى بولماي كەلگەن 1 مىليون تونىنا نېفىت ئېلىشقا بولىدىغان نېفىت زاپىسىغا ئايلاندى. (3) شارىگەيدىكى تۆۋەن بېسىملىق، تۆۋەن سىڭىشلىق نېفىت ئۆۋىسىنى ئېچىش داۋامىدا، بۇرغىلاش، پۈتتۈرۈش، يەر ئوستى قۇرۇلۇشى قاتارلىق جەھەتتە ئون تۈرلۈك تېخنىكا قوللىنىلىپ، نېفىت قاتلاملىرى ئېچىلىپ شۇ يىلى 25 مىڭ تونىنا نېفىت ئىشلەپچىقىرىلدى. (4) زىمىنى ئاز قۇدۇق رېمونت قىلىش سۈيۇقلۇقى ۋە قۇدۇقغا بېسىم بەرمەي مەشغۇلات ئېلىپ بېرىش تېخنىكىسى كېڭەيتىلىپ، مەشغۇلاتتىن كېيىن مەھسۇلات چىقىش ۋاقتى بىر - ئىككى كۈن ئىلگىرى سۈرۈلۈپ، 15 مىڭ تونىنا نېفىت كۆپ ئىشلەپچىقىرىلدى. كۆيۈكتاغ نېفىتلىكىدە كەسمە يۈزنى تەڭشەپ سۇنى توسۇش تېخنىكىسى كېڭەيتىلدى، ئالتە قۇدۇقنىڭ بەشىدە روشەن ئۇنۇم كۆرۈلدى، سۇ تەركىبى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن %48 تۆۋەنلەپ، ئايدا 1600 تونىنىدىن كۆپ نېفىت ئارتۇق ئىشلەپچىقىرىلدى.

يېڭى مەھسۇلاتلار تەتقىق قىلىپ ئىشلەندى (1) دۆلەت مۇداپىئەسى پەن - تېخنىكا داشۆسى ۋە گۇاڭجۇ «شىنگۇاڭ» پەن - تېخنىكا تەرەققىيات شىركىتىنىڭ ھەمكارلىقىدا، قۇدۇق بۇرغىلاش ئورنىدا تۆشۈك ئوتكۈزۈشچانلىقىنى تېز تەھلىل قىلىش ئەسۋابى مۇۋاپىقلىشىش تەتقىق قىلىنىپ ياسالدى. بۇ، دۆلىتىمىزنىڭ نېفىت ئىشلەپچىقىرىشىدىكى قۇدۇق بۇرغىلاشتا جىددىي ئېھتىياجلىق بولغان قۇدۇق مەيدانىدىكى جىنس ئۆزگىرىشى، كاۋاك كەڭلىكى، ئوتكۈزۈشچانلىقى قاتارلىقلارنىڭ پارامېتىرىنى تېز ئۆلچەش سىستېمىسى بولۇپ، ئىمپۇلىسلىق يادرولۇق ماگنىت رېزونانس قائىدىسىدىن پايدىلىنىپ، يادرو توپلاش تېخنىكىسى، ئېلېكتر ماگنېت تېخنىكىسى، ھېسابلاش ماشىنىسى تېخنىكىسى بىر گەۋدىگە ئايلانغان يۇقىرى تېخنىكىلىق مەھسۇلاتتىن ئىبارەت. بۇ مەھسۇلات 12 - ئاينىڭ 20 - كۈنى تېخنىكىلىق باھالاشتىن ئۆتۈپ، دۆلىتىمىزنىڭ نېفىت چارلاش ساھەسىدىكى بىر بوشلۇقنى تولدۇردى. ئىش ئورنىدا ئۆلچەپ سىناق قىلىش نەتىجىسى ئاپپاراتنىڭ مۇقىم، ئىشەنچلىك، ئۆلچىشىنىڭ توغرىلىقى يۇقىرى، تەكرارلىنىشى ياخشى ئىكەنلىكىنى، ئىقتىدارىنىڭ خەلقئارادىكى ئوخشاش ئاپپاراتلارنىڭ سەۋىيىسىگە يەتكەنلىكىنى ئىسپاتلىدى. (2) قويۇق نېفىتنى قىزىتىپ ئېلىشقا مۇۋاپىق كېلىدىغان سۇمۇرۇش ھەم چىقىرىش خۇسۇسىيىتىگە ئىگە ناسوس ۋە «1 - ZY» تېپلىق كۆپ چاقلىق ناسوس مۇۋەپپەقىيەتلىك تەتقىق قىلىپ ياسالدى. سۇمۇرۇش ھەم چىقىرىش خۇسۇسىيىتىگە ئىگە ناسوس پار بېرىش، نېفىت سۇمۇرۇش، نېفىتنى چىقىرىۋېتىش ۋە پۈركۈلۈشنى توسۇش قاتارلىق ئىقتىدارلارغا ئىگە بولۇپ، ئىش ئورنىدا سىناق قىلىنغاندا، ئۇنىڭ ئۇنۇمىنىڭ تۇرۇبا شەكلىدىكى ناسوسقا قارىغاندا %10 يۇقىرى ئىكەنلىكى ئىسپاتلاندى، بۇنداق بىر ناسوس بىلەن يىلىغا 33 مىڭ 800 يۈەن تېجەپ قالغىلى بولىدۇ؛ «1 - ZY» تېپلىق كۆپ چاقلىق ناسوس پار بېرىش، نېفىت سۇمۇرۇش، قۇم يۇيۇش قاتارلىق ئىقتىدارلارغا ئىگە بولۇپ، ئىش ئورنىدا سىناق قىلىنغاندا، ئۇنىڭ ئۇنۇمىنىڭ ئادەتتىكى ناسوسلارغا قارىغاندا %12 يۇقىرى ئىكەنلىكى ئىسپاتلاندى. ناسوسنى بىر قېتىم قۇدۇق ئاستىغا چۈشۈرگەندە مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى ۋە بىر قېتىملىق چىقىرىۋېتىش، بىر قېتىملىق سۇمۇرۇشتە مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى %100 كە يەتتى، ئۇ، نېفىت قۇدۇقلىرىنىڭ ۋاقىت ئۇنۇمىنى ئۇزارتۇرۇش، نېفىت قاتلاملىرىنى ئاسراش ھەم قىزىتىشتىكى زىيانىنى كېمەيتىشتە كۆرۈنەرلىك ئۇنۇمگە ئىگە. (3) تەجرىبە ۋە تەتقىق قىلىپ مۇۋەپپەقىيەتلىك ياسالغان «Sr - 5101» ماركىلىق دىزېلىن ئۇنۇمىنى ئاشۇرغۇچى خۇرۇچ 12-ئاينىڭ 9-كۈنى دۆلەت ئېنېرگىيىدىن پايدىلىنىشنى تەكشۈرۈش-ئۆلچەش مەركىزىنىڭ باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى، ئۇنىڭ ماي تېجەش ئۇنۇمى %8 تىن %12 كىچە بولۇپ، دۆلەت بەلگىلىگەن ماي تېجەش ئۇنۇمى %4.5 لىك ئۆلچەمدىن ئېشىپ

كەتتى. بۇ مەسۇلات ھەر خىل تېخنىكا ۋە ئىقتىدار جەھەتتە مەملىكەت بويىچە ئوخشاش تېپتىكى مەسۇلاتلار ئىچىدە ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدۇ.

چېن گېنۇېن

ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقىنى ۋە يەرلىك ئورۇنلار بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى ماسلاشتۇرۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى ئاپتونوم رايون ئىچى ۋە سىرتى بىلەن ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقىنى داۋاملىق قانات يايدۇرۇپ، يەرلىك ئورۇنلارنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىغا ياردەم بەردى.

مۇشۇ بىر يىلدا تېخنىكا، سىچۇەن، جياڭسۇ، جېجياڭ، گەنسۇ، خېنەن، داچىڭ، تارباغاتاي، ئالتاي، ئىلى، سانجى قاتارلىق رايونلاردىن كەلگەن 85 پارتىيە، ھۆكۈمەت (ئىقتىسادىي) ۋەكىللەر ئۆمىكى بويىچە 595 ئادەم (قېتىم) كۆتۈرۈلىندى. «ئۈزئارا ئېتىبار بېرىپ مەنپەئەت يەتكۈزۈش، تەڭ قىممەتتە ئالماشتۇرۇش، كۆچمىگە قاراپ ئىش كۆرۈش، ئورتاق تەرەققىي قىلىش» پرىنسىپى بويىچە، ئىقتىسادىي ھەمكارلىق كېلىشىمىدىن ئىككىسى ئىمزالاندى. ئۇلارنىڭ سوممىسى 1 مىليون 937 مىڭ 500 يۈەنگە يېتىدۇ. توققۇز ئۇلكە، شەھەردىكى 11 ئالىي مەكتەپ ۋە پەن تەتقىقات ئورنى بىلەن تېخنىكا ھەمكارلىقى تۈرىدىن 39 ى ئىمزالاندى، ئۇلارغا سېلىنىدىغان مەبلەغ 720 مىڭ يۈەنگە يېتىدۇ. يىل ئاخىرىغىچە شاڭخەي، جېجياڭ، شەنشى، خۇنەن، خېنەن، سىچۇەندىن ئىبارەت بەش ئۇلكە، شەھەر ۋە ئاپتونوم رايون ئىچىدىكى سەككىز ۋىلايەت، ئوبلاستتىكى 24 ناھىيە، شەھەر بىلەن ئىقتىسادىي ئالاقە ئورنىتىلدى. 1990 - يىلدىن بۇرۇن ئاپتونوم رايوندىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر بىلەن ئىمزالانغان 50 تۈرگە 59 مىليون 740 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغانىدى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە سېلىنغان مەبلەغنىڭ 27 مىليون 617 مىڭ 500 يۈەنى ئوندۇرۇۋېلىندى، ئوندۇرۇۋېلىنغان مەبلەغ ئومۇمىي مەبلەغنىڭ 46 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى، بۇ، يەرلىك ئورۇنلارنىڭ سانائەتنى راۋاجلاندۇرۇش، كارخانا بىلەن يەرلىك ئورۇنلارنىڭ مۇناسىۋىتىنى ياخشىلاشتا ئىجابىي رول ئويناندى.

«يەر باشقۇرۇش قانۇنى» ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ نېفىت قۇرۇلۇشىغا يەر ئىشلىتىش توغرىسىدىكى بەلگىلىمىسى ئىزچىللاشتۇرۇلۇپ، ئاپتونوم رايون ۋە تارباغاتاي ۋىلايىتىنىڭ مۇناسىۋەتلىك تارماقلىرىنىڭ رەھبەرلىك قىلىشى ۋە قوللىشى ئاستىدا 7 - ئايدا شازىگەي نېفىتلىكىگە تەۋە نېفىت قۇرۇلۇشىغا ئىشلىتىلىدىغان يەرلەنىڭ كۆلىمى ۋە چېگرىسى ئۆلچەپ چىقىلدى. تەستىقلىتىش ئارقىلىق 8635 مو يەر ئالدىن سېتىۋېلىندى، بۇ يەرنىڭ ھەر موسىغا 128 يۈەندىن، جەمئىي 1 مىليون 105 مىڭ يۈەن تۆلىنىدىغان بولدى، شۇ يىلى 414 مىڭ 500 يۈەن تۆلىنىپ يەر ماجرالىرى خېلى ياخشى ھەل قىلىندى.

جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز باش شىركىتىنىڭ «كۇيتۇڭ - مايتاغ نېفىت تۆمۇر يول مەخسۇس لىنىيىسىنى ياساش توغرىسىدىكى تەستىقى» غا ئاساسەن 8 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ئاپتونوم رايون، قاراماي شەھىرى ۋە مايتاغ رايونى، كۇيتۇڭ شەھىرى، شىخۇ ناھىيىلىك يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى بۇ قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلىدىغان يەر توغرىسىدا مۇزاكىرە ئېلىپ بېرىپ كېلىشىم ھاسىل قىلدى؛ قۇرۇلۇش ئىگىلەيدىغان يەر 3612 مو بولۇپ، ھەر موسىغا 428 يۈەندىن جەمئىي 1 مىليون 546 مىڭ يۈەن تۆلىنىدىغان بولدى، شۇ يىلى 800 مىڭ يۈەنى تۆلەندى.

چېن گېنۇېن

تارىم نېفىتلىكىنى چارلاش- ئېچىش قوماندانلىق شتابى

تارىم نېفىتلىكىنى چارلاش - ئېچىش مۇھىم تەرەققىيات مەزگىلىگە كىردى

1991 - يىلى تارىم نېفىت بىرلەشمە جېڭىدە چارلاش خىزمىتىنى ئورۇنلاشتۇرۇشتا، تاشكۆمۈر سىستېمىسىدىكى قۇم جىنس مۇھىم نۇقتا بولغان رايونلارنى چارلاش، جەنۇبىي بۇگۇر رايونىنى پۈتۈن

پېتى ئوپېراتسىيە قىلىش، ئوتتۇرا تارىم رايونىدىكى قۇملۇقنىڭ ئوتتۇرا قىسمىنى چارلاش ئاساس قىلىنغان ئۈچ چوڭ جەڭنى ياخشى قىلىش بېكىتىلدى. چارلاشنىڭ ئومۇميۈزلۈك قانات يېيىشىغا ئەگىشىپ، چارلاش رايونىدا بىرلەشمە جەڭ قىلىۋاتقان قوشۇن يەنمۇ كېڭەيدى، يىل ئاخىرىغا كەلگەندە، يەر تەۋرىتىش ئەترىتى 27 گە، بۇرغىلاش ئەترىتى 45 كە يەتتى، باشقا كەسپىي ئەترەتلەرنى قوشقاندا، بىرلەشمە جەڭ قىلىۋاتقان قوشۇننىڭ ئادەم سانى جەمئىي 19 مىڭدىن ئاشتى. جىراق نېفتلىكى بىلەن «ئازادلىق» ئۆستەڭنىڭ شەرقىدىكى نېفتلىك يېڭىدىن تېپىلدى، جەنۇبىي بۇگۇر، دۆڭقوتان، ساڭتام نېفتلىكلىرى ئاساسىي جەھەتتىن ئېنىقلاندى ھەمدە جىراق تۈزۈلمىسىنىڭ شەرقىي قانىتىدىن يەر قاتلىمى بىماس دەستلەنگەن يۇقىرى مەھسۇلاتلىق نېفت ـ گاز ئۇۋىسى تېپىلدى. يېڭى مەھەللە رايونى بور سىستېمىسىدىن يۇقىرى مەھسۇلاتلىق نېفت قاتلىمى تېپىلدى. شىمالىي تارىم كۆتۈرۈلمىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمىدىكى يانتۇلۇق ۋە تارىم دەرياسىنىڭ ئىككى قىرغىقىدىكى رايونلاردىن بۇرغىلاپ چارلاشقا پايدىلىق بىر تۈركۈم چوڭ تۈزۈلمە تېپىلدى. مۇئەييەن كۆلەمدىكى نېفت گېئولوگىيىلىك زاپىسى دەسلەپكىسى قەدەمدە تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى ۋە تىزگىنلەندى. 1991 ـ يىلى جەمئىي 550 مىڭ تونىنا نېفت ئىشلەپچىقىرىلدى.

1991 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 6 ـ كۈنىدىن 17 ـ كۈنگىچە جۇڭگو نېفت ـ تەبىئىي گاز باش شىركىتى تارىم چارلاش رايونىدا خىزمەتلەرنى مۇھاكىمە قىلىش ۋە ئىش ئورنىدا ئىش بېجىرىش يىغىنى چاقىرىپ، بىرلەشمە جەڭنىڭ سەۋىيىسى ۋە ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، تارىم ئويمانلىقىدا نېفت چارلاش، ئېچىش خىزمىتىنى ھەم قانداق قىلغاندا يېڭى تۈزۈلمىنى، يېڭى تېخنىكىنى يەنمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈشكە ۋە راۋاجلاندۇرۇشقا بولىدىغان لىقىنى مۇزاكىرە قىلدى.

يىن جۇنجيې
شى جيەنجۇڭ

نېفت بىرلەشمە جېڭىگە مەبلەغ سېلىش ئەھۋالى

1991 ـ يىلى تارىم نېفتلىكىنى چارلاش ـ ئېچىش قوماندانلىق شتابى نېفتلىككە 2 مىليارد 200 مىليون يۈەن مەبلەغ سالدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايون ئىچىدىن چىقىرىلغىنى 908 مىليون 232 مىڭ يۈەن بولۇپ، ئومۇمىي مەبلەغنىڭ 28. 41 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

مەبلەغ سېلىشتا خېلى ياخشى ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى: (1) مەبلەغ ئىشلىتىش قۇرۇلمىسى ياخشىلاندى. مۇشۇ بىر يىلدا چارلاش ۋە قۇرۇلۇشقا بېۋاستە ئىشلىتىلگەن مەبلەغ ئومۇمىي مەبلەغنىڭ 95.3 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. (2) قۇدۇق بۇرغىلاش سۈرئىتى تېزلىتىلىپ، قۇدۇقنىڭ پۈتۈش ۋاقتى قىسقارتىلىپ، قۇدۇق بۇرغىلاش تەننەرخى تۆۋەنلىتىلدى. ئوتتۇرا تۈزلەڭلىك بۇرغىلاش شىركىتىنىڭ «7012» بۇرغىلاش ئەترىتى 197 كۈندىلا 6368 مېتىرلىق چارلاش قۇدۇقىنى پۈتتۈردى، «غالىبىيەت» بۇرغىلاش شىركىتىنىڭ «60160» بۇرغىلاش ئەترىتى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر 51 كۈندە چوڭقۇرلۇقى ئاز كەم 5000 مېتر كېلىدىغان ئىشلەپچىقىرىش قۇدۇقىدىن ئۈچىنى قازدى. 1991 ـ يىلى پۈتۈن چارلاش رايونىدا چوڭقۇرلۇقى 4500 مېتردىن ئاشىدىغان قۇدۇقتىن 74 ى قېزىلىپ بولدى. ئوتتۇرا ھېساب بىلەن بۇرغىلانغان بىر مېتر چوڭقۇرلۇقنىڭ ئۈنۈمپىرسال بىرلىك تەننەرخى 2870 يۈەن بولۇپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 5.4% تۆۋەنلىدى. (3) يەرلىك ئورۇنلارنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ئۈنۈملۈك ئىلگىرى سۈرۈلدى ۋە يېتەكلەندى. مەلۇمانغا قارىغاندا، 1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يەرلىك ئورۇنلار 644 مىليون 235 مىڭ يۈەن مەنپەئەت ئالغان، بۇ، نېفتلىككە سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغنىڭ 28.29 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە باينىغولىن ئوبلاستى تەۋەسىدىكى ئورۇنلار ئالغان نەپ 264 مىليون 440 مىڭ 300 يۈەن. 1991 ـ يىلى باينىغولىن ئوبلاستىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي

ئوتتۇرا تارىم 5 - قۇدۇقىنىڭ نۆۋەتچى ئاپتوموبىلى ئىش ئۈستىدە. ما شىگيۈەن فوتوسى

قىممىتى 1990 - يىلدىكىدىن 29.7%، مالىيە كىرىمى 53% ئاشتى.

يەن جۈنجيې
شى جيەنجۇڭ

گېئولوگىيىلىك تەتقىقات

1991 - يىلى تارىم نېفىت گېئولوگىيىسى تەتقىقاتىدا، ئاساسەن، تۆۋەندىكى ئۈچ جەھەتتە نەتىجە قازىنىلدى:

1) تۆزۈلمىلەرنى تەتقىق قىلىش ئارقىلىق جىراق، «ئازادلىق» ئۆستەڭنىڭ شەرقىدىن ئىبارەت ئىككى تېرىئاس سىستېمىسى نېفىت - گازلىقى تېپىلدى، نېفىت قاتلاملىرىنى سېلىشتۇرۇش ۋە سىستېمىلىق ئۆلچەش، سىناش ئارقىلىق ئۈلارنىڭ نېفىت ھالقىلىق، تۆۋەن سۇ تەركىبلىك، قېتىشقان نېفىت، گاز ئۇۋۇلىرى ئىكەنلىكى بېكىتىلدى ھەمدە نېفىت قاتلىمىنىڭ ئېلېكتر قارشىلىقى تۆۋەن بولۇشنىڭ سەۋەبى تەتقىق قىلىنىپ، نېفىت ئۇۋۇلىرىدىكى تىزگىنلەشكە بولىدىغان نېفىت زاپىسى ھېسابلاپ چىقىلدى. جىراق، «ئازادلىق» ئۆستەڭنىڭ شەرقىدىن ئىبارەت ئىككى نېفىت - گاز ئۇۋۇسىنىڭ تېپىلىشى بۇگۈرنىڭ جەنۇبىدىكى تېرىئاس سىستېمىسىدا تۆۋەن دەرىجىدە ئۆزگەرگەن تۆزۈلمە بولسىلا، يەنە ئۆزۈك قاتلام كېسىلگەن بولسىلا، نېفىت - گازلىق تېپىش مۇمكىن ئىكەنلىكىنى يەنمۇ ئىسپاتلىدى.

2) ئاشكۆمۇر سىستېمىسىنىڭ ئاستىنقى قىسمىدىكى يېڭى ياپىلىق بىماس دەستلەنگەن يۇزنى تەتقىق قىلىش ئارقىلىق جەنۇبىي بۇگۇر 59 - قۇدۇقىنىڭ يەر قاتلىمىنىڭ يېڭى ياپىلىق بىماس دەستلەنگەن جىنسلىق قورشالمىسىنىڭ بۇقىرى مەھسۇلاتلىق نېفىت - گاز ئۇۋۇسى ئىكەنلىكى بايقالدى، بۇنىڭ ئۈچ خىل نېفىت - گاز ئۇۋۇسى بولۇش ئېھتىمالى مۆلچەرلەندى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، سوخۇ ئويۇلمىسىنىڭ غەربىي يانتۇلۇقى ۋە جەنۇبىي يانتۇلۇقىدىمۇ شۇنىڭغا ئوخشاش يەر قاتلىمىنىڭ يېڭى ياپىلىق قورشالمىسى بارلىقى مۆلچەرلەندى. بۇنىڭدىن باشقا، تاشكۆمۇر سىستېمىسىنىڭ ئاستىدىكى قۇم جىنسلىق يېڭى ياپىنىڭ ئۇچمىزلىنىش لىنىيىسى شىمالىي تارىم كۆتۈرۈلمىسىدە 360 كىلومېتر سوزۇلغان بولۇپ، ئەشۇ يەر قاتلىمىدىن قورشالما نېفىت - گاز ئۇۋۇسى تېپىلىشى مۇمكىن، ئوتتۇرا تارىم كۆتۈرۈلمىسىنىڭ شىمالىي يانتۇلۇقىمۇ بۇ خىل يەر قاتلىمىدىكى نېفىت - گاز ئۇۋۇسىنى پارلاشقا پايدىلىق رايون بولۇپ، دەسلەپكى قەدەمدە يېڭى چارلاش دائىرىسى تېپىلدى.

3) خانتېڭتاغ قۇدۇقىنىڭ سىلور - دېۋۇن سىستېمىسىدا قېلىنلىقى 200 مېتردىن ئاشىدىغان ئاساسالتلىق قۇم جىنسىنى تېپىش ۋە ئۇنى تەتقىق قىلىش ئارقىلىق ئىلگىرىكى قەدىمكى ھايات ئىبراسىدا ھەققىقەتەن كۆپ مىقداردا نېفىت ھاسىل بولغانلىقى ھەمدە كۆلىمى غايەت زور نېفىت ئۇۋۇسى ئىكەنلىكى، لېكىن ئىلگىرىكى گېئولوگلار ئەسىرىدە بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغانلىقى ئىسپاتلاندى. بۇ بىر يۇرۇش نېفىت تەركىبلىك قاتلامنىڭ بايقىلىشى كېيىنكى قەدەمدە يالانغان رايوندىن يېراق سىلور - دېۋۇن سىستېمىسى قەدىمكى دۇم پۈرمىسىدىن بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىمىغان قەدىمكى ھايات ئىبراسى

نېفىت ئۇۋىسىنى ئىزدەش ئۇچۇن ئاساس سالدى.

يىن جۇنجيې
شى جيەنجۇڭ

نېفىت چارلاش ئەھۋالى

تارىم نېفىت بىرلەشمە جېڭىدە 1991 - يىلى ئاساسەن جەنۇبىي بۇگۇر، جىراق، دۆڭقوتان، يېڭىمەھەللە، ئوتتۇرا تارىم، ئويمانلىقنىڭ شىمالىي قىسمىدىكى ئالدىن چارلىنىدىغان رايوندىن ئىبارەت ئالتە رايوندا بۇرغىلاپ چارلاش ئېلىپ بېرىلىپ، ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ، جىراق نېفىتلىكى ۋە ساڭتام نېفىتلىكىنىڭ ئاساسلىق نېفىت قاتلاملىرى تېپىلىپ، خېلى ياخشى نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى.

1) جەنۇبىي بۇگۇر رايونىدا جەمئىي 18 چارلاش قۇدۇقى قېزىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 12 قۇدۇقنىڭ 14 قاتلىمىدىن، يەنى ترىئاس سىستېمىسىدىكى سەككىز قۇدۇقنىڭ توققۇز قاتلىمىدىن، تاشكۆمۈر سىستېمىسىدىكى بىر قۇدۇقنىڭ بىر قاتلىمىدىن، ئوردوۋىك سىستېمىسىدىكى ئۈچ قۇدۇقنىڭ تۆت قاتلىمىدىن سانائەت نېفىت - گاز ئېقىمى تېپىلدى. بۇرغىلاپ چارلاش، ئۆلچەپ سىناش ئارقىلىق، بىرىنچىدىن، ساڭتام ئۇزۇلمىسىنىڭ ترىئاس سىستېمىسىدىكى نېفىت - گاز ئۇۋىسى ئاساسىي جەھەتتىن ئېنىقلاندى، تاشكۆمۈر سىستېمىسى ۋە ئوردوۋىك سىستېمىسىدىكى نېفىت - گاز ئۇۋىلىرىنىڭ ئالاھىدىلىكى دەسلەپكى قەدەمدە ئېنىقلاندى. ئىككىنچىدىن، جەنۇبىي بۇگۇر10 -، جەنۇبىي بۇگۇر 26 - قۇدۇقلىرىدىكى ئىككى پارچە ترىئاس سىستېمىسىنىڭ 1 - نېفىت گۇرۇپپىسىدىكى نېفىتنىڭ گېئولوگىيىلىك زاپىسى ئاساسىي جەھەتتىن ئېنىقلاندى، ئۈچىنچىدىن، جەنۇبىي بۇگۇر 101 - قۇدۇقىنىڭ ترىئاس سىستېمىسى 1 - نېفىت گۇرۇپپىسىنى ئارىلىقتا ئۆلچەپ سىنىغاندا كۈندىلىك نېفىت مەھسۇلاتى 113.1 كۈب مېترغا، تەبىئىي گاز 200 مىڭ كۈب مېترغا يەتتى. تۆتىنچىدىن، جەنۇبىي بۇگۇردىكى 54 - قۇدۇقنىڭ ئوردوۋىك سىستېمىسىنى كىسلاتالاشتۇرۇپ ئۆلچەپ سىنىغاندا كۈنلۈك نېفىت مىقدارى 49.88 كۈب مېترغا، تەبىئىي گاز مىقدارى 425 مىڭ كۈب مېترغا يېتىپ، ساڭتام ئۇزۇلمىسى جەنۇبىي قىسمىنىڭ ياخشى چارلاش ئىستىقبالىغا ئىگە ئىكەنلىكى بايقالدى.

2) جىراق رايونى (جىراق دۇم پۇرمىسى ۋە «ئازادلىق» ئۆستەڭنىڭ شەرقىدىكى دۇم پۇرمىدىن ئىبارەت ئىككى تۇزۇلمىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) دا جەمئىي 11 چارلاش قۇدۇقى قېزىلدى. بۇ قۇدۇقلاردىن سەككىزىنىڭ 14 قاتلىمىدىن سانائەت نېفىتى ئېقىمى تېپىلدى. بىرىنچىدىن، جىراق دۇم پۇرمىسىگە جايلاشقان جەنۇبىي بۇگۇر 57 - قۇدۇقىنىڭ ترىئاس سىستېمىسىدىكى ئىككى نېفىت گۇرۇپپىسىدا نېفىتنىڭ كۈنلۈك مەھسۇلاتى 445 كۈب مېترغا، تەبىئىي گاز 288 مىڭ 700 كۈب مېترغا يېتىپ، جىراق نېفىتلىكى تېپىلدى. ئىككىنچىدىن، جەنۇبىي بۇگۇر 59 - قۇدۇقىنىڭ تاشكۆمۈر سىستېمىسى ئاستىدىكى قۇم جىنسىنى تېشىپ نېفىت ئېلىپ كۆرگەندە نېفىتنىڭ كۈندىلىك مەھسۇلاتى 97.5 كۈب مېترغا، تەبىئىي گازنىڭ كۈندىلىك مىقدارى 1 مىليون 180 مىڭ كۈب مېترغا يەتتى، جىراق رايونىنىڭ تاشكۆمۈر سىستېمىسىدىن نېفىت - گاز ئۇۋىسى تېپىلدى، بۇ، دەسلەپكى قەدەمدە يەر قاتلىمى بىماس دەستلەنگەن نېفىت - گاز ئۇۋىسى دەپ ھېسابلاندى. ئۈچىنچىدىن، «ئازادلىق» ئۆستەڭ شەرقىي تۇزۇلمىسىگە جايلاشقان «ئازادلىق» ئۆستەڭ 100 - قۇدۇقىنىڭ ترىئاس سىستېمىسىدىكى ئۈچ نېفىت گۇرۇپپىسىنىڭ تۆت قاتلىمىدىن سانائەت نېفىت - گاز ئېقىمى تېپىلدى، مۇشۇ تۇزۇلمىگە جايلاشقان جەنۇبىي بۇگۇر 55 - قۇدۇقىنىڭ ترىئاس سىستېمىسى 1 - نېفىت گۇرۇپپىسىنىڭ ئىككى قاتلىمىدىن چىققان نېفىتنىڭ كۈندىلىك مەھسۇلاتى 225 كۈب مېترغا يەتتى ۋە 81.1 كۈب مېترلىق يۇقىرى مەھسۇلاتلىق نېفىت ئېقىمى قولغا كەلتۈرۈلدى، شۇنىڭ بىلەن «ئازادلىق» ئۆستەڭ شەرقىي تۇزۇلمىسى ترىئاس سىستېمىسىدىكى 1 -، 3 - نېفىت گۇرۇپپىلىرىدىن نېفىت - گاز ئۇۋىسى بايقالدى.

3) دۆڭقوتان رايونىدا ئالدىن چارلاش قۇدۇقىدىن جەمئىي ئالتىسى قېزىلىپ، سانائەت نېفىت - گاز ئېقىمى قولغا كەلتۈرۈلمىگەن بولسىمۇ،

لېكىن بۇرغىلاپ چارلاش ئارقىلىق ئىككى مۇھىم تونۇش ھاسىل قىلىندى: بىرىنچىدىن، دۆڭقوتان قۇم جىنسلىقىدىكى نېفىت ئۇۋىسىنىڭ شەكىللىنىش شارائىتى يەر قاتلىمىنىڭ بىماس دەستلەنگەن قورشالما بولۇشى ئەمەس، بەلكى، ئاساسەن، تۇزۇلمە خاراكتېرلىك قورشالما بولۇشىدىن ئىبارەت؛ ئىككىنچىدىن، خانىقاتام 1 - قۇدۇقى تاشكۆمۈر سىستېمىسىنىڭ ئاستىدىن 288 مېتر قېلىنلىقتىكى ئاسفالتلىق قۇم جىنسىنىڭ تېپىلىشى شىمالىي تارىم رايونىدا قەدىمكى دەۋردە نېفىت - گازنىڭ كەڭ كۆلەمدە يۆتكەلگەنلىكى ۋە يىغىلغانلىقىنى چۈشەندۈرىدۇ.

4) يېڭى مەھەللە رايونى، يېڭىمەھەللە 9 - قۇدۇقىنىڭ بور سىستېمىسى تېگىدىكى قۇم جىنس قاتلىمىدىن كۈندىلىك مىقدارى 160 كۈب مېترغا يېتىدىغان يۇقىرى مەھسۇلاتلىق نېفىت ئېقىمى تېپىلدى، بۇ، شىمالىي تارىم كۆتۈرۈلمىسىدىكى يېڭى قاتلام، يېڭى دائىرىدە قولغا كەلگەن چوڭ بۆسۈش. ئۇنىڭ ئۈستىگە، بۇ رايوننىڭ غەربىدىكى نارلىق - قۇتۇر رايونىدا بىر تۈركۈم تۇزۇلمە خاراكتېرلىك قورشالما تېپىلدى ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى.

5) ئويمانلىقنىڭ شىمالىدىكى ئالدىن چارلاش رايونىدا ئالدىن چارلاش قۇدۇقىدىن ئىككىسى بۇرغىلىنىپ بولغان، سانائەت نېفىت - گاز ئېقىمى چىقمىغان بولسىمۇ، لېكىن بۇرغىلاپ چارلاش ۋە يەر تەۋرىتىپ چارلاش ئارقىلىق تۆۋەندىكى بىرنەچچە مۇھىم ئۇتۇق قولغا كەلتۈرۈلدى: بىرىنچىدىن، شىمالىي تارىم كۆتۈرۈلمىسى جەنۇبىي قىسمىنىڭ شەرقىي بۆلىكىدىكى تاشكۆمۈر سىستېمىسىنىڭ ئاستىنقى قىسمىدا كەڭ نېفىت - گاز ئالامەتلىرىنىڭ كۆرۈلۈشى. بوبىماس دەستلەنگەن يۇزدە ئىلگىرى نېفىت - گازنىڭ كەڭ يۆتكەلگەنلىكىنى، تۇزۇلمە خاراكتېرلىك قورشالما ۋە قاتلام خاراكتېرلىك قورشالمىنى تاپقاندىلا بۆسۈش ھاسىل قىلغىلى بولىدىغانلىقىنى چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ. ئىككىنچىدىن، تارىم دەرياسىنىڭ ئىككى قىرغىقىدا ئورنى ۋە ئالاھىدىلىكى ئوخشاش بولمىغان بىر تۈركۈم تۇزۇلمە خاراكتېرلىك قورشالما ۋە قاتلام خاراكتېرلىك قورشالما تېپىلدى ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى، بۇ، چارلاشنى يەنىمۇ قانات يايدۇرۇش ئۈچۈن شەرت - شارائىت يارىتىپ بەردى. ئۈچىنچىدىن، شىمالىي تارىم كۆتۈرۈلمىسىنىڭ شەرقىي بۆلىكىدىكى سوخۇ (يېڭىسۇ) ئويۇلمىسىنىڭ شەرقىي جەنۇبىغا جايلاشقان سوخۇ 1 - قۇدۇقىنى بۇرغىلاپ ترىئاس سىستېمىسى ۋە ئىلگىرىكى سىلور سىستېمىسىغا كەلگەندە غايەت زور قېلىنلىقتىكى تۇتۇق گىل جىنس ئۇچرىدى ھەمدە گىل جىنس ئۇۋاقلىرى ۋە يېرىقلىرى ئارىسىدىن يالتىراق كۆرۈندى. بۇ، سوخۇ ۋە شەرقىي ماندالىق رايونلىرىدا نېفىت، گاز بايلىقىنى توغرا مۆلچەرلەش ۋە چارلاشتا مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

يىن جۇنجيي
شى جيەنجۇڭ

فىزىكىلىق نېفىت چارلاش ئەھۋالى

تارىم نېفىت بىرلەشمە جېڭىدە 1991 - يىلى جەمئىي 30 فىزىكىلىق نېفىت چارلاش ئەترىتى ئىشقا سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە 27 يەر تەۋرىتىش ئەترىتى، بىر «VSP» ئەترىتى، بىر سۈنئىي ھەمراھ ئارقىلىق يول باشلاش ئەترىتى، بىر ماشىنا بىلەن يىراقتىن ئۆلچەش ئەترىتى بار. 27 يەر تەۋرىتىش ئەترىتى ئىچىدە چوڭ قۇملۇق ئەترىتىدىن ئالتىسى، كىچىك قۇملۇق ئەترىتىدىن 18 ى، سازلىق ئەترىتىدىن ئىككىسى، يۇقىرى پەرقلەندۈرگۈچى ئەترەتتىن بىرى بار. مۇشۇ بىر يىلدا ئۇلار ئىككى يۆنىلىشلىك يەر تەۋرىتىپ ئۆلچىگەن لىنىيە 20 مىڭ 731.86 كىلومېتر (يەر تەۋرىتىپ 303 مىڭ 285 پارچە بىۋاسىتە خاتىرىگە ئىگە بولدى، ئۇلار ئىچىدە ئەلا دەرىجىلىكلىرىنىڭ نىسبىتى 75.7%، ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولغانلىرىنىڭ نىسبىتى 99.60%)، ئۈچ يۆنىلىشلىك يەر تەۋرىتىپ ئۆلچىگەن كۆلەم 542.54 كۋادرات كىلومېتر بولدى. «VSP» ئەترىتى 17 قۇدۇقنى ئۆلچىدى، 9984 كۋادرات كىلومېتر كۆلەمنى ماشىنا بىلەن يىراقتىن ئۆلچىدى، 178 قۇدۇق (قېتىم) نىڭ ئورنىنى ئۆلچىدى. بۇنىڭ ئىچىدە دۆڭقوتان رايونىدا ئىككى يۆنىلىشلىك يەر تەۋرىتىپ ئۆلچەنگەن لىنىيە 2853.57 كىلومېتر، ئۈچ يۆنىلىشلىك يەر تەۋرىتىپ ئۆلچەنگەن كۆلەم 542.54 كۋادرات كىلومېتر، «VSP» بىلەن

ئۆلچەنگەن قۇدۇق بەش؛ يېڭىمەھەللە رايونىدا ئىككى يۆنىلىشلىك يەر تەۋرىتىپ ئۆلچەنگەن لىنىيە 3192.45 كىلومېتر، «VSP» بىلەن ئۆلچەنگەن قۇدۇق بىر؛ جەنۇبىي بۇگۇر رايونىدا ئىككى يۆنىلىشلىك يەر تەۋرىتىپ ئۆلچەنگەن لىنىيە 487.5 كىلومېتر، «VSP» بىلەن ئۆلچەنگەن قۇدۇق يەتتە؛ ئوتتۇرا تارىم رايونىدا ئىككى يۆنىلىشلىك يەر تەۋرىتىپ ئۆلچەنگەن لىنىيە 2765.77 كىلومېتر، «VSP» بىلەن ئۆلچەنگەن قۇدۇق ئىككى؛ ئويمانلىقنىڭ شىمالىي قىسمىدا ئىككى يۆنىلىشلىك يەر تەۋرىتىپ ئۆلچەنگەن لىنىيە 9993.92 كىلومېتر، ماشىنا بىلەن يىراقتىن ئۆلچەنگەن كۆلەم 9984 كۋادرات كىلومېتر. ساڭتام - جىراق، دۆڭقوتان، يېڭىمەھەللە، ئوتتۇرا تارىم، شەرقىي مارالبېشى، غەربىي ماندالىق قاتارلىق رايونلاردىكى يەر تەۋرىتىپ ھاسىل قىلىنغان 64 مىڭ 978 كىلومېترلىق كەسمە يۈزنى سېلىشتۇرۇپ چۈشەندۈرۈش ئارقىلىق 1090 پارچە خەرىتە سىزىلدى، 89 قورشالما (ياكى ئېگىز نۇقتا) يېڭىدىن بايقالدى ۋە يەنىمۇ ئەمەلىيلەشتۇرۇلدى، ئەڭ چوڭ قورشالمىلارنىڭ ئومۇمىي كۆلىمى 6438.73 كۋادرات كىلومېترغا يېتىدۇ، بۇلار ئىچىدە كۆلىمى 100 كۋادرات كىلومېتردىن ئاشىدىغان قورشالما 21.

يىن جۇنجىي
شى جيەنجۇڭ

قۇدۇق بۇرغىلاش قۇرۇلۇشى

تارىم نېفىتلىكىنى چارلاشتا 1991 - يىلى جەمئىي 44 بۇرغىلاش ستانوكى ئىشقا سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ بۇرغىلاش شىركىتىنىڭ ستانوكى ئالتە، سىچۈەن بۇرغىلاش شىركىتىنىڭ ستانوكى 11، شىمالىي جۇڭگو بۇرغىلاش شىركىتىنىڭ ستانوكى سەككىز، ئوتتۇرا تۈزلەڭلىك بۇرغىلاش شىركىتىنىڭ ستانوكى ئون، «غالىبىيەت» بۇرغىلاش شىركىتىنىڭ ستانوكى سەككىز، داچىڭ بۇرغىلاش شىركىتىنىڭ ستانوكى بىر. مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىي 77 قۇدۇق بۇرغىلاندى، 75 قۇدۇق بۇرغىلىنىپ بولدى، 74 قۇدۇق پۈتتۈرۈلدى. ئومۇمىي بۇرغىلاش مېتراژى 417 مىڭ 369 مېترغا يەتتى.

1991 - يىلى چارلاش رايونىدا چوڭقۇر قۇدۇق، ئادەتتىن تاشقىرى چوڭقۇر قۇدۇق بۇرغىلاش كۆرسەتكۈچلىرى مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى ئورۇندا تۇردى. تېخنىكا كۆرسەتكۈچى ئامېرىكىنىڭ 1989 - يىلدىكى ئوخشاش خىلدىكى قۇدۇقلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسى بىلەن باراۋەر بولدى. ئىقتىسادىي كۆرسەتكۈچتە ھەر قۇدۇقنىڭ بۇرغىلىنىش تەننەرخى ئامېرىكىنىڭ بۇرغىلاش تەننەرخىنىڭ 67 پىرسەنتىگە باراۋەر بولدى. بۇرغىلاش سۈرئىتى مۇنداق بولدى: مۇشۇ بىر يىلدا 44 بۇرغىلاش ستانوكىنىڭ ئوتتۇرىچە ئايلىق بۇرغىلاش سۈرئىتى 1171.58 مېتر، ئوتتۇرىچە بۇرغىلاش دەۋرى 116.26 كۈن، ئوتتۇرىچە قۇدۇق پۈتتۈرۈش دەۋرى 131.61 كۈن، قۇدۇقلارنىڭ ئوتتۇرىچە چوڭقۇرلۇقى 5143.23 مېتر بولدى. 18 ئەترەتنىڭ يىللىق مېتراژى 10 مىڭ مېتردىن ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا تۈزلەڭلىك بۇرغىلاش شىركىتىنىڭ «7012» بۇرغىلاش ئەترىتى چارلاش قۇدۇقىنى بۇرغىلاشتا يىلدا «ئىككىنى بۇرغىلاپ، ئىككىنى پۈتتۈرۈش» نى ئىشقا ئاشۇردى، قۇدۇقلارنىڭ ئوتتۇرىچە چوڭقۇرلۇقى 5660 مېتر، ئەترەتنىڭ يىللىق بۇرغىلاش مېتراژى 12 مىڭ 168 مېتر بولدى. «غالىبىيەت» بۇرغىلاش شىركىتىنىڭ «60160» بۇرغىلاش ئەترىتى. ئۆزلەشتۈرۈش قۇدۇقىنى قېزىشتا يىلىغا «بەشنى بۇرغىلاپ، تۆتنى پۈتتۈرۈش» نى ئىشقا ئاشۇردى، قۇدۇقلارنىڭ ئوتتۇرىچە چوڭقۇرلۇقى 4956 مېتر، ئەترەتنىڭ يىللىق بۇرغىلاش مېتراژى 22 مىڭ 670 مېتر بولۇپ، چارلاش رايونى بويىچە ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە ياراتتى. قۇرۇلۇشنىڭ سۈپىتى مۇنداق بولدى: مۇشۇ بىر يىلدا 71 قۇدۇق تاپشۇرۇلدى، قۇدۇق گەۋدىسى سۈپىتىنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 100% بولدى. 276 قۇدۇق (قېتىم) مۇستەھكەملەندى، ئۇلارنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 95% بولدى. ماتېرىيال ئېلىش ئەھۋالى مۇنداق بولدى: مۇشۇ بىر يىلدا 59 قۇدۇقتىن كېرىن ئېلىندى. كېرىن ئېلىنغانلىرىنىڭ ئومۇمىي مېتراژى 5606.32 مېتر بولۇپ، كېرىن ئېلىش ئۈنۈمى 91.56% بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە دۆڭقوتاندىكى 11 - قۇدۇقنىڭ ماي ئاساسلىق سېغىزلىق ئېرىتمە قاتلىمىدىن كېرىن

ئېلىش مېتراژى 180 مېتر، كېرىن ئېلىش ئۇنۇمى 94.76% بولۇپ، چوڭقۇر قۇدۇقلارنىڭ ماي ئاساسلىق سېغىزلىق ئېرىتمە قاتلىمىدىن كېرىن ئېلىشتا مەملىكەت بويىچە ئەڭ ياخشى نەتىجە يارىتىلدى. بۇنىڭدىن باشقا، جىراق 101 ـ، 103 ـ قۇدۇقلىرىدىن يېپىق ھالەتتە كېرىن ئېلىنىپ، مەھسۇلاتلىق قاتلاملارنىڭ يۇقىرى بېسىم شارائىتىدىكى فىزىكىلىق خۇسۇسىيىتىنىڭ پارامېترى قولغا كەلتۈرۈلۈپ، چارلاش رايونىدا بۇرغىلاش قۇرۇلۇشىدىكى بىر بوشلۇق تولدۇرۇلدى.

يىن جۇنجيې
شى جيەنجۇڭ

نېفىتلىك قۇرۇلۇشى

جەنۇبىي بۇگۇر نېفىتلىكىدە 1990 ـ يىلى 300 مىڭ توننىلىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىغا ئىگە قۇدۇق پۈتتۈرۈلۈش ئاساسىدا، 1991 ـ يىلى جەنۇبىي بۇگۇر 2 ـ قۇدۇقىنىڭ پونكىت قاتارلىق ئىشلەپچىقىرىش مۇئەسسەسىلىرى كېڭەيتىپ قۇرۇلدى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلدى، يېڭى پۈتكەن قۇدۇقلارغا سەككىز سىناپ نېفىت ئېلىش قۇرۇلمىسى ئورنىتىلدى، شۇنىڭ بىلەن كۇندىلىك ئىشلەپچىقىرىش سەۋىيىسى 1500 توننىدىن كۆپرەككە يەتتى. بۇگۇر ـ كورلا نېفىت ئاققۇزۇش تۈرۈبا لىنىيىسىنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 192 كىلومېتر بولۇپ، 11 ـ ئاينىڭ 22 ـ كۈنى پۈتۈن لىنىيە تۈتاشتۈرۈلدى. كورلىدىكى ئاخىرقى پونكىتتا 10 مىڭ كۇب مېترلىق ئىككى نېفىت باكى كېڭەيتىلىپ ياسىلىپ، ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. جەنۇبىي بۇگۇردىكى 50 مىڭ كۇب مېترلىق يېنىك ھىدروكاربونلارنى يىغىش قۇرۇلمىسى 10 ـ ئاينىڭ 1 ـ كۈنى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. سۇ بىلەن تەمىنلەش باش پونكىتىدىن بىرى قۇرۇلۇپ، كۇندىلىك سۇ بىلەن تەمىنلەش ئىقتىدارى 10 مىڭ كۇب مېترغا يەتتى. 700×4 كىلوۋاتلىق دىزېلىن ئېلېكتر ئىستانسىسىدىن بىرى قۇرۇلدى. جەنۇبىي بۇگۇرنىڭ 1 مىليون توننىلىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى قۇرۇلۇشى — بۇگۇر بىرلەشمە پونكىتىنىڭ 1 ـ قارارلىق قۇرۇلۇشى (نېفىتتىن سۇنى ئايرىش، سۇ بېرىش ۋە پاسكىنا سۇنى چىقىرىۋېتىش، ئىسسىقلىق بىلەن تەمىنلەش قاتارلىق قۇرۇلۇشلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) دا يىل ئاخىرىغا قەدەر ئومۇمىي قۇرۇلۇش مىقدارىنىڭ 73.9 پىرسەنتى ئورۇندالدى. بۇ قۇرۇلۇش 1992 ـ يىل 6 ـ ئايدا ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلۈشى مۇمكىن.

يىن جۇنجيې
شى جيەنجۇڭ

نېفىت ئىشلەپچىقىرىش ۋە يۆتكەش، سېتىش ئەھۋالى

تارىم چارلاش رايونىنىڭ نېفىتلىك ئېچىش ئىشلەپچىقىرىشىدا 1991 ـ يىلى جەمئىي 25 نېفىت قۇدۇقى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى، ئون قۇدۇقتىن سىناق تەرىقىسىدە نېفىت ئېلىندى، مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىي 550 مىڭ توننا نېفىت، 50 مىليون 960 مىڭ كۇب مېتر تەبىئىي گاز ئىشلەپچىقىرىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە جەنۇبىي بۇگۇر نېفىتلىكىدە 25 قۇدۇق ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلۈپ، كۈنىگە 1265 توننا نېفىت ئىشلەپچىقىرىلدى، مۇشۇ بىر يىلدا 462 مىڭ توننا نېفىت، 45 مىليون 850 مىڭ توننا تەبىئىي گاز ئىشلەپچىقىرىلدى؛ دۆڭقوتان، ساڭتام نېفىتلىكلىرى، يېڭىمەھەللە، «ئازادلىق» ئۆستەڭنىڭ شەرقى، جەنۇبىي بۇگۇر چارلاش رايونلىرىدا ئارقا ـ ئارقىدىن ئون قۇدۇق سىناق تەرىقىسىدە نېفىت ئېلىشقا كىرىشتۈرۈلۈپ، 88 مىڭ توننا نېفىت، 5 مىليون 110 مىڭ كۇب مېتر تەبىئىي گاز ئىشلەپچىقىرىلدى.

مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىي 500 مىڭ 400 توننا نېفىت يۆتكەلدى. بۇنىڭ ئىچىدە تۆمۈر يول ئارقىلىق يۆتكەلگىنى 448 مىڭ 800 توننا (شەرققە يۆتكەلگىنى 415 مىڭ توننا). مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىي 540 مىڭ توننا نېفىت سېتىلدى، سېتىلغان نېفىتنىڭ پۇلىدىن 210 مىليون يۈەن يىغىۋېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا تەييار ماي (كۆرسەتكۈچ ئىچىدىكى) دىن جەمئىي 91 مىڭ 400 توننا سېتىۋېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە دىزېلىن 85 مىڭ 700 توننا، بېنزىن 5700 توننا. مۇشۇ بىر يىلدا خام ئەشيانى بېرىپ پىششىقلاپ ئىشلەتكەن نېفىت مەھسۇلاتلىرىنى سېتىش ئارقىلىق (سېتىلغان ھەر توننا نېفىتنىڭ

باھاسى 745 يۈەن بىلەن سېلىشتۇرغاندا) 735 مىڭ يۈەن ئارتۇق كىرىم قىلىندى.

يەن جۇنجيې
شى جيەنجۇڭ

پەن - تېخنىكا خىزمىتى

تارىم نېفتلىكىنىڭ چارلاش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى بويىچە 1991 - يىلدىكى پەن - تېخنىكا باشقۇرۇش ئاپپاراتى بىر (پەن - تېخنىكا باشقارمىسى)، ئىشچى - خىزمەتچى 18؛ پەن تەتقىقات ئاپپاراتى ئىككى (گېئولوگىيىلىك تەتقىقات چوڭ كەترىتى، بۇرغىلاش - نېفت ئېلىش ھۇنەر - سەنئىتىنى تەتقىق قىلىش چوڭ كەترىتى)، مەخسۇس پەن تەتقىقات خادىمى289، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 45. ئۇلار چارلاش رايونىدا پەن - تېخنىكىنى تەشكىللەش، باشقۇرۇش، گېئولوگىيىلىك ئۇنۇمۇبرسال تەتقىقات ئېلىپ بېرىش ۋە بۇرغىلاش، نېفت ئېلىش ھۇنەر - سەنئىتىنى تەتقىق قىلىش ۋەزىپىلىرىنى ئۈستىگە ئالدى.

1991 - يىلى قوماندانلىق شتابى نېفت سىستېمىسىدىكى نېفتلىك، پەن تەتقىقات ئورنى، ئالىي مەكتەپ قاتارلىق مۇناسىۋەتلىك 30 ئورۇن بىلەن 48 تېخنىكا توختامى ئىمزالىدى. ھازىر قانات بويىۋاتقان دۆلەتلىك 8 - بەش يىللىق پىلانىدىكى ئۇقتىلىق ئۇتكەلگە مۇجۇم قىلىش تۈرى — (101.85) «تارىم ئويمانلىقىدىكى نېفت - گاز بايلىقى تەتقىقاتى» 2 -دەرىجىلىك تۈت تەتقىقات تېمىسى، 29 مەخسۇس تەتقىقات تېمىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. بۇ تۈرگە مەملىكەت بويىچە 80 دىن ئارتۇق پەن تەتقىقات، ئوقۇتۇش ئورنىدىن 2000 غا يېقىن ئادەم قاتناشتى. چوڭقۇر قۇدۇق بۇرغىلاشتا ئىشلىتىلىدىغان سېغىزلىق ئېرىتمە، نېفت قاتلاملىرىنى ئاسراش، نېفت ئۈۋلىرىنى دەسلەپكى مەزگىللىدە باھالاش قاتارلىق مەخسۇس تېما تەتقىقاتلىرىدا 90 خىل باسقۇچلۇق ۋە ئاخىرقى نەتىجە ماتېرىيالى تاپشۇرۇلدى.

1990 - ۋە 1991 - يىللىرى تارىم نېفت بىرلەشمە جەڭگىدە 132 خىل پەن - تېخنىكا نەتىجىسى قولغا كەلدى، بۇنىڭ 56 سى قوماندانلىق شتابىنىڭ 1 ، 2 - ۋە 3 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا مۇكاپاتىغا، ئۆچى باش شىركەتنىڭ 1 ، 2 - ۋە 3 - دەرىجىلىك پەن-تېخنىكا مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. بۇ نەتىجىلەر تۆۋەندىكىلەردىن ئىبارەت: «تارىم ئويمانلىقىدىكى نېفىتدگاز بايلىقى تەتقىقاتى» (85 — 101) نىڭ ئىچىدىكى تارىم ئويمانلىقىدىكى نېفىتدگازنىڭ تارقىلىش قانۇنىيىتى ۋە ئۈنۈملۈك چارلاش يۆنىلىشى، تارىم ئويمانلىقىنىڭ ئەتراپىدىكى قۇرۇقتاغ، كەلپىن ۋە ئويمانلىقىنىڭ غەربىي جەنۇبىي چېتى رايونلىرىدا قەدىمكى ھايات ئىراسى بىر قاتلىمىنىڭ چۆكۈندە فاتسىيىسى ۋە ئۈنۈملۈك نېفت ساقلاش خۇسۇسىيىتىنى تەتقىق قىلىش، قىسىلىشقا قارشىلىقى يۇقىرىكالونىنى تارىمدىكى چوڭقۇر قۇدۇق ۋە ئادەتتىن تاشقىرى چوڭقۇر قۇدۇقلاردا قوللىنىش ۋە كېڭەيتىش، تارىم ئويمانلىقىدىكى تۈزۈلمىلەرنىڭ ئالاھىدىلىكى ۋە تۈزۈلمىلىرىدىن نېفت ئىزدەش يۆنىلىشى، جەنۇبىي بۇگۈر رايونىدا تېرتىئاس سىستېمىسىدىكى نېفت - گاز بار زاپاس قاتلاملارنى مۆلچەرلەش ۋە ئىنچىكە تۈزۈلمىلەرنى تەتقىق قىلىش، جەنۇبىي بۇگۈر نېفتلىكى سىناق رايونىدىكى تېرتىئاس سىستېمىسىدىكى نېفت - گاز زاپىسىنى چارلاپ ئېنىقلاش دوكلاتى، ئوتتۇرا تارىم 1 - نومۇرلۇق تۈزۈلمىسىدە نېفت - گاز ئۈۋىسىنىڭ شەكىللىنىش شارائىتى ۋە چارلاش يۆنىلىشى، تارىم ئويمانلىقىدا نېفت ھاسىل بولغان قاتلاملارنى باھالاش ۋە نېفت مەنبەسىنى تەھلىل قىلىش، تارىم ئويمانلىقىنىڭ جەنۇبىي بۇگۈر رايونىدا پەرقلەندۈرۈشى يۇقىرى پەر تەۋرىتىپ چارلاش ئۇسۇلى، تارىم ئويمانلىقىنى يۇقىرى سۈرئەت بىلەن تەتقىق قىلىدىغان ۋە ئۆزگىرىشچان سۈرئەت بىلەن خەرىتىگە ئالىدىغان مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسى سىستېمىسى، كالونىمز چوڭقۇر، ئادەتتىن تاشقىرى چوڭقۇر قۇدۇقلاردا يەر قاتلاملىرىنى ئۆلچەش، سىناش تېخنىكىسىنى قوللىنىشنى تەتقىق قىلىش ۋە كېڭەيتىش، قۇملۇقتا بۇرغىلاش ستانوكىنىڭ تۈۋرۈك ئۇلىنى تەتقىق قىلىش ۋە ئۈنۈملۈك ئىشلىتىلىشى، ماي ئاساسلىق قىسۇبلىشىنى بوشىتىدىغان سۇيۇقلۇقنىڭ تارىمدا چوڭقۇر قۇدۇق، ئادەتتىن تاشقىرى چوڭقۇر قۇدۇقلارنى بۇرغىلاشتا

ئىشلىتىلىشى، تارىم چارلاش رايونىدا قۇدۇق گەۋدىسىنىڭ توزۇلمىسى ۋە ئونىڭدىن پايدىلىنىش، جەنۇبىي بۇگۇردىكى سىناپ نېفىت ئالىدىغان قۇدۇقلاردا ئىمۇلسىيىسىزلاشتۇرۇپ سۇسىزلاشتۇرۇش تېخنىكىسىنىڭ قوللىنىلىشى، «EZ - SV» پاكىرنىڭ سېمونت بىلەن مۇستەھكەملىنىش تېخنىكىسىنىڭ چوڭقۇر قۇدۇقلاردا نېفت سىناشتا قوللىنىلىشى، قومۇرۇپ ئېلىشقا ۋە قۇراشتۇرۇشقا بولىدىغان سىناپ نېفت ئېلىنىدىغان قۇدۇق ئېغىزى قۇرۇلمىسى (ئېگىز جازىلىق باك قاتارلىقلار) نىڭ لايىھىلىنىشى ۋە ئىشلىتىلىشى ۋە باشقىلار.

يىن جۇنجيې
شى جيەنجۇڭ

تۇرپان - قۇمۇل نېفت چارلاش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى

تۇرپان - قۇمۇل ئويمانلىقىدا نېفت چارلاش - ئېچىش بىرلەشمە جېڭى قوماندانلىق شتابى قۇرۇلدى

تۇرپان - قۇمۇل ئويمانلىقىدا نېفت - گاز چارلاش دائىرىسىنىڭ يەنمۇ كېڭىيىشىگە ئەگىشىپ، جۇڭگو نېفت - تەبىئىي گاز باش شىركىتى 1991-يىل 2 - ئايدا تۇرپان - قۇمۇل ئويمانلىقىدا نېفت چارلاش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى قۇرۇشنى، يۇمبن نېفت باشقۇرۇش ئىدارىسىنى ئاساس قىلغان ھالدا پۈتۈن مەملىكەتتىكى كۆچلەرنى توپلاپ، تۇرپان-قۇمۇل ئويمانلىقىدا نېفت چارلاش-ئېچىش بىرلەشمە جېڭىنى تېزلىتىشنى قارار قىلدى.

قوماندانلىق شتابى قۇرۇلۇپ ئۇچ ئاي ۋاقىت ئىچىدىلا، تۇرپان - قۇمۇل بىرلەشمە جەڭ ئايپارات-لىرىنى مۇكەممەللەشتۈردى ۋە جەڭگە قاتناشىدىغان ئاساسلىق كۈچ، قورال - سايمانلارنى تەرتىپلىك يۆتكىدى. قوماندانلىق شتابى 6 - ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر 44 بۇرغىلاش ستانوكىنى بەلگىلەنگەن لايىھە بويىچە شىنجاڭغا يۆتكەپ كېلىپ بىرلەشمە جەڭگە قاتناشتۇردى. بىرلەشمە جەڭ رايونىدا جەڭگە قاتناشقان ئىشچى - خىزمەتچىلەر 17 مىڭ 80 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە قوماندانلىق شتابىغا بىۋاستە قاراشلىق ئورۇنلارنىڭ 2323، جەڭگە قاتناشقان ئورۇنلارنىڭ 14 مىڭ 757، ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلگەن ئۈسكۈنىلەر 2000 دىن ئاشىدۇ. پۈتۈن مەملىكەتتىكى نېفت كارخانىلىرى ۋە يەرلىك كارخانىلار - كەسىپىي ئورۇنلاردىن 28 ى قوماندانلىق شتابى بىلەن توختام تۈزۈپ بىرلەشمە جەڭگە قاتناشتى. پۈتۈن جەڭ رايونىدا پىچان يايسىمان تۈزۈلمە بەلبەغنى نۇقتىلىق ھالدا پۈتۈن پېتىسى كېسىپ چارلاپ باھالاش، پىچان نېفتلىكىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى قۇرۇلۇشى، ئېدىرلىق نېفتلىكىنى ئېچىشنىڭ ئالدىنقى قارارلىق تەييارلىقى ۋە رايونلار بويىچە چارلاپ باھالاشتىن ئىبارەت تۆت چوڭ جەڭ مەيدانى شەكىللەندى.

ژاڭ فۇشىڭ
فاڭ شۈلى

نېفت چارلاش ۋە گېئولوگىيىلىك ئۇنۇمۇبرسال تەتقىقات

1991 - يىلى تۇرپان - قۇمۇل نېفتلىكى بىرلەشمە جېڭىدە جەمئىي 13 يەر تەۋرىتىش ئىترىتى ئىشقا سېلىنىپ، ئىككى يۆنىلىشلىك يەر تەۋرىتىش 84. 4959 كەسمە يوز كىلومېتر، ئۈچ يۆنىلىشلىك يەر تەۋرىتىش 01. 232 كۋادرات كىلومېتر، يەر يۈزىنى فىزىكىلىق خىمىيىلىك چارلاش 1065 كۋادرات كىلومېتر ئورۇندالدى. قۇمتاغ قۇملۇقى، قۇمۇل ئولتۇرۇشمىسى، بوغدا تاغ ئالدى، شىمالىي چىقتىم ئولتۇرۇشمىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان پىچان يايسىمان تۈزۈلمە بەلبەغى رايونىدا ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش، تەخمىن تەكشۈرۈش، تەپسىلىي تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىلىپ، جەمئىي 97 قورشالما بايقالدى. ئۇلارنىڭ ئومۇمىي كۆلىمى نەچچە مىڭ كۋادرات كىلومېترغا يېتىدۇ. چارلاش قۇدۇقلىرىنىڭ مۇۋاپىپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى، قورشالمىلارنىڭ بۇرغىلاپ چارلىنىش نىسبىتى %40 تىن ئاشتى. بۇرغىلاپ چارلانغان قورشالمىلار ئومۇمىي قورشالمىنىڭ 68. 22 پىرسەنتىنى، بۇرغىلانغان كۆلەم قورشالمىلار ئومۇمىي كۆلىمىنىڭ 53. 20 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. گېئولوگىيىلىك ئۇنۇمۇبرسال

تەتقىق قىلىش ئارقىلىق تۇرپان - قۇمۇل ئويمانلىقىنىڭ گېئولوگىيىلىك شارائىتىغا بولغان تونۇش ئۇزلۇكسىز چوڭقۇرلاشتى: (1) يۇرا سىستېمىسى باداۋان گۇرۇپپىسىغا مەنسۇپ كۆمۈرلۈك قاتلام — ئويمانلىقتا ھىدروكاربونلار پەيدا بولىدىغان ئاساسلىق جىنس؛ (2) شىمالىي چىقتىم ئولتۇرۇشمىسى — ئويمانلىقتىكى نېفىت - گاز پەيدا بولىدىغان مۇھىم ئولتۇرۇشما؛ (3) شىمالىي چىقتىم ئولتۇرۇشمىسى — ئويمانلىقتىكى مۇھىم بىرىككەن نېفىت - گاز رايونى؛ (4) پىچان يايسىمان تۈزۈلمە بەلبېغى — پۈتۈن ئويمانلىقتىكى مۇھىم بىرىككەن نېفىت - گاز كۆپ توپلانغان رايون؛ (5) قۇمۇل ئولتۇرۇشمىسى — كەلگۈسى ئىستىقبالغا ئىگە نېفىت - گاز ئولتۇرۇشمىسى.

ۋاڭ فۇشىڭ
فاڭ شۆلى

چارلاش، ئېچىش نەتىجىلىرى

پىچان نېفىتلىكى يۇمېن نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ «6052» بۇرغىلاش ئەترىتى 1987 - يىل 9 - ئاينىڭ 22 - كۈنى تۇرپان ئولتۇرۇشمىسى پىچان يايسىمان تۈزۈلمە بەلبېغىنىڭ پىچان تۈزۈلمىسىدە چىقتىم پارامېتر 1 - قۇدۇقىنى بۇرغىلىدى. 1989 - يىل 1 - ئاينىڭ 5 - كۈنى سانائەت نېفىت ئېقىمى چىقتى. بۇ نېفىتلىكتە ئۇچ نېفىت گۇرۇپپىسى بار بولۇپ، ئۇلار بايلىق ئوتتۇرلىھال، ئۆتكۈزۈشچانلىقى تۆۋەن، مەھسۇلات مىقدارى ئوتتۇراھال نېفىتلىككە ياتىدۇ. 1991 - يىلى 500 مىڭ توننىلىق نېفىت ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى ئاساسىي جەھەتتىن شەكىللەندى، شۇ يىلى 200 مىڭ توننا نېفىت ئىشلەپچىقىرىلدى.

ئېدىرلىق نېفىتلىكى يۇمېن نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ «32757» بۇرغىلاش ئەترىتى 1990 - يىل 2 - ئاينىڭ 10 - كۈنى پىچان يايسىمان تۈزۈلمە بەلبېغىنىڭ ئېدىرلىق تۈزۈلمىسىدە ئېدىرلىق 3 - قۇدۇقىنى بۇرغىلىدى، 7 - ئايدا سانائەت نېفىت - گاز ئېقىمى چىقتى. بۇ نېفىتلىكنىڭ كۆلىمى چوڭ، نېفىت قاتلىمى تېيىز، زاپىسى مول بولۇپ، تەييار زاپاسقا ياتىدۇ. 1991 - يىلى بۇرغىلاپ چارلاپ باھا بېرىش ئورۇندالدى. ھەر بىر مېتر مېتراژ، ھەر بىر قۇدۇقتا ئېنىقلانغان زاپاس مىقدارى 1991 - يىلى مەملىكەت بويىچە 1 - ئورۇنغا ئۆتتى؛ ھەر توننا زاپاسنى ئېنىقلاشقا كەتكەن مەبلەغ ئەڭ ئاز بولۇپ، مەملىكەت بويىچە ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى.

ئىلانلىق نېفىتلىكى يۇمېن نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ «32638» بۇرغىلاش ئەترىتى 1988 - يىل 10 - ئاينىڭ 15 - كۈنى توقسۇن ئولتۇرۇشمىسى ئىلانلىق تۈزۈلمىسىدە توقسۇن پارامېتر 1 - قۇدۇقىنى بۇرغىلىدى، 1989 - يىل 8 - ئايدا سانائەت نېفىت - گاز ئېقىمىنى قولغا كەلتۈردى.

يېڭىسا نېفىت - گاز رايونى ئۇ، پىچان يايسىمان تۈزۈلمە بەلبېغىنىڭ شەرقىگە جايلاشقان. شىمالىي جۇڭگو «32632» بۇرغىلاش ئەترىتى 1990 - يىل 7 - ئاينىڭ 18 - كۈنى يېڭىسا تۈزۈلمىسىدە يېڭىسا 1 - قۇدۇقىنى بۇرغىلاپ، 1990 - يىل 10 - ئايدا يۇقىرى مەھسۇلاتلىق قېتىشقان نېفىت - گاز ئېقىمىغا ئىگە بولدى. يېڭىسا 1 -، 2 - نومۇرلۇق قۇرۇلمىلىرىدا ياخشى نېفىت - گاز ئالامەتلىرى نامايەن بولدى، غەربىي يېڭىسا 2 -، 3 - نومۇرلۇق قۇرۇلمىلىرىدىن سانائەت نېفىت - گاز ئېقىمى چىقتى. بۇ، يېڭىسانىڭ پولىمېرلاشقان بىر تۇتاش نېفىت - گاز رايونى ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلىدى.

شەرقىي ئېدىرلىق نېفىت-گاز تۈزۈلمىسى شەرقىي ئېدىرلىق تۈزۈلمىسى يېڭىسارايونىدىن بىر ئۈزۈك قاتلام ئارقىلىقلا ئايرىلىپ تۇرىدۇ. 1991 - يىل 10-ئايدا شەرقىي ئېدىرلىق 3 - قۇدۇقىدا نېفىت سىنىغاندا يۇقىرى مەھسۇلاتلىق قېتىشقان نېفىت - گاز ئېقىمى چىقتى. بۇ تۈزۈلمە ئاددىي، مۇكەممەل بولۇپ، 1991 - يىلى مەملىكەت بويىچە تېپىلغان مۇھىم بىخلار قاتارىغا كىرگۈزۈلدى.

باققا نېفىت تۈزۈلمىسى ئۇ، پىچان يايسىمان تۈزۈلمە بەلبېغىنىڭ غەربىگە جايلاشقان. شىمالىي جۇڭگو نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ «45168» بۇرغىلاش ئەترىتى كۆكيار 7 - قۇدۇقىنى بۇرغىلاشنى ھۆددىگە ئېلىپ، 1991 - يىلى نېفىت سىناق قىلىپ سانائەت نېفىت - گاز ئېقىمىنى قولغا كەلتۈردى.

ۋۇ ئەيشيۇڭ
چېن يۆ

قۇدۇق بۇرغىلاش قۇرۇلۇشى

1991-يىلى تۇرپان-قۇمۇل نېفىتلىكىنى چارلاشتا جەمئىي44بۇرغىلاش ستانوكى ئىشقا سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە يۇمېن نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ ستانوكى 15، شىمالىي جۇڭگو نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ ستانوكى 19، چاڭچىڭ نېفىت چارلاش ئىدارىسىنىڭ ستانوكى ئون. مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىي 152 قۇدۇق بۇرغىلاندى، 143 قۇدۇق پۈتتى، ئومۇمىي بۇرغىلاش مېتراژى 489 مىڭ 700 مېترغا يەتتى. قۇدۇق بۇرغىلاشتىكى 39 ئىقتىسادىي - تېخنىكا كۆرسەتكۈچتىن38 ى 1991-يىلدىكىدىن خېلىلا يېڭىلاندى. پۈتۈن مەملىكەتنىڭ 1990 - يىلدىكى قۇدۇق بۇرغىلاش سەۋىيىسى (ئۆزگەرمەس كۆرسەتكۈچ) بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ئۈچ كۆرسەتكۈچ مەملىكەت بويىچە ئەڭ يۇقىرى سەۋىيىگە يەتتى. بەش كۆرسەتكۈچ مەملىكەت بويىچە ئىلغارلار قاتارىغا كىردى. پۈتۈن جەڭ رايونىدا بەش ئەترەتنىڭ بۇرغىلاش مېتراژى 20 مىڭ مېترغا يەتتى، 17 ئەترەتنىڭ 10 مىڭ مېتردىن ئاشتى، بەش ئەترەت «يەتتىنى بۇرغىلاپ، يەتتىلىسىنى پۈتكۈزۈش» نى، بىر ئەترەت «سەككىزنى بۇرغىلاپ، سەككىزىلىسىنى پۈتكۈزۈش» نى ئەمەلگە ئاشۇردى، يۇمېن «45146» بۇرغىلاش ئەترىتى 12 سائەت ئون مىنۇتتا، «32853» ئەترىتى بەش يېرىم سائەتتە شۇ كۈنى كۆچۈش، قۇراشتۇرۇش، بۇرغىلاشنى باشلاش ھەمدە مەلۇم مېتراژغا يەتكۈزۈشنى ئەمەلگە ئاشۇرۇپ، «ZJ45» ۋە «داچىڭ I» تىپلىق بۇرغىلاش ستانوكلىرىنى يۆتكەش، قۇراشتۇرۇش، بۇرغىلاشنى باشلاش بويىچە مەملىكەتلىك رېكورت ياراتتى؛ يۇمېن «4566» بۇرغىلاش ئەترىتى تۇيۇق قاتلامدىن تاق كالونكىدا كېرىن ئېلىش مېتراژىنى 6.27 مېترغا ۋە كۈندىلىك مېتراژىنى 6.89 مېترغا يەتكۈزۈپ، مەملىكەتلىك رېكورت ياراتتى.

ۋاڭ فۇشىڭ

نېفىتلىك قۇرۇلۇشى

1991 - يىلى تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكىدىكى ئاساسلىق قۇرۇلۇش بولغان پىچان نېفىتلىكىنىڭ يىلىغا 500 مىڭ توننا نېفىت ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى قۇرۇلۇشىدا شۇ يىلى تۇر ئوتتۇرىغا قويۇلۇپ، لايىھىلىنىپ، شۇ يىلى قۇرۇلۇش ئېلىپ بېرىلىپ، ئاساسىي جەھەتتىن پۈتكۈزۈش ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى، ئەتراپىدىكى نېفىت - گاز سىستېمىسىنى قۇرۇش ئۈچۈن ئاران 180 كۈن، بىرلەشمە پونكىت قۇرۇش ئۈچۈن ئاران 153 كۈن كەتتى، بىر قېتىمدىلا نېفىت ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇشتە مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلدى؛ 110 كىلوۋولتلىق توك ئۈزىتىش، توك بېسىمىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى، 24 كىلومېتر ئۈزۈنلۇقتىكى يۇقىرى بېسىملىق توك ئۈزىتىش لىنىيىسى، سىغىمچانلىقى 3.2 كىلوۋولت ئامپېرلىق يۇقىرى بېسىملىق ترانسفورماتور پونكىتى ئاساسىي جەھەتتىن پۈتتى؛ سىغىمچانلىقى 40 مىڭ كۈب مېتر كېلىدىغان نېفىت ئامبىرى ئاساسىي جەھەتتىن پۈتتى. قۇرۇقلۇقتا نېفىت قاچىلاش، يۆتكەشكە ئىشلىتىلىدىغان، مەملىكەت بويىچە ئەڭ ئۈزۈن ئاسما كۆۋرۈك ۋە بەش كىلومېترلىق مەخسۇس تۆمۈريول ياسالدى؛ بەش ئاي ئىچىدىلا كۈنىگە 100 مىڭ كۈب مېتر تەبىئىي گازنى بىر تەرەپ قىلىدىغان قۇرۇلما ياسالدى.

ۋۇئەيشيۇڭ

چېن يۆ

يېڭى تۈزۈلمە يولغا قويۇلدى

تۇرپان - قۇمۇل نېفىت چارلاش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى 1991 - يىلى «چارلاش، ئېچىشتا بىرلىككە كەلگەن نورما ۋە باھا»، «تۇرلەرنى باشقۇرۇش چارىسى»، «توختاملارنى باشقۇرۇش نىزامى» قاتارلىق ئاساسلىق تۈزۈملەرنى ئېلان قىلدى ۋە يولغا قويدى، قوماندانلىق شتابى («ئا» تەۋەپ) سىرتتىن كېلىپ جەڭگە قاتناشقان ئورۇن («ب» تەرەپ) بىلەن توختام ئىمزالاش ئارقىلىق تۇرلەرنى باشقۇرۇشنى ئاكتىپ ئىلگىرى سۈردى ھەمدە مۇشۇ ئاساستا كۈندىلىك خىراجەت تۈزۈمى، يەككە تۇرلەرنىڭ خىزمەت مىقدارى ۋە تۇرلەر بويىچە خام چوت، نەق چوت قىلىشتىن ئىبارەت ئۈچ خىل ھېسابات تۈزۈمىنى قوللىنىپ، ئىلھاملاندۇرۇش مېخانىزمىنى كۈچەيتتى. قوماندانلىق شتابى تۇر گۇرۇپپىلىرىدىن 16 نى تەشكىللەپ، تۇرلەرنىڭ باشقۇرۇلۇشى، مەزمۇنى، مەبلىغىنى ئەمەلىيلەشتۈردى؛ نازارەتچىلىك، تەپتىشلىك

توزۇملىرىنى توزۇپ چىقىپ، دۆلىتىمىزدىكى نېفىتلىكلەردىن بۇرغىلاشنى گېئولوگىيىلىك نازارەت قىلىش ۋە ئاساسىي قۇرۇلۇشنى تەپتىشلىك قىلىش خادىملىرىدىن 60 نەچچىنى تەكلىپ قىلىپ، «ئا» تەرەپنىڭ ماسلاشتۇرۇش، نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش ئىشىغا كاپالەتلىك قىلىش سىستېمىسىنى تەدرىجىي شەكىللەندۈردى. «ب» تەرەپ «مۇستەھكەم بارگاھ قۇرۇپ، جەڭچىلەرنى ئالماشتۇرۇپ تۇرۇش» خىزمەت توزۇمىنى يولغا قويۇپ، قوشۇننى خىللاشتۇرۇپ، چىقىمنى ۋە ئاۋارىگەرچىلىكىنى ئازايتتى. جەڭ رايونى بۇرغىلاش ستانوكىنى كۆچۈرۈش ئاپتوموبىل ئەترىتى، ناشيول ياساش ئەترىتى، رېمونت قىلىش مەركىزى، نېفىتلىكتە ئىشلىتىلىدىغان مەخسۇس ئۇسكۇنىلەرنى ئىجارىگە ئېلىش - بېرىش مۇلازىمەت مەركىزى ۋە قۇدۇق ئۆلچەش، سىزىش، چۈشەندۈرۈش مەركىزى تەشكىللىدى؛ ئاپتوماتىك باشقۇرىدىغان يېڭى تېپتىكى نېفىت ئېلىش زاۋۇتىنىڭ ئاپپاراتلىرى، خادىملىرىنى ئورۇنلاشتۇرۇش لايىھىسىنى توزۇپ چىقتى؛ تۇرمۇشتا مەخسۇلاشقان مۇلازىمەتنى يولغا قويدى.

قوماندانلىق شتابى يەنە ئىتالىيەنىڭ ئاگىپ نېفىت شىركىتى قاتارلىق 16 چەت ئەل ئۇسكى ۋە گۇرۇپپىسىدىكى 134 كىشىنى تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكىگە تەكشۈرۈش، مەسلىھەت بېرىش، لېكسىيە سۆزلەش، تېخنىكا سۆھبىتى ئۆتكۈزۈشكە تەكلىپ قىلدى؛ يەتتە ئۈمەك ۋە گۇرۇپپىنى چەت ئەلگە نېفىتلىكلەرنى تەكشۈرۈشكە ئەۋەتتى؛ ئامېرىكىنىڭ چاڭىس شىركىتى بىلەن ئېيدىرلىق نېفىتلىكىنىڭ يەر ئاستى قۇرۇلۇشىنى لايىھىلەشكە ھەمكارلىشىش كېلىشىمى ھاسىل قىلدى.

ۋۇ ئەيشيۇڭ يېڭى تېخنىكا كېڭەيتىلدى ۋە قوللىنىلدى

تۇرپان - قۇمۇل نېفىت بىرلەشمە جېڭىدە 1991 - يىلى ئورۇنلاشتۇرۇلغان 56 تۇرلۇك چوڭ پەن - تېخنىكا تۇرىدىن بەشىدە جەڭ رايونى بويىچە ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى، 13 دە ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى شەكىللەندۈرۈلدى، يېڭى تېخنىكا كېڭەيتىلگەن 29 تۈر ئارقىدىن ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، يەنە جەھەتتىكى يېڭى ھۈنەر - سەنئەت تېخنىكىسى نۇقتىلىق كېڭەيتىلدى ۋە چەتتىن كىرگۈزۈلۈپ قوللىنىلدى: (1) پەرقلەندۈرۈش نىسبىتى يۇقىرى يەر تەۋرىتىش، ئوچ يۇنىلىشلىك يەر تەۋرىتىش، «VSP» بىلەن قۇدۇق ئۆلچەش، زاپاس قاتلامنى توغرىسىغا ئالدىن ئۆلچەش تېخنىكىسى؛ (2) يۇقىرى بېسىم بىلەن گېتىپ بۇرغىلاش تېخنىكىسى، تۆۋەن زەرەرلىك، زەرەرسىز، كۆپۈك سېغىزلىق ئېرىتمە ۋە زىچلىقى تۆۋەن سېمونت بىلەن قۇدۇق مۇستەھكەملەش تېخنىكىسى، «PDC» دولتا قاتارلىقلار؛ (3) بېسىم بىلەن قاتلامنى پۈتۈن پېتى يېرىش، يۇقىرى بېسىم بىلەن پىلتىرلاپ سۇ بېرىش، نېفىت قۇدۇقلىرىنى تازىلاش، مومىلىشۇپلىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش، نېفىت قاتلاملىرىنى ئاسراش تېخنىكىسى؛ (4) نېفىت - گازنى يىغىش - ئاققۇزۇش سىستېمىسى ۋە ئاپتوماتىك باشقۇرۇشنى يۈرۈشلەشتۈرۈش تېخنىكىسى؛ (5) يېنىك ھىدروكاربونىنى يىغۇپلىش ۋە ئېنېرگىيە تېجەش، سەرپىياتنى ئازايتىشنىڭ ئۈنۈمۈرسال تېخنىكىسى.

پېچان نېفىتلىكىنى ئېچىش لايىھىسى، نېفىت ئېلىش قۇرۇلۇشى لايىھىسى، يەر ئاستىدە يىغىش - ئاققۇزۇش تەرتىپى لايىھىسى، بېسىم بىلەن پۈتۈن پېتى قاتلام بېرىشنى ئۆزگەرتىش لايىھىسى مۇتەخەسسىسلەرنىڭ تەكشۈرۈپ باھالىشىدىن ئۆتتى ۋە دۆلەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن دەپ قارالدى. پېچان نېفىتلىكىنىڭ يەر ئاستى لايىھىسىدە 24 تۈرلۈك يېڭى تېخنىكا قوللىنىلدى. مۇتەخەسسىسلەرنىڭ ئومۇمىي تەسىراتى بويىچە باھالىشىدا، ئون تۈر دۆلەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى. توققۇز تۈر دۆلەت بويىچە خېلى ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى.

1991 - يىلى چەتتىن تېخنىكا، ئۇسكۇنە كىرگۈزۈش توختامىدىن 15 ى ئىمزالىنىپ، 133 دانە (يۈرۈش) ئۇسكۇنەزاكاز قىلىندى، ئۇلارنىڭ سوممىسى 13 مىليون 387 مىڭ 200 ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىدۇ.

فالڭ شۆلى
چېن يۈ

شىمالىي تارىم نېفىت - گاز چارلاش بىرلەشمە قوماندانلىق شتابى غەربىي شىمال نېفىت گېئولوگىيىسى ئىدارىسى

تارىم ئويمانلىقىدا نېفىت - گاز چارلاش ئەھۋالى

1991 - يىلى غەربىي شىمال نېفىت گېئولوگىيىسى ئىدارىسى تارىم ئويمانلىقىدىكى چارلاش ۋەزىپىلىرىنى تولۇق ئورۇندىدى، ئورۇندالغان خىزمەت مىقدارى مۇنداق بولدى: يەر تەۋرىتىش (ئون ئەترەت) ئارقىلىق چارلانغان كەسمە يۈز 4111.47 كىلومېتر؛ گېئودېزىيىلىك ئېلىكتر ماگنىت (بىر ئەترەت) ئارقىلىق فىزىكىلىق چارلانغان نۇقتا 93؛ خىمىيىلىك چارلانغان (بىر ئەترەت) كۆلەم 2034 كۋادرات كىلومېتر؛ بۇرغىلاش (بەش بۇرغىلاش ستانوكى ئىشقا سېلىندى) مېتراژى 24 مىڭ 993.2 مېتر؛ ئۆلچەپ سىناق قىلىنغان (تۆت ئەترەت) گېئولوگىيىلىك قاتلام 20. بىر تۇركۈم يېڭى نېفىت قۇدۇقلىرى ۋە نېفىت - گاز بار تۈزۈلمىلەر بايقالدى.

1) ساڭتام قۇرۇلمىسىدىكى شايار 29 - قۇدۇقىدىن يېڭى بۆسۈش ھاسىل قىلىندى. ساڭتام تۈزۈلمىسى ئاقكۆل چوقچايىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمىغا جايلاشقان بولۇپ، ئوقى شىمالدىن شەرققە قاراپ سوزۇلغان، تېرىشاس سىستېمىسى قورشالمىسىنىڭ كۆلىمى تەخمىنەن 32 كۋادرات كىلومېتر: شايار 29 - قۇدۇقى شەرق ۋە غەربتىكى ئىككى ئېگىز نۇقتىغا جايلاشقان بولۇپ، ئوتتۇرا ھايات گۇرۇپپىسىنى بۇرغىلاش داۋامىدا كۆپ قاتلاملىق نېفىت - گاز ئالامەتلىرى كۆرۈلدى. تېرىشاس سىستېمىسىنىڭ ئوتتۇرا، تۆۋەن نېفىت گۇرۇپپىلىرىدىن نېفىت تەركىبلىك كېرىن ئېلىندى. ئوتتۇرا نېفىت گۇرۇپپىسىدا بۇرغىلانغان قۇدۇقنى 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 3 - كۈنى 12.7 مىللىمېترلىق شتۇتسىر بىلەن سىنىغاندا، 4509 مېتردىن 4516 مېترغىچە بولغان قىسمىدىن كۈنىگە 39.6 كۇب مېتر نېفىت، 95 مىڭ 700 كۇب مېتر تەبىئىي گاز چىقتى. بۇ، 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە تۇنجى بايقالغان قۇدۇق.

2) ئاقسۇش تۈزۈلمىسىدىكى شايار 31 - قۇدۇقى ئىككى قاتلام سىستېمىسىدا سىناق قىلىنغاندا سانائەت نېفىت - گاز ئېقىمى چىقتى. 1991 - يىل 6 - ئاينىڭ 17 - كۈنى قۇدۇق تاشكۆمۈر سىستېمىسىنىڭ 4845.44 مېتردىن 5150.5 مېترغىچە بولغان ئارىلىقىنى 6.35 مىللىمېترلىق شتۇتسىر بىلەن كالونسىز سىنىغاندا، قېتىشما نېفىتنىڭ كۈندىلىك مىقدارى 6.25 كۇب مېترغا، تەبىئىي گازنىڭ كۈندىلىك مىقدارى 120 مىڭ كۇب مېترغا يەتتى.

9 - ئاينىڭ 9 - كۈنى ئوتتۇرا تېرىشاس ئوتدېلىنىڭ تۆۋەن نېفىت گۇرۇپپىسىدىكى قۇدۇقنىڭ 4611.5 مېتردىن 4618 مېترغىچە بولغان ئارىلىقىنى 6.35 مىللىمېترلىق شتۇتسىر بىلەن سىنىغاندا كۈنىگە 38.88 كۇب مېتر نېفىت، 3070 كۇب مېتر تەبىئىي گاز، 12.45 كۇب مېتر سۇ چىقتى.

3) ئاقكۆل تۈزۈلمىسىدىكى شايار 17 - قۇدۇقنى 1991 - يىل 5 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ئوتتۇرا تېرىشاس ئوتدېلى ئوتتۇرا نېفىت گۇرۇپپىسىنىڭ 4656 مېتردىن 4670 مېترغىچە بولغان ئارىلىقىدىن تۆشۈك ئېچىپ، بەش مىللىمېترلىق شتۇتسىر بىلەن سىنىغاندا، دەسلەپتە كۈنىگە 64.6 كۇب مېتر نېفىت، 35 مىڭ 880 كۇب مېتر تەبىئىي گاز چىقتى. بۇ، ئاقكۆل تۈزۈلمىسىدىكى شايار 18 - قۇدۇقىدا بۆسۈش ھاسىل بولغاندىن كېيىن تېرىشاس سىستېمىسىدىن سانائەت نېفىت ئېقىمى چىققان يەنە بىر قۇدۇق.

4) دەريا بويى تۈزۈلمىسىدىكى شايار 35 - قۇدۇقىنىڭ تېرىشاس سىستېمىسى يۇقىرى، ئوتتۇرا، تۆۋەن نېفىت گۇرۇپپىلىرىنىڭ ھەممىسىدىن نېفىت چىقتى. 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 22 - كۈنى ئوتتۇرا نېفىت گۇرۇپپىسىدىن تۆشۈك ئېچىپ، ئالتە مىللىمېترلىق شتۇتسىر بىلەن سىناق قىلىغاندا، دەسلەپتە كۈنىگە 89.5 كۇب مېتر نېفىت، 100 مىڭ كۇب مېتردىن ئارتۇق تەبىئىي گاز چىقتى.

5) دەريا بويى تۈزۈلمىسىدىكى شايار 32 - قۇدۇقى («058» تۇردىكى ئۇلگىلىك قۇدۇق) نىڭ

ترىئاس سىستېمىسى ئوتتۇرا نېفىت گۇرۇپپىسىدىن نېفىت تەركىبلىك كېرىن ئېلىندى، 4331.5 مېتردىن 4341 مېترغىچە بولغان ئارىلىقتا قۇدۇق ئۆلچەپ چۈشەندۈرۈلگەندە نېفىت قاتلىمى قېلىنلىقىنىڭ ئون مېتر ئىكەنلىكى ئېنىقلاندى. بۇنىڭدىن باشقا، ئوتتۇرا تاشكۆمۈر سىستېمىسىنىڭ 4609.9 مېتردىن 4664 مېترغىچە بولغان ئارىلىقىدا قۇدۇق ئۆلچەپ چۈشەندۈرۈلگەندە تۆت قەۋەت دەز قاتلام بارلىقى ئېنىقلاندى، قۇدۇقتىن كۆپ قېتىم نېفىت ئېقىپ قالدى. قۇدۇق ئۆلچەپ چۈشەندۈرۈلگەندە يەنە ئىلگىرىكى تاشكۆمۈر ئوتدېلىدا گاز بار قاتلامدىن تۆتى بارلىقى، قېلىنلىقىنىڭ 5.16 مېتر ئىكەنلىكى ئېنىقلاندى. شۇنىڭ ئۈچۈن شايار 32 - قۇدۇقىنىڭ ترىئاس، تاشكۆمۈر سىستېمىلىرىدىن نېفىت - گاز ئېقىمى تېپىلىشىدىن ئۈمىد بار.

6) قىزىلسۇ تۈزۈلمىسىدىكى شايار 24 - قۇدۇقىنىڭ ئىلگىرىكى بور ئوتدېلىدىن نېفىت سىڭگەن قۇم جىنس بايقالدى.

كاڭ يۈجۈ

شەرقىي شىنجاڭ رايونىدا نېفىت - گاز چارلاش ئەھۋالى

سەنتاڭخۇ ئويمانلىقى بۇ، 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە نېفىت - گازنى باھالايدىغان چارلاش تۈرى قىلىپ بېكىتىلدى. ئويمانلىقنىڭ كۆلىمى تەخمىنەن 22 مىڭ كۋادرات كىلومېتر، شىمالدىن غەربكە كېڭەيگەن بولۇپ، گېرىتسىن ھەرىكىتىدە شەكىللەنگەن پۈرۈلمىلەر ئاساسىدا تەرەققىي قىلغان، ئوتتۇرا يېڭى ھايات ئىراسىدا ئۈزۈلۈپ ئولتۇرۇشقان تاغلار ئارىسىدىكى ئويمانلىق بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

1991 - يىلى ئورۇندالغان خىزمەت مىقدارى تۆۋەندىكىچە: ئېغىرلىق كۈچى جەھەتتىن (1:200000 ماسىشتابلىق) چارلانغان كۆلەم 10 مىڭ 616 كۋادرات كىلومېتر، يەر تەۋرىتىپ (ئىككى يۆنىلىشلىك) چارلانغان كەسمە يۈز 353.1 كىلومېتر.

ئوردوۋىك سىستېمىسى: خۇاڭساۋپو گۇرۇپپىسى (O_2-3hc) ھاك جىنس، قۇم جىنس، فىللىت، تارىشاسىمان جىنس، مەرمەر جىنس ۋە مېرگىل قاتارلىقلاردىن تەركىب تاپقان.

سىلۇر سىستېمىسى: ئويمانلىقنىڭ جەنۇبىي چېتىگە تارقالغان، ئۇ، لىتتورال — تېيىز دېڭىز فاتسىيىلىك كۇلرەڭ قېتىشقان جىنس ئارىسىغا ھاك جىنس، قۇرام تاش جىنس قىستۇرۇلغان، قېلىنلىقى 400 مېتر.

دېۋون سىستېمىسى: تېيىز دېڭىز — دېڭىز بىلەن قۇرۇقلۇق بىرىككەن فاتسىيىلىك قېنىق يېشىل، قېنىق بىنەپشەرەڭلىك يانارتاغ ئۇۋاق جىنسلىرى ئارىسىغا باشقا جىنسلار قىستۇرۇلغان بولۇپ، قېلىنلىقى 1500 مېتر.

تاشكۆمۈر سىستېمىسى: ئاستى قىسمى دېڭىز بىلەن قۇرۇقلۇق بىرىككەن فاتسىيىلىك يانار تاغ ئۇۋاق جىنسلىرى ئارىسىغا قۇم جىنس، قۇرام تاش جىنس ۋە يانار تاغ لاۋا جىنسلىرى قىستۇرۇلغان بولۇپ، قېلىنلىقى 10 مىڭ 500 مېتر؛ يۇقىرى قىسمى لىتتورال — تېيىز دېڭىز فاتسىيىلىك ھاك جىنسلار ۋە ئۇۋاق جىنسلاردىن ئىبارەت.

پېرم سىستېمىسى: ئاستى قىسمىدا قۇرۇقلۇق فاتسىيىلىك يانار تاغ جىنسلىرى، يانار تاغ ئۇۋاق جىنسلىرى كەڭ تارقالغان بولۇپ، ئارىسىغا نېپىز تۇرۇق ۋە كۆمۈر قاتلىمى قىستۇرۇلغان؛ يۇقىرى قىسمىدا قۇرۇقلۇق فاتسىيىلىك يانار تاغ جىنسلىرى، ئۇۋاق جىنسلار تارقالغان بولۇپ، ئۈستىگە ھاك جىنس، سېغىزلىق ھاك جىنس، سىلانس قىستۇرۇلغان.

ترىئاس سىستېمىسى: بىر يۇرۇش قۇم ۋە قورام تاشتىن ئىبارەت.

يۇرا سىستېمىسى: ئاساسەن ئويمانلىقنىڭ جەنۇبىي چېتىگە تارقالغان، ئويمانلىقنىڭ ئاز - تولا ئېچىلىپ قالغان جايلىرىدا كېيىنكى يۇرا گۇرۇپپىسى كەمچىل. ئوتتۇرا، ئىلگىرىكى يۇرا گۇرۇپپىلىرى دەريا - سازلىق فاتسىيىلىك كۆمۈر تەركىبلىك ئۇۋاق جىنسلاردىن ئىبارەت.

رايون تۈزۈلمىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى:

ئىلگىرىكى تاشكۆمۈر سىستېمىسى ۋە ئۇنىڭدىن بۇرۇنقىسىدا گېرىتسىن ھەرىكىتىدە شەكىللەنگەن پۈرۈلمە — ئۇل، ئوتتۇرا تاشكۆمۈر — پېرم

سىستېمىسى — ئاساس، ئوتتۇرا يېڭى ھايات گۈرۈپپىسى — يېپىنچا بولغان.

بۇ ئويمانلىق جۇڭغار، تۇرپان - قۇمۇل ئويمانلىقلىرىنىڭ بىر بۆلىكى بولۇپ، ئىلگىرىكى قەدىمكى ھايات ئېراسى يېرىق جىلغا ئويمانلىق، كېيىنكى قەدىمكى ھايات ئېراسى بىر - بىرىگە سوقۇلۇش باسقۇچى، ئوتتۇرا يېڭى ھايات ئېراسى ئېچكى قۇرۇقلۇق ئويمانلىقىنىڭ تەرەققىيات باسقۇچى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

تۈزۈلمە بۆلەكلىرىنى جەنۇبىي يانتۈلۈق، مەركىزي ئولتۇرۇشما، شىمالىي ئۈزۈك كۆتۈرۈلمە دەپ ئۈچ بۆلەككە بۆلۈشكە بولىدۇ. مەركىزي ئولتۇرۇشمىنىڭ يېپىنچا قاتلىمىنىڭ قېلىنلىقى 6000 مېتردىن ئاشىدۇ.

نېفىت پەيدا قىلغۇچى جىنسلار: كېيىنكى پېرم ئوتدېلىدا سۇس رەڭلىك گىل جىنسىنىڭ قېلىنلىقى 280 مېتر، ئوتتۇرا ۋە ئىلگىرىكى يۇرا ئوتدېلىدا سۇس رەڭلىك گىل جىنسىنىڭ قېلىنلىقى 220 مېتر بولۇپ، يەر شارى خىمىيىسى جەھەتتە ئۆلچەمگە يەتكەن. شۇنىڭ ئۈچۈن سەنتائۇ ئويمانلىقىنىڭ نېفىت - گاز چىقىش ئىستىقبالى خېلى ياخشى.

سەيۈيۈ ئولتۇرۇشمىسى 1989 - يىلى سەيۈيۈ پارامېتر 1 - قۇدۇقىدا تۇنجى بۆسۈش ھاسىل قىلىنغاندىن كېيىن، يەر تەۋرىتىش خىزمىتى كۆپلەپ ئىشلەندى. 1991 - يىلى جەنۇبىنى ئىمكان قەدەر بالدۇرراق كېڭەيتىپ، نېفىت - گاز زاپىسىنى قولغا كەلتۈرۈش ئۈچۈن، سەيۈيۈ تۈزۈلمىسىدە ئۈچ يۆنىلىشلىك يەر تەۋرىتىش كۆلىمى 92.71 كۋادرات كىلومېترغا يەتكۈزۈلدى؛ شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئۇنۇمۇپرسال تەتقىقات خىزمىتى كۆچەيتىلىپ، تەۋرىتىلگەن 30 كەسمە يۈز چوڭقۇرلۇقى، گېئولوگىيىلىك كەسمە يۈزىدىن ئۈچى كۆزىتىلدى ھەمدە يېڭىدىن يەنە بىر قىسىم ئەۋرىشكە ئېلىندى. گېئولوگىيە جەھەتتىن مۇنداق يېڭى تونۇش ھاسىل قىلىندى: (1) ئىلگىرىكى پېرم ئوتدېلىسى كەڭ تارقالغان ھەمدە ئۇنىڭدا مەلۇم قېلىنلىقتىكى نېفىت ھاسىل قىلغۇچى جىنسلار بولۇپ، يەر شارى خىمىيىلىك تەھلىلدە ئۆلچەمگە يەتكەن، نېفىت - گاز ھاسىل بولۇشتا يوشۇرۇن كۈچكە ئىگە. (2) كېيىن ھاسىل بولغان داۋانچىڭ ئولتۇرۇشمىسىدىكى نېفىت ھاسىل قىلغۇچى جىنسلارنىڭ قېلىنلىقى چوڭ، نېفىت ھاسىل قىلىش خۇسۇسىيىتى ياخشى بولۇپ، غەربىي قىسمىدىكىسى ھاسىل بولغان يۇڭنېڭ ئولتۇرۇشمىسىغا قارىغاندا ئەۋزەللىككە ئىگە، شۇڭا داۋانچىڭ ئولتۇرۇشمىسىنى چارلاشنى تېزلىتىش كېرەك. (3) بور سىستېمىسى كەڭ تارقالغان ھەمدە ئوخشاش بولمىغان قاتلاملار ئوستىگە يېپىلغان. پېرم دەۋرىدە يۇڭنېڭ ئولتۇرۇشمىسى بىلەن داۋانچىڭ ئولتۇرۇشمىسى بىر - بىرىگە تۇتىشىپ كەتكەن، ئوتتۇرىسىدىكى سەنگېجۇڭ چوقچايمىسىدا پېرم سىستېمىسى كەم، بۇ، كېيىنكى باسقۇچتىكى يالىنىش تەسىرىنىڭ نەتىجىسى.

كاك يۇجۇ

دۆلەتلىك پەن - تېخنىكا ئۈتكىلىگە ھۆجۇم قىلىش تۈرى «85 — 101»

«85 — 101» (تارىم ئويمانلىقىدىكى نېفىت - گاز بايلىقى) تۈرىنى دۆلەت گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنىستىرلىكى، جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز باش شىركىتى، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى، دۆلەت ماۋارىپ كومىتېتى ئورتاق ئۈستىگە ئالدى.

گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنىستىرلىكى سىستېمىسى ئۈچ تېمىنى يەنى«85 — 101 — 02»، «85 — 101 — 04»، «85 — 101 — 06» تېمىلىرىنى ئۈستىگە ئالدى. بۇ تېمىلارنىڭ ئىچىدە 1.دەرىجىلىك مەخسۇس تېما 17،2 - دەرىجىلىك مەخسۇس تېما 69. بۇلارغا 35 ئورۇن (بۇنىڭ ئىچىدە پەن تەتقىقات ئورنى 12، ئىشلەپچىقىرىش ئورنى 18، ئالىي مەكتەپ بەش) دىن 953 نەپەر پەن-تېخنىكا خادىمى قاتناشتى. بۇلار ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 251، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 368.

1991 - يىلى تۈرلەرنىڭ ھەممىسىدە ئومۇمىيۈزلۈك ئىش باشلاندى. دالىدا جەمئىي 16 مىڭ 714 مېتر كەسمە يۇز كۆزىتىلدى، ئەملىي ئۆلچەنگەن يەر قاتلىمىنىڭ كەسمە يۇزى 1370 مېترغا

يەتتى، 30 دەچچە قۇدۇق كېرىن ئېلىپ كۆزىتىلدى، يەر تەۋرىتىپ چارلانغان 20 مىنۇت مېتردىن كۆپ كەسمە يۈز ماتېرىيال ئېلىپ چۈشەندۈرۈلدى. 2269 ئەۋرىشكە ئېلىنىدى، 16 ئاساسىي خەرىتە سىزىلدى.

مۇھىم تەتقىقات نەتىجىلىرى:

1) مارالبېشى — مەكىت رايونى توغرىسىدا يېڭى تونۇش ھاسىل قىلىندى:

(1) مارالبېشى كۆتۈرۈلمىسى ئىلگىرىكى قەدىمكى ھايات ئېرا‌سىدىن تارتىپ كۆتۈرۈلۈشكە باشلىغان، كېمبېرى - ئوردوۋىك سىستېمىسى ئاۋاتتىن مارالبېشى تەرەپكە قاراپ نېپىزلەپ بارىدۇ؛ تاشكۆمۈر دەۋرىگە كەلگەندە كۆتۈرۈلۈش روشەنلەشكەن، كېيىنكى پېرم ئېپوخاسى - ئوتتۇرا ھايات (مىزوزوي) ئېرا‌سىدىن تارتىپ كونا 3 - دەۋرنىڭ ئاخىرىغىچە چۆكۈندىلەرنى قوبۇل قىلغان، چۆكۈندىلەر مىئوتسېن ئىپوخاسىدىن باشلاپ چۆكۈپ، مىئوتسېن ئوتدىلى ۋە 4 - دەۋر سىستېمىسى ئومۇمىيۈزلۈك ھاسىل بولغان.

(2) پروتېروزوي - كېمبېرى - ئوردوۋىك سىستېمىسىنىڭ قېلىنلىقى چوڭ، تارقىلىشى كەڭ. لېكىن كېمبېرى - ئوردوۋىك سىستېمىسى مەكىت تەرەپكە قاراپ يانتۇلۇشىپ، نېپىزلەپ بارىدۇ؛ تاشكۆمۈر - پېرم سىستېمىسى مارالبېشى كۆتۈرۈلمىسىدىن مەكىت تەرەپكە قاراپ يانتۇلۇشىپ قېلىنلاپ بارىدۇ.

(3) بۇ رايونىنىڭ كېمبېرى - ئوردوۋىك سىستېمىسى ۋە تاشكۆمۈر سىستېمىسىدىكى نېفىت ھاسىل قىلغۇچى جىنسلارنىڭ قېلىنلىقى چوڭ، تارقىلىشى كەڭ. بولۇپمۇ مارالبېشى كۆتۈرۈلمىسى ئاۋات ئۈزۈك ئولتۇرۇشمىسى بىلەن ئويمانلىقنىڭ غەربىي جەنۇبىدىكى نېفىت ھاسىل قىلغۇچى ئولتۇرۇشما ئارىسىغا قىسىلغان، ئۇ، نېفىت - گاز سىلجىيىش يۈزلىشى بولۇپ، نېفىت - گاز چىقىش ئىستىقبالى ياخشى، چوڭ نېفىت - گازلىقىنى ئىزدەشكە پايدىلىق رايون.

2) ئاقسۇ كۆتۈرۈلمىسىدە قەدىمكى نېفىت ئۈزۈمى بايقالدى. ئاقسۇ - كەلپىن - ئۇچتۇرپان‌ئا‌رىلىقىدا ئوردوۋىك سىستېمىسى، سىلۇر سىستېمىسى ۋە تاشكۆمۈر سىستېمىسىدىن قەدىمكى نېفىت ئۈزۈلىرى بايقالدى. يۇقىرىقى دەۋرلەردىكى قۇم جىنسلاردا خېلى قېلىن ئاسفالتلىق قۇم جىنسلار بار. ھاك جىنسى — دولومىت جىنسلىرىدا كۆپ مىقداردا ئاسفالت بار ۋە ئۈلارنىڭ كرىستال تۈشۈكچىلىرىدە قويۇق نېفىت بار. ئوردوۋىك سىستېمىسى — سىلۇر سىستېمىسىدىكى قەدىمكى نېفىت ئۈزۈلىرى گېرىتسىن دەۋرىنىڭ ئاخىرقى مەزگىلىدە يۈزۈلغان، تاشكۆمۈر سىستېمىسىدىكى قەدىمكى نېفىت ئۈزۈلىرى يەنشەن — ھىمالايا دەۋرىدە پەيدا بولغان دەپ ھۆكۈم قىلىشقا بولىدۇ، يېپىنچا گەۋدە چوڭ كۆمگۈچى بولىدىغان بولسا، ئۇنىڭ ئاستىدا نېفىت - گازلىق (نېفىت - گاز ئۈزۈمى) بولۇشى ئېھتىمالغا يېقىن. نېفىت ئىزدەش ئىستىقبالىنى كېڭەيتىش ئۈچۈن، بۇ رايوندىكى يېپىنچا گەۋدىنىڭ نېفىت تىزگىنلىشى ئۇسۇلىدىكى تەتقىقاتنى كۈچەيتىش كېرەك.

3) شىمالىي تارىم ئاقكۆل رايونىنىڭ تېرىئاس سىستېمىسىدىكى نېفىت - گازلىق توغرىسىدا يېڭى قاراش ھاسىل قىلىندى:

(1) تېرىئاس سىستېمىسى بۇ رايوندا كەڭ تارقالغان بولۇپ، شىمالى چوڭقۇر، جەنۇبى تېپىز كۆمۈلگەن، جەنۇبى قېلىن، شىمالى نېپىز.

(2) تېرىئاس سىستېمىسىدا يۇقىرى، ئوتتۇرا، تۆۋەن نېفىت گۇرۇپپىلىرى بار.

(3) نېفىت - گاز ئۈزۈلىرى توغرا يۆنىلىشلىك تارقالغان: ئاققۇم (جەنۇبىي بۇگۇر) تۈزۈلمىسىنىڭ ئاساسەن يۇقىرى نېفىت گۇرۇپپىسىدا نېفىت بار؛ ئاقكۆل (ساڭتام) تۈزۈلمىسىنىڭ ئاساسەن تۆۋەن نېفىت گۇرۇپپىسىدا نېفىت بار، دەريا بويى - ساڭتام تۈزۈلمىسىنىڭ يۇقىرى، ئوتتۇرا، تۆۋەن نېفىت گۇرۇپپىلىرىنىڭ ھەممىسىدە نېفىت بار، لېكىن ئوتتۇرا نېفىت گۇرۇپپىسى ئاساس.

(4) نېفىت - گاز بىلەن سۇنىڭ مۇناسىۋىتى: ئاققۇمدىكىلىرى، كۆپىنچە، ئەتراپىدا سۇ قاتلىمى بار نېفىت - گاز ئۈزۈسىغا؛ ئاقكۆل - دەريا بويى - ساڭتامنىڭ يۇقىرى نېفىت گۇرۇپپىسىدىكىلىرى ئەتراپىدا سۇ بار كاللەكسىمان نېفىت - گاز ئۈزۈسىغا، ئوتتۇرا، تۆۋەن نېفىت گۇرۇپپىلىرىدىكىلىرى تېگىدە

سۇ بار كاللەكسىمان نېفىت ـ گاز ئۇۋىسىغا كىرىدۇ. تەبىئىي گاز شىمالدىن جەنۇبقا قاراپ كۆپىيىپ بارىدۇ. نېفىت گۇرۇپپىلىرىدا يەر قاتلاملىرىنىڭ بېسىم كوئېففىتسېنتلىرى ئوخشاپ كېتىدۇ. لېكىن نېفىت بىلەن سۇنىڭ بىر تۇتاش چېگرىسى يوق، يەنى نېفىت گۇرۇپپىلىرىنىڭ نېفىت بار كۆلىمى ئوخشاش ئەمەس، نېفىت ـ سۇ چېگرىسىنىڭ دېڭىز يۈزىدىن ئېگىزلىكىمۇ ئوخشاش ئەمەس.

(5) نېفىت ـ گازنىڭ خۇسۇسىيىتى: ئاققۇمدا ماسسىسى ئوتتۇرا ھال نېفىت ئاساسىي ئورۇندا تۇرىدۇ؛ ئاقكۆل رايوندا ماسسىسى ئوتتۇرا ھال نېفىت بىلەن قېتىشقان نېفىت بىرلىكتە مەۋجۇت؛ دەريا بويى — ساڭتامدا قېتىشقان گاز بىلەن يېنىك نېفىت ئاساسىي ئورۇندا تۇرىدۇ.

(6) بۇ رايوندا تۆۋەن دەرىجىدە ئاستىلاش خاراكتېرىدىكى تۇزۇلمە ۋە جىنس خاراكتېرلىك نېفىت تىزگىنلىگۈچى ئامىللارنىڭ ئاساس ئىكەنلىكى يەنىمۇ ئىسپاتلاندى.

ئەسلىدە شىمالىي ئېگىز، جەنۇبىي ئوي ئاقكۆل ـ دەريا بويى رايونى گېرىتسىن ـ ھىندىچىن دەۋرىدىن كېيىن تەدرىجىي ھالدا شىمالغىلا زور دەرىجىدە قىيسايغان (ئۇنىڭ ئۈستىدە بىرنەچچە رەت تۇزۇلمە بەلباغ بار)، شۇنىڭ ئۈچۈن نېفىت ـ گاز جەنۇبقا قاراپ سىلجىغان، يىغىلغان بولۇشى مۇمكىن. شۇڭا بۇ رايوننىڭ جەنۇبىدىكى تارىم بويلىرىدا ھەم ترىئاس سىستېمىسى قۇملىرى تارقالغان، ھەم تۇزۇلمىنىڭ ئورنى بىرقەدەر ئېگىز، ئۇ ئەھمىيەت بېرىشكە تېگىشلىك يېڭى رايون ھېسابلىنىدۇ.

كاڭ يۇجۇ

ئۇرۇمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى

ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

ئۇرۇمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى 1991 ـ يىلى زاۋۇتنى قاتتىق باشقۇرۇش، باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش، كۆرسەتكۈچكە يېتىش، ئۇنۇمنى ئاشۇرۇشتا چىڭ تۇرۇپ، «نېفىت ئايرىشتا رېكورت يارىتىش، خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلەپچىقىرىشتا كۆرسەتكۈچكە يېتىش، مەھسۇلات قىممىتىنىمۇ، مەھسۇلات سېتىشنىمۇ مىلياردە يۈەنگە يەتكۈزۈش، پايدا، باجنى 100 مىليون يۈەندىن ئاشۇرۇش» نىشانىنى ئەمەلگە ئاشۇردى.

1) ئىشلەپچىقىرىش كۆرسەتكۈچىدە رېكورت يېڭىلاندى.

نېفىت ئايرىش ئىشلەپچىقىرىشى: مۇشۇ بىر يىلدا 1 مىليون 804 مىڭ 500 توننا نېفىت پىششىقلاندى، بۇ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 5.52% ئاشتى؛ بېنزىن، دىزېلىن، ئاۋىئاتسىيە بېنزىنى قاتارلىق يېنىك ماي مەھسۇلاتلىرىدىن 1 مىليون 120 مىڭ 100 توننا ئىشلەپچىقىرىلدى، بۇ، 11.29% ئاشتى؛ نېفىت كوكسىدىن 29 مىڭ 800 توننا ئىشلەپچىقىرىلدى، بۇ، بەش ھەسسە ئاشتى؛ ئاسفالت قاتارلىق مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىشتا پىلان خېلى ياخشى ئورۇندالدى.

خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلەپچىقىرىشى: مۇشۇ بىر يىلدا 303 مىڭ 500 توننا بىرىكمە ئامياك ئىشلەپچىقىرىلدى، بۇ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 11.39% ئاشتى؛ 520 مىڭ 100 توننا ئۇرېيە ئىشلەپچىقىرىلدى، بۇ، 13.01% ئاشتى. بىرىكمە ئامياك، ئۇرېيە قۇرۇلمىلىرىنىڭ مەھسۇلاتى تۇنجى قېتىم لايىھىدىكى ئىقتىدارغا يەتتى.

خالتا ئىشلەپچىقىرىشى: مۇشۇ بىر يىلدا سۇلياۋ خالتىدىن 14 مىليون 650 ى ئىشلەپچىقىرىلدى، بۇ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 19.92% ئاشتى.

2) ئىقتىسادىي ئۇنۇم يەنە يۇكسەلدى. مۇشۇ بىر يىلدا سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 135 مىليون يۈەن (1990 ـ يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 12.32% ئاشتى. سېتىش كىرىمى 1 مىليارد 179 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 30.9% ئاشتى؛ پايدا، باج 102 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 27.07% ئاشتى؛ پايدا 14 مىليون 30 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، پايدا مەنپىي سان بولۇشتەك ئەھۋال ئۆزگەرتىلدى.

3) ئىشلەپچىقىرىش بىخەتەرلىكى جەھەتتە ئېغىر

ئوت ئاپىتى، پارتلاش ھادىسىسى، ئېغىر ئۈسكۈنە ھادىسىسى، ئېغىر يارىدار بولۇش، ئۆلۈش ھادىسىسى يۈز بەرمەسلىك ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى، ئادەتتىكى ھادىسىلەر 1990 - يىلدىكىدىن %10.7 ئازايدى.

4) قۇرۇلمىلارنىڭ كۆرسەتكۈچىگە يەتكۈزۈش مەركەز قىلىنغان «سۈپەت، تۇر، ئۇنۇم يىلى» پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. ئومۇمىيۈزلۈك سۈپەت باشقۇرۇش تېلېۋىزىيە لېكسىيىسىدىن مەملىكەت بويىچە بىر تۇتاش ئېلىنغان ئىمتىھانغا 442 كىشى قاتناشتۇرۇلدى، ئۇلاردىن گۇۋاھنامە ئالالىغانلارنىڭ نىسبىتى %33.99 كە يەتتى؛ زاۋۇت بويىچە سۈپەت باشقۇرۇش مۇۋەپپەقىيىتىدىن 17 سى ئېلان قىلىندى؛ تۆت سۈپەت باشقۇرۇش گۇرۇپپىسى جۈملىگە نېغىت خىمىيە سانائىتى باش شىركىتى ۋە ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن مۇنەۋۋەر سۈپەت باشقۇرۇش گۇرۇپپىسى بولۇپ باھالاندى. سۈپەت باشقۇرۇش ئۇلچىمىدىن 11 ى، تېخنىكا ئۇلچىمىدىن 24 ى تۈزۈپ چىقىلدى؛ مەھسۇلاتلارنىڭ سۈپىتىنى ئۆتكەلدىن ئۆتكۈزۈش چىڭ تۇتۇلۇپ، 90 - نومۇرلۇق بېنزىننى گۈملۈرتسىزلاشتۇرۇش، ئىسپىرتسىز-لاشتۇرۇش تېخنىكىسىدا ئۆتكەلدىن ئۆتۈش ۋە نېغىت كوكسىنىڭ سۈپىتىنى ياخشىلاش ھەم ئۇستۇرۇش، شۇنىڭدەك ئاسفالت ۋە ئاۋىئاتسىيە بېنزىنىنىڭ سۈپىتىنى تېخنىكىلىق ئۆتكەلدىن ئۆتكۈزۈش ئىشقا ئاشۇرۇلۇپ، ئۇلچەمگە مۇۋاپىق 90 - نومۇرلۇق بېنزىن ۋە ئۇلچەمگە مۇۋاپىق ئاۋىئاتسىيە بېنزىنى ئىشلەپچىقىرىلدى. ئاسفالت ۋە نېغىت كوكسىنىڭ سۈپىتىمۇ كۆرۈنەرلىك ئۇستى؛ يېڭى مەھسۇلات ئىشلەش چىڭ تۇتۇلۇپ، قايتا تەرتىپكە سېلىنغان قۇرۇلما ئىشقا سېلىنىپ، ئۇلچەمگە مۇۋاپىق قېنىل ئىشلەپچىقىرىلدى؛ يېڭىدىن قۇرۇلغان تۇرلەرنى سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇش چىڭ تۇتۇلدى، ئۇزۇن تالا ئىشلەش قۇرۇلمىسى سىنىلىنىپ، ئۇلچەمگەمۇۋاپىق مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىلدى. خۇرۇج قوشۇلغان 35 - نومۇرلۇق يېنىك دىزېلنى سىناپ ئىشلەپچىقىرىشتا مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلىپ، شىنجاڭنى 35 - نومۇرلۇق دىزېلىن بىلەن تەمىنلەشتىكىنى جىددىيلىك ئومۇمىيۈزلۈك پەسەيتىلدى، ئەلا سۈپەتلىك كوكس ۋە ئوخشاش خۇسۇسىيەتلىك كوكس تەتقىق قىلىنىپ ئىشلىنىپ، ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇش ئۈمىدى تۇغدۇلدى؛ ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات يارىتىش چىڭ تۇتۇلدى، باش شىركەت ۋە نېغىت خىمىيە سانائىتى مىنىستىرلىكى ئۈيۈشتۇرغان مەھسۇلاتلارنى باھالاشتا ئۇرۇپەنىڭ تۆت خىل باھالاش كۆرسەتكۈچى %100 كە يەتتى. «سۈپەت، تۇر، ئۇنۇم يىلى» پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلۇش ئارقىلىق مەھسۇلاتلارنىڭ سۈپىتى خېلى زور دەرىجىدە ئۆستى؛ ئايرىلغان نېغىت مەھسۇلاتلىرىنىڭ ئېكسپورت قىلىشقا لايىق بولۇش نىسبىتى %98.62 گە، ئۇرۇپەنىڭ 1 - دەرىجىلىك بولۇش نىسبىتى %100 كە، ئۇرۇپەنىڭ توختىلاشقان مەھسۇلات بولۇش نىسبىتى %98.93 كە، ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات خىللىرىنىڭ نىسبىتى %54.55 كە، سۈپەتلىك مەھسۇلات مىقدارىنىڭ نىسبىتى %89.74 كە، ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات قىممىتىنىڭ نىسبىتى %92.41 كە، مەھسۇلاتلارنىڭ تۇراقلىق بولۇش نىسبىتى %100 كە، مەھسۇلاتلارنىڭ زاۋۇتتىن چىققاندا ئۇلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى %100 كە يەتتى.

5) كارخانا باشقۇرۇش يېڭى پەللىگە كۆتۈرۈلدى. زاۋۇت بويىچە تېخنىكا ئۇلچىمىدىن 1678 ى، باشقۇرۇش ئۇلچىمىدىن 1397 سى، خىزمەت ئۇلچىمىدىن 2625 ى تۈزۈلدى. باش زاۋۇتنىڭ ئۇلچەملەشتۈرۈش ستاتىستىكىسى ساغلاملاشتۇرۇلدى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. باش زاۋۇت، 2 - دەرىجىلىك زاۋۇت، سېخ، گۇرۇپپا، ئىش ئورنىدىن ئىبارەت بەش قاتلامنىڭ قېلىپلاشقان سىستېمىسى شەكىللەندۈرۈلدى. باش شىركەت ۋە ئاپتونوم رايونلۇق كارخانىلارنىڭ دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈپ باھالىشى ھەمدە دۆلەتكە تەستىقلىتىش ئارقىلىق باش زاۋۇت 1991 - يىلى 9 - ئايدا مەملىكەت بويىچە 2 - دەرىجىلىك كارخانا قىلىپ رەسمىي ئۆستۈرۈلدى.

6) كەسىپلەشكەن باشقۇرۇشتا يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى. ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق باش شىركەت بىلەن ئالاقىلىشىش تورى ئورنىتىلدى؛

ماددي ئەشيا بىلەن تەمىنلەشتە «باش شىركەت بويىچە 1 - دەرىجىلىك ئورۇن» دېگەن نام ساقلاپ قېلىنىدى، ئۆلچەم باشقۇرۇشتا «مەملىكەت بويىچە 1 - دەرىجىلىك كارخانا» دېگەن نام ئۈدا تۆت يىل ساقلاپ قېلىنىدى ھەمدە ئۆلچەم باشقۇرۇشتا «مەملىكەت بويىچە ئىلغار كارخانا» دېگەن نامغا ئېرىشىلدى؛ مۇھىت ئاسراشتا «مەملىكەت بويىچە ئىلغار كارخانا» دېگەن نامغا ئېرىشىلدى؛ بوغالتىرلىق خىزمىتى مالىيە مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن بوغالتىرلىق خىزمىتىدە 2 - دەرىجىلىك ئورۇن بولۇپ باھالاندى؛ مۇپەتتىشلىك خىزمىتىدە «باش شىركەت بويىچە ئىلغار ئورۇن» دېگەن نامغا ئېرىشىلدى؛ يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش، ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش خىزمىتىدە باش شىركەت بويىچە ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى؛ شىنجاڭ بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن نېفىت ئايرىش خىمىيە سانائىتى كارخانىلىرىنىڭ 2 - قېتىملىق ياش ئىشچىلار تېخنىكا مۇسابىقىسىدە ئۈچ ئالتۇن مېدالغا، ئومۇمىي نومۇردا 1 - لىككە ئېرىشىلدى.

7) تېخنىكا ئۆزگەرتىشتە كۆرۈنەرلىك نەتىجە قازىنىلدى. نېفىت ئايرىشتا نورمال ۋە كېمەيتىلگەن بېسىم بىلەن تۆز ئايرىش قۇرۇلمىسى مۆكەممەللەشتۈرۈلۈپ، بېسىمنى كېمەيتىپ تۆۋەن سۇرئەتتە نېفىتنى يۆتكەش لىنىيىسى ئۆزگەرتىلىپ، ئۈچ دەرىجىلىك تۆز ئايرىش ئەملگە ئاشۇرۇلۇپ، نېفىتنىڭ سۇيىتى ۋە كېمەيتىلگەن بېسىم بىلەن چىقىرىش نىسبىتى ئۆستۈرۈلدى؛ نېفىت ئايرىشتا كاتالىزلاپ مەيدىلەش مۇنارى ۋە گاز ئايرىش قۇرۇلمىسىنىڭ بىر تەرەپ قىلىش مىقدارىنى كۆپەيتىش جەھەتتە تېخنىكا ئۆزگەرتىلىپ، قۇرۇلمىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى ئۆستۈرۈلدى. خىمىيەۋى ئوغۇت «4112» گازلاشتۇرۇش ئوچىقى، «V1 - 4113» سىستېمىسى، «0104» سوغۇق سۇ مۇنارى، «0107» ئۇچاستىكا، كۆرسەتكۈچلۈك ئەسۋابلار ۋە ئۇرۇپە قوش ئوكسىگېنلىق سۇنى ساپلاشتۇرۇش قۇرۇلمىلىرى ئۆزگەرتىلىپ، ئوسكۇنىلەرنىڭ ئىشلەش جەريانىدىكى ئىشەنچلىكلىكى ئۆستۈرۈلدى. زاۋۇت بويىچە ئوسكۇنىلەرنىڭ بېجىرىلىش نىسبىتى 98.6% كە يەتتى، سىرىپ قېلىش، ئېقىتىپ كېتىش نىسبىتى 0.26% كە چۈشتى.

8) مەبلەغ توپلاپ بىرلىكتە تىجارەت قىلىش ئاكتىپ قانات يايدۇرۇلۇپ ۋە كېڭەيتىلىپ، كارخانىنىڭ ھاياتي كۈچى ئاشۇرۇلدى. پولىئېستېر قۇرۇلۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش، كارخانىنىڭ مەبلەغ يېتىشمەسلىك مەسىلىسىنى ھەل قىلىش، ئىشلەپچىقىرىشتىن كېيىنكى يولنى راۋانلاشتۇرۇش ئۈچۈن، باش زاۋۇت نېفىت خىمىيە سانائىتى مەسئۇلاتلىرى جەھەتتىكى ئۈستۈنلۈكىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، مەبلەغ توپلاپ بىرلىكتە تىجارەت قىلىشنى ئاكتىپ قانات يايدۇردى ۋە كېڭەيتتى، بىرلىكتە تىجارەت قىلىدىغان شىركەت ئەسلىدىكى 30 دىن 39 غا كۆپەيدى. مۇشۇ بىر يىلدا نېفىت مەسئۇلاتلىرى، سۇيۇقلاشتۇرۇلغان گاز ۋە خىمىيىۋى ئوغۇت ئۈچۈن جەمئىي 121 مىليون يۈەن مەبلەغ توپلاندى.

جاۋ جىخۇاڭ

ئاساسىي قۇرۇلۇش

1991 - يىل ئۇرۇمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىدا ئاساسىي قۇرۇلۇش ئەڭ يۇقىرى پەللىگە يەتكەن يىل بولدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 354 مىليون 670 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يۇنىڭ ئىچىدە پولىئېستېر قۇرۇلۇشىغا 351 مىليون 670 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، باشقا كىچىك تېپتىكى ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرلىرىگە 3 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ ئىچىدە ئىمارەت قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ 76 مىليون 590 مىڭ يۈەن، قۇراشتۇرۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 52 مىليون 270 مىڭ يۈەن، ئوسكۇنىلەرگە سېلىنغان مەبلەغ 17 مىليون 490 مىڭ يۈەن. مۇشۇ بىر يىلدا تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە 25 مىليون 780 مىڭ يۈەن، ئوسكۇنىلەرنى چوڭ رېمونت قىلىشقا 25 مىليون 177 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

پولىئېستېر قۇرۇلۇشى: يىل بېشىدا تۈزۈلگەن پىلاندىكى ئورۇنلاشتۇرۇش بويىچە كېرىشىپ

يىغىلىش قۇرۇلمىسى، ئۈزۈن تالا قۇرۇلمىسى، قىسقا تالا قۇرۇلمىسى، يۇرۇشلەشتۈرۈش سىستېمىسى ۋە ئۈزىدىكى ئېلېكتر ئىستانسىسىدىن ئىبارەت بەش ئاساسلىق تىزگىنلىگۈچى قۇرۇلما دەل ۋاقتىدا كەلتۈرۈلدى. كىرىشىپ يىغىلىش قۇرۇلمىسىنىڭ ئالتە قەۋەتلىك جازىسى 7114 كۋادرات مېتر بولۇپ، 8 - ئاينىڭ ئاخىرى ئاساسىي جازىسى بېتون بىلەن قويۇلۇپ بولدى، يىل ئاخىردا ئۈسكۈنىلەرنى قۇراشتۇرۇش، زاۋۇت بىناسىنىڭ ئىشىك - دېرىزىلىرىنى ئورنىتىش، پار بېرىش باسقۇچىغا قەدەم قويۇلدى؛ ئۈزۈن تالا قۇرۇلمىسىنىڭ 21 مىڭ 280 كۋادرات مېترلىق ئاساسىي زاۋۇت بىناسى پوتتى، ئالدىنقى ئىگىرىش سېخى 10 - ئايدا قۇراشتۇرۇش باسقۇچىغا كىردى، كېيىنكى ئىگىرىش سېخى 10 - ئاينىڭ 31 - كۈنى ماشىنىلارنى سىناق قىلىش باسقۇچىغا كىردى، 12 - ئاينىڭ 15 - كۈنى ئالتە «DTY» ماشىنىسىدىن ئالتىسى مۇۋەپپەقىيەتلىك سىناق قىلىندى. ئىككى خىل ئۆلچەمگە مۇۋاپىق «DTY» تالاسى ئىشلەپچىقىرىلدى، ئۆلچەمگە مۇۋاپىق مەھسۇلات بولۇش نىسبىتى 96.8% كە، 1 - دەرىجىلىك مەھسۇلات بولۇش نىسبىتى 66.2% كە يەتتى؛ قىسقا تالا قۇرۇلمىسىنىڭ 10 مىڭ 212 كۋادرات مېترلىق ئاساسىي زاۋۇت بىناسىنىڭ توپا - تاش قۇرۇلۇشى ۋە بېزەش ئىشى 8 - ئايدا پۈتۈپ، ئۈسكۈنىلەرنى قۇراشتۇرۇش باسقۇچ ئىشى باشلاندى؛ پولىئېستېر-نىڭ ھەممىباب قۇرۇلۇشى ۋە سىستېمىسىنى يۇرۇشلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشى مۇددەتتىن بۇرۇن پۈتۈپ ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلدى، 9 - ئاينىڭ 4 - كۈنى باش تىرانسفورماتور ئىستانسىسىنىڭ 6000 ۋولتلىق توك قوبۇل قىلىش، 35 مىڭ ۋولتلىق، 110 مىڭ ۋولتلىق سىرتتىن كېلىدىغان توك بېسىمىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى ئوڭۇشلۇق بولۇپ، 10 - ئايدا توك ياندۇرۇش پونكىتى، ھاۋا كومپرېسسورى، ئىسقلىق ئالماشتۇرۇش پونكىتىنىڭ ھەممىسىدە ماشىنىلار سىناق قىلىنىپ، ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى، توڭلىتىش پونكىتى، سۇ ئايلاندۇرۇش پونكىتى، باك رايونى، ماتېرىيال چۈشۈرۈش پونكىتىدا ماشىنىلارنى سىناق قىلىش شارائىتى ھازىرلاندى. ماشىنا، كۆرسەتكۈچلۈك ئەسۋابلار، كۆتۈرۈش ماشىنىسى، ماتور رېمونت سېخلىرى، توپا، ياغاچ سايمانلىرىنى رېمونت قىلىش سېخلىرى ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلدى، ئۈسكۈنىلەر ئامبىرى، زاپاس سەپلىمىلەر ئامبىرى، ھەر خىل بۇيۇملار ئامبىرى، خىمىيىۋى مەھسۇلاتلار ئامبىرى، «PTA» ئامبىرى، پىششىق مەھسۇلاتلار ئامبىرى ئارقا - ئارقىدىن ئىشقا سېلىندى؛ ئۈزىدىكى ئېلېكتر ئىستانسىسى جەمئىي 68 بۆلەك قۇرۇلۇش بولۇپ، ئومۇمىي كۆلىمى 19 مىڭ 776 كۋادرات مېتر كېلىدۇ، ئاساسىي زاۋۇت بىناسى 6 - ئاينىڭ ئاخىردا قۇراشتۇرۇشقا تاپشۇرۇلدى، 1 - نومۇرلۇق ئوچاق 8 - ئاينىڭ 20 - كۈنى قۇراشتۇرۇلۇپ بولدى، 2 - نومۇرلۇق ئوچاق 10 - ئايدا قۇراشتۇرۇلۇپ بولدى ھەمدە قىش كىرىشتىن بۇرۇن ئىككى ئوچاق، ئىككى ماشىنا جايلاشتۇرۇلۇپ بولدى. زاۋۇت بىناسىنىڭ ئىشىك - دېرىزىلىرى ئورنىتىلىپ بولدى، 150 مېترلىق تۇرخۇن 7 - ئاينىڭ ئاخىرى پۈتتى، 6000 مېتر ئۈزۈنلۇقتىكى يەر ئاستى تۇرۇبا توري پۈتۈنلەي پۈتتى، ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 3.6 كىلوۋېتر ئۈزۈنلۇقتىكى تۆمۈر يولىنىڭ قۇرۇلۇشى ئاخىرلىشىش باسقۇچىغا كىردى.

چوڭ تېخنىكا تەدبىرلىرى: گاز مەيدىلەش قۇرۇلمىسى، 30 مىڭ كۇب مېترلىق ئىككى نېفىت باكى، 5000 كۇب مېترلىق تۆت بېنزىن باكى، 10 مىڭ كۇب مېترلىق ئىككى كۆتۈرمە سۇ ئامبىرى، خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ سوغۇق سۇ مۇنارى، ترانسفورماتور ئىستانسىسىنى ئۆزگەرتىش، نېفىت ئايرىشتىكى تۆتنى بىرلەشتۈرۈش توري، ئىسسىقلىق توري، ئېلېكتر توري مۇشۇ يىل ئىچىدە پۈتۈپ، ئىشقا كىرىشتۈرۈش شارائىتى ھازىرلاندى.

خەلق تۇرمۇشىغا كېرەكلىك قۇرۇلۇشلار: 1991 - يىلى قۇرۇلۇش كۆلىمى 120 مىڭ كۋادرات مېتر بولۇپ، پىلان بويىچە 74 مىڭ 658 كۋادرات مېترلىق قۇرۇلۇش پۈتتى، بۇ يىل ئىش باشلانغان قۇرۇلۇش كۆلىمى ئەڭ كۆپ، پۈتكەن قۇرۇلۇش كۆلىمى ئەڭ كۆپ، سۈپىتى ئەڭ ياخشى بولغان بىر يىل بولدى.

قۇرۇلۇش سۇپىتى: جەمئىسى 457 قۇرۇلۇش تەكشۈرۈلدى، ئۇلارنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى %100 كە، ئەلا بولۇش نىسبىتى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن %42.7 كە يەتتى. پۈتكەن 94 تۈرنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى %100 كە، ئەلا بولۇش نىسبىتى %42.5 كە يەتتى؛ پۈتكەن قۇرۇلۇشلارنىڭ كۆلىمى 119 مىڭ 928 كۋادرات مېتر بولۇپ، ئەلا بولۇش نىسبىتى %55.3 كە يەتتى.

جاۋ جىخۇڭ

قۇرۇلمىلار كۆرسەتكۈچكە يەتتى

1991 - يىلى ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىدىن جۇڭگو نېفىت خىمىيە سانائىتى باش شىركىتىنىڭ كۆرسەتكۈچىگە يېتىشكە قاتناشقان كاتالىزلاش، بىرىكمە ئامىياك، ئۈرىيە قۇرۇلمىسىدىن ئىبارەت ئۈچ يۈرۈش قۇرۇلما ئومۇميۈزلۈك كۆرسەتكۈچكە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە كاتالىزلاش قۇرۇلمىسى ھەممە جەھەتتىن كۆرسەتكۈچكە يېتىپ، تارىختا ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 730 مىڭ 300 تونىا فارافىن ئىشلەندى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 129 مىڭ 900 تونىا كۆپ؛ كاتالىزاتۇرنىڭ يەككە سەرپىياتى 0.48 كىلوگرام/تونىا بولۇپ، 0.14 كىلوگرام/تونىا تۆۋەنلىدى، ئىشلىگەن كۈنى 340 كۈنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 40 كۈن كۆپ بولدى؛ يۇندىنىڭ كېرەكسىز بولۇش نىسبىتى %3.94 بولدى، يۇندا تەركىبىدىكى نېفىت ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 83.64 مىللىگرام/لېتر بولۇپ، 1991 - يىلدىكىدىن ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 121 مىللىگرام/لېتر تۆۋەنلىدى. بىرىكمە ئامىياك، ئۈرىيە قۇرۇلمىلىرى 1985 - يىلى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلگەندىن بۇيان، ئۆزلەشتۈرۈش، قوبۇل قىلىش، ئۆزگەرتىش، مۇكەممەللەشتۈرۈش ئارقىلىق 1991 - يىلى تۈرلۈك كۆرسەتكۈچلەر ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلگەندىن بۇيانقى ئەڭ يۇقىرى سەۋىيىگە يەتتى. بىرىكمە ئامىياك، ئۈرىيە مەھسۇلاتلىرىدا قوش كۆرسەتكۈچ (بىرىكمە ئامىياك 300 مىڭ تونىا، ئۈرىيە 520 مىڭ تونىا) كە يېتىش ئەمەلگە ئاشتى؛ بىرىكمە ئامىياكنىڭ ئۈنۈمۈرسال ئېنېرگىيە سەرپىياتى 44.3 GJ/t بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.5 GJ/t تۆۋەنلىدى، ئۈرىيە -ئېنېرگىيە سەرپىياتى 584.8 كىلوگرام/تونىا بولۇپ، 0.5 كىلوگرام/تونىا تۆۋەنلىدى، ئۇلار نېفىت خىمىيە سانائىتى باش شىركىتىنىڭ دەرىجىلىك كۆرسەتكۈچكە يەتكەن قۇرۇلمىلار قاتارىغا بىر يىل بۇرۇن كىردى.

جاۋجىخۇڭ

پولىئېفىر 2 - باسقۇچلۇق قۇرۇلۇشنىڭ توختاملىق ئىمزالاش مۇراسىمى بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى

ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى پولىئېفىر 2 - باسقۇچلۇق قۇرۇلۇشنىڭ توختاملىق ئىمزالاش مۇراسىمى 1991 - يىل 6 - ئاينىڭ 8 - كۈنى بېيجىڭدا «خەلق» سارىيىدا ئۆتكۈزۈلدى. جۇڭگو نېفىت خىمىيە سانائىتى خەلقئارا ئىشلار شىركىتى، ئەنگلىيە فوستېر ھېلبېر (Foster Wheeler) ئېنېرگىيە شىركىتى، ئەنگلىيە بابكوك (Babcock) شىركىتى ۋە ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنىڭ ۋەكىللىرى توختامغا ئىمزا قويدى. گوۋۇيۈەننىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى زۇ جياخۇا، مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ ئېنماۋ، جۇڭگو نېفىت خىمىيە سانائىتى باش شىركىتىنىڭ باش جىڭلىسى شېك خۇارېن ۋە شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جىن يۈنخۇي ھەم گوۋۇيۈەننىڭ مۇناسىۋەتلىك مىنىسترلىك، كومىتېتلىرىنىڭ مەسئۇللىرى ئىمزا قويۇش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى پولىئېفىر قۇرۇلۇشى - ئىككىنچى باسقۇچلۇق قۇرۇلۇش. 1 - باسقۇچتىكى ئۈچ يۈرۈش قۇرۇلما (يىلىغا 42 مىڭ تونىا پولىئېفىر ئىشلەپچىقىرىش قۇرۇلمىسى، يىلىغا 15 مىڭ تونىا تېرىلغۇ قىسقا تالالى ئىشلەپچىقىرىش قۇرۇلمىسى ۋە يىلىغا 5000 تونىا تېرىلغۇ ئۈزۈن تالالى ئىشلەپچىقىرىش قۇرۇلمىسى) غا ۋە سىغىمچانلىقى 50 مىڭ كىلوۋاتلىق ئۈزىدىكى ئوت ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ قۇرۇلۇشىغا فرانسىيە ھۆكۈمىتى قەرز پۇل بېرىدۇ.

بۇ قۇرۇلۇشلاردا 1990 - يىل 9 - ئاينىڭ 7 - كۈنى ئىش باشلانغانىدى، 1992 - يىلى پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلىدۇ. بۇ قېتىم چەت ئەلدىن كىرگۈزۈلگەن 2 - باسقۇچتىكى ئىككى يۈرۈش قۇرۇلما (يىلىغا 75 مىڭ تونىنا پاراپېنزۇل دىمېتىل ئىشلەپچىقىرىش قۇرۇلمىسى ۋە يىلىغا 55 مىڭ تونىنا پاراكىسلول ئىشلەپچىقىرىش قۇرۇلمىسى) غا ئەنگلىيە ھۆكۈمىتى 100 مىليون فوند سterlىڭ ئارىلاشما قەرز بېرىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە پاراپېنزول دىمېتىل قۇرۇلمىسىدا ئەنگلىيە ئىمپېرىيە خىمىيە شىركىتىنىڭ تېخنىكىسى قوللىنىلىدۇ، ئەنگلىيە فوستېر ھېلبېر ئېنېرگىيە شىركىتى ھۈنەر - سەنئەت ۋە ئۇسكۇنىلەر بىلەن تەمىنلەيدۇ؛ پاراكىسلول قۇرۇلمىسىدا ئامېرىكا يەر شارى ماي مەھسۇلاتلىرى شىركىتىنىڭ تېخنىكىسى قوللىنىلىدۇ، ئەنگلىيە بابكوك شىركىتى ھۈنەر - سەنئەت ۋە ئۇسكۇنىلەر بىلەن تەمىنلەيدۇ. بۇ ئىككى قۇرۇلما قۇرۇلۇۋاتقان 1 - باسقۇچلۇق قۇرۇلۇشنىڭ تېرىلغۇ ئىشلىشى ئۈچۈن خام ئەشيا يەتكۈزۈپ بېرىدۇ. بۇ قۇرۇلۇشنى 1992 - يىلى باشلاپ، 1994 - يىلى پۈتتۈرۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈش پىلانلاندى. بۇ، شىنجاڭنىڭ پاختا - يۇڭ توقۇلما قۇرۇلمىسىنى ئۆزگەرتىپ، چېگرا رايونىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ۋە ئېلىمىز نېفىت خىمىيە سانائىتىنىڭ مۇۋاپىق ئورۇنلىشىشىنى ئېلگىرى سۈرۈشتە مۇھىم رول ئويناپدۇ.

جاۋ جىخۇك

كوللېكتىپ ئىگىلىك

1991 - يىلى ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنىڭ كوللېكتىپ ئىگىلىكى جەھەتتە ئورۇندىغان مەھسۇلات قىممىتى 46 مىليون 469 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 19.7% ئاشتى؛ سېتىش كىرىمى 39 مىليون 970 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1.4% ئاشتى؛ پايدا، بېجى 2 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 26.17% ئاشتى؛ پايدا، باج كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 1475 يۈەندىن توغرا كەلدى. 18 ئاساسىي قاتلام ئورۇندىن 14 ى ئىشلەپچىقىرىش پىلانىنى ئورۇندىدى ياكى ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

مۇشۇ يىر يىلدا 232 ئادەم ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. يىل ئاخىرىدا كوللېكتىپ كارخانىلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچى 1644 كە، ھەر خىل ئىقتىساد - تېخنىكا باشقۇرۇش خادىمى 99 غا يەتتى. «شىنخاي» شىركىتى 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 13 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ئۇلچەم ئىدارىسىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشى بىلەن، ئاپتونوم رايوندىكى كوللېكتىپ كارخانىلار ئىچىدە 1 - بولۇپ دۆلەت بويىچە 2 - دەرىجىلىك ئۇلچەمدە لايىقەتلىك ئورۇن گۇۋاھنامىسى ئالدى. «شىنخاي» شىركىتىنىڭ ھازىرقى تۇراقلىق مۇلكى 16 مىليون 990 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە ئۆز ئىلكىدىكى تۇراقلىق مۇلكى 13 مىليون 300 مىڭ يۈەن، باش زاۋۇتتىن ئىجارىگە ئالغان تۇراقلىق مۇلكى 3 مىليون 690 مىڭ يۈەن، ئۆلار تىجارەتكە سېلىنمۇاتقان مەبلەغنىڭ 18 مىليون 450 مىڭ يۈەنىنى ئىگىلەيدۇ. ئاساسلىق مەھسۇلاتلىرى 20 خىل، بۇنىڭ ئىچىدە 350 - نومۇرلۇق قارامايى قەغەز ئاپتونوم رايون بويىچە ئالا سۈپەتلىك مەھسۇلات بولدى.

كوللېكتىپ ئىگىلىكىنىڭ كۆچىنى ئاشۇرۇش ئۈچۈن، 1991 - يىلى «شىنخاي» شىركىتى نافتېن كىسلاتاسى زاۋۇتى، قەغەز ساندۇق زاۋۇتى، باسما زاۋۇتىنىڭ يېڭى زاۋۇت بىنالىرىنى يېڭىدىن قۇرۇپ بەردى، ماي قەغەز زاۋۇتىنى ئۆزگەرتتى. قەغەز ساندۇق زاۋۇتى پولىئېستېر تالاسى چىقىرىش قۇرۇلۇشى بىلەن يۈرۈشلۈك بولۇپ، جەمئىي 2 مىليون 140 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 8 - ئايدا 46 ئۇسكۇنە قۇراشتۇرۇلۇپ بولدى. شۇ يىلى «DTY» قەغەز ساندۇقىدىن 27 مىڭ 607 سى، «DTY» قەغەز تۇرۇبىسىدىن 113 مىڭ 579 ى ئىشلەپچىقىرىلدى؛ نافتېن كىسلاتاسى زاۋۇتى نېفىت ئايرىش زاۋۇتىنى مۇكەممەللەشتۈرىدىغان قۇرۇلۇش بولۇپ، ئومۇمغا جەمئىي 1 مىليون 60 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئۇ، ئاساسەن، ئىنچىكىلەپ ئايرىلغان 2 - نومۇرلۇق نېفىت كىسلاتاسى ئىشلەپچىقىرىندۇ. 7 - ئايدا قۇرۇلۇش پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى، شۇ يىلى 66.45

تونىنا نېفىت كىسلاتاسى ئىشلىدى؛ قىزىل كرىست پاراۋانلىق باسما زاۋۇتىغا، ئاساسەن، مېبېلىق، ئەقىل-ھوشى ئاجىزلار ئورۇنلاشتۇرۇلغان بولۇپ، ھازىر 39 نەپەر مېبېلىق، ئاجىز ئىشچى - خىزمەتچى بار. باسما زاۋۇتىنىڭ خىزمەت شارائىتىنى ياخشىلاش ئۈچۈن، 800 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىنىپ، يېڭى زاۋۇت بىناسى سېلىندى.

جاۋ جىخۇڭ

جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز باش شىركىتىنىڭ ترانسپورت شىركىتى

ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز باش شىركىتى ترانسپورت شىركىتىنىڭ تۇراقلىق مۇلكىنىڭ ئەسلى قىممىتى 294 مىليون 80 مىڭ يۈەنگە، ساپ قىممىتى 188 مىليون 390 مىڭ يۈەنگە، ئەمەلىي ئىگىلەنگەن تۇراقسىز مەبلىغى 37 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە، ترانسپورت بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان ئاپتوموبىل 1402 گە يەتتى. ترانسپورت بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان ئاپتوموبىللارنىڭ 647 سى شەندۇڭ «غالىبىيەت» نېفىتلىكىدە، 172 سى تارىم نېفىتلىكىدە، 154 ى تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكىدە، 233 ى شەرقىي جۇڭغار نېفىتلىكىدە، 196 سى قاراماي نېفىتلىكىدە. 1991 - يىلى شىركەت يىللىق ترانسپورت ۋەزىپىسىنى ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

1) ترانسپورت مىقدارى: يۈك توشۇش مىقدارى 4 مىليون 735 مىڭ تونناغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %10.35 ئاشتى؛ ئاۋار يۈك ئوبوروت مىقدارى 621 مىليون 340 مىڭ توننا/كىلومېتر‌غا يېتىپ، %1.22 ئاشتى.

2) سۈپەتلىك بىخەتەر مۇساپىسى 1 مىليون 525 مىڭ 806 كىلومېتر بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن %19.51 ئازىيىپ كەتتى.

3) سەرپىياتى: ھەر 100 كىلومېتر مۇساپىگە 15.92 كىلوگرام يېقىلغۇ سەرپ قىلىنىپ، بەلگىلەنگەن نورمىدىن %4.73 تۆۋەنلىدى؛ ھەر بىر بالونىنىڭ ئىشلەش مۇساپىسى 143 مىڭ 982كىلومېتر‌غا يەتكۈزۈلۈپ، بەلگىلەنگەن نورمىدىن %9.85 ئاشۇرۇلدى.

4) ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى: بارلىق خادىملارنىڭ يىللىق ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 76 مىڭ 624 تونىنا/كىلومېتر بولۇپ، %2.03 تۆۋەنلىدى؛ ئىشلەپچىقىرىشقا قاتنىشىدىغان ئىشچىلارنىڭ يىللىق ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 122 مىڭ 941 تونىنا/كىلومېتر بولۇپ، %0.8 تۆۋەنلىدى.

5) ئۈنۈمى: شىركەتنىڭ يىللىق ئومۇمىي پايدىسىدا كۆرۈلگەن پىلان خاراكتېرلىك زىيان 8 مىليون 420 مىڭ يۈەن بولۇپ، بۇ، ھەر ئاپتوموبىل/تونناغا 560.3 يۈەندىن توغرا كەلدى. توشۇش تىجارىتىدىن كىرگەن ئومۇمىي كىرىم 139 مىليون 740 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يۈكىرىغا 9 مىليون 250 مىڭ يۈەن تاپشۇرۇلدى.

6) تەننەرخ: ھەر 1000 تونىنا/كىلومېتر‌نىڭ بىرلىك تەننەرخى 222.3 يۈەنگە يېتىپ، بەلگىلىمىدىن %12.83 ئېشىپ كەتتى.

7) تۇراقسىز مەبلەغ: ھەر 100 يۈەنلىك مەھسۇلات قىممىتى ئىگىلىگەن تۇراقسىز مەبلەغ 33.26 يۈەن بولدى.

8 ترانسپورت ئۈنۈمى: ئاپتوموبىللارنىڭ بېجىرىلىشى %88.77 كە يېتىپ، 0.9 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى؛ ئاپتوموبىللارنىڭ خىزمەت ئۈنۈمى %80.44 كە يېتىپ، 3.28 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى؛ ئاپتوموبىل/تونىنا ئىشلەپچىقىرىش مىقدارى (پرىتسېپىنى قوشقاندا) 42 مىڭ 829 كىلومېتر بولۇپ، %1.41 تۆۋەنلىدى، مۇساپىدىن پايدىلىنىش ئۈنۈمى %50.24 بولۇپ، 0.04 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى.

تراںسپورت شىركىتى شىنجاڭدىكى ئوچ چوڭ ئويمانلىقتىكى نېفىتلىكلەرنى ئېچىشقا تېخىمۇ ياخشى خىزمەت قىلىش ئۈچۈن، 1991 - يىلى تەشكىلىي ئاپپاراتلارنى تەڭشەدى، بىرىنچىدىن، تارىم نېفىتلىكىنى چارلاش، ئېچىش ئۈچۈن خىزمەت قىلىدىغان ئاپپاراتلارنى تەڭشىدى. 5 - ئاينىڭ 14 - كۈنى شىركەت قۇملۇق ئاپتوموبىل ئەترىتى، ئالاھىدە ئاپتوموبىل ئەترىتى بىلەن 1 - شىركەتنىڭ كۆچادىكى قىسمىنى بىرلەشتۈرۈۋېتىش توغرىسىدا قارار چىقاردى، شۇنىڭ بىلەن تارىم تراںسپورت شىركىتى شىركەت قارمىقىدىكى ئاپپاراتنىن نىسبىيّ مۇستەقىل ئىقتىسادىي گەۋدىگە ئايلىنىپ، تراںسپورت شىركىتىنىڭ تارىم نېفىت بىرلەشمە جېڭىگە قاتناشقان قوشۇنغا بولغان بىر تۇتاش رەھبەرلىكى ۋە قوماندانلىقى ئەملگە ئاشتى. ئىككىنچىدىن، 2 - شىركەت، ئاساسەن، تۈرپان - قۇمۇل، قاراماي، شەرقىي جۇڭغار نېفىتلىكى ئۈچۈن خىزمەت قىلدى، تەكشۈرۈپ تەڭقىق قىلىش ئاساسىدا، شىركەتنىڭ تۈرپان — قۇمۇل بىرلەشمە جېڭىگە قاتنىشىدىغان كۆلىمى بېكىتىلدى، تراںسپورت شىركىتىنىڭ تۈرپان — قۇمۇل تراںسپورت قوماندانلىق شتابى قۇرۇلدى. مۇشۇنداق تەڭشەش ئارقىلىق تراںسپورت شىركىتىدە 1 - ، 3 - شىركەتلەر «غالىبىيەت» نېفىتلىكى ئۈچۈن خىزمەت قىلىدىغان، 2 - شىركەت تۈرپان - قۇمۇل، قاراماي، شەرقىي جۇڭغار نېفىتلىكلىرى ئۈچۈن خىزمەت قىلىدىغان، تارىم تراںسپورت شىركىتى تارىم نېفىتلىكى ئۈچۈن خىزمەت قىلىدىغان رايونلار بويىچە باشقۇرۇلىدىغان يېڭى ۋەزىيەت شەكىللىنىپ، 1991 - يىللىق تراںسپورت ئىشلەپچىقىرىش ۋەزىپىسىنى ئورۇنداشقا كاپالەتلىك قىلىنىپلا قالماستىن، 8 - بەش يىللىق پىلانىنى ئورۇنداش ئۈچۈنمۇ ئاساس سېلىندى.

لى جىنفا

كۆمۈر

كۆمۈر سانائىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

كۆمۈرنىڭ ئىشلەپچىقىرىلىش ۋە سېتىلىش ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىلى 21 مىليون 115 مىڭ 500 تونىنا كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىلدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن %0.54 ئارتۇق. مۇشۇ بىر يىلدا 7 مىليون 909 مىڭ تونىنا كۆمۈر سىرتقا يۆتكەلدى. بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن %0.6 ئارتۇق. بۇنىڭ ئىچىدە گەنسۇ ئۇلكىسىنىڭ خېشى كاردورى رايونىغا سېتىلغىنى 2 مىليون 332 مىڭ 100 تونىنىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %4.6 ئاشتى.

ئاساسىي قۇرۇلۇش 1991 - يىلى ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 127 مىليون 207 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يېڭىدىن قۇرۇلىدىغان، ئۈزگەرتىپ ۋە كېڭەيتىپ قۇرۇلىدىغان كان قۇدۇقلىرى (ئۈستى ئوچۇق) بويىچە 2778.5 مېتر خاك يولى قۇرۇلۇشى، 31 مىڭ 946.82 كۋادرات مېتر توپا - تاش قۇرۇلۇشى پۈتكۈزۈلدى. كىچىك تېپتىكى 11 ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرى (داۋاملاشتۇرۇلغىنى توققۇز، يېڭىدىن قۇرۇلغىنى ئىككى) نىڭ يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 860 مىڭ تونىنىغا يەتكۈزۈلدى؛ بەش تۈرە تېخنىكا ئۈزگەرتىلىپ، ئۇلارنىڭ يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 450 مىڭ تونىنىغا يەتكۈزۈلدى؛ ئىككى قۇدۇق (بىرى يېڭىدىن قۇرۇلدى، يەنە بىرىدە تېخنىكا ئۈزگەرتىلدى) ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلۈپ، يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى يەنە 120 مىڭ تونىنا ئۆستۈرۈلدى. كۆمۈرلۈك گېئولوگىيىسى تارماقلىرى 28 مىڭ 46 مېتر يەر قاتلىمىنى بۇرغىلاپ چارلىدى، ئۇلارنىڭ ئايلىق بۇرغىلاش ئۇنۇمى 373 مېترغا يەتتى. ئۇلار ئېچىشقا بولىدىغان كۆمۈر قاتلاملىرىدىن كۆمۈر ئېلىش نىسبىتىنى %80.8 كە يەتكۈزدى: 63 تۆشۈك تەشتى، ئالاھىدە دەرىجىلىك تۆشۈك نىسبىتىنى %33.3 كە يەتكۈزدى؛ تۈرلۈك گېئولوگىيىلىك ئىشلەپچىقىرىش دوكلاتىدىن بەشنى تاپشۇردى، 177 مىليون تونىنا كۆمۈر زاپاسىنى ئېنىقلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە يېڭىدىن كۆپەيگەن زاپاس 75 مىليون تونىنا. كۆمۈرلۈكتە ئوت ئۆچۈرۈش تارماقلىرى گۇچۇڭنىڭ بېيشەن كۆمۈرلۈكىدىكى ئوت ئۆچۈرۈش قۇرۇلۇشىنى مۇددەتتىن ئۇچ ئاي بۇرۇن ئورۇندىدى، ئىسىنى، يالقۇننى يوقىتىش نىشانىنى ئىشقا ئاشۇردى.

پەن تەتقىقاتى، لايىھىلەش ۋە ماڭارىپ ئىشلىرى 1991-يىلى ئاپتونوم رايونلۇق كۆمۈر سانائىتى نازارىتى «كۆمۈر سانائىتىنى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش توغرىسىدا قارار» چىقاردى، «كۆمۈر سانائىتىنى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش» پروگراممىسى ۋە «شىنجاڭ كۆمۈر سانائىتى سىستېمىسىنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ئۇچۇر خىزمىتىنىڭ تەرەققىيات پىلانى» نى ئوتتۇرىغا قويدى، «چوڭ - چوڭ پەن - تېخنىكا تۈرلىرى ۋە نۇقتىلىق كېڭەيتىش تۈرلىرىنى باشقۇرۇش چارىسى» نى تۈزۈپ چىقتى، «8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى نۇقتىلىق پەن تەتقىقات تۈرلىرى ۋە تېخنىكا كېڭەيتىشنىڭ قىبلىنامىسى» نى ئېلان قىلدى، مۇشۇ بىر يىلدا پەن تەتقىقات ۋە يېڭى تېخنىكىنى كېڭەيتىش بويىچە 13 تۈرنى ئورۇنلاشتۇردى، بۇنىڭ ئىچىدە چاستوتا ئۆزگەرتىپ سۈرئەتنى تەڭشەپ ئېنېرگىيە تېجەش تېخنىكىسىنى شامالچىدا قوللىنىش ئورۇندالدى. «KJ_3» بەلگىلىك مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق قۇدۇق ئاستىدىكى تۆمۈر يول قاتناش سىگناللىرىنى باشقۇرۇدىغان يېپىق سىستېمىسى، تەكشى بېسىملىق ئوت ئۆچۈرۈش تېخنىكىسى، سۇ ئارقىلىق سېرىق تۇپراق ئېقىتىپ يوچۇقلارنى ئېتىپ ئوت ئۆچۈرۈش تەتقىقاتى، دۆلەت بويىچە ئۆلچەمگە يەتكەن ئۆپكىگە چاڭ - توزان ئولتۇرۇشۇپ قېلىش كېسەللىكىنى ئېنىقلايدىغان رېنتىگېن پلاستىنكىسى 1991 - يىل نازارەت دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. لايىھىلەش تارماقلىرى 4074 چېرتيوژ سىزدى، تۆت قىسىملىق بىر ئومۇمىي پىلاننى دەسلەپكى قەدەمدە لايىھىلەپ چىقتى، ئىش باشلىنىدىغان 138 چېرتيوژنى خام چوت قىلىپ، ئۇلارنىڭ مەھسۇلات قىممىتىنىڭ 3 مىليون 584 مىڭ يۈەنگە يېتىدىغانلىقىنى ھېسابلاپ چىقتى. 1991-يىلى كۆمۈركان ئالىي مەكتەپلىرى ۋە تېخنىكۇملىرىغا 326 ئوقۇغۇچى (ئۆز خىراجىتى بىلەن ئوقۇيدىغان ئوقۇغۇچى 76) قوبۇل قىلىندى، 350 ئوقۇغۇچى (تېخنىكۇم ئوقۇغۇچىسى 72) ئوقۇش پۈتكۈزدى، كۆمۈركان تېخنىكا مەكتەپلىرىگە 576 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى، 503 ئوقۇغۇچى ئوقۇش پۈتكۈزدى. مۇشۇ بىر يىلدا كۆمۈر سانائىتى سىستېمىسى بويىچە جەمئىي 1071 ئىشچى - خىزمەتچى (ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىسى 295) تەربىيىلەندى.

ئىككىنى ئاشۇرۇش، ئىككىنى تېجەش ئەھۋالى كۆمۈر سانائىتى نازارىتىگە قاراشلىق ئورۇنلار مۇشۇ بىر يىلدا ئىككىنى ئاشۇرۇش، ئىككىنى تېجەش ئارقىلىق 17 مىليون 161 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلىدى. بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 27.79% ئارتۇق.

يەرلىك كۆمۈركانلار 1991 - يىلى ئالتە يەرلىك كۆمۈر باشقۇرۇش ئاپپاراتى (تۇرپان ۋىلايەتلىك كۆمۈر ئىدارىسى، تارباغاتاي ۋىلايەتلىك كۆمۈر باشقارمىسى، ئىلى ۋىلايەتلىك كان بايلىقلىرىنى ئېچىشنى باشقۇرۇش باشقارمىسى، بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق كۆمۈر سانائىتى شىركىتى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك كۆمۈر باشقارمىسى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك كۆمۈر ئىدارىسى) يېڭىدىن قۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا يەرلىك كۆمۈر كانلارغا دائىر يەتتە گېئولوگىيىلىك دوكلات (تەپسىلىي تەكشۈرۈش دوكلاتى بىر، ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش دوكلاتى تۆت، تولۇقلاپ چارلاش دوكلاتى ئىككى) قاراپ چىقىلدى، 43 مىليون 510 مىڭ توننا گېئولوگىيىلىك كۆمۈر زاپىسى ئېنىقلاندى؛ 15 لايىھە قاراپ چىقىلىپ، يەرلىك كۆمۈر كانلارنىڭ قۇرۇلۇشى زاپاس تۈرلەرگە ئىگە قىلىندى. شىخو ناھىيىسى چىگىشور كۆمۈر كانى شىنجاڭ كۆمۈر پەن تەتقىقات ئورنىنىڭ قوللىشى، قاتنىشىشى ئارقىسىدا، قاتتىق تورۇسلۇق قېلىن كۆمۈر قاتلىمىنى سېرىلىپ يۆتكىلىدىغان خارلىق سۈيۈق بېسىملىق تىرەك قويۇپ كۆمۈر قېزىش ئۇسۇلىنى سىناق قىلىشتا باسقۇچ خاراكتېرلىك نەتىجىگە ئېرىشىپ، ئاپتونوم رايوندىكى يەرلىك كۆمۈر كانلارنىڭ كۆمۈر قېزىشى ماشىنىلاشمىغان ھالەتنى بۇزۇپ تاشلىدى. بۇ، 1990-يىلنىڭ ئاخىرىدا لايىھىلىنىپ، 1991 - يىل 5 - ئايدا كاندا سىناق قىلىندى. 8 - ئاينىڭ ئاخىرلىرىدا تورۇسى ئايرىلغان قاتلامدا سىناق تەرىقىسىدە كۆمۈر قېزىلدى. يىل ئاخىرىغىچە

خىزمەت كۆلىمى 98 مېتر كېچىكرىلەپ، 17 مىڭ 300 تونىنا كۆمۈر قېزىلدى. ئالاقىدار تارماقلار تەكشۈرۈپ، سىناق قىلىنغان ئىش گورلىنىي 1 - دەرىجىلىك قىلىپ باھالىدى.

كۆمۈركان بىخەتەرلىكى 1991 - يىلى كۆمۈر كانلاردا ئۆلگەنلەر 1990 - يىلدىكىدىن %17.75 كۆپ بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە كۆمۈرى بىر تۇتاش تەقسىم قىلىنىدىغان كۆمۈر كانلاردا ھەر بىر مىليون تونىنا كۆمۈر قېزىشتا ئۆلگەنلەر نىسبىتى 0.838 بولۇپ، جۈملىگو كۆمۈرى بىر تۇتاش تەقسىم قىلىنىدىغان كۆمۈركانلار باش شىركىتى چۈشۈرگەن بىخەتەرلىكنى تەكشۈرۈش كۆرسەتكۈچى ۋە تىرىشىش نىشانىدىن تۆۋەن بولدى. دېمەك، 1990 - يىلدىكىدىن %2.56 تۆۋەن بولدى؛ يەرلىك دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كۆمۈر كانلاردا ئۆلگەنلەر 1990 - يىلدىكى بىلەن تەڭ بولدى. مىستېما سىرتىدىكى (ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى، ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش، بىناكارلىق قۇرۇلۇش قاتارلىق مىستېمىلاردىكى) كانلاردا ئۆلگەنلەر 1990 - يىلدىكىدىن %38.3 كۆپ بولدى؛ يېزا - بازار كۆمۈركانلىرىدا ئۆلگەنلەر 1990 - يىلدىكىدىن %3.36 كۆپ بولدى. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ كۆمۈرى بىر تۇتاش تەقسىم قىلىنىدىغان كانلىرى مەملىكەت بويىچە بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ئىلغارلىرى قاتارىدىن ئورۇن ئالدى. يەرلىك دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كۆمۈركانلاردا ھەر بىر مىليون تونىنا كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىشتا ئۆلگەنلەر نىسبىتى ئېنېرگىيە مىنىستىرلىكىنى چۈشۈرگەن بىخەتەرلىك كۆرسەتكۈچىدىن تۆۋەن بولدى؛ كۆمۈر سانائىتى تارازىتى قارىمىقىدىكى باشقا كارخانا، كەسىپىي ئورۇنلار ئىش ئۈستىدىكى ئۆلۈم - يېتىم ھادىسىنى تۆگەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئۈرۈمچى كان ئىشلىرى ئىدارىسىنىڭ 3500 كۈن بىخەتەر بولغان جۈملىگو كۆمۈر كانى، قۇمۇل كان ئىشلىرى ئىدارىسىنىڭ «بىسىرە» راۋان بولۇش، ئۆچتىن مۇداپىئە كۆرۈش» نى يولغا قويۇپ، 27 يىل ئۆلۈم-يېتىم ھادىسىسى سادىر قىلمىغان 1 - كانى، ئۈدا 15 يىل ئۆلۈم - يېتىم ھادىسىسى سادىر بولمىغان تۈرپان شەھەرلىك كۆمۈركان، مۇشۇ بىر يىلدا كۆمۈر كانلىرىدا ئۆلۈم - يېتىم ھادىسىسى سادىر بولمىغان قىزىلسۇ ئوبلاستى، خوتەن ۋىلايىتى قاتارلىق ئىشلەپچىقىرىشى بىخەتەر ئورۇنلار بارلىققا كەلدى.

گاۋ دېڭبىن

ئاساسىي قۇرۇلۇش ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئەھۋالى

قۇمۇل كان ئىشلىرى ئىدارىسى بېيجۇەن يانتۇ قۇدۇقىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى ئاپتونوم رايونىمىز 8 - بەش يىللىق پىلانىدىكى نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرى بولغان قۇمۇل كان ئىشلىرى ئىدارىسىنىڭ يىلىغا 600 مىڭ تونىنا كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىدىغان بېيجۇەن يانتۇ قۇدۇقىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى 1991 - يىل 6 - ئاينىڭ 16 - كۈنى پۈتۈنلەي تاماملاندى.

1 - قارارلىق قۇرۇلۇش ئۈزۈنلۇقى 725.4 مېتر كېلىدىغان ئاساسىي يانتۇ قۇدۇق، ئۈزۈنلۇقى 506 مېتر كېلىدىغان قوشۇمچە يانتۇ قۇدۇق ۋە چوڭقۇرلۇقى 220 مېتر كېلىدىغان شامال ئۆتۈشتۈرىدىغان تىك قۇدۇق قاتارلىق قۇدۇق، خالىي يوللىرى قۇرۇلۇشىنى ئۈز ئىچىگە ئالغان. تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش پىكرىدە قۇرۇلۇش سۈپىتى ياخشى بولغان دەپ قارالدى.

بېيجۇەن يانتۇ قۇدۇقىدىكى كۆمۈرنىڭ گېئولوگىيىلىك زاپىسى مول، كۆلى تاز، گۈڭگۇرت تەركىبى تۆۋەن، تاۋى كۆچلۈك بولۇپ، ئۇ، كاللەك بولۇۋالمايدىغان كۆمۈر قاتارىغا كىرىدۇ. شىنجاڭ كۆمۈركان لايىھىلەش ئورنىنىڭ لايىھىسى بويىچە قۇدۇقتا يانتۇ يەلكىلىك مېتال توردىن مۇنتىژى تورۇس ياساپ قاتلام ئايرىپ كۆمۈر قېزىش قوللىنىلدى. قۇدۇق ئاستىدىكى قوشۇمچە قاتناش يولىدا پارتلىماس چىشلىق ۋاگون شىنجاڭ بويىچە تۇنجى قېتىم قوللىنىلدى. كان قۇدۇقلىرىدا خادىملارنىڭ ئوتتۇرىچە كۈندىلىك ئىش ئۈنۈمى 2.5 تونىغا يەتتى، قۇدۇقنىڭ ئۆمرى 69.4 يىلغا يېتىدۇ.

بېيجۇەن يانتۇ قۇدۇق لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈر يولىنى قوش رېلىسلىق قىلىش قۇرۇلۇشى بىلەن يۈرۈشلىشىدىغان قۇرۇلۇش بولۇپ، ئۇ پۈتكەندىن

كېيىن گەنسۇنىڭ خېشى كارىدورى ۋە شىنجاڭنىڭ قۇمۇل ۋىلايىتىدىكى كۆمۈر جىددىيلىكى پەسىيىدۇ. بۇ رايونلارنىڭ سانائەت تەرەققىياتى ئىلگىرى سۈرۈلىدۇ.

يەكەن ناھىيىلىك كۆمۈركاننىڭ يېڭى قۇدۇق قۇرۇلۇشى

لايىھىدىكى ئىقتىدارى بويىچە يىلىغا 150 مىڭ توننا كۆمۈر قېزىلىدىغان يەكەن ناھىيىلىك كۆمۈركاننىڭ يېڭى قۇدۇق قۇرۇلۇشى 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنى رەسمىي باشلاندى. بۇ تۈر ئاپتونوم رايوننىڭ 8 - بەش يىللىق پىلانى مەزگىلىدىكى نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرىنىڭ بىرى بولۇپ، ئومۇمىي تەخمىن چوت 26 مىليون 280 مىڭ يۈەن، قۇرۇلۇش مۇددىتى 34 ئاي قىلىپ لايىھىلەندى. بۇ قۇدۇقنىڭ 1994 - يىل 7 - ئايدا پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلۈشى مۆلچەرلەندى. بۇ كان قۇدۇقى پەلەمپەيسىمان يانتۇ قۇدۇق شەكلىدە ئېچىلدى.

بارىكۆل قازاق ئاپتونوم ناھىيىلىك كۆمۈركاننىڭ يېڭى قۇدۇق قۇرۇلۇشى

بارىكۆل قازاق ئاپتونوم ناھىيىلىك كۆمۈر كاننىڭ يېڭى قۇدۇق قۇرۇلۇشى 1991 - يىل 12-ئاينىڭ 25-كۈنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنىپ رەسمىي ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. بۇ تۈردە لايىھىدىكى كۆلىمى بويىچە يىلىغا 90 مىڭ توننا كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىلىدۇ. بۇ قۇرۇلۇش 1986 - يىل 4 - ئاينىڭ 1 - كۈنى باشلىنىپ، 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 25 - كۈنى پۈتۈپ سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. يېڭى قۇدۇق قۇرۇلۇشى ياخشى قۇرۇلۇش بولۇپ باھالاندى. بۇ، قۇمۇل ۋىلايىتى بويىچە ماشىنىلىشىش سەۋىيىسى بىر قەدەر يۇقىرى كىچىك يەرلىك تايانچ كان ھېسابلىنىدۇ.

مىچۈەن ناھىيىلىك كۆمۈر كانى 2 - نومۇرلۇق قۇدۇقنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى

مىچۈەن ناھىيىلىك كۆمۈر كانى 2-نومۇرلۇق قۇدۇقنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى 1991-يىل 7-ئاينىڭ 13-كۈنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنىپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. تېخنىكا ئۆزگەرتىلگەندىن كېيىن، قۇدۇقنىڭ يىللىق كۆمۈر مىقدارى 90 مىڭ توننىغا يەتتى. يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 30 مىڭ توننا ساپ ئاشتى.

بۇ تېخنىكا ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى 1986 - يىل 6 - ئايدا باشلانغاندى. تېخنىكا ئۆزگەرتىش مەزگىلىدە ئىشلەپچىقىرىش توختىتىلمىغانلىقتىن، قۇرۇلۇش مۇددىتى ئۇزۇراپ كەتتى. 1987 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە جەمئىي 400 مىڭ توننا كۆمۈر قېزىلىپ، كارخانىنىڭ مەبلەغ يېتىشمەسلىك قىيىنچىلىقى زور دەرىجىدە پەسەيتىلدى ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىش مەزگىلىدە مەھسۇلات كېمىيىپ، ئۇنۇم تۆۋەنلەپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كىرىمى ئازىيىپ كەتمىدى.

شۇ گوجېن

گاۋ دېئېن

شىنجاڭنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلاننىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئېنىقلانغان كۆمۈر زاپىسى

شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسىنىڭ 1 - ۋە 9 -گېئولوگىيە چوڭ ئەترەتلىرى گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ئاساسەن، 6 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىنىڭ ئاخىرىدىن باشلاپ 7-بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە مەملىكەت بويىچە كۆمۈرلۈكلەرنىڭ ئىستىقبالىنى تەكشۈرۈشتە نۇقتىلىق رايون بولغان جۇڭغار ۋە تۇرپان - قۇمۇل ئويمانلىقلىرىدا نۇرغۇن تەكشۈرۈش خىزمەتلىرىنى ئىشلىدى، يەتتە يىل گېئولوگىيىلىك ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش، چارلاش ئارقىلىق كۆمۈر قاتلاملىرىنىڭ جايلىشىشى، كۆمۈر تەركىبى، كۆمۈر سۈپىتى، كۆمۈر ھاسىل بولۇش شارائىتى، كۆمۈر مىقدارىنىڭ كۆپ بولۇش قانۇنىيىتىگە دائىر بىۋاسىتە ماتېرىيالغا ئېرىشتى ھەمدە 1991 - يىل ئومۇملاشتۇرۇپ ستاتىستىكىلىدى. مەلۇماتقا قارىغاندا، جۇڭغار ئويمانلىقىدىكى «ئې»، «ف»، «گ» دەرىجىلىك كۆمۈرلەرنىڭ زاپىسى 583 مىليارد 500 مىليون توننىغا، تۇرپان-قۇمۇل ئويمانلىقىدىكى «ئې»، «ف»، «گ» دەرىجىلىك كۆمۈرلەرنىڭ زاپىسى 530 مىليارد 500 مىليون توننىغا يەتكەن، بۇنىڭ بىلەن بۇ ئويمانلىقلار دۇنيادىكى كۆمۈر توپلانغان ئون چوڭ ئويمانلىق

قاتارىغا كىرگەن.

شۇنداق بىلەن بىر ۋاقىتتا، بۇ ئىككى گېئولوگىيە ئەترىتى يەنە گېئولوگىيىلىك ماتېرىياللارنى توپلاش ئارقىلىق شىنجاڭدىكى كۆمۈر بايلىقىنىڭ ئومۇمىي مىقدارىنىمۇ مۆلچەرلىدى. شىنجاڭنىڭ «ئې»، «ف»، «گ» دەرىجىلىك كۆمۈرنىڭ زاپىسى 2 تىرىليون 100 مىليارد تونىغا يېتىدۇ. بۇ، سابىق كۆمۈر سانائىتى مىنىستىرلىكىنىڭ 80 - يىللاردىكى 2 - نۆۋەتلىك مۆلچىرىدىكى 1 تىرىليون 600 مىليارد تونىدىن 500 مىليارد تونىنا ئارتۇق. 6 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر شىنجاڭدا ئېنىقلانغان كۆمۈرنىڭ زاپىسى ۋە سانائەت زاپىسى («د» دەرىجىلىكتىن يۇقىرى) تەخمىنەن 20 مىليارد تونىنا بولغاندى، بۇ قېتىمقى تەكشۈرۈش ئارقىلىق «د» دەرىجىلىك كۆمۈر زاپىسىنىڭ 75 مىليارد 900 مىليون تونىنا ئىكەنلىكى ئېنىقلاندى. بۇ، 6 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىنىڭ ئاخىرىدىكىدىن ئۇچ ھەسسىدىن كۆپرەك ئارتۇق. 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئېنىقلانغان شىنجاڭدىكى «ئا»، «ب»، «س»، «د» دەرىجىلىك كۆمۈرلەرنىڭ زاپىسى 95 مىليارد 700 مىليون تونىنغا يېتتى.

شىنجاڭنىڭ كۆمۈر بايلىقى مول، كۆمۈر زاپىسى مەركەزلەشكەن. ئۇنىڭ 70 پىرسەنتى تەڭرىتاغنىڭ شىمالىدىكى تۇرپان، جۇڭغار ۋە ئىلى ئويمانلىقلىرىغا توپلانغان؛ خىللىرى تولۇق، 70% كۆمۈرنىڭ سۈپىتى ياخشى بولۇپ، ئۇنى ئېنېرگىيە ھاسىل قىلىشقا ئىشلەتكىلى بولىدۇ؛ كۆمۈر قاتلاملىرىنىڭ تۈزۈلۈشى ئاددىي، كۆمۈلۈشى تېيىز، قاتلىمى قېلىن، قېزىش ئەپلىك؛ قاتناش قولايلىق، تۆمۈر يولدا توشۇش شارائىتى ياخشى، ئوستى ئوچۇق كان ئېچىشقا تېخىمۇ باب كېلىدۇ.

گاۋ دېئېن

ئېۋىرغول كۆمۈر كانىنىڭ «1930» تۈز تونېلىدا كۆمۈر توشۇشنى باشقۇرۇش سىستېمىسى ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى

ئاپتونوم رايونلۇق كۆمۈر سانائىتى نازارىتى تەرىپىدىن 1991 - يىل 1 - ئاينىڭ 16 - 17 - كۈنلىرى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنغاندىن كېيىن، ئېۋىرغول كۆمۈر كانىنىڭ «1930» تۈز تونېلى (يىللىق كۆمۈر مىقدارى 600 مىڭ تونىنا) نى بۈرۈشلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشى — ئېلېكتر پاراۋۇز ئارقىلىق توشۇشنى سىگنالىلىق، توپ زەنجىرلىك، يېپىق ھالەتلىك باشقۇرۇش سىستېمىسى رەسمىي ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. بۇ قۇرۇلۇش 1990 - يىل 8-ئايدا باشلانغاندى، ھازىر 97 ئوسكۇنە قۇراشتۇرۇلدى. تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش پىكرى مۇنداق بولدى: بۇ سىستېما لايىھىدىكى تېخنىكا تەلىپىگە يەتكەن، خالىق يولىنىڭ يىللىق ئۆتكۈزۈش ئىقتىدارى ئەسلىدىكى 360 مىڭ تونىدىن 860 مىڭ تونىنا ئېتراپىغا ئۆسكەن، ئىشلەپچىقىرىش ئېھتىياجىنى قامدىيالايدۇ. ئۇ، تۈز تونېلىنىڭ مەھسۇلات ئۆلچىمىگە يېتىشكە ۋە ئىشلەپچىقىرىش كۆلىمىنى كېڭەيتىشكە ئاساس سېلىپ بەردى.

گاۋ دېئېن

قېلىپلاشقان كۆمۈر مەھسۇلاتلىرى مۇۋاپىقلىشىش ئىشلەندى

1991 - يىلى يەل قازاندا ۋە سەيلە - سايامەتكە چىققاندا تاماق ئېتىشتە، ئۆيدە ئىسسىنىشتا ئىشلىتىلىدىغان يېڭىچە يېقىلغۇ — قېلىپلاشقان كۆمۈر مەھسۇلاتى شىنجاڭ كۆمۈر پەن تەتقىقاتى ئورنى تەرىپىدىن مۇۋاپىقلىشىش ئىشلەندى ھەمدە تۈركۈملەپ ئىشلەپچىقىرىلىشقا باشلىدى.

بۇ مەھسۇلات يەل قازان كۆمۈرى ۋە ئىسسىنىش كۆمۈرى دەپ ئىككى خىلغا ئايرىلىدۇ. يەل قازان كۆمۈرى تۆت پارچە ئىتتىك تۆتىشىدىغان كۆمۈر ۋە 27 پارچە ئاساس كۆمۈردىن تەركىب تاپقان، ئېغىرلىقى 500 گرام بولۇپ، دىئامېترى 26 سانتىمېتر مىس يەل قازانغا قالانغاندا، 2500 گرام مۇنداق قاينىش ۋاقتى 25 مىنۇتتىن ئاشمايدۇ، كۆيۈش ۋاقتى 80 مىنۇتتىن ئاشىدۇ. ئىسسىنىش كۆمۈرنىڭ ئېغىرلىقى 400 گرام بولۇپ، 400℃ دىن يۇقىرى ئىسسىق بېرىش ۋاقتى 100 مىنۇتتىن ئاشىدۇ. يالقۇنى مۇۋاپىق، ھارارىتى مۇقىم، ئۆلچەملىك سەرەڭگىدىن بىر تال ياقسىلا تۇتىشىدۇ،

كۆيۈپ بولغاندىن كېيىن شاخىرى پارچىلانماي پۈتۈن چىقىدۇ.

شۇ گوجبىن

گاۋ دېڭبىن

كوللېكتىپ كۆمۈر كانلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 100 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق كۆمۈر سانائىتى نازارىتى سىستېمىسىدا كوللېكتىپ كارخانىلارنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 115 مىليون 227 مىڭ 800 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %36.62 ئاشتى، پايدا - باج 7 مىليون 112 مىڭ 300 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %14.89 ئاشتى. ئىشچى - خىزمەتچىسى 12 مىڭ 184 كە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىقتىساد، تېخنىكا باشقۇرۇش خادىمى 1166؛ ئۇمۇمىي خادىملارنىڭ ئوتتۇرىچە ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 9950 يۈەنگە يەتتى. ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 2564 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %7.6 ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 1126 سى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىش كۈتۈپ تۇرغان ياش 1017، ئۇمۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلاردىن ئاشقانلار 109. پېنسىيەگە چىققاندا، ياشانغاندا كۈتۈنۈش سۇغۇرتىسىنى يولغا قويۇش خىزمىتى باشلاندى. كۆمۈر سانائىتى نازارىتى سىستېمىسىدىكى كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى 324 كارخانا سۇغۇرتىغا تاپشۇرغان پۈل 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 1 مىليون 702 مىڭ 900 يۈەنگە، سۇغۇرتىغا قاتناشقان ئادەم 3206 گە يەتتى.

گاۋ دېڭبىن

ئېلېكتر قۇۋۋىتى

ئېلېكتر قۇۋۋىتى ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 7 مىليارد 804 مىليون كىلوۋات سائەت توك ھاسىل قىلىندى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن %11.82 ئارتۇق.

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە توك ھاسىل قىلىش گېنېراتورلىرىنىڭ ئومۇمىي سىغىمچانلىقى 2 مىليون 141 مىڭ 900 كىلوۋات (بۇنىڭ ئىچىدە سۇ ئېلېكتر گېنېراتورلىرىنىڭ 503 مىڭ 300 كىلوۋات) قا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا يېڭىدىن ئىشقا كىرىشتۈرۈلگەن گېنېراتور گۇرۇپپىلىرىنىڭ سىغىمچانلىقى 241 مىڭ 600 كىلوۋات (بۇنىڭ ئىچىدە سۇ ئېلېكتر گېنېراتورلىرىنىڭ 58 مىڭ 700 كىلوۋات) قا يەتتى. بۇ، 1990 - يىلى يېڭىدىن ئىشقا كىرىشتۈرۈلگەن گېنېراتور گۇرۇپپىلىرىنىڭ قۇۋۋىتىدىن 122 مىڭ 600 كىلوۋات كۆپ، دېمەك، 1990 - يىلى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان يېڭىدىن ئىشقا كىرىشتۈرۈلگەن گېنېراتور گۇرۇپپىلىرى بىر قەدەر كۆپ بولغان يىل بولدى. ئۇلارنىڭ مۇھىملىرى مۇنۇلار: سۇ ئېلېكتر گېنېراتورلىرى: ئىلى توقاي ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 3 - ۋە 4 - نومۇرلۇق گېنېراتورلىرى (2×12 مىڭ 500 كىلوۋاتلىق)، تاغ ئاغزى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1 - نومۇرلۇق گېنېراتورى (1×20 مىڭ كىلوۋاتلىق، بۇ، ئاپتونوم رايون بويىچە ھازىرقى ئەڭ چوڭ سۇ ئېلېكتر گېنېراتور گۇرۇپپىسى)، قىزىل سۇ ئامبىرى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1 - نومۇرلۇق گېنېراتورى (1×6500 كىلوۋاتلىق)؛ ئوت ئېلېكتر گېنېراتورلىرى: ماناس ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 3 - نومۇرلۇق گېنېراتورى (1×100 مىڭ كىلوۋاتلىق)، مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى ئوت ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1 - نومۇرلۇق گېنېراتورى (1×25 مىڭ كىلوۋاتلىق)، شەرقىي جۇڭغار نېفىتلىكى سەنتەي ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ گېنېراتورى (2×12 مىڭ كىلوۋاتلىق)، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 5 - شىنجاڭ ئېنېرگىيە ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ گېنېراتورى (1×6000 كىلوۋاتلىق).

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېڭىدىن قوشۇلغان 110 كىلوۋاتلىق لىنىيىلەر مۇنۇلاردىن ئىبارەت: تاغ ئاغزى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى - خېجىڭ توك بىلەن تەمىنلەش ئىدارىسى لىنىيىسى

(2×106 كىلومېتر)، يېزا ئىگىلىك 1 - شىنى ھەربىي چولۇق كۆۋرۈك سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى - مارالبېشى ناھىيىسى لىنىيىسى (1×172 كىلومېتر)، پىچان - تۇرپان - قۇمۇل تېمىتلىكى لىنىيىسى (1×10.4 كىلومېتر)، خوتەن شەھىرى - چىرا ناھىيىسى لىنىيىسى (1×104 كىلومېتر)، باي تېرەكئېلېكتر ئىستانسىسى - باي ناھىيىسى لىنىيىسى (1×41 كىلومېتر)، ساۋەن ترانسفورماتور پونكىتى - ساۋەن ناھىيىسى لىنىيىسى (1×22كىلومېتر). بۇ لىنىيە ۋە ترانسفورماتور پونكىتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى بۇ جايلارنى توك بىلەن تەمىنلەشنىڭ ئىشەنچلىكلىكىنى ئۆستۈرۈش، ئېلېكتر قۇۋۋىتىنىڭ سۈپىتىگە كاپالەتلىك قىلىشتا ئاكتىپ رول ئويناندى.

ئۈرۈمچى - شىخەنزە ئېلېكتر تورىنىڭ ئىشلەش ئەھۋالى

ئۈرۈمچى - شىخەنزە ئېلېكتر تورى شىنجاڭدىكى ئاساسلىق ئېلېكتر تورى بولۇپ، ئۈرۈمچىنى مەركەز قىلغان ھالدا شەرقتە گۇچۇڭ، مورىغىچە 250 كىلومېتىرغا سوزۇلغان؛ شىمالدا تەڭرى قۇمۇلۇقىنىڭ چېتىگە تۇتىشىدۇ؛ تارباغاتاي ۋىلايىتى، شىخەنزە شەھىرى، سانجى ئوبلاستى، ئۈرۈمچى شەھىرى ۋە تۇرپان ۋىلايىتىدىن ھالقىپ ئۆتىدۇ. بۇ تورىدا 1991 - يىلى تارقىتىلغان توك 4 مىليار 195 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە تارقىتىلغان توكنىڭ 53.75 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ ئېلېكتر قۇۋۋىتى ئىدارىسىگە بېۋاستە قاراشلىق كارخانىلار تارقاتقان توك 3 مىليارد 549 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ، 13.64% ئاشتى. 1991 - يىلى پىچان ئوت ئېلېكتر ئىستانسىسى بۇ تورغا قوشۇلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ ساناقەت ئىشلەپچىقىرىش ئۈرلەشكە باشلىغانلىقى، ئۇنىڭ ئۈستىگە ھاۋانىڭ قۇرغاق بولۇشى تۈپەيلىدىن، توردىن سەرپ قىلىنغان توك خېلى كۆپ ئېشىپ كەتتى. بىناكارلىق قۇرۇلۇش ساھەسىنىڭ توك سەرپىياتى تۆۋەنلىگەن (5.26%) دىن سىرت، باشقا ساھەلەردە توك سەرپىياتىنىڭ ئېشىش ئەھۋالى مۇنداق بولدى: دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق، سۇ ئىشلىتىش ساھەلىرىنىڭ توك سەرپىياتى 35.81% ئېشىپ، 1990 - يىلدىكى ئېشىش نىسبىتىدىن 11.31 پىرسەنتلىك رەقەم يۇقىرى بولدى؛ ساناقەتنىڭ توك سەرپىياتى 9.02% ئاشتى (بۇنىڭ ئىچىدە يېنىك ساناقەتنىڭ 18.05%، ئېغىر ساناقەتنىڭ 7.29% ئاشتى)؛ گېئولوگىيىلىك ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش ۋە چارلاش ساھەسىنىڭ 10.97%، قاتناش - ترانسپورت، پوچتا - تېلېگراف ساھەسىنىڭ 10.92%، سودا، جامائەت يېمەك - ئىچمەك ساھەسى، ماددىي ئەشيا، تەمىنات - سودا ۋە ئامبار ساھەلىرىنىڭ 1.56%، باشقا ساھەلەرنىڭ 1.33% ئاشتى؛ شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى تۇرمۇشقا ئىشلەتكەن توك 26.33% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزىلاردا 51.04%، شەھەرلەردە 24.35% ئاشتى.

1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ماناس ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 3 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى رەسمىي پۈتۈپ توك تارقاتتى، بۇنىڭ بىلەن شىنجاڭ ئېلېكتر قۇۋۋىتى ئىدارىسىگە قاراشلىق گېنېراتورلارنىڭ سىغىمچانلىقى 17.42% ئاشتى، ئۈرۈمچى - شىخەنزە ئېلېكتر تورىدىكى گېنېراتورلانىڭ ئومۇمىي سىغىمچانلىقى 864 مىڭ 800 كىلوۋاتقا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 14.10% ئاشتى.

1991 - يىلى بۇ تورنىڭ ئەڭ يۇقىرى كۆتۈرۈش مىقدارى 596 مىڭ كىلوۋاتقا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 10.99% ئاشتى.

ئاپتونوم رايون بويىچە توك ھاسىل قىلىش ئۇسكۇنىلىرىدىن پايدىلىنىش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىلدىكى 500 كىلوۋاتتىن يۇقىرى ئېلېكتر ئىستانسىسى 223 (بۇنىڭ ئىچىدە سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى 125)، بېكىندىن كۆپەيگىنى سەككىز، ئازايغىنى بەش، بېكىندىن كۆپەيگەنلەرنىڭ ئاساسلىقلىرى مۇنۇلار: تاغ ئاغزى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى، قىزىل سۇ ئامبىرى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى، يېزا ئىگىلىك 5 - شىنى ئېيىنۇر ئوت ئېلېكتر ئىستانسىسى؛ 500 كىلوۋات ۋە ئۇنىڭدىن يۇقىرى ئېلېكتر ئىستانسىلىرى گېنېراتورلىرىنىڭ ئومۇمىي سىغىمچانلىقى 2 مىليون 1800 كىلوۋات، بۇنىڭ ئىچىدە سۇ ئېلېكتر

ئستانسلىرىنىڭ 456 مىڭ 700 كىلوۋات. ئېلېكتر ئستانسلىرى ئۇسكۇنىلىرىدىن ئوتتۇرىچە پايدىلىنىش ۋاقتى 4069 سائەت، بۇنىڭ ئىچىدە سۇ ئېلېكتر ئستانسلىرىنىڭ 3420 سائەت، ئوت ئېلېكتر ئستانسلىرىنىڭ 4251 سائەت. مۇشۇ بىر يىلدا ئۇسكۇنىلەردىن پايدىلىنىش نىسبىتى ئايرىم - ئايرىم %45.46، %39.04، %48.53 بولدى. سۇ ئېلېكتر ئۇسكۇنىلىرىدىن پايدىلىنىش نىسبىتى ھاۋا كىلىماتىنىڭ تەسىرىگە ئۇچراش تۈپەيلىدىن 1990 - يىلىدىكىدىن %0.9 تۆۋەنلەپ كەتتى، ئوت ئېلېكتر ئۇسكۇنىلىرىدىن پايدىلىنىش نىسبىتى 31.64 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى. ئۇرۇمچى ئېلېكتر توربىدا ئۇسكۇنىلەردىن پايدىلىنىش ۋاقتى 5044 سائەتكە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 45 سائەت كۆپەيدى. ئۇسكۇنىلەردىن پايدىلىنىش نىسبىتى %62.68 ئۈستى. شىنجاڭ ئېلېكتر قۇۋۋىتى ئىدارىسىگە بۇ‌ئاستە قاراشلىق ئېلېكتر ئستانسىلىرىدا ئۇسكۇنىلەردىن پايدىلىنىش ۋاقتى 5491 سائەتكە يېتىپ، 51 سائەت كۆپەيدى. ئۇسكۇنىلەردىن پايدىلىنىش نىسبىتى 0.58 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى. بۇ‌ئاستە قاراشلىق ئېلېكتر ئستانسلىرىنىڭ ئۇسكۇنىلەردىن پايدىلىنىش ۋاقتى مۇنداق بولدى: خۇئېنچى ئېلېكتر ئستانسىسىنىڭ 6257 سائەت، ۋېيخۇلياڭ ئېلېكتر ئستانسىسىنىڭ 5644 سائەت، ماناس ئېلېكتر ئستانسىسىنىڭ 4702 سائەت، «مول ھوسۇل» ئېلېكتر ئستانسىسىنىڭ 4190 سائەت.

ئاپتونوم رايون بويىچە ئېلېكتر سانائىنى تېخنىكا ۋە ئىقتىساد كۆرسەتكۈچلىرىنىڭ ئوزۇندىلىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە گېنېراتورلىرىنىڭ سىغىمچانلىقى 6000 كىلوۋات ۋە ئۇنىڭدىن يۇقىرى ئېلېكتر ئستانسىلىرى توك بىلەن تەمىنلەش جەھەتتە بىر كىلوۋات سائەت توك ئۈچۈن 558 گرام ئۇلچەملىك كۆمۈر ئىشلەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە بىر كىلوۋات سائەت توك ھاسىل قىلىش ئۈچۈن ئىشلىتىلگەن ئۇلچەملىك كۆمۈر 508 گرام، ئستانسىلار ئىشلەتكەن توك نىسبىتى %7.78 بولدى. توك بىلەن تەمىنلەش جەھەتتە بىر كىلوۋات سائەت توك ئۈچۈن ئىشلىتىلگەن ئۇلچەملىك كۆمۈر 1990 - يىلىدىكىدىن 14 گرام تۆۋەنلىدى، دېمەك، 1991 - يىلى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئىشلىتىلگەن ئۇلچەملىك كۆمۈرنىڭ تۆۋەنلەش ھەجمى بىر قەدەر كۆپ بولغان يىل بولدى. بۇ، ئاساسلىقى، يۇقىرى بېسىملىق توك ھاسىل قىلىش نىسبىتىنىڭ ئۆسكەنلىكىدىن بولدى. ماناس ئېلېكتر ئستانسىسىنىڭ گېنېراتور گۇرۇپپىسى تەدرىجىي ھالدا نورمال ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. ئايلانما سۇ سىستېمىسىنىڭ ئىشلىتىلىشى ئارقىسىدا، ئۇنىڭ توك ھاسىل قىلىش جەھەتتىكى ئۇلچەملىك كۆمۈر سەرپىياتى ۋە ئستانسا ئىشلىتىدىغان توك زور ھەجمدە ئازايدى. 1990 - يىلىنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىگە سېلىشتۇرغاندا، بىر كىلوۋات سائەت توك ئۈچۈن ئىشلىتىلگەن ئۇلچەملىك كۆمۈر 26 گرام، ئستانسا ئىشلەتكەن توك نىسبىتى %61 ئازايدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە توكنىڭ يەتكۈزۈش لىنىيىسىدە خوراش نىسبىتى %7.86 كە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 0.64 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆرلەپ كەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۇرۇمچى - شىخەنزە ئېلېكتر توربىدا %6.9 كە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 0.37 پىرسەنتلىك رەقەم يۇقىرى بولدى؛ شىنجاڭ ئېلېكتر قۇۋۋىتى ئىدارىسىدە %6.5 كە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 0.3 پىرسەنتلىك رەقەم يۇقىرى بولدى. ئاپتونوم رايون بويىچە توكنىڭ يەتكۈزۈش لىنىيىسىدە خوراش مىقدارىنىڭ يېقىنقى يىللاردىن بۇيان كۆپىيىپ كېتىشىگە، ئاساسەن، ۋىلايەت - ئوبلاستلاردىكى ئېلېكتر تورلىرىنىڭ كېڭەيتىلگەنلىكى، نامۇۋاپىق تەمىنلەش دولقۇنىنىڭ پات - پات كۆرۈلۈپ تۇرغانلىقى ۋە توك بىلەن تەمىنلەش داغدىسىنىڭ ئۆزلۈكسىز كېڭەيگەنلىكى، باشقۇرۇش خىزمىتىنىڭ يېتىشىپ كېتەلمىگەنلىكى سەۋەپ بولدى.

خۇ ۋېنجېن

ئېلېكتر قۇۋۋىتى قۇرۇلۇشى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ ئېلېكتر قۇۋۋىتى ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 340 مىليون 300 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىش پىلانلانغانىدى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت سالىدىغىنى 263 مىليون 510 مىڭ يۈەن. ئاپتونوم رايون سالىدىغىنى 76 مىليون 790 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىغىچە ئەملىيەتتە سېلىنغان

مەبلەغ 365 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، پىلان 107.3% ئورۇندالدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئېنېرگىيە مىنىستىرلىكى سالغان مەبلەغ 288 مىليون 510 مىڭ يۈەن، يەرلىك ئورۇنلار سالغان مەبلەغ 76 مىليون 790 مىڭ يۈەن.

ئېلېكتر قۇۋۋىتى قۇرۇلۇشىنىڭ كۆلىمى توك ھاسىل قىلىش قۇرۇلۇشى 27 بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئومۇمىي سىغىمچانلىقى 641 مىڭ 200 كىلوۋات، 35 كىلوۋولتلىق ۋە ئۇنىڭدىن يۇقىرى بېسىم ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى 12 بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئومۇمىي سىغىمچانلىقى 300 مىڭ 900 كىلوۋولت - ئامپېر؛ 35 كىلوۋولتلىق ۋە ئۇنىڭدىن يۇقىرى توك يەتكۈزۈش لىنىيىسى سەككىز بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 665 كىلومېتر.

ئېلېكتر قۇۋۋىتى قۇرۇلۇشلىرىدىن ئىش باشلانغانلىرىنىڭ كۆلىمى توك ھاسىل قىلىش قۇرۇلۇشى 14 بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئومۇمىي سىغىمچانلىقى 338 مىڭ 200 كىلوۋات، 35 كىلوۋولتلىق ۋە ئۇنىڭدىن يۇقىرى بېسىم ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى ئون بولۇپ، ئۇلارنىڭ سىغىمچانلىقى 120 مىڭ 900 كىلوۋولت-ئامپېر، 35 كىلوۋولتلىق ۋە ئۇنىڭدىن يۇقىرى توك يەتكۈزۈش لىنىيىسى سەككىز بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 665 كىلومېتر.

ئېلېكتر قۇۋۋىتى ئاساسىي قۇرۇلۇشلىرىدىن ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلگەنلىرى توك ھاسىل قىلىش قۇرۇلۇشلىرى گېنېراتور گۇرۇپپىسى 25 بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئومۇمىي سىغىمچانلىقى 241 مىڭ 600 كىلوۋات؛ ئۇلار: ماناس ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 3-نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى (1×100 مىڭ كىلوۋاتلىق بولۇپ، 3-ئاينىڭ 25-كۈنى پۈتۈپ توك تارقاتتى)، تاغ ئاغزى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1-نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى (1×20 مىڭ كىلوۋاتلىق بولۇپ، 12-ئاينىڭ 28-كۈنى پۈتۈپ توك تارقاتتى)، توقاي سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 3-ۋە 4-نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىلىرى (2×12 مىڭ 500 كىلوۋاتلىق بولۇپ، 6-ئاينىڭ 29-كۈنى پۈتۈپ توك تارقاتتى)، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى شەرقىي جۇڭغار نېفىتلىكى سەنتەي ئوت ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1-ۋە 2-نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىلىرى (2×12 مىڭ كىلوۋاتلىق بولۇپ، 11-ئاينىڭ 9-كۈنى ۋە 12-ئايدا توك تارقاتتى)، مايتاغ 2-ئىسسىقلىق ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1-نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى (1×25 مىڭ كىلوۋاتلىق)، ئىشلەپچىقىرىش-قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى يېزا ئىگىلىك 5-شىسى ئېبنۇر ئېلېكتر ئىستانسىسى (1×600 كىلوۋاتلىق بولۇپ، 6-ئاينىڭ 8-كۈنى توك تارقاتتى). ئىشلەپچىقىرىش-قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى يېزا ئىگىلىك 4-شىسىنىڭ غۇلجا شېكەر زاۋۇتى ئېلېكتر ئىستانسىسى (2×1500 كىلوۋاتلىق)، غەربىي (غۇلجا) يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى ئېلېكتر ئىستانسىسى (2×1500 كىلوۋاتلىق)، شىنجاڭ شىخەنزە نەنشەن سېمونت زاۋۇتى ئېلېكتر ئىستانسىسى (1×3000 كىلوۋاتلىق)، كۈنەس پولات زاۋۇتى ئېلېكتر ئىستانسىسى (1×3000 كىلوۋاتلىق)، قوشتولغاي ئېلېكتر ئىستانسىسى (1×1500 كىلوۋاتلىق)، مېتاللۇرگىيە ئىدارىسى غۇلجا شېكەر زاۋۇتى ئېلېكتر ئىستانسىسى (1×3000 كىلوۋاتلىق)، شىنجاڭ «تيەنلۇڭ» پولات زاۋۇتى ئېلېكتر ئىستانسىسى (1×1500 كىلوۋاتلىق)، بورتالا شېكەر زاۋۇتى ئېلېكتر ئىستانسىسى (1×3000 كىلوۋاتلىق). بۇنىڭدىن سىرت، يەنەقىزىل سۇ ئامبىرى ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1-نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى (1×6500 كىلوۋاتلىق) بولۇپ، 12-ئاينىڭ 1-كۈنى توك تارقاتتى. تۇغۇنتاي سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى (2×2000 كىلوۋاتلىق)، كۆكتوقاي 2-دەرىجىلىك سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى (3×5000 كىلوۋاتلىق)، ئالتاي قىران دەرياسى 2-دەرىجىلىك ئېلېكتر ئىستانسىسى (1×800 كىلوۋاتلىق). 110 كىلوۋولتلىق ۋە ئۇنىڭدىن يۇقىرى توك يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى ئالتە بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 562 كىلومېترغا يېتىدۇ. ئۇلار: 220 كىلوۋولتلىق ماناس ئېلېكتر ئىستانسىسى - ساۋەن - كۈيتۈڭ توك يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى (ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 125 كىلومېتر بولۇپ، «LGJ - 400» تىپلىق 220 كىلوۋولتلىق سىم تاناپ تارتىلىپ، 110 كىلوۋولتلىق بېسىمنى تۆۋەنلىتىش ئۆتكۈنچى ئۇسۇلى ئارقىلىق 1-ئاينىڭ 27-كۈنى توك ئۇزاتتى)، تۇرپان-پىچان توك يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى (ئومۇمىي

ئۇزۇنلۇقى 90 كىلومېتر، «185 - LGJ» تىپلىق، 110 كىلوۋولتلىق، 10-ئاينىڭ 21-كۈنى توك ئۇزاتتى)، 110 كىلوۋوتلىق، قوش «185 - LGJ» تىپلىق تاغ ئاغزى - خېجىڭ توك يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى، (ئۇزۇنلۇقى 66 كىلومېتر، 12-ئاينىڭ 19-كۈنى توك ئۇزاتتى)، 110 كىلوۋوتلىق، «95 - LGJ» تىپلىق خوتەن - چىرا توك يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى (ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 104 كىلومېتر، 9-ئاينىڭ 26-كۈنى توك ئۇزاتتى)، 110 كىلوۋولتلىق، «185 - LGJ» تىپلىق پىچان - نېفىتلىك توك يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى (ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 24 كىلومېتر، 10 - ئاينىڭ 22 - كۈنى توك ئۇزاتتى)، 110 كىلوۋولتلىق كورلا - تارىم توك يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى (ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 153 كىلومېتر، «95 - LGJ» تىپلىق، 12 - ئاينىڭ 30-كۈنى توك ئۇزاتتى). بېسىم ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى تۆت بولۇپ، ئۇلارنىڭ سىغىمچانلىقى 44 مىڭ كىلوۋولت - ئامپېر. ئۇلار مۇنۇلار: چىرا ترانسفورماتور پونكىتى (110 كىلوۋولتلىق، 20 مىڭ كىلوۋولت - ئامپېرلىق بىر ترانسفورماتور بولۇپ، 10 - ئاينىڭ 21 - كۈنى توك ئۇزاتتى)، پىچان نېفىتلىك ترانسفورماتور پونكىتى (110 كىلوۋوتلىق، 10مىڭ كىلوۋاتلىق - ئامپېرلىق ئىككى ترانسفورماتور بولۇپ، 10 - ئاينىڭ 22 - كۈنى توك ئۇزاتتى)، چىرا ترانسفورماتور پونكىتى (110 كىلوۋولتلىق، 4000 كىلوۋولت - ئامپېرلىق بىر ترانسفورماتور بولۇپ، 9-ئاينىڭ 26 - كۈنى توك ئۇزاتتى).

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە قۇرۇلۇۋاتقان ئېلېكتر قۇۋۋىتى ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرلىرى مۇنۇلار: ماناس ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 100 مىڭ كىلوۋاتلىق 4 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى، بۇنىڭ پار قازانلىرى، تۇربىنا گېنېراتور گۇرۇپپىسىنى قۇراشتۇرۇش، پار قازانلىرىنى كىسلاتا بىلەن يۇيۇش ئىشلىرى تاماملىنىپ، 1992 - يىلنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا توك ھاسىل قىلىش ئۈچۈن ياخشى ئاساس سېلىندى؛ قەشقەر 2 - دەرىجىلىك سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى (3×8800 كىلوۋاتلىق) نىڭ سۇ باشلاش ئۆستىڭىنىڭ يېرىمى پۈتتى، ئىستانسا بىناسىنىڭ ئاساسىي گەۋدىسى پۈتتى، ئالدىنقى كۆلچەكمۇ ياسىلىۋاتىدۇ؛ 110 كىلوۋولتلىق توقسۇن - «مول ھوسول» ئېلېكتر ئىستانسىسى توك يەتكۈزۈش قۇرۇلمىسىدا سىم تاناپلار ئاساسىي جەھەتتىن تارتىلىپ بولدى؛ كورلا - بۇگۇر - جەنۇبىي بۇگۇر توك يەتكۈزۈش، بېسىم ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىدا سىم تاناپ تارتىش ۋە قۇراشتۇرۇش ئىشىنىڭ كۆپ قىسمى تاماملاندى؛ توقسۇن ترانسفورماتور پونكىتى 110 كىلوۋولتلىق قىسمىنىڭ توپا - تاش قۇرۇلۇشى پۈتۈپ، قۇراشتۇرۇشقا ئۆتكۈزۈپ بېرىلدى.

1991 - يىلى يەنى 8 - بەش يىللىق پىلان يولغا قويۇلغان يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە قۇراشتۇرۇلغان گېنېراتورلارنىڭ ئومۇمىي سىغىمچانلىقى 2 مىليون كىلوۋاتلىق ئۆتكەلدىن ئۆتۈپ، 2 مىليون 141 مىڭ 900 كىلوۋاتقا يەتتى.

خې كېلياڭ

توقاي سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى تامامەن پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتى

توقاي سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 3 - ۋە 4 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىلىرى 1991 - يىل 6 - ئاينىڭ 29 - كۈنى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتى، شۇنىڭ بىلەن توقاي سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى تامامەن پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتى.

توقاي سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى ئىلى قاش دەرياسىغا قۇرۇلغان توك ھاسىل قىلىشنى ئاساس، سۇغىرىشنى قوشۇمچە قىلىدىغان ئوتتۇرا تىپلىق سۇ ئېلېكتر قۇرۇلۇشىدىن ئىبارەت. ئۇ، غۇلجا ناھىيىسى تەۋەسىدىكى قاش دەرياسىنىڭ مازار جىلغىسىدىن چىقىش ئېغىزىغا جايلاشقان، مۇشۇ ۋادىنىڭ تەرەققىيات پىلانىدىكى 18 پەلەمپەيسىمان توسمىنىڭ ئەڭ ئاخىرقىسىدىكى ئېلېكتر ئىستانسا بولۇپ، غۇلجا شەھىرىگە 51 كىلومېتر كېلىدۇ. غۇلجا - كۈنەس تاشيولى توسمىنىڭ ئىككى كىلومېتر نېرىسىدىن ئۆتىدۇ. قاتناش خېلى قولايلىق. بۇ ئېلېكتر ئىستانسىنىڭ ئورنىنى چارلاش ۋە ئۆلچەش 1957 - يىلى باشلانغانىدى. شىنجاڭ سۇ ئېلېكتر ئۆلچەش - لايىھىلەش ئورنى يېڭىباشتىن تەكشۈرۈپ ئۆلچەپ لايىھىلىدى، 1983 - يىلى ئىستانسىنىڭ

لايىھىسى تەستىقلاندى. 1984 - يىل 7 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ئىش باشلاندى. ئېلېكتر ئىستانسىنىڭ گېنېراتورلىرىنىڭ سىغىمچانلىقى 50 مىڭ كىلوۋات (4×12 مىڭ 500 كىلوۋات) بولۇپ، ھازىرچە يىلىغا 248 مىليون كىلوۋات سائەت توك ھاسىل قىلالايدۇ، سۇ ئامبىرىغا 17 مىليون 500 مىڭ كۈب مېتر سۇ سىغىدۇ ۋە بۇ قۇرۇلۇشقا تەخمىنەن 97 مىليون يۈەن سەرپ قىلىندى. 1988 - يىل 9 - ئاينىڭ 26 - كۈنى 1 - ۋە 2 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىلىرى سىناق تەرىقىسىدە ئىشقا سېلىندى. ئىستانسىنىڭ قۇرۇلۇشىنى ۋە ماشىنا - ئۈسكۈنىلىرىنى قۇراشتۇرۇشنى ئاپتونوم رايونلۇق سۇ ئىشلىرى نازارىتىنىڭ 1 - قۇرۇلۇش باشقارمىسى، شىنجاڭ سۇ ئېلېكتر ئۈسكۈنىلىرىنى قۇراشتۇرۇش شىركىتى، سۇ ئېلېكتر مىنىسترلىكى 5 - ئىدارىسى 2 - شۆبىسىنىڭ توقاي قۇرۇلۇش ئەترىتى، سۇ ئېلېكتر ئىستانسىلىرىنىڭ ئۇلىنى بىر تەرەپ قىلىش شىركىتىنىڭ 103 - ، 105 - ئەترەتلىرى، سۇ ئېلېكتر مىنىسترلىكى 8 - ئىدارىسىنىڭ 7 - باشقارمىسى، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى يېزا ئىگىلىك 4 - شىسىنىڭ قۇرۇلۇش تۈەنى ۋە كۈيتۈڭ دەريا باشقارمىسى قاتارلىق ئورۇنلار ئۈستىگە ئالدى.

توقاي سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشكەنلىكى ئىلى ۋىلايىتىدە توك بىلەن تەمىنلەش بىلەن توكقا بولغان ئېھتىياج ئوتتۇرىسىدىكى زىددىيەتنى پەسەيتىش، چېگرا ئېغىزلىرىنى ئېچىش ۋە قۇرۇشتا ئىنتايىن مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

يەن شىنخەي

ماناس ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 3 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلدى

ئاپتونوم رايوننىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇشى بولغان ماناس ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 100 مىڭ كىلوۋولتلىق 3 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى 1991 - يىل 3 - ئاينىڭ 25 - كۈنى پۈتۈپ توك تارقاتتى. گېنېراتور گۇرۇپپىسىنىڭ قۇراشتۇرۇلۇشى بىر قېتىمدىلا سۇ بېسىمىنى سىناق قىلىش، بىر قېتىمدىلا ئوت يېقىش، بىر قېتىمدىلا گېنېراتورنى قوزغاش، بىر قېتىمدىلا تورلاشتۇرۇش سەۋىيىسىگە يەتتى؛ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتا يۇقىرى بېسىم بىلەن كەپشەرلەنگەن 7927 جاينىڭ بىرەرسىدىمۇ سىزىش، ئېقىش ئەھۋالى كۆرۈلمىدى. پېچلەرنىڭ كەپشەرلىنىشىنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 99% كە يەتتى. گېنېراتور گۇرۇپپىسى ئاساسىي گەۋدىسىنى قۇراشتۇرۇشقا تۆت ئايلا ۋاقىت كەتتى. بۇ، 1 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسىنى قۇراشتۇرۇشتىن ئىككى ئاي، 2 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسىنى قۇراشتۇرۇشتىن تۆت ئاي تېز بولۇپ، ماناس ئېلېكتر ئىستانسىسى قۇرۇلغاندىن بۇيان يېڭى رېكورت يارىتىلدى.

ماناس ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 3 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى — ماناس ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشىدىكى 100 مىڭ كىلوۋولتلىق 3 - گېنېراتور گۇرۇپپىسى. بۇ قۇرۇلۇشنى غەربىي شىمال ئېلېكتر لايىھىلەش يۇرتى لايىھىلىدى. ئۈسكۈنىلىرىنى قۇراشتۇرۇشقا شىنجاڭ ئېلېكتر قۇۋۋىتى ئۈسكۈنىلىرىنى قۇراشتۇرۇش شىركىتى مەسئۇل بولدى. شىنجاڭ 3 - بىناكارلىق قۇرۇلۇش شىركىتى بىلەن ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنىنىڭ 5 - بىناكارلىق شىركىتى توپا - تاش قۇرۇلۇشىنى ئۈستىگە ئالدى. بۇ قۇرۇلۇشقا تەخمىنەن 160 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

جاڭ ۋېن

قىزىل سۇ ئامبىرى ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى توك تارقاتتى

قىزىل سۇ ئامبىرى ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى 1991 - يىل 12 - ئايدا توك تارقىتىشقا باشلىدى. بۇ ئىستانسىغا 6500 كىلوۋولتلىق گېنېراتوردىن تۆتى ئورۇنلاشتۇرۇلدى، گېنېراتورلارنىڭ يىللىق توك ھاسىل قىلىش مىقدارى 134 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىدۇ؛ بېسىمنى ئۆرلىتىش پونكىتىغا 20

مىك كىلوۋولت - ئامپېرلىق تراسفورماتوردىن ئىككىسى ئورنىتىلدى. ئېلېكتر ئىستانسىدا مىكرو ئېلېكترونلۇق ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق كۆزىتىش - باشقۇرۇش سىستېمىسى قوللىنىلغان بولۇپ، سۇ ئامبىرىدىكى سۇ ئورنىنىڭ ئۆزگىرىشىگە قاراپ ئوخشاش بولمىغان گېنېراتورلارنى ماڭدۇرۇپ ياكى توختىتىپ، ئېلېكتر ئىستانسىنىڭ ئېك ياخشى ئىشلەش ھالىتىنى ساقلىغىلى بولىدۇ. بۇ ئېلېكتر ئىستانسا پۈتكەندىن كېيىن كۆچا، شايار، توقسۇ ناھىيىلىرىدىكى توك جىددىيلىكىنى پەسەيتكىلى بولىدۇ.

لېيۇ ژېنفېن

تاغ ئاغزى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى پۈتۈپ، توك تارقىتىشقا باشلىدى

تاغ ئاغزى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1×20 مىك كىلوۋاتلىق تۆنجى گېنېراتور گۇرۇپپىسى 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 28 - كۈنى پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتى.

تاغ ئاغزى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى قارا شەھەر دەرياسى ۋادىسىنىڭ توك ھاسىل قىلىشقا بولىدىغان رايونىنى پەلەمپەيسىمان ئېچىش پىلانىدىكى 9 - پەلەمپەي بولۇپ، خېجىلك ناھىيىسى تەۋەسىگە جايلاشقان؛ گېنېراتورلىرىنىڭ ئومۇمىي سىغىمچانلىقى 4×20 مىك كىلوۋات بولۇپ، جەمئىي 222 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، ئۇ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئېك چوك سۇ ئېلېكتر قۇرۇلۇشى، ئۇنىڭدا مىكرو ئېلېكترونلۇق ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق كۆزىتىش - باشقۇرۇش ئۈسۈلى قوللىنىلغان بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 80 - يىللارنىڭ ئاخىرىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى. ئۇ، توك ھاسىل قىلىشنى ئاساس قىلىدىغان، كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش جەھەتتە ئۇنۇملۇق ئونۇم بېرىدىغان سۇ ئىنشائاتى - سۇ ئېلېكتر تۈگۈنى قۇرۇلۇشى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. ئېلېكتر ئىستانسا ئارىلاشما شەكىللەنگەن جايلاشتۇرۇلغان. تۈگۈن ئېغىرلىق كۆچى بويىچە ياسالغان ئەگمە بېتون توسما، سۇ باشلاش ئورنى، ئاساسلىق ۋە قوشۇمچە ئىستانسا ۋە ئېكلىۋاتىل پونكىتىدىن تەركىپ تاپقان. توسمىنىڭ ئېگىزلىكى 72 مېتر، ئىستانسا سۇ ئامبىرىنىڭ سىغىمچانلىقى 28 مىليون 800 مىك كۇب مېترغا يېتىدۇ.

تاغ سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى 1958 - يىلى، 1963 - يىلى چارلانغان ۋە ئۆلچەنگەن، 1977 - يىلدىن 1982 - يىلغىچە دەسلەپكى قەدەمدە لايىھىلەنگەن ۋە تولۇقلاپ لايىھىلەنگەن. 1985 - يىل 6 - ئايدا رەسمىي ئىش باشلانغان. بۇ قۇرۇلۇشنى شىنجاڭ سۇ ئېلېكتر چارلاش - لايىھىلەش ئورنى لايىھىلىدى. قۇرۇلۇش قىلىش ۋە قۇراشتۇرۇشنى قوراللىق ساقچى قىسىم قاتناش 2 - باش ئەترىتىنىڭ 5 - تارماق ئەترىتى، شىنجاڭ سۇ ئېلېكتر بىناكارلىق قۇرۇلۇش شىركىتى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بېكىتۈىنىنىڭ 3 - بىناكارلىق قۇرۇلۇش شىركىتى قاتارلىق ئورۇنلار ئۈستىگە ئالدى.

تاغ ئاغزى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسىنىڭ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلگەنلىكى كورلا رايوندا توك بىلەن تەمىنلەش ۋە ئۇنىڭغا بولغان ئېھتىياج ئوتتۇرىسىدىكى زىددىيەتنى پەسەيتىش، تارىم نېفتلىكىنى ئېچىشقا ياردەم بېرىش جەھەتتە ئىنتايىن مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

يەن شىنخەي

تۇرپان - پىچان 110 كىلوۋولتلىق بېسىم ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى پۈتۈپ، توك يەتكۈزۈلۈشكە باشلىدى

تۇرپاندىن پىچانغىچە 110 كىلوۋولتلىق توك يەتكۈزۈش، بېسىم ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 21 - كۈنى پۈتۈپ، رەسمىي توك يەتكۈزۈلۈشكە باشلىدى.

توك بىلەن تەمىنلەش ۋە توكقا بولغان ئېھتىياج ئوتتۇرىسىدىكى زىددىيەت پىچان ناھىيىسىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئۈزۈندىن بۇيان ئېغىر دەرىجىدە بوغۇپ كەلگەنىدى. بۇ رايوندا توك جىددىيلىكىنى پەسەيتىش، بولۇپمۇ تۇرپان - قۇمۇل نېفتلىكىنى ئېچىشقا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، شىنجاڭ ئېلېكتر قۇرۇلۇش ئىدارىسى، تۇرپان

ژىلايىتى ۋ، پىچان ناھىيسى تۇرپان - پىچان 110 كىلوۋولتلىق توك يەتكۈزۈش، بېسىم ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىنى ئېلىپ بېرىشنى قارار قىلدى. بۇ قۇرۇلۇشقا تەخمىنەن 12 مىليون 230 مىڭ يۈەن سەرپ قىلىنىدى. بۇنىڭ 4 مىليون 518 مىڭ 400 يۈەنى ترانسفورماتور پونكتىنى قۇرۇلۇشىغا، 7 مىليون 492 مىڭ 600 يۈەنى سىم تاناپقا سەرپ قىلىنىدى. سىم تاناپنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 90 كىلومېتر بولۇپ، «185 - LGJ» تىپلىق ئۆتكۈزگۈچ سىم ئىشلىتىلدى. بۇ قۇرۇلۇشنى شىنجاڭ ئېلېكتر قۇۋۋىتى لايىھىلەش يۇرتى لايىھىلىدى، شىنجاڭ توك يەتكۈزۈش - بېسىم ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇش شىركىتى قۇرۇلۇش قىلىشقا مەسئۇل بولدى، ئۇرۇمچى - تۇرپان قۇرۇلۇشىغا تەييارلىق كۆرۈش باشقارمىسى قۇرۇلۇش تەييارلىقىنى قىلىشقا مەسئۇل بولدى. بۇ قۇرۇلۇشقا تۇر تۇرغۇزۇلغاندىن تارتىپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلگەنگە قەدەر 11 ئاي ۋاقىت كەتتى، ئومۇمىي قۇرۇلۇش قىلىش ۋاقتى ئاران سەككىز ئاي بولدى.

جاڭ ۋېن

ئۇرۇمچى سەنئاتكۇ ترانسفورماتور پونكتىنى ۋە ئۇچۇك ترانسفورماتور پونكتىنىڭ سىغىمچانلىقى ئاشۇرۇلدى

ئۇرۇمچى سەنئاتكۇ ترانسفورماتور پونكتىنى سىغىمچانلىقىنى ئاشۇرۇش قۇرۇلۇشى 1991 - يىل 5 - ئايدا باشلىنىپ، 12 - ئاينىڭ 26 - كۈنى پۈتتى. ئاشۇرۇلغان سىغىمچانلىق 31 مىڭ 500 كىلوۋولت - ئامپېرغا يەتتى. بۇ ئارقىلىق توك بىلەن تەمىنلەش مىقدارىنى 25 مىڭ كىلوۋات سائەتكە يەتكۈزگىلى بولىدۇ. بۇ قۇرۇلۇشتا، ئاساسلىقى، 31 مىڭ 500 كىلوۋولت - ئامپېرلىق ترانسفورماتوردىن، بىرى، 110 مىڭ كىلوۋولتلىق كىرگۈزۈش سىملىرىنىڭ ئارىلىقىغا بىر قايتىش زەنجىرى قوشۇلدى، ئون كىلوۋولتلىق چىقىش سىملىرىنىڭ ئارىلىقىغا ئون قايتىش زەنجىرى قوشۇلدى. بۇ قۇرۇلۇشقا جەمئىي 2 مىليون 40 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى. مەبلەغنىڭ ھەممىسىنى ئۆزى تەييارلىدى.

بۇ قۇرۇلۇشنى ئۇرۇمچى توك ئىدارىسىنىڭ لايىھىلەش بۆلۈمى لايىھىلىدى. ئۇرۇمچى توك ئىدارىسى ئەمگەك مۇلازىمىتى شىركىتى ئۇسكۇنىلەرنى قۇراشتۇرۇشنى ئۈستىگە ئالدى. ئۇرۇمچى توك ئىدارىسى قۇرۇلۇشنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشنى ئۈيۇشتۇردى، تەكشۈرۈشتە بۇ قۇرۇلۇش دۆلەتنىڭ مۇناسىۋەتلىك ئۆلچەملىرىگە ئۇيغۇن دەپ قارالدى.

ئۇچۇك ترانسفورماتور پونكتىنى سىغىمچانلىقىنى ئاشۇرۇشتا، ئاساسلىقى، ئېلېكتر ئىستانسىنىڭ ئەسلىدىكى 2 - نومۇرلۇق، 15 مىڭ كىلوۋولت - ئامپېرلىق ترانسفورماتورى ئورنىغا 31 مىڭ 500 كىلوۋولت - ئامپېرلىق ترانسفورماتور ئالماشتۇرۇلىدى. بۇ قۇرۇلۇشقا جەمئىي 1 مىليون 550 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى. بۇنىڭ ئىچىدە بانكىدىن قەرز ئېلىنغان مەبلەغ 1 مىليون 300 مىڭ يۈەن، ئۆزى تەييارلىغان مەبلەغ 250 مىڭ يۈەن. لايىھىلەش، قۇرۇلۇش قىلىشنى سانجى توك ئىدارىسى ئۈستىگە ئالدى. قۇرۇلۇش 1991 - يىلنىڭ بېشىدا باشلىنىپ، 5 - ئاينىڭ 8 - كۈنى پۈتتى. شىنجاڭ ئېلېكتر قۇۋۋىتى سانائىتى ئىدارىسى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشنى ئۈيۇشتۇردى، تەكشۈرۈشتە قۇرۇلۇش دۆلەتنىڭ مۇناسىۋەتلىك ئۆلچەملىرىگە ئۇيغۇن دەپ قارالدى.

جاڭ شىيۈن

داۋانچىڭ شامال كۈچى ئارقىلىق توك ھاسىل قىلىش تەجرىبە مەيدانى دۆلەتنىڭ تېخنىكىلىق باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى

مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدىن كەلگەن مۇتەخەسسىسلەر 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 3 - ۋە 4 - كۈنلىرى سۇ ئىشلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە، داۋانچىڭ شامال كۈچى ئارقىلىق توك ھاسىل قىلىش تەجرىبە مەيدانىنىڭ تېخنىكىلىق ماتېرىياللىرى، ئۇسكۇنىلەرنىڭ ئىشلىشىگە دائىر سانلىق ئاساسلارنى ئىش ئورنىدا تەكشۈردى. بۇ تەجرىبە مەيدانى دۆلەتنىڭ تېخنىكىلىق باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى.

بۇ تەجرىبە مەيدانى سۇ ئىشلىرى مىنىستىرلى-

كى، تاشقى ئىقتىساد - سودا مىنىستىرلىكىنىڭ ماسلىشىشى ئارقىسىدا، دانىيە تەقدىم قىلغان پۇلغا چەت ئەلدىن ئىلغار تېخنىكا كىرگۈزۈش ئارقىلىق قۇرۇلدى. ئۇ، 1989 - يىل 10 - ئاينىڭ 24 - كۈنى پۈتۈپ، توك ھاسىل قىلىشقا باشلىدى. بۇ مەيداندا ئومۇمىي سىغىمچانلىقى 2105 كىلوۋات بولغان 15 گېنېراتور قۇراشتۇرۇلدى، ئۇ، ئاسىيادىكى ھازىرقى ئەڭ چوڭ شامال كۈچى ئارقىلىق توك ھاسىل قىلىش تەجرىبە مەيدانلىرىنىڭ بىرى بولۇپ قالدى.

بۇ تەجرىبە مەيدانى باھالاپ بېكىتىلگەندىن قەدەر ئاز كەم ئىككى يىل ئىشلەپ، جەمئىي 10 مىليون 500 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ھاسىل قىلدى، گېنېراتورلارنىڭ ھەر بىرى يىلىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 6680 سائەت ئىشلىدى. توك ھاسىل قىلىش ئۈسكۈنىلىرىدىن يىللىق پايدىلىنىش ۋاقتى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 2794 سائەتكە يەتتى. يىللىق كاشىلا چىقىش نىسبىتى 0.33% بولدى. بۇ تەجرىبە مەيدانى دۇنيادىكى ھازىرقى شامال كۈچى ئارقىلىق توك ھاسىل قىلىش تەجرىبە مەيدانلىرىنىڭ ئىلغار سەۋىيىسىگە يەتتى، ئۇ مەملىكەت بويىچە 1 - ئورۇندا تۇرىدۇ.

لىيۇ ژېنفېن

ئېلېكتر تورىنى باشقۇرۇش ئاپتوماتلاشتۇرۇلدى

ئېلېكتر تورلىرىنى باشقۇرۇشنى ئاپتوماتلاشتۇرۇش شىنجاڭ ئېلېكتر سائائتى ئىدارىسى باشقۇرۇش - خەۋەرلىشىش ئىدارىسىنىڭ خەۋەرلىشىش سىستېمىسىدىكى تېخنىكا ئۆزگەرتىشىنىڭ مۇھىم مەزمۇنى بولۇپ، ئېنېرگىيە مىنىستىرلىكىنىڭ مۇھىم تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرى قىلىنغان. بۇ قۇرۇلۇشقا جەمئىي 3 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇ قۇرۇلۇش 1989 - يىلى باشلانغان بولۇپ، 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدا سىناق تەرىقىسىدە ئىشلىتىلىشكە باشلىدى. ئۇنىڭغا ئىشلىتىلگەن ئاساسلىق ماشىنا ئەنجىمىڭ ئاپتوماتلاشتۇرۇشنى تەتقىق قىلىش ئورنى تەرىپىدىن تەتقىق قىلىپ ياسالغان، يىراقتىن باشقۇرۇش ئۈسكۈنىسى (RTU) شەندۇڭ ئۇلكىسى يەنتەي شەھەرلىك ھېسابلاش ماشىنىسى زاۋۇتى تەرىپىدىن ئىشلەنگەن. ئاساسلىق ماشىنا سىستېمىسىنى قۇراشتۇرۇشنى شىنجاڭ ئېلېكتر سائائتى ئىدارىسى باشقۇرۇش - خەۋەرلىشىش ئىدارىسىنىڭ لايىھىلەش بۆلۈمى ئۈستىگە ئالدى، يىراقتىن باشقۇرۇش ئۈسكۈنىسىنى قۇراشتۇرۇشنى باشقۇرۇش - خەۋەرلىشىش ئىدارىسىنىڭ يىراقتىن باشقۇرۇش بۆلۈمى ئۈستىگە ئالدى، سىستېما تورىنى ئىشلەشنى ئەنجىمىڭ ئاپتوماتلاشتۇرۇشنى تەتقىق قىلىش بۆلۈمى ئۈستىگە ئالدى، بۇ تورنىڭ يۈرۈشلۈك قۇرۇلۇش - باشقۇرۇش مەركىزىدىن خۇڭچېنچى ئېلېكتر ئىستانسىسىغىچە كابېل تارتىش قۇرۇلۇشىنى باشقۇرۇش - خەۋەرلىشىش ئىدارىسىنىڭ خەۋەرلىشىش بۆلۈمى ئۈستىگە ئالدى. جەمئىي 12 كىلومېتر كېلىدىغان بۇ كابېل قۇرۇلۇشى 1991 - يىل 6 - ئايدا رەسمىي پۈتۈپ، ئىشلىتىلىشكە باشلىدى. ئۇ ئاپتوماتلاشقان سىستېمىنىڭ ئۈچۈر توپلىشىنى ئىشەنچلىك، سۈپەتلىك ۋاستىگە ئىگە قىلدى.

جاڭ شىيۈن

ئۇرۇمچى ئېلېكتر تورىنىڭ بىر قىسمىدا ئون كىلوۋولتلىق سىم ئىزولياتسىيىلەنگەن سىمغا ئۆزگەرتىلدى

ئۇرۇمچى رايونىدا توك بىلەن تەمىنلەشنىڭ ئىشەنچلىكلىكىنى كۈچەيتىش، سىم تاناپلارنىڭ رېھونت قىلغاندا توك توختىتىلىش ۋاقتىنى قىسقارتىش، كىشىلەرنىڭ خەۋپ - خەتىرگە ئۇچرىشىدىن ساقلىنىش، سىم تاناپلارنىڭ شەھەرنى كۆكەرتىشكە بولغان تەسىرىنى ئازايتىش ئۈچۈن، ئۇرۇمچى شەھەر رايونىدا ئورمان بەلباغلىرىنى كېسىپ ئۆتىدىغان بىر قىسىم كۆپ زەنجىرلىك ئون كىلوۋولتلىق سىم ئىزولياتسىيىلەنگەن سىمغا ئۆزگەرتىلدى.

بۇ قۇرۇلۇشقا جەمئىي 2 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ 1 مىليون يۈەنىنى ئېنېرگىيە مىنىستىرلىكى ياردەم قىلدى، 1 مىليون يۈەنىنى ئاپتونوم رايون تەييارلىدى. بۇ قۇرۇلۇشنى ئۇرۇمچى توك ئىدارىسىنىڭ لايىھىلەش بۆلۈمى لايىھىلىدى

ھەمدە بۇ ئىدارىنىڭ ئەمگەك مۇلازىمىتى شىركىتى ئۈستىگە ئالدى. قۇرۇلۇش 1991 - يىلنىڭ كېيىنكى يېرىمىدا باشلىنىپ، يىل ئاخىرىغىچە 13 كىلومېتىرچە سىم ئالماشتۇرۇلدى. ئۇرۇمچى توك ئىدارىسى قاتارلىق ئالاقىدار ئورۇنلارنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش پىكرىدە بۇ قۇرۇلۇش دۆلەتنىڭ ئالاقىدار ئۆلچەملىرىگە ئۇيغۇن دەپ قارالدى.

جالال شىيۇن

قۇياش ئېنېرگىيىسى ئېلېكترى بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش كەنتلىرى قۇرۇلدى

شىنجاڭ ئېلېكتر سانائىتى ئىدارىسى ئېنېرگىيە مىنىستىرلىكىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق 1991 - يىلى توققۇز تارا ناھىيىسىنىڭ ئافغارسەن يېزىسى ئاقتام چارۋىچىلىق كەنتىنى ۋە بۇرچىن ناھىيىسىنىڭ «2817» تۇر بويىچە چارۋىچىلار ئولتۇراقلاشقان قۇرۇلغان كەنتىنى قۇياش ئېنېرگىيىسى ئېلېكتر سىستېمىسى بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش كەنتى قىلىپ قۇرۇپ، 450 ئۆيلۈك چارۋىچى (تەخمىنەن 2700 ئادەم) نىڭ توك ئىشلىتىش مەسىلىسىنى ھەل قىلدى.

بۇ ئىككى ئۇلگە كۆرسىتىش كەنتىنى قۇرۇشتا قۇياش ئېنېرگىيىسى ئارقىلىق توك ھاسىل قىلىدىغان ئائىلىلەرگە 450 يۇرۇش سايمان، جۈملىدىن قۇياش ئېنېرگىيىسى باتارىيە تاختىسى، ئاككۇمۇلياتور، باشقۇرۇش سىستېمىسى، ئىنۋېرتېرغا ئوخشاش سايمانلار بېرىلدى. بۇ تۈرگە جەمئىي 1 مىليون 100 سىنىڭ يۇمەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ 300 سىنىڭ يۇمىنى ئېنېرگىيە مىنىستىرلىكى يارىدەم قىلدى، 200 سىنىڭ يۇمىنى شىنجاڭ ئېلېكتر قۇرۇلۇتى ئىدارىسى يارىدەم قىلدى، ئىككى ناھىيە 300 سىنىڭ يۇمىندىن تەيىنارلىدى. بۇ قۇرۇلۇشنى قىلىشتىن شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك سۇ ئېلېكتر ئىدارىسى ئۈيۇشتۇرۇدى.

جالال ۋېن

يېزىلاردا توك باھاسى تەكشۈرۈلۈپ تەرتىپكە سېلىندى

ئاپتونوم رايونىنىڭ قىسمەن يېزىلىرىدا ئۇزۇندىن بۇيان توك باھاسى بەك قالايمىقان بولۇپ، باھانى قالايمىقان ئۆزلىتىۋېلىش، قالايمىقان ھەق ئېلىش ئەھۋالى بىر قەدەر ئېغىر بولۇپ كەلگەنىدى، بەزى جايلاردا قۇدۇق سۈيى بىلەن شال سۇغىرىشقا ئىشلىتىلىدىغان ھەر بىر كىلوۋات سائەت توكنىڭ باھاسى دۆلەت بەلگىلىگەن باھادىن 50% تىن 70% كىچە، سائانەت ۋە قوشۇمچە كەسىپكە ئىشلىتىلىدىغان توكنىڭ باھاسى بىر ھەسسە، يورۇتۇش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان توكنىڭ باھاسى 15% تىن 25% كىچە يۇقىرى بولغان. ئۇنىڭ ئۈستىگە، يېزىلاردا سىم تاناپلار، ئۈسكۈنىلەر كونىراپ كەتكەچكە، توكنىڭ سىم تاناپلاردا، بېسىم ئۆزگەرتىش جەريانىدا خورىشى ئېغىر بولغان، بولۇپمۇ يېزىلاردا توك باشقۇرۇش قالايمىقان بولۇش، ئاپپاراتلار مۇكەممەل بولماسلىق تۈپەيلىدىن، توك پۇلىنى دۆلەت كۆپ يىغىۋالالماسلىق، دېھقانلار تولۇق تاپشۇرغان بولسىمۇ، ئارىلىقتىكىلەر يەپ كېتىش ئەھۋاللىرى ساقلىنىپ، دېھقانلارنىڭ سېلىقى ھەددىدىن زىيادە ئېشىپ كېتىپ، قاتتىق نارازىلىق قوزغىغانىدى. شۇڭا شىنجاڭ ئېلېكتر قۇرۇلۇتى ئىدارىسى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى ئېنېرگىيە مىنىستىرلىكىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ئاساسەن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ بىۋاستە رەھبەرلىكىدە 1991 - يىل 5 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئاپتونوم رايونغا ئۇقتۇرۇش تارقىتىپ، يېزىلاردا توك باھاسىنى تەكشۈرۈپ تەرتىپكە سېلىش خىزمىتىنى كەڭ قانات يايدۇرۇشنى تەلەپ قىلدى. بۇ ئىككى ئىدارە گۇرۇپپا، ماناس، كۇچا قاتارلىق ناھىيىلەرگە بىرلەشمە خىزمەت گۇرۇپپىسى ئەۋەتتى. خىزمەت گۇرۇپپىسى تەكشۈرۈپ ئەھۋال ئىگىلەپ، سىناق قىلدى. تەجرىبە ھاسىل قىلىۋېلىنغاندىن كېيىن، 7 - ئاينىڭ ئاخىرىدا شىخەنزە ۋە ئاقسۇ شەھەرلىرىدە ئاپتونوم رايون بويىچە يېزىلاردا توك باھاسىنى تەكشۈرۈپ تەرتىپكە سېلىش خىزمەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا كونكرېت يولغا قويۇش لايىھىسى تۈزۈلدى: (1) ھەرقايسى رايونلارنىڭ ھۆكۈمەتلەرنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى بۇ خىزمەتنى بىۋاستە ئۆتۈشى كېرەك. ناھىيە (شەھەر) لەرده ھاكىم (شەھەر باشلىقى) نىڭ مەسئۇللۇقىدا تەكشۈرۈپ تەرتىپكە سېلىش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى

قۇرۇلۇشى لازىم. (2) ئالاقىدار تارماقلار زىچ ماسلىشىشى كېرەك. مال باھاسى، ئېلېكتر قۇۋۋىتى، سۇ ئېلېكتر، يېزا ئىگىلىك، يېزا - بازار كارخانىلىرى قاتارلىق تارماقلار، بولۇپمۇ ناھىيە (شەھەر) لىك مال باھاسى، ئېلېكتر قۇۋۋىتى تارماقلىرى بۇ خىزمەتنى نۆۋەتلىق خىزمەت قاتارىدا تۈتۈشى كېرەك. (3) يېزىلاردا توك باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى راۋانلاشتۇرۇپ، توك باھاسىنى بىر تۇتاش باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش لازىم. ناھىيە (شەھەر) لەردىن شەرت - شارائىتى بارلىرى ناھىيە (شەھەر) لىك توك بىلەن تەمىنلەش ئىدارىسى (شىركىتى) قۇرۇشى، شەرت - شارائىتى تېخى ھازىرلانمىغانلىرى ناھىيە (شەھەر) لىك توك باشقۇرۇش باش پونكىتى قۇرۇشى لازىم. (4) ناھىيە بىرلىك قىلىنغان، تۇرگە ئايرىپ بىرلەككە كەلتۈرۈلگەن ئۇنۇمۇبرمال توك باھاسى يولغا قويۇلۇشى لازىم. يېزىلاردا يورۇتۇشقا ئىشلىتىلىدىغان توك باھاسى يولغا قويۇلۇشى لازىم. يېزىلاردا يورۇتۇشقا ئىشلىتىلىدىغان توكنىڭ باھاسى (كەنتلەر دېھقانلارغا سېتىپ بېرىدىغان توكنىڭ ئەڭ ئاخىرقى باھاسى) ئاساسىي توك باھاسى، بېسىم ئۆزگەرتىش جەريانىدىكى ۋە سىم تاناپتىكى مۇۋاپىق خوراش ھەققى ۋە يېزا مانتيورلىرىنىڭ مۇۋاپىق ئىش ھەققىدىن تەركىب تېپىشى لازىم. باشقا ھەرقانداق تارماقنىڭ ئېنېرگىيە مىنىستىرلىكىنىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە ئىلىنىدىغان ھەقلەردىن سىرت ئۆز ئالدىغا ھەرقانداق ھەقنى قوشۇپ ئېلىشىغا رۇخسەت قىلىنمايدۇ. (5) تۆۋەن بېسىملىق ئېلېكتر تورىنى ئاسراش ئۈندى ۋە باشقۇرۇش ھەققى مۇۋاپىق ئېلىنمىشى، بۇ ھەقلەرنى ئېلىشتا ئادەتتە ئاساسىي توك باھاسىنىڭ 10 - 20 پىرسەنتى ئۆلچەم قىلىنمىشى لازىم. بۇ ھەقلەر، ئاساسلىقى، يېزىلاردىكى سىم تاناپنى ئاسراش ۋە ئۆزگەرتىشكە ئىشلىتىلىدىغان ۋە يېزىلاردا توك باشقۇرۇش پونكىتى خراجىتىنىڭ بىر قىسمى قىلىنىدۇ. (6) قائىدە - تۈزۈملەرنى ئورنىتىش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈش لازىم. ناھىيىلەر يېزىلاردىكى توك مالىيىسىنى باشقۇرۇش تۈزۈمىنى ئۆزلۈكسىز مۇكەممەللەشتۈرۈشى، توك سائىتى باشقۇرۇشنى ۋە توك باھاسى، توك ھەققى يىغىشنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشى، ھېساب جەدۋەللىرى، كارتىلىرى، توك ھەققى تالونى، جەدۋەل كۆچۈرۈش ۋاقتى قاتارلىقلارنى تەدرىجىي بىرلىككە كەلتۈرۈشى لازىم. يېزا مانتيورلىرى ئىش ئورنىغا بېرىشتىن بۇرۇن ناھىيە (شەھەر) لىك توك بىلەن تەمىنلەش ئىدارىلىرى تەرىپىدىن بىر تۇتاش تەربىيىلەنگەن بولۇشى، ئىش ئورنى لايىقەتلىك گۇۋاھنامىسى ئالغان بولۇشى كېرەك. تەكشۈرۈپ تەرتىپكە سېلىش خىزمىتى 8 - ئاينىڭ ئاخىرى ئاساسىي جەھەتتىن تاماملاندى.

جالاڭ ژېن

پولات - تۆمۈر

پولات - تۆمۈر سانائىتى ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى 11 ئونتۇرا، كىچىك پولات - تۆمۈر كارخانىسىنىڭ سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 662 مىليون 750 مىڭ يۈەن (1990-يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %11.19 ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىشلەپچىقىرىلغان پولات 397 مىڭ 800 تونناغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %11.07 ئاشتى؛ پولات ماتېرىياللىرى 323 مىڭ تونناغا يېتىپ، %20.93 ئاشتى؛ چويۈن 410 مىڭ 700 تونناغا يېتىپ، %1.76 ئاشتى؛ تۆمۈر رۇدىسى 571 مىڭ 800 تونا بولۇپ، %8.96 كېمەيدى، تۆمۈر قېتىشمىسى 11 مىڭ 442 تونا بولۇپ، %19.14 كېمەيدى؛ ئوتقا چىداملىق ماتېرىيال 36 مىڭ 200 تونا بولۇپ، %10.23 كېمەيدى؛ كوكس 399 مىڭ 100 تونناغا يېتىپ، %5.5 ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا يارىتىلغان پايدا، باج 88 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %17.26 ئاشتى.

سەرپىيات داۋاملىق تۆۋەنلىدى. 1991 - يىلى دومنا پېچتا بىر تونا پولات تاۋلاش ئۈچۈن سەرپ

قىلىنغان كوكس 792.72 كىلوگرام بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.01% كېمەيدى؛ ئېلېكتر يېچتا ھەر تونىنا پولات تاۋلاش ئۈچۈن سەرپ قىلىنىدىغان ماتېرىيال 1090.33 كىلوگرام بولۇپ، 3.25% كېمەيدى؛ ئايلانما يېچتا ھەر تونىنا پولات تاۋلاش ئۈچۈن سەرپ قىلىنىدىغان ماتېرىيال 1151.9 كىلوگرام بولۇپ، 3.53% كېمەيدى؛ ھەر تونىنا ئوتقا چىداملىق خىش پىششۇرۇش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان كۆمۈر سەرپىياتى 191.84 كىلوگرام بولۇپ، 35.41% كېمەيدى.

ئاساسلىق مەھسۇلاتلارنىڭ سۈپىتى مۇقىم ئۆستى، مۇقىم ئۆسۈش نىسبىتى 57.14% بولدى. ئايلانما يېچتا تاۋلانغان پولاتنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 1990 - يىلدىكىدىن 0.42 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى، ئەلا سۈپەتلىك پولاتنىڭ نىسبىتى 2.62%، قېتىشما پولاتنىڭ نىسبىتى 2.6%، ئۆۋەن قېتىشما پولاتنىڭ نىسبىتى 23.03%، ئۈيۈل پولاتنىڭ نىسبىتى 89.18% بولدى؛ ئېلېكتر يېچتا تاۋلانغان نۆكچە پولاتنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 1.54 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى، ئەلا سۈپەتلىك پولاتنىڭ نىسبىتى 60.06%، قېتىشما پولاتنىڭ نىسبىتى 59.13%، ئۆۋەن قېتىشما پولاتنىڭ نىسبىتى 12.45% بولدى؛ پروكاتلانغان پولاتنىڭ ئۈنۈمىرسال ماتېرىيال بولۇش نىسبىتى 12 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى، ئەلا سۈپەتلىك پولات نىسبىتى 43.25% بولدى؛ ئوتقا چىداملىق خىشنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 1.45 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى. چويۇن، ئېلېكتر يېچتا تاۋلانغان كرېمنىيلىق تۆمۈر، مېتال تاۋلاش كوكسىنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 1990 - يىلدىكىدىن سەل ئۆۋەنلەپ كەتتى.

1991 - يىلى ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 31 مىليون 940 مىڭ يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 19.65% ئۆۋەنلەپ كەتتى. يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش خىراجىتى 56 مىليون 820 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 15.82% ئاشتى.

ۋۇ چاڭ

يەرلىك كىچىك پولات - تۆمۈر كارخانىلىرى ئىشلەپچىقىرىشى - ئىگىلىنىڭ باشقۇرۇشىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى 25 كىچىك يەرلىك پولات - تۆمۈر كارخانىسى (خېجىڭ پولات زاۋۇتى بۇنىڭ سىرتىدا) نىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 256 مىليون 682 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.83% ئاشتى. مەككىز خىل ئاساسلىق مەھسۇلاتنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: چويۇن 60 مىڭ 166 تونىنا بولۇپ، 1.18% تۆۋەنلەپ كەتتى؛ نۆكچە پولات 36 مىڭ 714 تونىنغا يېتىپ، 37.66% ئاشتى؛ كرېمنىيلىق تۆمۈر 7090 تونىنا بولۇپ، 27.07% تۆۋەنلەپ كەتتى؛ ئوتقا چىداملىق خىش 39 مىڭ 746 تونىنغا يېتىپ، 2.01% ئاشتى؛ قۇيما تۆمۈر تۇرۇبا 13 مىڭ 170 تونىنا بولۇپ، 19.26% تۆۋەنلەپ كەتتى؛ پولات ماتېرىياللىرى 40 مىڭ 302 تونىنغا يېتىپ، 27.1% ئاشتى؛ تۆمۈر رۇدىسى 88 مىڭ 687 تونىنا بولۇپ، 17.06% تۆۋەنلەپ كەتتى؛ رادىئاتور پايراقچىسى 370 مىڭ 309 غا يېتىپ، 25.38% ئاشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى كىچىك پولات - تۆمۈر كارخانىلىرى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىدىن پايدىلىنىشتا چىڭ تۇرۇپ، سۈپەت باشقۇرۇش گۇرۇپپا پائالىيىتىنى پائال قانات يايدۇردى. ئىلى پولات - تۆمۈر زاۋۇتىنىڭ تاۋلاش سۈپىتىنى باشقۇرۇش گۇرۇپپىسى دومنا پېچ شامال ئېغىزىنىڭ شامال بېرىش گرادۇسىنى ئۆزگەرتىش ئارقىلىق ھەر ئايدا زىيان بولىدىغان 120 سۇ قېيىنى 40 قا ئازايتىپ، مۇشۇ بىر يىلدا 110 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ تېجەپ قالدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى يەرلىك كىچىك پولات - تۆمۈر كارخانىلىرىدىكى سۈپەت باشقۇرۇش گۇرۇپپىلىرىدىن تۆتى «دۆلەت دەرىجىلىك مۇنەۋۋەر گۇرۇپپا»، «مىنىستىرلىك دەرىجىلىك مۇنەۋۋەر گۇرۇپپا»، «ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مۇنەۋۋەر گۇرۇپپا» دېگەن نامغا ئېرىشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى يەرلىك كىچىك

پولات - تۆمۈر كارخانىلىرىنىڭ ئالتە خىل پولات - تۆمۈر مەھسۇلاتى «ئاپتونوم رايون بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات» دېگەن نامغا ئېرىشتى. ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلارنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 35 مىليون 925 مىڭ 200 يۈەنگە، ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلار مەھسۇلات قىممىتىنىڭ نىسبىتى 35.68% كە يەتتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى يەرلىك كىچىك پولات - تۆمۈر كارخانىلىرىدا ساقلانغان ئاساسلىق مەسىلەر مۇنۇلاردىن ئىبارەت: (1) يېقىلغۇ ۋە توك سەرپىياتى كۆپرەك بولدى، ساپ سانائەت مەھسۇلات قىممىتىنىڭ نىسبىتى تۆۋەن بولدى. (2) قىسمەن ئاساسلىق مەھسۇلاتلارنىڭ سۈپىتى ناچار، باھاسى يۇقىرى بولدى. مەھسۇلاتلارنىڭ سۈپىتى جەھەتتە، پولات ماتېرىياللىرى ۋە ئوتقا چىداملىق خىشنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 1990 - يىلدىكىدىن يۇقىرى بولغاندىن سىرت، چويۇن، نۆكچە پولات، قۇيما تۆمۈر تۈرۈبا، كرېمنىيلىق تۆمۈرنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 1990 - يىلدىكىدىن تۆرلۈك دەرىجىدە تۆۋەنلەپ كەتتى. مەھسۇلاتلارنىڭ تەننەرخى جەھەتتە، ھەر تونىنا چويۇننىڭ بىرلىك تەننەرخى 77.645 يۈەنگە يېتىپ، ھەر تونىنا چويۇننىڭ تەننەرخى 1990-يىلدىكىدىن 69.73 يۈەن يۇقىرى بولدى؛ ھەر تونىنا كرېمنىيلىق تۆمۈرنىڭ بىرلىك تەننەرخى، شىنجاڭ «تىەنلۇڭ» تۆمۈر قېيىشمىلىرى چەكلىك شىركىتىنىڭ 13.178 يۈەنگە چۈشكەندىن سىرت، خېلى زور ھەجىمدە ئۆرلەپ كەتتى؛ ھەر تونىنا ئوتقا چىداملىق خىشنىڭ بىرلىك تەننەرخى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق فارفور زاۋۇتىنىڭ 112 يۈەنگە چۈشكەندىن سىرت، ئۆرلەپ كەتتى؛ ھەر تونىنا قۇيما تۆمۈر تۈرۈبىنىڭ بىرلىك تەننەرخى كورلا شەھەرلىك قۇيما تۈرۈبا زاۋۇتىنىڭ 100 يۈەنگە چۈشكەندىن سىرت، خېلى زور ھەجىمدە ئۆرلەپ كەتتى. (3) بازار سۇسلاشقانلىقتىن، مەھسۇلاتلارنىڭ سېتىلىش باھاسى تۆۋەنلەپ كەتتى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدا يەرلىك كىچىك پولات - تۆمۈر كارخانىلىرىنىڭ ئامبار قالدۇقى 10 مىڭ 530 تونناغا يېتىپ، 1990 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكىدىن 65.76% كۆپەيدى، كرېمنىيلىق تۆمۈرنىڭ ئامبار قالدۇقى 4727 تونناغا يېتىپ، 29.22% كۆپەيدى. (4) «بىر كەسىپنى ئاساس قىلىپ، كۆپ خىل ئىگىلىك بىلەن شۇغۇللىنىش» فاڭجېنىدا چىڭ تۇرغۇزىلمىدى. ئاپتونوم رايوندىكى 25 يەرلىك كىچىك پولات - تۆمۈر كارخانىسى ئىچىدە كرېمنىيلىق تۆمۈر، قۇيما تۆمۈر تۈرۈبا ئىشلەپچىقىرىدىغان كارخانىلارنىڭ كۆپىنچىسى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان تەرەققىي قىلغان، بىر خىللا مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىدىغان كارخانىلار بولۇپ، بازار كاساتچىلىقىنىڭ زەربىسىدە ئىقتىسادىي ئۈنۈمى تېز تۆۋەنلەپ كەتتى. مەسىلەن: كرېمنىيلىق تۆمۈر ئىشلەپچىقىرىدىغان كارخانىلاردىن يىلنىڭ بېشىدا توققۇزى ئىشلەۋاتاتتى، يىل ئاخىرىغا كەلگەندە ئاران ئىككىسى قالدى.

ۋۇ چىڭ

«1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقى

1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 16 - كۈنى شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى زاۋۇت قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقى خاتىرە كۈنىنى كۈتۈۋالدى.

شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى 1951 - يىلى قۇرۇلغان. 40 يىلدىن بۇيان، بۇ زاۋۇت كىچىكلىكتىن چوڭىيىش، بىر ئىزدا توختاپ قېلىشتىن تەرەققىي قىلىشتەك ئەگرى - توقاي مۇساپىنى بېسىپ ئۆتتى. ئۇدا 13 يىل 140 مىليون يۈەن زىيان تارتقان «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى ئاپتونوم رايونىنىڭ «نورمىلىق قوشۇمچە ياردەم بېرىش» (ھەر تونىنا تۆمۈرده كۆرۈلىدىغان زىيان ئۆچۈن قوشۇمچە ياردەم بېرىش) ۋە «ۋەزىپە بەلگىلەپ ھۆددىگە بېرىش» (پايدىنى ھۆددىگە بېرىش) تىن ئىبارەت ئىمتىيازلىق سىياسەتلەردىن پايدىلىنىپ، زىيان تارتىشتىن پايدا ئېلىشقا ئۆزگەردى ھەمدە تەدرىجىي تەرەققىي قىلىپ، كان ئېچىشتىن تارتىپ تاۋلاش، پىسلاشقىچە، قوشۇمچە ئىشلەپچىقىرىشتىن تارتىپ ئارقا سەپ تەمىناتىغا كاپالەتلىك قىلىشقىچە، پۈتۈن تەتقىقات، لايىھىلەشتىن تارتىپ كەسىپىي جەھەتتىن

پەتىشتۇرۇشكىچە ھەمە تۈرلەر تولۇق بولغان، تېخنىكىسى يۈرۈشلەشكەن، 64 خىل پولات، 412 خىل ئۇلچەملىك پولات ماتېرىيالى ئىشلەپچىقىرالايدىغان ئوتتۇرا تىپلىق پولات - تۆمۈر بىرلەشمە كارخانىسى بولۇپ قالدى. بۇ زاۋۇت 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە جەمئىي 3 مىليون 50 مىڭ تونىنا چويۇن، 2 مىليون 820 مىڭ تونىنا پولات، 2 مىليون 420 مىڭ تونىنا پولات ماتېرىيالى ئىشلەپچىقاردى. ھازىر بۇ زاۋۇتنىڭ 640 مىليون يۈەنلىك تۈرلىنىش مۇلكى، 17 مىڭ 992 ئىشچى - خىزمەتچىسى بار. بۇ زاۋۇت 1988 - يىلدىن باشلاپ مەملىكەتتىكى 500 چوڭ ساناقەت كارخانىسى قاتارىدىن ئورۇن ئېلىپ، ئاپتونوم رايوندىكى يەرلىك تايانچ كارخانىلار ئىچىدە مۇشۇ قاتاردىن ئورۇن ئالغان بىردىنبىر ئورۇن بولۇپ قالدى.

ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى داۋامىدا، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ۋە مىتاللورگىيە ساناقىتى مىنىستىرلىكى «1 - ئاۋغۇست» پولات-تۆمۈر باش زاۋۇتىنىڭ 1985-يىلدىن 1990 - يىلغىچە ئۆزگەرتىش، كېڭەيتىپ قۇرۇشتا «سېلىنما، ماسلاتىنى ھۆددىگە ئېلىش لايىھىسى»نى يولغا قويۇشنى تەستىقلىدى، بۇ، «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتىنىڭ «بىر تۇتاش پىلانلاش، بىر تۇتاش يۆتكەش، بىر تۇتاش تەقسىم قىلىش، پايدا - زىيانغا بىر تۇتاش مەسئۇل بولۇش» مېخانىزمىدىن «ئىگىلىك باشقۇرۇشتا ئۆزى ئۆزىگە خوجايىن بولۇش، پايدا - زىيانغا ئۆزى مەسئۇل بولۇش، ئۆز - ئۆزىنى چەكلەپ تۇرۇش» مېخانىزمىغا ئۆزگىرىشىگە تۈرتكە بولىدىغان بىر يۈرۈش سىياسەت ئىدى. «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى بەلگىلەش، ھۆددىگەرلىك مۇكاپاتلاش (جازالاش) مەزمۇن قىلىنغان، مەسئۇلىيەت، ھوقۇق، مەنپەئەت بىرلەشتۈرۈلگەن ئىقتىسادىي مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش ئاساسىدا، يەككە تۈرلەر بويىچە ھۆددىگە ئېلىش، قاتلاملۇ قاتلام ھۆددىگە ئېلىشنى تەدرىجىي ئومۇميۈزلۈك ھۆددىگە ئالىدىغان ئىقتىسادىي مەسئۇلىيەت تۈزۈمىگە تەرەققىي قىلدۇرۇپ، كۆپ قاتلاملىق، كۆپ شەكىللىك، كۆپ يوللۇق ھۆددىگەرلىك تورىنى شەكىللەندۈرۈپ، ئىقتىسادىي مەسئۇلىيەتكە كاپالەتلىك قىلىش سىستېمىسىنى بەرپا قىلىپ، ئىچكى ھەمكارلىقنى كۈچەيتىپ، ئىشلەپچىقىرىش تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، رەھبەرلىك تۈزۈمى، كادىرلار تۈزۈمى، تەقسىمات تۈزۈمى، ئەمگەك تۈزۈمى جەھەتتىكى ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى بوغۇپ كېلىۋاتقان ئىللەتلەرنى تۈگىتىپ، دۆلەت، كارخانا، ئىشچى - خىزمەتچىلەردىن ئىبارەت ئۈچ تەرەپنىڭ مۇناسىۋىتىنى راۋانلاشتۇردى. دۆلەتنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇشقا، دۆلەت مۇلكىنىڭ قىممىتىنى ئاشۇرۇشقا كاپالەتلىك قىلىش شەرتى ئاستىدا، ئۆزى مەبلەغ جۇغلاش، ئۆزى ئۆزلەشتۈرۈش، ئۆزىنى ئۆزى ئۆزگەرتىش، ئۆزىنى ئۆزى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئىقتىدارىنى ئاشۇردى. ھۆددىگەرلىك يولغا قويۇلغان ئالتە يىلدىن بۇيان، سېلىنغان مەبلەغنىڭ ئەمەلىيلىشىش نىسبىتى پىلانلىنىڭ ئاران 86.8 پىرسەنتىگە توغرا كەلگەن بولسىمۇ، ھاسىلات يەنىلا كۆزلىگەن نىشانغا يەتتى، ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى بىر ھەسسە ئاشۇرۇلدى، مەھسۇلات مىقدارى بىر قاتلاندى، پايدا، باج بىر يېرىم ھەسسە ئاشۇرۇلدى، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ئىش ھەققى 1.2 ھەسسە، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئولتۇراق ئۈي كۆلىمى 3.2 كۋادرات مېتر ئاشۇرۇلدى.

ۋۇ چاڭ

«1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى مەملىكەتلىك مەھسۇلاتلارنى سىنتىۋېلىش - سىتىش ئۇچۇر مەركىزى بىلەن ئالاقە ئورناتتى

شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى 1991 - يىل 4 - ئايدا مەملىكەتلىك مەھسۇلاتلارنى سىنتىۋېلىش - سىتىش ئۇچۇر ئالماشتۇرۇش تورى بىلەن ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق ئالاقە باغلاش تورىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ھالدا بەرپا قىلدى، بۇنىڭ بىلەن دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدا مەھسۇلاتلارنى سىنتىۋېلىش - سىتىش ئۇچۇرلىرىنى

«1 ـ ئاۋغۇست» پولات ـ تۆمۈر باش زاۋۇتىنىڭ تۆمۈر تاۋلاش زاۋۇتىدا ئۈچ دومنا پېچ بولۇپ، ئۇلاردا يىلىغا 350 مىڭ تونىنا چويۇن ئىشلەپچىقىرىلىدۇ. سۈرەتتە: دومنا پېچىنىڭ تاشقى كۆرۈنۈشى

مايەنپىلىڭ فوتوسى

ئالماشتۇرۇش سۈرئىتى بۇرۇنقى 15 ـ 20 كۈندىن 20 ـ 24 سائەتكە قىسقارىدى.

ھازىر بۇ زاۋۇت ئاپتونوم رايون بويىچە مەملىكەتلىك مەھسۇلاتلارنى سېتىۋېلىش ـ سېتىش ئۈچۈر مەركىزى بىلەن ئالاقە ئورناتقان بىردىنبىر ئورۇن بولۇپ قالدى.

ۋۇ چاڭ

غەربىي شىمال بويىچە تۇنجى قۇرۇق كۆمۈر گازى ئامبىرى قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى

كوكس ئوچاقلىرىدىن چىققان كۆمۈر گازىنى يىغىۋالىدىغان، ساقلايدىغان ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىدىغان غەربىي شىمال بويىچە تۇنجى قۇرۇق كۆمۈر گازى ئامبىرى قۇرۇلۇشى 1991-يىل 10 ـ ئاينىڭ 22-كۈنى شىنجاڭ «1-ئاۋغۇست» پولات-تۆمۈر باش زاۋۇتىدا باشلىنىپ، 11-ئاينىڭ 31-كۈنى توپلاتاش قۇرۇلۇشى پۈتتى.

بۇ قۇرۇلۇشنىڭ بېيجىڭ پولات ـ تۆمۈر لايىھىلەش ـ تەتقىق قىلىش باش يۈرتى لايىھىلىدى. ئۇنىڭدا ساقلىنىدىغان گاز سائەتتە ئىشلىتىلىدىغان كۆمۈر گازى ۋە خەلق تۇرمۇشىدا ئىشلىتىلىدىغان كۆمۈر گازى دەپ ئىككى قىسىمغا بۆلۈنىدۇ. سائەتتە ئىشلىتىلىدىغان كۆمۈر گازى دومنا پېچ كۆمۈر گازى بىلەن كوكس ئوچىقى كۆمۈر گازى ئارىلاشتۇرۇلغاندىن كېيىن، بېسىم ئارقىلىق ئىشلەپچىقىرىش زاۋۇتلىرىغا يەتكۈزۈپ بېرىلىدۇ؛ خەلق تۇرمۇشىدا ئىشلىتىلىدىغان كۆمۈر گازى كوكس ئوچىقى ئارقىلىق گۈڭگۈرتسىزلەندۈرۈلىدۇ، بېنزولىزلاندۇرۇلىدۇ ۋە بېسىم ئارقىلىق تۇرمۇش رايونىغا يەتكۈزۈپ بېرىلىدۇ.

بۇ قۇرۇلۇش ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلگەندىن كېيىن، سائەت ئىشلەپچىقىرىشىدا ئىشلىتىلىدىغان كۆمۈر گازى ۋە تۈدۈنخايا «1 ـ ئاۋغۇست» پولات ـ تۆمۈر باش زاۋۇتى رايونىدىكى ئاھالىلەرنىڭ تۇرمۇشىنا ئىشلىتىدىغان كۆمۈر گازى ھەل بولىدۇ.

ۋۇ چاڭ

«1 ـ ئاۋغۇست» پولات ـ تۆمۈر باش زاۋۇتىنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك بولدى

1991 ـ يىلى شىنجاڭ «1 ـ ئاۋغۇست» پولات ـ تۆمۈر باش زاۋۇتى قارىمىقىدىكى 22 كوللېكتىپ كارخانىنىڭ سائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 70 مىليون 140 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 26.1% ئاشتى؛ پايدا، باج 11 مىليون 370 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە پايدا 2 مىليون 560 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 30.24% ئاشتى؛ تىجارەت كىرىمى 19 مىليون 960 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 17.1% ئاشتى؛ مۇشۇ بىر يىلدا بارلىققا خادىملارنىڭ ئوتتۇرىچە ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 22 مىڭ 835 يۈەنگە يېتىپ، 20.4% ئاشتى.

1991 ـ يىلى «1 ـ ئاۋغۇست» پولات ـ تۆمۈر باش زاۋۇتىنىڭ كوللېكتىپ ئىگىلىكىدە مەھسۇلات سۈپىتىنى ئۈستۈرۈش مەركەز قىلىنىدى ھەمدە بازار ئۈچۈرىنى ئىگىلەشكە ئەھمىيەت بېرىلىپ، پائال تۈردە بازار ئېچىلدى، ئەسلىدىكى بازىرى ئىنتىنىڭ 36 خىل مەھسۇلاتنىڭ مۇستەھكەملەش ئاساسىدا، ئوغرىدىن ساقلىنىش ئىشىگى، ئارگون پۈدەش

ناموسى قاتارلىق 20 نەچچە خىل يېڭى مەھسۇلات يېڭىدىن ئىشلەندى. بۇنىڭ ئىچىدە، 2 ـ ۋە 2.5 ـ تومۇرلۇق قىرلىق پولات، ئىسسىقلىق ئۆتكۈزمەس تاختا، ئاسراش شاخارى ئاپتونوم رايونىنىڭ بۇ جەھەتتىكى بوشلۇقىنى تولدۇردى ھەمدە بۇ مەھسۇلاتلار كىچىك ياپىلاق پولات بىلەن بىللە ئاپتونوم رايونىنىڭ يېڭى مەھسۇلاتلارنى باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى.

ۋۇ چاڭ

رەڭلىك مېتال

رەڭلىك مېتال سانائىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 ـ يىلى شىنجاڭ رەڭلىك مېتال سانائىتىنىڭ يىللىق ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى (1990 ـ يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) 415 مىليون 100 مىڭ يۈەن (يەرلىك ئورۇنلارنىڭ ئالتۇن ۋە كىچىك رەڭلىك مېتال كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى بۇنىڭ سىرتىدا) گە يېتىپ، 1990-يىلدىكىدىن 3.4% ئاشتى. بىۋاستە قاراشلىق كارخانىلارنىڭ يىللىق پايدىسى ۋە بېجى 50 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە باج 26 مىليون 330 مىڭ يۈەن، پايدا 24 مىليون 600 مىڭ يۈەن (ئورۇمچى ئالىيۇمىن زاۋۇتىنىڭكى بۇنىڭ سىرتىدا). سانائەت كارخانىلىرىدا ئومۇمىي خادىملارنىڭ ئوتتۇرىچە يىللىق ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 25 مىڭ 365 يۈەنگە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 6.6% ئاشتى. سېتىش ئومۇمىي كىرىمى 426 مىليون 990 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 3 مىليون 660 مىڭ يۈەن ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورتتىن يارىتىلغان تاشقى پېرېۋوت كىرىمى 8 مىليون 140 مىڭ 500 ئامېرىكا دوللىرى.

ئاساسلىق مەھسۇلاتلارنىڭ مىقدارى ۋە ئاپ بېزىل 1990 ـ يىلدىكىدىن 16.8% تۆۋەنلەپ كەتتى؛ سىيودومىن رۇدىسى 1.8%، تانتال نىئوبىي رۇدىسى 5.9%، لىتىي ھىدروكسىد 5.3%، لىتىي كاربونات 0.6%، لىتىي خلورىد 96% ئاشتى؛ ئېلېكترولىزلانغان ئالىيۇمىن 9.4%، خروم رۇدىسى 12.2% تۆۋەنلەپ كەتتى؛ ئالتۇن 21.2%، يۇقىرى تىكپل كونسىن تۇراتى 43.8%، تۆۋەن تۆمۈر سىيودومىن 103.6%، ساپ ئالىيۇمىن 183.9% ئاشتى. ئېلېكترولىزلانغان ئالىيۇمىن، تۆمۈر تەركىبى تۆۋەن سىيودومىن، ساپ ئالىيۇمىندىن باشقىلىرىنىڭ يىللىق پىلانى ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى.

ئاساسىي قۇرۇلۇش ئەھۋالى مۇشۇ يىلدا ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 45 مىليون 500 مىڭ يۈەن (يەرلىك كىچىك رەڭلىك مېتال كارخانىلىرى ۋە تۇر تۇرغۇزۇلماي قۇرۇلغان ئالتۇن كانلىرىنىڭكى بۇنىڭ سىرتىدا) مەبلەغ سېلىندى، بۇ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 24.14% ئاز. بۇنىڭ ئىچىدە ئالتۇن سانائىتىگە سېلىنغان مەبلەغ 19 مىليون 570 مىڭ يۈەن. نۇقتىلىق قۇرۇلۇش بولغان ئاشى ئالتۇن كانىنىڭ تاشيول قۇرۇلۇشى 1991 ـ يىل 11 ـ ئايدا پۈتتى ھەمدە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنىپ ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلدى. كۈنىگە 100 تونىنا ئالتۇن رۇدىسى تاللىيالايدىغان قۇمۇل ئالتۇن تاللاش زاۋۇتى 7 ـ ئايدا سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلۈپ، لايىھىدىكى ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىغا تېز يەتكۈزۈلدى؛ ئالتاي خۇجدۇن ئالتۇن كانىنىڭ 100 لېترلىق ئالتۇن چايقاش كېمىسىنىڭ ئاساسىي گەۋدىسىنى كەپشەرلەش ئىشى تامامەن ئاياغلاشتى، قىسمەن ئۈسكۈنىلىرى قۇراشتۇرۇلۇۋاتىدۇ؛ تولى دېتاباز ئالتۇن كانىنىڭ كۈنىگە 50 تونىنا ئالتۇن رۇدىسى تاللايدىغان ئالتۇن رۇدىسى تاللاش زاۋۇتىنىڭ ئۈسكۈنىلىرىنى قۇراشتۇرۇش ئاياغلىشىپ، ماشىنىلار ئايرىم ـ ئايرىم سىناق قىلىنىۋاتىدۇ. فۇكاڭ تىكپل تاۋلاش زاۋۇتى 1991 ـ يىل 6 ـ ئايدا يېڭىدىن ئىش باشلىغان نۇقتىلىق تۇر بولۇپ، يىل ئاخىرىغىچە ئاساسىي گەۋدە قۇرۇلۇشى پۈتتى. خلورىد كانىنىڭ 24 خالۇ يولى قۇرۇلۇشى ئاساسىي جەھەتتىن پۈتۈپ، رەڭلىك مېتال سانائىتى باش شىركىتىنىڭ ئەلا سۈپەت مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. شىنجاڭ لىتىيلىق تۇز زاۋۇتى يېڭىدىن قۇرغان چوڭ

تىپتىكى 4 - نومۇرلۇق ئايلانما خۇمدان 10 - ئايدا ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلدى. كۇنىگە 2000 توننا لىتىي رۇدىسى تاللىيالايدىغان مائېركالڭ رۇدا تاللاش زاۋۇتى 10 - ئاينىڭ 15 - كۇنى پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلدى، بۇنىڭ بىلەن لىتىيلىق تۇز سانائىتى ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ خام ئەشيا مەنبەسى كۆپەيدى. ئۇرۇمچى ئالىيۇمىن زاۋۇتىنىڭ ساپ ئالىيۇمىن سېخىنى ئۆزگەرتىش ۋە كېڭەيتىپ قۇرۇش قۇرۇلۇشى جىددىي ئېلىپ بېرىلىپ، 1991 - يىلى يىلىغا 3000 توننا ساپ ئالىيۇمىن ئىشلەپچىقىرالايدىغان كۆلەمگە ئىگە قىلىندى.

گېئولوگىيىلىك چارلاش ئەھۋالى 1991 - يىلى شىنجاڭ رەڭلىك مېتال گېئولوگىيىلىك چارلاش ئىدارىسى گېئولوگىيىلىك چارلاش ئورۇنلىرى ۋە گېئولوگىيە تەتقىقات ئورۇنلىرىغا ئىشلەتكەن ئومۇمىي خىراجەت 17 مىليون 579 مىڭ 600 يۈەنگە يەتتى (ئالتۇن زاپىسىنى ھۆددىگە بېرىش خىراجىتىنى قوشقاندا 18 مىليون 309 مىڭ 600 يۈەن). مۇشۇ بىر يىلدا كېرىن ئېلىپ بۇرغىلاپ چارلاش 20 مىڭ 888 مېتر، تېيىز قۇدۇق قېزىپ چارلاش 580 مېتر، خەندەك قېزىپ چارلاش 36 مىڭ 971 كۇب مېتر، ئورەك قېزىپ چارلاش 124 مېتر ئورۇندالدى. ئەڭ كۆپ بولغاندا 12، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 5.07 بۇرغىلاش ستانوكى ئىشقا سېلىندى؛ ھەر ستانوك يىلىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 4169 مېتر بۇرغىلىندى، ھەر ستانوكنىڭ ئايلىق بۇرغىلاش ئۈنۈمى 483.85 مېترغا يەتتى؛ ھەر مېتر بۇرغىلاپ چارلاش تەننەرخى 271.63 يۈەن بولدى، ئورەك قېزىپ چارلاشنىڭ تەننەرخى 750 يۈەن، بۇرغىلاپ چارلاش ئىشچىسىنىڭ يىللىق ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 80 مېتر بولدى. ئايروپىلان بىلەن ئۆلچەپ، 1:50000 ماسىشتابلىق گېئولوگىيىلىك خەرىتە سىزىلغان كۆلەم 2519 كۋادرات كىلومېترغا، ئايروپىلاندا سۈرەتكە ئېلىپ چۈشەندۈرۈلگەن كۆلەم 3000 كۋادرات كىلومېترغا يەتتى؛ رايون بويىچە فىزىكىلىق چارلاشتا 1:1000 ماسىشتابلىق ماگنىتلىق كەسمە يۈز 3.6 كۋادرات كىلومېترغا، 1:10000 ماسىشتابلىق كەسمە يۈز 0.8 كۋادرات كىلومېترغا، 1:10000 ماسىشتابلىق ماگنىتلىق كەسمە يۈز 18 كۋادرات كىلومېترغا، 1:10000 ماسىشتابلىق قوزغاتقۇچ ئېلېكترلىك كەسمە يۈز 12 كۋادرات كىلومېترغا، «V،» بەلگىلىك يېڭى سايمان بىلەن فىزىكىلىق چارلانغان كۆلەم 74.2 كۋادرات كىلومېترغا، «EM» بەلگىلىك يېڭى سايمان بىلەن فىزىكىلىق چارلانغان كۆلەم 86.35 كۋادرات كىلومېترغا يەتتى. رايون بويىچە خىمىيىلىك چارلاشتا 1:5000 ماسىشتابلىق چارلانغان بىرلەمچى گەردىش 0.5 كۋادرات كىلومېترغا، 1:10000 ماسىشتابلىق چارلانغان ئىككىلەمچى گەردىش 28.5 كۋادرات كىلومېترغا يەتتى، 25 مىڭ 309 ئەۋرىشكە خىمىيىلىك ئانالىز قىلىندى، 49 مىڭ 96 ئەۋرىشكە سىپېكترلىق ئانالىز قىلىندى. كۆكتال قوغۇشۇن - سىنك كان ياتمىسىنىڭ تىزگىنلىگىلى بولىدىغان زاپىسىنىڭ جەمئىي 2 مىليون توننىدىن ئاشىدىغانلىقى ئېنىقلاندى. بۇنىڭ تەخمىنەن ئۇچتىن بىرى باي رۇدا بولۇپ، ئۇ، شىنجاڭدا مەلۇم بولغان ئەڭ چوڭ قوغۇشۇن - سىنك كان ياتمىسى ھېسابلىنىدۇ.

پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى 1991 - يىلى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا، تېخنىكا يارىتىشقا ئەھمىيەت بېرىلىپ، پەن - تېخنىكىغا 2 مىليون يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ سېلىندى. شىنجاڭ لىتىيلىق تۇز زاۋۇتىنىڭ كاربوناتلىق لىتىي سېخىنىڭ بەش سىستېمىسىدا مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق كۆزىتىپ باشقۇرۇش يولغا قويۇلدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىككى سىستېما ئەمەلىي قوللىنىش باسقۇچىغا قەدەم قويدى. پۈتۈن لىنىيىدىكى 150 نەچچە ئاساسلىق تېخنىكا پارامېترى مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق تەكشۈرۈلۈپ تۇرىدىغان ۋە باشقۇرۇلىدىغان بولدى؛ 20 نەچچە ھالقىلىق پارامېتر مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق تىزگىنلىنىدىغان بولدى، بۇ، لىتىيلىق تۇز مېتاللىرىنى يىغىۋېلىش نىسبىتىنى ئۆستۈرۈشتە مۇھىم رول ئوينىدى. كورۇمتى لىتىي رۇدىسىنى تاللاش زاۋۇتى يېڭى ھۈنەر - تېخنىكا قوللىنىپ، لىتىي رۇدىسىدىن مەيدە

دانچە تانتال - نىئوبىي رۇدىلىرىنى ئايرىۋېلىپ، مەھسۇلات قىممىتىنى تەخمىنەن 300 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك ئاشۇردى. قارا تۇڭكى مىس - نىكېل كانىدا قۇدۇق ئاستىدىن چىقىرىلغان ئۇۋاق رۇدا مىقدارى 30% تىن 40% كىچە سالماقنى ئىگىلىگەچكە، تاۋلاش سېخىنى رۇدا بىلەن تەمىنلەشكە ئېغىر تەسىر يەتكەنىدى، شىركەت تېخنىكلارنى ئۇيۇشتۇرۇپ، ئۇۋاق رۇدىنى سېمونت ئارىلاشتۇرۇپ كاللەك قىلىشنى يېرىم سانائەت خاراكتېرلىك ۋە سانائەت خاراكتېرلىك سىناق قىلىپ، خېلى ياخشى تېخنىكا كۆرسەتكۈچىگە ۋە ئىقتىسادىي ئۈنۈمگە ئېرىشتى. خاتو ئالتۇن كانى ئالتۇن لېيىنى قاينىتىپ كۆيدۈرۈش پېچىنى سىناق قىلىشتا مۇۋەپپەقىيەت قازاندى، بۇنىڭ بىلەن ئارسىنلىق ئالتۇن رۇدىسىنى كۆيدۈرۈش ئىقتىدارى ئۆستى. بۇ كان ئالتۇن چايقاشقا ئىشلىتىلگەن سۇدىن پايدىلىنىشنى سىناق قىلىش ئارقىلىق بۇ سۇنىڭ 40 پىرسەنتىدىن پايدىلىنىش ئىمكانىيىتىنى يارىتىپ، ئىككى رۇدا تاللاش زاۋۇتىنىڭ سۇ جىددىيلىكىنى پەسەيتتى. يېڭى مەھسۇلات ئىشلەش جەھەتتە، شىنجاڭ لىتىيلىق تۇز زاۋۇتىنىڭ سۇسىز كىرىستال لىتىيلىق خلورىد ئۈستىدە ئېلىپ بارغان سانائەت خاراكتېرلىك سىنىقى مۇتەخەسسىسلەرنىڭ دەلىللىشىدىن ئۆتتى، شۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايوننىڭ 900 مىڭ يۈەن پەن - تېخنىكا قەرز پۇلىغا ئېرىشتى. ئۇرۇمچى ئالىيۇمىن زاۋۇتى يۇقىرى بېسىملىق ئېلېكترونلۇق ئالىيۇمىن ياپراقچىسى سېخىنىڭ مۇمكىنچىلىك تەتقىقاتى تاماملاندى ۋە تۇر تۇرغۇزۇلدى.

بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى شىركەت 1991 - يىلى نۇقتىلىق كارخانىلاردا خەتەر مەنبەلىرى ۋە نۇقتىلىرىنى دەرىجىگە ئايرىپ باشقۇرۇشنى يولغا قويدى؛ بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ئۆلچەملەشكەن سىمېنا ۋە گۇرۇپپا قۇرۇش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. يىل ئاخىرىغىچە شىركەت بويىچە شىنجاڭ گېئولوگىيىلىك چارلاش ئىدارىسىدىن باشقا، 869 سىمېنا ۋە گۇرۇپپىنىڭ 148 ى ئۆلچەمگە يەتتى. ئىش ئۈستىدە ئۆلگەنلەر 1990 - يىلدىكىدىن 72.7%، ئېغىر زەخمىلەنگەنلەر 33.3%، يېنىك زەخمىلەنگەنلەر 9% ئازىيىپ، بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ئاساسىي جەھەتتىن ئىشقا ئاشۇرۇلدى. مۇھىت ئاسراش جەھەتتە، مۇھىتنىڭ بۇلغىنىشىنى تىزگىنلەش بويىچە بەش تۇرلۇك تەدبىر يولغا قويۇلۇپ، مۇھىتنىڭ بۇلغىنىشى ئازايتىلدى.

ئىگىلىك باشقۇرۇش ئەھۋالى 1991 - يىلى سېتىش خىزمىتىدە ئىچكى - تاشقى بازار رىقابىتى كەسكىن بولغان ئەھۋالدا، مەھسۇلات سۇپىتىنى ئۆستۈرۈش، تۇرلىرىنى كۆپەيتىش، مۇلازىمەتنى ياخشىلاشقا ئوخشاش تەدبىرلەر قوللىنىلغانلىقتىن، غەربىي ياۋروپادىن مۇقىم بازار تېپىلدى، ياپونىيە قاتارلىق بازارلاردا خېرىدارلار كۆپەيدى. 1991 - يىلى تانتال - نىئوبىي رۇدىسىنىڭ بازىرى كاساتلاشقاچقا، شىركەتنىڭ سېتىش تارمىقى بازار تېپىش ئۈچۈن، گۇاڭدۇڭ، شاڭخەي قاتارلىق جايلاردىكى مېتالچىلىق زاۋۇتلىرى بىلەن ھەمكارلىشىپ، تانتال - نىئوبىي رۇدىسىدىن فىتور تانتالىت كالىي كىسلاتاسى ئىشلەپ، ئېكسپورت قىلىپ، مۇشۇ بىر تۇردىنلا 1 مىليون 284 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى تاشقى پېرېۋوتنى كۆپ ياراتتى. ئۇرۇمچى ئالىيۇمىن زاۋۇتى سېتىش يوللىرىنى ئېچىش ئۈچۈن، مۇكاپاتلاش، جازالاش تۇزۇمىنى يولغا قويۇپ، تەكلىپ قىلىش، سىرتقا ئادەم ئەۋەتىش، خېرىدارلار بىلەن سۆھبەت يىغىنى ئېچىش، خېرىدارلارنى زىيارەت قىلىش قاتارلىق ئۇسۇللارنى قوللىنىپ، سېتىش يوللىرىنى ئېچىپ، شۇ يىلى مەھسۇلاتلارنىڭ سېتىلىش مىقدارىنى 12 مىڭ 235 توننىغا يەتكۈزدى، بۇ، شۇ يىلى ئىشلەپچىقىرىلغان ئومۇمىي مەھسۇلات مىقدارىدىن كۆپ. شىركەت 1991 - يىل 3 - ئايدا ئەمگەك، كادىر، ئىش ھەققى تۇزۇملىرىنى يۇرۇشلەشتۇرۇش ئىسلاھاتىنى باشلىدى. يىل ئاخىرىغا كەلگەندە شىنجاڭ لىتىيلىق تۇز زاۋۇتى، ئۇرۇمچى ئالىيۇمىن زاۋۇتى، كۆكتوقاي كان ئىشلىرى ئىدارىسى ۋە رەڭلىك مېتال ئاپتوموبىل ترانسپورت شىركىتى قاتارلىق ئورۇنلار تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتا لاياقەتلىك بولدى. 10 - ئايدا شىركەت ئورگىنىدىمۇ ئۈچ تۇزۇم ئىسلاھاتى باشلىنىپ، خىزمەتچىلەرنىڭ «ئىش ئورنى خىزمەت

كۆرسەتكۈچى» ئومۇميۈزلۈك بەلگىلەندى، شتات، ئىش ئورنىنى بەلگىلەش ئاساسىدا، كادىرلار دېموكراتىك ئۇسۇلدا باھالاندى، باشقارما، ئىشخانا، بۆلۈم شتاتى قىسقارتىلدى، كادىرلارنى تەكلىپ قىلىپ ۋەزىپىگە قويۇش تۈزۈمى يولغا قويۇلدى. ئىسلاھات ئارقىلىق ئىش ھەققى، مۇكاپات تەقسىماتى جەھەتتە ئىشلەپچىقىرىشنىڭ 1 - سېپىگە ۋە جاپالىق ئىش ئورۇنلىرىغا ئېتىبار بېرىلدى، ئىشلەپچىقىرىشنىڭ 1 - سېپىدە ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىشلەپچىقىرىشتىكى تەشەببۇسكارلىقى ۋە ئاكتىپلىقى خېلى زور دەرىجىدە ئۆستى.

لۇڭ بىڭشىڭ

قارا تۆمۈر مىس - نىكېل كانى

1991 - يىلى قارا تۆمۈر مىس - نىكېل كانىنىڭ سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 71 مىليون 294 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى تۈزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 49.5% ئاشتى؛ پايدىسى 18 مىليون 202 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 17 مىليون 156 مىڭ يۈەن ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا رۇدا ئېلىش، قۇدۇق كولاش خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي مىقدارى 68 مىڭ 373 تونىنا بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېلىنغان رۇدا مىقدارى 61 مىڭ 161 تونىنا؛ قېزىپ كىرىش مىقدارى 7212 تونىنا، 226.8 مېتر. تۆشۈك تەشكۈچى ھەر بىر سىمېنىنىڭ ئىش ئۈنۈمى مۇندىق بولدى: يەر ئاستىدا تىندۇرۇپ رۇدا ئېلىش ئۈسۈلى ئارقىلىق ئېلىنغان رۇدا مىقدارى 22.09 تونىنا، كولانغان كان قۇدۇقى 0.36 مېتر. كان ئەيدانىدا ئىشلىگۈچى ھەر بىر سىمېنىنىڭ ئىش ئۈنۈمى مۇندىق بولدى: تىندۇرۇپ رۇدا ئېلىش ئۈسۈلى ئارقىلىق ئېلىنغان رۇدا مىقدارى 2.98 تونىنا، كولانغان كان قۇدۇقى 0.4 مېتر. تىندۇرغۇچى ھەر بىر سىمېنىنىڭ ئىش ئۈنۈمى 11.75 كۇب مېتر، بىر تونىنا رۇدا ئېلىش ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان پارتلىتىش دورىسى 0.24 كىلوگرام، بىر مېتر قۇدۇق كولاشقا سەرپ قىلىنغان پارتلىتىش دورىسى 9.43 كىلوگرام بولدى.

مۇشۇ بىر يىلدا 5203 تونىنا يۇقىرى نىكېل كونسېنتراتى ئىشلەپچىقىرىلدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 43.8% ئاشۇرۇلدى. يۇقىرى نىكېل كونسېنتراتىنىڭ مۇپەتتى مۇندىق بولدى: بىر قېتىمدىلا ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 95.84%، نىكېل تەركىبى 31.15%، مىس تەركىبى 43.32%. ئومۇمىي يەغۇزلىنىش نىسبىتى مۇندىق بولدى: نىكېل 81.1%، مىس 83.67%. شامالدۇرغۇچلۇق پېچتىن يەغۇزلىنىش نىسبىتى مۇندىق بولدى: نىكېل 84.6%، مىس 83.89%. ئايلانما پېچتىن يەغۇزلىنىش نىسبىتى مۇندىق بولدى: نىكېل 74.23%، مىس 79.99%. بىر تونىنا رۇدا ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان ئاساسلىق خام ئەشيا، يېقىلغۇ ۋە توكنىڭ بىرلىك سەرپىياتى (يۇقىرى نىكېل كونسېنتراتى بويىچە ھېسابلاندى) مۇندىق بولدى: ئالاھىدە باي رۇدا ئۈچۈن 8.93 تونىنا، قېتىمشما ئۈچۈن 2.27 تونىنا، كوكس ئۈچۈن 2.44 تونىنا، كۆزارتىس ئۈچۈن 3.4 تونىنا، ھاك تاش ئۈچۈن 0.99 تونىنا، ئوتقا چىداملىق ماتېرىيال ئۈچۈن 0.19 تونىنا، ھەر تونىنا رۇدا ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان توك 2089 كىلوۋات سائەت، سۇ 91 كۇب مېتر.

بۇ كاندا ئىككى يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئەھلىيىتى ئارقىلىق ئىشلەپچىقىرىشنى باشقۇرۇش سەۋىيە مىسى، تېخنىكا باشقۇرۇش سەۋىيىسى ۋە ئىشچىلارنىڭ تېخنىكىلىق مەشغۇلات سەۋىيىسى خېلى زور دەرىجىدە ئۆستى. يۇقىرى نىكېل كونسېنتراتىدىن مېتالنىڭ يەغۇزلىنىش نىسبىتى 81.1% ئۆستى، 238.8 تونىنا نىكېل كۇپ ئىشلەپچىقىرىلدى. بۇ، ئومۇمىي مەھسۇلات مىقدارىنىڭ 4.6 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ؛ يۇقىرى نىكېل كونسېنتراتىنىڭ ئومۇمىي تەننەرخى 1990 - يىلدىكىدىن 2 مىليون 768 مىڭ يۈەن، يەنى 5.81% تۆۋەنلىدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 55 مىڭ 496 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 33 مىڭ 598.63 يۈەن ئاشتى. مەھسۇلات قىممىتى، پايدا، باج، ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى ماس قەدەمدە ئۆستى.

لۇڭ بىڭشىڭ

ئالیۇمىن تاۋلاش سانائىتى

1991 - يىلى ئالیۇمىن بازىرى يەنىلا سۈس بولدى، ئالیۇمىن مەھسۇلاتلىرى سېتىلماي، باھاسى چۈشۈپ كەتتى، خام ئەشيا، توك باھاسى ئۆسۈپ كەتكەن ئەھۋالدا، ئاپتونوم رايوندىكى ئالیۇمىن زاۋۇتلىرى ئىشلەپچىقىرىشقا چەك قويۇش تەدبىرىنى قوللانغانلىقتىن، مەھسۇلات قىممىتى، پايدا، باج 1990 - يىلدىكىدىن تۆۋەنلەپ كەتتى.

ئۇرۇمچى ئالیۇمىن زاۋۇتى 1991 - يىلى مەھسۇلات قىممىتى 109 مىليون 590 مىڭ يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.3% كېمەيگەن كەتتى. بۇ زاۋۇت مۇشۇ بىر يىلدا يۇقىرىغا 9 مىليون 670 مىڭ يۈەن باج تاپشۇردى، 12 مىليون 740 مىڭ يۈەن زىيان تارتتى، شۇنىڭ بىلەن بۇ زاۋۇت ئاپتونوم رايون بويىچە پايدا، باج تاپشۇرۇشتا ئالدىنقى قاتاردا تۇرىدىغان ئورۇندىن كۆپلەپ زىيان تارتىدىغان ئورۇنغا ئايلىنىپ قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىشلەپچىقىرىلغان ئالیۇمىن نۆۋچىسى 10 مىڭ 975 تونىنا بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 9.6% كېمەيدى؛ ئالیۇمىن چوكىسى 880 تونىنا بولۇپ، 12.1% كېمەيدى؛ ئانود بونكا 4204 تونىنىغا يېتىپ، 100.3% ئاشتى؛ ساپ ئالیۇمىن1093 تونىنىغا يېتىپ، 183.9% ئاشتى؛ ئالیۇمىن قېيىشمىسى 354 تونىنا بولۇپ، 74.8% كېمەيدى. مەھسۇلات سۈپىتى مۇنداق بولدى: ئالیۇمىن نۆۋچىسىنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 100%، 1 - دەرىجىلىكتىن يۇقىرى مەھسۇلات بولۇش نىسبىتى 96.7%، نوكچە قۇيغۇچە خوراش نىسبىتى 7.48% بولدى. ئالیۇمىن چوكىسىنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 92.2%، چوكا قۇيغۇچە خوراش نىسبىتى 13.6% بولدى. توك ئۈنۈمى 87.7%، بىر تونىنا ئالیۇمىن ئۈچۈن سەرپ بولغان تۇراقلىق توكنىڭ بىرلىك سەرپىياتى 16 مىڭ 337 كىلوۋات سائەت، ئۆزگىرىشچان توكنىڭ بىرلىك سەرپىياتى 17 مىڭ 662 كىلوۋات سائەت، ئۈنۈمىرسال توك سەرپىياتى 18 مىڭ 140 كىلوۋات سائەت، ئالیۇمىن ئوكسىدىنىڭ بىرلىك سەرپىياتى 1928 كىلوگرام، ئانود بوتقىنىڭ بىرلىك سەرپىياتى 542 كىلوگرام، فتورلۇق تۇزنىڭ بىرلىك سەرپىياتى 52 كىلوگرام بولدى.

527 كىلوگرام، فتورلۇق تۇزنىڭ بىرلىك سەرپىياتى 49 كىلوگرام بولدى.

بۇ زاۋۇت بازار سۈسلاشقان ئەھۋالدا، تۇرلۇك تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، سېتىش خىزمىتىنى كۈچەيتتى، مۇشۇ بىر يىلدا سېتىش كىرىمىنى 116 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزۈپ، 1990 - يىلدىكىدىن 10 مىليون 470 مىڭ يۈەن ئاشۇردى، سېتىلىش مىقدارىنى ئىشلەپچىقىرىلىش مىقدارىدىن زورايتتى. لېكىن سېتىش بېجىنىڭ ئېشىشى سېتىش كىرىمىنىڭ ئېشىشىدىن يۇقىرى بولدى. مۇشۇ بىر يىلدا نورمىلىق تۇراقسىز مەبلەغنىڭ ئوبوروت بولۇش كۈن سانى 211 كۈن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 43 كۈن ئازايدى. ھەر 100 يۈەنلىك مەھسۇلات قىممىتى ئىگىلىگەن تۇراقسىز مەبلەغ 62 يۈەن بولۇپ، بەش يۈەن ئازايدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا ئومۇمىي خادىملارنىڭ ئوتتۇرىچە ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 66 مىڭ 906 يۈەنگە يېتىپ، 2099 يۈەن كۆپەيدى.

كۆكتوقاي ئېلېكترولىزلانغان ئالیۇمىن زاۋۇتى بۇ زاۋۇت 1991 - يىلى ئىشلەپچىقارغان ئالیۇمىن نوكچىسى 2043.26 تونىنا بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.1% كېمەيدى. مەھسۇلات سۈپىتى مۇنداق بولدى: ئالیۇمىن نۆۋچىسىنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 100%، 1 - دەرىجىلىكتىن يۇقىرى مەھسۇلات بولۇش نىسبىتى 94.19%، نۆۋچە قۇيغۇچە خوراش نىسبىتى 5.11%، توك ئۈنۈمى 83.62%، بىر تونىنا ئالیۇمىن ئۈچۈن سەرپ بولىدىغان تۇراقلىق توكنىڭ بىرلىك سەرپىياتى 16 مىڭ 337 كىلوۋات سائەت، ئۆزگىرىشچان توكنىڭ بىرلىك سەرپىياتى 17 مىڭ 662 كىلوۋات سائەت، ئۈنۈمىرسال توك سەرپىياتى 18 مىڭ 140 كىلوۋات سائەت، ئالیۇمىن ئوكسىدىنىڭ بىرلىك سەرپىياتى 1928 كىلوگرام، ئانود بوتقىنىڭ بىرلىك سەرپىياتى 542 كىلوگرام، فتورلۇق تۇزنىڭ بىرلىك سەرپىياتى 52 كىلوگرام بولدى.

يىلى ئالیۇمىن زاۋۇتى ئېلېكترولىزلانغان ئالیۇمىننىڭ سۈپىتى مۇنداق بولدى: ئالیۇمىن نۆۋچىسىنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 100%، 1 - دەرىجىلىكتىن يۇقىرى مەھسۇلات بولۇش

نىسبىتى 90.43%، توك ئۇنۇمى 81.13%، بىر توننا ئالىيۇمىن ئۈچۈن سەرپ بولىدىغان تۇراقلىق توكنىڭ بىرلىك سەرپىياتى 16 مىڭ 796 كىلوۋات سائەت، ئۆزگىرىشچان توكنىڭ بىرلىك سەرپىياتى 18 مىڭ 235 كىلوۋات سائەت، ئۇنىۋېرسال توك سەرپىياتى 19 مىڭ 456 كىلوۋات سائەت، ئالىيۇمىن ئوكسىدىنىڭ بىرلىك سەرپىياتى 1951 كىلوگرام، ئانود بوتقىنىڭ بىرلىك سەرپىياتى 512 كىلوگرام، فتورلۇق تۇزنىڭ بىرلىك سەرپىياتى 58 كىلوگرام بولدى.

لۇڭ بىڭشىڭ

ئالتۇن سانائىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ ئالتۇن ئېلىش پىلانى 150.8% ئورۇندىلىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 21.2% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىك ئالتۇن كارخانىلىرىنىڭ پىلانى 318.8% ئورۇندىلىپ، 74.9% ئاشتى. دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئالتۇن كارخانىلىرىنىڭ پىلانى 73.3% ئورۇندىلىپ، 17.6% تۆۋەنلەپ كەتتى، ئاپتونوم رايون ئالتۇن مەھسۇلاتى جەھەتتىكى مەملىكەتتىكى ئۆلكە (ئاپتونوم رايون)، شەھەرلەر بويىچە يەنىلا 9 - ئورۇندا تۇرۇپ، 1990 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى. خاتو ئالتۇن كانى ۋە كۆكتوقاي ناھىيىلىك ئالتۇن كانى 10 مىڭ سەرلىك ئالتۇن كان سەۋىيىسىگە يەتتى.

خاتو ئالتۇن كانى 1991 - يىلى سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 27 مىليون 306 مىڭ 800 يۈەنگە يەتتى، ئالتۇن ئېلىش پىلانى 82.7% ئورۇندىلىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 9% تۆۋەنلەپ كەتتى. ھەر سەر ئالتۇننى سېتىشتىن 154 يۈەن پايدا ئېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا ئالتۇن رۇدىسى قېزىش ۋە كان قۇدۇقى كولاش ئومۇمىي مىقدارى 195 مىڭ 469.8 توننىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 71 مىڭ 230 توننا ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە قېزىش مىقدارى 134 مىڭ 52 توننىغا يېتىپ، 36 مىڭ 642 توننا ئاشتى؛ كولاش مېتراژى 6479.2 مېترغا يېتىپ، 2843.2 مېتر ئاشتى. ماشىنا ئارقىلىق كۇنىگە 500 توننا رۇدا تاللاش زاۋۇتى ۋە كۇنىگە 200 توننا رۇدا تاللاش زاۋۇتىنىڭ ئىپتىدائىي رۇدىنى بىر تەرەپ قىلىش ئومۇمىي مىقدارى 166 مىڭ 719 توننىغا يەتتى. تاللانغان رۇدىنىڭ سورتى 4.808 گرام/توننا بولۇپ، 1.23 گرام/توننا تۆۋەنلەپ كەتتى، رۇدا تاللاشتا ئەمەلىي يىغىۋېلىنىش نىسبىتى 69.48% بولدى. تاللاش، ئېرىتىش ئارقىلىق ئومۇمىي يىغىۋېلىنىش نىسبىتى 70.02% بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.2% تۆۋەنلەپ كەتتى.

قۇمۇل شەھەرلىك كۇنىگە 100 توننا رۇدا تاللىيالايدىغان بىرلەشمە ئالتۇن رۇدىسى تاللاش زاۋۇتى 7 - ئايدا رەسمىي سىناق قىلىنغاندىن بۇيان، مەھسۇلات مۇقىم ئېشىپ، پىلان 106.9% ئورۇندالدى، يىللىق پايدىسىمۇ خېلى كۆپ بولدى.

يەرلىك ئورۇنلارنىڭ ئالتۇن ئىشلەپچىقىرىش تەرەققىياتى بىر قەدەر تېز بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئالتاي ۋىلايىتى پىلاننى 169.8% ئورۇنداپ، 41.48% ئاشۇردى، ئۇنىڭ ئالتۇن مىقدارى ئاپتونوم رايون بويىچە ئومۇمىي ئالتۇن مىقدارىنىڭ 36.7 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. كۆكتوقاي ناھىيىلىك ئالتۇن كانى 1991 - يىلى 120 مىڭ توننا تۆۋەن سورتلۇق ئالتۇن رۇدىسىنى دۆۋىلەپ چايقاپ، ئالتۇن ئېلىش ۋەزىپىسىنى يەنە ئورۇنداپ، يىللىق ساپ پايدىنى 11 مىليون 840 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزدى. رۇدىنىڭ ئۇنۇمسىزلىنىش نىسبىتى 1.84% بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن تۆۋەنلىدى، چايقىلىش نىسبىتى 90.14%، ئومۇمىي يىغىۋېلىنىش نىسبىتى 87.72% بولۇپ، مەملىكەت بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى.

لۇڭ بىڭشىڭ

ما شى

ئاز ئۇچرايدىغان مېتال سانائىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ئاز ئۇچرايدىغان مېتال كارخانىلىرىنىڭ سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 185 مىليون 66 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 0.16% كېمىيىپ كەتتى. مەھسۇلات سۈپىتى، پايدا، باج جەھەتتە دۆلەت پىلانى ئورۇندالدى.

كۆكتوقاي كان ئىشلىرى قىدارىسى 1991 - يىلى ساناقەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 50 مىليون 696 مىڭ يۈەن (مىس - نىكېل كانىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى، پايدا ۋە بېجى بۇنىڭ سىرتىدا) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.69% تۆۋەنلەپ كەتتى. پايدىسى 2 مىليون 180 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئاساسلىق مەھسۇلاتلاردا يىللىق پىلان ئاشۇرۇپ ئورۇندالغان بولسىمۇ، لېكىن 1990 - يىلدىكىسىدىن سېلىشتۇرغاندا ھەممىسى تۆۋەنلەپ كەتتى: بېرىل 16.8%، سيودومىن رۇدىسى 5.2%، تانتال - نىئوبىي رۇدىسى 3.1% تۆۋەنلەپ كەتتى. كان مەشغۇلات مىقدارى مۇنداق بولدى: 3 - نومۇرلۇق رودا تومۇرىنىڭ ئوچۇقچىلىقتا قېزىلىشى، ئاجرىتىلىش ئومۇمىي مىقدارى 547 مىڭ 829 تونىنغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە قېزىلىش مىقدارى 316 مىڭ 187 تونىنا، ئاجرىتىلىش مىقدارى 231 مىڭ 642 تونىنا. «87» ماشىنا ئارقىلىق رۇدا تاللاش زاۋۇتى 129 مىڭ 524 تونىنا لىتىي رۇدىسىنى بىر تەرەپ قىلدى. ئاساسلىق تېخنىكا ۋە ئىقتىسادىي كۆرسەتكۈچلەر مۇنداق بولدى: 3 - نومۇرلۇق رۇدا تومۇرىدا بىر (سىمېنا) ئېكسكاۋاتورنىڭ ئىش ئۈنۈمى 501.67 تونىنا، بىر (سىمېنا) تېشىش ماشىنىسىنىڭ ئىش ئۈنۈمى 48.73 مېتر، بىر (سىمېنا) موللاقچى ئاپتوموبىلنىڭ ئىش ئۈنۈمى 22.61 تونىنا/كىلومېتر بولدى. 10 مىڭ تونىنا تاغ جىنسلىق رۇدىنى پارتلىتىشقا 2126 كىلوگرام پارتلاتقۇچ دورا كەتتى. «87» ماشىنا ئارقىلىق رۇدا تاللاش زاۋۇتىنىڭ لىتىي رۇدىسىنى ئەملىي يەغمۇلىش نىسبىتى 82.1% كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.6 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى؛ تانتال - نىئوبىي رۇدىسىنى ئەملىي يەغمۇلىش نىسبىتى 60.2% بولۇپ، 6.6 پىرسەنتلىك رەقەم ئازىيىپ كەتتى؛ ھەر تونىنا رۇدا ئۈچۈن ئىشلىتىلگەن ئۈنۈمۈرسال خۇرۇچ 4.67 كىلوگرامغا يېتىپ، 0.5 كىلوگرام ئېشىپ كەتتى. لىتىي رۇدىسىنىڭ ئەملىكى 11.9% كە يېتىپ، 1.9 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆرلەپ كەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا «87» ماشىنا ئارقىلىق رۇدا تاللاش زاۋۇتى يانجىش ماشىنىسىنى ئۆزگەرتىپ، يانجىلماي قالغان رۇدىنى قايتا يانجىدى. بۇ، مەھسۇلات مىقدارى ۋە يەغمۇلىنىش نىسبىتىنى ئۆستۈرۈشكە پايدىلىق بولدى.

قالماي كانى 1991 - يىلى ساناقەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 15 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 0.64% ئاشتى، پايدىسى 849 مىڭ يۈەن بولدى. ئاساسلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: لىتىي رۇدىسى 1990 - يىلدىكىدىن 0.5%؛ تانتال - نىئوبىي رۇدىسى 22% ئاشتى. رۇدا ئېلىش ۋە قۇدۇق كولاش ئومۇمىي مىقدارى 139 مىڭ 921 تونىنغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئېلىش مىقدارى 108 مىڭ 90 تونىنا، كولاش مىقدارى 2960 مېتر (31 مىڭ 831 تونىنا). ھەر بىر (سىمېنا) تېشىش ماشىنىسىنىڭ ئىش ئۈنۈمى مۇنداق بولدى: ئېلىنغان رۇدا 51.94 تونىنا، تېشىش چوڭقۇرلۇقى 1.53 مېتر. كان مەيدانىدىكى ھەر سىمېنانىڭ ئىش ئۈنۈمى مۇنداق بولدى: ئېلىنغان رۇدا 38.7 تونىنا، تېشىش چوڭقۇرلۇقى 0.26 مېتر. رۇدا تاللاش زاۋۇتىنىڭ ئېپتىدائىي رۇدىنى بىر تەرەپ قىلىش مىقدارى 104 مىڭ 200 تونىنا. لىتىي رۇدىسىنىڭ ئەملىي يەغمۇلىنىش نىسبىتى 78.09% بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.14 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلەپ كەتتى؛ تانتال - نىئوبىي رۇدىسىنىڭ ئەملىي يەغمۇلىنىش نىسبىتى 64.86% بولۇپ، 0.16 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلەپ كەتتى. لىتىي رۇدىسىنىڭ نەملىكى 7.1% بولۇپ، 1990 - يىلدىكىگە يېقىنلاشتى.

شىنجاڭ لىنىيلىق تۇز زاۋۇتى 1991 يىلى ساناقەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 118 مىليون 720 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.3% ئاشتى. پايدا ۋە باج 19 مىليون 432 مىڭ 500 يۈەنگە يېتىپ، 1.73% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە باج 894 مىڭ يۈەن ئاشتى، پايدا 653 مىڭ 100 يۈەن ئازىيىپ كەتتى. لىتىي ھىدروكسىد مىقدارى 1990 - يىلدىكىدىن 5.3%، لىتىي كاربونات 0.6%، لىتىي خلورىد 96% ئاشتى. مەھسۇلات سۈپىتى مۇنداق بولدى: لىتىي ھىدروكسىدنىڭ بىر قېتىملا

ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى %100، 1 ـ دەرىجىلىك مەھسۇلات بولۇش نىسبىتى %72.28، «O» دەرىجىلىك مەھسۇلات بولۇش نىسبىتى %16.5 بولدى؛ لىتىي كاربوناتنىڭ بىر قېتىمدىلا ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى %93.08، 1 ـ دەرىجىلىك مەھسۇلات بولۇش نىسبىتى %47.26، «O» دەرىجىلىك مەھسۇلات بولۇش نىسبىتى %13.51 بولدى؛ لىتىي خلورىد ۋە نائرىي سولفاتنىڭ بىر قېتىمدىلا ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى %100 بولدى. مېتاللارنىڭ يىغۇلىنىش نىسبىتى مۇنداق بولدى: لىتىي ھىدروكسىدنىڭ يىغۇلىنىش نىسبىتى %80.2 بولۇپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 0.3 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلەپ كەتتى؛ لىتىي خلورىدنىڭ يىغۇلىنىش نىسبىتى %86.86 كە يېتىپ، 0.82 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى؛ لىتىي كاربوناتنىڭ يىغۇلىنىش نىسبىتى %86.16 كە يېتىپ، 1.045 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى. 6 ـ ئايدىن 8 ـ ئايغىچە ئۇدا ئۇچ ئاي يىغۇلىنىش نىسبىتى %88 تىن يۇقىرى بولۇپ، تارىختا ئەڭ يۇقىرى رېكورت يارىتىلدى ۋە دۇنياۋى ئالغار سەۋىيىگە يېقىنلاشتىلدى. ئاساسلىق خام ئەشيا، يېقىلغۇ، توكنىڭ بىرلىك سەرپىياتى 1990 ـ يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ ئايرىلىرىنىڭ ئازراق ئېشىپ كەتتى. يېڭىدىن قۇرۇلغان چوڭ تىپلىق 4 ـ نومۇرلۇق ئايلانما خۇمدان مۇشۇ يىلى 10 ـ ئايدا پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. كونا لىتىي ھىدروكسىد سېخىدا تېخنىكا ئۆزگەرتىش باشلاندى، بۇ قۇرۇلۇش پۈتكەندىن كېيىن ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى ۋە ئۈنۈمىدە يېڭى يۇكسىلىش بولىدۇ.

مائېركالا لىتىي كانى بۇ كاننى شىنجاڭ رەڭلىك مېتال سانائىتى شىركىتى بىلەن سىچۈەن ئۆلكىسى ئابا زاڭزۇ ـ چياڭزۇ ئاپتونوم ئوبلاستى مائېركالا ناھىيىسى شېرىكلىشىپ قۇرغان. 1989 ـ يىلى ئىش باشلانغان، كۈنىگە 200 تونىا لىتىي رودىسى تاللىيالايدىغان بۇ رۇدا تاللاش زاۋۇتى 1991 ـ يىل 10 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنى پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. يىل ئاخىرىغىچە جەمئىي 1511 تونىا لىتىي رودىسى قازدى، ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليون 478 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 1194 تونىا رۇدا سېپتىپ، 251 مىڭ يۈەن پايدا ئالدى. مۇشۇ بىر يىلدا رۇدا قېزىش، ئاجرىتىش ئومۇمىي مىقدارى 59 مىڭ 513.2 تونىغا، قېزىش ئومۇمىي مىقدارى 28 مىڭ 536 تونىغا، ئاجرىتىش مىقدارى 3572.6 كۇب مېترغا، قۇدۇق كولاش مېتراژى 2080.3 مېترغا يەتتى. تېشىش ماشىنىسىنىڭ ھەر سىمېنالىق ئىش ئۈنۈمى مۇنداق بولدى: يەر ئاستىدا قېزىش مىقدارى 47.89 تونىا، ئوچۇقچىلىقتا قېزىش مىقدارى 46.05 تونىا، ئوچۇقچىلىقتا ئاجرىتىش مىقدارى 36.71 كۇب مېتر. قۇدۇق كولاش مېتراژى 1.304 مېتر. كان مەيدانىدىكى ئىش ئۈنۈمى مۇنداق بولدى: يەر ئاستىدا قېزىش مىقدارى 5.15 تونىا، ئوچۇقچىلىقتا قېزىش مىقدارى 6.7 تونىا، ئوچۇقچىلىقتا ئاجرىتىش مىقدارى 3.14 كۇب مېتر، قۇدۇق كولاش مېتراژى 0.21 مېتر. ھەر تونىا رۇدا قېزىشتا ئىشلىتىلگەن پارتلىتىش دورىسىنىڭ بىرلىك سەرپىياتى 0.31 كىلوگرام بولدى. رۇدا تاللاش زاۋۇتىنىڭ ئىپتىدائىي رۇدىنى بىر تەرەپ قىلىش مىقدارى 15 مىڭ 99 تونىا، ئىپتىدائىي رۇدىنىڭ سورتى %1.22، ئەملىي ئېلىنغان لىتىي رۇدىسى 2089.608 تونىا، ئەملىي يىغۇلىنىش نىسبىتى %60.34، قول بىلەن ئىلغۇچىلگەن كېرەكسىز تاش 3056 تونىا، ھەر تونىا رۇدا ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان ئاساسلىق خۇرۇجلارنىڭ سەرپىياتى 0.57 كىلوگرامدىن 2.29 كىلوگرامغىچە، لىتىي رۇدىسىنىڭ نەملىكى %10.62، ھەر تونىا رۇدا ئۈچۈن كەتكەن توكنىڭ بىرلىك سەرپىياتى 43.3 كىلوۋات سائەت بولدى.

لۇڭ بېكشىڭ

شىنجاڭ يەرلىك رەڭلىك مېتال سانائىتى

1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايوندىكى يەرلىك رەڭلىك مېتاللارنىڭ ئاساسلىق مەھسۇلات مىقدارى مۇنداق بولدى: مىس رودىسى 2704 تونىا، مىس تەركىبلىك مېتال 582 تونىا، كۆمۈش رودىسى 253 تونىا، كۆمۈش تەركىبلىك مېتال 1042 كىلوگرام، ۋولفرام رودىسى 112 تونىا؛ قوغۇشۇن رودىسى 174 تونىا، قوغۇشۇن تەركىبلىك مېتال 49 تونىا، يىرىك

قوغۇشۇن 500 تونىا، ئارىلاشما ئالتۇن 200 تونىا. يىللىق مەھسۇلات قىممىتى (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىكى شۇنداق) تەخمىنەن 10 مىليون يۈەنگە يەتتى.

1) رەڭلىك مېتال سانائىتى سىستېمىسى بىلەن يەرلىك ئورۇنلار بىرلىشىپ مەبلەغ سالغان تۈرلەر: شىنجاڭ رەڭلىك مېتال سانائىتى شىركىتىنىڭ ترانسپورت شىركىتى بىلەن نىلقا ناھىيىسى بىرلىشىپ مەبلەغ سالغان نىلقا رەڭلىك مېتال رۇدىسى تاللاش - تاۋلاش زاۋۇتى، بۇ زاۋۇت قازغان مىس رۇدىسى (مىس تەركىبى 20%) 525 تونناغا، يىللىق مەھسۇلات قىممىتى 840 مىڭ يۈەنگە، يارىتىلغان پايدا، باج 190 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شىنجاڭ يەرلىك رەڭلىك مېتال بىرلەشمە تەرەققىيات شىركىتى بىلەن توقسۇن ناھىيىسى بىرلىشىپ مەبلەغ سالغان توقسۇن رەڭلىك مېتال رۇدا تاللاش - تاۋلاش زاۋۇتى رۇدا تاللاش سېخى. بۇ سېخ قازغان كۆمۈش رۇدىسى (كۆمۈش تەركىبى 4116 گرام/تونا) 253 تونناغا، قوغۇشۇن رۇدىسى (قوغۇشۇن تەركىبى 28.28%) 174 تونناغا يەتتى. چەرچەن ناھىيىسى بىلەن بىرلىشىپ مەبلەغ سالغان چەرچەن رەڭلىك مېتال رۇدا تاللاش - تاۋلاش زاۋۇتىنىڭ رۇدا تاللاش سېخى. بۇ سېخنىڭ كۆنگە رۇدىلارنى بىر تەرەپ قىلىش ئىقتىدارى 50 تونناغا، سىناق تەرىقىسىدە قازغان مىس رۇدىسى(مىس تەركىبى 34%) 188 تونناغا، مەھسۇلات قىممىتى 570 مىڭ يۈەنگە، يارىتىلغان پايدا ۋە باج 7000 يۈەنگە يەتتى. شىنجاڭ رەڭلىك مېتال گىبئولوگىيىلىك چارلاش ئىدارىسى بىلەن قىزىلسۇ ئوبلاستى بىرلىشىپ مەبلەغ سالغان شىنجاڭ بۆلۈڭكۆل مىس كانى. بۇ كاننىڭ كۆنلۈك رۇدا قېزىش - تاللاش كۆلىمى 150 تونناغا، مۇشۇ بىر يىلدا سىناق تەرىقىسىدە قازغان مىس رۇدىسى (مىس تەركىبى 20%) 1811 تونناغا، مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە، يارىتىلغان پايدا، باج 300 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

2) يەرلىك ئورۇنلار مۇستەقىل باشقۇرغان ۋە بىرلىشىپ قۇرغان رەڭلىك مېتال تۈرلىرى: ئاپتونوم رايونلۇق كارتوگرافىيە ئىدارىسى باشقۇرغان تۈرپان داخبىيەن مىس رۇدىسى تاللاش زاۋۇتى. بۇ زاۋۇتنىڭ ئىشلەپچىقىرىشى پەسىل خاراكتېرلىك بولۇپ، يىلىغا 180 تونىا (مىس تەركىبى 16% تىن 18%كىچە) مىس رۇدىسى قازىدۇ. قۇمۇل ژولغرام رۇدىسى تاللاش زاۋۇتى، بۇ زاۋۇت يىلىغا 112 تونىا (ژولغرام تېرىئوكسىدى تەركىبى 67% تىن 72% كىچە) ژولغرام رۇدىسى قازىدۇ. مانجى شەھەرلىك رەڭلىك مېتال تاۋلاش زاۋۇتى. بۇ زاۋۇت يىلىغا 500 تونىا يېرىك قوغۇشۇن ئىشلەپچىقىرىدۇ. ئۇرۇمچى ناھىيىلىك رەڭلىك مېتال تاۋلاش زاۋۇتى. بۇ زاۋۇت يىلىغا 200 تونىا ئارىلاشما ئالتۇن ئىشلەپچىقىرىدۇ. بۇنىڭدىن باشقا، ئىلى ۋىلايىتىدىكى تېكەس مىس - نىكېل رۇدىسى قېزىش - تاللاش كانى، قارا تۇمشۇق مىس رۇدىسى تاللاش زاۋۇتى، خېجىڭ ناھىيىلىك مىس رۇدىسى تاللاش زاۋۇتى قاتارلىقلاردا قۇرۇلۇش باشلاندى.

ساۋ خۇيجى

كان گېئولوگىيىسى

1991 - يىلى قارا تۆڭكې مىس - نىكېل كانىنى تەپسىلىي چارلاش ئاياغلاشتى، مىس - نىكېل زاپىسىنى ھېسابلاش ۋە گېئولوگىيىلىك چارلاش دوكلاتىنى يېزىش باشلاندى.

مەملىكەت بويىچە نۆۋەتلىق گېئولوگىيىلىك چارلىنىدىغان ئالتۇن كانلىرى قاتارىغا كىرگۈزۈلگەن خاتو ئالتۇن كانىدا 2942 مېتر ئورەك قېزىلىپ چارلىنىپ، كۆرۈنەرلىك ئالتۇن زاپىسى ئوتتۇرىغا قويۇلدى. بۇ كاندا ئومۇمىي كان گەۋدىسىنى چارلاش لايىھىسى ئالتۇن گېئولوگىيىسى مۇتەخەسسىسلىرىنىڭ دەلىللىشىدىن ئۆتكەندىن كېيىن مۇئەييەنلەشتۈرۈلدى. «خاتو ئالتۇن كانىنى گېئولوگىيىلىك چارلاشنىڭ دەسلەپكى لايىھىسى (1992 - 1994)» ئاپتونوم رايونلۇق، دۆلەتلىك ئالتۇن ئىدارىلىرىنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتكەندىن كېيىن پىلانغا رەسمىي كىرگۈزۈلدى ھەمدە چارلاش مەبلىغى ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى.

كورۇمتى تاز ئۇچرايدىغان مېتاللار كانىدا 1052 مېتر ئورەك قېزىلىپ چارلاندى. شىمالىي جۇڭگو رەڭلىك مېتال گېئولوگىيىلىك چارلاش

ئىدارىسى بىلەن ھەمكارلىشىپ ئىشلەنگەن 112 - نومۇرلۇق رۇدا تومۇرىنى گېئولوگىيىلىك چارلاش خىزمىتىنى پۈتۈنلەي تاماملاندى. «كورۇمتى گرانىتلىق پىگمانت كان ياتمىسىنى 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە گېئولوگىيىلىك چارلاش ئومۇمىي پىلانى» جۇڭگو رەڭلىك مېتال سانائىتى باش شىركىتىگە مەلۇم قىلىنىپ، ئەنگە ئالدۇرۇلدى.

قۇمۇل ئالتۇن كانى 800 مېتر ئورەك قېزىلىپ، 200 مېتر ئورەك ئىچىدە بۇرغىلاپ چارلىنىپ، مۇلچەرى زاپاس قولغا كەلتۈرۈلدى.

سىچۈەن ئۇلكىسى ئابا ئويلاستى مائېركالك ناھىيىسى بىلەن بىرلىشىپ باشقۇرۇلغان مائېركالك لىتىي كانىنىڭ گېئولوگىيىلىك ئاساسىي قۇرۇلۇشى تاماملاندى، جەمئىي 1964 مېتر ئورەك قېزىلىپ چارلاندى، ھازىر چارلاش دوكلاتىنى تەستىقلىتىش باسقۇچىغا قەدەم قويۇلدى.

كۆكتوقاي ئاز ئۇچرايدىغان مېتاللار كان ياتمىسىنىڭ ئەڭ ئاخىرقى گېئولوگىيىلىك چارلاش دوكلاتى ۋە 3 - نومۇرلۇق رۇدا تومۇرىنى گېئولوگىيىلىك تەتقىق قىلىش دوكلاتى يېزىلىۋاتىدۇ؛ كان رايونىنىڭ قىسمەن رۇدا تومۇرلىرىدىكى ئاز ئۇچرايدىغان مېتال، ياقۇت تەتقىقات تېمىسى دۆلەت تەبئىي پەن فوندى پىلانىغا كىرگۈزۈلۈپ تۇر تۇرغۇزۇلدى، 1992 - يىلى دالىدا گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش باشلانماقچى.

جۇ لى

پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى

1991 - يىلى شىنجاڭ رەڭلىك مېتال سانائىتى شىركىتى 36 پەن - تېخنىكا تۈرىنى ئورۇنلاشتۇردى. بۇنىڭ ئىچىدە جۇڭگو رەڭلىك مېتال سانائىتى باش شىركىتى، ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى، دۆلەت «305» تۈر ئىشخانىسى، دۆلەت ئالتۇن باش ئىدارىسىگە تەۋە تۈر 15، شىركەت باشقۇرىدىغان تۈر 11، كارخانا ئۆزى باشقۇرىدىغان تۈر ئون. پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىدا كارخانا ئىشلەپچىقىرىشىدا ساقلانغان مەسىلەرنى چۆرىدىگەن ھالدا خىزمەت ئىشلەندى. پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا 2 مىليون يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ سېلىندى.

مۇشۇ بىر يىلدا قولغا كەلتۈرۈلگەن نەتىجىلەر تۆۋەندىكىچە:

1) قارا تۇڭكې مىس - نىكېل كانىدا رۇدا ئومۇمىي مىقدارىنىڭ 30 - 40 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدىغان ئۆۋاق رۇدىنى بىر تەرەپ قىلىش مەسىلىسىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، شىركەت پەن تەتقىقات ۋە لايىھىلەش خادىملىرىنى ئۆيۈشتۇرۇپ، كان ۋە زاۋۇت بىلەن بىللە، 1991 - يىل 4 - ئايدىن 6 - ئايغىچە ئۆۋاق رۇدىنى سېمونت ئارىلاشتۇرۇپ، كاللەك قىلىپ، ئېرىتىش جەھەتتىكى پېرىم سانائەت سىنىقىنى ۋە سانائەت سىنىقىنى ئورۇندىدى ھەمدە سىناق قىلىشقا دائىر دوكلاتنى تاپشۇردى. مۇتەخەسسىسلەرنىڭ باھالاپ بېكىتىشى ئارقىلىق ئۆۋاق رۇدىنى سېمونت ئارىلاشتۇرۇپ، كاللەك قىلىپ، شامالدۇرغۇچلۇق پېچتا ئېرىتىش ھۈنەر - تېخنىكىسى ئاددىي، مەبلەغ ئاز كېتىدىغان، يولغا قويۇش ئاسان بولۇشتەك ئالاھىدىلىككە ئىگە. بۇ ھۈنەر - تېخنىكا ئارقىلىق بايلىقتىن تولۇق پايدىلىنىپ، قارا تۇڭكې مىس - نىكېل كانىدا خام ئەشيا يېتىشمەسلىك، ئۆۋاق رۇدا بېسىلىپ قېلىش مەسىلىسىنى ھەل قىلغىلى بولىدۇ، دەپ قارالدى.

2) قارا تۇڭكې مىس - نىكېل كانى يېڭىدىن ئىشلەپچىقارغان يۇقىرى نىكېل كونسىن تۇراتىنىڭ بىر قېتىمدىلا ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، تولۇق تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ئاساسىدا، ئىشلەپچىقىرىشتا ئەملىي سىناق قىلىش ئارقىلىق ئايلانما پېچ مەشغۇلاتىغا تەسىر يەتكۈزىدىغان ئامىللار تېپىپ چىقىلىپ، ئايلانما پېچنىڭ تېخنىكىلىق مەشغۇلاتىنى ئۆزگەرتىش ۋە تېخنىكا باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش توغرىسىدا تەكلىپ بېرىلدى.

3) شىنجاڭ لىتىيلىق تۇز زاۋۇتىنىڭ گۈڭگۈرت كىسلاتاسى ئىشلەش ھۈنەر - تېخنىكىسىنى ياخشىلاش 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى مۇھىم تۈرلەرنىڭ بىرى ئىدى. 1991 - يىلى بىر يىل ياخشىلاش ئارقىلىق، لىتىي كاربونات ئىشلەپچىقىرىشىدا ئومۇمىي يىغۇلىنىش نىسبىتى داۋاملىق ئۆسۈپ ۋە ئۇدا ئۆچ ئاي %85 تىن ئېشىپ،

كۆرۈنەرلىك ئىقتىسادىي ئۈنۈم قولغا كەلتۈرۈلدى.

4) ئالتاي كورۇمتى رۇدا تاللاش زاۋۇتى يېڭى ھۈنەر - تېخنىكا قوللىنىپ، سيودومىن رۇدىسىدىن ئانتال - نىئوبىي ئۆۋاقلىرىنى يىغىۋېلىپ، ئانتال - نىئوبىي رۇدىسىناق يىللىق مەھسۇلاتىنى ئىككى تونىنا ئاشۇرۇپ، تەخمىنەن 300 مىڭ يۈەن قىممەت يارانتى.

5) خاتو ئالتۇن كانى ئالتۇن چايقالغان سۇنى يىغىۋېلىپ سانائەتتە ئىشلەتتى، بۇ خىل سۇنىڭ يىغىۋېلىش نىسبىتىنى %40 كە يەتكۈزۈپ، رۇدا تاللاشتىكى سۇ جىددىيلىكىنى ئۈنۈملۈك پەسەيتتى.

6) خاتو ئالتۇن كانى قاينىتىش - كۆيدۈرۈش پېچىنى سىناق قىلىشتا مۇۋەپپەقىيەت قازاندى، بۇنىڭ بىلەن ئارسىن تەركىبلىك ئالتۇن رۇدىسىنى كۆيدۈرۈش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن يېڭى يول تېپىلدى. بۇ كان يېرىم يىل تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۆجۈم قىلىش ئارقىلىق، چوڭ تاللاش زاۋۇتلىرىنىڭ ئالتۇن يىغىۋېلىش نىسبىتىگە تەسىر يەتكۈزۈپ كېلىۋاتقان ئاساسلىق بەش مەۋەنى تېپىپ چىقتى، ھازىر تەدبىر قوللىنىپ، ئۆتكەلگە ھۆجۈم قىلىپ، ئۆزگەرتىش ئېلىپ بېرىۋاتىدۇ. نۆۋەتتە ئالتۇن يىغىۋېلىش نىسبىتى %73 كە يەتتى.

7) بېيجىڭ رەڭلىك مېتال تەتقىقات باش يۈرتى بىلەن شىنجاڭ ئالتۇن تەتقىقات ئورنى ئاشى ئالتۇن كانىنىڭ رۇدا تاللاش - تاۋلاش ھۈنەر - تېخنىكىسى تەتقىقات تېمىسى ئۈستىدىكى تەتقىقاتنى 1991 - يىل 4 - ئايدا تاماملىدى، بۇ تېما باھالاپ بېكىتىلىپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى. تەتقىقات دوكلاتىدا تولۇق لايلانغان سىئانىدنىڭ بىرقەدەر ئىلغار ھۈنەر - تېخنىكىسى ئوتتۇرىغا قويۇلدى، ئاساسلىق رۇدا ئەۋرىشكىلىرىدىن ئالتۇن يىغىۋېلىنىش نىسبىتى %94.4 كە يەتتى. بۇ نەتىجە شىنجاڭ ئاشى ئالتۇن كانىنى قۇرۇش لايىھىسىنىڭ ئاساسى قىلىندى.

8) سىچۈەن مائېركالك ناھىيىسى بىلەن بىرلىشىپ باشقۇرغان مائېركالك كانچىلىق بىرلەشمە شىركىتى ئېغىرلىتىپ تاللاش بىلەن لەيلىتىپ تاللاش بىرلەشتۈرۈلگەن ھۈنەر - تېخنىكىسىنى قوللاندى، بۇ تېخنىكا قوللىنىلغاندىن بۇيان، تۈرلۈك كۆرسەتكۈچلەر ئاساسىي جەھەتتىن لايىھىدىكى تەلەپكە يەتتى ھەمدە لىتىي، تانتال - نىئوبىي ۋە قەلەي رۇدىلىرىمۇ يىغىۋېلىندى.

9) يېڭى مەھسۇلات يارىتىش خىزمىتىمۇ ئىلگىرىلەش بولدى. مۇمىز كىرىستاللىق لىتىي خلورىد ئۈستىدىكى سانائەت خاراكتېرلىك سىناق مۇتەخەسسىسلەرنىڭ دەللاللىشىدىن ئۆتكەندىن كېيىن، ئاپتونوم رايون 900 مىڭ يۈەن پەن - تېخنىكا قەرز پۇلى بېرىش ئارقىلىق بۇ تۈرگە مەدەت بەردى. ھازىر ئۇمكۈنلەرنى قۇراشتۇرۇشقا ئوخشاش تەييارلىق خىزمەتلەر ئىشلىنىۋاتىدۇ.

10) ئۈرۈمچى ئالىيۇمىن زاۋۇتىنىڭ ساپ ئالىيۇمىن سېخى كېڭەيتىپ قۇرۇلۇۋاتىدۇ. يۇقىرى بېسىملىق ئېلېكترون ئالىيۇمىن پاپراقچىسى تۈرى تۈر قىلىپ تۈرغۇزۇلدى.

1991 - يىلى شىركەتنىڭ تۆت تۈرلۈك پەن - تېخنىكا نەتىجىسى جۇڭگو رەڭلىك مېتال سانائىتى باش شىركىتىنىڭ 1991 - يىللىق 4 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

جاۋ گېنشېڭ

ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون سانائىتى

ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون سانائىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى شىنجاڭ ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون سانائىتى بويىچە 1991 - يىلدىكى پىلان ئىچىدىكى كارخانا 138 (بۇنىڭ ئىچىدە ماشىنىسازلىق سانائىتى كارخانىسى133؛ ئېلېكترون سانائىتى كارخانىسى بەش؛ سىستېما ئىچىدىكى كارخانا 48، سىستېما سىرتىدىكى كارخانا 90)، يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 72 مىڭ 192، بۇنىڭ ئىچىدە ئىنژېنېر - تېخنىك 4958. يىللىق سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 708 مىليون 40 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى

ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 23.1% ئاشتى؛ ساپ سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 443 مىليون 540 مىڭ يۈەن (ھازىرقى باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يەتتى، سېتىش كىرىمى 1 مىليارد 892 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 38.7% ئاشتى؛ يارىتىلغان پايدا، باج 134 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، يۇقىرىغا 33 مىليون 910 مىڭ يۈەن پايدا، باج تاپشۇرۇلدى. ئومۇمىي خادىملارنىڭ ئوتتۇرىچە يىللىق ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 24 مىڭ 298 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يەتتى. سىستېما ئىچىدىكى 48 كارخانىنىڭ يىللىق سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 950 مىليون يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 18.1% ئاشتى؛ سېتىش كىرىمى 1 مىليارد 84 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 33.7% ئاشتى؛ مۇشۇ بىر يىلدا يارىتىلغان پايدا، باج 63 مىليون 240 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 27.9% ئاشتى؛ پايدا بىلەن زىيان بالانس قىلىۋېتىلگەندىن كېيىنكى پايدا 11 مىليون 880 مىڭ يۈەن بولۇپ، 9.2% تۆۋەنلەپ كەتتى. 33 كارخانا پايدا ئالدى، 15 كارخانا زىيان تارتتى.

1991 - يىلى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى، ئاپتوموبىل ۋە نېفىتكە ياردەم بېرىلىدىغان ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون مەھسۇلاتلىرى خېلى زور ھەجىمدە ئاشتى. پىلان ئىچىدىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 500 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 42.8% ئاشتى؛ ئاپتوموبىل سانائىتى كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 480 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 43.3% ئاشتى؛ نېفىتكە ياردەم بېرىلىدىغان ماشىنا، ئېلېكترون مەھسۇلاتلىرىنىڭ قىممىتى 230 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 53% ئاشتى؛ قورال - ياراق سانائىتىنىڭ 22.5% ئاشتى. پىلان ئىچىدىكى ئېلېكترون سانائىتىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1990 - يىلدىكىدىن 29 مىليون 440 مىڭ يۈەن ئازىيىپ، 19% تۆۋەنلەپ كەتتى. پىلان بويىچە تەكشۇرۇلگەن 34 خىل مەھسۇلات ئىچىدە 23 خىل مەھسۇلاتنىڭ مىقدارى 1990 - يىلدىكىدىن ئاشتى، 11 خىل مەھسۇلاتنىڭ مىقدارى تۆۋەنلەپ كەتتى.

سۈپەت، تۈر، ئۈنۈم يىلى پائالىيىتى 1991 - يىلى مۇشۇ ساھە بويىچە «سۈپەت، تۈر، ئۈنۈم يىلى» پائالىيىتى كونكرېت ئورۇنلاشتۇرۇلدى ۋە بۇ جەھەتتە كونكرېت تەلەپلەر ئوتتۇرىغا قويۇلدى، كارخانا باشقۇرۇش، مەھسۇلات سۈپىتى، تېخنىكا تەرەققىياتى، ئىقتىسادىي ئۈنۈم جەھەتتە 23 تۈرلۈك نىشان ئوتتۇرىغا قويۇلغاندى، بۇنىڭ 17 سى ئورۇندالدى ۋە ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى. چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلاردا مەھسۇلات ئۆلچىمىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى، ئۇچ دەرىجىلىك ئۆلچەمنىڭ ئۆلچەملىشىش نىسبىتى، ئۆلچىمى بېكىتىلگەن مەھسۇلاتلارنىڭ سانى قاتارلىقلارنىڭ ھەممىسىدە پىلان كۆرسەتكۈچى ئورۇندالدى ۋە ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى. نۇقتىلىق تەكشۇرۇلگەن كارخانىلاردا مەھسۇلات سۈپىتىنىڭ مۇقىم ئۆسۈش نىسبىتى 92% كە، ئارىلاپ تەكشۇرۇلگەن مەھسۇلاتلارنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 95% كە يەتتى؛ ئۇنىۋېرسال كېرەكسىز مەھسۇلات چىقىشتىن كۆرۈلگەن زىيان نىسبىتى 0.6% بولدى؛ ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلار نىسبىتى 40% كە، ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلارنىڭ قىممىتى 400 مىليون يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىي 29 گۈرۈپپا ئىلغار سۈپەت باشقۇرۇش گۈرۈپپىسى بولۇپ باھالاندى، بۇنىڭ ئالتىسى ئاپتونوم رايون ۋە ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون سانائىتى مىنىستىرلىكى بويىچە مۇنەۋۋەر گۈرۈپپا بولۇپ باھالاندى، جۇملىدىن شىنجاڭ ئاپتوموبىل زاۋۇتى ئەگرى ئوق سۈپىتىنى باشقۇرۇش گۈرۈپپىسى «دۆلەت دەرىجىلىك مۇنەۋۋەر گۈرۈپپا» دېگەن نامغا ئېرىشتى. 1991 - يىلى ئەسلىدىكى يەرلىك ئۆلچەمدىن 185 ى نۇقتىلىق ئېنىقلاندى. بۇنىڭ ئىچىدە 119 ى كارخانا ئۆلچىمىگە كىرگۈزۈلدى. 1112 نەپەر سۈپەت تەكشۇرگۈچى، 350 نەپەر تەكشۇرگۈچى كەسپىي خادىم تەربىيىلەندى. ئاپتونوم رايون بويىچە 33 چوڭ، ئوتتۇرا ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون كارخانىسى 3 - دەرىجىلىكتىن يۇقىرى

ئۇلچەم دەرىجىسىنى بېكىتىش بويىچە لايىھەتلىك گۇۋاھنامىسىگە ئېرىشتى. كىچىك كارخانىلاردىن74ى 3 - دەرىجىلىكتىن يۇقىرى لايىھەتلىك گۇۋاھنامىسىگە ئېرىشتى. ئالتە كارخانا ئايرىم - ئايرىم ھالدا 3 - ، 4 - دەرىجىلىك كارخانا بويىچە ئۇلچەملەشتۈرۈش تەكشۈرۈشىدىن ئۆتتى.

1991 - يىلى 14 كارخانا ئومۇمىيۈزلۈك سۈپەت باشقۇرۇشتا ئۇلچەمگە يەتتى. 32 مەھسۇلات «ئاپتونوم رايون بويىچە ئالا سۈپەتلىك مەھسۇلات» دېگەن نامغا ئېرىشتى. شىنجاڭ ئاپتوموبىل زاۋۇتى، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسال ئىلېكتر ماشىنىلىرى زاۋۇتى ئاپتونوم رايونلىق ۋە ئاپتونوم رايون ئىلېكتر ماشىنىلىرى ساھەسىدىكى سۈپەت باشقۇرۇش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

يېڭى تېخنىكا ۋە يېڭى مەھسۇلات يارىتىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلىق ماشىنىسازلىق - ئىلېكترون سانائىتى بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك يېڭى مەھسۇلات، يېڭى تېخنىكا، يېڭى ھۈنەر - سەنئەت كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈلدى، كۆرگەزمىگە 50 نەچچە كارخانىدىن 300 نەچچە خىل مەھسۇلاتى ۋە تۈرى قاتناشتۇرۇلدى. ئەملىي قوللىنىلىدىغان ھېسابلاش ماشىنىسىدىن قوشۇمچە لايىھىسى كېڭەيتىلدى. «تەڭرىتاغ» پار قازان زاۋۇتىدىن پار قازان ھېسابلاش ماشىنىسىدىن قوشۇمچە لايىھىسىنى قوللىنىش تەتقىقات تېمىسى مىنىستىرلىك دەرىجىلىك باھالاشتىن ئۆتتى، مۇشۇ بىر يىلدا ماشىنىسازلىق ۋە ئىلېكترون تەتقىقات ئورۇنلىرى پەن تەتقىقات تۈرىدىن 37 نى ئورۇندىدى.

يېڭى مەھسۇلاتلارنى كىرگۈزۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈش خىزمىتىدە تۆۋەندىكى ئۈچ تۈر ئورۇندالدى: شىنجاڭ ئىلېكترون تەتقىقات ئورنى ياسىغان ئوغرىدىن ساقلىنىش ئىشكى، سانجى شەھەرلىك يېزا - بازار كارخانىسى ئىدارىسى ياسىغان ۋېلىسىپىتلىك ئوغرىلىنىشىدىن ساقلىنىش قۇلۇپى، ئۇرۇمچى ناھىيىسىنىڭ چىداۋان يېزا - بازار كارخانىسى ياسىغان ئوغرىدىن ساقلىنىش كۆپ نۆكچىلىك ئاپتوماتىك سىگنال بېرىش ئاپپاراتى. 64 خىل يېڭى مەھسۇلات يارىتىلدى.

يۇنىك14ى دۆلەتنىڭ يوشلۇقىنى تولدۇردى، ئۇلار مۇنۇلار: شىنجاڭ توك ماسىل قىلىش ئۈسكۈنىلىرى زاۋۇتىنىڭ «GD003 - LT - 30» مىكرو تېپلىق پۈتۈن گېنېراتور گۇرۇپپىسى، «SF12 - 6/368» تۈربىنالىق گېنېراتور گۇرۇپپىسى، شىنجاڭ ئاپتوموبىل زاۋۇتىنىڭ قوملۇقتا يۈك ۋە يولۇچى توشۇيدىغان «EQ2060H» تېپلىق دالا ئاپتوموبىلى، شىنجاڭ «مەنۇپى» سودا - سانائەت شىركىتىنىڭ «NC» تېپلىق تۇرۇبا سوزۇش - قىسقارتىش ئۈسكۈنىسى، شىنجاڭ يېنىك سانائەت ئۈسكۈنىلىرى سانائىتى شىركىتىنىڭ شېكەر ئىشلەش ماشىنا ئۈسكۈنىسىنىڭ 30 كۈپ مېتىرلىق تەبىئىي كىرىستال باكى، شىنجاڭ قازان زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان سىرتى شار يۈزلۈك قازان (US211) 90511، سىرتى شار يۈزلۈك قازان (UC214) 90514، شار يۈزلۈك قازان (UC216) 90516، چوقا تالالىق ۋە ئاغما مەركەزلىك قاپلىق قازان (UC310) 90610، چوقا تالالىق ۋە ئاغما مەركەزلىك قاپلىق قازان (UEC310) 390610، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسال ئىلېكتر ماشىنىلىرى زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان كاچالكىدا ئېنېرگىيە تېجەش ئىلېكتر ماشىنىسى، جۈڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ فىزىكا تەتقىقات ئورنى تېخنىكا يارىتىش مەركىزى ئىشلىگەن «FT408» نۇسخا ئالغۇنىڭ ئىلېكتر قارشىلىق شەكلىدىكى تېمپېراتۇرا تەسىر تارقاتقۇچ، جۈڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ شۆبىسى ئىلىم - پەن كۆرسەتكۈچلۈك ئەسۋابلىرى زاۋۇتىنىڭ «ZTD» يۈرۈشلۈك غاز - غۇز ئاۋازلىق كىچىك تېپتىكى قايتىلىنىشسىمان پورشىن قۇرۇقداش ماشىنىسى، «GF - 01» تېپلىق يۇقىرى ئۈنۈملۈك ئۇنىۋېرسال مىكرو تېپلىق يانجىش ماشىنىسى.

ئېنېرگىيە تېجەش، سەرپىياتنى تۆۋەنلىتىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ماشىنىسازلىق - ئىلېكترون سانائىتى نازارىتى 14 مەھسۇلات بويىچە ئېنېرگىيە سەرپىياتى نورمىسىنى ۋە 49 كارخانىنىڭ ئېنېرگىيە سەرپىياتى نورمىسىنى ۋە 49 كارخانىنىڭ ئېنېرگىيە سەرپىياتى كۆرسەتكۈچىنى چۈشۈردى. يىل ئاخىرىدا ئالتە كارخانا ئاپتونوم رايون بويىچە 1 - دەرىجىلىك

ئېنېرگىيە تېجەيدىغان كارخانا سەۋىيىسىگە يەتتى. قىسمەن كارخانىلار تېخنىكا ئۆزگەرتىش بويىچە ئېنېرگىيە تېجەشتە ياخشى ئۈنۈمگە ئېرىشتى.

80 كارخانىدىن ماددىي سەرپىياتنى تۆۋەنلىتىش بويىچە نىشانلىق باشقۇرۇش تەلەپ قىلىنىدى. مۇشۇ بىر يىلدا 80 كارخانىنىڭ پولات ماتېرىياللىرىدىن پايدىلىنىش نىسبىتى 1990 - يىلدىكىدىن 0.43% ئۆستى؛ مەھسۇلات قىممىتى بويىچە ماددىي سەرپىياتى 1.24% تۆۋەنلىدى، ماددىي ئەشيالارنى ئاز سەرپ قىلىشتىن 7 مىليون 340 مىڭ يۈەن تېجەپ قېلىنىدى؛ ئاپتوموبىللار ھەر 100 كىلومېتر يول يۈرۈشتە سەرپ قىلغان ماي 1990 - يىلدىكىدىن 2.83% تۆۋەنلەپ، 135 تونىنا ماي تېجەپ قېلىنىدى.

ئاساسىي قۇرۇلۇش ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئەھۋالى

مۇشۇ بىر يىلدا ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون سانائىتى بويىچە تېخنىكا ئۆزگەرتىلىدىغان تۈر 15 بولۇپ، بۇلارغا 53 مىليون 770 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىن مۇشۇ يىلغا ئاغدۇرۇلغان ئېشىنىدىنمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) مەبلەغ سېلىش پىلانلانغانىدى، 12 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 22 مىليون 250 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى؛ ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرى 23 بولۇپ، بۇلارغا 24 مىليون 350 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى. مۇشۇ بىر يىلدا تۈراقلىق مۇلۇككە 46 مىليون 600 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى. بۇ، 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ئو تتۇرىچە يىللىق مەبلەغنىڭ 86.3 پىرسەنتىگە تەڭ.

بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون ساھەسىدىكى نۇقتىلىق كارخانىلاردا ئۆلۈم - يېتىم ھادىسىلىرى يۈز بەرمىدى، ئېغىر زەخمىلىنىش ھادىسىسى ئىككى قېتىم يۈز بېرىپ، 1990 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى. يېنىك زەخمىلىنىش ھادىسىسى 116 قېتىم يۈز بېرىپ، 30% ئۆرلەپ كەتتى.

سېتىش ۋە ئامبار قالدۇقى 1991 - يىلى پىلان ئىچىدىكى 138 كارخانىنىڭ سېتىش مىقدارى سالماق قەدەم بىلەن كۆپەيدى. ئامبار قالدۇقى ئازايدى. يىل ئاخىرىدا ئامبارداردا قالغان مەھسۇلاتلارنىڭ قىممىتى 270 مىليون يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىكىدىن 14.5% تۆۋەنلىدى. ئامبار قالدۇقى يىللىق سېتىش مىقدارىنىڭ 14.3 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىپ، 8.2 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىدى. تۆۋەنلەش سوممىسى 40 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون سانائىتى مىنىستىرلىكى ۋە ئاپتونوم رايون چوڭ زاۋۇت ئامبار قالدۇقىنى ئازايتىش ۋەزىپىسىنى ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى. ئامبار قالدۇقى يىلەن سېتىش نىسبىتى بويىچە مەملىكەتتىكى شۇ ساھە ئىچىدە 16 - ئورۇندا تۇردى. سىستېما ئىچىدىكى 48 كارخانىنىڭ ئامباردا قالغان مەھسۇلاتلىرىنىڭ قىممىتى 155 مىليون يۈەن بولۇپ، 18.9% تۆۋەنلىدى. ئامبار قالدۇقى يىللىق سېتىش مىقدارىنىڭ 14.3 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 8.3 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىدى.

ئېكسپورت ۋە چەت ئەللەر بىلەن بولغان ئالماشتۇرۇش ئەھۋالى مۇشۇ بىر يىلدا بىرلىشىپ مەبلەغ سېلىش، ھەمكارلىشىپ ئىشلەپچىقىرىش ۋە ئېلېكتر ماشىنا ئۈسكۈنىلىرىنى ئېكسپورت قىلىش ئىشلىرى ئۈستىدە كېڭىشىش ئۇچۇن، سوۋېت ئىتتىپاقى ۋە پاكىستانغا ئالتە ئۆمەك، گۇرۇپپا ئەۋەتىلىپ، 5000 پارچە دېتال بويىچە سودا توختامى ئىمزالاندى؛ ئىقتىساد، سودا، بىرلىشىپ مەبلەغ سېلىش، ھەمكارلىشىپ ئىشلەپچىقىرىش ۋە تېخنىكا جەھەتتىن تەرىپىلەش قاتارلىق تۈرلەر بويىچە كېڭىشىش ئۇچۇن كەلگەن توققۇز ئۆمەك ۋە گۇرۇپپا كۈتۈۋېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا 29 خىل مەھسۇلات ئېكسپورت قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۆزگەرتىپ قۇراشتۇرۇلغان ئاپتوموبىل، تۆت چاقلىق كىچىك تراكتور، رەڭسىز تېلېۋىزور قاتارلىق مەھسۇلاتلار تۇنجى قېتىم ئېكسپورت قىلىندى. 7 مىليون 990 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى تاشقى پېرېۋوت يارىتىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىك مەھسۇلاتلارنىڭ تاشقى پېرېۋوت كىرىمى 1 مىليون 532 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتى.

سافلانغان مەسىلىلەر (1) سۈپەت مەسىلىسى بىر قەدەر گەۋدىلىك بولدى. شىنجاڭدىكى ئۆچ چوڭ نېفتلىك ۋە نېفت تارماقلىرىنىڭ رەھبەرلىرى نېفتلىك ئۈچۇن قانداق مۇلازىمەت قىلىش مەسىلىسى

ئۇستىدىكى سۆھبەت يىغىنىدا، سانائەت پار قازىنى، ۋىكلىيۇچاتىل تاختىسى، دىنام قاتارلىق مەسئۇلاتلارنىڭ سۈپىتىدە مەسىلە بارلىقىنى ئاتاپ ئۆتۈپ ئەقىد قىلدى. (2) قۇرۇلمىنى ئەڭشەش قەدىمى چوڭ ئاشلانمىدى. سەۋىيە تۆۋەن، تارقاق، ئەكرار بولۇپ كېتىش ئىنتايىن ئېغىر بولدى. (3) زىيان تارتىش دائىرىسى كەڭ بولدى. ستىما ئىچىدىكى زىيان تارتقان 15 كارخانىنىڭ زىيان سوممىسى 28 مىليون 770 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ ئېلېكترون كەسپىدە 11 يىلدىن بۇيان تۇنجى قېتىم ئومۇمىيۈزلۈك زىيان كۆرۈلدى. قورال - يارىق ئىشلەيدىغان ئالتە كارخانىنىڭ زىيان سوممىسى 15 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ستىما ئىچىدىكى زىيان تارتقان كارخانىلار زىيان سوممىسىنىڭ 55.4 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. باھا ۋە باشقا جەھەتتىكى سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن ئاپتونوم رايونىنىڭ ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون سانائىتى مەسئۇلات قىممىتىنىڭ ئاپتونوم رايونىنىڭ سانائەت ئومۇمىي مەسئۇلات قىممىتىدە ئىگىلىگەن سالمىقى كىچىكلەشكە يۈزلەندى.

دۇڭ شۇلەن

خۇڭ شياۋجۇڭ

شىنجاڭ ئۇلۇچەملىك دېتال باش زاۋۇتىنى 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە كېڭەيتىپ قۇرۇش، ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى پۈتتى

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتى، ئىقتىساد كومىتېتى، ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون سانائىتى نازارىتى قاتارلىق 18 تۈرۈن شىنجاڭ ئۇلۇچەملىك دېتال باش زاۋۇتىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش، ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىنى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى.

شىنجاڭ ئۇلۇچەملىك دېتال باش زاۋۇتىنىڭ كېڭەيتىپ قۇرۇش، ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى ئاپتونوم رايونىنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى نۆقتىلىق كېڭەيتىپ قۇرۇش، ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشلىرىنىڭ بىرى ئىدى. بۇ قۇرۇلۇشقا 13 مىليون 150 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 15 مىڭ 373 كۋادرات مېتر قۇرۇلۇش پۈتتى. يېڭىدىن 73 ھۈنەر - تېخنىكا ئۆسكۈنىسى، 76 يۈرۈش ئېلېكتر ئەسۋاب ئۆسكۈنىسى، 96 يۈرۈش ئېنېرگىيە، سۇ بىلەن تەمىنلەش، سۇ چىقىرىۋېتىش، ئىسسىنىش ئۆسكۈنىسى كۆپەيتىلدى. ئىشلەپچىقىرىش كۆلىمى يۈرۈنى 75 مىليون داندىن 300 مىليون دانگە كېڭەيدى، يۈنىڭ ئىچىدە كۇچلۇكلۈك دەرىجىسى يۇقىرى چىڭىتقۇچ دېتاللار 20% نى ئىگىلەيدۇ. بۇ، ئاپتونوم رايونىنىڭ ئۇلۇچەملىك چىڭىتقۇچ دېتال ئىشلەپچىقىرىشىدىكى بىر بوشلۇقنى تولدۇردى. مەھسۇلات ستاندارتى يۈرۈنى «M8 - M5» دىن ھازىر «M24 - M4» كە كۆتۈرۈلدى.

سۈن چۈن

«CJT - 10» تىپلىق كاچالكىنىڭ ئېنېرگىيە ئاز سەرپ بولىدىغان قوزغاش قۇرۇلمىسى باھالاشتىن ئۆتتى

شىنجاڭ ئۇنىۋېرسال ئېلېكتر ماشىنىلىرى زاۋۇتى ئىشلىگەن «CJT - 10» تىپلىق كاچالكىنىڭ ئېنېرگىيە ئاز سەرپ بولىدىغان قوزغاش قۇرۇلمىسى 1991 - يىلى 7 - ئاينىڭ 31 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون سانائىتى نازارىتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىشتە بۇ قۇرۇلما دۆلەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارالدى.

«CJT - 10» تىپلىق كاچالكىنىڭ ئېنېرگىيە ئاز سەرپ بولىدىغان قوزغاش قۇرۇلمىسى كاچالكىنىڭ مەخسۇس ئېنېرگىيە ھەيدەش قۇرۇلمىسى بولۇپ، ئېنېرگىيە تېجەش ئۈنۈمى ياخشى، بۇنى كاچالكىنىڭ ئەسلىدىكى ئېنېرگىيە ھەيدەش قۇرۇلمىسى بولغان «TQO_2» تىپلىق ئېنېرگىيە ھاسىل قىلغۇچى يۇقىرى مومېنتلىق ئېلېكتر ماتور بىلەن سېلىشتۇرغاندا، بىرلىك ئىش مىقدارىغا 10% تىن 30% كىچە ئېنېرگىيە ئاز كېتىدۇ. كونا قۇدۇقلاردا ئوتتۇرىچە توك تېجەش نىسبىتى 43% كە يېتىدۇ، بۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايونىنىڭ ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون سانائىتىدىكى بىر بوشلۇق تولدۇرۇلدى.

ۋۇ جيەنپىڭ

ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون مەھسۇلاتلىرى ئېكسپورت قىلىنىپ، تاشقى پىرىۋوت يارىتىلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون مەھسۇلاتلىرىنى ئېكسپورت قىلىشتىن يارىتىلغان تاشقى پېرېۋوت كىرىمى 7 مىليون 990 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن %29 ئاشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون مەھسۇلاتلىرىنى ئېكسپورت قىلىپ تاشقى پېرېۋوت يارىتىشنىڭ ئالاھىدىلىكى مۇنداق بولدى: (1) تېخنىكىسى مۇرەككەپ، كوئېففىتسېنتى يۇقىرى بىر تۈركۈم ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون مەھسۇلاتلىرى كۆپەيتىلدى. شىنجاڭ «ئۆكتەبر» تراكتور زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان كىچىك تۆت چاقلىق تراكتور، شىنجاڭ ئاپتوموبىل ئۆزگەرتىپ قۇراشتۇرۇش زاۋۇتى ئۆزگەرتىپ قۇراشتۇرغان يېنىك ئاپتوموبىل؛ شىنجاڭ رادىئو1 - زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان رەڭسىز تېلېۋىزور قاتارلىق مەھسۇلاتلار تۈنجى قېتىم ئېكسپورت قىلىنىپ، ئاپتونوم رايوندا ئىشلەنگەن چوڭ تىپتىكى ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون مەھسۇلاتلىرىنى پۈتۈن ئېكسپورت قىلىش جەھەتتىكى بوشلۇق تولدۇرۇلدى. (2) يەرلىك سودا، چېگرا سودىسى خېلى زور ھەجىمدە ئاشتى. 1991 - يىلى مال ئالماشتۇرۇش سودا سوممىسى 1990 - يىلىدىكىدىن %20 ئاشتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە خېرىدارلار خېلىلا مۇقىم بولدى. (3) قوشنا دۆلەتلەر بىلەن بولغان ئىقتىسادىي، تېخنىكا ھەمكارلىق تۈرلىرىدە ماھىيەتلىك ئىلگىرىلەش بولدى. شىنجاڭ ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون ساھەسىنىڭ تۈنجى قېتىم چەت ئەلگە مەبلەغ سېلىش تۈرى — جۇڭگو - ئۆزبېكستان ئېلېكترون چەكلىك شىركىتى قۇرۇش توختامى ئىمزالاندى ھەمدە تۈنجى تۈركۈمدە رەڭلىك تېلېۋىزورنىڭ 500 دانە پارچە دېتالى ۋە قۇراشتۇرۇش لىنىيىسى بىلەن تەمىنلەش توختامى ئىمزالاندى. (4) چەت ئەلدىن مەبلەغ كىرگۈزۈلۈپ، شېرىك كارخانىلار قۇرۇلدى. شېرىكلىشىپ، ھەمكارلىشىپ ئىشلەپچىقىرىشقا دائىر نۇرغۇن تۈرلەر ئىچىدە تۆت تۈر توغرىسىدىكى تەكلىپنامە ۋە مۇمكىنچىلىك تەتقىقاتى دوكلاتى تەستىقلاندى.

ئازاد ئىلياس

يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى تىجارىتى

1991 - يىلى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى شىركىتى سېتىۋالغان تاۋارلارنىڭ سوممىسى 294 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن %116.23 ئاشتى؛ ساتقان تاۋارلارنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 296 مىليون 140 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %95 ئاشتى. يۇقىرى چوڭقۇرگەنئىككى يىللىق 200 مىليون يۈەنلىك سېتىش ھۆددىگەرلىك كۆرسەتكۈچى مۇددەتتىن بىر يىل بۇرۇن ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى. ساپ پايدا 4 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 2 مىليون 340 مىڭ يۈەن ئاشتى. 2 مىليون 400 مىڭ يۈەنلىك ئىككى يىللىق پايدا ھۆددىگەرلىك كۆرسەتكۈچى ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى.

1991 - يىلى مەبلەغنىڭ ئوبوروت بولۇش ۋاقتى 55 كۈن بولۇپ، ھەر قېتىملىق ئوبوروت 1990 - يىلىدىكىدىن 40 كۈن تېز بولدى؛ تاۋار ئوبوروت خىراجىتى نىسبىتى %3.97 بولۇپ، 0.97 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىدى.

1991 - يىلى شىركەت دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىنى ھەر خىل ماركىلىق چوڭ، ئوتتۇرا تىپلىق 3012 تراكتور بىلەن تەمىنلىدى؛ شىنجاڭ «ئۆكتەبر» تراكتور زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان كىچىك تۆت چاقلىق تراكتوردىن 20 مىڭ 502 نى ساتتى، 1990 - يىلىدىكىدىن 12 مىڭ 245 تراكتورنى كۆپ ساتتى. شىركەت ئاساسلىق يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى بىلەن تەمىنلەشنى كۆچەيتىش، جەريانىدا، رېمونت قىلىشقا كېرەكلىك سەپلىمىلەر بىلەن تەمىنلەشنى چاڭ تۆتۈپ، مۇشۇ بىر يىلدا 19 مىليون يۈەنلىك تراكتور سەپلىمىسىنى ساتتى. بۇ، 1990 - يىلىدىكىدىن %18 ئارتۇق.

مياۋ شېڭمىڭ

شىنجاڭ ماشىنىسازلىق پەن تەتقىقات ئورنىنىڭ پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرى

1991 - يىلى شىنجاڭ ماشىنىسازلىق پەن تەتقىقات ئورنى پەن تەتقىقات، تېخنىكا يارىتىش، يېڭى تېخنىكىنى كېڭەيتىش ۋە مۇلازىمەت قىلىش

تۇرىدىن 31 نى ئۇستىگە ئالغاندى، مۇشۇ بىر يىلدا ئون تۇر تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى، 20 تۇر ئىشلەپچىقىرىشتا كېڭەيتىلىپ قوللىنىلدى.

«كاربونغا يەل سىڭدۈرۈشكە مەخسۇس ئىشلىتىلىدىغان خۇرۇچ تېخنىكىسى». بۇ، كاربونغا يەل سىڭدۈرۈش، قايتىلانغان كاربوننى بىر تەرەپ قىلىشقا ياب كېلىدىغان بىر خىل ئىلغار تېخنىكا بولۇپ، بۈنىڭدا دېتاللارنىڭ ئىچكى سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش مەقسەت قىلىنغان، بۇ تېخنىكا ئارقىلىق كاربونغا يەل سىڭدۈرۈش دەۋرىنى %10 تىن %30 كىچە قىسقارتقىلى بولىدۇ. كاربونغا يەل سىڭدۈرۈش مۇرئىتىنى ئەنئەنىۋى سىڭدۈرۈش خۇرۇچىنىڭكىدىن %25 تىن %40 كىچە ئۆستۈرگىلى، ئۇنى ئىمپورت قىلىنىدىغان سىڭدۈرۈش خۇرۇچىنىڭ ئورنىغا دەسسەتكىلى بولىدۇ. بۇ تېخنىكا 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد كومىتېتى ئاز ئۇچرايدىغان يەرلىك مېتاللار ئىشخانىسىنىڭ نۇقتىلىق ئومۇملاشتۇرۇش پىلانىغا كىرگۈزۈلۈپ، شىنجاڭ كىچىك ماشىنا زاۋۇتى، ئۈرۈمچى تۆمۈر يول ئىدارىسىنىڭ سەپلىمە زاۋۇتى، شىنجاڭ مەخسۇس ئاپتوموبىل زاۋۇتى قاتارلىق زاۋۇتلاردا ئىشلىتىلدى ھەمدە دۆلەتنىڭ نۇقتىلىق يېڭى تېخنىكىنى كېڭەيتىش پىلانىغا كىرگۈزۈلدى.

«ئۈزۈم شىرنىسىدا تارتارىن ئۈيۈپ قېلىشنى توسقىتىش تېخنىكىسى ۋە قۇرۇلمىسى». بۇ تەتقىقات ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ 1989 - يىللىق پىلانىغا كىرگۈزۈلگەن. بۇنىڭدا ئۈزۈم شىرنىسى ياسالمىلىرىنىڭ تاشقى سۈپىتىگە تەسىر يەتكۈزىدىغان تارتارىن ئۈيۈپ قېلىشنى توسقىتىش مەقسەت قىلىنغان. ئىككى يىلدىن ئارتۇق تىرىشىش ئارقىلىق ھۈنەر - تېخنىكىنى تەتقىق قىلىش، سىناق قىلىش ۋە ئىشلىتىپ كۆرۈش ئىشلىرى ئورۇندالدى. مۇتەخەسسىلەر سىناق قىلغاندا بۇ سىستېمىنىڭ سائەتلىك ئىشلەش ئىقتىدارى 600 - 700 كىلوگرامغا يەتتى. ئۇنىڭ بىر تەرەپ قىلىنغان ئۈزۈم شىرنىسى ساقلانغان مەزگىلدە ئۇنىڭدا تارتارىن ئۈيۈپ قېلىش ئەھۋالى كۆرۈلمىدى. بۇ تېما 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى ئۇيۇشتۇرغان مۇتەخەسسىلەرنىڭ باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى. باھالاش پىكرىدە بۇ تېخنىكا دۆلەت ئىچىدىكى تۇنجى ئىجادىيەت، دەپ قارالدى.

«ئېلېكترماتور قۇزۇغىتسىزلەنگەندە شۇ جايدىلا قۇزۇغىت تولۇقلاش تېخنىكىسى ۋە قۇرۇلمىسى كېڭەيتىپ قوللىنىش». بۇ، ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ 1991 - يىللىق يېڭى تېخنىكىنى كېڭەيتىش بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش پىلانىغا كىرگۈزۈلگەن. بۇ تېخنىكا ئېلېكترماتورنىڭ تۆۋەن قۇزۇغىتلىك كۆپەيتكۈچى بويىچە ئىشلىشىنى ئۆزگەرتىش، توكنىڭ سىم يوللىرىدا خورىشىنى ئازايتىش، توك بىلەن تەمىنلەش ئۈسكۈنىلىرىنىڭ يۈك كۆتۈرۈش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈشتە كۆرۈنەرلىك ئۈنۈم بېرىدۇ. ئېلېكترماتور قۇزۇغىتسىزلەنگەندە شۇ جايدىلا قۇزۇغىت تولۇقلاش تېخنىكىسى ۋە قۇرۇلمىسى قوللانغاندا ئەملىي يۈك ئۈنۈمىنىڭ كۆپەيتكۈچىنى 0.95 تىن كۆپرەك ئۆستۈرگىلى، توكنى %10 تىن %15 كىچە تېجەپ قالغىلى بولىدۇ. ئۇ، ترانسفورماتورنىڭ يۈك كۆتۈرۈش ئىقتىدارىنى ئۇنىڭ سىغىمچانلىقىنىڭ 30 پىرسەنتىگە تەڭ ئۆستۈرىدۇ. 1991 - يىلى مۇشۇ تېخنىكىدىن پايدىلىنىپ قۇزۇغىت ئاز سەرپ بولىدىغان ئاپتوماتىك بېسىم كېمەيتىش قوزغاتقۇچ ساندۇقى كەشىپ قىلىندى. بۇ، 9 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون سانائىتى نازارىتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە ئېلىپ بېرىلغان يېڭى مەھسۇلاتلارنى باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى.

«قاتتىق قېتىشمىدىن ياسالغان ھەرىكەتچان تىغنى كېڭەيتىش ۋە ئىشلىتىش». بۇ، دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ تېخنىكا كېڭەيتىش ۋە ئۇلگە كۆرسىتىش پىلانىغا كىرگۈزۈلگەن. قاتتىق قېتىشمىدىن ياسالغان ھەرىكەتچان تىغنى ئىشلەتكەندە، ئىشلەپچىقىرىش تەننەرخىنى %10 تىن %20 كىچە تۆۋەنلەتكىلى بولىدۇ. 1991 - يىلى نۇقتىلىق كېڭەيتىلىدىغان ئورۇندىن يەتتىسى، نۇقتا بەلگىلەپ كېڭەيتىلىدىغان ئورۇندىن 26 سى تاللاندى ھەمدە كېڭەيتىش خىزمىتى گۇرۇپپىسى ئۈيۈشتۇرۇلۇپ، ئىلى، بورتالا، كۇيتۇن، شىخەنزە،

سانجى قاتارلىق جايلاردا تەشۋىق قىلىش، كېڭەيتىش پائالىيىتى ئېلىپ بېرىلىپ، كېڭەيتىش دائىرىسى كېڭەيتىلدى. بۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايون بويىچە كېڭەيتىلىش نىسبىتى 55% كە يەتتى.

«ئۆرۈك شىرنىسى ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىنىڭ ئۆچكىنى چىقىرىۋېتىپ شىرنىسىنى ئېلىش ماشىنا گۈرۈپپىسىنى تەتقىق قىلىپ ياساش». بۇ ماشىنا گۈرۈپپىسى خوتەن ۋىلايەتلىك مېۋە شىرنىسى زاۋۇتى كىرگۈزگەن ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىنى يۈرۈشلەشتۈرۈش ئۈچۈن تەتقىق قىلىپ ياسالدى. ئۆرۈك شىرنىسى ئىشلەشكە ئىشلىتىلىدىغان بۇ ماشىنا گۈرۈپپىسىنى لايىھىلەش، ياساش ۋە ئىشلىتىپ كۆرۈش تاماملاندى. ئۇ، ئۆرۈك، شاپتۇل شىرنىسى ئىشلەش جەھەتتىكى ھەل بولماي كېلىۋاتقان ئۆچكىنى چىقىرىۋېتىش مەسىلىسىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ھەل قىلىپ، ئۆرۈك ۋە شاپتۇلنى تۈركۈملەپ پىششىقلاپ ئىشلەش ئۈچۈن ئاساس سالدى. ئۇ، خوتەن ۋىلايىتىدىكى ئۆرۈك، شاپتۇل بايلىقلىرىنى ئېچىپ ۋە ئۇلاردىن پايدىلىنىپ، ئاز سانلىق مىللەتلەر رايونلىرىنىڭ ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇشتا مۇئەييەن ئەھمىيەتكە ئىگە. بۇ، 1991 -يىلى 6 - ئايدا مېۋە شىرنىسى زاۋۇتىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

لى ۋېيجياڭ

شىنجاڭ ئېلېكترون تەتقىقات ئورنىنىڭ پەن تەتقىقات نەتىجىلىرى

1991 - يىلى شىنجاڭ ئېلېكترون تەتقىقات ئورنى پەن تەتقىقاتى، تېخنىكا يارىتىش تۈرىدىن 14 نى ئۈستىگە ئالدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايونىنىڭ پىلانىغا كىرگۈزۈلگەن تۈر سەككىز، كەسپىي خىراجەتنى قايتۇرۇش بىلەن ۋەزىپە چېتىلغان تۈر بەش، ئۆزى تۈرغۇزغان تۈر بىر. 1991 - يىلى بۇ تۈرلەرنىڭ ئۈچى ئورۇندالدى، بىر تۈر باھالاندى، بىرى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى، بىرى قاراپ چىقىلدى.

«سۈنئىي ھەمراھ ئارقىلىق تارقىتىلىدىغان تېلېۋىزىيە نومۇرلىرىنى قوبۇل قىلىدىغان، قاتناش ۋاستىلىرىغا سۆرىتىلىدىغان يەر ئۈستى قوبۇل قىلىش پونكىتى». ئۇ، ئاساسلىقى، نېفىت - گېئولوگىيە تارماقلىرىنىڭ دالىدا ئىشلەيدىغان خادىملىرى ۋە چارۋىچىلىق رايو نلىرىدىكى قىش پەسلىدە كۆچۈپ يۈرىدىغان چارۋىچىلارنىڭ تېلېۋىزور كۆرۈش مەسلىسىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن تەتقىق قىلىپ ياسالغان سۈنئىي ھەمراھ تېلېۋىزىيە نومۇرلىرىنى قوبۇل قىلىش سۆرەتمە قۇرۇلمىسى. ئۇنى يۆتكەش، تەڭشەش ئېپلىك، ئۇنىڭدا كەسمە شەكىللىك پارابولوئىد شەكىل قوللىنىلىپ، توشۇشتا كەڭلىكى ئېشىپ كېتىش مەسلىسى ھەل قىلىندى. 3 - دەرىجىلىك يولدا 500 كىلومېتر سۆرىتىپ سىناق قىلىنغاندا قوبۇل قىلىش ئىقتىدارى مۇقىم بولدى. 1991 - يىلى 5 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. بۇ تۈر باھالاپ بېكىتىش ئارقىلىق ئاپتونوم رايونىنىڭ بۇ جەھەتتىكى بوشلۇقىنى تولدۇردى ۋە دۆلەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارالدى.

«مىكرو ھىسابلاش ماشىنىسى تېخنىكىسى قوللىنىلغان (GAD) تېپلىق كىيىم پىچىش سىستېمىسى». بۇ، شىنجاڭ كىيىم زاۋۇتى بىلەن بىللە كىرگۈزۈلدى ۋە قوللىنىلدى، ئۇنىڭدا، ئاساسلىقى، ھېسابلاش ماشىنىسى تېخنىكىسى كىيىم - كېچەك پىچىش ھۈنەر - تېخنىكىسىغا قوللىنىلغان. بۇ سىستېما كېسىلگەن رەختلەر كىرگۈزۈلسە، رەخت پارچىلىرىنىڭ سۈرىتىنى، رەخت پارچىلىرىنىڭ توسقۇچقا ئىتتىرىلىش سۈرىتىنى ۋە رەختلەرنىڭ تىزىلىش سۈرىتىنى 1:1 نىسبەت بويىچە سىزىپ بېرىدۇ. ئۇ، ھۈنەر - تېخنىكىنى زور دەرىجىدە ياخشىلاش بىلەن بىر ۋاقىتتا، كىيىم لايىھىلىگۈچىلەرنىڭ تېخنىكا سەۋىيىسىنى ۋە كارخانىنىڭ ئىلمىي باشقۇرۇلۇش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرىدۇ، ئىشلەپچىقىرىش دەۋرىنى قىسقارتىدۇ. ئىش ئۈنۈمىنى قول مەشغۇلاتىغا قارىغاندا ئون ھەسسە ئۆستۈرىدۇ. رەختنى 1% تىن 3% كىچە تېجەيدۇ. ئۇ، 1991 - يىلى 8 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق ھېسابلاش ماشىنىسى رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى ئىشخانىسىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى. تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش پىكرىدە، بۇ سىستېما بەلگىلەنگەن تېخنىكا كۆرسەتكۈ-

چىگە يەتكەن، تېخنىكا توختاملىدا ئوتتۇرىغا قويۇلغان تەلەپلەر ئورۇندالغان، دەپ قارالدى.

«ئېنگلىزچە ۋە رۇسچە ھەرپلەرنى بىر تەرەپ قىلىش سىستېمىسى («ERBIOS1.00») » بۇ تەتقىقات تۈرىنى شىنجاڭ ئېلېكترون تەتقىقات ئورنى ئۆزى تۈزىتى. ئۇنىڭدا رۇسچە ھەرپلەر يۈمشاق دېتال ئارقىلىق ھاسىل قىلىنىدۇ، قوللىنىلغان شەرتلىك بەلگىلەرنىڭ ئۆلچىمى خېلى مۇڭلاپقى، تىزلىش تەرتىپى قولايلىق؛ بارلىق ئېنگلىزچە ھەرپ كۇنۇپكىلىرىنىڭ كىرگۈزۈش ئىقتىدارىنى ساقلاپ قېلىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، كۇنۇپكىلار ئالماشتۇرۇلسا دەرھال رۇسچە ھەرپلەرنى كىرگۈزۈش ئىقتىدارى شەكىللىنىپ، بارلىق چوڭ - كىچىك رۇسچە ھەرپلەرنى كىرگۈزگىلى بولىدۇ. كۇنۇپكىلار سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئۆلچىمىگە ۋە ئادەتتىكە ئاساسىي جەھەتتىن ئۇيغۇن. «EGA» كارتىغا بارلىق ئېنگلىزچە، رۇسچە ھەرپلەر ۋە شەكىللەرنى ئارىلاشتۇرۇپ ئىشلەتكىلى بولىدۇ. بۇ سىستېمىدا ماشىنكاسىمان ھەرىكەتچان تەرتىپ قوللىنىلغان بولۇپ، 16 خىل ھەرپنى كۆرسىتىپ بېرىش ۋە توققۇز خىل بېزەش ئىقتىدارىغا ئىگە. ئۇ ئەمەلىي ئېھتىياجنى قامدىيالايدۇ، لايىھىلىنىش ئىدىيىسى توغرا، مەشغۇلاتى ئەپلىك، ئىشلىنىش تەننەرخى تۆۋەن، ئىش ئۈنۈمى يۇقىرى، كېڭىيىش ۋە ئۆزلىشىش ئىقتىدارى كۈچلۈك. ئۇ 1991 - يىلى 12- ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق ھېسابلاش ماشىنىسى رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى ئىشخانىسىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە تەكشۈرۈپ باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش پىكرىدە، بۇ سىستېما دۆلەت ئىچىدىكى ئوخشاش يۈمشاق دېتاللار بىلەن سېلىشتۇرغاندا، دۆلەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارالدى.

لىيۇ چى

بىناكارلىق ماتېرىياللىرى

بىناكارلىق ماتېرىياللىرى سانائىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە بىناكارلىق ماتېرىياللىرى سانائىتى مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى، سۈپىتى، قىممىتى، پايدىسى ۋە بېجى ماس قەدەمدە ئۆسۈپ، تارىختا ۋەزىپە ئەك ئوبدان ئورۇندالغان بىر يىل بولدى.

ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى 1991-يىلى ئاپتونوم رايون بىناكارلىق ماتېرىياللىرى سانائىتىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى (1990-يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) 1 مىليارد 378 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990-يىلدىكىدىن %4.39 ئاشتى؛ ئاساسلىق مەھسۇلاتلاردىن سېمونت %15.04 خىش %3.99 ئاشتى، بىناكارلىقتا ئىشلىتىلىدىغان تازىلىق فارفورى %1 ئازىيىپ كەتتى، سېمونت بۇيۇملىرى 1990 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى، ماي قەغەز %6.13، تاشپاختا %4.22 ئاشتى، ۋېرمىكۇلىت %5.74 ئازايدى، تالك %328 ئاشتى، ئەينەك %4.01 ئازىيىپ كەتتى.

سۈپەت پۈتۈن ساھە بويىچە سۈپەت كۆرسەتكۈچلىرى خېلى ياخشى ئورۇندالدى. سېمونتنىڭ زاۋۇتتىن ئۆلچەمگە مۇڭلاپقى بولۇپ چىقىش نىسبىتى %99.94 كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 0.05 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى؛ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ئىدارىسىگە بىۋاسىتە قاراشلىق كارخانىلارنىڭ مەھسۇلات سۈپىتى پىلانىنىڭ ئورۇندىلىش نىسبىتى ۋە سۈپەتنىڭ مۇقىم ئۆسۈش نىسبىتى %91.66 كە يەتتى؛ ئۇنىۋېرسال ئارىلاپ تەكشۈرۈلگەن بىناكارلىق ماتېرىياللىرىنىڭ ئۆلچەمگە مۇڭلاپقى بولۇش نىسبىتى %89.9 كە يېتىپ، ئاپتونوم رايون چوڭقۇرلىقى كۆرسەتكۈچتىن 4.9 پىرسەنتلىك رەقەم يۇقىرى بولدى؛ ئارىلاپ تەكشۈرۈلگەن يېڭى مەھسۇلاتلارنىڭ ئۆلچەمگە مۇڭلاپقى بولۇش نىسبىتى %100 كە، ئېكسپورت قىلىنىدىغان مەھسۇلاتلاردىن ئارىلاپ تەكشۈرۈلگەنلىرىنىڭ ئۆلچەمگە مۇڭلاپقى بولۇش نىسبىتى %100 كە يەتتى. 1991 - يىلى مۇشۇ ساھە 35 خىل ئاپتونوم رايون بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات يارىتىلىپ، يېڭىدىن ئاشقان ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات قىممىتى 90 مىليون 480 مىڭ يۈەنگە، يېڭىدىن ئاشقان پايدا

ۆە باج 9 مىليون 48 مىڭ 200 يۈەنگە يەتتى.

1991 - يىلى «شىنجاڭ يەرلىك سىمونت سۈپىتىنى نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش پونكتى» نىڭ نامى «شىنجاڭ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى - مېتاللوئىدلارنىڭ سۈپىتىنى نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش پونكتى» غا ئۆزگەرتىلىپ، تەكشۈرۈش دائىرىسى كېڭەيتىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد كومىتېتى 19 كارخانىنى «ئومۇميۈزلۈك سۈپەت باشقۇرۇشتا ئۆلچەمگە يەتكەن كارخانا» دەپ تەستىقلىدى. ئۆلچەمگە يەتكەن كارخانلار 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئۆلچەمگە يەتكەن كارخانلار ئومۇمىي سانىدىنمۇ ئالتىسى ئارتۇق.

ئىقتىسادىي ئۇنۇم ئاپتونوم رايوندىكى 70 نۇقتىلىق بىناكارلىق ماتېرىياللىرى كارخانىسىنىڭ مەلۇماتىغا قارىغاندا، 66 كارخانا 54 مىليون 363 مىڭ يۈەن پايدا ئالغان، تۆت كارخانا 1 مىليون 100 مىڭ 400 يۈەن زىيان تارتقان. سېتىش بېجى 44 مىليون 950 مىڭ 900 يۈەنگە يېتىپ، 1991 - يىل تارىختا ئىقتىسادىي ئۇنۇم ئەڭ ياخشى بولغان بىر يىل بولغان.

ئاساسىي قۇرۇلۇش ئەھۋالى 1991 - يىلى 94 مىليون 290 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە مەركەز ئورۇنلاشتۇرغان 57 مىليون 610 مىڭ يۈەن مەبلەغ تامامەن ئورۇندالدى. دۆلەتنىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرى — شىنجاڭ سىمونت زاۋۇتىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش قۇرۇلۇشى ئۈسكۈنىلەرنى قۇراشتۇرۇش باسقۇچىغا قەدەم قويدى.

تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئەھۋالى 1991 - يىلى 23 تۈر ئاپتونوم رايونلۇق بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ئىدارىسىنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش پىلانىغا كىرگۈزۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنىڭ 1 - باسقۇچلۇق بېسىملىق تۇرۇبا ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى، شىنجاڭ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ترانسپورت شىركىتىنىڭ مەخسۇس خالتىسىمان سىمونت توشۇش ئاپتوموبىلى سېتىۋېلىشىدىن ئىبارەت ئىككى تۈر يۇقىرى چېكى تىزگىنلىنىدىغان تۈر، قالغان 21 تۈر تۆۋەن چېكى تىزگىنلىنىدىغان تۈر.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد كومىتېتى بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ئىدارىسىگە تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئۈچۈن 14 مىليون 745 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىش پىلانى چۈشۈرگەنىدى، ئەمەلىيەتتە، 10 مىليون 810 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى. ئەمەلىي سېلىنغان مەبلەغنىڭ 9 مىليون 760 مىڭ يۈەنى ئىشلەپچىقىرىشنى ئاشۇرۇش، ئېنېرگىيە تېجەش، مەھسۇلات تۈرىنى كۆپەيتىش ۋە ئۈچ كېرەكسىزنى بىر تەرەپ قىلىشقا ئىشلىتىلدى. بۇ، سېلىنغان مەبلەغنىڭ 90.29 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. 1 مىليون 50 مىڭ يۈەن غەيرىي ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرلىك قۇرۇلۇشلارغا ئىشلىتىلدى. بۇ 9.71% نى ئىگىلەيدۇ.

يېڭى مەھسۇلات يارىتىش ئەھۋالى 1991 - يىلى مۇشۇ ساھەدە 21 خىل يېڭى مەھسۇلات يارىتىلدى. بۇنىڭ ىچىدە ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر يېڭى مەھسۇلات بولۇپ، «ئالتۇن ئارغىماق مۇكاپاتى» غا ئېرىشتى. بۇ يېڭى مەھسۇلاتلار ئارقىلىق مەھسۇلات قىممىتىنى ھەر يىلى 24 مىليون 387 مىڭ 500 يۈەن، پايدىنى 3 مىليون 19 مىڭ يۈەن ئاشۇرغىلى بولىدۇ.

ئېنېرگىيە تېجەش ۋە تام ماتېرىياللىرىنى يېڭىلاش ئەھۋالى يىلىغا 3000 تونىنىدىن كۆپرەك ئۆلچەملىك كۆمۈر سەرپ قىلىدىغان 59 كارخانا ئوتتۇرىسىدا ئېنېرگىيە تېجەشنى باشقۇرۇش تۈرى ئورنىتىلىپ، ئېنېرگىيە سەرپىياتى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈلدى، ستاتىستىكا قىلىندى ۋە ئۆلچەندى؛ ئېنېرگىيە سەرپىياتىنى باشقۇرۇشقا دائىر نىزاملار تۈزۈلدى، ئۈچ كارخانا ئاپتونوم رايون بويىچە ئېنېرگىيە تېجەشتە 1 - دەرىجىلىك كارخانا بولۇپ، بىر كارخانا 2 - دەرىجىلىك كارخانا بولۇپ باھالاندى. ئېنېرگىيە تېجەشنى باشقۇرغۇچى تېخنىكا خادىمىدىن 20 نەچچىسى تەربىيىلەندى. ئېنېرگىيە تېجەش، تېخنىكا ئۆزگەرتىش نۇقتىدا سىناق قىلىندى.

ئېنېرگىيە ۋە يەر تېجەش مەقسەت قىلىنغان تام ماتېرىياللىرىنى يېڭىلاش ئىشى باشلاندى. ئاپتونوم رايونلۇق بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ئىدارىسى،

قۇرۇلۇش نازارىتى، يېزا - بازار كارخانىلىرى ئىدارىسى، يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى بىرلىكتە 12 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق تام ماتېرىياللىرىنى يېڭىلاش ۋە بىناكارلىقتا ئېنېرگىيە تېجەش خىزمىتى يەكۈنى ئۈتكۈزۈپ، تام ماتېرىياللىرىنى يېڭىلاشقا داير ئۇچ سىياسەت خاراكتېرلىك نىزامنى مۇزاكىرە قىلدى، ئۇرۇمچى، سانجى، شىخەنزە، كورلا، ئاقسۇ شەھەرلىرىنى تام ماتېرىياللىرىنى يېڭىلاش ۋە بىناكارلىقتا ئېنېرگىيە تېجەشنى سىناق قىلىش نۇقتىسى قىلىپ بەلگىلىدى.

بىناكارلىق ماتېرىياللىرى مەھسۇلاتلىرىنى ئېكسپورت قىلىش ئەھۋالى مۇشۇ يىلدا 6000 تونىنا ژېرمىكۇتىت ئېكسپورت قىلىنىپ، 660 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، 4000 تونىنا تاشپاختا ئېكسپورت قىلىنىپ، 1 مىليون 360 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، 2000 تونىنا ئۇۋاق چېرىتال ئېكسپورت قىلىنىپ، 240 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى تاشقى پېرېۋوت يارىتىلدى. سېمونتنىڭ ئازراق ئېكسپورت قىلىنىدى.

لى داپېڭ

ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىنىڭ تارقىتىلىش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايونلۇق بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ئىدارىسى 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە تەكشۈرۈش ئارقىلىق سېمونت، ماي قەغەز، سېمونت بۇيۇملىرى، تاشپاختا بۇيۇملىرى، ئەينەكتىن ئىبارەت بەش خىل مەھسۇلاتقا ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى تارقاتتى، 89 سېمونت زاۋۇتى ئىجازەتنامە ئالدى. بۇنىڭ ئىچىدە سىستېما ئىچىدىكى كارخانا 50، سىستېما سىرتىدىكى كارخانا 34، يېزا بازار كارخانىسى بەش؛ ماي قەغەز كارخانىلىرىدىن ئۈچى ئىجازەتنامە ئالدى، ئۇلارنىڭ ھەممىسى سىستېما سىرتىدىكى كارخانا؛ سېمونت بۇيۇملىرى كارخانىلىرىدىن ئونى ئىجازەتنامە ئالدى، بۇنىڭ ئىچىدە سىستېما ئىچىدىكى كارخانا بەش، سىستېما سىرتىدىكى كارخانا بەش. تاشپاختا كارخانىلىرىدىن بىرەرسىمۇ ئىجازەتنامە ئالالمىدى؛ ئەينەك كارخانىلىرىدىن بىرى ئىجازەتنامە ئالدى، بۇ، سىستېما سىرتىدىكى كارخانا.

ۋۇ ۋېنجۇن

يېڭى بىناكارلىق ماتېرىياللىرى مەھسۇلاتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ساھەسىدە 12 خىل يېڭى مەھسۇلات ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى، ئۇلار مۇنۇلار: (1) ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بېكىتۈمنى يېزا ئىگىلىك 8 - شىسى 148- تۈمەن - مەيدان سېمونت زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان كۆمۈر كۈلىدىن ئىشلەنگەن سېلىكاتلىق سېمونت، يىللىق مەھسۇلات مىقدارى 10 مىڭ تونىنا؛ (2) ئاقسۇ كونا شەھەر ناھىيىلىك بىناكارلىق ماتېرىياللىرى زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان سۇۋالغۇ خۇرۇچى كالتسىت پاراشوكى (ئاق پاراشوك)، يىللىق مەھسۇلات مىقدارى 2000 تونىنا؛ (3) شىنجاڭ ئاقسۇ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان، نېفىتلىكلەردە قۇدۇق مۇستەھكەملەشكە ئىشلىتىدىغان، گۈڭگۈرت قارشىلىقى «گ» دەرىجىلىك سېمونت، يىللىق مەھسۇلات مىقدارى 30 مىڭ تونىنا؛ (4) شىنجاڭ «بەش يۇلتۇز» يېلىم زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان تۇرۇبا تېمپېراتۇرىسىنى ساقلاشقا ئىشلىتىدىغان بىرىكمە سېلىكاتلىق سۇۋالغۇ، يىللىق مەھسۇلات مىقدارى 2000 كۇب مېتر؛ (5) شىنجاڭ كىچىك ماشىنا زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان ئوتتىن ساقلىنىش پولات ئىشىكى، يىللىق مەھسۇلات مىقدارى «ئا»، «ب» دەرىجىلىكلىرىنىڭ 500، «س» دەرىجىلىكىنىڭ 2000؛ (6) ئۇرۇمچى شەھەرلىك بىناكارلىق ماتېرىياللىرى باش زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان پولات چۇڭقۇر چىدامليق سېمونت خالتىسى، يىللىق مەھسۇلات مىقدارى 2 مىليون؛ (7) ئۇرۇمچى ناھىيىسىنىڭ يېڭى بىناكارلىق ماتېرىياللىرى زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان «XJT - 901» تىپلىق بۇس چىقىرىۋېتىش تۇرۇبىسى، يىللىق مەھسۇلاتى 1000 كۇب مېتر؛ (8) ئۇرۇمچى ناھىيىلىك يېڭى بىناكارلىق ماتېرىياللىرى زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان چاقچۇق، ماسايكا چاپلاشقا ئىشلىتىدىغان «SJ-901» تىپلىق يېلىم، يىللىق مەھسۇلات مىقدارى 1000تونىنا؛ (9) شىخەنزە سۇيۇق بېسىم دېتاللىرى

زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان، تۇرۇبا ئوراشقا ئىشلىتىدىغان ئوتتۇرا ئىشقارلىق ئەينەك تالالىق رەخت، يىللىق مەھسۇلات مىقدارى 1 مىليون مېتر؛ (10) شىنجاڭ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان، مۇ تۇرۇبىسىغا ئىشلىتىلىدىغان، ئۆزلۈكىدىن كۆچمىنىدىغان پولات چۈمبىلىق بېتون تۇرۇبا، يىللىق مەھسۇلات مىقدارى 300؛ (11) شىنجاڭ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى ئىشلىگەن، مۇ چىقىرىش تۇرۇبىسىغا ئىشلىتىلىدىغان 1 ـ باسقۇچلۇق ئېلاستىك بېتون مۇ تۇرۇبىسى، يىللىق مەھسۇلات مىقدارى 25 مىڭ مېتر؛ (12) ئىشلەپچىقىرىش ـ قۇرۇلۇش بىكىتۈمى 4 ـ بىناكارلىق قۇرۇلۇش شىركىتى سېمونت زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان ئەينەك تالالىق، يېپسىز، چىداملىق سېمونت بىرىكمە قەغەز خالتىسى، يىللىق مەھسۇلات مىقدارى 2 مىليون.

لى داپىڭ
لىۋ چى

چاقلىق تاشپاختا كانىنىڭ رۇدا تاللاش زاۋۇتى پۈتتى

ئاپتونوم رايون بويىچە نۆۋەتلىك قۇرۇلۇش بولغان چاقلىق تاشپاختا كانىنىڭ 10 مىڭ تونناللىق زامانىۋى تاشپاختا رۇدىسى تاللاش زاۋۇتى 1991 ـ يىل 11 ـ ئايدا پۈتۈپ، مۇۋەپپەقىيەتلىك ھالدا سىناق تەرىقىسىدە ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى.

چاقلىق يېتىمبۇلاق تاشپاختا كانى ئاپتونوم رايون بويىچە ئەڭ چوڭ تاشپاختا كانى بولۇپ، زاپىسى كۆپ، سورتى يۇقىرى، ئوتتۇرا تالالىق تاشپاختا تاشپاختا زاپىسىنىڭ 30 پىرسەنتىدىن كۆپرەكىنى ئىگىلەيدۇ. ئۇ دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدا مەلۇم شۆھرەتكە ئىگە. ئۇنىڭ ئېچىش شارائىتى ۋە ئىستېقبالى ياخشى. بۇ تاشپاختا كانى ناھىيە باشقۇرغان كارخانا بولۇپ، 1959 ـ يىلدىن باشلاپ دۆلەت ۋە يەرلىك ئورۇن بىرلىكتە مەبلەغ سېلىپ، ئىشلەپچىقىرىش كۆلىمىنى 70 تونىدىن 15 مىڭ تونناغا يەتكۈزگەن بولسىمۇ، لېكىن رۇدا تاللاش ھۇنەر ـ تېخنىكىسى قالاق، ماشىنىلىشىش سەۋىيىسى تۆۋەن بولغاچقا، بېرىم پىششىقلانغان مەھسۇلات (ئارىلاشما تاشپاختا) لا ئىشلەپچىقىرىپ كەلگەنىدى.

چاقلىق تاشپاختا كانىنىڭ رۇدا تاللاش زاۋۇتى يىلىغا 10 مىڭ تونىنا پىششىقلانغان مەھسۇلات ئىشلەيدىغان كۆلەمگە ئىگە قىلىپ قۇرۇلدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا تاللالىق تاشپاختا نىسبىتى 40% تىن كۆپرەكنى ئىگىلەيدۇ؛ رۇدا تاللاشتا ئۈنۈمۈرسال يەغۋېلىش نىسبىتى 85% تىن ئاشىدۇ. يىلىغا 230 مىڭ تونىنا رۇدىنى بىر تەرەپ قىلالايدۇ، مەھسۇلات سۈپىتىنى دۆلەت ئۆلچىمىگە يەتكۈزەلەيدۇ. رۇدا تاللاش زاۋۇتى رەسمىي ئىشقا كىرىشتۈرۈلگەندىن كېيىن، يىللىق مەھسۇلات قىممىتى 14 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يېتىدۇ.

بۇ قۇرۇلۇشنى 1988 ـ يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتى تەستىقلىغان، شىنجاڭ قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرى سانائىتى لايىھەلەش ئورنى لايىھىلىگەن. 1989 ـ يىل 5 ـ ئايدا قۇرۇلۇش باشلانغان، قۇرۇلۇشقا 14 مىليون يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ سېلىنىدى.

لى مېي

سېمونت كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات سۈپىتى سېلىشتۇرۇلۇپ باھالاندى

1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 84 سېمونت كارخانىسى تەكشۈرۈلدى. ئۇلارنىڭ ئومۇمىي سېمونت مىقدارى 2 مىليون 764 مىڭ 900 تونىنا بولۇپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئومۇمىي سېمونت مىقدارىنىڭ 97.02 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ. ئۇلار ئىچىدە ئوتتۇرا تېپتىكى كارخانا بىر، سېمونت مىقدارى 409 مىڭ 200 تونىنا؛ يەرلىك ئايلانما خۇمدانلىق كارخانا 26، سېمونت مىقدارى 991 مىڭ 200 تونىنا؛ ماشىنىلاشقان تىك خۇمدانلىق كارخانا 35، سېمونت مىقدارى 1 مىليون 233 مىڭ 100 تونىنا؛ قالغان 22 كارخانا ئادەتتىكى تىك خۇمدانلىق كارخانا بولۇپ، سېمونت مىقدارى 131 مىڭ 400 تونىنا. تەكشۈرۈش نەتىجىسىدىن قارىغاندا، سېمونتنىڭ ئاساسلىق سۈپەت كۆرسەتكۈچلىرىنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالى ئىلگىرىكى يىللاردىكىدىن ياخشى بولغان، زاۋۇتتىن چىقىرىلغان سېمونتنىڭ

ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 99.94% كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 0.05 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆسكەن؛ كۆچلۈكلۈكىنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 98.76% بولۇپ، 2.51 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆسكەن؛ قاپ ئېغىرلىقىنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 88.85% بولۇپ، 2.01 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆسكەن. زاۋۇتتىن چىققان سېمونتى قوش يۈز پىرسەنتلىك بولغان كارخانا 42 گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن تۆت كارخانا كۆپەيگەن. ئاساسلىق تېخنىكا، ئىقتىسادىي كۆرسەتكۈچلىرى جەھەتتە، ھەر تونىنا ماتېرىيال پىشۇرۇشقا سەرپ قىلىنغان ئۆلچەملىك كۆمۈر سەرپىياتى 1990 - يىلدىكىدىن 3.24 كىلوگرام ئۆرلەپ كەتكەندىن سىرت، باشقا كۆرسەتكۈچلەرنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالى 1990 - يىلدىكىدىن ياخشى بولغان؛ ھەر تونىنا سېمونت ئۈچۈن سەرپ بولغان ئۇنۇمۇرسال توك 107.7 كىلوۋات سائەت بولۇپ، 2.6 كىلوۋات سائەت تۆۋەنلىگەن؛ ئومۇمىي خادىملارنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە ئەمگەك ئۇنۇمدارلىقى 1990 - يىلدىكى 105.21 تونىنىدىن 114.6 تونىنىغا ئۆسكەن؛ پايدا 1990 - يىلدىكىدىن 3 مىليون 107 مىڭ يۈەن ئاشقان.

تەكشۈرۈلگەن 84 سېمونت كارخانىسى ئىچىدە 65 كارخانا ئاپتونوم رايون بويىچە مۇشۇ ساھەدىكى تەكشۈرۈپ سېلىشتۇرۇپ باھالاشقا قاتناشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئايلانما خۇمدانلىق كارخانا 27، تىك خۇمدانلىق كارخانا 38. سۈپەتتە ئۈلگىلىك كارخانىدىن ئالتىسى، ئەلا كارخانىدىن يەتتىسى باھالاپ چىقىلدى، يەتتە كارخانا تەقدىرلەندى.

سۈپەتتە ئۈلگىلىك كارخانىلار:

ئايلانما خۇمدانلىق كارخانىلار: شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتى، سانجى ئوبلاستى تۇدۇڭخابا سېمونت زاۋۇتى، شىنجاڭ «چاڭلۇڭ» ئاق سېمونت چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ كازىۋەن سېمونت زاۋۇتىنىڭ 2.شۆبە زاۋۇتى.

تىك خۇمدانلىق كارخانىلار: شىنجاڭ ئاقسۇ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى خىمىيە سانائىتى زاۋۇتىنىڭ سېمونت شۆبە زاۋۇتى، شىنجاڭ قۇمۇل «قىزىلئۇلتۇز» سېمونت زاۋۇتى.

ۋۇ ۋېنجۇن

ئاپتونوم رايون بويىچە خىش - كاھىشنىڭ سۈپىتى تەكشۈرۈپ باھالاپ سېلىشتۇرۇلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى توققۇز ۋىلايەت، ئوبلاست ۋە شەھەردە خىش - كاھىش سۈپىتى تەكشۈرۈپ سېلىشتۇرۇپ باھالاندى. تەكشۈرۈلگەن خىش - كاھىش كارخانىسى 219 بولۇپ، ئاپتونوم رايوندىكى خىش - كاھىش كارخانىلىرى ئومۇمىي سانىنىڭ 29.05 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ؛ ئۇلارنىڭ خىش - كاھىش مىقدارى 1مىليارد 839 مىليون بولۇپ، ئاپتونوم رايون بويىچە خىش - كاھىش ئومۇمىي مىقدارىنىڭ 42.73 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ. سېلىشتۇرۇپ باھالاش ئارقىلىق 13 كارخانىنىڭ مەھسۇلاتى ئاپتونوم رايون بويىچە ئەلا مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى. 22 كارخانىنىڭ مەھسۇلاتى ئاپتونوم رايون بويىچە ياخشى مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى. مەھسۇلاتى ئاپتونوم رايون بويىچە ئەلا بولۇپ باھالانغان 13 كارخانا مۇنۇلار: شىنجاڭ كازىۋەن سېمونت زاۋۇتىنىڭ ئەرگۈلۈك شۆبىسى، ئۈرۈمچى ناھىيىسى چىداۋان كەنتىنىڭ خىش زاۋۇتى، گۈچۈڭ ناھىيىلىك تەمىنات - سودا كوپېراتىپىنىڭ خىش زاۋۇتى، سانجى ئوبلاستلىق بىناكارلىق - قۇرۇلۇش شىركىتىنىڭ 1 - خىش زاۋۇتى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 7 - شىسى 131 - تۈەن - مەيدانىنىڭ غەربىي خىش زاۋۇتى، ئىشلەپچىقىرىش -قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 8 - شىسى 135 - تۈەن - مەيدانىنىڭ خىش زاۋۇتى، ئىشلەپچىقىرىش -قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 8 - شىسى 136 - تۈەن - مەيدانىنىڭ خىش زاۋۇتى، جياڭسۇ خەيمېن خىش زاۋۇتى (قاراماي شەھىرىدە)، جياڭسۇ چىدۇڭ خىش زاۋۇتى (قاراماي شەھىرىدە)، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 2 - شىسى بىناكارلىق - قۇرۇلۇش 4 - تۈەن - مەيدان 25 - لىمېنىنىڭ خىش زاۋۇتى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 2 - شىسى 25 - تۈەن - مەيدانىنىڭ خىش زاۋۇتى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 2 - شىسى كۆمۈركانىسى ئاشىدەن كۆمۈر

كانىنىڭ خىش زاۋۇتى، ئاقسۇ شەھەرلىك بىناكارلىق ماتېرىياللىرى زاۋۇتى.

ۋۇ ۋېنجۇن

شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتى دۆلەت مۇكاپاتىغا ئېرىشتى

دۆلەت بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ئىدارىسى 1991 - يىل 11 - ئايدا شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتىغا «مەملىكەت بويىچە 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى بىناكارلىق ماتېرىياللىرى سانائىتى تېخنىكا تەرەققىياتىدا ئىلغار كارخانا» دەپ نام بەردى.

ۋۇ ۋېنجۇن

ئىككى سېمېنا - گۇرۇپپا «مەملىكەت بويىچە بىنارکارلىق ماتېرىياللىرى ساھەسىدىكى ئىلغار سېمېنا - گۇرۇپپا» دېگەن نامغا، نۆۋەت ئادەم «مەملىكەت بويىچە بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ساھەسىدىكى ئەمگەك نەمۇنچىسى» دېگەن نامغا ئېرىشتى

1991 - يىلى دۆلەت بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ئىدارىسى، كادىرلار مىنىستىرلىكى شىنجاڭ شىخەنزە نەنسەن سېمونت زاۋۇتى پىشۇرۇش سېخى ئايلانما خۇمدان 4 - سېمېنىسىغا، شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتى ياساش - رېمونت قىلىش گۇرۇپپىسىغا «مەملىكەت بويىچە بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ساھەسىدىكى ئىلغار سېمېنا - گۇرۇپپا» دەپ نام بەردى؛ قادىر ئەيسا (ئۇرۇمچى شەھەرلىك كالتېسي ئېلېمېنتلىق ماتېرىياللار زاۋۇتىنىڭ رېمونتچىسى)، ما گوگۇاڭ (شىنجاڭ ئاقسۇ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى سېمونت شۆبە زاۋۇتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، جاڭ شۇشەن (شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتىنىڭ مۇئاۋىن باش ئىنژېنېرى)، جاڭ جاۋپىڭ (چاقلىق تاشپاختا كانىنىڭ باشلىقى) غا «مەملىكەت بويىچە بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ساھەسىدىكى ئەمگەك نەمۇنچىسى» دەپ نام بەردى.

ۋاڭ رۇيلەن

ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىللىق ئاساسلىق بىناكارلىق ماتېرىياللىرى مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى

مەھسۇلات نامى	بىرلىكى	يىللىق مەھسۇلات مىقدارى	مەھسۇلات نامى	بىرلىكى	يىللىق مەھسۇلات مىقدارى
سېمونت	10 مىڭ تونا	327.83	گەچ	تونا	65115
يۇڭاڭ ئىچىدە: تالاھىدە سېمونت	10 مىڭ تونا	8.22	تالك	تونا	13645
سېمونت تۇرۇبا	1000 مېتر	346.84	خىش	10 مىڭ	440297
	تونا	56274	كاھىش	10 مىڭ	617.54
سېمونت ئىستولپا	تال	77568	يەل بېرىلگەن بېتون	كۇب مېتر	59673
	تونا	56432	ماي قەغەز	10 مىڭ يۈگەم	110.49
سېمونت شىپال	تال	356479	سۇ ئۆتىمەس ماي مەلھەمى	تونا	4321
	تونا	89491	مەرمەر تاش تاختا	كۋادرات مېتر	6779
سېمونت كاھىش	10 مىڭ	6.81	يىلەنمە تاش	كۋادرات مېتر	66749
سېمونت قۇرۇلمىلار	كۇب مېتر	321791	بىناكارلىقتا ئىشلىتىلىدىغان كۆتەك خىش	كۋادرات مېتر	9742
ئەينەك	10 مىڭ ساندۇق	58.11	گەچ تاختا	كۋادرات مېتر	112460
	10 مىڭ كۋادرات مېتر	371.2	گەچدىن ئىشلەنگەن كاۋاك تاختا	كۋادرات مېتر	185035
ئەينەك پلاستىك ۋە ئۇنىڭدىن ياسالغان مەھسۇلاتلار	تونا	178	گرانىت تاش تاختا ماتېرىياللىرى	كۋادرات مېتر	335

ناشپاختا	تونا	2379	سۈرمە	تونا	96
ناشپاختا بۇيۇملىرى	تونا	48	ئەينەك تالالىق يىپ	تونا	26
پاكىز فارفور	10 مىڭ	14.81	ئەينەك تالالىق رەخت	مېتر	1167306
	تونا	1703	ژېرمىكۆنىت	تونا	19688
پەدەز خىش	كۈادرات مېتر	26271	كۆپتۈرمە ژېرمىكۆنىت	تونا	8527
تامغا، يەرگە ئىشلىتىلىدىغان خىش	كۈادرات مېتر	160173	كۆپتۈرمە پېرلىيت	تونا	6719
سېمىزتوپىدىن ئىشلەنگەن ئوتقا چىدامليق خىش	تونا	37847	بىناكارلىقتا ئىشلىتىلىدىغان ھاك	تونا	53704
ناشپاختا	تونا	60812	ناشپاختا پاراشوكى	تونا	590
ناشپاختا بۇيۇملىرى	تونا	244	بېنتونىت رۇدىسى	تونا	18786
سانائەتتە خام ئەشيا قىلىنىدىغان چېرىمتال	تونا	408	بېنتونىت پاراشوكى	تونا	14969
ئېلېكترونلۇق لامپا ياساشتا ئىشلىتىلىدىغان چېرىمتال	كىلوگرام	2524	ئەينەك ماسايكا	كۋادرات مېتر	179833
نېپىز چېرىمتال	كىلوگرام	1130	ساپال تۇرۇبا	1000 مېتر	222.5
چېرىمتال قەغەز	تونا	182		تونا	9198
چېرىمتال قەغەز بۇيۇملىرى	كىلوگرام	49596	گىل	10 مىڭ تونا	19921

لى داپياڭ

خىمىيە سانائىتى

خىمىيە سانائىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون خىمىيە سانائىتىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى(1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) 1مىليارد 665 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 9% ئاشتى؛ خىمىيە سانائىتى مەھسۇلات قىممىتى ئاپتونوم رايونىمىز سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنىڭ 17.6% پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە خىمىيە سانائىتى سىستېمىسىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 959 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 13.11% ئاشتى، خىمىيە سانائىتى ئىدارىسىگە بېۋاستە قاراشلىق كارخانىلارنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 467 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 14.19% ئاشتى. چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلار ۋە نۇقتىلىق خىمىيە سانائىتى كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتىنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالى خېلى ياخشى بولدى.

خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش تەرتىپكە سېلىنىپ، بازارنىڭ ئېھتىياجىغا تېخىمۇ لايىقلاشتۇرۇلدى. 1990 - يىلدىكى بىلەن سېلىشتۇرغىلى بولىدىغان 35 خىل ئاساسلىق مەھسۇلات ئىچىدە 28 خىل مەھسۇلات بويىچە يىللىق پىلان ئورۇندالدى ۋە ئورۇندىلىشقا يېقىنلاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە سۇلفات كىسلاتاسى، تۇز كىسلاتاسى، ئويغۇچى ناترىي، بىرىكمە ئاممىياك، خىمىيىۋى ئوغۇت، سىر، ئېچ كامپر، تاش كامپر قاتارلىق 22 خىل مەھسۇلات 1990 - يىلدىكىدىن ئاشتى. مەھسۇلات قۇرۇلمىسىنىڭ تەڭشىلىشىنى تۆۋەندىكى جەھەتلەردە گەۋدىلىك ئىپادىلەندى: (1) يېزا ئىگىلىكىگە مەدەت بېرىلىدىغان خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتلىرى زور ھەجىمدە ئاشتى، بىرىكمە ئاممىياك 449 مىڭ 832 تونىنغا يېتىپ، 13.29% ئاشتى، يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان خىمىيىۋى ئوغۇت (ئۇنۇملۇك تەركىبى 100% قىلىپ ھېسابلاندى) 331 مىڭ 692 تونىنغا يېتىپ، 15.31% ئاشتى، ئۇرىيە 683 مىڭ 354 تونىنغا يېتىپ، 16.24%، ئامموني نىترات 54 مىڭ 595 تونىنغا يېتىپ، 8.25% ئاشتى، ھەممىسىنىڭ مەھسۇلات مىقدارىدا تارىختا ئېلىك يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى.

بۇنداق ئىچىدە ئۇرۇمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنداق خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى 303 مىڭ 537 تونىنا بىرىكمە ئاممىياك، 520 مىڭ 191 تونىنا ئۇرىيە ئىشلەپچىقاردى، شىنجاڭ خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى 72 مىڭ 474 تونىنا بىرىكمە ئاممىياك، 82 مىڭ 228 تونىنا ئۇرىيە ئىشلەپچىقاردى، پوسكام نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنداق خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى 63 مىڭ 210 تونىنا بىرىكمە ئاممىياك ئىشلەپچىقاردى، ھەممىسىنداق مەھسۇلات مىقدارى لايىھىدىكى ئىقتىدارىدىن ئېشىپ كەتتى. يېزا ئىگىلىكىنداق ئېھتىياجىغا ئويغۇنلىشىش ئۈچۈن، سانجى خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى ئاممونىي مونوفوسفات ئىشلەپچىقىرىش تۈرىنى كۆپەيتىپ، شۇ يىلى 5506 تونىنا ئاممونىي مونوفوسفات ئىشلەپچىقىرىپ، ئاپتونوم رايونىمىزدا بىر بوشلۇقنى تولدۇردى؛ ئارىلاشما ئوغۇت ۋە يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان سۇلياۋ يوپۇق ئىشلەپچىقىرىشنى كېڭەيتتى. (2) ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىشقارى سۇلفىد، ناترىي سۇلفىد، كالىي نىتراتى، ناترىي نىتراتقا ئوخشاش كوزىر مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مەملىكەت بويىچە يەنىلا 10% تىن 40% كىچە سالماقنى ئىگىلىدى. (3) سېپتا خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتلىرىنىڭ نىسبىتى كۆپەيتىلدى، نېفىتلىككە كېرەكلىك خىمىيىۋى مەھسۇلاتلار تېز كۆپەيتىلدى. پىچان ناھىيىسىدىكى چىقتىم خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى، شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» خىمىيىۋى سانائىتى زاۋۇتى قاتارلىق كارخانىلار نېفىتلىككە كېرەكلىك خىمىيىۋى مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىدىغان نۇقتىلىق كارخانا قىلىپ بېكىتىلدى. (4) بازىرى كاسات، ئامباردا بېسىلىپ قالغان مەھسۇلاتلار تەرتىپكە سېلىندى. كالتسىي كاربىد، ئاممونىي بىكاربونات، قول ھارۋىسىنىڭ ئىچ كامېرى، تاش كامېرىغا ئوخشاش مەھسۇلاتلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىلىشىغا قىسمەن چەك قويۇلدى ياكى ئۇلارنى ئىشلەپچىقىرىش توختىتىلدى.

1991 - يىلى خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتلىرى سۇپىتىنىڭ مۇقىم ئۆسۈش نىسبىتى 94.74% كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 5.27 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى. 14 مەھسۇلات (ئۇلارنىڭ سەككىزى دەسلەپكى قەدەمدە باھالاندى، ئالتىسى قايتا باھالاندى) «مىنىستىرلىك بويىچە ئالا مەھسۇلات» ياكى «ئاپتونوم رايون بويىچە ئالا مەھسۇلات» دېگەن نامغا ئېرىشتى، ئالا مەھسۇلاتلارنىڭ مەھسۇلات قىممىتى نىسبىتى 46.24% كە يەتتى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە خىمىيە سانائىتى سىستېمىسىدا مەھسۇلات سۇپىتىنىڭ سۈپىسى كۆرۈنەرلىك ئۆستى. بۇنىڭ ئىچىدە ئارىلاپ تەكشۈرۈلگەن نۇقتىلىق مەھسۇلاتلارنىڭ سۇپەت ئۆلچىمىگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 96.5% كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 5.56 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى. يىل ئاخىرىدا دۆلەت نازارىتى ئاستىدا ئارىلاپ تەكشۈرگەندە، ئاپتونوم رايوندىكى ناترىي سۇلفىد ئىشلەيدىغان تۆت تايانچ كارخانىنىڭ مەھسۇلاتلىرىنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 100% كە، تاش كامېرىنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 99.58% كە يەتتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى خىمىيە سانائىتى كارخانىلىرى يارىتىلىپ پايدا، باج 190 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4.79% ئېشىپ، تارىختا ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى، خىمىيە سانائىتى ئىمارىتىگە بۇاستە قاراشلىق كارخانىلارنىڭ سېلىشتۇرغىلى بولىدىغان مەھسۇلات تەننەرخى 1.42% تۆۋەنلىدى، يارىتىلىپ پايدىسى 18 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990-يىلدىكىدىن 36.84% ئاشتى، باج 42 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 20.95% ئاشتى. شىنجاڭ خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى خام ئەشيا باھاسى، تاشيول تىرانسپورتىنىڭ كىرا ھەققى ئۆرلەپ كەتكەن ئەھۋالدىمۇ 6 مىليون 450 مىڭ يۈەن پايدا يارىتىپ، 1990 - يىلدىكى سەۋىيە يىلىن تەڭلەشتى. خىمىيە سانائىتى مىنىستىرلىكى بۇ كارخانىغا «مەملىكەت بويىچە خىمىيە سانائىتى سىستېمىسىدا جىلىن خىمىيە سانائىتى سىستېمىسىدىن ئۆگىنىشتىكى ئىلغار ئورۇن» دەپ نام بەردى.

1991 - يىلى خىمىيە سانائىتى باھاسىدە ئىلگىرى بېكىتىلگەن 50 پەرلىك ئۆلچەم ۋە كارخانا

ئۆلچىمى رەتلەندى ۋە تۈزىتىلدى، 25 خىل مەھسۇلاتنىڭ كارخانا ئۆلچىمى بېكىتىلدى. ناتىرى سۈلغىد، ئىشقارى سۈلغىدتىن ئىبارەت ئىككى نۇقتىلىق مەھسۇلاتقا خەلقئارا ئۆلچەم ۋە چەت ئەللىنىڭ ئىلغار ئۆلچىمى قوللىنىلىپ، تاياق كارخانىلارنىڭ مەھسۇلات سۈپىتى كۆرۈنەرلىك ئۆستۈرۈلدى. يېڭىدىن 25 خىل مەھسۇلات يارىتىش، بەش خىل يېڭى تېخنىكىنى كېڭەيتىش ئورۇنلاشتۇرۇلۇپ، ئىشلەپچىقىرىش ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىشنىڭ تېخنىكا مەزمۇنى كۆپەيتىلدى، بۇنىڭغا 20 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىنىپ، مەھسۇلات قىممىتى 41 مىليون يۈەندىن كۆپرەك، پايدا، باج 9 مىليون 890 مىڭ يۈەن ئاشۇرۇلدى، مۇھىتنى ياخشىلاشقا ماسلاشتۇرۇلۇپ، ئۇچ نۇقتىلىق تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرىنىڭ ئالدىنقى مەزگىللىك خىزمەتلىرى ئىشلىنىپ بولدى. بولۇپمۇ نېفىتلىكلەرگە كېرەكلىك خىمىيىۋى مەھسۇلاتلار ئىشلەپچىقىرىلىپ، نېفىتلىك ئېچىشقا مۇلازىمەت قىلىش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 22 خىل يېڭى مەھسۇلات باھالاپ بېكىتىلدى، دېمەك، 1990 - يىلدىكىدىن 13 خىل مەھسۇلات كۆپەيدى. يېڭى مەھسۇلاتلارنىڭ مەھسۇلات قىممىتى نىسبىتى 3.8% كە يېتىپ، 1.55 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى. يېڭى مەھسۇلاتلارنىڭ پايدا، باج نىسبىتى 24% كە يېتىپ، باشقا مەھسۇلاتلارنىڭكىدىن ئون پىرسەنتلىك رەقەم يۇقىرى بولدى.

ئاپتونوم رايوننىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ئۇچ نۇقتىلىق قۇرۇلۇشنىڭ بىرى بولغان، يىلىغا 80 مىڭ تونا ساپ شۇلتا ئىشلەپچىقىرىدىغان شىنجاڭ ساپ شۇلتا زاۋۇتىنىڭ قۇرۇلۇشى 1991 - يىلى 6 - ئاينىڭ 15 - كۈنى قۇمۇلدا باشلاندى، مەبلەغنىڭ ئەمەلىيلىشىش ئەھۋالى خېلى ياخشى بولدى، قۇرۇلۇشنىڭ سۈپىتىگە ۋە سۈرئىتى تەلەپكە يەتتى. سانجى خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ 30 مىڭ تونىلىق ئامموني مونوفوسفات سېخى قۇرۇلۇشى 1991 - يىل 4 - ئايدا مۇۋەپپەقىيەتلىك هالدا رەسمىي سىناق قىلىنىپ، ئۆزلۈكسىز تۇرده ئۆلچەمگە مۇۋاپىق مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىلىپ، ئاپتونوم رايوننىڭ ئامموني مونو فوسفات جەھەتتىكى بوشلوقنى تولدۇرۇلدى. قوبۇقسار خىمىيە ساناقىتى زاۋۇتىنىڭ 50 مىڭ تونىلىق گويغۇچى ناتىرى قۇرۇلۇشى ۋە قاراماي خىمىيە ساناقىتى زاۋۇتىنىڭ 50 مىڭ تونىلىق گويغۇچى ناتىرى قۇرۇلۇشى ئاساسىي جەھەتتىن پۈتتى؛ تېخنىكا ئۆزگەرتىش جەھەتتە، ئاپتونوم رايوننىڭ خىمىيە ساناقىتى سىستېمىسى 1991 - يىلى تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرىدىن 57 نى ئورۇنلاشتۇرۇپ، شۇ يىلى 51 مىليون 680 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى، ئەمەلىيەتتە، تۈرنىڭ 45 ى پۈتتى، پۈتكەن تۈرلەرگە 49 مىليون 140 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى قۇرۇلۇشلارغا سېلىنغان مەبلەغ 36 مىليون 230 مىڭ يۈەن.

1991 - يىلى خىمىيە ساناقىتى كارخانىلىرىدا ئادەم ئۆلىدىغان ياكى كۆپ ئادەم يارىدارلىنىدىغان ئېغىر هادىسە كۆرۈلمىدى، خىمىيە ساناقىتى ئىدارىسىگە بېۋاستە قاراشلىق كارخانىلارنىڭ هەممىسىدە ئىشلەپچىقىرىش بىخەتەرلىكى مەسئۇلىيەت تۈزۈمى ئورنىتىلغانلىقى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلگەنلىكى ئۈچۈن، ئۇدا ئىككى يىل ئاپەت خاراكتېرلىك ئېغىر هادىسە، ئىش ئۆستىدە يارىدارلىنىدىغان، ئۆلۈپ كېتىدىغان ياكى كۆپ ئادەم زەھەرلىنىدىغان هادىسە كۆرۈلمىدى، هەر 1000 ئادەمدىن يارىدارلانغانلارنىڭ نىسبىتى 0.3‰ كە چۈشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى قېتىم خىمىيە ساناقىتى كارخانىلىرىنىڭ خىمىيىۋى ئانالىز تېخنىكىسىنى سېلىشتۇرۇش پائالىيىتى ئۇيۇشتۇرۇلدى، بۇ پائالىيەتتە ئاپتونوم رايوننىڭ خىمىيە ساناقىتى سىستېمىسى بويىچە ئون نەچچە مۇنەۋۋەر خىمىيىۋى ئانالىز مەشغۇلات ماهىرى بارلىققا كەلدى. شىنجاڭ ئورگانىك خىمىيە ساناقىتى زاۋۇتىدىن لیۇ زېجۇن، شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» خىمىيە ساناقىتى زاۋۇتىدىن ۋاڭ شىن (ئايال) غا خىمىيە ساناقىتى مىنىستىرلىكىنىڭ مۇتەخەسسىسلەرنى ئۇيۇشتۇرۇپ ئېمتىهان قەغەزىنى تەكشۈرۈشى

ئارقىلىق «مەملىكەتلىك خىمىيە سانائىتى سىستېمىسىدىكى مۇنەۋۋەر خىمىيە ئالىملىرى مەشغۇلات ماھىرى» دەپ نام بېرىلدى.

ئاپتونوم رايونىمىز خىمىيە سانائىتىدە 1991 - يىلى مۇنداق مەسىلىلەر ساقلاندى: مەھسۇلاتلارنىڭ مۇپىتى دېگەندەك تۇراقلىق ئەمەس؛ مەھسۇلاتلارنىڭ قۇرۇلمىسى دېگەندەك ئەقىلغا مۇۋاپىق ئەمەس، سېپتا خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتلىرى ئاز، بولۇپمۇ نېفىتلىككە كېرەكلىك خىمىيىۋى مەھسۇلاتلار ئەملىي ئېھتىياجنى قاندۇرۇشتىن كۆپ يىراق؛ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى تەكشى ئەمەس، يەنە تۆت كارخانا زىيان تارتتى، زىيان سوممىسى 4 مىليون 104 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى خېلى ياخشى كارخانىلاردىمۇ 67 خىل مەھسۇلاتتا يەنىلا زىيان كۆرۈلدى، زىيان سوممىسى 5 مىليون 564 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ۋاڭ جېنخۇا

شىنجاڭ خىمىيە سانائىتى بازىلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى تېزلىتىلدى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ۋە خىمىيە سانائىتى مىنىستىرلىكىنىڭ ئورتاق تىرىشىشى تۈرقىسىدا، 1991 - يىلى شىنجاڭ خىمىيە سانائىتى بازىلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى باشلاندى.

1) مىنىستىرلىك بىلەن ئۆلكە (رايون) ھەمكارلىشىپ، شىنجاڭ خىمىيە سانائىتى بازىلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىنى بىرلىكتە مۇھاكىمە قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بىلەن خىمىيە سانائىتى مىنىستىرلىكى 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 11 - كۈنگىچە شىنجاڭ خىمىيە سانائىتى قۇرۇلۇشى بويىچە ئىقتىساد، تېخنىكا ھەمكارلىقى يىغىنى ئۆتكۈزدى. ئاپتونوم رايونىمىز پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىدىن سۇلۇك خەنلىياڭ، تۆمۈر داۋامەت، جىن يۈنخۇي، ۋاڭ يۈەن، خىمىيە سانائىتى مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى گۇ شيۇلىيەن ۋە سابىق مۇئاۋىن مىنىستىرى ۋاڭ مىن قاتارلىقلار يىغىنغا قاتناشتى ۋە مۇھىم سۆز قىلدى. گوۋۇيۈەننىڭ ئالاقىدار مىنىستىرلىك، كومىتېتلىرى، خىمىيە سانائىتى مىنىستىرلىكىنىڭ 20 نەچچە مەھكىمە ۋە ئىدارىسى، توققۇز ئۆلكە، شەھەرنىڭ خىمىيە سانائىتى نازارىتى، ئىدارىسى ۋە خىمىيە سانائىتى كارخانىلىرى، كەسىپي گورۇپلىرى ۋە ئاپتونوم رايونىمىز ئالاقىدار تارماقلىرى، كارخانا، كەسىپي گورۇپلىرىنىڭ مەسئۇللىرى يىغىنغا قاتناشتى. يىغىندا شىنجاڭ خىمىيە سانائىتى بازىلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىشنى چۆرىدىگەن ھالدا ئىزدىنىش ۋە ئىقتىساد، تېخنىكا ھەمكارلىقى ئېلىپ بېرىلدى. ئىچكىرىدىكى ئۆلكە، شەھەرلەرنىڭ خىمىيە سانائىتى نازارىتى، ئىدارىلىرى، خىمىيە سانائىتى كارخانىلىرى ۋە لايىھىلەش گورۇپلىرى شىنجاڭنىڭ ئالاقىدار كەسىپي، كارخانا گورۇپلىرى بىلەن 29 توختام ۋە مۇددىئانامە ئىمزالىدى، بۇ توختام ۋە مۇددىئانامە ساپ شۇلتا، ئويغۇچى ناتىرى، دېھقانچىلىق دورىلىرى ، كاۋچۇك، سېپتا خىمىيە سانائىتى، خىمىيە سانائىتى ماشىنىلىرى قاتارلىقلارغا چېتىلىدۇ؛ ھەمكارلىشىش شەكلى ئۆلكە (رايون) ، نازارەت (ئىدارە) ، كارخانا ۋە كەسىپي گورۇپلار ئوتتۇرىسىدىكى ھەمكارلىقنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ؛ ھەمكارلىشىش مەزمۇنى شىنجاڭغا كېلىپ مەبلەغ سېلىش ۋە بىرلىشىپ تىجارەت قىلىش، خىمىيە سانائىتى تۈرلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىغا بىۋاسىتە قاتنىشىش، تېخنىكا ئوتتۇنۇپ بېرىش، تېخنىكا جەھەتتە مۇلازىمەت قىلىش، ئادەم تەربىيىلەش قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ، ئىچكىرىدىن جەمئىي 213 مىليون يۈەن مەبلەغ كىرگۈزۈلدى.

2) شىنجاڭ خىمىيە سانائىتى بازىلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىغا رەھبەرلىك قىلىش گورۇپپىسى قۇرۇلدى. شىنجاڭ خىمىيە سانائىتى بازىلىرىغا بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، شىنجاڭنىڭ خىمىيە سانائىتىنى تېز راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ۋە خىمىيە سانائىتى مىنىستىرلىكى مۇزاكىرە قىلىپ، شىنجاڭ خىمىيە سانائىتى بازىلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىغا رەھبەرلىك قىلىش گورۇپپىسى قۇرۇشنى قارار قىلدى. تۆمۈر داۋامەت بىلەن گۇ شيۇلىيەن گورۇپپا باشلىقى بولدى، گورۇپپىنىڭ ئىشخانىسى ئاپتونوم رايونلۇق خىمىيە سانائىتى ئىدارىسىگە

ئور ۇنلاشتۇر ۇلدى.

3) خەمبە سانائتى مىنىستىرلىكى شىنجاڭ خىزمەت گۇرۇپپىسى قۇردى، مىنىستىرلىك پىلان مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى جۇ شىجۇن گۇرۇپپا باشلىقى بولدى. شىنجاڭ خىزمەت گۇرۇپپىسى خەمبە سانائتى بازلىرى قۇرۇلۇشىنى پىلانلاش، تۇر تۇرغۇزۇش، مۇمكىنچىلىك تەتقىقاتى ئېلىپ بېرىش، قۇرۇلۇش قىلىش جەھەتتە شىنجاڭغا كونكرېت ياردەم بېرىدۇ ۋە يېتەكچىلىك قىلىدۇ.

4) ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرى يولغا قويۇلدى. 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 3 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى رەئىسلەر خىزمەت يىغىنى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ خەمبە سانائتى بازلىرى قۇرۇلۇشىغا دائىر ئېتىبار بېرىش سىياسىتى توغرىسىدىكى قوشۇمچە بەلگىلىمە» نى ماقۇللىدى. ئۇنىڭ مەزمۇنى تۆۋەندىكىچە:

(1) باشقا ئۆلكە (رايون)، شەھەرلەر شىنجاڭ بىلەن ئىقتىساد، تېخنىكا جەھەتتە ھەمكارلىشىشتا ئۆز ئالدىغا مەبلەغ سېلىش، شېرىكلىشىش، ھەمكارلىشىش، تولۇقلىما سودا (بۇ ئاستە تولۇقلىما سودىنى ۋە ۋاستىلىك تولۇقلىما سودىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) شەكىللىرىنى قوللانما بولىدۇ، تېخنىكا ئۆتۈنۈپ بېرىش شەكلىنى ۋە ئىككى تەرەپ كېڭىشىپ بېكىتىدىغان باشقا ھەمكارلىشىش شەكىللىرىنى قوللانسىمۇ بولىدۇ.

(2) باشقا ئۆلكە (رايون)، شەھەرلەر شىنجاڭدا قۇرغان شېرىك، ھەمكارلىق كارخانىلىرى مەھسۇلات قىممىتىنى بۆلۈپ ھېسابلاش، پايدىنى بۆلۈشۈش، مەھسۇلاتنى بۆلۈشۈشنى يولغا قويسا بولىدۇ. مېھمان تەرەپنىڭ باشقا ئالاھىدە تەلەپلىرى بولسا، ئاپتونوم رايونلۇق خەمبە سانائتى ئىدارىسى ئالاقىدار تارماقلار بىلەن كېڭىشىپ، ئېتىبار بېرىش چارىسى بويىچە مۇۋاپىق ھەل قىلسا بولىدۇ.

(3) باشقا ئۆلكە (رايون)، شەھەرلەر شىنجاڭ بىلەن ھەمكارلىشىپ قۇرغان خەمبە سانائتى تۈرلىرىنى ئاپتونوم رايون باھاسى مۇۋاپىق خام ئەشيا بىلەن تەمىنلەيدۇ، توك بىلەن تەمىنلەشكە ھەممىدىن ئاۋۋال كاپالەتلىك قىلىدۇ. ئاپتونوم رايون خام ئەشيا بىلەن تەمىنلەشكە كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، تۆز خەمبە سانائتىدىكى ھەمكارلىق تۈرلىرى جەھەتتە مەخسۇس تۆز مەيدانى ئاجرىتىپ بېرىدۇ.

(4) ئۆز ئالدىغا مەبلەغ سېلىپ، شېرىك مەبلەغ سېلىپ قۇرۇلىدىغان، كېڭەيتىپ قۇرۇلىدىغان تۈرلەرنىڭ تۇراقلىق مۇلكىدىن مەبلەغ سېلىش يۆنىلىشىنى تەڭشەش بېجى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بەلگىلىگەن ئېتىبار بېرىش سىياسىتى بويىچە ئېلىنىدۇ.

(5) باشقا ئۆلكە (رايون)، شەھەرلەر 2 - ئاسىيا - ياۋروپا قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، خەلقئارا بازار ئېچىش ئۈچۈن شىنجاڭدا شېرىك قۇرغان چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلار تەستىقلاشقا ھوقۇقلۇق ئورگان تەستىقلىغاندىن كېيىن ئىمپورت، ئېكسپورت قىلىش ھوقۇقىدىن بەھرىمەن بولىدۇ.

(6) باشقا ئۆلكە (رايون)، شەھەرلەر ئۆز ئالدىغا مەبلەغ سېلىپ ياكى شىنجاڭ بىلەن شېرىكلىشىپ، ھەمكارلىشىپ قۇرغان خەمبە سانائتى كاخانىلىرى ئىشلەپچىقارغان مەھسۇلاتلارنىڭ دۆلەت باشقۇرىدىغان قىسمىنىڭ باھاسى جەھەتتە دۆلەت مال باھاسى ئىدارىسى، خەمبە سانائتى مىنىستىرلىكى بەلگىلىگەن باھا ئېجرا قىلىنىدۇ؛ ئاپتونوم رايون باشقۇرىدىغان قىسمىنىڭ باھاسىنى ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى بىلەن خەمبە سانائتى ئىدارىسى بىرلىكتە مۇزاكىرە قىلىپ تەستىقلاپ چۈشۈرۈپ بېرىدۇ.

(7) شېرىك، ھەمكارلىق كارخانىلىرىغا ئاپتونوم رايون بۇيرۇق خاراكتېرلىك پىلان چۈشۈرگەن بولسا، ئاپتونوم رايون خام ئەشيا بىلەن تەمىنلەشكە كاپالەتلىك قىلىدۇ. مېتىشنى ئاپتونوم رايون ئور ۇنلاشتۇرالمايدىغان مەھسۇلاتلارنى كارخانىلار ئۆزلىرى ساتسا، ئۆزى ساتىدىغان مەھسۇلاتلارنىڭ باھاسىنى كارخانىلارنىڭ ئۆزلىرى بەلگىلىسە بولىدۇ.

(8) چەت ئەل سودىگەرلىرى ۋە شياڭگاڭلىق، ئاۋمېنلىق، تەيۋەنلىك قېرىنداشلار شىنجاڭغا كېلىپ ئۆز ئالدىغا مەبلەغ سېلىپ، شېرىكلىشىپ،

ھەمكارلىشىپ كارخانا قۇرماقچى بولسا، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ چەت ئەل سودىگەرلىرىنى مەبلەغ سېلىشقا رىغبەتلەندۇرۇش توغرىسىدىكى ئېتىبار بېرىش چارىسى» ئىجرا قىلىنىدۇ، ئەگەر دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ يېڭى بەلگىلىمىسى بولسا، يېڭى بەلگىلىمە بويىچە بېجىرىلىدۇ.

ۋاڭ جېنخۇا
گاۋ جۇنچاڭ

شىنجاڭدا خىمىيە سانائىتى بازىلىرىنى قۇرۇش مەسىلىسى توغرىسىدا گوۋۇيۇەنگە دوكلات سۇنۇلدى

1991 - يىلى 12 - ئاينىڭ 24 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بىلەن خىمىيە سانائىتى مىنىستىرلىكى بىرلىكتە گوۋۇيۇەنگە شىنجاڭدا خىمىيە سانائىتى بازىلىرىنى قۇرۇش توغرىسىدا دوكلات سۇندى. دوكلاتنىڭ ئاساسىي مەزمۇنى تۆۋەندىكىچە:

1. شىنجاڭنىڭ خىمىيە سانائىتىنى راۋاجلاندۇرۇش - خىمىيە سانائىتى مىنىستىرلىكى ۋە شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئورتاق ئارزۇسى. 1989 - يىلى 8 - ئايدا رەئىس تۆمۈر داۋامەت باشچىلىقىدىكى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ دوكلات قىلىش ئۆمىكى خىمىيە سانائىتى مىنىستىرلىكى رەھبەرلىرىگە شىنجاڭنى خىمىيە سانائىتى بازىسى قىلىپ قۇرۇپ چىقىش توغرىسىدىكى ستراتېگىيىلىك تەسەۋۋۇرىنى ئوتتۇرىغا قويدى، بۇ تەسەۋۋۇر خىمىيە سانائىتى مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى گۇ شيۇلىيەننىڭ ماختىشىغا ۋە قوللىشىغا ئېرىشتى ھەم ئىككى رەھبەر بىرلىكتە «شىنجاڭنىڭ خىمىيە سانائىتىنى راۋاجلاندۇرۇش توغرىسىدىكى سۆھبەت خاتىرىسى» گە ئىمزا قويدى. مىنىستىر گۇ شيۇلىيەنمۇ 1991 - يىل 9 - ئايدا خىمىيە سانائىتى مىنىستىرلىكىنىڭ تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنى باشلاپ شىنجاڭغا كېلىپ، خىمىيە سانائىتى بازىسى قۇرۇشنىڭ ئاساسىي شەرت-شارائىتى ۋە پىلانلاش خىزمىتىنى كۆزدىن كەچۈردى، سۇڭ خەنلياڭ، تۆمۈر داۋامەت قاتارلىقلار بىلەن سۆھبەت ئۆتكۈزدى ھەمدە «شىنجاڭنىڭ خىمىيە سانائىتىنى تېز راۋاجلاندۇرۇش توغرىسىدىكى سۆھبەت يىغىنىنىڭ خاتىرىسى» نى ۋۇجۇدقا چىقاردى، شىنجاڭنىڭ نېفىت، تەبىئىي گاز، كۆمۈر، تۇز قاتارلىق خىمىيە كان بايلىقلىرىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، ئون يىلچە ۋاقىت ئىچىدە شىنجاڭنى تەدرىجىي ھالدا نېفىت، تەبىئىي گاز خىمىيە سانائىتى، تۇز خىمىيە سانائىتى ۋە نىئورگانىك تۇز خىمىيە سانائىتىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان ئۇنىۋېرسال خىمىيە سانائىتى بازىسى قىلىپ قۇرۇپ چىقىشنى ئېنىق ئوتتۇرىغا قويدى. ئۇلار ئىككى قېتىملىق سۆھبەت ئارقىلىق مۇنداق ئورتاق تونۇشقا كەلدى:

1) بايلىق، ئېنېرگىيە مەنبەلىرى مول بولغان ۋە ئۇنىۋېرسال بايلىق ئەۋزەللىكىگە ئىگە شىنجاڭنىڭ دۆلىتىمىزنىڭ XXI ئەسىردىكى سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىم بازىسى بولۇشىدىن ئۈمىد بار. دۆلەت ھازىر شىنجاڭنى ئېلىمىز نېفىت سانائىتىنىڭ ستراتېگىيىلىك ئىز - باسار رايونى قىلىشنى قارار قىلدى. شىنجاڭدىكى نېفىتلىكلەردىن ئېلىنىدىغان نېفىت مىقدارىنى 2000-يىلنىڭ ئاخىرىغا قەدەر 30 مىليون توننىغا، تەبىئىي گاز مىقدارىنى 4 - 5 مىليارد كۇب مېترغا، يىغىۋېلىنىدىغان يېنىك ھىدرو كاربوناتلارنى 1 مىليون توننىدىن 1 مىليون 500 مىڭ توننىغا يەتكۈزۈش مۆلچەرلەندى. بۇ بايلىقلار - نېفىت، تەبىئىي گاز خىمىيە سانائىتىنى راۋاجلاندۇرۇشتا ئەڭ قىممەتلىك خام ئەشيا، قىسقا ۋاقىت ئىچىدە مۇناسىپ خىمىيە سانائىتى قۇرۇلمىلىرىنى قۇرۇپ، مۇشۇ قىممەتلىك بايلىقلارنى ئۆزلەشتۈرۈش زۆرۈر. دېمەك، ھازىر نېفىت - تەبىئىي گاز خىمىيە سانائىتىنى قۇرماي بولمايدىغان ۋەزىيەت شەكىللەندى، ئۇنى دۆلەتنىڭ نېفىتنى ستراتېگىيىلىك ئېچىشىنىڭ مۇقەررەر نەتىجىسى دېيىشكىمۇ بولىدۇ.

2) شىنجاڭ ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىي قىلىشى خىمىيە سانائىتىنىڭ زور دەرىجىدە تەرەققىي قىلىشىغا مۇھتاج. شىنجاڭنىڭ ئىقتىساد بايلىق تىپىدىكى

ئىقتىساد بولۇپ، بايلىق مول، لېكىن ئېچىلمىش سەۋىيىسى تۆۋەنرەك. بىر تەرەپتىن، خام ئەشيا ۋە چالا مەھسۇلاتلار كۆپلەپ سىرتقا چىقىرىلىۋاتقانلىقتىن، ئومۇمىي ئۇنۇمى ناچار بولۇۋاتىدۇ، يەنە بىر تەرەپتىن، خىمىيە سانائىتى خام ئەشيالىرى بىلەن تەمىنلەشنىڭ ئۇزۇندىن بېرى يېتەرسىز بولۇپ كەلگەنلىكى يېزا ئىگىلىكى، يېنىك سانائەت، ھۈنەرچىلىك ماتېرىياللىرى قاتارلىق مۇناسىۋەتلىك كەسىپلەرنىڭ تەرەققىياتىنى چەكلەپ قويدى، نەتىجىدە شىنجاڭ ئىقتىسادىنىڭ تېخىمۇ يۇقىرى ئاساستا راۋاجلىنىشى ئىنتايىن قىيىنلىشىپ كەتتى. شۇڭا، بايلىقلارنىڭ ئېچىلىش سەۋىيىسىنى ئۇزلۇكسىز ئۆستۈرۈپ، بايلىق جەھەتتىكى ئۆستۈنلۈكنى ئالماشتۇرۇش ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇش زۆرۈر. شىنجاڭنىڭ بايلىق ئۆستۈنلۈكى، ئاساسەن، نېفىت، تەبىئىي گاز، كۆمۈر، تۇز، گىلائوبىر تۇزى، خرومىت قاتارلىقلاردىن ئىبارەت. بۇ مۇھىم خىمىيە سانائىتى بايلىقلىرى ۋە ئېنېرگىيە مەنبەلىرىنى خىمىيە سانائىتىمىز ئىقتىسادىي ئۈستۈنلۈككە ئايلاندۇرۇش مۇمكىن ئەمەس.

3) شىنجاڭ ئاز سانلىق مىللەتلەر توپلىشىپ ئولتۇراقلاشقان چېگرا رايون، ستراتېگىيىلىك ئورنى ئىنتايىن مۇھىم، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش ئىقتىسادىي مەسىلە بولۇپ قالماستىن، تېخىمۇ مۇھىمى، ئۇ، سىياسىي مەسىلە.

2. شىنجاڭدا خىمىيە سانائىتى بازلىرىنى قۇرۇش مەلۇم ئاساس ۋە شەرت - شارائىتقا ئىگە. بىرىنچىدىن، شىنجاڭدا بايلىق مول، دەسلەپكى قەدەمدە ئېنىقلانغان بايلىق زاپىسى مۇنداق: شىنجاڭنىڭ ئىستىقبالىلىق نېفىت بايلىقى مەملىكەت بويىچە نېفىت بايلىقىنىڭ تەخمىنەن ئۈچتىن بىر قىسمىنى، تارىم ئويمانلىقىدىلا چىقىدىغان تەبىئىي گاز مەملىكەت بويىچە تەبىئىي گاز بايلىقىنىڭ تۆتتىن بىر قىسمىنى ئىگىلەيدۇ؛ كۆمۈر بايلىقى مەملىكەت بويىچە 1 - ئورۇندا تۇرىدۇ، تۇز بايلىقى 100 مىليارد تونىنىدىن ئاشىدۇ. بۇندىن باشقا، گىلائوبىر تۇزى، ناتىرى سېلىترا قاتارلىق مەدەنلەرمۇ مۇھىم ئورۇندا تۇرىدۇ. ئىككىنچىدىن، شىنجاڭدا زاۋۇت قۇرۇشتا ياخشى شەرت - شارائىت بار. شىنجاڭدا كۆمۈر، تۇز قاتارلىق خام ئەشيالارنىڭ سۈپىتى ياخشى، ئەرقى ئەرزان، ئېلېكتر قۇۋۋىتىمۇ يېتەرلىك، سۇ بايلىقى چوڭ خىمىيە سانائىتى بازلىرى قۇرۇلۇشىنىڭ ئېھتىياجىنى ئاساسەن قاندۇرالايدۇ، يەر سېتىۋېلىش خىراجىتى تۆۋەن، خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتلىرى كەلگۈسىدە تاشقى بازارغا ئىگە. ئۇچىنچىدىن، ئاساس مۇئەسسەسىلەر كۆچەيتىلدى، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش شەرت - شارائىتى ۋە مۇھىتى ئۇزلۇكسىز ياخشىلانماقتا. شىنجاڭ تەۋەسىدە خەلق ئاۋىئاتسىيىسى، تاشيول ترانسپورتى مەلۇم كۆلەمگە ئىگە، ئۇرۇمچىدىن ئۈرۈپېنىڭ جەنۇبىغىچە بولغان تۆمۈر يولنى قوش رېلىسلىق قىلىش قۇرۇلۇشى باشلاندى، بولۇپمۇ 2 - ئاسىيا - ياۋروپا قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكىنىڭ پۈتكەنلىكى شىنجاڭنى ئېلىمىزنىڭ ئىشكىنى غەربكە ئېچىۋېتىشنىڭ ئالدىنقى سېپىگە ئايلاندۇردى. تۇنىنچىدىن، شىنجاڭنىڭ خىمىيە سانائىتى 40 نەچچە يىللىق تەرەققىيات ئارقىلىق مەلۇم ئاساسقا ئىگە بولدى، بىر تۈركۈم تايانچ كارخانىلار قۇرۇلدى. بەشىنچىدىن، شىنجاڭدا ئىگىلىك گۈللەنگەن، سىياسىي ۋەزىيەت مۇقىم، مىللەتلەر ئىتتىپاق، خىمىيە سانائىتىنى راۋاجلاندۇرۇشتا ئىنتايىن ياخشى ئىجتىمائىي مۇھىت مەۋجۇت.

3. شىنجاڭ خىمىيە سانائىتى بازلىرى قۇرۇلۇشىنىڭ تۈپ نىشانى ئون يىلچە ۋاقىت ئىچىدە شىنجاڭدا نېفىت - تەبىئىي گاز خىمىيە سانائىتى، تۇز خىمىيە سانائىتى ۋە نىئورگانىك خىمىيە سانائىتىنى ئۈز ئىچىگە ئالغان ئۈنۈملۈك خىمىيە سانائىتى بازلىرىنى دەسلەپكى قەدەمدە قۇرۇپ چىقىپ، خىمىيە سانائىتىنى شىنجاڭنىڭ مۇھىم تايانچ كەسىپىگە ئايلاندۇرۇپ، شىنجاڭ ئىقتىسادىنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش، ئاساسلىق خىمىيە سانائىتى خام ئەشيالىرى ۋە خىمىيەۋى ئوغۇت جەھەتتە شىنجاڭنىڭ ئېھتىياجىنى قاندۇرۇش بىلەنلا قالماي، بەلكى ئىچكىرىدىكى ئۆلكە، شەھەرلەرگە مەدەت بېرىپ ياكى چىقىرىپ، مۇناسىۋەتلىك

كەسىپلەرنىڭ راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشتىن ئىبارەت.

خىمىيە سانائىتى بازلىرىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى ۋە ئور ۇنلاشتۇرۇلۇشى مۇنداق: (1) نېفىت، تەبىئىي گاز خىمىيە سانائىتى بازىسى. 2000 - يىلىدىن ئىلگىرى جۇڭغار، تارىم ۋە تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكلىرىدىكى نېفىت - گاز بايلىقلىرى ئاساس قىلىنىپ، نېفىت - گازنىڭ ئېشىش ئەھۋالىغا قاراپ، چوڭ، ئوتتۇرا ئېتىلىپ، بىرىكمە ئاممىياك قۇرۇلۇشلىرى ۋاقتىدا قۇرۇلۇپ ۋە يۇرۇشلەشتۇرۇلۇپ، نېفىت پىششىقلاش ئىقتىدارى ئۆستۈرۈلىدۇ. قىسقا ۋاقىت ئىچىدە تېز ئۇنۇم بېرىدىغان بىر قىسىم كىچىك تېپتىكى نېفىت - گاز پىششىقلاش تۈرلىرى قۇرۇلۇپ، پىششىقلاش دەرىجىسى چوڭقۇرلاشتۇرۇلۇش ئارقىلىق ئۇرۇمچى، مايتاغ - قاراماي، شىمالىي تارىم نېفىت خىمىيە سانائىتى بازىلىرى ۋە جەنۇبىي شىنجاڭدىكى پوسكام نېفىت خىمىيە سانائىتى بازىسى تەدرىجىي قۇرۇپ چىقىلىدۇ. (2) تۈز خىمىيە سانائىتى بازىسى. ئۇنىڭدا، ئاساسەن، ئىككى ئىشقار سانائىتى راۋاجلاندۇرۇلۇپ، شىنجاڭنىڭ ئىنبرگىيە مەنبەسى ۋە تۈز بايلىقى جەھەتتىكى ئۈنۈملۈك پايدىلىنىپ، تۈز خىمىيە سانائىتى شىنجاڭنىڭ ئۆستۈنلۈككە ئىگە كەسىپكە، مەملىكەت بويىچە تۈز خىمىيە سانائىتى بازىلىرىدىن بىرىگە ئايلاندۇرۇلىدۇ. 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە شىنجاڭ ئېلېكترو-خىمىيە زاۋۇتىنىڭ ئويغۇچى ناترې قۇرۇلۇشى بىلەن شىنجاڭ ساپ شۇلتا زاۋۇتىنىڭ ساپ شۇلتا قۇرۇلۇشى نۇقتىلىق چىڭ تۇتۇلۇپ، 9 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە، كونا كارخانىلار نۇقتىلىق ئۆزگەرتىلىپ، ئېنىبرگىيە، سەرپىيات ئاز كېتىدىغان قىلىنىپ، ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى ئۆستۈرۈلىدۇ. (3) ئىئورگانىك تۈز خىمىيە سانائىتى بازىسى. ئىشقارى سۇلفىد ۋە سۇسىزلاندۇرۇلغان ناترې سۇلفىد ئىشلەش ۋە ئېكسپورت قىلىش جەھەتتىكى ئۈستۈنلۈك مۇستەھكەملىنىدۇ ۋە راۋاجلاندۇرۇلىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، شىنجاڭنىڭ ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىكەنلىكىدىن ۋە سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ بايلىق ئۈستۈنلۈكىدىن پايدىلىنىپ، فوسفات كىسلاتا تۈزى ۋە خروم تۈزى سانائىتى راۋاجلاندۇرۇلىدۇ.

مۇشۇ مەقسەتتە، شىنجاڭنىڭ خىمىيە سانائىتى بازىلىرى قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىشكە دائىر مۇنداق تەدبىر ۋە تەكلىپلەر ئوتتۇرىغا قويۇلدى:

1) پىلاننىڭ تۈزۈلۈشى ۋە يولغا قويۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇش لازىم. خىمىيە سانائىتى بازىلىرى قۇرۇلۇشى مۇرەككەپ سىستېما قۇرۇلۇشى بولۇپ، ئۇ، ئېنىبرگىيە مەنبەلىرىنى ئېچىش، قاتناش - تىرانسپورت، مەبلەغ سېلىش، تېخنىكا سىياسىتى، مەھسۇلاتلارنى سېتىش، مۇھىت ئاسراش قاتارلىق تەرەپلەرگە چېتىلىدۇ، دۆلەتنىڭ ئومۇمىي تەرەققىيات فاكتورى ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنىڭ يېتەكچىلىكىدە تەكرار تەتقىق قىلىپ، نەزەرىيە جەھەتتىن دەللەپ، دۆلەتنىڭ ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ ئۇيغۇن كېلىدىغان ئومۇمىي تەرەققىيات پىلانىنى يەنمۇ ئىلگىرىلىگەن ھالدا تۈزۈش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈش كېرەك.

2) ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقىنى پائال قانات يايدۇرۇش لازىم. شىنجاڭدا خىمىيە سانائىتى بازىلىرىنى قۇرۇشتا شىنجاڭنىڭلا كۆچىگە تايىنىش كۆپايە قىلمايدۇ، مەركەزنىڭ بىر تۇتاش تور ۇنلاشتۇرۇشى بويىچە «ھەر تەرەپلىمە ئېچىۋېتىش، ئىچكى جەھەتتە بىرلىشىش، سىرتتىن كىرگۈزۈش، شەرق بىلەن بىرلىشىش، غەربكە چىقىرىش» فاكتورىنى يەنمۇ ئىزچىللاشتۇرۇپ، سىستېما، دائىرە ئايرىمىسى، رايون قامالى ۋە كەسىپ چەك - چېگرىسىنى بۇزۇپ تاشلاپ، ئىقتىسادىي جەھەتتە ھالقىش دەرىجىسى زور بىرلىشىشنى يولغا قويۇش يولىغا مېڭىپ، ھەمدە تەرەپنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوزغاپ، كۆپ قاتلاملىق، كۆپ تەرەپلىك بىرلىشىشنى يولغا قويۇش لازىم. نېفىت - تەبىئىي گاز باش شىركىتى، نېفىت خىمىيە سانائىتى باش شىركىتى، گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنىستىرلىكى قاتارلىق ئالاقىدار تارماقلار، ئىچكىرىدىكى ئۆلكە، شەھەرلەر ھەم چەت

ئەل بىلەن ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقىنى يولغا قويۇپ، سىرتنىڭ مەبلىغى، تېخنىكىسى، ئېختىساسلىق خادىملىرىنى سەپەرۋەر قىلىپ ۋە جەلب قىلىپ، بارلىق كۆچلەرنى قوبۇل قىلىپ، شىنجاڭ خەلقىنى سانائىتى بازلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك.

3) تاشقى مۇھىتنى ئۆزلۈكسىز ياخشىلاش، خەلقىنى سانائىتى بازلىرىنى قۇرۇش ئېڭىنى كۈچەيتىش لازىم. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ھەر قايسى تارماقلار ۋە كەسىپلەردىن شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتىن ئىبارەت ئومۇملۇقنى ئاساس قىلىپ، خەلقىنى سانائىتى بازلىرى قۇرۇلۇشىغا پائال مەدەت ۋە ياردەم بېرىشنى تەلەپ قىلىدۇ. خەلقىنى سانائىتى مىنىستىرلىكى مىنىستىرلىك ئورگىنىدىكى تارماقلاردىن شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقى ئۈچۈن خىزمەت قىلىش ئىدىيىسىنى تىكلەپ، تەشكىللەش، ماسلاشتۇرۇش خىزمىتىنى داۋاملىق ياخشى ئىشلەپ، دېگىز بويىدىكى تەرەققىي تاپقان رايونلار ۋە ئىچكىرىدىكى جايلارنىڭ شىنجاڭ بىلەن بولغان ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقىنى پۈختا قانات يايدۇرۇپ، ھەقىقىي تۇرده ئەملىي ئۈنۈمگە ئېرىشىش ئۈچۈن تىرىشىشنى تەلەپ قىلىدۇ.

4) خىزمەتلەرنى ئىجادىي ئىشلەپ، خەلقىنى سانائىتىنى راۋاجلاندۇرۇشتا شىنجاڭغا خاس يېڭى يول تېپىش لازىم. شىنجاڭ ئىتتىپاقلىشىش - ھەمكارلىشىش، ئۆزئارا مەنپەئەت يەتكۈزۈش پرىنسىپى بويىچە، ئەملىي ئىش قىلىپ، ئەملىي ئۈنۈمگە ئېتىبار بېرىپ، ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىدىن ياخشى، تولۇق، جانلىق پايدىلىنىدۇ. خەلقىنى سانائىتى مىنىستىرلىكى شىنجاڭنى مىنىستىرلىك بىلەن رايون ھەمكارلىقىنىڭ سىناق نۇقتىسى قىلىپ، خەلقىنى سانائىتى مىنىستىرلىكى بىلەن شىنجاڭنىڭ ھەمكارلىقىنى كۈچەيتىپ، كەسىپلىي تارماقلاردىكى كۈچلەرنى ئۈيۇشتۇرۇپ، يەرلىك ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتىغا مەدەت بېرىپ، يەرلىك ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتى ئارقىلىق كەسىپلىي تارماقنىڭ يۈكسىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ھەقىقىي تۇرده ئەملىي ئۈنۈم ھاسىل قىلىدۇ. ئىككى تەرەپ ھەمكارلىشىش ساھەلىرىنى ۋە ئەملىي ئۈنۈمنى ئۆزلۈكسىز مۇستەھكەملەش ۋە كېڭەيتىش ئۈچۈن، مىنىستىرلىك - رايون ھەمكارلىقى بويىچە، يۇندىن كېيىن ھەر يىلى بىر قېتىم سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈپ تۇرۇشنى كېڭەشىپ بېكىتتى.

4. شىنجاڭ خەلقىنى سانائىتى بازلىرىنى قۇرۇش ناھايىتى زور سىستېما قۇرۇلۇشى بولۇپ، ئىشلەشكە تېگىشلىك خىزمەتلەر ئىنتايىن كۆپ. شىنجاڭنىڭ بايلىق ئۈستۈنلۈكى ناھايىتى روشەن، تەرەققىيات يوشۇرۇن كۈچى ناھايىتى زور بولسىمۇ، ئىقتىسادىي ئاساسى ئاجىز، مالىيە كۈچى يېتەرسىز، ئېھتىياج، قۇرۇلۇش قىلىش شارائىتى جاپالىق، بۇ ۋەزىيىنى ئاپتونوم رايون ۋە خەلقىنى سانائىتى مىنىستىرلىكىنىڭ كۈچىگىلا تايىنىپ ئورۇندىش تەس. شۇڭا، دۆلەتنىڭ شىنجاڭنىڭ خەلقىنى سانائىتى بازلىرى قۇرۇلۇشىنى پۈتۈن مەملىكەت سانائەت تەرەققىياتىنىڭ ئومۇمىي ئورۇنلاشتۇرۇلۇشىغا كىرگۈزۈپ، سىياسەت ۋە قۇرۇلۇش مەبلىغى جەھەتتىن مەدەت ۋە ياردەم بېرىشنى، نېفىت سانائىتىنىڭ «شەرقنى مۇقىملاشتۇرۇش، غەربنى راۋاجلاندۇرۇش» سىراتېگىيىلىك فاكتورىنى ئىزچىللاشتۇرۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئېنېرگىيە سىياسىتى، ئىقتىسادىي سىياسەت ۋە تېخنىكا سىياسىتى جەھەتتە خەلقىنى سانائىتى بازلىرى قۇرۇلۇشىغا مايىل بولۇشنى تەكلىپ قىلىمىز.

ۋاڭ جېنخۇا
گاۋ جۈنچاڭ

ساپ شۇلتا زاۋۇتى قۇرۇلۇشى باشلاندى

ئاپتونوم رايونلۇق 8 - بەش يىللىق پىلانىدىكى نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرى - شىنجاڭ ساپ شۇلتا زاۋۇتى قۇرۇلۇشى 1991 - يىل 6 - ئاينىڭ 15 - كۈنى قۇمۇلدا رەسمىي باشلاندى. بۇ قۇرۇلۇشقا جەمئىي 214 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، ئۇ، لايىھىدىكى كۆلىمى بويىچە يىلىغا 80 مىڭ تونىنا پېنىك ساپ شۇلتا ئىشلەپچىقىرالايدۇ. ساپ شۇلتا زاۋۇتىنىڭ پۈتكۈل قۇرۇلۇشى 67 يەككە قۇرۇلۇش (پاراۋانلىق رايونىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) تىن تەركىب تاپقان، ئومۇمىي قۇرۇلۇش كۆلىمى 57 مىڭ 157 كۋادرات

شىنجاڭنىڭ ئاساسلىق خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتلىرىنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالى

مەھسۇلات نامى	بىرلىكى	1991 - يىللىق مىقدارى	1990 - يىلدىكىنىڭ پىرسەنتى (%)
كۆكگۈرتلۈك تۆمۈر رودىسى (كۆكگۈرت 35% ھېسابلاندى)	تونا	2170	49.01
كۆكگۈرت كىسلاتاسى	تونا	57732	120.95
تۈز كىسلاتاسى	تونا	26521	124.07
ئويغۇچى ناترىي	تونا	16700	110.87
ئىشقارى سۈلفىد	تونا	129589	89.15
سۈسىز ناترىي سۈلفىد	تونا	211657	88.67
كالىي نىترات	تونا	3513	99.04
ئامموني نىترات	تونا	7654	112.53
كالتسىي كاربىد	تونا	12636	79.09
تاۋار سۈيۈق خلور	تونا	4226	147.25
بىرىكمە ئاممىياك	تونا	449832	113.29
پېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان خىمىيىۋى ئوغۇت (ئۈنۈملۈك تەركىبى 100% ھېسابلاندى)	تونا	331692	115.31
ئامموني نىترات (ماددىي نەرسە)	تونا	54595	108.25
ئۇرىيە (ماددىي نەرسە)	تونا	683354	116.24
ئامموني گىدرو كاربونات (ماددىي نەرسە)	تونا	23730	76.62
مىس	تونا	13290	138.74
فورمالدېگىد	تونا	1252	234.9
ناترىي سىلىكات	تونا	14887	77.34
كالىي خلورىد	تونا	561	128.97
تىندۇرۇلغان بارىي سۈلفات	تونا	2026	168.69
فورفۇرال	تونا	863	93.5
سۈلياۋ (جەمئىي)	تونا	3834	38.34
سۈلياۋ ئېلاستىكسىلىقىنى ئاشۇرغۇچ	تونا	1022	101.19
تاش كامىر	10 مىڭ	27.78	110.68
ئىچ كامىر	10 مىڭ	45.03	146.58
قول ھارۋا تاش كامىرى	10 مىڭ	37.50	88.63
قول ھارۋا ئىچ كامىرى	10 مىڭ	84.94	76.73
ھەرىكەت ئۇزىتىش تاسمىسى	10 مىڭ كۋادرات مېتىر	11.97	98.52
ئۇچ قىرلىق تاسما	10 مىڭ A مېتىر	364.88	100.80
شامالدۇرغۇچ تاسمىسى	10 مىڭ	30.90	102.62
توشۇش تاسمىسى	10 مىڭ كۋادرات مېتىر	3.66	95.56
شىلانكا	10 مىڭ دىۋ مېتىر	123.57	113.76
رېزىنكە ئۆتۈك	10 مىڭ پار	267.41	103.29

مېتر. 1991 - يىلى 42 تۈرنىڭ قۇرۇلۇشى باشلاندى، بۇلار ئىچىدە ئاساسىي ئىشلەپچىقىرىش گەۋدە قۇرۇلۇشى توققۇز، ئىشلەپچىقىرىشنى بۇرۇشلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشى 17، مەمۇرىي، تۇرمۇش مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشى 16؛ ئىش باشلانغان قۇرۇلۇش كۆلىمى 48 مىڭ 59 كۋادرات مېتر بولۇپ، ئومۇمىي قۇرۇلۇش كۆلىمىنىڭ 84.1 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. شۇ يىلى پۈتكىنى 7697 كۋادرات مېتر بولۇپ، ئىش باشلانغان قۇرۇلۇش كۆلىمىنىڭ 16 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ؛ قورۇندىلىپ بولغان بىناكارلىق قۇراشتۇرۇش خىزمىتىنىڭ مىقدارى 26 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە يېتىدۇ. زاۋۇت ئىچىدە 4213 مېتر ئۇزۇنلۇقتىكى غول سۇ ۋە يۇندا تۇرۇبا لىنىيىسى پۈتتى، بۇنىڭ ئىچىدە سۇ تۇرۇبىسىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 2458 مېتر، يۇندا تۇرۇبىسىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 1755 مېتر؛ 4.8 كىلو-مېتر ئۇزۇنلۇقتىكى تۆمۈر يول رېلىسى ياتقۇزۇلۇپ، تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش شەرتىگە ئاساسەن توشتى؛ مەنتەي كاربونلاشتۇرۇش مۇنارى ئۇرۇنلاشتۇرۇلۇپ بولدى، پۈتۈن زاۋۇتنىڭ ئاساسلىق بىنالىرىنىڭ بېتون جاھازىسى مۇددەتتىن بۇرۇن پۈتكۈزۈلۈپ، كىرىشتۇرۇپ قۇراشتۇرۇش ۋە قۇرۇلۇش سۈرئىتىنى تېزلىتىشكە ياخشى شارائىت يارىتىلدى.

ۋالى جېنخۇا

سانجى خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ ئاممونىي فوسفات قۇرۇلمىسى ئىشقا كىرىشتۇرۇلدى

سانجى خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ ئاممونىي فوسفات بىرىكمە ئوغۇت قۇرۇلمىسىنىڭ ئۆزگەرتىپ قۇرۇش قۇرۇلۇشى 1991 - يىلى 4 - ئايدا پۈتتى، سىناق بىر قېتىمدىلا مۇۋەپپەقىيەتلىك بولدى. ئاممونىي فوسفات قۇرۇلمىسىغا جەمئىي 53 مىليون 600 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى، ئۇ، يىلىغا 30 مىڭ تونىا ئاممونىي فوسفات ۋە بۇنىڭ بىلەن بۇرۇشلەشتۈرۈلىدىغان 40 مىڭ تونىا گۈڭگۇرت كىسلاتاسى ئىشلەش كۆلىمىگە ئىگە، ئۇ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ خىمىيىۋى ئوغۇت تۈرلىرى جەھەتتىكى بىر بوشلۇقنى تولدۇردى.

بۇ قۇرۇلما 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر دانىچە ئاممونىي فوسفاتتىن 1506 تونىا ئىشلەپچىقارىدى، ھەر خىل سۈپەت كۆرسەتكۈچلىرى مۇقىم، دۆلەت ئۆلچىمىنىڭ سۈپەت تەلىپىگە ئۇيغۇن بولدى، ئومۇمىي ئۈنۈملۈك تەركىبى تەخمىنەن 56% كە يەتتى.

ۋالى جېنخۇا

يېنىك سانائەت

يېنىك سانائەتنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېنىك سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 738 مىليون يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 12.15% ئاشتى. دۆلەت ۋە مىنىستىرلىكلەر باشقۇرىدىغان، سېلىشتۇرغىلى بولىدىغان 39 خىل يېنىك سانائەت مەھسۇلاتىدىن 26 خىل مەھسۇلاتنىڭ سۈپىتى 1990 - يىلدىكىدىن ئۆستى. بۇنىڭ ئىچىدە قەنت - گېزەك، پىۋا، تېتىتقۇ، ئاق ھاراق، ئىسپىرتسىز ئىچىملىك، زاۋۇت قەغىزى ۋە ماتېرىتسا، چايدان، كۈندىلىك تۇرمۇشتا ئىشلىتىلىدىغان فارفور قاچىلار، يېنىك سانائەت ماشىنىسازلىقى ۋە سەپلىمىلىرى، مۇئەتتەر، مەتبەئە مېيى، سۇلياۋ بۇيۇملار، دېھقانچىلىقتا ئىشلىتىلىدىغان سۇلياۋ يوپۇق، ياغاچتىن ياسالغان ئۆي جاھازلىرى، ئۈستەل تارازىسىدىن ئىبارەت 15 خىل مەھسۇلات 10% بىلەن 95% ئاتلىقىدا ئېشىپ، بازار ئېھتىياجى قاندۇرۇلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېنىك سانائەت ساھەسىدە ئالدىنقى ئورۇندا تۇرۇۋاتقان توققۇز كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى ۋە ئۇنىڭ ئېشىش نىسبىتى مۇنداق بولدى: شېكەر 781 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 52.4% ئاشتى؛ قەغەز 218 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يېتىپ

24.1% ئاشتى؛ سۇلياۋ 379 مىليون 700 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 30.5% ئاشتى؛ كۇندىلىك تۇرمۇشتا ئىستېمال قىلىنىدىغان سىلىكات كىسلاتا تۇزى 75 مىليون 800 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 21.1% (يېڭىدىن) ئاشتى؛ مېتال بۇيۇملار 106 مىليون 900 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 15.9% (يېڭىدىن) ئاشتى؛ هاراق 399 مىليون 400 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 14.5% ئاشتى؛ هۇنەر - سەنئەت بۇيۇملىرى 56 مىليون 600 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 3.7% (يېڭىدىن) ئاشتى؛ تاماكا 215 مىليون 700 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 2.8% ئاشتى؛ تۇز 308 مىليون 200 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 0.2% ئاشتى. ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدىغان يوقىرىقى توققۇز كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى جەمئىي 2 مىليارد 540 مىليون يۇەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 23.7% ئېشىپ، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە يېنىك سانائەت مەھسۇلات قىممىتىنىڭ 68 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. خەلقئارا بازاردا ئۆزگىرىش بولۇپ، سېتىش قىيىن بولۇشتەك ئەھۋالدا 1991 - يىلى كونسېرۋا (ئاساسلىقى پەمىدور قىيامى) ئىشلەپچىقىرىشقا چەك قويۇلغاچقا، مەھسۇلات قىممىتى 112 مىليون 900 مىڭ يۇەنگە چۈشۈپ قېلىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 19.2% تۆۋەنلەپ كەتتى؛ 1989 - يىلدىن باشلاپ بازار كاساتلىشىپ، ياخشىلىققا قاراپ ئۆزگىرىش يۈز بەرمىگەنلىكتىن خۇرۇمچىلىق سانائىتىدە 1991 - يىلى خۇرۇم ئىشلەش داۋاملىق ئازايدى، مەھسۇلات قىممىتى 318 مىليون 800 مىڭ يۇەنگە چۈشۈپ، 11.5% تۆۋەنلىدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېنىك سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىلىشى قايتا ئۆرلىدى، ئىقتىسادىي ئۇنۇم ئومۇمىي كۆرسەتكۈچىمۇ ئومۇمىيۈزلۈك ئۆستى. زاۋۇت قەغىزى، قەنتىگېزەك، كونسېرۋا، پىۋا، دېھقانچىلىقتا ئىشلىتىلىدىغان سۇلياۋ يوپۇق قاتارلىق 30 خىل يېنىك سانائەت مەھسۇلاتىنىڭ ئىشلەپچىقىرىلىش - سېتىلىش قالدۇق مەلۇمات جەدۋىلىنى تەكشۈرۈشكە ئاساسلانغاندا، قەنتىگېزەك، پەمىدور قىيامىدىن ئىبارەت ئىككى خىل مەھسۇلاتنىڭ يىل ئاخىرىدىكى ئامبار قالدۇقى يىلنىڭ بېشىدىكى ئامبار قالدۇقىنىڭ 166.26 پىرسەنتىگە توغرا كەلگەن؛ پىۋا، زاۋۇت قەغىزى، دېھقانچىلىقتا ئىشلىتىلىدىغان سۇلياۋ يوپۇق قاتارلىق 28 خىل مەھسۇلاتنىڭ يىل ئاخىرىدىكى ئامبار قالدۇقى يىل بېشىدىكى ئامبار قالدۇقى بىلەن تەڭلەشكەن، شۇ يىلى ئىشلەپچىقىرىلغان مەھسۇلاتلار ئاساسىي جەھەتتىن سېتىلىپ بولۇنۇپ، بازاردىكى سېتىلىش ئۆرلىگەن ۋە مەھسۇلاتلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىلىشى ياخشىلىنىشقا قاراپ يۈزلەنگەن.

1991 - يىللىق مالىيە يىللىق مەلۇمات جەدۋىلىگە ئاساسەن، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ۋە كوللېكتىپ ئىگىلىكتىكى 817 كارخانىدا ئومۇملاشتۇرۇپ تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئورۇندالغان جەمئىي سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 283 مىليون يۇەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 19.7% ئاشتى؛ سودا كىرىمى 2 مىليارد 814 مىليون يۇەنگە يېتىپ، 33.5% ئاشتى؛ سودا بېجى 904 مىليون يۇەنگەيېتىپ، 25.6% ئاشتى؛ يارىتىلغان پايدا 131 مىليون يۇەنگە يېتىپ، 9% ئاشتى؛ پايدا، باج ئومۇمىي سوممىسى 520 مىليون يۇەنگە يېتىپ، 19.3% ئاشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق يېنىك سانائەت نازارىتى 48 خىل يېنىك سانائەت مەھسۇلاتىنى بازىرى ئىتتىك مەھسۇلات، بازىرى ئادەتتىكىدەك مەھسۇلات، بازىرى كاسات مەھسۇلات دەپ ئۈچ تۈرگە ئايرىدى ھەمدە گوۋۇيۇەن ھۇججىتىنىڭ روھىغا ئاساسەن، بەزى مەھسۇلاتلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىلىشىنى قىسقارتتى. بۇنىڭ ئىچىدە پەمىدور قىيامى (بازىرى كاسات مەھسۇلات) 1990 - يىلدىكى 44 مىڭ توننىدىن 37 مىڭ 400 توننىغا قىسقارتىلدى؛ خۇرۇم ئاياغ كىيىم (بازىرى كاسات مەھسۇلات) 1990 - يىلدىكى 2 مىليون 584 مىڭ پاردىن 2 مىليون 62 مىڭ پارغا قىسقارتىلدى؛ يىرىك تۇز ۋە يود قوشۇپ قايتا ئىشلەنگەن تۇز (ئامبار قالدۇقى كۆپ) 1990 - يىلدىكى 1 مىليون 672 مىڭ توننىدىن 1 مىليون 583 مىڭ توننىغا قىسقارتىلدى؛ يۇقىرىدىكىلەرگە قىسقارتىلغان باشقا مەھسۇلاتلارنى

قوشقاندا، قىسقارتىلغان ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 81 مىليون 20 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، بۇ مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىش جەھەتتە ياخشى دەۋرلىنىش شارائىتى يارىتىلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە يېنىك سانائەت مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش قىممىتىنى 14 مىليون يۈەندىن ئاشۇرۇۋەتكەن ئورۇنلاردىن كۆيتۇڭ شەھىرى، تۇرپان شەھىرى، غۇلجا شەھىرى، قەشقەر شەھىرى، قۇتۇبى ناھىيىسى، ساۋەن ناھىيىسى، گۈچۈڭ ناھىيىسى، يەنجى ناھىيىسى، توقسۇن ناھىيىسى، پىچان ناھىيىسى، قۇمۇل شەھىرى، سانجى شەھىرى، فۇكاڭ ناھىيىسى، ماناس ناھىيىسى، جىمسار ناھىيىسى، شىخو ناھىيىسى، قوبۇقسار ناھىيىسى، قورغاس ناھىيىسى، بۇرۇلتوقاي ناھىيىسى، كۈنەس ناھىيىسى، كورلا شەھىرى، خوتەن شەھىرىدىن ئىبارەت 22 ناھىيە (شەھەر) بار. بۇنىڭ ئىچىدە تۇرپان شەھىرى، گۈچۈڭ ناھىيىسى، غۇلجا شەھىرى، كۈنەس ناھىيىسى 50 مىليون يۈەندىن؛ يەنجى ناھىيىسى 100 مىليون يۈەندىن ئاشۇرۇۋەتتى؛ ئالۋ يۇقىرىسى كۆيتۇڭ شەھىرى بولۇپ، 260 مىليون يۈەنگە يەتكۈزدى. يۇقىرىدىكى 22 ناھىيە (شەھەر) نىڭ يېنىك سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى جەمئىي 1 مىليارد 1 مىليون 100 مىڭ يۈەن بولۇپ، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە يېنىك سانائەت ئومۇمى مەھسۇلات قىممىتىنىڭ 26.8 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى.

شۇ شاۋجياڭ

ئاساسىي قۇرۇلۇش ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك يېنىك سانائەت تارماقلىرى ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سالغان مەبلەغ 114 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىللىق پىلاننىڭ 188 پىرسەنتىگە توغرا كەلدى، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سالغان مەبلەغ 54 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىللىق پىلاننىڭ 76.4 پىرسەنتىگە توغرا كەلدى. 18 تۈر پوتكۇزۇلۇپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. لايىھىدىكى ئىقتىدار بويىچە ھېسابلىغاندا، ھەر يىلى يېڭىدىن 157 مىليون يۈەن مەھسۇلات قىممىتى، 55 مىليون يۈەن پايدا، باج ئاشۇرۇلىدۇ. ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى يېڭىدىن ئاشۇرۇلغان مەھسۇلاتلار تۆۋەندىكىچە: قەنت -گىزەك 61 مىڭ 500 تونىنا (سانجى شېكەر زاۋۇتىنىڭ 30 مىڭ 700 تونىنا، غۇلجا شېكەر زاۋۇتىنىڭ 30 مىڭ 800 تونىنا)، گلىيوتامىن كىسلاتاسى 1000 تونىنا (ئىلى شېكەر زاۋۇتى)، دانىچە ئارزالۇق 9000 تونىنا (بورتالا ئوبلاستلىق شېكەر زاۋۇتى)، ئوراش -قاچىلاش كارتون ساندۇقى 6 مىليون كۋادرات مېتر (شىنجاڭ ماتېرىتسا زاۋۇتى)، چىدامليق تارىمۇش ئوراش - قاچىلاش كارتون قەغىزى 6600 تونىنا (ئىلى قەغەز زاۋۇتى)، ئادەتتىكى ئىش قەغىزى 3000 تونىنا (ئىلى قەغەز زاۋۇتى)، سوپۇن پاراشوكى 15 مىڭ تونىنا (شىنجاڭ توز كۆل خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى)، كىيىم - كېچەك خورۇمى 97مىڭ تاختا، تېرە 40 مىڭ پارچە، خورۇم چاپان 20 مىڭ قۇر (شىخو خورۇم زاۋۇتى)، ئاق ھاراق 1000 تونىنا (ئاقسۇ ۋىلايەتلىك ھاراق زاۋۇتى)، قاتالتىر بۇيۇملىرى 44 مىڭ دانە (ئۈرۈمچى شەھەرلىك قاتالتىر زاۋۇتى)، چوڭقۇر سۇدىن سۇزۇۋېلىنىدىغان/گلائو-بېرتوزى 450مىڭ تونىنا (شىنجاڭ توز كۆل خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى)، ئىشچى-خىزمەتچىلەر ئولتۇراق ئۆيى ۋە باشقا تۇرمۇش، مەدەنىيەت ئەسلىھەلىرى 64 مىڭ 200 كۋادرات مېتر بولۇپ، قۇرۇلۇش سۇپىتى ئومۇمىيۈزلۈك ئۆستى، بۇنىڭ ئىچىدە يېنىك سانائەت نازارىتىگە بېۋاستە قاراشلىق ئورۇنلارنىڭ قۇرۇلۇش تۈرلىرى سۇپىتىنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى ئاپتونوم رايونىمىز 70% كە يېتىش كۆرسەتكۈچى تەلىپىگە، ئالا سۇپەتلىك مەھسۇلات بولۇش نىسبىتى 10% تىن يۇقىرى بولۇش دېگەن كۆرسەتكۈچ تەلىپىگە يەتتى.

شۇ شاۋجياڭ

مەھسۇلات سۇپىتى ۋە يېڭى مەھسۇلات كەشپىياتى

1991-يىلى ئاپتونوم زاۋۇتىمىزنىڭ يېنىك سانائەت مەھسۇلاتلىرى سۇپىتىنىڭ مۇقىم ئۆسۈش

نسبەتى 91.66% كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.3 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى؛ ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلارنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 852 مىليون يۈەنگە، ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلارنىڭ مەھسۇلات قىممىتى يارتىش نسبەتى 22.79% كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4.49 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى، بۇنىڭ ئىچىدە مىنىستىرلىك بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلارنىڭ قىممىتى 236 مىليون يۈەنگە يەتتى، مىنىستىرلىك بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات قىممىتى يارتىش نسبەتى 6.31% بولدى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، 12 كارخانا ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 1991 - يىلى «سۈپەت، تۇر، ئۈنۈم يىلى» پائالىيىتىدە ئىلغار كارخانا بولۇپ باھالاندى، بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ توز كۆل خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى يېنىك سانائەت مىنىستىرلىكىنىڭ 1991 - يىللىق سۈپەت باشقۇرۇش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى . 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 13 خىل مەھسۇلاتى «مىنىستىرلىك بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات» دېگەن نامغا ئېرىشتى؛ شىنجاڭ ئوراش - قاچىلاش - بېزەش شىركىتىنىڭ بەش خىل مەتبەئە ئەشياسى دۆلەت ئاخبارات - نەشرىيات مەھكىمىسىنىڭ مەتبەئە ساھەسىدىكى ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتى بولۇپ باھالاندى. ئاپتونوم رايونلۇق يېنىك سانائەت نازارىتى يەنە ئون نۆۋەتلىق مەھسۇلاتنىڭ سۈپىتىنى سىلىشتۇرۇپ باھالاشقا ئۈيۇشتۇردى: شىنجاڭ «كونىلۇن» سۇلياۋ زاۋۇتىنىڭ توقۇلما خالتىسى 1 - لىككە، ئۈرۈمچى خۇرۇم مەھسۇلاتلىرى (شەھەر بازلىق كىيىمى) زاۋۇتىنىڭ قوي تېرىسىدىن تىكىلگەن ئەرنىچە كىيىم - كېچىكى 1-لىككە، ئۈرۈمچى خۇرۇم مەھسۇلاتلىرى زاۋۇتىدا تىكىلگەن ئايالچە خۇرۇم كىيىم - كېچەك 1 - لىككە، ئاقسۇ «تاڭ نۇرى» خۇرۇم كىيىم - كېچەك زاۋۇتىدا تىكىلگەن خۇرۇم پەشمەت 1 - لىككە، شىنجاڭ «خۇاشىن» خۇرۇم سانائىتى شىركىتىنىڭ ئۆچكە تېرىسىدىن تىكىلگەن كىيىم - كېچىكى 1 - لىككە، ئۈرۈمچى 1 - خۇرۇم زاۋۇتىنىڭ سىپتا يۈزلۈك كالا خۇرۇمىدىن تىكىلگەن ئاياغ كىيىمى 1 - لىككە، ئۈرۈمچى 2 - خۇرۇم زاۋۇتىنىڭ قوي تېرىسىدىن ئىشلەنگەن كىيىم - كېچەك خۇرۇمى 1 - لىككە، شىنجاڭ «خۇاشىن» خۇرۇم سانائىتى شىركىتىدە ئىشلەپچىقىرىلغان ئۆچكە تېرىسىدىن ئىشلەنگەن كىيىم - كېچەك خۇرۇمى 1-لىككە، ئۈرۈمچى 1 - خۇرۇم ئاياغ كىيىم زاۋۇتىنىڭ ئەرنىچە چاپلىما چەملىك خۇرۇم ئاياغ كىيىمى 1 - لىككە، ئۈرۈمچى 1 - خۇرۇم ئاياغ كىيىم زاۋۇتىنىڭ ئايالچە چاپلىما چەملىك خۇرۇم ئاياغ كىيىمى 1 - لىككە ئېرىشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە يېنىك سانائەت مەھسۇلاتلىرىدىن 101 تۈرى ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن تەتقىقات ۋە يېڭى مەھسۇلات كەشپىياتى پىلانىغا كىرگۈزۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد كومىتېتى تەرىپىدىن تۈرغۇزۇلغان تۈر 87، ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى تەرىپىدىن تۈرغۇزۇلغان تۈر 12، يېنىك سانائەت مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن تۈرغۇزۇلغان تۈر ئىككى؛ مۇشۇ بىر يىلدا ئىشلىتىشكە بېرىلگەن مەبلەغ 11 مىليون 450 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 7- بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى يىللىق ئوتتۇرىچە 3 مىليون 80 مىڭ يۈەندىن 2.73 ھەسسە ئاشتى. يىل ئاخىرىدا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پەن تەتقىقات تۈرلىرى بويىچە يېڭى مەھسۇلاتلارنى باھالاشتىن ئۆتكەن تۈر 55، مەھسۇلات تۈرى 110 خىل، رەڭ ۋە خىلى 185؛ بۇنىڭ ئىچىدە توقۇلما خىل يېڭى مەھسۇلات ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە «ئەلا يېڭى مەھسۇلات» نامىغا ئېرىشتى، بۇ، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە سانائەت ساھەسىدىكى 41 خىل ئەلا يېڭى مەھسۇلاتنىڭ 21.9 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئىككى خىل مەھسۇلات يېنىك سانائەت مىنىستىرلىكىنىڭ 1991 - يىللىق پەن -تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى .

شۇ شاۋجياڭ

تاز سانلىق مىللەتلەر ئېھتىياجلىق بۇيۇملارنىڭ ئىشلەپچىقىرىلىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە تاز سانلىق مىللەتلەر ئېھتىياجلىق بۇيۇملار سانائىتىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 491 مىليون يۈەن

(1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، نۇقتا قىلىپ بېكىتىلمىگەن كارخانىلارنىڭ مەھسۇلات قىممىتىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) گە يېتىپ 1990 - يىلدىكىدىن 8.3% ئاشتى. ئاپتونوم رايون پىلانىغا كىرگۈزۈلگەن ئاساسلىق مەھسۇلاتلاردىن چاقماق قەنت، مۇسۇلمانچە پېچىنە - پىرەنىك، چاسا ياغلىق، ئاز سانلىق مىللەتلەر كۈندىلىك تۇرمۇشتا ئىشلىتىدىغان سىرلىق قاچا - قۇچا، فارفور بۇيۇملار، ئالىيۇمىن چۆگۈن، يۇقىرى بېسىملىق قازان، قەلەمتۇراچ، مىس ساماۋار، مۇسۇلمانچە يېمەكلىك يېلىمى، زىبۇ - زىننەت بۇيۇملىرى، گۈللۈك دوپپا، كالاچ، قوي يۇڭىدا توقۇلغان گىلەم قاتارلىقلار 1990 - يىلدىكىگە قارىغاندا خېلى زور ھەجىمدە ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە چاقماق قەنت 9882 توننا بولۇپ، 1.6 ھەسسە ئاشتى؛ ئالىيۇمىن چۆگۈن 32 مىڭ دانە بولۇپ، 1.46 ھەسسە ئاشتى؛ كالاچ 558 مىڭ پار بولۇپ، 96% ئاشتى؛ زىبۇ - زىننەت بۇيۇملىرى 64 مىڭ دانە بولۇپ، 68.4% ئاشتى.

1991 - يىل 6 - ئايدا ئۆتكۈزۈلگەن ئاپتونوم رايونلۇق ئاز سانلىق مىللەتلەر ئېھتىياجلىق بۇيۇملار بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلارنى سېلىشتۇرۇپ باھالاش يىغىنىدا ئىلى ئوبلاستلىق «لىچۈن» خۇرۇم ئاياغ كىيىم زاۋۇتىدا تىكىلگەن «ئىلى دەرياسى» ماركىلىق قولدا تىكىلگەن ئۆتۈك، غۇلجا شەھەرلىك ئالتۇن - كۈمۈش زىبۇ - زىننەت بۇيۇملىرى زاۋۇتىدا سوقۇلغان «دېڭىز قالىغىچى» ماركىلىق 18K ئالتۇن يالىتىلغان ئۈزۈك، قۇمۇل شەھەرلىك كەشتىچىلىك كارخانىسىدا توقۇلغان «گۇاشياڭ» ماركىلىق كەشتىلەنگەن ساپا لۆڭگىسى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك كەشتىچىلىك كارخانىسىدا تىكىلگەن «گۈزەللىك باغچىسى» ماركىلىق ئۇنچە نەقىشلەنگەن دوپپا، ئۇرۇمچى شەھەرلىك گىلەمچىلىك باش زاۋۇتىدا توقۇلغان «يىپەك يولى» ماركىلىق 360 قۇرلۇق گىلەم قاتارلىق 25خىل مەھسۇلات ئاپتونوم رايونىمىزدا ئاز سانلىق مىللەتلەر ئېھتىياجلىق بۇيۇملار بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى.

زېڭ جيەنگو

مەھسۇلاتلارنى ئېكسپورت قىلىش ۋە چەت ئەلدىن مەبلەغ كىرگۈزۈش ئەھۋالى

1991 - يىلى شىنجاڭ يېنىك سانائەت جەھەتتە ياپونىيە، ياۋروپا دۆلەتلىرى، ئامېرىكا قاتارلىق دۆلەتلەر ۋە شياڭگاڭ، ئاۋمېن رايونلىرى بىلەن بولغان سودىنى داۋاملىق مۇستەھكەملەش ۋە راۋاجلاندۇرۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئەتراپتىكى دۆلەتلەردە، بولۇپمۇ ئوتتۇرا ئاسىيا رايونىدا زور كۈچ بىلەن بازار ئېچىپ، ئېكسپورت مەھسۇلاتلىرى ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى.

1991 - يىلى شىنجاڭنىڭ شېكىرى تۇنجى قېتىم قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى قاتارلىق دۆلەتلەردە بازارغا سېلىندى. يىل ئاخىرىغا قەدەر 45مىڭ 500 توننا مال تاپشۇرۇلدى، ئېكسپورت قىلىپ ئۆتكۈزۈپ بېرىلگەن مال قىممىتى 119 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1991 - يىلى شىنجاڭ بويىچە يېنىك سانائەت مەھسۇلاتلىرىنى ئېكسپورت قىلىپ مال تاپشۇرۇپ ياراتقان قىممەتنىڭ 53 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى، شېكەر شىنجاڭ بويىچە يېنىك سانائەت مەھسۇلاتلىرىنى ئېكسپورت قىلىشتىكى كوزىر مەھسۇلاتقا ئايلاندى. باشقا ئېكسپورت مەھسۇلاتلىرىنىڭ ئېكسپورتقا ئۆتكۈزۈپ بېرىلىش مىقدارى زور دەرىجىدە ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت قىلىنىدىغان قىزىلچا دانىچە ئارزاڭى 48 مىڭ 200 توننىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.44 ھەسسە ئاشتى؛ ناترىي سۇلفىد 38 مىڭ 300 توننىغا يېتىپ، 1.57 ھەسسە ئاشتى؛ چايدان 1 مىليون 206 مىڭ 500 دانىگە يېتىپ، 35.7% ئاشتى؛ خۇرۇم چاپان 46 مىڭ 500 قۇرغا يېتىپ، 18.9% ئاشتى؛ باتارىيە 1 مىليون 288 مىڭ 400 گە يېتىپ، 05.2 ھەسسە ئاشتى؛ گىلەم 20 مىڭ كۋادرات مېترغا يېتىپ، 17.6% ئاشتى؛ كەشتە بۇيۇملار 36 مىڭ 500 گە يېتىپ، 1.18 ھەسسە ئاشتى. ئۇندىن باشقا، ئېكسپورت مەھسۇلاتلىرىدىن خۇرۇم ئاياغ كىيىم 68 مىڭ پار، كىيىم - كېچەك 239 مىڭ 600 قۇر، پەمىدور قىيامى 2000 توننا، زاۋۇت قەغىزى ۋە ماترىتسا 1340 توننا، ئىشقارى سۇلفىد 700 توننا، قىرقىما مويلۇق ئورۇندۇق تەگلىكى 48 مىڭ 200 پارچە، چوڭ گىلەم 283 پارچە، ئۇچەي 29

مىڭ 500 باغلام قاتارلىق مەھسۇلاتلار بار. بۇنىڭدىن باشقا، شىنجاڭنىڭ پىۋىسىمۇ تۇنجى قېتىم خەلقئارا بازارغا كىردى، گەرچە ئۇنىڭ سانى ئاز بولسىمۇ، لېكىن دەسلەپكى قەدەمدە ۋەزىيەت يارىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئېكسپورتقا ئۆتكۈزۈپ بېرىلگەن بارلىق ماللارنىڭ قىممىتى 225 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 40.37% ئاشتى.

1991 - يىلى ئېكسپورتقا مال يەتكۈزۈپ بېرىش قىممىتى 1 مىليون يۈەندىن 10 مىليون يۈەنگىچە بولغان كارخانا 18؛ 10 مىليون يۈەندىن ئاشۇرۇۋەتكەن كارخانا تۆت بولۇپ، ئۇلاردىن ئىلى ئوبلاستلىق شېكەر زاۋۇتىنىڭ 80 مىليون 290 مىڭ يۈەنگە، كۇنەس شېكەر زاۋۇتىنىڭ 16 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە، ئاقسۇ شېكەر زاۋۇتىنىڭ 16 مىليون 230 مىڭ يۈەنگە، دۆربىلجىن شېكەر زاۋۇتىنىڭ 12 مىليون 30 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

1991 - يىلى تەستىق ئارقىلىق ئۇچ خىل مەبلەغ كارخانىسىدىن ئۇچى قۇرۇلدى (بۇنىڭغا ئىشلىتىلگەن چەت ئەل مەبلىغى جەمئىي 3 مىليون 970 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىدۇ)، ئۇلار ئاۋىسترالىيە خۇڭيۇن سودا شىركىتى ئۆزى مۇستەقىل مەبلەغ سېلىپ تىجارەت قىلىدىغان شىنجاڭ - خۇڭيۇن يېمەكلىك سانائىتى ھەسسىدارلىق شىركىتى؛ شىنجاڭ ئاشلىق، ياغ، يېمەكلىك ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق تاشقى سودا شىركىتى بىلەن سىنگاپور قايتا گۈللەندۈرۈش جۇڭجى خۇسۇسىيلار ھەسسىدارلىق شىركىتى شېرىكلىشىپ باشقۇرىدىغان شىنفۇ ئوراش - قاچىلاش ھەسسىدارلىق شىركىتى؛ شىنجاڭ خەلقئارا مەبلەغ سېلىشنى ھاۋالە قىلىش شىركىتى بىلەن تەيۋەن بىرلىككە كەلگەن كارخانىلار شىركىتى شېرىكلىشىپ باشقۇرىدىغان شىنجاڭ - تەيۋەن بىرلىككە كەلگەن يېمەكلىكلەر ھەسسىدارلىق شىركىتىدىن ئىبارەت. ئىمزا قويۇپ پۇتۇشكەن تېخنىكا ئۈسكۈنە كىرگۈزۈش تۈرى ئۇچ: شىخو ناھىيىلىك خۇرۇم ئاياغ كىيىم زاۋۇتى ئەنگلىيە بىرلەشمە ئاياغ كىيىم تىكىش ھەسسىدارلىق شىركىتىدىن 16 دانە چاپلىما چەملىك خۇرۇم ئاياغ كىيىم تىكىش ئۈسكۈنىسى (يىلىغا 300 مىڭ كىشىلىك چاپلىما چەملىك خۇرۇم ئاياغ كىيىم تىككىلى بولىدۇ) كىرگۈزدى؛ پىچان ئۇزۇمچىلىك تەرەققىيات شىركىتى ئامېرىكىدىن ئىككى يۈرۈش ئۇزۇم قۇرۇتۇش - پىششىقلاپ ئىشلەش لىنىيىسى كىرگۈزدى؛ شىنجاڭ تۇز كۆل خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى ئامېرىكىدىن بىر يۈرۈش گلائۇبېر تۇزى ئېلىش كېمىسى (يىلىغا 450 مىڭ توننا گلائۇبېر تۇزى ئالغىلى بولىدۇ) كىرگۈزدى. بۇ ئۇچ تۈرگە جەمئىي 1 مىليون ئامېرىكا دوللىرىدىن كۆپرەك مەبلەغ سەرپ قىلىندى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق يېنىك سانائەت نازارىتى يەنە 2 - نۆۋەتلىك بېيجىڭ خەلقئارا يەرمەنكىسىدە كۆرگەزمە قىلىپ سېتىش خىزمىتىنى ئۇيۇشتۇردى، بۇ يەرمەنكىدە ئالتە زاۋۇتنىڭ سەككىز خىل مەھسۇلاتى مۇكاپاتقا ئېرىشتى: ئۇلار پىچان ئۇزۇم ھارىقى زاۋۇتىنىڭ «كروران» ماركىلىق ئۇزۇم ھارىقى، «بوغدا چوققىسى» ماركىلىق ئۇزۇم ھارىقى، يېڭىسار پىچاق زاۋۇتىدا سوقۇلغان قەلەمتۇراچ، ئۇزۇمچى شەھەرلىك مىللىي كەشتىچىلىك كارخانىسىدا تىكىلگەن ئۇنچە نەقىشلەنگەن دوپپا ئالتۇن مېدالغا؛ ئۇزۇمچى شەھەرلىك مىللىي چالغۇ ئەسۋابلار زاۋۇتىدا ياسالغان «ئىتتىپاق» ماركىلىق نەپىس راۋاپ، شىنجاڭ شىخەنزە يېمەكلىكلەر زاۋۇتىدا ياسالغان «سەددىچىن سېپىلى» ماركىلىق پەمىدور قىيامى كۇمۇش مېدالغا؛ ئۇزۇمچى شەھەرلىك مىللىي كەشتىچىلىك كارخانىسىدا تىكىلگەن ئۇيغۇر يوپكىسى، مورى ناھىيىلىك مىللىي ھۇنەر - سەنئەت زاۋۇتىدا ئىشلەنگەن كەشتە بۇيۇملار مىس مېدالغا ئېرىشتى.

شۇ شاۋجېڭ

توقۇمىچىلىق

توقۇمچىلىق سانائىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە توقۇمىچىلىق سانائىتى سىستېمىسىدىكى توقۇمىچىلىق كارخانىسى 83كە (بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانا 57،

قوشۇمچە

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ توقۇمىچىلىق سانائىتى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش ۋەزىپىسىنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالى

تۈرى	بىرلىكى	1991-يىلى ئەمەلىي ئورۇندالغىنى	1990-يىلدىكى بىلەن سېلىشتۇرغاندا%
سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى(سېستېما ئىچىدىكىسى)	100 مىليون يۈەن	27.55	104.74
ئۇزۇن تالالىق تېرىلغۇ يەر	تونا	2607	94.39
پاختا يەر	تونا	135771	133.19
پاختا رەخت	10مىڭ مېتر	27850	92.78
چىت	10مىڭ مېتر	5824	68.45
يۇڭ توقۇلما	10مىڭ مېتر	1267	102.92
يۇڭنىڭ ئىچىدە : سېپتا توقۇلغىنى	10 مىڭ مېتر	881	101.38
يىرىك توقۇلغىنى	10مىڭ مېتر	386	106.63
يۇڭ يەر	تونا	2040	93.62
يۇڭ ئەدىيال	10مىڭ دانە	12.01	101.44
ئىلمە توقۇلما رەخت (يېپقا سۈندۈرۈلغان مىقدارى)	تونا	7310	100.54
يېپەك يەر	تونا	316	166.32
يېپەك رەخت	10مىڭ مېتر	281	106.84
كاناپ يەر	تونا	358	124.31
كىيىم -كېچەك	10مىڭ قۇر	806	80.04
ئېكسپورت مال قىممىتى	10مىڭ يۈەن	37776	108.15

ئىزاھات : سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1990 - يىلدىكى ئۇزگەرىش باھا بويىچە ھېسابلاندى

كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكتىكى كارخانا 19، جۇڭگو بىلەن چەت ئەل شېرىكچىلىكىدىكى كارخانا يەتتە)، ئىشچى-خىزمەتچى سانى 110 مىڭ 800گە يەتتى (مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇنلارنىڭمۇ شۇنىڭ ئىچىدە). سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 2مىليارد 755 مىليون يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۇزگەرىش باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4.74% ئاشتى. پاختا يەر ئىگىرىش ئۇرچۇقى 968 مىڭ 300گە، يەل كۈچى بىلەن ئىگىرىش ماشىنىسى 7904كە، رەخت توقۇش ماشىنىسى 11مىڭ 603 كە، گۈل بېسىش - بوياش ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 119 مىليون مېتردىن، يۇڭ يەر ئىگىرىش ئۇرچۇقى 103مىڭ 400گە، يۇڭ رەخت توقۇش ماشىنىسى 1516گە، پىلە يەر تارتىش ماشىنىسى 13 مىڭ 600 باش (680) تا، يېپەك رەخت توقۇش ماشىنىسى 668 گە، كاناپ يەر ئىگىرىش ئۇرچۇقى 6496 گە، تېرىلغۇ تالا ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 2000 تونناغا يەتتى. 12 خىل ئاساسلىق مەھسۇلات ئىچىدە پاختا يەر، يۇڭ توقۇلما، يۇڭ ئەدىيال، ئىلمە توقۇلما بۇيۇمى، يېپەك يەر، يېپەك توقۇلما بۇيۇم، كاناپ يەر 1990 - يىلدىكىدىن ئاشتى، پاختا رەخت، چىت، يۇڭ يەر، كىيىم -كېچەك، تېرىلغۇ ئۇزۇن تالالىق يەر كېمەيدى. يېپەك يېپىنىڭ ئېشىش ھەجمى ئەڭ زور

بولدى، چىتنىڭ كېمىيىش ھەجمى ئەڭ زور بولدى (قوشۇمچە جەدۋەلگە قارالسۇن). مۇشۇ بىر يىلدا ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئېكسپورت قىلىشقا ئۆتكۈزۈپ بېرىلگەن توقۇمىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ قىممىتى 377مىليون 760 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 8.15% ئاشتى. ئېكسپورت قىلىشقا ئۆتكۈزۈپ بېرىلگەن ئاساسلىق مەھسۇلاتلاردىن پاختا يىپ 11مىڭ 771 تونىنا، پاختا ئىلمە توقۇلما بۇيۇملىرىغا ئىشلىتىلگەن يىپ مىقدارى 2181تونىنا، يۇڭ توقۇلما 300مىڭ مېتر، پاختا رەخت 9 مىليون 670 مىڭ مېتر، يىپەك توقۇلما بۇيۇملار 200 مىڭ مېتر، تەييار كىيىم - كېچەك 110مىڭ قۇر. ئېكسپورت مەھسۇلاتلىرى ئىچىدە پاختا يىپ بىلەن پاختا ئىلمە توقۇلما بۇيۇمى ئاشقاندىن سىرت، قالغانلىرىنىڭ ھەممىسى 1990 - يىلدىكىدىن ئازىيىپ كەتتى. مالىيە سىستېمىسى بويىچە 75 كارخانىنىڭ مەلۇماتىغا قارىغاندا، مۇشۇ بىر يىلدا تەمىنلەش - سېتىش كىرىمى 2مىليارد 618 مىليون 580 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 10.51% ئاشقان؛ يارىتىلغان باج، پايدا 194مىليون 630مىڭ يۈەن بولۇپ، 23.13% تۆۋەنلەپ كەتكەن. زىيان تارتقان كارخانا 24بولۇپ، كارخانىلار ئومۇمىي سانىنىڭ 32 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ؛ زىيان تارتقان كارخانىلارنىڭ زىيان سوممىسى 76 مىليون 260 مىڭ يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 5.92% تۆۋەنلىدى. يۇقۇ توقۇمىچىلىق، يىپەكچىلىك كەسىپلىرى پايدا، باج كۆپەيدى؛ پاختا توقۇمىچىلىق، خىمىيىۋى تالا كەسىپلىرى پايدا، باج كېمىيىپ كەتتى؛ ئىلمە توقۇلما، بوياقچىلىقتا كەسىپ بويىچە زىيان كۆرۈلدى.

ساقلانغان ئاساسلىق مەسىلىلەر مۇنۇلار:

1) ئىشلەپچىقىرىشقا چېك قويۇش، زاپاس مالىلارنى ئازايتىش خىزمىتىنىڭ تەرەققىياتى ئاستا بولۇپ، كۆزلەنگەن نىشان ئىشقا ئاشمىدى؛

2) كارخانىلار ئىگىلىۋالغان ئوڭ خىل مەبلەغ (تەييار مەھسۇلات مەبلىغى، تاۋار تارقىتىش، يىغىۋېلىشقا تېگىشلىك قەرز پۇل) يەنىلا خېلى كۆپ بولۇپ، چەكلەنگەن سوممىدىن 23.34% ئېشىپ كەتتى؛

3) تۆمۈر يولنىڭ توشۇش ئىقتىدارى كەمچىل بولغاچقا، مەھسۇلاتلار يۆتكەپ كېتىلمىدى؛

4) كارخانا باشقۇرۇش بىلەن ئىقتىسادىي تەرەققىياتنىڭ تەلىپى ئۆز ئارا ماس كەلمىدى.

خې شۇيى

چوڭ، ئوتتۇرا توقۇمىچىلىق كارخانىلىرى جانلاندۇرۇلدى

ئاپتونوم رايونلۇق توقۇمىچىلىق سانائىتى ئىدارىسى 1991 - يىلى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى جانلاندۇرۇشنىڭ 12ماددىلىق تەدبىرىنى تۈزۈپ چىقتى:

1) بۇيرۇق خاراكتېرلىك پىلان ئازايتىلىدۇ، توقۇمىچىلىق سانائىتى مىنىستىرلىكى ۋە ئاپتونوم رايون چوڭقۇرگەن پاختا يىپ، پاختا رەختلەر بىلەن يىللىق تەمىنلەش پىلانى ۋە ھەر خىل توقۇمىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنى ئېكسپورت قىلىش پىلانىدىن باشقا ھەر خىل توقۇمىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنى كارخانىلار ئۆزى ئىشلەپچىقىرىپ، ئۆزى ساتىدۇ.

2) يېتەكچى خاراكتېرلىك پىلان ياخشى ئورۇنلاشتۇرۇلىدۇ. توقۇمىچىلىق ئىدارىسى ئاۋۋال ئاپتونوم رايونىمىزنى، ئاندىن باشقا جايلارنى نەزەردە تۇتۇش پرىنسىپى بويىچە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى كارخانىلار ئوتتۇرىسىدا ئىشلەپچىقىرىش بىلەن سېتىشنى راۋانلاشتۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى تەشكىللەيدۇ. توختام بويىچە ئىشلەپچىقىرىش ۋە تەمىنلەش ئەستايىدىل ئويۇشتۇرۇلىدۇ.

3) كارخانىلارنىڭ تېخنىكا تەرەققىياتى ئىلگىرى سۈرۈلىدۇ.

4) كارخانىلار مەھسۇلات قۇرۇلمىسىنى زور كۆچ بىلەن تەڭشەشكە يېتەكلىنىدۇ.

5) پاختا يىپ ۋە يىرىك توقۇلما رەختلەرنىڭ سۈپىتىنى ئۆستۈرۈشكە ئائىت تېخنىكا كەشپىيات تۈرلىرى ئالدىن ئورۇنلاشتۇرۇلىدۇ، مەخسۇلاشقان ھەمكارلىشىش تەشكىللىنىپ، سۈپەت، تۈرىدە تۆجۈپلەپ پىششىقلاپ ئىشلەش كارخانىلىرىنىڭ ئېھتىياجى قاندۇرۇلىدۇ.

6) توقۇمىچىلىق تەمىنات - سودا شىركەتلىرى توقۇمىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئۈسكۈنە -

سەپلىمىلىرىنى ۋەكالىتەن بېجىرىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەيدۇ.

7) كارخانىلارنىڭ ئىشچى ئىشلىتىش ۋە تەقسىمات تۈزۈمىنى ئەملىيلەشتۈرۈشكە ياردەم ۋە مەدەت بېرىلىدۇ.

8) چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ئېكسپورت قىلىنىدىغان توقۇمىچىلىق مەھسۇلاتلىرى پىلانىنى ئورۇنلاشتۇرۇشتا، دۆلەت تەقسىم قىلىدىغان توقۇمىچىلىق خام ئەشيالىرى، توك بىلەن تەمىنلەش ۋە تۆمۈر يول تىرانسپورتى جەھەتتە، دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون سالمىدىغان ھەر خىل تېخنىكا تۈزگەرتىش مەبلىغى، بانكا قەرزىنى ئازايتىش بىلەن مەبلەغنى باغلاشتا ئالدىن ئېتىبار بېرىلىپ ئورۇنلاشتۇرۇلىدۇ.

9) مەھسۇلاتلارنىڭ سېتىلىش يولى راۋان، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى ياخشى ھەمدە ئۇستىگە ئىلىش ئىقتىدارى بار چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارغا پۈتۈن كۈچ بىلەن ياردەم بېرىلىدۇ. تۇراقلىق مۇلۇكنىڭ ئۈنۈمۈرسال ئامورتىزاتسىيە نىسبىتى ئۆستۈرۈلىدۇ، تېخنىكا تەرەققىيات فوندى ۋە تىجارەت كەسپى مۇكاپات خىراجىتىدىن ياخشى پايدىلىنىلىدۇ ۋە ئۈنۈمى بىلەن شۇ كارخانىنىڭ تۇراقسىز مەبلىغى تولۇقلىنىپ، كارخانىلارنىڭ كۈچى ئاشۇرۇلىدۇ.

10) توقۇمىچىلىق مەھسۇلاتلىرىدىن ئىككى خىل يىپ ۋە ئىككى خىل رەختكە دۆلەت تەرىپىدىن بىر تۈتاش باھا بەلگىلەپ بېرىلگەندىن سىرت، باشقا توقۇمىچىلىق مەھسۇلاتلىرىدا بېتەكچى باھا يولغا قويۇلىدۇ ياكى باھا قويۇۋېتىلىدۇ.

11) چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلار بىلەن ئىچكىرىدىكى ئىلغار كارخانىلار ئوتتۇرىسىدا ئىشلەپچىقىرىشنى باشقۇرۇش، يېڭى مەھسۇلات يارىتىش، تېخنىكا جەھەتتىكى ئىختىساس ئىگىلىرىنى كىرگۈزۈش ۋە داڭلىق مەھسۇلاتلارغا باشقا مەھسۇلاتلارنى چېتىشتۇرۇش خىزمىتى پائال ئۈيۇشتۇرۇلۇپ، كارخانىلارنىڭ تېخنىكا باشقۇرۇش سەۋىيىسى ۋە مەھسۇلاتلارنىڭ رىقابەتلىشىش ئىقتىدارى ئۆستۈرۈلىدۇ.

12) كارخانىلارنىڭ رەھبەرلىك بەنزىسى قۇرۇلۇشىنى ياخشى ئىلىپ بېرىشغا يېتەكچىلىك قىلىنىدۇ ۋە ياردەم بېرىلىدۇ.

لى شيەنشېن

ئاساسىي قۇرۇلۇش ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ توقۇمىچىلىق سانائىتىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 84 مىليون 560 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، يىللىق پىلانىنىڭ 56.41 پىرسەنتىگە توغرا كەلدى. تۆۋەندىكى بىر تۈر ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى: خوتەن يىپەكچىلىك فابرىكىسىنىڭ 100دانە رەخت توقۇش ماشىنىسىنى كۆپەيتىش قۇرۇلۇشىغا جەمئىي 14مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، يىل ئاخىرىدا ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىغا ئىگە بولدى. ھازىر%50 ئۇسكۇنە نورمال ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. تۆۋەندىكى تۈرلەردە ئىش باشلاندى: جۇڭگو ۋە چەت ئەل شېرىكچىلىكىدىكى تارباغاتاي ۋىلايەتلىك يۈك توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، كۆلىمى 3000 ئىنچىكە يۈك يىپ ئىگىرىش ئۈرچۈقىغا ئىگە، بۇ قۇرۇلۇشقا 29 مىليون 200 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىش پىلانلاندى، يىل ئاخىرىغا قەدەر فابرىكا بىناسىنىڭ ئاساسىي گەۋدە قۇرۇلۇشى پۈتتى؛ شىنجاڭ تېرىلغان تالا زاۋۇتىنىڭ 2 - قارارلىق قۇرۇلۇشى، يىلىغا ئۈزۈن تالالىق تېرىلغان يىپتىن 2000تونىنا ئىشلەپچىقىرىدۇ، بۇ قۇرۇلۇشقا 44مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىش پىلانلاندى، 9 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ئۇل سېلىش قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى؛ ئاقسۇ ۋىلايەتلىك پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، كۆلىمى 32مىڭ پاختا يىپ ئىگىرىش ئۈرچۈقىغا ئىگە، جەمئىي سېلىنىدىغان مەبلەغ 70مىليون يۈەن، 7 - ئاينىڭ 16 - كۈنى قۇرۇلۇش باشلاندى؛ قارا قاش ناھىيىلىك يىپەك يىپ تارتىش فابرىكىسىغا سېلىنىدىغان مەبلەغ 7مىليون 850 مىڭ يۈەن، بۇ فابرىكىنىڭ يىپەك يىپ تارتىش ئىقتىدارى 2400 باش، ئۇنىڭدا 8 - ئاينىڭ 17-كۈنى ئىش باشلاندى؛ يەكەن ناھىيىلىك يىپەك يىپ تارتىش فابرىكىسىغا سېلىنىدىغان مەبلەغ 7مىليون 600 مىڭ يۈەن،

بۇ فابرىكىنىڭ يىپەك يىپ تارتىش ئىقتىدارى 2400 باش، ئۇنىڭدا 8 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئىش باشلاندى.

1991-يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ توقۇمىچىلىق سانائىتى (ئىشلەپچىقىرىش-قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى بۇنىڭ سىرتىدا) گە تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئۈچۈن جەمئىي 76مىليون 410مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەتنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئۈچۈن بەرگەن مەخسۇس قەرز پۇلى 10 مىليون يۈەن) مەبلەغ سېلىندى. يېڭىدىن 91مىليون 170مىڭ يۈەنلىك تۇراقلىق مۇلۇك كۆپەيتىلدى. نۇقتىلىق تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرىدىن 12سى ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۇلاپ ئىشلىنىدىغان قۇرۇلۇش تۈرى يەتتە، يېڭىدىن ئىش باشلايدىغىنى بەش. ئۇلاپ ئىشلىنىدىغان قۇرۇلۇشقا كىرىدىغان بۇ يەتتە تۈر 7-بەش يىللىق پىلان مەزگىلىنىڭ ئاخىرىدا ئىش باشلانغان بىر تۈركۈم ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى كېڭەيتىلىدىغان قۇرۇلۇش تۈرلىرى بولۇپ، يىل ئاخىرىدا جەمئىي 99 مىڭ پاختا يىپ ئىگىرىش ئورچۇقىغا، 2400 ئىنچىكە يۇڭ يىپ ئىگىرىش ئورچۇقىغا ئىگە ئالتە تۈر ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ «1-ئىيۇل» توقۇمىچىلىق باش فابرىكىسى 1-پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى بىلەن «1-ئىيۇل» توقۇمىچىلىق باش فابرىكىسى 2-پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى ئايرىم-ئايرىم ھالدا 26مىڭ ئۇرچۇقلۇق يىپ ئىگىرىش قۇرۇلۇشىنى كېڭەيتىپ قۇرۇپ، غەربىي گېرمانىيىدىن 20 مىڭ ئۇرچۇقلۇق «INA — V» تىپلىق يىپ تارتىش ئۈسكۈنىسى ۋە ياپونىيىنىڭ سۈنتىيەن ئاپتوماتىك يىپ تۇرۇش ماشىنىسىدىن ئىككىدىن كىرگۈزدى. بۇ ئۈسكۈنىلەرنىڭ سەۋىيىسى 80 - يىللاردىكى خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى. يېڭىدىن ئىش باشلانغان بەش تۈر مۇنۇلار: شىنجاڭ 2 - يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى كىرگۈزگەن 2240 ئىنچىكە يىپ

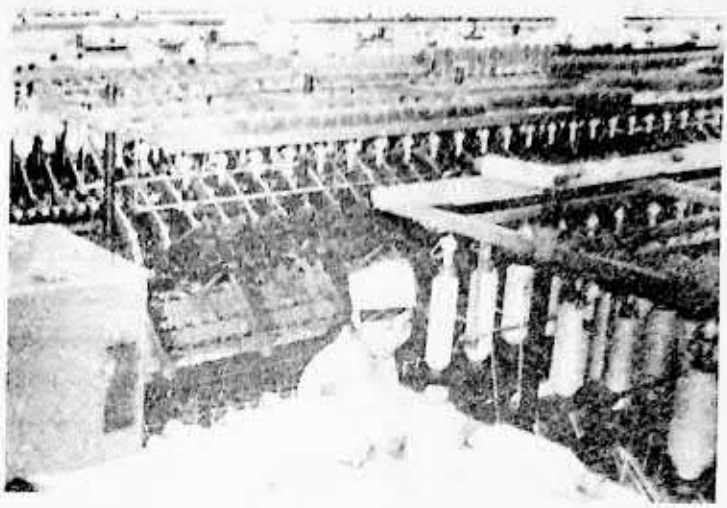

1991 - يىلى شىنجاڭ «1-ئىيۇل» توقۇمىچىلىق باش فابرىكىسى 2 - پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى دۆلەتنىڭ 2 - دەرىجىلىك كارخانىسىغا ئۆستۈرۈلدى، بۇنىڭ بىلەن بۇ فابرىكا شىنجاڭ بويىچە پاختا توقۇمىچىلىق كەسپىدە مۇشۇ شەرەپكە ئېرىشكەن تۇنجى كارخانا بولۇپ قالدى.

ماجىي فوتوسى

ئىگىرىش ئۇرچۇقى، خوتەن يىپەكچىلىك فابرىكىسىنىڭ تىۋىتنى چىقىرىۋىتىپ پەدەزلەش قۇرۇلمىسى، شىنجاڭ توقۇلما بېزەك بۇيۇملىرى زاۋۇتى كىرگۈزگەن كۆپ باشلىق كەشتىچىلىك ماشىنىسى، شىنجاڭ توقۇمىچىلىق گۈرۈھى كىرگۈزگەن كېرەكسىز پاختىلارنى بىر تەرەپ قىلىش ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى، شىنجاڭ توقۇمىچىلىق گۈرۈھى «1-ئىيۇل» ئېنېرگىيە زاۋۇتى كىرگۈزگەن پار قازىنىنى يېڭىلاپ ئۆزگەرتىش تۈرى.

1991 - يىلى كۆلىمى 174 مىڭ 616 پاختا يىپ ئىگىرىش ئۇرچۇقى، 3568 ئىنچىكە يۇڭ يىپ ئىگىرىش ئۇرچۇقى، 2080 توم يۇڭ يىپ ئىگىرىش ئۇرچۇقى، يىلىغا 2000تونىنا تېرىلېن تالا ئىشلەپچىقىرىشتىن ئىبارەت ئون قۇرۇلۇش تۈرى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى. بۇ تۈرلەر ئىچىدە يېڭىدىن قۇرۇلغان تۈر يەتتە، تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرى ئۈچ.

گۇ دۇڭ

شاڭ شياۋلەن

تېخنىكا ھەمكارلىقى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 15 توقۇمچىلىق كارخانىسى ئېچكىرىدىكى 24 ئىلغار كارخانا بىلەن دوستلۇق ئورنىتىپ ، تېخنىكا جەھەتتە ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى تىكلەپ، كۆرۈنەرلىك ئۈنۈم ھاسىل قىلدى .

شىنجاڭ 2 - يۈك توقۇمچىلىق فابرىكىسى بېيجىڭ يۈك توقۇمچىلىق فابرىكىسىنىڭ ئىلغار تېخنىكىسىنى كىرگۈزۈپ، «23040» ئالىي دەرىجىلىك تاق ئىنلىك سوكنو ۋە «33020» يۈك - تېرىلغۇ سوكنودىن ئىبارەت ئىككى خىل مەھسۇلاتنى ئىشلەپچىقاردى، بۇ مەھسۇلاتلارنىڭ تۈرلۈك فىزىكىلىق كۆرسەتكۈچى توقۇمچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ ئىلا سۈپەتلىك مەھسۇلات ئۆلچىمى سەۋىيىسىگە يەتتى، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە يۈك توقۇمچىلىق ساھەسىدىكى ئىلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلارنى باھالاش يىغىندا بۇ سوكنولار 1- ۋە 2-بولۇپ باھالاندى.

شىنجاڭ 3 - يۈك توقۇمچىلىق فابرىكىسى بېيجىڭ چىڭخې يۈك توقۇمچىلىق فابرىكىسىدىن 18 نەپەر كەسپىي تېخنىكا خادىمىدىن تەركىب تاپقان يۈرۈشلەشتۈرۈش بويىچە يارەدەم بېرىش - ئىلگىرى سۈرۈش گۇرۇپپىسىنى تەكلىپ قىلىپ، بۇ فابرىكىدا توقۇلغان رەختلەرنىڭ مۇنەكلىشۈبلىشى، مۇنەكلىشىش دەرىجىسى يۇقىرى بولۇش مەسلىسىنى ھەل قىلىشنى ئاساسىي ھۆجۇم نىشانىسى قىلدى. شۇنىڭ بىلەن بۇ فابرىكا مەھسۇلات سۈپىتىنى تۈز سىزىق بويىچە يۇقىرى كۆتۈرۈش ئىمكانىيىتىگە ئىگە بولۇپ، رەختلەردىكى مۇنەكلىشۈبلىشنى يەل بېشىدىكى 1925cm /100m دىن يىلىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 652cm/100mغا، مۇنەكچە توقۇلۇش- نى يىل بېشىدىكى 1630cm/100mدىن يىلىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 744cm/100mغا چۈشۈردى.

بۇرچىن يۈك توقۇمچىلىق فابرىكىسى شاڭخەيدىن بىر كىشىنى ئىشلەپچىقىرىشقا مەسئۇل مۇئاۋىن فابرىكا باشلىقلىقىغا تەكلىپ قىلىپ تەكلىپ، ئۇنى مەخسۇس ئىشلەپچىقىرىش، تېخنىكا ۋە بېگى مەھسۇلات يارىتىش خىزمىتىنى باشقۇرۇشقا قويدى ھەمدە بىر تۈركۈم تېخنىكا كادىرلىرىنى تەربىيىلەپ يېتىشتۈردى . تۇم يۈك يىپ ئىگىرىش كارخانىلىرى ئومۇميۈزلۈك زىيان تارتىۋاتقان ئەھۋالدا، بۇ فابرىكىنىڭ مەھسۇلاتلىرى بازار تېپىپ، 1991 - يىلى 910مىڭ يۈەن پايدا، باج يارانتى.

خوتەن يىپەكچىلىك فابرىكىسى جىياڭسۇ شىنسۇ يىپەك توقۇمچىلىق فابرىكىسى، سۇجۇ يىپەك بويياش فابرىكىسى، ژۇشى يىپەك توقۇمچىلىق فابرىكىسى، ژۇجياڭ چۇيخۇڭ يىپەك توقۇمچىلىق فابرىكىسى بىلەن ئايرىم - ئايرىم ھالدا تېخنىكا ھەمكارلىقى كېلىشىمى ئىمزالىدى. بۇ فابرىكىلار 22 نەپەر قۇرۇلۇش تېخنىكا خادىمىنى خوتەن يىپەكچىلىك فابرىكىسىغا يارەمگە (2 - ئايدىن 4 - ئايغىچە) ئەۋەتىپ، بۇ فابرىكىنىڭ شىپۇن تاۋار، كەشتىلەنگەن دۇردۇندىن ئىبارەت ئىككىي يېگى مەھسۇلات يارىتىشىغا يارەملەشتى، 100 دانە رەخت توقۇش ماشىنىسى ۋە تۇتىنى چىقىرىۋېتىپ پەدەزلەش ئۈسكۈنىسىنى تەكشۈرۈپ سىناق قىلىشىغا ھەمكارلاشتى، خوتەن يىپەكچىلىك فابرىكىسىغا 45كىشىنى تەربىيىلەپ بەردى، ئۇلار بۇ فابرىكىنىڭ باشقۇرۇش سەۋىيىسى بىلەن ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكا سەۋىيىسىنى ئۈستۈرۈشتە كۆرۈنەرلىك رول ئوينىدى. 1991 - يىلى خوتەن يىپەكچىلىك فابرىكىسى 8 مىليون 207 مىڭ 400 يۈەن پايدا تېپىپ، فابرىكا قۇرۇلغاندىن بۇيان ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە يارانتى.

ما جيې

ئىلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلار ۋە يېگى مەھسۇلاتلار

1991 - يىلى شىنجاڭ توقۇمچىلىق سانائىتىدە، دۆلەت دەرىجىلىك كۈمۈش مېدالغا ئېرىشكەن ئىلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتتىن بىرى، مىنىستىرلىك دەرىجىلىك ئىلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتتىن توققۇزى، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئىلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتتىن 42 سى يارىتىلدى. شۇنىڭ بىلەن توقۇمچىلىق سانائىتى بويىچە يارىتىلغان ئىلا

سۈپەتلىك مەھسۇلات جەمئىي 229غا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت دەرىجىلىك كۆمۈش مېدالغا ئېرىشكەن ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات ئۈچ، مىنىستىرلىك دەرىجىلىك ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات 54بولۇپ، ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلارنىڭ مەھسۇلات قىممىتى تۆتتىن بىردىن ئېشىپ كەتتى. 1991 - يىلى شىنجاڭ «تەڭرىتاغ »يۇڭ توقۇمىچىلىق مەھسۇلاتلىرى ھەسسىدارلىق شىركىتىنىڭ ئىلمە توقۇلما 1 - فابرىكىسىدا توقۇلغان 24/2 تىپلىق ئۈچ بۇرجەك ياقىلىق، ئالدى ئوچۇق ئەرەنچە تېۋىت پوپايكا دۆلەتنىڭ سۈپەت كۆمۈش مېدال مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە توقۇمىچىلىق سانائىتىدە جەمئىي 124خىل يېڭى مەھسۇلات، 1500 نەچچە خىل يېڭى تۈر، يېڭى نۇسخا ۋە يېڭى پوسۇن يارىتىلدى. بۇ مەھسۇلاتلاردىن 67 سى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەھسۇلاتلار قاتارىغا كىرگۈزۈلدى، 30 ى يىل ئاخىرىدىكى باھالاشتىن ئۆتتى. پاختا توقۇمىچىلىق بويىچە گۈل بېسىش - بوياش كەسپىدە كىيىم - كېچەك باشلامچى مەھسۇلات قىلىنىپ، «3040» پوپلىن ۋە «4040» پوپلىن كەشپ قىلىندى. شىنجاڭ توقۇمىچىلىق گۈرۈھى 2.گۈل بېسىش - بوياش زاۋۇتى تەرىپىدىن چەت ئەلدىن كىرگۈزۈلگەن خەنجەر دەستىلىك رەخت توقۇش ماشىنىسىدىن پايدىلىنىش ئارقىلىق «نيۇزەي» كىيىم رەختى كەشپ قىلىنىپ، بىر تۈركۈم يۇرۇشلەشكەن «نيۇزەي» كىيىم - كېچەكلەر ئىشلەپچىقىرىلدى، بۇنىڭدىن باشقا يەنە كونىغا تەقلىت قىلىنغان سۇس رەڭلىك سىلىق چىبەرقۇت مەھسۇلاتلىرىمۇ كەشپ قىلىندى. ھەر قايسى يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىلىرى بازاردىكى ئوخشىمىغان قاتلاملارنىڭ ئىستېمال تەلىپىگە ئاساسەن، ساپ يۇڭدا توقۇلغان ئالىي دەرىجىلىك تاق ئەنلىك سوكنو، يېپەك - يۇڭ ئارىلاشمىسىدىن توقۇلغان سوكنو قاتارلىق ئالىي دەرىجىلىك مەھسۇلاتلار ۋە ساپ يۇڭدا توقۇلغان مودا سوكنو، يۇڭ -تېرىلىن ئارىلاشمىسىدىن توقۇلغان يىرىك تەكشى گۈللۈك سوكنو، گىرىبېن يۇرۇشلۇك مەھسۇلاتلىرى قاتارلىق ئوتتۇرا دەرىجىلىك مەھسۇلاتلارنى كەشپ قىلدى؛ شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا يەنە بازار تاپقان بىر تۈركۈم سېپتىلىيرىك تولاق سارجا، يۇڭ -تېرىلىن -نىترون ئارىلاشمىسىدىن توقۇلغان سوكنو، كۆپتۈرمە گۈللۈك تاڭسى سوكنو قاتارلىق مەھسۇلاتلارنى كەشىپ قىلدى. ئىلمە توقۇلما كەسپىدە بىر تۈركۈم ساپ پاختىدا توقۇلغان قويۇق تۈرۈشلۇك ئىلمە توقۇلما بۇيۇمى سىناق تەرىپىدە توقۇلدى، بۇلار كۆيتۈڭ ئىلمە - توقۇلما فابرىكىسى ئىشلەپچىقارغان «60S» تىپلىق تارالغان ئىنچىكە ساپ پاختا يىپتىن ئىشلەنگەن كۆڭلەك، شىنجاڭ ئىلمە توقۇلما فابرىكىسى ئىشلەپچىقارغان «100S» تىپلىق ئالىي دەرىجىلىك ئويما ياقىلىق كۆڭلەك، ئۇرۇمچى شەھەرلىك «يۈڭخۇڭ »ئىلمە توقۇلما فابرىكىسى ئىشلەپچىقارغان «100S» تىپلىق يۇمىلاق ياقىلىق كۆڭلەك قاتارلىقلاردىن ئىبارەت؛ يەنە پاختىنىڭ ئەسلى رەڭگىدە بويالغان يۇرۇشلۇك ئىلمە توقۇلما كىيىم - كېچەك، گۈللۈك تېرىلىن - پاختا ئارىلاشما رەخت قاتارلىق يېڭى مەھسۇلاتلار يارىتىلدى. ئۇرۇمچى شەھەرلىك پايپاق زاۋۇتى يۇڭ - نىترون ئارىلاشمىسىدىن توقۇلىدىغان قېلىن پايپاق، ساغلاملىق - گۈزەللىك پايپىقى ۋە ستاتىك توك قارشىلىق پايپىقىنى كەشپ قىلدى. تەقلىد قىلىپ ئىشلەش كەسپىدە قوش رەڭلىك كۆپتۈرمە گۈللۈك ياستۇق لۆڭگىسى، نىترون - پاختا ئارىلاشمىسىدىن توقۇلغان كۆپتۈرمە گۈللۈك ياستۇق لۆڭگىسى، قېلىن ياغلىق، ئېگىز - پەس يوللۇق لۆڭگە قاتارلىق مەھسۇلاتلار يارىتىلدى. كۆيتۈڭ پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى رەڭلەرنى بىرىكتۈرۈپ توقۇش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، ئەتلەس نۇسخىسىنى ئەندىزە قىلىپ يېپىنچا لۆڭگە ئىشلىدى. شايىچىلىق كەسپىدە رەڭگى يېڭىچە بولغان چۆكمە گۈللۈك يوپكا رەختى، قوش قاتلاق، سىدام دۇردۇن قاتارلىق ساپ يېپەكتىن توقۇلغان مەھسۇلاتلار يارىتىلىپلا قالماستىن، بەلكى يەنە سۈنئىي يېپەك خام ئەشياسىدىن پايدىلىنىلىپ كەشتىلەنگەن دۇردۇن قاتارلىق مەھسۇلاتلار يارىتىلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە توقۇمىچىلىق سانائىتىدىكى ئالتە خىل مەھسۇلات ئاپتونوم رايون بويىچە 1989 - 1990 - يىللىق

مۇنەۋۋەر بېگى مەھسۇلاتلار «ئالتۇن تۇلپار» مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

خې شېڭشياڭ
نابىيە

يۇلۇق توقۇمىچىلىق ساھەسىدە زىيان تۇڭىتىلىپ، پايدا ئېلىنىدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يۇلۇق توقۇمىچىلىق كەسپى ئومۇمىي مەھسۇلات مىقدارى ئېشىپ كېتىش، مەبلەغ پېتىشىمىسلىك، ئۇچ بۇرجەك قەرز چۈشەپ قويۇش، ئۆسۈم سېلىقى نىسبىتى ئېغىرلاپ كېتىش قاتارلىق قىينىچىلىقلارغا دۇچ كەلگەنىدى، بۇنىڭغا قارىتا ئۇنۇمدىن ئىبارەت بۇ مەركەزنى چۆرىدىگەن ھالدا سۈپەتنى چىڭ تۇتۇپ، مەھسۇلات تۈرىنى كۆپەيتىپ، مەھسۇلات قۇرۇلمىسىنى ياخشىلىدى ھەمدە سېتىش خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، تىجارەتتە ئوسال ئەھۋالدىن تەدرىجىي قۇتۇلۇپ زىيانىنى تۇڭىتىپ، پايدا ئېلىشقا باشلىدى.

ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 15يۇلۇق توقۇمىچىلىق تايانچ كارخانىسى 1990 - يىلى پۈتۈن كەسىپ بويىچە 17 مىليون 380مىڭ يۈەن زىيان تارتقان بولسا، 1991 - يىلى 18 مىليون 370مىڭ يۈەن پايدا تاپتى. زىيان تارتقان كارخانا 1990 - يىلدىكى 12 دىن بەتتىكە ئازايدى؛ زىيان 1990 - يىلدىكى 61مىليون 930 مىڭ يۈەندىن 32 مىليون 70 مىڭ يۈەنگە ئازايدى. پايدا تاپقان كارخانىلار يېرىمدىن كۆپرەكنى ئىگىلىدى. ئەسلىدە زىيان تارتقان 12 كارخانا ئىچىدە شىنجاڭ 2.يۇلۇق توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، ئىلى 2 - يۇلۇق توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، شىنجاڭ يۇلۇق توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، قۇمۇل يۇلۇق توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، ئىلى ۋىلايەتلىك يۇلۇق توقۇمىچىلىق فابرىكىسىدىن ئىبارەت بەش كارخانا زىيانىنى تۇڭىتىپ، پايدا ئالدى، شىنجاڭ 3 - يۇلۇق توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، شىنجاڭ شىخەنزە «1.ئاۋغۇست» يۇلۇق توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، خېجىڭ يۇلۇق توقۇمىچىلىق فابرىكىسىدىن ئىبارەت ئۈچ كارخانىنىڭ زىيانىنى ئازايتىش دەرىجىسى %70تىن ئاشتى.

سۈن جىڭتەي

توقۇمىچىلىق سانائىتىدە ساھەسىدە ئىشلەپچىقىرىشقا چەك قويۇلۇپ ، بېسىلىپ قالغان مالالار ئازايتىلدى

1991 - يىل8 - ئايدىن باشلاپ ئاپتونوم رايونلۇق توقۇمىچىلىق سانائىتى ساھەسىدە ئىشلەپچىقىرىشقا چەك قويۇش ، بېسىلىپ قالغان مالالارنى ئازايتىش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىگىرىلگەن پاختا يىپ 135 مىڭ 771 تونناغا يېتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىشلەپچىقىرىشقا چەك قويۇش پىلانىدىكىدىن پەقەت %1.02 (1371تونا) لا ئېشىپ كەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىك كارخانىلار پىلانىدىكىدىن %2.17 ئاز ئىشلەپچىقاردى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى سىستېمىسىدىكى كارخانىلار پىلانىدىكىدىن %2.05، يېزا - بازار كارخانىلىرى پىلانىدىكىدىن %10.15 ئارتۇق ئىشلەپچىقاردى. بېسىلىپ قالغان مالالار ئازايتىلدى. 9 - ئاينىڭ ئاخىرىدىكى بېسىلىپ قالغان مالالار بىلەن 12 - ئاينىڭ ئاخىرىدىكى بېسىلىپ قالغان مالالارنى سېلىشتۇرغاندا، پاختا يىپ 10مىڭ 614 تونىدىن 8176تونناغا، پاختا رەخت 57مىليون 20 مىڭ مېتردىن 32 مىليون 510 مىڭ مېترغا ، چىت 19 مىليون 470 مىڭ مېتردىن 10 مىليون 630 مىڭ مېترغا، يۇلۇق توقۇلما 3 مىليون 240 مىڭ مېتردىن2 مىليون 700 مىڭ مېترغا، يۇلۇق يىپ 617 تونىدىن 589 تونناغا، يىپەك توقۇلما رەخت 1مىليون 860 مىڭ مېتردىن 1مىليون 450 مىڭ مېترغا ئازايدى. بېسىلىپ قالغان مالالارنى ئازايتىش خىزمىتىدە گەرچە نەتىجە كۆرۈلگەن بولسىمۇ، لېكىن چىت رەختلەردىن باشقا مەھسۇلاتلارنىڭ 12 - ئاينىڭ ئاخىرىدا قېلىشقا تېگىشلىك مىقدارىدىكىسى بەلگىلەنگەن نىشان ئوروندالمىدى.

خې شۇيى

«جېڭماۋ» يۇلۇق توقۇمىچىلىق فابرىكىسى ۋەيران بولۇپ، باھا تالاشتۇرۇپ سېتىلدى

1991 - يىلى 8 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ ئىلى ئوبلاستلىق شۆبىسى «جېڭماۋ» يۇلۇق توقۇمىچىلىق

فابرىكىسىنىڭ ھازىرقى مال - مۇلۈك ئومۇمىي سوممىسىنىڭ 1 مىليون 240 مىڭ يۈەن ئىكەنلىكىنى، قەرزى 2مىليون 350مىڭ يۈەن بولۇپ، مەبلىغى قەرزگە چىقىش قىلمايدىغانلىقىنى ئېتىراپ قىلدى، ھەقدارلار (قەرز بەرگۈچىلەر) قاتناشقان يىغىندا بۇ كارخانىنىڭ ۋەيران بولغانلىقى توغرىسىدا كېسىم ئېلان قىلىندى.

«جېڭياۋ» يۈك توقۇمىچىلىق فابرىكىسى سابىق ئىلى ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاپ ئىشلەش باش زاۋۇتى ئاساسىدا قۇرۇلغان، 1984 - يىل 10 - ئايدا ئىلى ۋىلايەتلىك «جېڭياۋ» يۈك توقۇمىچىلىق فابرىكىسىغا ئۆزگەرتىلگەن، كوللېكتىپ مۇلۈكچىلىكتىكى كارخانا. ئىشچى -خىزمەتچىسى 200 نەچچە بولۇپ، ئۇلار ئىلى ۋىلايىتىدىكى ناھىيە (شەھەر) لەر ۋە دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق تۈەن - مەيدانلىرىدىن كېلىپ، مەبلەغ قوشۇپ فابرىكىغا كىرگەن. بۇ فابرىكا ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلگەندىن بۇيان بازار ئۆزگىرىشى ۋە ئۆزىدىكى ئىگىلىك باشقۇرۇشنىڭ ياخشى بولماسلىقى قاتارلىق سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن ئېغىر دەرىجىدە زىيان تارتىپ، نورمال تىجارەت قىلىشقا ئامالسىز قالغان. شۇنىڭ ئۈچۈن يۈك توقۇمىچىلىق فابرىكىسىغا مەسئۇل تارماق سوت مەھكىمىسىگە فابرىكىنىڭ ۋەيران بولۇشى توغرىسىدا ئىلتىماس سۇنغان.

ئىلى ئوبلاستلىق سوت مەھكىمىسى مەھكىمىسى ھەقدارلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداشتا باراۋەر بولۇش پرىنسىپى بويىچە «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ھەق تەلەپ قانۇنىنىڭ ئومۇمىي قائىدىسى» ۋە «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ۋەيران بولۇش قانۇنى (سىناق تۈسخىسى)» غا ئاساسەن 1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 27 - كۈنى بۇ ئەنزىنى رەسمىي ئەنزە سۈپىتىدە قوبۇل قىلدى. ئىلى ئوبلاستلىق سوت مەھكىمىسى قەرز بەرگۈچى تەرەپ بىلەن قەرز ئالغۇچى تەرەپنىڭ ئۆزئارا بۇيان ھەل بولماي كېلىۋاتقان مۇناسىۋىتىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، «جېڭياۋ» يۈك توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنى يەر (ئىشلىتىۋاتقان)، ئۈي، قىممەن يۈك توقۇمىچىلىق ئۈسكۈنىسى ۋە دەرەخلىرى بىلەن قوشۇپ باھا تالاشتۇرۇپ سېتىشنى قارار قىلدى. ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ بىر قىسمى باشقا كارخانىلارغا ئورۇنلاشتۇرۇلدى، يەنە بىر قىسمى ئەسلىدىكى ئورنىغا باشقا ئىشلار بىلەن شۇغۇللىنىشقا قايتۇرۇلدى.

ۋۇ شياڭنىڭ

كېسىم - كېچەك سانائىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ كېسىم - كېچەك سانائىتىنىڭ ئاساسىي ئالاھىدىلىكى مۇنداق بولدى :

1) كېسىم - كېچەك كەسپى ساھەسىدىكى تېخنىكا ئۆزگەرتىش تېزلىتىلدى. شىنجاڭ كېسىم - كېچەك زاۋۇتى بىلەن شىنجاڭ توقۇلما كېسىم - كېچەك، زىننەت بۇيۇملىرى زاۋۇتى توقۇمىچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ تۇنجى تۈركۈمىدىكى 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ئىنچىكە، نەپىس، يۇقىرى دەرىجىلىك تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرىگە كىرگۈزۈلدى، 6 مىليون 400 مىڭ يۈەن خەلق پۇلى، 600 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى تاشقى پىرېۋوت مەبلەغ سېلىش ئارقىلىق ياپونىيەدىن ئېلېكترونلۇق مېڭە ئارقىلىق كەشتە تىكىش ماشىنىسى ۋە «CAD» ئاپتوماتىك لايىھەلەش يارەمچى سىستېمىسى بىلەن ئىتالىيەدىن ئېلېكترونلۇق مېڭە ئارقىلىق كېسىم شىرىش-تىكىش ماشىنىسى قاتارلىق ھەل قىلغۇچ ئۈسكۈنىلەر كىرگۈزۈلدى. بۇلار ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلگەندىن كېيىن، 500 مىڭ دانە ئالىي دەرىجىلىك كۆڭلەك، 60 مىڭ قۇر شىرىلغان كېسىم-كېچەكنى ئارتۇق ئىشلەپچىقارغىلى بولىدۇ. يىل ئاخىرىغىچە شىنجاڭ توقۇلما كېسىم - كېچەك، بېزەك بۇيۇملار زاۋۇتىنىڭ تۇرلىرى ئورۇندىلىپ بولدى، شىنجاڭ كېسىم - كېچەك زاۋۇتى تۇرلىرىنىڭ يېرىمىدىن كۆپرەكى ئىشقا كىرىشتۇرۇلدى.

2) چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىشتا ئىلگىرىلەش بولدى. شىنجاڭ ئىلى يۈك توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ كېسىم-كېچەك زاۋۇتى سوۋېت قازاقستان جۇمھۇرىيىتى تالدىقورغان «س ك پ 22-قۇرۇلتىيى» كېسىم-كېچەك كارخانىسى بىلەن

غۇلجا شەھىرىدە شېرىكلىشىپ قۇرغان كېنتا (KNT) كىيىم-كېچەك ھەسسىدارلىق شىركىتى ئىككى تەرەپ ھۆكۈمەتلەرنىڭ تەستىقلىشى بىلەن رەسمىي ئىش باشلىدى، بۇ تۇرگە جەمئىي سېلىنغان مەبلەغ خەلق پۇلى ھېسابىدا 5 مىليون يۈەنگە، تىزنىمغا ئالدۇرغان مەبلىغى 3 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يېتىدۇ، بۇ شىركەت يىلىغا 250 مىڭ قۇر (يۈرۈش) سارجا كىيىم - كېچەك تىكىدۇ، مەھسۇلاتنىڭ 50 پىرسەنتى چەت ئەلگە سېتىلىدۇ. شىنجاڭ تاشقى سودا گىلەم زاۋۇتى تەرەپ بىرلەشمە خەلىپىلىكى شىنجاڭ ئۇنىۋېرسال سودا شىركىتى بىلەن «شىندى» كىيىم - كېچەك ھەسسىدارلىق شىركىتى قۇرماقچى بولدى، بۇ تۇرنىڭ مۇمكىنچىلىكى ھەققىدىكى تەتقىقات دوكلاتى تەستىقلىنىپ بولدى.

3) ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە تۇنجى قېتىم كىيىم -كېچەك، ئايغا كىيىم ۋە باش كىيىم مەھسۇلاتلىرىنىڭ سۈپىتىنى سېلىشتۇرۇپ باھالاش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى . بۇ پائالىيەتكە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 18 تايانچ كارخانا قاتناشتۇرۇلدى. كىيىم - كېچەك تۇرىدىن 11ى، 19پوسۇن، لاتا خەي تۇرىدىن ئۇچى، ئون پوسۇن باھالاندى. ئۇنىۋېرسال تەكشۈرۈپ باھالاش ئارقىلىق كۆڭلەك، بالىلار كىيىمى، سوغۇقتىن مۇداپىئەلىنىش كىيىمى، تولستوپكا، ئەرەنچە سارجا پەلتو، تۆگە يۇڭى سېلىنغان پاختىلىق چاپان ، قۇيۇلما سۈلياۋ چەملىك لاتا خەي قاتارلىق تۇرلەردىن 15ى ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۇرۇمچى شەھەرلىك «شىنخۇا» كىيىم - كېچەك زاۋۇتىدا تىكىلگەن «دوستلۇق» ماركىلىق ئوغۇل بالىلار كىيىمى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك مىللىي كىيىم - كېچەك زاۋۇتىدا تىكىلگەن «قارىغوجا» ماركىلىق بالىلار يوپكىسى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك «خەلق» كىيىم -كېچەك زاۋۇتىدا تىكىلگەن «دوستلۇق» ماركىلىق سوغۇقتىن مۇداپىئەلىنىش كىيىمى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك «تەڭرىتاغ» لاتا خەي باش زاۋۇتىدا تىكىلگەن «غەربىي يۇرت» ماركىلىق ئايالچە سۈلياۋ چەملىك لاتا خەي ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى .

4) 1 - نۆۋەتلىك ئاپتونوم رايونلۇق كىيىم - كېچەك سانائىتى بويىچە كۆڭلەك تىكىش مەشغۇلاتى مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى. كۆڭلەك تىكىش مەشغۇلاتىنىڭ بەش ئىش تەرتىپىنى ئۇنىۋېرسال باھالاپ بېكىتىش ئارقىلىق ھەر قايسى ئىش تەرتىپى بويىچە مۇنەۋۋەر ماھىرلار باھالاپ چىقىلدى؛ بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ كىيىم-كېچەك زاۋۇتىنىڭ ماھىرى تۆت تۈر بويىچە 1 - لىككە، شۇنىڭ بىلەن توقۇلما كىيىم-كېچەك زاۋۇتىنىڭ ماھىرى بىر تۈردە 1 - لىككە ئېرىشتى. ئۇلار ئاپتونوم رايونىمىزغا ۋەكالىتەن مەملىكەتلىك كىيىم - كېچەك سانائىتى بويىچە كۆڭلەك تىكىش مەشغۇلاتى مۇسابىقىسىگە قاتناشتى.

5) ئايالار، ئەرلەر، ئوتتۇرا ياشلىقلار - ياشانغانلار، بالىلار كىيىم - كېچەكلىرىنى لايىھەلەشتە ۋە ئىلىپ توقۇشتا لوڭقا تالىشىش بويىچە 3 - نۆۋەتلىك كىيىم - كېچەك لايىھەلەش، يېڭىلىق يارىتىش مۇكاپاتلىق مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى. بۇ مۇسابىقىدە 1 - لىككە ئېرىشىپ، لوڭقا ئالغان ماھىرلار دۆلەتلىك ئالتۇن مېدال تالىشىش مۇسابىقىسىگە قاتناشتى، ئىلىپ توقۇش بويىچە لوڭقا تالىشىش مۇسابىقىسىدە شىنجاڭ «تەڭرىتاغ »يۇڭ توقۇمىچىلىق ھەسسىدارلىق شىركىتىنىڭ ماھىرى ربن مىن مۇنەۋۋەر مۇكاپاتقا ئېرىشتى. مەملىكەتلىك توقۇمىچىلىق سىستېمىسىدىكى لايىھەلەش خادىملىرى ۋەكىللىرى يىغىنىدا ئۇرۇمچى شەھەرلىك «دوستلۇق» كىيىم - كېچەك، باش كىيىم زاۋۇتىنىڭ لايىھەلەش خادىمى مياۋ شىيېڭغا توقۇمىچىلىق مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن «مۇنەۋۋەر لايىھەلەش خىزمەتچىسى »دەپ نام بېرىلدى ھەمدە ئۇ مۇكاپاتلاندى .

لېكىن كىيىم - كېچەكنىڭ ئومۇمىي مىقدارى ئېشىپ كېتىش، ئېكسپورت قىلىنىش مىقدارى ئازىيىپ كېتىش تۇپەيلىدىن ئىشلەپچىقىرىشقا چەك قويۇلۇپ، بېسىلىپ قالغان مالالار ئازايتىلغانلىقتىن، مەھسۇلات قىممىتى ۋە مەھسۇلات مىقدارى تۆۋەنلەپ كېتىپ، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە كىيىم -كېچەك سانائىتىدە ئورۇندالغان سانائەت

ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 201 مىليون 970مىڭ يۈەن (1990 - يىلىدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە) بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 0.36% تۆۋەنلەپ كەتتى. تىكىلگەن ھەر خىل كىيىم - كېچەك 8 مىليون 60 مىڭ قۇر بولۇپ، 20% ئازىيىپ كەتتى، تىكىلگەن لاتا خەي 6 مىليون 190 مىڭ پار بولۇپ، 15% ئازىيىپ كەتتى؛ تىكىلگەن باش كىيىم 510 مىڭغا يەتمەي، 10%ئاشتى .

جالاق توقۇچى

تاماكا

تاماكا ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى تاماكا تېرىلغۇ مەيدانى 7447موغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە تاماكا 4822مو، يىلى تاماكا 1634مو، خۇشپۇراق تاماكا 991 مو. يېغىۋېلىنغان تاماكا 754تونىغا، قىممىتى 4 مىليون766 مىڭ يۈەنگە يەتمەي، يەرلىك ئورۇنلارنىڭ مالىيە كىرىمى ئاز كەم 1مىليون 800مىڭ يۈەنگە يەتتى .

شىنجاڭ تاماكا شىركىتى شىنجاڭنىڭ تەبىئىي شارائىتىغا ئاساسەن «ئاساسلىق ھوجۇمنى خۇشپۇراق تاماكىغا قارىتىش، تاماكا يىلەن يىلى تاماكىنىنى مۇۋاپىق تەرەققىي قىلدۇرۇش »تىن ئىبارەت يېتەكچى ئىدىيىنى ئوتتۇرىغا قويىدى. 1991 - يىلى خۇشپۇراق تاماكا تېرىلغۇ كۆلىمى 1990 - يىلىدىكىدىن 2.617 مو ئاشتى . ئىشلەپچىقىرىلغان خۇشپۇراق تاماكىنىڭ ئىزىكىلىق - خىمىيىلىك كۆرسەتكۈچى ئۆزئارا ماسلىشىشقا قاراپ يۇزلەندى. دۆلىتىمىزنىڭ تاماكا مۇتەخەسسىسلىرى شىنجاڭغا كېلىپ تەكشۈرۈش ئېلىپ بارغاندىن كېيىن، شىنجاڭ كېيىنچە مەملىكىتىمىز بويىچە خۇشپۇراق تاماكا بازىرىغا ئايلىنىدىكەن، دەپ قارىدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز 20 تونىنا خۇشپۇراق تاماكىنى سىرتقا يۆتكەپ بەردى.

1991 - يىلى تاماكىنىڭ سۈپىتى تەدرىجىي ئۆستى، ئوتتۇرا ۋە ئالىي دەرىجىلىك تاماكا يوپۇرمىقى 60%تىن كۆپرەككە يەتتى، ئىقتىسادىي ئۈنۈمىمۇ كۆرۈنەرلىك ئۆستى.

شۇ يۆنىشۈن

پاپىروس ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى

1991 - يىلى شىنجاڭ پاپىروس زاۋۇتىنى ئىشلەپچىقارغان پاپىروس 123مىڭ 800 ساندۇق بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 0.3% ئازىيىپ كەتتى؛ ساناقەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 274 مىليون 570 مىڭ يۈەن ئورۇندىلىپ، 40.25% ئاشتى؛ يارتىلغان پايدا، باج 133مىليون يۈەنگە يېتىپ، 12.7%ئاشتى، بۇ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان كارخانىلىرى مالىيە كىرىمىنىڭ يەتتە پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ .

شىنجاڭ پاپىروس زاۋۇتى مۇشۇ بىر يىلدا ئىشلەپچىقارغان «ئا» دەرىجىلىك پاپىروس 30 مىڭ 200 ساندۇق بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 9.8% ئاشتى؛ سۈزگۈچلۈك پاپىروس 63مىڭ ساندۇق بولۇپ، 14.54%ئاشتى. «ب» دەرىجىلىك پاپىروس بىلەن سۈزگۈچسىز پاپىروس 1990 - يىلىدىكىدىن كۆرۈنەرلىك ھالدا ئازايدى. مەھسۇلات سۈپىتى ئۆزلۈكسىز ئۆستى، غەربىي شىمال پاپىروس سۈپىتىگە نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش پونكىتىنىڭ قارارىلىك تەكشۈرۈپ تۇرۇشى نەتىجىسىدە، پاپىروسنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 100% كە يەتتى. «قار لەيلىسى»، «ئىپارخان» ماركىلىق پاپىروسلار ئاپتونوم رايونلۇق ئىستېمالچىلار جەمئىيىتى تەرىپىدىن «ئىستېمالچىلارنىڭ قارشى ئېلىشىغا ئېرىشكەن مەھسۇلات» دەپ باھالاندى، مەھسۇلاتلارنىڭ بازىرى ئىتتىك بولغاچقا، مۇشۇ بىر يىلدا ئورۇندالغان سېتىش كىرىمى 220 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990-يىلىدىكىدىن 13%ئاشتى.

1991 - يىلى شىنجاڭ پاپىروس زاۋۇتىنىڭ ئۆزگەرمەس مەھسۇلات تەننەرخى 1990 - يىلىدىكىدىن 1.8% تۆۋەنلىدى. يەككە ساندۇق بويىچە ھېسابلىغاندا، تاماكا يوپۇرمىقىنىڭ خوراش مىقدارى 2.3 كىلوگرام تۆۋەنلىدى. جەمئىي تېجەپ قېلىنغان تاماكا يوپۇرمىقى 212.5 تونىغا، قىممىتى 1مىليون

523 مىڭ 300يۈەنگە يەتتى. نورمىلىق تۇراقسىز مەبلەغنىڭ ئوبوروت بولۇشى 20كۈن تېزلىتىلدى. يەككە ساندۇق بويىچە پارتىلغان باج، پايدا 1071يۈەنگە يېتىپ، مەملىكەت بويىچە ئوخشاش تۈردىكى كەسىپنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن يۇقىرى بولدى.

شۇ يۈكشۈن

پاپىرۇس بازىرى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا پاپىرۇسنىڭ سېتىلىش مىقدارى 1990 - يىلدىكىدىن 40 نەچچە مىڭ ساندۇق ئېشىپ، تاماكا كەسپى ئايرىلىپ چىققان ئالتە يىلدىن بۇيان سېتىلىش مىقدارىنىڭ ئېشىش ھەجمى ئەڭ زور بولغان بىر يىل بولدى. مۇشۇ بىر يىلدا سېتىۋېلىش ئومۇمىي قىممىتى 639 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 55.66% ئاشتى؛ سېتىۋېلىنغان پاپىرۇس 267 مىڭ ساندۇققا يېتىپ، 33.8% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە «ئا» دەرىجىلىك پاپىرۇس 92 مىڭ 600 ساندۇق بولۇپ، 70.2% ئاشتى ، «ب» دەرىجىلىك پاپىرۇس 164مىڭ 300 ساندۇق بولۇپ، 18.5% ئاشتى، «س» دەرىجىلىك پاپىرۇس 8000 ساندۇق بولۇپ، 51.9% ئاشتى، ئىمپورت قىلىنغان پاپىرۇس 2170 ساندۇق بولۇپ، 69.9% ئاشتى. سېتىلىش ئومۇمىي قىممىتى 674 مىليون 990 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 41.7% ئاشتى؛ سېتىلغان پاپىرۇس 260مىڭ 300 ساندۇققا يېتىپ، 18.6% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە «ئا» دەرىجىلىك پاپىرۇس 86مىڭ 300 ساندۇق بولۇپ، 46.2% ئاشتى، «ب» دەرىجىلىك پاپىرۇس 163 مىڭ 400 ساندۇق بولۇپ، 5.8% ئاشتى، «س» دەرىجىلىك پاپىرۇس 8500 ساندۇق بولۇپ، 88.1% ئاشتى، ئىمپورت قىلىنغان پاپىرۇس 2163 ساندۇق بولۇپ، 49% ئاشتى. پارتىلغان سودا باج، پايدىسى 39 مىليون 356مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 103.5% ئاشتى، يىل ئاخىرىدا قالغان زاپاس پاپىرۇس 33 مىڭ ساندۇق بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8% ئاشتى، قۇرۇلما ئاساسىي جەھەتتىن مۇڭلاپ بولدى .

1991 - يىلى پاپىرۇس بازىرىنىڭ ئاساسىي ئالاھىدىلىكلىرى مۇنداق بولدى :1) ئىستېمال قۇرۇلمىسى يەنمۇ ئىلگىرىلىگەن ھالدا ئوتتۇرا، يۇقىرى دەرىجىلىك پاپىرۇسقا يۈزلەندى، «ئا» دەرىجىلىك پاپىرۇسنىڭ سېتىلىش مىقدارى 1990 - يىلدىكىدىن 46% ئاشتى، سۇزگۈچلۈك پاپىرۇسنىڭ سېتىلىش نىسبىتى 70% ئەتراپىغا يەتتى؛ 2) 13 خىل داڭلىق پاپىرۇس ۋە 2 - دەرىجىلىك پاپىرۇسلارنىڭ كۆندىن - كۈنگە بازىرى چىقىپ، تەمىنلەش بىلەن تەلەپ ئوتتۇرىسىدىكى زىددىيەت بىر قەدەر گەۋدىلىك بولدى، بازار باھاسىدا كۆپ قېتىم ئۆرلەش بولۇپ، چۈشۈش بولمىدى، داڭلىق پاپىرۇسلارنىڭ بازار باھاسىنى ئۇستۇرۇش ۋە چۈشۈرۈشنى ئاساسىي جەھەتتىن يەككە تىجارەتچىلەر تىزگىنلىۋالدى؛ 3) ئىمپورت قىلىنغان پاپىرۇسلارنىڭ باھاسى بىر ئۆرلەپ، بىر پەسىيىپ تۇرغاچقا، ئالدىنقى يېرىم يىلدا سېتىلىش مىقدارى شىددەت بىلەن ئېشىپ، 1387ساندۇققا يېتىپ، 1990 - يىلنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن 1.5 ھەسسە ئېشىپ كەتتى. كېيىنكى يېرىم يىلدا پاپىرۇس ئەتكەسچىلىكىگە زەربە بېرىش قانات يايدۇرۇلغان، پاپىرۇس بازارلىرى تەرتىپكە سېلىنغاندىن كېيىن، بازاردا ئەتكەس پاپىرۇسلارنىڭ ئوچۇق - ئاشكارا سېتىش ئەھۋالى تىزگىنلەندى، قانۇنسىز بولغان ئەتكەس پاپىرۇس قاراڭغۇ بازارلىرى ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى، بۇنىڭ بىلەن سېتىلىش مىقدارى ئازىيىپ كەتتى، 7 - ئايدىن 12 - ئايغىچە سېتىلغىنى 776ساندۇق بولۇپ، 1990 - يىلنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن 15%ئازايدى؛ 4) ئەنئەنىۋى موخورکا بازارلىرى داۋاملىق كاساتلاشتى، ئەسلىدە موخورکا چېكىپ ئۆگىنىپ قالغان كىشىلەرنىڭ تولىسى پاپىرۇس چېكىدىغان بولدى، بەزى جايلاردىكى موخورکا پىششىقلاپ ئىشلەش زاۋۇتلىرى ياكى تاقىۋېتىلدى، ياكى ئىشلەپچىقىرىشنى قىسقارتتى، باشقا مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىشقا ئۆزگەرتىلدى، تىجارەت يوللىرى بارغانسېرى دۆلەت ئىگىلىكى ۋە كوللېكتىپ ئىگىلىكتىن يەككە سېتىقچىلارغا ئۆزگەردى؛ 5) ئىشلەپچىقىرىشقا چەك قويۇپ، زاپاس مالىلارنى ئازايتىش بۇيرۇقى ئاستىدا،

ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە يەرلىك پاپىر ۋىلارنىڭ مۇپەتتى 1990 - يىلدىكى مەۋىسىنى ساقلاپ قالدى، ئاپتونوم رايونىمىز بازارلارنى تەمىنلىيەلمىگەن پاپىر ۋىلارنى سىرتتىن كۆپلەپ يۆتكەپ كېلىپ تولۇقلىدى. بۇنىڭ بىلەن سىرتقى جايلاردىن يۆتكەپ كېلىنگەن پاپىر ۋىلارنىڭ ئاپتونوم رايونىمىز بازارلىرىدا ئىگىلىگەن نىسبىتى 1 - يىلى %50تىن ئېشىپ كەتتى، كۆپلىگەن ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلاردىن كىرگەن پاپىر ۋىلارنىڭ كەسكىن رىقابىتى ئىچىدە يەرلىك بەزى پاپىر ۋىلار زەربىگە ئۇچراپ، سېتىلىش مىقدارى تېز ئازىيىپ كەتتى؛ 6) 12 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن باشلاپ ئاپتونوم رايونىمىزدا پاپىر ۋىلارنىڭ توپ تارقىتىلىش، پارچە سېتىلىش باھاسى قويۇپ بېرىلدى، زاۋۇت باھاسى بىلەن يۆتكەش باھاسى جەھەتتە يەنىلا مەلۇم سېتىش قانۇنى ۋە ئالاقىدار بەلگىلىمىلەر ئىجرا قىلىنىدى، 1988 - يىلى 13 خىل داڭلىق پاپىر ۋىنىڭ باھاسى قويۇۋېتىلگەنلىكى ۋە باشقا بىر قىسىم پاپىر ۋىلارنىڭ باھاسى تەڭشەلگەنلىكى، شۇنداقلا يېقىنقى يىللاردىن بۇيان بازاردا سېتىلمۇاتقان ئەلا سۈپەتلىك پاپىر ۋىلارنىڭ باھاسى باشقا نەرسىلەرنى قوشۇپ بېرىش يولى بىلەن يوشۇرۇن ئۆستۈرۈۋۈۋەتكەنلىكى ئۈچۈن، كەڭ ئىستېمالچىلاردا بۇرۇنلا پىسخولوگىيىلىك تەييارلىق بار ئىدى، شۇنىڭ ئۈچۈن پاپىر ۋىس بازىرىدا چوڭ داۋالغۇش كۆرۈلمەدى.

فەن زىشياڭ

قاتناش. پوچتا - تېلېگراف

تۆمۈرىول

تۆمۈرىول تراڭسپورتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئۈرۈمچى تۆمۈرىول تراڭسپورت ئىدارىسىنىڭ مال ماڭدۇرۇش مىقدارى، سۈندۈرۈپ ھېسابلانغان ئوبوروت مىقدارى، تراڭسپورتقا قاتناشقان بارلىق خادىملارنىڭ ئەمگەك - ئىشلەپچىقىرىش ئۈنۈمىنىڭ ئېشىش ھەجمى مەملىكەتتىكى 12 تۆمۈرىول ئىدارىسى بويىچە 1 - بولدى. بۇ ئىدارە توشۇش ئىقتىدارى پېتىشمىگەن، تاپشۇرۇش - تاپشۇرۇۋېلىش ئېغىزلىرى چەكلىمىگە ئۇچرىغان شارائىتتا، ۋاگونلارغا يۈك قاچىلاشنى ئەستايىدىل تۇرده يۆنىلىشلەر بويىچە ئۇيۇشتۇرۇپ، ھازىر بار ۋاگونلارنىڭ يوشۇرۇن كۈچىنى ئىشقا سېلىپ، تېز توشۇيدىغان بىۋاستە پويىزلارنى ۋە يول ئۇزارتىپ ئاز مىقدارداً ۋاستىلىك توشۇيدىغان ۋاگونلارنى ئۇيۇشتۇرۇپ، يۈك چىقىرىش مىقدارىنى 11 مىليون 17 مىڭ تونناغا يەتكۈزۈپ، تراڭسپورت ئىشلەپچىقىرىش ۋەزىپىسى پىلانىنى ئومۇمىيۈزلۈك ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى، تارىختا ئىلگى يۇقىرى سەۋىيە يارىتتى.

يولۇچى ماڭدۇرۇش مىقدارى 3 مىليون 834 مىڭ ئادەمگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 10.2% ئېشىپ، يىللىق پىلان 34 كۈن بۇرۇن ئورۇندالدى؛ يۈك ماڭدۇرۇش مىقدارى 17 مىليون 628 مىڭ تونناغا يېتىپ، 4.2% ئېشىپ، پىلان مۇددىتىدىن يەتتە كۈن بۇرۇن ئورۇندالدى. نۆۋەتلىق ماددىي ئەشيالار تراڭسپورتىمۇ ئاشتى.

سۈندۈرۈپ ھېسابلانغان ئوبوروت مىقدارى 20 مىليارد 530 مىليون توننا / كىلومېتر غا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 16.3% ئېشىپ، پىلان مۇددىتىدىن 54 كۈن بۇرۇن ئورۇندالدى.

تراڭسپورت كىرىمى (جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈرىول ۋاقىتلىق باشقۇرۇش ئورنىنىڭكىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) تۆنجى قېتىم 1 مىليارد يۈەنلىك ئۆتكەلدىن ئېشىپ، 1 مىليارد 17 مىليون 196 مىڭ يۈەنگە يەتتى. لەنجۇ - شىنجاڭ ئاساسىي لىنىيىسىنىڭ تراڭسپورت كىرىمى 1990 - يىلدىكىدىن 14.3% ئېشىپ، ئېشىش ھەجمى جەھەتتە مەملىكەتنىڭ تۆمۈرىول سىستېمىسى بويىچە 2 - بولدى.

تراڭسپورتقا قاتناشقان ئومۇمىي خادىملارنىڭ ئەمگەك - ئىشلەپچىقىرىش ئۈنۈمى 480 مىڭ 200 توننا كىلومېتر/ئادەم - يىلغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 13.0% ئاشتى. يولۇچى پويىزلىرىنىڭ دەل ۋاقتىدا يولغا چىقىش ۋە ئايلىنىش نىسبىتى 97% كە، يۈك پويىزلىرىنىڭ دەل ۋاقتىدا يولغا چىقىش ۋە ئايلىنىش نىسبىتى 96% كە يېتىپ، مىنىستىرلىك بېكىتكەن تەكشۈرۈپ سىناش ئۇلچىمىدىن ئېشىپ كەتتى.

مۇشۇبىر يىلدا تۇراقلىق مۇلۇككە سېلىنغان مەبلەغ ۋە ئومكۇنىلەرنى چوڭ رېمونت قىلىشقا سەرپ قىلىنغان پۇل 323 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990-يىلىنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن 21 مىليون يۈەن كۆپ سەرپ قىلىندى.

سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 22 مىليون 388 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.5% ئاشتى. 1 مىليون 380 مىڭ يۈەن پايدا ئېلىندى.

خەلقئارالىق بىرلەشمە توشۇش ئىشىدا يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى. جۇڭگونىڭ ئالاتاۋ ئېغىزى بىلەن قازاقىستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ دروژبا دېگەن يېرىگىچە

بولغان دۆلەت چېگرىسىدىكى تۆمۈرىول ئېغىزلىرىدا ۋاقىتلىق يۈك توشۇش 1991-يىلى 7-ئاينىڭ 20-كۈنى باشلانغاندىن بۇيان، چېگرىدىن كىرگۈزۈلگەن يۈك 148 مىڭ تونناغا، چېگرىدىن چىقىرىلغان يۈك 7000 تونناغا يەتتى.

1991 - يىلى ئۈدا 241 كۈن بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ۋە ئۇچ «100 كۈن» قاتناشتا ناھايىتى چوڭ، چوڭ ھادىسە مادىر قىلماسلىقتەك ياخشى نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلدى. بىر يىل ئىچىدە ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئىش ئۈستىدە ئۆلىدىغان ھادىسە كۆرۈلمىدى. بۇ جەھەتتە ئىدارە قۇرۇلغاندىن بۇيانقى يېڭى رېكورد يارىتىلدى.

مۇن خۇڭچۈەن

دۆلەت لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈرىولىنىڭ ۋۇۋېينىڭ جەنۇبىدىن ئۇرۇمچىگىچە بولغان قىسمىنى قوش لىنىيىلىك قىلىپ ياساشنى تەستىقلىدى

1991 - يىلى دۆلەت لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈر يولىنىڭ ۋۇۋېينىڭ جەنۇبىدىن ئۇرۇمچىگىچە بولغان قىسمىنى قوش لىنىيىلىك قىلىپ ياساشنى تەستىقلىدى. 4 - ئاينىڭ 16 - كۈنى دۆلەت پىلان كومىتېتىنىڭ خەلقئارالىق مەسلىھەت بېرىش شىركىتى ۋۇۋېينىڭ جەنۇبىدىن ئۇرۇمچى غەربىي ۋوگزالىغىچە بولغان ئارىلىقنى ئىش ئورنىدا تەكشۈرۈش ۋە باھالاشنى تاماملىدى.

ئاز كەم 1000 كىلومېتر قىسمى ئۇرۇمچى تۆمۈرىول ئىدارىسىنىڭ باشقۇرۇشىدا بولغان لەنجۇ-شىنجاڭ تۆمۈرىولى يەككە لىنىيىلىك تۆمۈرىول بولۇپ، دەسلەپكى مەزگىلدىكى تىرانسپورت ئىقتىدارى ئاران 5 مىليون تونا ئىدى، ئاز كەم 25 يىللىق ئۆزگەرتىش، ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇش ئارقىلىق 1991-يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، تىرانسپورت ئىقتىدارى يەنىلا ئاران 12 مىليون تونناغا يەتتى. لېكىن شىنجاڭنىڭ تۆمۈرىول ئارقىلىق سىرتقا چىقارغان ماددىي ئەشيالىرى 17 مىليون 628 مىڭ تونناغا يەتتى، تۆمۈرىولنىڭ تىرانسپورت ئىقتىدارى يۈك توشۇش ئېھتىياجىنى قاندۇرالمىدى. يېڭى ئاسىيا - ياۋروپا قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكى پۈتكەندىن كېيىن، خەلقئارالىق بىرلەشمە تىرانسپورت يولغا قويۇلسا، يولۇچى ۋە يۈك توشۇش مىقدارى يەنىمۇ تېز ئاشىدۇ، شۇڭا لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈرىولىنىڭ قوش لىنىيىلىك قىسمىنى ياساش نۆۋەتتىكى جىددىي ۋەزىپە بولۇپ قالغانىدى. بۇ قۇرۇلۇشقا جەمئىي 3 مىليارد 600 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنمىدۇ، قۇرۇلۇش مۇددىتى ۋە بۆلەكلەرگە بۆلۈنۈپ ياسىلىدۇ. قوش لىنىيە قۇرۇلۇشىنىڭ ھەممىسى پۈتكەندىن كېيىن، لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈرىولىنىڭ يېڭىنقى مەزگىلدىكى تىرانسپورت ئىقتىدارى 25 مىليون تونىدىن كۆپرەككە، يىراق مەزگىلدىكى ئىقتىدارى 50 مىليون تونناغا يېتىدۇ، بۇ ھازىرقى لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈرىولىدىكى تۆت تۆمۈرىولنىڭ تىرانسپورت ئىقتىدارىغا تەڭ.

يى جاۋفاڭ

ئىدارە دائىرىسىدىن ھالقىپ يۈك توشۇلدى

1991 - يىلى 10 - ئاينىڭ 30 - كۈنى ئۇرۇمچى تۆمۈرىول ئىدارىسى يولنى جىنچاڭ (خېشىباۋ) ئىچە ئۇزارتىپ يۈك توشۇش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىدى. بۇ قېتىمقى ئىدارە دائىرىسىدىن ھالقىپ، يول ئۇزارتىپ يۈك توشۇش 1990 - يىل 2 - ئاينىڭ 9 - كۈنى باشلانغان بولۇپ، شىنجاڭدىن چىقىرىلىدىغان 604 پويىزلىق، 1 مىليون 166 مىڭ تونا ماددىي ئەشيا ئارتۇق توشۇلدى ھەمدە بىرمۇ ھادىسە سادىر قىلماي بىخەتەر قاتناشتەك ياخشى نەتىجە ھاسىل قىلىندى.

لى شياۋژېن

تارىم نېفتى شەرققە توشۇلۇشقا باشلىدى

1991 - يىل 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنى تارىم نېفتلىكىنىڭ نېفتى شەرققە توشۇلۇشقا باشلىدى. تۇنجى نېفت پويىزى كوزلىدىن لەنجۇ نېفت خىمىيە سانائىتى زاۋۇتىنىڭ نېفت ئايرىش زاۋۇتىغا قاتنىدى. ئۇرۇمچى تۆمۈرىول ئىدارىسى يىل ئاخىرىغىچە جەمئىي 9751 ۋاگون نېفت قاچىلاپ، 489 مىڭ 900 تونا نېفتنى ماڭدۇردى.

مۇن خۇڭچۈەن

ئاستاندىن شونا بۇلاققىچە ئۇلاقسىز رېلىسلىق يول ياسالدى

1991 - يىل 10 - ئايدا ئۇرۇمچى تۆمۈرىول ئىدارىسى لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈرىولىنىڭ ئاستاندىن

شونا بۇلاققىچە بولغان ئارىلىقىدا تۇنجى قېتىم 12.85 كىلومېتر ئۇلاقسىز رېلىسلىق يولنى ياساپ پۈتكۈزدى.

ئۇلاقسىز رېلىسلىق يول ئەسلىدە ياتقۇزۇلغان 25 مېترلىق پولات رېلىسنىڭ ئورنىغا كەپشەرلەش ئارقىلىق ئۇزۇنلۇقى 1000 مېتر ۋە 1500 مېترغا يەتكۈزۈلگەن. پولات رېلىس ياتقۇزۇلغان يولدىن ئىبارەت. بۇنداق يولدا پولات رېلىسلار ئۇلانغان يەردىكى يوچۇق ۋە پاراۋۇز - ۋاگونلار رېلىس ئۇلانغان يەردىن ئۆتكەندە پەيدا بولىدىغان قاتتىق سىلكىنىش ۋە تاراقلىغان ئاۋاز ئاز بولىدۇ - دە، يولۇچىلار ۋاگوندا ئولتۇرغاندا تېخىمۇ راھەت ۋە ھۇزۇر ھېس قىلىدۇ، پاراۋۇز - ۋاگونلارنىڭ ئىشلىتىلىش مۇددىتى ئۇزىرىدۇ، تۆمۈريول كېسەللىكىنىڭ زىيىنى ئازىيىدۇ.

بېيجىڭ، شاڭخەي، جېڭجۇ، گۇاڭجۇ تۆمۈريول ئىدارىلىرى قاتارلىق ئىدارىلەرنىڭ ئەڭ ئۇزۇن ئۇلاقسىز رېلىسلىق يوللىرى تۇتىشىپ 1000 كىلومېتردىن ئېشىپ كەتتى. ئۇرۇمچى تۆمۈريول ئىدارىسىگە قاراشلىق تۆمۈريول لىنىيىلىرى غەربىي شىمالدىكى قاتتىق سوغۇق بولىدىغان چېگرا رايونغا جايلاشقان، تۆمۈريول مىنىستىرلىكىنىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە، رېلىسنىڭ تېمپېراتۇرا پەرقى 90℃تىن يۇقىرى بولغان جايلاردا بۇنداق ئۇلاقسىز رېلىسلىق يولنى ياساش مەنئى قىلىناتتى. ئۇرۇمچى تۆمۈريول ئىدارىسى 1986 - يىل 11 - ئايدا رېلىسنىڭ تېمپېراتۇرا پەرقى 95.6℃ بولغان «قىزىلنۇر» ۋوگزالىنىڭ شەرقىگە سىناق تەرىقىسىدە ئىككى كىلومېتر ئۇلاقسىز رېلىس ياتقۇزدى، ئىشلىتىش ئارقىلىق ئۇنىڭ ئۇنۇمىنىڭ ياخشى بولغانلىقى ئىسپاتلانغاندىن كېيىن، 1989 - يىلى يەنە رېلىسنىڭ تېمپېراتۇرا پەرقى 105.9℃قا يېتىدىغان سەيۋوپۇ ۋوگزالىنىڭ شەرقىگە ئۈچ كىلومېتر ئۇلاقسىز رېلىس ياتقۇزدى ۋە يەنىمۇ ئىلگىرىلىگەن ھالدا تەجرىبە توپلاپ، ئاندىن لىنىيىسى ئۇزۇنراق بولغان، ئاستانىدىن شونا بۇلاققىچە بولغان ئارىلىققا ئۇلاقسىز رېلىس ياتقۇزدى.

يى جاۋفاڭ

ئۇلانبايدىن جىجىسوزىغىچە بولغان قوش لىنىيە ۋە ئېلېكتر مەركەزلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشى

1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 25 - كۈنى سائەت 17 دىن 59 مىنۇت ئۆتكەندە، ئۇرۇمچى تۆمۈر يول ئىدارىسىنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلاندىكى لىنىيە ئۆزگەرتىش بويىچە نۇقتىلىق قۇرۇلۇشى — لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈريولىنىڭ ئۇلانبايدىن جىجىسوزىغىچە بولغان قوش لىنىيە ۋە ئېلېكتر مەركەزلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشى رەسمىي ئىشلىتىلىشكە باشلىدى.

ئۇلانبايدىن جىجىسوزىغىچە بولغان، 8.376 كىلومېتر كېلىدىغان رايون ئارىلىقىدىكى يولنىڭ ھەممىسى ئۇزۇنغا سوزۇلغان يانتۇ يول بولۇپ، بۇ يولدا ۋاگونلارنى ئىككى پاراۋوزنىڭ سۆرىشىگە توغرا كېلەتتى، ترانسپورت ئىقتىدارى چەكلىمىگە ئۇچرايتتى.

1990 - يىل 9 - ئاينىڭ 4 - كۈنى رەسمىي ئىش باشلانغان بۇ قۇرۇلۇشنى ياساشنى ئۇرۇمچى تۆمۈريول ئىدارىسى قۇرۇلۇش باشقارمىسىنىڭ 2 -، 3 - ئۇچاستىكىلىرى ۋە ئۇرۇمچى ئېلېكتر قۇرۇلۇش ئوچاستىكىسى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىنىڭ بىناكارلىق - قۇرۇلۇش 1 - شىسى قاتارلىق ئورۇنلار ئۈستىگە ئالدى. قۇرۇلۇشقا، جەمئىي 14 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. جەمئىي 215 مىڭ كۇب مېتردىن كۆپرەك توپا - تاش قېزىلدى، 106.72 مېتر ئۇزۇنلۇقتا 11 ئۆستەڭ سۈڭگۈچى، ئالتە كۆزلۈك، 16 مېترلىق بىر چوڭ كۆۋرۈك (ئۇلانباي چوڭ كۆۋرۈكى)، بىر كۆزلۈك، 16 مېترلىق بىر تۆمۈريول - تاشيول ئۆتۈشمە كۆۋرۈكى، بىر كۆزلۈك، ئالتە مېترلىق بىر تاشيول ئۆتۈشمە كۆۋرۈكى ياسالدى.

ئۇلانبايدىن جىجىسوزىغىچە بولغان قوش لىنىيە ۋە ئېلېكتر مەركەزلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشى — ئۇرۇمچى تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ ترانسپورت تۈگۈنىنى ئۆزگەرتىشنىڭ 1-قەدىمى. بۇ قوش لىنىيە پۈتۈپ ئىشلىتىلگەندىن كېيىن، ھەر كۈنى ئالتە جۈپ پويىزنى ئارتۇق قاتناتقىلى، 20 مىڭ توننا مالنى ئارتۇق توشۇغىلى بولىدۇ.

لى شياۋۋېن

قۇمۇلدىن لېيۇيۈەنگىچە بولغان يولدا قوش لىنىيە كىرگۈزۈش، ئاپتوماتىك ئېتىلىش، يۆتكەشنى مەركەزلەشتۈرۈش سىناق تەرىقىسىدە قوللىنىلدى

1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 23 - كۈنى ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ مىكرو دولقۇنلۇق ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق تىزگىنلىنىدىغان يەككە لىنىيىلىك ئۇچاستكىغا قوش لىنىيە كىرگۈزۈش، ئاپتوماتىك ئېتىلىش، پويىز ئورۇنلاشتۇرۇشنى مەركەزلەشتۈرۈشتىن شەكىللەنگەن بىر يۈرۈش سىستېما قۇرۇلۇشى لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈريولىنىڭ لېيۇيۈەندىن قۇمۇلغىچە بولغان ئارىلىقىدا ئىشلىتىلىشكە باشلىدى.

ئېلېكتر مەركەزلەشتۈرۈش، قوش لىنىيە كىرگۈزۈش، يەككە لىنىيىنى ئاپتوماتىك ئېتىش، پويىز ئورۇنلاشتۇرۇشنى مەركەزلەشتۈرۈشتىن شەكىللەنگەن بۇ سىستېما قۇرۇلۇشى — ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلانىدىكى نۆقتىلىق قۇرۇلۇشى. ئۇ خىزمەتچى خادىملارنىڭ ئۆيدىن چىقمايلا، قۇمۇلدىن لېيۇيۈەنگىچە بولغان 289 كىلومېتر تۆمۈريولىدىكى 25 ژوگزالنىڭ ئاچال ئايرىش، سىگنال بېرىش، پروگراممىا ساقلاش، ۋەقە يۈز بەرگەن ئورۇندا ئىز قوغلاش قاتارلىق ئىش ئەرتىپلىرىنى تىزگىنلىشىگە ئىمكانىيەت يارىتىپ بېرىدۇ؛ پويىز ئورۇنلاشتۇرغۇچى خادىملارنىڭ ئۆزلىرىگە تەۋە ئۇچاستكىدىكى پويىزلارنىڭ قاتناش ھالىتىنى ئېكراندىن ئېنىق كۆرۈپ تۇرالايدۇ، پويىزلارنىڭ قاتناش سخېمىسىنى تەڭشەپ، ئەگەر ياخشى ھالەتكە كەلتۈرەلەيدۇ ھەمدە خادىملاردىن 186 نەپەرنى ئازايتقىلى بولىدۇ. 1991 - يىل 9 - ئايدا ئىشلىتىلگەن مەركەزلەشتۈرۈپ ئورۇنلاشتۇرۇش، مەركەزلەشتۈرۈپ ماڭدۇرۇش دوكلاتسىدىكى ستانسىتسكىدا تەكشۈرۈپ بېكىتىلىشچە، يۇقىرىنىڭ ئوتتۇرىچە يۈرۈش مۇرئىتى ئەسلىدىكى 27.4 كىلومېتر/سائەتتىن ئېشىپ، 31.4 كىلومېتر/سائەتكە يەتكەن. پويىز ئۇچۇشتۇرۇش ئىقتىدارى ئاشقانلىقتىن، 1991 - يىلى ئىدارە بويىچە پويىزلارنىڭ دەل ۋاقتىدا قاتناش نىسبىتى مەملىكەتنىڭ تۆمۈريول سىستېمىسى بويىچە 1 - بولدى؛ بۇ ئۇچاستكىدا ئېغىر يۈك ېسىلغان پويىزلارنىڭ ئەڭ زور يۈك ئوبوروت زىچلىقى 1985 - يىلدىكى 6 مىليون 943 مىڭ تونىدىن كۆپەيىپ، 1991 - يىلدىكى 11 مىليون 132 مىڭ تونىغا يەتتى.

بۇ ئۇچاستكىنىڭ پويىز ئۇچۇشتۇرۇش ئىقتىدارى ئاشقانلىقتىن، 1991 - يىلى لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈريولىنىڭ ئومۇمىي گەۋدىسىدە چېگرىدىن چىقىدىغان يۈك پويىزىدىن بىر جۈپى كۆپەيتىلدى (ئەسلىدىكى 25 جۈپتىن 26 جۈپكە كۆپەيدى). سۇلىخېدا 1991 - يىلى قوبۇل قىلىنىپ توشۇلغان يۈك مىقدارى 1990 - يىلدىكىدىن 1 مىليون 230 مىڭ تونىا كۆپەيدى، ئوبوروت مىقدارى 880 مىليون تونىا/كىلومېتر ئاشتى؛ ماڭدۇرۇلغان يۈك مىقدارى 665 مىڭ تونىا كۆپەيدى، ئوبوروت مىقدارى 475 مىليون تونىا/كىلومېتر ئاشتى؛ تىرانسپورتنىڭ ھېسابلاپ ئايرىلغان كىرىمى 59 مىليون 485 مىڭ يۈەن كۆپەيدى.

بۇقۇرۇلۇشنى تۆمۈريول مىنىستىرلىكى خەۋەر-ئالاقە سىگنالى باش شىركىتىنىڭ سىگنال تەتقىقات-لايىھىلەش ئورنى، تېلېفون خەۋەر-ئالاقە سىگنالى شىركىتى، شاڭخەي كاسكې شىركىتى ۋە ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسىگە قاراشلىق قۇمۇل شۆبە ئىدارىسى ھەم ئېلېكتر قۇرۇلۇشى ئۇچاستكىسى بىرلىكتە ئۈستىگە ئالغان. ماشىنا - ئوسكۇنىلەرنىڭ ھەممىسى ئامېرىكىدىن كىرگۈزۈلگەن، يۇمشاق دېتال سىستېمىسى ئېلىمىزدىكى پەن تەتقىقات خادىملىرىنىڭ ياخشىلىشى ۋە راۋاجلاندۇرۇشى ئارقىلىق ھازىرقى خەلقئارادىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكۈزۈلگەن. قۇرۇلۇشقا جەمئىي 120 مىليون 200 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، ئۆلچەش - لايىھىلەشتىن تارتىپ، قۇراشتۇرۇش، سىناق قىلىش تاماملانغىچە جەمئىي ئۈچ يىل ۋاقىت كەتتى.

لى شياۋژېن

بېيجىڭ - ئۈرۈمچى ئالاھىدە تېز يولۇچىلار پويىزى يەنە بىر قېتىم «قىزىلبايراقدار پويىز» دەپ نام ئالدى

1991 - يىلى مەملىكىتىمىزنىڭ تۆمۈر

يوللىرىدىن بېيجىڭ، شاڭخەيگە كىرىدىغان يولۇچىلار پويىزلىرى مۇسابىقىسىدە، ئۇرۇمچى يولۇچى توشۇش ئۇچاستكىسىنىڭ بېيجىڭ - ئۇرۇمچى 70/69 - قېتىملىق ئالاھىدە تېز يولۇچى پويىزى 7 - قېتىم 1 - بولۇپ، «قىزىلبايراقدار پويىز» دەپ نام ئالدى ۋە تۆمۈريول مىنىستىرلىكىنىڭ مۇكاپاتلىشىغا ئېرىشتى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بېيجىڭ پويىز ئەترىتىگە لەۋھە تەقدىم قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى لەۋھە ۋە پائالىيەت خىراجىتى تەقدىم قىلدى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى بېيجىڭ پويىز ئەترىتى ئىتتىپاق باش ياچېيكىسىغا «ياش زەربىدارلار» دەپ شەرەپلىك نام بەردى.

بېيجىڭ پويىز ئەترىتى 1990 - يىلى تۆمۈريول ئىستىلىغا ئېغىر دەرىجىدە خىلاپ بولغان ۋەقە سادىر قىلغانلىقى ئۈچۈن، تۆمۈريول مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن سېرىق تاختا ئېسىپ ئاگاھلاندۇرۇلغانىدى. 1991 - يىلى بېيجىڭ پويىز ئەترىتى ساۋاقلارنى قوبۇل قىلىپ، خىزمىتىنى ياخشىلاپ، يولۇچىلارغا 13 مىڭ 467 قېتىم ياخشى ئىش قىلىپ بەردى، ياخشىلىققا رەھمەت ئېيتىش يۈزىسىدىن بېرىلگەن 2300 يۈەن پۇلنى رەت قىلدى، 34 مىڭ 850 يۈەنلىك نەرسىنى تېپىۋېلىپ تەشكىلگە تاپشۇردى، يولۇچىلارنىڭ قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن 846 يۈەن ياردەم قىلدى. ئۇلارنى يولۇچىلار 215 مىڭ 25 قېتىم تەقدىرلىدى، ئۇلارنى تەقدىرلەپ 58 پارچە خەت ئەۋەتتى. گېزىت، رادىئولار ئۇلارنى 70 قېتىم خەۋەر قىلدى. 1991 - يىل 6 - ئايدا تۆمۈريول مىنىستىرلىكى سېرىق تاختا ئېسىپ ئاگاھلاندۇرۇشنى بىكار قىلدى، بۇ ئەترەت شۇ يىلدىكى سېلىشتۇرۇپ باھالاشتا يەنە «قىزىل بايراقدار پويىز» دەپ نام ئالدى. بېيجىڭ پويىز ئەترىتىنىڭ 3 - گۇرۇپپىسى پۈتۈن تۆمۈريول-بويىچە يول ئىستىلى قۇرۇلۇشىدىكى ئون چوڭ ئۇلگىنىڭ بىرى قىلىپ تىكلەندى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئۇلارغا «مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ ئۇلگىسى» دەپ نام بەردى.

جۇ رېنچۇ

ئۇرۇمچى ۋوگزالى «مەدەنىيەتلىك ۋوگزال» دەپ نام ئالدى

1991 - يىلى مەملىكەتتىكى چوڭراق ۋوگزاللارنىڭ يولۇچى توشۇش خىزمىتى بويىچە ئېلىپ بېرىلغان مۇسابىقە - باھالاشتا ئۇرۇمچى ۋوگزالى «مەدەنىيەتلىك ۋوگزال» دەپ نام ئالدى.

ئۇرۇمچى ۋوگزالى — ئۇرۇمچىنىڭ تۆمۈريول تۈگۈنىدىكى ئاساسلىق يولۇچى توشۇش ۋوگزالى. ۋوگزال بويىچە ئون مىللەتتىن تەركىب تاپقان 1058 ئىشچى - خىزمەتچى بار، ئۇلار بېيجىڭ، شاڭخەي، جېڭجۇ، شىئەن، چېڭدۇ، لەنجۇ، يۈمېن، كورلا، كۈيتۈڭغا قاتنايدىغان توققۇز يولۇچى پويىزىنىڭ يولۇچى ۋە يۈك - تاق توشۇش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان. ئۇلار 1991 - يىلى 1 مىليون 944 مىڭ 412 نەپەر يولۇچى توشىدى، بۇ، ئۇرۇمچى تۆمۈريول ئىدارىسى بويىچە توشۇلغان يولۇچى مىقدارىنىڭ 60 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ 126 مىڭ 166 پارچە يۈك - تاقنى بىر تەرەپ قىلدى؛ يىللىق يولۇچى توشۇش كىرىمىنى 135 مىليون يۈەنگە يەتكۈزدى، بۇ، ئىدارە بويىچە يولۇچى توشۇش كىرىمىنىڭ 87 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. بۇ ۋوگزال بىر يىلدىن بۇيان 1786 يولۇچى (قېتىم)غا نۇقتىلىق ئېتىبار بەردى، 834 قېتىم ياخشى ئىش قىلىپ بەردى. يولۇچىلارنىڭ 116 قېتىم تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى، 48 پارچە تەقدىرلەش خېتى تاپشۇرۇۋالدى، گېزىت - ژۇرنال، رادىئو ئىستانسىسىدا 23 قېتىم تەقدىرلەندى، 20 لەۋھە ئالدى.

جۇ رېنچۇ

جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈريول ۋاقىتلىق باشقارمىسى ئىشلەپچىقىرىشنى 3080 كۈن بىخەتەر داۋاملاشتۇردى

1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 13 - كۈنى سائەت 18 گىچە، ئۇرۇمچى تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈريول ۋاقىتلىق باشقارمىسى 3080 كۈن بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشنى ئىشقا ئاشۇرۇپ، ئۇرۇمچى تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ شۆبە ئىدارە دەرىجىلىك

ئورۇنلىرى بويىچە بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشتا ئالاھ ياخشى نەتىجە يارالتتى.

لى شياۋژېن

ئۇرۇمچى تۆمۈريول ئىدارىسى مەدەنىيەتلىك لىنىيە قۇردى

ئۇرۇمچى تۆمۈريول ئىدارىسىگە قاراشلىق جايلارنىڭ تولىسى چۆل، بورانلىق يەر، ئېگىز - سوغۇق تاغلىق رايون بولۇپ، تەبىئىي شارائىتى ئىنتايىن جاپالىق. يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان، تۆمۈريول ئىدارىسى، شۆبە ئىدارىلەر، ژوگزال - ئۇچاستكىلار بىرلىكتە تىرىشىپ، 2000 كىلومېتردىن ئارتۇق ترانسپورت لىنىيىسىدە مەملىكىتىمىزنىڭ تۆمۈريول سىستېمىسىغا تونۇلغان مەدەنىيەتلىك لىنىيىنى قۇرۇپ چىقىپ، جاپالىق رايوندىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مەدەنىي تۇرمۇشىنى بېيىتتى، ئىشچى - خىزمەتچىلەر قوشۇنىنى مۇقىملاشتۇردى، بىخەتەر ئوشۇش - ئىشلەپچىقىرىشنى ئىلگىرى سۈردى.

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئىدارە بويىچە شەرقتە سۇلىخېدىن غەربتە ئالاتاۋ ئېغىزىغىچە، جەنۇبتا كورلىغچە بولغان لىنىيىلەردە مەدەنىيەتلىك لىنىيە قۇرۇلۇشى دەسلەپكى كۆلەمگە ئىگە بولدى. مەدەنىيەت مۇئەسسەسلىرى قۇرۇلۇشىغا 24 مىليون 90 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، يەر ئۈستى سۇنئىي ھەمرا پونكىتىدىن 98ى قۇرۇلدى، 1200دىن كۆپرەك تېلېۋىزور، 560 تىن كۆپرەك رادىئولۇق ئۇنئالغۇ، 30 دىن كۆپرەك سىنئالغۇ - سىنقويغۇ، 12 مىڭ 300 دىن ئارتۇق مەدەنىيەت پائالىيىتى بۇيۇمى سەپلەپ بېرىلدى؛ 282 مەدەنىيەت پائالىيەت ئېلىپ بېرىلدىغان كۆلىمى 9619 كۆادرات مېترغا يېتىدۇ؛ 190 مىڭدىن ئارتۇق كىتاب سېتىۋېلىندى، 3800 نۇسخىدىن ئارتۇق گېزىت - ژۇرنالغا مۇشتېرى بولۇندى؛ ئۆي سىرتىدىكى پائالىيەت مەيدانىدىن 134ى ياسالدى؛ ھەر خىل كىتاب ئوقۇش گۇرۇپپىسى ۋە ھەۋەسكارلار گۇرۇپپىتىسى كۆپەيتىپ 1125كە يەتتى؛ تۆت يېپىق يوللۇق تېلېۋىزىيە سىستېمىسى قۇرۇلدى؛ مەدەنىيەت ساريىي كۆلۈبى ئىلگىرىكى ئىككىدىن ئونغا كۆپەيدى؛ ئالتە باياۋان باغچىسى ياسالدى. مەدەنىيەت لىنىيىسىدىكى تۆمۈريول بويلىرىدىكى 3 - دەرىجىلىكتىن تۆۋەن 171 ژوگزال رايونىنى، 46 مىڭدىن كۆپرەك ئىشچى - خىزمەتچىنى، 24 مىڭدىن كۆپرەك ئائىلە ئاۋاھىتلىرىنى بەھرىمەن قىلدى.

1991 - يىل 9 - ئايدا مەملىكەتلىك تۆمۈريول مەدەنىيەت لىنىيىسى قۇرۇلۇشى بويىچە ئىش ئورنى يېغىنى ئۇرۇمچى تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ قۇمۇل شۆبە ئىدارىسىدە ئۆتكۈزۈلدى. ئۇرۇمچى تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ مەدەنىيەت لىنىيىسى قۇرۇلۇشىنى تونۇغان ئۇمۇلى مەملىكەتتىكى باشقا 11 تۆمۈريول ئىدارىسىگە كېڭەيتىلدى.

شيا باۋمىن

☆ ☆ ☆

جۇڭگو - سوۋېت تۆمۈريولىدىكى ئالاتاۋ ئېغىزىدىن «دروژبا» ژوگزالغىچە بولغان ئارىلىقتا ۋاقىتلىق يۈك توشۇش باشلاندى

1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 20 - كۈنى جۇڭگونىڭ ئالاتاۋ ئېغىزىدىن سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ «دروژبا» ژوگزالغىچە بولغان چېگرا تۆمۈريولىدا ۋاقىتلىق يۈك توشۇش باشلاندى.

شۇ كۈنى بېيجىڭ يازلىق ۋاقتى سائەت 12 دىن 00 مىنۇت ئۆتكەندە، جۇڭگو - سوۋېت ئىككى تەرەپ ئايرىم - ئايرىم ھالدا ئالاتاۋ ئېغىزى ژوگزالى ۋە «دروژبا» ژوگزالىدا تەبرىكلەش مۇراسىمى ئۆتكۈزدى. سائەت 14 تىن 00 مىنۇت ئۆتكەندە، جۇڭگو تەرەپنىڭ قۇمشېكەر، رادىئولۇق ئونئالغۇ بېسىلغان يۈك پويىزى بىلەن سوۋېت تەرەپنىڭ يۇمىلاقلانغان رۇدا بېسىلغان يۈك پويىزى ئىككى دۆلەتنىڭ تۆمۈريولى ۋاقىتلىق تۇتاشتۇرۇلغان يەردىن تەڭلا گۈدۈك چېلىپ ئۆتتى.

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە بۇ يولدىن جەمئىي 132 مىڭ تونىنا خېمىيىۋى ئوغۇت، 24 مىڭ تونىنا يۇمىلاقلانغان رۇدا كىرگۈزۈلدى، قۇمشېكەر، ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرى قاتارلىق 7000 تونىنا يۈك چىقىرىلدى.

لى يۈنچىڭ

ئالاتاۋ ئېغىزى ۋوگزالىنىڭ 2 - نومۇرلۇق ئالماشتۇرۇپ قاچىلاش ئامبىرى پۈتتى

1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 30 - كۈنى ئاسىيا بويىچە تۆمۈريول ئېغىزىدىكى ئەڭ چوڭ ئالماشتۇرۇپ يۈك قاچىلاش ئامبىرى — ئالاتاۋ ئېغىزى ۋوگزالىنىڭ 2 - نومۇرلۇق ئالماشتۇرۇپ قاچىلاش ئامبىرى پۈتۈپ، تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى ۋە رەسمىي ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلدى.

بۇ ئالماشتۇرۇپ قاچىلاش ئامبىرىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 216 مېتر، كەڭلىكى 30 مېتر، ئومۇمىي قۇرۇلۇش كۆلىمى 6662.59 كۋادرات مېتر. ئامبار ئىچىدە رېلىس ئارىلىقى خەلقئارالىق ئۆلچەمگە يەتكەن ۋە رېلىس ئارىلىقى كەڭ قالدۇرۇلغان تۆمۈريوللار ياسالغان بولۇپ، بىر قېتىمدا 32 ۋاگون توختىيالايدۇ، ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنىدىغان ماددىي ئەشيالارنى كېچە - كۈندۈز توختىماي ئالماشتۇرۇپ قاچىلىغىلى بولىدۇ.

شى مىڭشەن

لى يۈنچاڭ

«شەرق تېز پويىزى» 2 - ئاسىيا - ياۋروپا قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكى ئارقىلىق ئېلىمىزگە كىردى ۋە ئېلىمىزدىن چىقتى

1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 4 - كۈنى جۇڭگونىڭ «خۇاياۇن» سايامەت ئىدارىسى بىلەن ئەنگلىيىنىڭ سايامەتچىلىكنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغان ياۋروپانىڭ «شەرق تېز پويىزى» دىكى 100 نەپەر چەت ئەللىك سايامەتچى بىلەن جۇڭگونىڭ «شەرق تېز پويىزى» دىكى 100 نەپەر چەت ئەللىك سايامەتچى ئېلىمىزنىڭ ئەڭ غەربىدىكى ۋوگزال — شىنجاڭ ئالاتاۋ ئېغىزى ۋوگزالىدا پويىزدىن پويىزغا ئالمىشىپ سايامىتىنى داۋاملاشتۇردى. شۇنىڭدىن باشلاپ، «شەرق تېز پويىزى» ئاسىيا - ياۋروپا قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكى ئارقىلىق كېلىپ كېتىدىغان بولدى.

خەلقئارالىق ھەشەمەتلىك سايامەت پويىزى — «شەرق تېز پويىزى» ھەر يىلى 9، 10 - ئايلاردا ئەنگلىيىنىڭ لوندون شەھىرىدىن يولغا چىقىپ، ئېلىمىزنىڭ شىنجاڭ شەھىرىدە توختايدۇ.

ئىلگىرى 2 - ئاسىيا - ياۋروپا قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكى پۈتمىگەنلىكتىن، سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ قازاقستان جۇمھۇرىيىتىدىن ئېلىمىزنىڭ شىنجاڭ رايونىغىچە بولغان ئارىلىقتىكى مۇساپىنى ئاپتوموبىل بىلەن بېسىشقا توغرا كەلگەنىدى.

لى يۈنچاڭ

جۇڭگو - سوۋېت چېگرا تۆمۈريولى تىرانسپورتى توغرىسىدا سۆھبەت ئۆتكۈزۈلدى

1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 7 - كۈنىدىن 14 - كۈنىگىچە جۇڭگو ئۇرۇمچى تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ تۆمۈريول تىرانسپورت ۋەكىللەر تۈركىمىدىكى 11 كىشى تەكلىپكە بىنائەن سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئالمۇتا شەھىرىنى زىيارەت قىلدى. سوۋېت ئىتتىپاقى ئالمۇتا تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ تۆمۈريول تىرانسپورتى ۋەكىللەر تۈركىمى بىلەن ئالاتاۋ ئېغىزى ۋوگزالى (جۇڭگو) - «دروژبا» ۋوگزالى (سوۋېت ئىتتىپاقى) ئارىلىقىدىكى چېگرا تۆمۈريولىدا ۋاقىتلىق يۈك توشۇش توغرىسىدا 2 - قېتىملىق سۆھبەت ئۆتكۈزدى. ئىككى تەرەپنىڭ ۋەكىللەر تۈركىمى ۋاقىتلىق يۈك توشۇش مەزگىلىدە توشۇلىدىغان مال-لارنىڭ نامى، سانى، توشۇش چارىسى قاتارلىق مەسىلىلەردە كېلىشىم ھاسىل قىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، جۇڭگو شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تاشقى ئىشلار ئىشخانىسى بىلەن سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقستان جۇمھۇرىيىتى دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىنىڭ خىزمەت گۇرۇپپىسىمۇ سۆھبەت ئۆتكۈزدى. ھەمدە جۇڭگو - سوۋېت تۆمۈريولىدا ۋاقىتلىق يۈك توشۇش مەزگىلىدە تۆمۈريول خىزمەتچىلىرى، مال-لارنىڭ چېگرىدىن ئۆتۈش مەسىلىسى توغرىسىدا بىردەك پىكىرگە كەلدى ۋە سۆھبەت خاتىرىسى ئىمزالىندى.

1991 - يىل 5 - ئاينىڭ 31 - كۈنىدىن 6 - ئاينىڭ 1 - كۈنىگىچە ۋە 7 - ئاينىڭ 18 - كۈنى جۇڭگو ئۇرۇمچى تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ تۆمۈريول تىرانسپورتى ۋەكىللەر تۈركىمى بىلەن سوۋېت ئىتتىپاقى ئالمۇتا تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ تۆمۈريول تىرانسپورتى ۋەكىللەر تۈركىمى جۇڭگونىڭ ئالاتاۋ ئېغىزى ۋوگزالىدا، سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ «دروژبا»

ۋوگزالىدا ئىككى قېتىم ئۇچراشتى. ئىككى تەرەپ ئالاتاۋ ئېغىزىدىن «درۇژبا» ۋوگزالىغىچە بولغان چېگرا تۆمۈريولىدا ۋاقىتلىق يۈك توشۇشنىڭ باشلىنىش مۇراسىمىنى ئۆتكۈزۈش، ئۆزئارا ھېساب - كىتاب قىلىش ئۇسۇلى قاتارلىق مەسىلىلەر توغرىسىدا بىردەك پىكىرگە كەلدى. جۇڭگو تەرەپ ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ باشلىقى، ئۇرۇمچى تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ باشلىقى ۋۇ چاڭيۈەن بىلەن سوۋېت تەرەپ ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ باشلىقى، ئالمۇتا تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ مۇۋەققەت باشلىقى گورۇبچىنكو ئۇچرىشىش خاتىرىسىگە ئىمزا قويدى.

لى يۈنچىڭ

تاشيول

تاشيول قاتناش - ترانسپورتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

تاشيول قۇرۇلۇشى ۋە تاشيول ئاسراش ئەھۋالى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ تاشيول تارماقلىرى ئاساسلىق «+» قۇرۇلمىلىق غول تاشيوللارنى ئۆزگەرتىپ ياساش قۇرۇلۇشى ۋە 7 - بەش يىللىق پىلاندىن 8 - بەش يىللىق پىلانغا ھالقىپ داۋاملىق ياسىلىدىغان قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى نۇقتىلىق ئورۇنلاشتۇردى. بىر يىل ئىچىدە چوڭ ۋە ئوتتۇرا رېمونت قىلىنىدىغان قۇرۇلۇشلارغا 27 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 190.12 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يول ئۇلى، 100.18 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يول يۈزى، 322 سۇڭگۇچ، ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 885.75 مېتر كېلىدىغان 50 كۆۋرۈك ياسالدى. قاراشەھەر دەرياسى چوڭ كۆۋرۈكى، دۆلەت يولى «216» لىنىيىسىنىڭ قاراتۇڭكى — داخۇاڭشەن قىسمى، دۆلەت يولى «314» لىنىيىسىنىڭ ساردۆڭ - ئىگەر كۆۋرۈك قىسمى قاتارلىق نۇقتىلىق تاشيول قۇرۇلۇشلىرى بويىچە يىللىق پىلان ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى، ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيە، يېزا تاشيوللىرى قۇرۇلۇشىدا يىللىق پىلان ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى. بىر يىلدا 501 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى ئاسفالت يول يېڭىدىن ياسالدى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە ماشىنا قاتنايدىغان يولنىڭ ئۇزۇنلۇقى 28 مىڭ كىلومېترغا يەتتى. تاشيول ئاسراش تارماقلىرى «تاشيوللارنى ئاسراش ۋە باشقۇرۇش مەسئۇلىيەت نامىسى»نى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۇرۇپ، مەسئۇلىيەت، ھوقۇق، پايدىنى ھەر بىر ئادەمگە ئەمەلىيلەشتۇردى. ئاپتونوم رايوندىكى تاشيوللارنى ئاسراش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان 528 يول ئاسرىغۇچىلار بەنىدىكى 20 مىڭدىن كۆپرەك ھەر مىللەت يول ئاسراش ئىشچى - خىزمەتچىسى سۇ بۇزۇۋەتكەن يوللارنى ۋاقتىدا ئەسلىگە كەلتۈرۈپ، تاشيول قاتنىشىنىڭ راۋان بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلدى. بىر يىلدا 25 مىڭ 697 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا تاشيول ئاسرالدى، 14 مىڭ 202 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يول تەكشۈرۈپ سىنالدى. ئەمەلىي ئەھۋالغا قاراپ باھالاش ئارقىلىق، 675 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يول ئەلا دەرىجىلىك، 4971 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يول ياخشى دەرىجىلىك، 5849 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يول 2 - دەرىجىلىك يول قىلىپ بېكىتىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ياخشى يوللارنىڭ نىسبىتى 39.8%كە يەتتى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە تاشيول بويلىرىدا 3150 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئورمان بەلبېغى يېتىشتۇرۇلدى.

ئاپتوموبىل ترانسپورتى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى تاشيول قاتناش تارماقلىرىنىڭ ترانسپورت كارخانىلىرى ترانسپورت مىقدارى جەھەتتە تارىختا ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە ياراتتى، جەمئىي 5 مىليون 820 مىڭ توننا يۈك توشىدى، يۈك ئوبوروت مىقدارى 1 مىليارد 933 مىليون توننا/كىلومېترغا يەتتى؛ يولۇچى توشۇش مىقدارى 5 مىليون 400 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 5 مىليارد 118 مىليون 800 مىڭ ئادەم/كىلومېترغا يەتتى. چېگرا ئېغىزى ترانسپورتىدا چېگرىدىن چىقىدىغان ۋە كىرىدىغان يولۇچىلاردىن 78 مىڭ ئادەم (قېتىم)، يۈك - تاقتىن 841 توننا توشۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە قاتناش - ترانسپورت كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 8 مىليارد 300 مىليون يۈەنگە يېتىپ،

1990 - يىلدىكىدىن 24.4% ئاشتى؛ بىر يىلدا 49 مىليون يۈەن پايدا ئېلىندى.

قاتناش سانائىتى قاتناش نازارىتىگە بىۋاسىتە قاراشلىق سانائەت كارخانىلىرىنىڭ 1991 - يىلدىكى سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 164 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 82.3% ئاشتى. شىنجاڭ 1 - ئاپتوموبىل زاۋۇتىنىڭ سېتىش سوممىسى 100 مىليون يۈەنلىك چوڭ ئۆتكەلدىن ئېشىپ كەتتى. شىنجاڭ ئاپتوبۇس زاۋۇتى باشقا زاۋۇت بىلەن بىرلەشكەندىن كېيىن، زىيان تارتىدىغان زاۋۇتتىن پايدا ئالىدىغان زاۋۇتقا ئۆزگىرىپ، بىر يىلدا 200 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك پايدا ئالدى. شىنجاڭ 2 - ترانسپورت شىركىتىنىڭ پرىتسېپ زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان «JT - 851» تىپلىق تۆت توننىلىق پرىتسېپ مىنىستىرلىك بويىچە «QG07» تىپلىق بەش توننىلىق پرىتسېپ ئاپتونوم رايون بويىچە ئەلا سۈپەتلىك داڭلىق مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى.

باشقىلار 1991 - يىلى شىنجاڭ تاشيول ئۆلچەش - لايىھىلەش ئورنى سەككىز تۈرلۈك ئۆلچەش - لايىھىلەش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىدى، بۇنىڭ تۆت تۈرى ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر لايىھە مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. يىل ئاخىرىغىچە قاتناش سىستېمىسى بويىچە تىزىمغا ئېلىنغان سۈپەت باشقۇرۇش گۇرۇپپىسى 235 كە يەتتى. يولغا مۇسبەت ئىئونلۇق ئېمۇنىسسىيىلەشتۈرۈلگەن ئاسفالت ياتقۇزۇش يېڭى تېخنىكىسى كېڭەيتىلدى ۋە قوللىنىلدى. شىنجاڭ قاتناش پەن تەتقىقات ئورنى 21 پەن تەتقىقات تۈرىنى ئورۇندىدى، بۇنىڭ ئىچىدە تۆت تۈرلۈك نەتىجە ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى ئۇيۇشتۇرغان باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ قاتناش سىستېمىسى ئىگىلىك، بىخەتەرلىك سۈپىتى، ئېنېرگىيە تېجەش - سەرپىياتنى ئازايتىش ۋە كارخانا باشقۇرۇش قاتارلىق جەھەتلەردە مىنىستىرلىك ئېلان قىلغان ئۆلچەمگە يەتتى. تەكشۈرۈپ باھالاشتا، تۆت ئورۇن ئاپتونوم رايون بويىچە «سۈپەت، تۈر، ئۇنۇم يىلى» جەھەتتىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ، 26 كارخانا (كوللېكتىپ) قاتناش سىستېمىسى بويىچە ئىلغار كارخانا (كوللېكتىپ) بولۇپ باھالاندى.

1991 - يىلى تاشيول ھەققى يىغقۇچى تارماقلار قاتناش مىنىستىرلىكى چۈشۈرگەن سېتىۋېلىنغان ماشىنىلاردىن قوشۇمچە ھەق ئېلىش ۋەزىپىسىنى 69%، ئاپتونوم رايون چۈشۈرگەن تاشيول ئاسراش ھەققى ئېلىش ۋەزىپىسىنى 18.36% ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

جاڭ پىڭ

نۇقتىلىق تاشيول قۇرۇلۇشلىرى

دۆلەت يولى «216» لىنىيىسىنىڭ بېيتۇن - داخۇاڭشەن قىسمىدىكى تاشيولنى ئۆزگەرتىپ ياساش قۇرۇلۇشىغا 1991 - يىلى 50 مىليون 56 مىڭ 700 يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇ، يىللىق پىلاننىڭ 100.1 پىرسەنتىگە تەڭ، بىر يىلدا 326 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يول ئۇلى، 35 كىچىك كۆۋرۈك، 542 سۇڭگۇچ ياسالدى؛ 121.8 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يولنىڭ يۈزىگە ئاسفالت ياتقۇزۇلدى.

دۆلەت يولى «312» لىنىيىسىنىڭ سانجى - قۇتۇبى ئارىلىقىدىكى 2 - دەرىجىلىك مەخسۇس ئاپتوموبىل تاشيولىغا 1991 - يىلى 13 مىليون 349 مىڭ 100 يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇ، يىللىق پىلاننىڭ 100.4 پىرسەنتىگە تەڭ. 348 مىڭ 430 كۇب مېتر توپا قېزىلدى. 245.7 كۋادرات كىلو-مېتر يول يۈزىنىڭ ئاستىنقى قاتلىمى، بىر كىچىك كۆۋرۈك، 54 سۇڭگۇچ ياسالدى.

يەنجىدىكى قاراشەھەر دەرياسىنىڭ چوڭ كۆۋرۈكىگە 1991 - يىلى 5 مىليون 158 مىڭ 600 يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇ، يىللىق پىلاننىڭ 103.2 پىرسەنتىگە تەڭ. 450.68 مېتر ئۇزۇنلۇقتىكى بىر چوڭ كۆۋرۈك، ئەلتە سۇڭگۇچ ياسالدى. يىل ئاخىرىدا كۆۋرۈكنىڭ ئاساسىي گەۋدىسى پۈتۈنلەي تۇتاشتۇرۇلۇپ بولدى.

دۆلەت يولى «312» لىنىيىسىنىڭ قۇمۇل - لياۋدۇن قىسمىدىكى تاشيولنى ئۆزگەرتىپ ياساش قۇرۇلۇشىغا 1991 - يىلى 18 مىليون 996 مىڭ 200 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 1 مىليون 57 مىڭ 170 كۇب مېتر توپا، 1793 كۇب مېتر تاش قېزىلدى، 37 كىچىك كۆۋرۈك، 143 سۇڭگۇچ ياسالدى.

دۆلەت يولى «314» لىنىيىسىدىكى ئايغىر بۇلاقتا يېڭىدىن ياسالغان قۇرۇلۇش جەنۇبىي ۋە شىمالىي شىنجاڭلارغا باردىغان غول لىنىيىلەردىكى قىيىن مەسىلىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن ياسالغان بولۇپ، ئۇنىڭغا 1991 - يىلى 19 مىليون 379 مىڭ 800 يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى. 280 مىڭ 720 كۇب مېتر توپا، 632 مىڭ 44 كۇب مېتر تاش قېزىلدى، ئىككى كىچىك كۆۋرۈك، 30 سۇئۆتكۈچ ياسالدى.

جۇڭگو - پاكىستان تاشيولىنىڭ دۆلەت ئىچىدىكى قىسمىنى داۋاملىق ياساش قۇرۇلۇشىدا 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 1362.22 كۆدرات كىلومېتر/46.16 كىلومېتر يولنىڭ ئاستىنقى قاتلىمى، 327.92 كۆۋادرات كىلومېتر/46.26 كىلومېتر يولنىڭ ئۈستۈنكى قاتلىمى پۈتتى، 13 مىڭ 159.92 مېتر يەر قوبۇرۇلدى، 18 سۇئۆتكۈچ ياسالدى.

بورتالا - ئالاتاۋ ئېغىزى تاشيولى قۇرۇلۇشىدا 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا 1 - قارارلىق يول ئۆلى قۇرۇلۇشى پۈتتى. 794 مىڭ 11 كۇب مېتر توپا، 7067 كۇب مېتر تاش قېزىلدى، 245 مىڭ 280 كۆۋادرات كىلومېتر يولنىڭ ئۈستۈنكى قاتلىمى ياسالدى. 1992 - يىلى ئاسفالت يانقۇزۇلىدۇ.

شىخەنزە - موسۇۋەن تاشيولىنى ئۆزگەرتىپ ياساش قۇرۇلۇشى، ئۇرۇمچى شەھىرىدىكى چېگرىدىن ئۆتىدىغان تاشيولنىڭ جەنۇبىي قىسمى قاتارلىق قۇرۇلۇشلاردا شۇ يىللىق ۋەزىپە ئورۇندالدى.

جاۋ دېگالىڭ

ناھىيە - يېزا تاشيوللىرىنىڭ قۇرۇلۇشى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ تاشيول قۇرۇلۇشىدا يەنىلا «خەلق باشقۇرۇش، ھۆكۈمەت ياردەم بېرىش، كۆپ تەرەپتىن مەبلەغ توپلاش» پرىنسىپى قوللىنىلدى. دۆلەت پىلانغا كىرگۈزۈپ 41 مىليون يۈەن قوشۇمچە ياردەم بەردى (بۇ، ئەمگەك پۇلىغا سۇندۇرۇلۇپ ھېسابلانغان 11 مىليون يۈەننى ئۆز ئىچىگە ئالمايدۇ)، جايلارنىڭ يۇرۇشلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشىنى ئۆز ئىچىگە ئالمايدۇ)، بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ، ئوتتۇرا رېمونت تۇرلىرىگە، يېڭىدىن ياسالغان، ئۆزگەرتىپ ياسالغان تۇرلەرگە ۋە قوشۇمچە

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە تاشيول ترانسپورتى تارماقلىرىنىڭ ئاساسلىق كۆرسەتكۈچلەرنى ئورۇنداش ئەھۋالى

تۈرى	بىرلىكى	1991 - يىل	1990 - يىلىدىكىدىن ئاشقىنى %
توشۇلغان يولۇچى	10 مىڭ ئادەم	5040	7.12
يولۇچى ئوبوروت مىقدارى	100 مىليون ئادەم/كىلومېتر	51.188	14.8
توشۇلغان يۈك	10 مىڭ توننا	582	13.9
يۈك ئوبوروت مىقدارى	100 مىليون توننا/كىلومېتر	19.33	13.4
يۈك ماشىنىلىرىنىڭ بېجىرىلىش نىسبىتى	%	82.1	1.1
يۈك ماشىنىسى (پرىتسېپنى ئۆز ئىچىگە ئالمىدۇ) نىڭ ماشىنا تونناسى بويىچە يىللىق توشۇش مىقدارى	توننا/كىلومېتر	37286	1.13
يۈك ماشىنىسى (پرىتسېپنى ئۆز ئىچىگە ئالمىدۇ) نىڭ يىللىق توشۇش مىقدارى	توننا/كىلومېتر	268626	7.4
يۈك ماشىنىلىرى ھەر 100 تونناغا/كىلومېترغا سەرپ قىلغان بېنزىن	لېتىر	6.6	— 1.5
يۈك ماشىنىلىرى ھەر 100 تونناغا/كىلومېترغا سەرپ قىلغان دىزېلىن	لېتىر	4.8	— 5.9

نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش تۈرلىرىگە ئىشلىتىلگەن مەبلەغ 28 مىليون 180 مىڭ يۈەن. بىر يىلدا 332 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا يول ئۇلى ياسالدى، 467 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يولنىڭ يۈزىگە شېغىل يېيىتىلدى، 501 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يولنىڭ يۈزىگە ئاسفالت ياتقۇزۇلدى. 838.46 مېتر ئۇزارتىلغان 16 كۆۋرۈك ياسالدى، يىللىق پىلان ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى. چاپچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسىدىكى 14 يېزا - بازار، مەيدان - فېرما يول يۈزىنى ئاسفالتلاشتۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇردى.

جاڭ پىڭ

تاشيول ترانسپورت كەسپىدىكى ناچار ئىستىللار تۈزىتىلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق قاتناش نازارىتى ناچار ئىستىللار گەۋدىلىكرەك ساقلانغان يولۇچى توشۇش بازارلىرىنى تەرتىپكە سېلىشنىڭ مۇھىم نۇقتىسى قىلدى، ئاساسىي قاتلامغا تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى ئەۋەتىپ، يولۇچى توشۇش بازارلىرىدا ساقلانغان مەسىلىلەرنى ئاساسىي جەھەتتىن ئېنىقلاپ چىققاندىن كېيىن، جامائەت خەۋپسىزلىكى، سودا - سانائەتنى باشقۇرۇش تارماقلىرى بىلەن بىرلىكتە «يوللاردا يولۇچى توشۇش بازارلىرىنى باشقۇرۇشنى يەنىۇ كۈچەيتىش توغرىسىدا بىر قانچە بەلگىلىمە»نى تۈزۈپ چىقتى؛ رايوندىن ھالقىغان بەزى لىنىيە ۋە قاتناش نۆۋەتلىرىنى تەرتىپكە سېلىش ئاساسىدا، شىمالىي شىنجاڭدا 33، جەنۇبىي شىنجاڭدا 25 بېكەتنى يولۇچى ئاپتوۋۇزى توختايدىغان بېكەت قىلىپ بەلگىلىدى ۋە بەلگىلەنگەن جايدا قونۇشنى يولغا قويدى؛ لىنىيە بەلگىسى تاختىسى ئېسىش، يول تەكشۈرۈشنى كېچە - كۈندۈز داۋاملاشتۇرۇشنى كۈچەيتىپ، بېلەت پۇلىغا خىيانەت قىلغان شوپۇر ۋە ئاپتوبۇس خادىملىرىغا ئېغىر جەرىمانە قويدى. ترانسپورتنى باشقۇرۇش تارماقلىرى يەنە يۈك توشۇش بازارلىرىنى ئېنىقلاپ، تەرتىپكە سالدى، گۇۋاھنامىسىز تىجارەت قىلغان، ھۆكۈمەتنىڭكىنى شەخس ھېسابىغا ئىشلەتكەن ماشىنىدىن 4283نى ئېنىقلاپ چىقىپ، 67 ماشىنىنىڭ تىجارەت سالاھىيىتىنى بىكار قىلدى. نازارەتچىلىك - تەكشۈرۈشنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايوننىڭ ھەر قايسى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلىرىدە نازارەتچىلىك - تەكشۈرۈش چوڭ ئەترەتلىرى قۇرۇلدى، نازارەتچىلىك - تەكشۈرۈش خادىمى 875 كە يەتتى. مەلۇماتقا قارىغاندا، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 200 مىڭ (قېتىم)دىن كۆپرەك نازارەتچىلىك - تەكشۈرۈش خادىمى ئىشقا سېلىنىپ، 7 مىليون 970 مىڭ ئاپتوموبىل (قېتىم) تەكشۈرۈلگەن، بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلغان 550 مىڭ ئاپتوموبىل (قېتىم)نىڭ خاتالىقى تۈزىتىلگەن، يوشۇرغان، كەم تاپشۇرغان ترانسپورت باشقۇرۇش ھەققى، يولۇچى توشۇشنىڭ قوشۇمچە ھەققىدىن 1 مىليون 620 مىڭ يۈەن پۇل تولۇقلاپ يېغىۋېلىنغان، شەخسىي ئېلىۋالغان كىرا پۇلى، بېلەت پۇلى تەكشۈرۈپ ئېنىقلىنىپ، كارخانىلارنىڭ 467 مىڭ يۈەنلىك ئىقتىسادىي زىيىنىنىڭ ئورنى تولدۇرۇۋېلىنغان.

لى چۈن

نېفىت توشۇش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقى بىلەن، ئاپتونوم رايوندىكى تاشيوللاردا نېفىت توشۇش 1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ قاتناش نازارىتىنىڭ بۇيرۇق خاراكتېرلىك ترانسپورت پىلانىغا كىرگۈزۈلۈپ، بىر تۇتاش باشقۇرۇلدى. ئاپتونوم رايوننىڭ نېفىت توشۇش پىلانىنى نېفىت باشقۇرۇش تارماقلىرى قاتناش نازارىتىنىڭ ترانسپورت ئىدارىسىگە ئايمۇ ئاي يوللاپ تۇردى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ترانسپورت باشقۇرۇش ئىدارىسى نېفىت تارماقلىرى يوللىغان پىلانغا ئاساسەن، توشۇش باھاسى مەسىلىسىنى مال باھاسى تارماقلىرى بىلەن بىرلىكتە ھەل قىلىپ، توشۇغۇچى ۋە توشۇتقۇچى تەرەپلەرنىڭ مەنپەئىتىنى قوغدىدى. جايلاردىكى ترانسپورت باشقۇرۇش تارماقلىرى يول تەكشۈرۈشنى كۈچەيتىپ، نېفىت توشۇشتا كۆرۈلگەن بەلگىلىمىگە، ئىنتىزامغا خىلاپ ئەھۋاللارنى قاتتىق بىر تەرەپ قىلدى.

پىلانلىق توشۇشنى بىر تۇتاش باشقۇرۇش يولغا قويۇلغاندىن بۇيان، ئاپتونوم رايوندىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ترانسپورت كارخانىلىرى جەمئىي

1560 ئاپتوموبىلنى نېفت توشۇشقا سالدى، ئۇلارنىڭ ئومۇمىي تونناژى 12 مىڭ 480 تونناغا يېتىدۇ. تاشيول تىرانسپورت تارماقلىرى يىل ئاخىرىغىچە سىرتقا جەمئىي 845 مىڭ تونىا نېفت توشۇدى.

لى چۈن

پىچاندىن يۇمبىن شەھىرىگە نۆۋەتچى يولۇچىلار ئاپتوبۇسى قاتنىدى

شىنجاڭ قاتناش نازارىتىنىڭ تىرانسپورت باشقۇرۇش ئىدارىسى بىلەن گەنسۇ قاتناش نازارىتى تىرانسپورت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق، شىنجاڭ تۇرپان ۋىلايىتىلىك تىرانسپورت شىركىتى بىلەن گەنسۇ جيۇچۈەن ۋىلايىتلىك تىرانسپورت شىركىتى كېڭىشىپ، ھەر يىلى مايامەت ئۆڭ ئالغان پەسىلدە شىنجاڭنىڭ پىچان ناھىيىسى بىلەن گەنسۇنىڭ يۇمبىن شەھىرىدىن ھەپتىدە ئىككى قېتىم قارىسۇ قارشى نۆۋەتچى ئاپتوموبىل ماڭدۇرۇش توغرىسىدا كېلىشىم ھاسىل قىلدى. 1991 - يىل 2 - ئاينىڭ 2 - كۈنى شىنجاڭنىڭ تۇنجى نۆۋەتچى ئاپتوبۇسى پىچاندىن يولغا چىقىپ، قۇمۇل، شىڭشىڭشىيا، لىيۈيۈەنلەردىن ئۆتۈپ، يۇمبىنگە يېتىپ باردى. بۇ يولنىڭ ئومۇمىي مۇساپىسى 887 كىلومېتر كېلىدۇ.

بۇ، 1990 - يىلى قۇمۇل بىلەن جيۇچۈەن ئارىلىقىدا نۆۋەتچى ئاپتوبۇس قاتنىغاندىن بۇيان، شىنجاڭدا ئېچىلغان، ئۆلكە - رايوندىن ھالقىپ يولۇچى توشۇلىدىغان 2 - ئاپتوبۇس لىنىيىسى.

جالال پىلاك

تىرانسپورت كارخانىلىرىدا ئېنېرگىيە تېجەش، سەرپىياتنى ئازايتىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى

ناشيوللاردىكى ئاپتوموبىل تىرانسپورتىنىڭ ماي سەرپىياتى ئومۇمىي تىرانسپورت تەننەرخىنىڭ تەخمىنەن 25 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ، بەزى تىرانسپورت كارخانىلىرى ماي سەرپىياتىنىڭ ئېشىپ كېتىشى ئۆپكىلىدىن زىيان تارتىدۇ. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق قاتناش نازارىتىنىڭ تىرانسپورت باشقۇرۇش ئىدارىسى «ئاپتونوم رايوندىكى ئاپتوموبىل تىرانسپورتى كارخانىلىرىنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈش (بەلگىلەش) ئۇلچىمى»نى تۈزۈپ چىقتى ھەمدە ئاپتونوم رايونلىق قاتناش - تىرانسپورت كەسىپىدە «بىر تونىا ماي تېجەش، بىر دانە بالون تېجەش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى تاشيول تىرانسپورتى تارماقلىرىنىڭ ماي سەرپىياتى مەملىكەتلىك ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن تۆۋەن بولدى. بىر يىلدا 2419 تونىا ماي تېجەلدى، بۇنىڭ 853 تونىسى بېنزىن، 1566 تونىسى دىزېلىن بولۇپ، ئومۇمىي قىممىتى 1 مىليون 450 مىڭ يۈەنگە يېتىدۇ. يۇك ئاپتوموبىللىرىنىڭ ھەر100 تونىا/كىلومېتر يۇرۇشىگە 6.6 لېتر بېنزىن، 4.8 لېتر دىزېلىن كەتتى؛ يولۇچى ئاپتوموبىللىرىنىڭ ھەر 100 تونىا/كىلومېتر يۇرۇشىگە 8.5 لېتر بېنزىن، 5.9 لېتر دىزېلىن كەتتى.

1991 - يىلى 2 - ئايدا قاتناش نازارىتىنىڭ تىرانسپورت باشقۇرۇش ئىدارىسى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق ماي تېجەش ئىشخانىسى قاتارلىق يەتتە ئورۇن كورلا شەھىرىدە 2 - نۆۋەتلىك ئاپتوموبىلدا ماي تېجەش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى. مۇسابىقىگە «ئازاد GA141» ماركىلىق ئاپتوموبىللار قاتناشتۇرۇلدى، يۇك ئېغىرلىقى ئون تونىا، يول يۈزى 2 - دەرىجىلىك، ئومۇمىي مۇساپە 545 كىلومېتر بولدى. مۇسابىقىگە قاتناشقان 17 ئاپتوموبىلنىڭ ھەر 100 تونىا/كىلومېتر يۇرۇشىگە 2.35 لېتر ماي كەتتى، بۇ، نورمىنىڭ 65 پىرسەنتىگە تەڭ.

لى چۈن

تاشيوللارنى ئاسراش - باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى تەڭشەلدى

1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 24 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق مۇكۈمىتى ئاپتونوم رايوندا ھازىر يولغا قويۇلۇۋاتقان تاشيوللارنى ئاسراش - باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى تەڭشەشنى قارار قىلدى. تەڭشەلگەن تۈزۈلمىسى بويىچە، ئىلگىرى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر دائىرە بويىچە باشقۇرۇپ كەلگەن تاشيول باش ئۇچاستكىسى، تاشيول ئۇچاستكىسى ۋە ئونىڭغا قاراشلىق ئاپپاراتلار، شۇنىڭدەك ئاساسلىق غول تاشيول لىنىيىلىرىنى ئاسراش ۋەزىپىسى ئاپتونوم رايونلۇق قاتناش نازارىتى تاشيول باشقۇرۇش

ئىدارىسىنىڭ بىر تۇتاش رەھبەرلىك قىلىپ باشقۇرۇشىغا ئۆتكۈزۈپ بېرىلدى. ھەر قايسى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى قاتناش ئىدارىسى (باشقارمىسى) نىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى تاشيول باشقۇرۇش جەھەتتىكى ئاساسىي ۋەزىپىسى ئۆز يېرىدىكى ناھىيە، يېزا يوللىرىنى قۇرۇش ۋە ئاسراشقا مەسئۇل بولۇشتىن ئىبارەت بولدى.

لىن ۋېن

يول ئاسراش ھەققى، تاشيولدا يولۇچى توشۇش قوشۇمچە ھەققى ئېلىش ئۆلچىمى تەڭشەلدى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقى بىلەن، 1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ، ئاپتونوم رايوندا تاشيول ئاسراش ھەققىنىڭ نىسبىتى 13% تىن 15%كە، ھەر ئايدا ھەر توننا ئېغىرلىق بويىچە ئېلىنىدىغان تاشيول ئاسراش ھەققىنىڭ سوممىسى 110 يۈەندىن 140 يۈەنگە تەڭشەلدى. ھەق نىسبىتى، ھەق سوممىسى تەڭشەلگەندىن كېيىن ئاشقان كىرىمنىڭ قالدۇقى پۈتۈنلەي نۇقتىلىق تاشيول قۇرۇلۇشىغا ئىشلىتىلىدىغان بولدى.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقى بىلەن، 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 30 - كۈنىدىن باشلاپ، ئاپتونوم رايوندا ھەر ئادەم/كىلومېتردىن ئېلىنىدىغان تاشيولدا يولۇچى توشۇش قوشۇمچە ھەققى 0.002 يۈەندىن 0.01 يۈەنگە تەڭشەلدى. بۇ يېڭى ئۆلچەمدە مۇنداق بەلگىلەندى: ئومۇمەن ئاپتونوم رايون دائىرىسىدە تاشيولدا يولۇچى توشۇش كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلار، كەسپىي ئورۇنلار، كوللېكتىپ ئورۇنلار، يەككىلەر، بىرلەشمە ئائىلىلەرنىڭ يولۇچى توشۇيدىغان ئاپتوموبىللىرىنىڭ بېلەت باھاسى يۇقىرىدىكى ئورۇنلارنىڭ ئوخشاش قاتناش لىنىيىسىدىكى بېلەت باھاسى بىلەن ئوخشاش بولىدۇ، ئىككى تەرەپتىن قاتنايدىغان، بىرلىكتە باشقۇرۇلىدىغان كوچا ئاپتوبۇسلىرى ۋە تاشيولدا يولۇچى توشۇش تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ساياھەت ئاپتوموبىللىرى، تاكسىلار (شەھەر، ناھىيە ئەتراپى رايونلىرى بۇنىڭ سىرتىدا) غا قارىتا يېڭى ئۆلچەم ئىجرا قىلىنىدۇ. قوشۇمچە ھەق ماشىنا تىپى، توشۇش مۇساپىسى ۋە يول شارائىتىغا قارىماي، يولۇچىلارنىڭ ماشىنىدا ئولتۇرغان ئەمەلىي مۇساپىسى بويىچە ھېسابلىنىدۇ، ئېلىنىدىغان ھەقنىڭ باشلىنىش نۇقتىسى 0.10 يۈەن بولىدۇ، ۋاقىت ھېسابلاپ ھۆددىگە ئېلىنغان يولۇچى ئاپتوموبىللىرىدىن ئېلىنىدىغان قوشۇمچە ھەق ئاپتوموبىل تىپى، توشۇش مۇساپىسى ۋە يول شارائىتىغا قارىماي، ماشىنىنىڭ بېكىتىلگەن ئورۇندۇق سانى ۋە ھۆددىگە ئېلىنغان سائىتى بويىچە ھېسابلىنىدۇ، ھەر ئورۇندۇق/سائەتتىن 0.20 يۈەن ئېلىنىدۇ. يولۇچى توشۇش قوشۇمچە ھەققى ئېلىشنىڭ يېڭى ئۆلچىمىدە يەنە مۇنداق بەلگىلەنگەن: يېرىم بېلەت ئېلىشتەك ئالاھىدە ئېتىباردىن بەھرىمەن بولىدىغان مېيىپ ھەربىيلەر، تەتىلدە تۇغقان يوقلاشقا بارغان ئالىي مەكتەپ ۋە ئوتتۇرا تېخنىكۇم ئوقۇغۇچىلىرى، بويى 1.1 مېتردىن 1.3 مېترغىچە كېلىدىغان بالىلاردىن يولۇچى

1991 - يىلى 10 - ئاينىڭ 13 - كۈنى ئاپتونوم رايون بويىچە نۇقتىلىق قۇرۇلۇش بولغان دۆلەت يولى «314» لىنىيىسىدە يەنجىدىكى قاراشەھەر دەرياسىغا سېلىنغان تاشيول كۆۋرۈكى غەلىبىلىك پۈتتى.

ۋاڭ شىنيى فوتوسى

توشۇش قوشۇمچە ھەققىنىڭ يېرىمى ئېلىنىدۇ. ئېلىنغان تاشيولدا يولۇچى توشۇش قوشۇمچە ھەققىنىڭ ھەممىسى يولۇچى توشۇش بېكەتلىرى (نۇقتىلىرى) نى قۇرۇش ۋە ئۇزگەرتىشكە ئىشلىتىلىدۇ.

جالاڭ پىكىر

قاتناش پەن تەتقىقاتى نەتىجىلىرى

شىنجاڭ قاتناش پەن تەتقىقاتى ئورنى 1991 - يىلى 21 پەن تەتقىقات تېمىسى بىلەن شۇغۇللاندى، يۇنىڭ تۆتى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى ئويۇشتۇرغان تېخنىكىلىق باھالاشتىن ئۆتتى.

«قۇرغاق، چېچىلاڭغۇ، يۇمشاق توپىنى مۇستەھكەملەش تېخنىكىسىنىڭ يول قۇرۇلۇشىدا ئىشلىتىلىشى ھەققىدە» تەتقىقات. بۇ تەتقىقات قۇملۇق رايونلاردا تاشيول لايىھىلەش، ياساش ئىشىنى بۇاستە ماتېرىيال بىلەن تەمىنلىدى، شامال قۇم يىغىلىپ قالغان يەرلەردىكى قۇرۇلۇشنىڭ خۇسۇسىيىتىنى، بولۇپمۇ ئۇنىڭ قۇمنى بېسىش ئالاھىدىلىكىنى كۆرسىتىپ بېرىپ، قۇملۇقتىكى يول ئۇلىنىڭ قۇرغاق، سۇ قىس شارائىتتا ئېڭ ياخشى ئۇلچەمگە يېتىش ئىمكانىيىتىنى تەجرىبە ئاساسلىرى بىلەن تەمىن ئەتتى. بۇ نەتىجىنى قوللىنىپ قۇملۇقتا يول ياسىغاندا، تەننەرخنى زور دەرىجىدە ئازايتقىلى بولىدۇ. بۇ نەتىجە مەملىكەت ئىچىدە ئوخشاش كەسىپ بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى.

«ئاپتوموبىلنى چۈۋۈماي تەكشۈرۈشنى ئاپتوماتىك تىزگىنلەش ئۇسكۇنىسى» بۇ تەتقىقاتتا، سىرتتىن كىرگۈزۈلگەن ياپونىيە ماشىنىلىرىنى تەكشۈرۈش لىنىيىسىدە يۇقىرى، تۆۋەن دەرىجىلىك ھېسابلاش ماشىنىسى سىستېمىسى قوللىنىلىپ، ئۇزىمىزدە ياسالغان فوتو ئېلېكتر ئاچقۇچى، يىراقتىن تىزگىنلەش ئاپپاراتى، ئېكران قاتارلىق ئۇسكۇنىلەرنىڭ ياردىمى بىلەن، ئاپتوموبىللارنىڭ بىخەتەرلىكىنى تەكشۈرۈشنىڭ پۈتكۈل جەريانى تىزگىنلىنىدۇ ۋە باشقۇرۇلىدۇ. تەتقىقاتتا ئورۇندالغان يىراقتىن تىزگىنلەش ئاپپاراتىدا خەۋەرلىشىش ئاپتوموبىل سۈرئىتىنى كۆرسىتىش ئەسۋابىدىكى سانلىق مەلۇماتلارنى يىغىش ئۇسۇلى، سېرىلىش مىقدارىنى ئۆلچەش مەلۇماتلىرىنى يىغىشتىكى خاتالىق پەرقلىرىنى تۈگىتىش قاتارلىقلار مەملىكەت ئىچىدىكى ئوخشاش سىستېمىدا تۇنجى قېتىم قوللىنىلدى، بۇ جەھەتتە بىر قەدەر چوڭ يېڭىلىق يارىتىلدى، بۇ نەتىجە مەملىكەت ئىچىدە شۇ خىلدىكى تەتقىقاتلار بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى.

«كۆۋرۈك تەكشۈرۈش تېخنىكىسىنىڭ قوللىنىلىشى» بۇ تەتقىقات كۆۋرۈك قۇرۇلۇشىنى تەكشۈرۈش سەۋىيىسىنى ۋە كۆۋرۈك قۇرۇلۇشىنى باشقۇرۇشنىڭ ئىلمىيلىكىنى ئۆستۈرۈپ، كونا كۆۋرۈكلەرنىڭ قۇرۇلۇش سۈپىتى ۋە كۆتۈرۈش كۈچىنى ئىلمىي ئاساستا باھالاشنى بىر قەدەر مۇكەممەل تەكشۈرۈش ئۇسۇلى بىلەن تەمىنلىدى؛ ئاپتونوم رايونىمىزدا دىنامىكىلىق سان - رەقەملەرنى بىر تەرەپ قىلىش تېخنىكىسىنى قۇرۇلۇشتا ۋە بىر قىسىم ئىلاستىك لىملارنىڭ مودېلىنى لايىھىلەشتە ۋە يۈك ئارتتۇرۇپ بۇزۇش سىنىقى خىزمىتى داۋامىدا قوللىنىشنى تۇنجى قېتىم ئوتتۇرىغا قويدى ۋە ئورۇندىدى. بۇ نەتىجە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى بىر بوشلۇقنى تولدۇرۇپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۆلچەنگەن رەقەملەرنى قوللىنىش ۋە بىر تەرەپ قىلىشتا دۆلەت ئىچىدىكى ئوخشاش ساھەلەر بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى.

«سۇڭگۈچ سۇپىسىنىڭ ئاسما زەنجىرى بولمىغان ئەگمە سۇڭگۈچ» بۇ تەتقىقاتتا ئەۋزەل خۇسۇسىيەتكە ئىگە بىر خىل يېڭىچە سۇڭگۈچ لايىھىلەنگەن. بۇ سۇڭگۈچنىڭ سۇنى ئېقىتىش خۇسۇسىيىتى ياخشى، قۇرۇلمىسىنىڭ لايىھىلىنىشى، بېسىمغا چىداشلىقى مۇۋاپىق بولۇپ، ئۇل شەكلىنىڭ ئۇزگىرىشىگە ماسلىشىشى بىر قەدەر كۈچلۈك. بۇ يېڭىچە سۇڭگۈچنىڭ ياسىلىش باھاسى ئەرزان، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك بولۇپ، ئۇنى تۇزلەڭ، پەس ئېدىرلىق جايلاردا ۋە سوغۇقتىن ئېغىر دەرىجىدە كۆپۈپ كېتىدىغان يەر يۈزىدە كېڭەيتىپ ئىشلەتكىلى بولىدۇ. بۇ نەتىجە مەملىكەت ئىچىدە ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى.

جالاڭ شىنگۈاڭ

شىنجاڭ 2 - ترانسپورت شىركىتى شىنجاڭ ئاپتوبۇس زاۋۇتىنى ئۆزىگە قوشۇۋالدى

1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 15 - كۈنى شىنجاڭ 2 - ئاپتوموبىل ترانسپورت شىركىتى شىنجاڭ ئاپتوبۇس زاۋۇتىنى ئۆزىگە قوشۇۋالدى. بۇ، مەملىكەتنىڭ قاتناش كەسىپىدە 1 - قېتىم بولغان ئىش.

شىنجاڭ ئاپتوبۇس زاۋۇتى - ئاپتونوم رايونلۇق قاتناش نازارىتىگە بىۋاسىتە قارايدىغان ئوتتۇرا سېتىكى كارخانا، قاتناش مىنىستىرلىكى ئاپتوبۇس - پرىتسېپ بىرلەشمە تىجارەت باش شىركىتىنىڭ شىنجاڭدىكى نۇقتىلىق زاۋۇتى بولۇپ، قىممىتى 7 مىليون يۈەندىن ئارتۇقراق تۇراقلىق مۇلكى، 622 ئىشچى - خىزمەتچىسى بار ئىدى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان بۇ زاۋۇتنىڭ رەھبەرلىك بەنزىسىنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش تەدبىرلىرىنى بەلگىلەش ئىقتىدارى ئاجىز بولغاچقا، كارخانا باشقۇرۇش قالايمىقانلىشىپ كەتكەن، نەتىجىدە كارخانا ئۇدا ئۈچ يىل زىيان تارتقان، زىيان سوممىسى 3 مىليون 400 مىڭ يۈەندىن كۆپرەككە، ھەر خىل قەرزى ۋە تۆلەشكە تېگىشلىك پۇلى 9 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، زاۋۇت نورمال ئىشلەپچىقىرىشنى ئۆز كۈچىگە تايىنىپ داۋاملاشتۇرالمايدىغان ئەھۋالغا چۈشۈپ قالغانىدى.

شىنجاڭ 2 - ترانسپورت شىركىتى ئاپتونوم رايون بويىچە چوڭ تىپتىكى ترانسپورت كارخانىسى بولۇپ، قىممىتى 74 مىليون يۈەندىن ئاشىدىغان تۇراقلىق مۇلكى بار. بۇ شىركەت ئاپتوبۇس زاۋۇتىنى ئۆزىگە قوشۇۋالغاندىن كېيىن زاۋۇتنا ئىلمىي باشقۇرۇش ئۇسۇلىنى قوللانىدى. ئاپتوبۇس زاۋۇتى قوشۇۋېلىنىپ 40 - كۈنى كارخانا زىيان تارتىدىغان ھالەتنى ئۆزگەرتىپ پايدا ئالىدىغان بولدى؛ قوشۇۋېلىنىپ 100-كۈنى «شەرق شامبلى» ماركىلىق ئاپتوموبىلدىن 54 نى ئۆزگەرتىپ ياساپ، 130 مىڭ يۈەن پايدا ئالدى، مەسئۇلاتلىرىنىڭ تەكشۈرۈشتىن ئۆتۈش نىسبىتى 100% كە يەتتى. يىل ئاخىرىدا زاۋۇتنىڭ سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 11 مىليون 730 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990-يىلدىكىنىڭ 260.8 پىرسەنتىگە توغرا كەلدى؛ 147 ئاپتوبۇس سېتىلدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىنىڭ 175 پىرسەنتىگە تەڭ؛ يۇقىرىقا 612 مىڭ 600 يۈەن باج تاپشۇرۇلدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىنىڭ 306.3 پىرسەنتىگە تەڭ؛ 200 مىڭ يۈەن پايدا ئېلىنىدى، بۇ، شىركەت قوشۇۋالغاندىن كېيىن چۈشۈرگەن ۋەزىپىنىڭ 200 پىرسەنتىگە تەڭ.

مەي ژېي
جاۋ يەنپىڭ

شىنجاڭ 1 - ئاپتوموبىل زاۋۇتىنىڭ سېتىش سوممىسى 100 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتتى

1991 - يىلى شىنجاڭ 1 - ئاپتوموبىل زاۋۇتىنىڭ مەھسۇلات سوممىسى 100 مىليون يۈەنلىك چوڭ ئوتتۇرىدىن ئېشىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 178.4% كۆپەيدى؛ بىر يىلدا سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 80 مىليون 670 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 97.35% ئاشتى، پايدا - باج 4 مىليون 323 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 300% ئاشتى.

بۇ زاۋۇت مەھسۇلات سۈپىتىنى ئۆستۈرۈشكە ۋە يېڭى مەھسۇلاتلارنى يارىتىشقا ئەھمىيەت بەردى. 1991 - يىلى بىرىنچى پرىتسېپلىق ئاپتوموبىل، يۇكنى ئۆزى چۈشۈرىدىغان ئاپتوموبىل قاتارلىق ئۈچ يېڭى مەھسۇلاتنى سىناق تەرىقىسىدە ياسىدى؛ «ئازاد CA141» تىپلىق ئون تونناللىق بىرىنچى پرىتسېپلىق ئاپتوموبىل ۋە 12 كۇب مېتىرلىق باك قاتارلىق مەھسۇلاتلارنى تۈركۈملەپ ئىشلەپچىقاردى ۋە تېپىت بازىرىغا سالدى؛ بۇ زاۋۇت رېمونت قىلىپ ياسىغان ئاپتوموبىل بالونىمۇ مەملىكەت بويىچە ئېلىپ بېرىلغان سۈپەت باھالاشتا ئالدىنقى قاتارغا ئۆتتى.

جالاڭ پىڭ

ئىككى ئورۇن، بەش كىشى قاتناش مىنىستىرلىكى بويىچە ئىلغارلىق نامىغا ئېرىشتى

1991 - يىل 10 - ئايدا قاتناش مىنىستىرلىكى قاتارلىق ئورۇنلار شىنجاڭ 2 - ئاپتوموبىل

ترانسپورت شىركىتىگە «مەملىكەتنىڭ قاتناش سىستېمىسى بويىچە ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا ئىلغار ئورۇن» دەپ نام بەردى، شىنجاڭ قاراقاش تاشيول ئۇچاستكىسى زاۋا يول ئاسرىغۇچىلار بەنىگە «مەملىكەتنىڭ قاتناش سىستېمىسى بويىچە ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا ئىلغار كوللېكتىپ» دەپ نام بەردى؛ جاڭ ۋەنجۇن (شىنجاڭ قۇمۇل تاشيول ئۇچاستكىسى تەڭرىتاغ يول ئاسرىغۇچىلار بەنىنىڭ باشلىقى)، مەمتىمىن تۇنىياز (شىنجاڭ يول ـ كۆۋرۈك قۇرۇلۇشى باش شىركىتى 1 ـ قۇرۇلۇش باشقارمىسى 2 ـ ئىش رايونىنىڭ يېتەكچىسى)، جاڭ شىنچۇن (شىنجاڭ 1 ـ ئاپتوموبىل زاۋۇتىنىڭ ستانوك ئىشچىسى)، لى تىڭسېن (شىنجاڭ 9 ـ ئاپتوموبىل ترانسپورت شىركىتىنىڭ شوپۇرى)، خۇاڭ سۇڭلىن (شىنجاڭ يولۇچى توشۇش شىركىتىنىڭ شوپۇرى) غا «مەملىكەتنىڭ قاتناش سىستېمىسى بويىچە ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدىكى ئەمگەك نەمۇنىچىسى» دەپ نام بەردى.

مەملىكەت بويىچە 1991 ـ يىلى 134 ئىلغار ئورۇن، ئىلغار كوللېكتىپ ۋە 275 ئەمگەك نەمۇنىچىسى قاتناش مىنىستىرلىكىنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى.

شى جى

خەلق ئاۋىئاتسىيىسى

خەلق ئاۋىئاتسىيىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 ـ يىلى شىنجاڭ ئاۋىئاتسىيە شىركىتى بىخەتەرلىكنى چىڭ تۇتۇپ، سۈپەتكە كاپالەتلىك قىلىپ، ئىشلەپچىقىرىش پىلانىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئورۇندىدى. بىر يىلدا جەمئىي 6132 قېتىم نۆۋەتچى ئايروپىلان ئۇچتى، بۇنىڭ 5106 قېتىمى نورمال ئۇچۇش، 841 قېتىمى نۆۋەتتىن تاشقىرى ئۇچۇش، 185 قېتىمى ئايروپىلاننى ئىجارىگە ئالغۇچىلار ئۇچۇن ۋە باشقا ئىشلار ئۇچۇن ئۇچۇش بولدى. ترانسپورتنىڭ ئومۇمىي ئوبوروت مىقدارى 108 مىليون 43 مىڭ 200 توننا/كىلومېترغا يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 10.5% ئاشتى؛ يولۇچى توشۇش مىقدارى 565 مىڭ 600 ئادەمگە يېتىپ، 6.5% ئاشتى؛ يۈك ۋە پوچتا يوللانمىلىرىنى توشۇش مىقدارى 8461.3 توننا ئورۇندىلىپ، 2.5% ئازايدى. پايدا 80 مىليون 782 مىڭ 200 يۈەن بولۇپ، 21.5% ئازايدى.

شىمالىي تارىم ۋە تۇرپان ـ قۇمۇل نېفىتلىكلىرىدە بىرلەشمە جەڭ ئېلىپ بېرىش، 8 ـ ئايدا 2 ـ نۆۋەتلىك تۇرپان ئۇزۇم بايرىمىنى ئۆتكۈزۈش ۋە شەرقىي جۇڭگودا سۇ ئاپىتىگە ئۇچرىغان رايونلارغا ياردەم بېرىشكە ئوخشاش ئىشلار جەھەتتىكى ترانسپورت ۋەزىپىسى ئېغىر بولغانلىقى، ئۇنىڭ ئۈستىگە، شىركەتتىكى «154 ـ T» تىپلىق بەش ئايروپىلاندىن تۆتى ئىلگىرى ـ كېيىن بولۇپ سوۋېت ئىتتىپاقىغا چوڭ رېمونت قىلىشقا ئېلىپ كېتىلگەنلىكى ئۇچۇن، 1991 ـ يىلى شىنجاڭنىڭ ئاۋىئاتسىيە ترانسپورتىدا تەلەپ تەمىنلەشتىن ئېشىپ كەتتى. ئالاقىدار كەسپىي تارماقلار ئاسراش سۈپىتىنى تۆۋەنلەتمەسلىك ۋە ئاسراش مەزمۇنىنى ئازايتماسلىق شەرتى ئاستىدا، پۈتۈن كۈچى بىلەن ھەمكارلىشىپ، نۆۋەتچى ئايروپىلانلارنىڭ يۈك توشۇش نىسبىتىنى، ئورۇندۇقتىن پايدىلىنىش نىسبىتىنى، ئىشلەپچىقىرىش نىسبىتىنى ۋە ئايروپىلاندىن پايدىلىنىش نىسبىتىنى چىڭ تۇتتى، مۇشۇ بىر يىلدا «154 ـ T» تىپلىق ئايروپىلاننىڭ كۈندىلىك پايدىلىنىلىش نىسبىتى 5.35 سائەتكە، «24 ـ A» تىپلىق ئايروپىلاننىڭ كۈندىلىك پايدىلىنىلىش نىسبىتى 4.66 سائەتكە، «قوش قۇندۇز» ماركىلىق ئايروپىلاننىڭ كۈندىلىك پايدىلىنىلىش نىسبىتى 2.65 سائەتكە يەتتى.

شىركەت 1991 ـ يىلى نۆۋەتچى ئايروپىلانلارنىڭ بىخەتەر ئۇچۇش، دەل ۋاقتىدا يېتىپ بېرىش خىزمىتىنى نۇقتىلىق تۇتتى ھەمدە 3 ـ قېتىملىق 100 كۈن بىخەتەر ئۇچۇش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى. مۇسابىقە ئارقىلىق نۆۋەتچى ئايروپىلانلارنىڭ نورماللىق نىسبىتى 1990 ـ يىلدىكىدىن ئۆستى؛ يولۇچىلارنى رازى قىلىش نىسبىتى 90% تىن

كۆپرەككە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئۆزەتچى ئايروپىلانلارنىڭ تورمالىق نىسبىتى 91.8%، ئاۋىئاتسىيە بېكەتلىرىنىڭ ئايروپىلانلارنى بولغا سېلىشتۇرمىلىق تورمالىق نىسبىتى 95.3% بولدى.

شىركەت 1991 - يىلى يەنە ئۇرۇمچى - پىچان-دۇنخۇاڭ لىنىيىسىدە ئايروپىلان ئىجارىگە بېرىشنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئورۇندىدى، شۇنىڭ بىلەن كۆپ يىل ئۇزۇلۈپ قالغان بۇ «يىپەك يولى» سايامەت لىنىيىسى پۈتۈنلەي تۇتاشتۇرۇلدى.

جۇڭ شياۋيۈن

ئۇرۇمچى بىلەن ۋېنجۇ ئارىلىقىدا ئايروپىلان قاتنىدى

1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 29 - كۈنى ئۇرۇمچى - لەنجۇ - ۋېنجۇ ھاۋا يولىدا قاتناش باشلاندى، ئايروپىلان ھەر ھەپتىنىڭ 2 - كۈنى بىر قېتىمدىن قاتنىدى.

ئۇرۇمچى - ۋېنجۇ ھاۋا يولىنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 4073 كىلومېتر بولۇپ، «154 - T» تىپلىق ئايروپىلان بېرىشتا ھاۋادا تەخمىنەن تۆت سائەت 40 مىنۇت، كېلىشتە تەخمىنەن بەش سائەت 30 مىنۇت ئۇچىدۇ، شىنجاڭ، گەنسۇ، شەنشى، خېنەن، ئەنخۇي، جياڭشى، جېجياڭدىن ئىبارەت يەتتە ئۆلكە - رايوندىن ئۆتىدۇ، ئۇ - شىنجاڭ ئاۋىئاتسىيە شىركىتى ئۇرۇمچى - خانجۇ ھاۋا يولىنى ئاچقاندىن كېيىن ئاچقان، جېجياڭ ئۆلكىسىگە بارىدىغان ئىككىنچى ھاۋا يولى.

شۇخۇشى

ھەمىمباب ئاۋىئاتسىيە

1991 - يىلى شىنجاڭ ئاۋىئاتسىيە شىركىتى ھەمىمباب ئاۋىئاتسىيە بويىچە سەككىز ئايروپىلانىنى ئىشقا سېلىپ، ئاپتونوم رايوندىكى توققۇز مەشغۇلات بازىسىدا ئايروپىلاندا ئۇرۇق چېچىش، ئوغۇتلاش، شەھەردە پاشا يوقىتىش، خىمىيىۋى ئوسۇلدا ئالدىنى ئېلىش ۋە تىزگىنلەش، كېۋەزنى خىمىيىۋى ئوسۇلدا باشقۇرۇش، ئايروپىلاندا ئورمان ئاسراش، ئايروپىلاندىن سۈرەت تارتىش، ئايروپىلاندىن كۆزىتىش قاتارلىق ۋەزىپىلەرنى ئورۇندىدى، بۇ ئايروپىلانلار جەمئىي 1051 سائەت، 5230 ئايروپىلان (قېتىم) ئۇچۇپ، 620 مىڭ 200 مو يەردە مەشغۇلات ئېلىپ بارىدى.

لى يۈەن

ئارقا سەپ كاپالىتى خىزمىتى

1991 - يىلى شىنجاڭ ئاۋىئاتسىيە شىركىتىنىڭ ئارقا سەپ كاپالىتى ئورۇنلىرى ھەر خىل ئايروپىلانلارنىڭ 27 مىڭ 960 ئايروپىلان (قېتىم) ئۇچۇشىغا كاپالەتلىك قىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە تورمال ئۇچۇش 9392 ئايروپىلان (قېتىم)، ئۆزەتتىن ئاشقىرى ئۇچۇش 1880 ئايروپىلان (قېتىم)، ئىجارىگە بېرىپ ئۇچۇش 424 ئايروپىلان (قېتىم)، مەخسۇس ئۇچۇش 36 ئايروپىلان (قېتىم)، تەكشىلىگەن ئۇچۇش 197 ئايروپىلان (قېتىم)، ھۆكۈمەت ئىشى بىلەن ئۇچۇش 33 ئايروپىلان (قېتىم)، تېز قۇتقۇزۇش يۇزىسىدىن ئۇچۇش 22 ئايروپىلان (قېتىم)، چەتكە ئۇچۇش 115 ئايروپىلان (قېتىم)، مەشىق يۇزىسىدىن ئۇچۇش 13 مىڭ 890 ئايروپىلان (قېتىم)، ھەربىي ئاۋىئاتسىيە بويىچە ئۇچۇش 270 ئايروپىلان (قېتىم)، باشقا ئۇچۇش 1701 ئايروپىلان (قېتىم) بولدى. دۆلەت ھالقىپ ئۇچىدىغان خەلقئارالىق ئۆزەتچى ئايروپىلانلارنىڭ 1854 ئايروپىلان (قېتىم) ئۇچۇشىغا كاپالەتلىك قىلىندى.

ھاۋارايىدىن ئالدىن بېرىلگەن مەلۇماتلارنىڭ توغرىلىق نىسبىتى 95.9%كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.1 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى. ھاۋارايى كاپالىتى جەھەتتىكى ئۇسكۇنىلەر خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يېقىنلاشتى. ئۇرۇمچى ئايرودرومى ئاپتوماتىك كۆزىتىش - ئۆلچەش سىستېمىسىنى قۇراشتۇرۇپ بولدى، ئۇنىڭدا ئاپتوماتىك ۋاستىلىك ئۇچۇر بېرىش، ئاپتوماتىك خەرىتە تولدۇرۇش، سۈنئىي ھەمراھ تارقاتقان بۇلۇت سۈرەتلىرىنى قوبۇل قىلىش، رادار، فوتو تېلېگراف، لازېر نۇرى ئارقىلىق بۇلۇتنىڭ ئۆلچەش ئۇسكۇنىلىرىگە ئوخشاش ئۇسكۇنىلەر بار.

خەۋەرلىشىش خىزمىتىنى ۋە يول باشلاش خىزمىتىنىڭ نورمالىق نىسبىتى 100% بولدى. ئېغىر سەۋەنلىك ۋە ھادىسىلەر يوقىتىلىپلا

قالماستىن، ئادەتتىكى سەۋەبلىكلەرمۇ ئازايتىلدى. ئۇرۇمچى ئايرودرومى ۋاستىلىك ئاپتوماتىك خەۋەر بېرىش، گۇرۇپپىلارغا بۆلۈپ ئالماشتۇرۇش ئۇسكۇنىسى ۋە 17 يۇرۇش ئاغىرقى ئۇچقىسكى تېلېگراف ئاپپاراتىنى قۇراشتۇرۇپ سىناق قىلىشنى ۋە ئىشقا كىرىشتۇرۇشنى ئۈيۈشتۇردى؛ «UFS» بەلگىلىك يېپىق بۆلۈمنى قۇراشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى ۋە تېلېگراف ئاپپاراتلىرىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىنى تاماملىدى؛ يېڭىدىن سېتىۋېلىنغان ئىككى يۇرۇش 1.5 كىلوۋاتلىق، بىر يانلىق بەلباغلىق تارقىتىش ئاپپاراتى، 30 كىلوۋاتلىق، بىر يانلىق بەلباغلىق تارقىتىش ئاپپاراتىنى كۆچەيتىش ئۇسكۇنىسىنى قۇراشتۇرۇپ سىناق قىلىش ۋەزىپىسىنى، 1.6 كىلوۋاتلىق، بىر يانلىق بەلباغلىق تارقىتىش ئاپپاراتىنى چوڭ رېمونت قىلىش ۋەزىپىسىنى ھەمدە 30 كىلوۋاتلىق، بىر يانلىق بەلباغلىق تارقىتىش ئاپپاراتىنى ئېلېكترونلۇق تىزگىنلەش سىستېمىسىنى، سىرتتىن كىرگۈزۈلگەن مۇنار شەكىللىك سۇپا ماشىنىسىنى ئۆزگەرتىپ قۇراشتۇرۇش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىدى؛ ئۇرۇمچى ئايرودرومىنىڭ شەرقى ۋە غەربىدىكى يول باشلاش مۇنبىرىغا يېقىن جايلاشقان ئادەمسىز گۈزەت قىلىشنى يېراقتىن باشقۇرۇش ئۇسكۇنىسىنى قۇراشتۇرۇش ۋە مېھمانخانىغا پروگراممىلىق تىزگىنلىنىدىغان 100 توچكىلىق كىچىك كومپۇتاتورنى قۇراشتۇرۇش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىدى.

ماي بىلەن تەمىنلەش تارماقلىرى 1991 ـ يىلى ئاۋىئاتسىيە ئىشلىرىغا ئىشلىتىلىدىغان مايدىن 43 مىڭ 68 تونىنا قوبۇل قىلدى، ئايروپىلانلارغا 39 مىڭ 700 تونىنا ماي قاچىلاپ بېرىپ، 5000 دىن كۆپرەك ئايروپىلان (قېتىم) نىڭ ئايرودرومغا قونۇشى ۋە ئايرودرومدىن ئۇچۇشىغا كاپالەتلىك قىلدى.

ئايروپىلان رېمونت زاۋۇتى بىر يىلدا ھەر خىل ئايروپىلانلارنىڭ 19 مىڭ 534 سائەت ئۇچۇشىغا كاپالەتلىك قىلدى، ھەر خىل تېپتېكىسى 222 ئايروپىلان (قېتىم) نى قەرەللىك رېمونت قىلدى، 37 ماتور (قېتىم) نى ئالماشتۇردى، يەنە «24 ـ A» تىپلىق ۋە «ترانسپورت ـ 5» تىپلىق 11 ئايروپىلاننىڭ بىر يانلىق بەلباغلىق تېلېگراف ئاپپاراتىنى ئۆزگەرتىپ قۇراشتۇردى؛ ئايروپىلان ئېلىپ يۈرىدىغان ئۇسكۇنىدىن 629 نى رېمونت قىلدى، رېمونتچىلىقتىن يارىتىلغان قىممەت 1 مىليون 995 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇ زاۋۇت شىركەتنىڭ ترانسپورت كۇچىنىڭ يېتىشمەسلىك مەسىلىسىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، ئايروپىلانلارنىڭ مەيدانىدا توختىتىلىپ تەكشۈرۈلىدىغان ۋاقتىنى تىرىشىپ قىسقارتتى ۋە ئايروپىلانلارنىڭ كۈندىلىك پايدىلىنىلىش نىسبىتى، يېجىرىلىق نىسبىتىنى ئۆستۈردى، نەتىجىدە «154 ـ T» تىپلىق ئايروپىلانلارنىڭ ئايرودرومدا توختاش ۋاقتى 195 كۈن، «24 ـ A» تىپلىق ئايروپىلاننىڭ ئايرودرومدا توختاش ۋاقتى 37 كۈن، «قوش قوندۇز» ماركىلىق ئايروپىلاننىڭ ئايرودرومدا توختاش ۋاقتى 26.5 كۈن، «ترانسپورت ـ 5» تىپلىق ئايروپىلاننىڭ ئايرودرومدا توختاش ۋاقتى تۆت كۈن ئازايتىلدى. يۇنىڭ ئىچىدە «154 ـ T» تىپلىق ئايروپىلاننىڭ ئايرودرومدا توختاش ۋاقتىنىڭ ئازايتىلىشىدىلا 6 مىليون 880 مىڭ يۈەنلىك قىممەت ئارتۇق يارىتىلدى.

ئاپتوموبىللارنى كاپالەتلەندۈرۈش تارماقلىرى بىر يىلدا 38 مىڭ 510 تونىنا يۈك، 505 مىڭ 590 يولۇچى (قېتىم)، 12 مىڭ 620 تونىنا ماي توشىدى، ئايروپىلانلارنىڭ ئۇچۇشىغا ۋە تۇرمۇشقا ئىشلىتىلىدىغان ئاپتوموبىللارغا كاپالەتلىك قىلدى.

شۇ فۇشى

ئۇرۇمچى ئايرودرومى مەملىكەت بويىچە پاكىز ئايرودروم بولۇپ باھالاندى

1991 ـ يىلى 7 ـ ئاينىڭ ئوتتۇرىسىدا ۋە 9 ـ ئاينىڭ ئاخىرىسىدا مەملىكەتلىك ۋەتەنپەرۋەرلىك تارىلىق ھەيئىتى ئالاقىدار تارماقلارنى ئۈيۈشتۇرۇپ، ئۇرۇمچى خەلق ئاۋىئاتسىيە ئايرودرومىنىڭ تازىلىقىنى تەكشۈرگەندىن كېيىن، ئۇرۇمچى خەلق ئاۋىئاتسىيە ئايرودرومىغا «مەملىكەت بويىچە پاكىز ئايرودروم» دەپ نام بەردى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇرۇمچى خەلق ئاۋىئاتسىيە ئايرودرومى يەمەملىكەت بويىچە ئالتە چوڭ پاكىز ئايرودروم قاتارىدىن ئورۇن ئالدى.

شۇ فۇشى

پوچتا - تېلېگراف

پوچتا - تېلېگراف خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى شىنجاڭنىڭ پوچتا - تېلېگراف تارماقلىرى ئورۇندىغان پوچتا - تېلېگراف ئومۇمىي كەسىپىي تىجارەت سوممىسى 214 مىليون 450 مىڭ 300 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باها بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 23.45% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ھەق ئېلىنمايدىغان كەسىپىي تىجارەت سوممىسى 203 مىليون 427 مىڭ 800 يۈەنگە يېتىپ، 24.06% كۆپەيدى ۋە پوچتا - تېلېگراف ئومۇمىي كەسىپىي تىجارەت سوممىسىنىڭ 94.86 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 - يىلدىكىدىن 0.47 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى؛ مەركەزگە قاراشلىق دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ ئومۇمىي كەسىپىي تىجارەت سوممىسى 204 مىليون 733 مىڭ 200 يۈەنگە يېتىپ، 23.97% ئاشتى؛ يەرلىك دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ ئومۇمىي كەسىپىي تىجارەت سوممىسى 9 مىليون 717 مىڭ 200 يۈەنگە يېتىپ، 13.44% ئاشتى. مەركەزگە قاراشلىق دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ خەلقئارا ۋە شياڭگاڭ، ئاۋمېنلارغا دائىر پوچتا - تېلېگراف كەسىپىي تىجارەت سوممىسى 6 مىليون 490 مىڭ 800 يۈەنگە يېتىپ، 14.58% ئاشتى. پوچتا - تېلېگراف ئالاقىسىنىڭ ئومۇمىي كەسىپىي تىجارەت سوممىسى 240 مىليون 665 مىڭ 500 يۈەنگە يېتىپ، 22.56% ئاشتى. ئاپتونوم رايونىنىڭ پوچتا - تېلېگراف ئالاقىسى ساھەسىدىكى كارخانىلارنىڭ ئەمگەك - ئىشلەپچىقىرىش ئۇنۇمى، ئومۇمىي كەسىپىي تىجارەت سوممىسى بويىچە ھېسابلىغاندا، 10 مىڭ 849.45 يۈەنگە يېتىپ، 17.42% ئاشتى؛ خەۋەر - ئالاقە ئىشلىرىنىڭ ئومۇمىي كەسىپىي تىجارەت سوممىسى بويىچە ھېسابلىغاندا 12 مىڭ 175.73 يۈەنگە يېتىپ، 16.57% ئاشتى.

ئاپتونوم رايون بويىچە پوچتا - تېلېگراف كەسىپىي كىرىمى 216 مىليون 659 مىڭ 800 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 34.76% ئاشتى، ئومۇمىي كەسىپىي تىجارەت سوممىسىنىڭ ئېشىش ھەجمىدىن 11.33 پىرسەنتلىك رەقەم يۇقىرى بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە مەركەزگە قاراشلىق دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ كەسىپىي كىرىمى 206 مىليون 207 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 36.18% ئاشتى؛ يەرلىك دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ كەسىپىي كىرىمى 10 مىليون 452 مىڭ 800 يۈەنگە يېتىپ، 12.02% ئاشتى. كەسىپىي كىرىمى 10 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتكەن ژىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك ئىدارىلەر 1990 - يىلدىكى يەتتىدىن كۆپەيمەي سەككىزگە يېتىپ، ئومۇمىي سانىنىڭ 47.06 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. كەسىپىي كىرىمى 1 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتكەن ناھىيە دەرىجىلىك ئىدارىلەر 12 دىن كۆپەيمەي 20 گە يېتىپ، ئومۇمىي سانىنىڭ 26.67 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە پوچتا - تېلېگراف كەسىپىنىڭ چىقىمى 262 مىليون 166 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 42.98% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە مەركەزگە قاراشلىق دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ كەسىپىي چىقىمى244 مىليون 965 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 44.8% ئاشتى؛ يەرلىك دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ كەسىپىي چىقىمى 17 مىليون 201 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 21.22% ئاشتى. پوچتا - تېلېگراف كەسىپىي چىقىمىنىڭ بەك تېز ئېشىپ كېتىشىنىڭ ئاساسىي سەۋەبى شۇكى، پوچتا، تېلېگراف ۋە يېزا تېلېفون ئۇسكۇنىلىرى ئومۇميۈزلۈك رەتلەندى. شەھەر - يېزا پوچتا - تېلېگراف ئىدارىلىرى ۋە ئورۇنلىرى يېڭىلاندى ھەم ئۆزگەرتىلدى، پويىزلىنىڭ توشۇش خىراجىتى ۋە ئايروپىلانىنىڭ توشۇش باھاسى ئۆستى، پوچتا يوللانمىلىرىنى پويىزدا ئۇرۇمچىدىن گۇزەت قىلىپ ئايرىدىغان جاي شىنئەندىن جېڭجۇغىچە ئۇزارتىلدى، پوچتا يوللانمىلىرىنى توشۇش خىراجىتى ئاشتى، ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون، شەھەر ئىچى تېلېفونىنى ئالماشتۇرۇش ئۇسكۇنىلىرىنىڭ ئامورتىزاتسىيە نىسبىتى ۋە تۇراقلىق مۇلۇكلەرنىڭ كۆپەيگەن قىممىتىنىڭ ئامورتىزاتسىيىسى ئاشتى، تۆۋەن قىممەتلىك سەرپىيات ۋە كەسىپىي خىراجەت

كۆپەيدى. ئاپتونوم رايوندىكى يوچتا - تېلېگراف تارماقلىرىنىڭ كىرىم - چىقىم پەرقىدە چىقىم پەرقى 65 مىليون 211 مىڭ يۈەن بولدى، بۇنىڭدىن تەۋە كارخانىلارنىڭ 1 مىليون 792 مىڭ يۈەن پايدىسى چىقىرۋېتىلسە، ئاپتونوم رايوندىكى خەۋەر - ئالاقە كارخانىلىرى ئورۇندىغان چىقىم پەرقى 67 مىليون 3000 يۈەن بولىدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە، مەركەزگە قاراشلىق دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ چىقىم پەرقى 62 مىليون 3000 يۈەن، يەرلىك دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ چىقىم پەرقى 5 مىليون يۈەن.

1991 - يىلى يوچتا - تېلېگراف تارماقلىرى غول لىنىيىلىك چوڭ ئالاقە يوللىرى ۋە شەھەر ئىچى تېلېفونى قۇرۇلۇشىنى تېزلەتتى. شۇ يىلى يوچتا - تېلېگراف جەھەتتىكى تۈراقلىق مۇلۈكتىن 101 تۈرگە 93 مىليون 735 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 1991 - يىل شىنجاڭ ئازاد بولغاندىن بۇيان ئەڭ كۆپ مەبلەغ سېلىنغان بىر يىل بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 14 مىليون 850 مىڭ يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن %16.10 كېمەيدى؛ يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش ۋە تېخنىكىلىق تەدبىرلەرگە سېلىنغان مەبلەغ 78 مىليون 885 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %74.93 ئاشتى. ئورۇندالغان تۈراقلىق مۇلۈك ئومۇمىي سانىدا ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى قۇرۇلۇشلارغا سېلىنغان مەبلەغ 74 مىليون 305 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %27.79نى ئىگىلىدى؛ كارخانىلار ئۆزلىرى تەييارلىغان مەبلەغ 77 مىليون 36 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغنىڭ 18.82 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئۆزۈن يوللۇق تېلېفون يولىنىڭ يېڭىدىن ئاشۇرۇلغان ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنىڭ ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلۇش نىسبىتى %100كە، شەھەر ئىچى تېلېفون ئىقتىدارىنىڭ يېڭىدىن ئاشۇرۇلغان ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنىڭ ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلۇش نىسبىتى %94.93كە يەتتى؛ يېڭىدىن خەۋەر - ئالاقە ئىشلەپچىقىرىشىغا ئىشلىتىلىدىغان ئۆيدىن 29 مىڭ 5.147 كۆادرات مېتر، تەلىم - تەربىيە ئىشلىرىغا ئىشلىتىلىدىغان ئۆيدىن 3074 كۆادرات مېتر، ئىشچى - خىزمەتچىلەر تۇرالغۇ ئۆيىدىن 25 مىڭ 420 كۆادرات مېتر سېلىندى. توقۇزتارا، لوپ، تېكەس ناھىيىلىرى، ئالتاي شەھىرىنىڭ بېيتۈن بازىرى، تۇرپان شەھىرىنىڭ داخپېەن بازىرى، قوبۇقسار ناھىيىسىنىڭ قوشتولغاي بازىرىدىكى يوچتا - تېلېگراف ئىشلەپچىقىرىش بىنالىرى پۈتتى ياكى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى؛ چەت ئەل ھۆكۈمەتلىنىڭ قەرز پۇلىدىن پايدىلىنىپ قۇرۇلغان، تۇرپان بىلەن قەشقەر ئارىلىقىدىكى، ئۈرۈمچى بىلەن ئىلى ئارىلىقىدىكى ۋە قاراماي رايونىنىڭ ئىچىدىكى 2 - دەرىجىلىك غول لىنىيىلەرنىڭ سانلىق مىكرو دولقۇن قۇرۇلۇشى ئۈسكۈنىلەرنى قۇراشتۇرۇش ۋە سىناش باسقۇچىغا كىردى؛ ئۇن ناھىيىنىڭ يوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى ئۆزۈن يوللۇق تېلېفون بېرىش ئۈسكۈنىلىرىنى يۆتكەپ بولدى، 24 يوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى «06 - JT» تىپلىق ئۆزۈن يوللۇق ئاپتوماتىك تېلېفون ئالماشتۇرۇش ئۈسكۈنىسىنى قۇراشتۇردى؛ قۇمۇل باشلامچى بولۇپ «$450MH_2$» ئاددىي كۆچمە خەۋەرلىشىشنى يولغا قويدى؛ ئۈرۈمچى شەھىرىدىن كېيىن، 14 شەھەر ۋە ۋۇجياچۇ سىمسىز تېلېفوندا چاقىرىپ بېرىش كەسپىنى يولغا قويدى. بۇنىڭ بىلەن دەسلەپكى مەزگىلدە 75 مىڭ ئابونىچىنىڭ ئېھتىياجىنى قاندۇرغىلى بولىدۇ؛ تۇرپاندىن قۇمۇلغىچە بولغان 417 كىلومېتىرلىق 1 - دەرىجىلىك غول لىنىيىنىڭ ئوچۇق سىملىرىنى چوڭ رېمونت قىلىش - مۇستەھكەملەش قۇرۇلۇشى ئومۇمىيۈزلۈك پۈتتى؛ ئۈرۈمچى، شىخەنزە، كورلا، غۇلجا شەھەرلىرىدە ۋە ۋۇجياچۇدە ئۆزۈن يوللۇق تېلېفون ۋە شەھەر ئىچى تېلېفونىنى پروگراممىلىق ئالماشتۇرۇش ئۈسكۈنىسىنى ئۆزگەرتىش - سىغىمىنى ئاشۇرۇش قۇرۇلۇشى پۈتۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى، شەھەر ئىچىدىكى تېلېفونلارنى پروگراممىلىق ئالماشتۇرىدىغان 25 مىڭ 360 توپكىلىق كوممۇتاتور، ئۆزۈن يوللۇق تېلېفونلارنى پروگراممىلىق ئالماشتۇرىدىغان 559 يوللۇق كومموتاتور يېڭىدىن كۆپەيتىلدى؛ گۇچۇڭ، لوپنۇر، باي، موڭغۇلكۇرە، كۆكتوقاي، يوپۇغا ۋە قورغاس

ناھىيىلىرىدە شەھەر ئىچىدىكى ئاپتوماتسىز تېلېفونلارنى ئاپتوماتىك تېلېفونغا ئۆزگەرتىش ۋەزىپىسى ئورۇندالدى. شەھەر ئىچىدىكى تېلېفونلارنى ئاپتوماتىك ئالماشتۇرىدىغان 4000 توچكىلىق كومۇتاتور بېكىتىلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆزۈن يوللۇق تېلېفون كەسپىدە بېكىتىلگەن 117 يول ئېچىلدى، شەھەر ئىچىدىكى تېلېفونلارنى ئاپتوماتىك ئالماشتۇرۇپ بېرىدىغان 35 مىڭ 560 توچكىلىق كومۇتاتور بېكىتىلگەن كۆپەيتىلدى، شۇنىڭ بىلەن ئورنىتىلغان شەھەر ئىچىدىكى ئاپتوماتىك تېلېفون كومۇتاتورى ئورنىتىلغان ئۇسكۇنىلەر ئومۇمىي سىغىمچانلىقىنىڭ 94.23 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 126 مىڭ 458 توچكىغا يەتتى؛ ئۆزۈن يوللۇق ئاپتوماتىك كومۇتاتورلارنىڭ تېلېفون يولى 1250 كە يېتىپ، 750 يول كۆپەيدى.

1991 - يىلى بېكىتىلگەن يولغا قويۇلغان سودا ئىشلىرىغا دائىر خەت - چەك ۋە تېلېفوندا ئۇچۇر بېرىش مۇلازىمىتى كەسپىي سودا - سانائەت كارخانىلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، سېتىش ئىشلىرىدا كۆڭۈلدىكىدەك رول ئويناپ، ئابونېنتلارنىڭ ماختىشىغا ئېرىشتى. پوچتا - تېلېگراف تارماقلىرى يەنە پوچتا ئاپتوموبىلىدىن ئوننى كۆپەيتىپ، كەسپىي قابىلىيىتى يۇقىرى خادىملارنى ئاجرىتىپ، تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى ۋە تارىم نېفىتلىكىنىڭ ئېچىلىشىغا يارىدەم بېرىش يۈزىسىدىن قۇدۇق بېشىغا بېرىپ خىزمەت قىلىشنى يولغا قويدى، توك يوللىرىنى راۋانلاشتۇرۇش كەسپىنى كۆپەيتتى. «مۇۋەپپەق، تۇر» ئۇنۇم يىلى» پائالىيىتىگە ماسلاشتۇرۇلۇپ، ئاپتونوم رايون دائىرىسىدە «ئون چوڭ چولپان»، «ئون چوڭ تېخنىكا ئۇلگىسى»، «ئامانەت پۇل يېغىش ئەلاچىسى» بولۇش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، ئۇلچەملەشتۈرۈش مۇلازىمىتى ۋە پوچتا - تېلېگراف تىجارىتى خىزمىتى ئىلگىرى سۈرۈلدى. جەمئىيەتنىڭ خەۋىر - ئالاقە ئىشلىرىغا بولغان ئېھتىياجىغا يەنمۇ ئۈيغۇنلىشىش ئۈچۈن، كارخانىنىڭ تىجارەت مېخانىزمىنى ئۆزگەرتىش چىڭ تۇتۇلدى، بازار ئەھۋالىغا قاراپ، ئاقابىل تۇرۇش تەدبىرلىرى تەتقىق قىلىندى. يوشۇرۇن كۈچلەر ئىشقا سېلىنىپ، پوچتا - تېلېگراف مۇلازىمىتى زور كۈچ بىلەن قانات يايدۇرۇلدى. 1991 - يىلى ئۇنىۋېرسال ئۆزۈن يوللۇق تېلېفون كەسپىنىڭ تىجارەت سوممىسى 49.29% ئاشتى، ئېشىش سۈرئىتى 1990 - يىلدىكىدىن 35.91 پىرسەنتلىك رەقەم تېز بولدى، شەھەر ئىچى تېلېفونى كەسپىنىڭ تىجارەت سوممىسى 40.15% ئاشتى، ئېشىش سۈرئىتى 1990 - يىلدىكىدىن 26.24 پىرسەنتلىك رەقەم تېز بولدى، ئاپتونوم رايون بويىچە پوچتا - تېلېگراف ئومۇمىي كەسپىي تىجارەت سوممىسىنىڭ ئېشىش سۈرئىتى 1 - ئايدىكى 17.5% تىن ئايمۇ - ئاي تېزلىشىپ، يىل ئاخىرىدا 34.5% كە يەتتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى پوچتا - تېلېگراف ئىدارە - ئورۇنلىرى 1337گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 20 سى كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزىلاردا قۇرۇلغىنى 916 گە يېتىپ، بەشى كۆپەيدى؛ پوچتا يولى 493 بولۇپ، ئونى ئازىيىپ كەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا پوچتا يولى 335كە يېتىپ، ئىككىسى كۆپەيدى؛ يېزا پوچتا يوللىرىنىڭ يەككە مۇساپە بويىچە ئومۇمىي ئۆزۈنلۇقى 15 مىڭ 875 كىلومېتىرغا يېتىپ، 330 كىلومېتر ئاشتى؛ شەھەر ئىچى تېلېفونىنىڭ ئاپتوماتىك كومۇتاتورى ئورنىتىلغان ناھىيىلەر 49 غا يېتىپ، يەتتىسى ئاشتى؛ ئاتۇش، بورتالا، چۆچەك، قاراماي شەھىرىنىڭ مايتاغ رايونى، كۆكتوقاي ناھىيىسى ۋە ۋۇجياچۇلەردە ئۆزۈن يوللۇق بۋاستە تېلېفون ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. شۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايوندىكى 16 شەھەرنىڭ ھەممىسى ئۆزۈن يوللۇق تېلېفونىنىڭ ئاپتوماتىك تورىغا كىردى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۇرۇمچى، شىخەنزە، كورلا، غۇلجا شەھەرلىرى ۋە مايتاغ رايونى خەلقئارالىق ئاپتوماتىك تېلېفون تورىغا كىردى؛ مەملىكەت بويىچە ۋاستىلىك ئاپتوماتىك تېلېفون تورىغا كىرگەن ناھىيە 59 غا يەتتى؛ ئۇرۇمچىدىن ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرگە ئۇلىنىدىغان ئۆزۈن يوللۇق كەسپىي تېلېفون يولى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 28.2 گە، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىن ناھىيىلەرگە ئۇلىنىدىغان ئۆزۈن يوللۇق كەسپىي

تېلېفون يولى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 5.25 كە يەتتى؛ ئاپتوماتلاشقان ۋە يېرىم ئاپتوماتلاشقان ئۈزۈن يوللۇق كەسپىي تېلېفون يولىنىڭ ئومۇمىي كەسپىي تېلېفون يولى سانىدا ئىگىلىگەن سالمىقى 42.2% كە يەتتى؛ 100 پېزا (بازار) ۋە 208 مەمۇرىي كەنت شەھەر ئىچى تېلېفونىنى بىۋاستە ئالالايدىغان بولدى، شەھەر ئىچى تېلېفونىنى بىۋاستە ئالالايدىغان پېزا - بازارلار پېزا (بازار) ئومۇمىي سانىنىڭ 11.8 پىرسەنتىنى، شەھەر ئىچى تېلېفونىنى بىۋاستە ئالالايدىغان مەمۇرىي كەنتلەر مەمۇرىي كەنت ئومۇمىي سانىنىڭ 2.5 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

1991 - يىلى پوچتا - تېلېگراف ئالاقىسى جەھەتتە ياقلانغان ئاساسلىق مەسىلەر تۆۋەندىكىچە: 1) مەبلەغ چەكلىمىسى تۈپەيلىدىن، خەۋەر - ئالاقە ئىقتىدارىنىڭ ئېشىشى كەسىپ تەرەققىياتىنىڭ ئېشىش سۈرئىتىدىن تۆۋەن بولدى، خەۋەر - ئالاقە جەھەتتە تەمىنلەش بىلەن ئېھتىياج ئوتتۇرىسىدىكى زىددىيەت گەۋدىلىك بولۇپ كېلىۋاتقان ئەھۋال يەنىلا ياخشىلانمىدى. ئۈزۈن يوللۇق تېلېفون كەسپىنىڭ مىقدارى 1990 - يىلدىكىدىن 40% ئاشتى، لېكىن ئۈزۈن يوللۇق تېلېفون توك يولى ئاران 13% لا ئاشتى؛ توققۇز شەھەردە شەھەر ئىچى تېلېفونىنىڭ نومۇرى تارقىتىلىپ بولغان بولسىمۇ، شەھەر ئىچى تېلېفونىنى ئورنىتىشنى تەلەپ قىلغۇچىلار ئازايماي، كۆپەيىپ باردى. 2) پوچتا - تېلېگراف مۇلازىمىتىنىڭ سۈپىتى بىلەن جەمئىيەتنىڭ تەلىپى ئوتتۇرىسىدا پەرق مەۋجۇت بولدى. مۇلازىمەت كۆرسىتىدىغان سوغۇق، قوپال مۇئامىلە قىلىش، تاكاللىشىش، كېچىكتۈرۈش ۋە تېلېفون ئورنىتىش خىزمىتىدە يېيىش، ئېلىش، قېرىشىش، تەلەپ قويۇش قاتارلىق ناچار ئىستىللار كۆرۈلۈپ تۇردى. 3) ئىشچى - خىزمەتچىلەر قوشۇنىنىڭ ئومۇمىي سۈپىتى خەۋەر - ئالاقە ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىغا ئۈيغۇنلىشالمىدى. يۇقىرى قاتلامدىكى تېخنىكا باشقۇرۇش خادىملىرى كەمچىل بولدى، باشلانغۇچ، ئوتتۇرا دەرىجىلىك تېخنىكا خادىملىرى ۋە باشقۇرۇش خادىملىرى، تېخنىك ئىشچىلارمۇ يېتىشمىدى.

كولۇق جېندۇلۇك

خەۋەر - ئالاقە ئىشلىرى كەسپىي جەھەتتىن باشقۇرۇلدى

نورمال خەۋەر - ئالاقە تەرتىپىنى قوغداش، جامائەت ئالاقە تورى بىلەن زاۋۇت - كان رايونلىرىنىڭ مەخسۇس ئالاقە تورلىرىنى بىرلەشتۈرۈپ قۇرۇش، ماسلاشتۇرۇپ راۋاجلاندۇرۇش، مۇۋاپىق ئۈيۈشتۇرۇش ئىشى ئىلگىرى سۈرۈپ، خەۋەر - ئالاقىنىڭ راۋان بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ۋە ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ئىشلىرىغا تېخىمۇ ئوبدان خىزمەت قىلىش ئۈچۈن، 1991 - يىل 6 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى شىنجاڭ پوچتا - تېلېگراف باشقۇرۇش ئىدارىسىگە ئاپتونوم رايونىنىڭ خەۋەر - ئالاقە ئىشلىرىنى كەسپىي جەھەتتىن باشقۇرۇشتىن ئىبارەت ھۆكۈمەت فونكسىيىسىنى بەردى.

ئۈزۈندىن بۇيان، سىستېما ۋە دائىرىلەرگە بۆلۈنۈپ كېتىشتەك چەكلىمە تۈپەيلىدىن، ئاپتونوم رايوندا مەخسۇس ئالاقە تورى بىلەن جامائەت ئالاقە تورىنى قۇرۇش ۋە باشقۇرۇش جەھەتتە ئۈز ئالدىغا سىستېما بولۇۋېلىش، تەكرار قۇرۇش، تەڭمۇ تەڭ راۋاجلاندۇرۇش ئەھۋاللىرى ساقلانغان، بۇ ھال دۆلەتنىڭ مەبلىغى ۋە خەۋەر - ئالاقە بايلىقى قاتارلىق جەھەتلەردە ئېغىر ئىسراپچىلىقنى كەلتۈرۈپ چىقارغانىدى. مەلۇماتقا قارىغاندا، ئاپتونوم رايون بويىچە 22 تارماق ئۈز ئالدىغا ئۈزۈن يوللۇق مەخسۇس تېلېفون تورى ئورنىتىۋالغان، ئابونېنتلار كېچىك كوممۇتاتورنىڭ يەككە ئاپپاراتى 150 مىڭغا يەتكەن، بەزى ئاساسلىق كارىدورلاردا كۆپلىگەن ئالاقە لىنىيىسى تەڭلا مەۋجۇت بولۇپ تۇرغانلىقى، بىر يەردە بىر قانچە سۈنئىي ھەمراھ يەر يۈزى پونكىتى قۇرۇلغانلىقى ئۈچۈن، تور - يوللار گىرەلىشىپ كېتىپ، بىر - بىرىنى قالايمىقانلاشتۇرغان، شۇنىڭ بىلەن خەۋەر - ئالاقە ئۇنۇمى تۆۋەنلەپ كەتكەن، خەۋەر - ئالاقە سۈپىتىگە ئېغىر تەسىر يەتكەن.

پوچتا - تېلېگراف باشقۇرۇش ئىدارىسى، بىر تەرەپتىن، كەسپىي جەھەتتىن باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرىنى قۇرسا، يەنە بىر تەرەپتىن، ئۈز

مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلىپ، خىزمەتلەرنى قانات يايدۇردى. مەخسۇس ئالاقە تورىنى يېڭىدىن قۇرۇش، ئۇزگەرتىپ قۇرۇش ۋە كېڭەيتىشنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاشنى چېگىتىش، ئالاقە تەرتىپىنى رەتكە سېلىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، چوڭراق ئالاقە سىستېمىسىغا ئىگە نېفىت، ئېلېكتر، خىمىيە سانائىتى، كۆمۈر سانائىتى قاتارلىق ئېغىر سانائەت تارماقلىرىغا ۋە ئالاقە تورىنى قۇرۇۋاتقان مايتاغ ئېتىلىن قۇرۇلۇشى باش قوماندانلىق شتابى، تارىم نېفتلىك چارلاش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى قاتارلىق تارماقلارغا ئادەم ئەۋەتىپ، ئالاقە تورلىرىنىڭ پىلانى ۋە تەرەققىياتىنى ئىگىلەپ، ئۇنى تەكشىدى ۋە بۇ تارماقلار بىلەن تورلارنى تۇتاشتۇرۇش ئۇسۇلىدە سۆھبەتلەشتى. يىل ئاخىرىغىچە ئۇرۇمچى نېفت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى، شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى، مايتاغ ئېتىلىن قۇرۇلۇشى باش قوماندانلىق شتابى، تارىم نېفتلىك چارلاش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق كۆمۈر سانائىتى نازارىتى قاتارلىق ئورۇنلار بىلەن تورلارنى تۇتاشتۇرۇش كېلىشىمى ئىمزالاندى. ئابۇنچىلار كومموتاتورىنىڭ سغنمىنى كېڭەيتىش، ئۇنى ئۆزگەرتىپ ياساش ۋە ئىدارىلەر ئارا ۋاستىلىك يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشىغا ئۇنى ئىشلەتكۈچى تارماقلار مەبلەغ سالىدىغان بولدى، يېڭىدىن ياسالغان، ئۆزگەرتىپ ياسالغان ۋە كېڭەيتىپ ياسالغان ئابۇنچىلار كومموتاتورلىرى شۇ يەردىكى شەھەر ئىچى تېلېفونى ئىدارىسىنىڭ بىر مۇستەقىل شۆبە ئىدارىسى سۈپىتىدە جامائەت شەھەر تېلېفونى تورى ۋە ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون تورىغا كىرگۈزۈلۈپ، ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون نومۇرى بىلەن شەھەر تېلېفۇنىنىڭ نومۇرىنى ئىككىنچى قېتىم ئالماي، ئوخشاش يۆنىلىشتە تەك ئېلىش ئىشقا ئاشۇرۇلىدىغان بولدى.

شىنجاڭ پوچتا - تېلېگراف باشقۇرۇش ئىدارىسى پوچتا - تېلېگراف مىنىستىرلىكىنىڭ تورغا كىرگۈزۈش شەرتىگە ئۇيغۇن كەلمەيدىغان ھەر خىل ئاخىرقى ئۇچتىكى ئالاقە ئۈسكۈنلىرىنىڭ دۆلەتنىڭ ئالاقە تورىغا داۋاملىق كىرىپ تۇرۇشىدىن ساقلىنىپ، ئالاقىنىڭ راۋان بولۇشىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، سودا - سانائەت، مال باھاسى تارماقلىرىنىڭ زور كۈچ بىلەن ھەمكارلىشىشى ئارقىسىدا، پوچتا - تېلېگراف سىستېمىسىنىڭ ئىچكى قىسمىدا ۋە جەمئىيەتتە ئاخىرقى ئۇچتىدىكى ئالاقە ئۈسكۈنلىرىنى ساقلىغان تارماقلارنى ئېنىقلاپ تەرتىپكە سالدى. ئاشۇنداق ئۈسكۈنىلەرنى ساقلىغان تارماقلارنىڭ ئۈسكۈنە سېتىش ئىجازەتنامىسى، تىجارەت كىنىشكىسى ئېلىشنى ھەمدە مال باھاسى ئىدارىسىنىڭ نازارىتىنى قوبۇل قىلىشىنى، ساتقان مەھسۇلاتلىرىدا تورغا كىرىش بەلگىسى بولۇشىنى، ئۇلارغا مۇۋاپىق بولمىغان ئاخىرقى ئۇچتىكى ئالاقە ئۈسكۈنلىرىنى ئىشلەتكەن تارماق ۋە ئابۇنچىلارنىڭ ئاشۇنداق ئۈسكۈنىلەرنى چوقۇم چەكلىك مۇددەتتە ئالماشتۇرۇشنى بەلگىلىدى.

كۆك جېندۇك

پوچتا ئالاقىسى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە پوچتا ئومۇمىي كەسپىي تىجارەت سوممىسى 96 مىليون 67 مىڭ 800 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 17.11% ئاشتى. بۇ، پوچتا - تېلېگراف ئومۇمىي كەسپىي تىجارەت سوممىسىنىڭ 44.8 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.24 پىرسەنتلىك رەقەم ئازىيىپ كەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ھەق ھېسابلىنىدىغان كەسپىي تىجارەت سوممىسى 91 مىليون 467 مىڭ 800 يۈەنگە يېتىپ، 17.07% ئاشتى. بىر يىلدا يېجىرىلگەن خەت 74 مىليون 4. 22 مىڭ 900 بولۇپ، 0.57% ئاشتى؛ پوسۇلكا 1 مىليون 384 مىڭ 200 بولۇپ، 6.09% ئازىيىپ كەتتى؛ پېرېۋوت چېكى 5 مىليون 966 مىڭ 100 پارچە بولۇپ، 6.03% ئاشتى؛ پوچتا تېز يوللانمىسى 8 مىليون 126 مىڭ 100 بولۇپ، 6.81% ئاشتى؛ مەملىكەت ئىچىدىكى ئالاھىدە تېز مەخسۇس يوللانما 92 مىڭ 336 بولۇپ، 252% ئاشتى؛ مەخپىي ھۆججەت 402 مىڭ 400 بولۇپ، 2.8% ئازىيىپ كەتتى؛ گېزىت - ژۇرنالغا مۇشتىرى قوبۇل قىلىش، گېزىت - ژۇرنال سېتىش

ۋە پوچتا پۇل ئامانىتى ھەم ماركا توپلاش كەسپىي تىجارەت سوممىسى 44 مىليون 966 مىڭ 800 يۈەنگە يېتىپ، 34.11% ئاشتى؛ ئىجارىگە بېرىش، ۋەكالىتەن رېمونت قىلىپ بېرىش ۋە باشقا ئىشلارنىڭ تىجارەت سوممىسى 1 مىليون 272 مىڭ 900 يۈەنگە يېتىپ، 2.65% ئاشتى؛ چەت ئەللەرگە ۋە شياڭگاڭ، ئاۋمېنلارغا دائىر كەسپىي تىجارەت سوممىسى 1 مىليون 174 مىڭ 300 يۈەنگە يېتىپ، سېلىشتۇرغىلى بولىدىغان ئۆلچەم بويىچە ھېسابلىغاندا 5.21% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە خەت 1.32%، پوسۇلكا 33.49% ئازىيىپ كەتتى. ئالاھىدە تېز مەخسۇس يوللانما 48.33% ئاشتى.

بىر يىلدا مەخسۇس پوچتا كەسپىدىن كىرگەن كىرىم 91 مىليون 958 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 33.23% ئاشتى؛ پوچتا - تېلېگراف كەسپىي كىرىمىنىڭ 42.44 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 - يىلدىكىدىن 0.5 پىرسەنتلىك رەقەم ئازىيىپ كەتتى. كەسپىي ئىشلار كىرىمى كەسپىي ئىشلار مىقدارىنىڭ ئېشىش سۈرئىتىدىن 16.12 پىرسەنلىك رەقەم كۆپ بولدى. بۇ، ئاساسەن، 1990 - يىل 7 - ئاينىڭ 30 - كۈنى كەسپىي ئىشلار ھەققىنىڭ ئۆسكەنلىكىدىن بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە خەت، پېرېۋوت كىرىمى 48 مىليون 686 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 42.95% ئاشتى؛ پوسۇلكا كىرىمى 8 مىليون 664 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 8.04% ئاشتى؛ مەخپىي خەۋەر - ئالاقە كىرىمى 798 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 40.49% ئاشتى؛ گېزىت - ژۇرنال تارقىتىش ۋە پوچتا پۇل ئامانىتى كىرىمى 33 مىليون 810 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 28.19% ئاشتى. مەخسۇس پوچتا كەسپىنىڭ چىقىمى 114 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 45.19% ئاشتى؛ پوچتا - تېلېگراف كەسپىي ئومۇمىي چىقىمىنىڭ 43.73 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 - يىلدىكىدىن 0.63 پىرسەنتلىك رەقەم كۆپەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە خەت، پېرېۋوت چىقىمى 52 مىليون 360 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 51% ئاشتى؛ پوسۇلكا چىقىمى 13 مىليون 291 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 38.94% ئاشتى؛ مەخپىي خەۋەر - ئالاقە چىقىمى 5 مىليون 8000 يۈەنگە يېتىپ، 49.99% ئاشتى؛ گېزىت - ژۇرنال تارقىتىش ۋە پوچتا پۇل ئامانىتى چىقىمى 43 مىليون 982 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 40.15% ئاشتى. پوچتا ئالاقىسى كەسپىنىڭ چىقىم پەرقى 33 مىليون 433 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 15 مىليون 768 مىڭ يۈەن كۆپەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە خەت، پېرېۋوت چىقىم پەرقى 8 مىليون 756 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 4 مىليون 374 مىڭ يۈەن ئاشتى؛ پوسۇلكا چىقىم پەرقى 5 مىليون 897 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 3 مىليون 413 مىڭ يۈەن ئاشتى؛ مەخپىي خەۋەر - ئالاقە چىقىم پەرقى 4 مىليون 593 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1 مىليون 580 مىڭ يۈەن ئاشتى؛ گېزىت - ژۇرنال تارقىتىش ۋە پوچتا پۇل ئامانىتى چىقىم پەرقى 14 مىليون 187 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 6 مىليون 401 مىڭ يۈەن ئاشتى.

1991 - يىلى ئۇرۇمچى، سانجى، شىخەنزە ۋە ئىلى قاتارلىق جايلاردىكى ئىدارىلەردە يولغا قويۇلغان سودا خەت - چەك كەسپى دەسلەپكى قەدەمدە ئۇنۇم بەردى. قوبۇل قىلىپ ماڭدۇرۇلغان سودا خەت - چەكلىرى 500 مىڭ پارچىدىن ئېشىپ كەتتى. مۇكاپاتلىق يېڭى يىل ئاتكىرىتكىسى 5 مىليون 520 مىڭ پارچە سېتىلىپ، پوچتا - تېلېگراف مىنىستىرلىكى چۇشۇرگەن پىلاندىن ئون ھەسسە ئېشىپ كەتتى، بۇنىڭغا پوچتا - تېلېگراف مىنىستىرلىكى ياخشى باھا بەردى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇدا ئىككى يىل تۆۋەنلەپ كەلگەن خەت - ئالاقە كەسپى سەل يۇكسەلدى.

خەلق بانكىسى ۋە كەسپىي بانكىلارنىڭ پېرېۋوت قىلىنىدىغان پۇللارنىڭ ۋاقىت چېكىگە قويغان تەلىپىگە ئاساسەن، تېز پېرېۋوت كەسپى ئالاھىدە تېز يوللانما كەسپىگە ئۆزگەرتىلىپ، بانكا مەبلىغىنىڭ يولدىكى ۋاقتى قىسقارتىلىپ، مەبلەغ ئوبوروتى تېزلىتىلدى.

ئۇرۇمچى شەھەرلىك پوچتا ئىدارىسى ۋە ئىلى ۋىلايەتلىك، بايىنغولىن ئوبلاستلىق پوچتا - تېلېگراف ئىدارىلىرى پوچتا مەشغۇلاتىنى تەشكىلىي جەھەتتىن باشقۇرۇشنى سەرخىللاشتۇرۇش سىنىقى ئېلىپ بېرىپ، ئىشلەپچىقىرىشقا قوماندانلىق قىلىش

مەركىزى ۋە سۇپەتكە نازارەت قىلىش سىستېمىسىنى قۇرۇپ، خەۋەر - ئالاقە ئىشلەپچىقىرىشىنى تىزگىنلەش - باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، تارماقلار باشقۇرۇش جەھەتتە بىر - بىرىدىن بۆلۈنۈپ كېتىش، ئاپپاراتلار قاتمۇ - قات بولۇپ كېتىش ۋە مەسئۇلىيەت ئېنىق ئايرىلماسلىقتەك مەسىلىلەرنى بىر قەدەر ياخشى ھەل قىلىپ، ئىچكى مەشغۇلات ئۇنۇمىنىمۇ، خەۋەر - ئالاقە سۇپىتىنىمۇ كۆرۈنەرلىك ئۆستۈردى.

پوچتا - تېلېگراف باشقۇرۇش ئىدارىسى ئاپتونوم رايونىمىز پوچتا يوللانمىلىرىنى بىر تەرەپ قىلىش ئۇلچىمى ھەم ۋاقىت چېكى جەھەتتە مەملىكەت بويىچە كەينىدىن سانىغاندا، 1.، 2 - ئورۇندا تۇرۇپ كەلگەنلىكىنى كۆزدە تۇتۇپ، «پوچتا يوللانمىلىرىمىز ئومۇمىي مۇساپىسىنىڭ ۋاقىت چېكىنى بىر تەرەپ قىلىش ئۇلچىمى ۋە تەكشۈرۈش چارىسى»، «پوچتا يوللانمىلىرىنى بىر تەرەپ قىلىشنىڭ ۋاقىت چېكى، قېتىم سانىنى بولغا قويۇشنىڭ تەپسىلىي قائىدىسى» نى تۈزۈپ چىقتى ھەمدە ئاپتونوم رايوندىكى 12 ۋاسىتىلىك يەتكۈزۈش ئىدارىسىدە نازارەت قىلىش ئورنى قۇردى، مەخسۇس تەكشۈرگۈچىدىن 24 نى كۆچەيتىپ، خىزمەتنى ئايمۇ ئاي تەكشۈرۈپ، ئەھۋالنى ھەمىمگە مەلۇم قىلىپ، مۇكاپات - جازانى ۋاقتىدا ئەملىدە كۆرسىتىپ تۇردى. بىر يىلدا ھەر خىل پوچتا يوللانمىلىرىدىن 392 مىڭ پارچە تەكشۈرۈلدى. پوچتا - تېلېگراف باشقۇرۇش ئىدارىسى 8 - ئايدىن باشلاپ، ئادەتتىكى خەت، زاكاز خەت، تېز يوللانما ۋە ئالاھىدە تېز يوللانمىلارنىڭ بىر تەرەپ قىلىنىش ئۇلچىمىنىڭ ھەر جەھەتتىن تەلەپكە لايىق بولماسلىق نىسبىتىنى 11.3% تىن 2.2% كە چۈشۈرۈپ، مەملىكەت بويىچە 1 - بولدى؛ پوچتا يوللانمىلىرىنىڭ مۇددەتتىن ئېشىپ كېتىش نىسبىتىنىمۇ زور دەرىجىدە تۆۋەنلىتىپ، مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرىدىن يوقىرىراق سەۋىيىگە يەتكۈزۈپ، پوچتا - تېلېگراف مىنىستىرلىكىنىڭ ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى.

پوچتا ئالاقىسى تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىش قەدىمى تېزلىتىلدى. ئۈرۈمچى شەھەرلىك پوچتا ئىدارىسىنىڭ پوچتا نومۇرىنى مىكرو ماشىنىدا تېپىپ ئاپتوماتىك مەلۇم قىلىش سىستېمىسى، گېزىت - ژۇرناللارنىڭ تارقىلىش سانىنى جەملەپ بېرىدىغان مىكرو ماشىنا سىستېمىسى، پوچتا پۇل ئامانىتىگە ئىشتىن كېيىن نازارەت قىلىدىغان مىكرو ماشىنا سىستېمىسى، تېلېگرامنى تارقىلىق پۇل بېرىۋوت قىلىش كەسپىنى مىكرو ماشىنىدا بىر تەرەپ قىلىش سىستېمىسى ۋە پوسۇلكىلارنى دەسلەپكى قەدەمدە ئايرىش ماشىنىسىنى يۈرۈشلەشتۈرۈشتىن ئىبارەت بەش پەن - تېخنىكا تەرەققىيات تۈرى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى. 1991 - يىلى تارباغاتاي، ئىلى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىرى ۋە سانجى، بايىنغولىن ئوبلاستلىرىنىڭ شەھەر - يېزىلىرىدىكى پوچتا - تېلېگراف ئىدارە - ئورۇنلىرىنىڭ 31 مىڭ 711 كۋادرات مېتر ئۈي - ئىمارىتى يېڭىلاندى ۋە ئۆزگەرتىپ ياسالدى؛ پوچتا ئالاقىسىگە ئىشلىتىلىدىغان ھەر خىل ئاپتوموبىلدىن 132 سى، موتسىكلىتتىن 46 سى كۆچەيتىلدى ۋە يېڭىلاندى؛ ئۆلچەملىك تۇرگە ئايرىش جازىسىدىن 500 يۈرۈش، ئاپتوماتىك تامغا بېسىش ماشىنىسىدىن 50ى، تېلېكترونلۇق تارازىدىن 150ى، ھېسابلاش ماشىنىسىدىن 210ى كۆچەيتىپ بېرىلدى؛ ئۈرۈمچى ئاپتوماتىك پوسۇلكائايرىش سىستېمىسى ۋە ئاپتونوم رايونغا كىرگەن تېلېگراممىلارنى جەملەپ ئاپتوماتىك تالون كېسىش مىكرو ماشىنا سىستېمىسى قۇرۇلۇشى تاماملاندى.

كۆك جېندۇك

تېلېگراف ئالاقىسى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە تېلېگراف ئومۇمىي كەسپىي تىجارەت سوممىسى ۋە كەسپىي ئىشلار كىرىمىنىڭ ئېشىش سۈرئىتى جەھەتتە تارىختىكى ئەڭ يۇقىرى رېكورد يارىتىلدى، تېلېگراف ئومۇمىي كەسپىي تىجارەت سوممىسىمۇ، كەسپىي ئىشلار كىرىمىمۇ 100 مىليون يۈەنلىك چوڭ ئۆتكەلدىن ئېشىپ كەتتى. بىر يىلدا ئورۇندالغان تېلېگراف ئومۇمىي كەسپىي تىجارەت سوممىسى 108 مىليون 672 مىڭ 400 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 30.75% ئاشتى؛ پوچتا - تېلېگراف ئومۇمىي كەسپىي تىجارەت سوممىسىنىڭ 68.50

پرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.83 پرسەنتلىك رەقەم كۆپەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە ھەق ھېسابلىنىدىغان كەسپىي تىجارەت سومىسى 102 مىليون 994 مىڭ 300 يۈەنگە يېتىپ، 32.21% ئاشتى. تېلېگراف ئومۇمىي كەسپىي تىجارىتى ئىچىدە مەملىكەت ئىچىدىكى جامائەت تېلېگراممىسى 8 مىليون 236 مىڭ 600 نۇسخىغا يېتىپ، 6.35% ئاشتى؛ مەملىكەت ئىچىدىكى ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون 10 مىليون 758 مىڭ 300 قېتىمغا يېتىپ، 0.09% 41 ئاشتى؛ مەملىكەت ئىچىدىكى ئابونىچىلار تېلېگراممىسى 21 مىڭ 680 قېتىم ېېجىرىلىپ، 34.42% ئازايدى؛ ئابونىچىلار تېلېگراممىسىنى ئىشلىتىدىغان ئابونىچىلارنىڭ پەسل ئاخىرىدىكى سانى 123 كە يېتىپ، 15 ئابونىچى كۆپەيدى؛ مەملىكەت ئىچىگە يوللانغان فوتو تېلېگراما 13 مىڭ 726 نۇسخىغا يېتىپ، 31.25% ئاشتى؛ شەھەر ئىچى تېلېفونى بويىچە ئايلىق ھۆددىگەرلىنىڭ تۇزۇمىدىكى ئابونىچىلارنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە سانى 52 مىڭ 546 گە يېتىپ، 12.14% ئاشتى؛ قېتىم سانىنى ھېسابلاش تۇزۇمىدىكى ئابونىچىلارنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە سانى 33 مىڭ 572.6 گە يېتىپ، 27.44% ئاشتى؛ ئاپتونوم رايون بويىچە شەھەر ئىچىگە ئابونىچىلار ئۈچۈن ئورنىتىلغان تېلېفون پەسل ئاخىرىدا 96 مىڭ 73 كە يېتىپ، 21.8% ئاشتى؛ تېلېگراف ئۇسكۇنىلىرىنى ئىجارىگە بېرىش، ۋەكالىتەن رېمونت قىلىپ بېرىش ۋە باشقا ئىشلار 6 مىليون 586 مىڭ 100 يۈەنلىك ئورۇندىلىپ، 71.25% ئاشتى؛ چەت ئەللەرگە ۋە شياڭگاڭ، ئاۋمېنلارغا دائىر جامائەت تېلېگراممىسى 8038 نۇسخا ېېجىرىلىپ، 7.09% ئازايدى. چەت ئەللەرگە ۋە شياڭگاڭ، ئاۋمېنلارغا دائىر ئابونىچىلار تېلېگراممىسى 21 مىڭ 976 نۇسخا ېېجىرىلىپ، 5.14% ئازايدى. چەت ئەللەرگە دائىر ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون 38 مىڭ 995 نۇسخا ېېجىرىلىپ، 160% ئاشتى، شياڭگاڭ، ئاۋمېنلارغا دائىر ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون 22 مىڭ 799 نۇسخا ېېجىرىلىپ، 153% ئاشتى.

تېلېگراف ئالاقىسى كەسپىدە ئورۇندالغان يىللىق كەسپىي ئىشلار كىرىمى 114 مىليون 249 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 38.65% ئاشتى؛ پوچتا - تېلېگراف كەسپىي ئىشلىرى كىرىمىنىڭ 52.73 پرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1.43 پرسەنتلىك رەقەم كۆپەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە، ئىچكى جامائەت تېلېگراممىسى كەسپىنىڭ كىرىمى 13 مىليون 945 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 6.39% ئاشتى؛ ئىچكى ئابونىچىلار تېلېگراممىسى كەسپىنىڭ كىرىمى 994 مىڭ يۈەن بولۇپ، 0.09% ئازايدى؛ ئىچكى فوتو تېلېگراف كەسپىنىڭ كىرىمى 344 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 111% ئاشتى؛ چەت ئەللەرگە ۋە شياڭگاڭ، ئاۋمېنلارغا دائىر جامائەت تېلېگراممىسى كەسپىنىڭ كىرىمى 284 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 3.27% ئاشتى؛ ئىچكى ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون كەسپىنىڭ كىرىمى 42 مىليون 276 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 50.71% ئاشتى؛ ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون يىغىنى كەسپىنىڭ كىرىمى 106 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 43.24% ئاشتى؛ چەت ئەللەرگە ۋە شياڭگاڭ، ئاۋمېنلارغا دائىر ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون كەسپىنىڭ كىرىمى 2 مىليون 821 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 256.19% ئاشتى؛ شەھەر ئىچى تېلېفونلىرىنىڭ ئايلىق ئىجارە، ھەققى ۋە سۆزلىشىش ھەققى 33 مىليون 728 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 49.8% ئاشتى؛ توك يولى، ئۇسكۇنىلەرنى ئىجارىگە بېرىش ۋە ۋەكالىتەن رېمونت قىلىپ بېرىش كىرىمى 10 مىليون 952 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1.40% ئازىيىپ كەتتى؛ باشقا كىرىملەر 8 مىليون 799 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 65.55% ئاشتى. تېلېگراف ئالاقىسى مەخسۇس كەسپىنىڭ يىللىق چىقىمى 130 مىليون 324 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 44.47% ئاشتى؛ پوچتا - تېلېگراف كەسپىي ئىشلىرى چىقىمىنىڭ 49.71 پرسەنتىنى ئىگىلەپ، 0.51 پرسەنتلىك رەقەم كۆپەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە تېلېگراما كەسپىنىڭ چىقىمى 36 مىليون 738 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 35.44% ئاشتى؛ ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون كەسپىنىڭ چىقىمى 53 مىليون 66 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 39.35% ئاشتى؛ شەھەر ئىچى تېلېفونى كەسپىنىڭ چىقىمى 40 مىليون 520 مىڭ يۈەنگە

يېتىپ، 62.08% ئاشتى. تېلېگراف ئالاقىسى كەسپىنىڭ چىقىم پەرقى 28 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 95.93% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە تېلېگرامما كەسپىنىڭ چىقىم پەرقى 23 مىليون 105 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 84.66% ئاشتى؛ ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون كەسپىنىڭ چىقىم پەرقى 5 مىليون 188 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 34.58% ئاشتى؛ شەھەر ئىچى تېلېفونى كەسپىدە 1990 - يىلدىكى 1 مىليون 785 مىڭ يۈەنلىك كىرىم پەرقى 277 مىڭ يۈەنلىك چىقىم پەرقىگە ئۆزگەردى.

1991 - يىلى تېلېگراف ئالاقىسى جەھەتتە، شەھەر ئىچى تېلېفونى ۋە ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون مۇلازىمىتىنىڭ سۈپىتىنى ياخشىلاش نۇقتىلىق چىڭ تۇتۇلدى. شىخەنزە، كورلا، غۇلجا شەھەرلىرىدە كوممۇتاتور ئۈسكۈنىلىرىنى ئۆزگەرتىش - سىغىمىنى كېڭەيتىش ۋە شەھەر ئىچى تېلېفۇنىغا جىددىي ئېھتىياجلىق بولغان ئۇرۇمچى، سانجى، قاراماي (مايتاغ رايونىمۇ بۇنىڭ ئىچىدە) قاتارلىق شەھەر - ناھىيىلەردە ئۈسكۈنىلەرنىڭ سىغىمىنى كېڭەيتىش قۇرۇلۇشى تۇتۇلۇپ، 36 مىڭ 60 تېلېفون ئورنىتىلدى؛ شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، كەسپىي تارماقلار ئاپپارات - سىملارنىڭ يوشۇرۇن كۈچىنى ئىشقا سېلىپ، شەھەر ئىچى تېلېفونى ئۈسكۈنىلىرىنىڭ بېسىم تولۇق بولغان ئەھۋال ئاستىدىمۇ ياخشى ئىشلىشىگە كاپالەتلىك قىلدى. ئۇرۇمچى شەھەرلىك تېلېگراف ئىدارىسى جەمئىيەت ئىنكاس قىلغان تېلېفون ئورنىتىش قىيىن، تېلېفون رېمونت قىلىش قىيىن ۋە تېلېفون بېرىش قىيىن بولۇش مەسىلىسىنى تىرىشىپ ھەل قىلدى، 5 - ئايدا 60 نەچچە نەپەر ئورگان كادىرىنى ئاجرىتىپ، ئاپپارات - سىم يوللىرىنى ئاسرىغۇچى، تېلېفون ئورناتقۇچى خادىملارغا ياردەم بەردى، ئۇلار ئابۇنىچىلار ئەڭ مەركەزلەشكەن شەھەر تېلېفونى 2 - شۆبە ئىدارىسىگە تەۋە تېلېفون تورلىرىنى ئومۇمىيۈزلۈك ئېنىقلاپ، 13 مىڭ 206 ئابۇنىچىنى زىيارەت قىلىپ، 1174 تېلېفوننى رېمونت قىلدى، يېڭىدىن 2640 تېلېفون ئورناتتى، شۇنىڭ بىلەن 1990 - يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن پۇل تاپشۇرۇپ بولغانلارنىڭ ھەممىسىگە تېلېفون ئورنىتىپ بېرىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىلى كۆپەيگەن شەھەر تېلېفونى ئابۇنىچىسى 1990 - يىلدىكىنىڭ 1.67 ھەسسىسىگە تەڭ بولدى.

ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون تارماقلىرى ئۇزۇن يوللۇق بىۋاسىتە تېلېفون ئابۇنىچىلىرىنى زور كۈچ بىلەن كۆپەيتىشنى ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون كەسپىنىڭ يۈكسىلىشىنى ئىلگىرى سۈرىدىغان بۆسۈش ئېغىزى قىلدى، تورغا كىرگۈزۈش ھەققىنى ئازايتىپ ۋە كەچۈرۈم قىلىپ، ئىشلىتىش ھوقۇقىغا ئىگە بولۇش ئىلتىماسىنى بېجىرىش رەسمىيەتلىرىنى ئاددىيلاشتۇرۇپ، بىر يىلدا ئۇزۇن يوللۇق بىۋاسىتە تېلېفوننى ئىشلىتىش ھوقۇقىغا ئىگە ئابۇنىچىلاردىن 8462 نى كۆپەيتتى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۇزۇن يوللۇق بىۋاسىتە تېلېفوننى ئىشلىتىش ھوقۇقىغا ئىگە ئابۇنىچىلارنىڭ پەسىل ئاخىرىدىكى سانى 13 مىڭ 407 گە يەتتى، بۇ، شەھەر تېلېفونى ئابۇنىچىلىرىنىڭ 13.96 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ 4 - پەسىلدە ئىشلىتىش ھوقۇقىغا ئىگە ئابۇنىچىلار بەرگەن ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون ئاپتونوم رايون بويىچە بېرىلگەن تېلېفونلار ئومۇمىي قېتىم سانىنىڭ 36.9 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئاپتوماتسىز ئۇزۇن يوللۇق تېلېفونلارنىڭ ئۇنۇملۇك ئۇلىنىش نىسبىتىنى ئۆستۈرۈشكە ئەھمىيەت بېرىلىپ، ئاپتوماتىك تېلېفون توك يوللىرىنىڭ بېسىمى ئازايتىلدى. ئۇرۇمچى شەھىرىدە 3 - پەسىلدە ئاپتوماتسىز ئۇزۇن يوللۇق تېلېفونلارنىڭ ئۇنۇملۇك ئۇلىنىش نىسبىتى 2 - پەسىلدىكىدىن 3.5 پىرسەنتلىك رەقەم كۆپەيدى، ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون 37 مىڭ قېتىم ئارتۇق ئۇلاندى. 9 - ئايدىن باشلاپ ئاپتونوم رايون بويىچە سىرتقا بېرىلگەن ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون ئېيىغا 1 مىليون قېتىمدىن ئېشىپ كەتتى. بىر يىلدا ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون كەسپىنىڭ مىقدارى تۇنجى قېتىم 10 مىليون قېتىمدىن ئېشىپ كەتتى.

كۇڭ جېندۇڭ

يېزا تېلېفونى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا

تېلېفونى ئومۇمىي كەسپىي تىجارەت سوممىسى 9 مىليون 717 مىڭ 200 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 13.44% ئاشتى؛ بۇ كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى پوچتا - تېلېگراف ئومۇمىي كەسپىي تىجارەت سوممىسىنىڭ 4.53 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 0.4 پىرسەنتلىك رەقەم ئازايدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئايلىق ھۆددىگەرلىك توزۇمىدىكى ئابونېنتلارنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە سانى 505.2گە يېتىپ، 160.41% ئاشتى؛ قېتىم سانى بويىچە ھېسابلاش توزۇمىدىكى ئابونېنتلارنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە سانى 10 مىڭ 302.3 كە يېتىپ، 1.59% ئاشتى؛ يېزا تېلېفونىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى ئابونېنتى سانى 11 مىڭ 115 كە يېتىپ، 5.68% ئاشتى؛ تېلېفوندا سۆزلىشىش 4 مىليون 785 مىڭ 500 قېتىم بېجىرىلىپ، 15.48% ئاشتى؛ ئىجارىگەبېرىش، ۋەكالىتەن ئاسراش ۋە باشقا ئىشلار مىقدارى 3 مىليون 87 مىڭ 700 يۈەنگە يېتىپ، 15.21% ئاشتى. يىللىق كەسپىي ئىشلار كىرىمى قوشۇمچە

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز تېلېگراف ئالاقىسىدە سۆپەت كۆرسەتكۈچلىرىنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالى

كۆرسەتكۈچ نامى	بىرلىكى	1991 - يىل	1990 - يىلدىكىدىن ئاشقىنى(+)، كەمەيگىنى (-)
يەتكۈزۈش نىسبىتى ئېشىپ كەتكەن تېلېگراممانىسبىتى	%	1.436	— 0.496
تېلېگراما مۇلازىمىتىدىكى سەۋەنلىك نىسبىتى	%	0.00375	+0.00024
ئۇلاش ۋاقتى ئېشىپ كەتكەن ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون نىسبىتى	%	6.90	— 1.26
ئۇزۇن يوللۇق تېلېفونىنىڭ ئۇنۇملۇك ئۇلىنىش نىسبىتى(ئاپتوماتسىز، يېرىم ئاپتوماتىك)	%	87.98	+1.06
يېرىلگەن ئۇزۇن يوللۇق تېلېفونلارنىڭ ئاپتوماتىك ئۇلىنىش نىسبىتى	%	20.51	— 5.80
قوبۇل قىلىنغان ئۇزۇن يوللۇق تېلېفونلارنىڭ ئاپتوماتىك ئۇلىنىش نىسبىتى	%	33.96	+0.33
شەھەر ئىچى تېلېفونلىرىنىڭ ئۇلىنىش نىسبىتى	%	64.90	+1.80
شەھەر ئىچىدە تېلېفونلارنى ۋاقتىدا ئورنىتىش، يۆتكەش نىسبىتى	%	79.19	— 16.05
ئۇزۇن يوللۇق فوتو تېلېگراف يوللىرىنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى	%	92.09	— 2.10
ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون يۆكلىمە دولقۇن يوللىرىنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى	%	84.64	.2.41
گېزىتنى فوتو تېلېگراف ئارقىلىق يەتكۈزۈشتە كېرەكسىز قەغەز نىسبىتى	%	1.58	— 1.58
تېلېۋىزىيە خەۋەرلىرىنى تارقىتىشنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى (تۆۋەنگە)	%	100	0
تېلېۋىزىيە خەۋەرلىرىنى تارقىتىشنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى (يۇقىرىغا)	%	100	0
تېلېگراف ئالاقىسىدە يۈز بەرگەن ۋەقەلەر	قېتىم	0	0

10 مىليون 452 مىڭ 800 يۈەنگە يېتىپ، 12.02% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئايلىق ئىجارە ھەققى كىرىمى 1 مىليون 753 مىڭ 500 يۈەنگە يېتىپ، 14% ئاشتى؛ سۆزلىشىش ھەققى كىرىمى 4 مىليون327 مىڭ 700 يۈەنگە يېتىپ، 6.97% ئاشتى؛ توك يولى - ئۇسكۇنىلەرنى ئىجارىگە بېرىش ھەم ۋەكالىتەن ئاسراش كىرىمى 1 مىليون 975 مىڭ 400 يۈەنگە يېتىپ، 7.02% ئاشتى؛ باشقا ئىشلار كىرىمى 2 مىليون 396 مىڭ 300 يۈەنگە يېتىپ، 26.03% ئاشتى. كەسپىي ئىشلار چىقىمى 17 مىليون 201 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 21.22% ئاشتى. يىللىق كىرىم - چىقىم پەرقىدە چىقىم پەرقى 5 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكى چىقىم پەرقى بىلەن تەڭلەشتى.

1991 - يىلى شىنجاڭ يېزا تېلېفونى ئىدارىسى ئادەتتىكى خەۋەرلىشىش، چېگرا مۇداپىئە خەۋەرلىشىشى ئۈچۈن ۋە مەخسۇس تۈرلەر ئۈچۈن 2 مىليون 18 مىڭ يۈەن مەبلەغ ئورۇنلاشتۇردى. 33 يۈرۈش ھەر خىل ئالاھىدە يۇقىرى چاستۇتىلىق سىمسىز سىگنال قوبۇل قىلىش - تارقىتىش ئاپپاراتى، 1485 توچكىلىق تېلېفون كوممۇتاتورى (بۇنىڭ ئىچىدە پروگراممىلىق باشقۇرۇلىدىغان 516 توچكىلىق ئالتە كىچىك كوممۇتاتۇر بار)، ئون ئايلانما يوللۇق دولقۇن يۈكلىگۈچ باش ئاپپارات، 45 تارماق ئاپپارات، سەككىز ئۈچ يوللۇق دولقۇن يۈكلىگۈچ ئاخىرقى ئۈچ ئاپپاراتى كۆپەيتىلدى. ئىقتىسادى تېزرەك راۋاجلىنىۋاتقان ساۋەن، قۇتۇبى، مىچۇەن، فۇكاڭ، شىخەنزە ۋە كۇيتۇڭ قاتارلىق ناھىيە - شەھەرلەرگە بېرىپ ئىش ئورنىدا تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىلغاندىن كېيىن، كۆپ يوللۇق ئالاھىدە يۇقىرى چاستۇتىنى ئاساسلىق يەتكۈزۈش ۋاستىسى قىلغان ھالدا كوممۇتاتورلارنى ئاپتوماتلاشتۇرۇش ئارقىلىق شۇ جايلارنىڭ ئالاقە تورىنى قۇرۇش لايىھىسى بېكىتىپ چىقىلدى، ھەر قايسى ئىدارىلەردىن ئۇسكۇنىلەرنىڭ تىپى ۋە شەكلىنى بىرلىككە كەلتۈرۈپ، يەتكۈزۈش ۋە ئالماشتۇرۇش ئۇسكۇنىلەرنىڭ تىپىنى قاتتىق تاللاپ، خەۋەرلىشىش قۇرۇلۇشىدا يەنە ئەگرى يولدا مېڭىپ قېلىشتىن ساقلىنىش تەلەپ قىلىندى.

كۇڭ جېندۇڭ

گېزىت - ژۇرنال تارقىتىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە گېزىت - ژۇرناللارنى مۇشتىرى قوبۇل قىلىپ سېتىش كەسپىنىڭ تىجارەت سوممىسى 20 مىليون 996 مىڭ 400 يۈەنگە يېتىپ (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى)، 1990 - يىلدىكىدىن 15.33% ئاشتى. گېزىت - ژۇرنال تارقىتىش كەسپىنىڭ تىجارەت سوممىسى پوچتا ئومۇمىي كەسپىي تىجارەت سوممىسىنىڭ 21.86 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 - يىلدىكىدىن 0.33 پىرسەنتلىك رەقەم ئازايدى. بۇنىڭ ئىچىدە مۇشتىرى قوبۇل قىلىپ سېتىلغان گېزىتلەرنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 10 مىليون 744 مىڭ 300 يۈەنگە، سانى 277 مىليون 630 مىڭ 200 نۇسخا (1990 - يىلدىكىسى 240 مىليون 530 مىڭ نۇسخا) غا يېتىپ، 15.42% ئاشتى؛ مۇشتىرى قوبۇل قىلىپ سېتىلغان ژۇرناللارنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 10 مىليون 252 مىڭ 100 يۈەنگە، سانى 33 مىليون 723 مىڭ 800 نۇسخا (1990 - يىلدىكىسى 29 مىليون 266 مىڭ نۇسخا) غا يېتىپ، 15.23% ئاشتى. مۇشتىرى قوبۇل قىلىپ سېتىلغان گېزىتلەرنىڭ پەسىللىك تارقىتىلىش سانى 1 مىليون 840 مىڭ 400 نۇسخىغا يېتىپ (1990- يىلدىكىسى 1 مىليون 396 مىڭ نۇسخا) 31.83% ئاشتى، ژۇرناللارنىڭ پەسىللىك تارقىتىلىش سانى 3 مىليون 252 مىڭ 300 نۇسخىغا يېتىپ (1990 - يىلدىكىسى 2 مىليون 807 مىڭ 100 نۇسخا)، 15.86% ئاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە شەھەر - يېزا ئاھالىسىدىن ھەر 100 كىشى مۇشتىرى بولغان گېزىت - ژۇرنال 33.6 نۇسخىغا يېتىپ، 5.9 نۇسخا ئاشتى. بىر يىلدا گېزىت - ژۇرنال تارقىتىشتىن قىلىنغان كىرىم 18 مىليون 645 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 16.95% ئاشتى؛ بۇ پوچتا كەسپىي ئىشلىرى ئومۇمىي كىرىمىنىڭ 20.28 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 2.82 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىدى. گېزىت - ژۇرنال تارقىتىش كەسپىنىڭ چىقىمى 34

مىليون 940 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 34.52% ئاشتى. يىللىق چىقىم پەرقى 19 مىليون 41 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 697 مىڭ 600 يۈەن كۆپەيدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا گېزىت - ژۇرناللارنى پارچە سېتىش ئىشىنى بېجىرىدىغان تارماق ئىدارە (پوچتىخانا) 273 كە يېتىپ، 1990- يىلدىكىدىن 13ى كۆپەيدى. يېڭىدىن قۇرۇلغان گېزىت - ژۇرناللارنىڭ تارقىتىلىش سانىنى مىكرو دولقۇنلۇق ھېسابلاش ماشىنىسىدا جەملەپ بىر تەرەپ قىلىش سىستېمىسى ئاپتونوم رايوندىكى 82 مۇشتىرى قوبۇل قىلىپ ساتىدىغان ئىدارىگە ۋە 243 بىۋاسىتە ئايرىش نۇقتىسىغا تەئەللۇق 3900 خىلدىن ئارتۇق گېزىت - ژۇرنالنى رەتلەش، تۈرگە ئايرىش، قوشۇش ۋە چەكتىن ئاشۇرۇپ مۇشتىرى قوبۇل قىلىش سانىنى پۈتۈنلەي قول ئەمگىكى ئارقىلىق بىر تەرەپ قىلىدىغان تارىخقا خاتىمە بەردى، مۇشتىرى قوبۇل قىلىش تالونىنى بىر تەرەپ قىلىشقا كېتىدىغان ئەمگەك كۈچىمۇ مۇناسىپ ھالدا 27% ئازايدى.

1991 - يىلى ھەر خىل تەدبىرلەر قوللىنىلغانلىقتىن، 1992 - يىللىق گېزىت - ژۇرناللارغا مۇشتىرى قوبۇل قىلىش خىزمىتى ئۇنۇملۇك ئالغا سۈرۈلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە مۇشتىرى قوبۇل قىلىنغان 1992 - يىللىق گېزىت- ژۇرناللارنىڭ پەسىللىك تارقىتىلىش سانى 5 مىليون 621 مىڭ 900 نۇسخىغا يېتىپ، 1990 - يىلنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن 17.51% ئاشتى.

1991 - يىلى شىنجاڭ پوچتا - تېلېگراف باشقۇرۇش ئىدارىسى ۋە ئۇنىڭغا قاراشلىق كۈيتۈڭ شەھەرلىك، باينغولىن ئوبلاستلىق، پىچان ناھىيىلىك، مەكىت ناھىيىلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىلىرىگە «خەلق گېزىتى» ئىدارىسى، «ئازادلىق ئارمىيە گېزىتى» ئىدارىسى، «نۇر گېزىتى» ئىدارىسى، «ئىقتىساد گېزىتى» ئىدارىسى، «ئىشچىلار گېزىتى» ئىدارىسى، «جۇڭگو ياشلىرى گېزىتى» ئىدارىسى ۋە «ئىزدىنىش» ژۇرنىلى نەشرىياتىدىن ئىبارەت يەتتە گېزىت - ژۇرنال تەرىپىدىن «تارقىتىش خىزمىتى بويىچە ئىلغار ئورۇن» دەپ نام بېرىلدى، دۆربىلجىن ناھىيىلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسىگە «ئۆلچەمگە يەتكەن ئورۇن» دەپ نام بېرىلدى؛ مەملىكەت بويىچە گېزىت - ژۇرناللارنى پارچە سېتىش بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ئۇچ مۇسابىقە پائالىيىتىدە قاراماي شەھەرلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى.

كۇڭ جېندۇڭ

تۇراقلىق مۇلۇكلەر ئېنىقلاندى

شىنجاڭ پوچتا - تېلېگراف تارماقلىرىدا تۇنجى قېتىم ئېلىپ بېرىلغان تۇراقلىق مۇلۇكلەرنى ئېنىقلاش خىزمىتىدە، تۇراقلىق مۇلۇكلەرنى ئېنىقلىغۇچى 578 خادىم 15 ئاي ئىشلەپ، پوچتا - تېلېگراف ساھەسىدىكى 123 كارخانا، كەسپىي ئورۇننىڭ 1989 - يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇنقى 515 مىليون 339 مىڭ يۈەنلىك تۇراقلىق مۇلكىنىڭ تېگى - تەكتىنى ئېنىقلاش، ئۇنى يېڭىباشتىن تىزىملاش ۋە تەڭشەپ بىر تەرەپ قىلىش ۋەزىپىسىنى 1991 - يىل 8 - ئايدا ئومۇمىيۇزلۇك تاماملىدى، شۇنىڭ بىلەن شىنجاڭ پوچتا - تېلېگراف تارماقلىرى مۇلۇكنىڭ سانى، قىممىتى، ئىقتىدارى، سۈپىتىدىن ئىبارەت «تۆتتە ئېنىق بولۇش» ۋە ھېساب دەپتىرى، كارتا ۋە ماددىي نەرسىدىن ئىبارەت «ئۇچى ئۆزئارا مۇۋاپىق بولۇش» تەلىپىگە ئاساسىي جەھەتتىن يېتىپ، 8. 114 ئومۇمىي نومۇرغا ئېرىشىشتەك ئەلا نەتىجە بىلەن پوچتا - تېلېگراف مىنىستىرلىكىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن رەسمىي ئۆتۈپ، ئېنىقلاش خىزمىتى بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپات ئالدى، مەملىكەتتىكى پوچتا - تېلېگراف تارماقلىرى بويىچە 4 - بولدى.

ئېنىقلاشتىن كېيىن، 1989 - يىلنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە پوچتا - تېلېگراف تارماقلىرىدىكى تۇراقلىق مۇلۇكنىڭ ئەسلى ئەمەلىي قىممىتىنىڭ 549 مىليون 776 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، شۇ يىلدىكى نەق چوت سانىدىن 34مىليون 437 مىڭ يۈەن ساپ ئاشقانلىقى مەلۇم بولدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە پوچتا - تېلېگراف ساھەسىدىكى خەۋەر - ئالاقە كارخانىلىرىنىڭ 1989 - يىلنىڭ ئاخىرىدا بىكار تۇرغان تۇراقلىق مۇلكىنىڭ

قىممىتى 31 مىليون 220 مىڭ يۈەنگە يەتكەن. ئېنىقلاش داۋامىدا 23 مىليون 423 مىڭ يۈەنلىك تۇراقلىق مۇلۈك تەڭشەلدى، سېتىۋېتىلدى ۋە بىكار قىلىۋېتىلدى، يۇ، بىكار تۇرغان مۇلۈكلەر ئومۇمىي قىممىتىنىڭ 75 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى، شۇنىڭ بىلەن بىكار تۇرغان تۇراقلىق مۇلۈكلەر قىممىتىنىڭ تۇراقلىق مۇلۈكلەرنىڭ ئەسلى قىممىتىدە تۇتقان نىسبىتى ئېنىقلاشتىن بۇرۇنقى 6% تىن 4.1% كە چۈشتى، خەۋەر ـ ئالاقە ئۇسكۇنىلىرىدىن پايدىلىنىش نىسبىتى كۆرۈنەرلىك ئۆستى.

كۆك جېندۈك

شىنجاڭدىكى پوچتا ـ تېلېگراف تارماقلىرىدا ئۇسكۇنىلەرنى تەرتىپكە سېلىش ۋەزىپىسى ئومۇمىيۈزلۈك ئورۇندالدى

ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى قېتىملىق پوچتا ـ تېلېگراف ساھەسىدىكى خەۋەر ـ ئالاقە ئۇسكۇنىلىرىنى ئومۇمىيۈزلۈك تەرتىپكە سېلىش خىزمىتى 1990 ـ يىلىنىڭ بېشىدا پوچتا ـ تېلېگراف ۋە يېزا تېلېفونىدىن ئىبارەت ئۈچ چوڭ كەسىپ بويىچە ئېلىپ بېرىلدى. ھەر دەرىجىلىك پوچتا ـ تېلېگراف تارماقلىرى بۇ خىزمەتكە 14 مىليون 240 مىڭ يۈەن تەرتىپكە سېلىش خىراجىتى، 5000 دىن ئارتۇق كەسىپىي تېخنىكا تايانچى ۋە باشقۇرۇش كادىرى ئاجراتتى. تەكشۈرۈپ تېگى ـ تەكتىنى ئېنىقلاش، تەرتىپكە سېلىش ئۇلچىمىگە يېتىش ۋە ئۆزى تەكشۈرۈپ باھالاشتىن ئىبارەت ئۈچ باسقۇچلۇق خىزمەت ئارقىلىق، تۇرلۈك تەرتىپكە سېلىش كۆرسەتكۈچلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ تەكشۈرۈپ تاپشۇرۇۋېلىش ئۇلچىمىگە يەتتى ياكى ئۇنىڭدىن ئېشىپ كەتتى ھەمدە 1991 ـ يىل 11 ـ ئاينىڭ ئاخىرىدا پوچتا ـ تېلېگراف مىنىستىرلىكىنىڭ ئاخىرقى تەكشۈرۈشىدىن ئۆتتى.

كۆك جېندۈك

جەنۇبىي ۋە شىمالىي شىنجاڭنىڭ سانلىق مىكرو دولقۇن قۇرۇلۇشى سانجى پونكتىنىڭ تۈمۈر مۇنارىسى

كۆك جېندۈك فوتوسى

14 شەھەر ۋە ۋۇجياچۈدە سىمسىز چاقىرىش كەسپى يولغا قويۇلدى

1991 ـ يىلى سىمسىز چاقىرىش ئالاقىسى قۇرۇلۇشى ئاپتونوم رايوندىكى ئوتتۇرا، كىچىك شەھەرلەردە ئومۇمىيۈزلۈك ئېلىپ بېرىلدى. شىخەنزە، سانجى، كۇيتۇن، قاراماي، غۇلجا، ئالتاي، چۆچەك، قۇمۇل، تۇرپان، بورتالا، كورلا، ئاقسۇ، قەشقەر، خوتەندىن ئىبارەت 14 شەھەردە ۋە ۋۇجياچۈدە سىمسىز چاقىرىش ئۇسكۇنىلىرىنى قۇراشتۇرۇش قۇرۇلۇشى يىل ئاخىرىدا كەينى ـ كەيندىن پۈتۈپ ئىشقا كىرىشتۇرۇلدى. شۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايوندا ئاتۇش شەھىرىدىن باشقا شەھەرلەرنىڭ ھەممىسىدە سىمسىز چاقىرىش كەسپى يولغا قويۇلۇپ، ئاپتونوم رايوندىكى شەھەرلەردە سىمسىز چاقىرىش ئاپپاراتىنى ئېلىۋېلىپ بىمالال ئايلىنىپ يۈرۈش كەسپىنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن شەرت ـ شارائىت يارىتىلدى.

14 شەھەر ۋە ۋۇجياچۈدىكى سىمسىز چاقىرىش ئۇسكۇنىسىنىڭ قۇراشتۇرۇش قۇرۇلۇشىغا جەمئىي 1 مىليون 906 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ھەر قايسى ئىدارىلەر ئىشلەتكەن «JX ـ 150T ـ 100» تېپلىق سىگنال تارقىتىش

ماشىنىسى، «JX - POCAC نومۇر ئەسۋابى - 8802» نى بېيجىڭ «جىڭشىن» ئېلېكترون چەكلىك شىركىتى يەتكۈزۈپ بەرگەن بولۇپ، ھەر بىر سىستېمىنىڭ دەسلەپكى سىغىمى 5000 ئابۇنىچىغا يەتتى، ئاخىرقى مەزگىلدىكى سىغىمى كېڭىيىپ 20 مىڭ ئابۇنىچىغا يېتىدۇ، ئۇنىڭ بىلەن يېقىنقى مەزگىلدە ھەر بىر شەھەرنىڭ چاقىرىش كەسپىگە بولغان ئېھتىياجىنى ئاساسىي جەھەتتىن قاندۇرغىلى بولىدۇ. يىل ئاخىرىدا 14 شەھەر ۋە ۋۇجياچۈدىكى سىمسىز چاقىرىش ئابۇنىچىسى 725كە يەتتى. شۇنىڭ بىلەن، ئاپتونوم رايون بويىچە سىمسىز چاقىرىش ئابۇنىچىلىرىنىڭ سانى 4624كە يەتتى.

كۇڭ جېندۇڭ

شىخەنزە، كورلا، غۇلجا شەھەرلىرىدە پروگراممىلىق تېلېفون ئورنىتىلدى

1991 - يىلى شىخەنزە، كورلا ۋە غۇلجا شەھەرلىرىدە پروگراممىلىق ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون ۋە شەھەر ئىچى تېلېفونىنى ئالماشتۇرۇش ئۈسكۈنىسى ئورنىتىلىپ، سىناق تەرىقىسىدە ئىشقا كىرىشتۇرۇلدى، ئۇ ئەسلىدىكى «HJ - 921» تىپلىق گىرەلەشمە سىستېمىدىكى شەھەر تېلېفونى كوممۇتاتورىنىڭ ۋە «DD16، DD14» تىپلىق ماشىنا - ئېلېكتر سىستېمىسىدىكى ئىككى باشتىن تەڭ سۆزلىشىدىغان ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون ئۈسكۈنىسىنىڭ ئورنىغا دەسسىتىلدى. شۇنىڭ بىلەن مەملىكەت ئىچىدىكى ۋە خەلقئارادىكى ئۇزۇن يوللۇق تېلېفونلارنى بىۋاسىتە ئېلىش ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

شىخەنزە، كورلا ۋە غۇلجا شەھەرلىرى «S - 1240» تىپلىق، ئۇزۇن يوللۇق تېلېفونغىمۇ، شەھەر ئىچى تېلېفونىغىمۇ تەڭ ئىشلەيدىغان رەقەملىك پروگراممىلىق تېلېفون ئالماشتۇرۇش ئۈسكۈنىسىنى ئىشلەتتى. بۇ ئۈچ شەھەر 530 يوللۇق ئۇزۇن يوللۇق پروگراممىلىق تېلېفون ئالماشتۇرۇش ئۈسكۈنىسى (TS) نى، 15 مىڭ 360 لىنىيىلىك پروگراممىلىق شەھەر تېلېفونىنى ئالماشتۇرۇش ئۈسكۈنىسى (LS) نى قۇراشتۇردى، بۇنىڭغا تەخمىنەن 19 مىليون 360 مىڭ يۈەن خەلق پۇلى قىممىتىدە مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە تاشقى پېرېۋوتتىن سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليون 828 مىڭ 100 ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتى.

كۇڭ جېندۇڭ

پوچتا پۇل ئامانىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە پوچتا پۇل ئامانىتىنىڭ قالدۇقى ۋە كىرىمى جەھەتتە، پوچتا پۇل ئامانىتى يولغا قويۇلغان بەش يىلدىن بۇيانقى يېڭى رېكورد يارىتىلدى. بىر يىلدا ئامانەت قويۇلغان پۇل 318 مىليون 201 مىڭ 400 يۈەن ساپ كۆپەيدى. بۇ، 1990 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكى قالدۇقنىڭ 68.9 پىرسەنتىگە تەڭ. يىل ئاخىرىدا جەلپ قىلىنغان ئامانەت پۇلنىڭ قالدۇقى 780 مىليون 3400 يۈەنگە يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە شەھەر - يېزىلاردا ئامانەت قويۇلغان پۇل قالدۇقىنىڭ 5.38 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.77 پىرسەنتىلىك رەقەم ئاشتى. يىللىق ئوتتۇرىچە قالدۇق ئۆلچىمى بويىچە ھېسابلانغان كەسپىي تىجارەت سوممىسى 15 مىليون 423 مىڭ 300 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 63.57% ئاشتى، پوچتا ئومۇمىي كەسپىي تىجارەت سوممىسىنىڭ 16.06 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. پوچتا پۇل ئامانىتى ئاپتونوم رايوننىڭ پوچتا - تېلېگراف مۇلازىمىتىدە تۇۋرۇك كەسىپ بولۇپ قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا پۇل ئامانەت كەسپىنىڭ كىرىمى 15 مىليون 165 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 47.32% ئاشتى؛ چىقىمى 9 مىليون 42 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 67.13% ئاشتى. پوچتا پۇل ئامانىتىنىڭ كىرىم - چىقىم پەرقىدە كىرىم پەرقى 5 مىليون 637 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1 مىليون 358 مىڭ يۈەن كۆپەيدى. پايدا 4 مىليون 854 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

1991 - يىلى پۇل ئامانەت قويۇش تور - نۇقتىلىرىنىڭ مۇلازىمەت ئىقتىدارىنى مۇكەممەللەشتۇرۇش، مۇلازىمەت سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش ئارقىلىق پوچتا پۇل ئامانىتىنىڭ جەلپ قىلىش ئىقتىدارى تېخىمۇ كۈچەيتىلدى. بىر يىلدا مىكرو تىپلىق ھېسابلاش ماشىنىسىدىن 12سى، ھېسابلاش ماشىنىسىنىڭ ئاخىرقى ئۈچ ئاپپاراتىدىن بەشى، يالغان پۇللارنى پەرق ئېتىش ئەسۋابىدىن

320سى، ئۈسۈم ھېسابلاش ماشىنىسىدىن 177 سى، پۇل ساناش ماشىنىسىدىن ئىككىسى كۆپەيتىپ بېرىلىپ، مۇلازىمەت كۆزنەكلىرىنىڭ پۇل ئامانەت كەسپىنى بېجىرىش سۈرئىتى تېزلىتىلدى؛ كۈيتۈڭ، بورتالا ۋە قاراماي شەھەرلىرىدە ھەمدە قەشقەر ۋىلايىتىدە يولغا قويۇلغان نورمىلىق، قەرەللىك ئامانەت كەسپىنىڭ قالدۇق سوممىسى 1 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتتى؛ قاراماي شەھىرى ۋە ئىلى ۋىلايىتى يەنە پۇل پېرېزۇتىنى پۇل ئامانىتىگە ئۆزگەرتىش كەسپىنى يولغا قويدى. ئاپتونوم رايوندا دۆلەت قەرز چېكىنىڭ پۇلىنى قايتۇرۇش كەسپىي خىزمىتىگە ماسلىشىش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايون بويىچە پوچتا پۇل ئامانىتىدە 214 پۇل قايتۇرۇش كۆزنىكى ئېچىلىپ ۋە 73 سەييارە مۇلازىمەت گۇرۇپپىسى قۇرۇلۇپ، دۆلەت خەزىنە چېكىنىڭ دېرى بىلەن ئۆسۈمىگە جەمئىي 16 مىليون 725 مىڭ 800 يۈەن قايتۇرۇپ بېرىلدى، بۇنىڭدىن 5 مىليون 700 مىڭ يۈەن پۇل پوچتا پۇل ئامانىتىگە ئۆزگەرتىپ قويۇلدى، ئۆزگەرتىپ قويۇش نىسبىتى % 34.08 بولدى.

كۈڭ جېندۇڭ

پوچتا ـ تېلېگراف سانائىتى

1991 ـ يىلى شىنجاڭ پوچتا ـ تېلېگراف سايمانلىرى زاۋۇتى ئورۇندىغان سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 14 مىليون 21 مىڭ يۈەنگە يېتىپ (ھازىرقى باھا بويىچە ھېسابلاندى)، 1990 ـ يىلىدىكىدىن % 52.36 ئاشتى. سېتىش كىرىمى 15 مىليون 770 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، % 44.4 ئاشتى. پايدا ـ باج 2 مىليون 235 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، % 27.3 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرىغا تاپشۇرۇلغان باج پۇلى 1 مىليون 314 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، % 41.5 ئاشتى؛ پايدا 921 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، % 11.3 ئاشتى. ئومۇمىي خادىملارنىڭ ئوتتۇرىچە ئەمگەك ـ ئىشلەپچىقىرىش ئۈنۈمى 52 مىڭ 317 يۈەنگە يېتىپ، 1990 ـ يىلىدىكىدىن % 48.36 ئاشتى. كابىل ئىشلەپچىقىرىشىدا «100×2×0.5»، «HYVC50×2×0.5» تېلېفون كابىلى ۋە «HYV100×2×0.5»، «200×2×0.5» تېلېفون كابىلىق شەھەر تېلېفونلىرىنىڭ ئادەتتىكى تولۇق سۈلياۋ كابىلى بىلەن ئىشلەپچىقىرىلىپ، كابىللارنىڭ تۈرى ئىلگىرىكى 14 خىلدىن 16 خىلغا يەتكۈزۈلدى. مۇشۇ بىر يىلدا «شاتلىق» ماركىلىق 250 تېلېفون موتسىكلىتىنى 2615ى ئىشلەپچىقىرىلىپ، 1990 ـ يىلىدىكىدىن % 52.39 ئاشۇرۇلدى؛ ھەر خىل جۈپ سانلىق خەۋەرلىشىش كابىلىدىن 20 مىڭ 106 جۈپ /كىلومېتر ئىشلەپچىقىرىلىپ، % 94.77 ئاشۇرۇلدى. 7 ـ ئايدىن باشلاپ، ئادەتتىكى رەڭ سېپكتورى كابىللارنىڭ ھەممىسى تولۇق رەڭ سېپكتورلۇق بەلدەملىك كابىلغا ئۆزگەرتىلىپ، بازارلارنى يەنمۇ ئىلگىرلەپ ئېچىش ئۈچۈن شەرت ـ شارائىت يارىتىلدى.

1991 ـ يىلى بۇ زاۋۇت سۈپەت باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، موتسىكلىتلارنىڭ پۈتۈن پېتىچە بىر قېتىملىق تەكشۈرۈشتىلا ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتىنى % 95تىن ئاشۇرۇۋەتتى؛ «شاتلىق» ماركىلىق 250 تېلېفون موتسىكلىت دۆلەتلىك تېخنىكا نازارەت ئىدارىسىنىڭ موتسىكلىتلارنى تەكشۈرۈش مەركىزىنىڭ تەكشۈرۈشىدە 80 دىن ئارتۇق ئومۇمىي نومۇر بىلەن 1 ـ دەرىجىلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى ھەمدە مەزكۇر ئىدارە تارقاتقان «سۈپەت تەكشۈرۈشتە ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش كۆۋاھنامىسى» گە ئېرىشتى؛ كابىل ئىشلەپچىقىرىشتا ھەر بىر ئىش ھالقىسىدا تەكشۈرۈش ۋە مەھسۇلات پۈتكەندىن كېيىن ئاخىرىدا تەكشۈرۈش يولغا قويۇلۇپ، مەھسۇلاتلارنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى % 100كە يەتكۈزۈلدى، خام ئەشيا سەرپىياتى يەنمۇ تازايتىلدى.

بۇ زاۋۇت 1991 ـ يىلى جەمئىي 2568 موتسىكلىت، 25 مىڭ جۈپ/كىلومېتر ھەر خىل كابىل، 15 دانە سېلىندىر ۋە سېلىندىر قاپقىقى، 282 ھۆججەت ئىشكابى، 1 مىليون 695 مىڭ 200 يۈەنلىك ھەر خىل سەپلىمە ساتتى ھەمدە كېيىنكى يىل ئۈچۈن 3800 دىن ئارتۇق موتسىكلىت زاكاز توختامنامىسىنى ئىمزالىدى.

كۈڭ جېندۇڭ

مارکا توپلاش ئەھۋالی

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە مارکا توپلاش کەسپىدە 18 مىليون 993 مىڭ 500 مارکا سېتىلدى. مارکا توپلاش کەسپىنىڭ تىجارەت سوممىسى 8 مىليون 547 مىڭ 100 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىکىدىن 83.61% ئاشتى. مارکا توپلاش کەسپىنىڭ کىرىمى 9 مىليون 109 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 77.9% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە مارکا کىرىمى 7 مىليون 182 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 5%. 80 ئاشتى؛ مارکا بۇيۇملىرى (جۇملىدىن چوڭ کونۋېرت) کىرىمى 1 مىليون 528 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 66.63% ئاشتى؛ مارکا توپلاشقا کېرەکلىك بۇيۇملار کىرىمى 399 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 48.33% ئاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە مارکا توپلاش کەسپىنى يولغا قويغان مۇلازىمەت نۇقتىسى 113کە يېتىپ، 1990 - يىلدىکىدىن بەشى کۆپەيدى.

پوچتا - تېلېگراف مىنىستىرلىکى جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 42 يىللىقىنى تەبرىکلەش يۈزىسىدىن تارقاتقان سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇش مۇۋەپپەقىيەتلىرى (4 - گۇرۇپپا) مارکىلىرىنىڭ 2 - ۋارىقىدىکى مارکىلار قاتارىغا ئۇرۇمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى چوڭ خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ قۇرۇلۇشى کىرگۈزۈلگەنىدى. 9 - ئاينىڭ 20 - کۈنى شىنجاڭ مارکا شىرکىتى، شىنجاڭ مارکا توپلاش جەمئىيىتى ۋە ئۇرۇمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى بىرلىکتە، بۇ مارکىنى تۇنجى قېتىم تارقىتىش يۈزىسىدىن تەنتەنىلىك مۇراسىم ئۆتکۈزدى. شىنجاڭ مارکا شىرکىتى يەنە بۇ خىل مارکىغا بېغىشلاپ چوڭ کونۋېرت ۋە خاتىرە کونۋېرتى ئىشلەپچىقىپ، شۇ کۈنى مەملىکەتنىڭ ھەر قايسى جايلىرىغا تارقاتتى.

7 - ئايدا شاڭخەيدە ئۆتکۈزۈلگەن «مەملىکەتلىك شانلىق 70 يىلغا بېغىشلانغان مارکا توپلاش کۆرگەزمىسى» دە ئاپتونوم رايون قاتناشتۇرغان تۆت مارکا توپلىمى ۋە بىر ھۈججەت ئايرىم - ئايرىم ھالدا بىر کۈمۈش مېدالغا، ئىککى مىس مېدالغا ۋە ئىککى مۇکاپاتنامىگە ئېرىشتى. 8 - ئايدا ئاپتونوم رايوندىن يەتتە مارکا توپلىمى ۋە ئۇچ ھۈججەت «مەملىکەتلىك تۇنجى نۆۋەتلىك ئىشچى - خىزمەتچىلەر توپلىغان مارکا کۆرگەزمىسى» گە قاتناشتۇرۇلدى، بۇلاردىن توققۇزى ئايرىم - ئايرىم ھالدا بىر کۈمۈش مېدالغا، ئۇچ کۈمۈش ھەل بېرىلگەن مېدالغا ۋە بەش مىس مېدالغا ئېرىشتى.

کۇڭ جېندۇڭ

قۇرۇلۇش. مۇھىت ئاسراش. كارتوگرا فىيە

شەھەر - يېزا قۇرۇلۇشى

شەھەر قۇرۇلۇشى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە شەھەر مەمۇرىيىتى جەھەتتىكى جامائەت مۇئەسسەسلىرى قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ 146 مىليون 860 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 91.1% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 95 مىليون 870 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىغا سېلىنغىنى 43 مىليون 740 مىڭ يۈەن، ناھىيە بازارلىرىنى سۇ بىلەن تەمىنلەش قۇرۇلۇشىغا سېلىنغىنى 7مىليون 250 مىڭ يۈەن. مەبلەغنىڭ 1990 - يىلدىكىدىن زور ھەجىمدە ئېشىشىدىكى ئاساسلىق سەۋەبلەر مۇنۇلار: 1) ئۇرۇمچى سەيۋىيەدىكى سۇ بىلەن تەمىنلەش، «نۇرلۇق» كوچىسىدىكى ئورۇنلارنى مەركەزلەشتۈرۈپ ئىسىتىش، كۆمۈر گازىنى تورۇبلاشتۇرۇشتىن ئىبارەت ئۈچ چوڭ قۇرۇلۇشتا ئىش باشلاندى؛ 2) تارىم نېفتلىكىنىڭ ئېچىلىشى بىلەن، كورلا شەھىرىنىڭ شەھەر قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ ناھايىتى تېز ئاشتى، مەبلەغ ئاساسلىقى، سۇ بىلەن تەمىنلەش، يول ياساش، كېرەكسىز سۇلارنى چىقىرىۋېتىش قۇرۇلۇشىغا ئىشلىتىلدى؛ 3) غۇلجا شەھىرىنى تاشقى سودا ئېھتىياجىغا ئۇيغۇنلاشتۇرۇش ئۈچۈن، يەرلىك مالىيىدىن مەخسۇس پۇل ئاجرىتىلىپ يوللارنى ئۆزگەرتىپ ياساشقا ئىشلىتىلدى. يۇقىرىدىكى ئۈچ تۈرگە سېلىنغان مەبلەغ ئاز كەم 70 مىليون يۈەنگە يەتتى. سېلىنغان مەبلەغنى كەسىپلەر بويىچە بۆلگەندە، شەھەرلەرنى سۇ بىلەن تەمىنلەشكە 20 مىليون 870 مىڭ يۈەن، يول ياساشقا 23 مىليون 770 مىڭ يۈەن، كېرەكسىز سۇلارنى چىقىرىۋېتىشكە 6مىليون 560 مىڭ يۈەن، كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈشكە 3مىليون 520 مىڭ يۈەن، جامائەت قاتنىشى ئىشلىرىغا 22مىليون 700 مىڭ يۈەن، سۈيۈقلاشتۇرۇلغان نېفىت گازىغا 27 مىليون 670 مىڭ يۈەن، ئىسسىتىشقا 20 مىليون 760 مىڭ يۈەن، باغۋارانلاشتۇرۇشقا 3مىليون 500 مىڭ يۈەن ، مۇھىت تازىلىقى ئىشلىرىغا 2 مىليون 250 مىڭ يۈەن، ناھىيە بازارلىرىنى سۇ بىلەن تەمىنلەشكە 7 مىليون 250 مىڭ يۈەن، باشقا ئىشلارغا 8 مىليون 10 مىڭ يۈەن ئىشلىتىلدى.

سۇ بىلەن تەمىنلەش ئەھۋالى سۇ بىلەن تەمىنلەش ئىقتىدارى يېڭىدىن كۈنىگە 8500تونىنا ئاشۇرۇلدى. 19 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى سۇ بىلەن تەمىنلەش تورۇبا يولى يېڭىدىن كۆپەيتىلدى. بورتالا شەھىرىدە كېڭەيتىپ قۇرۇلغان سۇ بىلەن تەمىنلەش قۇرۇلۇشىدا سۇ بىلەن تەمىنلەش ئىقتىدارى يېڭىدىن كۈنىگە 4500 تونىنا ئاشۇرۇلۇپ، سۇ بىلەن تەمىنلەشنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 88.3% كە، كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان تۇرمۇشقا ئىشلىتىلىدىغان سۇ مىقدارى 152 لېترغا يەتتى.

كېرەكسىز سۇلارنى چىقىرىۋېتىش، يۇندىنى بىر تەرەپ قىلىش ئەھۋالى يېڭىدىن كۆپەيتىلگەن كېرەكسىز سۇلار چىقىرىۋېتىلىدىغان تورۇبا يولىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 23.5 كىلومېترغا يەتتى، كۈنىگە 6000 تونىنا يۇندىنى بىر تەرەپ قىلىش ئىقتىدارى ئۆستى. بورتالا، كورلا شەھەرلىرىنىڭ ھەر بىرىنىڭ يۇندىنى بىر تەرەپ قىلىش ئىقتىدارى يېڭىدىن 6000 تونىنا ئاشۇرۇلدى، بۇ قۇرۇلۇش ھازىر ئىشقا كىرىشتۇرۇلدى.

يول يېڭىدىن كۆلىمى 230 مىڭ كۋادرات مېتر، ئۇزۇنلۇقى 14.4 كىلومېتر كېلىدىغان يول كۆپەيتىلدى.

جامائەت قاتنىشى يېڭىدىن 74 ئاپتوبۇس كۆپەيتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ 25، كورلا شەھىرىنىڭ 24. شەھەرلەردىكى ھەر 10 مىڭ كىشىگە توغرا كەلگەن ئۇلۇچەملىك كوچا ئاپتوبۇسى 4.3 دانە.

سۇيۇقلاشتۇرۇلغان نېفىت گازى يېڭىدىن كۆپەيتىلگەن گاز ساقلاش ئىقتىدارى 1931 تونىنا، بۇنىڭ ئىچىدە ئۇرۇمچىنىڭ 1672 تونىنا، قەشقەرنىڭ 169 تونىنا، خوتەن شەھىرىنىڭ 90 تونىنا. قەشقەر ۋە خوتەن شەھەرلىرىدىكى سۇيۇقلاشتۇرۇلغان گازنى زاپاس ساقلاش پونكىتلىرى ئاساسىي جەھەتتىن پۈتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە شەھەرلەرنىڭ گاز بىلەن تەمىنلىنىش نىسبىتى 61.4% كە يەتتى.

مەركەزلەشتۈرۈپ قىسىنىش ئەھۋالى شۇخەنزە كىچىك دائىرىدىكى تېرمو ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ ئون تونىنا/سائەتلىك پار قازىنى يېڭىدىن كۆپەيتىلدى.

باغۋارانلاشتۇرۇش ئەھۋالى ئادەم بېشىغا توغرا كەلگەن جامائەت كۆكۈلمەيدانى كۆلىمى 1990 - يىلدىكى 4.4 كۋادرات مېتردىن 5.2 كۋادرات مېترغا يەتتى. شەھەرلەرنىڭ قۇرۇلۇش قىلىنغان كۆلىمىنىڭ پىشىللىق بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى 27.1% كە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا شەھەرلەردىكى باغچىلارنى سەيلە قىلغۇچىلار 8 مىليون 800 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى.

تازىلىق ئىشلىرى ئەمەلىي تازىلاش كۆلىمى 11 مىليون 220 مىڭ كۋادرات مېترغا، تازىلاپ توشۇلىدىغان تۇرمۇش ئەخلىتى 1 مىليون 350 مىڭ تونناغا، تازىلاپ توشۇلىدىغان گەندە 90 مىڭ تونناغا يەتتى.

يۇ يىمىڭ

شەھەر - بازار ئۇي قۇرۇلۇشى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئۇرلۇك ئۆيلەرنىڭ ئومۇمىي قۇرۇلۇش كۆلىمى 109 مىليون 284 مىڭ كۋادرات مېترغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 5مىليون 154 مىڭ كۋادرات مېتر ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۇي قۇرۇلۇشىنىڭ ئومۇمىي كۆلىمى 56 مىليون 871 مىڭ كۋادرات مېتر بولۇپ، 2مىليون 541 مىڭ كۋادرات مېتر كۆپەيدى. يۇرۇشلەشكەن ئۇي 302 مىڭ يۇرۇش، كۆلىمى 18 مىليون 958مىڭ كۋادرات مېتر بولۇپ، ئومۇمىي كۆلەمنىڭ 33.3 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. خىش - بېتون قۇرۇلمىلىق ھەر خىل ئۆيلەر 1990 - يىلدىكىدىن 4 مىليون 677 مىڭ كۋادرات مېتر كۆپەيدى. 1991 - يىلى ئادەم بېشىغا توغرا كەلگەن ئۇي كۆلىمى 8.32 كۋادرات مېترغا يەتتى. ئۆيلەرنىڭ ھازىرقى قىممىتى 17 مىليارد 731 مىليون 431 مىڭ يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2 مىليارد 115 مىليون 941 مىڭ يۈەن ئاشتى.

يې جىنيۇ

كەنت - بازار قۇرۇلۇشى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە تەشكىلي تۈزۈلۈشكە ئىگە بازار 58 (ناھىيە بازارلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالمايدۇ) گە، سودا بازىرى 754 كە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزىلىق ھۆكۈمەت 694؛ كەنت 26 مىڭ 754. كەنت - بازارلار ئىگىلىگەن يەر كۆلىمى 4 مىليون 769مىڭ 200 مو، ئولتۇرۇشلۇق ئائىلە 2 مىليون 290 مىڭ 100، نوپۇسى 10 مىليون 47 مىڭ 300. ئولتۇراق ئۇي قۇرۇلۇش كۆلىمى 143 مىليون 224 مىڭ 400 كۋادرات مېتر، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن قۇرۇلۇش كۆلىمى 14.25 كۋادرات مېتر. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە كەنت - بازارلاردىكى 54 مىڭ ئائىلىلىك دېھقان، چارۇچى يېڭىدىن ئولتۇراق ئۇي سالدى، بۇلار كەنت - بازارلاردىكى ئومۇمىي ئائىلە سانىنىڭ 2.36 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. يېڭىدىن سېلىنغان جامائەت قۇرۇلۇشى كۆلىمى 903 مىڭ 100 كۋادرات مېتر، بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى قۇرۇلۇش كۆلىمى 365 مىڭ كۋادرات مېتر. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە تۇرۇبا سۇيى زاۋۇتى بار تەشكىلي تۈزۈلۈشكە ئىگە بازار 21 گە يېتىپ، تەشكىلي تۈزۈلۈشكە ئىگە بازارلار ئومۇمىي سانىنىڭ 36.21 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى، تۇرۇبا سۇيى زاۋۇتى بار سودا بازارلىرى 146گە يېتىپ، سودا بازارلىرى ئومۇمىي سانىنىڭ 19.36 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛

تۇرۇبا سۇيىدىن بەھرىمەن بولىدىغان كەنت 1498 گە يېتىپ ، كەنت ئومۇمىي سانىنىڭ 5.6 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ تۇرۇبا سۇيى ئىچىدىغان ئادەم 2 مىليون 130 مىڭ 500گە يېتىپ، كەنت - بازارلاردىكى ئومۇمىي ئادەم سانىنىڭ 21.02 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. 11 مىڭ 607 كەنت - بازارغا توك سىمى تارتىلدى، بۇ، كەنت - بازار ئومۇمىي سانىنىڭ42.11 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. يېزا - كەنتلەردىكى ئەملي بولىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 60 مىڭ 970 كىلومېترغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە، ئاسفالت بولىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 17 مىڭ 653 كىلومېتر. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە تەشكىلىي تۈزۈلۈشكە ئىگە بازارلارنىڭ باغۋارانلاشتۇرۇلغان كۆلىمى 10 مىڭ 920 موغا، جامائەت كۆكۈلمەيدانى كۆلىمى 2985 موغا، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن كۆكۈلمەيدان كۆلىمى 4.59 كۋادرات مېترغا، سودا بازارلىرىنىڭ باغۋارانلاشتۇرۇلغان كۆلىمى 46 مىڭ 680 موغا، جامائەت كۆكۈلمەيدانلىرىنىڭ كۆلىمى 8490 موغا، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن جامائەت كۆكۈلمەيدان كۆلىمى 4.3 كۋادرات مېترغا يەتتى.

1991 - يىلى كەنت - بازار قۇرۇلۇشىغا جەمئىي 672 مىليون 208 مىڭ 600 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە تۇرالغۇ ئۆي قۇرۇلۇشىغا سېلىنغىنى 373 مىليون 230 مىڭ يۈەن، جامائەت قۇرۇلۇشىغا سېلىنغىنى 164 مىليون 822مىڭ 700يۈەن، ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرلىك قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 93 مىليون 753 مىڭ 200 يۈەن، جامائەت مۇئەسسەسلىرىگە سېلىنغىنى 44 مىليون 42 مىڭ 700 يۈەن. كەنت، بازار قۇرۇلۇشىغا ئىشلىتىلگەن پولات ماتېرىيال 12 مىڭ 64 تونىا، يانچۇ 72 مىڭ 886 كۇب مېتر، سېمونت 82مىڭ 438 تونىا، ئەينەك 60 مىڭ 96 ساندۇق.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون، ۋىلايەت، ناھىيىدىن ئىبارەت ئۇچ دەرىجىلىك كەنت - بازار قۇرۇلۇشىنى باشقۇرۇش ئاپپاراتى 97 گە، باشقۇرغۇچى خادىم 290گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە، ئىنژېنېردىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار%10نى، ئالىي مەكتەپ ۋە قىسقا مۇددەتلىك كۇرسلاردا تەربىيىلەنگەنلەر%80 نى ئىگىلەيدۇ.

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر تەشكىلىي تۈزۈلمىسى شتاتقا كىرگۈزۈلۈپ پىلانلانغان بازار 50 كە يېتىپ، تەشكىلىي تۈزۈلمىگە ئىگە بازارلار ئومۇمىي سانىنىڭ 82.21 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ شتاتقا كىرگۈزۈلۈپ قۇرۇش پىلانلانغان سودا بازىرى 533 كە يېتىپ، سودا بازىرى ئومۇمىي سانىنىڭ 70.56 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ شتاتقا كىرگۈزۈلۈپ قۇرۇش پىلانلانغان كەنت 16 مىڭ 970 كە يېتىپ، كەنت ئومۇمىي سانىنىڭ 63.43 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق قۇرۇلۇش نازارىتى سانجى باغۋەنچىلىك مەيدانىدا ئېنېرگىيە تېجەش يېڭى كەنتى قۇرۇشنى نۇقتىدا سىناق قىلدى. بۇ تۈردىكى قۇرۇلۇش مەملىكەت بويىچە كەنت - بازار قۇرۇلۇشى سىناق نۇقتىسى تۈرىگە كىرگۈزۈلدى.

شياۋ دەيجۇن

ئۆي - زېمىندىن پايدىلىنىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك ئۆي - زېمىندىن ئۈنۈملۈك پايدىلىنىش شىركەتلىرى شەھەر پىلانىغا يولغا قويۇش ۋە ئولتۇراق ئۆيلەرنى تاۋارلاشتۇرۇشنى ئىلگىرى سۈرۈش، شەھەر - بازارلاردىكى ئولتۇراق ئۆي تۈرۈمى ئىسلاھاتىنى ماس ھالدا يولغا قويۇش جەھەتتە كۆرۈنەرلىك ئىجتىمائىي ئۈنۈم، ئىقتىسادىي ئۈنۈم ۋە مۇھىت ئۈنۈمىگە ئېرىشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە تاۋار ئۆي قۇرۇلۇشى بويىچە ئەملىي ئورۇندالغان خىزمەت مىقدارى 146 مىليون 450 مىڭ يۈەنگە، ئىش باشلانغان كۆلەم 735 مىڭ كۋادرات مېترغا، شۇ يىلى پۈتكەن تاۋار ئۆي كۆلىمى 303 مىڭ كۋادرات مېترغا يەتتى، قۇرۇلۇشنىڭ پۈتۈش نىسبىتى %39 بولدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە سېتىلىدىغان تاۋار ئۆي كۆلىمى 346 مىڭ كۋادرات مېتر بولۇپ ئەملىيەتتە 229 مىڭ 400 كۋادرات مېتر ئۆي سېتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارغا سېتىلغىنى 192 مىڭ 200 كۋادرات مېتر بولۇپ، %83.8 نى ئىگىلىدى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارغا

سېتىلغىنى 8800كۋادرات مېتر بولۇپ، 3.8% نى ئىگىلىدى، شەخسىلەرگە سېتىلغىنى 28 مىڭ 400 كۋادرات مېتر بولۇپ، 12.4% نى ئىگىلىدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئۆي - زېمىندىن ئۇنۇمۇرسال پايدىلىنىش شىركەتلىرى ھەر خىل ئېچىش خاراكتېرلىك قۇرۇلۇشلارغا سالغان ئومۇمىي مەبلەغ 247 مىليون 276 مىڭ 700 يۈەنگە، تىجارەت كىرىمى 166 مىليون 388 مىڭ 900 يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە تاۋار ئۆي سېتىش سومىسى 140 مىليون 786 مىڭ 800 يۈەن، دۆلەتكە تاپشۇرغان ھەر خىل باج سومىسى 16 مىليون 973 مىڭ 100يۈەن. تاۋار ئۆيلەرنىڭ ھەر كۋادرات مېترىنىڭ ئوتتۇرىچە سېتىلىش باھاسى 613.7 يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 30% ئۆرلىدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئۆي - زېمىندىن ئۇنۇمۇرسال پايدىلىنىش شىركەتلىرى 29غا، يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىسى 926 گە يەتتى. شۇ يىلى بۇ شىركەتلەر ئۆستىگە ئالغان بىر تۇتاش سېلىنمىدىغان، ۋەكالىتەن سېلىنمىدىغان ئۆيلەرنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 93 مىڭ 600 كۋادرات مېتر ئىدى، پۈتكەن قۇرۇلۇش كۆلىمى 65 مىڭ كۋادرات مېترغا، ئورۇندالغان خىزمەت مىقدارى 42 مىليون 948 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ۋالىڭ يۈفېڭ

ئۆي - زېمىن بازىرى ۋە جېدەل - ماجرالارغا كېسىم قىلىش ئەھۋالى

ئۆي - زېمىن بازىرى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى 16 شەھەر ۋە 85% تىن ئارتۇق ناھىيە دەرىجىلىك ئۆي باشقۇرۇش تارمىقى ئۆي - زېمىن سودا پائالىيەتلىرىنى باشقۇردى. ئۇرۇمچى، كورلا، ئۇلجا، ئالتاي، ئاقسۇ، قەشقەر، قۇمۇلدىن ئىبارەت يەتتە شەھەر ۋە مىڭجۇەن، كۇچا، ئۇچتۇرپاندىن ئىبارەت ئۈچ ناھىيىدە ئۆي - زېمىن سودا ئورنى قۇرۇلدى. مۇشۇ يىل يىلدا 3916 قېتىم سودىدا پۈتۈشۈلدى، پۈتۈشۈلگەن كۆلەم 500 مىڭ كۋادرات مېترغا، پۈتۈشۈش سومىسى 49 مىليون 240 مىڭ يۈەن بولۇپ، دۆلەتكە 1 مىليون 710 مىڭ يۈەن زېمىن ھېچى تاپشۇرۇلدى.

1991 - يىلى 12 - ئايدا ئۇرۇمچى شەھەرلىك ئۆي - زېمىن باشقۇرۇش ئىدارىسى، سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى، جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى ئولتۇراق ئۆي ۋە غەيرى ئولتۇراق ئۆيلەرنى ئىجارىگە بېرىش تىجارىتىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، بىرلەشمە ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ، زېمىن ئىگىلىرىنىڭ «ئۆيلەرنى ئىجارىگە بېرىش ئىجازەتنامىسى» ۋە ئىجارە بېرىش تىجارىتى كەسپىي كىنىشكىسىنى ئالغاندىن كېيىن، ئاندىن ئىجارىگە بېرىشكە بولىدىغانلىقىنى ھەمدە نىزامنامە بويىچە باج ئېلىنىدىغانلىقىنى جاكارلىدى.

جېدەل - ماجرالارغا كېسىم قىلىش ئەھۋالى ئاپتونوم رايونلۇق ئۆي - زېمىن تارماقلىرىنىڭ ئۆي - زېمىن جېدەل - ماجرالىرىنى قوبۇل قىلىپ كېسىم قىلىش خىزمىتى 1985 - يىلدىن ئېتىبارەن باشلانغانىدى، 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئون شەھەر، 12 ناھىيىدە سېتىش - سېتىۋېلىش، ئىجارىگە بېرىش، گۈرۈگە قويۇش، ئالماشتۇرۇش، تەقدىم قىلىش، ئىشلىتىش، بۆلۈشۈش، يۆتكىلىش، ئىگىلىۋېلىش، رەھنىگە قويۇش، چەت ئەلگە چېتىشلىق مەسىلىلەر كەلتۈرۈپ چىقارغان ئۆي - زېمىن ماجرالىسىدىن 5000 دىن كۆپرەكى مۇرەسسە قىلىندى، ئۆي - زېمىن ئەنزىسىدىن جەمئىي 7000دىن كۆپرەكى بىر تەرەپ قىلىندى.

تالىڭ پېيفېن

يې جىنيۇ

شىخەنزە 26 - نومۇرلۇق مىكرو رايون تېرمو ئېلېكتر ئىستانسىسى

1991 - يىلى 5 - ئاينىڭ 11 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ 1 - تۈردىكى كۆمۈر تېجەيدىغان، يۇقىرى قۇۋۋەتلىك، تۆۋەن سەرپىياتلىق، يەر تېجەيدىغان، بۇلغىنىش ئاز بولىدىغان شەھەر تېرمو ئېلېكتر ئىستانسىسى مەھسۇلاتقا بىرلەشتۈرۈپ، مەركەزلەشتۈرۈپ ئىسىتىش قۇرۇلۇشى — شىخەنزە 26 - نومۇرلۇق ئاھالىلەر مىكرو رايونى تېرمو

ئىلىكتر ئىستانسىسىدا قۇرۇلۇش باشلانغاندى، 11 - ئاينىڭ 1- كۈنى 1 - قارارلىق قۇرۇلۇش پۈتۈپ پار بېرىلدى، 11 - ئاينىڭ 30 - كۈنى تورلاشتۇرۇلۇپ توك تارقىتىلدى. پار بېرىلگەن كۆلەم 80 مىڭ كۋادرات مېترغا يەتتى. قۇرۇلۇشقا كېتىدىغان مەبلەغ ئاپتونوم رايون پۈل بۈيرۈپ بېرىش، قۇرۇلۇش بانكىسى قەرز بېرىش ۋە ئابونىچى ئورۇنلار مەبلەغ توپلاش چارىسى بىلەن ھەل قىلىندى. 1- قارارلىق قۇرۇلۇشقا 4 مىليون 574 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

بۇ قۇرۇلۇش ئومۇمىيۈزلۈك پۈتكەندىن كېيىن ئىستقلىق بىلەن تەمىنلىنىدىغان كۆلەم 490 مىڭ كۋادرات مېترغا، پار قازىنىسىنىڭ سائەتلىك سىغىمچانلىقى65 تونناغا، پار تۇربىنىسىنىڭ گېنېراتورلار گۇرۇپپىسى 3750 كىلوۋاتقا يېتىدۇ، يۈنىڭ بىلەن يىلىغا 800 تونىنا كۆمۈر تېجىگىلى، شىخەنزە شەھىرىگە 2 مىليون كىلوۋات سائەت توك كۆچەيتىپ بەرگىلى بولىدۇ.

مىڭ جيالىن

شىنجاڭنىڭ شەھەر - بازار تەرەققىياتى ۋە جايلىشىشى ئۈستىدىكى تەتقىقات

«شىنجاڭنىڭ شەھەر - بازار تەرەققىياتى ۋە جايلىشىشى ئۈستىدىكى تەتقىقات» تېمىسى ئاپتونوم رايونلۇق دۆلەت زېمىنى ئىدارىسىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە، شىنجاڭ مالىيە - ئىقتىساد ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ شىفەن داشۇسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك پارتىيە مەكتىپى قاتارلىق ئورۇنلارنىڭ قاتنىشىشى بىلەن، 1988 - يىل 5 - ئايدىن1990 - يىل 5 - ئايغىچە ئورۇندالدى. بۇ تېمىدا شىنجاڭنىڭ تەبىئىي جۇغراپىيىسى، بايلىقى - ئىقتىسادى، ئىجتىمائىي تارىخى تەھلىل قىلىنىپ، شىنجاڭنىڭ شەھەر - بازارلىرىنىڭ تەرەققىياتى ۋە ھازىرقى ھالىتىنىڭ ئالاھىدىلىكلىرى ۋە بۇ جەھەتتىكى مەسىلىلەر كۆرسىتىپ بېرىلدى؛ تارىخنى قايتىلاپ تەھلىل قىلىش، كۆپ مەنبەلىك قايتىلاش، ئۇسۇش ئەگرى سىزىقى ۋە سىغىمچانلىق چارىسى قاتارلىق كۆپ خىل ئالدىن مۆلچەرلەش ئۇسۇللىرى قوللىنىلىپ، شىنجاڭنىڭ مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئاخىرىدىكى بىر قەدەر مۇڭاپىق بولغان شەھەر - بازار سىستېمىسى، شەھەر ئىقتىسادىي رايونلىرى ئىچىدىكى شەھەر - بازارلارنىڭ بىرلەشمە گەۋدە تورى، رايون مەركىزىي شەھەرلىرىنىڭ تەرەققىيات يۆنىلىشى، رايونلار ئارا ئىقتىسادىي ئىش تەقسىمات ۋە كەسىپلەرنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى ھەمدە بۇلارنى يولغا قويۇش تەدبىرلىرى بىر قەدەر سىستېمىلىق، مۇكەممەل تۈردە ئوتتۇرىغا قويۇلدى. تەتقىقات ئارقىلىق شەھەر - بازار تەرەققىياتىنىڭ قۇرۇلۇش شارائىتىنى باھالاش ئۆسۈلى ۋە كۆرسەتكۈچى بېكىتىلدى؛ شىنجاڭنىڭ شەھەر - بازار سىستېمىسى تەرەققىياتىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇشىغا ئۈيغۇن كېلىدىغان شەھەر - بازار كۆلىمىنىڭ دەرىجىگە ئايرىلغان قۇرۇلمىسى ۋە بوشلۇقتىكى جايلىشىش قۇرۇلمىسى ئوتتۇرىغا قويۇلدى؛ تىزگىنلىنىدىغان ۋە تەرەققي قىلدۇرۇلىدىغان نۇقتىلىق شەھەرلەرنىڭ كونكرېت نىشانى بېكىتىلدى.

1991 - يىل 2 - ئاينىڭ 9 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى ئاپتونوم رايون بويىچە 13 نەپەر مۇتەخەسسىسنى تەكلىپ قىلىپ، باھالاش ھەيئىتى تەشكىللەپ، بۇ تۈردىكى تەتقىقات نەتىجىلىرىنى باھالاپ، بېكىتىپ چىقتى. باھالىغۇچىلار، بۇ تۈرنىڭ تەتقىقات قۇرۇلمىسى بىر قەدەر مۇڭاپىق، مۇئەييەن دەرىجىدە چوڭقۇر ۋە كەڭ دائىرىلىك بولغان، ئۇ ئۇنىۋېرسالللىققا، سىستېمىلىققا ۋە ئالدىن كۆرەرلىككە ئىگە بىر قەدەر ياخشى تەتقىقات نەتىجىسى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ، بۇ، ئاپتونوم رايوننىڭ شەھەرلەرنى پىلانلاش ۋە تەرەققي قىلدۇرۇش ستراتېگىيىلىك خىزمىتىدە مۇھىم رېئال ئەھمىيەتكە ئىگە، بۇ تۈردىكى تەتقىقات شىنجاڭدا تېخى تۇنجى قېتىملىق ئىش، دەپ قارىدى.

سۇي يۈزى

خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى

خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون خەلق ھاۋا مۇداپىئە

قۇرۇلۇشىغا جەمئىي 8 مىليون 420 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، 5832 كۇادرات مېتر قۇرۇلۇشنى پۈتكۈزۈپ داۋاملاشتۇرۇپ مالدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، يەنە بالدۇرقى مەزگىللەردە سېلىنغان خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى قۇرۇلۇشلىرىنىڭ 946 كۇادرات مېترىنى مۇستەھكەملىدى ۋە ئۆزگەرتىپ ياسىدى. 86 مىڭ كۇادرات مېتر قۇرۇلۇش ئاسراپ باشقۇرۇلدى، قۇرۇلۇش ئېغىزلىرىنىڭ توقۇزى بىر تەرەپ قىلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا 3498 كۇادرات مېتر خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى قۇرۇلۇشى بىكار قىلىندى.

خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى قوماندانلىقى، خەۋەرلىشىش خىزمىتى 1991 - يىلى يېڭى تەرەققىياتلارغا ئېرىشتى. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە خەلق ھاۋا مۇداپىئەسىدىكى ئوقتىلىق 11 شەھەر - بازارغا سىمسىز خەۋەرلىشىش ئالاقىسى تورى تۈزىتىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى خەۋەرلىشىش پونكىتى ۋە قاراماي شەھەرلىك خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى خەۋەرلىشىش پونكىتى ھەر بىرى 200 توپكىلىق پروگراممىلىق تېلېفون ئالماشتۇرۇش ئاپپاراتى قۇراشتۇردى ۋە ئۇنى سىناق تەرىقىسىدە ئىشقا سالدى. 10 - ئايدا ئاپتونوم رايون ئۆرۈمچى شەھىرىدە يادرو شارائىتىدا خەۋەرلىشىش قورالىرىنى ئېلىپ يۈرۈپ ئۆي ئىچىدە قوماندانلىق قىلىش مانېۋىرى ئوتكۈزدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى بويىچە سەككىز نۆقتىلىق شەھەردىكى 33 ئوتتۇرا مەكتەپتە «ئۇچتىن مۇداپىئە كۆرۈش» تەربىيىسى قانات يايدۇرۇلدى، 6790 ئوقۇغۇچى تەربىيە ئالدى. قارا ماي، كورلا قاتارلىق شەھەرلەردىكى خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى تارماقلىرى ۋە ماۋارىپ تارماقلىرى بىرلىكتە «ئۇچتىن مۇداپىئە كۆرۈش» ماۋارىپى بويىچە ئوقۇتقۇچى تەربىيىلەش كۇرسى ئۇيۇشتۇردى. 8 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى ئىشخانىسى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق ماۋارىپ كومىتېتى بىرلىكتە ئۆرۈمچى شەھىرىدە ئاپتونوم رايونلۇق تۈنجى قېتىملىق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ «ئۇچتىن مۇداپىئە كۆرۈش» بىلىملىرى بويىچە زېھىن سىناش مۇسابىقىسى ئۇتكۈزدى، خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى بويىچە ئون نۆقتىلىق شەھەر - بازاردىكى 11 ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ ۋەكىللەر كوماندىسى مۇسابىقىگە قاتناشتى.

لۇەن بىنجى

ئۆرۈمچى شەھىرىدىكى «قىزىلبايراق» كوچىسىنىڭ يەر ئاستى كوچىسى قۇرۇلۇشى

1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 5 - كۈنى باش شتاب قۇرۇلۇش قىسىملىرى 4 - تەنتىقات ئورنى، شىنجاڭ خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى پەن تەنتىقات ئورنى قاتارلىق ئورۇنلار بىرلىكتە لايىھىلىگەن، ئاپتونوم رايوندىكى چوڭ تىپلىق خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى قۇرۇلۇشى — ئۆرۈمچى شەھىرى «قىزىلبايراق» كوچىسى يەر ئاستى كوچىسىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى بىر يىللىق سىناق تەرىقىسىدىكى تىجارەتتىن كېيىن رەسمىي ئىشقا كىرىشتى.

ئۆرۈمچى شەھىرى «قىزىلبايراق» كوچىسى يەر ئاستى كوچىسىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشىنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 6800 كۇادرات مېتر بولۇپ، تۈز ۋاگونسىمان جايلاشتۇرۇلدى، نەپىس ھەم كۆركەم بېزەلدى، قۇرۇلۇشنىڭ ئىچكى قىسمىدا ھاۋا ئالماشتۇرۇش، سۇ بىلەن تەمىنلەش، ھاجەتخانا قاتارلىق مۇلازىمەت خاراكتېرلىك بىر يۈرۈش قۇرۇلۇشلار تولۇق.

«قىزىلبايراق» كوچىسى يەر ئاستى كوچىسىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى ئادەتتىكى ۋاقىتلاردا سودا مۇلازىمىتىنى ئاساس قىلىدۇ، بىر يىللىق سىناق تەرىقىسىدىكى تىجارەت سوممىسى 50 مىليون يۈەنگە، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغان خادىم 400 دىن كۆپرەككە يېتىپ، كۆرۈنەرلىك ئىجتىمائىي ئۈنۈم ۋە ئىقتىسادىي ئۈنۈم بەردى.

دۆلەت خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى ئىشخانىسىنىڭ تەستىقى ئارقىلىق، ئۆرۈمچى شەھىرى «قىزىلبايراق» كوچىسى يەر ئاستى كوچىسىنىڭ2 - قارارلىق قۇرۇلۇشى 1991 - يىل 6 - ئاينىڭ 1 - كۈنى رەسمىي باشلاندى. 2 - قارارلىق قۇرۇلۇشنىڭ

ئومۇمىي قۇرۇلۇش كۆلىمى 4700 كۋادرات مېتر، بۇ، بىر خىل يەر ئاستى ئۆتۈش يولىـــى، سودا مۇلازىمىتى، مەدەنىي كۆڭۈل ئېچىش بىـــر گەۋدە قىلىنغان، كۆپ ئىقتىدارلىق مۇلازىمەت سورۇنى.

بەي شىندي

بىناكارلىق

بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ ئىگىلىـــك، باشقۇرۇش ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايوندىكى بىناكارلىق ساھەسى ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، ئىچكـــى قىسمىدىكى ئىگىلىك باشقۇرۇش مېخانىزمـــىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، قۇرۇلۇش تۈرى ياكى قۇرۇلۇش بىرلىكىنى مەركەز قىلغان تۈرلەرنى باشقۇرۇشنى يولغا قويۇپ، كۆرۈنەرلىك ئۈنۈمگە ئېرىشتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئورۇندالغان ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 720 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 ـ يىلىدىكىدىن 22.8% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىـــدە ئورۇندالغان قۇرۇلۇش مەھسۇلات قىممىتـــى 3 مىليارد610 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 24.1% ئاشتى. پۈتكۈزۈلگەن ئۆي ـ ئىمارەت كۆلىمى 5 مىليون 807 مىڭ كۋادرات مېترغا يېتىپ، 16.9% ئاشتى؛ يارىتىلغان ساپ مەھسۇلات قىممىتى 1مىليارد220. مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 ـ يىلىدىكىدىن28.4% ئۆستى؛ يۇقىرىغا تاپشۇرغان باج سوممىسى 98مىليون 859 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 28.8% ئاشتى. پۈتكۈل كەسىپ بويىچە يارىتىلغان پايدا ئومۇمىي سوممىسى 28 مىليون 99 مىڭ يۈەنگە يېتىـــپ، 1990 ـ يىلىدىكىدىن 85 مىليون 972 مىـــڭ يۈەن زىيان ئازايدى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى قۇرۇلۇش كارخانىلىرى 1991 ـ يىلى يەنىلا 21 مىليون 556 مىـــڭ يۈەن زىيان تارتتـــى. ئۇلارنـــىڭ زىيان تارتىشىدىكى ئاساسلىق سەۋەبلەر شۇكى، خادىملار قۇرۇلمىســـى مۇۋاپىـــق ئەمەس، ئىـــش تۈرى يۇرۇشلەشمىگەن، قوشۇن قېرىلىشـــىپ كەتكەن؛ ئەمگەك كۈچى، ماتېرىيال ئىـــراپچىلىقى ئېغىـــر؛ كارخانىلارنىڭ تىجارەتتىن سىرتقى چىقىمى زورىيىپ كەتكەن، شىنجاڭ بىـــناكارلىـــق قۇرۇلۇش باش شىركىتىگە قاراشلىق سەككىـــز بىـــناكارلىـــق قۇرۇلۇش، قۇراشتۇرۇش كارخانىســـىنىڭ 1991 ـ يىللىق تىجارەتتىن سىرتقى چىقىمى 22 مىليون 566 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، كارخانىلارنىڭ تەرەققىياتىنى ئېغىر دەرىجىدە چەكلەپ قويغان؛ خېرىدار چاقىرىش، خېرىدار بولۇشتا باھانى تۆۋەنلىتىـــش، قۇرۇلۇش پۈلىغا قەرزدار بولۇپ قېلىش ھادىسىلىرى ئۈنۈملۈك تىزگىنلەنمىگەن.

رېن مياۋجى

بىناكارلىق قۇرۇلۇش سۈپىتى 2 ـ قېتىم ئارىلاپ تەكشۈرۈلدى

1991 ـ يىلى 7 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنىدىن 8 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق قۇرۇلۇش نازارىتى قۇرۇلۇش سۈپىتىنى تەكشۈرۈش بويىچە بەش گۇرۇپپا تەشكىللەپ، ئاپتونوم رايون بويىـــچە 15 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە شىخەنزە شەھىرىدىكى پۈتكۈزۈلگەن ۋە قۇرۇلۇۋاتقان ئاساسلىق قۇرۇلۇش-لارنىڭ سۈپىتىنى 2 ـ قېتىم ئارىلاپ تەكشۈردى، ئاپتونوم رايون، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش ـ قۇرۇلۇش بىگىتۈەنـــى، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنـــىڭ قۇرۇلۇش كارخانىلىرى ھەمدە ئىچكى ئۇلكىلەرنىڭ شىنجاڭدىكى قۇرۇلۇش كارخانىلىرى بولۇپ، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ۋە كوللېكتىپ ئىگىلىكىدىكـــى 70 كارخانىنىڭ 314 تۈرىدىكى بىرلىك قۇرۇلۇشىنـــى ئارىلاپ تەكشۈردى، تەكشۈرۈلگەن قۇرۇلۇش كۆلىمى 678 مىڭ 92 كۋادرات مېترغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە پۈتكۈزۈلگەن قۇرۇلۇش 189، قۇرۇلۇش كۆلىمى 396 مىـــڭ 29 كۋادرات مېتر؛ قۇرۇلـــۇۋاتقان ئاساسلىق قۇرۇلۇش 125، قۇرۇلۇش كۆلىمى 282 مىڭ 63 كۋادرات مېتر. تەكشۈرۈش گۇرۇپپىســـىنىڭ تەكشۈرۈپ بېكىتىشى نەتىجىسىدە، ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولغان قۇرۇلۇش 183 (پۈتكەن قۇرۇلـــۇش 99، قۇرۇلۇۋاتقان ئاساسلىق قۇرۇلۇش 84)، بىرلىك قۇرۇلۇشنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 58.3%؛ بۇنىڭ ئىچىدە ئەلا سۈپەتلىك قۇرۇلۇش

14 (پۈتكەن قۇرۇلۇش توققۇز، قۇرۇلۇۋاتقىنى بەش)، ئەلا سۈپەتلىك نىسبىتى 4.46% بولۇپ چىقتى.

ئارىلاپ تەكشۈرۈلگەن 70 كارخانا ئىچىدە، قۇرۇلۇش سۈپىتىگە ئاساسەن، 13 كارخانا 1 - 2 - دەرىجىگە، 57 كارخانا 3 - 4 - دەرىجىگە ئېرىشتى. تەكشۈرۈش ئارقىلىق 100% ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولغانلار يەتتە، ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 50% تىن ئاشقانلىرى 42؛ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 50% كە يەتمەيدىغانلار 17؛ تامامەن ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولمىغانلار تۆت. ئاپتونوم رايونلۇق قۇرۇلۇش نازارىتى ئالاقىدار بەلگىلىمە لەرگەئاساسەن، تەكشۈرۈش ئارقىلىق ئومۇميۈزلۈك ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولغان يەتتە كارخانىنى ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش ئارقىلىق تەقدىرلىدى؛ تەكشۈرۈش ئارقىلىق ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 50% كە يەتمىگەن 17 كارخانىغا ئاگاھلاندۇرۇش بەردى، ئۇلارنى «ۋاقىتلىق بېكىتىلگەن» دەرىجىگە چۈشۈرۈپ، قەرەللىك مۇھلەت ئىچىدە تەرتىپكە سالدى؛ تەكشۈرۈش ئارقىلىق تامامەن ئۆلچەمگە مۇۋاپىق ئەمەس بولۇپ چىققان تۆت كارخانىنى ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش ئارقىلىق تەنقىد قىلدى، دەرىجىسىنى بىر دەرىجە چۈشۈرۈپ، سۈپىتىگە قاراپ دەرىجە بېكىتىشنى كۆتۈشنى بۇيرۇدى.

ئارىلاپ تەكشۈرۈش نەتىجىسى شۇنى ئىسپاتلىدىكى، بايىنغولىن ئوبلاستى، شىخەنزە شەھىرى، ئۈرۈمچى شەھىرى، قاراماي شەھىرى، قۇمۇل ۋىلايىتى، ئالتاي ۋىلايەتلىرىنىڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇشلىرىنىڭ ئومۇمىي گەۋدە سۈپىتى بىر قەدەر يۇقىرى بولۇپ، ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 60% تىن يۇقىرى بولغان؛ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 50 - 60% بولغانلار: كۇيتۇن شەھىرى، ئىلى ئوبلاستى، قەشقەر ۋىلايىتى، تارباغاتاي ۋىلايىتى؛ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 40 - 50%بولغانلار: سانجى ئوبلاستى، ئاقسۇ ۋىلايىتى، خوتەن ۋىلايىتى، بورتالا ئوبلاستى؛ تۇرپان ۋىلايىتى ۋە قىزىلسۇ ئوبلاستىنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى ئەڭ تۆۋەن بولغان، تۇرپان ۋىلايىتىنىڭ 37.5%، قىزىلسۇ ئوبلاستىنىڭ 27.3% بولغان.

تەكشۈرۈش نەتىجىسى يەنە شۇنى ئىسپاتلاپ بەردىكى، 1989 - يىلى ئاپتونوم رايون مىقياسىدا تۇنجى قېتىم ئېلىپ بېرىلغان قۇرۇلۇش سۈپىتىنى ئارىلاپ تەكشۈرۈش ىلەن سېلىشتۇرغاندا، بىناكارلىق قۇرۇلۇش سۈپىتى ئۆسكەن: 1) ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 2.15 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆسكەن، بۇنىڭ ئىچىدە مىقدارى زور، كۆلىمى كەڭ بولغان ئولتۇراق ئۆي قۇرۇلۇشىنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 18 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆسكەن؛ 2) ئومۇميۈزلۈك ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولغان ۋە ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 50% تىن يۇقىرى بولغان كارخانىلار 20.8 پىرسەنتلىك رەقەم كۆپەيگەن، تامامەن ئۆلچەمگە مۇۋاپىق ئەمەس بولۇپ چىققان كارخانىلار 9.7 پىرسەنتلىك رەقەم ئازايغان.

10 - ئاينىڭ 2 - كۈنىدىن 11 - ئاينىڭ 20 - كۈنىگە قەدەر قۇرۇلۇش مىنىستىرلىكى مەملىكەت بويىچە 25 ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، بۆسۈستە قاراشلىق شەھەردىكى ئۆي - ئىمارەت بىناكارلىق قۇرۇلۇشلىرىنى ئارىلاپ تەكشۈردى. ئاپتونوم رايون تەۋەسىدىن تەكشۈرۈلگەن ئۈرۈمچى، بايىنغولىن ئوبلاستىدىكى 12كارخانىنىڭ 26 تۈرىدىكى بىرلىك قۇرۇلۇشى ئىچىدە ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولغىنى 23، ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 88.46% بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئەلا سۈپەتلىكى بەش، ئەلا سۈپەتلىك بولۇش نىسبىتى 19.2% بولۇپ، تەكشۈرۈلگەن ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، شەھەرلەر ئارا 8 - بولدى.

مىن شىجيې

مۇنەۋۋەر تەكشۈرۈپ لايىھىلەش تۈرلىرى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتى تەشكىللىگەن مۇنەۋۋەر تەكشۈرۈپ لايىھىلەش تۈرلىرىنى باھالاش كومىتېتى ھەر قايسى كەسىپلەردىكى نازارەت، ئىدارىلەر دەسلەپكى باھالاش ئارقىلىق كۆرسەتىپ بەرگىنى ئاساسىدا، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك 1990 - يىللىق مۇنەۋۋەر تەكشۈرۈپ لايىھىلەش تۈرىدىن 54 نى باھالاپ چىقتى. بۇ تۈرلەر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىگە مەلۇم قىلىنىپ، ماقوللۇقى ئېلىنغاندىن كېيىن، 1991 -

يىل 7 - ئاينىڭ 17 - كۈنى رەسمىي ئېلان قىلىندى. تۈرلەرنى لايىھىلىگەن ئورۇنلارغا ئايرىم - ئايرىم ھالدا 1 ،، 2 ،، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپات ۋە تەقدىرلەش مۇكاپاتى بېرىلدى.

ياۋ شېڭنىيەن
جاۋ جىنشىڭ

شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش باش شىركىتىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش - تىجارەت ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش باش شىركىتى ئورۇندىغان تىجارەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 985 مىليون 823 مىڭ يۈەن (ھازىرقى باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە قۇرۇلۇش مەھسۇلات قىممىتى 530 مىليون 997 مىڭ يۈەن، سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 210 مىليون 198 مىڭ يۈەن، تىرانسپورت مەھسۇلات قىممىتى 62 مىليون 858 مىڭ يۈەن، ماددىي ئىشلارنىڭ سېتىلىش سوممىسى 158 مىليون 22 مىڭ يۈەن، چارلاش، لايىھىلەش مەھسۇلات قىممىتى 11 مىليون 995 مىڭ يۈەن، قۇرۇلۇش ماشىنا - ئۇسكۇنىلىرىنى ئىجارىگە بېرىشتىن قىلىنغان كىرىم 11 مىليون 753 مىڭ يۈەن. مۇشۇ بىر يىلدا پۈتكەن ئۆيلەرنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 805 مىڭ 300 كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 2% ئاشتى.

باش شىركەت ھۆددىگە ئالغان يەتتە نۇقتىلىق قۇرۇلۇش ۋە توت ئىشقا كىرىشتۇرۇلىدىغان تۈرە، 1991 - يىلى كۆزلەنگەن نىشانغا تولۇق يېتىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە مايتاغ ئېلېكتر ئىستانسىسى، سەنتەي ئېلېكتر ئىستانسىسى توك تارقاتتى، غۇلجا شېكەر زاۋۇتى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلدى، شىمالىي تارىم نېفىتلىكى بازىسىنىڭ پارخانىسى ئىشقا كىرىشتۇرۇلدى، شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتىنىڭ 4 - نومۇرلۇق خۇمدىنى، ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنىڭ پولىئېستېر ئۈزۈن تالالىق، قىسقا تالالىق سېخلىرى ۋە ئۈزى قۇرغان ئېلېكتر ئىستانسىسى قۇراشتۇرۇشقا تاپشۇرۇلدى.

1991 - يىلى بىناكارلىق باش شىركىتى 81 تۈرلۈك سۈپەتلىك قۇرۇلۇشنى پۈتتۈردى، ئۇنىڭ كۆلىمى 206 مىڭ 800 كۋادرات مېتر كېلىدۇ. قۇرۇلۇشنىڭ ئەلا سۈپەتلىك نىسبىتى 25.7% كە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 4.5 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى. ئىككى تۈرە ئاپتونوم رايون بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات يارىتىلدى، 18 تۈرە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات ساقلاپ قېلىندى، ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلارنىڭ مەھسۇلات قىممىتى نىسبىتى 11% بولدى.

باش شىركەتنىڭ بەش بىناكارلىق قۇرۇلۇش كارخانىسى ئۈرۈمچى شەھىرىگە توپلانغان. بىرى قەشقەر شەھىرىگە جايلاشقان. ئاساسىي قۇرۇلۇشقا مەبلەغ سېلىش يۆنىلىشىنىڭ ئۆزگىرىشىگە ئەگىشىپ، ئالتە كارخانىنىڭ قۇرۇلۇش قوشۇنى ئۆزلۈكسىز تۈرە شەھەر سىرتىغا قاراپ كېڭەيمەكتە. ئاپتونوم رايون بويىچە 15 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرنىڭ ھەممىسىدە باش شىركەتنىڭ قۇرۇلۇش قوشۇنى بار. 1991 - يىلى رايون سىرتىدا ئورۇندالغان خىزمەت مىقدارى ئومۇمىي خىزمەت مىقدارىنىڭ ئۇچتىن بىر قىسمىنى ئىگىلىدى. باش شىركەتنىڭ قۇرۇلۇش قوشۇنى دۆلەتتىن ھالقىپ، سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ قىرغىزستان جۇمھۇرىيىتىگە بېرىپ كۆتۈرە ئالغان 1 - تۈردىكى قۇرۇلۇشنى پۈتكۈزدى.

1991 - يىلى باش شىركەتنىڭ ئىقتىسادىي ئۇنۇمى كۆرۈنەرلىك ئۆستى، 8 مىليون 359 مىڭ يۈەن زىيان كۆرۈلۈپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 86% ئازايدى. ئالدىنقى بىر نەچچە يىللىق ئامىللارنىسى ھېسابقا ئالمىغاندا، شۇ يىللىق پايدا 5 مىليون 860 مىڭ يۈەن بولدى.

بىناكارلىق قۇرۇلۇش باش شىركىتىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىيات ئەھۋالى

1991 - يىلى شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش باش شىركىتىگە قاراشلىق كارخانىلار مەبلەغ ئىنتايىن كەمچىل بولۇۋاتقان ئەھۋالدا، پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى ئۈچۈن 19 مىليون 930 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى، بۇنىڭ 76 پىرسەنتى ئۇسكۇنىلەرنى يېڭىلاشقا ئىشلىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 115 تۈر (قېتىم) يېڭى تېخنىكا كېڭەيتىلدى. شىنجاڭ 5 -

بىناكارلىق قۇرۇلۇش شىركىتى سېمونت قۇرۇلمىلىق كارنايسىمان ئامبار قۇرۇلۇشىدا توپ گەۋدىلىك سېرىلما قېلىپ قوللاندى، «8 - مارت» سودا سارىيى قۇرۇلۇشىدا «GRC» قېلىپىنى ئىشلەتتى؛ شىنجاڭ 1 - بىناكارلىق قۇرۇلۇش شىركىتى ئۇرۇمچى شەھەرلىك ئاشلىق ساقلاش - توشۇش شىركىتىنىڭ ئاشلىق ئامبىرىنى ئۆزگەرتىپ ياساش قۇرۇلۇشىدا ئۆگزىنى ئېگىزلىتىش تېخنىكىسىنى قوللاندى؛ شىنجاڭ 3 - بىناكارلىق قۇرۇلۇش شىركىتى ئۇرۇمچى نېفىت خىمىيە باش زاۋۇتىنىڭ پولىئېستېر قۇرۇلۇشىنىڭ تېرمو ئېلېكتر ئىستانسىسىنى كېڭەيتىپ قۇرۇشتا، 80 توننا ئېغىرلىقتىكى بىرىكمە تامنى بىرلا قېتىمدا كۆتۈرۈشتە مۇۋەپپەقىيەت قازاندى؛ شىنجاڭ سانائەت قۇرۇلمىلىرىنى قۇراشتۇرۇش شىركىتى يوشۇرۇن ياي شەكىللىك ئاپتوماتىك كەپشەرلەش تېخنىكىسىنى قوللىنىپ، كەپشەرلەش ئىش ئۇنۇمى ۋە سۈپىتىنى ئۆستۈردى.

قۇرۇلۇش داۋامىدا، ئېرىتىلگەن ماي قەغەز، «PVC» سۇلياۋ مەلھىمى قاتارلىق نەملىك ئۆتكۈزمەيدىغان تۆت خىل ماتېرىيال ئىشلىتىلدى؛ كۈچلۈك ھاك پاراشوكى ئارىلاشما ماتېرىيال قىلىنىپ، ھاك سۇۋالغاندىن كېيىن كۆپۈۋېلىش مەسىلىسى بىر قەدەر ياخشى ھەل قىلىندى؛ بۇرمىلىق «PVC» تۇرۇبىسىدىن 150 مىڭ مېتر ئىشلىتىلدى، ئۇ، تەدرىجىي ھالدا، ئالدىن كۆمۈلىدىغان توك سىمىغا ئىشلىتىلىدىغان تۆمۈر تۇرۇبىنىڭ ئورنىغا دەسسىتىلىدۇ؛ سېلىكاتلىق ئىسسىقلىق ساقلاش سۇۋالغۇسى تۇرۇبا يولى قۇرۇلمىلىرىغا ئىشلىتىلىشتىن تام گەۋدىلىرىنىڭ ئىسسىقلىق ساقلىشىغىچە ئىشلىتىشكە كېڭەيتىلدى؛ ئوتتۇرا تىپلىق پول 20 مىڭ كۋادرات مېتردىن كۆپرەك كېڭەيتىپ ئىشلىتىلدى.

1991 - يىلى 33 تۇردىكى پەن تەتقىقات تېمىسىدا سۈرئەت پىلانى ئورۇندالدى. بۇنىڭ ئىچىدە، گاز بېسىملىق كەپشەرلەشنى ئىش ئورنىدائۆلچەپ بېكىتىش ئۇسكۇنىسى، 0.5 توننىلىق

ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى مېھمانخانىسى - لەيۇەن مېھمانخانىسى 1991 - يىلى 10 - ئايدا ئىشلىتىشكە رەسمىي تاپشۇرۇلدى.

لىۋ شى فوتوسى

قاچىلاش - كۆتۈرۈش ماشىنىسى، تۇرۇبىنىسوزۇش - قىسقارتىش سايمىنى، كاۋچۇك ئاسفالت، رەڭلىكسۇلياۋ پۈركۈش، كىرېمنىي ماگنىيلىق ئازئۇچرايدىغان يەر ئېلېمېنتى قېتىشمىسى قاتارلىق ئون تۈرلۈك پەن تەتقىقات مۇۋەپپەقىيىتى ۋە مەھسۇلاتى باھالاشتىن ئۆتتى. شىنجاڭ بىناكارلىق پەن تەتقىقاتى ئورنى ئورۇندىغان تەتقىقات تۈرى «ئۇلتېرا ساپال دانىچىلىرىنى يارىتىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش» قۇرۇلۇش مىنىستىرلىكىنىڭ 1991 - يىللىق پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. 1991 - يىللىق شەھەر - يېزا قۇرۇلۇشى سىستېمىسىدا مىنىستىرلىك بويىچە مۇنەۋۋەر بىناكارلىق لايىھىلىرىنى باھالاشتا شىنجاڭ بىناكارلىق چارلاش - لايىھىلەش يۇرتى لايىھىلىگەن ئۇرۇمچى «دوستلۇق» سودا سارىيىنىڭ تىجارەت بىناسى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، مەزكۇر لايىھىلەش يۇرتىنىڭ كەسپىي بىناسى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

1991 - يىلى باش شىركەتنىڭ ھەر قايسى ئورۇنلىرى ئىشچى - خىزمەتچىلەردىن 1000 تۈرلۈك تېخنىكا ئۆزگەرتىش، تېخنىكا يېڭىلاش لايىھىسى ۋە مۇۋاپىق تەكلىپ تاپشۇرۇۋېلىپ، 600 تۈرلۈك لايىھە ۋە تەكلىپنى ئەمەلىي قوللىنىپ، تەخمىنەن 4 مىليون يۈەن ئىقتىسادىي ئۇنۇم ياراتتى.

فېڭ شۆجۈڭ

ئۇچ كارخانا ۋە ئۇچ شەخس «مەملىكەت بويىچە ئىلغار قۇرۇلۇش كارخانىسى» ۋە «مەملىكەت بويىچە قۇرۇلۇش كارخانىسىنىڭ مۇنەۋۋەر تۇر جىڭلىسى» دېگەن نامغا ئېرىشتى

1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 16 - كۈنى ئۈتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك قۇرۇلۇش خىزمىتىنى يەغىنىدا مەملىكەت بويىچە 196 ئىلغار قۇرۇلۇش كارخانىسى ۋە 186 نەپەر قۇرۇلۇش كارخانىلىرىنىڭ مۇنەۋۋەر تۇر جىڭلىسى مۇكاپاتلاندى. شۇنجاڭ سانائەت ئۈسكۈنىلىرى قۇراشتۇرۇش شىركىتى، شىنجاڭ خوتەن ۋىلايەتلىك بىناكارلىق قۇرۇلۇش شىركىتى، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۈرەنى 6 - بىناكارلىق قۇراشتۇرۇش قۇرۇلۇش شىركىتى ۋە شىنجاڭ 3 - بىناكارلىق قۇرۇلۇش شىركىتىدىكى جۇ گومىن، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۈرەنى 5 - بىناكارلىق قۇراشتۇرۇش قۇرۇلۇش شىركىتىدىكى جاڭ شىنپىڭ، شىنجاڭ شىخەنزە شەھەرلىك بىناكارلىق قۇراشتۇرۇش قۇرۇلۇش شىركىتىدىكى لى تيەنچېڭلار مۇكاپاتلاندى.

فېڭ شۈجۈڭ

بىناكارلىق قۇرۇلۇش باش شىركىتى تۇنجى تۇركۈمدە ئىشچىلاردىن تېخنىك تەكلىپ قىلدى

1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 31 - كۈنى شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش باش شىركىتى 12 نەپەر مۇنەۋۋەر ئالىي دەرىجىلىك تېخنىك ئىشچىنى ئۆز ئورۇنلىرىدا ئىشچى تېخنىكلىقىغا تەكلىپ قىلدى ھەمدە گۈۋاھنامە بېرىپ، مۇناسىپ تەمىناتلاردىن بەھرىمەن قىلدى.

فېڭ شۈجۈڭ

مۇھىت ئاسراش

مۇھىت ئاسراش خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1. مۇھىت ئاسراش تۈزۈمى ۋە تەدبىرلىرى يولغا قويۇلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز قارامايى، كۆيتۈڭ، شىخەنزە، سانجى، ئۈرۈمچى، كورلا، ئالتاي، غۇلجا، قەشقەردىن ئىبارەت توققۇز شەھەردە شەھەر مۇھىتىنى ئومۇملاشتۇرۇپ تۈزەش ۋە مىقدارلىق سىناش بويىچە باھالاش ئېلىپ باردى. غۇلجا، قەشقەردىن باشقا قالغان يەتتە شەھەر 20 تۈرلۈك كۆرسەتكۈچتە ئۆلچەمگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە، قارامايى شەھىرىنىڭ مۇھىت سۈپىتى ۋە بۇلغىنىشنى تىزگىنلەش كۆرسەتكۈچىنىڭ كەسىر قىممىتى بىر قەدەر يۇقىرى، ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ مۇھىت سۈپىتىنىڭ كەسىر قىممىتى بىر قەدەر تۆۋەن بولدى. بۇلغىغۇچى ماددىلارنى مەلۇم قىلىپ تىزىمغا ئالدۇرۇش، تەدرىجىي ھالدا ئومۇمىي مىقدارىدا تىزگىنلەش نىشان قىلىنغان بۇلغىغۇچى ماددىلارنى چىقىرىۋېتىش ئىجازەتنامىسى تۈزۈمىنى يولغا قويۇش جەھەتتە ئاپتونوم رايون بويىچە توققۇز ۋىلايەت ۋە شەھەردە نۆۋەتمۇ-نۆۋەت سىناق قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە سۈنى بۇلغىغۇچى ماددىلارنى مەلۇم قىلىپ تىزىمغا ئالدۇرۇش ئاياغلاشتى، تۆت ۋىلايەتتە بۇلغىغۇچى ماددىلارنى چىقىرىۋېتىش ئىجازەتنامىسىنى سىناق تەرىقىسىدە تارقىتىش باشلاندى ھەمدە «مۇھىت ئاسراش قوشۇمچە يارەم مەبلىغىنى ئىشلىتىش ئۇنۇمىنى تەكشۈرۈش دوكلاتى» تۈزۈپ چىقىلدى. 1991 - يىلى تۆۋەنگە كۆرسىتىلگەن مۆلچەر ئىچىدە تۈزەش تۈرىدىن جەمئىي 45ى، تۈزەش مەبلىغىدىن 2 مىليون 727 مىڭ 800 يۈەن چۈشۈرۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە قەرز پۇل 2 مىليون 395 مىڭ يۈەن، ئورۇندالغان تۈزەش تۈرى 38 بولدى. تۈزەش مەبلىغىنىڭ ئىشلىتىلىش ئۇنۇمى مۇنداق بولدى: بىر تەرەپ قىلىنغان كېرەكسىز گاز 1 مىليارد 68 مىليون ئۆلچەملىك كۇب مېتر، ئۇنىۋېرسال پايدىلىنىلغان مەھسۇلات قىممىتى 468 مىڭ 700 يۈەن، پايدا 228 مىڭ 700 يۈەن. بۇلغىغۇچى ماددىلارنى چىقىرىۋېتىش پۇلى يەغىش خىزمىتىنى باشقۇرۇش ۋە پۇل يەغىش تەدبىرلىرى كۈچەيتىلدى، پۇل يەغىش دائىرىسى كېڭەيتىلدى، مۇشۇ بىر يىلدا يەغىلغان بۇلغىغۇچى ماددىلارنى چىقىرىۋېتىش پۇلى جەمئىي 19 مىليون يۈەنگە يەتتى. «ئۇچ ئىشنى تەڭ ئىشلەش» تۈزۈمى داۋاملىق قاتتىق ئىجرا قىلىنىپ،

سېلىنىدىغان قۇرۇلۇشنىڭ مۇھىتقا بولغان تەسىرى ھەققىدىكى جەمئىي بەش دوكلاتنامە تەكشۇرۇپ تەستىقلاندى، ئالتە تۈردىكى مۇمكىنچىلىك تەتقىقات دوكلاتى، ئىككى تۈردىكى دەسلەپكى لايىھە تەكشۇرۇلدى، پۈتكەن تۆت قۇرۇلۇش تەكشۇرۇپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە چوڭ، ئوتتۇرا قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ مۇھىتقا بولغان تەسىرى توغرىسىدىكى دوكلاتلارنىڭ تەكشۇرۇپ تەستىقلىنىش، ئىجرا قىلىنىش نىسبىتى 100% نى ساقلاپ كەلدى، سېلىنىۋاتقان قۇرۇلۇشلار ئورۇن تاللاشتىن تارتىپ پۈتكەندىن كېيىنكى تەكشۇرۇپ ئۆتكۈزۈۋېلىشقىچە، مەزمۇنىدىن تارتىپ تەرتىپىگىچە مۇھىت باشقۇرۇشنىڭ نورمال ئىزىغا سېلىندى.

2. مۇھىت ئاسراشنى باشقۇرۇشقادائىر مەمۇرىي قائىدە - ئۆلچەملەر تۈزۈپ چىقىلدى «ئاپتونوم رايوننىڭ (مۇھىت ئاسراش قوشۇمچە ياردەم مەبلىغىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشكە دائىر بىر قانچە بەلگىلىمە) نى يولغا قويۇش تەپسىلىي قائىدىسى» ئېلان قىلىندى؛ «ئاتموسفېرا بۇلغىنىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش قانۇنى ۋە ئۆلچىمى» دېگەن كىتاب تۈزۈپ چىقىلدى؛ «ئاپتونوم رايوننىڭ 1986 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە مۇھىت سۈپىتى ھەققىدىكى دوكلاتنامىسى» دۆلەت مۇھىت ئاسراش ئىدارىسىنىڭ «مۇنەۋۋەر مۇھىت سۈپىتى دوكلاتنامە» سى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. بۇنىڭدىن تاشقىرى، ئالتاي قاتارلىق 13 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە شىخەنزە، كۈيتۈڭ شەھەرلىرىمۇ تەلەپ بويىچە ئۆزلىرىنىڭ مۇھىت سۈپىتى دوكلاتنامىسىنى يېزىپ پۈتتۈردى.

3. رادىئوئاكتىپلىق بۇلغىنىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى تۈگىتىش ھەمدە رادىئوئاكتىپلىق كېرەكسىز ماددىلارنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى «يادرو سىنىقى مەيدانىدىكى رادىئوئاكتىپلىق بۇلغىغۇچى ماددىلارنىڭ سىرتقا ئېقىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىشنى باشقۇرۇش چارىسى» تۈزۈپ چىقىلدى، نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى. ئۇرۇمچىدىكى ئىزوتوپ ئىشلىتىدىغان 30 ئورۇننىڭ ئالدىنى ئېلىش، قوغداش خىزمىتى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۇرۇلۇپ، ئىزوتوپ ئىشلىتىش ئومۇمىي مىقدارى ئېنىقلاپ چىقىلدى.

رادىئوئاكتىپلىق دورىلارنى ئىشلىتىش ئىجازەتنامىسى بېرىش سالاھىيىتى تەكشۇرۇلدى ھەمدە بەش تىببىي داۋالاش ئورنىغا «رادىئوئاكتىپلىق دورىلارنى ئىشلىتىش ئىجازەتنامىسى» تارقىتىپ بېرىلدى. مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلار ماسلاشتۇرۇلۇپ، سابىق «730» كانىدىكى رادىئوئاكتىپلىق بۇلغىنىشنى تۈزەش مەسىلىسى بىر تەرەپ قىلىندى.

4. تەبىئەتنى ئاسراش خىزمىتى 1991 - يىلى مۇھىتقا تەسىر يەتكۈزىدىغان ئىشلار توغرىسىدىكى سەككىز دوكلاتنامە، مۇھىتنى باھالاش پروگراممىسى ھەققىدىكى 16 تۈر، مۇمكىنچىلىك تەتقىقات دوكلاتىدىن يەتتە تۈرنى تەكشۇرۇش، ئالتە تۈرنى دەسلەپكى قەدەمدە لايىھىلەش، سەككىز تۈرنىڭ ئورنىنى ئىش ئورنىدا تەكشۇرۇش قاتارلىق ئېچىش خاراكتېردىكى تۈرلەر ئورۇندالدى. چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكى ئېچىش تۈرلىرىنىڭ مۇھىتقا كۆرسىتىدىغان تەسىرى ھەققىدىكى دوكلاتنامىنىڭ ئىجرا قىلىنىش نىسبىتى 85% كە يەتكۈزۈلۈپ، تەبىئىي بايلىق مەنبەلىرىنى ئېچىش قۇرۇلۇشنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتقا بولغان تەسىرى ئازايتىلدى. 4 - ئايدىن 11 - ئايغىچە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە يېزا - بازار كارخانىلىرىدىكى بۇلغىنىشنى تەكشۇرۇش ئورۇندالدى، تەكشۇرۇشكە قاتناشقان ئالتە ۋىلايەت ۋە ئالتە خىزمەتچى خادىم دۆلەت تەرىپىدىن تەقدىرلەندى. ئالتۇنتاغ قوغدىلىدىغان تەبىئىي رايوننى باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى، خىزمەت گۈرۈپپىسى تەشكىللىنىپ، گەنسۇ، چىڭخەيلەرنىڭ مۇناسىۋەتلىك ئوبلاست، ناھىيىلىرىگە ئەۋەتىلىپ، تەشۋىقات ئېلىپ بېرىلىپ، زور تۈركۈمدىكى ئاققۇنلارنىڭ قانۇنسىز ھالدا قوغداش رايونىغا كىرىپ ئالتۇن كولىشى توسۇلدى.

5. مۇھىتنى ئاسراش تەشۋىقات - تەربىيىسى داۋاملىق قانات يايدۇرۇلدى «5 - ئىيۇن» دۇنيا مۇھىت كۈنىدىن پايدىلىنىپ، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ مۇھىت ئاسراش قانۇنى» ۋە گوۋۇيۇەننىڭ «مۇھىت ئاسراش خىزمىتىنى يەنىمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدىكى قارار» ىنى تەشۋىق قىلىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. ھەر قايسى جايلارغا

«مۇھىت ئاسراش قانۇنى»غا دائىر ماتېرىيالدىن (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە، قازاقچە) 50 مىڭ نۇسخا، «مۇھىت ئاسراش تەشۋىقات تېزىسى» دىن 10 مىڭ نۇسخا بېسىپ تارقىتىپ بېرىلدى؛ ئۇرۇمچى شەھىرىدە چوڭ تىپتىكى «مۇھىت ئاسراش قارا تاختاي گېزىتى كۆرگەزمىسى» ئېچىلدى، 46 چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكى كارخانا پەن تەتقىقات ئورنى، ئالىي مەكتەپ كۆرگەزمىگە قاتناشتى .

6. مۇھىت ئاسراش ئاپپاراتلىرىنىڭ قۇرۇلۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى قۇمۇل ۋىلايىتى، ئىلى ئوبلاستى، ئىلى ۋىلايىتىدە مۇھىت ئاسراش ئىدارىسى (باشقارمىسى) قۇرۇلدى. شۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايون بويىچە بورتالا، خوتەن، قەشقەردىن ئىبارەت ئۇچ ۋىلايەت، ئوبلاستتىن باشقا، قالغان 12 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرنىڭ ھەممىسىدە مۇھىت ئاسراشقا مەمۇرىي جەھەتتىن مەسئۇل تارماقلار قۇرۇلدى.

7. مۇھىت ئاسراش پەن تەتقىقاتى دۆلەتنىڭ 7 ، بەش يىللىق پىلانىدىكى پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش تۇرىدىن «شىنجاڭنىڭ تۇپراق مۇھىتىنىڭ سەۋەب قىممىتى ھەققىدە تەتقىقات»، دۆلەت مۇھىت ئاسراش ئىدارىسىنىڭ نۇقتىلىق پەن تەتقىقات تۇرى «ئۇرۇمچى شەھىرىدىكى ئاتموسفېرا بۇلغىنىشنىڭ ئادەم ئۆپكىسىنىڭ ئىقتىدارىغا كۆرسىتىدىغان تەسىرى توغرىسىدىكى تەكشۈرۈش» ۋە جۇڭگو بىلەن گېرمانىيە ھەمكارلاشقان تۇر — «ماناس دەرياسى ئېقىمىدىكى يېزا ئىگىلىك ئېكولوگىيىسىنى تەكشۈرۈش ۋە مۇۋاپىق ئېچىپ پايدىلىنىش ھەم ئاسراش»تىن ئىبارەت ئۇچ تۇر ئورۇندالدى.

گاۋ جيەنيى

يېزا - بازار سانائىتىنىڭ بۇلغاش مەنبەسى تەكشۈرۈلدى

ئاپتونوم رايونىمىز 1991 - يىل 11 - ئاينىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئاساسىي بۇلغاش مەنبەسىنى تەكشۈرۈش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىدى. دۆلەت بەلگىلىگەن بۇلغىغۇچى ماددىلارنى تەكشۈرۈش دائىرىسىگە ئاساسەن، 808 يېزا - بازار كارخانىسى نۇقتىلىق تەكشۈرۈلدى. تەكشۈرگۈچى خادىملار ئىش ئورنىنى تەكشۈرۈش ۋە ماددىي ئەشيالارنى توغرا سېلىشتۇرۇپ ھېسابلاش ئۇسۇلىنى قوللىنىش ئارقىلىق بۇ 808 كارخانىنىڭ ئېنېرگىيە سەرپىياتى ۋە سانائەتتىكى كېرەكسىز گازنى چىقىرىۋېتىش ئەھۋالىنىڭ مۇنداق ئىكەنلىكىنى ئېنىقلاپ چىققان : ئۇلارنىڭ يىللىق كۆمۈر سەرپىيات مىقدارى 480 مىڭ 800 توننا، يىللىق يېقىلغۇ ماي سەرپىياتى 2900 توننا، يىللىق كوكس مىقدارى 10 مىڭ 300 توننا، يىللىق توك سەرپىياتى 8619 كىلوۋات سائەت، ئۆزلىرى توك چىقىرىشقا ئىشلىتىدىغان يىللىق ماي سەرپىياتى 17 مىڭ 200 توننا ئىكەن. بۇنىڭ ئىچىدە، تەپسىلىي تەكشۈرۈلگەن 491 كارخانىدىن چىقىرىۋېتىلگەن كېرەكسىز سۇنىڭ يىللىق ئومۇمىي مىقدارى 4 مىليون 184 مىڭ توننا بولغان، بۇنىڭ ئىچىدە بىر تەرەپ قىلىش ئارقىلىق چىقىرىۋېتىش ئۆلچىمىگە يەتكىنى 77 مىڭ توننا، كېرەكسىز سۇ ئىچىدىكى بۇلغىغۇچى ماددىلار ئىچىدە لەيلىگۈچى ماددىلار ۋە خىمىيىلىك ئوكسىدلار كۆپرەك بولۇپ، لەيلىگۈچى ماددىلار ئۆلچەمدىن 70.6 % ئېشىپ كەتكەن. خىمىيىلىك ئوكسىگېن سەرپىيات مىقدارى ئۆلچەمدىن 69.9% ئېشىپ كەتكەن. PH ئۆلچەمدىن 34.6%، ئېغىر مېتاللار ئۆلچەمدىن 2.4% ئېشىپ كەتكەن. پاسكىنا سۇنىڭ ئۆلچەملىك بۇلغاش سالمىقى 109.86 بولغان، بۇنىڭ ئىچىدە، سانجى ئوبلاستىنىڭ نىسبىتى ئەڭ چوڭ بولۇپ، 26.3% كە يەتكەن. لەيلىگۈچى ماددىلارنىڭ بۇلغاش سالمىقى 34.3% كە يەتكەن، بۇنىڭ ئىچىدە تۇرپان ۋىلايىتىنىڭ نىسبىتى ئەڭ زور بولۇپ، 44.8% كە يەتكەن. خىمىيىلىك ئوكسىگېن سەرپىيات مىقدارىنىڭ بۇلغاش سالمىقى 26.4% كە يەتكەن، بۇنىڭ ئىچىدە سانجى ئوبلاستىنىڭ نىسبىتى ئەڭ زور بولۇپ، 24.1% كە يەتكەن. ئاساسلىق بۇلغىغۇچى كەسىپ - قەغەزچىلىك كەسپى بولۇپ پاسكىنا سۇنى قويۇپ بېرىش مىقدارى ھەر قايسى كەسىپلەر ئومۇمىي مىقدارىنىڭ 69.8 پىرسەنتىنى، ئۆلچەملىك بۇلغاش سالمىقى ھەر قايسى كەسىپلەر ئومۇمىي سالمىقىنىڭ 30.5 پىرسەنتىنى

ئىگىلىگەن، قويۇپ بېرىلگەن كېرەكسىز گاز ئومۇمىي مىقدارى بىر يىلدا 6 مىليارد 35 مىليون ئۆلچەملىك كۇب مېتر بولغان. بۇنىڭ ئىچىدە بۇلغىغۇچى گۇڭگۇرت(IV) ئوكسىدى 6252 تونىنا، فتورلۇق ماددا 404 گرادۇس، قۇرۇم -توزان 34.145تونىنا، سانائەت توزانى 5840 تونىنا، كېرەكسىز گاز بىلەن بۇلغىغۇچى ئاساسلىق ماددىلارنىڭ كۆپرەكى فتورلۇق ماددا بولۇپ، ئۆلچەملىك بۇلغاش مالمىقى يۇقىرى%42.46، بۇنىڭدىن قالسا قۇرۇم - توزان %25.43، گۇڭگۇرت (IV) ئوكسىدى %21.88، سانائەت چاڭ - توزانى %10.23 بولغان، كېرەكسىز گازنىڭ ئۆلچەملىك بۇلغاش ئومۇمىي مالمىقى 190 مىلگ 470، بۇنىڭ ئىچىدە باينىغولىن ئوبلاستىنىڭ نىسبىتى ئەڭ زور بولۇپ، %27.79كە يەتكەن. ئاساسلىق بۇلغىغۇچى كەسىپلەر خىش - كاھىش، فارفور، خىمىيە سانائىتى، تاش پاختا كەسىپلىرىدىن ئىبارەت بولۇپ، ھەر قايسى كەسىپلەرنىڭ بۇلغاش ئومۇمىي مالمىقى ئىچىدە خىش - كاھىشنىڭ ۋە فارفورنىڭ ئۆلچەملىك مالمىقى%61.09نى، خىمىيەسانائىتىنىڭئۆلچەملىكمالمىقى% 82. 15نى، تاشپاختاكەسىپنىڭئۆلچەملىكمالمىقى% 53. 11نى ئىگىلىگەن.

تەكشۈرۈلگەن يېزا- بازار كارخانىلىرى ئىچىدە، مۇھىتقا كۆرسىتىدىغان تەسىرىنى باھالاش تۈزۈمىنى ئىجرا قىلىشقا تېگىشلىكى 376 كارخانا بولۇپ، ئەملىيەتتە ئىجرا قىلغانلار 53؛ «ئۈچ ئىشنى ئىشلەش» تۈزۈمىنى ئىجرا قىلىشقا تېگىشلىك كارخانا 369 بولۇپ، ئەملىيەتتە ئاران 18 كارخانىنىڭلا ئىجرا قىلىنغان. 49 كارخانا تاقالغان، ئىشتىن توختىتىلغان، بۇنىڭ ئىچىدە مۇھىت بۇلغىنىشى سەۋەبىدىن تاقالغىنى، ئىشتىن توختىتىلغىنى تۆت؛ ئۇنىڭدىن باشقا، توققۇز كارخانا مۇھىت بۇلغىنىشى سەۋەبىدىن قوشۇۋېتىلدى، باشقا مەھسۇلات ئىشلەشكە ئۆزگەرتىلدى ياكى كۆچۈرۈۋېتىلدى. تەكشۈرۈشتە يېزا - بازار كارخانىلىرىدىكى بۇلغىنىشنى تۈزەشنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى ئۇنۇملۇك يولى ئومۇميۈزلۈك پىلانلاپ، مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇپ، كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش؛ ھۆددە - سەنئەتنى ئىسلاھ قىلىپ، بۇلغىنىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى تۈزەش تەتقىقاتىنى كۈچەيتىش؛ مۇھىت باشقۇرۇشنىڭ سەككىز تۈرلۈك تۈزۈمى ئاساس قىلىنغان باشقۇرۇش تەدبىرلىرىنى كۈچەيتىش؛ شۇنىڭ بىلەن بىللە، مۇھىت ئاسراش ھەققىدىكى تەشۋىقات - تەربىيە خىزمىتىنى كۈچەيتىش، دەپ قارالدى.

گاۋ جيەنيى

شىنجاڭنىڭ تۈپراق مۇھىتىنىڭ سەۋەب قىممىتى ئۈستىدە تەتقىقات

1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 4 - كۈنى شىنجاڭ مۇھىتنى نازارەت قىلىش - ئۆلچەش مەركىزىي پونكىتى، شىنجاڭ مۇھىت ئاسراش پەن تەتقىقاتى ئورنى، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئەنجاڭ تۈپراق تەتقىقات ئورنى، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئېكولوگىيىلىك مۇھىت تەتقىقات مەركىزى بىرلىكتە ئۈستىگە ئالغان «شىنجاڭنىڭ تۈپراق مۇھىتىنىڭ سەۋەب قىممىتى ئۈستىدە تەتقىقات» ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدىكى باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى.

بۇ تۈردىكى تەتقىقاتتا ئاپتونوم رايون مىقياسىغا تارقالغان 14 خىل ئاساسلىق تۈپراق تۈرى ئىچىدىكى 260 تىپنىڭ كەسمە يۈزلۈك تۈپراقتىكى مىس، قوغۇشۇن، سېنىك، كالتسىي، نىكېل، سىماب، خروم، ئارسېن، سېلېن، فتور، مانگان، كۆبالت، ژانادىيدىن ئىبارەت 13 خىل ئېلېمېنتنىڭ مۇھىت سەۋەب قىممىتى ۋە 79 ئاساسلىق كەسمە يۈزلۈك تۈپراقتىكى لانتان، سېرىي، پرازېئودىمي قاتارلىق 48 خىل ئېلېمېنتنىڭ تۈپراق مۇھىتىنىڭ سەۋەب قىممىتى ئورۇندىلىپ، جەمئىي13 مىللىگ 832 ئۇنۇملۈك دەسلەپكى سانلىق ئاساس قولغا كەلتۈرۈلدى؛ شىنجاڭ تۈپرىقىدىكى ئېلېمېنتلارنىڭ پەرقلىق قانۇنىيەتلىرى سىستېمىلىق تەھلىل قىلىندى، سان - مىقدارلاشتۇرۇلغان نەزەرىيە ئارقىلىق، پۈتكۈل ئاپتونوم رايونىنىڭ تۈپرىقىغا تەسىر كۆرسىتىۋاتقان ئېلېمېنتلار تەركىبىدىكى ئون خىل ئاسىل تەھلىل قىلىنىپ، جانلىقلار ۋە ھاۋا كىلىمات شارائىتىنى ئەكس ئەتتۈرىدىغان تۈپراق تىپىنىڭ

ئاساسلىق تەسىر كۆرسىتىدىغان ئامىل ئىكەنلىكى ھەققىدىكى مىقدار ئانالىزلىق بەكۇن تۇنجى قېتىم ئوتتۇرىغا قويۇلدى.

بۇ تۇردىكى تەتقىقات ئارقىلىق ئاپتونوم رايونىمىزدا تۇپراق مۇھىتىنىڭ سەۋەب قىممىتى ئۇچۇر ئامبىرى ۋە تۇپراق سەۋەب قىممىتىنى ھېسابلاش ماشىنىسىدا خەرىتىلەشتۈرۈش يۇمشاق دېتال سىستېمىسى بەرپا قىلىنىپ، شىنجاڭ تۇپراق مۇھىتىنىڭ سەۋەب قىممىتىنى دەرىجىگە ئايرىش نۇقتىلىرى خەرىتىسى، گرافىلىق خەرىتىسى ۋە ئونئوبرسال خەرىتىسى تۈزۈپ چىقىلدى، تۇنجى شىنجاڭ تۇپراق مۇھىتىنىڭ سەۋەب قىممىتى ئەۋرىشكە ئامبىرى ۋە سانلىق ئاساسلار ئامبىرى قۇرۇلدى، «شىنجاڭ تۇپراق ئېلېمېنتلىرى سەۋەب قىممىتى» ۋە «شىنجاڭ تۇپراق ئېلېمېنتلىرى سەۋەب قىممىتى خەرىتىلىرى توپلىمى» تۈزۈلدى.

ياھالاپ بېكىتىشكە قاتناشقان مۇتەخەسسىسلەر، «شىنجاڭ تۇپراق مۇھىتىنىڭ سەۋەب قىممىتى ئۇسۇلدە تەتقىقات» ئومۇمىي گەۋدە جەھەتتە، دۆلەت ئىچىدىكى ئوخشاش تۇردىكى تەتقىقات بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ئالدىنقى سەۋىيىدە تۇرىدۇ؛ بولۇپمۇ ئۇلارنىڭ تۇۋەن زىچلىق يەر شارى خىمىيىسى ئارقىلىق خەرىتە ئىشلەش تېخنىكىسى ئىلغار بولۇپ، خەلقئارالىق ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارىدى.

جالاڭ يۆچۈن

ماناس دەريالىق ئېقىمىدىكى يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتى ئۇسۇلدە تەتقىقات

شىنجاڭ مۇھىت ئاسراش يەن تەتقىقاتى ئورنى، شىخەنزە شەھەرلىك مۇھىت ئاسراش ئىدارىسى بىلەن گېرمانىيە بېرلىن تېخنىكا داشۇمى ئورتاق ئۇستىگە ئالغان «ماناس دەريالىق ئېقىمىدىكى يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتى ئۇسۇلدە تەتقىقات» 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 2 - كۈنى دۆلەت مۇھىت ئاسراش ئىدارىسىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە چاقىرىلغان 2 - نۆۋەتلىك جۇڭگو - گېرمانىيە خەلقئارا ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنىدا تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى. بۇ تۇردىكى تەتقىقاتتا SPOT سۈنئىي ھەمراھا يىراقتىن خەرىتىگە ئېلىش، ئىزوتوپ قانۇنى ئارقىلىق يەر ئاستى سۇيىنىڭ دەۋرلىرى ۋە زاپاس مىقدارىنى تەتقىق قىلىش، ھېسابلاش قاتارلىق خەلقئارالىق ئىلغار يەن - تېخنىكا ۋاستىلىرى قوللىنىلىپ، ماناس دەريالىق ئېقىمى ۋەكىللىك قىلىدىغان قۇرغاق رايونلاردىكى يىرىك يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىت بايلىقىنىڭ ھازىرقى ھالىتىنى ئومۇميۈزلۈك، سىستېمىلىق تەكشۈرۈپ، تەتقىق قىلىش ئاساسىدا، يېزا ئىگىلىكىنىڭ ھەر خىل مۇھىت بايلىقى مەنبەلىرىدىن مۇۋاپىق پايدىلىنىش ۋە ئۇنى قوغداش ھەققىدىكى تەكلىپلەر ئوتتۇرىغا قويۇلدى ھەمدە مۇشۇ رايونىنىڭ ئېكولوگىيىلىك بايلىق مەنبەسىنى قوغداش ۋە مۇۋاپىق پايدىلىنىشقا يېتەكچىلىك قىلىش ئۇچۇن، رايونلارغا ئايرىپ ئۆز شارائىتىغا ئاساسەن ئىش كۆرۈش ئاساسىدا، ئۇنئوبرسال يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىت ئىقتىسادىي ئومۇمىي پىلان - پروگراممىسى ئوتتۇرىغا قويۇلدى. بۇ، شۇ جاينىڭ ئىگىلىكىنى داۋاملىق يۇكسەلدۈرۈش ۋە ھەر خىل بايلىق مەنبەلىرىدىن داۋاملىق پايدىلىنىشتا مۇھىم يېتەكچى ئەھمىيەتكە ئىگە. بۇ تۇردىكى تەتقىقاتتا مەخسۇس تېمىدىكى 18 ئىلمىي ماقالە، ئون پارچە كەسپىگە دائىر سۈرەت رەسمىي تاپشۇرۇلدى.

تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشقا قاتناشقان مۇتەخەسسىسلەر، بۇ تۇردىكى تەتقىقاتنىڭ نىشانى ئېنىق، ۋاستىلىرى ئىلغار، ئۇنسۇرلا مۇۋاپىق بەلباغلاردىكى چۆل، قۇرغاق جايلارنىڭ يېزا ئىگىلىك ئېكولوگىيىلىك مۇھىت تەتقىقاتىغا دائىر ماتېرىياللار بىر قەدەر كەمچىل بولۇۋاتقان ئەھۋالدا، ئىچكى قۇرۇقلۇق رايونلىرىدىكى ئۇششاق ئېقىنلارغا قارىتا ئومۇمىي گەۋدىلىك، سىستېمىلىق، چوڭقۇر تەتقىقات ئېلىپ بېرىش ئۇچۇن سۇيەتلىك ئەندىزە تېپىش ئۇسۇلىدە ئىزدىنىلگەن، تەتقىقات ئاساسىي گەۋدە جەھەتتە خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارىدى.

جالاڭ چاۋ

ئاپتونوم رايونىنىڭ 1986 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە «مۇھىت سۈپىتى ھەققىدە دوكلاتنامە»سى نەشىردىن چىقتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ 1986 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە «مۇھىت سۈپىتى ھەققىدە دوكلاتنامە» ناملىق كىتابى ئاپتونوم رايونلۇق مۇھىت ئاسراش ئىدارىسىنىڭ تەشكىللىشى بىلەن يېزىپ تاماملاندى. بۇ دوكلاتنامىدە 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر دەرىجىلىك مۇھىتقا نازارەت قىلىش پونكىتلىرى ئېرىشكەن ئاتموسفېرا، سۇ، شاۋقۇن قاتارلىقلارغا دائىر 298 مىڭ 763 تەكشۈرۈپ - ئۆلچەش سانلىق ئاساسلىرى رەتلەنگەن، يىغىنچاقلانغان، تەھلىل قىلىنغان ۋە ئىزاھلانغان، ئاپتونوم رايون بويىچە مۇھىت سۈپىتى ھەمدە بۇلغىغۇچى ماددىلارنىڭ ئۆزگىرىش يۈزلىنىشى شەرھىيىلەنگەن، مۇھىت سۈپىتىنىڭ كەلگۈسىدىكى تەرەققىيات ھالىتى ئالدىن مۆلچەرلەنگەن، يەنە تەبىئىي مۇھىتنىڭ ھازىرقى ھالىتى ھەمدە ئۆزگىرىشىگە ئۇنىۋېرسال باھا بېرىلگەن، بۇنىڭدىن كېيىنكى تۈزەش تەدبىرلىرى ئوتتۇرىغا قويۇلغان. دوكلاتنامە جەمئىي تۆت قىسىم، 32 باب، خەنزۇچە خەت ھېسابىدا تەخمىنەن 250 مىڭ خەت بولۇپ، ئۇ، نۇرغۇن سۈرەت ۋە جەدۋەللەرنى ئۆز ئىچىگە ئالغان. بۇلاردىن باشقا، ئالتاي، قاراماي، ئۇرۇمچى، بايىنغولىن، سانجى، قەشقەر، ئاقسۇ، قىزىلسۇ، تۇرپان، بورتالا، خوتەن، قۇمۇل، تارباغاتاي قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر ۋە شىخەنزە، كۈيتۈڭ شەھەرلىرىمۇ ئۆزلىرىنىڭ «مۇھىت سۈپىتى ھەققىدە دوكلاتنامە» لىرىنى يېزىپ پۈتتۈردى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايونلۇق مۇھىت ئاسراش ئىدارىسى ۋە شىخەنزە شەھىرى، قاراماي شەھىرىنىڭ «مۇھىت سۈپىتى ھەققىدە دوكلاتنامە» لىرى دۆلەت مۇھىت ئاسراش ئىدارىسى تەرىپىدىن «مەملىكەت بويىچە مۇھىت سۈپىتى ھەققىدىكى مۇنەۋۋەر دوكلاتنامە» بولۇپ باھالاندى.

جاڭ جىۋېي

كارتوگرافىيە

كارتوگرافىيە ئىدارىسى خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

ئاپتونوم رايونلۇق كارتوگرافىيە ئىدارىسى 1991 - يىلى 63 مىڭ 912 ئىش كۈنىلىك خىزمەتنى ئورۇندىدى. بۇنىڭ ئىچىدە بۇيرۇق خاراكتېرلىك ۋەزىپە 2893 ئىش كۈنى، يېتەكچى خاراكتېرلىك ۋەزىپە 36 مىڭ 481 ئىش كۈنى، تەڭشەش خاراكتېرىدىكى ۋەزىپە24 مىڭ 538 ئىش كۈنى. ئورۇندالغان خىزمەت ئومۇمىي مىقدارىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليون 196مىڭ 226.92 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.6% ئاشتى. كىشى بېشىغا ئورۇندالغان ئوتتۇرىچە يىللىق مەھسۇلات قىممىتى 4652.45 يۈەن. ئاساسلىق ئورۇندالغان بۇيرۇق خاراكتېرلىك ئىشلەپچىقىرىش تۈرى — شىنجاڭ تەۋەسىدىكى مەملىكەت بويىچە 2 - قارارلىق نىۋېلىر تورىنى قايتا ئۆلچەش ۋە تارىم (655023) ئۆلچەش رايونى 1:50000ماسىشتابلىق يەر شەكلى خەرىتىسىنى يېڭىلاش؛ يېتەكچىلىك خاراكتېرىدىكى ئىشلەپچىقىرىش تۈرى — ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ 1:500ماسىشتابلىق، تەكشى يۈزلۈك ئۆلچىگۈچ ئارقىلىق ئىشلەنگەن يەر شەكلى خەرىتىسى، 1000: 1ماسىشتابلىق ئىچكى قىسىم خەرىتىسى، ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ ئورنى كارتوگرافىيىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى ئېھتىياجلىق بولغان خەرىتىلەرنى تۈزۈش ۋە بېسىش؛ تەڭشەش خاراكتېرلىك ئىشلەپچىقىرىش تۈرى — تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى ۋە مايتاغ رايونىنىڭ خەرىتىسىنى ئىشلەشتىن ئىبارەت بولدى. تۈزۈلۈپ پۈتكەن خەرىتىلەر توپلىمى مۇنۇلار: 1:7500000 ماسىشتابلىق «شىنجاڭنىڭ بايلىق مەنبەلىرى خەرىتىلىرى توپلىمى»، 1:5000000ماسىشتابلىق «ئاسىيا - ياۋروپا رايونى خەرىتىسى» ۋە «شىنجاڭنىڭ ئاددىي خەرىتىلىرى توپلىمى»؛ باسما زاۋۇتى ئورۇندىغان يىللىق بېسىش مىقدارى 1325 رەڭلىك باسما تاۋاق. يېڭى تېخنىكىنى قوللىنىش جەھەتتە: 12 - ئايدا كارتوگرافىيە ئىدارىسى بىلەن ئائېرولۇق يىراقتىن سىزىش تېخنىكىسى مەركىزى ياپونىيىدە ئىشلەنگەن «ROLAND3500» تىپلىق خەرىتە سىزىش ئۈسكۈنىسىنى كىرگۈزدى، مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسىدا خەرىتە سىزىش خىزمەت پونكىتى

گېرمانىيە كارتوگرافىيە ۋەكىللەر ئۆمىكى 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 12 - كۈنىدىن 17 - كۈنىگىچە شىنجاڭ كارتوگرافىيە ئىدارىسىدە زىيارەتتە بولدى. سۈرەتتە: ۋەكىللەر ئۆمىكى شىنجاڭ 2 - كارتوگرافىيە چوڭ ئەترىتىنىڭ ئايروپىلاندا ئۆلچەش ئەترىتىدە «AMH» يۇقىرى زىچلىق ئەسۋابىدا سىزىلغان خەرىتىنى كۆرمەكتە.

جاڭ لىگاڭ فوتوسى

قۇردى. ئۇرۇمچى شەھىرىدە 1:500 ماسىشتابلىق ئىككى پارچە خەرىتىنى ئىچكى، تاشقى قىسىم بىرگەۋدە قىلىنغان ھالدا سىزىش سىنىقى ئېلىپ باردى، بۇ خىل ئۇسۇلدا خەرىتە ئىشلەش شىنجاڭدا تېخى تۇنجى قېتىملىق ئىش بولۇپ، يەر شەكلى خەرىتىسىنى سىزىش ئۇسۇلىدىكى بىر قېتىملىق تەرەققىيات. شىنجاڭ كارتوگرافىيە 1 - چوڭ ئەترىتى سىرتتىن كىرگۈزگەن گېئودىزىيىلىك تەكشى پەرقلىق مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسىنىڭ يۇمشاق دېتاللىرى رەسمىي ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلدى. شىنجاڭ كارتوگرافىيە 2 - چوڭ ئەترىتى رەڭلىك ئىنفرا قىزىل نۇر بىلەن ۋە سىيدام پرويىكسىيىلىك خەرىتە ئىشلەش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىپ قوللىنىپ، «ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ قاتناش خەرىتىسى» نى ۋە يىراقتىن تىزگىنلەش سىستېمىسىغا ئىگە بولغان «تۇرپان شەھىرى ئۇزۇمچىلىك يېزىسىنىڭ 1:2000 ماسىشتابلىق ستېرىئولۇق خەرىتىسى» نى يېڭىدىن تۈزۈپ چىقتى ھەمدە شىنجاڭ ھەربىي رايونى ئۈچۈن «تارقىلىشچان كېسەللىكلەرنى تەكشۈرۈش - تىزگىنلەشنىڭ ئېلېكترونلۇق دىئاگراممىسى» نى ئىشلەپ بەردى.

ئاپتونوم رايونلۇق كارتوگرافىيە ئىدارىسى 1991 - يىل 140 كارتوگرافىيە ئورنىنىڭ كارتوگرافىيىلىك سالاھىيىتىنى قايتىدىن ۋە يېڭىدىن تەكشۈرۈپ «كارتوگرافىيە ئىجازەتنامىسى بېرىلگەن ئورۇنلارنىڭ ئىسىملىكى» نى تۈزۈپ باستۇردى؛ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى تاشقى ئىشلار ئىشخانىسى بىلەن بىرلىكتە «ئاشكارا خەرىتىلەردە دۆلەت چېگرا سىزىقىنى سىزىشقا دائىر بىر قانچە مەسىلە توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىپ، ھەر خىل خەرىتىلەردە دۆلەت چېگرىسىنى سىزىش ئۇسۇلىنى تەكشۈرۈشنى كۈچەيتتى؛ ئاپتونوم رايون بويىچە كارتوگرافىيە ئىدارىسى يېزىپ چىققان، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ نامىدا ئېلان قىلىپ تارقىتىلغان «ئولچەش بەلگىلىرىنى ئاسراش ھەققىدە ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش» جايلارغا 2000 نۇسخىدىن كۆپرەك چاپلاندى.

كارتوگرافىيە ئىدارىسى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلارغا ھەر خىل ماسىشتابلىق يەر شەكلى خەرىتىسىدىن 7335 پارچە، 55 مىڭ 246 ۋاراق تارقاتتى؛ ئۈچ بۇلۇڭلۇق، پونىۋېلىر بويىچە ئۆلچەنگەن نۇقتىلارنى تىزگىنلەش نەتىجىسىدىن 4500 بىلەن تەمىن ئەتتى. كارتوگرافىيىلىك ماشىنا - ئۇسكۇنە سېتىش شىركىتىدە سېتىلغان ماشىنا - ئۇسكۇنىلەرنىڭ سوممىسى 1 مىليون 450 مىڭ يۈەن، كىرىمنى ئاشۇرۇپ، چىقىمنى تېجەش سوممىسى 50 مىڭ يۈەن، ماشىنا - ئۇسكۇنىلەرنى رېمونت قىلىشتىن قىلىنغان كىرىم 4764يۈەن، يېڭىدىن قوشۇلغان تۇراقلىق مۇلۇك 500 مىڭ يۈەن، يارىتىلغان پايدا باج 30 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك بولدى.

ياڭ ئېنگۇاڭ

«كارتوگرافىيە ئىجازەتنامىسى»نى قايتا تەكشۈرۈش خىزمىتى ئاياغلاشتى

ئاپتونوم رايونلۇق كارتوگرافىيە ئىدارىسى ئاپتونوم رايون بويىچە كارتوگرافىيە ئورۇنلىرىنىڭ «كارتوگرافىيە ئىجازەتنامىسى»نى قايتا تەكشۈرۈش خىزمىتى 1991 - يىلى5 - ئايدا ئاساسىي جەھەتتىن ئاياغلاشتى. قايتا تەكشۈرۈشتىن ئۆتكەن ئورۇن 127، توققۇز ئورۇن قايتا تەكشۈرۈلمىدى.

يالڭ ئېنگۇالڭ

دۆلەتلىك 2 - قارارلىق 1 - دەرىجىلىك نىۋېلىر بويىچە ئۆلچەنگەن تور قايتا ئۆلچىنىشكە باشلىدى

شىنجالڭ 1 - كارتوگرافىيە چوڭئەترىتى1991 - يىلى شىنجالڭ تەۋەسىدىكى دۆلەتلىك2- قارارلىق1 - دەرىجىلىك نىۋېلىر بويىچە ئۆلچەنگەن تورلاردىن 84، 85 تىن ئىبارەت ئىككى نىۋېلىر بويىچە ئۆلچەنگەن ھالقىنى قايتاۋلچەشنىباشلىغانىدى. 5 - ئاينىڭ10 - كۈنى قايتا ئۆلچەش لايىھىسى پۈتكۈزۈلدى؛ 8 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا، ئىش ئورنىدىكى قىدىرىش ۋە تەكشۈرۈش باشلاندى؛ يىل ئاخىرىدا، ئۇتەي — كۈيتۈڭ ئارىلىقىدىكى 242.2 كىلومېترلىق تەكشى يۈزلۈك يول لىنىيىسىنى قايتا ئۆلچەش ۋەزىپىسى تاماملاندى.

دۆلەتلىك 2 - قارار 1 - دەرىجىلىك نىۋېلىر بويىچە ئۆلچەنگەن تور موساپە لىنىيىسىنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى تەخمىنەن 93مىڭ كىلومېتردىن ئارتۇق، شىنجالڭ تەۋەسىدىكى نىۋېلىر بويىچە ئۆلچەنگەن 84، 85 تىن ئىبارەت ئىككى ھالقا لىنىيىسىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 2472.6 كىلومېتر. 1977 - يىلدىن 1984 - يىلغىچە دالادا ئۆلچەش خىزمىتى تاماملاندى. جوڭگو گېئودىزىيىلىك ئۆلچەش ئۇسۇلىدىكى بەلگىلىمىگە ئاساسەن، 20 - 25 يىلدىن كېيىن قايتا ئۆلچەشكە توغرا كېلەتتى، ئەسلىدە ئۆلچەشتە ئىشلىتىلگەن نىۋېلىر بويىچە ئۆلچەش تورىنىڭ توغرىلىقىنى يەنىمۇ ئۆستۈرۈشكە توغرا كەلگەنلىكى ۋە يېقىنقى يىللاردىن بۇيان يەر پوستى شەكلىنىڭ ئۆزگىرىشى بىر قەدەر كەسكىن بولغانلىقىدىن ئىبارەت ئىككى سەۋەب تۈپەيلىدىن، بالدۇر ئۆلچەش ئېلىپ بېرىلدى. قايتا ئۆلچەش ۋەزىپىسى، مۆلچەرلىنىشىچە، 1997 - يىلى تاماملىنىدۇ.

يالڭ ئېنگۇالڭ

گۇلتەكچىدە سېلىشتۇرما ئۇزۇنلۇق ئاساسىي لىنىيە توسقۇنلۇقى ئۆلچەش پونكىتى قۇرۇلدى

1991 - يىلى شاڭخەي رەسەتخانىسى بىلەن شىنجالڭ كارتوگرافىيە ئىدارىسى، ئۇرۇمچى ئاسترونومىيە پونكىتى قاتارلىق ئورۇنلار مەسلىھەتلەشكەندىن كېيىن، ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ نەنىەن مەنزىرىلىك رايونىدىكى گۇلتەكچىدە مۇقىم شەكىلدىكى ئۇرۇمچى سېلىشتۇرما ئۇزۇنلۇق ئاساسىي لىنىيە توسقۇنلۇق ئۆلچەش (قىسقارتىلغان ئىسمى VLBI) پونكىتى قۇرۇشنى قارار قىلدى. يىل ئاخىرىدا پونكىتقا تۇتىشىدىغان تاشيول پۈتكۈزۈلدى، يۇقىرى بېسىملىق توك لىنىيىسى ئورنىتىلدى، كۆزىتىش ئىشخانىسى، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ياتىقى، توك بىلەن تەمىنلەش ئۆيى، پارخانا قاتارلىق 1700 كۋادرات مېترلىق ئاساسىي قۇرۇلمىلار ئاساسىي جەھەتتىن پۈتتى، تېلېسكوپ ئورنىتىلىدىغان مۇنار ئۇلى ياسىلىۋاتىدۇ، مۆلچەرلىنىشىچە، 1992 - يىلنىڭ ئاخىرىدا پۈتكۈزۈلۈپ، سىناق تەرىقىسىدە كۆزىتىشنى باشلايدۇ.

سېلىشتۇرما ئۇزۇنلۇق ئاساسىي لىنىيە توسقۇنلۇق ئۆلچەش — 60 - يىللارنىڭ ئاخىرىدا تەرەققىي قىلىشقا باشلىغان، 70 - يىللارنىڭ ئاخىرىدا قوللىنىش باسقۇچىغا كىرگەن بىر خىل يېڭى، يۇقىرى دەرىجىلىك توغرىلىققا ئىگە گېئودىزىيىلىك ئورۇننى بېكىتىش تېخنىكىسى. جۇڭگونىڭ VLBI تورى پۈتۈپ (قالغان ئىككى پونكىتنىڭ بىرى شاڭخەي شەھىرىدە، يەنە بىرى كۇنمىڭ شەھىرىدە)، خەلقئارادىكى ئوخشاش تۈردىكى ئاساسىي لىنىيىلەر بىلەن تۇتاشتۇرۇلغاندىن كېيىن، بۇ ئارقىلىق يەر شارىنىڭ ئۆز ئوقىدا ئايلىنىش پارامېترى ۋە رېتىملىق پارچە ھەرىكىتىنى ئۆلچەپ بېكىتكىلى بولىدۇ، بۇ، ئېلىمىزنىڭ ھەرىكەت ھالىتىدىكى گېئودىزىيىلىك ئۆلچەش ئىشلىرىغا غايەت زور

ئۆزگىرىشلەرنى ئېلىپ كېلىدۇ.

يالاڭ ئېنگۇلاق

تۇرپان — قۇمۇل نېفىتلىكىنى گېئودىزىيىلىك تىزگىنلەپ ئۆلچەش ۋەزىپىسى ئورۇندالدى

شىنجاڭ كارتوگرافىيە ئىدارىسىنىڭ 1 - كارتوگرافىيەچىلىك ئەترىتى 1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 10 - ئاينىڭ 3 - كۈنگىچە تۇرپان — قۇمۇل نېفىتلىكىنى گېئودىزىيىلىك تىزگىنلەپ ئۆلچەش ۋەزىپىسىنى تاماملىدى. كۆلىمى 2500 كۋادرات كىلومېتر كېلىدىغان ئۆلچەش رايونى تەۋەسىدە جەمئىي ئورنىتىلغان پولات بەلگە 250، كۆزىتىپ ئۆلچەنگەن ئۈچ بۈلۈڭلۇق كۆزىتىش نۇقتىسى 250، 3 ، 4 - دەرىجىلىك نۇقۇلار بويىچە ئۆلچەنگەن ئارىلىق 1100 كىلومېتر.

يالاڭ ئېنگۇلاق

تارىم (655023) ئۆلچەش رايونىنىڭ 1:50000 ماسشتابلىق خەرىتىسىنى يېڭىلاش خىزمىتى باشلاندى

تارىم نېفىتلىكىنى ئېچىشنىڭ جىددىي ئېھتىياجىنى قامداش، لايىھىلەشكە ئېھتىياجلىق ئىشەنچلىك خەرىتىلەر بىلەن تەمىن ئېتىش ئۈچۈن، 1991 - يىلى شىنجاڭ كارتوگرافىيە ئىدارىسى دۆلەت كارتوگرافىيە ئىدارىسىنىڭ تەلىپىگەئاساسەن، تارىم (655023) ئۆلچەش رايونىنىڭ 50000:1 ماسشتاب لىق يەر شەكلى خەرىتىسىنى يېڭىلاش خىزمىتىنى باشلىغاندى، بۇ ۋەزىپىنىڭ 1996 - يىلى 6 - ئايدا تاماملىنىدىغانلىقى مۆلچەرلەنمەكتە.

تارىم (655023) ئۆلچەش رايونى ھەربىتە باي ناھىيىسىنىڭ تەخمىنەن 30 كىلومېتر ھەربىدىن باشلىنىپ، تاكى شەرقتە كورلا شەھىرىنىڭ تەخمىنەن 15 كىلومېتر ھەربىگچە سوزۇلىدۇ، شىمالدا تەكرىتاغ تىزمىسىدىكى خالىق تېغى، خورو تېغى بىلەن تۇتىشىدۇ، جەنۇبىي تارىم دەرياسىنىڭ تەخمىنەن 11 كىلومېتر جەنۇبىغا توغرا كېلىدۇ، كۆلىمى 64 مىڭ 939 كۋادرات كىلومېتر. 1:50000 ماسشتابلىق يەر شەكلى خەرىتىسىدىن جەمئىي 168 پارچە سىزىلدى.

شىنجاڭ كارتوگرافىيە ئىدارىسى 1991 - يىلى 1 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن 13 - كۈنگىچە ئۆلچەش رايونىنى قىدىرىشنى باشلىغاندى؛ 9 - ئايدا ئۆلچەش رايونى تەۋەسىدە ئالېرولۇق سۇرەتكە ئېلىشنى تاماملىدى، 11 - ئاينىڭ 7 - كۈنى ئۆلچەش رايونىنىڭ يەر شەكلى خەرىتىسىنى يېڭىلاش ۋەزىپىسىنىڭ «تۇرلەر لايىھەنامىسى» نى ئوتتۇرىغا قويدى.

يالاڭ ئېنگۇلاق

سودا

سودا - سېتىق

سودا - سېتىقنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ شەھەر - يېزا بازارلىرىدا تاۋار - مال مەنبەسى تولۇق بولدى، سېتىلىش پۈختا قەدەمدە ئېشىپ باردى. ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 13 مىليارد 711 مىليون يۈەنگە يېتتى، 1990 - يىلدىكىدىن %18.3 ئاشتى. پارچە سېتىلىش باھاسى ئۆسكەنلىك ئاممىنى چىقىرىۋەتكەندە، ئەمەلىيەتتە %10.3 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 10 مىليارد 780 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %17 ئاشتى؛ ئىجتىمائىي گۇرۇھلار ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 1 مىليارد 372 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %13 ئاشتى؛ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 1 مىليارد 559 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %34 ئاشتى. ھەر خىل ئىقتىسادىي تەركىبلەرنىڭ ئىچىدە شەھەرلىك ئىقتىسادىي تەركىبلەرنىڭ سودا - سېتىق جەھەتتىكى پارچە سېتىش سوممىسى تۆۋەنلەپ كەتكەندىن باشقا، دۆلەت، كوللېكتىپ، يەككە ئىگىلىكتىكى تەركىبلەرنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى ئۆرلەشكە قاراپ يۈزلەندى.

1991 - يىلى ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى جەھەتتە، يېمەكلىكنىڭ 1990 - يىلدىكىدىن %14.9، كىيىم - كېچەكنىڭ %12، تۇرمۇش لازىمەتلىكلىرىنىڭ %23.2 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېمەكلىك تاۋارلار (مىقدارى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) دىن كالا، قوي، چوشقا گۆشى %20.29 ئاشتى، شېكەر %0.87 تۆۋەنلەپ كەتتى. سۇ مەھسۇلاتلىرى %15.86 ئاشتى؛ كىيىم - كېچەك تاۋارلاردىن يېپەك رەخت %5.18، يۇڭ رەخت %8.74، پاختا رەخت %34.51، خىمىيىۋى تالالىق رەخت %9.92، ئىلمە توقۇلما كۆڭلەك - ئىشتان %12.25 ئازايدى، لېكىن ھەر خىل كىيىم - كېچەك ۋە يۇڭ يېپ %21.6 كۆپەيدى؛ لازىمەتلىك تاۋارلاردىن ۋېلىسىپىت %2.89، رەڭلىك تېلېۋىزور %22.1 كۆپەيدى، كىيىم تىكىش ماشىنىسى، قول سائىتى، ئۇنتالغۇ، كىرتالغۇ، توڭلاتقۇلار ئازايدى، يېڭىدىن بارلىققا كەلگەن ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرىدىن بۇس سۈمۈرگۈچ، مۇنچا سۈيىنى ئىسسىتقۇچ، گۇرۇپپىلاشتۇرۇلغان ئاۋاز ياڭراتقۇ، كارا OK ئاپپاراتى، سىنتالغۇلارنىڭ بازىرى ئىنتىلىك بولدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق سودا نازارىتى سىستېمىسى بويىچە تاۋارلارنىڭ سېتىلىش سوممىسى 5 مىليارد 763 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %14.55 ئاشتى؛ ئومۇمىي سېتىلىش سوممىسى 6 مىليارد 930 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %19.13 ئاشتى؛ يىل ئاخىرىدىكى ئامبار قالدۇقى 2 مىليارد 97 مىليون يۈەن بولۇپ، %4.85 ئازايدى. ئومۇمىي سېتىۋېلىنىش سوممىسى ئىچىدە سودىنىڭ ساپ سېتىۋېلىنىش سوممىسى 4 مىليارد 973 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %15.6 كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىك سانائەت بۇيۇملىرىنىڭ 2 مىليارد 896 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %9.04 كۆپەيىپ، ئومۇمىي سېتىۋېلىنىش سوممىسىنىڭ 50.25 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىش سوممىسى 211 مىليون يۈەن بولۇپ، %0.94 ئازىيىپ، ئومۇمىي سېتىۋېلىش سوممىسىنىڭ 3.66 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. ئومۇمىي سېتىلىش

سوممىسى ئىچىدە سودىنىڭ ساپ سېتىش سوممىسى 5 مىليارد 877 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 15.44% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە توپ سېتىش سوممىسى 3 مىليارد 54 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 12.78% ئاشتى. نېفىت، مېتال - قاتناش - ئېلېكتر - خىمىيە بۇيۇملىرى، تۇرلۇك ماللار، توقۇمىچىلىق مەھسۇلاتلىرى، يېمەكلىك، شېكەر - تاماكا - ھاراق، كۆكتاتتىن ئىبارەت چوڭ يەتتە خىل مەھسۇلاتنىڭ سېتىلىش مىقدارى ئومۇمىيۇزلۇك ئاشتى. سېتىلىش مىقدارى كۆپەيگەن ئاساسلىق تاۋارلار مۇنۇلار: بېنزىن، كىرسىن، دىزېلىن، سىلىقلاش مېيى، مىخ، ۋېلىسىپىت، رەڭسىز تېلېۋىزور، رەڭلىك تېلېۋىزور، ئۇنئالغۇ، توك شامالدۇرغۇچ، كىرئالغۇ، يۇڭ رەخت، يىپەك رەخت، يۇڭ يىپ، سەرەڭگە، نېپىز فابرىكا قەغىزى، چوشقا گۆشى، ھاراق قاتارلىقلار؛ سېتىلىش مىقدارى ئازايغان مەھسۇلاتلار: سىنك يالىتىلغان سىم، لامپۇچكا، توڭلاتقۇ، پاختا رەخت، پاختا - خىمىيىۋى تالا ئارىلاش رەخت، خىمىيىۋى تالالىق رەخت، مايكا، پاختا - يۇڭ ئارىلاش كۆڭلەك - ئىشتان، تىۋىتلىق كۆڭلەك - ئىشتان، رېزىنكە ئاياغ كىيىم، كىر سوپۇنى، سوپۇن پاراشوكى، چايدان، كىيىم تىكىش ماشىنىسى، قول سائىتى، كالا گۆشى، قوي گۆشى، تۇخۇم، شېكەر قاتارلىقلار. بۇنىڭ ئىچىدە بىر قەدەر كۆپ ئاشقانلىرى مۇنۇلار: توك شامالدۇرغۇچ 56.03%، چوشقا گۆشى 35.85%، ۋېلىسىپىت 30.97%، يۇڭ رەخت 22.95%، ھاراق 19.6%، نېپىز فابرىكا قەغىزى 19.4%؛ ئازراق كېمەيگەنلەر مۇنۇلار: قول سائىتى 33.1%، سوپۇن پاراشوكى 32.6%، شېكەر 32.2%، كىرسوپۇنى 31.5%، پاختا رەخت 28.3%. ئاپتونوم رايون سىرتىغا يۆتكەلگەن تاۋارلارنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 1 مىليارد 6 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 39.72% ئاشتى. ئېكسپورتقا بېرىلگەن تاۋارلارنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 47 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4.88 ھەسسە ئاشتى.

1991 - يىلى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا ئورۇنلىرى يېزىلارغا ماڭدۇرغان سانائەت بۇيۇملىرىنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 2 مىليارد 132 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 16% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق رايونلىرىغا بىۋاسىتە سېتىلغىنىنىڭ سوممىسى 480 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 20% ئاشتى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، نېفىتلىك بازارلىرىنى تەمىنلەش كۆچەيتىلدى. يېزىلارغا چۈشۈرۈلگەن سانائەت بۇيۇملىرى ئىچىدە ئېشىش ھەجمى 30% تىن يۇقىرى بولغانلار مۇنۇلار: توڭلاتقۇ 68.8%، ۋېلىسىپىت 57.1%، ئۇنئالغۇ 43.2%، كىرئالغۇ 38.9%. مىخ، سىنك يالىتىلغان سىم، ئادەتتىكى لامپۇچكا، پاختا رەخت، شېكەر قاتارلىقلار ئازايدى.

ئاپتونوم رايوننىڭ شەھەر - يېزا بازارلىرىدىكى 270 خىل ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتى ئىچىدە تەمىنلەش ئېھتىياجىنى قاندۇرالمىغىنى ئۇچ خىل بولۇپ، 1.11% نى ئىگىلىدى، تەمىنلەش بىلەن ئېھتىياج ئاساسەن تەڭپۇڭلاشقىنى 66 خىل بولۇپ، 24.44% نى ئىگىلىدى، تەمىنلەش ئېھتىياجدىن ئېشىپ كەتكىنى 201 خىل بولۇپ، 74.45% نى ئىگىلىدى. تەمىنلەش ئېھتىياجنى قاندۇرالماسلىق نىسبىتى 1990 - يىلدىكىدىن 3.44 پىرسەنتلىك رەقەم ئازايدى، تەمىنلەش بىلەن ئېھتىياج ئاساسىي جەھەتتىن تەڭپۇڭلىشىش نىسبىتى 1990 - يىلدىكىدىن 38.44 پىرسەنتلىك رەقەم ئازايدى، تەمىنلەش ئېھتىياجدىن ئېشىپ كېتىش نىسبىتى 41.88 پىرسەنتلىك رەقەم كۆپەيدى. سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان سۇت پاراشوكى، داڭلىق ھاراق، ئاياغ كىيىم مىخى ئېھتىياجنى قاندۇرالمىدى. خەلق ئىشلىتىدىغان سۇت پاراشوكى، سۇپەتلىك پىۋا، چايدان شېشىسى، چىش پاستىسى، قۇلۇپ، ئاياغ كىيىم مېيى، داڭلىق كىيىم تىكىش ماشىنىسى، سىياھ، قېرىنداش، يىڭنە مىخ، كۇنۇپكا مىخ، يالتىراق قەغەز، ۋاسكىتبول، ۋالىبول، پۇتبول، تىكتاك توپ، ھىئانىنو، قىزىل گالىستۇك، قايچا، چاچ ئالغۇ، گۇللۇك پوپلىن، مەخمەل، دراپ، تېرىلېن - پاختا ئارىلاش گۇللۇك رەخت، رەڭلىك ئوتتۇرا - ئۇزۇن تالالىق رەخت، چىبەرقۇت، لۆڭگە،

پاختا ـ يۇلۇ ئارىلاش كۆڭلەك ـ ئىشتان، تۇتىلىق كۆڭلەك ـ ئىشتان، كىرلىك، يىپ پايپاق، داكلىق ژىلىسپىت، بۇرمىلىق مىخ، تارازا، فارافىن، زەمچە قاتارلىق تاۋارلار ئېھتىياجنى قاندۇرالمىدى. شېكەر، كونسېرۋا، ئادەتتىكى ئاق ھاراق، ئادەتتىكى پېۋا، خۇرۇم ئايىغ كىيىم، لاتاخەي، رېزىنكە ئايىغ كىيىم، سۇلياۋ ئايىغ كىيىم، قول چىرىغى، باتارىيە، يىڭنە، چاقماق، چىش چوتكىسى، قەلەم، ماي قەلەم، ئېلېكترونلۇق ھېسابلاش ماشىنىسى، نېپىز فابرىكا قەغىزى، ئېلېكترونلۇق رويال، ئالىيۇمىن قازان، سىرلىق جاۋۇر، دۆلىتىمىزدە ئىشلەنگەن مېخانىك قول ماشىنىسى، كىر سوپۇنى، ئەتىر سوپۇن، چايدان، سەرەڭگە، سوپۇن پاراشوكى، فوتو سۈرەت لېنتىسى، ماشىنكا قەغىزى، نۇسخاتالغۇ، خەسە، چىت، تىرىكە، كىرلىك، گاباردىن، يۇلۇ يىپ، يۇلۇ ئەدىيال، مايكا، مىخ، سىنك يالتىلغان سىم، رەڭسىز تېلېۋىزور، رەڭلىك تېلېۋىزور، دۆلىتىمىزدە ئىشلەنگەن رادىئولۇق ئۇنتالغۇ، كۆن ئۆرلۈق لامپۇچكا، ساپ شۇلتا قاتارلىق تاۋارلار ئېھتىياجدىن ئېشىپ كەتتى.

1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ئالىي دەرىجىلىك چەدەللىق ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ 100 ئائىلىگە توغرا كېلىش مىقدارى مۇنداق بولدى، شەھەرلەردە: ژىلىسپىت 180، رەڭسىز تېلېۋىزور 38، رەڭلىك تېلېۋىزور 2. 68، كىر ئالغۇ 9. 80، توڭلاتقۇ 3. 49، توك شامالدۇرغۇچ 37، رادىئولۇق ئۇنتالغۇ 5. 86، فوتو سۈرەت ئاپپاراتى 9. 23، موتسىكلىت ئىككى؛ يېزىلاردا: ژىلىسپىت 6. 120، رەڭسىز تېلېۋىزور6. 35، رەڭلىك تېلېۋىزور7. 7، كىر ئالغۇ 9. 14، توڭلاتقۇ 84. 0، توك شامالدۇرغۇچ 7. 3، رادىئولۇق ئۇنتالغۇ 1. 36، فوتو سۈرەت ئاپپاراتى 97. 0، موتسىكلىت 87. 1.

1991 ـ يىلى سودا ئورۇنلىرى باشقۇرغان سانائەتنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 405 مىليون يۈەن (1990 ـ يىلدىكى ئوزگەرمەس باھادا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 36. 27% ئاشتى؛ پايدىسى 47 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 3. 37% ئاشتى. تېخنىكا ئوزگەرتىشكە 6 مىليون 960 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 12 تۈر ئوزگەرتىلدى. يەنە ئوچ تۈرلۈك مەھسۇلات ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى، بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ مېھمانخانىسىنىڭ ساڭزىسى مىنىستىرلىك دەرىجىلىك ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى، ساۋەن ناھىيىلىك ھاراق زاۋۇتىنىڭ «گۈخەي ئالاھىدە ھارىقى»، ئالتاي شەھەرلىك يېمەكلىكلەر زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان ئىنچىكە پىنتوزا ۋە پىنتوزا ئاپتونوم رايون بويىچە ئالىي مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى. ئۈرۈمچى شەھەرلىك «تەڭرىتاغ» يېمەكلىكلەر زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان راك پەشمەت، مىچۈەن ناھىيىلىك يېمەكلىكلەر زاۋۇتى گۈرۈچتىن ئىشلەپچىقارغان ئاچچىقسۇ، ئىلى ۋىلايەتلىك 2 ـ قۇشخانا ئىشلىگەن توغرالغان گۈش، باغراش ناھىيىلىك يېمەكلىكلەر زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان «سەددىچىن» ماركىلىق پەمىدۇر قىيامى، قەشقەر ۋىلايەتلىك «كوئىنلۇن» يېمەكلىكلەر زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان پەمىدۇر قىيامىدىن ئىبارەت بەش خىل مەھسۇلات ئېكسپورت قىلىندى.

1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە سودا سىستېمىسىدا 29 سودا ـ سېتىق مۇئەسسەسى كۆپەيتىلدى، 21 مىڭ 100 كۇادرات مېتىرلىق ئاساسىي قۇرۇلۇشتا ئىش باشلاندى، تىجارەت سورۇنى كۆلىمى 15 مىڭ 400 كۇادرات مېتىر كۆپەيتىلدى، تاۋار ئامبارلىرىنىڭ كۆلىمى 7500 كۇادرات مېترغا، ماي ئامبارلىرىنىڭ كۆلىمى 48 مىڭ كۇادرات مېترغا يەتتى.

1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە سودا سىستېمىسىدا يارىتىلغان پايدا 140 مىليون يۈەن (ئوزگەرتىلگەن، مەھسۇلاتى يوقۇلۇشلەنگەن، ئىجارىگە بېرىلگەن ئوچ خىل كىچىك كارخانىلارنىڭكىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) گە يېتىپ، شېكەر، يۇقىدىن ئىشلەنگەن ئوچ خىل مەھسۇلات (يۇلۇ رەخت، يۇلۇ يىپ، يۇلۇ ئەدىيال) لاردا كۆرۈلگەن سىياسەت خاراكتېرلىك زىيان ئامىلىنى چىقىرىۋەتكەندە، 1990 ـ يىلدىكى بىلەن ئاساسىي جەھەتتىن تەڭلەشتى؛ دۆلەت خەزىنىسىگە تاپشۇرۇلغان پايدا، باج 291 مىليون يۈەن بولۇپ،

2.39% ئازايدى؛ خىراجەت سەۋىيىسى 12.33% كە يېتىپ، 0.36 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆرلىدى؛ مەبلەغنىڭ ئوبوروت قېتىم سانى 1.94 بولۇپ، ھەر قېتىملىقىنىڭ 1990 - يىلدىكىدىن 10.8 كۈن ئاستىلىدى.

لى شىنچۈن

دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا كارخانىلىرىنىڭ ئون ئىقتىسادىي كۆرسەتكۈچنى ئورۇنداش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە سودا سىستېمىسىدا تاۋارلارنىڭ ساپ سېتىلىش سوممىسى 1990 - يىلدىكىدىن 19.13% ئاشتى. ئامباردا بېسىلىپ قالغان 209 مىليون يۈەنلىك تاۋار بىر تەرەپ قىلىندى. باھانى چۈشۈرۈشتىن 58 مىليون 440 مىڭ يۈەن زىيان بولدى؛ شېكەر ئېھتىياجىدىن ئېشىپ كەتكەچكە، سېتىۋېلىش باھاسى يۇقىرى، سېتىلىش باھاسى تۆۋەن، دۆلەتنىڭ تاختاي باھاسى يۇقىرى، كېلىشىم باھا تۆۋەن بولۇشتەك ئەھۋال شەكىللىنىپ، تىجارەتتىكى سىياسەت خاراكتېرلىك زىيان 52 مىليون 40 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ سانائەت تارماقلىرىدا ئالدىنقى يىللاردىن بۇيان بېسىلىپ قالغان يۇڭدىن ئىشلەنگەن ئۇچ خىل مەھسۇلات (يۇڭ رەخت، يۇڭ يىپ، يۇڭ ئەدىيال) نى سېتىۋېلىپ، باھاسىنى چۈشۈرۈپ سېتىشتىن بولغان زىيان 25 مىليون 460 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئېلىنغان پايدا 1990 - يىلدىكىدىن 55 مىليون 330 مىڭ يۈەن ئازىيىپ كەتتى؛ زىيان تارتىدىغان كارخانىلارنىڭ زىيىنى 77 مىليون 90 مىڭ يۈەن كۆپىيىپ كەتتى؛ خىراجەت سەۋىيىسى 3.01% ئۆرلىدى؛ سودا كارخانىلىرىنىڭ تۇراقسىز مەبلىغىنىڭ ئوتتۇرىچە ئوبوروت قېتىم سانى 0.12 قېتىم ئاستىلىدى؛ دۆلەت خەزىنىسىگە تاپشۇرۇلغان باج، پايدا 291 مىليون يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن سەل - پەل تۆۋەنلىدى.

لۇشىنمىن

ئامبار قالدۇقى قۇرۇلمىسى تەڭشەلدى

ئاپتونوم رايوندىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا ئورۇنلىرى 1991 - يىل 4 - ئايدىن 8 - ئايغىچە كۆپ يىللاردىن بۇيان سېتىۋالغان، بولۇپمۇ 1988 - يىلى جەمئىيەتتە تالىشىپ سېتىۋېلىش شامىلى يۈز بەرگەن مەزگىلدە سېتىۋالغان باھاسى بەك يۇقىرى تاۋارلار ھەمدە ئىستېمال ئېھتىياجىنىڭ ئۆزگىرىشى تۈپەيلىدىن بازارغا لايىق كەلمەس بولۇپ قالغان تاۋارلار، پەسىلنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىغان تاۋارلار ۋە بىر قىسىم مۇددىتى توشاي دەپ قالغان قوشۇمچە يېمەكلىك بولۇپ جەمئىي 12 تۇرلۇك، 500 خىلدىن كۆپرەك تاۋارنىڭ باھاسىنى 10% تىن 80% كىچە چۈشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى. بەش ئايدا 209 مىليون يۈەنلىك بېسىلىپ قالغان تاۋار (تاۋارنىڭ ئەسلى قىممىتى بويىچە ھېسابلاندى) بىر تەرەپ قىلىنىپ، سودا مىنىستىرلىكى تەقسىملىگەن 230 مىليون يۈەنلىك ۋەزىپىنىڭ 90.87 پىرسەنتى ئورۇندالدى؛ باھانى چۈشۈرۈشتىن بولغان زىيان 58 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە يەتتى، باھانىڭ ئوتتۇرىچە چۈشۈرۈلۈش ھەجىمى 28.03% بولدى. مالىيە، بانكا ۋە مەسئۇل تارماقلارنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق باھانى چۈشۈرۈشتىن بولغان 41 مىليون 740 مىڭ يۈەن زىيان نېسى قالدى، 16 مىليون 700 مىڭ يۈەن زىياننى كارخانىلار ئۈستىگە ئالدى.

باھانى چۈشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش ئارقىلىق، مەسىلە بار تاۋارلانىڭ نىسبىتى بۇرۇنقى 10.83% تىن 6.36% كە چۈشتى، تاۋارلارنىڭ ئامباردىكى قۇرۇلمىسى تەڭشىلىپ، مەبلەغنىڭ بېسىلىپ قېلىشى ئازايتىلىپ، ئوبوروتنى يەنىمۇ جانلاندۇرۇش ئۈچۈن شارائىت يارىتىلدى.

بۇ قېتىم باھاسى چۈشۈرۈلۈپ بىر تەرەپ قىلىنغان بېسىلىپ قالغان تاۋارلار ئىچىدە ئىلمە توقۇلما بۇيۇملار 47.24% نى، تۇرلۇك ماللار، مەدەنىيەت بۇيۇملىرى 21.67% نى، مېتال - قاتناش - ئېلىكتر - خىمىيە بۇيۇملىرى 16.3% نى، قوشۇمچە يېمەكلىكلەر 8.89% نى، يەرلىك مىلىچماللار 48.0% نى، باشقىلار 5.42% نى ئىگىلىدى.

ياڭ سۇفېڭ

بىر قىسىم تاۋارلارنىڭ باھاسى قويۇۋېتىلدى ۋە جانلاندۇرۇلدى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 1991 -

يىلى گۆش، شېكەر، تاماكا ۋە يۇك رەختىنىلىك باھاسىنى قويۇۋېتىشنى تەستىقلىدى.

1) گۆش باھاسى: 1991 - يىل9 - ئاينىك1 - كۈنى ئاپتونوم رايونىمىز گۆش باھاسى گۆش تۈرىگە قاراپ ھەر خىل ئورۇنلاشتۇرۇلدى: چوشقا، چوشقا گۆشى، كالا، كالا گۆشىنىڭ باھاسىغا پۈتۈنلەي قويۇۋېتىلىپ، بازار ئارقىلىق تەڭشەش يولغا قويۇلدى؛ ئاساسلىق ئىشلەپچىقارغۇچى رايونلاردا قوي سېتىۋېلىشتا ھەر كىلوگرامىنىڭ باھاسى بىر تۇتاش 2.2 يۈەن قىلىپ بېكىتىلدى، يۆتكەپ بېرىلىش باھاسى ۋە پارچە سېتىلىش باھاسىغا پرىنسىپ جەھەتتىن قويۇۋېتىلدى، ھەر كىلوگرام قوي گۆشىنىڭ يۆتكەپ بېرىلىش باھاسى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 6.25 يۈەن، ئۇرۇمچىدە ھەر كىلوگرام قوي گۆشىنىڭ پارچە سېتىلىش جەھەتتىكى پايدىلىنىش باھاسى 6.5 يۈەن بولدى. باھا قويۇۋېتىلگەندىن كېيىن، ئۇرۇمچىنىڭ بازار سودىسىدا بازارغا سېلىنغان قوي گۆشى 1990 - يىلدىكىدىن %41.8 كۆپەيدى، پارچە سېتىلىش باھاسى %10 تۆۋەنلىدى؛ چوشقا گۆشىنىڭ بازارغا سېلىنىش مىقدارى %91.8 تۆۋەنلىدى، پارچە سېتىلىش باھاسى %15 ئۆرلىدى.

2) شېكەر باھاسى: 12 - ئاينىك 1 - كۈنى ئاپتونوم رايون بويىچە شېكەرنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش، يۆتكەپ بېرىلىش، توپ تارقىتىلىش، پارچە سېتىلىش باھاسىغا پۈتۈنلەي قويۇۋېتىلدى، ئىشلەپچىقارغۇچى كارخانىلار بىلەن تىجارەت قىلغۇچى كارخانىلار بازاردىكى تەمىنلەش بىلەن ئېھتىياجنىڭ ئەھۋالىغا قاراپ باھانى جانلىق بەلگىلىدى. سودا تارماقلىرى شېكەر ئىشلەپچىقىرىش ۋە سېتىشقا مەسئۇل كاپالەتلىك قىلىش ئۇچۇن، ئۆزىمىزدە ئىشلەپچىقىرىلغان شېكەرنىڭ سېتىلىش پېتەكچى باھاسىنى بەلگىلىدى، يۇنىڭ ئىچىدە ھەر كىلوگرام شېكەرنىڭ توپ تارقىتىلىش باھاسى 2.43 يۈەن، پارچە سېتىلىش باھاسى 2.8 يۈەن بولدى؛ جايلارنىڭ باھانى شۇ يەردىكى تەمىنلەش ۋە ئېھتىياج ئەھۋالىغا قاراپ، پېتەكچى باھا ئاساسىدا %15 لەيلىتىشگە رۇخسەت قىلىش بەلگىلەندى. باھا جانلاندۇرۇلغاندىن كېيىن، بىر كىلوگرام شېكەرنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسىغا ئاك تۆۋەن بولغاندا 2.35 يۈەن، ئاك يۇقىرى بولغاندا ئۇچ يۈەن بولۇپ، ئاساسىي جەھەتتىن پېتەكچى باھا دائىرىسىدە لەيلەپ تۇردى. ئوبوروت يوللىرى ۋە پۇل تاپشۇرۇش شەكىللىنىڭ ئوخشىماسلىقى تۈپەيلىدىن، ئايرىم رايونلاردا دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا ئورۇنلىرىنىڭ باھاسىي بازار باھاسىدىن يۇقىرى بولۇپ قېلىش ئەھۋالىي پەيدا بولدى.

3) پاپىرۇس باھاسى: 12 - ئاينىك 10 - كۈنى ئاپتونوم رايون ئىچى ۋە سىرتىدا ئىشلەنگەن پاپىرۇسلارنىڭ توپ تارقىتىلىش، پارچە سېتىلىش باھاسىقويۇۋېتىلدى، يۇنىنده ئىشلەنگەن «خۇڭمېي»، «فېيسۇي»، «چۇنچېك»، «باۋشى» ماركىلىق تۈت خىل پاپىرۇسنىڭ يۆتكەپ بېرىلىش باھاسىي قويۇۋېتىلدى؛ ئاپتونوم رايون تەۋەسىدە ئىشلەنگەن پاپىرۇسلارنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش، يۆتكەپ بېرىلىش باھاسى يەنىلا ھازىر يۇرگۈزۈلۈۋاتقان بەلگىلىمىلەر بويىچە بولدى. باھا قويۇۋېتىلگەندىن كېيىن، ھەر بولاق «خۇڭمېي» ماركىلىق پاپىرۇسنىڭ باھاسى ئەسلىدىكى 4.8 يۈەندىن 18 يۈەنگە ئۆستى؛ ئۆزىمىزدە ئىشلەنگەن «قىزىل قار لەيلىسى» ماركىلىق پاپىرۇسنىڭ باھاسى 14.9 يۈەندىن 20 يۈەنگە ئۆستى.

4) يۇك توقۇلمىلارنىڭ باھاسى: 10 - ئاينىك 25 - كۈنى ئاپتونوم رايون ئىچى ۋە سىرتىدا ئىشلەپچىقىرىلغان يۇك توقۇلمىلارنىڭ باھاسىي پۈتۈنلەي قويۇۋېتىلىپ، بازار ئارقىلىق تەڭشەش يولغا قويۇلدى. يۇك توقۇلما بۇيۇملىرىنىڭ باھاسىي قويۇۋېتىلگەندىن كېيىن، باھاسىي تۆۋەنلەشكە يۈزلەندى. «2201» ماركىلىق گاباردىنىنىڭ ھەر مېتىرىنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسى ئەسلىدىكى 52 يۈەندىن 45 يۈەنگە چۈشتى؛ 2.8 كىلوگرامىلىق ساپ يۇك ئەدىيالنىڭ باھاسى 180 يۈەندىن 148 يۈەنگە چۈشتى؛ «190» ماركىلىق ساپ يۇك يىپنىڭ ھەر كىلوگرامىنىڭ باھاسىي 76 يۈەندىن 56 يۈەنگە چۈشتى.

چۇ فالك

گۆش تىجارىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا ئورۇنلىرى سېتىۋالغان گۆشنىڭ

ئومۇمىي قىممىتى 255 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 32.18% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايون ئىچىدىن سېتىۋېلىنغان گۆشنىڭ قىممىتى 182 مىليون يۈەن بولۇپ، 30.27% كېمەيدى؛ ئاپتونوم رايون سىرتىدىن سېتىۋېلىنغان گۆشنىڭ قىممىتى 72 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2.36 ھەسسە ئاشتى. سېتىلغانلىرىنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 330 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 48.65% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايون تەۋەسىدە سېتىلغىنى 290 مىليون يۈەنلىك بولۇپ، 34.88% ئاشتى؛ ئېكسپورتقا بېرىلگىنى ۋە ئاپتونوم رايون سىرتىغا يۆتكەلگىنى 40 مىليون 130 مىڭ يۈەنلىك بولۇپ، بەش ھەسسە ئاشتى. يىل ئاخىرىدىكى ئامبار قالدۇقىنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 139 مىليون يۈەن بولۇپ، يىل بېشىدىكىدىن 4.9% تۆۋەنلىدى.

مۇشۇ بىر يىلدا ئاپتونوم رايون ئىچىدىن سېتىۋېلىنغان گۆش مىقدارى 26 مىڭ 100 تونىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى. بۇنىڭ ئىچىدە بورداق كالا 80 مىڭ 500، گۆشكە سۈندۈرغاندا 6840 تونا؛ بورداق قوي 985 مىڭ 100 تۇياق، گۆشكە سۈندۈرغاندا 13 مىڭ 500 تونا؛ چوشقا 89 مىڭ 100، گۆشكە سۈندۈرغاندا 5794 تونا. 1990 - يىلدىكى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، كالا گۆشى 41.17%، قوي گۆشى 7.1% ئاشتى، چوشقا گۆشى 32% ئازايدى. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى گۆش بازارلىرى قويۇۋېتىلگەندىن كېيىن كېلىپ چىققان «چارۋا سېتىش تەس بولۇش» مەسىلىسىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، سودا نازارىتىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش رايونلىرىدىن 6000 تونا كالا، قوي گۆشى يۆتكەش پىلانىنى 7750 تونىغا تەڭشەشكە قوشۇلدى، يۆتكىرىگا يۆتكەپ بېرىش ۋەزىپىسى ئەمەلىيەتتە 7038 تونا تۇرۇندىلىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 17.3% ئاشتى؛ ئاپتونوم رايون ئىچىدىن سېتىۋېلىنىدىغان چوشقا ئازىيىپ كەتكەنلىكتىن، چوشقا گۆشىنىڭ يۆتكىرىگا يۆتكىلىش مىقدارى زور ھەجىمدە كېمىيىپ كەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا چوشقىچىلىق بازارلىرىدىن يۆتكىرىگا گۆش يۆتكەش ۋەزىپىسى 2383 تونا تۇرۇندىلىپ، 53.76% تۆۋەنلەپ كەتتى. شىنجاڭ پەمەكلىكلەر شىركىتى تەمىنلەش بىلەن ئېھتىياج ئوتتۇرىسىدىكى كەملىكنى تولدۇرۇش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايون سىرتىدىن 8796 تونا چوشقا گۆشى يۆتكەپ كېلىپ، چوشقا گۆشىنى 8.1 ھەسسە كۆپەيتىپ، تەمىنلەش بىلەن ئېھتىياج ئوتتۇرىسىدىكى زىددىيەتنى پەسەيتتى.

مۇشۇ بىر يىلدا شىنجاڭنىڭ شەھەر - بازارلىرىدىكى ئىجتىمائىي گۆش ئىستېمالىنىڭ ئومۇمىي مىقدارى 88 مىڭ 400 تونىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4.4% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا تارماقلىرى ساتقان گۆشنىڭ مىقدارى 36 مىڭ 700 تونىغا يېتىپ، 12.2% ئاشتى (سېتىلغان كالا گۆشى 4800 تونا بولۇپ، 3.44% ئازايدى؛ قوي گۆشى 15 مىڭ 600 تونىغا يېتىپ، 3.31% ئاشتى؛ چوشقا گۆشى16مىڭ300تونىغايېتىپ، 29.37% ئاشتى). 1991 - يىلى گۆشنىڭ سېتىلىشىدىكى ئاساسىي ئالاھىدىلىك شۇكى، چوشقا گۆشىنىڭ سېتىلىشى تېز كۆپەيدى، كالا، قوي گۆشىنىڭ سېتىلىشى 1990 - يىلدىكى بىلەن ئاساسەن تەڭلەشتى؛ سېتىش ئىشلەپچىقىرىشتىن ياخشى بولدى؛ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سېتىش ئورۇنلىرىنىڭ سېتىش مىقدارىنىڭ شەھەر - بازارلاردىكى ئىجتىمائىي ئومۇمىي سېتىلىش مىقدارىدا ئىگىلىگەن نىسبىتى تەسلىگە كېلىشكە باشلىدى، 1985 - يىلدىن بۇيانقى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ سېتىش نىسبىتى يىلمۇ يىل تۆۋەنلەپ كېتىش ۋەزىيىتى ئۆزگەردى، 1991 - يىلى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئورۇنلار ساتقان گۆشنىڭ نىسبىتى 38.2% نى ئىگىلىدى.

1991 - يىلى گۆش تىجارىتىدىكى ئاساسلىق ئۆزگىرىشلەر مۇنۇلار: (1) ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 1991 - يىل 6 - ئايدا ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ، 1991 - يىلى كالا، قوي سېتىۋېلىشنىڭ ئاۋات پەسلى باشلانغاندىن ئېتىبارەن، ئاپتونوم رايوندىكى گۆش بازارلىرىنى قويۇۋېتىپ، ئاساسلىق

ئىشلەپچىقىرىش رايونلىرى ۋە ئاساسلىق سېتىش رايونلىرىدىكى بۇيرۇق خاراكتېرلىك پىلاننى بېتەكچى خاراكتېرلىك پىلانغا ئۆزگەرتىشنى؛ ئاھالىلەنى گۆش بىلەن بېلەتلىك تەمىنلەشنى ئەملدىن قالدۇرۇپ، كەلگۈسى ئاشا سېتىشنى قارار قىلدى. (2) ئاپتونوم رايونلۇق مال باھاسى ئىدارىسى 1991 - يىل 8 - ئايدا ئاساسلىق چارۋىچىلىق رايونلىرىدىن پىلان ئىچىدىكى كالا، چوشقىلارنى بىر تۇتاش سېتىۋېلىش باھاسىنى بىكار قىلدى، بىراق ئىلى، تارباغاتاي، ئالتاي، بورتالا قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاستلاردىن يۇقىرىغا يۆتكەپ بېرىلىدىغان قويلارنى سېتىۋېلىشتا يەنىلا بىر تۇتاش بېكىتىلگەن باھا بولغا قويۇلدى. (3) گۆش تىجارىتىنىڭ ئۇنۇمى ئەل ئۆرلىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى گۆش تىجارىتىدە مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان 199 ئورۇندىن قوشۇمچە يارىدەم بېرىلىشتىن ئىلگىرى زىيان تارتىپ كېلىۋاتقان ئورۇنلار 1990 - يىلدىكى 120 دىن 83 كە چۈشتى، زىيان تارتىش دائىرىسى 1990 - يىلدىكى 60.3% تىن 41.71% كە چۈشتى، زىيان سوممىسى 1990 - يىلدىكىدىن 15 مىليون 113 مىڭ يۈەن ئازىيىپ، 26.61% تۆۋەنلىدى؛ قوشۇمچە يارىدەم بېرىلگەندىن كېيىن، كارخانىلارنىڭ ساپ پايدىسى 6 مىليون 951 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ئاپتونوم رايون بويىچە يىل ئاخىرىدىكى گۆشنىڭ ئامبار قالدۇقى 19 مىڭ 900 تونىنا بولۇپ، يىل بېشىدىكىدىن 2900 تونىنا كېمەيىپ، 12.72% تۆۋەنلىدى. ئۇرۇمچى شەھىرىدە قوي گۆشىنىڭ قالدۇقى ئەل كۆپ بولغاندىن باشقا، ئامبار قالدۇقىنىڭ تۆر قۇرۇلمىسى ئاساسەن مۇۋاپىق بولدى.

لىۋ جېنيا

جالاڭ جىرېن

شەھەرلەردە كۆكتاتنىڭ سېتىۋېلىنىشى، سېتىلىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كۆكتات سىستېمىسىنىڭ كۆكتات سېتىۋېلىش ئومۇمىي قىممىتى 101 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 9.1% ئاشتى، سېتىش قىممىتى 141 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 12.8% ئاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە كۆكتاتنىڭ بازارغا كىرىش مىقدارى يېتەرلىك، تۈرى كۆپ، بازارغا كىرىشى بالدۇر، تەمىنلەش بىلەن ئېھتىياج ئاساسىي جەھەتتىن تەڭپۇڭ بولدى.

ئۇرۇمچى، قاراماي، ئۇلۇجا، قەشقەر، قۇمۇل، كورلىدىن ئىبارەت ئالتە ئاساسلىق شەھەرنىڭ شەھەر ئەتراپى رايونلىرىنىڭ كۆكتات تېرىلغۇ كۆلىمى 113 مىڭ500مو بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن7.6% ئازايدى. ئالتە شەھەردە يىللىق ئىجتىمائىي ئومۇمىي تەمىنلەش مىقدارى 302 مىڭ 900 تونىنغا يېتىپ، 4.8% ئاشتى. يۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئورۇنلار تەمىنلىگەن كۆكتات مىقدارى 193 مىڭ 600 تونىنا بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن ئەل ئازايدى؛ بازار سودىسىدا پۈتۈشۈش مىقدارى 109 مىڭ 300 تونىنغا يېتىپ، 50% ئاشتى.

1991 - يىلى كۆكتاتنىڭ يېڭى سورتلىرى كىرگۈزۈلگەنلىكى، يېڭى تېخنىكىلار كېڭەيتىلگەنلىكى ئۈچۈن، بازلىق كۆكتاتلار بازارغا بالدۇر كىردى، ئەمما باھاسى ئەل ئۆرە بولدى. ئالتە ئاساسلىق شەھەردە ھەر خىل كۆكتاتنىڭ بىر كىلوگرامىنىڭ ئوتتۇرىچە سېتىۋېلىنىش باھاسى 0.29 يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 31.8% ئاشتى، ھەر بىر كىلوگرامىنىڭ ئوتتۇرىچە پارچە سېتىلىش باھاسى 0.36 يۈەن بولۇپ، 30.9% ئاشتى. ئالتە شەھەردە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كۆكتات سىستېمىلىرىنىڭ تىجارەت زىيىنى 10 مىليون 836 مىڭ يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.2% ئازايدى.

گۆش لىجى

شېكەر تىجارىتى

1990 - 1991 - يىللىق شېكەر ئىشلەپچىقىرىش يىلىدا ئاپتونوم رايوندىكى 11 شېكەر زاۋۇتى 246 مىڭ تونىنا شېكەر ئىشلەپچىقاردى. سودا بويىچە 179 مىڭ 200 تونىنا سېتىۋېلىنىش پىلانلانغانىدى، ئەملىيەتتە، 180 مىڭ 400 تونىنا سېتىۋېلىندى؛ سىرتقا 120 مىڭ تونىنا (دۆلەت زاپاس ساقلاش ئۈچۈن يۆتكىگەن شېكەرمۇ ئۇنىڭ ئىچىدە) يۆتكەلدى،

ئاپتونوم رايون تەۋەسىدە 28 مىڭ 300 تونىنا سېتىلدى. سانائەت كارخانىلىرى ساتقىنى 30 مىڭ تونىسىدىن ئاشتى. شېكەر مەنبەسىنى تولۇقلاش ئۈچۈن، ئىچكى موڭغۇل ئاپتونوم رايونىدىن 3000 تونىنا شېكەر كەلتۈرۈلدى. بۇ يىللىق شېكەر ئىشلەپچىقىرىش، سېتىۋېلىش، يۆتكەپ بېرىشتە تارىختا ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى.

1991 - يىللىق شېكەر تىجارىتىنىڭ ئالاھىدىلىكى مۇنداق بولدى: (1) دۆلەت 1990 - يىل 11 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن ئېتىبارەن شېكەرنىڭ باھاسىنى تەڭشەشنى قارار قىلغاندىن كېيىن، مەملىكەت بويىچە شېكەر جەھەتتىكى ئومۇمىي تەمىنلەش ئومۇمىي ئېھتىياجدىن ئېشىپ كەتكەنلىكى ئۈچۈن، شېكەر بازىرى كاساتلىشىپ، پىلان ئىچى، سىرتىدىكى تاختاي باھاسىدا سېتىۋېلىش باھاسى سېتىلىش باھاسىدىن يۇقىرى بولۇش ئەھۋالى شەكىللەندى، بۇ، ئوبوروتنا پىلان سىرتىدىكىسى پىلان ئىچىدىكىسىنى چەتكە قېقىش، كۆپ يوللۇقلار ئاساسىي يوللۇقنى چەتكە قېقىش بولۇپ ئىپادىلەندى. (2) ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى شېكەر ئوبوروتىنى راۋانلاشتۇرۇش ئۈچۈن، سىرتقا شېكەر يۆتكەشتە سودا ئورۇنلىرىنىڭ سېتىۋېلىش باھاسىنى تەڭشەپ، ھەر تونىسىنىڭ باھاسىنى 2500 - 2540 يۈەندىن 2240 - 2280 يۈەنگە چۈشۈردى. بىراق ئاپتونوم رايون تەۋەسىدىكى شېكەر ساتىدىغان سودا ئورۇنلىرىنىڭ شېكەرنى سېتىۋېلىش، يۆتكەش، توپ تارقىتىش، پارچە سېتىش باھاسى جەھەتتە يەنىلا 1990 - يىلدىكى تەڭشەلگەن باھا ئىجرا قىلىندى. نەتىجىدە سانائەت كارخانىلىرىنىڭ سېتىش مىقدارى سودا ئورۇنلىرىنىڭ سېتىش مىقدارىدىن كۆپ بولدى. (3) سودا ئورۇنلىرىنىڭ تىجارىتىدە مۇشكۈل، زىيىنى ئېغىر بولدى. دۆلەت ئاپتونوم رايونغا پىلان ئىچىدە 80 مىڭ تونىنا، پىلان سىرتىدا 50 مىڭ تونىنا شېكەر يۆتكەپ بېرىشنى ئورۇنلاشتۇرغاندىن، كۆپ تەرەپلىمە تىرىشىش ئارقىلىق، ئەمەلىيەتتە، سېتىلىدىغان رايونلار بىلەن ئاران 81 مىڭ 400 تونىلىق توختام ئىمزالاندى، ئەمەلىي يۆتكەپ بېرىلگىنى 73 مىڭ 600 تونىنا بولدى، ھەر تونىنا شېكەرنىڭ توختامدىكى باھاسى 2400 يۈەندىن 2470 يۈەنگىچە، ئەمەلىي راسچوتتىكى باھاسى 2200 يۈەن ئەتراپىدا، ئەڭ تۆۋەن باھاسى 1925 يۈەن بولدى، قەرز پۇلنى سۈرىۋېتىش ئەھۋالى ئېغىر بولدى. ئاپتونوم رايونلۇق شېكەر - تاماكا - ھاراق شىركىتىنىڭ سىرتقا شېكەر يۆتكەپ بېرىش تىجارىتىدە كۆرۈلگەن 52 مىليون 40 مىڭ يۈەن سىياسەت خاراكتېرلىك زىيان نېسى قالدى.

گوۋۇيۈەننىڭ 1991 - يىل 11 - ئايدىكى شېكەر تىجارىتىنى باشقۇرۇشقا دائىر سىياسەت توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشىغا ئاساسەن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى شېكەر تىجارىتىنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك قويۇۋېتىشنى قارار قىلدى.

چىن جىنۈبىن

توقۇلما، ئىلمە توقۇلما بۇيۇملىرى تىجارىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى توقۇلما بۇيۇملار شىركىتى سېتىۋالغان ماللارنىڭ قىممىتى 698 مىليون يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 21.31% ئازايدى؛ توپ سېتىلغان ماللارنىڭ قىممىتى 899 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 18.13% ئاشتى؛ يىل ئاخىرىدىكى ئامبار قالدۇقى 511 مىليون يۈەنلىك بولۇپ، يىل بېشىدىكىدىن 22.87% ئازايدى.

سېتىۋېلىنىش سوممىسى ئىچىدە ئاپتونوم رايون ئىچىدىكى مەھسۇلاتلارنىڭ سېتىۋېلىنىش قىممىتى 324 مىليون يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 37.91% ئازايدى. يۇنىڭ ئىچىدە ئازىيىش ھەجمى 3% تىن 80% كىچە بولغانلىرى: ئاق رەخت، پاختا يىپ - خىمىيىۋى تالا ئارىلاش رەخت، تېرىلىن - پاختا ئارىلاش رەخت، يۇڭ رەخت، تاۋار - دۇردۇن، يۇڭ ئەدىيال، يۇڭ يىپ، مايكا، توقۇلما كۆڭلەك - ئىشتان، تېۋىتلىق كۆڭلەك - ئىشتان، كىرلىك، يىپ ئەدىيال، ھەر خىل كىيىم - كېچەك، يىپ پايپاق، كاپرون پايپاق، كالىدىك يېپتىن ئىبارەت 16 خىل؛ ئېشىش ھەجمى 7.69% تىن 17.1% ھەسسىگىچە بولغانلىرى: پاختا رەخت، خىمىيىۋى تالالىق رەخت، ئوتتۇرا - ئۇزۇن تالالىق رەخت.

ئاپتونوم رايون سىرتىدىن يۆتكەپ كېلىنگىنى 106 مىليون يۈەنلىك بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 15.97% ئازايدى.

توپ سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى ئىچىدە ئاپتونوم رايون ئىچىدە سېتىلىش سوممىسى764- مىليون يۈەنگەيېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 12.35% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە سېتىلىشى 4.19% تىن 25.8% كىچە ئاشقىنى: يۇڭ رەخت، تاۋار - دۇردۇن، لۆڭگە، يۇڭ يىپ، كىرلىك، ھەرخىل تۇردىكى كىيىم - كېچەك؛ ئازايغانلىرى: پاختا رەخت، ئاق رەخت، خىمىيىۋى تالالىق رەخت، پاختا - خىمىيىۋى تالا ئارىلاش رەخت، ئوتتۇرا - ئۇزۇن تالالىق رەخت، كاپرون پايپاق، مايكا، پاختا - يۇڭ ئارىلاش كۆڭلەك - ئىشتان، تىۋىتلىق كۆڭلەك - ئىشتان، كاللەك يىپ، يىپ ئەدىيالدىن ئىبارەت 11 خىل.

1991 - يىلى توقۇلما بۇيۇملار بازىرىنىڭ ئالاھىدىلىكى مۇنداق بولدى: تاۋارلار مول، تۇرى تولۇق بولۇپ، يېڭى خىل، يېڭى رەڭ، يېڭى پوسۇندىكى تاۋارلار ئۇزلۇكسىز مەيدانغا كەلدى؛ ئۆزى ماتېرىيال سېتىۋېلىپ كىيىم - كېچەك تىكتۇرۇش ئەھۋالى ئازايدى، كىيىم - كېچەك بازىرى جانلاندى؛ توقۇلما بۇيۇملارنىڭ باھاسى مۇقىملىق ئىچىدە تۆۋەنلىدى. سېتىۋېلىش - سېتىشتا پارچە سېتىش توپ تارقىتىشتىن، ئىلمە توقۇلما بۇيۇملار توقۇلما بۇيۇملاردىن، كوللېكتىپ ئىگىلىكىدىكى سودا ئورۇنلىرىنىڭ ۋە يەككە سودا - سانائەتچىلەرنىڭ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا ئورۇنلىرىدىن ياخشى بولدى.

چېڭ چۈنئەن

تۇرلۇك ماللار تىجارىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى تۇرلۇك ماللار شىركىتى سىستېمىسى سېتىۋالغان ماللارنىڭ قىممىتى 659 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 18.9% ئاشتى؛ ساتقان مالنىڭ قىممىتى 704 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 11.8% ئاشتى.

چوڭ تۇردىكى تاۋارلار ئىچىدە تۇرلۇك مال تۇرىدىكى يەتتە خىل تاۋارنىڭ سېتىلىش مىقدارى 1990 - يىلدىكىدىن ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە، ئېشىش ھەجىمى 10% تىن يۇقىرى بولغانلىرى سەرەڭگە، چىش پاستىسى، ئالىيۇمىن كورا، كۇرۇشكا، سىرلىق جاۋۇر، تام - ئۇستەل سائىتىدىن ئىبارەت؛ مەدەنىيەت بۇيۇملىرى تۇرىدىن سېتىلىش مىقدارى سەل ئاشقانلىرى قېرىنداش، فوتو سۈرەت لېنتىسى، سىياھتىن ئىبارەت. فابرىكا قەغىزى جەھەتتىكى جىددىيلىك پەسىيىپ، تەمىنلەش بىلەن ئېھتىياج تەڭپۇڭلىشىشقا يۇزلەندى؛ باشقا تۇرلۇك تاۋارلار مول، تۇرى كۆپ بولۇپ، تەمىنلەش جەھەتتىكى ئېھتىياج قاندۇرۇلدى، بىراق، ئەلا سۈپەتلىك، داڭدار مەھسۇلاتلاردىن كىيىم تىكىش ماشىنىسى، رويال، گارمون، ماشىنكا قەغىزى، ئالتۇن يالىتىلغان قەلەم قاتارلىقلار بىلەن تەمىنلەش يەنىلا جىددىي بولدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە تۇرلۇك ماللارنىڭ سېتىلىش ئەھۋالى مۇنداق ئۇچ ئالاھىدىلىككە ئىگە بولدى:

1) تۇرلۇك ماللارنىڭ يېزىلارغا ماڭدۇرۇلۇشى كۆرۈنەرلىك كۆپىيىپ، يېزىلاردا سېتىلىش سالمىقى ئۆرلىدى. 1991 - يىلى تۇرلۇك ماللار شىركىتى سىستېمىسى يېزىلارغا ماڭدۇرغان سانائەت بۇيۇملىرىنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 204 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 13.9% ئاشتى.

2) مەدەنىيەت - تەنتەربىيە بۇيۇملىرى، پەرداز بۇيۇملىرى، زىننەت بۇيۇملىرى، يۇيۇنۇش - تارىنىش بۇيۇملىرى ۋە ئۆسمۈرلەر ئويۇنچۇقلىرىنىڭ سېتىلىشى ئاشتى.

3) سىستېما سىرتىدىكى تىجارەت دائىرىسى كېڭىيىپ، سېتىلىش سالمىقى ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا سىستېما سىرتىدا سېتىلغان تۇرلۇل مال سوممىسى 240 مىليون يۈەنگە يېتىپ، شىركەت سىستېمىسىدىكى ئومۇمىي سېتىلىش سوممىنىڭ 34.09 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى.

نى خۇڭ

مېتال - قاتناش - ئېلېكتر - خىمىيە بۇيۇملىرى بازىرى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ مېتال - قاتناش - ئېلېكتر - خىمىيە بۇيۇملىرى سىستېمىسى

سېتىۋالغان تاۋار سوممىسى 620 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 17.2% ئاشتى؛ سېتىش سوممىسى 640 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 9.03% ئاشتى.

چوڭ تۈردىكى تاۋارلار ئىچىدە، قاتناش - ئېلېكتر سايمانلىرى، ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرى تۈرىدىكى تاۋارلارنىڭ سېتىلىشى ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە سېتىلىش ھەجمى بىر قەدەر زور بولغانلىرى مۇنۇلار: ۋېلىسىپىتنىڭ سېتىۋېلىنىشى 64%، سېتىلىشى 24%، موتسىكلىتنىڭ سېتىۋېلىنىشى 105%، سېتىلىشى 49%، تېلېۋىزورنىڭ سېتىۋېلىنىشى 25%، سېتىلىشى 16% (بۇنىڭ ئىچىدە رەڭلىك تېلېۋىزورنىڭ سېتىلىشى 53%)، سىنتالغۇنىڭ سېتىۋېلىنىشى 322%، سېتىلىشى 85%، توك شامالدۇرغۇچنىڭ سېتىۋېلىنىشى 111%، سېتىلىشى 31%، توڭلاتقۇنىڭ سېتىۋېلىنىشى 30%، سېتىلىشى 13%، كىر ئالغۇنىڭ سېتىۋېلىنىشى 8%، سېتىلىشى 13%، ناسۇسنىڭ سېتىلىشى 22% ئاشتى.

مېتال بۇيۇملار، خىمىيە سانائىتىنىڭ بۇيۇملىرىنىڭ سېتىۋېلىنىشى ۋە سېتىلىشى ئازايدى. سېتىلىش جەھەتتىكى تۆۋەنلەش ھەجمى 10% تىن كۆپرەك بولغان تاۋارلار مۇنۇلار: ساپ شۇلتا، دېرىزە تورى، بېكىتمە قۇلۇپ، بۇرما مىخ، تاقىسىمان سەپلىمىلەر، ئېكەك، بۇرما كۇلۇچ، پولات سىم ئامبۇرى، ئوستەل تارازىسى، ۋېلىسىپىتنىڭ ئىچ - تاش كامېرى، ۋېلىسىپىت سەپلىمىلىرى، توك سىمى، موم، سودا، بوياق قاتارلىقلار.

1991 - يىللىق مېتال - قاتناش - ئېلېكتر - خىمىيە بۇيۇملىرى بازىرىنىڭ ئالاھىدىلىكى مۇنداق بولدى: بازارنىڭ ياخشىلىنىش سۈرئىتى سانائەت ئىشلەپچىقىرىش سۈرئىتىدىن ۋە ئاساسىي قۇرۇلۇشنىڭ تەرەققىيات سۈرئىتىدىن تۆۋەن بولدى؛ سانائەت ئورۇنلىرىنىڭ ئۆزى سېتىشى داۋاملىق كېڭەيدى، كوللېكتىپ، يەككە سودا راۋاجلاندى، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا ئورۇنلىرىنىڭ بازاردا ئىگىلىگەن نىسبىتى تۆۋەنلىدى؛ پارچە سېتىش كارخانىلىرىنىڭ سودىسى توپ سېتىش كارخانىلىرىنىڭ سودىسىدىن ياخشى، شەھەرلەردىكى سودا بېزىلاردىكى سودىدىن ياخشى، ئوتتۇرا، كىچىك كارخانىلارنىڭ سودىسى چوڭ كارخانىلارنىڭ سودىسىدىن ياخشى بولدى؛ ساپ سېتىلىش قىسمەن ئۆرلىدى، سىرتقا يۆتكەش، سىرتتىن كىرگۈزۈش ئازايدى؛ تىجارەت جەھەتتىكى ئومۇمىي پايدا نىسبىتى ئازىيىپ، خىراجەت ئۆرلىدى، پايدا ئازايدى.

ياۋ چىگيۈن

نېفىت تىجارىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى سودا تارماقلىرى سېتىۋالغان ۋە ساتقان نېفىت مەھسۇلاتلىرى مىقدارى ماس قەدەمدە ئېشىپ، سانائەت، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشى ۋە ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش جەھەتتىكى مايغا بولغان ئېھتىياجنى قاندۇرۇشقا كاپالەتلىك قىلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا سېتىۋېلىنغان نېفىت مەھسۇلاتلىرىنىڭ ئومۇمىي مىقدارى 2 مىليون 100 مىڭ تونناغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.16% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە، بېنزىن 994 مىڭ تونна، كىرسىن 14 مىڭ 500 تونна، دىزىلىن 984 مىڭ تونна، سىلىقلاش مېيى 107 مىڭ 500 تونна. ئاپتونوم رايون ئىچىدە سېتىلغان نېفىت مەھسۇلاتلىرى 1 مىليون 526 مىڭ تونناغا يېتىپ، 11.71% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە، بېنزىن 765 مىڭ تونна، كىرسىن 14 مىڭ تونна، دىزىلىن 700 مىڭ تونна، سىلىقلاش مېيى 47 مىڭ تونна؛ ئاپتونوم رايون سىرتىدا سېتىلغان (شەرقە يۆتكەلگەن) ئومۇمىي نېفىت مىقدارى 570 مىڭ تونна بولۇپ، 14.29% ئازايدى. يارىتىلغان پايدا، باج 104 مىليون يۈەن بولۇپ، 12.61% ئازايدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى سودا تارماقلىرى ئەنخۇينىڭ ئاپەت بولغان رايونلىرىغا يارەم قىلىنغان 1000 تونна نېفىتنى يۆتكەپ بەردى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئۇقتۇرۇشىنى تاپشۇرۇۋېلىپ 24 سائەتكە يەتمەي ۋاقىت ئىچىدە نېفىت مەھسۇلاتلىرىنى پويىزغا قاچىلاپ، سودا مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن دۆلەت سودا سىستېمىسى بويىچە ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇپ، ئاپەتتىن

قۇتقۇزۇشتىكى ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى.

ۋېي خۇەيزۇڭ

مىللىي سودا ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون «ئۇچ تۈردە ئېتىبار بېرىش» نى يولغا قويغان 55 ناھىيە ۋە شەھەرنىڭ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى مىللىي سودا كارخانىلىرىدا سېتىلغان تاۋارلارنىڭ سوممىسى 1 مىليارد 714 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 11.7% ئاشتى؛ ساپ پايدا سوممىسى 19 مىليون 570 مىڭ يۈەن بولۇپ، 14.1% ئازايدى، دېمەك، پايدا ئۇدا ئۇچ يىل ئازايدى.

ئاپتونوم رايون 1991 - يىل 9 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە مىللىي سودا، ئاز سانلىق مىللەتلەر ئېھتىياجلىق بۇيۇملارنى ئىشلەپچىقىرىش ۋە ئۇنىڭ بىلەن تەمىنلەش خىزمىتى يىغىنى چاقىرىپ، مىللىي سودا كارخانىلىرىغا ئېتىبار بېرىش سىياسىتىنى يېڭىباشتىن مۇھاكىمە قىلىپ بېكىتتى: 1) مىللىي سودا كارخانىلىرىنىڭ ئوبوروت مەبلىغىنى تولۇقلاش چارىلىرى مۇنداق بولدى: (1) ھەر دەرىجىلىك مالىيە ئورۇنلىرى بىكار تۇرۇپ قالغان مەبلەغنى كارخانىلارنىڭ ۋاقىتلىق ئوبوروتى ئۈچۈن بېرىپ تۇرىدۇ؛ (2) باج پايدىنىڭ بەش پىرسەنتى ئىچىدە تولۇقلاپ بېرىلىدىغان پۇل باج تاپشۇرۇشتىن بۇرۇن ئېلىنىدۇ؛ (3) ھۆددىگە بېرىلگەن كارخانىلار ھۆددە تۈپ سانىنى ئاشۇرۇپ ئورۇندىغاندىن كېيىن، مالىيىدىن قايتۇرۇلىدىغان پايدىدىن 40% تىن 60% كىچە ئاجرىتىلىدۇ؛ (4) باج تاپشۇرۇش ۋەزىپىسىگە تەسىر يەتكۈزمەسلىك شەرتى ئاستىدا، يىللىق سېتىش سوممىسىدىن 1% ئاجرىتىلىدۇ؛ (5) تۇراقسىز مەبلەغ باھاسىنى دۆلەت بىر تۇتاش تەڭشەيدىغان تاۋارلار (پاختا، خىمىيىۋى ئوغۇت بۇنىڭ سىرتىدا) ياكى ئامباردىكى مەھسۇلاتلار قىممىتىنىڭ ئۆرلىگەن قىسمىدىن ۋە قەرز چېكى ئۆسۈمى كىرىمىدىن تولۇقلىنىدۇ. 2) يىللىق پايدىسى 20 مىڭ يۈەندىن تۆۋەن بولسا، تىجارەت بېجى 30% تىن 50% كىچە كېمەيتىپ ئېلىنىدۇ، يىللىق پايدىسى 10 مىڭ يۈەندىن 20 مىڭ يۈەنگىچە بولسا، تاپاۋەت بېجىنىڭ يېرىمى كېمەيتىپ ئېلىنىدۇ. 3) 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە يېڭىدىن قۇرۇلغان مىللىي سودا كارخانىلىرىدىن تىجارەت بېجىنىڭ يېرىمى كېمەيتىپ ئېلىنىدۇ، ئۇچ يىل تاپاۋەت بېجى ئېلىنمايدۇ. 4) مىللىي سودا كارخانىلىرى بانكىدىن قەرز ئېلىپ تۇراقلىق مۇلۇكنى يېڭىلىغان بولسا، قەرز باج تاپشۇرۇشتىن ئىلگىرى قايتۇرۇلىدۇ. 5) سانائەت مەھسۇلاتلىرى تىجارىتى جەھەتتە رايون بىلەن رايون ئوتتۇرىسىدىكى باھا پەرقىنى، شەھەر بىلەن يېزا ئوتتۇرىسىدىكى باھا پەرقىنى مۇۋاپىق كېڭەيتىشكە بولىدۇ. 6) دۆلەت 1992 - يىلدىن 1994 - يىلغىچە ئورۇنلاشتۇرىدىغان ئۆسۈمى مالىيىدىن قوشۇپ بېرىلىدىغان قەرز پۇلنىڭ شىنجاڭغا تەقسىملەنگەن قىسمى مىللىي سودا كارخانىلىرىنىڭ تور - نۇقتا قۇرۇلۇشىغا ئىشلىتىلىدۇ. ئاپتونوم رايون مىللىي سودا كارخانىلىرىنىڭ تور - نۇقتا قۇرۇلۇشى ئۈچۈن ئورۇنلاشتۇرغان قەرز پۇل ۋە ئاجراتقان پۇل 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكىدىن مۇۋاپىق كۆپەيتىلىدۇ ۋە ئالدىن ئورۇنلاشتۇرۇلىدۇ. 7) مىللىي سودا بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ناھىيە، شەھەرلەردىن باشقا جايلاردىكى مىللىي سودا كارخانىلىرىغا مەزكۇر كارخانىلار تۇرۇشلۇق ۋىلايەت، ناھىيىلەر مىللىي سودا كارخانىلىرىغا دائىر ئېتىبار بېرىش سىياسىتىگە ئاساسەن ئېتىبار بېرىدۇ.

يىغىندا يەنە مىللىي سودىغا ئېتىبار بېرىش سىياسىتىدىن تۆۋەندىكىلەر نۇقتىلىق تەكىتلەندى: 1) مىللىي سودا كارخانىلىرىغا تۇراقسىز مەبلەغ قەرز پۇلى بېرىشتە، داۋاملىق تۈردە نورمال تۇراقسىز مەبلەغ قەرز پۇلىنىڭ ئايلىق ئۆسۈم نىسبىتى جەھەتتە 2.4 لى ئېتىبار بېرىلىدۇ. 2) قوغدىلىدىغان باھا يولغا قويۇلغان جايلار ۋە مەھسۇلات تۈرلىرى دائىرىسىدە ھازىر يۈرگۈزۈلۈۋاتقان بەلگىلىمىلەر ئىجرا قىلىنىدۇ. 3) جايلار شەھەر - بازار قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغدىن ئاجراتقان 7% سودا تور - نۇقتىلىرى قۇرۇلۇشى مەبلىغىنىڭ بىر قىسمىنى مىللىي سودىنىڭ ئاساسىي قاتلام تور - نۇقتىلىرى قۇرۇلۇشىغا ئىشلىتىشى لازىم. دۆلەت ئورۇنلاشتۇرغان «راۋاج تاپمىغان رايونلارنىڭ

تەرەققىياتىغا ياردەم بېرىش قوندى» نى مۇئەييەن قىسمەتتە مىللىي سودا كارخانىلىرىنىڭ مەبلەغ سېلىنمىدىغان تۈرلىرىگە مەرپ قىلىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش كېرەك.

خۇ چۈەنخۇا

دۆلەت ئىگىلىكىدىكى يېمەك - ئىچمەك، مۇلازىمەت كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئورۇنلارنىڭ تىجارەت ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى يېمەك - ئىچمەك، مۇلازىمەت كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئورۇنلار تىجارەت قۇرۇلمىسىنى تەڭشەپ، «ئالتە، ئوتتۇرا، تۆۋەن دەرىجىلىك مەسئۇلاتلار بويىچە يۇرۇشلەشتۇرۇپ مۇلازىمەت قىلىش، ئوتتۇرا، تۆۋەن دەرىجىلىك مەسئۇلاتلارنى ئاساس قىلىش» تىن ئىبارەت تىجارەت فاكتورىنى ئىجرا قىلدى. بۇ ئورۇنلارنىڭ يىللىق تىجارەت كىرىمى 131مىليون يۈەنگەيېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن% 27.73 ئاشتى، بۇنىڭئىچىدەيېمەك - ئىچمەك كەسپىنىڭ% 18.98، مۇلازىمەت كەسپىنىڭ% 19.65، باشقا كەسىپلەرنىڭ% 57.32 ئاشتى؛ پايدىسى7مىليون210مىڭ يۈەنگەيېتىپ، % 52.97 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېمەك - ئىچمەك كەسپىنىڭ% 38.8، مۇلازىمەت كەسپىنىڭ% 35.35، باشقا كەسىپلەرنىڭ% 31.58 ئاشتى. ھەر بىر ئىشچى - خىزمەتچى يارانقان ئوتتۇرىچە پايدا 883.5 يۈەنگە يېتىپ، % 51.1 ئاشتى؛ ھەر بىر كىشىنىڭ ئوتتۇرىچە ئەمگەك ئۈنۈمى 16 مىڭ 300 يۈەنگە يېتىپ، % 26.3 ئاشتى. 1991 - يىلى ئىقتىسادىي ئۈنۈم يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئەڭ ياخشى بولغان بىر يىل بولدى.

رۇ يۈئېيۇ

سودا - سېتىق ساھەسىنىڭ ساقلاش، توشۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا - سېتىق ساھەسىدىكى ساقلاش، توشۇش تارماقلىرى ئۆز سىستېمىسىنىڭ ساقلاش، توشۇش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىشىغا كاپالەتلىك قىلىش شەرتى ئاستىدا، ۋەكالىتەن ساقلاش، ۋەكالىتەن توشۇش كەسپىنى پائال يولغا قويۇپ، ھۆددە قىلىنغان پارچە تاۋارلارنى يۇرۇشلەشتۇرۇپ قاچىلاشقا ئويۇشتۇرۇپ، خېلى ياخشى نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى. يىل ئاخىرىدا تاۋارلارنىڭ ساقلىنىش مىقدارى 1 مىليون 195 مىڭ 800 تونىنا بولۇپ، 1990 - يىلىنىڭ ئوخ مەزگىلىدىكىدىن % 4.3 ئازايدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا توشۇلغان تاۋار مىقدارى 5 مىليون 198 مىڭ 100 تونىنغا يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن % 20 ئاشتى؛ ساقلاش خىزمىتىدە ھادىسە يۈز بېرىش نىسبىتى% 51.22، تاۋارلارنىڭزىيىنى - قاچىلاش جەريانىدىكى زىيان 200 مىڭ يۈەن ئازايدى.

توشۇش جەھەتتە، تۆمۈر يول ئوستىگە ئالغان پارچە يۈكلەرنى توشۇشنى ئازايتىش، كىرا ھەققى چىقىمىنى تۆۋەنلىتىش ئۈچۈن، قېرىنداش ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلارنىڭ ساقلاش شىركەتلىرى بىلەن پارچە ھۆددە قىلىنغانلىرىنى پۈتۈنلەپ توشۇش كەسپى يولغا قويۇلدى. پارچە ھۆددە قىلىنغان، بىر ۋاگونغا توشىمايدىغان تاۋارلارنى توشۇشتا، شەرقىي - شىمال رايوندىكىسى تيەنجىنگە، جېجياڭ، جەنۇبىي جياڭسۇدىكىسى نەنجىڭ، ژۇشىغا، شىمالىي ئەنخۇي، شىمالىي جياڭسۇدىكىسى شۇجۇغا، خۇبېيدىكىسى ژۇخەنگە، سىچۈەندىكىسى چېڭدۇغا، پۈتۈنلىگىلى بولمايدىغان باشقا تاۋارلار لەنجۇغا توپلىنىپ، پۈتۈنلەپ توشۇلدى.

1991 - يىلى ئەسلىدىكى 3189 ئاپتوموبىلغا يېڭىدىن 405 ئاپتوموبىل قوشۇلدى، بۇنىڭ بىلەن يۈك توشۇش تونناژى 1 مىليون 687 مىڭ تونىنغا يەتتى. ئاپتونوم رايون ئىچىدە تاۋار، ماددىي ئەشيا توشۇش يولغا قويۇلغاندىن تاشقىرى، يەنە شىنجاڭ خىمىيە سانائىتى ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتى پاكىستانغا ماڭدۇرىدىغان 120 تونىنا كالتىسىي كاربىتنى توشۇش ۋەزىپىسىنى مەزكۇر تارماقلار ئۈستىگە ئالدى، بۇ، چەت ئەلگە چېتىشلىق توشۇش ۋەزىپىسىنى تۇنجى قېتىم ئۈستىگە ئېلىش بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

ساقلاش، توشۇش خادىملىرىنىڭ كەسپىي ساپاسىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، 1991 - يىلى ساقلاش، توشۇش كەسپى بويىچە جەمئىي 23 قارار كۇرس

ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، 324 كىشى تەربىيىلەندى.

خۇ يەنلى

سودا تارماقلىرى باشقۇرغان سانائەت

1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايوندىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا تارماقلىرى باشقۇرغان سانائەت كارخانىسى جەمئىي 173 بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 25 كارخانا ئازايدى، بۇنىڭ ئىچىدە مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان كارخانا 156 بولۇپ، سەككىزى ئازايدى؛ ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىل ئاخىرىدىكى سانى 13 مىڭ 166 بولۇپ، 381 كىشى ئازايدى؛ تۇراقلىق مۇلۇكنىڭ ئەسلى قىممىتى 322 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 47 مىليون 500 مىڭ يۈەن كۆپەيدى.

ئاپتونوم رايوندىكى سودا تارماقلىرى باشقۇرغان سانائەت ئورۇنلىرى 1991 - يىلى ئورۇندىغان سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 405 مىليون يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گەيېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 27.36% ئاشتى، يىللىق مەھسۇلات سېتىش كىرىمى 355 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 18.33% ئاشتى، يارىتىلغان پايدا، باج 47 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 37.38% ئاشتى.

ئاپتونوم رايون بويىچە زىيان تارتقان كارخانا 39 بولۇپ، ھېسابات بىرلىكى قىلىنغان كارخانىلار ئومۇمىي سانىنىڭ 25 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 - يىلدىكىدىن يەتتىسى ئازايدى؛ ئومۇمىي زىيان سوممىسى 4 مىليون 50 مىڭ يۈەن بولۇپ، 17.52% ئازايدى. زىياننىڭ ئازىيىشىدىكى ئاساسلىق سەۋەب شۇكى، دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدىن ئۇچ پەمىدۇر قىيامى ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى كىرگۈزۈلۈپ، باغراش ناھىيىسى، قەشقەر شەھىرى ۋە خېجىڭ ناھىيىسىدە ئارقا - ئارقىدىن پۈتتۈرۈلۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى؛ ئىلى 2 - قۇشخانىسى ئىتالىيىدىن كىرگۈزگەن سويۇش، پىششىقلاپ ئىشلەش ئۇسكۇنىسى ئىشلىتىلىشكە باشلىدى؛ ئىلغار تېخنىكا كىرگۈزۈلۈپ، مەھسۇلات قۇرۇلمىسى تەڭشەلدى، مەھسۇلاتلارنىڭ تۈرى كۆپەيتىلدى.

جاڭ شيەنجۇ

ماددىي ئەشيا

ماددىي ئەشيا بىلەن تەمىنلەش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ماددىي ئەشيا تارماقلىرىنىڭ ماددىي ئەشيا سېتىۋېلىش ئومۇمىي سوممىسى 2 مىليارد 131 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 33.22% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايونلۇق ماددىي ئەشيا ئىدارىسىگە بىۋاسىتە قاراشلىق شىركەتلەرنىڭ 919 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 17.39% ئاشتى، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەرنىڭ 1 مىليارد 212 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 48.39% ئاشتى. سېتىش سوممىسى 2 مىليارد 341 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 27.78% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىدارىگە بىۋاسىتە قاراشلىق شىركەتلەرنىڭ 1 مىليارد 50 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 14.12% ئاشتى، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەرنىڭ 1 مىليارد 291 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 41.58% ئاشتى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدا ئامباردىكى ماددىي ئەشيالارنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 405 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 11.86% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىدارىگە بىۋاسىتە قاراشلىق شىركەتلەرنىڭ 175 مىليون يۈەن بولۇپ، 8.59% ئازايدى؛ ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەرنىڭ 230 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 34.86% ئاشتى. ئومۇمىي پايدا سوممىسى 58 مىليون 710 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىدارىگە بىۋاسىتە قاراشلىق شىركەتلەرنىڭ 27 مىليون 850 مىڭ يۈەن، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەرنىڭ 30 مىليون 860 مىڭ يۈەن بولۇپ، 3.55% ئازايدى. ماددىي ئەشيالارنىڭ ئوبوروتى ئۇچۇن چىقىم قىلىنغان خىراجەت سەۋىيىسى 6.47% بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 0.22 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىدى. نورمىلىق مەبلەغنىڭ ئوبوروت كۈن سانى 60 كۈن بولۇپ، بەش كۈن ئازايدى. تۇراقسىز مەبلەغ 171 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 6.63% ئاشتى. بانكىدىن ئېلىنغان قەرز پۇل 2 مىليارد 720 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 18.28% ئاشتى، ئۆسۈم چىقىمى 24

ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىللىق ماددىي ئەشيا سېتىۋېلىش، سېتىش، ساقلاش ئەھۋالى

پۇل بىرلىكى: 10 مىڭ يۈەن

ئورۇنلار	سېتىۋېلىنغان ماددىي ئەشيانىڭ ئەسلى باھاسى		ماددىي ئەشيا سېتىش كىرىمى		ئامبارىدىكى ماددىي ئەشيانىڭ ئومۇمىي قىممىتى	
	ئەملىي ئو- رۇندالغىنى	1990 - يىلدە- كىدىن ئاشقا- نى، ئازايغىنى %	ئەملىي ئو- رۇندالغىنى	1990 - يىل- دىكىدىن ئاش- قىنى، ئازاي- غىنى%	يىل ئاخىرى- دىكى ئەمە- لىي سان	1990 - يىل- دىكىدىن ئاشقا- نى، ئازايغىنى %
1. ئىدارىگە بېۋاسىتە قاراشلىق ئورۇنلار، جەمئىي	91919	17.39	105054	14.12	17531	- 8.59
شىنجاڭ مېتال ماتېرىياللىرى شىركىتى	21717	- 8.85	26098	- 9.44	7433	- 16.29
شىنجاڭ ماشىنا - ئېلېكتر ئۈسكۈنىلىرى شىركىتى	34436	40.80	37001	37.89	3592	14.03
شىنجاڭ خىمىيە سانائىتى - يېنىك سانائەت شىركىتى	16048	1.47	20129	7.45	2402	- 39.50
شىنجاڭ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى شىركىتى	14073	29.67	14395	18.89	2530	52.78
شىنجاڭ قاينا پايدىلا- نىش شىركىتى	2452	56.68	3696	30.32	725	- 12.23
شىنجاڭ ئىشلەپچىقا- رىش ۋاستىلىرى مۇلازىمىتى شىركىتى	1441	38.29	1816	34.22	493	64.33
شىنجاڭ ماددىي ئەشيا تەرەققىيات شىركىتى	1752	15.26	1919	39.56	356	- 7.77
2. ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەر، جەمئىي	121221	48.39	129109	41.58	23003	34.86
ئۈرۈمچى شەھەرلىك ماددىي ئەشيا ئىدارىسى	16318	35.67	17418	30.44	2259	30.43
قارامای شەھەرلىك ماددىي ئەشيا ئىدارىسى	840	25.37	1174	20.41	134	44.09
سانجى ئوبلاستلىق ماددىي ئەشيا ئىدارىسى	10474	29.87	11246	27.03	1982	0.05
ئىلى ئوبلاستلىق ماددىي ئەشيا ئىدارىسى	12770	42.47	13989	39.50	3077	22.01
بورتالا ئوبلاستلىق ماددىي ئەشيا ئىدارىسى	5170	80.01	5324	68.80	862	46.85
تارباغاتاي ۋىلايەتلىك ماددىي ئەشيا ئىدارىسى	4998	26.66	5334	19.57	649	1.56
ئالتاي ۋىلايەتلىك ماددىي ئەشيا ئىدارىسى	5540	28.45	6402	27.53	979	8.08
تۇرپان ۋىلايەتلىك ماددىي ئەشيا ئىدارىسى	7257	32.45	7686	32.93	921	41.04
قۇمۇل ۋىلايەتلىك ماددىي ئەشيا ئىدارىسى	5832	54.00	5865	1.44	1403	56.41
بايىنغولىن ئوبلاستلىق ماددىي ئەشيا ئىدارىسى	18539	44.16	19216	36.87	4350	82.24

ئاقسۇ ۋىلايەتلىك ماددىي ئەشيا ئىدارىسى	15916	157.62	16132	137.79	2582	74.22
قىزىلسۇ ئوبلاستلىق ماددىي ئەشيا ئىدارىسى	2330	30.53	2653	27.98	714	25.26
قەشقەر ۋىلايەتلىك ماددىي ئەشيا ئىدارىسى	10459	31.58	11484	29.69	1974	15.57
خوتەن ۋىلايەتلىك ماددىي ئەشيا ئىدارىسى	4778	70.70	5186	58.35	1117	39.80
3. ئومۇمىي جەمئىي	213140	33.22	234163	27.78	40534	11.86

مىليون 220 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %17.46 ئاشتى.

1991 - يىلى ماددىي ئەشيا سىستېمىسى ئۈيۈشتۇرغان پىلان سىرتىدىكى مال مەنبەسى 1 مىليارد 390 مىليون يۈەنلىك بولۇپ، پۈتۈن يىللىق مال مەنبەسىنىڭ 64.6 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. بازار ئارقىلىق تەڭشەشنىڭ سالمىقى ئاشتى. 15 خىل ئاساسلىق ماددىي ئەشيانىڭ سېتىلىشى 1990 - يىلدىكىدىن ئوتتۇرا ھېساب بىلەن %25.7 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئويغۇچى ئاتىرىي بىلەن بالونىڭ سېتىلىشى %30 تىن كۆپرەك، ماشىنا - ئېلېكتر ئۈسكۈنىلىرىنىڭ سېتىلىشى %43.8، يۈك ئاپتوموبىلىنىڭ سېتىلىشى %65.6 ئاشتى. بازارنى ئىگىلەش نىسبىتىدە بىر قەدەر زور يۇكسىلىش بولدى. 1991 - يىلى ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ باھاسى ئاساسەن مۇقىم بولدى.

1991 - يىلى ھەر دەرىجىلىك ماددىي ئەشيا كارخانىلىرى ئۇنۇمۇرسال تىجارەتكە ئەھمىيەت بەردى. ئۇلار بىر كەسپنى ئاساس قىلىش، كۆپ خىل ئىگىلىك بىلەن شۇغۇللىنىشنى يولغا قويۇشتىن تاشقىرى، يەنە پار قازىنى شىركىتى، ئېلېكترونلۇق مېڭە شىركىتى، سۇيۇقلاندۇرۇلغان گاز شىركىتى، سىم زاۋۇتى، فلانگې تەخسىسى زاۋۇتى، ياغاچچىلىق زاۋۇتى، مېتال بۇيۇملار زاۋۇتى، سۇلياۋ بۇيۇملار زاۋۇتى قاتارلىقلارنى قۇردى. شىنجاڭنىڭ نېفىتلىك ئېچىلغان رايونلىرىدىكى ماددىي ئەشيا كارخانىلىرى نېفىت سانائىتىگە بولغان مۇلازىمەتچىلىكىنى كۆچەيتتى، ئاقسۇ ۋىلايىتىدىكى ماددىي ئەشيا كارخانىلىرىنىڭ سېتىش سوممىسى 161 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %137.79 ئاشتى؛ بايىنغولىن ئوبلاستىدىكى ماددىي ئەشيا كارخانىلىرىنىڭ سېتىش سوممىسى %36.87 ئاشتى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە پىلان سىرتىدىكى پولات ماتېرىيالىنىڭ 90 پىرسەنتىدىن كۆپرەكى پولات ماتېرىيال بازىرى ئارقىلىق سودىلىشىلدى، سەككىز پولات ماتېرىيال بازىرىدا 400 مىڭ تونىنا پىلان سىرتىدىكى پولات ماتېرىيالى سېتىلدى. بۇيرۇق خاراكتېرلىك پىلان ئازايتىلغان ئەھۋالدا، ئاپتونوم رايونلۇق ماددىي ئەشيا ئىدارىسى نۇقتىلىق ئىشلەپچىقىرىش كارخانىلىرى، نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىگە قارىتا ئېتىبار بىلەن ئالدىن ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە ئالدىن تەمىنلەشنى يولغا قويۇپ، 20 نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرى ۋە 19 ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلىدىغان تۈرگە 17 مىڭ 900 تونىنا پولات ماتېرىيالى ئورۇنلاشتۇرغانىدى، ئەمەلىيەتتە، 17 مىڭ 550 تونىنا يەتكۈزۈپ بېرىلدى؛ 85 مىڭ 500 تونىنا سېمونت ئورۇنلاشتۇرۇلغانىدى، ئەمەلىيەتتە، 75 مىڭ 880 تونىنا يەتكۈزۈپ بېرىلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ماددىي ئەشيا سىستېمىسىدىن ئىككى كارخانا ئاپتونوم رايون بويىچە 1 - دەرىجىلىك كارخانا، ئىككى كارخانا ئاپتونوم رايون بويىچە 2 - دەرىجىلىك كارخانا بولۇپ باھالاندى. ئاپتونوم رايونلۇق ماشىنا - ئېلېكتر ئۈسكۈنىلىرى شىركىتىنىڭ يىللىق سېتىش سوممىسى 370 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %37.89 ئېشىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ماددىي ئەشيا سىستېمىسىدا 1 - بولدى.

نى گېپىنىڭ

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ماددىي ئەشيا سىستېمىسى بىۋاسىتە سېتىۋالغان، ساتقان، ساقلىغان ئاساسلىق ماددىي ئەشيالارنىڭ ستاتىستىكا جەدۋىلى

ماددىي ئەشيا نامى	بىرلىكى	يىل بېشىدىكى ئامبار قالدۇقى	سېتىۋېلىنغىنى	سېتىلغىنى	يىل ئاخىرىدىكى ئامبار قالدۇقى
چويۇن	توننا	151	290	350	91
پولات ماتېرىيال	توننا	80799	360780	363295	78284
مىس	توننا	76	187	209	54
ئالىيۇمىن	توننا	127	726	629	224
قوغۇشۇن	توننا	63	418	475	6
سىنك	توننا	76	338	303	111
قەلەي	توننا	83	27	41	66
مىس ماتېرىيال	توننا	97	208	197	108
ئالىيۇمىن ماتېرىيال	توننا	93	109	207	85
كېرەكسىز پولات - تۆمۈر	توننا	8686	13549	10888	11347
ئويغۇچى ناترىي	توننا	3124	7990	10179	935
ساپ شۇلتا	توننا	3506	14354	15659	2201
كاۋچۇك	توننا	1535	2701	3712	524
سېمونت	توننا	72295	957097	913747	115645
ئەينەك	ساندۇق	50166	749252	635856	163562
ياغاچ ماتېرىيال	كۇب مېتر	1352	9167	8461	2058
ئاپتوموبىل	دانە	418	7976	7754	640
يۈك ئاپتوموبىلى	دانە	210	4840	4678	372
ماشىنا - ئېلېكتر ئۇسكۇنىلىرى	10 مىڭ يۈەن	9258	76510	73687	12081

شىنجاڭدىكى پىكاپ تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئورۇنلار

دۆلەت ماددىي ئەشيا مىنىستىرلىكى1991 - يىل10 - ئايدا پىكاپ تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان 6 - تۈركۈم ئورۇنلارنىڭ ئىسىملىكىنى ئېلان قىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭدىن توققۇز ئورۇن بار، ئۇلار مۇنۇلار: ئىلى ۋىلايەتلىك ماشىنا - ئېلېكتر ئۇسكۇنىلىرى شىركىتى، بورتالا ئوبلاستلىق ماشىنا - ئېلېكتر ئۇسكۇنىلىرى شىركىتى، ئالتاي ۋىلايەتلىك ماشىنا - ئېلېكتر ئۇسكۇنىلىرى شىركىتى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك ماشىنا - ئېلېكتر ئۇسكۇنىلىرى شىركىتى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق ماشىنا - ئېلېكتر ئۇسكۇنىلىرى شىركىتى، قىزىلسۇ ئوبلاستلىق ماشىنا - ئېلېكتر ئۇسكۇنىلىرى شىركىتى، تارباغاتاي ۋىلايەتلىك ماشىنا - ئېلېكتر ئۇسكۇنىلىرى شىركىتى، قاراماي شەھەرلىك ماشىنا - ئېلېكتر ئۇسكۇنىلىرى شىركىتى، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى مۇلازىمەتچىلىك

شىركىتى. بۇلارنى قوشقاندا شىنجاڭدىكى پىكاپ تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئورۇن 20 گە يەتتى.

ئالدىنقى بەش تۈركۈمدە دۆلەت تەستىقلىغان، شىنجاڭدا پىكاپ تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان 11 ئورۇن مۇنۇلار: شىنجاڭ ماشىنا - ئېلېكتر ئۈسكۈنىلىرى شىركىتى، قەشقەرئۇلايەتلىك ماشىنا - ئېلېكتر ئۈسكۈنىلىرى شىركىتى، شىنجاڭ ئاپتوموبىل سانائىتى سودا شىركىتى، مانجى ئوبلاستلىق ئاپتوموبىل زاپچاسلىرى شىركىتى، شىنجاڭ ئاپتوموبىل سانائىتى سودا شىركىتىنىڭ قۇمۇل تىجارەت باشقارمىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ماشىنا - ئېلېكتر ئۈسكۈنىلىرى شىركىتى، مانجى ئوبلاستلىق ماشىنا - ئېلېكتر ئۈسكۈنىلىرى شىركىتى، ئىلى ئوبلاستلىق ماشىنا - ئېلېكتر ئۈسكۈنىلىرى شىركىتى، قۇمۇلئۇلايەتلىك ماشىنا - ئېلېكتر ئۈسكۈنىلىرى شىركىتى، خوتەن ئۇلايەتلىك ماشىنا - ئېلېكتر ئۈسكۈنىلىرى شىركىتى، تۇرپان ئۇلايەتلىك ماشىنا - ئېلېكتر ئۈسكۈنىلىرى شىركىتى.

نى گېپىنىڭ

ماددىي ئەشيا مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى لیۇ سۇينيەن شىنجاڭغا كېلىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى

دۆلەت ماددىي ئەشيا مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى لیۇسۇينيەن 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ14- كۈنىدىن 17 - كۈنگىچە شىنجاڭدا خىزمەتلەرنى تەكشۈرۈپ، شىنجاڭنىڭ ماددىي ئەشيا بىلەن تەمىنلەش خىزمىتىگە قارىتا تۆت تۈرلۈك پىكرىنى ئوتتۇرىغا قويدى: (1) ماددىي ئەشيا بىلەن تەمىنلەشتە نېفىتلىك ئېچىش بىلەن ماسلىشىپ، نېفىتلىك ئېچىشنىڭ ئېھتىياجىنى كاپالەتلەپ، ئومۇميۈزلۈك ياخشى مۇلازىمەت قىلىش لازىم؛ (2) يېزا بازارلىرىنى زور كۈچ بىلەن ئېچىپ، يېزا ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىش لازىم، بۇنىڭ ئۈچۈن، يېزىلاردىكى ماددىي ئەشيا بىلەن تەمىنلەش تور - نۇقتىلىرىنى ياخشى قۇرۇش كېرەك؛ (3) 2 - ئاسىيا - ياۋروپا قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، چېگرا سودىسىنى پائال راۋاجلاندۇرۇش كېرەك. (4) ئىچكى جەھەتتىكى بىرلەشمىلەرنىڭ ئۈيۇشۇش كۈچىنى قۇدرەت تاپقۇزۇپ، رىقابەتلىشىش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش لازىم.

نى گېپىنىڭ
ۋاڭ گۇاڭتيەن

تەمىنات - سودا

تەمىنات - سودا كوپېراتىپ ئىشلىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى تەمىنات - سودا كوپېراتىپ سىستېمىسى بويىچە سېتىۋېلىنغان تاۋارلارنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 6 مىليارد633. مىليون يۈەنگەيېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن% 18.05 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە سېتىۋېلىنغان يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنىڭ قىممىتى 4 مىليارد 585 مىليون يۈەنگە يېتىپ، % 11.4 ئاشتى. دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە كىرىمى ئىچىدە تەمىنات - سودا كوپېراتىپلىرى سېتىۋالغان يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرى ئارقىلىق قىلىنغان كىرىم تەخمىنەن 416 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 39.49 يۈەن ئاشتى. ئاپتونوم رايوندىكى تەمىنات - سودا كوپېراتىپ سىستېمىسى بويىچە سېتىلغان تاۋارلارنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 6 مىليارد 816 مىليون يۈەنگە يېتىپ، % 32.01 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئاساسىي قاتلام تەمىنات - سودا كوپېراتىپلىرى سانىقان تاۋارلارنىڭ قىممىتى 1 مىليارد 238 مىليون يۈەنگە يېتىپ، % 26.83 ئاشتى. 3 - ئايدا تەمىنات - سودا كوپېراتىپلىرى يېنىك سانائەت تارماقلىرى بىلەن ھەمكارلىشىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى قېتىم يېزا بازارلىرىدا يېنىك سانائەت مەھسۇلاتلىرىنى زاكاز قىلىش يەرمەنكىسى ئۆتكۈزدى، پۈتۈشۈلگەن سودا سوممىسى 15 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ھەر دەرىجىلىك

تەمىنات ـ سودا كوپىراتىپلىرى 4 ـ ئايدىن 8 ـ ئايغىچە سودا مىنىستىرلىكى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ئاساسەن، بېسىلىپ قالغان 58 مىليون 292 مىڭ 900 يۈەنلىك تاۋارنى بىر قېتىملىق باھا چۈشۈرۈش ئارقىلىقلا بىر تەرەپ قىلدى.

1991 ـ يىلى تەمىنات ـ سودا كوپىراتىپلىرى يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىگەياتىدىغان تاۋارلار جەھەتتە بالدۇر ئورۇنلاشتۇرۇش، بالدۇر ئەۋەتىلىشتۇرۇش، بالدۇر يۆتكەش، بالدۇر تەمىنلەشنى ئىشقا ئاشۇردى. ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ سېتىلىش سوممىسى 813 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 ـ يىلىدىكىدىن 34.9% ئاشتى. تەمىنات ـ سودا كوپىراتىپلىرى نورمال تەمىنلەش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش بىلەن بىر ۋاقىتتا، يەنە ئايەت يۈز بەرگەن رايونلارغا 480 مىڭ تونىنا مەخسۇس ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىمىيىۋى ئوغۇتىنى ئۈز ۋاقتىدا يەتكۈزۈپ بەردى، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئىشىغا 1 مىليون يۈەن ھەقسىز ياردەم بەردى.

1991 ـ يىلى تەمىنات ـ سودا كوپىراتىپلىرى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا ئورۇنلىرىدىن سېتىۋالغان سانائەت بۇيۇملىرىنىڭ قىممىتى 460 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 ـ يىلىدىكىدىن 15.65% ئاشتى؛ زاۋۇتلاردىن سېتىۋالغان سانائەت بۇيۇملىرىنىڭ قىممىتى 233 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 20.31% ئاشتى. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى بازارلار پۈختا قەدەم بىلەن ئەسلىگەكەلدى. تەمىنات ـ سودا كوپىراتىپلىرى بىرلىشىش ئارقىلىق توپىنىڭ ئۇستۇنلۇكىنى جارى قىلدۇرۇپ، سانائەت بۇيۇملىرىنى يېزىلارغا ماكىدۇرۇشنى تەشكىللىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 1 مىلىيارد 52 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 ـ يىلىدىكىدىن 11.5% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا تۈرمۇش ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 459 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 7.63% ئاشتى. تەمىنات ـ سودا كوپىراتىپلىرى ستاتىستىكىلىغان 49 خىل كۈندىلىك ئىستېمال بۇيۇمى ئىچىدە 30 خىلىنىڭ سېتىلىش سوممىسى ئاشتى، لازىمەتلىك تاۋارلارنىڭ سېتىلىشى كېيىملىك تاۋارلارنىڭكىدىن ياخشى بولدى. چىداملىق ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ سېتىلىشى داۋاملىق ئۆرلىدى، رەڭلىك تېلېۋىزور 31.6%، بېرىم ئۆتكۈزگۈچلۈك رادىئو قوبۇللىغۇچ 11.37% ئاشتى، مىنئالغۇ، بوش سۇمۇرگۈچ، يۇيۇنغۇ قاتارلىقلارنىڭ بازىرى ئىتتىكلەشتى؛ ئۆي ئىچىنى زىننەتلەش بۇيۇملىرى، زىننەت بۇيۇملىرى، گىرىم ـ پەرداز بۇيۇملىرىنىڭ سېتىلىشى يەنىلا ياخشى بولدى. كېيىملىك تاۋارلار ئىچىدە، خەسە 4.6%، يۇڭ يىپ 3.17% ئاشتى، پاختا رەخت 17.45%، يۇڭ رەخت 14.21%، ھەر خىل كىيىم ـ كېچەك 9.5% ئازايدى. يېمەكلىك تاۋارلارنىڭ سېتىلىشى مۇقىم ئاشتى.

1991 ـ يىلى ئاساسلىق يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىۋېلىنىشى ئەھۋالى مۇنداق بولدى: تەمىنات ـ سودا كوپىراتىپ سىستېمىسى پاختا ئىشلەپچىقىرىلغان يىلى 12 ـ ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر 523 مىڭ 600 تونىنا پاختا سېتىۋالدى، پاختا چىقىدىغان ۋىلايەت، ئوبلاستلار سېتىۋېلىش پىلانىنى ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى. پاختىچىلىقنىڭ تەرەققىياتىغا ئۈيغۇنلىشىش ئۈچۈن، تەمىنات ـ سودا كوپىراتىپلىرى تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە 100 مىليون يۈەن قەرز پۇل بەردى، يېڭىدىن 85 پاختا زاۋۇتى قۇردى، پاختا سېتىۋېلىش مەيدانلىرىنى 312 مىڭ 300 كۋادرات مېتر كېڭەيتتى، 5729 نەپەر سېتىۋېلىش خادىمىنى يېڭىدىن كۆپەيتتى، 1288 نەپەر پرىيومچىك، چىگىت ئايرىش خادىمىنى تەربىيىلىدى، 152 ھېسابات كۆزنىكىنى يېڭىدىن كۆپەيتىپ، مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسىدا ھېسابلاشنى ئومۇملاشتۇردى. 12 ـ ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر چارۋا مەھسۇلاتلىرىدىن 4 مىليون 2200 پارچە قوي تېرىسى، 442 مىڭ 100 پارچە ئۆچكە تېرىسى، 128 مىڭ 800 پارچە كالا تېرىسى، 22 مىڭ 800 تونىنا قوي يۇڭى، 491 تونىنا ئۆچكە تىۋىتى سېتىۋالدى، 10 مىڭ 28 تونىنا قورۇق ئۆزۈم، 19 مىڭ 547 تونىنا

ئۆرۈك قېقى، 26 مىڭ 757 تونىنا قارا گازىر سېتىۋالدى.

1991 - يىلى تەمىنات - سودا كوپېراتىپلىرى كەسىپ ئالاھىدىلىكىگە بىرلەشتۈرۈپ، بىر تۈركۈم يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى توپ تارقىتىش سودا بازارلىرىنى قۇرۇپ، ئىشلەپچىقىرىش بىلەن سېتىشنى بىۋاسىتە ئۇچراشتۇرۇشقا تەشكىللەپ، دېھقانلارنى ئوبوروت ساھەسىگە ئېلىپ كىرىشتە ئاكتىپ رول ئويناندى.

ئىلى ۋىلايەتلىك تەمىنات - سودا كوپېراتىپى چاپچال ناھىيىسىدە ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى مەخسۇس كۆكتاتچىلىق كوپېراتىپى قۇردى، بۇ كوپېراتىپ كۆكتاتچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىدىغان 141 ئائىلىلىك دېھقانىنى تەشكىللەپ، بىر يىل ئىچىدە 1200 تونىنىدىن كۆپرەك كۆكتات ئىشلەپچىقاردى.

1991 - يىلى تەمىنات - سودا كوپېراتىپ سىستېمىسى يارانقان پايدا 157 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 17.27% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قاتلام تەمىنات - سودا كوپېراتىپلىرى يارانقان پايدا 11 مىليون 160 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 43.81% ئاشتى. دۆلەتكە تاپشۇرغان باج 204 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 3.55% ئاشتى. زىيان تارتقان ئورۇن 207 بولۇپ، 2.82% ئازايدى؛ زىيان سوممىسى 73 مىليون 800 مىڭ يۈەن بولۇپ، 15.07% ئازايدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قاتلام كوپېراتىپلىرىدىن زىيان تارتقانلار 102 گە يېتىپ، 20% كۆپەيدى؛ زىيان سوممىسى 3 مىليون 960 مىڭ يۈەن بولۇپ، 43.19% ئازايدى. خىراجەت سەۋىيىسى 1.79% ئاشتى، تۇراقسىز مەبلەغنىڭ ئوتتۇرىچە بىر قېتىملىق ئوبوروت ۋاقتى 184 كۈن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 33 كۈن ئاستا بولدى.

ئاپتونوم رايونلۇق تەمىنات - سودا كوپېراتىپى 1991 - يىلى 9 - ئايدا قەشقەردە ئاپتونوم رايون بويىچە تەمىنات - سودا كوپېراتىپلىرى مۇدىرلىرىنىڭ يىغىنىنى چاقىرىپ، قەشقەر ۋىلايەتلىك تەمىنات - سودا كوپېراتىپىنىڭ ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش داۋامىدا ھاسىل قىلغان «ئۇچىنى مۇقىملاپ، بىرىگە كاپالەتلىك قىلىش، قويۇۋېتىش بىلەن باشقۇرۇشنى بىرلەشتۈرۈش، خەتەر رەسمىي قويۇش، جانلىق تىجارەت قىلىش» تەجرىبىسىنى يەكۈنلەپ كېڭەيتتى. ئۇلارنىڭ ئاساسلىق ئۇنۇمى زىيان كۆرۈلمەسلىك، پۇل كەم چىقماسلىق، بوپا يۈدۈۋالماسلىق، دۆلەتنىڭ بېجى، كارخانىنىڭ كىرىمى ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ شەخسىي كىرىمىنى ئاشۇرۇشتىن ئىبارەت بولغان.

1991 - يىلى تەمىنات - سودا كوپېراتىپلىرى باشقۇرغان ساناقتىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 666 مىليون يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 78% ئاشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى تەمىنات - سودا كوپېراتىپ سىستېمىسى بويىچە پاختا - چىگە، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ تىجارەت ئۇنۇمى ياخشى بولغاندىن سىرت، باشقا كارخانىلارنىڭ تازا كۆڭۈلدىكىدەك بولمىدى، بولۇپمۇ چاي - چارۋا كەسپى تېخىچىلا قىيىن ئەھۋالدىن قۇتۇلالمىدى. «ئۇچ بۇرجەك قەرز» كارخانا ھاياتىي كۈچىنىڭ قۇدرەت تېپىشىنى چەك چۈشەپ تۇرمافتا، يەل ئاخىرىغىچە ئېنىقلاپ بىر تەرەپ قىلىشقا تېگىشلىك 415 مىليون يۈەن قەرز قالدى.

لى شىجاۋ

يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىۋېلىنىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى تەمىنات - سودا كوپېراتىپ سىستېمىسى بويىچە سېتىۋېلىنغان يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 4 مىليارد 585 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 11.4% كۆپەيدى، بۇ، ئاپتونوم رايون بويىچە سېتىۋېلىنغان يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرى ئومۇمىي قىممىتىنىڭ 61.9 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.78 پىرسەنتلىك رەقەم ئازايدى.

پاختا سېتىۋېلىش ئەھۋالى 1991 - پاختا ئىشلەپچىقىرىش يىلىنىڭ 9 - ئىيىدىن 12 - ئىيىغىچە 523 مىڭ 600 تونىنا يېگى پاختا (بۇنىڭ ئىچىدە ئۇزۇن تالالىق پاختا 42 مىڭ 500 تونىنا)

سېتىۋېلىندى، سېتىۋېلىنغان پاختا 1990 - يىلدىكىدىن %22.26 ئاشتى؛ دۆلەتنىڭ سېتىۋېلىش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىغان جەھەتتە ئاپتونوم رايونىمىز پۈتۈن مەملىكەتتىكى پاختا ئىشلەپچىقىرىدىغان ئۆلكە - ئاپتونوم رايونلار بويىچە 1 - قاتارغا ئۆتتى، سېتىۋېلىش سۈرئىتى ۋە سانى جەھەتتە تارىخىي رېكورت يارىتىلدى. سېتىۋېلىنغان قىسقا تالالىق پاختا 29 مىڭ 400 تونىنغا يېتىپ، %44.8 ئاشتى. يەل ئاخىرىغا قەدەر ئىنچىكە تالالىق پاختىنىڭ سۈپەت دەرىجىسى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 1.79 غا يېتىپ، 1990 - يىلىنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن 0.47 دەرىجە ئۆستى. ئوتتۇرىچە تالا ئۇزۇنلۇقى 28.91 مىللىمېتر بولۇپ، 0.13 مىللىمېتر قىسقاردى.

چارۋا مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىش ئەھۋالى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىدا تېرە بازىرى ئومۇمىيۈزلۈك ئاۋاتلاشتى، تېرە باھاسى ئۆستى، سېتىۋېلىش باھاسىمۇ ئۆرلىدى؛ يۈك - تىۋىت بازىرى داۋاملىق كاساتلىشىپ، سېتىۋېلىش ئازايدى، كارخانىلار زىيان تارتتى، مەھسۇلاتلار بېسىلىپ قالدى. ئاپتونوم رايوندىكى تەمىنات - سودا كوپېراتىپ سىستېمىسى ئاپتونوم رايوننىڭ سېتىۋېلىش سىياسەتلىرىنى ئەستايىدىل ئىجرا قىلىپ، سۈپەت ئۆلچىمىدە چىڭ تۇرۇپ، كەڭ كۆلەمدە سېتىۋالدى. چارۋىچىلىقتا ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش ئۇچۇن، دېھقان، چارۋىچىلارغا 30 مىليون يۈەن قوي يۈڭى زاكالەت سومىسى تارقىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا سېتىۋېلىنغان ئۆچكە تىۋىتى 491 تونا بولۇپ، %7.76 ئازايدى؛ قوي يۈڭى 22 مىڭ 276 تونا بولۇپ، %23.35 ئازايدى؛ كالا تېرىسى 128 مىڭ 800 پارچە بولۇپ، %19.15 ئازايدى؛ قوي تېرىسى 4 مىليون 2200 پارچىگە يېتىپ، %23.76 ئاشتى؛ ئۆچكە تېرىسى 442 مىڭ 100 پارچىگە يېتىپ، %30.14 ئاشتى.

مېۋە سېتىۋېلىش ئەھۋالى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى تەمىنات - سودا كوپېراتىپ سىستېمىسى سېتىۋالغان يەرلىك مېۋىلەرنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 271 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %17.8 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە سىرتقا يۆتكەلگەن قوغۇن - تاۋۇز 7317 تونىنا بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 14 مىڭ 683 تونا ئازايدى؛ سېتىۋېلىنغان ئالما 972 تونا، ھەسەل 1299 تونا، قۇرۇق ئۈزۈم 10 مىڭ 28 تونا بولدى.

ساۋ شىنخۇا

يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنى يۇرۇشلەشتۈرۈش مۇلازىمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى تەمىنات - سودا كوپېراتىپلىرى ۋە مەخسۇس يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان تارماقلار تېخنىكا بىلەن ماددىي ئەشيانى بىرلەشتۈرۈشنى مۇھىم نۇقتاقىلىپ، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىغا ئومۇميۈزلۈك مۇلازىمەت قىلدى. ئۇلار مۇشۇ بىر يىلدا تەمىنلىگەن خىمىيىۋى ئوغۇت 2 مىليون 266 مىڭ 100 ئۆلچەملىك تونىنغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %14.62 ئاشتى، دېھقانچىلىق دورىسى 3113 تونىنغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %16.59 ئاشتى، سۈلياۋ يوپۇق 19 مىڭ 790 تونىنغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %34.63 ئاشتى؛ تەمىنلىگەن ئوتتۇرا، كىچىك دېھقانچىلىق قورال - سايمىنى 112 مىڭ 200 گە يېتىپ، %1.1 ئاشتى؛ دېھقانچىلىق دورىلىرىنى چېچىش ماشىنىسى 82 مىڭ 500 گە يېتىپ، %65 ئاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە 64 ناھىيە، شەھەردە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى مۇلازىمەت تورى قۇرۇلدى. مۇلازىمەت تەشكىلاتى 1535 كە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ناھىيە، يېزىلاردىكى مۇلازىمەت مەركىزى (ئورنى) 211 گە، ئاساسىي قاتلام مۇلازىمەت پونكىتى 498 گە، تېخنىكىدىن مەسلىھەت بېرىش ئورنى 177 گە، ئوغۇت، دورا تەقسىم پونكىتى 342 گە، ماشىنا ئارقىلىق ھاشارات زىيانداشلىقىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئەترىتى 144 كە، زىرائەت دوختۇرخانىسى 163 كە يەتتى. يەن - تېخنىكا ئارقىلىق يار - يۆلەك بولۇنغان ئائىلە 6000 دىن ئاشتى. تەمىنات - سودا كوپېراتىپلىرىدىكى يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى خىزمىتى بىلەن بىۋاسىتە شۇغۇللىنىدىغان تېخنىكا خادىمى 2129؛ تەربىيىلەنگەن دېھقان تېخنىك 113 مىڭ 567. قىسمەن جايلاردا مۇلازىمەت تورلىرى

تۇتاشتۇرۇلۇپ، مۇلازىمەتنى قېلىپلاشتۇرۇش، سىستېمىلاشتۇرۇش تەدرىجىي ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق تەمىنات - سودا كوپېراتىپى 1991 - يىلى ماددىي ئەشيا بىلەن تەمىنلەش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشى ئۈچۈن پەن - تېخنىكا جەھەتتىن مۇلازىمەت قىلىشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ ئەملىيلەشتۈردى، ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى بىلەن بىرلىكتە ماناس، قەشقەر كونا شەھەر، پىچان ناھىيىلىرىدە تېخنىكا بىلەن ماددىي ئەشيانى بىرلەشتۇرۇشنى سىناق قىلدى، بۇنىڭ ئۈنۈمى ياخشى بولدى. قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسىنىڭ ئومۇمىي ئاشلىقى1990 - يىلىدىكىدىن%21.7، ئومۇمىي پاختىسى %52، دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە كىرىسى %21 ئاشتى.

1991 - يىلى تەمىنات - سودا كوپېراتىپلىرى پاختىچىلىق گۈرۈھىغا قاتنىشىپ، 3 مىليون 690 مىڭ مو يەردىكى كېۋەزنى ھۆددىگە ئالدى، يېزا ئىگىلىك ئۆسۈملۈك ئاسراش تارماقلىرى بىلەن بىرلىكتە 109 مىڭ 300 مو يەردىكى ھاشارات زىياندا‌شلىقىنى تۈگەتتى ۋە ئۇنىڭ ئالدىنى ئالدى، 277 مىڭ 200 مو يەرنىڭ تۈپرىقىنى تەكشۈرۈپ، نىسبەت بويىچە ئوغۇتلىدى، 23 مىڭ 83 تونىنا سورتلۇق چىگىتنى تەڭشىدى، 2 مىليون 900 مىڭ مو يەرگە تېخنىكا جەھەتتىن ھەقسىز مۇلازىمەت قىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 30 دىن ئارتۇق نۇقتىدا دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدا ئىشلەتكەن ئون نەچچە خىل يېڭى دېھقانچىلىق دورىسى ۋە خىمىيىۋى ئوغۇتنى سىنىشتۇرۇپ تەجرىبە قىلدى. يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىگە ياتىدىغان تاۋارلارنى ئىشلىتىش تېخنىكىسىنى ۋە 72 يېڭى سورتنى ئومۇملاشتۇردى. يوپۇرماق گۆھىرى، پۇرکۇلمە گۆھەر، بوغۇم قىسقارتىش ئامىياكى، پاكار ئۆستۈرۈش دورىسى، ئۆسۈشنى تەڭشەش دورىسى، ئازوتنى تۇراقلاشتۇرغۇچى زەمبۇرۇغنى ئۇرۇقتا ئارىلاشتۇرۇش قاتارلىق يېڭى ئوغۇت، يېڭى دورا ئىشلىتىلگەن كۆلەم 4 مىليون 700 مىڭ موغا يەتتى.

ساۋ شىنخوا

سودا تارماقلىرى باشقۇرغان سانائەت

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى تەمىنات - سودا كوپېراتىپ سىستېمىسىدىكى سودا تارماقلىرى باشقۇرغان سانائەت كارخانىسى 334 كە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 22 سى كۆپەيدى؛ خادىمى 13 مىڭ 872 (بۇنىڭ ئىچىدە كادىر 2500) گە يەتتى. ئۇلار ئىچىدە تۆۋەن دەرىجىلىكتىن يۇقىرى‌كەسپىي - تېخنىكا ۋەزىپىسى بارتېخنىك ۋە باشقۇرغۇچى خادىم 1800 دىن ئارتۇق؛ تۇراقلىق مۇلۇكنىڭ ئەسلى قىممىتى 191 مىليون 300 مىڭ يۈەن، ساپ قىممىتى 143 مىليون 410 مىڭ يۈەن، تۇراقسىز مەبلەغنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە قالدۇقى 811 مىليون 680 مىڭ يۈەن. مۇشۇ بىر يىلدا سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 666 مىليون 570 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن %78 ئاشتى؛ سانائەت ساپ مەھسۇلات قىممىتى 536 مىليون 390 مىڭ يۈەن، مەھسۇلات سېتىش كىرىسى 2 مىليارد 211 مىليون 820 مىڭ يۈەن، يارانقان پايدا، بېجى 55 مىليون 900 مىڭ يۈەن، ئېكسپورتتىن يارىتىلغان تاشقى پېرېۋوت 34 مىليون 552 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولدى. ئىلى تېرە - ئۇچەي زاۋۇتى، ئىلى تىۋىت - يۈڭ زاۋۇتى، قورغاس تىۋىت - يۈڭ زاۋۇتى ۋە خوتەن گىلەم زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان قىرقىلما تىۋىت، ئۇچەي، خۇرۇم كىيىم - كېچەك، گىلەم، چۈپۈر پالاس قاتارلىقلار ئارقا - ئارقىدىن شياڭگاڭ، ياپونىيە، ئامېرىكا بازارلىرىغا ئېكسپورت قىلىنىپ، 1 مىليون 172 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى تاشقى پېرېۋوت يارىتىلدى.

1991 - يىلى سودا تارماقلىرى باشقۇرغان سانائەت ئورۇنلىرى تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە 115 مىليون 992 مىڭ 700 يۈەن مەبلەغ سېلىپ، 144 تۈر بويىچە تېخنىكا ئۆزگەرتتى. پاختا پىششىقلاش كارخانىلىرى ئورۇنلاشتۇرغان تېخنىكا ئۆزگەرتىش، يېڭىدىن قۇرۇش تۈرى 115 ئىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۆزگەرتىلگەن، يېڭىدىن قۇرۇلغان پاختا زاۋۇتى 85، يۈرۈشلەشتۇرۇلگەن تىۋىت ئايرىش سېخى 30 بولۇپ، بۇلارغا 110 مىليون 472 مىڭ 700 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. سېلىنغان مەبلەغ ئىچىدە سودا

مىنىستىرلىكى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى سالغان مەبلەغ 2 مىليون 500 مىڭ يۈەن، سودا مىنىستىرلىكى ئورۇنلاشتۇرغان ئۆسۈمى مالىيەدىن قوشۇپ بېرىلىدىغان قەرز پۇل 1 مىليون يۈەن، جايلار، كارخانىلار ئۆزلىرى تەييارلىغان مەبلەغ 35 مىليون 332 مىڭ 700 يۈەن، قەرز پۇل 71 مىليون 640 مىڭ يۈەن. مۇشۇ بىر يىلدا سېلىنغان مەبلەغ سوممىسى ئۆتكەن ئالتە يىلدىكىنىڭ ئومۇمىي يىغىندىسىدىن ئېشىپ كەتتى. 1991 - يىلى سېلىنغان 1 مىليون يۈەن مەبلەغ (ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتى سالغان مەبلەغ 750 مىڭ يۈەن، ئاپتونوم رايونلۇق تەمىنات - سودا كوپىراتىپى سالغان مەبلەغ 100 مىڭ يۈەن، كارخانىلار ئۆزلىرى تەييارلىغىنى 150 مىڭ يۈەن) قەشقەر قاتارلىق سەككىز جايدىكى كېرەكسىز سۇلياۋ يوپۇقلارنى يىغىۋېلىپ پىششىقلاپ ئىشلەپ ئۇنىۋېرسال پايدىلىنىش زاۋۇتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىغا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. ئۇرۇمچى تىۋىت - يۇڭ زاۋۇتى 1 مىليون 400 مىڭ يۈەن (سودا مىنىستىرلىكى بەرگەن ئۆسۈمى مالىيەدىن قوشۇپ بېرىلىدىغان قەرز پۇل 900 مىڭ يۈەن، كارخانا ئۆزى تەييارلىغىنى 500 مىڭ يۈەن) مەبلەغ سېلىپ، بۇ زاۋۇتنىڭ يۈندىنى ئۇنىۋېرسال بىر تەرەپ قىلىش قۇرۇلۇشىنى ئاساسىي جەھەتتىن پۇتتۇردى. باشقا كەسىپلەرنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سالغان مەبلىغى 3 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە، تۇرى 20 گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايونلۇق تەمىنات - سودا كوپىراتىپى ئورۇنلاشتۇرغان ئۆسۈمى مالىيەدىن قوشۇپ بېرىلىدىغان قەرز پۇل 2 مىليون 770 مىڭ يۈەن، كارخانىلار ئۆزلىرى تەييارلىغىنى 350 مىڭ يۈەن.

1991 - يىلى سودا تارماقلىرى باشقۇرغان سانائەت كارخانىلرى يېڭى مەھسۇلات يارىتىشقا ۋە يېڭى تېخنىكا، يېڭى ئۇسكۇنىلەرنى قوللىنىشقا ئەھمىيەت بەردى. ماناس ناھىيىلىك تەمىنات - سودا كوپىراتىپىنىڭ پاختا زاۋۇتى دۆلىتىمىز ئامېرىكىدىن كىرگۈزۈپ، ئۆزلەشتۇرۇپ قوبۇل قىلغان چىگىت ئايرىش يېڭى تېخنىكىسى ۋە يۇرۇشلەشتۇرۇلگەن ئۇسكۇنىلەرنى قوللىنىپ، چىگىت ئايرىش، تىۋىت ئايرىش، ماي تارتىش، چىگىت دورىلاش بىر گەۋدىلەشكەن ئۇنىۋېرسال كارخانا بولۇپ قالدى. ئىلى تېرە - ئۇچەي زاۋۇتى ئۆز جايىنىڭ بايلىق ئەۋزەللىكىگە ئاساسەن يېڭىدىن ئىشلىگەن، ھەم چاپان، ھەم جۇۋا ئورنىدا كىيگىلى بولىدىغان كالتا چاپان، پەلتۇلار سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئالمۇتا خەلقئارا ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتى تارقىلىق ئاز تۇركۇمدە پولشاغا سېتىلدى؛ بۇ زاۋۇت ئات خۇرۇمى ئىشلەش ئاساسىدا، ھازىرقى ئۇسكۇنىلەردىن پايدىلىنىپ، ۋوشىدىن چامادان، سومكا ئىشلەش ئاقما تېخنىكا لىنىيىسىنى كىرگۈزۈپ، ئات خۇرۇمىدىن چامادان، سومكا ئىشلەپ، ئاپتونوم رايوننىڭ چامادان، سومكا ئىشلەش جەھەتتىكى بوشلۇقىنى تولدۇردى. شىنجاڭ مېۋە ئىچىملىكلىرى زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان «كۆڭۈلدىكىدەك» ماركىلىق ئۆرۈك خورمىسى سودا مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن قايتا باھالاشتا مىنىستىرلىك دەرىجىلىك سۈپەتلىك مەھسۇلات بولدى.

تيەن شېرۇڭ

كېرەكسىز، كونا ماددىي ئەشيالاردىن پايدىلىنىش ئەھۋالى

1991 - يىلى تەمىنات - سودا كوپىراتىپ سىستېمىسى سېتىۋالغان كېرەكسىز، كونا ماددىي ئەشيالارنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 61 مىليون 670 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 5.9% ئاشتى، سېتىلغانلىرىنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 78 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 6.8% ئاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە توققۇز ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرنىڭ سېتىۋېلىشى كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە سانجى ئوبلاستى، ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورۇنلار، ئىلى ۋىلايىتى، تارباغاتاي ۋىلايىتى، قىزىلسۇ ئوبلاستى، ئاقسۇ ۋىلايىتىنىڭ ئېشىش ھەجىمى 30% تىن يۇقىرى بولدى؛ سېتىۋېلىشى ئەڭ كۆپ ئازىيىپ كەتكىنى قاراماي شەھىرى بولۇپ، ئازىيىش نىسبىتى 45% كە يەتتى. سېتىۋېلىنغان كېرەكسىز پولات - تۆمۈر 61 مىڭ 771 توننىغا يېتىپ، 5.3% ئاشتى، سېتىلغىنى 59 مىڭ 403 توننىغا يېتىپ، 12.9% ئاشتى. كېرەكسىز، كونا ماددىي ئەشيالاردىن پايدىلىنىپ پىششىقلاپ ئىشلەنگەن مەھسۇلاتلارنىڭ

قىممىتى6مىليون790مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 15.3% ئاشتى. كېرەكسىز، كونا ماددىي ئەشيالارنى يىغىۋېلىش كارخانىلىرىدىن بىر قىسمىنىڭ ئۇنۇمى تۆۋەنلەپ، پايدىسى ئازىيىپ كەتتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى تەمىنات - سودا كوپىراتىپ سىستېمىسى بويىچە كېرەكسىز سۇلياۋنى پىششىقلاپ ئىشلەش زاۋۇتى (سېخى) 15 كە، پىششىقلاپ ئىشلەش ئۇسكۇنىسى 72 گە يەتتى. بۇلاردىن قۇمۇل شەھىرى، ساۋەن ناھىيىسىدىكى ئىككى دانىچىلاش سېخى ئىشقا كىرىشتۇرۇلمىگەندىن سىرت، كېڭەيتىپ ۋە ئۆزگەرتىپ قۇرۇلغان، پىششىق مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىدىغان ئالتە زاۋۇت رەسمىي ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا پىششىقلاپ پايدىلىنىلغان كېرەكسىز سۇلياۋ يوپۇق 583.3 توننىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 12.8% ئاشتى، پىششىقلاپ ئىشلەنگەن مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليون 450 مىڭ 100 يۇەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 14.36% ئاشتى؛ پىششىق مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىش مىقدارى 84.9% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دانىچىلانغىنى 195 توننا، تاختىلانغىنى 180 توننا، تۇرۇبا قىلىنغىنى يەتتە توننا، ھەر خىل سۇلياۋ چېلەك 47 مىڭ دانە، جاۋۇر 118 مىڭ دانە؛ يېڭىدىن ئىشلەنگەن مەھسۇلاتلار پارتا يۈزى، يۇمىلاق ئورۇندۇق يۈزى، بىناكارلىقتا ئىشلىتىلىدىغان كۆتۈرمە تاختا، سۇلياۋ مۇھاپىزەت قاپقىقى، يۇمىلاق قىستۇرما، يىپ ئۇلاش قېپى قاتارلىقلاردىن ئىبارەت. مەھسۇلات مىقدارى، سۈپىتى تۆۋەن بولۇش، مەھسۇلات بىر خىللا بولۇش، تېخنىكا كۈچى يېتىشمەسلىك، ئۇنۇم تۆۋەن بولۇش تۈپەيلىدىن، مەھسۇلاتلارنىڭ سېتىلىش يولى كېڭىيەلمىدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق كۇندىلىك ئىستېمال مىلىچماللىرى ماددىي ئەشيالىرىنى يىغىۋېلىش شىركىتىنىڭ كېرەكسىز، كونا ماددىي ئەشيالارنى سېتىۋېلىش - سېتىش سوممىسى ئۇدا يەتتە يىل ئېشىشتىن ئازىيىشقا يۈزلەندى. مۇشۇ بىر يىلدا سېتىۋېلىنىش قىممىتى 15 مىليون 915 مىڭ يۇەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 9.1% تۆۋەنلىدى، سېتىلىش قىممىتى 20 مىليون 236 مىڭ يۇەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.3% تۆۋەنلىدى. بۇنى، ئاساسلىقى، بازار رىقابىتىنىڭ كۈچىيىشى، كېرەكسىز پولات - تۆمۈرنىڭ شىنجاڭدىن چىقىشىنىڭ چەكلىمىگە ئۇچرىشى ۋە تۆمۈر يول ترانسپورت كۈچىدىكى جىددىيلىك كەلتۈرۈپ چىقاردى.

ساۋ شىنخۇا

ئاشلىق

ئاشلىق خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە ئاشلىق تارماقلىرىدىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇن 2329 غا، ئىشچى - خىزمەتچىسى 47 مىڭ 621 گە يەتتى. تارماقلار بويىچە ئايرىغاندا، مەمۇرىي تارماق123كە، ئىشچى - خىزمەتچىسى 5291 گە، كارخانا باشقۇرۇش ئاپپاراتى 150 كە، ئىشچى - خىزمەتچىسى 2569 غا، كارخانا تىجارەت ئاپپاراتى (ئاشلىق، ياغ ئامبىرى، ئاشلىق، ياغ سېتىۋېلىش - سېتىش ئاپپاراتى، كېلىشىم باھالىق ئاشلىق، ياغ سېتىۋېلىش - سېتىش ئاپپاراتى، ئاشلىق، ياغ سودا مەركىزى، پارچە سېتىش تور - نۇقتىلىرىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) 1794 كە، ئىشچى - خىزمەتچىسى 19 مىڭ 929 غا، ترانسپورت ئاپپاراتى 40 قا، ئىشچى - خىزمەتچىسى 2074 كە، ئۇن - ياغ تارتىش ئاپپاراتى 198 گە، ئىشچى - خىزمەتچىسى 16 مىڭ 776 گە، باشقا مۇستەقىل ھېسابات ئورنى 24 كە، ئىشچى - خىزمەتچىسى 982 گە يەتتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىن ئۇدا 14 - يىلىمۇ مول ھوسول ئېلىندى، ئېلىنغان ئومۇمىي ئاشلىق 6 مىليارد 725 مىليون كىلوگرامغا يەتتى. مۇشۇ ئاشلىق يىلىدا دۆلەت سېتىۋالغان تاختاي باھالىق ۋە كېلىشىم باھالىق ئاشلىق (دۆلەت ۋەزىپە بەلگىلەپ سېتىۋالغىنى، دۆلەتنىڭ مەخسۇس تۇر زاپىسى ۋە كېلىشىم باھادا سېتىۋېلىنغىنىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) 1 مىليارد 967 مىليون كىلوگرام بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 13.23% ئازايدى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت

ۋەزىپە بەلگىلەپ سېتىۋالغان ئاشلىق 1 مىليارد 272 مىليون كىلوگرام (بۇغداي 1 مىليارد 3 مىليون كىلوگرام، كۆمىسقوناق 219 مىليون كىلوگرام، گۈرۈچ 48 مىليون كىلوگرام) بولۇپ، دۆلەت چۇشۇرۇپ بەرگەن سېتىۋېلىش ۋەزىپىسى ئورۇندالمىدى. رايونلار بويىچە تەكشۈرۈپ كۆرگەندە، تۇرپان، قۇمۇل، ئىلى ئوبلاستىغا بۇ‌ۋاستە قاراشلىق جايلار، ئىلى، ئالتاي، بايىنغولىن، ئاقسۇ، خوتەندىن ئىبارەت سەككىز ئولايەت ۋە ئوبلاست دۆلەتنىڭ ۋەزىپە بەلگىلەپ سېتىۋېلىش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىدى ۋە ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى؛ مەخسۇس تۇر ئاشلىق زاپىسى جەھەتتە سېتىۋېلىش ۋەزىپىسى ئورۇندالمىدى؛ سېتىۋېلىنغان كېلىشىم باھالىق ئاشلىق 431 مىليون كىلوگرامغا يېتىپ، 75.4% ئاشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئومۇمىي يېغ مىقدارى 251 مىليون 930 مىڭ كىلوگرامغا يەتتى. مۇشۇ ئاشلىق يىلىدا سېتىۋېلىنغان تاختاي باھالىق ۋ كېلىشىم باھالىق يېغ 110 مىليون 570 مىڭ كىلوگرامغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 18.4% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە تاختاي باھادا سېتىۋېلىنغىنى 52 مىليون 890 مىڭ كىلوگرام بولۇپ، 30.35% ئازايدى، پىلان 127.45% ئورۇندالدى. رايونلار بويىچە تەكشۈرۈپ كۆرگەندە، ئۈرۈمچى، تۇرپان، سانجى، ئىلى ئوبلاستىغا بۇ‌ۋاستە قاراشلىق جايلار، ئىلى، تارباغاتاي، ئالتاي، بورتالا، بايىنغولىن، خوتەندىن ئىبارەت ئون ئولايەت، ئوبلاست ۋە شەھەر ۋەزىپە بەلگىلەپ سېتىۋېلىش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىدى ۋە ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى. سېتىۋېلىنغان كېلىشىم باھالىق يېغ 57 مىليون 680 مىڭ كىلوگرامغا يېتىپ، 91.06% ئاشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە تاختاي باھالىق ئاشلىقنىڭ سېتىلىشى مۇقىم، كېلىشىم باھالىق ئاشلىقنىڭ مال مەنبەسى تولۇق بولدى، ئاشلىق بازارلىرىدىكى سودىلىشىش باھاسى تۇ‌ۋەنلىدى. مۇشۇ ئاشلىق يىلىدا ئاپتونوم رايون بويىچە سېتىلغان تاختاي باھالىق ئاشلىق 1 مىليارد 265 مىليون كىلوگرامغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 121 مىليون كىلوگرام ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە شەھەرنىڭ 3 مىليون 900 مىڭ كىلوگرام ئازايغاندىن سىرت، قالغان 15 ئولايەت، ئوبلاست، شەھەرنىڭ 125 مىليون كىلوگرام كۆپەيدى. تۇرگە ئايرىپ تەكشۈرۈپ كۆرگەندە، غەيرىي يېزا ئىگىلىكىگە سېتىلغىنى 1 مىليارد 71 مىليون كىلوگرامغا يېتىپ، 98 مىليون كىلوگرام ئاشتى؛ يېزا ئىگىلىكىگە سېتىلغىنى 194 مىليون كىلوگرامغا يېتىپ، 23 مىليون كىلوگرام ئاشتى. سېتىلغان تاختاي باھالىق يېغ 20 مىليون 850 مىڭ كىلوگرام بولۇپ، 3 مىليون 710 مىڭ كىلوگرام ئازايدى. بۇنىڭ ئىچىدە شەھەرنى ۋە ئىلى ئوبلاستىغا بۇ‌ۋاستە قاراشلىق جايلاردا 250 مىڭ كىلوگرام كۆپ سېتىلغاندىن سىرت، قالغان 14 ئولايەت، ئوبلاست، شەھەردە 3 مىليون 960 مىڭ كىلوگرام ئاز سېتىلدى. سېتىلغان كېلىشىم باھالىق ئاشلىق 231 مىليون 940 مىڭ كىلوگرامغا يېتىپ، 13 مىليون 860 مىڭ كىلوگرام ئاشتى؛ سېتىلغان كېلىشىم باھالىق يېغ 48 مىليون 870 مىڭ كىلوگرامغا يېتىپ، 17 مىليون 260 مىڭ كىلوگرام ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئاشلىق، يېغ سېتىشنىڭ ئالاھىدىلىكى مۇنداق بولدى: (1) ئاشلىق، يېغ باھاسىنى تەڭشەش لايىھىسى ئېلان قىلىنغاندىن كېيىن، ئاپتونوم رايوندا بازار مۇقىم، ئاممىنىڭ كەيپىياتى مۇقىم، جەمئىيەت تەرتىپى تىنچ بولدى. (2) تاختاي باھالىق ئاشلىقنىڭ سېتىلىشىنى كۆپەيدى، يېغنىڭ سېتىلىشى ئازايدى. بۇنىڭدىكى ئاساسلىق سەۋەب شۇكى، 1991 - يىل 5- ئايدا ئاشلىقنىڭ بىر تۇتاش سېتىلىش باھاسىنىڭ تۆستۇرۇلگەنلىكى ئاشلىقنىڭ سېتىلىش مىقدارىنىڭ ئېشىشىغا تەسىر كۆرسەتتى، نەتىجىدە يىللىق ئاشلىق سېتىش پىلانىدىن ھالقىپ كەتتى؛ يېغنى نىسبەتلىك سېتىش باھاسى يولغا قويۇلغاندىن كېيىن، سېتىلىشى ئازىيىپ كەتتى. بولۇپمۇ جەنۇبىي شىنجاڭ رايونىدا، يېغنىڭ بازار باھاسى دۆلەت باھاسىدىن تۆۋەن بولغانلىقتىن، 1990 - يىل 4 - پەسىلدىن كېيىن دۆلەت قولىدىكى يېغنىڭ سېتىلىشى زور ھەجىمدە ئازلاپ كەتتى، نەتىجىدە شىنجاڭ بويىچە يېغنىڭ سېتىلىش مىقدارى 1990 - يىلدىكىدىن خېلى كۆپ

ئازيىپ كەتتى.

1991 - يىل شىنجاڭ تارىخىدا ئامباردىكى ئاشلىق ئەڭ كۆپ بولغان بىر يىل بولدى. ئاشلىق تارماقلىرى دۆلەتنىڭ «ئاشلىق ساقلاش تەس» بولۇش مەسلىسىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، ئامبارلارنى يېڭىدىن سېلىش، ئۆزگەرتىپ سېلىش، كېڭەيتىپ قۇرۇش ۋە جەمئىيەتتىكى بىكار ئامبارلارنى ئىجارىگە ئېلىش قاتارلىق تەدبىرلەرنى قوللىنىپ ئاشلىق ساقلىسىمۇ، ئامبار يەنىلا ئېغىر دەرىجىدە يېتىشمىگەنلىكتىن، 860 مىليون كىلوگرام ئاشلىق يەنىلا ئوچۇقچىلىقتا ساقلاندى. جايلاردىكى ئاشلىق تارماقلىرى ئاشلىقنى بىخەتەر ساقلاش، بولۇپمۇ ئوچۇقچىلىقتىكى ئاشلىقنى بىخەتەر ساقلاش خىزمىتىنى مەركىزىي ۋەزىپە قىلىپ تۇتتى، «تۆتتىن خالى» ئامبار پائالىيىتىنى كەڭ قانات يايدۇردى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايونبويىچە ئاشلىق ئامبىرى «تۆتتىن خالى» بولۇشنى ئىشقا ئاشۇرغان ناھىيە (چوڭ ئامبارلارمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) 71 گە يېتىپ، ناھىيىلەر ئومۇمىي سانىنىڭ 68.3 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. «تۆتتىن خالى» بولغان ئاشلىق ئامبار (پونكىت) ى 630 بولۇپ، ئامبار ئومۇمىي سانىنىڭ 82.3 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. كۆچلۈك شامال ئۆتۈشتۇرۇش ئارقىلىق نەملىكنى تۆۋەنلىتىش قاتارلىق ئاز مەبلەغ كېتىدىغان، تېز ئۈنۈم بېرىدىغان ئاشلىق ساقلاش تېخنىكىسى پائال كېڭەيتىلىپ، ئىلمىي ساقلانغان ئاشلىق مىقدارى ساقلىنىۋاتقان ئومۇمىي ئاشلىق زاپىسىنىڭ 33 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى.

1991 - يىلى مەركەز ۋە ئاپتونوم رايون ئورۇنلاشتۇرغان ئاپتونوم رايونىنىڭ ئامبار قۇرۇلۇشى مەبلىغى 43 مىليون 490 مىڭ يۈەنگە، ئامبارلارنىڭ سىغىمچانلىقى 428 مىليون كىلوگرامغا يەتتى. بىر قىسىم مەبلەغنىڭ ئەملىيلىشىشى كېچىكتۈرۈلگەنلىكى، بەزى قۇرۇلۇشلار قول تۇتقانلىقى تۈپەيلىدىن، 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە پەقەت 26 مىليون 300 مىڭ يۈەنلا مەبلەغ سېلىندى، بۇ، پىلاننىڭ 60.5 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. پۈتكەن ئامبارلارنىڭ سىغىمچانلىقى 162 مىليون كىلوگرامغا يېتىپ، 1991 - يىل ئاپتونوم رايون تارىخىدا پۈتكەن ئامبارلارنىڭ سىغىمچانلىقى ئەڭ كۆپ بولغان بىر يىل بولدى.

شۇي شىڭتەي

ئاشلىق، ياغ سېتىۋېلىش - سېتىش سىياسىتى

ئاپتونوم رايون 1991 - يىلى ئاشلىق، ياغ سېتىۋېلىش - سېتىش سىياسىتىنى يەنىمۇ تەڭشىدى ۋە مۇكەممەللەشتۈردى، ئۇنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنى تۆۋەندىكىچە:

1) ئاپتونوم رايون ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرگە ئاشلىقنى سېتىۋېلىش، سېتىش، يۆتكەشنى ھۆددىگە بېرىشنى يولغا قويدى. ئاشلىق مىقدارى نورمال بولغانلىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر ئاپتونوم رايون چۈشۈرگەن دۆلەتنىڭ ئاشلىقنى ۋەزىپە بەلگىلەپ سېتىۋېلىش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىشىغا كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك؛ مول ھوسۇل ئالغان ۋىلايەت، ئوبلاستلار ۋەزىپىنى ئاشۇرۇپ ئورۇندىشىغا تىرىشىشى لازىم؛ ئاپەت تۈپەيلىدىن ھوسۇلى كەملەپ كەتكەن، لېكىن ئاپتونوم رايون بەلگىلىگەن ئازايتىش، كەچۈرۈم قىلىش شەرتىگە توشمايدىغانلار ۋەزىپىنى تىرىشىپ ئورۇندىشى يېكى ئاپتونوم رايونلۇق ئاشلىق ئىدارىسىگە مەلۇم قىلىپ، ئۇلارنىڭ ماقۇللۇقىنى ئالغاندىن كېيىن، كېيىنكى يىلى كېمىنى تولدۇرۇشى لازىم؛ ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرنى بىرلىك قىلىپ، ھوسۇلنىڭ كەملەش دەرىجىسى 20% تىن يۇقىرى بولغانلارنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىگە مەلۇم قىلىپ، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ماقۇللۇقىنى ئالغاندىن كېيىن، ئۇلارنىڭ شۇ يىللىق ۋەزىپىسىنى مۇۋاپىق ئازايتىشقا بولىدۇ. ناھىيە (تۈمەن - مەيدان) نى بىرلىك قىلىپ، دۆلەتنىڭ ۋەزىپە بەلگىلەپ سېتىۋېلىش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىغاندىن كېيىن، مەخسۇس تۇردىكى زاپاس ئاشلىق سېتىۋېلىشى، شۇنىڭ بىلەن بىللە ئاشلىق بازارلىرىنى قويۇۋېتىشى لازىم.

2) دېھقانلار سېتىپ بەرمەكچى بولغان تېرىق، چۆچگۈن قوناق، قارا بۇغداي قاتارلىق ئۇششاق دانلىق قارا ئاشلىقلارنىڭ سۈپىتى دۆلەت بەلگىلىگەن ئۆلچەمگە ئويغۇن كەلسىلا، ئاشلىق تارماقلىرى پائال

سېتىۋېلىشى لازىم. سېتىۋېلىنغان بۇ قارا ئاشلىقلار، ئاساسلىقى، كېلىشىم باھادا سېتىلىشى كېرەك. ئاپەت تۇپەيلىدىن ھوسۇلى كەملەپ كەتكەن ئايرىم جايلار ۋەزىپە بەلگىلەپ سېتىۋېلىش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىيالمىسا، مۇشۇ قارا ئاشلىقلار ۋەزىپە بەلگىلەپ سېتىۋېلىش ۋەزىپىسىگە ھېسابلاپ سېتىۋېلىنسا بولىدۇ. ئۇششاق دائلىق قارا ئاشلىقنى سېتىۋېلىش باھاسىنى بەلگىلەشتە بازاردا ئېقىۋاتقان باھاغا قاراش، لېكىن سېتىۋېلىش باھاسى ئەڭ تۆۋەن بولغاندىمۇ، ئەسلىدىكى بىر تۇتاش سېتىۋېلىش باھاسى (ئەسلىدىكى بىر تۇتاش سېتىۋېلىش باھاسى: تېرىقنىڭ بىر كىلوگرامى 0.2 يۈەن، چۈجگۈن قونا قنىڭ 0.228 يۈەن، قارا بۇغداينىڭ 0.26 يۈەن) دىن تۆۋەن بولۇپ قالماسلىقى لازىم.

3) دۆلەتنىڭ مەخسۇس تۇردىكى ئاشلىق زاپىسى 1990 - يىلدىكى كەڭ قويۇۋېتىپ سېتىۋېلىشتىن نورما بەلگىلەپ سېتىۋېلىشقا ئۆزگەرتىلدى. ئاپتونوم رايون جايلارغا چۈشۈرگەن دۆلەتنىڭ مەخسۇس تۇردىكى زاپاس ئاشلىقنى سېتىۋېلىش كۆرسەتكۈچى بۇغداينى ۋەزىپە بەلگىلەپ سېتىۋېلىش ۋەزىپىسىنىڭ كۆپ - ئازلىقىغا ۋە يازلىق ئاشلىق ھوسۇلىنىڭ كۆپ ۋە ئاز بولۇش ئەھۋالىغا ئاساسەن، دېھقان ئائىلىلىرىۋە ئىشلەپچىقىرىش ئورنىغىچە ئەھلىيلەشتۈرۈلۈشى لازىم. مەخسۇس تۇردىكى زاپاس ئاشلىق سېتىۋېلىش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىيالماسلىققا يول قويۇلىدۇ، لېكىن ئاشۇرۇۋېتىشكە بولمايدۇ. ئورۇندىيالمىغانلار تەڭشەپ ئىشلەتسە بولىدۇ. مەخسۇس تۇردىكى زاپاس ئاشلىقنىڭ باھاسى جەھەتتە، ھەر كىلوگرام ئوتتۇرا دەرىجىلىك بۇغداينىڭ باھاسى 0.8 يۈەندىن سېتىۋېلىنىشى لازىم.

4) يېغىن پىلانلىق سېتىۋېلىش يولغا قويۇلىدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ 1991 - يىللىق يېڭ سېتىۋېلىش پىلانى 41 مىليون 500 مىڭ كىلوگرام بولۇپ، ۋەزىپە بەلگىلەپ سېتىۋېلىش پىلانىدىن سىرتقىدىكىسى قويۇۋېتىلىپ، كۆپ يوللۇق تىجارەت قىلىنىدى. ئىشلەپچىقارغۇچىلارنىڭ مەنپەئىتىنى قوغداش ئۈچۈن، چېگىت يېغى بازار باھاسى بويىچە سېتىۋېلىنغاندىن سىرت، قالغان يېغلارغا قارىتا، ئەڭ تۆۋەن قوغداش باھاسى يولغا قويۇلدى، يەنى زىغىر يېغى دۆلەتنىڭ ۋەزىپە بەلگىلەپ سېتىۋېلىشتىكى نىسبەتلەشتۈرۈلگەن باھادا سېتىۋېلىنىدى، قىچا يېغى، ئاپتاپېرەس يېغىنىڭ ھەر كىلوگرامى 3.6 يۈەندىن بولدى.

5) 1991 - ئاشلىق يىلىدىن باشلاپ گۈرۈچنى ئاشلىق تارماقلىرى بىر تۇتاش سېتىۋېلىش توغرىسىدىكى بەلگىلىمە بىكار قىلىنىپ، دۆلەتنىڭ ۋەزىپە بەلگىلەپ سېتىۋېلىش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىغاندىن كېيىن، دۆلەت، كوللېكتىپ ۋە شەخسلەرنىڭ تىجارەت قىلىشىغا رۇخسەت قىلىنىدى.

6) ئاپتونوم رايون گوۋۈيۈەننىڭ قارارىغا ئاساسەن، 1991 - يىل 5 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن ئېتىبارەن ئۇلچەملىك ئون، گۈرۈچ، كۆممىقوناقتىن ئىبارەت ئۈچ خىل ئاشلىقنىڭ بىر تۇتاش سېتىلىش باھاسىنى ئۆستۈردى.

7) تاختاي باھالىق يېغىنىڭ باھاسى چۈشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىنىدى. ئاپتونوم رايوندىكى تاختاي باھالىق يېغىنىڭ زاپاسى ھەددىدىن كۆپ بولۇپ كېتىش، ئۆسۈم چىقىمى كۆپىيىپ كېتىش ۋە يوشۇرۇن زىيان كۆپ بولۇشتەك مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق 50 مىليون كىلوگرام يېغىنىڭ باھاسى چۈشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىنىدى. تۇرلەر بويىچە باھانىڭ چۈشۈرۈلۈش ھەجمى مۇنداق بولدى: ھەر كىلوگرامچىگىت يېغىنىڭ باھاسى ئەسلىدىكى 3.2 - 3.4 يۈەندىن 3 - 3.3 يۈەنگە؛ ھەر كىلوگرام ئاپتاپېرەس، قىچا يېغىنىڭ باھاسى ئەسلىدىكى 3.6 - 3.8 يۈەندىن 3.3 - 3.6 يۈەنگە چۈشۈرۈلدى.

شۇي شىڭتەي

ئاشلىق، يېغىنى بىر تۇتاش سېتىۋېلىش باھاسى تەڭشەلدى

ئاپتونوم رايون گوۋۈيۈەننىڭ «ئاشلىق، يېغىنى بىر تۇتاش سېتىۋېلىش باھاسىنى تەڭشەش توغرىسىدا قارار» نى ئاساسەن، 1991 - يىل 5 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ، ئاشلىق، يېغىنى بىر تۇتاش

ئاپتونوم رايوندىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ 1991 - يىللىق ئاشلىق سېتىۋېلىش، سېتىش ئەھۋالى

بىرلىكى: 10 مىڭ كىلوگرام

رايونلار	سېتىۋېلىنغىنى		سېتىلغىنى	
	تاختاي باھالىقى		كېلىشىم باھالىقى	تاختاي باھالىقى
	جەمئىي	بۇنىڭ ئىچىدە: دۆلەتنىڭ مەخسۇس تۇر زاپىسى		
جەمئىي	153668	33709	43081	126502
ئۈرۈمچى شەھىرى	876	215	2719	24348
قاراماي شەھىرى	51		602	4114
تۇرپان ۋىلايىتى	323		941	2647
قۇمۇل ۋىلايىتى	4028	1399	675	5466
سانجى ئوبلاستى	23972	4232	8179	9887
شىخەنزە شەھىرى	5241	586	391	4147
ئىلى ئوبلاستىغا بېۋاستە قاراشلىق جايلار	725	197	286	1574
ئىلى ۋىلايىتى	33296	9434	16660	13390
تارباغاتاي ۋىلايىتى	16786	3168	1899	8411
ئالتاي ۋىلايىتى	10693	2711	1584	7336
بورتالا ئوبلاستى	5510	1463	1641	2925
بايىنغولىن ئوبلاستى	9964	1296	1482	8495
ئاقسۇ ۋىلايىتى	17083	2245	1839	9847
قىزىلسۇ ئوبلاستى	1278	134	176	2750
قەشقەر ۋىلايىتى	17885	5121	1319	13555
خوتەن ۋىلايىتى	5957	1508	1718	7179
ئىدارىگە بېۋاستە قاراشلىق ئورۇنلار			970	431

ئاپتونوم رايوندىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ 1991 - يىللىق ياغ سېتىۋېلىش، سېتىش ئەھۋالى

بىرلىكى: 10 مىڭ كىلوگرام

رايونلار	سېتىۋېلىنغىنى		سېتىلغىنى	
	تاختاي باھالىقى	كېلىشىم باھالىقى	تاختاي باھالىقى	كېلىشىم باھالىقى
جەمئىي	5289	5768	2085	4887
ئۈرۈمچى شەھىرى	41	408	592	397
قاراماي شەھىرى			75	28
تۇرپان ۋىلايىتى	21	24	37	53
قۇمۇل ۋىلايىتى	22	24	80	201
سانجى ئوبلاستى	356	937	155	702
شىخەنزە شەھىرى	66	685	80	445

ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلار	50	315	35	85
ئىلى ۋىلايىتى	2169	396	187	285
تارباغاتاي ۋىلايىتى	785	861	91	943
ئالتاي ۋىلايىتى	261	211	89	126
بورتالا ئوبلاستى	249	275	27	166
بايىنغولىن ئوبلاستى	219	322	81	285
ئاقسۇ ۋىلايىتى	283	717	160	300
قىزىلسۇ ئوبلاستى	28	51	31	34
قەشقەر ۋىلايىتى	570	380	193	464
خوتەن ۋىلايىتى	169	87	117	165
ئىدارىگە بىۋاستە قاراشلىق ئورۇنلار		75	55	208

سېتىش باھاسىنى ئۆستۈردى:

1) ئاشلىق. ئۇچ خىل ئاشلىق (ئۆلچەملىك ئۇن، گۈرۈچ، كۆممىقوناق) نىڭ ئوتتۇرا دەرىجىلىكىنىڭ ھەر 500 گراممىنىڭ ئاپتونوم رايون بويىچە ئوتتۇرىچە بىر تۇتاش باھاسى 9.9 يۈەن ئۆستۈرۈلدى. تۈرلەر بويىچە ئۆلچەملىك ئۇن، قىسقا غوللۇق شال گۈرۈچى1.0يۈەن، كۆممىقوناق0.06 يۈەن ئۆستۈرۈلدى.

ھەر 500 گرام سېرىق پۇرچاقنىڭ بىر تۇتاش سېتىلىش باھاسى 0.25 يۈەن ئۆستۈرۈلدى. ئاق قوناق (ئۇن) نىڭ باھاسى شۇ جايدىكى كۆممىقوناق (ئۇن) نىڭ ئۆستۈرۈلگەن باھا سوممىسىغا ئاساسەن تەڭشەلدى.

2) ياغ. تۆت خىل سۇ يېغى (قىچا يېغى، ئاپتاپپەرەس يېغى، زىغىر يېغى، چەككىلەنگەن چىگىت يېغى) نىڭ بىر تۇتاش سېتىلىش باھاسى نىسبەتلەشتۈرۈلگەن سېتىۋېلىش باھاسىنىڭ سەۋىيىسىگەتەڭلەشتۈرۈپ ئۆستۈرۈلۈپ، سېتىۋېلىش - سېتىشتا ئوخشاش باھا يولغا قويۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر 500 گرام سۇ يېغىنىڭ ئوتتۇرىچە باھاسى 1.09 يۈەن ئۆستۈرۈلدى. تۈر بويىچە مۇنداق بولدى: قىچا يېغى17.1يۈەن، زىغىر يېغى1.31 يۈەن، ئاپتاپپەرەس يېغى 0.94 يۈەن، چەككىلەنگەن چىگىت يېغى11.1يۈەن ئۆستى. باشقاياغلارنىڭ باھاسىمۇ سېتىۋېلىش - سېتىش باھاسى ئوخشاش بولۇش پرىنسىپىغا ئاساسەن مۇناسىپ ھالدا ئۆستۈرۈلدى.

3) ئوزۇقلۇق ئاشلىق، ياغ، ھەربىيلەر تەمىنلىنىدىغان ئاشلىق، ياغ، شۇنداقلا غەيرىي يېزا ئىگىلىكىگە سېتىپ بېرىلىدىغانلىرىدىن سېتىلىش باھاسى يەنىلا بىر تۇتاش سېتىش باھاسى بويىچە بولۇۋاتقان ئاشلىقلار تەڭشەلگەندىن كېيىنكى بىر تۇتاش سېتىش باھاسى بويىچە تەمىنلەشكە ئۆزگەرتىلدى. يېزىلارنى تەمىنلەيدىغان تاغتاي باھالىق ئاشلىق ئەسلىدە ۋەزنىچە بەلگىلەپ سېتىۋېلىش باھاسى (نىسبەتلىك باھا) ياكى ۋەزنىچە بەلگىلەپ سېتىۋېلىش باھاسىغا خىراجەت قوشۇلغىنى بويىچە تەمىنلەپ كېلىنگەن بولسا، شۇ باھا ئۆزگەرتىلمىدى؛ ئەسلىدە بىر تۇتاش سېتىپ بېرىش باھاسىدا تەمىنلەپ كېلىنگەنلەر بولسا، تەڭشەلگەندىن كېيىنكى بىر تۇتاش سېتىپ بېرىش باھاسى ياكى ۋەزنىچە بەلگىلەپ سېتىۋېلىش باھاسى بويىچە تەمىنلەشكە ئۆزگەرتىلدى.

4) دەرىجە باھا پەرقى. ھەر خىل ئاشلىق، ياغ تۈرلىرىگە قارىتا دۆلەت بەلگىلىگەن سۇپەت ئۆلچىمى داۋاملىق ئىجرا قىلىندى، سۇپىتى ئوتتۇرا

دەرىجىلىكتىن باشقا دەرىجىدىكى ئاشلىق، ياغلار (سۈپىتى) نىڭ باھاسى بەلگىلەنگەن دەرىجە (سۈپەت) نىڭ پەرقلىق نىسبىتىگە قاراپ مۇناسىپ ھالدا تەڭشەلدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۆلچەملىك ئۈن 2 - دەرىجىلىك ئالاھىدە ئۈن ۋە 1 - دەرىجىلىك ئالاھىدە ئۈننىڭ سۈپەت باھا پەرقى بىردەك 1.2 : 1 ۋە 1.3 : 1 باھا پەرقى نىسبىتى بويىچە ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

5) ئاشلىق، يافدىن ئىشلەنگەن مەھسۇلاتلار. ئاشلىق، ياغ خام ئەشيا قىلىنغان مەھسۇلاتلار ۋە ئاشلىق، يافدىن ئىشلەنگەن قوشۇمچە يېمەكلىكلەر. نىڭ باھاسى ئوزۇقلۇق ئاشلىقتىن ئىشلەنگەن ئاممىۋى ئاشلىق، ياغ يېمەكلىكلىرى ۋە قايتا ياسالغان يېمەكلىكلەر (ھورنان، قاتلىما، نان، قۇيماق، ئۇگرە چۆپ، تەييار چۆپ قاتارلىقلار) نىڭ باھاسى خام ئەشيانى سېتىۋېلىش باھاسى تەڭشەلگەندىن كېيىنكى ئاساستا مۇڭاپىق خراجەت ۋە ئازراق پايدا قوشۇش ئارقىلىق بېكىتىلىپ، 5 - ئاينىڭ 1 - كۈنى بىرلا ۋاقىتتا يولغا قويۇلدى.

ئاشلىق، ياغنى بىر تۈتاش سېتىش باھاسى تەڭشەلگەندىن كېيىن، ئاشلىق قوشۇمچە مەھسۇلاتلىرىنى بىر تۈتاش سېتىش باھاسى ئۈزگەرتىلمىدى، توختام بويىچە سېتىۋېلىنىدىغان ياغ قوشۇمچە مەھسۇلاتلىرىنى بىر تۈتاش سېتىش باھاسى بىردەك نىسبەتتەشتۇرۇپ سېتىش باھاسى بويىچە تەڭشەلدى.

6) ئاشلىق، ياغنى بىر تۈتاش سېتىش باھاسى تەڭشەلگەندىن كېيىن، شەھەر - بازار ئاھالىلىرىنى ئوزۇقلۇق ئاشلىق، ياغ بىلەن تەمىنلەشتە كىنىشكە، بىلەتكە قاراپ نورمىلىق تەمىنلەش داۋاملىق يولغا قويۇلدى؛ ئاھالىلەر تېجەپ قالغان بىلەت ۋە ئاشلىق، ياغ بىلەن تەمىنلەشتە تەڭشەلگەندىن كېيىنكى بىر تۈتاش سېتىش باھاسى ئىجرا قىلىندى.

7) ئاشلىق، ياغنى بىر تۈتاش سېتىش باھاسى تەڭشەلگەندىن كېيىن، شەھەر - بازارلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە مۇڭاپىق قوشۇمچە يارداەم قوشۇپ بېرىلدى. دۆلەت ئورگانلىرى، كەسپىي ئورۇنلاردىكى ھەر بىر ئىشچى - خىزمەتچىنىڭ ئايلىق ئاساسىي ئىش ھەققى ئالتە يۈەن، كارخانا ئورۇنلىرىدىكى ھەر بىر ئىشچى - خىزمەتچىنىڭ ئايلىق ئاساسىي ئىش ھەققى ئالتە يۈەن ئۆستۈرۈلدى. دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققان خادىملار، خەلق ئىشلىرى بويىچە نەپىقە بېرىش، قوتقۇزۇش ئوبيېكتلىرى، ئوقۇتقۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى خەلق ئوقۇتقۇچىلىرى، ئالىي مەكتەپ، تېخنىكۇملارنىڭ ئوقۇغۇچىلىرى، ئازادلىق ئارمىيە ۋەقوراللىقساقچىقىسىم كادىر - جەڭچىلىرى ۋە باشقا قوشۇمچە يارداەم بېرىشكە تېگىشلىك خادىملارغىمۇ مۇڭاپىق قوشۇمچە يارداەم بېرىلدى.

شۇي شىڭتەي

ئاشلىق بىلەن نورمىلىق تەمىنلىنىدىغان نوپۇس تىزگىنلەندى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون يېزا نوپۇسىدىن شەھەر نوپۇسىغا كۆچىدىغان ئاشلىلەرگە قارىتا پىلان كۆرسەتكۈچى بىلەن سىياسەتنى بىرلەشتۈرۈپ، «ئىككىنى تىزگىنلەش تۈزۈمى» بىلەن باشقۇرۇشنى يولغا قويغانلىقىنىڭ 2 - يىلى بولۇپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئاشلىق بىلەن نورمىلىق تەمىنلىنىدىغان نوپۇس داۋاملىق تۆردە ئۈنۈملۈك تىزگىنلەندى. مەلۇماتقا قارىغاندا، يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە ئاشلىق بىلەن نورمىلىق تەمىنلىنىدىغان نوپۇس 4 مىليون 461 مىڭ 671 گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 96 مىڭ 608 كىشى، يەنى 2.21% ئاشقان. ئېشىش ھەجمى 1990- يىلدىكىدىن 0.15 پىرسەنتلىك رەقەم ئازايغان.

1991 - يىلى كۆپەيگەن ئاشلىق بىلەن نورمىلىق تەمىنلىنىدىغان نوپۇسنىڭ ئاساسلىق ئەھۋالى مۇنداق بولدى:

1) ئاپتونوم رايون بويىچە يېڭىدىن تۇغۇلغان ئاشلىق بىلەن نورمىلىق تەمىنلىنىدىغان نوپۇس 58 مىڭ 107، ئۆلۈپ كەتكەن 10 مىڭ 675 كىشىنى چىقىرىۋەتكەندە، ساپ كۆپەيگىنى 47 مىڭ 432، بۇ، ئاشلىق بىلەن نورمىلىق تەمىنلىنىدىغان نوپۇسنىڭ كۆپەيگەن ئومۇمىي سانىنىڭ 49.1 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

2) يېزا نوپۇسىدىن شەھەر نوپۇسىغا كۆچۈش

ئارقىلىق كۆپەيگەن نوپۇس 48 مىڭ 182 گە يەتتى، ئاشلىق بىلەن نورمىلىق تەمىنلىنىدىغان نوپۇستىن پىزا ئىگىلىك نوپۇسىغا ئۆزگەرتىلگەن 386 كىشىنى ۋە ئاپتونوم رايوندىن يۆتكىلىپ كەتكەن 7370 كىشىنى چىقىرىۋەتكەندە، ساپ كۆپەيگىنى 40 مىڭ 426 بولۇپ، ئاشلىق بىلەن نورمىلىق تەمىنلىنىدىغان نوپۇسنىڭ كۆپىيىش ئومۇمىي سانىنىڭ 41.8 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. پىزا ئىگىلىك نوپۇسنىڭ غەيرىي پىزا ئىگىلىك نوپۇسىغا ئۆزگىرىشىدىكى ئاساسلىق سەۋەبلەر مۇنۇلاردىن ئىبارەت: ئالىي مەكتەپ، تېخنىكۇم مەكتەپلىرىگە پىزىلاردىن 10 مىڭ 304 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى؛ كادىر، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئائىلە ئاۋابىئاتلىرىدىن 20 مىڭ 321 كىشى شەھەرگە كىردى؛ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى دېھقانچىلىق مەيدانلىرىغا 4814 كىشى كىردى؛ ھەربىيلەر ئائىلە ئاۋابىئاتلىرىدىن 3461 كىشى شەھەرگە كىردى، ئاساسىي قۇرۇلۇشقا يەر ئىشلىتىش تۈپەيلىدىن 1157 كىشى پىزا نوپۇسىدىن شەھەر نوپۇسىغا كۆچۈش رەسمىيەتىنى بېجىردى؛ پىزىدىن 1450 نەپەر ئىشچى قوبۇل قىلىندى، باشقىلار 6275 نەپەر.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون جايلارغا چۈشۈرگەن پىزا نوپۇسىدىن شەھەر نوپۇسىغا كۆچۈشنى تىزگىنلەش كۆرسەتكۈچى 44 مىڭ نەپەر ئىدى، مۇشۇ بىر يىلدا، ئەملىيەتتە، ئاشلىق بىلەن نورمىلىق تەمىنلىنىدىغان نوپۇسقا ئۆزگەرتىلگىنى 34 مىڭ 417 نەپەر بولۇپ، تىزگىنلەش كۆرسەتكۈچىدىن 9583 نەپەر ئاز بولدى. ئالتاي ئۆلكىسى، قەشقەر ئۆلكىسى ۋە قاراماي شەھىرى ئاپتونوم رايون چۈشۈرۈپ بەرگەن تىزگىنلەش كۆرسەتكۈچىدىن ئاشۇرۇۋەتتى.

شۇي ئىگىلىكى

ئاشلىق، ياغ سانائىتى

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە ئاشلىق سىستېمىسىدىكى ئاشلىق - ياغ سانائىتى كارخانىسى 179 غا يەتتى. كەسىپلەر بويىچە ئايرىغاندا، ئۇن زاۋۇتى 83، قارا ئاشلىق پىششىقلاش زاۋۇتى ئىككى، ياغ زاۋۇتى 26، ئۇن - ياغ ماشىنىلىرى زاۋۇتى ئىككى، ئۇن - ياغ بىمەكلىكلىرى زاۋۇتى 20، ئۇنىۋېرسال پايدىلىنىش زاۋۇتى ئىككى، يەم - بوغۇز زاۋۇتى 39، باشقىلار بەش. بارلىق كارخانىلار ئىچىدە مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان كارخانا 176. يىل ئاخىرىدىكى ئۇزاقلىق مۇلۇزكىنىڭ ئەسلى قىممىتى 395 مىليون 560 مىڭ يۈەن. ئىشچى - خىزمەتچىسى 16 مىڭ621بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 917 كىشى كۆپەيدى.

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە ئاشلىق سىستېمىسىدىكى ئاشلىق - ياغ سانائىتىنىڭ يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى مۇنداق بولدى: ئۇن 1 مىليون 480 مىڭ تونناغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 52 مىڭ 748 تونا ئاشتى؛ گۈرۈچ 50 مىڭ 290 تونا بولۇپ، 4613 تونا ئازايدى؛ قارا ئاشلىق 76 مىڭ 909 تونا بولۇپ، 9606 تونا ئازايدى؛ سۇ يېغى 600 مىڭ تونناغا يېتىپ، 8288 تونا ئاشتى؛ يەم - بوغۇز 342 مىڭ 120 تونناغا يېتىپ، 12 مىڭ 200 تونا ئاشتى؛ ئۇن - ياغ بىمەكلىكلىرى 47 مىڭ 682 تونناغا يېتىپ، 7981 تونا ئاشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئاشلىقتىن پىششىقلاپ ئىشلەنگەن مەھسۇلات 865 مىڭ تونا بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 0.62% ئازايدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۇلچەملىك ئۇن 543مىڭ تونا بولۇپ، 9.9% ئازايدى؛ ئالاھىدە ئۇن 250 مىڭ تونناغا يېتىپ، 8.92% ئاشتى، ئالاھىدە ئۇننىڭ ئۇن ئومۇمىي مىقدارىدا ئىگىلىگەن سالمىقى 1990 - يىلدىكى 27.01% تىن 29.42% كە يەتتى. سۇ يېغى مىقدارى 90 مىڭ 124 تونناغا يېتىپ، 28.69% ئاشتى؛ بۇنىڭ ئىچىدە چىلاپ ئېلىنغان ياغ 13 مىڭ 890 تونناغا يېتىپ، 31.18%ئاشتى. ئۇن - ياغ بىمەكلىكلىرىنىڭ مەھسۇلات مىقدارى 23 مىڭ 327 تونناغا يېتىپ، 11.21% ئاشتى؛ بۇنىڭ ئىچىدە ئۇگرە چۆپ 13 مىڭ 445 تونناغا يېتىپ، 4.76% ئاشتى؛ تەييار چۆپ 3180 تونناغا يېتىپ، 71.11% ئاشتى؛ يەم - بوغۇز 209 مىڭ 25 تونا بولۇپ، 6.98% ئازايدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئاشلىق -

یاغ سانائتنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 121 مىليون 790 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 9.89% ئاشتى؛ پايدىسى 66 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 11.45% ئاشتى. يىللىق پايدىسى 1 مىليون يۈەندىن ئاشقان كارخانا 1990 - يىلدىكى 19 دىن 21 گە يەتتى. بۇ كارخانىلارنىڭ ئومۇمىي پايدا سوممىسى 33 مىليون 877 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئاشلىق - ياغ سانائىتى يارلىقان ئومۇمىي پايدا سوممىسىنىڭ 51.02 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. 1991 - يىلى ئاشلىق - ياغ سانائىتىدە ھەر 100 يۈەنلىك تۇراقلىق مۇلۇكنىڭ سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 283 يۈەن، يارلىقان پايدىسى 16.79 يۈەن بولدى. مەبلەغنىڭ پايدا، باج نىسبىتى 12.77%، مەھسۇلاتقىممىتىنىڭ پايدا، باج‌نىسبىتى 6.29%، سېتىش پايدانىسبىتى 7.76%، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە پايدا، باج 4410 يۈەن بولدى. نورمىلىق تۇراقسىز مەبلەغنىڭ ئوبوروت ۋاقتى 58 كۈن بولدى. بارلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 70 مىڭ 67 يۈەن بولدى.

1991 - يىلى مەكىت ناھىيىلىك ياغ زاۋۇتىنىڭ چەككىلەنگەن يېغى، ئارشالق ناھىيىلىك ئۇن - ياغ زاۋۇتىنىڭ ئۆلچەملىك ئۇنى، ئۇرۇمچى تۇدۇڭخابا ئۇن - ياغ زاۋۇتىنىڭ ئۆلچەملىك ئۇنىدىن ئىبارەت ئۇچ خىل مەھسۇلات سودا مىنىستىرلىكى بويىچە سۈپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ، 15 خىل مەھسۇلات ئاپتونوم رايون بويىچە سۈپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ، 54 خىل مەھسۇلات ئاپتونوم رايونلۇق ئاشلىق ساھەسى بويىچە ئىشەنچلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئاشلىق - ياغ سانائىتىدىكى سۈپەتلىك مەھسۇلاتلارنىڭ مەھسۇلات قىممىتى نىسبىتى 1990 - يىلدىكى 19.67% تىن 21.36% كە، مەھسۇلاتنىڭ مۇقىم ئېشىش نىسبىتى 89.2% تىن 90.6% كە يەتتى.

1991 - يىلى شىخو ناھىيىلىك ئۇن - ياغ زاۋۇتى، ئالتاي بېيتۇن ئۇن زاۋۇتى، بورتالا شەھەرلىك ئۇن - ياغ زاۋۇتىدىن ئىبارەت ئۇچ كارخانا ئاپتونوم رايوندىكى 2 - دەرىجىلىك كارخانا قىلىپ بېكىتىلدى؛ ئۇرۇمچى «1 - ئاۋغۇست» ئۇن زاۋۇتى، ئۇرۇمچى تۇدۇڭخابا ئۇن - ياغ زاۋۇتىدىن ئىبارەت ئىككى كارخانا ئاپتونوم رايوندىكى 1 - دەرىجىلىك كارخانا باشقۇرۇش ئۆلچىمىگە يېتىپ ئۆتكۈزۈۋېلىنىدى. شىخو ناھىيىلىك ئۇن - ياغ زاۋۇتى، ئالتاي بېيتۇن ئۇن زاۋۇتى، بورتالا شەھەرلىك ئۇن - ياغ زاۋۇتى، شىخەنزە ئۇن - ياغ زاۋۇتىدىن ئىبارەت ئۆت كارخانا ئاپتونوم رايوندىكى 2 - دەرىجىلىك كارخانا باشقۇرۇش ئۆلچىمىگە يېتىپ ئۆتكۈزۈۋېلىنىدى. ئۇن زاۋۇت ئومۇمىيۈزلۈك سۈپەت باشقۇرۇشنى يولغا قويۇشتا ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش گۇۋاھنامىسى ئالدى. شىخو ناھىيىلىك ئۇن - ياغ زاۋۇتىغا سودا مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن «بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشتا ئىلغار ئورۇن» دەپ نام بېرىلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئاشلىق - ياغ سانائىتىدە تېخنىكا ئۆزگەرتىش بويىچە 21 قۇر ۋاللاش ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇلارغا 30 مىليون 960 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. سېلىنغان مەبلەغنىڭ 15 مىليون 520 مىڭ يۈەنى مۇشۇ يىلى ئورۇندالدى، سەككىز تۇر پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە، ئۇن زاۋۇتى ئىككى، ياغ زاۋۇتى ئۈچ، يەم - بوغۇز زاۋۇتى بىر، باشقىلار ئىككى.

شۇي شىڭتەي

ئاشلىق، ياغ چېگرا سودىسى

ئاپتونوم رايونلۇق ئاشلىق، ياغ چېگرا سودىسى 1991 - يىلنىڭ كېيىنكى يېرىمىدا باشلىنىپ، سۇۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئۆزبېكستان جۇمھۇرىيىتى، قازاقستان جۇمھۇرىيىتى بىلەن 220 مىڭ تونىنا كۆممىقوناق ئېكسپورت قىلىش توختامى ئىمزالىنىپ، 12 - ئايدىن ئېتىبارەن مال تاپشۇرۇلدى. ئالتاي ۋىلايىتى قازاقستان جۇمھۇرىيىتىگە 3000 تونىنا بۇغداي ئۇنى ئېكسپورت قىلدى.

شۇي شىڭتەي

ئاشلىق، ياغ پەن - تېخنىكىسى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئاشلىق، ياغ پەن - تېخنىكىسى خىزمىتىدە خۇشاللىنارلىق

ەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى. ئاپتونوم رايونلىق «ئۇچقۇن پىلانى» غا كىرگۈزۈلگەن «CHGXY250» تىپلىق ئايلانما شەكىللىك سىلجما ئاشلىق قۇرۇتۇش ماشىنىسى ئاپتونوم رايونلىق باھالىشىدىن ئۆتۈپ، دۆلەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يېتىپ، دۆلەتلىك كەشپىيات كۆمۈش مېدال مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ ئاپتونوم رايونلىق پەن - تېخنىكا تەرەققىيات پىلانىغا كىرگۈزۈلگەن «125 - 32 - FDMW» تىپلىق ياتما شەكىللىك خامان تېپىش ماشىنىسى ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك كەشپىيات ۋە يېڭى تېخنىكا يەرمەنكىسىدە ئالتۇن مېدال مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ ئاساسىي قاتلامدا 20 تۈر بويىچە ئاشلىق، ياغ پەن - تېخنىكىسى مۇلازىمىتى يولغا قويۇلدى، بۇلارغا 50 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

شۇي شىڭتەي

تاشقى سودا

تاشقى ئىقتىساد - سودىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىللىق ئىمپورت - ئېكسپورت سودىسىنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 459 مىليون 334 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 12% ئاشتى.

مۇشۇ يىللىق ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسى 363 مىليون 176 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.4% ئېشىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنىڭ 6.62 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. ئېكسپورت سوممىسى مەملىكەت بويىچە تاشقى سودا ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسىنىڭ 0.59 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، مەملىكەتتىكى 30 ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايون ئىچىدە 25 - ئورۇندا تۇردى.

ئېكسپورت قىلىنغان تاۋارلارنىڭ قۇرۇلمىسىدا بىرىنچى ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىدىن ئىشلەنگەن مەھسۇلاتلارنىڭ قىممىتى 115 مىليون 928 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 31.9% نى ئىگىلىدى؛ ساناقەت - كان مەھسۇلاتلىرى 45 مىليون 667 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 12.6% نى ئىگىلىدى. خەلقئارا سودا ئۆلچىمىدىكى تۈرلەر بويىچە ئايرىغاندا: تۇنجى مەھسۇلات 230 مىليون 72 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 63.65% نى ئىگىلىدى؛ ساناقەت مەھسۇلاتلىرى 133 مىليون 104 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 36.65% نى ئىگىلىدى. بىرىنچى ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرى قاتارلىق تۇنجى مەھسۇلاتلار ئېكسپورتى 1990 - يىلدىكىدىن 3.39 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى. ئاساسلىقى، يەرلىك سودا، چېگرا سودىسى جەھەتتە، سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئوتتۇرا ئاسىيا جۇمھۇرىيەتلىرىگە كۆممىقوناق، ئاق شېكەر، قوي، كالا، ئات ۋە توقۇلتىلغان كالا گۆشى قاتارلىق كۆپلەپ ئىشلەپچىقىرىلىدىغان تاۋارلار ئېكسپورتى كېڭەيتىلدى.

ئېكسپورت سوممىسى 1 مىليون ئامېرىكا دوللىرىدىن ئاشقان تاۋار 46 خىلغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن تۆچ خىل تاۋار كۆپەيدى؛ سوممىسى 319 مىليون 233 مىڭ 500 ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 46.46% ئاشتى؛ بۇنىڭ ئېكسپورت سوممىسى ئىچىدە تۇتقان سالمىقى 87.97% بولۇپ، 23 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يالغۇز پاختىنىڭ ئېكسپورت سوممىسى 100 مىليون ئامېرىكا دوللىرىدىن ئېشىپ كەتتى. سوممىسى 10 مىليون ئامېرىكا دوللىرىدىن 30 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغىچە بولغان تاۋار ئىككى خىل، 5 مىليون ئامېرىكا دوللىرىدىن 9 مىليون 990 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغىچە بولغان تاۋار 16 خىل، 1 مىليون ئامېرىكا دوللىرىدىن 2 مىليون 990 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغىچە بولغان تاۋار 20 خىل.

ئېكسپورت تاۋارلىرىمىز يېتىپ بارغان دۆلەت ۋە رايون 47 (سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ھەممە

جۇمھۇرىيەتلىرى بىر ھىسابلاندى) گەيىتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن بەش دۆلەت ۋە رايون كۆپەيدى. ئېكسپورت سوممىسى 10 مىليون ئامېرىكا دوللىرىدىن ئاشىدىغان دۆلەت ۋە رايونلار مۇنۇلار: ياپونىيە، 108 مىليون 96 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسىنىڭ 29.8 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ شىاڭگاڭ، 74 مىليون 681 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 26.6% نى ئىگىلىدى؛ سوۋېت ئىتتىپاقى 58 مىليون 433 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 16.1% نى ئىگىلىدى؛ رۇمىنىيە، 17 مىليون 172 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 4.7% نى ئىگىلىدى؛ جەنۇبىي چاۋشىيەن، 12 مىليون 97 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 3.3% نى ئىگىلىدى؛ گېرمانىيە، 11 مىليون 750 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 3.2% نى ئىگىلىدى؛ ئامېرىكىغا ئېكسپورت قىلىنغان تاۋارلارنىڭ سوممىسى 7 مىليون 782 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 2% ئىگىلىدى. دېمەك، ئۇچ يىلدىن بۇيان تۇنجى قېتىم 10 مىليون ئامېرىكا دوللىرىدىن تۆۋەن بولۇپ قالدى. ئاپتونوم رايوندىكى تاشقى سودا يوللىرىنىڭ ئېكسپورت سومما نىسبىتى مۇنداق بولدى: تاشقى سودا كەسىپي شىركەتلىرىنىڭ 253 مىليون 705 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسىنىڭ 69.9 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ سودا - سانائەت شىركەتلىرىنىڭ 32 مىليون 82 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 9% نى ئىگىلىدى؛ يەرلىك سودا، چېگرا سودا شىركەتلىرىنىڭ 50 مىليون 257 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 13.8% نى ئىگىلىدى؛ ئۇچ خىل مەبلەغ كارخانىلىرىنىڭ 25 مىليون 296 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 7% نى ئىگىلىدى؛ باشقىلارنىڭ 1 مىليون 836 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 0.3% نى ئىگىلىدى.

1991 - يىلى سېتىۋېلىنغان تاشقى سودا ئېكسپورت تاۋارلىرىنىڭ قىممىتى 667 مىليون 129 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھىسابلاندى) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 24.96% ئازايدى. ھازىرقى باھا بويىچە ستاتىستىكىلانغاندا، 1991 - يىللىق سېتىۋېلىش سوممىسى 1 مىليارد 150 مىليون يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 17.32% ئازايدى.

مۇشۇ يىل ئىچىدە ئىمپورت قىلىنغان مالالارنىڭ قىممىتى 96 مىليون 158 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 28% كۆپەيدى.

ئىمپورت قىلىنغان تاۋارلارنىڭ قۇرۇلمىسىدا ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ سوممىسى 91مىليون 253 مىڭ 900 ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، ئىمپورت ئومۇمىي سوممىسىنىڭ 94.9 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 - يىلدىكىدىن 6.5 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆرلىدى؛ تۇرمۇش ۋاستىلىرىنىڭ 4 مىليون 904 مىڭ 100 ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 5.1% نى ئىگىلەپ، 6.5 پىرسەنتلىك رەقەم ئازايدى. ئىمپورت سوممىسى 1 مىليون يۈەندىن ئاشقان تاۋار يەتتە خىل. بۇنىڭ ئىچىدە خىمىيىۋى ئوغۇتنىڭ سوممىسى 46 مىليون 135 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، ئىمپورت ئومۇمىي سوممىسىنىڭ 48 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى.

ئىمپورت تاۋارلىرى بىلەن تەمىنلىگەن دۆلەت ۋە رايون 13 بولۇپ، 1990 - يىلدىكى بىلەن ئوخشاش بولدى. سوۋېت ئىتتىپاقىدىن ئىمپورت قىلىنغان مالالارنىڭ قىممىتى 51 مىليون 913 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، ئىمپورت ئومۇمىي سوممىسىنىڭ 54 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ شىاڭگاڭدىن ئىمپورت قىلىنغان مالالارنىڭ قىممىتى 19 مىليون 787 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 20.6% نى ئىگىلىدى؛ ئامېرىكىدىن ئىمپورت قىلىنغان مالالارنىڭ قىممىتى 11 مىليون 789 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 12.3% نى ئىگىلىدى؛ ياپونىيەدىن ئىمپورت قىلىنغان مالالارنىڭ قىممىتى 9 مىليون 942 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 10.3% نى ئىگىلىدى.

ئىمپورت ئومۇمىي سوممىسى ئىچىدە تاشقى سودا كەسىپي شىركەتلىرىنىڭ ئىمپورت سوممىسى 42 مىليون 943 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 44.7% نى ئىگىلىدى؛ سودا - سانائەت شىركەتلىرىنىڭ 3 مىليون 636 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 3.8% نى ئىگىلىدى؛ يەرلىك

سودا، چېگرا سودىسى شىركەتلىرىنىڭ 44 مىليون 101 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 45.9% نى ئىگىلىدى؛ ئۇچ خىل مەبلەغ كارخانىلىرىنىڭ 268 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 0.28% نى ئىگىلىدى؛ باشقىلارنىڭ 5 مىليون 210 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 5.32% نى ئىگىلىدى.

1991 - يىلى يەرلىك سودا ۋە چېگرا سودىسى بويىچە ئىمپورت - ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسى 94مىليون358مىڭ ئامېرىكادوللىرىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 32.19% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سوممىسى 50 مىليون 257 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا، ئىمپورت سوممىسى 44 مىليون 101 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتى.

1991 - يىلى تاشقى سودا ترانسپورتىدا توشۇلغان ئىمپورت - ئېكسپورت تاۋارلىرى 682 مىڭ 500 توننىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن ئىككى ھەسسىدىن كۆپرەك ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت تاۋارلىرى 320 مىڭ 500 توننا، ئىمپورت تاۋارلىرى 362 مىڭ توننا. تۆمۈر يول ئارقىلىق شەرققە توشۇلۇپ ئېكسپورت قىلىنغىنى 270 مىڭ 500 توننا، بۇنىڭ ئىچىدە، تيەنجىن شىنگاڭ پورتىدىن دېڭىز ئارقىلىق ئېكسپورت قىلىنغىنى 215 مىڭ توننا، گۇاڭدۇڭنىڭ شېنجېن ئېغىزى ئارقىلىق ئېكسپورت قىلىنغىنى 51 مىڭ توننا، قۇرۇقلۇق - دېڭىز بىرلەشمە ترانسپورتى ئارقىلىق ئېكسپورت قىلىنغىنى 4500 توننا؛ تۆمۈر يول ئارقىلىق غەربكە توشۇلۇپ، ئالاتاۋ ئېغىزى ئارقىلىق ئېكسپورت قىلىنغىنى 7000 توننا، ئىمپورت قىلىنغىنى 149 مىڭ توننا. تاشيول ترانسپورتىئارقىلىقئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان تاۋار 256 مىڭ توننا، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت قىلىنغىنى 43 مىڭ توننا، ئىمپورت قىلىنغىنى 213 مىڭ توننا.

پېڭ شۇ

خې چۇڭفۇ

ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش دائىرىسىنى يەنىمۇ كېڭەيتىشنىڭ 13 تۈرلۈك تەدبىرى

خەلقئارا ۋە ئىچكى ۋەزىيەتنىڭ ئۆزگىرىشىگە ئۇيغۇنلىشىپ، ئاپتونوم رايوننىڭ ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش خىزمىتىنى ساغلام راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 1991 - يىل 11 - ئاينىڭ 6 - كۈنى ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش قەدىمىنى تېزلىتىشنىڭ 13 تۈرلۈك تەدبىرىنى بەلگىلىدى:

1) تاشقى سودا تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ۋەزىيىتىگە ئۇيغۇنلاشقان تاشقى ئىقتىساد - سودا سىستېمىسى قۇرۇش، ئىقتىسادى بىر قەدەر راۋاجلانغان ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ ھەممىسىدە بىردىن ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتى بولۇشنى تەدرىجىي ئىشقا ئاشۇرۇش لازىم؛ ئېكسپورت ئارقىلىق ياراتقان پېرېۋوت سوممىسى بىر قەدەر كۆپ بولغان كارخانا گۇرۇھى ۋە ئىشلەپچىقىرىش كارخانىلىرىغا ئىمپورت - ئېكسپورت ھوقۇقى بېرىشنى قولغا كەلتۈرۈش كېرەك؛ شىنجاڭ يەرلىك سودا شىركىتى تەدرىجىي راۋاجلىنىپ گۇرۇھ خاراكتېرلىك شىركەتكە ئايلىنىشى، شىركەتنىڭ فونكسىيىسى نوقۇل تىجارەت شەكلىدىن تىجارەت - مۇلازىمەت شەكلىگە ئۆزگەرتىلىشى كېرەك؛ يېڭىدىن ئېچىلغان ئېغىزلار جايلاشقانلىكى ۋىلايەت، ئوبلاستلاردا بىردىن چېگرا سودىسى ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتى قۇرۇش ھەمدە چېگرا ناھىيىلەردە چېگرا سودىسى شۆبە شىركىتى قۇرۇش لازىم. كۆپ قاتلاملىق، كۆپ شەكىللىك، جانلىق سودا شەكىللىرىنى راۋاجلاندۇرۇش كېرەك. ساياھەتچىلىك سودىسى، تولۇقلىما سودا، تېخنىكا سودىسى، ئېغىزلاردا ئالماشتۇرۇش سودىسى، كۆپ تەرەپلىمىلىكا سودا، چېگرىدىكى ئاھالىنىڭ ئۆزئارا سودا - سېتىق قىلىشى قاتارلىقسودا شەكىللىرىنى تىرىشىپ راۋاجلاندۇرۇپ، تاشقى سودا يولىنى كېڭەيتىش، تاشقى سودا كۆلىمىنى كېڭەيتىش كېرەك. كۆپ خىل شەكىلدىكى كارخانا گۇرۇھى ياكى بىرلەشمە كارخانىلارنى قۇرۇپ، تاشقى سودىنى، تەدرىجىي ھالدا، سىياسەتنى بىرلىككە كەلتۈرۈش، تەڭ رىقابەتلىشىش، تىجارەتتە ئۆزى ئۆزىگە خوجا بولۇش، پايدا - زىيانغا ئۆزى مەسئۇل بولۇش، سانائەت بىلەن سودىنى بىرلەشتۇرۇش، ۋەكالەتلىك

تۈزۈمىنى يولغا قويۇش، بىرلىشىپ بىردەك سىرتقا يۈزلىنىش يولىغا سېلىش لازىم.

2) ئېكسپورت تاۋارلىرىنىڭ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەپ، سۈپىتىنى ئۆستۈرۈپ، رەڭ - تۈرلىرىنى كۆپەيتىپ، ئىنچىكە پىششىقلاپ ئىشلەنگەن مەھسۇلاتلار ۋە سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ ئېكسپورت نىسبىتىنى ئاشۇرۇپ، ئاپتونوم رايون تاۋارلىرىنىڭ خەلقئارا بازاردىكى ئىناۋىتىنى ۋە رىقابەتلىشىش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش كېرەك.

3) ئېكسپورت تاۋار لىرى بازىلىرى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، ئېكسپورت مالىلىرى مەنبەسىنى كېڭەيتىش، بىر تۈركۈم تەرەققىيات ئىستىقبالى بار، تېز ئۈنۈم بېرىدىغان مەھسۇلاتلارنى تاللاپ، ئېكسپورت تاۋار بازىلىرى (مەخسۇس زاۋۇت، سېخلارنى) قۇرۇش كېرەك.

4) ھازىرقى بازارلارنى مۇستەھكەملەش، يېڭى بازارلارنى تىرىشىپ ئېچىش لازىم. شىاڭگاڭ، ئاۋمېن، ياپونىيە ۋە شەرقىي ياۋروپا بازارلىرىنى مۇستەھكەملەش، راۋاجلاندۇرۇش، سوۋېت ئىتتىپاقى، شەرقىي ياۋروپا بازارلىرىنى ئىگىلەش ۋە راۋاجلاندۇرۇش، غەربىي ئاسىيا، شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا، ئوتتۇرا شەرق بازارلىرىنى ئېچىش كېرەك. يەرلىك سودا، چېگرا سودىسى شىركەتلىرىگە تېخىمۇ جانلىق سىياسەت قوللىنىپ، ئىمپورت قىلىنغان مادىدىي ئەشيالاردىن ئۆلارغىمۇ بىرەر قىسمىنى بېرىپ، ئۆلارنىڭ ئىمپورت - ئېكسپورتتا يۈقىرى باھا قوللىنىشىغا، ئۆزلىرى تىجارەت قىلىشىغا، ئىچكى ئۆلكىلەرگە سېتىشىغا رۇخسەت قىلىش كېرەك.

5) چەت ئەللىنىڭ مەبلىغىدىن پائال ۋە ئۈنۈملۈك پايدىلىنىپ، دۇنياداكى ھەرقايسى ئەللەر بىلەن بولغان ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقىنى ۋە ئالماشتۇرۇشنى كۈچەيتىش كېرەك. ھەمچەت ئەل سودىگەرلىرى بىۋاستە سالمىغان مەبلەغنى قوبۇل قىلىپ، ئۇچ خىل مەبلەغ كارخانىلىرىنى قۇرۇش، ھەم ئۆچنى ئېكىپ، بىرنى تولۇقلاشنى ۋە خەلقئارالىق ئىجارە، كەسىپنى تىرىشىپ كېڭەيتىپ، ھەر خىل شەكىلدىكى ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقىنى يولغا قويۇش، چەت ئەل ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ھەر خىل ئېتىبار بېرىش خاراكتېرىدىكى قەرز پۇلى ۋە ئىشانلىرى، بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىنىڭ ئورگانلىرى بەرگەن ھەقسىز ياردەم ۋەخەلقئارا پۇل مۇئامىلىسى تەشكىلاتىنىڭ قەرز پۇلىدىن تېخىمۇ كۆپرەك پايدىلىنىشىنى قولغا كەلتۈرۈش كېرەك. ئۇچ خىل مەبلەغ كارخانىلىرىنى قۇرۇشنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى ئىشلەپچىقىرىش شەكلىدىكى كارخانىلارغا، بولۇپمۇ تېخنىكىسى ئىلغار ۋە مەھسۇلاتلىرىنى ئېكسپورت قىلىپ تاشقى پىرېۋوت كىرىم قىلىدىغان كارخانىلارغا قويۇش لازىم. كىرگۈزۈلگەن تېخنىكىلارنى ئۆزلەشتۈرۈش، قوبۇل قىلىش خىزمىتىگە ئەھمىيەت بېرىش ۋە ئۇنى كۈچەيتىش، چەت ئەللىنىڭ مەبلىغى ۋە كىرگۈزۈلگەن تېخنىكىلاردىن پايدىلىنىپ، ئۆلارنىڭ ئۈنۈمۈپرسال ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش كېرەك. چەت ئەل مەبلىغى سېلىنغان تۈرلەرنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، مەبلەغ قۇرۇلمىسى، كەسىپ قۇرۇلمىسى ۋە مۇددەت قۇرۇلمىسىنى ياخشى ئورۇنلاشتۇرۇپ، دۆلەت ئىچىدىكى يۈرۈشلەشتۈرۈش مەبلىغىنى ئەملىيلەشتۈرۈپ، تۈرلەرنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىگە دىققەت قىلىش كېرەك. چەت ئەل مەبلەغ سالغان كارخانىلارنىڭ تەرەققىيات فوندى ۋە چەت ئەل قەرزى خېيىم - خەتەر فوندى تەسىس قىلىش لازىم.

6) مەبلەغ سېلىش مۇھىتىنى تىرىشىپ ياخشىلاپ، چەت ئەل سودىگەرلىرىنى مەبلەغ سېلىشقا جەلپ قىلىش كۈچىنى ئاشۇرۇش كېرەك. بىر تەرەپتىن، خەۋەرلىشىش ئۇسكۇنىلىرى، ئاتناش - تىرانسپورت ۋە ئېلېكتر ئېنېرگىيىسى قاتارلىق ئاساس مۇئەسسەسىلەر قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش، يەنە بىر تەرەپتىن، سىياسەت جەھەتتە جەلپ قىلىش كۈچىگە ئىگە مەبلەغ سېلىش مۇھىتىنى يارىتىش كېرەك. نۆۋەتتە، مۇھىمى، چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالىدىغان، تەرەققىيات ئىستىقبالىغا ئىگە تۈرلەرنى ياخشى تاللاش، تۈرلەرنى زاپاس ساقلاش ئامىرى قۇرۇش لازىم.

7) ئىچكى قۇرۇقلۇقتىكى ئىقتىسادىي تەرەققىيات رايونلىرىنى پىلانلىق تۈردە، ستراتېگىيە تەرىپىدە قۇرۇش لازىم، يېقىنقى مەزگىل ئىچىدە، ئالدى بىلەن، ئۇرۇمچى - كۇيتۇنلۇق لىنىيىسىدە

بىرقانچە نۇقتا تاللاپ، ئىقتىسادىي تېخنىكا تەرەققىيات رايونى، ئۇنىۋېرسال ئىسلاھ قىلىشنى سىناق قىلىش رايونى قاتارلىق ھەر خىل تەرەققىيات رايونلىرىنى قۇرۇش كېرەك.

8) چېگرا ئېغىزى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش كېرەك. بۇنىڭدىن كېيىنكى بەش يىلدا ئاپتونوم رايوننىڭ چېگرا ئېغىزى قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى ئالاتاۋ ئېغىزى ۋە قۇنجىراب ئېغىزىغا قارىتىش، قورغاس ئېغىزى ۋە تورغات ئېغىزىدىن ئىبارەت ئىككى كونا ئېغىزنى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۇرۇش ۋە يۇرۇشلەشتۇرۇش لازىم.

9) ئەمگەك - مۇلازىمەتنى چەتكە چىقىرىش ۋە دۆلەت سىرتىدىكى قۇرۇلۇشلارنى ھۆددە ئېلىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش كېرەك. ئەمگەك - مۇلازىمەتنى چەتكە چىقىرىش داۋامىدىكى ماددىي ئەشيالارنى ئالماشتۇرۇش، تاموژنا بېجىنى كېمەيتىش، كەچۈرۈم قىلىش قاتارلىق مەسىلىلەرنى تەتقىق قىلىپ ھەل قىلىش، يۇرۇشلەشكەن مۇناسىپ سىياسەتلەرنى تۈزۈپ چىقىش كېرەك.

10) توغرا لىنىيىلىك ئىقتىسادىي بىرلىشىشنى كۈچەيتىپ، ئىشىكنى يەنىمۇ كەڭ ئېچىۋېتىش كېرەك. «شەرق بىلەن بىرلىشىش» شەكلى جانلىق ۋە كۆپ خىل بولۇشى، قېرىنداش ئۆلكە، شەھەرلەر بىلەن بولغان ئالاقە جەھەتتە، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەرگە ۋە مەسئۇل تارماقلار، كارخانىلارغا تېخىمۇ كۆپ ئىگىلىك باشقۇرۇش ھوقۇقى بېرىش، ئارىلىقتىكى ھالقىلار ۋە توساقلارنى ئەڭ زور دەرىجىدە ئازايتىش كېرەك. مەركەزنىڭ تارماقلىرى ۋە كارخانىلىرى بىلەن بىۋاستە ھەمكارلىشىشقا، ئىچكىرىدىكى داڭلىق زاۋۇتلار بىلەن ئالاقەئورنىتىشقا، ئۆز مەھسۇلاتلىرىنى شەرققە ۋە غەربكە ئېكسپورت قىلىدىغان مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى كارخانىلارنى ھەمكارلىشىپ قۇرۇشقا،

1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 5 - كۈنى جۇڭگو - موڭغۇلىيە چېگرىسىدىكى تايكېشكېن ئېغىزىنى تۇنجى قېتىم ئېچىۋېتىش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى. سۈرەتتە: ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى قىدىرباي ۋە ئامما تۇنجى قېتىملىق ئېچىۋېتىش مۇراسىمىغا قاتنىشىش ئۈچۈن چېگرا ئېغىزىغا كەلگەن موڭغۇلىيە خەلق جۇمھۇرىيىتى ۋەكىللەر ئۆمىكىنى قارشى ئالماقتا.

سۈڭ شۇفۇ فوتوسى

كان مەھسۇلاتلىرى بايلىق مەنبەلىرىنى پۈتۈن مەملىكەتكە ئېچىۋېتىشكە، نېفىتلىكلەرگە يۇرۇشلۇك مۇلازىمەت قىلىش مۇئەسسەسىلىرىنى كۆپلەپ قۇرۇش قاتارلىقلارغا يول قويۇلىدۇ.

11) ساياھەتچىلىك كەسپىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇش كېرەك. يېقىنقى مەزگىللىك ساياھەتچىلىك خىزمىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى ئاپتونوم رايوننىڭ ساياھەتچىلىك ئىشلىرى تەرەققىياتىنىڭ ئومۇمىي سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈشتىن ئىبارەت. ساياھەت مۇئەسسەسىلىرى قۇرۇلۇشى (مەنزىرە نۇقتىلىرى قۇرۇلۇشىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) دا «يول يۇرۇش، سەيلە قىلىش، قونۇش، يېيىش، سېتىۋېلىش، كۆڭۈل ئېچىش» تىن ئىبارەت ئالتە مۇھىم ئامىلنى ماس قەدەمدە راۋاجلاندۇرۇش كېرەك. «يىپەك يولى» ئوتتۇرا قىسمىنىڭ قۇرۇلۇشىنى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۇرۇپ، «يىپەك يولى» نىڭ جەنۇبىي ۋە شىمالىي لىنىيىلىرىنى يۇرۇشلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى پىلانلىق تۈردە كۈچەيتىش كېرەك. يېڭى ساياھەتچىلىك تۈرلىرىنى ئېچىش كېرەك، بۇ، «يىپەك يولى» ساياھىتى،

جەددىي ھەرىكەتكە كېلىپ، ئاپتونوم رايونىمىز تاشقى ئىقتىساد - سودا خىزمىتىدە يېڭى ۋەزىيەت يارىتايلى

ئاپتونوم رايونلۇق مۇئاۋىن رەئىسى، ئاپتونوم رايونلۇق تاشقى ئىقتىساد - سودا كومىتېتىنىڭ مۇدىرى لى دۆخۇي

دۆلەت 1991 - يىلى تاشقى سودا ئېكسپورت يارده‌م پۈلىنى بىكار قىلىپ، ئۆزى ئۆزىگە خوجا بولۇش، پايدا - زىيانغا ئۆزى مەسئۇل بولۇشتىن ئىبارەت يېڭى تۈزۈلمىنى يولغا قويۇپ، تاشقى سودا كارخانىلىرىنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوزغىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئىمپورت - ئېكسپورت سودىسىنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 459 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 12% ئاشتى.

يەرلىك سودا، چېگرا سودىسى جۈش ئۈرۈپ‌راۋاجلاندى. مۇشۇسېرىياللىق ئىمپورت - ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسى 94 مىليون 358 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 32.19% ئاشتى. يەرلىك سودا، چېگرا سودىسى سوممىسىنىڭ ئاپتونوم رايون بويىچە ئىمپورت- ئېكسپورت سودا ئومۇمىي سوممىسى ئىچىدە ئىگىلىگەن نىسبىتى 1990 - يىلى 17.1% بولغان بولسا، 1991 - يىلى 20.5% كە يەتتى. يەرلىك سودا، چېگرا سودىسى ئاپتونوم رايونىمىز تاشقى سودىسىدا بارغانسېرى مۇھىم رول ئوينىماقتا.

****

ئېكسپېدىتسىيە ساياھىتى، ئوتلاق ساياھىتى، قۇملۇق ساياھىتى، تاغ ئۆستى ساياھىتى، چاڭغا تېپىلىش ساياھىتى، ئارخېئولوگىيە ساياھىتى، ئۇۋچىلىق ساياھىتى، خەلق ئۆرپ - ئادىتى ۋەھېيىت - بايرام ساياھىتى، مال سېتىۋېلىش ساياھىتى، قوغۇن - تاۋۇز، مېۋە - چېۋىلەرنى تېتىپ كۆرۈش ساياھىتى قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ئاپتونوم رايونىمىز سوۋېت ئىتتىپاقى بىلەن چېگرىلىنىدىغان شەھەر، بازارلىرىدا بىردىن ئىككىگىچە نۇقتا تاللاپ، ئۆز - ئارا «بىر كۆنلۈك ساياھەت» پائالىيىتىنى يولغا قويۇش لازىم.

12) ئۆچۈر يېتەكچىلىكى ۋە مەسلىھەت مۇلازىمىتى خىزمىتىنى كۆچەيتىش كېرەك. خەلقئارا ئۆچۈرلانى توپلاش ۋە تەتقىق قىلىشنى كۆچەيتىش، خەلقئارا بازارنىڭ ئىستىقبالىنى ياخشى تەھلىل قىلىش لازىم.

13) سىرت بىلەن ئالاقىلىشىدىغان كادىرلار قوشۇنىنىڭ قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش كېرەك. ھەرقايسى تارماقلاردىن شەرتكە ئۇيغۇن كېلىدىغان بىر تۈركۈم كادىرلارنى تاللاپ يۆتكەپ، تاشقى سودا تارماقلىرىنى تولۇقلاش لازىم. ھازىرقى تاشقى سودا، تاشقى ئىقتىساد قوشۇنىدىكى سىياسىي، كەسپىي ساپاسى ناچار، خىزمەتتىكى مۇددىسىدىن چىقالمايدىغان، تەرىبىيلەش ئىستىقبالى يوقلارنى مۇۋاپىق تەڭشەش لازىم.

چېن شۈكۈن

ئاپتونوم رايونلۇق تاشقى ئىقتىساد - سودا كومىتېتى قۇرۇلدى

ئاپتونوم رايونلۇق تاشقى ئىقتىساد - سودا كومىتېتى 1991 - يىل 6 - ئاينىڭ 1 - كۈنى قۇرۇلدى. ئىقتىساد - سودا كومىتېتى — ئاپتونوم رايونلۇق خەلق مۇكۈمىتىنىڭ تاشقى سودا، تاشقى

چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىش كۆرۈنەرلىك تەرەققىياتقا ئېرىشتى. 1991 - يىلى چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىش تۈرىدىن 16 سى تەستىقلاندى، دېمەك، بۇ يىل ئاپتونوم رايون بويىچە چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىش تۈرى ئەڭ كۆپ بولغان، شۇنداقلا مەبلەغنىڭ ئېشىشى ئەڭ تېز بولغان بىر يىل بولدى.

تاشقى ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقى يېڭى تەرەققىياتلارغا ئېرىشتى، ئاپتونوم رايون 1991 - يىلى تاشقى ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىق تۈرىدىن 14 نى تەستىقلىدى، ھەمكارلىشىش ئومۇمىي سوممىسى 13 مىليون 778 مىڭ 400 ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتى.

تاشقى سودا يېڭى تۈزۈلمىسىنىڭ تۈرتكىسىدە، كەسىپى تاشقى سودا شىركەتلىرىنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇشىدا يېڭى ئىلگىرىلەش، ئىقتىسادىي ئۈنۈمدە ئومۇميۈزلۈك يۈكسىلىش بولدى، پەمدۇر قىيامىدىن باشقا مەھسۇلاتلاردا پايدا بىلەن زىيان ئاساسەن تەڭپۇڭ بولدى، تاۋارلارنىڭ ئامباردىكى قالدۇقى ۋە بانكا قەرز پۇلىنىڭ مىقدارى تۆۋەنلىدى. خىراجەت سەۋىيىسى بىر پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىدى، تۆۋەنلەش ھەجمى 12.1% بولدى؛ مەبلەغنىڭ ئوبوروت بولۇشى 3.03 قېتىم بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 0.66 قېتىم تېزلەشتى.

ئاپتونوم رايونىنىڭ 1991 - يىللىق تاشقى ئىقتىساد - سودا خىزمىتىدە مۇنداق گەۋدىلىك ئۆزگىرىشلەر بولدى: (1) يەرلىك سودا، چېگرا سودىسى ئاپتونوم رايونىنىڭ تاشقى سودا ئىمپورت - ئېكسپورت كەسىپىنىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى بولۇپ قالدى. (2) بىر تۈركۈم يېڭى ئېكسپورت تاۋارلىرى بارلىققا كەلدى. ئاق شېكەر، يۈك ۋە يولۇچى توشۇيدىغان قوش ئىقتىدارلىق ئاپتوموبىل، كىچىك تۆت چاقلىق تراكتور تۈنجى قېتىم چەت ئەللەرگە سېتىلدى، كۆممىقوناق، چارۋا، كالا گۆشى قاتارلىق تاۋارلارنىڭ ئېكسپورت قىلىنىشىمۇ 30 يىلچە ۋاقىتتىن بۇيان تۈنجى قېتىم ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى. (3) تەيۋەننىڭ مەبلىغى ۋە چەت ئەل ھۆكۈمەتلىرىنىڭ قەرز پۇلىدىن پايدىلىنىشقا كەلسەك، تۇر ۋە سومما جەھەتتە يېڭى بۆسۈش بولدى. (4) بىر تۈركۈم چوڭ ۋە ئوتتۇرا ئىشلەپچىقىرىش كارخانىلىرى ۋە ئوبوروت كارخانىلىرى خەلقئارا ئىقتىسادىي

ئىقتىساد خىزمىتىنى تۇتىدىغان فونكسىيىلىك تارمىقى بولۇپ، ئۇ ئاپتونوم رايون بويىچە تاشقى سودا، تاشقى ئىقتىساد خىزمىتىنى بىر تۇتاش ماسلاشتۇرۇپ باشقۇرىدۇ.

ئىقتىساد - سودا كومىتېتىنىڭ مۇدىرلىقىنى ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى لى دۆڭخوي قوشۇمچە ئۈستىگە ئالدى؛ بەي يېڭجى، سېيىت، خۇجىيايەن (ئايال)، دەلىلقان مالايقان (قازاق)، خۇ ژېنشېڭلار مۇئاۋىن مۇدىرلىقنى ئۈستىگە ئالدى.

خې چۈڭنۇ

يەرلىك سودا ۋە چېگرا سودىسى

ئاپتونوم رايونىنىڭ 1991 - يىللىق يەرلىك سودا ۋە چېگرا سودىسى بويىچە ئىمپورت - ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسى 94 مىليون 358 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 32.19% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسى 50 مىليون 257 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، ئىمپورت ئومۇمىي سوممىسى 44 مىليون 101 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى.

ئېكسپورت تاۋارلىرىنىڭ قۇرۇلمىسى مۇنداق بولدى: خەلقئارالىق ئۆلچەم بويىچە ئايرىغاندا، تۈنجى مەھسۇلاتلار سوممىسى 27 مىليون 110 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 54% نى ئىگىلىدى. سانائەت مەھسۇلاتلىرى سوممىسى 23 مىليون 140 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 46% نى ئىگىلىدى. تاشقى سودا ئۆلچىمى بويىچە ئايرىغاندا، يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرى سوممىسى 15 مىليون 190 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 30.2% نى ئىگىلىدى، يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىدىن ئىشلەنگەن بۇيۇملار سوممىسى 26 مىليون 860 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 53.5% نى ئىگىلىدى، كان، سانائەت مەھسۇلاتلىرى سوممىسى 8 مىليون 200 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 16.3% نى ئىگىلىدى.

سەھنىگە چىقىرىلىپ، خەلقئارا بازاردىكى ئالماشتۇرۇش ۋە رىقابەتكە بۇاستە قاتناشتۇرۇلدى.

سوۋېت ئىتتىپاقى پارچىلانغاندىن كېيىن، دۆلىتىمىز مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسىدىكى ئاساسلىق ئىگىلىك ھوقۇقلۇق دۆلەتلەر بىلەن تېزلىكتە دىپلوماتىك مۇناسىۋەت ۋە ئىقتىساد ـ سودا مۇناسىۋىتى ئورناتتى، ئاپتونوم رايونىمىز بىلەن قوشنا ئوتتۇرا ئاسىيادىكى دۆلەتلەرنىڭمۇ ئاپتونوم رايونىمىز بىلەن ئىقتىساد ـ سودا ھەمكارلىقىنى راۋاجلاندۇرۇش ئارزۇسى بار، بولۇپمۇ يەرلىك سودا، چېگرا سودىسى جەھەتتىكى بېرىش ـ كېلىش ئارزۇسى كۈچلۈك؛ ئاپتونوم رايونىمىز ئىچكىرى قۇرغاقچىلىق ئۇستىدىن غەلبە قىلىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىن 14 ـ يىلنىڭ مول ھوسۇل ئالدى، سانائەت ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ تەرەققىيات ۋەزىيىتى بىر قەدەر ياخشى بولۇپ، ئۇنۇمى كۆتۈرۈلدى؛ ھۆكۈمەت يەرلىك سودا، چېگرا سودىسىنى راۋاجلاندۇرۇشتا بىر قەدەر مۇكەممەل سىياسەت، تەدبىرلەرنى تۈزۈپ چىقتى، «چېگرا رايونىنى سودىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش» فاكتورىنى كۈندىن ـ كۈنگە كىشىلەر قەلبىدىن چوڭقۇر ئورۇن ئالدى، كىشىلەرنىڭ ئىدىيىسى يەنىمۇ ئازاد بولدى. يۇقىرىدىكىلەر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىشكىنى سىرتقا يەنىمۇ كەڭ ئېچىۋېتىش، تاشقى ئىقتىساد ـ سودا ھەمكارلىقىنى راۋاجلاندۇرۇش قەدىمىنى تېزلىتىش، تاشقى سودا ئېكسپورتىدىكى ئۈچ يىل بىر ئىزدا توختاپ قېلىش ھالىتىنى ئۆزگەرتىشكە شەرت ـ شارائىت يارىتىپ بەردى.

شۇنىمۇ كۆرۈشمىز كېرەككى، ئاپتونوم رايونىنىڭ تاشقى ئىقتىساد ـ سودا خىزمىتى دۇچ كەلگەن ۋەزىيەت يەنىلا جىددىي، ۋەزىپىلەرمۇ ناھايىتى ئېغىر. تاشقى سودا خىزمىتىنى يېڭى بالداقتا كۆتۈرىمىز دەيدىكەنمىز، پۈرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، ئىلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش قەدىمىنى تېزلىتىشىمىز لازىم. شۇنىڭ ئۈچۈن، دادىل يول ئېچىپ ئىلگىرىلەپ، «چېگرا رايونىنى سودىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش» فاكتورىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، بازارلارنى كۆپ مەنبەلەشتۈرۈش تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى پەيدىنپەي ئىشقا ئاشۇرۇشىمىز لازىم. شەرقىي قىسمىدىكى بازارلارنى مۇستەھكەملەش، راۋاجلاندۇرۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسىدىكى بەش ئوتتۇرا ئاسىيا دۆلىتىنى مۇھىم نۇقتا قىلغان غەربىي قىسمىدىكى بازارلارنى

==========

يەرلىك سودا ۋە چېگرا سودىسى بويىچە ئېكسپورت قىلىنغان تاۋارلار موڭغۇلىيە، پاكىستان، سوۋېت ئىتتىپاقى ۋە چېخوسلوۋاكىيەلەرگە سېتىلدى. موڭغۇلىيەگە ئېكسپورت قىلىنغان تاۋارلارنىڭ سوممىسى 786 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 1.6% نى ئىگىلىدى؛ پاكىستانغا ئېكسپورت قىلىنغان تاۋارلارنىڭ سوممىسى 706 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 1.4% نى ئىگىلىدى؛ سوۋېت ئىتتىپاقىغا ئېكسپورت قىلىنغان تاۋارلارنىڭ سوممىسى 48 مىليون 492 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 96.5% نى ئىگىلىدى؛ چېخوسلوۋاكىيەگە ئېكسپورت قىلىنغان تاۋارلارنىڭ سوممىسى 274 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 0.5% نى ئىگىلىدى.

يەرلىك سودا ۋە چېگرا سودىسى بويىچە ئېكسپورت قىلىنغان تاۋارلارنىڭ ئومۇمىي سوممىسى ئىچىدە شىنجاڭ يەرلىك سودا شىركەتلىرى ئېكسپورت قىلغان تاۋارلارنىڭ سوممىسى 38 مىليون 190 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 76% نى ئىگىلىدى؛ بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش ئورۇنلىرى چېگرا سودىسى بويىچە ئېكسپورت قىلغان تاۋارلارنىڭ سوممىسى 8 مىليون 450 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 16.8% نى ئىگىلىدى؛ ئىلى، تارباغاتاي، ئالتاي، قۇمۇل، قەشقەر، قىزىلسۇلارنىڭ چېگرا سودىسى بويىچە ئېكسپورت قىلىنغان تاۋارلارنىڭ سوممىسى 3 مىليون 610 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 7.2% نى ئىگىلىدى.

يەرلىك سودا ۋە چېگرا سودىسى بويىچە ئىمپورت قىلىنغان تاۋارلار موڭغۇلىيە، پاكىستان ۋە سوۋېت ئىتتىپاقىدىن كىرگۈزۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە موڭغۇلىيەدىن ئىمپورت قىلىنغانلىرىنىڭ سوممىسى 774 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 1.8% نى ئىگىلىدى؛ پاكىستاندىن ئىمپورت قىلىنغانلىرىنىڭ سوممىسى 688 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ،

تىرىشىپ ئېچىشىمىز، ئەتراپىمىزدىكى قوشنا دۆلەتلەر ئارا كۆپ قاتلاملىق، كۆپ يوللۇق، كۆپ شەكىللىك يەرلىك سودا، چېگرا سودىسىنى راۋاجلاندۇرۇپ، ئىشكىنى سىرتقا ئومۇميۈزلۈك ئېچىۋېتىش ستراتېگىيىسىنى ئىشقا ئاشۇرۇشىمىز لازىم. يەرلىك سودا، چېگرا سودىسىنى مۇھىم ئورۇنغا قويۇپ، يەرلىك سودا، چېگرا سودىسىنىڭ چېگرا رايون ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈشتىكى رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، چېگرا رايوننىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرىلىتىشىمىز، چېگرا رايون خەلقىنىڭ تۇرمۇشىنى ياخشىلىشىمىز لازىم.

«سۈيەت ئارقىلىق غەلبە قىلىش» شەرتى ئاستىدا، زور كۈچ سەرپ قىلىپ، يېڭى ئېكسپورت تاۋارلىرىنىڭ مال مەنبەسىنى ئېچىش كېرەك. كەسىپلەرنى تەڭشەشكە ماسلىشىپ، ئېكسپورت‌تاۋارلىرىنىڭ قۇرۇلمىسىنى تىرىشىپ تەڭشەپ، قوشۇمچە قىممىتى يۇقىرى سانائەت بۇيۇملىرىنىڭ ئېكسپورتتىكى نىسبىتىنى ئاشۇرۇشىمىز لازىم. دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈپ، تۈر - خىلىنى كۆپەيتىپ، ئېكسپورتنى تۇرلۇك يوللار بىلەن كېڭەيتىپ، تاشقى پىرېۋوت كىرىمىنى ئاشۇرۇشىمىز لازىم. سانائەت سودىسى، يېزا ئىگىلىك سودىسى، تېخنىكا سودىسىنى بىرلەشتۈرۈپ، ئىشلەپچىقارغۇچىلار بىلەن سانتۇچىلارنىڭ مۇناسىۋىتىنى قويۇقلاشتۇرۇپ، ئورتاق تىرىشىش ئارقىلىق مەسئۇلاتلارنىڭ سۈپىتىنى ئۆستۈرۈپ، رەڭ - تۈرىنى كۆپەيتىپ، تېخنىكا كۆپ ئەلا سۈپەتلىك تاۋارلار ئارقىلىق خەلقئارا بازاردىكى تېگىشلىك نېسىۋىسىزنى ساقلاپ ۋە كېڭەيتىپ، تاشقى سودا ئېكسپورتىدا تېخنىكا تېز تەرەققىياتىنى قولغا كەلتۈرۈشىمىز كېرەك. يېڭى ۋەزىيەتتە، تاشقى سودا كارخانىلىرى ھەققىي ئۇنۇملۇك قەدەم - باسقۇچلارنى قوللىنىپ، سودا - سانائەتلىشىش، گۈرۇھلىشىش نىشانىغا قاراپ راۋاجلىنىپ، ئەملىي كۈچى ۋە زاپاس كۈچىنى ئاشۇرۇشى لازىم.

ئاپتونوم رايوننىڭ ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش دائىرىسىنى يەنمۇ كېڭەيتىپ، مەبلەغ سېلىش مۇھىتىنى پاكار تۈزەپ تىرىشىپ ياخشىلاپ، چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىشنىڭ ئۇزاق مۇددەتلىك پىلانىنى تۈزۈپ، ھازىرقى ئۇچ خىل مەبلەغ كارخانىلىرىنى قوللاپ ۋە ئۇلارغا ياردەم بېرىپ، ياخشى باشقۇرۇپ، چەت ئەل مەبلىغىنى جەلپ قىلىش ئىقتىدارىنى كۈچەيتىپ، ھەقسىز ياردەم تۈرلىرىنى تىرىشىپ كۆپەرتىپ قولغا كەلتۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئۈچۈن تېخىمۇ ياخشى تۆھپە قوشۇشىمىز لازىم!

1.6% نى ئىگىلىدى؛ سۈيەت ئىتتىپاقىدىن ئىمپورت قىلىنغانلىرىنىڭ سوممىسى 42 مىليون 639 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولۇپ، 96.6% نى ئىگىلىدى.

ئىمپورت قىلىنغان تاۋارلار ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ سوممىسى42- مىليون129مىڭئامېرىكادوللىرىبولۇپ، 95.5% نى ئىگىلىدى؛ تۇرمۇش ۋاستىلىرىنىڭ سوممىسى 1مىليون972مىڭئامېرىكادوللىرىبولۇپ، 4.5% نى ئىگىلىدى.

ئېكسپورت قىلىنغان ئاساسلىق تاۋارلار ۋە ئېكسپورت قىممىتى مۇنداق بولدى: چارۋىلارنىڭ قىممىتى 9 مىليون 963 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، شېكەرنىڭ قىممىتى 9 مىليون 291 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، توقۇلمىلىغان كالا گۆشىنىڭ قىممىتى 4 مىليون 343 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، كالا گۆشى كونسېرۋاسىنىڭ قىممىتى 1 مىليون 967 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، پاختا بىلەن تېرىلغان ئارىلاش رەختلەردىن تىكىلگەن كىيىم - كېچەكلەرنىڭ قىممىتى 1 مىليون 560 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، پاختا يىپىنىڭ قىممىتى 1 مىليون 294 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، قۇلماقنىڭ قىممىتى 880 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، لۆڭگە - ئەدىيالارنىڭ قىممىتى 867 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، يۇڭ پوپايكىنىڭ قىممىتى 777 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، پاختا رەختتىن تىكىلگەن كىيىم - كېچەكلەرنىڭ قىممىتى 457 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، قولياغلىقنىڭ قىممىتى 380 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، ئوننىڭ قىممىتى 325 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، ئاياغ كىنىمىنىڭ قىممىتى 313 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، يىپەك رەختنىڭ قىممىتى

310 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، سۇلياۋ خالتىسىنىڭ قىممىتى 297 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، خۇرۇم - تېرە كىيىم - كېچەكلەرنىڭ قىممىتى 247 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، مۇنچا لۆڭگىسىنىڭ قىممىتى 200 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، فارفور بۇيۇملارنىڭ قىممىتى 198 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، ئۇنتالغۇ لېنتىسىنىڭ قىممىتى 197 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، تىببىي داۋالاش ماشىنا - ئۈسكۈنىلىرىنىڭ قىممىتى 163 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، سۇلياۋ پالازنىڭ قىممىتى 159 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى.

ئىمپورت قىلىنغان ئاساسلىق تاۋارلار ۋە ئىمپورت قىممىتى مۇنداق بولدى: خىمىيە ئوغۇتىنىڭ قىممىتى 25 مىليون 533 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، پاختىنىڭ قىممىتى 7 مىليون 267 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، پولات ماتېرىياللىرىنىڭ قىممىتى 5 مىليون 277 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، تراكتورنىڭ قىممىتى 433 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، يازلىق تېۋىتنىڭ قىممىتى 367 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، مېتال رۇدىسىنىڭ قىممىتى 336 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، ئاپتوموبىلنىڭ قىممىتى 274 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، قوي تېرىسىنىڭ قىممىتى 233 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، كۇندىلىك ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ قىممىتى 225 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، ساپ يۇڭ توقۇلمىلارنىڭ قىممىتى 115 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى.

پىڭ شۇ

سوۋېت ئىتتىپاقى بىلەن بولغان يەرلىك سودا ۋە چېگرا سودىسى

1991 - يىلى شىنجاڭنىڭ سوۋېت ئىتتىپاقى بىلەن قىلغان يەرلىك سودا ۋە چېگرا سودىسىنىڭ ئىمپورت - ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسى 91 مىليون 131 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 35.16% ئاشتى، بۇ، شىنجاڭنىڭ سوۋېت ئىتتىپاقى بىلەن بولغان ئاشقى سودا ئىمپورت - ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسىنىڭ 85.51 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورت سوممىسى 42 مىليون 639 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى، ئېكسپورت سوممىسى 48 مىليون 492 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى. ئېكسپورت قىلىنغان تاۋارلار كىيىم - كېچەك، توقۇلما بۇيۇملار، ئىلمە توقۇلما بۇيۇملار، ئاياغ كىيىم، باش كىيىم، كۇندىلىك ئىستېمال بۇيۇملىرى، مەدەنىيەت - تەنتەربىيە بۇيۇملىرى، يېمەكلىك، كۆكتات، ماشىنا، ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرى، ئېلېكترون مەھسۇلاتلىرى، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى، چارۋا (قوي، كالا، ئات)، شېكەر، ئاشلىقتىن ئىبارەت 15 چوڭ تۈرنى تۈز ئىچىگە ئالدى؛ ئىمپورت قىلىنغان تاۋارلار خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتلىرى، پولات ماتېرىياللىرى، يافاچ ماتېرىياللىرى، كان مەھسۇلاتلىرى، مېتال بۇيۇملار، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى، ماشىنا، توقۇلما بۇيۇملار، يېنىك سانائەت ۋە يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىدىن ئىبارەت ئون چوڭ تۈرنى تۈز ئىچىگە ئالدى.

1991 - يىلى شىنجاڭنىڭ سوۋېت ئىتتىپاقى بىلەن قىلغان يەرلىك سودا ۋە چېگرا سودىسىدا بۆسۈش خاراكتېرلىك ئىلگىرىلەش بولدى. سوۋېت ئىتتىپاقى بىلەن بولغان مۇشۇ يىللىق چېگرا سودىسى مۇنداق ئۈچ ئالاھىدىلىككە ئىگە:

1) 1991 - يىلى سوۋېت ئىتتىپاقى، ئوتتۇرا ئاسىيا جۇمھۇرىيەتلىرىدە تۈرمۇش لازىمەتلىكلىرى ئومۇميۈزلۈك كەمچىل بولدى. ئاپتونوم رايوندىكى يەرلىك سودا ۋە چېگرا سودىسى كارخانىلىرى پۈرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، سودا پائالىيىتىنى ۋاقتىدا قانات يايدۇرۇپ، ئاپتونوم رايوننىڭ گۈش، شېكەر، ئاشلىق سودىسى ئۈچۈن يېڭى بازار تېپىپ بەردى.

1991 - يىلى سۆھبەت تارقىلىق پۈتۈشۈلگەن سودا سوممىسى يەرلىك سودا ۋە چېگرا سودىسى ئەسلىگە كەلتۈرۈلگەندىن بۇيانقى 1986 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە بولغان بەش يىللىق ئومۇمىي ساندىنمۇ كۆپ بولدى. 8 - ئايدىن باشلاپ سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى كۇندە تۆت مال سېتىۋېلىش ئۆمىكى يەنى 120 كىشى ئەۋەتىپ، غۇلجا شەھىرىدىكى تۆت سودا سارىيىدىن تاۋار سېتىۋالدى، ئادەم ئەلچ كۆپ كەلگەن كۇنلىرى 600 گە يېتىپ، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر كۇنى 45 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىلىق مال سېتىۋېلىندى.

2) مەركەز ۋە ئاپتونوم رايون 1991 - يىلى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئېكسپورت سوممىسى 1 مىليون ئامېرىكا دوللىرىدىن ئاشقان تاۋارلار

بىرلىكى: 10 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى

تۈرى	تاۋار	ئېكسپورت سوممىسى	ئومۇمىي سوممىا ئىچىدە ئىگىلىگەن نىسبىتى %	تۈرى	تاۋار	ئېكسپورت سوممىسى	ئومۇمىي سوممىا ئىچىدە ئىگىلىگەن نىسبىتى %
100 مىليون ئامېرىكا دوللىرىدىن ئاشقانلىرى	كىچىك جەمئىي	13935.3	38.4		قوغۇن	359.5	0.99
	پاختا	13935.3	38.4		مايكا	350.4	0.96
10 مىليون ئامېرىكا دوللىرىدىن ئاشقانلىرى	كىچىك جەمئىي	3694.9	10.2		ناترىي سۇلفىد	347*	0.96
	پاختا يىپ	2680	7.4		كرېمنىيلىق تۆمۈر	333.9	0.92
	تىۋىت پوپايكا	1014.9	2.8	1 مىليون ئامېرىكا دوللىرىدىن ئاشقانلىرى	كىچىك جەمئىي	3178.75	8.75
5 مىليون ئامېرىكا دوللىرىدىن ئاشقانلىرى	كىچىك جەمئىي	4383.9	12.1		پىششىقلانغان ماي	292.2	0.80
	شېكەر	929.1	2.6		مەشۇت	271.4	0.75
	قۇلماق	687.8	1.9		چۈچۈك بۇيا	231.9	0.64
	پەمىدۇر قىيامى	592.7	1.6		كالا گۆشى كونسېرۋاسى	215.6	0.59
	ئۇچەي	572.2	1.6		رېزىنكە پۇرۇپكا	189.3	0.52
	يۇڭ رەخت	555.6	1.5		تارتىلغان يىپ	184.4	0.51
	لىتىي كاربۇنات	539.2	1.5		ئىشقارى سۇلفىد	181.2	0.50
	چۈچۈك بۇيا مەلھىمى	507.3	1.4		يىپەك ئارىلاش گەزلىمە	149.7	0.41
3 مىليون ئامېرىكا دوللىرىدىن ئاشقانلىرى	كىچىك جەمئىي	6730.5	18.52		لۆڭگە يېپىنچا	145.9	0.40
	نەشپۇت	498.4	1.4		لۆڭگە ئەدىيال	136.6	0.38
	گىلەم	489.5	1.3		پاختا رەخت كۆڭلەك	134.7	0.37
	قىزىلچا تىرىپى	481	1.3		زاراڭزا	130.8	0.36
	يۇڭ پوپايكا	474.2	1.3		كالتسىي قتور - تانتال	128.4	0.35
	چۈچۈك بۇيا كىسلاتاسى	463.7	1.3		كوپتىلىق يوپكا	126.6	0.35
	تىۋىت يىپ	456.7	1.3		سامساق	121.7	0.34
	قوي	441	1.2		لىتىي گىدروكسىد	121.3	0.33
	توڭلىتىلغان كالا گۆشى	434.3	1.2		ئوڭغا چۆگىلىگۈچى ئىفىدرىن	106.7	0.29
	مامۇق كىيىم - كېچەك	433	1.2		ئەمگەك مۇھاپىزىتى تېرە پەلەي	105.7	0.29
	كالا	427.4	1.2		رادىئولۇق ئۇنئالغۇ	102.34	0.28
	خۇرۇم - تېرە كىيىم - كېچەك	380.6	1.0		چۈچۈك بۇيا قىيامى	102.31	0.28
	پاختا رەخت	359.9	0.99				

پىڭ شۇ

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە تاشقى سودىدا سېتىۋېلىنىش سوممىسى 1 مىليون يۈەندىن ئاشقان تاۋارلار

بىرلىكى: 10 مىڭ يۈەن

تۈرى	تاۋار	سېتىۋېلىنىش سوممىسى	ئومۇمىي سوممىدا ئىگىلىگەن نىسبىتى %	تۈرى	تاۋار	سېتىۋېلىنىش سوممىسى	ئومۇمىي سوممىدا ئىگىلىگەن نىسبىتى %
100 مىليون يۈەندىن ئاشقانلىرى	كىچىك جەمئىي	70032	60.9		مايكا	1359	1.2
	پاختا	58836	51.2		نەشپۈت	1287	1.1
	پاختا يىپ	11196	9.7		قوغۇن	1258	1.1
10 مىليون يۈەندىن ئاشقانلىرى	كىچىك جەمئىي	28288	24.68		چۈكچۈك بۇيامەلەمىسى	1016	0.88
	گىلەم	3076	2.7	5 مىليون يۈەندىن ئاشقانلىرى	كىچىك جەمئىي	5297	4.6
	پىلە غوزىسى	2890	2.5	4.6	قوي تېرىسى	979	0.85
	پاختا رەخت	2381	2.1		ئالقات	769	0.67
	ئۈچەي	2046	1.8		ئەمگەك مۇھاپىزىتى تېرە پەلەي	683	0.59
	قىزىلچا تىرىچى	1964	1.7		كىرىسىنىلىق تۆمۈر	593	0.52
	قۇلماق	1735	1.5		چۈچۈك بۇيا	587	0.51
	ناترىي سۇلفىد	1656	1.4		يۇڭ رەخت	579	0.50
	خۇرۇم - تېرە كىيىم - كېچەك	1631	1.4		قىرقىما مويلۇق ئەدىيال	565	0.49
	يۇمران بۇغا مۇڭگۈزى	1597	1.4		قەغەز	542	0.47
	قارا گازىر	1497	1.3	3 مىليون يۈەندىن ئاشقانلىرى	كىچىك جەمئىي	3783	3.29
	مەشۇت	1449	1.3		پاختا تېرىلىن يىپ	484	0.42
	پەمىدۇر كونسېرۋاسى	1446	1.3		گۈللۈك تاۋار	446	0.39

	سامساق	414	0.36		سۇغۇر تېرىسى	208	0.18
	قۇرۇق ئۇزۇم	371	0.32		ساپ قۇرۇق كەندىر	203	0.18
	ئىشقارى سۇلفىد	370	0.32		سىلىقلاش مېيى	200	0.17
	قىرقىما مويلۇق چاسا ئەدىيال	363	0.32		سەي پۇرچاقلىرى	177	0.15
	ئوڭغا چۆگىلىگۈچى ئېفېدرېن	361	0.32		يىرىك يىپەك توقۇلمىلار	172	0.15
	پاختا - تېرىلېن رەخت	347	0.30		مۇنچا لۆڭگىسى	170	0.15
	لىتىي كاربونات	317	0.28		باكېلىت پاراشوكى	152	0.13
	چۈچۈك بۇيا قىيامى	310	0.27		ئاق سېمونت	147	0.13
1 مىليون يۈەندىن ئاشقانلىرى	كىچىك جەمئىي	3263	2.83		ياڭاق	144	0.13
	يۇلۇق پوپايكا	298	0.26		تۆگە يۇڭى	119	0.10
	قىرقىما مويلۇق كۆپىچەك	285	0.25		مەشۇت	109	0.09
	پىلە غوزىسى	233	0.20		سول چۆگىلىگۈچى ئېفېدرېن	108	0.09
	فۇرفۇرول	226	0.20		كۆك پۇرچاق	103	0.09
	مۇچ (لازا)	209	0.18				

پىڭ شۇ

يەرلىك سودا ۋە چېگرا سودىسىنى كەڭ قويۇۋېتىش ھەققىدىكى سىياسەتلەرنى تۈزۈپ ۋە تارقىتىپ، سىياسەت جەھەتتە كارخانىلارنى كاپالەت بىلەن تەمىن ئەتتى، مۇھىت جەھەتتە كارخانىلارنىڭ شارائىتىنى ياخشىلىدى، باشقۇرۇش جەھەتتە كارخانىلارغا ئەركىنلىك بەردى.

3) تاشقى سودىنىڭ ۋەكالەتچىلىك كەسپى پائال يولغا قويۇلۇپ، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ تاشقى سودا پائالىيىتىگە قاتنىشىشىغا تىرىشىپ مەدەت ۋە ياردەم بېرىلدى، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق سودا نازارىتى، تەمىنات - سودا كوپىراتىپى، ئاشلىق ئىدارىسى، چارۋىچىلىق نازارىتى، ماددىي ئەشيا ئىدارىسى، شىنجاڭ پولات - تۆمۈر شىركىتى، شىنجاڭ توقۇمىچىلىق سانائىتى (گۈرۈھى) شىركىتى ۋە ئۇرۇمچى شەھىرى، ئىلى ۋىلايىتى، ئالتاي ۋىلايىتىدىكى سودا، تەمىنات - سودا، ماددىي ئەشيا ۋە ئاشلىق قاتارلىق ئورۇنلار چەت ئەل بىلەن سودا سۆھبىتىنى باشلىۋەتتى. شىنجاڭ يەرلىك سودا ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتى، ئىلى ئوبلاستلىق تاشقى سودا شىركىتى ۋە ئالتاي ۋىلايەتلىك تاشقى سودا شىركىتى 1991 - يىلى 33 كارخانىغا ۋەكالىتەن 112 مىليون 647 مىڭ شۋېيتسارىيە فرانكى قىممىتىدە توختامنامە ئىمزالاپ بەردى، مۇشۇ يىلى ئەمەلىي كىرگۈزۈلگەن مالنىڭ سوممىسى 38 مىليون 73 مىڭ 600 شۋېيتسارىيە فرانكىغا يەتتى.

ئاپتونوم رايوننىڭ سوۋېت ئىتتىپاقى بىلەن بولغان يەرلىك سودا ۋە چېگرا سودىسىدا ساقلىنىۋاتقان ئاساسلىق مەسىلە سودىدىكى ئوڭ پەرقنىڭ بىرقەدەر زور بولۇشىدىن ئىبارەت. مەلۇماتقا قارىغاندا، يىل ئاخىرىغا قەدەر ئوڭ پەرق 30 مىليون شۋېيتسارىيە فرانكىغا يەتكەن.

جيۇ رېنشۇەن

شەرقىي ياۋروپا ئەللىرى بىلەن بولغان يەرلىك سودا ئەھۋالى

1991 - يىلى شىنجاڭ شەرقىي ياۋروپا ئەللىرى بىلەن بولغان يەرلىك سودىنى پائال راۋاجلاندۇرۇپ، چېخوسلوۋاكىيە، پولشا، يۇگوسلاۋىيىدىن ئىبارەت ئۈچ دۆلەت بىلەن بولغان مالغا مال ئالماشتۇرۇش سودىسى ۋە نەق پېرېۋوت سودىسىدا ياخشى باشلىنىشنى قولغا كەلتۈردى. مۇشۇ بىر يىلدا ئورۇندالغان ئىمپورت - ئېكسپورت تاۋارلىرىنىڭ پۈتۈشۈش سوممىسى 1 مىليون 257 مىڭ 848.5 ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە مالغا مال ئالماشتۇرۇش جەھەتتىكى سودا سوممىسى 547 مىڭ 98.5 ئامېرىكا دوللىرىغا، نەق پېرېۋوت جەھەتتىكى سودا سوممىسى 710 مىڭ 750 ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتى.

1) چېخوسلوۋاكىيە بىلەن بولغان مالغا مال ئالماشتۇرۇش سودىسىدا، ئېكسپورت قىلىنغان قۇلماق 108.5 توننا بولۇپ، پۇلغا سۇندۇرغاندا، قىممىتى 273 مىڭ 568.5 ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىدۇ؛ ئالماشتۇرۇپ كېلىنگەن يۈك ئاپتوموبىلى بەش بولۇپ، پۇلغا سۇندۇرغاندا، قىممىتى 273 مىڭ 530 ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىدۇ.

2) پولشا بىلەن ئىككى قېتىم توختام تۈزۈلۈپ، جەمئىي 250 توننا قۇلماق ئېكسپورت قىلىنىپ، 500 مىڭ 750 ئامېرىكا دوللىرىلىق نەق پېرېۋوت كىرىم قىلىندى.

3) تېلېگرامما ئەۋەتىش شەكلى قوللىنىلىپ، يۇگوسلاۋىيە بىلەن توختام ئىمزالىنىپ، 100 توننا قۇلماق ئېكسپورت قىلىنىپ، 210 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىلىق نەق پېرېۋوت كىرىم قىلىندى.

جيۇ رېنشۇەن

چارۋا مال ئېكسپورتى

ئاپتونوم رايون 1991 - يىل 8 - ئايدا سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى بىلەن چارۋا مال ئېكسپورت قىلىپ مالغا مال ئالماشتۇرۇش توختامى ئىمزالاپ، ئىلىنىڭ قورغاس، چۆچەكنىڭ باقتۇ، ئالتاينىڭ جېمىنەي ئېغىزلىرى ئارقىلىق چارۋا مال ئېكسپورت قىلدى.

9 - ئاينىڭ23 - كۈنى قورغاس ئېغىزىدىن1 - تۈركۈمدە 2000 قوي ئېكسپورت قىلىندى؛ 9 - ئاينىڭ 27 - ۋە 30 - كۈنلىرى باقتۇ، جېمىنەي ئېغىزلىرىدىنمۇ چارۋا مال ئېكسپورت قىلىندى. 12 - ئاينىڭ10 - كۈنىگە قەدەرجەمئىي 138 مىڭ 158 تۇياق چارۋا مال ئېكسپورت قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە قوي 119 مىڭ 522 تۇياق، كالا 13 مىڭ 499، ئات 5137 بولۇپ، ئەسلىدە ئىمزالانغان توختامدىكىسى بىلەن كېيىن قوشۇلغان پىلاندىكىسى بولۇپ، جەمئىي 140 مىڭ تۇياق چارۋا مالنىڭ 98.68 پىرسەنتى ئورۇندالدى، ئېكسپورت پىلانىدىكى سان 109.95% ئورۇندالدى؛ بۇنىڭ بەدىلىگە 74 مىڭ توننا ئاممونىي فوسفورلۇق بىرىكمە ئوغۇت سېتىۋېلىندى.

ۋۇ گولياڭ

مەملىكەتلىك تاشقى سودا ئېكسپورت تاۋارلىرى ئىشلەپچىقىرىش بازىلىرىنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىرى كۆرگەزمىسىگە قاتنىشىش ئەھۋالى

1991 - يىل12 - ئاينىڭ21 - كۈنىدىن30 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايوندىن 20 كارخانا تاشقى ئىقتىساد - سودا مىنىستىرلىكى، دۆلەت پىلان كومىتېتى، جۇڭگو خەلقئارا سودىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى، جۇڭگو بانكىسى ۋە جۇڭگو قۇرۇلۇش بانكىسى بىرلىكتە بېيجىڭدا ئۆتكۈزگەن مەملىكەتلىك تاشقى سودا ئېكسپورت تاۋارلىرى ئىشلەپچىقىرىش بازىلىرىنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىرى كۆرگەزمىسىگە قاتناشتى.

كۆرگەزمە كۆرگەزمە قىلىش ۋە سېتىشتىن ئىبارەت ئىككى قىسىمدىن تەشكىل تاپتى. ئاپتونوم رايون سەككىز كۆرگەزمە تەكچىسىگە يېمەك - ئىچمەك، چارۋا مەھسۇلاتلىرى، توقۇمىچىلىق، يېنىك سانائەت، خىمىيە سانائىتى، تىببىي دورا، ساقلىق ساقلاش بۇيۇملىرى، قوغۇن - تاۋۇز، مېۋە - چېۋە، كان مەھسۇلاتلىرنى تىزىپ، 100 خىلدىن ئارتۇق تاۋارنى كۆرگەزمە قىلدى؛ شۇنىڭ بىلەن بىللە، يەنە تۆت پۈكەي تەسىس قىلىپ، شىنجاڭنىڭ داڭلىق، ئالاھىدە، سۈپەتلىك ئېكسپورت تاۋارلىرىنى ساتتى. كۆرگەزمە مەزگىلىدىكى سېتىش سوممىسى

250 مىڭ يۈەندىن ئاشتى.

12 ـ ئاينىڭ 28 ـ كۈنى كەچتە باش شۇجى جياڭ زېمىن دۆلەت پىلان كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى گەن زىيۇ قاتارلىق مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ رەھبەرلىرىنىڭ ھەمراھلىقىدا شىنجاڭ كۆرگەزمە تەكچىلىرى ئالدىغا كېلىپ، شىنجاڭنىڭ ھەم جۇۋا، ھەم خۇرۇم چاپان ئورنىدا كىيگىلى بولىدىغان كىيىم تىكىش ئەھۋالىنى تەپسىلىي سورىدى. باش شۇجى جياڭ زېمىن بۇلارنىڭ مەملىكەت بويىچە 1 ـ بولۇپ ئىتالىيىدىن كىرگۈزۈلگەن تېخنىكا ئارقىلىق تىكىلگەنلىكىنى، ھەم جۇۋا، ھەم خۇرۇم چاپان ئورنىدا كىيگىلى بولىدىغان كىيىم ئىكەنلىكىنى ئۇقۇپ ناھايىتى خۇشال بولدى ۋە بۇ، ئىلغار تېخنىكىلارنى كىرگۈزۈپ، ئۆز جايىنىڭ مەھسۇلاتلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ ياخشى، ئۇسۇلى دېدى.

جۇ يۇڭشىن

شىنجاڭ خەلقئارا سودىنى ئىلگىرى سۈرۈش شۆبە جەمئىيىتى كۆرگەزمىدىن پايدىلىنىپ، ئىمپورت ـ ئېكسپورتنى كېڭەيتتى

جۇڭگو خەلقئارا سودىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتىنىڭ شىنجاڭ شۆبىسى بەش قېتىم تاشقى سودا كۆرگەزمىسى (يەرمەنكىسى) ئۆتكۈزدى ۋە ئۇنىڭغا قاتناشتى، پۈتۈشۈلگەن ئىمپورت ـ ئېكسپورت سودا سوممىسى 30 مىليون يۈەندىن كۆپرەككە يەتتى، بۇ كۆرگەزمىلەر شىنجاڭنى تەشۋىق قىلىش، چەت ئەل سودىگەرلىرىنى ئىقتىساد ـ سودا جەھەتتە ھەمكارلىشىشقا، سەيلە ـ ساياھەت قىلىشقا جەلپ قىلىشنى ئىلگىرى سۈرۈش رولىنى ئوينىدى.

شۆبە جەمئىيەت 70 تىن ئارتۇق تاشقى سودا شىركىتى، سودا ـ سانائەت شىركىتى ۋە ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى زاۋۇتلارنى شېنجېندا ئۆتكۈزۈلگەن «91 ـ يىللىق مۇسۇلمانچە ئېكسپورت تاۋارلىرى يەرمەنكىسى ۋە ئىقتىساد ـ سودا سۆھبەت يىغىنى»، «2 ـ نۆۋەتلىك شىنجاڭنىڭ داڭلىق، ئەلا سۈپەتلىك يەرلىك ئالاھىدە مەھسۇلاتلىرى يەرمەنكىسى» گە قاتنىشىشقا ئۇيۇشتۇردى.

شىنجاڭنىڭ يەرلىك ئالاھىدىلىككە ئىگە توقۇمىچىلىق، چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرى، ئاشلىق يېمەكلىكلىرى، يەرلىك ئالاھىدە مەھسۇلاتلىرى، تىببىي دورا ۋە ساقلىق ساقلاش بۇيۇملىرى، گىلەم ھۆنەر ـ سەنئىتى بۇيۇملىرى، يېنىك سانائەت ۋە ماشىنىسازلىق، خىمىيە سانائىتى، مېتال، كان مەھسۇلاتلىرى قاتارلىق 1520 خىل مەھسۇلاتى يەرمەنكىدە كۆرگەزمىگە قويۇلۇپ، جەمئىي پۈتۈشۈش سوممىسى 16 مىليون يۈەندىن كۆپرەككە يەتتى؛ شۇنىڭ بىلەن بىللە، چەت ئەل مەبلىغى كىرگۈزۈلىدىغان تۈرلەر، پەن ـ تېخنىكا ھەمكارلىقى تۈرلىرى ۋە نۇسخا كەلتۈرۈپ كىيىم ـ كېچەك ئىشلەش توغرىسىدا مۇددىئانامە ئىمزالاندى. شۆبە جەمئىيەت شياڭگاڭ «بيەنسېن» سودا سارىيى بىلەن ھەمكارلىشىپ ئۇرۇمچىدە «91 ـ يىلى ئۇرۇمچى كۆپ دۆلەت ئىلىم ـ پەن ئۇسكۇنىلىرى، تىببىي داۋالاش ئەسۋاب ـ ئۇسكۇنىلىرى، نېفىت خىمىيە ئەسۋاب ـ ئۇسكۇنىلىرى كۆرگەزمىسى» ئۆتكۈزدى، ياپونىيە، شۋېيتسارىيە، ئامېرىكا، گېرمانىيە، ئەنگلىيە، دانىيە قاتارلىق دۆلەتلەر ۋە شىياڭگاڭ رايونىدىن بولۇپ 30 دىن ئارتۇق ۋەكالەتچى سودا ئۇيۇشمىلىرى كۆرگەزمىگە قاتناشتى. بۇ ئارقىلىق دەۋرىمىزدىكى خەلقئارادا ئىلغار ياكى بىر قەدەر ئىلغار ئەسۋاب ـ ئۇسكۇنىلەر، ماشىنا ـ ئۇسكۇنىلەر نامايەن قىلىندى، ئاپتونوم رايوندىكى 10 مىڭغا يېقىن ھەر ساھە زاتلىرى ئېكسكۇرسىيە قىلىش، مال سېتىۋېلىشقا جەلپ قىلىندى. شۆبە جەمئىيەت ئاپتونوم رايونلۇق تاشقى سودا شىركىتىنى سەئۇدى ئەرەبىستانىدىكى «جەددە ـ جۇڭگو سودا كۆرگەزمىسى» گە ۋە شۋېيتسارىيىدىكى «بازىل خەلقئارا يەرمەنكىسى» گە قاتنىشىشقا ئۇيۇشتۇرۇپ، پارچە سېتىش ۋە مەزگىللىك مال سودىسىدا بىرقەدەر ياخشى ئۇنۇمگە ئېرىشتى.

جاۋ بېيمىڭ

شىنجاڭ خەلقئارا سودىنى ئىلگىرى سۈرۈش شۆبە جەمئىيىتى تاشقى ئالاقىلىشىش ۋە ئۇچۇر، قانۇن مۇلازىمىتىنى كۈچەيتتى

1991 ـ يىلى جۇڭگو خەلقئارا سودىنى ئىلگىرى

1991 - يىل 3 - ئاينىڭ 9 - كۈنى ئىقتىساد - سودا مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى لى لەنچىڭ شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ مەھسۇلات كۆرگەزمىسىنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى.

سۈڭ شۇفۇ فوتوسى

سۇرۇش جەمئىيىتىنىڭ شىنجاڭ شۆبىسى (شىنجاڭ خەلقئارا سودا جەمئىيىتى) ئەتراپتىكى دۆلەتلەربىلەن بولغان سودا يوللىرىنى ئاكتىپ راۋانلاشتۇرۇپ، بۇ جەمئىيەتكە ئەزا ئون نەچچە كارخانىغا كۆۋرۈك سېلىپ بەردى. شۆبە جەمئىيەت دۆلىتىمىزنىڭ ئافغانىستاندا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىخانىسى ئارقىلىق ئافغانىستان سودا جەمئىيىتى تەشكىلاتلىرى ۋە سودا ساھەسىدىكى ئەربابلىرى بىلەن مۇناسىۋەت ئورنىتىپ، غەربىي ئاسىيا بىلەن بولغان سودىنى راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن يېڭى يول ئېچىپ بەردى؛ جەمئىيەتكە ئەزا كارخانىلار — شىنجاڭ «يىپەك يولى» يەرلىك ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتى ۋە شىنجاڭ رادىئو 1 - زاۋۇتىغا پاكىستانلىق سودىگەرلەرنى تونۇشتۇرۇپ، ئاپتونوم رايوندىن تۇنجى قېتىمدا 2000 تېلېۋىزور ۋە ئۇنىڭ سەپلىمىلىرىنىڭ ئېكسپورت قىلىنىشىنى ئىلگىرى سۈردى؛ 8 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا شۆبە جەمئىيەت تايلاندلىق مەشھۇر بانكىرلار، كارخانىچىلاردىن تەشكىللەنگەن تايلاند - جۇڭگو مەبلەغ سېلىش سودىسىنى ئىلگىرى سۇرۇش سودا جەمئىيىتى «يىپەك يولىنى تەكشۈرۈش ئۆمىكى» نى كۈتۈۋالدى، تايلاند «جېڭدا» گۈرۈھى تونۇشتۇرۇش ۋە ئەمەلىي تەكشۈرۈش ئارقىلىق ئاپتونوم رايوندىكى ئۇچ مەبلەغ سېلىش تۈرىگە مەبلەغ سېلىش نىيىتىگە كەلدى ۋە مۇشۇ يىل ئىچىدە بىر تۈرنى يولغا قويۇشقا باشلىدى؛ 8 - ئاينىڭ ئاخىرىدا جۇڭگو خەلقئارا سودىنى ئىلگىرى سۇرۇش جەمئىيىتىنىڭ باشلىقى جېڭ خۇڭيې ئۇرۇمچى شەھىرى ۋە تۇرپان ۋىلايىتىدە شىنجاڭدىكى بىر قىسىم ئەزا كارخانىلارنى تەكشۈردى.

شۆبە جەمئىيەت ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىسادىي ئۇچۇر مەركىزى بىلەن بىرلىكتە «ئۇچۇر پايدىلىنىش گېزىتى» (ھەپتىلىك گېزىت) چىقىرىپ، يىل ئاخىرىغا قەدەر خەلقئارا ئىقتىساد - سودا ئۇچۇرى قاتارلىقلاردىن جەمئىي 400 نەچچىنى ئېلان قىلدى، بۇ گېزىت ئاپتونوم رايون ئىچىدە 200 مىڭ نۇسخىغا يېقىن تارقىتىلدى. 12 - ئايدا شۆبە جەمئىيەت يەنە ئاپتونوم رايوندىكى 40 تىن كۆپرەك سىرتقا يۈزلەنگەن كارخانىنىڭ ۋەكىللىرىنى خەيكۇغا بېرىپ «شىنجاڭ - خەينەن ئىقتىساد - سودا ئۇچۇرى ئالماشتۇرۇش (ھەم تەكشۈرۈش، ھەم سۆھبەتلىشىش) يىغىنى» ئۆتكۈزۈشكە ئۇيۇشتۇرۇپ، دېڭىز بويىدىكى ئۇچۇر مەنبەلىرىنى ئاچتى، ئالاھىدە رايوننىڭ تەجرىبىسىنى ئەينەك قىلدى. شۆبە جەمئىيەت چەت ئەلگە دائىر خەۋەر بىلەن تەمىنلەش، «جۇڭگو يەرلىك مەھسۇلات كىنىشكىسى» بېجىرىش قاتارلىق كەسىپلەرنى يولغا قويۇش بىلەن بىللە، يەنە ئاپتونوم رايونلۇق تاشقى سودا شىركىتى بىلەن چەت ئەللىك سودىگەرلەر ئوتتۇرىسىدىكى سودا ماجىرالىرىنى ئەستايىدىل مۇرەسسە قىلىپ ۋە قانۇن مەسلىھەتچىلىكىنى ئۈستىگە ئېلىپ، ئىقتىساد - سودىدىكى ئورۇنسىز زىيانلارنى ئازايتتى. شۆبە جەمئىيەت 9 - ئايدا شىنجاڭدا تۇنجى نۆۋەتلىك چەت ئەل بىلەن مۇناسىۋەتلىك ئىقتىسادىي قانۇن كۇرسى ئۇيۇشتۇردى، تاشقى سودا ۋە قانۇن خىزمەتچىسىـ

دىن 50 كىشى كۆرس تاماملاش گۇۋاھنامىسى ئالدى.

جاۋ پېيمىڭ

غەربىي شىمال رايونىنىڭ غەربكە ئېچىۋېتىش ھەققىدىكى خەلقئارا مۇھاكىمە يىغىنى

تاشقى ئىقتىساد - سودا مىنىستىرلىكىنىڭ خەلقئارا سودا تەتقىقات ئورنى، شىنجاڭ تاشقى ئىقتىساد - سودا نازارىتى، شىنجاڭ خەلقئارا ئىقتىسادىي ھەمكارلىق شىركىتى ۋە شىنجاڭ بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش كىسپورت - ئىمپورت - ئېكسپورت باش شىركىتى بىرلىكتە ئۈيۇشتۇرغان غەربىي شىمال رايونىنى غەربكە ئېچىۋېتىش ھەققىدىكى خەلقئارا مۇھاكىمە يىغىنى1991 - يىل8 - ئاينىڭ18 - كۈنىدىن 22 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئوتكۈزۈلدى. ئاپتونوم رايون ۋە ئىقتىساد - سودا مىنىستىرلىكى، شەنشى، گەنسۇ، چىڭخەي، نىڭشيا، سەنشى قاتارلىق ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلارنىڭ ئىقتىساد - سودا تەتقىقاتى ئورگانلىرىدىكى ۋە ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ ئىقتىسادىي تەتقىقات ئورۇنلىرىدىكى مۇتەخەسسىس ۋە ئالىملار ھەمدە پولشانىڭ جۇڭگودىكى باش ئەلچىخانىسىنىڭ ئىقتىساد ۋە سودا ئىشلىرى مەسلىھەتچىسى، موڭغۇلىيەنىڭ جۇڭگودىكى باش ئەلچىخانىسى سودا ئىشلىرى باشقارمىسىنىڭ تەتقىقاتچىسى، سوۋېت ئىتتىپاقى مەملىكەتلىك سودا ئەھۋالى تەتقىقات ئورنىنىڭ ئالىي تەتقىقاتچىسى بولۇپ جەمئىي 55 كىشى بۇ يىغىنغا قاتناشتى. يىغىندا تاپشۇرۇلغان ئىلمىي ماقالە 40 بولۇپ، غەربكە ئېچىۋېتىشنىڭ ستراتېگىيىسى ھەققىدە ئىزدىنىش، غەربىي قىسمىدىكى بازارلارنى ئېچىشنىڭ زۆرۈرىيىتى ۋە ئىمكانىيىتى، غەربىي قىسمىدىكى بازارلارنى ئېچىشنىڭ غەربىي شىمالنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنىڭ قانداق ئىلگىرى سۈرىدىغانلىقى، غەربىي يۆرتنىڭ بەلباغلىق رولىنى قانداق جارى قىلدۇرۇش، دۆلىتىمىزنىڭ غەربكە ئېچىۋېتىش جەھەتتىكى ئالاھىدە ئۇستۇنلۇكىنى كۆچەيتىپ، غەربىي قىسمىنىڭ كەتراپتىكى دۆلەتلەر بىلەن بولغان ئىقتىساد - سودا مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇش قاتارلىق مەزمۇنلارنى ئۆز ئىچىگە ئالدى. ھەرقايسى ئەللەر ۋەكىللىرى ئۆز دۆلەتلىرىنىڭ تاشقى ئىقتىساد - سودا ئەھۋالىنى تونۇشتۇردى.

خې چۈڭفۇ

مىنىستىر لى لەنچىڭ شىنجاڭنى كۆزدىن كەچۈردى

دۆلەت تاشقى ئىقتىساد - سودا مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى لى لەنچىڭ شىنجاڭغا كېلىپ، 1991 - يىل 3 - ئاينىڭ 7 - كۈنىدىن 11 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى ۋە شىخەنزە شەھەرلىرىنى كۆزدىن كەچۈردى، شىنجاڭ تاشقى سودا گىلەم زاۋۇتى، شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» يۇڭ توقۇمچىلىق بۈيۈملىرى ھەسسىدارلىق شىركىتى، شىنجاڭ «بوستان» ئۈزۈن تالالىق پاختا ھەسسىدارلىق شىركىتى، شىنجاڭ شىخەنزە «1 - ئاۋغۈست» پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسى ۋە شىخەنزە «1 - ئاۋغۈست» يۇڭ توقۇمچىلىق فابرىكىسىنى تەكشۈردى. ئۇ، تەكشۈرۈش ۋە تەتقىق قىلىش ئاساسىدا ئاپتونوم رايونىنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى بىلەن شىنجاڭنىڭ تاشقى ئىقتىساد - سودا خىزمىتىنى راۋاجلاندۇرۇش ھەققىدە پىكىر ئالماشتۇردى.

سۇڭ شۇفۇ

گېئولوگىيە • يەر تەۋرەش • ھاۋارايى

گېئولوگىيە

«305» تۈر دۆلەتنىڭ باھالاپ بېكىتىشى ۋە تەكشۈرۈپ تۈتكۈزۈۋېلىشىدىن تۈتتى

دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ تەستىقى ئارقىلىق قۇرۇلغان دۆلەتنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى نۆۋەتلىك پەن - تېخنىكا تۈتكىلىگە مۇجۇم قىلىش تۈرلىرىدىن 56 - تۈرنى تەكشۈرۈپ تۈتكۈزۈۋالغۇچى ھەيئەت 1991 - يىلى 4 - ئاينىڭ 10 - كۈنى بېيجىڭدا مەخسۇس يىغىن تۈتكۈزۈپ، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى-نىڭ رياسەتچىلىكىدە، يولغا قويۇلغان دۆلەتنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى نۆۋەتلىك پەن - تېخنىكا تۈتكىلىگە مۇجۇم قىلىش تۈرى - شىنجاڭنىڭ قېزىلما بايلىقلىرىنى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاشنى تېزلىتىش توغرىسىدىكى ئۈنۈملۈك تەدبىرلەر ئېلىنىپ، تەتقىقات تۈرى («305» تۈر) نى باھالاپ بېكىتتى ۋە تەكشۈرۈپ تۈتكۈزۈۋالدى.

تەكشۈرۈپ تۈتكۈزۈۋېلىش ھەيئىتى 20 كىشىدىن تەركىب تاپتى. ئاتاقلىق گېئولوگ-ىيە ئالىمى، گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ سابىق مۇئاۋىن مىنىستىرى، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى يەر شارى ئىلمى كومىتېتىنىڭ ئەزاسى پروفېسسور چېك يۈچى مۇدىر بولدى، ئاپتونوم رايونلىق مۇئاۋىن رەئىسى، تەتقىقاتچى ماۋ دېخۇا بىلەن جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى بايلىق ۋە مۇھىت ئاسراش ئىدارىسىنىڭ سابىق باشلىقى، دۆلەت تەبىئىي پەنلەر فوندى جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، تەتقىقاتچى سۈن شۇ مۇئاۋىن مۇدىر بولدى.

تەكشۈرۈپ تۈتكۈزۈۋېلىش خىزمىتى مۇنداق بولدى: بۇ تۈردىكى پەن تەتقىقات ۋەزىپىلىرى ئومۇمىيۈزلۈك ئورۇندالغان، تۈتكەلگە مۇجۇم قىلىش نىشانى ئىشقا ئاشۇرۇلغان. شىنجاڭنىڭ شىمالىي قىسمىدىكى مۇھىم كان ھاسىل بولغان رايون (بەلباغ) لاردا كان ھاسىل بولۇشنىڭ گېئولوگىيە-لىك ئارقا كۆرۈنۈشى ۋە كان ھاسىل بولۇش قانۇنىيىتى ئاساسىي جەھەتتىن ئېنىقلانغان. ئېپتىدائىي ئالتۇن كانلىرى ۋە مىس، قوغۇشۇن، سىنك كانلىرىنى ئىزدەشتە زور نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلگەن، گېئولوگىيىلىك تەتقىقاتنىڭ سەۋىيىسى زور دەرىجىدە تۆستۈرۈلگەن، شىنجاڭنىڭ شىمالىي قىسمىدىكى قېزىلما بايلىقلارنىڭ غايەت زور يوشۇرۇن كۆچى ئېچىپ بېرىلگەن، زور بىر تۈركۈم يېڭى كان بەلباغلىرى، نىشانلانغان رايونلار ۋە بازىلار بايقالغان، مەملىكەت ئېچىدە ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدىغان، خەلقئارالىق ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن بىر تۈركۈم مۇنەۋۋەر تەتقىقات نەتىجىلىرى ئوتتۇرىغا قويۇلغان، ئۇلارنىڭ بىر قىسمى ئىجتىمائىي - ئىقتىسادىي ئۈنۈم بەرگەن. بەش يىللىق ئەمەلىيەت ئارقىلىق دۆلىتىمىزنىڭ ئەھۋالىغا ئۇيغۇن كېلىدىغان يۈقىرى سۈرئەتلىك، يۈقىرى ئۈنۈملۈك ئۇسۇل ۋە تېخنىكا سىستېمىلىرى يەكۈنلەنگەن، گېئولوگىيىلىك كان ئىزدەشنىڭ نەتىجىسى ياخشى، ئىجتىمائىي - ئىقتىسادىي ئۈنۈمى يۈقىرى بولىدىغان پەن تەتقىقات، چارلاش، ئېچىشنى بىر گەۋدىگە ئايلاندۇرۇشنىڭ يېڭى تەجرىبىسى، دۆلەت ئەھۋالىغا ئۇيغۇن كېلىدىغان، رىتىمى تېز، ئۈنۈمى يۈقىرى، پەن تۈرى كۆپ بولىدىغان چوڭ پەن - تېخنىكا ئۇتكىلىگە بىرلىكتە مۇجۇم قىلىشنى تارماق ھالقىپ ئۇيۇشتۇرۇشنىڭ يېڭى تەجرىبىسى يەكۈنلەنگەن، پەن تەتقىقاتىنى ئىشلەپچىقىرىشقا يۈزلەندۈرۈپ، ئېچىش قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، نەتىجە ھاسىل

قىلىش، ئىختىساسلىق خادىملارنى يېتىشتۇرۇش مەقسىتىگە يېتىلگەن.

تەكشۇرۇپ ئۆتكۈزۈۋېلىش ھەيئىتى، بۇ تۈرنىڭ تۈرغۈزۈلۈشى توغرا، يېتەكچى ئىدىيىسى ئېنىق، تېمىسى ۋە تېخنىكا لۇشيەنى مۇۋاپىق بولغان، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش بىلەن زىچ بىرلەشتۇرۇلگەن، ھاسىل قىلىنغان نەتىجىلەر خېلى يۇقىرى ئىلىمىي قىممەتكە ۋە غايەت زور يوشۇرۇن ئۇنۇمگە ئىگە، ئۇنىڭدا ئۆتكەلگە ھۇجۇم قىلىشنى باشقۇرۇش ئىسلاھ قىلىنىپ ۋە يېڭىلىنىپ، ئومۇمىي جەھەتتىن خەلقئارالىق ئىلغار سەۋىيىگە يەتكۈزۈلگەن دەپ ھېسابلاب، ئۆتكۈزۈۋېلىشقا بىردەك قوشۇلدى.

ماجىجېڭ

«305» تۈر دۆلەتنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش پىلانىغا يەنە كىرگۈزۈلدى

يولغا قويۇشقا بولىدىغانلىقى نەزەرىيە جەھەتتىن دەلىللەنگەندىن كېيىن، دۆلەت 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە «305» تۈر بويىچە پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش خىزمىتىنى داۋاملىق يولغا قويۇشنى قارار قىلدى، تۈرنىڭ نامىنى «شىنجاڭدىكى چوڭ تىپتىكى قىممەتلىك، رەڭلىك مېتال كان مەھسۇلاتلىرى بايلىقى بازىلىرىنى تەكشۇرۇپ ئېنىقلاشنى تېزلىتىش توغرىسىدىكى ئۇنىۋېرسال تەتقىقات» قا ئۆزگەرتتى. دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتى 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 16 - كۈنى تەستىقلىغاندىن كېيىن بۇ تۈر دۆلەتنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش پىلانىغا رەسمىي كىرگۈزۈلدى. شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى تۈرنىڭ ئۇيۇشتۇرغۇچىسى (رىياسەتچىسى) بولدى. تۈرنىڭ نىشانى ۋە ۋەزىپىسى مۇنداق: گېئولوگىيىلىك چارلاش ۋە ئېچىش تارماقلىرى بىلەن زىچ بىرلىشىلىپ، ئۇچتىن بەشكىچە قېزىلما بايلىق ئېچىش بازىسى قۇرۇش بايلىق ئاساسى بىلەن تەمىنلىنىدۇ؛ چوڭ ۋە ئىنتايىن چوڭ ئىستىقباللىق قېزىلما بايلىقلارنى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۇرۇپ باھالاش بازىسىدىن تۆتتىن ئالتىگىچە تېپىلىدۇ؛ ئىنژېنېرلارنىڭ تەكشۇرۇپ دەلىللىشىدىن ئۆتكەن پەن تەتقىقات جەھەتتىكى مۆلچەرى زاپاس يەنى ئالتۇننىڭ 150 توننا، مىس، نىكېل، قوغۇشۇن، سىنكنىڭ 3 مىليون توننا مۆلچەرى زاپىسى ئوتتۇرىغا قويۇلىدۇ؛ شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، سەۋىيىسى خېلى يۇقىرى، ئىستىلى ياخشى بولغان ئۆتكەلگە ھۇجۇم قىلغۇچىلار قوشۇنى، بىر تۈركۈم گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى پەن تەتقىقات خادىملىرى ۋە باشقۇرۇش خادىملىرى يېتىشتۇرۇلىدۇ.

دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتى ئۇيۇشتۇرغان، گېئولوگىيە مۇتەخەسسىسلىرىدىن چېن يۇچۇەن مۇدىر، تۇ گۇاڭچى، لىيۇ دۇڭشېڭلار مۇئاۋىن مۇدىر بولغان تۈر (تېما) دەلىللەش ھەيئىتى 7 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 17 - كۈنىگىچە بېيجىڭدا يولغا قويۇشقا بولۇش - بولماسلىقىنى دەلىللەش يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، «305» تۈر ئىشخانىسى ئوتتۇرىغا قويغان 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى تەتقىقات دوكلاتىنى نەزەرىيە جەھەتتىن دەلىللىدى، بۇ تۈر بويىچە 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئۆتكەلگە ھۇجۇم قىلىش لايىھىسىنى بېكىتتى. 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە توققۇز تېما، جەمئىي 55 مەخسۇس تېما ۋە بىر قانچە ئۇششاق تېما ئۇستىدە تەتقىقات ئېلىپ بېرىلىدىغان بولدى، توققۇز تېمىنىڭ نامى ۋە تەرتىپى مۇنداق: ئالتاي ئالتۇن ۋە رەڭلىك مېتال ئېچىش رايونىدا كان ھاسىل بولۇشنىڭ گېئولوگىيىلىك شارائىتى ۋە كان مەھسۇلاتلىرىغا باھا بېرىش تەتقىقاتى (بۇنىڭدا يەتتە مەخسۇس تېما بار)، غەربىي جۇڭغاردىكى كان ھاسىل بولغان رايوندا كان ھاسىل بولۇشنىڭ گېئولوگىيىلىك شارائىتى ۋە كان مەھسۇلاتلىرىغا ئۇنىۋېرسال باھا بېرىش تەتقىقاتى (بۇنىڭدا ئىككى مەخسۇس تېما بار)، شەرقىي جۇڭغاردىكى كان ھاسىل بولغان رايوندا كان ھاسىل بولۇشنىڭ گېئولوگىيىلىك شارائىتى ۋە كان مەھسۇلاتلىرىغا ئۇنىۋېرسال باھا بېرىش تەتقىقاتى (بۇنىڭدا تۆت مەخسۇس تېما بار)، غەربىي تەڭرىتاغدىكى كان ھاسىل بولغان رايوندا كان ھاسىل بولۇشنىڭ گېئولوگىيىلىك شارائىتى ۋە كان مەھسۇلاتلىرىغا ئۇنىۋېرسال باھا بېرىش تەتقىقاتى (بۇنىڭدا ئالتە مەخسۇس تېمابار)، شەرقىي

تەڭرىتاغدىكى كان ھاسىل بولغان رايوندا كان ھاسىل بولۇشنىڭ گېئولوگىيىلىك شارائىتى ۋە كان مەھسۇلاتلىرىغا ئۇنۇمۇرسال باھا بېرىش تەتقىقاتى (بۇنىڭدا تۆت مەخسۇس تېما بار)، شىنجاڭدىكى چوڭ، ناھايىتى چوڭ كان ياتمىلىرىنىڭ ھاسىل بولۇش شارائىتى ۋە چوڭ تىپتىكى نىشانلىق رايونلارغا باھا بېرىش تەتقىقاتى (بۇنىڭدا 16 مەخسۇس تېما بار)، مېتال قېزىلمىلارنى تېز چارلاشنىڭ تېخنىكا - ئۇسۇل سىستېمىسى تەتقىقاتى (بۇنىڭدا يەتتە مەخسۇس تېما بار)، شىنجاڭدىكى مۇھىم كان ياتمىلىرىنى ئېچىپ كۆرۈش تەتقىقاتى (بۇنىڭدا ئالتە مەخسۇس تېما بار)، شىنجاڭدىكى قىممەتلىك ۋە رەڭلىك مېتال كان بايلىقلىرى گېئولوگىيىسى بويىچە ئۆتكەلگە ھۆجۇم قىلىش تەتجىلىرى ئۇستىدىكى ئۇنۇمۇرسال تەتقىقات (بۇنىڭدا ئۈچ مەخسۇس تېما بار).

1991 - يىل — «305» تۈر بويىچە 8 : بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ئۆتكەلگە ھۆجۇم قىلىش پىلانى بولغا قويۇلغان تۇنجى يىل، بۇ بىر يىلدا، ئاساسەن، ھۆجۇم قىلىش پىلانى تۈزۈش، تېمىلارنى بەلگىلەش ۋە ئايرىش، پەن تەتقىقات قوشۇنىنى تاللاش خىزمەتلىرى ئىشلەندى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، 20 مەخسۇس تېما، 26 ئۇششاق تېما ئۇستىدە تەتقىقات ئورۇنلاشتۇرۇلدى ۋە ئېلىپ بېرىلدى ھەمدە شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسى بىلەن شىنجاڭ رەڭلىك مېتاللارنى گېئولوگىيىلىك چارلاش ئىدارىسى ھەمكارلىشىپ، ئاشىلى، كۆكتال، ئۇلاس، لۇشىگۈ، شورقۇدۇق ئەترابى، يۇشى، شياڭشەن، تۇڭشەن، شىڭدى، لاماسۇ، شىكبوتاي قاتارلىق كان رايونلىرى، كان ياتمىلىرى، كان نۇقتىلىرىنى ۋە غەيرىيلىكلەرنى بۇرغىلاپ تەكشۈرۈپ دەلىللەش خىزمىتىنى ئىشلىدى.

ما جىجياڭ

«305» تۈر بويىچە 17 مەخسۇس تېما ئۇستىدىكى تەتقىقات نەتىجىسى ۋە ئۈچ نەپەر پەن - تېخنىكا خادىمى دۆلەت مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 2 - كۈنى بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلگەن دۆلەتنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلانى مەزگىلىدىكى پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۆجۇم قىلىش خىزمىتىنى خۇلاسىلەش - مۇكاپاتلاش يىغىنىدا، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى رىياسەتچىلىك قىلغان دۆلەتنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۆجۇم قىلىش تۈرى — شىنجاڭدىكى قېزىلما بايلىقلارنى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاشنى تېزلىتىش توغرىسىدىكى ئۇنۇمۇرسال تەتقىقات تۈرى («305» تۈر) بويىچە 17 مەخسۇس تېما ئۇستىدىكى تەتقىقات نەتىجىسى ۋە ئۈچ نەپەر پەن - تېخنىكا خادىمى تەقدىرلەندى ۋە مۇكاپاتلاندى.

تەقدىرلەنگەن ۋە مۇكاپاتلانغان 17 مەخسۇس تېما ئۇستىدىكى تەتقىقات نەتىجىسى ۋە ئۇلارنى ئورۇندىغان ئاساسلىق ئورۇنلار تۆۋەندىكىچە: شىنجاڭدىكى غەربىي تەڭرىتاغ كان ھاسىل بولغان بەلباغنى دائىرىگە ئېلىش ۋە تاللاش (چىڭخەي ئۆلكىلىك گېئولوگىيە چارلاش ئىدارىسى ئەترىتى) ؛ كۆكتوقاي - مورى - قۇمئول - لىيۈيەن - ئاقساي يەر قاتلىمىنىڭ چوڭقۇر كەسمە يۈزىنى ئۇنۇمۇرسال گېئوفىزىكىلىق ئۇلچەش (گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مۇنىستىرلىكىنىڭ گېئوفىزىكىلىق - گېئوخىمىيىلىك چارلاش تېخنىكىسى ئورنى) ؛ غەربىي جۇڭغاردىكى كان ھاسىل بولغان رايوننى تۆۋەن زىچلىقتا خىمىيىلىك چارلاش ئۇسۇلى ۋە كان ھاسىل بولغان رايونىنى دائىرىگە ئېلىش ۋە تاللاش (جۇڭگو گېئولوگىيە پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ تەرەققىيات شىركىتى) ؛ ئالتاينىڭ جەنۇبىي چېتىدىكى كۆپ مېتاللىق كان ھاسىل بولغان بەلباغ ئۇستىدىكى ئۇنۇمۇرسال تەتقىقات ھەم كان ئىزدەش نىشانلىرىنى تاللاش (بېيجىڭ رەڭلىك مېتال كان مەھسۇلاتلىرى گېئولوگىيىلىك تەتقىقات ئورنى، جۇڭگو گېئولوگىيە پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ كان ياتمىسى تەتقىقات ئورنى) ؛ شىنجاڭ كۆكتوقاي قاراتۇڭكې مىس - نىكېل كانى ياتمىسىدىكى گېئوخىمىيىلىك غەيرىيلىكلەرنىڭ شەكلى ۋە جىنسلارنىڭ كان تەركىبىلىك خۇسۇسىيىتىگە باھا (گېئولوگىيە - كان

مەھسۇلاتلىرى مىنېرالىكىنىڭ گېئوفىزىكىلىق - گېئوخىمىيىلىك چارلاش تەتقىقات ئورنى) ؛ خاتۇنالتۇن كانى بەلبېغى ئۇستىدىكى ئۇنۇمۇرسال تەتقىقات ۋە كان ئىزدەش نىشانلىرىنى تاللاش (جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ گېئولوگىيە تەتقىقات ئورنى) ؛ بالغۇنتايدىكى كان ھاسىل بولغان بەلباغ ئۇستىدىكى ئۇنۇمۇرسال تەتقىقات ۋە كان ئىزدەش نىشانلىرىنى تاللاش (غەربىي شىمال داشۇسى) ؛ شىنجاڭنىڭ ئالتاي رايونىدا ئېتىمدائىي ئالتۇن كان نىشانلىرىنى تاللاش (گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنېرالىكىنىڭ ئەنجىنىڭ گېئولوگىيە كان مەھسۇلاتلىرى تەتقىقات ئورنى) ؛ شىمالىي تاغدىكى ئىستىقبالىلىق كان ھاسىل بولغان رايون ئۇستىدىكى ئۇنۇمۇرسال تەتقىقات ۋە كان ئىزدەش نىشانلانغان رايونىنى دائىرىگە ئېلىش (جۇڭگو گېئولوگىيە داشۇسى) ؛ شىنجاڭدىكى مۇھىم كان بايلىقلىرى، كان ھاسىل بولغان رايونلار ھەم مۇھىم كان ياتمىلىرىنىڭ گېئولوگىيىلىك تېخنىكا - ئىقتىسادىي شارائىتى ئۇستىدىكى تەھلىل (گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنېرالىكىنىڭ ئىقتىسادىي تەتقىقات ئورنى، شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسى، خېبېي گېئولوگىيە شۇيۈەنى) ؛ شىنجاڭ رايونىدا كېرەكلىك كان مەھسۇلاتلىرىنى ئېنىقلاشتا رېنتگېن تېخنىكىسىنى قوللىنىش (چېڭدۇ گېئولوگىيە شۇيۈەنى) ؛ نۇر قوزغاتقۇچ ئېلېمېنتلار بىلەن تەكشۈرۈش - ئۆلچەش تېخنىكىسىنى گېئولوگىيىلىك كان ئىزدەشتە قوللىنىش (چېڭخۇا داشۇسىنىڭ ھازىرقى زامان ئەمەلىي فىزىكا فاكۇلتېتى) ؛ ئېلېكتر ماگنىت ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، باي قوغۇشۇن، سىنك، سۇلفىد كانلىرىنى ئىزدەش (شىنجاڭ رەڭلىك مېتاللارنى گېئولوگىيىلىك چارلاش ئىدارىسىنىڭ فىزىكىلىق چارلاش چوڭ ئەترىتى) ؛ بورتالانىڭ غورو، شىمالىي تاغ رايونلىرىدا يىراقتىن سېزىش تېخنىكىسىنى گېئولوگىيىلىك چارلاشتا ۋە كان ئىزدەشتە قوللىنىش (گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنېرالىكىنىڭ گېئولوگىيىلىك يىراقتىن سېزىش مەركىزى) ؛ پاتسىينى تەھلىل قىلىش تېخنىكىسىنى قوللىنىپ، بارىكۆل پېيىلمىسىدىكى خىمىيىلىك چارلاش ھەيرىلىكلەرنىڭ باھا بېرىش (جۇڭگو رەڭلىك مېتال سانائىتى باش شىركىتىنىڭ غەربىي شىمال گېئولوگىيە تەتقىقات ئورنى) ؛ مۇسىز كرىستاللىق لىتىي خلورىد ئېلىش ھۈنەر - سەنئىتى (شىنجاڭ رەڭلىك مېتال تەتقىقات ئورنى، شىنجاڭ لىتىيلىق تۇز زاۋۇتى) ؛ گۈڭگۇرت كىسلاتاسىدىن پايدىلىنىپ، لىتىي، كاربون، ئامموني تىنمىسىدىن لىتىي ئېلىش ھۈنەر - سەنئىتى (شىنجاڭ رەڭلىك مېتال تەتقىقات ئورنى) .

گەۋدىلىك تۆھپىسى بولغانلىقى ئۈچۈن تەقدىرلەنگەن ۋە مۇكاپاتلانغان ئۇچ نەپەر پەن - تېخنىكا ۋە باشقۇرۇش خادىمى تۆۋەندىكىچە: چېڭخۇا داشۇسى ھازىرقى زامان ئەمەلىي فىزىكا تەتقىقات ئورنىدىن چېن دېيېەن، گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنېرالىكىنىڭ ئەنجىنىڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى تەتقىقات ئورنىدىن رۇي شۈجيەن، شىنجاڭ گېئولوگىيە كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسىدىن جاڭ لياڭچېن.

ما جىجياڭ

گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسى خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسى 1991 - يىلى گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنېرالىكىسى، ئاپتونوم رايون چوڭ-كىچىك گېئولوگىيە خىزمىتى پىلانىنى ئومۇمىيۈزلۈك ئورۇندىدى. ئىدارە بويىچە كان مەھسۇلاتلىرى بار جايدىن ئونى، مۇ مەنبەسى بار جايدىن يەتتىسى بايقالدى؛ چوڭ - ئوتتۇرا تىپلىق كان ياتمىسىنى تەپسىلىي تەكشۈرۈش بازىسىدىن ئۈچى ئوتتۇرىغا قويۇلدى.

ئاساسىي گېئولوگىيە جەھەتتىكى ۋەزىپىلەر ئومۇمىيۈزلۈك ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى. 1991 - يىلى ئورۇنلاشتۇرۇلغان 22 تۈر ئىشنىڭ 19 تۈرنىڭ پىلانى تولۇق ئورۇندالدى، ئۈچىنىڭ ئاشۇرۇپ ئورۇندال-

دى. 1:50000 ماسشتابلىق دائىرىلىك تەكشۈرۈش 2928 كۋادرات كىلومېترغا يېتىپ ، پىلان 110.5% ئورۇندالدى؛ 1:200000 ماسشتابلىق خىمىيىلىك چارلاش 15 مىڭ 904 كۋادرات كىلومېترغا يېتىپ، پىلان 100% ئورۇندالدى؛ 1:500000 ماسشتابلىق گىدرولوگىيىلىك تەكشۈرۈش 65 مىڭ كۋادرات كىلومېترغا يېتىپ، پىلان 100% ئورۇندالدى.

مىنىستىرلىك تىزگىنلەيدىغان دوكلاتلارنىڭ ھەممىسى پىلان بويىچە ئورۇندالدى؛ ئىدارە باشقۇرىدىغان دوكلاتنىن 70 ى تاپشۇرۇلۇپ، پىلان 93.3% ئورۇندالدى.

ماشىنا بىلەن نۇسخا ئېلىپ چارلاش 75 مىڭ 855 مېتر ئورۇندالدى، بۇنىڭ خام چوت ئىچىدىكى 49 مىڭ 758 مېتر؛ سۈپەتلىك تۆشۈك نىسبىتى 91.7% بولدى؛ ھەر بىر بۇرغىلاش ستانوكىنىڭ ئوتتۇرىچە ئىش ئۈنۈمى 552.8 مېتىرغا يەتتى. خەنەك قېزىپ تەكشۈرۈش 1837 مېتىرغا يېتىپ، پىلان 270% ئورۇندالدى. ھەر خىل ئەۋرىشكىلەر دىن 118 مىڭ 667 سى سىناپ تەكشۈرۈلدى.

كەسىپ قۇرۇلمىسى يەنمۇ تەڭشەلدى، پۈتۈن ئىدارىنىڭ ئومۇمىي ئىقتىسادى كۈرۈنەرلىك ئاشتى. 1991 - يىلى پۇل بىلەن ھېسابلىنىدىغان خىزمەت مىقدارى 125 مىليون 190 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 6.5% ئاشتى. پۇل بىلەن ھېسابلىنىدىغان خىزمەت مىقدارى كىشى بېشىغا 10 مىڭ 507 يۈەندىن توغرا كەلدى. ئىدارە بويىچە چىقىمىنىڭ تېجىلىش نىسبىتى ۋە پايدا نىسبىتى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 6.4% بولدى. خام چوت ئىچىدىكىسى بىلەن خام چوت سىرتىدىكىسىنىڭ ئومۇمىي مىقدارىنىڭ قۇرۇلمىسى 26:74 بولدى. گېئولوگىيە بازىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 14 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ئىدارىنىڭ تارىخىدا ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى. كۆپ خىل ئىگىلىكنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 23 مىليون يۈەنگە يەتتى.

بازا قۇرۇلۇشىغا 15 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىندى، قۇرۇلۇش قىلىنغان كۆلەم 64 مىڭ 646 كۋادرات مېترغا، پۈتكەن قۇرۇلۇش كۆلىمى 30 مىڭ 727 كۋادرات مېترغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە پۈتكەن ئىشچى - خىزمەتچىلەر تۇرالغۇ ئۆيى 480 يۈرۈش.

سۈن فۇڭالڭ

گېئولوگىيىلىك كان ئىزدەش نەتىجىلىرى شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسى 1991 - يىلى گېئولوگىيىلىك كان ئىزدەش جەھەتتە مۇنداق يېڭى ئىلگىرىلەش ۋە نەتىجىلەرگە ئېرىشتى:

1) يەنمۇ ئىلگىرىلىگەن ھالدا خىزمەت ئىشلەش قىممىتىگە ئىگە كان مەھسۇلاتلىرى بازىرىنى جايدىن ئونى يېڭىدىن بايقالدى. بۇنىڭ يەتتىسى ئالتۇن كانى، ئۈچى مېتاللوئىد كانى. 1991 - يىل تارىختا ئالتۇن كانلىرى كۆپرەك بايقالغان يىل بولدى، بۇنىڭ ئەھمىيىتى بىر قەدەر زور: (1) يېڭىدىن بايقالغان ئالتۇن كانلىرىنىڭ تارقىلىشى خېلى كەڭ بولۇپ، ئىككىسى ئالتاي تېغىدا، ئىككىسى شەرقىي تەڭرىتاغدا، ئىككىسى غەربىي كۇئىنلۇندا، بىرى ئالتۇنتاغدا. (2) ئالتۇن كانلىرىنىڭ خىلى كۆپ بولۇپ، بەشى ئېپتىدائىي ئالتۇن كانى، ئىككىسى كېپەك ئالتۇن كانى. ئېپتىدائىي ئالتۇن كانلىرىنىڭ تېپى كۆپ بولۇپ، يانار تاغ جىنىس، ئۇپرىغان جىنىس، ئۆڭاق بەلباغدىكى ئۇپرىغان جىنىس قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ؛ كېپەك ئالتۇن كانلىرىنىڭ تېپى كەلكۇن چۆكمىسى، مۇز چۆكمىسى قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. (3) ئىستىقبالى خېلى ياخشى، دەسلەپكى مۇلچەرگە قارىغاندا، ئۈچى ئوتتۇرا تېپلىق كان ياتمىسى كۆلىمىگە يەتكەن، ئۇلارنى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش بازىسى قىلىشقا بولىدۇ. (4) يېڭى رايون ئېچىلدى، بولۇپمۇ غەربىي كوئىنلون ۋە ئالتۇنتاغدىن ئالتۇن كان ياتمىسى تېپىلدى. يېڭىدىن بايقالغان مېتاللوئىد كانلىرىنىڭ بىرى گىلائوبىر تۈزى كانى، بىرى سودالىت كانى، بىرى سېرېپىنتىن كانى. توقسۇن ناھىيىسىدىكى ئۈركەشبۇلاق گىلائوبىر تۈزى كانى كۆل پاتسىيلىك چۆكمە ياتما بولۇپ، ئوچ كۋادرات كىلومېتر دائىرىدىن 20 دىن ئارتۇق كان

گەۋدىسى چىقتى، كان قاتلىمىنىڭ قېلىنلىقى، ئومۇمەن، بىر مېتردىن ئۇچ مېترغىچە، رۇدىنىڭ ئۈستى سۇسىزلانغان شور، ئاستى گىلائوبېر تۈزى بولۇپ، سورتى خېلىلا يۇقىرى، تىزگىنلەنگەن كان ياتمىسىنىڭ كۆلىمى ئونتۇرا تېپقا يېتىدۇ. باي ناھىيىسىنىڭ قېيىر رايونىدىكى چاسا ئالبىت كانىنىڭ تېپى زور كرىستال جىنىس بولۇپ، سودالىت، ئاساسەن، زور كرىستال جىنىس تومۇرىنىڭ ئونتۇرا قىسمىدىكى يېرىك ئۆڭاق ۋە كاللەك قۇرۇلما بەلباغقا جايلاشقان، رەڭگى كۈك، ھۆنەر - سەنئەت جەھەتتىكى باھالاشتا سۈپىتى خېلى ياخشى بولۇپ چىقتى، ئۈنىڭدىن ياقۇت - قاشتېشى ئورنىدىمۇ پايدىلانغىلى بولىدۇ. ئاقچى ناھىيىسىدىكى سېرپېنتىن بىر چوڭقۇر ئۈزۈك بەلباغقا تارقالغان بولۇپ، سېرپېنتىنلىق بەلباغىنىڭ ئومۇمىي ئۈزۈنلۇقى يەتتە كىلومېترغا يېتىدۇ، ئۈنىڭدا ئالتە كان گەۋدىسى بولۇپ، ئۈزۈنلۇقى 100 مېتردىن 2300 مېترغىچە، كەڭلىكى 40 مېتردىن 200 مېترغىچە كېلىدۇ، رۇدىسى تالالىق سېرپېنتىننى ئاساس قىلىدۇ، كان ياتمىسى ئونتۇا تېپلىق كۆلەمگە يېتىدۇ.

2) تەپسىلىي تەكشۈرۈشكە بولىدىغان چوڭ، ئونتۇرا تېپلىق كان ياتمىسىدىن ئۈچى ئونتۇرىغا قويۇلدى. بۇنىڭ ئىككىسى ئالتۇن كانى، بىرى تاش تۈز - گىلائوبېر تۈزى كانى. ئالتۇن كانلىرىدىن بىرى غۇلجا ناھىيىسىدىكى ئاشى I ئالتۇن كانىنىڭ جەنۇبىدا بولۇپ، كان ھاسىل بولۇش شارائىتى 1 - نومۇرلۇق كانىنىڭكىگە ئوخشايدۇ، كان گەۋدىسى مەلۇم كۆلەمگە ئىگە، بۇرغىلاپ چارلاش ئارقىلىق تىزگىنلەنگەن يانتۇ چوڭقۇرلۇقى 200 مېتردىن ئاشقان بولسىمۇ، يەنىلا سوزۇلۇپ كېتىۋاتىدۇ، دېمەك، ئۇ مەلۇم ئىستىقبالغا ئىگە؛ يەنە بىرى شەرقىي تەجرىبىخانىدا بولۇپ، شەرق ۋە غەرب تەرەپلىرىنى ئۆرۈشىم كەسمە بەلباغلار تىزگىنلەپ تۇرىدۇ، ئۇ، تاش كۆمۈر سىستېمىسى يامانسۇ گۇرۇپپىسى 4 - تاغ جىنىس بۆلىكىگە تەئەللۇق ئاندېزىت بىلەن كىسلاتالىق قېتىشما جىنىسىنىڭ قوشۇلىدىغان يېرىدە ھاسىل بولغان، تىزگىنلەنگەن كان گەۋدىسى ئىككى بولۇپ، مەلۇم كۆلەمگە ئىگە، ئۇلاردا ئالتۇن بولغاندىن باشقا، قىسمەن جايلىرىدا مىسمۇ بار. چاقىلىق ناھىيىسىدىكى ئۇزۇنسايى گىلائوبېر تۈزى، تاشتۇز كانىدىكى كان ياتمىسى ھازىرقى زامان تۇز كۆل تېپلىق بولۇپ، گىلائوبېر تۈزى كان ياتمىسى چوڭ تېپلىق كۆلەمگە، تاشتۇز كان ياتمىسى ئونتۇرا تېپلىق كۆلەمگە يېتىدۇ.

3) بەش مۇھىم كان رايونىدا يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى: (1) قايا ناھىيىسىدىكى ئاشىلى مىس كانىنىڭ 1 - نومۇرلۇق كان ياتمىسى تەپسىلىي تەكشۈرۈش باسقۇچىغا كىردى، كان ياتمىسىنىڭ شىمالىي قىسمىدىن ناھايىتى قېلىن كان قاتلىمى چىقتى، باي مىس كانىنىڭ كۆرۈنگەن قېلىنلىقى 50 مېتردىن ئاشىدۇ، خەنۇبىي قىسمىدىن يېڭى كان گەۋدىسى چىقتى، مىس رۇدىسىنىڭ كۆرۈنگەن قېلىنلىقى 38 مېتردىن 47 مېترغىچە كېلىدۇ، بۇلار كان ياتمىسىنىڭ ئىستىقبالىنى كېڭەيتىشتە مۇھىم رول ئويناىدۇ. بۇنىڭدىن باشقا، كان رايونىنىڭ VI نومۇرلۇق مىنېرالىنغان بەلبەغدىن مىس كان گەۋدىلىرى بايقالدى، مىس كان قاتلاملىرىنىڭ كۆرۈنگەن ئومۇمىي قېلىنلىقى 22 مېترغا يېتىدۇ، ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئەڭ قېلىن يەككە قاتلامنىڭ قېلىنلىقى 12 مېتر، سورتى خېلى يۇقىرى بولۇپ، بۇ يەر ئىستىقبالى ياخشى يېڭى كان ئىزدەش بۆلىكى ھېسابلىنىدۇ. (2) غۇلجا ناھىيىسىدىكى ئاشى I ئالتۇن كانىنىڭ قۇرۇلۇشى ئالتۇن زاپىسىغا ھۆددە قىلىش تەلىپى بويىچە داۋاملاشتۇرۇلۇپ، 8 - لىنىيىنىڭ شىمالىدىكى كان ياتمىسى ئومۇمىيۈزلۈك تىزگىنلەندى، تىزگىنلەش نەتىجىسىدىن ئاساسلىق كان گەۋدىسىنىڭ داۋاملىق شىمالغا سوزۇلۇۋاتقانلىقى، كۆلىمى كېڭىيىپ، زاپاس سىنىڭ زورىيىۋاتقانلىقى ئىسپاتلىنىپ، ئۈنىڭ چوڭ تېپلىق ئالتۇن كان ياتمىسى ئىكەنلىكى مۇئەييەنلەشتۈرۈلدى، بۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايونىنىڭ ئالتۇن ئىشلەپچىقىرىشى يېڭى بازا بىلەن تەمىن ئېتىلدى. (3) قۇمۇل شەھىرىدىكى سېرىقتاغ مىس - نىكېل كان ياتمىسىنى تەپسىلىي تەكشۈرۈش تاماملاندى، نىكېل كانىنىڭ چوڭ تېپلىق، مىس كانىنىڭ ئونتۇرا

تېپلىق ئىكەنلىكى مۇئەييەنلەشتۈرۈلدى، دوكلاتنىڭ دەسلەپكى نۇسخىسى قاراپ چىقىلىپ، ئاساسلىق كان گەۋدىسىدە مىس - نىكېل زاپىسى زور، ئۇ، قۇمۇل رايونىدىكى ھازىرقى ئەڭ چوڭ كان گەۋدىسى، دەپ قارالدى. (4) قۇمۇل شەھىرىدىكى قاپاقسىمان مىس - نىكېل كانىنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش تاماملىنىپ، دوكلات تاپشۇرۇلدى، ئۇنىڭ ئوتتۇرا تېپلىق نىكېل كانى ئىكەنلىكى مۇئەييەنلەشتۈرۈلدى.

(5) قۇمۇل شەھىرىدىكى يۇشى كۆمۈش كانى كېڭەيتىلدى، بىرىنچىدىن، ئەتراپىدىن يەنە بېگى كۆمۈش گەۋدىلىرى بايقالدى، ئىككىنچىدىن، كان رايونىدا بۇرغىلانغان تۆشۈكلەردىن ئالاھىدە باي كۆمۈش كان گەۋدىسى چىقتى، بۇلار كان رايونىنىڭ ئىستىقبالىنى كېڭەيتىش ۋە باي كان ئىزدەشكە يۆنىلىش كۆرسىتىپ بەردى.

4) ئۇچ خىل قېزىلما بايلىقنىڭ زاپىسى ئېنىقلاندى. بۇلار ئىچىدە كۆمۈرنىڭ 82 مىليون 120 مىڭ تونىنا، تاشتۆزنىڭ 755 مىليون 904مىڭ تونىنا، گلائۇبېر تۆزنىڭ 14 مىليون 381 مىڭ تونىنا. بۇلارنىڭ ھەممىسى پىلان سىرتىدا ئېنىقلانغان كان زاپاسلىرى بولۇپ، ئۇچ كان رايونغا تارقالغان. كۆمۈر كانلىرى باي ناھىيىسىنىڭ بەگزىيار كان رايونى ۋە لوپنۇر ناھىيىسىنىڭ ئېقىنبۇلاق كان رايونىدا، تاشتۆز، گلائۇبېر تۆزى كانلىرى تۇرپان شەھىرى تەۋەسىدىكى شەرقىي ئۈيۈنبۇلاق كان رايونىدا.

لېيۇ دېچۈەن
تالىپ يەنلىك

14 گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق تۈرى مۇكاپاتلاندى

شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسىنىڭ 1991 - يىلدىكى 14 گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق تۈرى دۆلەت گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ مۇۋاپىقىيەت مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. بۇنىڭ بەشى كان ئىزدەش مۇكاپاتى، ئالتىسى پەن - تېخنىكا مۇكاپاتى، ئۈچى چارلاش مۇكاپاتى. مۇكاپاتقا ئېرىشكەن تۈرلەر ۋە ئۇلارنىڭ دەرىجىسى تۆۋەندىكىچە: لوپنۇر ناھىيىسىدىكى چىگە بۇلاق ۋېرمىكۇلىت كانى (2 - دەرىجىلىك كان ئىزدەش مۇكاپاتى)، كۆكتوقاي ناھىيىسىدىكى مىس قۇدۇق مىس (مولىبدېن) كانىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش (3 - دەرىجىلىك كان ئىزدەش مۇكاپاتى)، جەنۇبىي جۇڭغار كۆمۈرلۈكىنىڭ غەربىي قىسمىدىكى كۆمۈر بايلىقىنىڭ ئىستىقبالىنى تەكشۈرۈش (3 - دەرىجىلىك كان ئىزدەش مۇكاپاتى)، قۇمۇل شەھىرىدىكى شارغول كۆمۈركان رايونىنىڭ ئىستىقبالىنى تەكشۈرۈش (3 - دەرىجىلىك كان ئىزدەش مۇكاپاتى)، تۇرپان شەھىرىدىكى ئايدىڭكۆل كۆمۈركان رايونىنىڭ ئىستىقبالىنى تەكشۈرۈش (4 - دەرىجىلىك كان ئىزدەش مۇكاپاتى)، تەكرىتاغدىكى كۆپ پۈكلىملىك قۇرۇلمىلارنىڭ ئۆزگىرىشى ۋە كان ھاسىل بولۇش (2 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا مۇكاپاتى)، توختىماي لاي ئادالايدىغان «WL - 230» تېپلىق سېنتىرىفوگنى تەتقىق قىلىپ ياساش (3 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا مۇكاپاتى)، قاتتىق قېزىلما بايلىقلارنى نۇسخا ئېلىپ تەكشۈرۈشتەبۇرغىلاش ستانوكى بىلەن چوڭقۇر تۆشۈك‌تېشىش‌سىنىقى(3 - دەرىجىلىك‌پەن - تېخنىكا مۇكاپاتى)، تولى ناھىيىسىدىكى چىمىچۈ I ئالتۇن كانىدا كان ھاسىل‌بولۇشنى1:10000 ماسىشتاب بويىچە ئالدىن مۆلچەرلەش (3 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا مۇكاپاتى)، شىنجاڭنىڭ شىمالىي قىسمىدىكى ھاۋا قاتلىشىغا تەسىر كۆرسىتىدىغان ماگنىت كۈچى غەيرىيلىكلىرىنىڭ خەرىتىسى ۋە ئۇنىڭ چۈشەندۈرۈشى (3 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا مۇكاپاتى)، قېزىلما بايلىقلار ئۈستىدە ستراتېگىيىلىك تەھلىل — ئاق چىرىتمال (4 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا مۇكاپاتى)؛ ئاقچى (K - 44 - XXV) شەرقىي يېرىم يېپىلمىسىنى ۋە ئوچتۇرپان (K - 44 - XXVI) غەربىي يېرىم يېپىلمىسىنى 1:200000 ماسىشتاب بويىچە گېئوخىمىيىلىك ئۆلچەش (3 - دەرىجىلىك چارلاش مۇكاپاتى)، كۆكتوقاي ناھىيىسىدىكى قاراتۆگكې مىس - نىكېل كان رايونىدا بۇرغىلاپ تەكشۈرۈش قۇرۇلۇشى ئىلىپ بېرىش تېخنىكىسى توغرىسىدا دوكلات (3 - دەرىجىلىك چارلاش مۇكاپاتى)،

تۇراڭغو باستاۋ بېيىلمىسى 64 — 110 (D,C,A
(L — نى 1:50000 ماشىتاب بويىچە تەكشۈرۈش
(4 - دەرىجىلىك چارلاش مۇكاپاتى).

يەن شجۇن

كەسپىي ئىشلارنى باشقۇرۇش ئەھۋالى

شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسى 1991 - يىلىي ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى تاپشۇرغان تۆت قۇنكسىيىنى تىرىشىپ ئەملىيلەشتۈردى:

1) ئاپتونوم رايون بويىچە قېزىلما بايلىقلارنى ئېچىش ۋە نازارەت قىلىپ باشقۇرۇشتا ماھىيەتلىك يۆكسىلىش بولدى. ئاپتونوم رايون قېزىلما بايلىقلارنى باشقۇرۇش كومىتېتى قۇردى، «ۋىلايەت، ئوبلاست، ناھىيە (شەھەر) لەردە قېزىلما بايلىقلارنى باشقۇرۇش ئورگىنى تەسىس قىلىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقاردى، قېزىلما بايلىقلار توغرىسىدىكى يەرلىك نىزام سىستېمىسىنى مۇكەممەللەشتۈردى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «كوللېكتىپ كان كارخانىلىرى ۋە شەخسىلەرنىڭ كان بايلىقلىرىنى قېزىشنى نازارەت قىلىش — باشقۇرۇش چارىسى» نى تەكشۈرۈپ بېكىتتى ۋە ئېلان قىلىپ يولغا قويدى.

2) ئاپتونوم رايون بويىچە گېئولوگىيىلىك چارلاش بىلەن شۇغۇللانغۇچىلارنى تىزىملاش خىزمىتى نورمال ئىلگىرىلىدى. كان قازغۇچىلارنى تىزىملاپ كىنىشكا تارقىتىش خىزمىتى ئوڭۇشلۇق ئىشلەندى، كان باشقۇرۇش خىزمىتى تىزىملاپ كىنىشكا تارقىتىشتىن نازارەت قىلىش، باشقۇرۇشقا يۆتكەلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى 540 كان كارخانىسىغا كىنىشكا تارقىتىپ بېرىلدى، بۇ، كىنىشكا ئېلىشقا تېگىشلىك كارخانىلارنىڭ 2.98 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. 6 - ئايدا ئالتاي شەھىرىدە 3 - قېتىملىق ئاپتونوم رايونلۇق كان باشقۇرۇش خىزمەت يىغىنىنى ئۆتكۈزۈلدى، بۇ يىغىن ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ كان باشقۇرۇش خىزمىتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە مۇھىم رول ئويناندى.

3) قېزىلما بايلىقلار زاپىسىنى باشقۇرۇش خىزمىتى كۈچەيتىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق قېزىلما بايلىقلار زاپىسى كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىك كۈچى تەڭشىلىپ ۋە تولۇقلىنىپ، يېڭى قېزىلما بايلىقلار زاپىسى كومىتېتى تەشكىل قىلىندى، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق قېزىلما بايلىقلار زاپىسى كومىتېتىنىڭ قىسقىچە تەشكىلىي پرىنسىپى» توزۇپ چىقىلدى. 10 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق تۇنجى قېتىملىق قېزىلما بايلىقلار زاپىسىنى باشقۇرۇش خىزمىتى يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مەملىكەت بويىچىمۇ تۇنجى قېتىم بولغان بۇ يىغىن مەملىكەتلىك قېزىلما بايلىقلار كومىتېتى ۋە گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ ياخشى باھاسىغا ئېرىشتى.

4) گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىقلارنى ستاتىستىكىلاش، مۇلچەرلەش ۋە ماتېرىيال باشقۇرۇش قاتارلىق خىزمەتلەردە يېڭى يۆكسىلىش بولدى. كان مەھسۇلاتلىرى جەھەتتىكى ئىشلەپچىقىرىش، تەمىنلەش، سېتىشنى ئومۇملاشتۇرۇپ ستاتىستىكىلاش خىزمىتىنى ماسلاشتۇرۇش بويىچە ئاپتونوم رايونلۇق يىغىن ئۆتكۈزۈلدى، ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتى، ستاتىستىكا ئىدارىسى بىلەن بىرلىكتە «كان مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش، تەمىنلەش، سېتىشنى ئومۇملاشتۇرۇپ ستاتىستىكىلاش خىزمىتىنى قانات‌يايدۇرۇش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى. گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسى ئاپتونوم رايوندىكى 18 نازارەت (ئىدارە) ، شىركەت بىلەن كان مەھسۇلاتلىرى جەھەتتىكى ئىشلەپچىقىرىش، تەمىنلەش، سېتىشنى ئومۇملاشتۇرۇپ ستاتىستىكىلاشنى ساھەلەر بويىچە ماسلاشتۇرۇش مۇناسىۋىتى ئورناتتى، يۇقىرىغا ئالاقىدار ستاتىستىكا ماتېرىياللىرىنى يوللاپ بەردى.

دۇ خۇەنمىن

غەربىي تەكتونىك گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ گېئولوگىيە خىزمىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرى قاتارىغا كىرگۈزۈلدى

گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنىستىرلى-

كى 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە شىنجاڭدىكى غەربىي تەڭرىتاغنى قاپلىغان كان مەھسۇلاتلىرى گېئولوگىيىسى خىزمىتىنىڭ مەملىكەت بويىچە مۇھىم نۇقتىسى قىلىشنى قارار قىلدى، شۇنىڭ بىلەن غەربىي تەڭرىتاغ مەملىكەت بويىچە 24 مۇھىم نۇقتىنىڭ بىرى بولدى. گېئولوگىيىلىك كان ئىزدەشنى مۇھىم نۇقتىلار بويىچە ئورۇنلاشتۇرۇش گېئولوگىيىلىك كان ئىزدەشنىڭ ئۇنۇمىنى ۋە ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئۇنۇمىنى ئۆستۈرۈش جەھەتتىكى ستراتېگىيىلىك ئورۇنلاشتۇرۇشتۇر.

غەربىي تەڭرىتاغ مۇھىم نۇقتىسىنىڭ كۆلىمى 90 مىڭ كۋادرات كىلومېتر بولۇپ، ئىلى ۋىلايىتىنى ۋە بورتالا ئوبلاستى، بايىنغولىن ئوبلاستىنىڭ قىسمەن رايونىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. بۇ يەردە گېئولوگىيىلىك كان ھاسىل بولۇش شارائىتى خېلى ياخشى، يەر قاتلىمىنىڭ يېتىلىشى بىر قەدەر مۇكەممەل، تۇزۇلۇشى مۇرەككەپ، يانار تاغ جىنسلىرى ۋە بۆسمە جىنسلار يېتىلگەن. ئالتۇن، مىس، قوغۇشۇن - سىنك، نىكېل، مولىبدېن، تۆمۈر، مانگان، فوسفور، ماگنېزىت، دولومىت، ھاك تېشى قاتارلىق مۇھىم كان ياتىلىرى، بولۇپمۇ چوڭ تىپتىكى ئاشى ئالتۇن كان ياتىسى بار. بۇ يەردە يەنە فىزىكىلىق، خىمىيىلىك چارلاش غەيرىيلىكلىرى ۋە مىنېرال‌لىشىشنىڭ يىپ ئۇچلىرى ناھايىتى كۆپ بولۇپ، كان ئىزدەش جەھەتتىكى يوشۇرۇن كۆچىنىڭ ناھايىتى زورلۇقىنى كۆرسۈتۈپ تۇرىدۇ. لېكىن ھازىر بۇ يەردە گېئولوگىيە خىزمىتىنىڭ سەۋىيىسى خېلىلا تۆۋەن. غەربىي تەڭرىتاغ مۇھىم نۇقتىسى خىزمىتىنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى مۇھىم ۋەزىپىسى ئالتۇن بىلەن مىسنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، گېئولوگىيىلىك كان ئىزدەش قەدىمىنى تېزلىتىپ، يەنىمۇ ئىلگىرىلىگەن ھالدا خىزمەت ئىشلەش قىممىتىگە ئىگە بىر تۈركۈم قېزىلما بايلىق بازىلىرىنى ۋە بىر تۈركۈم چوڭ، ئوتتۇرا تىپلىق تەپسىلىي تەكشۈرۈش بازىلىرىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، گېئولوگىيىلىك تەتقىقاتنىڭ سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈپ، كانچىلىقنىڭ تەرەققىياتىنى بايلىق مەنبەسى بىلەن تەمىنلەشتىن ئىبارەت.

گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنىستىرلىكى 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە شىنجاڭدىكى جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىي شىمالىي چېتى ۋە تۇرپان - قۇمۇل ئويمانلىقىنىڭ جەنۇبىي چېتىنى دۆلەت گېئولوگىيە خىزمىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى قىلغانىدى. ئەمدى شىنجاڭدىكى مۇھىم نۇقتا ئۇچقە يەتتى.

تالاق يەنلىك

قۇمۇل شەھىرىدىكى قاپاقسىمان مىس - نىكېل كانى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈلدى

قاپاقسىمان مىس - نىكېل كانى قۇمۇل شەھىرىنىڭ 230 كىلومېتر شەرقىدە بولۇپ، سېرىقتاغ مىس - نىكېل كان بەلبېغىنىڭ شەرقتە سوزۇلغان قىسمى بولغان جىڭئېرچۈن رايونىغا جايلاشقان. ئۇنى شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسىنىڭ 6 - گېئولوگىيە چوڭ تەتىرىتى 1986 - يىلى بايقىغان، 1991 - يىلى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈپ باھا بېرىش تاماملاندى ۋە تۆۋەندىكى مۇھىم خىزمەتلەر ئىشلەندى: ئىككى كۋادرات كىلومېتر يەرنىڭ شەكلى 1:2000 ماسشتابلىق رايون بويىچە گېئولوگىيىلىك ئۆلچەندى، 4831 مېتر چوڭقۇرلۇق بۇرغىلاپ چارلاندى، 2528 كۇب مېتر‌لىق خەندەك قېزىپ چارلاندى. ئاساسلىق + ئۆلتۈرا ئاساسلىق ئارىلاش جىنس گەۋدىلىرىدە پەيدا بولغان بۇ كاندا جىنس گەۋدىسى شەرقتىن غەربكە رەتسىز سوزۇلغان بولۇپ، بەئەينى قاپاققا ئوخشايدۇ، ئۇنىڭ ئۇزۇنلۇقى 1.94 كىلومېتر، كەڭلىكى 0.1 كىلومېتردىن 0.7 كىلومېترغىچە، كۆلىمى 0.62 كۋادرات كىلومېتر كېلىدۇ. جىنس گەۋدىسى گابىرو، دىئورىت، ئاۋگىت، يالتىراق پېرىدوت، پېرىدوتىت قاتارلىق تاغ جىنسلىرىدىن تەركىب تاپقان بولۇپ، بۆسۈپ كىرگەن دەۋرى ۋارىس ھەرىكىتىنىڭ ئاخىرقى مەزگىلىگە توغرا كېلىدۇ، تۆت مىس - نىكېل كان گەۋدىسى دائىرىگە ئېلىنىدى. ئۇلاردىن 1 - نومۇرلۇق كان گەۋدىسى پېرىدوتىت فاتسىيىسىدە پەيدا بولغان بولۇپ، كۆلىمى كىچىك؛ 2 - نومۇرلۇق كان

گەۋدىسى ئاۋگىت فاتسىيىسىدە پەيدا بولغان بولۇپ، كۆلىمى ئونتۇراھال؛ 3 - نومۇرلۇق كان گەۋدىسى ئاۋگىت فاتسىيىسىنىڭ ئاستىدا پەيدا بولغان بولۇپ، كۆلىمى ئەڭ چوڭ، تىزگىنلەنگەن چوڭقۇرلۇقى 650 مېترغا يېتىدۇ؛ 4 - نومۇرلۇق كان گەۋدىسى يالتىراق پېرىدوت فاتسىيىسىدە پەيدا بولغان بولۇپ، چوڭقۇر سىڭىشىپ كەتكەن تۈيۈق رۇدا گەۋدىسىگە كىرىدۇ. رۇدىلىرى ئاساسەن يۇقىرى ھالەتتە بولۇپ، ئۈنۈمسىز رۇدىنى ئاساس قىلىدۇ؛ بىر قىسىم رۇدىلار قويۇق يۇقىرى ھالەتتە بولۇپ، ئۈنۈمدار رۇدىغا كىرىدۇ. رۇدا مېنېرالىلىرىدىن بۇ يەردە ماگنىتلىق سېرىق تۆمۈر رۇدىسى، نىكېللىق سېرىق تۆمۈر رۇدىسى، سېرىق مىس رۇدىسى قاتارلىقلار بار. كان ياتمىسىدا نىكېل، مىس، كۆبالتلار تەڭ پەيدا بولغان بولۇپ، ئۈلارنىڭ زاپاسى تىزگىنلىنىپ بولدى: نىكېل كانى ئونتۇرا تىپقا، مىس كانى كىچىك تىپقا، كوبالت كانى ئونتۇرا تىپقا كىرىدۇ. بۇ كاندا كان گەۋدىسىنىڭ كۆمۈلۈشى تېپىزراق، ئۈنۈمى ئۈستىگە، بىر تۈركۈم ئۈنۈمدار رۇدا بولۇپ، ئېچىشقا پايدىلىق.

تاغ يەنلىك

قۇمۇل شەھىرىدىكى سېرىقتاغ مىس - نىكېل كانى تەپسىلىي تەكشۈرۈلدى

سېرىقتاغ مىس - نىكېل كانى قۇمۇل شەھىرىنىڭ تەخمىنەن 140 كىلومېتر شەرقىي جەنۇبىغا جايلاشقان بولۇپ، قاتناش قولايلىق. بۇ كاننى شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھمۇلاتلىرى ئىدارىسىنىڭ6 - گېئولوگىيە چوڭئەترىتى1982 - يىلى بايقاپ، تەكشۈرۈشكە كىرىشكەن، 1989 - يىلى تەپسىلىي تەكشۈرۈشكە ئۆتكەن، 1991 - يىلى تەپسىلىي تەكشۈرۈشنى تاماملىدى. ئۈلار توققۇز يىلدىن بېرى نۇرغۇن خىزمەتلەرنى ئىشلىدى، ئۈنىڭ مۇھىملىرى مۇنۇلار: 12.6 كۋادرات كىلومېتر يەرنىڭ شەكلى 1:10000 ماسىشتابلىق گېئولوگىيىلىك ئۆلچەندى، 3.46 كۋادرات كىلومېتر يەرنىڭ شەكلى 1:2000 ماسىشتابلىق گېئولوگىيىلىك ئۆلچەندى، بۇرغىلاپ چارلاش چوڭقۇرلۇقى 42 مىڭ 207 مېترغا، خەندەك قېزىپ چارلاش كۆلىمى 9389 كۇب مېترغا يەتتى، 23 مىڭ ھەر خىل ئەۋرىشكە ئېلىندى، بۇلاردىن باشقا يەنە فىزىكىلىق، خىمىيىلىك چارلاش خىزمەتلىرىمۇ ئىشلەندى.

سېرىقتاغ مىس - نىكېل كاندىكى كان ياتمىسى ماگما جىنسىلىق مۇلىمدلاشقان مىس - نىكېل كان ياتمىسىغا كىرىدۇ، ئۇ ۋارىس ھەرىكىتىدەۋرىگە مەنسۇپ بولۇپ، ئاساسلىق — ئۈلترائاساسلىق ئارىلاش جىنىس گەۋدىلىرىدە پەيدا بولغان، ئۈنى ئونتۇرا تاشكۆمۈر سېرىسى قۇرغاق كۆتۈرۈلمە گۇرۇپپىسىغا مەنسۇپ ئۆۋاق جىنسلار ۋە يانار تاغ جىنسلىرى ئوراپ تۇرىدۇ. ئارىلاش جىنىس گەۋدىلىرىنىڭ كۆلىمى 1.39 كۋادرات كىلومېتر بولۇپ، ئۈنى تۆت بۆسۈپ كىرىش دەۋرىگە ۋە توققۇز جىنىس بەلبېغىغا بۆلۈشكە بولىدۇ، مېنېرالانغان تاغ جىنسلىرى، ئاساسەن، يالتىراق پېرىدوت فاتسىيىسىگە كىرىدۇ. بۇ كاندا ئۇچ كان بەلبېغى بولۇپ، چوڭ - كىچىكلىكى ھەر خىل 73 كان گەۋدىسىدىن تەركىب تاپقان، ئۈلارنىڭ ئىككىسى چوڭ، ئۈچى ئونتۇرا ھال. چوڭلىرى غەربتە بولۇپ، يوشۇرۇن كان گەۋدىسى جۈملىسىگە كىرىدۇ، ئۈلارنىڭ كۆمۈلۈشى خېلىلا چوڭقۇر. چوڭ كان گەۋدىلىرىنىڭ ئاساسلىقى 30 - نومۇرلۇق كان گەۋدىسى بولۇپ، ئۇزۇنلۇقى تەخمىنەن 700 مېتر، ئونتۇرىچە قېلىنلىقى 51.57 مېتر، ئەڭ قېلىن قىسمى 116.52 مېتر كېلىدۇ، شىمالغا قاراپ تىك كەتكەن، ئەڭ چوڭ چوڭقۇرلۇقى 857 مېتر كېلىدۇ. بۇ كان گەۋدىسىدىكى مەدەن زاپاسى پۈتۈن كان رايونىدىكى مەدەن زاپاسىنىڭ تۆتتىن ئۈچ قىسمىدىن كۆپرەكنى ئىگىلەيدۇ، ئۇ، سېرىقتاغ كان بەلبېغىدىكى ئەڭ چوڭ مىس - نىكېل كان گەۋدىسى. كان ياتمىسىدىكى رۇدىلار، ئاساسەن، يۇقىرى ھالەتلىك، ئاز بىر قىسمى قويۇق يۇقىرى ھالەتلىك ۋە زىچ كاللەك ھالەتلىك رۇدىلاردۇر. مۇھىم رۇدا - مېنېرالىلاردىن ماگنىتلىق سېرىق تۆمۈر رۇدىسى، نىكېللىق سېرىق تۆمۈر رۇدىسى، سېرىق مىس رۇدىسى بار، ئۈنىڭدىن كېيىن تۈرىدىغان مېنېرالىلاردىن سۆسۈن گۈڭگۈرتلۈك نىكېل

رۇدىسى، ماكىنو رۇدىسى، سېرىق تۆمۈر رۇدىسى، ئاق تۆمۈر رۇدىسى، يالتىراق سىنك رۇدىسى، زىخچە نىكېل رۇدىسى، قارا مىس رۇدىسى، گۈڭگۈرتلۇك چاقماق نىكېل رۇدىسى قاتارلىقلار بار. رۇدىلار، ئاساسەن، ئۈنۈمسىز بولۇپ، ئۈنۈمدار رۇدىلار ئاز، رۇدا تاللاش سىنىقىدا رۇدا تاللاشنىڭ ئاساسلىقى مەلۇم بولدى. تەپسىلىي تەكشۈرۈش ئارقىلىق كان ياتمىسىنىڭ چوڭ تىپلىق نىكېل كانى، ئوتتۇرا تىپلىق مىس كانى ۋە كوبالت كانى ئىكەنلىكى، ئۈنىڭ قۇمۇل رايوندىكى ھازىرقى ئەڭ ياخشى مىس - نىكېل كان ياتمىسى ئىكەنلىكى ئېنىقلاندى.

تالاڭ يەنلىك

غەربىي كوئىنلۇندا ئالتۇن كان ياتمىلىرى بايقالدى

شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسىنىڭ 2 - گېئولوگىيە چوڭ ئەترىتى غەربىي كوئىنلۇندىكى ئالتۇن غەيرىيلىكىنى خىمىيىلىك چارلاشقا ئاساسەن، دېڭىز يۈزىدىن 4200 مېتردىن 4600 مېترغىچە ئېگىز تاغدا ئۇچ يىل ئىشلەپ، 1991 - يىلى تۇنجى قېتىم بىر ئىپتىدائىي ئالتۇن كان ياتمىسىنى ۋە بىر كىچىك ئالتۇن كان ياتمىسىنى بايقىدى. بۇ كان ياتمىسىنىڭ ئىككىلىسى ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ مۇجى يېزىسىدا بولۇپ، ئارىلىقى يىراق ئەمەس. ئىپتىدائىي ئالتۇن كانى كەڭشۈەر چوڭقۇر ئۇزۇكىنىڭ شىمالىي تەرىپىدىكى شەرقتىن غەربكە سوزۇلغان تاناماس ئۇزۇك بەلبېغىغا تارقالغان، ئۇنى سىلور — دېۋون سىستېمىسىغا مەنسۇپ يېشىل لاي قاتلىق فىللىت ئوراپ تۇرىدۇ؛ كان ياتمىسى ئۇڭاق بەلباغىنىڭ ئۈپرىغان جىنسىغا مەنسۇپ بولۇپ، ئالتۇن تەركىبلىك كۋارتس تومۇرى بار، كان بەلبېغىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 400 مېتر، كەڭلىكى 14 مېتر بولۇپ، شەرقتىن غەربكە سوزۇلغان، شىمالغا يانتۇلاشقان؛ كان گەۋدىسى قەۋەت - قەۋەت جايلاشقان، ھازىر ئىككى كان گەۋدىسى بىلىندى، دەسلەپكى قەدەمدە تىزگىنلەنگىنى كىچىك تىپلىق كان ياتمىسى كۆلىمىگە يېتىدۇ. كىچىك ئالتۇن كان ياتمىسى كەلكۇندىن ھاسىل بولغان كىچىك تىنما جىرا تىپلىق بولۇپ، ئۇنىڭدا 4 - دەۋرگە مەنسۇپ شېغىل قاتلىمى، سېغىز تۆۋراق قاتلىمى ۋە قالدۇق توپلانمىلار قاتلىمىغا ئوخشاش ئالتۇن تەركىبلىك قاتلامىلار بار. كان گەۋدىسىنىڭ شەكلى يېمىي پۈرچاق شەكلىدە بولۇپ، تۈز يەردىنلا چىقىدۇ؛ ھازىر بەش كان گەۋدىسى بايقالدى، ئۇلار مەلۇم دائىرىدە تارقالغان بولۇپ، رۇدا قاتلىمىنىڭ قېلىنلىقى 0.67 مېتردىن 2.4 مېترغىچە كېلىدۇ؛ كۆمۈلۈشى ناھايىتى تېيىز بولۇپ، بەزى كېپەك ئالتۇن قاتلامىرى ئوچۇقلا كۆرۈنۈپ تۇرىدۇ؛ ئۈنىڭدا 0.09 مىللىمېتردىن كىچىك كېپەك ئالتۇنلار كۆپ، دەسلەپكى قەدەمدە ھېسابلاپ كۆرۈلۈشچە، كان ياتمىسىنىڭ كۆلىمى كىچىك تىپقا كىرىدىكەن.

بۇ ئىككى ئالتۇن كان ياتمىسىنىڭ بايقالغانلىقى كوئىنلۇن تېغىدىن ئالتۇن كانى ئىزدەشكە يۈنىلىش كۆرسىتىپ بەردى.

تالاڭ يەنلىك

چاقىلىق ناھىيىسىدىكى قۇمبايان كېپەك ئالتۇن كانى قىدىرىپ تەكشۈرۈلدى

قۇمبايان تېغى چاقىلىق ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىغا، قۇمكۆل ئويمانلىقىنىڭ غەربىي جەنۇبىغا جايلاشقان. شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسى 3 - گېئولوگىيە چوڭ ئەترىتىسى بۇ رايوندىكى ئالتۇنلۇقنىڭ ئەھۋالىنى ئىگىلەش ئۈچۈن، 1991 - يىلى گېئولوگىيىلىك قىدىرىپ تەكشۈرۈش ئىلىپ بېرىپ، بۇ رايوندىكى كېپەك ئالتۇن كانلىرىنىڭ تارقىلىشى، قاتلىمى ۋە گېئولوگىيىلىك ئىستىقبالىنى دەسلەپكى قەدەمدە ئىگىلىدى. كېپەك ئالتۇن كانى دېڭىز يۈزىدىن 4000 مېتر ئېگىز تاغلىق رايوندا بولۇپ، بۇ رايونغا 4 - دەۋرگە مەنسۇپ كەلكۇندىن ھاسىل بولغان تىنما قاتلام ۋە مۇز تىنما قاتلىمى كۆپ تارقالغان، شەرقتىن غەربكە تارقىلىش ئۇزۇنلۇقى تەخمىنەن 60 كىلومېتر. ئالتۇن تەركىبلىك قاتلام ئۇچ قەۋەت جايلاشقان: 1 - قەۋەتتى ھازىرقى زامان دەريا قېنى تىپلىق تىنما تاشلىق قاتلام بولۇپ، مەلۇم كۆلەمگە ئىگە، لېكىن ئېچىشقا تېگىشلىك ئاساسلىق قاتلام ئەمەس؛ 2 - قەۋەتتى يېڭىلىنىش سېرىيىسىنىڭ ئوتتۇرا 2 - سېرىيىسىگە مەنسۇپ ئۇستۇنكى قاتلامدىكى تىنما تاشلىق قاتلام

بولۇپ، رۇدا قەۋىتى خېلى قېلىن، تەركىبىدىكى ئالتۇننىڭ سورتى يۇقىرى. رۇدا قەۋىتىنىڭ تارقىلىشى خېلى كەڭ، ئىستىقبالى خېلى ياخشى بولۇپ، نۆۋەتتە ئېچىلىدىغان ئاساسلىق قاتلام بولۇپ ھېسابلىنىدۇ؛ 3 ـ قەۋىتى يېڭىلىنىش سېرىيىسىنىڭ ئوتتۇرا 2 ـ سېرىيىسىگە مەنسۇپ تۆۋەن قاتلامدىكى مۇز تىنما قاتلىمىدۇر. قىسقىچە ئىگىلىنىشىچە، بۇ قاتلام تەركىبىدىكى ئالتۇننىڭ سورتى يۇقىرى، تارقىلىشى كەڭ، ئىستىقبالى ناھايىتى ياخشى بولۇپ، ھازىرچە ئاساسىي جەھەتتىن قېزىلمىغان.

تالڭ يەنلىڭ

چاقىلىق ناھىيىسىدىكى ئۇزۇنشور گلائۇبېر تۇزى، تاشتۇز كانلىرىغا باھا بېرىلدى

ئۇزۇنشور گلائۇبېر تۇزى، تاشتۇز كانلىرى چاقىلىق ناھىيىسىنىڭ 230 كىلومېتىرچە شەرقىي جەنۇبىدا بولۇپ، ئالتۇن تاغنىڭ يېڭى ھايات دەۋرىگە تەئەللۇق ئۇزۇك ئويمانلىقىغا جايلاشقان، شىنجاڭ گېئولوگىيە ـ كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسىنىڭ 3 ـ گېئولوگىيە چوڭ ئەترىتى جايلارنىڭ گلائۇبېر تۇزى ئىشلەپچىقىرىش ئېھتىياجىنى قاندۇرۇش ئۈچۈن، 1991 ـ يىل 4 ـ ئايدىن 10 ـ ئايغىچە دالا مەشغۇلاتى ئېلىپ بېرىپ، بۇ كاننى باھالاپ چىقتى. بۇ كان ھازىرقى زامان تۇز كۆلى تىپىدىكى كان ياتمىسى بولۇپ، كۆل رايونىنىڭ كۆلىمى تەخمىنەن 200 كۋادرات كىلومېتر كېلىدۇ، ئۇ، 4 ـ دەۋردىكى پۇتۇنلەي يېڭى سېرىيىگە مەنسۇپ كۆل تىنمىلىرىدىن — قۇم سېغىز توپا، قۇم، سېغىز توپا، تۇز قاتلىمى قاتارلىقلاردىن تەركىب تاپقان. تۇزلۇقنىڭ كۆلىمى 60 كۋادرات كىلومېتر بولۇپ، جەنۇبتىن شىمالغا سوزۇلغان. شىمالىي قىسمى گلائۇبېر تۇزى كانى، جەنۇبىي قىسمى تاشتۇز كانى بولۇپ، ھەر ئىككىلىسىنى يەر ئۈستىدىنلا قازغىلى بولىدۇ. گلائۇبېر تۇزى كانىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 12 كىلومېتر، كەڭلىكى 2.4 كىلومېتر، كۆلىمى 27.5 كۋادرات كىلومېتر؛ كان قاتلىمىنىڭ جەنۇبى قېلىن، شىمالى نېپىز، ئوتتۇرىسى قېلىن، چۆرىسى نېپىز، ئەڭ چوڭ قېلىنلىقى 11.55 مېتر، ئوتتۇرىچە قېلىنلىقى 4.2 مېتر؛ رۇدىنىڭ سۇپىتى خېلى ياخشى؛ تەركىبىدىكى ناترىي سولفات ئومۇمەن 40% تىن 70% كىچە، ئەڭ كۆپلىرىنىڭ 71%-97. تاشتۇز كانىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 11 كىلومېتر، كەڭلىكى 2.9 كىلومېتر، كۆلىمى 32.5 كۋادرات كىلومېتر؛ رۇدا قاتلىمىنىڭ غەربى قېلىن، شەرقى نېپىز، ئوتتۇرىسى قېلىن، جەنۇبىي قىسمى بىلەن شىمالىي قىسمى نېپىز، ئەڭ چوڭ قېلىنلىقى 27 مېتر، ئوتتۇرىچە قېلىنلىقى 5.6 مېتر؛ رۇدىنىڭ تەركىبىدىكى ئاش تۇزى ئومۇمەن 60% تىن 80% كىچە، ئوتتۇرىچە مىقدارى 64%. دەسلەپكى قەدەمدە ھېسابلاپ كۆرۈشكە قارىغاندا، گلائۇبېر تۇزىنىڭ كان ياتمىسى چوڭ تىپلىق، تاشتۇزنىڭ كان ياتمىسى ئوتتۇرا تىپلىق ئىكەن. بۇ كاندا رۇدا قاتلىمى يەر ئۈستىدىن كۆرۈنۈپ تۇرىدۇ، ئېچىش شارائىتى خېلى ياخشى، ئۇ ئالتۇنتاغ رايونىدىكى ھازىر بايقالغان ئەڭ چوڭ گلائۇبېر تۇزى كانى بولۇپ، گلائۇبېر تۇزىنىڭ زاپىسى جەھەتتە شىنجاڭ بويىچە ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدۇ.

تالڭ يەنلىڭ

نېفىت ـ گېئولوگىيە بازىرى ئېچىلدى

نېفىت سېپى بويىچە جەنۇبتا تارىم ئويمانلىقىدا، شىمالدا جۇڭغار ئويمانلىقىدا، شەرقتە تۇرپان ـ قۇمۇل ئويمانلىقىدا ئېلىپ بېرىلغان ئۈچ چوڭ جەڭنىڭ ئاپتونوم رايوندا ئومۇمىيۈزلۈك قانات يېيىشىغا ئەگىشىپ، 1991 ـ يىلى شىنجاڭ گېئولوگىيە ـ كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسىنىڭ 1 ـ چارلاش ئورنى، 1 ـ، 2 ـ گىدرولوگىيە ـ قۇرۇلۇش گېئولوگىيىسى چوڭ ئەترەتلىرى ۋە گېئودېزىيە چوڭ ئەترىتى پۇرسەتنى قولدىن بەرمەي، تۇرپان ـ قۇمۇل ئويمانلىقى ۋە جۇڭغار ئويمانلىقىدا نېفىت گاز بايلىقلىرىنى چارلاش ـ ئېچىشتا جىددىي زۆرۈر بولغان پىچان، ئېدىرلىق نېفىتلىكلىرىنى ئېچىشقا كېرەكلىك سۇ مەسىلىسىنى ھەل قىلىش لايىھىسىدىكى سۇ مەنبەسىنى چارلاشنى، شىايېدى قۇملۇقى نېفىت ـ گاز چارلاش رايونى ۋە بىر قىسىم ئورۇنلارنىڭ سۇ قۇدۇقى قۇرۇلۇشىنى ھەم بەيجياخەي رايونىدىكى گېئودېزىيە قۇرۇلۇشىنى

ئۇستىگە ئالدى، بۇ قۇرۇلۇشلارغا جەمئىي 3 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىندى، بۇ، شىنجاڭ گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىقلارىزىرىغا مەبلەغ سېلىش پىلانىدىكى ساننىڭ ئۇچتىن بىر قىسمىدىن كۆپرەكىنى تەشكىل قىلىدۇ، 1991 - يىل بىر قانچە يىلدىن بۇيان نېفىت - گېئولوگىيە بازىرىنىڭ كۆلىمى ئەڭ چوڭ بولغان بىر يىل بولدى. ئۇلارئېچىدەا - چارلاش ئورنىغا قاراشلىق 1 - گېدرولوگىيە چوڭ ئەترىتىنىڭ شۆبە چارلاش ئورنى ئۇستىگە ئالغان پىچان نېفىتلىكىنىڭ سۇ مەنبەسىنى چارلاش ئىشدا يەر يۈزىنى گېئولوگىيىلىك، فىزىكىلىق چارلاپ تەكشۈرۈش ۋەزىپىسى ئورۇندالدى، ئالتە قۇدۇق قېزىلدى، 30 نەچچە كۈن چوڭ تىپلىق تەقلىدىي سۇ چىقىرىش سىنىقى ئېلىپ بېرىش ئارقىلىق قۇدۇقلارنىڭ سۇپىتى ئىشەنچلىك بولۇپ چىقتى، بۇ ئورۇن ئۈرپان - قۇمۇل نېفىت بىرلەشمە جېڭى قوماندانلىق شتابى تەرىپىدىن تەقدىرلەندى. گېئودېزىيە شۆبە ئورنى ئۇستىگە ئالغان بەيجياخەيرايونىنىڭ گېئودېزىيە قۇرۇلۇشى جۇڭخار ئويمانلىقىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى قۇملۇقتا نېفىت - گاز چارلاشنىڭ نۇقتىلىق رايونى ئۈچۈن جىددىي ئېھتىياجلىق 2 - قارارلىق قۇرۇلۇش ئىدى، ئۇ، گېئودېزىيىلىك ئۇلچەش ئېلىپ بېرىپ، 80 بەلگە قويۇش، تەخمىنەن 1600 كۋادرات كىلومېتر كۆلەمنى تىزگىنلەش، 1010 كۋادرات كىلومېتر دائىرىنىڭ 1:10000 ماسشتابلىق 43 خەرىتىسىنى سىزىش ۋەزىپىلىرىنى ئۈز ئىچىگە ئالاتتى. 10 - ئاينىڭ ئاخىرىدا توختام ئىمزالانغاندىن كېيىن، گېئودېزىيە شۆبە ئورنىدىكىلەر 11 - ئاينىڭ 7 - كۈنى قۇملۇققا كىرىپ ئومۇمىيۈزلۈك ئىشقا كىرىشىپ، 12 - ئاينىڭ ئاخىرىدا گېئودېزىيىلىك ئۇلچەپ بەلگە قويۇش ۋەزىپىسىنى ۋە ئۇلچەپ تىزگىنلەش ۋەزىپىسىنىڭ بىر قىسمىنى ئورۇنداپ بولدى.

دۇ خۇەنمىن

«تەكرىتاغدىكى تەكرار سېكىللىق قۇرۇلمىلارنىڭ ئۈزگىرىشى ۋە كان ھاسىل بولۇش» دېگەن كىتاب نەشر قىلىندى

شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسى بىلەن جۇڭگو گېئولوگىيە پەنلەر ئاكادېمىيىسى بىرلىكتە يازغان «تەكرىتاغدىكى تەكرار سېكىللىق قۇرۇلمىلارنىڭ ئۈزگىرىشى ۋە كان ھاسىل بولۇش» سەرلەۋھىلىك ئەسەر 1991 - يىلى ئىلىم - پەن نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنىپ، ئاشكارا تارقىتىلدى. ئەسەردە تەكرىتاغدىكى يەر قاتلىمى، گرانىت ئاشلارنىڭ خىللىرى، يانار تاغ جىنسلىرى، ئوفىئولىتلار، كۆك تاشىسمان جىنسلار، قۇرۇلما گېئولوگىيىسى ۋە ئۇلارنىڭ كان ھاسىل قىلىش رولى جەھەتتە 40 يىلدىن بۇيان ئېلىپ بېرىلغان تەتقىقات نەتىجىلىرى ھەرىكەت نەزەرىيىسى نۇقتىسىنەزەرلىرى بويىچە سىستېمىلىق، ئەتراپلىق رەتلەنگەن، تەكرىتاغ ۋە ئۇنىڭغا قوشنا رايونلاردىكى بۆلەكلىنىش ھەرىكىتىنىڭ تارىخى، قۇرۇقلۇق پوستىنىڭ يېتىلىش جەريانى، لىتوسفېرالارنىڭ قۇرۇلما ئالاھىدىلىكى ھەم ئۈزگىرىش قانۇنىيىتى نۇقتىلىق شەرھىيىلەنگەن، جۇڭگونىڭ تەكرىتاغ رايونىدىكى لىتوسفېرالارنىڭ شەكىللىنىش ۋە ئۈزگىرىش جەريانى نەزەرىيە جەھەتتىن دەلىللەنگەن، قۇرۇقلۇق پوستىنىڭ يېرىلىش، ئولتۇرۇشۇش ھەم قوشۇلۇش جەريانى نۇرغۇن ئەمەلىي ماتېرىياللار ئارقىلىق دەلىللەنگەن، تەكرىتاغ بۆلەكلىرى قۇرۇلمىلىرىنىڭ گارمونىسمان ھەرىكەت ئەندىزىسى تۇرغۇزۇلغان، ئوقۇرلىنىش، كۆتۈرۈلۈش تەسەۋۋۇرى، تەكرار سېكىللىق قۇرۇلمىلار ھەرىكىتى نەزەرىيىسى ۋە بۆلەكلەر قۇرۇلمىسى زىچ بىرلەشتۈرۈلۈپ، يەر پوستى ھەرىكىتى توغرىسىدىكى بىلىش چوڭقۇرلاشتۇرۇلغان، ئۇ، يەر پوستىنىڭ ئۈزگىرىشى ئۈستىدىكى ئىزدىنىشتە مۇھىم نەزەرىيىۋى ئەھمىيەتكە ئىگە بولۇش بىلەنلا قالماي، بۆلەكلەرنىڭ بۆلىنىش، قوشۇلۇش مېخانىزمىغا قاراپ، ئۇلارنىڭ كان ھاسىل قىلىش رولىنى تەتقىق قىلىشقىمۇ يېڭى ساھە ئېچىپ بەردى.

بۇ ئەسەر تەكرىتاغنىڭ گېئولوگىيىلىك قۇرۇلمىسى ھەم كان ھاسىل بولۇش ئالاھىدىكى توغرىسىدا مەملىكىتىمىزدە، بېزىلغان تۇنجى ئىلمىي

ئەسەر بولۇپ، تەڭرىتاغ توغرىسىدىكى مەملىكىتىمىز ئىچى ۋە سىرتىدا ئېلىپ بېرىلغان گېئولوگىيىلىك تەتقىقاتلارنىڭ ھازىرقى زامان سەۋىيىسىگە ۋەكىللىك قىلىدۇ.

يەن شىجۇن

يېڭى تېپىلغان سۇ مەنبەلىرى

ئاپتونوم رايونلۇق گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسى 1991 - يىلى گىدرولوگىيە، قۇرۇلۇش، مۇھىت جەھەتتىكى گېئولوگىيىلىك خىزمەتلەر ئارقىلىق سۇ ئىنتايىن قىس رايونلاردا يېڭىدىن بەش سۇ مەنبەسىنى بايقىدى، ئۇلارنىڭ چىقارغىلى بولىدىغان يەر ئاستى سۇيىنىڭ كۇنلۇك مىقدارى 170 مىڭ كۇب مېتردىن ئاشىدۇ.

قۇمۇل شەھىرىدىكى شەرقىي ئاراتام رايونىنىڭ جەنۇبىدىكى سۇ مەنبەسى بۇ، قۇمۇل سېرىقتاغ كان رايونىنىڭ شەرقىدىكى ئاراتام ئېقىنىنىڭ 3 - دەۋر سىستېمىسىغا مەنسۇپ يەر قاتلىمىدىن بايقالدى. سۇ بار قاتلامنىڭ جىنىسلىرى قۇم جىنىس، شېغىل جىنىسلاردىن ئىبارەت بولۇپ، كۆمۈلۈشى 69.01 مېتردىن 105.36 مېترغىچە، ھەر قۇدۇقتىن چىقىدىغان كۇنلۇك سۇ مىقدارى 100 كۇب مېتردىن 500 كۇب مېترغىچە، ھەر لېتىر سۇنىڭ مىنېراللىشىش دەرىجىسى 0.53 گرامدىن 0.88 گرامغىچە يېتىدۇ. دەسلەپكى قەدەمدە ھېسابلاپ كۆرۈلۈشىچە، بۇ يەردە كۇنلۇك سۇ چىقىرىلىش مىقدارى 22 مىڭ 500 كۇب مېتر بولغان ئوتتۇرا تىپلىق سۇ مەنبەسىنى قۇرۇپ، سېرىقتاغ مىس - نىكېل كانىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ۋە تۇرمۇشقا كېرەكلىك سۇ مەسىلىسىنى ھەل قىلغىلى بولىدىكەن.

چېپەيزە يەرلىك كېسەللىك رايونىدىكى يېڭى سۇ مەنبەسى

بۇ سۇ مەنبەسى شىخو ناھىيىسىنىڭ خۇاڭگۇڭ يېزىسى تەۋەسىدە بولۇپ، 4 - دەۋرگە تەئەللۇق بېسىملىق ئارتىزىيان سۇغا كىرىدۇ. ھەر قۇدۇقتىن چىقىدىغان كۇنلۇك سۇ مىقدارى 1431 كۇب مېترغا يېتىدۇ. سۇنىڭ سۇپىتى ياخشى، ھەر لېتىر سۇنىڭ مىنېراللىشىش دەرىجىسى 0.115 گرام، ھەر لېتىر سۇدىكى فتور مىقدارى 0.3 مىللىگرام، ئارسىن مىقدارى 0.01 ∠ مىللىگرام، يود مىقدارى 0.002 ∠ مىللىگرام بولۇپ، دۆلەتنىڭ ئىچىملىك سۇ ئۆلچىمىگە مۇۋاپىق كېلىدۇ. ھېسابلاپ كۆرۈلۈشىچە، بۇ يەردە كۇنلۇك چىقىرىلىش مىقدارى 10 مىڭ 200 كۇب مېتر بولغان ئوتتۇرا تىپلىق سۇ مەنبەسىنى قۇرغىلى ۋە بۇ رايوندىكى يەرلىك كېسەللىكلەر كۆپ كۆرۈلىدىغان جايلارنىڭ ئىچىملىك سۇ مەسىلىسىنى ھەل قىلغىلى بولىدىكەن.

گۇما ناھىيىسىدىكى سۇنى ياخشىلاش، كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىشتا زۆرۈر بولغان سۇ مەنبەسى سۇ بار قاتلام شېغىل جىنىسلىق بولۇپ، كۆمۈلۈشى 60 مېتردىن 80 مېترغىچە، سۇنىڭ تۆۋەنلەش چوڭقۇرلۇقى ئۇچ مېتر كېلىدۇ، ھەر قۇدۇقتىن چىقىدىغان كۇنلۇك سۇ مىقدارى 1900 كۇب مېترغا يېتىدۇ. ھەر لېتىر سۇنىڭ مىنېراللىشىش دەرىجىسى 1، گرام، ھەر لېتىر سۇ تەركىبىدىكى فتورئىئونىنىڭ مىقدارى 0.25 مىللىگرام. سۇ مەنبەسىدە چىقىرىشقا بولىدىغان يەر ئاستى سۇيىنىڭ كۇنلۇك مىقدارى 114 مىڭ كۇب مېتر بولۇپ، گۇما ئاھالىسىنىڭ ئىچىملىك سۇ شارائىتىنى ياخشىلاپ، يەرلىك كېسەللىكلەر، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ كۆرۈلۈشى ۋە يامراپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئىشىنىڭ تەلىپىنى قاندۇرالايدۇ.

يەكەن ناھىيىسى كۆمۈر كانىدىكى دامىسى سۇ مەنبەسى

يەر ئاستى سۇيىنىڭ كۆمۈلۈشى ئۇچ مېتردىن 20 مېترغىچە، سۇ بار قاتلامنىڭ قېلىنلىقى 20 مېتردىن 25 مېترغىچە، سۇنىڭ تۆۋەنلەش چوڭقۇرلۇقى 4.86 مېتر، ھەر قۇدۇقتىن چىقىدىغان كۇنلۇك سۇ مىقدارى 1965 كۇب مېتر، ھەر لېتىر سۇنىڭ مىنېراللىشىش دەرىجىسى بىر گرام، چىقارغىلى بولىدىغان كۇنلۇك سۇ مىقدارى 19 مىڭ 600 كۇب مېتر. بۇ، داممىسى كۆمۈر كانىنىڭ يېڭى قۇدۇقىنى كېڭەيتىشكە كېرەكلىك سۇ مەسىلىسىنى ھەل قىلالايدۇ.

ئاقچى ناھىيىسى قاراچى يېزىسىنىڭ ساسىقبۇلاق ئوتلىقىدىكى سۇ مەنبەسى يەر ئاستى سۇيىنىڭ كۆمۈلۈشى 69 مېتر، ھەر قۇدۇقتىن چىقىدىغان كۇنلۇك سۇ مىقدارى 307.56 كۇب مېتر. ھەر لېتىر

سۇنىڭ سىنىرالىشىش دەرىجىسى 0,75 گرام، سۇ مەنبەسىدىكى يەر ئاستى سۇيىنىڭ يىللىق تەبىئىي تولۇقلىنىپ تۇرۇش مىقدارى 4 مىليون 42 مىڭ كۇب مېتر، بۇ سۇ مەنبەسىنىڭ قۇرۇلۇشى پۈتكەندىن كېيىن ساسىقبۇلاق ئوتلىقىنى سۇغارغىلى ۋە ئادەم، چارۋىلارغا كېرەكلىك سۇنى ھەل قىلغىلى بولىدۇ.

يۇ چىڭخې

«غەربىي شىمالنىڭ يەر ئاستى سۇيى بايلىقى ئۇستىدىكى تەتقىقات» مىنىستىرلىك دەرىجىلىك ئاخىرقى تەكشۈرۈپ باھالاشتىن ئۆتتى

«غەربىي شىمالنىڭ يەر ئاستى سۇيى بايلىقى ئۇستىدىكى تەتقىقات» گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى نۇقتىلىق پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش تۈرى ئىدى. شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسىنىڭ 1 - گىدروگېئولوگىيە - قۇرۇلۇش گېئولوگىيىسى چوڭ ئەترىتى، 2 - گىدروگېئولوگىيە - قۇرۇلۇش گېئولوگىيىسى چوڭ ئەترىتى چېڭدۇ گېئولوگىيە شۆيۈەنى، چاڭچۈن گېئولوگىيە شۆيۈەنى بىلەن ھەمكارلىشىپ، «تۇرپان ئويمانلىقىدىكى سۇ مەنبەسىگە باھا ۋە ئۇنى مۇۋاپىق ئېچىپ پايدىلىنىش تەتقىقاتى»، «تارىم دەرياسىنىڭ ئوتتۇرا، تۆۋەن ئېقىملىرىدىكى سۇ بايلىقلىرىنى مۇۋاپىق ئېچىپ پايدىلىنىش ۋە مۇھىت گېئولوگىيىسى مەسىلىسى ئۇستىدىكى تەتقىقات»، «تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكى تاغ ئالدى تۈزلەڭلىكلىرى (ئۇرۇمچى - ماناس ۋادىلىرى) دىكى ئۇچ دەريانىڭ ئۆزگىرىش ئالاھىدىلىكى ھەم سۇ بايلىقىنى مۇۋاپىق ئېچىپ پايدىلىنىش ئۇستىدىكى تەتقىقات» تىن ئىبارەت 2 - دەرىجىلىك ئۇچ تېما ۋە «ئۇرۇمچى دەرياسىنىڭ ئوتتۇرا، يۇقىرى ئېقىملىرىدىكى يەر ئاستى سۇيى بايلىقىنى باشقۇرۇشنىڭ دەسلەپكى ئەندىزىسى ھەم ئۇنى مۇۋاپىق ئېچىپ پايدىلىنىش ئۇستىدىكى تەتقىقات»، «ماناس دەرياسىنىڭ كەلكۈندىن ھاسىل بولغان يەلپۇگۈچسىمان تىنمىلىرىدىكى مۇھىم سۇ بار قاتلاملارغا دائىر سانلىق قىممەت تەقلىدى ھەم بايلىقنى ئېچىشقا باھا» دىن ئىبارەت 3 - دەرىجىلىك ئىككى تېمىنى ئۇستىگە ئالغانىدى. تېما گۇرۇپپىلىرى سۇ بايلىقىنىڭ شەكىللىنىشى، يەر ئاستى سۇيى سىستېمىسىنى تەتقىق قىلىپ، تەتقىق قىلىنغان رايونلاردىكى سۇ بايلىقىنى باشقۇرۇش مودېلىنى ئىشلەپ چىقتى ھەمدە سۇ بايلىقىنى مۇۋاپىق ئېچىپ پايدىلىنىش ۋە قوغداش چارە - تەدبىرلىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى. يۇقىرىدىكى تەتقىقات نەتىجىلىرى 1991 - يىل 5 - ئايدا بېيجىڭدا دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتى، دۆلەت پىلان كومىتېتى، گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنىستىرلىكىدىكى ئالاقىدار مۇتەخەسسىسلەرنىڭ ئاخىرقى تەكشۈرۈپ باھالىشىدىن ئۆتتى. ئۇلار مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: تەتقىق قىلىش ئۇسۇلى ئىلغار، ئەمەلىيلىكى خېلى كۈچلۈك بولۇپ، ئۇنى بۇ رايوندىكى سۇ بايلىقىنى مۇۋاپىق ئېچىپ پايدىلىنىش ۋە مۇھىت ئاسراشنىڭ ئىلمىي ئاساسى قىلىشقا بولىدۇ، تەتقىقات نەتىجىلىرى مەملىكەت ئىچىدىكى شۇ خىلدىكى تەتقىقاتلارنىڭ ئىلغار سەۋىيىسىگە يەتكەن.

يۇ چىڭخې

تەكلىماكان قۇملۇقى گىدرو گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈلدى

«تەكلىماكان قۇملۇقىنى گىدروگېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش» (1:1000000 ماسىشتابلىق) تۇرىنى شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسىنىڭ 1 - گىدروگېئولوگىيە — قۇرۇلۇش گېئولوگىيىسى چوڭ ئەترىتى بىلەن گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ لەنجۇ گىدروگېئولوگىيە - قۇرۇلۇش گېئولوگىيىسى مەركىزى بىرلىكتە ئۇستىگە ئېلىپ ئورۇندىدى. بۇنىڭغا 1988 - يىلدىن 1991 - يىل 6 - ئايغىچە ئۇچ يېرىم يىل ۋاقىت كەتتى. تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى ئەمەلىي تەكشۈرۈش، ئەۋرىشكە ئېلىش، ئۆلچەش ئارقىلىق جەمئىي 358 مىڭ كۋادرات كىلومېتر كۆلەمنى 1:1000000 ماسىشتاب بويىچە گىدروگېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈپ، قۇملۇقنىڭ گېئولوگىيىلىك ئالاھىدىلىكى، قۇرۇلما ئالاھىدىلىكى، يەر تۈزۈلۈش ئالاھىدىلىكى،

گىدرولوگىيىلىك ئالاھىدىلىكى ۋە ھاۋارايى ئالاھىدىلىكىنى ئاساسىي جەھەتتىن ئېنىقلاپ چىقتى، سۇ بار قاتلامنىڭ تارقىلىشى، كۆمۈلۈش شارائىتى، يەر ئاستى سۇيىنىڭ تولۇقلىنىش، ئېقىش، چىقىش قانۇنىيەتلىرىنى، يەر ئاستى سۇيىنىڭ خىمىيىلىك ئالاھىدىلىكلىرى ۋە ھەرىكەتلىنىش ئالاھىدىلىكلىرىنى ئېنىقلاپ چىقتى. قۇملۇقتىكى يەر ئاستى سۇيىنىڭ يىللىق تەبىئىي تولۇقلىنىش بايلىقىنىڭ 6.4723×10^8 كۇب مېتر ئىكەنلىكىنى، يەر ئاستى سۇيى زاپىسىنىڭ 81578.1×10^8 كۇب مېتر ئىكەنلىكىنى ھېسابلاپ چىقتى. تەكشۈرۈش دوكلاتى 1991 - يىل 8 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسىدىكى ئالاقىدار مۇتەخەسسىسلەرنىڭ تەكشۈرۈپ باھالىشىدىن ئۆتتى. ئۇلار مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: دوكلاتتا ئاساس ماتېرىياللار مول ۋە ئىشەنچلىك، سانلىق مەلۇماتلار توغرا، مەزمۇن تولۇق، نەزەرىيىۋى ئاساسلار كۆپ، يەكۈن توغرا، تېخنىكىلىق ئۇسۇل مۇۋاپىق تاللانغان بولۇپ، بىر قانچە بۆسۈش خاراكتېرلىك نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلگەن، ئۇ، مەملىكىتىمىزدە مۇشۇ رايونىنى گىدروگېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش جەھەتتىكى بوشلۇقنى تولدۇردى.

يۇ چىڭخې

لۇساۋگۇدىكى تەبىئىي مىنېرال سۇغا باھا بېرىلدى

«ئۈرۈمچى لۇساۋگۇدىكى ئىچىدىغان تەبىئىي مىنېرال سۇغا باھا بېرىش دوكلاتى»نى يېقىپ چىقىشنى ئۈرۈمچى شەھىرى دۆلەن رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسىنىڭ 1 - گىدروگېئولوگىيە - قۇرۇلۇش گېئولوگىيىسى چوڭ ئەترىتى ئۈرۈمچى قىدىرىپ تەكشۈرۈش شۆبىسىگە ھاۋالە قىلغانىدى. ئۇ، لۇساۋگۇدىكى مىنېرال سۇ بايلىقىنى ئېچىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىشنى ئاساس بىلەن تەمىنلەشنى مەقسەت قىلاتتى. دالىدا قىدىرىپ تەكشۈرۈش خىزمىتى 1990 - يىل 6 - ئايدا باشلاندى. باھا بېرىش دوكلاتى 1991 - يىل 8 - ئايدا تاپشۇرۇلدى.

شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسى ئاپتونوم رايونلۇق سەھىيە نازارىتى، يېنىك سانائەت نازارىتى بىلەن بىرلىشىپ ۋە ئالاقىدار تارماقلارنى تەكلىپ قىلىپ، «باھا بېرىش دوكلاتى»نى 1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 16 - ۋە 17 - كۈنلىرى تېخنىكا جەھەتتىن باھالىدى ھەمدە مىنېرال سۇنى ئەملىي تەكشۈردى ۋە ئۇنىڭ سورتىغا باھا بەردى. باھادا مۇنداق ھېسابلاندى: ئۈرۈمچى لۇساۋگۇ رايونىدىكى ئىچىدىغان تەبىئىي مىنېرال سۇنىڭ قىدىرىپ تەكشۈرۈلۈشى دۆلەتنىڭ ئالاقىدار قائىدىلىرىدىكى بەلگىلىمىلەرده ئوتتۇرىغا قويۇلغان تەلەپلەرگە ئۇيغۇن. مىنېرال بۇلاق سۇيىنىڭ سۇپىتى «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىچىدىغان تەبىئىي مىنېرال سۇ ئۇلچىمى» (GB 8537 - 87) گە يەتكەن، ھەر لېتر مىنېرال سۇ تەركىبىدىكى مېتاسلىكات 53.1 مىللىگرامدىن 59.8 مىللىگرامغىچە، سترونتسىي 1.26 مىللىگرامدىن 1.56 مىللىگرامغىچە بولۇپ، بۇ سۇ «مېتاسلىكات، سترونتسىي، دىكاربون كىسلاتاسى — ناترىي، ماگنىي تىپلىق تاتلىق مىنېرال بۇلاق سۇيى» گە كىرىدۇ، سۇدا يەنە ئادەم ئورگانىزمى ئۈچۈن زۆرۈر بولغان لىتىي، سىنكقا ئوخشاش مىكرو ئېلېمېنتلارمۇ بار، زەھەرلىك، زىيانلىق ئېلېمېنتلار ۋە رادىئو ئاكتىپلىق ئىندىكاتور ئۇلچەمدە بەلگىلەنگەن چەكتىن ئاشمايدۇ. مىنېرال سۇ پاكىز، سۈزۈك، تەملىك، سۇپىتى ۋە مىقدارى تۇراقلىق بولۇپ، ئىنتايىن ياخشى ئىچىملىك تەبىئىي مىنېرال سۇ ھېسابلىنىدۇ، ئۇنىڭدىن ئىچىملىك تەبىئىي مىنېرال سۇ سۇپىتىدە پايدىلىنىشقا بولىدۇ.

يۇ چىڭخې

«XDW — 1»بەلگىلىك بۇرغا پىسخومېتىرىيە سىستېمىسى باھالاشتىن ئۆتتى

شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسىنىڭ 2 - رايون تەكشۈرۈش چوڭ ئەترىتى ئۈستىگە ئېلىپ ئورۇندىغان «XDW — 1» بەلگىلىك بۇرغا پىسخومېتىرىيە سىستېمىسى 1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 12 - كۈنى دۆلەت گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مۇنىستىرلىكىسى پەن - تېخنىكا

مەھكىمىسىنىڭ ھاۋالىسى بويىچە، شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسى رىياسەتچىلىك قىلغان باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھادا، بۇ تەتقىقات مەملىكەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، ئاپتونوم رايوننىڭ بىر بوشلۇقىنى تولدۇرغان، دەپ ھېسابلاندى.

بۇ سىستېمىدا «QJ 80» بەلگىلىك تاق پالاقلىق ماشىنا ۋە ئۇنىڭ ياردەمچى ئۇسكۇنىلىرى تىزگىنلەش يادروسى قىلىنغان، ئۇ، مىكرو ئېلېكترونلۇق ھېسابلاش ماشىنىسى بىلەن تىزگىنلىنىدىغان بۇرغىنىڭ تېشىپ كىرىش پارامېترىنى يىغىش، قۇرۇلۇش ئەھۋالىغا ئاپتوماتىك ھۆكۈم قىلىش، ئۇنىۋېرسال سىگنال بېرىش ھەم چاتاق چىققاندا بۇرغىنى ئاپتوماتىك چىقىرىۋېلىش ئىقتىدارىغا ئىگە. سىستېمىنىڭ يۇمشاق دېتاللىرى ئۆزىمىزنىڭ ۋە چەت ئەلنىڭ مىكرو ئېلېكترونلۇق ھېسابلاش ماشىنىسىنى بۇرغىلاپ چارلاشتا قوللىنىش توغرىسىدىكى يېڭى ئەسەۋۋۇرلىرى، يېڭى مۇۋەپپەقىيەتلىرى قوبۇل قىلىنىپ لايىھىلەنگەن، كۆپ پارامېترلىق ئىز قوغلاش تېخنىكىسى قوللىنىلىپ، ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق تىزگىنلەش ئىشقا ئاشۇرۇلغان.

بۇ سىستېما شور قۇدۇق، ئاشىلى ۋە شىڭدى دەرياسى I نومۇرلۇق جىنىس گەۋدىسىدىن ئىبارەت ئۇچ كان رايونىدا يەتتە قۇدۇق قىزىش ئارقىلىق سىناپ كۆرۈلدى، قۇدۇقلار جەمئىي 1401.98 مېتر بۇرغىلاندى، ئەڭ چوڭقۇرى 600 مېتر تېشىلدى، بۇ سىستېما بۇ جەرياندا قۇم، ئىسسىق، ناچار شارائىت، مۇرەككەپ، قاتتىق يەر قاتلاملىرىنىڭ سىناقلىرىدىن ئۆتتى. ھەر خىل ئىقتىدارى ۋە سىگنال بېرىش ئۇنۇمى كۆرۈنەرلىك، قاتلاملارغا ھۆكۈم قىلىشى توغرا بولدى، ئۇ، بۇرغىلاش سۈرئىتىنىڭ پارامېترىنى تاللاپ بېكىتىشتە مۇھىم رول ئوينىدى.

يەن شىجۇن

لىۋ دېفېڭ

«YZQ — 300» بەلگىلىك كۆپ ئىقتىدارلىق ئاپتوماتىك نۇسخا ئېلىش ماشىنىسى

«YZQ — 300» بەلگىلىك كۆپ ئىقتىدارلىق ئاپتوماتىك نۇسخا ئېلىش ماشىنىسى شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسىنىڭ 4 - گېئولوگىيە چوڭ ئەترىتى 1986 - يىلى تەتقىق قىلىپ ياسىغان «YX» بەلگىلىك، كىچىك كالىبىرلىق ئاپتوماتىك كېرىن ئېلىش ماشىنىسىنى ئۈزلۈكسىز ياخشىلاش ئارقىلىق تەتقىق قىلىپ ياسالدى. 1989 - يىلى سىناق تەرىقىسىدە ئىشلىتىلىپ، دىئامېترى، قاتتىقلىقى ھەر خىل بولغان 1/2، 1/4 دەرىجىلىك ھەم ئالاھىدە دەرىجىلىك جىنىس (رۇدا) لارنىڭ نۇسخىسىنى ئېلىش ۋە توغراش، سىلىقلاش، پارقىرىتىش قاتارلىق جەھەتلەردىكى ئۇنىۋېرسال تېخنىكا ئىقتىدارى باھالاندى. 1990 - يىلى چوشقا رامىس كانى ۋە سار بۇلاق ئالتۇن كانىدا ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرلىك سىناق قىلىندى، 1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 8 - كۈنى شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسى ئۇيۇشتۇرغان تەكشۈرۈپ باھالاشتىن ئۆتتى.

موتەخەسسىسلەر مۇنداق ھېسابلىدى: نۇسخا ئېلىش ماشىنىسى جىنىس (رۇدا) نۇسخىسىنى ئېلىش ھەم توغراش، سىلىقلاش، پارقىرىتىش ئىقتىدارىغا ئىگە بولۇپ، كۆپ خىل ئىشقا ئىشلەتكىلى بولىدۇ. قۇرۇلمىسى ئاددىي (ئۇ، ئاساسەن، ھەرىكەت ئۇزىتىش قۇرۇلمىسى، دەرىجىسىز سۈرئەت تەڭشىگۈچ، ئۇلىغۇچ، زىيادە يۈكتىن ئاسرىغۇچ قاتارلىقلاردىن تەركىب تاپقان، ھەرىكەت زەنجىر، زەنجىر چاقلار بىلەن ئاپتوماتىك ئۇزىتىلىدۇ)، تېخنىكا پارامېترىنى تاللاش ئىقتىدارى يۇقىرى ۋە يارامىلىق، جۇغى كىچىك، يېنىك، ئىشلىتىش، يۆتكەش ئاسان، پىششىقلاشقا تېگىشلىك زاپچاسلىرى ئاز، رېمونت قىلىش ئوڭاي، ئىقتىدارى ئىشەنچلىك، تەننەرخى تۆۋەن، بىخەتەر، جىنىس (رۇدا) نۇسخىسىنى ئېلىشى ئۆلچەملىك، سۈپىتى ئىشەنچلىك، كارغا ياراش ئىقتىدارى يۇقىرى. دالىدا ئىشلىتىپ كۆرۈلگەندە، ئىشلەش ئۇنۇمى ياخشى بولدى، ئوخشاش تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ئۇنىڭدا يېڭىلىق بار، ئۇ، ئاپتونوم رايوننىڭ نۇسخا ئېلىش ماشىنىسى جەھەتتىكى بوشلۇقىنى تولدۇردى، گېئولوگىيە كەسپى دائىرىسىدە خېلى زور ئومۇملاشتۇرۇپ ئىشلىتىش

قىممىتىگە ئىگە.

يەن شىجۇن

مىنىستىر جۇشۇن‌شىنجاڭنىڭ‌گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىقلار خىزمىتىنى تەكشۈردى

گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى جۇ شۇن 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 6 - كۈنىدىن 16 - كۈنىگىچە قەدەر شىنجاڭدا گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىقلار خىزمىتىنى تەكشۈردى.

جۇ شۇن ئاۋۋال ئاشلى مىس كانى، قاراتۆككې مىس - نىكېل كانى، شىنجاڭ رەڭلىك مېتال سانائەت شىركىتىنىڭ كۆكتوغاي كان ئىشلىرى ئىدارىسى، ساربۇلاق ئالتۇن كانىنىڭ10مىڭتونلىق‌دۆۋىلەش - چايقاش مەيدانى، دولاناساي كانى قاتارلىق كان ۋە كان رايونلىرىغا بېرىپ، شىنجاڭنىڭ گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىقلار قوشۇنىنى ۋە قېزىلما بايلىقلارنىڭ قىدىرىپ تەكشۈرۈلۈش، ئېچىلىش ئەھۋالىنى ئەمەلىي تەكشۈردى.

جۇ شۇن تەكشۈرۈش مەزگىلىدە، ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارە (نازارەت) لىرى باشلىقلىرى (نازىرلىرى) سۆھبەت يىغىنىغا رىياسەتچىلىك قىلدى ۋە گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى بولغان شىنجاڭنىڭ 1992 - يىللىق تۈرلەرنى تۈرغۈزۈش يىغىنىغا قاتناشتى.

شى يىڭ

يەر تەۋرەش

يەر تەۋرەش ئەھۋالى

1991 - يىلى شىنجاڭ تەۋەسىدە، جەمئىي 85 قېتىم $Ms \geqslant 3.5$ بال يەر تەۋرىدى. بۇنىڭ بىر قېتىمى ئالتە بالدىن 6.9 بالغىچە، بەش قېتىمى بەش بالدىن 4.5بالغىچە، 21قېتىمى‌تۆت‌بالدىن4.9 بالغىچە، 58 قېتىمى 3.5 بالدىن 3.9 بالغىچە بولدى. ئەڭ قاتتىقىنىڭ 6.5 بال. شىنجاڭ رايونى بويىچە مۇشۇ بىر يىلدا يەر تەۋرەشتىن چىققان يىللىق ئېنېرگىيە جەمئىي 1.67×10^{23} ئېرگ ^{16} (1.67×10 جوئول) قا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن سەل يۇقىرى بولدى، بۇ، ئېلىمىز قۇرۇقلۇقى بويىچە ئالدىنقى كورۇندا تۇرىدۇ.

شىنجاڭدا 1991 - يىلى يۈز بەرگەن يەر تەۋرەش ھەرىكىتىنىڭ ئالاھىدىلىكى شۇكى، چاستوتىسى يۇقىرى، كۆچلۈكلۈك دەرىجىسى زور بولدى. 2 - ئاينىڭ 25 - كۈنى شىنجاڭنىڭ كەلپىن ناھىيىسىدە يۈز بەرگەن 6.5 بال يەر تەۋرەش مۇشۇ يىلدىكى ئېلىمىز بويىچە ئەڭ قاتتىق يەر تەۋرەش ھېسابلىنىدۇ. مۇشۇ بىر يىلدا شىنجاڭ تەۋەسىدە يۈز بەرگەن 27 قېتىملىق $Ms \geqslant 4$ بالدىن يۇقىرى يەر تەۋرەشنىڭ توقۇز قېتىمى جەنۇبىي تەڭرىتاغنىڭ غەربىي بۆلىكىدە، تۆت قېتىمى كوئىنلۇن تېغىدا، ئۈچ قېتىمى غەربىي كوئىنلۇندا، ئۈچ قېتىمى شىمالىي تەڭرىتاغنىڭ غەربىي بۆلىكىدە، ئىككى قېتىمى ئالتاي تېغىدا، ئىككى قېتىمى ئالتۇنتاغدا، تۆت قېتىمى باشقا رايونلاردا كۆرۈلدى. يەر تەۋرەشتە يەنىلا جەنۇبىي تەڭرىتاغنىڭ غەربىي بۆلىكى، غەربىي كوئىنلۇن ۋە كوئىنلۇن تاغلىق رايونى ئەڭ ھەرىكەتچان رايون بولدى، جەنۇبىي تەڭرىتاغنىڭ شەرقىي بۆلىكى ۋە شىمالىي تەڭرىتاغنىڭ غەربىي بۆلىكى ئۇنىڭدىن كېيىن تۇرىدۇ، ئالتاي ۋە ئالتۇنتاغ رايونلىرى نىسپىي تىنچ بولدى، شىمالىي تەڭرىتاغنىڭ شەرقىي بۆلىكى يەنىلا ناھايىتى تىنچ بولدى. 1990 - يىلدىكىگە سېلىشتۇرغاندا، جەنۇبىي تەڭرىتاغنىڭ شەرقىي بۆلىكى بىلەن جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىي شىمالىي چېتى نىسپىي ھەرىكەتچان بولدى. يەر تەۋرەشنىڭ تارقىلىش ئالاھىدىلىكى شۇكى، جەنۇبىي شىنجاڭ رايونىدا يۈز بەرگەن يەر تەۋرەش (18 قېتىم) شىمالىي شىنجاڭ رايوندىكى (توقۇز قېتىم) دىن كۆپ بولدى.

2 - ئاينىڭ 25 - كۈنى سائەت 22 دىن 30 مىنۇت 25.9 سېكۇنت ئۆتكەندە، كەلپىن ناھىيە بازىرىنىڭ جەنۇبىدا 6.5 بال يەر تەۋرىدى، بۇ، 1991 - يىلى يۈز بەرگەن ئەڭ قاتتىق يەر تەۋرەش ھېسابلىنىدۇ؛ ئۇلۇغجات ناھىيىسىنىڭ تويۇن يېزىسىنىڭ شەرقى، ئاۋات ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمى، ئۇرۇمچىنىڭ شەرقىي جەنۇبىدىكى ئالغۇي جىلغىسى، چەرچەن ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمى،

قوبۇقسار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىسىنىڭ شىمالىي قىسمىدىكى چېگرا رايونىدا ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ بەش قېتىم بەش بالدىن 6.5 بالغىچە يەر تەۋرىدى. ئۇنىڭ ئىچىدە 8 - ئاينىڭ 19 - كۈنى قوبۇقسار ناھىيىسىدە يۈز بەرگەن 6.5 بال يەر تەۋرەشىنىڭ بىلىنىش دائىرىسى كەڭ بولدى ھەمدە مەلۇم دەرىجىدە بۇزغۇنچىلىق پەيدا قىلدى، بۇنىڭ بىلەن 1982 - يىل 3 - ئاينىڭ 20 - كۈنى بۇرچىن ناھىيىسىنىڭ غەربىي شىمالىدا يۈز بەرگەن بەش بال يەر تەۋرەشتىن بۇيان جۇڭخار ئويمانلىقىغا چېگرىداش تاغلىق رايونلاردا ئۇدا سەككىز يىل بەش بالدىن يۇقىرى يەر تەۋرەش يۈز بەرمەسلىكتەك نىسپىي تىنچلىق بۇزۇلدى.

شىنجاڭ بىلەن قوشنا رايونلاردا 1991 - يىلى يەتتە بالدىن يۇقىرى يەر تەۋرەش يۈز بەرمىدى؛ گەنسۇ، چىڭخەي ئۆلكىلىرى، شىزاڭ ئاپتونوم رايونىدىمۇ ئالتە بالدىن يۇقىرى يەر تەۋرەش يۈز بەرمىدى، بەش بالدىن 5.9 بالغىچە يەر تەۋرەشنىڭ ھەممىسى شىنجاڭغا يېراق جايلاردا يۈز بەردى. بۇ، شىنجاڭ بىلەن قوشنا رايونلاردا 1991 - يىلى يەر تەۋرەش ھەرىكىتى سەۋىيىسىنىڭ 1990 - يىلدىكىدىن خېلىلا تۆۋەن بولغانلىقىنى چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ.

چېن شياڭيۇ

كەلپىن ناھىيىسىدە 5.6 بال يەر تەۋرىدى

1991 - يىل 2 - ئاينىڭ 25 - كۈنى كەلپىن ناھىيە بازىرىنىڭ جەنۇبىدا 5.6 بال قاتتىق يەر تەۋرىدى. يەر تەۋرەشنىڭ ئاساسىي پارامېترى تۆۋەندىكىچە:

يەر تەۋرىگەن ۋاقىت (بېيجىڭ ۋاقتى): سائەت 20 دىن 30 مىنۇت 25.9 سېكۇنت ئۆتكەندە.

تەۋرەش مەركىزىنىڭ ئەسۋاب بىلەن ئۆلچەنگەن ئورنى: شىمالىي پاراللېل 40°20′، شەرقىي مېرىدىئان 79°.

ماكرولۇق ھېسابلانغان ئورنى: شىمالىي پاراللېل 40°22′، شەرقىي مېرىدىئان 79°4′.

تەۋرەش مەنبەسىنىڭ ماكرولۇق ھېسابلانغان ۋە ئەسۋاب بىلەن ئۆلچەنگەن چوڭقۇرلۇقى: 22 كىلومېتر.

يەر تەۋرەشنىڭ كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى (M_S): 6.5 بال (مەملىكەت بويىچە يەر تەۋرەش ئىستانسىسى تورى ئۆلچەپ بېكىتكەن).

تەۋرەش مەركىزىدىكى كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى: 8°.

قانىتىق تەۋرەش رايونىنىڭ كۆلىمى: 8° لۇق رايونىنىڭ كۆلىمى 99 كۋادرات كىلومېتر.

قانىتىق تەۋرەش رايونى كەلپىن ناھىيىسىنىڭ تاغلىق رايونىغا جايلاشقان بولۇپ، كۆپ جايلاردىكى ئۆل جىنىسلار ئۆرۈلۈپ، قورام تاشلار غۇلاپ چۈشتى، تاغ چاك كەتتى، تىك قىيالار سېرىلىپ چۈشتى، كەلپىندىكى ھەرىكەتچان ئۆزۈلمە قاتلام بويلىرىدا تەخمىنەن 18 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا يېرىق پەيدا بولدى.

كەلپىن ناھىيىسىگە قاراشلىق ئۈچ يېزا، بىر بازار، بىر كانىنىڭ كۆپ قىسمى 8° لۇق يەر تەۋرەش رايونى ئىچىگە توغرا كەلدى. 6527ئاھالە ئائىلىنىڭ 18.39 ئۆچرىدى، بۇ، ناھىيە ئومۇمىي ئاھالىسىنىڭ پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. ھەر خىل ئۆي - ئىمارەتلەر تۈرلۈك دەرىجىدە بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۆرۈلۈپ چۈشكەن ئۆي - ئىمارەتلەر 0.5% نى، ئېغىر دەرىجىدە ۋەيران بولغان ئۆي - ئىمارەتلەر 3.8% نى، ئوتتۇراھال ۋە يېنىك بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغانلىرى 12.7% نى ئىگىلەيدۇ. يەر تەۋرەشتىن كېلىپ چىققان بىۋاستە ئىقتىسادىي زىيان تەخمىنەن 4 مىليون 610 مىڭ يۈەنگە يەتتى، توققۇز كىشى يارىلاندى.

يىن گۇاڭخۇا

ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ شەرقىي جەنۇبىدىكى ئالغۇي جىلغىسىدا 5.2 بال يەر تەۋرىدى

1991 - يىل 6 - ئاينىڭ 6 - كۈنى ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ شەرقىي جەنۇبىدىكى ئالغۇي جىلغىسىدا 5.2 بال يەر تەۋرىدى.

1. يەر تەۋرەشنىڭ پارامېترى

يەر تەۋرىگەن ۋاقىت (بېيجىڭ ۋاقتى): سائەت 16 دىن ئىككى مىنۇت ئالتە سېكۇنت ئۆتكەندە.

تەۋرەش مەركىزىنىڭ ئورنى: شىمالىي پاراللېل 42°41′، شەرقىي مېرىدىئان 87°15′.

يەر تەۋرەشنىڭ كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى (M_S): 5.2 بال (مەملىكەت بويىچە يەر تەۋرەش

1991 - يىلى شىنجاڭدا يۈز بەرگەن $M_s \geqslant 3.5$ بال يەر تەۋرەشنى كۆرسىتىش جەدۋىلى

ئۇمۇرى	تەۋرىگەن ۋاقىت: ئاي، كۈن	تەۋرىگەن ۋاقىت: سائەت، مىنۇت، سېكۇنت	تەۋرەش مەركىزىنىڭ ئورنى: مېرىدىئان	تەۋرەش مەركىزىنىڭ ئورنى: پاراللېل	تەۋرەش دەرىجىسى: ML	تەۋرەش دەرىجىسى: M_s	تەۋرەش زىچلىقى	تەۋرەش مەنبەسىنىڭ چوڭ-غۇرلۇقى (ئېكىرلو)	پايدىلىنىدىغان جاي نامى
1	3 1	39.9 18 14	77° 5′	37°46′	4.2	3.7	2	31	قاغىلىق ناھىيىسىنىڭ غەربىي جەنۇبىي قىسمى
2	4	44.1 1 14	86°49′	43°45′	4	3.5	1	28	قۇتۇبى ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىدىكى تاش - شىغىل مەيدانى
3	6	35.1 7 21	82°55′	43°18′	4.7	4.2	1	15	كۈنەس ناھىيە بازىرىنىڭ غەربىي جەنۇبى
4	6	40.7 46 23	88°15′	38°54′	5.1	4.7	3		چاقىلىق ناھىيە بازىرىنىڭ ئەتراپى
5	14	17 55 22	74°13′	40°9′	4	3.5	2	18	ئۇلۇغچات ناھىيىسىنىڭ غەربىي شىمالىدىكى چېگرا رايون
6	19	20.1 57 8	75°33′	39°19′	4.1	3.6	1	31	قەشقەر كوناشەھەر ناھىيە بازىرىنىڭ جەنۇبى
7	19	44 8 9	80°55′	36°	4	3.5	4		چىرا ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمى
8	20	18.1 57 12	83°35′	37°1′	4.2	3.7	3		نىيە ناھىيىسىنىڭ شەرقىي قىسمى
9	21	5.9 27 5	82°49′	45°27′	4	3.5	1	16	تولى ناھىيىسىنىڭ غەربىي قىسمى
10	21	56.7 36 5	82°4′	42°43′	4.2	3.7	1	10	تېكەس ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمى
11	21	2.4 12 13	80°48′	35°42′	4.2	3.7	3		چىرا ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمى
12	24	10.6 30 6	85°16′	45°42′	4.2	3.7	1	14	قاراماي شەھىرىنىڭ شەرقى
13	2 2	41.5 18 5	73°47′	38°35′	4.1	3.6	3		ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ غەربىي قىسمىدىكى چېگرا رايون
14	2	16 34 17	80°31′	44°23′	4.2	3.7	1	29	قورغاس ناھىيىسىنىڭ غەربىي شىمالىي قىسمى
15	3	49.6 31 14	81°13′	41°42′	4.3	3.8	1	28	باي ناھىيىسىنىڭ غەربىي قىسمى
16	4	2.1 24 7	85°34′	42°37′	4.8	4.3	1	32	خېجىڭ ناھىيە بازىرىنىڭ غەربى
17	5 2	49.9 3 21	88°51′	42°24′	4	3.5	2	17	تۇرپان شەھىرىنىڭ غەربىي جەنۇبى
18	10	36.7 18 4	74°4′	39°50′	4.3	3.8	4		ئۇلۇغچات ناھىيىسىنىڭ غەربىي قىسمى
19	17	42.4 17 19	77°48′	40°7′	4.9	4.5	1	30	مارالبېشى ناھىيىسىنىڭ غەربىي قىسمى
20	18	26.9 54 17	80°42′	36°1′	4	3.5	3		چىرا ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمى
21	20	33.7 46 7	75°2′	38°59′	4	3.5	1	28	ئۇلۇغچات ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىدىكى ئات فېرمىسى
22	25	33.5 52 18	78°48′	34°50′	4.2	3.7	4		خوتەن ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمى
23	25	25.9 30 22	79°	40°20′		6.5	1	22	كەلپىن ناھىيە بازىرىنىڭ جەنۇبى
24	25	2.6 50 22	70°9′	40°26′	4.9	4.5	1	21	كەلپىن ناھىيە بازىرىنىڭ شەرقىي جەنۇبى
25	25	42 54 22	78°54′	40°24′	4.7	4.2	1	22	كەلپىن ناھىيە بازىرىنىڭ غەربىي جەنۇبى
26	27	40.2 28 2	79°6′	40°25′	4.4	3.9	1	21	كەلپىن ناھىيە بازىرىنىڭ شەرقىي جەنۇبى

جاقلىق ناھىيىسى بىلەن پىچان ناھىيىسىنىڭ چېگرىسى		3	3.8	4.3	41°1′	91°29′	49.3 34 6	1 3	27
ئۈچتۇرپان ناھىيە بازىرىنىڭ شىمالىي قىسمى	5	1	3.6	4.1	41°30′	79°9′	49.4 34 17	3	28
چىرا ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمى		3	3.7	4.2	35°46′	80°42′	4.7 4 0	7	29
ئاقتۇ ناھىيىسى بىلەن قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسىنىڭ چېگرىسى	34	1	4	4.5	39°11′	75°36′	40.9 32 2	7	30
ئۈلۈغچات ناھىيىسى توبۇن بېزىسىنىڭ شەرقى	43	1	5.2		40°	75°42′	54.8 13 9	7	31
گۇما ناھىيىسىنىڭ غەربىي جەنۇبى		3	3.6	4.1	36°49′	77°42′	55.8 10 8	9	32
ئۈلۈغچات ناھىيىسى بىلەن قەشقەرگونا شەھەر ناھىيىسىنىڭ چېگرىسى	43	2	3.9	4.4	40°2′	75°50′	32 47 20	10	33
گۇما ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمىدىكى چېگرا رايون		3	3.8	4.3	35°32′	77°57′	50.3 3 11	11	34
مارالبېشى ناھىيىسى بىلەن ئاتۇش شەھىرىنىڭ چېگرىسى		1	3.5	4	40°6′	77°47′	23.8 57 14	18	35
چىگگىل ناھىيىسى ئەرتەي رايونىنىڭ جەنۇبى	6	1	4.3	4.8	45°59′	90°10′	53 14 12	24	36
كەلپىن ناھىيە بازىرىنىڭ جەنۇبى	28	1	3.7	4.2	40°23′	79°1′	28 32 1	30	37
ئاۋات ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمى	17	2	5.2		39°37′	80°37′	15.5 0 2	3 4	38
ئاتۇش شەھىرىنىڭ شەرقىي شىمالىي قىسمى	18	1	3.5	4	40°14′	77°29′	43.9 0 5	15	39
ئۈلۈغچات ناھىيىسى بىلەن ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ چېگرىسى		3	4.1	4.6	39°22′	73°57′	43.2 44 0	19	40
نىلقا ناھىيىسىنىڭ شەرقىدىكى بۇغا قىرمىسى	26	1	3.5	4	43°42′	83°55′	15.6 57 7	20	41
كەلپىن ناھىيىسىنىڭ غەربىي جەنۇبىي قىسمى	29	1	3.7	4.2	40°9′	78°10′	11.3 51 0	24	42
كەلپىن ناھىيىسىنىڭ غەربىي جەنۇبىي قىسمى	23	1	3.9	4.4	40°8′	78°7′	33.6 55 18	25	43
باي ناھىيىسى بىلەن ئاقسۇ كونا شەھەر ناھىيىسىنىڭ چېگرىسى	26	1	3.8	4.3	41°49′	80°57′	39.7 30 12	1 5	44
ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى يامالىق تېغى	15	1	3.5	4	43°43′	81°31′	2.1 22 3	2	45
قاغلىق ناھىيە بازىرىنىڭ شەرقى	20	2	3.9	4.4	37°47′	77°42′	49.3 43 5	9	46
مارالبېشى ناھىيىسىنىڭ غەربى بىلەن پەيزاۋات ناھىيىسىنىڭ چېگرىسى	17	1	3.9	4.4	40°	77°51′	23.9 53 22	19	47
كەلپىن ناھىيە بازىرىنىڭ جەنۇبى	16	1	3.9	4.4	40°21′	79°	15.3 47 4	24	48
ئۈلۈغچات ناھىيىسى ئۈلۈغچات بېزىسىنىڭ شىمالى		3	3.6	4.1	39°57′	74°15′	21.6 7 7	26	49
چىرا ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمى		3	4.1	4.6	36°6′	80°41′	20.1 50 15	31	50
غۇلجا ناھىيىسىنىڭ شىمالىي قىسمىدىكى تەڭرىتاغنىڭ ئوتتۇرا قىسمى	25	1	3.9	4.4	44°13′	81°29′	57.3 15 6	3 6	51
ئۈرۈمچىنىڭ شەرقىي جەنۇبىدىكى ئالغۇي جىلغىسى	22	1	5.2		42°41′	87°15′	6.1 2 16	6	52
موڭغۇلكۈرە ناھىيىسى بىلەن باي ناھىيىسىنىڭ چېگرىسى	11	1	3.5	4	42°22′	18°15′	16.7 2 21	6	53
ئاتۇش شەھىرى بىلەن ئاقچى ناھىيىسىنىڭ چېگرىسى	12	1	4.2	4.7	40°29′	77°34′	57 18 18	13	54
چەرچەن ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمى		4	5.3		36°15′	84°55′	15.7 55 14	17	55
قاغلىق ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمى		4	3.6	4.1	35°55′	77°21′	0.9 24 10	26 7	56
چىرا ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمى	32	2	4.1	4.6	36°	80°53′	26.1 29 1	29	57

58	4 8	19.1 55 16	75°	38°23′	4.4	3.9	1		ئاقتۇ ناھىيىسى بۇلۇڭكۆل بېزىسىنىڭ جەنۇبى
59	11	11.8 7 13	80°49′	36°21′	4.6	4.1	3		چىرا ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمى
60	16	0.2 41 4	79°41′	42°1′	4.3	3.8	2	20	ئاقتۇ كونا شەھەر ناھىيىسىنىڭ شىمالىي قىسمىدىكى چېگرا رايون
61	19	50.5 5 14	85°23′	47°2′		5.6	1	21	قوبۇقسار ناھىيىسىنىڭ غەربىي قىسمىدىكى چېگرا رايون
62	25	18.8 45 1	74°50′	38°33′	4.8	4.3	1	34	ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ بۇلۇڭكۆل بېزىسىنىڭ جەنۇبى
63	25	58.8 24 21	83°6′	42°39′	4.3	3.8	1	39	خېجىڭ ناھىيىسىنىڭ غەربىي قىسمى بىلەن كۇچا ناھىيىسىنىڭ چېگرىسى
64	26	30.7 41 11	75°44′	38°23′	4.4	3.9	2		ئاقتۇ ناھىيىسى قوڭغۇر تاغنىڭ شەرقى
65	26	26.3 42 16	74°41′	39°39′	4.1	3.6	1	35	ئۇلۇغچات ناھىيىسىنىڭ ئوقسالۇر بېزىسى
66	31	12.4 3 12	77°42′	39°58′	4.6	4.1	1	20	مارالبېشى ناھىيىسىنىڭ غەربىي بىلەن پەيزاۋات ناھىيىسىنىڭ چېگرىسى
67	19 9	57.4 39 19	74°1′	38°40′	4.4	3.9	4		ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ غەربىي قىسمى
68	7	56.6 54 8	94°21′	43°13′	4.2	3.7	3		ئارا تۈرۈك ناھىيە بازىرىنىڭ غەربى
69	9	29.9 10 5	85°	42°	4.3	3.8	1	19	بۈگۈر ناھىيىسىنىڭ ئەشمە بېزىسى
70	13	57.8 48 13	84°9′	37°40′	4	3.5	3		چەرچەن ناھىيىسىنىڭ غەربىي قىسمى
71	18	22.3 53 2	88°17′	43°6′	4.5	4	1	19	توقسۇن ناھىيىسىنىڭ غەربىي شىمال قىسمى
72	20	36.7 37 17	90°29′	45°8′	4.8	4.3	1	1	چىڭگىل ناھىيىسىنىڭ ئەرتەي بېزىسىنىڭ شەرقى
73	9 10	41.6 35 11	80°49′	44°27′	4	3.5	1	9	قورغاس ناھىيىسىنىڭ ئۆلاستاي رايونىنىڭ شىمالى
74	16	8.6 20 4	86°59′	43°58′	4.4	3.9	1	29	سانجى شەھىرى جۇنخۇ دېھقانچىلىق مەيدانى
75	21	15.7 0 3	80°47′	36°4′	4.1	3.6	3		چىرا ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمى
76	21	12.4 26 13	80°48′	44°28′	4.2	3.7	1	15	قورغاس ناھىيىسىنىڭ ئۆلاستاي رايونىنىڭ شىمالى
77	8 11	42.4 10 15	73°47′	38°45′	4.1	3.6	4		ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ غەربىي قىسمىدىكى چېگرا رايون
78	9	5.2 17 19	84°21′	43°43′	4.5	4	1	20	نىلقا ناھىيىسىنىڭ شەرقىدىكى تەڭرىتاغنىڭ ئوتتۇرا قىسمى
79	14	35.4 20 12	80°47′	36°7′	4.4	3.9	3		چىرا ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمى
80	17	39.9 21 2	80°53′	36°13′	4.5	4	3		چىرا ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمى
81	28	21 18 1	80°42′	35°58′	4	3.5	3		چىرا ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمى
82	8 12	11.8 56 7	82°33′	43°17′	4	3.5	1	28	كۇنەس ناھىيىسى مۇخۇر رايونىنىڭ غەربى
83	11	28.4 9 9	80°2′	35°42′	4	3.5	3		خوتەن ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىدىكى مۇز تاغ
84	18	54.6 49 7	83°48′	44°24′	5.1	4.7	1	30	شىخو ناھىيىسى گۈرت بېزىسىنىڭ جەنۇبى
85	18	2.2 44 21	87°51′	41°27′	4.5	4	1	6	خوشۇت ناھىيىسى بىلەن لوپنۇر ناھىيىسىنىڭ چېگرىسى

ئىستانسىسى تورى ئۇلچەپ بېكىتكەن).

تەۋرەش مەنبەسىنىڭ ئەسۋاب بىلەن ئۇلچەنگەن چوڭقۇرلۇقى: 22 كىلومېتر.

2. يەر تەۋرەشتىن كېلىپ چىققان زىيان

يەر تەۋرەشتىن ئىلگىرى شىنجاڭ يەر تەۋرەش ئىدارىسى قىسقا مۇددەتلىك ئالدىن مەلۇمات بەردى. تەۋرەشنى كۆزىتىش نەتىجىسى مۇنداق بولدى: تەۋرەشنىڭ ماكرولۇق مەركىزى بىلەن مىكرولۇق مەركىزى ئاساسىي جەھەتتىن ئوخشاش، تەۋرەش مەركىزىدىكى كۆچلۈكلۈك دەرىجىسى 5°. تەۋرەش دولقۇنى ئۇرۇمچى، قۇتۇبى، كۈيتۇڭ، خېجىڭ قاتارلىق جايلارغا تەسىر كۆرسەتتى.

5° لۇق رايون دىققىنغول يول ئاسرىغۇچىلار بېكى ئەتراپى بولۇپ، شىمال - غەرب - غەرب يۆنىلىشىلىك ئېللىپسى شەكلىدە تارقالغان. ئۇزۇن ئوقلۇق يۆنىلىشى 13 كىلومېتر، قىسقا ئوقلۇق يۆنىلىشى يەتتە كىلومېتر بولۇپ، كۆلىمى 91 كۋادرات كىلومېتر. رايون تەۋەسىدە تەۋرەشتىن ناھايىتى كۆچلۈك يەر ساداسى چىقتى. كىشىلەر ۋېرتىكال تەۋرەشنى خېلىلا تۇيدى.

4°لۇق رايون بالغۇنتاي، مۇز داۋان، ئېۋىر-غول، يۇئېرگو، ئۇلاستايغا تارقالدى. ئۇزۇن ئوقلۇق يۆنىلىشى 73 كىلومېتر، قىسقا ئوقلۇق يۆنىلىشى 40 كىلومېتر بولۇپ، كۆلىمى تەخمىنەن 2324 كۋادرات كىلومېتر. مۇشۇ رايونلاردا كۆپ ساندىكى كىشىلەر يەر ساداسىنى ئاڭلىغان.

3. يەر تەۋرەش قۇرۇلمىسى

بۇ قېتىمقى يەر تەۋرەش كۆلىمى غايەت زور بۇلغۇل، شىمال - غەرب يۆنىلىشىلىك ئۇزۇلمىسىدە يۈز بەردى. بۇ ئۇزۇلمە قەدىمكى ھايات ئېپراسىدا ھاسىل بولغان بولۇپ، ئالاتاۋ ئېغىزىدىن جەنۇبقا تارقىلىق كۆمۈشكېچە سوزۇلىدۇ، ئومۇمىي يۆنىلىشى 310° بولۇپ، كۆپ خىل ئۇزۇلمىدىن تەركىب تاپقان، ئۇزاق مۇددەت ھەرىكەت قىلىپ تۇرۇش تارىخىغا ئىگە، يېقىنقى مەزگىلدە پات - پات ئوتتۇرا ھال كۆچلۈك تەۋرەپ تۇرغان. بۇ قېتىمقى يەر تەۋرەشتىن كېلىپ چىققان زىيان ناھايىتى ئاز بولدى، ئادەم يارىدار بولۇش، ئۆلۈش ھادىسىلىرى كۆرۈلمىدى.

يۆن ژېنفۇ

قوبۇقسار ناھىيىسىدە 5.6 بال يەر تەۋرىدى

1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 19 - كۈنى قوبۇقسار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىسىنىڭ شىمالىي قىسمىدىكى چېگرا رايوندا 5.6 بال يەر تەۋرىدى.

1. تەۋرەش پارامېترى

يەر تەۋرىگەن ۋاقىت (بېيجىڭ ۋاقتى): سائەت 14 تىن 5 مىنۇت 50.5 سېكۇنت ئۆتكەندە.

تەۋرەش مەركىزىنىڭ ماكرولۇق ئۇلچەنگەن ئورنى: شىمالىي پاراللېل 47°6′، شەرقىي مېرىدىئان 85°18′. ئەسۋاب بىلەن ئۇلچەنگەن ئورنى: شىمالىي پاراللېل 47°2′، شەرقىي مېرىدىئان 85°23′.

تەۋرەش دەرىجىسى (M_S) 5.6 بال.

تەۋرەش مەركىزىدىكى كۆچلۈكلۈك دەرىجىسى: 7°.

تەۋرەش مەنبەسىنىڭ ماكرولۇق ئۇلچەنگەن چوڭقۇرلۇقى: 18 كىلومېتر. ئەسۋاب بىلەن ئۇلچەنگەن چوڭقۇرلۇقى 21 كىلومېتر.

2. يەر تەۋرەشتىن كېلىپ چىققان زىيان

يەر تەۋرىگەن رايونىنى 7°، 6°، 5°تىن ئىبارەت ئۈچ رايونغا ئايرىشقا بولىدۇ.

7° لۇق رايون ئاساسەن مۇز تاۋ رايونىدىكى جۇڭگو - سوۋېت چېگرىسىغا تارقالغان. ئۇزۇن ئوقلۇق يۆنىلىشى تەخمىنەن توققۇز كىلومېتر، قىسقا ئوقلۇق يۆنىلىشى ئالتە كىلومېتر بولۇپ، كۆلىمى تەخمىنەن 42 كۋادرات كىلومېتر. بۇ رايون ئادەمزات ياشىمايدىغان رايون بولۇپ، ئۇي - ئىمارەت ۋە باشقا قۇرۇلۇشلار يوق.

6° لۇق رايون ئاساسەن ساۋۇر تېغى رايونىغا تارقالغان. ئۇزۇن ئوقلۇق يۆنىلىشى تەخمىنەن 33 كىلومېتر، قىسقا ئوقلۇق يۆنىلىشى 22 كىلومېتر بولۇپ، كۆلىمى 570 كۋادرات كىلومېتر. شۇ يەردىكى چارۋىچىلار گۈلدۈرلىگەن يەر ساداسىنى ئاڭلىغان. ئۆيلەرنىڭ سۇۋاقلىرى چۈشۈپ كەتكەن، شۇنىڭ بىلەن تەڭ تاملىرى چاك كەتكەن.

5° لۇق رايون ئاساسەن 6°لۇق رايونىنىڭ ئەتراپىغا تارقالغان. ئۇزۇن ئوقلۇق يۆنىلىشى 83 كىلومېتر، قىسقا ئوقلۇق يۆنىلىشى 68 كىلومېتر بولۇپ، كۆلىمى تەخمىنەن 4430 كۋادرات كىلومېتر. يەر تەۋرىگەندە يەر ساداسى ئاڭلانغان، ئۆي - ئىمارەتلەر بوش سىلكىنگەن، كىشىلەر كۆچلۈك تەۋرەش ئالامىتىنى سەزگەن، ئايرىم كونا ئۆيلەر دەز كەتكەن.

3. سىلكىنىشنى پەيدا قىلغان قۇرۇلما

يەر تۈزۈلۈشىنىڭ خۇسۇسىيىتى، قۇرۇلما ھەرىكەت ئالامەتلىرى ھەمدە تەكشى تەۋرەش لىنىيىسىدىكى ئۇزۇن ئوقنىڭ يېيىلىش يۆنىلىشىگە ئاساسلانغاندا، ساۋۇر تېغىنىڭ قاپتالىدىكى ئۇزۇلمىلەر بۇ قېتىمقى يەر تەۋرەشتە سىلكىنىشنى پەيدا قىلغۇچى تۈزۈلمە بولۇشى مۇمكىن.

4. زىيان ئەھۋالى

بۇ قېتىمقى يەر تەۋرەشتە بىر قەدەر ئېغىر بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغان جاي قوبۇقسار ناھىيە بازىرى بولدى. بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغان ئۆيلەرنىڭ كۆپ قىسمى 1990 - يىلى سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ زايسان رايونىدا يۈز بەرگەن 7.3 بال يەر تەۋرەشتە بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغان ئاساستا تېخىمۇ ئېغىر بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىدى، بۇ ئىككى قېتىملىق يەر تەۋرەشتىن كېلىپ چىققان ئىقتىسادىي زىيانىنىڭ جەمئىي 2 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە يېتىدىغانلىقى مۆلچەرلەندى.

چېن شياڭيۇ
جاڭ يۈنفېڭ

ئۇرۇمچى رايونىدا ئۇزۇلمە قاتلامىدىكى گاز چارلاپ تەكشۈرۈلدى

ئۇرۇمچى شەھىرى تەڭرىتاغنىڭ شىمالىدىكى يۇرۇلمە بەلباغ بىلەن جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ ئارىلىقىدىكى ئۇرۇمچى تاغ ئالدى ئولتۇرۇشما زونىسىغا جايلاشقان بولۇپ، گېئولوگىيىلىك تۈزۈلۈشى مۇرەككەپ، ئۇزۇلمىلەر گىرەلىشىپ كەتكەن، ھەرىكەتچان ئۇزۇلمە قاتلاملار يېتىلگەن، بىلىنەرلىك يەر تەۋرەش بىر قەدەر كۆپ بولىدىغان ھەمدە بۇزغۇنچىلىق خاراكتېرىدىكى يەر تەۋرەش يۈز بېرىدىغان رايون ھېسابلىنىدۇ. 4 - دەۋر سىنتېمىسىدىكى چۆكۈندىلەر يەر يۈزىنى يېپىۋالغانلىقتىن، شەھەر رايونىنىڭ گېئولوگىيىلىك تۈزۈلۈش ئەھۋالى، يوشۇرۇن ھالەتتىكى ھەرىكەتچان ئۇزۇلمىلەرنىڭ ئورنى ئېنىق ئەمەس ئىدى. شەھەر رايونىدا تېك شەكىللىك يەر تەۋرەشنىڭ يېتىلىشى ۋە كۆرۈلۈشىنىڭ تۈزۈلمە جەھەتتىكى ئارقا كۆرۈنۈشى ھەمدە ئۇنىڭ خەۋپىنى يەنمۇ تەنقىق قىلىش ئۈچۈن، 1989 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە شىنجاڭ يەر تەۋرەش ئىدارىسى ئۇرۇمچى رايونىدا تۆنجى قېتىم گاز گېئوخىمىيە ئوسۇلىنى قوللىنىپ، يوشۇرۇن ھالەتتىكى ھەرىكەتچان ئۇزۇلمىلەرنى چارلاپ تەكشۈردى.

ئۆلچەپ بېكىتىش نەتىجىسى شۇنى كۆرسەتتىكى، گاز كۆپ يىغىلغان زوننىلاردىكى رادونىنىڭقويۇقلۇق دەرىجىسى ئارقا كۆرۈنۈش خاراكتېرلىك قىممەتتىن ئۆچ ھەسسىدىن توققۇز ھەسسىگىچە، سىماب ئۆچ ھەسسىدىن يەتتە ھەسسىگىچە، ھىدروگېن13ھەسسە، كاربون(N) ئوكسىدى تۆت ھەسسە يۇقىرى ئىكەن. بۇلارغا ئاساسلىنىپ، بۇرغىلاپ چارلاش ۋە خەندەك قېزىپ چارلاش ئارقىلىق قولغا كەلتۈرۈلگەن ماتېرىياللاردىن پايدىلىنىپ، شىمگۇ ئۇزۇلمىسى، غەربىي تاغ ئۇزۇلمىسى ھەمدە ئۇلارنىڭ تارماق ئۇزۇلمىلىرىنىڭ يوشۇرۇن بۆلەكلىرىنىڭ ئورنى دەسلەپكى قەدەمدە ئېنىقلاندى. ئۇرۇمچى دەريالىق ئۇزۇلمىسىنىڭ مەۋجۇتلۇقىغا گاز گېئوخىمىيىسى ئاساس يارىتىلدى ھەمدە شەھەر رايونىدا شىمال - غەرب - جەنۇپ - شەرق يۆنىلىشلىك ئۆچ يوشۇرۇن ھەرىكەتچان ئۇزۇلمە بولۇشى مۇمكىن، دەپ قارالدى. ئۇنىڭدىن باشقا، ئۇزۇلمە قاتلامدىن چىققان گازنىڭ كۆچلۈكلۈك دەرىجىسى ئاساس قىلىنىپ، غەربىي تاغ ئۇزۇلمە بەلۋېغى (مالىياۋدى - تۇدۇنخابا دەريالىق بۆلىكى) دىن چىققان گازنىڭ كۆچلۈكلۈك دەرىجىسىنىڭ شىمگۇ ئۇزۇلمەبەلۋېغى(شىنجياگۇ - يامالىق تېغى بۆلىكى) نىڭكىدىن خېلىلا يۇقىرى ئىكەنلىكى، شىمگۇ ئۇزۇلمە بەلۋېغىنىڭ شىمالىي تارمىقى (تىرىئاس قاتلىمى بىلەن يۇرا قاتلىمىنىڭ

چېگرىسى) دىن چىققان گازنىڭ كۆچلۈكلۈك دەرىجىسىنىڭ جەنۇبىي تارماق (يېرىم قاتلىمى بىلەن تىرىئاس قاتلىمىنىڭ چېگرىسى) دىن چىققان گازنىڭكىدىن خېلىلا يۇقىرى كەتكەنلىكى بايقالدى.

سەي جۇڭچيۇلۇك

ئالتۇنتاغ ھەرىكەتچان ئۇزۇلمە بەلبېغى ئۇستىدىكى تەتقىقات باھالاپ بېكىتىشتىن ئۇتتى

ئالتۇنتاغ ئۇزۇلمە بەلبېغى — دۇنياغا مەشھۇر غايەت زور ئۇزۇلمە بەلباغ، لېكىن ئۇنىڭ سىستېمىلىق گېئولوگىيىسى ۋە ھەرىكەتچان ئۇزۇلمە قاتلاملىرى تەتقىق قىلىنماي كەلگەنىدى. 1985 - يىلدىن بۇيان، دۆلەت يەر تەۋرەش ئىدارىسى شىنجاڭ يەر تەۋرەش ئىدارىسى، گېئولوگىيە يەر پوستى كۆچىنىش تەتقىقات ئورنى، چىڭخەي يەر تەۋرەش ئىدارىسى ۋە گېئولوگىيە تەتقىقات ئورنى قاتارلىق ئورۇنلاردىن 70 نەچچە پەن - تېخنىكا خادىمىنى ئالتۇنتاغ ئۇزۇلمە بەلبېغىنى كۆپ پەنلەر بويىچە كەڭ كۆلەمدە سىستېمىلىق تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشقا ئۇيۇشتۇردى ھەمدە تەكشۈرۈش نەتىجىسىنى «ئالتۇنتاغ ھەرىكەتچان ئۇزۇلمە بەلبېغى» دېگەن مەخسۇس ئەسەر قىلىپ يېزىپ چىقتى.

بۇ تەتقىقاتتا تۆۋەندىكى خىزمەتلەر ئورۇندالدى: 1) ئۇزۇلمە بەلباغنىڭ تارقىلىشى، گېئومېتىرىك شەكلى، قۇرۇلمىلىق بىرىكىشى ۋە قاتلام، بۆلەكلەرگە بۆلۈنۈش خۇسۇسىيەتلىرى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى؛ 2) ئۇزۇلمە بەلباغنىڭ شەكىللىنىشى، ئۆزگىرىشى، ھەرىكەت قىلىش ئالاھىدىلىكى، بولۇپمۇ ئۇزۇلمىلەرنىڭ4 - دەۋرىدىن بۇيانقى ھەرىكەت شەكىللىرى، ھەرىكەتلىنىشنىڭ كۆچلۈكلۈك دەرىجىسى ۋە ھەرىكەتنىڭ سۈرئەت نىسبىتى ھەمدە ھەرىكەتچان ئۇزۇلمە بەلباغنىڭ ئەڭ زور يۆتكىلىش مىقدارى تەتقىق قىلىندى؛ 3) ئۇزۇلمە بەلباغ يېڭى ھەرىكىتىنىڭ يىل دەۋرى ۋە خاراكتېرى بېكىتىلدى؛ 4) تارىختا يۈز بەرگەن كۆپ قېتىملىق قاتتىق تەۋرەش تەكشۈرۈلدى ھەمدە ۋاقىتلىق ئىستاتىسا - پونكىتلار ئارقىلىق ئۇزۇلمە بەلباغنىڭ ھازىرقى ھەرىكەت ئەھۋالى كۆزىتىپ تۇرۇلچەندى؛ 5) نۇرغۇن قەدىمكى يەر تەۋرەش ئىزلىرى تېپىلدى، گولوتسىن ئېپوخاسىدىن بۇيانقى قەدىمكى يەر تەۋرەش ھەرىكەتلىرى ھەمدە قاتتىق تەۋرەشنىڭ تەكرارلىنىش دەۋرى تەتقىق قىلىندى؛ 6) رايون ئۇزۇلمىلىك كۆچىنىش مەيدانى ئۇستىدە كەڭ تەتقىقات ئېلىپ بېرىلدى ھەمدە ئۇزۇلمىلەرنى تەقلىدىي تەجرىبە قىلىش، سانلىق قىممەتلەرنى تەقلىدىي تەجرىبە قىلىش ئىشى ئىشلەندى؛ 7) تارىم ئويمانلىقى ۋە سايدام ئويمانلىقىنىڭ قەدىمكى يەر ماگنىتى تەتقىق قىلىندى، ئۇزۇلمە بەلباغلارنىڭ ھەرىكەت قانۇنىيىتى ۋە رايونلارنىڭ گېئودىنامىكىسىغا دائىر مەسىلەلەر مۇھاكىمە قىلىندى؛ 8) پۈتۈن ئۇزۇلمە بەلباغلارنىڭ ھەرىكەتچان ئۇزۇلمە قاتلاملىرىنىڭ 1:100000 ماسشتابلىق خەرىتىسى ئىشلەندى ھەمدە ئۇزۇلمە بەلباغلارنىڭ خۇسۇسىيىتىنى ئەكس ئەتتۈرۈپ بېرىدىغان ئالبوم ۋە سىنتالغۇ لېنتىسى ئىشلەندى.

بۇ تەتقىقات چوڭ ئۇزۇلمە بەلباغلارنىڭ يېڭى ھەرىكىتى ۋە ئۇلارنىڭ شەكىللىنىش مېخانىزمى، تەۋرەش ھەرىكىتى، ئېلىمىزدىكى بۆلەكلەرنىڭ ئىچكى ھەرىكىتى ھەمدە گېئودىنامىكىسى قاتارلىق جەھەتلەردىكى مەسىلەرگە بولغان تونۇشنى ئۆستۈرۈشتە مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە. بۇ تەتقىقات نەتىجىسى 1991 - يىل 3 - ئاينىڭ 16 - كۈنى دۆلەت يەر تەۋرەش ئىدارىسى ئۇيۇشتۇرغان مۇتەخەسسىسلەرنىڭ باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش پىكرىدە، بۇ تەتقىقات نەتىجىسى چىڭخەي - شىزاڭ ئېگىزلىكىنىڭ غەربىي شىمالىي چېتىدىكى يەر تەۋرەشنى تەتقىق قىلىش ۋە گېئولوگىيە نۇقتىسىدىن تەتقىق قىلىش جەھەتتىكى بوشلۇقنى تولدۇردى، ئىلمىيلىك جەھەتتە خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يېقىنلاشقان، دەپ قارالدى.

گي شۇمۇ

قۇرۇلۇش قىلىنىدىغان يەرلەردىكى يەر تەۋرەش ئەھۋالى

شىنجاڭنىڭ شەرقىگە جايلاشقان فۇكاڭ نېفتىلىك بازىسىدا يەر تەۋرەش خەۋپىنى ئانالىز قىلىش ۋە يەر تەۋرەشنى كىچىك رايونلارغا ئايرىشقا دائىر ئۇنىۋېرسال تەتقىقات خىزمىتى دوكلاتى ۋە شىنجاڭ شىمالىي سەنئەتى ئېلېكتر ئىستانسىسى قۇرۇلۇۋاتقان رايوندىكى ئورۇندا يەر تەۋرەش ئەھۋالى ئۇستىدىكى تەتقىقات دوكلاتى شىنجاڭ نېفتىت

باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ شەرقىي شىنجاڭ نېفىتلىكى قوماندانلىق شتابىنىڭ ھاۋالىسىگە ئاساسەن، 1984 - يىل 4 - ئايدا شىنجاڭ يەر تەۋرەش ئىدارىسى، دۆلەت يەر تەۋرەش ئىدارىسىنىڭ يەر پوستى كۈچىنىش تەتقىقات ئورنى فۇكاڭ نېفىتلىكى بازىسىدا يەر تەۋرەش خەۋپىنى ئانالىز قىلىش ۋە يەر تەۋرەشنى كىچىك رايونلارغا ئايرىش ئۈستىدە تەتقىقات ئېلىپ باردى، شىنجاڭ يەر تەۋرەش ئىدارىسى ھاۋالە بويىچە شىمالىي سەنتەي ئېلېكتر ئىستانسىسى رايونىدىكى قۇرۇلۇش ئورنىدا يەر تەۋرەش ئەھۋالىنى تەتقىق قىلدى. بۇ ئىدارە دالىدا تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىش، يەر تەۋرىگەن جاينىڭ ئىپتىدائىي ئورنىنى قايچىلانما دولقۇن تېزلىكى ئارقىلىق ئۆلچەپ سىناش، تېيىز قاتلاملارنى يەر تەۋرەش نۇقتىسىدىن قىدىرىپ تەكشۈرۈش ئارقىلىق بۇ ئورۇننىڭ يەر تەۋرەش گېئولوگىيىسى، ئورۇننىڭ 30 كىلومېتر دائىرىسىدىكى ھەرىكەتچان ئۇزۇك قاتلاملار، ئورۇننىڭ تۈپرىقى قاتارلىقلارغا دائىر مول ماتېرىيالغا ۋە سانلىق ئاساسلارغا ئىگە بولدى. مۇشۇ ئاساستا بۇ ئورۇندا يەر تەۋرەش گېئولوگىيىسىنىڭ ئارقا كۆرۈنۈشى، ئورۇننىڭ ئەتراپىدىكى تەۋرەش پەيدا قىلىدىغان تۈزۈلمە شارائىتى، تەۋرەش ھەرىكىتى، ئورۇن تۈزۈلمىسىدىكى كۈچىنىش مەيدانلىرى ئۈستىدە ئۇنىۋېرسال ئانالىز ئېلىپ بېرىلىپ، دىئامېترى 320 كېلومېتر كېلىدىغان يوشۇرۇن يەر تەۋرەش مەنبەسى ئايرىپ چىقىلدى؛ تەۋرەش بەلبېغىنى ۋە يوشۇرۇن تەۋرەش مەنبەسىدىكى تەۋرەش ھەرىكىتىنىڭ پارامېترى ھەمدە شىنجاڭدا يەر تەۋرەش ھەرىكىتى پارامېترىنىڭ ئاجىزلىشىش فورمۇلاسىنى بېكىتىش شەرتى ئاستىدا، يەر تەۋرەش خەۋپى ئانالىز قىلىنىپ ھېسابلاپ چىقىلدى، شەرقىي شىنجاڭ نېفىت بازىسى بىلەن شىمالىي سەنتەي ئېلېكتر ئىستانسىسىدا كەلگۈسى 50 يىل ئىچىدە ترانسېدېنتلىق ئېھتىماللىقى 63.5%، 10%، 3% بولغان تەۋرەش كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى ۋە ئۇل جىنىس يۇقىرى قىممىتىنىڭ ئېشىش تېزلىك قىممىتى تېپىپ چىقىلدى، ئورۇننىڭ يەر تەۋرەش سېپىكترىنى تەھلىل قىلىش ئارقىلىق ئىككى رايوننىڭ ئوخشاش بولمىغان ئېھتىماللىق شارائىتى ئاستىدىكى يەر يۈزى ئەكس تەسىرىنىڭ تېزلىتىش سېپىكترىنىڭ ۋاقىت ئارىلىقى ۋە يەر تەۋرەشنىڭ سېپىكترى كۆرسىتىپ بېرىلدى، شەرقىي شىنجاڭ نېفىتلىك بازىسى يەر يۈزى ئەكس تەسىرىنىڭ تېزلىشىش دەرىجىسى ۋەيەر تەۋرەشنىڭ ئەكس تەسىر سېپىكترىگە قاراپ كىچىك رايونلارغا ئايرىلدى. 1991 - يىل 10 - ئايدا بۇ ئىككى دوكلات يەر تەۋرەش ئىدارىسى يەر تەۋرەشنىڭ كۈچلۈكلۈك دەرىجىسىنى باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتىنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتتى.

جىڭ ئېلېكتر ئىستانسىسىدا يەر تەۋرەش خەۋپىنى ئانالىز قىلىش تەتقىقات دوكلاتى يەر تەۋرىگەن ئورۇننى دالىدا تەكشۈرۈش، تېيىز قاتلامنى سۈنئىي تەۋرىتىپ چارلاش ھەمدە ئېلېكتر ماگنىت ئۈسۈلىنى قوللىنىپ ئۆلچەش ۋە تەجرىبىخانىدا ئانالىز قىلىپ ھېسابلاش ئارقىلىق جىڭ ئېلېكتر ئىستانسىسىدا يەر تەۋرەش خەۋپىنى تەھلىل قىلىش تەتقىقاتى تاماملاندى. تەتقىقات دوكلاتى شىنجاڭ يەر تەۋرەش ئىدارىسى ئىلمىي مۇھاكىمە ھەيئىتىنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتتى، 1991 - يىل 6 - ئايدا ئىشلەتكۈچى ئورۇنغا ئۆتكۈزۈپ بېرىلدى. بۇ دوكلاتتا كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى 9° تىن 8° قا ئۆزگەرتىلدى، شۇنىڭ بىلەن بۇ قۇرۇلۇشقا 1 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ ئاز سېلىندى.

خېجىڭ، پەنجى، ساۋەن، باغراش ناھىيىلىرىدە يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ، ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئېلىشقا دائىر ئاساس تەتقىقات دوكلاتلىرى 1991 - يىل 9 - ئايدا تاماملانغان بۇ دوكلاتلار تۆت ناھىيىنىڭ گېئولوگىيىلىك قۇرۇلۇش خۇسۇسىيىتى، يەر تەۋرەش خەۋپىنى مۆلچەرلەش، رايونلارغا ئايرىش ۋە يەر تەۋرەش ئاپىتىنى مۆلچەرلەش قاتارلىق مەزمۇنلارنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بولۇپ، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ، ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئېلىش پىلانى تۈزۈشنى ئاساس بىلەن تەمىنلىدى.

ياڭ جاڭ

ئۇرۇمچىدە يەر تەۋرەش ئاپىتىنىڭ زىيىنىنى ئازايتىش بويىچە تەقلىدىي مانېۋر ئۆتكۈزۈلدى

خەلقئارا ئاپەتنى ئون يىل ئازايتىش پائالىيىتىنىڭ قانات يايدۇرۇلۇشىغا ماسلىشىش

ئۇچۇن، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بىلەن دۆلەت يەر تەۋرەش ئىدارىسى تاكشەندە يەر تەۋرىگەنلىكىنىڭ 15 يىللىقى مۇناسىۋىتى بىلەن 1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ئۈرۈمچىدە يەر تەۋرەش ئاپىتىنىڭ زىيىنىنى ئازايتىش بويىچە تەقلىدىي مانېۋر ئۆتكۈزدى.

مانېۋردا يەر تەۋرىگەندە خەۋپ - خەتەر ۋە ئاپەتنىن جىددىي قۇتقۇزۇش ئاساس قىلىندى، مانېۋر قوماندانلىقى تەدبىر بەلگىلىشى، يارىدارلارنى داۋالاپ قۇتقۇزۇش، ساقلىقنى ساقلاش، كېسەللىك تارقىلىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش، ئاممىنى تارقاقلاشتۇرۇش، ئالاقىنىڭ راۋان بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش، قاتناشنى باشقۇرۇش، ئامانلىقنى ساقلاش، جان تومۇر خاراكتېرلىك ۋە مۇھىم قۇرۇلۇشلارنى خەۋپتىن جىددىي قۇتقۇزۇش، ئاپەتكە ئۇچرىغانلارنى قۇتۇلدۇرۇش، ئاپەت ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش، ستراتېگىيانىيە تۆلىمى تۆلەپ بېرىش، ئايروپىلاندىن ماددىي ئەشيا تاشلاش، باشقا جايلارنىڭ ياردەم بېرىشى قاتارلىق 20 نەچچە مەزمۇننى ئۆز ئىچىگە ئالدى ھەمدە ئۇ ئوتتۇرىغا كەلكۈندىن مۇداپىئەلىنىش، توپىلاڭنىڭ ئالدىنى ئېلىش بىلەن بىر گەۋدىگە ئايلاندۇرۇلدى. شەھەر بويىچە 1 مىليون 300 مىڭ كىشىنىڭ يەر تەۋرىگەندە، بىر مىنۇت ئىچىدە خەۋپ - خەتەردىن جىددىي قۇتقۇزۇشى بۇ قېتىمقى مانېۋر مەزمۇنىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇشىدىكى چوڭ ئالاھىدىلىك بولدى. مانېۋر شەھەرگە قاراشلىق ئاھالە زىچ، سودا - سېتىق ئاۋات «تەڭرىتاغ»، سايباغ رايونلىرىدىكى ئالتە كوچا ۋە بىر مەركىزىي مەيدانىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان 2.4 كىلومېتر دائىرە ئىچىدە ئېلىپ بېرىلدى. مانېۋرغا قاتناشقان ئورۇن 200 دىن ئاشتى، ئادەم ئاز كەم 40 مىڭغا يەتتى.

7 - ئاينىڭ 28 - كۈنى بېيجىڭ يازلىق ۋاقتى سائەت 11 دىن 25 سېكۇنت ئۆتكەندە تەقلىدىي يەر تەۋرەش يۈز بەردى، شۇ ھامان بەلگە ئوقى ئاسمانغا كۆتۈرۈلدى، قوماندانلىق شتابىنىڭ ئەزالىرى دەرھال بەلگىلەنگەن ئورۇنغا يېتىپ باردى، پۈتۈن شەھەر ئاھالىسى بىر دەمدىلا ئورۇن تاللاپ بولدى. بىۋاسىتە ۋە ۋاستىلىك ئاپەتلەر تۆپە - تۆپىلەپ يۈز بەردى، پىلاندىكى مانېۋر تۈرلىرى ھالقىمان كوچا رايونلىرىدىكى ئالتە ئورۇندا ئارقا - ئارقىدىن قانات يايدۇرۇلدى، مانېۋر بىر بېرىم سائەت داۋاملاشتى. ھېچقانداق كۆتۈلمىگەن ئەھۋال يۈز بەرمىدى.

دۆلەت يەر تەۋرەش ئىدارىسى، گوۋۇيۈەننىڭ ئالاقىدار مىنىستىرلىك، كومىتېتلىرى، يەتتە ئۆلكە، شەھەرنىڭ رەھبەرلىرى ھەمدە 15 ئۆلكىلىك، شەھەرلىك يەر تەۋرەش ئىدارىلىرىنىڭ باشلىقلىرى، شىنجاڭدىكى نازارەت، ئىدارە، ۋىلايەت، ئوبلاستلارنىڭ رەھبەرلىرى شۇنداقلا سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ قازاقىستان، قىرغىزستان جۇمھۇرىيەتلىرىدىن كەلگەن مۇتەخەسسىسلەر تەكلىپ بويىچە مانېۋرنى كۆزدىن كەچۈردى ۋە مانېۋرغا يۇكەك باھا بەردى.

فالك جىچياك

چەت ئەللەر بىلەن بولغان يەر تەۋرەشكە دائىر پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقى

1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭ قازاقىستان، قىرغىزستان، تاجىكىستان، ئۆزبېكىستان ۋە تۈركمەنستاندىن ئىبارەت ئوتتۇرا ئاسىيادىكى بەش جۇمھۇرىيەت بىلەن يەر تەۋرەشكە دائىر پەن - تېخنىكا ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى ئورناتتى. بىر مۇنچە پەن - تېخنىكا ھەمكارلىق تېمىلىرى ۋە ئالاقىدار تۈرلەردە باسقۇچ خاراكتېرلىك نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى.

3 - ئايدا قىرغىزستان گېئوفىزىكا ئالىمى تاراشىنكو شىنجاڭ يەر تەۋرەش ئىدارىسىدە بىر ھەپتە خىزمەت زىيارىتىدە بولدى. ئىككى تەرەپ ئۈرۈمچىدىن كورلىغىچە بولغان رايونلارنىڭ چوڭقۇر تۈزۈلمىسىنى تەتقىق قىلىش توغرىسىدا دەسلەپكى قەدەمدە كېلىشىم ھاسىل قىلدى. 5 - ئايدا قازاقىستان پەنلەر ئاكادېمىيىسى يەر تەۋرەش تەتقىقات ئورنىنىڭ باشلىقى كۆرىشگېيېۋ ۋە بىر نەچەر مۇتەخەسسىس شىنجاڭ يەر تەۋرەش ئىدارىسىدە زىيارەتتە بولدى. ئىككى تەرەپ 1990 - يىلى ھەمكارلىشىپ ئىشلەنگەن خىزمەتلەرنى ئەسلەپ ئۆتتى ھەمدە 1991 - ۋە 1992 - يىللىرىدىكى ھەمكارلىق تۈرلىرى ۋە ئۈسۈللىرى ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىپ، سۆھبەت خاتىرىسى ئىمزالىدى.

7 - ئايدا دۆلەت يەر تەۋرەش ئىدارىسى بىلەن

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بىرلىكتە ئۇرۇمچى شەھىرىدە يەر تەۋرەش ئاپىتىنىڭ زىيىنىنى ئازايتىش بويىچە تەقلىدىي مانېۋر ئۆتكۈزگەندە، قىرغىزىستان يەر تەۋرەش تەتقىقات ئورنىنىڭ باشلىقى يۇداسىن ۋە بىر مۇتەخەسسىسنى ھەمدە قازاقىستان يەر تەۋرەش تەتقىقات ئورنىنىڭ باشلىقى كۈرىشگىيېۋ ۋە بىر موتەخەسسىسنى كۆرۈشكە تەكلىپ قىلدى. ئىككى تەرەپ مۇشۇ پۇرسەتتىن پايدىلىنىپ ھەمكارلىققا دائىر مەسىلىلەر ئۈستىدە، بولۇپمۇ نۇقتىلىق ھەمكارلىق تۈرى بولغان تەڭرىتاغنىڭ يەر تەۋرەيدىغان جايلىرىنى رايونلارغا ئايرىش مەسىلىسى ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ باردى.

8 ـ ئايدىن 11 ـ ئايغىچە قازاقىستان، تاجىكىستان ۋە ئۆزبېكىستاننىڭ يەر تەۋرەشنى تەتقىق قىلغۇچى مۇتەخەسسىسلەر گۇرۇپپىلىرى شىنجاڭغا كېلىپ، 45 كۈن ھەمكارلىشىپ تەتقىقات ئېلىپ باردى، ئۇلارنىڭ ئاساسلىق تەتقىقات تېمىسى يەر تەۋرەشتىن ئالدىن مەلۇمات بېرىش ئۇسۇلى، تەۋرەش مەنبەسىنى فىزىكىلىق تەتقىق قىلىش، يەر تەۋرەشنى رايونلارغا ئايرىش ماتېرىياللىرىنى ئانالىز قىلىش ھەمدە خەتەرلىك رايونلارنى ئايرىش، چېگرا رايونلارنىڭ يەر تەۋرەش كاتالوگىغا تۈزىتىش كىرگۈزۈش شۇنداقلا بىرلەشمە كاتالوگنى تەكشۈرۈپ بېكىتىش، يەر تەۋرەشنى رايونلارغا ئايرىشقا دائىر يەر تەۋرەش ئىلمى ۋە يەر تەۋرەش گېئولوگىيىسى ئۇسۇلى، يەر تەۋرەشنى كۆزىتىش ئەسۋابلىرىنى ئالماشتۇرۇش ۋە چوڭقۇر تۈزۈلمىنى تەتقىق قىلىشنىڭ گېئوفىزىكىلىق ئۇسۇلىقاتارلىقلاردىن ئىبارەت بولدى. قارشى تەرەپتىن جەمئىي 15 مۇتەخەسسىس بۇ باسقۇچلۇق ھەمكارلىق تەتقىقاتىغا قاتناشتى.

12 ـ ئايدا تاجىكىستان پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ باشلىقى قوشۇمچە يەرتەۋرەشكەچىداملىققۇرۇلۇش ـ يەر تەۋرەش تەتقىقات ئورنىنىڭ باشلىقى نېغمەتوللايېۋ ھەمدە بۇ تەتقىقات ئورنىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى تەكلىپكە بىنائەن شىنجاڭ يەر تەۋرەش ئىدارىسى ۋە دۆلەت يەر تەۋرەش ئىدارىسىدە زىيارەتتە بولدى، زىيارەت مەزگىلىدە شىنجاڭ يەر تەۋرەش ئىدارىسىنىڭ رەھبەرلىرى بىلەن يېقىنقى يىللاردىن بۇيانقى ھەمكارلىق ئەھۋالى ۋە كەلگۈسىدىكى ھەمكارلىق پىلانى ئۈستىدە سۆھبەتلەشتى. ئىككى تەرەپ ھەمكارلىشىپ تەتقىق قىلىش ساھەسىنى كېڭەيتىشكە بىردەك قوشۇلدى، بولۇپمۇ يەر تەۋرەشتىن ئالدىن مەلومات بېرىش، يەر تەۋرەشنى كىچىك رايونلارغا ئايرىش ھەمدە تەتقىقات نەتىجىلىرىنى ھەمكارلىشىپ نەشىر قىلىش قاتارلىقلار ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ باردى ۋە بىردەك پىكىرگە كەلدى.

1991 ـ يىلى شىنجاڭغا زىيارەتكە ياكى ھەمكارلىشىپ تەتقىقات ئېلىپ بېرىشقا كەلگەن قارشى تەرەپ مۇتەخەسسىسلىرى 30غا، جەمئىي 14 نەپەر ـ ئايغا يەتتى.

1991 ـ يىل 5 ـ ئايدا شىنجاڭ يەر تەۋرەش ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى لى داگۈي باشلىقلىقىدىكى جۇڭگو شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق يەر تەۋرەش پەن ـ تېخنىكا ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكى بەش كىشى ئۆزبېكىستان ۋە تۈركمەنىستان جۇمھۇرىيەتلىرىدە 15 كۈن دوستانە زىيارەتتە بولۇپ، ئالاقىدار تەرەپلەر بىلەن ھەمكارلىق مۇددىئانامىسى ئىمزالىدى، ھەمكارلىشىش پرىنسىپلىرى، ئۇسۇللىرى ۋە كونكرېت تەتقىقات ساھەسىنى ئايدىڭلاشتۇردى. بۇ قېتىمقى زىيارەت ئارقىلىق شىنجاڭ بىلەن ئىككى جۇمھۇرىيەت ئوتتۇرىسىدا يەر تەۋرەش جەھەتتە پەن ـ تېخنىكا ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى ئورنىتىلدى، ئاپتونوم رايوننىڭ چەت ئەللەر بىلەن بولغان پەن ـ تېخنىكا ئالاقىسى كېڭەيتىلدى.

1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە چەت ئەلدە زىيارەتتە بولغان مۇتەخەسسىس سەككىزگە، جەمئىي 12.5ئادەم/ئايغا يەتتى.

لۇچېن

ھاۋا رايى

شىنجاڭنىڭ 1991 ـ يىللىق كىلىماتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

شىنجاڭنىڭ 1991 ـ يىللىق كىلىماتىنىڭ

ئاساسىي ئالاھىدىلىكى مۇنداق بولدى: شىمالىي شىنجاڭنىڭ كۆپ جايلىرىدا يىللىق ھۆل - يېغىن مىقدارى ئازراق بولدى، باھار بىلەن كۈزدە قۇرغاقچىلىق ئېغىر بولدى؛ جەنۇبىي شىنجاڭدا يىللىق ھۆل - يېغىن مىقدارى نورمال ياكى كۆپرەك، كەلكۈن ۋە ھۆلچىلىك يۈز بەرگەن كۈنلەم 1990 - يىلدىكىدىن زوررراق، ئۇنىڭ ئۈستىگە تەسىرى ئېغىرراق بولدى. يىللىق ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا شىمالىي شىنجاڭدا يۇقىرىراق، جەنۇبىي شىنجاڭدا نورمال بولدى. بىر قىسىم جايلاردا تۆۋەن تېمپېراتۇرىلىق ئۇششۇك ۋە قار ئاپىتى يۈز بەردى، بورانلىق كۈنلەر ئازراق بولدى.

ھاۋا تېمپېراتۇرىسى يىللىق ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا شىمالىي شىنجاڭدا 7.5℃قا يېتىپ، ئادەتتىكىسى يىللاردىكىدىن 1.3℃ يۇقىرى بولدى؛ جەنۇبىي شىنجاڭدا 11.4℃ بولۇپ، ئادەتتىكى يىللاردىكى قىممەتكە يېقىنلاشتى. جايلارنىڭ ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرىسىنى يىللىق ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرىنىڭ دەرىجىگە ئايرىلغان كېڭرىسەتكۈچى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ئالتاي، تارباغاتاي، شىخەنزە، ئۇرۇمچى، گۇچۇڭ، كورلىلارنىڭ يۇقىرىراق بولدى؛ ئىلى، قۇمۇل، ئاقسۇ، قەشقەر، خوتەنلەرنىڭ نورمال بولدى.

مۇشۇ يىل ئىچىدە شىمالىي شىنجاڭدا ئاپتاپنىڭ چۈشۈشى تولۇق بولدى. 3 - ئايدا تېمپېراتۇرا تۆۋەنرەك بولغانلىقىنى ھېسابقا ئالمىغاندا، باشقا ئايلاردا نورمال ياكى يۇقىرىراق بولدى؛ 5 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا خېلى كۆپ جايلارنىڭ ئون كۈنلۈك ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرىسى تارىختىكى شۇ مەزگىللىك ئەڭ يۇقىرى قىممەت بىلەن ئوخشاش بولدى. جەنۇبىي شىنجاڭدا ئاپتاپنىڭ چۈشۈشى ئىلگىرىكى يىللارغا يەتمىدى. 4 -، 8 -، 10 - ئايلاردا تېمپېراتۇرا كۆرۈنەرلىك تۆۋەن بولدى.

قىش پەسلى (1990 - يىل 12 - ئايدىن 1991 - يىل 2 - ئايغىچە): تېمپېراتۇرا ئۇدا يۇقىرىراق بولدى، يۇقىرى - تۆۋەنلىك روشەن بولدى، بۇ، شىنجاڭدا 1986 - يىلدىن بۇيانقى 6 - قېتىملىق ئىللىق قىش بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. شىمالىي شىنجاڭدا پەسىللىك ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا 6.0℃ - تىن 13℃ - قىچەبولدى؛ جەنۇبىي شىنجاڭدا 2.8℃ - تىن 7.2℃ قىچە بولدى. قىش پەسىللىك تېمپېراتۇرىنىڭ دەرىجىگە ئايرىلغان كۆرسەتكۈچى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ئالتاي، تارباغاتاي، شىخەنزە، ئۇرۇمچى، گۇچۇڭ، قۇمۇل، كورلىلار نىڭ يۇقىرىراق بولدى؛ ئىلى، ئاقسۇ، قەشقەر، خوتەنلەرنىڭ نورمال بولدى. 12 - ئايدا شىمالىي شىنجاڭنىڭ كۆپ جايلىرىدا تېمپېراتۇرا ئادەتتىكى يىللاردىكىدىن 4℃ ئەتراپىدا يۇقىرى بولدى، 12 - ئاينىڭ ئاخىرىدا بىر قېتىم كۈچلۈكرەك سوغۇق ھاۋا ھەرىكىتى كۈرۈلۈپ، تېمپېراتۇرا كۈرۈنەرلىك تۆۋەنلىدى. 1 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا تېمپېراتۇرا كۈرۈنەرلىك ئۈرلىدى، ئۈرۈمچىدە ئەڭ تۆۋەن تېمپېراتۇرا ئۈرلەپ9℃-قا چىقتى. 1 - ئاينىڭ ئاخىرلىرىدىكى بىر قېتىملىق ئوتتۇرا ھال ھاۋارايى ئۈرلىگەن تېمپېراتۇرىنى يەنە بىر قېتىم تۆۋەنلىتىۋەتتى. 2 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرى قىش پەسلىنىڭ ئەڭ سوغۇق مەزگىلى بولۇپ، يىللىق ئەڭ تۆۋەن چەكتىكى تېمپېراتۇرا كۈرۈلدى.

ئەتىياز پەسلى (3 - ئايدىن 5 - ئايغىچە): ئالدىنقى مەزگىلدە تېمپېراتۇرىنىڭ ئۈرلىشى ئاستا، كېيىنكى مەزگىلدە تېمپېراتۇرىدىكى ئۆزگىرىش زور بولدى. 5 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا 1 - قېتىملىق يۇقىرى تېمپېراتۇرىلىق تومۇز مەزگىلى كۈرۈلدى، شىمالىي شىنجاڭدا پەسىللىك ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا 6.1℃ تىن 11.2℃ قىچە؛ جەنۇبىي شىنجاڭدا 12.6℃تىن14.9℃ قىچە بولدى. ئەتىياز پەسلىدىكى تېمپېراتۇرىنىڭ دەرىجىگە ئايرىلغان كۆرسەتكۈچى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ئۈرۈمچىدە پەسىللىك ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا يۇقىرىراق بولغاندىن تاشقىرى، باشقا جايلاردا نورمال بولدى. 3 - ئايدا شىمالىي شىنجاڭدا تېمپېراتۇرىنىڭ ئۈرلىشى ئاستا بولدى، كۆپ جايلاردا ئايلىق ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا ئادەتتىكى يىللاردىكىدىن تۆۋەنرەك بولۇپ، ئەتىياز بەش كۈن ئەتراپىدا كېيىن كەلدى. 4 - ئايدا شىمالىي شىنجاڭدا تولا چاغلاردا ھاۋا ئوچۇق، تېمپېراتۇرا يۇقىرىراق بولدى.

جەنۇبىي شىنجاڭدا 4 ـ ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا تۆۋەن تېمپېراتۇرىلىق ھاۋارايى كۆرۈلۈپ، بىر قىسىم جايلاردا ئۇششۇك يۇز بەردى، ئون كۈنلۈك ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا ئادەتتىكى يىللاردىكىدىن 4℃ تىن 6℃ قىچە تۆۋەن بولدى، يەكەن ناھىيىسىدە ئون كۈنلۈك ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا تارىختىكى ئوخشاش مەزگىللەردىكى ئەڭ تۆۋەن قىممەت بىلەن تەڭ بولدى. 5 ـ ئايدا شىمالىي شىنجاڭدا تېمپېراتۇرىدىكى يۇقىرى ـ تۆۋەنلىك روشەن بولدى، ئاينىڭ باشلىرى ۋە ئاخىرلىرىدا كۈچلۈكرەك ھاۋارايى جەريانى كۆرۈلۈپ، تېمپېراتۇرا روشەن تۆۋەنلىدى. ئاينىڭ باشلىرىدا شىمالىي شىنجاڭدىكى ئالتاي، تارباغاتاي، ئىلى ۋە ئۇرۇمچىنىڭ شەرقىدىكى تەڭرىتاغ ئېتراپلىرىدا ئوخشاشمىغان دەرىجىدە ئۇششۇك يۇز بەردى. 5 ـ ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا شىمالىي شىنجاڭدا تېمپېراتۇرا جىددىي ئۆرلەپ، يۇقىرى تېمپېراتۇرىنىڭ داۋاملىشىش ۋاقتى ئۇزۇراپ، تارباغاتاي، چاغانتوقاي، ئىلى، كۇنەس، ئۇرۇمچى قاتارلىق جايلاردا ئون كۈنلۈك ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا تارىختىكى شۇ مەزگىلدىكى ئەڭ يۇقىرى قىممەت بىلەن ئوخشاش بولدى. 5 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنى ئۇرۇمچىدە ئەڭ يۇقىرى تېمپېراتورا 35.1℃قا يېتىپ، تارىختىكى ئوخشاش مەزگىلدىكى 2 ـ يۇقىرى پەللە قىممىتى بولۇپ قالدى. شىخەنزىدە كۈنلۈك ئەڭ يۇقىرى تېمپېراتۇرا سەككىز كۈن 30℃ تىن يۇقىرى بولۇپ، تارىختىكى شۇ مەزگىلدىكى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، يۇقىرى تېمپېراتۇرىنىڭ داۋاملاشقان ۋاقتى ئەڭ ئۇزۇن بولدى.

ياز پەسلى (6 ـ ئايدىن 8 ـ ئايغىچە) : شىمالىي شىنجاڭدا تومۇز ئىسسىق ئادەتتىكى يىللاردىكىدىن سەل قاتتىق بولدى، پەسىللىك ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا شىمالىي شىنجاڭدا 21.5℃ تىن 24.5℃ قىچە؛ جەنۇبىي شىنجاڭدا 22.5℃ تىن 25.5℃قىچە بولدى. ياز پەسىللىك تېمپېراتۇرىنىڭ دەرىجىگە ئايرىلغان كۆرسەتكۈچى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ئالتاي، تارباغاتاي، ئىلى، شىخەنزە، ئۇرۇمچىلەرنىڭ سەل يۇقىرى بولدى؛ گۈچۈڭ، قۇمۇل، كورلا، ئاقسۇلارنىڭ نورمال بولدى؛ قەشقەر، خوتەنلەرنىڭ تۆۋەنرەك بولدى. 7 ـ ئايدا كۆرۈلدى، ئەڭ يۇقىرى تېمپېراتۇرا 36℃ تىن 39℃ قىچە بولۇپ، ئادەتتىكى يىللاردىكىدىن سەل يۇقىرى بولدى. تېمپېراتۇرا 30℃ تىن يۇقىرى ۋە شۇنىڭغا تەڭ بولغان ۋاقىت ئومۇمىيۈزلۈك ھالدا ئون كۈنچە كۆپ بولدى. جەنۇبىي شىنجاڭدا6 ـ، 7 ـ ئايلاردا تېمپېراتۇرا نورمال ۋە تۆۋەنرەك، 8 ـ ئايدا 1℃ تىن 2℃ قىچە تۆۋەن بولدى. قۇمۇلنىڭ ئايلىق ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرىسى تارىختىكى شۇ مەزگىلدىكى ئەڭ تۆۋەن قىممەت بىلەن ئوخشاش بولدى.

كۈز پەسلى (9 ـ ئايدىن 11 ـ ئايغىچە) : شىمالىي شىنجاڭ رايونلىرىدا كۈز پەسلى سالقىن بولدى؛ جەنۇبىي شىنجاڭدا ئاپتاپنىڭ چۈشۈشى يېتەرلىك بولمىدى. شىمالىي شىنجاڭدا پەسىللىك ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا 6.9℃تىن 12℃ قىچە بولدى؛ جەنۇبىي شىنجاڭدا 8.9℃ تىن 12℃ قىچە بولدى. كۈز پەسىللىك تېمپېراتۇرىنىڭ دەرىجىگە ئايرىلغان كۆرسەتكۈچى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ئۇرۇمچى، شىخەنزىلەردە ئانومالىيەلىك يۇقىرىراق بولدى؛ ئالتاي، تارباغاتاي، ئىلى، گۈچۈڭ، ئاقسۇلاردا يۇقىرىراق بولدى؛ قۇمۇل، كورلا، خوتەنلەردە نورمال بولدى؛ قەشقەردە تۆۋەنرەك بولدى. 9 ـ ئايدىن 11 ـ ئايغىچە شىمالىي شىنجاڭنىڭ كۆپ جايلىرىدا تېمپېراتۇرا ئۈدا يۇقىرىراق بولدى، 10 ـ ئايدا تېمپېراتۇرىنىڭ يۇقىرىراق بولۇش دەرىجىسى 2℃ تىن 3℃ قىچە بولدى، تولىسى ناھىيىسىنىڭ ئايلىق ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرىسى تارىختىكى شۇ مەزگىلدىكى ئەڭ يۇقىرى قىممەتكە يەتتى. 11 ـ ئاينىڭ 3 ـ كۈنىدىن 4 ـ كۈنگىچە شىمالىي شىنجاڭدا دەسلەپكى سوغۇق ئېقىم يۇز بېرىپ، جايلاردا تېمپېراتۇرا ئومۇمىيۈزلۈك ھالدا 10℃ تىن كۆپرەك تۆۋەنلەپ كەتتى، لېكىن ئايلىق ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا يەنىلا يۇقىرىراق بولدى. جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ كۆپ جايلىرىدا 9 ـ ئايدىكى تېمپېراتۇرا يۇقىرىراق بولدى، 10 ـ، 11 ـ ئايلاردا ئادەتتىكى يىللاردىكىگە يېقىنلاشتى ياكى ئۇنىڭدىن

تۆۋەنرەك بولدى. قەشقەردە 10 - ئايلىق تېمپېراتۇرىدا 1958 - يىلدىن بۇيانقى ئەڭ تۆۋەن قىممەت كۆرۈلدى.

ھۆل - يېغىن 1991 - يىللىق ھۆل - يېغىن مىقدارى شىمالىي شىنجاڭدا 174.6 مىللىمېتر بولۇپ، ئادەتتىكى يىللاردىكىدىن 42.8 مىللىمېتر، يەنى تەخمىنەن ئىككى ئۈلۈش ئاز بولدى؛ جەنۇبىي شىنجاڭدا 50.2 مىللىمېتر بولۇپ، ئادەتتىكى يىللاردىكىدىن 3.4 مىللىمېتر، يەنى تەخمىنەن بىر ئۈلۈش كۆپ بولدى. جايلارنىڭ يىللىق ھۆل - يېغىن مىقدارىنى يىللىق ھۆل - يېغىن مىقدارىنىڭ دەرىجىگە ئايرىلغان كۆرسەتكۈچى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، گۈچۈڭنىڭ ئانومالىيىلىك كۆپرەك بولدى؛ شىخەنزە، ئۈرۈمچىلەرنىڭ ئانومالىيىلىك ئازراق بولدى؛ ئالتاي، تارباغاتاي، ئىلى، قۇمۇللارنىڭ ئازراق بولدى؛ كورلا، ئاقسۇ، قەشقەر، خوتەنلەرنىڭ نورمال بولدى.

1991 - يىلدىكى ھۆل - يېغىننىڭ ۋاقىت بويىچە تەقسىملىنىشى مۇۋاپىق بولمىدى. 8 - ئايدا ھۆل - يېغىن ئەڭ كۆپ بولدى، يېزا ئىگىلىكىدە سۇ ئەڭ كۆپ ئىشلىتىلىدىغان 5 - ئايدا بولسا ھۆل - يېغىن ئانومالىيىلىك ئازراق بولدى. جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ بىر قىسىم جايلىرىدا قىش، ئەتىياز ۋە ياز پەسىللىرىدە ھۆل - يېغىن ئانومالىيىلىك كۆپرەك بولۇش ئەھۋالى كۆرۈلدى.

قىش پەسلى (1990 - يىل 12 - ئايدىن 1991 - يىل 2 - ئايغىچە): شىمالىي شىنجاڭدا ھۆل - يېغىن ئادەتتىكى يىللاردىكىگە يېقىنلاشتى؛ جەنۇبىي شىنجاڭدىكى بىر قىسىم جايلاردا ھۆل - يېغىن ئانومالىيىلىك كۆپرەك بولدى. شىمالىي شىنجاڭنىڭ پەسىللىك ھۆل - يېغىن مىقدارى 13 مىللىمېتردىن 53 مىللىمېترغىچە، جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ ئىككى مىللىمېتردىن 13 مىللىمېترغىچە بولدى. قىش پەسىللىك ھۆل - يېغىننىڭ دەرىجىگە ئايرىلغان كۆرسەتكۈچى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، كورلىدا ئانومالىيىلىك كۆپرەك بولدى؛ ئالتاي، تارباغاتاي، ئىلى، گۇچۇڭ، قۇمۇل، ئاقسۇ، قەشقەر، خوتەنلەردە نورمال بولدى؛ شىخەنزە، ئۈرۈمچىلەردە ئازراق بولدى. 12 - ئاينىڭ ھېشىدا جايلاردا ھۆل - يېغىن ئازراق بولدى، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا سۇ بىر مەھەل ئېغىر دەرىجىدە قىس بولدى؛ 12 - ئاينىڭ ئاخىرىدىكى بىر قېتىملىق كۈچلۈكرەك سوغۇق ھاۋا ئېقىمىنىڭ تەسىرى بىلەن، شىمالىي شىنجاڭنىڭ رايونلىرىدا ئومۇمىيۈزلۈك ھالدا خاسىيەتلىك قار يېغىپ، يېغىندى قار تېز قېلىنلاشتى. جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ غەربىي قىسمىدا 12 - ئايدا ئىككى مىللىمېتردىن 11 مىللىمېترغىچە يېغىن يېغىپ، ئادەتتىكى يىللاردىكىدىن بىر ھەسسىدىن ئۈچ ھەسسىگىچە كۆپ بولدى. قاغىلىق قاتارلىق جايلارنىڭ ئايلىق ھۆل - يېغىن مىقدارى تارىختىكى شۇ مەزگىلدىكى ئەڭ يۇقىرى قىممەتكە تەڭلەشتى. 1 - ئايدىكى ھاۋارايى جەريانى مۇرەككەپ بولدى. شىمالىي شىنجاڭنىڭ شىمالىي قىسمى، غەربىي قىسمىدا قار كۆپرەك يېغىپ، ھۆل - يېغىن مىقدارى 12 - ئايدىكى نورمال ھالەتتىن ئالتە ئۈلۈشتىن توققۇز ئۈلۈشكىچە كۆپرەك بولدى. جېمىنەي، بورتالالارنىڭ ئايلىق ھۆل - يېغىن مىقدارى تارىخىي رېكوردنى بۇزۇپ تاشلىدى، شىمالىي شىنجاڭنىڭ تەڭرىتاغ ئەتراپىدا ھۆل - يېغىن مىقدارى ئۇدا ئازراق بولدى؛ جەنۇبىي شىنجاڭدىكى بايىنغولىنىڭ شىمالىدا تارىختا ئاز كۆرۈلىدىغان قار ياغدى، كورلا، يەنجىلەرنىڭ ئايلىق ھۆل - يېغىن مىقدارى تارىختىكى شۇ مەزگىلدىكى ئەڭ يۇقىرى قىممەتكە باراۋەر بولدى. 2 - ئايدا شىمالىي شىنجاڭنىڭ كۆپ جايلىرىدا ھۆل - يېغىن مىقدارى ئازراق بولدى؛ جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ غەربىي قىسمى ۋە تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىدە قار كۆپ ياغدى، ئايلىق ھۆل - يېغىن مىقدارى ئالتە مىللىمېتردىن 13 مىللىمېترغىچە يېتىپ، ئادەتتىكى يىللاردىكىدىن ئۈچ ھەسسىدىن بەش ھەسسىگىچە كۆپ بولدى، كورلا، ئارالنىڭ ئايلىق ھۆل - يېغىن مىقدارى تارىختىكى شۇ مەزگىلدىكى ئەڭ يۇقىرى قىممەتكە باراۋەر بولدى.

قىش پەسلىدىكى قارنىڭ ئەڭ زور قېلىنلىقى شىمالىي شىنجاڭنىڭ شىمالىي، غەربىي قىسىملىرىدا

شىنجاڭدىكى 15 شەھەرنىڭ 1991 - يىللىق ھاۋا رايىدىكى مۇھىم ئامىللار

شەھەرلەر	ئايلار / تۈرلەر	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	يىللىق
كالغاي	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا	-13.5	-14.5	-6.6	8.5	16.3	21	22.9	20.6	15.3	7.9	-2.6	-11.7	ئوتتۇرىچە 5.3
	يۇقىرى تېمپېراتۇرا	0.2	0.1	8.7	23.5	33	32.9	35.6	33.1	27.1	20.9	10.6	1.8	يۇقىرى 35.6
	تۆۋەن تېمپېراتۇرا	-25.6	-36.2	-23.9	-4.4	-2.4	6.1	9.6	7	1.8	-4.1	-15.5	-29.3	تۆۋەن 36.2-
	ئومۇمىي يېغىن مىقدارى	18.1	3.9	10.8	3.1	8.1	8.4	26.9	10.8	5.4	12.2	21.1	20.3	ئومۇمىي مىقدار 149.1
	قار - يامغۇرلۇق كۈن	15	8	9	2	6	14	14	18	6	7	10	17	ئومۇمىي كۈن سانى 126
جۇچياك	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا	-9.7	-8.7	-3.9	10.6	17.6	21.8	24.1	21.3	16.7	10	0.6	-7	ئوتتۇرىچە 7.8
	يۇقىرى تېمپېراتۇرا	1.9	6.1	13.8	27.1	33.7	33.7	39	35.7	30.6	23.7	16.5	4.3	يۇقىرى 39.0
	تۆۋەن تېمپېراتۇرا	-23.5	-28.9	-19.7	-3.1	-2.5	9.9	9.2	8.5	2.1	-1.2	-10.5	-21.3	تۆۋەن 28.9-
	ئومۇمىي يېغىن مىقدارى	27.1	5.3	16.2	11	8.6	14.2	12.8	40	5.2	14	47.6	28.9	ئومۇمىي مىقدار 230.9
	قار - يامغۇرلۇق كۈن	17	13	15	4	3	10	14	13	6	6	7	14	ئومۇمىي كۈن سانى 122
بورتالا	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا	-15	-4.3	-2.7	11.7	18.9	22.6	24.2	21.6	17.7	9.7	-2	-9.3	ئوتتۇرىچە6.9
	يۇقىرى تېمپېراتۇرا	-1.1	-1.6	13.3	28.8	34.8	34.5	38.3	35.8	30.7	22.6	12.4	5.9	يۇقىرى 38.3
	تۆۋەن تېمپېراتۇرا	-27.2	-30.6	-16.6	-2.7	1.5	9.4	10.8	9	5.1	-0.7	-10	-28.1	تۆۋەن 30.6-
	ئومۇمىي يېغىن مىقدارى	14.2	1.6	3.4	4.4	0.9	13.5	31.5	40	0.6	15.1	3.3	16	ئومۇمىي مىقدار 144.5
	قار - يامغۇرلۇق كۈن	16	11	9	5	2	12	17	16	6	4	2	20	ئومۇمىي كۈن سانى 120
تۇلپا	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا	-8.6	-7.6	1.8	13.6	18.1	21.2	23.9	21.9	18	1.05	2	-4.3	ئوتتۇرىچە 9.2
	يۇقىرى تېمپېراتۇرا	3.3	9.7	21.8	27	34.1	32.3	35.7	35.7	32.3	24	19.8	6.8	يۇقىرى 35.7
	تۆۋەن تېمپېراتۇرا	-26.3	-31.5	-12.7	0.7	-2.3	9.3	12	7.8	5.3	-0.9	-7.7	-22.2	تۆۋەن 31.5-
	ئومۇمىي يېغىن مىقدارى	27.2	12.9	12.9	9.1	0.3	35.5	7.8	4.4	0.0	5.6	15.8	28.9	ئومۇمىي مىقدار 164.4
	قار - يامغۇرلۇق كۈن	12	11	14	7	8	13	4	9	5	6	5	10	ئومۇمىي كۈن سانى 104
شىنتۇ	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا	-13.4	-11.6	-1	13.2	20.2	24.2	26	23.3	18.8	10.5	0.6	-8.3	ئوتتۇرىچە 8.4
	يۇقىرى تېمپېراتۇرا	-1.7	-1.1	13.4	29.1	36.5	35.5	40	36.5	33.8	24.5	14.4	7.4	يۇقىرى 40.0
	تۆۋەن تېمپېراتۇرا	-27.2	-29.5	-12.1	-3.1	5	6.7	10.6	8.3	5.4	-0.9	-8.1	-28	تۆۋەن 29.5-
	ئومۇمىي يېغىن مىقدارى	6.3	4.4	18.3	7.2	1.6	26.7	20	17.7	3.9	4.3	4	14.7	ئومۇمىي مىقدار 129.1
	قار - يامغۇرلۇق كۈن	11	17	13	5	5	15	13	10	5	4	1	16	ئومۇمىي كۈن سانى 115
سانجى	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا	-12.9	-12.1	-2	12.6	19.9	24.2	26.3	23.9	19.5	10.9	-0.8	-9.2	ئوتتۇرىچە 8.4
	يۇقىرى تېمپېراتۇرا	0.1	-1.1	14.6	28.7	37.2	35	39.1	37	34.1	24.2	16.9	6.1	يۇقىرى 39.1
	تۆۋەن تېمپېراتۇرا	-25.3	-29.7	-14.9	-2.5	2.3	11.6	12.2	9.3	7.2	0.9	-11	-27.1	تۆۋەن 29.7-
	ئومۇمىي يېغىن مىقدارى	2.6	6.1	13.6	3	6.1	10.6	23.4	37.9	5.3	5	10.4	15.6	ئومۇمىي مىقدار 139.6
	قار - يامغۇرلۇق كۈن	13	15	13	5	4	10	14	14	2	6	1	17	ئومۇمىي كۈن سانى 114

تۇرۇمچى	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا	-11.2	-10.3	-2.9	10.7	18.3	22.2	24.6	21.9	18.1	9.8	0.9	-8.5	ئوتتۇرىچە 7.7
	يۇقىرى تېمپېراتۇرا	3.2	5.3	12.2	25	35.1	32.3	37.1	35	32	21.6	19.2	7	يۇقىرى 37.1
	تۆۋەن تېمپېراتۇرا	-22.6	-27	-13	-3.7	0.0	11.2	11.2	8.9	7.1	0.3	-10.1	-25.6	تۆۋەن -27.0
	ئومۇمىي يېغىن مىقدارى	5.1	6.5	17.7	1.3	8.7	19.7	20.9	59.3	8.8	9.2	4.3	16.3	ئومۇمىي مىقدار 177.8
	قار - يامغۇرلۇق كۈن	10	17	17	8	5	-	15	16	5	6	2	18	ئومۇمىي سانى كۈن 119
قاراماي	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا	-14.3	-13.4	-0.8	14	21.8	26.9	28.7	25.8	21.2	12.1	0.4	-8.4	ئوتتۇرىچە 9.4
	يۇقىرى تېمپېراتۇرا	-3.6	-2.4	14.8	29.8	37.1	38.1	40	37.9	32.1	23.5	15.7	2.7	يۇقىرى 40.0
	تۆۋەن تېمپېراتۇرا	-26.2	-26.6	-12.5	-0.2	5	17.4	12.3	14.4	7.8	2.9	-9	-24.8	تۆۋەن -26.6
	ئومۇمىي يېغىن مىقدارى	11	1.8	3.3	7	3.3	2.8	45.9	11.6	2.2	3.2	0.0	4.3	ئومۇمىي مىقدار 96.4
	قار - يامغۇرلۇق كۈن	21	14	9	3	2	11	18	14	5	6	2	17	ئومۇمىي سانى كۈن 122
تۇرپان	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا	-5.6	1	9.9	19.9	26.1	31.5	33.1	29.6	24.1	14.4	1.4	-4	ئوتتۇرىچە 15.1
	يۇقىرى تېمپېراتۇرا	6.9	11	20.4	35.3	39.8	44.1	45.1	43.9	38.1	28.5	19.6	8.6	يۇقىرى 45.1
	تۆۋەن تېمپېراتۇرا	-13.7	-9.4	-2.5	5.3	10.3	16.5	19.4	15	13.1	2.8	-6.5	-16.6	تۆۋەن -16.6
	ئومۇمىي يېغىن مىقدارى	0.0	-	-	0.0	0.5	0.0	1.4	4.8	1.6	0.2	-	-	ئومۇمىي مىقدار 8.5
	قار - يامغۇرلۇق كۈن	1	-	-	-	2	7	13	14	4	4	-	-	ئومۇمىي سانى كۈن 49
قۇمۇل	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا	-8.4	-3.7	4.4	13.8	19.5	25.3	27	23.1	17.2	9.4	0.1	-7.1	ئوتتۇرىچە 10.1
	يۇقىرى تېمپېراتۇرا	4.6	8.1	17.4	27.7	35.5	39.1	40.6	40.6	34.1	25.2	18.6	6.4	يۇقىرى 40.6
	تۆۋەن تېمپېراتۇرا	-17.9	-16.9	-8.5	-2.4	-0.5	8.8	9.4	9.7	3.3	-2.3	-9	-24.4	تۆۋەن -24.4
	ئومۇمىي يېغىن مىقدارى	0.8	0.8	0.3	-	0.0	3.6	0.6	11.8	0.1	0.0	-	2.1	ئومۇمىي مىقدار 20.1
	قار - يامغۇرلۇق كۈن	2	1	3	-	3	8	8	10	2	3	-	5	ئومۇمىي سانى كۈن 45
كورلا	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا	-6.1	-2.6	7.4	15.8	20.5	25.4	27.9	23.2	20.6	11.2	1.3	-3.3	ئوتتۇرىچە 11.8
	يۇقىرى تېمپېراتۇرا	3.5	9.9	18	28.6	36.3	37.2	38.3	36.2	33.1	24.1	18	8	يۇقىرى 38.3
	تۆۋەن تېمپېراتۇرا	-14.6	-13.8	-5.1	1.7	5.1	10.2	16.9	7.9	7.7	-1.6	-7.4	-16	تۆۋەن -16.0
	ئومۇمىي يېغىن مىقدارى	6.7	6.4	2.8	0.0	8.2	8.3	1.3	23.3	0.6	0.2	-	1.5	ئومۇمىي مىقدار 59.3
	قار - يامغۇرلۇق كۈن	8	6	8	3	7	11	15	14	4	3	-	6	ئومۇمىي سانى كۈن 85
ئالمۇ	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا	-7	-2	6.8	13.6	18.8	21.7	24.1	21.7	19.1	10.3	1.3	-4.9	ئوتتۇرىچە 10.3
	يۇقىرى تېمپېراتۇرا	6.8	8.5	18.8	26.7	32.6	32.7	35.1	34	32.9	22.9	17.7	7.2	يۇقىرى 35.1
	تۆۋەن تېمپېراتۇرا	-16	-17.4	-3.5	2.3	4.8	9.5	13.2	9.2	8.2	-1.1	-8.2	-20.6	تۆۋەن -20.6
	ئومۇمىي يېغىن مىقدارى	0.6	5.7	2.6	9	0.0	8.5	1.3	12.3	0.0	0.0	-	5.2	ئومۇمىي مىقدار 45.2
	قار - يامغۇرلۇق كۈن	5	12	6	14	7	19	15	14	2	3	-	8	ئومۇمىي سانى كۈن 105
قاتۇش	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا	-4.8	-1.3	8.5	15.3	20.8	24.7	26.6	25.1	23	12.5	3.5	-1.8	ئوتتۇرىچە 12.7
	يۇقىرى تېمپېراتۇرا	5.4	8.3	20.7	29	33.2	35.6	35.5	36.2	35.1	23.2	19	11	يۇقىرى 36.2
	تۆۋەن تېمپېراتۇرا	-14.3	-11.6	-3	2.4	8.7	12.2	16.2	13.1	11.9	0.9	-5.9	-16	تۆۋەن -16.0
	ئومۇمىي يېغىن مىقدارى	0.2	10.3	1.8	0.8	5.8	11	21	21.9	0.0	3.8	-	10.3	ئومۇمىي مىقدارى 86.9
	قار - يامغۇرلۇق كۈن	4	11	4	2	11	20	19	13	4	5	-	9	ئومۇمىي سانى كۈن 109

قىشقار	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا	-5.3	-1.6	7.7	14.3	19.4	22.7	24.7	22.7	19.6	10.6	2.2	-2.4
	يۇقىرى تېمپېراتۇرا	5.4	9.8	22.2	27.6	31.6	33.7	33.7	33.6	32.7	22.6	19.7	13.4
	تۆۋەن تېمپېراتۇرا	-15.3	-11.6	-4.9	1.5	5.9	10.4	14	10.2	7.8	-2.6	-7.6	-18.9
	ئومۇمىي يېغىن مىقدارى	0.6	6	0.5	0.1	8	13.7	11.8	1.7	0.0	11.9	-	5.4
	قار - يامغۇرلۇق كۈن	4	10	5	8	12	18	11	9	2	5	-	11
غوتەن	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا	-4.9	-0.6	9.3	15.4	19.9	23.7	24.7	22.6	20.6	11.7	3.8	-1.4
	يۇقىرى تېمپېراتۇرا	8	8.5	22.8	28.5	33.6	38.3	34.9	34.7	33.9	22.5	20	15.5
	تۆۋەن تېمپېراتۇرا	-15.9	-10.9	-3.1	4	5.1	13.4	15.7	10.2	9.8	-0.1	-4.2	-13
	ئومۇمىي يېغىن مىقدارى	0.4	0.5	0.1	2.7	4.5	6	1.4	21.2	-	-	-	2.5
	قار - يامغۇرلۇق كۈن	6	4	4	6	5	13	13	6	-	-	-	9

ئىزاھات: ھۆل - يېغىن مىقدارى 0.0 بەك ئاز مىقدارنى كۆرسىتىدۇ.

25 سانتىمېتردىن 34 سانتىمېتر غىچە، شىمالىي شىنجاڭدىكى تەكرىتاغ ئېتراپلىرىدا بەش سانتىمېتردىن 16 سانتىمېتر غىچە، جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ بىر قىسىم جايلىرىدىمۇ ئالتە سانتىمېتردىن توققۇز سانتىمېتر غىچە بولدى. بۇنى ئادەتتىكى يىللاردىكىگە سېلىشتۇرغاندا، شىمالىي شىنجاڭدا يېغىندى قار-ئومۇمىيۈزلۈك نېپىزرەك بولدى.

ئەتىياز پەسلى (3 - ئايدىن 5 - ئايغىچە): شىمالىي شىنجاڭدا ھۆل - يېغىن ئانومالىيىلىك ئازراق، قۇرغاقچىلىق ئېغىر بولدى؛ جەنۇبىي شىنجاڭدىكى بىر قىسىم جايلاردا ھۆل - يېغىن كۆپرەك بولدى. شىمالىي شىنجاڭنىڭ پەسلىك ھۆل - يېغىن مىقدارى سەككىز مىللىمېتردىن 36 مىللىمېتر غىچە، جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ بىر مىللىمېتردىن 12 مىللىمېتر غىچە بولدى. ئەتىياز پەسلىدىكى ھۆل - يېغىننىڭ دەرىجىگە ئايرىلغان كۆرسەتكۈچى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى كۆپ جايلارنىڭ نورمال بولدى؛ شىمالىي شىنجاڭدىكى ئالتاينىڭ نورمال، شىخەنزە، ئۈرۈمچىلەرنىڭ ئانومالىيىلىك ئازراق، تارباغاتاي، ئىلى، گۇچۇڭلارنىڭ ئازراق بولدى. 3 - ئايدا شىمالىي شىنجاڭدىكى كۆپ جايلاردا ئايلىق ھۆل - يېغىن مىقدارىنىڭ ئانومالىيىلىك پىرسەنتى 40% - تىن 80% - كىچە بولدى، 4 - ئايدا 50% - تىن 90% - كىچە بولدى، ئۈرۈمچىنىڭ ئايلىق ھۆل - يېغىن مىقدارى ئارانلا بىر مىللىمېتر بولۇپ، تارىختىكى شۇ مەزگىللىك ئەڭ ئاز بولۇش رېكوردى بۇزۇپ تاشلاندى. 5 - ئايدا ھۆل - يېغىن داۋاملىق ئازراق بولدى. جايلاردا ئايلىق ھۆل - يېغىن مىقدارىنىڭ ئانومالىيىلىك پىرسەنتى 50% - تىن - 90% - كىچە بولدى، غۇلجا، جىڭلاردا ھۆل - يېغىن بولمىدى، بۇ، تارىختىكى شۇ مەزگىلدە كۆرۈلۈپ باقمىغان ئەھۋال بولۇپ، قۇرغاقچىلىق ئېغىر بولدى. جەنۇبىي شىنجاڭدىكى بىر قىسىم جايلاردا 3، 4 - ئايلاردا ھۆل - يېغىن كۆپرەك بولدى. يەنجىدە 3 - ئايدىكى ھۆل - يېغىن ئادەتتىكى يىللاردىكىدىن بەش ھەسسە كۆپ بولدى، چاقىلىقتا ئادەتتىكى يىللاردىكىدىن توققۇز ھەسسە كۆپ بولدى. شەرقىي رايونلارغا يېقىن جايلارنى ھېسابقا ئالمىغاندا، قىسمەن جايلاردا ئاينىڭ بېشىدىن ئوتتۇرىلىرىغىچە ئۈزۈلمەي يامغۇر ياغدى، باينىڭ غەربىدىكى تەكرىتاغنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىدىكى جايلار ۋە يەكەن، چەرچەنلەرنىڭ ئايلىق ھۆل - يېغىن مىقدارى ئادەتتىكى يىللاردىكىدىن ئىككى ھەسسىدىن ئارتۇق كۆپ بولدى، ئاقچىقاتارلىق جايلارنىڭ ئايلىق ھۆل - يېغىن مىقدارى جەھەتتە تارىختىكى شۇ مەزگىل بويىچە ئەڭ كۆپ بولۇش رېكوردى بۇزۇپ تاشلاندى. 5 - ئايدا باينغولىن ئوبلاستىدىكى بىر قىسىم جايلاردا ھۆل - يېغىن مىقدارى داۋاملىق كۆپرەك بولدى.

ياز پەسلى (6 - ئايدىن 8 - ئايغىچە): ئۆتكۈنچى خاراكتېرلىك ھاۋارايى جەريانى كۆپ كۆرۈلدى،

قىسمەن جايلاردا قاتتىق يامغۇر ياكى قارا يامغۇر ياغدى؛ 8 - ئايدا ھۆل - يېغىن ئانومالىيىلىك كۆپرەك بولۇپ، ئەتىيازدىكى قۇرغاقچىلىق پەسەيدى. پەسىللىك ھۆل - يېغىن مىقدارى شىمالىي شىنجاڭدا 40 مىللىمېتردىن 100 مىللىمېترغىچە، گۇچۇڭدا 163 مىللىمېتر بولدى؛ جەنۇبىي شىنجاڭدا 17 مىللىمېتردىن 50 مىللىمېترغىچە، يەنجىدە 65 مىللىمېتر بولدى. يازپەسلىدىكى ھۆل - يېغىن مىقدارىنىڭ دەرىجىگە ئايرىلغان كۆرسەتكۈچى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ئالتاي، تارباغاتاي، ئىلى، شىخەنزە، ئۇرۇمچى، قۇمۇل، كورلا، ئاقسۇ، قەشقەرلەردە نورمال، خوتەندە كۆپرەك، گۇچۇڭدا ئانومالىيىلىك كۆپرەك بولدى. 6 - ئايدا شىنجاڭنىڭ سەل غەربىدىكى جايلار ۋە تەڭرىتاغنىڭ ئىككى ئېتىكىدىكى جايلاردا ھۆل - يېغىن مىقدارى 5 - ئايدىكىدىن روشەن كۆپ بولدى، ئىلى ۋىلايىتى، گۇچۇڭ، چاقىلىقلاردا ئايلىق ھۆل - يېغىن مىقدارى ئادەتتىكى يىللاردىكىدىن تۆت ئۇلۇشتىن توققۇز ئۇلۇشكىچە، قەشقەردە 1.8 ھەسسە كۆپ بولدى، ئاقسۇ ۋىلايىتى، يەنجى ۋە شىمالىي شىنجاڭنىڭ تەڭرىتاغ بويلىرىدىكى قىسمەن جايلىرىدا نورمال كۆپرەك بولدى. 8 - ئايدىكى ھۆل - يېغىن مىقدارى ئىلى ۋە قەشقەردە ئازراق بولغاننى ھېسابقا ئالمىغاندا، شىنجاڭ بويىچە كۆپ جايلاردا كۆپرەك ياكى ئالاھىدە كۆپ بولدى؛ تارباغاتاي، ئۇرۇمچىنىڭ شەرقىدىكى شىمالىي تەڭرىتاغ بويلىرىدا، شىمالىي شىنجاڭنىڭ شەرقىي قىسمى، شەرقىي شىنجاڭنىڭ شىمالىي قىسمى، تەڭرىتاغنىڭ تاغلىق رايونى، كۇچا ۋە خوتەنلەردە قارا يامغۇر ياغدى؛ گۇچۇڭ، خوتەنلەردە ئايلىق ھۆل - يېغىن مىقدارى بۇرۇنقى يىللاردىكى شۇ مەزگىللىك ئەڭ زور قىممەتكە يەتتى.

كۈز پەسلى (9 - ئايدىن 11 - ئايغىچە): 9 -، 10 - ئايلاردا شىمالىي شىنجاڭدا ھۆل - يېغىن ئانومالىيىلىك ئازراق بولدى، پەسىللىك ھۆل - يېغىن مىقدارى 10 مىللىمېتردىن 38 مىللىمېترغىچە بولۇپ، كۈزدە قۇرغاقچىلىق گەۋدىلىك بولدى. جەنۇبىي شىنجاڭدا قەشقەردە 12 مىللىمېتر ھۆل - يېغىن بولغاندىن باشقا، قالغان جايلاردا ئاساسەن ھۆل - يېغىن بولمىدى. كۈز پەسىللىك ھۆل - يېغىننىڭ دەرىجىگە ئايرىلغان كۆرسەتكۈچى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ئالتاي، تارباغاتاي، كورلا، قەشقەر، خوتەنلەردە نورمال بولدى؛ ئىلى، شىخەنزە، ئۇرۇمچى، گۇچۇڭ، قۇمۇل، ئاقسۇلاردا ئانومالىيىلىك ئازراق بولدى. 9 - ۋە 10 - ئايدا شىمالىي شىنجاڭدىكى ھۆل - يېغىن مىقدارى جەمئىي 14.6 مىللىمېتر بولۇپ، تارىختىكى شۇ مەزگىللىك ئەڭ تۆۋەن قىممەتكە چۈشتى، ئىلىدا 9 - ئايدا ھۆل - يېغىن بولمىدى، بۇ ھال تارىختىكى شۇ مەزگىلدە كۆرۈلۈپ باقمىغان.

شىنجاڭ ھاۋارايى ئىدارىسى 1991 - يىل 10 - ئايدا قۇرغان «ئۆلكە دەرىجىلىك، تارقىلۇچان شەكىللىك ئۇنىۋېرسال ھاۋارايى ئوچۇرلىرىنى بىر تەرەپ قىلىش سىستېمىسى» باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. سۈرەتتە: سىستېمىنى تىزگىنلەش ۋە ھاۋارايىدىن مەلۇمات بېرىش خىزمىتى پونكىتىنىڭ بەزى قىسىملىرى ئەمەلىي مەشغۇلات ئېلىپ بارماقتا.

چېن شياۋمېي فوتوسى

ۋاڭ يۆئې

1991 - يىلدىكى ئانومالىيىلىك ھاۋارايى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 70 ھاۋارايى ئىستانسىسى - پونكىتى يۇقىرىغا ئانومالىيىلىك

ھاۋارايى ھەققىدە يېللىق مەلۇمات يوللىندى. بۇنىڭ ئۈچىدە 54 پونكىت ئانومالىيىلىك ھاۋارايى كۆرۈلگەنلىكىنى مەلۇم قىلدى، بۇ، بۇقېرىغا مەلۇمات يوللىغان ئىستانسا - پونكىتلارنىڭ 77 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە شىمالىي شىنجاڭدىكىسى %36نى، جەنۇبىي شىنجاڭدىكىسى %41نى ئىگىلەيدۇ. ئاپتونوم رايون بويىچە ئانومالىيىلىك ھاۋارايى جەمئىي 223تۈر (قېتىم) كۆرۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 17 تۈر (قېتىم) دا خاتىرىلەنگەن قىممەت ئالدىنقى يىللاردىكىدىن ئېشىپ كەتتى. مۇشۇ يىلنىڭ ھەر قايسى ئايلىرىدا ئانومالىيىلىك ھاۋارايى كۆرۈلۈپ تۇردى، 8 - ئايدا كۆرۈلگىنى ئەڭ كۆپ، 3 - ئايدا كۆرۈلگىنى ئەڭ ئاز بولدى. ئانومالىيىلىك ھاۋارايى بىر قەدەر كۆپ كۆرۈلگەن ھاۋارايى تۈرى ھۆل - يېغىن، كۈن نۇرىنىڭ چۈشۈشى، ھاۋا تېمپېراتۇرىسى، ئۈنىڭدىن قالسا مۆلدۈر، تۈنجى قار، تۈنجى قىراۋدىن ئىبارەت بولدى.

يىللىق تېمپېراتۇرا سەل يۇقىرى، كۈن نۇرىنىڭ چۈشۈشى سەل كۆپ، ھۆل - يېغىن مىقدارى سەل ئاز، قۇرغاقچىلىق ئېغىر بولدى. ئۈنىڭ ئۈستىگە ھۆل - يېغىننىڭ ئۈزگىرىش نىسبىتى زور بولغانلىقتىن، بەزى ئايلاردا ھۆل - يېغىن مەركەزلىشىپ قېلىپ، قىسمەن جايلاردا كەلكۈن ئاپىتى بولدى؛ بەزى جايلاردا يېغىندى قار قېلىنراق بولۇپ، قىسمەن جايلاردا قاتناش ئۈزۈلۈپ قالدى؛ مۆلدۈر جەنۇبىي شىنجاڭدا شىمالىي شىنجاڭدىكىدىن كۆپ ياغدى، خېلى كۆپ جايلاردا مۆلدۈر ئاپىتى ئېغىر بولدى.

1) شىنجاڭ بويىچە قۇرغاقچىلىق يۈز بەردى. 1991 - يىلى شىنجاڭ بويىچە %60 تىن ئارتۇق (جەنۇبىي شىنجاڭدا %50، شىمالىي شىنجاڭدا %70تىن ئارتۇق) جايدا قۇرغاقچىلىق بولدى. ئەتىياز ۋە كۈز پەسلىدە قۇرغاقچىلىق ئەڭ ئېغىر بولدى، بولۇپمۇ ئەتىيازدىكى قۇرغاقچىلىقنىڭ تەسىرى ئەڭ زور بولدى. شىنجاڭ بويىچە ئەتىياز پەسلىكى ھۆل - يېغىن مىقدارى %80 جايلاردا مىنۇس ئانومالىيىلىك قىممەتكە، شىمالىي شىنجاڭدا تامامەن مىنۇس ئانومالىيىلىك قىممەتكە، جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ تەڭدىن تولا جايلىرىدا مىنۇس ئانومالىيىلىك قىممەتكە يەتتى. ئالاقىدار تەرەپلەرنىڭ مەلۇماتىغا قارىغاندا، ئاپەتكە ئۇچرىغان ئېتىز كۆلىمى ئومۇمىي ئېتىز كۆلىمىنىڭ تۆتتىن بىر قىسمىنى ئىگىلىگەن. ئاپەت بولغان كۆلەم 5 مىليون 900 مىڭ موغا، ھوسۇل ئېلىنمىغان كۆلەم 1 مىليون 260 مىڭ موغا يەتكەن. قۇرغاقچىلىق ئاپىتىگە ئۇچرىغان ئوتلاق كۆلىمى 300 مىليون مودىن ئېشىپ كەتكەن، بۇ، تاغلىق رايونلاردىكى پايدىلانغىلى بولىدىغان ئوتلاق كۆلىمىنىڭ 45 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن، قۇرغاقچىلىق ئاپىتىگە ئۇچرىغان چارۋا 15 مىليون تۇياقتىن ئاشقان. بورتالا، شىخەنزە، ئۇرۇمچى، قاپا، چىڭگىل، دۆربىلجىن، جىڭ، ساۋەن، نىلقا قاتارلىق جايلار ئېغىر قۇرغاقچىلىق ئاپىتىگە ئۇچرىغان. قاپا ناھىيىسىدە ئەتىيازدا 52 كۈن يامغۇر ياغماي، تارىختىكى شۇ مەزگىلدىكى رېكورد بۇزۇلۇپ تاشلانغان.

2) ياز پەسلىدە قارا يامغۇر ۋە كەلكۈن ئاپىتى يۈز بەردى. ياز پەسلىدە ھۆل - يېغىن كۆپ بولدى، 6، 8 - ئايلاردا شىمالىي شىنجاڭنىڭ ئاز بىر قىسىم جايلىرىدا، جەنۇبىي شىنجاڭنىڭكۆپجايلىرىداھۆل - يېغىن كۆپرەك بولدى، كۆپ جايلاردا 6، 8 - ئايلاردىكى ھۆل - يېغىن مىقدارى ۋە مۇشۇ ئايلاردا بىركۈنلۈك ئەڭ زور ھۆل - يېغىن مىقدارى تارىختىكى شۇ مەزگىلدىكى قىممەتتىن ئېشىپ كەتتى. گۈچۇڭدا 6 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ۋە 8 - ئاينىڭ 21 - كۈنى يافقان قارا يامغۇر تارىختىكى ئەڭ زور قارا يامغۇر بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. قارا يامغۇر تاغ كەلكۈنى پەيدا قىلدى. مۇشۇ يىلدىكى قارا يامغۇر پەيدا قىلغان تاغ كەلكۈنى ئاپتونوم رايون بويىچە 40 تىن ئارتۇق ناھىيە، شەھەرگە تەسىر كۆرسەتتى، ئاقسۇ، تۇرپان، قەشقەر قاتارلىق جايلار ئۇچرىغان ئاپەت ئەڭ ئېغىر بولدى. مەلۇماتقا قارىغاندا، قارا يامغۇر پەيدا قىلغان تاغ كەلكۈنى تۆپەيلىدىن 36 مىڭ مو ئېتىز ۋەيران بولغان، 1800 ئېغىزدىن ئارتۇق ئۆي ئۆرۈلۈپ كەتكەن، يول، سۇ ئىنشائاتلىرى، كۆۋرۈكلەر بۇزۇلۇپتىلگەن، 40 ئادەم ئۆلگەن، 21

ئادەم ئېغىر يارىدار بولغان، 18 مىڭ تۇياق چارۋا ئۆلگەن، 600 مىڭ تۇپتىن ئارتۇق دەل - دەرەخ نابۇت بولغان، ئىقتىسادىي زىيان 72 مىليون يۈەنگە يەتكەن.

3) قىسمەن جايلاردا مۆلدۈر ئاپىتى يۈز بەردى. 8 - ئاينىڭ 21 - كۈنىدىن 24 - كۈنگىچە توقسۇ، شايار، باي، كۇچا، ئاقسۇ كونا شەھەر، ئاۋات قاتارلىق جايلاردا بىر قېتىملىق خېلى كەڭ كۆلەملىك مۆلدۈر ئاپىتى يۈز بەردى، مۆلدۈر چۈشۈش ۋاقتى ئون مىنۇتتىن 20 مىنۇتقىچە داۋاملاشتى. ئەڭ چوڭ مۆلدۈرنىڭ دىئامېترى بەش مىللىمېتردىن 15 مىللىمېترغىچە، يەر يۈزىدە توپلانغان مۆلدۈرنىڭ قېلىنلىقى بەش سانتىمېتردىن 15 سانتىمېترغىچە بولدى، ئاپەتكە ئۇچرىغان زىرائەت كۆلىمى 130 مىڭ مودىن، بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 30 مىليون يۈەندىن ئاشتى. 4 - ۋە 6 - ئايلاردا نېسىيە، پوسكىلاردىمۇ مۆلدۈر يېغىپ، ئېغىر ئىقتىسادىي زىيان كەلتۈرۈپ چىقاردى.

ۋاڭ يۆيىڭ

ھاۋارايى خىزمىتى

ھاۋارايى مۇلازىمىتى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك ھاۋارايى تارماقلىرى 1991 - يىلى قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش مەركەز قىلىنغان ھاۋارايى مۇلازىمىتىنى نۇقتىلىق تۈتۈپ، پارتىيە، ھۆكۈمەتنىڭ رەھبىرلىرىنى يىللىق ئەھۋال تەھلىلى، كەلكۈن - قۇرغاقچىلىق ھەققىدىكى تەھلىل، ئېغىر ئاپەت خاراكتېرلىك، بۇرۇلۇش خاراكتېرلىك ھاۋارايىدىن ئالدىن مەلۇمات بېرىش، ئاپەت ئەھۋالى ھەققىدىكى تەھلىل ۋە ئۇلارغا تاقابىل تۇرۇش تەدبىرلىرى ھەققىدىكى تەكلىپلەر بىلەن تەمىن ئەتتى. شىنجاڭ ھاۋارايى ئىدارىسىلا «تەدبىر بەلگىلەشتىكى نومۇر قويۇش مۇلازىمىتى» بىلەن 11 قېتىم تەمىنلىدى ۋە بۇغداي، ئوت - چۆپ مىقدارى ھەققىدىكى مەلۇمات، قار ئەھۋالى، ئوت - چۆپ ئەھۋالى توغرىسىدىكى ئاخبارات مۇلازىمىتى بىلەن ئۇز ۋاقتىدا تەمىن ئەتتى. ئالاقىدار ھاۋارايى ئىستانسىلىرى، پونكىتلىرى ئۇز جايلىرىنى «باز، كۇز پەسىللىرىدىكى ھاۋارايىنىڭ يۇزلىنىشىدىن ئالدىن مەلۇمات» ۋە «ئېگىز تېرىلغۇ زىرائەتلىرىنى تېرىشنىڭ مۇۋاپىق مەۋسۇمىدىن ئالدىن مەلۇمات» بىلەن تەمىن ئەتتى. چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ھەر دەرىجىلىك ھاۋارايى ئىستانسىلىرى، پونكىتلىرى چارۋىلارنى كۆچۈرۈش، تۆل ئېلىش مەزگىلى بويىچە ئالدىن مەخسۇس مەلۇمات بەردى، بەزىلىرى يەنە سەييارە مۇلازىمەتگۈرۈپپىلىرىنى چارۋىچىلىقنىڭ1 - سىنىگە مۇلازىمەت قىلىشقا ئەۋەتتى. شىنجاڭ ھاۋارايى كەسپىي مەركىزى ئەتىيازدىكى قۇرغاقچىلىق ۋە قۇرغاقچىلىقنىڭ بۇرۇلۇشى قاتارلىق مۇھىم ھاۋارايىنى ئۆز ۋاقتىدا توغرا مەلۇم قىلىپ، 1991 - يىلى مەملىكەت بويىچە ھاۋارايى تارماقلىرىنىڭ كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش - ئاپەتنى ئازايتىش ھاۋارايى مۇلازىمىتىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى؛ ماناس ناھىيىلىك ھاۋارايى ئىدارىسىدىكى لى گېڭژۇ ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى.

ئاپتونوم رايون بويىچە 94 ناھىيە (شەھەر)، تۇمەن - مەيدان سۇنئىي ئۆسۈل بىلەن يامغۇر (قار) ياغدۇرۇش ۋە مۆلدۈرنىڭ ئالدىنى ئېلىش مەشغۇلاتىنى قانات يايدۇردى. قۇرغاقچىلىق ئېغىر بولغان شىخەنزە، سانجى، بورتالا، ئالتاي، قۇمۇل، ئۈرۈمچى، قاراماي قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردىكى 18 ناھىيە، شەھەردە پايدىلىق ھاۋارايى پەيتى چىڭ تۆتۈلۈپ، سۇنئىي ئۆسۈل بىلەن يامغۇر ياغدۇرۇش مەشغۇلاتى ئېلىپ بېرىلىپ، كۆرۈنەرلىك ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى. موڭغۇلكۈرە، بورتالا، كۇيتۇڭ، ماناس ۋادىسى، كۇچا، شايار، توقسۇ ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىنىڭ بېزا ئىگىلىك 1 - شىسى قاتارلىق مۆلدۈر ئاپىتى كۆپ يۈز بېرىدىغان رايونلاردا مۇشۇ يىل ئىچىدە جەمئىي 50 قېتىمدىن ئارتۇق مۆلدۈرلۈك ھاۋارايى كۆرۈلگەن بولسىمۇ، كۆزىتىش - ئۆلچەش قاتتىق، مەشغۇلات ئۈز ۋاقتىدا بولغانلىقى ئۈچۈن، ئېغىر ئاپەت بولمىدى.

«سۇپەت، تۈر، ئۇنۇم يىلى» پائالىيىتىنى ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى 1991 - يىللىق «سۇپەت، تۈر، ئۇنۇم يىلى» پائالىيىتىدە، شىنجاڭ ھاۋارايى ئىدارىسى كەسپىنى دەرىجىگە ئايرىپ باشقۇرۇش

تۈزۈلمىسىنى كۈچەيتىپ، كەسىپنى ئومۇملاشتۇرۇپ باشقۇرۇشنىڭ ئوبيېكتىپ مىقدارلىق سىناش چارىسىنى تۈزۈپ چىقتى، ئالدىن مەلۇمات بېرىش مۇلازىمىتى بويىچە كەڭ كۆلەملىك تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىپ، 100 سىمېنىدا ۋە 250 سىمېنىدا خاتالىق سادىر قىلماسلىق ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش چارىسىنى ياخشىلىدى، ئاپتونوم رايون بويىچە يەر يۈزىدە بايقاپ، بوشلۇقتا ئۆلچەپ مەلۇمات بېرىش مۇسابىقىسىنى ئويۇشتۇردى. ھەر قايسى ئاساس كەسىپلەرنىڭ سۈپىتىدە مۇقىم ئىلگىرىلەش بولدى. شىنجاڭ ھاۋارايى ئىستانسىسى مۇشۇ بىر يىلدا يۈز بەرگەن يەتتە قېتىملىق ئوتتۇراھال كۈچلۈك ۋە ئۇنىڭدىن يۇقىرى ھاۋارايىدىن ئوتتۇرا مەزگىللىك مەلۇمات بېرىشنى بەش كۈن، قىسقا مەزگىللىك مەلۇمات بېرىشنىڭ ۋاقىت ئۇنۇمىنى 36 سائەتتىن 48 سائەتكىچە ئىلگىرى سۈردى. يەر يۈزىدە بايقاپ مەلۇمات بېرىشنىڭ خاتالىق نىسبىتى 1.9% بولۇپ، 1990 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى، ئېغىر خاتالىق 1990 - يىلدىكىدىن ئىككى قېتىم ئاز كۆرۈلدى. يەر يۈزىدە بايقاپ مەلۇمات بېرىش، قۇياش رادىئاتسىيىسىنى بايقاش كەسىپلىرىدە يەتتە ئادەم (قېتىم) 250 سىمېنىدا خاتالىق سادىر بولمىدى، يەر يۈزىدە بايقاپ مەلۇمات بېرىش، قۇياش رادىئاتسىيىسىنى بايقاش، بۇلۇت خەرىتىسىنى قوبۇللاش كەسىپلىرىدە 42 ئادەم (قېتىم) 100 سىمېنىدا خاتالىق سادىر بولمىدى. يۇقىرى بوشلۇقتا ئۆلچەش كەسىپىدە دۆلەت بەلگىلىگەن ئالتە تۈرلۈك كۆرسەتكۈچ ئومۇمىيۈزلۈك ئاشۇرۇپ ئورۇندىلىپ، 1990 - يىلدىكىدىن ئۆستى. شىنجاڭ ھاۋارايى كەسىپىي مەركىزىنىڭ خەۋەرلىشىش خىزمىتىدە ئۇدا ئىككى يىل ھادىسە كۆرۈلمىدى. ھېسابلاش ماشىنىسىدا تىزگىنلەش مەشغۇلاتىنىڭ سۈپىتى 1990 - يىلدىكىدىن 44% ئۆستى، نوتۇق رادىئوسىنىڭ سۈپىتى 50% ئۆستى. ئىستانسا - پونكىتلارنىڭ ئەسۋابلىرىنىڭ تەكشۈرۈلۈش نىسبىتى 98% تىن يۇقىرى بولدى.

مۇشۇ بىر يىلدا ھاۋارايى كەسىپىنى زامانىۋىلاشتۇرۇش ئۈچۈن 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئۆلكە دەرىجىلىك تارقىلۇچان شەكىللىك ئۇنىۋېرسال ھاۋارايى ئۇچۇرلىرىنى بىر تەرەپ قىلىش سىستېمىسى (كىچىك مودېل) باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى؛ سەككىز مەلۇمات بېرىش پونكىتى سىمسىز مورس تېلېگرامما ئارقىلىق خەۋەر بېرىش ئورنىغا يەككە ياقىلىق سانلىق مەلۇمات يەتكۈزۈش ئاپپاراتىنى دەسسەتتى؛ ئاپتونوم رايون ۋە ۋىلايەت دەرىجىلىك ياردەمچى خەۋەرلىشىش تورى قۇرۇلۇپ ئىشقا كىرىشتۇرۇلدى؛ ئۇرۇمچى كىلاتالىق يامغۇر پونكىتى پۈتۈپ، 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن ئېتىبارەن ئىشنى باشلىۋەتتى.

پەن تەتقىقاتى ۋە ماڭارىپ ئىشلىرى 1991 - يىلدىن قالدۇرۇلغان ئوتتۇرا، ئۇزاق مۇددەتلىك پەن تەتقىقات تېمىسى 15، ئۇنۇمى تېز كۆرۈلىدىغان تېما 12؛ يېڭىدىن قوشۇلغان ئوتتۇرا، ئۇزاق مۇددەتلىك نۇقتىلىق تېما تۆت، ئۇنۇمى تېز كۆرۈلىدىغان تېما 16؛ باھالاپ ئۆتكۈزۈۋېلىنغان تېما 20، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىچىدە ئالدىنقى قاتارغا ئۆتكىنى ئىككى، دۆلەت ئىچىدە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكىنى ئىككى، ئاپتونوم رايون ئىچىدە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكىنى ئىككى. ئىككى تۈر مىنىستىرلىك دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 4 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى، بىر تۈر ئاپتونوم رايون بويىچە پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، يەتتە تۈر شىنجاڭ ھاۋارايى ئىدارىسىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. شىنجاڭ ھاۋارايى مەكتىپىنىڭ ئوتتۇرا تېخنىكۇم سىنىپىغا بىرسىنىپلىق 40، ئۆزى پۇل تۆلەپ ئوقۇيدىغان كەسپىي ئوتتۇرا تېخنىكۇم سىنىپىغا بىر سىنىپلىق (ئىچكى قىسىمدا قوبۇل قىلىنغان) 41، كەسپىي گۇۋاھنامە سىنىپىغا 25، كادىرلار مەخسۇس بىلىم ئاشۇرۇش كۇرسىغا 18، سىرتتىن ئوقۇيدىغان ئالىي تېخنىكۇم سىنىپىغا 15 ئوقۇغۇچى يېڭىدىن قوبۇل قىلىندى. ئىچكى ئۆلكىلەردىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ چوڭلار ئالىي ۋە ئوتتۇرا تېخنىكۇم سىنىپلىرىغا 33 ئوقۇغۇچى ئەۋەتىپ بېرىلدى، تولۇق كۇرسلىرىغا 12 ئوقۇغۇچى، ئوتتۇرا تېخنىكۇم سىنىپلىرىغا 11 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىشىغا ياردەم

بېرىلدى. بۇ يىل مەكتەپ پۈتتۈرگەن ئالىي ۋە ئوتتۇرا تېخنىكۇم ئوقۇغۇچىسىدىن 37 نەپەر قوبۇل قىلىندى.

باشقىلار 1) ژىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك ھاۋارايى تارماقلىرى ئۇنىۋېرسال تىجارەت تۈرلىرىنى يولغا قويدى. ھاۋارايى كەسپى بويىچە ھەقلىق مۇلازىمەتتىن قىلىنغان تەخمىن كىرىم 1990 - يىلدىكىدىن %6.48 ئاشتى. 2) «شىنجاڭ ھاۋارايى ئىدارىسىنىڭ نىزام خاراكتېرلىك ھۆججەتلىرى توپلىمى» (1949 ـ 1990) ئىشلەندى. 3) مۇشۇ بىر يىللىق ئاساسىي قۇرۇلۇش مەبلىغىنىڭ 1.86 پىرسەنتى ژىلايەت ۋە ناھىيە دەرىجىلىك ھاۋارايى تارماقلىرىنىڭ يېڭىدىن قۇرۇلىدىغان، داۋاملاشتۇرۇلىدىغان 37 قۇرۇلۇش تۈرىگە سەرپ قىلىندى ھەمدە 770 مىڭ يۆندىن ئارتۇق مەبلەغ توپلىنىپ، بىر قىسىم ئىستانسا ـ پونكىتلارنىڭ تۈرمۈش ۋە خىزمەت شارائىتىنى ياخشىلاشقا ياردەم بېرىلدى.

جېن جاۋلياڭ

ھاۋارايى پەن - تېخنىكىسى مۇۋاپىقلەشتۈرى

ئۆلكە دەرىجىلىك تارقىلۇچان شەكىللىك ئۇنىۋېرسال ئۇچۇرلارنى بىر تەرەپ قىلىش سىستېمىسى (كىچىك مودېل)

شىنجاڭ ھاۋارايى كەسپىي مەركىزىدىكى پەن - تېخنىكا خادىملىرى تۆت يىلدىن ئارتۇق ۋاقىت سەرپ قىلىپ مۇشۇ بىر يۇرۇش بىر تەرەپ قىلىش سىستېمىسىنى تەتقىق قىلىپ ئىشلەپ چىقتى. بۇ سىستېما 90 - يىللاردا قوللىنىلىدىغان سىستېما قۇرۇلمىسىنىڭ مودېلىغا يۈزلەنگەن. ئۇنىڭدا ئىككى SUN خىزمەت پونكىتى ئاساس قىلىنغان، تارماق سىستېمىلار چوڭ تور بىلەن تۇتاشتۇرۇلغان. خەۋەرلىشىش ۋە توپلاش، تارقىلۇچان شەكىللىك ماتېرىيال ئامبىرى، خەرىتە تولدۇرۇش، مەركىزى ھېسابلاش ماشىنىسى ۋە خىزمەت پونكىتىنىڭ ھاۋارايىنى كۆرۈنىدىغان قىلىپ كۆرسىتىش ۋە ئۇنى بىر تەرەپ قىلىش، ھاۋارايىدىن ئالدىن مەلۇمات بېرىش ۋە مۇلازىمەت ـ قوللاش سىستېمىسى ھەمدە ئەمەلىي ۋاقىتتىكى كەسپىي ئىش جەريانى قاتارلىقلار تورىدىكى تىزگىنلەش سىستېمىسىنىڭ باشقۇرۇشىدا ماسلىشىپ خىزمەت قىلىدۇ. سىستېمىدا خەلقئارالىق ئۆلچەم تاللاپ قوللىنىلىپ، ئاپۇنىچىلار ئالاقىلىشىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىنىدى، ئۇ، ئېچىلىشچانلىق ۋە تولۇقلاشچانلىققا ئىگە، ئۇنىڭ ئەمەلىي ۋاقىتتىكى بىر تەرەپ قىلىش ئىقتىدارى كۈچلۈك. ئۇ ئاپتونوم رايونلۇق ھاۋارايى ئىستانسىسىنىڭ ئەنئەنىۋى مەلۇمات بېرىش كەسپىي ئىش جەريانىنى ۋە مەشغۇلات ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپلا قالماستىن، بۇنىڭدىن كېيىن 2 - قارارلىق خىزمەت (ئوتتۇرا ھال مودېل) ئۈچۈنمۇ ئاساس سېلىپ بەردى. بۇ سىستېما، ئاساسلىقى، ئۆلكە، ژىلايەت دەرىجىلىك ھاۋارايى كەسپى ئۈچۈن ئىشلىتىلىدۇ. ھەمدە مەھسۇلاتلىرىنى باشقا تارماقلار ئىشلەتسىمۇ بولىدۇ. بۇ تەتقىقات مۇۋاپىقىيىتى 1991 - يىلى 10 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش پىكرىدە، بۇ سىستېما دۆلەت ئىچىدىكى ئوخشاش خىلدىكى تۈرلەر بويىچە ئالدىنقى قاتاردىكى سەۋىيىگە يەتكەن، ئۇ، دۆلەت ئىچىدىكى تۇنجى كەشپىيات: بۇنىڭ ئىچىدە ھاۋارايى كەسپى ئىش جەريانىنى تىزگىنلەش، ھاۋارايى خەرىتىسى — سۈرەتلىرىنى بىر تەرەپ قىلىش تارماق سىستېمىلىرى خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارالدى.

«PMS» تۈمان زەررىچىلىرىنى تەكشۈرۈش ئۇچۇرلىرىنى مېكرو ھېسابلاش ماشىنىسىدا بىر تەرەپ قىلىش سىستېمىسى

ئاپتونوم رايون 1986 - يىلى ئامبىرىكىدىن «PMS» تۈمان زەررىچىلىرىنى تەكشۈرۈش ئەسۋابىنى كىرگۈزگەنىدى. ئەينى ۋاقىتتا شۇنىڭغا مۇناسىپ ھالدا بىر تەرەپ قىلىش ئۇسكۇنىلىرى ۋە ئەمەلىي يۈمۈشاق دېتاللار سىستېمىسى كىرگۈزۈلمىگەچكە، نۇرغۇن ماتېرىيال توپلانغان بولسىمۇ، ئۇز ۋاقتىدا بىر تەرەپ قىلىش ۋە كەسپىي مۇلازىمەتنى قوللىنىش مۇمكىن بولمىغانىدى. شىنجاڭ ھاۋارايى پەن تەتقىقاتى ئورنىدىكى پەن - تېخنىكا خادىملىرى بىر يېرىم يىل تىرىشىپ، ئادەتتىكى «IBM» مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسىدا «PMS» ماگنىتلىق لېنتىسىدىكى ماتېرىياللارنى بىر تەرەپ قىلىشنى مۇۋاپىقىيەتلىك ھالدا ئىشقا ئاشۇرۇپ، ئۇنى كۆپ خىل ئىقتىدارغا ئىگە قىلدى. ئۇ، 1990 - يىلى قىش پەسلىدە سۇنئى ئۇسۇل بىلەن قار يافدۇرۇش مەشغۇلاتىدا قوللىنىلىپ، ياخشى

ئۇنۇم ھاسىل قىلىندى. بۇ سىستېمىنىڭ يۇمشاق دېتاللىرىنىڭ كۆپ قىسمى «C» تىلى بىلەن تۈزۈلگەن، ئۇ شىنجاڭ بويىچە تۇنجى قېتىم «C» تىلى بىلەن تۈزۈلگەن چوڭ تىپتىكى ئەمەلىي يۇمشاق دېتاللار خالتىسى، ئۇنىڭ ئىشلەش سۈرئىتى تېز، كۆچۈرۈشچانلىقى كۈچلۈك، ئۇنى ئاسراش قولايلىق، ئۇنىڭ تولۇقلاشچانلىقى ياخشى؛ شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئۇ مىكرو تىپلىق ھېسابلاش ماشىنىسىغا ئىككىدىن بىر دىيوملۇق سانائەتتە قوللىنىلىدىغان ماگنىتلىق لېنتىلىق ھېسابلاش ماشىنىسىنى ئۇلاش قىيىن بولۇش مەسىلىسىنىمۇ مۇناسىپ ھالدا ھەل قىلىپ، مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسىنىڭ ئىشلىتىلىش دائىرىسىنى كېڭەيتتى. بۇ تەتقىقات مۇۋەپپەقىيىتى 1991 - يىل 3 - ئايدا شىنجاڭ ھاۋارايى ئىدارىسى ئۇيۇشتۇرغان باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش پىكرىدە، بۇ سىستېما دۆلەت ئىچىدىكى، ئالدىنقى قاتاردىكى سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارالدى.

قۇتۇپ ئوربىتىلىق سۈنئىي ھەمرا تارقاتقان ماتېرىياللارنى كىچىك تىپلىق ھېسابلاش ماشىنىسى ۋە مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسىدا بىر تەرەپ قىلىش سىستېمىسى

ئۇرۇمچى ھاۋارايى سۈنئىي ھەمرا يەر يۈزى پونكىتىدىكى پەن - تېخنىكا خادىملىرى قۇتۇپ ئوربىتىلىق ھاۋارايى سۈنئىي ھەمرىيى تارقاتقان ماتېرىياللارنى قوبۇل قىلىش، بىر تەرەپ قىلىش ۋە مەھسۇلاتلارنى تارقىتىش ئۇنۇمىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، ئالدىنقى مەزگىللىك خىزمەتلەر ئاساسىدا، ئىجابىي خاراكتېرلىك تەتقىقات ئېلىپ بېرىپ، كىچىك تىپلىق ھېسابلاش ماشىنىسى (S/ 1 ماشىنىسى) نىڭ ئالدىن بىر تەرەپ قىلىش يۇمشاق دېتاللىرىنى كۆچۈرۈش ۋە تەڭشەپ سىناش، S/ I ماشىنىسى بىلەن مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسىنىڭ خەۋەرلىشىش يۇمشاق دېتاللىرىنى تەتقىق قىلىپ ياساش، مىكروھېسابلاش ماشىنىسى بىلەن «FG - 151» سۈرەتلەرنى بىر تەرەپ قىلىش ئەسۋابى قاتارلىق تاشقى ئۇسكۇنىلەرنىڭ ئىقتىدارىنى كېڭەيتىش جەھەتتە ياخشى ئىلگىرىلەشلەرنى قولغا كەلتۈردى. 1991 - يىلى ئەتىياز، ياز پەسىللىرىدە سىناپ ئىشلىتىش ئارقىلىق، ئۇنىڭ بايلىق مەنبەسى، مۇھىت، ئاپەت ھالىتىنى كۆزىتتىپ تەكشۈرۈشتە ۋە سۈنئىي ھەمرا تارقاتقان ھاۋارايى ماتېرىياللىرى بىلەن تەمىن ئېتىشتە روشەن ئۇنۇم بېرىدىغانلىقى ئىسپاتلاندى. ئۇنىڭدا بىر تەرەپ قىلىنغان مەھسۇلاتلارنى ھاۋارايى ۋە غەيرىي ھاۋارايى ساھەلىرىدە كەڭ قوللىنىشقا بولىدۇ. 1991 - يىل 11 - ئايدا بۇ سىستېما شىنجاڭ ھاۋارايى ئىدارىسى ئۇيۇشتۇرغان باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش پىكرىدە، بۇ مۇۋەپپەقىيەت دۆلەت ئىچىدىكى ئوخشاش تۈردىكى تەتقىقات بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارالدى.

ژاڭ جېن

ھاۋارايىنى بايقاپ مەلۇم قىلىش تېخنىكىسى بويىچە 3 - قېتىملىق مۇسابىقە

شىنجاڭ بويىچە ھاۋارايىنى بايقاپ مەلۇم قىلىش تېخنىكىسى جەھەتتىكى 3 - قېتىملىق مۇسابىقە 1991 - يىل 11 - ئاينىڭ 12 - كۈنىدىن 17 - كۈنىگىچە ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈلدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە 14 ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك ھاۋارايى ئىستانسا، پونكىتىدىن كەلگەن 53 ۋەكىل مۇسابىقىگە قاتناشتى. بۇنىڭ ئىچىدە 30 ياشتىن تۆۋەن ۋەكىللەر 69.8%نى، ئايال ۋەكىللەر 43.4%نى، ئاز سانلىق مىللەت ۋەكىللىرى 13.3%نى ئىگىلەيدۇ. ئالتە كۈنلۈك جىددىي ئېلىشىش ئارقىلىق، 22 نەپەر ۋەكىل 35 تۈردە يۇقىرى نەتىجىگە ئېرىشتى. تارباغاتاي ۋىلايەتلىك ھاۋارايى باشقارمىسىنىڭ ۋەكىللەر كوماندىسى يەر يۈزىدە ھاۋارايىنى بايقاپ مەلۇم قىلىش بويىچە كوللېكتىپ 1 - لىككە ئېرىشتى؛ كەلپىن ناھىيىلىك ھاۋارايى پونكىتىنىڭ ھاۋارايى خادىمى سۇ چىڭ (ئايال) ۋە ئۇرۇمچى شەھەرلىك ھاۋارايى پونكىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى لىيۇ زېڭچياڭ (ئايال) لار يەر يۈزىدە ھاۋارايىنى بايقاپ مەلۇم قىلىش ۋە ئاتموسفېرادا ھاۋارايىنى بايقاپ مەلۇم قىلىشتا شەخسلەر بويىچە ئومۇمىي ماھارەتتە 1 - بولدى.

شىنجاڭ بويىچە ھاۋارايىنى بايقاپ مەلۇم قىلىش تېخنىكىسى جەھەتتىكى 1 - ۋە 2 - قېتىملىق مۇسابىقە 1980 - يىل 4 - ئايدا ۋە 1982 - يىل 8 - ئايدا ئۆتكۈزۈلگەنىدى.

ژاڭ پىڭ

ئىلىم - پەن

شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش خىزمىتى

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش توغرىسىدا قارار چىقاردى

1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش توغرىسىدا قارار» چىقاردى. قارار ئالتە قىسىمغا بۆلۈنگەن: (1) شىنجاڭنى پەن تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنىڭ مۇھىم ئەھمىيىتىنى تولۇق تونۇش لازىم؛ (2) شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنىڭ مۇھىم كۆرسەتكۈچى ۋە ئاساسلىق ۋەزىپىسى؛ (3) 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشتىكى نۇقتىلىق خىزمەتلەر؛ (4) ئىلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش ۋە ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش دائىرىسىنى كېڭەيتىش داۋامىدا، پەن - تېخنىكا بىلەن ئىقتىسادنى زىچ بىرلەشتۈرۈشنى ئىلگىرى سۈرۈش لازىم؛ (5) تىرىشىپ شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ئۈچۈن زۆرۈر بولغان شارائىت ۋە مۇھىت يارىتىش لازىم؛ (6) شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشكە بولغان رەھبەرلىكنى ھەقىقىي تۈردە كۈچەيتىش لازىم.

قارارىدا مۇنداق دەپ كۆرسىتىلگەن: مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئاخىرقى ئون يىلى — شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ ھالقىلىق پەيتى. شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىلىك فاكتورىنى تۇرغۇزۇش ۋە ئۇنى يولغا قويۇش - ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ 2 - قەدەمدىكى ستراتېگىيىلىك نىشانىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ۋە شىنجاڭنىڭ ئۇزاق مۇددەت مۇقىم بولۇشى ھەمدە تەرەققىي قىلىشىدا ئىنتايىن مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرى ۋە ھەر مىللەت خەلقى شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىلىك فاكتورىنى يولغا قويۇشنىڭ زۆرۈرلۈكى ۋە تەخىرسىزلىكىگە بولغان تونۇشىنى يەنمۇ ئۈستۈرۈپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىش ئارقىلىقلا گۈللەندۈرگىلى بولىدۇ، دېگەن ئىدىيىنى مۇستەھكەم تۇرغۇزۇشى لازىم.

قارارىدا شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنىڭ مۇھىم كۆرسەتكۈچ نىشانى ۋە ئاساسىي ۋەزىپىسى، 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشتىكى نۇقتىلىق خىزمەتلەر تەپسىلىي شەرھىيلەنگەندىن كېيىن، ئىلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش ۋە ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش دائىرىسىنى كېڭەيتىش داۋامىدا، پەن - تېخنىكا بىلەن ئىقتىسادنى زىچ بىرلەشتۈرۈشنى ئىلگىرى سۈرۈش تەكىتلەندى: بىرىنچىدىن، ئىشنى يۇقىرى قاتلامدىن باشلاپ، ئىقتىساد بىلەن پەن - تېخنىكىنى بىر گەۋدىلەشتۈرۈپ باشقۇرۇش؛ ئىككىنچىدىن، پەن - تېخنىكا نەتىجىسىنىڭ ئىشلەپچىقىرىشقا يۆتكىلىشى

جەھەتتىكى ئارىلىق ھالقىلارنى كۆچەيتىش؛ ئۇچىنچىدىن، قانۇن - سىياسەت، مەمۇرىيەت ۋە ئىقتىسادتىن ئىبارەت ۋاستىلەردىن ئۈنۈملۈك پايدىلىنىپ، ئىشلەپچىقىرىش گەۋدىلىرى بىلەن پەن تەتقىقات ئورۇنلىرىنىڭ بىر - بىرىگە تايىنىپ مەۋجۇد بولۇپ تۇرۇشى، ئورتاق راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، «ئىشكىنى ھەر تەرەپلىمە ئېچىۋېتىش، غەربكە يۈزلىنىش» ۋە «ئىچكى جەھەتتە بىرلىشىش، سىرتتىن كىرگۈزۈش، شەرق بىلەن بىرلىشىپ، غەربكە چىقىرىش» فائجىنىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئىشكىنى يەنمۇ كەڭ ئېچىۋېتىش داۋامىدا سىرت بىلەن بولغان پەن - تېخنىكا، ئىقتىساد - سودا ھەمكارلىقىنى كۆچەيتىپ، پەن - تېخنىكا، ئىقتىساد، سودا بىرلەشتۈرۈلگەن تاشقى ھەمكارلىق مېخانىزمى ۋە سىرتقا يۈزلەنگەن ئومۇمىي ئىقتىدارنىڭ شەكىللىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك.

شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشكە قانداق قىلىپ تىرىشىپ زۆرۈر بولغان شارائىت ۋە مۇھىت يارىتىش توغرىسىدا، قارارداد مۇنداق تۆت مەسىلە ئوتتۇرىغا قويۇلغان: (1) ئۇنىۋېرسال پەن - تېخنىكا ئىقتىدارىنى يەنمۇ ئۆستۈرۈش؛ (2) زۆرۈر بولغان سېلىنمىغا كاپالەتلىك قىلىش؛ (3) جامائەت پىكرى تەشۋىقاتىنى كۈچەيتىش؛ (4) زۆرۈر بولغان نىزام، سىياسەت كاپالىتى بىلەن تەمىنلەش.

قارارداد مۇنداق كۆرسىتىلگەن: شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش - ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئورتاق ئىشى، ھەر قايسى كەسىپ ۋە تارماقلارنىڭ ئورتاق ۋەزىپىسى. ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەر شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنى مۇھىم ئىشلار كۈنتەرتىپىگە كىرگۈزۈپ، ئىدىيىنى، تەشكىلنى، تەدبىرنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشى لازىم. ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر ۋە ھەرقايسى كەسىپلەردىكى مەسئۇل تارماقلار «شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش پروگراممىسى» غا ئاساسەن ، رايون (كەسىپ) نى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشكە داڭىر خىزمەت پىلانى ۋە ئۇنى بولغا قويۇش لايىھىسىنى تۈزۈپ چىقىپ ، شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنىڭ تۈرلۈك ۋەزىپىلىرىنى جايىدا ئەمەلىيلەشتۈرۈشى لازىم. شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشتە نىشان مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ، يىللىق تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىپ، تەكشۈرۈش نەتىجىسىنى رەھبەرلىك بەنزىسىنى ۋە رەھبىرىي كادىرلارنى باھالاشنىڭ مۇھىم ئاساسى قىلىشى لازىم.

قارارداد مۇنداق دەپ كۆرسىتىلگەن: شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش — ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەت، مۇناسىۋەتلىك تارماقلار ۋە كەڭ پەن - تېخنىكا خادىملىرىنىڭ شەرەپلىك تارىخىي بۇرچى. ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنى بۇ خىزمەتنىڭ ئەمەلىيلىشىشىنى چىڭ تۇتۇشقا تەشكىللەپ، بۇ خىزمەتنى پۈختا قانات يايدۇرۇشى لازىم.

شىن جيەن

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش پروگراممىسىنى تۈزدى

1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش پروگراممىسى» نى تۈزدى (تۆۋەندە قىسقارتىلىپ «پروگراما» دېيىلىدۇ). پروگراما شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنىڭ تەخىرسىزلىكى ۋە مۇمكىنچىلىكى، شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنىڭ ئاساسىي مەزمۇنى، شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنىڭ نىشانى ۋە ۋەزىپىسى، شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنىڭ ئىجتىمائىي كاپالەت سىستېمىسىنى بەرپا قىلىش، شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنىڭ

تەشكىلىي تەدبىرىدىن ئىبارەت بەش قىسىمغا بۆلۈنگەن. شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنىڭ ئەھمىيىتى، نىشانى، ۋەزىپىسى ۋە بۇ جەھەتتىكى مەبلەغ، ئىختىساسلىق خادىم، سىياسەت، نىزام، ئۇنىۋېرسال باشقۇرۇشنى كاپالەتلەندۈرۈش سىستېمىسىنىڭ بەرپا قىلىنىشى ۋە تەشكىلىي تەدبىرلەر توغرىسىدا تەپسىلىي بەلگىلىمە چىقىرىلغان.

پروگراممىدا مۇنداق دەپ كۆرسىتىلگەن: مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئاخىرقى ئون يىلى — شىنجاڭنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە گۈللەندۈرۈشنىڭ ئىنتايىن مۇھىم مەزگىلى. شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادى ئارقىدا، بايلىق مەنبەلىرى ئېچىشنى كۈتۈپ تۇرماقتا، ئەگەر بىز مەبلەغ يېتىشمەيۋاتقان قىيىن شارائىتتا، كۆزلىگەن مەقسەتكە پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ يەتمەيدىكەنمىز، باشقا جايلار بىلەن بولغان ئىقتىسادىي پەرقىمىز يەنىمۇ چوڭىيىپ كېتىدۇ - دە، تېخىمۇ پاسسىپ ئورۇنغا چۈشۈپ قالىمىز. شۇڭا پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش، ئاپتونوم رايونىمىز ئۈچۈن ئېيتقاندا، ئىنتايىن مۇھىم ۋە چوڭقۇر ئەھمىيەتكە ئىگە. ھازىر شىنجاڭنىڭ ئىقتىساد، پەن - تېخنىكا جەھەتتە مەلۇم ئەمەلىي كۈچكە ئىگە بولۇشى، ئۇنىڭ ئۈستىگە، دۆلەتنىڭ قوللىشى ۋە ئىچكى - تاشقى ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقىنىڭ تەرەققىياتى شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ئۈچۈن ئاساسىي شەرت - شارائىت ھازىرلاپ بەردى.

پروگراممىدا شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنىڭ 2000 - يىلدىكى ئومۇمىي نىشانى مۇنداق بەلگىلەنگەن:

پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىنىڭ كەلگۈسى ئون يىلدىكى مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى جەھەتتىكى تۆھپە مىقدارى 40% تىن يۇقىرى بولىدۇ ھەمدە كەسىپ قۇرۇلمىسىنى سەرخىللاشتۇرۇش، ئىقتىسادىي ئۇنۇمنى ئۆستۈرۈش جەھەتتە يېتەكچى رول ئوينايدۇ. جەمئىيەت بويىچە ئەمگەك ئۇنۇمدارلىقى 60% ئاشىدۇ. سانائەت تېخنىكا كۆرسەتكۈچى مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرا ھال سەۋىيىگە يېتىدۇ.

ھازىرقى ئەنئەنىۋى كەسىپ جەھەتتىكى تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئاساسىي جەھەتتىن ئورۇندىلىپ، مۇنتىزىم تېخنىكا ئاساس قىلىنغان كۆپ قاتلاملىق مۇۋاپىق تېخنىكا بىرىكمىسى سىستېمىسى شەكىللەندۈرۈلىدۇ. ئاساسلىق كەسىپلەر تەرەققىي تاپقان دۆلەتلەرنىڭ 70 - يىللاردىكى تېخنىكا سەۋىيىسىگە ئاساسىي جەھەتتىن يەتكۈزۈلىدۇ، نۇقتىلىق كەسىپلەر ۋە مۇھىم مەھسۇلاتلار مەملىكەت بويىچە ئىلغار كەسىپ ۋە مەھسۇلاتلار قاتارىغا كىرگۈزۈلۈلىدۇ.

ئاساسلىق يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش بازىلىرى ۋە چوڭ، ئوتتۇرا سانائەت كارخانىلىرى ئىشلەپچىقىرىش، ئىگىلىك باشقۇرۇش جەھەتتە ئۇنۇمدارلىقنى ئاشۇرۇشقا يۈزلەندۈرۈلىدۇ. يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىدا ئون چوڭ تېخنىكا ئومۇمىيۈزلۈك قوللىنىلىدۇ، دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىنىڭ سورتى ئىككى قېتىم يېڭىلىنىدۇ، سۈپەتلىك ئۇرۇقنىڭ ئومۇملىشىش كۆلىمى 90% تىن ئاشۇرۇلىدۇ. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ كەسىپ قۇرۇلمىسى ۋە مەھسۇلات قۇرۇلمىسى مۇۋاپىق بولۇش تەرەپكە يۈزلەندۈرۈلۈپ، ئەمگەك ئۇنۇمدارلىقى 0.6 ھەسسە ئاشۇرۇلىدۇ. سانائەت كارخانىلىرىنىڭ يېڭى مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى زور دەرىجىدە كۈچەيتىلىپ، سۈپەت ۋە ئۇنۇم كۆرۈنەرلىك ئۆستۈرۈلۈپ، يېڭى مەھسۇلاتتىن يارىتىلغان پايدا - باج نىسبىتى تەخمىنەن 20% كە، خەلقئارا ئۆلچەم قوللىنىلغان مەھسۇلاتلارنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 60% كە يەتكۈزۈلىدۇ، ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرى ئىشلەپچىقىرىدىغان ئورۇنلارنىڭ ئېنېرگىيە سەرپىياتى 36% ئەتراپىدا تۆۋەنلىتىلىدۇ.

يۇقىرى تېخنىكا نۇقتىلىق كەسىپلەرگە كىرگۈزۈلۈپ، ئېلېكترونلۇق ئۈچۈر تېخنىكىسى ئەنئەنىۋى كەسىپلەرنى ئۆزگەرتىش، سانائەت جەريانىنى رەقەم ئارقىلىق تىزگىنلەش، يېڭى مەھسۇلات يارىتىش، باشقۇرۇش تورلىرى جەھەتتە خېلى كەڭ تۈردە قوللىنىلىدۇ، بىئولوگىيىلىك

تېخنىكا يېزا ئىگىلىكىدە سورتلۇق ئۇرۇق يېتىشتۈرۈش، ئۆستۈرۈش، بېقىش، مەھسۇلات پىششىقلاپ ئىشلەش قاتارلىقلار ئۈچۈن ئۇنۇملۇك خىزمەت قىلدۇرۇلىدۇ. يۇقىرى يېڭى تېخنىكا پارىتىش تەجرىبە رايونى بەرپا قىلىنىپ، يۇقىرى تېخنىكا كەسپىنىڭ دەسلەپكى تەرەققىياتى ئىلگىرى سۈرۈلۈپ، ئۇنىڭ مەھسۇلات قىممىتىنىڭ خەلق ئىگىلىكى ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىدىكى نىسبىتى 5% تىن ئاشۇرۇلىدۇ.

ئۇنۇمۇرسال پەن - تېخنىكا ئىقتىدارى مەملىكەت بويىچە ئوتتۇراھال سەۋىيىگە يەتكۈزۈلىدۇ، ھەر خىل تەبىئىي پەن تېخنىكا خادىمى 350 دىن ئاشۇرۇلىدۇ، تەجرىبە ئەسۋاب - ئۈسكۈنىلىرىگە ئىگە بولۇش نىسبىتى مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرىچە سەۋىيىگە يەتكۈزۈلىدۇ، تەتقىقات ۋە تەرەققىيات ئۈچۈن كېتىدىغان يىللىق خىراجەت ئاز دېگەندە 750 مىليون يۈەنگە يەتكۈزۈلىدۇ، نۆۋەتلىق ساھەلەردىكى تەتقىقات ۋە تەرەققىيات مەملىكەت بويىچە ئىلغارلار قاتارىغا كىرگۈزۈلىدۇ، تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرىنىڭ ئىشلىتىلىش نىسبىتى 70% تىن ئاشۇرۇلىدۇ.

پەن - تېخنىكىنىڭ مەنبەسى، مۇھىت، ئاھالە قاتارلىق ئىجتىمائىي مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ تۇرمۇش سۈپىتى ۋە سالامەتلىك سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش، سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش جەھەتتىكى كۆرۈنەرلىك رولى جارى قىلدۇرۇلىدۇ. تەدبىرلەر ئىلمىيلاشتۇرۇلىدۇ، دېموكراتىيەلەشتۈرۈلىدۇ ۋە باشقۇرۇش سەۋىيىسى كۆرۈنەرلىك ئۆستۈرۈلىدۇ.

پروگراممىدا مۇنداق دەپ كۆرسىتىلگەن: شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى ئون يىل، ھەتتا ئۇنىڭدىنمۇ ئۇزاق ۋاقىت ئىچىدىكى ئاساسىي ۋەزىپىسى مۇنۇلاردىن ئىبارەت: (1) ئەنئەنىۋى كەسىپ ئۆزگەرتىلىپ، ھازىر بار كارخانىلارنىڭ ئومۇمىي ساپاسى ئۆستۈرۈلىدۇ. (2) زامانىۋى كەسىپلەرنىڭ تەرەققىياتى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ ئىلگىرى سۈرۈلىدۇ ۋە ئۇنىڭغا مەدەت بېرىلىدۇ. (3) پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرى زور كۈچ بىلەن قوللىنىلىدۇ ۋە كېڭەيتىلىدۇ. (4) ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش داۋامىدىكى زور تەتقىقات تېمىلىرى جەھەتتە پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە مۇجۇم قىلىش ھەققىي تۈردە ياخشى تەشكىللىنىدۇ. (5) ھەر مىللەت ئەمگەكچىلىرىنىڭ ساپاسى تېرىشىپ ئۆستۈرۈلىدۇ.

پروگراممىدا مۇنداق دەپ كۆرسىتىلگەن: شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنىڭ خىزمىتىنى باشلاپلا ئومۇمىيۈزلۈك قانات يايدۇرۇپ كەتكىلى، تەلىم ئىلگىرىلەتكىلى بولمايدۇ. 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى مۇھىم نۇقتا يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش، ساناقەتنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ۋە پەن - تېخنىكىنى يېتەكچى قىلغان ھالدا كان مەھسۇلاتلىرى بايلىقىنى چارلاش، تەكشۈرۈش ۋە ئېچىشتىن ئىبارەت.

8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە، يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنىڭ ئاساسىي نىشانى مۇنۇلاردىن ئىبارەت: تېرىقچىلىق، باقمىچىلىق، دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاپ ئىشلەش ساناقتىدىن ئىبارەت ئۈچ مۇھىم نۇقتىنى راۋاجلاندۇرۇش چۆرىدىلىپ، ھەر قايسى جەھەتتىكى كۆچلەر تەشكىللىنىپ، ۋە سەپەرۋەر قىلىنىپ، يېزا ئىگىلىكىدە پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرىنىڭ قوللىنىلىش نىسبىتى 50% كە يەتكۈزۈلىدۇ، پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىنىڭ يېزا ئىقتىسادىنى ئاشۇرۇشتىكى تۆھپە ئۈلۈشى تەخمىنەن 35% كە ئۆستۈرۈلىدۇ؛ ئاساسلىق ئاشلىق، ئىقتىسادىي زىرائەت جەھەتتە سۈپەتلىك ئۇرۇق ئومۇملاشقان كۆلەم 90% تىن ئاشۇرۇلىدۇ، نەسىللىك چارۋا مال، ئۇي قۇشلىرى 50% كە يەتكۈزۈلىدۇ، يېزا ئىگىلىكىدە يېڭى تېخنىكا ئومۇملاشقان كۆلەم 55% تىن ئاشۇرۇلىدۇ؛ شىنجاڭچە ئالاھىدىلىككە ئىگە يۇقىرى ھوسۇللۇق، ئەلا سۈپەتلىك، يۇقىرى ئۇنۇملۇك، تۆۋەن سەرپىياتلىق يېرىك يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش سىستېمىسى، تېخنىكا سىستېمىسى

ۋە ئىجتىمائىي مۇلازىمەت سىستېمىسى تەدرىجىي بەرپا قىلىنىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ھەرقايسى كەسىپلەرنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك تەرەققىياتى ئىلگىرى سۈرۈلىدۇ ھەمدە يېزا ئىگىلىك تاۋارلىرىنى بازىلاشتۇرۇش، باقمىچىلىقنى رايونلاشتۇرۇش، ئۆستۈرۈش - بېقىشنى قېلىپلاشتۇرۇش، ئىگىلىك باشقۇرۇشنىڭ ئۇنۇمدارلىقىنى ئاشۇرۇش، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاپ ئىشلەشنى يۈرۈشلەشتۈرۈش ئۈچۈن ئاساس سېلىنىدۇ.

8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە «6463» يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش پىلانى يولغا قويۇلىدۇ، يەنى ئالتەچىلىك پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۆجۈم قىلىش، تۆت چىلىك تېخنىكا يارىتىش، ئالتە چىلىك تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش، ئۈچ چىلىك تەجرىبە قىلىپ ئۇلگە كۆرسىتىش رايونى قۇرۇلۇشى مۇنۇلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ: «ئۈچقۇن» پەن - تېخنىكىسى بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش رايونى قۇرۇلۇشى؛ شەھەر ئەتراپى قوشۇمچە يېمەكلىكلەر قۇرۇلۇشى بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش رايونى قۇرۇلۇشى؛ ئىلمىي ئۇسۇلدا چارۋا مال بېقىش ۋە چارۋىچىلىقنىڭ سەرخىللاشتۇرۇلغان قېلىپى بويىچە تەجرىبە قىلىپ ئۇلگە كۆرسىتىش رايونى قۇرۇلۇشى.

8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە، سانائەتنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنىڭ ئاساسلىق نىشانى مۇنۇلاردىن ئىبارەت: پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىنىڭ سانائەت ئىقتىسادىنىڭ ئېشىشىدىكى تۆھپە ئۈلۈشى %40 كە يېقىنلاشتۇرۇلىدۇ؛ تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە 4 مىليارد يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ تۇراقلىق مۇلكىنىڭ يىللىق يېگىلىنىش سۈرئىتى %7.2 كە يەتكۈزۈلىدۇ؛ 25 ئونتۇرا، چوڭ كارخانىنىڭ ئومۇمىي تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئىشى تاماملىنىپ، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىدىكى ئىلغار كارخانىلارنىڭ ئۈلگىسى بەرپا قىلىنىدۇ؛ 100 مىليون ئامېرىكا دوللىرى جۇغلىنىپ، 50 نۇقتىلىق تېخنىكا كىرگۈزۈش تۈرى ۋە ئۇنى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈش خىزمىتى تۈرەش ۋە ئۇنىڭ تېخنىكىسىنى يارىتىش؛ ئالتە چىلىك تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش مۇنۇلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ: دېھقانچىلىق زىرائەتلىرى، ئوت - چۆپ، ئورمان، مېۋە - چەۋەنىڭ ئالا سۈپەتلىك سورتى ۋە ئۇنى يۈقىرى ھوسۇللۇق قىلىش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش؛ چارۋا مال، ئۈي قۇشلىرى، بېلىقلارنىڭ ئالا نەسلىنى يېتىشتۇرۇش ۋە ئىلمىي ئۇسۇلدا بېقىش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش؛ ئوغۇت ئارقىلىق تۇپراقنى مۇنبەتلەشتۈرۈش، سەرخىللاشتۇرۇلغان ئوغۇتلاش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش؛ سۇ تېجەش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش؛ يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى ساقلاش، توشۇش، يېگىن پېتىي ساقلاش ۋە پىششىقلاپ ئىشلەش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش؛ يېزا ئىگىلىك ئېكولوگىيىسىنى ئاسراش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش؛ ئۈچ چوڭ تەجرىبە قىلىپ ئۇلگە كۆرسىتىش رايونى قۇرۇلۇشى مۇنۇلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ: «ئۈچقۇن» پەن - تېخنىكىسى بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش رايونى قۇرۇلۇشى؛ شەھەر ئەتراپى قوشۇمچە يېمەكلىكلەر قۇرۇلۇشى بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش رايونى قۇرۇلۇشى؛ ئىلمىي ئۇسۇلدا چارۋا مال بېقىش ۋە چارۋىچىلىقنىڭ سەرخىللاشتۇرۇلغان قېلىپى بويىچە تەجرىبە قىلىپ ئۇلگە كۆرسىتىش رايونى قۇرۇلۇشى.

تاماملىنىدۇ؛ 80 - يىللاردا كىرگۈزۈلگەن ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسى ۋە ئىشلەپچىقىرىش هۈنەر - سەنئىتىنى ئۆزلەشتۈرۈپ قوبۇل قىلىش ئاساسىي جەهەتتىن ئورۇندىلىدۇ هەمدە يېڭىلىق يارىتىلىدۇ؛ سىرتتىن كىرگۈزۈلگەن ئاز ساندىكى ئۈسكۈنىلەر تاللىنىپ، ئۆزلەشتۈرۈش ۋە يېڭىلىق يارىتىش خىزمىتى ئۈيۇشتۇرۇلىدۇ؛ مەهسۇلات سۈپىتىنىڭ مۇقىم ئۆسۈش نىسبىتى 90% كە، ئالا مۇپەتلىك مەهسۇلاتلارنىڭ قىممىتى 30% كە، خەلقئارا ئۆلچەم قوللىنىلغان مەهسۇلاتلارنىڭ قىممىتى 40% كە، يېڭى مەهسۇلاتلارنىڭ قىممىتى، پايدا - باج نىسبىتى 20% تەتراپىغا يەتكۈزۈلىدۇ؛ يېڭى مەهسۇلاتلارنىڭ 15 پىرسەنتتىن خەلقئارا سەۋىيىگە، 60 پىرسەنتتىن كۆپرەكى دۆلەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكۈزۈلىدۇ؛ ئاساسلىق مەهسۇلات ئىشلەپچىقارغۇچى ئورۇنلارنىڭ ئېنېرگىيە سەرپىياتى 20%، يەنى 7 . 6 تونىنا ئۆلچەملىك كۆمۈر تۆۋەنلىتىلىدۇ.

8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە «1281» سانائەتنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش پىلانى يولغا قويۇلىدۇ، يەنى بەش يىل ئىچىدە 100 تۈر بويىچە پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە هۆجۇم قىلىش خىزمىتى ئۈيۇشتۇرۇلۇپ، 2000 خىل يېڭى مەهسۇلات يارىتىلىدۇ، 80 تۈرلۈك زور پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيىتى كېڭەيتىلىدۇ؛ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 100 ئىلغار كارخانا بارلىققا كەلتۈرۈلىدۇ.

8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە، كان بايلىقلىرىنى چارلاش - تەكشۈرۈش، ئېچىشتا نېفىت، تەبىئىي گاز ۋە قىممەتلىك مېتال، رەڭلىك مېتاللارنى ئېچىش مۇهىم نۇقتا قىلىنىدۇ هەمدە شىنجاڭدىكى قىممەتلىك مېتال، رەڭلىك مېتاللار بويىچە نۇقتىلىق، نىشانلىق رايونلارنىڭ ئۇنۇمۇرسال تېخنىكا تەتقىقاتى ۋە تارىم نېفىت - گاز بايلىقى ئۇستىدە سىستېمىلىق تەتقىقاتنىن ئىبارەت ئىككى چوڭ پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە هۆجۇم قىلىش تۈرى داۋاملىق چىڭ تۇتۇلىدۇ. 3 مىليون تونىنا رەڭلىك مېتال ۋە خېلى كۆپ مىقداردىكى ئالتۇن زاپىسى مۇلچەرلىنىدۇ. نېفىت - تەبىئىي گاز بايلىقىنىڭ شەكىللىنىش شارائىتى، توپلىنىش قانۇنىيىتى جەهەتتىكى تەتقىقات ۋە ئۇنىڭغا ئومۇملاشتۇرۇپ باها بېرىش كۆچەيتىلىپ، ئۇنۇمۇرسال ئېچىش تېخنىكىسى كىرگۈزۈلۈپ ۋە تەتقىق قىلىنىپ، ئەۋزەل بايلىق مەنبەسىنى يۆلەنچۈك قىلغان زامانىۋى كەسىپ تەرەققىياتى تېزلىتىلىدۇ.

پروگراممىدا مۇنداق دەپ كۆرسىتىلگەن: غايەت زور، مۇرەككەپ ئىجتىمائىي سىستېما قۇرۇلۇشى بولغان شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنىڭ يولغا قويۇلۇشى هەر قايسى تەرەپلەرنىڭ ئورتاق تىرىشىشى ۋە زىچ ماسلىشىشىغا، ئىچكى - تاشقى مۇهىتنىڭ ياخشىلىنىشىغا، كۈچلۈك ئىجتىمائىي كاپالەت سىستېمىسىنىڭ بەرپا قىلىنىشىغا مۇهتاج. ئۇ ئۆتتە، شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش پىلانىنى يولغا قويۇشنى كاپالەتكە ئىگە قىلىش ئۈچۈن، مەبلەغ، ئىختىساسلىق خادىم، سىياسەت ۋە نىزام، ئۇنۇمۇرسال باشقۇرۇشتىن ئىبارەت تۆت چوڭ كاپالەت سىستېمىسىنى بەرپا قىلىش ۋە كۈچەيتىش تېخىمۇمۇهىم.

شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ئەسىر هالقىيدىغان ئۇلۇغ ئىش، شۇڭا ئۇنى كۆڭۈل قويۇپ تەشكىللەش، ئىخلاس بىلەن يولغا قويۇش كېرەك. هازىردىن باشلاپ مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئاخىرىغىچە ئاساسەن باشلاش (1991 - يىلدىن 1992 - يىلغىچە)، كۆچەيتىش (1993 - يىلدىن 1995 - يىلغىچە)، پۈختا قەدەمدە راۋاجلاندۇرۇش (1996 - يىلدىن 2000 - يىلغىچە) تىن ئىبارەت ئۈچ باسقۇچ ئاساسىدا تەرتىپ بويىچە ئىلگىرىلەش لازىم. هەر دەرىجىلىك رەهبەرلەر شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش خىزمىتىنى بىر تۇتاش رەهبەرلىك قىلىپ، شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش تۈرىگە بولغان باشقۇرۇشنى هەقىقىي تۈردە ياخشىلاپ، هەر قايسى قاتلاملاردىكى شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش خىزمىتىنى ياخشى ۋە پۈختا تۇتۇشى لازىم.

پروگراممىنىڭ ئاخىرىدا مۇنداق دەپ

كۆرسىتىلگەن: شىنجاڭنى يەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشتە ۋەزىپە ئىنتايىن مۇشەققەتلىك، لېكىن تىرىشىدىغانلا بولساق ئۇنىڭ ئورۇندىشىغا بولىدۇ. شىنجاڭنى يەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنى زور كۈچ بىلەن ئىلگىرى سۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنىڭ ئەلىپبەسىدىكى ئورۇندىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىش — دەۋر بىزگە يۈكلىگەن شەرەپلىك ۋەزىپە. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقى، بولۇپمۇ ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار، يەن - تېخنىكا خادىملىرى باش كۆتۈرمەي جاپاغا چىداپ ئىشلىشى، دادىللىق بىلەن ۋەزىپىنىڭ ئېغىرىنى ئۈستىگە ئېلىشى، ئۈزلۈكسىز يول ئېچىپ ئىلگىرىلىشى، تىرىشىپ كۆپرەك تۆھپە يارىتىشى لازىم، مۇشۇنداق قىلغاندا، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادى ئۈزۈنغا قالماي گۈللىنىپ كېتىدۇ.

شىن جيەن

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى يەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش توغرىسىدا قارار ماقۇللىدى

1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 6 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 21 - سانلىق يىغىنىدا ئاپتونوم رايونلۇق يەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ مۇدىرى يالقۇن ئىممىن ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئاپشۇرۇقى بىلەن بەرگەن «(شىنجاڭنى يەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش)تىن ئىبارەت ستراتېگىيىلىك ۋاجىبىنى يولغا قويۇشنى تەشكىللەش توغرىسىدا دوكلات» ئاڭلاپ ئۆتۈلدى، قارار چىقىلدى ھەمدە ماقۇللاندى؛ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ «شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى يەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش توغرىسىدىكى قارار» ى ماقۇللاندى.

قارار جەمئىي بەش قىسىمغا بۆلۈنگەن:

1) ئىلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، يەن - تېخنىكا بىلەن ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى زىچ بىرلەشتۈرۈشنى ئىلگىرى سۈرۈش لازىم. ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى ۋە كارخانا، مەمۇرىي ئورۇنلار يەن - تېخنىكىغا سېلىنىدىغان مەبلەغنى پەيدىنپەي كۆپەيتىپ، يەن - تېخنىكىغا كۆپ يول، كۆپ قاتلام بويىچە مەبلەغ سېلىش تورىنى شەكىللەندۈرۈپ، شىنجاڭنى يەن - تېخنىكىغا تايىنىپ جەزمەن يەن - تېخنىكا تايىنىش، يەن - تېخنىكا جەزمەن ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشقا يۈزلىنىشتىن ئىبارەت فاكتورنى ئەستايىدىل ئىزچىل ئىجرا قىلىپ، يەن - تېخنىكىنى ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش بىلەن زىچ بىرلەشتۈرۈپ، ماسلاشقان ھالدا راۋاجلاندۇرۇشتىن ئىبارەت باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى ۋە ئوبوروت مېخانىزمىنى تەدرىجىي بەرپا قىلىپ، يەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى تېزدىن رېئال ئىشلەپچىقىرىش كۈچىگە ئايلاندۇرۇشى لازىم.

2) ئۇنىۋېرسال يەن - تېخنىكا كۆچىنى ئاشۇرۇپ، يەن - تېخنىكا خادىملىرىنىڭ ئاكتىپلىقىنى تولۇق ئىشقا سېلىش لازىم. يەن - تېخنىكا خادىملىرىنىڭ بىلىمىنى يېڭىلىشىغا ئەھمىيەت بېرىپ، ئوتتۇرا ياش، ياش ۋە ئاز سانلىق مىللەت يەن - تېخنىكا ئىختىساسلىق خادىملىرىنى زور كۈچ بىلەن تەربىيىلەپ، ئاپتونوم رايونىمىز جىددىي ئېھتىياجلىق كەسىپىي ئىختىساسلىق خادىملارنى پائال كىرگۈزۈپ، يەن - تېخنىكا قوشۇنىنىڭ سانى، ساپاسى ۋە قۇرۇلمىسىنى شىنجاڭنى يەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسىنىڭ ئېھتىياجىغا ئۇيغۇنلاشتۇرۇش لازىم.

3) ماتارىيىنى ئاساس قىلىشتا چىڭ تۇرۇپ، ھەر مىللەت ئەمگەكچىلىرىنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈش لازىم. ماتارىيە تۈزۈلمىسى ئىلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، ئاساس ماتارىيىغا ئەھمىيەت بېرىپ، موتسىيالىستىك قۇرۇلۇشنىڭ غايىلىك، ئەخلاقلىق، بىلىملىك، ئىنتىزامچان يېڭى كىشىلىرىنى تەربىيىلەپ، ھەر مىللەت خەلق ئامما سانىنىڭ يەن - تېخنىكا ئەمەلىيىتىگە كەڭ - كۆلەمدە قاتنىشىشىغا ياخشى ئاساس سېلىش لازىم.

4) خىراجەت مەنبەسىنى كەڭ ئېچىپ، يەن - تېخنىكا ئىشلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا سېلىنىدىغان مەبلەغنى كۆپەيتىش لازىم. ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى ۋە كارخانا، مەمۇرىي ئورۇنلار يەن - تېخنىكىغا سېلىنىدىغان مەبلەغنى پەيدىنپەي كۆپەيتىپ، يەن - تېخنىكىغا كۆپ يول، كۆپ قاتلام بويىچە مەبلەغ سېلىش تورىنى شەكىللەندۈرۈپ، شىنجاڭنى يەن - تېخنىكىغا تايىنىپ

شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرەيلى

ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ مۇدىرى يالقۇن يۈسۈن

ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك پارتىيە قۇرۇلتىيى «شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش» تىن ئىبارەت تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى ئوتتۇرىغا قويدى. ھەر مىللەت خەلقىنى بۇ تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى ئەملگە ئاشۇرۇشقا تەشكىللەپ ۋە سەپەرۋەر قىلىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتى توغرىسىدىكى ئون يىللىق ئومۇمىي پىلان ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنىڭ غەلىبىلىك ئورۇندىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش بىغىنى ئۆتكۈزۈپ، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش پروگراممىسى» نى ئېلان قىلدى ھەمدە «شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش توغرىسىدا قارار» چىقاردى. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىمۇ «شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش توغرىسىدا قارار» چىقاردى.

شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش، ئاپتونوم رايون مىقياسىدا، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ پەن - تېخنىكا ئېڭىنى كۈچەيتىپ، پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسىنىڭ ئەملگە ئېشىشىغا كاپالەتلىك قىلىشى لازىم. ئاپتونوم رايون مالىيىسىدىن پەن - تېخنىكىغا ئاجرىتىلىدىغان مەبلەغنى مالىيىنىڭ دائىملىق چىقىمىنىڭ ئۆسۈش سۈرئىتىدىن يۇقىرى قىلىپ پەيدىنپەي كۆپەيتىش لازىم. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنىڭ باشلىنىش تۈرىگە سېلىنىدىغان مەخسۇس خىراجەتنى يۇقۇرى ئورۇنلاشتۇرۇشى كېرەك، 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە خىراجەت يىلىغا 10 مىليون يۈەندىن كەم بولماسلىقى، مەخسۇس تۈر بويىچە پەن - تېخنىكا تەرەققىيات فوندى تەسىس قىلىنىشى؛ تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنىدىغان مەبلەغ نىسبىتىنى كۆپەيتىلىشى؛ پەن - تېخنىكىغا ئىشلىتىلىدىغان قەرز پۇل ئالدىن ۋە ئېتىبار بىلەن بېرىلىشى لازىم.

5) پەن - تېخنىكا ئېڭىنى ۋە تەشكىلىي رەھبەرلىكنى كۈچەيتىش لازىم. ئومۇمىي خەلقنىڭ پەن - تېخنىكا ئېڭىنى كۈچەيتىش - شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنىڭ تۈپ كاپالىتى. ھەر مىللەت كادىرلار ۋەئامما ئارىسىدا پەن - تېخنىكىنىڭ 1 - ئىشلەپچىقىرىش كۈچى ئىكەنلىكىدىن ئىبارەت ماركسىزملىق نۇقتىنەزەرنى ۋە پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى ئوتتۇرىغا قويغان ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىش ۋە ئەمگەكچىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈش ئىزىغا سېلىشنىڭ مۇھىم، چوڭقۇر ئەھمىيىتىنى كەڭ كۆلەمدە تەشۋىق قىلىپ، كەڭ كادىرلار ۋە ئاممىنىڭ، بولۇپمۇ ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلارنىڭ پەن - تېخنىكا ئېڭىنى كۈچەيتىپ، شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسىنىڭ ئەھمىيىتى، يېتەكچى ئىدىيىسى، نىشانى ۋە ۋەزىپىسىنى خەلق ئاممىسىنىڭ ئاڭلىق ھەرىكىتىگە ئايلاندۇرۇش لازىم.

چۈ رېنداۋ

راۋاجلاندۇرۇشنى، ھەقىقىي تۇرده، پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىش ۋە ئەمگەكچىلەرنىڭ ماھارىتىنى ئۆستۈرۈش ئىزچىل سىلىشتىن ئىبارەت. شۇنداقلا پەن تەتقىقات ۋە تېخنىكا يارىتىشنى زور كۈچ بىلەن ئىلگىرى سۈرۈش، پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى قوللىنىش ۋە كېڭەيتىشنى، ئەنئەنىۋى كەسىپكە دائىر تېخنىكا ئۆزگەرتىشنى، يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىلىق كەسىپلەر تەرەققىياتىنى، پەن - تېخنىكا بىلىملىرىنىڭ ئومۇملىشىشى ۋە ئەمگەكچىلەرنىڭ ماھارىتىنىڭ ئۆسۈشىنى، مەملىكەت ئىچى ۋە چەت ئەل بىلەن بولغان پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، پەن - تېخنىكا بىلەن ئىگىلىكنى زىچ بىرلەشتۈرۈپ، پەن - تېخنىكىنىڭ 1 - ئىشلەپچىقىرىش كۈچى ئىكەنلىكىدىن ئىبارەت رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنىڭ باشقا ئامىللىرىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق ياخشىلاپ ۋە ئىشقا سېلىپ، ئادەم كۈچى، ماددىي كۈچ، مالىيە كۈچىدىن تېخىمۇ ئىلمىي، مۇۋاپىق پايدىلىنىپ، ئەۋزەل بايلىق مەنبەسىنىڭ ئالمىشىشىنى تېزلىتىپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى زور دەرىجىدە ئۆستۈرۈپ، شىنجاڭنىڭ سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىشتىن ئىبارەت.

بۇنىڭدىن كېيىنكى ئون يىل ئىچىدە شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۇرۇشنىڭ ئاساسىي نىشانى مۇنۇلاردىن ئىبارەت: پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىنىڭ ئىقتىسادنىڭ ئېشىشى جەھەتتىكى تۆھپە نىسبىتى 40% تىن ئاشۇرۇلىدۇ؛ ھازىرقى ئەنئەنىۋى كەسىپلەر جەھەتتىكى ئۆزگەرتىش ئاساسىي جەھەتتىن ئورۇندىلىپ، ئىگىلىكنىڭ ئاساسلىق ساھەلىرىنىڭ سەۋىيىسى تەرەققىي تاپقان دۆلەتلەرنىڭ 70 - يىللاردىكى تېخنىكا سەۋىيىسىگە، ئەۋزەللىككە ئىگە كەسىپلەر ۋە مۇھىم ئىشلەپچىقىرىش بازىلىرىنىڭ سەۋىيىسى مەملىكىتىمىز ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە ئاساسىي جەھەتتىن يېتكۈزۈلىدۇ؛ ئېلېكترونلۇق ئۇچۇر تېخنىكىسى، بىئولوگىيىلىك تېخنىكا بىر قەدەر كەڭ قوللىنىلىپ، يۇقىرى، يېڭى تېخنىكا تەلەپ قىلىدىغان كەسىپلەر دەسلەپكى قەدەمدە راۋاجلاندۇرۇلىدۇ؛ سانائەت تېخنىكا ئىقتىسادىي كۆرسەتكۈچى، ئۈنۈمۈبرسال پەن - تېخنىكا

ئاپتونوم رايوندا شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۇرۇشكە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى

ئاپتونوم رايوندا شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۇرۇشكە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 20 - كۈنى قۇرۇلدى.

رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىنىڭ ئاساسلىق ۋەزىپىسى ئاپتونوم رايون بويىچە شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۇرۇش خىزمىتىگە بىر تۇتاش رەھبەرلىك قىلىپ، شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۇرۇشتىكى مۇھىم ئىشلارنى قارار قىلىش؛ شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۇرۇش پىلانىنى تەكشۈرۈپ بېكىتىپ ۋە ئىلان قىلىپ، شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۇرۇشكە ئائىت سىياسەت، بەلگىلىمە ۋە ئۇنى يولغا قويۇش چارىلىرىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تارقىتىشىغا يوللاش؛ ھەر جەھەتتىكى كۆچلەرنى تەشكىللەپ، مۇناسىۋەتنى ماسلاشتۇرۇپ، شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۇرۇش ۋەزىپىسىنى ئورۇنداشتىن ئىبارەت.

رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىنىڭ ئەزالىرى تۆۋەندىكىچە:

گۇرۇپپا باشلىقى: جانابىل (قازاق)

مۇئاۋىن گۇرۇپپا باشلىقلىرى: ۋالىخ لېچۈەن، ماۋ دېخۇا، بوتاي كوپېن (قازاق)، يالقۇن يېمىن.

جەي شاۋمىن

شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۇرۇشنىڭ باشلىنىش ئەھۋالى

1) شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۇرۇشنى تەشۋىق قىلىش ئەھۋالى

1991 - يىلنىڭ كېيىنكى يېرىمىدا، «شىنجاڭ گېزىتى»، «شىنجاڭ پەن - تېخنىكا گېزىتى»، شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى قاتارلىق ئاخبارات ۋاستىلىرى مەخسۇس ستونلارنى ئېچىپ ۋە

ئىقتىدارى مەملىكەتىمىزنىڭ ئوتتۇراھال سەۋىيىسىگە يەتكۈزۈلىدۇ؛ شىنجاڭنىڭ بايلىق مەنبەسى، مۇھىت، ئاھالە مەسىلىسىنى ھەل قىلىش ۋە ھەر مىللەت خەلقىنىڭ تۇرمۇش سۈپىتى ۋە سالامەتلىك سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش، سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش قاتارلىق جەھەتتە پەن - تېخنىكىنىڭ كۆرۈنەرلىك رولى جارى قىلدۇرۇلىدۇ؛ تەدبىر تۈزۈشنى ئىلمىيلاشتۇرۇش سەۋىيىسى ۋە باشقۇرۇش سەۋىيىسى كۆرۈنەرلىك ئۆستۈرۈلىدۇ. شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى مۇھىم نۇقتىسى بېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش، سانائەتنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ۋە كان بايلىقلىرىنى چارلاش ھەم ئېچىشقا پەن - تېخنىكا ئارقىلىق يېتەكچىلىك قىلىشتىن ئىبارەت.

شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش بويىچە بەلگىلەنگەن نىشان ۋە ۋەزىپىنى ئەملگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن، جەزمەن كۆچلۈك تەدبىر قوللىنىش كېرەك. بۇ تەدبىرلەر، ئاساسەن، تۆۋەندىكىچە:

1) تەشۋىقاتنى كۈچەيتىش كېرەك. پەن - ئىشلەپچىقىرىش كۈچى ئىكەنلىكىدىن ئىبارەت ماركسىزملىق نۇقتىسىنەزىرىنى چوڭقۇر شەرھىلەش ۋە دەلىللەش كېرەك؛ پەن - تېخنىكىنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ۋە جەمئىيەت تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتىكى غايەت زور مۇۋەپپەقىيىتىنى تەشۋىق قىلىش كېرەك؛ پەن - تېخنىكا خادىملىرىنىڭ كۆرۈنەرلىك تۆھپىسى ۋە پىداكارانە روھىنى ئەكس ئەتتۈرۈش كېرەك؛ پەن - تېخنىكا بىلىملىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش، ئىلمىي روھ، ئىلمىي پوزىتسىيىنى تەشۋىق قىلىش كېرەك. تەشۋىقات، تەربىيە ئارقىلىق، پۈتۈن جەمئىيەتتە بىلىمنى، ئىختىساسلىق خادىملارنى ھۆرمەتلەيدىغان، پەن - تېخنىكا ئۆگىنىدىغان، پەن - تېخنىكىنى ئىشلىتىدىغان ياخشى كەيپىيات يارىتىپ، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشكە بولغان تەخىرسىزلىك ۋە مەسئۇلىيەت تۇيغۇسىنى ئۈزلۈكسىز كۈچەيتىش لازىم.

پروگراممىلارنى باشقۇرۇپ، شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش خىزمىتىنى تەشۋىق قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشكە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى ئىشخانىسى 200 نەچچە مىڭ خەتلىك ماتېرىيال تۈزۈپ نەشىر قىلدۇردى؛ قۇمۇل، تۇرپان، ئاقسۇ، قەشقەر، ئىلى، قىزىلسۇ، بايىنغولىن، ئۈرۈمچى قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر ۋە ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى، ئاپتونوم رايونلۇق كۆمۈر سانائىتى نازارىتى تەدبىر قوللىنىپ، شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش توغرىسىدىكى تەشۋىقاتنى كۈچەيتتى.

2) ئۆز رايونىنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش، ئۆز كەسپىنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش خىزمىتى كەينىدىن باشلاندى.

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەننى، قۇمۇل ۋىلايىتى، ئىلى ۋىلايىتى «بىكىتۈەننى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش»، «قۇمۇلنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش» ۋە «ئىلىنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش» يىغىنلىرىنى ئۆتكۈزدى. كۆمۈر، تۆمۈريول، مائارىپ، دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، خىمىيە سانائىتى قاتارلىق ساھەلەر مۇناسىپ ھالدا ئۆز كەسپىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش تەدبىرلىرىنى تۈزۈپ چىقتى.

ئۈرۈمچى شەھىرى 1990 - يىل 4 - ئاينىڭ 7 - كۈنى شەھەرنى پەن - تېخنىكا ۋە مائارىپقا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش توغرىسىدا قارار چىقاردى ھەمدە دەسلەپكى خىزمەتلەرنى تاماملىغاندىن كېيىن، بۇ خىزمەتنى چوڭقۇرلۇققا قاراپ راۋاجلاندۇرۇش باسقۇچىغا كىردى. 12 - ئايدا ئۈرۈمچى شەھىرى دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە شەھەرنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ

2) شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشتىكى باشلامچى تۈرلەرنىڭ تۈر قىلىپ تۈرغۈزۈلۈشىنىڭ دەلىللىنىشى ۋە ئۇنى يولغا قويۇشنى تەشكىللەشنى چىڭ تۇتۇش لازىم. يېقىن مەزگىل ئىچىدە بىۋاسىتە ئىشلەپچىقىرىش كۈچىگە ئايلاندۇرغىلى بولىدىغان، رايون دائىرىسىدىكى ئىگىلىك تەرەققىياتىنى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈرەلەيدىغان، تەسىر دائىرىسى چوڭ پەن - تېخنىكا تۈرلىرىنى تاللاپ، ئۇلارنى تۈر قىلىپ تۈرغۈزۈشنى دەلىللەش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇپ، يېقىنقى مەزگىل ئىچىدە بىر تۈركۈم تۈرلەرنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن تىرىشىش لازىم. باشلامچى تۈر ئارقىلىق پەن - تېخنىكا بىلەن ئىقتىسادنىڭ يەنىمۇ بىرلىشىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك.

3) پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى زور كۈچ بىلەن كېڭەيتىش كېرەك. مۇناسىۋەتلىك پەن - تېخنىكا پىلانىنىڭ يولغا قويۇلۇشىغا بىرلەشتۈرۈپ، مەبلەغ ئاز كېتىدىغان، تېز ئۇنۇم بېرىدىغان ۋە ئۇنۇمى ياخشى بىر تۈركۈم پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى كەڭ دائىرىدە كېڭەيتىش كېرەك. سانائەتتە كېڭەيتىشكە تېگىشلىك مۇھىم نۇقتا يېڭى مەھسۇلات يارىتىش، ئېنېرگىيە تېجەش، سەرپىياتنى تۆۋەنلىتىش، ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقىنى ئۆستۈرۈشتە مۇھىم رول ئوينىيالايدىغان پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى كېڭەيتىشتىن ئىبارەت؛ يېزا ئىگىلىكىدە كېڭەيتىشكە تېگىشلىك مۇھىم نۇقتا كەڭ كۆلەمدە مول ھوسۇل ئېلىش تېخنىكىسى، يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى ساقلاش، توشۇش، پىششىقلاپ ئىشلەش تېخنىكىسى ۋە سۇ تېجەپ يەر سۇغىرىش تېخنىكىسىدىن ئىبارەت. بۇ تېخنىكىلارنى كېڭەيتىش ئارقىلىق، پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى تېزدىن بىۋاسىتە ئىشلەپچىقىرىش كۈچىگە ئايلاندۇرۇش كېرەك.

4) پەن - تېخنىكا خادىملىرىنىڭ رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، ھەر مىللەت ئەمگەكچىلەرنىڭ ساپاسىنى تىرىشىپ ئۆستۈرۈش كېرەك. پارتىيە ۋە دۆلەتنىڭ زىيالىيلار سىياسىتىنى يەنىمۇ ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، پەن - تېخنىكا خادىملىرىغا سىياسىي جەھەتتە ئىشىنىش، ئۇلارنى خىزمەت شارائىتى جەھەتتە كاپالەتلەندۈرۈش،

گۈللەندۈرۈشتە سىناق نۇقتىسى قىلىنغان سەككىز شەھەرنىڭ بىرى قىلىندى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ شەھەر، رايون (ناھىيە) لۇق شەھەرنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش بويىچە باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرى ئاساسىي جەھەتتىن مۇكەممەللىشىپ بولدى، ھەر دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا، مائارىپ، باشقۇرۇش سىستېمىلىرى تەدرىجىي مۇكەممەللەشتى. ھەر قايسى رايونلاردا پەن - تېخنىكا كومىتېتلىرى پۈتۈنلەي قۇرۇلۇپ بولدى، مەھەللە ئىش باشقارمىلىرىغا مەخسۇس كەسپىي تېخنىكا خادىملىرى سەپلەندى، بەش يېزا، 33 كەنتتە پەن - تېخنىكا رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى. شەھەر رايونى بويىچە پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا سېلىنغان مەبلەغ 5 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە، ئۈچ خىل پەن - تېخنىكا خىراجىتى سوممىسى 3 مىليون 750 مىڭ يۈەنگە يەتتى. كۆپ ساندىكى كارخانىلار سېتىش سوممىسىنىڭ بىر پىرسەنتىنى تېخنىكا يارىتىش فوندى قىلىپ ئاجراتتى. شەھەر بويىچە شەھەرگە قاراشلىق مۇستەقىل پەن تەتقىقات ئورنىدىن 13 ى، كارخانا تېخنىكىسى يارىتىش ئاپپاراتىدىن 22 سى، خەلق باشقۇرۇشىدىكى پەن - تېخنىكا ئاپپاراتىدىن 78 ى بارلىققا كەلدى. 1991 - يىلى شەھەر بويىچە سىرت بىلەن 1912 تۈرلۈك تېخنىكا توختامى ئىمزالاندى، بۇنىڭ پۈتۈشۈش سوممىسى 10 مىليون 70 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 58.68% ئاشتى.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن، ئاپتونوم رايونلۇق شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشكە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 20 - كۈنى رەسمىي قۇرۇلدى. شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىلىك فاڭجېنىنىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى سۈپىتىدە، ئاپتونوم رايونلۇق مۇتەخەسسىس مەسلىھەتچىلەر ئۆمىكى 1991 - يىل

تۈرمۇش تەمىناتىنى ئۆستۈرۈش لازىم. چېگرا رايوندا يىلتىز تارتىشتەك پىداكارانە روھنى تەشەببۇس قىلىش ۋە جارى قىلدۇرۇش، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، بىر يۇرۇش ئېتىبار بېرىش سىياسەتلەرنى تۈزۈپ، پەن - تېخنىكا خادىملىرىنى كىرەلەيدىغان، مۇقىم تۇرالايدىغان، تۆۋەنگىمۇ چۈشەلەيدىغان قىلىش لازىم. كەسپىي مائارىپنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇپ، كارخانا ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ ئىش ئورنىدا تەربىيىلىنىشى بىلەن يېزىلاردىكى ياش، ئوتتۇرا ياشلىقلارنىڭ تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلىنىشىنى كۈچەيتىپ، ئەمگەكچىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈش لازىم.

5) پەن - تېخنىكىغا سېلىنىدىغان مەبلەغنى ھەقىقىي تۈردە كۆپەيتىپ، مەبلەغنىڭ ئىشلىتىلىش ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش كېرەك. شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشتە، ئالدى بىلەن، پەن - تېخنىكىنى گۈللەندۈرۈش كېرەك، پەن - تېخنىكىنى راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن مەبلەغنى كۆپەيتىش كېرەك. پەن - تېخنىكىغا ئاجرىتىلغان سوممىنىڭ ئېشىش سۈرئىتىنى مالىيىنىڭ دائىملىق چىقىمىنىڭ ئېشىش سۈرئىتىدىن يۇقىرى قىلىش كېرەك. ئاپتونوم رايون مالىيىسى 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە شىنجاڭنى. پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش تۈرىنىڭ باشلىنىشى ئۈچۈن يىلىغا 10 مىليون يۈەن خىراجەت ئاجرىتىدۇ؛ سانائەت كارخانىلىرى سېتىش ئومۇمىي سوممىسىدىن ئاز دېگەندە بىر پىرسەنت ئاجرىتىپ، ئۇنى تېخنىكا يارىتىش فوندى قىلىش كېرەك؛ ئالىي مەكتەپلەر مائارىپ ئىشلىرى خىراجىتىدىن بىر پىرسەنت ئاجرىتىپ، تەتقىقات ۋە تەرەققىيات ئىشلىرىغا ئىشلەتسە بولىدۇ. ھەر دەرىجىلىك بانكىلار پەن - تېخنىكىغا بېرىلىدىغان قەرز پۇلنىڭ نىسبىتىنى ئاشۇرۇشى كېرەك. پەن - تېخنىكا تەتقىقاتى، پەن - تېخنىكا يارىتىش ۋە ئۇنى ئومۇملاشتۇرۇش ئاپپاراتلىرى ھەمدە ئالىي مەكتەپلەر تېخنىكا ئۆتۈنۈپ بېرىش، تېخنىكا مۇلازىمىتى قاتارلىق يوللار بىلەن ئېرىشكەن پايدىسى ئارقىلىق، خىراجەتنىڭ كېمىنى تولۇقلىسا بولىدۇ. ھەر خىل پەن - تېخنىكا خىراجەتلىرى شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش پىلانىنى چۆرىدىگەن ھالدا يۇرۇشلەشتۇرۇلۇپ ئىشلىتىلىشى

---

12 - ئاينىڭ 26 - كۈنى قۇرۇلدى.

دۈەن شېڭرۇڭ

ئاپتونوم رايونلۇق مۇتەخەسسىس مەسلىھەتچىلەر ئۆمىكى قۇرۇلدى

1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق مۇتەخەسسىس مەسلىھەتچىلەر ئۆمىكى قۇرۇلدى.

مۇتەخەسسىس مەسلىھەتچىلەر ئۆمىكى 260 ئادەمدىن تەركىب تاپتى، ئۇلارنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 75% نى ئىگىلەيدۇ. مەسلىھەتچىلەر ئۆمىكى دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، سۇ ئىنشائاتى - سۇ مەھسۇلاتلىرى، ئېنېرگىيە مەنبەسى، خىمىيە سانائىتى، گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى، يېنىك سانائەت - توقۇمىچىلىق - يېمەكلىك، قاتناش - ترانسپورت - پوچتا - تېلېگراف، خام ئەشيا سانائىتى، ماشىنىسازلىق، ئېلېكترونلۇق ئۇچۇر، تىببىي دورىگەرلىك - سەھىيە، شەھەر قۇرۇلۇشى - مۇھىت ئاسراش، مالىيە - پۇل مۇئامىلىسى - سودا، ئاپەتتىن مۇداپىئە كۆرۈش، سىياسەت - تۈزۈلمىنى باشقۇرۇشتىن ئىبارەت 16 كەسپىي گۇرۇپپىغا بۆلۈنگەن. بۇنىڭدىن باشقا، ئىختىساسلىق خادىملار گۇرۇپپىسى قۇرۇلىدۇ.

مۇتەخەسسىس مەسلىھەتچىلەر ئۆمىكى شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ئىشىغا ماسلىشىش ئۈچۈن قۇرۇلغان. ئۇ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ پەن - تېخنىكا، ئىقتىساد، جەمئىيەتنىڭ ماسلاشقان ھالدا راۋاجلىنىشىدىكى يۇقىرى قاتلاملىق سىياسەت بويىچە مەسلىھەت بېرىش ئورگىنى، شۇنداقلا پارتىيە ۋە ھۆكۈمەتنىڭ كەڭ پەن - تېخنىكا خادىملىرى بىلەن زىچ ئالاقە باغلىشىدىكى كۆۋرۈك. مەسلىھەتچىلەر ئۆمىكى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ رەھبەرلىكىدە خىزمەت ئىشلەيدۇ. ئۇنىڭ ۋەزىپىسى مۇنۇلاردىن ئىبارەت: (1) ئاپتونوم رايون پەن - تېخنىكا،

لازىم. شۇنىڭ بىلەن بىللە، باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، قۇرۇلمىلارنى سەرخىللاشتۇرۇپ، رىقابەت مېخانىزمىنى كىرگۈزۈپ، پەن - تېخنىكا مەبلىغىنىڭ ئىشلىتىلىش ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش لازىم.

6) پەن - تېخنىكا تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتىنى ئۇزلۇكسىز چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، پەن - تېخنىكا بىلەن ئىقتىسادنىڭ يېراقلىشىپ كېتىشىدىن ئىبارەت مەسىلىنى داۋاملىق ھەل قىلىش كېرەك. كارخانا ۋە ئىقتىسادىي تارماقلاردا پەن - تېخنىكا ئېھتىياجى مېخانىزمىنى شەكىللەندۈرۈپ ۋە راۋاجلاندۇرۇپ، پەن - تېخنىكا خادىملىرىنى پائال ئىشقا قويۇش، پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى تىرىشىپ قوللىنىش، پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى ئۈستىدە تەشەببۇسكارلىق بىلەن ئىزدىنىشنى ئۈنۈم ۋە رىقابەت ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈشنىڭ ئېچكى ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچى قىلىش كېرەك. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، كىرگۈزۈش، قوللىنىش، ئومۇملاشتۇرۇش، يېڭىلىق يارىتىش ئۆز ئارا بىرلەشتۈرۈلگەن، بىر - بىرىنى ئىلگىرى سۈرىدىغان پەن - تېخنىكا مېخانىزمىنى تەدرىجىي بەرپا قىلىپ، پەن - تېخنىكا خىزمىتىنى پىلانلىق باشقۇرۇشنى بازارنى تەڭشەش بىلەن بىرلەشتۈرۈش يولى ئۈستىدە ئىزدىنىپ، پەن - تېخنىكا بىلەن ئىقتىسادنىڭ يېنىمۇ بىرلەشتۈرۈلۈشىنى ئىلگىرى سۈرۈش لازىم.

7) رەھبەرلىكنى ھەقىقىي تۈزدە كۈچەيتىش لازىم. ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنى مۇھىم ئىشلار كۈنتەرتىپىگە كىرگۈزۈپ، ئىدىيىنى، تەشكىلنى، تەدبىرنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشى لازىم. ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەر ۋە ھەرقايسى ساھەلەردىكى مەسئۇل تارماقلار ئاپتونوم رايونىنىڭ شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشكە دائىر پروگراممىلىرى، قارار ۋە بەلگىلىمىلىرىگە ئاساسەن، ھەرقايسى ئۆز رايون (كەسىپ) نى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش پىلانى ۋە ئۇنى يولغا قويۇش لايىھىسىنى تۈزۈپ چىقىپ، شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنىڭ تۈرلۈك ۋەزىپىلىرىنى جايىدا ئەمەلىيلەشتۈرۈشى لازىم.

ئىقتىساد، جەمئىيەت تەرەققىياتى توغرىسىدا زور تەدبىر بەلگىلەشتىن ئىلگىرىكى تەكشۈرۈپ - تەتقىق قىلىش، ئىسپاتلاش ئىشلىرىغا قاتنىشىپ، مەسلىھەت بېرىدۇ ۋە تەكلىپ لايىھىلىرىنى ئوتتۇرىغا قويىدۇ. (2) ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا، ئىقتىساد، جەمئىيەت تەرەققىياتى توغرىسىدا ئۇزاق مۇددەتلىك پىلان ۋە يېقىنقى مەزگىللىك پىلان تۈزۈشى ھەمدە ئۇنى يولغا قويۇش داۋامىدىكى چوڭ - چوڭ مەسىلىلەرنى مەخسۇس تېمىلار بويىچە تەكشۈرۈپ، مۇھاكىمە قىلىپ، تەھلىل قىلىپ، مۇلچەرلەپ، ئاندىن لايىھە ۋە تەكلىپلەرنى ئوتتۇرىغا قويىدۇ. (3) ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇھىم سىياسەت، ئىزامىلارنى تۈزۈش ۋە ئۇلارنى يولغا قويۇشى توغرىسىدا مەسلىھەت بېرىدۇ، ئۇنى سۈرۈشتۈرىدۇ، تەكشۈرىدۇ، تەتقىق قىلىدۇ، شۇنداقلا ۋاقتىدا پىكىر بېرىدۇ. (4) ئاپتونوم رايونىنىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلىرى، چوڭ - چوڭ پەن - تېخنىكا ئوتكىلىگە ھۆجۇم قىلىش تۈرلىرى، كەسىپى ئورۇنلار ۋە كارخانىلارنىڭ چوڭ - چوڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىشى، كېڭەيتىلىدىغان ۋە سىرتتىن كىرگۈزۈلىدىغان زور تۈرلەرنىڭ تۈرغۇزۇلۇشى ۋە يولغا قويۇلۇشىغا نىسبەتەن مەسلىھەت بېرىدۇ ۋە تەكلىپ لايىھىسىنى ئوتتۇرىغا قويىدۇ. (5) ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىگە پەن - تېخنىكا، ئىقتىساد ۋە جەمئىيەت تەرەققىياتى جەھەتتە ۋاقتىدا تەكلىپ ۋە ئۇچۇر بېرىپ تۇرىدۇ؛ ھەرقايسى تەرەپلەر ئوتتۇرىغا قويغان پەن - تېخنىكا، ئىقتىساد، جەمئىيەت تەرەققىياتى قاتارلىق ساھەلەر توغرىسىدىكى چوڭ - چوڭ تەكلىپلەرنى مۇھاكىمە ۋە مۇزاكىرە قىلىپ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىگە مەسلىھەت بېرىدۇ.

ئاپتونوم رايونلۇق مۇتەخەسسىس مەسلىھەتچىلەر ئۆمىكى ئىشخانىسى

قوشۇمچە 1 ئاپتونوم رايونلۇق مۇتەخەسسىس مەسلىھەتچىلەر ئۆمىكى رەھبىرى ئەزالىرىنىڭ ئىسىملىكى:

مۇدىر: ۋاڭ لىچۈەن

دائىمىي مۇئاۋىن مۇدىرى: ماۋ دېخۇا

مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: شۇ پېڭ، يالڭ يىمىن، قادىر ھۇشۇر، شىن جېنيۇەن، سۇ يۇڭگۇاڭ، يۇنۇس ئىمىن، فېڭ جاۋكۇن. (بىڭتۇەندىن بىر ئادەم تولۇقلىنىدۇ)

باش كاتىبى: جۇ جۇڭچى

قوشۇمچە 2 ئاپتونوم رايونلۇق مۇتەخەسسىس مەسلىھەتچىلەر ئۆمىكى ئەزالىرىنىڭ ئىسىملىكى:

ۋاڭ لېچۇەن، ماۋ دېخۇا

دېھقانچىلىق - ئورمانچىلىق گۇرۇپپىسى:

ئەزىزمىرئاۋدۇن، جاۋ لىن، جۇ لىنشېڭ، جاۋ جېنيۇ، شيې شياڭفاڭ، شى يۇخۇ، فەن شۇاڭچۇەن، ليۇ خۇا، لى دېخۇڭ، لى دىڭجى، ليۇ جېڭ، مىجىت ناسىر، نەجمىدىن نىزامىدىن، ئۆمەرجان ئابدۇرېھىم، ۋېي چىڭجۇ، ۋۇ مىڭجۇ (ئايال)، ۋېي گوجى، ۋاڭ جىفۇ، ۋاڭ شۇچىڭ، يې نەييۇەن، يالڭ يۇەنجى، ۋاڭ لەن (ئايال)، يىن فېڭجۇن، ئىلياس مىرھاشىم (ئۆزبېك)، ئىبراھىم يۇنۇس، جاڭ يۇنشېڭ

چارۋىچىلىق گۇرۇپپىسى:

ئابابەكرى ساۋۇت، ئابلا روزى، جۇ يۇەنيۇ، چې ۋېنگۇڭ، شۇ جېنشېڭ، شۇ پېڭ، فەن فۇلەي، كېرىم سالى، گۇڭ چېڭرۇن، گو جىچىن، لى گېڭمىن، لى فاجۇڭ (تۇجيا مىللىتى)، ليۇ شۇرېن، لو جېڭچى، لو لىن، ئۇردان بۇلىسبېك (قازاق)، ئېرشاد مالىك (ئۆزبېك)

سۇ ئىنشائاتى، سۇ مەھسۇلاتلىرى گۇرۇپپىسى:

تاڭ چىجاۋ، شيې فاڭ، جېڭ گوخۇا، چېن جىدې، خۇڭ لى، گۇ شيۇڭ، لى شىلىڭ، لۇ يۇچۇڭ، ۋۇ مىڭرېن، ۋاڭ يىنجۇڭ، ئىمام رەھمىتۇللا، يالڭ جىشۇن، يالڭ جىلىن

ئېنېرگىيە مەنبەسى گۇرۇپپىسى:

تېڭ يۇنشېڭ، جاڭ گوجۇن، جىن ياڭليەن، چېن پېيجاڭ، خۇاڭ شۆشيەن، دوغردۇرباي ئېيىمجېك (قازاق)، شيا يۇپېڭ، شياۋ چاڭجى، شۇجيەنۋېي (مانجۇ)، شۇ گوشى، زو تيەنرۇڭ، ليۇ زۇڭخاۋ، نۇر تۇرسۇن، ۋاڭ شياۋيۇ، ۋۇ شياڭ، يۇ ۋۇمىڭ، يونۇس ئىمىن

خىمىيە سانائىتى گۇرۇپپىسى:

بېك مۇقامىت (قازاق)، جۇ جىنجەن، جاڭ زەيشىن، چېن ۋېنخەي، خې شياۋۋېي، خې جىڭبو، سالامەت ھەسەن، ليۇ جىچۇەن، لى شۇيۇن، ۋاڭ چىشۇن، ۋاڭ يۇن، يۇن مىڭسۇ، يالڭ رۇلىن

گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى گۇرۇپپىسى:

باقىتقان سۇلايمان (قازاق)، تاۋ جۇنجېڭ، جاڭ لياڭچېن، جاڭ خۇڭدا، چېن جېفۇ، كاڭ يۇجۇ، گاۋ جۇاڭ، لىن مۇپەن، لى ياۋزېڭ، لى چىڭچاڭ، يالڭ شىيۇەن، يالڭ شېڭزۇ

يېنىك سانائەت، توقۇمىچىلىق سانائىتى، يېمەكلىكلەر گۇرۇپپىسى:

ئابدۇرېشىت زۇنۇن، تيەن شىيىڭ، چېن خۇڭكۇەن، خې شۇيى، خۇاڭ زۇڭفاڭ، دېڭ لىدې، سۇن ليەن (ئايال)، شى مىڭجاڭ، شۇ يىنشېڭ، شۇ خۇەيچىڭ، لى شېڭفېن، ليۇ خۇڭجى، لۇ تىڭجۇن، مېڭ جياشىن، ۋۇ چىنشيۇ (ئايال)، چېن جۇنبىن

قاتناش - ترانسپورت، پوچتا - تېلېگراف گۇرۇپپىسى:

تيەن دېخې، جۇاڭ سەيچىڭ، جاۋ گويۇ، جېڭ شيەنجىڭ، جاۋ خۇڭبىن، خۇاڭ جيالىن، دېڭ خۇاخۇڭ، دىڭ مىڭلى، دۇڭ چيەن، ليۇ كېبىن، لى شۇەنلۇڭ، لو بىڭفاڭ، ئىسمايىل خاتىپ، يۇ تيەندۇڭ

خام ئەشيا سانائىتى گۇرۇپپىسى:

جيا جۇنشەن، جاڭ جۇڭشى، جاڭ شىچىڭ، چۇ چىڭلىن، زايىت سابىتوۋ، شۇ شيۇخۇا (ئايال)، شېن ياجېن، لى فەن، ليۇ خاۋ، ليۇ تيېخەن، ۋۇ خەنچۇەن، ۋاڭ زەيشىڭ، ياقۇپ ناسىر

ماشىنىسازلىق گۇرۇپپىسى:

ئابدۇۋايىت ماناپ، خوجىخان ھاكىموۋ، شېن داجى، شاڭ داشېڭ، شۇ جۇن، فەن يىنيۇ، لى چۇندې، لىڭ جىڭجى، لى زۇڭگو، مۇ زۇڭجى، ۋاڭ تيې، يالڭ جىگۇاڭ

ئېلېكترونلۇق ئۇچۇر يەتكۇزۇش گۇرۇپپىسى:

جۇ جۇنلىن، گې جۇڭفاڭ، جاڭ يۇڭجاۋ، جىن جىنەن (خۇيزۇ)، سۇن خۇيچىن، شېن جيالۇ (ئايال)، شېن بېنجيۇ، ھوشۇر ئىسلام، ۋاڭ خاۋ، ۋاڭ شياۋخۇا، ۋۇ زۇڭياۋ، يالڭ جيالىن

تىببىي دورىگەرلىك، سەھىيە گۇرۇپپىسى:

تاڭ شۇ (ئايال)، جاڭ يۇمىڭ (ئايال)، جاڭ شۇەنباڭ، جىن خۇڭيۇەن (خۇيزۇ)، چېن شىيۇەن، چۇ خېڭبو، چېن جيايۇ، خې بىڭشيەن، خۇ گوپېي،

ساۋ شۆيى، چەي جۇنجيې، ما جىچېن، نۇر ئابدۇسېلىم، لى گويۇك (مانجۇ)، ۋاك شىجېن (ئايال)، ۋاك جىلياك، ۋۇ زۇڭشۇن، يۇ لىيەنجياك

شەھەر قۇرۇلۇشى، مۇھىت ئاسراش گۇرۇپپىسى:

ھەسەن نىزامىدىن، ئەن خۇيمىن، جى جاۋزو، چېن جىيۇەن، چېن گوشۇن، كې خويۇەن، شياك جۇشاك، شۇ زېكاۋ، فەن زىلى، فۇ يۇنجاك، خې شىشيەن، گاۋ جىجۇك، مۇسا نۇر، ۋاك شياۋدۇك، ياك كۇن

مالىيە، پۇل مۇئامىلىسى، سودا گۇرۇپپىسى:

ئابدۇكېرىم ھوشۇر، جاك ۋېي، جياك جيەنجۇك، جىاك خۇڭزۇ، چيەن زۇيې، خې چۇڭفۇ، خۇاك ۋېنيۇەن (ئايال)، سەيىتنىياز ئەبەيدۇللا، گۇك جىننيۇ، لى جيەنجى، لياك شۇسېن، لىيۇ زىنگاك، لىيۇ جياجىن، ما تيەنشاك، نۇرمۇھەممەت كېرىم، ۋاك چىڭفا، ۋاك شۇشياك، ياك تەنچۇن، ياك فاربن، يۇسۇپ قاسىم

ئاپەتتىن مۇداپىئە كۇرۇش گۇرۇپپىسى:

ئاسان خامىتباي (قازاق)، جاك جياباۋ، جاك شۇۋېن (خۇيزۇ)، جۇ لىڭربن، جۇ يۇچاۋ، چياۋ جەنپياك، شيا شۇنچياك، شى جيەنباك، شۇ گېڭخۇي، ۋاك مىيەن، ۋېن گورۇك، غوپۇر ھوشۇر

سىياسەت، تۇزۇلمە باشقۇرۇش گۇرۇپپىسى:

ئابباس بۇرھان، ئاۋۇت توختى، پياك دەيجۇك، جەي يۇرۇك، جۇجۇڭچې، جۇ جياشى، چېن بوۋېن، چېن شېڭيۇەن، چېن خۇا، خۇ جياخەن، خۇ بېنشيەن، دۇ رۇنشېن، سۇ يۇڭگۇاك، سادىر قادىر، سانتار ساۋۇت، شيې خەيپياك، شىن جېنيۇەن، شۇشياڭمىن، فياك جاۋكۇن، قادىر ھوشۇر، لىيۇ جىشياك، ما يىڭجۇن، نۇردۇن قۇربان، ۋې لىيۇگېن، ۋاك گېڭيۇەن، ياك سۇمىن، ياك يىمىن، يىن جۇگۇاك

پەن - تېخنىكا خىزمىتى

پەن - تېخنىكا ئەتىقاتى پىلانىنىڭ تۈزۈلۈشى ۋە يولغا قويۇلۇشى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا ئەتىقاتى پىلانى بەش تۈركۈمگە بۆلۈپ چۈشۈرۈلۈپ، جەمئىي 302 تۈر ئورۇنلاشتۇرۇلدى. بۇنىڭ ئىچىدە، نۇقتىلىق پەن - تېخنىكا تۈرى 164 (بېڭىدىن ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 87، ئەسلىدىن قالدۇرۇلغىنى بىر)، «ئۈچقۇن» پىلانى تۈرى 86 (بېڭىدىن ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 49)، ئاساسى سىلىش خاراكتېرىدىكى ئەتىقات تۈرى (ئەبئىي پەن فوندى تۈرى) 41 (بېڭىدىن ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 16)، زور پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتى بويىچە كېڭەيتىش تۈرى 11.

1991 - يىلى پەن - تېخنىكا پىلانى بويىچە ئۈچ خىل پەن - تېخنىكا تۈرى ئۈچۈن 11 مىليون 932 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، «ئۈچقۇن» پەن - تېخنىكا پىلانىغا 36 مىليون 180 مىڭ يۈەن قەرز بېرىلدى، بۇنىڭدىن باشقا، پەن - تېخنىكا ئەرەقەتىياتى ئۈچۈن 4 مىليون 950 مىڭ يۈەن قەرز بېرىلدى. نۇقتىلىق پەن - تېخنىكا تۈرلىرى (ئۇنىكىلگە مۇجۇم قىلىش تۈرلىرىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) ئىچىدىكى يېڭى مەھسۇلاتلارنى سىناق ئەرقىسىدە ئىشلەپچىقىرىش، ئارىلىق سىنىقى، مۇھىم پەن ئەتىقات قاتارلىق دۆلەت مالىيىسىدىن ئۈچ خىل پەن - تېخنىكا خىراجىتى سۇپىتىدە پۈل ئاجرىتىلىدىغان تۈرلەرگە بېرىلىدىغان يارەمنىڭ سىجىللىقى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 62 مىڭ يۈەن بولدى، مەبلەغ نىسبىتى 1.3:0.67:1 بولۇپ، شۇ يىللىق ئومۇمىي سېلىنمىنىڭ 21، 14 ۋە 65 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. شۇ يىلى 48 پەن - تېخنىكا تۈرى ئورۇندالدى، 30 تۈر ئەكشۇرۇپ ئۇنىكۇزۇۋېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە بىر تۈر خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە، ئالتە تۈر دۆلەت ئىچىدىكى ئالدىنقى سەۋىيىگە، 12 تۈر دۆلەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى.

ئاپتونوم رايونىمىڭ 1991 - يىللىق پەن - تېخنىكا ئەتىقاتى پىلانىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى ۋە يولغا قويۇلۇشى تۆۋەندىكىدەك ئالاھىدىلىكلەرگە ئىگە بولدى:

1) بىر تۈركۈم ئەنئەنىۋى كەسىپ، ئادەتتىكى تېخنىكا سىڭدۈرۈلگەن يېڭى تېخنىكا تۈرلىرى

بارلىققا كەلدى. جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ شىنجاڭ فىزىكا تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئالغان «توغرىلىقى يۈقىرى ئۈزۈكارا ئالماشتۇرۇلىدىغان ئىستىقلىقلا سەزگۈر قارشىلىق» تۈرىدە ئەسلىدە دۆلەت مۇداپىئەسى پېنىدە ئىشلىتىلىدىغان ئىستىقلىقلا سەزگۈر قارشىلىق خەلقە كېرەكلىك مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىشقا ئىشلىتىلىشكە ئۆزگەرتىلدى، 1991 - يىلى بۇ خىل قارشىلىقتىن 400 مىڭ دانە ئىشلەپچىقىرىلدى، بۇلارنى مەملىكىتىمىزدىكى بەزى توقۇلانتۇ، نۇسخائالغۇ زاۋۇتلىرى ئىشلەتتى. شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ چارۋىچىلىق تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئالغان «بىئولوگىيىلىك تېخنىكىنى قوللىنىپ، كالا ۋە قوينىڭ كۆپىيىش نىسبىتىنى ئۆستۈرۈش تەتقىقاتى» تۈرى بويىچە ئۇرۇقلاندۇرۇلغان تۆرەلمىنى بەدەن سىرتىدا يېتىشتۈرۈشتە بۆسۈش بولۇپ، ئۇجمىسمان تۆرەلمە بىلەن تۆرەلمە پۈۋەكچىسى ھاسىل قىلىنىدى ھەمدە ئۇچ تۈياق GH يۆتكەلگەن گېنلىق قوزا ئېلىندى، بۇ قوزىلارنىڭ چوڭ بولۇش سۈرئىتى سېلىشتۇرما قوزىلاردىن 20% تېز بولدى.

2) خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتىغا خېلى زور تەسىر كۆرسىتەلەيدىغان، نىشان خاراكتېرلىك، ئاساس خاراكتېرلىك بىر تۈركۈم يېراق كەلگۈسى تۈرلىرى يولغا قويۇلۇۋاتىدۇ. دۆلەتنىڭ «305» تۈرى دۆلەتنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلانىدىكى پەن - تېخنىكا بويىچە ئۆتكەلگە ھۆجۇم قىلىش پىلانى قاتارىغا داۋاملىق كىرگۈزۈلدى، ئاپتونوم رايون 1991 - يىلى ئالدىنقى باسقۇچلۇق خىزمەتلەرگە 1 مىليون 500 مىڭ يۈەن ئاجراتتى. «ئوتلاق، بۇغداي، تۇپراقنىڭ سۇ تەركىبىنى سۈنئىي ھەمرا ئارقىلىق يېراقتىن سىزىش - ئۆلچەش ۋە مۇلازىمەت سىستېمىسى تەتقىقاتى ۋە پاختا، قىزىلچا ئىشلەپچىقىرىش جەريانىنى ماشىنىلاشتۇرۇش سىنىقى ھەم ماشىنا - سايمانلارنى كىرگۈزۈش، ئۆزلەشتۈرۈش، قوبۇل قىلىش قاتارلىق تۈرلەر ئوڭۇشلۇق تەرەققىي قىلدى.

3) يېزا ئىگىلىكىگە مايىل بولۇش، ناھىيە، يېزىلارنىڭ ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈشتىن ئىبارەت بىر تۈركۈم «ئۈچقۇن» پىلانى تۈرى ۋە پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى كېڭەيتىش بويىچە ئۇلۇغ كۆرسەتمىش تۈرى ئۆز رولىنى جارى قىلدۇردى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە «ئۈچقۇن» پىلانىغا بېرىلگەن پەن - تېخنىكا قەرز پۇلى 1990 - يىلدىكىدىن 85% ئاشتى، بۇ تۈرلەرنىڭ ئۈچتىن ئىككى قىسمى ناھىيە، يېزىلارنىڭ سانائىتى ۋە ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش تۈرىدىن ئىبارەت. ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى «ئۈچقۇن» پىلانىنىڭ يولغا قويۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، يېزىلاردا كېڭەيتىشكە 100 نەچچە پەن - تېخنىكا تۈرىنى مەخسۇس تاللاپ چىقتى.

بۇنىڭدىن باشقا، ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى 1991 - يىللىق پەن - تېخنىكا تەتقىقاتى پىلانىنى تۈزۈش جەريانىدا، يېڭىدىن ئورۇنلاشتۇرۇش ئىلتىماس قىلىنغان تۈرلەرگە نىسبەتەن «مەركەزلىك ھالدا باھالاپ تەكشۈرۈش، مۇتەخەسسىسلەر كۆرسەتمىش» شەكلىنى قوللاندى؛ 8 - بەش يىللىق پىلان بىلەن تۇتاشتۇرۇش ئۈچۈن تۈر — تەتقىقات تېمىسى — مەخسۇس تېمىدىن ئىبارەت ئۈچ دەرىجىلىك پىلان باشقۇرۇش سىستېمىسىدىن پايدىلاندى.

لى يۈكاڭ

تەبىئىي پەن كەسپىي خىراجىتىنىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالى ۋە قەرز پۇل تۇزۇمى ئىسلاھاتىنىڭ تەرەققىياتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون مالىيىسى تەبىئىي پەن كەسپىي خىراجىتىگە ئورۇنلاشتۇرغان مەبلەغ 33 مىليون 980 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.41% ئاشتى (ئاساسەن خادىملار خىراجىتى ئاشتى)؛ ئەملىي چىقىم قىلىنغان مەبلەغ 33 مىليون 140 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 9.08% ئاشتى. ئەملىي چىقىم ئىچىدە خادىملار خىراجىتى 58% نى، خىزمەت خىراجىتى 11% نى، كەسپىي خىراجەت 11% نى ئىگىلەيدۇ. 53 پەن تەتقىقات ۋە پەن - تېخنىكا كەسپىي ئاپپاراتى ئىشىكەن كەسپىي كىرىم 22 مىليون 990 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 -

يىلدىكىدىن 33% ئاشتى؛ بۇنىڭ ئىچىدە توغرا لىنىيىلىك بىرلىشىشتىن قىلىنغان كەسپىي كىرىم 16 مىليون 400 مىڭ يۈەن، كەسپىي كىرىمدىن 15 مىليون 350 مىڭ يۈەن تەننەرخ خىراجىتى بىلەن باج چىقىمىنى چىقىرىۋەتكەندە، ساپ پايدا 7 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 34.5% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە توغرا لىنىيىلىك بىرلىشىشكە دائىر كەسىپتىن كىرگەن پايدا 5 مىليون 390 مىڭ يۈەن؛ ساپ پايدىدىن تاپشۇرۇلغان تاپاۋەت بېجى بىلەن ئىككى خىل فوند 510 مىڭ يۈەن، مەخسۇس ئىشلىتىلىدىغان فوندقا كىرگۈزۈلگىنى 7 مىليون 130 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 38% ئاشتى. كەسپىي ئىشلار كىرىمى ئىچىدە تېخنىكىدىن كىرگەن كىرىم 54% نى، پەن تەتقىقات مۇۋەپپەقىيىتىدىن كىرگەن كىرىم 11% نى، ئارىلىقتا سىناق قىلىپ ئىشلەپچىقىرىلغان مەھسۇلات ۋە يېڭى مەھسۇلاتتىن كىرگەن كىرىم 10% نى، ئىشلەپچىقىرىشتىن كىرگەن كىرىم 7% نى، باشقا كىرىملەر 18% نى ئىگىلەيدۇ.

ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى 1991 - يىلى تېخنىكا يارىتىش تۈرىدىكى پەن تەتقىقات ئورۇنلىرىغا ئاجرىتىپ بېرىلىدىغان كەسپىي خىراجەتنى ئازايتىش سۈرئىتىنى تېزلەتتى. ئاپتونوم رايونغا قاراشلىق 13 تېخنىكا ياراتقۇچى ئورۇن ۋە ئۈچ كۆپ خىل تىپلىق ئورۇننىڭ 12 سىدە كەسپىي خىراجەتنى ئازايتىش ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى، بۇ، كەسپىي خىراجىتىنى ئازايتىشقا تېگىشلىك ئورۇنلار ئومۇمىي سانىنىڭ 75 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى ۋە مالىيە نازارىتى يەنە «ئاپتونوم رايونغا قاراشلىق پەن تەتقىقات ئاپپاراتلىرىنىڭ كەسپىي خىراجىتىنى ئەڭ تۆۋەن چەككىچە ئازايتىش توغرىسىدىكى خىراجەت باشقۇرۇشنىڭ ۋاقىتلىق چارىسى» نى تۈزۈپ، تېخنىكا يارىتىش تىپىدىكى پەن تەتقىقات ئورۇنلىرىنىڭ خام چوتتا ئاجرىتىلغان خىراجەت بىلەن ئازايتىلغان خىراجەتنى ئىشلىتىشى، باشقۇرۇشى توغرىسىدا ئېنىق بەلگىلىمە چىقاردى. خىراجەتنى ئازايتىش ئارقىلىق قالغان پۇل بەلگىلىمە بويىچە يەنىلا كەسپىي خىراجىتى ئازايتىلغان پەن تەتقىقات ئورۇنلىرىغا ئىشلىتىلدى، ئەمما ئۇ، خىراجەت بىلەن ۋەزىپىنى چېتىش روھى بويىچە، پەن تەتقىقات تۈرلىرى، پەن - تېخنىكىغا بېرىلگەن قەرز پۇلنىڭ مالىيىدىن قوشۇپ بېرىلگەن ئۆسۈم قىسمى، پەن - تېخنىكا ئوبوروت فوندى قاتارلىق شەكىللەر ئارقىلىق ھەرقايسى ئورۇنلارغا ئورۇنلاشتۇرۇلدى، ۋەزىپىنى ياخشى ئەمەلىيلەشتۈرگەن ئورۇنلارغا كۆپرەك، ياخشى ئەمەلىيلەشتۈرمىگەن ئورۇنلارغا ئازراق ئورۇنلاشتۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا يۇقىرىغا يوللانغان تۈرلەرنىڭ 55 ى تەستىقلىنىپ، 1 مىليون 646 مىڭ يۈەن خىراجەت بېرىلىپ، پەن تەتقىقات پىلانى شەكلىدە ئورۇنلارنىڭ ئىجرا قىلىشىغا چۈشۈرۈلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونغا قاراشلىق 13 تېخنىكا يارىتىش ئورنى بىلەن ئۈچ كۆپ خىل تىپلىق پەن تەتقىقات ئورنىنىڭ كەسپىي كىرىمى جەمئىي 15 مىليون 920 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 43% ئاشتى، بۇ، شۇ يىلى ئاجرىتىلغان كەسپىي خىراجەت سوممىسىنىڭ 2.5 ھەسسىسىگە توغرا كېلىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە تېخنىكىدىن كىرگەن كىرىم 12 مىليون 970 مىڭ يۈەن بولۇپ، ئومۇمىي كىرىمنىڭ 81 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

1991 - يىلى ئەسۋاب - ئۇسكۇنىلەرگە جەمئىي 4 مىليون 900 مىڭ يۈەن خىراجەت جۇغلاندى ۋە ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇ خىراجەت پەن تەتقىقات يۇرتى ۋە ئورۇنلىرىنىڭ ئەسۋاب - ئۇسكۇنىلىرىنى تولۇقلىشىغا ئىشلىتىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى بىلەن پەن - تېخنىكا كومىتېتى ئورۇنلاشتۇرغان كەسپىي خىراجەت 3 مىليون 220 مىڭ يۈەن، مەسئۇل نازارەت، ئىدارىلەر تەقسىم قىلغان خىراجەت 650 مىڭ يۈەن، پەن تەتقىقات يۇرتى ۋە ئورۇنلىرى ئۆزلىرى توپلىغان مەبلەغ 1 مىليون 30 مىڭ يۈەن.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونغا قاراشلىق پەن تەتقىقات ئورۇنلىرى پەن تەتقىقات، تەرەققىيات، كېڭەيتىش تۈرىدىن 597 نى يولغا قويدى، بۇنىڭغا 12 مىليون 310 مىڭ يۈەن مەبلەغ، 1734 ئادەم ئاجرىتىلدى.

1991 - يىلى ئورۇندالغان پەن تەتقىقات تۈرلىرى ئىچىدە 67 تۈر باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ۋە ئۆلكە، مىنىستىرلىك دەرىجىلىك باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتكىنى %64 نى ئىگىلەيدۇ. ئون تۈر باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتۈپ تاۋارغا ئايلاندى.

ئاپتونوم رايونغا قاراشلىق پەن تەتقىقات ئورۇنلىرى 1991 - يىلى يەنىلا پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىنىڭ زاپاس كۈچى كەمچىل بولۇش، مەبلەغ يېتىشمەسلىكتەك قىيىنچىلىققا دۇچ كەلدى. مالىيە كۈچى يېتىشمىگەنلىكتىن، كۆپەيتىشكە تېگىشلىك خادىملار خىراجىتى ئەمەلىيلەشمىدى، پەن تەتقىقات ئورۇنلىرىنىڭ ئەسۋاب - ئۇسكۇنىلىرىنى يېڭىلاش، تەجرىبە ۋاستىلىرىنى ياخشىلاش ۋە ئۆيلەرنى رېمۇنت قىلىش قاتارلىقلارغا جىددىي كېرەكلىك خىراجەتلەرمۇ ھەل بولمىدى؛ تېخنىكا يارىتىدىغان پەن تەتقىقات ئورۇنلىرىنىڭ ئۆز ئالدىغا مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇش ئىقتىدارى ئاجىزراق، ئارىلىق سىناق بازىسى قۇرۇلۇشى يەنىلا باشلىنىش باسقۇچىدا تۇرماقتا، ئەسۋاب - ئۇسكۇنە ۋە تۇراقسىز مەبلەغ كەمچىل، بۇ، مۇشۇ خىلدىكى ئورۇنلارنىڭ كەسپىي خىراجىتى ئەڭ تۆۋەن چەككىچە ئازايتىلغاندىن كېيىن ئىسلاھات ۋەزىپىسىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشقا زور قىيىنچىلىق ئېلىپ كەلمەكتە.

سۇڭ ۋېي

ئاپتونوم رايوندىكى پەن - تېخنىكا ئاپپاراتلىرىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكى ناھىيىدىن يۇقىرى دەرىجىلىك تارماقلارغا قاراشلىق ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى مۇستەقىل پەن تەتقىقات ۋە تېخنىكا يارىتىش ئاپپاراتى 120، ناھىيىدىن يۇقىرى دەرىجىلىك ئومۇمخەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى مۇستەقىل پەن - تېخنىكا ئاخباراتى ئاپپاراتى توققۇز، ناھىيىگە قاراشلىق تەتقىقات ۋە تەرەققىيات ئاپپاراتى ئالتە.

1) تەبىئىي پەن، تېخنىكا ساھەسى تەتقىقاتى ۋە تەرەققىيات ئاپپاراتلىرى

ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىلدىكى تەبىئىي پەن، تېخنىكا ساھەسى تەتقىقاتى ۋە تەرەققىيات ئاپپاراتى 115، ئىشچى - خىزمەتچىسى 9086. بۇنىڭ ئىچىدە پەن - تېخنىكا پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئالىم، ئىنژېنېر 3927 بولۇپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئومۇمىي سانىنىڭ 43.2 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. بۇنى 1990 - يىلدىكى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ئاپپاراتتىن بىرى كۆپەيدى، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئومۇمىي سانى %1.02، پەن - تېخنىكا پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئالىم، ئىنژېنېر %0.49 ئاشتى. كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 5451 گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %7.54 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 970 (%17.8 نى ئىگىلەيدۇ)، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 1911 (%35.1 نى ئىگىلەيدۇ)، تۆۋەن دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 2570 (%47.1 نى ئىگىلەيدۇ).

ئاپپاراتلارنىڭ يىللىق خىراجەت كىرىمىنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 114 مىليون 568 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %5.55 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ھۆكۈمەت ئاجرىتىپ بەرگەن پۇل 69 مىليون 21 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %3.78 ئاشتى؛ توغرا لىنىيىلىك بىرلىشىشكە دائىر تېخنىكىدىن كىرگەن كىرىم 29 مىليون 592 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %4.76 ئاشتى، ئاپپاراتلارنىڭ يىللىق خىراجەت چىقىمىنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 108 مىليون 307 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %18.93 ئاشتى، جۈملىدىن ئەمگەك - مۇلازىمەت خىراجىتى 34 مىليون 457 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %20.7 ئاشتى، مال - مۇلۇك، قۇرۇلۇش خىراجىتى 22 مىليون 158 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %4.49 ئاشتى.

مۇشۇ بىر يىلدا تەتقىق قىلىنىۋاتقان تېما 1691، تېمىغا قاتناشقان ئادەم 3270، ئىشلىتىلگەن خىراجەت 31 مىليون 496 مىڭ يۈەن، تەتقىقات تېمىسىغا ئىشلىتىلگەن خىراجەت ئىچىدە ئاساس تەتقىقاتىغا ئىشلىتىلگىنى %6.67 نى، تەتبىق قىلىش تەتقىقاتىغا ئىشلىتىلگىنى %15.62 نى، تەجرىبە تەرەققىياتىغا ئىشلىتىلگىنى %34.27 نى، تەتقىقات ۋە تەجرىبە تەرەققىياتى مۇۋەپپەقىيىتىنى

قوللىنىش ئۈچۈن ئىشلىتىلگىنى 18.13% نى، پەن - تېخنىكا مۇلازىمىتى ئۈچۈن ئىشلىتىلگىنى 16.38% نى، ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرلىك پائالىيەتلەرگە ئىشلىتىلگىنى 8.93% نى ئىگىلەيدۇ.

مۇشۇ يىلدا 805 ئىلمىي ماقالە ئېلان قىلىنىدى، بۇنىڭ ئىچىدە 69 ئىلمىي ماقالە چەت ئەلدە ئېلان قىلىنىدى؛ 29 خىل، 8 مىليون 190 مىڭ خەتلىك پەن - تېخنىكا ئەسىرى نەشر قىلدۇرۇلدى؛ 158 تۈرلۈك پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتى مۇكاپاتقا ئېرىشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئالتە تۈر دۆلەت دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 19 تۈر مىنىستىرلىك دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 58 تۈر ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 75 تۈر ۋىلايەت (شەھەر) دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

2) ئىجتىمائىي ۋە گۇمانىتار پەنلەر ساھەسى تەتقىقاتى ۋە تەرەققىيات ئاپپاراتلىرى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىجتىمائىي ۋە گۇمانىتار پەنلەر ساھەسى تەتقىقاتى ۋە تەرەققىيات ئاپپاراتى بەشكە، ئىشچى - خىزمەتچىسى 390 غا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە پەن - تېخنىكا پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئالىم، ئېنژېنېر 245، بۇ، ئىشچى - خىزمەتچى ئومۇمىي سانىنىڭ 62.82 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

ئاپپاراتلارنىڭ يىللىق ئومۇمىي خىراجەت كىرىمى سوممىسى 5 مىليون 864 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 7.28% ئاشتى، ھۆكۈمەت ئاجرىتىپ بەرگەن پۇل 5 مىليون 339 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 0.21% ئاشتى. خىراجەتنىڭ ئومۇمىي چىقىم سوممىسى 5 مىليون 623 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 8.22% ئاشتى، جۈملىدىن ئەمگەك - مۇلازىمەت خىراجىتى 1 مىليون 704 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 5.77% ئاشتى.

مۇشۇ يىلدا تەتقىق قىلىنىۋاتقان تېما 35، تېمىغا قاتناشقۇچىلار ئادەم 80، ئىشلىتىلگەن خىراجەت 440 مىڭ يۈەن، ئىشلىتىلگەن خىراجەت ئىچىدە، ئاساس تەتقىقاتىغا ئىشلىتىلگىنى 6.82% نى، تەتبىق قىلىش تەتقىقاتىغا ئىشلىتىلگىنى 23.86% نى، تەجرىبە تەرەققىياتىغا ئىشلىتىلگىنى 44.55% نى، باشقا ئىشلارغا ئىشلىتىلگىنى 24.77% نى ئىگىلەيدۇ.

مۇشۇ يىلدا 72 تەتقىقات دوكلاتى يېزىلدى، بۇنىڭ 66 سى ئىشلىتىلدى؛ 158 ئىلمىي ماقالە ئېلان قىلىندى؛ ئوچ خىل، 1 مىليون 230 مىڭ خەتلىك مەخسۇس پەن - تېخنىكا ئەسىرى نەشر قىلدۇرۇلدى؛ ئون تۈرلۈك پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتى مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

3) پەن - تېخنىكا ئاخباراتى ئاپپاراتلىرى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە پەن - تېخنىكا ئاخباراتى ئاپپاراتى توققۇزغا، ئىشچى - خىزمەتچىسى 303 كە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئالىم، ئېنژېنېر 193 بولۇپ، ئىشچى - خىزمەتچى ئومۇمىي سانىنىڭ 63.7 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

ئاپپاراتلارنىڭ يىللىق خىراجەت كىرىمى 2 مىليون 819 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 13.26% ئاشتى، جۈملىدىن ھۆكۈمەت ئاجرىتىپ بەرگەن پۇل 2 مىليون 367 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 9.38% ئاشتى. خىراجەت چىقىمىنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 2 مىليون 782 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 24.64% ئاشتى، جۈملىدىن ئەمگەك - مۇلازىمەت خىراجىتى 990 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 16.75% ئاشتى.

مۇشۇ يىلدا تەتقىق قىلىنىۋاتقان تېما 32، تېمىغا قاتناشقان ئادەم 49، ئىشلىتىلگەن خىراجەت 203 مىڭ يۈەن.

مۇشۇ يىلدا بەش تۈرلۈك پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتى مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

4) ناھىيىگە قاراشلىق تەتقىقات ۋە تەرەققىيات ئاپپاراتلىرى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ناھىيىگە قاراشلىق تەرەققىيات ئاپپاراتى ئالتىگە، ئىشچى - خىزمەتچىسى 127 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە پەن - تېخنىكا پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئالىم، ئېنژېنېر 25 بولۇپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئومۇمىي سانىنىڭ 19.69 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

يىللىق ئومۇمىي خىراجەت كىرىمى سوممىسى

958 مىڭ 800 يۈەنگە يەتتى، يۇنىڭ ئىچىدە مۆكۈمەت ئاجرىتىپ بەرگىنى 639 مىڭ يۈەن (بۇ، ئومۇمىي سوممىنىڭ 66.65 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ). ئومۇمىي چىقىم سوممىسى 731 مىڭ 100 يۈەنگە يەتتى، يۇنىڭ ئىچىدە ئەمگەك - مۇلازىمەت خىراجىتى 514 مىڭ 700 يۈەن (بۇ، ئومۇمىي خىراجەتنىڭ 70.4 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ).

مۇشۇ بىر يىلدا 23 تېما تەتقىق قىلىندى، بۇ تېمىلارغا 36 ئادەم قاتناشتى، 95 مىڭ يۈەن خىراجەت ئىشلىتىلدى. خىراجەت، ئاساسەن، پەن - تېخنىكا مۇلازىمىتى پائالىيىتىگە ئىشلىتىلدى. (بۇ، 80 پىرسەنتنى ئىگىلەيدۇ)، تەتقىقات ۋە تەجرىبە تەرەققىياتى مۇۋاپىقىيەتلىرىنى ئەملىي قوللىنىش پائالىيىتىگە ئىشلىتىلگەن خىراجەت 2 - ئورۇندا تۇرىدۇ (بۇ، %20 نى ئىگىلەيدۇ).

فېلىك يۈەن

پەن - تېخنىكا تەرەققىيات كارخانىلىرى ۋە خەلق باشقۇرۇشىدىكى پەن - تېخنىكا ئاپپاراتلىرى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا كومىتېتلىرىنىڭ تەستىقىدىن ئۆتكەن، سودا - سانائەت مەۋرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى ئەنگە ئالغان ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى پەن - تېخنىكا تەرەققىيات كارخانىسى ۋە خەلق باشقۇرۇشىدىكى پەن - تېخنىكا ئاپپاراتى 249 غا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمخەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى پەن - تېخنىكا تەرەققىيات كارخانىسى 128، خەلق باشقۇرۇشىدىكى پەن - تېخنىكا ئاپپاراتى 121 (كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 82، خۇسۇسىلار ئىگىدارچىلىقىدىكىسى، شېرىك ۋە يەككىلەر بويىچە ئېچىلغانلىرى 39).

1991 - يىلى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ شۇبىسى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى قاتارلىق ئورۇنلارغا قاراشلىق 80 ئومۇمخەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى پەن - تېخنىكا تەرەققىيات كارخانىسىنىڭ مەلۇماتىغا قارىغاندا، بۇ كارخانىلارنىڭ خادىمى 3364 (مەخسۇس خادىم 881، قوشۇمچە خادىم 2483) كە يەتكەن، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 520، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 1008 ئىكەن. بۇ كارخانىلارنىڭ يىللىق ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 24 مىليون يۈەندىن كۆپرەككە يەتكەن، بۇنىڭ ئىچىدە تېخنىكىدىن كىرگەن كىرىم 13 مىليون يۈەندىن كۆپرەككە بېتىپ، ئومۇمىي تىجارەت سوممىسىنىڭ 54.2 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن، يۇقىرىغا تاپشۇرۇلغان باج 1 مىليون 20 مىڭ يۈەنگە، يارىتىلغان پايدا 2 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە يەتكەن. 150 نەچچە تۈرلۈك يېڭى تېخنىكا، يېڭى مەھسۇلات كېڭەيتىلگەن ۋە يارىتىلغان.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە خەلق باشقۇرۇشىدىكى 89 پەن - تېخنىكا ئاپپاراتىنىڭ مەلۇماتىدىن قارىغاندا، بۇ كارخانىلاردا ئىشلەۋاتقان خادىم 2881 (مەخسۇس خادىم 1983، قوشۇمچە خادىم 898) گە يەتكەن، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 393، ئوتتۇرا دەرىجىلىك ۋە تۆۋەن دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 1641 ئىكەن. بۇ كارخانىلارنىڭ يىللىق ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 69 مىليون يۈەندىن كۆپرەككە يەتكەن، بۇنىڭ ئىچىدە تېخنىكىدىن كىرگەن كىرىم 22 مىليون يۈەندىن كۆپرەككە، يۇقىرىغا تاپشۇرۇلغان باج 3 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يەتكەن. 120 نەچچە تۈرلۈك يېڭى تېخنىكا ۋە يېڭى مەھسۇلات كېڭەيتىلگەن ۋە يارىتىلغان.

خەلق باشقۇرۇشىدىكى پەن - تېخنىكا ئاپپاراتلىرىنىڭ ساغلام تەرەققىي قىلىپ، ئۆزلىرىنىڭ ئىلمىي ھەم مۇۋاپىق باشقۇرۇش قېلىپىنى تېپىپ چىقىشىغا يار - يۆلەك بولۇش ۋە ئۇلارنى بۇ جەھەتتىن يېتەكلەش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق، سىناق نۇقتىسى سۈپىتىدە شىنجاڭ «بېيجۈڭ» يېڭى تېخنىكا يارىتىش شىركىتى «بېيجۈڭ» كەسپىي ئىشلانى باشقۇرۇش كومىتېتى قۇردى. بۇ كومىتېت ئاپتونوم رايونىمىزدىكى خەلق

باشقۇرۇشىدىكى پەن - تېخنىكا ئاپپاراتلىرىنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى باشقۇرۇش قېلىپى ئۈستىدە ئىزدىنىشتە ئىجابىي رول ئوينايدۇ.

جاڭ شياۋدۇڭ

ئاپتونوم رايوننىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش پىلانى

ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى تۈزگەن ۋە يولغا قويۇشنى تەشكىللىگەن ئاپتونوم رايوننىڭ 8 - بەش يىللىق پىلانى مەزگىلىدىكى پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش پىلانى (دەسلەپكى لايىھە) 32 تۈر، 150 نەچچە تەتقىقات تېمىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان. بۇنىڭغا جەمئىي 94 مىليون 125 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەتنىڭ ئاجرىتىپ بېرىشىگە ئىلتىماس قىلىنغان مەبلەغ 27 مىليون 400 مىڭ يۈەن، يەرلىك ئاجرىتىدىغان مەبلەغ 66 مىليون 725 مىڭ يۈەن.

ئاپتونوم رايوننىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىشنىڭ ئاساسىي نىشانى بايلىق مەنبەسىنى ئېنىقلاش، ئېچىش، ئۇنىڭدىن مۇۋاپىق پايدىلىنىش ۋە ئەۋزەل بايلىق مەنبەلىرىدىن پايدىلىنىشتا كۈچنى چوڭقۇرلۇققا سەرپ قىلىپ، 8 - بەش يىللىق پىلاننىڭ ئاخىرقى مەزگىلىگە بارغاندا ئۇنىۋېرسال پەن - تېخنىكا ئىقتىدارىنى مەملىكىتىمىزنىڭ شۇ مەزگىلدىكى ئوتتۇراھال سەۋىيىسىگە يېقىنلاشتۇرۇش، ئاساسلىق كەسپىي تارماقلارنىڭ سەۋىيىسىنى تەرەققىي تاپقان دۆلەتلەرنىڭ 70 - يىللاردىكى تېخنىكا سەۋىيىسىگە يەتكۈزۈش، ئەۋزەل كەسىپلەرنىڭ سەۋىيىسىنى مەملىكىتىمىزنىڭ شۇ مەزگىلدىكى ئىلغار تېخنىكا سەۋىيىسىگە يېقىنلاشتۇرۇش ياكى يەتكۈزۈش، پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىنىڭ ئىقتىسادنىڭ ئېشىشىدىكى تۆھپە نىسبىتىنى 35% تىن ئاشۇرۇشتىن ئىبارەت.

ئاپتونوم رايوننىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش پىلانىنىڭ يولغا قويۇلۇشىنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى 1991 - يىلدىن باشلاپ مەسئۇل بولۇپ تەشكىللىدى. ھۇجۇم قىلىش تۈرلىرى، مۇتەخەسسىسلەر مەركەزلىك ھالدا دەلىللەپ، تەكشۈرگەندىن كېيىن، مۇددەت ۋە تۈركۈمگە بۆلۈپ، يىللىق پىلانغا كىرگۈزۈلۈپ، دومىلىما شەكلىدە يولغا قويۇلىدۇ.

جياڭ ۋەنلىن

قوشۇمچە ئاپتونوم رايوننىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش پىلانى (دەسلەپكى لايىھە) دىكى تۈرلەر (36)

يېزا ئىگىلىكىدىكى تەتبىق قىلىش، ئاساس تەتقىقاتى؛ يېڭى تېخنىكىنى قوللىنىش تەتقىقاتى؛ ھايۋان، ئۆسۈملۈكلەرنىڭ يېڭى سورت - نەسلىنىڭ يېتىشتۇرۇلۇشى؛ شىنجاڭدىكى ئاساسلىق تەبىئىي ئاپەتلەرنى ئالدىن مۆلچەرلەش ۋە ئۇنىڭدىن ئالدىن مەلۇمات بېرىش ھەمدە ھايۋان، ئۆسۈملۈك كېسەللىكلىرى، زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ ئۇنىۋېرسال ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى يوقىتىش تەتقىقاتى؛ يېزا ئىگىلىكىدە ئۇنىۋېرسال تېخنىكىنىڭ يارىتىلىشى؛ يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى يېڭى پېتى ساقلاش، ساقلاش ۋە پىششىقلاپ ئىشلەش تېخنىكىسى تەتقىقاتى؛ جىددىي خاراكتېرلىك يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش تەتقىقاتى؛ يەرلىك كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش تەتقىقاتى؛ دائىم كۆرۈلىدىغان كېسەللىكلەر ۋە كۆپ قوزغىلىدىغان كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش تەتقىقاتى؛ شىنجاڭدىكى ئالاھىدە ياكى كۆپ چىقىدىغان ئۆسۈملۈك دورىلىرى، مىللىي تىبابەتچىلىك دورىلىرى بايلىقلىرىنىڭ ئېچىلىشى ۋە ئۇلارنىڭ ئىشلىتىلىشى؛ بايلىق مەنبەسىنى قوغداش ۋە مۇھىتنىڭ بۇلغىنىشىنى تىزگىنلەش تەتقىقاتى؛ شىنجاڭنىڭ كۆمۈرلۈكلىرىنى ئېچىش تېخنىكىسى تەتقىقاتى؛ نېفىت، تەبىئىي گاز ئېچىش، پىششىقلاپ ئىشلەش ھۇنەر - سەنئىتى تەتقىقاتى ۋە بۇنىڭغا لازىمەتلىك ئۇسكۇنىلەرنىڭ تەتقىق قىلىنىپ ياسىلىشى؛ قىزىلچىدىن شېكەر ئىشلەشنىڭ يېڭى ھۇنەر - سەنئىتى توغرىسىدا تەتقىقات؛ توقۇمىچىلىق

يېڭى ھۈنەر - سەنئىتى، يېڭى مەھسۇلاتلارنىڭ يارىتىلىشى؛ كۆن - خۇرۇم، تېرىچىلىك يېڭى ھۈنەر - سەنئىتى ۋە يېڭى مەھسۇلاتلارنىڭ يارىتىلىشى؛ شىنجاڭدىكى تەبىئىي پۈراقلىق ماتېرىيال ئۆسۈملۈكلىرىنى ئۆستۈرۈش ۋە پىششىقلاپ ئىشلەپ پايدىلىنىش تېخنىكىسى تەتقىقاتى؛ قەغەز ياساش يېڭى ھۈنەر - سەنئىتى ۋە يېڭى مەھسۇلاتلارنىڭ يارىتىلىشى؛ خىمىيە سانائىتى ۋە سۈلياۋ ياساملىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىلىشى؛ شىنجاڭنىڭ غەيرىي مېتال جەھەتتىكى ئەۋزەل بايلىق مەنبەسىنى ئېچىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش تەتقىقاتى؛ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ئىشلەپچىقىرىشنىڭ يېڭى ھۈنەر - سەنئىتى، يېڭى تېخنىكىسىدىن پايدىلىنىش تەتقىقاتى؛ پولات - تۆمۈر ئىشلەپچىقىرىشنىڭ يېڭى ھۈنەر - سەنئىتى، يېڭى تېخنىكىسىدىن پايدىلىنىش تەتقىقاتى؛ شىنجاڭنىڭ رەڭلىك مېتال جەھەتتىكى ئەۋزەل بايلىق مەنبەسىدىن پايدىلىنىش تەتقىقاتى؛ توقۇمىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ تەتقىق قىلىنىپ ياسىلىشى؛ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرى تەتقىقاتى؛ ماشىنا بىلەن كېۋەز تېرىش، يىغىش ۋە تازىلاپ پىششىقلاپ ئىشلەش تېخنىكىسى سىنىقى تەتقىقاتى؛ ئېلېكتر - ماشىنا ئۆسكۈنىلىرى، مەھسۇلاتلىرى ۋە ئاساس دېتاللارنىڭ تەتقىق قىلىنىپ ياسىلىشى؛ شىنجاڭنىڭ تاشيول تىرانسپورت ئۆسكۈنىلىرى، تېخنىكىسى ۋە رېمونت قىلىش، ياساش تېخنىكىسى تەتقىقاتى؛ شىنجاڭنىڭ چوڭ تىپتىكى قىممەتلىك مېتال، رەڭلىك مېتال كان بايلىقى بازىلىرىنى ئېنىقلاشنى تېزلىتىش توغرىسىدا ئۇنىۋېرسال تەتقىقات؛ پار قازان ئىشلەپچىقىرىشىنى ئاپتوماتلاشتۇرۇش ئۆسكۈنىلىرىنىڭ تەتقىق قىلىنىپ ياسىلىشى؛ «CAD» قۇرۇلۇشىنىڭ ئىشلىتىلىشى ۋە تەرەققىياتى؛ سىستېمىلاشقان يۇمشاق دېتاللار ۋە سايمان يۇمشاق دېتاللىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىلىشى؛ ئۇچۇر سىستېمىسىنىڭ يارىتىلىشى؛ تىپىك ئۆلچەش - تېزگىنلەش سىستېمىسىنىڭ يارىتىلىشى؛ ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق تېزگىنلەش قۇرۇلۇشىنىڭ ئۈنۈمدۇقا كەلتۈرۈلۈشى.

پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرى كېڭەيتىلدى

ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى 1991 - يىلى كۆرسىتىلگەن 400 نەچچە كېڭەيتىش تۈرىدىن 60 نى تاللاپ «1991 - يىللىق ئاپتونوم رايونىنىڭ نۆۋەتتىلىق پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى كېڭەيتىش پىلانى» غا كىرگۈزدى. بۇ پىلان بۇيرۇق خاراكتېرلىك پىلان ۋە يېتەكچى خاراكتېرلىك پىلان دەپ ئىككى قىسىمغا بۆلۈنىدۇ. بۇيرۇق خاراكتېرلىك پىلان 11 تۈرنى ئۆز ئىچىگە ئالغان (دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق تۈرى يەتتە، سانائەت تۈرى ئۈچ، تىببىي دورىگەرلىك، مەھىيە تۈرى بىر)، ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى ئۆچ تۈرلۈك پەن - تېخنىكا خىراجىتىدىن مۇۋاپىق تۈردە كېڭەيتىشكە كېپەكلىك يارىدەم سومىسى ئاجرىتىپ، ئۇنى توختام شەكلىدە تۆۋەنگە چۈشۈرىدۇ؛ يېتەكچى خاراكتېرلىك پىلان 49 تۈرنى ئۆز ئىچىگە ئالغان (دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق تۈرى 32، سانائەت تۈرى 16، تىببىي دورىگەرلىك، مەھىيە تۈرى بىر)، ئۇ تارماقلار، ئۆلكەلەر، ئوبلاست ۋە ئورۇنلار بەرگەن خىراجەت ياكى بازار مېخانىزمى، ئىجتىمائىي كۈچلەرگە تايىنىش ئارقىلىق يولغا قويۇلىدۇ.

بۇيرۇق خاراكتېرلىك كېڭەيتىش پىلانىنىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالى ياخشى بولدى. «شالنى قۇرۇق يەردە يېتىشتۇرۇپ، شالاڭ كۆچۈرۈش تېخنىكىسىنىڭ كېڭەيتىلىشى» توققۇز ئۆلكەلەر، ئوبلاستتىكى 19 ناھىيە (شەھەر) دە يولغا قويۇلۇپ، بۇ تېخنىكا 163 مىڭ مو يەردە كېڭەيتىلىپ، يىللىق مەھسۇلات 13 مىڭ 260 تونىنا ئاشۇرۇلدى، ئىشلەپچىقىرىش تەننەرخىدىن 6 مىليون 520 مىڭ يۈەن تېجەپ قىلىندى، جەمئىي 17 مىليون 650 مىڭ يۈەن كىرىم ئاشۇرۇلدى ۋە چىقىم تېجەپ قىلىندى. خوتەن، يەكەن دەريالىرى ۋادىسىدىكى 500 مىڭ مو يەردە ئاشلىقنىڭ بىرلىك مەھسۇلاتىنى بىر تونىنغا يەتكۈزۈش تېخنىكىسى 67 مىڭ 983 مو يەردە كېڭەيتىلدى، ئوتتۇرىچە مو بېشى مەھسۇلاتى 1088

كىلوگرامغا يەتتى ھەمدە ئاشلىقنىڭ مو بېشى مەھسۇلاتى بىر تونناغا يەتكەن كەنتتىن ئوچى بارلىققا كەلدى؛ قىزىلچىنى يۇقىرى ھوسۇللۇق، يۇقىرى قەنت تەركىبلىك ئۆستۈرۈشنى ماشىنىلاشتۇرۇش تېخنىكىسى 150 مىڭ مو يەردە كېڭەيتىلدى، ئوتتۇرىچە مو بېشى مەھسۇلاتى 3020 كىلوگرامغا، بېكىدىن ئاشقان مەھسۇلات قىممىتى 15 مىليون 750 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ 3 مىليون 600 مىڭ مو يەردىكى كېۋەزنى يۇقىرى ھوسۇل ئېلىش قېلىپى بويىچە ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى 1 مىليون 492 مىڭ 270 مو يەردە كېڭەيتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە قۇرۇقلۇق كېۋەزى 1 مىليون 335 مىڭ 700 مو بولۇپ، ئوتتۇرىچە مو بېشى مەھسۇلاتى 98.76 كىلوگرامغا يەتتى، ئۇزۇن تالالىق كېۋەز 156 مىڭ 570 مو بولۇپ، ئوتتۇرىچە مو بېشى مەھسۇلاتى 79 كىلوگرامغا يەتتى؛ «خوتەن ۋىلايىتىدە پىلە غوزىسىدىن ئومۇمىيۈزلۈك مول ھوسول ئېلىش تېخنىكىسى» بويىچە مۇشۇ بىر يىلدا ئەملىي ئىشلەپچىقىرىلغان پىلە غوزىسى 25 مىليون 859 مىڭ 810 تونناغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 43.7% ئاشتى، بېكىدىن ئاشقان مەھسۇلات قىممىتى 7 مىليون 859 مىڭ 810 يۈەنگە يەتتى؛ «قاتتىق قېتىشمىدىن تىغلىق ئەسۋاب ياساشنى كېڭەيتىش» بويىچە مۇشۇ بىر يىلدا 52 تونا پولات ماتېرىيالى، 560 مىڭ يۈەن تىغلىق ئەسۋاب ياساش خىراجىتى، 300 مىڭ سائەت ئىش ۋاقتى تېجەپ قېلىندى، جەمئىي 2 مىليون 100 مىڭ يۈەن پايدا يارىتىلدى؛ «ئېلېكتر ماتور قوۋۇقىنى بولمىغاندا جايىدا تۇرغۇزۇپ تولۇقلاش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش» بويىچە مۇشۇ بىر يىلدا 5 مىليون 138 مىڭ 400 كىلوۋات سائەت توك ئىقتىساد قىلىنىپ، 1 مىليون 27 مىڭ 680 يۈەن تېجەپ قېلىندى. بۈيرۇق خاراكتېرلىك پىلاندىكى تۇرلەردىن يەنە «شىنجاڭدىكى چۆل ئورمىنىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ۋە ئۇنى كۆپەيتىش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش»، «كالا تۇرۇلمىسىنى كۆچۈرۈش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش»، «ھېسابلاش ماشىنىسىنىڭ سىموئت ئىشلەپچىقىرىشىدا قوللىنىلىشى» ۋە «يۇرەك - قان تومۇرى كېسەللىكلىرىگە ئۇنۇملۇق داۋالاش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش» قاتارلىقلارغا داڭلىق خىزمەتلەرمۇ خېلى ئوڭۇشلۇق ئىشلەندى.

بېيتەكچى خاراكتېرلىك پىلان ئىچىدە، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم يېزا خىزمىتى بۆلۈمىنىڭ تۆرى 19، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈمىنىڭ تۆرى مەككىز، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ تۆرى ئوچ، ئاپتونوم رايونلۇق ھېسابلاش ماشىنىسى ئىشخانىسىنىڭ تۆرى بىر، قالغانلىرى ھەرقايسى تارماق، ۋىلايەت، ئوبلاستلارنىڭ تۆرىدىن ئىبارەت. بۇ تۆرلەرنىڭ چېتىلىدىغان ساھەسى كۆپ، ئومۇملىشىش دائىرىسى كەڭ بولۇپ، 1991 - يىلىمۇ كۆرۈنەرلىك ئىقتىسادىي ئۈنۈم ۋە ئىجتىمائىي ئۈنۈم قولغا كەلتۈرۈلدى.

يالڭ لۇيى

ئېلېكترونلۇق ئۆچۈر تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش ئەھۋالى

ئاپپاراتلار 1984 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا ھېسابلاش ماشىنىسىنى كېڭەيتىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇلغاندىن تارتىپ 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئۈرۈمچى، شىخەنزە، بايىنغولىن، قىزىلسۇ، قەشقەر، ئاقسۇ قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردە ۋە نېفىت، تۆمۈرىيول، ھاۋارايى، ئورمانچىلىق، كۆمۈرچىلىك، پوچتا مۇئامىلىسى، ستراخوۋانىيە، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى، رادىئو - تېلېۋىزىيە، قاتناش - تىرانسپورت، سودا قاتارلىق سىستېمىلاردىمۇ ئېلېكترونلۇق ئۆچۈردىن پايدىلىنىش خىزمىتىنى باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرى رەسمىي قۇرۇلدى ياكى بەلگىلەندى؛ ئېلېكترونلۇق ئۆچۈر تېخنىكىسى يارىتىدىغان، كىرگۈزىدىغان ۋە ئۇنى كېڭەيتىپ پايدىلىنىدىغان ئورۇنلار كەسىپىي تەتقىقات ئاپپاراتلىرىدىن نۇقتىلىق كەسىپلەر ۋە چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارغا كېڭەيدى؛ شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى، شىنجاڭ ھاۋارايى ئىدارىسى، ئۈرۈمچى تۆمۈرىيول ئىدارىسى، ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى ھەمدە

ئىقتىسادىي ئۆچۈر سىستېمىسى، پۈل مۇئامىلىسى سىستېمىسى، سەھىيە سىستېمىسى، پىناكارلىق، سۇ ئىنشائاتى - ئېلېكتر قۇۋۋىتى، ئورمانچىلىق، قاتناش - تىرانسپورت، رەڭلىك مېتال، پولات - تۆمۈر قاتارلىق كۆپلىگەن كەسىپلەرنىڭ تەرەققىيات قوشۇنلىرى بارلىققا كەلدى. ئاپتونوم رايوندا يەنە ھېسابلاش ماشىنىسى ئىلمىي جەمئىيىتى، جۇڭگو ھېسابلاش ماشىنىسى ئابونېنتلار جەمئىيىتىنىڭ شىنجاڭ شۆبىسى، «VAX» ماشىنىسى جەمئىيىتى، ھېسابلاش ماشىنىسىنىڭ يۆمشاق دېتاللىرىنى ئىشلىتىش خادىملىرىنىڭ سەۋىيىسى بويىچە ئىمتىھان ئېلىش كومىتېتى ۋە يولغا قويۇش ئىشخانىسى، ھېسابلاش ماشىنىسىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش بويىچە مۇتەخەسسىسلەر گۇرۇپپىسى قاتارلىق ئاپپاراتلار قۇرۇلدى. ئېلېكترونلۇق ئۆچۈر تېخنىكىسىنى باشقۇرۇش، يارىتىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش قوشۇنىدىكى خادىم 5000 دىن ئاشتى.

باشقۇرۇش ئەھۋالى ئاپتونوم رايونلۇق ھېسابلاش ماشىنىسىنى كېڭەيتىشكە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى ئىشخانىسى ئاپتونوم رايون بويىچە ئېلېكترونلۇق ئۆچۈر تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش خىزمىتىنى باشقۇرۇشنى كۆچەيتىش ئۈچۈن، «ئېلېكترونلۇق ئۆچۈر كەسپىنى گۈللەندۈرۈش پروگراممىسى»، «ئېلېكترونلۇق ئۆچۈر تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىشقا دائىر بىر نەچچە مەسىلە توغرىسىدا ۋاقىتلىق بەلگىلىمە» قاتارلىق ھۆججەتلەرنى تۈزۈپ چىققاندىن كېيىن، 1991 - يىلى يەنە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئېلېكترونلۇق ھېسابلاش ماشىنىسى تېخنىكىسىدىن پايدىلىنىش ۋە ئۇنىڭ تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈچۈن قەرز پۇل ئېلىش تۈرىنى باشقۇرۇش توغرىسىدا ۋاقىتلىق چارە»، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ھېسابلاش ماشىنىسى ۋە ئۆچۈرلارنى بىر تەرەپ قىلىشنى ئۆلچەملەشتۈرۈشنى يولغا قويۇشنى باشقۇرۇش چارىسى» ۋە «يولغا قويۇشنىڭ تەپسىلي قائىدىسى» قاتارلىقلارنى تۈزۈپ چىقتى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، 1991 - يىل 6 - ئاينىڭ 4 - كۈنى چاقىرىلغان ئاپتونوم رايونلۇق ئېلېكترونلۇق ئۆچۈردىن پايدىلىنىش خىزمىتى يىغىنىدا «شىنجاڭنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ئېلېكترونلۇق ئۆچۈردىن پايدىلىنىش پىلانى توغرىسىدىكى پروگراممىسى» مۇزاكىرە قىلىنىپ ماقۇللاندى ھەمدە ئۇنى 11 - ئايدىن تارتىپ يولغا قويۇش ئېلان قىلىندى.

كېڭەيتىش ۋە قوللىنىش ئەھۋالى 1) ئېلېكترونلۇق ئۆچۈر تېخنىكىسىدىن پايدىلىنىش ئەنئەنىۋى كەسىپ ئۆزگەرتىلدى. (1) ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ قوللىشى بىلەن، ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆزگەرتىشكە تېگىشلىك 1000 غا يېقىن ئاساسلىق ستانوك - ئۇسكۇنىنىڭ 40 پىرسەنتى بويىچە رەقەم ئارقىلىق روشەنلەشتۈرۈش، رەقەم ئارقىلىق تىزگىنلەش تېخنىكىسى ئۆزگەرتىلدى. سانائەت بويىچە 10% پېچ - خۇمدان ئۆزگەرتىلدى. (2) ماشىنا - ئېلېكتر بىر گەۋدىلەشتۈرۈلگەن مەسۇلات مىكرو ماشىنىدا پىراقتىن ھەرىكەتلەندۈرۈلىدىغان ئۇنۇمۇپرسال قۇدۇق خاتىرىلەش ئەسۋابى خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى، بۇ مەھسۇلات شىنجاڭ كۆرسەتكۈچلۈك ئەسۋاب - ئۈسكۈنە زاۋۇتى تەرىپىدىن ئىشلەپچىقىرىلىپ، كۆپلىگەن نېفىتلىكلەردە ئىشلىتىلمەكتە. (3) مىكرو ماشىنىدىن پايدىلىنىپ ئىشلەپچىقىرىش جەريانى ئاپتوماتىك تەكشۈرۈلۈپ ئۆلچەندى ۋە تىزگىنلەندى. بىرىكمە ئامبىياك، ھىدروگېن، ئازوتنىڭ نىسبىتىنى تىزگىنلەش، بوياقچىلىق ھۈنەر - سەنئىتىنىڭ جەريانىنى ئۇنۇمۇپرسال تىزگىنلەش، ئەينەك خام ئەشياسىنىڭ نىسبىتى، مۇئەتتەر «T» جەۋھىرىنى مىكرو ماشىنىدا ئۆلچەپ تىزگىنلەش، لىتىي كاربوناتنى ھۈنەر - سەنئىتە جەھەتتىن ئۆلچەپ تىزگىنلەش ۋە باشقۇرۇش قاتارلىق تۈرلەردىن يىلدا ئاز كەم 1 مىليون يۈەن ئىقتىسادىي ئۇنۇمگە ئېرىشكىلى بولىدۇ. نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى بۇرغىلاش ستولبىسىنى سۈركەپ كەپشەرلەش سۈپىتىنى ۋە كەپشەرلەنگەندىن كېيىنكى ئىندۇكسىيىلىك بىر تەرەپ قىلىش كوئېففىتسېنتىنى مىكرو ماشىنىدا يېپىق ھالقا بويىچە تىزگىنلەپ، 7 مىليون يۈەندىن

ئارتۇق مەبلەغ تېجەپ قالدى. (4) چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ئۇچۇر باشقۇرۇش سىستېمىسى يەككە كەسىپلەر بويىچە تارقاق باشقۇرۇشتىن تەدرىجىي ھالدا زاۋۇت دەرىجىلىك باشقۇرۇش سىستېمىسىغا، شۇنداقلا پۈتۈن كەسىپ بويىچە ئۇچۇر تورى شەكىللەندۈرۈشكە قاراپ راۋاجلانماقتا. (5) ھېسابلاش ماشىنىسىنى قوللىنىپ ئەنئەنىۋى كەسىپلەرنى ئۆزگەرتىش داۋامىدا، بىر تۈركۈم خېلى يۇقىرى سەۋىيىگە ئىگە يۇمشاق دېتاللارنى يارىتىش قورال - سايمىنى ۋە مەخسۇس سىستېمىلاشقان يۇمشاق، قاتتىق دېتاللار تەتقىق قىلىنىپ ياساپ چىقىلدى. 2) ئاپتونوم رايون ۋە مەملىكەت خاراكتېرلىك ئۇچۇر سىستېمىسى ۋە كەسىپىي سىستېما بەرپا قىلىندى. (1) ئۈرۈمچى شەھەرلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسىنىڭ «256» يوللۇق ئاپتوماتىك تېلېگرامما يوللاش سىستېمىسى ئاز كەم ئۇچ يىل نورمال ئىشلىدى، بۇ جەريانداا ئاپتوماتىك ھالدا ھەر كۈنى ئۈيغۇرچە، خەنزۇچە تېلېگراممىدىن 18 مىڭنى يوللىدى؛ شەھەر تېلېفونى «114» مەركىزى ماشىنىدا نومۇر ئىزدەش سىستېمىسى 1991 - يىلى رەسمىي ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. دۆلەت غۇلجا، كۇچا، خوتەنلەردە قۇرغان ئالتە مېترلىق ئۇچ ئانتېننا، ئۇچ يوللۇق تېلېفون (سىغىمچانلىقىنى 12 يولدىن 24 يولغا كېڭەيتكىلى بولىدۇ) بويىچە كىچىك سىغىملىق سۈنئىي ھەمرا ئارقىلىق خەۋەر يەتكۈزۈش يەر يۈزى پونكىتى ئۈرۈمچى بىلەن گۇاڭجۇدىكى ئىكى ئوتتۇرا سىغىملىق سۈنئىي ھەمرا ئارقىلىق خەۋەر يەتكۈزۈش رايونى يەر يۈزى پونكىتىنىڭ ئارىلىقىدا رەقەم بىلەن گۇرۇپپىلىق تىزگىنلىنىدىغان (IDR) ئالاقىسىنى يولغا قويدى. شىنخۇا ئاگېنتلىقىنىڭ ماقالىلىرىنى سۈنئىي ھەمرا ئارقىلىق يەتكۈزۈش سىستېمىسى ئۈرۈمچى، قاراماي، چۆچەك، ئالتاي، ئاتۇش، قەشقەر، خوتەندىن ئىبارەت يەتتە شەھەردىكى گېزىتخانىلاردا كىچىك رەقەملىك پونكىتىنىڭ مىكرو ماشىنىدا ماقالە قوبۇل قىلىش سىستېمىسىنى بەرپا قىلدى. تېلېۋىزىيە پروگراممىلىرىنى سۈنئىي ھەمرا ئارقىلىق قوبۇل قىلىش پونكىتى 400 دىن ئاشتى، ئاھالىنىڭ 70 پىرسەنتى سۈنئىي ھەمرا ئارقىلىق قوبۇل قىلىنغان پروگراممىلارنى كۆرەلەيدىغان بولدى. (2) ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىسادىي ئۇچۇر مەركىزى 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئۆلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرگە قاراشلىق ناھىيىلەرنىڭ ئۇچتىن بىر قىسمىدىن كۆپرەكىدە ئاپپارات تەسىس قىلدى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئىقتىسادىي ئۇچۇر سىستېمىسى ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتىغا ماسلىشىپ، 8 - بەش يىللىق پىلان ۋە ئون يىللىق ئومۇمىي پىلان جەھەتتىكى تەسەۋۋۇرىنى تۈزۈپ چىقتى، مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلار بىلەن بىرلىكتە «شىنجاڭنىڭ يىرىك يېزا ئىگىلىكىنى باشقۇرۇش ئۇچۇرى سىستېمىسى»، «چوڭ، ئوتتۇرا ماناەت كارخانىلىرىنىڭ ئۇچۇر باشقۇرۇش سىستېمىسى» نى راۋاجلاندۇرۇش ئوستىدە تەتقىقات ئېلىپ باردى. (3) بانكا سىستېمىسى سۈنئىي ھەمرا ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون لىنىيىسى ئارقىلىق يۇقىرىدا مەركەزگىچە، تۆۋەندە ئۆلايەت - ئوبلاستقىچە بولغان ئۇچ دەرىجىلىك مىكرو ماشىنىنىڭ يىراق مۇساپىلىك خەۋەرلىشىش تورىنى بەرپا قىلغاندىن سىرت، بانكا يەنە ھېسابانتى بىر تەرەپ قىلىش سىستېمىسى، ھۆكۈمەت، كوللېكتىپ ئورۇنلىرى بىلەن بولغان كەسىپىي ئالاقىنى مىكرو ماشىنىدا بىر تەرەپ قىلىش سىستېمىسى، تارقاق شەكىلدىكى مەملىكەتنىڭ ھەممە جايلىرىدا ئامانەتكە قويغىلى بولىدىغان، ھەممە جايلىرىدىن ئالغىلى بولىدىغان ئامانەت پۇل سىستېمىسىنى قوللاندى. (4) تۆمۈر يول سىستېمىسىدا ئىدارىدە ئېلېكترونلۇق ھېسابلاش ماشىنىسى مەركىزى — شۆبە ئىدارىدا ئېلېكترونلۇق ھېسابلاش ماشىنىسى ئورنى — ئىستانسا - ئۇچاستكىلارىدا ئېلېكترونلۇق ھېسابلاش ماشىنىسى ئىشخانىسىدىن ئىبارەت ئۇچ دەرىجىدىن تەركىب تاپقان مۇكەممەل سىستېما بەرپا قىلىندى، دېمەك، ھازىر تۆمۈر يول تىرانسپورت تىجارىتىنى باشقۇرۇش سىستېمىسى بىلەن تۆمۈر يول ئىقتىسادىي ئۇچۇرلىرىنى باشقۇرۇش سىستېمىسى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندى. (5) ھاۋارايى سىستېمىسى مىكرو ماشىنىدا ھاۋارايى خەۋىتىنى ئاپتوماتىك قوبۇل قىلىش، ئاپتوماتىك تولدۇرۇش، يەر يۈزى،

يۇقىرى بوشلۇق ھاۋا كىلىماتىنىڭ ئايلىق جەدۋىلىنى مىكرو ماشىنىدا بىر تەرەپ قىلىش، سىزىش قاتارلىق مۇڭەپپەقىيەتلەرنى كېڭەيتكەن ۋە مۇكەممەللەشتۈرگەندىن كېيىن، ھاۋارايى سۈنئىي ھەمرىيسىدىن قوبۇل قىلىنغان ماتېرىيالنى مىكرو ماشىنىدا بىر تەرەپ قىلىش، ھاۋارايىدىن ئالدىن بېرىلىدىغان مەلۇماتنى ئوبيېكتىپ ئەھۋالغا قاراپ مۇلچەرلەش ۋە ئۇنى ئاپتوماتلاشتۇرۇش تەتقىقاتى، ھاۋارايى تېلېگراممىلىرىنى ئاپتوماتىك ئالماشتۇرۇش، قۇتۇپ، ئورېبىتا ھاۋارايىنى سۈنئىي ھەمرا خەۋەرلىشىش بويىچە بىر تەرەپ قىلىش سىستېمىسى قاتارلىق نەچچە ئون مۇڭەپپەقىيەتنى يەنمۇ تەرەققىي قىلدۇردى ۋە كېڭەيتتى. (6) پەن - تېخنىكا ئاخباراتىنى تەكشۈرۈپ تېپىش سىستېمىسى 1990 - يىلى سۈنئىي ھەمرا ئارقىلىق چەت ئەلدىكى ئىككى چوڭ سانلىق مەلۇمات ئامبىرى بىلەن تۇتاشتۇرۇلدى؛ ئۇرۇمچى شەھەرلىك ئاخبارات تەتقىقات ئورنى بىلەن شەھەرلىك مىكرو ماشىنىلارنى كېڭەيتىش ئىشخانىسى بىرلىكتە كۆپ خىل مۇججەت - ماتېرىياللارنىڭ ئاپتوماتىك بەلگىسىنى جۈڭگو، چەت ئەل بېزنېسدىكى ئاخباراتلارنى تەكشۈرۈپ تاپىدىغان مىكرو ماشىنىغا كىرگۈزۈش سىستېمىسىنى ۋۇجۇدقا كەلتۈردى. (7) مالىيە، باج سىستېمىسى مىكرو ماشىنىنى يۇقىرىدا دۆلەت باج ئىشلىرى باش ئىدارىسى، تۆۋەندە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى مىكرو ماشىنىلار بىلەن تۇتاشتۇرۇپ، باج خىزمىتى جەھەتتىكى كۇنلۇك، ئون كۇنلۇك، ئايلىق مەلۇماتلارنى يوللاش ۋە ئومۇملاشتۇرۇشنى ئەمەلگە ئاشۇردى. 3) ئاز سانلىق مىللەت بېزنېسدىكى ئۇچۇرلارنى بىر تەرەپ قىلىش تېخنىكىسى يارىتىلدى ۋە ئۇنى قوللىنىش كېڭەيتىلدى. شىنجاڭ سانائەت شۆبۈەنى، شىنجاڭ داشۆسى قاتارلىق ئورۇنلار كۆپ خىل بېزنېسلىق مىكرو ماشىنا مەشغۇلاتى سىستېمىسىنى تەتقىق قىلىپ، مۇڭەپپەقىيەتلىك ياساپ چىققاندىن كېيىن، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىچى ۋە سىرتىدىكى بەزى پەن تەتقىقات ئورۇنلىرى، ئالىي مەكتەپلەر ۋە مۇناسىۋەتلىك كارخانىلار يەنە كۆپ خىل بېزنېسلىق ئالىي دەرىجىلىك مىكرو ماشىنا سىستېمىسى، ئېلېكترونلۇق خەت بېسىش ماشىنىسى، ئېلېكترونلۇق مېڭە ئارقىلىق تەھرىرلەش، سۆزەتكە ئېلىپ ھەرپ تىزىش سىستېمىسى، كىتاب - ژۇرنال بېسىش، ھەرپ تىزىش سىستېمىسىنى كەشپ قىلدى. ئاپتونوم رايون قاتناشپ تۇزۇپ چىققان ئۇيغۇرچە ئۇچۇرلارنى بىر تەرەپ قىلىش بويىچە ئۇچ تۈرلۈك دۆلەت ئۇلچىمى 1990 - يىلى ئېلان قىلىنىپ ئىجرا قىلىندى. شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ قوماندانلىق شتابى مەخپى ئىشلار بۆلۈمى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك ئاخبارات ئورنى، ئېلېكترون تېخنىكىسى تەتقىقات ئورنى «ئاددىيلاشتۇرۇلغان تون ۋە شەكىل ئارقىلىق ئىپادىلىنىدىغان خەنزۇچە خەتلەرنى كىرگۈزۈش ئۇسۇلى» ۋە «شەكىل ۋە ئىپتىدائىي بەلگە ئارقىلىق ئىپادىلىنىدىغان خەنزۇچە خەتلەرنى كىرگۈزۈش تېخنىكىسى» نى مۇڭەپپەقىيەتلىك تەتقىق قىلىپ چىقتى.

جالال دېشىن

ئاپتونوم رايوندا 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى «ئۇچقۇن» پىلانىنىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالى

مەملىكەتلىك 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى «ئۇچقۇن» پىلانى مۇڭەپپەقىيەتلىرى كۆرگەزمىسى 1991 - يىل 11 - ئايدا بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى. شىنجاڭدىن 35 تۈرلۈك مۇڭەپپەقىيەت كۆرگەزمىگە قاتناشتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئالتىسى ئالتۇن مېدال مۇكاپاتىغا، توققۇزى كۈمۈش مېدال مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ئالتۇن مېدال مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن تۈرلەر مۇنۇلار: «چۇپۇرنىڭ سۇپىتىنى ئۆزگەرتىش تېخنىكىسىنىڭ گىلەمچىلىكتە قوللىنىلىشى»، «ئوك - تەتۇرنى كىيگىلى بولىدىغان پارقىراق خۇرۇم چاپان تىكىش تېخنىكىسىنىڭ يارىتىلىشى»، «دېھقانچىلىق رايونلىرىدا چارۋىچىلىقنىڭ ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈلۈشى»، «خوتەن قاشتېشى ئويمىچىلىقىنىڭ يېڭى ھۈنەر - سەنئىتى»، «يېڭىسار ئۆرۈكىدىن يۇرۇشلۇك مەھسۇلاتلارنىڭ يارىتىلىشى»، «يۇقىرى بېسىملىق ئېلېكتر قۇۋۇتى سىم يولى ئۈسكۈنە - ماتېرىياللىرى بويىچە يۇرۇشلۇك مەھسۇلاتلارنىڭ يارىتىلىشى». كۈمۈش مېدالغا ئېرىشكەن تۈرلەر مۇنۇلار: «شالغۇتلاشتۇرۇلغان ياغلىق ئاپتاپپەرەس ئۇرۇقى تەييارلاشنىڭ كېڭەيتىلىشى»، «قوغۇنىنىڭ

ھەر خىل ئەلا، يېڭى سورتلىرىنىڭ يېتىشتۇرۇلۇشى ۋە كېڭەيتىلىشى»، «ئۇرۇمچى ناھىيىسىنىڭ باجياخۇ ئىلمە توقۇلما گۇرۇھى»، «تىۋىت ئۆچكىسى نەسلىنىڭ ياخشىلىنىشى»، «گۈل چېڭى يۇرۇشلۇك مەھسۇلاتلىرىنىڭ يارىتىلىشى»، «قوي بۆلدۈرگىنىدىن يۇرۇشلۇك مەھسۇلات يارىتىش»، «بامبۇكتىن توقۇلغان چىداملىق سەپەر چامادانى»، «ياۋا مېۋىلەردىن يۇرۇشلۇك مەھسۇلات يارىتىش»، «شادا بوتقىسىدىن ياسالغان تاختا».

7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئاپتونوم رايون «ئۇچقۇن» پىلانى تۈرىدىن 348 نى ئورۇنلاشتۇرغانىدى، بۇنىڭ 290 ى خېلى زور ئىقتىسادىي ئۇنۇم بەردى، مۇۋەپپەقىيەت قازىنىش نىسبىتى 83.3% كە يەتتى. بۇ تۈرلەرگە 237 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ 91 مىليون 437 مىڭ 500 يۈەنى بانكىدىن قەرز ئېلىندى، 107 مىليون 537 مىڭ 500 يۈەنىنى كارخانىلار ئۆزلىرى توپلىدى، 10 مىليون 380 مىڭ يۈەنى پەن - تېخنىكا ئوبوروت فوندى، 6 مىليون 500 مىڭ يۈەنى مالىيىدىن بېرىلگەن قوشۇمچە ياردەم، باشقا سېلىنما 21 مىليون 645 مىڭ يۈەن. يېڭىدىن كۆپەيگەن مەھسۇلات قىممىتى 460 مىليون يۈەنگە، يېڭىدىن كۆپەيگەن پايدا - باج 90 مىليون يۈەنگە، ئېكسپورتتىن كىرگەن تاشقى پېرېۋوت 3 مىليون ئامېرىكا دوللىرىدىن كۆپرەككە يەتتى. سېلىنما بىلەن ھاسىلاتنىڭ نىسبىتى 1:1.94 بولدى. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىغا 177 مىڭدىن ئارتۇق ھەر خىل ئىختىساسلىق خادىم تەربىيىلەپ بېرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت خادىمى 23.3% نى ئىگىلەيدۇ. 78 تۈر ئاپتونوم رايون بويىچە پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى ۋە «ئۇچقۇن» پەن - تېخنىكىسى بويىچە 2 -، 3 -، 4 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتى 1991 - يىل 11 - ئاينىڭ 1 - كۈنى بېيجىڭدا مەملىكەتلىك «ئۇچقۇن» پىلانى بويىچە خۇلاسىلەش، تەقدىرلەش يىغىنى ئۆتكۈزدى. ئاپتونوم رايونىمىزدىن بەش كوللېكتىپ ۋە 29 شەخس تەقدىرلەندى.

«ئۇچقۇن» پىلانى بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ (بەش): ئالتاي ۋىلايەتلىك پەن - تېخنىكا كومىتېتى، مىچۈەن ناھىيىلىك پەن - تېخنىكا كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتىنىڭ يېزا ئىگىلىك مالىيەسى باشقارمىسى، جۇڭگو سودا - سانائەت بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ سانائەت كىرېدىتى باشقارمىسى، «خېجىڭ ئۇنىۋېرسال تەرەققىيات» بويىچە سىناق نۇقتىسى تۈرى گۇرۇپپىسى.

«ئۇچقۇن» پىلانىنى باشقۇرۇشتىكى ئىلغار خىزمەتچىلەر (14 نەپەر): جاڭ فۇچىڭ، ئابدۇرۇسۇل، تيەن يۇچىن (ئايال)، شى بېنجىن، دۇڭ باۋسېن، چېن شۇخۇڭ (ئايال)، يەن كېخۇا، ياۋيى، سەي شىنجۇڭ، جاڭ چېڭۋېي، سۇ جۇنمىن، چېن ۋېنشيۇ (ئايال)، چېن جىنشەن، گۈەن يۇمىڭ.

«ئۇچقۇن» پەن - تېخنىكىسىدىكى ئىلغار خىزمەتچىلەر (بەش نەپەر): جيا گۇاڭشۇ، ليۇ شياۋمىڭ، شۇ چۈنلىن، جۇ جېنجۇڭ، لىن يىڭچۈن.

«ئۇچقۇن» پىلانىدىكى ئىلغار كارخانىچىلار (سەككىز): كې خوشېڭ، چېن جىنشېڭ، شاۋ شۇچيەن، ۋاڭ ۋەنكۇي، جۇ چېنياڭ، جاڭ باڭرۇڭ، گو گۈيخۇەن، ياڭ كېيىڭ.

«ئۇچقۇن» پىلانىدىكى ئالاھىدە شەرەپ مۇكاپاتىغا ئېرىشكەنلەر (ئىككى نەپەر): ما جاۋ (ئايال، خۇيزۇ)، يۇسۇپ ھامۇت.

چېن بىيې

ئالىي مەكتەپلەردىكى پەن - تېخنىكا خىزمىتى

1991 يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئالىي مەكتەپلەردىكى پەن - تېخنىكا پائالىيىتىگە جەمئىي 13 مىڭ 16 كىشى قاتناشتى، بۇنىڭ ئىچىدە كاندىدات ئالىي دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 1996، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسىبارلار 4114؛ پەن تەتقىقاتقا 3 مىليون 809 مىڭ يۈەن سەرپ قىلىندى. جەمئىي 22 پارچە پەن - تېخنىكا ۋە پەننى ئومۇملاشتۇرۇش ئەسىرى، 24 قىسىم ئالىي مەكتەپ دەرسلىكى تۈزۈلدى، پەن تەتقىقات ئىلمىي ماقالىسىدىن 1639 ى ئېلان قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە چەت ئەلدىكى ئىلمىي ژۇرناللاردا ئېلان قىلىنغىنى 73، مەملىكەت

ئىچىدىكى ئىلمىي ژۇرناللاردا ئېلان قىلىنغىنى 357، ئۇلكە، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئىلمىي ژۇرناللاردا ئېلان قىلىنغىنى 1209. شۇ يىلى 74 تۈرلۈك نەتىجە باھالاپ بېكىتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن تۈر بىر، دۆلەت ئىچىدە تۇنجى قېتىم ئېلان قىلىنغان تۈر بەش، مەملىكەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن تۈر 48؛ 84 تۈرلۈك پەن - تېخنىكا نەتىجىسى مۇكاپاتقا ئېرىشتى. بۇنىڭ ئىچىدە بىر تۈر دۆلەتلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا (ھەمكارلىق تۈرى)، بىر تۈر مىنىستىرلىك دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 29 تۈر ئۇلكە، ئاپتونوم رايونلىق پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا، 53 تۈر ژۇلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

ئاپتونوم رايونلۇق ماۋارىپ كومىتېتى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى ئالىي مەكتەپلەردىكى پەن - تېخنىكا خىزمىتىنى تېخىمۇ كۈچەيتىش ئۈچۈن، 1991 - يىل 6 - ئاينىڭ 27 - كۈنىدىن 30 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئاپتونوم رايون بويىچە ئالىي مەكتەپ پەن - تېخنىكا خىزمىتى يىغىنى ئوتكۈزدى. يىغىندا ئالىي مەكتەپلەردىكى پەن - تېخنىكا خىزمىتىگە دائىر تەجرىبىلەر ئالماشتۇرۇلدى، ئاپتونوم رايونلۇق ئالىي مەكتەپلەردىكى پەن - تېخنىكا خىزمىتىگە ئائىت سىياسەت، تەدبىرلىرى مۇزاكىرە قىلىندى، «ئاپتونوم رايون بويىچە ئالىي مەكتەپلەردىكى پەن - تېخنىكا خىزمىتىنى كۈچەيتىشكە دائىر بىر قانچە پىكىر (مۇزاكىرە ئۇسۇلىي)» گە قارىتا تولۇقلاش ۋە تۈزىتىش كىرگۈزۈش پىكرى بېرىلدى؛ يىغىندا پەن - تېخنىكا خىزمىتىدىكى ئون ئىلغار كوللېكتىپ، 59 ئىلغار پەن - تېخنىكا خىزمەتچىسى تەقدىرلەندى، ئالاھىدە تۆھپىسى بار 90 نەپەر پىشقەدەم پروفېسسورغا «شەرەپ گۈۋاھنامىسى» تارقىتىپ بېرىلدى.

ۋالك لېي

يۇمشاق پەن تەتقىقاتى خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى تۈرغۇزغان ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ نۆۋەتلىك يۇمشاق پەن - تەتقىقاتى تۈرى ئالتە بولۇپ، ئۇنىڭغا جەمئىي 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇ ئالتە تۈر مۇنۇلاردىن ئىبارەت: «شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسى تەتقىقاتى»، «شىنجاڭدا يېزا ئىگىلىكىدىن مول ھوسۇل ئېلىش بويىچە باھا بېرىش كۆرسەتكۈچى سىستېمىسى ۋە بۇ جەھەتتىكى تەدبىر تەتقىقاتى»، «شىنجاڭنىڭ خىمىيە سانائىتىدىكى ئەۋزەل كەسىپلەرنى تاللاش ۋە ئۇلارنى تەرەققىي قىلدۇرۇش مەسىلىسى ئۈستىدە تەتقىقات»، «شىنجاڭنىڭ يېزىلىرىدىكى تاۋار ئوبوروت سىياسىتى ئۈستىدە تەتقىقات»، «2000 - يىلدىكى شىنجاڭنىڭ نامرات، چېگرا رايونلىرىنىڭ مەھىيە تەرەققىياتى ستراتېگىيىسى ئۈستىدە تەتقىقات»، «تارىم دەرياسى ۋادىسىدىكى بايلىقلارنى ئېچىش ۋە ئوندىن پايدىلىنىش بىلەن ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى ئاسراش تەتقىقاتى»؛ باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتكەن ئالدىنقى باسقۇچتىكى تۈر يەتتە، ئۇلار مۇنۇلاردىن ئىبارەت: «شىنجاڭنىڭ يىرىك يېزا ئىگىلىك تېخنىكىسىنىڭ ئىقتىسادىي ئونۇمى ۋە سەرخىللاشتۇرۇلغان مودېل تەتقىقاتى»، «شىنجاڭنىڭ نوپۇسى بىلەن ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى ماسلاشتۇرۇش تەتقىقاتى»، «شىنجاڭنىڭ پەن - تېخنىكىغا مەبلەغ سېلىش سىجىللىقى ۋە بۇ جەھەتتىكى تەدبىر تەتقىقاتى»، «شىنجاڭنىڭ ۋە غەربىي شىمال رايونىنى غەربكە ئېچىۋېتىشكە دائىر پەن - تېخنىكا سىياسىتى ۋە بۇ جەھەتتىكى تەسەۋۋۇر»، «شىنجاڭنىڭ ئوتتۇرا مەزگىلدىكى ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتىغا دائىر ئاساسىي تەپەككۇر تەتقىقاتى»، «شىنجاڭدا يەر ئېچىش ۋە ئوندىن پايدىلىنىش ستراتېگىيىسى ئۈستىدە تەتقىقات»، «شىنجاڭنىڭ تۈراقلىق مۇلۇككە مەبلەغ سېلىش قۇرۇلمىسى، قېلىپى ۋە بۇ جەھەتتىكى تەدبىر ئۈستىدە تەتقىقات»؛ ئالتە تۈر 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا (ئىككى تۈر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، بىر تۈر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ئۈچ تۈر 4 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا) ئېرىشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ 2 - دەرىجىلىك

پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن «شىنجاڭ پەن - تېخنىكا خىزمىتىنىڭ قىبلىنامىسى» دە ھازىرقى زاماندىكى چوڭ رايونلارنىڭ تەرەققىيات ستراتېگىيىسى بىلەن پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى نەزەرىيىسى، پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى ستراتېگىيىسى بىلەن پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى نەزەرىيىسى بىرلەشتۈرۈلۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ زور پەن - تېخنىكا سىستېمىسىنىڭ تەشكىلىي ئىقتىدار قۇرۇلمىسى تەتقىق قىلىنىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پەن - تېخنىكا خىزمىتىنىڭ يېتەكچى پرىنسىپى ۋە ھەرقايسى خىزمەت ساھەسىگە دائىر كونكرېت سىياسەتلەر سىستېمىلىق ئوتتۇرىغا قويۇلغان.

2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن يەنە بىر تۈر - «شىنجاڭدىكى مۇنەۋۋەر مۇتەخەسسىسلەرنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىش قانۇنىيىتى ئۈستىدە تەتقىقات» تىن ئىبارەت. بۇ تەتقىقاتتا شىنجاڭنىڭ ئۆزىگە خاس ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي، پەن - تېخنىكا، مەدەنىيەت، جۇغراپىيە، مىللەت قاتارلىق ئامىللىرىغا ئاساسەن، مۇنەۋۋەر مۇتەخەسسىسلەرنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىش قانۇنىيىتى تەھلىل قىلىنغان ۋە ئۇلارنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىشىدىكى ئىچكى - تاشقى ئامىللار، ئالاھىدىلىكلەر ئۈستىدە ئىزدىنىلگەن، مۇتەخەسسىسلەرنى باشقۇرۇشنى ياخشىلاپ، يۇقىرى قاتلامدىكى ئىختىساس ئىگىلىرى بايلىقىنى ئېچىپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈشكە دائىر تەدبىرلەر ئوتتۇرىغا قويۇلغان.

1986 - يىلدىن 1991 - يىلغىچە ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى يۇمشاق پەن تەتقىقاتى تۈرىدىن 70 نى ئورۇنلاشتۇدى، ئۇنىڭغا 2 مىليون 555 مىڭ يۈەن خىراجەت سەرپ قىلىندى. ھازىر بۇ تۈرلەرنىڭ 43 ى تاماملامدى. 38 تۈر باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 31 تۈرلۈك نەتىجە ئاپتونوم رايوننىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى (11 تۈر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ئون تۈر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ئون تۈر 4 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى).

جاڭ چۈن

ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەرنىڭ پەن - تېخنىكا خىزمىتى

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 14 ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك (قاراماي شەھىرى بۇنىڭ سىرتىدا) پەن - تېخنىكا كومىتېتلىرى ۋە قىسمەن ناھىيە (شەھەر) لىك پەن - تېخنىكا كومىتېتلىرىنىڭ ستاتىستىكىسىغا قارىغاندا، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەر ھەر دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تۈرىدىن 319 نى ئورۇنلاشتۇرغان، بۇ تۈرلەرگە سەرپ قىلىنغان ئۇچ خىل پەن - تېخنىكا خىراجىتى 4 مىليون 774 مىڭ 500 يۈەنگە يەتكەن؛ 166 تۈرلۈك يېڭى تېخنىكا كىرگۈزۈلگەن، يېڭى تېخنىكىنىڭ كېڭەيتىلىش، ئىشلىتىلىش كۆلىمى 60% تىن 80% كىچە يەتكەن، ئىقتىسادىي ئۈنۈم 12 مىليون 698 مىڭ يۈەن ئاشقان. 1991 - يىلى ھەرقايسى ۋىلايەت، ئوبلاست، ناھىيىلەر 25 تۈردە ئاپتونوم رايوننىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا، 162 تۈردە ۋىلايەت، ئوبلاستنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا، 30 تۈردە ناھىيىنىڭ پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيىتى مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن. مىچۈەن ناھىيىسى دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتى ئۇيۇشتۇرغان «ئۇچقۇن» پىلانى نەتىجىلىرى كۆرگەزمىسىدە بىر تۈردە ئالتۇن مېدال مۇكاپاتىغا، ئىككى تۈردە كۈمۈش مېدال مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەرقايسى ۋىلايەت، ئوبلاست، ناھىيە (شەھەر) لەر 2090 قارار ۋىلايەت (ئوبلاست)، ناھىيە دەرىجىلىك تۈرلۈك كۈرس ئۇيۇشتۇرۇپ، ھەر دەرىجىلىك كادىر، تېخنىكا خادىمى، كەسپىي خادىم، باشقۇرۇش خادىمىدىن جەمئىي 165 مىڭ 800 ئادەم (قېتىم) نى تەربىيىلىدى. 3903 يېزا - كەنت دەرىجىلىك كۈرس ئۇيۇشتۇرۇپ، ئۇلگىلىك ئائىلە، كەسپىي ئائىلە ۋە دېھقان - چارۋىچىدىن 579 مىڭ 600 ئادەم (قېتىم) نى تەربىيىلىدى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە يېزا دەرىجىلىك دېھقانلار تېخنىكا مەكتىپىدىن 191ى قۇرۇلدى، كەنتلەر 86 قارار دېھقانلار تېخنىكا

كۆرسى ئويۇشتۇردى. ۋىلايەت، گوبلاست، ناھىيىلەر دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ پەن - تېخنىكا، مەدەنىيەت ساپاسىنى يەنىمۇ ئۆستۈرۈش ئۈچۈن دېھقان، چارۋىچىلارغا 1873 قېتىم پەن - تېخنىكىغا دائىر سىنئالغۇ لېنتىسى قويۇپ بەردى، ئۇنى 277مىڭ نادەم(قېتىم) كۆردى؛275قېتىم تۇرلۈك ئىش ئورنى يەغىنى ئۆتكۈزدى، ئۇنىڭغا 85 مىڭ 300 نادەم (قېتىم) قاتناشتى؛ «پەن - تېخنىكا ئەھۋالى»، «پەن - تېخنىكا ئۇچۇرى»، «چەت ئەل پەن - تېخنىكا ئۇچۇرلىرى» قاتارلىق 30 نەچچە خىل قەرەللىك ژۇرنال، ژۇرنال ۋە پەن - تېخنىكا ماتېرىيالىدىن 100 نەچچە سان 350 مىڭ 400 نۇسخا بېسىپ تارقاتتى.

1991 - يىلى ھەرقايسى ۋىلايەت، گوبلاست (شەھەرلەر) دىن جەمئىي 8470 نەپەر پەن - تېخنىكا خادىمى، كادىر، باشقۇرۇش خادىمى ئاساسىي قاتلامغا چۈشۈپ، دېھقانچىلىق تېخنىكا - ئىقتىساد ھۆددىگەرلىكىگە قاتناشتى، ئۇلار ھۆددىگە ئالغان تېرىلغۇ كۆلىمى 10 مىليون 939 مىڭ موغا، چارۋا 1 مىليون 120 مىڭ تۇياقنى يەتتى، بۇنىڭ بىلەن بىكىندىن كۆپەيگەن يىللىق ئىقتىسادىي ئۇنۇم 390 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە، يەغىۋىلىنغان ھەقلىق تېخنىكا مۇلازىمىتى ھەقى 2 مىليون 477 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە 79 ناھىيە(شەھەر)گە پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىم(شەھەر باشلىقى) قويۇلدى، 398 بېزا - بازارغا پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن بازار باشلىقى، بېزا باشلىقى ئەۋەتىلدى، 167 بېزا - بازاردا پەن - تېخنىكا كومىتېتى قۇرۇلدى، 123 بېزا - بازارغا مەخسۇس پەن - تېخنىكا كادىرى سەپلەندى.

ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە توقۇز ۋىلايەت، گوبلاست، 65ناھىيە(شەھەر)نىڭ پەن - تېخنىكا خىراجىتى ئەھۋالىنى تەكشۈرۈشكە قارىغاندا، 1991 - يىلى بۇ ۋىلايەت، ناھىيە (شەھەر) لەر پەن - تېخنىكا خىراجىتى ئۈچۈن 6 مىليون 742 مىڭ 200 يۈەن ئاجراتقان. بۇنىڭ ئىچىدە ئوچ خىل پەن - تېخنىكا خىراجىتى 4 مىليون 774 مىڭ يۈەن، پەن تېخنىكا ئىشلىرى خىراجىتى 1 مىليون 817 مىڭ 300 يۈەن، پەن - تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلەش خىراجىتى 150 مىڭ 400 يۈەن؛ پەن - تېخنىكا قەرز پۇلى 43 مىليون 703 مىڭ يۈەن؛ پەن - تېخنىكا گوبوروت سوممىسى 486 مىڭ 300 يۈەن؛ پەن - تېخنىكا تەرەققىيات فوندى 2 مىليون 701 مىڭ 200 يۈەن. ۋىلايەتلىك، گوبلاستلىق، ناھىيە (شەھەر) لىك پەن - تېخنىكا كومىتېتلىرى گورۇپلاشتۇرغان پەن تەتقىقات تۈرلىرى ئىچىدە 1991 - يىلى جەمئىي 1 مىليون 472 مىڭ 300 يۈەن خىراجەت يەغۇبلىنغان.

1991 - يىلى ۋىلايەت، گوبلاست، ناھىيە (شەھەر) لەرنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى خىزمىتىدىمۇ يېڭى ئىلگىرىلەشلەر بولدى، مانجى گوبلاستلىق پەن - تېخنىكا كومىتېتى مىستېمىمدا جەمئىي توقۇز تەرەققىيات مەركىزى (پونكىتى) بار، ئۇلار ئىقتىسادىي گەۋدىلەرنىڭ 16 نى قۇردى، بۇ ئىقتىسادىي گەۋدىلەرنىڭ 3 مىليون 330 مىڭ يۈەنلىك تۇراقلىق مۇلكى بار. مىچۈەن ناھىيىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىيات مۇلازىمەت مەركىزى قۇرغان ناھىيىلىك خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى، تەجرىبە باقمىچىلىق مەيدانى، ھاراق زاۋۇتىدىن ئىبارەت ئوچ ئىقتىسادىي گەۋدىنىڭ 1991 - يىلىي يارىتقان مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليون 658 مىڭ يۈەنگە، پايدىسى 110 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

چېن جەنخۇا

«321» پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش يېزىسى قۇرۇلۇشى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا «321» پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش يېزىسى قۇرۇلۇشىدا خېلى زور نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى. 1) يېزا، كەنت پەن - تېخنىكا سىستېمىسى مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش يېزا - بازىرىدىن 90 ى، پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش كەنتىدىن 518 ى قۇرۇلدى؛ پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش ئائىلىسى 1990 - يىلدىكى 9609 دىن 18 مىڭ 503 كە يەتتى؛ ھەر

خىل جەمئىيەت، كەسپىي تەتقىقات جەمئىيىتىدىن 267 سى قۇرۇلدى، ئەزاسى 8000 دىن كۆپرەككە يەتتى؛ 752 قارار تۇرلۈك كۆرسى ئۇيۇشتۇرۇلۇپ دېھقان، چارۋىچىلاردىن 75 مىڭ ئادەم (قېتىم) تەربىيىلەندى. ئۇلگە كۆرسىتىش يېزا - بازارلىرىدا يېزا (بازار) لىق پەن - تېخنىكا كومىتېتى قۇرۇلدى، كەنتلەردە پەن - تېخنىكىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى، كەنت ئاھالىلەر گۇرۇپپىسىدا پەن - تېخنىكا گۇرۇپپىسى قۇرۇلۇپ، ھەر بىر كەنتتە ئۇچتىن بەشكىچە ئۇلگە كۆرسىتىش ئائىلىسى بولۇش ئاساسىي جەھەتتىن ئىشقا ئاشۇرۇلۇپ، يېزا - بازارلار كەنتنى، كەنت ئائىلىلەرنى، پەن - تېخنىكا ئائىلىلىرى دېھقانلارنى بىتەكلەيدىغان تور سىستېمىسى شەكىللەندى. 90 ئۇلگە كۆرسىتىش يېزىسىنىڭ 80 پىرسەنتىدىن كۆپرەكىدە پەن - تېخنىكىنى باشقۇرۇش، پەن - تېخنىكا مۇلازىمىتى، پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش، پەن - تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلەشتىن ئىبارەت تۆت چوڭ سىستېما تەدرىجىي بارلىققا كەلدى. 90% تىن كۆپرەك پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش يېزا - بازىرى پەن - تېخنىكا، ئىقتىسادىي تەرەققىيات پىلانىنى تۈزدى ھەم يولغا قويدى.

2) پەن - تېخنىكىنى باشقۇرۇش كۆچەيتىلدى. پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىدىغان يېزىلار، «پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن كەنت باشلىقىنىڭ خىزمىتى ۋەزىپىسى ۋە مەسئۇلىيىتىنى يولغا قويۇش چارىسى»، «پەن - تېخنىكىنى قوللىنىپ، يۇقىرى مەھسۇلات يارىتىش مۇسابىقە پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش توغرىسىدا پىكىر» «يېزا - بازارلىق پەن - تېخنىكا كومىتېتلىرىنىڭ خىزمىتى مەسئۇلىيىتى»، «يېزا پەن - تېخنىكا كادىرلىرىنىڭ خىزمىتى مەسئۇلىيىتى»، «ئۇلگە كۆرسىتىش ئائىلىلىرى بويىچە سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويۇش چارىسى»، «دېھقان تېخنىكىلارنى باھالاش ۋە باشقۇرۇش چارىسى»، «پەن - تېخنىكا خىزمىتىنى ئىشلىتىشنى باشقۇرۇش چارىسى» قاتارلىق 10 نەچچە تۈرلۈك پەن - تېخنىكىنى باشقۇرۇش قائىدىسى تۈزۈپ، «321» پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش يېزىسى قۇرۇلۇشىنىڭ ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلىشىغا كاپالەتلىك قىلدى.

3) پەن - تېخنىكا سېلىنمىسى كۆپەيتىلدى. بۈگۈر ناھىيىسىنىڭ ئەشمە يېزىسى، قاغىلىنىق ناھىيىسىنىڭ يېتىملىقۇم يېزىسى، مەچۈن ناھىيىسىنىڭ گۈمۈدى بازىرى، كۆكتوقاي ناھىيىسىنىڭ تېمبكى يېزىسى، فۇكاڭ ناھىيىسىنىڭ زىنىچۈەنزە يېزىسى قاتارلىق ئون ئۇلگە كۆرسىتىش يېزا - بازىرىنىڭ ستاتىستىكىسىغا قارىغاندا، ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى ئاجرىتىپ بەرگەن پەن - تېخنىكا خىراجىتىدىن باشقا، 1991 - يىلى بۇ ئون يېزا - بازار جەمئىي 336 مىڭ 100 يۈەن پەن - تېخنىكا خىراجىتى ئاجرىتىپ، پەن - تېخنىكا ئىشلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا ئىشلەتكەن.

4) پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرى كېڭەيتىلىپ، دېھقانچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىغا بىلەن يېزا ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈلدى. 1991 - يىلى 90 پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش يېزا - بازىرى يېڭى نەتىجە ۋە يېڭى تېخنىكىنى زور كۈچ بىلەن كېڭەيتىپ، ئېغىر قۇرغاقچىلىق يۈز بەرگەن ئەھۋالدىمۇ دېھقانچىلىقتىن مول ھوسۇل ئالدى. پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش يېزىلىرىنىڭ ئومۇمىي ئاشلىقى 1990 - يىلدىكىدىن 5.7% ئاشتى؛ سانائەت، يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 14.5% ئاشتى؛ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن كىرىم 778 يۈەنگە يېتىپ، 10.1% ئاشتى؛ كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 800 كىلوگرام ئاشلىق توغرا كەلدى. ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى بېكىتكەن پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش يېزىسى - فۇكاڭ ناھىيىسىنىڭ زىنىچۈەنزە يېزىسى 1991 - يىلى پەن - تېخنىكا تۈرىدىن 15 نى ئورۇنلاشتۇردى ۋە يولغا قويدى، بۇنىڭ ئىچىدىكى «قوغۇن - تاۋۇزنى سۈپەتلىك، يۇقىرى ھوسۇللۇق ئۆستۈرۈش بويىچە يۇرۇشلەشتۈرۈش تېخنىكىسىنى قوللىنىش ۋە بازا قۇرۇلۇشى» دېگەن تۈر ئۈچ يىلى تۈر قىلىپ تۈرغۇزۇلۇپ، ئۈچ يىلى ئۇنۇم ھاسىل

قىلىندى، مەسۇلات قىممىتى 1 مىليون 4000 يۈەنگە، پايدىسى 644 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ قاغىلىق ناھىيىسىنىڭ يېتىملىقۇم بېزىسى 1991 - يىلى كېۋەزنى ئالا سۈپەتلىك، يۇقىرى ھوسۇللۇق ئۇسۇتۇرۇش، ئىككى چىلگە سورتنى يۇرۇشلەشتۇرۇپ يۇقىرى ھوسۇللۇق ئۇسۇتۇرۇش، سۈپەتلىك ئۇرۇق يېتىشتۇرۇش، كالا - قوي بوردىش، تەسىل ياغشىلاش قاتارلىق ئەملىي قوللىنىلمىغان تېخنىكا تۇرىدىن 20 نەچچىنى كېڭەيتىپ، يېزا ئىگىلىكىدىن ئومۇمىيۈزلۈك مول ھوسۇل ئالدى. ئومۇمىي پاختىنى 1386 تونىغا يەتكۈزۈپ، 1989 - يىلدىكىدىن بىرىدىن كۆپرەك قاتلىدى، پىلە غوزىسىنى 11 مىڭ 22 كىلوگرامغا، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئونتۇرچە كىرىمنى 582 يۈەنگە يەتكۈزدى.

5) ئۇلگىلەرلىك تەسىر كۆرسىتىش رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇلدى. 1991 - يىلى قۇمۇل، بايىنغولىن، بورتالا، قەشقەر، ئىلى قاتارلىق ژىلايەتلىك، ئوبلاستلىق پەن - تېخنىكا كومىتېتلىرى ژىلايەتلىك، ئوبلاستلىق پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش بېزىلىرىنىڭ خىزمەت تەجرىبىلىرىنى ئالماشتۇرۇش يىغىنى، ئىش ئورنى يىغىنى قاتارلىق يىغىنلارنى ئۇتكۈزدى، كۆپلىگەن پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش بېزىلىرى ئۇزلىرى تۇرۇشلۇق ناھىيىلەردىكى پەن - تېخنىكا ئۇگىنىش، پەن - تېخنىكىنى قوللىنىش بويىچە ئىلغار تىپلاردىن بولۇپ قالدى. قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسىنىڭ ئوپال بېزىسى پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش بېزىسى قىلىپ بېكىتىلگەندىن كېيىن، پەن - تېخنىكىغا بولغان رەھبەرلىك، باشقۇرۇش، مۇلازىمەت قىلىش سىستېما قۇرۇلۇشىنى، شۇنداقلا تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيەلەش، تېخنىكىنى كېڭەيتىش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇپ، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىنى ھەر يىلى يېڭى بىر سەۋىيىگە كۆتۈردى. 1991 - يىلى بۇ يېزا قەشقەر ژىلايەتلىك پەن - تېخنىكا كومىتېتى تەرىپىدىن پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىشتىكى ئىلغار يېزا بولۇپ باھالىنىپ 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. جىڭ ناھىيىسىنىڭ داخىيەنزە بازىرىدىن ئىبارەت پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش يېزىسىدىكى ئۇلگە كۆرسىتىش كەنتى 1991 - يىلىغا كەلگەندە توققۇزغا يەتتى. بۇ، پۈتۈن بازاردىكى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق كەنتى ئومۇمىي سانىنىڭ 53 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ؛ ھەممە كەنتتە پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش ئەترىتى، ھەممە ئەترەتتە يۇقىرى ھوسۇل ئېلىش بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش، ئۇتكەلگە ھۇجۇم قىلىش ئېتىزى بارلىققا كەلدى؛ ئۇلگە كۆرسىتىش ئائىلىسى 238 گە يېتىپ، پۈتۈن بازاردىكى دېھقان ئائىلىسىنىڭ 51 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. 1991 - يىلى 14 تۈركۈمدە جەمئىي 137 كىشى بۇ بازارغا ئېكسكۇرسىيە ۋە ئۇگىنىشكە كەلدى.

چېن جيەنخۇا دۆلەت تەبىئىي پەن فوندىدىن شىنجاڭغا مەبلەغ يارەدەم بەردى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 36 تۈر دۆلەتلىك تەبىئىي پەن فوندىدىن بەرگەن مەبلەغ يارەدەمگە ئېرىشتى، ئېرىشىلگەن مەبلەغ سوممىسى 1 مىليون 103 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يۇنىڭ ئىچىدە رايون ئىلىم - پەن فوندى تۈرى 27، مەبلىغى 759 مىڭ يۈەن بولۇپ، تۈر سانى ۋە سومما جەھەتتە مەبلەغ يارەدەمگە ئېرىشكەن ئون ئۇلكە (ئاپتونوم رايون) ئىچىدە 1 - ئورۇندا تۇرىدۇ، بۇ، شۇ يىلى رايونلار بويىچە ئىلىم - پەن فوندى جەھەتتە يارەدەم بېرىلگەن ئومۇمىي تۈرىنىڭ 18 پىرسەنتىنى، سوممىنىڭ 9.18 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

1987 - يىلدىن 1991 - يىلغىچە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە جەمئىي 142 تۈر دۆلەتلىك تەبىئىي پەن فوندىدىن مەبلەغ يارەدەم بېرىشكە ئېرىشتى، يارەدەم بېرىلگەن سومما 4 مىليون 235 مىڭ 900 يۈەنگە يەتتى. فوندتىن مەبلەغ يارەدەم بېرىلگەن بۇ تۈرلەر ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەرقايسى پەنلەرنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرىدى، زور بىر تۈركۈم پەن - تېخنىكا ئىختىساس ئىگىلىرى يېتىشتۈرۈلدى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 1000 دىن ئارتۇن پەن - تېخنىكا خادىمى فوندتىن مەبلەغ يارەدەم بېرىلگەن تۈرلەر بويىچە تەتقىقات خىزمىتىگە ئاتلاندى، بۇنىڭ ئۇچىتىن ئىككى قىسمى ئونتۇرا ياش ۋە ياش پەن -

تېخنىكا خادىملىرىدىن ئىبارەت.

شۆ دېشيۇ

توققۇز تۈرلۈك پەن تەتقىقات نەتىجىسى دۆلەتلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق بويىچە توققۇز تۈرلۈك پەن - تېخنىكا نەتىجىسى (بۇنىڭ ئىچىدىكى تۆت تۈرى ئاپتونوم رايونلىق سىرتى بىلەن ھەمكارلىشىلغان) دۆلەتلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. بۇنىڭ ئىچىدە بىر تۈر دۆلەتلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا، بىر تۈر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، تۆت تۈر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ئىككى تۈر دۆلەتلىك «ئۈچقۇن» مۇكاپاتى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا، بىر تۈر 4 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

گاۋ فېڭ

137 تۈرلۈك پەن - تېخنىكا نەتىجىسى ئاپتونوم رايونلىق پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتى («ئۈچقۇن» مۇكاپاتىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) نى تەكشۈرۈپ باھالاش ھەيئىتىنىڭ باھالاپ بېكىتىشى ئارقىلىق، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 137 تۈرلۈك پەن - تېخنىكا نەتىجىسىنى ئاپتونوم رايونلىق پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشىدىغان تۈر قىلىپ تەستىقلىدى («ئۈچقۇن» مۇكاپاتىغا ئېرىشىدىغان توققۇز تۈرنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ). بۇنىڭ ئىچىدە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشىدىغان تۈر ئىككى، 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشىدىغان تۈر 21، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشىدىغان تۈر 48، 4 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشىدىغان تۈر 66. مۇكاپاتقا ئېرىشىدىغان تۈرلەر ئىچىدە خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن تۈر 21، دۆلەت ئىچىدىكى ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتكەن تۈر 38، دۆلەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن تۈر 60، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن تۈر 18.

گاۋ فېڭ

ئۇنۇۋان ئىسلاھاتى خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئۇنۇۋان ئىسلاھاتى خىزمىتىدە ئالىي مەكتەپ، پەن تەتقىقات ئورنى، مەھىيە ئاپپاراتى ۋە قىسمەن دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ساھەسى قاتارلىق چەت، ياقا، جاپالىق كەسىپلەردە يۇقىرى دەرىجىلىك ۋەزىپە كۆرسەتكۈچى جەددىي بولۇشتەك گەۋدىلىك زىددىيەتلەر نۇقتىلىق ھەل قىلىنىپ، كارخانا، كەسىپي ئورۇنلارنىڭ كەسىپي تېخنىكا ۋەزىپىسىگە تولۇقلاپ باھالاش - تەكلىپ قىلىش خىزمىتى تاماملاندى. مەلۇماتقا قارىغاندا، 59 مىڭ 463 كىشى ھەر دەرىجىلىك كەسىپي تېخنىكا ۋەزىپىسىگە باھالىنىپ تەكلىپ قىلىنغان، بۇنىڭ ئىچىدە ئالىي دەرىجىلىك ۋەزىپىگە باھالانغانلار 198 (ئاز سانلىق مىللەت خادىمى 38؛ ئاياللار 35)؛ كاندىدات ئالىي دەرىجىلىك ۋەزىپىگە باھالانغانلار 2346 (ئاز سانلىق مىللەت خادىمى 668، ئاياللار 568)؛ ئوتتۇرا دەرىجىلىك ۋەزىپىگە باھالانغانلار 10 مىڭ 705 (ئاز سانلىق مىللەت خادىمى 4250، ئاياللار 4321)؛ يارىدەمچى ۋەزىپىگە باھالانغانلار 24 مىڭ 179 (ئاز سانلىق مىللەت خادىمى 10 مىڭ 945، ئاياللار 9826)؛ خادىم دەرىجىلىكلەر 22 مىڭ 35 (ئاز سانلىق مىللەت خادىمى 11 مىڭ 767، ئاياللار 10 مىڭ 203)؛ شۇنىڭ بىلەن بىللە، كۆرسەتكۈچلەرنى ئېنىقلاش ۋە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتا لايىقەتلىك بولۇش رەسمىيىتى بېجىرىلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك مەمۇرىي ئورۇنلاردا ئاز سانلىق مىللەت تىل - تەرجىمە كەسپى بويىچە ۋەزىپىگە باھالاش - تەكلىپ قىلىش خىزمىتى ئىشلەندى. ئالىي تەرجىماندىن ئالتىسى، كاندىدات ئالىي تەرجىماندىن 157 سى، تەرجىماندىن 672 سى، يارىدەمچى تەرجىماندىن 889 ى باھالاندى ۋە تەكلىپ قىلىندى. 1991 - يىل 9 - ئايدىن 11 - ئايغىچە ئاپتونوم رايونلۇق ئۇنۇۋان ئىسلاھاتى ئىشخانىسى دۆلەت بىر تۇتاش تەشكىللىگەن ستاتىستىكىچى، ھېسابلاش ماشىنىسىدا يۈمشاق دېتاللارنى قوللىنىش سەۋىيىسى

ۋە ئىقتىسادچىلارنىڭ كەسپىي تېخنىكا سالاھىيىتى ئىمتىھانى ئېلىش خىزمىتىنى تاماملىدى. 30 مىڭغا يېقىن كەسپىي تېخنىكا خادىمى ئىمتىھانغا قاتناشتى، بۇنىڭ بىلەن «قوش رېلىسلىق تۆزۈم» نى يولغا قويۇش، كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسىگە تەكلىپ قىلىش تۆزۈمىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش ئۈچۈن پۈختا ئاساس سېلىنىدى.

ئاپتونوم رايونلۇق ئۇنۋان ئىسلاھاتى ئىشخانىسى كادىرلار مىنىستىرلىكىنىڭ ھۆججىتىنىڭ روھىغا ئاساسەن، 1991 - يىلى ئۈچ تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، جۇڭگو خەلق بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى قاتارلىق مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق 32 ئورنىدا تۇنجى قېتىم كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسىگە باھالاش - تەكلىپ قىلىشنى قايتا تەكشۈرۈش خىزمىتى ئىشلەپ، باھالاش - تەكلىپ قىلىش خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى. تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش نەتىجىسى مۇنۇلارنى ئىسپاتلىدى: ھەرقايسى ئورۇنلار قايتا تەكشۈرۈش خىزمىتىگە ئىنتايىن ئەھمىيەت بەرگەن، كەسپىي تېخنىكا ئىش ئورنىدا بولمىغان، ۋەزىپە ئۆتەش شەرتىنى ھازىرلىمايدىغان تۇرۇپ باھالانغان ۋە تەكلىپ قىلىنغان كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار خادىملار مۇناسىۋەتلىك بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن ۋاقتىدا بىر تەرەپ قىلىنغان ياكى تۈزىتىلگەن، بەزىلىرىنىڭ كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بىكار قىلىنغان، بەزىلىرىنىڭ ئىش ئورنى تەڭشەلگەن.

1991 - يىلىنىڭ كېيىنكى يېرىمىدا ئاپتونوم رايونلۇق ئۇنۋان ئىسلاھاتى ئىشخانىسى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسىگە تەكلىپ قىلىشنى دائىملىق خىزمەتكە ئايلاندۇرۇش ئۈچۈن نۇرغۇن تەييارلىق كۆردى: «كادىرلار مىنىستىرلىكىنىڭ (كارخانا، كەسپىي ئورۇنلارنى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسىگە باھالاش - تەكلىپ قىلىشقا ئائىت بىر قانچە مەسىلە توغرىسىدا ۋاقتىلىق بەلگىلىمە) سىنى ئىزچىللاشتۇرۇش توغرىسىدا پىكىر» نى ھېسىپ تارقاتتى؛ «كەسپىي تېخنىكا ئىش ئورنى تەسىس قىلىش توغرىسىدا پىكىر»، «كەسپىي تېخنىكا خادىملىرىنى تەكشۈرۈش تۈزۈمىنى ئورنىتىش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈش توغرىسىدا پىكىر»، «كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسىگە تەكلىپ قىلىش (تەيىنلەش) نى باشقۇرۇش توغرىسىدا ۋاقتىلىق بەلگىلىمە» شۇنداقلا كەسپىي جەھەتتىن تەكشۈرۈش ئارخىپى تۈرغۇزۇش، چەت ئەل تىلى ۋە بەلگىلىمىدىكى ئوقۇش تارىخىنى ھازىرلىمىغان خادىملاردىن ئىمتىھان ئېلىش قاتارلىق سىياسەت خاراكتېرلىك 13 بەلگىلىمىنى تۈزدى؛ چەت ئەل تىلى ۋە بەلگىلىمىدىكى ئوقۇش تارىخىنى ھازىرلىمىغانلاردىن ئىمتىھان ئېلىش خىزمىتىنى تەشكىللىدى ۋە ئورۇنلاشتۇردى؛ كەسپىي تېخنىكا ئىش ئورنىنى تەسىس قىلىش ۋە كەسپىي تېخنىكا خادىملىرىنىڭ ۋەزىپە ئۆتەش مۇددىتى ياكى تەكلىپ قىلىش مۇددىتى توشقاندىن كېيىنكى تەكشۈرۈش خىزمىتىنى نۇقتىلىق تۇتتى؛ كارخانا، كەسپىي ئورۇنلاردا پۈتۈن كۈنلۈك تۈزۈمدىكى ئالىي مەكتەپ، تېخنىكۇملارنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارغا قارىتا ۋەزىپە بەلگىلەپ كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسىگە تەكلىپ قىلىش خىزمىتىنى قانات يايدۇردى.

ۋۇ جىگاڭ

61 نەپەر مۇتەخەسسىس ھۆكۈمەتنىڭ ئالاھىدە ياردىمىدىن بەھرىمەن بولدى

گۈۋۈيۈەنگە تەستىقلىتىش ئارقىلىق، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا 61 نەپەر مۇتەخەسسىس ھۆكۈمەتنىڭ ئالاھىدە ياردىمىدىن بەھرىمەن بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە، تەبىئىي پەن بىلەن شۇغۇللىنىدىغانلار 51 نەپەر، ئايال مۇتەخەسسىس ئۈچ نەپەر، ئاز سانلىق مىللەت مۇتەخەسسىسلىرى 12 نەپەر. ئۇلار 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ ياردەم پۇلى ئالىدى. ھەر ئايلىق ياردەم پۇلى 100 يۈەن، پېنسىيەگە، دەم ئېلىشقا چىققاندىن كېيىنمۇ ياردەم پۇلىنى داۋاملىق ئالىدۇ، سومما سانى كېمەيتىلمەيدۇ.

61 نەپەر مۇتەخەسسىس ۋە ئۇلارنىڭ خىزمەت ئورنى، كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى، پەن ساھەسى تۆۋەندىكىچە: لى ياۋزېڭ (شىنجاڭ سانائەت شۆيۈەنىنىڭ پروفېسسورى، پەن ساھەسى گېئولوگىيە، شىنجاڭنىڭ گېئولوگىيە سېپىدىكى پېشىۋا ۋە ئەڭ نەمۇنچىسى، 1000 دىن ئارتۇق ئوقۇغۇچى، 26 نەپەر ئاسپىرانت تەربىيىلىگەن)،

جياڭ فۇجى (شىنجاڭ داشۆسىنىڭ پروفېسسورى، پەن ساھەسى ماتېماتىكا، ئۇنىڭ «چېرتيۇژ ۋە ئۇنىڭ تۈزۈلۈشىگە ئائىت بىر قانچە مەسىلە»، «ئالتە بۇلۇڭلۇق سىستېما نەزەرىيىسى» دۆلەت مائارىپ كومىتېتىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن)، شيا شى (شىنجاڭ داشۆسىنىڭ پروفېسسورى، پەن ساھەسى خىمىيە، ئېلىمىزنىڭ مانگان IV ئوكسىدى باتارىيە تەتقىقاتىدىكى پەن باشلامچىلىرىنىڭ بىرى)، مىجىت خۇدابەردى (شىنجاڭ داشۆسىنىڭ پروفېسسورى، پەن ساھەسى جۇغراپىيە، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئۆسۈملۈكلەرنى تۈرگە ئايرىش، ئۆسۈملۈكلەر جۇغراپىيىسى ئىلمىنىڭ باشلامچىلىرىدىن بىرى)، جۇ جىنجەن (شىنجاڭ داشۆسىنىڭ دوتسېنتى، پەن ساھەسى خىمىيە سانائىتى، «تەقلىدىي تۇتۇق ئەينەك تىپى ۋە رەڭلىك سۈزۈك سۈۋالغۇ (I تىپلىق)» ئاپتونوم رايوننىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن)، چا جاۋجېڭ (شىنجاڭ داشۆسىنىڭ پروفېسسورى، پەن ساھەسى يۇقىرى ئېنېرگىيە فىزىكىسى، زەررە فىزىكىسى نەزەرىيىسى تەتقىقاتى جەھەتتە بىر قەدەر زور نەتىجىلەرگە ئېرىشكەن)، ۋۇ زۇڭياۋ (شىنجاڭ داشۆسىنىڭ دوتسېنتى)، پەن ساھەسى ھېسابلاش ماشىنىسى، «IBM PC/XT مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسىنىڭ بىر تەرەپ قىلىش سىستېمىسى» ئاپتونوم رايوننىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن)، ھوشۇر ئىسلام (شىنجاڭ داشۆسىنىڭ دوتسېنتى، پەن ساھەسى ھېسابلاش ماشىنىسى، «IBM PC/XT مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسىنىڭ بىر تەرەپ قىلىش سىستېمىسى» ئاپتونوم رايوننىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن)، لىن دېپېي (شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك شۆيۈەنىنىڭ پروفېسسورى، پەن ساھەسى باغۋەنچىلىك، شىنجاڭدا قوغۇن - تاۋۇز ئۆستۈرۈش ۋە ئۇرۇق يېتىشتۈرۈش تەتقىقاتىنىڭ پەن باشلامچىلىرىدىن بىرى)، جۇ يۈەنيۇ (شىنجاڭ «1- ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك شۆيۈەنىنىڭ پروفېسسورى، پەن ساھەسى قويچىلىق، ئۇ رىياسەتچىلىك قىلغان «جۇڭگو مېرىنوس قويى شىنجاڭ نەسلى» تەتقىقاتى دۆلەتنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇپاكاتىغا ئېرىشكەن)، جاۋ جېنيۇ (شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك شۆيۈەنىنىڭ پروفېسسورى، پەن ساھەسى ئۆسۈملۈك پاتولوگىيىسى، ئۇ، زەمبۇرۇغنىڭ يېڭى تۈرى ۋە 18 يېڭىدىن تۈرگە ئايرىش بىرلىكىنى تاپقانلىقى ئۈچۈن دۇنيا ئورمان پاتولوگىيىسى ئىلمىدىكى مەشھۇر ئادەملەر تىزىملىكى ③ گە كىرگۈزۈلگەن)، شۇ پېڭ (شىنجاڭ پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ پروفېسسورى، پەن ساھەسى ئوتلاقچىلىق، مەملىكەت بويىچە ئوتلاق ئىلمى ساھەسىدىكى مەشھۇر باشلامچىلارنىڭ بىرى)، زو تيەنرۇڭ (ئۇرۇمچى كان ئىشلىرى ئىدارىسىنىڭ ئالىي دەرىجىلىك ئېنژېنېرى، پەن ساھەسى كۆمۈر قېزىش، ئۇ قاتناشقان «بەك يانتۇ ئالاھىدە، قېلىن كۆمۈر قاتلىمىنى تىرەك قويۇپ ئۇنىۋېرسال قېزىش يېڭى ھۇنەر - سەنئىتى تەجرىبىسى» ئاپتونوم رايوننىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن)، سۇن گوچېڭ (شىنجاڭ بىناكارلىق - قۇرۇلۇش چارلاش - لايىھىلەش تەتقىقات يۇرتىنىڭ ئالىي ئارخىتېكتورى، پەن ساھەسى بىناكارلىق - قۇرۇلۇش، مەملىكەت بويىچە داڭلىق لايىھىلەش ئۇستىسى، ئۇ، كۆپ قېتىم قۇرۇلۇش مىنىستىرلىكى ۋە ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن «مۇنەۋۋەر لايىھىلىگۈچى» مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن)، تيەن خۇيجۇڭ (شىنجاڭ بىناكارلىق - قۇرۇلۇش دوختۇرخانىسىنىڭ مۇدىر ۋراچى، پەن ساھەسى سۆڭەك كېسەللىكى، «ئومۇرتقىنىڭ ئېگىلىپ كېتىشىگە دىئاگنوز قويۇش ۋە ئۇنى داۋالاشتا ئۆزگىچە ئىجادچانلىققا ئىگە، بەزى تەرەپلەردە خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن)، شۇ شيۇخۇا (ئايال، شىنجاڭ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى تەتقىقات يۇرتىنىڭ تەتقىقاتچىسى، ئۇ تەتقىق قىلغان سېلىكات كىسلاتاسى تۈزى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سېمونت ئىشلەپچىقىرىش ۋە يېڭى مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىش ئۈچۈن تۆھپە قوشتى)، ۋاڭ زەيشىڭ

(شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتىنىڭ ئالىي ئىنژېنېرى، پەن ساھەسى سېمونت ھۈنەر - سەنئىتى، سېمونت تېشىنى ھۈمدان سىرتىدا كۆيدۈرۈپ پارچىلاش تەتقىقاتى ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن)، فېلىك جاۋكۇن (شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ تەتقىقاتچىسى، پەن ساھەسى يېزا ئىگىلىك ئىقتىسادى، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ دېھقانچىلىقىنى رايونلارغا ئايرىش، بايلىق مەنبەلىرىنى تەكشۈرۈش، ھەرقايسى چوڭ دەريا - ئېقىنلارنى تەكشۈرۈشكە گەۋدىلىك تۆھپە قوشقان)، ژۇ مىڭجۇ (ئايال، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ تەتقىقاتچىسى، پەن ساھەسى قوغۇن - تاۋۇز، مېۋە - چېۋە سورتىنى يېتىشتۈرۈش جەھەتتە گەۋدىلىك تۆھپە قوشقان ھەم شۇ ساھەنىڭ باشلامچىسى)، لىۋ جياڭ (شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ تەتقىقاتچىسى، پەن ساھەسى قىزىلچا، «قىزىلچىنىڭ يېڭى سورتى - شىنجاڭ قىزىلچىسى - 2» نى تاللاپ يېتىشتۈرۈشتە ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن)، شى يۈخۇ (شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ تەتقىقاتچىسى، پەن ساھەسى ئورگانىزم، ئۇنىڭ «DNA» مولېكۇلا كلونى تەتقىقاتى جۈڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن)، لىن يىڭچۈەن (شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ كاندىدات تەتقىقاتچىسى، پەن ساھەسى يادرو دېھقانچىلىق، شالىنى يۇقىرى ھوسۇللۇق ئۇرۇقلىرىنى تېخنىكىسىنى كېڭەيتىپ، دېھقانلارنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىشى ئۈچۈن گەۋدىلىك تۆھپە قوشقان)، جۇ جېنجۇڭ (شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ كاندىدات تەتقىقاتچىسى، پەن ساھەسى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى، ئۇنىڭ «قۇرۇق ئۇزۇمنى ئىلغاش ھۈنەر - سەنئىتى ئۇسكۇنىسى تەتقىقاتى» ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن)، ياڭ ئېرجى (شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ تەتقىقاتچىسى، پەن ساھەسى چارۋىچىلىق، «جۈڭگو مېرىنوس قويىنىڭ يېڭى ئەلىنى تاللاپ يېتىشتۈرۈش» دۆلەتلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن)، گوجىچىن (شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ تەتقىقاتچىسى، پەن ساھەسى چارۋىچىلىق، ئۇ يېتەكچىلىك قىلغان شىنجاڭ ئالتېرە قويىنى كۆپ گىزەك ئالتېرە قويى بىلەن شالغۇتلاشتۇرۇپ يېتىشتۈرۈشتىن ئىبارەت يېڭى تىپ خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن)، چى پۈشياڭ (شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ تەتقىقاتچىسى، پەن ساھەسى چارۋىچىلىق، ئۇ، كۆپلىگەن ئىلمىي ماقالە ۋە ئەسەرلەرنى ئېلان قىلىپ، ئاپتونوم رايون ئىچى ۋە سىرتىدىكى چارۋىچىلىق ساھەسىدە بىر قەدەر يۇقىرى ئىناۋەتكە ئېرىشكەن)، لى شىلىڭ (ئاپتونوم رايونلۇق سۇ ئىشلىرى نازارىتىنىڭ ئالىي ئىنژېنېرى، پەن ساھەسى سۇ ئېلېكترى، ئۇنىڭ «كۆكيار سۇ ئامبىرىغا بېتون تاختا بېسىش لايىھەسى تەتقىقاتى» ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن)، تاڭ چىچېەن (ئاپتونوم رايونلۇق سۇ ئىشلىرى نازارىتىنىڭ ئالىي ئىنژېنېرى، پەن ساھەسى سۇ قۇرۇلۇشى، «شىنجاڭنىڭ سۇ بايلىقى ۋە ئۇنىڭ بەرداشلىق بېرىش ئىقتىدارى شۇنداقلا ئۇنى ئېچىش جەھەتتىكى ستراتېگىيىلىك تەدبىر» ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن)، ژېي رۇجۇن (ئاپتونوم رايونلۇق گىدرولوگىيىلىك باش ئىستانسىسىنىڭ ئالىي ئىنژېنېرى، پەن ساھەسى گىدرو گېئولوگىيە، «يەر ئاستى سۇ بايلىقىنى ئېچىش تېخنىكىسى» ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن)، چېن شىنسۈن (شىنجاڭ سۇ ئېلېكتر تەتقىقات ئورنىنىڭ ئالىي ئىنژېنېرى، پەن ساھەسى سۇ قۇرۇلۇشى قۇرۇلمىسى، ئۇنىڭ سۇ قۇرۇلۇشى نەزەرىيىسى تەتقىقاتى جەھەتتە ئىجادىي نەتىجىسى بار)، ئۇۋ ياڭجيا

(شىنجاڭ تېببىي شۇيۈمنى قارىمىقىدىكى 1 - دوختۇرخانىسىنىڭ مۇدىر ۋراچى، پەن ساھەسى سۆڭەك كېسەللىكلىرى، ئۇ سۆڭەك كېسەللىكلىرىگە دىئاگنوز قويۇش ۋە ئۇنى داۋالاش جەھەتتە شىنجاڭدىكى پەن باشلامچىسى)، ژېن بىڭجاۋ (شىنجاڭ تېببىي شۇيۈمنى قارىمىقىدىكى 1 - دوختۇرخانىسىنىڭ مۇدىر ۋراچى، پەن ساھەسى قان كېسەللىكىگە دىئاگنوز قويۇش ۋە ئۇنى داۋالاش جەھەتتە مەملىكەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن)، چيا رۇيۇ (شىنجاڭ تېببىي شۇيۈمنى قارىمىقىدىكى 1 - دوختۇرخانىسىنىڭ مۇدىر ۋراچى، پەن ساھەسى سۆڭەك كېسەللىكلىرى، ئۇ، سۆڭەك كېسەللىكىگە دىئاگنوز قويۇش ۋە ئۇنى داۋالاش جەھەتتە شىنجاڭدىكى پەن باشلامچىسى)، خې بىڭشىيەن (شىنجاڭ تېببىي شۇيۈمنى قارىمىقىدىكى 1 - دوختۇرخانىسىنىڭ مۇدىر ۋراچى، پەن ساھەسى يۈرەك قان تومۇر كېسەللىكى، ئۇ يۈرەك قان تومۇر كېسەللىكىگە دىئاگنوز قويۇش ۋە ئۇنى داۋالاش جەھەتتە خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن)، روزى ھاجى (شىنجاڭ تېببىي شۇيۈمنى قارىمىقىدىكى 1 - دوختۇرخانىسىنىڭ مۇدىر ۋراچى، پەن ساھەسى قان تومۇر كېسەللىكى، ئۇ، يۈرەك قان تومۇر كېسەللىكىگە دىئاگنوز قويۇش ۋە ئۇنى داۋالاشتا ئاز سانلىق مىللەت مۇتەخەسسىسلىرى ئىچىدە بىر قەدەر يۇقىرى ئىناۋەتكە ئىگە)، شۇمىڭچېيەن (مانجۇ، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق دوختۇرخانىسىنىڭ مۇدىر ۋراچى، پەن ساھەسى قاپلىق قۇرۇت كېسەللىكى، ئۇ، قاپلىق قۇرۇت كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاشتا خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن)، ساۋشۇيى (شىنجاڭ يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكىتىنىڭ مۇدىر ۋراچى، پەن ساھەسى ئالدىنى ئېلىش تېببىي ئىلمى، ئۇ، شىنجاڭدىكى يەرلىك كېسەللىك ۋە تارقىلىشچان كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش جەھەتتە ئىلمىي تەتقىقات باشلامچىسىلىق رول ئوينىغان)، زۇ ژېنلياڭ (شىنجاڭ سەھىيە يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش، نازارەت قىلىش پونكىتىنىڭ مۇدىر ۋراچى، پەن ساھەسى ئاممىۋى سەھىيە، ئۇ، «شىنجاڭدىكى يادرو سىناق مەيدانى ئەتراپىدىكى ئاھالىلەر رايونىدىكى رادىئو ئاكتىپلىق سەۋىيە تەتقىقاتى» دا دۆلەتنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن)، جىن گېنيۈەن (شىنجاڭ يەرلىك كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش تەتقىقات پونكىتىنىڭ كاندىدات تەتقىقاتچىسى، پەن ساھەسى يەرلىك كېسەللىك، ئۇنىڭ «شىنجاڭ رايونىدىكى قىسمەن ھايۋانلاردىكى تارقىلىشچان كېسەللىكلەرنى تەكشۈرۈش تەتقىقاتى» 1988 - يىلى ئاپتونوم رايونلىق پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن)، مۇرات خوجا (ئاپتونوم رايونلۇق «خەلق» دوختۇرخانىسىنىڭ مۇدىر ۋراچى، پەن ساھەسى ئادەتتىكى تاشقى كېسەللىكلەر، ئۇزۇن يىللاردىن بۇيان تېببىي داۋالاش، سەھىيە ئىشلىرىنىڭ 1 - سىپىدە خىزمەت قىلىپ، 1200 دىن كۆپرەك ئوپېراتسىيە بىلەن شۇغۇللانغان، ئاز سانلىق مىللەت تاشقى كېسەللىكلەر ئىلمىنىڭ باشلامچىسى)، لىن مۇپەن (شىنجاڭ رەڭلىك مېتال تەتقىقات يۇرتىنىڭ ئالىي ئىنژېنېرى، پەن ساھەسى پارتلىتىش، ئۇنىڭ «يۇنلىشلىك پارتلىتىپ توغان ياساش تېخنىكىسى خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن)، پېك شۇنلۇڭ (شىنجاڭ نېفىت ھۇنەر - سەنئىتى تەتقىقات ئورنىنىڭ ئالىي تەتقىقاتچىسى، پەن ساھەسى نېفىت ئېلىش، ئۇنىڭ «قويۇق نېفىتكە پار بېرىپ، قوبۇل قىلىش ۋە چىقىرىش ھۇنەر - سەنئىتى تېخنىكىسى» دۆلەتنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن)، لىيۇ جىچۈەن (شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ ئالىي ئىنژېنېرى، پەن ساھەسى نېفىت پىششىقلاپ ئىشلەش، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ نېفىت پىششىقلاپ ئىشلەش ۋە نېفىت خىمىيە سانائىتىنىڭ تەرەققىياتى ئۈچۈن گەۋدىلىك تۆھپە قوشقان)، فېك جياجى (شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك شۇيۈمنىڭ دوتسېنتى، پەن ساھەسى سۇ - تۇپراق دىنامىكىسى، ئۇ، شىنجاڭنىڭ سۇ ئىنشائاتى پەن تەتقىقاتى جەھەتتە دۆلەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن)، لىك

جىڭجى (شىنجاڭ كومبايىن زاۋۇتىنىڭ ئالىي ئىنژېنېرى، پەن ساھەسى ماشىنىسازلىق، ئۇ، «يۇمىلاق گرافىتلىق چويۇن» دېگەن تېما تەتقىقاتىدا ئاپتونوم رايوننىڭ پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيىتى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن)، لى شىشيەن (بايىنغولىن ئوبلاستلىق سۇ ئىشلىرى ئىدارىسىنىڭ ئالىي ئىنژېنېرى، پەن ساھەسى سۇ ئىشلىرى، ئۇزۇن يىللاردىن بۇيان سۇ ئىنشائاتىنىڭ 1 - سېپىدە خىزمەت قىلىپ، چوڭ، ئوتتۇرا سۇ ئىنشائاتى تۈرىدىن 130 نەچچىنى رىياسەتچىلىك قىلىپ تاماملىغان)، فۇ جىنشەن (شىنجاڭ خوتەن پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ ئالىي ئىنژېنېرى، پەن ساھەسى توقۇمىچىلىق تېخنىكىسىنى باشقۇرۇش، چەت، ياقا رايونلاردا زامانىۋى باشقۇرۇش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، يېڭى مەھسۇلات يارىتىپ، بىر قەدەر زور ئىقتىسادىي ئۈنۈم ياراتقان)، ۋۇ جىگاۋ (تارباغاتاي ۋىلايەتلىك يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكىتىنىڭ مۇدىر تەكشۈرگۈچىسى، پەن ساھەسى مىكرو ئورگانىزمىنى تەكشۈرۈش، ئۇنىڭ «گۆشتىن زەھەرلىنىش» دېگەن ئەسىرى دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدىكىلەرنىڭ دىققەت - ئېتىبارىنى قوزغىغان)، ۋېي جىنخۇاڭ (ئالتاي ۋىلايەتلىك دوختۇرخانىنىڭ مۇدىر ۋراچى، پەن ساھەسى داۋالاش، ئۇزۇن يىللاردىن بۇيان چەت، ياقا، جاپالىق رايونلاردا ئاز سانلىق مىللەت بىمارلارنى داۋالاش جەھەتتە گەۋدىلىك تۆھپە قوشقان)، لىن پېيجۇن (ئىلى باغۋەنچىلىك تەتقىقات ئورنىنىڭ تەتقىقاتچىسى، پەن ساھەسى باغۋەنچىلىك، ئۇ، تەڭرىتاغنىڭ تەتۇر تىمپېراتۇرالىق بەلبېغىدىن پايدىلىنىپ ئالما بازىسىنى مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇشنى ئوتتۇرىغا قويغان، بۇ نەتىجە ئالما بازىسى قۇرۇلۇشىدا ئىشلىتىلدى)، لىۋ چىرۇڭ (قەشقەر يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى كېڭەيتىش پونكىتىنىڭ ئالىي ئاگرانومى، پەن ساھەسى دېھقانچىلىق، ئۇ رىياسەتچىلىك قىلغان «قەشقەردە مىليون مو يەردىكى ئىككى چىلگە ئاشلىق زىرائىتىنى كىرىشتۇرۇپ تېرىپ يۇقىرى ھوسۇللۇق قىلىپ يېتىشتۇرۇش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش» دېگەن تەتقىقات تېمىسى ئاپتونوم رايوننىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن)، جۇ جىڭجى (شىنجاڭ مالىيە - ئىقتىساد شۆيۈەنىنىڭ پروفېسسورى، پەن ساھەسى ئىقتىسادىي تەرەققىيات نەزەرىيىسى، ئۇ «شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىيات يولىنى غەربكە ئېچىش» تىن ئىبارەت مۇھىم نۇقتىئىنەزەرنى ئوتتۇرىغا قويغان)، ئېردېنى (موڭغۇل، شىنجاڭ شىفەن داشۆسىنىڭ پروفېسسورى، پەن ساھەسى موڭغۇل تىل - ئەدەبىياتى، ئۇنىڭ ئوقۇتۇش تەتقىقاتى جەھەتتىكى نەتىجىسى گەۋدىلىك بولغاچقا، «يېڭى جۇڭگو پەن - تېخنىكا سەرخىللىرى شەجەرىسى» گە كىرگۈزۈلگەن)، غازى ئەمەت (شىنجاڭ سەنئەت شۆيۈەنىنىڭ پروفېسسورى، پەن ساھەسى رەسساملىق (ماي بوياق)، شىنجاڭ ماي بوياق سەنئەت ئىلمىنىڭ باشلامچىسى، ئۇ، «جۇڭگو گۈزەل سەنئەتچىلەر لۇغىتى» گە كىرگۈزۈلگەن)، ئەۋەلقان (قازاق، شىنجاڭ ماڭارىپ شۆيۈەنىنىڭ دوتسېنتى، پەن ساھەسى تىل - يېزىق تەتقىقاتى، ئەدەبىي ئىجادىيەت جەھەتتە بەلگىلىك نەتىجىسى بار، «جۇڭگو ئاز سانلىق مىللەت ئەدىبلىرى لۇغىتى» گە كىرگۈزۈلگەن)، جى داچۇن (شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ تەتقىقاتچىسى، پەن ساھەسى تارىخ، «شىنجاڭنىڭ قىسقىچە تارىخى» قاتارلىق 800 مىڭ خەتلىكتىن ئارتۇق ئالتە ئەسەر يازغان، ئۇ، مۇنەۋۋەر نەتىجە بويىچە ئالاھىدە مۇكاپاتقا ئېرىشكەن)، ئابدۇشۇكۇر تۇردى (شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ كاندىدات تەتقىقاتچىسى، پەن ساھەسى ئەدەبىيات تەتقىقاتى، «قۇتاتغۇبىلىگ» (نەسرى يەشمىسى) قاتارلىقلاردىن بولۇپ جەمئىي 2 مىليون 130 مىڭ خەتلىك ئەسەر تەرجىمە قىلغان، 1 مىليون خەتلىكتىن ئارتۇق ئىلمىي ماقالە ئېلان قىلغان)، جاقىپ مىرزاقان (قازاق، شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ كاندىدات تەتقىقاتچىسى، پەن ساھەسى تارىخ تەتقىقاتى، ئاز سانلىق مىللەتلەر تارىخى، بولۇپمۇ، قازاق تارىخى تەتقىقاتى جەھەتتە بەلگىلىك تۆھپىسى بار)، ۋاڭ جىڭلىي (ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە مەكتىپىنىڭ

پروفېسسورى، پەن ساھەسى پەلسەپە، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىچى ۋە سىرتىدا 43 قىلمىي ماقالە ئېلان قىلغان ھەم «ھەقىقەتنى ئەملىيەتتىن ئىزدەش» ژۇرنىلىنىڭ باش مۇھەررلىك ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان)، ئامىنە غاپپار (شىنجاڭ مىللەتلەر تىل - يېزىق خىزمىتى كومىتېتىنىڭ كاندىدات تەتقىقاتچىسى، پەن ساھەسى ئۇيغۇر تىلى تەتقىقاتى، ئۇ، «ئۇيغۇر تىلىدىكى دىئالېكتلارنىڭ ئايرىمىسى ۋە ئەدەبىي تىلنىڭ ئاساسىي دىئالېكتى بىلەن يېتەكچى تەلەپپۇزى توغرىسىدا» قاتارلىق ئىلمىي ماقالىلەرنى يېزىپ، بۇ جەھەتتىكى بوشلۇقنى تولدۇرغان)، مەرسۇلتان ئوسمانوۋ (شىنجاڭ مىللەتلەر تىل - يېزىق خىزمىتى كومىتېتىنىڭ تەتقىقاتچىسى، پەن ساھەسى ئۇيغۇر تىلى تەتقىقاتى، ئۇ، «تۈركى تىللار دىۋانى» (ھازىرقى زامان ئۇيغۇر تىلىغا تەرجىمە قىلىنغان نۇسخىسى) نى تۈزۈشكە رىياسەتچىلىك قىلغان، بۇ ئەسەر ئاپتونوم رايونلۇق 1985 - يىللىق ئىجتىمائىي پەنلەر تەتقىقاتى نەتىجىسى بويىچە ئالاھىدە مۇكاپاتقا ئېرىشكەن).

جاك ۋەنشېك

ئاپتونوم رايونلۇق پاتېنت باشقۇرۇش ئىدارىسى قۇرۇلدى

ئاپتونوم رايونلۇق ئاپپارات شتاتى كومىتېتىنىڭ مۇزاكىرە قىلىپ ماقۇللىشى بىلەن، 1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 31 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى پاتېنت باشقۇرۇش باشقارمىسىنىڭ نامى ئاپتونوم رايونلۇق پاتېنت باشقۇرۇش ئىدارىسىگە ئۆزگەرتىلدى. پاتېنت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ ئاساسلىق فۇنكسىيىسى مۇنۇلاردىن ئىبارەت: (1) «پاتېنت قانۇنى» نى ئىزچىل ئىجرا قىلىش، پاتېنت ھوقۇقىغا دەخلى - تەرۇز قىلىش، پاتېنت ھوقۇقىنى ئۆتۈنۈپ بېرىش ۋە پاتېنت ھوقۇقىغا ئىلتىماس قىلىش، پاتېنت ھوقۇقىنى يولغا قويۇش توختامى جەھەتتىكى ماجرالارنى كېلىشتۈرۈپ بېر تەرەپ قىلىدۇ. (2) «پاتېنت قانۇنى»، پاتېنت بىلىملىرىنى تەشۋىق قىلىپ، ئومۇملاشتۇرىدۇ، پاتېنت خىزمەتچى خادىملىرىنى تەربىيەلەيدۇ، ئاپتونوم رايونلۇق پاتېنت باشقۇرۇش خىزمىتىگە ئائىت نىزام، بەلگىلىمە ۋە چارىلەرنى يېزىپ چىقىدۇ ۋە بېكىتىدۇ. (3) ئاپتونوم رايونلۇق پاتېنت تەرەققىياتى پىلانىغا مەسئۇل بولىدۇ ۋە ئۇنى تەشكىللەيدۇ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تېخنىكا ئىمپورت - ئېكسپورتىغا ئائىت پاتېنت خىزمىتى ۋە پاتېنت تېخنىكىسىنى يولغا قويۇشقا ئىجازەت بېرىدۇ ۋە بۇ جەھەتتىكى توختاملارنى باشقۇرىدۇ، ئۇلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ پاتېنت كەسپىي خىزمىتىگە يېتەكچىلىك قىلىدۇ. (4) ئاپتونوم رايونلۇق پاتېنت مۇلازىمىتى ئاپپاراتلىرى (پاتېنت ۋەكالەتچىسى، تەرەققىيات ئاپپاراتى، پاتېنتقا دائىر ھۆججەتلەر ۋە مەسلىھەت بېرىش ئاپپاراتلىرى) غا رەھبەرلىك قىلىدۇ، ئاپتونوم رايونلۇق پاتېنت تېخنىكىسىنى يولغا قويۇش خىزمىتىگە مەسئۇل بولىدۇ ۋە پاتېنت تەرەققىيات فوندىنى ئوبدان باشقۇرىدۇ.

پاتېنت خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە پاتېنت ھوقۇقىغا ئىلتىماس قىلىنغان تۈر 402 گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 60.8% ئاشتى؛ 135 تۈر پاتېنت ھوقۇقىغا ئېرىشتى. شۇ يىلى ئەملىيلەشتۈرۈلگەن 11 تۈرلۈك پاتېنت تېخنىكىسى ئارقىلىق يېگىدىن كۆپەيگەن مەھسۇلات قىممىتى 39 مىليون 399 مىڭ 400 يۈەنگە، پايدا - باج 6 مىليون 649 مىڭ 900 يۈەنگە يەتتى.

«شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش» تېمىدىكى ستراتېگىيىلىك فاكتورنىڭ يولغا قويۇلۇشىغا ماسلىشىپ، جەمئىيەتنىڭ پاتېنت ھوقۇقى ئېڭىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، 1991 - يىلى 6 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى ئاپتونوم رايونلۇق ئەدلىيە نازارىتى، كادىرلار نازارىتى، ئىقتىساد كومىتېتى بىلەن بىرلىكتە «ئاپتونوم رايونىمىز داڭلىرىدە (پاتېنت قانۇنى) نى ئومۇملاشتۇرۇش تەربىيىسى پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقاردى. ئاپتونوم رايونلۇق پاتېنت باشقۇرۇش ئىدارىسى

«پاتېنت قانۇنى» نى ئومۇملاشتۇرۇش ماتېرىيالىدىن 5000 نۇسخا تۈزۈپ بېسىپ تارقاتتى؛ شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى بىلەن بىرلىكتە «پاتېنت بىلىملىرىدىن لېكسىيە» پروگراممىسىنى باشقۇردى؛ ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنى جۇڭگو پاتېنت ئىدارىسى، «جۇڭگو ئىقتىساد گېزىتى»، «جۇڭگو تېخنىكا بازىرى گېزىتى» بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغان ئىككى قېتىملىق «مەملىكەتلىك پاتېنت بىلىملىرى بويىچە زېھىن سىناش مۇسابىقىسى» گە قاتنىشىشقا تەشكىللىدى. شىخەنزە شەھىرىدىن توققۇز كىشى مۇكاپاتقا ئېرىشتى، ئاپتونوم رايونلۇق پاتېنت باشقۇرۇش ئىدارىسى مۇنەۋۋەر تەشكىللىگۈچى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

6 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد كومىتېتى، پىلان كومىتېتى، تۈزۈلمە ئىسلاھاتى كومىتېتى، مالىيە نازارىتى، باج ئىشلىرى ئىدارىسى بىلەن بىرلىكتە «كارخانىلاردا پاتېنت خىزمىتىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» تارقىتىپ، كارخانىلاردا پاتېنت خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇشقا قارىتا كونكرېت يولغا قويۇش چارىسىنى ئوتتۇرىغا قويدى ھەمدە بەزى ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىنى تۈزدى.

بەي جىبىن

بەش تۈرلۈك پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيىتى 82 - نۆۋەتلىك پارىژ خەلقئارا كەشپىيات كۆرگەزمىسىدە مۇكاپاتقا ئېرىشتى

ئاپتونوم رايونلۇق كەشپىيات جەمئىيىتى 1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 29 - كۈنىدىن 5 - ئاينىڭ 10 - كۈنىگىچە سەككىز تۈرلۈك پەن - تېخنىكا نەتىجىسىنى فرانسىيىگە ئېلىپ بېرىپ، 82 - نۆۋەتلىك پارىژ خەلقئارا كەشپىيات كۆرگەزمىسىگە قاتناشتۇردى، بۇنىڭ ئىچىدىكى بەش تۈرلۈك نەتىجە كۆرگەزمىدە تارقىتىلغان كۇمۇش، مىس مېدال مۇكاپاتىغا ۋە مەخسۇس تۈر مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

مۇكاپاتقا ئېرىشكەن تۈرلەر مۇنۇلار: سۇتنىڭ ماي تەركىبىنى تېز سۈرئەتتە ئۆلچەش ئەسۋابى (شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى، كۆمۈش مېدال مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن)، «قار لەيلىسى» ماركىلىق رېماتىزىم دورىسى (شىنجاڭ جۇڭگو تىبابىتى دورا زاۋۇتى، مىس مېدالغا ئېرىشتى)، «قار لەيلىسى» ماركىلىق ئالىي دەرىجىلىك تېرە ئاسراش مەلھىمى (جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ خىمىيە تەتقىقات ئورنى، ئۇرۇمچى كۈندىلىك بۇيۇملار خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى، مىس مېدالغا ئېرىشكەن)، نىكوتىن (شىنجاڭ داشۆسى، مىس مېدالغا ئېرىشكەن)، كۆيۈشتىن ساقلىنىش خۇرۇچى (شىنجاڭ سانائەت شۆيۈەنى، مەخسۇس تۈر مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن).

لىۋ يۇڭشېڭ

ئالتە تۈرلۈك مۇۋەپپەقىيەت 6 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك كەشپىيات كۆرگەزمىسىدە مۇكاپاتقا ئېرىشتى

1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 23 - كۈنىدىن 11 - ئاينىڭ 2 - كۈنىگىچە شىئەن شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلگەن 6 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك كەشپىيات كۆرگەزمىسىدە، ئاپتونوم رايونىمىز كۆرگەزمىگە قاتناشتۇرغان 15 تۈرلۈك (ياشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ ئۈچ تۈرىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) كەشپىياتتىن بىر تۈر كۇمۇش مېدالغا، بەش تۈر مىس مېدالغا ئېرىشتى. كۇمۇش مېدالغا ئېرىشكەن تۈر: «CHG × 250» تىپلىق ئايلانما شەكىللىك سىلجىما ئاشلىق قۇرۇتۇش ماشىنىسى (شىنجاڭ ئاشلىق - ياغ تەتقىقات ئورنى)؛ مىس مېدالغا ئېرىشكەن تۈرلەر: ئىنفىرا قىزىل نۇرلۇق ھېسابلاش ماشىنىسىنىڭ ئاپتوماتىك ئانالىز قىلىش ھەممىباب سىستېمىسى (شىنجاڭ ھەربىي رايونى خىمىيىلىك ماددىلاردىن قوغدىنىش تېخنىكا چوڭ ئەترىتى)، «XH - 1012» ئۆچكە تىۋىتىنى يۇيۇش خۇرۇچى (جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ خىمىيە تەتقىقات ئورنى)، قاپقاق شەكىللىك تۈر ئېلىش سۇ قاپچۇقى (زىنىچۇەنزى نەسىللىك قوي فېرمىسىدىن فەن شيەنلياڭ)، دورا سانىغۇچ (كورلا شەھەرلىك 3 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن تيەن يىڭشېڭ)، ھەممىلا ئادەم ئىشلىتەلەيدىغان ئەينەك كېسىش پىچىقى (كورلا

شەھەرلىك 5 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن ما جىن).

بۇ قېتىمقى كۆرگەزمىگە ھەرقايسى ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايون ۋە ئالاقىدار مىنىستىرلىك، كومىتېتلار تەشكىللىگەن يۇقىرى، يېڭى، ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان تېخنىكىغا دائىر كەشپىيات ۋە نەتىجىدىن 1200 دىن كۆپرەكى قويۇلدى، بۇنىڭدىن باشقا، يەنە 500 تۈرلۈك تېخنىكا كەشپىياتى يېڭى مەھسۇلاتى ۋە 79 ياشلار - ئۆسمۈرلەر كەشپىيات تۈرىمۇ بار.

كۆرگەزمە مەزگىلىدە ئاپتونوم رايونىمىز قاتناشتۇرغان تۈرلەر بويىچە 3 مىليون 487 مىڭ يۈەنلىك رەسمىي توختام ۋە مۇددىئانامە خاراكتېرلىك توختام ئىمزالاندى.

لېي جيۇيۇن

كەسپىي تېخنىكا خادىملىرىنىڭ ئۈزلۈكسىز تەربىيىلىنىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئالاقىدار تارماقلار دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، ماشىنىسازلىق، ئېلېكترون، مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسى، داۋالاش - سەھىيە قاتارلىق ساھەلەر بويىچە 340 قارار كەسپىي تېخنىكا كۇرسى ئېچىپ، 11 مىڭ ئادەم (قېتىم) نى تەربىيىلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايون ئۇيۇشتۇرغان يۇقىرى قاتلاملىق ئىلمىي مۇھاكىمە، تەربىيىلەش كۇرسى 20 قارار بولۇپ، بۇنىڭدا 600 ئادەم (قېتىم) تەربىيىلەندى. ھەرقايسى نازارەت، ئىدارە، پەنلەر ئاكادېمىيىسى، تەتقىقات ئورۇنلىرى 40 قارار قىسقا مۇددەتلىك كەسپىي كۇرس ئېچىپ، 1200 ئادەم (قېتىم) نى تەربىيىلىدى؛ 80 قارار ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا كۇرسى ئېچىپ، 3200 ئادەم (قېتىم) نى تەربىيىلىدى؛ 200 قارار تۆۋەن دەرىجىلىك كەسپىي كۇرس ئېچىپ، 6000 ئادەم (قېتىم) نى تەربىيىلىدى. ئۇنىڭدىن باشقا، ئۇلار يەنە ياپون، ئېنگلىز، رۇس، نېمىس تىللىرى بويىچە 240 ئادەم (قېتىم) نى تەربىيىلىدى، 20 كىشىنى چەت ئەلگە تىلدىن بىلىم ئاشۇرۇشقا ئەۋەتتى، 60 كىشىنى ئىچكىرى ئۆلكىلەرگە ئەۋەتىپ مەملىكەتلىك يۇقىرى دەرىجىلىك تەتقىقات كۇرسلىرىغا قاتناشتۇردى، دۆلەت ئىچى ۋە چەت ئەلدىن شىنجاڭغا تېخنىكا ئۆگىنىش ۋە تۈرلۈك كەسپىي تېخنىكا لېكسىيىسى سۆزلەشكە كەلگەن ئالىملاردىن 14 ئادەم (قېتىم) نى كۇتۇۋالدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 29 ئالىي مەكتەپ، 37 تېخنىكۇم ھەرقايسى مەسئۇل تارماقلارنىڭ ھاۋالىسى بىلەن ئالىي مەكتەپ، تېخنىكۇم «كەسپىي گۇۋاھنامە» سى سىنىپلىرىنى ئاچتى. ئالىي ماۋارىپ بويىچە «كەسپىي گۇۋاھنامە» سىنىپلىرىغا 3550 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىسى 800؛ تېخنىكۇم ماۋارىپى بويىچە «كەسپىي گۇۋاھنامە» سىنىپلىرىغا 2126 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىسى 505.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئىككى مەسئۇل نازارەت، ئىدارە كەسپىي نازىر، ئىدارە باشلىقلىرىنى ئىش ئورنىدا تەربىيىلەش كۇرسى ئاچتى. سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش سىستېمىسى 9 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 12 - ئاينىڭ 20 - كۈنىگىچە تۇنجى قېتىم ناھىيە دەرىجىلىك ئىدارە باشلىقلىرىنى ئىش ئورنىدا تەربىيىلەش كۇرسى ئېچىپ، يەتتە خىل دەرس تەسىس قىلدى، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ناھىيە دەرىجىلىك سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىلىرىنىڭ باشلىق ۋە مۇئاۋىن باشلىقلىرىدىن 33 كىشى كۇرسقا قاتناشتى. قاتناش سىستېمىسى 9 - ئاينىڭ 18 - كۈنىدىن 12 - ئاينىڭ 18 - كۈنىگىچە ناھىيە (شەھەر) دەرىجىلىك قاتناش ئىدارىلىرىنىڭ باشلىق، مۇئاۋىن باشلىقلىرىنى ئىش ئورنىدا تەربىيىلەش كۇرسى ئاچتى، كۇرسقا 19 كىشى قاتناشتى، كۇرستا 13 خىل دەرس تەسىس قىلىندى. ئىككى قارار تەربىيىلەش كۇرسىنىڭ كۇرسانتلىرى ئىمتىھاندا لاياقەتلىك بولۇپ، ھەممىسى ئاپتونوم رايونلۇق كادىرلار نازارىتى تارقاتقان «دۆلەت ئورگانلىرىدىكى خىزمەتچى خادىملارنى ئىش ئورنىدا تەربىيىلەش كۇرسى گۇۋاھنامىسى» گە ئېرىشتى.

داڭ شىندې

دىڭ پۇشۇەن

چەت ئەلدىن مۇتەخەسسىس كىرگۈزۈش ۋە چەت ئەلگە ئوقۇغۇچى ئەۋەتىش خىزمىتى

1991 - يىلى گوۋۇيۇەننىڭ چەت ئەلدىن ئىختىساسلىق خادىم كىرگۈزۈشكە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى ئىشخانىسىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن ئاپتونوم رايونىمىز چەت ئەلدىن 16 تۈر بويىچە 25 نەپەر پەن - تېخنىكا ۋە باشقۇرۇش مۇتەخەسسىسى كىرگۈزدى؛ 400 نەچچە مىڭ يۈەن ياردەم بېرىش خىراجىتى، 1 مىليون 350 مىڭ يۈەن ئۆسۈمسىز قەرز پۇل ئاجرىتىلدى. جۇڭگو سودا - سانائەت بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى چەت ئەلدىن ئەقلىي پەن - تېخنىكا نەتىجىسىنى كىرگۈزۈپ كېڭەيتىش ئۈچۈن، 1 مىليون يۈەن ئېتىبار بېرىلىدىغان قەرز پۇل بىلەن تەمىنلىدى. ئاپتونوم رايونلۇق ئىختىساسلىق خادىملارنى كىرگۈزۈش ئىشخانىسى ئالاقىدار تارماقلارنى 100 نەچچە تۈر (قېتىم) بويىچە چەت ئەل ئىختىساسلىق خادىمى ۋە ئىقتىساد - تېخنىكا ئۈچۈرى بىلەن تەمىنلىدى، سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى ۋە روسىيە جۇمھۇرىيىتىدىن 16 نەپەر سوۋېت ئىتتىپاقى مۇتەخەسسىسى، ئامېرىكا، ئەنگلىيە، ياپونىيە، كانادا قاتارلىق غەرب دۆلەتلىرىدىن 35 نەپەر مۇتەخەسسىسنى تەكلىپ قىلدى ۋە ئۇلارنى كۈتۈۋالدى، ئىختىساسلىق خادىملارنى ھەمكارلىشىپ تەربىيىلەش ۋە پەن تەتقىقاتى بويىچە سەككىز تۈر ئۈستىدە كېڭەشتى.

1991 - يىلى دۆلەت چەت ئەلگە ئوقۇشقا ئەۋەتىدىغان خادىملارنى ئىككى قېتىم چەت ئەل تىلى ئىمتىھانىغا ئۇيۇشتۇردى. ئىمتىھانغا 305 كىشى قاتناشتى، بۇلاردىن دۆلەت، ئاپتونوم رايون پۇل تۆلەپ ئوقۇتىدىغان ۋە سودا - سانائەت كارخانىلىرى پراكتىكا قىلدۇرىدىغان 68 كىشى تاللاپ چىقىلدى، بۇنىڭدىن باشقا، كادىرلار مىنىستىرلىكىگە چەت ئەلدە ئوقۇپ قايتىپ كەلگەنلەرگە پەن تەتقىقات خىراجىتى ئۈچۈن 40 مىڭ يۈەن ئاجرىتىپ بېرىشنى ئىلتىماس قىلىپ چەت ئەلدە ئوقۇپ قايتىپ كەلگەن 11 خادىمغا ياردەم بەردى.

رۇەن ۋېنخۇا

مەملىكەتلىك پەن - تېخنىكا ئاخبارات ئىدارە (ئورۇن) لىرى باشلىقلىرى خىزمەت يىغىنى

دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتى تەشكىللىگەن، شىنجاڭ پەن - تېخنىكا ئاخبارات تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئالغان مەملىكەتلىك پەن - تېخنىكا ئاخبارات ئىدارە (ئورۇن) لىرى باشلىقلىرى خىزمەت يىغىنى 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 12 - كۈنىدىن 16 - كۈنىگىچە ئۇرۇمچى شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىنغا گوۋۇيۇەننىڭ ھەرقايسى مىنىستىرلىك، كومىتېتلىرى، ھەرقايسى ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، بىۋاسىتە قاراشلىق شەھەر، پىلانغا ئايرىم كىرگۈزۈلگەن شەھەرلەرنىڭ ئاخبارات ئىدارە (ئورۇن) لىرىنىڭ باشلىقلىرى ھەمدە بىر قىسىم پەن - تېخنىكا كومىتېتلىرىنىڭ مۇدىرلىرى بولۇپ 152 كىشى قاتناشتى.

دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتى پەن - تېخنىكا ئاخباراتى مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى لىۇ جاۋدۇڭ «ھەرىكەتكە كېلىپ، دۆلىتىمىزنىڭ زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ 2 - قەدەملىك ستراتېگىيىلىك نىشانىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن ئاخبارات جەھەتتە ياخشى مۇلازىمەت قىلايلى» دېگەن تېمىدا خىزمەت دوكلاتى بەردى.

مەھكىمە باشلىقى لىۇ جاۋدۇڭ يەنە شىنجاڭدىن ئىبارەت ئاز سانلىق مىللەت رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا ئاخبارات خىزمىتىنى قانداق قىلغاندا ياخشى ئىشلىگىلى بولىدىغانلىقى ھەققىدە پىكرىنى ئوتتۇرىغا قويدى. ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: شىنجاڭ سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئوتتۇرا ئاسىيا رايونىغا يېقىن، پاكىستان قاتارلىق دۆلەتلەر بىلەن چېگرىلىنىدۇ، ئۇ، ئېلىمىزنىڭ غەربكە ئېچىۋېتىلىدىغان ئالدىنقى سەپ بازىسى. مۇشۇنداق جۇغراپىيىلىك ئالاھىدىلىك ۋە يەر تۈزۈلۈشى ئۈستۈنلۈكىگە ئاساسەن، بىرىنچىدىن، ئوتتۇرا ئاسىيا رايونىغا دائىرى پەن - تېخنىكا ئاخبارات ئۈچۈرى خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش كېرەك. ئىككىنچىدىن، شىنجاڭنىڭ بايلىقى مول، بولۇپمۇ، پاختا، مېۋە - چېۋە، چارۋىچىلىق ۋە نېفىت، رەڭلىك مېتال قاتارلىقلار مەملىكەت بويىچە

داڭلىق، مۇشۇ ئالاھىدىلىككە ئاساسەن، پەن - تېخنىكا ئاخبارات ئۇچۇرى خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش كېرەك. ئۇ يەنە، شىنجاڭنىڭ ئۇچۇر ۋاستىسى قۇرۇلۇشىنى ھەمدە ئاز سانلىق مىللەت رايونىدىكى پەن - تېخنىكا ئاخباراتى خادىملىرىنى تەربىيىلەش ۋە كۆز قاراشنى بىڭلاشنىڭ مۇھىملىقىنى تەكىتلىدى.

يېغىن مەزگىلىدە، ۋەكىللەر ئاخبارات خىزمىتىنى ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش، پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى ۋە ئالتە چوڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى پىلانى ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرۇشقا دائىر تەجرىبىلەرنى يەكۈنلىدى ۋە ئالماشتۇردى، 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى دۆلەت پەن - تېخنىكا ئاخباراتى تەرەققىيات پىلانىنىڭ ئەملىيلىشىش ئەھۋالىنى ئېلان قىلدى.

جۇ يۈشىن

شىنجاڭنىڭ پەن - تېخنىكا ئاخباراتى تەرەققىياتىنىڭ 1991 - يىلدىن 1995 - يىلغىچە بولغان ئومۇمىي پىلانى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ۋە پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىنىڭ تەلىپىگە ئاساسەن، «شىنجاڭنىڭ پەن - تېخنىكا ئاخباراتى تەرەققىياتىنىڭ 1991 - يىلدىن 1995 - يىلغىچە بولغان ئومۇمىي پىلانى» نى تۈزدى. ئۇنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرى تۆۋەندىكىچە:

1. تەرەققىيات نىشانى

1) ئاپتونوم رايون خاراكتېرلىك پەن - تېخنىكا ھۇججەت - ماتېرىياللىرى مەنبەسىنى تەكشۈرۈش ۋە مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇش تەقسىماتى ئاساسىي جەھەتتىن ئورۇندىلىپ، كۈتۈپخانا سىستېمىسى، ئالىي مەكتەپ سىستېمىسى، كەسپىي پەن تەتقىقات سىستېمىسى ۋە چوڭ، ئوتتۇرا كارخانا، كەسپىي ئورۇنلار سىستېمىسى بىرلەشتۈرۈلگەن ھۇججەت - ماتېرىيال جەھەتتىن قوللاش ۋە مۇلازىمەت قىلىش سىستېمىسى پەيدىنپەيشەكىللەندۈرۈلىدۇ.

2) ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا ئاخبارات ئورنى مەركەز قىلىنغان پۈتۈن ئاپتونوم رايون خاراكتېرلىك پەن - تېخنىكا ئاخباراتى بويىچە ھېسابلاش ماشىنىسى مۇلازىمەت تورى تىرىشىپ بەرپا قىلىنىپ، تۈتاشتۇرۇلغان ھېسابلاش ماشىنىسى مۇلازىمىتى يولغا قويۇلۇپ، ئاخبارات كەسپى بويىچە ئاپتوماتىك باشقۇرۇش پەيدىنپەي ئىشقا ئاشۇرۇلىدۇ.

3) رەھبەرلىكىنىڭ تەدبىر بەلگىلىشى، پەن تەتقىقاتى ۋە ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسىدىن ئىبارەت ئۈچ قاتلاملىق مۇلازىمەت جەھەتتىكى ئاخبارات تەتقىقاتى ۋە مەسلىھەت مۇلازىمىتى سىستېمىسى بەرپا قىلىنىدۇ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلىدۇ.

4) «شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش» تىن ئىبارەت ستراتېگىيىلىك تەدبىر ئىزچىللاشتۇرۇلۇپ، ئاخبارات مۇلازىمىتى خىزمىتى ياخشى ئىشلىنىدۇ.

2. ئاساسلىق ۋەزىپىلەر

1) پەن - تېخنىكا ھۇججەت - ماتېرىياللىرى جەھەتتىن قوللاش سىستېمىسى تىرىشىپ شەكىللەندۈرۈلىدۇ. ئاپتونوم رايوندىكى كەسپىي نازارەت - ئىدارە ۋە ئۈلگەيە - ئوبلاست، شەھەردىن ئىبارەت ئۈچ قاتلاملىق ھۇججەت - ماتېرىيال جەھەتتىن قوللاش سىستېمىسىنى بەرپا قىلىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى ھۇججەت - ماتېرىياللارنى توپلاش، پىششىقلاپ ئىشلەش، رەتلەش، ساقلاش، باشقۇرۇش خىزمىتى تىرىشىپ ياخشى ئىشلىنىپ، ھۇججەت - ماتېرىياللارنى يىغىنچاقلاش مۇئەسسەسلىرى نۇقتىلىق سەپلىنىپ، يىغىنچاقلانغان ھۇججەت - ماتېرىياللارنىڭ تۈرى ۋە سانى كۆپەيتىلىپ، شىنجاڭدا 2 - دەرىجىلىك يىغىنچاقلانغان مەسئۇلاتلار بىلەن تەمىنلەش نۇقتىسى بەرپا قىلىنىدۇ؛ ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىرلىشىپ، كوللېكتىپ ھالدا 1991 - يىلدىن 1995 - يىلغىچە جۇڭگو ۋە چەت ئەل يېزىقىدىكى پەن - تېخنىكا ژۇرناللىرىنىڭ بىرلەشمە مۇندەرىجىسى تۈزۈلىدۇ. ئۈلگەيت، ئوبلاست، شەھەرلەرمۇ ئۆز رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا ژۇرناللىرىنىڭ بىرلەشمە مۇندەرىجىسىنى تۈزۈشى كېرەك.

2) ئېلېكترونلۇق ھېسابلاش ماشىنىسى

مۇلازىمىتى سىستېمىسى قۇرۇلۇشى. (1) ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا ئاخبارات ئورنىنىڭ ھېسابلاش ماشىنىسى سىستېمىسى قۇرۇلۇشى مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ ۋە كۆچەيتىلىپ، ئۇ ئاپتونوم رايون بويىچە پەن - تېخنىكا ئاخبارات ھېسابلاش ماشىنىسى سىستېمىسى جەھەتتىكى مۇلازىمەت مەركىزىگە ئايلاندۇرۇلىدۇ. ئۇلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە ئاساسىي قاتلام ئاخبارات ئاپپاراتلىرى سىكرو ھېسابلاش ماشىنىلىرىنى پەيدىنپەي سەپلەپ، بىرلەشمە ماشىنىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان كۆپ خىل شەكىلنى قوللىنىپ، خېرىدارلار ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىدۇ. (2) سان - رەقەم ئامبىرى قۇرۇلىدۇ. (3) 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە، ئاپتونوم رايونلۇق ئاخبارات ئورنى ھېسابلاش ماشىنىسى خىزمىتىنى بەرپا قىلىپ، باسقۇچلار بويىچە 15 ئۇلايەت، ئوبلاست، شەھەردىكى ئاخبارات ئورنىدا ئاخىرقى ئۈچنى بەرپا قىلىپ، ئۇلايەتلەر بويىچە ئىزدەپ تېپىش تورىنى شەكىللەندۈرۈشنى تىرىشىپ قولغا كەلتۈرىدۇ.

3) ئاخبارات تەتقىقات خىزمىتى كۆچەيتىلىدۇ. دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى پەن - تېخنىكا تەرەققىيات سەۋىيىسىگە ئەگىشىپ، نۆۋەتتىلىق ساھەلەر ھەمدە پەن - تېخنىكا، ئىقتىساد، ئىجتىمائىي تەرەققىيات، ئالدىن مۆلچەرلەش ۋە باھا بېرىشنى تەتقىق قىلىش چاغلىق تۈتۈلۈپ، كۆپ خىللاشتۇرۇلغان ئاخبارات مەھسۇلاتلىرى ئارقىلىق جەمئىيەتتىكى كۆپ تەرەپ، كۆپ قاتلاملىق ئېھتىياجى ئاساسىي جەھەتتىن قاندۇرۇلىدۇ.

4) نۆۋەتتىسى، تېمىسى، يۆنىلىشى بېكىتىلگەن ئاخبارات مەسلىھەت مۇلازىمىتى ۋە ئاخباراتتىن پايدىلىنىش جەھەتتە كۆپ شەكىللىك، كۆپ يوللۇق بولۇش يولغا قويۇلىدۇ.

5) پەن - تېخنىكا ئۇن - سىن تورى قۇرۇلۇشى مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ، «ئۇچقۇن» پىلانى ۋە پەن تەتقىقات خىزمىتى جەھەتتىكى سىنئالغۇ فىلىملىرىنى ئىشلەش ۋە قويۇش ۋەزىپىسى تېخىمۇ ياخشى ئورۇندىلىدۇ.

6) ئاپتونوم رايون بويىچە پەن - تېخنىكا ئاخباراتى تەتقىقاتى جەھەتتىكى تۈر تۈرغۇزۇش، تەتبىقلىرنى تىزىملاش، باھالاش، مۇكاپاتلاش چارىسى داۋاملىق مۇكەممەللەشتۈرۈلىدۇ.

3. ئاساسلىق تەدبىرلەر

1) پەن - تېخنىكا ئاخباراتى تۈزۈلمىسى ئىلاھاتى داۋاملىق چوڭقۇرلاشتۇرۇلىدۇ.

2) ئاخبارات فۇنكسىيىسىنى باشقۇرۇش خىزمىتى كۆچەيتىلىدۇ.

3) پەن - تېخنىكا ئاخباراتى خىراجىتىگە مەبلەغ سېلىش سىجىللىقى ئاشۇرۇلىدۇ.

4) 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە بىر قىسىم يېڭى ئىشلەپچىقىرىش كۆچلىرى پىلانلىق تولۇقلانغاندىن سىرت، بىر تۈركۈم ئۆچۈر تېخنىكىسى مۇتەخەسسىسلىرى، ئاخبارات تەتقىقاتى مۇتەخەسسىسلىرى، ئاخبارات تىجارىتىنى باشقۇرۇش مۇتەخەسسىسلىرى نۆۋەتتىلىق يېتىشتۈرۈلىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئابونېنتلارنى يېتىشتۈرۈش ۋە تەرىپىلەش چاغلىق تۈتۈلۈپ، جەمئىيەتنىڭ ئاخبارات ئېڭى كۆچەيتىلىدۇ.

ۋۇ يۈفەن

شىنجاڭ پەن - تېخنىكا ئاخباراتى خىزمىتى يەنىنى ۋە قوش ئىلغارلارنى تەقدىرلەش يەنىنى

شىنجاڭ بويىچە پەن - تېخنىكا ئاخباراتى خىزمىتى يەنىنى ۋە ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار شەخسلەرنى تەقدىرلەش يەنىنى 1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 24 - كۈنىدىن 26 - كۈنگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى.

يەنىندا يېقىنقى بىر قانچە يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئاخبارات ئىشلىرىدا ئىلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشقا دائىر تەجرىبىلەر يەكۈنلەندى ۋە ئالماشتۇرۇلدى ھەمدە شىنجاڭ- نىڭ پەن - تېخنىكا ئاخباراتىنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى تەرەققىيات پىلانى ۋە يېڭى دەۋرىدىكى پەن - تېخنىكا ئاخباراتى خىزمىتىنى قانداق قىلغاندا «شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش، ئۆچۈن خىزمەت قىلدۇرغىلى بولىدۇ» دېگەن مەسىلە نۆۋەتتىلىق مۇھاكىمە

قىلىندى. يىغىندا ئاپتونوم رايون بويىچە پەن - تېخنىكا ئاخبارات خىزمىتىدىكى 16 ئەلغار كوللېكتىپ ۋە 42 ئەلغار شەخس تەقدىرلەندى.

ۋۇ يۈفەن

«شىنجاڭنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ھېسابلاش ماشىنىسىنى قوللىنىش ۋە يېڭى ھېسابلاش ماشىنىسى يارىتىش تېخنىكىسى تۈرىنىڭ قىسقارتىلما قىلىنىدى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىلان قىلغان «شىنجاڭنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىيات ستراتېگىيىسى توغرىسىدىكى تەسۋۇر» ۋە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ 1986 - يىلدىن 2000 - يىلغىچە بولغان پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى پىلانىنىڭ پروگراممىسى» غا ئاساسەن، 1991 - يىل 4 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى «شىنجاڭنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ھېسابلاش ماشىنىسىنى قوللىنىش ۋە يېڭى ھېسابلاش ماشىنىسى يارىتىش تېخنىكىسى تۈرىنىڭ قىسقارتىلما قىلىنىدى» نى يېزىپ چىقتى ۋە ئىلان قىلدى.

بۇ قىسقارتىلمىدە 320 خىل ھېسابلاش ماشىنىسى تېخنىكىسى تۈرىدىن ئالتە تۈر بويىچە 21 خىلى تاللاپ چىقىلدى. رەتكە تۈرغۇزۇلغان تۈرلەرنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنى سانائەت ئوبيېكتىنى تەكشۈرۈش - ئۆلچەش ۋە جەريانىنى تىزگىنلەش، «CAD» قۇرۇلۇشى، ئۆچۈر باشقۇرۇش، ئەسۋاب - ئۈسكۈنە سىستېمىسى ۋە ماشىنا - ئېلېكترىنى بىر گەۋدىلەشتۈرۈش سىستېمىسى قاتارلىقلارنىڭ قوللىنىلىشى قاتارلىق تەتقىقات تېمىلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ، شۇنداقلا ئاز سانلىق مىللەتلەر تىل - يېزىقىنى بىر تەرەپ قىلىش، يۈمشاق دېتال تېخنىكىسى ۋە ئۇنى قوللىنىش سىستېمىسى بويىچە ئۈسكۈنە يارىتىش تەتقىقاتى قاتارلىقلارنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ، بۇنىڭدا ئاپتونوم رايونىنىڭ ھېسابلاش ماشىنىسىنى قوللىنىش تېخنىكىسى جەريانىدىكى نۆۋەتلىق قوللاش يۈنىلىشى ۋە ساھەسى ئەكس ئەتتۈرۈلدى.

لى دۆڭفېڭ

تېخنىكا بازىرى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ تېخنىكا بازىرى پۈختا قەدەم بىلەن راۋاجلاندى، تېخنىكا بويىچە پۈتۈشۈش سوممىسى خېلى زور دەرىجىدە ئاشتى. ئېتىراپ قىلىش ئارقىلىق تىزىمغا ئېلىنغان تېخنىكا توختامى 741 گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 27.5% ئاشتى، تېخنىكا بويىچە پۈتۈشۈلگەن سوممىسى 20 مىليون 420 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 14% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ داشۇسىنىڭ «ئالتۇننى خىلوراشتۇرۇپ ئاجرىتىۋېلىش تېخنىكىسى»، شىنجاڭ كۆمۈركان لايىھىلەش يۇرتىنىڭ «500 تېپلىق يېنىك كۆۋرۈكسىمان سۈكەن ئارقىلىق ماتېرىيال ئېلىش ماشىنىسى» قاتارلىق 18 تۈرلۈك تېخنىكا تېخنىكا بازىرى ئارقىلىق گۈلدۈك، لياۋنىڭ، شەندۇڭ، جياڭسۇ، خېبېلۇڭجياڭ، خەنەن قاتارلىق ئۆلكە، رايونلارغا يېتىپ باردى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون ئاپتونوم رايوندىكى تېخنىكا بازارلىرىنى باشقۇرۇش ئىشخانىسىنىڭ بىر تۈتاش باشقۇرۇشىنى يېكىتتى ھەمدە يۇرۇشلەشكەن سىياسەت، نىزاملارنى تۈزۈپ، تېخنىكا بازارلىرىنى بۇرۇنقىدەك كۆپ تەرەپلىمە باشقۇرۇش ۋەزىيىتىگە خاتىمە بەردى. تېخنىكا توختامىنى ئېتىراپ قىلىش، تىزىملاش ئاپپاراتى 1990 - يىلدىكى ئىككىدىن يەتتىگە يەتتى. تايانچ كۆچلەرنى يېتىشتۇرۇش ئۈچۈن، مەملىكەت بويىچە تېخنىكا بازارلىرىنى باشقۇرۇش ۋە تىجارەت خىزمىتى كۆرسىغا بەش نەپەر كادىر تاللاپ قاتناشتۇرۇلدى، ئۇلار دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتى تارقاتقان سالاھىيەت گۇۋاھنامىسىگە ئېرىشتى، ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىمۇ ئۇرۇمچى، قاراماي شەھەرلىرى ۋە قۇمۇل ۋىلايىتىدە يەتتە قارار، 500 كىشىلىك بازارلىرىنى باشقۇرغۇچى ۋە تىجارەتچى خادىملارنى سالاھىيەت جەھەتتىن تەربىيىلەش كۇرسى ئاچتى. 127 كىشى سالاھىيەت گۇۋاھنامىسىگە ئېرىشتى. ئۇنىڭدىن باشقا، يەنە 21 نەپەر پەن - تېخنىكا باشقۇرۇش خادىمى ۋە ئادۋوكات مەملىكەتلىك تېخنىكا توختامنامىسىنى كېسىم قىلغۇچىلاردىن ئېلىنىدىغان ئىستىھاندىن ئۆتۈپ، دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتى ئېتىراپ قىلغان مەملىكەت بويىچە تۇنجى قارار تېخنىكا توختامنامىسىنى كېسىم

قىلغۇچىلار سالاھىيىتىگە ئېرىشتى.

جاۋ جېنجيې

تەن لى

چوڭ تىپتىكى نازۇك ئەسۋاب - ئۈسكۈنىلەرنىڭ ۋۇجۇدقا كېلىش ئەھۋالى

شىنجاڭدىكى مەركەزنىڭ مىنىستىرلىكلىرىگە قاراشلىق 16 ئورۇن، سەككىز ئالىي مەكتەپ ھەمدە ئاپتونوم رايونغا بېۋاستە قاراشلىق، شەھەرگە قاراشلىق 79 پەن تەتقىقات ئورنى، تىببىي دوختۇرخانا - سەھىيە، زاۋۇت - كان، كارخانىلىق ئالاھىدە قىلىش تەجرىبىخانىسىدىكى ھازىرقى چوڭ تىپتىكى ئەسۋاب - ئۈسكۈنىلەرنىڭ ئەھۋالىنى تەكشۈرۈشكە دائىر مەلۇماتقا قارىغاندا، 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 31 - كۈنىگە قەدەر، دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتى بىر تۈتاش باشقۇرىدىغان 23 خىل چوڭ تىپتىكى نازۇك ئەسۋاب - ئۈسكۈنىدىن 20 خىل (ئىئون ئىزدەش سترېلكىسى، لازېر نۇر رامان ئىسپېكتورمېتر ۋە ئوڭ ماگنىتلىق دولقۇن تەۋرىنىش ئەسۋابىدىن ئىبارەت ئۈچ خىل ئەسۋاب - ئۈسكۈنە كەم) 327 سى بار ئىكەن، بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورت قىلىنغان ئەسۋاب - ئۈسكۈنە 237، دۆلىتىمىزدە ئىشلەنگىنى 90، ئومۇمىي قىممىتى خەلق پۇلى ھېسابىدا 48 مىليون 255 مىڭ 300 يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە پەن تەتقىقات ئورۇنلىرىدىكى چوڭ تىپتىكى نازۇك ئەسۋاب - ئۈسكۈنىلەرنىڭ قىممىتى ئەسۋاب - ئۈسكۈنە ئومۇمىي قىممىتىنىڭ 70 پىرسەنتىنى، ئالىي مەكتەپلەردىكىسى 18% نى، باشقا ئورۇنلاردىكىسى 12% نى ئىگىلەيدىكەن.

چوڭ تىپتىكى نازۇك ئەسۋاب - ئۈسكۈنىلەرنىڭ تارقىلىشى مۇنداق: مەركەزگە ۋە يەرلىك ئورۇنلارغا قاراشلىق ئورۇنلار بويىچە ئايرىغاندا، شىنجاڭدىكى مەركەزنىڭ مىنىستىرلىكلىرىگە قاراشلىق ئورۇنلاردىكىسى 97 دانە بولۇپ، ئومۇمىي سانىنىڭ 30 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ، ئاپتونوم رايونغا بېۋاستە قاراشلىق، شەھەرگە قاراشلىق ئورۇنلاردىكىسى 230 دانە بولۇپ، 70% نى ئىگىلەيدۇ. سىستېمىلار بويىچە ئايرىغاندا، پەن تەتقىقات ئورۇنلىرىدىكىسى 175 دانە بولۇپ، 53% نى ئىگىلەيدۇ، ئالىي مەكتەپلەردىكىسى 78 دانە بولۇپ، 23% نى ئىگىلەيدۇ، تىببىي دوختۇرخانا - سەھىيە تارماقلىرىدىكىسى 33 دانە بولۇپ، 10% نى ئىگىلەيدۇ، زاۋۇت - كان، كارخانىلاردىكىسى 24 دانە بولۇپ، 7% نى ئىگىلەيدۇ، باشقا تارماقلاردىكىسى 17 دانە بولۇپ، 7% نى ئىگىلەيدۇ. رايونلار بويىچە ئايرىغاندا، ئۈرۈمچى، قاراماي، شىخەنزىدىن ئىبارەت ئۈچ شەھەردىكى چوڭ تىپتىكى نازۇك ئەسۋاب - ئۈسكۈنىلەر ئومۇمىي ئەسۋاب - ئۈسكۈنىنىڭ 94 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە ئۈرۈمچىدىكىسى شەھەرىدىكىسى 259 دانە بولۇپ، ئومۇمىي سانىنىڭ 79 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ، قاراماي شەھەرىدىكىسى 32 دانە بولۇپ، 10% نى ئىگىلەيدۇ، شىخەنزە شەھەرىدىكىسى 18 دانە بولۇپ، 5% نى ئىگىلەيدۇ.

چوڭ تىپتىكى نازۇك ئەسۋاب - ئۈسكۈنىلەرنىڭ دەرىجىسى مۇنداق: ئىقتىدارى ئىلغار، تەتقىقات سەۋىيىسى بىر قەدەر يۇقىرى بولغان يۇقىرى، ئوتتۇرا دەرىجىلىك ئەسۋاب - ئۈسكۈنىلەر، مەسىلەن: ئېلېكترونلۇق مىكروسكوب، ئېلېكترونلۇق ئىزدەش سترېلكىسى، بىرلەشتۈرۈپ ئىشلىتىلىدىغان ھەر خىل ئەسۋاب - ئۈسكۈنىلەر ئومۇمىي ئەسۋاب - ئۈسكۈنىنىڭ 23.2 پىرسەنتىنى، ئادەتتىكى ھەمىسباب ئەسۋاب - ئۈسكۈنىلەر، مەسىلەن: گاز فازىلىق رەڭلىك سېپكتروگرافى، ئاتوم قوبۇل قىلغۇچى سېپكترفوتومېتر قاتارلىقلار 76.8% نى ئىگىلەيدۇ.

چوڭ تىپتىكى نازۇك ئەسۋابلارنىڭ سېتىۋېلىنىش باھاسى مۇنداق: قىممىتى 1 مىليون يۈەندىن ئاشىدىغان، ئالىي، نازۇك، ئۆتكۈر قىممەت باھالىق ئەسۋاب - ئۈسكۈنە ئۈچ دانە بولۇپ، ئومۇمىي ئەسۋاب - ئۈسكۈنىنىڭ بىر پىرسەنتىگىمۇ يەتمەيدۇ؛ قىممىتى 1 مىليون يۈەندىن تۆۋەن، 500 مىڭ يۈەندىن يۇقىرى بولغان مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق تىزگىنلىنىدىغان ۋە بىر - بىرىگە چېتىش ئارقىلىق كۆپ ئىقتىدارلىق قىلىپ قوللانغىلى بولىدىغان يۇقىرى دەرىجىلىك ئەسۋاب 13 دانە بولۇپ، 4% نى ئىگىلەيدۇ؛ قىممىتى 500 مىڭ يۈەندىن تۆۋەن، 50 مىڭ يۈەندىن يۇقىرى يەككە

ماشىنا بويىچە قوللىنىلىدىغان ئوتتۇرا دەرىجىلىك ئەسۋاب - ئۈسكۈنە 204 بولۇپ، 62% نى ئىگىلەيدۇ؛ قىممىتى 50 مىڭ يۈەندىن تۆۋەن بولغان ئومۇملاشتۇرۇش تىپىدىكى ئادەتتىكى تۆۋەن دەرىجىلىك ئەسۋاب - ئۈسكۈنە 107 دانە بولۇپ، 33% نى ئىگىلەيدۇ.

327 دانە چوڭ تىپتىكى نازۇك ئەسۋاب - ئۈسكۈنىنىڭ 16 سى دۆلەت تېخنىكا نازارەتچىلىكى ئىدارىسىنىڭ ئۆلچەم جەھەتتىكى گۇۋاھلىقىدىن ئۆتكۈزۈلگەن، ئىككىسى دۆلەت تاۋار پرىيومى ئىدارىسىنىڭ ئۆلچەم جەھەتتىكى گۇۋاھلىقىدىن ئۆتكۈزۈلگەن، 57 سى ئاپتونوم رايونلۇق ئۆلچەم ئىدارىسىنىڭ ئۆلچەم جەھەتتىكى گۇۋاھلىقىدىن ئۆتكۈزۈلگەن، مەككىزى ئۆز ئورندا تەكشۈرۈشتىن ئۆتكۈزۈلگەن، 75 پىرسەنتى تېخى ئۆلچەم جەھەتتىن گۇۋاھلىق بېرىشكە مەلۇم قىلىنمىغان.

32 ئورۇندىكى 230 دانە چوڭ تىپتىكى نازۇك ئەسۋاب - ئۈسكۈنىنى نۆسخا ئېلىپ تەكشۈرۈشكە داشىر مەلۇماتقا قارىغاندا، يەككە ماشىنىلارنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە ئىشلىتىلىش ۋاقتى 560 سائەت بولغان، مۇتلەق كۆپ ساندىكى تارماق ماشىنىلارنىڭ ئىشلىتىلىش ئۈنۈمى 30% تىن تۆۋەن بولۇپ، دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتى بەلگىلىگەن يىللىق ئۆلچەملىك ئىشلىتىلىش ۋاقتى 1800 سائەت بولىدۇ دېگەن تەلەپكە يەتمىگەن.

چېڭ رۇي

تېخنىكا بىلەن ماددىي ئىشىنى بىرلەشتۈرۈش، پۈتۈن مۇساپىلىك مۇلازىمەت قىلىش نۇقتىدا سىناق قىلىندى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق تەمىنات - سودا كوپېراتىپى بىرلەشمە خىزمەت گۈرۈپپىسى تەشكىللەپ، جەنۇبىي ۋە شىمالىي شىنجاڭغا ئەۋەتتى، گۈرۈپپا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ئارقىلىق، قەشقەر كونا شەھەر، ماناس، پىچان ناھىيىلىرىنى تېخنىكا بىلەن ماددىي ئىشىنى بىرلەشتۈرۈش، پۈتۈن مۇساپىلىك مۇلازىمەت قىلىش سىناق قىلىنىدىغان ناھىيە قىلىپ بېكىتتى. بىر يىلدىن بۇيان، سىناق نۇقتىسى قىلىنغان ئۆچ ناھىيىنىڭ ناھىيىلىك تەمىنات - سودا كوپېراتىپلىرى، پەن - تېخنىكا كومىتېتلىرى تەشەببۇسكارلىق بىلەن ناھىيىدىكى بېزا ئىگىلىك، مالىيە، پۇل مۇئامىلىسى، ستراتېگىيە قاتارلىق ئالاقىدار تارماقلار بىلەن زىچ ھەمكارلىشىپ، تېخنىكا بىلەن ماددىي ئىشىنى بىرلەشتۈرۈش، پۈتۈن مۇساپىلىك مۇلازىمەت قىلىش خىزمىتىدە كۆرۈنەرلىك ئۈنۈمگە ئېرىشتى.

1) تەشكىللىي ئاپپاراتلار قۇرۇلۇپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ، يولغا قويۇش لايىھىلىرى بېكىتىلدى. ئۆچ ناھىيىدە ناھىيىلىك ئاساسلىق رەھبىرلىك باشلامچىلىقىدا، ناھىيىلىك تەمىنات - سودا كوپېراتىپى، پەن - تېخنىكا كومىتېتى، دېھقانچىلىق ئىدارىسى، بېزا خىزمەت بۆلۈمى، دېھقانچىلىق ماشىنىلىرى ئىدارىسى، سۇ - ئېلېكتر ئىدارىسى، بېزا ئىگىلىك بانكىسى قاتارلىق ئون نەچچە تارماق قاتناشقان رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى؛ بېزا - بازارلاردىمۇ مۇناسىپ ھالدا بېزىلارنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى قاتناشقان ماسلاشتۇرۇش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى. ئۆچ ناھىيىدە بېزا ئىگىلىكى يۇرۇشلەشتۈرۈلگەن مۇلازىمەت مەركىزى، بېزىلاردا مۇلازىمەت بۆلۈمى، كەنتلەردە مۇلازىمەت پونكىتى قۇرۇلۇپ، ئۆچ دەرىجىلىك تېخنىكا مۇلازىمەت تورى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندى. سىناق نۇقتىسى قىلىنغان ئۆچ ناھىيە يەنە ئۆز ناھىيىسىنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا بىرلەشتۈرۈپ، تېخنىكا بىلەن ماددىي ئىشىنى بىرلەشتۈرۈپ، پۈتۈن مۇساپىلىك مۇلازىمەت قىلىشنىڭ يولغا قويۇش لايىھىسىنى تۈزۈپ چىقتى.

2) كۆچ مەركەزلەشتۈرۈلۈپ، دېھقانلار ئىشلەپچىقىرىشتىن ئاۋۇال، ئىشلەپچىقىرىش جەريانىدا، ئىشلەپچىقىرىشتىن كېيىن ئىجتىمائىيلاشقان مۇلازىمەت بىلەن تەمىنلەندى. تەمىنات - سودا تارماقلىرى سىناق نۇقتىسى قىلىنغان ئۆچ ناھىيىنى 45 مىڭ 883 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت، 149 تونىنا دېھقانچىلىق دورىسى، 968 تونىنا سۇلياۋ يوپۇق بىلەن تەمىنلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە چەت، يىراق بېزا - كەنتلەرگە ئاپىرىپ بېرىلگىنى 4229

تونىنا. سىناق نۇقتىسى قىلىنغان ئۇچ ناھىيىدە زىرائەت دوختۇرخانىسىدىن 20 سى قۇرۇلدى، دوختۇر 41 گە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 21 مىڭ 390 قېتىم رېتسىپ يېزىلدى، 19 مىڭ كىلوگرام دورا بېرىلدى، 35 مىڭ 320 ئادەم (قېتىم) گە تېخنىكىدىن مەسلىھەت بېرىلدى، 87 مىڭ مو يەردە زىيانداش ھاشارات ۋە كېسەللىكنىڭ ئالدى ئېلىندى ۋە تەكشۈرۈلدى. ماشىنىلاشقان ئالدىنى ئېلىش، داۋالاش ئەترىتىدىن 181 ى قۇرۇلۇپ، دېھقانلارنىڭ 10 مىڭ 300 دانە (قېتىم) دورا چېچىش ماشىنىسى قاتارلىق دېھقانچىلىق ماشىنا - سايمانلىرى رېمونت قىلىپ بېرىلدى.

3) كۆپ قاتلاملىق، كۆپ شەكىللىك، كۆپ خىل تېپلىق تېخنىكا تەرىبىسى قانات يايدۇرۇلۇپ، دېھقانلارنىڭ پەن - تېخنىكا ئېڭى ۋە ئىلمىي ئۇسۇلدا تېرىقچىلىق قىلىش سەۋىيىسى ئۆستۈرۈلدى، ئۇچ ناھىيە 571 قارار تەرىبىلەش كۇرسى ئېچىپ، 17 مىڭ ئادەم (قېتىم) نى تەربىيىلىدى؛ 189 قېتىم ھەر خىل شەكىلدىكى ئىش ئورنى يىغىنى ئۆتكۈزدى؛ پەن - تېخنىكىدىن ئۇلگە كۆرسىتىش نۇقتىسىدىن 130 نى قۇردى؛ 22 خىل تېخنىكا ماتېرىيالى ۋە تەجرىبە ماتېرىيالىدىن 96 مىڭ پارچە (نۇسخا) رېسىپ تارقاتتى؛ بەش قېتىم پەن - تېخنىكا يىلىملىرى مۇكاپاتلىق مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى؛ 137 قېتىم پەن - تېخنىكىغا ئائىت سىنئالغۇ فىلىمى قويدى، يۇنى كۆرگۈچىلەر 70 مىڭ 300 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى.

4) پەن - تېخنىكا يېتەكچى، تەمىنات - سودا كوپېراتىپلىرى تاياچ قىلىنغان سىياسەت، تېخنىكا، ماددىي ئەشيانى بىرلەشتۈرۈش يولغا قويۇلدى. 1991 - يىلى سىناق نۇقتىسى قىلىنغان ئۇچ ناھىيىدىن 835 كىشى تېخنىكا ئىقتىساد ھۆددىگەرلىكىگە قاتناشتى، ھۆددىگە ئېلىنغان يەر كۆلىمى 709 مىڭ موغا يەتتى، ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1991 - يىلى 1990 - يىلدىكىدىن 42 مىليون 181 مىڭ يۈەن ئاشتى؛ ئومۇمىي ئاشلىق 275 مىليون كىلوگرامغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 5.9% ئاشتى؛ ئومۇمىي پاختا 26 مىليون 850 مىڭ كىلوگرامغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 41.7% ئاشتى.

چېن جيەنخۇا

پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى سىستېمىسىنىڭ پەن - تېخنىكىدىن مەسلىھەت بېرىش مۇلازىمىتى

ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى سىستېمىسىغا قاراشلىق پەن - تېخنىكا مەسلىھەت مۇلازىمىتى ئاپپاراتلىرى 1991 - يىلى پەن - تېخنىكا مەسلىھەت مۇلازىمىتى توختامنامىسىدىن 2281 تۈر (بۇنىڭ ئىچىدە چارە - تەدبىر مەسلىھەت تۈرى 137، ھەقسىز مۇلازىمەت تۈرى 532) نى ئورۇندىدى. 9033 پەن - تېخنىكا خادىمى مەسلىھەت بېرىشكە قاتناشتى، تېخنىكا توختامىنى يولغا قويۇش سوممىسى 5 مىليون 953 مىڭ 141 يۈەنگە يەتتى. پەن - تېخنىكىدىن مەسلىھەت بېرىش مۇلازىمىتىنى يولغا قويۇشتا ئىلا ئەتىجە يارىتقان يەتتە ئىلغار ئورۇن ۋە توققۇز ئىلغار شەخس جۇڭگو پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى تارقاتقان «ئالتۇن كالا مۇكاپاتى» غا ئېرىشتى. شىنجاڭ پەن - تېخنىكا مەسلىھەت مۇلازىمىتى مەركىزى ئىلغار كوللېكتىپلار بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك پەن - تېخنىكا مەسلىھەت مۇلازىمىتى مەركىزى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ئۈرۈمچى شەھەرلىك پەن - تېخنىكا مەسلىھەت مۇلازىمىتى مەركىزى، شىخەنزە شەھەرلىك پەن - تېخنىكا مەسلىھەت مۇلازىمىتى مەركىزى، شىنجاڭ تۇراقلىق مۇلۇككە مەبلەغ سېلىش مەسلىھەت مۇلازىمىتى بۆلۈمى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، شىنجاڭ يېنىك سانائەت جەمئىيىتىنىڭ قەغەزچىلىك ئىلمىي جەمئىيىتى مەسلىھەت بېرىش ئورنى، شىنجاڭ بىناكارلىق ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ مەسلىھەت بېرىش ئورنى مۇنەۋۋەر مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ ئىلغار شەخسلەر بويىچە لى شۇداۋ، ياڭ ئەنشىلەر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ياڭ جىپىن، جۇ فەنگېن، شۇ جېنجياڭلار 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، لىۋ يەنخۇي، شاۋ لىيەنيۇ، يەن جيابىڭ،

چې كېچىياتلار مۇنەۋۋەر مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

ما پىلاك

پەن - تېخنىكىسىنى ئومۇملاشتۇرۇش پائالىيىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيەتلىرى ۋە ئۇلارغا قاراشلىق ئىلمىي جەمئىيەت، تەشكىلاتلار يېزا - كەنت، زاۋۇت، كانلارغا يۆزلىنىپ، ئەمگەكچىلەر- نىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈشنى چۆرىدەپ، تۈرلۈك شەكىلدىكى پەن - تېخنىكىسىنى ئومۇملاشتۇرۇش پائالىيىتىنى كەڭ كۆلەمدە قانات يايدۇردى. مۇشۇ بىر يىلدا 30 ئۆگىنىش سائىتىدىن يۇقىرى پەن - تېخنىكا تەربىيىلەش كۇرسىدىن 1122 قارار ئېچىلىپ، 115 مىڭ 586 ئادەم (قېتىم) تەربىيىلەندى، بۇنىڭ ئىچىدە 3381 ئادەم (قېتىم) كەسپىي تېخنىكا خادىملىرىنىڭ داۋاملىق تەربىيىسى جەھەتتىن تەربىيىلەندى؛ 399 قېتىم پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش لېكسىيىسى ئۇيۇشتۇرۇلدى، ئاڭلىغۇچىلار 70 مىڭ 699 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى؛ 35 قېتىم پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش كۆرگەزمىسى ئېچىلدى، كۆرگەزمىنى كۆرگۈچىلەر 763 مىڭ 925 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى؛ 47 قېتىم ياش - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا مۇسابىقىسى ئۇيۇشتۇرۇلدى، مۇسابىقىدە 313 كىشى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىكتىن يۇقىرى مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ 33 قېتىم ياش - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا يازلىق لاگېرى ئۇيۇشتۇرۇلدى، ئۇنىڭغا 2395 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. 8 - ئايدا تۇرپان شەھىرىدە «پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش كوچىسى» قۇرۇلدى، قەشقەر شەھىرىدە «پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش بازىرى» پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلدى، بۇنىڭغا 40 نەچچە ئالاقىدار كەسپىي ئىلمىي جەمئىيەت قاتناشتۇرۇلدى، 300 نەچچە پارچە پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش بىلىملىرى تاختىسى كۆرگەزمە قىلىندى، بۇنى كۆرگۈچىلەر 100 مىڭ ئادەم (قېتىم) دىن ئاشتى.

جۇڭگو پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى ئاز سانلىق مىللەتلەر رايونلىرىدىكى پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىنى ئەتراپلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، 8 - ئاينىڭ 19 - كۈنىدىن 23 - كۈنگىچە ئۈرۈمچى شەھىرىدە مەملىكەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر رايونلىرىدىكى پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىنى ئەتراپلىرى يىغىنى ئۆتكۈزدى. گۇاڭشى، ئىچكى موڭغۇل، ننگشيا، شىنجاڭ، چىڭخەي، جىلىن، يۈننەن قاتارلىق ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلاردىن كەلگەن ئاز سانلىق مىللەتلەر رايونلىرىدىكى پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتى ئەتراپلىرىدىكى خادىملار ئالاقىدار خىزمەت تەجرىبىلىرىنى ئالماشتۇردى. ھەمدە تۇرپان شەھىرىدىكى «پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش كوچىسى» نى كۆردى.

ما پىلاك

يېزا، كەنت، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا «پەن - تېخنىكا قىشى» پائالىيىتى ئېلىپ بېرىلدى

ئەمەلىي قوللىنىلمىدىغان تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلەش مەركىزىي مەزمۇن قىلىنغان «پەن - تېخنىكا قىشى» پائالىيىتى 1988 - يىلى باشلانغاندى، 1991 - يىلغىچە ھەر خىل ئەمەلىي قوللىنىلمىدىغان تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلەش كۇرسىدىن 20 مىڭ 908 قارار ئېچىلىپ، 1 مىليون 638 مىڭ دېھقان، چارۋىچى (قېتىم) تەربىيىلەندى. جۈملىدىن 1991 - يىلىلا 682 ئادەم (قېتىم) تەربىيىلەندى.

جايلار «پەن - تېخنىكا قىشى» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش داۋامىدا، بىرىنچىدىن، «پەن - تېخنىكا قىشى» پائالىيىتىنىڭ ئومۇمىي پىلانى ۋە پىلانىنى تۈزدى. ئون ئۈلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە 43 ناھىيە (شەھەر) ئېنىق يۆنىلىشلىك ئومۇمىي پىلان ۋە يىللىق پىلانىنى ئونتۈرىغا قويدى. ئىككىنچىدىن، «پەن - تېخنىكا قىشى» پائالىيىتىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى. سانجى ئوبلاستى پائالىيەتكە قارىتا «ئالتىنى بېكىتىپ، ئالتىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش (تەربىيىلەش كۆلىمىنى

بېكىتىپ، خىراجەتنىڭ كېلىش مەنبەسىنى ئەملىيلەشتۈرۈش؛ تەربىيىلەش نىشانىنى بېكىتىپ، ئۆگىنىش مەزمۇنىنى ئەملىيلەشتۈرۈش؛ تەربىيىلەش ئوبيېكتىنى بېكىتىپ، كەنت، ئائىلىلەرگىچە ئەملىيلەشتۈرۈش؛ دەرس ئۆتىدىغان ئوقۇتقۇچىنى بېكىتىپ، دەرس ئۆتۈش ئورنىنى ئەملىيلەشتۈرۈش؛ ماتېرىيال تۈزۈشنى بېكىتىپ، ئۇنى ئوقۇغۇچىلارنىڭ قولىغا يەتكۈزۈشنى ئەملىيلەشتۈرۈش؛ ئىمتىھان ئېلىپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش كۆرسەتكۈچىنى بېكىتىپ، تەقدىرلەش، مۇكاپاتلاشنى ئەملىيلەشتۈرۈش) نى يولغا قويۇپ، پائالىيەتنى پۈختا قانات يايدۇردى. ئۇچىنچىدىن، كۆپ شەكىللىك تەربىيىلەشنى يولغا قويدى. شىخەنزە شەھىرى تۈرلۈك ئوبيېكتلارغا قاراپ ھەر خىل تېخنىكا تايانچلىرىنى تەربىيىلىدى. كادىرلارنى باشقۇرۇش جەھەتتىن تەربىيىلەشنى، تۈەن - مەيدانلارنىڭ تېخنىكا تايانچلىرىنى ئەملىي قوللىنىلىدىغان تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلەشنى، دېھقانچىلىق ئىشچىلىرىنى قېلىپلاشقان زىرائەت ئۆستۈرۈش مەشغۇلاتى جەھەتتىن تەربىيىلەشنى مۇھىم نۇقتا قىلدى. تۆتىنچىدىن، «پەن - تېخنىكا قىشى» پائالىيىتىنى يېزا ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈشتىكى چوڭ ئىش قاتاردا تۇتۇپ، كونكرېت مەسىلىلەرنى ياخشى ھەل قىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 3000 دىن ئارتۇق دېھقانچىلىق چارۋىچىلىق كەسپىي پەن - تېخنىكا خادىمى ئوقۇتقۇچىلىققا تەكلىپ قىلىندى ھەمدە بىر تۈركۈم پەن - تېخنىكا خادىملىرى ئەملىي قوللىنىلىدىغان تېخنىكا ماتېرىياللىرىنى تۈزۈش، تەرجىمە قىلىپ تارقىتىشقا تەشكىللەندى. ئىلى، خوتەن، سانجى، تارباغاتاي، قەشقەر، ئالتاي قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاستلار ۋە شىخەنزە شەھىرى 1 مىليون 450 مىڭ يۈەن پائالىيەت خىراجىتى توپلىدى. بەشىنچىدىن، «پەن - تېخنىكا قىشى» پائالىيىتىنى مەركەزىي خىزمەتلەر قاتارىغا كىرگۈزۈپ، بىر تۈتاش ئورۇنلاشتۇرۇپ، ھەمكارلىقنى كۈچەيتتى. ئاپتونوم رايون ۋە جايلاردىكى پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى «پەن - تېخنىكا قىشى» پائالىيىتىنى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ قىش پەسىللىك خىزمىتىنىڭ مۇھىم ۋەزىپىسى قاتارىغا قويۇپ، بۇ پائالىيەتنى بىر تۈتاش ئورۇنلاشتۇردى، تەكشۈردى، خۇلاسىلىدى، باھالاپ سېلىشتۇردى، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، ئورمانچىلىق، سۇ ئىنشائاتى، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى، يېزا - بازار كارخانىلىرى، پەن - تېخنىكا، تەشۋىقات، مائارىپ قاتارلىق تارماقلار بىلەن پەن - تېخنىكا جەمئىيەتلىرى ئۆز ئارا ماسلىشىپ، ئادەم كۈچى، مادىدىي كۈچ، مالىيە كۈچى جەھەتتىن قوللاپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ «پەن - تېخنىكا قىشى» پائالىيىتىنىڭ جۇش ئۇرۇپ راۋاجلىنىشىنى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈردى.

ما پىڭ

11 ئەسەر «مەملىكەتلىك تۆنجى نۆۋەتلىك ياش - ئۆسمۈرلەرنىڭ بىئولوگىيە جەھەتتىكى 100 تۈرلۈك پائالىيىتى» دە مۇكاپاتقا ئېرىشتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ ياش - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا پائالىيىتى مەركىزى توپلىغان يېزا ئىگىلىك ئىلمى، ئورمانچىلىق ئىلمى، ئۆسۈملۈك، ھاشارات، ھايۋانات، مىكرو ئورگانىزم، سۇ مەھسۇلاتلىرى، ئېكولوگىيە، مۇھىت ئاسراشتىن ئىبارەت توققۇز تارماق پەن بويىچە 130 ئەسەر «مەملىكەتلىك تۆنجى نۆۋەتلىك ياش - ئۆسمۈرلەرنىڭ بىئولوگىيە جەھەتتىكى 100 تۈرلۈك پائالىيىتى» دە باھالاپ سېلىشتۇرۇشقا قاتناشتۇرۇلدى، 11 ئەسەر مۇكاپاتلاندى، بۇ ئەسەرلەر مۇنۇلار: جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ پەرزەنتلەر مەكتىپىدىن گو شياۋفېڭنىڭ «شىنجاڭدىكى دۆلەت دەرىجىلىك نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان قىممەتلىك قۇشلار تۈرى ئاتلىسى» دېگەن ئەسىرى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ شىخەنزە 1 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن جېڭ شىنجيەننىڭ «كېۋەز پىتىنىڭ كۆپىيىشىنىڭ تېمپېراتۇرا بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى» دېگەن ئەسىرى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك 6 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن مەي گۈنىڭ «كۆكيار كۆكەرتىش قۇرۇلۇشىدىكى ئوسما يوپۇرمىقى تومۇزغىسىنىڭ پەيدا بولۇشى ۋە ئۇنىڭدىن ھەر

تەرەپلىمە مۇداپىئە كۆرۈش ۋە ئۇنى يوقىتىش تېخنىكىسى» دېگەن ئەسىرى، ئارشاڭ ناھىيىسى خاربوخ بازىرى ئوتتۇرا مەكتىپىدىن سۇڭ يۇڭچۇننىڭ «يېمەكلىك زەمبۇرۇغى ئۆستۈرۈش» دېگەن ئەسىرى، قاراماي شەھەرلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن جاڭ شەنخاۋنىڭ «ھاشارات تەكشۈرۈش» دېگەن ئەسىرى، ئۇرۇمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى 1 - ئوتتۇرا مەكتىپىدىن يەن ۋېيجياڭنىڭ «كۆكەرتىشنىڭ زاۋۇت رايونى مۇھىتىغا بولغان تەسىرى» دېگەن ئەسىرى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك 39 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن جىن خېنىڭ «بۇرگىنىڭ سەكرەش ئېگىزلىكى جەھەتتىكى تەجرىبە» دېگەن ئەسىرى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ ئۇرۇمچى شەھەرلىك 7 - باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ «بىئولوگىيە جەھەتتىكى 100 تۈرلۈك پەن - تېخنىكا پائالىيىتى گۈرۈپپىسىنىڭ پائالىيەت دوكلاتى» دېگەن ئەسىرى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك 6 - ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ «بىئولوگىيىنى ئومۇملاشتۇرۇش پائالىيىتى دوكلاتى» دېگەن ئەسىرى، خېجىڭ ناھىيىلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ «خېجىڭ ئالمىسىنىڭ ئاساسلىق سورتلىرىنىڭ رەڭ ئاتلىسى» دېگەن ئەسىرى، بورتالا ئوبلاستلىق 4 - ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ «بورتالادىكى ھاشاراتلارنى تەكشۈرۈش نەتىجىسى ۋە تەجرىبە دوكلاتى» دېگەن ئەسىرى بىئولوگىيە جەھەتتىكى 100 تۈرلۈك پائالىيەت بويىچە مۇنەۋۋەر مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئۇرۇمچى شەھەرلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش بۆلۈمى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك ياش - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا يېتەكچىلىرى جەمئىيىتى بىئولوگىيە جەھەتتىكى 100 تۈرلۈك پائالىيەت بويىچە مۇنەۋۋەر تەشكىللىگۈچى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

ۋۇ شياۋخۇڭ

14 تۈرلۈك ئەۋرىشكە، ئالتە ئىلمىي ماقالە مەملىكەتلىك تۇنجى نۆۋەتلىك ياش - ئۆسمۈرلەرنىڭ ھاشارات تەكشۈرۈش مۇسابىقىسىدە مۇكاپاتقا ئېرىشتى

جۇڭگو ھاشارات ئىلمىي جەمئىيىتى، جۇڭگو پاراۋانلىق جەمئىيىتىنىڭ ياش - ئۆسمۈرلەر سارىيى ۋە جۇڭگو ئۆسمۈر - بالىلار پائالىيەت مەركىزى قاتارلىق ئورۇنلار بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغان مەملىكەتلىك تۇنجى نۆۋەتلىك ياش - ئۆسمۈرلەرنىڭ ھاشارات تەكشۈرۈش مۇسابىقىسى 1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 20 - كۈنىگىچە شاڭخەيدە ئۆتكۈزۈلدى. ئاپتونوم رايونىمىز تاللاپ ئەۋەتكەن ئەسەرلەر ئىچىدىن 14 تۈرلۈك ئەۋرىشكە ۋە ئالتە ئىلمىي ماقالە مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

ئەۋەتىلگەن ئەۋرىشكىلەر ئىچىدە، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك 6 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن شياڭ لىننىڭ «ئەتىيازدىكى كېپىنەك لېچىنكىسىنىڭ ياشاش تارىخى ئەۋرىشكىسى»، قاراماي شەھەرلىك 6 - باشلانغۇچ مەكتەپ بىئولوگىيە گۈرۈپپىسىنىڭ «كاھىند ئۇچلۇق قۇيرۇق كېپىنىكىنىڭ مودېلى»، قاراماي شەھەرلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن جاڭ يىڭنىڭ «‹قاراماي - 1› نومۇرلۇق مودېل»، بورتالا ئوبلاستلىق 4 - ئوتتۇرا مەكتەپ بىئولوگىيە گۈرۈپپىسىنىڭ «ئورمان ھاشارىتى ئەۋرىشكىسى» 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى يېزا ئىگىلىك 1 - شىسى 10 - تۈەن - مەيدان 1 - ئوتتۇرا مەكتىپى بىئولوگىيە گۈرۈپپىسىنىڭ «بۆرى ئۆمۈچۈكىنىڭ ياشاش تارىخى ئەۋرىشكىسى»، «تەكلىماكان قۇملۇقىدىكى توغراق ھەرىسى ئەۋرىشكىسى» ۋە «تەكلىماكان قۇملۇقىدىكى ياۋا ھەرە ئەۋرىشكىسى»، قاراماي شەھەرلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن جاڭ شەنخاۋنىڭ «ھاشارات ئەۋرىشكىسى»، بورتالا ئوبلاستلىق 4 - ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ «يېزا ئىگىلىكىدىكى زىيانداش ھاشاراتلار ئەۋرىشكىسى» ۋە «ئەتىيازدىكى پىلە قۇرۇتىنىڭ ياشاش تارىخى ئەۋرىشكىسى» 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ ئاقسۇ ۋىلايەتلىك 6 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن خۇ ۋېيكۈينىڭ «يايى كۆزلۈك چوڭ پىلە كېپىنىكىنىڭ ياشاش تارىخى ئەۋرىشكىسى»، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرلۇش بىڭتۈەنى يېزا ئىگىلىك 4 - شىسى 68 - تۈەن - مەيدان 1 - ئوتتۇرا مەكتىپىدىن لى خۇڭبو، ۋۇ خەيبولارنىڭ «ھاشارات ئەۋرىشكىسى»، قاراماي شەھەرلىك 1 - باشلانغۇچ مەكتەپتىن چى فەننىڭ «مەن نېفىتلىكنى سۆيىمەن» ۋە ۋاڭ شۇنىڭ «1 - نومۇرنى قىدىرىپ تەكشۈرۈش» دېگەن ئەسەرلىرى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

مۇسابىقىگە قاتناشتۇرۇلغان ئىلمىي ماقالىلەردىن ئالتىسى مۇكاپاتقا ئېرىشتى، ئۇلاردىن شىخەنزە شەھەرلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن جېڭ شىنجيەننىڭ «كېۋەز پىتىنىڭ كۆپىيىش نىسبىتى بىلەن تېمپېراتۇرىنىڭ مۇناسىۋىتى» دېگەن ماقالىسى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ قاراماي شەھەرلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن جاڭ شەنخاۋنىڭ «ھاشارات تەكشۈرۈش» دېگەن ماقالىسى، توقسۇ ناھىيىلىك 2 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن چېن يىشىننىڭ «توقسۇ، كۇچا ناھىيىلىرىدىكى تۇكلۇك كېپىنەك خالتىلىق قۇرۇتىنىڭ ئۆرۈك دەرىخىگە سالىدىغان زىيىنى ۋە ئۇنىڭدىن ھەر تەرەپلىمە مۇداپىئە كۆرۈش ھەم ئۇنى يوقىتىش تېخنىكىسى ئۈستىدە ئىزدىنىش» دېگەن ماقالىسى، كەلپىن ناھىيىلىك 2 - باشلانغۇچ مەكتەپتىن لىڭ ۋۇنىڭ «ياڭمېڭنى كېچە كېپىنىكىنىڭ كەلپىن ناھىيىسىدىكى ئۆرۈك دەرىخىگە سالىدىغان زىيىنى ۋە ئۇنىڭدىن ھەر تەرەپلىمە مۇداپىئە كۆرۈش ھەم ئۇنى يوقىتىش تېخنىكىسى» دېگەن ماقالىسى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 1 - شىسى ئوتتۇرا مەكتىپىنىڭ «ھاشارات تۇرلىرىنىڭ تارقىلىش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش» دېگەن ماقالىسى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك 39 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن جىن خېنىڭ «بۇرگىنىڭ سەكرەش ئېگىزلىكى جەھەتتىكى تەجرىبە» دېگەن ماقالىسى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ ياش - ئۆسمۈرلەر خىزمىتى بۆلۈمى مۇسابىقە ھەيئىتى تەرىپىدىن «تەشكىللەش خىزمىتى» مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

ۋۇ شياۋخۇڭ

5 - نۆۋەتلىك ياش - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا ئەسەرلىرى كۆرگەزمىسى

ئاپتونوم رايونلۇق 5 - نۆۋەتلىك ياش - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا ئەسەرلىرى كۆرگەزمىسى 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 23 - كۈنىگىچە ئاقسۇ شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. كۆرگەزمىگە قويۇلغان ئەسەرلەر بىئولوگىيە، ئېلېكترون، كىچىك كەشپىيات، كىچىك ئىجادىيەت دېگەن تۆت قىسىمغا بۆلۈنىدۇ، ئون ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى سىستېمىسىغا قاراشلىق ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپلەردىن 229 ئەسەر كۆرگەزمىگە قويۇلدى. ئاز سانلىق مىللەت ياش - ئۆسمۈرلىرىنىڭ پەن - تېخنىكا ئەسەرلىرى تۆتتىن بىر قىسىمنى ئىگىلەيدۇ. كۆرگەزمىگە قويۇلغان ئەسەرلەردىن سەككىز ئەسەر 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 32 ئەسەر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 43 ئەسەر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشىدىغان ئەسەر قىلىپ تاللاندى، 1 - 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئەسەرلەردىن كورلا شەھەرلىك 3 - ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى تيەن يىڭشېڭ (تۇجيا مىللىتى) كەشپ قىلغان «دورا سانىغۇچ» ۋە كورلا شەھەرلىك 5 - ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ ئوقۇغۇچىسى ما جىن (خۇيزۇ) كەشپ قىلغان «ھەممە ئادەم ئىشلىتەلەيدىغان ئەينەك كېسىش پىچىقى» 10 - ئايدا شىئەندە ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك 6 - نۆۋەتلىك كەشپىيات كۆرگەزمىسىدە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

جۇ رۇڭخۇا

پەن - تېخنىكىغا دائىر تاشقى پائالىيەتلەر

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز پەن - تېخنىكا ئۆمەك، گۇرۇپپىسىدىن 55 تۈركۈمدە 168 ئادەم (قېتىم) نى سىرتقا ئەۋەتتى، ئېكسكۇرسىيىگە كەلگەن پەن - تېخنىكا ئۆمەك، گۇرۇپپىسىدىن 89 تۈركۈمدە 480 ئادەم (قېتىم) نى كۈتۈۋالدى.

سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئوتتۇرا ئاسىيادىكى جۇمھۇرىيەتلىرى بىلەن بولغان بىۋاسىتە پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقى ئۇزلۇكسىز راۋاجلاندى. مىكرو يەم - بوغۇز تەييارلاش، ماشىنا بىلەن كېۋەز تېرىش ۋە پاختا يىغىش تېخنىكىسى قاتارلىق تۇرلەردە باسقۇچ خاراكتېرلىك نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى. گېئولوگىيىلىك قىدىرىپ تەكشۈرۈش، ئالتۇن، رەڭلىك مېتال جەھەتتىكى تۇرلەردىمۇ سېلىشتۇرما تەتقىقات، ھەمكارلىشىپ لايىھىلەش، بىرلىكتە قىدىرىپ تەكشۈرۈش ئارقىلىق كان ھاسىل بولۇشنىڭ قانۇنىيىتىگە بولغان تونۇش شۇنداقلا قېزىش، تاللاش، ئېرىتىش تېخنىكىسى ۋە ھۇنەر - سەنئىتىنى لايىھىلەش جەھەتتىمۇ ئىلگىرىلەش بولدى. يەر

تەۋرەش جەھەتتىكى پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقى بويىچە يەر تەۋرەش مۇندەرىجىسىنى تۈرغۇزۇش، تەكرىتاغ يەر تەۋرەش رايونىنى ئايرىش، يەر تەۋرەشتىن ئالدىن مەلۇمات بېرىش ئۇسۇللىدىن ئىبارەت ئۈچ جەھەتتىمۇ نەتىجە ھاسىل قىلىندى؛ ئېلىممىز تەۋەسىدىكى خەۋپ - خەتەر ئاستىدا قالغان ياۋايى ھايۋان - سەنگا بۆكىنىنىڭ نەسلىنى كىرگۈزۈپ كۆندۈرۈش سىناق تۈرى يولغا قويۇلدى. 7 - ئايدىن 10 - ئايغىچە سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئۆزبېكىستان، قازاقستان، قىرغىزستاندىن ئىبارەت ئۈچ جۇمھۇرىيەتتى ئارقا - ئارقىدىن ئۇرۇمچىدە بىر قەدەر كەڭ كۆلەملىك پەن - تېخنىكا كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزدى.

تۈركىيە ھۆكۈمىتى بىلەن بولغان ئۈزۈم تەتقىقاتى، بادام سورتىنى كىرگۈزۈش قاتارلىق تۈرلەرنىڭ يولغا قويۇلۇشى ئوڭۇشلۇق بولدى. زىرائەتلەردە ئازوتنى تۈراقلاشتۇرۇش زەمبۈرۈغى ۋە شور تۇپراقنى ياخشىلاشتىن ئىبارەت ئىككى تۈر ئېلىمىزنىڭ مىسىر، پاكىستان ھۆكۈمەتلىرى بىلەن بولغان پەن - تېخنىكا ھەمكارلىق كېلىشىمىگە كىرگۈزۈلدى. ياپونىيە، ئامېرىكا ئالىملىرى بىلەن ئالماشتۇرۇش، ھەمكارلىشىش ئارقىلىق، كالا تۈرەلمىسىنى كۆچۈرۈش تەتقىقاتىنىڭ مەلۇم تەرەپلىرى خەلقئارالىق ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى. ئاۋسترالىيە 6 مىليون 440 مىڭ ئاۋسترالىيە دوللىرى ياردەم قىلغان «جۇڭگو - ئاۋسترالىيە قوي نەسلى يېتىشتۇرۇش مەركىزى» تۈرى يولغا قويۇلدى. كانادا خەلقئارا تەرەققىيات - تەتقىقات مەركىزى ياردەم بەرگەن «شىنجاڭ رايونىنىڭ تەرەققىيات - تەتقىقات تۈرى» دىكى تارماق تېمىلار تەتقىقاتى تاماملاندى. ياپونىيە خەلقئارا ھەمكارلىق ئىشلىرى گۇرۇھىدىكى ياشلارنىڭ چەت ئەلدىكى ھەمكارلىق ئەترىتى ئەزاسىدىن بىر كىشىنى ئاپتونوم رايونىمىزغا تۇنجى قېتىم خىزمەتكە ئەۋەتتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى پەن - تېخنىكا جەھەتتىكى تاشقى ئىشلار خىزمىتىگە بولغان يېتەكچىلىك ۋە باشقۇرۇشنى يەنمۇ كۈچەيتتى. 2 - ئايدا ئىككى يىل داۋاملاشقان يۇمشاق پەنلەر تەتقىقات تېمىسى - «شىنجاڭ ۋە غەربىي شىمال رايونىنى غەربكە ئېچىۋېتىشتىكى پەن - تېخنىكا سىياسىتى ۋە بۇ ھەقتىكى تەسەۋۋۇر» ئورۇندىلىپ، دۆلەت ۋە غەربىي شىمالدىكى ھەرقايسى ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، شەھەرلەرنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا غەرب بىلەن تېخنىكا جەھەتتە ھەمكارلىشىش ۋە پەن - تېخنىكا ئالماشتۇرۇش ئۈچۈن ئاساس يارىتىلدى. 4 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى قېتىملىق پەن - تېخنىكا جەھەتتىكى تاشقى ئىشلار خىزمىتى يىغىنىنى ئۆتكۈزۈلدى ھەمدە شىنجاڭنىڭ سىرتقا قارىتىلغان پەن - تېخنىكا ھەمكارلىق كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈلدى. 9 - ئايدا بىر قىسىم ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، شەھەرلەرنىڭ پەن - تېخنىكا جەھەتتىكى تاشقى ئىشلار ھەمكارلىق يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى.

لىۋ خۇا

خەلق ئارىسىدا خەلقئارا پەن - تېخنىكا ئالماشتۇرۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى ۋە ئۇنىڭغا قاراشلىق تەشكىلاتلار خەلق ئارىسىدىكى خەلقئارا پەن - تېخنىكا ئالماشتۇرۇشنى پائال يولغا قويدى. مۇشۇ يىلدا ئامېرىكا، گېرمانىيە، فرانسىيە، ياپونىيە، مالايسىيا ۋە سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئوتتۇرا ئاسىيادىكى جۇمھۇرىيەتلىرىنىڭ پەن - تېخنىكا ئۆمەكلىرىدىن 41ى، 267 ئادەم (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى؛ 80 ئادەم (قېتىم) دۆلەت ئىچىدە ئۆتكۈزۈلگەن خەلقئارا ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنلىرىغا قاتناشتى، 51 ئادەم (قېتىم) چەت ئەلدە ئۆتكۈزۈلگەن خەلقئارا ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنلىرىغا قاتنىشىپ، 26 ئىلمىي ماقالە تاپشۇردى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئوتتۇرا ئاسىيادىكى جۇمھۇرىيەتلىرى بىلەن خەلق ئارىسىدىكى ھەمكارلىق - كېلىشىنى كۈچەيتتى، ئۆزبېكىستان، قازاقستان، تاجىكىستان، تۈركمەنىستان قاتارلىق جۇمھۇرىيەتلەردىن كەلگەن توققۇز ئۆمەك، گۇرۇپپا، 40 ئادەم (قېتىم) نى كۈتۈۋالدى، بۇ دۆلەتلەرگە بەش ئۆمەك، گۇرۇپپا، 28 ئادەم (قېتىم) زىيارەتكە باردى؛ ئون نەچچە جۇڭگو تىبابەتچىلىكى مۇتەخەسسىسىدىن تەشكىللەنگەن داۋالاش ئەترىتى

ئۆزبېكستاننىڭ ئەنجان ئوبلاستىغا بىر يىللىق داۋالاش مۇلازىمىتى بىلەن شۇغۇللىنىشقا ئەۋەتىلدى.

ما پاڭ

تەبئىي پەن

ئېكولوگىيە. بايلىق مەنبەسى

شىنجاڭدا بوستانلىق تېپىكى شەھەرلەرنىڭ مۇھىت گېئولوگىيىسى مودېلىنى تۈرغۇزۇش تەتقىقاتى

«شىنجاڭدا بوستانلىق تېپىكى شەھەرلەرنىڭ مۇھىت گېئولوگىيىسى مودېلىنى تۈرغۇزۇش تەتقىقاتى» 1988 - يىلى دۆلەت تەبئىي پەن فوندى ھەيئىتى ياردەم بەرگەن تۈر بولۇپ، ئۇنى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئالغان. ئۇ، 1991 - يىل 6 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى.

بۇ تەتقىقات نەتىجىسىدە ئاساسلىق تەتقىق قىلىنغان تۈرلەر مۇنۇلار: 1) شىنجاڭدىكى بوستانلىقلارنىڭ تارقىلىش ھالىتى، بوستانلىقتىكى سۇ بايلىقى مەنبەسىنىڭ خۇسۇسىيىتى ۋە يەر بايلىقى مەنبەسىنىڭ خۇسۇسىيىتى، ھازىرقى سۇ - تۇپراق بايلىق مەنبەسىنى ئېچىپ پايدىلىنىش مۇڭاپىق بولماسلىقتەك ئەھۋاللار ئۈستىدىكى تەھلىل ۋە ئۇنىڭغا قارشى قوللىنىلىدىغان تەدبىر؛ 2) شىنجاڭدىكى شەھەرلەرنىڭ مۇھىت گېئولوگىيىسى ئامىللىرى ۋە سۇ - تۇپراق شارائىتىنىڭ سىغىمچانلىقى ئۈستىدىكى تەھلىل؛ 3) شىنجاڭدىكى شەھەرلەرنىڭ سانائەت قۇرۇلمىسى، كەسىپلەرنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى ۋە ئۇلارنىڭ مۇھىت بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى ئۈستىدە تەتقىقات؛ 4) شىنجاڭدىكى شەھەرلەرنى سەرخىللاشتۇرۇش بويىچە تاللاش (كېڭەيتىپ قۇرۇش) مودېلى ئۈستىدە تەتقىقات؛ 5) شىنجاڭدىكى شەھەرلەرنىڭ سۇ - تۇپراق بايلىقى مەنبەسىدىن پايدىلىنىش بىلەن شەھەرلەرنىڭ تەرەققىيات كۆلىمىگە دائىر سىستېما مېخانىكىلىق ھەرىكەتچان تەقلىد مودېلى ئۈستىدە تەتقىقات؛ 6) كۆيتۇلۇق شەھەرنىڭ يەر ئاستى سۇ بايلىق مەنبەسىگە باھا ۋە سۇ شارائىتىنى ئالدىن ئۆلچەش.

تەتقىقات تۈرلىرىدە شىنجاڭدىكى شەھەرلەر مۇھىتىنىڭ گېئولوگىيىلىك ئامىللىرى ۋە سۇ - تۇپراق شارائىتىنىڭ سىغىمچانلىقى نۇقتىلىق تەھلىل قىلىنىپ، بوستانلىق شەھەرلەرنىڭ تۈرلۈك مۇھىت گېئولوگىيىسى ئامىللىرى تۈنجى قېتىم تەپسىلىي بايان قىلىنغان ۋە نىشانلىق رايونلاردىكى شەھەرلەرنىڭ سۇ - تۇپراق شارائىتىنىڭ سىغىمچانلىق گېئولوگىيىسى ئانالىز قىلىنغان. شەھەر رايونى ئورنىنىڭ سەرخىللاشتۇرۇلغان مودېلىدا تۈنجى قېتىم «شەھەر ئورنى نەزەرىيىسى» كۆزقارىشى ئارقىلىق شەھەرلەرنىڭ ئورنىنى تاللاش ۋە رايونلارنىڭ ئورنىنى كېڭەيتىش ئۈچۈن سەرخىللاشتۇرۇلغان مودېل تۈرغۇزۇپ چىرىلىپ، بايلىق مەنبەسى بىلەن شەھەرلەرنىڭ ئىقتىدار قۇرۇلما كۆلىمى ئۆزئارا بىرلەشتۈرۈلگەن؛ بۇنىڭ بىلەن قۇرغاق رايونلاردا سۇ - تۇپراق بايلىقى مەنبەسىدىن پايدىلىنىش، ئېكولوگىيىلىك مۇھاپىزەت قىلىشنىڭ ئىقتىسادى، شەھەر قۇرۇلۇشى قاتارلىقلار بىلەن بولغان مۇناسىۋەتكە دائىر نەزەرىيىۋى تەتقىقات يۈزىرى قاتلام بويىچە مىقدار بەلگىلەپ ئىپادىلەش يۈنىلىشىگە قاراپ ئىلگىرى سۈرۈلگەن ۋە بىر يېڭى سەۋىيىگە يەتكۈزۈلگەن.

باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ تەتقىقات نەتىجىسى ئومۇمىي جەھەتتىن مەملىكەت ئىچىدىكى شۇ خىلدىكى تەتقىقات بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، قىسمەن تەتقىقات مەزمۇنلىرى مەملىكەت ئىچىدىكى ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارىدى.

يىن جىڭيۈەن

شىنجاڭنىڭ چۆل - باياۋانلىرىدا ئۈسىدىغان قىممەتلىك ئۆسۈملۈك سورتلىرىنى كىرگۈزۈش ۋە ئۇلارنىڭ خۇسۇسىيەتلىرى ئۈستىدە تەتقىقات

«شىنجاڭنىڭ چۆل - باياۋانلىرىدا ئۈسىدىغان قىممەتلىك ئۆسۈملۈك سورتلىرىنى كىرگۈزۈش ۋە

ئۇلارنىڭ خۇسۇسىيەتلىرى ئۈستىدە تەتقىقات» — جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ بىئولوگىيە - تۇپراق - قۇملۇق تەتقىقات ئورنى 1986 - يىلى دۆلەت تەبىئىي پەن فوندى ھەيئىتىنىڭ مەبلەغ ياردىمىگە ئېرىشكەن تۇر. تېما گۇرۇپپىسى تۇرپان قۇم ئۆسۈملۈك باغچىسىنىڭ شارائىتىدىن ۋە ئەسلىدىكى خىزمەت ئاساسىدىن پايدىلىنىپ، چۆل - باياۋاندا ئۆسىدىغان، يوقاپ كېتىش ئالدىدا تۇرغان 23 خىل قىممەتلىك ئۆسۈملۈك سورتىنى كىرگۈزدى ياكى يېغىۋېلىپ ساقلىدى.

بۇ تەتقىقاتتا چۆل - باياۋاندا ئۆسىدىغان، يوقاپ كېتىش ئالدىدا تۇرغان قىممەتلىك ئۆسۈملۈكلەرنى سۈنئىي كۆپەيتىش ئۇسۇلى ئۈستىدە ئىزدىنىش بىلەن بىللە، يەنە ئۇنىڭ ئىقلىمغا ماسلىشىش ئالاھىدىلىكى، ئۆسۈپ يېتىلىش قانۇنىيىتى، مورفولوگىيىلىك ئاناتومىيە خۇسۇسىيىتى، سۇ تەركىبىنىڭ فىزىئولوگىيىلىك خۇسۇسىيىتى، ئۇرۇقنىڭ بىئولوگىيىلىك خۇسۇسىيىتى، ئۆسۈملۈكنىڭ خىمىيىلىك تەركىبى، گۈل چېڭى مورفولوگىيىسى ۋە خرومۇسوما قاتارلىقلار ئۈستىدە خېلى چوڭقۇر، سىستېمىلىق، ئۇنۇمۇرسال تەتقىقات ئېلىپ بېرىلغان. 30 ئىلمىي ماقالە دوكلاتى يېزىپ چىقىلىپ، بۇنىڭ 26 سى مەملىكەتلىك پەن - تېخنىكا ژۇرناللىرىدا ئېلان قىلىنغان.

بۇ تەتقىقات نەتىجىسى 1991 - يىلى مۇتەخەسسىلەرنىڭ خەت - ئالاقە ئارقىلىق باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: بۇ تەتقىقاتنىڭ قىممىتى دەرىجىسى زور، ئىلمىيلىك جەھەتتە خېلى يېڭىلىق يارىتىلغان، تەتقىقات خۇلاسىسى ئىشەنچلىك بولۇپ، چۆل - باياۋاندا ئۆسىدىغان، يوقاپ كېتىش ئالدىدا تۇرغان قىممەتلىك ئۆسۈملۈكلەرنى كۆپ پەنلەر بويىچە چوڭقۇر تەتقىق قىلىش ئىشى مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدا تۇنجى قېتىملىق خىزمەت بولۇپ ھېسابلىنىدۇ؛ بولۇپمۇ يېرىلغا، قۇلان قۇيرۇق، توشقان سۆڭەك، مۇرسەت ۋە ئوتتۇرا چاكاندا قاتارلىق يوقاپ كېتىش ئالدىدا تۇرغان قىممەتلىك ئۆسۈملۈكلەرنىڭ مەلۇم خۇسۇسىيىتىنى ئانالىز قىلىشقا دائىر تەتقىقات نەتىجىسى بىر بوشلۇقنى تولدۇردى. مۇتەخەسسىلەر، بۇ تەتقىقات خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارىدى.

فەن بەيرۇلۇق

ئالتۇنتاغدىن كۆلىمى زور چۆللۈك سۇكسۇك ئورمىنى تېپىلدى

1991 - يىل 8 - ئايدا جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ بىئولوگىيە، تۇپراق - قۇملۇق تەتقىقات ئورنى تەشكىللىگەن چۆللۈك بېپىنچا ئۆسۈملۈكلىرىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى چاقىلىق ناھىيىسىنىڭ شەرقىدىكى ئالتۇنتاغنىڭ ئالدى ئېتەك بەلبېغىدىكى دېڭىز يۈزىدىن 1000 مېتردىن 2800 مېترغىچە ئېگىز بولغان ئېگىزلىك ئارىسىدا كۆلىمى زور چۆللۈك سۇكسۇك ئورمىنىنى بايقىدى. مەزكۇر گۇرۇپپىنىڭ دەسلەپكى تەكشۈرۈشىگە قارىغاندا، كىشىلەرگە يېقىندىن مەلۇم بولغان بۇ سۇكسۇك ئورمىنىنىڭ تارقىلىش دائىرىسىنىڭ شەرقتىن غەربكە ئۇزۇنلۇقى 80 كىلومېتر، جەنۇبتىن شىمالغا كەڭلىكى 50 كىلومېتر، ئومۇمىي كۆلىمى 6 مىليون مو كېلىدىكەن.

ئالتۇنتاغ ئالدى ئېتەك بەلبېغىنىڭ تەبىئىي شارائىتى ناھايىتى ناچار بولغاچقا، بۇ يەردىكى چۆللۈك سۇكسۇك ئورمانلىرى بىر قەدەر شالاڭ، ئاساسەن ئىنتايىن ئۇنۇمسىز قۇم شېغىللىق تۇپراقتا ئۆسكەن، ئورمانلىقتىكى سۇكسۇكنىڭ ئوتتۇرىچە ئېگىزلىكى 1.5 مېتر، ئەڭ ئېگىزلىرىنىڭ ئۈچ مېترغا يېتىدۇ. شۇ يەردىن ئېلىنغان ئەۋرىشكە ستاتىستىكىسىغا قارىغاندا، ھەر گېكتار (15 مو) يەردە 500 تۇپ سۇكسۇك بولۇپ، ئوتتۇرىچە قاپلاش دەرىجىسى 10% تىن 15% كىچە ئىكەن، ئاساسەن قامراق ۋە تارىم جۇزغۇنى قاتارلىق ئۆسۈملۈكلەر ئارىلاش ئۆسكەن، ياز پەسلىدىكى قارا يامغۇر مەزگىلىدە، ئورمانلار تۇۋىدە دائىم شورلۇق ئوتى قاتلاملىرى پەيدا بولىدىكەن.

كۆلىمى زور بۇ چۆللۈك سۇكسۇك ئورمانلىرى بوراندىن مۇداپىئەلىنىش، قۇم توسۇش، تۇپراقنىڭ شامالدا يىمىرىلىشىنى ئازايتىش، چۆللۈكنىڭ ھاۋا كىلىماتىنى تەڭشەش ۋە ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى

ياخشىلاش، ياۋايى ھايۋانلارنى بېقىش قاتارلىق جەھەتتە ناھايىتى ياخشى رول ئويناپدۇ.

ئالتۇنتاغدىن كۆلىمى زور چۆللۈك مۆكسۈك ئورمىنىنىڭ تۆنجى قېتىم تېپىلىشى مۆكسۈك ئورمىنىنىڭ تارىم ئويمانلىقىدا ئۆسۈپ يېتىلىشى بىلەن ئويمانلىقتا تۇتۇشىدىغان رايونلاردا ئۆسكەن مۆكسۈك ئورمانلىرى ئوتتۇرىسىدىكى مۇناسىۋەتنى يەنمۇ چوڭقۇر تەتقىق قىلىشنى قىممەتلىك تەتقىقات سورۇنى بىلەن تەمىنلىدى.

لېۋ مىكتاق

تارىم دەريالىق ئۇنۇمۇپرسال ئۆلچەپ باشقۇرۇش پونكتى ۋە مۇھىتنى ئۆلچەش پونكتىغا ئورۇن تاللاش دوكلاتى

تارىم دەريالىق ۋادىسىنى باشقۇرۇش گىدرىسى رىياسەتچىلىك قىلغان تارىم دەريالىق غول ئېقىمىنىڭ مۇھىتنى ئۆلچەش پونكتىغا ئورۇن تاللاش بويىچە تەكشۈرۈش خىزمىتى 1991 - يىل 6 - ئايدا غەربتە ئارالدىن جەنۇبتا لوپچاڭزىغچە بولغان، ئۇزۇنلۇقى 1200 كىلومېتردىن ئاشىدىغان رايون دائىرىسىدە ئومۇميۈزلۈك باشلاندى. تەكشۈرۈش ئارقىلىق «تارىم دەريالىق ئۇنۇمۇپرسال ئۆلچەپ باشقۇرۇش پونكتى ۋە مۇھىتنى ئۆلچەش پونكتىغا ئورۇن تاللاش دوكلاتى» ئوتتۇرىغا قويۇلدى. بۇ دوكلات 7 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مۇتەخەسسىسلەر نەزەرىيە جەھەتتىن دەللىلەش يىغىنىدا ماقۇللاندى. مۇتەخەسسىسلەر، بۇ دوكلات ئىلمىيلىككە ۋە قوللىنىشچانلىققا ئىگە دەپ، قارىدى.

1) «تارىم دەريالىق غول ئېقىمىنى تىزگىنلەشنىڭ ئالدىنقى باسقۇچلۇق تەييارلىق تۈرى» - ئاپتونوم رايونىنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە، دۇنيا بانكىسىنىڭ قەرز پۇلىدىن پايدىلىنىپ ئېلىپ بېرىلىدىغان «جۇڭگونىڭ شىنجاڭ تارىم ئويمانلىقىدىكى بېزا ئىگىلىكىدە مۇغبرىش، مۇ چىقىرۇبتىش ۋە مۇھىت ئاسراشنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى» غا تەۋە بولغا ئۇچ تارماق تۈرنىڭ بىرى، ئۇ، ئاساسەن مۇنۇ ئۇچ مەزمۇننى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ: (1) تارىم دەريالىق ۋادىسىنى باشقۇرۇش

***

ئىدارىسى ۋە ئۇنىڭ قارمىقىدىكى ئورۇنلارنىڭ قۇرۇشقا تەييارلىق كۆرۈشكە دائىر ئاساسىي قۇرۇلۇش ۋە تەشكىلىي قۇرۇلۇش ئەھۋالى؛ (2) ئۇنىۋېرسال كۆزنەك ئۆلچەش، تەقلىد قىلىش ۋە باشقۇرۇش سىستېمىسىنى ئورنىتىش؛ ئورۇن بېكىتىش ياكى كۆچمە نۇقتىلارنى كۆزنەك ئۆلچەش، تەقلىد قىلىش ئارقىلىق، تارىم دەريا سۇ ۋادىسىنى تىزگىنلەشنى ئىلمىي ئاساس بىلەن تەمىنلەش؛ (3) تارىم دەريا سىستېمىسىنىڭ غول ئېقىمىنى تىزگىنلەش قۇرۇلۇشىنىڭ ئالدىنقى باسقۇچلۇق خىزمەتلىرىنى قانات يايدۇرۇش.

2) بارلىق كەسپىي كۆزنەك ئۆلچەش تەقلىقات مەزمۇنلىرى دۇنيا بانكىسىنىڭ تۈرلەرگە قويغان تەلىپى بويىچە ئېلىپ بېرىلغان. تارىم دەريا سىستېمىسىنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتىنى ئۆلچەش تەقلىقاتى ۋە ئۇنى ئاساس خىزمەتى بىر قەدەر يۇقىرى نەزەرىيە تەقلىقاتى سەۋىيىسىگە كۆتۈرۈلگەن ھەمدە بۇ ئارقىلىق تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەرنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىيات ئىشلىرىنى مۇھىت ئاساس بىلەن ئۇزۇنارا

بىرلەشتۈرۈش جەھەتتە تېخنىك ئۇلۇغ تەسكىلەپ بېرىلگەن.

3) ئۇنىۋېرسال ئۆلچەپ باشقۇرۇش پونكىتىغا تاللانغان ئورۇن تارىم دەريا سىستېمىسىنىڭ يۇقىرى ئېقىمىغا جايلاشقان ئارال، چىمەن، يېڭى بازار، ئوتتۇرا ئېقىمىغا جايلاشقان پاتام، لوپنۇر ھەمدە تۆۋەن ئېقىمىغا جايلاشقان تەكەنلىك ۋە ئارغاندىن ئىبارەت يەتتە ئورۇننى ئۆز ئىچىگە ئالغان. كەسپىي پونكىت گىدرومېتىرولوگىيىلىك ئۆلچەش، يەر ئاستى سۈيىنى ئۆلچەش، دەرەخ، چاتقاللىق، ئوت - چۆپلەرنى ئۆلچەش، قۇملىشىشنى ئۆلچەش ۋە تۇپراقنىڭ شورلىشىشنى ئۆلچەشتىن ئىبارەت بەش تۈرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ، بۇ پونكىتلار دەريانىڭ ھەممە بۆلەكلىرىگە تارقالغان بولۇپ، ھەممىسىگە تەڭ ئەھمىيەت بېرىلگەن. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا يەنە، قەرەللىك ھالدا، سىغون ئىنفرا نۇرلۇق يېراقتىن سېزىش تېخنىكىسى قوللىنىلىپ، ھەرقايسىسى تارماقلارنىڭ سانلىق مەلۇمات ئامبىرى ۋە گېئولوگىيىلىك ئۇچۇر سىستېمىسى قاتارلىق

****

قۇم تىزگىنلەش مۇداپىئە كۆرۈش جەھەتتە كۆرۈنەرلىك ئۈنۈم بېرىپلا قالماي، يەنە خېلى يۇقىرى ئىقتىسادىي ئۈنۈم ۋە ئىجتىمائىي ئۈنۈم بەردى. موسۇۋەن رايوندا كۈز پەسلىدە سۇغىرىش ئارقىلىق ئورمان بەرپا قىلىندى، بەش يىلدا ھەر مو يەردىن ئېلىنغان قۇرۇق ئوتۇن مىقدارى 1.8 توننىغا يەتتى، ئۇنىڭ قىممىتى تىزگىنلەش ئۈچۈن كەتكەن خىراجەتنىڭ ئۈچ ھەسىسىگە يېقىنلاشتى؛ موسۇۋەن پونكىتىدا 2400 مو تەجرىبە رايونى ۋە ئاز كەم 1500 مو ئۇلۇغ كۆرسەتكۈچ ئورمانلىقى بار، ھازىر ئۇ، شىنجاڭدىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇش - ئوقۇتۇش بازىسىغا ئايلاندى. چىرا ناھىيىسىدە كۆچمە قۇم تىزگىنلەنگەندىن كېيىن، ئۇنىۋېرسال مۇداپىئە كۆرۈش سىستېمىسى ئارقىلىق يارتىلغان مەھسۇلات قىممىتى قۇم تىزگىنلەشكە سېلىنغان مەبلەغنىڭ 7.5 ھەسىسىگە باراۋەر بولدى؛ چىرا قۇملۇق تەقلىقات پونكىتى قۇرغان 12 مىڭ مو ئۇنىۋېرسال ئۇلۇغ كۆرسەتكۈچ مەيدانىدىكى دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، باغۋەنچىلىك كەسىپلىرى گۈللەپ ياشنىدى، تۇرپان قۇملۇق تەقلىقات پونكىتى يەنە ئېلىمىز بويىچە 2 - قۇملۇق ئۇسۇملۇك باغچىسى قۇرۇپ، مەملىكەت بويىچە ئون نەچچە ئۇلۇغ ئاپتونوم رايونىنى نەچچە مىليون تۇپ قۇم تۇراقلاشتۇرىدىغان ئۇسۇملۇك مايسىسى، نەچچە ئون تونىنا سورتلۇق ئۇسۇملۇك ئۇرۇقى بىلەن تەمىنلىدى؛ 20 نەچچە دۆلەتتىن كەلگەن ئالىملاردىن ۋە مەملىكەت ئىچىدىن ئېكسكۇرسىيىگە، زىيارەتكە كەلگەنلەردىن نەچچە ئون مىڭ ئادەم (قېتىم) نى كۈتۈۋالدى.

1991 - يىل 7 - ئايدا گوۋۇيۈەننىڭ رىياسەتچىلىكىدە چاقىرىلغان مەملىكەتلىك 3 - قېتىملىق قۇم تىزگىنلەش يىغىنىدا، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ بىئولوگىيە - تۇپراق - قۇملۇق تەقلىقات ئورنىغا «مەملىكەت بويىچە قۇم تىزگىنلەشتە ئىلغار ئورۇن» دەپ نام بېرىلدى.

خۇ ۋېنكالق

فونكسىيىلىك رولى جارى قىلدۇرۇلۇپ، ماكرولۇق ئۆلچەش ئېلىپ بېرىلىدۇ.

4) ئۇنىۋېرسال سېلىشتۇرۇپ تاللاش ئارقىلىق ئىككى لايىھە ئىچىدىكى ئارال، يېڭى بازار ۋە تىكەنلىكتىن ئىبارەت ئۇچ ئورۇننى ئۆز ئىچىگە ئالغان ئۇنىۋېرسال ئۆلچەپ باشقۇرۇش پونكىتىغا دائىر 1 - لايىھىنى قوللىنىش، ئۇنىڭغا جەمئىي 6 مىليون 893 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىش توغرىسىدا تەكلىپ بېرىلدى. پۇتكۇل تۇرنى ئىشقا ئاشۇرۇش مۇددىتى بەش يىل بولۇپ، 1992 - يىلى توپا - تاش قۇرۇلۇشى تۇركۈمگە بۆلۈپ باشلىنىدۇ، 1996 - يىلى سىناق تەرىقىسىدە ئىشقا كىرىشتۇرۇش ۋەزىپىسى تاماملىنىدۇ.

5) تارىم دەرياسى ۋادىسىنى باشقۇرۇش ئىدارىسى — ھەرقايسى پونكىتلارنى ئاساسلىق باشقۇرىدىغان ئورۇن، ئۇ، ئىقتىساد - تېخنىكا توختامى تۈزۈش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، ھەرقايسى ئورۇنلارغا ۋەزىپىنى ئۈستىگە ئېلىشنى ئايرىم - ئايرىم ھاۋالە قىلىدۇ. ئورۇنلار باشقۇرۇش ئىدارىسىگە ماسلىشىپ، قىسمەن كەسپىي پونكىتلارنى ئۆز ساھەسى بويىچە دۆلەتنىڭ ئاساسىي پونكىت تورلىرى قاتارىغا كىرگۈزۈشنى پەيدىنپەي قولغا كەلتۈرىدۇ، باشقۇرۇش خىراجىتىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن ئاپتونوم رايونغا مەخسۇس پۇل ئاجرىتىپ بېرىشنى ئىلتىماس قىلىدۇ، ھەرقايسى پونكىت تورلىرى پەيدىنپەي جەمئىيەتكە ئېچىۋېتىلىدۇ.

چېڭ چىچۇ

شىنجاڭدىكى ئالتۇنتاغ كېپەك ئالتۇن كانلىرىنىڭ چۆكمە قانۇنىيىتى ئۈستىدە تەتقىقات

«شىنجاڭدىكى ئالتۇنتاغ كېپەك ئالتۇن كانلىرىنىڭ چۆكمە قانۇنىيىتى ئۈستىدە تەتقىقات» - جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ ئالتۇنچىلىق پەن - تېخنىكا رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى چۈشۈرگەن نۇقتىلىق تۇر بولۇپ، ئۇنى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئالغان. بۇ تەتقىقات نەتىجىسى 1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 1 - كۈنى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى.

بۇ تەتقىقات نەتىجىسى مۇنۇلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ: 1) شىنجاڭدىكى ئالتۇنتاغ كېپەك ئالتۇن كانلىرىنىڭ چۆكمە قانۇنىيىتىگە دائىر تەتقىقات تېمىلىرى مەجمۇئەسى؛ 2) شىنجاڭدىكى ئالتۇنتاغ كېپەك ئالتۇن كانلىرىنىڭ چۆكمە قانۇنىيىتى تەتقىقاتىغا دائىر ئىلمىي ماقالىلەر توپلىمى (17 ئىلمىي ماقالە)؛ 3) قىزىل رەڭلىك يېرىلما پوستلاققا دائىر سىنئالغۇ لېنتىسىدىن بىر دانە. تەتقىقات خادىملىرى كۆپلىگەن ھۇججەت - ماتېرىياللارنى كۆرۈش ۋە ئايروپىلان، سۈنئىي ھەمراھ ئارقىلىق تارتىلغان خەرىتىلەردىن پايدىلىنىپ، تەجرىبىخانىلاردا ئانالىز قىلىش ۋە دالىدا تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىش ئارقىلىق ئالتۇنتاغدىكى كېپەك ئالتۇن چۆكۈندىلىرىنىڭ تارقىلىش قانۇنىيىتىنى ئېنىقلاپ چىقتى، كېپەك ئالتۇن كانلىرىنىڭ ھاسىل بولۇش مېخانىزمى ۋە شارائىتى، ھاسىل بولغان دەۋرى جەھەتتە يېڭى تەرەققىياتلارغا ئېرىشتى، بولۇپمۇ كېپەك ئالتۇننىڭ ماددىي مەنبەسىگە دائىر سىرنى ئېچىپ، قىزىل رەڭلىك يېرىلما پوستلاق كېپەك ئالتۇننىڭ مۇھىم ماددىي تولۇقلىما مەنبەسىنىڭ بىرى ئىكەنلىكىنى ئوتتۇرىغا قويدى. بۇ تەتقىقات نەتىجىسى ئاپتونوم رايون تەۋەسىدىكى كېپەك ئالتۇن كانلىرىنىڭ ھاسىل بولۇشىغا دائىر نەزەرىيە جەھەتتىكى بوشلۇقنى تولدۇردى، ئۇنىڭ ئۈستىگە بۇ تەتقىقات نەتىجىسى كېپەك ئالتۇن كانلىرىنى تېپىشتا ئەمەلىي قوللىنىش قىممىتىگە ئىگە.

يىن جىڭيۈەن

شىنجاڭدىكى ئومۇرتقىلىق ھايۋانلارنىڭ ئەۋرىشكىسى ۋە بىئولوگىيىسىگە دائىر ماتېرىيال ئۈچۈر سىستېمىسى

جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ بىئولوگىيە - تۇپراق - قۇملۇق تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئېلىپ تاماملىغان، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ جانلىق ئورگانىزم ئىدارىسى مەخسۇس پۇل ئاجرىتىپ بەرگەن تۇر - «شىنجاڭدىكى ئومۇرتقىلىق ھايۋانلارنىڭ ئەۋرىشكىسى ۋە بىئولوگىيىسىگە دائىر ماتېرىيال ئۈچۈر

سىستېمىسى» 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ سىستېما بىئولوگىيىگە دائىر ماتېرىيال ئۇچۇرلىرىنى ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق باشقۇرۇش ۋە ئۇنى ئەملىي قوللىنىش جەھەتتە مەملىكەت بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارىدى.

بۇ سىستېما شىنجاڭدىكى بەش چوڭ تۈردىكى ئومۇرتقىلىق ھايۋانلار (بېلىق، قوش ماكانلىقلار، ئۆمىلىگۈچىلەر، قۇشلار، سۈت ئەمگۈچىلەر تۈرى) نىڭ ئەۋرىشكىسى ۋە ئۇنىڭ بىئولوگىيىسىگە دائىر ماتېرىياللاردىن ئىبارەت ئىككى قىسىمدىن تەركىب تاپقان. ئۇ، بەش ئەۋرىشكە ئامبىرىنى، بەش ماتېرىيال ئامبىرىنى ھەمدە ھەر خىل ئىقتىدارنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن لايىھىلەنگەن تۆت ۋەكالەت نومۇرى ئامبىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ئۇنىڭغا 222 خىل ماتېرىيال ئۇچۇرى، 251 تۈر بويىچە 1832 نومۇر سېلىنغان ئەۋرىشكە سانلىق مەلۇمات ھەمدە 825 خىل ھايۋاننىڭ مۇندەرىجىسى كىرگۈزۈلگەن. ئۆزلىرى لايىھىلىگەن ھايۋانلارغا نومۇر سېلىش سىستېمىسى ئارقىلىق، بەش چوڭ تۈردىكى ئومۇرتقىلىق ھايۋانلارنىڭ ئەۋرىشكىسى بىلەن ماتېرىياللىرىنى بىر تۇتاش باشقۇرۇش ئىشقا ئاشۇرۇلغان. شۇنىڭ بىلەن بىللە، نومۇر سېلىش تېخنىكىسى قوللىنىلىپ، ئومۇرتقىلىق ھايۋانلارغا دائىر سانلىق مەلۇمات ئامبىرىنى قېلىپلاشتۇرۇش ۋە ئۇنىڭ ھەمسىبابلىقى ئىشقا ئاشۇرۇلغان، بۇنىڭ بىلەن بۇ سىستېما مەملىكەت دائىرىسىدە خېلى زور دەرىجىدە كېڭەيتىش قىممىتىگە ئىگە قىلىنغان.

باۋ گۈيرۇڭ

ئوۋ يۇڭ

ھايۋان موگۇنى ئۇستۇرۇش تېخنىكىسى ۋە ئۇنىڭ ئاساسلىق ئوزۇقلۇق تەركىبىنى ئانالىز قىلىش تەتقىقاتى

جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ بىئولوگىيە - تۇپراق - قۇملۇق تەتقىقات ئورنى ئۇستىگە ئېلىپ تاماملىغان «ھايۋان موگۇنى ئۇستۇرۇش تېخنىكىسى ۋە ئۇنىڭ ئاساسلىق ئوزۇقلۇق تەركىبىنى ئانالىز قىلىش تەتقىقاتى» 1991 - يىل 11 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ئاپتوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ تەتقىقات نەتىجىسىنىڭ ئەھمىيىتى ناھايىتى زور، ئۇ، مەملىكەت ئىچىدىكى ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ ھېسابلىدى.

بۇ تەتقىقاتنىڭ ئاچقۇچلۇق تېخنىكىسى ۋە يېڭىلىق يارىتىش نۇقتىسى مۇنۇلاردىن ئىبارەت: 1) زەمبۇرۇغ ئۇرۇقى دالىدىن ۋاقتىدا يىغىۋېلىنىپ، ئۆسۈپ يېتىلىشى ساغلام ئۇرۇق نۇسخىسى تاللىنىپ، سېپوراس ئاجرىتىلىپ، PDA ئۆستۇرگۈچ ياخشىلىنىش ئاساسىدا توقۇلمىلار يېتىشتۇرۇلگەندىن كېيىن، تەجرىبە نەيچىسى ئالماشتۇرۇلۇپ، ئوبدان ئاجرىتىپ ساپلاشتۇرۇلۇپ، زەمبۇرۇغ ئۇرۇقىنىڭ ئەلا سۈپەتلىك بولۇشىغا تولۇق كاپالەتلىك قىلىنغان. 2) ھايۋان موگۇ چىگىت شاكىلى ئاساسلىق ماتېرىيال، باشقا ماددىلار قوشۇمچە قىلىنغان كۆپ خىل يېتىشتۇرگۈچ ئاساسىدا ئۆستۇرۇلگەن. ئۇنىڭ ئەڭ ياخشى ئۆسۈپ يېتىلىش شارائىتى مۇنداق بولغان: باكتېرىيىنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىش تېمپېراتۇرىسى 25℃ تىن 28℃ قىچە بولسا، سۇ مىقدارى 100% تىن 260% كىچە بولسا ئەڭ ياخشى، كىسلاتالىق ئاساسلىق دەرىجىسى PH5. 5 تىن PH6. 5 كىچە بولسا ئەڭ مۇڭاپىق بولىدىكەن، شامال ئۆتۈشتۇرۇش، ھاۋا ئالماشتۇرۇشنى ئوبدان ئىشلەش كېرەك ئىكەن. تەجرىبە ئانالىزى ھايۋان موگۇ بىلەن سۈنئىي ئۇستۇرۇلگەن موگۇنىڭ قەنت ئاقسىلى تەركىبىدە تېرپىسىنلىق تورمۇزلىغۇچى ئاكتىپ ماددا بارلىقىنى، ئالمىسمان موگۇنىڭ تەركىبىدە مۇنداق ئاكتىپ ماددا يوقلۇقىنى ئىسپاتلىدى؛ ھايۋان موگۇ بىلەن ئالمىسمان موگۇنىڭ كراخمال فىرمېنتى «a» ۋە فىرمېنت، تولۇق ئىئونلاشقان ئاقسىل ماددىسى ئۇستىدە ئېلېكترو - فورېزلىق ئانالىز ئېلىپ بارغاندا، بۇ ئىككىسىنىڭ روشەن پەرقى بارلىقى ئېنىقلاندى.

ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا ئاخباراتى تەتقىقات ئورنىنىڭ ماتېرىيال ئۇچۇرلىرىنى ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق ئىندېكس قىلىپ كۆرگەندە، بۇ تەتقىقات نەتىجىسىدە ئېلىپ بېرىلغان ھايۋان موگۇنى

كىرگۈزۈپ يەرلەشتۈرۈپ تۈركۈملەپ ئىشلەپچىقىرىش مەملىكەت ئىچىدە تېخى تۇنجى قېتىملىق ئىش ئىكەنلىكى ئىسپاتلاندى.

ئۈچ يۈلۈك

تۇتىنچى دەۋر تەتقىقاتىغا دائىر ئىككى گېئولوگىيىلىك سايامەت لىنىيىسى تاللاپ بېكىتىلدى

1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 2 - كۈنىدىن 9 - كۈنگىچە 13 - نۆۋەتلىك خەلقئارا تۇتىنچى دەۋر تەتقىقاتى بىرلەشمە يىغىنى بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى، يىغىندا تۇتىنچى دەۋر تەتقىقاتىغا مۇناسىۋەتلىك بولغان 30 گېئولوگىيىلىك سايامەت لىنىيىسى تاللاپ بېكىتىلدى، بۇ سايامەت لىنىيىسىنىڭ ئىككىسى شىنجاڭدا. بۇ ئىككى سايامەت لىنىيىسىنى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ جۇغرافىيە تەتقىقات ئورنى ئىككى يىل ئەملىي تەكشۈرۈش، چارلاش، تاللاش ئارقىلىق تېپىپ بەرگەن.

1) قۇرغاق رايونلارغا جايلاشقان تاغ ئارىسى ئويمانلىقىدىكى تۇتىنچى دەۋر چۆكۈندىلىرى ۋە جەنۇبىي تەڭرىتاغ رايونىنىڭ يېڭى تۈزۈلمە ھەرىكىتى. ئۇرۇمچىدىن قەشقەرگىچە بولغان لىنىيە: بۇ گېئولوگىيىلىك سايامەت لىنىيىسى تەڭرىتاغدىن ھالقىپ ئۆتىدۇ، بىر قىسىم تاغ ئارىسىدىكى ئويمانلىقلارنى كېسىپ ئۆتۈپ، تارىم ئويمانلىقىنىڭ شىمالىي چېتىگە بارىدۇ، دېڭىز يۈزىدىن ئاز كەم 4000 مېتر ئېگىز بولغان تاغلاردىن ۋە دېڭىز يۈزىدىن 154 مېتر پەس بولغان تۇرپان ئويمانلىقىدىكى ئايدىڭكۆل ئارقىلىق يەنە تارىم ئويمانلىقىدىكى بىيايان قۇملۇقتىن ئۆتىدۇ. بۇ سايامەت لىنىيىسىدە قۇرغاق ھاۋا كىلىماتىدىكى تۇتىنچى دەۋرگە تەئەللۇق چۆكۈندىلەرنىڭ خۇسۇسىيىتىنى ۋە يېڭى تۈزۈلمە ھەرىكىتىنى پەيدا قىلغان بىر قاتار تۈزۈلمە ھادىسىلىرىنى كۆزەتكىلى بولىدۇ؛ ئەگەر قۇرغاق شارائىتتا ھازىرقى زامان يالانما جەريانى پەيدا قىلغان قۇرۇقلۇق مەنزىرىسىنى كۆزەتكىلى بولىدۇ، باغراش كۆلى بويلىرى، تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىدىكى تۆپىلىكلەردىكى كېيىنكى پىلىيوتسېن دەۋرىگە تەۋە ساقمندى قۇملۇقلار، كۆچلۈك يېڭى تۈزۈلمە بولۇپ تۈزگەرگەن يەرلەرنى ۋە غايەت قېلىن تاغ ئېتىكى دۆۋىلەنمىلىرىنى كۆزەتكىلى بولىدۇ.

2) شىمالىي تەڭرىتاغ رايونىنىڭ كېيىنكى يېڭى ھايات ئېغىراسىغا تەۋە يەر قاتلىمى، يېڭى تۈزۈلمە ۋە مۇزلۇقنىڭ رولى. بۇ گېئولوگىيىلىك سايامەت لىنىيىسى ئۇرۇمچىنى باشلىنىش نۇقتىسى ھەم ئاخىرقى نۇقتا قىلىدۇ. بۇ سايامەت لىنىيىسىدە تەڭرىتاغدىكى 1 - نومۇرلۇق مۇزلۇقنى ھەم ئۇ كۆرسىتىپ بېرەلەيدىغان مۇزلۇقنىڭ تەرەققىي قىلىش ۋە چېكىنىشىگە دائىر ئاساسلارنى كۆزەتكىلى بولىدۇ، يەنە ئۆزگىچە ئالاھىدىلىككە ئىگە بوغدا كۆلى ۋە تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكىدىكى دۆۋىلەنمە سېرىق توپىلارنى كۆزەتكىلى بولىدۇ، ئۇنىڭدىن باشقا، تۈرپاندىكى چۆككەن رايونلارنىڭ چۆكۈش رولى ۋە يېڭى تۈزۈلمىسىنى كۆزەتكىلى بولىدۇ. ئۇرۇمچى ئەتراپىدا ھازىرغىچە ساقلىنىۋاتقان مول مىئوتسېن دەۋرىگە تەۋە سۇت ئەمگۈچى ھايۋانلارنىڭ ئاشقا ئايلانغان ئاشقىنىدىلىرى ھەمدە تۈزۈلمىلەر كەلتۈرۈپ چىقارغان دەريا قىنىنىڭ كۆچۈشى ۋە ماناس دەرياسىنىڭ غەربىي تەرىپىدە شەكىللەنگەن كۆپ پەلەمپەيلىك يەرلەرنى كۆزەتكىلى بولىدۇ.

1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 21 - كۈنىدىن 8 - ئاينىڭ 20 - كۈنگىچە بۇ سايامەت لىنىيىسىدە ئامېرىكا، كانادا، ياپونىيە، فرانسىيە، ئىتالىيە، شۋېيتسارىيە، گېرمانىيە، ئەنگلىيە، گوللاندىيە، بېلگىيە، ئىسرائىلىيىدىن ئىبارەت 11 دۆلەتتىن ۋە تەۋەندىن كەلگەن 38 نەپەر گېئولوگ كۇتۇۋېلىندى.

يىن جىگيۈەن

فىزىكا. خىمىيە

سۇيۇقلۇق پىلتىسى نۇرتالاسىنىڭ ئۇزۇن نۇر يولىدا سۇمۇرگەن نۇرنىڭ يورۇقلۇق دەرىجىسىنى ئانالىز قىلىش ئۇسۇلى

جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ فىزىكا تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئالغان، دۆلەت تەبىئىي پەن فوندى ھەيئىتى مەبلەغ يارىدەم بەرگەن تەتقىقات تۈرى «سۇيۇقلۇق پىلتىسى نۇرتالاسىنىڭ ئۇزۇن نۇر يولىدا سۇمۇرگەن نۇرنىڭ يورۇقلۇق دەرىجىسىنى ئانالىز قىلىش ئۇسۇلى» 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 15 - كۈنى

جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ تەتقىقات نەتىجىسى 90 - يىللاردىكى خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارىدى.

بۇ تەتقىقاتتا سۈيۇقلۇق پىلتىسى نۇر تالالىرىنىڭ ئۆزۈن نۇر يولىدا سۈمۈرگەن نۇرنىڭ يورۇقلۇق دەرىجىسىنىڭ نۇر سۈمۈرۈش، نۇر چېچىش ۋە نۇر چېچىش بىرىكمىسىنىڭ ئىنتايىن تۆۋەن بولۇشىنى كەلتۈرۈپ چىقارغان ئاساسلىق مەسىلىلەر ئىلمىي جەھەتتىن ھەل قىلىندى. بۇ ئارقىلىق سۈيۇقلۇق پىلتىسى نۇر تالالىرىنىڭ يورۇقلۇق دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن ئاساس سېلىندى. بۇ ئۇسۇل بويىچە ياسالغان سۈيۇقلۇق پىلتىسى نۇر تالالىرىنىڭ يورۇقلۇق دەرىجىسى ئىلگىرىكىگە نىسبەتەن 3 ھەسسە ئاشتى. بۇ ئۇسۇل بويىچە ياسالغان سۈيۇقلۇق پىلتىسى نۇر تالالىرى ئاساسىي جەھەتتىن ئەمەلىي قوللىنىشچان بولۇپ، ئىسپېرت، بېنزول سىستېمىسى قاتارلىق ئورگانىك ئېرىتكۈچ سىستېمىسىدىكى سۈيۇقلۇق پىلتىسى نۇر تالاسىنىڭ نۇر سۈمۈرۈش يورۇقلۇق دەرىجىسىنى ئانالىز قىلىش سىستېمىسى ئىشقا ئاشۇرۇلغان، خەلقئارادا قوللىنىلۇاتقان ئەينەك كاپىللىيارلىق قىسىم بىلەن كۇارتىس نۇر تالاسى ۋە CS سىستېمىسى بۇزۇپ تاشلىنىپ، ئانالىز قىلىشنى كۆپ سىستېمىلاشتۇرۇش، زەھەرسىزلەندۈرۈش ۋە كۆپ ئېلېمېنتلاشتۇرۇش ئەمەلگە ئاشۇرۇلغان. مۇشۇنىڭغا ئاساسەن ياسالغان يۇقىرى ئىقتىدارلىق سۈيۇقلۇق پىلتىسىنىڭ نۇر تالاسى ئارقىلىق تۇتاشتۇرۇلغان سەپلىمەردە بېنزول، ئىسپېرت ئېرىتكۈچ دورا قىلىنغان خىمىيىلىك بىرىكتۈرۈشتىن ئىلگىرىكى بىر تەرەپ قىلىش ئۇسۇلى مۇۋاپىقىيەتلىك قوللىنىلغان ھەمدە سانلىق مەلۇماتلارنى ھېسابلاش ماشىنىسىدا توپلاپ بىر تەرەپ قىلىش سىستېمىسى قوللىنىلىپ، سىستېما پارامېتلەشتۈرۈلۈش، كېچىك تېپلىق بولۇش ئىشقا ئاشۇرۇلغان.

سۈيۇقلۇق پىلتە نۇر تالاسىنى قوللىنىش ئارقىلىق سۈمۈرۈلگەن نۇرنىڭ يورۇقلۇق دەرىجىسىنى ئانالىز قىلىش سىستېمىسىنى قوللىنىش ئانالىزنىڭ نازۇكلۇق دەرىجىسىنى زور دەرىجىدە يۇقىرى كۆتۈردى، ئانالىزنىڭ تەننەرخىنى تۆۋەنلەتتى، بۇ سىستېمىنىڭ مەشغۇلاتىنى ئاددىي، ئانالىز نەتىجىسى ئىشەنچلىك، سەزگۈرلۈك دەرىجىسى يالقۇنسىز ئاتوم سۈمۈرگۈچ سپېكترىغا ئوخشاپ كېتىدۇ، بۇنىڭ بىلەن ئېلىمىزنىڭ بۇ جەھەتتىكى ئانالىز قىلىش سەۋىيىسى بىر يېڭى پەللىگە كۆتۈرۈلدى.

جېڭ پېڭنيەن

رادىئاتسىيىگە بەرداشلىق بېرىش بويىچە مۇستەھكەملەش تېخنىكىسى — سەپلىمەلەرنى مۇستەھكەملەشنىڭ يېڭى قۇرۇلمىسى، يېڭى ھۇنەر - سەنئىتى ئۇستىدە تەتقىقات

جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ فىزىكا تەتقىقات ئورنى ئۇستىگە ئالغان جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ ھەربىي سانائەت تۈرى «رادىئاتسىيىگە بەرداشلىق بېرىش بويىچە مۇستەھكەملەش تېخنىكىسى — سەپلىمەلەرنى مۇستەھكەملەشنىڭ يېڭى قۇرۇلمىسى، يېڭى ھۇنەر - سەنئىتى ئۇستىدە تەتقىقات» 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 17 - كۈنى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ تەتقىقات نەتىجىسى ئىلىمىزنىڭ ئىئونىزاتسىئونلۇق رادىئاتسىيىگە بەرداشلىق بېرىش بويىچە ئومۇمىي ئۇلچەملىك مۇستەھكەملىگۈچى مىكرو ئېلېكترون سەپلىمىلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا، ئالدىنقى ئاۋانگارتسىيىنى ۋە ھەربىي ئىشلارغا ئىشلىتىلىدىغان ئېلېكترون سىستېمىسىنىڭ ئىئونىزاتسىئونلۇق رادىئاتسىيىگە بەرداشلىق بېرىش ئىقتىدارىنى ئۇستۇرۇش ۋە رادىئاتسىيىگە بەرداشلىق بېرەلەيدىغان قىلىپ مۇستەھكەملەش يېنى ساھەسىدە خىزمەتلەرنى يولغا قويۇشتا مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە، دەپ ھېسابلىندى.

1987 - يىلدىن باشلاپ شىنجاڭ فىزىكا تەتقىقات ئورنى سۈنئىي ھەمراھ ۋە باشقۇرۇلىدىغان بوميا سىستېمىلىرىدا كەڭ قوللىنىلىدىغان ئېنېرگىيە سەرپىياتى تۆۋەن، كاشىلىغا بەرداشلىق بېرىش ئىقتىدارى يۇقىرى ۋە يۇقىرى دەرىجىدە توپلاشتۇرۇلغان مېتال ئوكسىدلىق يېرىم ئۆتكۈزگۈچ (MOS) نىڭ مىكرو ئېلېكترون سەپلىمىلىرىنى

نەزەردە تۇتۇپ، 2 - ئەۋلاد كرېمنىيلىق سېتكا «CMOS» يىغىنچاق توك يولىنى مۇستەھكەملەشنىڭ يېڭى ھۇنەر - سەنئىتى، يېڭى قۇرۇلمىسى ئۈستىدە تەتقىقات ئېلىپ باردى ھەمدە ئالىيۇمىن سېتكىلىق «CMOS» مۇستەھكەملەش تېخنىكىسىنىڭ نەتىجىلىرىنى قولغا كەلتۈرۈش ئاساسىدا، بۇ تېخنىكىنى كېڭەيتىپ قوللانغان.

2 - ئەۋلاد كرېمنىيلىق سېتكا «CMOS» توپلاشتۇرۇلغان توك يولى بويىچە ئىئونىزاتسىئونلۇق رادىئاتسىيە جەھەتتىكى مۇستەھكەملەش تەتقىقات نەتىجىسى مەملىكەت ئىچىدە بىر بوشلۇقنى تولدۇردى، ئومۇمىي ئۆلچەملىك مۇستەھكەملەش سەۋىيىسى خەلقئارادىكى 80 - يىللارنىڭ ئوتتۇرىلىرىدىكى ۋە كېيىنكى مەزگىلىدىكى شۇ خىلدىكى سەپلىمىلەرنى مۇستەھكەملەش سەۋىيىسىگە يەتكەن، بۇنىڭ بىلەن ئېلىمىزنىڭ رادىئاتسىيىگە بەرداشلىق بېرىش بويىچە مۇستەھكەملەيدىغان كرېمنىيلىق سېتكا «CMOS» سانى، توپلاشتۇرۇلغان توك يولىنى تەقلىد قىلىپ ياساش ۋە ئىشلەپچىقىرىش ئۇچۇن يېڭى يول ئېچىلدى.

ئالىيۇمىن سېتكىسى «CMOS» مۇستەھكەملەش ھۇنەر - سەنئىتى بېيجىڭ يېرىم ئۆتكۈزگۈچ سەپلىمىلىرى 3 - زاۋۇتىدا كېڭەيتىپ قوللىنىلىپ، مەملىكەت ئىچىدە تۇنجى قېتىم توك يولىنى مۇستەھكەملەش سىستېمىسىدىكى 4000 خىلدىن كۆپرەك مەھسۇلات تۈركۈملەپ ئىشلەپچىقىرىلىپ، ئەمەلىي قوللىنىش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. ئىشلەپچىقىرىلغان مەھسۇلاتلار تۇنجى ئىشلەش ئۆمرى ئۇزۇن «شەرق قىزاردى 3 - تومۇرلۇق» ئالاقىلىشىش سۈنئىي ھەمراھىنىڭ جىددىي ئېھتىياجىنى قاندۇردى. بۇ، ئېلىمىز ئالەم تېخنىكىسىدا تۇنجى قېتىم كۆپلەپ قوللىنىلغان، دۆلىتىمىزدە ئىشلەنگەن رادىئاتسىيىگە بەرداشلىق بېرەلەيدىغان توك يولىدىن ئىبارەت. بۇنىڭ بىلەن دۆلەتكە 4 مىليون 500 مىڭ فرانك تاشقى پېرېۋۇت تېجەپ بېرىلدى. بۇ تەتقىقات نەتىجىسى كېڭەيتىلگەندىن كېيىن يارىتىلغان مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليون يۈەندىن ئاشتى.

جېڭ پېڭنيەن

«FT - 4085» تىپلىق نۇسخا ئالغۇغا ئىشلىتىلىدىغان تېمپېراتۇرا سېنزورى

جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ فىزىكا تەتقىقات ئورنى تەتقىق قىلىپ ياسىغان «FT - 4085» تىپلىق نۇسخا ئالغۇغا ئىشلىتىلىدىغان تېمپېراتۇرا سېنزورى 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون نازارىتى ئۇيۇشتۇرغان يېڭى مەھسۇلاتلارنى باھالاپ بېكىتىش يىغىنىدا بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ مەھسۇلاتنىڭ تېرمو قارشىلىق ماتېرىيالىنىڭ خۇسۇسىيىتى ئۆزگىچە، تۇراقلىقلىقى ياخشى، ناھايىتى ئىشەنچلىك بولۇپ، تۇرلۇك تېخنىكىلىق كۆرسەتكۈچلىرى ئىمپورت قىلىنغان مەھسۇلاتلارنىڭ تېخنىكىلىق تەلىپىگە يەتكەن، دەپ قارىدى.

بۇ مەھسۇلاتقا ئۆزگىچە ماگنىي، تۆمۈر، مانگان، نىكېل، كوبالتتىن ئىبارەت بەش خىل ئېلېمېنتتىن تەركىب تاپقان ئوكسىدلىق ئىسسىقلىق سەزگۈچى ماتېرىيال، ئالاھىدە ھۇنەر - سەنئەت قوللىنىلغان ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى ئىشلىتىلگەن، بۇ ئارقىلىق يۇقىرى تېمپېراتۇرىنىڭ تۇراقلىقلىقى ھەل قىلىنغان؛ ئۇنىڭدا «PPS -R_4» ئورگانىك بىرىكمە ماتېرىيال چىڭىتىش جازا گەۋدىسى، داتلاشماس پولات تارماق جازا قىلىنىپ، چىڭىتىش جازا گەۋدىسىنىڭ يۇقىرى ھارارەتكە بەرداشلىق بېرىش خۇسۇسىيىتى ھەل قىلىنغان، بەش قېتىملىق ئارىلىقتىكى سۈپەت تەكشۈرۈش ۋە ئومۇمىي مىقدارىنىڭ تۇراقلىقلىقى ئۈستىدە تەجرىبە ئېلىپ بېرىش نەتىجىسىدە ئۇنىڭ دۆلىتىمىزنىڭ مىنىستىرلىك دەرىجىلىك تەلىپىگە يەتكەنلىكى ئىسپاتلاندى.

گۈيلىن «لىگۈاڭ» نۇسخا ئالغۇ زاۋۇتى بۇ مەھسۇلاتنى ئىككى يىلدىن كۆپرەك سىناق تەرىقىسىدە ئىشلىتىش ئارقىلىق، ئۇنى ئىمپورت قىلىنغان

مەسئۇلاتىنىڭ ئورنىغا دەسستىشكە بولىدىغانلىقىنى قارار قىلدى ھەمدە رەسمىي ئىشلەپچىقىرىشقا باشلىدى.

جېڭ پېڭنيەن

شىنجاڭنىڭ كۆمۈرلۈك، كۆمۈر كانلىرىدىكى ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىشتا ئىشلىتىلىدىغان ئېنگىبىتور ئۇسۇلىنى تەتقىقات جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ خىمىيە تەتقىقات ئورنى ئۇستىگە ئالغان «شىنجاڭنىڭ كۆمۈرلۈك، كۆمۈركانلىرىدىكى ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىشتا ئىشلىتىلىدىغان ئېنگىبىتور ئۇسۇلىنى تەتقىقات» 1991 - يىل 1 - ئاينىڭ 23 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ تەتقىقات مەملىكەت بويىچە شۇ خىلدىكى تەتقىقات ئىچىدە ئالدىنقى سەۋىيىدە تۇرىدۇ، دەپ قارىدى.

بۇ تەتقىقاتتا شىنجاڭدىكى سۇپىتى ئوخشاش بولمىغان كۆپ خىل كۆمۈرنىڭ ئۆزۈشكىسى نەزەردە تۇتۇلۇپ، 26 خىل ئېنگىبىتور رېتسىپى تاللاپ چىقىلىپ، بۇنىڭدىن توسۇش ئۈنۈمى يۇقىرى، توسۇش ئۈمرى ئۇزۇن بولغان تۆت خىل توسقۇچ رېتسىپى تېپىپ چىقىلغان. ئۇنىڭ توسۇش ئۈنۈمى 65% تىن، توسۇش ئۈمرى ئالتە ئايدىن ئېشىپ كەتكەن. شۇنىڭ بىلەن بىللە يەنە، ساناقەتتىكى كېرەكسىز ماددىلارغا ئېنگىبىتور ئىشلىتىش ئۇسۇلىنى ئىزدىنىلگەن.

تەتقىقات جەريانىدا ئەملەش، سىگىش خۇسۇسىيىتىگە ئىگە سىرتقى يۈزىنى ئاكتىپلاشتۇرغۇچى خۇرۇچ كۆمۈرلۈك، كۆمۈر كانلىرىدا ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىشتا ئىشلىتىلىپ، ئۇنىڭ توسۇش ئىقتىدارى ئۇستۇرۇلگەن، بۇ، مەملىكەت ئىچىدە تېخى تۇنجى قېتىملىق تەتقىقات ھېسابلىنىدۇ.

زالك بالك

خۇرۇمسىزلاندۇرۇلغان كۆن - خۇرۇم پۈرۈچلىرىدىن يەم - خەشەك ئاقسىلى ئىشلەش ھۈنەر - سەنئىتى تەتقىق قىلىنىدى ۋە ئۇ قوللىنىلدى

جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ خىمىيە تەتقىقات ئورنى ئۇستىگە ئالغان «خۇرۇمسىزلاندۇرۇلغان كۆن - خۇرۇم پۈرۈچلىرىدىن يەم - خەشەك ئاقسىلى ئىشلەش ھۈنەر - سەنئىتى ئۇستىدە تەتقىقات ۋە ئۇنى قوللىنىش» دېگەن تەتقىقات تېمىسى 1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 26 - كۈنى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ شۆبىسى بىلەن سانجى كوبلاستلىق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ ئورتاق رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ تەتقىقات ئاپتونوم رايونىمىزدىكى بىر بوشلۇقنى تولدۇردى، مەملىكەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارىدى.

بۇ تەتقىقات سانجى شەھەرلىك «تەڭرىتاغ» ئاقسىل پاراشوكى زاۋۇتىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن ئېلىپ بېرىلغان. يېڭى ھۈنەر - سەنئەت قوللىنىلغاندىن كېيىن، بۇ زاۋۇتنىڭ سانائەتلەشكەن مۇئەسسەسىلەرى يىلىغا 1000 تونىدىن 1200 تونىغىچە تېرە پۈرۈچى ئاقسىلى پاراشوكى ئىشلەپچىقىرالايدىغان كۆلەمگە ئىگە بولدى، مەھسۇلاتلىرىنىڭ سۈپىتى تۇراقلىق، بىرلىك ئاقسىل مىقدارى 90% تىن ئاشتى، ھەر بىر كىلوگرام پۈرۈچنىڭ تەركىبىدىكى خرۇم ماددىسى 40 مىللىگرامدىن تۆۋەن بولدى. بۇ مەھسۇلاتنى جانلىقلارغا بېگۈزۈپ كۆرۈش ئارقىلىق ئۇنىڭ ھېچقانداق زەھەرلىك ياكى رېئاكسىيە تەسىرى يوقلۇقى، ئۇنى بېلىق پاراشوكىنىڭ ئورنىغا دەسستىشكە بولىدىغانلىقى، ئۇنىڭ بىلەن چارۋا ۋە ئۇي قۇشلىرىنى باققاندا تەننەرخىنى ئازايتقىلى بولىدىغانلىقى ئىسپاتلاندى. بۇ تەتقىقات نەتىجىسى ئارقىلىق يەنە كۆن - خۇرۇم ئىشلەپچىقىرىشى كەلتۈرۈپ چىقىرىدىغان مۇھىتنىڭ بۇلغىنىشىنى توڭەتكىلى بولىدۇ.

زالك بالك

ئالتۇننى بۇلغىمای ئاجرىتىۋېلىش يېڭى ھۈنەر - سەنئىتى ئۇستىدە تەتقىقات

جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ خىمىيە تەتقىقات ئورنى ئۇستىگە ئالغان «ئالتۇننى بۇلغىمای ئاجرىتىۋېلىش يېڭى ھۈنەر - سەنئىتى ئۇستىدە تەتقىقات» 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 23 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ

رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ تەتقىقات نەتىجىسى مەملىكەت ئىچىدە تۇنجى قېتىم بارلىققا كەلگەن بولۇپ، مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى سەۋىيىدە تۇرىدۇ، دەپ قارىدى.

بۇ تەتقىقاتتا كۆمۈر تەركىبىدىكى ئالتۇننى پولىمېرلاش ئۇسۇلى ئارقىلىق يىغىۋېلىش تەتقىقاتى ئەڭ بۇرۇن يولغا قويۇلغان. بۇ، كۆمۈر ۋە ماي ئارقىلىق يېقىن ئەتراپتىكى كان لاتقىسى تەركىبىدىكى ئالتۇننى سۈمۈرۈۋېلىش ئۇسۇلى بولۇپ، لەيلىتىپ تاللاش ئۇسۇلى بىلەن ئوخشىشىپ كېتىدۇ. بۇ ئۇسۇل ئارقىلىق خېلى يۇقىرى دەرىجىلىك ئالتۇن يىغىۋالغىلى بولىدۇ، بۇنىڭغا كېتىدىغان دورا خىراجىتى بىلەن لەيلىتىپ تاللاش خىراجىتى ئاساسەن ئوخشاش بولىدۇ. بۇ خىل ئۇسۇل كۆپ خىل تىپتىكى ئوچۇق ئالتۇن ۋە ماگمىلىق ئالتۇن رۇدىلىرىغا مۇۋاپىق كېلىدۇ؛ تۆۋەن دەرىجىلىك ئالتۇن كانلىرىغا ۋە ماگمىلىق ئالتۇن كانلىرىغا تېخىمۇ مۇۋاپىق كېلىدۇ. تۆۋەن دەرىجىدە ئوكسىدلانغان ئالتۇن رۇدىلىرىنى يىغىۋېلىش نىسبىتى 80% تىن ئاشىدۇ، ھاكلىق دەرىجىسى يۇقىرى بولغان ئالتۇن رۇدىلىرىنى يىغىۋېلىش نىسبىتى 82% تىن 86% كىچە بولىدۇ. بۇ ئۇسۇلنىڭ ھۇنەر - سەنئىتى ئاددىي، ئۇنىڭغا مەبلەغ ئاز كېتىدۇ، ئۇنۇمى يۇقىرى.

زاڭ بىڭ

سىمپلېكسلىق سەرخىللاشتۇرۇش ئۇسۇلى ئۈستىدە تەتقىقات

جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ خىمىيە تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئالغان «سىمپلېكسلىق سەرخىللاشتۇرۇش ئۇسۇلى ئۈستىدە تەتقىقات» 1991 - يىلى چىڭخۇا داشۆسى قاتارلىق ئالىي مەكتەپلەردىكى مۇتەخەسسىسلەرنىڭ خەت - ئالاقە ئارقىلىق باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى. مۇتەخەسسىسلەر، بۇ، مەملىكەت ئىچىدە سىمپلېكسلىق سەرخىللاشتۇرۇش ئۇسۇلى ئۈستىدە ئېلىپ بېرىلغان تۇنجى قېتىملىق سىستېمىلىق تەتقىقات بولۇپ، خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارىدى.

سىمپلېكس ئۇسۇلى ھېسابلاش خىمىيىسىدە ئاساسلىق قوللىنىلىدىغان سەرخىللاشتۇرۇش ئۇسۇلى بولۇپ، كۆرسەتكۈچلۈك ئەسۋابلارنىڭ شارائىتىنى تاللاش، تەجرىبە شارائىتىنى ياخشىلاش جەھەتتە كەڭ قوللىنىلىدۇ. بۇ ئۇسۇلنى قوللانغاندا، تەجرىبە قېتىم سانىنى ئازايتقىلى، لايىھىلەش سۈرئىتىنى تېزلەتكىلى، ئادەم كۈچى، ماددىي كۈچنى تېجىگىلى، تەجرىبە ۋە لايىھىلەش نەتىجىلىرىنى سەرخىللاشتۇرغىلى بولىدۇ.

بۇ تەتقىقاتتا بىر خىل يېڭى سىمپلېكسلىق سەرخىللاشتۇرۇش ئۇسۇلى بارلىققا كەلتۈرۈلگەن. بۇ يېڭى ئۇسۇلدا بوشلۇقنى ئەكس ئەتتۈرۈش كۆز قارىشى ئوتتۇرىغا قويۇلغان ۋە تەتبىق قىلىنغان، ۋەزىنلىك شەكىل مەركىزى ئۇسۇلى بىلەن پۈتۈن قىسىش ئۇسۇلى ياخشىلانغان، ئۇنىۋېرسال سوزۇلۇش كوئېففىتسېنتى، يۆنىلىشلىك ئايلىنىش ئۇسۇلى، مەركەزگە ئىنتىلگۈچى گەۋدىنى قىسىدىغان ئىنتېرلاتسىيىنى مۆلچەرلەش ۋە سىزىقلىق پاراللېل يۆتكەش تېخنىكىسى بارلىققا كەلتۈرۈلگەن. بۇ ئۇسۇلنى چەت ئەللىك ئالىملار بارلىققا كەلتۈرگەن ئۇسۇل بىلەن سېلىشتۇرغاندا، خېلى يۇقىرى سەرخىللاشتۇرۇش ئۇنۇمىگە ئىگە، ئۇ، بوشلۇق ئۆلچەم سانى ۋە دەسلەپكى سىمپلېكس تەرەپ ئۇزۇنلۇقىغا ئەڭ ياخشى ماسلىشالايدۇ.

زاڭ بىڭ

شىنجاڭ قوي يۇڭى ۋە قوي مۇڭگۈزى ئاقسىلىنىڭ تەركىبىي قۇرۇلمىسى بىلەن قوي سۈپىتىنىڭ مۇناسىۋىتى

جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ خىمىيە تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئالغان «شىنجاڭ قوي يۇڭى ۋە قوي مۇڭگۈزى ئاقسىلىنىڭ تەركىبىي قۇرۇلمىسى بىلەن قوي يۇڭى سۈپىتىنىڭ مۇناسىۋىتى» دېگەن تەتقىقات 1991 - يىلى جۇڭگو توقۇمىچىلىق داشۆسى قاتارلىق يەتتە داشۆ ۋە ئالاقىدار تەتقىقات ئورۇنلىرىدىكى ئوخشاش كەسىپتىكى مۇتەخەسسىسلەرنىڭ خەت - ئالاقە ئارقىلىق باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى، مۇتەخەسسىسلەر، بۇ تەتقىقات نەتىجىسى مەملىكەت ئىچىدىكى بىر بوشلۇقنى تولدۇردى، ئۇ، ئىلمىي جەھەتتە مەملىكەت ئىچىدە

1991 - يىل 3 - ئاينىڭ 23 - كۈنىدىن 7 - ئاينىڭ 7 - كۈنىگىچە ئورۇمچى رەسەتخانىسى 18cm خرموسفېرا تېلېسكوپى بىلەن قۇياشنىڭ چوڭ خرموسفېرا فلارېسىنى ئالتە قېتىم سۈرەتكە ئالدى.

جىڭ رۇيمېن فوتوسى

ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدۇ، دەپ قارىدى.

بۇ تەتقىقات نەتىجىسىدە جۇڭگونىڭ مېرىنوس قويى (شىنجاڭ تىپى، ھەربىيلەر بوز يەرلەشتۈرۈش تىپى) نىڭ يۇڭىغا ۋەكىللىك قىلىدىغان شىنجاڭنىڭ ئاساسلىق يۇڭ تۈرلىرى ھەمدە سۈپىتى ئوخشاش بولمىغان قوي يۇڭىنىڭ خىمىيىلىك قۇرۇلمىسى بىلەن تالا قۇرۇلمىسى تۇنجى قېتىم بىر قەدەر سىستېمىلىق ۋە مۇكەممەل تەتقىق قىلىنغان، ئامىنو كىسلاتاسى تەركىبى ۋە مۇڭگۈز ئاقسىلى تەركىبىنىڭ قوي يۇڭىنىڭ سۈپىتى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى ۋە ئۇنىڭ ئۆزگىرىش قانۇنىيىتى بايقالغان ۋە خۇلاسىلەنگەن، قوي يۇڭىنىڭ ئىنچىكە تالالىرىنى بەدەن سىرتىدا قايتا بىرىكتۈرۈش ئارقىلىق، ئۇنىڭ تالا شەكلى، تۈزۈلۈشى ۋە مۇڭگۈزلىشىش جەريانى ئۈستىدە يېڭى تونۇش ھاسىل قىلىنغان، قوي يۇڭىنىڭ ئىنچىكە تالالىرى ھۇجەيرە ئىسكىلىت ئارىلىقىدىكى يىپچە تالا يەنى «IF» غا تەۋە ئىكەنلىكىدىن ئىبارەت كۆز قاراش ئىسپاتلاپ چىقىلغان. بۇ تەتقىقاتتا قوللىنىلغان ئىككى يۆنىلىشلىك قېتىشما يېلىم ئېلېكتروفورېزلاش ئۇسۇلىنى ھايۋانلارنىڭ يۇڭ تەركىبىدىكى مۇڭگۈز ئاقسىلى تەركىبىنىڭ خاراكتېرىنى بېكىتىش ۋە يېرىم مىقدارلىق ئانالىز قىلىشتىمۇ قوللىنىشقا بولىدۇ، بۇ تەتقىقات نەتىجىسى خەلقئارا سەۋىيىگە ئىگە. بۇ تەتقىقات مەملىكەت ئىچىدە ھايۋانلارنىڭ يۇڭى تەركىبىدىكى مۇڭگۈز ئاقسىلى بىلەن تالالىرىنىڭ ئىنچىكە قۇرۇلمىسىنى سىستېمىلىق، مۇكەممەل تەھلىل قىلىش ئۈچۈن تۇنجى قېتىم تەجرىبە يولى ئېچىپ بەردى ھەمدە ئىنچىكە قوي يۇڭىنىڭ خۇسۇسىيىتىنى خىمىيىلىك ئۇسۇل ئارقىلىق ئۆچكە تىۋىتىگە ئوخشاش قىلىپ ئۆزگەرتىشتىن ئىبارەت ھۇنەر - سەنئەتنى مۇۋەپپەقىيەتلىك بارلىققا كەلتۈردى.

زاڭ بىڭ

ئاپتوماتىك تىزگىنلەش سىستېمىسى

سېمونت خۇمدانلىرىنى ئاپتوماتىك تىزگىنلەش سىستېمىسى

جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ فىزىكا تەتقىقات ئورنى، دۆلەت بىناكارلىق ماتېرىياللىرى لايىھىلەش يۇرتىنىڭ سېمونت تەتقىقات ئورنى ۋە شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتى بىرلىكتە تاماملىغان

سېمونت خۇمدانلىرىنى ئاپتوماتىك تىزگىنلەش سىستېمىسى» 1991 - يىل 1 - ئاينىڭ 29 - كۈنى دۆلەت ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون سانائىتى مىنىستىرلىكىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە، باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ ئاپتوماتىك تىزگىنلەش سىستېمىسى دۆلەت كېچىدە تۇنجى قېتىم كىجاد قىلىنغان، ئۇنىڭ تەكشۈرۈش، ئۆلچەش ۋە ئاپتوماتىك تىزگىنلەش تېخنىكىسى جەلقتارادىكى 80 - يىللارنىڭ ئوتتۇرا مەزگىللىدىكى سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارىدى.

بۇ تەتقىقاتتا شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتىنىڭ 3 - نومۇرلۇق خۇمدېنى ئوبيېكت قىلىنغان. ئەسلىدىكى ئاپتوماتىك تىزگىنلەش تېخنىكىسى ئاساسىدا، ھۈنەر - سەنئەت سىگنالىنى تەكشۈرۈپ ئۆلچەش ۋاستىسى جەھەتتىكى تېخنىكىلىق تەسىللەر يەنىمۇ ھەل قىلىنغان؛ كۆپ ئۆزگىرىشچان مىقدارلىق سىستېمىنىڭ خۇسۇسىيىتىنى تەھلىل قىلىش ۋە تىزگىنلەش سىستېمىسى بويىچە ۋاقىت ھېسابلاش تەرتىپىنىڭ ئۈسۈلىغا دائىر يۇمشاق دېتاللار بارلىققا كەلتۈرۈلگەن، يۇمشاق دېتال جەھەتتە، يىغىلما كۆپ ئۆزگىرىشچان مىقدارلىق ۋاقىت تەرتىپى سىگنالى ئۈستىدە بېقىندىلىق ئانالىز ئېلىپ بېرىش، ئېنېرگىيە سېپكترىنى تەھلىل قىلىش ۋە چاستوتا يۆنىلىشىنى تەھلىل قىلىش ئارقىلىق تىزگىنلەش سىستېمىسىنىڭ ھەربىر خۇسۇسىيىتىنى ئېنىق بېكىتىلىپ، سىستېمىنىڭ مىقدار ئۆزگىرىشى تاللاپ چىقىلغان، مەملىكەت كېچىدىكى خۇمدانلاردا پوتكۇل ئىشلەپچىقىرىش ھۈنەر - سەنئىتىنى ئاپتوماتىك تەڭشەش - تىزگىنلەش تۇنجى قېتىم ئىشقا ئاشۇرۇلغان.

جېك پېڭنىيەن

لىتىي كاربونات ئىشلەپچىقىرىش جەريانىنى ئاپتوماتىك تىزگىنلەش سىستېمىسى

جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ فىزىكا تەتقىقات ئورنى بىلەن شىنجاڭ لىتىيلىق تۇز زاۋۇتى بىرلىكتە ئۈستىگە ئالغان دۆلەتلىك 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۆجۇم قىلىش تۈرى «لىتىي كاربونات ئىشلەپچىقىرىش جەريانىنى مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق تىزگىنلەپ باشقۇرۇش سىستېمىسى» 1991 - يىل 1 - ئاينىڭ 17 - كۈنى دۆلەتلىك «305» تەتقىقات تۈرىنى باشقۇرۇش ئىشخانىسىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى ھەمدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ سىستېمىنىڭ ئومۇمىي گەۋدە قۇرۇلمىسىنىڭ لايىھىلىنىشى، ئىشلەپچىقىرىش جەريانىنى تىزگىنلەش تىلى ۋە تەرجىمە سىستېمىسى، تاسادىپى كۆپ يوللۇق ئالاقىلىشىش قاتارلىقلارنىڭ تىزگىنلەش جەھەتتىكى نازۇكلۇق دەرىجىسى يۇقىرى بولۇپ، مەملىكەت ئىچىدە ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ ھېسابلىدى.

بۇ سىستېمىغا باشقۇچىلارغا بۆلۈش شەكلىدىكى ئومۇمىي قۇرۇلما قوللىنىلغان، ئۇ، يۇقىرىقى ماشىنا، بەش ئەملىي خىزمەت نۇقتىسى ۋە پارامېتلىك كۆپ يوللۇق ئالاقە تەقسىملىگۈچتىن ئىبارەت ئۈچ قىسىمدىن تەركىب تاپقان. يۇقىرىقى ماشىنا ھەرقايسى خىزمەت نۇقتىلىرىنى ماسلاشتۇرىدۇ، مەشغۇلات نۇقتىلىرى يەتكۈزۈپ بەرگەن مەشغۇلات ئەھۋالىغا دائىرى پارامېتر ۋە لابوراتورىيىلىك ئانالىزغا دائىر چاچما لىنىيىدىكى سانلىق مەلۇماتلارنى ئانالىزقىلىپ بىر تەرەپ قىلىدۇ، يېيىش ماشىنىسى، كۆزەتكۈچ ۋە رەڭلىك گرافىكىنىڭ ئاخىرقى نۇقتىلىرىدا ھەرخىل مەلۇمات جەدۋىلى ۋە دىئاگراممىلارنى ھاسىل قىلىدۇ؛ مەشغۇلات نۇقتىلىرى ئەملىي ئىش ئەھۋالىنى نازارەت قىلىپ تىزگىنلەيدۇ ھەمدە ئەملىي ۋاقىت بويىچە ئىش ئەھۋالى پارامېترىنى يۇقىرى ماشىنىغا يوللاپ بېرىدۇ، بۇ سىستېما خېلى يۇقىرى ئۇنۇمۇبرسالىققا ۋە كېڭەيتىش خۇسۇسىيىتىگە ئىگە.

جېك پېڭنىيەن

دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق

شىنجاڭدا بۇغدايىنىڭ ئەلا سورتلىرىنى تاللاش ۋە سورت سۈپىتىنىڭ فىزىئولوگىيىسى ھەم ئېكولوگىيىسى ئۈستىدە تەتقىقات

شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى دانلىق زىرائەت تەتقىقات ئورنى بىلەن مەركىزى

تەجرىبىخانىسى 1986 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە ئىلغار كۆرسەتكۈچلۈك ئەسۋاب ۋە ۋاستىلەرنىي قوللىنىپ، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە 240 خىل بۇغداي سورتى، 515 نۆسخا ماتېرىيالنى ئۆلچەپ ۋە سىناپ، كۆپ مىقداردىكى سانلىق مەلۇماتلارغا ئىگە بولدى، ئۇلترامىكرو قۇرۇلمىلىق ئاپپارات ۋە يايغۇچى ئېلېكترونلۇق مىكروسكوب بىلەن كۆپلىگەن سۈرەتلەرنى تارتتى، 11 ئىلمىي ماقالە يېزىپ، «شىنجاڭدا بۇغداينىڭ ئەلا سورتلىرىنى تاللاش ۋە سورت سۈپىتىنىڭ فىزىئولوگىيىسى» ھەم ئېكولوگىيىسى ئۈستىدە تەتقىقات» دېگەن تەتقىقات تېمىسىنى تاماملىدى.

1) ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئۆستۈرۈلىدىغان بۇغداي سورتلىرىنىڭ ئوزۇقلۇق سۈپىتى ۋە مېيەنجىن سۈپىتىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى ئاساسىي جەھەتتىن ئېنىقلاندى. ئاپتونوم رايونىمىزدا ئاساسلىق ئۆستۈرۈلىدىغان بۇغداي سورتلىرىنىڭ ئاقسىل مىقدارى مەملىكەت بويىچە ۋە دۇنيا بويىچە ئوتتۇرىچە سەۋىيىدىن يۇقىرى، ئەمما ئۇنىڭ تەركىبىدىكى لىسىن كىسلاتاسى مىقدارى مەملىكەت بويىچە ۋە دۇنيا بويىچە ئوتتۇرىچە سەۋىيىدىن تۆۋەن بولۇپ، پەقەت ئۆلچەملىك ئېھتىياج مىقدارىنىڭ 40 پىرسەنتىنىلا قاندۇرالايدۇ. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە بۇغداي سورتلىرىنىڭ مېيەنجىن مىقدارى مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرىچە سەۋىيىدىن يۇقىرى، لېكىن مېيەنجىن كۆچمىنىڭ كۆچلۈكلۈك دەرىجىسى ناھايىتى ئاجىز بولۇپ، سوۋېت ئىتتىپاقى ۋە ئامېرىكىنىڭ بۇغداي سورتلىرىنىڭكىدىن تۆۋەن تۇرىدۇ. سېلىشتۇرۇش ئارقىلىق، بىر تۇركۈم ئەلا سورتلارنىڭ بايلىق مەنبەسى تاللاپ چىقىلدى، بۇ سورتلار سورت يېتىشتۇرۇش ۋە ئىشلەپچىقىرىشتا ئەملىي قوللىنىش ئۈچۈن يەتكۈزۈپ بېرىلدى.

2) ئەلا سورتلارنىڭ فىزىئولوگىيىلىك - بىئوخىمىيىلىك خۇسۇسىيىتى ۋە ئازوتنىڭ سورت سۈپىتىگە بولغان تەسىرى تەتقىق قىلىندى. تەتقىق قىلىش ئارقىلىق، دان تەركىبىدىكى ئازوتنىڭ بىر قىسمى چېچەكلەشتىن ئىلگىرى ئوزۇقلۇق تەنچىلىرىدىن كېلىدىغانلىقى، بىر قىسمى چېچەكلەپ بولغاندىن كېيىن تۇپراقتىن كېلىدىغانلىقى بايقالدى. N_{15} نىڭ ئىز كۆرسەتمىسى چېچەكلەشتىن ئىلگىرى ئازوتنىڭ دان تەركىبىگە كىرىدىغان مولۇق دەرىجىسى ئەڭ يۇقىرى بولىدىغانلىقىنى، چېچەكلەش مەزگىلىدە ئازوتنى كۆپەيتىپ ئوغۇتلاش ئاقسىل مىقدارىنى ئاشۇرۇشنىڭ مۇھىم تېخنىكىلىق تەدبىرى ئىكەنلىكىنى كۆرسەتتى.

3) تەتقىقات نەتىجىسى ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنىڭ بۇغداي سۈپىتىگە ناھايىتى زور تەسىر كۆرسىتىدىغانلىقىنى كۆرسىتىپ بەردى. «شىنجاڭ كۆزگىسى - 2» نىڭ ئاقسىل مىقدارىنىڭ ئۆزگىرىش دائىرىسى 9.25% تىن 16.95% كىچە ئارىلىقتا بولىدىكەن. مۇھىت شارائىتىنىڭ تەسىرى تۇغما ئامىللارنىڭ تەسىرىدىنمۇ چوڭ بولىدىكەن. «سېلوس»، «شىنجاڭ يازغىسى - 2»، «كاۋكاز» قاتارلىق سورتلار مۇھىتنىڭ تەسىرىگە ئاز ئۇچرايدىكەن، تۇراقلىقلىقىمۇ زور ئىكەن؛ لېكىن «شىنجاڭ كۆزگىسى - 2»، «1 - ئاۋغۇست، يېزا ئىگىلىك شۇيۇەنى 7416»، «يېڭى تالڭ نۇرى - 1» قاتارلىق سورتلارنىڭ تۇراقلىقلىقى ناچار ئىكەن.

4) مەملىكەت ئىچىدە تەسىر يايغۇچى ئېلېكترونلۇق مىكروسكوب تۈنجى قېتىم قوللىنىلىپ، بۇغداينىڭ تۈرىلمە سۈت ئاقسىلى تەنچىسى ۋە كراخمال دانچە ھۈجەيرىسىنىڭ مورفولوگىيىسى كۆزىتىلىپ، بۇغداي تۈرىلمە سۈت ئاقسىل تەنچىسىنىڭ پەيدا بولۇش مەنبەسى ۋە چۆكۈش مېخانىزمى ئېچىپ بېرىلدى.

5) تېما گۇرۇپپىسى ئاق ئۇننى سۈنئىي تىزگىنلەنگەن شارائىتتا بىر تەرەپ قىلىپ، مېيەنجىنىنىڭ كۆچلۈكلۈكىنى روشەن يۇقىرى كۆتۈردى. ئەگەر بۇ ئۇسۇل ئىشلەپچىقىرىشتا قوللىنىلسا، يېمەكلىك پىششىقلاپ ئىشلەش جەھەتتىكى خام ئەشيا ۋە ماتېرىيال مەنبەسىنى كېڭەيتكىلى بولىدۇ، بۇ ئۇسۇل ناھايىتى زور ئەمەلىي قوللىنىش قىممىتىگە ئىگە.

بۇ تەتقىقات نەتىجىسى 1991 - يىل 11 - ئاينىڭ 7 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ تەتقىقات مەملىكەت ئىچىدە ئالدىنقى سەۋىيىدە تۇرىدۇ، دەپ

قارىدى.

جالال لياڭجيەن

شىنجاڭدا بۇغداينىڭ يېڭى سورتلىرىنى تاللاپ يېتىشتۇرۇش ۋە ئۇنى ئۇستۇرۇشنىڭ تېخنىكىلىق مودېلى ئۇستىدە تەتقىقات

«شىنجاڭدا بۇغداينىڭ يېڭى سورتلىرىنى تاللاپ يېتىشتۇرۇش ۋە ئۇنى ئۇستۇرۇشنىڭ تېخنىكىلىق مودېلى ئۇستىدە تەتقىقات» ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى چۈشۈرگەن ئاپتونوم رايونلىق ئۆتكەللىگە ھۆجۈم قىلىش تېمىسى بولۇپ، ئۇنىڭغا شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئاشلىق زىرائىتى تەتقىقات ئورنى رياسەتچىلىك قىلدى، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى يېزا ئىگىلىك 7 - شىسىنىڭ دېھقانچىلىق پەن تەتقىقات ئورنى، يېزا ئىگىلىك 6 - شىسىنىڭ دېھقانچىلىق پەن تەتقىقات ئورنى قاتارلىق 11 ئورۇن ھەمكارلىشىپ ئۆتكەللىگە ھۆجۈم قىلدى. 1988 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە ئۇچ يىل تىرىشچانلىق كۆرسەتتى ئارقىلىق، ئالدىن بەلگىلەنگەن ۋەزىپىلەر تاماملاندى، بۇ نەتىجە 1991 - يىل 2 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رياسەتچىلىكىدە، باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ تەتقىقات نەتىجىسى مەملىكەت ئىچىدىكى شۇ خىلدىكى تەتقىقات بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارىدى.

1) كۆزگى بۇغداي سورتلىرىدىن «شىنجاڭ كۆزگىسى - 15»، «كۈيدۇڭ - 3»، يازغى بۇغداي سورتلىرىدىن «شىنجاڭ يازغىسى - 4» ۋە كەلتۈرۈلگەن سورت «جىنفېڭ - 1» دىن ئىبارەت تۆت خىل سورت يېتىشتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىككى خىل سورت ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىنىڭ سورتلىرىنى تەكشۈرۈپ بېكىتىش ھەيئىتىنىڭ تەكشۈرۈپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى. بۇ يېڭى سورتلار ئۇچ يىلدا 2 مىليون 670 مىڭ مو يەردە ئۇلۇغ كۆرسىتىپ كېڭەيتىلىپ، كۆرۈنەرلىك ئىقتىسادىي ئۈنۈم قولغا كەلتۈرۈلدى، ئۇچ يىلدا جەمئىي 78 مىليون 480 مىڭ كىلوگرام بۇغداي ئاشتى، يېڭىدىن كۆپەيگەن ئىقتىسادىي ئۈنۈم 47 مىليون 88 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئۇنىڭدىن باشقا، يەنە 20 خىل يېڭى سورت لىنىيىسى يېتىشتۇرۇلۇپ، ئاپتونوم رايون ۋە ئۆلكەت دەرىجىلىك رايونلاردا سىناق قىلىشقا قاتناشتۇرۇلدى.

2) تۇرلۇكچە ئېكولوگىيىلىك شارائىتتا ھەرخىل سورتلارنىڭ مو بېشى مەھسۇلاتىنى 350 كىلوگرامدىن 400 كىلوگرامغىچە يەتكۈزۈشتىن ئىبارەت ئۇستۇرۇش تېخنىكىسى ئۇلگىسى تەتقىق قىلىنىپ بېكىتىلدى. ئۇنىڭدا ئارا توپ ئۇسكۇچىلەر، ساغلام يەككە تەنچىلەرنىڭ تېخنىكىلىق لىنىيىسى قوللىنىلغان، ئۇنىڭ قاراتمىلىقى، ئەمەلىي قوللىنىشچانلىقى كۆچلۈك. ئۇچ يىلدا سىناق قىلىنىپ ئۇلگە كۆرسىتىلگەن يەر كۆلىمى 150 مىڭ موغا يەتتى، ئۇنۇمى كۆرۈنەرلىك بولدى.

3) 860 نۇسخا بۇغداي ماتېرىيالى بويىچە سورت سۈپىتى تەكشۈرۈلۈپ ئانالىز قىلىندى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئازوتلۇق، فوسفورلۇق ئوغۇتلارنىڭ تۇرلۇكچە تەڭشەلمە نىسبىتىنىڭ بۇغداي دېنىنىڭ تەركىبىدىكى ئاقسىل ماددىسىغا بولغان تەسىرى ئۇستىدە تەتقىقات ئېلىپ بېرىلدى. بۇلار ئاپتونوم رايونىمىزدا ئۇرۇق يېتىشتۇرۇش - سورت تاللاش ۋە ئوغۇتلاش ئارقىلىق بۇغداي ھوسۇلىنى ئاشۇرۇش، بۇغداينىڭ سۈپىتىنى ياخشىلاشتا مۇھىم يېتەكچىلىك رول ئوينايدۇ.

جالال لياڭجيەن

يازغى بۇغداينىڭ يېڭى سورتى «شىنجاڭ يازغىسى - 3» ئۇلگە كۆرسىتىپ كېڭەيتىلدى

يازغى بۇغداينىڭ يېڭى سورتى «شىنجاڭ يازغىسى - 3» 1986 - يىل 3 - ئايدا سانجى ئوبلاستىدا ۋە شىنجاڭدىكى ئاساسلىق يازغى بۇغداي تېرىلىدىغان رايونلاردا كېڭەيتىلىدىغان تۇر قاتارىغا كىرگۈزۈلگەن، 1990 - يىل 12 - ئايدا كېڭەيتىش ئىشى ئاخىرلاشقاندى. بۇ تېما 1991 - يىل 5 - ئاينىڭ 14 - كۈنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ رياسەتچىلىكىدە، باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. بۇ تېمىنى ئورۇنداشقا قاتناشقان ئاساسلىق ئورۇنلار شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ مەركىزىي تەجرىبىخانىسى، ئاشلىق زىرائىتى تەتقىقات ئورنى، پەن تەتقىقاتنى باشقۇرۇش باشقارمىسىدىن ئىبارەت، بۇ تېمىغا ئاپتونوم رايونلۇق ئۇرۇق باشقۇرۇش باش پونكىتى، ئاپتونوم رايونلۇق

خىمىيە ساناشتى ئىدارىسىنىڭ يېزا ئىگىلىك، قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرى باشقارمىسى، چاغانتوقاي ناھىيىلىك سۇپەتلىك ئۇرۇق يېتىشتۈرۈش پونكتى ھەمكارلاشتى.

بەش يىل داۋامىدا تېما گۇرۇپپىسى كەڭ دائىرىدە ئىشلەپچىقىرىش، ئۇلۇغ كۆرسەتمىش، تېخنىكا جەھەتتىن تەرىپىلەش، ئەملىي كۆزىتىش، تەشۋىق قىلىش، يېتەكچىلىك قىلىش، ماسلاشتۇرۇش، ئۇرۇق بىلەن تەمىنلەشتىن ئىبارەت كۆپ خىل ئۇسۇللار ئارقىلىق، سۇپەتلىك ئۇرۇق ۋە ياخشى ئۇسۇللارنى بىرلىكتە كېڭەيتتى. بۇ سۇپەتلىك ئۇرۇقلار 1986 - يىل181 مىڭ 700 مو يەرگە، 1987 - يىلى 474 مىڭ مو يەرگە، 1988 - يىلى 711 مىڭ 700 مو يەرگە، 1989 - يىلى 1 مىليون 1000 مو يەرگە، 1990 - يىلى 1 مىليون 338 مىڭ مو يەرگە كېڭەيتىلدى. بەش يىلدا جەمئىي كېڭەيتىلگەن يەر كۆلىمى 3 مىليون 706 مىڭ 400 موغا يېتىپ، ئەسلى پىلاندىكى 3 مىليون مودىن 23.5% ئېشىپ كەتتى، نەتىجىدە شىنجاڭ مەملىكەت بويىچە پىللىق تېرىلغۇ كۆلىمى 1 مىليون مودىن ئاشىدىغان يازغى بۇغداي سورتلىرىنى كېڭەيتىش جەھەتتىكى ئون چوڭ ئىلغار ئورۇن قاتارىغا كىردى ھەمدە بۇ سورت گەنسۇ، چىڭخەي، ئىچكىيا قاتارلىق ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلاردا تەخمىنەن 10 مىڭ مو يەرگە كېڭەيتىلدى. 1990 - يىلى «شىنجاڭ يازغىسى - 3» كېڭەيتىلگەن يەر كۆلىمىئاپتونوم رايونىمىز بويىچە كېڭەيتىلگەن يەر كۆلىمى ئەڭ كۆپ بولغان «شىنجاڭ يازغىسى - 2» نىڭ كۆلىمىدىن 200 نەچچە مىڭ مو ئېشىپ كەتتى، نەتىجىدە بۇ سورت شۇ يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە پىللىق تېرىلغۇ كۆلىمى ئەڭ كۆپ يازغى بۇغداي سورتى بولۇپ قالدى. بۇ سورتنىڭ ئومۇملىشىش دائىرىسى (ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئۇلايەت، ئوبلاستلارنىڭ ھەممىسىدە تېرىلدى)، بۇ سورت تېرىلغان يەر كۆلىمىنىڭ ئېشىش سۈرئىتى ۋە پىللىق تېرىلغۇ كۆلىمى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدۇ. بەش يىلدا 150 مىليون كىلوگرام بۇغداي ئاشتى، ئاشقان قىممەت 99 مىليون 410 مىڭ يۈەنگە، ئاشقان ساپ كىرىم 80 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، «شىنجاڭ يازغىسى -3» نىڭ كېڭەيتىلىشى ئاپتونوم رايونىمىزدا دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىنىڭ يېڭى سورتلىرىنى كېڭەيتىش ئۈچۈن ئەڭ ياخشى ئۇلۇغ تىكلەپ بەردى، بۇ تەتقىقات مەملىكەت ئىچىدىكى شۇ خىلدىكى سورتلارنى كېڭەيتىش خىزمىتى بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارىدى.

جالاڭ لياڭجيەن

سۇلۇ، ئۇچ قىرلىق قارا بۇغدايىنى بارلىققا كەلتۈرۈش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش ئۇسۇلىدە تەتقىقات

شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئاشلىق زىرائەتلىرى تەتقىقات ئورنى ساغلاملىقنى ئاشۇرىدىغان يېمەكلىكلەرنى بارلىققا كەلتۈرۈش ئۈچۈن، 1986 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە سۇلۇ، ئۇچ قىرلىق قارا بۇغدايىنى بارلىققا كەلتۈرۈش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش تەتقىقاتى بىلەن شۇغۇللاندى، بۇ تەتقىقاتقا ئۇرۇمچى شەھەرلىك «دوستلۇق» دوختۇرخانىسى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ مەركىزىي تەجرىبىخانىسى ۋە سورت بايلىقى ئىشخانىسى ھەمكارلاشتى. بۇ تەتقىقات نەتىجىسى 1991 - يىل 5 - ئايدا مەملىكەت ئىچىدىكى مۇتەخەسسىسلەرنىڭ خەت - ئالاقە ئارقىلىق باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى ھەمدە بۇ تەتقىقات نەتىجىسى مەملىكەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارالدى.

تەتقىقات ئارقىلىق قولغا كەلتۈرۈلگەن نەتىجىلەر تۆۋەندىكىچە:

1) توققۇز دۆلەت، يەتتە ئۆلكە (رايون) دىن 199 خىل سورت كەلتۈرۈلۈپ، سىناق قىلىپ تېرىلىش، رايونلار بويىچە سىناق قىلىنىش ئارقىلىق سۇلۇ سورتىدىن «شىمالىي جۇڭگو - 2» ۋە «781»، قۇرغاق يەرلەردە ئۆسىدىغان يالىڭاچ سۇلۇ «731»، پوستلۇق سۇلۇ «بېندي» تاللاپ چىقىلدى؛ تاللاپ بېكىتىلگەن ئۇچ قىرلىق قارا بۇغداي سورتى «ئامېرىكا تاتلىق ئۇچ قىرلىق بۇغدىيى»، «لىماداۋ»، «بېيجەيداۋ» دىن ئىبارەت ئۇچ خىل سورت شىنجاڭدا تېرىلىپ كېڭەيتىلدى.

2) تەتقىق قىلىش ئارقىلىق مۇنۇلار ئۆلچەپ بېكىتىلدى: سۇلۇنىڭ تەركىبىدە 14.15% تىن 20.07% كىچە ئاقسىل ماددىسى بار ئىكەن؛ ئۇنىڭ تەركىبىدە 18 خىل ئامىنو كىسلاتاسى بولۇپ، ئادەم بەدىنى ئېھتىياجلىق بولغان سەككىز خىل ئامىنوكىسلاتاسى تولۇق ئىكەن، لىنول كىسلاتاسى، ۋىتامىن B_1، B_2شۇنداقلا فوسفور، ماگنىي، كالتسىي، تۆمۇر، سىنك قاتارلىق ئېلېمېنتلار بىرقەدەر كۆپ ئىكەن، سۇلۇ تابلېتكىسى ساقلىقنى ساقلاشتا ئەڭ ياخشى يېمەكلىك ھېسابلىنىدىكەن، ئۇچ قىرلىق قارا بۇغداي تەركىبىدە 13.15% ئاقسىل ماددىسى، 18 خىل ئامىنو كىسلاتاسى بار ئىكەن، ئادەم بەدىنى ئېھتىياجلىق بولغان سەككىز خىل ئامىنو كىسلاتاسى تولۇق ئىكەن، ئۇنىڭ تۇپىدىكى ھەرقايسى ئورگانىزم ئەزالىرىنىڭ تەركىبىدە ئالوي ماددىسى بار ئىكەن، دېنى ۋە ئاچچىق قارا بۇغداي يوپۇرماقلىرىنىڭ تەركىبىدە ۋىتامىن B_1، B_2، C، E ۋە كالتسىي، فوسفور، ماگنىي، تۆمۇر، مىس، سىنك، كۇبالت، مولبىدىن، مانگان، خرۇم، سېلېن، فتور، كرېمنىيلار بار ئىكەن، شۇڭا ئۇ ئەڭ ياخشى ئوزۇقلۇق يېمەكلىكى ھېسابلىنىدىكەن، ئاچچىق قارا بۇغدايدىن ياسالغان دورىلار تاتلىق قارا بۇغدايدىن ياسالغان دورىلاردىن ياخشى ئىكەن.

3) سۇلۇ تابلېتكىسى ۋە ئاچچىق قارا بۇغداي تالقىنىنى 481 كىلىنكىدا قوللانغاندا، قان زەردابىدىكى خولېستېرىن، ترىگلىتسېرىد مىقدارىنى كۆرۈنەرلىك تۆۋەنلىتەلەيدۇ، ئۇ، زىچ ياغ ئاقسىلى سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش ۋە قان شېكىرىنى تۆۋەنلىتىش رولىنى ئوينايدۇ، ئۇ، تېجەشلىك، بىخەتەر، داۋالاش ئۇنۇمى كۆڭۈلدىكىدەك دورا ھېسابلىنىدۇ.

4) تېرىقچىلىق نۇقتىلىرى ۋە تېرىش مەۋسۇمىنىڭ سۇلۇنىڭ ئوزۇقلۇق تەركىبىگە بولغان تەسىرى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى؛ ئالوينىڭ تەركىبىنى ئۆلچەپ بېكىتىش ئۇسۇلى تاماملىنىپ، ئۇچ قىرلىق قارا بۇغداينىڭ ئوخشاش بولمىغان تېرىلىش مەۋسۇمى، ئۆسۈپ يېتىلگەن ئۇرۇق تەركىبىدىكى ئالوي مىقدارى ئۆلچەپ چىقىلدى.

جاڭ لياڭجيەن

شالنىڭ يېڭى سورتى «شىنجاڭ شېلى - 1» كېڭەيتىلدى

شالنىڭ يېڭى سورتى «شىنجاڭ شېلى - 1» 1987 - يىلى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ تەتقىقات نەتىجىلىرىنى كېڭەيتىش پىلانىغا كىرگۈزۈلگەنىدى. 1987 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە جەمئىي 460 مىڭ مو يەرگە كېڭەيتىلدى، ئادەتتە بىرلىك مەھسۇلاتى 400 كىلوگرامدىن 500 كىلوگرامغىچە يېتىپ، «قارا قىلتىرىقلىق» سورتقا قارىغاندا ھەر مو يەردىن 124 كىلوگرام ھوسۇل ئاشتى. ئىقتىسادىي ئۇنۇمىنى ھېسابلاشتا ئىشەنچلىك بولۇشىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن 50% بويىچە سۇندۇرۇپ ھېسابلىغاندا، يەنى ئاشقان مەھسۇلات 62 كىلوگرامدىن ھەر مو يەرنى خىمىيىۋى ئوغۇت بىلەن كۆپ ئوغۇتلاشقا كەتكەن سەككىز يۈەننى ئون كىلوگرام شالغا سۇندۇرۇپ چىقىرىۋەتكەندە، مو بېشىدىن ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 52 كىلوگرام مەھسۇلات ئاشتى. تۆت يىلدا جەمئىي ئاشقان شال 23 مىليون 920 مىڭ كىلوگرامغا يەتتى. بۇنى خەلق پۇلىغا سۇندۇرغاندا، 19 مىليون 136 مىڭ يۈەن بولىدۇ. «شىنجاڭ شېلى - 1» نىڭ گۈرۈچ چىقىش نىسبىتى 71% كە يېتىدۇ، لېكىن يەرلىك « قارا قىلتىرىقلىق» سورتنىڭ گۈرۈچ چىقىش نىسبىتى ئاران 62.8% كە يېتىدۇ. بۇ تەتقىقات تېمىسى 1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 31 - كۈنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى پەن تەتقىقات نەتىجىلىرىنى باشقۇرۇش باشقارمىسىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، «شىنجاڭ شېلى - 1» ئاپتونوم رايونىمىزدا شال سورتلىرىنى كېڭەيتىش كۆلىمى بويىچە 2 - ئورۇندا تۇرىدۇ، چىلگە شال سورتى كېڭەيتىلگەن يەر كۆلىمى ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدۇ، بۇ تەتقىقات مەملىكەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ ھېسابلىدى.

جاڭ لياڭجيەن

شىنجاڭدا سېرىق پۇرچاق ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ تەرەققىياتى ۋە بۇ جەھەتتىكى تەدبىر تەتقىقاتى دوكلاتى تاماملاندى

ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتى

باشچىلىق قىلغان، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى قاتارلىق ئالاقىدار ئورۇنلار قاتنىشىپ تاماملىغان «شىنجاڭدا سېرىق پۇرچاق ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ تەرەققىياتى ۋە بۇ جەھەتتىكى تەدبىر تەتقىقاتى دوكلاتى» 1991 - يىل 3 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشى بىلەن باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى.

«شىنجاڭدا سېرىق پۇرچاق ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ تەرەققىياتى ۋە بۇ جەھەتتىكى تەدبىر تەتقىقاتى» تەتقىقات ئومۇمىي دوكلاتى ۋە «شىنجاڭدا سېرىق پۇرچاقنى راۋاجلاندۇرۇش ۋە بۇ جەھەتتىكى تەدبىرلەر»، «شىنجاڭنىڭ سېرىق پۇرچاق بازارلىرىنى ئالدىن مۆلچەرلەش»، «شىنجاڭدىكى سېرىق پۇرچاق پەن تەتقىقاتى خىزمىتىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى ۋە بۇ جەھەتتىكى تەدبىرلەر»، «شىنجاڭنىڭ سېرىق پۇرچاقلىرىنى ئونۇمۇرسال پىششىقلاپ ئىشلەش ۋە ئونىڭدىن پايدىلىنىش ئەھۋالىغا نەزەر» دىن ئىبارەت تۆت مەخسۇس دوكلاتنىن تەركىب تاپقان، ئۇنىڭدا شىنجاڭنىڭ سېرىق پۇرچاق ئىشلەپچىقىرىش تارىخى، ھازىرقى ئەھۋالى، بۇ جەھەتتە ساقلانغان مەسىلىلەر ھەمدە سېرىق پۇرچاق ئىشلەپچىقىرىشىنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي ۋە ئېكولوگىيىلىك ئونۇمى ئەتراپلىق، سىستېمىلىق تەھلىل قىلىنغان ۋە خۇلاسىلەنگەن؛ خەلقئارادىكى، مەملىكەت ئىچىدىكى ۋە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى سېرىق پۇرچاق ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ تەرەققىيات يۆزلىنىشى ۋە بازار ئەھۋالى تەتقىق قىلىنىش ئاساسىدا، شىنجاڭنىڭ سېرىق پۇرچاقنى بولغان ئېھتىياجىغا دائىر مۆلچەرى قىممەت ۋە سېرىق پۇرچاق ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ تەرەققىيات كۆلىمىنىڭ كۆرسەتكۈچى، بۇ جەھەتتىكى ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە تەرەققىيات كۆرسەتكۈچىنى ئىشقا ئاشۇرۇش جەھەتتىكى مۇمكىنچىلىكنى ئانالىز قىلىش ئۈسۈلى ۋە قوللىنىشقا تېگىشلىك تەدبىرلەر ئوتتۇرىغا قويۇلغان.

باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ تەتقىقات ئاپتونوم رايونىمىزدىكى بىر بوشلۇقنى تولدۇردى، ئۇ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ ھېسابلىدى.

ما دېمىك

تۇرپاندا ئۇزۇن تالالىق پاختىنى ئونۇمۇرسال يۇرۇشلەشتۇرۇپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئونىڭ قوللىنىلىشى

ئۇزۇندىن بۇيان، تۇرپان ۋىلايىتىدە ئۇزۇن تالالىق پاختا ئۆستۈرۈشتە بىر يۇرۇش مۇۋاپىق ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى بولمىغاچقا، پەرۋىش قىلىش ئىشلىرى يىرىك، ھوسۇل تۆۋەن ھەم تۇراقسىز بولۇپ كەلگەنىدى. 1986 - يىلى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ تۇرپان ئۇزۇن تالالىق پاختىسى تەتقىقات ئورنى دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق - بېلىقچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ پەن - تېخنىكا مەھكىمىسى بىلەن بەش يىللىق توختام تۈزۈپ، «ئۇزۇن تالالىق پاختىنى ئونۇمۇرسال يۇرۇشلەشتۇرۇپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئونىڭ قوللىنىلىشى» دىن ئىبارەت تېما تەتقىقاتىنى يولغا قويدى. بۇ تەتقىقاتقا پىچان ناھىيىلىك دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش مەركىزى بىلەن پىچان ناھىيىلىك ئورۇقچىلىق شىركىتى ھەمكارلاشتى. تېما گۇرۇپپىسى 1986 - يىلدىن 1989 - يىلغىچە سىستېمىلىق قورۇلۇش پرىنسىپى ۋە قورۇلۇش ئۇسۇلىغا ئاساسەن، ئۇزۇن تالالىق پاختىنىڭ ھوسۇلىنى ۋە سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش جەھەتتىكى ئاساسلىق تېخنىكا تەدبىرلىرىنى ئۆزگەرتىپ يۇرۇشلەشتۇرۇپ، ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى سىستېمىسىنى تاكامۇللاشتۇرۇپ، ئۆستۈرۈش تېخنىكىسىنى ئۇلچىمىنى بېكىتىپ، كەڭ كۆلەمدە ئۇلگە كۆرسەتتى ۋە تەجرىبە قىلدى. 1986 - يىلدىن 1988 - يىلغىچە پىچان ناھىيىسىنىڭ پىچان يېزىسىدا تەجرىبە ئېلىپ بېرىلىپ، ساپ پاختىنىڭ ئوتتۇرىچە بىرلىك مەھسۇلاتى 6.94 كىلوگرامغا يەتكۈزۈلدى، ھەر مو يەرنىڭ بىرلىك مەھسۇلاتى 2.31 كىلوگرامدىن 3.34 كىلوگرامغىچە ئاشۇرۇلدى، 1 - دەرىجىلىك پاختا %2.84 تىن %3.96 كىچە سالماقنى ئىگىلىدى؛ 1988 - يىلدىن 1989 - يىلغىچە 13 مىڭ 780 مو كېۋەزلىك تەكشۈرۈپ

سىناقتىن ئۆتكۈزۈلدى، ئوتتۇرىچە بىرلىك مەھسۇلاتى 60.8 كىلوگرامغا يەتكۈزۈلۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 1986 - يىلدىن 1989 - يىلغىچە بولغان ئوتتۇرىچە بىرلىك مەھسۇلاتىدىن 8.32 كىلوگرام ئاشۇرۇلدى، پاختا سۈپىتى 0.14 دەرىجە ئۆستۈرۈلدى. ئۇلگە كۆرسىتىش رايونلىرى پۈتۈن ۋىلايەتنىڭ ئۈزۈن تالالىق پاختا ئېشىلەپچىقىرىشىغا تۈرتكە بولدى، ئۈزۈن تالالىق پاختىنىڭ ئوتتۇرىچە بىرلىك مەھسۇلاتى 11.7% ئۆستۈرۈلدى، تېما گۈرۈپپىسى يەنە سۈپەتلىك ئۇرۇق يېتىشتۈرۈش، كۆپەيتىش، بۆلۈنۈش سىستېمىسىنى بارلىققا كەلتۈردى، بۆلۈنۈش بىلەن مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلارغا هەر يىلى «شىنجاڭ ئارال كېۋىزى - 5» دىن تاللانغان ئۇرۇقدىن 1000 كىلوگرام يەتكۈزۈپ بەرگىلى بولىدۇ، بۇ نەتىجە ئارقىلىق كۆپ يىللاردىن بۇيان پاختا ئۇرۇقىدىن پايدىلىنىش جەھەتتە ساقلىنىۋاتقان كۆپ بولۇش، قالايمىقان بولۇش، ئارىلاش بولۇش ۋە سولىشىپ قۇرۇش كېسەللىكى يامراپ كېتىشتەك مەسىلىلەر هەل قىلىنىپ، يېڭى سورتلارنىڭ ساپ بولۇشى ئاساسىي جەهەتتىن ساقلاپ قېلىندى.

1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 8 - كۈنى بۇ تەتقىقات نەتىجىسى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باهالاپ بېكىتىلگەن ئوتتىن هەمدە بۇ تەتقىقات مەملىكەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارالدى.

جاڭ لياڭجىيەن

كېۋەز غولىنى قۇرۇتۇۋېتىدىغان ئورغاقسىمان باكتېرىيىنىڭ فىزىئولوگىيە تىپلىق كېسەللىك پەيدا قىلىش كۈچىنىڭ ئۆزگىرىشچانلىقى ئۈستىدە تەتقىقات

مەملىكەت بويىچە بىرلىشىپ سىناق قىلىش ئارقىلىق شىنجاڭدا كېۋەزنىڭ سولىشىپ قۇرۇش كېسەللىكىنى كەلتۈرۈپ چىقارغۇچى باكتېرىيە، ئاساسەن، فىزىئولوگىيە تىپىدىكى II نومۇرغا تەۋە ئىكەنلىكى باهالاپ بېكىتىلگەنىدى، لېكىن كۆپ يىللاردىن بۇيان فىزىئولوگىيە تىپىدىكى II نومۇرلۇق كېسەللىك رايوندا بىر قەدەر كۆچلۈك باكتېرىيە تۈرىدىشى پەيدا بولۇپ قالدى. تەبىئەت دۇنياسىدا پەيدا بولغان كېسەللىك باكتېرىيىسىنىڭ ئۆزگىرىش ئەهۋالىغا ئاساسەن، كېۋەز غولىنى قۇرۇتۇۋېتىدىغان ئورغاقسىمان باكتېرىيىنىڭ ئۆزگىرىش قانۇنىيىتىنى تەتقىق قىلىش كېسەللىككە بەرداشلىق بېرەلەيدىغان سورتلارنى تاللاپ يېتىشتۇرۇش، كارانتىن قىلىش تەدبىرلىرىنى ئاددىيلاشتۇرۇش، كېسەللىك زىيانداشلىقىنىڭ ئالدىنى ئېلىشتا مۇهىم ئەهمىيەتكە ئىگە. شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ ئۆسۈملۈك ئاسراش تەتقىقات ئورنى بىيولوگىيە يېزا ئىگىلىك داشۇسى بىئولوگىيە شۇبۇەننىڭ هەمكارلىشىشى ئارقىسىدا، 1985 - يىل 3 - ئايدىن 1990 - يىل 12 - ئايغىچە يېتەكلەپ ئۆزگەرتىش، هەر خىل يادرولۇق هادىسىلەرنى ئانالىز قىلىش، هەر خىل يادرولۇق تەنچىلەرنى بىرىكتۈرۈش قاتارلىق ئۆسۈللار ئۈستىدە تەتقىقات ئېلىپ بېرىپ، تۆۋەندىكى نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى:

1) يېتەكلەش ئارقىلىق ئۆزگەرتىلدى. كېۋەز تۈپىدىكى توقۇلما سۈيۈقلۇقىنى يېتەكلەش، كۆپ ئۇلادلار بويىچە يېتىشتۈرۈش، تەشتەكتە ئۆستۈرۈپ سىناق قىلىش ئارقىلىق، كېسەللىك باكتېرىيىسىنى تەدرىجىي ماسلاشتۇرغاندا، كېسەللىك باكتېرىيىسىنىڭ كېسەللىك پەيدا قىلىش كۈچى تەدرىجىي ئۆزگەرگەن. 1985 - يىلى ئېلىپ بېرىلغان سىناقتا، قۇرۇقلۇق كېۋەزنى «شېڭەن (SH_1)» باكتېرىيە لىنىيىسى بىلەن يۇقۇملانمىغان، ئەما كۆپ ئۇلادلار بويىچە يېتەكلىگەندىن كېيىن، 1986 - ۋە 1987 - يىللىرى ئېلىپ بېرىلغان سىناقتا قۇرۇقلۇق كېۋەزنى ئالتە خىل باكتېرىيە تۈرىدىشى بىلەن يۇقۇملانغان.

2) پروتوپلازمىنىڭ شەكىللىنىشىنى ۋە قايتا يېتىلىشى ئۈستىدە تەتقىقات ئېلىپ بېرىلدى. فىزىئولوگىيە I تىپلىق، II تىپلىق باكتېرىيە لىنىيىسىدىكى ئوخشاش ياشتىكى كىچىك بۆلۈنگۈچى سىپورانى 25℃ ئاستىدا 30 سائەتتىن 40 سائەتكىچە تەۋرىتىپ زەبۇرۇغ يىپچىلىرىنى يېتىلدۈرۈش، 0.6 گرام مولېكۇلا ئېرىشچان ناترىي خلورىدىنى تۇراقلاشتۇرغۇچى دورا قىلىش، 4% لىك ئارىلاشما فېرمېنتنى 39℃ ئاستىدا ئۇچ - تۆت سائەت پارچىلاش ئارقىلىق، بىر

قەدەر كۆپ ساندىكى پروتوپلازمىغا ئېرىشىلدى؛ يۇقىرى سىگنىشچانلىق خۇسۇسىيىتىگە ئىگە ئۇستۇرۇش قاچىسىدا 12 سائەت يېتىلدۈرگەندە يەنە قايتىدىن يېتىلدى، ئىككى - ئۈچ كۈندىن كېيىن، قايتا يېتىلىش نىسبىتى 66% تىن 83% كىچە يەتتى. بۇ خىل ئۇسۇل پروتوپلازمىنى بىرىكتۈرۈشتە قوللىنىلىپ، ھەر خىل يادرولۇق ھادىسىلەرنى ۋە كېسەللىك پەيدا قىلىش كۈچىنىڭ ئۆزگىرىشىنى يەنمۇ تەتقىق قىلىش ئۈچۈن ئاساس سېلىندى.

3) ھەر خىل يادرولۇق تەنچىلەر ئانالىز قىلىندى. فىزىئولوگىيىلىك I ، II تىپلىق باكتېرىيە لىنىيىسىگە تەۋە تۆت باكتېرىيە تۈرىدىكى ئۈستىدە يەككە زەمبۈرۈغ يىپچىلىرىنىڭ ئۈچىنى كېسۈۋېتىش ۋە يەككە سپوراسىنى ئاجرىتىش ئۇسۇلى قوللىنىلىپ، ئۇلارنىڭ ھەر خىل يادرولۇق ھادىسىلىرى تەتقىق قىلىندى. تەتقىقات نەتىجىسى كېسەللىك باكتېرىيىسى ئېتىز - ئېرىقلاردا ھەر خىل يادرولۇق تەنچىلەرگە تاينىپ ساقلىنىپ قالىدىغانلىقىنى، ھەر خىل يادرولۇق نىسبىتىنىڭ 23.9% تىن 17.9% كىچە بولىدىغانلىقىنى ئىسپاتلىدى. ئاجرىتىش، ساپلاشتۇرۇش، تۇراقلاشتۇرۇش ئارقىلىق ھەر خىل يادرولۇق تەنچىلەرنىڭ ئۈچ خىل يادرو تىپىدىن تەركىب تاپىدىغانلىقى ئېنىقلاندى ھەمدە ئۇزۇمسىمان، تۆشۈكسىمان ئىككى خىل ئوخشاش يادرولۇق تىپ تۇراقلاشتۇرۇلدى.

4) ھەر خىل يادرولۇق تەنچىلەر بىرىكتۈرۈلىدى. تۇراقلاشتۇرۇلغان ئوخشاش يادرولۇق تىپتىكى تۆت خىل باكتېرىيە تۈرىدىشىگە تەۋە سەككىز خىل ئوخشاش يادرولۇق تىپ ئۇسۇندە پروتوپلازمىنى بىرىكتۈرۈپ چاڭلاشتۇرۇش ئېلىپ بېرىلىپ، ئون گۇرۇپپا شەكىللەندۈرۈلدى. ئون گۇرۇپپا ئىچىدىكى ھەر بىر گۇرۇپپىدىن 100 بىرىكمە تەنچە تاللىۋېلىندى، بۇ بىرىكمە تەنچىلەرنىڭ قايتا يېتىلىش نىسبىتى 50% تىن 70% كىچە بولدى. ھەر بىر گۇرۇپپا ئىچىدىن ئون بىرىكمە يادرولۇق تەنچە تاللىۋېلىنىپ، ئۇنىڭ كېسەللىك پەيدا قىلىش كۈچى باھالاپ بېكىتىلدى.

5) كېسەللىك پەيدا قىلىش كۈچى ئۇلچەپ بېكىتىلدى. II تىپلىق باكتېرىيە تۈرىدىشىدىكى 98 خىل يۈزلىي ھەر خىل يادرولۇق تەنچە باكتېرىيە تۈرىدىشى، سەككىز خىل ئوخشاش يادرولۇق تىپتىكى باكتېرىيە تۈرىدىشى، ئون خىل ئوخشاش يادرولۇق تىپتىكى ئارىلاشما باكتېرىيە تۈرىدىشى، 100 خىل پروتوپلازمىسى بىرىكتۈرۈلگەن ھەر خىل يادرولۇق تەنچە باكتېرىيە تۈرىدىشىنىڭ كېسەللىك پەيدا قىلىش كۈچى ئۇلچەپ بېكىتىلدى. بۇ نەتىجە كېسەللىك پەيدا قىلىش كۈچىدە ئۆزگىرىش بولغانلىقىنى، II تىپلىق باكتېرىيە لىنىيىسىنى بىرىكتۈرۈپ چاڭلاشتۇرغاندا، ھەر خىل يادرولۇق تەنچە باكتېرىيىسى ئۆز ئۈن تالالىق كېۋەزگە يۇقۇملىنىپ قالماي، بەلكى قۇرۇقلۇق كېۋەزگە يۇقۇملىنىدىغانلىقىنى، لېكىن ئۇلارنىڭ ئىككى ئەجدادىنىڭ كېسەل پەيدا قىلىش كۈچىدە ئۆزگىرىش بولمايدىغانلىقىنى كۆرسىتىپ بەردى، بۇ، ھەر خىل يادرولۇق ھادىسىلەر كېسەللىك باكتېرىيىسىنىڭ كېسەللىك پەيدا قىلىش كۈچىنىڭ ئۆزگىرىشىدىكى مۇھىم ئامىل ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلىدى.

1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 14 - كۈنى بۇ تېما ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. مۇتەخەسسىسلەر مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: پروتوپلازمىنى بىرىكتۈرۈش تېخنىكىسى تۇنجى قېتىم قوللىنىلىپ، ھەر خىل يادرولۇق تەنچە باكتېرىيە تۈرىدىشى ئەكىللەندۈرۈلگەن، بۇنىڭ بىلەن بۇ خىل باكتېرىيە تۈرىدىشىنىڭ كېسەللىك پەيدا قىلىش كۈچى ئۆزگىرىپ، ئۇنى ھەم ئۇزۇن تالالىق كېۋەزگە يۇقۇشتۇرغىلى، ھەم قۇرۇقلۇق كېۋەزگە يۇقۇشتۇرغىلى بولىدىغان بولغان. مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدا بۇ توغرىلىق خەۋەر بېرىلمىدى، مۇشۇ نۇقتىدىن ئېيتقاندا، بۇ، تۇنجى قېتىملىق ھەقىقىي ئىجادىيەت ھېسابلىنىدۇ. بۇ تەتقىقات نەتىجىسى ئۇسۇملۇكلەرده بولىدىغان كېسەللىك ۋە ھاشارات زىياندا شلىقىنىڭ ئىرسىيەت ئۆزگىرىش نەزەريىسىنى بېيىتتى، ئۇ، ئىلمىي جەھەتتە مۇھىم قىممەتكە ئىگە، مەملىكەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن.

جالاڭ لياڭجيەن

چىلگە كىشمىش ئۈزۈمىنىڭ سۈپەتلىك سورتى كېڭەيتىلدى

«چىلگە كىشمىش ئۈزۈمىنىڭ سۈپەتلىك سورتىنى كېڭەيتىش» - شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى بىلەن مانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ دېھقانچىلىق پەن - تېخنىكىسىغا دائىر ھەمكارلىق ئۈرلىرىنىڭ بىرى، ئۇ، 1986 - يىلىنى تەتقىقات تۈرى قاتارىغا كىرگۈزۈلگەن، ئۇنىڭغا شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى باغۋەنچىلىك زىرائەتلىرى تەتقىقات ئورنى رىياسەتچىلىك قىلغان، مانجى ئوبلاستلىق دېھقانچىلىق ئىدارىسى ھەمكارلاشقان، بۇ تېما 1990 - يىلى تاماملىنىپ، 1991 - يىل 6 - ئاينىڭ 27 - كۈنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ تەتقىقات نەتىجىسى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارىدى.

بەش يىلدا سۈپەتلىك ئۈزۈم سورتى 3293 مو يەرگە كېڭەيتىلىپ، ئەسلى پىلاندىكىدىن %53.119 ئاشۇرۇلدى. 1986 - يىلى كۆچەتلەرنىڭ تۇتۇش نىسبىتى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن %85 تىن يۇقىرى بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە پارنىكتىكى تاق بىغ سانجىلغان ئۈزۈملۈق خالتىسىدا يېتىشتۇرۇلگەن كۆچەتلەرنى كۆچۈرگەندە تۇتۇش نىسبىتى %90تىن يۇقىرى بولدى. تاق بىغ سانجىلغان ئۈزۈملۈق خالتىسىدا يېتىشتۇرۇلگەن كۆچەتلەر كېڭەيتىلگەندىن كېيىن، كۆچەتلەرنىڭ تۇتۇش نىسبىتى %97.5كە يەتتى. بىر نەچچە يىلدىن بۇيان، ئۈزۈملۈق خالتىسىدا 620 مىڭ تۇپتىن ئارتۇق سۈپەتلىك كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى. ئۇنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 310 مىڭ يۈەنگە، پايدىسى 155 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

بەش يىلدا كېڭەيتىلگەن سۈپەتلىك سورتلارنىڭ مەھسۇلات مىقدارى ۋە مەھسۇلات قىممىتى مۇنداق بولدى: «بېيجىڭ چىلگە كىشمىش ئۈزۈمى» سورتىنىڭ مو بېشى مەھسۇلاتى 1133 كىلوگرامدىن 1397 كىلوگرامغىچە، مەھسۇلات قىممىتى 3.1246 يۈەندىن 1397 يۈەنگىچە يەتتى؛ «ئېمبىرالا كىشمىش ئۈزۈم» سورتىنىڭ مو بېشى مەھسۇلاتى 1155 كىلوگرامغا، مەھسۇلات قىممىتى 5.1270 يۈەنگە يەتتى. «گۈزەل كىشمىش ئۈزۈم» سورتىنىڭ مو بېشى مەھسۇلاتى 1023 كىلوگرامدىن 1452 كىلوگرامغىچە، مەھسۇلات قىممىتى 726 يۈەندىن 6.1227 يۈەنگىچە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە «بېيجىڭ چىلگە كىشمىشى» سورتىنىڭ ئۈرۈقى يوق، دانىسى چوڭ، پوستى نېپىز، چۈرۈك، ھۆل يېمەكلىك سۈپىتى ناھايىتى ياخشى بولۇپ، يەرلىك ئورۇندا ئۈستۈرۈلگەن «قەشقىرى خۇمەينى» سورتىدىن بىر ئاي بالدۇر پىشىدۇ.

«رىزامەت»، «سۇۋېت ئىتتىپاقى - 107»، «خانىش»، «جۇفېك» قاتارلىق دانىسى چوڭ سۈپەتلىك سورتلار تاللاپ چىقىلدى ھەمدە كېڭەيتىپ ئۈستۈرۈلدى. «رىزامەت» سورتىنىڭ ساپىقى، دانىسى چوڭ، رەڭگى كۆركەم، تەمى چۈچۈمەل، سۈپىتى ياخشى، تاشقى كۆرۈنۈشى جەھەتتە تاۋارلىق خۇسۇسىيىتى ياخشى بولۇپ، ھەر مو يەرنىڭ مەھسۇلات قىممىتى يۇقىرى بولغاندا 1604 يۈەندىن 5.2012 يۈەنگىچە يېتىدۇ. «سۇۋېت ئىتتىپاقى - 107» سورتىنىڭ ساپىقى، دانىسى چوڭ، تەمى ئۆزگىچە، ھۆل پىتى يېيىشكە تازا باب كېلىدۇ.

بەش يىل كېڭەيتىش ئارقىلىق، مەھسۇلات مىقدارى 78.1632 تونناغا، مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليون 256 مىڭ 100 يۈەنگە، ساپ پايدا 1 مىليون 23 مىڭ 700 يۈەنگە، ئاشقان ساپ پايدا 613 مىڭ 800 يۈەنگە يەتتى، بۇ سورتلاردىن شۇ يىلى كۆچەت يېتىشتۇرۇپ، ئۇنى شۇ يىلى باغقا كۆچۈرگىلى بولىدۇ. ئۇ، 2 - يىلى ئازراق مېۋە بېرىدۇ. 3 -، 4 - يىللىرى ھوسۇل ئېلىشقا بولىدۇ. ئۈزۈمنىڭ ئۇنۇملۇك ئىقتىسادىي ئۆمرىنى 30 يىلغا يەتكۈزگىلى بولىدۇ.

جاڭ لياڭجيەن

سۈپەتلىك ئۈزۈمنى يېڭى پىتى ساقلاش تېخنىكىسى ۋە ئۇنىڭ يىغۇلىنىشىغا ئىلمىي كېيىنكى فىزىئولوگىيىسى ئۇستىدە تەتقىقات

جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ بىئولوگىيە - تۇپراق - قۇملۇق تەتقىقات ئورنى

ئۇستىگە ئالغان «سۇپەتلىك ئۇزۇمنى يېڭى پېتى ساقلاش تېخنىكىسى ۋە ئۇنىڭ يىغىۋېلىنغاندىن كېيىنكى فىزىئولوگىيىسى ئۇستىدە تەتقىقات» 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 15 - كۈنى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى ۋە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ تەتقىقات نەتىجىسى مەملىكەت ئىچىدىكى ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارىدى.

تېما گۇرۇپپىسى ئۇچ يىل ساقلاشنى سىناق قىلىش تەتقىقاتى ئېلىپ بېرىش ئارقىلىق سۇس رەڭلىك ئۇزۇمنى ساقلاش قىيىن بولۇشقا دائىر تېخنىكىلىق مەسىلىلەرنى ھەل قىلدى. نەتىجىدە ئۇچ - تۆت ئاي ساقلانغان ئۇزۇمنىڭ ساق تۇرۇش نىسبىتى 70% تىن 75% كىچە يەتتى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، يەنە ساقلاشقا چىداملىق سورتلارنى تاللاش، سېتىش ئۈچۈن ھۆل پېتى ساقلاش تېخنىكىسى، يىغىۋېلىنغاندىن كېيىنكى فىزىئولوگىيىلىك تەتقىقات، يىغىۋېلىنغاندىن كېيىنكى پاتولوگىيىلىك تەتقىقات ۋە ھۆل پېتى ساقلاش دورىسى قاتارلىق جەھەتتە تەتقىقات ۋە تەجرىبە ئېلىپ بېرىلدى.

تېما گۇرۇپپىسى سېلىشتۇرۇپ سىناق قىلىش ئارقىلىق ئوخشاش سورتلارنى پەرۋىش قىلىش، تۇپراق، ئوغۇتلاش، ھاۋا كىلىماتى، پىشىش دەرىجىسى ئوخشاش بولمىسا، ساقلاش دەرىجىسىنىڭ مۇئوخشاش بولمايدىغانلىقىنى ئېنىقلاپ چىقتى.

تېما گۇرۇپپىسى چىرىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش دورىسى ئۇستىدىمۇ تەجرىبە ئېلىپ باردى. كىچىك قاچىلارغا قاچىلانغان ئۇزۇمنى ئۇچ ئاي ساقلىغاندا، كالىي پىروسۇلفىد ئارقىلىق بىر تەرەپ قىلىنغان ئۇزۇمنىڭ ساق تۇرۇش نىسبىتى 92.3% كە، ئىككىلەمچى ئامىل ئارقىلىق بىر تەرەپ قىلىنغان ئۇزۇمنىڭ ساق تۇرۇش نىسبىتى 78.4% كە يېتىپ، سېلىشتۇرما سورتتىن 40% تىن كۆپرەك يۇقىرى بولدى. گۇڭگۇرت (IV) ئوكسىدى گازى ئارقىلىق ئىسلاپ ساقلانسا سېتىشقا تېخىمۇ مۇۋاپىق كېلىدۇ. ھۆل پېتى ساقلاشقا ئىشلىتىلىدىغان سىنبور دورىسىنىڭ ئەمەلىي ئۇنۇمىنىڭ رەڭلىك سورت «قىزىلگۈل ئۇزۇم» گە بولغان تەسىرى ئەڭ ياخشى بولىدۇ.

تېما گۇرۇپپىسى ئۇدا ئۇچ يىل «ئاق كىشمىش»، «قەشقىرى خۇسەينى» ۋە «مۇناقى» دىن ئىبارەت ئۇچ خىل ئۇزۇم سورتىنى ساقلاش مەزگىلىدىكى نەپەسلىنىش سۇرئىتى كوئېففىتسېنتى، ئېتىلېن چىقىرىش سۇرئىتى كوئېففىتسېنتى، ئورگانىك كىسلاتا، مېتابىئولىسىم، ۋىتامىن C، پەردىلىك ئۆتكۈزۈش خۇسۇسىيىتى، پىگمېنت قاتارلىقلارنىڭ ئۆزگىرىش قانۇنىيىتىنى ئۆلچەپ ئانالىز قىلدى ھەمدە گۇڭگۇرت (IV) ئوكسىدى قالدۇقىنى مىقدارلىق ئانالىز قىلدى. تەتقىقات نەتىجىسى شۇنى كۆرسەتتىكى، ئۇزۇمنىڭ ساقلاش مەزگىلىدىكى نەپەسلىنىشى بىلەن ئېتىلېننىڭ ئۆزگىرىشى ماس قەدەمدە بولۇپ، نەپەسلىنىش دەرىجىسى ۋە ئېتىلېننى چىقىرىش يۇقىرى پەللىگە يەتمەيدۇ؛ ئومۇمىي قەنت مىقدارى بىلەن ئېرىش خۇسۇسىيىتىگە ئىگە شەكىللىك قاتتىق ماددا مىقدارىنىڭ ساقلاش مەزگىلىدىكى ئۆزگىرىشى ئانچە روشەن بولمايدۇ؛ ئورگانىك كىسلاتا بىلەن ئۇنىڭ تەركىبىدىكى ۋىتامىن C مىقدارى تۆۋەنلەشكە يۇزلىنىدۇ؛ ئېلېكترىك غەيرىي كوئېففىتسېنتىدا ئاستا - ئاستا ئۆرلەش ھادىسىسى كۆرۈلىدۇ؛ گۇڭگۇرت (IV) ئوكسىدىنىڭ قالدۇق مىقدارى دۆلەتنىڭ ساقلىقنى ساقلاش قانۇنىدا بەلگىلەنگەن ئۆلچەمگە ئۇيغۇن. تېما گۇرۇپپىسى ئۇزۇمنى ساقلاش مەزگىلىدىكى پاتولوگىيە، كېسەللىك زىيانداشلىقى ئۇستىدە تەتقىقات ئېلىپ بېرىپ، تۆت خىل زەمبۇرۇغنى ئېنىق بېكىتتى ھەمدە بىر قەدەر كۇچلۇك تىزگىنلەش رولى بولغان خىمىيىلىك دورىلارنى تاللاپ چىقتى.

نۇرنىسا
ئوۋ يۇڭ

كورلا نەشپۇتىنى سۇپەتلىك، مول ھوسۇللۇق قىلىپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى ئۇستىدە تەتقىقات

«كورلا نەشپۇتىنى سۇپەتلىك، مول ھوسۇللۇق قىلىپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى ئۇستىدە تەتقىقات» قا

شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيەسىنىڭ زىرائەت تەتقىقات ئورنى بىلەن بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق دېھقانچىلىق پەن تەتقىقات ئورنى رىياسەتچىلىك قىلىدى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيەسى ئۆسۈملۈك ئاسراش تەتقىقات ئورنى، كورلا شەھەرلىك دېھقانچىلىق ئىدارىسى قاتناشتى، بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق ساياۋاڭ باغۋەنچىلىك مەيدانى ھەمكارلاشتى. بۇ تەتقىقات 1986 - يىلى باشلانغانىدى، 1990 - يىلى ئاياغلاشتى. 1991 - يىلى 4 - ئاينىڭ 23 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە، باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ تەتقىقات نەتىجىسى مەملىكەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ ھېسابلىدى.

1) يەككە تۆپىلەرنىڭ كۆتۈرۈش مىقدارى ۋە مېۋە سۈپىتى تەتقىقاتى. ئوخشاش بولمىغان يەككە تۆپىلەرنىڭ مەھسۇلات مىقدارىنى سېلىشتۇرۇپ سىناق قىلىش ئارقىلىق، مەھسۇلات قانچە يۇقىرى بولسا، كىچىك مېۋىلەر ئۇنچە كۆپ بولىدىغانلىقى، شېكەر كىسلاتاسىنىڭ نىسبەت قىممىتى تۆۋەنلەپ كەتسە، مېۋىنىڭ سۈپىتىمۇ تۆۋەن بولىدىغانلىقى، ئۇنىڭ ئۈستىگە مەھسۇلات مىقدارىمۇ بەكمۇ تۆۋەن بولىدىغانلىقى، گەرچە سۈپىتى ئۆسسىمۇ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى يەنىلا تۆۋەن بولىدىغانلىقى، شۇڭلاشقا يەككە تۈپ مەھسۇلاتى 200 كىلوگرام ئەتراپىدا تىزگىنلەنسە بىر قەدەر مۇۋاپىق بولىدىغانلىقى ئىسپاتلاندى. بۇنىڭدا چېچەك بىلەن يوپۇرماق، بىخنىڭ نىسبىتىنى 3:2:1 بويىچە تىزگىنلەش، ھەر بىر تۈپتە 1600 دىن 2000 گىچە چېچەك ۋە بىخ قالدۇرۇش، شاخ بىلەن مېۋىنىڭ نىسبىتى 1:1.3:2.5 بولۇش، يوپۇرماق بىلەن مېۋىنىڭ نىسبىتى 1:18:15 بولۇش، غول ئاساسىنىڭ توغرا كەسمە يۈزىدىكى ھەر بىر كۋادرات سانتىمېتردا ئىككىدىن تۆتكىچە مېۋە قالدۇرۇش تەلەپ قىلىنىدۇ، چېچەكلەش مەزگىلىدە 3.0 - 5.0 پىرسەنتلىك «DDVP» ياكى بەش - ئون مىللىلىتر/كىلوگرام نافتالىن ئاتسېتات كىسلاتاسىنى چېچىپ چېچەك ۋە مېۋىنى شالاڭلاشتۇرغاندا، چوك مېۋىلەرنى كۆپەيتىپ مول ھوسۇل ئالغىلى، مەھسۇلاتنى تۇراقلاشتۇرغىلى بولىدۇ.

2) نەشپۈت مېۋىسى شەكلىنىڭ ئۆزگىرىشى، پوستىنىڭ يىرىك بولۇشى، گۈل كاسسىسىدا يېشىل ئالامەتلەرنىڭ پەيدا بولۇشى قاتارلىق فىزىئولوگىيىلىك كېسەللىك زىياندا شلىقىنىڭ پەيدا بولۇش مېخانىزمى تېپىپ چىقىلدى: گوغۇت بىلەن مۇ مۇۋاپىق بولمىسا، نەشپۈت دەرىخى قارا ئۆغۈلىشىپ كېتىدۇ، شاخ ھەددىدىن ئارتۇق چاتىشىپ كۆتۈرۈش ئىقتىدارى ئاجىزلاپ، نورمال شەكىللىك مېۋە ئازىيىپ كېتىدۇ، پۈچەك مېۋە كۆپىيىپ كېتىدۇ، نەشپۈتنىڭ يىرىك پوستلۇق مېۋىسى تەركىبىدىكى كالتسىي مىقدارى نورمال مېۋىلەرنىڭكىدىن روشەن تۆۋەنلەپ كېتىدۇ، نەشپۈت بەك قاتتىق، شىرنىسى ئاز، قەنت تەركىبى تۆۋەن بولۇپ قالىدۇ. تۈپراق بەك قۇرۇپ كەتسە ۋە شورلىشىپ كەتسە، ئۇلاق تۇرىدىكى نەشپۈتلەردە يىرىك پوستلۇق مېۋە پەيدا بولىدۇ. نەشپۈت دەرىخى بەك قارا ئۆغۈلىشىپ كەتسە، شاخلىرى بەك كۆپ چاتىشىپ كەتسە، شاخ غولىغا زىيان - زەخمەت يېتىپ، كۆتۈرۈش مىقدارى ئازىيىپ كېتىپ، نەشپۈت دەرىخىنىڭ ئۆسۈش مەزگىلىدە كالتسىيغا بولغان ئېھتىياجى بىلەن مېۋىلەرنىڭ كالتسىيغا بولغان ئېھتىياجى ئوتتۇرىسىدا زىددىيەت كېلىپ چىقىدۇ. شۇڭا نەشپۈتنى پەرۋىش قىلىش تېخنىكىسى بىلەن مېۋە سۈپىتىنىڭ مۇناسىۋىتى ناھايىتى زور.

3) بەش يىل داۋامىدا، ئاساسا تاللاپ مەلۇم سانىشقا ۋە تېپىپ چىقىشقا سەپەرۋەر قىلىنىپ، ئۆزگىرىشچان بەش تۈپ سىتېمىسى بايقالدى، بۇنىڭ ئىچىدىن 2-، 4-، 5 - نومۇرلۇق سۈپەتلىك تۈپ سىتېمىسى تاللاپ چىقىلدى. بۇ سىتېمىنىڭ ئالاھىدىلىكى مۇنداق: مېۋىسى چوڭ، مېۋىسىنىڭ ئېغىرلىقى 2 - نومۇرلۇقنىڭ 155 گرامغا، 4 - نومۇرلۇقنىڭ 140 گرامغا، 5 - نومۇرلۇقنىڭ 266 گرامغا يېتىدۇ. مېۋىسىنىڭ شەكلى بىر قەدەر تەكشى بولۇپ، تەخمىنەن 15 كۈن بالدۇر پىشىدۇ، لېكىن تەمى سەل لاۋزا، ساقلاشقا ئانچە چىدىمايدۇ، بەزىلىرىنىڭ مەھسۇلاتى سەل تۆۋەن بولۇپ،

ئىشلەپچىقىرىش جەھەتتە يەنىلا تەتقىقات ئېلىپ بېرىشقا توغرا كېلىدۇ.

4) نەشپۇتنىڭ بۇزۇلۇپ سېسىش كېسەللىكى - نەشپۇتنىڭ سېسىش كېسەللىكىنى پەيدا قىلىدىغان بۆرەكسىمان سىپورىلىقلارنى ئاساس قىلغان ئاجىز پارازىت زەمبۇرۇغى بىلەن چىرىندىخور باكتېرىيە رولىنىڭ نەتىجىسى ئىكەنلىكى بايقالدى. نەشپۇت دەرىخى غەيرىي نورمال تۆۋەن تېمپېراتۇرىدا ئۇششۇپ زەخمىلەنسە، ئۇلاق ئورنى بەك تۆۋەن بولۇپ كەتسە، پەرۋىش قىلىش ياخشى بولمىسا، كۆتۈرۈش مىقدارى بەك كۆپ بولۇپ كەتسە، دەرەخ قېرىپ كېتىدۇ ھەمدە ئۇنىڭ گەۋدىسى سارغىيىپ ئاسانلا چىرىش كېسەللىكى پەيدا بولىدۇ. مۇشۇلارغا ئاساسەن ئۇنىۋېرسال ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرى ئوتتۇرىغا قويۇلدى.

5) بۇ تەتقىقاتتا نەشپۇتتە بولىدىغان زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ ئۇنىۋېرسال ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلى ئوتتۇرىغا قويۇلدى. زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ كۇشەندىسىدىن ھاشارات سىنىپىغا تەۋە توققۇز ئەترەت 35 ئائىلە 92 تۇر بارلىقى، ئۆمۈچۈكسىمانلار سىنىپىغا تەۋە ئىككى ئەترەت 15 ئائىلە 55 تۇر بارلىقى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسلىق زىيانداش ھاشاراتلاردىن پارازىتلىق كۇشەندە - تىۋىتلىق ئۆمۈچۈك كانىسى، ئالتۇن كۆز ھەرە، ھاشاراتخور تىرىبىس قاتارلىق ئون تۇر بارلىقى كۆزىتىلدى ھەمدە كىچىك گەجكە تىۋىتلىق كانا ۋە نەشپۇت ھەرىسىدىن ئىبارەت ئىككى يېڭى تۇر بايقالدى. ئالما مېغىزى قۇرتىنىڭ ئالدىنى ئېلىشنىڭ مۇۋاپىق پەيتىنى ئالدىن مۆلچەرلەش فورمۇلاسى شۇنداقلا باھار مۇچى قۇرتى، يوپۇرماق كانىسى، قاسراقلىق قۇرتنىڭ ئالدىنى ئېلىشنىڭ ئەڭ ياخشى مەزگىلى بىلەن قېتىم سانى ئوتتۇرىغا قويۇلدى. بىر تۇركۇم ئەڭ ئۇنۇملۇك دېھقانچىلىق دورىلىرىنى تاللاپ، بىر يىلدا ئالتە - يەتتە قېتىم پۇركۇش بەش قېتىمغا چۇشۇرۇلۇپ، قۇرتلۇق مېۋە نىسبىتى 4% تىن تۆۋەن دائىرىدە تىزگىنلىنىپ، مەھسۇلات ساقلىقنى ساقلاش ۋە بىخەتەرلىك ئۆلچىمىگە يەتكۈزۈلدى. تەننەرخ تۆۋەنلىتىلدى، بۇلغىنىش ئازايتىلدى.

6) يۇقىرىدىكى تېخنىكا بويىچە 52 مو يەردە ئۇنىۋېرسال ئۇلگە كۆرسىتىلگەندە مو بېشى مەھسۇلاتى 2.15 توننىدىن 2.35 توننىغىچە، ئۆلچەملىك مېۋە 55.26% تىن 70.1% كىچە يەتتى، گۈل كاسىسىدىن پۇلتىيىپ چىققان مېۋە نىسبىتى 2.67% تىن 2.7% كىچە، يىرىك پوستلۇق مېۋىلەر 1.07% تىن 2.91% كىچە، قۇرتلۇق مېۋە نىسبىتى 1.22%، چىرىش كېسەللىكى 19.45% بولدى، نەشپۇت دەرىخىنىڭ قۇرۇپ كېتىش نىسبىتى 0.75% تىن تۆۋەن بولدى، ھەر مو يەردىن ئاشقان ساپ پايدا 341 يۈەنگە يەتتى.

جاڭ لياڭجيەن

كونسېرۋا پەمىدۇرىنى بالدۇر پىشىدىغان، سۈپەتلىك، مول ھوسۇللۇق قىلىپ يۇرۇشلەشتۇرۇپ ئۇستۇرۇش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات

«كونسېرۋا پەمىدۇرىنى بالدۇر پىشىدىغان، سۈپەتلىك، مول ھوسۇللۇق قىلىپ يۇرۇشلەشتۇرۇپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات» ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى چۇشۇرگەن 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى مۇھىم پەن تەتقىقات تۈرى بولۇپ، بۇ تېمىنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ باغۋەنچىلىك زىرائەتلىرى تەتقىقات ئورنى بىلەن بايىنغولىن ئوبلاستلىق پەن - تېخنىكا كومىتېتى بىرلىكتە ئۈستىگە ئالدى ھەمدە ئۇنىڭغا بايىنغولىن ئوبلاستلىق دېھقانچىلىق پەن تەتقىقات ئورنى قاتارلىق يەتتە ئورۇن قاتناشتى. بۇ تېما تۆت تارماق تېمىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ: 1) كونسېرۋا پەمىدۇرىنىڭ سورتلىرىنى تاللاپ كىرگۈزۈش؛ 2) كونسېرۋا پەمىدۇرىنى بالدۇر پىشىدىغان، سۈپەتلىك، مول ھوسۇللۇق قىلىپ ئۆستۈرۈش تەتقىقاتى؛ 3) كونسېرۋا پەمىدۇرى غوزەك قۇرتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى يوقىتىش تەتقىقاتى؛ 4) كونسېرۋا پەمىدۇرىنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىشى، پەمىدۇر تەركىبىدىكى لىكوپېن مىقدارىنىڭ ھاۋا رايى شارائىتى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى ئۈستىدە تەتقىقات.

1) كونسېرۋا پەمىدۇرى سورتلىرىنى تاللاپ

كىرگۈزۈش. 1986 - يىلدىن 1988 - يىلغىچە ئاز كەم 20 خىل سورتنى سېلىشتۇرۇش، تەجرىبە قىلىش ئارقىلىق، ئەسلىدە بەلگىلەنگەن كۆرسەتكۈچ ۋە سېلىشتۇرما سورتنى بىرمۇ چۈشىدىغان «قىزىل ھېقىق - 140» ۋە « 478 » دىن ئىبارەت ئىككى خىل سورت تاللاپ چىقىلغانىدى. «قىزىل ھېقىق - 140» نىڭ مېۋە تەركىبىدە ئېروچان قاتتىق ماددا % 31.6، 100 گرام پەمىدۇر تەركىبىدىكى لىكوپېن 10.25 مىللىگرام بولۇپ، سېلىشتۇرما سورتى «لوما VF» دىن يۇقىرى تۇرىدۇ. سېلىشتۇرما سورتتىن 6.25 كۈن بالدۇر پىشىدۇ، مەھسۇلاتى سېلىشتۇرما سورتنىڭ 129.58 پىرسەنتىگە تەڭ كېلىدۇ. بۇ سورت نۆۋەتتە بىر قەدەر كۆڭۈلدىكىدەك چىلگە سورت ھېسابلىنىدۇ. «478» سورتنىڭ تەركىبىدە ئېروچان قاتتىق ماددا % 6.04، 100 گرام پەمىدۇر تەركىبىدىكى لىكوپېن 9.96 مىللىگرام بولۇپ، سېلىشتۇرما سورت «لوما VF» دىن سەل نۆۋەن تۇرىدۇ، ئادەتتە مو بېشى مەھسۇلاتى تۆت - بەش تونناغا يېتىدۇ، سېلىشتۇرما سورتتىن ئۇچ كۈن بالدۇر پىشىدۇ، مەھسۇلاتى سېلىشتۇرما سورتنىڭ 135.68 پىرسەنتىگە تەڭ كېلىدۇ. «قىزىل ھېقىق - 140» نىڭ ئومۇمىي مەھسۇلاتى بويىچە قىيام چىقىش مىقدارى 2.888 كىلوگرام/مو بولۇپ، مەھسۇلاتى سېلىشتۇرما سورتتىن % 33.34 يۇقىرى، «478» نىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات بويىچە قىيام چىقىش مىقدارى 9.892 كىلوگرام/مو بولۇپ، مەھسۇلاتى سېلىشتۇرما سورتتىن % 34.05 يۇقىرى، قىيام مىقدارى ئاز كەم 20 خىل سورت ئىچىدە ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدۇ. 1989 - يىل 1 - ئاينىڭ 10 - كۈنى بۇ تەتقىقات تېمىسى باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى.

2) كونسېرۋا پەمىدۇرىنى بالدۇر پىشىدىغان، سۈپەتلىك، مول ھوسۇللۇق قىلىپ ئۆستۈرۈش تەتقىقاتى. تېما گۇرۇپپىسى ئوخشاش بولمىغان ئۆستۈرۈش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ سىناق ئېلىپ باردى، نەتىجىدە سېلىشتۇرما سورت بىلەن بولغان پەرقى مۇنداق بولدى: سۈلياۋ يوپۇق يېپىپ بىۋاستە تېرىغاندا تۆت كۈندىن ئالتە كۈنگىچە، كۈنگەي مايسىزارلىقتا مايسا يېتىشتۇرگەندە 18 كۈندىن 24 كۈنگىچە، لاپاستا يەر ئىسسىقلىقىدىن پايدىلىنىپ مايسا يېتىشتۇرگەندە 26 كۈن، پارنىكتا مايسا يېتىشتۇرۇپ ئوچۇق يەرگە كۆچۈرگەندە 25 كۈن بالدۇر پىشتى؛ 1 - دەۋردىكى مەھسۇلاتى سېلىشتۇرما سورتقا قارىغاندا % 11.8تىن % 63.2 كىچە، % 58 تىن % 64.4 كىچە، % 60.5، % 77.7 ئاشتى. تۈپراق كۆچى ئوتتۇراھال بولغان شارائىتتا مو بېشى مەھسۇلاتىنى ئالتە - يەتتە تونناغا يەتكۈزۈش ئۈچۈن مۇزاپىق ئوغۇتلاش كۆرسەتكۈچى بېكىتىلدى، تۈپ ئارىلىقى 30 × 60 سانتىمېتر بولسا مۇزاپىق بولىدىغانلىقى، قويۇقلۇق دەرىجىسى 20 مىللىگرام / 1000 گرام بولغان فېنچېپىلىنىڭ (بىر خىل سۈيۈق دورا) نى پەمىدۇرنىڭ چېچەكىگە پۈركۈگەندە ئۇنىڭ چېچەكنى ساقلاپ قېلىشى، پەمىدۇر چۈشۈش جەھەتتىكى ئۇنۇمىنىڭ ياخشى بولىدىغانلىقى، پەمىدۇر چۈشۈش نىسبىتى سېلىشتۇرما سورتتىن % 17 تىن % 36 كىچە يۇقىرى بولىدىغانلىقى، بىر دانە پەمىدۇرنىڭ ئېغىرلىقى ۋە ئۇنىڭ تەركىبىدىكى لىكوپېن مىقدارى كۆپ بولىدىغانلىقى مۇئەييەنلەشتۈرۈلدى. بۇ تارماق تېما 1990 - يىل 2 - ئاينىڭ 15 - كۈنى باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى.

3) كونسېرۋا پەمىدۇرى غوزىنىڭ قۇرتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى يوقىتىش تەتقىقاتى. غوزىنىڭ قۇرتىنىڭ كونسېرۋا پەمىدۇرىدا پەيدا بولۇش قانۇنىيىتى ئېنىقلاندى. غوزىنىڭ قۇرتى بىر يىلدا ئۈچ ئەۋلاد كۆپەيىدۇ، ئۈچ ئەۋلاد لېچىنكىلارنىڭ ھەممىسى پەمىدۇرغا زىيان سالىدۇ، ئىككى ئەۋلاد لېچىنكىنىڭ زىيىنى ئەڭ ئېغىر بولىدۇ. ھەر بىر مو يەرگە 50 گرام «PP321» دورىسىنى پۈركۈگەندە قۇرتلۇق مېۋە نىسبىتى % 0.76، 80 گرام شۇنىمېنەن دورىسىنى پۈركۈگەندە قۇرتلۇق مېۋە نىسبىتى % 2.3، 40 گرام دېلتامېتىرنى پۈركۈگەندە قۇرتلۇق مېۋە نىسبىتى % 2.6 بولۇپ، ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى يوقىتىش نىشانىغا يېتىلدى. بۇ تارماق تېما 1991 - يىل 2 - ئاينىڭ 15 - كۈنى باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى.

4) كونسېرۋا پەمىدۇرىنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىشى، پەمىدۇر تەركىبىدىكى لىكوپېن مىقدارىنىڭ ھاۋارايى شارائىتى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى ئۈستىدە تەتقىقات. ئۇچ يىل تەتقىق قىلىش ئارقىلىق، كونسېرۋا پەمىدۇرى ئېھتىياجلىق بولغان ھاۋا رايى شارائىتىنىڭ مۇنداق بولىدىغانلىقى ئېنىقلاندى: 6 - ئايدىن 8 - ئايغىچە ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا 24% تىن 26℃ قىچە، 4 - ئايدىن 9 - ئايغىچە كۈن نۇرى چۈشۈش ۋاقتى 1500 سائەت بولسا بولىدۇ، ئوتتۇرىچە نىسبىي نەملىك 30%تىن 45% كىچە بولسا، سۇغا كاپالەتلىك قىلغىلى بولىدۇ. بۇ، كونسېرۋا پەمىدۇرى ئىشلەپچىقىرىش بازىسىنى پىلانلاشنى ئاساس بىلەن تەمىنلىدى. پەمىدۇر تەركىبىدىكى لىكوپېن ماددىسى رەڭگىنىڭ ئۆزگىرىش ۋاقتى، ئاساسەن، تېمپېراتۇرا شارائىتىنىڭ تەسىرىگە ئۇچرايدۇ، رەڭگى ئۆزگىرىش مەزگىلىدە ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا 20℃ تىن 30℃قىچە بولسا لىكوپېن مىقدارى كۆپ بولىدۇ، 20℃تىن تۆۋەن بولسا ياكى 30℃تىن يۇقىرى بولسا لىكوپېن مىقدارى ناھايىتى تېز تۆۋەنلەپ كېتىدۇ. بۇ تارماق تېما 1988 - يىل 5 - ئاينىڭ 29 - كۈنى باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى.

تېما گۇرۇپپىسى تۆت تارماق تېمىنى تەتقىق قىلىش ئاساسىدا، كەڭ كۆلەمدە ئومۇملاشتۇرۇپ ئۇلگە كۆرسىتىش بويىچە پەرۋىش قىلىپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسىنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى. 1989 - يىلى ۋە 1990 - يىلى 6. 122 مو يەردە ئۇلگە كۆرسىتىلدى، نەتىجىدە ئومۇمىي مەھسۇلاتى 1. 752 توننىغا، ئوتتۇرىچە مو بېشى مەھسۇلاتى 14. 6 توننىغا يېتىپ، پىلاندىكى كۆرسەتكۈچتىن 11%. 44 ئاشتى. ئۇلگە كۆرسىتىش جەريانىدا، تېخنىكىلىق مۇھىم تەلەپلەر تولۇقلىنىپ ۋە ئۇنىڭغا تۈزىتىش كىرگۈزۈلۈپ، «كونسېرۋا پەمىدۇرىنى بالدۇر پىشىدىغان، سۈپەتلىك، مول ھوسۇللۇق قىلىپ يۇرۇشلەشتۇرۇپ ئۆستۈرۈشنىڭ تېخنىكا قائىدىسى» يېزىپ چىقىلدى ھەمدە سىنئالغۇ قىلىمى ئىشلەندى. كۈنگەي مايسىزارلىقتا مايسا ئۆستۈرۈپ ئوچۇق يەرگە كۆچۈرۈش ۋە سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ بىۋاسىتە تېرىش بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىلدى، نەتىجىدە كۆچۈرۈلگەن پەمىدۇر ئوچۇق يەرگە بىۋاسىتە تېرىلغان پەمىدۇردىن 14 كۈن بالدۇر پىشتى، ئومۇمىي مەھسۇلاتى 32%، مو بېشى مەھسۇلات قىممىتى 55. 276 يۈەن ئاشتى، سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ بىۋاسىتە تېرىلغان پەمىدۇر يەتتە كۈن بالدۇر پىشتى، ئومۇمىي مەھسۇلاتى 9%. 36، مو بېشى مەھسۇلات قىممىتى 77. 350 يۈەن ئاشتى. ئۇلگە كۆرسىتىلگەن ئېتىزلار 1990 - يىل 7 - ئاينىڭ 18 - كۈنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى، بۇ باش تېما 1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 10 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، تېمىنىڭ ئومۇمىي تەتقىقاتى مەملىكەت ئىچىدە ئوخشاش خىلدىكى تەتقىقات يويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارىدى.

جاڭ لياڭجيەن

ئەڭ ئۇنۇملۇك ئوغۇتلاش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئۇنىڭ ئۇلگە كۆرسىتىپ كېڭەيتىلىشى

شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ مەركىزىي تەجرىبىخانىسى كۆپ يىل تەتقىق قىلىش ئارقىلىق، ئەڭ ئۇنۇملۇك ئوغۇتلاش تېخنىكىسىنى ۋۇجۇدقا كەلتۈردى، بۇ تېخنىكا، ئاساسەن، مۇنۇلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ: 1) تېز ئۇنۇم بېرىدىغان ئازوت - كالىي فوسفاتىنى تېز سۈرئەتتە ئۆلچەپ بېكىتىش ئۇسۇلى؛ 2) 18 خىل زىرائەتنى ئوغۇتلاشنىڭ يېڭى فورمۇلىسىنى خۇلاسىلەش؛ 3) ئەڭ يۇقىرى، ئەڭ ياخشى ھوسۇل ئېلىشنىڭ ئوغۇت مىقدارىنى تېپىپ چىقىش؛ 4) ماكرولۇق بىر تۇتاش ئوغۇتلاش ئۇسۇلى. 1989 - يىلدىن باشلاپ ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە، بىر تەرەپتىن، كېڭەيتىلدى، يەنە بىر تەرەپتىن، تەكشۈرۈلدى. بۇ تېمىنى، ئاساسەن، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى تاماملىدى، ئۇنىڭغا ئاپتونوم رايونلۇق تۇپراقچىلىق، ئوغۇتچىلىق پونكىتى قاتارلىق ئورۇنلار ھەمكارلاشتى. ئۇچ يىلدىن بۇيان بۇ نەتىجە 2 مىليون 228 مىڭ 600 مو يەرگە كېڭەيتىلدى، ئىقتىسادىي

ئۇنۇمى 96 مىليون 938 مىڭ 300 يۈەنگە يەتتى.

بۇ تېما 1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 24 - كۈنى كورلا شەھىرىدە ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رياسەتچىلىكىدە، باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ تەتقىقات تېمىسى ئوخشاش خىلدىكى تەتقىقات بويىچە مەملىكەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە ئىگە بولغان، دەپ ھېسابلىدى.

جالاڭ لياڭجيەن

شىنجاڭنىڭ ئاساسلىق تۇپراقلىرىدىكى فوسفورلۇق ئوغۇتتىن ئۈنۈملۈك پايدىلىنىش نىسبىتىنى ئۆستۈرۈش ئۈستىدە تەتقىقات

شىنجاڭ ھاكلىق تۇپراقتا تەۋە رايون، تۇپراق تەركىبىدىكى ئومۇمىي فوسفور مىقدارى بىر قەدەر يۇقىرى بولۇپ، 0.1% تىن 0.2% كىچە يەتسىمۇ، لېكىن ئۇ دائىم ھاكنىڭ تۇراقلاشتۇرۇشىغا ئۇچراپ تۇرغاچقا، تېز ئۈنۈم بېرىدىغان فوسفور مىقدارى ئومۇمىيۈزلۈك تۆۋەن، ئادەتتە ئۇچ PPM دىن بەش PPM غىچە بولۇپ، تۇپراقنىڭ فوسفور بىلەن تەمىنلەش ئىقتىدارى تۆۋەن. شۇڭلاشقا فوسفورلۇق ئوغۇتتىن ئۈنۈملۈك پايدىلىنىش نىسبىتىنى ئۆستۈرۈش شىنجاڭدا جىددىي ھەل قىلىشقا تېگىشلىك مەسىلە بولۇپ قالغانىدى. بۇ تەتقىقات 1986 - يىلى باشلىنىپ 1989 - يىلى تاماملانغانىدى. بۇ تېمىنى، ئاساسەن، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ ئاتوم ئېنېرگىيىسىنى ئەمەلىي قوللىنىش تەتقىقات ئورنى بىلەن مەركەزلىك تەجرىبىخانىسى ئورۇندىغان. بۇ تەتقىقات تېمىسى 1991 - يىل 11 - ئاينىڭ 29 - كۈنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ رياسەتچىلىكىدە، باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ تەتقىقات شىنجاڭدا ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدۇ، مەملىكەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارىدى.

بۇ تەتقىقاتتا ئىزوتوپلار ئارقىلىق ئىز كۆرسىتىش تېخنىكىسى قوللىنىلغان، ئۇنىڭ نەتىجىسى تۆۋەندىكىچە:

1) بۇز چۆل تۇپراقنىڭ ۋە قوڭۇر قۇمسالى تۇپراقنىڭ تۇراقلاشتۇرۇش ئىقتىدارى كۆچلۈك، تۇراقلاشتۇرۇش نىسبىتىنى يۇقىرى بولۇپ، فوسفورلۇق ئوغۇت بىلەن ئوغۇتلاندا شۇ كۈنىلا تۇراقلىشىپ بولىدۇ، 20 كۈندىن كېيىن تۇراقلىشىش نىسبىتى 80% كە يېتىدۇ، 30 كۈندىن كېيىن ئاساسىي جەھەتتىن ھەمىنى تۇراقلىشىپ بولىدۇ. ئىككى خىل تۇپراقنىڭ فوسفورنىنى تۇراقلاشتۇرۇش پەرقى ناھايىتى كىچىك. نىترو چىرىندى كىسلاتاسى قوشۇلسا تۇراقلاشتۇرۇش نىسبىتىنى 1.3% تىن 9.83% كىچە تۆۋەنلەتكىلى بولىدۇ. فوسفورنىڭ بۇ ئىككى خىل تۇپراقتا تارقىلىش ۋە يۆتكىلىشى پەقەت بىر سانتىمېتر بولىدۇ، نىترو چىرىندى كىسلاتاسى قوشۇلسا ئۇنى 0.5 سانتىمېتر ئاشۇرغىلى بولىدۇ.

2) 1987 - يىلى مىقدارى، قويۇقلۇق دەرىجىسى ئوخشاش بولمىغان چىرىندى كىسلاتاسى، سىرەك، سۇ سۈمۈرۈشچانلىقى يۇقىرى سىمولانى بوز چۆل تۇپراقتا ئىشلىتىپ، بۇغداينىڭ فوسفور ئوغۇتىدىن پايدىلىنىش نىسبىتىنى ئۆستۈرۈش تەتقىقاتى ئېلىپ بېرىلغانىدى، بۇ تەتقىقات بويىچە ئىش ئېلىپ بارغاندا، فوسفورلۇق ئوغۇتتىن پايدىلىنىش نىسبىتىنى 6% تىن 15% كىچە ئۆستۈرگىلى، 2% لىك سىرەك بىلەن 2% لىك سىرەك قوشۇلغان چىرىندى كىسلاتاسىنى ئىشلەتكەندە فوسفوردىن پايدىلىنىش نىسبىتىنى 20% تىن كۆپرەك ئۆستۈرگىلى بولىدۇ. تۇپراق تەركىبىگە نىترو چىرىندى كىسلاتاسى، سىرەك، سۇ سۈمۈرۈشچانلىقى يۇقىرى سىمولا قوشۇلسا، ئۇ، فوسفورنى پارچىلاش رولىنى ئويناپدۇ - دە، ئادەتتە فوسفورلۇق ئوغۇتتىن پايدىلىنىش نىسبىتىنى تەخمىنەن 10% يۇقىرى كۆتۈرگىلى بولىدۇ. بۇ تەتقىقات نەتىجىسى شىنجاڭنىڭ تۇپراق تەركىبىدىكى فوسفورغا دائىر ئاساسىي نەزەرىيىنى تولۇقلاش جەھەتتە مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە، ئۇ، فوسفورلۇق ئوغۇتتىن يەنمۇ مۇۋاپىق پايدىلىنىش ئۈچۈن ئىلمىي ئاساس يەتكۈزۈپ بەردى.

جالاڭ لياڭجيەن

سانائەتتىكى كېرەكسىز سۈلاردىن پايدىلىنىپ، بىر ھۈجەيرىلىك ئاقسىل ماددىسى ئىشلەپچىقىرىش تەتقىقاتى

«سانائەتتىكى كېرەكسىز سۈلاردىن پايدىلىنىپ، بىر ھۈجەيرىلىك ئاقسىل ماددىسى ئىشلەپچىقىرىش تەتقىقاتى» ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى چوشۇرگەن تېما بولۇپ، ئۇنىڭغا شىنجاڭ پېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ مىكرو ئورگانىزم تەتقىقات ئورنى رىياسەتچىلىك قىلدى؛ شىنجاڭ پېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ پېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش تەتقىقات ئورنى، بېيجىڭ سانائەت داشۇسى 4 - فاكۇلتېتىنىڭ مىكرو ئورگانىزم قۇرۇلۇشى تەتقىقات ئىشخانىسى، ئاپتونوم رايونلۇق يەم - بوغۇز سانائىتى ئىشخانىسى قاتناشتى. تېما گۇرۇپپىسى 1987 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە تەتقىقات ئىلىپ بېرىپ، توختامدا ئوتتۇرىغا قويۇلغان كۆرسەتكۈچنى ئورۇندىدى ۋە ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى. بۇ تەتقىقات تېمىسى 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە، باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى، بۇ تەتقىقات نەتىجىسى مۇھىم ئىلمىي ئەھمىيەتكە ۋە ئەملىي قىممەتكە ئىگە، مەملىكەت ئىچىدىكى ئالدىنقى سەۋىيىدە تۇرىدۇ، دەپ قارالدى.

تەتقىقات تېمىسىدا تۆۋەندىكى نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى:

1) گلۇتامىن كىسلاتاسىنىڭ كېرەكسىز سۈيۈقلۇقى، پۈسنىڭ كېرەكسىز سۈيۈقلۇقى ۋە ئامموندىيلىق قەغەز بوتقىسىنىڭ كېرەكسىز سۈيۈقلۇقى خام ئەشيا قىلىنىپ، بىر ھۈجەيرىلىك ئاقسىل ماددىسى ئىشلەپچىقىرىشقا مۇۋاپىق كېلىدىغان سۈپەتلىك ئۇچ خىل ئىشلەپچىقىرىش باكتېرىيىسى شتاممىسى تاللاپ يېتىشتۈرۈلدى، ئۇلارنىڭ ۋەكالەت نومۇرى، «CX8801»، «CX8802»، «CX8803» بولدى. مورفولوگىيىلىك خۇسۇسىيىتى، يېتىلىش خۇسۇسىيىتى ۋە فىزىئولوگىيىلىك - خىمىيىلىك خۇسۇسىيىتى تەتقىق قىلىنىپ، تۈر ئۇلچىمىگە ئاساسەن، بۇ ئۇچ خىل باكتېرىيە شتاممىسى يېپىسمان ئېچىتقۇنىڭ ئۆزگەرگەن تۈرى ئىكەنلىكى ئېتىراپ قىلىندى. بۇ ئۇچ خىل باكتېرىيە شتاممىسىنى مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى بىر ھۈجەيرىلىك ئاقسىل ئىشلەپچىقىرىش باكتېرىيىسى «AS 2637»، «IFFI1324»، «CK.2»، «CK.4» قاتار-لىقلارغا سېلىشتۇرغاندا، ئۇنىڭ ماسلىشىچانلىقى كۆچلۈك، ئۆسۈپ يېتىلىشى تېز، بىر ھۈجەيرىلىك ئاقسىلغا ئېرىشىش نىسبىتى ۋە بىرلىك ئاقسىل ماددىسىنىڭ تەركىبى مىقدارى يۇقىرى بولۇشتەك ئالاھىدىلىكلەرگە ئىگە.

2) مەملىكەت ئىچىدە پۈسنىڭ كېرەكسىز سۈيۈقلۇقى خام ئەشيا قىلىنىپ، بىر ھۈجەيرىلىك ئاقسىل ماددىسى ئىشلەپچىقىرىش جەھەتتىكى ئارىلىق سىنىقى ھۈنەر - سەنئەت تەتقىقاتى ئونجى قېتىم تاماملاندى. پۈتچىلىك سانائىتىدىكى كېرەكسىز سۈيۈقلۇق تەركىبىدىن بىر ھۈجەيرىلىك ئاقسىل ئېلىش نىسبىتى93.8گرام/لېتردىن 12.8 گرام/لېترغىچە، ئاقسىل مىقدارى 48.5%، كېرەكسىز سۈيۈقلۇق تەركىبىدىكى خىمىيىلىك كىسلاروت مىقدارىنى چىقىرىۋېتىش نىسبىتى 93% بولدى؛ گلۇتامىن كىسلاتاسىنىڭ كېرەكسىز سۈيۈقلۇقى تەركىبىدىن بىر ھۈجەيرىلىك ئاقسىل ئېلىش نىسبىتى 24.49 گرام/لېتردىن 31.05 گرام/لېترغىچە بولۇپ، مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى سەۋىيىدە تۇردى. ئاقسىل مىقدارى 62.33%، كېرەكسىز سۈيۈقلۇق تەركىبىدىكى خىمىيىلىك كىسلورود مىقدارىنى چىقىرىۋېتىش نىسبىتى 50% بولدى؛ ئامموندىيلىق قەغەز بوتقىسىنىڭ كېرەكسىز سۈيۈقلۇقى تەركىبىدىن بىر ھۈجەيرىلىك ئاقسىل ئېلىش نىسبىتى 9.38گرام/لېتردىن11.02گرام/لېتر غىچە بولۇپ، خەلقئارا سەۋىيىگە يەتتى، ئاقسىل مىقدارى 48.27%، كېرەكسىز سۈيۈقلۇق تەركىبىدىكى خىمىيىلىك كىسلورود مىقدارىنى چىقىرىۋېتىش نىسبىتى 56% بولدى. بىر ھۈجەيرىلىك ئاقسىل ماددىسىدا ئامىنو كىسلاتاسى تۈرى تولۇق C ۋىتامىن بىلەن مىكرو ئېلېمېنت مىقدارى مول بولۇپ، سۈ تەركىبى، كۈل تەركىبى ۋە فىزىكىلىق شەكلى يېنىك سانائەت مىنىستىرلىكى ئېلان قىلغان ئەلا سۈپەتلىك يەم - بوغۇز ئېچىتقۇ ئۇلچىمىگە مۇۋاپىق كېلىدۇ.

بۇ ھۈنەر - سەنئەتتە ئۇچ باكتېرىيە

ئارىلاشتۇرۇپ ئېچىتىلغان بولۇپ، مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدا كۆپ قوللىنىلىۋاتقان بىر ياكتېرىيىلىك ياكى قوش ياكتېرىيىلىك ئېچىتقۇغا قارىغاندا، كېرەكسىز سۈيۇقلۇق تەركىبىدىكى كاربون - ئازوت مەنبەسى ۋە ئانئورگانىك تۇزدىن تېخىمۇ تولۇق پايدىلانغىلى بولىدۇ.

3) يەم بىلەن بېقىش تەجرىبىسى ئىسپاتلىدىكى، بىر ھۈجەيرىلىك ئاقسىلى بىرىكمە يەم - بوغۇز تەركىبىدىكى 70% لىك پېرولۇق بېلىق پاراشوكى ئورنىغا دەسلەپتە گۈش توخۇسى ۋە تۇخۇم توخۇسىنى باققاندا، يەم - بوغۇز بىلەن گۈشنىڭ نىسبىتى 2.15، يەم - بوغۇز بىلەن تۇخۇم نىسبىتى 2.93 بولىدۇ، لېكىن پېرولۇق بېلىق پاراشوكى بىلەن ئايرىم تەييارلانغان يەم - بوغۇز ئىشلىتىلسە، يەم - بوغۇز بىلەن گۈشنىڭ نىسبىتى 2.35، يەم - بوغۇز بىلەن تۇخۇم نىسبىتى 2.91 بولىدۇ، ئۇنىڭ ئۇنۇمى ئايرىم ئىشلىتىلگەن پېرولۇق بېلىق پاراشوكىنىڭ ئۇنۇمىگە بارابەر كېلىدۇ ياكى ئۇنىڭدىن سەل ئۈستۈن تۇرىدۇ. كىچىك چاشقانلارغا ئۇتكۇر ۋە سۇس ئۇتكۇر خاراكتېرلىك زەھەرلەش سىنىقى ئېلىپ بارغاندا، بىر ھۈجەيرىلىك ئاقسىل مادداسىنىڭ بىخەتەر، زەھەرسىز ئىكەنلىكى، ھايۋانلارنىڭ ئېغىرلىقىنىڭ ئېشىش نىسبىتى بىلەن ئۇلۇچەملىك يەم - بوغۇز بىرىكمىسىنىڭ باراۋەر ئىكەنلىكى، ھايۋانلارنىڭ قان رايى نورمال ئىكەنلىكى، ئوپېراتسىيە ئارقىلىق ھايۋانلارنىڭ يۇرەك، جىگەر، تال، ئۆپكە، بۆرەك قاتارلىق ئىچكى ئەزالىرىنى كۆرگەندە كېسەللىك قانۇنىيىتىدە ئۆزگىرىش بولمىغانلىقى ئىسپاتلاندى.

4) ئارىلىق سىنىقى ئاساسىدا، گلۇتامىن كىسلاتاسىنىڭ كېرەكسىز سۈيۇقلۇقتىدىن پايدىلىنىپ يىلىغا 200 تونىدا ۋە 1000 تونىدا بىر ھۈجەيرىلىك ئاقسىل ئىشلەپچىقىرىش ئۈستىدە تەتقىقات ئېلىپ بېرىلدى. خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە ئىگە «ئىمپولسىق تاشما ئېقىم ۋە پۈركۈلگەن سۈيۇقلۇقنى ئاپتوماتىك سۈمۈرۈۋالىدىغان رېئاكتور» يىلىغا 1000 تونىدا بىر ھۈجەيرىلىك ئاقسىل ئىشلەپچىقىرىدىغان ئاساسىي گەۋدىلىك ئېچىتقۇ ئۈسكۈنىسى قىلىنسا، مەبلەغنى %20، ئېنېرگىيىنى %60 تېجەپ قالغىلى بولىدۇ؛ مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسىدىن پايدىلىنىپ، يىلىغا 1000 تونىدا بىر ھۈجەيرىلىك ئاقسىل ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى تەھلىل قىلىندى، بۇنىڭ تۈرغۇن ھالەتتىكى مەبلەغنى قايتۇرۇۋېلىش مۇددىتى 3.6 يىل.

جالاڭ لياڭجيەن

مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسىنىڭ بۇغداي ئۇستۇرۇش، خوتەن دەريالىق ۋادىسىنى ئۇنۇملۇھرسال تىزگىنلەش پىلانى، كېۋەزلىكتىكى زىياندىاش ھاشارەتلارنى ئالدىن مۆلچەرلەش ئىشلىرىدا قوللىنىلىشى

«مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسىنى بۇغدايىنى يۇقىرى ھوسۇللۇق ئۇستۇرۇش ئىشلىرىدا قوللىنىش» دېگەن تېمىنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ ئاتوم ئېنېرگىيىسىنى ئىمەلىي قوللىنىش تەتقىقات ئورنى ۋە قۇمۇل ۋىلايەتلىك دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش مەركىزى، قۇمۇل شەھەرلىك دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش مەركىزى تاماملىدى. 1989 - يىل 8 - ئايدىن 1990 - يىل 12 - ئايغىچە قۇمۇل شەھىرى ۋە بارىكۆل ناھىيىسىدىن ئىبارەت ئىككى ئېكولوگىيىلىك رايوندا يازغى بۇغدايىنىڭ يەتتە خىل سورتى ئۈستىدە ئۇنۇملۇھرسال تەتقىقات ئېلىپ بېرىلىپ، بەش ئامىل (زىچلىقى، ئازوت بېرىش مىقدارى، فوسفور بېرىش مىقدارى، مەھسۇلاتنى ئاشۇرۇش باكتېرىيىسى بېرىش، ئازوتنى تۇراقلاشتۇرۇش باكتېرىيىسى بېرىش)، بەش سەۋىيە (مو بېشى مەھسۇلاتى 300 كىلوگرام، 300 - 400 كىلوگرام، 400 - 500 كىلوگرام، 500 - 600 كىلوگرام بولغان، 600 كىلوگرامدىن ئاشقان سەۋىيە) دىن ئىبارەت 2 - تەرتىپلىك ئايلانما رېگرېسسىيىسىنى گۇرۇپپىلاش لايىھىسىنىڭ يۇمشاق دېتاللىرى تۈرغۇزۇلدى. يۇمشاق دېتاللارنىڭ تەرتىپىگە خېلى ياخشى سانلىق مەلۇماتلارنى قوبۇل قىلغۇچى ئېغىز ئورنىتىلدى، بۇ، كۆپ مىقداردىكى سانلىق مەلۇماتلارنى سىناق قىلىش، تەكشۈرۈشكە

پايدىلىق. ئۇلچەپ ھېسابلاش ئارقىلىق بەش ئامىلنىڭ ھوسۇلىنىڭ يۇقىرى - تۆۋەن بولۇشىغا تەسىر كۆرسىتىش تەرتىپى زىچلىق، ئازوتلۇق ئوغۇت، فوسفورلۇق ئوغۇت، ئازوتنى تۇراقلاشتۇرغۇچى باكتېرىيە، ھوسۇلنى ئاشۇرغۇچى باكتېرىيەدىن ئىبارەت بولىدىغانلىقى ئېنىقلاندى ھەمدە بۇ ئىككى رايوندا ئاساسلىق ئۈستۈرۈلىدىغان سورتلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش جەھەتتىكى يوشۇرۇن كۈچىنى ۋە ئاساسلىق دائىرىسى كۆرسىتىپ بېرىلدى. ئاساسلىق ئۈستۈرۈلىدىغان يەتتە خىل سورت بويىچە مو بېشىدىن 500 كىلوگرام، 450 كىلوگرام، 350 كىلوگرام ھوسۇل ئېلىشتىن ئىبارەت ئەڭ ياخشى دېھقانچىلىق تېخنىكا تەدبىرى لايىھىسى تۈرغۇزۇلدى. تەجرىبە يەنە ئازوتنى تۇراقلاشتۇرغۇچى باكتېرىيىنىڭ ئۇنۇمى ھوسۇلنى ئاشۇرغۇچى باكتېرىيىنىڭكىدىن يۇقىرى ئىكەنلىكىنى، ئۇ، ھوسۇل ئاشۇرغۇچى باكتېرىيە بىلەن ئازوتنى تۇراقلاشتۇرغۇچى باكتېرىيە ئوغۇت مەنبەسى بولۇپلا قالماي، بەلكى يۇمران بۇغداي مايسىلرىنىڭ ئۇنۇملۇك تۈپلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرىدىغانلىقىنى ئىسپاتلىدى. 1990 - يىلى بۇ سەرخىل لايىھە قۇمۇل ۋىلايىتىدە 200 مىڭ مو يازلىق بۇغدايىنى يۇقىرى ھوسۇللۇق ئۈستۈرۈشتە ئەملىي قوللىنىلىپ، ئاپتونوم رايونىمىز مول ھوسۇل پىلانى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئۇ 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى، مۇتەخەسسىلەر، بۇ تەتقىقات نەتىجىسى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ ھېسابلىدى.

«مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسىنى خوتەن دەريالىق ۋادىسىنى ئۇنۇمۇبرسال تىزگىنلەش پىلانىنى قوللىنىش» دېگەن تېمىنى 1991 - يىل 5 - ئايدا شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ تۇپراق - ئوغۇتچىلىق تەتقىقات ئورنى تاماملىدى. ئۇنىڭغا خوتەن ۋىلايەتلىك، خوتەن شەھەرلىك، خوتەن ناھىيىلىك، قاراقاش ناھىيىلىك، لوپ ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىكىنى رايونلارغا ئايرىش ئىشخانىلىرى ھەمكارلاشتى. خوتەن دەريالىق ۋادىسىدىكى تېرىلغۇ يەر كۆلىمى ئېچىدە ئوتتۇرا، تۆۋەن ھوسۇللۇق يەر 90% تىن ئاشىدۇ. تەتقىقات تېمىسىدا خوتەن ۋىلايىتىدىكى ئوچ ناھىيە ۋە بىر شەھەر مەۋرىي ئورۇن قىلىنىپ، شۇ جايلىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشى، ئېكولوگىيىلىك شارائىتىغا بىرلەشتۈرۈلۈپ، يىل چەكلىمىسى (2000 - يىلى، 2020 - يىلى، 2050 - يىلى) ۋە ئوخشاش بولمىغان سۇ بايلىقى مەنبەسىگە كاپالەتلىك قىلىش نىسبىتى (75% ۋە 50%) جەھەتتە دەريا ۋادىسىدىكى ئوتتۇرا، تۆۋەن ھوسۇللۇق يەرلەرنى تىزگىنلەش پىلانى لايىھىسى ئوتتۇرىغا قويۇلدى، تۆت ئەندىزە ۋە بىر ئومۇمىي ئەندىزە تۈرغۇزۇلدى. بۇلاردىكى ئالاقىدار ئاساسىي سانلىق مەلۇماتلار 90 مىڭدىن ئاشىدۇ، بۇ ئەندىزىلەر مەلۇم دەرىجىدە ئەملىي قوللىنىش قىممىتىگە ئىگە. مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسىدىن پايدىلىنىپ تاماملانغان بۇ پىلان ئاپتونوم رايونىمىزدا باشقا دەريا ۋادىلىرىدىكى ئوتتۇرا، تۆۋەن ھوسۇللۇق يەرلەرنى ئۇنۇمۇبرسال تىزگىنلەش پىلانى ۋە بوستانلىق يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتىنى ئاسراشتا مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە. بۇ تېما 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى، باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ تەتقىقات نەتىجىسى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە ئىگە بولغان، دەپ ھېسابلىدى.

«مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسىنى كېۋەزلىكتىكى زىيانداش ھاشاراتلارنى ئالدىن مۆلچەرلەشتە قوللىنىش» دېگەن تېمىنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ ئۇسۇملۇك ئاسراش تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئالغان. ئىككى يىل ئىشلەش ئارقىلىق كېۋەزلىكتىكى زىيانداش ھاشاراتلار، كۆشەندە ۋە ھاۋارايىغا دائىر سانلىق مەلۇماتلار توپلاندى، ۋە رەتلەپ چىقىلدى، مىكرو ھېسابلاش ماشىنىسىنىڭ ياردىمىدە كېسەللىك ۋە ھاشارات زىيانداشلىقىنىڭ تور توپلىمىنىڭ زىچلىق ھالىتىگە دائىر سانلىق مەلۇمات ۋاقتىنىڭ تەرتىپىنى كۆرسىتىدىغان «ARMA» مودېلىدىن ئىبارەت

ئالدىن مۆلچەرلەش يۆمشاق دېتالى لايىھىلەپ چىقىلدى. بۇ سىستېمىلىق يۆمشاق دېتاللاردىن پايدىلىنىلىپ، 350 مو كېۋەزلىكتىكى تاماكا تىرىپىسى، كېۋەز پىتىسى ۋە كېۋەز قىزىل ئۆمۈچۈكىدىن ئىبارەت ئۈچ خىل زىياندا ش ھاشاراتنىڭ پەيدا بولۇشىنى ئالدىن مۆلچەرلەندى، ئېتىزلاردا ئەملىي جەھەتتىن دەللىلەش ئارقىلىق، بۇ يۆمشاق دېتال سىستېمىسىنىڭ ئايلىنىشى تۇراقلىق، ئىشەنچلىك ئىكەنلىكى، نازۇكلۇق دەرىجىسى تەلەپنى قاندۇرالايدىغانلىقى ئىسپاتلاندى. ئۇ، كېۋەزلىكلەردىكى كېسەللىك ۋە ھاشارات زىياندا شلىقىنى ئالدىن مۆلچەرلەش ۋە بۇ جەھەتتە ئالدىن مەلۇمات بېرىشنى يېڭى ئۇسۇل بىلەن تەمىنلىدى ھەمدە باشقا دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىدىكى كېسەللىك ۋە ھاشارات زىياندا شلىقىنى ئالدىن مۆلچەرلەش، بۇ جەھەتتە ئالدىن مەلۇمات بېرىشنى ئەملىي ئاساس بىلەن تەمىنلىدى. ئالدىن مەلۇمات بېرىشكە بىرلەشتۈرۈپ ئالدىنى ئالغان ۋە ئۇنى يوقاتقاندا، ئالدىنى ئېلىش ۋە يوقىتىشنىڭ قېتىم سانىنى تۆت قېتىمدىن ئون قېتىمغىچە بولغان ھالەتتىن بىر - ئىككى قېتىمغا ئازايتقىلى، ھەر مو يەرگە كېتىدىغان ئالدىنى ئېلىش ۋە يوقىتىش خىراجىتىنى ئون يۈەندىن 30 يۈەنگىچە تېجەپ قالغىلى ھەمدە دېھقانچىلىق دورىلىرى پەيدا قىلىدىغان بۇلغىنىشنى ئازايتقىلى بولىدۇ. بۇ تەتقىقات نەتىجىسى 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى ھەمدە بۇ نەتىجە مەملىكەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارالدى.

جاڭ لياڭجيەن

ئوت - چۆپ ۋە زىرائەتلەرنىڭ دانىچە ئۇرۇقىنى كۆمىلاچلاپ يۇرۇشلەشتۈرۈش ئۇسكۇنىسى

ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى 1988 - يىل 10 - ئايدا چۈشۈرگەن «ئوت - چۆپ ۋە زىرائەتلەرنىڭ دانىچە ئۇرۇقىنى كۆمىلاچلاپ يۇرۇشلەشتۈرۈش ئۇسكۇنىسى» دېگەن تەتقىقات تېمىسى 1991 - يىلى تاماملاندى. بۇ تېمىنى ئاساسەن، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش تەتقىقات ئورنى ئورۇندىدى. ئۇنىڭغا ئاپتونوم رايونلۇق چارۋىچىلىق نازارىتىنىڭ ئوتلاقچىلىق باشقارمىسى ھەمكارلاشتى. تېما گۇرۇپپىسى ئۇرۇقنى كۆمىلاچلاش ماشىنىسى ۋە ئېلېكترىك تىزگىنلەش ئىشكابى، ئوت - چۆپ ئۇرۇقنى يۇيۇش ماشىنىسى، قىلتىرىق تازىلاش ماشىنىسى ۋە چالما - توزان تازىلاش سىستېمىسىنى لايىھىلەپ سىناق تەرىقىسىدە ياساپ چىقتى. بۇ ئۇسكۇنىنى يۇرۇشلەشكەن پىششىقلاپ ئىشلەش ماشىنىسى ئورنىدا ئىشلىتىشكىمۇ، يەككە ماشىنا بويىچە مۇستەقىل مەشغۇلات ئېلىپ بېرىشقىمۇ بولىدۇ. ئۇنىڭ ئاساسلىق تېخنىكىلىق كۆرسەتكۈچى مۇنداق: ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى سائىتىگە 88 كىلوگرام، ساپلىق دەرىجىسى 96.6%، بىخلاندۇرۇش نىسبىتى 92%، ئۇراش نىسبىتى 92.5%، ئىشلىتىشتە ئىشەنچلىكلىكى 98.3%، قىلتىرىقلىق بۇغداينى پىششىقلاپ ئىشلەش نىسبىتى 96.5% كە يېتىدۇ. سۇيەتلىك ئۇرۇقلار كۆمىلاچلانغاندىن كېيىن ئۇنىڭ شەكلى تۈزۈلىدۇ، بولۇپمۇ دانىچە ئۇرۇقلارنىڭ دانىچە دېئامېتىرى چوڭىيىپ، ئېغىرلىقى ئاشىدۇ، يۈزى سىلىقلىشىپ چوڭ - كىچىكلىكى تەڭشىلىدۇ. ئۇرۇقنى ئايروپىلان بىلەن چاچقاندا ياكى ماشىنا بىلەن تېرىغاندا، ئۇرۇق يەرگە تەكشى چۈشىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئۇرۇقنى ئورىغاندا، دېھقانچىلىق دورىسى، مىكرو ئېلېمېنتلىق ئوغۇت، ھوسۇل ئاشۇرۇش باكتېرىيىسى، ئۇرۇق ئوغۇتى قاتارلىقلارنى ئارىلاشتۇرغىلى بولىدۇ، بۇ ئارقىلىق كېسەللىك ۋە ھاشارات زىياندا شلىقىنىڭ ئالدىنى ئېلىپ، ئۇرۇقنىڭ ئونۇش نىسبىتىگە ۋە مايسا مەزگىلىدىكى ئۆسۈپ يېتىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشكە كاپالەتلىك قىلغىلى بولىدۇ. بۇ ئۇسكۇنىنىڭ ھەرىكەتلىنىشى جانلىق بولۇپ، مەملىكەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن.

بۇ تېما 1991 - يىل 11 - ئاينىڭ 30 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ

رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، ئۇرۇقنى كۆمىلاچلاش ئۇسكۇنىسىنىڭ تەتقىق قىلىنىپ ياسىلىشى شىنجاڭنىڭ دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشتا ناھايىتى زور ئەھمىيەتكە ئىگە، تەتقىق قىلىنىپ ياسالغان تۇلۇقسىمان كۆمىلاچلاش ماشىنىسى مەملىكەت ئىچىدە تۇنجى قېتىم ئىجاد قىلىنغان، دەپ ھېسابلىدى.

جالال لىياڭجيەن

چۆل - باياۋان ئوتلاقلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش كۈچىنى ئۆستۈرۈپ، قىشلاق، كۆكلەمنىڭ مال سىغىمچانلىقىنى ئاشۇرۇش تەتقىقاتى

ئاپتونوم رايونلۇق يەن - تېخنىكا كومىتېتى چۈشۈرگەن، شىنجاڭ چارۋىچىلىق يەنلەر ئاكادېمىيىسى ئوتلاقچىلىق تەتقىقات ئورنىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە تاماملانغان ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ نۆقتىلىق يەن تەتقىقات تۈرى «چۆل - باياۋان ئوتلاقلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش كۈچىنى ئۆستۈرۈپ، قىشلاق، كۆكلەمنىڭ مال سىغىمچانلىقىنى ئاشۇرۇش» تەتقىقاتى 1991 - يىل 1 - ئاينىڭ 22 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق يەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى ھەمدە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنىدى.

بۇ تېمىدا ئالتاي ۋىلايىتىدىكى چۆل - باياۋان ئوتلاقلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش كۈچىنى ئۆستۈرۈپ، قىشلاق، كۆكلەمنىڭ مال سىغىمچانلىقىنى ئاشۇرۇش ئۈچۈن، ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ سوغۇق پەسلىدە ئوتلاق ئېغىر دەرىجىدە يېتىشمەسلىك، دەريا ۋادىسىدىكى تەبىئىي چېپىنلىقنىڭ چېكىنىپ كېتىشى، تۈزلەڭلىكتىكى چۆل ھەجمىنىڭ كېڭىيىپ كېتىشى، پەس تاغ بەلباغلىرىدىكى تاشلاندۇق يەرلەرنىڭ كۆپىيىپ كېتىشى، سۇ بايلىقى مەنبەسى مول بولۇشتەك ئالاھىدىلىكلىرى نەزەردە تۇتۇلۇپ، يەن تەتقىقات قانات يايدۇرۇلغانىدى. بەش يىل تىرىشىش ئارقىلىق، 1154 مو سۇغىرىلىدىغان سۇنىشي ئوتلاق، 614 مو سۇغىرىلمايدىغان سۇنىشي ئوتلاق، 580 مو ئۇرۇق ئېتىزى، 377 مو ياخشىلانغان چېپىنلىق بەرپا قىلىنىدى؛ ئون خىل پۈرچاق ئاشلىسىدىكى ئوت - چۆپ ئۇرۇقى، 15 خىل باشاقلىقلار ئاشلىسىدىكى ئوت - چۆپ ئۇرۇقى كىرگۈزۈلۈپ، شۇ جاينىڭ شارائىتىغا ماسلىشالايدىغان بىر تۈركۈم ئوت - چۆپ سورتلىرى تاللاپ چىقىلدى. ئوت - چۆپنى پىششىقلاپ ئىشلەش ۋە ئۇنىڭدىن مۇۋاپىق پايدىلىنىش جەھەتتە، بېدەنى چالا قۇرۇتۇپ سىلوس ياساش تەجرىبىسى ئېلىپ بېرىلىپ، مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلدى، ئۇنىڭ بىۋاستە پايدىسى 410 مىڭ يۈەندىن ئاشتى. بۇ تېخنىكا ئالتاي ۋىلايىتىدە ئومۇملاشتۇرۇلدى، ۋىلايەت بويىچە 12 مىڭ 300 مو يەرگە بېدە تېرىلىپ، 265 مىڭ يۈەن پايدا ئېلىندى.

تېما گۇرۇپپىسى تۆۋەندىكى نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى: 1) مەلۇم دەرىجىدە تۇز تەركىبى بولغان قۇمسىماق يەرلەردە ۋە سۇغىرىلىدىغان، ئەمما سۇ چىقىرىۋېتىلمەيدىغان سۇ ئورنى يۇقىرى رايونلاردا سۇنىشي بېدىلىك ئوتلاق بەرپا قىلدى، بېدە يىلتىزى سىستېمىسىنىڭ يەر ئاستى سۇ ئورنى بىلەن بولغان باغلىنىشلىق مۇناسىۋىتى ئۆستىدە تەتقىقات ئېلىپ بېرىش ئارقىلىق، مۇۋاپىق سۇغىرىش قاتارلىق ئۇنۇمۇرسال تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، بېدە تېرىپ مۇۋەپپەقىيەت قازاندى. 2) قايتا ئۆسكەن ئايراۋۇق چېچىنلىقىنى ياخشىلاش سىنىقى جەريانىدا، تۇپراق، تۇز تەركىبى، سۇ تەركىبى ۋە يېپىنچا ئۆسۈملۈك ئەھۋالىغا ئاساسەن، شۇ جاينىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا قاراپ پۈرچاق ئاشلىسىدىكى ئوت - چۆپلەرنى تولۇقلاپ تېرىدى، بولۇپمۇ بېدە تېرىشقا ماس كەلمەيدىغان، ئەمما ئېگىز غوللۇق كەتىرا باراقسان ئۆسىدىغان شورلۇق چېچىنلىقلارغا، تۇۋەنكى نەم تۇپراق ۋە شورلۇق يەرلەردىكى يېپىنچا ئۆسۈملۈكلەرنىڭ سۇپىتى ناچار ئوتلاقلارغا ئوراك چۇچۇك بۇيا سورتىنى تولۇقلاپ تېرىپ، ئوت - چۆپ مىقدارىنى ئىككى ھەسسىدىن كۆپرەك ئاشۇردى، بىرلىك ھەجمىدىكى يىرىك ئاقسىل مىقدارىنى ئون ھەسسە، ماي مىقدارىنى يەتتە ھەسسىدىن كۆپرەك ئۆستۈردى، شۇ ئارقىلىق سوغۇق پەسلە ئوتلاقلاردا يىرىك ئاقسىل، يىرىك ياغ مىقدارى كەمچىل بولۇش، چارۋىلار ئورۇقلاپ كېتىش مەسىلىسىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن ئۇنۇملۇك ياخشىلاش ئۇسۇلى تېپىپ بەردى. 3) تۇرلۇكتېرىش ئۇسۇلى، تېرىش

مىقدارىنى قوللىنىش ۋە بورات كىسلاتاسى بىلەن بىر تەرەپ قىلىش قاتارلىقلار ئارقىلىق بېدە ئۇرۇقى ھوسۇلىنى ئۆستۈرۈپ، ئۇرۇق ھوسۇلىنى 14.7% تىن 78% كىچە ئاشۇردى. 4) ئوت - چۆپ ئۇرۇقىنى كىرگۈزۈپ سىناق قىلىپ، كانادانىڭ لىئومېگىن ئوت - چۆپ سورتىنى تاللاپ چىقتى، بۇ سورت ھۆلچىلىككە (يەر يۈزىگە 15 كۈن سۇ بېغىلىپ قالسىمۇ نابۇت بولمايدۇ)، سوغۇققا، قۇرغاقچىلىققا، ئىسسىققا، چارۋا بېقىشقا چىداملىق، قايتا ئۆسۈشچانلىقى كۈچلۈك، كېسەللىك ۋە ھاشارات زىياندا شلىقى بىلەن يۇقۇملانماسلىق، چارۋا مالالار يېگەندىن كېيىن قورسىقى ئېسىلىپ قالماسلىق، ھوسۇلى يۇقىرى بولۇش (ھەر مو يەرنىڭ قۇرۇق ئوت - چۆپ مىقدارى 300 كىلوگرامدىن ئاشىدۇ)، ئۇزۇنغىچە يېشىل تۇرۇشتەك خۇسۇسىيەتلەرگە ئىگە، بۇ، سۇغىرىلىدىغان چېپىنلىقنى تولۇقلاپ تېرىشقا ۋە چېپىنلىق بىلەن باقمىچىلىق ئۈچۈن تەڭ پايدىلىنىشقا بولىدىغان ئوتلاقلارنى بەرپا قىلىشقا ماس كېلىدىغان سۈپەتلىك ئوت - چۆپ بولۇپ، كەڭ كۆلەمدە كېڭەيتىشكە مۇۋاپىق كېلىدۇ.

باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ تۈرنىڭ تەتقىقات دائىرىسى كەڭ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى يۇقىرى بولۇپ، مەملىكەت ئىچىدىكى بىر بوشلۇقنى تولدۇردى. ئۇ، مەملىكەت ئىچىدىكى ئالدىنقى سەپتىكە يەتكەن، دەپ ھېسابلىدى.

جۇڭگو شىياۋچېۋ

ئوت - چۆپ تېرىپ چارۋامال بېقىپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى يۇقىرى ئائىلە چارۋىچىلىق فېرمىسى قۇرۇش تەتقىقاتى

شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئوتلاقچىلىق تەتقىقات ئورنىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە تاماملانغان «ئوت - چۆپ تېرىپ چارۋا مال بېقىپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى يۇقىرى ئائىلە چارۋىچىلىق فېرمىسى قۇرۇش» دېگەن تەتقىقات تۈرى 1991 - يىل 3 - ئاينىڭ 5 - كۈنى شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئوتلاقچىلىق تەتقىقات ئورنىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى.

تېما گۇرۇپپىسى فۇكاڭ ناھىيىسىدە بىر خەنزۇ ۋە بىر قازاق چارۋىچى ئائىلىسىنى تاللاپ، ئۇنى بۇ تەتقىقات بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش ئائىلىسى قىلدى، ئۇلار بىرىنچىدىن، ئىشنى تۈپراقنىڭ ئورگانىك ماددا مىقدارىنى ئۆستۈرۈشتىن باشلاپ، مۇۋاپىق ئوت - چۆپ سورتلىرىنى تاللاش، سۇنۇشىي ئوتلاق بەرپا قىلىش، بېدە بىلەن زىراەتلەرنىي نۆۋەتلەشتۈرۈپ تېرىش، بېدىنى يىلتىز تۈگۈنەك باكتېرىيە ئوغۇتى بىلەن ئەملەش قاتارلىق تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، ئوت چۆپتىن بىر يىلدا ئىككى قېتىم ھوسۇل ئېلىپ، يەنە بىر قېتىم ھوسۇل ئېلىشقا ئىمكانىيەت يارىتتى ھەمدە شۇ يىلى بوز يەر ئېچىپ، شۇ يىلى پايدىسىنى كۆرۈشنى ئىشقا ئاشۇردى، ئۇچ يىل سىناق قىلىش ئارقىلىق تۈپراق تەركىبىدىكى ئورگانىك ماددا مىقدارىنى 0.5% تىن 1.85% كە ئۆستۈردى، ئوت - چۆپ، يەم - بوغۇز، ئائىلىق ھوسۇلىنى زور ھەجىمدە ئاشۇرۇپ، ئائىلە چارۋىچىلىق فېرمىلىرىدا چارۋا مال بېقىش ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن ماددىي ئاساس يارىتتى. ئىككىنچىدىن، ئوت - چۆپ، يەم - بوغۇزلارنى زاپاس، تولۇق تەييارلاش ۋە ئىللىق قوتانلارنى ياساش ئاساسىدا، شۇ جايدىكى ئەنئەنىۋى كەچ ئەتىيازلىق تۆل ئېلىشنى باش ئەتىيازلىق تۆل ئېلىش ۋە قىشلىق تۆل ئېلىشقا ئۆزگەرتتى؛ يەم - بوغۇزلارنى ئىلمىي ئاساستا تەڭشەپ، شاخ - شۇمبىلارنى پارچىلاش ۋە ئاممىياكلاشتۇرۇپ پىششىقلاپ ئىشلەش تېخنىكىسىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىدىن پايدىلىنىش ئۈنۈمىنى ئۆستۈردى، بۇنىڭ بىلەن قويلارنىڭ كۆپىيىپ ئەي بولۇش نىسبىتى 97% كە يەتتى. بۇ تەدبىرلەر ئىشقا ئاشۇرۇلغان ئائىلە چارۋىچىلىق فېرمىلىرىدا بىر ئەمگەك كۈچىنىڭ يىللىق پايدىسى 4500 يۈەندىن 5200 يۈەنگىچە يەتتى.

باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ تەتقىقات تېمىسى ئاپتونوم رايونىمىزدا ئائىلە چارۋىچىلىق فېرمىلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشتا ئۈلگىلىك رول ئويناپدۇ، ئۇ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى بىر بوشلۇقنى تولدۇردى، مەملىكەت ئىچىدىكى ئىلغار سەپتىكە يەتكەن، دەپ ھېسابلىدى.

جۇڭگو شىياۋچېۋ

جۇڭگو مىرىنوس قويى (شىنجاڭ تىپى) نى يېتىشتۇرۇش، ئۇنىڭ نەسلىنى ياخشىلاش سىستېمىسى ۋە يېڭى نەسىل لىنىيىسى ئۇستىدە تەتقىقات

ئاپتونوم رايونلۇق چارۋىچىلىق نازارىتى بىلەن ئىلى، تارباغاتاي، سانجى، بورتالا، ئاقسۇدىن ئىبارەت بەش ۋىلايەت - ئوبلاست بىرلىكتە ئۇستىگە ئېلىپ ئىشقا ئاشۇرغان ئاپتونوم رايونلۇق نۆقتىلىق چارۋىچىلىق پەن - تېخنىكا تۈرى «جۇڭگو مىرىنوس قويى (شىنجاڭ تىپى) نى يېتىشتۇرۇش، ئۇنىڭ نەسلىنى ياخشىلاش سىستېمىسى ۋە يېڭى نەسىل لىنىيىسى ئۇستىدە تەتقىقات» بەش يىل تىرىشىش ئارقىلىق ئومۇمىيۈزلۈك تاماملاندى. بۇ تەتقىقات نەتىجىسى 1991 - يىل 5 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى ھەمدە 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

بۇ تېما بويىچە جۇڭگو مىرىنوس قويى (شىنجاڭ تىپى) نىڭ يېڭى نەسلىنى يېتىشتۇرۇش ئاساسىدا، ئىنچىكە يۇڭلۇق قوينىڭ سۇپىتىنى ئومۇمىيۈزلۈك ئۆستۈرۈپ، سۇپەتلىك ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي بازىسى قۇرۇپ، قوي يۇڭى مەھسۇلاتىنى زور ھەجىمدە ئاشۇرۇش ئۈچۈن، نەسىل يېتىشتۇرۇش، كۆپەيتىش جەھەتتە، قاراتمىلىقى بولغان ھالدا، چوڭقۇر تەتقىق قىلىنىپ، يۇرۇشلەشتۇرۇلگەن كۆپەيتىش، يېتىشتۇرۇش سىستېمىسى تۈرغۇزۇلدى. 1990 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە دەسلەپكى قەدەمدە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىنچىكە يۇڭلۇق قويچىلىق كەسپىي ئالاھىدىلىكىگە ئىگە، ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى مۇۋاپىق، باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى مۇكەممەل، نەسىل يېتىشتۇرۇش تۈزۈمى تولۇق، تېخنىكىسى يۇرۇشلەشتۇرۇلگەن، تارقىلىش دائىرىسى كەڭ بولغان ئۈچ دەرىجىلىك كۆپەيتىش، يېتىشتۇرۇش ياخشىلاش سىستېمىسى ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈلدى ھەمدە ئۆزگىچە بولغان جۇڭگو مىرىنوس قويى (شىنجاڭ تىپى) - ئىنچىكە يۇڭلۇق تىپى يېتىشتۇرۇلۇپ، جۇڭگو مىرىنوس قوينىڭ نەسىل قۇرۇلمىسى بېيىتىلدى. بەش يىلدا ئېكولوگىيىسى ئوخشاش بولمىغان ئون ۋىلايەت، ئوبلاستتا جۇڭگو مىرىنوس قويى (شىنجاڭ تىپى) نىڭ ئالا سۈپەتلىك قوشقىرىدىن جەمئىي 20 مىڭ 525 ى كېڭەيتىلىپ، 7 مىليون تۇياق ئىنچىكە يۇڭلۇق قويغا ئوخشاش بولمىغان دەرىجىدە جۇڭگو مىرىنوس قويى (شىنجاڭ تىپى) نىڭ قېنى سىڭدۈرۈلدى. بۇ تەتقىقات تۈرى يولغا قويۇلغان رايونلاردا 2 مىليون 800 مىڭ تۇياقتىن ئارتۇق ئىنچىكە يۇڭلۇق قوينىڭ ئۈنۈمۈرسال سۇپىتى كۆرۈنەرلىك ئۆستى، قوي يۇڭىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلاتى %40.3 ئاشتى، ئالاھىدە ئىنچىكە يۇڭ نىسبىتى %13 تىن %35 كە يەتتى، 10 مىليون 95 مىڭ 516 تۇياق قوي كۆرسەتكۈچكە يەتتى. قوي يۇڭىنىڭ ئوتتۇرىچە ئۇزۇنلۇقى 8.34 سانتىمېتر بولۇپ، 1.34 سانتىمېتر ئۆستى؛ ساپ يۇڭ نىسبىتى %51.57 بولۇپ، 9.57 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى؛ ساپ يۇڭ مەھسۇلاتى 2.47 كىلوگرام بولۇپ، 0.77 كىلوگرام ئاشتى. كۆرسەتكۈچكە يەتكەن قويلارنىڭ يىللىق ساپ يۇڭ مەھسۇلاتى 2493.5 تونىغا يېتىپ، يىللىق ساپ مەھسۇلاتى 777 تونىنا ئاشتى.

نەسىل يېتىشتۇرۇش خىزمىتىنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن، كۆپەيتىش، يېتىشتۇرۇش سىستېمىسى ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىشقا بىرلەشتۈرۈلۈپ، كۆپ تۈر بويىچە ئىلىپ بېرىلغان تەتقىقات تاماملاندى. تاماملانغان تەتقىقات تۈرلىرى ئاساسەن مۇنۇلاردىن ئىبارەت:

1) مىرىنوس قويى (شىنجاڭ تىپى) نىڭ كۆپ ئىرسىيەتلىك گېنىنى ساقلاپ قېلىش ئاساسىدا، لىنىيىلىك كۆپەيتىش، يېتىشتۇرۇش ئۇسۇلى قوللىنىلىپ، قەتئىي ھالدا تاللاپ چېتىشتۇرۇش ۋە كۆپەيتىپ يېتىشتۇرۇش ئارقىلىق، بەدەن قۇرۇلۇشى قاۋۇل، يۇڭ سۇپىتى ياخشى، ساپ يۇڭ مىقدارى يۇقىرى، ئىرسىيەتچانلىقى مۇقىم بولغان ئىنچىكە يۇڭلۇق ساغلىقتىن 2560 تۇياق (بۇنىڭ ئىچىدە ئىلىنتا ۋە 1 - دەرىجىلىك ساغلىق 1433 تۇياق) يېتىشتۇرۇلدى. يۇڭ تالالىرى 39.20 مىكرو مېتر، سىپتىلىقى 66 دىن 70 تالغىچە بولغان ساغلىقلار %87.83 نى ئىگىلەيدۇ. ئىنچىكە يۇڭلۇق نەسىل لىنىيىسىنىڭ بارلىققا كېلىشى مەملىكەت ئىچىدىكى

بىر بوشلۇقنى تولدۇردى، خەلقئارادا شۇ خىلدىكى قويچىلىق سەۋىيىسىگە يەتتى.

2) ئۆي ھايۋانلىرىنىڭ سېپىرمىسىنى ئۇلترا تۈۋەن تېمپېراتۇردا ساقلاش قائىدىسىگە ئاساسەن، 1975 - ۋە 1976 - يىللىرى ئاۋسترالىيە مىرىنوس قوشقىرىنىڭ توڭلىتىلغان سۇيۇقلاشتۇرۇلغان ئازوت 301 پىلتە تەييارلىنىپ، سۇيۇقلاشتۇرۇلغان ئازوت ئىچىدە ساقلاندى. 1986 - يىلدىن باشلاپ ئاۋسترالىيە مىرىنوس قويىنىڭ ساقلانغان توڭلىتىلغان سېپىرمىسى تەجرىبىخانىدا سۇيۇت جەھەتتىن باھالاپ بېكىتىلدى ھەمدە ئۇرۇقلاندۇرۇش ئۈچۈنمۇ يەتكۈزۈلدى. ئۇرۇقلاندۇرۇلغان 104 تۇياق ئىنچىكە يۇڭلۇق ساغلىقنىڭ 1 - قېتىملىق كۆيلەش مەزگىلىدە بوغاز بولۇش نىسبىتى 42.3% كە يەتتى. بۇ تەتقىقات مەملىكەت ئىچىدىكى بىر بوشلۇقنى تولدۇردى ھەمدە ئېلىمىز ئۆي ھايۋانلىرىنىڭ نەسىل بايلىق مەنبەسىنى ساقلاش ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش، قويلارنىڭ توڭلىتىلغان سېپىرما ئامبىرىنى قۇرۇپ چىقىش ئۈچۈن ئاساس سېلىپ بەردى.

3) ھەر دەرىجىلىك چارۋىچىلىق مەمۇرىي تارماقلىرى رەھبەرلىك قىلىدىغان، تېخنىكا تارماقلىرى مەركەز قىلىنغان قوش قاتلاملىق باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى تىكلەندى، پىلانلىق نەسىل تاللاپ ئۇرۇقلاندۇرۇش، باھالاپ بېكىتىش، شاللىۋېتىش، خادىم يېتىشتۈرۈش، سۈنئىي ئۇرۇقلاندۇرۇش ۋە ئىلمىي تەجرىبە ئېلىپ بېرىش جەھەتتە بىر تۇتاش ئۇرۇنلاشتۇرۇش، ئۇنۇملۇك نازارەت قىلىش، قەرەللىك تەكشۈرۈش ۋە تېخنىكىلىق مۇلازىمەت قىلىش يولغا قويۇلدى ھەمدە پەن تەتقىقات، كېڭەيتىش، ئىشلەپچىقىرىش بىرگەۋدە قىلىنغان ئۇچ دەرىجىلىك پەلەمپەي شەكىللىك قۇرۇلما بويىچە كۆپەيتىش، يېتىشتۈرۈش سىستېمىسى شەكىللەندى.

يالاق يۇبىن

گۆش قويى بېقىشنى يۇرۇشلەشتۇرۇش تېخنىكىسى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى ۋە باھالاپ بېكىتىلدى

ئالتاي ۋىلايىتى ئۆستىگە ئالغان «گۆش قويى بېقىشنى يۇرۇشلەشتۇرۇش تېخنىكىسى» تەتقىقات تۈرى - يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى 1990 - يىلى چۈشۈرگەن «مول ھوسۇل پىلانى» تۈرلىرىنىڭ بىرى، ئۇنىڭدا ئالتاي شەھىرى ۋە كۆكتوقاي، بۇرۇلتوقاي، قابا ناھىيىلىرىدە 200 مىڭ تۇياق پاقلان سەمرىتىش، پاقلانلارنىڭ گەۋدە گۆش ئېغىرلىقىنى 12 كىلوگرامدىن 17 كىلوگرامغا يەتكۈزۈش، ئومۇمىي ساپ گۆش مىقدارىنى 1000 تونىنا ئاشۇرۇش تەلەپ قىلىنغان.

ئىككى يىلدىن بۇيان، تەتقىقات تۈرى گۇرۇپپىسى بىر قاتار يۇرۇشلەشتۇرۇش تېخنىكا تەدبىرلىرىنى قوللاندى، بۇ تېخنىكا تەدبىرلەر مۇنۇلاردىن ئىبارەت: يەرلىك نەسىللەرنى تاللاپ يېتىشتۇرۇشنى ئاساس قىلىپ، شۇ يىلدىكى قوزىلارنى قولدىن چىقىرىش تەدبىرلىرىنى كېڭەيتىش؛ باش ئەتىيازدىكى قوزىلارنى ئۇرۇقلاندۇرۇش تەدبىرلىرىنى كېڭەيتىش؛ يايلاقلارنىڭ ئوت - چۆپ بايلىقى مەنبەسى ئۈستۈنلۈكىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، مال بېقىشنى ئاساس قىلىپ، قوزىلارنى سەمرىتىش؛ سوغۇقلۇك، تاۋسەيت قاتارلىق گۆش قويى نەسىللىرىدىن شالغۇتلاشتۇرۇپ ياخشىلانغان ئالتاي چوڭ قۇيرۇقلۇق قويلىرىنى كىرگۈزۈپ، قارا گۆش مىقدارى كۆپ، ماي مىقدارى ئاز ئەلا سۇيەتلىك قوزىلارنى بېقىش. 1990 - يىلى بۇ تەتقىقات تۈرى يولغا قويۇلغان رايونلاردىكى قوشقار ئومۇمىيۈزلۈك باھالاپ بېكىتىلدى، جەمئىي 13 مىڭ 831 تۇياق نەسىللىك قوشقار باھالاپ بېكىتىلدى، 1519 تۇياق قوشقار شاللىۋېتىلدى، 781 تۇياق ئېلىنتا ۋە 1 - دەرىجىلىك نەسىللىك قوشقار تولۇقلاندى؛ 578 مىڭ 600 تۇياق ساغلىق باھالاپ بېكىتىلدى، ئېلىنتا ۋە 1 - دەرىجىلىك قوشقار بىلەن ئۇرۇقلاندۇرۇلغان ساغلىق 503 مىڭ 500 تۇياق (بۇنىڭ ئىچىدە باش ئەتىيازدىكى قوزىلاردىن ئۇرۇقلاندۇرۇلغىنى 27 مىڭ تۇياق) قا يەتتى. 1991 - يىلى ئەي بولغان قوزا 476 مىڭ 900 تۇياق (ئەركەك قوزا 234 مىڭ 500 تۇياق) قا، ئەي بولۇش نىسبىتى 70.94% كە، قولدىن چىقىرىلغان پاقلان 212 مىڭ 500 تۇياققا يەتتى. 4014 تۇياق قوزىنى ئۇلچەپ بېكىتىشكە قارىغاندا، تۆت - بەش

ئايلىق بولغان قوزىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ئېغىرلىقى 35.81 كىلوگرامغا، گەۋدە گۆش ئېغىرلىقى 18.27 كىلوگرامغا، گۆش نىسبىتى 49.18% كە، لوق گۆش نىسبىتى 33.85% كە يەتكەن. بۇ تۇر يولغا قويۇلغان رايونلاردا ئومۇمىي كۆپەيگەن پاقلان گۆشى 1062.5 توننىغا، يىللىق كۆپەيگەن قىممەت 6 مىليون 370 مىڭ يۈەنگە يەتكەن؛ سېلىنغان دەسمايە 735 مىڭ 600 يۈەن بولۇپ، دەسمايە بىلەن ھاسىلاتنىڭ نىسبىتى 1:8.66 بولغان.

1991 - يىلى 9 - ئايدا يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق چارۋىچىلىق نازارىتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە «گۆش قويى بېقىشنى يۇرۇشلەشتۇرۇش تېخنىكىسى» دېگەن تەتقىقات تۈرى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى ۋە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ تەتقىقات تۈرى تەجرىبە كۆلىمى، بەش ئايلىق بولغان پاقلاننىڭ ئېغىرلىقى، گەۋدە گۆش ئېغىرلىقى، گۆش نىسبىتى، لوق گۆش نىسبىتى شۇنىڭدەك يېڭى تېخنىكىلارنى ئەمەلىي قوللىنىشقا بىرلەشتۈرۈش جەھەتتە مەملىكەت ئىچىدىكى ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ ھېسابلىدى.

ياڭ يۈبىن

ئۇرېيە يەم كېسىكى تەتقىق قىلىپ ياسالدى

شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى چارۋىچىلىق تەتقىقات ئورنىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە تاماملانغان «ئۇرېيە يەم كېسىكى ئۈستىدە تەتقىقات» 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 31 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق چارۋىچىلىق نازارىتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى ۋە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى. تېما گۇرۇپپىسى ئالاقىدار ماتېرىياللاردىن پايدىلىنىش ئاساسىدا، شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، 120 خىلدىن ئارتۇق رېتسېپ تەييارلاپ، ئۇنىڭدىن رېتسېپ رامكىسىنى تاللاپ چىقتى، ئەۋرىشكىسىنى چوڭايتىش، نۇسخىسىنى ۋە پارچىسىنى بەلگىلەش، سىرتقى شەكلىنى بىرلىككە كەلتۈرۈش جەھەتتە ئىشلەپچىقىرىش ھۈنەر - سەنئەت سىنىقى ئېلىپ باردى، 1989 - يىلى رەسمىي مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىشقا باشلىدى. بۇ مەھسۇلات ھەممىباب تىپ، سەمرىتىش تىپى ۋە تولۇقلىغۇچى تىپتىن ئىبارەت ئۈچ تۈرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. سىناق نەتىجىسى مۇنۇلارنى كۆرسەتتى: قوزىلارغا 50 كۈن قوشۇمچە يەم بېرىپ باققاندا، سىناق گۇرۇپپىسىدىكى ھەر بىر تۇياق قوزىنىڭ ئوتتۇرىچە ئېغىرلىقى ئىككى كىلوگرام ئاشقان، يېتىلگەن ساغلىقلارغا يايلاقتا 90 كۈن قوشۇمچە يەم بېرىپ باققاندا، ھەر بىر تۇياق ساغلىقنىڭ ئېغىرلىقى 3.34 كىلوگرام ئاشقان؛ بۇ قوشۇمچە يەم كېلەر يىلى قىرقىمغىچە بېرىلسە، ھەر بىر تۇياق قوينىڭ يۇڭى 0.42 كىلوگرام ئاشىدۇ؛ ساغلىقلار بوغاز مەزگىلىدە، بۇ قوشۇمچە يەم بىلەن بېقىلسا، يېڭى تۇغۇلغان قوزىنىڭ ئېغىرلىقى 0.61 كىلوگرامدىن 0.76 كىلوگرامغىچە ئاشىدۇ؛ يېتىلگەن ساغلىققا يىلبويى بۇ قوشۇمچە يەم بېرىلسە، قوي يۇڭى ئەسلىدىكىدىن 0.24 سانتىمېتر ئۇزۇن ئۆسىدۇ.

باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: «ئۇرېيە يەم كېسىكى»نى ئىشلەپچىقىرىش ھۈنەر - سەنئىتى ئاددىي ھەم ئاسان، ئۇنىڭغا كېتىدىغان مەبلەغ ئاز بولۇپ، چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئالاھىدىلىكىگە ماس كېلىدۇ، ئۇنى كېڭەيتىش قولايلىق، دورىلىق يەم - بوغۇزلارنى تەتقىق قىلىپ ياساشتا زور يېڭىلىق يارىتىلغان بولۇپ، مەملىكەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن. سېئولىتنى ئاساسىي گەۋدە قىلغان قېتىشما كاتالىزاتور تاللاپ ئىشلىتىلسە، ھازىر چەت ئەلدە قوللىنىلىۋاتقان يېپىشتۇرغۇچنى بېسىپ چۈشىدۇ. بۇ مەھسۇلات بويىچە كاپالەتلىك قىلىش قىممىتىنىڭ ئاساسلىق كۆرسەتكۈچلىرى ئامېرىكا پۇلىننا يەم - خەشەك زاۋۇتىنىڭ شۇ خىلدىكى مەھسۇلات تەلىپىگە يەتكەن.

جۇاڭ شياۋچيۇ

قويلارغا بىنتونىت (سوپۇن توپىسى) يېگۈزۈپ، قوي يۇڭىنى ئاشۇرۇش ئۈستىدە تەتقىقات

شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى چارۋىچىلىق تەتقىقات ئورنىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە

تاماملانغان «قويلارغا بىنتونىت (سوپۇن توپىسى) بېگوزۇپ، قوي يۇڭىنى ئاشۇرۇش ئۈستىدە تەتقىقات» دېگەن تېما 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى سىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى.

تېما گۇرۇپپىسى بايىنغولىن ئوبلاستلىق نەسىللىك چارۋىچىلىق فېرمىسىدا، ئايرىم - ئايرىم ھالدا، 600 تۇياق بىر ياشلىق قوشقار، بىر ياشلىق ساغلىق ۋە يېتىلگەن ساغلىقتىن تەركىب تاپقان كىچىك پادىلاردا تەجرىبە ئېلىپ بارىدى ھەمدە 1184 تۇياق يېتىلگەن ساغلىقتىن تەركىب تاپقان چوڭ پادا ئارىسىدا تەجرىبە ئېلىپ بارىدى. تەجرىبە ۋاقتى 65 كۈندىن 100 كۈنگىچە بولدى. تەجرىبە گۇرۇپپىسىدىكى ۋە سېلىشتۇرما گۇرۇپپىدىكى قويلارنى بېقىش - پەرۋىش قىلىش شارائىتى ئاساسەن ئوخشاش بولدى، تەجرىبە گۇرۇپپىسىدىكى قويلارنىڭ ھەر بىرىگە ھەر كۈنى 15 گرام بىنتونىت قوشۇمچە يەم قىلىپ بېرىلدى، بۇ، قوي يېگەن قۇرۇق ئوزۇقلۇق ماددىسىنىڭ بىر پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. تەجرىبە نەتىجىسىنى سېلىشتۇرما گۇرۇپپىدىكىلەر بىلەن سېلىشتۇرغاندا، قويلارنىڭ بېقىن يۇڭىنىڭ ئوزۇنلۇقى 16.16 % تىن 16.47 % كىچە ئۆسكەن، يۇڭ مىقدارى 18.49 % تىن 28.31 % كىچە ئاشقان، يەم بېرىلگەن مەزگىلدە يۇڭ تالالىرىنىڭ دىئامېترى 1.09 مىكرو مېتردىن 1.88 مىكرو مېترغىچە چوڭايغان. قويلارنىڭ ئېغىرلىقى 1.05 كىلوگرامدىن 1.99 كىلوگرامغىچە ئاشقان. شۇنىڭ بىلەن بىللە، بىنتونىت بىرىكمە دانىچىسى تەتقىق قىلىنىپ ياسالدى ۋە ئىشلەپچىقىرىلدى، شۇ ئارقىلىق تەييارلاش رېتسېپى ۋە ھۆنەر - سەنئىتى ئاددىي، يەم بېرىش قولايلىق بولغان دانىچە بىرىكمە بىنتونىت تاللاپ چىقىلدى. يېتىلگەن ساغلىقلارنىڭ ھەر بىرىگە ھەر كۈنى 50 گرام (تەركىبىدىكى بىنتونىت 15 گرام) بىرىكمە دانىچە يەم بىرىپ بىر يىل تەجرىبە قىلغاندا، قوي يۇڭىنىڭ مىقدارىنى ئاشۇرۇش ئۈنۈمى كىچىك پادا تەجرىبىسىگە ئاساسىي جەھەتتىن يېقىنلاشتى، قوزىلارنىڭ يېڭى تۇغۇلغان چاغدىكى ئېغىرلىقى 5.94 % ئۆستى، سۈتتىن ئايرىلغاندىن كېيىنكى ئېغىرلىقى 27.98 % ئۆستى، ھەر بىر تۇياق ساغلىقتىن ئاشقان مەھسۇلات قىممىتى 33.34 يۈەن بولۇپ، ساپ كىرىم 29.91 يۈەن كۆپەيدى. تېما گۇرۇپپىسى يەنە تەجرىبە قىلىنغان قويلارنىڭ يۇرەك، جىگەر، قان زەردابى ھەمدە قوي يۇڭى ئۆرۈشكىلىرىنىڭ تۇراقلىق مىقدارى ۋە مىكرو ئېلېمېنتنىنى ئانالىز قىلىپ، بىنتونىتنىڭ ئىستېمال قىممىتى ۋە مەھسۇلاتنى ئاشۇرۇش مېخانىزمىنى ئۈستىدە يەنمۇ ئىزدىنىش ئۈچۈن سانلىق ئاساس يەتكۈزۈپ بەردى.

باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: بۇ تەتقىقات ئاپتونوم رايونىمىزدىكى بىنتونىتتىن پايدىلىنىشنى ئوتلاقتا قوي بېقىشنىڭ يەم - بوغۇز تولۇقلىغۇچىسى قىلىش جەھەتتىكى بوشلۇقنى تولدۇردى، ئۇ، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن؛ بىنتونىت بىرىكمە دانىچىسى مەملىكەت ئىچىدە تۇنجى قېتىم بارلىققا كەلتۈرۈلگەن. بۇ تەجرىبە ئوتلاقتا بېقىش ئاساس قىلىنىدىغان قوي پادىلىرى ئارىسىدا بىنتونىتنى كېڭەيتىپ قوللىنىشتا مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

جۇڭ شياۋچېۋ

ئېتىگە ياغ يېغايدىغان تاۋار چوشقا بېقىشنى يۈرۈشلەشتۈرۈش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات

ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى چۈشۈرگەن، شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى چارۋىچىلىق تەتقىقات ئورنىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە تاماملانغان نۆۋەتلىق پەن تەتقىقات تۈرى «ئېتىگە ياغ يېغايدىغان تاۋار چوشقا بېقىشنى يۈرۈشلەشتۈرۈش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات» 1991 - يىل 2 - ئاينىڭ 7 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى ۋە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈلدى.

بۇ تېما تەجرىبە نۆۋەتلىرىدا چوشقىنى ئىككى مېتىسلاشتۇرۇپ ۋە ئۈچ مېتىسلاشتۇرۇپ قايتا - قايتا تاللاش ئاساسىدا ئېلىپ بېرىلغان بولۇپ، 11 جۈرە ئىچىدىن ئەڭ ياخشى جۈرە بولغان خامپشىر قارا چوشقىسى تاللاپ چىقىلدى ھەمدە 11 جۈرىنىڭ سويۇلۇشىنى ئۆلچەپ بېكىتىش، ئادەتتىكى گۆشنى ئۆلچەپ بېكىتىش ۋە مۇسكۇل تالا توقۇلمىلىرىنى

ئېلېكترونلۇق مىكروسكوپ ئارقىلىق كۆزىتىش ئېلىپ بېرىلدى؛ 618 تۈياق مېكىجىن 1452 قېتىم كۆچۈكلىدى، چوشقا كۆچۈكلىرىنى بالدۇررىاق سۈتتىن ئايرىۋەتكەندە 12 مىنۇت 707 سى ئەي بولدى؛ چوشقىلارنى سۈنئىي ئۇرۇقلاندۇرۇشنىڭ تېخنىكىلىق مەشغۇلات تەرتىپى تۈزۈپ چىقىلدى؛ تەتقىق قىلىش ئارقىلىق چوشقا كۆچۈكلىرى، قاۋان، مېكىجىن ھەمدە بورداق چوشقىلارغا يەم - بوغۇز تەييارلاش رېتسېپى ئوتتۇرىغا قويۇلدى؛ كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئىممۇنىتېتلاش تەرتىپى تۈزۈپ چىقىلدى؛ ئۆزگىرىسىگە قوش قەۋەتلىك ئەينەكلىك دېرىزە، بېكىتىلگەن، ئىسسىقلىق ساقلايدىغان چوشقا قوتانلىرى ياسلىپ، چوشقا قوتانلىرىنىڭ تېمپېراتۇرىسى 2.68 ℃ يۇقىرى كۆتۈرۈلدى، بۇنىڭ بىلەن ئۇلترا بىنەبشە نۇر بىرىكمە ۋىتامىن D چوشقا كۆچۈكلىرىنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، كېسەللىككە بەرداشلىق بېرىش ئىقتىدارىنى ئاشۇردى؛ چوشقا، توخۇ، بېلىقلارنى ئېكولوگىيە-لىك ستېرىئولۇق بېقىپ كۆپەيتىش ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: تېما گۇرۇپپىسى ئېتىگە ياغ يىغايدىغان چوشقىنىڭ ئالە ياخشى مېتىس بىرىكمىسىنى تاللاش، گۈشنى ئۆلچەپ بېكىتىش، چوشقا كۆچۈكلىرىنى بالدۇررىاق سۈتتىن ئايرىۋېتىش، سۈنئىي ئۇرۇقلاندۇرۇش، قوتان قۇرۇلمىسى، يەم - خەشەك تەييارلاش رېتسېپى، كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئىممۇنىتېتلاش تەرتىپى ھەمدە چوشقا، توخۇ، بېلىقلارنى ئۇنۇمۇرسال بېقىشتىن ئىبارەت سەككىز خىل تەجرىبە ۋە ئۇنى ئىشلەپچىقىرىش بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىپ كېڭەيتىش قاتارلىق جەھەتتە مۇكەممەل، مەۋقە شىنجاڭغا قويۇلغان، ئېتىگە ياغ يىغايدىغان تاۋار چوشقا بېقىشنى يۇرۇشلاشتۇرۇش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈردى. پىشىپ يېتىلگەن بىر قاتار يۇرۇشلاشتۇرۇش تېخنىكىسى سانجى ئوبلاستىدىكى يەتتە ناھىيە، بىر شەھەردە ۋە ساۋەن ناھىيىسىدە كەڭ كۆلەمدە كېڭەيتىلىپ، ناھايىتى ياخشى ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي ۋە ئېكولوگىيىلىك ئۈنۈم قولغا كەلتۈرۈلدى. بۇ يۇرۇشلاشتۇرۇش تېخنىكىسى مەملىكەت ئىچىدە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن.

بۇ تەتقىقات تېمىسىدا تاللاپ چىقىلغان ئالە ياخشى مېتىس بىرىكمىسى خامېشىر X شىنجاڭ قارا چوشقىسى بولۇپ، ئۇنىڭ سەمرىش ئىقتىدارى ھەزىم قىلىدىغان ئوزۇقلۇق ئېنېرگىيىسى 3.08 مېگاكالورىيە، يېرىك ئاقسىل مىقدارى 14% بولغان شارائىتتا يېتىلدۇرۇلۇپ، سەمرىش مەزگىلىدە كۈنىگە ئوتتۇرىچە ئېشىپ بارىدىغان ئېغىرلىقى 0.69 كىلوگرامغا يېتىدۇ، يەم - خەشەكنىڭ گۈشكە ئايلىنىش نىسبىتى 3.27:1 بولىدۇ، تېرىك ئېغىرلىقىنىڭ 90 كىلوگرامغا يېتىشى ئۈچۈن 193 كۈن كېتىدۇ، ئۇچا گۈشنىڭ قارا گۈش نىسبىتى 58.31% بولۇپ، مەملىكەت ئىچىدىكى شۇ خىلدىكى تەجرىبە ئىچىدە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن. ھەزىم قىلىدىغان ئوزۇقلۇق ئېنېرگىيىسى 3.27 مېگاكالورىيە، يېرىك ئاقسىل مىقدارى 17.7% بولغان كىچىك پادىلار ئارىسىدىكى تەجرىبە شارائىتىدا، سەمرىش مەزگىلىدە كۈنىگە ئوتتۇرىچە ئېشىپ بارىدىغان ئېغىرلىقى 0.87 كىلوگرامغا يېتىپ، مەملىكەت ئىچىدە ئالدىنقى سەۋىيىدە تۇرىدۇ. مەملىكەت ئىچىدە تۇنجى قېتىم ئېلېكترونلۇق مىكروسكوپتىن پايدىلىنىپ، چوشقىنىڭ مۇسكۇل تالا تۇزۇلۇشىنى ئۆلچەپ بېكىتىش تېخنىكىسى چوشقىنى ئۇرۇقلاندۇرۇش ۋە مېتىس بىرىكمىسىنى تاللاش ئىشلىرىدا قوللىنىلغان. قوش قەۋەتلىك ئەينەك دېرىزىلىك چوشقا قوتانلىرىنى لايىھىلەش، ياساش ۋە ئۆلچەپ سىناش جەھەتتە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئالە زور يېڭىلىق يارىتىلغان.

جۇڭ شياۋچېۋ

ھايۋانلاردا بولىدىغان كۆكتېل كېسەللىكى ۋىرۇسى ئاپتونوم رايونىمىزدا تۇنجى قېتىم ئاجرىتىلىپ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلدى

شىنجاڭ مال دوختۇرلۇق كارانتىن باش پونكىتىدىن چىن چېيىڭ قاتارلىقلار ئاپتونوم رايونىمىزدىكى كۆكتېل كېسەللىكىنى ئېپىدېمىئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش ئاساسىدا، لوپنۇر ناھىيىسىنىڭ چوڭكۆل چارۋىچىلىق فېرمىسىدىكى

ئۆچكە بەدىنىدىن بىر تال ۋىرۇس ئاجرالمىسىغا ئىگە بولدى. ئاجرالمىنى توخۇ ئىمبىرىئونىدىن ئۆتكۈزۈپ ئەملەپ BHK[11] ھۈجەيرىسىنى يېتىشتۇرۇش ۋە ئەۋلاد قالدۇرۇش ئارقىلىق، توخۇ ئىمبىرىئونىنىڭ $29\ F_6$ ئەۋلاد ۋىرۇسىدىن ياپراقچە ياساپ، بىۋاسىتە ئۇسۇل بىلەن بويالغۇچى ئەينەك ئارقىلىق تەكشۈرگەندە، كېسەللىك ئۆزگىرىشىنى پەيدا قىلغۇچى ھۈجەيرە پلازمىسى تەركىبىدە تىپىك يالتىراق نۇر تەسىرى پەيدا بولدى، ئۇنى ئېلېكترونلۇق مىكروسكوپ بىلەن كۆزەتكەندە، چوڭ - كىچىكلىك قۇرۇلمىسى ئوخشاش بولغان بىر دۆۋە شارسىمان دانچىلار بايقالدى، سىرتقى پوستلاق دانچىسى روشەن، دانچىلار ئوتتۇرىسىدا ئانتىتېلا كۆۋرۈكى بار، ۋىرۇس دىئامېترى 55 مىكرومېتردىن 70 مىكرومېتر ئارىلىقىدا بولۇپ، مۇكەممەل ۋىرۇسنىڭ دىئامېترى 60 مىكرومېتر كېلىدۇ، شەكلىنىڭ چوڭ - كىچىكلىكى BTV ۋىرۇسى بىلەن ئوخشايدۇ. يادرو كىسلاتالىق ئېلېكتروفورېز ئارقىلىق تەھلىل قىلغاندا ئون تال RNA بەلبېغى كۆرۈنىدۇ، ئۇنىڭ تىپلىرى 3، 3، 3، 3، 1 بويىچە تارقالغان. ھۈجەيرە ۋىرۇسىدىن ئۆلچەملىك تەرتىپ بويىچە ئانتىگېن ياساپ، ئۇنى يۇننەن ئۆلكىسىدىكى كۆكتىل كېسەللىكىنىڭ يۇقىرى ئىممۇنىتېتلىق قان زەردابى بىلەن ئاگاردا كېڭەيتىش سىنىقى ئېلىپ بارغاندا، تىپىك چۆكمە سىزىقلىرى پەيدا بولدى. يۇقىرىقىدەك ئىممۇنولوگىيە، مورفولوگىيە، يادرو كىسلاتالىق ئېلېكتروفورېزلىق تەھلىل ئارقىلىق بۇ قېتىم ئاجرىتىۋېلىنغان ۋىرۇسنىڭ كۆكتىل ۋىرۇسى (BTV) ئىكەنلىكى، ئۇنىڭ شىنجاڭدا تۇنجى قېتىم ئاجرىتىۋېلىنىپ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلغان كۆكتىل ۋىرۇسى ئىكەنلىكى ئىسپاتلاندى. بۇ تەتقىقات نەتىجىسى 1990 - يىل 11 - ئايدا بېيجىڭدا يېزا ئىگىلىك مىنىسترلىكى تەرىپىدىن تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى، 1991 - يىل 8 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى.

كۆكتىل كېسەللىكى كۆشىگۈچى ھايۋانلاردا بولىدىغان، ھاشارات ئارقىلىق يۇقىدىغان يۇقۇملۇق كېسەللىك. ئاساسلىق كېسەللىك ئالامەتلىرى قىزىتمىسى ئۆرلەش، ئېغىز، تۇياق، ھەزىم قىلىش يوللىرى ياللۇغلىنىش، ئۆي ھايۋانلىرىدا تۇياق پوستلىرى چۈشۈپ كېتىش، ھەزىم قىلىش ياخشى بولماسلىق، ئورۇقلاپ كېتىش، تۇكلىرى قاتلىشىپ ئۇزۇلۇپ كېتىش، تۆرەلمە چۈشۈپ كېتىش قاتارلىقلاردىن ئىبارەت؛ ئېغىر يۇقۇملانغان ھايۋانلار ئۆلۈپ كېتىدۇ. يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 13 ۋىلايەت، ئوبلاستتا 160 مىڭ 671 تۇياق ئۆچكە، قوي، كالا، قوتاز زەردابشۇناسلىق بويىچە تەكشۈرۈلۈپ، مۇسبىي خۇسۇسىيەتلىك ھايۋاندىن 4053 تۇياق تېپىپ چىقىلدى؛ مۇسبىي خۇسۇسىيەتلىك نىسبىتى 2.5 % بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە، تەكشۈرۈلگەن ئۆچكە 10 مىڭ 501 تۇياق، بۇنىڭ ئىچىدە مۇسبىي خۇسۇسىيەتلىكى 1787 تۇياق، مۇسبىي خۇسۇسىيەتلىك نىسبىتى 17.7% بولدى. يۇقۇملىنىشى ئەڭ يۇقىرى بولغان ئۆچكە پادىلىرىنىڭ يۇقۇملىنىش نىسبىتى 90% كە يەتتى.

ياڭ يۇبىن

كالا تىپلىق بروتسېللىيوز باكتېرىيىسىگە قارشى ئالاھىدە ئانتىتېلا ۋاكسىنىسى ئۈستىدە تەتقىقات

ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى چۈشۈرگەن، شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى چارۋىچىلىق تەتقىقات ئورنىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە تاماملانغان ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلانىدىكى جانلىق ئورگانىزم تېخنىكىسى بويىچە ئۆتكەلگە ھۈجۈم قىلىش تېمىسى «كالا تىپلىق بروتسېللىيوز باكتېرىيىسىگە قارشى ئالاھىدە ئانتىتېلا ۋاكسىنىسى ئۈستىدە تەتقىقات» 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 24 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى.

ئاپتونوم رايونىمىز بروتسېللىيوز كېسەللىكى تارقىلىدىغان 1 - دەرىجىلىك رايون، تارىختىن بۇيان ۋاكسىنا بىلەن ئالدىنى ئېلىشتا ۋاكسىنا ئاجىز بولغانلىقتىن، ھەر خىل دەرىجىدە ۋاكسىنا ئەملەش رېئاكسىيىسى كۆرۈلگەن، شۇنىڭ بىلەن بىللە

زەھەرلىك كۆچى قايتىدىن كۆچمىشتەك خەۋپ ساقلىنىپ كەلگەنىدى.

تېما گۇرۇپپىسى ئۇچ يىل تەتقىق قىلىش ئارقىلىق، تۆۋەندىكى نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى: 1) شۇ جايىنىڭ شەرت ـ شارائىتىغا ماس كېلىدىغان ھۈجەيرىلەرنى بىرىكتۈرۈش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈردى. شۇ جايدىكى يۇقۇملۇق باكتېرىيە كالا تىپلىق بروتسىللىيوز باكتېرىيىسى S85A نى ئېنتىدائىي ئانتىگېن قىلىپ تاللاپ چىقتى، ھۈجەيرىلەرنى بىرىكتۈرۈش تېخنىكىسى ۋە كالونلاشتۇرۇپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسىنى قوللىنىپ، يەتتە تال مونوكلون ئانتېتىلا ھۈجەيرە شتاممىسى ۋە توققۇز مونوكلونلۇق ئالاھىدە ساپ ئانتېتىلانى تۇرغۇزۇپ چىقتى، بۇنىڭ ئىچىدە F_9 شتاممىلىق ئانتېتىلارنىڭ توسۇش ئۇنۇمى 1:40000 گە يەتتى؛ ئۇنىڭ ىلەن كېسەك چاشقانلارنى ئىممۇنىتېتلىغاندا، چاشقاندا خېلى ئۇنۇملۇك ساپ S85 A ئانتېتىلا پەيدا بولىدۇ. 2) ئۇنۇمى ئەڭ يۇقىرى، مۇھاپىزەت قىلىش خۇسۇسىيىتى ئەڭ كۈچلۈك بولغان مونوكلون شتاممىسى A_7 ئارقىلىق ئۆي توشقانلىرىنى ئىممۇنىتېتلىغاندا، كۆپ كالونلۇق ئىككى ئانتېتىلا تەييارلىغىلى بولىدۇ. مۇشۇ ئىككى ئانتېتىلا ئارقىلىق دېڭىز چوشقىسىنى ئىممۇنىتېتلىغاندا ھەمدە ئۇنىڭغا كۈچلۈك باكتېرىيە شتاممىسى بىلەن زەربە بەرگەندە، ئۇنىڭ مۇھاپىزەت قىلىش نەتىجىسى 87.5% بولىدۇ. 3) ئوخشاش بولمىغان يارەمچى بىرىكمە ئىككى ئانتېتىلا ئۈستىدە، ئۇنىڭ بىلەن ئىممۇنىتېتلانغان كالىنىڭ Coomb,s ئانتېتىلاسىنىڭ ئازىيىش ـ كۆپىيىش قانۇنىيىتىنى ئۆلچەپ بېكىتتى، 90 ئۆياق كالىنى ئېتىزلىقتا ئىممۇنىتېتلاش سىنىقى ئېلىپ بېرىپ، 17 ئايلىق كاللەكەلەشكەن ئانتېتىلا Coob,s Coomb,s نىڭ ئازىيىش ـ كۆپىيىش قانۇنىيىتىنى تەكشۈرۈپ ئۆلچەپ چىقتى. 4) دەسلەپكى قەدەمدە ساپ ئالاھىدە ئانتېتىلا ۋاكسىنىسىنى توشقان بەدىنىدە يېتىلدۈرۈشتىن ئىبارەت ئىشلەپچىقىرىش ھۈنەر ـ سەنئىتىنى تاماملىدى. 5) ئىككى ئانتېتىلا ۋاكسىنىسىدىن 7800 مىكروگرام ئىشلەپچىقاردى ھەمدە يەككە كالونلۇق ۋە ئىككى ئانتېتىلا ۋاكسىنىسى ئارقىلىق بروتسىللىيوز كېسەللىكىنى بىلەن يۇقۇملانغان 11 تۆياق سېغىن كالىنى داۋالىدى، ساقىيىش ئۇنۇمى 100% بولدى. 6) ئىككى ئانتېتىلا ۋاكسىنىسىنىڭ ئىممۇنىتېت مېخانىزمى ئۆستىدە ئىزدەندى. ئۇنىڭ نەتىجىسى مۇنداق بولدى: ئىككى ئانتېتىلا ۋاكسىنىسى بىلەن ئىممۇنىتېتلىغاندا ھۈجەيرىلەرنىڭ ئىممۇنىتېتلىنىپ قالماي، بەلكى بەدەندىكى سۈيۇقلۇقلارنىڭ ئىممۇنىتېتلىنىدۇ، ئىممۇنىتېت مىقدارى جەزمەن دەل جايىدا بولۇشى لازىم. 7) ELISA نى تورمۇزلاش ۋە ELISA نى توسۇش ئاساس قىلىنغان ساپ ئالاھىدە نەچىلىك ئانتېتىلانىڭ «ئىچكى قىممىنى سۈرەتلەپ بېرەلەيدىغان» بىر يۇرۇش رىقابەتلىك تەكشۈرۈپ ئۆلچەش ئۇسۇلىنى تۇرغۇزدى.

باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: ئىككى ئانتېتىلا ۋاكسىنىسى زەھەرسىز، ئۇنۇملۇك، ھەم ئالدىنى ئېلىش، ھەم داۋالاش رولىنى ئويناىدىغان بىر خىل يېڭى تېپتىكى ۋاكسىنا ھېسابلىنىدۇ؛ بۇ تەتقىقات يېڭىلىق يارىتىش خاراكتېرىدىكى تەتقىقات بولۇپ، مەملىكەت ئىچىدە ئالدىنقى سەپتىكە يەتكەن، ئۇ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى بىر بوشلۇقنى تولدۇردى، مۇھىم ئىلمىي قىممەتكە ۋە ياخشى تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە ئەمەلىي ئىشلىتىش ئىستىقبالىغا ئىگە.

جۇڭگو شياۋچيۇ

ئېخنوكوك كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش تەدبىرلىرى

ئاپتونوم رايونلۇق پەن ـ تېخنىكا كومىتېتى چۆشۈرگەن، ئىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى چارۋىچىلىق تەتقىقات ئورنى رىياسەتچىلىك قىلغان ئاپتونوم رايونلۇق 7 ـ بەش يىللىق پىلانىدىكى نۆۋەتلىق پەن تەتقىقات تۈرى «ئېخنوكوك كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش تەدبىرلىرى ئۆستىدە تەتقىقات» 1991 ـ يىل 9 ـ ئاينىڭ 7 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن ـ تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى.

تېما گۇرۇپپىسى بەش يىل تەتقىق قىلىش ئارقىلىق تۆۋەندىكى نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى:

1) ئۆي ئىتى ۋە پادا ئىتلىرىدا بولىدىغان مەددىنى بۇلغىماي چۈشۈردى (ئومۇملاشتۇرۇپ ئالدىنى ئالدى ۋە داۋالىدى)، 97 ئۆي ئىتىنى سۈنئىي يۇقۇملاندۇرۇپ، 20 كۈندىن 50 كۈنگىچە بولغان مەددىدىن بىر نەچچىنى چۈشۈردى، ئۇنىڭدىن خروموسوما ياپراقچىسى ياساپ مورفولوگىيىلىك تەتقىق قىلىپ، بالىياتقۇ ئىچىدىكى قۇرت تۇخۇملىرىنىڭ يېتىلىش ئالامەتلىرىنى كۆزەتتى. كۆزىتىش نەتىجىسى شۇنى كۆرسەتتىكى، 45 كۈن بولغان تۇخۇملارنىڭ يېتىلىش ۋاقتى بالدۇر بولغان، بۇ، قۇرت يېتىلىش مەزگىلىدىن ئىلگىرى يەنى بۇلغانمىغان ئاساستا مەددە چۈشۈرۈش ئارىلىق مەزگىلىنى ئىگىلەشنى ئېنىق ئاساس بىلەن تەمىن ئەتتى؛ 210 ئۆي ئىتىنىڭ ئېغىرلىقىنى نۇسخا ئېلىپ تەكشۈرۈپ، پىرازىكوئانتېل دورا يەمچۈكىنىڭ دورا مىقدارىنى تەييارلاشنى ئاساس بىلەن تەمىن ئەتتى؛ تۆت خىل يەمچۈكنىڭ رېتسېپىنى تەييارلاپ، تەم خۇسۇسىيىتىنى سېلىشتۇرۇپ تەجرىبە قىلدى، ئۇنىڭدىن كېيىن يەنە 10 مىڭ ئىت (قېتىم) قا دورا ئىچكۈزۈپ كۆزەتتى، ھايۋان ئاقسىل رېتسېپى ئەڭ ياخشى بولغانلىقتىن، ئۇنى ھايۋانلارنىڭ ئۆزلۈكىدىن يېيىش نىسبىتى 90% تىن ئاشتى. بۇ يەمچۈك ھازىر رەسمىي ئىشلەپچىقىرىلىپ بازارغا سېلىندى، ئۇنىڭ مەددە چۈشۈرۈش نىسبىتى 100%كە يەتتى؛ قۇتۇبى ناھىيىسىدىكى يۈەنخۇسۇن ۋە ئەرشىلىدەندىن ئىبارەت ئىككى يېزىنى ئۇنىۋېرسال ئالدىنى ئېلىش ۋە داۋالاش سىناق نۇقتىسى قىلىپ تاللاپ چىقتى، بۇ ئىككى يېزىدا 4169 ئىت، 4851 ئائىلە، 54 مىڭ تۇياقتىن ئارتۇق چارۋا مال بار، ئۇلار ئۇنىۋېرسال ئالدىنى ئېلىش ۋە داۋالاش سىنىقىنى تەشكىللىك تۈردە رەھبەرلىك قىلىش ۋە تەشۋىقات - تەربىيە ئېلىپ بېرىشتىن باشلاپ، ھەر خىل تۈرلەر بويىچە تەكشۈرۈشنى يولغا قويۇپ، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر-دىن مۇداپىئە كۆرۈش خادىملىرىنى سەپلىدى ھەمدە تەربىيىلەپ يېتىشتۈردى، ئاندىن يېزىلارغا بېرىپ بارلىق ئۆي ئىتلىرىنى تىزىملاپ، مەددە چۈشۈرۈش ئارخىپلىرىنى تۈرغۈزۈپ، پىرازىكوئانتېل يېڭى يەمچۈكىنى «ھەممە ئىتلارغا تارقىتىپ بېرىش، ئايمۇ ئاي مەددە چۈشۈرۈش» نى ئىشقا ئاشۇردى. دورا تارقىتىش نىسبىتى 80% ئەتراپىدا بولۇشنى، دورا ئىچكۈزۈش نىسبىتى 85% تىن يۇقىرى بولۇشنى تەكىتلىدى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئىگىسىز ئىتلارنى ئۆلتۈرۈۋەتتى، ئىككى يىل تەكشۈرۈش - كۆزىتىش ئارقىلىق بىر ياشلىق قويلارنىڭ ئېخنوكوك لېچىنكىلىرى بىلەن يۇقۇملىنىش نىسبىتى يىلىغا 84% تۆۋەنلەپ بارغانلىقى، ئىككى ياشلىق قويلارنىڭ ئېخنوكوك لېچىنكىلىرى بىلەن يۇقۇملىنىش نىسبىتى يىلىغا 81% تۆۋەنلەپ بارغانلىقى، بۇ، نۆۋەتتە مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى ئەڭ ياخشى تىزگىنلەش ئۇنۇمى رېكورتى ئىكەنلىكى ئىسپاتلاندى.

2) قويلارنى ئىممۇنىتېتلاپ ئالدىنى ئېلىش ئۈستىدە ئىزدەندى، قويلارنىڭ مەنبەلىك ئىپتىدائىي باش لېچىنكىلىرىنى 83 ئۆي ئىتىغا سۈنئىي يۇقتۇرۇپ، ئۇرۇقلانغان تۇخۇمدىن يېتىلگەن قۇرتتىن 650 مىڭغا ئىگە بولدى، 1 مىليون 900 مىڭدىن ئارتۇق قۇرت تۇخۇمىنى سۈنئىي يېتىلدۇرۇپ، ماددا ئالماشتۇرىدىغان مەھسۇلاتنىڭ ئىممۇنىتېتلىق مەنبەسىدىن 140 نەچچە مىللىلېتر، ئالتە ئىلمەكلىك قۇرت لېچىنكىسىنىڭ تەكشى پلازما ئىممۇنىتېت مەنبەسىدىن 14 مىللىلېتر ئېلىپ، ئۆزلۈكىدىن يېتىلگەن مەنپىي خۇسۇسىيەتلىك قويلارنى يەككە ۋە قوش ئىممۇنىتېتلاش سىنىقى ئېلىپ باردى. قوش ئىممۇنىتېتلاش تەرتىپى مۇنداق: بوغاز قويغا تۇغۇشتىن ئىلگىرى ئىممۇنىتېت ئەملىگەندە، تۆرەلمە پاسسىپ ئىممۇنىتېتلىنىدۇ، قوزىلار تۇغۇلغاندىن كېيىن يەنە ئىممۇنىتېت ئەملىگەندە، ئۇنىڭدا ئاكتىپ ئىممۇنىتېت پەيدا بولىدۇ، يەككە ئىممۇنىتېتلاش قوزىنىڭ ئۆزىنىلا ئىممۇنىتېتلاشقا قارىتىلغان. ئىممۇنىتېت ئەملىگەن بارلىق قوزىلارنىڭ ھەر بىرىگە ئەملىنىپ 23 كۈن ئىچىدە 3000 تال قۇرت تۇخۇمى ئارقىلىق كۈچلۈك يۇقۇملاندۇرۇش زەربىسى بەرگەندە، ئۇنىڭ نەتىجىسى ماددا ئالماشتۇرۇش ۋاكسىنىسى قوش ئىممۇنىتېت گۇرۇپپىسىنىڭ مۇھاپىزەت قىلىش نىسبىتى 97.6% بولىدىغانلىقى، يەككە ئىممۇنىتېت گۇرۇپپىسىنىڭ مۇھاپىزەت قىلىش نىسبىتى 94.3% بولىدىغانلىقى، تەكشى پىلازما

گۈرۈپپىسىنىڭ مۇھاپىزەت قىلىش نىسبىتى % 89.1 بولىدىغانلىقى ئىسپاتلاندى.

3) قوي - ئىتلارنىڭ مەنبە تەكەنلىك سولىتراسىنىڭ يېتىلگەن قۇرت شتاممىسىنى مورفولوگىيە جەھەتتىن كۆزەتتى ھەمدە ئۇنى ئائىلە قوي شتاممىسى دەپ بېكىتتى. بۇ تەتقىقات نەتىجىسىنىڭ قۇرت شتاممىسى كىلاتا رىبالىسىنىڭ DNA دىن تەركىب تاپقانلىقىنى تەتقىق قىلىشقا ياردەمى بولىدىغانلىقىنى، ئىممونولوگىيە، دورىگەرلىك ئىلمى ۋە كېسەللىك مەنبەسى ماكان ئىگىسىنىڭ خاسلىقىنى تەتقىق قىلىشتا مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلىدى.

تەتقىقات ئېلىپ بېرىش بىلەن بىللە، بۇ تېمىدا تىزگىنلەش تاكتىكىسى بىلەن ئەندىزە مەزمۇن قىلىنىپ، پەننى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر سىنئالغۇ فىلىمى ئىشلەپ چىقىلدى، ئۇنىڭغا خەنزۇ، ئۇيغۇر، قازاق، موڭغۇل، زاڭزۇ، ئېنگلىز، رۇس تىللىرىدا ئاۋاز بېرىلىپ، مەملىكەت بويىچە سودا سىستېمىسىدا 60 قېتىم قويۇلدى؛ خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە رەڭلىك ۋە رەڭسىز چاتما رەسىملىك ھەرقايسىسىدىن 3000 پارچە، ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە تەشۋىق ۋەرەقىسىدىن 35 مىڭ نۇسخا تۈزۈپ چىقىلدى.

باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: پىرازىكوئانتېل دورا يەمچۈكىنىڭ تەتقىق قىلىنىپ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلىشى مەملىكەت ئىچىدە تۇنجى ئىش ھېسابلىنىدۇ، ئۇ، ئىشلىتىش ۋە دورا تېپى جەھەتتە خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن. ئېخنوكوك كېسەللىكىنى تىزگىنلەش تەدبىرلىرى ۋە ئۇنىڭ ئەندىزىسىنى ئوتتۇرىغا قويۇش بىلەن ئۇنى بايان قىلىش جەھەتتە خېلى يېڭىلىق يارىتىلغان بولۇپ، قانائەتلىنەرلىك تەجرىبە خاراكتېرلىك تىزگىنلەش ئۇنۇمى قولغا كەلتۈرۈلگەن. تېما گۈرۈپپىسى تەتقىقات جەريانىدا شىنجاڭدىكى قوي، ئىتلاردا بولىدىغان مەنبە تىكەنلىك سولىتراسىنىڭ ئائىلىلەردە بېقىلىدىغان قوي شتاممىسىغا تەۋە ئىكەنلىكىگە ھۆكۈم قىلدى، شۇنداقلا ئىتلاردا بولىدىغان تىكەنلىك سولىتراسىغا قارشى مۇسبەتلىك قان زەردابى تەنچلىرىنىڭ سىرتىدا ئىپتىدائىي باش لېچىنكىلارنى ئۆلتۈرۈش سىنىقى ۋە قويلاردا بولىدىغان قاپلىق قۇرت لېچىنكىلىرىغا قارشى ئىممۇنىتېت ھەمدە ئىتلاردا بولىدىغان تىكەنلىك سولىترا ئىممۇنىتېتى ئۈستىدە تەتقىقات ئېلىپ بارىدى، نەتىجىدە ئۇنىڭ چەت ئەللىك شۇ خىلدىكى تەتقىقاتى بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەنلىكى ئىسپاتلاندى.

جۇڭگو شياۋچېۋ

5 - نومۇرلۇق كېسەللىكىنىڭ I تىپلىق توخۇ تۇرەلمىسى ئارقىلىق ئاجىزلاشتۇرۇلغان ۋىرۇسىنىڭ توشقان بەدىنىدە رېئاكسىيە لەشتۈرۈلگەن ۋاكسىنىسى

دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق - بېلىقچىلىق مىنىستىرلىكى چۈشۈرگەن، شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى چارۋىچىلىق تەتقىقات ئورنىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە تاماملانغان «5 - نومۇرلۇق كېسەللىكىنىڭ I تىپلىق توخۇ تۇرەلمىسى ئارقىلىق ئاجىزلاشتۇرۇلغان ۋىرۇسىنىڭ توشقان بەدىنىدە رېئاكسىيەلەشتۈرۈلگەن ۋاكسىنىسى» 1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 19 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئوتتى ۋە تەكشۈرۈپ ئۇتكۈزۈۋېلىندى.

بۇ تېمىدا تاللاپ ئەملەش ئارقىلىق توقۇلمىلارنى كۆچۈرۈپ ئۈستۈرۈش، توخۇ تۇرەلمىسىنىڭ تومۇرىدىن ئەملەش ۋە چاشقانغا ئالماشتۇرۇش قاتارلىق ئۇسۇللار قوللىنىلدى، قايتا - قايتا سىناق قىلىش ئارقىلىق 5 - نومۇرلۇق كېسەللىكىنىڭ I تىپىدىكى چاشقان بەدىنىدە ئاجىزلاشتۇرۇلغان 149 - ئەۋلاد ۋىرۇسىنى قان تومۇرىدىن ئەملەش ئۇسۇلى قوللىنىلىپ، ئۇ، توخۇ تۇرەلمىسىگە لايىقلاشتۇرۇلدى، توخۇ تۇرەلمىسىنىڭ 90 - ئەۋلادى ئارقىلىق چوشقىغا تەسىر كۆرسەتكەندە، 0.5% ئەتراپىدا قاپارتقۇ پەيدا بولدى، موزاي، قوزىلاردا ھېچقانداق قاپارتقۇ پەيدا بولمىدى، مۇشۇ ۋىرۇسنىڭ 18 تۇركۈم ۋاكسىنا ياسالدى، ئۇنىڭ ئومۇمىي مىقدارى 420 مىڭ مىللىلىتر بولۇپ، شىنجاڭ، ئىچكى موڭغۇل، لياۋنىڭ قاتارلىق جايلاردا 160 مىڭ تۇياق (قېتىم) چوشقىغا ئوكۇل قىلىندى، ئۇ، بىخەتەر، ئۈنۈملۈك بولۇپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى 3 مىليون يۈەندىن ئاشتى. شىنجاڭ، ئىچكى

موڭغۇللاردىكى چوشقىلاردا بولىدىغان 5 - نومۇرلۇق يۇقۇملۇق كېسەللىك كۆپ قېتىم يوقىتىلدى.

موزاي، قوزىلارنى بىخەتەر، ئۇنۇملۇك بولغان 5 - نومۇرلۇق I تىپىدىكى ۋاكسىنا بىلەن تەمىنلەش، ۋاكسىنىنىڭ ئىمۇنوگېنلىقىنى ساقلاپ قېلىش ھەمدە زاۋۇتلاشتۇرۇپ ئىشلەپچىقىرىش ئېھتىياجىغا ماسلاشتۇرۇش ئۈچۈن، تېما گۇرۇپپىسى توخۇ تۇرۇلمىسى ئارقىلىق ئاجىزلاشتۇرۇلغان ۋاكسىنىنى 15 ئەۋلاد توشقانغا ماسلاشتۇردى، بەش ئەۋلاد، ئون ئەۋلاد، 15 ئەۋلاد بويىچە ئۇچ تۈركۈمدە توشقان بەدىنىدە رېئاكسىيىلەشتۇرۈلگەن ۋاكسىنا ياساپ، ئۇنى 12 ئايغا توشمىغان 1345 موزايغا، 254 تۈياق سۈ كالىسىغا (بۇنىڭ ئىچىدە 12 ئايغا توشمىغان موزاي 31 تۈياق)، بىر ياشتىن ئاشقان 282 تۈياق توپاقنا، تۆت ئايغا توشمىغان 1910 قوزىغا ئوكۇل قىلغاندا، ھېچقانداق قاپارتمۇ كۆرۈلمىدى. ئىمۇنىتېت ئوكۇلى سېلىنغاندىن كېيىنكى كالىنىڭ قان زەردابىدىكى نېترالاشقان ئانتىتېلا بىلەن 5 - نومۇرلۇق كېسەللىك I تىپىدىكى چاشقان بەدىنىدە ئاجىزلاشتۇرۇلغان ۋىرۇس ۋاكسىنىسى ئارقىلىق ئىمۇنىتېتلانغان كالىنىڭ قان زەردابىدىكى نېترالاشقان ئانتىتېلانى سېلىشتۇرغاندا ئىككىسى ئوخشاش بولۇپ، نېترالاشقان كۆرسەتكۈچ سان پەرقى ئىككىدىن يۇقىرى بولدى، ئۇنىڭ ئىمۇنوگېنلىقى تۆۋەنلىمىدى، مۇھاپىزەت قىلىش نىسبىتى 80% تىن يۇقىرى بولۇپ، ئىمۇنىتېت ۋاقتى ئالتە ئايدىن ئاشتى.

باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ تەتقىقات خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، ئۇ، مەملىكەت ئىچىدىكى بىر بوشلۇقنى تولدۇردى، ئارىلىق سىنىقى ئارقىلىق بۇ ۋاكسىنىنىڭ مىنىستىرلىك ئىلان قىلغان يېڭى ۋاكسىنىلارنى سىناق قىلىپ ياساش ئۆلچىمىگە تامامەن ئۇيغۇن كېلىدىغانلىقى ئىسپاتلاندى، دەپ ھېسابلىدى.

جۇڭ شياۋچيۇ

كىچىك تىپتىكى شامال گېنېراتورى تارقاق چارۋىچىلىق رايونلىرىدا كېڭەيتىلدى

كىچىك تىپتىكى شامال گېنېراتورى تارقاق ئولتۇراقلاشقان چارۋىچى ئائىلىلىرىنىڭ تۇرمۇش ئۇسۇلى - پەن

ئىشلەپچىقىرىشىدا توك مەسىلىسىنى ھەل قىلىشتا زور ئەھمىيەتكە ئىگە، بۇ تېما 1989 - يىلى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا ئەتىجىلىرىنى كېڭەيتىش تۈرىگە كىرگۈزۈلگەنىدى، ئۇنىڭغا شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش تەتقىقات ئورنى رىياسەتچىلىك قىلىدى، تارباغاتاي ۋىلايەتلىك چارۋىچىلىق باشقارمىسى، چۆچەك شەھەرلىك چارۋىچىلىق ئىدارىسى، تارباغاتاي ۋىلايەتلىك ئوتلاقچىلىق پونكتى قاتناشتى.

تېما گۇرۇپپىسى چۆچەك شەھىرى ۋە چاغانتوقاي ناھىيىسىدە 100 ۋاتلىق كىچىك تىپتىكى شامال گېنېراتورى ۋە قۇياش ئېنېرگىيىلىك ئېلېكتر قۇرۇلمىسىدىن 135 (بۇنىڭ ئىچىدە شامال گېنېراتورى 107، قۇياش ئېنېرگىيىلىك قۇرۇلما 28) نى قۇراشتۇردى؛ شامال كۈچىدىن پايدىلىنىپ توك ھاسىل قىلىدىغان كەنتتىن ئۇچىنى قۇردى؛ شىنجاڭ بويىچە تۇنجى چارۋىچىلىق رايونلىرىغا يۇزلەنگەن يېڭى ئېنېرگىيە تېخنىكا مۇلازىمەت ئورنى قۇردى؛ شامال گېنېراتورىغا دائىر خەنزۇچە، قازاقچە پەننىي ئومۇملاشتۇرۇش لېكسىيە ماتېرىياللىرىنى تۈزۈپ چىقتى، 15 قېتىم ئەملىي قوللىنىلمىدىغان تېخنىكا كۇرسى ئاچتى؛ پەننىي ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىرى سىنىمالغۇ فىلىمى ئىشلەپ، شامال گېنېراتورىنى كېڭەيتىش ئۈچۈن شەرت - شارائىت يارىتتى. تېما گۇرۇپپىسىنىڭ تەسىرى بىلەن، تارباغاتاي ۋىلايىتىدىكى باشقا ناھىيىلەرمۇ 100 ۋاتلىق شامال گېنېراتورىدىن 172 نى قۇراشتۇردى.

بۇ تەتقىقات تېمىسى 1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاپ بېكىتىش ھەيئىتى، بۇ تېما ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ ھېسابلىدى.

جاڭ لياڭجيەن

ئاپتونوم رايونلۇق تەبئىي پەن ئىلمىي جەمئىيەتلىرى، جەمئىيەتلىرى ۋە تەتقىقات جەمئىيەتلىرىنىڭ 1991 - يىلى ئۆتكۈزگەن ئاساسلىق ئىلمىي پائالىيەتلىرى

پائالىيەت نامى	ۋاقتى (كۈن)	ئورنى	ئۇيۇشتۇرغان ئورۇن	ئاساسىي مەزمۇنى ۋە نەتىجىلەر
شىنجاڭ خەمىيە سانائىتى ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ 3 - قۇرۇلتىيى	1	ئۈرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ خەمىيە سانائىتى ئىلمىي جەمئىيىتى	خەمىيە سانائىتى ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ 30 يىللىق خىزمەتلىرى خۇلاسىلەندى؛ 30 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى؛ 3 - نۆۋەتلىك مۇدىرىيەت سايلام ئارقىلىق ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈلدى
شىنجاڭ باغۋەنچىلىك ئىلمىي جەمئىيىتى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 30 يىللىقىنى تەبرىكلەش ۋە ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى	1	ئۈرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ باغۋەنچىلىك ئىلمىي جەمئىيىتى	ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ 30 يىللىق خىزمەتلىرى خۇلاسىلەندى؛ 88 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى، 20 نادىر ئىلمىي ماقالە تاللاپ چىقىلدى
شىنجاڭ زىرائەت ئىلمىي جەمئىيىتى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 30 يىللىقىنى تەبرىكلەش يىغىنى ۋە ئۇنىڭ 5 - قۇرۇلتىيى	1	ئۈرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ زىرائەت ئىلمىي جەمئىيىتى	ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ 30 يىللىق خىزمەتلىرى خۇلاسىلەندى؛ 50 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى؛ شىنجاڭ يېزا ئىگىلىكىنىڭ يۇنگدىن كېيىنكى تەرەققىياتى ئۈستىدە تەكلىپ بېرىلدى
يېزا ئىگىلىكى ئوچۇن ئەقىل - پاراسەت، چارە - تەدبىر كۆرسىتىش ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى	1	ئۈرۈمچى	شىنجاڭ زىرائەت ئىلمىي جەمئىيىتى	58 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
شىنجاڭنىڭ 3 - نۆۋەتلىك تىببىي ماتارىپى ئىلمىي يىغىنى	1	ئۈرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ تىببىي ئىلىم جەمئىيىتى	90 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئىلمىي جەمئىيىتى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 30 يىللىقىنى تەبرىكلەش ۋە ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى	2	ئۈرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئىلمىي جەمئىيىتى	ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ خىزمەتلىرى خۇلاسىلەندى؛ ئىلىم - پەن ئالماشتۇرۇلدى؛ ئاپتونوم رايونىنىڭ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىنى داۋاملىق، مۇقىم، ماسلاشقان ھالدا راۋاجلاندۇرۇش ئۈستىدە تەكلىپ بېرىلدى
شىنجاڭ پاختىچىلىق ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ يىللىق ئىلمىي يىغىنى	2	ئۈرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ پاختىچىلىق ئىلمىي جەمئىيىتى	87 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى؛ ئاپتونوم رايونىمىزدا پاختىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنى يەنمۇ راۋاجلاندۇرۇش ئوچۇن تەكلىپ بېرىلدى
شىنجاڭ سۇ ئىنشائاتى ئىلمىي جەمئىيىتى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 30 يىللىقىنى تەبرىكلەش يىغىنى ۋە ئۇنىڭ 5 - قۇرۇلتىيى	3	ئۈرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ سۇ ئىنشائاتى ئىلمىي جەمئىيىتى	ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ خىزمەتلىرى خۇلاسىلەندى؛ 18 ئىلمىي ماقالە ئوقۇلدى ۋە ئالماشتۇرۇلدى؛ 5 - نۆۋەتلىك مۇدىرىيەت سايلام ئارقىلىق ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈلدى
شىنجاڭ تۇمۇرىول ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ 3 - نۆۋەتلىك مۇدىرىيىتىنىڭ يىغىنى	3	ئۈرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ تۇمۇرىول ئىلمىي جەمئىيىتى	ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ خىزمەتلىرى خۇلاسىلەندى ھەمدە ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ يۇنگدىن كېيىنكى خىزمەتلىرى ئۈستىدە تەكلىپ بېرىلدى
مەملىكەتلىك جانلىق ئورگانىزم فىزىئولوگىيە ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ 1 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھى يەتكۈزۈلدى، تارماق بەنەرنىڭ تەرەققىياتى تونۇشتۇرۇلدى، تەتقىقات نەتىجىلىرى ئالماشتۇرۇلدى	3	ئۈرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ ئۇسۇملۇك ئىلمىي جەمئىيىتى	ئۇسۇملۇك فىزىئولوگىيە، بىئوخىمىيە كەسپى بويىچە ئىلىم - پەن ئالماشتۇرۇش يىغىنى

شىنجاڭ 2 - نۆۋەتلىك تۆمۈر يولىنى ئىلمىي يىغىنى	3	ئۇرۇمچى شەھىرى	شىنجاڭ تىببىي ئىلىم جەمئىيىتى	128 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
پار قازان ئارقىلىق ئىسسىقلىق بىلەن تەمىنلەش ھەمدە ئۆي - ئىمارەت ئەتراپىدىكى ئورمانلارغا دائىر ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى	4	ئۇرۇمچى شەھىرى	شىنجاڭ تۆمۈريول ئىلمىي جەمئىيىتى	ئۆي - ئىمارەتلەرنى رېمونت قىلىش، ئورمانلارنى پەرۋىش قىلىش، پار قازان ئارقىلىق ئىسسىقلىق بىلەن تەمىنلەش قاتارلىق مەسىلىلەر مۇھاكىمە قىلىنىدى، 35 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
ھۆججەت، ماتېرىيال مەنبەسىنىڭ مۇۋاپىق تارقىلىشى ۋە ئوڭشىدىن پايدىلىنىش مۇھاكىمە يىغىنى	5	ئۇرۇمچى شەھىرى	شىنجاڭ كۆتۈپخانا ئىلمىي جەمئىيىتى	ئاپتونوم رايونىنىڭ ھۆججەت، ماتېرىيال مەنبەسىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالىنى تەھلىل قىلىش، ھۆججەت - ماتېرىيال خىزمىتىگە باھا بېرىش ۋە ئۇنى مۇلچەرلەش ئۇسۇلى، ھۆججەت - ماتېرىيال مەنبەسى جەھەتتىكى ئىجتىمائىي ئېھتىياج، شىنجاڭنىڭ ھۆججەت - ماتېرىيال مەنبەسىنىڭ ئالاھىدىلىكى، شىنجاڭنىڭ ھۆججەت - ماتېرىيال خىزمىتىنى باشقۇرۇش سىياسىتى ۋە ئوڭشىدىن ئۇرتاق بەھرىمەن بولۇش تەدبىرلىرى قاتارلىق 11 تېما ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى
شەھەر ئارخىپ ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى ۋە كەسپىي ھەيئەتلەرنى قۇرۇش يىغىنى	5	شىخەنزە شەھىرى	شىنجاڭ شەھەر پەن تەتقىقاتى جەمئىيىتى	23 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى؛ 1 - نۆۋەتلىك ھەيئەت سايلام ئارقىلىق ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈلدى
ھۆججەت - ماتېرىيال مەنبەسىنى قۇرۇلۇشى ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى	5	ئۇرۇمچى شەھىرى	شىنجاڭ ئاخبارات ئىلمىي جەمئىيىتى شىنجاڭ كۆتۈپخانا ئىلمىي جەمئىيىتى	31 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
يەرلىك جۇڭگو تىبابىتى دورىلىرى، مىللىي تىبابەتچىلىك دورىلىرىنىڭ ئالاھىدىلىكى ئۈستىدە مەخسۇس مۇھاكىمە يىغىنى	5	ئۇرۇمچى شەھىرى	شىنجاڭ جۇڭگو تىبابەتچىلىك ئىلمىي جەمئىيىتى	ئاپتونوم رايونىنىڭ يەرلىك جۇڭگو تىبابىتى دورىلىرى، مىللىي تىبابەتچىلىك دورىلىرى تەتقىقاتى ۋە ئۇنى پارىتىش، تەرەققىي قىلدۇرۇش ئىستىقبالىي ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى؛ 19 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
پىراقتىتىن سېزىش تېخنىكىسى كەسپىي ھەيئىتىنىڭ 2 - نۆۋەتلىك ئىلمىم - پەن ئالماشتۇرۇش يىغىنى	6	ئۇرۇمچى شەھىرى	شىنجاڭ جۇغرافىيە ئىلمىي جەمئىيىتى	20دىن ئارتۇق ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
شىنجاڭ سېيسىمالوگىيە جەمئىيىتىنىڭ 7 - قۇرۇلتىيى ۋە 5 - نۆۋەتلىك سېيسىمالوگىيە ئىلمىم - پەن ئالماشتۇرۇش يىغىنى	6	ئۇرۇمچى شەھىرى	ئۇرۇمچى سېيسىمالار ئىلمىي جەمئىيىتى	98 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى؛ 7 - نۆۋەتلىك مۇدىرىيەت سايلام ئارقىلىق ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈلدى
جۇڭگو تىبابەتچىلىكىنىڭ ئالاھىدىلىكىگە دائىر مەخسۇس تېما بويىچە مۇھاكىمە يىغىنى	7	ئۇرۇمچى شەھىرى	شىنجاڭ جۇڭگو تىبابەتچىلىك ئىلمىي جەمئىيىتى	70 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
شىنجاڭ كېۋەزنىڭ ئوزۇقلۇق فىزىئولوگىيىسى ۋە ئۇنىڭ ئوغۇتقا بولغان ئېھتىياجى ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى، كېۋەزنى يۇقىرى ھوسۇللۇق قىلىپ ئۈستۈرۈشنىڭ ئىلمىي ئوغۇتلاش نەزەرىيىسى ۋە ئۇسۇلى ئوتتۇرىغا قويۇلدى	7	ئۇرۇمچى شەھىرى	شىنجاڭ تۇپراقچىلىق ئىلمىي جەمئىيىتى، شىنجاڭ پاختىچىلىق ئىلمىي جەمئىيىتى	

شىنجاڭنىڭ ئالتاي تاغلىق رايونلىرىدىكى ئورمانلارنى كېسىپ پايدىلاش ئۈسۈلى ئىلمىي مۇھاكىمە يېغىنى	7	ئۆرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ ئورمانچىلىق ئىلمىي جەمئىيىتى	ئالتاي تاغلىق رايونلىرىدىكى ئورمانلارنى كېسىپ پايدىلاش مەسىلىسى ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى ۋە تەكلىپ بېرىلدى
ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى قېتىملىق پوچتا پۇل مۇئامىلىسى مۇھاكىمە يېغىنى	8	ئۆرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ خەت ـ ئالاقە ئىلمىي جەمئىيىتى	21 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى، شۇ جايىنىڭ ئەھمىيىتى ئاساس قىلىنىپ، ئىلمىي ئۈسۈل ئارقىلىق پوچتا پۇل ئامانىتىنىڭ قانۇنىيىتى تەھلىل قىلىندى، پوچتا پۇل ئامانىتى تىجارىتى تاكتىكىسى ۋە ئۇنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش يولى ئۈستىدە ئىزدىنىلدى
شىنجاڭ بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك تېببىي ئىلىمگە دائىر كۆرۈش ـ ئاڭلاش ئىلمىي مۇھاكىمە يېغىنى	8	ئۆرۈمچى شەھىرى	ئۆرۈمچى تېببىي ئىلىم جەمئىيىتى	22 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
شىنجاڭ ئېلېكتر ئېنېرگىيە ساناشتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 ـ بەش يىللىق پىلانىنى ئىجرا قىلىش مۇھاكىمە يېغىنى	8	ئۆرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ ئېلېكتر ماشىنا قۇرۇلۇش ئىلمىي جەمئىيىتى، شىنجاڭ ئېلېكتر ئېنېرگىيە ساناشتى ئىدارىسى	شىنجاڭ ئېلېكتر ئېنېرگىيە ساناشتى ئىدارىسىنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى تەرەققىياتىغا دائىر بىر قىسىم چوڭ ـ چوڭ مەسىلىلەر مۇھاكىمە قىلىندى ۋە ئەزەرىيە جەھەتتىن ئىسپاتلاندى
شىنجاڭ خىمىيە ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ 3 ـ قۇرۇلتىيى	9	ئۆرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ خىمىيە ئىلمىي جەمئىيىتى	نۆۋەت ئالمىشىش سايلىمى ئۆتكۈزۈلۈپ، 3 ـ نۆۋەتلىك مۇدىرىيەت ئۇزۇدقا كەلتۈرۈلدى، 80 دىن ئارتۇق ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى ۋە مەخسۇس تېمىدا دوكلات بېرىلدى
بۇران رايونلىرىدىكى تۆمۈرىول ئۇلىنىڭ شامالدا يىمىرىلىپ كېتىش قانۇنىيىتى ۋە ئۇنىڭدىن مۇداپىئەلىنىش تېخنىكىسى مۇھاكىمە يېغىنى	9	ئۆرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ تۆمۈرىول ئىلمىي جەمئىيىتى	تۆمۈرىول ئۇلىنىڭ شامالدا يىمىرىلىپ كېتىشىگە دائىر تەتقىقاتنى يەنمۇ قانات يايدۇرۇش ئۈستىدا مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى ھەمدە تەكلىپ بېرىلدى
تارقىلىشچان كېسەللىكلەر ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ تۇنجى نۆۋەتلىك ئىلمىي ـ پەن ئالماشتۇرۇش يېغىنى	9	ئۆرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ مۇداپىئە تېببىي ئىلىم جەمئىيىتى	81 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
شىنجاڭ بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك كۆيۈك تاشقى كېسەللىكلەر ئىلمىي يېغىنى	9	ئۆرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ تېببىي ئىلىم جەمئىيىتى	90 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
شىنجاڭ بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر ۋە پارازىت قۇرت كېسەللىكى ئىلمىي مۇھاكىمە يېغىنى	9	ئۆرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ تېببىي ئىلىم جەمئىيىتى	94 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
شىنجاڭ 3 ـ نۆۋەتلىك رادىئولوگىيە تەبابىتى ئىلمىي يېغىنى	9	ئۆرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ تېببىي ئىلىم جەمئىيىتى	206 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
2 ـ نۆۋەتلىك تەڭرىتاغ گېئولوگىيە كان مەھسۇلاتلىرى مۇھاكىمە يېغىنى	9	ئۆرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ گېئولوگىيە ئىلمىي جەمئىيىتى، شىنجاڭ رەڭلىك مېتال ئىلمىي جەمئىيىتى	191 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى

ھاۋا تەڭشىگۈچ ئارقىلىق چالۋ - توزان تازىلاش تېخنىكىسىنىڭ ئالماشتۇرۇش يېغىنى	9	ئۈرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ توقۇمچىلىق قورۇلۇش ئىلمىي جەمئىيىتى	ھاۋا تەڭشىگۈچ ئارقىلىق چالۋ - توزان تازىلاش تېخنىكىسىنىڭ ھازىرقى تەرەققىياتى ۋە ئۇنىڭ ئىشلىتىلىش ئىستىقبالى ھەققىدە ساقلانغان مەسىلەرگە دائىر تەجرىبىلەر ئالماشتۇرۇلدى
ئۇن، ياغ، كراخمال بويۇمچە خەلقئارا ئىلىم - پەن ئالماشتۇرۇش ۋە تېخنىكا جەھەتتە كېڭىشىش يېغىنى	9	ئۈرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ ئاشلىق - ياغ ئىلمىي جەمئىيىتى	ئۇۋۇتتە خەلقئارادىكى ئىلغار ئاشلىق ماشىنا - ئۈسكۈنىلىرى تونۇشتۇرۇلدى، ئاشلىق - ياغ كارخانا قورۇلۇش تېخنىكا خادىملىرى بىلەن تېخنىكا جەھەتتە كېڭىشىلدى
شىنجاڭ جۇڭگوچە داۋالاش بىلەن غەربچە داۋالاشنى بىرلەشتۈرۈش ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ 3 - قۇرۇلتىيى	9	ئۈرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ جۇڭگوچە داۋالاش بىلەن غەربچە داۋالاشنى بىرلەشتۈرۈش ئىلمىي جەمئىيىتى	3 - نۇۋەتلىك مۇدىرىيەت سايلام ئارقىلىق ۋەزىپىدا كەلتۈرۈلدى، 54 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
ئاق تېرەك گۈرۈھىدىكى تېرەك دەرەخلىرىنى ياغشىلاش ئىلمىي مۇھاكىمە يېغىنى	9	ئۈرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ ئورمانچىلىق ئىلمىي جەمئىيىتى	ئاق تېرەك گۈرۈھىدىكى تېرەك دەرەخلىرىنى ياغشىلاش ئۇنۇمى ۋە تەرەققىيات يۈزلىنىشى ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى، بۇنىڭدىن كېيىنكى تەرەققىيات يولى ۋە نىشانى ئوتتۇرىغا قويۇلدى
تاشيول قاتناش بىخەتەرلىكى پىخولوگىيىسى مۇھاكىمە يېغىنى	10	مۇلجا شەھىرى	شىنجاڭ تاشيول ئىلمىي جەمئىيىتى	ترانسپورت كارخانىلىرىدا پىسخولوگىيىنى قانداق قوللىنىش، بىخەتەرلىك ياشقۇرۇشنى قانداق قىلىپ ئوبدان يولغا قويۇش ئۈستىدە ئىلمىي پەن ئالماشتۇرۇلدى، 26 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
شىنجاڭ بويىچە 3 - نۇۋەتلىك ئۇۋۇلاش ئىلمى تەجرىبىلىرىنى ئالماشتۇرۇش يېغىنى	10	ئۈرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ تىبابەتچىلىك ئىلمىي جەمئىيىتى	ئۇۋۇلاش ئاساس نەزەريىسى، ئۇۋۇلاش ئۇسۇلى، نەپەس گۈمبىزى ئارقىلىق ئۇۋۇلاش، جاراھەت بولۇملىرىدە ئۇۋۇلاش قاتارلىقلارغا دائىر 46 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
ئونجى قېتىملىق يەر ئاستىنى فىزىكىلىق تەكشۈرۈش ۋە قۇدۇق ئۆلچەش بويىچە ئىلىم - پەن ئالماشتۇرۇش يېغىنى	10	ئۈرۈمچى شەھىرى	شىنجاڭ گېئولوگىيە ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ فىزىكىلىق - خىمىيىلىك تەكشۈرۈش كەسپىي ھەيئىتى	16 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
«كوينۇڭنىڭ توك تەقسىملەش توري پىلانى»، كۆپ تەرەپتىن ئېلېكتر ئىستانسىسى قۇرۇش، توكنى مەركەزلەشتۈرۈپ باشقۇرۇش، ئېلېكتر ئېنېرگىيىسى تەرەققىياتىنىڭ «ئالتۇن ئۈچ بۇرجەك» رايونىنىڭ ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى	10	كوينۇلا شەھىرى	شىنجاڭ ئېلېكتر ماشىنا قۇرۇلۇش ئىلمىي جەمئىيىتى	
ئابتونوم رايون بويىچە تۇنجى قېتىملىق كارخانا ئاخبارات خىزمىتى تەجرىبىلىرىنى ئالماشتۇرۇش يېغىنى	10	شىخەنزە شەھىرى	شىنجاڭ ئاخبارات ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ كارخانا ئاخبارات كەسپىي ھەيئىتى	21 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى ھەمدە كارخانىلارنىڭ ئاخبارات خىزمىتىنى قانداق كۆچەيتىش توغرىسىدا تەكلىپ بېرىلدى

شىنجاڭ پەن - تېخنىكا ژۇرناللىرىنى ئۆلچەملەشتۈرۈش، قېلىپلاشتۇرۇش مۇھاكىمە يىغىنى	10	ئۇرۇمچى شەھىرى	شىنجاڭ پەن - تېخنىكا ژۇرناللىرى تەھرىرلىك ئىلمىي جەمئىيىتى	20 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
شىنجاڭ ئاز سانلىق مىللەت بوتانىكا تەتقىقات خادىملىرىنىڭ تۇنجى نۆۋەتلىك ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى	10	ئۇرۇمچى شەھىرى	شىنجاڭ بوتانىكا ئىلمىي جەمئىيىتى	52 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
تۇنجى نۆۋەتلىك توقۇمىچىلىق ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى	10	ئۇرۇمچى شەھىرى	شىنجاڭ توقۇمىچىلىق قۇرۇلۇش ئىلمىي جەمئىيىتى	تېخنىكا ئۆزگەرتىش، يېڭى مەھسۇلات يارىتىش قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى، 23 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
شىنجاڭ بويىچە 2 - نۆۋەتلىك تېز داۋالاش تىببىي پەن ئىلمىي يىغىنى	10	ئۇرۇمچى شەھىرى	شىنجاڭ تىببىي ئىلىم جەمئىيىتى	213 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
شىنجاڭ بويىچە 4 - نۆۋەتلىك دوختۇرخانا باشقۇرۇش ئىلمىي يىغىنى	11	ئۇرۇمچى شەھىرى	شىنجاڭ تىببىي ئىلىم جەمئىيىتى	60 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
شىنجاڭ شەھەر پەن تەتقىقاتى جەمئىيىتىنىڭ 4 - نۆۋەتلىك ئىلمىي يىللىق يىغىنى	11	قۇمۇل شەھىرى	شىنجاڭ شەھەر پەن تەتقىقاتى جەمئىيىتى	20 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى؛ شىنجاڭ شەھەر پەن تەتقىقاتى جەمئىيىتىنىڭ شەھەر قۇرۇلۇشىنى نازارەت قىلىش ھەيئىتى قۇرۇلدى
پەمىدۇر قىيامى ئۆلچىمىنى ئىجرا قىلىش مەسىلىسى بويىچە مۇتەخەسسىسلەر مۇھاكىمە يىغىنى	11	شىخەنزە شەھىرى	شىنجاڭ يېنىك سانائەت جەمئىيىتى يېمەكلىك قۇرۇلۇش ئىلمىي جەمئىيىتى، شىنجاڭ يېنىك سانائەت نازارىتىنىڭ يېمەكلىك باشقارمىسى، شىنجاڭ ئۆلچەملەشتۈرۈش ئىدارىسى	ئاپتونوم رايونىمىزدا دۆلەتنىڭ ئۆلچەملىرىنى ئىجرا قىلىش جەريانىدا ساقلانغان مەسىلىلەر مۇھاكىمە قىلىندى ھەمدە ئەمەلىي سانلىق مەلۇماتلار ئاساسىدا ئاپتونوم رايونىمىزدىكى پەمىدۇر قىيامى ئىشلەپچىقىرىدىغان كارخانىلارنىڭ ئۆلچىمى بېكىتىلدى
ئوتتۇرا ۋە ياش خادىملارنىڭ ئوتلاقچىلىق كەسپىي ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى	12	ئۇرۇمچى شەھىرى	شىنجاڭ ئوتلاقچىلىق ئىلمىي جەمئىيىتى	30 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
شىنجاڭ تۇپراقچىلىق ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ 6 - نۆۋەتلىك مۇدىرىيىتى ۋە 1991 - يىللىق ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى	12	ئۇرۇمچى شەھىرى	شىنجاڭ تۇپراقچىلىق ئىلمىي جەمئىيىتى	44 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
قاتتىق كان مەھسۇلاتلىرىنى خىمىيىلىك تەكشۈرۈش ۋە رايونلار بويىچە خىمىيىلىك تەكشۈرۈش ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى	12	ئۇرۇمچى شەھىرى	شىنجاڭ گېئولوگىيە ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ قىزىكىلىق - خىمىيىلىك تەكشۈرۈش كەسپىي ھەيئىتى	15 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى

شىنجاڭ تىببىي تىلىم جەمئىيىتى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقىنى تەبرىكلەش يىغىنى	12	ئۇرۇمچى شەھىرى	شىنجاڭ تىببىي تىلىم جەمئىيىتى	كۆپ قېتىم دوكلات يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، تىلىمي جەمئىيەت خىزمىتى بويىچە تىلغار كوللېكتىپ ۋە مۇنەۋۋەر تىلىمي جەمئىيەت كادىرلىرى تەقدىرلەندى
1992 - يىلى شىنجاڭدىكى تاپەت يۇزلىنىشىنى تالدىن مۇلچەرلەش مۇھاكىمە يىغىنى	12	ئۇرۇمچى شەھىرى	ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى، شىنجاڭ تاپەتتىن مۇداپىئە كۆرۈش تىلىمي جەمئىيىتى	1991 - يىلى شىنجاڭدىكى تۇرلۇك تاپەتلەرنىڭ يۈز بېرىش شارائىتى، ئۇلارنىڭ تالدىنى تېلىش تەدبىرلىرى، تاپەت ئەھۋالى ۋە تاپەتنى ئازايتىش ئۇنۇمى يەكۈنلەندى، 1992 - يىلى شىنجاڭدا يۈز بېرىش ئېھتىمالى بولغان ئېغىر تاپەت يۇزلىنىشى تالدىن مۇلچەرلەندى ۋە تاپەتتىن مۇداپىئە كۆرۈش، تاپەتنى ئازايتىش تەدبىرلىرىئۇستىدە تەكلىپ بېرىلدى
ئەزەربەيجان ماتېيورلۇق بويىچە ئونجى نۆۋەتلىك كەسپىي يىللىق يىغىنى	12	ئۇرۇمچى شەھىرى	شىنجاڭ تېلېكتر ماشىنا قۇرۇلۇش تىلىمي جەمئىيىتى	22 تىلىمي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
غەربىي شىمال رايونى بويىچە 2 - نۆۋەتلىك ناركوزچىلىق تىلىمي يىغىنى	8	ئۇرۇمچى شەھىرى	شىنجاڭ تىببىي تىلىم جەمئىيىتى	122 تىلىمي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
مەملىكەتلىك ئالتۇن كانلىرىنى تەكشۈرۈش، قۇرۇش، ئېچىشنى بىرلەشتۈرۈش ۋە بۆلەكلەر بويىچە قىسقىرىپ تەكشۈرۈش، مۇددەتتىكە بۆلۈپ قۇرۇلۇش قىلىش مەخسۇس مۇھاكىمە يىغىنى	8	ئۇرۇمچى شەھىرى	جۇڭگو رەڭلىك مېتال تىلىمي جەمئىيىتى، شىنجاڭ رەڭلىك مېتال تىلىمي جەمئىيىتى	40 تىن ئارتۇق تىلىمي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
جۇڭگو مېتال ئاخباراتچىلىقىنىڭ ئومۇمىي ئىقتىدارى ۋە ئاخبارات ئۇنۇمى مۇھاكىمە يىغىنى	8	ئۇرۇمچى شەھىرى	جۇڭگو مېتالچىلىق تىلىمي جەمئىيىتى ئاخبارات تىلىمي جەمئىيىتىنىڭ ئاخباراتى باشقۇرۇش تىلىمي ھەيئىتى، شىنجاڭ مېتالچىلىق تىلىمي جەمئىيىتى	مېتال ئاخباراتچىلىقىنىڭ ئومۇمىي ئىقتىدارى ۋە ئاخبارات ئۇنۇمى قاتارلىق مەسىلىلەر مۇھاكىمە قىلىندى ھەمدە بۇ ھەقتە تەكلىپ بېرىلدى
مەملىكەتلىك ئونجى نۆۋەتلىك ئوغۇت قەرەلىدىكى بوۋاقلارغا دائىر پەن تەتقىقات تىلىمي يىغىنى	9	ئۇرۇمچى شەھىرى	جۇڭخوا تىببىي تىلىم جەمئىيىتىنىڭ بالىلار بۆلۈمى شۆبە جەمئىيىتى، شىنجاڭ تىببىي تىلىم جەمئىيىتى	109 تىلىمي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى
جۇڭگو ئۇسۇلىۇك ئاسراش تىلىمي جەمئىيىتى غەربىي شىمال شۆبە جەمئىيىتىنىڭ 2 - قۇرۇلتىيى ۋە تىلىمي مۇھاكىمە يىغىنى	9	ئۇرۇمچى شەھىرى	شىنجاڭ ئۇسۇلىۇك ئاسراش تىلىمي جەمئىيىتى	تىلىمي جەمئىيەتنىڭ خىزمەتلىرى مۇھاكىمە قىلىندى، تىلىمي تەتقىقاتقا دائىر مۇھاكىمە تېلىپ بېرىلدى
غەربىي شىمالدىكى بەش ئۆلكە، ئاپتونوم رايون بويىچە ئوت ئۆچۈرۈش جەمئىيەتلىرىنىڭ بىرلەشمە يىغىنى	9	ئۇرۇمچى شەھىرى	شىنجاڭ ئوت ئۆچۈرۈش جەمئىيىتى	173 تىلىمي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى

ئىجتىمائىي پەن

ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر پەلسەپە، ئىجتىمائىي پەن مۇۋەپپەقىيەتلىرى 2 - قېتىم باھالاندى

ئاپتونوم رايونلۇق پەلسەپە - ئىجتىمائىي پەنلەر بىرلەشمىسى 1991 - يىل 2 - ئاينىڭ 21 - كۈنىدىن 3 - ئاينىڭ 14 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر پەلسەپە، ئىجتىمائىي پەن مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى 2 - قېتىم باھالاپ چىقتى. 120 مۇتەخەسسىسىن تەركىب تاپقان 11 پەن مۇتەخەسسىلەر گۇرۇپپىسىنىڭ باھالىشى ۋە ئاخىرىدا مۇكاپات باھالاش ھەيئىتىنىڭ تەكشۈرۈشى ئارقىلىق 384 مۇۋەپپەقىيەت مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئۇلارنىڭ ئىككىسى شەرەپ مۇكاپاتىغا، 37 سى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 105 ى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 175 ى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا (قوشۇمچە جەدۋەلگە قارالسۇن)، 65 ى ئىلھاملاندۇرۇش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

1985 - يىل 10 - ئاينىڭ 1-كۈنىدىن 1990 - يىل 8 - ئاينىڭ 31 - كۈنىگىچە بولغان مەزگىلدە رەسمىي نەشىر قىلىنغان ئەسەرلەرنىڭ ئۆلكە (ئاپتونوم رايون) دەرىجىلىكتىن يۇقىرى گېزىت - ژۇرناللاردا ئېلان قىلىنغان ئىلمىي ماقالە، نەزەرىيە تەشۋىقات ماقالىسى، پەننىي ئومۇملاشتۇرۇش ئوقۇشلۇقىنى مۇكاپات باھالاش دائىرىسىگە كىرگۈزۈلدى.

جى جى

قوشۇمچە: ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر پەلسەپە، ئىجتىمائىي پەن مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى 2 - قېتىم باھالاشتا مۇكاپاتقا ئېرىشكەن تۈرلەر (شەرەپ مۇكاپاتى ۋە 1 -، 2 -، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئەسەرلەر)

شەرەپ مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن ئەسەرلەر (ئىككى)

«توپلاڭنى تىنچلىتىش جەريانىدا قۇربان بولغان قەھرىمانلار شەھەرلىسى»

«شىنجاڭنىڭ تىنچلىق بىلەن ئازاد بولۇشى»

1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئەسەرلەر (37)

«لېنىننىڭ بىلىش نەزەرىيىسى ۋە ھازىرقى زامان»

«جۇڭگونىڭ نوپۇسى، شىنجاڭ قىسمى»

«شىنجاڭنىڭ قىسقىچە تارىخى» (3 - قىسىم)

«شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق مۇزىيى»

«ئۇيغۇرلارنىڭ قىسقىچە تارىخى»

«يىپەك يولى»

«قۇمۇل ناھىيىسى تەزكىرىسى»

«ئۇيغۇر تىلىنىڭ ئىزاھلىق لۇغىتى»

(يۇقىرىدىكىلەر ئەسەر مۇكاپاتىغا ئېرىشتى)

«قۇتادغۇ بىلىگ، تەتقىقاتىدىكى مېتودولوگىيە مەسىلىسى»

«جەنۇبىي شىنجاڭ يېزىلىرىنىڭ ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتى مەسىلىسى ئۈستىدە ئىزدىنىش»

«سوتسىيالىزمنىڭ كاپىتالىزمنىڭ ئورنىنى ئىگىلىشى تارىخىي تەرەققىياتىنىڭ چوڭ يۇزلىنىشى»

«شىنجاڭدا ياشىغان مىللەتلەر ئۆز تەقدىرىنى ئۆزى بەلگىلەش، نى تەرغىب قىلىشنىڭ ماھىيىتى مىللىي بۆلگۈنچىلىك بىلەن شۇغۇللانغانلىق»

«ماركسىزملىق مىللەت نەزەرىيىسى ۋە پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتىنى چوڭقۇر ئۆگىنەيلى»

«مىللىي مەكتەپلەردىكى خەنزۇ تىلى ئوقۇتۇشى مەسىلىسى ئۈستىدە ئەسلىمە ۋە ئويلىنىش»

«ماركسىزملىق مىللەت قارىشىدا چىڭ تۇرايلى»

«ئىلىمىزدە سوتسىيالىزم دەۋرىدىكى دىن مەسىلىسىنى قايتا تونۇش ھەققىدە»

«شىنجاڭ ئەزەلدىن ئۇلۇغ ۋەتىنىمىزنىڭ ئايرىلماس بىر قىسمى»

«چىڭ سۇلالىسى دەۋرىدىكى ئۇيغۇرلارنىڭ نوپۇسى ھەققىدە بايان»

«شىنجاڭ - روسىيە سودا چەمبىرىكى ئۈستىدە تەتقىقات»

«كۇ جەمەتى ھۆكۈمرانلىقىدىكى ئىدىقۇت پادىشاھلىقىنىڭ ۋىلايەت، ناھىيە، شەھەرلىرى ھەققىدە بايان»

«بېزەكلىك مىڭئۆيى ئۈستىدە دەسلەپكى ئىزدىنىش»

«تاڭ سۇلالىسى ھۆكۈمرانلىقىدىكى غەربىي يۇرت»

«تەزكىرىشۇناسلىق ۋە رايون تەرەققىياتى ئۈستىدە تەتقىقات»

«رىغبەتلەندۈرۈش شەكلىدىكى پىسخىك ئېففېكىت ئۈستىدە دەسلەپكى ئىزدىنىش»

«ئۇيغۇر، خەنزۇ بالىلىرى ۋە ئۆسمۈرلىرىدە گۈزەللىك تۇيغۇسىنىڭ يېتىلىشى ئۈستىدە سېلىشتۇرما تەتقىقات»

«ئۇيرات ئەدەبىياتى ھەققىدە ئومۇمىي بايان»

«سۆزنى قۇرۇق گەپتىن باشلايلى»

«بەدىئىي زوق بىلەن ئەدەبىيات - سەنئەت تەرەققىياتىنىڭ مۇناسىۋىتى»

«ۋەزىن بىلەن ئەركىنلىك ئوتتۇرىسىدا»

«‹قىزىل راۋاقتىكى چۈش›، تىكى پېرسۇناژلار ئوبرازىنىڭ يارىتىلىشىغا باھا»

«‹تارىخىي مەدەنىيەت ئورتاقلىق نەزەرىيىسى›، گە باھا»

«خەلقنىڭ پاش قىلىش، مەلۇم قىلىش تۈزۈمى ھەققىدە»

«شىنجاڭنىڭ كەسىپ قۇرۇلمىسىنى ياخشىلاش ۋە ئىقتىسادنى مۇقىم، ماس قەدەم بىلەن راۋاجلاندۇرۇش ئۈستىدە ئومۇمىي تەھلىل»

«ئاز سانلىق مىللەتلەر رايونلىرىنىڭ ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى ئۈستىدە ئىزدىنىش»

«شىنجاڭنىڭ ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشى ۋە تەمىنلەش بىلەن ئېھتىياجنىڭ تەڭپۇڭلۇقى»

«سوتسىيالىستىك سانائەت كارخانلىرىنى ئومۇمىيۇزلۇك پىلانلىق باشقۇرۇشنىڭ ئالاھىدىلىكى»

«كرېدىت قۇرۇلمىسىنى تەڭشەشكە دائىر بىر قانچە مەسىلە ئۈستىدە ئىزدىنىش»

(يۇقىرىدىكىلەر ئىلمىي ماقالە مۇكاپاتىغا ئېرىشتى)

2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئەسەرلەر (105)

«جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش ھەققىدە پەلسەپىۋى مۇلاھىزە»

«پەزىلەت، ئەخلاق، تەربىيىلىنىش»

«ھاياتلىق ۋە ئىنسانىيەت»

«ماركسىزم ۋە جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش»

«يېڭى دەۋردىكى پارتىيە قۇرۇلۇشى مەسىلىسى»

«قازاقلارنىڭ قىسقىچە تارىخى»

«شىنجاڭنىڭ يەرلىك تارىخىي ماتېرىياللىرىدىن تاللانمىلار»

«قىرغىزلارنىڭ قىسقىچە تارىخى»

«شىنجاڭدىكى ئىنقىلابىي قۇربانلارنىڭ تەرجىمىھالى» (4 - قىسىم)

«قەدىمكى تۇرپان مەدەنىيىتى»

«تەرجىمە مەسىلىسى ھەققىدە ئىزدىنىش»

«قەدىمكى زاماندىكى مەشھۇر ئەسەرلەرنىڭ تىلى ھەققىدە مۇلاھىزە»

«ھازىرقى زامان ئۇيغۇر تىلى دىئالېكتولوگىيىسى»

«قەدىمكى زامان ئۇيغۇر تىلىدىكى مائىتىرىسىمىت»

«ھازىرقى زامان ئۇيغۇر تىلىنىڭ تەلەپپۇز لۇغىتى»

«قازاق تىلىنىڭ ئىملا لۇغىتى»

«قىرغىز تىلىنىڭ ئىملا لۇغىتى»

«شېئىرى تۇيغۇ ۋە ئۇنى چۈشىنىش»

«ئېغىز ئەدەبىياتى ۋە يازما ئەدەبىيات»

«تارىخ ۋە دەۋرنىڭ تاللىشى — زامانىمىز ياشلىرىنىڭ 105 سوئالىغا جاۋاب»

«ئاپتوموبىل ھادىسىسىنىڭ سەۋەبى ئۈستىدە ئىزدىنىش»

«مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنى ھەققىدە ئومۇمىي بايان»

«مالىيە ئاساس بىلىملىرى»

«ماركسنىڭ تەكرار ئىشلەپچىقىرىش نەزەرىيىسى ھەققىدە»

«مالىيە باشقۇرۇش»

«شىنجاڭنىڭ تاشقى سودىسى ھەققىدىكى

ئومۇمىي بايان»

«شىنجاڭنىڭ چارۋىچىلىق ئىقتىسادى ھەققىدە ئومۇمىي بايان»

«شىنجاڭدىكى دىنلار»

«شىنجاڭ ئىقتىسادىي خىزمىتى قوللانمىسى» (يۇقىرىدىكىلەر ئەسەر مۇكاپاتىغا ئېرىشتى)

«ئىسلاھات ۋە دىنالېكتىكا»

«ماركسىزم ۋە ھەقىقەت مەسىلىسى — يولداش ژاڭ روشۇي بىلەن سۆھبەت»

«ماركسىزملىق تەلىم ـ تەربىيىدە چىڭ تۇرۇش زۆرۈر»

«ماركسىزملىق مىللەت نەزەرىيىسىنى ئۆگىنىپ، ماركسىزملىق مىللەت قارىشىنى تىكلەيلى»

«ئاپتونومىيە ھوقۇقىنىڭ ئىككى ئالاھىدىلىكى ھەققىدە مۇلاھىزە»

«ئىككى ئايرىلالماسلىق، ھەققىدە بىر نەچچە تەھلىل»

«مىللى بۆلگۈنچىلىك ـ ماركسىزملىق مىللەت قارىشىغا قارشى تەتۈر ھەرىكەت»

«سوتسىيالىزمنىڭ دەسلەپكى باسقۇچىدىكى دىن مەسىلىسى»

«ئوتتۇرا ئاسىيادىكى نەقشىبەندى گۈرۈھى ۋە ئېلىمىزنىڭ شىنجاڭ رايونىدىكى خوجىلار، غەربىي شىمالدىكى مۇرتىلار»

«زامانىمىز ياشلىرىنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىش يولى — ۋەتەنپەرۋەرلىكتىن كومۇنىزمغىچە»

«سۆڭەك جۇن ھەققىدە»

«غەربىي خەن، شەرقىي خەن دەۋرىدە بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش بىلەن شىنجاڭنىڭ بىرلىككە كەلتۈرۈشنىڭ مۇناسىۋىتى»

«شىنجاڭنىڭ يېقىنقى زامان ماۋارىپىنىڭ تەرەققىياتى»

«1907 ـ يىلدىكى شىنجاڭ قۇمۇل ئۇيغۇر دېھقانلىرىنىڭ قوزغىلىڭىغا دائىر بىر قانچە مەسىلە»

«خوتەن ۋىلايىتىنىڭ مۇھىت ئۆزگىرىشى ۋە ئېكولوگىيىلىك ئىقتىسادى ئۇسۇلى تەتقىقاتى»

«ئۇيغۇر قەبىلىلىرى شەكىللىنىشىنىڭ تارىخىي جەريانى»

«سۇۋېت ئىتتىپاقى، كومۇنىستىك ئىنتېرناتسىئونالنىڭ شىنجاڭدىكى شۆبىسىنىڭ ھاكىمىيىتى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى ھەققىدە»

«شىنجاڭدا قۇرۇلغان ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى مىللىي بىرلىكسەپنىڭ ئالاھىدىلىكى ھەققىدە»

«يۈسۈپ خاس ھاجىپ ۋە يۈسۈپ قادىرخان ھەققىدە»

«كۈسەندىكى بۇددا ئىبادەتخانىسى ئۇستىدە تەتقىقات»

«ئۇرۇمچى ئۇلانباىدىكى قەدىمكى قەۋرىلەرنى قېزىش، ئۇلار ئۈستىدە تەتقىقات»

«تەتۇر باغلىنىش، نەزەرىيىسىنىڭ تارىخىي خىزمىتىدىكى ئەھمىيىتى ھەققىدە»

«شىنجاڭنىڭ يۇرت تەزكىرىسى»

«ماۋارىپنىڭ ئىقتىسادىي ئەھمىيىتى ھەققىدە»

«شىنجاڭنىڭ ئالىي ماۋارىپ ئىسلاھاتىنى تېزلىتىپ، ئېلىمىزنىڭ غەربىي شىمالىنى ئېچىش ستراتېگىيىلىك ئۆزىپىسىنى ئىشقا ئاشۇرايلى»

«چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ ئالاھىدىلىكىنى ئىگىلەپ، ياتاقلىق مەكتەپلەرنى ياخشى باشقۇرايلى»

«ئالىي مەكتەپلەردىكى سىنىپ تەربىيىلەش رىنىڭ ئىدىيىۋى ـ سىياسىي خىزمەتتىكى ئورنى ۋە رولى»

«ئاز سانلىق مىللەتلەر تىللىرىدىكى «ئىمالىق سۆزلەر» ۋە «غەيرىي رەسمىي ئىمالىق سۆزلەر»»

«قوش تىل ئىگىلەش — دەۋرىنىڭ تەلىپى»

«قازاق تىلىدا گراماتىكىلىق مەنە ۋە شەكىللەر»

«يېڭى دەۋردىكى سوتسىيالىستىك ئەدەبىيات ـ سەنئەتنىڭ تارىخىي بۇرچى»

«مىكرو ھېكايە ۋە ئۇنىڭ ئالاھىدىلىكى»

«ئاز سانلىق مىللەتلەر مۇزىكىسىنىڭ مەدەنىيەت قىممىتىنى قايتا تونۇش ھەققىدە»

«ئۇيغۇر مۇقاملىرى ۋە ئۇنىڭ مۇزىكىلىق قۇرۇلمىسى ئۈستىدە تەتقىقات»

«فوما گوردېيېۋ ھەققىدە»

«غەربىي ئاسىيادىكى ئىسلام دۆلەتلىرى

مەدەنىيەتنىڭ ئۆزگىرىشى ۋە تەرەققىياتى ئۈستىدە تەھلىل»

«خەلق سەنئەتكە مۇھتاج، سەنئەت خەلققە تېخىمۇ مۇھتاج»

«ئىجابىي تەشۋىقاتنى ياخشى ئېلىپ بېرىشتا يەنىلا تونۇشنى توغرىلاش زۆرۈر»

«قانۇن ۋاستىسىنىڭ ھازىرقى زامان ئىلمىي باشقۇرۇشتىكى مۇھىم رولى»

«قالىڭمال، دىن قازاقلارنىڭ ئازادلىقتىن بۇرۇنقى نىكاھ تۈزۈمىگە نەزەر»

«ئېلىمىزنىڭ يەر باھاسىغا دائىر قانۇن - تۈزۈملىرىدىكى بىر قانچە مەسىلە»

«شىنجاڭدىكى يەرلىك كىيىم-كېچەك ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇلارنى داۋالاشقا دائىر قانۇن چىقىرىش مەسىلىسى توغرىسىدا»

«ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك سوت مەھكىمىلىرى سوتلاش ھەيئىتىنىڭ خىزمىتىنى ياخشىلاپ، سوت مەھكىمىسىنىڭ ئۆز ئىلاھاتى ۋە قۇرۇلۇشىنى ياخشى ئېلىپ بارايلى»

«يەرلىك ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتايلىرى ۋە ئۇلارنىڭ دائىمىي كومىتېتلىرىنىڭ قانۇن نازارەتچىلىكىنى كۈچەيتىش كېرەك»

«جىنايەتچىلەر گۇرۇھى، ھەققىدە مۇھاكىمە»

«بوستانلىقنى تونۇش، بوستانلىقنى قوغداش، بوستانلىقنى راۋاجلاندۇرۇش ھەققىدە»

«شىنجاڭنىڭ ئوتتۇرا مەزگىل (1990 — 2000 - يىلغىچە) دىكى ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىلاھاتى توغرىسىدا ئاساسىي تەسەۋۋۇر»

«شىنجاڭدا ئۆزەللىككە ئىگە كەسىپلەرنىڭ تەرەققىي قىلدۇرۇشقا دائىر بىر قانچە مۇناسىۋەت مەسىلىسى توغرىسىدا»

«جۇڭگوچە سوتسىيالىستىك ئىقتىسادىي تۈزۈلمە بەرپا قىلىش لازىم»

«كورلا، سانجى، غۇلجا شەھەرلىرىنى ئوتتۇرا دەرىجىلىك شەھەرلەرگە راۋاجلاندۇرۇشنىڭ ستراتېگىيىلىك تەدبىرى توغرىسىدىكى تەكلىپلەر»

«شىنجاڭنىڭ چېگرا سودىسى مەسىلىسى ئۈستىدە تەكلىپلەر»

«بوغالتىرلىقتا ئېلېكتر ۋىلۇق ھېسابلاشنى يولغا قويۇش مەسىلىسى ئۈستىدە ئىزدىنىش»

«يەر شارائىتىغا قاراپ ئىش كۆرۈش، مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇش، مۇھىم نۇقتىنى گەۋدىلەندۈرۈش، تەرتىپ بويىچە ئىلگىرىلەش كېرەك»

«شىنجاڭدا كەسىپلەر قۇرۇلمىسىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى ئۈستىدە تەھلىل»

«شىنجاڭنىڭ ئۇنىۋېرسال ئىقتىسادي قېلىپى مەسىلىسى»

«ئىقتىسادي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى نەزەريىسىنىڭ يېتەكچىلىكىگە موھتاج»

«شىنجاڭنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ئىقتىسادي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى پىلانى توغرىسىدا ئاساسىي تەسەۋۋۇر»

«سوتسىيالىزم شارائىتىدىكى پۇل پاخالليقى توغرىسىدا»

«مىللەتلەر تەرەققىياتى بويىچە ئىقتىساد - شۇناسلىق بەرپا قىلىشقا دائىر بىر قانچە مەسىلە»

«يېڭى ۋەزىيەتتە غەربىي قىسمىنىڭ ئىقتىسادي تەرەققىياتىنى تېزلىتىش ستراتېگىيىسى توغرىسىدا تەسەۋۋۇر»

«شىنجاڭنىڭ ئىستېمال بۇيۇملىرى بازارلىرىنى ئېچىش توغرىسىدا مۇلاھىزە»

«تەمىنات - سودا كوپېراتىپلىرى يېزا - بازار كارخانىلىرى بىلەن ماس قەدەم بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇلۇشى كېرەك»

«شىنجاڭدا ئۇزۇن تالالىق پاختا ئىشلەپچىقىرىشنى راۋاجلاندۇرۇشقا دائىر بىر قانچە مەسىلە»

«شىنجاڭ ئوتلاقچىلىقىنى گۈللەندۈرۈش تەدبىرلىرى»

«قوش قاتلاملىق ئىگىلىك باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرەيلى»

«خوتەن ۋىلايىتىنىڭ ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ستراتېگىيىسى توغرىسىدا»

«ئىلى ۋىلايىتىدە تېرىقچىلىق قۇرۇلمىسىنى

تەڭشەش ئۈستىدە تەتقىقات»

«ئومۇمىيۈزلۈك سۈپەت باشقۇرۇشنى ستېرىئو-لاشتۇرۇش توغرىسىدا»

«شىنجاڭدا كرېدىت كىرىم - چىقىمدا مەۋجۇت پەرقنىڭ كېلىپ چىقىشى ۋە داۋامى»

«كرېدىت قۇرۇلمىسىنى تەڭشەشنىڭ قىيىن نۇقتىلىرى ۋە تەدبىرلىرى»

«ئېلىمىزدە تاۋار باھاسىنىڭ ئومۇمىي ئۆزگىرىش يۈزلىنىشى ۋە ئۇنى ئۇنۇملۇك تىزگىنلەش توغرىسىدا»

«قۇرۇلمىنى تەڭشەپ، پۇل ئوبوروتىنى مۇقىملاشتۇرۇش — كرېدىت قۇرۇلمىسىنى تەڭشەشتە نىشانلىق باشقۇرۇشنى يولغا قويۇش توغرىسىدا مۇھاكىمە»

«شىنجاڭنىڭ چارۋىچىلىق ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ ستراتېگىيىلىك نىشانىنى ئىشقا ئاشۇرۇشقا دائىر بىر قانچە مەسىلە ئۈستىدە ئىزدىنىش»

«ئاز سانلىق مىللەت كارخانىچىلىرىنى تەربىيىلەش ۋە يېتىشتۇرۇشنى تېزلىتەيلى»

«كارخانا مەدەنىيىتى ھەققىدە قىسقىچە بايان»

«ستراخۋانىيە كەسپىي پىلانىنى تۈزگەندە مىقدار بەلگىلەشنىڭ ئەپچىل تېخنىكىسى»

(يۇقىرىدىكىلەر ئىلمىي ماقالە مۇكاپاتىغا ئېرىشتى)

3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئەسەرلەر (175)

«ئەمەلىي، يېڭى، جانلىق بولسۇن»

«يېڭى دەۋردىكى ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەتنىڭ ئۇسۇلى ھەققىدە ئومۇمىي بايان»

«شىنجاڭدىكى مىللىي ئۆرپ - ئادەتلەر»

«مىللى مەسىلە توغرىسىدا تەپسىرات»

※ «ماركسىزملىق مىللەت نەزەرىيىسى ۋە پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتى ھەققىدە لېكسىيە»

※ «ماركسىزملىق مىللەت نەزەرىيىسى ۋە پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتى ھەققىدە لېكسىيە»

※ «ماركسىزملىق سىياسىي - ئىقتىساد ھەققىدە لېكسىيە»

※ «ماركسىزملىق سىياسىي - ئىقتىساد ھەققىدە لېكسىيە»

«قازاقلار»

«شىبەلەرنىڭ قىسقىچە تارىخى»

«ياشلارغا دۆلەت ئەھۋالى توغرىسىدا تەربىيە بېرىش ھەققىدە»

«ئاراتۇرۇكنى قوغداش جېڭى»

«بۇگۇنكى تۇرپان»

«ئىلىنىڭ مەنزىرىلىك جايلىرى»

«تاتارلارنىڭ قىسقىچە تارىخى»

«ياش ئوقۇتقۇچىلارغا مەكتۇپ»

«پىئونېر يېتەكچىلىرىنىڭ ئوقۇشلۇقى»

«بالىلارنىڭ پىسخىك تەرەققىياتى ۋە ئائىلە تەربىيىسى»

«ئۇيغۇر تىلىنىڭ گرامماتىكىلىق تۈزۈلۈشى ھەققىدە تەھلىل»

«جۇملىلەر ھەققىدە مۇھىم بايان»

«فونېتىكا ۋە تىل تەكشۈرۈش»

«ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى ئۈستىدە دەسلەپكى ئىزدىنىش»

«ئىسلام مىمارچىلىق سەنئىتى»

«تېلېۋىزىيە خەۋەرلىرى ھەققىدە»

«يېزىقچىلىق ساۋاتلىرىغا دائىر 636 سوئال - جاۋاب»

«قانۇننى تەتبىقلاش ھەققىدە مەسلىھەت»

«جىنايەتچىلەرنى ئۆزگەرتىش توغرىسىدا يېڭى ئىزدىنىش»

«شىنجاڭنىڭ يېنىڭ سانائىتى ۋە توقۇمىچىلىق سانائىتى توغرىسىدا ئومۇمىي بايان»

«شىنجاڭنىڭ بايلىق مەنبەسىنى ئېچىش ھەققىدە»

«يېڭى خام چوت بوغالتىرلىقى»

«سوتسىيالىزمنىڭ دەسلەپكى باسقۇچىدىكى ئەمگەك مەسىلىسى توغرىسىدا»

«سودا - سانائەت مۇپەتتىشلىكى»

«يېزا تاۋار ئىقتىسادى»

«يېزا - بازار كارخانىلىرى ئىقتىسادى»

«شىنجاڭنىڭ بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش ئىقتىسادى

ھەققىدە ئومۇمىي بايان»

«ئىقتىساد باشقۇرۇشقا دائىر سوئال - جاۋابلار»

«شىنجاڭنىڭ پۈتۈل مۇئامىلىسى ھەققىدە ئومۇمىي بايان»

«يېزا ستراخۇانىيىسى مەسىلىھەتچىسى»

(يۇقىرىدىكىلەر ئەسەر مۇكاپاتىغا ئېرىشتى)

«لېنىن ئۆمرىنىڭ ئاخىرقى يىللىرىدا دېموكراتىيە توغرىسىدا ئېلىپ بارغان تارىخىي ماتېرىيالىزملىق تەھلىل»

«كەسپىي ئەخلاق ھەققىدە قىسقىچە تەھلىل»

«ياش ئەۋلادلارنى تۆت ئاساسىي تارىخىي يەكۈن ئارقىلىق قوراللاندۇرۇش ۋە تەربىيىلەش كېرەك»

«ئېينىشتېيىننىڭ پەلسەپە ئىدىيىسى ھەققىدە»

«ئىسلاھات ئېلىپ بېرىلغان ئون يىلدىن بۇيانقى شىنجاڭنىڭ نەزەرىيە خىزمىتى توغرىسىدا ئومۇمىي بايان»

«ھاكىمىيەت بېشىدىكى پارتىيىنىڭ تۈزۈم قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش توغرىسىدا ئويلىغانلىرىم»

«يېڭى ۋەزىيەتتىكى پارتىيە ئىستىلىنىڭ ئەھۋالى ۋە ئۇنىڭغا نەزەر»

«پارتىيىنىڭ رەھبەرلىك يادروسىلىق ئورنىدا چىڭ تۇرۇش لازىم — پارتىيە رەھبەرلىكىنى ئىنكار قىلىدىغان سەپسەتىلەرگە رەددىيە»

«پارتىيە ئىچىدىكى نازارەتچىلىك تۈزۈمىنى ساغلاملاشتۇرۇش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈش --- پارتىيە قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشنىڭ مۇھىم كاپالىتى»

«فورمال لوگىكا ئوقۇتۇشىنى ئىسلاھ قىلىش توغرىسىدا مۇلاھىزە ۋە ئۇنىڭ ئەمەلىيىتى»

«ئوقۇتقۇچىلارنىڭ دەرس ئۈستىدىكى ئەڭ ياخشى روھىي ھالىتى»

«دېھقانچىلىق مەيدانلىرىدىكى ياشلارنىڭ ئىش تۈرۈقلۇق ئىشقا ئورۇنلاشماسلىقىنىڭ سەۋەبى ئۈستىدە تەھلىل ۋە ئۇنىڭ تەدبىرلىرى»

«ئېنگېلس ۋە 1 - ئىنتېرناتسىئونال»

«زامانىمىزدىكى ماركسىزم تەرەققىياتىنى بايان قىلىشتا ،كۆپ خىللاشتۇرۇش، دېگەن ئۇقۇمنى ئىشلىتىش مۇڭاپىق ئەمەس — يولداش دېڭ ژىيجى بىلەن سۆھبەت»

«ئىككى ئايرىلالماسلىق توغرىسىدىكى ئىدىيىۋى تەربىيە ھەققىدە دەسلەپكى تەتقىقات»

«تۆت ئاساسىي پرىنسىپتا چىڭ تۇرۇش ئېلىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقى ئىتتىپاقلىقىنىڭ ئورتاق سىياسىي ئاساسى»

«مىللەتلەر باراۋەرلىكىنى قانداق چۈشىنىش كېرەك»

«نامراتلىقنى ۋە نادانلىقنى تۈگىتىش ئۈستىدە تەكشۈرۈش ۋە مۇلاھىزە»

«ماركسىزملىق مىللەت قارىشىنى ئۆگىنىش ۋە ئۇنىڭدا چىڭ تۇرۇش ھەققىدە»

«شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ پىلانلىق تۈغۇت مەسىلىسى توغرىسىدا»

«دىنىنىڭ ماھىيىتى ۋە رولى»

«سوتسىيالىزمنىڭ دەسلەپكى باسقۇچىدا شىنجاڭدىكى دىنلارغا دائىر بىر قانچە مەسىلە ھەققىدە مۇلاھىزە»

«سوتسىيالىستىك تۈزۈمنىڭ ئەۋزەللىكىنى قانداق تونۇش كېرەك»

«سوتسىيالىستىك دېموكراتىيە ۋە قانۇنچىلىققا توغرا مۇئامىلە قىلىش ۋە ئۇنى تەتبىق قىلىش كېرەك»

«پارتىيىنىڭ مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە سىياسىتىدە چىڭ تۇرايلى»

«XV ئەسىردىكى شەرقىي چاغاتاي خانلىقىنىڭ تارىخى ئۈستىدە ئىزدىنىش»

«قازاقلار بىلەن غەربىي موڭغۇل جۇڭغار قەبىلىسىنىڭ XV ئەسىردىن XVII ئەسىرنىڭ ئوتتۇرىلىرىغىچە بولغان مۇناسىۋىتى توغرىسىدا دەسلەپكى ئىزدىنىش»

«خەن سۇلالىسى مەركىزىي ھۆكۈمىتىنىڭ شىنجاڭنى مەمۇرىي باشقۇرۇشى ھەققىدە»

«1832 - يىلى چىڭ سۇلالىسى ھۆكۈمىتى بىلەن قوقان ھۆكۈمىتىنىڭ سودا كېلىشىمى ئۈستىدە تەكشۈرۈش»

«لېن زېشۈنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىك ئىدىيىسى ۋە ئەمەلىيىتى توغرىسىدا»

«شىنجاڭ ئالتاي رايونىدىكى قىياتاش

رەسىملىرى ئۈستىدە دەسلەپكى ئىزدىنىش»

«جۇڭگو كومپارتىيىسىنىڭ شېڭ شىسەي بىلەن بىرلىكسەپ مۇناسىۋىتى ئورنىتىشى ۋە ئۇنىڭ ئالاھىدىلىكى»

«ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش مەزگىلىدىكى جۇڭگو كومپارتىيىسى خادىملىرىنىڭ ئاقسۇ رايونىدىكى ئەھۋالى»

«دۇ چۇڭيۇەننىڭ تەرجىمىھالى»

«ئارخىپ باشقۇرۇشنى ئاپتوماتلاشتۇرۇش سىستېمىسى توغرىسىدا تەتقىقات»

«قەدىمكى تاشقۇرغان توغرىسىدا»

«تارىخىي داستاندىكى ئىپتىدائىي دىنلارنىڭ ئىزلىرى»

«بىڭتۇەننىڭ ئالاھىدىلىكى ۋە ھاياتىي كۈچى»

«قەدىمكى خوتەن دۆلىتى ۋە خوتەندىكى بۇددا دىنى توغرىسىدا»

«شىنجاڭ بىلەن سوۋېت ئىتتىپاقى ئوتتۇرىسىدىكى چېگرا سودىسىنىڭ تەرەققىيات ئىستىقبالى توغرىسىدا»

«پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىنى تېزلىتىپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرەيلى»

«چوڭلار مائارىپىدىكى بىر قانچە مەسىلە ئۈستىدە ئىزدىنىش»

«تارىخ ئوقۇتۇشىدا ئوقۇغۇچىلاردا ماركسىزملىق مىللەت قارىشى يېتىلدۈرۈشكە ئەھمىيەت بېرىش كېرەك»

«شىنجاڭنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى مائارىپ ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش توغرىسىدا تەسەۋۋۇر»

«ئۇيغۇر بالىلىرىنىڭ ئويۇنلىرى ۋە ئۇلارنىڭ رولى»

«ئالىي مەكتەپلەردە ماركسىزم نەزەرىيىسى دەرسىنى ئوقۇتۇش توغرىسىدا تەتقىقات»

«ئېلىمىز مائارىپ شۆيۈەنلىرىنى تەكشۈرۈپ سېلىشتۇرۇش ۋە ئۇنىڭ تەدبىرى توغرىسىدا تەتقىقات»

«1986 - يىلى ئالىي مەكتەپلەرگە ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىشتا تىل - ئەدەبىيات ئىمتىھانى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ جاۋابى ئۈستىدە تەھلىل»

«كەسىپ ئەخلاقى ۋە ئائىلە ئەخلاقى»

«غەربىي شىمالدىكى تۆت ئۆلكە، ئاپتونوم رايوندىكى ئاز سانلىق مىللەت ئىختىساس ئىگىلىرى ۋە ئەقىل بۇلىقىنى ئېچىش تەدبىرى توغرىسىدا دەسلەپكى ئىزدىنىش»

«شىبەلەرنىڭ سامان ناخشا - ئۇسۇلى ۋە پىرىخونلۇقنىڭ ئىپادىلىنىش شەكلى»

«قىرغىز تىلىدىكى تۇراقلىق سۆز بىرىكمىلىرى ھەققىدە»

«ئەنئەنىۋى خەلق قوشاقلىرى ھەققىدە»

«ئۇيرات جاڭغىر مەزھەپلىرىنىڭ ئورتاق ۋە ئۆزگىچە بەدىئىي ئۇسلۇبى توغرىسىدا»

«رادىئو - تېلېۋىزىيە تىلىنىڭ ھازىرقى زامان ئۇيغۇر ئەدەبىي تىلىنى قېلىپلاشتۇرۇشتىكى رولى»

«خەنزۇ تىلى لېكسىكىسىنى ئوقۇتۇش ئۇسۇلى توغرىسىدا»

«مەدەنىيەت، دىن ۋە تەرجىمە»

«قەدىمكى خەنزۇ تىلىدىكى ھەرىكەتنامە ۋە تولۇقلىغۇچىدىن تەركىب تاپقان ئالاھىدە خەۋەر جۈملىلەر توغرىسىدا»

«ئۇچۇر ۋە تىل»

«پروگراممىا رىياسەتچىلىرىنىڭ بارلىققا كېلىشى ۋە ئۇلارنىڭ تىل ئالاھىدىلىكى»

«كۆپ خەۋەرلىك جۈملە شەكلىنىڭ قۇرۇلما ئالاھىدىلىكى ۋە ئۇنى تەھلىل قىلىش توغرىسىدا قىسقىچە بايان»

«ئەدەبىيات - سەنئەت ۋە دەۋرنىڭ ئاساسىي رېتىمى»

«‹چېنىقىش› بىلەن ‹ئاكيۇنىڭ رەسمىي تەرجىمىھالى› ئۈستىدىكى سېلىشتۇرما ۋە تەھلىل»

«لېئاسىنىڭ پەلسەپە كاروللۇقىدا غەرق بولۇشى — شىنجاڭنىڭ ھېكايىچىلىقىدا يېقىنقى يىللاردىن بۇيان بارلىققا كەلگەن قائىدىلىشىش خاھىشى»

«شىنجاڭنىڭ يەر ناملىرىدىكى مەدەنىيەت ئىزلىرى»

«‹قۇتادغۇ بىلىك›، نىڭ ئېستېتىك ئالاھىدىلىكى»

«باۋ جاۋنىڭ مۇھەببەت لىرىكىلىرى ئۇستىدە دەسلەپكى ئىزدىنىش»

«چېن زىئاڭنىڭ باھاسى ھەققىدە مۇلاھىزە»

«دۆلىتىمىزدىكى قازاقلار مەدەنىيىتى توغرىسىدا بىر نەچچە خىل ئەسلىمە»

«مەدەنىيەت مىراسلىرىغا ۋە مىللىي ئەنئەنىگە ۋارىسلىق قىلىش توغرىسىدا»

«جۇڭگونىڭ ئەنئەنىۋى تەپەككۇر قىلىش ئۇسۇلىنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىرى ۋە يېتەرسىزلىكى توغرىسىدا»

«رادىئو - تېلېۋىزىيىنىڭ رولى ۋە ئۇنى جارى قىلدۇرۇش شەرت - شارائىتى»

«بۇرژۇئاچە ئەركىنلەشتۇرۇش ۋە بۇرژۇئاچە ئاخبارات ئەركىنلىكى»

«گېزىت - ژۇرنال توغرىسىدىكى تەبىرگە قىسقىچە باھا»

«يېزىقچىلىق ئوقۇتۇشى، يېزىقچىلىق ئوقۇتۇش نەزەرىيىسى، يېزىقچىلىق ئىلمى ئۇستىدە تەپەككۇر ۋە تەسەۋۋۇر»

«يېزىقچىلىق ئوقۇتۇشى ۋە ئۇنىڭ تەلىپى توغرىسىدا»

«ئەمەلىيەتنى ئاساس قىلىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ كۇتۇپخانا ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى تەدرىجىي ئىلگىرى سۈرەيلى»

«مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنى بىلەن يۇرۇشلەشكەن قانۇنلارنى چىقىرىش توغرىسىدا»

«يۇسۇپ خاس ھاجىپنىڭ قانۇن ئىدىيىسى توغرىسىدا مۇھاكىمە»

«ئېلىمىزنىڭ ‹چەت ئەلگە چېتىلىدىغان ئىقتىسادىي توختام قانۇنى›، دىكى چەت ئەلگە چېتىلىدىغان ئىقتىسادىي توختام قانۇنىنى تەتبىقلاشقا دائىر مەسىلىلەر توغرىسىدىكى بەلگىلىمىلەرگە باھا»

«پارتىيىنىڭ ئاساسىي قانۇن ۋە قانۇنلار دائىرىسىدىكى پائالىيىتى توغرىسىدا»

«جىنايەت ئۆتكۈزۈشنى ئالدىن مۆلچەرلەش ئۇسۇلى سىستېمىسى ئورنىتىش توغرىسىدا تەپەككۇر»

«خوتەن ۋىلايىتىنىڭ يېزىلىرىدىكى ئۇيغۇرلارنىڭ نىكاھتىن ئاجرىشىش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش»

«قانۇنىي ئىگىنىڭ جىنايەت ئۆتكۈزۈشى ۋە تاۋار ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتى»

«شىنجاڭدىن ئىچكى ئۆلكىلەرگە ئېقىپ بارغان، قانۇنغا خىلاپلىق قىلغان جىنايەتچىلەرنىڭ ھەرىكەت ئالاھىدىلىكى، سەۋەبى، يۈزلىنىشى، تەدبىرلەر»

«شىنجاڭدا مىللىي يېزىلارنى قۇرۇشقا دائىر بىر قانچە مەسىلە»

«جىنايى ئىشلارنى تەھقىقلەش جەريانىدىكى ھەل قىلغۇچ تەدبىرلەر»

«ئېلىمىزنىڭ مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنشۇناسلىقى ھەققىدە ئىزدىنىش»

«كومپارتىيە ئەزالىرى قانۇنغا ئاڭلىق رىئايە قىلىشى لازىم»

«بۇرژۇئاچە دېموكراتىيە - ئەركىنلىك بىلەن سوتسىيالىستىك دېموكراتىيە - ئەركىنلىكنىڭ ماھىيەتلىك پەرقى توغرىسىدا»

«ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنىڭ ئۆلچىمىنى توغرا چۈشىنىش كېرەك»

«ماركسنىڭ ‹كاپىتال›، دىكى ئىككى ياقلىمىلىق تەھلىل قىلىش ئۇسۇلى توغرىسىدا»

«غەربىي ئاسىياغا ئېچىۋېتىش — شىنجاڭنىڭ ئىشىكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىشنىڭ مۇھىم قىسمى»

«پەن - تېخنىكىغا تايىنىش - ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى زامانىۋىلاشتۇرۇشنىڭ تۈپ چىقىش يولى»

«پېي دىنىڭ ئەقلىيە سۆزلىرىنى چۈشىنىش ۋە مۇھاكىمە قىلىش ھەققىدە»

«ئەمگىكىگە قاراپ تەقسىم قىلىش ئاساسىي گەۋدە قىلىنغان كۆپ خىل تەقسىمات شەكلى توغرىسىدا»

«قۇرغاق رايونلارنىڭ ئۇنىۋېرسال ئىشلەپچىقىرىش گەۋدىسى — بوستانلىق ئىقتىسادى توغرىسىدا»

«شىنجاڭنىڭ ناھىيە دەرىجىلىك مالىيە مەسىلىسى توغرىسىدا دەسلەپكى ئىزدىنىش»

«ئومۇميۈزلۈك ئېچىۋېتىش ۋە شىنجاڭنىڭ تەرەققىي قىلدۇرۇش ستراتېگىيىسى»

«قوبۇقسار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىسىنىڭ مالىيە - ئىقتىساد تەرەققىياتى»

«پەن - تېخنىكىسىنى راۋاجلاندۇرۇش ۋە شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىش ھەققىدە»

«مىللىي رايونلارنىڭ مالىيە - ئىقتىساد ئەھۋالىنىڭ تۆپتىن ياخشىلىنىشىنى چەكلەيدىغان ئىككى چوڭ ئامىل ئۈستىدە تەھلىل»

«يەنە ئىچكى بانكىلارنىڭ بوغالتىرلىق ھېسابات توغرىسىدا»

«تاۋار ئوبوروت خىراجىتىنى تىزگىنلەشنى كۈچەيتىش ھەققىدە»

«مەسئۇل بوغالتىر تەسىس قىلىش مەسىلىسى توغرىسىدا بىر نەچچە پىكىر»

«ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سانائەت ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا سېلىنىدىغان مەبلەغ قۇرۇلمىسى توغرىسىدا»

«ئەمگەك تۈزۈمى ئىسلاھاتى ۋە ئەمگەك كۈچلىرىنىڭ خاراكتېرى مەسىلىسى»

«مۇپەتتىشلىك خىزمىتىنىڭ مۇپىتىنى ئۈستۈرۈشكە دائىر بىر قانچە مەسىلە»

«كۆپ خىل ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈش ئۈسۈلىنى ئونۇپرسال قوللىنىش — ئېلىمىزنىڭ ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈش ئۈسۈلىنىڭ مۇھىم ئالاھىدىلىكى»

«دۆلەت، كارخانا، ئىشچى - خىزمەتچىدىن ئىبارەت ئۈچ تەرەپنىڭ تاپاۋىتىنى ئايرىش ئۈسۈلى ئۈستىدە ئىزدىنىش»

«بىكتۈەن سودا كارخانىلىرىنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش مېخانىزمىنى ئىسلاھ قىلىش توغرىسىدا ئاساسىي تەسەۋۋۇر»

«دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودىنىڭ ئاساسلىق يوللۇق ئورنى ۋە يېتەكچىلىك رولى»

«تاۋار ئوبوروتىنى راۋاجلاندۇرۇش — ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېزا ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ ئاچقۇچى»

«كېلىشىم باھادىكى ئاشلىق، ياغ سودىسى ئۈستىدە ئىزدىنىش»

«قوي يۇڭى ۋە ئۇنىڭدىن ئىشلەنگەن بۇيۇملار ئوبوروتىنى باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى ئىسلاھ قىلىش ھەققىدە»

«چارۋىچىلىق رايونلىرى مەدەنىيىتىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇش تەدبىرى توغرىسىدا تەپەككۇر»

«شىنجاڭدا بېدە ئىشلەپچىقىرىشنىڭ يېرىك يېزا ئىگىلىكىدىكى ستراتېگىيىلىك ئورنى»

«شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئىقتىسادىنىڭ يۈكسىلىش ئامىللىرى توغرىسىدا تەھلىل»

«يېزا ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىيات ستراتېگىيىسى ئۈستىدە تەتقىقات»

«دۆلەت ئىگىلىكىدىكى دېھقانچىلىق مەيدانلىرىنىڭ زىيان تارتىشى ئۈستىدە تەھلىل ۋە زىيان تارتىشنى ئۆزگەرتىشنىڭ نەزەرىيىسى ۋە ئەمەلىي تەدبىرلىرى»

«ئىگىلىك باشقۇرۇش ھۆددىگەرلىك مەسئۇلىيىتى تۈزۈمىنى يولغا قويغاندا ئۇنى يۈرۈشلەشتۈرۈش، مۇكەممەللەشتۈرۈش، چوڭقۇر-لاشتۇرۇش، تەرەققىي قىلدۇرۇش كېرەك»

«نەزەرنى شىنجاڭنىڭ فوسفور ئوغۇتى سانائىتىگە قارىتىش لازىم»

«شىنجاڭدىكى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ كۆلەم قۇرۇلمىسى توغرىسىدا مۇھاكىمە»

«پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىنى كۆپ خىللاشتۇرۇش ھەققىدە»

«شىنجاڭدىكى مىس پۇللارنى تەكشۈرۈش»

«نۆۋەتتىكى خەلق پۇل ئامانىتىدە تۇتۇشقا تېگىشلىك خىزمەتلەر»

«بىكتۈەننىڭ چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىشنى باشقۇرۇشى توغرىسىدا ئىزدىنىش»

«(بىر قولدا پۇل ئامانىتىنى، بىر قولدا باشقۇرۇشنى تۇتۇش) فاكتورىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، خەلق پۇل ئامانىتىنى باشقۇرۇش خىزمىتىنى ھەقىقىي كۈچەيتەيلى»

«كرېدىت مەبلىغى باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش توغرىسىدا مۇھاكىمە»

مارکسىزم يېتەكچىلىكىدىكى شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەن ئىشلىرى

شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى پارتكومىنىڭ شۇجىسى ـ ئاۋۇت توختى

1991 ـ يىلى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى قۇرۇلغانلىقىغا ئون يىل توشتى. مۇشۇ ئون يىلدا شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ رەھبەرلىكىدە ناھايىتى زور تەرەققىياتقا ئېرىشتى.

شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىدە 1991 ـ يىلغا قەدەر مىللەت، دىن، تارىخ، مىللەتلەر ئەدەبىياتى، تىل، ئىقتىساد، قانۇنشۇناسلىق، ئوتتۇرا ئاسىيا تەتقىقات ئورنىدىن ئىبارەت سەككىز تەتقىقات ئورنى قۇرۇلدى. «غەربىي يۇرت تەتقىقاتى»، («شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر تەتقىقاتى»نىڭ تارىخىي ماتېرىياللار قىسمى)، «شىنجاڭنىڭ ئىجتىمائىي ئىقتىسادى» («شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر تەتقىقاتى»نىڭ ئىجتىمائىي ئىقتىساد قىسمى) ۋە ئۇيغۇرچە، قازاقچە «شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر تەتقىقاتى» قاتارلىق ئىلمىي ژۇرناللار نەشر قىلىندى؛ ئۇيغۇر، خەنزۇ، قازاق، خۇيزۇ، مانجۇ، موڭغۇل، شىبە، قىرغىز، ئۆزبېك، تاتار، تاجىك، رۇسىتىن ئىبارەت 12 مىللەتتىن بولغان 250 ئادەمدىن تەركىب تاپقان كەسپىي تەتقىقات قوشۇنى (ئاز سانلىق مىللەت كەسپىي خادىمى تەخمىنەن 36% نى ئىگىلەيدۇ) غا ئىگە بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئالىي دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 53، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 76؛ 80 ئەسەر ۋە تەرجىمە

«ئىشچى ـ خىزمەتلەرنىڭ ئۆز بىلىمىنى ئۆزلىرى يېڭىلىشى مەسىلىسى توغرىسىدا»

«يېزا ئىگىلىكىگە مەبلەغ سېلىشنى ئۇستىگە ئالغۇچىنىڭ ھازىرقى ھالىتى ۋە ئۇنىڭغا قايتا نەزەر»

«ئۆزۈن مۇددەتلىك مەبلەغ بازىرى بەرپا قىلىشقا دائىر بىر قانچە تونۇش مەسىلىسى»

«كارخانىلارنىڭ جامائەت مۇناسىۋىتى توغرىسىدا مۇھاكىمە»

«غەربىي قىسمىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ۋە پۈل مۇئامىلە ئىشلاھاتى»

«بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ تەشكىلىي قۇرۇلمىسى قېلىپى ئۈستىدە ئىزدىنىش»

«جان ـ دىل بىلەن ئىشچىلار سىنىپىغا تايىنىپ، سوتسىيالىستىك كارخانىلارنى ياخشى باشقۇرايلى»

«بىخەتەرلىككە، سۈپەتكە كاپالەتلىك قىلىش سىستېمىسى ھەم مېخانىزمىنىڭ يۇرۇشۇشىي ۋە ئىشلاھات ئۈستىدە دەسلەپكى ئىزدىنىش»

(يۇقىرىدىكىلەر ئىلمىي ماقالە مۇكاپاتىغا ئېرىشتى)

ئىزاھات: ※ بەلگىسى قويۇلغانلىرى باشقا تىللاردا يېزىلغانلىرى.

2 ـ ئاسىيا ـ ياۋروپا قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكى ۋە شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ئۈستىدە تەتقىقات

شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى «2. ئاسىيا ـ ياۋروپا قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكى ۋە شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ئۈستىدە تەتقىقات» تۈرى ئۈستىدىكى تەتقىقاتنى 1991 ـ يىلى داۋاملىق يولغا قويدى.

1) ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىقتىسادىي تەتقىقات مەركىزى، شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى، ئاپتونوم رايونلۇق تاشقى ئىقتىساد ـ سودا نازارىتى بىرلىكتە 5 ـ ئايىنىڭ 30 ـ كۈنى سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، قۇرۇقلۇق

ئەسەر نەشر قىلىندى، 3064 قىلمىي ماقالە، تەرجىمە ماقالە، تەكشۈرۈش دوكلاتى ئېلان قىلىندى، 108 ئەسەر ۋە ئىلمىي ماقالە مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

ئىجتىمائىي پەن تەتقىقاتى — پارتىيىنىڭ ئىدېئولوگىيە ساھەسىدىكى مۇھىم بازىسى. نۆۋەتتىكى خەلقئارا كوممۇنىزم ھەرىكىتىدە مۇرەككەپ ئەھۋالنىڭ كۆرۈلۈشىگە ئەگىشىپ، ئىجتىمائىي پەن تەتقىقاتىنىڭ ۋەزىپىسى كۈندىن - كۈنگە ئېغىرلاشماقتا. ۋەزىيەت ئىجتىمائىي پەن تەتقىقاتىدا ماركسىزم، ماۋ زېدۇڭ ئىدىيىسىنى يېتەكچى قىلىپ، پرولېتارىيات پارتىيەۋىلىكى پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، پارتىيىنىڭ لۇشيەن، فاڭجېن، سىياسەتلىرىگە خىلاپ ھەر خىل، ھەر رەڭدىكى ئەكسىيەتچىل نۇقتىئىنەزەرلەرگە قەتئىي قارشى تۇرۇشنى تەلەپ قىلماقتا. نەچچە يىلدىن بۇيان، شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىنى ئاساس قىلىپ، رېئال مەسىلىلەر تەتقىقاتىنى تۇتۇشقا ئەھمىيەت بېرىپ كەلدى، ئىقتىسادىي مەسىلىلەردىن سىرت، شىنجاڭ تارىخى، مىللەتلەر تارىخى، مىللەت، دىن قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدىكى تەتقىقاتنى نۇقتىلىق تۇتۇپ، ئاپتونوم رايوندىكى پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىك تارماقلىرىنىڭ ۋە جەمئىيەتتىكى ھەر قايسى ساھەلەرنىڭ ياخشى باھاسىغا ئېرىشتى. بىز 1990 - يىلدىن بۇيان، ئېغىر سىياسىي، تارىخىي خاتالىقلار ساقلانغان «ئۇيغۇرلار»، «ھونلارنىڭ قىسقىچە تارىخى»، «قەدىمكى ئۇيغۇر ئەدەبىياتى» دىن ئىبارەت ئۈچ كىتابقا قارىتا، ئالاقىدار ھەر مىللەت مۇتەخەسسىس، ئالىملىرىنى تارىخىي پاكىتلارنى ئاساس قىلىپ رەددىيە بېرىشكە ئۇيۇشتۇرۇپ، بۇ ئۈچ كىتاب ئىدېئولوگىيە جەھەتتە پەيدا قىلغان قالايمىقانچىلىقنى نەزەرىيە جەھەتتىن ئايدىڭلاشتۇرۇپ، شىنجاڭنىڭ ئۇزۇنغىچە تىنچ بولۇشى ۋە پارتىيىنىڭ فاڭجېن، سىياسەتلىرىنىڭ شىنجاڭدا ئىجرا قىلىنىشى ئۈچۈن تۆھپە قوشتۇق.

ئۆگىنىش ئىستىلى مەسىلىسى — ئىجتىمائىي پەن تەتقىقات تارماقلىرىدىكى مۇھىم مەسىلە. شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئەزالىدىن پەن تەتقىقات خىزمىتىدە نەزەرىيىنى ئەمەلىيەت بىلەن بىرلەشتۈرۈشنى

كۆڭۈلدىكىدەك تۇتاشتۇرۇلۇشى ۋە شىنجاڭنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش قاتارلىق ئالاقىدار مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلىدى ھەمدە قۇرۇقلۇق كۆڭۈلدىكىدەك تۇتاشتۇرۇلۇشى شىنجاڭغا پۈرسەت ئېلىپ كەلدى، لېكىن ئادەتتىكى تەشۋىقاتنى ئازايتىپ، كونكرېت خىزمەتنى كۆپرەك ئىشلەش كېرەك، قۇرۇقلۇق كۆڭۈلدىكىدەك تۇتاشتۇرۇلۇشى شىنجاڭغا ئىدىيىۋى قاراش، خەلقئارا سودا، بازار رىقابىتى، تاشقى ئىقتىساد - سودا ئىختىساس ئىگىلىرى قاتارلىق جەھەتلەردە خىرىس ئېلان قىلدى، دەپ ھېسابلىدى. سۆھبەت يىغىنىدا يەنە تاشقى ئىقتىساد - سودا ستراتېگىيىسى، تاشقى ئىقتىساد - سودىنى بىر تۇتاش باشقۇرۇش خىزمىتىنى كۈچەيتىش، چەت ئەل مەبلىغىنى كىرگۈزۈش، قوبۇل قىلىش جەريانىدىكى ئىشلەش ئۇسۇلى، ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۇرۇش، جۇغرافىيە جەھەتتىكى ئەۋزەللىك، ئىقتىساد بىلەن مەبلەغ ئوتتۇرىسىدىكى زىددىيەت قاتارلىق مەسىلىلەر مۇزاكىرە قىلىندى.

2) ئالاتاۋ ئېغىزىنى تەكشۈرۈش تاماملاندى. 1991 - يىل 12 - ئايدا شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى قۇرۇقلۇق كۆڭۈلدىكىدەكى «غەربىي دەرۋازا» — ئالاتاۋ ئېغىزىنى ۋە ئالاتاۋ ئېغىزىدىن ئۇرۇمچىگىچە بولغان لىنىيىنى ئەمەلىي تەكشۈرۈپ بولدى (شۇنىڭ بىلەن شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى قۇرۇقلۇق كۆڭۈلدىكىدەك دۆلەت ئىچىدىكى لىيەنيۈنگاڭدىن «غەربىي دەرۋازا» غىچە بولغان 4136 كىلومېتر قىسمىنى پۈتۈنلەي تەكشۈرۈپ بولدى)، مۇشۇ ئاساستا «ئالاتاۋ ئېغىزى قۇرۇلۇشىدا جىددىي ھەل قىلىشقا تېگىشلىك بىر قانچە مەسىلە توغرىسىدا» دېگەن مەخسۇس دوكلاتنى يېزىپ چىقىپ، مۇنۇلارنى ئوتتۇرىغا قويدى: (1) باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ئېغىز باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش كېرەك؛ (2) ئىشنى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مەدەنىي تۇرمۇشى، مۇلازىمەت مۇئەسسەسلىرىنى ھەل قىلىشتىن

تەكىتلەپ، كىتابتىن كىتابقا ئۆتۈشكە قارشى تۇرۇپ، ئېچىش شەكلىدىكى تەتقىقات ئۇسۇلىنى تەشەببۇس قىلىپ، پەن تەتقىقات خادىملىرىنى جەنۇبىي ۋە شىمالىي شىنجاڭنىڭ ھەر قايسى جايلىرىغا بېرىپ ئېقتىساد، مىللەت، دىن، تىل، ئەدەبىيات قاتارلىق جەھەتلەردە تەكشۈرۈش، تەتقىقات ئىلىپ بېرىشقا ئۇيۇشتۇرۇپ، بىۋاستە ماتېرىيالغا ئېرىشىپ، ئەملىي مەسىلىلەرنى ھەل قىلدى؛ يەنە ئىجتىمائىي پەن بىلەن تەبىئىي پەننى بىرلەشتۈرۈپ، گىرەلەشكەن پەن ۋە يۇمشاق پەنلەر تەتقىقاتىنى يولغا قويۇپ، پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىك تارماقلىرى ۋەزىپىلىي خىزمەت ئىشلەيدىغان ئالاقىدار تارماقلار ھەل قىلىپ بېرىشنى تەلەپ قىلغان چوڭ چوڭ مەسىلىلەرنى ھەل قىلدى. شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى يەنە ئىجتىمائىي پەنلەرنىڭ ئىچكى قىسمىدا كۆپ پەنلەر بويىچە ئۇنىۋېرسال تەتقىقات ئىلىپ بېرىشقا ئەھمىيەت بېرىپ، ئۇستۇن كۈچ بىلەن چوڭ - چوڭ تۈرلەرنى كوللېكتىپ ھەل قىلىپ، يۇقىرى سەۋىيىلىك مۇۋەپپەقىيەتلەرنى يارىتتى ھەمدە بۇ ئارقىلىق پەن تەتقىقات خادىملىرىنىڭ سەۋىيىسىنى ئۆستۈردى. ئىلمىي تەتقىقات جەريانىدا «بارچە گۈللەر تەكشى ئېچىلىش، ھەممە ئېقىملار بەس - بەستە سايراش» قاتىجىنىنى ئىزچىللاشتۇرۇشقا ئەھمىيەت بەردى. لېكىن شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئىلمىي تەتقىقات بايرىقىنى كۆتۈرۈۋېلىپ، پارتىيە سىياسەتلىرىنىڭ ئىجرا قىلىنىشىغا پايدىسىز بولغان خاتا نۇقتىئىنەزەرلەرنى تەرغىپ قىلىشنى چەكلەشكە ئەھمىيەت بەردى.

ئاپتونوم رايونىنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ھەمدە 8 - بەش يىللىق پىلانى شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ ئالدىغا ئېقتىسادىي تەرەققىيات، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش، مىللىي مەسىلە تەتقىقاتى قاتارلىق جەھەتلەردە يېڭى ۋەزىپىلەرنى قويدى. شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ ئون يىل تەربىيىلەنگەن پەن تەتقىقات قوشۇنى شىنجاڭنىڭ ئىجتىمائىي پەن تەتقىقاتىدا يېڭى بالداقنا ئۆرلەپ، دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون تاپشۇرغان پەن تەتقىقات ۋەزىپىلىرىنى ئورۇنداپ، 80 - يىللاردىكىگە قارىغاندا جەزمەن تېخىمۇ زور تۆھپە قوشىدۇ.

باشلاپ، ئېغىزدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر قوشۇنىنى تۇراقلاشتۇرۇش كېرەك؛ (3) سۈپەتلىك مۇلازىمەت قىلىش، مەدەنىيەتلىك يۇك قاچىلاش، يۇك چۈشۈرۈشنى چاك تۇتۇپ، ئېغىزنىڭ ياخشى شان - شۆھرىتىنى تۇرغۇزۇش كېرەك؛ (4) ھەر قايسى ساھەلەرنى مەبلەغ توپلاشقا سەپەرۋەر قىلىپ، ھازىرغىچە پۈتمىگەن يۇرۇشلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشلىرىنى تېزدىن تاماملاش كېرەك؛ (5) ئالماشتۇرۇشنى ماشىنىلاشتۇرۇش مەسلىسىنى قىسقا ۋاقىت ئىچىدە ھەل قىلىپ، ئالماشتۇرۇش خىزمىتىنىڭ ئۇنۇمىنى ۋە يۇك قاچىلاش، يۇك چۈشۈرۈش سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش كېرەك.

3) يىراق تۇركۇم تەتقىقات ماقالىلىرى كەينى - كەينىدىن ئېلان قىلىندى. ئۇلارنىڭ مۇھىملىرى مۇنۇلار: «2 - ئاسىيا - ياۋروپا قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكىنىڭ تۇتاشتۇرۇلۇشىنىڭ شىنجاڭغا ئېلان قىلغان خىرىسى»، «جۇڭگو - ياۋروپا قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكىنىڭ ترانسپورت ئىقتىدارى ۋە ترانسپورت مىقدارى ھەم ئۇنىڭ تەرەققىيات ئىستىقبالى ئۈستىدە تەتقىقات»، «يېڭى ئاسىيا - ياۋروپا قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكى تەتقىقاتى ئۈستىدە ئويلىنىش»، «ئۇلكە، رايون، دۆلەت ھالقىغان زور رېئال تەتقىقات تېمىسى — ئاسىيا - ياۋروپا قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكى توغرىسىدىكى تەتقىقاتنىڭ ھازىرقى ۋەزىيىتى، بۇ جەھەتتە ساقلانغان مەسىلىلەر ۋە تەكلىپ» ۋە باشقىلار. بۇ ماقالىلەردە قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكىنىڭ ترانسپورت ئىقتىدارى، نۆۋەتتىكى ھالىتى، پايدىلىق شەرت - شارائىت ۋە پايدىسىز ئامىل قاتارلىقلار بىر قەدەر ئوبيېكتىپ ھالدا تەھلىل قىلىنغان، بۇنىڭدىن كېيىنكى قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكى تەتقىقاتى توغرىسىدا تەكلىپ بېرىلگەن. بۇ تەكلىپلەرنىڭ مۇھىملىرى مۇنۇلاردىن ئىبارەت: (1) «2 - ئاسىيا - ياۋروپا قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكىنىڭ جۇڭگو تەۋەسىدىكى بۆلىكىدە ترانسپورتنىڭ راۋان بولۇشىغا قاندىق قىلغاندا كاپالەتلىك قىلغىلى ۋە ئۇنىڭ رولىنى قاندىق قىلغاندا جارى قىلدۇرغىلى بولىدۇ» دېگەن مەسلىسى

نۇقتىلىق مەزمۇن قىلىش لازىم؛ (2) كەڭ بىرلىشىش ۋە ھەمكارلىشىش بولۇشى كېرەك؛ بىرىنچىدىن، بىر ئۆلكە، ئاپتونوم رايون دائىرىسىدە، ئۆلكىلىك، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمەتلىرى ئوتتۇرىغا چىقىپ، ئۆلكىلىك، ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتلىرى، تاشقى ئىقتىساد - سودا نازارەتلىرى، تۆمۈريول ترانسپورت تارماقلىرى، مۇھىم ئىجتىمائىي پەن ۋە تەبىئىي پەن تەتقىقات ئورۇنلىرىنى قاتناشتۇرۇپ، كۈچلۈك تەتقىقات تېما گۇرۇپپىسى ئۇيۇشتۇرۇش لازىم؛ ئىككىنچىدىن، مەملىكەت دائىرىسىدە، گوۋۇيۇەن ئوتتۇرىغا چىقىپ، دۆلەت پىلان كومىتېتى، تۆمۈريول مىنىستىرلىكى، تاشقى ئىقتىساد - سودا مىنىستىرلىكى ۋە ئالاقىدار ئۆلكە، ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرى قاتناشقان قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكى تەتقىقاتى بويىچە ماسلاشتۇرۇش كومىتېتى قۇرۇپ 2 - ئاسىيا - ياۋروپا قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكىنىڭ راۋان بولۇشىغا قانداق قىلغاندا كاپالەتلىك قىلغىلى بولىدىغانلىقىغا دائىر مەسىلىلەرنى ئورتاق مۇھاكىمە قىلىش لازىم؛ ئۈچىنچىدىن، خەلقئارا دائىرىدا، دۆلەت ئوتتۇرىغا چىقىپ، قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكى ئۆتىدىغان دۆلەتلەر بىلەن ئۈچرىشىش ۋە كېڭىشىش ھەمدە ئىككى تەرەپ سۆھبەت ئۆتكۈزۈش ئارقىلىق ئورتاق كېلىشىم ئىمزالاپ، خەلقئارا يولۇچى، يۈك پويىزلىرىنىڭ ئوڭۇشلۇق قاتنىشىغا كاپالەتلىك قىلىش لازىم.

پۇ كەيفۇ

شىنجاڭ غەربىي يۆنىلىشلىك پەن - تېخنىكا ئالماشتۇرۇش توغرىسىدا بىر قاتار تەسەۋۋۇرلارنى ئوتتۇرىغا قويدى

«شىنجاڭ ۋە غەربىي شىمال رايونىنى غەربكە ئېچىۋېتىشكە دائىر پەن - تېخنىكا سىياسىتى ھەم بۇ جەھەتتىكى تەسەۋۋۇر» دېگەن يۇمشاق پەن تەتقىقات تۈرى 1991 - يىل 10 - ئايدا لەنجۇ شەھىرىدە دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتى سىياسەت - نىزام مەھكىمىسى ئۇيۇشتۇرغان تەتقىقات نەتىجىسىنى باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. باھالاش پىكرىدە، ئومۇمىي جەھەتتىن قارىغاندا، تەتقىقات نەتىجىسى دۆلەت ئىچىدە ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ قارالدى. بۇ، شىنجاڭ باش بولۇپ ئورۇندىغان دۆلەت بويىچە تۇنجى يۇمشاق پەن تەتقىقات نەتىجىسىدىن ئىبارەت. تەتقىقات خىزمىتىگە شىنجاڭ، شەنشى، گەنسۇ، چىڭخەي، نىڭشيا، شىئەن، جياڭسۇ، بېيجىڭدىن ئىبارەت سەككىز ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، شەھەردىن جەمئىي 59 تەتقىقات خادىمى، باشقۇرۇش خادىمى ۋە رەھبىرىي كادىر قاتناشتى. تەتقىقات نەتىجىسى ئۇنىۋېرسال تەتقىقات دوكلاتى ۋە 17 مەخسۇس تېمىدىكى تەتقىقات دوكلاتىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ھەجىمى خەنزۇچە خەت ھېسابىدا تەخمىنەن 370 مىڭ خەت كېلىدۇ، بۇ تەتقىقات نەتىجىسى شىنجاڭ داشۆسى نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشىر قىلىنىپ تارقىتىلدى.

تەتقىقات نەتىجىسىنىڭ مەزمۇنى تۆۋەندىكىچە:

1) يېتەكچى فاڭجېن تۆت ئاساسىي پرىنسىپتا چىڭ تۇرۇش، ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش، شىنجاڭنىڭ ئەۋزەللىكىنى ۋە غەربىي شىمالدىكى باشقا ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلار بىلەن بىرلىشىش جەھەتتىكى ئەۋزەللىكىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، غەربىي يۆنىلىشلىك پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقى بىلەن شەرقىي يۆنىلىشلىك پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقى ۋە ئالماشتۇرۇشنى بىر - بىرىنى تولۇقلايدىغان قىلىش؛ ئوتتۇرا ئاسىيا رايونىنى بۆسۈش ئېغىزى قىلىپ، كېڭىيىش دائىرىسىنى پەيدىنپەي زورايتىش، ئەۋزەل پەن - تېخنىكا ۋە ئەۋزەل بايلىقنى ئالماشتۇرۇشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، كۆپ قاتلاملىق، كۆپ يوللۇق، كۆپ شەكىللىك پەن - تېخنىكا ئالاقىسىنى تەشەببۇسكارلىق بىلەن قانات يايدۇرۇش؛ تېخنىكا بىلەن سودىنى بىرلەشتۇرۇشنى يولغا قويۇپ، تېخنىكىنى سىرتقا چىقىرىش جەھەتتىكى ئىقتىدارنى كۈچەيتىپ، غەربكە يۈزلەنگەن تېخنىكا ۋە تېخنىكا مەھسۇلاتلىرى بازارلىرىنى پەيدىنپەي ئېچىش؛ پائال ئىلگىرىلەپ غەربىي قىسىمدىن دۇنياغا يۈزلىنىپ، شىنجاڭنىڭ پەن - تېخنىكىسىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈش ئۈچۈن تۆھپە قوشۇش.

2) ئەمەل قىلىشقا تېگىشلىك ئون پرىنسىپ ئومۇمىي جەھەتتىن تىزگىنلەپ تەڭشەش جەھەتتىكى ھەر

تەرەپلىمىلىك پرىنسىپ، ئومۇمىي پرىنسىپ، دۆلەت ئايرىمىسى پرىنسىپى، مەخپىيەتلىكنىڭ ساقلاش پرىنسىپى، مۇناسىۋەت ۋە تەڭپۇڭلۇق جەھەتتىكى باراۋەرلىك ئاساسىدا ئۆزئارا مەنپەئەت يەتكۈزۈش پرىنسىپى، تېخنىكا كىمپورت - ئېكسپورتىنى تەلەپ بولغا قويۇش پرىنسىپى، تېخنىكا بىلەن سودىنى بىرلەشتۈرۈش پرىنسىپى، ۋاقىت تەرتىپى ۋە ئۇنۇم جەھەتتە تەدرىجىي گىلگىرىلەش پرىنسىپى، ئەملىي ئۇنۇمكە ئەھمىيەت بېرىش پرىنسىپى، ئەۋزەللىكنى جارى قىلدۇرۇش پرىنسىپى.

3) 2000 - يىلغىچە بولغان تەرەققىيات نىشانى غەربىي شىمال رايونىنىڭ بىرلەشمە ئەۋزەللىكى بىر قەدەر تولۇق جارى قىلدۇرۇلۇپ، شىنجاڭ ئېلىمىزنىڭ غەرب بىلەن پەن - تېخنىكا ئالماشتۇرۇشى جەھەتتىكى ئۈچۈر تېز، يوللىرى راۋان مەركەزگە ئايلاندۇرۇلەدۇ؛ «شەرق بىلەن بىرلىشىش»تە ئۇنۇم ھاسىل قىلىنىدۇ، «غەربكە چىقىرىش» ئومۇميۈزلۈك ئىلگىرى سۈرۈلىدۇ، ئوتتۇرا ئاسىيا، غەربىي ئاسىيا، شەرقىي ياۋروپا ھەتتا غەربىي ياۋروپا بىلەن بولغان ھەمكارلىق ساھەلىرىدە كۆلەملىك ئۇنۇمگە ئېرىشىلىپ، غەربىي قىسمىدىن دۇنياغا يۈزلىنىش ئىشقا ئاشۇرۇلىدۇ.

4) نۇقتىلىق ساھە - تەبىئىي بايلىقنى قوغداش، ئېچىش ۋە ئۇنىڭدىن ئۇنۇمبرسال پايدىلىنىش مۇھىم نۇقتا قىلىنغان تەتقىقات ۋە ئېچىش، ئەنئەنىۋى كەسىپ تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىشكە مۇۋاپىق كېلىدىغان مۇنتىزىم تېخنىكا، يەرلىك ئىقتىسادنى گۈللەندۈرۈشكە مۇۋاپىق كېلىدىغان ئەملىي قوللىنىلىدىغان تېخنىكا، پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى نىشانىغا ۋەكىللىك قىلىدىغان، كەسىپ تېخنىكىسى بىلەن بىرلىشەلەيدىغان يۇقىرى تېخنىكا.

5) ئاساسلىق تاكتىكىلار غەربىي قىسمىدىن دۇنياغا يۈزلىنىش تاكتىكىسى، پەن - تېخنىكىنى ئىچكى، تاشقى جەھەت بىلەن بىرلەشتۈرۈش تاكتىكىسى، ئەۋزەل پەن - تېخنىكا تاكتىكىسى، پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقى ۋە ئالماشتۇرۇشنى ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇش بىلەن بىرلەشتۈرۈش تاكتىكىسى، تېخنىكا ھەمكارلىقى ۋە ئالماشتۇرۇشنى ئۆز ئالدىغا تەتقىق قىلىش ۋە ئېچىش بىلەن تەڭ يولغا قويۇش تاكتىكىسى.

6) كۈن جەھەتتىكى سىياسەت ۋە تەدبىرقۇرۇلۇشى پەن-تېخنىكىنى سىرتقا يۈزلەندۈرۈش ئېگىزنى ئۆستۈرۈش، باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش، سىياسەت سىستېمىسىنى ئورنىتىش، ئومۇمىي جەھەتتىن تەڭشەپ تىزگىنلەشنى كۈچەيتىش، پەن تەتقىقات ئاپپاراتلىرىنىڭ ئاساسىي گەۋدىلىك رولىنى جارى قىلدۇرۇش، كارخانا ۋە ئىشلەپچىقىرىش ئورۇنلىرىنىڭ رولىغا ئەھمىيەت بېرىش، ئىجتىمائىي شەرت - شارائىتنى ياخشىلاش، ئۈچۈر خىزمىتىنى كۈچەيتىش، تېخنىكا كىرگۈزۈش ۋە ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۈرۈش، ئەۋزەللىك جەھەتتە بىرلىشىشنى ئىلگىرى سۈرۈش.

لیۇ لىمەي

شىنجاڭدىكى «ئالتۇن ئۈچ بۇرجەك» رايونىنىڭ سانائەت تەرەققىيات پىلانى ئۈستىدە تەتقىقات

شىنجاڭدىكى «ئالتۇن ئۈچ بۇرجەك» رايونى — كۆيتۈڭ - شىخو - مايتاغ رايونىنىڭ سانائەت تەرەققىيات پىلانى ئۈستىدىكى تەتقىقاتنى ئۆز ئۈستىگە ئالغان شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئىقتىساد تەتقىقات ئورنى 1991 - يىل 10 - ئايدىن 12 - ئايغىچە بۇ رايوندا تەكشۈرۈش - تەتقىقات ئېلىپ بېرىپ، سانائەت تەرەققىيات پىلانىنى توغرىسىدا تەكلىپلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى.

بۇ رايونىنىڭ سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 1990 - يىلى ئاپتونوم رايون سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنىڭ تەخمىنەن 9.8 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەنىدى. تېما گۇرۇپپىسىنىڭ مۆلچەرىگە قارىغاندا، بۇ رايونىنىڭ سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 2000 - يىلى تەخمىنەن 4 مىليارد 200 مىليون يۈەنگە يېتىپ (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى)، ئاپتونوم رايون سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنىڭ تەخمىنەن 14 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدىكەن؛ پايدا ۋە بېجى تەخمىنەن 1 مىليارد 800 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ 1988 - يىلدىكى مالىيە كىرىمىنىڭ

يىغىندىسىدىن ئېشىپ كېتىدىكەن.

تەكشۈرۈش خۇلاسىسى ۋە تەكلىپتە مۇنداق دەپ قارالدى: بۇ رايونىنىڭ نېفىت پىششىقلاپ ئىشلەش ۋە نېفىت خىمىيە سانائىتى شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىدا مۇھىم ئورۇن تۇتۇپلا قالماستىن، مەملىكەت بويىچىمۇ ئەھمىيەتكە ئىگە. لېكىن بۇ رايوندىكى چوڭ كارخانىلار بىلەن يەرلىك سانائەت ئوتتۇرىسىدا ئورگانىك باغلىنىش كەمچىل. شۇڭا مەركەزنىڭ يىرىك سانائىتى بىلەن يەرلىك سانائەتنى ماسلاشتۇرۇپ تەرەققىي قىلدۇرۇش ـــ مەزكۇر رايونىنىڭ سانائىتىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ ئاچقۇچى. مەركەزنىڭ يىرىك سانائىتى يەرلىك سانائەتكە يار ـ يۆلەك بولۇشنى ئۆزىنىڭ سىياسىي ۋەزىپىسى قىلىشى كېرەك؛ يەرلىك سانائەتمۇ يىرىك سانائەت ئۈچۈن تېخىمۇ ياخشى مۇلازىمەت قىلىش ئارقىلىق ئۆزىنىڭ تەرەققىياتىغا يول تېپىشى كېرەك.

تەكشۈرۈش ۋە تەكلىپتە مۇنداق دەپ قارالدى: بۇ رايونىنىڭ سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىدە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سانائەتنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 90% تىن كۆپرەكنى ئىگىلەيدۇ، باشقا ئىقتىسادىي تەركىبلەرنىڭ ئىگىلەيدىغان سالمىقى بەك تۆۋەن. شۇڭا دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى جانلاندۇرۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، كوللېكتىپ سانائەت، يېزا ـ بازار سانائىتىنى ۋە خۇسۇسىي، شېرىك كارخانىلارنى پائال راۋاجلاندۇرۇش كېرەك. بولۇپمۇ كوللېكتىپ سانائەت، يېزا ـ بازار سانائىتىنى راۋاجلاندۇرۇشنى مۇھىم ستراتېگىيىلىك ئورۇنغا كۆتۈرۈپ، ئومۇمىي مۇلۇكچىلىك ئاساس بولغان، تۈرلۈك ئىقتىسادىي تەركىبلەر تەڭ راۋاجلىنىدىغان يېڭى قۇرۇلمىنى شەكىللەندۈرۈش كېرەك.

90 ـ يىللاردا بۇ رايونىنىڭ سانائەت تەرەققىياتىنى تېزلىتىپلا قالماي، بەلكى سودا، تاشقى سودا، ماددىي ئەشيا، قاتناش، پوچتا ـ تېلېگراف، پۇل مۇئامىلىسى قاتارلىق 3 ـ كەسىپنىڭ تەرەققىياتىغا ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىپ، بۇ رايونىنى شىمالىي شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي مەركىزى قىلىپ قۇرۇپ چىقىش كېرەك.

يۇقىرىدىكى نىشانىنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن، بۇ رايونىنىڭ باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىدە بىر قاتار ئىسلاھاتلارنى ئېلىپ بېرىش لازىم، ئاپتونوم رايونىمۇ سىياسەت جەھەتتە پائال قوللىشى لازىم.

بۇ رۇكۈچۈن

شىنجاڭنىڭ نوپۇسى ئۆستىدە تەتقىقات

1991 ـ يىلى شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئىقتىساد تەتقىقات ئورنىنىڭ نوپۇس تەتقىقات بۆلۈمى ئاپتونوم رايونلۇق پەن ـ تېخنىكا كومىتېتى رىياسەتچىلىك قىلغان، كانادا مەبلەغ جەھەتتىن ياردەم بەرگەن تۈرنىڭ «شىنجاڭ رايونىنىڭ ئىجتىمائىي گۈمانىتارلىقى» دېگەن تارماق تەتقىقات تېمىسى ئۆستىدىكى تەتقىقات دوكلاتىنى پۈتتۈردى. بۇنىڭ ئىچىدە نوپۇسقا دائىر «شىنجاڭنىڭ نوپۇسى بىلەن ئىقتىسادىي تەرەققىياتنىڭ ئۆزئارا مۇناسىۋىتى ۋە قانۇنىيىتى»، «شىنجاڭنىڭ نوپۇسى ئۆستىدە مىقدارلىق تەھلىل تەتقىقاتى»، «شىنجاڭنىڭ نوپۇسى، ئىقتىسادنىڭ تارقىلىش ئەھۋالى ۋە ئالاھىدىلىكى» دېگەنگە ئوخشاش تارماق تەتقىقات تېمىلىرى بار؛ بۇ ھەقتە يەنە «شىنجاڭ بوستانلىقىدىكى نوپۇسنىڭ ئالاھىدىلىكى»، «شىنجاڭنىڭ نوپۇسى بىلەن ئىقتىسادىي تەرەققىياتنىڭ مۇناسىۋىتى ئۆستىدە تەھلىل»، «شىنجاڭ نوپۇسىنىڭ شەھەر ـ بازارلىشىش جەريانى ۋە ئالاھىدىلىكى»، «شىنجاڭدا شەھەر ـ بازار نوپۇسىنىڭ كۆپىيىشى ۋە ئىقتىسادنىڭ يۇرۇشۇشى»، «شىنجاڭ نوپۇسىنىڭ شەھەر ـ بازارلىشىش يۆزلىنىشى ۋە بۇ جەھەتتىكى مۆلچەر»، «بوستانلىق ئىقتىسادىدىن شىنجاڭنىڭ نوپۇسىغا نەزەر»، «پەن ـ تېخنىكا ئىختىساس ئىگىلىرى ۋە ئىجتىمائىي مۇھىت» قاتارلىق ئىلمىي ماقالىلەر يېزىلدى.

بۇ تەتقىقاتلاردا شىنجاڭنىڭ نوپۇس ئەھۋالى ۋە نوپۇس بىلەن ئىقتىسادىي تەرەققىياتنىڭ مۇناسىۋىتى مۇنداق سېلىشتۇرۇلغان:

1990 ـ يىلى مەملىكەت بويىچە ئېلىپ بېرىلغان 4 ـ قېتىملىق ئومۇميۈزلۈك نوپۇس تەكشۈرۈش نەتىجىسىگە قارىغاندا، شىنجاڭنىڭ نوپۇسى 15 مىليون 155 مىڭ 800گە يېتىپ، 1982 ـ يىلدىكى 3 ـ

قېتىملىق ئومۇمىيۈزلۈك نوپۇس تەكشۈرۈش ۋاقتىدىكىدىن %15.86 ئاشقان، يىلىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن %18.56 تىن كۆپەيگەن، مەملىكەت بويىچە يىللىق كۆپىيىش نىسبىتى %11.83بىلەن سېلىشتۇرغاندا، كۆپىيىش سۈرئىتى يەنىلا يۇقىرى بولغان. مەملىكەت بويىچە 30 ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايوندىن قارىغاندا، شىنجاڭدا نوپۇسنىڭ تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى 1989-يىلى %26.52، 1990-يىلى %26.44 بولۇپ، مەملىكەت بويىچە ئالدى يۇقىرى بولغان، مەملىكەتتىنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن 1989-يىلى 5.69 پرسەنتلىك رەقەم، 1990-يىلى 5.38 پرسەنتلىك رەقەم يۇقىرى بولغان. 1989-يىلى 15ياشتىن49 ياشقىچە بولغان ئايالالارنىڭ بالىلىق بولۇش ئەھۋالىدىن شۇنى كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇكى، شىنجاڭ ئايالىرىدىن بىر بالىلىقلار نىسبىتى %34.57نى ئىگىلەپ، شىزاڭنى ھېسابقا ئالمىغاندا، مەملىكەت بويىچە ئالدى تۆۋەن بولغان؛ ئىككى بالىلىقلار نىسبىتى%21.08بولۇپ، مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرىچە سەۋىيە %31.17 تىنمۇ تۆۋەن بولغان؛ ئۈچ ۋە ئۈنىڭدىن كۆپ بالىلىقلار نىسبىتى %44.35 بولۇپ، شىزاڭدىن قالسىلا مەملىكەت بويىچە 2 - ئورۇندا تۇرغان، دېمەك، مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرىچە سەۋىيە %19.32 تىن 25 پرسەنتلىك رەقەم يۇقىرى بولغان.

شىنجاڭدا نوپۇسنىڭ كۆپىيىشى بىلەن ئىقتىسادنىڭ تەرەققىي قىلىشىنى بىرلەشتۈرۈپ قارايدىغان بولساق، نوپۇسنىڭ بەك تېز سۈرئىتتە كۆپىيىشىنىڭ ئىقتىسادقا كەلتۈرگەن تەسىرىنى كۆرۈۋالالايمىز. 1982 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە مىللىي دارامەتنىڭ يىللىق ئېشىش سۈرئىتى مەملىكەت بويىچە %8.7 (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) بولغان بولسا، شۇ مەزگىلدە شىنجاڭنىڭ %10.2 بولۇپ، مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرىچە ئېشىش سۈرئىتىدىن يۇقىرى بولغان. لېكىن نوپۇسنىڭ كۆپىيىش سۈرئىتى يۇقىرى بولغاچقا، شىنجاڭدا مىللىي دارامەتنىڭ ئېشىشى بىلەن نوپۇسنىڭ كۆپىيىشى ئوتتۇرىسىدىكى سېلىشتۇرما قىممەت تۆۋەنلەپ كەتكەن. مۇشۇ سەككىز يىلدا نوپۇس مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر %1 كۆپەيگەندە، مىللىي دارامەت %7.35 ئاشقان، بۇنىڭ سېلىشتۇرما قىممىتى 1:7.35 بولغان، لېكىن شىنجاڭدا مۇشۇ سەككىز يىلدا نوپۇس ئوتتۇرا ھېساب بىلەن %1 كۆپەيگەندە، مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى %5.49 ئېشىپ، سېلىشتۇرما قىممىتى 1:5.49 بولۇپ، مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرىچە سېلىشتۇرما قىممەتتىن 1.86 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەن بولغان. شۇڭا، نوپۇس قاتتىق تىزگىنلەنمەسە، شىنجاڭ ئىقتىسادىنىڭ ئەمەلىي تەرەققىيات ئۈنۈمىگە تەسىر يېتىدۇ.

ۋاڭ نىڭ

جۇڭگو «جاڭخىر» تەنقىقات جەمئىيىتىنى قۇرۇلدى

جۇڭگو «جاڭخىر» تەنقىقات جەمئىيىتىنىڭ قۇرۇلۇش يىغىنى ۋە تۇنجى قېتىملىق يىللىق يىغىنى 1991 - يىل 1 - ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 10 - كۈنگىچە «جاڭخىر»نىڭ يۇرتى — ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. تەنقىقات جەمئىيىتىنىڭ ئاساسلىق ۋەزىپىسى «جاڭخىر» تەنقىقاتى ئىلمىي مۇھاكىمە پائالىيەتلىرىنى قەرەللىك ئۇيۇشتۇرۇپ، ئېلىمىزنىڭ «جاڭخىر» تەنقىقاتىنىڭ ئىلمىي سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش، چەت ئەلدىكى «جاڭخىر» تەنقىقات تەشكىلاتلىرى بىلەن ئالاقە باغلاپ، خەلقئارا ئىلىم ئالماشتۇرۇش ۋە ھەمكارلىقنى ئىلگىرى سۈرۈش، جۇڭگو «جاڭخىر» ماتېرىيال مەركىزى قۇرۇپ، «جاڭخىر» تەنقىقاتىنىڭ گۈللىنىشى ۋە تەرەققىياتىنى يۈكسەلدۈرۈشتىن ئىبارەت.

بۇ يىغىنغا بېيجىڭ، ئىچكى موڭغۇل، گەنسۇ، شىنجاڭ قاتارلىق ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايونلاردىكى «جاڭخىر» تەنقىقاتى بىلەن شوغۇللىنىپ كېلىۋاتقان مۇتەخەسسىسلەر، ئالىملار ۋە بۇ خىزمەتكە مەسئۇل ئالاقىدار خادىملاردىن بولۇپ ئاز كەم 100 كىشى قاتناشتى. يىللىق يىغىندا 36 ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋېلىندى، بۇنىڭ 30 ى موڭغۇلچە، ئالتىسى خەنزۇچە. يىغىندا 69 نەپەر مۇدىرىيەت ئەزاسى

سايلاپچىقىلدى . ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەت جەمئىيەتنىڭ پەخرى باشلىقلىقىغا، ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى بادەي جەمئىيەت باشلىقلىقىغا، جۇڭگو خەلق ئەدەبىيات - سەنئەتچىلىرى جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى جيا جى ۋە جۇڭگو يازغۇچىلار جەمئىيىتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى مالچىنخو تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ مەسلىھەتچىلىكىگە سايلاندى.

ئوچىربات

لىن زېشۇنىڭ شىنجاڭغا كەلگەنلىكىنىڭ 150 يىللىقى خاتىرىلەندى

شىنجاڭ پەلسەپە - ئىجتىمائىي پەنلەر بىرلەشمىسى، جۇڭگو ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى يېقىنقى زامان تارىخى تەتقىقات ئورنى، دېموكراتىيە ئىتتىپاقىنىڭ بېيجىڭ شەھەرلىك كومىتېتى، گۇاڭدۇڭ خۇمېن ئەپيون ئۇرۇشى خاتىرە سارىيى بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغان «لىن زېشۇنىڭ شىنجاڭغا كەلگەنلىكىنىڭ 150 يىللىقىنى خاتىرىلەش — ھەزرىتى لىن زېشۇنىڭ قەدىمى تەككەن لىنىيە بويىچە تەكشۇرۇش، مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىش سۆھبەت يىغىنى» نىڭ 12 ۋەكىلى (بېيجىڭدىن تۆت، گۇاڭدۇڭدىن ئىككى، فۇجيەندىن بىر، تەيۋەندىن ئىككى، شىنجاڭدىن ئۇچ) 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 13 - كۈنىدىن 30 - كۈنىگىچە ئۇرۇمچى، ئىلى، قەشقەر، ئاقسۇ، تۇرپان قاتارلىق جايلاردا تەكشۇرۇش ۋە ئىلمىي دوكلات بېرىش، سۆھبەتلىشىش پائالىيىتى ئېلىپ باردى. قورغاس ناھىيىسىدە تەيۋەن داشۆسىنىڭ پروفېسسورى لياۋ چۈەنچى ئىلى رايونىدىكى ھەر مىللەت خەلقىنى بىر يۈەندىن پۇل ئىئانە قىلىشقا سەپەرۋەر قىلىپ، ئىلى جياڭجۇن مەھكىمىسىنىڭ ئورنىدا لىن زېشۇ خاتىرە سارىيى سېلىشقا تەييارلىق كۆرۈشنى تەشەببۇس قىلدى، خەلق پۇلى ھېسابىدا جەمئىي 11 مىڭ يۈەندىن

1991 - يىلى 2 - ئايدا، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى قاتارلىق ئورۇنلارنىڭ رىياسەتچىلىكىدە «ئۇيغۇرلار» قاتارلىق ئۇچ كىتاب مەسىلىسى ھەققىدىكى مۇھاكىمە يىغىنى ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈلدى

جۇ يىڭجېن فوتۇسى

كۆپرەك ئىئانە پۇل توپلاندى. ۋەكىللەر يەنە بەش ۋىلايەت، شەھەردىكى 800 دىن ئارتۇق ھەر مىللەت كادىر، ئاممىغا ۋەتەنپەرۋەرلىك، يېقىنقى زامان تارىخى، دۆلەت ئەھۋالى ۋە ۋەتەن بىرلىكى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېلىپ باردى ھەمدە 50 تىن كۆپرەك سۈرەت لېنتىسى ۋە توققۇز سائەتلىك سىنئالغۇ ماتېرىيالى قالدۇردى.

سەي جىنسۇڭ

ئىجتىمائىي پەنگە دائىر يېڭى كىتابلار

«پەرۋاز قىلىشقا يۇنىلىشنى تاللاش — شىنجاڭنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش تەتقىقاتى» بۇ كىتاب شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئىقتىساد تەتقىقات ئورنىدىن لىۋ جياجىننىڭ مەسئۇللۇقىدا تۈزۈلگەن، شىنجاڭ داشۆسى نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشىر قىلىندى. بۇ كىتاب «جۇڭگو ئاز سانلىق مىللەتلەر رايونلىرىنىڭ ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش مەسىلىسى ئۈستىدىكى تەتقىقات» نىڭ بىر تارماق تېمىسى بولۇپ، مۇقەددىمە، تەرەققىي قىلدۇرۇش، ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىشتىن ئىبارەت ئۇچ قىسىمغا بۆلۈنىدۇ، جەمئىي 16 باب، خەنزۇچە خەت ھېسابىدا 350 مىڭ خەت.

ئاپتونوم رايونلۇق ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىگە قاراشلىق ئىلمىي جەمئىيەت، تەتقىقات جەمئىيىتى ۋە جەمئىيەتلەرنىڭ 1991 - يىللىق ئاساسلىق ئىلمىي پائالىيەتلىرىنى كۆرسىتىش جەدۋىلى

يىغىن نامى	ۋاقتى	ئورنى	باشقۇرغان ئورۇن	ئاساسلىق مەزمۇن
جۇڭگو «جاڭغىر» تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ قۇرۇلۇش يىغىنى ۋە تۇنجى يىللىق يىغىنى	1 - ئاي	ئۇرۇمچى	جۇڭگو «جاڭغىر» تەتقىقات جەمئىيىتىنى قۇرۇشقا تەييارلىق كۆرۈش ھەيئىتى، شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر بىرلەشمىسى	جۇڭگو «جاڭغىر» تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ نىزامنامىسى مۇزاكىرە قىلىنىپ ماقۇللاندى، تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ مۇدىرىيەت ئەزالىرى، دائىمىي مۇدىرىيەت ئەزالىرى سايلاندى. «جاڭغىر»نىڭ بارلىققا كېلىشىدىكى تارىخىي ئارقا كۆرۈنۈش، دەۋر، قەھرىمانلار ئوبرازى، موڭغۇللارنىڭ مەدەنىيەت، سەنئەت تەرەققىياتى تارىخىدىكى مۇھىم رولى ۋە «جاڭغىر»نى «ماناس» بىلەن سېلىشتۇرۇپ تەتقىق قىلىش قاتارلىق مەسىلىلەر ئىلمىي جەھەتتىن مۇھاكىمە قىلىندى
شىنجاڭ ئاخباراتچىلار ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ 2 - قېتىملىق يىللىق ئىلمىي يىغىنى	1 - ئاي	ئۇرۇمچى	شىنجاڭ ئاخباراتچىلار ئىلمىي جەمئىيىتى	جياڭ زېمىن، لى رۇيخۇەنلەرنىڭ ئاخبارات خىزمىتى توغرىسىدىكى مۇھىم سۆزلىرى ئۆگىنىلدى، ئاخبارات نەزەرىيىسى ئاخبارات خىزمىتىنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۇرۇلۇپ مۇھاكىمە قىلىندى. 64 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى، ئاخباراتنىڭ پارتىيىۋىلىك پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇش، ئىجابىي تەشۋىقاتنى ئاساس قىلىش فاڭجېنىنى ئىزچىللاشتۇرۇش، جامائەت پىكرىنىڭ نازارەتچىلىك رولىنى جارى قىلدۇرۇش، ئاخبارات قوشۇنى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش، تەشۋىقات سەنئىتىنى ياخشىلاش قاتارلىق مەسىلىلەر نۇقتىلىق مۇھاكىمە قىلىندى
شىنجاڭ ئىشچىلار ھەرىكىتى تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ 2 - قۇرۇلتىيى ۋە نەزەرىيە مۇھاكىمە يىغىنى	2 - ئاي	ئۇرۇمچى	شىنجاڭ ئىشچىلار ھەرىكىتى تەتقىقات جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى	يىغىنغا 250 كىشى قاتناشتى، 342 ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋېلىندى، مۇدىرىيەت ئۆزگەرتىپ سايلاندى، نىزامنامە ۋە خىزمەت دوكلاتى ماقۇللاندى؛ كارخانىلاردىكى ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەت، كارخانىلارنى دېموكراتىك باشقۇرۇش، كارخانىلار مەنپەئىتى ئورتاق گەۋدىسى قۇرۇش، ئىشچىلارنىڭ خوجايىنلىق ئورنى ۋە رولى قاتارلىق مەسىلىلەر بويىچە ئىلىم ئالماشتۇرۇلدى؛ ئاز سانلىق مىللەتلەر رايونلىرىدىكى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خىزمىتىنىڭ ئالاھىدىلىكى شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۇرۇلۇپ مۇھاكىمە قىلىندى
ئاپتونوم رايونلۇق جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى خاتىرىلەش ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى	6 - ئاي	ئۇرۇمچى	ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم پارتىيە تارىخى كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە مەكتىپى، شىنجاڭ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى تارىخى ئىلمىي جەمئىيىتى	يىغىنغا 100 دىن ئارتۇق ۋەكىل قاتناشتى، 132 ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋېلىندى، بۇنىڭدىن 69ى ئالماشتۇرۇلدى، يىغىندا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ رەھبەرلىكى ۋە سوتسىيالىزم يولى زامانىمىزدىكى جۇڭگونىڭ تارىخىي تاللىشى ئىكەنلىكى، جۇڭگونىڭ دۆلەت ئەھۋالىنى ۋە جۇڭگو ئىنقىلابىنىڭ ئالاھىدىلىكى ۋە قانۇنىيىتىنى، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ جۇڭگو يېڭى دېموكراتىك ئىنقىلابىغا رەھبەرلىك قىلىپ غەلىبە قىلىش تارىخىي تەجرىبىسىنى توغرا تونۇش قاتارلىق مۇھىم مەزمۇنلار مۇزاكىرە قىلىندى

جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى خاتىرىلەش بويىچە پارتىيە قۇرۇلۇشى نەزەرىيە سۆھبەت يىغىنى	6 - ئاي	ئۇرۇمچى	شىنجاڭ پارتىيە قۇرۇلۇشى ئىلمىي جەمئىيىتى، «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى	سۆھبەت يىغىنىغا 60 نەچچە كىشى قاتناشتى، 31 ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋېلىندى. پارتىيىنىڭ ئېسىل ئەنئەنىسى، تارىخىي تەجرىبىلىرى ۋە ئاپتونوم رايوندا پارتىيە قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش، بولۇپمۇ ئاز سانلىق مىللەتلەر رايونلىرىدا ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش مەسىلىسى پارتىيە قۇرۇلۇشى نەزەرىيىسىنى چۆرىدىگەن ھالدا مۇزاكىرە قىلىندى
جياڭ زېمىننىڭ «1 - ئىيۇل» سۆزىنى ئۇگىنىش سۆھبەت يىغىنى	7 - ئاي	ئۇرۇمچى	شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر بىرلەشمىسى	يىغىنىغا 100 دىن ئارتۇق مۇتەخەسسىس، ئالىم قاتناشتى، كوممۇنىستىك پارتىيىنىڭ تارىخى، پارتىيە قۇرۇلۇشى، ئىلمىي سوتسىيالىزم قاتارلىق 12 ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ ۋەكىللىرى يىغىندا سۆز قىلدى
سوۋېت ئىتتىپاقى ئوتتۇرا ئاسىيا رايوننىڭ ۋەزىيىتى توغرىسىدىكى مۇھاكىمە يىغىنى	7 - ئاي	ئۇرۇمچى	شىنجاڭ سوۋېت ئىتتىپاقى ئوتتۇرا ئاسىيا رايونى مەسىلىسى تەتقىقات جەمئىيىتى، جۇڭگو خەلقئارا دوستلۇق ئالاقە جەمئىيىتىنىڭ شىنجاڭ شۆبىسى	يىغىنىغا 65 كىشى قاتناشتى، 20 كىشى سۆز قىلدى. سوۋېت ئىتتىپاقى ئوتتۇرا ئاسىيا رايوننىڭ سىياسىي، ئىقتىسادىي ۋەزىيىتىنىڭ ئۆزگىرىش خۇسۇسىيىتى، سوۋېت ئىتتىپاقى ئوتتۇرا ئاسىيا رايوننىڭ سىياسىي ئىسلاھاتىغا نەزەر سېلىش، سوۋېت ئىتتىپاقى ئوتتۇرا ئاسىيا رايوننىڭ ئىقتىسادىي ئىسلاھاتىنىڭ تەرەققىيات يۇزلىنىشى، سوۋېت ئىتتىپاقى ئوتتۇرا ئاسىيا رايوندىكى مىللىي مەسىلە ۋە ئۇنىڭ ئىستىقبالى، شىنجاڭ يىلەن ئوتتۇرا ئاسىيا رايوننىڭ ئىقتىسادنى، سودا مۇناسىۋىتى ۋە ئۇنىڭ ئىستىقبالى، ئوتتۇرا ئاسىيا رايوندىكى بۆلگۈنچى تەشكىلاتلار ۋە ئۇلارنىڭ شىنجاڭغا سىڭىپ كىرىش ھەرىكىتى قاتارلىق مەسىلىلەر نۇقتىلىق مۇزاكىرە قىلىندى
شىنجاڭ پۇل ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ 2 - قۇرۇلتىيى	7 - ئاي	ئۇرۇمچى	شىنجاڭ پۇل ئىلمىي جەمئىيىتى، خەلق بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى	يىغىنىغا 50 نەچچە كىشى قاتناشتى، 20 نەچچە ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋېلىندى، 1 - نۆۋەتلىك مۇدىرىيەتنىڭ بەش يىلدىن بۇيانقى خىزمىتى خۇلاسىلەندى، يېڭى مۇدىرىيەت سايلام ئارقىلىق ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈلدى؛ يېپەك يولى پۇللىرى ۋە ئازادلىق ئۇرۇش مەزگىلىدىكى پۇللار بويىچە ئىلىم ئالماشتۇرۇلدى
شىنجاڭ ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەت تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ 7 - قېتىملىق يىللىق يىغىنى	7 - ئاي	شىنجاڭ مايتاغ نېغىت ئايرىش زاۋۇتى	شىنجاڭ ئىشچى-خىزمەتچىلەر ئىدىيىۋى-سىياسىي خىزمەت تەتقىقات جەمئىيىتى	«شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايوننىڭ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمىتىگە دائىر ۋاقىتلىق نىزامى» ئۆگىنىلدى ۋە مۇزاكىرە قىلىندى. تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ خىزمەت دوكلاتى ئاڭلاپ ئۆتۈلدى، 3 - نۆۋەتلىك مۇدىرىيەت سايلاندى، ئاساسىي قاتلام تەتقىقات جەمئىيەتلىرىنىڭ خىزمەت تەجرىبىلىرى ئالماشتۇرۇلدى، 1990 - يىللىق ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەت تەتقىقات ئاكتىپلىرى ۋە مۇنەۋۋەر ئىلمىي ماقالىلەر تەقدىرلەندى. يىغىنىغا 200 دىن ئارتۇق ۋەكىل قاتناشتى
«سۇپەت، تۇر، ئۇنۇم يىلى» نەزەرىيە مۇھاكىمە يىغىنى	8 - ئاي	ئۇرۇمچى	شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر بىرلەشمىسى، شىنجاڭ كارخانىچىلار جەمئىيىتى، شىنجاڭ شەھەر پۇل مۇئامىلىسى ئىلمىي جەمئىيىتى، شىنجاڭ ئىقتىساد ئىلمىي جەمئىيىتى، شىنجاڭ سودا ئىقتىساد ئىلمىي جەمئىيىتى	يىغىنىغا ئاپتونوم رايوندىكى زاۋۇت - كان، كارخانا، پۇل مۇئامىلىسى ئاپپاراتلىرى، سودا تارماقلىرى ۋە پەن تەتقىقات، نەزەرىيە تارماقلىرىنىڭ ۋەكىللىرىدىن 60 نەچچە كىشى قاتناشتى، 61 ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋېلىندى، ئاپتونوم رايوننىڭ ئىقتىسادىي ئۇنۇمى تۆۋەن بولۇش، پۈتكۈل ئىقتىسادنىڭ سېلىنما يۇقىرى، ھاسىلات تۆۋەن بولۇش ئەھۋالى كۆزدە تۇتۇلۇپ، سانائەت، سودا كارخانىلىرى قانداق قىلىپ سۇپەتنى ئۆستۈرۈش، مەھسۇلات خىللىرىنى كۆپەيتىش، بازارنى جانلاندۇرۇش، ئىگىلىك باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش، ئىقتىسادىي ئۇنۇمنى ئۆستۈرۈش، شۇنىڭدەك پۇل مۇئامىلىسى تارماقلىرىنىڭ «سۇپەت، تۇر، ئۇنۇم يىلى» پائالىيىتىدىكى رولىنى قانداق قىلغاندا تولۇق جارى قىلدۇرغىلى بولىدۇ، دېگەن مەسىلىلەر مۇھاكىمە قىلىندى

لۇ شۇن تۇغۇلغانلىقىنىڭ 110 يىللىقى مۇناسىۋىتى بىلەن ئۆتكۈزۈلگەن ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى	8 - ئاي	غۇلجا شەھىرى	شىنجاڭ لۇ شۇن تەتقىقات ئىلمىي جەمئىيىتى	يىغىنغا 60 نەچچە كىشى قاتناشتى، 25 ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋېلىندى، يىغىندا لۇ شۇننىڭ ئەدەبىيات - سەنئەت نەزەرىيىسى جەھەتتىكى تۆھپىسى، لۇ شۇن ۋە ئاز سانلىق مىللەتلەر مەدەنىيىتى، لۇ شۇن ئەسەرلىرىنى ئوقۇتۇش قاتارلىق مەسىلىلەر نۇقتىلىق مۇزاكىرە قىلىندى
ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي خىزمەت خادىملىرىنى باشقۇرۇش ۋە ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۈرۈش بويىچە ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى	8 - ئاي	ئۇرۇمچى	ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى، تەشۋىقات بۆلۈمى، ئاپتونوم رايونلۇق كادىرلار نازارىتى، شىنجاڭ ئىختىساس ئىگىلىرى تەتقىقات جەمئىيىتى	يىغىنغا 100 دىن ئارتۇق ۋەكىل قاتناشتى، 80 دىن ئارتۇق ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋېلىندى، 20 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى. يىغىندا يېڭى تارىخىي مەزگىلدە ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەتنى ياخشى ئىشلەش، سىياسىي خىزمەت كادىرلىرىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش، سىياسىي خىزمەت ئىشلىگۈچى ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۈرۈش مۇھىتىنى يارىتىش، شۇنىڭدەك سىياسىي خىزمەت كادىرلىرىنىڭ سىياسىي، كەسپىي سەۋىيىسىنى ۋە ئىجتىمائىي ئورنىنى قانداق ئۆستۈرۈش قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە نۇقتىلىق ئىزدىنىش بولدى
شىنجاڭ رېۋىزىيە ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ قۇرۇلۇش يىغىنى ۋە نەزەرىيە مۇھاكىمە يىغىنى	9 - ئاي	ئۇرۇمچى	شىنجاڭ رېۋىزىيە ئىلمىي جەمئىيىتىگە تەييارلىق كۆرۈش ھەيئىتى، ئاپتونوم رايونلۇق رېۋىزىيە نازارىتى	«شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق رېۋىزىيە ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ نىزامنامىسى» مۇزاكىرە قىلىنىپ ماقۇللاندى، ئاپتونوم رايونلۇق رېۋىزىيە ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ 1 - نۆۋەتلىك مۇدىرىيىتى سايلام ئارقىلىق بارلىققا كەلتۈرۈلدى ھەمدە رېۋىزىيە ئورگانلىرىنىڭ خاراكتېرى، فونكسىيىسى قاتارلىق مەسىلىلەر نەزەرىيە جەھەتتىن مۇھاكىمە قىلىندى
شىنجاڭ ئەمگەك ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ 2 - قېتىملىق ئەزالار ۋەكىللىرى يىغىنى ۋە يىللىق يىغىنى	9 - ئاي	ئۇرۇمچى	شىنجاڭ ئەمگەك ئىلمىي جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نازارىتى	يىغىنغا 160 نەچچە ۋەكىل قاتناشتى، 80 نەچچە ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋېلىندى، 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ئاپتونوم رايوننىڭ ئەمگەك، ئىش ھەققى، سۇغۇرتا تۈزۈمى جەھەتتىكى ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش ۋەزىيىتى، مەسىلىلەر، ۋەزىيىلەر، تەدبىرلەر نۇقتىلىق مۇزاكىرە قىلىندى، ئەمگەك ئىلمىي تەتقىقاتىدىكى مۇنەۋۋەر نەتىجىلەر مۇكاپاتلاندى؛ ئىلمىي جەمئىيەت خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇنلار تەقدىرلەندى؛ 1 - نۆۋەتلىك مۇدىرىيەتنىڭ خىزمەت دوكلاتى ئاڭلاپ ئۆتۈلدى؛ 2 - نۆۋەتلىك مۇدىرىيەت سايلام ئارقىلىق ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈلدى
ئاپتونوم رايونلۇق جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە تۈزەش بويىچە قانۇنشۇناسلىق نەزەرىيىسى مۇھاكىمە يىغىنى	9 - ئاي	ئۇرۇمچى	شىنجاڭ قانۇنشۇناسلىق جەمئىيىتى	يىغىنغا 102 ۋەكىل قاتناشتى، 80 نەچچە ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋېلىندى، بۇنىڭ 64ى يىغىندا ئالماشتۇرۇلدى، جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە تۈزەش بويىچە قانۇنشۇناسلىق نەزەرىيىسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇش، جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە تۈزەش بويىچە قانۇنشۇناسلىق سىستېمىسى بەرپا قىلىش قاتارلىق مەسىلىلەر نۇقتىلىق مۇزاكىرە قىلىندى، نۆۋەتتە جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە تۈزەش خىزمىتىدە ئەمەلىي ساقلانغان مەسىلىلەر ۋە تەدبىرلەر تەتقىق قىلىندى
شىبەلەرنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىك تارىخىنى مۇھاكىمە قىلىش يىغىنى	9 - ئاي	ئۇرۇمچى	شىنجاڭ شىبە تىل-ئەدەبىياتى ئىلمىي جەمئىيىتى	يىغىنغا بىيجىڭ، لياۋنىڭ، شىنجاڭنىڭ ئىلى ۋىلايىتى ۋە ئۇرۇمچىدىن ئازكەم 100 ۋەكىل قاتناشتى. 50 نەچچە ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋېلىندى. شىبەلەرنىڭ غەربكە كۆچۈپ چېگرىنى ساقلاپ، بوز يەر ئۆزلەشتۈرگەن 200 نەچچە يىلدىن بۇيان چېگرا رايوننى تەرەققىي قىلدۇرۇش، گۈللەندۈرۈش، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداشتا كۆرسەتكەن تارىخىي تۆھپىسى ئاساسلىق مۇزاكىرە قىلىندى

ئاپتونوم رايونلۇق كارخانا ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەت مۇھاكىمە كۇرسى	10 - ئاي	شىنجاڭ «خۇۋڭاڭ» ئىلمىي توقۇلما فابرىكىسى	شىنجاڭ ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەت تەتقىقات جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئىقتىسادىي خىزمەت بۆلۈمى	مۇھاكىمە كۇرسىغا 110 ئادەم قاتناشتى، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمىتىگە دائىر ۋاقىتلىق نىزامى» نى ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەملىيلەشتۈرۈش، ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەتنى كۈچەيتىش، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ - ئوتتۇرا كارخانىلارنى ياخشى باشقۇرۇش قاتارلىق مەسىلەلەرنى چۈرىدىگەن ھالدا مۇزاكىرە، ۋە مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى.
ئاپتونوم رايونلۇق ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنىڭ پۈل مۇئامىلىسى ھەققىدە ئىلمىي ماقالە يېزىش تەجرىبىلىرىنى ئالماشتۇرۇش يىغىنى	10 - ئاي	قەشقەر شەھىرى	شىنجاڭ شەھەر پۈل مۇئامىلىسى ئىلمىي جەمئىيىتى، جۇڭگو سودا - سانائەت بانكىسى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى	پۈل مۇئامىلىسىگە دائىر ئىلمىي ماقالىلەر، تەكشۈرۈش دوكلاتلىرىنىڭ پىزىلىشى ھەققىدىكى ئاساسىي ساۋات، ئىقتىساد، پۈل مۇئامىلىسى پائالىيىتىنى تەھلىل قىلىش ۋە تەرجىمە ساۋاتلىرى قاتارلىق مەسىلەلەر مۇھاكىمە قىلىندى، پىزىقچىلىق تەجرىبىلىرى ئالماشتۇرۇلدى. يىغىنغا 32 ۋەكىل قاتناشتى، 21 ئىلمىي ماقالە ئاپشۇرۇۋېلىندى، بۇنىڭ 12 سى يىغىندا ئالماشتۇرۇلدى
شىنجاڭدىكى ئالىي مەكتەپلەر ئىلمىي ژۇرناللىرى ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ 2 - قۇرۇلتىيى ۋە 4 - قېتىملىق يىللىق يىغىنى	11 - ئاي	ئۈرۈمچى	شىنجاڭ ئالىي مەكتەپلەر ئىلمىي ژۇرناللىرى ئىلمىي جەمئىيىتى	يىغىنغا 80نەچچە ئادەم قاتناشتى، 20 نەچچە ئىلمىي ماقالە ئاپشۇرۇۋېلىندى، 1 - نۆۋەتلىك مۇدىرىيەتنىڭ خىزمىتى يەكۈنلەندى، 2 - نۆۋەتلىك مۇدىرىيەت سايلام تارقىلىق ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈلدى؛ يىغىندا ئالى مەكتەپلەر ئىلمىي ژۇرناللىرىدا ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىغا بولغان ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەتنى قانداق كۈچەيتىش مەسىلىسىنى چۈرىدىگەن ھالدا مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى
ئاپتونوم رايونلۇق ئايال كارخانىچىلار جەمئىيىتىنىڭ ئىش ئورنىدا تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنى	11 - ئاي	كورلا شەھىرى	شىنجاڭ ئايال كارخانىچىلار جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق ئايالار بىرلەشمىسى	يىغىنغا 40 نەچچە كىشى قاتناشتى، ئايال كارخانىچىلارنىڭ كارخانا باشقۇرۇش تەجرىبىلىرى ئالماشتۇرۇلدى، كارخانا رەھبەرلىرىنىڭ ئۈستۈنلۈكسىز جارى قىلدۇرۇش، كارخانىلارنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى ئىلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش، كارخانىلارنى ياخشى باشقۇرۇش، جانلاندۇرۇش، ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى ئۆستۈرۈش مەسىلىلىرى مۇھاكىمە قىلىندى
شىنجاڭ چوڭلار ماتارىپى جەمئىيىتىنىڭ قۇرۇلۇش يىغىنى	12 - ئاي	ئۈرۈمچى	ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ كومىتېتى، شىنجاڭ چوڭلار ماتارىپى جەمئىيىتىگە تەييارلىق كۆرۈش ھەيئىتى	تەييارلىق كۆرۈش خىزمىتى توغرىسىدىكى دوكلات ئاڭلاپ ئۆتۈلدى؛ شىنجاڭ چوڭلار ماتارىپى جەمئىيىتىنىڭ نىزامنامىسى مۇزاكىرە قىلىنىپ ماقۇللاندى؛ مۇدىرىيەت، دائىمىي مۇدىرىيەت سايلاندى؛ ئاپتونوم رايونلۇق چوڭلار ماتارىپى جەمئىيىتىنىڭ 1992 - يىلدىن 1993 - يىلغىچە بولغان خىزمەتلىرىنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرى مۇزاكىرە قىلىنىپ ماقۇللاندى

«شىنجاڭ ئۇيغۇر ئۆلكىسى ئىنقىلابىنىڭ قانۇنچىلىق تارىخى» بۇ كىتابنى شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى قانۇنشۇناسلىق تەتقىقات ئورنىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، كاندىدات تەتقىقاتچى پەن دېھنچاڭ يازغان، جۇڭگو ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىندى. بۇ، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئۆلكىسى ئىنقىلابىنىڭ قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشى تۇنجى قېتىم ئەكس ئەتتۈرۈلگەن تارىخ كىتابى. بۇ كىتاب خەنزۇچە خەت ھېسابىدا 230 مىڭ خەتلىك بولۇپ، ئۇنىڭدا شىنجاڭ ئۇيغۇر ئۆلكىسى ئىنقىلابى مەزگىلىدىكى قانۇنچىلىق ئورگانلىرى ۋە قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى، مەزمۇنى، بۇ جەھەتتىكى مۇۋەپپەقىيەتلەر ۋە ساقلانغان تارىخىي چەكلىمىلىك بايان قىلىنغان.

«جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ نامرانلىقىدىن قۇتۇلۇش مەسلىسىنى جەمئىيەتشۇناسلىق نۇقتىسىدىن تەكشۈرۈش»

بۇ كىتاب شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى مىللەتلەر تەتقىقات ئورنىدىن شۇ شىڭخاڭنىڭ مەسئۇللۇقىدا تۈزۈلگەن، شىنجاڭ داشۇسى نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىندى. بۇ كىتاب 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى دۆلەتنىڭ ئىجتىمائىي پەن بويىچە نۇقتىلىق تەتقىقات تېمىسى «ئاز سانلىق مىللەتلەر رايونلىرى ۋە چېگرا رايونلارنى تەرەققىي قىلدۇرۇش تەتقىقاتى» نىڭ تارماق تېمىسى بولۇپ، ئۇ، ئومۇمىي بايان، ناھىيە، يېزا، كەنتلەرنى تەكشۈرۈش، دىن تەكشۈرۈش، مەدەنىيەت، گەمگەكچىلەرنىڭ ساپاسى، تۇرمۇش ئۇسۇلى، نىكاھ، ئائىلىدىن ئىبارەت بەش قىسىمغا بۆلۈنىدۇ، ئۇنىڭدا 16 پارچە تەكشۈرۈش دوكلاتى ئېلان قىلىنىدى، ئۇ، خەنزۇچە خەت ھېسابىدا 120 مىڭ خەت.

«قانۇنىزم تەرىپىسى ئوقۇشلۇقى» بۇ كىتاب شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى يالقۇن فارىنىڭ مەسئۇللۇقىدا تۈزۈلگەن، شىنجاڭ ياشلار - ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىندى. بۇ كىتاب جەمئىي توققۇز لېكسىيىگە بۆلۈنىدۇ، ئۇنىڭدا دىنىنىڭ كېلىپ چىقىشى، تارىخى، ھازىرقى ئەھۋالى، ماھىيىتى، رولى، پارتىيىنىڭ دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىك سىياسىتى، دىنىي ئىشلارنى باشقۇرۇش قانارلىق مەسىلىلەر سىستېمىلىق بايان قىلىنغان، بۇ كىتاب خەنزۇچە خەت ھېسابىدا 100 مىڭ خەت.

چىن شا

مائارىپ

مائارىپ كومىتېتىنىڭ 1991 - يىللىق خىزمەت يىغىنى

ئاپتونوم رايونلۇق مائارىپ كومىتېتىنىڭ 1991-يىللىق خىزمەت يىغىنى 3 - ئاينىڭ 26 - كۈنىدىن 28 - كۈنىگىچە ئۇرۇمچى شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى قېيۇم باۋۇدۇن، ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، قوشۇمچە مائارىپ كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ماۋ دېخۇا قاتارلىق رەھبەرلەر ھەم ئالىي مەكتەپلەرنىڭ مۇدىرلىرى، ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك مائارىپ ئىدارە (باشقارما) لىرىنىڭ باشلىقلىرى، بىر قىسىم نازارەت، ئىدارە مائارىپ تارماقلىرىنىڭ مەسئۇللىرى بولۇپ جەمئىي 70 تىن ئارتۇق كىشى يىغىنغا قاتناشتى.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جانابىل يىغىندا سۆز قىلىپ، ئاپتونوم رايون مائارىپىنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى ئون يىللىق تەرەققىياتىنىڭ دەسلەپكى تەسەۋۋۇرى ۋە تەدبىرلىرىنى ھەمدە 1991 - يىلى ئېتىبار بىلەن چىڭ تۇتۇشقا تېگىشلىك بىر قانچە تۈرلۈك خىزمەتنى ئوتتۇرىغا قويدى، ئاپتونوم رايون مائارىپ ئىشلىرىنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى ئون يىللىق تەرەققىياتىنىڭ مۇنداق باش يېتەكچى ئىدىيىسىنى ئوتتۇرىغا قويدى: سوتسىيالىزم يۆنىلىشىدە چىڭ تۇرۇپ، مائارىپ ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، كۆلەمنى مۇقىملاشتۇرۇپ، قۇرۇلمىنى ياخشىلاپ، ئاساس مائارىپنى كۈچەيتىپ، مائارىپ سۈپىتىنى ۋە مەكتەپ باشقۇرۇش ئۇنۇمىنى ئومۇمىيۇزلۇك ئۆستۈرۈپ، مائارىپ بىلەن ئاپتونوم رايون ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئۆز ئارا ماسلىشىشىنى تىرىشىپ ئىلگىرى سۈرۈپ، ئاپتونوم رايوننىڭ سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇشى ئۈچۈن ياراملىق ئىختىساس ئىگىلىرىنى ۋە ئەمگەكچىلەرنى يېتىشتۇرۇپ بېرىش لازىم.

ئاپتونوم رايونلۇق مائارىپ كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى نۇر تېيىپ يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق مائارىپ كومىتېتىنىڭ 1990 - يىللىق خىزمىتىدىن دوكلات بەردى، «ئاپتونوم رايونلۇق مائارىپ كومىتېتىنىڭ 1991 - يىللىق خىزمىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرى» نى ئوتتۇرىغاقويدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ مائارىپ خىزمىتى مۇقىملىقنى مەركەز قىلىپ، سوتسىيالىستىك مەكتەپ باشقۇرۇش يۆنىلىشىدە چىڭ تۇرۇپ، پارتىيىنىڭ مائارىپ فاڭجېنىنى ئومۇمىيۇزلۇك ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئەخلاقىي تەربىيىنىڭ مۇھىم ئورنىنى ئەمەلىيلەشتۇرۇشنى، تۈزەش، ياخشىلاش، ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش فاڭجېنىنى داۋاملىق ئىزچىللاشتۇرۇپ، مەكتەپلەرنىڭ قاتلاملىرىنى، جايلىشىشىنى تەرتىپكە سېلىپ، شىفەن مائارىپى ۋە ئوقۇتقۇچىلار قوشۇنى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، مائارىپ قۇرۇلمىسىنى، ئوقۇتۇش شارائىتىنى ياخشىلاشنى، ھەرقايسى تۈرلەردىكى مائارىپتا ئاساس مائارىپنى مەركەز قىلىشتا چىڭ تۇرۇش، مىللىي مائارىپنى مەركەز قىلىشتا چىڭ تۇرۇش، باشلانغۇچ مائارىپنى ئومۇملاشتۇرۇشنى ھەقىقىي تۈردە چىڭ تۇتۇپ، توققۇز يىللىق مەجبۇرىي مائارىپنى ئىلگىرى سۈرۈشنى، مائارىپ سۈپىتىنى ۋە مەكتەپ باشقۇرۇش ئۇنۇمىنى تىرىشىپ ئۆستۈرۈشنى تەلەپ قىلدى.

جۇ يۆ

مائارىپ خىراجىتى

1991-يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ مائارىپ خىراجىتى 1مىليارد564مىليون760مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990-يىلدىكىدىن 13.6% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە مەركەزنىڭ شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك ھەر

خىل مەكتەپلىرىنىڭ خىراجىتىنى 26% نى ئىگىلەيدۇ. ماتارىپ خىراجىتى ئومۇمىي سومىسى ئىچىدە دۆلەت مالىيە خام چوتى ئىچىدىكى ماتارىپ خىراجىتى 67.2% نى ئىگىلەپ، 1990 - يىلدىكىدىن 12.4 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىدى (ئاساسلىقى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈنىدىكى ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ دۆلەت مالىيىسى خام چوتى ئىچىدىكى ماتارىپ خىراجىتىنى كارخانا باشقۇرغان مەكتەپلەر ماتارىپ خىراجىتىگە ئۆزگەرتىلدى)؛ ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر ماتارىپقا سەرپ قىلغان باج ۋە خىراجەت 1.6% نى ئىگىلەپ، 0.6 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىدى؛ كارخانىلار باشقۇرغان مەكتەپلەرنىڭ ماتارىپ خىراجىتى 26.6% نى ئىگىلەپ، 15.3 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆرلىدى؛ تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچىلىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇشتىن ۋە ئىجتىمائىي مۇلازىمەتچىلىكتىن قىلىنغان كىرىمدىن ماتارىپقا سەرپ قىلىنغىنى (ئوقۇش شارائىتىنى ياخشىلاشقا ئىشلىتىلگەن قىسمىلا ھېسابلاندى) 2.6% نى ئىگىلەپ، 0.1 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىدى؛ دۆلەتنىڭ مالىيە خاراكتېرىنى ئالغان باشقا ماتارىپ خىراجىتى 2% نى ئىگىلەپ، 2.2 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىدى.

ئومۇمىي ماتارىپ خىراجىتى ئىچىدە ئاپتونوم رايون مالىيىسىنىڭ خام چوتى ئىچىدىن ماتارىپ ئىشلىرىغا ئەمەلىي ئاجرىتىلغان خىراجەت 819 مىليون 970 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 9.1% ئاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ماتارىپ كەسپىي خىراجىتى ئىچىدە شەخسىي ئېھتىياج ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان خىراجەت 75.4% نى، ئومۇمىي ئېھتىياج ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان خىراجەت 24.6% نى ئىگىلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە، ئالىي مەكتەپلەردە شەخسىي ئېھتىياج ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان خىراجەت 56% نى، ئومۇمىي ئېھتىياج ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان خىراجەت 44% نى ئىگىلىدى؛ ئوتتۇرا دەرىجىلىك شۇنداق مەكتەپلەردە شەخسىي ئېھتىياج ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان خىراجەت 66.1% نى، ئومۇمىي ئېھتىياج ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان خىراجەت 33.9% نى ئىگىلىدى؛ ئاددىي مەكتەپلەردە شەخسىي ئېھتىياج ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان خىراجەت 78.8% نى، ئومۇمىي ئېھتىياج ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان خىراجەت 21.2 نى ئىگىلىدى؛ باشلانغۇچ مەكتەپلەردە شەخسىي ئېھتىياج ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان خىراجەت 85.4% نى، ئومۇمىي ئېھتىياج ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان خىراجەت 14.6% نى ئىگىلىدى.

يەرلىك ماتارىپ تارماقلىرىغا قاراشلىق مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇغۇچى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ماتارىپ كەسپىي خىراجىتى ئاددىي ئالىي مەكتەپلەردە 3601.45 يۈەنگە يېتىپ، 1990-يىلدىكىدىن 181 يۈەن ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي ئېھتىياج ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان خىراجەت 117.98 يۈەن ئاشتى؛ ئوتتۇرا دەرىجىلىك شۇنداق مەكتەپلىرىدە 1793.51 يۈەنگە يېتىپ، 378.16 يۈەن كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي ئېھتىياج ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان خىراجەت 156.83 يۈەن كۆپەيدى؛ ئاددىي ئوتتۇرا مەكتەپلەردە 419.77 يۈەنگە يېتىپ، 28.59 يۈەن كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي ئېھتىياج ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان خىراجەت 0.28 يۈەن ئازايدى؛ باشلانغۇچ مەكتەپلەردە 223.79 يۈەنگە يېتىپ، 7.39 يۈەن كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە، ئومۇمىي ئېھتىياج ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان خىراجەت 0.14 يۈەن كۆپەيدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە خام چوت سىرتىدا قىلىنغان ماتارىپ كىرىمى 184 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.6% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىك ماتارىپ تارماقلىرىنىڭ خام چوت سىرتىدا قىلغان كىرىمى 180 مىليون 530 مىڭ يۈەن بولۇپ، ئاپتونوم رايون يەرلىك مالىيىسىنىڭ خام چوت ئىچىدىكى كەسپىي خىراجىتىنىڭ 22.3 پىرسەنتىگە باراۋەر كېلىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.1 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆرلىدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون ئاددىي ئالىي مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇش خىراجىتى ۋە ياتاق پۇلى ئېلىش ئۇلچىمىنى مۇنداق تەكشىدى: ھەر بىر ئوقۇغۇچى ھەر بىر ئوقۇش يىلىدا تۆلەيدىغان ئوقۇش خىراجىتى

ئاپتونوم رايوننىڭ 1991 - يىللىق ماتارىپ خراجىتىنىڭ چىقىم قىلىنىشىنى ستاتىستىكىلاش جەدۋىلى

بىرلىكى: 10 مىڭ يۈەن

	جەمئىي			كەسپىي خراجەت			ئاساسىي قۇرۇلۇش مەبلىغى		
	جەمئىي	مەركەز	يەرلىك	جەمئىي	مەركەز	يەرلىك	جەمئىي	مەركەز	يەرلىك
ئومۇمىي جەمئىي	156476	40705	115771	137551	32668	104883	18925	8037	10888
1. دۆلەت مالىيە خام چوتى ئىچىدىكى ماتارىپ خراجىتى	105146	4707	100439	95656	3842	91814	9490	865	8625
1) ماتارىپ كەسپىي خراجىتى ۋە ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشى چىقىمى	90282	2784	87498	83103	2305	80798	7179	479	6700
2) تارماق خراجىتىدىن ئالىي مەكتەپ، تېخنىكۇم، تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپىدىكى ئوقۇغۇچىلار ئۈچۈن چىقىم قىلىنغىنى	11645	1923	9722	10021	1537	8484	1624	386	1238
3) ھەر خىل مەخسۇس مەبلەغلەردىن ماتارىپقا سەرپ قىلىنغان خراجەت	625		625	625		625			
4) ئوقۇغۇچىلار دەرسلىكلىرىگە قوشۇپ بېرىلگەن باھا يارىمى پۇلى	395		395	395		395			
5) ماتارىپ قوشۇمچە يارىمى پۇلى	1321		1321	1321		1321			
6) خام چوت ئىچىدىن ماتارىپقا ئىشلىتىلگەن باشقا خراجەت	878		878	191		191	687		687
2. ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر ماتارىپقا سەرپ قىلىش ئۈچۈن يىغقان ياج، خراجەت	2526		2526	2009		2009	517		517
3. كارخانىلار باشقۇرغان مەكتەپلەرنىڭ ماتارىپ خراجىتى	41578	35828	5750	34260	28664	5596	7318	7164	154
4. ئىرشچانلىق بىلەن ئىشلەپ ئىقتىسادچىللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇش ۋە ئىجتىمائىي مۇلازىمەتچىلىكتىن قىلىنغان كىرىمدىن ماتارىپقا سەرپ قىلىنغىنى	4023	105	3918	3119	97	3022	904	8	896
5. دۆلەت مالىيە خاراكتېرىدىكى باشقا ماتارىپ خراجىتى.	3203	65	3138	2507	65	2442	696		696

ئىزاھات: دۆلەت مالىيە خام چوتى ئىچىدىكى ماتارىپ خراجىتى بانكا چىقىم قىلغان سانىنى كۆرسىتىدۇ.

ئۆلچىمى 100 يۈەندىن 150 يۈەنگە ئۆستۈرۈلدى (يۈنىك ئىچىدە سەنئەت ئالىي مەكتەپلىرى ۋە چەت ئەل تىلى كەسپىنىڭ 200 يۈەنگە ئۆستۈرۈلدى)؛ ياتاق پۇلى ئۆلچىمى 20 يۈەندىن 50 يۈەنگە ئۆستۈرۈلدى (يۈنىك ئىچىدە يۇرۇشلۇك ياتاق بىناسىنىڭ 250 يۈەنگە ئۆستۈرۈلدى). ئاددىتتىكى ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇش خراجىتى ۋە ياتاق پۇلى ئۆلچىمىنى بېكىتىش مۇنداق بېكىتىلدى: ئوقۇش خراجىتى ئۈچۈن ھەر ئوقۇغۇچىغا ھەر يىلدا سەنئەت كەسپىدە 130 يۈەن،

ئاپتونوم رايوننىڭ 1991 - يىلى يەرلىك مالىيە خام چوتىدىكى ماتارىپ خىراجىتىنىڭ ئەملي چىقىمىغا دائىر ستاتىستىكا جەدۋىلى

بىرلىكى: 10 مىڭ يۈەن

جەمئىي	شەھسىي ئېھتىياج ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان قىسىم											ئومۇمىي ئېھتىياج ئۈچۈن سەرپ قىلىنغان قىسىم					
	كىچىك جەمئىي	ئىش ھەققى	قو- شۇمچە بارىدىم ئىش ھەققى	ئىشچى - خىزمەتچى لەرنىڭ بارلىق ۋاقىلىق پۇلى	دەم ئېلىشقا- چىققان خادىم- لار خىراجىتى	خەلق ئوقۇش بارىدىم پۇلى	پەرقلىق قوشۇمچە بارىدىم پۇ- لى	ئاساسلىق قو- شۇمچە يىمەك- لىكلەر باھاسىغا قوشۇپ بېرىل- گەن پۇل	كىچىك جەمئىي	خىز- مەت خىراجىتى	ئۇسكۇنە، سىيمتۇر، لىشكا خىراجىتى	رېمونت جىنتى	كەسپىي خىراجىتى	باشقا خىراجىتلەر
81997	61791	32147	15565	4034	5245	2032	368	2400	20206	6823	3109	6452	2762	1060
8817	4918	2347	679	312	642	593		345	3899	1423	758	741	798	179
127	1					1			126	2			124	
2949	1753	743	298	106	126	403		77	1196	405	263	406	77	45
1723	1139	473	162	69	74	312		49	584	227	122	175	40	20
742	493	267	124	27	22	37		16	249	69	56	86	26	12
24431	19246	10801	4568	1222	1297	667	2	689	5185	1822	855	2074	216	218
35032	29910	15705	7991	2009	2807	330	6	1062	5122	1984	581	2098	261	198
1341	1088	437	173	64	102		271	41	253	75	34	80	54	10
132	68	26	34	4	2			2	64	12	8		40	4
211	128	73	31	10	10			4	83	34	4	10	29	6
1734	1150	683	254	73	93			47	584	239	91	117	85	52
1044	1044		991					53						
110	65	37	17	3	4	1		3	45	10	13	21		1
383	166	103	35	15	6			7	217	94	50	38	27	8
4944	1761	925	370	189	134		89	54	3183	654	396	781	1025	327

ئاپتونوم رايونىمىز 1991 - يىللىق ماۋارىپ خام چوتى سىرتىدىكى مەبلەغنىڭ كىرىم - چىقىمىغا دائىر ستاتىستىكا جەدۋىلى

بىرلىكى: 10 مىڭ يۈەن

	1990-يىللىق قالدۇق	شۇ يىللىق كىرىم	شۇ يىللىق چىقىم										خام چوت چىقىمىغا چىقىرىلىشقىدەك	يىل ئاخىرىدىكى قالدۇق
				جەمئىي	دۆلەت شتاتىدىكى ئوقۇتۇچى، تىشچى-خىزمەتچىلەر-نىڭ پاراۋانلىق مۇكاپات سومىسى	خەلق ئوقۇتۇچىلىرىنىڭ قوشۇمچە ياردەم پۇلى	ئوقۇتۇش شارائىتىنى ياخشىلاش							
							ئوقۇتۇش ئەنگە ئات كەسىر چىي خىراجىتى	رېمونت خىراجىتى	ئوسكۇنە سېتىۋېلىش خىراجىتى	ئۆزى تەيارلىغان ئاساسىي قۇرۇلۇش چىقىمى	باشقا لار	باشقا چىقىملار		
ئومۇمىي جەمئىي	5764	18464	17084	889	218	13992	1930	4651	1574	3328	2509	1985	778	6366
1. ئىجتىمائىي مۇلازىمەت ۋە تىرىشچانلىق بىلەن تىشلەپ، ئىقتىسادىيللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇش	2771	6543	5618	816	41	4023	779	864	662	904	814	738	422	3274
يۇنىماق ئىچىدە: ئالىي مەكتەپلەرنىڭ ئىجتىمائىي مۇلازىمىتى	1005	1159	1069	429		608	141	12	110	225	120	32		1095
تېخنىكۇم، تېخنىك ئىشچىلار مەكتەپلىرىنىڭ ئىجتىمائىي مۇلازىمىتى	705	1717	1431	158		1012	201	125	136	379	171	261	215	776
ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ تىرىشچانلىق بىلەن تىشلەپ، ئىقتىسادىي جەلىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇشى	1026	3418	3082	227	38	2374	434	726	397	300	517	443	23	1339
2. ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر ماۋارىپقا دېپ ئالغان پاي، خىراجەت	349	2787	2526	21	151	2178	173	1207	226	517	55	176	6	604
يۇنىماق ئىچىدە: يېزا ماۋارىپىغا قوشۇپ بېرىلگەن قوشۇمچە ياردەم پۇلى	245	2513	2263	21	151	1985	162	1078	196	499	50	106	6	489
3. ئوقۇش پۇلى، تۇرلۇق خىراجەتلەر	730	3700	3113			2594	656	424	383	321	810	519	231	1086
يۇنىماق ئىچىدە: ئالىي مەكتەپلەر	74	272	190			130	34	13	41	15	27	60	9	147
ئوتتۇرا دەرىجىلىك تېخنىكۇملار	110	766	461			400	89	72	73	114	52	61	200	215
ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپلەر	313	1390	1305			1122	256	180	145	121	420	183	10	388
يېزا ئىگىلىك، كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپلەر	30	106	92			71	22	10	15	13	11	21		44
باشلانغۇچ مەكتەپلەر	202	1050	987			795	251	146	93	33	272	192	6	259
4. ماۋارىپقا ياردەم بېرىش ئۈچۈن توپلانغان ئىئانە	574	3193	3184	3	10	3149	8	1641	92	1356	52	22	81	502
يۇنىماق ئىچىدە: مۇھاجىرلار، شياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەنلىك قېرىنداشلار بەرگەن ياردەم		8	8			8		8						
5. باشقا كىرىملەر	1340	2241	2643	49	16	2048	314	515	211	230	778	530	38	900

قوشۇمچە

ئاپتونوم رايوننىڭ 1991 - يىللىق مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇش مەبلىغىنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالى

تۈرى	1991 - يىلى سېلىنغان مەبلەغ (10 مىڭ يۈەن)														
	جەمئىي	دۆلەت خام چوتى	بۇنىڭ ئىچىدە					ئۆزى تەييارلىغىنى			شۇ يىلى يېڭىدىن كۆپەيتىلگەن تۇراقلىق مۇلۇك	ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى (كۋادرات مېتر)			
			جايلار - نىڭ بىر تۇتاش تەييارلىغىنى	مەركەزنىڭ شىڭ ماۋ ماۋ رىپىغا بەرگەن ياردىمى	مەركەزنىڭ باشلانغۇچ ماۋارىپقا بەرگەن ياردىمى	مەركەزنىڭ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ تۇرالغۇ ئۆيلىرىگە ۋە باشقىلارغا بەرگەن ياردىمى	ئىككى تۈردىكى مەبلەغ	ئاپتونوم رايون بەرگىنى	جايلار بەرگىنى	باشقا مەبلەغ		قۇرۇلۇش كۆلىمى	بۇنىڭ ئىچىدە: تۇرالغۇ ئۆي	پۈتكەن كۆلىمى	بۇنىڭ ئىچىدە: تۇرالغۇ ئۆي
ئومۇمىي جەمئىي	12572	3200	984	235	961	120	900	3537	2180	3655	10066	586026	132539	363643	49353
1. ئالىي مائارىپ	2313	821	743	68		10		1258		234	1350	139734	68910	23913	7883
1) شىنجاڭ داشۆسى	434	343	343					3		88		25130	23780		
2) شىنجاڭ سانائەت شۆيۈەنى	204	134	134					32		38	171	11591	3926	4138	4138
3) «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك شۆيۈەنى	309	235	235					74				19980	17984		
4) شىنجاڭ تىببىي شۆيۈەنى	200							200			16	5852		400	
5) شىنجاڭ شىفەن داشۆسى	352.4	10	10					284.4		58	1043	31767	3509	15630	
6) شىنجاڭ مالىيە - ئىقتىساد شۆيۈەنى	193.6							143.6		50	80	16628	5830	2710	2710
7) شىنجاڭ سەنئەت شۆيۈەنى	152	21	21					131				5221	1116		
8) قەشقەر شىفەن شۆيۈەنى	215	50		40		10		165				11600	5600		
9) ئىلى شىفەن شۆيۈەنى	108	28		28				80				6200	3200		
10) خوتەن شىفەن ئالىي تېخنىكۇمى	65							65				2930	2930		
11) سانجى شىفەن ئالىي تېخنىكۇمى	80							80			40	2835	1035	1035	1035
2. ئوتتۇرا دەرىجىلىك شىفەن مەكتەپلىرى	682	169	42	127				317	145	51	413	23369	6153	10579	2033
3. مائارىپ شۆيۈەنلىرى	216	119	79	40				75	22		119	13111	7035	2876	2400
4. ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپلەر	4116	813	20		295	110	388	864	1004	1435	3716	178638	32525	144680	21773
5. كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپلەر	463	39			20		19	241	104	79	186	23355	960	7185	960
6. باشلانغۇچ مەكتەپلەر	3882	1066			603		463	556	743	1517	3879	172168	10163	162011	10163
7. باشقىلار	900	173	100		43		30	226	162	339	403	35651	6793	12399	4141

سانائەت، تىببىي دورىگەرلىك، تەنتەربىيە، ھاۋارايى كەسىپلىرىدە 120 يۈەن، مالىيە، سىياسىي قانۇن كەسىپلىرىدە 100 يۈەن، يېزا ئىگىلىك، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى كەسىپلىرىدە 80 يۈەن، ئورمانچىلىق كەسپىدە 70 يۈەن؛ ياتاق پۇلى 40 يۈەن (يۇرۇشلۇك ياتاق بىناسىنىڭ 200 يۈەن).

گۇڭ گوچېڭ

ماڭارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشى

ئاپتونوم رايون 1991 - يىلى ماڭارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىدا ئادەتتىكى قۇرۇلۇشلارنى قىسقارتىش، نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلارنى كۈچەيتىش فاڭجېنىنى يولغا قويدى. مۇشۇ بىر يىلدا سېلىنغان مەبلەغ 125 مىليون 720 مىڭ يۈەن بولۇپ، 1990-يىلدىكىدىن 1.8% ئازايدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئالىي ماڭارىپقا سېلىنغىنى 23 مىليون 130 مىڭ يۈەن بولۇپ، 18% نى ئىگىلىدى؛ ئادەتتىكى ماڭارىپقا سېلىنغىنى 102 مىليون 590 مىڭ يۈەن بولۇپ، 82% نى ئىگىلىدى. سېلىنغان مەكتەپ ئۆيى جەمئىي 363 مىڭ 643 كۋادرات مېتر، يېڭىدىن كۆپەيتىلگەن تۇراقلىق مۇلۇك 100 مىليون 660 مىڭ يۈەن بولدى.

مېڭ شياڭمىڭ

ئەخلاقىي تەربىيە

ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك ماڭارىپ تارماقلىرى 1991 - يىلى ئەخلاقىي تەربىيە جەھەتتە نۇرغۇن خىزمەتلەرنى ئىشلىدى:

1) ماڭارىپ خادىملىرى ج ك پ 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 7 - ئومۇمىي يىغىنى ئوتتۇرىغا قويغان «ماڭارىپ سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرۇلۇشى، ئىشلەپچىقىرىش ئەمگىكى بىلەن بىرلەشتۇرۇلۇشى، ئەخلاقىي، ئەقلىي، جىسمانىي جەھەتتىن ئومۇمىيۈزلۈك تەرەققىي قىلغان سوتسىيالىزم قۇرغۇچىلىرى ۋە ئىز باسارلىرى يېتىشتۇرۇلۇشى لازىم» دېگەن فاڭجېننى قايتا ئۆگىنىشكە ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، ئۇلارنىڭ پارتىيىنىڭ ماڭارىپ فاڭجېنىغا بولغان توغرا تونۇشى ئۆستۇرۇلدى.

2) ئەخلاقىي تەربىيە خىزمەت ئاپپاراتلىرى ۋە باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى تۇرغۇزۇلدى، مۇكەممەللەشتۇرۇلدى. بىر قىسىم ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ ماڭارىپ مەمۇرىي تارماقلىرىدا ئەخلاقىي تەربىيە باشقارمىسى (بۆلۈمى) تەسىس قىلىندى، ناھىيە دەرىجىلىك ماڭارىپ تارماقلىرىدا ئەخلاقىي تەربىيە خىزمىتى گۇرۇپپىلىرى ئومۇمىيۈزلۈك قۇرۇلدى، ئالىي مەكتەپلەردە پارتكوم رەھبەرلىكىدىكى مەكتەپ مۇدىرى مەسئۇل بولۇش تۈزۈمىدە داۋاملىق چىڭ تۇرۇلدى ۋە بۇ تۈزۈم مۇكەممەللەشتۇرۇلدى، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردە پارتىيە ياچېيكىسى رەھبەرلىكىدىكى مەكتەپ مۇدىرى مەسئۇل بولۇش تۈزۈمى ئىجرا قىلىنىپ، پارتىيىنىڭ ئەخلاقىي تەربىيە خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكى كۈچەيتىلدى.

3) ماركسىزم - لېنىنىزملىق سىياسىي نەزەرىيە دەرسى ئاساسلىق يول قىلىنىپ، ئوقۇغۇچىلارغا بولغان ئىدىيىۋى، سىياسىي تەربىيە كۈچەيتىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق ماڭارىپ كومىتېتى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى بىلەن بىرلىكتە شىنجاڭ داشۆسى قاتارلىق يەتتە ئالىي مەكتەپنىڭ سىياسىي نەزەرىيە دەرسىنى ئوقۇتۇش ئەھۋالىنى تەكشۈردى ھەمدە 10 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق ئالىي مەكتەپلەر ماركسىزم - لېنىنىزم بۆلۈملىرى مۇدىرلىرىنىڭ مۇھاكىمە سىنىپى ئېچىپ، ئالىي مەكتەپلەر سىياسىي نەزەرىيە دەرسى ئوقۇتۇشىنى ئىسلاھ قىلىش مەسىلىسىنى مۇھاكىمە قىلدى. ئاپتونوم رايوندىكى ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى مەكتەپلەر ئوقۇتقۇچى - ئوقۇغۇچىلارنى باش شۇجى جياڭ زېمىننىڭ «1 - ئىيۇل» نۇتقىنى ئۆگىنىشكە تەشكىللىدى، «ئۇيغۇرلار» قاتارلىق ئۇچ كىتابنى تەنقىد قىلىشنى قانات يايدۇردى، يازلىق تەتىل مەزگىلىدە ئوقۇغۇچىلار ئىجتىمائىي ئەمەلىيەتكە قاتناشتۇرۇلۇپ، ئوقۇتقۇچى، ئوقۇغۇچىلار ماركسىزم - لېنىنىزملىق مىللەت قارىشى بىلەن بورژۇئاچە مىللەت قارىشىنىڭ چەك - چېگرىسىنى، ماتېرىيالىزملىق تارىخ قارىشى بىلەن ئىدىيالىزملىق تارىخ قارىشىنىڭ چەك - چېگرىسىنى ئېنىق ئايرىۋېلىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىنىپ، ئۇلارنىڭ سوتسىيالىزم يولىغا مېڭىش ئېتىقادى

چىڭىتىلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئازكەم 10 مىڭ ئوقۇغۇچىسى 200 دىن كۆپرەك ماركسىزم - لېنىنىزمنى ئۆگىنىش ۋە پارتىيە تىزامناسىنى ئۆگىنىش گۇرۇپپىسىدا ئۆگىنىشكە قاتناشتى، %15 ئوقۇغۇچى ئىشتىن سىرتقى پارتىيە مەكتەپلىرىدە ئۆگىنىشكە قاتناشتى.

4) ئونتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى ئارىسىدا ۋەتەنپەرۋەرلىك، سوتسىيالىزم ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېلىپ بېرىلدى، لېي فېڭدىن، لەي تىڭدىن ئۆگىنىش پائالىيەتلىرى قانات يايدۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئونتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەر ھەر ھەپتىدە بىر قېتىم دۆلەت بايرىقى چىقىرىش، دۆلەت شېئىرى ئوقۇش پائالىيىتى ئۇيۇشتۇرۇشنى قەتئىي داۋاملاشتۇردى. شىخەنزە، ئاقسۇ، كورلا، قۇمۇل قاتارلىق شەھەرلەر يەنە «دۆلەت بايرىقى چىقىرىش مۇراسىمىنى قىلىپلاشتۇرۇش» نى بەلگىلىدى. مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسىدە، مىللىي مەكتەپلەر بىلەن خەنزۇ مەكتەپلەر ئارىسىدا ئومۇمىيۈزلۈك دوست مەكتەپ، دوست سىنىپ، دوست ئونتۇرا ئەترىتى قۇرۇلدى.

جۇ يۇ

ئالىي مەكتەپ، تېخنىكۇملارنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى تەقسىم قىلىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 25 مىڭ 934 ئوقۇغۇچى ئالىي مەكتەپ، تېخنىكۇملارنى پۈتتۈردى. بۇنىڭ ئىچىدە ئالىي تېخنىكۇمنى پۈتتۈرگەنلەر 10 مىڭ، ئونتۇرا تېخنىكۇمنى پۈتتۈرگەنلەر 13 مىڭ. ئاسپىرانتلىقنى پۈتتۈرگەنلەر 234، پىلان ئىچىدە قوبۇل قىلىنغان ئۆزى پۇل تۆلەپ ئوقۇيدىغانلار، رادىئو - تېلېۋىزىيە داشۇسىنىڭ ئادەتتىكى مەخسۇس كۇرس سىنىپلىرىنى پۈتتۈرگەنلەر ھەممىدە پىلان ئىچىدىكى ئۆزى پۇل تۆلەپ ئوقۇپ پۈتتۈرگەنلەر 2700.

1991 - يىلى مەكتەپ پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى تەقسىم قىلىشتا تامامەن پىلان بېتەكچىلىكى ئاستىدا، تەمىنلەش بىلەن ئېھتىياجنى يۈزلەشتۈرۈش يولغا قويۇلدى. ئۇيغۇر، ئوبلاست، شەھەرلەردە تەقسىم قىلىش خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى. كونكرېت تەقسىم قىلىش ئەھۋالى مۇنداق بولدى: ئۇيغۇر ئوبلاست، شەھەرلەرگە 8122 ئوقۇغۇچى تەقسىم قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە، خوتەن، قەشقەر، قىزىلسۇدىن ئىبارەت ئىككى ئۇيغۇر، بىر ئوبلاستنىڭ ئاساسىي قاتلام ھاكىمىيەت قۇرۇلۇشىنى تولۇقلاش ئۈچۈن، 119 ئوقۇغۇچى تاللاپ بېرىلدى؛ ئاپتونوم رايونىنىڭ نازارەت، ئىدارىلىرىگە 2443 ئوقۇغۇچى تەقسىم قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىغا 134 نەپەر مۇنەۋۋەر ئوقۇغۇچى تاللاپ بېرىلدى؛ مەركەزنىڭ شىنجاڭدىكى ئورۇنلىرىغا 5554 ئوقۇغۇچى تەقسىم قىلىندى؛ ئىچكىرىدىكى ئۆلكە، شەھەرلەرگە 330 ئوقۇغۇچى تەقسىم قىلىندى؛ خەلق باشقۇرغان پەن - تېخنىكا گەۋدىلىرىگە ئىككىسى باردى؛ 24 ئوقۇغۇچى ئاسپىرانتلىققا قوبۇل قىلىندى؛ ئۇيغۇر، ئوبلاست، شەھەرلەر ئۆز جايىدىكى تېخنىكۇمنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلاردىن 6759 نى ئورۇنلاشتۇردى؛ پىلان ئىچىدە ئۆزى پۇل تۆلەپ ئوقۇپ مەكتەپ پۈتتۈرگەن، رادىئو-تېلېۋىزىيە داشۇسىنىڭ ئادەتتىكى كەسپىي سىنىپلىرىنى پۈتتۈرگەن ھەممە پىلان ئىچىدىكى ئونتۇرا تېخنىكۇملارنى ئۆزى پۇل تۆلەپ ئوقۇپ پۈتتۈرگەن 2511 ئوقۇغۇچى ئىشلىتىلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق ئالىي مەكتەپ، تېخنىكۇملارنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى تەقسىم قىلىش ئىشخانىسى 1991 - يىلى ئىلى، بورتالا، قاراماي، خوتەن، قەشقەر، قىزىلسۇ قاتارلىق ئۇيغۇر، ئوبلاست، شەھەرلەرگە ۋە ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى تەقسىم قىلىش، ئىشلىتىلىش، تۇرمۇش ئەھۋالىنى تەكشۈردى، دولقۇن، ۋالۇ جىپىلىق قاتارلىق ئالىي مەكتەپ، تېخنىكۇمنى پۈتتۈرگەن 431 مۇنەۋۋەر ئوقۇغۇچىنىڭ ۋە ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى تەقسىم قىلىش، ئىشلىتىش، باشقۇرۇش خىزمىتىدىكى 17 ئەلغار كوللېكتىپنى تەقدىرلىدى.

گې خۇڭتاۋ

خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرى «مەجبۇرىي ماارىپ قانۇنى» نىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالىنى باھالىدى

ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرى 1991 - يىل 5 - ئايدىن ئېتىبارەن، بىر قىسىم دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى ۋە خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىنى تەشكىللەپ، مۇناسىۋەتلىك تارماقلار بىلەن بىرلىكتە ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ مەجبۇرىي ماارىپ قانۇنى» ۋە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ مەجبۇرىي ماارىپ قانۇنىنى يولغا قويۇش چارىسى» (تۆۋەندە قىسقارتىلىپ «مەجبۇرىي ماارىپ قانۇنى» ۋە «يولغا قويۇش چارىسى» دېيىلىدۇ) نى ئىجرا قىلىش خىزمىتىنى بەش ئايدىن كۆپرەك ۋاقىت ئىچىدە تەكشۈرۈپ چىقتى. مۇشۇ ئاساستا، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى 10-ئاينىڭ 28-كۈنىدىن 29 - كۈنىگىچە باھالاش يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى، ئاپتونوم رايونلۇق ماارىپ كومىتېتىنىڭ قانۇننى ئىجرا قىلىش خىزمىتىنى باھالىدى. 12 نەپەر خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىلى يىغىندا پىكىر قىلدى. باھالاش يىغىنى مۇنداق دەپ قارىدى: «مەجبۇرىي ماارىپ قانۇنى» ۋە «يولغا قويۇش چارىسى» ئېلان قىلىنغاندىن بۇيان، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ھەمدە مۇناسىۋەتلىك فونكسىيەلىك تارماقلار نۆرغۇن خىزمەتلەرنى ئىشلەپ كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى، ئاساسلىق ئىپادىلىرى مۇنۇلار:

1) دەرىجىمۇ دەرىجە مەكتەپ ئېچىش، دەرىجىمۇ دەرىجە باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى ئورنىتىلىپ، مەجبۇرىي ماارىپ خىزمىتى ساغلام راۋاجلاندۇرۇلدى. 1990 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە ئوقۇش يېشىدىكى بالىلارنىڭ مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى 97.5%، يىللىق مۇستەھكەملىنىش نىسبىتى 97.1%، باشلانغۇچ مەكتەپنى پۈتتۈرۈپ ئوتتۇرا مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى 82% بولدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 58 ناھىيە (شەھەر) دە ۋە 72 بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش تۈەن - مەيداندا باشلانغۇچ مەجبۇرىي ماارىپ ئاساسىي جەھەتتىن ئومۇملاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە باشلانغۇچ مەجبۇرىي ماارىپنىڭ نوپۇسقا ئومۇملىشىش نىسبىتى 78.2% كە يېتىپ، بەش يىل ئىلگىرىكىدىن 49.1 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆرلىدى.

2) ئەخلاقىي تەربىيە ئالدىنقى قۇرۇنغا قويۇلدى. ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى ياش - ئۆسمۈرلەرگە سوتسىيالىزم، ۋەتەنپەرۋەرلىك، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى، بۇرژۇئاچە ئەركىنلەشتۈرۈشكە، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش تەربىيىسى ئېلىپ بېرىلىپ، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ ئىدىيىۋى، سىياسىي خىزمىتىدە يېڭى بۇرۇلۇش مەيدانغا كەلتۈرۈلدى.

3) مەجبۇرىي ماارىپقا سېلىنغان مەبلەغ يىلمۇ يىل كۆپەيدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 1990 - يىلى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەر خىراجىتىنىڭ مالىيىدىن ئاجرىتىپ بېرىلگىنى 1985 - يىلدىكى 324 مىليون يۈەندىن 574 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن يىلىغا 12.09% كۆپەيدى، مالىيە چىقىمىنىڭ ئېشىش سۈرئىتىدىن 1.36 پىرسەنتلىك رەقەم ئېشىپ كەتتى. 1990 - يىلى ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن خىراجىتى 1985 - يىلدىكى 254.4 يۈەندىن 391.1 يۈەنگە، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان خىراجىتى 122.4 يۈەندىن 216.4 يۈەنگە يەتتى.

4) ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش خىزمىتىدىكى نەتىجىلەر گەۋدىلىك بولدى. بەش يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايون بويىچە جەمئىي 350 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 2 مىليون 10 مىڭ كۋادرات مېتر خەتەرلىك ئۆي يېڭىلاندى، ئۆزگەرتىلدى، 700 مىڭدىن كۆپرەك ھەر مىللەت ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسىنىڭ ئوقۇش مۇھىتى ياخشىلاندى.

5) ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلار

قوشۇنى كۆچەيتىلدى. 1990 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ ئوقۇش تارىخىنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى 1985 - يىلدىكى 54.1% تىن 72.6% گە، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ ئوقۇش تارىخىنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى 1985 - يىلدىكى 21.4% تىن 45.3% كە ئۆستى. كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسىنى باھالاش ئارقىلىق ئىش ھەققى ئۆلچىمى ئۆستى، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ ئىجتىمائىي ئورنى ۋە تۇرمۇش تەمىناتىدا روشەن يۇكسىلىش بولدى.

6) ئاز سانلىق مىللەتلەر ئوتتۇرا، باشلانغۇچ ماتارىپى بىر قەدەر تېز تەرەققىي قىلدى. 1990 - يىلنى 1985 - يىلى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇش يېشىدىكى ئاز سانلىق مىللەت بالىلىرىنىڭ مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى 93.7% تىن 96.9% كە كۆتۈرۈلدى: باشلانغۇچ مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچىلار 1 مىليون 164 مىڭدىن 1 مىليون 268 مىڭغا يەتتى؛ تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچىلار 245 مىڭدىن 293 مىڭغا يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە چارۋىچىلىق رايونلىرىدا قۇرۇلغان ياتاقلىق باشلانغۇچ مەكتەپ 340 قا، ئوتتۇرا مەكتەپ 147 گە، مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى 126 مىڭغا يەتتى.

تەكشۈرۈش داۋامىدا قانۇننى ئىجرا قىلىش خىزمىتىدە تۆۋەندىكى مەسىلىلەرنىڭ ماقالىغانلىقى سېزىلدى:

1) قانۇن ئارقىلىق ماتارىپنى تۈزەش ئېڭى ئانچە كۈچلۈك ئەمەس. (1) بىر قىسىم كادىرلار، ھەتتا ماتارىپ خىزمىتىگە مەسئۇل رەھبىرى كادىرلار ئۆزىنىڭ مەجبۇرىي ماتارىپنى يولغا قويۇش خىزمىتىدە ئۆتەشكە تېگىشلىك قانۇنىي مەجبۇرىيىتى ۋە مەسئۇلىيىتىنى ئانچە ئېنىق بىلمەيدۇ، سىياسەتكە ئېتىبار بېرىپ، قانۇنغا سەل قاراش ئىدىيىسى مەۋجۇت. (2) ۋەكىللەر، كومىتېت ئەزالىرى ئوتتۇرىغا قويغان مەجبۇرىي ماتارىپ تۈزىلمىرىنى ئىجرا قىلىشقا دائىر پىكىرلەرنى بىر تەرەپ قىلىش تازا ۋاقتىدا بولمىغان.

2) تەشكىلىي رەھبەرلىكنىڭ قانۇننى ئىجرا قىلىش خىزمىتىدىكى تەدبىرلىرى كۆپلۈك بولمىغان. (1) «بولغا قويۇش چارىسى» دە: «ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئاپتونوم رايون بويىچە مەجبۇرىي ماتارىپنى يولغا قويۇش پىلانىنى تۈزۈپ چىقىدۇ» دېيىلگەنىدى، لېكىن بۇ پىلان تېخىچە تۈزۈلگىنى يوق. تۈزىمدا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى مۇھاكىمە قىلىپ مەمۇرىي قائىدە - تۈزىملارنى، مەسىلەن: ئاساس ماتارىپنى دەرىجىمۇ دەرىجە باشقۇرۇشنىڭ مەسئۇلىيىتى، مەجبۇرىي ماتارىپنى يولغا قويۇشقا زۆرۈر بولغان مەكتەپ ئېچىش شەرت - شارائىتىنىڭ ئۆلچىمى ۋە تەلىپى، ماتارىپ خىراجىتىنى جۇغلاش چارىسى قاتارلىقلارنى تۈزۈپ چىقىدۇ، دەپ ئېنىق بەلگىلەنگەنىدى، بۇلارمۇ ۋاقتىدا تۈزۈپ چىقىلمىدى. (2) ھۆكۈمەت مەجبۇرىي ماتارىپ تۈزىمىنىڭ ئىجرا قىلىنىشىنى نازارەت قىلىش خىزمىتىنى چىڭ تۇتالمىدى، قانۇننى ئىجرا قىلىش خىزمىتىدە ساقلانغان مەسىلىلەرنى ۋاقتىدا مۇھاكىمە قىلىپ، ھەل قىلمىدى. (3) «بولغا قويۇش چارىسى» دە ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرىدىن «ئالاھىدە تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، ماتارىپ سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش، ئاز سانلىق مىللەتلەر مەجبۇرىي ماتارىپ ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىش» تەلەپ قىلىنغانىدى. قەشقەر، خوتەن قاتارلىق ئۇلايەتلەردە باشلانغۇچ مەكتەپنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئوتتۇرا مەكتەپكە چىقىش نىسبىتى سەل تۆۋەن بولۇپ، تەخمىنەن 50% ئەتراپىدا بولماقتا، بۇ، ئاپتونوم رايوننىڭ ئاساس ماتارىپنى راۋاجلاندۇرۇشىدا ساقلانغان بىر گەۋدىلىك مەسىلە.

3) قانۇننى ئىجرا قىلىشقا نازارەتچىلىك قىلىش مېخانىزملىرى ئانچە مۇكەممەل ئەمەس. (1) ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ كومىتېتى بۈگۈنكى كۈنگە قەدەر قانۇن - تۈزۈم خىزمىتى ئاپپاراتى قۇرمىدى، مەخسۇس قانۇن - تۈزۈم خىزمىتى خادىملىرىنمۇ سەپلىمىدى. ماتارىپ كومىتېتىنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى بىر قانچە باشقارما، ئىشخانىلارنىڭ قانۇن ئىجرا قىلىشقا نازارەتچىلىك قىلىش خىزمىتىدىكى مەسئۇلىيىتى ئېنىق ئەمەس، شۇڭلاشقا نىزام،

قائىدىلەرنى تەييارلاش، قانۇننىڭ ئىجرا قىلىنىشىنى تەكشۈرۈشكە ئۇيۇشتۇرۇش، قانۇنغا خىلاپلىق قىلىش ئەنزىلىرىنى بىر تەرەپ قىلىش قاتارلىق خىزمەتلەرنىڭ ئەمەلىيلىشىشى تەسىرگە ئۇچرىماقتا.

(2) ماڭارىپ كومىتېتىنىڭ ئۇنىۋېرسال فونكسىيىلىك رولىنىڭ جارى قىلدۇرۇلۇشى يېتەرلىك بولمىغان، ئالاقىدار تارماقلارنىڭ مۇناسىۋىتىنى ماسلاشتۇرۇش جەھەتتىكى خىزمىتى كۈچلۈك بولمىغان. ماڭارىپ، پىلان، مالىيە، سودا - سانائەت، جامائەت خەۋپسىزلىكى، ئەدلىيە، تەشۋىقات، نەشرىيات قاتارلىق تارماقلار «مەجبۇرىي ماڭارىپ قانۇنى» نى يولغا قويۇش داۋامىدا تېخىچە كۈچنى ئۇيۇشتۇرالمىغان. (3) ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى، ئاپتونوم رايونلۇق ماڭارىپ كومىتېتىنىڭ مەجبۇرىي ماڭارىپ قانۇنىنى ئىجرا قىلىشقا نازارەتچىلىك قىلىش خىزمىتى تۈزۈمىنىڭ قۇرۇلۇشى يېتەرلىك بولمىغان، بەزى زۆرۈر خىزمەت تەرتىپلىرى ۋە تۈزۈملىرى تېخىچە ئورنىتىلمىغان.

4) قانۇن تۇرۇقلۇق قانۇنغا تايانماسلىق، قانۇننى ئىجرا قىلىشتا قاتتىق بولماسلىقتەك مەسىلىلەر بەزىدە كۆرۈلۈپ تۇرغان. (1) كۆپلىگەن جايلار «يولغا قويۇش چارىسى» نىڭ 35 - ماددىسىدىكى «ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ ئومۇمىي ئېھتىياج ئۈچۈن سەرپ قىلىنىدىغان خىراجىتىنى يىلمۇ يىل ئاشۇرۇش لازىم» دېگەن بەلگىلىمىنى ئورۇندىمىغان، ھەتتا تەدرىجىي تۆۋەنلىتىۋەتكەن، بۇنىڭغا مال باھاسىنىڭ ئۆسۈش ئامىلى قوشۇلۇپ، مەكتەپلەرنىڭ ئومۇمىي ئېھتىياج ئۈچۈن سەرپ قىلىدىغان خىراجىتى ئىنتايىن كەمچىل بولۇپ كەتكەن، بەزى مەكتەپلەر توختاپ قېلىش دەرىجىسىگە بېرىپ يەتكەن. (2) خېلى كۆپ ناھىيىلەر «مەجبۇرىي ماڭارىپ قانۇنى» نىڭ 12 - ماددىسىدىكى «شەھەر، يېزىلاردىن قوشۇمچە ماڭارىپ خىراجىتى ئېلىش» دېگەن بەلگىلىمىنى ئەمەلىيلەشتۇرمىگەن. 1990 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزىلاردا قوشۇمچە ماڭارىپ خىراجىتىنىڭ يىغىلىش نىسبىتى ئاران 36% بولغان. (3) كۆپلىگەن جايلار «يولغا قويۇش چارىسى» نىڭ 13 - ماددىسىدىكى «چېگرا ناھىيىلەرنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ئوقۇغۇچىلار ۋە باشقا دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ئائىلە ئىقتىسادىي قىيىنچىلىقى بار ئوقۇغۇچىلاردىن ئوقۇش خىراجىتى ئالماسلىق، دەرسلىك كىتابلار بىلەن ھەقسىز تەمىنلەش كېرەك» دېگەن بەلگىلىمىنى ئەمەلىيلەشتۇرمىگەن. (4) كۆپلىگەن جايلار «يولغا قويۇش چارىسى» نىڭ 21 - ماددىسىدىكى «ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ تۇرالغۇ ئۆي، داۋالىنىش ۋە پەرزەنتلىرىنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىشى قاتارلىق جەھەتلەردىكى تەمىناتى شۇ جايدىكى پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىدىكى خىزمەتچى خادىملارنىڭكىدىن تۆۋەن بولۇپ قالماسلىقى لازىم» دېگەن بەلگىلىمىنى قاتتىق ئىجرا قىلمىغان.

باھالاش يىغىنى يۇقىرىدىكى ئەھۋاللارغا قارىتا مۇناسىپ تەرتىپكە سېلىش، ئۆزگەرتىش تەكلىپلىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى. ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى قېيۇم باۋۇدۇن باھالاش يىغىنىغا قاتنىشىپ، پىكىرلەرنى ئاڭلىدى ھەمدە شۇ يەرنىڭ ئۆزىدىلا ۋەكىللەر ئوتتۇرىغا قويغان تەنقىد، پىكىر ۋە تەكلىپلەرنى قوبۇل قىلىدىغانلىقىنى، تەرتىپكە سېلىش، ئۆزگەرتىش خىزمىتىنى ئەستايىدىل ياخشى ئىشلەيدىغانلىقىنى بىلدۈردى. يىغىندىن كېيىن، ئاخبارات ئورۇنلىرى كەڭ تۇردە خەۋەر بېرىپ، ئاكتىپ ئىجتىمائىي ئۇنۇم ھاسىل قىلىندى. باھالاش دوكلاتى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى مۇدىرلار يىغىنى تەستىقلىغاندىن كېيىن ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ بېجىرىشىگە ئەۋەتىپ بېرىلدى ھەمدە 1992 - يىلنىڭ مۇۋاپىق پەيتىدە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىغا ياكى مۇدىرلار يىغىنىغا بېجىرىش نەتىجىسىنى دوكلات قىلىش تەلەپ قىلىندى. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق ماڭارىپ كومىتېتى تەدبىر قوللىنىپ، تەرتىپكە سېلىپ ئۆزگەرتىشنى چىڭ تۇتماقتا.

شۇ شيەنشياڭ

«يانغىن پىلانى» نىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايوندا «يانغىن پىلانى» ئۈچ مەزگىلگە

بۆلۈپ يولغا قويۇلدى. 1 ـ مەزگىلدە ـ 1989 ـ يىلدىن 1991 ـ يىلغىچە بولغان ئۇچ يىلدا ئۇچ ناھىيە (شەھەر) ۋە 20 يېزا (بازار) دا سىناق قىلىپ، تەجرىبە ھاسىل قىلىش؛ 2 ـ مەزگىلدە ـ 1992 ـ يىلدىن 1995 ـ يىلغىچە بولغان تۆت يىلدا سىناق كۆلىمىنى 150 يېزا (بازار) غا كېڭەيتىش؛ 3 ـ مەزگىلدە ـ 1996 ـ يىلدىن 2000 ـ يىلغىچە بولغان بەش يىلدا، ئەڭ ئاز بولغاندىمۇ 500 يېزا (بازار) دا ئومۇمىيۇزلۇك قانات يايدۇرۇپ ئاپتونوم رايون بويىچە يانغىن پەيدا قىلىش پىلانلاندى. بۇ لايىھىگە ئاساسەن، 1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ «يانغىن پىلانى» نى يولغا قويۇش خىزمىتىنىڭ مەركىزىي نۇقتىسى ـ نۇقتىدا سىناق قىلىش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش، نۇقتىدا سىناق قىلىش تەجرىبىلىرىنى يەكۈنلەش، تىپلارنى كەڭ تەشۋىق قىلىشتىن ئىبارەت بولدى.

1991 ـ يىلى 1 ـ پەسىلدە ئاپتونوم رايونلۇق مائارىپ كومىتېتى «مەملىكەت ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە ‹يانغىن پىلانى› نى يولغا قويۇش ئەھۋالى توغرىسىدا دوكلات» لايىھىسىنى تەييارلاپ، مەملىكەت ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە سىناق قىلىنغان ناھىيىلەرنىڭ تەجرىبىلىرىنى نۇقتىلىق تونۇشتۇردى؛ يەنە فۇكاڭ ناھىيىسى ۋە مىچۈەن ناھىيىسىنىڭ گۇمۇدى بازىرىدىكى مائارىپ ئىسلاھاتىغا دائىر سىنئالغۇلارنى كۆرۈپ چىقتى، مائارىپ ئىسلاھاتى خىزمىتى بويىچە مەخسۇس فىلىم ئىشلەش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، فۇكاڭ ناھىيىسىنىڭ خىزمەتلىرىنى خۇلاسىلەپ، ئېنگلىزچە، خەنزۇچە «يالقۇنلۇق تۇپراق» ناملىق تېلېۋىزىيە فىلىمى ئىشلىدى؛ 3 ـ، 4 ـ ئايلاردا ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر، سىناق قىلىنىۋاتقان ناھىيىلەر ۋە ئۇلگە كۆرسىتىدىغان يېزىلارغا «فۇكاڭ ناھىيىسىنىڭ مەملىكەت بويىچە يېزا مائارىپىنى ئۇنىۋېرسال ئىسلاھ قىلىش سىناق رايونىنىڭ خىزمىتىگە يېتەكچىلىك قىلىش پروگراممىسىنى ئىزچىللاشتۇرۇش ھەققىدىكى يولغا قويۇش تەپسىلىي قائىدىسى» نى تارقىتىپ بەردى؛ 6 ـ، 7 ـ ئايلاردا دۆلەت مائارىپ كومىتېتىنىڭ «يانغىن ئوقۇشلۇقلىرى» نى ئاپتونوم رايون يېزىلىرىدىكى ئوقۇتۇش ئىسلاھاتىغا دائىر 20 تىپىك ماتېرىيال (80 مىڭ خەت) بىلەن تەمىنلىدى؛ تۇرپان، فۇكاڭ ۋە بۇگۇردىن ئىبارەت ئۇچ ناھىيە، شەھەرنىڭ تەجرىبە ئالماشتۇرۇشىغا ھەمكارلاشتى؛ «فۇكاڭ يېزا مائارىپى ئىسلاھات داۋامىدا ئىلگىرىلىمەكتە» دېگەن كىتابنى تەھرىرلەپ نەشىر قىلدۇردى.

سىناق رايونلىرىدىكى مائارىپ ئىسلاھاتىنى باشقۇرۇشنى يېتەكچى خاراكتېرلىك باھالاش ئۆلچىمىگە ئىگە قىلىش ئۈچۈن، 1991ـ يىلى ئاپتونوم رايونلۇق مائارىپ كومىتېتى 1ـ دەرىجىلىك كۆرسەتكۈچتىن بەشنى، 2ـ دەرىجىلىك كۆرسەتكۈچتىن 18 نى، 3ـ دەرىجىلىك كۆرسەتكۈچتىن 50نى ئۆز ئىچىگە ئالغان «شىنجاڭ يېزا مائارىپى ئۇنىۋېرسال ئىسلاھاتى سىناق رايونلىرىنى تەكشۈرۈپ باھالاشنىڭ يېتەكچىلىك سىستېمىسى» نى تۈزۈپ چىقىپ، يولغا قويۇشنى باشقۇرۇش چارىسىنى بەلگىلىدى؛ «يېزىلاردا ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان تېخنىكىنىڭ يېشىل گۇۋاھنامىسى»، «يېزىلاردا ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان باشلانغۇچ دەرىجىلىك تېخنىكا گۇۋاھنامىسى»، «يېزىلاردا ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان ئوتتۇرا دەرىجىلىك تېخنىكا گۇۋاھنامىسى» نى تۈزۈپ نەشىر قىلدۇردى. 10 ـ ئايدا ئالاقىدار تارماقلاردىن 18 نەپەر كەسپىي كادىر ياكى رەھبەرنى تەشكىللەپ، سىناق ئېلىپ بېرىلىۋاتقان ئۇچ ناھىيە، شەھەر، 18 يېزا (بازار) دىكى 72 مەكتەپ ۋە يانغىن تۈرىدىكى بەزى بازىلار ھەمدە ئۇلگە كۆرسىتىش ئائىلىلىرىنى تەكشۈرۈپ باھالىدى، ئۇلار، تەجرىبە قىلىۋاتقان ئۇچ ناھىيە ئاساسىي جەھەتتىن دۆلەت مائارىپ كومىتېتى بەلگىلىگەن يېزا مائارىپى ئۇنىۋېرسال پروگراممىسىدىكى تەلەپلەرگە يەتكەن، مائارىپ ئىسلاھاتىنىڭ يۆنىلىشى توغرا، ئۇلارنىڭ «يانغىن پىلانى» نى يولغا قويغان يولى ئەسقاتىدىغان يول بولۇپتۇ، دەپ قارىدى. بۇ ناھىيە، شەھەرلەر ئىچىدە فۇكاڭ ناھىيىسىنىڭ مائارىپنى ئۇنىۋېرسال ئىسلاھ

قىلىش سىنىقىنىڭ ئۇنۇمى بىر قەدەر گەۋدىلىك ئىكەن، دەپ قارىدى.

جياڭ شىخەن

شىفەن ئالىي مەكتەپلىرىنىڭ، ئوتتۇرا تېخنىكۇملىرىنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەقسىم قىلىنىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە شىفەن ئالىي مەكتەپلىرىنى، ئوتتۇرا تېخنىكۇملىرىنى پۈتتۈرگەن 3552 ئوقۇغۇچى تەقسىم قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە: ھۆكۈمەت خىراجىتى بىلەن ئوقۇغانلار 3072، پىلان ئىچىدە ئۆزى پۇل تۆلەپ ئوقۇغانلار 480. ھۆكۈمەت خىراجىتى بىلەن ئوقۇغان 3072 ئوقۇغۇچى ئىچىدە ئىچكىرىدىكى شىفەن ئالىي مەكتەپلىرىدە تەربىيىلەنگەنلەر 405، ئاپتونوم رايون ئىچىدىكى شىفەن ئالىي مەكتەپلىرىدە تەربىيىلەنگەنلەر 2667؛ ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىسى 1778، خەنزۇ ئوقۇغۇچى 1294؛ تولۇق كۆرسىنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى 1460، مەخسۇس كۆرسىنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى 1161، ئوتتۇرا تېخنىكۇمنى پۈتتۈرگەنلەر 451 (ۋىلايەت، ئوبلاستلاردىكى ئوتتۇرا شىفەننى پۈتتۈرگەنلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالمايدۇ). پىلان ئىچىدە ئۆزى پۇل تۆلەپ ئوقۇغان 480 ئوقۇغۇچىنىڭ ھەممىسى ئالىي تېخنىكۇمنى پۈتتۈردى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىچكىرىدىكى شىفەن ئالىي مەكتەپلىرىدە تەربىيىلەنگەنلەر 47، ئاپتونوم رايوندىكى شىفەن ئالىي مەكتەپلىرىدە تەربىيىلەنگەنلەر 433؛ ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىسى 313، خەنزۇ ئوقۇغۇچى 167.

1991 - يىلى شىفەن ئالىي مەكتەپلىرىنى، ئوتتۇرا تېخنىكۇملىرىنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى تەقسىم قىلىشتا، دۆلەت پىلانىغا ئاساسەن بىر تۈتاش تەقسىم قىلىش تۈزۈمى قوللىنىلدى؛ بىر تۈتاش ئورۇنلاشتۇرۇش، مۇڭاپىق ئىشلىتىش، مۇھىم نۇقتىنى كۆچەيتىش، ئادەتتىكىلەرگىمۇ ئېتىبار بېرىش، ئاساسىي قاتلامغا يۈزلىنىش، ئىشلەپچىقىرىش، ئوقۇتۇش، بەن تەتقىقاتنىڭ 1 - سېپىنى كۆچەيتىش ۋە ئۆگەنگىنىنى ئىشلىتەلەيدىغان بولۇش، قابىلىيەتكە يارىشا ئىشلەش قاتارلىق ۋە پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇلدى. تەقسىمات نەتىجىسى مۇنداق بولدى: ھۆكۈمەت خىراجىتى بىلەن ئوقۇغانلاردىن ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرگە تەقسىم قىلىنغىنى 2316 بولۇپ، 75.4% نى ئىگىلىدى؛ ئاپتونوم رايونىنىڭ ئالاقىدار نازارەت، ئىدارىلىرىگە تەقسىم قىلىنغىنى 180 بولۇپ، 5.9% نى ئىگىلىدى؛ مەركەزنىڭ شىنجاڭدىكى ئورۇنلىرى (ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەننى ئۆز ئىچىگە ئالمىدۇ) غا تەقسىم قىلىنغىنى 535 بولۇپ، 17.4% نى ئىگىلىدى؛ ئالاھىدە قىيىنچىلىقى بولۇش تۈپەيلىدىن ئېتىبار بېرىلىپ، ئىچكى ئۆلكىلەرگە تەقسىم قىلىنغانلار 41 بولۇپ، 1.3% نى ئىگىلىدى. پىلان ئىچىدە ئۆزى پۇل تۆلەپ ئوقۇغانلارنىڭ 96 پىرسەنتى ئاپتونوم رايونىنىڭ ئالاقىدار تەقسىمات پرىنسىپىغاساسەن، ۋىلايەت، ئوبلاستلارغا تەقسىم قىلىندى. ئۇرۇمچى شەھەر رايونىغا تەقسىم قىلىنىشىنى تەلەپ قىلغان ئۇرۇمچىلىك ئوقۇغۇچىلار قوبۇل قىلىنغان ئورۇننى ئۆزلىرى تاپتى.

ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىكىنىڭ كۆڭۈل بۆلۈشى، مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇش پۈتتۈرىدىغان ئوقۇغۇچىلارغا بولغان ئىدىيىۋى خىزمەتنى چىڭ تۇتقانلىقى، تەقسىمات تارماقلىرى بىلەن پىلان، جامائەت خەۋپسىزلىكى، ئاشلىق قاتارلىق ئالاقىدار تارماقلار زىچ ماسلاشقانلىقى تۈپەيلى، 1991 - يىلى ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى تەقسىم قىلىش خىزمىتى ئوڭۇشلۇق، ئوقۇغۇچىلارنىڭ كەيپىياتى بىر قەدەر مۇقىم، قېيتالغان مەسىلىلەر ئاز بولدى. تەقسىم قىلىنغان ئوقۇغۇچىلار 8 - ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر خىزمەت ئورۇنلىرىغا ئاساسىي جەھەتتىن بېرىپ بولدى.

تېەن چۈنفاڭ

دەرسلىكلەرنىڭ نەشر قىلىنىش ئەھۋالى

شىنجاڭ ماتارىپ نەشرىياتى 1991 - يىلى ئۇيغۇرچە، قازاقچە، قىرغىزچە، شىبەچە، خەنزۇچە، موڭغۇلچە بولۇپ ئالتە تىلدا نەشر قىلغان دەرسلىك ۋە ئوقۇتۇش پروگراممىسى، ئوقۇتۇشتا پايدىلىنىش

قوشۇمچە

ماتارىپ نەشرىياتىنىڭ 1991 - يىللىق دەرسلىك نەشر قىلىش ئەھۋالى

	يېزىق تۈرى																	
	ئۇيغۇرچە			قازاقچە			قىرغىزچە			موڭغۇلچە			شىبەچە			خەنزۇچە		
دەرسلىك تۈرى	دەرسلىك تۈرى		ئومۇمىي تىراژى(1000)	دەرسلىك تۈرى		ئومۇمىي تىراژى(1000)	دەرسلىك تۈرى		ئومۇمىي تىراژى(1000)	دەرسلىك تۈرى		ئومۇمىي تىراژى(1000)	دەرسلىك تۈرى		ئومۇمىي تىراژى(1000)	دەرسلىك تۈرى			ئومۇمىي تىراژى(1000)
	پېچەت نەشرى	قايتا نەشرى		پېچەت نەشرى	قايتا نەشرى		پېچەت نەشرى	قايتا نەشرى		پېچەت نەشرى	قايتا نەشرى		پېچەت نەشرى	قايتا نەشرى		پېچەت نەشرى	قايتا نەشرى	ئىجارىگە ئېلىپ بېسىلغىنى	
باشلانغۇچ مەكتەپ دەرسلىكى	42	65	11170.9	34	63	2840.2	31	45	261.6	15	40	148.2	1	41	8.1	18	20	121	15064.9
ئوتتۇرا مەكتەپ دەرسلىكى	17	76	2796.9	16	65	826.1	16	55	46.4	5	36	75.4				3	23	197	13682.9
ئوتتۇرا تېخنىكۇم دەرسلىكى	6	39	45.5	7	31	14.6													
ئالىي تېخنىكۇم دەرسلىكى	5	3	56.0	3	3	32.0													
ئوقۇتۇشتا پايدىلىنىش كىتابلىرى	16	2	61.7	15	2	17.4	1		1.4	1		0.2				1			14.5
جەمئىي	86	185	14131.0	75	164	3730.3	48	100	309.4	21	76	223.8	1	41	8.1	22	43	318	28762.3

كىتابى جەمئىي 1180 خىلغا يېتىپ، 1991 - يىلدىكىدىن 99 خىلى كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە بېكىدىن نەشر قىلىنغان كىتاب 253 خىلغا يەتتى. ئومۇمىي تىراژى 47 مىليون 164 مىڭ 900 نۇسخىغا، ئومۇمىي باسما تاۋىقى 183 مىليون 129 مىڭ 830 باسما تاۋاققا يەتتى.

1990-يىلغا سېلىشتۇرغاندا، نەشر قىلىنغان ئويغۇرچە كىتابلارنىڭ تۈرى 8%، تىراژى 12% كۆپەيدى؛ قازاقچە كىتابلارنىڭ تۈرى 16%، تىراژى 21%كۆپەيدى؛ قىرغىزچە كىتابلارنىڭ تۈرى23%، تىراژى 21% كۆپەيدى؛ موڭغۇلچەكىتابلارنىڭ تۈرى 11%، تىراژى 3% كۆپەيدى؛ شىبەچە كىتابلارنىڭ تۈرى 5%، تىراژى 65% ئازايدى؛ خەنزۇچە كىتابلارنىڭ تۈرى 3%، تىراژى 2% كۆپەيدى.

سۈن شىجۇڭ

ماتارىپ سىستېمىسىدىكى ئىلغار شەخسلەر تەقدىرلەندى

ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ كومىتېتى 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 9 - كۈنى 480 نەپەر مۇنەۋۋەر نەمۇنىچى شەخسنى تەقدىرلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئوقۇتقۇچىۋە ماتارىپچىلارنى باھالاشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى تەكشۈرۈپ بېكىتىپ، تەستىقلىغان مەملىكەت بويىچە ماتارىپ سىستېمىسىدىكى ئەمگەك نەمۇنىچىسى 11، مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئوقۇتقۇچى 63، مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ماتارىپچى 18؛ ئاپتونوم رايونلۇق مۇنەۋۋەر ئوقۇتقۇچىۋە ماتارىپچىلارنى باھالاشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى تەكشۈرۈپ بېكىتىپ، تەستىقلىغان مۇنەۋۋەر ئوقۇتقۇچى ۋە مۇنەۋۋەر ماتارىپچى 388.

مەملىكەت بويىچە ماتارىپ سىستېمىسىدىكى ئەمگەك نەمۇنىچىلىرىنىڭ ئىسىملىكى (11 كىشى):

غاپپار (قازاق)، ئۇرۇمچى ناھىيىسى ساراداۋان باشلانغۇچ مەكتىپىدىن؛ فۇ جىنيۇ (ئۇيغۇر)، قاراماي شەھەرلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ ما شۇفاڭ (ئۇيغۇر)، مىچۈەن ناھىيىسى سەندوبا يېزىسى شىئېرخۇ باشلانغۇچ مەكتىپىدىن؛ چۈن شياۋگۇاڭ (شىبە)، چاپچال ناھىيىلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ نۇرجىمان (ئۇيغۇر)، ياغراش ناھىيىلىك 1-ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ شۆبە باشلانغۇچ مەكتىپىدىن؛ ياسىن ئابلا، يوپۇغا ناھىيىسى ئاچچىق يېزىسى 9 - كەنت باشلانغۇچ مەكتىپىدىن؛ ئابدۇكېرىم ئەيسا، قەشقەر شەھەر مەكتىپىدىن؛ مۇھەممەتجان مەتنىياز، چىرا ناھىيىسى چاقا يېزىسى باشلانغۇچ مەكتىپىدىن؛ شۇگومۇ، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بېكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 5 - شۆبە 85 - تۈەن - مەيدانى مەركىزىي مەكتىپىدىن؛ يالقۇن يۇفېن (ئۇيغۇر)، ئىشلەپچىقىرىش-قۇرۇلۇش بېكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 6 - شۆبە 109-تۈەن - مەيدانى مەكتىپىدىن؛ خالىق سەيپۇل، توقسۇن ناھىيىلىك ماتارىپ ئىدارىسىدىن.

مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئوقۇغۇچى ۋە مۇنەۋۋەر ماتارىپچىلارنىڭ ئىسىملىكى (81):

ئىبراھىم ھادى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك 14 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ شياۋ لىلى (ئۇيغۇر)، ئۇرۇمچى شەھىرى «تەڭرىتاغ» رايونلۇق ئوقۇتۇش تەتقىقاتى مۇپەتتىشلىكى ئىشخانىسىدىن؛ يالقۇن ئەيرۇلا (ئۇيغۇر)، خۇيزۇ)، ئۇرۇمچى شەھەرلىك 24 - باشلانغۇچ مەكتەپتىن؛ جالقۇ مياۋخۇي (ئۇيغۇر)، ئۇرۇمچى شەھەرلىك 13 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ جالقۇ جۇپىلا (ئۇيغۇر)، ئۇرۇمچى شەھەرلىك 22 - باشلانغۇچ مەكتەپتىن؛ يۈەن ژېنگۇي، شىخەنزە شەھەرلىك 1-ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ جۇ سۇييىلا (ئۇيغۇر)، قۇمۇل شەھەرلىك4-ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ مېي جۇ (ئۇيغۇر)، قۇمۇل كان ئىشلىرى ئىدارىسى 3 - ئوتتۇرا مەكتىپىدىن؛ رەيھان ياسىن، تۇرپان شەھەرلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ لى فېڭمېي (ئۇيغۇر)، فۇكالىق ناھىيىلىك 3 - باشلانغۇچ مەكتەپتىن؛ سۈن شيۇپىلا (ئۇيغۇر)، جىمسار ناھىيىلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ گاۋ شۇجياۋ، سانجى ئوبلاستلىق 2 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ مۇرات (قازاق)، مورى ناھىيىلىك قازاق ئوتتۇرا مەكتىپىدىن؛ ئەدىل (قازاق)، ئىلى ئوبلاستلىق ماتارىپ شۇجۇەنىدىن؛ مۇرات ئەلى داداي (قازاق)، كۈنەس ناھىيىسى كانسۇ يېزىلىق 1 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ قۇرماش سۇلايمان (قازاق)، توقتۇزتارا ناھىيىسى تىكشېرىق يېزىلىق

مەركىزىي باشلانغۇچ مەكتەپتىن؛ رەنا باۋۇدۇن، غۇلجا ناھىيىسى دادامتۇ يېزىسى ئۇلاستاي مەركىزىي باشلانغۇچ مەكتىپىدىن؛ دۇجۇن، قورغاس ناھىيىسى چىڭسخوزا بازارلىق 1 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ ھەسەنجان تۇردى، قورغاس ناھىيىسى لوسىگۇك يېزىلىق 2 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ بۇلسقان (ئايال، قازاق)، شىخو ناھىيىسى سەلكتى چارۋىچىلىق فېرمىسى ياتاقلىق مەكتىپىدىن؛ گۈلقاش (ئايال، قازاق)، دۆربىلجىن ناھىيىلىك 2 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ جو شۇچياك، تولى ناھىيىلىك 2 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ ۋاك لۇيى، تارباغاتاي ۋىلايەتلىك مالىيە - سودا مەكتىپىدىن؛ باۋۇربېك (قازاق)، ئارشالك ناھىيىسى خاربۇغ بازىرى چارۋىچىلىق ياتاقلىق مەكتىپىدىن؛ فالك شۇلياك، ئارشالك ناھىيىسى چاغان تۇڭگې يېزىسى بىدىت خوتخور كەنتى باشلانغۇچ مەكتىپىدىن؛ ئۇچۇرچاپ (موڭغۇل)، بورتالا ئوبلاستلىق 2 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ بەي لىنيىك (ئايال، خۇيزۇ)، يەنجى ناھىيىسى يۇڭنىك يېزىسى مالىيەنتەن كەنتى باشلانغۇچ مەكتىپىدىن؛ گو شاۋخوا، خۇشۇت ناھىيىلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ يى ھەنشۇەن، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك 2 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ رابىيەم نۇر، شايار ناھىيىلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ خالىق تۇردى، ئاۋات ناھىيىسى يېڭىئېرىق يېزىلىق ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ ئابدۇللا ئىياز، قاراباي ناھىيىسى قاراباغ يېزىلىق مەركىزىي باشلانغۇچ مەكتەپتىن؛ دۇشەخان جۇمە (ئايال، قىرغىز)، ئاقچى ناھىيىسى قاراچى يېزىسى ئاقچى كەنتى باشلانغۇچ مەكتىپىدىن؛ خېلىل ئىبراھىم، ئاتۇش شەھەرلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ توختاخۇن (قىرغىز)، ئۇلۇغچات ناھىيىسى كونا ئۇلۇغچات ئوتتۇرا مەكتىپىدىن؛ پاتنگۇل مۇھەممەت، مەكىت ناھىيىلىك 1 - باشلانغۇچ مەكتەپتىن؛ ئابلىز ئابدۇرېشىت، قەشقەر شەھەرلىك 3 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ تەۋەككۈل ئىمىن، قاغىلىق ناھىيىلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ ماھىنۇر ئابدۇراخمان (قىرغىز)، تاشقورغان ناھىيىسى مازار ياتاقلىق مەكتىپىدىن؛ قادىر ياسىن، قەشقەر ۋىلايەتلىك تىببىي مەكتەپتىن؛ ئابدۇكېرىم رەخمەت، پوسكام ناھىيىسى ئاقتام يېزىسى مازارتام شۆبە مەكتىپىدىن؛ مامۇت تۇرسۇن، پەيزاۋات ناھىيىسى شاپتۇل يېزىلىق كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ ئەبەيدۇللا نىياز، خوتەن ۋىلايەتلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ چېن لى (ئايال)، خوتەن ۋىلايەتلىك ھالىلار باغچىسىدىن؛ مەمتىمىن قۇربان، قاراقاش ناھىيىسى قويچى يېزىلىق باشلانغۇچ مەكتەپتىن؛ سۈن چياڭلىي، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 1 - شىسى 7 - تۈەن - مەيدانى 1 - ئوتتۇرا مەكتىپىدىن؛ خۇا دالۇن، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 2 - شىسى 29 - تۈەن - مەيدانى ئوتتۇرا مەكتىپىدىن؛ يەن ياچىن (ئايال)، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 3 - شىسى 42 - تۈەن - مەيدانى پەرزەنتلەر مەكتىپىدىن؛ تېەن يۈرۈك (ئايال)، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 4 - شىسى 71 - تۈەن - مەيدانى ئوتتۇرا مەكتىپىدىن؛ نيۇ مۇڭرېن، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 8 - شىسى شىخەنزە باش مەيدانى ماتارىپ مەركىزىدىن؛ شى ھەنگۇاك، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 8 - شىسى 150 - تۈەن - مەيدانى 1 - ئوتتۇرا مەكتىپىدىن؛ ۋاك چېڭتۈەن، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 9 - شىسى 164 - تۈەن - مەيدانى ئوتتۇرا مەكتىپىدىن؛ مىنجىت، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 5 - شىسى مىللىي ئوتتۇرا مەكتىپىدىن؛ قىزىر (قازاق)، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى قۇمۇل دېھقانچىلىق مەيدانلىرىنى باشقۇرۇش ئىدارىسى «خۇشەن» دېھقانچىلىق چارۋىچىلىق مەيدانى باشلانغۇچ مەكتىپىدىن؛ لى خۇا (ئايال)، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى قۇرۇلۇش 1 - شىسى 6 - قۇرۇلۇش شىركىتىنىك 3 - شۆبە شىركىتى مەكتىپىدىن؛ لو جىنيىك (ئايال)، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش ئوتتۇرا تېخنىكۇمىدىن؛ تۇخۇايۇ، شىخەنزە يېزا ئىگىلىك شۇيۈەنى ئاگرونومىلۇق فاكۇلتېتىدىن؛ شى گۇاڭتىك، ئىشلەپچىقىرىش -

قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزائىگىلىك 7 - شىسى 129 - تۈەن - مەيدانى «55» ئوتتۇرا مەكتىپىدىن؛ جۇ شىمىن، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 10 - شىسى بېيتۈن ئوتتۇرا مەكتىپىدىن؛ جاڭ شىن (ئايال)، شىنجاڭ 2 - ئاپتوموبىل ترانسپورت شىركىتى پەرزەنتلەر مەكتىپىدىن؛ يالقۇن خۇشاۋ، شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك شۇيۈەنى ماركسىزم - لېنىنىزم كافېدرا سىدىن؛ ۋاڭ لىرۇك (ئايال)، شىنجاڭ ئىببىي شۇيۈەنى بىئو - خىمىيە كافېدرا سىدىن؛ ما دېيۈەن (خۇيزۇ)، شىنجاڭ داشۇسى خەنزۇ تىلى فاكۇلتېتىدىن؛ ۋاڭ يۈەنلەن (ئايال)، ئۇرۇمچى شەھەرلىك ئايالار بىرلەشمىسى يەسلىسىدىن؛ يىن يۈكۈن، شىنجاڭ نېفىت ئىدارىسى شەرقىي جۇڭغار چارلاش - ئېچىش شىركىتىنىڭ ماتارىپ - تەربىيىلەش مەركىزىدىن؛ ئايتىللاخان ئىسمايىل، قۇمۇل شەھىرى راھەتباغ يېزىلىق مەركىزىي باشلانغۇچ مەكتەپتىن؛ ما لىن، سانجى ئوبلاستلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەر داشۇسىدىن؛ ئېرەدنى (موڭغۇل)، موڭغۇلكۆرە ناھىيىلىك ماتارىپ ئىدارىسىدىن؛ لى پېيلياڭ، غۇلجا شەھەرلىك 1 - باشلانغۇچ مەكتەپتىن؛ گو شىنفا، ساۋەن ناھىيىلىك كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ قۇلۇنتاي (قازاق)، كۆكتوقاي ناھىيىسى قاراتۆكې يېزىلىق ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ سەيپۇللا (قازاق)، چىڭگىل ناھىيىسى سارتوقاي يېزىسى بېيشاڭ مەكتىپىدىن؛ تالغاتبېك (قازاق)، بۇرۇلتوقاي ناھىيىلىك چارۋىچىلىق كەسپىي ئوتتۇرا مەكتىپىدىن؛ مىجىت ئەمەر، چەرچەن ناھىيىلىك 2-ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ ئىمىن مۇسا، ئاقسۇ كونا شەھەر ناھىيىلىك ماتارىپ ئىدارىسىدىن؛ چېڭ كېمىي توقسۇ ناھىيىلىك ماتارىپ ئىدارىسىدىن؛ پەن جۇخۇا (ئايال)، يەكەن ناھىيىلىك 2 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن؛ چېن شەنخۇا (ئايال)، قەشقەر ۋىلايەتلىك 3 - يەسلىدىن؛ ئابدۇللا تۇرسۇن، خوتەن شەھەن ئالىي تېخنىكۇمىدىن؛ جەن دۇڭلياڭ، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى ماتارىپ كومىتېتى ئادەتتىكى ماتارىپ باشقارمىسىدىن؛ ۋاڭ يا جېن (ئايال)، ئۇرۇمچى شەھەرلىك تۇمۇريول ئىدارىسى 2 - باشلانغۇچ مەكتىپىدىن.

جۇ يۇ

ماتارىپ فوندى جەمئىيىتىنىڭ خىزمىتى

ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ فوندى جەمئىيىتى 1991-يىلى «بىر كىشى بىر ئايدا بىر يۈەن» ئىئانە قىلىپ ئوقۇشقا ياردەم قىلىش پائالىيىتىنى داۋاملىق قانات يايدۇردى. 8 - ئاينىڭ 26-كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ فوندى جەمئىيىتى ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەت ئىدارىسى بىلەن بىرلىكتە تۆۋەنكە «دېھقان، چارۋىچىلاردىن ئىئانە توپلاپ، ئوقۇشقا ياردەم بېرىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش توغرىسىدا بىرلەشمە ئۇقتۇرۇش» ۋە «شەھەر - بازارلاردىكى يەككە ئەمگەكچىلەردىن ئىئانە توپلاپ ئوقۇشقا ياردەم بېرىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش توغرىسىدا بىرلەشمە ئۇقتۇرۇش» چىقىرىپ، ئىئانە توپلاش ئوبيېكتلىرىنى يەككە ئەمگەكچىلەر ۋە كىرىمى بار دېھقان - چارۋىچىلارغا قەدەر كېڭەيتىپ، يىللىق توپلانغان مەبلەغنى 1 مىليون 520 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزدى. ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ فوندى جەمئىيىتى 1989-يىلدىن 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە توپلىغان ئىئانە پۇل جەمئىي 4 مىليون 990 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇ ئىئانە پۇلىنىڭ كۆپ قىسمى بانكىغا ئامانەت قويۇلدى ياكى دۆلەت خەزىنە چېكى سېتىۋېلىشقا ئىشلىتىلدى، ئۈچ يىل ئىچىدە ئۈسۈم كىرىمى 321 مىڭ يۈەندىن كۆپرەككە يەتتى.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىئانە توپلاپ ئوقۇشقا ياردەم بېرىش پائالىيىتىنى يەنىمۇ قانات يايدۇرۇش ئۈچۈن، 5 - ئاينىڭ 28 - كۈنى، 1990 - يىللىق «بىر كىشى بىر ئايدا بىر يۈەن» ئىئانە قىلىپ ئوقۇشقا ياردەم بېرىش پائالىيىتى بويىچە تەقدىرلەش يىغىنى ئۆتكۈزدى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى قاتارلىق 44 ئورۇنغا «ئىئانە توپلاپ ياردەم بېرىشتىكى ئىلغار ئورۇن» دەپ نام بەردى، 50 يۈەندىن 2000 يۈەنگىچە ئىئانە قىلغان شەخسلەردىن سۈلۈك خەنلياڭ قاتارلىق 22 كىشىگە «ئىئانە قىلىپ ئوقۇشقا ياردەم بېرىشتە ئىلغار شەخس» دەپ نام بەردى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ماۋارىپ فوندى جەمئىيىتى ئاپتونوم رايونلۇق ماۋارىپ كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق كادىرلار نازارىتى ۋە شىنجاڭ ماۋارىپ ئىشچىلار ئۈيۈشمىسى بىلەن بىرلىكتە ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر ئوقۇتقۇچىلارنى ۋە مۇنەۋۋەر ماۋارىپچىلارنى تەقدىرلەش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى؛ ئاپتونوم رايونلۇق ماۋارىپ فوندى جەمئىيىتى يەنە 12 كىشىدىن تەركىب تاپقان مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئوقۇتقۇچى، مۇنەۋۋەر ماۋارىپچىلار ۋەكىللەر ئومىكى تەشكىللەپ بېيجىڭغا ئەۋەتىپ، «باغۋەنلەر ئالىلىسى» پائالىيىتىگە ۋە مەملىكەت بويىچە ئوقۇتقۇچىلار بايرىمىنى تەبرىكلەش پائالىيىتىگە قاتناشتۇردى.

يۈەن جىجاڭ

جۇ يۈ

ماۋارىپ ساھەسىدىكى تاشقى ئالاقە

ئاپتونوم رايون 1991 - يىلى 93 كىشىنى ياپونىيە، ئامېرىكا، سوۋېت ئىتتىپاقى، ئاۋسترالىيە، تايلاند، ئەنگلىيە، گېرمانىيىلەرگە بىلىم ئاشۇرۇش ياكى ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنلىرىغا قاتنىشىشقا ئەۋەتتى. بۇلارنىڭ 52 سى شۇ يىلى ۋەتەنگە قايتىپ كەلدى، سەككىزىنىڭ ئوقۇش ۋاقتى تەستىق ئارقىلىق ئۇزارتىلدى، قالغانلىرىنىڭ ۋاقتى توشمىغاچقا، چەت ئەلدە داۋاملىق ئوقۇۋاتىدۇ.

1991 - يىلى جەمئىي 111 كىشىنىڭ ئۆز پۇلى بىلەن ئامېرىكا، ياپونىيە، سوۋېت ئىتتىپاقى، ئاۋسترالىيىلەرگە بېرىپ ئوقۇشى تەستىقلاندى.

ئاپتونوم رايوندىكى ئالىي مەكتەپلەر ئامېرىكا، ئەنگلىيە، سوۋېت ئىتتىپاقى، ئاۋسترالىيە، نورۋېگىيىلەردىن 22 مۇتەخەسسىس ۋە ئوقۇتقۇچىنى تىل ۋە تېخنىكا ئوقۇتۇش خىزمىتىگە تەكلىپ قىلدى؛ ئامېرىكا، ياپونىيە، ئەنگلىيە، گېرمانىيە، شۋېيتسارىيە، يېڭى زېلاندىيە، ئاۋسترالىيە، تۈركىيە قاتارلىق دۆلەتلەردىن شىنجاڭغا كېلىپ تىل، سەنئەت، تىببىي ئىلىم ئۆگىنىدىغان 45 ئوقۇغۇچى ۋە ئۇلارنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنى قوبۇل قىلدى.

مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە چەت ئەل ۋەكىللەر ئومىكىدىن جەمئىي 25 تۈركۈمدە 120 كىشىنى كۈتۈۋېلىندى. ياپونىيە خۇسۇسىي ئالىي مەكتەپلەر جەمئىيىتى بىلەن 1991 - يىلدىن 1993 - يىلغىچە ياپونىيە تەرەپ شىنجاڭغا بىلىم ئاشۇرىدىغان 75 ئوقۇغۇچىنى ھەقسىز تەربىيىلەپ بېرىش توغرىسىدا كېلىشىم ئىمزالاندى؛ ياپونىيە، كانادادىكى ئالاقىدار تەرەپلەر بىلەن كېڭىشىلىپ، ئاپتونوم رايون ئۈچۈن ئۈچ كىشىلىك ئوقۇش مۇكاپات پۇلى قولغا كەلتۈرۈلۈپ، 115 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا تاشقى پېرېۋوت تېجەپ قىلىندى.

جىن جىخۇي

ئادەتتىكى ماۋارىپ

ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەر، ئوتتۇرا تېخنىكۇملارغا ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 101 مىڭ 562 ئوقۇغۇچى ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكۇملارغا ئىمتىھان بېرىشكە تىزىملاتتى، ئالدىن تاللاش ئارقىلىق 55 مىڭ 400 ئوقۇغۇچى مەملىكەت بويىچە بىر تۇتاش ئىمتىھانغا قاتناشتى. ئاپتونوم رايوندىكى ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەرگە پىلان بويىچە قوبۇل قىلىنىدىغان ئوقۇغۇچى 13 مىڭ 76 نەپەر، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىسى 5212، خەنزۇ ئوقۇغۇچى 7864. ئەملىي قوبۇل قىلىنغىنى 12 مىڭ 791، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىسى 5226 (تەييارلىق سىنىپىغا قوبۇل قىلىنغان 564 ئوقۇغۇچىبۇنىڭ سىرتىدا)، خەنزۇ ئوقۇغۇچى 7565؛ دۆلەت ھۆددە ئالغان ۋەزىپە 11 مىڭ 713، ۋەكالىتەن تەربىيىلىنىدىغىنى 473، ئۆزى پۇل تۆلەپ ئوقۇيدىغانلار 252، تېلېۋىزىيە داشۇسىدە ئوقۇيدىغانلار 290، مەركەزدىكى تارماقلار مەبلەغ سالغان زاپاس كۆرسەتكۈچ 63. تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلاردىن ئوتتۇرا تېخنىكۇملارنىڭ ئىچكىرىدىكىلىرىگە قوبۇل قىلىنغىنى 473، ئاپتونوم رايوندىكىلىرىگە قوبۇل قىلىنغىنى 5129؛ تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپنى

پۇتتۇرگەنلەردىن ئىچكىرىدىكىلىرىگە قوبۇل قىلىنغىنى 696، ئاپتونوم رايوندىكىلىرىگە قوبۇل قىلىنغىنى 7371.

1991 - يىلى بىر تۇتاش ئىمتىھانغا قاتناشقان ئوقۇغۇچىلار ئىچىدە قىز ئوقۇغۇچى 28 مىڭ 164 بولۇپ، ئوغۇل ئوقۇغۇچىلاردىن 928 ى كۆپ. بىراق بەزى كەسىپلەرنىڭ خاراكتېرى قىز ئوقۇغۇچىلارنى قوبۇل قىلماسلىق ياكى ئاز قوبۇل قىلىشنى بەلگىلىگەچكە، ئاپتونوم رايونلۇق ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش ئىشخانىسى تۈرلۈك قىيىنچىلىقلارنى يېڭىپ، قىز ئوقۇغۇچىلارنىڭ قوبۇل قىلىنىش نىسبىتىنى 42% كە يەتكۈزۈپ، مەملىكەتلىك نىسبەتتىن توققۇز پىرسەنتلىك رەقەم ئاشۇرۇۋەتتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون پىلان ئىچىدە نىشانلىق ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش ۋە ياش دېھقانلار سىنىپلىرىغا ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىشنى يولغا قويدى، دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، تىبابەتچىلىك، ئوقۇتقۇچىلىق كەسىپلىرىنىڭ ھەر قايسى قاتلاملىرىغا ناھىيىلەرنى نىشان قىلىش پىلانى بويىچە ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىشنى داۋاملىق يولغا قويۇپ، جەمئىي 4692 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلدى. ئوقۇغۇچى مەنبەسىنى پىلانلاشتا، ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىدىغان ئالىي مەكتەپلەر بىلەن ۋىلايەت، ئوبلاستلار ئورتاق كېڭىشىپ بېكىتىش، قوبۇل قىلىشتا ماڭارىپ ئاساسى ئاجىز ھەمدە نامرات رايونلارغا قارىتا نومۇر چېكىنى مۇۋاپىق تۆۋەنلىتىپ قوبۇل قىلىش ياكى «ئاق قالدۇرماسلىق» چارىسى قوللىنىلدى. شىخەنزە يېزا ئىگىلىك شۆيۈەنى، تارىم بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش داشۆسى، شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك شۆيۈەنى بىردىن ياش دېھقانلار سىنىپى ئېچىپ، جەمئىي 94 نەپەر ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلدى، دېھقانچىلىق مەيدانلىرىدىن ئەمەلىي تەجرىبىگە ئىگە ياش دېھقانلارنى نىشانلىق قوبۇل قىلدى. ئاپتونوم رايون ھەمدە جايلارغا قاراشلىق يېزا ئىگىلىك مەكتەپلىرى، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى مەكتەپلىرى، تىببىي مەكتەپلەر، شىفەن مەكتەپلىرى ياش دېھقانلار سىنىپىدىن جەمئىي يەتتىنى ئاچتى (280 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلدى)، يېزا دوختۇرلۇق سىنىپىدىن ئۇچنى ئاچتى (120 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلدى)، خەلق ئوقۇتقۇچىلىرى سىنىپىدىن 22 نى ئاچتى (842 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلدى)، بۇ ئوقۇغۇچىلارنى يېزا - بازارلىق ھۆكۈمەت (تۈەن - مەيدان) لەر سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈپ مەلۇم قىلدى (يېزا نوپۇسى بولۇشى شەرت قىلىندى)، توختام تۈزۈلگەندىن كېيىن تاللاپ مەلۇم قىلىنىپ، بىر تۇتاش ئىمتىھانغا قاتناشتۇرۇلدى، ئايرىم نومۇر چېكى بېكىتىلىپ، ئايرىم قوبۇل قىلىندى.

جاڭ فۇۋېي

ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇتقۇچىلىرى تەربىيىلەندى

ئاپتونوم رايوندا 1991 - يىل 1 - ئايدا تۇنجى قېتىملىق ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇتقۇچىلىرىنى تەربىيىلەش خىزمىتى يىغىنى ئۆتكۈزۈلۈپ، ئاپتونوم رايوندىكى ئالىي مەكتەپلەر ئوقۇتقۇچىلىرى قوشۇنىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى تەھلىل قىلىندى، مۇزاكىرە ئارقىلىق «ئاپتونوم رايوندىكى ئالىي مەكتەپلەر ئوقۇتقۇچىلىرىنى تەربىيىلەش خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدا پىكىر» تۈزۈپ چىقىلدى، ئاپتونوم رايوندىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ئوقۇتقۇچى تەربىيىلەش پىلانىنى تۈزۈپ چىقىش خىزمىتى ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا جەمئىي تەربىيىلەنگەن ئالىي مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 326، بۇنىڭ ئىچىدە ھاۋالە بويىچە ئاپتونوم رايون ئىچى - سىرتىدىكى نۇقتىلىق ئالىي مەكتەپلەر، ئاپتونوم رايوندىكى ئالىي مەكتەپ ئاسىستېنتلار بىلىم ئاشۇرۇش سىنىپىغا قوبۇل قىلىپ تەربىيىلەپ بەرگەنلەر 100؛ شىنجاڭ داشۆسى، شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك شۆيۈەنى، شىنجاڭ تىببىي شۆيۈەنى، شىنجاڭ سانائەت شۆيۈەنى، شىنجاڭ شىفەن داشۆسى ھاۋالە بويىچە ياش، تايانچ ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇتقۇچىلىرى بىلىم ئاشۇرۇش كۇرسلىرىنى ئېچىپ، 166 كۇرسانت قوبۇل قىلدى؛

ئاپتونوم رايوندىكى هەر دەرىجىلىك، هەر خىل ئادەتتىكى مەكتەپلەرنىڭ 1991 - يىللىق ئاساسىي ئەھۋالى

بىرلىكى: نەپەر

	مەكتەپ سانى	ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى سانى		قوبۇل قىلىنغان ئوقۇغۇچى سانى		ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى سانى		ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچىلەر سانى		مەخسۇس ئوقۇتقۇچى	
		جەمئىي	بۇنىڭ ئىچىدە: ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچى	جەمئىي	بۇنىڭ ئىچىدە: ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچى	جەمئىي	بۇنىڭ ئىچىدە: ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچى	جەمئىي	بۇنىڭ ئىچىدە: ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچى	جەمئىي	بۇنىڭ ئىچىدە: ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇتقۇچى
1. ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەر	21	7811	3887	8103	4125	31145	17650	17829	5282	7269	2680
بۇنىڭ ئىچىدە: ئادەتتىكى تولۇق كۇرس، مەخسۇس كۇرس سىنىپلىرى		7675	3801	7963	4025	30965	17510				
2. ئادەتتىكى تېخنىكۇملار	112	15571	7875	16902	8364	47129	24433	13075	5532	6134	2998
بۇنىڭ ئىچىدە: ئادەتتىكى سىنىپ		8955	4393	9509	4636	28637	14812				
شىفەن مەكتەپلىرى	22	4362	2852	4463	2878	11403	7506	2437	1479	1347	872
3. ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپلەر	1915	274913	116086	239511	98059	806702	353689	89055	38432	64923	29594
تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ	752	79664	29659	77525	34476	246950	99363			19488	7723
تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ	1163	195249	86427	161986	63583	559752	254326			45435	21871
4. يېزا ئىگىلىك كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپلىرى	140	17505	3288	29354	7130	68460	14465	5177	970	3580	674
5. باشلانغۇچ مەكتەپلەر	7132	183350	80595	344432	257659	1955216	1388019	112350	71669	95565	60189
6. ئەما، گاس، گاچىلار مەكتىپى	6	159	16	115	46	652	145	281	38	145	25
7. بالىلار باغچىسى	1153	67539	9773	89381	14426	161439	28594	12688	2517	6412	1163

ئىزاھات: 1. يەرلىك ئورۇنلارغا قاراشلىق ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ 16 بولۇپ، ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى 6094، قوبۇل قىلىنغان ئوقۇغۇچى 6383، ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 25 مىڭ 357. بۇنىڭ ئىچىدە: ئادەتتىكى سىنىپلىرىنى پۈتتۈرگەنلەر 5978، ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچى 3554؛ قوبۇل قىلىنغان ئوقۇغۇچى 6243، ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچى 3693؛ ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 25 مىڭ 177، ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچى 16 مىڭ 94.

2. يەرلىك ئورۇنلارغا قاراشلىق ئادەتتىكى ئوتتۇرا تېخنىكۇم 102 بولۇپ، ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى 13 مىڭ 989، قوبۇل قىلىنغان ئوقۇغۇچى 15 مىڭ 504، ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 42 مىڭ 740. بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى سىنىپلىرىنى پۈتتۈرگەنلەر (شىفەن ئوقۇغۇچىلىرىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) 11 مىڭ 715، ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچى 6683؛ قوبۇل قىلىنغان ئوقۇغۇچى 12 مىڭ 569، ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچى 7028؛ ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 35 مىڭ 546، ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچى 21 مىڭ 132.

لىۋ جىڭخۇڭ

ئالىي مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ ئېنگلىزچە، رۇسچە EPT سىنىپلىرى ئېچىلىپ، 60 كۇرسانت تەربىيىلەندى.

شى شياۋچۇن

ئىچكى ئۆلكىلەردىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ شىنجاڭ مىللىي سىنىپى ئېچىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئىچكى ئۆلكىلەردىكى 18 ئالىي مەكتەپ شىنجاڭ سىنىپى ئېچىپ، شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىلىرىدىن جەمئىي 454 نى قوبۇل قىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە بېيجىڭ شىفەن داشۆسىگە ئون، بېيجىڭ يېزا ئىگىلىك داشۆسىگە 30، شاڭخەي قاتناش داشۆسىگە 30، شاڭخەي تىببىي داشۆسىگە ئون، خۇادۇڭ شىفەن داشۆسىگە 30، نەنكەي داشۆسىگە 20، جۇڭگو توقۇمىچىلىق داشۆسىگە 20، شەرقىي شىمال سانائەت شۆيۈەنىگە 30، تيەنجىن يېنىك سانائەت شۆيۈەنىگە 30، داليەن تەبىئىي پەن ۋە تېخنىكا پەنلىرى داشۆسىگە 30، غەربىي شىمال شىفەن داشۆسى ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇتقۇچىلىرىنى تەربىيىلەش مەركىزىگە 38، شەنشى شىفەن داشۆسىگە 20، غەربىي شىمال توقۇمىچىلىق سانائىتى شۆيۈەنىگە 16، شىئەن ئېلېكترون تېخنىكىسى داشۆسىگە 30، شىئەن تىببىي داشۆسىگە 20، غەربىي شىمال ئورمانچىلىق شۆيۈەنىگە 30، خېخەي داشۆسىگە 40، لەنجۇ داشۆسىگە 20 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى.

ئالىم

ئالىي مەكتەپلەر بىر ئوقۇتقۇچىنى دەرىجە ئاتلىتىپ پروفېسسورلۇققا، 28 ئوقۇتقۇچىنى دەرىجە ئاتلىتىپ دوتسېنتلىققا ئۆستۈردى

ئاپتونوم رايونلۇق ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەر ھەمدە ئالىي مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ ئالىي دەرىجىلىك ۋەزىپىسىنى باھالاش كومىتېتى 1991 - يىل 5 - ئايدا باھالاش ئارقىلىق 35 ياشتىن تۆۋەن 29 نەپەر ياش ئوقۇتقۇچىنى دەرىجە ئاتلىتىپ پروفېسسور، دوتسېنتلىققا ئۆستۈردى. بۇنىڭ ئىچىدە دەرىجە ئاتلىتىپ پروفېسسورلۇققا ئۆستۈرۈلگىنى بىر (شىنجاڭ داشۆسىدىن گو شياۋفېڭ).

ئاپتونوم رايوندا ئەسلىدە 646 دوتسېنت بار ئىدى. بۇ قېتىم ئۆستۈرۈلگەنلەر ياش ئوقۇتقۇچىلار ئىچىدىن ئىلتىماس قىلغانلار سانىنىڭ 80 پىرسەنتىنى، ئاپتونوم رايون بويىچە دوتسېنتلار ئومۇمىي سانىنىڭ 4.15 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى.

ياڭ مۇنەن

ئاپتونوم رايوندىكى يېزا ئىگىلىك ئوتتۇرا تېخنىكۇم مەكتەپلىرىنىڭ ئوقۇتۇش سەۋىيىسى باھالاندى

ئاپتونوم رايوندىكى يېزا ئىگىلىك تېخنىكۇم مەكتەپلىرىنىڭ ئوقۇتۇش سەۋىيىسىنى باھالاش خىزمىتى مەكتەپلەر ئۆزلىرى باھالاش، ئاپتونوم رايون قايتا باھالاش ۋە يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى ئارىلاپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش ئارقىلىق 1991 - يىل 7 - ئايدا ئومۇمىيۈزلۈك تاماملاندى.

ئاپتونوم رايوندىكى ئون يېزا ئىگىلىك مەكتىپىنىڭ ئوقۇتۇش سەۋىيىسى دۆلەت يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن مۇنداق دەرىجىگە ئايرىلدى: شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك مەكتىپى «ئا» دەرىجىلىكلەر بويىچە 2 -؛ ئىلى، ئاقسۇ يېزا ئىگىلىك مەكتەپلىرى «ب» دەرىجىلىكلەر بويىچە 1 -؛ قەشقەر، قۇمۇل، بايىنغولىن يېزا ئىگىلىك مەكتەپلىرى «ب» دەرىجىلىكلەر بويىچە 2 -؛ تارباغاتاي، قىزىلسۇ، خوتەن، تۇرپان يېزا ئىگىلىك مەكتەپلىرى «س» دەرىجىلىك بولدى.

لى ۋېنخۇا

ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ، باغچا ئوقۇتقۇچىلىرىدىن كەسىپتە لاياقەتلىك بولۇش گۇۋاھنامىسى ئېلىش ئىمتىھانى ئېلىندى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ، باغچا ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ كەسىپتە لاياقەتلىك بولۇش گۇۋاھنامىسى ئېلىش ئىمتىھانى خىزمىتىنىڭ ۋەزىپىلىرى ئەڭ ئېغىر بولغان بىر يىل بولدى. ئۆتكەنكى يىللاردا ئىمتىھاندىن چۈشۈپ قالغان ۋە ئايرىم پەنلەردە لاياقەتسىز بولۇپ قالغان ئوقۇتقۇچىلارنى لاياقەتلىك گۇۋاھنامىسىگە ئىگە قىلىش، شۇ ئارقىلىق ئۇلارنى ئوقۇتقۇچىلارنىڭ ۋەزىپە باھالىشىغا قاتناشتۇرۇش

ئۇچۇن، ئاپتونوم رايوندىكى ئالاقىدار تارماقلار قېرىنداش ئۇلكە، ئاپتونوم رايونلاردىن ئىمتىھان سوئال قەغىزىنى سېتىۋېلىش ۋە ئۆزى سوئال چىقىرىپ ئىمتىھان سوئال قەغىزى تۈزۈش ئۈسۈلى ئارقىلىق، بۇرۇن ئىمتىھان ئېلىپ بولغان پەنلەردىن يەنە بىر قېتىم ئىمتىھان ئېلىشنى يەنسى خەنزۇ تىلىدىكى تولۇق، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپلەردىن 37 پەننىڭ ھەممىسىدىن ئىمتىھان ئېلىش، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىدىن ئون پەننىڭ، بالىلار باغچىسى ئوقۇتقۇچىلىرىدىن يەتتە پەننىڭ ھەممىسىدىن داۋاملىق تۇرۇپ تولۇق ئىمتىھان ئېلىش؛ ئۇيغۇرچە تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىدىن 17 پەندىن، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىدىن 19 پەندىن، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىدىن توققۇز پەندىن، جەمئىي 45 پەندىن ئىمتىھان ئېلىش؛ قازاقچە تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىدىن توققۇز پەندىن، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىدىن 19 پەندىن، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىدىن توققۇز پەندىن، جەمئىي 37 پەندىن ئىمتىھان ئېلىشنى قارار قىلدى. يۇقىرىدىكى ھەرقايسى تىل، ھەرقايسى قاتلاملاردا ئىمتىھان ئېلىنىدىغان پەنلەر جەمئىي173كە يېتىپ، 1990-يىلدىكىدىن 84 پەن كۆپەيدى. بۇنىڭدىن تاشقىرى، خەنزۇ تىلىدىكى تولۇق، تولۇقسىز ئوتتۇرىدىن ئىككى قاتلامدا تەنتەربىيە، مۇزىكا، مەنئەت، ئىنگلىز تىلى ئوقۇتقۇچىلىرىدىن توققۇز خىل پەندىن داۋاملىق ئىمتىھان ئېلىنىدىغان بولدى.

ئۇچ خىل تىل تۈرى، تۆت قاتلام بويىچە ئىمتىھان بېرىشكە تىزىملاتقانلار 42 مىڭ 186 ئادەم (قېتىم) كىدى، ئەمەلىيەتتە 28 مىڭ 666 ئادەم (قېتىم) ئىمتىھان بەردى. ئىمتىھان نەتىجىسى مۇنداق بولدى: لايىقەتلىك بولغانلار 13 مىڭ 969 ئادەم (قېتىم)، لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى 48.73 % بولدى. ئىمتىھانغا تىزىملاتقان، ئەمەلىي ئىمتىھان بەرگەن، لايىقەتلىك ئادەم (قېتىم) سانى ۋە لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى 1990-يىلدىكىدىن خېلى زور ھەجىمدە ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى 23.10 پېرسەنتلىك رەقەم ئۆستى، خەنزۇ تىلىدىن تۆت قاتلام بويىچە ئىمتىھان بېرىشكە تىزىملاتقانلار 16 مىڭ 730 ئادەم (قېتىم) كىدى، ئەمەلىيەتتە 13 مىڭ 80 ئادەم (قېتىم) ئىمتىھان بەردى. لايىقەتلىك بولغانلار 7302 ئادەم (قېتىم)، لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى 55.8 % بولدى؛ ئۇيغۇر تىلىدىن ئۈچ قاتلام بويىچە ئىمتىھان بېرىشكە تىزىملاتقانلار 17 مىڭ 192 ئادەم (قېتىم) كىدى، ئەمەلىيەتتە 12 مىڭ 299 ئادەم (قېتىم) ئىمتىھان بەردى. لايىقەتلىك بولغانلار 5370 ئادەم (قېتىم)، لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى 43.7 % بولدى؛ قازاق تىلىدىن ئۈچ قاتلام بويىچە ئىمتىھان بېرىشكە تىزىملاتقانلار 8264 ئادەم (قېتىم) كىدى، ئەمەلىيەتتە 3287 ئادەم (قېتىم) ئىمتىھان بەردى. لايىقەتلىك بولغانلار 1297 ئادەم (قېتىم)، لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى 39.5 % بولدى.

شۇ چۈنىڭدەك

پەيزاۋات، مەكىت، ماناستىن ئىبارەت ئۈچ ناھىيىنىڭ ماتارىپىغا مۇپەتتىشلىك قىلىندى

ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ كومىتېتى 1991-يىلى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن ماتارىپ مۇپەتتىش ئۆمىكى تەشكىللەپ، 10-ئاينىڭ 25-كۈنىدىن 12-ئاينىڭ 7-كۈنىگىچە پەيزاۋات، مەكىت، ماناستىن ئىبارەت ئۈچ ناھىيىنىڭ ماتارىپ خىزمىتىنى مۇپەتتىش قىلىپ باھالاپ چىقتى. مۇپەتتىش ئۆمىكى ئەمەلىي تەكشۈرۈش، دوكلات ئاڭلاش، سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈش ئارقىلىق ئەھۋالنى تولۇق ئىگىلەش ئاساسىدا، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ناھىيە (شەھەر) ماتارىپىنى مۇپەتتىش قىلىش، باھالاش لايىھىسى (سىناق نۇسخا)» دىكى تەلەپلەرگە ئاساسەن، ئۈچ ناھىيىدىكى خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ئۆزى تەكشۈرۈش، ئۆزى باھالاش دوكلاتلىرىدىكى كۆرسەتكۈچلەرنى بىرمۇ-بىر سېلىشتۇرۇپ تەھلىل قىلدى، باھالىدى، نومۇر قويدى. باھالاش نەتىجىسى مۇنداق بولدى: پەيزاۋات ناھىيىسى ئېرىشكەن نومۇر 104.53، مەكىت ناھىيىسى ئېرىشكەن نومۇر 112.64 بولۇپ، بۇ ئىككى ناھىيە ماتارىپ خىزمىتى

بىر قەدەر ياخشى ناھىيىلەر ئۆلچەمگە يەتتى؛ ماناس ناھىيىسىدە ئېرىشكەن نومۇر 125.92 بولۇپ، ماتارىپ خىزمىتىدە ئىلغار ناھىيە ئۆلچەمگە يەتتى.

مۇپەتتىش ئۆمىكى ئۇچ ناھىيىدىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردە ئەخلاقىي تەربىيە خىزمىتى ئومۇميۈزلۈك كۈچەيتىلگەن، توققۇز يىللىق مەجبۇرىي ماتارىپ پىلانلىق، قەدەم - باسقۇچلۇق ھالدا يولغا قويۇلۇۋاتىدۇ؛ ئوقۇتقۇچىلار قوشۇنى ئۆزلۈكسىز تۇردە تولۇقلىنىۋاتىدۇ، يۆكسىلۋاتىدۇ؛ ئوقۇتۇش شارائىتى خېلى ياخشىلىنىدۇ؛ ئوقۇتۇش ئىلاھاتى باشلىنىدۇ؛ ھەمدە بەزى نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلۈدۇ، دەپ قارىدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، مۇپەتتىش ئۆمىكى ئۇچ ناھىيىنىڭ ماتارىپ خىزمىتىدە ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەر ئۈستىدە تەكىد ۋە تەكلىپلەرنى بېرىپ، چەكلىك مۇھلەت ئىچىدە تۈزىتىشنى تەلەپ قىلدى.

ۋالى جىيەندې

ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچىللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچىللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرغان مەكتەپ جەمئىي 8098، ئەمگەك ۋە ئەمگەك تېخنىكىسى تەربىيىسىنى قانات يايدۇرغان مەكتەپ 7273، ئەمگەك دەرسىدە ئۆلچەمگە يەتكەن مەكتەپ 5838 بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 429 مەكتەپ كۆپەيدى؛ تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچىللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇش بازىسى 5420 گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 625 بازا كۆپەيدى؛ مەكتەپلەر باشقۇرغان زاۋۇت 637 گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 42 زاۋۇت كۆپەيدى. مەكتەپلەر باشقۇرغان كارخانىلارنىڭ تۇرالغۇلۇق مۇلكى 40 مىليون 390 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 17.22% ئاشتى، تۇراقسىز مەبلەغ 29 مىليون 970 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 15% ئاشتى.

ئاپتونوم رايونلىق تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچىللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇشتىن پارتكان ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1991 - يىلى ئونجى قېتىم 100 مىليون يۈەنلىك چوڭ ئۆتكەلنى بوسۇپ ئۆتۈپ، 104 مىليون 671 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 33.7% ئاشتى. يۇنىڭ ئىچىدە مەكتەپلەر باشقۇرغان ساناقتىكى ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 68 مىليون 20 مىڭ يۈەنگە، مەكتەپلەر باشقۇرغان يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 36 مىليون 651 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مەكتەپلەر باشقۇرغان ھەر خىل سودا مۇلازىمىتى بويىچە سېتىش ئومۇمىي سوممىسى 72 مىليون 931 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 45.7% ئاشتى. ساپ كىرىمى 57 مىليون 574 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 27.9% ئاشتى. ساپ كىرىمى 10 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتكەن ۋىلايەت، ئوبلاست — سانجې ئوبلاستى؛ 2 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتكەن ناھىيە، شەھەرلەر — سانجى، ساۋەن، ماناس، مىچۈەن؛ 1 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتكەن يېزا (بازار) — مىچۈەن ناھىيىسى گۈمۈدى بازارلىق ئوقۇتۇش رايونى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچىللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇش كىرىتىدىن ماتارىپ خىراجىتىنىڭ تولۇقلىنىشى ئورنىدا سەرپ قىلىنغىنى 36 مىليون 10 مىڭ يۈەن بولۇپ، ئومۇمىي ئېھتىياج ئۆچۈن سەرپ قىلىنغان خىراجەتنىڭ 36 پىرسەنتىنى باراۋەر كەلدى. يۇنىڭ ئىچىدە ئوقۇتۇش شارائىتىنى ياخشىلاشقا 25 مىليون 600 مىڭ يۈەن، كوللېكتىپ ۋە شەخسىي پاراۋانلىق ئىشلىرىغا 9 مىليون 70 مىڭ يۈەن سەرپ قىلىندى.

ۋالى پىڭ

ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئويلىرىنى يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايون 1991 - يىلى ئۆچ يىل ئىچىدە ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئويلىرىنى تۈگىتىش ۋەزىپىسىنى ئاساسىي جەھەتتىن

ئورۇنداشنى ئوتتۇرىغا قويدى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە تۇرلۇك يوللار ئارقىلىق جەمئىي 300 مىليون يۈەندىن كۆپ مەبلەغ توپلىنىپ، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ 1 مىليون 580 مىڭ كۋادرات مېترلىق خەتەرلىك ئۆيى يېڭىلاندى، ئۆزگەرتىلدى، خەتەرلىك ئۆيلەرنىڭ ئومۇمىي كۆلىمى 1988 - يىلدىكى 17.45% تىن 3% تۆۋەنگە چۈشتى، 85 ناھىيە، شەھەر ئىچىدە 80 ناھىيە، شەھەردىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇتۇش شارائىتى ياخشىلىنىپ، 700 مىڭدىن ئارتۇق ھەر مىللەت ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى كەڭ، ئازادە، يورۇق يېڭى سىنىپلاردا ئولتۇرالايدىغان بولدى.

ئۇچ يىلدىن بۇيان، جايلار «دۆلەت ئازراق ياردەم بېرىش، يەرلىك مالىيە ئازراق مەبلەغ سېلىش، ئامما ئازراق مەبلەغ توپلاش ۋە تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچىللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇش كىرىمىدىن ئازراق ئاجرىتىش» قاتارلىق چارىلەردىن پايدىلىنىپ، كەڭ كۆلەمدە مەبلەغ توپلىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە شەخسلەر ئىئانە قىلغان مەبلەغ جەمئىي 91 مىليون 820 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ۋىلايەت، ئوبلاستلار ئۆزلىرى تەييارلىغان مەبلەغنىڭ 50.3 پىرسەنتىنى، خەتەرلىك ئۆيلەرنى يېڭىلاش، ئۆزگەرتىشكە ئىشلىتىلگەن ئومۇمىي مەبلەغنىڭ 28.9 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. 5000 يۈەندىن ئارتۇق ئىئانە قىلغان شەخس ئاز كەم 300 گە يەتتى. ئاپتونوم رايوننىڭ ماڭارىپ، مالىيە، پىلان، قۇرۇلۇش قاتارلىق تارماقلىرى ھەر يىلى بىرلەشمە يىغىن چاقىرىپ، شۇ يىللىق مەكتەپ ئۆيلىرىنى يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش خىزمىتى ۋەزىپىلىرىنى مۇھاكىمە قىلدى، ئوتتۇرا مەزگىلدە تەكشۇرۇپ ھەيدەكچىلىك قىلىش، يىل ئاخىرىدا تەكشۇرۇپ، تاپشۇرۇۋېلىش، سېلىشتۇرۇپ باھالاش ئىشلىرىنى ئورۇنلاشتۇردى ھەمدە ھەرقايسىسى ئۆزلىرىنىڭ فونكسىيىلىك دائىرىسىگە ئاساسەن بەزى قولايلىقلار بىلەن تەمىن ئەتتى. جايلاردىكى لايىھىلەش تارماقلىرىمۇ مەكتەپ ئۆيلىرىنىڭ چېرتيوژىنى سىزىپ بەرگىنىگە ھەق ئالمىدى، خام ئەشيا تارماقلىرى خەتەرلىك ئۆيلەرنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشلىرىنى تاختاي باھالىق قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرى بىلەن تەمىنلىدى.

جۇ يۆ

ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ تەجرىبىخانا قۇرۇلۇشى ۋە ئوقۇتۇش تەجرىبە سايمانلىرى بىلەن تەمىنلىنىش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىلدىكى تەجرىبىخانىسى ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولغان 1 -، 2 -، 3 - خىلدىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ 94. بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا مەكتەپ 31 (1 - خىلدىكىسى ئىككى، 2 - خىلدىكىسى 25، 3 - خىلدىكىسى تۆت)، باشلانغۇچ مەكتەپ 63 (1 - خىلدىكىسى سەككىز، 2 - خىلدىكىسى 51، 3 - خىلدىكىسى تۆت). 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە تەجرىبىخانىسى ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇپ تەكشۇرۇشتىن ئۆتكەن ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ 1577 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 -، 2 -، 3 - خىلدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 563 (1 - خىلدىكىسى 232، 2 - خىلدىكىسى 324، 3 - خىلدىكىسى يەتتە) بولۇپ، ماڭارىپ تارماقلىرى باشقۇرغان ئوتتۇرا مەكتەپلەر ئومۇمىي سانىنىڭ 47 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ 1 -، 2 -، 3 - خىلدىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 1014 (1 - خىلدىكىسى 252، 2 - خىلدىكىسى 756، 3 - خىلدىكىسى ئالتە) بولۇپ، ماڭارىپ تارماقلىرى باشقۇرغان باشلانغۇچ مەكتەپلەر ئومۇمىي سانىنىڭ 17 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى.

1991 - يىلى 1 - خىلدىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەر تەجرىبىخانىلىرىنى تەكشۇرۇپ - باھالاش خىزمىتى ئاساسىي جەھەتتىن ئاياغلاشتى. 1 - خىلدىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ 95 پىرسەنتى «تەجرىبىخانا خىزمىتىدە ئىلغار مەكتەپ» دېگەن نامغا ئېرىشتى.

شىنجاڭ ئوقۇتۇش تەجرىبە سايمانلىرى شىركىتى 1991 - يىلى تەجرىبىلىك ئوقۇتۇش ئومۇملاشتۇرۇلغان ناھىيىلەر خىزمىتىنى قانات يايدۇردى، تەجرىبىلىك ئوقۇتۇشنى ئومۇملاشتۇرۇشنى ئورۇندىغان ناھىيىلەر ساۋەن ناھىيىسى، قۇتۇبى ناھىيىسى، ماناس ناھىيىسى، پوسكام

ناھىيىسى، كۆيتۇنك شەھىرىدىن ئىبارەت. ئاپتونوم رايونلۇم ماتارىپ كومىتېتى ئومۇمىي ماتارىپ ئۆچۈن تەجرىبە سايمانلىرى ئېلىشقا 4 مىليون 500 مىڭ يۈەن خىراجەت ئاجرىتىشنى پىلانلىغانىدى، ئەمەلىيەتتە، 4 مىليون 651 مىڭ يۈەن ئاجرىتىپ، تەجرىبىلىك ئوقۇتۇش ئومۇملاشتۇرۇلىدىغان ناھىيىلەرنى ۋە باشقا ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنى بىر قەدەر ياخشى قورالاندۇردى.

1991 - يىلى شىنجاڭ ئوقۇتۇش سايمانلىرى شىركىتىنىڭ ئۈيۈشتۇرۇشى بىلەن مەكتەپلەر باشقۇرۇڭانان 11 زاۋۇت قىممىتى 830 مىڭ يۈەن كېلىدىغان96خىل ئوقۇتۇش تەجرىبە سايمىنى ۋە 32 خىل تەنتەربىيە سايمىنى ئىشلەپچىقاردى. 1991-يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە بەش خىل ئوقۇتۇش تەجرىبە سايمىنى دۆلەت ماتارىپ كومىتېتىنىڭ مۇنەۋۋەر يېڭى مەھسۇلات مۇكاپاتىغا، يەتتە خىل مەھسۇلات سۈپەتتە ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش گۇۋاھنامىسىگە، ئۈزى ياسىغان ئىككى ئوقۇتۇش سايمىنى مەملىكەتلىك 3 - نۆۋەتلىك ئۆزلىرى ياسىغان ئوقۇتۇش سايمانلىرى كۆرگەزمىسىدە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

مېن جيەن

چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ياتاقلىق مەكتەپلەر

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ياتاقلىق مەكتەپ 473 كە يەتتى، %80 تىن كۆپرەك چارۋىچىلىق بېزا، بازار (فېرما) لىرىدا ياتاقلىق مەكتەپ قۇرۇلدى. ياتاقلىق مەكتەپلەر ئىچىدە باشلانغۇچ مەكتەپ 341، ئوتتۇرا مەكتەپ 132؛ مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى 117 مىڭدىن كۆپرەككە يېتىپ، ئون يىلنىڭ ئالدىدىكىدىن بىر قاتلاندى.

چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ياتاقلىق مەكتەپلەر قۇرۇلۇشىنى يەنمۇ كۆچەيتىش، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ياتاقلىق مەكتەپلەرنىڭ باشقۇرۇش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش ئۆچۈن، 1991 - يىل 6 - ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 11 - كۈنىگىچە قانا ناھىيىسىدە ئاپتونوم رايون بويىچە چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ياتاقلىق مەكتەپلەرنى باشقۇرۇش تەجرىبىلىرىنى ئالماشتۇرۇش ئىش ئورنى يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جانابىل يىغىندا سۆز قىلدى. ۋەكىللەر تولىسى، قوبۇقسار، جېمىنەي، بۈرچىن، قانا قاتارلىق ناھىيىلەردىكى مەككىز ياتاقلىق مەكتەپنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى؛ يىغىندا 30 دىن ئارتۇق تەجرىبە ماتېرىيالى ئالماشتۇرۇلدى، 16 ئورۇنلىق ۋەكىلى يىغىندا دوكلات قىلدى.

خەن شېڭسەي

تۇنجى نۆۋەتلىك ئوتتۇرا شىفەن مەكتەپلىرى ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئاساسىي ماھارەت مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى

ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ كومىتېتى 1991 - يىل 5 - ئاينىڭ 29 - كۈنىدىن 31 - كۈنىگىچە شىخەنزە شىفەن مەكتىپىدە ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك ئوتتۇرا شىفەن مەكتەپلىرى ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ بەش تۈرلۈك ئاساسىي ماھارەت (ئوقۇپ سۆزلەش، يېزىش، مۇزىكا، ئۇسسۇل، گۈزەل سەنئەت) مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە 22 ئوتتۇرا شىفەن مەكتىپى جەمئىي 32 ئەترەت ئەۋەتىپ، مىللىي، خەنزۇ گۈرۈپپىلىرىغا بۆلۈپ مۇسابىقىگە قاتناشتۇردى. خەنزۇ گۈرۈپپىدا ئۈرۈمچى شىفەن مەكتىپى، شىخەنزە شىفەن مەكتىپى، شىنجاڭ بالىلار شىفەن مەكتىپى كوللېكتىپ 1 -، 2 -، 3 - لىككە ئېرىشتى؛ مىللىي گۈرۈپپىدا شىنجاڭ موڭغۇل شىفەن مەكتىپى، شىخەنزە شىفەن مەكتىپى، تارباغاتاي شىفەن مەكتىپى كوللېكتىپ 1 -، 2 -، 3 - لىككە ئېرىشتى. خەنزۇ گۈرۈپپىدا شەخسلەر بويىچە ئومۇمىي ماھارەتتە 1 - لىكتىن 3 - لىككىچە ئېرىشكەنلەر: ئۈرۈمچى شىفەن مەكتىپىدىن جاڭ تاڭ، شىخەنزە شىفەن مەكتىپىدىن سەي جياڭنىڭ، ئۈرۈمچى شىفەن مەكتىپىدىن جاڭ شۇجياڭ؛ مىللىي گۈرۈپپىدا شەخسلەر بويىچە ئومۇمىي ماھارەتتە 1 - لىكتىن 3 - لىككىچە ئېرىشكەنلەر: ئاقسۇ شىفەن مەكتىپىدىن نۇرى مۇھەممەت، شىنجاڭ موڭغۇل شىفەن مەكتىپىدىن تۇيا، شىخەنزە شىفەن

مەكتىپىدىن قوجاقان.

جاۋ تاللا

ئالتە نەپەر ئوتتۇرا شەفەن مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى مەملىكەتلىك ئوتتۇرا شەفەن مەكتەپلىرى ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ گۈزەل سەنئەت ئەسەرلىرى مۇسابىقىسىدە مۇكاپاتقا ئېرىشتى

دۆلەت ماتارىپ كومىتېتى شەھەن ماتارىپى مەكتىپىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن «شەھەن ماتارىپى» ۋە «جۇڭگو گۈزەل سەنئەت ماتارىپى» تەھرىر بۆلۈملىرى تەرىپىدىن ئوتتۇرىلاشقان مەملىكەتلىك ئوتتۇرا شەھەن مەكتەپلىرى ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ گۈزەل سەنئەت ئەسەرلىرى مۇسابىقىسى 1991 - يىل 10 - ئايدا ئايانغلاشتى. ئاپتونوم رايوندىن ئالتە كىشىنىڭ ئەسىرى مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

شەھەنزە شەھەن مەكتىپىدىن ژالە فاڭنىڭ جۇڭگوچە رەسىمى «يېڭى دەرسلىك كىتاب» ۋە قاراماي شەھەن مەكتىپىدىن شېن دۇڭيۈننىڭ تېز سىزمىسى «قۇربان ھېيت» 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ شەھەنزە شەھەن مەكتىپىدىن ساۋ لۇ سىزغان جۇڭگوچە رەسىم «قول ياغلىق يۇتتۇرۇش» ۋە تېەن جىرۇڭ ئىشلىگەن «سىزما نۇسخا» (قارا تاختا گېزىتى لايىھىسى) 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ يەكەن شەھەن مەكتىپىدىن ساۋۇت سېلىم سىزغان رەڭلىك رەسىم «ئېچىل» ۋە قەشقەر ماتارىپ شۇئېۋەنى ئوتتۇرا شەھەن گۈزەل سەنئەت سىنىپىدىن يۇ شۇخۇي ئىشلىگەن قول ھۈنەر سەنئىتى ئەسىرى «ئۇسسۇلچى قىز» 3-دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

جاۋ تاللا

چوڭلار ماتارىپى

چوڭلار ئالىي مەكتەپلىرى ۋە تېخنىكۇملىرىغا ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىلى ھەر خىل چوڭلار ئالىي مەكتەپلىرىگە، تېخنىكۇملارغا پىلان بويىچە 13 مىڭ 179 ئوقۇغۇچى (مىللىي ئوقۇغۇچى 3263) قوبۇل قىلىنماقچى ئىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىچكى ئۇلكىلەردىكى ئالىي مەكتەپلەرگە قوبۇل قىلىنىدىغىنى 4375، ئاپتونوم رايون تەۋەسىدىكى ئالىي مەكتەپلەرگە قوبۇل قىلىنىدىغىنى 8184 (مىللىي ئوقۇغۇچى 3167)، مەخسۇس كۆرسىتىن تولۇق كۆرسەتمىچە ئوقۇيدىغانلار 620 (مىللىي ئوقۇغۇچى 96).

1991 - يىلى جەمئىي 13 مىڭ 338 يېڭى ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ھەر خىل چوڭلار تېخنىكۇملىرىغا جەمئىي 12 مىڭ 864 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى (ئىچتىمائىي پەنلەرگە قوبۇل قىلىنغىنى 9089، تەبىئىي پەنلەرگە قوبۇل قىلىنغىنى 3775)؛ تولۇق كۆرسەتمىچە قوبۇل قىلىنغىنى 474، بەلگىلىمىگە ئاساسەن، جەمئىيەتتىكى ياشلاردىن قوبۇل قىلىنغىنى 951.

ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ كومىتېتى 1991 - يىلى چوڭلار ئالىي مەكتەپلىرى ۋە تېخنىكۇملىرىغا ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش ۋاقتىدا، تىزىمغا ئالدۇرۇشتا ئوچ ئىسپات (تونۇشتۇرۇش خېتى، خىزمەت كىنىشكىسى، سالاھىيەت كىنىشكىسى) نى تەكشۈرۈش تۈزۈمىنى يولغا قويدى؛ ئىمتىھاندا، ئىمتىھان مەيدانىغا ئارىلاشتۇرۇپ ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە مەسئۇلىيەت تۈزۈمى يولغا قويۇلۇپ، ئىمتىھان مەيدانلىرى ئومۇميۈزلۈك قامال قىلىندى؛ يېڭى ئوقۇغۇچىلار مەكتەپكە كىرگەندىن كېيىن، سالاھىيىتى قايتا تەكشۈرۈلدى، بۇ تەدبىرلەر ئوقۇغۇچى مەنبەلىرىنىڭ سۈپىتىنى ۋە چوڭلار مەكتەپلىرىگە ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش خىزمىتىنىڭ شۇھرىتىنى ئۆستۈردى.

لىيۇ يىيەن

ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەردىكى چوڭلار ماتارىپىنى تۈزەش، ياخشىلاش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ كومىتېتى 1991 - يىلى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش ئومىكى تەشكىللەپ، 9 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن 21 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايون بويىچە ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ چوڭلار ماتارىپىنى تۈزەش، ياخشىلاش خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى. تۈزەش، ياخشىلاش خىزمىتى دۆلەت ماتارىپ كومىتېتىنىڭ مۇناسىۋەتلىك

هەر دەرىجىلىك، هەر خىل چوڭلار مەكتەپلىرىنىڭ 1991 - يىللىق ئاساسىي ئەھۋالى

بىرلىكى: نەپەر

ت/ر		ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى سانى		قوبۇل قىلىنغان ئوقۇغۇچى سانى		مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى سانى		ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچى سانى		مەخسۇس ئوقۇتقۇچى	
		جەمئىي	بۇنىڭ ئىچىدە: مىللىي ئوقۇغۇچى	جەمئىي	بۇنىڭ ئىچىدە: مىللىي ئوقۇغۇچى	جەمئىي	بۇنىڭ ئىچىدە: مىللىي ئوقۇغۇچى	جەمئىي	بۇنىڭ ئىچىدە: مىللىي ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچى	جەمئىي	بۇنىڭ ئىچىدە مىللىي ئوقۇتقۇچى
1. چوڭلار ئالىي مەكتەپلىرى	41	12254	3628	9050	3208	24733	8623	4116	1442	1791	725
1) رادىئو -تېلېۋىزىيە داشۇسى	1	3085	751	1760	639	5109	1797	1009	286	364	124
2) ئىشچى - خىزمەتچىلەر داشۇسى	14	1858	420	1145	213	3371	444	634	112	339	46
3) باشقۇرۇش كادىرلىرى شۇيۇمنى	2	647	337	516	266	1022	533	500	186	200	92
4) ماتارىپ شۇيۇمنى	12	3625	1569	2548	1424	8019	4424	1973	858	888	463
5) ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەر ئاچقان چوڭلار ئالىي مەكتىپى	12	3039	551	3081	666	7212	1425				
(1) ئوقۇتقۇچىلارنىڭ تولۇقى، مەخسۇس كۇرسى		136	86	140	100	180	140				
(2) كادىرلارنىڭ مەخسۇس كۇرسى		20									
(3) سىرتتىن ئوقۇش كۇرسى		552	15	805	51	2234	250				
(4) كەچلىك داشۇ		2331	450	2136	515	4798	1035				
2. چوڭلار تېخنىكۇملىرى	94	15165	5417	15128	3895	40739	10382	3904	1449	1920	773
1) ئىشچى - خىزمەتچىلەر تېخنىكۇمى	32	3750	327	6108	761	13955	1370	1615	323	714	178
2) ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىبى	59	3023	1755	2108	1225	4619	2468	1637	945	885	528
3) رادىئو - تېلېۋىزىيە تېخنىكۇمى	3	5567	2171	3462	612	13287	2931	503	88	281	43
4) ئادەتتىكى تېخنىكۇملار ئاچقان ئىشچى - خىزمەتچىلەر تېخنىكۇم سىنىپى		2353	765	3073	953	7332	2218				
5) ئىجتىمائىي كۇچلار ئاچقان مەكتەپ		472	453	377	344	1546	1395	149	93	40	24
3. چوڭلار ئوتتۇرا مەكتەپلىرى	46	24719	21779	31989	26506	34282	27589	402	77	257	49
4. چوڭلارنىڭ يېزا ئىگىلىك كەسپىي تېخنىكا ئوتتۇرا مەكتەپلىرى	355	393205	200413	168309	95940	189841	113143	996	444	562	251
5. چوڭلارنىڭ باشلانغۇچ مەكتەپلىرى	766	151171	137323	93513	90172	148981	141448	662	630	438	417
بۇنىڭ ئىچىدە: ئاۋات چېغىرش سىنىپى		67379	56762	13767	12794	35016	30772	337	334	164	163

ئىزاھات: رادىئو - تېلېۋىزىيە داشۇلىرىنىڭ ئوقۇغۇچى سانى ئادەتتىكى مەخسۇس كۇرس سىنىپلىرىنىڭكىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ (ئادەتتىكى سىنىپلارغا 290 كىشى قوبۇل قىلىنىدى، 267 كىشى مەكتەپ پۈتتۈردى، مەكتەپتە بارى 873 كىشى).

يوليور ۋقلىرىغا ئاساسەن، 1990 - يىلىنىڭ كېيىنكى يېرىمىدا باشلانغانىدى.

شىنجاڭ داشۋىسى، شىنجاڭ ساناقەت شۆيۈەنى، شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك شۆيۈەنى، شىنجاڭ تىببىي شۆيۈەنىسى، شىنجاڭ جۇڭگو تىبابەتچىلىكى شۆيۈەنى، شىنجاڭ مالىيە - ئىقتىساد شۆيۈەنى، شىنجاڭ سەنئەت شۆيۈەنى، شىخەنزە يېزا ئىگىلىك شۆيۈەنى، شىخەنزە تىببىي شۆيۈەنىسى، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنىسى ئىقتىساد تېخنىكۇمى، ئىلى شەھەن شۆيۈەنى، قەشقەر شەھەن شۆيۈەنى، ئۈرۈمچى كەسپىي داشۋىسى، تارىم بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش داشۋىسى بولۇپ جەمئىي 14 ئالىي مەكتەپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىلى شەھەن شۆيۈەنى بىلەن قەشقەر شەھەن شۆيۈەنىنىڭ چوڭلار ماتارىپىنى باشقۇرۇش كۆلىمى كىچىك بولغاچقا، ئۆزلىرى تەكشۈرۈش چارىسى قوللىنىلغاندىن باشقا، قالغان ئالىي مەكتەپلەرنى تەكشۈرۈپ باھالاش ئۆسمىكى ئاغلاش، كۆرۈش، تەكشۈرۈش، سوراش، سۆھبەتلىشىش قاتارلىق ئۇسۇللارنى قوللىنىش ئارقىلىق تەكشۈردى. تەكشۈرۈش نەتىجىسىدە ئالىي مەكتەپلەرنىڭ چوڭلار ماتارىپىنى باشقۇرۇشتىكى ئىدىيىسى توغرا بولغان، سالغان مەبلىغى يىلمۇ يىل كۆپەيگەن، مەكتەپ باشقۇرۇش شارائىتى تەدرىجىي ياخشىلانغان، سۈپىتى ئۆزلۈكسىز ئۆسكەن، قالايمىقان ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش، قالايمىقان ھەق ئېلىش، قالايمىقان دىپلوم تارقىتىش ئەھۋالى چەكلەنگەن دەپ قارالدى. 14 ئالىي مەكتەپنىڭ ھەممىسى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى.

چۈ ۋېيشىن

دۆلەت ماتارىپ كومىتېتى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك ماتارىپ شۆيۈەنلىرىنى قايتا تەكشۈردى

دۆلەت ماتارىپ كومىتېتى شەھەن ماتارىپى مەكتىمىسى قايتا تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنى ئۇيۇشتۇرۇپ، شىنجاڭ ماتارىپ شۆيۈەنىسى (رادىئو-تېلېۋىزىيە شەھەن داشۋىسىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ)، ئىلى ماتارىپ شۆيۈەنى، قەشقەر ماتارىپ شۆيۈەنى، ئاقسۇ ماتارىپ شۆيۈەنى، ئۈرۈمچى ماتارىپ شۆيۈەنى، سانجى ماتارىپ شۆيۈەنى، ئىشلەپچىقىرىش-قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى ماتارىپ شۆيۈەنى، نېفىت ماتارىپ شۆيۈەنى، تۆمۈر يول ماتارىپ شۆيۈەنىدىن ئىبارەت توققۇز ماتارىپ شۆيۈەنىنى قايتا تەكشۈردى. ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك ماتارىپ شۆيۈەنلىرىنىڭ مەكتەپ باشقۇرۇش يۆنىلىشىدە ۋە مەكتەپ باشقۇرۇش ئۇنۇمىنى تولۇق مۇقىملاشتۇردى.

ئاپتونوم رايوندىكى 12 ماتارىپ شۆيۈەنى (بىر رادىئو - تېلېۋىزىيە شەھەن داشۋىسىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) 80 يىللارنىڭ بېشىدا قۇرۇلغاندىن بۇيان، سوتسىيالىستىك مەكتەپ باشقۇرۇش يۆنىلىشىدە چىڭ تۇرۇپ، كۆپ خىل شەكىللەردىن پايدىلىنىپ ئوقۇتۇرا مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرى ۋە ماتارىپ مەمۇرىي كادىرلىرىنى تەربىيىلىدى، ئون يىلدىن بۇيان، ئوقۇتۇرا مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىنى تەربىيىلەپ، 21 مىڭ 115 كىشىنى ئالىي شەھەنىڭ تولۇق كۇرس ۋە مەخسۇس كۇرسلىرىنى پۈتتۈرۈش ئىمكانىتىيىگە ئىگە قىلدى. 10 مىڭ 334 نەپەر ئوقۇتۇرا مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى ۋە ماتارىپ مەمۇرىي كادىرىنى قىسقا مۇددەت تەربىيىلىدى.

ئون يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى ئوقۇتقۇچى تەربىيىلەش خىزمىتىگە ئېتىبار بېرىپ، جەمئىي 44 مىليون 560 مىڭ يۈەن مەبلەغنى ماتارىپ شۆيۈەنلىرىنىڭ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا سەرپ قىلىپ، ماتارىپ شۆيۈەنلىرىنىڭ ئوقۇتۇش شارائىتىنى كۆرۈنەرلىك ياخشىلىدى. 12 ماتارىپ شۆيۈەنىنىڭ ئىگىلىگەن يەر كۆلىمى 8.2299 موغا، قۇرۇلۇش كۆلىمى 222 مىڭ 246 كۋادرات مېتىرغا يەتتى؛ ئوقۇتۇش تەجرىبە سايمان - ئۇسكۇنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 11 مىليون 287 مىڭ 800 يۈەنگە، ھازىر نەق بار كىتابى 1 مىليون 30 مىڭغا يەتتى.

تولۇقلىنىش، تەرتىپكە سېلىنىش ئارقىلىق ئوقۇتقۇچىلارنىڭ كەسىپ، ياش قۇرۇلمىسىدا كۆرۈنەرلىك ئۆزگىرىشلەر بارلىققا كەلدى. 12

ماڭارىپ شۆيۈەنىنىڭ ھازىرقى مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 1370. بۇنىڭ ئىچىدە دوتسېنت ۋە ئۇنىڭدىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 255 بولۇپ، ئوقۇتقۇچىلار ئومۇمىي سانىنىڭ 18.6 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ لېكتور 405 بولۇپ، 29.6% نى ئىگىلىدى؛ ئاسسىستېنت 489 بولۇپ، 35.7% نى ئىگىلىدى؛ ئوقۇتقۇچى 221 بولۇپ، 16.1% نى ئىگىلىدى؛ 50ياشتىن يۇقىرىلار236بولۇپ، 17.2% نى ئىگىلىدى؛ 30 ياشتىن 50 ياشقىچە بولغانلار 461 بولۇپ، 34.6% نى ئىگىلىدى؛ 30 ياشتىن تۆۋەنلەر 673 بولۇپ، 48.2% نى ئىگىلىدى.

جاۋتىڭ

ئالىي ماڭارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگەنلەردىن ئىمتىھان ئېلىندى

ئاپتونوم رايوندا ئالىي ماڭارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگەنلەردىن 1991 - يىل 2 - ئاينىڭ 2 - كۈنىدىن 4 - كۈنىگىچە ۋە 10 - ئاينىڭ 26 - كۈنىدىن 27 - كۈنىگىچە 11 -، 12. قېتىملىق ئىمتىھان ئېلىندى. 2 - ئايدا16 كەسىپ (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە، قازاقچە ئۇچ خىل يېزىقتا ئايرىم - ئايرىم ئىمتىھان ئېلىندى، ئوخشاش ئىسىملىك كەسىپلەر بىر كەسىپ ھېسابلاندى)، 46 دەرستىن ئىمتىھان ئېلىندى؛ 10 - ئايدا 17 كەسىپ، 55 دەرستىن ئىمتىھان ئېلىندى. ئاپتونوم رايون ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن، مەملىكەتلىك ئالىي ماڭارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگەنلەردىن ئىمتىھان ئېلىشقا يېتەكچىلىك قىلىش كومىتېتىنىڭ تەستىقى ئارقىلىق، 1991 - يىلى خەنزۇ يېزىقىدا ئىمتىھان بېرىدىغانلاردىن رۇس تىلى (تېخنىكۇم)، مەمۇرىي باشقۇرۇش (تېخنىكۇم) ۋە سىياسىي باشقۇرۇش (تېخنىكۇم) تىن ئىبارەت ئۇچ كەسىپ قوشۇپ ئىمتىھان ئېلىندى. نوپۇسشۇناسلىق، تاموژنا، بوغالتىرلىق، مالىيە، باج، قانۇندىن ئىبارەت ئالتە كەسىپتىن4-ئاينىڭ 27-كۈنىدىن 28 - كۈنىگىچە مەملىكەت بويىچە بىر تۇتاش ئىمتىھان ئېلىندى، ئۆزىنى مەلۇم قىلغانلار 3077 گە، ئىمتىھان بەرگەنلەر 5765 پەن (قېتىم) گە يەتتى.

2 - ۋە 10 - ئايلاردىكى ئىككى قېتىملىق ئىمتىھانغا جەمئىي 160 مىڭ 161 كىشى ئۆزىنى مەلۇم قىلىپ قاتناشتى. ھەر بىر كىشىنىڭ بىر پەندىن بەرگەن ئىمتىھانىنى بىر پەن (قېتىم) دەپ ھېسابلىغاندا، جەمئىي 361 مىڭ 148 پەن (قېتىم) بولدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگەنلەردىن ئېلىنغان ئىمتىھاندا جەمئىي 5159 كىشى ئوقۇش پۈتتۈرۈش گۇۋاھنامىسىگە ئېرىشتى (7-نۆۋەتلىكتە 2173، 8-نۆۋەتلىكتە2986). خەنزۇ تىل - ئەدەبىيات كەسپىنىڭ تولۇق كۇرس بۆلۈمى بويىچە 1989 - يىل 1 - ئايدىكى ئىمتىھاندىن بۇيان تاكى 1991 - يىل 7 - ئايغىچە 85 كۇرسانت كەسپىي پىلاندا بەلگىلەنگەن بارلىق پەنلەرنى تۈگەتكەن بولۇپ، ئۇلاردىن 83 كۇرسانت ئوقۇش پۈتتۈرۈش گۇۋاھنامىسىگە ئېرىشتى.

گوۋۇيۇەن تارقاتقان «ئالىي ماڭارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگەنلەردىن ئىمتىھان ئېلىش ۋاقىتلىق نىزامى» دىكى بەلگىلىمىلەرگە، مەملىكەتلىك ئىمتىھان كومىتېتىنىڭ تەستىقىغا ئاساسەن، ئالىم قادىر (توقسۇن ناھىيىلىك پارتكوم شۇجىسى) بىلەن جۇاڭ لىڭ (شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 8 - شىسىنىڭ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسارى) گە «مەملىكەت بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىپ ئىمتىھان بېرىپ مەكتەپ پۈتتۈرگەن مۇنەۋۋەر ئوقۇغۇچى» دەپ نام بېرىلدى؛ گو باۋشەن (شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش-قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 8 - شىسىنىڭ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسارى) گە «ئىمتىھان بەرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئۆگىنىشىنى قىزغىن قوللىغان ئىلغار شەخس» دەپ نام بېرىلدى.

1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 25 - كۈنىگىچە شەرقىي جەنۇب، غەربىي شىمالدىكى ئون ئۆلكە، ئاپتونوم رايوننىڭ ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگەنلەردىن ئىمتىھان ئېلىش بويىچە ھەمكارلىق يىغىنى ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىن ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگەنلەردىن ئىمتىھان ئېلىشنىڭ «ئىسلاھ قىلىش، مۇكەممەللەشتۇرۇش، ئۆستۈرۈش، راۋاجلاندۇرۇش» فاڭجېنىنى يەنىمۇ ئىزچىللاشتۇ-

رۇشتا ئاكتىپ رول ئويناندى.

ساۋ يالاڭ
يالاڭ يۈجيا

چوڭلار ئالىي مەكتەپلىرىنىڭ ئوقۇتۇش سۈپىتىنى تەكشۈرۈش يۈزىسىدىن 5 - قېتىم ئارىلاپ تەكشۈرۈش ئىشتىهانى ئېلىنىدى

ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ كومىتېتى چوڭلار ئالىي مەكتەپلىرىنىڭ ئوقۇتۇش سۈپىتىنى تەكشۈرۈش يۈزىسىدىن 1991 - يىل 1 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ئاپتونوم رايوندىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر داشۋىسىنىڭ، باشقۇرۇش كادىرلىرى شۇيۈەنىنىڭ ۋە ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەر ئاچقان ئىشتىن سىرتقى (كەچلىك) داشۋلەرنىڭ، كادىرلار مەخسۇس كۇرسىنىڭ ئوقۇغۇچىلىرىدىن 5 - قېتىم ئارىلاپ تەكشۈرۈش ئىشتىهانى ئالدى.

ئارىلاپ تەكشۈرۈش ئىشتىهانىغا 26 مەكتەپنىڭ 1989 - 1990 - يىللىق 208 سىنىپىدىن جەمئىي 12 مىڭ 527 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچى 2020 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. ئارىلاپ تەكشۈرۈش ئىشتىهانى ئېلىنغان پەن جەمئىي 134، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت تىللىرىدىكىسى 28.

ئارىلاپ تەكشۈرۈش ئىشتىهانىغا قاتناشقان 12 مىڭ 527 ئادەم (قېتىم) ئىچىدە لاياقەتلىك بولغانلار 10 مىڭ 344 ئادەم (قېتىم) بولۇپ، لاياقەتلىك بولۇش نىسبىتى 82.6% گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە خەنزۇ تىلىدا ئىشتىهان بەرگەن ئوقۇغۇچى 10 مىڭ 507 ئادەم (قېتىم)، لاياقەتلىك بولغىنى 8821 ئادەم (قېتىم)، لاياقەتلىك بولۇش نىسبىتى 83.95%؛ ئاز سانلىق مىللەتلەر تىللىرىدا ئىشتىهان بەرگەنلەر 2020 ئادەم (قېتىم)، لاياقەتلىك بولغانلار 1523 ئادەم (قېتىم)، لاياقەتلىك بولۇش نىسبىتى 75.4%.

ئارىلاپ تەكشۈرۈش ئىشتىهانىدىن كېيىن، 3 - ئاينىڭ 11 - كۈنى يەنە قايتا ئىشتىهان ئېلىنىدى. قايتا ئىشتىهانغا قاتناشقانلار 1975 ئادەم (قېتىم)، لاياقەتلىك بولغانلار 1440 ئادەم (قېتىم)، لاياقەتلىك بولۇش نىسبىتى 72.9% بولدى. ئارىلاپ تەكشۈرۈش ئىشتىهانىنىڭ دەتىجىسىگە ئاساسەن، بۇ قېتىملىق قايتا ئىشتىهاندىن ئۆتەلمىگەن 31 كۇرسانت ئوقۇشتىن چېكىندۈرۈلدى ياكى سىنىپتا قالدۇرۇلدى؛ 83 كۇرسانت ئوقۇش پۈتتۈرۈش گۇۋاهنامىسى ئالالمىدى. باشقا ئىككى كىشى ئارىلاپ تەكشۈرۈش ئىشتىهانى ۋاقتىدا، ئىشتىهان ئىنتىزامىغا خىلاپلىق قىلغانلىقى ئۈچۈن، ئوقۇش پۈتتۈرۈش لايىقىتى ئېلىپ تاشلاندى.

چۇ ژېيشىن

چوڭلار ئالىي ماتارىپى بويىچە «كەسپىي دىپلوم ئېلىش» سىنىپىغا داۋاملىق ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىنىدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق چوڭلار ئالىي ماتارىپى بويىچە «كەسپىي دىپلوم ئېلىش» سىنىپىغا داۋاملىق ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىنىدى. ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش ئىشتىهانى 1991 - يىل 6 - ئاينىڭ 8 - 9 - كۈنلىرى ئېلىنىدى. 6000 دىن ئارتۇق ئوقۇغۇچى قەشقەر، كورلا، كۇيتۇڭ، شىخەنزە، سانجى ۋە ئۈرۈمچىدىكى ئىشتىهان مەيدانلىرىدا ئىشتىهانغا قاتناشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە 13 كەچلىك (ئىشتىن سىرتقى) داشۋ، ئالتە ئىشچى - خىزمەتچىلەر داشۋىسى، ئىككى باشقۇرۇش كادىرلار شۇيۈەنى، تۆت پارتىيە مەكتىپى، ئىككى ماتارىپ شۇيۈەنى 73 كەسىپ بويىچە ئاچقان «كەسپىي دىپلوم ئېلىش» سىنىپىغا جەمئىي 3550 كۇرسانت قوبۇل قىلىنىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت كۇرسانتلىرى 800.

چۇ ژېيشىن

ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي ماتارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگەنلەردىن ئىشتىهان ئېلىنىدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي ماتارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگەنلەردىن 2 - ئاينىڭ 2 - كۈنىدىن 4 - كۈنگىچە 8 - قېتىملىق ۋە 10-ئاينىڭ 26، 27 - كۈنلىرى 9 - قېتىملىق ئىشتىهان ئېلىنىدى. ئىشتىهان بەرگۈچى ھەر مىللەت ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ تەلىپى ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ ئەملىيىتىگە ئاساسەن،

4 ـ ئاينىڭ 27 ـ، 28 ـ كۈنلىرى يەنە بىر قېتىم ئىمتىھان ئېلىنىدى. 2 ـ ئايدا ماتېماتىكا (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە)، بانكا باشقۇرۇش ئاساسىي بىلىملىرى (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە)، مالىيە ئاساسىي بىلىملىرى (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە)، بازار ئىلمى (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە)، بانكا تىجارىتىنى باشقۇرۇش (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە)، پۇل ئوبوروتى ۋە پىلان (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە) دىن ئىمتىھان ئېلىندى. 4ـ ئايدا تىل ـ ئەدەبىيات (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە، قازاقچە)، تەبىئەت (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە، قازاقچە)، تارىخ ـ جۇغراپىيە (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە، قازاقچە)، فىزىئولوگىيىلىك گىگىنا (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە، قازاقچە)، سىياسىي ـ ئىقتىساد (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە)، بوغالتىرلىق قائىدىلىرى (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە)، بانكا بوغالتىرلىقى (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە)، پۇل مۇئامىلىسى بانكا ئىلمى (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە)، سودا ـ سانائەت كرېدىتى (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە)، ېپىزا كرېدىتى (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە)، ستراخوۋانىيىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى، ئاساسىي قۇرۇلۇش مالىيىسى ۋە ئامانەت قەرز قاتارلىق 12 پەندىن؛ 10 ـ ئايدا ماتېماتىكا (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە)، بازار ئىلمى (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە)، بانكا باشقۇرۇش ئاساسىي بىلىملىرى (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە)، مالىيە ئاساسىي بىلىملىرى (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە)، بانكا تىجارىتىنى باشقۇرۇش (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە)، پۇل ئوبوروتى ۋە پىلان (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە)، پېداگوگىكا (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە، قازاقچە)، پسىخولوگىيە (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە، قازاقچە)، مىللەت نەزەرىيىسى (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە، قازاقچە)، مۇزىكا ۋە گۈزەل سەنئەت (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە، قازاقچە) تىن ئىبارەت ئون پەندىن ئىمتىھان ئېلىندى. 1991 ـ يىلى ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي ماتارىپ بويىچە ئۆزلۈكسىدىن ئۆگەنگەنلەردىن ئېلىنىدىغان ئىمتىھانغا قاتنىشىشقا جەمئىي 7468 ئوقۇغۇچى ئۆزىنى مەلۇم قىلىپ، 11 مىڭ 632 پەن (قېتىم) ئىمتىھان بەردى.

1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايوندا ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي ماتارىپ بويىچە ئۆزلۈكسىدىن ئۆگەنگەنلەردىن جەمئىي 1804 كىشى ئىمتىھاندىن ئۆتۈپ ئوقۇش پۈتتۈردى (بۇنىڭ ئىچىدە، 5 ـ نۆۋەتتە پۈتتۈرگەنلەرى 751، 6 ـ نۆۋەتتە پۈتتۈرگەنلەرى 1053).

ساۋ يالڭ
يالڭ يۈڭجيا

شىنجاڭ ېپىزا ئىگىلىك رادىئو ـ تېلېۋىزىيە مەكتىپى باھالاندى

شىنجاڭ ېپىزا ئىگىلىك رادىئو ـ تېلېۋىزىيە مەكتىپى 1991 ـ يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر 11 ۋىلايەت، ئوبلاست، ئىشلەپچىقىرىش ـ قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىنىڭ ېپىزا ئىگىلىك شى (ئىدارە) لىرى ۋە 72 ناھىيە، شەھەردە شۇبە مەكتەپ قۇردى، ئوقۇغۇچىلىرى جەمئىي 10 مىڭدىن كۆپرەككە يەتتى. ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇناسىۋەتلىك تارمىقى مەكتەپ باشقۇرۇشتا ساقلانغان مەسىلىلەرنى كۆزدە تۇتۇپ، دۆلەت ماتارىپ كومىتېتى، ېپىزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكىنىڭ «ېپىزا رادىئو ـ تېلېۋىزىيە مەكتەپلىرىنىڭ باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى ئىسلاھ قىلىش ۋە ئالاقىدار مەسىلىلەر توغرىسىدا پىكىر» ىنى ئاساس قىلىپ، ېپىزا ئىگىلىك رادىئو ـ تېلېۋىزىيە مەكتەپلىرىنىڭ ۋىلايەت (ئوبلاست)، ناھىيىلەردىكى شۇبە مەكتەپلىرى (خىزمەت پونكتلىرى) نى 1990 ـ، 1991 ـ يىللىرى ئىككى تۈركۈمگە بۆلۈپ باھالاپ ئۆتكۈزۈۋالدى. باھالاشنىڭ شەرتلىرى مۇنداق بولدى: 1) ئاپتونوم رايونغا مۇناسىپ كېلىدىغان بىرلەشمە مەكتەپ باشقۇرۇش رەھبەرلىك گۇرۇپپىلىرى قۇرۇلغان بولۇش؛ 2) شتات مەسلىسى ھەل قىلىنغان ۋە مۇستەقىل مەكتەپ باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرى تەسىس قىلىنغان بولۇش، ۋىلايەت، ئوبلاست دەرىجىلىك شۇبە مەكتەپلەردە ئوقۇتۇشنى باشقۇرغۇچى خادىملارنىڭ شتاتى بەشتىن كەم بولماسلىق، ھەر بىر كەسپىكە بىردىن كەسپىي دەرس ئوقۇتقۇچىسى سەپلەنگەن بولۇش، ناھىيە (شەھەر) دەرىجىلىك شۇبە مەكتەپلەردە باشقۇرغۇچى خادىملارنىڭ شتاتى ئۈچتىن كەم بولماسلىق، كەسپىي دەرس ئوقۇتقۇچىلىرى ئوقۇش تارىخىغا ئىگە

100 ئوقۇغۇچىغا بىر ئوقۇتقۇچى توغرا كېلىدىغان نىسبەتتە سەپلەنگەن بولۇش، ئوقۇش تارىخى يوق 500 ئوقۇغۇچىغا بىر ئوقۇتقۇچى توغرا كېلىدىغان نىسبەتتە سەپلەنگەن بولۇش؛ 3) مەكتەپ خىراجىتى ئۈچۈن ۋىلايەت (ئوبلاست) لاردا مالىيەدىن ھەر يىلدا ئاجرىتىلغان خىراجەت 30 مىڭ يۈەندىن كەم بولماسلىق، ناھىيە (شەھەر) لەردە مالىيەدىن ئاجرىتىلغىنى 10 مىڭ يۈەندىن كەم بولماسلىق؛ 4) ھەر دەرىجىلىك شۇبە مەكتەپلەردە بىۋاستە ئوقۇتۇش سورۇنى ۋە يۇرۇشلەشكەن ئوقۇتۇش مۇئەسسەسلىرى بولۇشقا كاپالەتلىك قىلىش؛ 5) مۇئەييەن ئوقۇش تارىخىغا ئىگە ئوقۇغۇچىلارنى ئۇزۇن يىل قوبۇل قىلالايدىغان ئىقتىدارغا ئىگە بولغان بولۇش. بۇنىڭ ئۈچۈن ۋىلايەت (ئوبلاست) لاردىكى شۇبە مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇغۇچىسى 100 دىن كەم بولماسلىق، ناھىيە (شەھەر) لەردىكى شۇبە مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇغۇچىسى 40 تىن كەم بولماسلىق.

ئىككى يىلدىن بۇيان ئىككى تۈركۈمگە بۆلۈپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش ئارقىلىق، ئاپتونوم رايون بويىچە 85 پېزا ئىگىلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە شۇبە مەكتىپى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنىدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىلى، تارباغاتاي، ئالتاي، سانجى، خوتەن، ئاقسۇ، تۇرپان، قىزىلسۇ، قەشقەر، قۇمۇل، بايىنغولىنىدىن ئىبارەت 11 ۋىلايەت، ئوبلاستتىكى شۇبە مەكتەپلەرنىڭ ھەممىسى ئۆتكۈزۈۋېلىنىدى؛ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەندىكى ئون پېزا ئىگىلىك شى (ئىدارە) شۇبە مەكتىپى، ناھىيىلىك 64 شۇبە مەكتەپ ئۆتكۈزۈۋېلىنىدى.

جاۋ يۈەنلىن

ئىشچى - خىزمەتچىلەر ماتارىپى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 500 مىڭدىن ئارتۇق ئىشچى - خىزمەتچى ھەر دەرىجىلىك چوڭلار مەكتەپلىرىدە ئوقۇدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىش ئورنىدا تەربىيىلەشكە قاتناشقانلار 400 مىڭ، ئالىي، ئوتتۇرا دەرىجىلىك ماتارىپ ۋە ئومۇمىي ساۋات ئاساس ماتارىپى تەربىيىسىگە قاتناشقانلار 100 مىڭ.

ئاپتونوم رايونلۇق ئىشچى - خىزمەتچىلەر مەكتەپلىرى سۆھبەت يىغىنى 1991 - يىل 11 - ئاينىڭ 25 - كۈنىدىن 28 - كۈنگىچە جەمئىيەتتە ناھىيىسىدە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا ئون يىلدىن بۇياقى رايون خاراكتېرلىك ئىشچى - خىزمەتچىلەر مەكتەپلىرىنىڭ مەكتەپ ئىچىش، مەكتەپ باشقۇرۇش ۋە ئوقۇتۇش تەجرىبىلىرى يەكۈنلەندى ۋە ئالماشتۇرۇلدى، بۇنىڭدىن كېيىنكى ۋەزىپىلەر ئوتتۇرىغا قويۇلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ كومىتېتى 1991 - يىل 6 - ئاينىڭ 18 - كۈنى ئاپتونوم رايون بويىچە 5 - تۈركۈمدە 18 ئىشچى - خىزمەتچىلەر مەكتىپىنى تەكشۈرۈپ ئېلان قىلدى، ئۇلار تۆۋەندىكىلەردىن ئىبارەت: خوتەن ۋىلايەتلىك ئىشچى - خىزمەتچىلەر مەكتىپى، شىنجاڭ 1-ئاپتوموبىل زاۋۇتى ئىشچى-خىزمەتچىلەر مەكتىپى، ئاپتونوم رايونلۇق سۇ ئىشلىرى نازارىتى 2 - سۇ ئىشلىرى، سۇ - ئېلېكتر باشقارمىسى ئىشچى - خىزمەتچىلەر مەكتىپى، شىنجاڭ ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئىشتىن سىرتقى داشۆسى قارىمىقىدىكى ئىشتىن سىرتقى ئوتتۇرا مەكتەپ، ئۈرۈمچى شەھەرلىك «سەكرەپ ئىلگىرىلەش» پولات زاۋۇتى ئىشچى - خىزمەتچىلەر مەكتىپى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق باش ئىشچىلار ئۈيۈشمىسى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى تەربىيىلەش مەركىزى، غۇلجا ئۆسمۈر جىنايەتچىلەرنى تەربىيىلەش ئورنىنىڭ ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۇرۇش مەكتىپى، سانجى ئوبلاستى شاباخۇ ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش تارماق ئەترىتىنىڭ ئىختىساس ئىگىلىرىنى تەربىيىلەش مەركىزى، كورلا شەھەرلىك چوڭلار ماتارىپى تەربىيىلەش مەركىزى، قەشقەر ئۆسمۈر جىنايەتچىلەرنى تەربىيىلەش ئورنىنىڭ ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۇرۇش مەكتىپى، تارباغاتاي ۋىلايىتى گەنشۇنبۇلاق ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش تارماق ئەترىتىنىڭ ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۇرۇش مەكتىپى، ئىلى ئوبلاستىدىكى قارابۇرا ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش تارماق ئەترىتىنىڭ ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۇرۇش مەكتىپى، ئاقسۇ ۋىلايىتىدىكى تارىم ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش تارماق ئەترىتىنىڭ ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۇرۇش مەكتىپى،

ئاقسۇ ئۆلايىتىدىكى قارا دۆڭ ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش تارماق ئەتراپىنىڭ ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۇرۇش مەكتىپى، ئاقسۇ ئۆلايىتىدىكى كۆچا ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش تارماق ئەتراپىنىڭ ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۇرۇش مەكتىپى، قەشقەر ئۆلايىتىدىكى قاراقىلچىن ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش تارماق ئەتراپىنىڭ ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۇرۇش مەكتىپى، قەشقەر ئۆلايىتىدىكى پەيلو ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش تارماق ئەتراپى مەكتىپى، خوتەن ئۆلايىتىدىكى كېرىيە ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش تارماق ئەتراپىنىڭ ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۇرۇش مەكتىپى. شۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشچى - خىزمەتچىلەر مەكتەپلىرى جەمئىي 169 غا يەتتى.

1991 - يىلى يانجى ئوبلاستى، شىنجاڭ كومبايىن زاۋۇتى، شىنجاڭ 1 - بىناكارلىق قۇرۇلۇش شىركىتى، شىنجاڭ مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى قاتارلىق ئورۇنلارنىڭ ئىش ئورنىدا تەربىيىلەشنى نۆۋەتسىز سىناق قىلىش خىزمىتى يەنىلا داۋاملاشتى، مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى يەنە «يۈلتۈز دەرىجىلىك ماتارىپ» نى نۆۋەتسىز سىناق قىلىش خىزمىتىنى قانات يايدۇردى.

فېلىك جۇنچيەن

ئىجتىمائىي كۆچلەرنىڭ مەكتەپ ئېچىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىجتىمائىي كۆچلەر ئاچقان مەكتەپلەر مۇقىم راۋاجلاندى. 12 ئۆلايەت، ئوبلاستنىڭ (خوتەن، ئالتاي ۋە قىزىلسۇ-دىن ئىبارەت ئىككى ئۆلايەت، بىر ئوبلاستنى ئۆز ئىچىگە ئالمايدۇ) مەلۇماتىغا قارىغاندا، ئىجتىمائىي كۆچلەر ئاچقان مەكتەپ (كۇرس) جەمئىي 338 گە، مۇقىم ئىشچى - خىزمەتچىسى 1490 گە، مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى 44 مىڭدىن كۆپرەككە يەتكەن. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر، ئىجتىمائىي كۆچلەر ئاچقان مەكتەپ (كۇرس) لار ئاپتونوم رايون ئۆچۈن جەمئىي 214 مىڭدىن كۆپرەك خادىم تەربىيىلەپ بەرگەن.

ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ كومىتېتى ئىجتىمائىي كۆچلەر ئاچقان مەكتەپلەردىكى ئاساسلىق ئىش ھېجىرگۆچى خادىملارنىڭ باشقۇرۇش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش ئۆچۈن، 11 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 25 - كۈنگىچە ئىجتىمائىي كۆچلەر ئاچقان مەكتەپلەردىكى ئاساسلىق ئىش ھېجىرگۆچى خادىملارنىڭ 3 - قارارلىق ئۇقتۇرۇشى كۆرسىنى ئاچتى، 69 كىشى «ئىجتىمائىي كۆچلەرنىڭ مەكتەپ ئېچىش لايىھەتلىك گۇۋاھنامىسى» گە ئېرىشتى، ئۇلار ئۇقتۇرۇشكە قاتناشقان ئادەم سانىنىڭ 92 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى.

ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ كومىتېتى جەمئىيەتتىكى ئۆزلۈكىدىن ئۇقۇغۇچى يېتەكچىلىك قىلىش سىنىپلىرىنى قالايمىقان ئېچىش، سۈپەت بىلەن كارى بولماسلىق، قالايمىقان ھەق ئېلىش ۋە قوشۇمچە يېتەكچىلىك قىلىش سىنىپى ئېچىش بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇشنى پەرقلەندۈرمەسلىكتەك مەسىلىلەرنى كۆزدە تۇتۇپ، 1991 - يىلى 9 - ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن 20 - كۈنگىچە 17 مەكتەپ ئېچىش نۆۋتىسىنى ئارىلاپ تەكشۈردى. مەكتەپ ئېچىش شارائىتى كاپالەتكە ئىگە بولغان، مەكتەپ ئېچىش ئىدىيىسى توغرا بولغان 12 مەكتەپ ئېچىش نۆۋتىسىنى بىر تۇتاش ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش پىلانىغا كىرگۈزدى.

ئاپتونوم رايوندىكى ئىجتىمائىي كۆچلەر ئاچقان مەكتەپلەرگە بولغان باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش ئۆچۈن، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ كومىتېتى، جامائەت خەۋپسىزلىكى نازارىتى بىرلىكتە «ئىجتىمائىي كۆچلەر ئاچقان مەكتەپلەرنىڭ تامغىلىرىنى باشقۇرۇشنى يولغا قويۇش چارىسى» نى تۈزۈپ چىقىپ، ھەر خىل ئىجتىمائىي كۆچلەر ئاچقان مەكتەپلەرنىڭ ھازىرقى تامغىلىرىنى 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئىشلىتىشنى، 1992 - يىل 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ ماتارىپقا مەسئۇل تارماق بىر تۇتاش ئويدۇرغان يېڭى تامغىنى ئىشلىتىشنى، كونا تامغىنى ماتارىپقا مەسئۇل تارماقنىڭ جامائەت خەۋپسىزلىكى تارماقلىرىنىڭ كۆيدۈرۈۋېتىشىگە يوللاپ بېرىشى ئۆچۈن تاپشۇرۇپ بېرىشنى ئېنىق بەلگىلىدى. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىجتىمائىي كۆچلەر ئاچقان

مەكتەپلەرنىڭ نامى ئالدىغا «خەلق باشقۇرۇشىدىكى» دېگەن سۆزنى قوشۇش لازىملىقىنى، شۇ ئارقىلىق بۇ مەكتەپلەرنىڭ خەلق باشقۇرغانلىق خاراكتېرىنى تولۇق گەۋدىلەندۈرۈشنى بەلگىلىدى.

جېڭ گۈڭجېي

ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىش ۋە دېھقان، چارۋىچىلار ماتارىپى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە جەمئىي 100 مىڭدىن ئارتۇق كىشى ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىش ئۈگىنىشىگە قاتناشتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 60 مىڭدىن ئارتۇق كىشى ساۋاتسىزلىقتىن قۇتۇلدى. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە 16 ياشتىن 40 ياشقىچە بولغان ياش ۋە ئوتتۇرا ياشلىقلارنىڭ ساۋاتسىزلىق نىسبىتى 1982 - يىلدىكى 3 - قېتىملىق نوپۇسنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش ۋاقتىدىكى 22% تىن تۆۋەنلەپ 7.8% كە چۈشتى. 96 ناھىيە (شەھەر) ئىچىدە 73 ى ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىش ۋەزىپىسىنى ئاساسىي جەھەتتىن ئورۇنداپ بولدى، بۇلار ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيە (شەھەر) لەر ئومۇمىي سانىنىڭ 76.04 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. 1991 - يىلى 1 مىليوندىن كۆپرەك دېھقان، چارۋىچى ھەر خىل تېپتىكى ساۋات ۋە تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلىنىشكە قاتناشتى. 8 - ئايغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە 294 يېزا (بازار، مەيدان) دا دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ساۋات چىقىرىش، تېخنىكا مەكتەپلىرى قۇرۇلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ كومىتېتى 1991 - يىلى گۈچۈك، موري، خېجىڭ، توقسۇندىن ئىبارەت تۆت ناھىيىنىڭ ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىش خىزمىتىنى قايتا تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى، بۇ تۆت ناھىيە گوۋۇيۈەن ۋە ئاپتونوم رايون بەلگىلىگەن ئۆلچەمگە يەتتى. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى گۈچۈك، جىمسار، خېجىڭ، توقسۇن، پىچان ناھىيىلىرىگە «ئىككى ماتارىپنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتا لايىقەتلىك ناھىيە» دېگەن گۈۋاھنامىنى تارقىتىپ بەردى.

ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ كومىتېتى 1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن 10 - كۈنىگىچە سانجى ئوبلاستىدا ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا چوڭلار ماتارىپى خىزمىتى يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىش ۋە دېھقان، چارۋىچىلار ماتارىپى خىزمىتىدە ئىلغار بولغان جىمسار قاتارلىق ئالتە ناھىيە (شەھەر) نى ۋە ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىش ۋە دېھقان، چارۋىچىلار ماتارىپى خىزمىتىدە ئىلغار بولغان فۇكالىق ناھىيىسى جۈيۈڭگەي يېزىسى قاتارلىق 15 يېزىنى مۇكاپاتلىدى.

1991-يىلى سانجى شەھىرى، ئاقسۇ كوناشەھەر ناھىيىسى دۆلەت ماتارىپ كومىتېتى تەرىپىدىن «مەملىكەت بويىچە ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىش ۋە دېھقان، چارۋىچىلار ماتارىپىدا ئىلغار ناھىيە (شەھەر)» بولۇپ باھالاندى؛ قۇمۇل شەھىرى بۆلۈكتوغراق يېزىلىق دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ساۋات چىقىرىش تېخنىكا مەكتىپى، كېرىيە ناھىيىسى كۆكيار يېزىلىق دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ساۋات چىقىرىش تېخنىكا مەكتىپى دۆلەت ماتارىپ كومىتېتى تەرىپىدىن «مەملىكەت بويىچە ئىلغار دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ساۋات چىقىرىش تېخنىكا مەكتىپى» بولۇپ باھالاندى؛ جىمسار ناھىيىلىك چوڭلار ماتارىپى ئىشخانىسىدىن جاڭ شۇنچى، بۆگۈر ناھىيىلىك چوڭلار ماتارىپى ئىشخانىسىدىن خالىق ھۈسەنلەر دۆلەت ماتارىپ كومىتېتى تەرىپىدىن «مەملىكەت بويىچە ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىش ۋە دېھقان، چارۋىچىلار ماتارىپى بويىچە ئىلغار شەخس» بولۇپ باھالاندى.

تالىپ خۇجىبىن

كەسپىي ماتارىپ

ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ماتارىپى

ئاپتونوم رايونىمىز ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ماتارىپى ئىسلاھات داۋامىدا مۇقىم راۋاجلاندى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە كەسپىي تېخنىكا مەكتەپلىرى 321 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي مەكتەپ 112،

تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپى 72، كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ 137 (تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ بۇنىڭ سىرتىدا)؛ شۇ يىلى 59 مىڭ 84 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا تېخنىكۇملارغا قوبۇل قىلىنغىنى 16 مىڭ 902، تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپىگە قوبۇل قىلىنغىنى 16 مىڭ 388، كەسپىي تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپلەرگە قوبۇل قىلىنغىنى 25 مىڭ 794؛ ئوقۇش پۈتتۈرگەنلەر 48 مىڭ 76، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا تېخنىكۇمنى پۈتتۈرگەنلەر 15مىڭ571، تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپىنى پۈتتۈرگەنلەر15مىڭ، كەسپىي تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتتۈرگەنلەر17مىڭ505؛ مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى151مىڭ237، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا تېخنىكۇمدىكىسى47مىڭ129، تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپىدىكىسى 42 مىڭ23، كەسپىي تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپتىكىسى 62 مىڭ 85. ئون يىل ئىلگىرىكى (1981 - يىلى) بىلەن سېلىشتۇرغاندا، مەكتەپ سانى %48 . 124، قوبۇل قىلىنغان ئوقۇغۇچى %53 . 311، مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى%35 . 260 ئاشتى، پۈتكۈل تولۇق ئوتتۇرا باسقۇچىدا مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچىلار ئومۇمىي سانىدا كەسپىي تولۇق ئوتتۇرا ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ تۇتقان نىسبىتى %8 . 26 تىن %7 . 38 كە ئۆرلىدى.

ئوتتۇرا تېخنىكۇم ماتارىپىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق ئوتتۇرا تېخنىكۇم ماتارىپى تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ قۇرۇلۇش يىغىنى ۋە تۇنجى نۆۋەتلىك ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى 9 - ئاينىڭ 27 - كۈنىدىن 30 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى، ھەرقايسى ئوتتۇرا تېخنىكۇملار ۋە مۇناسىۋەتلىك ئىدارىلەر ماتارىپ باشقارمىسىنىڭ مەسئۇللىرى بولۇپ 90 دىن ئارتۇق كىشى يىغىنغا قاتناشتى. يىغىندا ئوتتۇرا تېخنىكۇم ماتارىپىنى ئىسلاھ قىلىش ۋە راۋاجلاندۇرۇش مەسىلىسى مۇھاكىمە قىلىندى، مەكتەپ باشقۇرۇش تەجرىبىلىرى ئالماشتۇرۇلدى. يىغىندا 71 ئىلمىي ماقالە ۋە تەجرىبە ماتېرىيالى تاپشۇرۇۋېلىندى. 12 مۇنەۋۋەر ماقالە باھالاپ چىقىلدى، يەنە ئۆلچەمگە مۇۋاپىق ئوتتۇرا تېخنىكۇملارنى باھالاش خىزمىتى ئورۇنلاشتۇرۇلدى، باھالاش خىزمىتىگە بىلەن شۇغۇللىنىدىغان 56 تاياڭچ تەربىيىلەندى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 140 كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ (بۇنىڭ ئۇچى كەسپىي تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ) تىكى ئوقۇتۇش سىنىپى 1228 گە، مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى 68 مىڭ 500 گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە مۇستەقىل تەسىس قىلىنغان مىللىي كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ 24، مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان كەسپىي تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 19، مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى 14 مىڭ 500 بولۇپ، ئاپتونوم رايون بويىچە كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپلەردىكى ئوقۇغۇچى سانىنىڭ 21 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى.

1991 - يىلى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون كەسپىي ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشى ۋە مۇئەسسەسلەرى ئۈچۈن ئاجرىتىپ بەرگەن تولۇقلىما يارداەم خىراجىتى 2 مىليون 550 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 مىليون 250 مىڭ يۈەن مىللىي كەسپىي مەكتەپلەرنىڭ قۇرۇلۇشى ئۈچۈن سەرپ قىلىندى، خىراجەت ئومۇمىي يارداەم خىراجىتىنىڭ 49 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ كومىتېتى مىللىي كەسپىي ماتارىپقا ئوقۇتقۇچى ۋە باشقۇرۇش خادىملىرىنى يېتىشتۈرۈپ بېرىش ئۈچۈن، 1991 - يىلى مىللىي كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىنى يېتىشتۈرۈش سىنىپىدىن تۆتىنى ئاچتى، ئۆسۈملۈك ئاسراش، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنى ساقلاش ۋە پىششىقلاپ ئىشلەش، سانائەت بىناكارلىقى ۋە مىللىي بىناكارلىق، تەبىئىي جۇغرافىيە قاتارلىق كەسىپلەر تەسىس قىلىندى. ھەر مىللەت كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىدىن 125 كىشى تەربىيىلەندى. مۇشۇ يىل ئىچىدە جۇڭخۇا كەسپىي ماتارىپ جەمئىيىتى تەربىيىلەش بۆلۈمى ھاۋالىگە ئاساسەن بېيجىڭدا بىر قارار ئاز سانلىق مىللەتلەر كەسپىي ماتارىپى ئۈچۈن باشقۇرۇش كادىرلىرىنى تەربىيىلەش سىنىپى ئاچتى، ئاز سانلىق مىللەت كەسپىي ماتارىپىنىڭ باشقۇرۇش كادىرلىرى،

كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپلەرنىڭ مۇدىرلىرى بولۇپ 44 كىشى ئۆگىنىشكە قاتناشتى.

گو تىڭ
گو چياڭ

ماڭارىپ ئىلمىي تەتقىقاتى

ماڭارىپ ئىلمى بويىچە تۈنجى نۆۋەتلىك مۇنەۋۋەر مۇۋەپپەقىيەتلەرنى باھالاش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايون بويىچە تۈنجى نۆۋەتلىك ماڭارىپ ئىلمى بويىچە مۇنەۋۋەر مۇۋەپپەقىيەتلەرنى باھالاش پائالىيىتى 1991 - يىل 3 - ئايدىن 11 - ئايغىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. باھالاش كومىتېتى جايلار، تارماقلار، پەنلەر كۆرسەتكەن 25 ئەسەر، 425 ئىلمىي ماقالە ۋە تەتقىقات دوكلاتى ئىچىدىن مۇۋەپپەقىيەتلىك بولغان 113 تۈرنى باھالاپ تاللاپ مۇكاپاتلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەنلەر تۆت، 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەنلەر 15، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەنلەر 48، رىغبەتلەندۈرۈش مۇكاپاتىغا ئېرىشكەنلەر 46. يەنە ئاپتونوم رايونلۇق 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ماڭارىپ ئىلمىي تەتقىقاتى بويىچە ئالتە ئىلغار كوللېكتىپ باھالىنىپ تاللاندى.

1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن تۆت ئىلمىي ماقالە ۋە تەتقىقات دوكلاتى مۇنۇلار: «ئۇقۇتۇش ئۇسۇلى ۋە ئىجادىي تەپەككۇر»، «شىنجاڭنىڭ شەھەر-بازارلىرىدىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەر ماڭارىپى خىزمىتىنى باھالاشنى سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويۇش لايىھىسى»، «يىرىك يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئېھتىياجىغا ئۈيغۇنلىشىپ، لايىقەتلىك ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۈرىلى»، «ئوتتۇرا مەكتەپلەرنىڭ ماتېماتىكا ئوقۇتۇش ئىسلاھاتى جەھەتتىكى بىر قانچە مەسىلە».

ما ۋېنخۇا

«شىنجاڭ ماڭارىپىنى راۋاجلاندۇرۇش ستراتېگىيىسى» تەتقىقاتى

ئاپتونوم رايونلۇق ماڭارىپ كومىتېتى مەسئۇل بولغان «شىنجاڭ ماڭارىپىنى راۋاجلاندۇرۇش ستراتېگىيىسى» تەتقىقاتى — «جۇڭگو ماڭارىپىنى راۋاجلاندۇرۇش ستراتېگىيىسى» تەتقىقاتىدىكى 18 رايون خاراكتېرلىك تەتقىقات تېمىسىنىڭ بىرى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدا 1 - باسقۇچلۇق تەتقىقات ئورۇندىلىپ، بىر تۈركۈم مۇۋەپپەقىيەتلەر قولغا كەلتۈرۈلدى.

ئورۇندالغان مۇۋەپپەقىيەتلەر ئىچىدە دوكلات ۋە ئىلمىي ماقالە 29 بولۇپ، مۇھىملىرى: رايون ئەھۋالى، مۇھىت ۋە ماڭارىپنىڭ ھازىرقى ھالىتى تەھلىل قىلىنغان «شىنجاڭ ماڭارىپى تەرەققىياتىنىڭ تارىخىي مۇساپىسى ۋە ھازىرقى ھالىتى»، «شىنجاڭ ماڭارىپىنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ رايون ئەھۋالى ۋە مۇھىتى»، «شىنجاڭ نوپۇسىنىڭ كۆپىيىشى ۋە ماڭارىپنىڭ تەرەققىياتى»، «شىنجاڭ ئالىي ماڭارىپىنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ مۇھىتى ئۈستىدە تەھلىل»، «شىنجاڭ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ ماڭارىپىنىڭ تەرەققىياتى ۋە ھازىرقى ھالىتى»؛ تەرەققىيات ستراتېگىيىسى تەتقىقاتىغا مەنسۇپلىرى «شىنجاڭ ماڭارىپىنى راۋاجلاندۇرۇش ستراتېگىيىسى تەتقىقاتى ھەققىدە دوكلات»، «شىنجاڭ ماڭارىپىنى راۋاجلاندۇرۇش ستراتېگىيىسىنىڭ ئومۇمىي مىقدارلىق نىشانى ھەققىدە تەتقىقات»، «شىنجاڭنىڭ ماڭارىپ خىراجىتىنى توپلاش ستراتېگىيىسى ھەققىدە ئاساسىي تەسەۋۋۇر»، «شىنجاڭ ئالىي ماڭارىپىنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ ستراتېگىيىلىك نىشانى ۋە تەدبىرلىرى»، «شىنجاڭنىڭ ئونئۈچىنچى بەش يىللىق مەكتەپلىرىنىڭ ماڭارىپ ئىشلىرىدىكى تەرەققىيات ۋە ئىسلاھات»، «شىنجاڭنىڭ چوڭلار ئالىي ماڭارىپىنى راۋاجلاندۇرۇش ھەققىدىكى ئويلىنىش ۋە تەدبىر»، «شىنجاڭنىڭ دېھقان، چارۋىچىلار ماڭارىپىنى راۋاجلاندۇرۇش ستراتېگىيىسى ھەققىدە تەسەۋۋۇر»؛ سېلىشتۇرما تەتقىقاتقا مەنسۇپلىرى «ئوتتۇرا ئاسىيادىكى قازاقستان قاتارلىق ئىتتىپاقداش جۇمھۇرىيەتلەر ماڭارىپى بىلەن شىنجاڭ ماڭارىپى ھەققىدىكى سېلىشتۇرما تەتقىقات»، «قازاقستان ئىتتىپاقداش جۇمھۇرىيىتى ماڭارىپىنىڭ تارىخى ۋە ھازىرقى ھالىتى»، «شىنجاڭ ۋە يۇنناندىن ماڭارىپىنىڭ

ئۇرۇمچى رايونىدىكى كەسپىي مائارىپ سىستېمىسى 1991 - يىل 5 - ئاينىڭ 4 - كۈنىدىن 10 - كۈنىگىچە تۇنجى نۆۋەتلىك «لېي فېڭدىن ئۆگىنىپ، خەلق ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىش ھەپتىلىكى» پائالىيىتى ئۆتكۈزدى. سۈرەتتە: شەھەرلىك 2 - كەسپىي تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ كىيىم - كېچەك كېسىمچىلىكى سىنىپىدىكى قازاق قىزلار خېرىدارلار ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلماقتا.

لى شاۋچىڭ فوتوسى

تارىخى ۋە ھازىرقى ھالىتى ھەققىدە سېلىشتۇرما تەتقىقات»؛ تىپلار بويىچە ئارىلاپ تەكشۈرۈشكە مەنسۇپلىرى «قۇمۇل ۋىلايىتىنىڭ تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپتىن كېيىنكى مائارىپ قۇرۇلمىسىنى تەكۈرۈشتىن دوكلات»، «يەنجى خۇيزۇ ئاپتونوم ناھىيىسىنىڭ مائارىپىنى تەكشۈرۈشتىن دوكلات» ۋە باشقىلار.

جۇ يۆ

ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ مائارىپ خىزمىتىنى باھالاش لايىھىسى

شىنجاڭ مائارىپ ئىلمىي تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئالغان «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ شەھەر-بازارلىرىدىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ مائارىپ خىزمىتىنى باھالاشنىڭ سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويۇلىدىغان لايىھىسى» 1991 - يىلى پۈتتى.

بۇ لايىھە «باشقۇرۇش خىزمىتىنى باھالاش» ۋە «ئوقۇغۇچىلارنىڭ سۈپىتىنى باھالاش» تىن ئىبارەت ئىككى تارماق لايىھىدىن تەشكىل تاپتى.

«باشقۇرۇش خىزمىتىنى باھالاش» تا «ئا» دەرىجىلىك كۆرسەتكۈچ بەش تۈر، «ب» دەرىجىلىك كۆرسەتكۈچ 15 تۈر، «س» دەرىجىلىك كۆرسەتكۈچ40 تۈرگە ئايرىلدى. مەكتەپ مائارىپىنىڭ ئومۇمىي گەۋدىلىك ئىسلاھاتىنى ئىلگىرى سۈرۈش، نىشانلىق باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش، ھەرقايسى تارماقلارنىڭ فونكسىيىلىك رولىنى جارى قىلدۇرۇش، دەرىجىگە ئايرىپ باشقۇرۇشنى، قاتلامغا ئايرىپ مەسئۇل بولۇشنى كۈچەيتىش مەقسىتىدە، مەكتەپلەر كوللېكتىپى باھالاش ئوبيېكتى قىلىندى.

«ئوقۇغۇچىلارنىڭ سۈپىتىنى باھالاش» تا «ئا» دەرىجىلىك كۆرسەتكۈچ ئالتە تۈر، «ب» دەرىجىلىك كۆرسەتكۈچ 11 تۈر، «س» دەرىجىلىك كۆرسەتكۈچ 27 تۈرگە ئايرىلدى. بۇنىڭدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ سۈپىتىنى ئۆلچەيدىغان بىر ئۆلچەم تۈرغۇزۇپ، ئوقۇغۇچىلارنى توغرا ئوقۇش مەقسىتىنى تىكلەشكە، ئوقۇتقۇچىلارنى ئوقۇتۇپ، ئادەم تەربىيىلەشكە يېتەكلەش، مەكتەپ، ئائىلە ۋە جەمئىيەت تەربىيىسىنى ماسلاشتۇرۇپ بىرلىككە كەلتۈرۈش مەقسەت قىلىندى.

«ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ مۇدىرلىرىنىڭ خىزمەت قوللانمىسى»، «ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ خىزمەت قوللانمىسى»، «تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ سۈپىتىنى باھالاش قوللانمىسى» قاتارلىقلار بۇئىككى لايىھىگە يۈرۈشلەشتۈرۈلۈپ قوللىنىلدى.

چېن جو

بەش مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ مائارىپ ئىسلاھاتى سىنىقى

بەش مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ يەككە پەنلەر بويىچە مائارىپ ئىسلاھاتى سىنىقى 1987 - يىلى باشلانغانىدى، ئۇچ يىللىق تىرىشچانلىق ئارقىلىق ئۇنۇم ھاسىل قىلىندى. 1991 - يىل 4-ئاينىڭ 26-كۈنىدىن 30 - كۈنىگىچە سىناققا رىياسەتچىلىك

قىلغۇچى ئورۇن — شىنجاڭ ماڤارىپ ئىلمىي تەتقىقات ئورنى ئۇرۇمچىدە يېغىن ئۆتكۈزۈپ، سىناق خىزمىتىنى يەكۈنلىدى.

شىنجاڭ ماڤارىپ ئىلمىي تەتقىقات ئورنى1987-يىلى جەنۇبىي شىنجاڭنى تەكشۈرگەن ۋاقىتتا، مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپلەردىكى تولۇق ئوتتۇرا 1 - يىللىق ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ماتېماتىكا ئەتىجىسىنى ئىمتىھان ئارقىلىق سىناپ‌كۆردى، نومۇرى 50 تىن ئاشقان ئوقۇغۇچىلار ئارانلا 2.85% نى ئىگىلىدى؛ 1990 - يىلى سىناق سىنىپى — قەشقەر 6 - ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ تولۇق ئوتتۇرا 1 - يىللىق سىنىپىدىكى ئوقۇغۇچىلاردىن ئىمتىھان ئېلىپ سىناپ كۆردى، لاياقەتلىك نىسبىتى ئۆسۈپ 63.3% كە يەتتى. 1989 - يىلى ئۇرۇمچى رايونى بويىچە مىللىي تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپنى تۇنجى قېتىم، ئوقۇش پۈتتۈرۈش ئىمتىھانىغا قاتناشقان 1461 ئوقۇغۇچىدىن لاياقەتلىك بولغانلار 83 نەپەر، بۇنىڭ ئىچىدە 45 نەپىرى ئۇرۇمچى تەجرىبە ئوتتۇرا مەكتىپىدىكى سىناق سىنىپىنىڭ ئوقۇغۇچىلىرى بولۇپ، 54.22% نى ئىگىلىدى. 1990 - يىلى قەشقەر ۋىلايىتىدە خەنزۇ تىلىدىن ئېلىنغان ئالىي مەكتەپ ئىمتىھانىدا لاياقەتلىك بولۇش نىسبىتى 33.75%، ئۇرۇمچى شەھىرىدە خەنزۇ تىلىدىن ئېلىنغان ئالىي مەكتەپ ئىمتىھانىدا لاياقەتلىك بولۇش نىسبىتى 51% بولغان بولسا، قەشقەر 6 - ئوتتۇرا مەكتەپ تەجرىبە سىنىپىنىڭ 71.1%، ئۇرۇمچى شەھەرلىك 14 - ئوتتۇرا مەكتەپ سىناق سىنىپىنىڭ 68.9% بولدى.

ماڤارىپ ئىسلاھاتى ئەمەلىيىتى ئوقۇتۇش سۈپىتىنى ئۆستۈردى، ماڤارىپ ئىسلاھاتىغا تەجرىبە يارىتىپ بەردى، ماڤارىپ ئىسلاھاتىنىڭ تايانچلىرىنىمۇ پىتىشتۇرۇپ بەردى. سىناق سىنىپلىرى دەسلەپكى 12 دىن 45 كە يەتتى؛ قەشقەر، ئىلىدىن ئىبارەت ئىككى ۋىلايەت ئۆز ئالدىغا كېڭەيتكەن تەجرىبە سىنىپى 123 كە يەتتى. يەكۈنلەش يېغىنى ئەسلى ئۇچ ۋىلايەتتىكى بەش مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ تەجرىبىلىرىنى شىنجاڭ بويىچە كېڭەيتىشنى، ھەر بىر ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرنىڭ بىردىن مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ، بىردىن مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ بېكىتىشنى تەلەپ قىلدى.

جىياڭ رۇڭشۇ
جۇ يۈ

ئون مەكتەپ قوش تىللىق ئوقۇتۇشنى سىناق قىلىش نۇقتىسى قىلىندى

ئاپتونوم رايونلۇق ماڤارىپ كومىتېتى 1991-يىلى غۇلجا شەھەرلىك7-ئوتتۇرا مەكتەپ، قۇمۇل ۋىلايەتلىك1-ئوتتۇرا مەكتەپ، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپ، تۇرپان شەھەرلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپ، بۆرۈلتوقاي ناھىيىلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپ، گۇچۇڭ ناھىيىلىك 5 - ئوتتۇرا مەكتەپ، بايىنغولىن ئوبلاستلىق موڭغۇل تولۇق ئوتتۇرا مەكتىپى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك 5 - ئوتتۇرا مەكتەپ، 14 - ئوتتۇرا مەكتەپ، 36 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن ئىبارەت ئون ئاز سانلىق مىللەت ئوتتۇرا مەكتىپىنى مىللىچە - خەنزۇچە قوش تىللىق ئوقۇتۇشنى سىناق قىلىش نۇقتىسى قىلىپ بېكىتتى.

نۇقتىدا سىناق قىلىشتىن مەقسەت ئاز سانلىق مىللەت مەكتەپلىرىدە خەنزۇ تىلى ئوقۇتۇش ئىسلاھاتى ئېلىپ بېرىشنىڭ يولى ئۇستىدە ئىزدىنىش، شارائىتى يار بېرىدىغان ئاز سانلىق مىللەتلەر مەكتەپلىرىدە مىللىچە - خەنزۇچە قوش تىللىق ئوقۇتۇشنى بالدۇر ئىشقا ئاشۇرۇشنى قوللاش ۋە ئۇنىڭغا رىغبەتلەندۈرۈشتىن ئىبارەت.

لى جيەنشى

موڭغۇل تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپلىرىدە سىناق تەرىقىسىدە خەنزۇ تىلىدا دەرس ئۆتۈش سىنىپى تەسىس قىلىندى

ئاپتونوم رايوندا موڭغۇل تىل - يېزىقىنىڭ ئىشلىتىلىش دائىرىسى چەكلىك بولغاچقا، موڭغۇل ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئۆز جايىدا ئىشقا ئورۇنلىشىشىغا قىيىنچىلىق تۇغدۇرغان، ئاپتونوم رايوندا موڭغۇل يېزىقىدىكى نەشىر بۇيۇملىرى بىر قەدەر ئاز بولغاچقا، موڭغۇل ئوقۇغۇچىلارنىڭ موڭغۇل تىل - يېزىقى

ئارقىلىق تېخىمۇ كۆپلەپ بىلىم ئىگىلىشى قېيىن بولغانىدى. شۇڭلاشقا يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، موڭغۇل ئا تا - ئانىلاردىن ئۆز پەرزەنتلىرىنى خەنزۇ تىلىدىكى مەكتەپلەرگە ئاپىرىپ بېرىدىغانلار كۈنسايىن كۆپەيدى. ئاممىنىڭ ئېھتىياجىغا ئۈيغۇنلىشىش ئۈچۈن، بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق 2 - ئوتتۇرا مەكتەپ 1988 - يىلى كۈزدىن ئېتىبارەن موڭغۇل تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپلىرىدىكى تولۇق ئوتتۇرا سىنىپلىرىغا خەنزۇ تىلىدا دەرس ئۆتۈشنى سىناق قىلىشقا كىرىشكەنىدى، ئۇ، ئاپتونوم رايونىدىكى موڭغۇل ماتارىپىنىڭ سۈپىتىنى ئۆستۈرۈشكە بىر يېڭى يول تېپىپ بەردى.

سىناق جەريانى ۋە ئۇسۇلى مۇنداق بولدى: 1988 - يىل 9 - ئايدا يېڭى ئوقۇش يىلى باشلانغاندا، شۇ يىللىق ئالتە تولۇق ئوتتۇرا 1 - يىللىق سىنىپلاردىن ئىككى سىنىپ تاللىنىپ، خەنزۇ تىلىدا دەرس ئۆتۈلىدىغان سىناق سىنىپى قىلىپ بېكىتىلدى، ھەر بىر سىنىپتا 45 تىن جەمئىي 90 ئوقۇغۇچى بار ئىدى. تولۇق ئوتتۇرا 1 - يىللىقنىڭ 1 - ئوقۇش مەۋسۇمىدە موڭغۇل تىلىدا دەرس ئۆتۈش ئاساس، خەنزۇ تىلىدا دەرس ئۆتۈش قوشۇمچە قىلىندى، ماتېماتىكا، فىزىكا، خىمىيە، تەنتەربىيە، خەنزۇ تىلى دەرسلىرى خەنزۇ تىلىدا ئۆتۈلدى، سىياسەت، تىل - ئەدەبىيات، تارىخ، جۇغراپىيە، بىئولوگىيە دەرسلىرى يەنىلا موڭغۇل تىلىدا ئۆتۈلدى، ئوقۇغۇچىلار ئىككى خىل يېزىق بويىچە دەرسلىكلەرنى ھازىرلىدى. ئوقۇش مەۋسۇمى ئاخىرلىشىش ۋاقتىدا، خەنزۇ تىلى بويىچە دەرس ئاڭلاشتا يېتىشەلمەي قالغان ئالتە ئوقۇغۇچى موڭغۇل تىلىدا دەرس ئۆتۈلىدىغان سىنىپقا يۆتكەپ قويۇلۇپ، سىناق سىنىپى مۇقىملاشتۇرۇلدى. 2 - ئوقۇش مەۋسۇمىدە موڭغۇلچە ۋە خەنزۇچىغا ئوخشاش ئېتىبار بېرىلدى. تولۇق ئوتتۇرا 2 - يىللىقتىن باشلاپ خەنزۇ تىلىدا دەرس ئۆتۈش ئاساس، موڭغۇل تىلىدا دەرس ئۆتۈش قوشۇمچە قىلىندى، ئاساسلىق دەرسلەرنىڭ ھەممىسى خەنزۇ تىلىدا ئۆتۈلدى. تولۇق ئوتتۇرا 3 - يىللىق مەزگىلگە كەلگەندە، ئۇلارنىڭ ئىچىدىن 31 ئوقۇغۇچى تاللىۋېلىنىپ، تەبىئىي پەن سىنىپى قىلىپ تەشكىللەندى، بارلىق پەنلەر خەنزۇ تىلىدا ئۆتۈلدى، موڭغۇل يېزىقىدىكى دەرسلىكلەر پايدىلىنىش ماتېرىيالى قىلىندى. ئوقۇغۇچىلار تولۇق ئوتتۇرا3 - يىللىقنى پۈتتۈرگەندىن كېيىن، ئاپتونوم رايونلۇق ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش ئىشخانىسىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن ماتېماتىكا، فىزىكا، خىمىيە دەرسلىرىدە خەنزۇ تىلى بويىچە مەملىكەتلىك بىر تۆتاش ئىمتىھانغا قاتناشتى، باشقا پەنلەردە موڭغۇل تىلى بويىچە بىر تۆتاش ئىمتىھانغا قاتناشتى. قوبۇل قىلىش ۋاقتىدا، خەنزۇچە ئىمتىھان بەرگەن مىللىي ئوقۇغۇچىلار قاتاردا بىر تەرەپ قىلىندى. مەكتەپ سىناق سىنىپى ئۈچۈن، بىر قەدەر كۆچلۈك ئوقۇتقۇچىلارنى سەپلەپ بەردى، ئۇلار مىللىچە - خەنزۇچە قوش تىللىق بولۇپ، بەزىلىرى مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئوقۇتقۇچى. ئوقۇغۇچىلارنىڭ خەنزۇ تىل - يېزىقىنى قوللىنىش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، مەكتەپ سىناق سىنىپى ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ھەر بىرىدە بىرىدىن «شىنخۇا لۇغىتى» بولۇشىنى، ھەر كۈنلۈك سەھەرلىك ئوقۇش ۋاقتىدا خەنزۇچە «بورتالا گېزىتى»، «يېرىم ئايلىق سۆھبەت»، «دەرستىن سىرتقى كونسولتاتسىيە» قاتارلىق ئوقۇشلۇقلارنى ئوقۇشنى، ھەر ھەپتىدە خەنزۇچە بىر پارچە ماقالە يېزىشنى، تام گېزىتى، قارا تاختا گېزىتى چىقىرىشنى، خەنزۇ تىلىدا شېئىر ۋە ئەدەبىي ئەسەرلەرنى دىكلاماتسىيە قىلىشنى، ئوقۇشنى يولغا قويۇشنى ۋە پولات قەلەمدە خەت مەشق قىلىشنى تەلەپ قىلدى ھەمدە ماتېماتىكا، فىزىكا، خىمىيە پەنلىرى بويىچە زېھىن سىناش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى.

1991 - يىللىق ئالىي مەكتەپ ئىمتىھانىنىڭ ئالدىن تاللاش ئىمتىھانىدا، ئىككى سىناق سىنىپىدىكى 84 ئوقۇغۇچىدىن تاللاش ئىمتىھانىدىن ئۆتكەنلەر 57 بولۇپ، 67.86% نى ئىگىلىدى؛ ئۆت موڭغۇل تىلى سىنىپىدىكى 162 ئوقۇغۇچىدىن تاللاش ئىمتىھانىدىن ئۆتكەنلەر 55 نەپەر بولۇپ، 33.95% نى ئىگىلىدى. خەنزۇ تىلىدىكى تەبىئىي پەنلەر سىنىپىدىكى 31 ئوقۇغۇچىدىن 28 نەپىرى تاللاش ئىمتىھانىدىن ئۆتۈپ، 90.3% نى ئىگىلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە 24 نەپىرى ئالىي مەكتەپلەرگە قوبۇل

قىلىندى. خەنزۇ تىلىدا دەرس ئۆتۈلىدىغان سىنىپ ئوقۇغۇچىلىرى 2000 ـ 3000 گەتراپىدا خەنزۇچە خەت ئىگىلەپ، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ ئوتتۇرىكەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ سەۋىيىسىگە يەتكەشتى، ئاپتونوم رايون مىللىي تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىدىن تەلەپ قىلغان مىللىچە ـ خەنزۇچە قوش تىللىق بولۇش سەۋىيىسىگە يېقىنلاشتى.

چېن شېڭيۈەن

جۇ يۈ

«شىنجاڭ ماڤارپى يىلنامىسى (1949 ـ 1989)» نەشر قىلىندى

«شىنجاڭ ماڤارپى يىلنامىسى (1949 ـ 1989)» 1991 ـ يىلى شىنجاڭ ماڤارپ نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىندى. بۇ يىلنامە شىنجاڭ ماڤارپ گىلمىي تەتقىقات گورۇپپىسى تەشكىللىشى بىلەن تۈزۈلدى. پۈتۈن كىتاب ئىككى قىسىم، 12 بابقا بۆلۈندى، جەمئىي 650 مىڭدىن كۆپرەك خەنزۇچە خەتتىن تەشكىل تاپتى، ئۇنىڭدا شىنجاڭنىڭ 40 يىلدىن بۇيانقى ھەر دەرىجىلىك، ھەر خىل ماڤارپ گىشلىرىنىڭ تەرەققىيات گەھۋالىي، گىلاھات مۇساپىسى، گاساسىي مۇۋەپپەقىيەتلىرى ۋە تەجرىبە ـ ساۋاقلىرى قاتارلىقلار تەپسىلىي بايان قىلىنغان.

جۇ يۈ

مەدەنىيەت . ئارخىپچىلىق

مەدەنىيەت

«قەلبداشلار» سەنئەت ئۆمىكى شىنجاڭدا هال سوراش يۇزىسىدىن ئويۇن قويدى

ج ك پ مەركىزي كومىتېتى بىرلىكىمىپ بۆلۈمى، جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى باش سىياسىي بۆلۈمى، دۆلەت مىللىي ئىشلار كومىتېتى، مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى، مەملىكەتلىك ياشلار بىرلەشمىسى ئۇيۇشتۇرغان «قەلبداشلار» سەنئەت ئۆمىكى ج ك پ مەركىزي كومىتېتى بىرلىكىمىپ بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى جياڭ مىڭكۇەننىڭ باشچىلىقىدا، 8 ـ ئاينىڭ 31 ـ كۈنىدىن 9 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنىگىچە شىنجاڭدا هال سوراش يۇزىسىدىن ئويۇن قويدى.

مەنئەت ئۆمىكى ئىلگىرى ـ كېيىن بولۇپ ئۈرۈمچى شەهىرى، قەشقەر ۋىلايىتى، قىزىلسۇ ئوبلاستى، بايىنغولىن ئوبلاستى، دۆلەت مۇداپىئە پەن ـ تېخنىكا خىزمەت كومىتېتىنىڭ مەلۇم بازىسى، تارىم نېفىت چارلاش ـ ئېچىش قوماندانلىق شتابى، ئىلى ئوبلاستى، بورتالا ئوبلاستى، كۇيتۇڭ شەهىرى، قاراماي شەهىرى ۋە شىخەنزە شەهىرىدە 11 مىڭ كىلومېتر يول بېسىپ، هال سوراش يۇزىسىدىن 23 قېتىم ئويۇن قويدى، ئويۇننى كۆرگەن ۋە ئويۇن نومۇرلىرىنى رادىئودىن ئاڭلىغان هەر مىللەت هەربىي ۋە خەلق 120 مىڭ ئادەمگە يەتتى.

جۇ جېنشىن

ئاممىۋى مەدەنىيەتنىڭ ئومۇمىي ئەهۋالى

1991 ـ يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە ئاممىۋى مەدەنىيەت كەسىپي ئورۇنلىرى 939 غا، ئىشچى ـ خىزمەتچىسى 2594 كە، ئاممىۋى كۈتۈپخانا 63 كە، ئىشچى ـ خىزمەتچىسى701 گە يەتتى. ئاممىۋى مەدەنىيەت كەسىپي ئورۇنلىرى ئىچىدە ئاممىۋى سەنئەت سارىيى 15، مەدەنىيەت يۇرتى 92، مەدەنىيەت پونكىتى 832 (بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت باشقۇرغان پونكىت 46). يېزا بازارلىرىدا 143 مەدەنىيەت مەركىزى شەكىللەندى. مەدەنىيەت كۈلۈبى (ئۆيى) 5874كە، خەلق ئارىسىدىكى كەسىپي تىياتىر ئۆمىكى يەتتىگە، ئىشتىن سىرتقى ئاممىۋى ئويۇن قويۇش ئۆمىكى (ئەترىتى) 134 كە، تارقاق جايلاشقان خەلق سەنئەتچىسى 1703 كە يەتتى.

1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا قانات يايدۇرۇلغان سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيە يېزا، چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ مەدەنىيەت خىزمىتىنى يۈكسەلدۈردى. يېزا، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى هەر دەرىجىلىك پارتىيە، هۆكۈمەت رەهبەرلىرى جايلاردىكى سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيە خىزمەت ئۆمەكلىرى، ئەترەتلىرى ۋە گۇرۇپپىلىرىنىڭ ياردىمى بىلەن، ئاساسىي قاتلاملارنىڭ ئىدىيە ـ مەدەنىيەت بازىلىرى قۇرۇلۇشىغا تېخىمۇ ئەهمىيەت بەردى. تۇرپان شەهىرىنىڭ يېزىلىرىدىكى ئاساسىي قاتلام مەدەنىيەت پائالىيىتى سورۇنلىرى سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيە خىزمەت ئەترىتى كېلىشتىن بۇرۇنقى 600 كۆادرات مېتردىن 5198 كۆادرات مېترغا، پىچان ناهىيىسىدە خىزمەت ئەترىتى كېلىشتىن ئىلگىرىكى 5456 كۆادرات مېتردىن 21 مىڭ 944 كۆادرات مېترغا يەتتى؛ مورى ناهىيىسىدە ئىدارە ـ ئورۇنلار ۋە شەخسلەر 542 مىڭ يۈەن پۇل، 3212 دانە هەر خىل بۇيۇم، 1000 دىن ئارتۇق كىتاب ئىئانە قىلدى، يەنە37 مەدەنىيەت ئۆيىنى ئەسلىگە كەلتۈردى ۋە يېڭىدىن قۇردى؛ دۆربىلجىن ناهىيىسى يېزا كىنو ئەترەتلىرىگە يېزا نوپۇسىنى شەهەر نوپۇسىغا ئالماشتۇرۇش كۆرسەتكۈچىدىن 30 نى، مەدەنىيەت پونكىتلىرى، رادىئو ئۇزىلىلىرىغا شتاتتىن 36 نى هەل قىلىپ بەردى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە مەدەنىيەت يۇرتلىرى، مەدەنىيەت پونكىتلىرى ئارا ئەلا نەتىجە يارىتىش، ئۆلچەمگە يېتىش ۋە سېلىشتۇرۇپ باھالاش پائالىيىتى كەڭ قانات يايدۇرۇلدى. 1 - ئايدا مەدەنىيەت نازارىتى مەدەنىيەت مىنىستىرلىكىنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشكەن تارباغاتاي ۋىلايەتلىك، سانجى ئوبلاستلىق، كورلا شەھەرلىك، غۇلجا شەھەرلىك، فۇكاڭ ناھىيىلىك كۇتۇپخانىلارنى ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ تەقدىرلىدى.

ئاپتونوم رايونلۇق مەدەنىيەت نازارىتى بىلەن شىنجاڭ ئاممىۋى مەدەنىيەت ئىلمىي جەمئىيىتى ئاممىۋى مەدەنىيەت خادىملىرىنىڭ نەزەرىيىۋى سەۋىيىسىنى ئۆستۇرۇش ئۈچۈن، 1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 12 - كۈنىدىن 16 - كۈنىگىچە كۈنەس ناھىيىسىدە مەدەنىيەت يۇرتلىرى ئىسلاھاتى ۋە قۇرۇلۇشى بويىچە نەزەرىيە مۇھاكىمە يىغىنى ئۆتكۈزدى. مۇھاكىمە يىغىنىدا 48 ئىلمىي ماقالە ئوتتۇرىغا قويۇلدى ۋە ئوقۇپ ئۆتۈلدى، مەدەنىيەت يۇرتلىرىنى باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى ئىسلاھ قىلىش، نىشانلىق باشقۇرۇش تۈزۈمىنى ئورنىتىش ۋە مۇكەممەللەشتۇرۇش، كەسپىي قۇرۇلۇشنى كۈچەيتىش، مەدەنىيەت يۇرتلىرىنىڭ مۇلازىمەت ساھەلىرىنى كېڭەيتىش، «مەدەنىيەتنى مەدەنىيەت ئارقىلىق تولۇقلاش» خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇش، مۇنەۋۋەر مىللىي مەدەنىيەتنى جارى قىلدۇرۇش قاتارلىق تېمىلاردا چوڭقۇر مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى. مەركىزىي مەدەنىيەت باشقۇرۇش كادىرلىرى شۆيۈەنى ئاپتونوم رايونلۇق مەدەنىيەت نازارىتىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى قارارلىق ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك، ناھىيىلىك مەدەنىيەت ئىدارىلىرى باشلىقلىرى بىلىم ئاشۇرۇش كۇرسى ئاچتى، ئۆگىنىشكە مەدەنىيەت ئىدارىلىرى باشلىقلىرىدىن 44 كىشى قاتناشتى.

1991 - يىلدىكى ئاممىۋى مەدەنىيەت پائالىيىتىنىڭ يەنە بىر ئالاھىدىلىكى شۇكى، مەدەنىيەت بازارلىرى راۋاج تاپتى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى مەدەنىيەت بازارلىرىنىڭ تىجارەت تۇرى 20 نەچچە خىلغا يەتتى، تانسىخانا 340 نەچچىگە، كاراOK زالى 63 كە، مۇزىكىلىق چايخانا 74 كە، بىلىيارت ئۇستىلى 6800 دىن كۆپرەككە، ئېلېكترونلۇق ئويۇن ماشىنىسى 600 نەچچىگە، كىتاب - ژۇرنال سېتىش - ئارىيەت بېرىش نۇقتىسى 600 نەچچىگە، سىنئالغۇ لېنتىلىرىنى قويۇش ئورنى 800 نەچچىگە يەتتى. بۇنىڭدىن باشقا، يەنە ئويۇن قويۇش، كىنو قويۇش، كىيىم مودىلىرىنى كىيىپ كۆرسىتىش ۋە سەنئەت كۇرسلىرىنى ئېچىشقا ئوخشاش پائالىيەتلەرمۇ ئېلىپ بېرىلدى. يۇقىرىقى ئىشلار بىلەن شۇغۇللانغۇچىلار 10 مىڭ كىشىدىن ئېشىپ كەتتى. مەدەنىيەت بازارلىرى ئاپتونوم رايوندا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش، دۆلەتنىڭ باج كىرىمىنى كۆپەيتىش، غەيرىي تاۋار پۇللىرىنى خەزىنىگە قايتۇرۇشنىڭ مۇھىم بىر يولى بولۇپ قالدى. پەقەت ئۇرۇمچى شەھىرىدىلا ئىش كۇتۇپ تۇرغانلاردىن 1000 دىن ئارتۇق ئادەم ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى، دۆلەتكە ھەر يىلى 1 مىليون يۈەندىن ئارتۇق باج پۇلى تاپشۇرۇلدى.

مەدەنىيەت بازارلىرىنىڭ ساغلام راۋاجلىنىشىغا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، 1990 - يىل قىشتىن 1991 - يىل ئەتىيازغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە مەدەنىيەت بازارلىرى ئومۇمىيۈزلۈك ئېنىقلاندى ۋە تەرتىپكە سېلىندى. جەمئىي 2000 خىلدىن ئارتۇق، 59 مىڭ 399 نۇسخا كىتاب - ژۇرنال، 5892 قاپ سىنئالغۇ لېنتىسى، 30 مىڭ 484 قاپ ئۇنئالغۇ لېنتىسى يىغىۋېلىندى ۋە پېچەتلەندى؛ شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، مەدەنىيەت مۇئەسسەسىلىرىدىن پايدىلىنىپ قىمار ئويناش، تانسىدا جۆرە بولۇپ بېرىش، جۆرە بولۇپ ئولتۇرۇپ بېرىشكە ئوخشاش ئەھۋاللارغا زەربە بېرىلدى، ھەر خىل قانۇنسىز ھالدا ئۆز ئالدىغا پۇل تېپىش ئۈچۈن ئويۇن قويۇش، پال بېقىشقا ئوخشاش پائالىيەتلەر بىكار قىلىندى. مەدەنىيەت بازارلىرىنى كۈندىلىك نازارەت قىلىش ۋە تەكشۇرۇشنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 11 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردە ۋە قىسمەن ناھىيە، شەھەردە مەدەنىيەت پائالىيەتلىرىنى باشقۇرىدىغان مەخسۇس ئاپپاراتلار قۇرۇلدى. ناھىيىدىن تۆۋەن ئورۇنلاردىكى پائالىيەتلەرنى مەدەنىيەت پونكىتى باشقۇردى.

ئۇرۇمچى، مانجى، شىخەنزە، قاراماي قاتارلىق شەھەرلەردە يەنە مەدەنىيەت پائالىيەتلىرىنى تەكشۈرۈش ئېتىلدى. مەدەنىيەت نازارىتى ئالاقىدار ئورۇنلار بىلەن بىرلىكتە «چەت ئەلگە چىقىلىدىغان تانسىخانىلارنى ئېچىشقا دائىر مەسىلىلەر توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقاردى، مەدەنىيەت مىنىستىرلىكىنىڭ «كارا OK» كۆڭۈل ئېچىش پائالىيىتىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش» دىنى تارقاتقى؛ جايلارمۇ دۆلەتنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرىگە ئاساسەن، ئۆز يېرىنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا بىرلەشتۈرۈپ، مەدەنىيەت بازارلىرىنى باشقۇرۇشقا دائىر بەلگىلىمە ۋە چارىلەرنى تۈزۈپ چىقتى.

تاۋار ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىغا ئەگىشىپ، ئاپتونوم رايوندىكى كۆپلىگەن مەدەنىيەت كەسىپلىرى ئورۇنلىرى پەيدىنپەي «تەمىنلەش تۈزۈمى» دىكى نوقۇل مۇلازىمەت خاراكتېرىدىكى ئورۇندىن ھەقلىق تىجارەت - مۇلازىمەت خاراكتېرىدىكى ئورۇنغا ئۆزگەردى. مەدەنىيەت كەسىپلىرى ئورۇنلىرى قانات يايدۇرغان «مەدەنىيەتنى مەدەنىيەت ئارقىلىق تولۇقلاش» پائالىيىتى چوڭ شەھەرلەردىن ئوتتۇرا، كىچىك شەھەرلەرگە ھەم ناھىيە، يېزا (بازار) لارغا كېڭەيدى. ئاپتونوم رايونلۇق مەدەنىيەت نازارىتى، مالىيە نازارىتى 8 - ئاينىڭ 14 - كۈنىدىن 18 - كۈنىگىچە ئۆتكۈزگەن ئاپتونوم رايونلۇقمەدەنىيەت كەسىپلىرى ئورۇنلىرىنىڭ «مەدەنىيەتنى مەدەنىيەت ئارقىلىق تولۇقلاش» تەجرىبىلىرىنى ئالماشتۇرۇش يىغىنىدا تەقدىرلىنىپ مۇكاپاتلانغان 12 مەدەنىيەت كەسىپلىرى ئورنى قاتارىدا، ئاممىۋى مەدەنىيەت سىستېمىسىدىن يەكەن ناھىيىلىك مەدەنىيەت يۇرتى، ئارشالڭ ناھىيىلىك مەدەنىيەت يۇرتى، كېرىيە ناھىيىلىك مەدەنىيەت يۇرتى، كېرىيە ناھىيىسىدىكى لەڭگەر يېزىلىق مەدەنىيەت يۇرتى، ماناس ناھىيىسىدىكى لوتوپى بازارلىق مەدەنىيەت پونكىتى، شىنجاڭ كۆزگەرمىخانىسىدىن ئىبارەت ئالتە ئورۇنمۇ مۇكاپاتلاندى.

سەي چۈن

تىياتىر كۆرىكى

ئاپتونوم رايونلۇق مەدەنىيەت نازارىتى بىلەن جۇڭگو تىياتىرچىلار جەمئىيىتىنىڭ شىنجاڭ شۆبىسى بىرلىكتە 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 2 - كۈنىدىن 10 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق 1991 - يىللىق تىياتىر كۆرىكى ئۆتكۈزدى. كۆرەككە ئاپتونوم رايون بويىچە 15 ئويۇن قويۇش تەشكىلاتىدىن 600 دىن ئارتۇق تىياتىر سەنئىتى خادىمى قاتناشتى. كۆرەكتە 15 تىياتىر ئوينالدى، بۇنىڭ تۆتى خەنزۇچە دراما، تۆتى ئۇيغۇرچە دراما، ئۈچى يۇجۇ تىياتىرى، ئىككىسى چىنچيالڭ تىياتىرى، بىرى جىڭجۇ تىياتىرى، بىرى شىنجاڭ چۈزى تىياتىرى. ئۇلارنىڭ 13ى ھازىرقى زامان تۇرمۇشىنى ئەكس ئەتتۈرۈلگەن تىياتىر، ئىككىسى تارىخىي تېمىدىكى تىياتىر.

كۆرەكتە تىياتىرنى گۇللەندۈرۈش بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشىدىغان تۆت تۈر، 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشىدىغان ئالتە تۈر، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشىدىغان بەش تۈر، مەنۇي مەدەنىيەت مۇكاپاتىغا ئېرىشىدىغان بىر تۈر باھالاپ چىقىلدى؛ يەنە سەھنە ئەسىرى ئىجادىيىتى مۇكاپاتى، رېژىسسورلۇق مۇكاپاتى، مۇنەۋۋەر رول ئالغۇچى مۇكاپاتى، رول ئېلىش مۇكاپاتى، مۇزىكا لايىھىسى مۇكاپاتى، سەھنە گۈزەل سەنئىتى مۇكاپاتى ۋە 2 - نۆۋەتلىك سەھنە گۈزەل سەنئىتى كۆرگەزمىسى مۇكاپاتى بويىچە 66 تۈر باھالاپ چىقىلدى.

كۆرەك مەزگىلىدە يەنە ئاپتونوم رايونلۇق 2 - نۆۋەتلىك سەھنە گۈزەل سەنئىتى كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈلدى. كۆرگەزمىگە 1982 - يىلدىن بۇيان ئاپتونوم رايوندا ئوينالغان تىياتىرلار (ئوپېرا، ئۇسسۇللۇق تىياتىرلارمۇ بۇنىڭ ئىچىدە) دىن 500 دىن ئارتۇق ئەسەر قويۇلدى.

جالڭ جۇنچاۋ

شىنجاڭ چۈزى تىياتىرى ئۆمىكى مەملىكەتلىك كۆرەككە قاتنىشىپ مۇكاپات ئالدى

قۇتۇبى ناھىيىلىك شىنجاڭ چۈزى تىياتىرى ئۆمىكى1991.يىلى 5.ئاينىڭ 21.كۈنىدىن 30. كۈنىگىچە مەدەنىيەت مىنىستىرلىكىنىڭ باشقۇرغان مەملىكەتلىك ھازىرقى زامان تىياتىرلىرى كۆرىكىگە قاتناشتى. ئۇلارنىڭ كۆرەككە قاتناشتۇرغان تىياتىرى «قۇدىلارنىڭ يۈز كۆرۈشۈشى» (كىچىك تىياتىر) بىر

يېڭىچە تىياتىر مۇكاپاتىغا ۋە بىر مۇنەۋۋەر ياش‌ئارتىستلارنىڭ رول ئېلىش مۇكاپاتىغا، بىر مۇنەۋۋەر كىيىم لايىھىلەش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. تىياتىر ئۆمىكى مەدەنىيەت مىنىستىرلىكىنى تەرىپىدىن تەقدىرلەندى.

جاڭ جۇنچاۋ

ئەدەبىيات - سەنئەت خىزمەتچىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

ئاپتونوم رايونلۇق ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى 1991 - يىلى بىر قولدا تەرتىپكە سېلىشنى، بىر قولدا گۈللەندۈرۈشنى تۇتۇشتا چىڭ تۇرۇپ، ئەدەبىيات - سەنئەت خىزمەتچىلىرىنىڭ ساغلام راۋاجلىنىشىغا يېڭى ۋەزىيەت ياراتتى.

ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى پارتكۇرۇپپىسى ۋە ھەيئەت رياسىتى ئىدېئولوگىيە ساھەسىدىكى تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىش بىلەن تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىشكە قارشى تۇرۇش كۈرىشىنى كۈزدە تۇتۇپ، پارتىيە ئەزالىرى ۋە كادىرلارنى جۇڭگوچە سوتسىيالىستىك ئەدەبىيات - سەنئىتىنى بەرپا قىلىش توغرىسىدا مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىشقا ئۇيۇشتۇردى ھەمدە مۇتەخەسسىسلەرنى تەكلىپ قىلىپ لېكسىيە سۆزلىتىپ، ئەدەبىيات - سەنئەت خادىملىرىنىڭ ئېڭىكى - تاشقى بۇرژۇئاچە ئەركىنلەشتۈرۈش پىكىر ئېقىمىنى چەكلەش ۋە تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىشكە قارشى تۇرۇش ئاڭلىقلىقىنى ئۆستۈردى، يازغۇچىلار، سەنئەتكارلارنىڭ تارىخىي بۇرچ تۇيغۇسى ۋە مەسئۇلىيەت تۇيغۇسىنى كۈچەيتتى. ئەدەبىيات - سەنئەت نەزەرىيىسى تەتقىقات ئىشخانىسى بىلەن شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەدەبىياتى تەتقىقات ئورنى بىرلىكتە، ماركسىزملىق مىللەت نۇقتىسىنەزەردە چىڭ تۇرۇپ، مىللىي مەدەنىيەت مىراسلىرىغا توغرا مۇئامىلە قىلىش بويىچە سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، «ئۇيغۇرلار» قاتارلىق ئۇچ كىتابتىكى خاتا

شىنجاڭ چوڭى تىياترى «قۇدىلارنىڭ يوز كۆرۈشۈشى» دىن بىر كۆرۈنۈش.

سۈرەتنى چوڭى تىياتىر ئۆمىكى ئەۋەتكەن.

نۇقتىسىنەزەرلەرنى تەنقىد قىلدى.

1991 - يىلى ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى ئاشكارا پاكى ئېچىكى قىسمىدا تارقىتىلىدىغان 20 نەچچە خىل ژۇرنال چىقاردى، بۇ ژۇرناللارنىڭ سىياسىي رەھبەرلىكى، تەشكىلىي رەھبەرلىكى ۋە كەسپىي رەھبەرلىكى كۈچەيتىلگەنلىكتىن، ئۇلاردا يېڭى كەيپىيات بارلىققا كەلدى. «قىرغىز ئەدەبىياتى» (قىرغىزچە)، «چولپان» (توت موڭغۇل يېزىقىدا)، «شۇغىلا» (قازاقچە) قاتارلىق ژۇرناللار ئەدەبىي ئىجادىيەت فوندى تەسىس قىلىش جەھەتتە نەتىجە قازاندى. «تارىم» نىڭ تىراژى 20 مىڭدىن ئېشىپ كەتتى. «جۇڭگو غەربىي قىسىم ئەدەبىياتى» ياش شائىرلارنىڭ سۆھبەت يىغىنى، قەشقەر ئەدەبىيات قەلەمكەشلىرى يىغىنى ئۆتكۈزۈپ ۋە ياش ئاپتورلارنىڭ شېئىر - ھىكايە بويىچە سىرتتىن ئوقۇش مەركىزى تەشكىل قىلىپ، 226 نەپەر ياش ئەدەبىيات ھەۋەسكارىنى تەربىيىلىدى. 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى «شىنجاڭ سەنئىتى» (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە) تەھرىر بۆلۈملىرى ژۇرنال نەشر قىلىنغانلىقىنىڭ ئون يىللىقىنى تەبرىكلەش يىغىنى ۋە 4 - قېتىملىق سەنئەت

نەزەرىيىسى مۇھاكىمە يىغىنى ئۆتكۈزدى. 10 - ئاينىڭ 13 - كۈنى ئۇرۇمچىدىكى ھەر مىللەت يازغۇچىلىرى، ئەدەبىيات تەتقىقات خادىملىرى ۋە ئەدەبىيات ھەۋەسكارلىرىدىن 1000 دىن ئارتۇق كىشى داغدۇغىلىق يىغىن ئۆتكۈزۈپ، «تارىم» ژۇرنىلى نەشىر قىلىنغانلىقىنىڭ 40 يىللىقىنى تەبرىكلىدى ھەمدە تۇنجى نۆۋەتلىك «تارىم ئەدەبىياتى مۇكاپاتى» غا ئېرىشكەن يازغۇچىلارنى مۇكاپاتلىدى.

ئەدەبىي ئىجادىيەت جەھەتتە، بىر يىلدا كەسپىي يازغۇچىلار ھەر خىل ژانىردا 5 مىليون خەتلىك ئەدەبىي ئەسەر يازدى. شىنجاڭ يازغۇچىلار جەمئىيىتى ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ شىمالىي ۋە جەنۇبىي شىنجاڭغا تۇرمۇش ئۆگىنىشكە ئەۋەتكەن 16 ئادەم (قېتىم) بىر تۈركۈم خېلى يۇقىرى سۈپەتلىك ئەدەبىي ئەسەرلەرنى ئىجاد قىلدى. يازغۇچىلار جەمئىيىتى پارتىيە قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقى مۇناسىۋىتى بىلەن قوبۇل قىلىنغان ئەسەرلەر، 3 - نۆۋەتلىك مۇنەۋۋەر بالىلار ئەدەبىياتى ئەسەرلىرى ۋە تۇنجى نۆۋەتلىك شىنجاڭنى تەرەققىي قىلدۇرۇش - گۈللەندۇرۇش ئەدەبىياتى ئەسەرلىرىنى مۇكاپاتلاش پائالىيەتلىرىنى ئۆتكۈزۈپ، 82 مۇنەۋۋەر ئەسەرنى، 99 نەپەر ھەر مىللەت ئاپتورى ۋە مۇھەررىرىنى مۇكاپاتلىدى؛ ئۇلار يەنە جۇڭگو يازغۇچىلار جەمئىيىتىگە ماسلىشىپ، «جۇاڭ جۇڭۋېن ئەدەبىيات مۇكاپاتى» غا ئېرىشكۈچىلەرنى باھالاپ مۇكاپاتلاش پائالىيىتىنى ئۆتكۈزدى.

ھەر قايسى سەنئەت جەمئىيەتلىرىنىڭ خىزمىتى تېخىمۇ جانلاندى. شىنجاڭ رەسساملار، خەتتاتلار، فوتوگرافلار جەمئىيەتلىرى ھەر مىللەت سەنئەتكارلىرىنى تۇرمۇش ئىچىگە بېرىپ ئىجاد قىلىشقا ئۇيۇشتۇردى. رەسساملار جەمئىيىتىنىڭ ئالتە پارچە ئەسىرى «مەملىكەتلىك 1 - ئىيۇل، رەسىملەر كۆرگەزمىسى» گە تاللاندى، شىنجاڭ رەسساملار جەمئىيىتى قاراماي شەھەرلىك رەسساملار جەمئىيىتى بىلەن بىرلىكتە، ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك جۇڭگوچە رەسىم ئىجادىيىتى نەزەرىيە مۇھاكىمە يىغىنى ئۆتكۈزدى، شىنجاڭ رەسساملار يۇرتى بىلەن بىرلىكتە «ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش يۇزىسىدىن خالىسانە سېتىلىدىغان رەسىملەر كۆرگەزمىسى» ئېچىپ، كىرىم قىلغان 10 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق پۇلنىڭ ھەممىسىنى ئاپەتكە ئۇچرىغان رايونلارغا ياردەم قىلدى. خەتتاتلار جەمئىيىتى شىنجاڭ «شىنخۇا» كىتابخانىسى، «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى، «چولپان» تەھرىر بۆلۈمى قاتارلىق ئورۇنلار بىلەن بىرلىكتە، «كىتاب ئوقۇش لوڭقىسى» ھۆسن خەت ئەسەرلىرى، باھار بېغىشلىمىسى ھۆسن خەت ئەسەرلىرى، موڭغۇلچە ھۆسن خەت ئەسەرلىرى، شىخەنزە ھۆسن خەت ئەسەرلىرى، قاراماي ھۆسن خەت ئەسەرلىرىنى باھالاپ مۇكاپاتلىدى ۋە كۆرگەزمە قىلدى. بىر يىل ئىچىدە ئاپتونوم رايوندىن جەمئىي 25 ئەسەر مەملىكەتلىك ھەر خىل ھۆسن خەت كۆرگەزمىلىرىگە تاللاندى. چىۋ لىڭنىڭ ئويما ھۆسن خەت ئەسىرى ياپونىيە ئويما ھۆسن خەت سەييارە كۆرگەزمىسىگە قاتناشتۇرۇلدى ھەمدە «مۇنەۋۋەر ئەسەر مۇكاپاتى» غا ئېرىشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە خەتتاتلىق نەزەرىيىسى جەھەتتىكى تۇنجى ئەسەر — «شىنجاڭ خەتتاتلىق نەزەرىيىسىگە دائىر ئىلمىي ماقالىلەر توپلىمى» تۈزۈپ چىقىلدى، ئۇنىڭغا تەخمىنەن 200 مىڭ خەتلىك 60 ئەسەر كىرگۈزۈلدى. مەملىكەت بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن «جۇڭگونىڭ بىر كۈنى» تېمىسىدىكى فوتو سۈرەت مۇسابىقىسى قاتارلىق بەش فوتو سۈرەت كۆرگەزمىسىنىڭ ھەممىسىگە شىنجاڭدىن ئەسەر قاتناشتۇرۇلدى. ۋاڭ مىنبىننىڭ فوتو سۈرەت ئەسىرى شياڭگاڭدا ئۆتكۈزۈلگەن 2 - نۆۋەتلىك خەلقئارا فوتو سۈرەت مۇسابىقىسىدە كۈمۈش مېدال ئالدى. كىنوچىلار جەمئىيىتى ئاپتونوم رايوندىكى بىر قىسىم سېنارېست، رېژىسسور، ئارتىستلارنى ۋە سەھنە گۈزەل سەنئىتى خادىملىرىنى تەشكىللەپ، جەمئىيەت مەبلىغىنىڭ ياردىمى بىلەن «مۇھەببەتنىڭ قەرەلى يوق» ناملىق تېلېۋىزىيە تىياتىرىنى ئىجاد قىلدى ۋە لېنتىغا ئالدى. ئۇسسۇلچىلار جەمئىيىتى شىنجاڭ خەلقئارا ئۆلچەملىك ئۇسسۇل كومىتېتى قۇرۇپ، دۆلەت دەرىجىلىك ئۇسسۇل يېتەكچىسى ۋە باھالىغۇچىدىن بەشنى يېتىشتۇردى، خەلقئارالىق ئۇسسۇل بويىچە

ئۇچ قارار سەۋىيە ئۆستۈرۈش سىنىپى ۋە ئومۇملاشتۇرۇش سىنىپى ئاچتى. مۇزىكانتلار جەمئىيىتى شىنجاڭ بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك «ئىتتىپاقلىق - دوستلۇق لوڭقىسى» كىچىك ئىسكىرىپكا — ئېلېكترونلۇق رويال مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى، شىنجاڭ خەلق باشقۇرۇشىدىكى سىرتتىن ئوقۇش مۇزىكا شۆيۈەنىنى قۇردى. ئاپتونوم رايونلۇق سېركچىلار جەمئىيىتى يوللىغان ئىلمىي ماقالە «شىنجاڭ سېرك نومۇرلىرىنى كۆرسىتىش سەنئىتىنىڭ يەرلىك تۈسى» جېڭجۇدا مەملىكەتتىكى ئون ئۆلكە - رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن سېرك سەنئىتىدە يېڭىلىق يارىتىش مۇھاكىمە يىغىنىدا 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

جياڭ لىن

خەلق ئېغىز ئەدەبىياتى جەھەتتىكى تەتقىقات خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ خەلق ئېغىز ئەدەبىياتى جەھەتتىكى تەتقىقات خىزمىتىدە يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى.

خەلق ئېغىز ئەدەبىياتىنىڭ ئۇچ چوڭ توپلىمى جەھەتتە، ئون ۋىلايەت-ئوبلاست ۋە ئىشلەپچىقىرىش-قۇرۇلۇش بېڭتۈەنىنىڭ توققۇز يېزا ئىگىلىك شى - ئىدارىسىدە سۆھبەت يىغىنى، تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنى، كىتاب نۇسخىسىنى باھالاش يىغىنى، ئورىگىنالنى تەكشۈرۈش - بېكىتىش يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، ئاساسىي قاتلاملارغا خەلق ئېغىز ئەدەبىياتىنى توپلاش خىزمىتى تايانچلىرىدىن 500 دىن ئارتۇق كىشى تەربىيىلەپ بېرىلدى. بىر يىل ئىچىدە ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك تۆت يۈرۈش توپلامنىڭ ئۇيغۇر، خەنزۇ، قازاق، موڭغۇل، قىرغىز، شىبە قاتارلىق مىللەتلەر يېزىقىدىكى تەخمىنەن 98 مىليون 500 مىڭ خەتلىك 287 ماتېرىيال نۇسخىسىنى تۈزۈشكە ۋە تەكشۈرۈشكە يېتەكچىلىك قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدىكى 32 مىليون 550 مىڭ خەتلىك 93 ماتېرىيال ئاخىرقى تەكشۈرۈشتىن ئۆتۈپ بولدى.

ئۇچ چوڭ تارىخىي داستان جەھەتتە، بېيجىڭدا «ماناس» تەتقىقاتىنىڭ 30 يىللىق نەتىجىلىرى كۆرگەزمىسى ئېچىلدى ۋە «ماناس» نىڭ قىرغىزچە، خەنزۇچە نۇسخىلىرىنىڭ نەشىر قىلىنغانلىقى مۇناسىۋىتى بىلەن ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى. شىنجاڭدىكى «ماناس» تەتقىقاتى بىلەن مەخسۇس ۋە ئىشتىن تاشقىرى شۇغۇللىنىدىغان 12نەپەر خادىم نەتىجىسى گەۋدىلىك بولغانلىقتىن، مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى ۋە دۆلەت مىللىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ مۇكاپاتلىشىغا ئېرىشتى. «‹ماناس› قا دائىر ئىلمىي ماقالىلەردىن تاللانما» (قىرغىزچە) رەسمىي نەشىر قىلىنىپ تارقىتىلدى. 1-ئاينىڭ 8-كۈنى «جاڭغىر» تەتقىقات جەمئىيىتى ئۇرۇمچىدە رەسمىي قۇرۇلدى ھەمدە 1 - نۆۋەتلىك يىللىق يىغىن چاقىرىلدى. «جاڭغىر» نىڭ توت موڭغۇل يېزىقىدىكى ئەدەبىي ئوقۇشلۇق نۇسخىسى بىلەن خۇدۇم موڭغۇل يېزىقىدىكى ئەدەبىي ئوقۇشلۇق نۇسخىسى رەسمىي نەشىر قىلىنىپ تارقىتىلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا «جۇڭگو خەلق ئېغىز ئەدەبىياتى توپلىمى» (دۆلەتنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلاندىن 8 - بەش يىللىق پىلانغا ھالقىغان سەنئەت ئىلمىي جەھەتتىكى نۇقتىلىق پەن تەتقىقات تۈرى) شىنجاڭ تومى ناھىيە (شەھەر) تارماق تومىنىڭ 33 كىتابى نەشىر قىلىندى (ئىچكى قىسىمدا تارقىتىلدى). جەمئىي 400 مىڭ خەتچە كېلىدىغان ئالتە داستان كىرگۈزۈلگەن «ئۇيغۇر خەلق داستانلىرى» (3 - قىسمى، ئۇيغۇرچە)، جەمئىي 12 مىڭ مىسراغا يېتىدىغان توققۇز داستان كىرگۈزۈلگەن «قازاق خەلق داستانلىرى» (11 - قىسمى، قازاقچە)، تەخمىنەن 5000 مىسراغا يېتىدىغان تۆت داستان كىرگۈزۈلگەن «شىبە خەلق داستانلىرى» (شىبەچە) نەشىر قىلىنىپ تارقىتىلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ئۇچ نەپەر مەشھۇر «جاڭغىر» چى مەملىكەتلىك «جاڭغىر» رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى تەرىپىدىن «مەملىكەتلىك جاڭغىرچى» دەپ بېكىتىلدى؛ خەلق ئېغىز ئەدەبىياتىنى توپلاش بىلەن مەخسۇس ۋە ئىشتىن تاشقىرى شۇغۇللىنىدىغان 81 نەپەر خادىم «مەملىكەت بويىچە خەلق ئېغىز ئەدەبىياتىنىتوپلاش خىزمىتىدە

ئىلغار خىزمەتچى» دېگەن نامغا ئېرىشتى.

جيالك لىن

«هايات مەشئىلى» ناملىق شېئىرلار توپلىمى نەشر قىلىندى

1991 - يىل 9 - ئايدا ئۇيغۇر شائىر تۆمۈر داۋامەتنىڭ «هايات مەشئىلى» ناملىق شېئىرلار توپلىمى مىللەتلەر نەشرىياتى تەرىپىدىن (خەنزۇچىسى يازغۇچىلار نەشرىياتى تەرىپىدىن) نەشر قىلىندى. باش شۇجى جيالك زېمىن بۇ شېئىرلار توپلىمىنىڭ نامىنى يېزىپ بەردى، بۇ، باش شۇجى جيالك زېمىننىڭ 1 - قېتىم بىر ئەدەبىي ئەسەرگە كىتاب نامىنى يېزىپ بېرىشى. شېئىرلار توپلىمىنى تۇنجى قېتىم تارقىتىش مۇراسىمى 10 - ئاينىڭ 22 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى.

«هايات مەشئىلى» گە تۆمۈر داۋامەتنىڭ 30 يىلدىن بۇيان ئىشتىن سىرت ئىجاد قىلغان ئاساسلىق شېئىرلىرىدىن 100 چە شېئىر كىرگۈزۈلگەن. تۆمۈر داۋامەت — شىنجاڭ يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ ئەزاسى، شۇنداقلا ئاپتونوم رايونلىق رەئىسى. ئۇنىڭ ئۇچ شېئىرلار توپلىمى نەشر قىلىنغان، ئۇنىڭ ئىككىسى ياپون تىلىغا تەرجىمە قىلىنغان، يەنە بەزى ئەسەرلىرى سوۋېت ئىتتىپاقى قاتارلىق دۆلەتلەردە تەرجىمە قىلىنىپ نەشر قىلىنغان.

ژېن جى

ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىلدىكى مەدەنىيەت يادىكارلىق ئورۇنلىرى ۋە مۇزېيلار

ئاپتونوم رايونلۇق مەدەنىيەت نازارىتىنىڭ بىۋاستە قاراشلىق مەدەنىيەت يادىكارلىق ئورۇنلىرى ۋە مۇزېيلار:

ئاپتونوم رايونلۇق مۇزېي، ئاپتونوم رايونلۇق مەدەنىيەت يادىكارلىق - تارىخىئولوگىيە تەتقىقات ئورنى، ئاپتونوم رايونلۇق مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ماگىزىنى، ئاپتونوم رايونلۇق مەدەنىيەت نازارىتىنىڭ مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش ئىشخانىسى، شىنجاڭ كۆسەن تاش غارلىرى تەتقىقات ئورنى.

ۋىلايەت، ئوبلاست (شەھەر) دەرىجىلىك مەدەنىيەت يادىكارلىق ئورۇنلىرى ۋە مۇزېيلار:

ئىلى ئوبلاستلىق مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنى، ئىلى ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنى، ئالتاي ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنى، تارباغاتاي ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنى، بورتالا ئوبلاستلىق مۇزېي، سانجى ئوبلاستلىق مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنى، شىخەنزە ھەربىيلەر بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش مۇزېيى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنى (ئىلگىرىكى 8 - ئارمىيىنىڭ شىنجاڭدىكى ئىش بېجىرىش باشقارمىسى خاتىرە سارىيى)، قۇمۇل ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنى، تۇرپان ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنى، قىزىلسۇ ئوبلاستلىق مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنى، قەشقەر ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنى، خوتەن ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنى.

ناھىيە دەرىجىلىك مەدەنىيەت يادىكارلىق ئورۇنلىرى ۋە مۇزېيلار:

قورغاس ناھىيىلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنى، كۇنەس ناھىيىلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنى، موڭغۇلكۆرە ناھىيىلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنى، چاپچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنى، موري قازاق ئاپتونوم ناھىيىلىك مىللىي مۇزېي، گۇجۇك ناھىيىلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنى، جىمسار ناھىيىلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنى، فۇكاڭ ناھىيىلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى باشقۇرۇش كومىتېتى، يەنجى خۇيزۇ ئاپتونوم ناھىيىلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنى، خېجىڭ ناھىيىلىك مىللىي

مۇزېي، كۆچا ناھىيىلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش گورنى (لىن جىلۇ خاتىرە سارىيى)، مارالبېشى ناھىيىلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش گورنى.

جياۋ شياۋفېڭ

قۇمتۇر مىڭئۆيىنى جىددىي قۇتقۇزۇش خىزمىتى

قۇمتۇر مىڭئۆيى — مەملىكەت بويىچە نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان مەدەنىيەت يادىكارلىق گورنى. ئۇ گەن دەريانىڭ سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى قۇرۇلۇپ، دەريانىڭ توسما سېلىنىپ، سۇ گورنى يۇقىرى كۆتۈرۈلگەنلىكى ئۈچۈن، قۇمتۇر مىڭئۆيىنىڭ دەريانىڭ يېقىن بولغان ئاستىنقى قەۋەتتىكى غارلىرى زەيلىشىپ، تام سۇرەتلىرى ئېغىر دەرىجىدە زىيانغا ئۇچرىغان. شۇڭا دۆلەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئىدارىسى يىلەن ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بۇ ئىشقا ناھايىتى ئېتىبار بېرىپ، قۇمتۇر مىڭئۆيىنىڭ زەيلىشىپ كەتكەن غارلىرىنى جىددىي قۇتقۇزۇشنى قارار قىلغان. قۇتقۇزۇش خىزمىتى 1989-يىل 7-ئايدا باشلىنىپ، 1991 - يىلى ئاساسىي جەھەتتىن تاماملاندى. قۇتقۇزۇش نەتىجىلىرى مۇنداق بولدى:

سېرىك گۆلى — دارۋازلىق

شىنجاڭ سېرىك ئۆمىكىنىڭ دارۋازلىق ئەترىتى 1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 24 - كۈنىدىن 10 - ئاينىڭ 3 - كۈنىگىچە بېيجىڭ جۇڭخۇا مىللىي سېرىك ئويۇنلىرى مەنئەت بايرىمى تەشكىلىي كومىتېتىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، بېيجىڭدا 100 نەچچە قېتىم ئويۇن قويۇپ، جۇڭگولۇق ۋە چەت ئەللىك مېھمانلارنىڭ قىزغىن ئالقىشىغا ئېرىشتى.

دارۋازلىق — ئۇيغۇر مىللىتىنىڭ ئەنئەنىۋى، مىللىي سېرىك سەنئىتى. ئۇنىڭدا يەر ئۈستىدىكى ماھارەت، ئاسماندىكى ئارغامچا ئۈستىدىكى ماھارەت ۋە بالداق ھەرىكىتى ماھارەتلىرى كۆرسىتىلىدۇ. ئويۇن قويۇش ئۈچۈن 60×100 (مېتر) يەر كېتىدۇ. ئېگىزلىكى 25 - 30 مېتىرچە كېلىدىغان ئىككى تال ئاساسىي تۈۋرۈك تىكىلىدۇ. تۈۋرۈكنىڭ ئۈچىغا گۈمبەز شەكىللىك بىر راۋاق ياسىلىدۇ. راۋاق ئاستىغا ئۇزۇنلۇقى ئۈچ مېتر كېلىدىغان توغرا ياغاچ ئورنىتىلىدۇ. توغرا ياغاچنىڭ ئىككى ئۈچىغا بالداق ۋە ھالقا بېكىتىلىدۇ. 80 مېتر ئۇزۇنلۇقتىكى توم ئارغامچا راۋاق ئاستىدىن تۈۋرۈككە چىڭ چىگىلىپ يەرگە تارتىلىدۇ، ئارغامچا بىلەن يەر يۈزى 45 گرادۇسلۇق بۇلۇڭ ھاسىل قىلىدۇ. دارۋاز ئالتە مېتر ئۇزۇنلۇقتىكى تەڭشىگۈچ ياغاچنى كۆتۈرۈپ، يالىڭاياق ئارغامچىنى دەسسەپ يەردىن يۇقىرىغا ئۆرلەيدۇ، ئىككى تۈۋرۈك ئارىلىقىدىكى ئارغامچا ئۈستىدە مېڭىش، ئولتۇرۇش، ۋېلسىپىت مىنىش، بېشىغا چىنە ئېلىپ مېڭىش، پۇتىنى ئاسمانغا قىلىپ تۇرۇش، ئۆرۈلۈش، كۆزىنى ئېتىپ مېڭىش، ئۆردەكچىلەپ مېڭىشقا ئوخشاش ماھارەتلەرنى كۆرسىتىدۇ؛ ئەڭ ئېگىز يەرگە چىققاندىن كېيىن، ھالقىغا ئېسىلىپ ئويناش، گۈل چىشلەش، بالداقتا ئويناش ۋە پىرقىراشقا ئوخشاش ماھارەتلەرنى كۆرسىتىدۇ.

تارىخىي كىتابلاردا بېزىلىشچە، دارۋازلىق بۇنىڭدىن 2000 يىلدىن كۆپرەك ۋاقىت بۇرۇن غەربىي يۇرتنىڭ مىللىي ئويۇن سەنئىتىدىن كېلىپ چىققان، خەن سۇلالىسى دەۋرىدە ئوتتۇرا تۈزلەڭلىككە تارقالغان، ھازىر بۇ ئويۇن ئوتتۇرا تۈزلەڭلىكتە يوقىلىپ كەتتى. شىنجاڭدىمۇ دارۋازلىق بىلەن ئەۋلادمۇ ئەۋلاد شۇغۇللىنىپ كېلىۋاتقان بىرلا جەمەت قالدى. بۇ جەمەتنىڭ ئەسەبنامسىدە ئۇلارنىڭ بۇنىڭدىن 420 نەچچە يىل بۇرۇن ياشىغان ئەجدادلىرىنىڭ ئىسىملىرى خاتىرىلەنگەن. شىنجاڭ سېرىك ئۆمىكىنىڭ دارۋازلىق ئەترىتىدىكى ئارتىستلار مۇشۇ جەمەتنىڭ ئەۋلادلىرى. ئۇلار يېقىنقى يىللاردىن بۇيان گۇاڭجۇ، شېنجېن، شەنتۇ، شاڭخەي، جۇخەي قاتارلىق جايلاردا ئويۇن قويۇپ، قىزغىن ئالقىشقا ئېرىشتى.

بەي جيەنياۋ

1) تام سۈرەتلىرىنى تەقلىد قىلىپ كۆچۈرۈش ئىشى ئۇيۇشتۇرۇلدى. ئېغىر دەرىجىدە زەيلىشىپ كەتكەن ۋە سويۇۋېلىش پىلانلانغان تام سۈرەتلىرى ئەسلى ھالىتى بويىچە تەقلىد قىلىپ كۆچۈرۈۋېلىندى، جەمئىي 18 غاردىكى 160.66 كۋادرات مېتر تام سۈرىتى تەقلىد قىلىپ كۆچۈرۈلدى، 131.55 كۋادرات مېتر سىدام سۈرەت سىزىپ چىقىلدى. تەقلىد قىلىپ كۆچۈرۈلگەن تام سۈرەتلىرىنىڭ بىر قىسمى تۈزەشتۈرۈلۈپ بېزەپ چىقىلدى.

2) ئارخىپ تۈرغۈزۈلدى. غارلارنىڭ ئەسلى ھالىتىدىن تەپسىلىي خاتىرە قالدۇرۇلدى، جەمئىي 27 غار توغرىسىدا 250 مىڭ خەتلىك خاتىرە يېزىپ چىقىلدى ھەمدە تەكشى يۈز ۋە تىك يۈز سۈرەتلىرى سىزىلدى، تام سۈرەتلىرىنىڭ 150 كۆرسەتمىلىك خەرىتىسى ئىشلەندى، 170 فوتو سۈرەت، 164 پروبېكسىيە پلاستىنكىسى تارتىلدى.

3) تام سۈرەتلىرى سويۇۋېلىندى. تام سۈرەتلىرىنى مۇكەممەل پېتى سويۇۋېلىشقا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، دۇنخۇاڭ تەتقىقات يۈرتىنىڭ تېخنىكىلىق مۇھاپىزەت قىلىش ئورنىدىن مۇتەخەسسىس لى يۇنخي قاتارلىق بەش كىشى بۇ ئىشنى قىلىشقا تەكلىپ قىلىندى، جەمئىي سەككىز غاردىن 100 كۋادرات مېترچە تام سۈرىتىسويۇۋېلىندى ھەم پۈختىلىنىپ، مۇۋاپىق ساقلاندى.

4) تام سۈرەتلىرىنى تەقلىد قىلىپ كۆچۈرۈش، ئارخىپ تۈرغۈزۈش، تام سۈرەتلىرىنى سويۇۋېلىش قاتارلىق خىزمەتلەرنىڭ قىسقىچە ئەھۋالىدىن سىنئالغۇغا ئېلىش يولى بىلەن خاتىرە قالدۇرۇلدى.

لى لى

جۇڭگو بىلەن ياپونىيە نىيە خارابىسىنى تەكشۈردى

1991 - يىل 10 - ئايدا جۇڭگو - ياپونىيە نىيە خارابىسىنى بىرلىكتە تەكشۈرۈش ئەترىتى نىيە ناھىيىسىدىكى نىيە خارابىسىنى 3 - قېتىم ئالدىن تەكشۈردى.

نىيە خارابىسى نىيە ناھىيىسىدىكى نىيە دەرياسىنىڭ ئايىغىدىكى يەرگە جايلاشقان. مۇشۇ ئەسىرنىڭ باشلىرىدىن بۇيان، مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى ئالىملار بۇ خارابىلىككە دائىر نۇرغۇن تەكشۈرۈش خىزمەتلىرىنى ئىشلىگەنىدى. جۇڭگو بىلەن ياپونىيە خادىملىرى بۇ قېتىمقى تەكشۈرۈشتە، خارابىلىك رايونىدىكى بۇددا مۇنارىلىرىنى، سىتېيىن «N_2— N_4» دەپ بەلگە قويغان بىنا خارابىسىنى ۋە خارابىلىك رايونىنىڭ جەنۇبىدىكى بىر قىسىم كىچىك خارابە نۇقتىلىرىنى پىيادە يۈرۈپ تەكشۈرۈپ، تەكشۈرۈلگەن خارابىلىكلەرنىڭ ئورنىنى توغرا ئۆلچەپ، بىر تۈركۈم يېڭى سانلىق ماتېرىياللارغا ئىگە بولدى؛ ئون ئورۇندىكى خارابىلىكنىڭ ئاددىي تەكشى يۈز خەرىتىسىنى سىزىپ چىقىش بىلەن بىللە، بۇرۇنقى خىزمەتلەردە كۆرۈلگەن سەۋەنلىكلەرنى دەسلەپكى قەدەمدە تۈزەتتى؛ بىر نەچچە يېڭى خارابىلىك نۇقتىسىنى تاپتى. تەكشۈرۈشتە ساپال، تاش، ياغاچ، تۆمۈر، مىس، كاھىش بۇيۇملار، يارماق، كارۇشتى يېزىقىدىكى تارىشا پۈتۈكلەرگە ئوخشاش يادىكارلىقلار تېپىلدى، ئۇلارنىڭ كەمتۈكلۈك دەرىجىسى ئوخشاش ئەمەس. ساپال بۇيۇملار ئىچىدە قۇم ئارىلاش پىشۇرۇلغان قىزىل ساپاللار كۆپرەك، كۇلرەڭ - قوڭۇر ساپاللارمۇ بار، ئۇلارنىڭ ئوتتا پىشىش دەرىجىسى خېلى يۇقىرى بولۇپ، نەقىشلەنگەن گېئومېترىك سىزىقلار، دولقۇنسىمان سىزىقلار خېلى تىپىكلىككە ئىگە. پەرق ئەتكىلى بولىدىغان سايمانلار ئىچىدە كوزا كۆپرەك؛ تاش قوراللار ئىچىدە ئىگەر شەكىللىك يارغۇنچاق كۆپرەك؛ تۆمۈر سايمانلاردىن ساپلىق قاتارلىقلار بار؛ مىس سايمانلاردىن بېجىرىملىرى يوق؛ كاھىش بۇيۇملاردىن مارجان كۆپرەك؛ ياغاچ سايمانلاردىن چۆچەك، ئاياغ كىيىم قېلىپى قاتارلىقلار بار. 20 نەچچە پارچە كارۇشتى يېزىقىدىكى تارىشا پۈتۈكنىڭ تېپىلىشى بۇ قېتىمقى تەكشۈرۈشنىڭ بىر مۇھىم نەتىجىسى ھېسابلىنىدۇ. تارىشا پۈتۈكلەرنى شەكلى جەھەتتىن سوقىچاق چاسا شەكىللىك ۋە شىنا شەكىللىك دەپ ئىككى خىلغا بۆلۈشكە بولىدۇ، چاسا شەكىللىكى كۆپرەك بولۇپ، چوڭ - كىچىكلىكى ئوخشاش ئەمەس؛ قېپىنىڭ ئۈستىدە يىپ بىلەن باغلاپ قويۇشتا ئىشلىتىلىدىغان ئۈچ ئوقۇرسىمان

يەر، ئوتتۇرا قىسمىدا لاي بىلەن پېچەتلەشكە ئىشلىتىلىدىغان چاسا ياكى سوقىچاق چاسا شەكىللىك بىر ئوقۇرچاق بار؛ تارىشا پۇتۇكلەرنىڭ بەزى خەتلىرى ئېنىق، بەزى خەتلىرى تۇتۇق؛ ئۇلاردىن ئۇچىنىڭ پېچىتى تېخى ئېچىلمىغان، چىگىلگەن يىپلىرى ۋە لاي پېچەتلىرى ناھايىتى ياخشى تۇرغان.

بۇ قېتىمقى تەكشۈرۈش دۆلىتىمىز قۇرۇلغاندىن بۇيان نىيە خارابىسى جەھەتتىكى ئارخېئولوگىيە خىزمىتىدە چوڭراق نەتىجە ھاسىل قىلىنغان بىر تەكشۈرۈش بولدى. بۇ قېتىم قولغا كەلتۈرۈلگەن ماتېرىياللار رەتلەنگەندىن كېيىن، نىيە خارابىسى جەھەتتىكى ئارخېئولوگىيە خىزمىتىنى يەنىمۇ ئىلگىرىلىگەن ھالدا قانات يايدۇرۇشتا ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش خىزمىتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشتا خېلى مۇھىم رول ئوينايدۇ.

يۇ جىيۇڭ

كېرىيە دەرياسى ئارخېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈلدى

جۇڭگو - فرانسىيە كېرىيە دەرياسىنى بىرلىكتە تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن 11 - ئاينىڭ 13 - كۈنىگىچە كېرىيە دەرياسى قىنىدىكى تۆپىلىكلەرنى ۋە تۆۋەن ئېقىمدىكى دېلتا رايوننى ئارخېئولوگىيە جەھەتتىن نۇقتىلىق تەكشۈردى. بۇ قېتىمقى تەكشۈرۈشنىڭ مۇھىم نەتىجىلىرى تۆۋەندىكىچە:

1) سۈنئى ھەمرادىن تارتىلغان سۈرەتلەردىن بايقالغان كېرىيە دەرياسى ۋادىسى مۇھىتىنىڭ ئۆزگىرىش ئەھۋالى ئەمەلىي دەلىللەندى.

2) كېرىيە دەرياسىنىڭ غەربىدىكى قەدىمكى دەريا دېلتىسىدا خەن دەۋرىدىن جىن دەۋرىگىچە بولغان ئارىلىقتا ئىنسانلار پائالىيەت ئېلىپ بارغان بىر بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش مەركىزى تېپىلدى ۋە مۇئەييەنلەشتۈرۈلدى، بىر قانچە ئورۇندا ئارخېئولوگىيىلىك خارابىلىكلەر بايقالدى.

3) خەن دەۋرىدىن جىن دەۋرىگىچە بولغان ئارىلىقتا ئىنسانلار ئولتۇراقلاشقان بوستانلىقلارنى تەكشۈرۈشتە مۇنداق ئارخېئولوگىيىلىك نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى: (1) يېڭىدىن ئۇچ خارابىلىك تېپىلدى. (2) خەن دەۋرىدىن جىن دەۋرىگىچە بولغان مەزگىلدە كېرىيە دەرياسى ۋادىسىدا ئىنسانلار پائالىيەت ئېلىپ بارغان مەركەز قارادۆڭدە بولۇپ چىقتى. ئا. ستېيىن بۇ خارابىلىك ئۈستىدە ئىشلىگەن بولسىمۇ، لېكىن ئۇنىڭ تەتقىقاتى بىر قەدەر يۈزە بولغان. 1991 - يىلدىكى تەكشۈرۈشتە 59 يېڭى نۇقتا مەلۇم بولدى. (3) خارابىلىك رايونىدا يەر سۇغىرىدىغان خېلى چوڭ بىر ئۆستەڭ سىستېمىسى بايقالدى، بۇ سىستېمىدا سۇغىرىلغان يەر كۆلىمى تەخمىنەن ئۇچ كۋادرات كىلومېتر كېلىدۇ.

4) دەسلەپكى تەھلىل نەتىجىسى مۇنداق بولدى: (1) خارابىلىك رايونىدا يىغىۋېلىنغان ساپال بۇيۇملار بىلەن كوئىنلۇن تېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىدىكى خەن-جىن دەۋرىگە ئائىت خارابىلىكتە ئۇچرىغان ساپال پارچىلىرى خېلى كۆپ ئورتاق خۇسۇسىيەتكە ئىگە؛ ئافغانىستان، ھىندىستاننىڭ غەربىي شىمالىدىكى كۇشان دەۋرىگە خاس ساپال بۇيۇملارنىڭ ئالاھىدىلىكلىرىگىمۇ ئوخشاپ كېېتىدۇ. (2) ئۆي - ئىمارەتلەرنىڭ سېلىنىش تېخنىكىسى شىنجاڭنىڭ جەنۇبىي رايونىغا خاس بولغان خېلى روشەن ئالاھىدىلىكلەرگە ئىگە بولۇپ، ئوتتۇرا ئاسىيانىڭ تېخنىكىسىغا ئوخشايدۇ. لىم - تۇۋرۇكلەرنىڭ جايلاشتۇرۇلۇش قائىدىسى ۋە ئايرىم ئۆيلەرنىڭ خۇسۇسىيەتلىرىدىن ئوتتۇرا تۈزلەڭلىك رايونىنىڭ تەسىرىنى كۆرگىلى بولىدۇ. (3) برونزا قوراللار، تۆمۈر سايمانلارنى قۇيۇش، ساپال بۇيۇملارنى ياساش، توقۇمىچىلىق قاتارلىق قول سانائەت ئىشلەپچىقىرىشى جەھەتتە يەنىمۇ ئىلگىرىلىگەن ھالدا تەھلىل - تەتقىقات ئېلىپ بېرىشقا توغرا كېلىدۇ. خارابىلىك رايونىدا بەزى ئەينەك مارجانلار ۋە ئەينەك بۇيۇم پارچىلىرى يىغىۋېلىندى. لېكىن ئەينى زاماندىكى ئەينەك بۇيۇم ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ غەربىي ئاسىيا ۋە ياۋروپانىڭ ئەينەك بۇيۇملىرى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىنى يەنە تەھلىل قىلىشقا توغرا كېلىدۇ. (4) خارابىلىك رايونىدىن تۆت چاسا تۆشۈكى بار يۇمىلاق يارماقلاردىن مەلۇم ساندا يىغىۋېلىندى، بۇ پۇللار ئەينى زاماندىكى ئوتتۇرا تۈزلەڭلىك رايونىنىڭ

پۈللىرىدىن پەرقلەنمەيدۇ.

جۇڭگو - فرانسىيە كېرىيە دەريالىنى بىرلىكتە تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى

قۇمۇلدىكى قارادۆۋە قەدىمكى قەبرىستانلىقى قېزىلدى

1991 - يىل 9 - ئايدا شىنجاڭ مەدەنىيەت يادىكارلىق - تارىخىئولوگىيە تەتقىقات ئورنى قۇمۇل شەھىرىنىڭ تەخمىنەن 70 كىلومېتر غەربىدىكى قارادۆۋە قەدىمكى قەبرىستانلىقىنى قازدى. جەمئىي ئىككى قەبرە قېزىلدى. بۇ، بۇ قەدىمكى قەبرىستانلىقىنىڭ 1979- ۋە 1986-يىلدىكى قېزىشتىن كېيىن 3-قېتىم قېزىلىشى.

بۇ ئىككى قەبرە ئىللىپسسىمان تاش كولانغان بولۇپ، ئاستىنقى قىسمىدا كېسەكتىن ئىككى قەۋەت تەكچە قويۇرۇلغان، ئىككى قەۋەت تەكچىنىڭ ئۈستىگە سىلىقلانغان يايسىمان توغراق ياغىچى يانتۇرۇلغان، قاپقاق ياغاچنىڭ ئۈستىگە چىغدىن توقۇلغان بورا سېلىنغان. بىرگۈرگە سەككىز ئادەم، يەنە بىر گۈرگە ئۈچ ئادەم كۆمۈلگەن. بۇنىڭدىن خېلى بۇرۇن بۇ قەبرىلەر ئوغۇرلۇقچە كولانغانلىقى، ئىچى، گۈر تېگىدىكى جەسەت يانتۇرۇلغان رام ئاساسىي جەھەتتىن ساق تۇرغاندىن باشقا، جەسەتلەرنىڭ بېشى تېخىدىن ئاجراپ كەتكەن ياكى ئۈستىخانلىرى گۈرنى كۆمگەن توپىلارغا ئارىلىشىپ كەتكەن. دەپنە بۇيۇملىرىدىن گۈر تېگىگە سېلىنغان تېرە، كىگىزلەر ياكى توغراق ياغاچلىرىدىن ياسالغان جەسەت جازىسى بايقالدى. جەسەت بىلەن بىللە كۆمۈلگەن بۇيۇملار ئانچراق بولۇپ، ئۇلارنىڭ مۇھىملىرى سۇنۇپ كەتكەن بەزى زەڭلىك ساپال، تىندام ساپال قاچىلار، كىچىك ياغاچ بۇيۇملار، ئۇششاق مىس جابدۇقلار، ئۈستىخاندىن ياسالغان سايمانلار، تېرىق توقىچى، قوي ئۈستىخىنىدىن قاتارلىقلاردىن ئىبارەت. گۈرنى كۆمگەن توپا ئىچىدىن يەنە ئارپا باشقى، تېرىق باشقى تېپىلدى. تەھلىل قىلىش ئارقىلىق، بۇ ئىككى خىل زىرائەتنىڭ ئاساسىي خۇسۇسىيەتلىرى ھازىر شىنجاڭ رايونىدا ئومۇمىيۈزلۈك تېرىلىۋاتقان ئارپا ۋە تېرىقنىڭكىگە ئوخشاپ كېتىدۇ، ئۇلار بىر خىل سورتقا مەنسۇپ، دەپ بېكىتىلدى. «M152»

نومۇرلۇق قەبرىنىڭ تېگىدىن يېنىچە، پۈت - قولىنى يېغىپ ياتقان بىر ئايالنىڭ قۇرۇق جەسىتى قېزىۋېلىندى. ئۇلگۇچىنىڭ كىيىملىرى ناھايىتى ياخشى تۇرغان، جەسەتنىڭ ئىچىگە زەڭلىك يۇڭ زەخت كىيىم، تېشىغا تېرە چاپان، پۈتىغا ئۇزۇن قونجىلىق ئۈتۈك كىيدۈرۈلگەن. بىر قەدەر ئوبدان ساقلىنىپ قالغان قۇرۇق جەسەت شىنجاڭ تىببىي شۇڭيۈەنى تەرىپىدىن بېرىپ كۆرۈلۈپ، قۇمۇلدىكى قەدىمكى جەسەتلەرنىڭ ياخشى ساقلىنىش ئامىللىرىنى تەتقىق قىلىش ئىشى مۇھىم ئاساسلار بىلەن تەمىن ئېتىلدى.

قەبرىلەرنىڭ ياسىلىشى ۋە جەسەت بىلەن بىللە كۆمۈلگەن مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنىڭ ئاساسىي خۇسۇسىيەتلىرىدىن قارىغاندا، بۇ ئىككى قەبرە مەدەنىيەت مەزمۇنى ۋە يىل - دەۋرى جەھەتتىن بۇنىڭدىن 3000 يىل بۇرۇن شىنجاڭدا ياشىغان قەدىمكى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ مەدەنىيەت مىراسلىرىغا ياتىدۇ. بۇ، بۇرۇن مۇشۇ قەبرىستانلىقتىن قېزىۋېلىنغان ماتېرىياللارغا ئوخشايدۇ.

شىنجاڭدىكى قەدىمكى جەسەتلەرنىڭ جۇڭگو - ياپونىيە ھەمكارلىشىپ ھەر تەرەپلىمە تەتقىق قىلىش ئىشىغا قاتناشقان ئىككى تەرەپنىڭ ھەر قايسى پەنلەر بويىچە مۇتەخەسسىسلىرى بۇ ئىككى قەدىمكى قەبرىنىڭ قېزىلىش جەريانىنى كۆردى.

جالاڭ يۇجۇڭ

سۇباش جىلغىسىدىكى خارابىلىكلەر ئېنىقلاندى

شىنجاڭ مەدەنىيەت يادىكارلىق - تارىخىئولوگىيە تەتقىقات ئورنى دۆلەت بويلى «314» لىنىيىسىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىغا ماسلىشىپ، 1991 - يىل7-ئايدىن 9 - ئايغىچە سۇباش جىلغىسىدىكى تاشيول يۇنىلىشىگە ئالاقىدار بولغان ئىككى خارابىلىكنى ئېنىقلاش يۈزىسىدىن قازدى.

سۇباش جىلغىسى قەدىمدىن تارتىپ قەدىمكى يىپەك يولىدىكى ۋە جەنۇبىي شىنجاڭغا بارىدىغان يولدىكى بىر مۇھىم قاتناش ئېغىزى بولۇپ كەلگەن. 1988 - يىلىي ئالاقىدار تارماقلار سۇباش جىلغىسىدىكى مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى

ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈپ، يەتتە خارابىلىكنى ۋە ئۈچ تاش ئويمىنى تاپقاندى. ئۇلار بۇ قېتىم تاشيول لىنىيىسىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىغا ماسلىشىپ، يەنە 1 - نومۇرلۇق ۋە 3 - نومۇرلۇق خارابىلىكنى ئېنىقلىدى. بۇ خارابىلىكلەرنىڭ كۆلىمى 500 كۋادرات مېتر كېلىدۇ. قېزىۋېلىنغان مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىدىن چىڭ سۇلالىسىنىڭ چېيەنلۇڭ 8 - يىلى (1743 - يىلى) دىن 1950 - يىلغىچە بولغانلىرىنىڭ يىللىرى ئېنىق خاتىرىلەنگەن، مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ساپال، فارفور، تۆمۈر، مىس، ياغاچ، رەخت، قەغەز قاتارلىقلاردىن ياسالغان بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئىچىدە سىرلىق ساپال قاچىلار، فارفور قاچىلارنىڭ سۈنۈقلىرى، پوچتا ماركىسى، باج ماركىسى، باج تالونى، شامگۈل، ھەرخىل پۇل، ياغاچ جابدۇق، تۆمۈر تارازا تېشى، يەر چىگدايدىغان تاش، كىيىم-كېچەك، زىننەت بۇيۇملىرى، خەت - ئالاقە قاتارلىقلار بار. بۇلارنىڭ ئىچىدە بىر قەدەر مۇھىمراق مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى مۇنۇلار: قىممىتى 40 يارىمقا تەڭ ماي رەخت پۇل؛ شىنجاڭدا تارقىتىلغان «50 سەر» لىك قەغەز پۇل؛ ممنگونىڭ دەسلەپكى يىللىرىدا تارقىتىلىپ ئىشلىتىلگەن «شىنجاڭ ئۆلكىسىدىلا ئىشلىتىلىدۇ» خان، ئۇستىگە «ھۆكۈمەت ئالاقىسىگە چاپلىنىدۇ» دېگەن خەتلەر ئۇشتاق تۆشۈكلۈك قىلىپ بېسىلغان پوچتا ماركىسى؛ ئۇستىگە «چېيەنلۇڭ 8 - يىلى 8 - ئايدا ئامبال تەكشۈرۈپ تەستىقلىدى» دېگەن خەتلەر قۇيۇپ چىقىرىلغان تۆمۈر تارازا تېشى؛ چىڭ سۇلالىسى دەۋرىدە ئۆتەڭلەر ئارا يوللانغان ھۆكۈمەت ئالاقىلىرىنى تاپشۇرۇۋېلىش - تارقىتىش خاتىرىلىرى، سودىگەرلەرنىڭ خەتلىرى، ئاشلىق، ئوت - سامان ھېسابات دەپتىرى قاتارلىقلارنىڭ كەمتۈك نۇسخىلىرى، ممنگو دەۋرىدە تارقىتىلغان ئاشلىق ئامبىرى چېكى، ئازادلىق ئارمىيىسىنىڭ جەنۇبىي شىنجاڭغا يۈرۈش قىلغانلىقىغا دائىر كۈندىلىك خاتىرىلەر، 1860 - يىلدىكى چاررۇسىيىسىنىڭ سەرھەڭگە قېپى، ياپونىيىنىڭ «ياپونىيە دابەن گاۋچاۋ دورا ئىدارىسىنىڭ سەگىتىش كومىلىچى» دېگەن خېتى بار تۆمۈر دورا قۇتىسى. قېزىۋېلىنغان مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى چىڭ سۇلالىسى دەۋرى ۋە ممنگو دەۋرىدىكى شىنجاڭ رايونىنىڭ سىياسىي، ھەربىي ئىشلىرى، ئىقتىسادىي، قاتنىشى، پوچتا، باج ئىشلىرى ۋە پۈل تۈزۈمىنىڭ تەرەققىيات جەريانىنى تەتقىق قىلىش ئۈچۈن قىممەتلىك ئەق ماتېرىياللار بىلەن تەمىنلىدى.

جاڭ تېيەنەن

لى جۇن

سابىقىسالا دالىسىنى ئارخېئولوگىيىلىك قېزىشتىن دوكلات

شىنجاڭ مەدەنىيەت يادىكارلىق - ئارخېئولوگىيە تەتقىقات ئورنى ئۇستىگە ئالغان خېجىڭ ناھىيىسىدىكى سابىقىسالا قەدىمكى قەبرىستانلىقىنى قېزىش خىزمىتى توغرىسىدىكى دوكلات ئىككى يىللىق جەريانىنى بېشىدىن كەچۈرۈپ، 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدا تاماملاندى. 11 بابقا بۆلۈنگەن، 300 مىڭ خەتتىن ئاشىدىغان بۇ دوكلات دالىدا قېزىش ئىشلىرىنى ئېلىپ بېرىشقا دائىر ئۇنىۋېرسال دوكلاتلار توپلىمىدىن ئىبارەت.

خېجىڭ ناھىيىسىدىكى سابىقىسالا قەدىمكى قەبرىستانلىقىنى قېزىش خىزمىتى 1986 - يىلى باشلانغان. قەبرىلەر تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىدىكى سابىقىسالا جىلغىسى ئېغىزىنىڭ ئىچى ۋە سىرتىدىكى بىرى بىرىدىن ئايرىلىپ تۇرىدىغان بەش چوڭ قەبرىستانلىقتا جايلاشقان. تۆت يىل كەلگە كۆلەمدە قېزىش ئارقىلىق جەمئىي 454 قەبرە ئېچىلدى، 4000 دىن ئارتۇق ھەر خىل مەدەنىيەت يادىكارلىقى قېزىۋېلىندى. قېزىش خىزمىتى 1990-يىلنىڭ بېشىدىن باشلاپ، ئۇي ئىچىدە رەتلەش ۋە دوكلات يېزىشقا يۆتكەلدى. بۇ قېتىم قېزىۋېلىنغان مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنىڭ مەدەنىيەت جەھەتتىكى مەزمۇنى مۇرەككەپ، داۋاملىشىپ كەلگەن دەۋرى ئۇزۇن. بولۇپمۇ ساپال قاچىلارنىڭ كۆپلەپ قېزىۋېلىنىشى تارىختىن بۇيان شىنجاڭنىڭ دالىلىرىدا ئېلىپ بېرىلغان ئارخېئولوگىيىلىك قېزىشلاردا كەمدىن كەم كۆرۈلگەن. بۇنىڭ ئىچىدە تېخىمۇ روشەن يەرلىك ئالاھىدىلىككە ۋە مىللىي مەدەنىيەت ئالاھىدىلىكىگە ئىگە بولغان «سابىقىسالا مەدەنىيىتى» شىنجاڭدا، بولۇپمۇ تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىدە يېڭىدىن بايقالغان بىر زور ئارخېئولوگىيىلىك

مەدەنىيەت تېپى ھېسابلىنىدۇ، بۇ يەردىكى قەبرىستانلىق شىنجاڭدا تۇنجى قېتىم بايقالغان ھەم ئېنىق ئېتىراپ قىلىنغان، كۆپ ئورۇنغا جايلاشقان، بىلله مەۋجۇت بولۇپ تۇرغان چوڭ تېپتىكى ئېپتىدائىي جەمئىيەت ئۇرۇقداشلىق قەبرىستانلىقى بولۇپ، ئۇ، شىنجاڭنىڭ قەدىمكى زامان تارىخىنى ۋە مىللەتلەر تارىخىنى تەتقىق قىلىش ئۈچۈن ئىنتايىن مول، قىممەتلىك نەق ماتېرىياللار بىلەن تەمىنلىدى.

لۇ ئەنگۇ

بورتالا شەھىرىدىن بىر تۈركۈم قەدىمكى پولات قېزىۋېلىندى

1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى بورتالا شەھىرىنىڭ دالتۇ يېزىسى پوچتىزى كەنتىدىكى دېھقان جاۋرىسىي دالتۇ قەدىمكى شەھەر خارابىسىنىڭ تاشقى سېپىلىنىڭ 25 كىلومېتىرچە جەنۇبىدىن كۆمۈپ قويۇلغان بىر تۈركۈم قەدىمكى پولاتنى تېپىۋالغان. بۇ پولاتلار تۆت خىل شەكىلدە يەنى ئۇزۇنچاق شەكىلدە، ئىككى ئۇچى ئۇچلۇق شەكىلدە، شىنا شەكىلدە ۋە ھەر خىل ياپىلاق شەكىلدە بولۇپ، ھەممىسى 71 تال (پارچە)، 121 كىلوگرام كېلىدۇ. بۇ پولاتلار دېئامېتىرى 80 سانتىمېتر، چوڭقۇرلۇقى 50 سانتىمېتر كېلىدىغان يۇمىلاق ئورا ئىچىگە قاتمۇ قات تىزىپ قويۇلغان ھالەتتە ئۇچرىتىلغان. بىر نۆۋەتتىلا مۇشۇنداق كۆپ قەدىمكى پولاتلارنىڭ تېپىلىشى شىنجاڭنىڭ تارىخىۋولوگىيە تارىخىدا كەمدىن كەم كۆرۈلگەن ئەھۋال.

دەلىللىنىشىچە، بورتالا شەھىرىدىكى دالتۇ قەدىمكى شەھىرى يۇەن سۇلالىسى دەۋرىدىكى مەشھۇر «پولات شەھىرى» بولۇپ، پارسچە ھۇججەتلەردە «پولات» شەھىرى دەپ ئاتالغان، ئۇ تارىختا شىنجاڭدىكى تەڭرىتاغنىڭ شىمالىدىكى مۇھىم قورغان بولغان. بۇ قەدىمكى شەھەر خارابىسىدە يەر يۈزىدە مېتال ئېرىتىشتىن قالغان داشقال - تۆمۈرلەر كۆپ ئۇچرايدۇ. بۇ داشقال - تۆمۈرلەر بىلەن بۇ قېتىم قېزىۋېلىنغان پولاتلارنى بىرلەشتۈرۈپ تەتقىق قىلغاندا، دالتۇ قەدىمكى شەھىرىنىڭ تارىختا شىنجاڭدىكى غەربىي تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكىدىكى مۇھىم مېتالچىلىق بازىسى بولغانلىقىنى چۈشەندۈرۈپ بەرگىلى بولىدۇ. قېزىۋېلىنغان بۇ پولاتلار تارىختىكى پولات شەھىرىنىڭ كونكرېت ئورنىنى ئىسپاتلاشتا كۈچلۈك ماددىي ئاساس بولۇپلا قالماي، بەلكى شىنجاڭ رايونىنىڭ مېتالچىلىق تارىخىنى، ھەتتا پۈتكۈل ئوتتۇرا ئاسىيا رايونىنىڭ مېتالچىلىق تارىخىنى تەتقىق قىلىشتىمۇ قىممەتلىك نەق ماتېرىيال ھېسابلىنىدۇ.

خەن شۆكۈن

شىنجاڭنىڭ ئالتاي تېغىدىكى قىيا تاش رەسىملىرى كۆرگەزمىسى

ئالتاي ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت باشقارمىسى، ئاپتونوم رايونلۇق مۇزېي بىرلىكتە باشقۇرغان «جۇڭگو شىنجاڭ ئالتاي تېغىدىكى قىيا تاش رەسىملىرى كۆرگەزمىسى» 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. كۆرگەزمىگە 87 پارچە قىياتاش رەسىمىنىڭ كۆچۈرۈلمىسى ۋە بىر قىسىم سۈرەتلەر، شۇنىڭدەك بىر تۈركۈم بۇزۇلۇپ كەتكەن ئادەم سۈرەتلىك تاش ھەيكەل، تاش بۇغا، تاش ئۆيما ۋە قىياتاش رەسىملىرىنىڭ ئەۋرىشكىلىرى قاتارلىقلار قويۇلدى.

ئالتاي ۋىلايىتى — مەملىكىتىمىزدىكى قىياتاش رەسىملىرى ئەڭ كۆپ رايونلارنىڭ بىرى. ئۇ يەردە ھازىر 60 نەچچە ئورۇندا نەچچە مىڭ پارچە قىيا تاش رەسىمى تېپىلدى. بۇ قىيا تاش رەسىملىرى ئىنچىدە ئۆۋچىلىق، مال بېقىش، ئوسۇل، نەزىر - چىراغ پائالىيىتى ۋە نەسىل قالدۇرۇش ئېتىقادچىلىقىغا دائىر جىنسىي مۇناسىۋەت ئەكس ئەتتۈرۈلگەن رەسىملەردىن باشقا، تامغا، بەلگە، ھارۋا، ئويما خەت قاتارلىقلارنىڭ رەسىملىرىمۇ بار. قىياتاش رەسىملىرىنىڭ مەزمۇنى جەھەتتە ھايۋانلار ئاساسىي ئورۇندا، ئادەملەر ئىككىنچى ئورۇندا تۇرىدۇ. ھايۋانلاردىن ياۋايى ھايۋانلارمۇ، ئۆي ھايۋانلىرىمۇ بار، قوي ئائىلىسى، كالا ئائىلىسىدىكى ھايۋانلار كۆپ، ئات ئائىلىسىدىكى، بۇغا ئائىلىسىدىكى، تۆگە ئائىلىسىدىكى، ئىت ئائىلىسىدىكى، ئېيىق ئائىلىسىدىكى، ياۋا چوشقا ئائىلىسىدىكى، توشقان ئائىلىسىدىكى ھايۋانلار ۋە ئۇچار قۇش قاتارلىقلارمۇ بار. ئادەملەر سىزىلغان قىياتاش رەسىملىرىدە قەدىمكى ئوتلاق ئاھالىسىنىڭ ئېشلەپچىقىرىش، تۇرمۇش ئەھۋالى جانلىق ئەكس ئەتتۈرۈلگەن، ئۇلار

ئىلمىزنىڭ غەربىي شىمالىدىكى قەدىمكى مىللەتلەرنىڭ تارىخى، مەدەنىيەت - سەنئىتى، دىنى قاتارلىقلارنى تەتقىق قىلىش ئىشىنى نۇرغۇن جانلىق، بىۋاسىتە ماتېرىياللار بىلەن تەمىنلىدى.

جياۋ شياۋفېڭ

شىنجاڭ خەلق باشقۇرۇشىدىكى سىرتتىن ئوقۇيدىغان مۇزىكا شۇيۇەنىدە مۇزىكا ماتارىپى كەسپى تەسىس قىلىندى

شىنجاڭ رادىئو - شەھەن داشۇسى بىلەن شىنجاڭ خەلق باشقۇرۇشىدىكى سىرتتىن ئوقۇيدىغان مۇزىكا شۇيۇەنى بىرلىكتە تەسىس قىلغان مۇزىكا ماتارىپى كەسپىگە، ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ كومىتېتىنىڭ تەستىقى بىلەن، 1991 - يىلى تۇنجى قېتىم ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى.

1991 - يىلى مۇزىكا ماتارىپى كەسپىگە 89 نەپەر ئوقۇغۇچى تاللاندى، 81 كىشى ئۆزىنى تىزىملىتىپ ئۆگىنىشكە قاتناشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەر ۋە بالىلار باغچىسىنىڭ خىزمەتتىكى مۇزىكا ئوقۇتقۇچىسى %90 تىن ئاشىدۇ. ئاپتونوم رايونلۇق مۇزىكا ساھەسىدىكى مۇتەخەسسىسلەردىن 39 كىشى يېتەكچىلىك قىلىش - دەرس ئۆتۈش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالدى. بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسىگە باھالانغان 320 كىشى بار.

شىنجاڭ خەلق باشقۇرۇشىدىكى سىرتتىن ئوقۇيدىغان مۇزىكا شۇيۇەنى مەملىكەتلىمىز بويىچە مۇزىكانتلار جەمئىيىتى (مۇزىكانتلار جەمئىيىتىنىڭ شىنجاڭ شۆبىسى) تەرىپىدىن باشقۇرۇلغان، دۆلەتنىڭ ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش پىلانىغا كىرگۈزۈلگەن، ئالىي تېخنىكومۇلۇق ئوقۇش تارىخى ئېتىراپ قىلىنغان بىردىنبىر خەلق باشقۇرۇشىدىكى ئالىي مۇزىكا مەكتىپى بولۇپ، 1990 - يىلىدىن قۇرۇلغان.

ۋېي جى

دۆلەت تەرىپىدىن تەقدىرلەنگەن مەدەنىيەت خىزمىتى بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخسلەر

1991-يىل 10-ئاينىڭ 30-كۈنىدىن 11- ئاينىڭ 2 - كۈنگىچە دۆلەت مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى، كادىرلار مىنىستىرلىكى بېيجىڭدا مەملىكەتلىك مەدەنىيەت خىزمىتى بويىچە ئىلغار رايون، ئىلغار كوللېكتىپلار ۋە مەدەنىيەت سىستېمىسى بويىچە ئىلغار خىزمەتچىلەرنى تەقدىرلەش يىغىنى ئۆتكۈزدى. ئاپتونوم رايوندىن يەكەن ناھىيىسى، فۇكاڭ ناھىيىسى «مەدەنىيەت خىزمىتى بويىچە ئىلغار رايون» دېگەن نامغا ئېرىشتى؛ تارباغاتاي ۋىلايەتلىك كۈتۈپخانا، قۇمۇل ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنى، شىنجاڭ ئوپېرا ئۆمىكى، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 1- شىمىنىڭ 14-تۈەن - مەيدانى «مەدەنىيەت خىزمىتى بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ» دېگەن نامغا ئېرىشتى؛ ساۋچىچى (شىنجاڭ سەنئەت تەتقىقات ئورنىنىڭ رېژىسسورى)، سارىگۈل (بايىنغولىن ئوبلاستلىق ئامما ئۇسسۇرى سەنئەت سارىيىنىڭ ئەزاسى)، تۇرغۇن راخمان (مارالبېشى ناھىيىلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنىنىڭ باشلىقى)، جيازى (داغۇر، چۆچەك شەھىرى ئاشلى داغۇر يېزىسى شۆبە مەدەنىيەت يۇرتىنىڭ باشلىقى)، گۈلگىنە (تاتار، قاراماي شەھەرلىك سەنئەت ئۆمىكىنىڭ ئارتىسى)، شۇ ئەيخۇا (ئايال، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 9 - شىمى يۇجۇ تىياتىرى ئۆمىكىنىڭ ئارتىسى) «مەدەنىيەت سىستېمىسى بويىچە ئىلغار خىزمەتچى» دېگەن نامغا ئېرىشتى.

يۇنىڭدىن باشقا، 1991 - يىل 6 - ئايدا مەدەنىيەت مىنىستىرلىكىنىڭ ئامما ئۇسسۇرى مەدەنىيەت مەھكىمىسى مەملىكەت بويىچە 91 نەپەر ئامما ئۇسسۇرى گۇرۇپ سەنئەت خادىمىغا «جۇڭگو خازىرقى زامان خەلق رەسىم يۇرتىنىڭ مۇنەۋۋەر يېتەكچىسى» دېگەن نام بەردى. شىنجاڭنىڭ قۇمۇل شەھىرىدىكى شەھەر ئىچى يېزىسى مەدەنىيەت پونكىتىنىڭ باشلىقى ئابدۇرېھىم ئىبراھىم ئۇلارنىڭ قاتارىدىن ئورۇن ئالدى.

بەي جيەنياۋ

نۆۋەت يازغۇچى 1991 - يىللىق «جۇڭگو جۇڭگۇەن ئەدەبىيات مۇكاپاتى» غا ئېرىشتى

جۇڭگو يازغۇچىلار جەمئىيىتى بىلەن جۇڭخۇا

ئەدەبىيات فوندى جەمئىيىتى باشقۇرغان 1991 - يىللىق «جۇاڭ جۇڭۇېن ئەدەبىيات مۇكاپاتى» پائالىيىتىدە مۇكاپات ئالىدىغان 16 ئاپتور* باھالاپ چىقىلدى. ئاپتونوم رايوندىن تۆت نەپەر ياش ۋە ئوتتۇرا ياش يازغۇچى مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئۇلار: ياش ئۇيغۇر شائىر تارسلان، ياز قازاق يازغۇچى شەمسى قۇمار، ياش خەنزۇ شائىر جاڭ دېيى، ئۇيغۇر يازغۇچى توختى ئايۇپ.

بۇ قېتىمقى «جۇاڭ جۇڭۇېن ئەدەبىيات مۇكاپاتى» شىنجاڭ، گەنسۇ، چىڭخەي، شەنشى، نىڭشيادىن ئىبارەت بەش ئۆلكە - ئاپتونوم رايوندىكى ياش ۋە ئوتتۇرا ياش يازغۇچىلارغا بېرىلدى.

ژېن جى

ئاممىۋى مەدەنىيەت پائالىيەتلىرىنىڭ مۇكاپاتلىنىش ئەھۋالى

☆1991 - يىلى مەدەنىيەت مىنىستىرلىكىنىڭ ئاممىۋى مەدەنىيەت مەھكىمىسى، مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ تەشۋىقات-تەربىيە بۆلۈمى، كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى مەركىزىي كومىتېتىنىڭ تەشۋىقات بۆلۈمى، باش سىياسىي بۆلۈم مەدەنىيەت بۆلۈمىنىڭ كىنو باشقارمىسى، مەدەنىيەت مىنىستىرلىكىنىڭ «ئاممىۋى مەدەنىيەت» ژۇرنىلى تەرىپىدىن بىرلىكتە باشقۇرغان مەملىكەتلىك ناخشىلىق تېياتىر ئەسەرلىرىنى توپلاش - باھالاش پائالىيىتىدە، ئاپتونوم رايون قاتناشتۇرغان كىچىك كومېدىيە «ئۇ دادام ئەمەس» (ئاپتورى: كاڭ گاڭمەي)، كىچىك ناخشىلىق تىياتىر «خوتۇنىدىن قورقىدۇ، ئىنىڭ خوتۇنىنىڭ تۆھپىسى چوڭ» (ئاپتورى: فاڭ لىجۇن) 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

☆9 - ئاينىڭ 2 - كۈنىدىن 6 - كۈنگىچە ئۇرۇمچىدە ئاز سانلىق مىللەت ئۆلكە (رايون) لىرى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن يالغۇز كىشىلىك ناخشا، يالغۇز كىشىلىك مۇزىكا، يالغۇز كىشىلىك ئۇسسۇل مۇسابىقىسىدە، ئاپتونوم رايوندىن ئارزىگۈل ئورۇندىغان ئۇيغۇرچە يالغۇز كىشىلىك ئۇسسۇل «گۈلچى قىز»، جىن خۇا ئورۇندىغان موڭغۇلچە يالغۇز كىشىلىك ئۇسسۇل «باش بېزەكلىرىنىڭ جىلۋىسى» 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

سەي چۈن

بالىلار ئەدەبىيات - سەنئىتىنىڭ مۇكاپاتلىنىش ئەھۋالى

☆1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 24 - كۈنىدىن 28 - كۈنگىچە گەنسۇ ئۇلكىسىنىڭ بەيىن شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلگەن «بەيىن لوڭقىسى» نى تالىشىش بويىچە مەملىكەتلىك «كىچىك بۇلبۇل» ناخشا مۇسابىقىسىدە، شىنجاڭ ۋەكىللەر ئەترىتى بىر 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ئۈچ 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، بىر ئالاھىدە مۇكاپاتقا، تۆت مۇنەۋۋەر ئەسەر مۇكاپاتقا ھەمدەبىتەكچىلىك مۇكاپاتى بويىچە ئىككى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ۋە تەشكىلىي خىزمەت مۇكاپاتقا ئېرىشتى. گۈلزارنىڭ يالغۇز كىشىلىك ناخشىسى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ئىلىيارنىڭ يالغۇز كىشىلىك ناخشىسى، مۇھەممەت كېرىم ۋە مۇھەممەت قۇربان (قىرغىز) لارنىڭ ئاكورتلۇق ناخشىسى ھەمدە يۇلتۇز قاتارلىق كىشىلەر (قازاق) نىڭ ئومۇمىي خورى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ 1 - دەرىجىلىك بېتەكچىلىك مۇكاپاتىنى ئەخمەت ئالدى، خەيرىنسا بىلەن مەھەممەتئىمىن مۇھەممەت (قىرغىز) 2 - دەرىجىلىك بېتەكچىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ شىنجاڭ ۋەكىللەر ئەترىتى تەشكىلىي خىزمەت مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

☆ئاپتونوم رايونلۇق مەدەنىيەت نازارىتى، ماۋارىپ كومىتېتى، رادىئو - تېلېۋىزىيە نازارىتى، پېئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى كومىتېتى، ئايالار بىرلەشمىسى، مۇزىكانتلار جەمئىيىتىنىڭ شىنجاڭ شۆبىسى بىرلىكتە ئاپتونوم رايون بويىچە4-نۆۋەتلىك «بالىلار قەلبى پارتىيىگە تەلپۈنىدۇ» تېمىسىدىكى بالىلار ناخشىسى ئىجادىيىتىنى باھالاش-مۇكاپاتلاش پائالىيىتى ئۆتكۈزدى. ئالتە ناخشا 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى، ئۇلار: «تەڭرىتاغ جىلۋىسى» (ئاپتورى: جيا يۈن، جاۋ سىڭېن، گوجىچياڭ)، «قۇياش ماڭا قاراپ كۈلىمەكتە» (ئاپتورى: جاۋ سىڭېن، لىۋ گاڭ)، «ھەر مىللەت بالىلىرى مەڭگۈ پارتىيىگە ئەگىشىدۇ» (ئاپتورى: ياڭ لىيەنيۈڭ، جاڭ شۇنيى)، «بالىلار قەلبى پارتىيىگە تەلپۈنىدۇ» (ئاپتورى: ئىسكەندەر سەيپۇللا)، «ناخشىمىزنى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا ئۆتكۈزۈلگەن ئاساسلىق گۈزەل سەنئەت، ھۈسن خەت، فوتو سۈرەت كۆرگەزمىلىرى جەدۋىلى

ۋاقتى (ئاي)	كۆرگەزمە نامى	كۆرگەزمە ئورنى	باشقۇرغان ئورۇن
1	«كىتاب ئوقۇش لوڭقىسى» ھۈسن خەت مۇسابىقىسىدىكى مۇنەۋۋەر ئەسەرلەر كۆرگەزمىسى	ئۈرۈمچى شەھەرلىك «شىنخۇا» كىتابخانىسى	شىنجاڭ خەلقئارا جەمئىيىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك «شىنخۇا» كىتابخانىسى
2	شىنجاڭ تۇنجى نۆۋەتلىك باھار بەيشىلىمىسى بويىچە مۇكاپاتلىق مۇسابىقىدىكى مۇنەۋۋەر ئەسەرلەر كۆرگەزمىسى	ئاپتونوم رايونلۇق ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ كۆرگەزمە زالى	شىنجاڭ خەلقئارا جەمئىيىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك «شىنخۇا» كىتابخانىسى
5	شىنجاڭ 2 - نۆۋەتلىك تاز سانلىق مىللەت ئاپتورلىرىنىڭ فوتو سۈرەت كۆرگەزمىسى	ئاپتونوم رايونلۇق ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ كۆرگەزمە زالى	ئاپتونوم رايونلۇق مىللىي ئىشلار كومىتېتى، شىنجاڭ فوتوگرافلار جەمئىيىتى
5	شۇي جېجى رەسىملىرى كۆرگەزمىسى	ئاپتونوم رايونلۇق ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ كۆرگەزمە زالى	شىنجاڭ مەدەنىيەت - تارىخ ماتېرىياللىرى ماربىيى، شىنجاڭ رەسساملار جەمئىيىتى، شىنجاڭ رەسساملار يۇرتى
6	ج ك پ قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىغا بېغىشلانغان شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت ئەسەرلىرى كۆرگەزمىسى	ئاپتونوم رايونلۇق ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ كۆرگەزمە زالى	شىنجاڭ رەسساملار جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق مەدەنىيەت نازارىتى، شىنجاڭ رەسساملار يۇرتى
7	ئىنتىباقلىق، مۇقىملىق، شىنجاڭنى گۈللەندۈرۈش مەزمۇنىدىكى فوتو سۈرەت كۆرگەزمىسى	ئاپتونوم رايونلۇق كۆرگەزمىخانا	شىنجاڭفوتو سۈرەتچىلەر جەمئىيەتى، «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى، ئاپتونوم رايونلۇق مەدەنىيەت نازارىتى
7	ج ك پ قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى خاتىرىلەشكە بېغىشلانغان ھۈسن خەت ئەسەرلىرى كۆرگەزمىسى	ئاپتونوم رايونلۇق ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ كۆرگەزمە زالى	شىنجاڭ خەتتاتلار جەمئىيىتى
7	شىنجاڭ تۇنجى نۆۋەتلىك موڭغۇلچە ھۈسن خەت كۆرگەزمىسى	بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق تىنچلىق مەدەنىيەت ساربىيى	شىنجاڭ خەتتاتلار جەمئىيىتى، «چولپان» تەھرىر بۆلۈمى
8	شىنجاڭ جۇڭگوچە رەسىم كۆرگەزمىسى ۋە قاراماي گۈزەل سەنئەت ئەسەرلىرى كۆرگەزمىسى	قاراماي شەھىرى	شىنجاڭ رەسساملار جەمئىيىتى، قاراماي شەھەرلىك رەسساملار جەمئىيىتى
8	شاڭخەي جۇڭگوچە رەسىم كۆرگەزمىسى	ئاپتونوم رايونلۇق ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ كۆرگەزمە زالى	شاڭخەي گۈزەل سەنئەت ساربىيى، شىنجاڭ رەسساملار جەمئىيىتى
8	ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا يارەدەم بېرىش يۇزىسىدىن خالىسانە سېتىلىدىغان رەسىملەر كۆرگەزمىسى	شىنجاڭ رەسساملار يۇرتىنىڭ كۆرگەزمە زالى	شىنجاڭ رەسساملار يۇرتى، شىنجاڭ رەسساملار جەمئىيىتى
8	شىخەنزە شەھىرى ھۈسن خەت كۆرگەزمىسى	شىخەنزە شەھىرى	شىنجاڭ خەتتاتلار جەمئىيىتى، شىخەنزە شەھەرلىك خەتتاتلار جەمئىيىتى
9	شىنجاڭ ھۈسن خەت - رەسىم كۆرگەزمىسى	سىچۈەننىڭ نېيجياڭ شەھىرى	شىنجاڭ رەسساملار جەمئىيىتى، شىنجاڭ خەتتاتلار جەمئىيىتى
9	قاراماي ھۈسن خەت كۆرگەزمىسى	قاراماي شەھىرى	شىنجاڭ خەتتاتلار جەمئىيىتى، قاراماي شەھەرلىك خەتتاتلار جەمئىيىتى
12	كېرىمنىڭ ماي بوياق رەسىملىرى كۆرگەزمىسى	شىنجاڭ ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ كۆرگەزمە زالى	شىنجاڭ رەسساملار يۇرتى، شىنجاڭ رەسساملار جەمئىيىتى

پارتىيىگە بېغىشلايمىز» (ئاپتورى: سالى باغدات، قازاق)، «ئۇ پامىر تېغىدا» (ئاپتورى: ئەسرۇللا ئابلەت، ئابلەغ مسلىم، قىرغىز)؛ 12 ناخشا 2-دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 24 ناخشا 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 36 ناخشا ئىجادىيەت مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

☆ئاپتونوم رايونلۇق مەدەنىيەت نازارىتى، يازغۇچىلار جەمئىيىتى شىنجاڭ شۆبىسى، ئاپتونوم رايونلۇق پىئونېرلار خىزمىتى كومىتېتى، ئايالار بىرلەشمىسى ئاپتونوم رايون بويىچە 3 - نۆۋەتلىك بالىلار ئەدەبىياتى بويىچە قوبۇل قىلىنغان ئەسەرلەرنى باھالاش - مۇكاپاتلاش پائالىيىتىنى ئۆتكۈزدى. بۇ پائالىيەتتە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشىدىغان 16 ئەسەر باھالاپ چىقىلدى، ئۇلار مۇنۇلار: «چۆل ئوغلى» (ئاپتورى: نۇرمۇھەممەت توختى)، «ئۇ نېمە» (ئاپتورى: توختاش بەكرى)، «بوۋام قوشلار تىلىنى بىلىدۇ» (ئاپتورى: سەلەي قاسىم)، «مەن دۆت ئەمەس» (ئاپتورى: رۇقىيە تۇردۇش)، «بالىلار، مېنى ئېپو قىلىڭلار» (ئاپتورى: ئابدۇغوپۇر ئابدۇراخمان)، «باغچا قوينىدا» (ئاپتورى: ھەسەن تىلىۋالدى)، «چاشقانلارنىڭ قايغۇسى» (ئاپتورى: ئەخەت ھاشىم)، «بىر جۈپ بۇغىنىڭ سەرگۈزەشتىسى» (ئاپتورى: لۇ شىيەنچى)، «ئاداشقان جىن جىن» (ئاپتورى: نيۇ بەيگۇڭ)، «بوستان ھەققىدە چۆچەك» (ئاپتورى: رۇ چىڭ)، «خىيالچان بالىلار» (ئاپتورى: چۇ داۋ)، «فېرمىدىكى ئۆسمۈرلەر» (ئاپتورى: جاڭ شياۋخوا)، «يېشىل باغ» (ئاپتورى: ئۇرازقان ئاقمەت، قازاق)، «نۇرادىل ھەققىدە ھېكايە» (ئاپتورى: مالىك شاپاقبېك، قازاق)، «ئاق كەپتەر» (ئاپتورى: فۇسۇڭجى، موڭغۇل)، «جازالانغان تاغ» (ئاپتورى: ئابدۇراخمان ئىسمايىل، قىرغىز)؛ 34 پارچە ئەسەر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

☆ئاپتونوم رايونلۇق مەدەنىيەت نازارىتى بىلەن شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى 7 - ئاينىڭ 10 - كۈنى ئاپتونوم رايون بويىچە 2 - نۆۋەتلىك «كىچىك بۇلبۇل» ناخشا مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى. مەمەت قۇربان بىلەن مەمەت كېرىم قوموز بىلەن ئورۇندىغان ناخشا، گۈلزار ئورۇندىغان يالغۇز كىشىلىك ناخشا 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ تۆت ناخشا 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ئالتە ناخشا 3-دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

☆ئاپتونوم رايونلۇق مەدەنىيەت نازارىتى، ماتارىپ كومىتېتى، رەسساملار جەمئىيىتىنىڭ شىنجاڭ شۆبىسى بىرلىكتە 9 - ئاينىڭ 29 - كۈنىدىن 10 - ئاينىڭ 6 - كۈنىگىچە «پارتىيە نۇرىدا» دېگەن تېمىدا ئۆسمۈر - بالىلارنىڭ رەسىم، ھۆسن خەت، ھۈنەر - سەنئەت ئەسەرلىرى كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزدى. خەن لىلى سىزغان رەسىم «ئاچام مېنى مەكتەپكە ئېلىپ باردى»، شۇي زاۋ سىزغان رەسىم «ئەقىللىق ئەپەندى»، گەي رۇڭ سىزغان رەسىم «موزايلار دۇنياسى»، ما يۈگۈبي سىزغان رەسىم «مەن دادام بىلەن ھارۋىغا چوشتۇم»، ۋاڭ شۇەن سىزغان رەسىم «جەنۇبىي شىنجاڭدىكى بازار»، تۇرسۇن مەھەممەت يازغان ئۇيغۇرچە ھۆسن خەت، شى جياڭ بىلەن ۋاڭ فېي يازغان خەنزۇچە ھۆسن خەت، پەرھات ياسىغان «كونىچە ئېشەك ھارۋىسى» (ھۈنەر-سەنئەت ئەسىرى)، چېن مىڭ بىلەن يەن لى ياسىغان «گۈزەل كېلەچەككە قاراپ ئۇچۇش» (ھۈنەر-سەنئەت ئەسىرى) تىن ئىبارەت ئون ئەسەر 1-دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ 20 ئەسەر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 40 ئەسەر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

خۇاڭ دېجۇڭ

ئارخىپچىلىق

ئارخىپچىلىق ئىشلىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

ئاساسىي قۇرۇلۇش ئەھۋالى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ ئارخىپچىلىق ئىشلىرىغا 1 مىليون 460 مىڭ يۈەن كەسپىي خىراجەت بېرىلدى (ئىش ھەققى بۇنىڭ سىرتىدا)؛ ئارخىپخانىلارنىڭ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 40 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك، ھەر

خىل ئارخىپخانىلار، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورگانلار ۋە چوڭ كارخانىلارنىڭ ئارخىپ تارماقلىرىدا 1991 - يىلىنىڭ يېڭىدىن يەتتە ئېلېكترونلۇق ھېسابلاش ماشىنىسى كۆپەيتىلدى، نۆسخا ئالغۇ، ھاۋا تەڭشىگۈچ، نەم تارتقۇچ قاتارلىق زامانىۋى ئۈسكۈنىلەرمۇ كۆپەيتىلدى؛ ئامبارلارنىڭ كۆلىمى 5722 كۋادرات مېتر كېڭەيتىلدى. ھەر دەرىجىلىك ئارخىپچىلىق ئىشلىرىنى باشقۇرۇش ئورگانلىرىدا، ھەر خىل ئارخىپخانىلاردا ۋە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورگانلار، چوڭ كارخانىلارنىڭ ئارخىپ تارماقلىرىدا ئالىي مەكتەپ تەربىيىسىنى ئالغان كەسپىي خادىملار 1990 - يىلدىكىدىن 10% كۆپىيىپ، ئومۇمىي ئادەم سانىنىڭ 40 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ كەسپىي ئالىي تېخنىكوم تەربىيىسىنى ئالغانلار ئومۇمىي ئادەم سانىنىڭ 16 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى.

كەسپىي خىزمەتچىلەر 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر دەرىجىلىك، ھەر خىل ئارخىپخانىلار ۋە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورگانلار، چوڭ تىپتىكى كارخانىلاردىكى ئارخىپ تارماقلىرى، جەمئىي 125 مىڭ 730 جىلد ئارخىپ، 1195 قاپ ئۇنئالغۇ، سىنئالغۇ، فىلىم ئارخىپى، 22 مىڭ 909 سۈرەت ئارخىپى، 49 مىڭ 466 خەرىتە كوپىيىسىنى تاپشۇرۇۋالدى. ھەر دەرىجىلىك، ھەر خىل ئارخىپخانىلار ئارخىپخانا كەسپىنى قېلىپلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى يەنمۇ ئىلگىرىلەپ قانات يايدۇردى. ئاپتونوم رايونلۇق ئارخىپ ئىدارىسى 1990 - يىلدىن قېپقالغان توت ۋىلايەت - ئوبلاست ئارخىپخانىسى، 43 ناھىيە - شەھەر ئارخىپخانىسىنىڭ قېلىپلاشتۇرۇش خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ، ئارخىپخانىلارنىڭ قېلىپلاشتۇرۇشنى تەكشۈرۈش خىزمىتىنى ئومۇمىيۈزلۈك تاماملىدى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايوندىكى 170 كارخانا كارخانا ئارخىپىنى باشقۇرۇش بويىچە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئىلغار ئورۇن قىلىپ بېكىتىلدى؛ ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى كارخانا ئارخىپىنى باشقۇرۇش بويىچە دۆلەتلىك 1 - دەرىجىلىك ئورۇنغا ئۆستۈرۈلدى؛ 13 ئورگان - ئورۇن ئورگان ئارخىپىنى باشقۇرۇش خىزمىتىدە ئاپتونوم رايون بويىچە 3 - دەرىجىلىك ئورۇن قىلىپ بېكىتىلدى.

ئارخىپ تۇزۇش - تەتقىق قىلىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش ئەھۋالى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر دەرىجىلىك، ھەر خىل ئارخىپخانىلار (بۆلۈملەر) جەمئىي سەككىز خىل، 420 مىڭ خەتلىك ئارخىپ تۇزۇش - تەتقىق قىلىش ماتېرىيالىنى ئاشكارا ئەشىر قىلدۇردى، 153 خىل، 9 مىليون 900 مىڭ خەتلىك ئىچكى قىسىمدا پايدىلىنىلىدىغان ئارخىپتۇزۇش - تەتقىق قىلىش ماتېرىيالىنى تۇزۇپ چىقتى. ھەر دەرىجىلىك ئۇنىۋېرسال ئارخىپخانىلار ئارخىپلارنى جەمئىيەتنىڭ پايدىلىنىشىنى ئۈچۈن ئېچىۋېتىش خىزمىتىنى ۋە بۇ خىزمەتنىڭ تەييارلىق ئىشلىرىنى تېخىمۇ قانات يايدۇردى. ستاتىستىكا قىلىنىشىچە، ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر دەرىجىلىك، ھەر خىل ئارخىپخانىلار، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورگانلار، چوڭ تىپتىكى كارخانىلاردىكى ئارخىپ تارماقلىرى بىر يىلدا ئاپتونوم رايونىنىڭ تۆرلۈك خىزمەتلىرىگە جەمئىي 457 مىڭ 513 جىلد (قىسىم) قېتىم ئارخىپ ماتېرىيالىدىن 136 مىڭ 942 ئادەم (قېتىم) پايدىلىنىش شارائىتى يارىتىپ بەرگەن. جۈملىدىن ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك، ھەر خىل ئارخىپخانىلار ئارخىپلاردىن خىزمەت تەكشۈرۈش ئۈچۈن 2892 جىلد (قېتىم)، تارىخ تەزكىرە يېزىش ئۈچۈن 89 مىڭ 761 جىلد (قېتىم)، ئىلمىي تەتقىقات ئۈچۈن 18 مىڭ 951 جىلد (قېتىم)، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ئۈچۈن 4626 جىلد (قېتىم) پايدىلىنىش شارائىتى يارىتىپ بەرگەن.

كەسپىي جەھەتتىن تەربىيىلەش ئەھۋالى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئارخىپ ئىدارىسىنىڭ ھاۋالىسى ۋە ھەمكارلىشىشى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە مەكتىپىدە ئېچىلغان ئارخىپچىلىق ئالىي تېخنىكوم سىنىپى، شىنجاڭ رادىئو شىفەن داشۇسىنىڭ ئارخىپچىلىق ئالىي تېخنىكوم سىنىپى قاتارلىق سىنىپلاردا جەمئىي 192 ئوقۇغۇچى ئوقۇش پۈتتۈردى. بۇ سىنىپلارغا 143 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى. يىلنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايوندا چوڭلار

ئالىي ماتارىپى بويىچە تارىخچىلىق كەسپىدە، ئوقۇۋاتقانلار 327 گە يەتتى. جايلاردىكى تارىخ تارماقلىرىدا جەمئىي 115 ئادەم «تارىخچىلىق كەسپىي گۇۋاھنامىسى»، 745 ئادەم تارىخچىلىق كەسپىدە بىلىم ئاشۇرۇش سىنىپىنى پۈتتۈرگەنلىك گۇۋاھنامىسى ئالدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر دەرىجىلىك تارىخچىلىق ئىشلىرىنى باشقۇرۇش ئورگانلىرى يەنە ئومۇميۈزلۈك ھالدا تۇرلۇك شەكىللەردە ۋە قاتلاملاردا تارىخچىلىق كەسپى بويىچە مەخسۇس كۇرسلارنى ئاچتى.

تارىخچىلىق پەن تەتقىقاتى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق تارىخچىلىق پەن تەتقىقاتى نەتىجىلىرىدىن بىر تۈر ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر پەلسەپە - ئىجتىمائىي پەن نەتىجىلىرىنى باھالاشتا 2 - دەرىجىلىك ئىلمىي ماقالە مۇكاپاتىغا، بىر تۈر رىغبەتلەندۈرۈش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ ئىككى ئىلمىي ماقالە جۇڭگو تارىخچىلىق ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ تارىخىيۈناسلىق تەتقىقاتى نەتىجىلىرى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

يۇ شياۋنەن

ئاپتونوم رايونلۇق تارىخچىلىق خىزمىتى يېڭىنى

ئاپتونوم رايونلۇق تارىخچىلىق خىزمىتىنى يېڭىنى1991-يىل 11-ئاينىڭ 14-كۈنىدىن 16-كۈنگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. يېغىندا ئاپتونوم رايونىنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى تارىخچىلىق خىزمىتىنى يەكۈنلەندى، «ئاپتونوم رايونىنىڭ تارىخچىلىق ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8.بەش يىللىق پىلانىنىڭ مۇھىم مەزمۇنلىرى مۇزاكىرە قىلىنىپ ماقۇللاندى.

يېغىندا ئاپتونوم رايونلۇق تارىخ ئىدارىسى بىلەن كادىرلار نازارىتى بىرلىكتە، دۆلەت تارىخ ئىدارىسى بىلەن كادىرلار مىنىستىرلىكىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى بويىچە، تارىخچىلىق سىستېمىسىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار خىزمەتچىلەرنى تەقدىرلىدى، قورغاس ناھىيىلىك تارىخ ئىدارىسى قاتارلىق 39 ئورۇنغا «ئاپتونوم رايونىنىڭ تارىخچىلىق سىستېمىسى بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ» دەپ نام بەردى، شەن يۈمىي قاتارلىق 95 كىشىگە «ئاپتونوم رايونىنىڭ تارىخچىلىق سىستېمىسى بويىچە ئىلغار خىزمەتچى» دەپ نام بەردى.

يۇ شياۋنەن

كارخانا تارىخىنى باشقۇرۇش بويىچە دەرىجە ئۆستۈرۈلدى

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايوندىكى 170 كارخانا كارخانا تارىخىنى باشقۇرۇش بويىچە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئىلغار ئورۇن قىلىپ بېكىتىلدى. ئۈرۈمچى تۆمۈرىيول ئىدارىسى كارخانا تارىخىنى باشقۇرۇش بويىچە دۆلەتلىك 1 - دەرىجىلىك ئورۇنغا ئۆستۈرۈلدى.

كارخانا تارىخىنى باشقۇرۇش بويىچە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئىلغار ئورۇن بولغان 170 كارخانا تۆۋەندىكىچە: ئۈرۈمچى تۆمۈرىيول ئىدارىسى قۇرۇلۇش باشقارمىسىنىڭ 2 - قۇرۇلۇش ئۇچاستىكىسى، جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈرىيول ۋاقىتلىق باشقارمىسىنىڭ كورلا پاراۋۇز ئىشلىرى ئۇچاستىكىسى، قۇمۇل تۆمۈرىيول شۆبە ئىدارىسىنىڭ قۇمۇل ۋاگون ئۇچاستىكىسى، قۇمۇل تۆمۈرىيول شۆبە ئىدارىسىنىڭ قۇمۇل سۇ - ئېلېكتر ئۇچاستىكىسى، قۇمۇل تۆمۈرىيول شۆبە ئىدارىسىنىڭ قۇمۇل ۋوگزالى، قۇمۇل تۆمۈرىيول شۆبە ئىدارىسىنىڭ قۇمۇل پويىز ئىشلىرى ئۇچاستىكىسى، قۇمۇل تۆمۈرىيول شۆبە ئىدارىسىنىڭ قۇمۇل ماتېرىيال زاۋۇتى، قۇمۇل تۆمۈرىيول شۆبە ئىدارىسىنىڭ قۇمۇل تۆمۈرىيول ئىشلىرى ئۇچاستىكىسى، قۇمۇل تۆمۈرىيول شۆبە ئىدارىسىنىڭ قۇمۇل ئېلېكتر ئىشلىرى ئۇچاستىكىسى، قۇمۇل تۆمۈرىيول شۆبە ئىدارىسىنىڭ قۇمۇل بىناكارلىق ئۇچاستىكىسى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ ئېلېكتر ئىستانسىسى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ باش دوختۇرخانىسى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ قۇدۇق ئۆلچەش شىركىتى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ قۇدۇق ئاستى مەشغۇلات باشقارمىسى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش

ئىدارىسىنىڭ سايمان بىلەن تەمىنلەش باشقارمىسى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ ئاقبۇلاق نېفىت ئېلىش زاۋۇتى، شىنجاڭ پولات شىركىتىنىڭ تاختا پۈرژىنا زاۋۇتى، شىنجاڭ پولات شىركىتىنىڭ پروكاتلاش زاۋۇتى، شىنجاڭ پولات شىركىتىنىڭ تاللاش - كۆيدۈرۈش زاۋۇتى، شىنجاڭ پولات شىركىتىنىڭ پولات تاۋلاش زاۋۇتى، شىنجاڭ پولات شىركىتىنىڭ تۆمۈر تاۋلاش زاۋۇتى، شىنجاڭ پولات شىركىتىنىڭ يامانسۇ كانى، شىنجاڭ پولات شىركىتىنىڭ كوكسلاش زاۋۇتى، شىنجاڭ پولات شىركىتىنىڭ ئېنبىرگىيە زاۋۇتى، شىنجاڭ پولات شىركىتىنىڭ ماشىنىسازلىق زاۋۇتى، جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز باش شىركىتىنىڭ تىرانسپورت شىركىتى، جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز باش شىركىتى تىرانسپورت شىركىتىنىڭ 1 - شىركىتى، جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز باش شىركىتى تىرانسپورت شىركىتىنىڭ 2 - شىركىتى، جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز باش شىركىتىنىڭ ئاپتوموبىل رېمونت زاۋۇتى، شىنجاڭ 1 - ئاپتوموبىل تىرانسپورت شىركىتى، شىنجاڭ 2 - ئاپتوموبىل تىرانسپورت شىركىتى، شىنجاڭ 9 - ئاپتوموبىل تىرانسپورت شىركىتى، شىنجاڭ ئېلېكتر قۇۋۋەتنى لايىھىلەش ئورنى، شىنجاڭ سانجى توك بىلەن تەمىنلەش ئىدارىسى، شىنجاڭ ۋېيخۇلياڭ ئېلېكتر ئىستانسىسى، شىنجاڭ خۇڭيەنچى ئېلېكتر ئىستانسىسى، شىنجاڭ ئېلېكتر قۇۋۋەتنى تەجرىبە - تەتقىقات ئورنى، شىنجاڭ كۆمۈرلۈك قۇرۇلۇش شىركىتى، ئۈرۈمچى كان ئىشلىرى ئىدارىسى، قۇمۇل كان ئىشلىرى ئىدارىسى، ئۈرۈمچى كان ئىشلىرى ئىدارىسىنىڭ لىيۇداۋان كۆمۈر كانى، ئۈرۈمچى كان ئىشلىرى ئىدارىسىنىڭ ۋېيخۇلياڭ كۆمۈركانى، ئۈرۈمچى كان ئىشلىرى ئىدارىسىنىڭ ئېۋبۇرغول كۆمۈركانى، قۇمۇل كان ئىشلىرى ئىدارىسىنىڭ ئۈستى ئوچۇق كۆمۈركانى، شىنجاڭ پوچتا - تېلېگراف باشقۇرۇش ئىدارىسى، شىنجاڭ رادىئو ئالاقىسى ئىدارىسى، ئۈرۈمچى پوچتا يوللانمىلىرىنى توشۇش ئىدارىسى، شىنجاڭ ئۇزۇن يوللۇق سىملىق خەۋەر يەتكۈزۈش ئىدارىسى، شىنجاڭ لىتسىلىق تۇز زاۋۇتى، ئۈرۈمچى رەڭلىك مېتال لايىھىلەش ئورنى، ئۈرۈمچى ئالىيۇمىن زاۋۇتى، شىنجاڭ ئويغۇچى ناترىي زاۋۇتى، ئۈرۈمچى بالون زاۋۇتى، شىنجاڭ ئاپتوموبىل زاۋۇتى، شىنجاڭ سەرەڭگە زاۋۇتى، شىنجاڭ سۇ پومپىسى زاۋۇتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك كۆمۈرگازى شىركىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك يەم - بوغۇز شىركىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئاشلىق ئىدارىسىنىڭ ئۇگرە زاۋۇتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك تاكسى شىركىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك تۇرۇبا سۇيى شىركىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك تېلېگراف ئىدارىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئاشلىقنى يىغىپ توشۇش شىركىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك پوچتا ئىدارىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك «1 - ئاۋغۇست» ئۇن زاۋۇتى، ئۈرۈمچى ناھىيىلىك ئۇن - ياغ زاۋۇتى، سانجى ئوبلاستلىق ياغ زاۋۇتى، سانجى ئوبلاستلىق پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، سانجى ئوبلاستلىق پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، سانجى ئوبلاستلىق تۇدۇڭخابا سېمونت زاۋۇتى، سانجى ئوبلاستلىق بىناكارلىق شىركىتى، سانجى ئوبلاستلىق نېفىت شىركىتى، سانجى ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى شىركىتى، سانجى ئوبلاستلىق كۆن - خۇرۇم زاۋۇتى، شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى، سانجى ئوبلاستلىق «تىەنلۇڭ» پولات زاۋۇتى، سانجى ئوبلاستلىق سېمونت زاۋۇتى، شىنجاڭ ماتېرىتسا زاۋۇتى، شىنجاڭ توك سىمى - كابىل زاۋۇتى، شىنجاڭ ئۇنۇپرسال ئېلېكتر ماشىنىلىرى زاۋۇتى، سانجى شەھەرلىك سېمونت زاۋۇتى، سانجى شەھەرلىك ئۇن زاۋۇتى، سانجى شەھەرلىك ۋېكلىۋچاتىل زاۋۇتى، سانجى شەھەرلىك خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى، سانجى شەھەرلىك رەڭلىك مېتاللارنى يىغىۋېلىش - ئېرىتىش زاۋۇتى، سانجى شەھەرلىك فوسفورلۇق ئوغۇت زاۋۇتى، گۇچۇڭ ناھىيىلىك ھاراق زاۋۇتى، گۇچۇڭ ناھىيىلىك نېفىت شىركىتى، شىنجاڭ گۇچۇڭ شېكەر زاۋۇتى، گۇچۇڭ ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى شىركىتى، گۇچۇڭ ناھىيىلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، گۇچۇڭ ناھىيىلىك تەمىنات - سودا كوپېراتىپى،

گۇچۇڭ ناھىيىلىك ئۇن - ياغ زاۋۇتى، جىمىسار ناھىيىلىك تۇرلۇك ماللار شىركىتى، جىمىسار ناھىيىلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، جىمىسار ناھىيىلىك نېفىت شىركىتى، جىمىسار ناھىيىلىك شېكەر - تاماكا - ھاراق شىركىتى، جىمىسار ناھىيىلىك ئۇن - ياغ زاۋۇتى، جىمىسار ناھىيىلىك ئالتۇن كانى، جىمىسار ناھىيىلىك ئاشلىق ئىدارىسى، جىمىسار ناھىيىلىك ئەينەك زاۋۇتى، جىمىسار ناھىيىلىك سەنتەي ھاراق زاۋۇتى، فۇكاڭ ناھىيىلىك رېزىنكە زاۋۇتى، فۇكاڭ ناھىيىلىك ئۇن زاۋۇتى، فۇكاڭ ناھىيىلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، فۇكاڭ ناھىيىلىك شېكەر - تاماكا - ھاراق شىركىتى، فۇكاڭ ناھىيىلىك ئېلېكتر قۇۋۋىتى شىركىتى، فۇكاڭ ناھىيىلىك كۆمۈر شىركىتى، فۇكاڭ ناھىيىلىك 3-دەرىجىلىك «تيەنچى» سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى، فۇكاڭ ناھىيىلىك تۇرلۇك ماللار شىركىتى، فۇكاڭ ناھىيىلىك مېتال بۇيۇملار-قاتناش - ئېلېكتر سايمانلىرى - خىمىيىۋى مەھسۇلاتلار شىركىتى، فۇكاڭ ناھىيىلىك قازان زاۋۇتى، فۇكاڭ ناھىيىلىك بەيياڭخې سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى، مىچۇەن ناھىيىلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، مىچۇەن ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى رېمونت قىلىش - ياساش زاۋۇتى، مىچۇەن ناھىيىلىك ماددىي ئەشيا شىركىتى، مىچۇەن ناھىيىلىك تىببىي دورا شىركىتى، مىچۇەن ناھىيىلىك تۇرۇبا قۇيۇش زاۋۇتى، مىچۇەن ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك سايمانلىرى زاۋۇتى، مىچۇەن ناھىيىلىك ھاراق زاۋۇتى، مىچۇەن ناھىيىلىك «قىزىلبايراق» تۆمۈر زاۋۇتى، مىچۇەن ناھىيىلىك ئۇنىۋېرسال يېمەكلىك زاۋۇتى، مىچۇەن ناھىيىلىك «مىۋې» تۇراقلىق بېسىملىق پارقازان زاۋۇتى، مىچۇەن ناھىيىلىك سىم يولى سايمانلىرى زاۋۇتى، شىنجاڭ مىچۇەن سېمونت زاۋۇتى، ماناس ناھىيىلىك ياغ زاۋۇتى، ماناس ناھىيىلىك چارۋا مەھسۇلاتلىرى سانائىتى باش شىركىتى، ماناس ناھىيىلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، ماناس ناھىيىلىك چاي - چارۋا مەھسۇلاتلىرى شىركىتى، ماناس ناھىيىلىك نېفىت شىركىتى، ماناس ناھىيىلىك بىناكارلىق شىركىتى، ماناس ناھىيىلىك 3 - بىناكارلىق شىركىتى، قۇتۇبى ناھىيىلىك ھاراق زاۋۇتى، قۇتۇبى ناھىيىلىك ئۇن - ياغ زاۋۇتى، قۇتۇبى ناھىيىلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، قۇتۇبى ناھىيىلىك شېكەر - تاماكا - ھاراق شىركىتى، قۇتۇبى ناھىيىلىك نېفىت شىركىتى، قۇتۇبى ناھىيىلىك مېتال بۇيۇملار شىركىتى، قۇتۇبى ناھىيىلىك تۇرلۇك ماللار شىركىتى، مورى ناھىيىلىك ئۇن - ياغ زاۋۇتى، مورى ناھىيىلىك تەمىنات - سودا كوپىراتىپى، مورى ناھىيىلىك شېكەر- تاماكا - ھاراق شىركىتى، مورى ناھىيىلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، ۋۇجياچۇ پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، شىنجاڭ ئىلى شېكەر زاۋۇتى، شىنجاڭ ئىلى ئېلېكتر ئىستانسىسى، ئىلى ئوبلاستلىق پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، كۈيتۇڭ شەھەرلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، قورغاس ناھىيىلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، تارباغاتاي ۋىلايەتلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، ساۋەن ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى رېمونت قىلىش-ياساش زاۋۇتى، ئالتاي ۋىلايەتلىك پوچتا-تېلېگراف ئىدارىسى، بورتالا ئوبلاستلىق پوچتا-تېلېگراف ئىدارىسى، قاراماي شەھەرلىك پوچتا-تېلېگراف ئىدارىسى، شىخەنزە«1- ئاۋغۇست» شېكەر زاۋۇتى، شىخەنزە قەغەز زاۋۇتى، شىخەنزە پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، شىخەنزە ئوت ئېلېكتر ئىستانسىسى، تۇرپان ۋىلايەتلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، توقسۇن ناھىيىلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، پىچان ناھىيىلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، قۇمۇل ۋىلايەتلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، باينغولىن ئوبلاستلىق پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، خېجىڭ ناھىيىلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك 2 - ترانسپورت شىركىتى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك «تيەنخې» خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك نېفىت شىركىتى، قەشقەر ۋىلايەتلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، شىنجاڭ خوتەن پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى.

ياڭ شاۋخۇي

ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك، ھەر خىل ئارخىپخانىلارنىڭ رويخېتى

ئارخىپخانا ئىسمى	ئارخىپخانا قۇرۇلغان ۋاقىت	دەرىجىسى	تۇرى	ئارخىپخانىدا ساقلانغان ئارخىپ مىقدارى (جىلد)
ئاپتونوم رايونلۇق ئارخىپخانا	1959.7.7	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	دۆلەتلىك، ئۇنىۋېرسال	182685
ئاپتونوم رايونلۇق شەھەر قۇرۇلۇشى ئارخىپخانىسى	1984.5.17	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	دۆلەتلىك، ماھسۇس	1336
ئاپتونوم رايونلۇق ھاۋارايى ئارخىپخانىسى	1987.1.26	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	تارماقلىق	16185
شىنجاڭ پوچتا - تېلېگراف باشقۇرۇش ئىدارىسى ئارخىپخانىسى	1987.7.29	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	تارماقلىق	11089
ئۇرۇمچى تۇمۇرىيول ئىدارىسى ئارخىپخانىسى	1989.6.15	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	تارماقلىق	14746
ئاپتونوم رايونلۇق يەر ئاملىرى ئارخىپ - ماتېرىيالخانىسى	1989.4	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	تارماقلىق	110000
ئاپتونوم رايونلۇق كارتوگرافىيە ئارخىپ - ماتېرىيالخانىسى	1987.3.28	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	تارماقلىق	ئارخىپ: خەرىتە كۆپىيىسى 10865، ھاۋادىن تارتىلغان سۈرەت لېنتىسى 945 ئورام؛ ماتېرىيال: ھەر خىل ماسشتابلىق خەرىتە 13 مىڭ 850
ئۇرۇمچى شەھەرلىك ئارخىپخانا	1959.4.4	ئوبلاست - ئوبلاست دەرىجىلىك	دۆلەتلىك، ئۇنىۋېرسال	19328
ئۇرۇمچى شەھەرلىك شەھەر - يېزا قۇرۇلۇشى ئارخىپخانىسى	1987.11.30	ئوبلاست - ئوبلاست دەرىجىلىك	دۆلەتلىك، ماھسۇس	14475
ئۇرۇمچى ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.10.8	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتلىك، ئۇنىۋېرسال	10321
ئۇرۇمچى شەھىرى «تەڭرىتاغ» رايونلۇق ئارخىپخانا	1986.3.18	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتلىك، ئۇنىۋېرسال	2845
ئۇرۇمچى شەھىرى سايباغ رايونلۇق ئارخىپخانا	1984.9	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتلىك، ئۇنىۋېرسال	2799
ئۇرۇمچى شەھىرى شىمگۇ رايونلۇق ئارخىپخانا	1988.8	ناھىيە شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتلىك، ئۇنىۋېرسال	2525
ئۇرۇمچى شەھىرى تۇدۇڭغاما رايونلۇق ئارخىپخانا	1988.8.16	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتلىك، ئۇنىۋېرسال	2055
ئۇرۇمچى شەھىرى دۇڭشەن رايونلۇق ئارخىپخانا	1991.8	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتلىك، ئۇنىۋېرسال	50
ئۇرۇمچى شەھىرى نەنشەن كان رايونلۇق ئارخىپخانا	1988.10	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتلىك، ئۇنىۋېرسال	915
ئۇرۇمچى شەھىرى بېڭشەھەر رايونلۇق ئارخىپخانا	1988.12.26	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتلىك، ئۇنىۋېرسال	1501
ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستلىق ئارخىپخانا	1959.1.7	ئوبلاست - ئوبلاست دەرىجىلىك	دۆلەتلىك، ئۇنىۋېرسال	16827
كۇيتۇڭ شەھەرلىك ئارخىپخانا	1980.12.4	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتلىك، ئۇنىۋېرسال	1787
كۇيتۇڭ شەھەرلىك شەھەر قۇرۇلۇشى ئارخىپخانىسى	1986.12.13	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتلىك، ماھسۇس	790
ئىلى ۋىلايەتلىك ئارخىپخانا	1985.1.1	ئوبلاست - ئوبلاست دەرىجىلىك	دۆلەتلىك، ئۇنىۋېرسال	تېخى ئارخىپ قوبۇل قىلىنمىدى
غۇلجا شەھەرلىك ئارخىپخانا	1958.10.17	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتلىك، ئۇنىۋېرسال	10010
غۇلجا ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1958.10.17	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتلىك، ئۇنىۋېرسال	7196
نىلقا ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1958.10.28	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتلىك، ئۇنىۋېرسال	4793
قورغاس ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.2.23	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتلىك، ئۇنىۋېرسال	9265
تېكەس ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.2	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتلىك، ئۇنىۋېرسال	8034
چاپچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1958.12.17	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتلىك، ئۇنىۋېرسال	10179

كۆنەس ناھىيىلىك تارىخىخانا	1960	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	9241
موڭغۇلكۆرە ناھىيىلىك تارىخىخانا	1959	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	6801
توققۇز تارا ناھىيىلىك تارىخىخانا	1959.2.17	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	2272
قۇلجا شەھەرلىك شەھەر قۇرۇلۇشى تارىخىخانىسى	1958	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، مەخ- سۇس	118
تارباغاتاي ۋىلايەتلىك تارىخىخانا	1959.1.10	ۋىلايەت - ئوبلاست دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	30365
چۆچەك شەھەرلىك تارىخىخانا	1959.1.15	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	6105
دۇربىلجىن ناھىيىلىك تارىخىخانا	1959.4	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	7269
تولى ناھىيىلىك تارىخىخانا	1959.7.12	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	4943
شىخو ناھىيىلىك تارىخىخانا	1959	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	6725
ساۋەن ناھىيىلىك تارىخىخانا	1959.2	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	14298
چاغانتوقاي ناھىيىلىك تارىخىخانا	1959.2.19	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	6207
قوبۇقسار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىلىك تارىخىخانا	1959.2	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	4574
چۆچەك شەھەرلىك شەھەر قۇرۇلۇشى تارىخىخانىسى	1988.1.4	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، مەخ- سۇس	160
ئالتاي ۋىلايەتلىك تارىخىخانا	1959.2	ۋىلايەت - ئوبلاست دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	7903
ئالتاي شەھەرلىك تارىخىخانا	1959	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	4539
بۇرچىن ناھىيىلىك تارىخىخانا	1959.7	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	5069
جېمىنەي ناھىيىلىك تارىخىخانا	1958	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	2988
قابا ناھىيىلىك تارىخىخانا	1958	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	4603
بۇرۇلتوقاي ناھىيىلىك تارىخىخانا	1959.1	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	4238
كۆكتوقاي ناھىيىلىك تارىخىخانا	1960	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	6308
چىڭگىل ناھىيىلىك تارىخىخانا	1960.1	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	2856
ئالتاي شەھەرلىك شەھەر قۇرۇلۇشى تارىخىخانىسى	1987.4	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، مەخ- سۇس	211
بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق تارىخىخانا	1959.3	ۋىلايەت - ئوبلاست دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	11768
بورتالا شەھەرلىك تارىخىخانا	1963.1	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	4329
جىڭ ناھىيىلىك تارىخىخانا	1958.10	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	3213
ئارشالڭ ناھىيىلىك تارىخىخانا	1958.11	ناھىيە شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	3605
بورتالا شەھەرلىك شەھەر قۇرۇلۇشى تارىخىخانىسى	1989.5	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، مەخ- سۇس	951
سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستلىق تارىخىخانا	1959.2	ۋىلايەت - ئوبلاست دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	22853
سانجى شەھەرلىك تارىخىخانا	1968	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	7023
ماناس ناھىيىلىك تارىخىخانا	1959.4	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	12619
قۇتۇبى ناھىيىلىك تارىخىخانا	1959.2	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	10835
موري قازاق ئاپتونوم ناھىيىلىك تارىخىخانا	1959.6	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنۇ- ڭۇبرسال	11192

گۈچۈك ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.2	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	21269
جىمىسار ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.1	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	16500
فۇكاڭ ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.1	شەھەر - ناھىيە دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	5111
مىچۈەن ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.3	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	8558
سانجى شەھەرلىك شەھەر قۇرۇلۇشى ئارخىپخانىسى	1988.11	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، مەخسۇس	1000
تۇرپان ۋىلايەتلىك ئارخىپخانا	1979.2	ۋىلايەت - ئوبلاست دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	2693
تۇرپان شەھەرلىك ئارخىپخانا	1960.3	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	7606
پىچان ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.3.28	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	5770
توقسۇن ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1960.1	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	5711
تۇرپان شەھەرلىك شەھەر قۇرۇلۇشى ئارخىپخانىسى	1987.2	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، مەخسۇس	952
قۇمۇل ۋىلايەتلىك ئارخىپخانا	1959.12.25	ۋىلايەت - ئوبلاست دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	12965
قۇمۇل شەھەرلىك ئارخىپخانا	1981.12.24	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	7781
بارىكۆل قازاق ئاپتونوم ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.2.19	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	7512
ئاراتۇرۇك ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.1	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	4576
قۇمۇل شەھەرلىك شەھەر قۇرۇلۇشى ئارخىپخانىسى	1986.5.3	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، مەخسۇس	4048
بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق ئارخىپخانا	1959.2.13	ۋىلايەت - ئوبلاست دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	23865
كورلا شەھەرلىك ئارخىپخانا	1959.1.26	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	17916
يەنجى خۇيزۇ ئاپتونوم ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.2.25	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	7762
باغراش ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1982.3.19	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	3798
خوشۇت ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1961.3	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	6305
خېجىڭ ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.4.21	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	9830
بۇگۇر ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.2.15	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	11001
لوپنۇر ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.2.2	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	8288
چاقىلىق ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1962.5	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	4632
چەرچەن ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1961.4	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	5810
كورلا شەھەرلىك شەھەر قۇرۇلۇشى ئارخىپخانىسى	1987.11.9	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، مەخسۇس	1006
ئاقسۇ ۋىلايەتلىك ئارخىپخانا	1958.10.18	ۋىلايەت - ئوبلاست دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	12705
ئاقسۇ شەھەرلىك ئارخىپخانا	1959.4.2	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	8780
كۇچا ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.3.29	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	9174
شايار ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.2.28	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	5048
توقسۇ ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1958.11.5	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	5642
باي ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.4.4	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	6746

ئاقسۇ كونا شەھەر ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1962.12.1	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	6074
ئۇچتۇرپان ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.12.24	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	5968
ئاۋات ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1960.4.11	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	3189
كەلپىن ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1960.3.15	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	4701
ئاقسۇ شەھەرلىك شەھەر قۇرۇلۇشى ئارخىپخانىسى	1987.7	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، مەخسۇس	380
قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستلىق ئارخىپخانا	1959.2	ۋىلايەت - ئوبلاست دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	11835
ئاتۇش شەھەرلىك ئارخىپخانا	1959.2	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	8775
ئاقچى ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.7	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	8055
ئاقتۇ ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.10	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	3500
ئۇلۇغچات ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.10	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	10624
ئاتۇش شەھەرلىك شەھەر قۇرۇلۇشى ئارخىپخانىسى	1988.1	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، مەخسۇس	200
قەشقەر ۋىلايەتلىك ئارخىپخانا	1959.10.1	ۋىلايەت - ئوبلاست دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	19588
قەشقەر شەھەرلىك ئارخىپخانا	1960.3	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	5472
قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	5776
قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1958.12.26	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	10505
يېڭىسار ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1958.10.1	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	4192
يەكەن ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1958.11.23	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	8258
پوسكام ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.3.15	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	7018
قاغىلىق ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.4.22	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	6835
مەكىت ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	3233
يوپۇغا ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.5	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	4749
پەيزاۋات ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.1.25	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	9023
مارالبېشى ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.6.1	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	4167
تاشقورغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1958	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	3308
قەشقەر شەھەرلىك شەھەر قۇرۇلۇشى ئارخىپخانىسى	1981.11.13	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، مەخسۇس	2897
خوتەن ۋىلايەتلىك ئارخىپخانا	1959.3.10	ۋىلايەت - ئوبلاست دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	16271
خوتەن شەھەرلىك ئارخىپخانا	1985.12.13	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	486
خوتەن ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.3.10	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	3947
نىيە ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.2.28	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	5494
كېرىيە ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.4.29	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	7462
چىرا ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.3.1	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	7836
لوپ ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.3.10	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	10295

قاراقاش ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.3.3	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	6364
گۇما ناھىيىلىك ئارخىپخانا	1959.5	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	6551
خوتەن شەھەرلىك شەھەر قۇرۇلۇشى ئارخىپخانىسى	1988.8.3	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، مەخسۇس	475
قاراماي ئارخىپخانىسى	1986.12.6	ۋىلايەت - ئوبلاست دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	2356
قاراماي شەھەرلىك شەھەر قۇرۇلۇشى ئارخىپخانىسى	1988.5.18	ۋىلايەت - ئوبلاست دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، مەخسۇس	2628
شىخەنزە شەھەرلىك ئارخىپخانا	1977.2.28	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، ئۇنىۋېرسال	6070
شىخەنزە «1 - ئاۋغۇست» شېكەر زاۋۇتى ئارخىپخانىسى	1988.2.9	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	كارخانىنىڭ	9349
شىخەنزە «1 - ئاۋغۇست» پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى بوياقچىلىق ئارخىپخانىسى	1990.3.15	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	كارخانىنىڭ	4195
شىخەنزە شەھەرلىك شەھەر-قۇرۇلۇشى ئارخىپخانىسى	1984.11.19	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	دۆلەتنىڭ، مەخسۇس	2538
ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 8 - شى شىخەنزە باش مەيدانى ئارخىپخانىسى	1990.9.20	ناھىيە - شەھەر دەرىجىلىك	كارخانىنىڭ	4063

يۇشياۋنەن

ئورگان ئارخىپىنى باشقۇرۇش بويىچە دەرىجە ئۆستۈرۈلدى

1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايوندا ئاپتونوم رايون بويىچە ئورگان ئارخىپىنى باشقۇرۇش خىزمىتىدە 3 - دەرىجىلىك ئورۇن قىلىپ بېكىتىلگەن ئورگان - ئورۇن 13كە يەتتى. ئۇلار مۇنۇلار: قۇرۇلۇش بانكىسىنىڭ ئۇرۇمچى شەھەرلىك تارماق بانكىسى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك باج ئىدارىسى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك مۇپەتتىشلىك ئىدارىسى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك 4 - ئوتتۇرا مەكتەپ، ئۇرۇمچى شەھەرلىك 12 - ئوتتۇرا مەكتەپ، سانجى ئوبلاستلىق يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكىتى، سانجى ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى شىركىتى، سانجى ئوبلاستلىق تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپى، گۇچۇڭ ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى، گۇچۇڭ ناھىيىلىك 2 - يېنىك سانائەت ئىدارىسى، گۇچۇڭ ناھىيىلىك ئەمگەك - كادىرلار ئىدارىسى، جىمىسار ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى، مورى ناھىيىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى.

ياڭ شاۋخۇي

ئارخىپ سىستېمىسىدىن دۆلەتنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشكەن ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار شەخسلەر

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ ئارخىپ سىستېمىسىدىن ئالتە ئورۇن ۋە بەش شەخس دۆلەتنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى.

مەملىكەتنىڭ ئارخىپ سىستېمىسى بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ بولغان ئالتە ئورۇن مۇنۇلار: غۇلجا شەھەرلىك ئارخىپ ئىدارىسى (ئارخىپخانا)، بۇگۇر ناھىيىلىك ئارخىپ ئىدارىسى (ئارخىپخانا)، شىنجاڭ پوچتا - تېلېگراف باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ ئارخىپ ئىدارىسى (ئارخىپخانىسى)، ئۇرۇمچى تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ ئارخىپخانىسى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 1 - شىسى ئارخىپ بۆلۈمى، كۇچا ناھىيىلىك ئارخىپ ئىدارىسى (ئارخىپخانا).

بىر ئادەم مەملىكەتنىڭ ئارخىپ سىستېمىسى بويىچە ئەمگەك نەمۇنىچىسى بولدى، ئۇ - قەشقەر ۋىلايەتلىك ئارخىپ باشقارمىسىنىڭ باشلىقى رەن ۋۇچۇەن؛ تۆت ئادەم مەملىكەتنىڭ ئارخىپ سىستېمىسى بويىچە ئىلغار خىزمەتچى بولدى، ئۇلار: تۇرپان شەھەرلىك ئارخىپ ئىدارىسىنىڭ باشلىقى فەن چىڭرۇڭ، شىنجاڭ مالىيە - ئىقتىساد شۆيۈەنى ئارخىپ بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى ئەي شىيىڭ، قابا ناھىيىلىك ئارخىپ ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى چېن خۇيشياڭ، قەشقەر شەھەرلىك ئارخىپ ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى مەرەمنىسا قادىر.

يۇ شياۋنەن

ئاخبارات. نەشرىياتچىلىق

ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى ئىدىئولوگىيە ساھەسىدە بۆلگۈنچىلىككە، تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىشكە قارشى تۇرۇش كۈرىشىنى قانات يايدۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىپ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمىگە ماسلىشىپ، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە «ئۇيغۇرلار» قاتارلىق ئۇچ كىتابنى تەھلىل قىلىش ۋە تەنقىد قىلىشنى داۋاملىق چوڭقۇر قانات يايدۇردى ھەمدە ئالدىنقى بىر نەچچە يىلدا ئاپتونوم رايونىمىزدا نەشر قىلىنغان ئىجتىمائىي پەن ۋە ئەدەبىيات - سەنئەتكە ئائىت ئۇرۇنباسارنى ئەستايىدىل تەكشۈرۈپ، ئۇچ كىتابتىكى خاتا قاراشلار تەرغىب قىلىنغان 25 پارچە ماقالىنى ئېنىقلاپ چىقتى.

ئاخبارات - نەشرىياتچىلىقىنىڭ كەسپىي ئىشلىرىنى باشقۇرۇشتا، نەشرىيات ئورۇنلىرىنىڭ تېماتىك پىلانىنى ياخشى تۈزۈشى نۇقتىلىق چىڭ تۇتۇلۇپ، تېماتىك پىلاننى قەتئىي يۇقىرىغا يوللاپ تەستىقلىتىش تۈزۈمى ئورنىتىلدى. 1991 - يىلى 1100 خىل تاللانغان تېما، 300 خىل قوشۇمچە تېما تەستىقلىتىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى قاتارلىق بەش نەشرىيات ئۈيۈشتۇرۇلۇپ، 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە نۇقتىلىق نەشر قىلىنىدىغان كىتابلار بويىچە 107 خىل تېما تاللاندى. ئىلمىي ئەسەر ئوندى تەلەپ قىلىپ ئىلتىماس سۇنۇلغان 53 كىتاب دەسلەپكى قەدەمدە تەكشۈرۈلۈپ، كىتاب سۈپىتىنىڭ ئۆسۈشى ۋە نۇقتىلىق كىتابلارنىڭ نەشر قىلىنىشى كاپالەتكە ئىگە قىلىندى.

1991-يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئاخبارات - نەشرىياتچىلىق ئىشلىرى تېخىمۇ گۈللەندى. ئاپتونوم رايونلۇق ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى ئاخبارات - نەشرىيات مەھكىمىسىگە تەستىقلىتىش ئارقىلىق ئاپتونوم رايون بويىچە بىر گېزىت، 12 قەرەللىك ژۇرنالغا مەملىكەت بويىچە ئاشكارا تارقىتىش نومۇرى بەردى، ئىچكى قىسىمدا تارقىتىلىدىغان سەككىز گېزىت، 32 قەرەللىك ژۇرنالنى تەستىقلىدى، كىتاب، ماتېرىيال بېسىش گۇۋاھنامىسىدىن 510 نى بېجىردى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە نەشر قىلىنغان كىتاب - ژۇرناللارنىڭ باسما تاۋاق سانى 423 مىليونغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 89.8% ئېشىپ، 1990 - يىلدىكى باسما تاۋاق سانى ئازىيىپ كېتىشتەك ئەھۋال ئۈزگەردى. نەشر قىلىنغان كىتاب 1761 خىلغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 10.2% ئاشتى. تىراژى 53 مىليون 107 مىڭ 300 گە يېتىپ، 10.5% ئاشتى. گېزىتنىڭ ئومۇمىي تىراژى 187 مىليون 130 مىڭ نۇسخىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 13.8% ئاشتى؛ ئومۇمىي باسما تاۋاق سانى 161 مىليون 720 مىڭغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 38.6% ئاشتى. قەرەللىك ژۇرناللارنىڭ تىراژى 7 مىليون 550 مىڭغا يېتىپ، 13% ئاشتى، ئومۇمىي باسما تاۋاق سانى 30 مىليون 540 مىڭغا يېتىپ، 8.4% ئاشتى. ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسىگە بۇ ئاستە قاراشلىق كارخانىلارنىڭ مەتبەئە سانائىتى ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 45 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 15.8% ئاشتى (ئەسكەرتىش: 8-بەش يىللىق پىلاننىڭ 1-يىلىدىن باشلاپ مەتبەئەچىلىك سانائىتىدە تەننەرخ باھاسى زور دەرىجىدە ئۆسۈپ كەتكەچكە، ئۆسۈش ھەجمى باھا ئۆسكەنلىكى ئامىلى چىقىرىۋېتىلگەندىن كېيىنكى ئۈزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى). بارلىق كارخانىلارنىڭ پايدا سوممىسى 7 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 36.2%

ئاشتى.

1991 - يىلى مەنىۋى ئەخلەتلەرنى تازىلاش ۋە قانۇنسىز نەشرىياتچىلىققا زەربە بېرىش ھەرىكىتىنى قەتئىي بوشاشماي ئېلىپ بېرىش داۋامىدا، بەش ئەنزە ئېنىقلىنىپ بىر تەرەپ قىلىندى. قانۇنسىز ھەرىكەت بىلەن شۇغۇللانغان «شىنجاڭ كوپىراتسىيە ئىگىلىكى گېزىتى» نىڭ ئىچكى گېزىت نومۇرى ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى.

دۆلەت ئاخبارات - نەشرىيات مەھكىمىسىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى بويىچە، ئاپتونوم رايونلۇق رادىئو-تېلېۋىزىيە نازارىتى مەدەنىيەت نازارىتى بىلەن بىرلىكتە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئۇنئالغۇ - سىنئالغۇ بازارلىرىنى ئومۇمىيۈزلۈك ئېنىقلاپ، تەرتىپكە سېلىپ ۋە يېڭىباشتىن تىزىملاپ، كەسپىي جەھەتتىن باشقۇرۇش ئىزىغا سالدى.

1991 - يىلى تۇنجى قېتىم ئاپتونوم رايونلۇق ئاخبارات - نەشرىياتچىلىق خىزمەت يىغىنىئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا ئاپتونوم رايونىمىزدىكى نەشرىيات، گېزىتخانا، قەرەللىك ژۇرنال، مەتبەئەچىلىك، تارقىتىش، پەن تەتقىقات ۋە ماددىي ئەشيا ئورۇنلىرىنىڭ مەسئۇللىرى مەركەزدىكى رەھبىرىي يولداشلارنىڭ ۋە ئاخبارات - نەشرىيات مەھكىمىسىنىڭ ئاخبارات - نەشرىياتچىلىق خىزمىتى توغرىسىدىكى يولىيورۇقلىرىنى ئاڭلىدى، ئاخبارات - نەشرىياتچىلىق خىزمىتىگە دائىر فاڭجېن، سىياسەت، قائىدە - نىزاملارنى ئۆگەندى، ئىدىيىنى بىرلىككە كەلتۈرۈش، نەشرىياتچىلىقنىڭ يۆنىلىشىنى توغرىلاش، ئىستىھكام ئېڭى قارىشى، قانۇننى ئىجرا قىلىش نۇقتىئىنەزىرىنى كۈچەيتىش، مەسئۇلىيەت دائىرىسىنى ئايدىڭلاشتۇرۇش مەقسىتىگە يەتتى.

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى مەتبەئەچىلىك كارخانىلىرىنىڭ تېخنىكا ساپاسىنى ئۆستۈرۈپ، كارخانا ئىختىساسلىق خادىملىرىنى تەربىيىلەشنى تېزلىتىش ئۈچۈن، 1991 - يىلى بېيجىڭ مەتبەئەچىلىك شۆيۈەنى چوڭلار مائارىپى بۆلۈمىنىڭ شىنجاڭ خىزمەت پونكىتى قۇرۇلدى، ئۇنىڭغا تۆت كەسىپ بويىچە 57 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى. مەتبەئەچىلىك تېخنىكىسى بويىچە تەربىيىلەش خىزمىتى داۋامىدا، ئوتتۇرا ۋە يۇقىرى دەرىجىلىك مەتبەئەچىلىك تېخنىك ئىشچىسىدىن 307 سى تەربىيىلەندى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا نەشرىياتچىلىق بويىچە چەت ئەل بىلەن ئالماشتۇرۇش ئىشىدا خېلى ياخشى باشلىنىش بارلىققا كەلدى. ئاپتونوم رايونلۇق ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى ياپونىيە، گېرمانىيە، سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى ۋە شياڭگاڭ رايونىنىڭ نەشرىيات ۋەكىللەر ئۆمىكىدىن بەش تۈركۈمدە 17 ئادىمىنى كۈتۈۋېلىپ، ئۇلار بىلەن نەشرىياتچىلىقتا ھەمكارلىشىش ئىشلىرى ئۈستىدە كېڭەشتى، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ نەشرىياتچىلىق بويىچە تاشقى سودا يولى ئۈستىدە ئىزدەندى.

ۋاڭ جيالۇن

مەنىۋى ئەخلەتلەرنى تازىلاش خىزمىتى

ئاپتونوم رايونىمىز 1991 - يىلى مەنىۋى ئەخلەتلەرنى تازىلاش خىزمىتىدە ھەر تەرەپلىمە تۈزەشنى يولغا قويۇپ، يېڭى نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى. مەلۇماتقا قارىغاندا، 1991 - يىلى قانۇنسىز نەشىر قىلىنغان نەشىر بۇيۇملىرىدىن 30 نەچچە خىل، 32 مىڭ پارچىدىن كۆپرەكى يىغىۋېلىنغان ۋە مەنئى قىلىنغان؛ كىتاب - ژۇرنالدىن 20 نەچچە خىل، 6700نۇسخا مەنئى قىلىنغان ۋە كۆيدۈرۈۋېتىلگەن؛ قانۇنسىز نەشرىيات بۇيۇملىرىنى ئېلىپ - سېتىشقا دائىر ئەنزىدىن بەشى، نەشرىياتچىلىقنى باشقۇرۇش بەلگىلىمىسىگە خىلاپلىق قىلىپ، قانۇنسىز نەشرىياتچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىشقا دائىر ئەنزىدىن ئۈچى ئەنزە قىلىپ تۇرغۇزۇلۇپ، تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىنغان؛ بىر مۇخبىرلار پونكىتى ئەمەلدىن قالدۇرۇلغان.

1991 - يىلى ئېلىپ بېرىلغان مەنىۋى ئەخلەتلەرنى تازىلاش خىزمىتىدە، ئاساسلىقى، تۆۋەندىكى بىر نەچچە خىزمەت تۇتۇلدى:

1) قانۇنسىز نەشرىياتچىلىققا دائىر ئەنزىلەر ئېنىقلىنىپ ۋە بىر تەرەپ قىلىنىپ، قانۇنسىز نەشرىياتچىلىق ھەرىكىتىگە زەربە بېرىلدى. ئۇرۇمچى شەھەرلىك ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا يېڭىدىن كۆپەيتىلگەن ئاشكارا تارقىتىلىدىغان گېزىت، قەرەللىك ژۇرناللارنى كۆرسىتىش جەدۋىلى

تۈرى	نامى	يېزىق تۈرى	بىر تۇتاش نومۇرى	فورمات	قەرەلى	باشقۇرغۇچى ئورۇن	مەسئۇل ئورۇن	ئەسكەرتىش
گېزىت	«غالىبىيەت گېزىتى»	خەنزۇچە	CN65 - 0065/Z	تۆت فورمات تۆت بەت	ھەپتىدە ئىككى سان	ئىشلەپچىقىرىش-قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك I - شىسى پارتكومى	ئىشلەپچىقىرىش-قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك I - شىسى پارتكومى	
قەرەللىك ژۇرنال	«غەربىي يۇرت تەتقىقاتى»	خەنزۇچە	CN65 - 1121/C	16 فورمات	قوش ئايلىق	شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى	شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى	«شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر تەتقىقاتى» دىن ئۆزگەرتىلىپ، ژۇرنال نومۇرى يەڭگۈشلەندى
	«شىنجاڭ ئىجتىمائىي ئىگىلىكى»	خەنزۇچە	CN65 - 1122/F	16 فورمات	قوش ئايلىق	شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى	شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى	«شىنجاڭ ئىقتىساد تەتقىقاتى» دىن ئۆزگەرتىلىپ، ژۇرنال نومۇرى يەڭگۈشلەندى
	«چارۋىچىلىق ماشىنىلىرى»	قازاقچە	CN65 - 1123/S	16 فورمات	پەسىللىك	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش ئورنى	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى	
	«غەربىي قىسىمدا كان ئىزدەش قۇرۇلۇشى»	خەنزۇچە	CN65 - 1124/TD	16 فورمات	قوش ئايلىق	شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسى تەتقىقات ئورنى	شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسى	
	«شىنجاڭ خەلق ئاۋىئاتسىيىسى»	خەنزۇچە	CN65 - 1125/V	چوڭ 16 فورمات	پەسىللىك	خەلق ئاۋىئاتسىيىسى ئۇرۇمچى باشقۇرۇش ئىدارىسى	خەلق ئاۋىئاتسىيىسى ئۇرۇمچى باشقۇرۇش ئىدارىسى	
	«شىنجاڭ يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش»	ئۇيغۇرچە	CN65 - 1126/S	16 فورمات	قوش ئايلىق	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش ئورنى	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى	
	«شىنجاڭ باج ئىشلىرى»	خەنزۇچە	CN65 - 1127/F	16 فورمات	قوش ئايلىق	ئاپتونوم رايونلۇق باج ئىدارىسى	ئاپتونوم رايونلۇق باج ئىدارىسى	
	«شىنجاڭ تەزكىرىسى»	خەنزۇچە	CN65 - 1128/K	16 فورمات	پەسىللىك	ئاپتونوم رايونلۇق تەزكىرە كومىتېتى	ئاپتونوم رايونلۇق تەزكىرە كومىتېتى	
	«شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر تەتقىقاتى»	قازاقچە	CN65 - 1129/C	16 فورمات	پەسىللىك	شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى	شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى	
	«مىراس»	ئۇيغۇرچە	CN65 - 1130/I	16 فورمات	پەسىللىك	شىنجاڭ خەلق ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر جەمئىيىتى	ئاپتونوم رايونلۇق ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى	
	«شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسى»	خەنزۇچە	CN65 - 1132/S	16 فورمات	قوش ئايلىق	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۇچۇرى مەركىزى	ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتى	
	«ئوتتۇرا ئاسىيا ئۇچۇرى»	خەنزۇچە	CN65 - 1132/N	16 فورمات	قوش ئايلىق	شىنجاڭ پەن - تېخنىكا ئاخباراتى تەتقىقات ئورنى	ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى	

«ئەگرىتاغ» كىتاب - ژۇرنال تارقىتىش ئورنى ساتقان «كىم ئۈستىگە ئالىدۇ» ۋە «كولدۇرما» (خەنزۇچە) قاتارلىق قانۇنسىز نەشر بۇيۇملىرى بىر تەرەپ قىلىنىپ، تارقىتىش ئورنىنىڭ قانۇنسىز ئېرىشكەن بارلىق تاپاۋىتى مۇسادىرە قىلىنىدى ھەمدە بۇ ئورۇنغا 7785 يۈەن جەرىمانە قويۇلدى؛ شىنجاڭ بەدىئىي كىتاب - ژۇرنال تارقىتىش ئىدارىسى كىرگۈزۈپ ساتقان «بىمەنە ئەرنىڭ پۈشايمىنى»، «چەت ئەلدىن كەلگەن ئالدامچى» (خەنزۇچە) قاتارلىق قانۇنسىز نەشر بۇيۇملىرى ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش ئارقىلىق تەنقىد قىلىنىپ، بۇ ئىدارىگە ئاگاھلاندۇرۇش بېرىلدى. شىنجاڭ بەدىئىي كىتاب - ژۇرنال تارقىتىش ئىدارىسى شەھۋانىلىق تەرغىب قىلىنغان «يامغۇرلۇق كېچىدىكى ئىشقى مۇھەببەت» (خەنزۇچە) دېگەن كىتابنى ئېلىپ ساتقان. بۇ ئىشنىڭ ئاساسلىق جاۋابكارى 15 كۈن تۈتۈپ تۇرۇلدى ھەمدە ئۇنىڭغا 3000 يۈەن جەرىمانە قويۇلدى.

2) كوللېكتىپ ۋە خۇسۇسلار ئىگىدارلىقىدىكى كىتاب - ژۇرنال تارقىتىش ئورۇنلىرىغا بولغان باشقۇرۇش كۈچەيتىلىپ، كىتاب - ژۇرنال كىرگۈزۈش يوللىرى بەلگىلەندى: كوللېكتىپ ۋە خۇسۇسلار ئىگىدارلىقىدىكى كىتاب - ژۇرنال تارقىتىش ۋە پارچە سېتىش ئورۇنلىرى، 2.دەرىجىلىك توپ تارقىتىش ئورۇنلىرى دولەت ئىگىلىكىدىكى «شىنخۇا» كىتابخانىلىرى، چەت ئەل تىل - يېزىقىدىكى كىتابلار كىتابخانىلىرى، قەدىمكى كىتابلار كىتابخانىلىرى، نەشرىياتلار، قەرەللىك ژۇرناللار، پوچتا ئىدارىلىرى (قەرەللىك ژۇرنال بىلەن چەكلىنىدۇ) دىنلا كىتاب - ژۇرنال كىرگۈزسە بولىدۇ، بۇنىڭدىن باشقا ھەر قانداق يوللار بىلەن كىتاب كىرگۈزۈشكە رۇخسەت قىلىنمايدۇ. بۇنىڭدىن باشقا يوللار ئارقىلىق كىرگۈزۈلگەن كىتاب - ژۇرناللار، مەزمۇنى قانداق بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، بايقالغان ھامان قانۇنسىز نەشرىيات بۇيۇملىرى قاتارىدا بىر تەرەپ قىلىنىپ ئەسلىدىن قالدۇرۇلىدۇ.

3) مەركەزلىك ھالدا مەنبۇي ئەخلەتلەرنى تازىلاش بىلەن بىر ۋاقىتتا، كىتاب، ژۇرنال، گېزىت ۋە ئۇن - سىن بازارلىرىنى باشقۇرۇش تورلىرىغا تايىنىلىپ، دائىم تەكشۈرۈپ تۇرۇش، دائىم نازارەت قىلىپ تۇرۇش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى.

لى يۈيالۇ

نەشر ھوقۇقى خىزمىتى

1991 - يىل — مەملىكىتىمىزدە ئاپتورلۇق ھوقۇقى قانۇنى ئېلان قىلىنىپ يولغا قويۇلغان تۇنجى يىل. ئاپتونوم رايونلۇق ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى بىلەن نەشر ھوقۇقى ئىدارىسى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئاپتورلۇق ھوقۇقى قانۇنىغا بولغان تونۇشىنى ئۆستۈرۈش، ئاپتورلۇق ھوقۇقى توغرىسىدىكى ماجىرالارنى كېلىشتۈرۈش، بىر تەرەپ قىلىش قاتارلىق جەھەتلەردە تۆۋەندىكىدەك خىزمەتلەرنى ئىشلىدى:

1) ئاپتورلۇق ھوقۇقى قانۇنىنى تەشۋىق قىلىش ھەپتىسى پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. ئاپتونوم رايونلۇق ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ پەن - تېخنىكا - مەدەنىيەت - سەھىيە كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى قانۇنچىلىق ئىشخانىسى قاتارلىق ئورۇنلار 5 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ئاپتورلۇق ھوقۇقى قانۇنىنى يولغا قويۇش بويىچە مۇھىبەت يىغىنى ئۆتكۈزدى. 5.ئاينىڭ30 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى قېيۇم باۋۇدۇن ئېلىمىزنىڭ ئاپتورلۇق ھوقۇقى قانۇنىنىڭ 6 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن ئېتىبارەن يولغا قويۇلىدىغانلىقى توغرىسىدا تېلېۋىزىيە نۇتقى سۆزلىدى؛ شۇنىڭ بىلەن بىللە، بۇ قانۇن ئاخبارات ئورۇنلىرى ئارقىلىق كەڭ تەشۋىق قىلىندى.

2) ئاپتورلۇق ھوقۇقى قانۇنىنى ئۆگىنىش كۇرسى ئاچتى. ئاپتونوم رايونلۇق ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى 4 - ئايدا ئاپتورلۇق ھوقۇقى قانۇنىنى ئۆگىنىش بويىچە بىر قارار كۇرس ئۇيۇشتۇردى. كۇرسقا ئۇرۇمچى، سانجى، قۇمۇل، قاراماي، شىخەنزە قاتارلىق ئۇلايەت، شەھەرلەردىكى ئاخبارات - نەشرىيات ئورۇنلىرىنىڭ باش مۇھەررلىرى، مۇئاۋىن باش مۇھەررلىرى، تەھرىر بۆلۈملىرىنىڭ مۇدىرلىرى، نەشر ھوقۇقىنى باشقۇرىدىغان مەخسۇس (قوشۇمچە) خادىملار ۋە

مەدەنىيەت تارماقلىرىدىكى مۇناسىۋەتلىك خادىملاردىن بولۇپ 70 نەچچە ئادەم قاتناشتى. ئاپتونوم رايونلۇق نەشر ھۆقۇقى ئىدارىسى قۇرۇلغاندىن كېيىن، 9 - ئايدا قەشقەر شەھىرىدە ئاپتورلۇق ھوقۇقى قانۇنىنى ئۆگىنىش بويىچە ئۇيغۇر تىلىدا دەرس ئۆتۈلىدىغان كۇرس ئۇيۇشتۇرۇلدى. كۇرسقا جەنۇبىي شىنجاڭ رايونىدىكى ئاخبارات - نەشرىيات ئورۇنلىرى، مەدەنىيەت تارماقلىرىدىن بولۇپ 40 نەچچە ئادەم قاتناشتى. بۇنىڭدىن باشقا، شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى، شىنجاڭ پەن - تېخنىكا، مەھىيە نەشرىياتى، شىنجاڭ ياشلار - ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى، شىنجاڭ داشۇسى نەشرىياتىمۇ ئاپتورلۇق ھوقۇقى قانۇنىنى ئۆگىنىش بويىچە ئۇيغۇر، خەنزۇ تىللىرىدا دەرس ئۆتۈلىدىغان كۇرسلارنى ئۇيۇشتۇرۇشقا ھەمكارلاشتى. مەلۇماتقا قارىغاندا، 1991 - يىلى ئاپتورلۇق ھوقۇقى قانۇنىنى ئۆگىنىش كۇرسلىرىغا 400 نەچچە ئادەم قاتناشقان، ئۇلارنىڭ 270ى ئىستىھان تاپشۇرۇق كۇرس تاماملاش گۇۋاھنامىسى ئالغان.

3) ئاپتورلۇق ھوقۇقى قانۇنىغا دائىر ماجىرالارنى كېلىشتۇرۇپ ۋە بىر تەرەپ قىلىپ، جەمئىيەتنى ئاپتورلۇق ھوقۇقى قانۇنى توغرىسىدا قانۇنىي مەسلىھەت بېرىش مۇلازىمىتى بىلەن تەمىنلىدى. 1991 - يىلى نەشر ھوقۇقى ئىدارىسىگە ئاپتورلۇق ھوقۇقىغا دائىر ماجىرا ئەنزىسىدىن 18 ى مەلۇم قىلىندى. بۇ، 1990 -يىلدىكىدىن 75% كۆپ. ئۇنىڭ توققۇزى كېلىشتۇرۇش، ھەر ئىككى تەرەپ كېلىشىم ھاسىل قىلىش يولى بىلەن بىر تەرەپ قىلىندى، بىرى باشقا ئۇلكىگە ئۆتكۈزۈپ بېرىلدى. جەمئىيەت 20نەچچە ئادەم (قېتىم) ئاپتورلۇق ھوقۇقى قانۇنى جەھەتتە قانۇنىي مەسلىھەت مۇلازىمىتى بىلەن تەمىن ئېتىلدى. 5 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن مەدەنىيەت بازىرى پائالىيىتىدە، «ئاپتورلۇق ھوقۇقى ساۋاتىغا ئائىت سوئال - جاۋابلار» تۈزۈلۈپ بېسىلدى ۋە ئاممىنىڭ سوئاللىرىغا ئاشكارا جاۋاب بېرىلدى.

4) نەشر ھوقۇقى سودىسى پائالىيىتىنى پائال قانات يايدۇردى. ئاپتونوم رايونلۇق نەشر ھوقۇقى ئىدارىسى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى نەشرىيات ئىدارىلىرىنىڭ تەپسىلاتى بويىچە ھوقۇقى سودىسى ۋە ھەمكارلىشىپ نەشر قىلىش توختامىدىن بەشنى قاراپ چىقتى.

ۋۇ جىنۋېي

ئاپتونوم رايونلۇق نەشر ھوقۇقى ئىدارىسى قۇرۇلدى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن 1991 - يىل6 - ئاينىڭ 11 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق نەشر ھوقۇقى ئىدارىسى رەسمىي قۇرۇلدى. نەشر ھوقۇقى ئىدارىسى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى ئىككى ۋۇشكا ئاسقان بىر يۇرۇش ئاپپارات سۈپىتىدە سىرتقا نىسبەتەن مۇستەقىل ھوقۇق يۈرگۈزىدۇ. نەشر ھوقۇقى ئىدارىسىنىڭ باشلىقلىقىنى ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسىنىڭ باشلىقى قوشۇمچە ئۈستىگە ئالدى.

نەشر ھوقۇقى ئىدارىسى ئاپتونوم رايون بويىچە نەشر ھوقۇقى مەمۇرىي باشقۇرۇش خىزمىتىنى بىر تۇتاش باشقۇرىدۇ. ئۇنىڭ ئاساسلىق فۇنكسىيەسى مۇنۇلاردىن ئىبارەت: ئۆز رايونىنىڭ ئاپتورلۇق ھوقۇقىنى باشقۇرۇش توغرىسىدىكى كونكرېت ئۇسۇلنى بەلگىلەيدۇ، ئاپتورلۇق ھوقۇقى قانۇنىنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزدا يولغا قويۇلۇش ئەھۋالىنى نازارەت قىلىدۇ ۋە تەكشۈرىدۇ؛ ئاپتورلۇق ھوقۇقىغا دەخلى - تەرۇز قىلىش ھەرىكەتلىرىگە مەمۇرىي جەھەتتىن چارە كۆرىدۇ؛ ئاپتونوم رايون تەۋەسىدىكى ھەر خىل ئەسەر، ھەر خىل ئىشلىتىش شەكلىدىكى نەشر ھوقۇقى سودىسى پائالىيىتىگە يېتەكچىلىك قىلىدۇ، نازارەت قىلىدۇ ۋە، ئۇنى باشقۇرىدۇ ھەمدە سىرتقا قارىتىلغان ۋە تەۋەن، شىياڭگاڭ، ئاۋمېنلارغا قارىتىلغان نەشر ھوقۇقى توغرىسىدىكى بەلگىلىمىلەرنى ئىجرا قىلىدۇ؛ ئاپتونوم رايونىنىڭ ئاپتورلۇق ھوقۇقىنى قوغداش ئەھۋالىنى ئېگىلەيدۇ؛ ئاپتورلۇق ھوقۇقىغا دائىر ساۋاتلارنى تەشۋىق قىلىدۇ، ئومۇملاشتۇرىدۇ، ئاپتورلۇق ھوقۇقى بويىچە باشقۇرۇش خادىملىرىنى تەربىيىلەيدۇ؛ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئاپتورلۇق ھوقۇقى توختامى بويىچە كېسىم قىلىش كومىتېتىنى تەشكىللەپ، ئاپتورلۇق ھوقۇقى توختامى توغرىسىدىكى ماجىرالار ئۈستىدە

كېسىم چىقىرىش ئىشلىرىغا قاتنىشىدۇ؛ ئاپتونوم رايونىمىزدا نەشر ھوقۇقى (ئاپتورلۇق ھوقۇقى) نەتىجىلىرىنى تەشكىللەپ، ئاپتورلۇق ھوقۇقى توغرىسىدىكى ئىلمىي مۇھاكىمىسىنى ۋە ئۇچۇر ئالماشتۇرۇش قاتارلىقلارنى يولغا قويىدۇ.

ژۇ جىنژۇي

قەرەللىك پەن - تېخنىكا ژۇرناللىرىنىڭ سۈپىتى سىلىشتۇرۇپ باھالاندى

ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ باشچىلىقىدا، شىنجاڭ قەرەللىك پەن - تېخنىكا ژۇرناللىرى تەھرىرلىك ئىلمىي جەمئىيىتى 1991-يىل 4-ئايدا ئاپتونوم رايونىمىزدىكى قەرەللىك پەن-تېخنىكا ژۇرناللىرىنىڭ سۈپىتىنى سىلىشتۇرۇپ باھالىدى. سىلىشتۇرۇپ باھالاش ئاساسەن قەرەللىك پەن - تېخنىكا ژۇرناللىرىنى قىلىپلاشتۇرۇش، ئۆلچەملەشتۇرۇشنى ئىجرا قىلىش ئەھۋالىنى بىر قېتىم ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈپ، قەرەللىك پەن - تېخنىكا ژۇرناللىرىنىڭ ئىجتىمائىي ئۈنۈمى ۋە ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنى تېخىمۇ ياخشى جارى قىلدۇرۇشنى مەقسەت قىلغان. سۈپەتنى سىلىشتۇرۇپ باھالاش ئارقىلىق، باھالاشقا قاتناشتۇرۇلغان 65 خىل قەرەللىك ژۇرنالدىن ئۈچى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ئالتىسى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 16 سى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئۈچ ژۇرنال «شىنجاڭ گېئولوگىيىسى» (خەنزۇچە)، «شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلىرى»، (خەنزۇچە)، «پەن ۋە تۇرمۇش» (ئۇيغۇرچە) تەن ئىبارەت.

لۇ شياۋخۇي

ئاخباراتچىلىق

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى خىزمەتنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

نەشرىقات ۋە خەۋەر قىلىش

«شىنجاڭ گېزىتى» 1991 - يىلى ئىجابىي نەشرىياتنى ئاساس قىلىش ۋە ئىنتىپاق بولۇش - مۇقىم بولۇش، ئەيرەتكە كېلىش فاڭجېنىدا چىڭ تۇرۇپ، «بىر مەركەز، ئىككى ئاساسىي نۇقتا» دىن ئىبارەت ئاساسىي لۇشيەننى كەڭ تەشۋىق قىلدى، پارتىيە13-نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 7-، 8-ئومۇمىي يىغىنلىرىنىڭ روھىنى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ ھەل قىلغۇچ تەدبىرلىرىنى، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەر قايسى جەھەتلەردە قولغا كەلتۈرگەن مۇۋەپپەقىيەتلىرى ۋە تەجرىبىلىرىنى تەشۋىق قىلدى.

1) تۆت خىل يېزىقتا چىقىدىغان «شىنجاڭ گېزىتى» يېزىلاردا ئېلىپ بېرىلغان سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيە، 9 - قېتىملىق «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيى» پائالىيىتىنى ۋە «ئۇيغۇرلار» قاتارلىق ئۇچ كىتابنى تەنقىد قىلىش ئاساسىي نۇقتا قىلىنغان ئىدېئولوگىيە ساھەسىدىكى تەشۋىقاتنى گەۋدىلىك چىڭ تۇتتى؛ «سۈپەت، تۇر، ئۈنۈم يىلى» پائالىيىتى، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇپ، مول ھوسۇل ئېلىش، چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنى ياخشىلاش ۋە نېفىت چارلاش، ئېچىش بىرلەشمە جېڭى مۇھىم نۇقتا قىلىنغان ئىقتىسادىي تەشۋىقاتنى چىڭ تۇتتى؛ جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى تەبرىكلەش مەركەز قىلىنغان پارتىيە قۇرۇلۇشى توغرىسىدىكى تەشۋىقاتنى چىڭ تۇتتى. ئاساسىي نۇقتا گەۋدىلەندۈرۈلگەنلىكتىن، تەشۋىقات خىزمىتىنىڭ بىر قېلىپقا چۈشۈپ قېلىشىدەك ئىللەت تۈگىتىلىپ، گېزىتنىڭ يېتەكچىلىك رولى جارى قىلدۇرۇلدى.

2) تېپىك خەۋەرلەرنىڭ كۆچلۈك بولۇشى ۋە كەڭ بولۇشىنى تۈتۈشتا بۆسۈش بولدى. ۋاڭ ۋېي توغرىسىدىكى خەۋەرلەر ۋە يەتتە ئوبزور ئاپتونوم رايونىمىزدا ۋاڭ ۋېيدىن ئۆگىنىش پائالىيىتىنىڭ قانات يېيىشىدا تۈرتكىلىك رول ئوينىدى. «خەلق گېزىتى» «قەلبىتىكى ئۆچمەس ئەسەر» دېگەن تەپسىلىي خەۋەرنى كۆچۈرۈپ باسقاندا تەھرىر ئېلاۋىسى بېرىپ، تولۇق مۇئەييەنلەشتۈردى. بۇنىڭدىن باشقا، بۇ گېزىت شىنجاڭ پولات - تۆمۈر شىركىتى قاتارلىق بىر تۈركۈم تېپىك كارخانىلارنى

مەركەزلىك خەۋەر قىلدى، تەشۋىق قىلدى. بۇ ماقالىلەرنىڭ مەزمۇنى خېلى چوڭقۇر بولۇپ، كىشىلەرنىڭ قارشى ئېلىشىغا ئېرىشتى.

3) ئۈيغۇرچە، قازاقچە، موڭغۇلچە «شىنجاڭ گېزىتى» دە مىللىي ئالاھىدىلىك، تەشۋىقات شەكلى، خەۋەر - ماقالىلەرنىڭ مەزمۇنى ۋە خەۋەر قىلىش دائىرىسىنى كېڭەيتىش جەھەتتە يېڭىلىگىرىلەش بولدى. ئۈيغۇرچە گېزىت مۇكاپاتلىق ماقالە قوبۇل قىلىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، پىلانلىق تۈگۈت سىياسىتىنىڭ ئىزچىللاشتۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈردى. قازاقچە گېزىت مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇشقا ئائىت 52 مەخسۇس بەت چىقاردى. قازاقچە گېزىتنىڭ 2 ، 3 - بەتلىرىدە قازاق ئاپتورلارنىڭ ماقالىلىرى 63.5% نى ئىگىلىدى. موڭغۇلچە گېزىت يېزا، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى توي - تۆكۈننى ھەشەمەتلىك ئۆتكۈزۈشتەك مەسىلىلەرنى كۆزدە تۇتۇپ، كونا ئۇرپ - ئادەتلەرنى تۈگىتىپ، يېڭى كەيپىيات تىكلەشكە ئائىت خەۋەرلەرنى نۇقتىلىق ھالدا چاپ تۈزلىرى تەھرىرلىگەن ماقالىلەر 1990 - يىلدىكى 35% تىن 38% كە يەتتى.

4) «شىنجاڭ سۈرەتلىك ژۇرنىلى» زور سىياسىي تېمىلارنى تۇتۇشتا چاپ تۇرۇپ، «ۋەتەنپەرۋەر كىچىك باتۇرلار»، «بارىن يېزىسىدا كۆرگەن - ئاڭلىغانلىرىمىز»، «چاقناپ تۇرغان شېغىللار» قاتارلىق مەخسۇس تېمىلارنى مەقسەتلىك تاللاپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغداش، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇشتەك ۋەتەنپەرۋەرلىك روھىنى ۋە كومپارتىيە ئەزالىرىنىڭ ھەر مىللەت خەلقىغە بەخت يارىتىشتىكى پىداكارانە روھىنى تەشۋىق قىلدى.

شىنجاڭ فوتو سۈرەت نەشرىياتى پارتىيە قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقى مۇناسىۋىتى بىلەن «غەلىبىگە قاراپ بېسىلغان قەدەم»، «پارتىيە بىلەن چېگرا رايون خەلقى قەلبىداش» قاتارلىق ئاخبارات سۈرەتلىرىنى تارقاتتى. بۇ سۈرەتلەرنىڭ تارقىلىش دائىرىسى 1990 - يىلدىكىدىن 10% ئاشتى.

گېزىت - ژۇرناللارنىڭ تارقىتىلىشى ۋە ئىگىلىك باشقۇرۇش كەسىپى

ئۈيغۇرچە، خەنزۇچە، قازاقچە، موڭغۇلچىدىن ئىبارەت تۆت خىل يېزىقتىكى «شىنجاڭ گېزىتى» 1991 - يىلى جەمئىي 68 مىليون 563 مىڭ 425 نۇسخا تارقىتىلدى، ھەر بىرىنىڭ ئوتتۇرىچە تارقىتىلىش سانى 187 مىڭ 845 كە يېتىپ، 1990-يىلدىكىدىن 14 مىڭ 128 نۇسخا كۆپ بولدى. ئۈيغۇرچە، قازاقچە «پايدىلىنىش خەۋىرلىرى» 4 مىليون 510 مىڭ 896 نۇسخا تارقىتىلىپ، 899 مىڭ 253 نۇسخا كۆپەيدى. خەنزۇچە، ئۈيغۇرچە، قازاقچە يېزىقتىكى «شىنجاڭ سۈرەتلىك ژۇرنىلى» 57 مىڭ 998 نۇسخا تارقىتىلىپ، 4898 نۇسخا كۆپەيدى.

ھەر خىل يېزىقتىكى گېزىتلەر مۇشۇ يىل يىلدا جەمئىي 5400 ئېلان بەردى، تىجارەت سومىسى 3 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 52% ئاشتى.

باسما زاۋۇتىنىڭ يىللىق پايدا سومىسى 3 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 11.4% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە گېزىتتىن كىرگەن پايدا 1 مىليون 780 مىڭ يۈەن، باشقا ئورۇنلارنىڭ باسما بۇيۇملىرىدىن كىرگەن پايدا 1 مىليون 550 مىڭ يۈەن. ئۈيغۇرچە، خەنزۇچە، قازاقچە ۋە موڭغۇلچە يېزىقتىكى «شىنجاڭ گېزىتى» 5 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ لازىرنۇرى ئارقىلىق ھەرپ تىزىش ماشىنىسىدا تىزىلمىدىغان بولدى.

خەن شىڭخۇا

ئۇچ ئاخبارات ئەسىرى جۇڭگو ئاخبارات مۇكاپاتىغا ئېرىشتى

جۇڭخۇا مەملىكەتلىك ئاخباراتچىلار جەمئىيىتى (جۇڭگو مۇخبىرلار جەمئىيىتى) ئۈيۈشتۇرغان تۇنجى نۆۋەتلىك ئاخبارات مۇكاپاتى بويىچە باھالاش پائالىيىتى 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 2 - كۈنى نەنجىڭ شەھىرىدە ئايالاشتى. شىنجاڭ ئاخباراتچىلار جەمئىيىتى (مۇخبىرلار جەمئىيىتى) تاللاپ كۆرسەتكەن ئەسەرلەردىن ئۈچى مۇكاپاتقا ئېرىشتى. شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسىنىڭ «شەھەر

باشلىقى ئىش ئورنىدا خىزمەت ئىشلەشتىن بۇرۇن» دېگەن ئوچېركى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، «شىنجاڭ گېزىتى» نىڭ «خەلق ئالماشتۇرۇشقا تەشنا» دېگەن خەۋىرى بىلەن ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بېكتۇەنى تەشۋىقات باشقارمىسىنىڭ «ئايرىلىشقا كۆزى قىيماسلىق» دېگەن فوتو سۈرىتى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

جۇڭگو ئاخبارات مۇكاپاتى مەملىكەتلىك ئاخبارات ئەسەرلىرىنىڭ ئالى ئالتى مۇكاپاتى بولۇپ، يىلدا بىر قېتىم باھالىنىدۇ.

ۋالى لىباۋ

ئىش ئورنىدىن يېزىلغان تۆت قىسقا خەۋەر مەملىكەت بويىچە مۇكاپاتقا ئېرىشتى

جۇڭخۇا مەملىكەتلىك ئاخباراتچىلار جەمئىيىتى ئۇيۇشتۇرغان، ۋۇخەن تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى ئۈستىگە ئالغان، جۇڭگو خەلقئارا دوستلۇقنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى بىلەن «لېبەيشى» سالامەتلىكنى ئاسراش بۇيۇملىرى ھەسسىدارلىق شىركىتى ھەمكارلاشقان مەملىكەت بويىچە ئىش ئورنىدىن يېزىلغان قىسقا خەۋەرلەرنى باھالاش پائالىيىتىنىڭ نەتىجىسى 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ۋۇخەن شەھىرىدە ئېلان قىلىندى.

بۇ قېتىمقى باھالاشتا 150 ئەسەر مۇكاپاتقا ئېرىشتى. بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ ئاخباراتچىلار جەمئىيىتى (مۇخبىرلار جەمئىيىتى) سېلىشتۇرۇپ باھالاش ئارقىلىق مەملىكەت بويىچە باھالاشقا تاللاپ كۆرسەتكەن ئالتە خەۋەر - ماقالىنىڭ تۆتى مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسىنىڭ «ئۇرۇمچى كۆتۈپخانىسى تاقىلىپ قالدى» دېگەن خەۋىرى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، «شىنجاڭ ھەربىيلەر بوز يەر ئۆزلەشتۇرۇش گېزىتى» نىڭ «بېكتۇەن ئاپتوموبىلى ئېكسپورت قىلىندى» دېگەن ماقالىسى بىلەن «مەكتۇبدە جىلۇلەنگەن كۆلكە»، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ «تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى بىر قېتىم قۇدۇقتىن تاسادىپى نېفىت ئېتىلىپ چىقىپ كېتىش ۋەقەسىنى ئوڭشۇالدى» دېگەن خەۋىرى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

ۋالى لىباۋ

سەككىز ئۆلكە (رايون) گېزىتى بويىچە ئاز سانلىق مىللەتلەرگە دائىر ياخشى ئاخبارات ئەسەرلىرى باھالاندى

ئىچكى موڭغول، گۇاڭشى، ئىگىشيا، شىنجاڭ، شىنجاڭ، خۇنەن، يۈننەن ۋە گۈيجۇدىن ئىبارەت سەككىز ئۆلكە (رايون) گېزىتى بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغان ئاز سانلىق مىللەتلەرگە دائىر ياخشى ئاخبارات ئەسەرلىرىنى باھالاش پائالىيىتى 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 7 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئاياغلاشتى. باھالاش ئارقىلىق 45 ئەسەر مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

خەنزۇچە «شىنجاڭ گېزىتى» نىڭ تۆت ئەسىرى مۇكاپاتلاندى. شۇ شۇجاۋ يازغان «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ، جەمئىيەت مۇقىملىقىنى قوغدايلى» دېگەن باش ماقالە بىلەن جۇ بېيمىي يازغان «ئاز پەرزەنت كۆرگەندە تۈرمۇش خېلى ياخشى بولىدۇ» دېگەن خەۋەر، جالى جىيانىنىڭ «ھەر مىللەت خەلقى ئۈنى ئۈزىتىپ قويدى» دېگەن تەپسىلىي خەۋىرى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ئەي مىن يازغان «مەملىكىتىمىزنىڭ يادرو سىنىقى مەيدانى ئەتراپىنىڭ مۇھىتى ۋە ئاھالىلەرنىڭ سالامەتلىك مەسىلىسى توغرىسىدا دوكلات» دېگەن تەپسىلىي خەۋەر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئۇيغۇرچە «شىنجاڭ گېزىتى» نىڭ مۇكاپاتقا قاتناشتۇرۇلغان بەش ئەسىرى شەرەپ مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

خەن شىگخۇا

6 - نۆۋەتلىك ياخشى ئاخبارات ئەسەرلىرى باھالاندى

شىنجاڭ ئاخباراتچىلىق ئىلمىي جەمئىيىتى 1991 - يىل 6 - ئاينىڭ 9 - كۈنىدىن 7 - ئاينىڭ 6 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك ياخشى ئاخبارات ئەسەرلىرىنى باھالاشنى ئۇيۇشتۇردى. جەمئىي 200 ياخشى ئاخبارات ئەسىرى باھالاندى. بۇ ئەسەرلەرنىڭ بىرى ئالاھىدە مۇكاپاتقا، 23ى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 54 ى 2 - دەرىجىلىك

مۇكاپاتقا، 72سى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 50 ى «مۇنەۋۋەر ئەسەر» مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

خۇ جىنشيۇ

قوشۇمچە ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك (1990- يىللىق) ياخشى ئاخبارات ئەسەرلىرىنى باھالاشتا ئالاھىدە ۋە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئەسەرلەر

ئالاھىدە مۇكاپات

«تاغنى تەۋرىتىش ئاسان، خەلق دېموكراتىيە دېكتاتۇرىسىنى تەۋرىتىش قىيىن» (خەنزۇچە، تەپسىلىي خەۋەر)

1 - دەرىجىلىك مۇكاپات

«كېۋەزدىن يۇقىرى ھوسۇل ئېلىش ئۈتكىلىنى بۆسۈپ ئۆتۈش توغرىسىدا دوكلات» (خەنزۇچە، چاتما خەۋەر).

«لوپلۇقلارنىڭ پەۋقۇلئاددە بايرىمى» (خەنزۇچە، تەپسىلىي خەۋەر).

«يىلىغا 800 مىڭ يۈەن زىيان تارتىدىغان زاۋۇت قانداق قىلىپ 25 مىليون يۈەن پايدا يارىتالايدىغان كارخانىغا ئايلاندى» (ئۇيغۇرچە، خەۋەر).

«جېڭىس شىركەتنى ھۆددىگە ئېلىپ، ئۇچ يىللىق ۋەزىپىنى ئىككى يىلدا ئورۇندىاپ بولدى» (قازاقچە، خەۋەر).

«ئامباردا ئۇچ يىل ساقلىنىپ قالغان 22 خىل ئوقۇشلۇق خەرىتە(ئازاد) لىقا چىقىپ، ئوقۇتقۇچى، ئوقۇغۇچىلار بىلەن يۈز كۆرۈشتى» (ئۇيغۇرچە، خەۋەر).

«68 - تۈەن - مەيداندىكى يالغۇز قىزى بار 81 ياشلىق پەرزەنتلىك بولۇش كۆرسەتكۈچىنى قايتۇرۇۋەتتى» (خەنزۇچە، خەۋەر).

«مۇجۇق تۈەنجانىڭ قىممەت كۆز قارىشى» (خەنزۇچە، تەپسىلىي خەۋەر)

«ھەر مىللەت خەلقى ئۆزىنىڭ قويدى» (خەنزۇچە، تەپسىلىي خەۋەر).

«ئاپەتكە ئۇچرىغان دېھقانلار ستراخوانىيەگە قاتنىشىشنىڭ پايدىسىنى كۆردى» (ئۇيغۇرچە، خەۋەر).

«ئادەم ھاياتىنىڭ قەدىر - قىممىتى» (ئۇيغۇرچە، ئوبزور).

«ھەل قىلغۇچ تەدبىر — رەھبەرلەردىك 1 - ۋەزىپىسى» (قازاقچە، ئوبزور).

«ئادالەت يولىدا پىداكارلىق كۆرسەتكەن ياخشى ئۆسمۇر» (قازاقچە، تەپسىلىي خەۋەر).

«تۈنجى تۇرپان ئۈزۈم بايرىمى تەنتەنىلىك ئېچىلدى» (خەنزۇچە، خەۋەر).

«خەلق ئالاقە ئورنىتىشقا تەشنا» (خەنزۇچە، تەپسىلىي خەۋەر).

«مىنىستىر پۇقراچە كىيىنىپ يول تەكشۈردى» (خەنزۇچە، تەپسىلىي خەۋەر).

«چۆل - جەزىرىدە كۆرەش قىلىۋاتقانلار» (مۇڭغۇلچە، چاتما خەۋەر).

«قاتتىق ئاۋاز بىلەن توۋلىغان ھېلىقى شوپۇر نەدە؟» (خەنزۇچە، تەپسىلىي خەۋەر).

«چاقنايدۇ ئۇنىڭ تۆھپىسى - شانى، دىللاردا ئەبەدىي يادلىنار نامى» (ئۇيغۇرچە، تەپسىلىي خەۋەر).

«خانتېڭرىك كەنت پارتىيە ياچېيكىسى توپلاڭنى تىنچىتىش جەريانىدا كۆرۈنەرلىك خىزمەت كۆرسەتتى» (ئۇيغۇرچە، خەۋەر).

«تۆز كۆل خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى خېرىدارلار بىلەن يېڭىچە ئېھتىياجنى قامداش مۇناسىۋىتى ئورناتتى» (خەنزۇچە، خەۋەر).

«لىيۇ خۇەنكۇي ئارام ئالسا بولاتتى» (خەنزۇچە، مۇھاكىمە).

«قىزىلتاغ گۈۋاھ» (ئۇيغۇرچە، تەپسىلىي خەۋەر).

«ئونتۇلغۇسىز كۈنلەر» (ئۇيغۇرچە، تەپسىلىي خەۋەر).

تۈنجى نۆۋەتلىك ياخشى پەن - تېخنىكا خەۋەرلىرى باھالاندى

ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى، ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى، شىنجاڭ ئاخباراتچىلار جەمئىيىتى بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغان ئاپتونوم رايونلۇق تۈنجى نۆۋەتلىك ياخشى پەن - تېخنىكا خەۋەرلىرىنى باھالاش پائالىيىتى 1991 - يىل 4 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈلدى.

1990 - يىلدىكى ياخشى پەن - تېخنىكا خەۋەرلىرىدىن 25 ى باھالاپ چىقىلدى. بۇنداق ئىچىدە ئۇچ خەۋەر 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، يەتتە خەۋەر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 15 خەۋەر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. بۇ ئەسەرلەردە ئاپتونوم رايونىمىز پەن - تېخنىكا ئىشلىرىنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالى خېلى ياخشى ئەكس ئەتتۈرۈلگەن بولۇپ، ئۇلار يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش، پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۆجۈم قىلىش، پەن - تېخنىكا تۈزۈلمە ئىسلاھاتى، پەن - تېخنىكا ئارقىلىق نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش قاتارلىق مەزمۇنلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئۇچ ئەسەر مۇنۇلاردىن ئىبارەت: «دېھقانلارنىڭ بىر قېتىملىق ئۆزگىچە زېمىن سىناش مۇسابىقىسى» (خەنزۇچە، خەۋەر)، «قاراقاش ناھىيىسىنىڭ پەن - تېخنىكا ئارقىلىق نامراتلارغا يار-يۆلەك بولغانلىقى توغرىسىدا چاتما خەۋەر» (خەنزۇچە)، «بۇ تېخنىكا قالتىس ئىكەن» (ئۇيغۇرچە، خەۋەر).

خۇ جىنشيۇ

2 - نۆۋەتلىك كەسپىي گېزىت، كارخانا گېزىتلىرىنىڭ تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنى

ئاپتونوم رايونلۇق 2 - نۆۋەتلىك كەسپىي گېزىت، كارخانا گېزىتلىرىنىڭ تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنى 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 14-كۈنىدىن 17 - كۈنگىچە مايتاغدا ئۆتكۈزۈلدى. بۇ قېتىمقى يىغىنغا «مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى ئىشچىلىرى گېزىتى»، «ئىشچىلار ۋاقىت گېزىتى»، «شىنجاڭ ئورمانچىلىق گېزىتى»، «شىنجاڭ رەڭلىك مېتال گېزىتى»، «شىنجاڭ تۆمۈر يول گېزىتى»، «ياشانغانلار شادلىقى گېزىتى»، «شىنجاڭ گېئولوگىيە - كانچىلىق گېزىتى»، «يېڭى ھايات گېزىتى»، «شىنجاڭ قانۇنچىلىق گېزىتى»، «شىنجاڭ ئىقتىساد گېزىتى»، «شىنجاڭ ئوت ئۆچۈرۈش گېزىتى»، «شىنجاڭ قۇرۇلۇش گېزىتى»، «شىنجاڭ پەن - تېخنىكا گېزىتى»، «تەكرىتاغ قوغدىغۇچىلىرى گېزىتى»، «شىنجاڭ قاتناش گېزىتى»، «شىنجاڭ پولات - تۆمۈر گېزىتى»، «شىنجاڭ سودا گېزىتى» دىن ئىبارەت 17 گېزىتنىڭ ژۇرنالىرى قاتناشتى.

يىغىندا مۇنۇ مەسىلىلەر مەركەزلىك قارالدى:

«جۇڭگو ئاخباراتچىلىرىنىڭ كەسىپ ئەخلاقى مىزانى» نى مۇزاكىرە قىلىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇش؛ ئىقتىسادىي تەشۋىقات تەجرىبىلىرىنى ئالماشتۇرۇش.

يىغىن مۇنداق دەپ ھېسابلىدى:

1) «جۇڭگو ئاخباراتچىلىرىنىڭ كەسىپ ئەخلاقى مىزانى» ئاخباراتچىلار قوشۇنى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش، ئاخباراتچىلارنىڭ ئىدىيىسىۋى ئەخلاق ساپاسىنى ئۆستۈرۈش، ئاخبارات خىزمىتىنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش ئۈچۈن تېخىمۇ ياخشى خىزمەت قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە. سوتسىيالىستىك تاۋار ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىي قىلىشقا ئەگىشىپ، ئاخبارات ساھەسىدىمۇ مۇخبىر ۋە مۇھەررىرلەرنىڭ تىجارەت پائالىيىتىگە قاتنىشىپ، تارىدىن پايدا ئېلىشتەك ئاخبارات ساھەسىدىكىلەرنىڭ ئوبرازىغا زىيان يەتكۈزىدىغان ئەھۋاللار كۆرۈلدى. ئاخباراتچىلار مۇنداق ناتوغرا ئىستىللارغا قارىتا جەزمەن تونۇشنى ئۆستۈرۈشى، مۇنداق ئەھۋاللارغا يېتەرلىك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىشى كېرەك.

2) كەسپىي گېزىت، كارخانا گېزىتلىرىنىڭ ساھە، كەسپىي ئالاھىدىلىكى كۈچلۈكرەك، ئىقتىسادىي خەۋەرلەرنى تاممىغا، تۇرمۇشقا يېقىن بولۇپ، قىسمەن جەھەتتىن قول سېلىپ، ئومۇمىي جەھەتتى ئەكس ئەتتۈرۈپ، كىچىك ئىشلار ئارقىلىق چوڭ ئىشلارنى يورۇتۇپ بېرىش كېرەك. ئىلگىرىكى ئىقتىسادىي خەۋەرلەردە ساقلانغان مەسىلىلەر مۇنۇلار: بىرىنچىدىن، بەزى مەسىلىلەرگە دېگەندەك ئېتىبار بېرىلمىدى، پىلانلىق بازار ئىگىلىكى نەزەرگە ئىلىنمىدى، تۈزۈلمە جەھەتتىن باشقۇرۇلمىدى ۋە سىياسەت جەھەتتىن تۇتۇلمىدى. ئىككىنچىدىن، ئۇقۇم كۆپ، كونكرېتلىق ئاز، ئادەتتىكىلىرى كۆپ، تىپىكلىرى ئاز، تەشكىلىي ئاخبارات كۆپ، ۋەقەلىك تەسۋىرلەنگەن ئاخبارات ئاز؛ ئۈچىنچىدىن، مۇخبىر ۋە مۇھەررىرلەرنىڭ

ئىقتىسادىي بىلىمى يېتەرسىز بولغاچقا، بۇ جەھەتتە سالماقلىق ماقالىلەرنى يازالمىدى.

3) ئۆز كەسپىي، ئۆز كارخانىسىنىڭ ئىقتىسادىي ئەھۋاللىرىنى ياخشى خەۋەر قىلىشتا، بىرىنچىدىن، ئىقتىسادىي خەۋەرلەرنى كەسپىي گېزىت - ژۇرناللار تەشۋىقاتىنىڭ ئاساسىي ئېقىمىغا ئايلاندۇرۇش كېرەك. ئىككىنچىدىن، ژاخباراتچىلار قوشۇنىنىڭ كەسپىي بىلىمى ۋە كەسپىي ساپاسىنى ئۆستۈرۈپ، ئەزەر دائىرىسىنى كېڭەيتىپ، پۈتكۈل ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي تۇرمۇشقا بولغان چوڭقۇرلاشتۇرۇش لازىم.

ژاك لىباۋ

7 - نۆۋەتلىك ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك گېزىتلەرنىڭ تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنى

ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك گېزىتلەرنىڭ تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنى 1991 - يىل 10-ئاينىڭ 29-كۈنىدىن 11 - ئاينىڭ 2 - كۈنىگىچە قەشقەر شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى.

«ئىلى گېزىتى»، «تارباغاتاي گېزىتى»، «شىنجاڭ نېفىت گېزىتى»، «كۆيتۇڭ گېزىتى»، «شىخەنزە گېزىتى»، «سانجى گېزىتى»، «ئۇرۇمچى كەچلىك گېزىتى»، «تۇرپان گېزىتى»، «بايىنغولىن گېزىتى»، «ئاقسۇ گېزىتى»، «جەڭ تۇغى گېزىتى»، «ۋۇ جياچۇ گېزىتى»، «غالىبىيەت گېزىتى»، «قىزىلسۇ گېزىتى»، «قەشقەر گېزىتى»، «خوتەن گېزىتى»، «يەكەن گېزىتى» ۋە «چاپچال گېزىتى» دىن ئىبارەت 18 گېزىتخانىدىن 50 نەچچە ئادەم يىغىنغا قاتناشتى.

ۋەكىللەر «جۇڭگو ژاخباراتچىلىرىنىڭ كەسپىي ئەخلاق مىزانى» نى ئەستايىدىل ئۆگەندى ھەمدە بۇ مىزان ژاخباراتچىلارنىڭ سوتسىيالىزم ئۇچۇن تېخىمۇ ياخشى خىزمەت قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە، دەپ ھىسابلىدى.

ھەق ئالىدىغان ژاخبارات مەسىلىسى توغرىسىدا: سوتسىيالىستىك تاۋار ئىگىلىكىنىڭ ئۇزلۇكسىز راۋاجلىنىشىغا ئەگىشىپ، ژاخبارات ساھەسىدە ھەر خىل ھەق ئالىدىغان ژاخبارات ۋە ماقالە ژارقىلىق ئۆز نەپسىگە چوغ تارتىدىغان ناچار كەيپىياتلار بارلىققا كەلدى. مىزان ئېلان قىلىنغاندىن كېيىن، ژاخبارات ئورۇنلىرى ئۆنى ئۆگىنىش ۋە مۇزاكىرە قىلىشنى ئۇيۇشتۇرۇپ، مىزانغا سېلىشتۇرۇپ، مۇناسىپ تەدبىرلەرنى تۇزدى. «تۇرپان گېزىتى» ئىدارىسى «تۇرپان گېزىتى، نىڭ پاك - دىيانەتلىك بولۇش ئەھدىنامىسى» ۋە «مۇخبىر - مۇھەررىرلەر رىئايە قىلىدىغان پرىنسىپلار» قاتارلىق قائىدىلەرنى تۇزۇپ، گېزىتخانىدىكى مۇخبىر، مۇھەررىرلەر، ئىختىيارىي مۇخبىرلار، ئېلان كەسپىي خادىملىرىنىڭ ھەربىرىنى قېلىپلاشتۇردى. «شىنجاڭ نېفىت گېزىتى» گېزىتخانا تۇزگەن يەتتە تۇرلۇك قائىدىنى گېزىتنىڭ 1 - بېتىگە بېسىپ، ئاممىنى نازارەتچىلىك قىلىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلدى. «سانجى گېزىتى» يالغان خەۋەر - ماقالە يازغانلارنى قاتتىق جازالاش تۇزۇمىنى يولغا قويدى. «ئۇرۇمچى كەچلىك گېزىتى» مىزاننى كىچىك قوللانما قىلىپ بېسىپ، گېزىتخانىدىكى ھەممە ئادەمگە بىردىن تارقىتىپ بەردى. يىغىنغا قاتناشقان يولداشلار ھەق ئالىدىغان خەۋەرلەرنىڭ چەك - چېگرىسى مەسىلىسىنى مۇزاكىرە قىلىپ، مۇنداق دەپ ھىسابلىدى: ھەق تۆلىگەنلىكى مەخسۇس بەتلەر، قانچىلىك ھەق تۆلىگەنلىكىدىن قەتئىينەزەر، ھەممىسى ھەق ئالىدىغان ژاخباراتقا كىرىدۇ.

ئىقتىسادىي خەۋەرلەرنى ياخشىلاش مەسىلىسى: يىغىندا مۇنداق دەپ ھىسابلاندى: ئىقتىسادىي خەۋەرلەرگە يېنىمۇ ئەھمىيەت بېرىپ، ئىقتىسادىي خەۋەرلەرنىڭ سۈپىتىنى تىرىشىپ ئۆستۈرۈش لازىم. ھازىر ئىقتىسادىي خەۋەرلەردەمەسىلە ئوتتۇرىغا قويۇلغان، مەسىلە ھەل قىلىنغان خەۋەرلەر ئاز، ئادەتتىكى ئەھۋاللار توغرىسىدىكى خەۋەرلەر كۆپ، مەزمۇنى چوڭقۇر تېمىك خەۋەرلەر ئاز بولۇشتەك ئەھۋاللار مەۋجۇت. يۇنىڭ بىر سەۋەبى شۇكى، بىرىنچىدىن، ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق گېزىتخانىلارنىڭ قوشۇنى ئىلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش يولغا قويۇلغاندىن بۇيانقى ئىقتىسادىي تەرەققىيات ۋەزىيىتىگە تامامەن

ماسلىشىپ كېتەلمەيۋاتىدۇ، يېڭى مۇخبىر، مۇھەررىرلەر كەسپىي خىزمەت ۋە ئەمەلىي خىزمەتكە تېخى پىششىق ئەمەس، ئىقتىسادىي ساھەدىكى بەزى ئەھۋاللارنى چوڭقۇر چۈشىنىپ كېتەلمەيدۇ، ئۇلارنىڭ بىرەر ھادىسىنى كۆرۈپ، چوڭقۇر قاتلاملىق مەسىلىلەرنى تۇتۇۋېلىشى تەسرەك. شۇنىڭ ئۈچۈن مۇخبىر ۋە مۇھەررىرلەرنى تەربىيىلەشنى كۈچەيتىش كېرەك. ئىككىنچىدىن، مۇھەررىر، مۇخبىرلار يۇقىرى قاتلام، ئىدارە - ئورگانلارغىلا يۈگرەپ، ھالەت خەۋەرلىرى بىلەنلا بولۇپ كېتىدۇ، ئاساسىي قاتلاملارغا بېرىپ مەسىلىلەرنى مۇھاكىمە قىلىشى يېتەرسىز. كۆپچىلىك ئىقتىسادىي خەۋەرلەرنى ياخشىلاشتا، ئاۋۋال ئىستىلنى ئۆزگەرتىپ، ئەمەلىيەتكە چوڭقۇر چۆكۈپ، تەكشۈرۈپ، تەتقىق قىلىش كېرەك، دەپ ھېسابلىدى.

يىغىن مۇنداق دەپ قارىدى: ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك گېزىتلەرنىڭ خادىملىرىغا نىسبەتەن، قېرىنداش ئۆلكە، رايونلارغا بېرىپ ئۆگىنىش پۇرسىتى ئاز، ئۈچۈر راۋان بولمىغاچقا، ئۇلار دائىم ئىدىيە جەھەتتە ۋەزىيەتنىڭ كەينىدە قالىدۇ. شۇڭا مۇخبىرلار جەمئىيىتىنىڭ كۆپرەك تەجرىبە ئالماشتۇرۇش شارائىتى يارىتىپ بېرىپ، ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك گېزىتلەرنىڭ ئاخبارات قوشۇنىنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈشنى ئىلگىرى سۈرۈشنى ئۈمىد قىلىمىز.

ۋاڭ لىباۋ

«شىنجاڭ گېزىتى» مەملىكەت بويىچە ئۆلكە گېزىتلىرىنىڭ تەھرىرلىك ۋە كوررېكتورلۇق سۈپىتىنى سېلىشتۇرۇپ باھالاشتا 3 - بولدى

«ئاخبارات - نەشرىيات گېزىتى» ئىدارىسى بىلەن شىئەن «ياڭسېن» دورا ھەسسىدارلىق شىركىتى بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغان مەملىكەت بويىچە ئۆلكە گېزىتلىرىنىڭ تەھرىرلىك ۋە كوررېكتورلۇق سۈپىتىنى سېلىشتۇرۇپ باھالاشتا «شىنجاڭ گېزىتى» 3 - لىككە ئېرىشتى.

بۇ قېتىم سېلىشتۇرۇپ باھالاشقا پۈتۈن مەملىكەتتىكى 30 ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايوننىڭ پارتكوم ئورگان گېزىتلىرىنىڭ 1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 26 - كۈنىدىكى سانى قاتناشتۇرۇلدى.

خەن شىڭخۇا

شىياڭگاڭ «ۋېنخۇيباۋ گېزىتى» نىڭ خادىملىرى شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى

شىياڭگاڭ «ۋېنخۇيباۋ گېزىتى» نىڭ ئالىي مۇھەررىرى خې لياڭلياڭ، فوتو مۇخبىرى خۇاڭ دېچېڭ 1991-يىل 10-ئاينىڭ 6-كۈنىدىن 28-كۈنىگىچە شىنجاڭنىڭ ھەر قايسى جايلىرى، ھەر قايسى قاتلاملىرىغا بېرىپ مۇخبىرلىق قىلدى ھەمدە شياڭگاڭ «ۋېنخۇيباۋ گېزىتى» دە «شىنجاڭدا يېمەك - ئىچمەك ۋە كىيىم - كېچەك مەسىلىسى ھەل بولۇپتۇ، ۋەزىيەت مۇقىم ئىكەن»، «نېفىت ئېچىش بىرلەشمە جېڭى ئېلىپ بېرىلىۋېتىپتۇ» قاتارلىق تۆت ماقالە ۋە «غەربىي يۇرتقا سەپەر» دېگەنگە ئوخشاش 20 مىڭ خەتلىك ئون چاتما خەۋەر ئېلان قىلىپ، ئۇنىڭغا نۇرغۇن سۈرەتلەرنى قوشۇپ بېرىپ، شىنجاڭنىڭ سىياسىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تونۇشتۇردى.

سۇ ما

نەشرىياتچىلىق

كىتاب نەشىر قىلىش ئەھۋالى

1991 - يىل ئاپتونوم رايوندىكى توققۇز نەشرىيات ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە، قازاقچە، موڭغۇلچە، قىرغىزچە ۋە شىبەچىدىن ئىبارەت ئالتە خىل يېزىقتا جەمئىي 1761 خىل كىتاب، ژۇرنال نەشىر قىلدى، تىراژى53مىليون107 مىڭ 300نۇسخىغا يېتىپ، 1990-يىلى بىلەن سېلىشتۇرغاندا كىتاب خىلى 10.2%، تىراژى 10.5كۆپەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتلەر يېزىقىدىكى كىتاب، ژۇرنال 1486 خىل بولۇپ، 99% ئاشتى، تىراژى 21 مىليون 379 مىڭ 130 نۇسخا بولۇپ، 19.8% ئاشتى.

1991 - يىلى ھەر قايسى نەشرىياتلار سىياسىي ئوقۇشلۇق جەھەتتە، ئاساسلىقى، ئاساسىي لۇشيەن تەربىيىسى ۋە قانۇنچىلىق تەربىيىسىگە ئائىت

كىتابلارنى نەشر قىلدى. جەمئىي 114 خىل كىتاب نەشر قىلىندى، تىراژى 1 مىليون 810 مىڭ 600 گە يەتتى، بۇنى 1990 - يىلغا سېلىشتۇرغاندا كىتابلارنىڭ خىلى 15.15%، تىراژى 107.59% ئاشتى. بۇ جەھەتتىكى ئەسەرلەر ئاساسەن مۇنۇلار: شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلغان «دۆلەتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى ۋە ئاساسىي لۇشيەنى ھەققىدە تەربىيە ئوقۇشلۇقى» (خەنزۇچە)، «سوتسىيالىستىك جۇڭگونىڭ دۆلەت ئەھۋالى توغرىسىدىكى تەربىيىگە ئائىت سوئال - جاۋابلار» (ئۇيغۇرچە، قازاقچە، موڭغۇلچە)، «ئانېئىزم تەربىيىسى توغرىسىدا قىسقىچە ئوقۇشلۇق» (خەنزۇچە)، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى ئاساسىي قانۇنىغا لېكسىيە» (خەنزۇچە)، «سوتسىيالىستىك قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشىدىكى بەزى مەسىلىلەر توغرىسىدا لېكسىيە» (خەنزۇچە)، «جۇڭگو قانۇنچىلىقىنىڭ قىسقىچە تارىخى» (ئۇيغۇرچە)، «توققۇز قانۇن، بىر بەلگىلىمىنى ئۆگىنىش نۇقتىلىرى» (خەنزۇچە)، «جۇڭگو نىكاھ قانۇنىدىن لېكسىيە» (ئۇيغۇرچە)، «جۇڭگو ئىقتىسادىي قانۇنىدىن لېكسىيە» (ئۇيغۇرچە)؛ شىنجاڭ ياشلار - ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى نەشر قىلغان «ياشلار ئىدىيىۋى تەربىيىسى» (ئۇيغۇرچە) قاتارلىقلار.

مەدەنىيەت - ماارىپ، ئەدەبىيات - سەنئەت ۋە تەبىئىي پەن ساھەسىدە نەشر قىلىنغان كىتابلار سانىنىڭ ئېشىشى 1990-يىلدىكىگە سېلىشتۇرغاندا ئانچە كۆپ پەرق قىلمىسىمۇ، لېكىن خىللىرىنى تاللاشتا شىنجاڭنىڭ يەرلىك ئالاھىدىلىكلىرى گەۋدىلەندۈرۈلدى. شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلغان «شىنجاڭنىڭ قىسقىچە تارىخى» (ئۇيغۇرچە)، «ئۇيغۇرلارنىڭ قىسقىچە تارىخى» (ئۇيغۇرچە)، «شىنجاڭ ھەربىيلەر بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈشى» (خەنزۇچە)؛ شىنجاڭ ياشلار - ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى نەشر قىلغان «بالىلار تەربىيىسى قوللانمىسى» (ئۇيغۇرچە)، «بالىلار پسىخولوگىيىسى ۋە تەربىيىسى ھەققىدە سۆھبەت» (قازاقچە)؛ شىنجاڭ پەن - تېخنىكا، مەھىيە نەشرىياتى نەشر قىلغان «شىنجاڭدا قىزىلچا ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى» (خەنزۇچە)، «خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە قىسقىچە پەن - تېخنىكا لۇغىتى»، «شىنجاڭدا ياغلىق دان زىرائەتلىرىنى ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى» (ئۇيغۇرچە)، «پىلە قۇرتى كېسەللىكلىرىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇلارنى داۋالاش ھەققىدە سوئال - جاۋاب» (ئۇيغۇرچە)، شىنجاڭ كۆزەل سەنئەت - فوتو سۈرەت نەشرىياتى نەشر قىلغان «شىنجاڭ تارىخىدىكى پۇللار» (خەنزۇچە)، «مول قوشۇمچە بېمەكلىكلەر» (خەنزۇچە) قاتارلىق كىتابلار ھەر مىللەت كىتابخانلىرىنىڭ ياخشى باھاسىغا ئېرىشتى.

بالىلار ئوقۇشلۇقى جەھەتتە جەمئىي 42 خىل كىتاب چىقىرىلدى، تىراژى 147 مىڭ 100 نۇسخىغا يەتتى، بۇنى 1990 - يىلدىكىگە سېلىشتۇرغاندا كىتاب خىللىرى 50% ئاشتى، تىراژى 41.57% ئازايدى. شىنجاڭ ياشلار - ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى نەشر قىلغان «رەسىمگە قاراپ خەت تونۇش» (ئۇچ قىسىم، ئۇيغۇرچە)، «يالغانچى بىلەن گۇپپاڭچى» (ئۇيغۇرچە)، «لەي نىڭ ماقالىلىرى ۋە خاتىرىلىرىدىن تاللانمىلار» (قازاقچە)، «ئورمان ۋە ھايات» (قازاقچە) قاتارلىق كىتابلار ھەر مىللەت ئۆسمۈرلىرى ئارىسىدا ئىنتايىن زور قىزىقىش پەيدا قىلدى.

1991-يىلى ئۇيغۇر، قازاق، موڭغۇل، قىرغىز ۋە شىبە ئاپتونوملارنىڭ ئەسەرلىرىدىن312كىتاب نەشر قىلىندى، تىراژى983 مىڭ600گە يەتتى. بۇنى1990-يىلغا سېلىشتۇرغاندا كىتابلارنىڭ خىلى 6.48% ئاشتى، تىراژى20.62% ئازايدى. بۇ جەھەتتىكى ئەسەرلەر ئاساسەن مۇنۇلار: شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلغان «ئۇيغۇر ماارىپ تارىخىدىن ئوچېركلار» (ئۇيغۇرچە)، «ئىش ھەققى - پاراۋانلىق لۇغىتى» (ئۇيغۇرچە)، «ئاخباراتچىلار قوللانمىسى» (قازاقچە)، «گۈللەپ ياشناۋاتقان شىنجاڭ» (موڭغۇلچە)؛ قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى نەشر قىلغان «تۆۋەن مەھسۇلاتلىق باغلارنى ئۆزگەرتىش» (ئۇيغۇرچە)، «كۆكتات ۋە كۆكتات ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى» (ئۇيغۇرچە)؛ شىنجاڭ پەن-تېخنىكا، مەھىيە نەشرىياتى نەشر قىلغان: «مال بوردىش تېخنىكىسى» (ئۇيغۇرچە)،

«كېسەللىكلەرنى نەپەس گۈمپىسى ئارقىلىق داۋالاشقا دائىر سوئال - جاۋاب» (ئۇيغۇرچە)، «توشقان بېقىش بىلىملىرى» (ئۇيغۇرچە) قاتارلىقلار. ئاز سانلىق مىللەت ئاپتورلىرى يازغان، تۈزگەن كىتابلارنىڭ دائىرىسى بارغانسېرى كېڭەيدى.

1991 - يىلى قايتا نەشىر قىلىنغان كىتابلار 1990 - يىلدىكىدىن خېلى زور دەرىجىدە ئاشتى. قايتا بېسىلغان كىتابلار جەمئىي 75 خىل، تىراژى 330 مىڭ 400 نۇسخىغا يېتىپ، كىتاب خىلى 47.06%، تىراژى 14.21% ئاشتى. بۇ جەھەتتىكى ئەسەرلەر، ئاساسلىقى، مۇنۇلار: شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشىر قىلغان «ئۇيغۇر تائاملىرى» (ئۇيغۇرچە)، «ئۇيغۇرچە - خەنزۇچە سۆزلىشىش قوللانمىسى»، «قازاق خەلق چۆچەكلىرى» (قازاقچە)؛ شىنجاڭ داشۆسى نەشرىياتى نەشىر قىلغان «ھېسابلاش تېخنىكىسى» (خەنزۇچە)؛ شىنجاڭ پەن - تېخنىكا، سەھىيە نەشرىياتى نەشىر قىلغان «كېۋەز سورتلىرىنى يېتىشتۇرۇش ۋە سۈپەتلىك ئۇرۇقلارنى كۆپەيتىش» (ئۇيغۇرچە)، «ئائىلە قوشۇمچە كەسپىنى قانداق راۋاجلاندۇرۇش كېرەك» (ئۇيغۇرچە) قاتارلىقلار.

گو دۇەنيەن

كىتاب تارقىتىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون دائىرىسىدىكى «شىنخۇا» كىتابخانىلىرى تۈرلۈك كىتابتىن 67 مىليون 800 مىڭ نۇسخىنى ساتتى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 6.9% كۆپ؛ سېتىش سوممىسى 94 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 20.2% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتلەر يېزىقىدىكى كىتابلار 18 مىليون 90 مىڭ نۇسخا بولۇپ، 19.9% ئاشتى، سوممىسى 17 مىليون 410 مىڭ يۈەن بولۇپ، 21.5% ئاشتى.

1991 - يىلى «ماۋ زېدۇڭ تاللانما ئەسەرلىرى» (2 - نەشرى)، باش شۇجى جياڭ زېمىننىڭ «جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى تەبرىكلەش يىغىنىدا سۆزلەنگەن سۆزى»ى، 2 - بەش يىللىق قانۇننى ئومۇملاشتۇرۇش ماتېرىياللىرىدىن «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاساسىي قانۇنىدىن لېكسىيە»، «سوتسىيالىستىك قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشىدىكى بەزى مەسىلىلەر توغرىسىدا لېكسىيە»، «توققۇز قانۇن، بىر بەلگىلىمىنى ئۆگىنىش نۇقتىلىرى» قاتارلىق كىتابلار ۋە «جۇڭخۇا ئاممىباب (كارا OK) ناخشا - مۇزىكىلار توپلىمى» نىڭ ئۇنئالغۇ لېنتىلىرى ۋە سىنئالغۇ لېنتىلىرى نۇقتىلىق تارقىتىلدى.

1991 - يىلى «شىنخۇا» كىتابخانىلىرى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا كىتاب تارقىتىشنى زور كۈچ بىلەن كۈچەيتىپ، كىتاب تارقىتىش يوللىرىنى پائال ئاچتى، تارقىتىش تورلىرى ۋە نۇقتىلىرىنى قۇردى ۋە مۇستەھكەملىدى، تەمىنات - سودا كوپىراتىپلىرى، يېزا - بازار پوچتىخانىلىرى، يېزا مەدەنىيەت پونكىتلىرى، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ قاتارلىق كوپ خىل تارقىتىش يوللىرىدىن پايدىلىنىپ كىتاب ساتتى ياكى ئۇلارغا ۋەكالىتەن ساتقۇزدى. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا بىر يىلدا تارقىتىلغان كىتاب 4 مىليون 713 مىڭ نۇسخىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 80% ئاشتى، سوممىسى 5 مىليون 703 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 77.1% ئاشتى.

لى يۆياڭ

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

كىتاب نەشىر قىلىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ھەر خىل يېزىقتا 626 خىل كىتاب - ژۇرنال نەشىر قىلىنىش پىلانلانغانىدى، ئەمەلىيەتتە نەشىر قىلىنغىنى 633 خىل بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتلەر يېزىقىدىكى كىتاب-ژۇرنال 447 خىل بولۇپ، 71% نى ئىگىلەيدۇ. مۇشۇ بىر يىلدا 5 مىليون 32 مىڭ نۇسخا كىتاب-ژۇرنال چىقىرىش پىلانلانغانىدى، ئەمەلىيەتتە، 5 مىليون 981 مىڭ نۇسخىغا يەتكۈزۈپ ئورۇنلاندى؛ 38 مىليون باسما تاۋاق ئورۇنداش پىلانلانغانىدى، ئەمەلىيەتتە ئورۇندالغىنى 40 مىليون 290 مىڭ باسما تاۋاق بولدى. نەشىر قىلىنغان كىتاب - ژۇرناللارنىڭ خەت سانى 88 مىليون 690 مىڭغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.1% ئاشتى.

1991-يىلى نەشرىيات ئۆزى تارقاتقان كىتاب - ژۇرنال 477 خىل 80 نۆسخىغا، ئومۇمىي ساھاسى 1 مىليون 744 مىڭ 597 يۈەنگە يەتتى.

«خەربىي يۇرت» كىتاب شىركىتى مۇشۇ بىر يىلدا 634 خىل 358 نۆسخا كىتاب ساتتى، سوممىسى 2 مىليون 595 مىڭ 630 يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە مۇشۇ نەشرىيات نەشرىر قىلغان كىتاب - ژۇرنال 375 خىل 355 نۆسخا، سوممىسى 1 مىليون 278 مىڭ 420 يۈەن بولۇپ، كىتاب ساتقان ئومۇمىي سوممىنىڭ 49.25 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. يىللىق پايدا 67 مىڭ 411 يۈەن 67 پۇلغا يەتتى.

كىتابلار قۇرۇلمىسى

1) ۋەزىيەت تەربىيىسىگە ماسلاشتۇرۇلۇپ، تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىشكە قارشى تۇرۇش، سوتسىيالىزم ئېتىقادىدا چىڭ تۇرۇش ئاساسىي مەزمۇن قىلىنغان بىر تۈركۈم كىتابلار دەل ۋاقتىدا تۈزۈلۈپ ۋە تەرجىمە قىلىنىپ نەشر قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۇيغۇرچە نەشر قىلىنغان «ماۋ زېدوڭنىڭ تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىشكە قارشى تۇرۇش توغرىسىدىكى بايانلىرى»، «سوتسىيالىزمغا بولغان ئېتىقادنى كۈچەيتىش ھەققىدە»لېكسىيە»، «شانلىق مۇساپە، ئۇلۇغ ۋەزىپە»؛ خەنزۇچە نەشىر قىلىنغان «ماركسىزم ۋە جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش»، «پارتىيىنىڭ يېڭى دەۋردىكى ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمىتى»، «(كاپىتال)نى ئوقۇيلى»؛ موڭغۇلچە نەشىر قىلىنغان «سوتسىيالىزمغا دائىر بىر قانچە مەسىلە توغرىسىدىكى ئۆگىنىش تېزىسلىرى» قاتارلىقلار بار.

2) جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى خاتىرىلەش ئۈچۈن «جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ 70 يىلى» (ئۇيغۇرچە، قازاقچە، موڭغۇلچە)، «ئاساسىي قائىدە پارتىيە تەشكىلاتلىرى خىزمىتىنىڭ قىممىلىنامىسى» (خەنزۇچە)، «پارتىيە ئەزالىرى تەربىيىسى توغرىسىدا دەرسلىك» (خەنزۇچە)، «جۇڭگو ئىشچى - دېھقان قىزىل ئارمىيىسى غەربىي يۈنىلىش ئارمىيىسىنىڭ سول تارماق ئەترىتى شىنجاڭدا» (خەنزۇچە)، «جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ نىزامنامىسى» (قازاقچە) قاتارلىق كىتابلار ۋە بىر قىسىم ۋىلايەت، ناھىيە، شەھەرلەرنىڭ تەشكىلات تارىخىغا دائىر ماتېرىياللىرى نەشر قىلىندى.

3) ئاپتونوم رايوننىڭ 2 - بەش يىللىق قانۇننى ئومۇملاشتۇرۇش تەربىيىسىگە ماسلىشىش ئۈچۈن «توقۇز قانۇن، بىر بەلگىلىمىنى ئۆگىنىش نۇقتىلىرى» (ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە، قازاقچە، موڭغۇلچە)، «سوتسىيالىستىك قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشىدىكى بەزى مەسىلىلەر توغرىسىدا لېكسىيە» (ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە، قازاقچە، موڭغۇلچە)، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاساسىي قانۇنىدىن لېكسىيە» (موڭغۇلچە)، «قانۇن - نىزاملاردىن تاللانمىلار» (موڭغۇلچە) قاتارلىق كىتابلار نەشر قىلىندى.

4) ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش توغرىسىدىكى تەربىيىگە ماسلىشىش ئۈچۈن «مىللەتلەر مەسىلىسى توغرىسىدىكى ئۆگىنىش تېزىسلىرى»، «ماركسىزملىق مىللەت نەزەرىيىسى توغرىسىدا ئومۇمىي بايان»، «ئاتېئىزم تەربىيىسى توغرىسىدا قىسقىچە ئوقۇشلۇق»، «مىللەتلەر تەنقىدىدىن تاللانمىلار» قاتارلىق كىتابلار نەشر قىلىندى.

5) ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشقا خىزمەت قىلىش ئۈچۈن «شىنجاڭنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلانىنى ئەسلەش، 8 - بەش يىللىق پىلانىغا نەزەر»، «شىنجاڭنىڭ بور يەر ئۆزلەشتۇرۇشىدىكى ئىقتىسادىي مەسىلىلەر توغرىسىدا تەنقىد»، «تاشقى پېرىۋوت باشقۇرۇشنىڭ ئاساسىي نەزەرىيىسى ۋە ئەمەلىيىتى»، «شىنجاڭ ھەربىيلەر بوز يەر ئۆزلەشتۇرۇشى»، «جۇڭگو ۋە چەت ئەل شېرىكچىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ تىجارىتىنى باشقۇرۇش»، «شىنجاڭدىكى بېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ رايونلارغا ئايرىلىشى» قاتارلىق كىتابلار نەشر قىلىندى.

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى 1991 - يىلى قايتا نەشر قىلغان كىتاب 30 خىل، تىراژى 225 مىڭ نۆسخا؛ ستراتېگىيىنى ئۆتۈنۈپ بەرگەن كىتاب 14 خىل، تىراژى 813 مىڭ نۆسخا بولۇپ،

1990-يىلدىكىدىن 220 مىڭ نۇسخىدىن كۆپرەك ئاشتى.

يەن شۆيۈن

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقى

1991 - يىلى 3 - ئاينىڭ 15 - كۈنى ئۇرۇمچىدە شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقىنى تەبرىكلەش يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جانابىل ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتىگە ۋەكالىتەن يىغىندا سۆز قىلدى. ئۇ ئۆز سۆزىدە، شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى قۇرۇلغان 40 يىلدىن بۇيان، پارتىيىنىڭ خەلق ئۈچۈن، سوتسىيالىزم ئۈچۈن خىزمەت قىلىش يۆنىلىشىدە، ئاز سانلىق مىللەتلەر يېزىقىدىكىلەرنى ئاساس قىلىشتىن ئىبارەت نەشىر قىلىش فاڭجېنىدا چىڭ تۇرۇپ، ئىدېئولوگىيە ساھەسىدە بۇرژۇئاچە ئەركىنلەشتۈرۈش، ۋەتەننى پارچىلاش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا بۇزغۇنچىلىق قىلىش، «ھەممىدە پۇلغا قاراش» تەك ئەكسىيەتچى نۇقتىئىنەزەر ۋە خاتا ئىدىيىلەرگە قارشى كۈرەش قىلىپ، ماركسىزم - لېنىنىزم، ماۋ زېدۇڭ ئىدىيىسىنى تەشۋىق قىلىش، ئىلىم - پەن، مەدەنىيەت بىلىملىرىنى تارقىتىش ھەمدە شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇش ۋە جەمئىيەتنىڭ مۇقىملىقى ئۈچۈن تۆھپە قوشقانلىقىنى كۆرسىتىپ ئۆتتى. تەبرىكلەش يىغىنىدا يەنە نەشرىياتچىلىق سېپىدە 30 يىلدىن ئارتوق خىزمەت ئىشلىگەن يولداشلارغا شەرەپ گۇۋاھنامىسى تارقىتىپ بېرىلدى.

1990 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى ھەر خىل قەرەللىك ژۇرناللاردىن 45 خىلىنى نەشىر قىلدى؛ ھەر قايسى مىللەتلەر يېزىقىدىكى كىتاب، دەرسلىك ۋە قەرەللىك ژۇرناللاردىن ھەممىنى قوشقاندا 16 مىڭ خىلدىن ئارتۇقىنى تۈزۈپ ۋە تەرجىمە قىلىپ نەشىر قىلدى ھەمدە 400 مىليون نۇسخىدىن كۆپرەكىنى تارقاتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتلەر يېزىقىدىكى كىتاب، ژۇرنال 11 مىڭ 520 خىلدىن كۆپرەك بولۇپ، ئومۇمىي ساننىڭ 72پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. ئاپتونوم رايوننىڭ ئىچى ۋە سىرتىدا ھەم مەملىكەت بويىچە ئېلىپ بېرىلغان ھەر خىل كىتابلارنى سېلىشتۇرۇپ باھالاشتا، 227 خىل كىتاب مۇكاپاتلاندى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكىنى 64 خىل، رايونلار بويىچە مۇكاپاتقا ئېرىشكىنى 101 خىل، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكىنى 62 خىل.

يەن شۆيۈن

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى 1991 - يىلى نەشىر قىلغان نۇقتىلىق كىتابلارنى تونۇشتۇرۇش

«جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ 70يىلى» (ئۇيغۇرچە، قازاقچە، موڭغۇلچە) بۇ كىتاب ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى پارتىيە تارىخى نەشرىياتىنىڭ 1991 - يىل 8 - ئاي بېيجىڭ 1 - باسمىسىغا ئاساسەن تەرجىمە قىلىپ نەشىر قىلىنغان. بۇ كىتابتا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى 70 يىلدا بېسىپ ئۆتكەن تارىخىي مۇساپە، قولغا كەلتۈرگەن نەتىجىلەر بىلەن تەجرىبە - ساۋاقلار ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدىگەن ھالدا شەرھلەنگەن.

«جۇڭگو ئىشچى - دېھقان قىزىل ئارمىيىسى غەربىي يۆنىلىش ئارمىيىسىنىڭ سول تارماق ئەترىتى شىنجاڭدا» (خەنزۇچە) بۇ كىتابنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە تارىخى كومىتېتى بىلەن ئۇرۇمچى شەھەرلىك پارتىيە تارىخى كومىتېتى بىرلىكتە تۈزگەن. بۇ كىتابتا غەربىي يۆنىلىش ئارمىيىسى سول تارماق ئەترىتىنىڭ لى شيەننيەن، چېڭ شىسەيلەرنىڭ باشچىلىقىدا شىنجاڭغا كىرىپ، ئىتتىپاقلىشىپ ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى تۇرۇش تۇغىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، شىنجاڭدىن ئىبارەت بۇ خەلقئارا مۇھىم قاتناش لىنىيىسىنى قوغداش ئۈچۈن، پۈتۈن مىللەتنىڭ ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇشى ۋە چېگرا رايوننى قوغداش ئۈچۈن قوشقان تۆھپىلىرى شەرھلەنگەن. ماتېرىياللار مول، مەزمۇنى ئەمەلىي بولۇپ، ئۇنىڭغا نۇرغۇنلىغان قىممەتلىك تارىخىي سۈرەتلەر قوشۇمچە قىلىنغان.

«ئاساسىي قانلام پارتىيە تەشكىلاتلىرى خىزمىتىنىڭ قىلىنامىسى» (خەنزۇچە) بۇ كىتاب چېن كەينىڭ

باشچىلىقىدا تۈزۈلگەن. بۇ كىتابتا پارتىيە توغرىسىدىكى ئاساسىي بىلىملەر، ئاساسلىق ئۇقۇملار، ئاساسلىق تۈزۈملەر ۋە تەشكىلات خىزمىتىنىڭ ئېلىپ بېرىلىش تەرتىپلىرى تونۇشتۇرۇلغان ھەمدە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرى ۋە شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەر رايونلىرىنىڭ ئالاھىدىلىكىگە ئاساسەن، ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرى خىزمىتىدىكى ئەمەلىي ئەھۋالنى كۆزدە تۇتقان ھالدا، پارتىيىنىڭ تۈرلۈك سىياسەتلىرى ۋە خىزمەتلىرى توغرىسىدىكى ساۋاتلار تونۇشتۇرۇلغان.

«شىنجاڭنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلانىنى ئەسلەش، 8 - بەش يىللىق پىلانغا نەزەر» (خەنزۇچە) بۇ كىتابنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق ستاتىستىكا ئىدارىسى بىرلىكتە تۈزگەن. كىتابتا شىنجاڭنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىدا قولغا كەلگەن نەتىجىلەر تەپسىلىي ۋە ئېنىق ئەكس ئەتتۈرۈلۈش بىلەن بىللە، ئىجتىمائىي ئىقتىسادىي تەرەققىيات جەريانىدا ساقلىنىۋاتقان ئاساسلىق مەسىلىلەر بىلەن يېتەرسىزلىكلەر كۆرسىتىپ بېرىلگەن ھەمدە 8 - بەش يىللىق پىلان ۋە ئون يىللىق ئومۇمىي پىلاندىكى كەلگۈسى تەرەققىيات مەنزىرىسىگمۇ نەزەر تاشلانغان.

«شانلىق مۇساپە، ئۇلۇغ ۋەزىپە» (ئۇيغۇرچە) بۇ، باش شۇجى جيانگ زېمىننىڭ پارتىيە قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى خاتىرىلەش يىغىنىدا سۆزلىگەن سۆزىنى ئۆگىنىشكە ماسلىشىش ئۈچۈن تەرجىمە قىلىپ نەشر قىلىشقا ئۈيغۇرچە ئۇلۇغ ۋەزىپە

«مىللىي مەسىلە توغرىسىدا ئۆگىنىش تېزىسلىرى» (تود موڭغۇل يېزىقىدا) بۇ كىتابنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى تۈزگەن. بۇ كىتابتا مىللىي مەسىلە ماركسىزمچە مەيدان، نۇقتىئىنەزەر ۋە ئۇسۇل بىلەن تەھلىل قىلىنغان ۋە يورۇتۇلغان، بۇ كىتاب پارتىيە ۋە دۆلەتنىڭ دىنىي، مىللىي سىياسەتلىرىنى توغرا ئىجرا قىلىشتا مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

«يېڭى دەۋردىكى پارتىيە قۇرۇلۇشى» (خەنزۇچە) بۇ كىتابنى ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كوممىتېتى تۈزگەن. بۇ كىتابتا پارتىيە قۇرۇلۇشىدىكى تارىخىي تەجرىبىلەر، بولۇپمۇ پارتىيىنىڭ 11-نۆۋەتلىك مەركىزىي كوممىتېتى 3-ئومۇمىي يىغىنىدىن بۇيانقى يېڭى تەجرىبىلەر تونۇشتۇرۇلغان، تۆت ئاساسىي پرىنسىپتا چىڭ تۇرۇلۇپ، بۈرژۇئاچە ئەركىنلەشتۈرۈشكە پايىرقى روشەن ھالدا قارشى تۇرۇلغان، يېڭى دەۋردىكى پارتىيە قۇرۇلۇشىدىكى ئاساسىي مەسىلىلەر نەزەرىيە بىلەن ئەمەلىيەت بىرلەشتۈرۈلگەن ئاساستا شەرھىلەنگەن.

«(ئۇيغۇرلار) قاتارلىق ئۇچ كىتاب ھەققىدىكى مۇھاكىمە يىغىنىدىكى ئىلمىي ماقالىلەر توپلىمى» (خەنزۇچە) بۇ كىتاب ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى فېڭ داجيىنىڭ مەسئۇللۇقىدا تۈزۈلگەن. بۇ كىتابقا كىرگۈزۈلگەن 28 ئىلمىي ماقالىدە تۇرغۇن ئالماسنىڭ ئۇچ كىتابىدىكى سىياسىي قاراش ۋە تارىخىي پاكىتلار جەھەتتىكى بىر قاتار خاتالىقلار ئېچىپ تاشلانغان ۋە تەنقىد قىلىنغان.

«شىنجاڭدىكى يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ رايونلارغا كۆچۈرۈلۈشى» (خەنزۇچە) بۇ كىتابنى ئاپتونوم رايونلۇق يېزا - بازار كارخانىلىرى ئىدارىسى تۈزگەن. بۇ كىتابتا شىنجاڭدىكى يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ راۋاجلاندۇرۇشتىكى تەبىئىي بايلىقلار، ئىجتىمائىي ئىقتىسادىي شارائىت ۋە ئۇنىڭ ئەۋزەل ۋە ناچار تەرەپلىرى تەھلىل قىلىنىپ، شىنجاڭدىكى يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ تەرەققىيات تارىخى، ھازىرقى ئەھۋالى، ئورنى، رولى، كەسىپى قۇرۇلمىسىنىڭ ئالاھىدىلىكى ۋە جايلارغا تارقىلىش ئالاھىدىلىكلىرى بايان قىلىنغان ھەمدە يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مۇندىن كېيىنكى تەرەققىياتىدىكى ستراتېگىيىلىك نىشان ۋە چارە - تەدبىرلەر ئوتتۇرىغا قويۇلغان.

«شىنجاڭنىڭ يىلىچىلىك - يېپەكچىلىك سانائىتى ھەققىدىكى تەنقىدلەر» (خەنزۇچە) بۇ كىتاب گو يۈجۈن، خاۋ جېنيۈەرنىڭ مەسئۇللۇقىدا تۈزۈلگەن. بۇ كىتابتا شىنجاڭنىڭ يىلىچىلىك - يېپەكچىلىك ئىشلەپچىقىرىش تارىخى، ھازىرقى ئەھۋالى بايان قىلىنغان ھەمدە مەملىكەت ئىچىدىكى يىلىچىلىك

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتىنىڭ 1991 - يىلى مۇكاپاتلانغان كىتابلىرىنى كۆرسىتىش جەدۋىلى

كىتاب ئىسمى	يېزىق تۈرى	ئېرىشكەن مۇكاپات نامى	ئېرىشكەن مۇكاپات دەرىجىسى
«جۇڭگو شىنجاڭ» رەسىملەر توپلىمى	خەنزۇچە، ئېنگلىزچە	تۇنجى نۆۋەتلىك جۇڭگو مۇنەۋۋەر گۈزەل سەنئەت كىتابلىرى مۇكاپاتى	مىس مېدال مۇكاپاتى
«قازاق خەلق كەشتىلىرى توپلىمى»	قازاقچە	تۇنجى نۆۋەتلىك جۇڭگو مۇنەۋۋەر گۈزەل سەنئەت كىتابلىرى مۇكاپاتى	مىس مېدال مۇكاپاتى
«ئۇيغۇرلارنىڭ قىسقىچە تارىخى»	ئۇيغۇرچە	شىمالدىكى 15 ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايون ئارا 6 - قېتىملىق پەلسەپە، ئىجتىمائىي پەنلەر بويىچە مۇنەۋۋەر كىتابلار مۇكاپاتى	مۇنەۋۋەر كىتاب مۇكاپاتى
«2000 - يىلدىكى شىنجاڭ ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىيات ستراتېگىيىسى ھەققىدىكى تەتقىقات»	خەنزۇچە	شىمالدىكى 15 ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايون ئارا 6 - قېتىملىق پەلسەپە، ئىجتىمائىي پەنلەر بويىچە مۇنەۋۋەر كىتابلار مۇكاپاتى	مۇنەۋۋەر كىتاب مۇكاپاتى
«ئىدىقۇت، كىرورەن تەتقىقاتىغا دائىر ماقالىلەر توپلىمى»	خەنزۇچە	شىمالدىكى 15 ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايون ئارا 6 - قېتىملىق پەلسەپە، ئىجتىمائىي پەنلەر بويىچە مۇنەۋۋەر كىتابلار مۇكاپاتى	مۇنەۋۋەر كىتاب مۇكاپاتى
«شىنجاڭدىكى خەنزۇتىلىنىڭ دىئالېكت لۇغىتى»	خەنزۇچە	شىمالدىكى 15 ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايون ئارا 6 - قېتىملىق پەلسەپە، ئىجتىمائىي پەنلەر بويىچە مۇنەۋۋەر كىتابلار مۇكاپاتى	مۇنەۋۋەر كىتاب مۇكاپاتى
«سىياسىي ئىقتىسادتىن لېكسىيىلەر»	قازاقچە	شىمالدىكى 15 ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايون ئارا 6 - قېتىملىق پەلسەپە، ئىجتىمائىي پەنلەر بويىچە مۇنەۋۋەر كىتابلار مۇكاپاتى	مۇنەۋۋەر كىتاب مۇكاپاتى
«ئۇيراتلار تەتقىقاتى ئۇستىدە دەسلەپكى ئىزدىنىش»	موڭغۇلچە	شىمالدىكى 15 ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايون ئارا 6 - قېتىملىق پەلسەپە، ئىجتىمائىي پەنلەر بويىچە مۇنەۋۋەر كىتابلار مۇكاپاتى	مۇنەۋۋەر كىتاب مۇكاپاتى
«ئالتە مەزمۇنلۇق تۇراقلىق ئىبارىلەر»	شىبەچە	شىمالدىكى 15 ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايون ئارا 6 - قېتىملىق پەلسەپە، ئىجتىمائىي پەنلەر بويىچە مۇنەۋۋەر كىتابلار مۇكاپاتى	مۇنەۋۋەر كىتاب مۇكاپاتى
«تەبىئەت دىئالېكتىكىسىدىن قىسقىچە بايان»	ئۇيغۇرچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۆلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، مۇقاۋا لايىھىلەش مۇكاپاتى	1 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«ئۇيغۇرلارنىڭ قىسقىچە تارىخى»	ئۇيغۇرچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۆلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، مۇقاۋا لايىھىلەش مۇكاپاتى	1 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«ئەدەبىيات ۋە دەۋر»	ئۇيغۇرچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۆلكە ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، مۇقاۋا لايىھىلەش مۇكاپاتى	2 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«ئىسلاھات نۇرى»	خەنزۇچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۆلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، مۇقاۋا لايىھىلەش مۇكاپاتى	2 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«رەھبەرلىك ئىلمىنىڭ ئاساسىي قائىدىلىرى»	خەنزۇچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۆلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، مۇقاۋا لايىھىلەش مۇكاپاتى	2 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«سوۋېت ئۇيغۇر يازغۇچىلىرىنىڭ پوۋېست، ھېكايىلىرىدىن تاللانمىلار»	ئۇيغۇرچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۆلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، مۇقاۋا لايىھىلەش مۇكاپاتى	2 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«گىلاس»	خەنزۇچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۆلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، مۇقاۋا لايىھىلەش مۇكاپاتى	2 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«چېگرا رايون كۆيلىرى»	خەنزۇچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۆلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، مۇقاۋا لايىھىلەش مۇكاپاتى	2 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«يۇلتۇزنى ئۇزگۇچىلەر»	خەنزۇچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۆلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، مۇقاۋا لايىھىلەش مۇكاپاتى	3 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«شىمالىي شىنجاڭ تۆمۈر يول قۇرۇلۇشى خاتىرىلىرى»	خەنزۇچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۆلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، مۇقاۋا لايىھىلەش مۇكاپاتى	3 - دەرىجىلىك مۇكاپات

«مەكگۇلۇك قانۇنىيەت»	ئۇيغۇرچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۇلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، مۇقاۋا لايىھىلەش مۇكاپاتى	3 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«شىنجاڭ نوپۇسىنىڭ تەرەققىيات يۆزلىنىشى»	خەنزۇچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۇلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، مۇقاۋا لايىھىلەش مۇكاپاتى	3 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«ئىقتىسادىي ئۇنۇم ھەققىدە»	خەنزۇچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۇلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، مۇقاۋا لايىھىلەش مۇكاپاتى	3 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«تەڭرىتاغدا تىكلەنگەن ئاھىدە لەر»	خەنزۇچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۇلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، مۇقاۋا لايىھىلەش مۇكاپاتى	3 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«جۇڭگونىڭ پىلانلىق توغۇت مەدەنىيتى تارىخى»	خەنزۇچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۇلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، مۇقاۋا لايىھىلەش مۇكاپاتى	3 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«قۇرئاندىكى قىسسىلەر»	ئۇيغۇرچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۇلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، مۇقاۋا لايىھىلەش مۇكاپاتى	3 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«پۇپۇجۇ تەنتىقاتى»	خەنزۇچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۇلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، مۇقاۋا لايىھىلەش مۇكاپاتى	3 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«ھايات باھارى»	ئۇيغۇرچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۇلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، مۇقاۋا لايىھىلەش مۇكاپاتى	3 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«ياپون بالىلار چۆچەكلىرى»	خەنزۇچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۇلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، قىستۇرما رەسىم مۇكاپاتى	2 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«ماناس»	خەنزۇچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۇلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، قىستۇرما رەسىم مۇكاپاتى	2 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«مىسىر قىزى»	خەنزۇچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۇلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، قىستۇرما رەسىم مۇكاپاتى	3 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«جۇڭگو شىنجاڭ. كورلا» رەسىملەر توپلىمى	خەنزۇچە، ئىنگلىزچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۇلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، لايىھىلەش مۇكاپاتى	2 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«جۇڭگو شىنجاڭ. قەشقەر»	خەنزۇچە، ئىنگلىزچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۇلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، بەت شەكىلنى لايىھىلەش مۇكاپاتى	1 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«جۇڭگو شىنجاڭ. تۇرپان»	خەنزۇچە، ئىنگلىزچە	غەربىي شىمال ۋە غەربىي جەنۇبتىكى توققۇز ئۇلكە، ئاپتونوم رايون ئارا 8 - قېتىملىق كىتاب بېزەش، بەش شەكلى لايىھىلەش مۇكاپاتى	1 - دەرىجىلىك مۇكاپات
«ئۇسسۇرلەر ماقالىلىرىدىن تەرجىمىلەر»	خەنزۇچە	تۇنجى نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك بالىلار گېزىت - ژۇرناللىرى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن مۇسابىقىدە مۇقاۋا لايىھىلەش مۇكاپاتى	3 - دەرىجىلىك مۇكاپات

يېپەكچىلىك ساناقتى بىر قەدەر تەرەققىي قىلغان ئۆلكىلەرنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالىدىن پايدىلىنىپ، ئاپتونوم رايوندىكى يېڭىچىلىك - يېپەكچىلىك ئىشلەپچىقىرىشىدا يېتىشكە تېگىشلىك كۆرسەتكۈچلەر ئوتتۇرىغا قويۇلغان.

«مىللەتلەر ئەنئەنىۋى نوقرىسىدىكى ماقالىلەردىن تاللانما» (خەنزۇچە) بۇنىڭغا سوتسىئولوگ، مىللەتشۇناس ۋە تارىخشۇناس، پروفېسسور گۇ باۋنىڭ ئازادلىقتىن كېيىن يازغان ئىلمىي ماقالىلىرى ۋە جەمئىيەتنى تەكشۈرۈش ماتېرىياللىرىدىن 31 ى كىرگۈزۈلگەن بولۇپ، مەزمۇنى مىللەتلەرنىڭ سىياسىي، ئىقتىسادىي، تارىخىي ئەھۋاللىرى، مەدەنىيەت، دىن، سەنئىتى ۋەمىللەتلەر مۇناسىۋىتى قاتارلىق كۆپ تەرەپتىكى مەسىلىلەرگە چېتىلىدۇ.

«شىنجاڭ ھەربىلەر بىر يەر ئۆزلەشتۈرۈشى» (خەنزۇچە) بۇ كىتابنى شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى پارتكومىنىڭ سابىق شۇجىسى، مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارى جاۋ يۈجىڭ يازغان. بۇ كىتابتا ئېلىمىز تارىخىدىكى خەن، تاڭ، چىڭ سۇلالىلىرىنىڭ رونىق تاپقان دەۋرىدە غەربىي يۇرتتا بىر يەر ئۆزلەشتۈرۈپ، چېگرا رايونىنى قوغداشتىكى ئۈنۈملۈك تەجرىبىلەر ئاساس قىلىنىپ، بىر يەر ئۆزلەشتۈرۈپ، چېگرا رايونىنى قوغداش سىياسىتىنىڭ مۇھىم ئەھمىيىتى ۋە رولى ئومۇملاشتۇرۇلۇش بىلەن جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيەسىنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىك غەربىي چېگرا رايونىدا بىر يەر ئۆزلەشتۈرۈش ئىشلىرىنى قانات يايدۇرۇشتا بېسىپ ئۆتكەن جايالىق مۇساپىسى ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنىنىڭ 40 نەچچە يىلدىن بۇيان قولغا كەلتۈرگەن غايەت زور مۇۋەپپەقىيەتلىرى توغۇشتۇرۇلغان.

يەن شۆيۈن

مەتبەئەچىلىك

7 - قېتىملىق ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك گېزىتلەرنىڭ باسما سۆپىتىنى سېلىشتۇرۇپ باھالاندى

ئاپتونوم رايون بويىچە7 - قېتىملىق ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك گېزىتلەرنىڭ باسما سۆپىتىنى سېلىشتۇرۇپ باھالاش ۋە تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنى 1991 - يىلى 9 - ئاينىڭ 12-كۈنىدىن 16 - كۈنىگىچە قەشقەر شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىنغا ئاپتونوم رايون بويىچە ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك14گېزىتخانىنىڭ باسما زاۋۇت ۋەكىللىرىدىن جەمئىي 60 تىن كۆپرەك كىشى قاتناشتى.

سېلىشتۇرۇپ باھالاش ۋە يىغىنىنىڭ تەكشۈرۈپ بېكىتىشى ئارقىلىق تۆۋەندىكى گۇرۇپ ۋە شەخسلەر مۇكاپاتلاندى: 1) گېزىتلەرنىڭ باسما سۆپىتى جەھەتتە خەنزۇچە گېزىتلەر بويىچە «بايىنغولىن گېزىتى» 1-لىككە، «قۇمۇل گېزىتى» 2-لىككە، «شىخەنزە گېزىتى» 3-لىككە؛ ئۇيغۇرچە، قازاقچە، قىرغىزچە گېزىتلەر بويىچە «بايىنغولىن گېزىتى» 1-لىككە، «ئاقسۇ گېزىتى» 2 - لىككە، «قەشقەر گېزىتى» بىلەن «ئۇرۇمچى كەچلىك گېزىتى» 3 - لىككە؛ موڭغۇلچە گېزىتلەر بويىچە «بايىنغولىن گېزىتى» 1-لىككە گېرىشتى. 2) شەخسلەرنىڭ ماھارەت كۆرسىتىش مۇسابىقىسىنىڭ كۆپۈنكى بەتنى سۈرەتكە تارتىپ بەت ياساش تېخنىكىسى بويىچە سانجى ئوبلاستلىق باسما زاۋۇتىدىن گو كۆەنشىن 1 - لىككە، «ئالتاي گېزىتى» ئىدارىسى باسما زاۋۇتىدىن چېن شاڭۇ 2 - لىككە، «ئاقسۇ گېزىتى» ئىدارىسى باسما زاۋۇتىدىن گۇ ئەيخۇا 3 - لىككە گېرىشتى؛ ئاز سانلىق مىللەتلەر يېزىقىدىكى مەخسۇس ستون - بەت ياساش بويىچە ماھارەت كۆرسىتىشتە «ئۇرۇمچى كەچلىك گېزىتى» ئىدارىسى باسما زاۋۇتىدىن ئەركىن 1 - لىككە، «ئىلى گېزىتى» ئىدارىسى باسما زاۋۇتىدىن ئەركىن مۇختەر 2 - لىككە، «بايىنغولىن گېزىتى» ئىدارىسى باسما زاۋۇتىدىن خەيرىنىساگۈل 3 - لىككە گېرىشتى.

چېن رۇلى

كىتاب - ژۇرنال باسما مەھسۇلاتلىرىنىڭ مۇكاپاتلىنىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك ۋە ئاپتونوم رايونلۇق كىتاب - ژۇرنال باسما مەھسۇلاتلىرىنى سېلىشتۇرۇپ باھالاشتا ئاپتونوم

رايوندىن جەمئىي 90 خىل مەھسۇلات ئالا سۈپەتلىك مەھسۇلات مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. بۇنىڭ ئىچىدە مەملىكەت دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكىنى 26 خىل، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكىنى 64 خىل.

ئاپتونوم رايوندىن 1991 - يىلى مەملىكەتلىك كىتاب - ژۇرنال باسما مەھسۇلاتلىرىنى سىلىشتۇرۇپ باھالاشتا مۇكاپاتلانغان مەھسۇلاتلار تۆۋەندىكىچە:

شىنجاڭ «شىنخۇا» باسما زاۋۇتىنىڭ مۇكاپاتلانغان مەھسۇلاتى 16 خىل: «تام رەسىملىرى سەنئىتى» (رەسىملەر توپلىمى)، «بەس - بەستە ئېچىلغان گۈللەر» (ئاسما كالېندار)، «مەرۋايىتتەك مېۋىلەر» (رەسىم)، «خۇش پۇراق گۈللەر» (رەسىم)، «ھۆسن تالىشىش» (رەسىم)، «شېرىن مېۋە - چېۋىلەر» (رەسىم)، «بەس - بەستە ئېچىلغان گۈللەر» (رەسىم)، «ئاتەش قەلبلەر» (رەسىم)، «شەرق قىزلىرى» (رەسىم)، «رەڭ تالىشىپ ئېچىلىش» (رەسىم)، «بوغدادىكى شېرىن - شېكەر مېۋىلەر» (رەسىم)، ئالتە يىللىق باشلانغۇچ مەكتەپلەر2-يىللىق سىنىپلىرىنىڭ تىل-ئەدەبىيات دەرسلىكى «رەسىمگە قاراپ سۆزلەڭ» (ئۇيغۇرچە)، ئالتە يىللىق باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ تىل - ئەدەبىيات دەرسلىكى «خەت تونۇش» (ئۇيغۇرچە)، ئالتە يىللىق باشلانغۇچ مەكتەپلەر 1 - يىللىق سىنىپلىرىنىڭ تىل - ئەدەبىيات دەرسلىكى «رەسىمگە قاراپ سۆزلەڭ» (قىرغىزچە)، ئالتە يىللىق باشلانغۇچ مەكتەپلەر 2-يىللىق سىنىپلىرىنىڭ تىل-ئەدەبىيات دەرسلىكى «رەسىمگە قاراپ سۆزلەڭ» (قىزاقچە)، شىنجاڭ «شىنخۇا» 3-باسما زاۋۇتىنىڭ مۇكاپاتلانغان مەھسۇلاتى تۆت خىل: «خەنىيەۋى ئوغۇتنى باشقۇرۇش ۋە ئىشلىتىش» (ئۇيغۇرچە كىتاب)، «ياش ۋە شەنبەم» (شەبەچە كىتاب)، «ئېنگلىز تىلىدىن 300 مىسال» (ئۇيغۇرچە كىتاب)، ئالتە يىللىق باشلانغۇچ مەكتەپلەر ئۈچۈن «گرامماتىكا» دەرسلىكىنىڭ 3 - قىسمى (قىرغىزچە).

شىنجاڭ رەڭلىك باسما زاۋۇتىنىڭ مۇكاپاتلانغان مەھسۇلاتى بەش خىل: «شېرىن - شەربەت ئەنجۇر قېقى» (رەسىم)، «ئومايىنىڭ مۇقەددەس تاماكىلىرى» (رەسىم)، «قىزىل ئالما» (رەسىم)، «مەي بولۇپ پىشقان مېۋىلەر» (رەسىم)، «چىلان كوس - كوس» (رەسىم).

شىنجاڭ سانجى ئوبلاستلىق باسما زاۋۇتىنىڭ مۇكاپاتلانغان مەھسۇلاتى بىر خىل: تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپلەر ئۈچۈن «جۇڭگونىڭ يېقىنقى زامان تارىخىدىن لېكسىيە» (دەرسلىك كىتاب).

جىياڭ جۇڭ

«شىنجاڭ گېزىتى» مەملىكەتلىك گېزىت - ژۇرناللارنىڭ باسما سۈپىتىنى سىلىشتۇرۇپ باھالاشتا 5 - لىككە ئېرىشتى

جۇڭگو گېزىتچىلار جەمئىيىتى بىلەن دۆلەت ئاخبارات - نەشرىيات مەكتىپى ئۇيۇشتۇرغان 1990-يىل 6 - ئايدىن 1991-يىل 6-ئايغىچە بولغان مەملىكەت بويىچە گېزىت - ژۇرناللارنىڭ باسما سۈپىتىنى يىللىق سىلىشتۇرۇپ باھالاشتا خەنزۇچە «شىنجاڭ گېزىتى» نىڭ سېنكا رەڭگى، بەت شەكلى، مەرلەۋھە خەتلىرى ۋە فوتو سۈرەتلىرىدىن ئىبارەت تۆت جەھەتتە يىللىق ئالغان ئومۇمىي ئوتتۇرچە نومۇرى 90.77 گە يېتىپ، مۇسابىقىگە قاتناشقان 59 گېزىت ئىچىدە 5 - لىككە ئېرىشتى.

خەن شىخۇا

بەت قۇرۇتۇش ماشىنىسىنى مىكرو تېپلىق ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق ئاپتوماتىك تىزگىنلەش سىستېمىسى

شىنجاڭ نەشرىياتچىلىق تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپى لايىھىلەشنى ئۈستىگە ئالغان قۇرۇتۇش ماشىنىسىنى مىكروتېپلىق ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق ئاپتوماتىك تىزگىنلەش سىستېمىسى 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 17 - كۈنى ئالاقىدار پەن تەتقىقات گورۇپلىرى، ئالىي مەكتەپلەر، بەتبەقچىلىك كەسپى بويىچە مۇتەخەسسىسلەردىن تەشكىللەنگەن تەكشۈرۈپ بېكىتىش ھەيئىتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە تەكشۈرۈپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. تەكشۈرۈپ بېكىتىش نەتىجىسىدە

سىستېمىنىڭ لايىھىلىنىش ئۇسۇلى، لىنىيىسى بىر قەدەر ئىلمىي بولغان، ئۇستەل شەكلىدىكى مىكروتىپلىق ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق بەت قۇرۇتۇش ماشىنىسىنى ئاپتوماتىك باشقۇرۇش مەسىلىسى ھەل قىلىنىپ، ئاپتونوم رايوننىڭ بۇ جەھەتتىكى بوشلۇقى تولدۇرۇلغان ھەمدە مەملىكەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ ھېسابلاندى.

«بەت قۇرۇتۇش ماشىنىسىنى مىكروتىپلىق ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق ئاپتوماتىك تىزگىنلەش سىستېمىسى» شىنجاڭ «شىنخۇا» 2 - باسما زاۋۇتىنىڭ 70 - يىللاردا كىرگۈزۈلگەن ياپونىيىنىڭ «PC — 241 — B» تىپلىق بەت قۇرۇتۇش ماشىنىسىنى تىزگىنلەش سىستېمىسىغا تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئېلىپ بارىدىغان تۈرى ئىدى. ئۇنىڭ مېخانىزم قىسمىدا يەنىلا ئەسلىدىكى ماشىنا قۇرۇلمىسى ئىشلىتىلگەن، ئۆزگەرتكەندىن كېيىنكى تىزگىنلەش سىستېمىسى ئالما I e ھېسابلاش ماشىنىسىنىڭ 1/0 تۇتاشتۇرغۇچى ئېغىز كارتىسى، فوتو - ئېلېكترلىق ئاجرىتىش بىلەن كۈچلەندۈرۈش قىسمى، كۈچلۈك توكنى تىزگىنلەش قىسمى ۋە ئاپتوماتىك تەكشۈرۈش قىسمىدىن تەركىب تاپقان بولۇپ، ئاپتوماتىك بەت ياساش، بەت قۇرۇتۇش، ئاپتوماتىك تىزگىنلەش، تەقلىدىي كۆرسىتىش، خەنزۇچە خەت بىلەن ئەسكەرتىش، كاشىلىلارنى ئاپتوماتىك تەكشۈرۈش قاتارلىق ئىقتىدارلارغا ئىگە.

جېڭ جۇڭ

رادىئو • كىنو • تېلېۋىزىيە

رادىئو، تېلېۋىزىيە ئىشلىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

رادىئو - تېلېۋىزىيە تەشۋىقاتى

1) مۇھىم ئىشلارنى خەۋەر قىلىش گەۋدىلەندۇرۇلدى. 1991 - يىلى پارتىيە قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى تەشۋىق قىلىش، خەۋەر قىلىش پائالىيىتىدە شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى خەۋەرلەر پروگراممىسىدا پارتىيە قۇرۇلۇشىدىكى مۇۋەپپەقىيەتلەر، ئىلغار ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرى ۋە مۇنەۋۋەر پارتىيە ئەزالىرىنىڭ ئىش ئىزلىرى ئەكس ئەتتۇرۇلگەن ماقالىلەرنى كۆپلەپ ئاڭلاتتى ۋە كۆرسەتتى. رادىئو ئىستانسىسى «پارتىيە قەلبىمدە» ناملىق مەخسۇس خەۋەر ۋە «مەدھىيە ناخشىسى پارتىيىگە تەقدىم» ناملىق مۇزىكا سەھىپىسىنى ئېچىپ، 216 ماقالە، 26 مۇنەۋۋەر ناخشا - مۇزىكا ئاڭلاتتى؛ كومپارتىيە ئەزالىرىنىڭ شىنجاڭنىڭ ھەر قايسى تارىخىي دەۋرلىرىدىكى ئۇلۇغ تۆھپىلىرى ئەكس ئەتتۇرۇلگەن مۇزىكىلىق چاتما خەۋەر «شانلىق ئىز» نى ئىشلىدى. «پارتىيىنىڭ نۇرىدا ئۆسۈپ يېتىلىش»، «پارتىيىنىڭ نۇرى قەلبىمنى يورۇتتى» قاتارلىق سەھىپىلەردە ماقالە قوبۇل قىلىش پائالىيىتى ئۆتكۈزدى. تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى خەۋەرلەر پروگراممىسىدا «پارتىيە قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى تەبرىكلەيمىز»، «خوجايىنلىق روھ» دېگەن مەخسۇس سەھىپىلەرنى تەسىس قىلدى. مەخسۇس خەۋەر پروگراممىسىدا «پارتىيە بايرىقىغا شان - شەرەپ كەلتۇرەيلى» تېمىسى بويىچە ئاڭلىتىش بەردى. ئىككى ئىستانسا يەنە «بەش بىر» ئىنشائاتى (بىر تېلېۋىزىيە تىياتىرى، بىر رادىئو دراممىسى، بىر كۆڭۈل ئېچىش كېچىلىكى، بىر مەخسۇس خەۋەر ۋە بىر ناخشا) نى پۈتۈن كۈچى بىلەن ئورۇندىدى. رادىئو ئىستانسىسى ناخشا قوبۇل قىلىش پائالىيىتىدە مۇنەۋۋەر ناخشىلارنى تاللاپ، قېرىنداش ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلۇق ئىستانسىلار بىلەن بىرلىشىپ «پارتىيە بايرىقى لەپىلدىمەكتە» دېگەن تېمىدا مۇزىكىلىق ئاڭلىتىشنى ئۇيۇشتۇردى؛ قەھرىمان ۋە نەمۇنىچى شەخسلەردىن جاڭ يۇخۇا، ۋاڭ گۇاڭرۇڭلارنىڭ ئىلغار ئىش ئىزلىرى ئەكس ئەتتۇرۇلگەن رادىئودراممىلىرى «كوئىنلۇن روھى»، «چۆللۈككە مۇھەببەت» لەرنى ئىجاد قىلىپ ئاڭلاتتى؛ «1 - ئىيۇل» كۆڭۈل ئېچىش كېچىلىكىنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىنى ئۇلاپ ئاڭلىتىشنى ئورۇندىدى. تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى ئىنقىلابىي قۇربان چېن تەنچيۇنىڭ قەھرىمانلىق ئىش ئىزلىرى ئەكس ئەتتۇرۇلگەن ئۇچ قىسىملىق تېلېۋىزىيە تىياتىرى «ئۆچمەس يالقۇن» نى سۈرەتكە ئالدى ھەمدە كۆرسەتتى؛ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، مەدەنىيەت نازارىتى بىلەن بىرلىكتە چوڭ تىپتىكى ئەدەبىيات - سەنئەت كېچىلىكى «تەڭرىتاغ ئوغۇل - قىزلىرىنىڭ ئانىسىغا تەقدىم قىلغان ناخشىسى» نى سۈرەتكە ئالدى.

ئۇنىڭدىن باشقا، يەنە ج ك پ ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيى، خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنى، سىياسىي كېڭەش يىغىنى، پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 4 - قۇرۇلتىيى قاتارلىق مۇھىم يىغىن ۋە مۇھىم پائالىيەتلەرنى تەشۋىق قىلىش ۋەزىپىسىنى بىر قەدەر ياخشى ئورۇندىدى.

2) ھەر مىللەت خەلق ئاممىسىغا قارىتا ئىجابىي جەھەتتىن ۋەتەنپەرۋەرلىك، كوللېكتىپچىلىق ۋە سوتسىيالىزم تەربىيىسى؛ بۇرژۇئاچە ئەركىنلەشتۇرۇشكە، تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىشكە قارشى تۇرۇش تەربىيىسى؛ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدا چىڭ تۇرۇپ، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش

تەرىپىسى بېرىلدى. 1991 - يىلىنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا، ئىككى ئىستانسا «ئۇيغۇرلار» قاتارلىق ئۇچ كىتابنى تەنقىد قىلىش تەشۋىقاتىنى نۇقتىلىق هالدا ئۇتۇپ، مەخسۇس زىيارەت قىلىش، ئوبزور يېزىش، ئىمزالىق ماقالىلەرنى ئېلان قىلىش ئارقىلىق ئۇچ كىتابنىڭ تارىخنى بۇرمىلاش، بۆلگۈنچىلىككىنى تەرغىب قىلىشتەك سىياسىي خاتالىقىنى تەنقىد قىلدى. ئۇنىڭدىن باشقا، تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى يەنە «شىنجاڭنىڭ تارىخى بىلىملىرى بويىچە زېھىن سىناش مۇسابىقىسى»، «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بىلىملىرى بويىچە زېھىن سىناش مۇسابىقىسى» ئۆتكۈزدى. رادىئو ئىستانسىسى «پارتىيە تارىخى توغرىسىدا سۆھبەت»، «مەن قېرىنداش مىللەتلەر بىلەن بىللە تۇرىمەن» قاتارلىق سەھىپىلەرنى ئۈيۈشتۇرۇپ، ئىجابىي جەھەتتىن هەر مىللەت خەلقىگە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۆچەيتىش تەرىپىسى بەردى.

3) دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىغا قارىتىلغان تەشۋىقات كۆچەيتىلدى. 1991 - يىلى تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىغا 500 نەچچە خەۋەر - ماقالە ئەۋەتتى، بۇنىڭ 380ى ئىشلىتىلدى، 1990 - يىلغا قارىغاندا 170 نەچچە ماقالە كۆپ ئىشلىتىلدى؛ قېرىنداش ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلۇق تېلېۋىزىيە ئىستانسىلىرىغا «ئايروپىلاندىن ئەۋەتىلىدىغان خەۋەر» دىن 480 نەچچىسىنى، «مەددىچىن سېپىلىنىڭ ئىچى ۋە سىرتىدا» ناملىق مەخسۇس خەۋەرلەردىن 50 نى يوللىدى. بۇ خەۋەرلەردە شىنجاڭنىڭ ئىسلاهات ئېلىپ بېرىش ۋە قۇرۇلۇش جەريانىدا ئېرىشكەن نەتىجىلىرى پۈتۈن مەملىكەتكە بىر قەدەر ياخشى تونۇشتۇرۇلدى. كېيىنكى يېرىم يىلدا ئىككى ئىستانسا دۆلەت سىرتىغا قارىتا تەشۋىقات ئېلىپ بېرىش ئېڭىنى كۈچەيتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سىياسىي مۇقىملىقى، ئىقتىسادىنىڭ گۈللىنىشى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ئەكس ئەتتۈرۈلگەن بىر تۈركۈم ماقالىلەرنى ئاڭلىتىپ ۋە كۆرسىتىپ، ئىچكى - تاشقى جەھەتتە بىر قەدەر ياخشى ئۇنۇمگە ئېرىشتى. تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى كېيىنكى يېرىم يىلدا «ئەسىرگە سەپەر»، «ئىنتېرناتسىئونالغا مېڭىش» قاتارلىق چوڭ تېمىتىكى سىياسىي - نەزەرىيىۋى مەخسۇس فىلىملەرنى تەرجىمە قىلىپ ئىشلىدى هەمدە سۇنۇشنى هەمراه ئارقىلىق كۆرسەتتى.

4) «خەلق ئاممىسىغا، ئەمەلىيەتكە ۋە تۈرمۇشقا يېقىنلىشىش» پرىنسىپىغا ئاساسەن، ئەدەبىيات ئىستىلىنى ئىسلاه قىلىش، خەۋەر يېزىشنى ياخشىلاش، پروگراممىلارنى تەرتىپكە سېلىش ۋە تاللاپ ئورۇنلاشتۇرۇش ئارقىلىق تەشۋىقات سۈپىتى كۆرۈنەرلىك ئۆستۈرۈلدى. 1991 - يىللىق مەملىكەت بويىچە رادىئو پروگراممىلىرىنى باهالاپ مۇكاپاتلاشتا، شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى تاللاپ ئەۋەتكەن تۆت ئەسەر تاللىنىپ، 1-، 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. بۇ، يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان ئاز كۆرۈلگەن ئىش. تۆنجى نۆۋەتلىك «جۇڭگو ئاخبارات مۇكاپاتى» بويىچە باهالاش پائالىيىتىدە، رادىئو ئىستانسىسى تاللاپ ئەۋەتكەن ئۈنۈملۈغو خەۋىرى «شەھەر باشلىقى ئىش ئورنىدا خىزمەت ئىشلەشتىن بۇرۇن» ناملىق خەۋەر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ مەملىكەت بويىچە 2 - نۆۋەتلىك ئىش ئورنىدىن يېزىلغان قىسقا خەۋەرلەرنى باهالاشتا، رادىئو ئىستانسىسى تاللاپ ئەۋەتكەن ئۈنۈملۈغو خەۋىرى «ئورۇمچى كۆتۈپخانىسى تاقىلىپ قالدى» 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى، بۇ، ئاپتونوم رايون ئاخبارات ساهەسىدىن مۇسابىقىگەقاتناشتۇرۇلغان ماقالىلەرنىڭ مۇكاپاتقا ئېرىشىشىدىكى ئالغا يۇقىرى دەرىجە. 1991 - يىللىق مەملىكەت بويىچە تېلېۋىزىيە خەۋەرلىرىنى باهالاپ تاللاشتا، مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ «ۋەتىنىمىزنىڭ چوڭ ئائىلىسىدە» ناملىق خەۋەر سەھىپىسىنى سېلىشتۇرۇپ باهالاشتا شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ بىر تۈركۈم پروگراممىلىرى مۇكاپاتقا ئېرىشتى، جۇڭگو ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى، تېلېۋىزىيە سەنئەتكارلىرى جەمئىيىتى قاتارلىق ئورۇنلار ئۈيۈشتۇرغان پارتىيە قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى تەبرىكلەش ئەدەبىيات - سەنئەت پروگراممىلىرىنى باهالاشتا شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى ۋە

مەدەنىيەت نازارىتى بىلەن بىرلىشىپ ئىشلىگەن «تەڭرىتاغ ئوغۇل - قىزلىرىنىڭ ئانىسىغا تەقدىم قىلغان ناخشىسى» ناملىق پروگراممىسى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىشلىرى قۇرۇلۇشى

1) ئاساسىي قۇرۇلۇش جەھەتتە ئالدىن بېكىتىلگەن ۋەزىپىلەر ئورۇندالدى. 1991 - يىلى يېڭىدىن قۇرۇلغان ۋە داۋاملاشتۇرۇلۇپ ياسالغان تۆرلۈك قۇرۇلۇشلاردىن 18 مىڭ 225 كۋادرات مېتىرلىق قۇرۇلۇش ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلدى. رەڭلىك تېلېۋىزىيە تەرجىمە قىلىپ ئىشلەش مەركىزىنىڭ ئاساسىي گەۋدە بىناسى ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلدى؛ ئاخبارات بىناسى بىلەن ئاڭلىتىش رايونى قۇرۇلۇشى ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلدى؛ «904» ئونتۇرا دولقۇن ئىستانسىسى قۇرۇلۇش پىلانىغا كىرگۈزۈلدى.

2) يېزىلار-ناھىيەلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە قۇرۇلۇشىدا يېڭى تەرەققىياتلار بارلىققا كەلدى. 1991 -يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېڭىدىن قۇرۇلغان كەنت رادىئو ئۈيلىرى 600 نەچچىگە يەتتى، ئائىلىلەرگە ئورنىتىلغان رادىئو كانايلىرى 1990 - يىلدىكىدىن 6% كۆپەيتىپ، 600 نەچچە مىڭغا يەتتى؛ چاستوتىسى تىزگىنلەنگەن رادىئو ئىشلىرى تېز تەرەققىي قىلىپ، 20 نەچچە ناھىيە، يېزا، تۇمەن - مەيداندا چاستوتىسى تىزگىنلەنگەن رادىئو ئىستانسىسى يېڭىدىن قۇرۇلدى؛ يېزىلاردىكى رادىئو-تېلېۋىزىيە قوشۇنى قۇرۇلۇشى كۆچەيتىلىپ، ئىش-ئورنىغا قاراپ شتات بەلگىلەش ۋە ئىش ئورنىدا تۇرغۇزۇپ تەربىيىلەش ئارقىلىق، ئۇلارنىڭ سىياسىي، كەسپىي سەۋىيىسى ئۆستۈرۈلدى.

رادىئو - تېلېۋىزىيە نازارىتىگە قاراشلىق مۇناسىۋەتلىك تارماقلار ئاپتونوم رايوندىكى 18 نامرات ناھىيە ۋە چېگرا يېقىنىدىكى ناھىيىلەرگە ئادەم ئەۋەتىپ، 177 يېزا - بازاردا رادىئو ئۈزۈل قۇرۇلۇش ۋەزىپىسىنىڭ ئومۇمىي پىلانىنى تۈزۈپ چىقتى، 4450 ۋاتلىق تېلېۋىزىيە تارقىتىش ئاپپاراتىدىن 11 نى سىناق قىلىپ ئەڭشەش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىدى، تېخنىكىلىق يېتەكچىلىك قىلىش، تېخنىكىلىق مۇلازىمەت ۋە تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلەش خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، ئۇيغۇر تىلىدا مۇخبىرلىق قىلىش - تەھرىرلەش، قازاق تىلىدا ئاپپارات ئالدىدا نۆۋەتچىلىك قىلىش، خەنزۇ تىلىدا ئاڭلىتىش بېرىشتىن ئىبارەت تەربىيىلەش كۈرسلىرىنى ئاچتى، بۇ كۈرسلارغا 300 نەچچە كىشى قاتناشتى، شۇنىڭ بىلەن ئاساسىي قاتلام خادىملىرىنىڭ كەسپىي سەۋىيىسى ئۆستۈرۈلدى.

3) پەن تەتقىقات تۈرلىرىدە يېڭى نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى. ئۇيغۇر، قازاق يېزىقلىرىنى ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق تونۇش سىستېمىسى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى؛ ئۇيغۇر، قازاق يېزىقىدا ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق بىر ياقىلىق ھەرپ تىزىش سىستېمىسىنىڭ يۇمشاق دېتالى، تېلېۋىزىيىدە ئۇيغۇر، قازاق يېزىقلىرىنى چىقىرىشتا يۇمشاق دېتاللارنى ئۆزلەشتۈرۈش، كۆرۈش چاستوتىسىنى ئالماشتۇرغۇچ ۋە ئىستانسا بەلگىسى سائىتىدىكىھۆنەر- سەنئەت ھەمكارلىقى، ئۆسكۈنە - سايمانلارنى يۈرۈشلەشتۈرۈش قاتارلىق بىر تۈركۈم ئىشلىتىش قىممىتىگە ئىگە پەن تەتقىقات تۈرلىرى ۋەزىپىسى ئورۇندالدى.

ئون - سىن باشقۇرۇش كەھۋالى

مەركەز ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ئاساسەن، مەنبۇي ئەخلەتلەرنى تازىلاش پائالىيىتى كەڭ قانات يايدۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا سېرىق، شەھۋانىي، ساختا سىنئالغۇ لېنتىسىدىن 4116 سى، ئۇنئالغۇ لېنتىسىدىن 3500ى تەكشۈرۈپ يىغىۋېلىندى؛ ئۇنئالغۇ - سىنئالغۇ لېنتىلىرىنى تارقىتىش - سېتىش ئورنىدىن 1131 ى ۋە سىنئالغۇ لېنتىلىرىنى كۆرسىتىش نۇقتىسىدىن 1037 سى نۇقتىلىق ھالدا تەرتىپكە سېلىنىپ، تارقىتىش - سېتىش ئورنىدىن ئونى، كۆرسىتىش نۇقتىسىدىن 102 سى بۇيرۇق بىلەن ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى ياكى تاقىۋېتىلدى.

رادىئو - تېلېۋىزىيە نازارىتى

مۇنەۋۋەر رادىئو - تېلېۋىزىيە پروگراممىلىرى باھالاندى

ئاپتونوم رايونلۇق رادىئو - تېلېۋىزىيە نازارىتى

يىلەن شىنجاڭ رادىئو ـ تېلېۋىزىيە ئىلمىي جەمئىيىتى بىرلىكتە ئۆتكۈزگەن ئاپتونوم رايون بويىچە 9 ـ نۆۋەتلىك مۇنەۋۋەر رادىئو پروگراممىلىرىنى باھالاش پائالىيىتى1991 ـ يىل 3 ـ ئاينىڭ11ـكۈنىدىن 16 ـ كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە 5 ـ نۆۋەتلىك مۇنەۋۋەر تېلېۋىزىيە پروگراممىلىرىنى باھالاش پائالىيىتى 3 ـ ئاينىڭ 25 ـ كۈنىدىن 30 ـ كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى.

باھالاش ئارقىلىق، تاللاپ ئەۋەتىلگەن ئۇيغۇر، خەنزۇ، قازاق، موڭغۇل، قىرغىز تىللىرىدىكى 192 رادىئو ئەسىرى ئىچىدىن 66 ئەسەر (خەنزۇ تىلىدىكىسى 31 ئەسەر، ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىدىكىسى 35 ئەسەر) مۇكاپاتقا ئېرىشتى، بۇنىڭ ئىچىدە بىر ئەسەر ئالاھىدە مۇكاپاتقا، 14 ئەسەر 1ـدەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 20 ئەسەر 2 ـ دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 31ئەسەر 3 ـ دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ باھالاشقا ئەۋەتىلگەن ئۇيغۇر، خەنزۇ، قازاق، موڭغۇل، قىرغىز تىللىرىدىكى 96 تېلېۋىزىيە ئەسىرىدىن 43 ى (خەنزۇ تىلىدىكىسى 36 ئەسەر، ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىدىكىسى يەتتە ئەسەر) مۇكاپاتقا ئېرىشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۇچ ئەسەر ئالاھىدە مۇكاپاتقا، يەتتە ئەسەر 1 ـ دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 11 ئەسەر 2 ـ دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 22 ئەسەر 3 ـ دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

جىن خۇڭلى

قوشۇمچە 1 ئاپتونوم رايون بويىچە 9 ـ نۆۋەتلىك مۇنەۋۋەر رادىئو پروگراممىلىرىنى باھالاشنا ئالاھىدە مۇكاپاتقا، 1 ـ دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن پروگراممىلارنىڭ ئىسىملىكى

ئالاھىدە مۇكاپات:

مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇپ، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغدايلى (ئوبزور)

1 ـ دەرىجىلىك مۇكاپات:

«شەھەر باشلىقى ئىش ئورنىدا خىزمەت ئىشلەشتىن بۇرۇن» (خەۋەر)؛ «پۇل ھەمراھى، ھادىسىسى» (مەخسۇس خەۋەر)؛ «ئائىلىدىكى بىر تراگېدىيە ئۈستىدە ئويلىنىش» (مەخسۇس خەۋەر)؛ «قەرز پۇل ئارقىلىق ئىشلەپچىقىرىش بىلەن شۇغۇللىنىش ھەققىدە سۆز» (مەخسۇس خەۋەر)؛ «شوجى گۆش ساتتى» (خەۋەر)؛ «دورا ـ دەرمەك سېلىنغان تۇزلۇق يېمەكلىكلەر بازىرىنى ئىزدەپ تەكشۈرۈش خاتىرىسى» (خەۋەر)؛ «توپىلاڭنى تىنچىتىشنى قوللىغان ئۆسمۇر قەھرىمانلار شەرەپلىك نامغا ئېرىشتى» (خەۋەر)؛ «كېرەم ئىمىن يۈرتى ئۈچۈن يەنە بىر يېڭى مەكتەپ سالدى» (خەۋەر)؛ «قەھرىمان جەڭچى» (مەخسۇس ماقالە)؛ «ئۆزى مېيىپ، ئىرادىسى مۇستەھكەم قىز» (مەخسۇس ماقالە)؛ «ئۆسمۇر مۇزىكانتلار ناخشىسى» (ئۆسمۇرلەر ئۈچۈن)؛ «پارتىيەگە تەلپۈنگەن قىزىل قەلبلەر» (مەخسۇس خەۋەر)؛ «سوتسىيالىستىك ئەخلاق قارىشىنى جارى قىلدۇرايلى» (ئوبزور)؛ «تېكەس ناھىيىسىدىكى ئەڭ ياخشى ئىمارەت — مەكتەپ» (خەۋەر)

قوشۇمچە 2 ئاپتونوم رايون بويىچە 5 ـ نۆۋەتلىك مۇنەۋۋەر تېلېۋىزىيە پروگراممىلىرىنى باھالاشنا ئالاھىدە مۇكاپاتقا ۋە 1 ـ دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن پروگراممىلارنىڭ ئىسىملىكى

ئالاھىدە مۇكاپات:

«جىيالڭ زېمىن شىنجاڭنى تەكشۈردى» (خەۋەر)؛ «ئاۋانگارتلار ناخشىسى» (مەخسۇس خەۋەر)؛ «زېمىندىن مول ھوسۇل ئېلىش ئۈچۈن» (خەۋەر).

1 ـ دەرىجىلىك مۇكاپات:

«ئاسىيا ئەنھەرىكەت يىغىنىنىڭ مەشئىلى شىنجاڭغا يەتكۈزۈلدى» (ئاخبارات خاراكتېرلىك مەخسۇس خەۋەر)؛ «جۇڭگو ـ سوۋېت تۆمۈريولى تۇتاشتۇرۇلدى» (خەۋەر)؛ «كۆيتۇڭ دەرياسىدا مۇز يارغۇچىلار» (خەۋەر)؛ «بارىن يېزىسىدىكى توپىلاڭنى تىنچىتىش خاتىرىسى» (مەخسۇس خەۋەر)؛ «قۇملۇقتىكى قىزغۇچ سېرىق رەڭ» (مەخسۇس خەۋەر)؛ «قۇدۇق سۇيىگە چىن مۇھەببەت» (مەخسۇس خەۋەر)؛ «ئۈچۈر ئەلچىسى» (2 ـ قىسىم) (مەخسۇس خەۋەر).

«پارتىيە بايرىقىغا شان ـ شەرەپ كەلتۈرەيلى» دېگەن مەخسۇس تېمىدىكى تېلېۋىزىيە چاتما خەۋىرى

پارتىيە قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى تەبرىكلەش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى، تەشۋىقات بۆلۈمى، شىنجاڭ

ھەربىي رايون سىياسىي بۆلۈمى، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۇرىنى پارتكومى تەشكىلات بۆلۈمى، تەشۋىقات بۆلۈمى ۋە شىنجاڭتېلېۋىزىيە ئىستانسىسى بىرلىشىپ «پارتىيە بايرىقىغا شان - شەرەپ كەلتۈرەيلى» دېگەن مەخسۇس تېمىدىكى چاتما خەۋەر پروگراممىسىنى ئۇيۇشتۇرۇدى. بۇ پروگراما 6 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلىنىپ 9 - ئاينىڭ 15 - كۈنىگىچە ئايلاشقىچە ئاڭلىتىشقا قاتناشتۇرۇلىدىغان لېنتىدىن 187 سى تاپشۇرۇۋېلىنىپ، ئۈنىڭدىن 151 ى كۆرسىتىلدى. بۇ پروگراممىدا 141 نەپەر مۇنەۋۋەر پارتىيە ئەزاسى ۋە ئون ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتىنىڭ ئىلغار ئىش ئىزلىرى مەركەزلىك تەشۋىق قىلىندى. مۇتەخەسسىسلەرنىڭ باھالىشى ئارقىلىق 76 مۇنەۋۋەر ئەسەر باھالاپ چىقىلدى. توققۇز ئورۇن لېنتا بىلەن تەمىنلەشتە ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى.

رادىئو - تېلېۋىزىيە پروگراممىلىرىنىڭ مەملىكەت بويىچە مۇكاپاتلىنىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى رادىئو-

«قارلىق تاغدىكى پالۋان» فىلىمىدىن بىر كۆرۈنۈش
خاۋلىنىڭ فوتوسى

«موللا زەيدىن» فىلىمىدىن بىر كۆرۈنۈش
خاۋلىنىڭ فوتوسى

تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى مەملىكەت بويىچە باھالاش پائالىيىتىدە 47 ئەسەر (قېتىم) مۇكاپاتقا ئېرىشتى. بۇنىڭ ئىچىدە رادىئو پروگراممىسى 25 ئەسەر (قېتىم)، تېلېۋىزىيە پروگراممىسى 22 ئەسەر (قېتىم).

جىن خۇڭلى

كىنو ئىشلەش ئەھۋالى

1991 - يىلى «تەڭرىتاغ» كىنو ستۇدىيىسى «ئەزىمەتنىڭ ئۆچ ئىلىشى»، «قارلىق تاغدىكى پالۋان»، «مۇھەببەت بەرباتى»، «موللازەيدىن» دېگەن تۆت رەڭلىك ھېكايە فىلىم ئىشلىدى.

«ئەزىمەتنىڭ ئۆچ ئىلىشى» — تاكى شوپۇرى ۋاڭ دامىڭنىڭ ئانىسى مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئىدارىسىنىڭ كادىرى ئىدى، ئۇ بىر قېتىملىق قىممەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى تاپشۇرۇۋېلىپ ئاپىرىپ بېرىش ۋاقتىدا زىيانكەشلىككە ئۇچرايدۇ؛ ۋاڭ دامىڭ قىساس ئالماقچى بولغاندا مۇشكۈل ئەھۋالغا چۈشۈپ قالىدۇ. جامائەت خەۋپسىزلىكى كادىرى چېن پىڭ سەپداشلىرى بىلەن بىللە ئەقىل - پاراسەت ۋە جاسارەتكە

تايىنىپ ۋاڭ دامىڭنى قۇتۇلدۇرىدۇ ھەمدە جىنايەتچىلەر گۇرۇھىنى بىراقلا يوقىتىدۇ.

«قارلىق تاغدىكى پالۋان» — 1902 - يىلى يىخېتۇەن ھەرىكىتىنىڭ ئاخىرقى مەزگىلىدە، ئۇچ ۋەتەنپەرۋەر پالۋان تاجاۋۇزچىلىق كۇچىيىۋاتقان، خاندانلىق ۋەتەن ساتقۇچلۇق قىلىۋاتقان، يىخېتۇەن ھەرىكىتى مەغلۇب بولۇش ئالدىدا تۇرغان چاغدا، تاجاۋۇزچى دۇشمەنلەرگە باتۇرلۇق بىلەن قايتۇرما زەربە بېرىپ، جان پىدالىق بىلەن قۇربان بولىدۇ.

«مۇھەببەت بەرباتى» — سۇڭ سۇلالىسىنىڭ شياڭياڭ مەھكىمىسىدە «تۇمان» دەپ ئاتالغان بىر ئوغرى ئادەم ئۆلتۈرۈپ مال - دۇنيا بۇلاپ، خەلقنىڭ خوتۇن - قىزلىرىغا زىيانكەشلىك قىلىدۇ. يۇرت ئەزىمەتلىرى تور تاشلاپ، ئالۋاستىلار ئۇۋىسىغا كىرىپ، قەدىمكى ئىبادەتخانىلارنى ئاختۇرۇپ، گۆرىستانلىقلاردا ئېلىشىپ يۇرۇپ، «تۇمان» نىڭ سىرىنى ئاچىدۇ ھەمدە ئايرىلىپ كەتكىنىگە 20 نەچچە يىل بولغان ئاتا - بالا، ئاكا - سىڭىللارنى ئۇچراشتۇرىدۇ.

«موللا زەيدىن» — بۇ كومېدىيىلىك فىلىم بولۇپ، باش قەھرىمان موللازەيدىن ئاقكۆڭۈل، قىزىقچىلىق قىلىدىغان يۇمۇرىستىك شەخس، ئۇ ئۆزىنىڭ ئەقىل - پاراسىتىنى ئىشقا سېلىپ، پۇقرالار ئۈچۈن نۇرغۇن ياخشى ئىشلارنى قىلىدۇ ھەمدە پۇقرالارنى ئېكسپىلاتاتسىيە قىلىپ ئەزگەن نادان پادىشاھ، ۋەزىر ۋە بايلارنىڭ ئەدىبىنى بېرىدۇ.

فەن جۇن

كىنو فىلىملىرىنى ئاز سانلىق مىللەت تىلىغا تەرجىمە قىلىپ ئىشلەش خىزمىتى

1991 - يىلى «تەڭرىتاغ» كىنو ستودىيىسى مەملىكەتنىڭ ئىچى ۋە سىرتىدىكى فىلىملاردىن 68 فىلىم، 760 چاس (ئۇيغۇرچە 47 فىلىم 529 چاس، قازاقچە 21 فىلىم 231 چاس) نى تەرجىمە قىلىپ ئىشلىدى. بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 20.1% كۆپ.

فەن جۇن

تېلېۋىزىيە تىياتىرى ئىشلەش خىزمىتى

1991 - يىلى شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى جەمئىي ئون قىسىملىق بەش تېلېۋىزىيە تىياتىرى، «تەڭرىتاغ» كىنو ستودىيىسى جەمئىي 12 قىسىملىق ئۇچ تېلېۋىزىيە تىياتىرىنى سۈرەتكە ئالدى.

جىن خۇڭلى

فەن جۇن

تېلېۋىزىيە تىياتىرىنى تەرجىمە قىلىپ ئىشلەش ئەھۋالى

1991 - يىلى شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ تېلېۋىزىيە تىياتىرى تەرجىمە مەركىزى ھەم ئىلى ئوبلاستلىق رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسىنىڭ قازاقچە تەرجىمە قىلىپ ئىشلەش بۆلۈمى، قەشقەر ۋىلايەتلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسىنىڭ تېلېۋىزىيە تىياتىرى تەرجىمە بۆلۈمى، خوتەن ۋىلايەتلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسىنىڭ تېلېۋىزىيە تىياتىرى تەرجىمە بۆلۈمى جەمئىي 358 قىسىملىق 51 تېلېۋىزىيە تىياتىرىنى تەرجىمە قىلىپ ئىشلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ تېلېۋىزىيە تىياتىرى تەرجىمە مەركىزى جەمئىي 181 قىسىملىق 16 تېلېۋىزىيە تىياتىرىنى تەرجىمە قىلىپ ئىشلىدى.

جىن خۇڭلى

رادىئو دراممىسى ئىشلەش ئەھۋالى

1991 - يىلى شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى جەمئىي 17 قىسىملىق ئون رادىئو دراممىسى ئىشلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە خەنزۇ تىلىدىكىسى جەمئىي ئۇچ قىسىملىق ئىككى رادىئو دراممىسى، ئۇيغۇر تىلىدىكىسى جەمئىي 11 قىسىملىق بەش رادىئو دراممىسى، قازاق تىلىدىكىسى جەمئىي ئىككى قىسىملىق ئىككى رادىئو دراممىسى، موڭغۇل تىلىدىكىسى بىر قىسىملىق بىر رادىئو دراممىسى بار.

ساۋ خۇڭۋۇ

كىنو فىلىم تارقىتىش - قويۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى كىنو فىلىم تارقىتىش ئورگىنى 94 كە كىنو قويۇش ئورنى 2141 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە كەسپىي كىنوخانىدىن 98 ى، كىنو - تىياتىرخانىدىن 188 ى، يېزا - بازار كىنوخانىسىدىن 76 سى بار، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى كىنو قويۇش ئەترىتى 1374 (319 يەككە ئىگىلىكتىكى كىنو قويۇش

«مۇھەببەت بەربات» فىلىمىدىن بىر كۆرۈنۈش
خاۋ لىپىڭ فوتوسى

ئەترىتىمۇ شۇنداق ئىچىدە) كە، باشقا كىنو قويۇش ئورنى 405 كە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىغا تارقىتىلغان يېڭى كىنو فىلىم 165 (بۇنىڭ ئىچىدە چەت ئەل فىلىمى 33، شياڭگاڭ، تەيۋەن فىلىمى 13) كە يەتتى. 35 مىللىمېتىرلىق لېنتىدىن 509ى، 16 مىللىمېتىرلىق لېنتىدىن 1871ى (بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىغا تەرجىمە قىلىنىپ كۆچۈرۈپ ئىشلەنگەن 45 كىنو فىلىمىنىڭ 35 مىللىمېتىرلىق لېنتىسىدىن 103 ى، 29 كىنو فىلىمىنىڭ 16 مىللىمېتىرلىق لېنتىسىدىن 1042 سى بار) تارقىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 383 مىڭ قېتىم كىنو قويۇلدى. تاماشىبىنلار 126 مىليون ئادەم (قېتىم) گە، كىنو قويۇشتىن كىرگەن ئومۇمىي كىرىم 35 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە، تارقىتىش كىرىمى 17 مىليون 150 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 1990 - يىلغا سېلىشتۇرغاندا، كىنو قويۇش قېتىم سانى 3%، تاماشىبىنلارنىڭ ئادەم (قېتىم) سانى 2% ئازايدى. كىنو قويۇش ئومۇمىي كىرىمى 7.7%، تارقىتىش كىرىمى 8% كۆپەيدى.

1991 - يىلى قېتىم سانى، تاماشىبىنلارنىڭ ئادەم (قېتىم) سانى، تارقىتىش كىرىمى، قويۇش كىرىمىدىن ئىبارەت تۆت تۈرلۈك كەسپىي كۆرسەتكۈچتە قەشقەر ۋە ئاقسۇدىن ئىبارەت ئىككى ۋىلايەت ھۆددىگەئېلىش پىلانىنى ئومۇمىيۈزلۈك ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى. ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى «1 - ماي» ستېرىئو ئاۋازلىق كىنوخانىسى، «تىنچلىق» كىنو-تىياتىر خانىسى1991 - يىلى كىنو قويۇش كىرىمىنى 1 مىليون يۈەندىن ئاشۇرۇپ، مەملىكەت بويىچە «1 مىليون يۈەنلىك كىنوخانىلار» قاتارىغا كىردى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون شەھەر كىنوخانىلىرىنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن 1 مىليون 610 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى. بۇنىڭ ئىچىدە شىخەنزە شەھەرلىك «بەيخۇا» كىنوخانىسىنى ستېرىئو ئاۋازلىق قىلىپ ئۆزگەرتىشكە 340 مىڭ يۈەن مەبلەغ ئىشلىتىلدى. ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى «شەرق شامىلى» كىنوخانىسىنى ستېرىئو ئاۋازلىق قىلىپ ئۆزگەرتىش ئۈچۈن 300 مىڭ يۈەن، ئىلى ۋىلايىتىدىكى ئالتە كىنوخانىنى ئۆزگەرتىش (ئىچىنى زىننەتلەش، ئىشىكنىڭ ئالدىنى ئۆزگەرتىش، ئورۇندۇق ئالماشتۇرۇش، ئىسسىنىش ئۈسكۈنىلىرىنى ئۆزگەرتىش قاتارلىقلار) ئۈچۈن440 مىڭ يۈەن، ئالتاي ۋىلايىتىدىكى ئىككى كىنوخانىنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن 530 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

فەن جۇن

ئۈن - سىن لېنتىلىرىنى ئەشىر قىلىش ئەھۋالى

1991 - يىلى شىنجاڭ ئۈن - سىن ئەشرىياتى ئۇيغۇچە ئۈنئالغۇ لېنتىسىدىن 16 خىلىنى ئەشىر قىلدى، توققۇز خىلىنى قايتا ئەشىر قىلدى. جەمئىي ئىشلەنگەن لېنتا 308 مىڭ قاپقا يەتتى. ئۇيغۇرچە، قازاقچە سىنئالغۇ لېنتىلىرىدىن يەتتە خىل جەمئىي 235 قاپ لېنتا ئەشىر قىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۇيغۇرچە تۆت خىل جەمئىي 172 قاپ، قازاقچە ئۈچ خىل جەمئىي 63 قاپ لېنتا بار.

1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى شىنجاڭ

ئۇن-سىن نەشرىياتى رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە مىنىستىرلىكى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق سانائەت بۇيۇملىرىنى ئىشلەپچىقىرىشقا رۇخسەت قىلىش ئىشخانىسىنىڭ تەكشۈرۈپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى، بۇ نەشرىياتنىڭ سۈپەتكە كاپالەتلىك قىلىش سىستېمىسى ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇپ چىقتى، تەكشۈرۈشكە ئەۋەتىلگەن سىناق لېنتا ۋە تەييار لېنتىلار دۆلەت ئۆلچىمىگە مۇۋاپىق كېلىپ، مەملىكەت بويىچە قاپلىق ئۇنئالغۇ لېنتىسى ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىگە ئېرىشتى، بۇ گۇۋاھنامىنىڭ كۆچكە ئىگە مۇددىتى بەش يىل بولىدۇ.

جىن خۇڭلى
لىۋ كېشىن

سەھىيە، تىببىي دوربگەرلىك

سەھىيە ئىشلىرىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر خىل سەھىيە ئاپپاراتلىرى 3937 گە يەتتى. ئومۇمىي كېسەل كارىۋىتى 68 مىڭ 504 گە يېتىپ، 1000 ئادەمگە 57 . 4 دىن كېسەل كارىۋىتى توغرا كەلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 105 مىڭ 396 كەسپىي سەھىيە خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە سەھىيە تېخنىكا خادىمى 82مىڭ 528 (مىللىي خادىم 26مىڭ 405بولۇپ، 32% نى ئىگىلەيدۇ) بولۇپ، 1000ئادەمگە 5 . 51سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 1 . 67 ۋراچ، 2 . 32 دوختۇر توغرا كېلىدۇ. ئاپتونوم رايوندا جەمئىي 7916 يېزا - كەنت دەرىجىلىك تىببىي داۋالاش نۇقتىسى بار، بۇنىڭ ئىچىدە كەنت ياكى ئاممىا كوللېكتىپ باشقۇرغىنى 2586، يېزا، كەنت دوختۇرلىرى ۋە ساقلىقنى ساقلاش خادىملىرى باشقۇرغىنى 1770، يېزا شىپاخانىلىرى تەسىس قىلغان داۋالاش نۇقتىسى 1477، يەككىلەر باشقۇرغىنى 1413، باشقىلار باشقۇرغىنى 670. ئاپتونوم رايونىمىزدا 4407 نەپەر يېزا - كەنت دوختۇرى، 5737 نەپەر ساقلىقنى ساقلاش خادىمى، 3880 نەپەر تۇغۇت ئاسىسى بار.

دېلىك كېچىك

دېلىك يالى

پاكىز شەھەر بەرپا قىلىش قۇرۇلۇشى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا پاكىز شەھەر بەرپا قىلىش پائالىيىتى يەنە بىر بالداق يۇقىرى ئۆرلىدى. 16 شەھەر ئىچىدە قاراماي، ئۈرۈمچى، كۇيتۇن، ئاقسۇ، قۇمۇلدىن ئىبارەت بەش شەھەر ئاپتونوم رايونىمىز تازىلىقتا ئالدى ياخشى پاكىز شەھەر ئۆلچىمىگە، شىخەنزە، بورتالا، سانجى، تۇرپاندىن ئىبارەت تۆت شەھەر پاكىز شەھەر ئۆلچىمىگە يەتتى. ئاپتونوم رايوندىكى ئالاقىدار تارماقلاردىن تەشكىللەنگەن شەھەر تازىلىقنى تەكشۈرۈش ھەرىكىتىدە قاراماي شەھىرى ئېرىشكەن نومۇر

قوشۇمچە 1

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ھەر قايسى تارماقلاردىكى سەھىيە ئاپپاراتلىرى، كېسەل كارىۋىتى ۋە خادىملار سانى

	ئەملي سان				نىسبىتى (%)			
	ئاپپاراتلار	كېسەل كارىۋىتى	خادىملار سانى	سەھىيەتېخنىكا خادىملىرى	ئاپپاراتلار	كېسەل كارىۋىتى	خادىملار سانى	سەھىيەتېخنىكا خادىملىرى
ئومۇمي جەمئي	3937	68504	105396	82528	100	100	100	100
سەھىيە تارماقلىرى	439	22638	38539	28433	11.15	33.05	36.57	34.45
ساناقنى ۋە باشقا تارماقلار	2689	32001	51175	40654	68.3	46.71	48.55	49.26
كوللېكتىپ ئىگىدىكىلەر	809	13835	13646	11417	20.55	20.2	12.95	13.84
يەككىلەر	0	30	2036	2024	0	0.04	1.93	2.45

قوشۇمچە 2

ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىلدىكى سەھىيە ئاپپاراتلىرى كېسەل كارىۋىتى ۋە خادىملار سانى

	ئاپپاراتلار	كېسەل كارىۋىتى	خادىملار سانى	بۇنىڭ ئىچىدە سەھىيە تېخنىكا خادىملىرى				يەن، ماتارىپ خادىملىرى	مەمۇرىي باشقۇرۇش خادىملىرى	ئىشچى - مۇلازىمەتچىلەر
				كىچىك جەمئىي	دوختۇر، دورىگەر، سېستىرا، تېخنىك	دوختۇر، دورىگەر، سېستىرا، تېخنىك	دورىگەر، سېستىرا، تېخنىك			
ئومۇمىي جەمئىي	3937	68504	105396	82528	43235	28135	11158	1133	8915	12820
دوختۇرخانىلار	1073	62363	76655	60285	30921	21030	8334	85	6335	9950
ساناتورىيىلەر	5	918	616	376	245	100	31	0	97	143
ئامبۇلاتورىيىلەر، تىببىي پونكىتلار	2499	3279	12898	11665	6211	3914	1540	8	633	592
مەخسۇس كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش ئورۇنلىرى	14	418	683	485	326	134	25	1	78	119
سەھىيەيۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئورۇنلىرى	194	100	5860	4484	2463	1574	447	39	635	702
ئانا - بالىلار ساقلىقىنى ساقلاش پونكىتى	64	28	1191	944	566	299	79	0	140	107
دورا تەكشۈرۈش ئورۇنلىرى	18	0	281	185	135	44	6	15	44	37
تىببىي پەن ئىلمىي تەتقىقات ئورۇنلىرى	4	48	475	309	254	50	5	47	52	67
ئالىي تىببىي مەكتەپلەر	4	0	2130	672	646	21	5	489	437	532
تىببىي تېخنىكۇملار	23	0	1764	585	446	79	60	416	351	412
باشقا سەھىيە ئاپپاراتلىرى	39	1320	807	514	238	160	116	33	105	155
يەككىلەر	0	30	2036	2024	784	730	510	0	8	4

ئەك كۆپ بولۇپ، 1 - ئورۇندا، ئۈرۈمچى شەھىرى 2 - ئورۇندا، كۇيتۇك شەھىرى 3 - ئورۇندا تۇردى.

فۇ يۈگيۇ -

شەھەر دوختۇرخانىلىرى ناھىيىلىك دوختۇرخانىلارغا ياردەم بېرىشكە تەشكىللەندى

ئاپتونوم رايونلۇق سەھىيە نازارىتى 1991 - يىل 5 - ئاينىڭ 20 - كۈنى «ۋىلايەت، ئوبلاست ۋە شەھەردىن يۇقىرى دەرىجىلىك شەھەر دوختۇرخانىلىرىنى ناھىيە دوختۇرخانىلىرىغا ياردەم بېرىشكە ئۈيۇشتۇرۇشنى ئورۇنلاشتۇرۇش ھەققىدىكى پىكىر» نى تارقاتتى. بۇ پىكىرده ياردەم بېرىش خىزمىتىنى ئىككى باسقۇچقا بۆلۈپ ئېلىپ بېرىش، ھەر بىر باسقۇچنىڭ قەرەلى ئۇچ يىلدىن بەش يىلغىچە بولۇش تەلەپ قىلىنىدى. 1 - باسقۇچلۇق ياردەم بېرىش خىزمىتى 1991 - يىل 7 - ئايدا باشلىنىپ، جەمئىي 33 شەھەر دوختۇرخانىسى (بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىك دوختۇرخانا 24، زاۋۇت - كان دوختۇرخانىسى يەتتە،

قوشۇمچە 3

ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىلدىكى سەھىيە ئاپپاراتلىرى، كېسەل كارىۋىتى ۋە خادىملار سانى

	ئاپپاراتلار	كېسەل كارىۋىتى	خادىملار ئومۇمىي سانى	بۇنىڭ ئىچىدە سەھىيە تېخنىكا خادىملىرى				ھەن - ماتارىپ خادىملىرى	باشقۇرۇش خادىملىرى	ئىشچى - مۇلازىمەتچىلەر	يەككىلەر
				كۆپچىلىك جەمئىي	دوختۇرلار، دورىگەرلەر، سېستىرالار، تېخنىكلار	دوختۇرلار، دورىگەرلەر، سېستىرالار، تېخنىكلار	دورىگەرلەر، سېستىرالار، تېخنىكلار				
جەمئىي	3937	68504	103360	80504	42451	27405	10648	1133	8907	12816	2036
ئۈرۈمچى شەھىرى	680	12059	22219	16668	11393	4584	691	578	1782	3191	447
قارامايى شەھىرى	35	1480	3224	2354	1268	938	148	39	250	581	0
شىخەنزە شەھىرى	152	4824	8333	6217	3641	1935	641	211	596	1309	76
كۇيتۇن شەھىرى	80	1640	3070	2496	1203	972	321	0	224	350	15
سانجى ئوبلاستى	339	4658	8095	6515	3523	2225	767	38	710	832	197
بورتالا ئوبلاستى	121	1534	2654	2139	952	851	336	11	226	278	16
ئىلى ۋىلايىتى	397	6499	9100	7318	3674	2339	1305	50	777	955	382
تارباغاتاي ۋىلايىتى	281	2972	4968	3829	1907	1393	529	20	487	632	29
ئالتاي ۋىلايىتى	199	2458	4138	3256	1650	1045	561	15	410	457	40
تۇرپان ۋىلايىتى	99	1705	2138	1712	858	624	230	15	170	241	27
قۇمۇل ۋىلايىتى	178	2071	3789	2979	1741	898	340	19	325	466	23
بايىنغولىن ئوبلاستى	303	4480	7066	5736	2825	2032	879	23	595	712	192
ئاقسۇ ۋىلايىتى	364	7551	8821	7001	2467	2772	1762	28	757	1035	116
قىزىلسۇ ئوبلاستى	96	1493	1905	1398	565	698	135	10	223	274	6
قەشقەر ۋىلايىتى	424	8888	10136	8006	3577	2842	1587	64	1000	1066	307
خوتەن ۋىلايىتى	189	4192	3704	2880	1207	1257	416	12	375	437	163

ئىزاھات: يەككە دوختۇرلار خادىملار ئومۇمىي سانى ئىچىگە كىرمەيدۇ.

ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىرلىكى دوختۇرخانىسى بىر، قوراللىق ساقچى قىسىم دوختۇرخانىسى بىر) چەت، ياقا، نامرات رايونلارغا جايلاشقان 33 ناھىيە دوختۇرخانىسىغا ياردەم بېرىشكە ئۈيۈشتۇرۇلدى. ياردەم بېرىش جەھەتتىكى ئاساسىي ۋەزىپە ناھىيە دوختۇرخانىلىرىنىڭ مەدەنىيەتلىك دوختۇرخانا قۇرۇلۇش پىلانىنى تۈزۈشىگە ۋە نىشان بەلگىلىشىگە ياردەملىشىش ھەمدە بىرلىكتە تەشكىللىنىپ ئەملگە ئاشۇرۇش، داۋالاش قىيىن بولغان كېسەللەرگە دىئاگنوز قويۇش ۋە داۋالاش، جەددىي قۇتقۇزۇش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇش؛ يېڭىچە داۋالاش تېخنىكىلىرىنى يولغا قويۇش، پىلانلىق تۇغۇتقا تېخنىكا جەھەتتىن يېتەكچىلىك قىلىش، ئىلمىي باشقۇرۇشنى ياخشى يولغا قويۇپ، تىببىي

داۋالاش، كۆتۈش خىزمەتىنىڭ سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش؛ داۋاملىق داۋالاش ئۈسكۈنىلىرىنى ئىشلىتىشنى ياخشى ئىگىلەپ، ئالاقىدار تېخنىكا خادىملىرىنى تەربىيىلەپ بېرىشتىن ئىبارەت. يۇنگدىن باشقا، يارىدەم بەرگۈچى دوختۇرخانىلاردىن ئۆزلىرى يارىدەم بېرىۋاتقان ناھىيە دوختۇرخانىلىرىنىڭ تىببىي خادىملىرىنى ھەقسىز بىلىم ئاشۇرۇشقا قوبۇل قىلىش، ئۆزلىرى ئىشلەتمەگەن، ئەمما داۋاملىق ئىشلىتىشكە بولىدىغان داۋالاش ئۈسكۈنىلىرىنى ئىمكانىيەتىنىڭ بارىچە ھەقسىز ياكى باھاسىنى چۈشۈرۈپ ناھىيە دوختۇرخانىلىرىغا يارىدەم قىلىش تەلەپ قىلىنىدى.

دېڭ كېجۇڭ

بالىلارنى پىلانلىق ئىممونىتېتلاش بويىچە ۋاكسىنا ئەملىنىش نىسبىتى ئۆز قەرەلىدە ئۆلچەمگە يەتكۈزۈلدى

سەھىيە مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى سۈن لۇڭچۈن 1991 - يىل 3 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن 23 - كۈنگىچە ئۇنىۋېرسال تەكشۈرۈپ باھالاش گۇرۇپپىسىنى باشلاپ ئاپتونوم رايونىمىزغا كېلىپ، پىلانلىق ئىممونىتېتلاش خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ باھالىدى. ئەھۋالغا قاراپ ئۆرنەك ئېلىش پرىنسىپى بويىچە ئۆرۈمچىنىڭ يېڭى شەھەر رايونى، جىمسار ناھىيىسى، قاراماي شەھىرى، بۇرچىن ناھىيىسى، قاباھ ناھىيىسى، جېمىنەي ناھىيىسى، كېرىيە ناھىيىسى، نىيە ناھىيىسى، كۇيىتۈك شەھىرى، قورغاس ناھىيىسى، مارالبېشى ناھىيىسىدىكى جەمئىي سەككىز ئۆرنەك ئېلىنىدىغان ئورۇن، 130 يېزا - بازار ۋە تۇمەن - مەيدان، 210 كەنت ئاھالە كومىتېتىدىكى 21 مىڭ 870 ئائىلە تەكشۈرۈلدى. سەھىيە مىنىستىرلىكىنىڭ مەركىزى ھېسابلاش ماشىنىسىدا بىر تەرەپ قىلىنغاندىن كېيىن ئېلان قىلىنغان خۇلاسىدە كۆرسىتىلىشىچە، كارتا تۇرغۇزۇلۇش نىسبىتى 99.93% كە، گۇۋاھنامە تۇرغۇزۇلۇش نىسبىتى 99.73% كە، كالىبىتدگۇبرىن ۋاكسىنىسىنى ئەملەش نىسبىتى 99.52% كە، بوغما - كۆكيۆتەل - قاتما ئۇچ بىرلەشمە ۋاكسىنىسىنى ئەملەش نىسبىتى 98.10% كە، يۇلۇن سۇر ماددا يالۇغى ۋاكسىنىسىنى ئەملەش نىسبىتى 98.78% كە، قىزىل ۋاكسىنىسىنى ئەملەش نىسبىتى 98.18% كە، يۇقىرىقى تۆت ۋاكسىنىنى پۈتۈن كۆرسىلىق ئەملەش نىسبىتى 96.8% كە يەتكەن. دېمەك، ئاپتونوم رايونىمىزدا ناھىيە بىرلىك قىلىنىپ 85% كە يەتكۈزۈش دېگەن دۆلەتنىڭ بەلگىلىمىسى ئىشقا ئاشۇرۇلغان. بۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايونىمىز مەملىكەت بويىچە كۆرسەتكۈچنى گۇرۇندىغان مۇنەۋۋەر ئۆلكە - رايونلارنىڭ قاتارىغا كىردى.

تۆت خىل ۋاكسىنا بىلەن تولۇق كۆرسىلىق ئەملەش نىسبىتىنىڭ ئۆلچەمگە يېتىش ئەھۋالىدىن قارىغاندا، ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆرنەك ئېلىپ تەكشۈرۈشتە 1 - ، 2 - ، 3 - لىككە ئېرىشكەن گۇرۇنلار مۇنۇلار: ئۆرۈمچىنىڭ يېڭى شەھەر رايونى1 - لىككە، جىمسار ناھىيىسى ۋە كۇيىتۈك شەھىرى2 - لىككە، قاراماي شەھىرى 3 - لىككە ئېرىشتى.

لو كەيجى

يېزىلاردا ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاش خىزمىتى

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە يېزىلاردا ياخشىلانغان سۇ ئىچىدىغان ئاھالە جەمئىي 6 مىليون 400 مىڭغا يېتىپ، ئاپتونوم رايوندىكى يېزا ئومۇمىي ئاھالىسىنىڭ 62 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ تۇرۇبا سۇيى ئىچىدىغان ئاھالىلەر ئومۇمىي ئاھالىنىڭ 25% تىن كۆپرەكىنى ئىگىلىدى.

1991 - يىلى مەملىكەتلىك ۋەتەنپەرۋەرلىك تازىلىق ھەرىكىتى كومىتېتى مۇتەخەسسىسلەرنى تەشكىللەپ، ئاپتونوم رايون يېزىلىرىدىكى ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاش خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش يۈزىسىدىن، پوسكام، يېڭسار، پەيزاۋات، قەشقەر يېڭىشەھەر، مىچۇەن ناھىيىلىرىدىكى 15 سۇ زاۋۇتى ۋە سۇ بىلەن تەمىنلەش مۇئەسسەسىلىرىنى تەكشۈرۈپ، ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشىنىڭ ئومۇمىي پىلانىدىكى لايىھىسى قېلىپلاشتۇرۇش جەھەتتىكى تەلەپكە ئۇيغۇن بولۇپ، قۇرۇلۇش سۈپىتى ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇپ،

دەپ ھېسابلىدى، ئاپتونوم رايوننىڭ 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى يېزىلاردا ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشى ۋە تۇرۇبا سۇيى قۇرۇلۇشى جەھەتتە دۆلەتچۇشۇرگەن ۋەزىپە كۆرسەتكۈچىنى ئورۇنداپ بولغانلىقىنى مۇئەييەنلەشتۇردى.

ئاپتونوم رايونىمىز يېزىلاردا تۇرۇبا سۇيى قۇرۇلۇشىنى ئومۇملاشتۇرۇش بويىچە ئۆلچەمگە يەتكەن ئۆلكە - رايون سۈپىتىدە، 1991 - يىلى مەملىكەتلىك ۋەتەنپەرۋەرلىك تازىلىق ھەرىكىتى كومىتېتىنىڭ تەقدىرلىشىگە ۋە 10 مىڭ يۈەن مۇكاپات سوممىسىغا ئېرىشتى. خوشۇت ناھىيىسى، قەشقەر شەھىرىنىڭ تۇرۇبا سۇيى قۇرۇلۇشىنى ئومۇملاشتۇرۇش نىسبىتى 80%كە يېتىپ، «مەملىكەت بويىچە يېزىلاردا تۇرۇبا سۇيى قۇرۇلۇشىنى ئومۇملاشتۇرغان ناھىيە (شەھەر)» دېگەن نامغا ئېرىشتى. ۋاڭ جۇلەن (ئايال، خۇيزۇ، مىچۇەن ناھىيىلىك ۋەتەنپەرۋەرلىك تازىلىق ھەرىكىتى كومىتېتى ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى)، جاۋ زۇڭفاڭ (قاراقاش ناھىيىلىك كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش، ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاش ئىشخانىسىنىڭ مۇدىر ئىنژېنېرى)، ئېلى مەھەممەت (قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسىنىڭ مۇئاۋىن ھاكىمى)، مەمتىمىن توخنىياز (لوپ ناھىيىلىك ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشى قۇرۇلۇش قىلغۇچىلار 2 - ئەترىتىنىڭ باشلىقى)، لى شياۋلىڭ (ئايال، ئاپتونوم رايونلۇق يەرلىك كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش ئىشخانىسىنىڭ كادىرى)، لى جىمىن (قەشقەر ۋىلايەتلىك ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاش ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى)، زۇڭ داۋمىڭ (بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق ۋەتەنپەرۋەرلىك تازىلىق ھەرىكىتى ئىشخانىسىنىڭ كادىرى)، جاڭ فاۋاڭ (ئاپتونوم رايونلۇق سۇ ئىشلىرى نازارىتىنىڭ ئىشخانا مۇدىرى)، جاڭ ليەندې (شىخەنزە شەھەرلىك ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاش ئىشخانىسىنىڭ ئىنژېنېرى)، كې يۇخەي (ئاپتونوم رايونلۇق سۇ ئىشلىرى نازارىتىنىڭ ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاش ئىشخانىسىنىڭ ئىنژېنېرى)، سۇي گۇاڭمىڭ (غۇلجا ناھىيىلىك سۇ - ئېلېكتر ئىدارىسىنىڭ كادىرى)، فۇ يۇڭيۇ (ئاپتونوم رايونلۇق ۋەتەنپەرۋەرلىك تازىلىق ھەرىكىتى كومىتېتى ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى) دىن ئىبارەت 12 كىشىگە «مەملىكەت بويىچە يېزىلاردا ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاشتىكى ئىلغار خىزمەتچى» دېگەن نام بېرىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق ۋەتەنپەرۋەرلىك تازىلىق ھەرىكىتى كومىتېتىنى، كادىرلار نازارىتى، سۇ ئىشلىرى نازارىتى قاتارلىق ئورۇنلار 1991 - يىل 11 - ئاينىڭ 13 - كۈنىدىن 15 - كۈنىگىچە 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە يېزىلاردا ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاش خىزمىتى ۋە قوش ئىلغارلارنى تەقدىرلەش يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، 32 ئىلغار كوللېكتىپ، 83 ئىلغار شەخسنى تەقدىرلىدى.

فۇ يۇڭيۇ

باشلانغۇچ سەھىيە - ساقلىق ساقلاش خىزمىتى نۇقتىدا سىناق قىلىندى

ئىككى يىل تىرىشىش ئارقىلىق 1991 - يىلىغا كەلگەندە، ئاپتونوم رايوننىڭ باشلانغۇچ سەھىيە - ساقلىق ساقلاش ئىشلىرىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىدە خۇشاللىنارلىق ئىلگىرىلەشلەر بارلىققا كەلدى. ئۇرۇمچى، مىچۇەن، قۇمۇل، شىخو، بۇرۇلتوقاي، كۇيتۇڭ، غۇلجا، بورتالا، پىچان، ئاقسۇ، يەنجى، قەشقەر، مەكىت، ئاتۇش، خوتەن (ناھىيىسى) قاتارلىق 15 سىناق نۇقتا قىلىنغان ناھىيە (شەھەر) نىڭ ھەممىسىدە باشلانغۇچ سەھىيە - ساقلىق ساقلاش كومىتېتى قۇرۇلدى ھەمدە ئۇنىڭ قارىمىقىدا ئىشخانا تەسىس قىلىندى. شۇنىڭغا مۇناسىپ ھالدا 137 يېزا - بازاردا باشلانغۇچ سەھىيە - ساقلىق ساقلاشقا رەھبەرلىك قىلىش ئاپپاراتى قۇرۇلدى، بۇ، 15 ناھىيە (شەھەر) دىكى يېزا - بازار ئومۇمىي سانىنىڭ 81.4 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ؛ 1175 مەمۇرىي كەنتتىمۇ سەھىيە - ساقلىق ساقلاشقا رەھبەرلىك قىلىش ئاپپاراتى قۇرۇلدى، بۇ، مەمۇرىي كەنتلەر ئومۇمىي سانىنىڭ 68.8 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە توققۇز ناھىيە (شەھەر) نىڭ باشلانغۇچ سەھىيە - ساقلىق ساقلاش جەھەتتىكى ئومۇمىي پىلانى ناھىيىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋە خەلق

مۆكۈمىتىنىڭ تەستىقىدىن ئۆتۈپ يولغا قويۇلدى. ئاپتونوم رايون ۋە سىناق نۇقتىسى قىلىنغان ھەر قايسى ناھىيە (شەھەر) لەردە باشلانغۇچ سەھىيە - ساقلىقنى ساقلاش بويىچە 55 قارار تەربىيىلەش كۇرسى ئېچىلدى، كۇرسقا ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەر ۋە باشقۇرۇش كادىرىدىن 2524 كىشى قاتناشتى.

ئاپتونوم رايون بېزا، كەنت دەرىجىلىك سەھىيە ئاپپاراتلىرىنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، سىناق نۇقتىسى قىلىنغان ناھىيىلەردە ئۈچ دەرىجىلىك داۋالاش، ئالدىنى ئېلىش، ساقلىق ساقلاش تورىنىڭ ئاساسىي قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتتى. ئىككى يىلدىن بۇيان ئاپتونوم رايونلۇق سەھىيە نازارىتى 320 مىڭ يۈەن، ۋىلايەت، ئوبلاستلار 375 مىڭ يۈەن پۇل ئاجرىتىپ، سىناق نۇقتىسى قىلىنغان بىر قىسىم ناھىيىلىك، يېزىلىق مۆكۈمەتلەر 1 مىليون 433 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، يېزا - بازار شىپاخانىلىرىغا 12 مىڭ 200 كۆادرات مېتىرلىق ئۆي سېلىپ بەردى. بۇ، ھەر بىر شىپاخانىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 763 كۆادرات مېتىردىن توغرا كېلىدۇ؛ رېنتگېن ئاپپاراتى، مىكروسكوپ، ئېلېكتروكاردىئوگىراپ قاتارلىق ئۈسكۈنىدىن 1192 نى ئېلىپ بەردى، بۇ، ھەر بىر شىپاخانىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 15.5 دانىدىن توغرا كېلىدۇ. سىناق نۇقتىسى قىلىنغان ناھىيە (شەھەر) لەردىكى 82.1% كەنت داۋالاش ئۆيلىرى- نىڭ خادىم، ئۆي، ئاددىي ئۈسكۈنىلىرى ئاساسىي جەھەتتىن ئەملىيلەشتى. تەسىرگە ئۇچراپ بىز مەزگىل تارقىلىپ كەتكەن كەنت دەرىجىلىك سەھىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ كۆپ قىسمى ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى، كوللېكتىپ باشقۇرۇشىدىكى كەنت داۋالاش ئۆيلىرى كۆپەيىپ 68.2% كە يەتتى.

سىناق نۇقتىسى قىلىنغان ناھىيىلەرنىڭ سەھىيە كەسپىي خىراجىتىنىڭ يىللىق مالىيە چىقىمىدا ئىگىلىگەن نىسبىتى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 4.03% كە كۆتۈرۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە مەكىت ناھىيىسىنىڭ 8.52% كە يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە مالىيەدىن پۇل ئاجرىتىشتا كۆرسەتكۈچكە يەتكۈزگەن تۆنجى ناھىيە بولۇپ قالدى؛ مەۋرىي كەنتلەردە داۋالاش ئۆيلىرىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 91% كە يەتتى. 21% كەنتنىڭ داۋالاش ئۆيلىرى ئاساسىي جەھەتتىن «ئا» دەرىجىلىك داۋالاش ئۆيى ئۆلچىمىگە يەتتى. مەبلەغ جۈغلاپ تىببىي داۋالاش، ساقلىق ساقلاش بىلەن شۇغۇللىنىش ئىشلىرىنىڭ ئومۇملىشىش كۆلىمىي بارغانسېرى كېڭەيدى. ھەمكارلىشىپ داۋالىنىشنى يولغا قويغان يېزا (بازار) 34 كە يېتىپ، سىناق نۇقتىسى قىلىنغان ناھىيە (شەھەر) لەردىكى يېزا - بازار ئومۇمىي سانىنىڭ 20.2 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە مەكىت ناھىيىسىنىڭ 97% كە يەتتى. بىخەتەر پاكىز سۇنىڭ ئومۇملاشتۇرۇلۇش نىسبىتى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 61.3% كە، پاكىز ھاجەتخانىلارنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 39.13% كە يەتتى. يېڭىچە تۇغۇت قوبۇل قىلىش نىسبىتى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 88.97% كە يەتتى؛ بوۋاقلارنىڭ ئۆلۈش نىسبىتى 37.13‰ كە، ئاياللارنىڭ تۇغۇت سەۋەبىدىن ئۆلۈپ كېتىش نىسبىتى 11.17‰ كە چۈشتى. سىناق نۇقتىسى قىلىنغان ناھىيە (شەھەر) لەرنىڭ ھەممىسى ناھىيە بىرلىك قىلىنغان بالىلارنى پىلانلىق ئىممۇنىتېتلاشتىكى ۋاكسىنا ئەملەش نىسبىتىنى 85% كە يەتكۈزۈش نىشانىنى ئۆز قەرىلىدە ئەملەگە ئاشۇردى، تۇنجى خىل ۋاكسىنىنى ئايرىم ئەملەش نىسبىتى 91.54% كە يەتكۈزدى. قانۇندا بەلگىلەنگەن يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنى مەلۇم قىلىش جەھەتتىكى كېسەللىكنىڭ قوزغىلىش نىسبىتى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 313.92‰ كە چۈشتى، يېمەكلىكلەر تازىلىقىنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 77.43% كە يېتىپ، سەھىيە مۇنەسىتىرلىكى ئوتتۇرىغا قويغان تەدرىجىي تۆۋەنلىتىش تەلىپى مۇددەتتىن بۇرۇن ئورۇندالدى. ۋە ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى. بىر ۋىتسىللا- يوزكېسەللىكىگە گىرىپتار بولۇش نىسبىتى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 1.15%، قالقان بەز ئىششىقىغا گىرىپتار بولۇش نىسبىتى 10.17%، فتوردىن زەھەرلىنىش نىسبىتى 11.18% تۆۋەنلەپ، سەھىيە مۇنەسىتىرلىكى ئوتتۇرىغا قويغان تەدرىجىي تۆۋەنلىتىش تەلىپى ئورۇندالدى.

1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 7 - كۈنىدىن 11 -

كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى مەكىت ناھىيىسىدە ئاپتونوم رايون‌بويىچەباشلانغۇچ سەھىيە ـ ساقلىق ساقلاش خىزمىتى تەجرىبىلىرىنى ئالماشتۇرۇش يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، ئىككى يىلدىن بۇيانقى سىناق نۇقتىسى خىزمىتىنىڭ تەجرىبىلىرىنى خۇلاسىلىدى ۋە ئالماشتۇردى. 2 ـ باسقۇچلۇق خىزمەتلەرنى ئورۇنلاشتۇردى، باشلانغۇچ سەھىيە ـ ساقلىق ساقلاش ئىشلىرىنى ئاپتونوم رايون بويىچە ئومۇملاشتۇرۇش جەھەتتە، 1995 ـ يىلغا بارغاندا ئاپتونوم رايون بويىچە 50% ناھىيە (شەھەر) نى ئاساسىي جەھەتتىن ئۆلچەمگە يەتكۈزۈشنى تەلەپ قىلدى. سەھىيە مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى چېن مىنجاڭ يىغىنغا تەبرىك تېلېگراممىسى ئەۋەتتى.

جى شياڭبىن

قۇمۇل، تۇرپان ۋىلايەتلىرىنىڭ يېزا سەھىيە خىزمىتى تەكشۈرۈلدى

ئاپتونوم‌رايونلۇق‌خەلق‌قۇرۇلتىيىنىڭ ماۋارىپ ـ پەن ـ تېخنىكا ـ سەھىيە كومىتېتى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق سەھىيە نازارىتى ئۆيۈشتۇرغان بىرلەشمە تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى1991 ـ يىل 4 ـ ئاينىڭ 4 ـ كۈنىدىن 19 ـ كۈنىگىچە قۇمۇل، تۇرپان ۋىلايەتلىرىدىكى ئالتە ناھىيە (شەھەر) گە قاراشلىق 15 يېزا ـ بازار شىپاخانىسى ۋە 12 كەنت داۋالاش پونكىتىنى تەكشۈرۈپ چىقتى.

تەكشۈرۈش نەتىجىسىدە، يېقىنقى ئىككى يىلدىن بۇيان بۇ ئىككى ۋىلايەتنىڭ يېزا سەھىيە ئىشلىرى بىر قەدەر زور تەرەققىياتلارغا ئېرىشكەنلىكى مەلۇم بولدى. ھەر قايسى ناھىيە (شەھەر) لەردە باشلانغۇچ سەھىيە ـ ساقلىقنى ساقلاش ئاپپاراتى ۋە پىلانلىق ئىممۇنىتېتلاش ئاپپاراتى قۇرۇلغان، پىلانلىق ئىممۇنىتېتلاشنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 94% تىن ئاشقان. ھەمكارلىشىپ داۋالىنىش تۈزۈمى بىر قەدەر مۇقىم راۋاجلانغان، تۇرپان شەھىرىدە 90% دېھقان ھەمكارلىشىپ داۋالىنىشقا قاتناشقان؛ پىچان ناھىيىسىنىڭ يېزا ـ كەنتلىرىدە ھەمكارلىشىپ داۋالىنىشنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 71% كە يەتكەن. ئانا ـ بالىلار ساقلىقىغا كاپالەتلىك قىلىش تۈزۈمىمۇ كەڭ كۆلەمدە يولغا قويۇلغان.

تەكشۈرۈش ئارقىلىق مۇنۇلار مەلۇم بولدىكى، سەھىيە خىراجىتى جەھەتتىكى سېلىنما پېتەرسىز بولغانلىقتىن، ھازىرقى يېزا سەھىيە ئاپپاراتلىرى يېزىلارنىڭ ئېگىلىك تەرەققىياتىغا ۋە دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ساقلىقىنى ساقلاش ئېھتىياجىغا ماسلىشالمىغان. ساقلىنىۋاتقان گەۋدىلىك قىممىنچىلىقلار مۇنۇلاردىن ئىبارەت: 1) يېزىلاردىكى ئۈچ دەرىجىلىك داۋالاش، ئالدىنى ئېلىش، ساقلىق ساقلاش تورى مۇكەممەل بولمىغان. قۇمۇل ۋىلايىتىگە قاراشلىق 37 يېزىنىڭ يەتتىسىدە شىپاخانا ياكى داۋالاش پونكىتى قۇرۇلمىغان، ئالتە يېزىدا پەقەت ئاددىغىنە داۋالاش پونكىتىلا بار ئىكەن، يەنە يەتتە يېزا شىپاخانىسىدا پەقەت كېسەل كۆرۈش بۆلۈمىلا بولۇپ، كېسەلخانا يوق ئىكەن. تەكشۈرۈلگەن 12 كەنت داۋالاش پونكىتىنىڭ توققۇزى يېزا، كەنت دوختۇرلىرىنىڭ ئائىلىسىدىلا قۇرۇلغان، مىكروپسىز مەشغۇلات ئېلىپ بېرىشقا ۋە ئايرىپ دېزىنفېكسىيە قىلىشقا كاپالەتلىك قىلىش قىيىن ئىكەن. 2) تەمىنلەش ـ ئۇسكۇنە شارائىتى ناچار ئىكەن. مۇتلەق كۆپ ساندىكى يېزا شىپاخانىلىرى كونىدىلىك كېسەل كۆرۈشتە يەنىلا كونا ئۇچ سايمان (تىكىشغۇچ، قان بېسىملىنى ئۆلچىگۈچ ۋە تېرمومېتر) غا تايىنىدىكەن. تەكشۈرۈلگەن 15 يېزا شىپاخانىسىنىڭ ئاران تۆتىدىلا رېنتگېن ئارقىلىق كۆرۈپ تەكشۈرۈش يولغا قويۇلۇپتۇ. يەتتىسىدە قان، كېچىك تەرەت، چوك تەرەتلەر لابوراتورىيە ئائىدىسى بويىچە تەكشۈرۈلىدىكەن، پەقەت ئىككىسىدىلا ئېلېكترون كارديوگىراف ئاپپاراتى ئارقىلىق تەكشۈرۈشكە بولىدىكەن، بىرسىلا سوقۇر ئۇچەي ۋە چوقۇق ئوپېراتسىيىلىرىنى قىلالايدىكەن. 3) خەتەرلىك ئۆيلەر كۆپ ئىكەن. 15 يېزا شىپاخانىسىنىڭ كەسپىي مەشغۇلات ئېلىپ بارىدىغان ئۆيلىرىنىڭ 15 پىرسەنتى 60 ـ يىللارنىڭ ئاخىرلىرىدا، 50 پىرسەنتى 70 ـ يىللاردا سېلىنغان ياغاچ ـ كېسەك قۇرۇلمىلىق ئۆيلەر بولۇپ، ئۇزۇن يىللاردىن بۇيان رېمونت قىلىنمىغاچقا، 50%تىن كۆپرەكى خەتەرلىك ئۆيگە ئايلىنىپ قالغان. كەنتلەر قۇرغان كەنت داۋالاش ئۆيلىرىنىڭ قۇرۇلۇش سۈپىتى

تېخىمۇ ناچار بولۇپ، بۇلۇڭلىرىغا ياغاچتىن تۇۋرۇك قويۇلغان، ئۆيگە توپا قۇيۇلىدىغان ئەھۋال ئومۇمىيۇزلۇك مەۋجۇت ئىكەن. 4) سەھىيە تېخنىكا خادىملىرى كەمچىل ئىكەن. 15 يېزا شىپاخانىسىدا ئالىي تېخنىكۇمنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىدىن ئونى، ئوتتۇرا تېخنىكۇمنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىدىن 131 ى بار ئىكەن. بۇلار ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئومۇمىي سانىنىڭ ئاران ئۈچتىن بىر قىسمىنى ئىگىلەيدىكەن. ئالىي ۋە ئوتتۇرا تېخنىكۇملارنى پۈتتۈرگەن بۇ ئوقۇغۇچىلار 80 - يىللارنىڭ ئوتتۇرا، كېيىنكى مەزگىللىرىدىلا خىزمەتكە قاتناشقانلار ئىكەن، ئوتتۇرا تېخنىكۇم پۈتتۈرگەن سېسترالار كۆپ ئىكەن. شىپاخانىلار ئومۇمىيۇزلۇك ئاكۇشېرلىق، رېنتگېن، لابورانتلىق كەسپىدە ئوقۇغان كەسپىي خادىملارغا جىددىي ئېھتىياجلىق ئىكەن. يېزا - كەنت دوختۇرلىرى ئىچىدە مۇنتىزىم، سىستېمىلىق تەربىيە كۆرگەنلەر ئاران 4% ئىكەن، ئۇلارنىڭ مۇتلەق كۆپ قىسمى پەقەت ناھىيە، يېزا دوختۇرخانىلىرىدىلا قىسقا مۇددەت تەربىيىلەنگەنلەر ئىكەن. 30% ئۆپچۆرىسىدىكى كەنت داۋالاش پونكىتلىرىدا تۇغۇت ئانىسى يوق ئىكەن. 5) شىپاخانىلارنىڭ ئۆزىنى ئۆزى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئىقتىدارى ئاجىز ئىكەن. ئەسۋاب - ئۇسكۇنە، تېخنىكا خادىملار قاتارلىق شارائىتلارنىڭ چەكلىمىسى تۇپەيلىدىن، يېزا شىپاخانىلىرىغا كېسەل كۆرسەتكىلى كېلىدىغان بىمارلار ئازىيىپ، شىپاخانىلار بارغانسېرى نامراتلىشىپ كەتكەن. شۇنىڭ بىلەن بىللە، يېزا شىپاخانىلىرىنى باشقۇرۇشتا مۇلازىمەت سۈپىتى تۆۋەن، ئىگىلىك باشقۇرۇش شەكلى ئاددىي، ئىقتىساد باشقۇرۇش ۋە داۋالاش سۈپىتىنى باشقۇرۇش بوشاڭ بولۇشتەك ئاجىز ھالقىلارمۇ مەۋجۇت ئىكەن. 15 يېزا شىپاخانىسىنىڭ ئاران تۆتىلا كەسپىي كىرىم ئارقىلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرلۇك ياردەم پۇللىرى ۋە مۇكاپاتىنى ھەل قىلغان، 11 ى يۇقىرىدىن چۈشۈرۈلگەن ئاساسىي ئىش ھەققىنى تارقىتىپ بېرىپلا ئولتۇرغان.

ۋۇ جەنجۇڭ

چېگرا ئېغىزلىرىدىكى سەھىيە كارانتىن ئاپپاراتلىرى مىنىستىرلىككە قارايدىغان بولدى

گوۋۇيۇەن چېگرا ئېغىزلىرى رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى ۋە سەھىيە مىنىستىرلىكىنىڭ چېگرا ئېغىزلىرىدىكى سەھىيە كارانتىن ئاپپاراتلىرىنى باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى تەڭشەش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشىغا ئاساسەن، بۇرۇن ئاپتونوم رايونلۇق سەھىيە نازارىتىگە قارايدىغان ئۇرۇمچى سەھىيە كارانتىن پونكىتى، ئىلى ۋىلايەتلىك مەمۇرىي مەھكىمە سەھىيە باشقارمىسىغا قارايدىغان ئالاتاۋ چېگرا ئېغىزى سەھىيە كارانتىن پونكىتى، قورغاس سەھىيە كارانتىن پونكىتى، قەشقەر ۋىلايەتلىك مەمۇرىي مەھكىمە سەھىيە باشقارمىسىغا قارايدىغان قۇنجىراپ سەھىيە كارانتىن پونكىتى ۋە قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستلىق سەھىيە ئىدارىسىگە قارايدىغان تورغات سەھىيە كارانتىن پونكىتىدىن ئىبارەت بەش چېگرا ئېغىزى سەھىيە كارانتىن ئاپپاراتى سەھىيە مىنىستىرلىكىنىڭ سەھىيە كارانتىن باش ئىدارىسىگە قارايدىغان بولدى. ئاپتونوم رايونلۇق سەھىيە نازارىتى بىلەن سەھىيە مىنىستىرلىكى باش سەھىيە كارانتىن ئىدارىسى 1991 - يىل 11 - ئاينىڭ 22 - كۈنى ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈپ بېرىش - ئۆتكۈزۈۋېلىش كېلىشىمىنى رەسمىي ئىمزالىدى. بۇ كېلىشىمگە ئاساسەن، يۇقىرىدىكى سەھىيە كارانتىن ئاپپاراتلىرىنىڭ كادىرلار ئىشلىرى، مالىيە ئىشلىرى ۋە كەسپىي ئىشلىرى 1992 - يىل 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن ئېتىبارەن سەھىيە مىنىستىرلىكىنىڭ باش سەھىيە كارانتىن ئىدارىسىنىڭ بىۋاسىتە باشقۇرۇشىدا بولىدۇ.

ۋاڭ شاۋخۇا

سەھىيە سىستېمىسى بويىچە دۆلەتنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشكەن ئىلغار كوللېكتىپلار ۋە نەمۇنىچى شەخسلەر

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا ئاقسۇ كونا شەھەر ناھىيىلىك «خەلق» دوختۇرخانىسى، يەكەن ناھىيىلىك «خەلق» دوختۇرخانىسى، شىخو

ناھىيىلىك جۇڭگو تىبابەتچىلىك دوختۇرخانىسى، لوپنۇر ناھىيىلىك سەھىيە - يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكتى، بورتالا شەھەرلىك سەھىيە - يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكتى قاتارلىق ئورۇنلار سەھىيە مىنىستىرلىكى، جۇڭگو تىبابەتچىلىكى دورىلىرىنى باشقۇرۇش ئىدارىسى، كادىرلار مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن «مەملىكەت بويىچە سەھىيە مىنىستىرلىكىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ» بولۇپ باھالاندى. شى دېرمن (ئاپتونوم رايونلۇق «خەلق» دوختۇرخانىسى تېرە، كېسەللىكلىرى بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى)، فەن جېڭ (كۆيتۆڭ شەھەرلىك دوختۇرخانىنىڭ باشلىقى)، جاڭ چېڭلىن (گۈچۈڭ ناھىيىسى چورىن قازاق يېزىسى شىپاخانىسىنىڭ باشلىقى)، بىكەن (قازاق، چۆچەك شەھەرلىك چارۋىچىلىق شىپاخانىسىنىڭ باشلىقى)، تۇرداخۇن (ئىلى ئۆلايەتلىك سەھىيە - يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكتىنىڭ باشلىقى)، گۈمەن رۈڭ (شىنە، ئارشاڭ ناھىيىلىك سەھىيە - يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكتىنىڭ باشلىقى)، لى دۆڭشيا (ئايال، ئاقتو ناھىيىلىك «خەلق» دوختۇرخانىسى يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى)، فۇ ئېركاڭ (ئىلى ئوبلاستلىق «دوستلۇق» دوختۇرخانىسى دورا تەييارلاش بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى)، ما زىجېڭ (ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۆمنى يېزا ئىگىلىك 5 - شىسى دوختۇرخانىسىنىڭ دوختۇرى)، راخمان رېھىم (قەشقەر ئۆلايەتلىك مەمۇرىي مەھكىمە سەھىيە باشقارمىسىنىڭ باشلىقى) لار «مەملىكەت بويىچە سەھىيە ساھەسىدىكى ئەمۇنچى شەخس» بولۇپ باھالاندى.

دېڭ كېجۇڭ

كەسپىتىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىش توغرىسىدا بەلگىلىمە ئېلان قىلىندى

ئاپتونوم رايونلۇق سەھىيە نازارىتى 1991 - يىل 5 - ئاينىڭ 29 - كۈنى «ئاپتونوم رايونىمىزدىكى دوختۇرخانىلاردا تۈزەش - ياخشىلاشنى كۈچەيتىش ۋە كەسپىتىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىشكە دائىر بىر قانچە بەلگىلىمە»نى ئېلان قىلدى. ئۇنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنى تۆۋەندىكىچە: 1) ھەر دەرىجىلىك دوختۇرخانىلار ئىجتىمائىي ئۇنۇمنى 1 - ئورۇنغا قويۇپ، ھەمىدە، پۈلغا قاراشتەك خاتا خاھىشنى قەتئىي تۈزىتىشى لازىم. 2) مۇلازىمەت پوزىتسىيىسى سوغاق بولغان، قوپاللىق، كۆكەيسىلىك قىلغان، مەسئۇلىيەتنى ئىتتىرىپ قويغان، سۈرەلمەسلىك قىلغان، كېسەللەرنىڭ نامىدا ئۆزىگە دورا ئېلىۋالغان، قالايمىقان دورا يېزىپ بەرگەن، كېسەللەرنى قول ئۆچىدىلا تەكشۈرگەن، يالغان دىئاگنوز ئىسپاتى، دەم ئېلىش قەغىزى يېزىپ بەرگەن، كېسەللەردىن پاكى ئۇلارنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرىدىن پۇل ۋە باشقا نەرسىلەرنى ئالغان، مېھمان بولغان، سوۋغا قوبۇل قىلغان، مەسئۇلىيەتسىزلىك قىلىپ ئېغىر ئاقىۋەت كەلتۈرۈپ چىقارغان تىببىي خادىملارغا مۇناسىپ ھالدا مەمۇرىي جازا بېرىش ۋە ئىقتىسادىي جەھەتتە جەرىمانە قويۇش لازىم. 3) دۆلەت بەلگىلىگەن داۋالاش ھەققى ئۆلچىمىنى قەتئىي ئىجرا قىلىش، باھانى ئوچۇق قويۇپ، ھەق ئېلىشقا مەخسۇس ئادەم بەلگىلەش لازىم. 4) كەسپىي مۇلازىمەت، قوشۇمچە مۇلازىمەتلەرنى دوختۇرخانىنىڭ سىتېمىلىق باشقۇرۇشىغا بويسۇندۇرۇش كېرەك. ھەر بىر ئادەمنىڭ قوشۇمچە مۇلازىمەت ۋاقتى ھەپتىسىگە بىر خىزمەت كۈنىدىن ئېشىپ كەتمەسلىكى، ئەمگەك مۇلازىمىتى كىرىمىنى ئەقىلغامۇۋاپىق تەقسىملەش لازىم. 5) مۇتەخەسسىسلەر ئامبۇلاتورىيىسى سۈپەتكە كاپالەتلىك قىلىشى، ھەر بىر كىشىنىڭ مۇتەخەسسىسلەر ئامبۇلاتورىيىسىدە ئىشلەش ۋاقتى ھەپتىسىگە بىر خىزمەت كۈنىدىن ئېشىپ كەتمەسلىكى لازىم.

دېڭ كېجۇڭ

تىببىي داۋالاش ئورۇنلىرىنىڭ كەسپىي ئىستىلى تەكشۈرۈلدى

سەھىيە مىنىستىرلىكىنىڭ «مەملىكەت بويىچە داۋالاش ئورۇنلىرىنىڭ كەسپىي ئىستىلىنى تەكشۈرۈشنى قانات يايدۇرۇش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» نىڭ روھىغا ئاساسەن، ئاپتونوم

رايونلۇق سەھىيە نازارىتى 1991 ـ يىل 10 ـ ئاينىڭ 7 ـ كۈنىدىن 15 ـ كۈنگىچە سەھىيە مىنىستىرلىكى ئەھۋالغا قاراپ ئۆرنەك ئىلىپ بېكىتكەن ئاپتونوم رايونلۇق «خەلق» دوختۇرخانىسى، شىنجاڭ تىببىي شۇيۈەنگە قاراشلىق 1 ـ دوختۇرخانا، شىخەنزە تىببىي شۇيۈەنگە قاراشلىق دوختۇرخانا، ئۈرۈمچى شەھەرلىك «دوستلۇق» دوختۇرخانىسى ۋە شىخەنزە «خەلق» دوختۇرخانىسىنى تەكشۈردى.

تەكشۈرۈش ئارقىلىق ئىسپاتلاندىكى، ئۆرنەك قىلىنغان بەش دوختۇرخانا مەركەز ۋە ئاپتونوم رايونلۇق كەسپىتىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىش توغرىسىدىكى يولىيورۇقىنى ۋە تەلىپىنى ئۆز ۋاقتىدا يەتكۈزۈپ، رەھبەرلىك بەنزىسى قۇرغان؛ تىببىي ئەخلاق، داۋالاش ئىستىلى تەربىيىسىنى ۋە ئىستىل تۈزىتىش خىزمىتىنى ئەستايىدىل ئورۇنلاشتۇرۇپ، تىببىي ئەخلاق ئۆلچىمىنى يولغا قويۇشنىڭ تەپسىلىي قائىدىسى ۋە تۈرلۈك خادىملارنىڭ ئىش ئورنى مەسئۇلىيەت تۈزۈمى، مۇكاپاتلاش ـ جازالاش نىزامى، شۇنىڭدەك ئىشتىن سىرتقى مۇلازىمەت، دورا، داۋالاش ئەسۋاب ـ ئۈسكۈنىلىرىنى سېتىۋېلىشنى باشقۇرۇش جەھەتلەردە بەلگىلىمە ۋە تۈزۈملەرنى ئورناتقان؛ جەمئىيەتتىن نازارەتچى تەكلىپ قىلىشنى يولغا قويۇش، ھال ـ ئەھۋال ئېيتىپ كەلگەن ئاممىنى كۈتۈۋېلىش كۈنىنى بېكىتىش، پاش قىلىش-مەلۇم قىلىش ساندۇقى، پىكىر ئېلىش ئورنى تەسىس قىلىش، ھەر ساھەدىكى زاتلارنىڭ سىر-دىشىش يىغىنى ئۆتكۈزۈش قاتارلىق چارىلەر ئارقىلىق ئىجتىمائىي نازارەتچىلىكنى كۈچەيتكەن. بۇنىڭ بىلەن داۋالاش كەسپىي ئىستىلىدا ياخشىلىنىش بارلىققا كەلگەن. 1990 ـ يىل 9 ـ ئايدىن بۇيان بۇ بەش دوختۇرخانىدا 163 ئادەم (قېتىم) كېسەللەر-نىڭ پۈل ۋە باشقا نەرسىلىرىنى ئېلىشنى رەت قىلغان ياكى ئۆزلۈكىدىن يوقىرىغا تاپشۇرۇپ بەرگەن، بۇ نەرسىلەرنىڭ قىممىتى 15 مىڭ يۈەندىن ئاشىدىكەن؛ شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، بۇ دوختۇرخانىلار باشقىلارنىڭ نامىدا دورا ئېلىۋېلىش، كېسەللەردىن پۈل ۋە باشقا نەرسىلەرنى ئېلىش، ئۆز ئالدىغا ھەق ئېلىش قاتارلىق ئىنتىزامغا خىلاپ كېلىدىغان 40 نەچچە تۈرلۈك ئىشنى بىر تەرەپ قىلىپ، ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلغان خادىملارغا مۇناسىپ جازا بەرگەن.

كېسەل كۆرسەتكىلى كەلگەن ۋە كېسەلخانىدىن چىقىدىغان كېسەللەرنىڭ ھەر قايسىسىغا 250 نۇسخا «پىكىر ئېلىش جەدۋىلى» تارقىتىپ بېرىپ ئانالىز قىلىش ۋە ستاتىستىكىلاشقا قارىغاندا، كېسەل كۆرسەتكىسى كەلگەنلەردىن دوختۇرلارنىڭ پوزىتسىيىسى ياخشى ياكى بىرقەدەر ياخشى دەپ قارىغانلار 85% نى، سېستىرالارنىڭ پوزىتسىيىسى ياخشى ياكى بىر قەدەر ياخشى دەپ قارىغانلار 40% كېسەل ئىچىدە 32% نى (جەدۋەل تارقىتىپ بېرىلگەن كېسەللەرنىڭ 60 پىرسەنتى سېستىرالار بىلەن ئۇچراشمىغان) ئىگىلىگەن. كېسەلخانىدىن چىقىدىغان كېسەللەردىن دوختۇرلارنىڭ پوزىتسىيىسى ياخشى ياكى بىر قەدەر ياخشى دەپ قارىغانلار 84% نى، سېستىرالارنىڭ پوزىتسىيىسى ياخشى ياكى بىر قەدەر ياخشى دەپ قارىغانلار 74% نى ئىگىلىگەن. كېسەل كۆرسەتكىلى كەلگەنلەردىن كېسەل كۆرسىتىشكە قولايلىق بولسۇن ئۈچۈن، دوختورلار بىلەن مۇناسىۋەت باغلىغانلار 1% نى، كېسەلخانىدىن چىقىدىغانلاردىن كېسەلخانىدا يېتىش ئۈچۈن دوختۇرلار بىلەن مۇناسىۋەت باغلىغانلار 25% نى، تىببىي خادىملارغا سوۋغا تەقدىم قىلغانلار 2% نى، تىببىي خادىملارنى مېھمان قىلغانلار 1% نى ئىگىلىگەن. كېسەل كۆرسەتكىلى كەلگەنلەردىن دوختۇرخانىنىڭ داۋالاش سۈپىتىگە ئىشىنىدىغان ياكى بىر قەدەر ئىشىنىدىغانلار 82% نى، كېسەلخانىدىن چىقىدىغانلاردىن دوختۇرخانىنىڭ داۋالاش سۈپىتىگە ئىشىنىدىغان ياكى بىر قەدەر ئىشىنىدىغانلار 89% نى ئىگىلىگەن.

دىلك كېجۈك

ئالاھىدە شارائىتتا ئۈزۈلگەن قول ـ پۇت بارماقلىرىنى ئۇلاشنىڭ يېڭى ئۇسۇلى

ھاۋا ئارمىيىسى ئۈرۈمچى دوختۇرخانىسى تاشقى كېسەللىكلەر 2 ـ بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى، كاندىدات مۇدىر ژۇراڭ جۇ گۇاڭخېنىڭ يازغان ئىلمىي ماقالە «ئالاھىدە شارائىتتا ئۈزۈلگەن قول ـ پۇت بارماقلىرىنى ئۇلاش» 1991 ـ يىل 8 ـ ئايدا

ئامېرىكىدا چىقىدىغان «خەلقئارا مىكرو تاشقى كېسەللىكلەر ژۇرنىلى» نىڭ 12 - جىلد 4 - سانىدا رەسمىي ئېلان قىلىندى.

1986 - يىلدىن بۇيان جۇ گۇاڭخېڭ پۈتۈن بۆلۈمدىكى دوختۇر - سىبىستراللارنى يېتەكلەپ، كۆكۈل قويۇپ تەتقىق قىلىپ، ئەستايىدىل ئەملىيەتتىن ئۆتكۈزۈش ئارقىلىق ئالاھىدە شارائىتتا ئۆزۈلگەن قول - پۈت بارماقلىرىنى ئۇلاشنىڭ يېڭى ئۇسۇلىنى تېپىپ چىقتى. بىر قانچەيىلدىن بۇيان بۇ خىل يېڭى ئۇسۇل ئارقىلىق مىكرو تاشقى كېسەللىك ئوپېراتسىيىسىدىن 203 ى ئىشلىنىپ، 254 تال ئۆزۈلگەن قول - پۈت بارمىقى ئۇلاندى، ساقىيىش نىسبىتى 93.3% كە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 20℃ لىق تېمپېراتۇرىدا ئۆزۈلۈپ كېتىپ 90 مىنۇت تۇرۇپ قالغان قول - پۈت بارماقلىرى، 8℃ 56. لىق شارائىتتا ئۆزۈلۈپ كېتىپ تۆت سائەت تۇرۇپ قالغان قول باش بارمىقى، ئۆزۈلۈپ كەتكىنىگە 24 سائەت بولغان قول بارماقلىرىنى ئۇلاش ئوپېراتسىيىسى، پاقالچاق، بېغىشمىدىن پۈتۈنلەي ئۆزۈلۈپ كەتكەن قولنى ئۇلاش ئوپېراتسىيىسى، ياشانغانلارنىڭ قول بارماقلىرىنىڭ ئۆچى ئۆزۈلۈپ كەتكەنلىرىنى ئۇلاش ئوپېراتسىيىنى ھەمدە ئۇششاق بالىلارنىڭ ئۆزۈلگەن قول بارماقلىرىنى قايتا ئۇلاش ئوپېراتسىيىسىقاتارلىق قىيىنلىق دەرىجىلىك يۇقىرى ئوپېراتسىيىلەر بار. 1991 - يىل 6 - ئايدا يەنە ئوڭ قولىنىڭ بەش بارمىقى ئۆگىسىدىنلا ئاجراپ كەتكەن بىرمەيلەننىڭ قالدۇق بارماقلىرىنى يۆتكەپ ئۇلاش ۋە قۇنكسىيىسىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ئوپېراتسىيىسى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئىشلەندى.

بىر قانچە يىلدىن بۇيان بۇ تېخنىكا جەمئىيىتى تۆرلۈك ئىلمىي تەتقىقات مۇۋەپپەقىيىتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. بۇنىڭ ئىچىدە بىرىسى ئاپتونوم رايونلىق پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا، ئىككىسى ئارمىيىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا، بىرسى 4 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. مۇشۇ ھەقتە ژۇرناللاردا ئىلىم - پەن تەجرىبىلىرىنى ئالماشتۇرۇش ئىلمىي ماقالىسىدىن 36 سى ئېلان قىلىنىپ ئالماشتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە خەلقئارالىق ژۇرناللاردا ئېلان قىلىنغىنى بىر، خەلقئارالىق ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنلىرىدا ئالماشتۇرۇلغىنى ئىككى، دۆلەت دەرىجىلىك ژۇرناللاردا ئېلان قىلىنغىنى تۆت، ئۆلكە دەرىجىلىك ژۇرناللاردا ئېلان قىلىنغىنى 12 ، مەملىكەت بويىچە ۋە ئارمىيە بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنلىرىدا ئالماشتۇرۇلغىنى 17.

گو زىبىن
دۇڭ سۈيكۆەن

تېلېۋىزىيىلىك قورساق بوشلۇقى ئەينىكى ئارقىلىق ئۆت خالتىسىنى ئېلىۋېتىش ئوپېراتسىيىسى ھاۋا ئارمىيىسى ئۈرۈمچى دوختۇرخانىسىدا ئىشلەندى

ھاۋا ئارمىيىسى ئۈرۈمچى دوختۇرخانىسى تاشقى كېسەللىكلەر 1 - بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى جۇ بىڭگۈاڭ 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 24 - كۈنى تۇنجى قېتىم ئۆتىدە تاش پەيدا بولۇپ قالغان بىر كېسەلنىڭ ئۆت خالتىسىنى تېلېۋىزىيىلىك قورساق بوشلۇقى ئەينىكى ئارقىلىق ئېلىۋېتىپ مۇۋەپپەقىيەت قازاندى. بۇ، ئاپتونوم رايون ۋە ھاۋا ئارمىيىسى بويىچە تۇنجى قېتىملىق ئىش.

تېلېۋىزىيىلىك قورساق بوشلۇقى ئەينىكى ئارقىلىق ئۆت خالتىسىنى ئېلىۋېتىش ئوپېراتسىيىسى 80 - يىللارنىڭ ئاخىرىدا ياۋروپا - ئامېرىكا قاتارلىق تەرەققىي تاپقان مەملىكەتلەردە ئالدى بىلەن قوللىنىلغان. ئېلىمىزنىڭ كۈنمىڭ، شاڭخەي قاتارلىق جايلىرىدا 1991 - يىلدىن باشلاپ بۇ ئوپېراتسىيە ئىشلەنگەن. 6 - ئايدا ھاۋا ئارمىيىسى ئۈرۈمچى دوختۇرخانىسى غەربىي گېرمانىيىنىڭ شتوس شىركىتىدىن تېلېۋىزىيىلىك قورساق بوشلۇقى ئەينىكىنى، 8 - ئايدا كۈنمىڭدىن بۇ تېخنىكىنى كىرگۈزدى. يىل ئاخىرىغىچە ئىككى ئايدىن كۆپرەك ۋاقىت ئىچىدىلا ئۆتىدە تاش پەيدا بولۇپ قالغان 80 نەچچە كىشىنىڭ ئۆت خالتىسىنى ئېلىۋېتىش ئوپېراتسىيىسى ئىشلەندى. بۇ خىل ئوپېراتسىيە قىلىش ئۇسۇلىنى بۇرۇنقى ئەنئەنىۋى ئۇسۇل ئارقىلىق ئۆتتىكى تاشنى

ئېلىۋېتىش ئوپېراتسىيىسىگە سېلىشتۇرغاندا، كېسەك ئېغىزى كىچىك (0.5 مىللىمېتردىن بىر مىللىمېتر غىچە كېلىدىغان تۆت تۆشۈك ئېچىلسىلا كۆپايە) بولۇش، كېسەل ئاز ئازاپ چېكىش، يارا تېز ئەسلىگە كېلىش، بىخەتەر ھەم ئىشەنچلىك بولۇشتەك ئارتۇقچىلىقلارغا ئىگە. كېسەللەر ئوپېراتسىيە قىلىنىپ 2 - كۈنىلا كارىۋاتتىن چۈشۈپ ھەرىكەت قىلالايدۇ ۋە تاماق يېيەلەيدۇ، ئادەتتە بەش كۈندىن يەتتە كۈنگىچە كېسەلخانىدىن چىقىدۇ، ئون كۈندە نورمال تۇرمۇش كەچۈرەلەيدۇ ۋە خىزمەت ئىشلىيەلەيدۇ.

بۇ بۆلۈم ئۆتتىكى تاشنى تېلېۋىزىيىلىك قورساق بوشلۇقى ئەينەكى ئارقىلىق ئېلىۋېتىش تېخنىكىسىنى قوللىنىش ئاساسىدا كۆڭۈل قويۇپ تەتقىق قىلىش ئارقىلىق ئۆتتىكى مۇنچاق گۆشنى ئېلىۋېتىش ئوپېراتسىيىسى ۋە ئۆت خالتىسى كانىلىنىك خالتا ئىششقىنى ئېلىۋېتىش ئوپېراتسىيىلىرىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئىشلىدى.

گو زىيىن
دۇك سۈيگۈەن

باش تەمرەتكىسىنىك تارقىلىش ئەھۋالى تەكشۈرۈلدى

باش تەمرەتكىسى ئاپتونوم رايونىمىزدا كۆپ ئۇچرايدىغان كېسەللىكلەرنىڭ بىرى بولۇپ، جەنۇبىي شىنجاڭ يېزىلىرىدا بىر مەھەل كېلىڭ تارقالغان. 1975 - يىلى ئېلىپ بېرىلغان تەكشۈرۈشكە قارىغاندا، ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر خىل باش تەمرەتكىسىگە گىرىپتار بولغانلارنىڭ سانى 540 مىڭدىن ئاشقان. 1976 - يىلدىن 1982 - يىلغىچە ئېلىپ بېرىلغان كېلىڭ كۆلەملىك ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش ئارقىلىق 84 مىڭغا چۈشكەن. بۇنىڭ ئىچىدە سېرىق تەمرەتكىگە گىرىپتار بولغانلاردىن 10 نەچچە مىڭلا قالغان بولۇپ، ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش خىزمىتى زور نەتىجىلەرگە ئېرىشكەنىدى. ئەمما كېيىنكى كۈنلەردە ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش خىزمىتىنى يەتەرلىك بولماسلىق، دورا مەنبەسى بىلەن تەمىنلەش قىيىن بولۇشتەك سەۋەبلەرتۈپەيلىدىن، كۆپ ساندىكى ۋىلايەت، گويلاستلاردا تەمرەتكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش خىزمىتى توختاپ قالاي دەپ قالدى.

باش تەمرەتكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزدا ھازىرقى تارقىلىش ئەھۋالىنى ئىگىلەش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق يەرلىك كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش تەتقىقات ئورنى 1991 - يىل 5 - ۋە 6 - ئايلاردا قاراقاش، لوپ، كېرىيە، خوتەن، گۇما ناھىيىلىرىنىڭ يېزىلىرىغا بېرىپ، 19 مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ يەتتە ياشتىن 15 ياشقىچە بولغان ئوقۇغۇچىلىرىنى تەكشۈردى. نەتىجىدە 3270 نەپەر باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىنى ئىچىدىن باش تەمرەتكىسىگە گىرىپتار بولغان 445 ئوقۇغۇچى ئېنىقلىنىپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ باش تەمرەتكىسىگە گىرىپتار بولۇش نىسبىتى 13.61% ئىكەنلىكى مەلۇم بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە سېرىق تەمرەتكىگە گىرىپتار بولغانلار 36.85% نى، ئاق تەمرەتكىگە گىرىپتار بولغانلار 2.7% نى، قارا تەمرەتكىگە گىرىپتار بولغانلار 60.45% نى ئىگىلىگەن. سېرىق تەمرەتكىنى كېلىنىكىلىق دەرىجىگە ئايرىغاندا، يېنىك تېپتىكىلىرى 29.27% نى، ئوتتۇراھال تېپتىكىلىرى 31.71% نى، ئېغىر تېپتىكىلىرى 39.02% نى ئىگىلىگەن. دۆلىتىمىزدىكى ئالاقىدار مۇتەخەسسىسلەر بۇ رايوندا سېرىق تەمرەتكىنىڭ تارقىلىش ئالاھىدىلىكى ۋە ئېغىرلىق دەرىجىسى مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدا ئاز ئۇچرايدۇ، دەپ ھېسابلاشتى. شۇڭا ھەر دەرىجىلىك سەھىيە مەمۇرىي تارماقلىرى باش تەمرەتكىسىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتىنى پىلانغا كىرگۈزۈشى ھەمدە جايلاردىكى ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش تارماقلىرىنى پائال تەدبىر قوللىنىپ باش تەمرەتكىسىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاشقا تەشكىللىشى لازىم.

ۋۇ جەنجۇك

قىزىل كرېست جەمئىيىتى ۋە قىزىل ھىلال ئاي جەمئىيىتى خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق قىزىل كرېست جەمئىيىتى ۋە قىزىل ھىلال ئاي جەمئىيىتىنى بىرلەشمىسى ناھىيىدىن يۇقىرى قىزىل كرېست ۋە قىزىل ھىلال ئاي تەشكىلاتىدىن 29 نى كۆپەيتىپ، 37 ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپتە باش - ئۆسمۈرلەر

قوشۇمچە 1

ئۇرۇمچى شەھىرىدە 1991 - يىلى ياماق سۇپەتلىك ئۆسمە بىلەن ئۆلۈش نىسبىتى (بىرلىكى 100 مىڭدىن بىر)

		ئەر	ئايال
جەمئىي	77.5	103.56	50.18
يۇقىرى ئىچىدە: جىگەر راكى	14.55	22.44	6.27
ئۆپكە راكى	13.7	20.61	6.45
ئاشقازان راكى	12.25	17.79	4.45
قىزىل ئۆڭگەچ راكى	8.08	11.47	4.53
ئاق قان كېسەللىكى	4.51	5.98	2.96
يوغىناق ئۆچەي، كۆتەن ئۆچەي ۋە مەقئەت راكى	4.25	4.49	5.74
ئەمچەك راكى	1.96		5.74

قىزىل كرېست تەشكىلاتىنىڭ قۇرۇلدى: ئاپتونوم رايونلۇق قىزىل كرېست دوختۇرخانىسىدىن بىرى، قىزىل ھىلال ئاي دوختۇرخانىسىدىن بىرى، قىزىل كرېست جىددىي قۇتقۇزۇش مەركىزىدىن بىرى قۇرۇلدى؛ جەمئىيەت ئەزالىرى 30 مىڭدىن ئاشتى. سانجى ۋە بايىنغولىن ئوبلاستلىرىغا قاراشلىق 17 ناھىيە (شەھەر) ۋە بارىكۆل، ئاراتۇرۇك ناھىيىلىرىگە قاراشلىق 16 يېزىدا جەمئىيەت تەشكىلاتى قۇرۇلدى.

5 - ئاينىڭ 8 - كۈنىدىكى دۇنيا قىزىل كرېست كۈنى ۋە 5 - ئاينىڭ 12 - كۈنىدىكى خەلقئارا سېستىرالار بايرىمى مۇناسىۋىتى بىلەن، ئاپتونوم رايون ئۆسمۈر - بالىلار قىزىل كرېست ھۆسنىخەت - رەسىم كۆرگەزمىسى ۋە ھەقسىز قان تەقدىم قىلىش تەشۋىقات پائالىيىتى ھەپتىلىكى ئوتكۈزۈدى. قىزىل كرېست جەمئىيىتىنىڭ 5000 دىن كۆپرەك ئەزاسى ۋە تىببىي خادىم تەشۋىقات، خالىسانە كېسەل كۆرۈش ۋە ئامما قولايلىق يارىتىپ بېرىلىدىغان ھەر خىل پائالىيەتلەرگە قاتناشتى، مۇلازىمەت ئوبيېكتى 30 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، تەشۋىقاتنى ئاڭلىغان ئامما 200 نەچچە مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى.

1991 - يىلى جايلاردىكى ئىككى جەمئىيەت ئىچكىرىدىكى كەلكۈن ئاپىتى يۈز بەرگەن رايونلارغا 300 مىڭ يۈەن قىممىتىدە پۇل ۋە ماددىي بۇيۇملارنى ئىئانە قىلدى؛ كەلپىن ناھىيىسىدىكى يەر تەۋرەش يۈز بەرگەن رايونغا 500 دانە يىپ ئەدىيال ئىئانە قىلدى ھەمدە داۋالاش ئەترىتى ئەۋەتىپ، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش پائالىيىتىگە قاتناشتۇردى؛ قىزىل كرېست ياش - ئۆسمۈرلىرى، ئوت ئۆچۈرۈش ساقچىلىرى، قوراللىق ساقچىلار ھەمدە مېھمانخانا، سودا ساراي خىزمەتچى خادىملىرىنى تەشكىللەپ جىددىي قۇتقۇزۇش بويىچە مەخسۇس مەشىقنى يولغا قويۇپ، جەمئىي 20 نەچچە مىڭ ئادەم (قېتىم) نى تەربىيىلىدى؛ 200 نەچچە مىڭ ئادەم (قېتىم) نى خالىسانە قان تەقدىم قىلىشقا سەپەرۋەر قىلدى ۋە تەشكىللىدى؛ ئۇرۇمچى، قۇمۇلدىن تۆت نەپەر قىزىل كرېست ياش - ئۆسمۈرىنى 8 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ئېلىمىزنىڭ خاربىن شەھىرىدە ئوتكۈزۈلگەن يازلىق لاگېر پائالىيىتىگە قاتنىشىشقا ئەۋەتتى.

ئىككى جەمئىيەت كادىرلىرىنىڭ كەسپىي ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە كادىرلار ئۆگىنىش كۇرسى ئېچىلىپ، قىزىل كرېست جەمئىيىتىنىڭ 62 نەپەر مەخسۇس ۋە قوشۇمچە ۋەزىپە ئۆتەيدىغان كادىرى تەربىيىلەندى.

شياۋ ياۋلىڭ

ئۇرۇمچى ئاھالىسىنىڭ ئۆلۈش سەۋەبلىرى ئاپتونوم رايونىنىڭ يىللىق سەھىيە ستاتىستىكا

قوشۇمچە 2

ئۇرۇمچى شەھىرىدە 1991 ـ يىلى ئالدىنقى ئون خىل ئاساسلىق كېسەللىكتىن ئۆلۈش سەۋەبى ۋە ئۆلۈش نىسبىتىنى كۆرسىتىش جەدۋىلى

تەرتىپى	جەمئىي			ئەرلەر			ئاياللار		
	ئۆلۈش سەۋەبى	ئۆلۈش مەخسۇس نىسبىتى (100 مىڭدىن بىر)	ئۆلگەنلەر ئومۇمىي سانىدا ئىگىلىگىنى %	ئۆلۈش سەۋەبى	ئۆلۈش مەخسۇس نىسبىتى (100 مىڭدىن بىر)	ئۆلگەنلەر سانىدا ئىگىلىگەن نىسبىتى %	ئۆلۈش سەۋەبى	ئۆلۈش نىسبىتى (100 مىڭدىن بىر)	ئۆلگەنلەر ئومۇمىي سانىدا ئىگىلىگەن نىسبىتى %
1	يامان سۈپەتلىك ئۆسمە	77.5	25.35	يامان سۈپەتلىك ئۆسمە	103.56	29.15	يامان سۈپەتلىك ئۆسمە	50.18	19.78
2	مېڭە قان تومۇرلىرى كېسەللىكلىرى	42.62	13.94	مېڭە قان تومۇرلىرى كېسەللىكلىرى	45.56	12.82	مېڭە قان تومۇرلىرى كېسەللىكلىرى	39.55	15.59
3	يۈرەك كېسەللىكلىرى	39.47	12.91	نەپەس سىستېمىسى كېسەللىكلىرى	44.88	12.63	يۈرەك كېسەللىكلىرى	36.24	14.29
4	نەپەس سىستېمىسى كېسەللىكلىرى	36.49	11.94	يۈرەك كېسەللىكلىرى	42.55	11.98	نەپەس سىستېمىسى كېسەللىكلىرى	27.7	10.92
5	يارىلىنىش ۋە زەھەرلىنىش	29.09	9.52	يارىلىنىش ۋە زەھەرلىنىش	37.24	10.48	يارىلىنىش ۋە زەھەرلىنىش	20.5	8.1
6	ھەزىم سىستېمىسى كېسەللىكلىرى	17.27	4.65	ھەزىم سىستېمىسى كېسەللىكلىرى	21.94	6.18	ھەزىم سىستېمىسى كېسەللىكلىرى	12.37	4.88
7	يېڭى تۇغۇلغان بوۋاقلار كېسەللىكلىرى	795.52	2.73	يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر	9.48	2.67	نېرۋا كېسەللىكلىرى	7.49	2.95
8	يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر	7.74	2.53	يېڭى تۇغۇلغان بوۋاقلار كېسەللىكلەر	875.68	2.62	يېڭى تۇغۇلغان بوۋاقلار كېسەللىكلىرى	708.98	2.88
9	نېرۋا كېسەللىكلىرى	6.89	2.25	سۈيدۈك ئاجرىتىش سىستېمىسى ۋە كۆپىيىش سىستېمىسى كېسەللىكلىرى	6.82	1.92	سۈيدۈك ئاجرىتىش سىستېمىسى ۋە كۆپىيىش سىستېمىسى كېسەللىكلىرى	6.79	2.68
10	سۈيدۈك ئاجرىتىش سىستېمىسى ۋە كۆپىيىش سىستېمىسى	6.81	2.23	نېرۋا كېسەللىكلىرى	6.32	1.78	ئىچكى ئاجراتما، ئۈزۈقلۇق ماددا ئالمىشىش ۋە ئىمونېنت كېسەللىكلىرى	6.621	2.61
-	ئون خىل كېسەللىك بىلەن ئۆلگەنلەر		88.25			92.23			84.68

ئىزاھات: يېڭى تۇغۇلغان بوۋاقلار كېسەللىكلىرى بىلەن ئۆلۈش نىسبىتىدە ھەر 100 مىڭ بوۋاق مەخرەج قىلىپ ھېسابلاندى.

مەلۇماتىغا قارىغاندا، ئۇرۇمچى شەھەر رايونىنىڭ 1991 - يىلدىكى ئومۇمىي ئاھالىسى 1 مىليون 175 مىڭ 546 بولۇپ، كېسەل ۋە يارىلىنىش سەۋەبىدىن ئۆلگەنلەر 3593 كە، ئۆلۈش نىسبىتى 3.06‰ كە يەتكەن. بۇنىڭ ئىچىدە ئەر 601 مىڭ 577 بولۇپ، كېسەل ۋە يارىلىنىش سەۋەبىدىن ئۆلگەنلەر 2137 گە، ئۆلۈش نىسبىتى 3.55‰ كە يەتكەن؛ ئايال 573 مىڭ 969 بولۇپ، كېسەل ۋە يارىلىنىش سەۋەبىدىن ئۆلگەنلەر 1456 گە، ئۆلۈش نىسبىتى 2.54‰ كە يەتكەن. ئالدىنقى ئون ئورۇندا تۇرىدىغان ئاساسلىق كېسەللىك ۋە يارىلىنىش سەۋەبىدىن ئۆلۈش تەرتىپى مۇنداق: يامان سۈپەتلىك ئۆسمە، مېڭە قان تومۇرلىرى كېسەللىكلىرى، يۈرەك كېسەللىكلىرى، نەپەس سىستېمىسى كېسەللىكلىرى، يارىلىنىش ۋە زەھەرلىنىش، ھەزىم قىلىش سىستېمىسى كېسەللىكلىرى، يېڭى تۇغۇلغان بوۋاقلار كېسەللىكلىرى، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر، نېرۋا سىستېمىسى كېسەللىكلىرى، سۈيدۈك ئاجرىتىش سىستېمىسى ۋە كۆپىيىش سىستېمىسى كېسەللىكلىرى.

دېڭ كىجۇڭ

ئانا - بالىلار سەھىيە ئىشلىرى بويىچە خەلقئارا ھەمكارلىق تۈرلىرى تېخنىكا خادىملىرى تەربىيىلەندى

«جۇڭگو ئاساسىي قاتلام ئانا - بالىلار سەھىيە ئىشلىرى، پىلانلىق تۇغۇت مۇلازىمىتىنى كۈچەيتىش» خەلقئارا ھەمكارلىق تۈرىنىڭ تەلىپىگە ئاساسەن، ئاپتونوم رايونلۇق سەھىيە نازارىتى 1991 - يىل 1 - ئايدىن 8 - ئايغىچە تۈنجى نۆۋەتلىك ئانا - بالىلار سەھىيە تېخنىكا خادىملىرىنى قاتلاملارغا بۆلۈپ، دەرىجە بويىچە ئىش ئورنىدا تەربىيىلىدى. 16 تۈردىكى ناھىيە ۋە ئۇلار تۇرۇشلۇق يەتتە ۋىلايەت، ئوبلاستتىن جەمئىي 5321 كىشى تەربىيىلەشكە قاتناشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا خادىمى 380، يېزىلىق شىپاخانىلاردىن قاتناشقىنى 800، يېزا - كەنت دوختۇرلىرى، ساقلىق ساقلاش خادىملىرى ۋە تۇغۇت ئانىلىرى 4191.

بۇ قېتىمقى تەربىيىلەش كۇرسىدا بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى ۋە ئېلىمىز مۇتەخەسسىسلىرى بىرلىشىپ تۈزگەن بىرلىككە كەلتۈرۈلگەن دەرسلىك ئوقۇتۇلدى، خەلقئارادا ئىلغار ئورۇندا تۇرىدىغان ئىشتىراك ئوقۇتۇش ئۇسۇلى قوللىنىلىپ، ھامىلدار، تۇغۇتلۇق ئاياللار ۋە بوۋاقلارنىڭ ئۆلۈش نىسبىتى تۆۋەنلىتىلىدىغان ھامىلدارلىق، تۇغۇتلۇق مەزگىلىدىكى ساقلىق ساقلاش، بالىلاردا بولىدىغان ئۆپكە ياللۇغى ۋە ئىچ سۇرۇشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش، پىلانلىق تۇغۇت، بوۋاقلارنى ئانا سۈتى بىلەن بېقىش قاتارلىق ھاياتنى خەۋپتىن قۇتقۇزۇش بىلىملىرى ۋە باشقا مۇۋاپىق تېخنىكىلار توغرا ئۆگىتىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق سەھىيە نازارىتى مەخسۇس كۈچ ئۇيۇشتۇرۇپ، تەربىيىلەش كۇرسىدا قوللىنىلىدىغان دەرسلىك ماتېرىياللىرىنى ئۇيغۇر، خەنزۇ، قازاق تىللىرىغا تەرجىمە قىلىپ باستۇردى ۋە 30 مىڭدىن كۆپرەك ئاسما رەسىم نەشىر قىلدۇردى، بۇنىڭ بىلەن تەربىيىلەش خىزمىتىنىڭ ئېھتىياجى كاپالەتكە ئىگە قىلىندى.

بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى بالىلار فوندى جەمئىيىتى، بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى نوپۇس فوندى بۇ قېتىمقى تەربىيىلەشكە تېخنىكا ۋە مەبلەغ جەھەتتىن مەدەت بەردى. پۇتكۇل كۇرسقا ھەر قايسى تەرەپلەر ئاجراتقان خىراجەت 320 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

جاڭ يۇڭجۇڭ

كېرەم ئىمىن مەبلەغ ئىئانە قىلىپ دوختۇرخانا سالدۇردى

خوتەن ناھىيىسىدىكى كېرەم ئىمىن دوختۇرخانىسى 1991 - يىل 8 - ئايدا رەسمىي ئىش باشلىدى. بۇ دوختۇرخانىنى خوتەن ناھىيىسى خانئېرىق يېزىسى يۇقىرىقى ئون كەنتىدىكى دېھقان كېرەم ئىمىن مەبلەغ ئىئانە قىلىپ سالدۇردى، ئۇنىڭغا 155 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇ دوختۇرخانىنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 400 كۋادرات مېتر بولۇپ، 20 كېسەل كارىۋىتى بار.

ئاپتونوم رايون، خوتەن ۋىلايىتى ۋە خوتەن ناھىيىسىنىڭ سەھىيە خىزمىتىگە مەسئۇل تارماقلىرى كېرەم ئىمىننىڭ دوختۇرخانا سالدۇرۇشىغا مەدەت

بېرىپ، كېسەل كارىۋىتى، ئېلېكترو كاردىئوگىراپ ئاپپاراتى، مىكروسكوپ، ئوپېراتسىيە كارىۋىتى، تىببىي داۋالاش سايمانلىرى ۋە ئىشخانا لازىمەتلىكلىرى بارەم قىلدى. ۋىلايەتلىك شتات كومىتېتى كېرەم ئىمىن دوختۇرخانىسىنى دۆلەتنىڭ كەسپىي ئورنى قاتارىغاكىرگۈزدى ھەمدە سەككىز شتات چۈشۈرۈپ بەردى.

1985 - يىل 11 - ئايدا كېرەم ئىمىن 50 نەچچە مىڭ يۈەن مەبلەغ ئىئانە قىلىپ، ئۆز كەنتىدە تۇنجى ياشلانغۇچ مەكتەپ سالدۇرۇپ، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى تەرىپىدىن «ماۋارىپنى قوللاشتىكى نەمۇنىچى» دېگەن نامغا ئېرىشكەنىدى.

دېڭ كېجۇڭ

تىببىي دورىگەرلىك ئىشلىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تىببىي دورىگەرلىك سانائىتىدە قايتىدىن ئۆسۈش بارلىققا كېلىپ، سېتىش - سېتىۋېلىشتا ئۆزلۈكسىز گۈللىنىش - ئۆسۈش ھالىتى ساقلاپ قېلىنىدى.

يىللىق سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 180 مىليون 820 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %20.1 ئاشتى؛ سېتىۋېلىش قىممىتى 466 مىليون 150 مىڭ يۈەن ئورۇندىلىپ، %41 ئاشتى، سېتىلىش قىممىتى 531 مىليون 270 مىڭ يۈەن ئورۇندىلىپ، %16.5 ئاشتى (يۇقىرىدىكىلەر 1990 - يىلدىكىسى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى). سودا - تەمىنات ئېكسپورتى سومىسى 10 مىليون 480 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %64 ئاشتى، سانائەت كارخانىلىرىنىڭ تاشقى سودا ئېكسپورتى سومىسى 58 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %15 ئاشتى، سىنىتېما ئىچىدىكى تىببىي دورا سودا - سانائەت كارخانىلىرى يارانقان پايدا، باج 48 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %72.27 ئاشتى. يۇنىڭ ئىچىدە سانائەت كارخانىلىرى ئورۇندىغىنى 6 مىليون 60 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %112.8 ئاشتى، سودا كارخانىلىرى ئورۇندىغىنى 41 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %16.33 ئاشتى. زىيان تارتقان كارخانىلار 1990 - يىلدىكىدىن 16 دىن توققۇزغا چۈشتى. سانائەت كارخانىلىرىنىڭ سېلىشتۇرۇشقا بولىدىغان مەھسۇلات تەننەرخى %1.9، 10 مىڭ يۈەنلىك مەھسۇلات قىممىتى يارىتىشقا كېتىدىغان ئۇنۇمۇرسال ئېنېرگىيە سەرپىياتى %33 تۆۋەنلىدى، مەبلەغنىڭ پايدا - باج نىسبىتى 3.6 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى، نورمىلىق تۇراقسىز مەبلەغنىڭ ئوبوروتى 179 كۈن بولدى، ئىشلەپچىقىرىش نىسبىتى %35 ئۆستى؛ سودا كارخانىلىرىدىكى تۇراقسىز مەبلەغنىڭ ئوبوروتى 5.187 كۈن بولدى؛ ئوبوروت خىراجەت نىسبىتى %19.10 تۆۋەنلىدى، مەبلەغنىڭ پايدا - باج نىسبىتى %9.11، ئەمگەك ئۇنۇمدارلىق نىسبىتى %85.14 ئۆستى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق دورا باشقۇرۇش ئىدارىسى، ئاساسلىقى، تۆۋەندىكى بىر قانچە جەھەتتىكى خىزمەتنى چىڭ تۇتتى:

1) زىيان تارتقان كارخانىلار، زىيان تارتقان رايونلارنىڭ زىيانىنى تۆگمەسلەپ پايدا ئېلىش خىزمىتىنى چىڭ تۇتتى. بۇ ئىدارە 4 - ئاينىڭ 2 - كۈنى خىزمەت گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ زاۋۇتلارغا ئەۋەتتى، بۇ گۇرۇپپا 1990 - يىلى زىيان تارتقان شىنجاڭ دورا زاۋۇتى ۋە ئۈرۈمچى دورا زاۋۇتىغا نۆقتىلىق يارەم بېرىپ، بۇ ئىككى كارخانا ئۈچۈن 100 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ توپلاپ بەردى، ئۇلارنىڭ مەھسۇلات قۇرۇلمىسىنى تەڭشەشكە يارەم بەردى. 8 - ئايغا كەلگەندە شىنجاڭ دورا زاۋۇتى زىيان تارتىش ھالىتىنى ئۆزگەرتتى. بىر قىسىم زىيان تارتقان دورا ماتېرىياللىرىنى ئىشلەپچىقىرىش شىركەتلىرىنىڭ دورا ماتېرىياللىرىنى سېتىۋېلىش - يۆتكەش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشىگە يارەم بەردى. تارباغاتاي ۋىلايەتلىك دورا - شىركىتى ۋە مورى، توقسۇ قاتارلىق ناھىيىلىك شىركەتلەرمۇ زىيان تارتىش ھالىتىنى ئۆزگەرتىپ، پايدا ئېلىشقا باشلىدى.

2) سۈپەت باشقۇرۇش خىزمىتىنى يەنىمۇ كۈچەيتتى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە ئاپتونوم رايوندىكى تىببىي دورا سىستېمىسىدا ئەڭگە ئالدۇرغان سۈپەت باشقۇرۇش گۇرۇپپىسى 65كە يەتتى، بۇ گۇرۇپپىلار كارخانىلاردىكى سۈپەت

باشقۇرۇش، سۈپەت ئۆتكىلىگە ھۆجۇم قىلىش پائالىيەتلىرىدە مۇھىم رولىنى جارى قىلدۇردى. شىنجاڭ دورا زاۋۇتىنىڭ تابلېتكا دورىلار سېخىدىكى سۈپەت باشقۇرۇش گۇرۇپپىسى مۇرەككەپ ئاسپىرىن تابلېتى، ۋېتامىن B_1 تابلېتى ياساش ھۈنەر-مەنئىتىنى تەكشەپ، تەييار مەھسۇلات نىسبىتى ۋە ئەلا دەرىجىلىك مەھسۇلات نىسبىتىنى ئۆستۈردى. ئاپتونوم رايون بويىچە دورا سىستېمىسىدا مەھسۇلات سۈپىتىنى نازارەت قىلىش، ئارىلاپ تەكشۈرۈش ئەتىجىسىدىن قارىغاندا، ئاپتونوم رايوندىكى دورا ئىشلەپچىقىرىدىغان مەككىز كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلاتىنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى % 100 كە يەتكەن. توققۇز خىل مەھسۇلات «ئاپتونوم رايون بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات» بولۇپ باھالانغان. سودا كارخانىلىرى تاۋارلارنى ئامبارغا كىرگۈزۈشتە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش تۈزۈمى، ئامباردىكى مەھسۇلاتلارنى ئولگە ئېلىپ تەكشۈرۈش تۈزۈمى ۋە سېتىلغاندىن كېيىنكى سۈپەت مۇلازىمىتى تۈزۈمى قاتارلىق تۈزۈملەرنى ئورناتتى ۋە مۇكەممەللەشتۈردى. سانجى ئوبلاستىغا قاراشلىق ناھىيىلەرنىڭ دورىلارنى ئامبارغا كىرگۈزۈشتە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش نىسبىتى ۋە سۈپەت جەھەتتە مەسىلە بار دەپ قارالغان تاۋارلارنى بىر تەرەپ قىلىش نىسبىتى %100 كە يەتتى.

3) سودا - سانائەت بىر گەۋدە بولۇشتەك ئەۋزەللىكىنى جارى قىلدۇرۇپ، سودا - سانائەت ئىشلەپچىقىرىشى بىلەن سېتىشنى ماسلاشتۇرۇش ۋە بازار ئېچىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق تىببىي دورىلارنى باشقۇرۇش ئىدارىسى سودا - سانائەت بىرلىكتە ئىشلەپچىقىرىش پىلانىنى ئورۇنلاشتۇرۇش ئۈسۈلىنى قوللاندى ھەمدە سانائەت كارخانىلىرىدا مەبلەغ قىس بولغاندا، سودا كارخانىلىرىنىڭ مەبلىغىنى سانائەت كارخانىلىرىغا تەكشەپ بەردى. زور كۆپ ساندىكى سودا كارخانىلىرى باھاسى، سۈپىتى ئوخشاش بولغان ئەھۋالدا، ئالدى بىلەن يەرلىك مەھسۇلاتلارنى سېتىۋېلىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ دورا ئىشلەپچىقىرىش-سېتىش ئىشلىرىنى ماس قەدەمدە راۋاجلىنىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلدى. شىنجاڭ جۇڭگو تىبابەتچىلىكى دورا زاۋۇتى، شىنجاڭ دورا زاۋۇتى، ئۈرۈمچى دورا زاۋۇتى ۋە باشقا ئالاقىدار سودا كارخانىلىرى بىرلىكتە ئۆز زاۋۇتلىرىنىڭ مەھسۇلاتلىرىنى مەخسۇس ماشىنىلارغا بېسىپ، گەنسۇ ئۆلكىسىنىڭ ۋۇۋېي، جياڭيې، جيۇچۈەن قاتارلىق جايلىرىغا ئاپىرىپ، بىر قەدەر ياخشى ئۇنۇمگە ئېرىشتى.

4) بېسىلىپ قالغان تاۋارلارنى بىر تەرەپ قىلىپ، ئامبارداىكى تاۋارلارنىڭ قۇرۇلمىسىنىڭ تەڭشىلىشىنى تېزلەتتى. سۈپىتىگە كاپالەتلىك قىلىش ئالدىنقى شەرتى ئاستىدا، 4 - ئايدىن 8 - ئايغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە باھاسىنى چۈشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلغان تاۋارلارنىڭ ئەسلى قىممىتى 19 مىليون 271 مىڭ يۈەن بولۇپ، ئاپتونوم رايونغا چۈشۈرۈپ بېرىلگەن تىببىي دورىگەرلىك سىستېمىسىدا باھاسى چۈشۈرۈلدىغان تاۋارلار قىممەت كۆرسەتكۈچىنىڭ 45.66 پىرسەنتى ئورۇندالدى. بۇنىڭ ئىچىدە جۇڭگو تىبابەتچىلىكى دورىلىرىنىڭ ئەسلى قىممىتى 18 مىليون 898 مىڭ يۈەن، سېتىش كىرىمى 8 مىليون 807 مىڭ يۈەن، غەرب تىبابەتچىلىكى دورىلىرىنىڭ ئەسلى قىممىتى 373 مىڭ يۈەن، سېتىش كىرىمى 309 مىڭ يۈەن. باھانى چۈشۈرۈشتىن كېلىپ چىققان ئومۇمىي زىيان 10 مىليون 153 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بېسىلىپ قالغان يەرلىك دورا ماتېرىياللىرىدىن 80 تونىنا سوغىگۇل، 229 تونىنا ئەڭلىك ئوت، 88 تونىنا توشقان زەدىكى سېتىلدى.

5) يېڭى مەھسۇلات ئىشلەش ۋە كىرگۈزۈش خىزمىتىنى كۈچەيتتى. دورىگەرلىك سىستېمىسىدا بەش دورا ئىشلەش كارخانىسى ئۆز كارخانىلىرىنىڭ ئەملىي ئەھۋالىغا ۋە ئاپتونوم رايون تىببىي دورا بايلىقىنىڭ ئېچىلىش ئەھۋالىغا ئاساسەن، يېڭى مەھسۇلات يارىتىش يۆنىلىشىنى ۋە يولغا قويۇش قەدىمىباسقۇچىنى بېكىتتى. 1991 - يىلى توققۇز خىل يېڭى مەھسۇلات ئىشلەپچىقىلدى.

6) ئىلمىي تەتقىقات خىزمىتىدە، ئاساسلىقى، مىللىي تىبابەتچىلىكتە ئىشلىتىلىدىغان 60 خىل دورا سۈپەت ئۆلچىمىنىڭ ئۆيغۇرچە - خەنزۇچە

سېلىشتۇرمىسىنى، ياۋا سوغىنگۇل بىلەن ئائىلىدە ئۆستۈرۈلگەن سوغىنگۇلنىڭ سۈپەت سېلىشتۇرمىسىنى، شۇنداقلا ھەر خىل رايونلاردا ئۆسكەن چۇچۇك بۇيىلارنىڭ سۈپەت سېلىشتۇرمىسىنى ئىشلىدى.

لېۋ شىنشاڭ

دورىلارنى نازارەت قىلىش ۋە باشقۇرۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك سەھىيە مەمۇرىي تارماقلىرى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك دورا ئىشلەپچىقىرىش كارخانىلىرى، دورا تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان كارخانىلار ۋە تىببىي داۋالاش ئورۇنلىرىنىڭ دورا ياساش ئۈيلىرىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش، تەكشۈرۈپ ئىجازەتنامە بېرىشنى داۋاملىق چىڭ تۇتتى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا بارغاندا، جەمئىي 42 دورا ئىشلەپچىقارغۇچى كارخانا، 97 دورا تىجارەت كارخانىسى، 86 تىببىي داۋالاش ئورنىنىڭ دورا ياساش ئۈيىگە تەكشۈرۈش ئارقىلىق ئىجازەتنامە بېرىلدى. شۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايونىمىزدا 2 - قېتىملىق تەكشۈرۈپ ئىجازەتنامە بېرىش خىزمىتى ئاساسىي جەھەتتىن ئاياغلاشتى.

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك سەھىيە مەمۇرىي تارماقلىرى ھەر يىلى دورىلارنىڭ سۈپىتىنى بىر قېتىمدىن ئىككى قېتىمغىچە كەلگە كۆلەمدە تەكشۈرۈشتە چىڭ تۇردى، ناھىيىدىن يۇقىرى تىببىي دورىگەرلىك ئاپپاراتلىرىدا تەكشۈرۈشنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى %100 كە يەتتى؛ ساختا، سۈپىتى ناچار دورىلاردىن 4250 تۈرکۈم (قېتىم) نى ئېنىقلاپ چىقىپ، قانۇنسىز دورا ساتقۇچىدىن 257 نى بىر تەرەپ قىلدى؛ ئۇلارنىڭ قانۇنسىز كىرىمىنى مۇسادىرە قىلدى ۋە 500 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك جەرىمانە قويدى.

ھەر دەرىجىلىك دورا تەكشۈرۈش ئورۇنلىرى تۈرلۈك دورىلارنى ئارىلاپ تەكشۈرۈشنى كۆچەيتتى. 1991 - يىلى تۈرلۈك دورىدىن 5560 تۈرکۈم (قېتىم) تەكشۈرۈلدى. ئۇلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى %67.6 بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئارىلاپ تەكشۈرۈلگەن دورا%70 تىن ئاشتى، ئارىلاپ تەكشۈرۈلگەن دورىلارنىڭ ئۇلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى %68.8 كە يەتتى. ئارىلاپ تەكشۈرۈش ئارقىلىق جۇڭگو تىببابەتچىلىكىدە دورا ماتېرىياللىرىنىڭ سۈپىتىنىڭ تۆۋەنلەپ كېتىۋاتقانلىقى، باشقا ئۇلكىلەردىن سېتىۋېلىنغان بىرلا قېتىم ئىشلىتىلىدىغان ئاسما ئوكۇل نەيچىلىرىنىڭ تەخمىنەن ئۇچتىن ئىككى قىسمىنىڭ ئۇلچەمگە مۇۋاپىق ئەمەسلىكى بايقالدى.

گو سېنلىن

چۇچۇك بۇيا بايلىقىنى ئېچىش مەبلىغىنىڭ ئىشلىتىلىشى

1991 - يىلى ئالاقىدار تارماقلار چۇشۇرگەن چۇچۇك بۇيا بايلىقىنى ئېچىش مەبلىغىنىڭ ئىشلىتىش تۈرى، ئاساسلىقى، تۆۋەندىكىدەك ئىككى قىسىمغا بۆلۈندى: 1 - قىسمى چۇچۇك بۇيا بازىسى قاشاسىدىن 37 نى ياساشقا 4 مىليون 465 مىڭ 800 يۈەن مەبلەغ چۇشۇرۇپ بېرىلدى، بۇ ئارقىلىق 464 مىڭ 200 مو كۆلەم قورشالدى؛ 2 - قىسمى ئالاقىدار ئۇلايەت، ناھىيىلەردىكى دورا باشقۇرۇش ئىدارىلىرىگە ۋە ئالاقىدار ئورۇنلارغا چۇچۇك بۇيا، چاكاندا بايلىقىنى قوغداشقا ئىشلىتىلىدىغان 21 مەخسۇس ماشىنا سەپلەپ بېرىلدى.

چۇچۇك بۇيا بايلىقىنى ئېچىشقا سېلىنغان مەبلەغ «چۇچۇك بۇيا ئارقىلىق چۇچۇك بۇيىنى بېقىش، مەخسۇس پۇلنى مەخسۇس تۇرگە ئىشلىتىش» پرىنسىپىغا ئاساسەن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسى تەرىپىدىن 1986 - يىلى تەستىقلىنىپ تەسىس قىلىنغان. يغىلغان چۇچۇك بۇيا بايلىقىنى ئېچىش مەبلىغىنىڭ ھەممىسى توپلىنىپ مالىيە نازارىتىنىڭ مەخسۇس ھېساب ئېچىپ ساقلاپ بېرىشىگە تاپشۇرۇلىدۇ؛ چۇچۇك بۇيا ئۆستۈرۈلىدىغان جايلاردىكى تىببىي دورا باشقۇرۇش تارماقلىرى چارۋىچىلىق، ئوتلاق باشقۇرۇش تارماقلىرى بىلەن بىرلىكتە ئىشلىتىش تۈرىنى ئوتتۇرىغا قويىدۇ، ئىشلىتىش تۈرىنى ئاپتونوم

رايونلۇق دورا باشقۇرۇش ئىدارىسى تەكشۈرگەندىن كېيىن مالىيە نازارىتى بىلەن بىرلىكتە تەكشۈرۈپ تۇر قىلىپ تۇرغۇزىدۇ.

لېۋ شىنشاك

ئۇرۇمچى جۇڭگو تىبابەتچىلىكى سۈيۈق دورىلىرى ۋە تابلېتكىلىرىنى ياساش زاۋۇتىنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى پۈتتى

جۇڭگو دورا ماتېرىياللىرى شىركىتى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتى بىرلىكتە مەبلەغ سالغان ئۇرۇمچى جۇڭگو تىبابەتچىلىكى سۈيۈقلۇق دورىلىرى ۋە تابلېتكىلىرىنى ياساش زاۋۇتىنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 26 - كۈنى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرى تەرىپىدىن تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈلۈپ، رەسمىي ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. لايىھە بويىچە بۇ قۇرۇلۇشتا يىلنىغا 2000 تونна جۇڭگو تىبابەتچىلىكى سۈيۈقلۇق دورىلىرى ۋە تابلېتكىلىرى ئىشلەپچىقىرىلىدۇ. بۇ قۇرۇلۇشقا جەمئىي 4 مىليون 380 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى، بۇنىڭ ئىچىدە، دۆلەت سالغىنى 3 مىليون 100 مىڭ يۈەن، يەرلىك ئورۇنلار سالغىنى 1 مىليون يۈەن، كارخانا ئۆزى تەييارلىغىنى 280 مىڭ يۈەن.

لېۋ شىنشاك

بىر ئورۇن مەملىكەت بويىچە تىببىي دورىگەرلىكنىڭ ئىلغار ئورۇن، بىر شەخس مەملىكەت بويىچە تىببىي دورىگەرلىكنىڭ ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى

دۆلەت دورا باشقۇرۇش ئىدارىسى ۋە كادىرلار مىنىستىرلىكى بىرلىكتە 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 20 - كۈنى مەملىكەت بويىچە 2 - نۆۋەتلىك دورىگەرلىك سىستېمىسىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار شەخسلەرنى تەقدىرلەش يىغىنى ئۆتكۈزدى. يىغىندا شىنجاڭ كۆچا ناھىيىلىك دورا شىركىتى ئىلغار كوللېكتىپ، ماناس ناھىيىلىك دورا شىركىتىنىڭ جىگلىسى جاڭ شۇخۇڭ ئىلغار شەخس بولۇپ تەقدىرلەندى.

لېۋ شىنشاك

تەنتەربىيە

تەنتەربىيە خىزمەتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

مەملىكەت كېچى ۋە سىرتىدىكى مۇسابىقىلەرگە قاتنىشىش ئەھۋالى

1991 - يىلى شىنجاڭ تەنھەرىكەتچىلىرى خەلقئارالىق زور مۇسابىقىلەردە ئوچ 1 - لىككە، ئىككى 3 - لىككە ئېرىشتى، بىر تۈردە ئاسىيا بويىچە ئەڭ ياخشى نەتىجە يارىتتى. ۋېلىسىپىت چاپتۇرۇش تەنھەرىكەتچىسى لىيۇ خۇڭ دۆلەت كوماندىسىغا ۋەكىل بولۇپ، كوماندىدىكى سەپداشلىرى بىلەن بىللە ئاسىيا ۋېلىسىپىت چاپتۇرۇش لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسىدە تاشيولدا 100 كىلومېترغا ۋېلىسىپىت چاپتۇرۇش بويىچە كوللېكتىپ چەمپىيونلۇققا ئېرىشتى ھەمدە شۇ تۈردە ئاسىيا بويىچە ئەڭ ياخشى نەتىجە يارىتتى؛ تېز مۇز تېيىلىش تەنھەرىكەتچىسى لىيۇ يەنفې بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلگەن تۇنجى نۆۋەتلىك تېز مۇز تېيىلىش بويىچە «ئاسىيا لوكۇبى» نى تالىشىش مۇسابىقىسىدە 1500 مېترغا، 10 مىڭ مېترغا تېيىلىشتا 1 - لىككە ھەم 5000 مېترغا تېيىلىشتا 3 - لىككە ئېرىشتى، بۇ، جۇڭگو ئېر تەنھەرىكەتچىلىرىنىڭ ئاسىيا بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تېز مۇز تېيىلىش مۇسابىقىلىرىدە تۇنجى قېتىم ئالتۇن مېدال ئېلىشى. يەنىلا نېر تەنھەرىكەتچىسى خې خەيجياڭ دۆلەت كوماندىسىغا ۋەكىل بولۇپ دۇنيا يىلانېر لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسىگە قاتنىشىپ، كوماندىدىكى سەپداشلىرى بىلەن بىرلىكتە FIB تۈر بويىچە كوللېكتىپ 3 - لىككە ئېرىشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مۇنەۋۋەر تەنھەرىكەت كوماندىلىرى بىلەن تەنھەرىكەتچىلىرى مەملىكەت بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن رەسمىي مۇسابىقىلەردە (مەملىكەتلىك لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى، چەمپىيونلۇقنى تالىشىش مۇسابىقىسى، مەملىكەتلىك 2 - نۆۋەتلىك شەھەرلەر تەنھەرىكەت يېغىنىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) جەمئىي 115 قېتىملىققا ئېرىشتى (بۇنىڭ سەككىزى كوللېكتىپ قېتىملىق)، يەنى 1 - لىكتىن 17 گە (بىر كوللېكتىپ قېتىملىكىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ)، 2 - لىكتىن 21 گە (بەش كوللېكتىپ قېتىملىكىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ)، 3 - لىكتىن 20 گە، 4 - لىكتىن 16 گە، 5 - لىكتىن ئونغا، 6 - لىكتىن 15 كە (بىر كوللېكتىپ قېتىملىكىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ)، 7 - لىكتىن 11گە، 8 - لىكتىن بەشكە (بىر كوللېكتىپ قېتىملىكىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) ئېرىشتى. بىر كوماندا، 41 كىشى «تەنتەربىيە ئەخلاق - پەزىلىتى مۇكاپاتى» غا ئېرىشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز تەنھەرىكەتچىلىرى مەملىكەتلىك ياشقا قوشۇمچە خاراكتېردىكى مۇسابىقىلەرگە قاتنىشىپ، 1 - لىكتىن 11گە، 2 - لىكتىن تۆتكە، 3 - لىكتىن ئالتىگە، 4 - لىكتىن ئىككىگە، 5 - لىكتىن ئوچكە، 6 - لىكتىن تۆتكە ئېرىشتى.

ئاپتونوم رايونلۇق تەنتەربىيە مەكتىپىي ۋە ھەرقايسى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى ئىشتىن سىرتقى تەنھەرىكەتچىلەر 1991 - يىلى مەملىكەتلىك ياش - ئۆسمۈرلەرنىڭ ھەرقايسى تۈرلەر بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن مۇسابىقىلىرىگە قاتنىشىپ، 1 - لىكتىن 11گە، 2 - لىكتىن بەشكە، 3 - لىكتىن تۆتكە، 4 - لىكتىن ئوچكە، 5 - لىكتىن ئىككىگە ئېرىشتى.

ئاپتونوم رايونىمىز مەملىكەتلىك 4 - نۆۋەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەنئەنىۋى تەنتەربىيە يېغىنىدا جەمئىي توت ئالتۇن مېدالغا، بەش كۈمۈش مېدالغا، ئىككى مىس مېدالغا، ئىككى4 - لىككە، ئىككى5 - لىككە، ئوچ 6 - لىككە، بىر 8 - لىككە ئېرىشىپ، كوللېكتىپ ئومۇمىي نومۇر بويىچە 2 - ئورۇندا تۇردى. ئويۇن كۆرسىتىش تۈرلىرىدىن «داۋازلىق»،

«ئوغلاق تارتىشىش» 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى، «ئات ئۈستىدە كۈچ سىنىشىش» 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئالتە كىشى «تەنتەربىيە ئەخلاق - پەزىلىتى مۇكاپاتى» غا ئېرىشتى. بىر كوللېكتىپ مەملىكەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەنئەنىۋى تەنتەربىيە خىزمىتى بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ، ئۈچ شەخس ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا جەمئىي 11 تۈر بويىچە 12 قېتىم ياش - ئۆسمۈرلەرنىڭ رەسمىي مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى. مۇسابىقىگە جەمئىي 1447 تەنھەرىكەتچى (بۇنىڭ ئىچىدە ئوغۇللار 987، قىزلار 460، ئازسانلىق مىللەت ياش - ئۆسمۈرلىرى 505)، 476 رېپىرى (بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت رېپىرى 67، ئاياللار 76) قاتناشتى. ئۈچ كومانda، 29 كىشى 19 تۈردە ئاپتونوم رايونلۇق ئۆسمۈرلەر رېكورتىنى 53 قېتىم بۇزۇپ تاشلىدى؛ 17 كومانda، 147 تەنھەرىكەتچى، 37 رېپىرى «تەنتەربىيە ئەخلاق - پەزىلىتى مۇكاپاتى» غائېرىشتى. كورلا شەھىرى (سۇ ئۈزۈش تۈرى بويىچە)، ئۈرۈمچى شىمگو رايونى (ئوقيا ئېتىش تۈرى بويىچە)، شىخەنزە شەھىرى (يېنىك ئاتلېتىكا «ئا» گۇرۇپپىسى بويىچە) دىن ئىبارەت ئۈچ مۇسابىقە رايونى ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىللىق ئەڭ ياخشى مۇسابىقە رايونى بولۇپ باھالاندى؛ باينىغولىن ئوبلاستلىق تەنتەربىيە كومىتېتى 1991 - يىللىق ئاپتونوم رايون بويىچە مۇسابىقە خىزمىتىدىكى مۇنەۋۋەر ئورۇن بولۇپ سايلاندى.

1991 - يىلى خەلقئارادا، مەملىكەت ئىچى ۋە ئاپتونوم رايوندا ئۆتكۈزۈلگەن رەسمىي مۇسابىقىلەرگە قاتناشقان ئاپتونوم رايونىمىز تەنھەرىكەتچىلىرىدىن بىر كىشى بىر قېتىم (كومانىدىكى سەپداشلىرى بىلەن ھەمكارلىشىپ) تاشيولدا ۋېلىسىپىت چاپتۇرۇشنىڭ بىر تۈرىدە ئالتە ياخشى نەتىجە يارىتتى، بەش كومانda، 91 كىشى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ چوڭلار، ياشلار ۋە ئۆسمۈرلەرنىڭ يېنىك ئاتلېتىكا، تېز مۇز تېيىلىش، قارىغا ئېتىش، سۇ ئۈزۈشتىن ئىبارەت تۆت تۈردىكى 88 رېكورتىنى 139 قېتىم بۇزۇپ تاشلىدى؛ يەتتە كىشى «تەنھەرىكەت ماھىرى» دەرىجىلىك تەنھەرىكەتچىسى ئۇنۋانىغا، 26 كىشى 1 - دەرىجىلىك تەنھەرىكەتچى ئۇنۋانىغا، 162 كىشى 2 - دەرىجىلىك تەنھەرىكەتچى ئۇنۋانىغا، 624 كىشى 3 - دەرىجىلىك تەنھەرىكەتچى ئۇنۋانىغا يەتتى.

1991 - يىلى خەلقئارالىق، دۆلەت دەرىجىلىك ۋە 1 - دەرىجىلىك رېپىرىدىن جەمئىي 42 سى تاللىنىپ، مەملىكەت بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن 31 تۈر (قېتىم) دىكى مۇسابىقىنىڭ رېپىرىلىك خىزمىتىگە قاتناشتۇرۇلدى. ئون كىشى يېنىك ئاتلېتىكا، تىكتاك توپ، جانبازلىق، ئوقيا ئېتىش، رۇداۋچە چېلىشىش، چاڭغا تېيىلىش، بوكسيورلۇق قاتارلىق تۈرلەر بويىچە دۆلەت دەرىجىلىك رېپىرىلىققا ئۆستۈرۈش ئىمتىھانىغا قاتنىشىشقا ئەۋەتىلدى، ئۇلاردىن يەتتە كىشى تەستىقتىن ئۆتۈپ، دۆلەت دەرىجىلىك رېپىرى ئۇنۋانىغا ئېرىشتى (باشقىلار تەستىقلاشنى كۈتمەكتە)؛ 11 كىشى مەملىكەتلىك رېپىرىلار كۈرسىغا ئەۋەتىلدى. ئاپتونوم رايونىمىز ئىچىدە 134 كىشى يەتتە تۈر بويىچە 1 - دەرىجىلىك رېپىرىلىققا ئۆستۈرۈش ئىمتىھانىغا قاتناشتۇرۇلدى، ئۇلاردىن 68 كىشى 1 - دەرىجىلىك رېپىرىلىققا تەستىقلاندى (بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت خادىمى 17، ئاياللار 16).

تەنتەربىينى ئىجتىمائىيلاشتۇرۇش ئەھۋالى

1991 - يىلىي ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تەنتەربىينى ئىجتىمائىيلاشتۇرۇش خىزمىتى مۇنۇ ئۈچ ئالاھىدىلىككە ئىگە بولدى:

1) ئاممىۋى تەنتەربىيە خىزمىتىنى ئۇلچەملەشتۈرۈپ باشقۇرۇش جەھەتتە قېلىپلىشىش، ئىلمىيلىشىش ۋە تۈزۈملىشىش يولىغا قاراپ ماڭدى.

9 - ئايدا يەنجى ناھىيىسىدە ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ئاممىۋى تەنتەربىيە خىزمىتىنى ئۇلچەملەشتۈرۈپ باشقۇرۇشنى باھالاش ئىش ئورنى يىغىنىدا ئۈچ ئىلغار ئورۇن تەقدىرلەندى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە تەنتەربىيە خىزمىتىدە ئىلغارىيىزا - بازارلارنى باھالاش پائالىيىتىنى قاناتياىدۇرۇلۇپ، تەنتەربىيە خىزمىتىدە ئىلغار 27 يىزا - بازار باھالاپ

چىقىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە يەكەن ناھىيىسىنىڭ ئارال يېزىسى، قورغاس ناھىيىسىنىڭ چىڭگىخوزا يازىرى، چۆچەك شەھىرىنىڭ قاراقاباق يېزىسى، بۈگۈر ناھىيىسىنىڭ چۆمباق يېزىسىغا دۆلەت مىللىي ئىشلار كومىتېتى، يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى، دۆلەتلىك تەنتەربىيە كومىتېتى تەرىپىدىن «پۈتۈن مەملىكەتتىكى يۈز مىليونلىغان دېھقانلارنىڭ بەدەن ساغلاملىقىنى كۈچەيتىش پائالىيىتىدىكى ئىلغار ئورۇن» دەپ نام بېرىلدى.

2) ئاممىۋى تەنتەربىيە خىزمىتىنى دەرىجىگە، تۈرگە بۆلۈپ باشقۇرۇشتا يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر ئاممىۋى تەنتەربىيە خىزمىتىنى تۇتىدىغان خادىملارنى ھەم ئاممىۋى تەنتەربىيە خىزمىتىگە كېرەكلىك خىراجەتنى ئەملىيلەشتۈردى، بىر قىسىم ۋىلايەتلەر ئاممىۋى تەنتەربىيە پائالىيەتلىرىنى ئېلىپ بارىدىغان مەيدان - مۇئەسسەسىلەرنى كۆپەيتتى. ئاپتونوم رايونلۇق تەنتەربىيە كومىتېتى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئاممىۋى تەنتەربىيە خىزمىتىگە ئومۇمىي جەھەتتىن يېتەكچىلىك قىلىشنى كۈچەيتتى؛ ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى تەنتەربىيە كومىتېتلىرى ئاساسىي زېھنىي كۈچىنى شەھەر - يېزىلاردىكى ئاممىۋى تەنتەربىيە خىزمىتىنى تۇتۇشقا قارىتتى؛ ناھىيە (شەھەر) دەرىجىلىك تەنتەربىيەكومىتېتلىرى دېھقان، چارۋىچىلار تەنتەربىيىسىنى مۇھىم خىزمەت سۈپىتىدە تۇتتى. ئاپتونوم رايونىمىزدا مەكتەپ تەنتەربىيىسىنى باشارىپ تارماقلىرى ئاساسلىق باشقۇرۇش، ئىشچى - خىزمەتچىلەر تەنتەربىيىسىنى ئىشچىلار ئۈيۈشمىسى ئاساسلىق باشقۇرۇش، دېھقان، چارۋىچىلار تەنتەربىيىسىنى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق تارماقلىرى ئاساسلىق باشقۇرۇش، مىللىي ئەنئەنىۋى تەنتەربىيىنى مىللىي ئىشلار كومىتېتى ئاساسلىق باشقۇرۇش، مېيىپلار تەنتەربىيىسىنى خەلق ئىشلىرى تارماقلىرى بىلەن مېيىپلار بىرلەشمىسى ئاساسلىق باشقۇرۇش، ياشانغانلار تەنتەربىيىسىنى ياشانغانلار كومىتېتى ئاساسلىق باشقۇرۇش ئاساسىي جەھەتتىن ئىشقا ئاشۇرۇلۇپ، دەسلەپكى ئون يىلدىن بۇياقى تەنتەربىيىنى يالغۇز تەنتەربىيە كومىتېتىلا باشقۇرىدىغان ۋەزىيەت ئۆزگەرتىلدى. 1991 - يىلى جايلاردا ئۆتكۈزۈلگەن دېھقان، چارۋىچىلار تەنھەرىكەت يېغىنى، ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەنئەنىۋى تەنھەرىكەت يېغىنى، ئىشچى - خىزمەتچىلەر تەنھەرىكەت يېغىنى ۋە ھەر دەرىجىلىك ئوقۇغۇچىلار تەنھەرىكەت يېغىنلىرىنى ئاساسىي جەھەتتىن ئاساسلىق باشقۇرغۇچى تارماقلار ئۆتكۈزدى.

3) شىنجاڭ تەنتەربىيە باش جەمئىيىتى يەككە تۈرلەر تەنتەربىيە جەمئىيەتلىرىنىڭ رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، ئىجتىمائىي تەنتەربىيە مۇسابىقىلىرىنىڭ كەڭ ۋە چوڭقۇر تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈردى. ئاپتونوم رايونلۇق ياشانغانلار تەنتەربىيە جەمئىيىتى غەربىي جەنۇب، غەربىي شىمالدىكى ئون ئۆلكە (رايون) ياشانغانلار چوڭ توپ مۇسابىقىسى، ئاپتونوم رايون بويىچە ياشانغانلارنىڭ ۋاراتا توپ مۇسابىقىسى ھەم ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئىدارىلەر بويىچە 2 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت يېغىنى ئۆتكۈزدى؛ شىنجاڭ يېنىك ئاتلېتىكا جەمئىيىتى جۇڭگو - سوۋېت زال ئىچىيېنىك ئاتلېتىكا قارشىلىشىش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى؛ شىنجاڭ ۋاسكېتبول جەمئىيىتى سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ قازاقىستان، قىرغىزستان، ئۆزبېكستان جۇمھۇرىيەتلىرى ۋە دۆلىتىمىزدىكى بىر قىسىم قېرىنداش ئۆلكە (شەھەر) لەر تەنتەربىيە جەمئىيەتلىرى قاتناشقان خەلقئارا ۋاسكېتبول تەكلىپ مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى. ئۇنىڭدىن باشقا، ھەر قايسى ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق ۋە شەھەرلىك تەنتەربىيە كومىتېتلىرى، تەنتەربىيە باش جەمئىيەتلىرى، يەككە تۈرلەر تەنتەربىيە جەمئىيەتلىرى ئۆز ئارا ماسلىشىپ، كۆپ خىل شەكىلدە، كۆپ قاتلام بويىچە ۋە كۆپ خىل يوللار بىلەن تۈرلۈك مۇسابىقىلەرنى ئۆتكۈزدى.

تەنتەربىيە مەشىقى

مەشىق تۈزۈلمىسى ئىلمىيلىشىش، قېلىپلىشىش ۋە سىستېمىلىشىشقا قاراپ يەنە بىر قەدەم تاشلىدى. 1991 - يىلى ئىلگىرى - كېيىن

بولۇپ ۋالىبول، بېيىك ئاتلېتىكا، تىكتاك توپ، پۇتبول قاتارلىق تۈرلەردىكى تربنىر، كەسپىي كادىر ۋە پەن تەتقىقات خادىملىرىدىن جەمئىي 221 كىشى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىچى ۋە سىرتىدا ئۆتكۈزۈلگەن كۆپ خىل مەزمۇن ھەم كۆپ خىل شەكىلدىكى تەربىيىلەش پائالىيەتلىرىگە قاتناشتۇرۇلدى، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى خىزمەتتىكى ئالىي، ئوتتۇرا، تۆۋەن دەرىجىلىك تربنىرلار ئۈستىدە ئەخلاق، قابىلىيەت، ئەمگەك ۋە تۆھپە قاتارلىق جەھەتلەردىن ھەر تەرەپلىمە سىناق ئېلىپ بېرىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق مەشىق خىزمىتى يېغىنىدا دۆلەت ھەم ئاپتونوم رايونىنىڭ نۆقتىلىق تۈرلىرىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى مۇزاكىرە قىلىنىپ ۋە ئەملىيلەشتۈرۈلۈپ، كۆپ ئەندىزىلىك باشقۇرۇش سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويۇلۇپ، 1 ـ، 2 ـ ۋە 3 ـ سەپ مەشىق سىستېمىسى تېخىمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. 1991 ـ يىل 3 ـ ئاينىڭ 25 ـ كۈنىدىن 30 ـ كۈنگىچە ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك مەشىق خىزمىتى يېغىنىدا، دۆلەتلىك تەنتەربىيە كومىتېتى ئاپتونوم رايونلۇق تەنتەربىيە كومىتېتىغا دۆلەتنىڭ نۆقتىلىق تۈرلىرىنى ئورۇنلاشتۇرۇش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىغانلىقى ئۈچۈن مىس تەخسە ۋە 11 ـ نۆۋەتلىك ئاسىيا تەنھەرىكەت يېغىنىنىڭ ۋەزىپىسىنى ئورۇندىغانلىقى ئۈچۈن «جىڭتەيلەن مۇكاپات لوڭقىسى» بەردى. 1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى بەش تەنھەرىكەت مەكتىپى (ئوتتۇرا تېخنىكۇم) گە بىر تۇتاش ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش يولغا قويۇلۇپ، جەمئىي 244 يېڭى ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى.

تەنتەربىيە جەھەتتىكى ناشقى ئىشلار پائالىيەتلىرى

1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايونىمىز يىلەن قازاقىستان، قىرغىزىستان ۋە ئۆزبېكىستان جۇمھۇرىيەتلىرىنىڭ تەنتەربىيە جەھەتتىكى بېرىش ـ كېلىشى 39 قېتىم، 642 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 17 قېتىمدا 286 ئادەم (قېتىم) سىرتقا چىقتى، 22 قېتىمدا 356 ئادەم (قېتىم) كۆتۈۋېلىندى.

مۇشۇ يىلدا تاغقا چىققۇچى ۋە تەنتەربىيە ساياھىتى قىلغۇچى 32 ئۈمەك ـ كوماندا، 426 نەپەر (قېتىم) چەت ئەللىك مېھمان، 96 نەپەر (قېتىم) دۆلەت ئىچىدىكى مېھمان كۈتۈۋېلىنىپ، خەلق پۇلى ھېسابىدا 1 مىليون 870 مىڭ يۈەن ناشقى پېرېۋوت كىرىم قىلىندى.

تەنتەربىيە تەشۋىقاتى

1991 ـ يىلى «شىنجاڭ تەنتەربىيىسى» ژۇرنىلىنىڭ ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە نۇسخىسى ئالتە ساندىن نەشر قىلىنىپ، ئازكەم 40 مىڭ نۇسخا تارقىتىلدى؛ «شىنجاڭ تەنتەربىيە پەن ـ تېخنىكىسى» ژۇرنىلىنىڭ خەنزۇچە نۇسخىسىدىن تۆت سان، جەمئىي 6200 نۇسخا تارقىتىلدى. 4 ـ ئايدا «شىنجاڭ تەنتەربىيىسى» ژۇرنىلىي دۆلەت ئاخبارات ـ نەشرىيات مەھكىمىسى تەرىپىدىن ئىتتالىيىدە ئۆتكۈزۈلىدىغان خەلقئارا كىتاب كۆرگەزمىسىگە قاتناشتۇرۇلىدىغان ژۇرنال قىلىپ بېكىتىلدى.

چى جۈبالىق

ئاپتونوم رايونىمىزدىن يەتتە تەنھەرىكەت چى مەملىكەتلىك 7 ـ نۆۋەتلىك قىشلىق تەنھەرىكەت يېغىنىغا قاتناشتى

مەملىكەتلىك 7 ـ نۆۋەتلىك قىشلىق تەنھەرىكەت يېغىنى 1991 ـ يىل 2 ـ ئاينىڭ 2 ـ كۈنىدىن 9 ـ كۈنگىچە خېيلۇڭجيالىق ئۆلكىسىدە ئۆتكۈزۈلدى (تېز مۇز تېپىلىش مۇسابىقىسى 1990 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 2 ـ كۈنىدىن 7 ـ كۈنگىچە خاربىندىكى مۇز ئۈستى بازىسىنىڭ مۇز تېپىلىش مەيدانىدا ئالدىن ئۆتكۈزۈلگەنىدى).

تەنھەرىكەت يېغىنىدا جەمئىي 28 ۋەكىللەر ئۈمىكىدىن 126 نەپەر تەنھەرىكەتچى (بۇنىڭ ئىچىدە ئەرلەر 64، ئاياللار 62) تېز مۇز تېپىلىش بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىگە قاتناشتى. ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىگە شىنجاڭدىكى تۆت ۋەكىللەر كوماندىسى (ئۈرۈمچى، ئالتاي، سانجى، قۇمۇل) دىن يەتتە تەنھەرىكەتچى (بۇنىڭ ئىچىدە ئەرلەر بەش، ئايال ئىككى) قاتناشتى. ئالتە كۈنلۈك جەددىي ئېلىشىش ئارقىلىق، شىنجاڭ تېز مۇز تېپىلىش ۋەزىمەتلىرىدىن بەش كىشى ئىسمىلىككە ئېرىشتى: لىيۇ يەنفېي 1500 مېتردا 1 ـ لىككە (2'2"09)،

ئەرلەرنىڭ ئومۇمىي ماھارىتىدە1 ـ لىككە (172.010 نومۇر)، 10 مىڭ مېتردا 2.لىككە (15'29"92)، 500 مېتردا 3 ـ لىككە (39"57)، 5000 مېتردا 3 ـ لىككە (7'32"48) ئېرىشتى؛ دەي جۇن ئەرلەرنىڭ قىسقا ئارىلىقتىكى ئومۇمىي ماھارىتىدە4 ـ لىككە (161.685 نومۇر)، 500 مېتردا 5 ـ لىككە (39"48)، 1000 مېتردا 6. لىككە (1'21"64) ئېرىشتى؛ جاۋجىخۇا ئاياللار بويىچە 500 مېتردا6 ـ لىككە (43"30)، قىسقا ئارىلىقتىكى ئومۇمىي ماھارەتتە 8 ـ لىككە (470، 178 نومۇر) ئېرىشتى؛ خۇاڭ جيي ئاياللارنىڭ قىسقا ئارىلىقتىكى ئومۇمىي ماھارىتىدە 7 ـ لىككە (178.465 نومۇر)، 500 مېتردا 8 ـ لىككە (43"42) ئېرىشتى؛ فۇيۇڭ ئەرلەر بويىچە 500 مېتردا 8 ـ لىككە (39"68) ئېرىشتى. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تېز مۇز تېيىلىش كوماندىلىرى جەمئىي ئىككى ئالتۇن مېدال، بىر كۈمۈش مېدال، ئىككى مىس مېدال ئالدى ھەم بىر 4 ـ لىككە، بىر 5 ـ لىككە، ئىككى 6 ـ لىككە، بىر 7 ـ لىككە، ئۈچ 8 ـ لىككە ئېرىشتى؛ ئومۇمىي نومۇرى 56.5 كە يەتتى؛ ئۇلار يەنە تەنھەرىكەت يېغىنىنىڭ «تەنتەربىيە ئەخلاق ـ پەزىلىتى مۇكاپاتى» غا ئېرىشتى.

چى جۇباڭ

ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكى مەملىكەتلىك 2 ـ نۆۋەتلىك شەھەرلەر تەنھەرىكەت يېغىنىغا قاتناشتى

مەملىكەتلىك 2 ـ نۆۋەتلىك شەھەرلەر تەنھەرىكەت يېغىنى 1991 ـ يىل 9 ـ ئاينىڭ 20 ـ كۈنىدىن 28 ـ كۈنىگىچە خېبېي ئۆلكىسىنىڭ تاڭشەن شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. بۇ نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت يېغىنىغا مەملىكىتىمىزدىكى ھەر قايسى ئۆلكە، ئاپتونوم رايون (مەركىزىي شەھەر) لار، بىۋاسىتە قاراشلىق شەھەرلەر، پىلانغا ئايرىم كىرگۈزۈلىدىغان شەھەرلەر، دېڭىز ياقىسىدىكى ئېچىۋېتىلگەن شەھەرلەر، ئالاھىدە ئىقتىسادىي رايونلاردىكى شەھەرلەر ھەم ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان ئورۇنلار بولۇپ جەمئىي 96 ئورۇندىن 4926 تەنھەرىكەتچى قاتناشتى، تەنھەرىكەت يېغىنىدا جەمئىي 16 مۇسابىقە تۈرى تەسىس قىلىندى.

ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكى تەركىبىدىكى 60 تەنھەرىكەتچى يېنىك ئاتلېتىكا، قارىغا ئېتىش، خەلقئاراچە چېلىشىش، ئەرلەر ۋاسكىتبولى ۋە ئاياللارنىڭ رۇداۋچە چېلىشىش تۈرلىرى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تەييارلىق مۇسابىقىسىگە قاتناشتى، ئۇلاردىن 33 نەپەر تەنھەرىكەتچى (ئەرلەر 27، ئاياللار ئالتە) ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىگە قاتناشتى، ئۇلارنىڭ سەككىزى يېنىك ئاتلېتىكىدىن، سەككىزى خەلقئاراچە چېلىشىشتىن (ئالتىسى قەدىمكىچە چېلىشىشتىن، ئىككىسى ئەركىن چېلىشىشتىن)، 12 سى ئەرلەر ۋاسكىتبولىدىن، ئۈچى ئاياللارنىڭ رۇداۋچە چېلىشىشىدىن، ئىككىسى قارىغا ئېتىشتىن. ئۇلار ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىدە ئىككى ئالتۇن مېدال، ئۈچ مىس مېدال (بۇنىڭ بىرى كوللېكتىپنىڭ) ئالدى، بىر 5 ـ لىككە، ئىككى 7 ـ لىككە ئېرىشتى، ئومۇمىي نومۇرى 64كە يېتىپ، مۇسابىقىگە قاتناشقان 96 ئورۇن ئىچىدە ئالتۇن مېدال سانى جەھەتتە 30 ـ ئورۇندا تۇردى. يېنىك ئاتلېتىكا كوماندىسى تەنھەرىكەت يېغىنىنىڭ «تەنتەربىيە ئەخلاق ـ پەزىلىتى مۇكاپاتى» غا ئېرىشتى.

چى جۇباڭ

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ۋەكىللەر كوماندىلىرى مەملىكەتلىك 4 ـ نۆۋەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەنئەنىۋى تەنھەرىكەت يېغىنىغا قاتناشتى

مەملىكەتلىك 4 ـ نۆۋەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەنئەنىۋى تەنھەرىكەت يېغىنىنىڭ تازماق مۇسابىقە مەيدانى ۋە ئاساسلىق مۇسابىقە مەيدانىدىكى مۇسابىقىلەر 1991 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 4 ـ كۈنىدىن 7 ـ كۈنىگىچە ۋە 11 ـ ئاينىڭ 10 ـ كۈنىدىن17 ـ كۈنىگىچە كۆكخوت شەھىرى بىلەن نەننىڭ شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ۋەكىللەر كوماندىلىرى ئات بەيگىسى، مىللىيچە چېلىشىش (چېلىشىش، ئېلىشىش، يىگا)، ئىلەڭگۈچ، جانبازلىق ھەم دارۋازلىق، ئوغلاق تارتىشىش، ئات ئۈستىدە كۈچ سىنىشىش، ئاتقا سالما تاشلاش

قاتارلىق مۇسابىقە ۋە ئويۇن كۆرسىتىش تۈرلىرىگە قاتناشتى.

شىنجاڭ تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكى ئۇيغۇر، قازاق، خۇيزۇ، موڭغۇل، قىرغىز، شىبە، ئۆزبېك، تاتار، رۇس، داغۇردىن تەركىب تاپقان مىللەتتىن بولغان 94 كىشىدىن تەركىب تاپقان (بۇلاردىن تەننىگە بارغىنى 57، كۆكخوتقا بارغىنى 37)، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ساۋدانوۋ زاھىر، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى قېيۇم باۋۇدۇنلار ئىككى ئۆمەككە ئۆمەك باشلىقى بولدى.

مۇسابىقە ۋە ئويۇن كۆرسىتىشتە، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەر مىللەت تەنتەربىيەچىلىرى تۆت ئالتۇن مېدالغا، بەش كۈمۈش مېدالغا، ئىككى مىس مېدالغا، ئىككى 4 - لىككە، ئۈچ 6 - لىككە، بىر 8 - لىككە ھەم ئىككى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، بىر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ئالتە «تەنتەربىيەئەخلاق - پەزىلىتى» شەخسى مۇكاپاتىغا ئېرىشىپ، ئومۇمىي نەتىجىدە مەملىكەت بويىچە 2 - ئورۇندا تۇردى.

ئات بەيگىسىدە، تېكەس ناھىيىسىدىن قۇربانجان (قازاق) 13'13"86 نەتىجە بىلەن 10 مىڭ مېتردا 1 - لىككە ئېرىشتى؛ تېكەس ناھىيىسىدىن نۇردان (قازاق) 1'11"16 نەتىجە بىلەن 1000 مېتردا 2 - لىككە ئېرىشتى؛ موڭغۇلكۈرە ناھىيىسىدىن نۇر پولات (قازاق) 3'51"79 نەتىجە بىلەن 3000 مېتردا 2 - لىككە ئېرىشتى؛ ئىلى ئوبلاستىدىن نۇرغاجى (قازاق) 1'11"25 نەتىجە بىلەن 1000 مېتردا 3 - لىككە ئېرىشتى؛ موڭغۇلكۈرە ناھىيىسىدىن قۇربانجان (قازاق) 3'55" نەتىجە بىلەن 3000 مېتردا 4 - لىككە ئېرىشتى؛ تېكەس ناھىيىسىدىن نۇردان 6'39"75 نەتىجە بىلەن 5000 مېتردا 4 - لىككە ئېرىشتى؛ تېكەس ناھىيىسىدىن قۇربانجان 6'39"80 نەتىجە بىلەن 5000 مېتردا 6 - لىككە ئېرىشتى؛ قۇمۇل شەھىرىدىن قۇربانجان (قازاق) 14'3"54 نەتىجە بىلەن 10 مىڭ مېتردا 6 - لىككە ئېرىشتى.

مىللىيچە چېلىشىش مۇسابىقىسىدە، ئامان (قىرغىز) ئۇيغۇرچە چېلىشىشتا 74 كىلوگرامدىن يۇقىرىلار بويىچە، ھاجى ئېلىشىش (يېزۇچە چېلىشىش) تا 74 كىلوگراملىقلار بويىچە، تۈرسۇن بىگا (زاڭزۇچە چېلىشىش) دا 74 كىلوگرامدىن يۇقىرىلار بويىچە چېمپىيون بولدى؛ مۇنارجان بىگا (زاڭزۇچە چېلىشىش) دا 74 كىلوگرامدىن يۇقىرىلار بويىچە، قەھرىمان خۇيزۇچە چېلىشىشتا 52 كىلوگراملىقلار بويىچە 2 - لىككە ئېرىشتى؛ شىپ جياۋ (خۇيزۇ) بىگا دا 52 كىلوگراملىقلار بويىچە 3 - لىككە ئېرىشتى. قىزىلسۇ ئوبلاستىدىن كەلگەن ئاماندىن باشقا تەنتەربىيەچىلەرنىڭ ھەممىسى ئاپتونوم رايونلۇق تەنتەربىيە كومىتېتى چېلىشىش كوماندىسىنىڭ ئەزالىرى.

ئىلەڭگۈچ مۇسابىقىسىدە قۇمۇل ۋىلايىتىدىن گۈلشەرەم ئابلىز، ئادالەت ئەمەت جۇپ كىشىلىك ۋاقىت بەلگىلەپ قوڭغۇراق ئۇرۇش تۈرىدە كوللېكتىپ 2 - لىككە ئېرىشتى؛ قۇمۇل ۋىلايىتىدىن ئاسىيە يالغۇز كىشىلىك ئېگىزگە كۆتۈرۈلۈپ قوڭغۇراق ئۇرۇش تۈرىدە 8 - لىككە ئېرىشتى.

جانبازلىق مۇسابىقىسىدە سانجى ئوبلاستىدىن ماخۇجۇن (خۇيزۇ) مۇشتۇزازلىق تۈرىدە 6 - لىككە ئېرىشتى.

ئويۇن كۆرسىتىش تۈرىدە ئاپتونوم رايونلۇق مەدەنىيەت نازارىتى سېرىك ئۆمىكىنىڭ دارۇزازلىق كوماندىسى بىلەن قىزىلسۇ ئوبلاستىنىڭ ئوغلاق تارتىشىش كوماندىسى دارۇزازلىق ۋە ئوغلاق تارتىشىش بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ قىزىلسۇ ئوبلاستىنىڭ ئوغلاق تارتىشىش كوماندىسى يەنە ئات ئۇستىدە كۈچ سىنىشىش بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئامان، ھاجى، تۈرسۇن، قۇربانجان، قۇربان ۋە ئوبۇللار «تەنتەربىيە ئەخلاق - پەزىلىتى» شەخسى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

تەنتەربىيە يېغىنى ئاياغلاشقاندىن كېيىن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 8 - ئايدا ۋە 12-ئايدا ئۈرۈمچى شەھىردە غەلىبىنى تەبرىكلەش يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، 82 مىڭ 100 يۈەن مۇكاپات پۇلى

ئاجرىتىپ، مۇكاپاتقا ئېرىشكەن تەنھەرىكەتچىنى ۋە تربىنېرلارنى مۇكاپاتلىدى.

مۇختار

تۇنجى نۆۋەتلىك جۇڭگو - سوۋېت زال ئىچى يېنىك ئاتلېتىكا دوستلۇق قارشىلىشىش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى

تۇنجى نۆۋەتلىك جۇڭگو - سوۋېت زال ئىچى يېنىك ئاتلېتىكا دوستلۇق قارشىلىشىش مۇسابىقىسى 1991 - يىل 3 - ئاينىڭ 4 - كۈنىدىن 6 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايونلۇق تەنتەربىيە كومىتېتىنىڭ يېنىك ئاتلېتىكا زالىدا ئۆتكۈزۈلدى.

بۇ قېتىمقى مۇسابىقىگە سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ قازاقىستان، قىرغىزستان ۋە ئۆزبېكىستان جۇمھۇرىيەتلىرىنىڭ يېنىك ئاتلېتىكا كوماندىلىرىدىن 52 نەپەر تەنھەرىكەتچى تەكلىپ بىلەن قاتناشتى. ئۇلارنىڭ ئىچىدە سەككىز خەلقئارا دەرىجىلىك تەنھەرىكەت ماھىرى، 31 تەنھەرىكەت ماھىرى، 12 كاندىدات تەنھەرىكەت ماھىرى، بىر 1 - دەرىجىلىك تەنھەرىكەتچى بار. بۇ قېتىمقى مۇسابىقىگە شىنجاڭ سەككىز ۋەكىللەر كومانداسى، 78 تەنھەرىكەتچىنى قاتناشتۇردى. بۇ سەككىز ۋەكىللەر كومانداسى ئاپتونوم رايونلۇق مۇنەۋۋەر تەنھەرىكەت كومانداسى ھەم ئاپتونوم رايون، ئۈرۈمچى، سانجى، ئاقسۇ، بايىنغولىن، شىخەنزىدىكى ئالتە تەنتەربىيە مەكتىپى كومانداسى، شىنجاڭ مەشىق ئەترىتىدىكى ياش - ئۆسمۈر تەنھەرىكەتچىلەر كومانداسى بولۇپ، بۇلارنىڭ ئىچىدە تەنھەرىكەت ماھىرىدىن تۆتى، 1 - دەرىجىلىك تەنھەرىكەتچىدىن يەتتىسى بار، قالغانلىرىنىڭ ھەممىسى 2 - دەرىجىلىك تەنھەرىكەتچى.

قارشىلىشىش مۇسابىقىسى جەريانىدا، ئاپتونوم رايونىمىز كوماندىلىرى كۆچلۈك رەقىب ئالدىدا، قەيسەرلىك بىلەن ئېلىشىش روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، ئۆزلىرىنىڭ سەۋىيىسىنى نامايان قىلدى، جەمئىي توققۇز تۈرده 2 - لىككە، 11 تۈرده 3 - لىككە ئېرىشتى. مەلۇمانقا قارىغاندا، 78 تەنھەرىكەتچىنىڭ 67 پىرسەنتىنىڭ نەتىجىسى يۇقىرى كۆتۈرۈلگەن.

شى ۋېن

«تېز مۇز تېيىلىش شاھزادىسى» - لیۇ يەنفېي

1991 - يىل ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تېز مۇز تېيىلىش جەھەتتىكى مۇنەۋۋەر ماھىرى، «تېز مۇز تېيىلىش شاھزادىسى» دەپ نام ئالغان لیۇ يەنفېي مول نەتىجىلەر قازانغان بىر يىل بولدى.

لیۇ يەنفېي 1 - ئاينىڭ 18 - كۈنىدىن 22 - كۈنگىچە ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك تېز مۇز تېيىلىش بويىچە لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسىدە 1500 مېتردا ۋە ئەرلەرنىڭ ئومۇمىي ماھارىتىدە ئىككى 1 - لىككە، 5000 مېتردا 2 - لىككە، 500 مېتر ۋە 10 مىڭ مېتردا ئىككى 3 - لىككە ئېرىشتى. 11 - ئاينىڭ 16-كۈنى باشلانغان دۆلەتلىك ئولىمپىك كوماندىسىغا ئادەم تاللاش مۇسابىقىسىنىڭ 1 - نۆۋەتلىك تاللاش مۇسابىقىسىدە 1500 مېتر، 5000 مېتردا ئىككى 1 - لىككە ۋە 10 مىڭ مېتردا2 - لىككە ئېرىشتى؛ 2 - نۆۋەتلىك تاللاش مۇسابىقىسىدە يۇقىرىدىكى ئۈچ تۈر بويىچە 1 - لىككە ئېرىشىپ، ئەلا نەتىجە بىلەن دۆلەتلىك ئولىمپىك كوماندىسىغا تاللاندى. ئۇ 12 - ئاينىڭ 6 - كۈنىدىن 8 - كۈنگىچە بېيجىڭدىكى پايتەخت تەنتەربىيە سارىيىدا ئۆتكۈزۈلگەن 1 - نۆۋەتلىك ئاسىيا لوڭقىسىنى تالىشىش بويىچە تېز مۇز تېيىلىش مۇسابىقىسىدە 1500 مېتر ۋە 10 مىڭ مېتردىن ئىبارەت ئىككى تۈرده 1 - لىككە، 5000 مېتردا 3 - لىككە ئېرىشىپ، ئېلىمىزنىڭ تېز مۇز تېيىلغۇچىلىق ئېر تەنھەرىكەتچىلىرىدىن ئاسىيا بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن مۇسابىقىدە ئەڭ كۆپ ئالتۇن مېدال ئالغان تەنھەرىكەتچى بولۇپ قالدى. بۇ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تېز مۇز تېيىلىش تەنھەرىكەتچىلىرى تارىخىدا تۇنجى قېتىم كۆرۈلگەن ئەھۋال.

مۇنەۋۋەر تەنھەرىكەتچىلەر مۇكاپاتلاندى

1991 ـ يىل 10 ـ ئايدا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ۋېلسىپىت تەنھەرىكەتچىسى لىۋ خۇڭ (11 ـ نۆۋەتلىك ئاسىيا تەنھەرىكەت يىغىنىنىڭ ۋېلسىپىت مۇسابىقىسىدە ئالتۇن مېدال ئالغان) ۋە چېلىشىش تەنھەرىكەتچىسى ئېلى باتۇر، گۇ ماۋشىڭ (11 ـ نۆۋەتلىك ئاسىيا تەنھەرىكەت يىغىنىدا قەدىمكىچە چېلىشىش بويىچە كۇمۇش مېدال ئالغان) لار ئاپتونوم رايون مۇكاپات قىلىپ بەرگەن 58. 58 كۋادرات مېترلىق ئۇچ ئېغىزلىق ئۆيلەرگە كۆچۈپ كىردى (بۇ ئۆيلەرنىڭ مۇلۇك ھۇقۇقى دۆلەت ئىلكىدە بولىدۇ).

مۇنەۋۋەر تەنھەرىكەتچىلەرگە بېرىلگەن بۇ مۇكاپاتنى 1990 ـ يىلى 11 ـ نۆۋەتلىك ئاسىيا تەنھەرىكەت يىغىنى ئاياغلاشقاندىن كېيىن، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى تۆمۇر داۋامەت ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ «ئالاھىدە تۆھپە ياراتقان مۇنەۋۋەر تەنھەرىكەتچى، ترېنېرلارنى مۇكاپاتلاش توغرىسىدىكى بىر قانچە سىياسەت ـ بەلگىلىمە (سىناق نۇسخا)» سىگە ئاساسەن قارار قىلغان. بۇ ئۇچ نەپەر تەنھەرىكەتچى يەنە 11 ـ نۆۋەتلىك ئاسىيا تەنھەرىكەت يىغىنىدا ئېرىشكەن نەتىجىسىگە قاراپ، 10 مىڭ يۈەن، 5000 يۈەن مۇكاپات سوممىسى بىلەن مۇكاپاتلاندى.

چى جۇباڭ

ئاپتونوم رايوننىڭ تەنتەربىيە ساھەسىدىكى ئىجتىمائىي تەشكىلاتلار

1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنى ئېنىقلاش ـ تەرتىپكە سېلىش ئىشخانىسىنىڭ تەكشۈرۈشى ئارقىلىق شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق تەنتەربىيە باش جەمئىيىتى قاتارلىق 28 تەنتەربىيە ئىجتىمائىي تەشكىلاتى شەرتكە ئاساسىي جەھەتتىن ئۇيغۇن دەپ قارالغاندىن كېيىن، ئۇلار «ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنى تىزىملاپ باشقۇرۇش نىزامى» دىكى بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن،

1991 ـ يىلنىڭ ئاخىرىغا قەدەر، لىۋ يەنفېي مەملىكەت بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ھەر قېتىملىق رەسمىي تېز مۇز تېيىلىش مۇسابىقىلىرىدە 40-دانە ئالتۇن، كۇمۇش، مىس مېدال ئالدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئالتۇن مېدال 19، كۇمۇش مېدال 12، مىس مېدال توققۇز؛ ئۇدا ئالتە يىل (1986 ـ يىلدىن 1991 ـ يىلغىچە) تېز مۇز تېيىلىش تۇرلىرىدە مەملىكەت بويىچە چېمپىيون بولدى؛ ئەرلەرنىڭ تېز مۇز تېيىلىشى بويىچە 1000 مېتر، 1500 مېتر، 3000 مېتر ۋە 5000 مېترلىق تۆت خىل مەملىكەتلىك رېكورتنى ساقلاپ كەلدى.

ئۇ، 1988 ـ يىل 2 ـ ئايدا دۆلەت كوماندىسىغا تالىنىپ، كانادادىكى كالگارىدا ئۆتكۈزۈلگەن 15 ـ نۆۋەتلىك دۇنيا قىشلىق ئولىمپىك تەنھەرىكەت يىغىنىغا قاتناشتى، مۇسابىقىدە ئېلىمىزنىڭ 1500 مېترلىق تېز مۇز تېيىلىش رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىدى. 3 ـ ئايدا مەملىكەتلىك تېز مۇز تېيىلىش بويىچە چېمپىيونلۇقنى تالىشىش مۇسابىقىسىدە 1500 مېتردا 1 ـ لىككە، 3000 مېتردا 3 ـ لىككە ئېرىشتى. شۇ يىلى ياپونىيە (جيەنجيەن) گە زىيارەتكە بېرىپ، تېز مۇز تېيىلىش مۇسابىقىسىدە 5000 مېتردا 3 ـ لىككە ئېرىشتى (ئاپتونوم رايون رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىدى). ئۇ شۇ يىلى 5 ـ ئايدا تۇنجى نۆۋەتتىكى مەملىكەت بويىچە ئون ئەڭ ياخشى قار ـ مۇزدا تېيىلىش تەنھەرىكەتچىسىنىڭ بىرى بولۇپ باھالاندى.

ئۇ، 1990 ـ يىل 3 ـ ئايدا 2 ـ نۆۋەتلىك ئاسىيا قىشلىق تەنھەرىكەت يىغىنىغا قاتنىشىپ، 1500 مېتردا 4 ـ لىككە ئېرىشتى، دۆلەتلىك تەنتەربىيە كومىتېتى ئۇنىڭغا «1990 ـ 1991 ـ يىللىق مۇز ئۇستى يەككە تەنھەرىكەت تۇرى بويىچە مۇنەۋۋەر تەنھەرىكەتچى» دەپ نام بەردى. ئۇ 3 ـ ئاينىڭ ئوتتۇرىسىدا ياپونىيىدە جۇڭگو-ياپونىيە تېز مۇز تېيىلىش دوستلۇق مۇسابىقىسىگە قاتنىشىپ، 1500 مېتردا 1 ـ لىككە، 1000 مېتردا 2 ـ لىككە ئېرىشتى. 11 ـ ئاينىڭ 9 ـ كۈنى سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ 36 ـ نۆۋەتلىك ئەنئەنىۋى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ئىشلىرى نازارىتىگە ئىلتىماس قىلىمىز، ئۆزلىرىنىڭ رويخەتكە ئالدۇرىدى.

ئاپتونوم رايونىمىز تەنتەربىيە ساھەسىدىكى 28 ئىجتىمائىي تەشكىلاتنىڭ ئىسىملىكى تۆۋەندىكىچە: ئاپتونوم رايونلۇق تەنتەربىيە باش جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق ياشانغانلار تەنتەربىيە جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق مېيىپلار تەنتەربىيە جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق دېھقان، چارۋىچىلار تەنتەربىيە جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق تاغقا چىققۇچىلار جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق خەۋەرچى كەپتەر باققۇچىلار جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق بېلىق تۇتقۇچىلار جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق جۇڭگوچە شاھمات جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلقارا شاھمات جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق قورشاۋ شاھمات جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق تەيجىچۈەن جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق قارتىچىلار جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق چويلا توپ جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق ۋاسكېتبول جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق ۋالىبول جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق يېنىك ئاتلېتىكا جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق سۇ ئۈزگۈچىلەر جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق چېلىشچىلار جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق ئېغىرلىق كۆتۈرگۈچىلەر جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق مۇز - قاردا تېيىلغۇچىلار جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق غالتەكلەك كانكى جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق بوكسيورچىلار جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق ساغلاملىق - گۈزەللىك جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق ۋارانا توپ جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق تاغ قاپتاللىرىدا پەرۋاز قىلىش ھەرىكىتى جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق قارىغا ئاتقۇچىلار جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق جانبازچىلار جەمئىيىتى، ئاپتونوم رايونلۇق تىكتاك توپ جەمئىيىتى.

چى جۇباك
ۋاڭ پىڭ

تېز مۇز تېيىلىش مۇسابىقىسىدە 500 مېتر ۋە كىچىك ئومۇمىي ماھارەتنىن ئىبارەت ئىككى تۈرده 1 - لىككە، 1500 مېتر، 3000 مېتر، 5000 مېتردىن ئىبارەت ئۈچ تۈرده 3 - لىككە ئېرىشتى ھەمدە 3000 مېتر، 5000 مېتردىن ئىبارەت ئىككى تۈرده مەملىكەتلىك رېكورتنى بۇزۇپ تاشلىدى. ئۇ شۇ ئايدا قازاقىستان جۇمھۇرىيىتىدە ئۆتكۈزۈلگەن، قازاقىستان دۆلەت كوماندىسى، جۇڭگو-ياپونىيە شىنجاڭ كوماندىسى، ئۆزبېكىستان تەنھەرىكەت مەكتىپى كوماندىسى قاتناشقان قارشىلىشىش مۇسابىقىسىدە 1000 مېتر، 3000 مېتردىن ئىبارەت ئىككى تۈرده مەملىكەتلىك رېكورتنى بۇزۇپ تاشلىدى. 12 - ئايدا خارىبىندا ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك 7 - نۆۋەتلىك قىشلىق تەنھەرىكەت يىغىنىدا ئىككى ئالتۇن مېدالغا، بىر كۈمۈش مېدالغا، ئىككى مىس مېدالغا ئېرىشكەندىن كېيىن، يەنە چاۋشيەنگە بېرىپ، جۇڭگو، چاۋشيەن، موڭغۇلىيە، سوۋېت ئىتتىپاقىدىن ئىبارەت تۆت دۆلەت تەنھەرىكەتچىلىرى قاتناشقان تېز مۇز تېيىلىش مۇسابىقىسىگە قاتنىشىپ، 1000 مېتر، 1500مېتردىن ئىبارەت ئىككى تۈرده1 - لىككە، 500 مېتردا 2 - لىككە ئېرىشتى.

جې فۇ

لىۋ يەنبې مۇسابىقىدە.
لى جىتىڭ فوتوسى

قوشۇمچه 1

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مۇنەۋۋەر ته‌نهه‌ربكه‌ت كوماندىلىرى ۋه ته‌نهه‌ربكه‌تچىلىرىنىڭ مه‌ملىكه‌تلىك ره‌سمىي مۇسابىقىلەردە ئېرىشكەن نەتىجىلىرىنى كۆرسىتىش جەدۋىلى

نەتىجىسى / دەرىجىسى			.1	.2	.3	.4	.5	.6	.7	.8	جەمئىي ئىسىملىك سانى	«ته‌ته‌ربىيه ئەخلاق - پەزىلىتى» مۇكاپاتىغا ئېرىشكۈچىلەر
كوماندا، گۇرۇپپا												
1 - ته‌ته‌ربىيه مه‌شقى چوڭ ته‌تۈرتى	ته‌رلەر	چوڭلار گۇرۇپپىسى	3	5	10	2	7	1	2		30	تۆت ئادەم
		ياشلار گۇرۇپپىسى		3	1	3		3	1	1	12	تۆت ئادەم
	ئايالار	چوڭلار گۇرۇپپىسى	3		1	1		1		1	7	ئالته ئادەم
		ياشلار گۇرۇپپىسى				1		2	1	1	5	تۆت ئادەم
	كوللېكتىپ	چوڭلار گۇرۇپپىسى						1		1	2	ئايالار ژاسكىتبول كوماندىسى
		ياشلار گۇرۇپپىسى										
	جەمئىي		6	8	12	7	7	8	4	4	56	بىر كوماندا، 18 ئادەم
2 - ته‌ته‌ربىيه مه‌شقى چوڭ ئەترىتى	ته‌رلەر	چوڭلار گۇرۇپپىسى	2	5	1	2	2	3	1		16	بەش ئادەم
		ياشلار گۇرۇپپىسى	1			1					2	ئۈچ ئادەم
	ئايالار	چوڭلار گۇرۇپپىسى										
		ياشلار گۇرۇپپىسى										
	كوللېكتىپ	چوڭلار گۇرۇپپىسى	1	5							6	
		ياشلار گۇرۇپپىسى										
	جەمئىي		4	10	1	3	2	3	1		24	سەككىز ئادەم
3 - ته‌ته‌ربىيه مه‌شقى چوڭ ئەترىتى	ته‌رلەر	چوڭلار گۇرۇپپىسى	5		7	3	1	2	4		22	ئالته ئادەم
		ياشلار گۇرۇپپىسى	1	3		1					5	تۆت ئادەم
	ئايالار	چوڭلار گۇرۇپپىسى						1		1	2	ئىككى ئادەم
		ياشلار گۇرۇپپىسى										
	كوللېكتىپ	چوڭلار گۇرۇپپىسى										
		ياشلار گۇرۇپپىسى										
	جەمئىي		6	3	7	4	1	3	4	1	29	12 ئادەم
ئاساسىي قاتلام ته‌نهه‌ربكه‌ت كوماندىلىرى	ته‌رلەر	چوڭلار گۇرۇپپىسى	1			1		1	2		5	ئىككى ئادەم
		ياشلار گۇرۇپپىسى				1					1	بىر ئادەم
	ئايالار	چوڭلار گۇرۇپپىسى										
		ياشلار گۇرۇپپىسى										
	جەمئىي		1			2		1	2		6	ئۈچ ئادەم
ئومۇمىي جەمئىي			17	21	20	16	10	15	11	5	115	بىر كوماندا، 41 ئادەم

ئىزاھات: ① ئاساسىي قاتلام ته‌نهه‌ربكه‌ت كوماندىلىرىنىڭ نەتىجىلىرى ئالتاي جاڭغا تېپىلىش كوماندىسىدىكى مۇنەۋۋەر ته‌نهه‌ربكه‌تچىلەرنىڭ مه‌ملىكه‌تلىك ره‌سمىي مۇسابىقىلەردە ئېرىشكەن نەتىجىلىرىدىن ئىبارەت.

② ئىسىملىكنىڭ ستاتىستىكا سانى 2 - نۆۋەتلىك مه‌ملىكه‌تلىك شه‌مه‌رلەر ته‌نهه‌ربكه‌ت يېغىندا ئېرىشكەن ئىسىملىكنى نۆۋەت ئىچىگە ئالىدۇ.

قوشۇمچە 2

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مۇنەۋۋەر تەنھەرىكەت كوماندىلىرى ۋەتەنھەرىكەتچىلىرىدىن مەملىكەتلىك رەسمىي مۇسابىقىلەرگە قاتنىشىپ 1 - لىككە ئېرىشكەن تەنھەرىكەتچىلەرنىڭ ئەھۋالى

ئىسىم - فامىلىسى	جىنىسى	تۈرى	گۇرۇپپا ئايرىمىسى	مۇسابىقە نامى	ۋاقتى	ئورنى	نەتىجىسى	يەتكەن دەرىجىسى	ئەسكەرتىش
ليۇ يەنفېي	ئەر	1500 مېتر	چوڭلار	مەملىكەتلىك تېز مۇز تېيىلىش لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	1.18 - 22	خۇنجيالڭ	2'03"46		
ليۇ يەنفېي	ئەر	ئومۇمىي ماھارەت	چوڭلار	مەملىكەتلىك تېز مۇز تېيىلىش لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	1.18 - 22	خۇنجيالڭ	176.813		
جاۋ جىخۇا	ئايال	500 مېتر	چوڭلار	مەملىكەتلىك تېز مۇز تېيىلىش لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	1.18 - 22	خۇنجيالڭ	42"21		
جاۋ جىخۇا	ئايال	500 مېتر	چوڭلار	مەملىكەتلىك تېز مۇز تېيىلىش لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	1.18 - 22	خۇنجيالڭ	43"09		
كۇلڭ شيۇشيا	ئايال	ئېگىزگە سەكرەش	چوڭلار	مەملىكەتلىك يېنىك ئاتلېتىكا چېمپىيونلۇقىنى تالىشىش مۇسابىقىسى	10.9 - 13	خاڭجۇ	1.84مېتر		ئاپتونوم رايوننىڭ 1.8 مېترلىق رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىدى
لى ۋېنجيي	ئەر	60 تال ئوقنى يېتىپ ئېتىش	چوڭلار	مەملىكەتلىك قارىغا ئېتىش چېمپىيونلۇقىنى تالىشىش مۇسابىقىسى	4.20 - 30	چاڭشا	694 ھالقا		
ئېھسان	ئەر	«250» تىپلىق موتسىكلىت	چوڭلار	مەملىكەتلىك دالىدا موتسىكلىت چاپتۇرۇش لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	10.24 - 11.2	شاڭخەي	40 مىنۇت		
ۋالڭ ۋېي	ئەر	«F2B» پىلانېر	«ب» گۇرۇپپا	مەملىكەتلىك سىم بىلەن باشقۇرۇلىدىغان پىلانېر لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	5.27 - 29	جېڭجۇ	5450		
نۇرمۇ-ھەممەت ئېھسان	ئەر	«250» تىپلىق موتسىكلىت	چوڭلار كوللېكتىپ	مەملىكەتلىك دالىدا موتسىكلىت چاپتۇرۇش لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	10.24 - 11.2	شاڭخەي	60 مىنۇت		
ھاجى	ئەر	68 كىلوگراملىقلار بويىچە قەدىمدىكىچە چېلىشىش	چوڭلار	مەملىكەتلىك چېلىشىش لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	4.20 - 25	چىنجۇ			
ھاجى	ئەر	68كىلوگراملىقلار بويىچە قەدىمدىكىچە چېلىشىش	چوڭلار	مەملىكەتلىك چېلىشىش چېمپىيونلۇقىنى تالىشىش مۇسابىقىسى	10.10 - 17	خېفېي			
تۇرسۇن مامۇت	ئەر	74كىلوگراملىقلار بويىچە قەدىمكىچە چېلىشىش	چوڭلار	مەملىكەتلىك چېلىشىش چېمپىيونلۇقىنى تالىشىش مۇسابىقىسى	10.10 - 17	خېفېي			
مۇنارجان	ئەر	جۇڭگوچە چېلىشىش	چوڭلار	مەملىكەتلىك جۇڭگوچە چېلىشىش لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	8.3 - 7	جىنىڭ			
شىرئېلى	ئەر	قەدىمكىچە چېلىشىش	ياشلار	مەملىكەتلىك ياشلار چېلىشىش لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	3.10 - 13	چاڭچۇن		1 - دەرىجىلىك	
سەپەر	ئەر	74كىلوگراملىقلار بويىچە ئەركىن چېلىشىش	چوڭلار	مەملىكەتلىك 2 - نۆۋەتلىك شەھەرلەر تەنھەرىكەت يىغىنى	9.20 - 28	تاڭشەن			
ۋەن دۇلڭ	ئەر	دىسكا ئېتىش	چوڭلار	مەملىكەتلىك 2- نۆۋەتلىك شەھەرلەر تەنھەرىكەت يىغىنى	9.20 - 28	تاڭشەن	57.64	تەنھەرىكەت ماھىرى	ئاپتونوم رايوننىڭ 56.96 مېترلىق رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىدى
ئېلزات	ئەر	دەرىجىدىن تاشقىرى چوڭ بۇرۇلۇش	چوڭلار	مەملىكەتلىك ئېگىز تاغدا چاڭغا تېيىلىش لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	2.25 - 3.5	يابۇل	1'08"45		

قوشۇمچە 3

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا ھەر قايسى تۈرلەر بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن رەسمىي مۇسابىقىلەرنىڭ ئەھۋالى

مۇسابىقە نامى	ۋاقتى	تۈرى	قاتناشقان تۈرۈن	قاتناشقان كوماندىلار، نەپەر ئادەم سانى	رېكورت يۈزۈش ئەھۋالى
ئاپتونوم رايوندىكى ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتەپلىرىنىڭ يېنىك ئاتلېتىكا مۇسابىقىسى	28 - 7.22	ئاقسۇ	14	211	بىر ئادەم بىر قېتىم ئاپتونوم رايونىمىز بىر تۈردىكى ئۆسمۈرلەر رېكورتىنى يۈزۈپ تاشلىدى
ئاپتونوم رايوندىكى ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتەپلىرىنىڭ «ئا» گۇرۇپپا بويىچە يېنىك ئاتلېتىكا مۇسابىقىسى	26 - 8.21	شىخەنزە	16	180	14 ئادەم 17 قېتىم ئاپتونوم رايونىمىز بەش تۈردىكى ئۆسمۈرلەر رېكورتىنى يۈزۈپ تاشلىدى
ئاپتونوم رايوندىكى ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتەپلىرىنىڭ قەدىمكىچە ئەركىن چىلىشىش مۇسابىقىسى	23 - 8.16	خوتەن	12	221	
ئاپتونوم رايوندىكى ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتەپلىرىنىڭ قارىغا ئېتىش مۇسابىقىسى	8 - 8.2	قاراماي	13	104	
ئاپتونوم رايوندىكى ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتەپلىرىنىڭ ئوقيا ئېتىش مۇسابىقىسى	26 - 8.20	ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ شىمگو رايونى	5	52	
ئاپتونوم رايوندىكى ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتەپلىرىنىڭ پۇتبول «ئا» گۇرۇپپىلىرى مۇسابىقىسى	25 - 8.15	سانجى	11	160	
ئاپتونوم رايوندىكى ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتەپلىرىنىڭ ۋالىبول مۇسابىقىسى	11 - 8.3	كۈيتۇن	6	99	
ئاپتونوم رايوندىكى ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتەپلىرىنىڭ ۋېلىسىپىت مۇسابىقىسى	28 - 8.22	ئۈرۈمچى شەھىرى	9	75	
ئاپتونوم رايوندىكى ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتەپلىرىنىڭ تىكتاك توپ مۇسابىقىسى	27 - 7.20	ئۈرۈمچى شەھىرى	8	82	
ئاپتونوم رايوندىكى ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتەپلىرىنىڭ مۇ ئۇزۇش مۇسابىقىسى	25 - 8.20	كورلا	8	91	ئۇچ كومانداغا توققۇز ئادەم 27 قېتىم ئاپتونوم رايونىمىز مەككىز تۈردىكى رېكورتىنى يۈزۈپ تاشلىدى
ئاپتونوم رايونلۇق تېز مۇز تېپىلىش مۇسابىقىسى	9 - 2.2	ئۈرۈمچى شەھىرى	9	101	بەش كىشى مەككىز قېتىم ئاپتونوم رايونىمىز بەش تۈردىكى ئۆسمۈرلەر رېكورتىنى يۈزۈپ تاشلىدى
ئاپتونوم رايونلۇق ياش - ئۆسمۈرلەر بوكسىور مۇسابىقىسى	8.1 - 7.25	ئۈرۈمچى شەھىرى	13	71	
جەمئىي: 11 تۈر، 12 قېتىم				1447 ئادەم، يۇنىڭ ئىچىدە،ئاز سانلىق مىللەتتىن بولغانلار 505	ئۇچ كومانداغا، 29 ئادەم 53 قېتىم ئاپتونوم رايونىمىز 19 تۈردىكى رېكورتىنى يۈزۈپ تاشلىدى

قوشۇمچە 4

ئۇرۇمچى شەھىرى تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ 2 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك شەھەرلەر تەنھەرىكەت يېغىنىدا ئېرىشكەن نەتىجىلىرىنى كۆرسىتىش جەدۋىلى

ئىسىم - فامىلىسى	جىنسى	تۈرلەر	دەرىجىسى	نەتىجىسى	ئەسكەرتىش
ۋەن دۈلۈڭ	ئەر	دىسكا	1	57.64مېتر	ئاپتونوم رايونلۇق ئىلگىرىكى 56.96 مېترلىق رېكورتنى يۇزۇپ تاشلاپ، تەنھەرىكەت ماھىرى ئۇنۋانىغا ئېرىشتى
سەپەر	ئەر	ئەركىن چىلىشىش (74 كىلوگرامدىن يۇقىرى)	1		
شىرئېلى	ئەر	قەدىمكىچە چىلىشىش (74 كىلوگرامدىن يۇقىرى)	3		
چېن دۈلۈڭ	ئەر	ئون تۈرلۈك ئومۇمىي ماھارەت	3	7267 نومۇر	ئاپتونوم رايونلۇق ئىلگىرىكى 7074 نومۇرلۇق رېكورتنى يۇزۇپ تاشلاپ، تەنھەرىكەت ماھىرى ئۇنۋانىغا ئېرىشتى
كوللېكتىپ تۈر	ئەر	ۋاسكىتبول	3		
ۋېي داخۇا	ئايال	رۇداۋچە چىلىشىش (پەرقى چوڭ دەرىجىلىكلەر بويىچە)	5		
جۇ ۋېي	ئەر	قەدىمكىچە چىلىشىش (130 كىلوگرامدىن يۇقىرى)	7		
شۇ زېڭرۇڭ	ئەر	قەدىمكىچە چىلىشىش (100 كىلوگرامدىن يۇقىرى)	7		
ئاقابېك	ئەر	يېنىك ئاتلېتىكا 5000 مېتر			ئىسملىكىگە ئېرىشەلمىدى، لېكىن نەتىجىسى تەنھەرىكەت ماھىرى دەرىجىلىك ئۇنۋانىغا يەتتى، نىزامىدىكى بەلگىلىمە بويىچە ماھىر بولغانلارنىڭ ئومۇمىي نومۇرىغا ئىككى نومۇر قوشۇپ بېرىلدى

ئەسكەرتىش: يۇقىرىقىلارنىڭ ھەممىسى چوڭلار گۇرۇپپىسىدىن

مىللەت

مىللىي ئىشلار

مەملىكەتلىك مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتى بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخسلەر تەقدىرلەندى

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 1991 - يىل 2 - ئاينىڭ 9 - كۈنى ئۇرۇمچىدە يىغىن ئۆتكۈزۈپ، دۆلەت مىللىي ئىشلار كومىتېتىغا ۋەكالىتەن ئاپتونوم رايونىمىزدىكى مەملىكەتلىك مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتى بويىچە ئىلغارلىق نامىغا ئېرىشكەن 111 كوللېكتىپ ۋە 114 شەخسكە تەقدىرنامە، گۈۋاھنامە ۋە مۇكاپات بۇيۇمى تارقىتىپ بەردى.

ئەنۋەر

قوشۇمچە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 1990 - يىلى مەملىكەتلىك مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتى بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار شەخسلەرنىڭ ئىسىملىكى

ئىلى ئوبلاستى ۋە ئىلى ۋىلايىتىدىن

ئىلغار كوللېكتىپ: ئىلى يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، كۈنەس ناھىيىسى ئارالتۆپە يېزىسى، توققۇز تارا ناھىيىلىك كالا فېرمىسى، غۇلجا ناھىيىسى، تېكەس ناھىيىلىك ئورمانچىلىق ئىدارىسى، ئىلى ۋىلايەتلىك تىۋىت - يۇڭ زاۋۇتى، نىلقا ناھىيىسى چونجى چارۋىچىلىق فېرمىسى.

ئىلغار شەخسلەر: پولات (قازاق، قوراللىق ساقچى قىسىملىرى ئىلى ئوبلاستلىق چېگرا مۇداپىئە تارماق ئەترىتىنىڭ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارى)، ۋاڭ جىڭچىيەن (ج ك پ كۈيتۈڭ شەھەرلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى)، تاۋ سۇڭشۇ (شىبە، چاپچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسى سۇنجاچىنىرۇ يېزىسى ئاپار كەنتىنىڭ باشلىقى)، ئالىيەم (ئايال، ئۆزبېك، غۇلجا شەھەرلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئېھتىياجلىق ماللار سودا سارىيىنىڭ گۇرۇپپا باشلىقى)، جالباقاي (قازاق، موڭغۇلكۈرە ناھىيىسى شوتا قىرغىز يېزىسى ئاشلىق پۇنكىتى پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى)، مۇھەممەت كېرىم (قورغاس ناھىيىسى لوسىگۈڭ يېزىسى دۆڭمەھەللە كەنتىنىڭ گۇرۇپپا باشلىقى)، خۇاڭ چۈەنپىڭ (ئايال، ئىلى ۋىلايەتلىك «خەلق» دوختۇرخانىسىنىڭ سېسترالار باشلىقى).

تارباغاتاي ۋىلايىتىدىن

ئىلغار كوللېكتىپ: شىخو ناھىيىسى چېپەيزى يېزىسى، تارباغاتاي مەمۇرىي مەھكىمە ئەمگەك - كادىرلار باشقارمىسى، دۆربىلجىن ناھىيىسى جار بۇلاق دېھقانچىلىق مەيدانى، ساۋەن ناھىيىسى داچۈەن يېزىسى.

ئىلغار شەخسلەر: دېگاۋ (داغۇر، چۆچەك شەھىرىدىكى چاشا يېزىسى چېتجېيېك كەنتىنىڭ باشلىقى)، سېمىگېنادى (لىۋ شۆيى، رۇس، تارباغاتاي ۋىلايەتلىك يولۇچى توشۇش شىركىتىنىڭ جىڭلىسى)، ما دېسەي (خۇيزۇ، چاغانتوقاي ناھىيىسى چاغانتوقاي چارۋىچىلىق فېرمىسى دېھقانچىلىق 1 - ئەترىتىنىڭ باشلىقى)، قۇرمان (قازاق، قوبۇقسار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىسى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چارۋىچىلىق فېرمىسى پارتكومىنىڭ شۇجىسى).

ئالتاي ۋىلايىتىدىن

ئىلغار كوللېكتىپ: چىڭگىل ناھىيىسى بازار 1 - باشلانغۇچ مەكتىپى، بۇرچىن ناھىيىسى، جېمىنەي ناھىيىسى، ئالتاي شەھىرى خۇڭدۇڭ يېزىسى.

ئىلغار شەخسلەر: بىدەقمەت (قازاق، ئالتاي ۋىلايەتلىك ئېلېكتر شىركىتى پارتكومىنىڭ ئەزاسى)، ۋاڭ شۇمىن (ئايال، بۇرۇلتوقاي ناھىيىسى شېكەر - تاماكا - ھاراق شىركىتىنىڭ

مۇئاۋىن جىڭلىسى)، شېرىياز قۇرمەتقان (قازاق، كۆكتوقاي ناھىيىسى تۈرغۇن يېزىسى چارۋىچىلىق 2-ئەترىتىنىڭ مالچىسى)، خې يۈجۇ (قاپا ناھىيىسى سارتام يېزىسى تىكتۈرماس كەنتىنىڭ باشلىقى).

بورتالا ئوبلاستىدىن

ئىلغار كوللېكتىپ: جالاق ناھىيىسى ئاقچى دېھقانچىلىق مەيدانى، ئارشالاق ناھىيىسى كۆندۈلۈن چارۋىچىلىق فېرمىسى.

ئىلغار شەخسلەر: جالاق شاۋ مېي (ئايال، بورتالا شەھىرى دالتۇ بازىرى ئۇلان - بۇغ كەنتى پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى)، ساڭجى (موڭغۇل، بورتالا موڭغۇل تىبابەتچىلىك شىپاخانىسىنىڭ ۋراچى).

سانجى ئوبلاستىدىن

ئىلغار كوللېكتىپ: ئۇكاك ناھىيىلىك ئەسىللىك قوي فېرمىسى، جىنسار ناھىيە بازىرى لېۋ شۇخوزا كەنت كومىتېتى ماجازوزا كەنتى، «تىيەنلۇك» مېمونت زاۋۇتى ھاك تېشى كانى، يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ ماناس ناھىيىلىك تارمىقى.

ئىلغار شەخسلەر: يې شىيۇكۇي (خۇيزۇ، مىچۈەن ناھىيىسى گۈمۈدى بازىرى داپوچېك كەنتى پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى)، قابىل (قازاق، مورى قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى چۆربن يېزىسى پارتكومىنىڭ شۇجىسى)، جالاق چېڭلىن (گۈچۈلۈك ناھىيىسى چورىن قازاق يېزىسىنىڭ ۋراچى)، ما جىنشۇ (خۇيزۇ، قۇتۇبى ناھىيىسى ۋۇگۈتتەي يېزىسى شىخۈسۈن كەنتىدىن، دېھقان)، بى شېڭخەي (خۇيزۇ، سانجى شەھىرى سەنگۈك يېزىسى شىنخۇ كەنتى پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى).

ئۇرۇمچى شەھىرىدىن

ئىلغار كوللېكتىپ: ئۇرۇمچى ناھىيىسى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىك ئىدارىسى ئۈت ئۆچۈرۈش چوك ئەترىتىنىڭ 2 - ئوتتۇرا ئەترىتى، سايباغ رايونى جەنۇبىي «دوستلۇق» كوچىسى مەھەللە ئىش باشقارمىسى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك مىللىي كىيىم - كېچەك زاۋۇتى.

ئىلغار شەخسلەر: سۇن لىيەنرۇ (ئايال، ئۇرۇمچى شەھەرلىك 23 - ئوتتۇرا مەكتەپ پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى)، ئابدۇكېرىم (شىنجاڭ چايدان ساناقتى شىركىتى پارتكومىنىڭ شۇجىسى)، تالىپ مەخسۇت ئاخۇن (ئۇرۇمچى كان ئىشلىرى ئىدارىسى لېۋداۋان كۆمۈر كانىدىن)، گو يۈشياڭ (خۇيزۇ، ئۇرۇمچى ناھىيىسى داۋەن يېزىسىنىڭ باشلىقى).

تۇرپان ئوبلاستىدىن

ئىلغار كوللېكتىپ: تۇرپان شەھىرى سىگىم يېزىسى، توقسۇن ناھىيىسى توتەي يېزىسى قاغاچاق كەنتى.

ئىلغار شەخسلەر: چې رۇيشياڭ (شىنجاڭ چىچان خەلقىيە ساناقتى باش زاۋۇتى دوختۇرخانىسىنىڭ باشلىقى)، ئابدۇرېھىم ھۆسەن (چىچان ناھىيىسى چىقتىم يېزىسى ياقا كارىز كەنتىنىڭ باشلىقى).

قۇمۇل ئوبلاستىدىن

ئىلغار كوللېكتىپ: قۇمۇل ئوبلاستلىك تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپى.

ئىلغار شەخسلەر: ئىسمايىل ئوسمان (قۇمۇل شەھىرى شەھەر ئەتراپى يېزىسىنىڭ باشلىقى)، لى بىڭفاڭ (ئارا تۈرۈك ناھىيىسى نوم يېزىلىق پارتكومىنىڭ شۇجىسى)، قادىر (قازاق، باركۆل قازاق ئاپتونوم ناھىيىلىك خەلقىيە ساناقتى زاۋۇتىدا بۆلۈم باشلىقى).

بايىنغولىن ئوبلاستىدىن

ئىلغار كوللېكتىپ: شىنجاڭ «قىزىلبايراق» ماشىنا زاۋۇتى، باغراش ناھىيىلىك ئاشلىق ئىدارىسى، خېجىلك ناھىيىسى، كورلا تاشيول ئاسراش باش ئوچاستىكىسى.

ئىلغار شەخسلەر: زەينەپخان (چەرچەن ناھىيىسى تاتىراق يېزىسى تەتۈر كۆل كەنتى پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى)، سۇ ۋېنمىڭ (خۇيزۇ، يەنجى خۇيزۇ ئاپتونوم ناھىيىسى ئۇخاۋچۇ يېزىسى چاغانچۇ پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى)، سىدىق ماخمۇت (لوپنۇر ناھىيىسى شىڭچاق يېزىسى كۆنچى كەنتى پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى)، بالچىك (موڭغۇل، خېجىلك ناھىيىسى ئەمدۇن يېزىسى ئەمدۇن كەنتى پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى)،

شيۇلۇك دۆڭئەي (ئايال، كورلا شەھىرى چارباغ يېزىلىق شپاخانىنىڭ باشلىقى)، يالۇ گوشەن (بايىنغولىن ئوبلاستى سۇ باشقارمىسى قارا شەھەر دەريالىق تۆۋەن ئېقىم سۇ باشقۇرۇش پونكتىنىڭ سۇ تەقسىملىگۈچىسى).

ئاقسۇ ۋىلايىتىدىن

ئىلغار كوللېكتىپ: باي ناھىيىسى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك سودا ئىدارىسى سودا تىرانسپورت شىركىتى، شايار ناھىيىسى توپبولدى يېزىسى، ئاقسۇ شەھەرلىك گەج تالا تاختا زاۋۇتى، ئۇچتۇرپان ناھىيىسى يېڭىئاۋات يېزىسىّ كۆچچى كەنتى.

ئىلغار شەخسلەر: خەمىت يۈسۈپ (ئاقسۇ شەھەرلىك 1 - باشلانغۇچ مەكتەپ پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى)، يۈنۈس سىدىق دامۇللا (باي ناھىيىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، ئىسلام دىنى جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، قۇربانىنياز موللاق (ئاقسۇ كونا شەھەر ناھىيىسى توخۇلا يېزىسى قورۇلباغ كەنتىدىن، دېھقان)، راخمان رېھىم (كۆچا ناھىيىسىنىڭ ھاكىمى)، شى گوچۇ (ئايال، مانجۇ، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك 1 - دوختۇرخانا ئايالار بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى).

قەشقەر ۋىلايىتىدىن

ئىلغار كوللېكتىپ: پوسكام ناھىيىسى، قەشقەر ۋىلايەتلىك يېزا ئىگىلىك ماددىي ئەشيالىرى شىركىتى، قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىلىك خەلق تەپتىش مەھكىمىسى، يېڭىسار ناھىيىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى، مەكىت ناھىيىسى شىمىتدۆڭ يېزىسى، قاغىلىق ناھىيىسى بارىن يېزىسى، مارالبېشى ناھىيىلىك ئاشلىق ئىدارىسى، قەشقەر شەھەرلىك باج ئىدارىسى.

ئىلغار شەخسلەر: ۋۇ گۇاڭدى (قەشقەر ئۇيغۇر ناھرىياتى باسما زاۋۇتىنىڭ باشلىقى)، فېڭ رۇچىن (ئايال، قەشقەر ۋىلايەتلىك پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى)، ئوسمان تەۋەككۈل (قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسى بارىن يېزىسى 16 - كەنت پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى)، ئەمەت قارى (قەشقەر شەھەرلىك سۇ ئىشلىرى ئىدارىسىنىڭ تېخنىكى)، ئوسمان تۇردى (قەشقەر ۋىلايەتلىك شىفەن مەكتىپىنىڭ مۇدىرى)، دانىش موللا (يېڭىسار ناھىيىسى ئەگۈس يېزىسىدىن، دېھقان)، ئېرىك موسا (ئايال، تاجىك، تاشقورغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىسى ياتاقلىق مەكتىپىنىڭ ئوقۇتقۇچىسى)، ئابدۇۋەلى ھاجى (يەكەن ناھىيىلىك ئىسلام دىنى جەمئىيىتىنىڭ باشلىقى).

خوتەن ۋىلايىتىدىن

ئىلغار كوللېكتىپ: خوتەن پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، گۇما ناھىيىسى، خوتەن شەھىرى، خوتەن ۋىلايەتلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسى، خوتەن ۋىلايەتلىك «خەلق» دوختۇرخانىسى.

ئىلغار شەخسلەر: ئارزۇگۈل (خوتەن شەھەرلىك «شەرق شامىلى» سودا سارىيىنىڭ مال ساتقۇچىسى)، ئابدۇكېرىم تالىپ (لوپ ناھىيىسى بەشتوغراق يېزىلىق پارتكومنىڭ شۇجىسى)، داۋۇت قارى (قارا قاش ناھىيىسى جاھانباغ يېزىسى دالاسكال كەنتىدىكى دىنىي زات)، شۇ جۇنشۇەن (سۇجۇ يىپەكچىلىك سانائىتى شۆيۈەنىنىڭ خوتەن يىپەكچىلىك فابرىكىسىغا ياردەم بەرگۈچى ئوقۇتقۇچىسى).

قىزىلسۇ ئوبلاستىدىن

ئىلغار كوللېكتىپ: قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستلىق شىفەن مەكتىپى، ئاقچى ناھىيىلىك ئۇرۇقچىلىق مەيدانى.

ئىلغار شەخسلەر: مەھمەت تۇرغان (قىرغىز، ئۇلۇغچات ناھىيىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى)، تالىپ ئالىم (قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستلىق جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، قۇربان راخمان (ئاقتۇ ناھىيىلىك خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ كادىرى)، لى دېشىڭ (چ ك پ ئاتۇش شەھەرلىك كومىتېتى خوجىلىق بۆلۈمىنىڭ باشلىقى)، ماناس (ئاقتۇ ناھىيىسى بارىن يېزىسى خانتېرەك كەنتى پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى).

قاراماي شەھىرى ۋە شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىدىن

ئىلغار كوللېكتىپ: شىنجاڭ مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى.

ئىلغار شەخسلەر: ئوسمان ئەلى (شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى قۇدۇق ئاستى مەشغۇلات باشقارمىسى يەر ئاستى سۇ يولى سىمېنىسىنىڭ باشلىقى)، جاڭ يى (ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى).

شىخەنزە شەھىرىدىن

ئىلغار كوللېكتىپ: شىنجاڭ شىخەنزە «1 - ئاۋغۇست» پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى.

ئىلغار شەخس: مۇقاي ئۇشباي (قازاق، ج ك پ شىخەنزە شەھەرلىك كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى).

شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىدىن

ئىلغار كوللېكتىپلار: يېزا ئىگىلىك1 - شىسى5 - تۇەن - مەيدانى، يېزا ئىگىلىك 2 - شىسى 28 - تۇەن-مەيدانى، يېزا ئىگىلىك 3 - شىسى 41 - تۇەن-مەيدانى، يېزا ئىگىلىك 4 - شىسى 71-تۇەن - مەيدانى، يېزا ئىگىلىك 5 - شىسى 85 - تۇەن - مەيدانى، يېزا ئىگىلىك 6 - شىسى «بەيتىك» چارۋىچىلىق فېرمىسى، يېزا ئىگىلىك 7 - شىسى 125-تۇەن - مەيدانى، ئۇرۇمچى باشقۇرۇش ئىدارىسى «سەنپىڭ» دېھقانچىلىق مەيدانى، قۇمۇل باشقۇرۇش ئىدارىسى «راكېتا» دېھقانچىلىق مەيدانى.

ئىلغار شەخسلەر: ما دىەنىيىڭ (بېيتۇن يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، مەۋلەن (قازاق، يېزا ئىگىلىك 9 - شىسى بىرلىكسەپ باشقارمىسىنىڭ باشلىقى)، ۋاڭ يۇمىن (يېزا ئىگىلىك 8 - شىسى 147 - تۇەن - مەيدانى 2-لىيەنىنىڭ باشلىقى)، خې شىيەنچېڭ (يېزا ئىگىلىك 4 - شىسى 61 - تۇەن - مەيدانى چارۋىچىلىق ئەترىتىنىڭ دوختۇرى)، ئامىنە (شىنجاڭ «خۇگۇاڭ» توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ ئىشچىسى)، ئەخمەت قاسىم (يېزا ئىگىلىك 1 - شىسى 11 - تۇەن - مەيدانى 2 - لىيەنىنىڭ باشلىقى)، جاۋ سېن (قۇمۇل باشقۇرۇش ئىدارىسى «قىزىل يۇلتۇز» 2 - مەيدانىنىڭ باشلىقى)، ئابدۇ توختى (خوتەن باشقۇرۇش ئىدارىسى گۇما دېھقانچىلىق مەيدانى 2 - ئەترىتىنىڭ ئىشچىسى).

شىنجاڭ ھەربىي رايونى ۋە قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتىدىن

ئىلغار كوللېكتىپلار: «36243» قىسىم، «36430» قىسىم مىللەتلەر مەسىلىسى توغرىسىدا مەسلىھەت بېرىش پونكىتى، «36330» قىسىم 3 - يىڭى، «36016» قىسىم، «36232» قىسىم ئاز سانلىق مىللەتلەر 6 - لىيەنى، «36129» قىسىم، «36996» قىسىم، «36105» قىسىم، قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ ئوت ئۆچۈرۈش باش ئەترىتى قەشقەر شەھەرلىك ئوت ئۆچۈرۈش ئوتتۇرا ئەترىتى، قوراللىق ساقچى قىسىم قەشقەر ۋىلايەتلىك تارماق ئەترىتىنىڭ 6 - ئوتتۇرا ئەترىتى، قوراللىق ساقچى قىسىم «ئالتۇن» 15 - تارماق ئەترىتى 5 - لىيەنى، قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ چېگرا مۇداپىئە باش ئەترىتى باي چېگرا مۇداپىئە پەيچۇسوسى، قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتىنىڭ دوختۇرخانىسى.

ئىلغار شەخسلەر: مېڭ جىنتەي (شىبە، «36918» قىسىم سەھىيە ئەترىتىنىڭ مۇدىر ۋراچى)، يۈسۈپ ماۋىتقان (قازاق، چىڭگىل ناھىيىلىك قوراللىق بۆلۈمنىڭ باشلىقى)، ۋاڭ پىڭ («36312» قىسىمنىڭ سىياسىي كومىسارى)، مۇرات سەكەن (قازاق، «36916» قىسىم 1 - لىيەن ئاز سانلىق مىللەتلەر بەنىنىڭ بەنجاڭى)، قۇربان ئەمەت (قىرغىز، قىزىلسۇ ئوبلاستى شۆبە ھەربىي رايون سىلىڭبۇسىنىڭ سەنمۇسى)، كېرىم سالى («36911» قىسىم باي چېگرا مۇداپىئە پونكىتىنىڭ تەرجىمانى)، پەرھات («36119» قىسىم 4 - لىيەندە بەنجاڭ)، رۇقىيە قاسىم (شىئەن قۇرۇقلۇق ئارمىيە شۆيۈەنى ئۇرۇمچى تەلىم - تەربىيە چوڭ ئەترىتىنىڭ سېسترالار باشلىقى)، جاڭ شىڭفۇ (قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى ئاۋات ناھىيىلىك ئوتتۇرا ئەترىتىنىڭ باشلىقى)، ئەسقەر كېرىم (قوراللىق ساقچى قىسىم قىزىلسۇ ئوبلاستى چېگرا مۇداپىئە تارماق ئەترىتى مۇھاپىزەتچىلەر پەيىنىڭ باشلىقى)، ئەنۋەر (قوراللىق ساقچى قىسىم قىزىلسۇ

ئوبلاستى تارماق ئەترىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، ئىگەي (قازاق، قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى بىكتۇەن قوماندانلىق ئورنى 6 - تارماق ئەترىتى 3 - ئوتتۇرا ئەترىتى 2 - پەيىنەك جەڭچىسى).

تەشۋىقات، مەدەنىيەت، ماتارىپ سىستېمىسىدىن

ئىلغار كوللېكتىپلار: شىنجاڭ ماتارىپ شۆيۈەنى، ئاپتونوم رايونلۇق مىللەتلەر تىل - يېزىق خىزمىتى كومىتېتى، شىنجاڭ تېببىي شۆيۈەنى، ئاپتونوم رايونلۇق رادىئو - تېلېۋىزىيە نازارىتى، «تەڭرىتاغ» كىنو ستۇدىيىسى، شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك شۆيۈەنى ئوتلاق فاكۇلتېتى خەنزۇ تىلى كافېدراسى، «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى باسما زاۋۇتى.

ئىلغار شەخسلەر: لېي ماۋ كۇي (شىنجاڭ سەنئەت شۆيۈەنى پارتكومىنىڭ شۇجىسى)، ئەزىز يۈسۈپ («شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر تەتقىقاتى» تەھرىر بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى)، پەرھەت قاسىم (شىنجاڭ رادىئو - تېلېۋىزىيە داشۆسىنىڭ لېكتورى)، شى جياجۇن (شىنجاڭ تېببىي شۆيۈەنىنىڭ پروفېسسورى)، ئىمام (شىنجاڭ «شىنخۇا» باسما زاۋۇتىنىڭ ئىشچىسى)، لىيۇ فاجۇن (ئاپتونوم رايونلۇق ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى خەلق ئېغىز ئەدەبىياتى تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى)، كامىل مويدىن (شىنجاڭ داشۆسى ھېسابلاش مەركىزىنىڭ ئوقۇتقۇچىسى).

سانائەت - قاتناش، مالىيە - سودا سىستېمىسىدىن

ئىلغار كوللېكتىپلار: ئۈرۈمچى تۆمۈر يول ئىدارىسىنىڭ ئۈرۈمچى شۇبىسى، قەشقەر ۋىلايەتلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتىنىڭ پولات تاۋلاش زاۋۇتى، شىنجاڭ ۋېيخۇلىيالىق ئېلېكتر ئىستانسىسى، شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتى، شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسى 1 - گېئولوگىيە چوڭ ئەترىتى، ئۈرۈمچى خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى، شىنجاڭ سانائەت ئۈسكۈنىلىرىنى قوراشتۇرۇش شىركىتى، شىنجاڭ رەڭلىك مېتال سانائىتى شىركىتىنىڭ ئالتاي كانى.

ئىلغار شەخسلەر: تۇرسۇنتاي (شىنجاڭ ناشقى سودا گىلەم زاۋۇتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، قۇدرەت (ئۈرۈمچى تۆمۈر يول چوڭ ئەترىتىنىڭ پارتكومىنىڭ شۇجىسى)، ۋاڭ يۈنپېي (يېزا ئىگىلىك بانكىسى بورتالا شەھەرلىك تارمىقىنىڭ باشلىقى)، توخەي (موڭغۇل، شىنجاڭ تۈز كۆل خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى پارتكومىنىڭ شۇجىسى)، بارات كېبىر (ئۈرۈمچى تۆمۈر يول شۆبە ئىدارىسى قۇرۇلۇش ئۇچاستىكىسىنىڭ خىزمەتچىسى)، خەلچەم ھېكىم (شىنجاڭ مېھمانخانىسىنىڭ كۆتكۈچىسى)، ۋاڭ جياڭخۇەي (شىنجاڭ 1 - ئاپتوموبىل زاۋۇتىنىڭ ئىشچىسى).

پارتىيە، ئاممىۋى تەشكىلات، ھەرلىكسەپ سىستېمىسىدىن

ئىلغار كوللېكتىپلار: ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك - كادىرلار نازارىتى، ئاپتونوم رايونلۇق تەتقىقاتچىسىيە كومىتېتى 2 - مەشىق چوڭ ئەترىتىنىڭ موتسىكلىست ئەترىتى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە مەكتىپى، ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى ئاز سانلىق مىللەتلەر پەننى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمەت ئەترىتى.

ئىلغار شەخسلەر: ئابدۇرېھىم ھامۇت (ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى)، ياڭ شېڭچۈن (ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، سانتار داۋۇت (ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كادىرلىرىنى باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، ۋاڭ چېڭيى (ئاپتونوم رايونلۇق يەرلىك كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش تەتقىقات ئورنىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى)، ما لەنفاڭ (ئايال، خۇيزۇ، ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى مەسلىھەت بېرىش مەركىزىنىڭ ئىشچىسى)، مىجىت نىياز (ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم بىرلىكسەپ بۆلۈمىنىڭ تەرجىمانى).

سىياسىي قانۇن سىستېمىسىدىن

ئىلغار كوللېكتىپلار: ئاپتونوم رايونلۇق خەلق

تەپتىش مەھكىمىسى ئىشخانىسى، ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى جىنايى ئىشلارنى سوراق قىلىش 1 - سوتى، ئاپتونوم رايونلۇق دۆلەت بىخەتەرلىك نازارىتى 7 - باشقارمىسىنىڭ 3 - بۆلۈمى، شىنجاڭ جامائەت خەۋپسىزلىكى - ئەدلىيە باشقۇرۇش شۆبۈەنى.

ئىلغار شەخسلەر: كۆرەش (ئاپتونوم رايونلۇق دۆلەت بىخەتەرلىك نازارىتى 6 -باشقارمىسىنىڭ كادىرى)، ئابلەھەت (ئاپتونوم رايونلۇق جامائەت خەۋپسىزلىكى نازارىتى مەسئۇلىيەت بېرىش گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى)، چىن يىگۈاڭ (ئاپتونوم رايونلۇق ئەدلىيە نازارىتى ئەرزىيەت بۆلۈمىنىڭ باشلىقى).

دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق سىستېمىسىدىن

ئىلغار كوللېكتىپلار: شىنجاڭ قۇتۇبى ئەسىللىك كالا فېرمىسىنىڭ ئەسىللىك كالا 1-فېرمىسى، شىنجاڭ ئورمانچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى، قۇمۇل ۋىلايەتلىك ھاۋارايى باشقارمىسى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئاقسۇ كونا شەھەر ناھىيىسى ئاساسىي نۇقتا گۇرۇپپىسى.

ئىلغار شەخسلەر: جۇماخۇن (ئاپتونوم رايونلۇق سۇ ئىشلىرى نازارىتى سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى 2 - باشقارمىسى)، ۋاڭ ۋېنتاڭ (شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى مەركىزىي تەجرىبە ئىشخانىسى ئانئورگانىك ئانالىز ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى)، مۇھەممەت ئەمەت (ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتى ئورگان پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى).

مەركەزنىڭ مىنىستىرلىك، كومىتېتلىرى سىستېمىسىدىن

ئىلغار كوللېكتىپلار: نېفىتنى يەر شارى فىزىكىسى بويىچە چارلاش ئىدارىسى 3 - گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش باشقارمىسى، قىزىلسۇ ئوبلاستلىق ھاۋارايى ئىدارىسى، جۇڭگو يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ شىنجاڭ شۆبىسى، شىخەنزە تىببىي شۆيۈەننىڭ 4 - ئىشخانىسى، جۇڭگو دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خىزمەت گۇرۇپپىسى، ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى، دۆلەت مۇداپىئە پەن - تېخنىكا سانائىتى كومىتېتى «89800» قىسىم «546» دوختۇرخانىسى.

ئىلغار شەخسلەر: ۋاڭ مىنچۈەن (ئاپتونوم رايونلۇق يېنىك سانائەت نازارىتى ئاز سانلىق مىللەتلەر ئالاھىدە ئېھتىياجلىق بۇيۇملار ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى)، زەيتۇنە (ئىلى ھايۋانات، ئۈسۈملۈك كارانتىن قىلىش ئورنىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، شيا ۋېيپىڭ (ئايال، فۇكاك ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ كادىرى)، بەي گۈاڭجېن (قۇرۇلۇش بانكىسى ئاقتۇ ناھىيىلىك تارمىقىنىڭ كادىرى)، ئەزىز ئۈمەر (سودا - سانائەت بانكىسى قەشقەر ۋىلايەتلىك مەركىزىي تارمىقىنىڭ كادىرى)، زېڭ كۈن («خەلق گېزىتى» ئىدارىسىنىڭ شىنجاڭدىكى مۇخبىرلار پونكتىنىڭ باشلىقى).

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيى پائالىيىتى

1991 - يىل 5 - ئايدا ئاپتونوم رايونىمىزدا 9 - قېتىملىق مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيى پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. بۇ پائالىيەتتە پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 7 - ئومۇمىي يىغىنى، 7 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 4 - يىغىنى ۋە ج ك پ ئاپتونوم رايونلۇق 4 - قۇرۇلتىيى روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈشنىڭ زىچ چۆرىدىگەن ھالدا، كادىرلار ۋە ئاممىغا ماركسىزملىق مىللەت قارىشى، تارىخ قارىشى ۋە ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش تەربىيىسى بېرىلدى.

1991 - يىلدىكى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيى، ئاساسەن، مۇنداق ئۈچ ئالاھىدىلىككە ئىگە: 1) «ئۇيغۇرلار» قاتارلىق ئۈچ كىتابنى تەنقىد قىلىشقا بىرلەشتۈرۈلۈپ، ھەر مىللەت كادىرلىرى ۋە ئاممىنىڭ مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش توغرىسىدا نۇقتىلىق ۋە قاتلاملىق تەربىيىلەندى. دوكلات يىغىنى، سۆھبەت يىغىنى،

مۇھاكىمە يىغىنى ۋە مەخسۇس تېمىدا ماقالە ئېلان قىلىش قاتارلىق شەكىللەر ئارقىلىق، ھەر مىللەت كادىرلىرى ۋە ئاممىسىنىڭ شىنجاڭغا ئاساسىي خەۋپىنىڭ مىللىي بۆلگۈنچىلىكتىن كېلىدىغانلىقىغا بولغان تونۇشى، مىللىي مەسىلىنى ماركسىزملىق مەيدان، نۇقتىئىنەزەر، ئۇسۇل ئارقىلىق كۆزىتىش، تەتقىق قىلىش ۋە بىر تەرەپ قىلىش ئىقتىدارى ئۆستى. 2) ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەر ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ ھەر قايسى بۆلۈم، كومىتېت، ئىشخانا، نازارەت، ئىدارىلىرى، خەلق تەشكىلاتلىرى، ئالىي مەكتەپلەر ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، بىرلىكسەپ بۆلۈمى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق مىللىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ تەلىپىگە ئاساسەن تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، ئۆز ئورنىدا مىللىي سىياسەتنىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالى ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ئەھۋالىنى بىر قېتىم ئومۇميۈزلۈك تەكشۈردى. ئاپتونوم رايون تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى ئەۋەتىپ، قىسمەن ۋىلايەت، ناھىيە، يېزىلارنىڭ خىزمەتلىرىنى ئارىلاپ تەكشۈردى. 3) ھەر خىل شەكىلدىكى ئاممىنىڭ ئۆزىنى ئۆزى تەربىيىلەش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. تەربىيە ئېيى پائالىيىتى داۋامىدا ۋە پائالىيەتتىن كېيىن، جايلار ۋە ئورۇنلار «1-ماي»، «4 - ماي»، «1 - ئىيۇن» نى ۋە پارتىيە قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى تەبرىكلەشكە بىرلەشتۈرۈپ، پارتىيىنى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتىنى مەدھىيىلەش ئاساسىي تېما قىلىنغان مىللىي مەسىلىگە دائىر زېھىن سىناش مۇسابىقىسى، ئىككى خىل تىلدا لېكسىيە سۆزلەش مۇسابىقىسى، ناخشا مۇسابىقىسى، ھۆسن خەت، رەسىم، فوتو سۈرەت كۆرگەزمىسى، تەنتەربىيە مۇسابىقىسى قاتارلىق پائالىيەتلەرنى ئۆتكۈزدى.

1991 - يىللىق ئاپتونوم رايون بويىچە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ئېيى پائالىيىتىدە ساقلانغان يېتەرسىزلىكلەر شۇكى، بەزى جايلاردا سۆزلەش كۆپ، ئىشلەش ئاز بولدى؛ بەزى جايلاردا مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە قوش نەمۇنىچى، قوش ئىلغار ئورۇن ۋە شەخسلەرنى سايلاشتا، ئۆز ئارا ئېتىبار بېرىشتەك ئەھۋاللار كۆرۈلدى.

يالۇ لى

سەككىز مىللەت «خاسىيەتلىك جانۋار» دەپ قارايدىغان قوش ۋە ھايۋانلار بېكىتىلدى

1991 - يىل 12 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مىللىي ئىشلار كومىتېتى مۇناسىۋەتلىك ئاز سانلىق مىللەت مۇتەخەسسىسلىرى ۋە ئالىملارنىڭ تەشكىللەپ، 3 - نۆۋەتلىك جۇڭگو سەنئەت بايرىمىغا سوۋغا قىلىنىدىغان، ئاپتونوم رايوندىكى سەككىز مىللەت «خاسىيەتلىك جانۋار» دەپ قارايدىغان قوش ۋە ھايۋانلارنى تەكشۈرۈپ بېكىتتى. بۇ سەككىز مىللەت ئۇيغۇر، قازاق، قىرغىز، شىبە، تاجىك، ئۆزبېك، تاتار ۋە رۇسىتىن ئىبارەت.

بۇلبۇل بۇنى ئۇيغۇرلار «خاسىيەتلىك قۇش» دەپ قارايدۇ. بۇلبۇل پاكلىق، ئالىجانابلىق، ئىتتىپاقلىق، دوستلۇق، تىنچلىق ۋە باھارنىڭ سىمۋولى، ناخشا، ئۇسۇل خۇمار ئۇيغۇر خەلقىنىڭ نامايەندىسى.

ئاق قۇ بۇنى قازاقلار «خاسىيەتلىك قۇش» دەپ قارايدۇ. ئۇ، قازاقلارنىڭ توتېم دەپ بىلىپ چوقۇنىدىغان مۇقەددەس قۇشى. قازاق خەلقى ئاق قۇنى پاكلىق، مېھرىبانلىق، ھەققانىيەت، سادىقەتلىكنىڭ سىمۋولى، باھارنىڭ ئەلچىسى، گۈزەللىكنىڭ نامايەندىسى دەپ قارايدۇ.

ئاق بۇغا بۇنى قىرغىزلار «خاسىيەتلىك ھايۋان» دەپ قارايدۇ. ئۇ، قىرغىزلارنىڭ توتېمى، قىرغىز خەلقى بۇغىنى بەخت ۋە مۇھەببەتنىڭ سىمۋولى دەپ قارايدۇ.

ئاق ئات بۇنى شىبەلەر «خاسىيەتلىك ھايۋان» دەپ قارايدۇ. شىبە مىللىتى قارىدەك ئاپئاق قامەتلىك ئاق ئاتنىڭ ئوبرازىنى ئۆز مىللىتىنىڭ ۋەتەنگە بولغان مۇھەببىتىنىڭ سىمۋولى دەپ قاراپ، ئۆز مىللىتىنىڭ ئۇلۇغ ۋەتىنىمىز بىلەن ئارغىماقتەك تېز ئالغا ئىلگىرىلىشىنى ئۈمىد قىلىدۇ.

بۈركۈت بۇنى تاجىكلار «خاسىيەتلىك قۇش» دەپ قارايدۇ. بۈركۈت ھەققانىيەت، باتۇرلۇق، ئەقىل - پاراسەتنىڭ سىمۋولى، شۇنداقلا ئەۋلادتىن ئەۋلادقىچە پامىر ئېگىزلىكىدە ياشاپ كېلىۋاتقان

تاجىك خەلقىنىڭ قەلبىدىكى توتىم.

قۇمرا (پاختەك) بۇنى ئۆزبېكلەر «خاسىيەتلىك قۇش» دەپ قارايدۇ. ئۆزبېكلەر ئۇنى ساداقەتلىك، كەمتەرلىك، پاكلىق، گۈزەللىك، سەمىمىيلىك، تىنچلىق ۋە باياشاتلىقنىڭ سىمۋولى دەپ قارايدۇ.

ئاق قاشقىلىق قوشقار بۇنى تاتارلار «خاسىيەتلىك هايۋان» دەپ قارايدۇ. تاتار خەلقى ئۇنى ئەۋلادلارغا بەخت - سائادەت ئاتا قىلىدىغان مۇقەددەس هايۋان، دەپ قارايدۇ.

كەپتەر بۇنى رۇسلار «خاسىيەتلىك قۇش» دەپ قارايدۇ. رۇسلار كەپتەرنى ئىشچانلىق، باتۇرلۇق، تىنچلىقپەرۋەرلىك، بەخت - سائادەت ۋە مېھرىبانلىقنىڭ نامايەندىسى، يورۇقلۇق ۋە ئەركىنلىكنىڭ ئەلچىسى، دەپ قارايدۇ.

مۇختار

مىللىي مەسىلىگە دائىر بەش كىتابنىڭ نەشىر قىلىنىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق مىللىي مەسىلىگە دائىر بەش كىتاب ئىشخانىسى تەھرىرلىگەن «قىرغىزلارنىڭ قىسقىچە تارىخى» (قىرغىزچە)، «ئۆزبېكلەرنىڭ قىسقىچە تارىخى» (خەنزۇچە)، «تاتارلارنىڭ قىسقىچە تارىخى» (خەنزۇچە)، «تاشقورغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى» (خەنزۇچە)، «ئويرات موڭغۇللىرىنىڭ تارىخى» (1 - قىسمى، خەنزۇچە)، «رۇسلارنىڭ قىسقىچە تارىخى» (رۇسچە) نەشىرگە بېرىلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق مىللىي مەسىلىگە دائىر بەش كىتاب ئىشخانىسى 5 - ئايدا «ئاپتونومىيىلىك جايلارنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى مەجمۇئەسى» بويىچە تەقدىرلەش يىغىنى ئۆتكۈزدى. تەكشۈرۈپ باھالاش ئارقىلىق «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى»، «بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى»، «بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى»، «مورى قازاق ئاپتونوم ناھىيىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى» 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

خۇ شياۋمېي

ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ قەدىمكى ئەسەرلىرىنى توپلاش، رەتلەش ۋە نەشىر قىلىش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ قەدىمكى ئەسەرلىرىنى توپلاش، رەتلەش، نەشىر قىلىش، پىلانلاشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى ئىشخانىسى ئىككى قېتىم رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، ھازىر ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ قەدىمكى ئەسەرلىرى خىزمىتىدە يەنىلا توپلاشنى ئاساسىي نۇقتا قىلىش كېرەكلىكىنى بەلگىلىدى ھەمدە قەدىمكى ئەسەرلەرنى نەشىر قىلىش بويىچە8 - بەش يىللىق پىلاننى تۈزۈپ چىقتى. 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ھەر مىللەتنىڭ قەدىمكى ئەسەرلىرىدىن 66 سى نەشىر قىلىنىدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە 19 ئەسەر مەملىكەت بويىچە مىللەتلەر قەدىمكى ئەسەرلىرىنى نەشىر قىلىش بويىچە نۇقتىلىق تۈرلەر قاتارىغا كىرگۈزۈلدى.

1991 - يىلى ھەر قايسى كەسپىي گۇرۇپپىلاردىكى كەسپىي خادىملار تەشكىللىنىپ، ئاپتونوم رايون مىقياسىدا قەدىمكى ئەسەرلەرنى توپلاش ۋە تەكشۈرۈش، تەتقىق قىلىش خىزمىتى ئېلىپ بېرىلدى، ئۇيغۇر - ئۆزبېك گۇرۇپپىسى ئۇيغۇرچە قەدىمكى ئەسەردىن 250 نى توپلىدى؛ قازاق-تاتار گۇرۇپپىسى قازاقچە قەدىمكى ئەسەردىن ئۇچنى، تاتارچىدىن 61 نى توپلىدى؛ خۇيزۇ گۇرۇپپىسى قەدىمكى ئەسەردىن تۆتنى توپلىدى؛ باشقا كەسپىي گۇرۇپپىلارمۇ ھەر خىل شەكىللەر ئارقىلىق قەدىمكى ئەسەرلەرنى تەكشۈردى.

ھەر قايسى مىللەتنىڭ قەدىمكى ئەسەرلىرى رەتلەپ چىقىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئالتە كىتاب (ئۇنىڭ ئىككىسى ئۇيغۇرچە، بىرى موڭغۇلچە، بىرى قىرغىزچە، بىرى خەنزۇچە، بىرى شىبەچە) نىڭ ئورىگىنالى رەتلىنىپ نەشرىيات ئورۇنلىرىغا تاپشۇرۇلدى.

ۋاڭ پىڭ

مىللەتكە دائىر بىلىملەر توغرىسىدا زېھىن سىناش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى

ئاپتونوم رايونلۇق مىللىي ئىشلار كومىتېتى

بىلەن رادىئو - تېلېۋىزىيە نازارىتى 1991 - يىل 1 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە مىللەتكە دائىر بىلىملەر توغرىسىدا تېلېۋىزىيە زېھىن سىناش مۇسابىقىسى پائالىيىتى ئۆيۈشتۈردى. بۇ مۇسابىقىغە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر ۋە شىنجاڭ ھەربىي رايونى، قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى ئۆيۈشتۈرغان 23 ۋەكىللەر كوماندىسى قاتناشتى، مۇسابىقىدە ئالتە ئورۇن كوللېكتىپ بويىچە 1 -، 2 -، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. شەخسلەر بويىچە ئالتە ئادەم 1 -، 2 -، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورگانلار ۋەكىللەر كوماندىسى كوللېكتىپ بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى ۋەكىللەر ئەترىتىدىن مۇي مىنچاڭ شەخسلەر بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. بۇ قېتىمقى مۇسابىقىدە تاللانغان شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ۋەكىللەر كوماندىسى 1991 - يىل 3 - ئايدا بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك مىللەتكە دائىر بىلىملەر توغرىسىدا تېلېۋىزىيە زېھىن سىناش مۇكاپاتلىق مۇسابىقىسىگە قاتنىشىپ، كوللېكتىپ بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

بۇ قېتىمقى پائالىيەتتە ماركسىزملىق مىللەت قارىشى، پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتى ۋە مىللەتكە دائىر بىلىملەر كەڭ تەشۋىق قىلىنىپ، مىللەتلەر ئارا چۈشىنىش چوڭقۇرلاشتۇرۇلدى.

ئەۋەر

مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىغا ئەۋەتىلگەن ئاز سانلىق مىللەتلەر توغرىسىدىكى مەخسۇس پروگراممىا مۇكاپاتقا ئېرىشتى

1991 - يىل 2 - ئايدىن 3 - ئايغىچە ئاپتونوم رايونلۇق مىللىي ئىشلار كومىتېتى ئاپتونوم رايونلۇق رادىئو - تېلېۋىزىيە نازارىتى بىلەن بىرلىكتە ئىشلىگەن ئۇيغۇر، قازاق، قىرغىز، شىبە، تاجىك، ئۆزبېك، تاتار ۋە رۇسىيىن ئىبارەت سەككىز مىللەت تونۇشتۇرۇلغان مەخسۇس پروگراممىا مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىغا ئەۋەتىلگەندىن كېيىن، بۇ ئىستانسىنىڭ «ۋەتىنىمىز چوڭ ئائىلىسىدە» دېگەن پروگراممىسىدا كۆرسىتىلدى. 6 - ئايدا بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلگەن «ۋەتىنىمىز چوڭ ئائىلىسىدە» پروگراممىسى بويىچە ئۇيغۇرلارنىڭ ھاھالاشتا، «قازاقلار» دېگەن مەخسۇس فىلىم 1- دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، «ئۇيغۇرلار» ۋە «قىرغىزلار» دېگەن فىلىملەر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

مۇختار

مەركىزىي مىللەتلەر شۇيۇەنى قارىمىقىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ تۇنجى قېتىم شىنجاڭدىن ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلدى

1991 - يىل 4 - ئايدا مەركىزىي مىللەتلەر شۇيۇەنى قارىمىقىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ تۇنجى قېتىم شىنجاڭدا تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىدىن 15 نى قوبۇل قىلىشقا سان بەردى. ئاپتونوم رايونلۇق مىللىي ئىشلار كومىتېتى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق ماارىپ كومىتېتى بۇ سانىنى ئۇرۇمچى، قەشقەر، خوتەن، تارباغاتاي، ئالتاي، قىزىلسۇ، تۇرپاندىن ئىبارەت ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرگە چۈشۈرۈپ بەردى. بۇ جايلاردىن تاللاش ئارقىلىق تەلەپكە لايىق 15 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى. ئۇلارنىڭ يەتتىسى ئۇيغۇر، ئۈچى قازاق، ئىككىسى قىرغىز، بىرى ئۆزبېك، بىرى تاتار، بىرى مانجۇ.

بۇ ئوقۇغۇچىلار مەركىزىي مىللەتلەر شۇيۇەنى قارىمىقىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ تولۇق ئوتتۇرا سىنىپىدا ئوچ يىل ئوقۇغاندىن كېيىن، مەملىكەتلىك ئالىي مەكتەپلەرنىڭ بىر تۇتاش ئىمتىھانىغا قاتناشتۇرۇلىدۇ.

مۇختار

مىللەتلەر تىل - يېزىقى

مىللەتلەر تىل - يېزىقى خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1) گوۋۇيۈەننىڭ مۇناسىۋەتلىك مۇجمەتلىرى ۋە

«ئاپتونوم رايوننىڭ مىللەتلەر تىل - يېزىقىنى ئىشلىتىشنى باشقۇرۇش توغرىسىدىكى ۋاقىتلىق بەلگىلىمىسى» چوڭقۇر تەشۋىق قىلىندى، ئىزچىللاشتۇرۇلدى ۋە ئەمەلىيلەشتۇرۇلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق مىللەتلەر تىل - يېزىق خىزمىتى كومىتېتى ئاپتونوم رايوننىڭ مىللەتلەرتىل-يېزىقى ئىشلىرىنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالىغا ئاساسەن، «ئاپتونوم رايوننىڭ مىللەتلەر تىل - يېزىقى خىزمىتى بويىچە 8 - بەش يىللىق پىلانى ۋە ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى» نى تۈزۈپ چىقتى، گوۋۇيۇەن ھۇججىتىنىڭ روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە بەلگىلىمىنىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزدى ھەمدە تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى ئەۋەتىپ، جەنۇبىي ۋە شىمالىي شىنجاڭ ھەمدە ئۇرۇمچى رايونىدا تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى. ئىلى ئوبلاستى 7-ئايدا ئىلى، ئالتاي، تارباغاتاي ۋىلايەتلىرىنىڭ بۇ بەلگىلىمىنى ئىجرا قىلىش ئەھۋالىنى تەكشۈردى، ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرنى ھەل قىلدى. بورتالا ئوبلاستى 12 - ئايدا ئىككى ناھىيە، بىر شەھەرنىڭ ئىككى خىل يېزىقنى يولغا قويۇش ۋە ئۇنىڭ جەمئىيەتتە قوللىنىلىش ئەھۋالىنى ئارىلاپ تەكشۈردى، ۋېۋىسكا، سودا ماركىلىرىدىكى يېزىق قالايمىقانچىلىقلىرىنى تەرتىپكە سالدى، ئۇيغۇرچە، قازاقچە ئىملا قائىدىسى، فونىتىكىسى بويىچە ئۇچ قارارکۇرس ئاچتى (80 نەچچە ئادەم تەربىيىلەندى)، خۇدۇم موڭغۇل يېزىقىنى يولغا قويۇش بويىچە 48قارار كۇرس ئاچتى (631 ئادەم تەربىيىلەندى)، بايىنغولىن ئوبلاستى خېجىڭ، بۇگۇر ناھىيىلىرىنىڭ بەلگىلىمىنى ئىجرا قىلىش ئەھۋالىنى نۇقتىلىق تۇتتى، ئوبلاست بويىچە خۇدۇم موڭغۇل يېزىقىنى يولغا قويۇش يۇزىسىدىن 37 قارار كۇرس ئاچتى (800 نەچچە ئادەم تەربىيىلەندى). قىزىلسۇ ئوبلاستى ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگان، خەلق تەشكىلاتلىرى، كارخانا، كەسپىي ئورۇنلار بولۇپ 59 ئورۇننىڭ بەلگىلىمىنى ئىجرا قىلىش ئەھۋالىنى تەكشۈردى، مىللەتلەر تىل - يېزىقى خىزمىتىنى چىڭ تۇتقان ئۇلۇغچات ناھىيىسىنى نۇقتىلىق تەكشۈردى، سانجى ئوبلاستى يەتتە ناھىيە، بىر شەھەرنى ئومۇمىيۇزلۇك تەكشۈردى. خوتەن ۋىلايىتى مىللەتلەر تىل - يېزىقى خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىگەن خوتەن ناھىيىسى بىلەن چىرا ناھىيىسىنى نۇقتىلىق تۇتتى.

2) مىللەتلەر تىل - يېزىق پەن تەتقىقاتى ۋە مىللەتلەر تىل - يېزىقىنى قېلىپلاشتۇرۇش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى، 1991 - يىلى «ھازىرقى زامان ئۇيغۇر تىلىنىڭ ئىزاھلىق لۇغىتى» (2 - تومى) بىلەن «ئۇيغۇر تىلى شىۋىلىرى» نەشىر قىلىندى. ئۇرۇمچى شەھەرلىك تېلېگراف ئىدارىسى «114» ئىستانسىسىنىڭ ئۇيغۇرچە ئاپتوماتىك نومۇر ئېيتىپ بېرىش سىستېمىسىنى سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويۇشنى دەسلەپكى قەدەمدە تەكشۈرۈشكە مۇتەخەسسىس ئەۋەتىپ ياردەم بېرىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق تىل - يېزىق كومىتېتىنىڭ يەتتە تۈرلۈك پەن تەتقىقات مۇۋەپپەقىيىتى ئاپتونوم رايون بويىچە 2 - نۆۋەتلىك پەلسەپە، ئىجتىمائىي پەنلەر بويىچە «مۇنەۋۋەر مۇۋەپپەقىيەت» مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

«ھازىرقى زامان ئۇيغۇر ئەدەبىي تىلىنىڭ ئىملا قائىدىسى» نىڭ ئومۇملىشىش جەريانىدا ساقلانغان مەسىلىلەرگە ئاساسەن «پېئىلنىڭ مەجھۇل دەرىجىسى»، «ئۇيغۇر تىلىدىكى Pa ھالىتى» بىلەن «تاق سۆزلەر ۋە ئۇلارنىڭ بىرىكىش قانۇنىيىتى» دىن ئىبارەت ئۇچ مەزمۇن قوشۇمچە تۈزۈپ چىقىلدى، «ھازىرقى زامان شىبە ئەدەبىي تىلىنىڭ ئىملا قائىدىسى» ئېلان قىلىندى.

رادىئو، كىنو، تېلېۋىزىيە ۋە سەھنە تىللىرىدىكى فونېتىكا جەھەتتىكى قالايمىقانچىلىقلار ۋە ئەدەبىي تىل بىلەن ئېغىز تىلى ئوتتۇرىسىدىكى پەرق مەسىلىسى كۆزدە تۇتۇلۇپ، «ھازىرقى زامان ئۇيغۇر ئەدەبىي تىلىنىڭ ئىملا قائىدىسى» نى ئومۇملاشتۇرۇش ئاساسىدا، تىل جەھەتتە نۇرغۇن تەكشۈرۈش ۋە تەتقىقات ئېلىپ بېرىلىپ، ھازىرقى زامان ئۇيغۇر تىلىدىكىئۇچ چوڭ دىئالېكت (مەركىزىي دىئالېكت، خوتەن دىئالېكتى ۋە لوپنۇر دىئالېكتى) ئوتتۇرىغا قويۇلدى، ئۇيغۇر ئەدەبىي تىلىنىڭ ئۆلچەملىك فونېتىكىسى بەلگىلەندى. «ھازىرقى زامان قازاق تىلى فونىتېكىسى» نىڭ

لايىھىسىنى تۇزۇش خىزمىتى ئاياغلاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا تۆت قېتىم ھەر خىل تىل، ھەر خىل كەسىپلەرنى قېلىپلاشتۇرۇش بويىچە تەكشۈرۈپ بېكىتىش يىغىنى ئۆتكۈزۈلۈپ، 5745 ئاتالغۇ بېكىتىلىپ ئېلان قىلىندى. جۇملىدىن ئۇيغۇرچە ئاسترونومىيە ئاتالغۇسىدىن 1956 سى، قازاقچە جۇغراپىيە ئاتالغۇسىدىن 1956سى بېكىتىلىپ ئېلان قىلىندى؛ قىرغىزچە «قېلىپلاشتۇرۇلغان ئاتالغۇلار» (2 ـ قىسمى) نەشىر قىلىندى، بۇنىڭغا 1500 ئاتالغۇ كىرگۈزۈلدى. شىبەچە كۆپ ئىشلىتىلىدىغان ئاتالغۇلاردىن 333 ى بېكىتىلىپ ئېلان قىلىندى.

خۇدۇم موڭغۇل يېزىقىنى يولغا قويۇش خىزمىتى پۇختا ئېلىپ بېرىلدى. موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىرى ۋە ئاپتونوم ناھىيىلىرى يولغا قويۇش خىزمىتىنىڭ كېيىنكى بەش يىللىق پىلانىنى تۇزۇپ، چارۋىچىلىق رايونلىرى ئاساسىي نۇقتا قىلىنغان يولغا قويۇش باسقۇچىغا قەدەم قويدى. موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى، ناھىيىسى ۋە يېزىلىرىدا1991 ـ يىل 1 ـ ئاينىڭ 1 ـ كۈنىدىن ئېتىبارەن ۋېۋىسكا، تامغىلاردا خۇدۇم موڭغۇل يېزىقى ئىشلىتىلىشكە باشلىدى. ئاپتونوم رايونلۇق خۇدۇم موڭغۇل يېزىقىنى يولغا قويۇشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى بايىنغولىن ئوبلاستى چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ خۇدۇم موڭغۇل يېزىقىنى يولغا قويۇش خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى. 3 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنى 19 كىشىدىن تەركىب تاپقان ئاپتونوم رايونلۇق مىللەتلەر تىلىدىكى ئاتالغۇلارنى قېلىپلاشتۇرۇش، بېكىتىش كومىتېتىنىڭ موڭغۇل تىلى كەسپىي گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى، باسېن گۇرۇپپا باشلىقى بولدى. مەملىكەت بويىچە سەككىز ئۆلكە، ئاپتونوم رايوننىڭ موڭغۇل تىل ـ يېزىقى بويىچە ئۆلكە، رايون ئاتلاپ ھەمكارلىشىش گۇرۇپپىسىنىڭ شىنجاڭدىكى ئەزالىرى يەتتىدىن ئونغا كۆپەيتىلدى، يەنە دۇڭ جاۋخي مۇئاۋىن گۇرۇپپا باشلىقلىقىغا كۆپەيتىپ سايلاندى.

خەنزۇ تىل ـ يېزىقىنى قېلىپلاشتۇرۇش خىزمىتى جەھەتتە، «شىنجاڭ بويىچە مەدەنىيەتلىك شەھەرلەردە تىل ـ يېزىقنى قېلىپلاشتۇرۇشنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش ئۆلچىمى» تۇزۇپ چىقىلدى؛ بىر كوماندا ئورتاق تىلدا سۆزلىشىش بويىچە «مەملىكەتلىك چىڭداۋ خىمىيە سانائىتى لوڭقىسىنى تالىشىش تېلېۋىزىيە مۇسابىقىسى» گە قاتناشتى، مەملىكەت بويىچە 37 ۋەكىللەر كوماندىسى ئىچىدە شىنجاڭ كوماندىسى 13 ـ بولدى.

بەش خىل يېزىقتا چىقىدىغان «تىل ۋە تەرجىمە» ژۇرنىلى مۇشۇ يىلى 22 سان چىقىرىلدى، خەت سانى تەخمىنەن 1 مىليون 820 مىڭغا يېتىدۇ. ئاپتونوم رايونلۇق مىللەتلەر تىل ـ يېزىق خىزمىتى كومىتېتى مىللەتلەر تىل ـ يېزىقى بويىچە مەسلىھەت بېرىش مۇلازىمىتى مەركىزى ھەر خىل يېزىقتىكى ۋېۋىسكا، تامغا، سودا ماركىسى، ئېلان، گۇۋاھنامە قاتارلىقلاردىن 1200 دىن كۆپرەكنى تەرجىمە قىلدى ۋە بېكىتتى.

مىللى يېزىقتىكى ئۇچۇرلارنى بىر تەرەپ قىلىش خىزمىتى جەھەتتە سۇلفات كىسلاتالىق قەغەز بىلەن لازىر نۇرى ئارقىلىق ھەرپ تىزىش ماشىنىسىدا بەت ياساش تەجرىبىسى ئېلىپ بېرىلىپ، ئىش تەرتىپى ئازايتىلدى، تەننەرخ تۆۋەنلىتىلدى، ئىش ئۇنۇمى ئۆستۈرۈلدى؛ شىنجاڭ داشۆسى بىلەن بىرلىكتە «ئۇچۇرلارنى بىر تەرەپ قىلىش، ئالماشتۇرۇشتا قوللىنىلىدىغان قازاقچە سان ـ رەقەم، سۈرەت بەلگىسى» قاتارلىق ئۇچ تۈرلۈك دۆلەت ئۆلچىمىدىكى يېزىق لايىھىسى ۋە چاستوتا ئورنىنى بەلگىلەش خىزمىتى تاماملاندى.

3) خەنزۇلارنىڭ ئۇيغۇرتىلى ئۆگىنىشىدىكى «ھەپتىدە بىر جۇملە سۆز» بويىچە تېلېۋىزوردا ئوقۇتۇش پروگراممىسى تېخىمۇ ياخشى باشقۇرۇلدى. دەرسلىك ۋە ئۇنئالغۇ لېنتىسى تارقىتىلدى. 1991ـيىل 5 ـ ئاينىڭ 13 ـ كۈنىدىن تارتىپ دەرسلىك بويىچە تەكرار كۆرسىتىلدى ھەمدە سۈنئىي ھەمراھ ئارقىلىق پۇتۇن مەملىكەتكە تارقىتىلدى. ئۇيغۇرلارنىڭ خەنزۇ تىلى ئۆگىنىشىدىكى «ھەپتىدە بىر جۇملە سۆز» بويىچە تېلېۋىزوردا ئوقۇتۇش پروگراممىسىغا تەييارلىق كۆرۈلۈۋاتىدۇ.

4) مىللەتلەر، تىل ـ يېزىقى خىزمەتچىلىرى تەربىيىلەندى. 1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايونلۇق

مىللەتلەر تىل - يېزىق خىزمىتى كومىتېتى غەربىي شىمال مىللەتلەر شۇبۇەنى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە مەكتىپى، شىنجاڭ «خۇالىيەن» كەسپىي تېخنىكا مەكتىپىگە ھەر قايسى ۋىلايەت، ئوبلاستلار ئۈچۈن 180 نەچچە تەرجىمان، ئىككى تىللىق ئوقۇتقۇچى، مىللەتلەر تىل - يېزىق خىزمەتچىسى تەربىيىلەپ يېتىشنى ھاۋالە قىلدى.

5) مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدا مىللەتلەرتىل-يېزىقى بويىچە ئىلىم ئالماشتۇرۇش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقستان جۇمھۇرىيىتى پەنلەر ئاكادېمىيەسىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، جۇڭگو شىنجاڭ مىللەتلەر تىل-يېزىقى بويىچە تەكشۈرۈش ئۈمىكى تەركىبىدىكى ئالتە ئادەم 5 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 24 - كۈنگىچە سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئالمۇتا شەھىرىدە ئىلمىي زىيارەتتە بولدى. ئىككى تەرەپ ئۇيغۇر، قازاق تىللىرى ۋە ئۇنىڭ ئىملاسى، فونېتىكىسى توغرىسىدىكى تەتقىقات ۋە ئىككى تىلنى ئۆگىنىش بويىچە ئىلىم ئالماشتۇردى. سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقستان جۇمھۇرىيىتى پەنلەر ئاكادېمىيەسىنىڭ ئاكادېمىكى، دوكتور ئا. ت. قايداروۋ باشچىلىقىدىكى سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقستان جۇمھۇرىيىتى مىللەتلەر تىل - يېزىقى بويىچە تەكشۈرۈش، زىيارەتتە بولۇش ئۈمىكى 8 - ئاينىڭ 27-كۈنىدىن 9 - ئاينىڭ10 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايونىمىزدا جاۋابەن زىيارەتتە بولدى. ئىتالىيە ۋېنېتسىيە داشۆسىنىڭ مانجۇ تىلى، شىبە تىلى مۇتەخەسسىسى، پروفېسسور جۇۋاننى ستالى ۋە ئۇنىڭ يارەمچىلىرى 5 - ئاينىڭ 22 - كۈنىدىن 6-ئاينىڭ 6 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايونىمىزدا ئىلمىي زىيارەتتە بولدى. ئاپتونوم رايونلۇق مىللەتلەر تىل-يېزىق خىزمىتى كومىتېتى 8 - ۋە 12 - ئايدا تۇنجى قېتىم شىنجاڭغا كېلىپ تەكشۈرۈش ۋە زىيارەتتە بولغان گۈيجۇ ئۇلكىلىك مىللەتلەر تىل - يېزىقى بويىچە تەكشۈرۈش ئۈمىكى ۋە شىزاڭ ئاپتونوم رايونلۇق مىللەتلەر تىل - يېزىقى بويىچە تەكشۈرۈش ئۈمىكىنى كۈتۈۋالدى.

جۇ جىڭ

ئۇرۇمچى رايونىدا ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە يېزىقلارنىڭ ئىشلىتىلىش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايونلۇق مىللەتلەر تىل - يېزىق خىزمىتى كومىتېتى 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ ئاخىرىدىن 11 - ئاينىڭ بېشىغىچە ئۇرۇمچى ئايرودرومى، ئۇرۇمچى جەنۇبىي پويىز ئىستانسىسى ۋە «تەڭرىتاغ» رايونى، سايباغ رايونى، يېڭى شەھەر رايونى، شىمىگۈ رايونىدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى، خەلق تەشكىلاتلىرى، كارخانا، كەسىپي ئورۇنلار ۋە يەككە تىجارەتچىلەرنىڭ ۋېۋىسكىلىرى، يول بەلگىلىرى، تەشۋىقات تاختىلىرى قاتارلىقلاردا ئۇيغۇرچە ۋە خەنزۇچە يېزىقلارنىڭ ئىشلىتىلىش ئەھۋالىنى تەكشۈردى. تەكشۈرۈشتىن مەلۇم بولۇشىچە، كۆپ قىسىم ئورۇنلار ۋېۋىسكا، يول بەلگىسى، تەشۋىقات تاختىلىرىدا ئىككى خىل يېزىق ئىشلەتكەن. جۇملىدىن ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورۇنلار ۋە ئۇرۇمچىنىڭ شەھەر دەرىجىلىك ئورگانلىرىنىڭ ۋېۋىسكىلىرى ئۆلچەمگە خىلى مۇۋاپىق بولغان، بولۇپمۇ پوچتا - تېلېگراف سىستېمىسى بىلەن يېزا ئىگىلىك بانكىسى، سودا - سانائەت بانكىسى سىستېمىسىنىڭ ۋېۋىسكىلىرى ئۆلچەمگە پۈتۈنلەي مۇۋاپىق بولغان. ساقلانغان مەسىلىلەر مۇنۇلاردىن ئىبارەت: 1) ئۇيغۇرچە يېزىلغانلىرى ئىچىدە ئىملا قائىدىسى بويىچە يېزىلمىغانلىرى بىر قەدەر كۆپ. 2) تەرجىمىسى خاتا. 3) ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە يېزىقنىڭ نىسبىتى ۋە ئورنى تەلەپكە مۇۋاپىق ئەمەس. 4) نۇرغۇن ماگىزىنلارنىڭ ئىشىك - دېرىزىلىرىگە چاپلانغان تاۋار ئىسىملىرى، تۇرى ۋە چوڭ سودا سارايلىرىغا ئېسىلغان ھەر خىل ئېلان، چوڭ كوچىلاردىكى ئېلان، ئۇقتۇرۇشلارنىڭ ھەممىسى خەنزۇچىلا يېزىلغان، ئۇيغۇرچىسى يوق. ھەر خىل ماتورلۇق قاتناش ۋاستىلىرىنىڭ ئىشكى، كوزۇپلىرىغا يېزىلغان ئورۇن نامى، قاتناش قائىدىسى ۋە ئېلانلارنىڭ كۆپى خەنزۇچىلا يېزىلغان بولۇپ، ئۇيغۇرچىسى يوق.

دولقۇن ماخمۇتجان

سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستى ئاز سانلىق مىللەتلەر تىل - يېزىقى خىزمىتىگە دائىر فاكتىجىن ۋە سىياسەتلەرنىڭ ئەمەلىيلەشىش ئەھۋالىنى تەكشۈردى

سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستلىق خەلق ھۆكۈمىتى ئىككى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 25 - كۈنىگىچە يەتتە ناھىيە، بىر شەھەرنىڭ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ مىللەتلەر تىل - يېزىقىنى ئىشلىتىشنى باشقۇرۇش توغرىسىدىكى ۋاقىتلىق بەلگىلىمىسى»نى ئىجرا قىلىش (تۆۋەندە قىسقارتىلىپ «ۋاقىتلىق بەلگىلىمە» دېيىلىدۇ) ئەھۋالىنى تەكشۈردى.

تەكشۈرۈش نەتىجىسى ئىسپاتلىدىكى، ئاپتونوم ئوبلاستلىق ۋە يەتتە ناھىيىلىك ھەم بىر شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى چوڭ يىغىنلارنى ئاچقاندا ئاز سانلىق مىللەتلەر تىل - يېزىقى ۋە خەنزۇ تىل - يېزىقىنى ئىشلەتكەن، شارائىتى يار بەرگەن ناھىيە (شەھەر) لەر يەنە سىنفرونلۇق تەرجىمە ئۇسكۇنىسى سېتىۋالغان. خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىنىڭ تەكلىپلىرى، سىياسىي كېڭەش ئەزالىرىنىڭ تەكلىپ لايىھىلىرىگە جاۋاب بېرىشتە ئاز سانلىق مىللەتلەر يېزىقى ۋە خەنزۇ يېزىقىنى ئىشلەتكەن. ئوبلاستلىق، ناھىيە (شەھەر) لىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى ئەمگەك - كادىرلار تارماقلىرىغا ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرى سەپلەپ بەرگەن، ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش، كادىر قوبۇل قىلىش، ئىشچى قوبۇل قىلىش خىزمەتلىرىدە ئاز سانلىق مىللەتلەر يېزىقى ۋە خەنزۇ يېزىقلىرىدا سوئال چىقارغان ۋە ئىمتىھان قەغىزى تەكشۈرگەن. ئاز سانلىق مىللەت پۇقرالىرىدىن كەلگەن خەت - چەكلەر ۋە ھال - ئەھۋال ئېيتىپ كەلگەنلەرنى قوبۇل قىلىش خىزمىتىدە، ئوبلاستلىق، ناھىيە (شەھەر) لىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە ئىككى خىل تىل بىلىدىغان خىزمەتچى خادىملارنى سەپلەپ، ئاز سانلىق مىللەت پۇقرالىرىدىن كەلگەن خەت - چەكلەرگە ئاز سانلىق مىللەتلەر يېزىقى ۋە خەنزۇ يېزىقىدا جاۋاب بېرىشتە چىڭ تۇرغان. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئاز سانلىق مىللەتلەر يېزىقىدا خەت بېسىش خىزمىتىگە ئىنتايىن كۆڭۈل بۆلۈپ، ئوبلاست بويىچە 30 غا يېقىن مەخسۇس ۋە قوشۇمچە ۋەزىپە ئۈتەيدىغان ئاز سانلىق مىللەت ماشىنىستلىرى بويىچە ئۇيغۇر، قازاق يېزىقى ئىملا قائىدىسىنى ئۆگىنىش كۇرسى ۋە ئاز سانلىق مىللەت ماشىنىستلىرىنىڭ ئۆگىنىش كۇرسىنى ئاچقان. ئوبلاستلىق خەلق ھۆكۈمىتىگە قاراشلىق تارماقلارنىڭ 95 پىرسەنتىدە ۋېۋىسكا، ئالاقە، خەت - چەك، تامغا، ئاپتوموبىللاردا ئاز سانلىق مىللەت ۋە خەنزۇ يېزىقلىرى ئىشلىتىلگەن.

قوش تىل ئوقۇتۇش جەھەتتە، تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى سىستېمىلىق ھالدا ئوبلاستلىق 3 - ئوتتۇرا مەكتەپ، ئوبلاستلىق 4 - باشلانغۇچ مەكتەپ ۋە ناھىيە، شەھەر، بازارلاردىكى ئۇيغۇر، قازاق ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپلىرىنىڭ خەنزۇچىلىق ئوقۇتۇش ئەھۋالىنى ئارىلاپ تەكشۈردى. بۇ مەكتەپلەر ئوقۇتۇش پروگراممىسىغا ئاساسەن، باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ 3 - يىللىقىدىن باشلاپ خەنزۇ تىلى دەرسى ئوتكەن؛ ناھىيە، (شەھەر) لەردىكى مىللىي يېزا ۋە چارۋىچىلىق مەيدانلىرىدىكى مىللىي ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپلەر ۋە خەنزۇ، خۇيزۇلار توپلىشىپ ئولتۇراقلاشقان رايونلارنىڭ ئۇيغۇر، قازاق ئاھالىلىرى كۆپرەك جايلىرىدىكى مەركىزىي باشلانغۇچ مەكتەپلەردىمۇ ئۇيغۇر، قازاق ئوقۇغۇچىلىرىغا خەنزۇ تىلى دەرسى تەسىس قىلغان.

ناھىيە (شەھەر) لەردە ئاز سانلىق مىللەتلەر تىل-يېزىق تەرجىمە خىزمىتىمۇ خېلى چىڭ تۇتۇلغان. 20 كەسپىي خادىم ئاپتونوم رايوندىكى ۋە باشقا جايلاردىكى ئالىي مەكتەپلەرگە بېلىم ئاشۇرۇشقا ئەۋەتىلگەن ھەمدە سانجى ماتارىپ شۇجۇمنى، سانجى ئوبلاستلىق 3 - ئوتتۇرا مەكتەپ، مورى شىفەن مەكتىپىدە خەنزۇ تىلى كەسپىي سىنىپى ئېچىلغان. 1991 - يىلى ئوبلاست بويىچە مەخسۇس ۋە قوشۇمچە تەرجىمان 60 تىن كۆپرەككە يەتكەن، ئۇلارنىڭ 30 نەچچىسى يارەمچى، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسىگە ئېرىشكەن.

ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەر مۇنۇلاردىن ئىبارەت:

1) ۋېۋىسكا، باسما بۇيۇملىرىنىڭ تەرجىمىسى،

يېزىلىشى، ئىشلىنىشى، يېسىلىشىنى جەھەتتە قېلىپلاشماسلىق مەسىلىسى بىر قەدەر ئېغىر بولغان. 2) ناھىيە، شەھەرلەردە بىر قىسىم كەسپىي تەرجىمانلار سەپلەنگەن بولسىمۇ، لېكىن بۇ كەسىپ تازا ياخشى قانات يايدۇرۇلمىغان، ناھىيە (شەھەر) لىك ھۆكۈمەتلەرنىڭ خېلى بىر قىسىم ھۆججەتلىرىنىڭ ئاز سانلىق مىللەتلەر يېزىقىدىكىسى يوق، مەلۇم بىر ناھىيە پۈتۈنلەي خەنزۇ تىلى - يېزىقىدىلا ھۆججەت تارقاتقان. 3) ئۆز ئارا تىل - يېزىق ئۆگىنىش خىزمىتى تازا تەكشى ئىشلەنمىگەن.

ئالىم

جۇ جىڭ

«ھازىرقى زامان شىۋە ئەدەبىي تىلىنىڭ ئىملا قائىدىسى» ئېلان قىلىنىپ، سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويۇلدى

1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 1 - كۈنى چاپچال شىۋە ئاپتونوم ناھىيىلىك 11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 8 - يىغىنى «ھازىرقى زامان شىۋە ئەدەبىي تىلىنىڭ ئىملا قائىدىسى» نى قاراپ چىقىپ ماقۇللىدى. ئاپتونوم ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى 8 - ئاينىڭ 9 - كۈنى ئۇنى سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويۇشنى رەسمىي ئېلان قىلدى.

«ھازىرقى زامان شىۋە ئەدەبىي تىلىنىڭ ئىملا قائىدىسى» شىۋە مىللىتىنىڭ تارىختىن بۇيان ھۆكۈمەت ئېلان قىلغان تۇنجى ئىملا قائىدىسى بولۇپ، ئۇنى ئاپتونوم رايونلۇق مىللەتلەر تىل - يېزىق خىزمىتى كومىتېتى كەسپىي خادىملارنى تەشكىللەپ ئالتە يىلغا يېقىن تىرىشىش ئارقىلىق تۈزۈپ چىققان. تۈزۈش داۋامىدا «فورمولوگىيە پرىنسىپىنى ئاساس قىلىش، فونېتىك پرىنسىپ ۋە ئەنئەنىۋى پرىنسىپنى قوشۇمچە قىلىش» پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇلدى. ئىملا قائىدىسى ھەرپ ۋە ھەرپ جەدۋىلى، فونېما، بوغۇم، تاق سۆز، تىنىش بەلگىلىرى ۋە قوشۇمچىلار قاتارلىق قىسىملاردىن تەركىب تاپقان، ھەر خىل تاق سۆز ئاساسلىق يېزىش ئوبيېكتى قىلىنىپ، 12 باب، 27 مادداىلىق كونكرېت يېزىش قائىدىسى تۈزۈپ چىقىلدى. ھازىرقى زامان شىۋە يېزىقىنىڭ پىنيىن يېزىقى تېپىگە كىرىدىغانلىقى مۇئەييەنلەشتۈرۈلدى. «ئا» ھەرپى بىلەن باشلىنىدىغان 121 بوغۇم شەكلىنى ھەرپ قىلىدىغان ئۈسۈل ئۆزگەرتىلدى؛ ھازىرقى زامان شىۋە ئەدەبىي تىلىنىڭ 30 ھەرپى بەلگىلەندى. بۇنىڭ ئىچىدە سوزۇق تاۋۇش بەش، ئۈزۈك تاۋۇش 25، چەت ئەلدىن كىرگەن سۆزلەرنى يېزىش ئۈچۈن ئالاھىدە بەلگىلەنگەن ئون ھەرپىمۇ شىۋە يېزىقى ھەرپى تەركىبىگە كىرگۈزۈلدى؛ ھازىرقى زامان شىۋە ئەدەبىي تىلىنىڭ 30 فونېمىسى بەلگىلەندى. تاق سۆزلەرنى يېزىشتا، ھەر خىل سۆزلۈك ۋە قوشۇمچە تەركىبىنىڭ قوشۇپ يېزىلىشى، ئايرىم يېزىلىشى، قىسقارتىپ يېزىلىشى، قۇر كۆچۈرۈش ۋە سوزۇق تاۋۇش، ئۈزۈك تاۋۇشلارنىڭ چۈشۈپ قېلىشى، شەرتلىك فونېتىكىلىق ئۆزگىرىش قانارلىق ھەر خىل شەكىللەرنىڭ يېزىلىش قائىدىسى، قوبۇل قىلىنغان سۆزلەر، ئەدەبىي تىل بىلەن ئېغىز تىلىنىڭ مۇڭاپىق يېزىلىش قائىدىسى، سوزۇق تاۋۇشلارنىڭ سىلىق بولۇش قائىدىسى تۈزۈپ چىقىلدى. يەنە شىۋە يېزىقىنىڭ 16 خىل تىنىش بەلگىسى بەلگىلەندى. شۇڭا بۇ ئىملا قائىدىسى شىۋە يېزىقىنىڭ يېزىلىش قائىدىسىنى ئۆز ئىچىگە ئېلىپلا قالماي، كەلگۈسىدىكى ھازىرقى زامان شىۋە ئەدەبىي تىلىنىڭ يېزىلىش قائىدىسىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

«ھازىرقى زامان شىۋە ئەدەبىي تىلىنىڭ ئىملا قائىدىسى» تەخمىنەن 150 مىڭ خەت ئەتراپىدا بولۇپ، شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشىر قىلىندى. شىۋە تىلى بىلەن خەنزۇ تىلىنىڭ سېلىشتۇرما كىتابىدىكى ھەرپ ۋە ئۇنىڭ يېزىلىش شەكلى قىسمىدا يەنە خەلقارا تىرانسكرىپسىيە بىلەن رەسىم يېزىقىنى ئالماشتۇرۇپ يېزىش بەلگىسى قوشۇمچە قىلىندى.

دۇڭجياچىڭنۇ

شىۋەلەرنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىك تارىخى بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك مۇھاكىمە يىغىنى

شىۋەلەرنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىك تارىخى بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك مۇھاكىمە يىغىنى 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 19 - كۈنىدىن 22 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى

شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىنغا ئاپتونوم رايونىمىز ۋە باشقا جايلارنىڭ ۋەكىللىرىدىن بولۇپ 80 نەچچە كىشى قاتناشتى.

ۋەكىللەر ھەر قايسى دەۋرلەردىكى شىبەلەرگە دائىر مۇھىم تارىخىي ۋەقەلەرنى مۇھاكىمە قىلدى. جۇملىدىن شىبەلەر ئەجدادلىرىنىڭ ۋېي، جىن سۇلالىلىرى دەۋرلىرىدە بىر قىسىم سىيانپىلارنىڭ شىمالىي ۋېي سۇلالىسى خاندانلىقىنى قۇرۇپ، خۇاڭخېنىڭ شىمالىدىكى كەڭ تېررىتورىيىنى بىرلىككە كەلتۈرۈپ، شىمالدىكى مىللەتلەرنىڭ چوڭ بىرلىشىشىنى ئىلگىرى سۈرگەنلىكىگە دائىر مۇھىم تارىخىي تۆھپىسى، لياۋ، جىن، مىڭ سۇلالىلىرىنىڭ ئاخىرى، چىڭ سۇلالىسىنىڭ دەسلەپكى مەزگىلىدە شىبەلەرنىڭ تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي، ئىشلەپچىقىرىش، تۇرمۇش ئەھۋالى، چىڭ سۇلالىسىنىڭ چىيەنلۇڭ يىللىرىدا شىبەلەرنىڭ غەربكە كۆچكەن 200 نەچچە يىللىق تارىخى ۋە شەرقىي شىمال رايونىدا قېپقالغان شىبەلەرنىڭ ئۆزگىرىش ئەھۋالى، ھازىرقى زامان شىبە مىللىتىنىڭ مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇپ، ۋەتىنىمىزنىڭ بىرلىكىنى قوغداش، سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇش ۋە ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش جەھەتتە كۆرسەتكەن توھپىسى ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ باردى. شىبە مىللىتى ئارىسىدىكى تارىخىي شەخسلەرگە ھەقىقەتنى ئەمىلىيەتتىن ئىزدىگەن ھالدا باھا بېرىلدى. X I X ئەسىرنىڭ 20-يىللىرىدا جاھانگىر خوجا توپىلىڭىنى تىنجىتىش داۋامىدا شىبە يىڭىنىڭ سەركەردىسى ئېرگۈلۈنغا ۋە ئۇنىڭ توپىلاڭنى تىنجىتىش كۈرىشىدە كۆرسەتكەن كۆرۈنەرلىك تۆھپىسىگە يۈكسەك باھا بېرىلدى. X I X ئەسىرنىڭ 70 - يىللىرىدىن 80-يىللىرىغىچە چارروسىيىنىڭ ئىلىنى بېسىۋېلىشىغا زەربە بەرگەن ھەمدە زوزۇڭتاڭنىڭ ئىلىنى قايتۇرۇۋېلىشىغا ھەمكارلاشقان شىبە يىڭىنىڭ باشلىقى ئېرماڭئا ۋە تارباغاتاينى قوغداش يولىدا ۋەتەن ئۈچۈن باتۇرلارچە قۇربان بولغان شىبە سەركەردىسى بورگۈسقا، مۇشۇ ئەسىرنىڭ 40 - يىللىرىدا ئۇچ ۋىلايەت ئىنقىلابىنىڭ جىڭ ئۇرۇشىدا گومىنداڭ ئەكسىيەتچى قوشۇنىغا قاقشاتقۇچ زەربە بەرگەن جەڭگىۋار كوللېكتىپ - شىبە ئاتلىق لىيەنىگە ۋە شەرقىي شىمال ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى بىرلەشمە ئارمىيىدىكى شىبە كوماندىر - جەڭچىلەرنىڭ قەھرىمانلىق ئىش - ئىزلىرىغا يۈكسەك باھا بېرىلدى. بۇنىڭدىن باشقا يەنە، جىلىن ئۆلكىسىنىڭ سابىق مۇئاۋىن باشلىقى، شىبە مىللىتىدىن بولغان مەشھۇر كوممۇنىزم جەڭچىسى گۈەن جۇنيەننىڭ ئىنقىلابىي ھاياتى، سابىق شۇلەن كان ئىشلىرى ئىدارىسى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، ئۇزاق مۇددەت يەر ئاستى ئالاقىچىلىق خىزمىتى بىلەن شۇغۇللانغان مەشھۇر ئايال كومپارتىيە ئەزاسى گۈەن يۇمېي، سابىق خېيلۇڭجياڭ ئۆلكىلىك ھەربىي رايوننىڭ مۇئاۋىن سىلىڭيۇەنى، ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش، ئازادلىق ئۇرۇشى ۋە ئامېرىكا جاھانگىرلىكىگە قارشى تۇرۇپ، چاۋشيەنگە ياردەم بېرىش ئۇرۇشىدا ۋەتىنىمىز ئۈچۈن كۆرۈنەرلىك تۆھپە كۆرسەتكەن گۈەن جىڭخۇەن، جياڭشى ئۆلكىلىك پارتكومنىڭ سابىق شۇجىسى، قوشۇمچە مۇئاۋىن ئۆلكە باشلىقى، ئۇزاق مۇددەت ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى تۇرۇش مىللىي بىرلىكسەپ خىزمىتى بىلەن شۇغۇللانغان فۇ يۈتيەن، شېنياڭ ھاۋا ئارمىيە قىسمى 2 - جۇن سىياسىي بۆلۈمىنىڭ سابىق مۇئاۋىن مۇدىرى، ئامېرىكا جاھانگىرلىكىگە قارشى تۇرۇپ، چاۋشيەنگە ياردەم بېرىش ئۇرۇشىدا ئامېرىكىنىڭ ئۇچ ئۇرۇش ئايروپىلانىنى ئېتىپ چۈشۈرگەن كۈرەش قەھرىمانى ناچى قاتارلىقلارنىڭ شانلىق تۆھپىسىگە دائىر ماتېرىياللار رەتلەپ چىقىلدى. يىغىندا 300 مىڭ خەتلىك ئىلمىي ماقالىلەر توپلىمىنى نەشىر قىلدۇرۇشقا تەييارلىق كۆرۈلدى.

دۇڭجياچىڭفۇ

«36171» قىسىم مەملىكەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر تىل - يېزىق خىزمىتى يىغىنىغا قاتناشتى

دۆلەت مىللىي ئىشلار كومىتېتى 1991 - يىل

12 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن 7 - كۈنگىچە بېيجىڭدا مەملىكەت بويىچە ئاز سانلىق مىللەتلەر تىل - يېزىق خىزمىتى يىغىنى ئۆتكۈزدى. شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ «36171» قىسىم ئارمىيە بويىچە بىردىنبىر ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان ۋەكىل سۈپىتىدە يىغىنغا قاتناشتى ھەمدە قىسمىنىڭ ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىنى ئۆگىنىش تەجرىبىسىنى تونۇشتۇردى. «36171» قىسىم — قىزىل ئارمىيە قىسمى. بۇ قىسىم 1979 - يىلى شىنجاڭغا كەلگەندىن كېيىن، قىسىم پارتكومى «ئاممىۋى خاراكتېرلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىنى ئۆگىنىش پائالىيىتىنى كەڭ قانات يايدۇرۇش توغرىسىدا قارار» تۈزۈپ ۋە ئىلان قىلىپ، كۆرسەتكۈچكە يېتىش، تاپشۇرۇق تەكشۈرۈش قاتارلىق ئالتە تۈرلۈك تۈزۈم گورناتتى ھەمدە 120 مىڭ يۈەن ئاجرىتىپ، «شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەرگە دائىر ساۋاتلار قوللانمىسى» ۋە «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا دائىر بىلىملەر» دىن ئىبارەت دەرسلىكلەرنى تۈزۈپ باستۇردى. يەنە ھەر بىر كومانداىر جەڭچىگە ئۇيغۇرچە دەرسلىك كىتاب ئېلىپ بەردى، ھەر بىر لەيلىگە ئوقۇتۇش قورالى سەپلەپ بەردى. 1991 - يىلغىچە قىسمىدىكى كوماندىر - جەڭچىلەرنىڭ 80 پىرسەنتى ھەربىي رايون تۈزۈپ باستۇرغان «ئۇيغۇرچە كۈندىلىك تۇرمۇشتا كۆپ ئىشلىتىلىدىغان 100 جۈملە» نى ئۆگىنىپ بولدى. ئۆگىنىشكە بېتەكچىلىك قىلىش تاياقچىدىن 246 سى، ئاددىتتىكىي ئوقۇتقۇچىدىن 116 سى تەربىيىلەندى. ھەر بىر لەيلىدىگە بىردىن ئىككىگىچە ئاددىتتىكى تەرجىمان سەپلەپ بېرىلدى. قىسىم يەنە ئۇيغۇرچە 60 نەچچە ئەدەبىيات، سەنئەت نومۇرى تەييارلاپ، ئۆزلىرى ئورۇندىدى؛ تەشۋىقات گۇرۇپپىسى تەشكىللىدى، بۇ گۇرۇپپىدىكى خادىملار ئارمىيە - خەلق بىرلىكتە بەرپا قىلغان نۇقتىلارغا بېرىپ، خەلق ئاممىسىغا ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىدا پەننى ئومۇملاشتۇرۇش ۋە قانۇن ساۋاتلىرىنى كەڭ تەشۋىق قىلىپ، شىنجاڭنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە قۇرۇلۇش ئىشلىرىغا تۆھپە قوشتى.

ئىجتىمائىيەت

ئاممىۋى خاراكتېرلىك مەدەنىيەت بەرپا قىلىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى

1. 16 شەھەردە «ئۇچقە ئەلا بولۇش، بىردەك ئۆگىنىش» بويىچە مەدەنىيەتلىك شەھەر بەرپا قىلىش مۇسابىقىسى پائالىيىتى داۋاملىق قانات يايدۇرۇلدى 1991 - يىل ئاپتونوم رايوندىكى 16 شەھەردە «ئۇچقە ئەلا بولۇش، بىردەك ئۆگىنىش» مۇسابىقىسى پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلغان 6 - يىل، ھەرقايسى شەھەرلەردە بۇ پائالىيەتنىڭ مۇھىم نۇقتىسى ئاممىنى قاتنىشىشقا كەڭ جەلپ قىلىپ، كىشىلەرنىڭ ئىدىيىۋى ئەخلاق ساپاسىنى ئۆستۈرۈشكە قارىتىلدى. كەسپىي ئەخلاق قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇپ، سۇپەتلىك مۇلازىمەت قىلىش؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي ئەخلاق تەربىيىسىنى چىڭ تۇتۇپ، ياخشى تەرتىپ يارىتىش؛ شەھەر قىياپىتى تازىلىقىنى چىڭ تۇتۇپ، گۈزەل مۇھىت بەرپا قىلىش پائالىيىتى، شۇنداقلا لېكسىيە ئۆگىنىش، ئىلغارلار ۋە نەمۇنىچىلاردىن ئۆگىنىش پائالىيەتلىرى نۇقتىلىق قانات يايدۇرۇلدى.

2. شەھەرلەردە قانات يايدۇرۇلغان «ئۇچقە ئەلا بولۇش، بىردەك ئۆگىنىش» مۇسابىقىسى پائالىيىتى يېزىلارنىڭ مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا ئونۇملۇك تەسىر كۆرسەتتى ۋە ئۇنى ئىلگىرى سۈردى 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى 12 ۋىلايەت، ئوبلاستقا قاراشلىق ناھىيە، بازارلاردا «ئۇچقە ئەلا بولۇش، بىردەك ئۆگىنىش» بويىچە مەدەنىيەتلىك ناھىيە، بازار بەرپا قىلىش مۇسابىقىسى پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. يىل ئاخىرىغا بارغاندا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئوتتۇرىغا قويغان ئاپتونوم رايون 16 شەھەرنى تۇتۇش، ۋىلايەت، ئوبلاستلار ناھىيىلەرنى تۇتۇش، ناھىيىلەر يېزا - بازارلارنى تۇتۇشتىن ئىبارەت ئاممىۋى خاراكتېرلىك مەدەنىيەت بەرپا قىلىش پائالىيىتى ۋەزىيىتى شەكىللەندى.

3. ئاپتونوم رايوندا ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورگانلار، سودا، سەھىيە، جامائەت خەۋپسىزلىكى، قاتناش، سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ۋە باجدىن ئىبارەت بەتتە چوڭ سىستېما بويىچە «يېڭى كەسپىي ئىستىل تىكلەش، ئون ياخشى ئۇلۇكنى باھالاپ چىقىش» پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى ھەرقايسى ئورۇنلار بۇ پائالىيەتنى ئورگانىمىڭ كەسپىي ئىستىلىنى ياخشىلاپ، خىزمەت ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈشتىكى بىر تۈرلۈك مۇھىم تەدبىر سۈپىتىدە ئومۇمىيۈزلۈك، ئەستايىدىل تۈردە چىڭ تۇتتى؛ سىستېمىلار بويىچە «ئون ياخشى ئۇلگە» ئورۇنلارنى باھالاپ چىقتى.

4. 16 ئالىي مەكتەپتە مەكتەپ ئىستىلىنى، ئىنتىزامىنى ياخشىلاش، مەكتەپ مۇھىتىنى گۈزەللەشتۈرۈش، لېكسىيە قېتىدىن، ئىلغارلاردىن ئۆگىنىش ئاساسىي مەزمۇن قىلىنغان مەدەنىيەتلىك مەكتەپ بەرپا قىلىش مۇسابىقىسى پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى مۇسابىقە پائالىيىتى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئۇنۇملۇك ئىلگىرى سۈرۈپ، كۆنسېرى ساغلام يۆكسىلىدىغان ئادەم تەربىيىلەشنىڭ تېخىمۇ ياخشى مۇھىتىنى يارىتىش ئۈچۈن ئوبدان شەرت - شارائىت ھازىرلاپ بەردى. تەكشۈرۈش ۋە سېلىشتۇرۇپ باھالاش ئارقىلىق، 1991 - يىلدىكى مۇسابىقە پائالىيىتىدە شىنجاڭ تىببىي شۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ كۆمۈر سانائىتى ئالىي تېخنىكومى مۇنەۋۋەر ئورۇن بولۇپ باھالاندى؛ شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك شۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ نېفىت شۇنىۋېرسىتېتى، ئۈرۈمچى كەسپىي داشۇسى، شىنجاڭ مالىيە - ئىقتىساد شۇنىۋېرسىتېتى ياخشى ئورۇن بولۇپ باھالاندى. بۇنىڭدىن سىرت، يەنە تۆت ئالىي مەكتەپ يەككە تۈر بويىچە مۇكاپاتلاندى.

5. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا «ئون يۈزلۈك مەدەنىيەتلىك ئائىلە» لەرنى باھالاش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى باھالاشنىڭ كونكرېت مەزمۇنى مۇنداق بولدى: 1) پارتىيە، دۆلەتنىڭ،

سوتسىيالىزمنى قىزغىن سۆيگەن بولۇشى؛ 2) مىللەتلەر ئىتتىپاقلىشىپ، ئورتاق ئالغا باسقان بولۇشى؛ 3) ماتارىيقا ئەھمىيەت بېرىپ، ساپاسىنى ئۆستۈرگەن بولۇشى؛ 4) ئىلمىي ئۇسۇلدا ئىشلەپچىقىرىش بىلەن شۇغۇللىنىپ، ئەمگەك ئارقىلىق بېيىغان بولۇشى؛ 5) قانۇن ئۆگىنىپ، قانۇن - ئىنتىزامغا رىئايە قىلغان بولۇشى؛ 6) خۇراپاتلىق، كونا قائىدە - يوسۇنلارنى تۈگەتكەن بولۇشى؛ 7) كېچىكىپ توي قىلىپ، كېچىكىپ پەرزەنت كۆرۈپ، پىلانلىق تۇغۇتقا ئەمەل قىلغان بولۇشى؛ 8) ئائىلىدە ئىناق، قوشنىلار بىلەن ئىتتىپاق بولغان بولۇشى؛ 9) باشقىلارغا ياردەم بېرىشنى خۇشاللىق دەپ بىلىدىغان، قىزغىن، سەمىمىي بولۇشى؛ 10) مۇھىتنى ئاسرىغان، تازىلىققا ئەھمىيەت بەرگەن بولۇشى لازىم. تەكشۈرۈپ ئىگىلىنىشچە، «ئون يۇلتۇزلۇق مەدەنىيەت ئىلىك ئائىلە» لەرنى باھالاش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلغان يېزا، كەنتلەردە ئۇرۇشۇش، قىمار ئويناش، فېئودال خۇراپاتلىق قالدىقلىرى ناچار ئەھۋاللار كۆرۈنەرلىك ئازىيىپ، كوللېكتىپنى سۆيۈش، تۆھپە يارىتىش، باشقىلارغا خۇشاللىق بىلەن ياردەم بېرىش، كونا ئۆرپ - ئادەتلەرنى تۈگىتىشتىن ئىبارەت سوتسىيالىستىك يېڭى كەيپىيات ئەۋج ئالغان.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق مەنسۇبى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش پائالىيىتى كومىتېتى يەنە 66 ئورۇننى «ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەدەنىيەتلىك ئورۇن» دەپ نام بەردى.

سۈن شىنگاڭ

ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنى تىزىملاش - باشقۇرۇش خىزمىتى

گۇۋۇيۈەننىڭ «ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنى تىزىملاش - باشقۇرۇش نىزامى» دىكى بەلگىلىمىگە ئاساسەن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ئىشلىرى نازارىتى 1990 - يىلى ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنى تىزىملاش - باشقۇرۇش باشقارمىسى تەسىس قىلىپ، ئۇنى ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنى تىزىملاش - باشقۇرۇش خىزمىتىگە مەسئۇل قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 1991 - يىل 5 - ئاينىڭ 29 - كۈنى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنى تىزىملاش - باشقۇرۇش نىزامىنى بولغا قويۇش توغرىسىدىكى تەپسىلىي قائىدىسى» نى ئېلان قىلدى. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ئىشلىرى نازارىتىگە تىزىملىتىشنى ئىلتىماس قىلغان ئىجتىمائىي تەشكىلات 35 كە، تەستىقلىنىپ تىزىملانغان ئىجتىمائىي تەشكىلات 22 گە يەتتى.

ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنى ئېنىقلاش، تەرتىپكە سېلىش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقى بىلەن ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنى ئېنىقلاش - تەرتىپكە سېلىش ئىشخانىسى قۇرۇلدى. ئىجتىمائىي پەنلەر بىرلەشمىسى سىستېمىسىدىكى ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنى ئېنىقلاش، تەرتىپكە سېلىش نۆۋەتتىدا سىناق قىلىنىش ئاساسىدا، بۇ خىزمەت 1991 - يىل 7 - ئايدا ئومۇميۈزلۈك قانات يايدۇرۇلدى، 11 - ئاينىڭ 30 - كۈنى ساقلاپ قېلىنغان تۆنجى تۈركۈم ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنىڭ تىزىملىكى ئېلان قىلىندى. يىل ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنى ئېنىقلاش، تەرتىپكە سېلىش خىزمىتى ئاساسەن ئاياغلاشتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ئىشلىرى نازارىتى 22 يېڭى ئىجتىمائىي تەشكىلاتنى تەستىقلاپ تىزىمغا ئالدى، بۇلار مۇنۇلار: شىنجاڭ بايلىق مەنبەلىرىدىن قايتىدىن پايدىلىنىش كەسپىي جەمئىيىتى، شىنجاڭ ماشىنا - ئېلېكتر مەھسۇلاتلىرى ئوبوروت جەمئىيىتى، شىنجاڭ موڭغۇل مەدەنىيەت - ماتارىپىنى ئىلگىرى سۈرۈش فوندى جەمئىيىتى، شىنجاڭ چوڭلار ئالىي ماتارىپى تەتقىقات جەمئىيىتى، شىنجاڭ مىلىچ مالالار كەسپىي جەمئىيىتى، شىنجاڭ يېزا - بازار كارخانىلىرى جەمئىيىتى، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۇنى قانۇنشۇناسلىق ئىلمىي جەمئىيىتى، شىنجاڭ ئالىي مەكتەپلەر باشقۇرۇشىدىكى سانائەت جەمئىيىتى، شىنجاڭ ئالىي دەرىجىلىك شوپۇرلار جەمئىيىتى، شىنجاڭ بالۇن يېڭىلاش جەمئىيىتى، شىنجاڭ خىمىيە - يېنىك سانائەت ماددىي ئەشيا

ئوبوروتى جەمئىيىتى، شىنجاڭ پاختا - چىگە ئوبوروتى ئىقتىسادىي تەتقىقات جەمئىيىتى، شىنجاڭ ئۆي قۇشلىرى جەمئىيىتى، شىنجاڭ كىيىم لايىھىلىگۈچىلەر جەمئىيىتى، شىنجاڭ مىللىي سودا ئىقتىسادىي تەتقىقات جەمئىيىتى، شىنجاڭ رېۋىزىيە ئىلمىي جەمئىيىتى، شىنجاڭ ئىجتىمائىي مۇناسىۋەت جەمئىيىتى، شىنجاڭ خام چوت بوغالتېرلىقى تەتقىقات جەمئىيىتى، شىنجاڭ شەھەر - بازارلارغا پار بېرىش جەمئىيىتى، شىنجاڭ پوچتا - تېلېگراف كارخانىلىرىنى باشقۇرۇش جەمئىيىتى، شىنجاڭ ئالتۇن ئىلمىي جەمئىيىتى، شىنجاڭ كۈتۈۋېلىش مۇلازىمىتى جەمئىيىتى.

مالى

يۇۋېيچىڭ

خەلق تۇرمۇشى

دېھقانلارنىڭ 1991 - يىلدىكى ئائىلە ئىقتىسادىي ئەھۋالى

ئاپتونوم رايونلۇق يېزىلارنىڭ ئىجتىمائىي ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ تەكشۈرۈلىدىغان 31 ناھىيە (شەھەر) دىكى 1550 دېھقان ئائىلىسىنى ئارىلاپ تەكشۈرۈش نەتىجىسىگە قارىغاندا، 1991 - يىلى شىنجاڭدىكى دېھقان ئائىلىلىرىنىڭ ئىقتىسادىي ئەھۋالى تۆۋەندىكىچە بولغان:

1) ئاساسىي ئەھۋال. ئاپتونوم رايوندىكى دېھقان ئائىلىلىرىنىڭ 1991 - يىلدىكى ئوتتۇرىچە دائىملىق نوپۇسى 5.67، پۈتۈن ۋە يېرىم ئەمگەك كۈچى 2.86، باشقۇرىدىغان تېرىلغۇ يەر 22.36 مو. مۇشۇ بىرىيىلدا كىشى بېشىغا ئوتتۇرىچە ئېلىنغان ئاشلىق 668.3 كىلوگرام، پاختا 42.4 كىلوگرام، ياغلىقدان 56.2 كىلوگرام.

2) دېھقان ئائىلىلىرىنىڭ كىرىم - چىقىم ۋە كەسىپ قۇرۇلمىسى. 1991 - يىلى يېزا ئاھالىلىرىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 703.17 يۈەنگە يېتىپ، باھا ئۆسكەنلىك ئامىلىنى چىقىرىۋەتكەندە، 1990 - يىلدىكىدىن 2.7% ئاشقان (باھادا ئۆزگىرىش بولغانلىقتىن، 1990 - يىلدىكى بىلەن سېلىشتۇرغاندا ئوخشاش ئۆلچەملىك سانلىق ئاساس قوللىنىلدى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ئومۇمىي كىرىمى 1205.2 يۈەنگە يېتىپ، 8.4% ئاشقان، بۇنىڭ ئىچىدە پۇل كىرىمى (ئامانەت قويغان، قەرز بەرگەن نەق پۇل كىرىمىنى چىقىرىۋەتكەندە) 952.5 يۈەن بولۇپ، 10.5% ئېشىپ، ئومۇمىي كىرىمنىڭ 79 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن، 1990 - يىلدىكىدىن 1.5 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشقان. ئائىلىۋى ئىگىلىكنى باشقۇرۇشتىن قىلىنغان كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە كىرىم 1158.5 يۈەنگە يەتكەن، بۇنىڭ ئىچىدە تېرىقچىلىق كىرىمى 852 يۈەن، چارۋىچىلىق كىرىمى 165.2 يۈەن. ئائىلىۋى ئىگىلىكتىن قىلىنغان كىرىمنىڭ كەسىپ قۇرۇلمىسى مۇنداق بولغان: 1 - كەسىپنىڭ 91.4% نى، 2 - كەسىپنىڭ 0.9% نى، 3 - كەسىپنىڭ 7.7% نى ئىگىلىگەن.

1991 - يىلى دېھقانلارنىڭ ئائىلىۋى ئىگىلىك ئۈچۈن سەرپ قىلغان خىراجىتىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە چىقىمى 381.4 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 17.0% كۆپەيگەن، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق چىقىمى 244.8 يۈەنگە يېتىپ، 18.0% كۆپەيگەن، چارۋىچىلىق چىقىمى 94.8 يۈەنگە يېتىپ، 11.5% كۆپەيگەن. ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ئائىلە بېشىغا سېتىۋالغان خىمىيىۋى ئوغۇت 448.6 كىلوگرام، دېھقانچىلىققا ئىشلىتىلىدىغان سۇلياۋ يوپۇق 11.4 كىلوگرام. تاپشۇرۇلغان باج كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 16 يۈەندىن توغرا كېلىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 19.9% كېمەيگەن؛ لېكىن يۇقىرىغا تاپشۇرۇلغان كوللېكتىپ ھۆددىگەرلىك ۋەزىپە پۇلى (كەنتكە قالدۇرىدىغان، يېزا بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇرىدىغان خىراجەت قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) 61.4 يۈەنگە يېتىپ، 45.8% ئېشىپ، ساپ كىرىمنىڭ 8.7 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن.

3) ئىستېمال ۋە جۇغلانما. 1991 - يىلى

دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە تۇرمۇش ئىستېمال بۇيۇملىرى چىقىمى 536.9 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن %14.8 ئاشقان، بۇنىڭ ئىچىدە يېمەك - ئىچمەك ئۇچۇن قىلىنغان چىقىم 311.3 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن %16.6 ئاشقان، كىيىم - كېچەك ئۇچۇن قىلىنغان چىقىم 81.8 يۈەنگە يېتىپ، %7.6 ئاشقان، تۇرالغۇ ئۈي ئۇچۇن قىلىنغان چىقىم 54.2 يۈەنگە يېتىپ، %37 ئاشقان، ئوششاق - چۈششەك لازىمەتلىك ئۇچۇن قىلىنغان چىقىم 60.4 يۈەنگە يېتىپ، %0.8 ئاشقان. بۇنىڭ ئىچىدە تۇرالغۇ ئۈي ئۇچۇن قىلىنغان چىقىم ئەڭ تېز كۆپەيگەن، يېمەك - ئىچمەك ئۇچۇن قىلىنغان چىقىم 2 - ئورۇندا تۇرغان. بۇ يىل يېڭىدىن ئۈي سالغان ئائىلىلەر تەكشۈرۈلگەن ئومۇمىي ئائىلىنىڭ ئون پىرسەنتتىن ئىگىلەپ، 1990 - يىلىدىكىدىن ئۇچ پىرسەنتلىك رەقەم ئاشقان. يېمەكلىك قۇرۇلمىسىنى ياخشىلاش يەنىلا ئاپتونوم رايوندىكى دېھقانلارنىڭ ئاساسىي ئېھتىياجى بولۇپ قالغان. مۇشۇ بىر يىلدا كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 235 كىلوگرام ئاشلىق، 109 كىلوگرام كۆكتات، 9.2 كىلوگرام گۆش، سەككىز كىلوگرام ھايۋانات مېيى ۋە سۇ يېغى توغرا كەلگەن. باشقا قوشۇمچە يېمەكلىكلەرنىڭ ئىستېمال مىقدارىمۇ خېلى ئاشقان. ئېنىگىر كوئېففىتسېنتى 0.58 بولۇپ 1990 - يىلىدىكىدىن ئازراق ئاشقان.

1991-يىلى ئاپتونوم رايوندىكى دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە جۇغلانما 129.7 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن %33.9 ئاشقان. بۇنىڭ ئىچىدە، سېتىۋالغان ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرلىك تۇراقلىق مۇلۇك 2.66 يۈەنگە يېتىپ، %14.7 ئاشقان؛ تۇراقسىز مۇلۇك جۇغلانمىسى 57.3 يۈەنگە يېتىپ، %37.7 ئاشقان. دېھقانلار سىياسەتنىڭ ئۇزاق مۇددەت مۇقىم بولىدىغانلىقىغا چىن دىلىدىن ئىشەنگەندىن كېيىن، ئىشلەپچىقىرىشقا يۈرەكلىك دەسمايە سېلىپ، تىجارەت يوللىرىنى ئاچقان. يىل ئاخىرىدا ھەر 100 دېھقان ئائىلىسى 2.1 چوڭ، ئوتتۇرا تراكتورغا، 1.10 كىچىك تراكتور ۋە قول تراكتورغا، 89.7 ئۇلاغ ھارۋىسى ۋە قول ھارۋىسىغا، 136 تۇياق ئىش ئۇلىغىغا، 178 تۇياق مەھسۇلات بېرىدىغان چارۋىغا ئىگە بولغان.

4) دېھقان ئائىلىلىرى كىرىمىنىڭ گۈرۈپپىغا ئايرىلىشى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى دېھقانلاردىن كىشى بېشىغا ئوتتۇرىچە توغرا كەلگەن ساپ كىرىمى 200 يۈەندىن تۆۋەن بولغان ئىنتايىن نامرات ئائىلىلەر %3.94 نى ئىگىلەپ، 1990 - يىلىدىكىدىن سەل كۆپەيگەن؛ كىرىمى 200 يۈەندىن 500 يۈەنگىچە بولغان كىيىمى پوتۇن، قورسىقى توق ئائىلىلەر %34.52 نى، 500 يۈەندىن 1000 يۈەنگىچە بولغان ھاللىقراق ئائىلىلەر 38.19 نى ئىگىلەپ، 1990 - يىلىدىكىدىن ئازراق كېمەيگەن؛ كىرىمى 1000 يۈەندىن ئاشقان باياشات ئائىلىلەر %23.35 نى ئىگىلەپ، كۆزۈنەرلىك كۆپەيگەن. دېھقانلارنىڭ كىرىمىنىڭ تەقسىم قىلىنىشى ئىككى قۇتۇپقا قاراپ تەرەققىي قىلىشقا باشلىغان.

5) دېھقان ئائىلىلىرىنىڭ چىداملىق ئىستېمال بۇيۇملىرىغا ئېگە بولۇش ئەھۋالى. شىنجاڭ دېھقانلىرىنىڭ چىداملىق ئىستېمال بۇيۇملىرىغا بولغان يۇزلىنىشىدە بۇرۇن چىققان تۆت چوڭ ئۇسكۇنىگە بولغان ئېھتىياج ئاساسىي جەھەتتىن قانغان، يېڭىدىن چىققان تۆت چوڭ ئۇسكۇنىگە بولغان ئېھتىياج تەدرىجىي ئېشىپ بارغان. 1991 - يىلى دېھقانلار سېتىۋالغان ۋېلىسىپىت، ئۈي جاھازلىرى، تېلېۋىزور، رادىئولۇق ئۇنىتالغۇ 1990 - يىلىدىكىدىن تۆرلۈك دەرىجىدە كۆپەيگەن. باشقا چىداملىق ئىستېمال بۇيۇملىرىنى سېتىۋېلىش مىقدارى 1990 - يىلىدىكى بىلەن تەڭلەشكەن ياكى سەل كېمەيىپ كەتكەن. يىل ئاخىرىدا ھەر 100 دېھقان ئائىلىسى 121 ۋېلىسىپىت، 126 قول سائىتى (بۇنىڭ 47 سى ئېلېكترونلۇق سائەت)، 257 چوڭ ئۈي جاھازلىرى، 36 رەڭسىز تېلېۋىزور، سەككىز رەڭلىك تېلېۋىزور، 36 رادىئولۇق ئۇنىتالغۇغا ئىگە بولغان.

خەن جۇن

لىيۇ شياۋلەن

يېزىلاردا تۇراقلىق مۇلۇككە مەبلەغ سېلىش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايونلۇق يېزىلارنىڭ ئىجتىمائىي - ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ 109 يېزا - بازار، 327 مەمۇرىي كەنت ۋە 327 كەنتتىكى بارلىق كەنت ئاھالە گۇرۇپپىسى، بىرلەشمە ئائىلىلەرگە قاراشلىق ئىقتىسادىي تەشكىلاتلار ۋە 1550 دېھقان ئائىلىسى ئۈستىدە ئېلىپ بارغان ئارىلاپ تەكشۈرۈشىگە ئاساسەن مۇلچەرلىگەندە، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزىلاردا تۇراقلىق مۇلۇككە سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليارد 191 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 229 مىليون يۈەن، يەنى 23.8% ئاشقان. يېزىلاردا تۇراقلىق مۇلۇككە سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغ ئىچىدە كوللېكتىپنىڭ سالغان مەبلىغى 269 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 30.6% ئاشقان، دېھقانلارنىڭ سالغان مەبلىغى 922 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 22% ئاشقان؛ ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى تۇراقلىق مۇلۇككە سېلىنغان مەبلەغ 722 مىليون يۈەن، غەيرىي ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى تۇراقلىق مۇلۇككە سېلىنغان مەبلەغ 469 مىليون يۈەنگە يەتكەن. 1991 - يىلى يېزىلاردا تۇراقلىق مۇلۇككە سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغ ئىچىدە دېھقان ئائىلىلىرىنىڭ سالغان مەبلىغى 77.4% نى ئىگىلەپ، يەنىلا مەبلەغنىڭ ئاساسىي گەۋدىسىنى تەشكىل قىلغان، لېكىن ئىگىلىگەن نىسبىتى 1990 - يىلدىكىدىن 1.3 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلەپ كەتكەن؛ كوللېكتىپنىڭ سالغان مەبلىغى 22.6% نى ئىگىلەپ 1.3 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشقان. بۇ، ئاپتونوم رايوندىكى جايلارنىڭ يېزىلاردىكى كوللېكتىپ ئىقتىسادىنىڭ ئەملىي كۈچىنى ئاشۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىش تەدبىرىنىڭ رول ئوينىغانلىقىنى چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ. سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغ ئىچىدە دېھقان ئائىلىلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرلىك تۇراقلىق مۇلۇككە سالغان مەبلىغى 58.1% نى، كوللېكتىپنىڭ ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرلىك تۇراقلىق مۇلۇككە سالغان مەبلىغى 69.1% نى ئىگىلىگەن، يېزىلارنىڭ تۇراقلىق مۇلۇككە سالغان مەبلەغدە، ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى تۇراقلىق مۇلۇككە سېلىنغان مەبلەغ يەنىلا ئاساسلىق ئورۇننى ئىگىلىگەن.

خەن جۇن
باتۇر

1991 - يىلى يېزىلاردىكى ئەمگەك كۈچلىرىنىڭ ساپاسى ئۆستى

ئاپتونوم رايونلۇق يېزىلارنىڭ ئىجتىمائىي - ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ 31 ناھىيە (شەھەر) دىكى 327 كەنت ئاھالە گۇرۇپپىسى ئارىسىدا ئېلىپ بارغان ئارىلاپ تەكشۈرۈش نەتىجىسىگە قارىغاندا، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا يېزىلاردىكى ئەمگەك كۈچلىرىنىڭ ساپاسى يەنە تۆۋلۈك دەرىجىدە ئۆسكەن.

ئاپتونوم رايون بويىچە يېزىلاردىكى ئەمگەك كۈچلىرى ئىچىدە ساۋاتسىز، چالا ساۋاتلار 1990 - يىلدىكى 16.1% تىن 15.3% كە چۈشكەن؛ باشلانغۇچ مەكتەپ مەلۇماتىدىكىلەر 52.7% تىن 54% كە ئۆرلىگەن؛ تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ مەلۇماتىدىكىلەر 23.3% تىن 23.9% كە ئۆرلىگەن. تەكشۈرۈش نەتىجىسىدىن شۇنى كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇكى، نۆۋەتتە يېزىلاردىكى ئەمگەك كۈچىدە يەنىلا باشلانغۇچ مەلۇماتتىكىلەر ئاساسىي ئورۇننى ئىگىلەپ تۇرماقتا.

دېھقانلارنىڭ يېزا ئىگىلىكىدە ئەسقاتىدىغان تېخنىكىلارنى ئۆگىنىش قىزغىنلىقى يەنىلا ناھايىتى يۇقىرى بولماقتا. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئەمگەك كۈچلىرى ئىچىدە تۆرلۈك كەسىپلەر بويىچە تەربىيىلەنگەنلەر تەخمىنەن 410 نەچچە مىڭ كىشىگە يېتىپ، يېزىلاردىكى ئەمگەك كۈچى ئومۇمىي سانىدا ئىگىلىگەن نىسبىتى 1990 - يىلدىكى 12.6% تىن 14.2% كە كۆپەيگەن.

تەكشۈرۈلگەن 38 مىڭ 791 يېزا ئەمگەك كۈچى ئىچىدە ھەر خىل مېيىپ ئەمگەك كۈچى 483 بولۇپ، 1.2% نى ئىگىلىگەن، بۇ، 1990 - يىلدىكى بىلەن ئوخشاش.

خەن جۇن
باتۇر

يېزىلاردا ئەمگەك ئۇنۇمدارلىقى ئۆستى

ئاپتونوم رايونلۇق يېزىلارنىڭ ئىجتىمائىي - ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ مەلۇماتىغا قارىغاندا، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون يېزىلىرىنىڭ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى ھازىرقى باھا بويىچە 19 مىليارد 222 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2 مىليارد 542 مىليون يۈەن، يەنى 9.3% ئاشقان (ئېشىش نىسبىتى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق). ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر بىر يېزا ئەمگەكچىسى يارانقان يېزا ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 5205 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 586 يۈەن كۆپەيگەن. يېزىلاردا ئەمگەك ئۇنۇمدارلىقى 1990 - يىلدىكىدىن 6.9% ئۆسكەن، يۇنىڭ ئىچىدە بىناكارلىق ساھەسىنىڭ ئەمگەك ئۇنۇمدارلىقى ئالدى يۇقىرى بولۇپ، ھەر بىر بىناكارلىق ئەمگەكچىسى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 34 مىڭ 282 يۈەن مەھسۇلات قىممىتى يارانقان؛ ئۇنىڭدىن قالسا، يېزا سانائىتىنىڭ ئەمگەك ئۇنۇمدارلىقى يۇقىرى بولۇپ، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر بىر ئەمگەكچى 22 مىڭ 238 يۈەن مەھسۇلات قىممىتى يارانقان؛ سودا ساھەسىدە ھەر بىر ئەمگەكچى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 10 مىڭ 897 يۈەن، تىرانسپورت ساھەسىدە ھەر بىر ئەمگەكچى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 9726 يۈەن مەھسۇلات قىممىتى يارانقان.

يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 16 مىليارد 201 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 7.5% ئاشقان. ھەر بىر يېزا ئىگىلىك ئەمگەك كۆچىنىڭ ئوتتۇرىچە يارانقان يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 4668 يۈەنگە يېتىپ، 5% ئاشقان.

يېزا ئىگىلىك ساپ مەھسۇلات قىممىتى 10 مىليارد 913 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1 مىليارد 491 مىليون يۈەن ئاشقان. ھەر بىر يېزا ئىگىلىك ئەمگەك كۆچىنىڭ ئوتتۇرىچە يارانقان ساپ مەھسۇلات قىممىتى 3144 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 365 يۈەن ئاشقان.

يېزا ئىگىلىك تاۋارلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 10 مىليارد 516 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1 مىليارد 326 مىليون يۈەن ئاشقان. ھەر بىر يېزا ئىگىلىك ئەمگەك كۆچىنىڭ ئوتتۇرىچە يارانقان تاۋار مەھسۇلات قىممىتى 3030 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 320 يۈەن ئاشقان.

ھەر بىر يېزا ئىگىلىك ئەمگەك كۆچى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 1938 كىلوگرام ئاشلىق ئالغان، يۇنىڭ ئىچىدە تاۋار ئاشلىق 754 كىلوگرام؛ ھەر بىر ئەمگەكچى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ئالغان پاختا 184 كىلوگرامغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 33.3% ئاشقان، ياغلىق‌دان117 كىلوگرامغا يېتىپ، 1.7% ئاشقان، قىزىلچا 740 كىلوگرامغا يېتىپ، 11.8% ئاشقان، كالا، قوي، چوشقا گۆشى 86 كىلوگرامغا يېتىپ، 4.9% ئاشقان.

خەن جۇن

پەن يۈجېن

1991 - يىلى يېزىلاردىكى ئەمگەك كۆچلىرىنىڭ يۆتكىلىش ئالاھىدىلىكى

ئاپتونوم رايونلۇق يېزىلارنىڭ ئىجتىمائىي - ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئاپتونوم رايوندىكى 31 ناھىيە (شەھەر) دىكى 327 كەنت ئاھالە گۇرۇپپىسىدا ئېلىپ بارغان ئەملىي تەكشۈرۈش نەتىجىسىگە قارىغاندا، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون يېزىلىرىدىكى ئەمگەك كۆچلىرىنىڭ يېزا ئىگىلىكىدىن 2 - ۋە 3 - كەسىپكە يۆتكىلىدىغانلىرى كۆپەيگەن.

1) 1991 - يىلى يېزا ئىگىلىكىدىن2 -، 3 - كەسىپكە يۆتكەلگەن ئەمگەك كۆچى شۇ يىلدىكى يېزا ئەمگەك كۆچى ئومۇمىي سانىنىڭ 1.7 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 - يىلدىكىدىن 0.5 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشقان، يىل ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە 2 -، 3 - كەسىپكە توپلىنىپ ئىشقا ئورۇنلاشقان ئەمگەك كۆچلىرى ئومۇمىي يېزا ئەمگەك كۆچلىرىنىڭ 5.9 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 - يىلدىكىدىن0.8 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشقان.

2) يېزا ئىگىلىك ئەمگەك كۆچلىرىنىڭ يۆتكەلگەن كەسىپلىرىدىن قارىغاندا، يېزا ئەمگەك

كۆچلىرىنىڭ سانائەت ۋە قاتناش ـ ترانسپورت ساھەلىرىگە يۆتكىلىشى سۈسلىشىپ، سانائەتكە يۆتكەلگەنلەر، 1990 ـ يىلدىكى 30.5% تىن 28.8% كە، قاتناش ـ ترانسپورت ساھەلىرىگە يۆتكەلگەنلەر 17.1% تىن 13.3% كە چۈشۈپ قالغان، بىناكارلىق، سودا ۋە يېمەك ـ ئىچمەك مۇلازىمىتى ساھەسىگە يۆتكىلىش سۈرئىتى تېز بولۇپ، بىناكارلىق ساھەسىگە يۆتكەلگەنلەر 1990 ـ يىلدىكى 30.8% تىن 36.6% كە، سودا ۋە يېمەك ـ ئىچمەك ساھەسىگە يۆتكەلگەنلەر 1990 ـ يىلدىكى 8.8% تىن 12.1% كە كۆتۈرۈلگەن.

3) يېزا ئىگىلىك ئەمگەك كۆچلىرى يەنىلا، ئاساسەن، ئاپتونوم رايون ئىچىدە يۆتكەلگەن. 1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايون ئىچىدە يۆتكەلگەن يېزا ئىگىلىك ئەمگەك كۆچلىرى يۆتكەلگەن ئومۇمىي يېزا ئىگىلىك ئەمگەك كۆچىنىڭ 99 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن. ئاپتونوم رايون سىرتىغا يۆتكەلگەنلىرى بولسا ئاران 1% نى ئىگىلىگەن. ئاپتونوم رايون ئىچىدە يۆتكەلگەن يېزا ئىگىلىك ئەمگەك كۆچلىرىدىن شەھەرلەرگە يۆتكەلگەنلىرى1990 ـ يىلدىكى38.8% تىن 22.1% كە تۆۋەنلىگەن، دېھقانچىلىقتىن ئايرىلىپ يۇرتىدىن ئايرىلماي يۆتكەلگەنلەر 77.9% نى ئىگىلىگەن.

4) 2 ـ، 3 ـ كەسىپتىن ئايرىلىپ يېزىغا قايتقان ئەمگەك كۆچلىرىنىڭ شۇ يىلدىكى يېزا ئومۇمىي ئەمگەك كۆچىدە ئىگىلىگەن نىسبىتى 1990 ـ يىلدىكى 0.1% تىن 0.3% كە كۆپەيگەن. تەكشۈرۈش نەتىجىسىدىن شۇنى كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇكى، بىر تەرەپتىن، يېزا ئەمگەك كۆچلىرىنىڭ يۆتكىلىشى كۆندىن ـ كۈنگە جانلانماقتا، يەنە بىر تەرەپتىن، يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساس بولۇش ئورنىغا ۋە رولىغا ئەھمىيەت بېرىلگەنلىكتىن، يېزا ئەمگەك كۆچلىرى 1 ـ كەسىپكە قاراپ قايتىشقا باشلىماقتا.

خەن جۈن
باتۇر

شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ كىرىم قۇرۇلمىسى ۋە ئۇنىڭدىكى ئۆزگىرىشلەر

ئاپتونوم رايونلۇق شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئۇرۇمچى، قەشقەر، ئۇلجا، خوتەن، چۆچەك، قارامايدىن ئىبارەت ئالتە شەھەردىكى 540 ئۆيلۈك شەھەر ئاھالىسىنىڭ ئائىلە تۇرمۇش ئەھۋالىنى ئارىلاپ تەكشۈرۈشىگە قارىغاندا، 1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايوندىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئائىلە كىرىم سەۋىيىسى ئۆسكەن، كىرىم قۇرۇلمىسىدىمۇ بەزى ئۆزگىرىشلەر بولغان.

1991 ـ يىلى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە پۈل كىرىمى 1627.56 يۈەنگە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 10.5% ئاشقان، ياشانغانلارنى بېقىش، سوۋغا ـ سالام ئۈچۈن قىلىنغان چىقىمنى چىقىرىۋەتكەندە، تۇرمۇش خىراجىتى ئۈچۈن ئىشلىتىدىغان كىرىمى 1494.48 يۈەنگە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 10.22% ئاشقان، باھا ئۆسكەنلىك ئامىلىنى چىقىرىۋەتكەندە، ئەمەلىي كىرىم 1% ئاشقان. كىرىمنىڭ ئېشىشى ئىشچى ـ خىزمەتچىلەر ئىش ھەققىنىڭ ئېشىشىدىن بولغان.

تەكشۈرۈش نەتىجىسى ئاھالىلەرنىڭ ئائىلە كىرىم ئەھۋالىدا مۇنداق بىرنەچچە ئالاھىدىلىكنىڭ بارلىقىنى ئىسپاتلىدى:

1) ئىشقا ئورۇنلاشقان خادىملارنىڭ كىرىمى ئومۇمىيۈزلۈك ئاشقان، لېكىن تەتۈر پەرق خېلى چوڭ بولغان. 1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايوندىكى شەھەر ئاھالىلىرىدىن ئىشقا ئورۇنلاشقانلارنىڭ كىرىمى ئومۇمىيۈزلۈك ئېشىشقا قاراپ يۇزلەنگەن، ئېشىش ھەجمى ئەڭ زور بولغىنى يەككە سودا ـ سانائەتچىلەرنىڭ بولۇپ، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە يىللىق كىرىمى 2354.75 يۈەنگە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 32.32% ئاشقان؛ ئۇنىڭدىن قالسا، كوللېكتىپ ئىگىلىكىدىكى ئورۇنلاردىكى ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنىڭ كىرىمى بولۇپ، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە يىللىق ئىش ھەققى كىرىمى 2015.04 يۈەنگە يېتىپ، 8.59% ئاشقان؛ ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردىكى ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنىڭ كىرىمى 3 ـ ئورۇندا بولۇپ، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە يىللىق ئىش ھەققى كىرىمى

2 . 2680 يۈەنگە يېتىپ، 8.34% ئاشقان؛ لېكىن تەكلىپ قىلىپ ئىشلىتىلگەن پېنسىيەگە، دەم ئېلىشقا چىققان خادىملارنىڭ قوشۇمچە كىرىمىنىڭ ئېشىشى ئاستا بولغان.

2) كىرىمنىڭ ئىچكى قۇرۇلمىسىنىڭ ئۆزگىرىشىخېلى چوڭ بولغان. بىرىنچىدىن، ئىش ھەققى خاراكتېرلىك كىرىمنىڭ ئېشىش سۈرئىتى غەيرىي ئىش ھەققى خاراكتېرلىك كىرىمنىڭ ئېشىش سۈرئىتىدىن تېز بولغان. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ئىش ھەققى خاراكتېرلىك كىرىمى72 . 1338يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 10.73% ئاشقان، ئۇنىڭ ئەملىي كىرىمىدە ئىگىلىگەن نىسبىتى 82.25% كە يەتكەن. ئىككىنچىدىن، ئىش ھەققى خاراكتېرلىك كىرىمنىڭ ئىچكى قىسمىدا ئۆزلىچەملىك ئىش ھەققىنىڭ ئېشىش ھەجمى چوڭ بولغان، ئىگىلىگەن نىسبىتىمۇ يۇقىرى بولغان.

3) كىرىم مەۋىسىي ئوخشاش بولمىغان ئاھالىلەرنىڭ ئائىلە قۇرۇلمىسىدا ئۆزگىرىش بولغان، كىرىمى يۇقىرى ئائىلىلەرنىڭ ئىگىلىگەن نىسبىتى كۆپەيگەن، كىرىمى تۆۋەن ئائىلىلەرنىڭ نىسبىتى تۆۋەنلىگەن. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئائىلىسىدە ھەر بىر كىشىنىڭ ئايلىق تۇرمۇش خىراجىتى كىرىمى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 50 يۈەندىن تۆۋەن بولغان ئائىلىلەر تەكشۈرۈلگەن ئومۇمىي ئائىلىنىڭ 4 . 4 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.6 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىگەن، ئەمما كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئايلىق تۇرمۇش خىراجىتى كىرىمى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 150 يۈەندىن يۇقىرى بولغان ئائىلىلەر 1990 - يىلدىكى 24.6% تىن 34.3% كە كۆپەيگەن.

4) 1991 - يىلى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ تۇرمۇش خىراجىتى كىرىمىنى مەملىكەت بويىچە رەتكە تۇرغۇزغاندا 16 - ئورۇندا بولۇپ، ئوتتۇراھال سەۋىيىدىن تۆۋەن تۇرغان. شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ غەيرىي ئىش ھەققى خاراكتېرلىك ئائىلە كىرىمى تاز بولۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئىش ھەققى خاراكتېرلىك كىرىمىدە مۇكاپات پۇلى، قوشۇمچە يارداەم پۇلىنىڭ نىسبىتى باشقا ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلارنىڭكىدىن تاز بولۇشى شەھەر ئاھالىلىرى كىرىمىنىڭ ئۆسۈشىگە تەسىر كۆرسەتكەن ئاساسلىق سەۋەب بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

ۋاڭ پىڭ

شەھەر - بازار ئاھالىلىرىنىڭ ماددىي كىرىم ئەھۋالى تەكشۈرۈلدى

ئاپتونوم رايونلۇق شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي - ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئۇرۇمچى، قارامای، قەشقەر، غۇلجا، خوتەن، چۆچەك، يەنجىدىن ئىبارەت ئالتە شەھەر، بىر ناھىيىدىكى 590 ئائىلىلىك شەھەر - بازار ئاھالىسىنىڭ ئائىلە تۇرمۇش ئەھۋالىنى ئاساسلاپ تەكشۈرۈش نەتىجىسىگە قارىغاندا، 1991 - يىلى شەھەر - بازار ئاھالىلىرىنىڭ خىزمەت ئورنىدىن ھەقسىز ئېرىشكەن، يېزا ئاھالىلىرى سوۋغا قىلغان، چەت ئەللەردىكى ئۇرۇق - تۇغقان، ئاغىنە - بۇرادەرلىرى ھەدىيە قىلغان ۋە ئۆزى چەت ئەلدىن ئېلىپ كەلگەن، ئۆزى باقمىچىلىق ياكى تېرىقچىلىق ئارقىلىق ئېرىشكەن يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرى، شۇنداقلا ئالماشتۇرغان ماددىي بۇيۇملاردىن قىلغان كىرىمى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن كىشى بېشىغا 31 . 23 يۈەندىن ئايلىنىپ، شۇ يىللىق كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە تۇرمۇش خىراجىتى كىرىمىنىڭ تەخمىنەن 2.1 پىرسەنتىگە توغرا كەلگەن، بۇنىڭدىن خىزمەت ئورنىدىن ئېرىشكىنى 54 . 13 يۈەنگە يېتىپ، ماددىي كىرىمنىڭ 43.3 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن.

ماددىي كىرىم، ئاساسەن، مۇنداق تۆت ئالاھىدىلىككە ئىگە بولغان: 1) ماددىي كىرىمنىڭ تارقىلىش دائىرىسى كەڭ بولغان. تەكشۈرۈلگەن ئائىلىلەر ئىچىدە ماددىي كىرىمى بار ئائىلىلەر 63% نى ئىگىلىگەن، بۇنداق ئائىلىلەردە ماددىي كىرىم كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 52 . 05 يۈەندىن توغرا كەلگەن. 2) ماددىي كىرىم كۆپىنچە يىل بېشى ۋە ھېيت - بايرام، دەم ئېلىش كۈنلىرىگە مەركەزلەشكەن. 3) ماددىي كىرىمدە يېمەكلىك ئاساس قىلىنغان بولۇپ، 82.1% نى ئىگىلىگەن؛ كىيىم - كېچەك 4.9% نى، باشقا لازىمەتلىكلەر 3.2% نى

ئىگىلىگەن؛ كىتاب، گېزىت ـ ژۇرنال، بېقىلغۇ، مەدەنىيەت بۇيۇملىرى قاتارلىقلار 9.8% نى ئىگىلىگەن. ماددىي كىرىمدىن، يېمەكلىك كىرىمىدىن ئاشلىق 14.3% نى، كالا ـ قوي گۆشى 12.8% نى، تۇخۇم 8.4% نى، سۇ يېغى 10.1% نى، بېلىق ـ راك 3.9% نى، ئۆي قۇشلىرى 5.7% نى ئىگىلىگەن. 4) تۇرى كۆپ ۋە خىلمۇ خىل بولغان. ھەر قايسى ئورۇنلار تارقاتقان ماددىي بۇيۇملارنىڭ تۇرى كۆپ بولۇپ، گۈرۈچ، گۆش، تۇخۇم، سۇ مەھسۇلاتلىرى، سوپۇن، گىرىم بۇيۇملىرىدىن تارتىپ، يۇيۇنغۇ، بۇس سۈمۈرگۈچكىچە تارقاتقان. ھېيت ـ بايراملاردا ھال سوراپ نەرسە ـ كېرەك تارقىتىپ بېرىش، ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرمۇش شارائىتىنى ياخشىلاش مەقسىتىدە ئائىلە سايمانلىرىنى تارقىتىپ بېرىش، ماگىزىندىن ئۆزى تاللاپ مال سېتىۋېلىش بېلىتى تارقىتىپ بېرىش ئۇسۇللىرى ئارقىلىق ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنى يوشۇرۇن كىرىمگە ئىگە قىلغان.

ۋاڭ پىڭ

شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىستېمال قۇرۇلمىسى ۋە ئالاھىدىلىكى

1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايونلۇق شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي ـ ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتى ئۈرۈمچى، غۇلجا، قەشقەر، خوتەن، چۆچەك، قارامايدىن ئىمارەت ئالتە شەھەردە 540 ئائىلىنىڭ تۇرمۇش ئەھۋالىنى ئارىلاپ تەكشۈردى.

1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايوندىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن توغرا كەلگەن تۇرمۇش خىراجىتى چېقىمى 1227.05 يۈەنگە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 10.64% ئېشىپ، تۇرمۇش خىراجىتى كىرىمىنىڭ ئېشىش سۈرئىتىدىن ئېشىپ كەتكەن. تۇرمۇش خىراجىتى چېقىمىدا تاۋار سېتىۋېلىش چېقىمى 1079.31 يۈەنگە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 6.67% ئاشقان. ئۆزگىرىش ئەھۋالى مۇنداق ئالاھىدىلىكلەرگە ئىگە بولغان:

1) ئىستېمال قۇرۇلمىسىدا ئوچتە ئۆرلەش، ئوچتە چۈشۈش، بىردە تەڭلىشىش ئەھۋالى كۆرۈلگەن. يېمەكلىك، مەدەنىي كۆڭۈل ئېچىش، بېقىلغۇ ئۈچۈن قىلىنغان چېقىمنىڭ نىسبىتى يۇقىرى كۆتۈرۈلگەن، يېمەكلىك چېقىمىنىڭ تۇرمۇش خىراجىتى چېقىمىدا ئىگىلىگەن نىسبىتى 1990 ـ يىلدىكى 49.0% تىن 50.5% كە، مەدەنىي كۆڭۈل ئېچىش چېقىمى1990 ـ يىلدىكى3.3%تىن 4.2% كە، بېقىلغۇ چېقىمى 1990 ـ يىلدىكى 1.1% تىن 1.4% كە كۆتۈرۈلگەن، كىيىم ـ كېچەك چېقىمى 1990 ـ يىلدىكى 17.2% تىن 17.1% كە، كۇندىلىك بۇيۇملار چېقىمى1990 ـيىلدىكى11.7% تىن 10.7% كە، دورا، تىببىي داۋالاش بۇيۇملىرىغا قىلىنغان چېقىم 1990 ـ يىلدىكى 1.5% تىن 1.4% كە چۈشكەن؛ كىتاب، گېزىت ـ ژۇرنال چېقىمى تۇرمۇش خىراجىتى چېقىمىنىڭ بىر پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 ـ يىلدىكى بىلەن تەڭلەشكەن.

2) ئىستېمال مۇپىتى ئۆسكەن. 1991 ـ يىلى كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن توغرا كەلگەن يېمەكلىك چېقىمى 619.58 يۈەنگە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 13.96% ئاشقان؛ بۇنىڭ ئىچىدە ئاشلىقنىڭ 82.13% يۈەنگە يېتىپ، 7.8% ئاشقان؛ قوشۇمچە يېمەكلىكنىڭ 368.89 يۈەنگە يېتىپ، 15.25% ئاشقان؛ تاماكا، ھاراق ۋە چاينىڭ 48.75 يۈەنگە يېتىپ، 22.24% ئاشقان؛ باشقا يېمەكلىكلەرنىڭ چېقىمى 119.81 يۈەنگە يېتىپ، 11.41% ئاشقان؛ يېمەكلىك ئىستېمالىدا ئېسىلغا ئىنتىلىدىغان، تۇرنىگە كۆرۈنەرلىك ئەھمىيەت بېرىدىغان بولغان. پىششىقلاپ ئىشلەنگەن تۇرلۇك يېمەكلىكلەر ئىستېمالچىلارنىڭ ئالقىشىغا ئېرىشكەن. ئاساسلىق يېمەكلىكلەرنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە يىللىق ئىستېمال مىقدارى مۇنداق بولغان: گۆش 20.9 كىلوگرامغا يېتىپ، 9.4% ئاشقان (بۇنىڭ ئىچىدە چوشقا گۆشى 16.7% كېمەيگەن، كالا، قوي گۆشى 19.7% ئاشقان)؛ سۇ يېغى 10.4 كىلوگرامغا يېتىپ، 4% ئاشقان؛ ئۆي قۇشلىرى 2.8 كىلوگرامغا يېتىپ، 7.7% ئاشقان؛ سۈت 15.9 كىلوگرامغا يېتىپ، 0.6% ئاشقان؛ يېڭى كۆكتات 103.3 كىلوگرام بولۇپ، 4% كېمەيگەن. كىيىم ـ كېچەك ئىستېمال چېقىمى 209.35 يۈەنگە يېتىپ، 10% ئاشقان. كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە

ئىستېمال پاختا رەخت 1.04 مېتر بولۇپ، 35% ئازايغان؛ خىمىيىۋى تالالىق رەخت 1.8 مېترغا يېتىپ، 20% ئاشقان؛ يۇلغا، يىپەك رەخت بىر مېتر بولۇپ، 1990 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشكەن. كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە تەييار كىيىم ئۇچ قۇر بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 7.1% كۆپەيگەن؛ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە كۇندىلىك بۇيۇملار ئىستېمال چىقىمى 124.09 يۈەن بولۇپ، 4% ئازايغان؛ مەدەنىي كۆڭۈل ئېچىش بۇيۇملىرى ئىستېمالىدا ئېشىش ئەھۋالى كۆرۈلگەن، ئىستېمال ھەۋىسى بۇرۇنقى رەڭلىك تېلېۋىزور، ئۇنىئالغۇدىن ئوتتۇرا ۋە ئالىي دەرىجىلىك چالغۇ، سىنتالغۇ، كارا OK ئاپپاراتى ۋە ئائىلە ئېلېكترونلۇق ئويۇنچۇقىغا قاراپ يۇزلەنگەن.

3) مۇلازىمەت خاراكتېرلىك باھا ئىندېكسى زور ھەجىمدە ئېشىپ، ئاھالىلەرنىڭ يۇكى ئېغىرلاشقان. 1991 - يىلى ئاھالىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە مۇلازىمەت خاراكتېرلىك چىقىمى 147.74 يۈەنگە يەتكەن، باھا ئۆسكەنلىكتىن ھەر بىر كىشى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 16.3 يۈەن ئارتۇق چىقىم قىلغان.

4) ئاساسلىق بۇيۇملارنىڭ ئىستېمال مىقدارى ھەم ئاشقان ھەم تۆۋەنلىگەن، لېكىن، يېنىك سانائات بۇيۇملىرى بازارلىرىدا تاۋار بىلەن تەمىنلەش ۋە تاۋارغا بولغان ئېھتىياج ئوتتۇرىسىدىكى پەرق خېلى چوڭ بولغان. تۇر، سۈپەت ۋە سېتىلغاندىن كېيىنكى مۇلازىمەت ئىستېمالچىلارنىڭ ئېھتىياجىنى قاندۇرالمىغانلىقتىن، ئىستېمالچىلارنىڭ تاللاش ئىمكانىيىتى چوڭ بولمىغان.

شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئائىلە تۇرمۇش ئىستېمالى، ئامانەت پۇلى ۋە مال - مۈلۈك ئەھۋالى تەكشۈرۈلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي - ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتى ئۈرۈمچى شەھىرىدە 158 ئائىلىنىڭ تۇرمۇش ئەھۋالىنى ئارىلاپ تەكشۈردى.

1) ئىستېمالنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى، ئىستېمالچىلارنىڭ روھىي ھالىتى ۋە ئىستېمال يۆزلىنىشى. 75.3% ئائىلە، بازاردا تەمىنلەش ناھايىتى تولۇق، دەپ قارىغان؛ 22.8% ئائىلە، بازاردا تەمىنلەش خېلى تولۇق، لېكىن مالنىڭ بازارغا ماس كەلمەسلىك ئەھۋالى يەنىلا مەۋجۇت، دەپ قارىغان. ئىستېمالچىلارنىڭ روھىي ھالىتىنى تەكشۈرگەندە، 77.2% ئائىلە ئاۋۇال تاۋارنىڭ داڭلىق، ئۆزگىچە بولۇشىنى، ئاندىن باھاسىنى ئويلاشقان؛ 12.7% ئائىلە، بازاردىكى تاۋارلارنىڭ سۈپىتى ياخشى ئەمەس ياكى كۆڭۈلدىكىدەك تاۋارلارنى سېتىۋالغىلى بولمايدۇ، شۇڭا پۇلنى بانكىغا قويۇپ قويغان تۇرۇق، دەپ قارىغان. شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىستېمال قارىشىدا ئۆزگىرىش بولغان: (1) قوشۇمچە يېمەكلىك، تاماكا، ھاراق ۋە چاي، ئايال كىيىم ۋە باش كىيىم، مۇلازىمەت ۋە ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرىنىڭ ئىستېمال مىقدارى سەل ئاشقان، سۈپەت دەرىجىسى كۆرۈنەرلىك كۆتۈرۈلگەن، لېكىن ئاشلىق، مەدەنىي كۆڭۈل ئېچىش بۇيۇملىرى قاتارلىق جەھەتلەردە ئانچە چوڭ ئۆزگىرىش بولمىغان. (2) كىيىم - كېچەك تۇرىدىكى تاۋارلارنى سېتىۋېلىشتا پاسونىنىڭ يېڭى، كۆركەم، ئالىي بولۇشىنى ۋە كۆپ خىل بولۇشىنى قوغلاشقان.

1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدا ھەر 100 ئائىلە 78.5 رەڭلىك تېلېۋىزورغا، 94 كىر ئالغۇغا، 69.5 توڭلاتقۇغا، 98 رادىئولۇق ئۇنىئالغۇغا ئىگە بولغان. سېتىۋالماقچى بولغان ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرى ئىچىدە 1 - نىشاندا 22.2% ئائىلە سىنتالغۇ سېتىۋالماقچى بولغان، 2- نىشاندا 12.1% ئائىلە فوتو ئاپپاراتى سېتىۋالماقچى بولغان، 3 - نىشاندا 11.4% ئائىلە رەڭلىك تېلېۋىزور سېتىۋالماقچى بولغان.

ئالۋ زۇرۇر بولغان ۋە ھەل قىلماقچى بولغان1 - نىشاندا 36.7% ئائىلە پەرزەنتلىرىنىڭ ئوقۇش خىراجىتىنى ئاشۇرماقچى بولغان، 2 - نىشاندا 25.9% ئائىلە يېمەك - ئىچمەكنىڭ تەمى، ئوزۇقلۇق تەركىبى ۋە ئىلمىيلىكىنى ئۆستۈرمەكچى بولغان، 3 - نىشاندا 19% ئائىلە باشقا جايلارغا بېرىپ ساياھەت قىلماقچى بولغان.

2) پۇل ئامانەت قويۇش مۇددىتىنىڭ ئالاھىدىلىكى. كىرىم - چىقىم ئاشقاندىن كېيىن، ئاھالىلەر پۇل ئامانەت قويۇشقا داۋاملىق ئەھمىيەت

بەرگەن. پۈل ئامانەت قويغانلار ئىچىدە 43.7% ئائىلە ياشانغانلار ۋە بالىلار ئۈچۈن ئامانەت قويغان، بۇنداق ئائىلىلەرنىڭ كۆپىنچىسى ياشلار ئائىلىسى بولۇپ، 1 - ئورۇندا تۇرىدۇ؛ 36.1% ئائىلە تاسادىپىي ئىشلار ياكى توي - تۆكۈن، تۇغۇم - يېتىم ئىشلىرىغا ئىشلىتىش ئۈچۈن ئامانەت قويغان، بۇنداق ئائىلىلەرنىڭ تولىسى ئوتتۇرا ياشلىقلار ئائىلىسى بولۇپ، 2 - ئورۇندا تۇرىدۇ؛ 22.8% ئائىلە دەم ئېلىشقا چىققاندىن كېيىنكى تۇرمۇشىنى تېخىمۇ بايىشات ئۆتكۈزۈشنى ئويلاپ ئامانەت قويغان، بۇنداق ئائىلىلەر، ئاساسەن، ياشانغانلار ئائىلىسى بولۇپ، 3 - ئورۇندا تۇرىدۇ. ئامانەت قويغانلار ئىچىدە 65.7% ئائىلە ئۈسۈم نىسبىتى تۆۋەنلىتىلىپمۇ ئامانەت پۈل سوممىسىنى كېمەيتمەيدىغانلىقىنى، 24.7% ئائىلە كونكرېت ئەھۋالغا قاراپ ئىش ئۆتىدىغانلىقىنى، 5.7% ئائىلىلا ئۈسۈم نىسبىتى چۈشسە ئامانەت پۈل سوممىسىنى كېمەيتىدىغانلىقىنى بىلدۈرگەن.

3) ئاھالىلەرنىڭ ئائىلە مال - مۈلكى توغرىسىدىكى مۇلچەر چوت. ئائىلە بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە پۈل مۇئامىلىسى خاراكتېرلىك مال - مۈلۈك 3826.4 يۈەنگە، ئائىلە سايمانلىرى خاراكتېرلىك مال - مۈلۈك 5261 يۈەنگە، ئاھالىلەرنىڭ ھەر بىر ئائىلىگە توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ئائىلە مال - مۈلكى 9087.4 يۈەنگە يەتكەن.

ۋالك بىلەن

ھەر خىل شەھەرلەر ئاھالىلىرىنىڭ ئائىلە تۇرمۇش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايونلۇق شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي - ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ تۇرۇمچى، قەشقەر، غۇلجا، خوتەن، چۆچەك، قارامايدىن ئىبارەت ئالتە شەھەردىكى 540 ئائىلىنىڭ 1991 - يىللىق تۇرمۇش ئەھۋالىنى ئارىلاپ تەكشۈرۈش نەتىجىسىگە ئاساسلانغاندا، ئاپتونوم رايوندىكى ھەر خىل شەھەرلەر ئاھالىلىرىنىڭ ئائىلە تۇرمۇش ئەھۋالىدا مۇنداق پەرقلەر ساقلانغان:

1) كىرىمى يۇقىرى ئائىلىلەر بىلەن كىرىمى تۆۋەن ئائىلىلەر ئوتتۇرىسىدىكى پەرق ناھايىتى چوڭ بولغان. ئائىلىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە تۇرمۇش خىراجىتى كىرىمىنى تۆۋەندىن يۇقىرىغا قاراپ رەتكە تۇرغۇزغاندا، 20% لىك تەڭ نىسبەت بويىچە كىرىمى تۆۋەن ئائىلە، كىرىمى تۆۋەنرەك ئوتتۇرا ئائىلە، كىرىمى ئوتتۇرا ئائىلە، كىرىمى يۇقىرىراق ئوتتۇرا ئائىلە، كىرىمى يۇقىرى ئائىلىلەردىن ئىبارەت بەش گۇرۇپپىغا ئايرىپ، مۇنداق جەدۋەللەشتۈرۈشكە بولىدۇ:

		ئوتتۇرىچە سان	كىرىمى تۆۋەن ئائىلىلەر	كىرىمى تۆۋەنرەك ئوتتۇرا ئائىلىلەر	كىرىمى ئوتتۇرا ئائىلىلەر	كىرىمى يۇقىرىراق ئوتتۇرا ئائىلىلەر	كىرىمى يۇقىرى ئائىلىلەر
ئائىلىدىكى ئوتتۇرىچە نوپۇس	ئادەم	3.90	5.20	3.96	3.56	3.68	2.94
ئائىلىدە ئوتتۇرىچە ئىشقا ئورۇنلاشقان نوپۇس	ئادەم	2.05	1.80	2.06	2.04	2.15	2.21
ئىشقا ئورۇنلاشقان ھەر بىر كىشى باقىدىغان ئادەم سانى	ئادەم	1.90	2.89	1.92	1.74	1.71	1.33
كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ئايلىق تۇرمۇش خىراجىتى كىرىمى	يۈەن	124.54	60.17	102.34	127.20	157.36	219.19
كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ئايلىق تۇرمۇش خىراجىتى چىقىمى	يۈەن	102.25	52.38	87.41	103.46	124.78	177.00
1) تاۋار خاراكتېرلىك چىقىم	يۈەن	89.94	46.60	75.70	90.77	109.19	157.27
بۇنىڭ ئىچىدە يېمەك - ئىچمەك	يۈەن	51.63	29.37	45.10	53.65	62.82	81.82
كىيىم - كېچەك	يۈەن	17.45	8.61	14.79	17.93	21.09	30.81
كۈندىلىك بۇيۇملار	يۈەن	10.34	3.84	7.64	9.41	13.25	22.34
مەدەنىي كۆڭۈل ئېچىش بۇيۇملىرى	يۈەن	4.32	0.47	2.25	3.25	4.25	14.76
2) غەيرى تاۋار خاراكتېرلىك چىقىم	يۈەن	12.31	5.78	11.71	12.69	15.59	19.73

يۇقىرىدىكى جەدۋەلدىن شۇنى كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇكى؛ (1) شەھەر ئاھالىسىنىڭ ئائىلىلىرىدىكى نوپۇس ۋە ئىشقا ئورۇنلاشقان نوپۇسنىڭ ئاز - كۆپ بولۇشى تۇرمۇش سەۋىيىسىگە بىۋاسىتە تەسىر كۆرسىتىدىغان ئامىلغا ئايلانغان. (2) كىرىمى ئوخشاش بولمىغان گۇرۇپپىلار ئوتتۇرىسىدىكى تۇرمۇش خىراجىتى كىرىمى بىلەن چىقىمى تەرتىپ بويىچە ئۆزگەرگەن بولۇپ، كىرىمىگە قاراپ چىقىم قىلىشتەك ئالاھىدىلىك گەۋدىلەنگەن. لېكىن كىرىمى قانچە يۇقىرى بولغان ئائىلىلەرنىڭ كىرىم بىلەن چىقىم ئوتتۇرىسىدىكى پەرقى شۇنچە چوڭ بولغان، ئېشىنغان سېتىۋېلىش كۈچىمۇ شۇنچە كۆپ بولغان. (3) كىرىمى تۆۋەن ئائىلىلەرنىڭ ماددىي ئىستېمال سەۋىيىسى يەنىلا خېلى تۆۋەن سەۋىيىدە تۇرغان، ئۇلارنىڭ يېمەكلىك ئۈچۈن قىلغان چىقىمى تۇرمۇش خىراجىتى چىقىمى (يەنى ئېنگىركوئېففىتسېنتى) نىڭ 56.1 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، باشقا خىل ئائىلىلەردىن يۇقىرى تۇرغان. مەنىۋى تۇرمۇش جەھەتتىكى ئىستېمال پەرقى تېخىمۇ چوڭ بولۇپ، كىرىمى يۇقىرى ئائىلىلەر بىلەن كىرىمى تۆۋەن ئائىلىلەرنىڭ مەدەنىي كۆڭۈل ئېچىش بۇيۇملىرى ئۈچۈن قىلغان چىقىمى ئوتتۇرىسىدىكى نىسبىي پەرق 30 ھەسسىگە يەتكەن.

2) ئائىلە باشلىقلىرىنىڭ مەمۇرىي، كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى ۋە كەسپى بويىچە ئايرىلغان ئائىلىلەرنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئايلىق ئوتتۇرىچە تۇرمۇش ئەھۋالى پەرقى تۆۋەندىكى جەدۋەلدە كۆرسىتىلدى؛

		ئىنژېنېر	بۆلۈم دەرىجىلىك ۋە ئۇنىڭدىن يۇقىرىلار	سودا خادىملىرى	مۇلازىمەت خادىملىرى	ئىشچىلار
ئىشقا ئورۇنلاشقان كىشىلەرنىڭ يۈك كوئېففىتسېنتى	ئادەم	1.73	1.70	1.68	1.72	1.87
تۇرمۇش خىراجىتى كىرىمى	يۈەن	162.79	153.24	126.71	122.55	117.51
تۇرمۇش خىراجىتى چىقىمى	يۈەن	129.05	123.38	106.90	115.19	90.53
بۇنىڭ ئىچىدە يېمەك - ئىچمەك	يۈەن	57.27	61.84	51.74	58.16	49.11
كىيىم - كېچەك	يۈەن	24.46	23.51	21.67	20.60	15.44
كۈندىلىك بۇيۇملار	يۈەن	14.70	12.66	11.52	9.54	8.78
كىتاب، گېزىت، ژۇرنال	يۈەن	2.11	1.48	1.08	0.73	0.79

بۇ جەدۋەلدىن كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇكى، مەمۇرىي، كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى يۇقىرى بولغان ئائىلىلەرنىڭ كىرىمى خېلى يۇقىرى بولغان؛ ھەر خىل تىپتىكى ئائىلىلەرنىڭ تۇرمۇش ئىستېمالىدىكى پەرق كىتاب، گېزىت - ژۇرنال جەھەتتىكى ئىستېمال چىقىمىدا گەۋدىلىك ئىپادىلەنگەن، ئىنژېنېر ئائىلىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن 1.02 ھەسسە، ئىشچىلار ئائىلىلىرىنىڭكىدىن 1.7 ھەسسە يۇقىرى بولغان. 1990 - يىلدىكى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، تۇرمۇش خىراجىتى كىرىمىنىڭ ئېشىش نىسبىتى ئەڭ يۇقىرى بولغىنى ئىشچىلار ئائىلىسى بولۇپ، 22.87% كە يەتكەن، ئىنژېنېر ئائىلىلىرىنىڭ 16.64% كە، بۆلۈم دەرىجىلىك ۋە ئۇنىڭدىن يۇقىرى دەرىجىلىك كادىرلارنىڭ 17.24% كە يەتكەن.

ۋاڭ پىڭ

ئەمگەك . ئىش ھەققى

ئەمگەك تۈزۈمى ئىسلاھاتى ۋە ئەمگەك كۈچلىرىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون ئەمگەك توختامى تۈزۈمىنى داۋاملىق يولغا قويدى ۋە مۇكەممەللەش-

تۇردى. يىل ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردىكى توختاملىق ئىشچى - خىزمەتچى 224 مىڭ 677 گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە، كارخانا ئورۇنلىرىدا ئىشلەيدىغانلىرى 203 مىڭ 223 كە، كەسىپىي ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغانلىرى 16 مىڭ 264 كە، دۆلەت ئورگانلىرىدا ئىشلەيدىغانلىرى 5190 گە يېتىپ، ئاپتونوم رايوندىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئومۇمىي سانىنىڭ 8.3 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ 1990 - يىلىدىكىدىن 53 مىڭ 95 كىشى كۆپەيىپ، 1.7 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى. ئاپتونوم رايوندىكى يەرلىك ئورۇنلاردىكى توختاملىق ئىشچى - خىزمەتچى جەمئىي 121 مىڭ 340 قا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە كارخانا ئورۇنلىرىدا ئىشلەيدىغانلىرى 104 مىڭ 110 نا، كەسىپىي ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغانلىرى 12 مىڭ 828 گە، دۆلەت ئورگانلىرىدا ئىشلەيدىغانلىرى 4402 گە يېتىپ، يەرلىك ئورۇنلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئومۇمىي سانىنىڭ 8.7 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 - يىلىدىكىدىن نەق 20مىڭ18 كىشىكۆپەيىپ، 1.2 پىرسەنتلىك رەقەم كۆپەيدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلاردا ئىشلەيدىغان توختاملىق ئىشچى - خىزمەتچى 43 مىڭ 936 گە يېتىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئومۇمىي سانىنىڭ 11.25 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، 1990 - يىلىدىكىدىن نەق 4742 كىشى كۆپەيدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارغا54 مىڭ 919ئىشچى - خىزمەتچى يۆتكىلىپ كىردى. بۇنىڭ ئىچىدە كارخانا ئورۇنلىرىغا 30 مىڭ 240 ى، كەسىپىي ئورۇنلارغا 13 مىڭ 547 سى، دۆلەت ئورگانلىرىغا 11 مىڭ 132 سى يۆتكىلىپ كىردى. يۆتكىلىپ كىرگەن ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئىچىدە، ئاپتونوم رايون سىرتىدىن يۆتكىلىپ كىرگەنلەر 1688 بولۇپ، بۇلاردىن 281ى كەسىپىي تېخنىكا خادىمى. كېمەيگەن ۋە يۆتكىلىپ چىقىپ كەتكەن ئىشچى - خىزمەتچى 140 مىڭ 603، بۇنىڭ ئىچىدە كېمەيگەن ئىشچى - خىزمەتچى 73 مىڭ 816، يۆتكىلىپ چىقىپ كەتكەن ئىشچى - خىزمەتچى 66مىڭ787. كېمەيگەن ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئىچىدە پېنسىيىگە چىققانلار 44 مىڭ 566، دەم ئېلىشقا چىققانلار 2030. خىزمىتىدىن چېكىنگەنلەر 1141، ئىش ھەققىنى توختىتىپ ئورنىنى ساقلاپ قالغانلار 1724، ئارمىيىگە قاتناشقانلار 660، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارغا ئالمىشىپ كەتكەنلەر 1467. يۆتكىلىپ چىقىپ كەتكەن ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئىچىدە ئاپتونوم رايون سىرتىغا يۆتكىلىپ كەتكەنلەر 8292، بۇلاردىن كەسىپىي تېخنىكا خادىمى 1391.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون قىسمەن ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردە شۇنداقلا نازارەت، ئىدارە، شىركەتلەردە يېقىنقى يىللاردىن بېرى 350 مىڭ ئىشچى - خىزمەتچى ئارىسىدا يولغا قويۇلغان «كارخانىلاردا ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى مۇكاپاتلاش - جازالاش نىزامى» ۋە «دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلاردا ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى ئىشتىن بوشىتىش توغرىسىدىكى ۋاقتىلىق بەلگىلىمە» نىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالىنى ئارىلاپ تەكشۈردى. تەكشۈرۈش نەتىجىسى شۇنى كۆرسەتتىكى، مۇكاپاتلانغانلار 25 مىڭغا يېتىپ، تەكشۈرۈلگەن ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئومۇمىي سانىنىڭ 7.14 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن؛ جازالانغانلار 1100 گە يېتىپ، %0.3 نى تەشكىل قىلغان. تەكشۈرۈلگەن كارخانىلار ئىچىدە زاۋۇت قائىدىسى، زاۋۇت ئىنتىزامى ۋە مۇكاپاتلاش - جازالاش تىزامىنى خېلى مۇكەممەل تۈزۈپ چىققان ھەمدە ياخشى ئىجرا قىلغان زاۋۇتلار %51.5 نى ئىگىلىگەن، بىر قەدەر ياخشىلىرى %42 نى، ناچارلىرى %6.5 نى تەشكىل قىلغان.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلغان 5391 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشتىن ھەيدەلدى، رويخەتتىن ئۆچۈرۈۋېتىلدى ياكى ئىشتىن بوشۇتىۋېتىلدى، بۇلاردىن كارخانىلاردا ئىشلەيدىغانلار 5059، كەسىپىي ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغانلار 185، دۆلەت ئورگانلىرىدا ئىشلەيدىغانلار 147. كوللېكتىپ

مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلغانلىقتىن ئىشتىن ھەيدىۋېتىلگەن، رويخەتتىن ئۆچۈرۈۋېتىلگەن ۋە خىزمىتىدىن بوشتىۋېتىلگەن ئىشچى - خىزمەتچىسى 7360. ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا 1289 ئىشچى - خىزمەتچى خىزمىتىدىن ئىستىپا بەردى، بۇلاردىن كارخانىلاردا ئىشلەيدىغانلار 1208، كەسپىي ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغانلار 72، دۆلەت ئورگانلىرىدا ئىشلەيدىغانلار توققۇز. كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا 1596 كىشى خىزمىتىدىن ئىستىپا بەردى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان توختاملىق ئىشچىلاردىن ئىشلىمەي توختاپ قالغانلار ۋە توختامنى بىكار قىلغانلار 1683، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردىكىسى 2528.

ئەمگەك ئۇنۇمدارلىقى ۋە ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى ئۆستۈرۈپ، كارخانىلارغا شتات بېكىتىش ۋە ئەمگەك نورمىسىنى بەلگىلەش خىزمىتىنى يەنمۇ ياخشى ئىشلەش ئۈچۈن، 1991 - يىلى بايىنغولىن، مانجى، قىزىلسۇ، قۇمۇل، ئاقسۇ قاتارلىق ئۆلكەيەت، ئوبلاست ۋە ئاپتونوم رايوندىكى 11 نازارەت، ئىدارىگە قاراشلىق 327 كارخانىغا 115 مىڭ 538 ئىشچى - خىزمەتچى شتاتى بېكىتىلدى. 10 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق ئۆلچەملەشتۈرۈش ئىدارىسىنىڭ تەستىقى بىلەن شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نورمىسىنى ئۆلچەملەشتۈرۈش كومىتېتى قۇرۇلدى.

شياۋ مىڭ

لى شۇگۇاڭ

ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا شەھەر - بازارلاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن جەمئىي 109 مىڭ 784 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 2071 كىشى كۆپ. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارغا 35 مىڭ 781 كىشى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارغا 44 مىڭ 444 كىشى، ئۆچ خىل مەبلەغ كارخانىلىرىغا 960 كىشى ئورۇنلاشتۇرۇلدى، 11 مىڭ 954 كىشى ئۆزى خالىغان يەككە ئەمگەك بىلەن، 16 مىڭ 645 كىشى ۋاقىتلىق خاراكتېرىدىكى خىزمەت بىلەن شۇغۇللاندى. يىل ئاخىرىدا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلارنىڭ نىسبىتى 3.79% بولدى.

10 - ئاينىڭ 30 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئاپتونوم رايونلۇق ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسىنى تەشكىللىدى، ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ لېچۈەن گۇرۇپپا باشلىقى بولدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى كەسىپكە تونۇشتۇرۇش ئورۇنلىرى 133 كە يەتتى، بۇنىڭدىن ئەمگەك تارماقلىرىغا قارايدىغىنى 130 (ۋىلايەت، شەھەر دەرىجىلىكى 21، ناھىيە، شەھەر، رايون دەرىجىلىكى 89، يېزا - بازار، مەھەللە دەرىجىلىكى 20). 393 مىڭ 570 ئەمگەك كۆچى تىزىملاندى، بۇنىڭ ئىچىدە 1990 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە تىزىملانغىنى 150 مىڭ 35، شۇ يىلى تىزىملانغىنى 243 مىڭ 535. تونۇشتۇرۇلغان ۋە ئالماشتۇرۇلغان كىشى 271 مىڭ 666، بۇنىڭ ئىچىدە 1990 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىكىسى 105 مىڭ 139، شۇ يىلدىكىسى 166 مىڭ 527. شۇ يىلى تونۇشتۇرۇلغان ۋە ئالماشتۇرۇلغان كىشىلەر ئىچىدە ئىش كۈتۈپ تۇرغان ياش 38 مىڭ 750، ئىش كۈتۈپ تۇرغان ئىشچى - خىزمەتچى 465، باشقا ئىش كۈتۈپ تۇرغان خادىم 10 مىڭ 661، خىزمەتتىكى ئىشچى - خىزمەتچى 6269، دەم ئېلىشقا ۋە پېنسىيەگە چىققان خادىم 671، يېزىلاردىكى كۆچمە ئەمگەك كۆچى 102 مىڭ 528، باشقا خادىم 7183.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشقا ئورۇنلىشىدىغانلارنى تەربىيىلەش مەركىزى (ئورنى) 94 كە يەتتى. 1991 - يىلى 69 مىڭ 383 كىشى تەربىيىلەندى، بۇلاردىن ئىشقا ئورۇنلىشىشتىن بۇرۇن تەربىيىلەنگىنى 68 مىڭ 101، كەسىپ ئالماشتۇرۇش ئۆچۈن تەربىيىلەنگىنى 1282 كىشى، ئىشقا ئورۇنلىشىشتىن بۇرۇن تەربىيىلەنگەنلەر ئىچىدە ئەمگەك تارماقلىرى تەربىيىلىگەنلەر 43 مىڭ 708، كارخانا، كەسىپى ئورۇنلار تەربىيىلىگەنلەر 12 مىڭ 733، ئورگان، ئىجتىمائىي تەشكىلاتلار

تەربىيىلىگەنلەر 9523، خۇسۇسىلار ئاچقان ئورۇنلاردا تەربىيىلەنگەنلەر 1614، باشقىلار 523.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش مۇلازىمەت كارخانىلىرى 3763 كە، خادىملىرى 155 مىڭ 827 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىش تىپىدىكى كارخانىلار 1044 كە، خادىمى 76 مىڭ 430 غا، مۇلازىمەت تىپىدىكى كارخانىلار 2402 گە، خادىمى 48 مىڭ 284 كە، ئەمگەك مۇلازىمىتى تىپىدىكى كارخانىلار 317 گە، خادىمى 31 مىڭ 113 كە يەتتى. شۇ يىلى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش مۇلازىمىتى كارخانىلىرىغا 32 مىڭ 777 كىشى ئورۇنلاشتۇرۇلدى. خادىملىرىنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە ئىش ھەققى كىرىمى 1829 يۈەنگە يەتتى. ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش مۇلازىمىتى كارخانىلىرىنىڭ مۇشۇ بىر يىللىق ئىشلەپچىقىرىش تىجارەت ئومۇمىي قىممىتى 2 مىليارد 430 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 990 مىليون يۈەنگە، تىجارەت سوممىسى 1 مىليارد 190 مىليون يۈەنگە، ئەمگەك مۇلازىمەت كىرىمى 250 مىليون يۈەنگە يەتتى. ياراتقان پايدىسى 93 مىليون 765 مىڭ يۈەنگە، يۇقىرىغا تاپشۇرغان باج سوممىسى 85 مىليون 219 مىڭ 500 يۈەنگە يەتتى. تۇراقلىق مۇلكى (ساپ قىممەت) 640 مىليون يۈەنگە، قولىدىكى تۇراقسىز مەبلىغى 350 مىليون يۈەنگە، جامائەت فوندى 217 مىليون يۈەنگە، جامائەت پاراۋانلىق فوندى 68 مىليون 444 مىڭ 500 يۈەنگە يەتتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى 8863 كارخانا، ئورگان، كەسپىي ئورۇندىن 864 مىڭ 823 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئىش كۈتۈپ تۇرۇش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى. مۇشۇ بىر يىلدا تاپشۇرۇۋېلىنغان فوند پۇلى 14 مىليون 687 مىڭ 300 يۈەنگە، تاپشۇرۇۋېلىش نىسبىتى 99% كە، جەمئىي تاپشۇرۇۋېلىنغان فوند پۇلى 58 مىليون 914 مىڭ 300 يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىش كۈتۈپ تۇرغان ئىشچى - خىزمەتچى 900 گە، تارقىتىلغان قۇتقۇزۇش پۇلى 28 مىڭ 800 يۈەنگە، قايتىدىن ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغانلار 369 غا، قايتىدىن ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش نىسبىتى 41% كە يەتتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون 18 مىليون 883 مىڭ يۈەن ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىراجىتى ئورۇنلاشتۇردى. ئەمگەك مىنىستىرلىكىنىڭ 850 مىڭ يۈەن ئىشلەپچىقىرىشقا يار - يۆلەك بولۇش مەبلىغى ئىلتىماس قىلىندى. بۇ بىر يىلدا جەمئىي 31 مىليون 585 مىڭ يۈەن ئوبوروت خاراكتېرلىك ئىشلەپچىقىرىشقا يار - يۆلەك بولۇش مەبلىغى تارقىتىلدى؛ يىغىۋېلىشقا تېگىشلىك ئىشلەپچىقىرىشقا يار - يۆلەك بولۇش مەبلىغى 30 مىليون 803 مىڭ يۈەن ئىدى، ئەمەلىيەتتە 20 مىليون 939 مىڭ يۈەن يىغىۋېلىندى. يىغىۋېلىش نىسبىتى 67.9% بولدى. بۇنىڭدىن سىرت، ئاپتونوم رايونلۇق ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش سۇغۇرتىسىنى باشقۇرۇش ئىدارىسى، مالىيە نازارىتى، خەلق بانكىسى، سودا - سانائەت بانكىسى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش مۇلازىمەت كارخانىلىرىغا 10 مىليون يۈەن ئۆسۈمى مالىيىدىن قوشۇپ بېرىلىدىغان قەرز پۇل ئورۇنلاشتۇرۇپ بەردى.

سەي پېيشەن

ئەمگەك - ئىش ھەققى

1991 - يىلنىڭ ئاخىرى ئاپتونوم رايوندىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا (مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرىمۇ بۇنىڭ ئىچىدە) ئىشلەۋاتقان ئىشچى - خىزمەتچى 2 مىليون 714 مىڭ 700 گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 98 مىڭ 300 كىشى، يەنى 3.8% ئاشقان. بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى - خىزمەتچى 693 مىڭ 300 گە يېتىپ، 24 مىڭ 200 كىشى، يەنى 3.6% ئاشقان؛ ئايال ئىشچى - خىزمەتچى 1 مىليون 39 مىڭ 800 گە يېتىپ، 33 مىڭ 200 كىشى، يەنى 3.3% ئاشقان؛ مۇقىم ئىشچى - خىزمەتچى 2 مىليون 249 مىڭ 700 گە يېتىپ، 16 مىڭ 700 كىشى، يەنى 0.7% ئاشقان؛ توختاملىق ئىشچى - خىزمەتچى 224 مىڭ 700 گە يېتىپ، 53 مىڭ 100 كىشى، يەنى 30.9% ئاشقان. مەمۇرىي، كەسپىي، كارخانا ئورۇنلىرى

بويىچە ئايرىغاندا، ئاپتونوم رايوندىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىسى 2 مىليون 30 مىڭ 900 گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 61 مىڭ 600 كىشى، يەنى 3.1% ئاشقان؛ ئورگانلاردىكى، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ يىل ئاخىرىدىكى ئادىمى 683 مىڭ 800 گە يېتىپ، 36 مىڭ 700 كىشى، يەنى 5.7% ئاشقان؛ خەلق ئىگىلىكى ساھەلىرى بويىچە ئايرىغاندا، دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق، سۇ ئىشلىرى ساھەسىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىسى 994 مىڭ 400 گە يېتىپ، 3.8% ئاشقان؛ سانائەت ساھەسىنىڭ 582 مىڭغا يېتىپ، 2.5% ئاشقان؛ گېئولوگىيىلىك ئومۇمىيۇزلۇك تەكشۇرۇش ۋە قىدىرىپ تەكشۇرۇش ساھەسىنىڭ 50 مىڭ 300 بولۇپ، 14.3% كېمەيگەن؛ بىناكارلىق ساھەسىنىڭ 162 مىڭ 300 گە يېتىپ، 2.1% ئاشقان؛ قاتناش - ترانسپورت، پوچتا - تېلېگراف ساھەسىنىڭ 158 مىڭغا يېتىپ، 4.6% ئاشقان؛ سودا، يېمەك - ئىچمەك، ماددىي ئەشيا بىلەن تەمىنلەش - سېتىش ساھەسىنىڭ 147 مىڭ 800 گە يېتىپ، 5.8% ئاشقان؛ ئۆي - مۇلۇك، جامائەت ئىشلىرى، مۇلازىمەت ساھەسىنىڭ 39 مىڭ 200 گە يېتىپ، 20% ئاشقان؛ سەھىيە، تەنتەربىيە، پاراۋانلىق ئىشلىرى ساھەسىنىڭ 72 مىڭ 100 گە يېتىپ، 5.6% ئاشقان؛ مائارىپ، مەدەنىيەت، سەنئەت ۋە رادىئو - تېلېۋىزىيە ساھەسىنىڭ 247 مىڭ 300 گە يېتىپ، 3.3% ئاشقان؛ پەن تەتقىقات، تېخنىكا مۇلازىمىتى ساھەسىنىڭ 24 مىڭ 900 گە يېتىپ، 11.7% ئاشقان؛ پۇل مۇئامىلىسى، ستراخۋانىيە ساھەسىنىڭ 36 مىڭ 300 گە يېتىپ، 6.8% ئاشقان؛ ئورگان ۋە ئاممىۋى تەشكىلاتلارنىڭ 200 مىڭغا يېتىپ، 7.6% ئاشقان. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارغا جەمئىيەتتىن يېڭىدىن 35 مىڭ 309 ئىشچى - خىزمەتچى قوبۇل قىلىنغان، يېزىلاردىن 6577 سى قوبۇل قىلىنغان؛ دۆلەت 48 مىڭ 273 كىشىنى بىر تۇتاش تەقسىم قىلغان، بۇنىڭ ئىچىدە ھەربىي سەپتىن چېكىنگەن ھەربىي 9687، كەسىپ ئالماشتۇرغان ھەربىي 1153، ئالىي مەكتەپنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى 12 مىڭ 185، ئوتتۇرا تېخنىكۇمنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى 12 مىڭ 793، تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپىنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى 12 مىڭ 455.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىش ھەققى ئومۇمىي سوممىسى 6 مىليارد 669 مىليون 713 مىڭ 900 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 10.9% ئاشقان. ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە ئىش ھەققى 2508 يۈەنگە يېتىپ، 7% ئاشقان. بۇنىڭ ئىچىدە ۋاقىتقا قاراپ بېرىلىدىغان ئىش ھەققى بىلەن ئىشىغا قاراپ بېرىلىدىغان ئىش ھەققى 4 مىليارد 549 مىليون 400 مىڭ 300 يۈەن بولۇپ، 10% ئاشقان؛ تۈرلۈك مۇكاپات پۇلى 797 مىليون 237 مىڭ 200 يۈەن بولۇپ، 17.6% ئاشقان؛ ھەر خىل نەپەقە ۋە قوشۇمچە ياردەم پۇل 1 مىليارد 169 مىليون 80 مىڭ 900 يۈەن بولۇپ، 28.5% ئاشقان؛ سىمېنا قوشۇپ ئىشلىگەنگە بېرىلگەن ئىش ھەققى 46 مىليون 528 مىڭ 400 يۈەن بولۇپ، 28.5% ئاشقان؛ باشقا ئىش ھەققى 107 مىليون 467 مىڭ 100 يۈەن بولۇپ، 21.8% تۆۋەنلىگەن.

ئاۋۋال تەربىيىلەش، كېيىن ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش فاڭجېنىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نازارىتى 1991 - يىلى «يېڭىدىن قوبۇل قىلىنغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى ئىشقا چۈشۈشتىن بۇرۇنقى تەربىيىلەشنى ياخشى ئىشلەش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» ۋە «ئىشقا چۈشۈشتىن بۇرۇن تەربىيىلىنىدىغانلارنى قوبۇل قىلىش خىزمىتىدە ئىككىدە ئاشكارا بولۇش، بىرنى نازارەت قىلىش توغرىسىدىكى بەلگىلىمە» نى چۈشۈرۈپ، يېڭىدىن قوبۇل قىلىنغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە بولغان ئىشقا چۈشۈشتىن بۇرۇنقى تەلىم - تەربىيىنى كۈچەيتتى. ھۈججەتتە تەلىم - تەربىيىگە قاتناشقان خادىملار ئىمتىھان ئارقىلىق ئوقۇش تاماملاش

گۇۋاھنامىسى ۋە كەسپىي تېخنىكا سالاھىيەتنامىسىگە ئېرىشكەندىن كېيىن قوبۇل قىلىش كۆرسەتكۈچى بېرىلىشى، ئىشقا قوبۇل قىلىش رەسمىيىتىنى بېجىرگەندىن كېيىن ئىشقا چۈشۈشى لازىم، دەپ بەلگىلەنگەن. بىر يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نازارىتى 16 كەسپىي نازارەت، ئىدارە، شىركەتكە قاراشلىق 41 كارخانىدا 38 قارار يېڭىدىن قوبۇل قىلىنغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى ئىشقا چۈشۈشتىن بۇرۇن تەربىيىلەش كۆرسى ئېچىپ، 43 خىل ئالاقىدار ئىش تۈرى بويىچە 2852 تۆۋەن دەرىجىلىك تېخنىكا ئىشچىسىنى تەربىيىلىدى.

پىلان سىرتىدا ئىشلىتىلگەن ئىشچىلارنى ئېنىقلاپ قايتۇرۇش خىزمىتىدە يېڭى يول تېپىش ئۈچۈن، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نازارىتى پىلان سىرتىدا ئىشلىتىلگەن ئىشچىلارنى ئېنىقلاپ قايتۇرۇشنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇپ، شىنجاڭ پولات - تۆمۈر شىركىتى بىلەن سانجى ئوبلاستىنى سىناق نۇقتىسى قىلىپ بېكىتتى. ھەر قايسى تەرەپلەرنىڭ تىرىشىشى ئارقىسىدا، بۇ ئىككى سىناق نۇقتىسىدىن پىلان سىرتىدا ئىشلىتىلگەن جەمئىي 520 ئىشچى ئېنىقلاپ قايتۇرۇلدى.

5 - ئاينىڭ 29 - كۈنى ئۇرۇمچى رايونىدىكى ھەرقايسى بانكىلار ۋە ئاپتونوم رايونلۇق قىسمەن نازارەت، ئىدارە، شىركەتلەر، مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرى قاتناشقان ئىش ھەققى فوندىنى باشقۇرۇش بويىچە تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا جۇڭگو بانكىسى ئۇرۇمچى شەھەرلىك تارمىقىنىڭ تىجارەت بۆلۈمى بىلەن سودا - سانائەت بانكىسى ئۇرۇمچى شەھەرلىك تارمىقىنىڭ تىجارەت بۆلۈمىدىن ئىبارەت ئىككى ئىلغار ئورۇن تەقدىرلەندى.

زېڭ جيەنكۈي

دۆلەت ئورگانلىرى ۋە كەسپىي ئورۇنلار-نىڭ ئىش ھەققى خىزمىتى

1) ئاپتونوم رايوندىكى قىسمەن جايلارنىڭ تۇرمۇش ياردەم پۇلى ئۆلچىمى ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى ۋە تەڭشەلدى.

1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 11 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق ئىش ھەققى ئىسلاھاتىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى، كادىرلار نازارىتى، مالىيە نازارىتى بىرلىكتە ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ، 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ قابا، بۇرۇلتوقاي، جېمىنەي، بۇرچىن، چىڭگىلدىن ئىبارەت بەش ناھىيىسىدىكى دۆلەت ئورگانلىرى ۋە كەسپىي ئورۇنلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر (پېنسىيىگە، دەم ئېلىشقا چىققان خادىملارنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) نىڭ تۇرمۇش ياردەم پۇلى ئۆلچىمىنى ئالتاي شەھىرىنىڭ ئۆلچىمىگە بىر تۇتاش تەڭشىدى، يەنى كادىرلاردا 46% لىك ئۆلچەم، ئىشچىلاردا 66% لىك ئۆلچەم ئىجرا قىلىندى.

7 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق كادىرلار نازارىتى، مالىيە نازارىتى بىرلىكتە «ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ قىسمەن جايلىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرمۇش ياردەم پۇلى ئۆلچىمىنى مۇۋاپىق تەڭشەش مەسىلىسى توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» تارقىتىپ، 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ ئاپتونوم رايون بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەردىن (پېنسىيىگە، دەم ئېلىشقا چىققانلارمۇ بۇنىڭ ئىچىدە) ھازىرقى تۇرمۇش ياردەم پۇلى ئۆلچىمى 36% تىن تۆۋەن بولغانلىرىنىڭ تۇرمۇش ياردەم پۇلى ئۆلچىمىنى 36% كە يەتكۈزۈشنى ۋە تەڭشەشنى قارار قىلدى. دەسلەپكى مەلۇماتقا قارىغاندا، ئاپتونوم رايون بويىچە 433 مىڭ 400 ئىشچى - خىزمەتچىنىڭ قوشۇمچە تۇرمۇش ياردەم پۇلى ئۆلچىمى ئۆستۈرۈلۈپ، ئېيىغا 4 مىليون 516 مىڭ 700 يۈەن، كىشى بېشىغا 10.42 يۈەن ئىش ھەققى قوشۇلغان؛ پېنسىيىگە، دەم ئېلىشقا چىققان خادىملاردىن 56 مىڭ 800 كىشىنىڭ ئۆلچەمگە يەتكۈزۈلگەن، ئېيىغا 682 مىڭ يۈەن، كىشى بېشىغا 12 يۈەن ئىش ھەققى قوشۇلغان.

تۇرمۇش ياردەم پۇلى ئۆلچىمىنى تەڭشەش سەۋەبىدىن كۆپەيگەن خىراجەت چىقىمىنى دۆلەت

ئورگانلىرى ۋە كەسپىي ئورۇنلاردا ھەر دەرىجىلىك مالىيە ئۆزلىرى ھەل قىلىدۇ (كىرىم - چىقىمغا ئۆزى مەسئۇل بولىدىغان كەسپىي ئورۇنلار ئۆزلىرى ھەل قىلىدۇ)، كارخانا ئورۇنلىرىدا تەننەرخ ياكى خىراجەتكە كىرگۈزۈلىدۇ، لېكىن ھۆددىگە ئالغان تۈپ سان تەقسىملەيدۇ.

2) مەركىزىي كومىتېت ئىشخانىسى، گوۋۇيۈەن ئىشخانىسىنىڭ «دۆلەت ئورگانلىرى ۋە كەسپىي ئورۇنلاردىكى خىزمەتچى خادىملارنىڭ ۋەزىپىسى ئۆزگەرگەندىن كېيىن ۋەزىپە ئىش ھەققىنى بېكىتىش مەسىلىسى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش» نىڭ ئاساسەن، ئاپتونوم رايونىنىڭ كونكرېت يولغا قويۇش پىكرى تۈزۈپ چىقىلدى.

10 - ئاينىڭ 27 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىش ھەققى ئىسلاھاتىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى ئىشخانىسى، كادىرلار نازارىتى بىرلىكتە «ئاپتونوم رايوندىكى دۆلەت ئورگانلىرى ۋە كەسپىي ئورۇنلاردىكى خىزمەتچى خادىملارنىڭ ۋەزىپىسى ئۆزگەرگەندىن كېيىن ۋەزىپە ئىش ھەققىنى بېكىتىش مەسىلىسى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش» ۋە «ئاپتونوم رايونلۇق ئىش ھەققى ئىسلاھاتىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى ئىشخانىسىنىڭ (1991) 16 - نومۇرلۇق ھۆججىتىنى ئىزچىل ئىجرا قىلىش داۋامىدىكى بەزى كونكرېت مەسىلىلەرنى بىر تەرەپ قىلىش توغرىسىدىكى پىكىر» نى تارقاتتى. بۇ ھۆججەتلەردە مۇنداق دەپ بەلگىلەنگەن:

(1) دۆلەت ئورگانلىرى ۋە كەسپىي ئورۇنلاردىكى مەمۇرىي خادىملارنىڭ 1989 - يىل 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن كېيىن، كەسپىي تېخنىكا خادىملىرىنىڭ 1991 - يىل 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن كېيىن ۋەزىپىسى ئۆستۈرۈلگەن ياكى ۋەزىپىسى ئۆستۈرۈلۈشتىن بۇرۇنقى ۋەزىپە ئىش ھەققى (ئاپتونوم رايونىنىڭ ش پ ب (1984) 37 - نومۇرلۇق ھۆججىتىگە ئاساسەن بېرىلگەن تۇراقسىز ئىش ھەققى بىلەن مۇقىملاشتۇرۇلغان ئىش ھەققى بۇنىڭ سىرتىدا، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) يېڭى ۋەزىپە ئىش ھەققى ئۆلچىمى ئىچىدە بولۇپ، ئۆلاردىن يىل چېكى ۋە ئىش ھەققى ئۆلچىمى ئايرىم - ئايرىم ھالدا 1 - ۋە 2 - قوشۇمچە جەدۋەلدىكى بەلگىلىمىلەرگە ئۇيغۇن كەلگەنلەرگە، يېڭى ۋەزىپە ئىش ھەققى ئاساسىدا بىر دەرىجە ئىش ھەققى قوشۇپ بېرىلمە بولىدۇ. لېكىن ۋەزىپىسى ئۆستۈرۈلگەندىن كېيىن ۋەزىپە ئىش ھەققى قوشۇپ بېرىلگەن خادىملار بىر دەرىجە ئىش ھەققى ئۆستۈرۈپ بېرىلمىدىغانلار دائىرىسىگە كىرگۈزۈلمەيدۇ.

(2) دۆلەت ئورگانلىرى ۋە كەسپىي ئورۇنلاردىكى مەمۇرىي خادىملاردىن 1989 - يىل 9 - ئاينىڭ 30 - كۈنىدىن بۇرۇن ھازىرقى ۋەزىپىسىگە ئۆستۈرۈلگەنلەر، كەسپىي تېخنىكا خادىملىرىدىن 1989 - يىل 2 - ئاينىڭ ئاخىرى (ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردە 3 - ئاينىڭ ئاخىرى) دىن بۇرۇن ھازىرقى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسىگە تەكلىپ قىلىنغان ھەم كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپە ئىش ھەققى نەقلەشتۇرۇلگەنلەردىن يىل چېكى ۋە ھازىرقى ئىش ھەققى ئۆلچىمى ئايرىم - ئايرىم ھالدا 1 - ۋە 2 - قوشۇمچە جەدۋەلدىكى بەلگىلىمىلەرگە ئۇيغۇن كەلگەنلەرگە، ھازىرقى ۋەزىپە ئىش ھەققى ئۆلچىمى ئاساسىدا بىر دەرىجە ئىش ھەققى قوشۇپ بېرىلمە بولىدۇ.

دۆلەت ئورگانلىرى ۋە كەسپىي ئورۇنلاردىكى مەمۇرىي خادىملاردىن 1985 - يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن ئالىي مەكتەپلەرنىڭ تولۇق كۇرسىنى پۈتتۈرگەن ھەمدە خىزمەتكە قاتناشقانلار ئىچىدە ھازىرقى ئىش ھەققى 5.92 يۈەن (11 - خىل ئىش ھەققى رايونىنىڭ ئىش ھەققى ئۆلچىمى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) بولغان، ئالىي مەكتەپلەرنىڭ مەخسۇس كۇرسىنى پۈتتۈرگەنلەردىن ھازىرقى ئىش ھەققى 86 يۈەن بولغان، ئوتتۇرا تېخنىكۇم، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپلەرنى پۈتتۈرگەنلەردىن ھازىرقى ئىش ھەققى 79 يۈەن بولغان ھەمدە ئۇنىڭدىن تۆۋەن بولغان خادىملارغا بىر دەرىجە ئىش ھەققى قوشۇپ بېرىلمە بولىدۇ.

(3) ھازىرقى ۋەزىپىسى مۇئاۋىن ئۆلكە دەرىجىلىك ھەمدە ئۇنىڭدىن يۇقىرى بولغان خادىملارنىڭ ۋەزىپە ئىش ھەققىنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى ئۆلارنىڭ خىزمەتكە

قوشۇمچە 1

دۆلەت ئورگانلىرى، كەسپىي ئورۇنلاردىكى مەمۇرىي خادىملارنىڭ ۋەزىپىسى ئۆستۈرۈلگەندىن كېيىن ئىش ھەققىنى بىر دەرىجە ئۆستۈرۈشكە دائىر سېلىشتۇرما جەدۋەل

(11 - خىل رايونلارنىڭ ئىش ھەققى ئۆلچىمى)

ھازىرقى ۋەزىپىسى	تۈرلەر							
نازىر دەرىجىلىك	خىزمەتكە قاتناشقان ۋاقتى	1949 - يىل 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن بۇرۇن	1956 - يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1960 - يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1961 - يىل 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن كېيىن			
	ھازىرقى ئىش ھەققى ئۆلچىمى	215 يۈەن ياكى ئۈنىڭدىن تۆۋەن	203.5 يۈەن ياكى ئۈنىڭدىن تۆۋەن	192 يۈەن ياكى ئۈنىڭدىن تۆۋەن	181 يۈەن			
مۇئاۋىن نازىر دەرىجىلىك	خىزمەتكە قاتناشقان ۋاقتى	1949 - يىل 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن بۇرۇن	1956 - يىلدىن بۇرۇن	1960 - يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1966 - يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1967 - يىل 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن كېيىن		
	ھازىرقى ئىش ھەققى ئۆلچىمى	203.5 يۈەن ياكى ئۈنىڭدىن تۆۋەن	192 يۈەن ياكى ئۈنىڭدىن تۆۋەن	181 يۈەن ياكى ئۈنىڭدىن تۆۋەن	169.5 يۈەن ياكى ئۈنىڭدىن تۆۋەن	158.5 يۈەن		
باشقارما باشلىقى دەرىجىلىك	خىزمەتكە قاتناشقان ۋاقتى	1949 - يىل 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن بۇرۇن	1956 - يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1960 - يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1966 - يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1967 - يىل 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن كېيىن		
	ھازىرقى ئىش ھەققى ئۆلچىمى	181 يۈەن ياكى ئۈنىڭدىن تۆۋەن	169.5 يۈەن ياكى ئۈنىڭدىن تۆۋەن	158.5 يۈەن ياكى ئۈنىڭدىن تۆۋەن	148 يۈەن ياكى ئۈنىڭدىن تۆۋەن	138 يۈەن		
مۇئاۋىن باشقارما باشلىقى دەرىجىلىك	خىزمەتكە قاتناشقان ۋاقتى	1949 - يىل 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن بۇرۇن	1956 - يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1960 - يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1966 - يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1971 - يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1972 - يىل 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن بۇرۇن	
	ھازىرقى ئىش ھەققى ئۆلچىمى	169.5 يۈەن ياكى ئۈنىڭدىن تۆۋەن	158.5 يۈەن ياكى ئۈنىڭدىن تۆۋەن	148 يۈەن ياكى ئۈنىڭدىن تۆۋەن	138 يۈەن ياكى ئۈنىڭدىن تۆۋەن	127.5 يۈەن ياكى ئۈنىڭدىن تۆۋەن	118.5 يۈەن	
مۇدىر بۆلۈم ئەزاسى، بۆلۈم دەرىجىلىك	خىزمەتكە قاتناشقان ۋاقتى	1949 - يىلى 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن بۇرۇن	1956 - يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1960 - يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1966 - يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1971 - يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1972 - يىل 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن كېيىن	
	ھازىرقى ئىش ھەققى ئۆلچىمى	148 يۈەن ياكى ئۈنىڭدىن تۆۋەن	138 يۈەن ياكى ئۈنىڭدىن تۆۋەن	127.5 يۈەن ياكى ئۈنىڭدىن تۆۋەن	118.5 يۈەن ياكى ئۈنىڭدىن تۆۋەن	109.5 يۈەن ياكى ئۈنىڭدىن تۆۋەن	100.5 يۈەن	

مۇئاۋىن مۇدىرىۋ. لۇم ئەزا. سى، مۇئا. ۋىن بۆلۈم دەرىجىلىك	خىزمەتكە قات. ناشقان ۋاقتى			1960 . يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1966 . يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1971 . يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1978 . يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1979 . يىل 1 . ئاينىڭ 1 . كۈنىدىن كېيىن
	ھازىرقى ئىش ھەققى ئۆلچىمى			118.5 يۈەن ياكى ئۇنىڭدىن تۆۋەن	109.5 يۈەن يا. كى ئۇنىڭدىن تۆۋەن	100.5 يۈەن يا. كى ئۇنىڭدىن تۆۋەن	92.5 يۈەن يا. كى ئۇنىڭدىن تۆۋەن	86 يۈەن
بۆلۈم ئەزاسى	خىزمەتكە قات. ناشقان ۋاقتى				1966 . يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1971 . يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1978 . يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1979 . يىلى 1 . ئاينىڭ 1 . كۈنىدىن كېيىن
	ھازىرقى ئىش ھەققى ئۆلچىمى				100.5 يۈەن يا. كى ئۇنىڭدىن تۆۋەن	92.5 يۈەن ياكى ئۇنىڭدىن تۆۋەن	86 يۈەن ياكى ئۇنىڭدىن تۆۋەن	79 يۈەن ياكى ئۇنىڭدىن تۆۋەن

قوشۇمچە 2

كەسپىي تېخنىكا خادىملىرىنىڭ ۋەزىپىسى ئۆستۈرۈلگەندىن كېيىن ئىش ھەققىنى بىر دەرىجە ئۆستۈرۈشكە ئۇيغۇن كېلىدىغانلارنىڭ سېلىشتۇرما جەدۋىلى

(11 . خىل رايوبلارنىڭ ئىش ھەققى ئۆلچىمى)

ھازىرقى ۋەزىپىسى	تۈرلەر						
پروفېسسور ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش ۋەزىپىدىكىلەر	خىزمەتكە قات. ناشقان ۋاقتى	1949 . يىل 10 . ئاينىڭ 1 . كۈنىدىن بۇرۇن	1956 . يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن				
	ھازىرقى ئىش ھەققى ئۆلچىمى	215 يۈەن ياكى ئۇنىڭدىن تۆۋەن	203.5 يۈەن				
دوتسىنت ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش ۋەزىپىدىكىلەر	خىزمەتكە قات. ناشقان ۋاقتى	1949 . يىل 10 . ئاينىڭ 1 . كۈنىدىن بۇرۇن	1956 . يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1960 . يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن			
	ھازىرقى ئىش ھەققى ئۆلچىمى	181 يۈەن ياكى ئۇنىڭدىن تۆۋەن	169.5 يۈەن ياكى ئۇنىڭدىن تۆۋەن	158.5 يۈەن			
لېكتور ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش ۋەزىپىدىكىلەر	خىزمەتكە قات. ناشقان ۋاقتى	1949 . يىل 10 . ئاينىڭ 1 . كۈنىدىن بۇرۇن	1956 . يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1960 . يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1966 . يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1971 . يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	
	ھازىرقى ئىش ھەققى ئۆلچىمى	169.5 يۈەن ياكى ئۇنىڭدىن تۆۋەن	158.5 يۈەن ياكى ئۇنىڭدىن تۆۋەن	148 يۈەن ياكى ئۇنىڭدىن تۆۋەن	138 يۈەن ياكى ئۇنىڭدىن تۆۋەن	127.5 يۈەن	
ئاسسىستىنت ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش ۋەزىپىدىكىلەر	خىزمەتكە قات. ناشقان ۋاقتى	1949 . يىل 10 . ئاينىڭ 1 . كۈنىدىن بۇرۇن	1956 . يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1960 . يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1966 . يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1971 . يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن	1979 . يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن
	ھازىرقى ئىش ھەققى ئۆلچىمى	138 يۈەن ياكى ئۇنىڭدىن تۆۋەن	127.5 يۈەن ياكى ئۇنىڭدىن تۆۋەن	118.5 يۈەن ياكى ئۇنىڭدىن تۆۋەن	109.5 يۈەن ياكى ئۇنىڭدىن تۆۋەن	100.5 يۈەن ياكى ئۇنىڭدىن تۆۋەن	92.5 يۈەن

قاتناشقان يىل چېكىگە ئاساسەن ئويلىشىپ كۆرىدۇ، بىر دەرىجە ئىش ھەققى ئۆستۈرۈپ بېرىش شەرتىگە ئۇيغۇن كەلگەنلەرگە قوشۇپ بېرىلىدىغان ئىش ھەققى قوشۇمچە يارەم پۇلى سۈپىتىدە بېرىلىدۇ.

(4) دۆلەت ئورگانلىرىدىكى ۋە كەسپىي ئورۇنلاردىكى خىزمەت ئىپادىسى ئىزچىل خىلى ياخشى بولغان ھەمدە ۋەزىپە ئۆتەش شەرتىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان كادىر بولۇپ ئىشلەۋاتقىنىغا 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 30 - كۈنىدىن بۇرۇن ئون يىلدىن ئاشقان، خىزمەت قىلغىنىغا 30 يىل ياكى 25 يىل بولغان مەمۇرىي كادىرلارنى ئايرىم - ئايرىم ھالدا 1 - قوشۇمچە جەدۋەلدىكى مۇدىر بۆلۈم ئەزالىرىدا بولۇشقا تېگىشلىك شەرتلەر بويىچە ئۆلچەپ كۆرۈپ شەرتكە توشقانلارغا 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ بىر دەرىجە ئىش ھەققى قوشۇپ بېرىلىدۇ؛ 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن كېيىن داۋاملىق شەرت ھازىرلىغانلارغا شەرت ھازىرلىغاندىن كېيىنكى 2 - ئېيىدىن باشلاپ بىر دەرىجە ئىش ھەققى قوشۇپ بېرىلىدۇ.

(5) 1985 - يىلى ئىش ھەققى ئىسلاھاتى ئېلىپ بېرىلغاندىن بېرى، ئارمىيەدىن كەسىپ ئالماشتۇرۇپ، دۆلەت ئورگانلىرى ۋە كەسپىي ئورۇنلاردىكى مەمۇرىي ئورۇنلارغا قويۇلغان، ھازىرقى ۋەزىپىسى ئارمىيەدىكى ۋەزىپىسىدىن تۆۋەن بولغان كادىرلار (دەرىجىسى تۆۋەنلىتىلىپ بىر تەرەپ قىلىنغانلار بۇنىڭ سىرتىدا) غا قارىتا، بۇ بەلگىلىمىنى ئىجرا قىلغاندا، ئۇلارنىڭ ئارمىيەدىكى ئەسلىدىكى ئەمەلىي ۋەزىپىسى بىلەن يەرلىك ئورۇندا مۇناسىپ ھالدا ئۆستىگە ئالغان ۋەزىپىسىگە قاراپ مۇئامىلە قىلىپ، ئىش ھەققىنى ئۆستۈرۈشكە بولىدىغان - بولمايدىغانلىقىنى ئويلىشىپ كۆرۈشكە بولىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە 1989 - يىل 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن كېيىن ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرغان كادىرلاردىن ئارمىيەدە مۇشۇ ۋەزىپە ئىش ھەققى ئۆلچىمىنىڭ ئالتە تۆۋەن بالدىقىغا كىرگەنلەر ئىش ھەققى ئۆستۈرۈش دائىرىسىگە كىرگۈزۈلمەيدۇ.

(6) خىزمەتنىڭ ھۆددىسىدىن چىقالماي ۋەزىپىسى تۆۋەنلىتىلگەن كادىرلارنىڭ ئەسلىدىكى ۋەزىپە ئىش ھەققىنى ساقلاپ قېلىشقا بولمايدۇ، ئۇلارنىڭ ئىش ھەققىنى يېڭىدىن تەيىنلەنگەن ۋەزىپىسىگە قاراپ، ئوخشاش ۋەزىپە ۋە ئوخشاش شارائىتتىكى كادىرلارنىڭ ئىش ھەققى سەۋىيىسىگە سېلىشتۇرۇپ قايتىدىن بېكىتىش كېرەك. خىزمەتنىڭ ھۆددىسىدىن چىقالايدىغان، لېكىن دەم ئېلىشقا، پىنسىيەگە چىقىش يېشىغا يېقىنلىشىپ قېلىپ، رەھبەرلىك بەنزىسىنى ياشلاشتۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن بۇرۇنقى ۋەزىپىسىنى ئۆستىگە ئالمىغان ياكى دەرىجىسى تۆۋەنلىتىلگەن كادىرلارنىڭ ئەسلىدىكى ۋەزىپە ئىش ھەققى ئۆزگەرتىلمەيدۇ ھەمدە «ئەسلىدىكى ۋەزىپىسىگە قاراپ بىر تەرەپ قىلىش توغرىسىدىكى پىكىر» دىكى مۇناسىۋەتلىك بەلگىلىمىلەردىن پايدىلىنىپ، بىر دەرىجە ئىش ھەققى قوشۇپ بېرىشكە بولىدىغان - بولمايدىغانلىقىنى ئويلىشىپ كۆرۈشكە بولىدۇ.

(7) بەلگىلىمە بويىچە بىر دەرىجە ئىش ھەققى قوشۇپ بېرىلىدىغان خادىملارنى سىياسىي ئىپادىسى، خىزمەت پوزىتسىيىسى، كەسپىي سەۋىيىسى، ئىش ئورنىدىكى ئەستۇلىيىتىنى ئادا قىلىش ئەھۋالى قاتارلىق جەھەتلەردىن تەكشۈرۈش لازىم. تەكشۈرۈشتە لايىقەتلىك بولمىغان خادىملارغا ئىش ھەققى قوشۇپ بېرىشكە بولمايدۇ.

(8) 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 30 - كۈنىدىن بۇرۇن دەم ئېلىشقا، پىنسىيەگە چىقىش رەسمىيىتى بېجىرىلىپ بولغان كادىرلار، بۇ قېتىمقى ئىش ھەققى ئۆستۈرۈش دائىرىسىگە كىرگۈزۈلمەيدۇ. 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 30 - كۈنىدىن بۇرۇن دەم ئېلىشقا، پىنسىيەگە چىقىش يېشىغا توشقان، لېكىن رەسمىيەت بېجىرىمىگەن كادىرلاردىن، خىزمەت ئېھتىياجى تۈپەيلىدىن كادىرلارنى باشقۇرۇش ھوقۇقى چېكىگە بويىچە ۋەزىپىسىدە قېلىش ياكى ئىشلەش ۋاقتىنى ئۇزارتىش رەسمىيىتى بېجىرىلگەنلەرگە بەلگىلىمە بويىچە بىر دەرىجە ئىش ھەققى قوشۇپ بېرىشنى ئويلىشىپ كۆرگەندىن سىرت، باشقىلىرىنى ئىش ھەققى ئۆستۈرۈش دائىرىسىگە كىرگۈزۈشكە

بولمايدۇ.

يۇقىرىدىكى بەلگىلىمە 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ ئىجرا قىلىنىدۇ.

3) ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەت ئورگانلىرىدىكى خىزمەتچى خادىملارنىڭ مۇكاپات ئىش ھەققى ئۆلچىمى تەڭشەلدى.

1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق مۇكۈمىتى ھۆكۈمەت ئىشخانىسىنىڭ «ئاپتونوم رايونىنىڭ دۆلەت ئورگانلىرىدىكى خىزمەتچىلەرنىڭ مۇكاپات ئىش ھەققىنى تەڭشەش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش» نى تارقىتىشنى قارار قىلىپ، ھازىرقى مۇكاپات ئىش ھەققى ئۆلچىمىنى مۇۋاپىق تەڭشىدى.

ئۇقتۇرۇشتا مۇنداق بەلگىلەنگەن: 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ دۆلەت ئورگانلىرىدىكى خىزمەتچىلەرنىڭ مۇكاپات ئىش ھەققى ئۆلچىمى ھازىرقى كىشى بېشىغا ھەر ئايدا 25 يۈەندىن 45 يۈەنگە تەڭشىلىدۇ. تارقىتىش چارىسىنى جايلار، تارماقلار ئەمەلىي ئەھۋالىغا قاراپ بەلگىلەيدۇ، مۇكاپات خىزمەتچىلەرنىڭ ئىشقا چىقىش ئەھۋالى ۋە خىزمەت ئىپادىسىگە قاراپ ئايمۇ ئاي ئىش ھەققىگە قوشۇپ تارقىتىلىدۇ. بۇنىڭغا قىلىنمىدىغان چىقىمنى جايلار، تارماقلار ھۆددىگە ئالغان خىراجەتتىن ئۆزى ھەل قىلىدۇ.

ئومۇمىي سومما بويىچە خام چوت قىلىدىغان، ئاساسەن كىرىمى يوق ئاز ساندىكى كەسىپى ئورۇنلار تەستىق ئارقىلىق دۆلەت ئورگانلىرىنىڭ مۇكاپات ئىش ھەققى ئۆلچىمىدىن پايدىلىنىپ ئىجرا قىلسا بولىدۇ، كېتىدىغان خىراجەت ھۆددىگە ئالغان خىراجەتتىن ھەل قىلىنىدۇ. كەسىپى ئورۇنلارنىڭ مۇكاپات تۈزۈمى ئىجرا قىلىنىدىغان ماتارىپ، پەن تەتقىقات، مەھىيە، بىر قىسىم مەدەنىيەت كەسىپى ئورۇنلىرى ۋە پەرقلىق سومما بويىچە خام چوت قىلىدىغان، كىرىم - چىقىمغا ئۆزى مەسئۇل بولىدىغان كەسىپى ئورۇنلاردىن دۆلەتنىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە ئىككى ئايدىن 4.5 ئايغىچە مۇكاپات پۇلى ئېچىپ ئىلىنمايدۇ، ئەگەر ھازىر تارقىتىۋاتقان مۇكاپات پۇلى باج ئىلىش كەچۈرۈم قىلىنغان چەككە تېخى يەتمىگەن بولسا، كىرىمنى پاكار تۆردە ئاشۇرۇپ، قىلىنغان كىرىم ئارقىلىق مۇكاپات پۇلى تارقىتىش مەۋىيىسىنى تەدرىجىي ئاشۇرۇش لازىم. ھازىر كىرىمى بولمىغانلىقتىن مۇكاپات پۇلى تارقىتىش ئۆلچىمى 2.5 ئايغا يەتمەيدىغان بەزى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردە تەستىق ئارقىلىق دۆلەت ئورگانلىرىنىڭ مۇكاپات ئىش ھەققى ئۆلچىمىدىن پايدىلىنىپ ئىجرا قىلىشقا بولىدۇ. بۇنىڭدىن باشقا كەسىپى ئورۇنلاردا دۆلەت ئورگانلىرىنىڭ مۇكاپات ئىش ھەققى چارىسى ۋە ئۆلچىمىنى ئىجرا قىلىشقا قەتئىي بولمايدۇ.

4) كەسىپى ئورۇنلاردىكى تولۇقلاپ باھالانغان كەسىپى تېخنىكا خادىملىرى بىلەن دۆلەت ئورگانلىرىدىكى كەسىپى ۋەزىپىگە قويۇلغان ئاز سانلىق مىللەت تىل - يېزىقى تەرجىمانلىرىنى باھالاپ كەسىپى ۋەزىپىگە قويغاندىن كېيىن ۋەزىپە ئىش ھەققى بېرىش يولغا قويۇلدى.

3 - ئاينىڭ 11 - كۈنى ۋە 6 - ئاينىڭ 18 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ئىش ھەققى ئىسلاھاتىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى ئىشخانىسى، كادىرلار نازارىتى «تولۇقلاپ باھالاپ، تەكلىپ قىلىنغان كەسىپى تېخنىكا خادىملىرىغا ۋەزىپە ئىش ھەققى بېرىشنى يولغا قويۇشقا دائىر مەسىلىلەر توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» ۋە «ئاپتونوم رايونىدىكى دۆلەت ئورگانلىرىدىكى ئاز سانلىق مىللەت تىل - يېزىقى تەرجىمانلىرىنى باھالاپ كەسىپى ۋەزىپىگە قويغاندىن كېيىن ۋەزىپە ئىش ھەققى بېرىشنى يولغا قويۇشقا دائىر مەسىلىلەر توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» نى تارقاتتى ھەمدە نەقلەشتۇرۇلگەن ۋەزىپە ئىش ھەققىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش خىزمىتىنى ئىشلىدى. دەسلەپكى مەلۇماتقا قارىغاندا، ئاپتونوم رايون بويىچە 44 مىڭ 100 كەسىپى تېخنىكا خادىمى تولۇقلاپ باھالاپ، تەكلىپ قىلىنغان. بۇلاردىن 25 مىڭ 500 كىشىگە ۋەزىپە ئىش ھەققى قوشۇپ بېرىلگەن، ئېيتقا 489 مىڭ 500 يۈەن، كىشى بېشىغا 19.2 يۈەن ئىش ھەققى قوشۇلغان؛ دۆلەت ئورگانلىرىدا 968 ئاز سانلىق مىللەت تىل - يېزىقى تەرجىمانى باھالاپ كەسىپى ۋەزىپىگە قويۇلغان، 725 كىشىنىڭ

قوشۇلغان ۋەزىپە ئىش ھەققىي نەقلەشتۈرۈلگەن، ئېيىغا 17 مىڭ 200 يۈەن، كىشى بېشىغا 72. 23 يۈەن ئىش ھەققى قوشۇلغان.

5) دۆلەت ئورگانلىرى ۋە كەسپىي ئورۇنلاردىكى يېڭىدىن خىزمەتكە قاتناشقان ئىشچىلارنىڭ ئىش ھەققى تەمىناتى تەڭشەلدى.

5 - ئاينىڭ 7 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ئىش ھەققى ئىسلاھاتىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى ئىشخانىسى بىلەن كادىرلار نازارىتى «ئاپتونوم رايونىمىزدىكى دۆلەت ئورگانلىرىدىكى يېڭىدىن خىزمەتكە قاتناشقان ئىشچىلارنىڭ ئىش ھەققى تەمىناتىنى تەڭشەش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» نى تارقاتتى. ئۇقتۇرۇشتا مۇنداق بەلگىلەنگەن:

(1) يېڭىدىن خىزمەتكە قاتناشقان تېخنىك ئىشچىلارغا داۋاملىق شاگىرتلىق مەزگىلى تۈزۈمى يولغا قويۇلىدۇ. شاگىرتلىق ۋاقتى ئادەتتە ئىككى يىلدىن ئاز بولمايدۇ، تېخنىكىسى مۇرەككەپ ئاز بىر قىسىم ئىش تۈرلىرىدە شاگىرتلىق مەزگىلى ئۇزۇن يىلدىن ئېشىپ كەتمەيدۇ. شاگىرت ئىشچىلارنىڭ تەمىناتى (كېسىم - كېچەك پۇلىنىڭ بۇنىڭ ئىچىدە) 1 - يىلى 70 يۈەن، 2 - يىلى 76 يۈەن، 3 - يىلى 82 يۈەن بولىدۇ. شاگىرتلىق تەمىناتى يولغا قويۇلۇۋاتقاندا، باشقا تۈرمۇش ياردەم پۇلى قوشۇپ بېرىشكە بولمايدۇ. شاگىرتلىق مۇددىتى توشقاندىن كېيىن، سىناق قىلىش ئارقىلىق لايىقەتلىك بولغانلارنى رەسمىيلەشتۈرگەندە تېخنىك ئىشچىلارنىڭ 8 - دەرىجە 72. 5 يۈەنلىك ئىش ھەققى ئۆلچىمى ئىجرا قىلىنىدۇ (11 - خىل رايونلارنىڭ ئىش ھەققى ئۆلچىمىگە، شۇ يەرنىڭ تۈرمۇش ياردەم پۇلى قوشۇپ بېرىلىدۇ، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)، بىر يىلدىن كېيىن دەرىجە بېكىتىلىپ تېخنىك ئىشچىلارنىڭ 7 - دەرىجە 79 يۈەنلىك ئىش ھەققى ئۆلچىمى ئىجرا قىلىنىدۇ.

(2) ئادەتتىكى ئىشچىلارغا مەلىكىلىشىش مەزگىلى تۈزۈمى يولغا قويۇلىدۇ. مەلىكىلىشىش مەزگىلىنىڭ ئۇزۇن - قىسقا بولۇشى ئىش تۈرىگە قاراپ بېكىتىلىدۇ، ئادەتتە بىرنەچە يىلدىن ئاز بولمايدۇ، ئەڭ ئۇزاق بولغاندىمۇ بىر يىلدىن ئېشىپ كەتمەيدۇ. مەلىكىلىشىش مەزگىلىدىكى تەمىناتى 56 يۈەن بولىدۇ. مەلىكىلىشىش مۇددىتى توشقاندىن كېيىن 1 - يىلى ئادەتتىكى ئىشچىلارنىڭ 6 - دەرىجە 65. 5 يۈەنلىك ئىش ھەققى ئۆلچىمى، 2 - يىلى 5 - دەرىجە 72. 5 يۈەنلىك ئىش ھەققى ئۆلچىمى ئىجرا قىلىنىدۇ.

(3) تېخنىك ئىشچىلار مەكتەپلىرىنى پۈتكۈزگەن ئوقۇغۇچىلارغا 1 - يىلى تېخنىك ئىشچىلىرىنىڭ 9 - دەرىجە 65. 5 يۈەنلىك ئىش ھەققى ئۆلچىمى ئىجرا قىلىنىدۇ. بىر يىل توشقاندىن كېيىن، سىناق قىلىش ئارقىلىق لايىقەتلىك بولغانلارغا دەرىجە بېكىتىلىپ، 7 - دەرىجە 79 يۈەنلىك ئىش ھەققى ئۆلچىمى ئىجرا قىلىنىدۇ.

(4) دەرىجىسى بېكىتىلىپ بولغان ئىشچىلار ئىچىدە ھازىرقى ئاساسىي ئىش ھەققى ۋە ئىش ئورنى ئىش ھەققى ئۆلچىمى تېخنىك ئىشچىلار ياكى ئادەتتىكى ئىشچىلارنىڭ تەڭشەلگەندىن كېيىن بېكىتىلگەن ئىش ھەققى ئۆلچىمىدىن تۆۋەن بولغانلاردىن سىناق قىلىش ئارقىلىق ئىپادىسى بىر قەدەر ياخشى بولغانلارغا تېخنىك ئىشچىلار ياكى ئادەتتىكى ئىشچىلارنىڭ تەڭشەلگەندىن كېيىن بېكىتىلگەن ئىش ھەققى دەرىجىسى ئۆلچىمى بويىچە ئىجرا قىلىنىدۇ.

(5) بۇ بەلگىلىمىلەر 1991 - يىل 5 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ ئىجرا قىلىنىدۇ.

6) تېخنىك ئىشچىلار مەكتەپلىرىدىكى ئىشلەپچىقىرىش پراكتىكىسىغا يېتەكچىلىك قىلىدىغان قىسمەن ئوقۇتقۇچىلارنىڭ ۋەزىپە ئىش ھەققى مۇڭاپىق ھەل قىلىنىدى.

12 - ئاينىڭ 9 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ئىش ھەققى ئىسلاھاتىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى ئىشخانىسى، كادىرلار نازارىتى، ئەمگەك نازارىتى بىرلىكتە تارقاتقان «تېخنىك ئىشچىلار مەكتەپلىرىدىكى ئىشلەپچىقىرىش پراكتىكىسىغا يېتەكچىلىك قىلىدىغان قىسمەن ئوقۇتقۇچىلارنىڭ ۋەزىپە ئىش ھەققىنى مۇڭاپىق ھەل قىلىش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش» تا مۇنداق بەلگىلەنگەن: تېخنىك ئىشچىلار مەكتەپلىرىدىكى 1 - دەرىجىلىك ئىشلەپچىقىرىشقا يېتەكچىلىك قىلىش ئوقۇتقۇچىسى

ۋەزىپىسىگە تەكلىپ قىلىنغان (تەيىنلەنگەن) خادىملاردىن يېقىنقى يىللاردىن بېرى ئوقۇتۇش خىزمىتىدە نەتىجىسى گەۋدىلىك بولغانلار ياكى تېخنىكا يېڭىلاش ۋە ئىشلەپچىقىرىش پراكتىكىسىغا يېتەكچىلىك قىلىش ئوقۇتۇش ئىسلاھاتى داۋامىدا خېلى زور تۆھپە ياراتقانلار تۆۋەندىكى شەرتلەرنىڭ بىرىگە ئۇيغۇن كەلگەنلەر بولسا: يەنى (1) ئالىي مەكتەپلەرنىڭ تولۇق كۇرسىنى پۈتكۈزۈپ، شۇ كەسىپ بىلەن شۇغۇللانغىنىغا بەش يىلدىن ئاشقانلار؛ (2) ئالىي مەكتەپلەرنىڭ مەخسۇس كۇرسىنى پۈتكۈزۈپ، شۇ كەسىپ بىلەن شۇغۇللانغىنىغا سەككىز يىلدىن ئاشقانلار؛ (3) ئوتتۇرا تېخنىكۇم، تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپى، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپلەرنى پۈتكۈزۈپ، شۇ كەسىپ بىلەن شۇغۇللانغىنىغا ئون يىلدىن ئاشقانلار؛ (4) گەرچە يۇقىرىدىكى ئوقۇش تارىخلىرىغا ئىگە بولمىسىمۇ، لېكىن شۇ كەسىپ بىلەن شۇغۇللانغىنىغا 15 يىلدىن ئاشقانلارنىڭ ۋەزىپە ئىش ھەققىنى 1 - دەرىجىلىك ئىشلەپچىقىرىش پراكتىكىسىغا يېتەكچىلىك قىلىش ئوقۇتقۇچىسىنىڭ ئىش ھەققى ئۆلچىمىنىڭ 127.5 يۈەنلىك 5 - بالدىقىغا سېلىشقا بولىدۇ.

ياۋ جېنزۇڭ

كارخانىلارنىڭ ئىش ھەققى خىزمىتى

1) ئىش ھەققى ئومۇمىي سوممىسىنى ئىقتىسادىي ئۇنۇم بىلەن باغلاش چارىسى ياخشىلاندى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. 1991 - يىل 2 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نازارىتى ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ، كارخانىلارنىڭ يېڭى بىر قېتىملىق ھۆددىگەرلىكىدە ئىش ھەققى بىلەن ئىقتىسادىي ئۇنۇمنى باغلاش چارىسىنى ياخشىلاش پىكرىنى ئوتتۇرىغا قويدى: (1) 1 - قېتىملىق ھۆددىگەرلىك مۇددىتى توشقان كارخانىلار ۋە بۇرۇن مالىيە ئىشلىرىدا «ئومۇمىي سوممىغا باغلاپ، بىر تۇتاش پىرسەنت ئايرىش» چارىسىنى يولغا قويغان كارخانىلارنىڭ ھەممىسىدە پرىنسىپ جەھەتتىن مالىيىدە «ئومۇمىي سوممىغا باغلاپ ئايرىم پىرسەنت ئايرىش» چارىسىگە ئۆزگەرتىپ ئىجرا قىلىنىدۇ. (2) ئىقتىسادىي ئۇنۇم كۆرسەتكۈچىنى تاللاش بىلەن تۇپ ساننى تەكشۇرۇپ بېكىتىشكە باغلاشتا تاق كۆرسەتكۈچتىن قوش كۆرسەتكۈچكە ئۆتۈشكە باغلىنىدۇ. (3) تۇراقسىز چارە بىلەن تۇراقسىز نىسبەتنى باغلاش ياخشىلىنىدۇ. تۇراقسىزنىسبەتنى (مىقدارلىق كوئېففىتسېنتنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ)، دەرىجىگە ئايرىپ تەدرىجىي كېمەيتىشكە باغلاشنى يولغا قويۇشقا بولىدۇ. (4) تەكشۇرۇش كۆرسەتكۈچى سىستېمىسى مۇكەممەللەشتۈرۈلىدۇ. يۇقىرىغا پايدا تاپشۇرۇش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىيالمىغان كارخانىلار ئىش ھەققىنى ئۆستۈرۈش فوندى ئېلىپ قېلىشقا بولمايدۇ. كاپىتالنىڭ ئۆسۈش قىممىتى بىلەن تېخنىكا تەرەققىياتىنى قوشۇمچە سىناق قىلىش كۆرسەتكۈچى قىلىپ، تەلەپكە يېتەلمىسىمۇ مۇۋاپىق تۈردە ئىش ھەققى ئۆسۈش فوندى تۇتۇپ قېلىش لازىم.

2) گوۋۇيۈەننىڭ (1991) 8 - نومۇرلۇق ھۇججىتى ۋە ئەمگەك مىنىستىرلىكىنىڭ مۇناسىۋەتلىك قارار، ئۇقتۇرۇشلىرىنىڭ روھىغا ئاساسەن، كارخانىلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىش ھەققى ئۆلچىمى تەڭشەلدى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، كارخانىلارغا تەقسىم قىلىنغان ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكۇملارنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ پراكتىكا مەزگىلىدىكى ۋاقىتلىق ئىش ھەققى تەمىناتىمۇ تەڭشەلدى؛ يەنى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ تولۇق كۇرسىنى پۈتكۈزگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ 80.50 يۈەن، مەخسۇس كۇرسنى پۈتكۈزگەنلەرنىڭ 75 يۈەن، ئوتتۇرا تېخنىكۇملارنى پۈتكۈزگەنلەرنىڭ 65 يۈەن، قوش باكلاۋېرلىق ئۇنۋان ئالغان تولۇق كۇرسنى پۈتكۈزگەن ئوقۇغۇچىلار بىلەن ماگىسترلىق ئىلمىي ئۇنۋانى ئالالمىغان ئاسپىرانتلارنىڭ 94 يۈەن، ماگىسترلىق ئىلمىي ئۇنۋانى ئالغان ئوقۇغۇچىلارنىڭ 107.50 يۈەن، دوكتۇرلۇق ئىلمىي ئۇنۋانىغا ئېرىشكەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ 115.50 يۈەن قىلىپ بېكىتىلدى (بۇلار ئۆلچەملىك ئىش ھەققى).

3) ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى تەقسىمات ياخشى يولغا قويۇلۇپ، تۇرلۇك خادىملارنىڭ ئىش ھەققى

مۇناسىۋىتى يەنىمۇ راۋانلاشتۇرۇلدى. (1) دۆلەت كارخانىلىرىدىكى ئىشلەپچىقىرىش ئىشچىلىرى، باشقۇرۇش خادىملىرىنىڭ ئىش ھەققىي دەرىجە ئۆلچىمى ئۆستۈرۈلدى، ئىشلەپچىقىرىش ئىشچىلىرىنىڭ ئىش ھەققى ئۆلچىمى ھازىرقى 8 - دەرىجە ئاساسىدا يەنە ئىككى ئىش ھەققى دەرىجىسى ئۆلچىمى ئۆستۈرۈلدى، يەنى، 8 - دەرىجىدىن 7 - دەرىجىگىچە ئىككى تەتۈر دەرىجە پەرقى قوشۇلدى؛ باشقۇرۇش خادىملىرىنىڭ ئەڭ يۇقىرى ۋەزىپە ئىش ھەققى دەرىجە چېكى ئىككى دەرىجە ئۆستۈرۈلدى. (2) باشقۇرۇش خادىملىرى ۋە كەسپىي تېخنىكا خادىملىرىنىڭ ئىش ھەققى دەرىجە چېكى تەڭشەلدى. باشقۇرۇش خادىملىرىنىڭ ئىش ھەققىي دەرىجە ئۆلچىمى 1986 - يىلى تۇزۇلگەن «ئاپتونوم رايوندىكى دۆلەت كارخانىلىرىدىكى باشقۇرۇش خادىملىرىنىڭ ۋەزىپە ئىش ھەققى دەرىجە جەدۋىلى» ئاساسىدا، پرىنسىپ جەھەتتە ھەر خىل ۋەزىپىنىڭ ئەڭ تۆۋەن ۋە ئەڭ يۇقىرى ئىش ھەققى دەرىجىسى يۇقىرىغا بىر دەرىجە ئۆستۈرۈلدى. كارخانىلار تەكلىپ قىلىپ ۋەزىپىگە قويغان تۆۋەن دەرىجىلىك (تېخنىك، ياردەمچى ئىنژېنېر)، ئوتتۇرا ۋە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا خادىملىرىدىن ئەلا نەتىجە يارانقانلارنىڭ ياكى تۆھپىسى زور بولغان ئاز ساندىكى يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا خادىملىرىنىڭ ئەڭ تۆۋەن ۋە ئەڭ يۇقىرى ۋەزىپە ئىش ھەققى دەرىجە چېكى تۆۋەندىكى جەدۋەلدە كۆرسىتىلدى:

ئاپتونوم رايوندىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلاردىكى كەسپىي تېخنىكا خادىملىرىنىڭ ۋەزىپە ئىش ھەققى دەرىجىسى جەدۋىلى

ۋەزىپە نامى	ئىش ھەققى دەرىجىسى
ئەلا نەتىجىگە ئېرىشكەن ياكى زور تۆھپە قوشقان ئاز بىر قىسىم ئالىي دەرىجىلىك كەسپىي - تېخنىكا خادىملىرى	تەتۈر 1.5 دەرىجىدىن — تۆۋەن 5 - دەرىجىگىچە
ئالىي ئىنژېنېر	2 - دەرىجىدىن 8 - دەرىجىگىچە
ئىنژېنېر	4 - دەرىجىدىن 10 - دەرىجىگىچە
ياردەمچى ئىنژېنېر	تۆۋەن 6 - دەرىجىدىن تۆۋەن 12 - دەرىجىگىچە
تېخنىك	8 - دەرىجىدىن 14 - دەرىجىگىچە

ئىزاھات: بۇ خادىملارنىڭ ئەڭ يۇقىرى ۋەزىپە ئىش ھەققى دەرىجىسى ش ئە ئى (1991) 12 - نومۇرلۇق ئۇقتۇرۇشنامە روھىغا ئاساسەن قوشۇپ بېرىلگەن ئىككى دەرىجىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

(3) شاگىرت ئىشچىلارنىڭ تۇرمۇش خىراجىتى بىلەن رەسمىيلەشتۈرۈپ ئىش ھەققى دەرىجىسىنى بېكىتىش ئۆلچىمى مۇۋاپىق ئۆستۈرۈلدى. شاگىرت ئىشچىلارنىڭ شاگىرت مەزگىلىدىكى تۇرمۇش خىراجىتى ئۆلچىمى 1 - يىلى شۇ كارخانىدىكى ئوخشاش ئىش تۈرىدىكى 1 - دەرىجىلىك ئىشچىنىڭ ئىش ھەققى ئۆلچىمى بويىچە ئىجرا قىلىنىدۇ (يەنە شۇ جايىنىڭ تۇرمۇش ياردەم پۇلى قوشۇپ بېرىلىدۇ، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)، 2 - ، ۋە 3 - يىلى شۇ كارخانىدىكى ئوخشاش ئىش تۈرىنىڭ 2 - دەرىجە 3 - بالداق ئىش ھەققى ئۆلچىمى بويىچە ئىجرا قىلىنىدۇ. شاگىرتلىق مەزگىلى توشۇپ سىناق قىلىش ئارقىلىق لاياقەتلىك بولغاندىن كېيىن، تەڭلا رەسمىيلەشتۈرۈلۈپ، دەرىجە بېكىتىلىدۇ. ئىش ھەققى4 - دەرىجىنىڭ6 - بالدىقىغا سېلىنسا بولىدۇ. سىناق قىلىشتا لاياقەتسىز بولغانلارنىڭ شاگىرتلىق مۇددىتى يېرىم يىل ئۇزارتىلىدۇ، يېرىم يىلدىن كېيىن يەنە لاياقەتسىز بولۇپ چىقسا، رەسمىيلەشتۈرۈپ دەرىجىسىنى بېكىتىشكە بولىدۇ، لېكىن ئىش ھەققى دەرىجىسى مۇۋاپىق ھالدا تۆۋەن

بېكىتىلىدۇ (3 - دەرىجىنىڭ 5 - بالدىقى ياكى 3 - دەرىجىنىڭ 4 - بالدىقى بېكىتىلسە بولىدۇ). ئادەتتىكى ئىشچىلار بىلەن مەلىكىلىك ئىشچىلارغا مەلىكىلىشىش ياكى سىناپ ئىشلىتىش مەزگىلىدە 3 - دەرىجىنىڭ 4 - بالدىقى ئىش ھەققى ئۆلچىمى ئىجرا قىلىنىدۇ، ۋاقتى توشقاندىن كېيىن ئىش ھەققى ئادەتتە 3 - دەرىجىنىڭ 5 - بالدىقى قىلىپ بېكىتىلىدۇ، ئىپادىسى ياخشى بولغانلارنىڭ ياكى ئېغىر جىسمانىي ئەمگەك بىلەن شۇغۇللىنىدىغانلىرىنىڭكى 4 - دەرىجىنىڭ 6 - بالدىقى بويىچە بېكىتىلسە بولىدۇ. (4) ۋەزىپىسىدىن چېكىنىپ كارخانىلارغا بېرىپ ئىشلەۋاتقان پىدائىي ئەسكەرلەر بىلەن مەجبۇرىيەت ئۆتىگۈچى ئەسكەرلەرنىڭ ئىش ھەققى تەمىناتى ئۆستۈرۈلدى. ھەربىي سەپتىن چېكىنىپ كارخانىلارغا خىزمەتكە ئورۇنلاشتۇرۇلغان پىدائىي ئەسكەرلەر بىلەن مەجبۇرىيەت ئۆتىگۈچى ئەسكەرلەرنىڭ ھەممىسىگە ئورۇنلاشتۇرۇلغان ئورۇننىڭ ھازىرقى ئىش ھەققى تۈزۈمى ئىجرا قىلىنىدۇ. ئىشچىلىققا تەقسىم قىلىنغانلارنىڭ تۈنجى قېتىملىق ئىش ھەققىنى بېكىتكەندە، ھازىرقى ئىش ئورنىدىكى ئىش تۈرى بىلەن ستاژى ئوخشاش بولغان كۆپ ساندىكى ئىشچىلارنىڭ ئىش ھەققى ئۆلچىمىدىن تۆۋەن بولماسلىق پرىنسىپى بويىچە بېكىتىش كېرەك. ھەربىي خىزمەت ئۆتىگەن ۋاقتىغا ھەربىي خىزمەت ئۆتەشتىن بۇرۇنقى ستاژىنى توشۇپ، شاگىرتلىق مەزگىلى ياكى مەلىكىلىشىش مەزگىلىنى قىسقارتىپ، ۋاقتى توشقاندا بەلگىلىمە بويىچە ئىش ھەققى دەرىجىسىنى بېكىتىشكە بولىدۇ.

4) ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقى بىلەن ئاپتونوم رايوندىكى قىممەن جايلاردىكى كارخانا ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ تۇرمۇش يارەم پۇل ئۆلچىمى تەڭشەلدى. (1) ئاپتونوم رايونىنىڭ ۋە مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق كارخانا ئورۇنلىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئىچىدە (دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققانلارنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) ھازىرقى تۇرمۇش يارەم پۇلى ئۆلچىمى %36 تىن تۆۋەن بولغانلارنىڭ تۇرمۇش يارەم پۇلى ئۆلچىمى 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ %36 بويىچە ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى ۋە مەركەزنىڭ ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرمۇش يارەم پۇلىنى تەڭشەش مەۋەبىدىن كۆپەيگەن ئىش ھەققى تەننەرخ (خىراجەت) كە كىرگۈزۈلدى. (2) ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ بۇرچىن، قابا، جېمىنەي، بۇرۇلتوقاي، چىڭگىلدىن ئىبارەت بەش ناھىيىسىدىكى كارخانا ئورۇنلىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ (دەم ئېلىشقا ۋە پېنسىيەگە چىققان خادىملارمۇ بۇنىڭ ئىچىدە) تۇرمۇش يارەم پۇلى ئۆلچىمى 1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن ئېتىبارەن ئالتاي شەھىرىدىكى كارخانا ئورۇنلىرىنىڭ ئۆلچىمىگە تەڭشەلدى، يەنى كادىرلارنىڭ %59، ئىشچىلارنىڭ %66 بولدى. تۇرمۇش يارەم پۇلى ئۆلچىمىنى تەڭشەش مەۋەبىدىن كۆپەيگەن ئىش ھەققى تەننەرخ (خىراجەت) كە كىرگۈزۈلدى.

يۇقىرى ئورگانلارنىڭ تەستىقى بىلەن دەرىجىسى ئۆستۈرۈلۈپ مۇكاپاتلانغانلارغا، يۇقىرىدىكى بېكىتىلگەن ئىش ھەققى دەرىجىسى ئاساسىدا يەنە بىر دەرىجە ئىش ھەققى ئۆستۈرۈپ بېرىشكە بولىدۇ. يېرىم يولدا ھەربىي سەپتىن چېكىنگەن جەڭچىلەرنىڭ ئىشقا ئورۇنلاشقاندىن كېيىنكى ئىش ھەققى تەمىناتى شۇ ئورۇندىكى شاگىرت ئىشچى، مەلىكىلىك ئىشچى ۋە ئادەتتىكى ئىشچىلارنىڭ ئىش ھەققى تەمىناتى بويىچە بولىدۇ، ئەمما ھەربىي خىزمەت ئۆتىگەن ۋاقتىغا ھەربىي خىزمەت ئۆتەشتىن بۇرۇنقى ستاژىنى قوشۇپ، شاگىرتلىق مەزگىلى ياكى مەلىكىلىشىش مەزگىلىنى قىسقارتىپ، ۋاقتى توشقاندا بەلگىلىمە بويىچە ئىش ھەققى دەرىجىسىنى بېكىتىشكە بولىدۇ.

4) ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقى بىلەن ئاپتونوم رايوندىكى قىممەن جايلاردىكى كارخانا ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ تۇرمۇش يارەم پۇل ئۆلچىمى تەڭشەلدى. (1) ئاپتونوم رايونىنىڭ ۋە مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق كارخانا ئورۇنلىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئىچىدە (دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققانلارنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) ھازىرقى تۇرمۇش يارەم پۇلى ئۆلچىمى %36 تىن تۆۋەن بولغانلارنىڭ تۇرمۇش يارەم پۇلى ئۆلچىمى 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ %36 بويىچە ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى ۋە مەركەزنىڭ ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرمۇش يارەم پۇلىنى تەڭشەش مەۋەبىدىن كۆپەيگەن ئىش ھەققى تەننەرخ (خىراجەت) كە كىرگۈزۈلدى. (2) ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ بۇرچىن، قابا، جېمىنەي، بۇرۇلتوقاي، چىڭگىلدىن ئىبارەت بەش ناھىيىسىدىكى كارخانا ئورۇنلىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ (دەم ئېلىشقا ۋە پېنسىيەگە چىققان خادىملارمۇ بۇنىڭ ئىچىدە) تۇرمۇش يارەم پۇلى ئۆلچىمى 1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن ئېتىبارەن ئالتاي شەھىرىدىكى كارخانا ئورۇنلىرىنىڭ ئۆلچىمىگە تەڭشەلدى، يەنى كادىرلارنىڭ %59، ئىشچىلارنىڭ %66 بولدى. تۇرمۇش يارەم پۇلى ئۆلچىمىنى تەڭشەش مەۋەبىدىن كۆپەيگەن ئىش ھەققى تەننەرخ (خىراجەت) كە كىرگۈزۈلدى.

5) ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نازارىتىنىڭ ئۇقتۇرۇشىغا ئاساسەن، كارخانىلاردىكى بىر قىسىم زىيالىيلارنىڭ تۇراقسىز ئىش ھەققى تۇراقلىق ئىش ھەققىگە ئۆزگەرتىلدى ھەمدە يەنە بىر دەرىجە تۇراقسىز ئىش ھەققى قوشۇپ بېرىلدى.

6) 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرى ئاپتونوم رايونغا بۇيۇستە قاراشلىق كارخانىلار ئىچىدە ئىش ھەققى بىلەن ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى باغلاش بولغا قويۇلغان كارخانىلار 144 كە، ئىشچى - خىزمەتچىسى 125 مىڭغا يېتىپ، مۇنداق كارخانىلار كارخانا ئومۇمىي سانىنىڭ 70 پىرسەنتىنى، ئۇلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئومۇمىي سانىنىڭ 60 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى.

جىنىڭ شياۋفېنىڭ

كارخانىلارنىڭ ئىش ھەققى تۈزۈمىنى ئىسلاھاتى

1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نازارىتىنىڭ «كارخانىلاردا ئىش ئورنى تېخنىكا ئىقتىدارى ئىش ھەققى تۈزۈمىنى نۇقتىدا سىناق قىلىشنى ئورۇنلاشتۇرۇش توغرىسىدىكى پىكىر» نى تەستىقلىدى. ئۇنىڭ ئاساسىي مەزمۇنى تۆۋەندىكىلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ: ھازىرقى دەرىجىلىك ئىش ھەققى تۈزۈمىنى ئىش ئورنى تېخنىكا ئىقتىدارى ئىش ھەققى تۈزۈمىگە ئۆزگەرتىش؛ ئوخشاش بولمىغان ئىش ھەققى بىرلىكى تەسىس قىلىش ئارقىلىق، ھەربىر ئىش ھەققى بىرلىكىنى بەلگىلىمەك ئەمگەكنى باھالاش ئاساسىغا ماسلاشتۇرۇپ، ئىش ھەققى تەقسىماتىنىڭ ئىلمىيلىكىنى ۋە مۇۋاپىقلىقىنى كۈچەيتىش ھەمدە ئىش ھەققى تەقسىماتىنىڭ جاپالىق، پاسكىنا، خەتەرلىك ئىش ئورنى ۋە يۇقىرى تېخنىكىلىق ئىش ئورۇنلىرىغا يۈزلىنىشىنى ئۈنۈملۈك ئىلگىرى سۈرۈش؛ ئىش ئورنى تېخنىكا ئىقتىدارى ئىش ھەققى تۈزۈمىنى مېخانىزمىنى ئورنىتىش ئارقىلىق، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىش ئورنى ئۆزگىرىشى، ئەمگەك پەرقى بىلەن ئىش ھەققى پەرقىدە تەڭپۇڭلۇق ھالىتىنى ساقلاپ، ئاسان ئىشقا ئاز ئىش ھەققى بېرىش، ئىش ھەققىنى ھەم ئۆستۈرگىلى، ھەم چۈشۈرگىلى بولىدىغان قىلىش كېرەك. موتسىيالىستىك ئىش ھەققى تەقسىماتىنىڭ توغرا يېتەكچىلىك قىلىش ۋە ئىلھاملاندۇرۇش رولىنى تېخىمۇ ياخشى جارى قىلدۇرۇش لازىم.

ئاپتونوم رايونىمىزدا تۇنجى تۈركۈمدە شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى، شىنجاڭ سېمونت زاۋۇتى، شىنجاڭ يامانسۇ تۆمۈر كانى، شىنجاڭ كاۋچۇك زاۋۇتى، شىنجاڭ كۆمۈر كان خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى، شىنجاڭ «1 - ئىيۇل» توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ 2 - پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، شىنجاڭ «ئۆكتەبر» تراكتور زاۋۇتى، شىنجاڭ قازان زاۋۇتى، ئورۇمچى شەھەرلىك داشىزى سودا ساربىيى، شىنجاڭ تۈرلۈك مالىلار شىركىتىنىڭ توپ سېتىش پونكىتىدىن ئىبارەت ئون كارخانا سىناق نۇقتىسى قىلىنىدى.

جىنىڭ شياۋفېنىڭ

ئەمگەك ماجىرالىرىنىڭ بىر تەرەپ قىلىنىش ئەھۋالى

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايونىمىزدا ھەر دەرىجىلىك ئەمگەك ماجىرالىرىنى كېسىم قىلىش كومىتېتىدىن جەمئىي 98 ى قوزغىلدى، بۇ، قوزغىلۇشقا تېگىشلىك كومىتېت سانىنىڭ 89 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ؛ بۇ خىزمەتنى مەخسۇس ۋە قوشۇمچە ئىشلەيدىغان 149 خادىم قويۇلدى. ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نازارىتىدە ئەمگەك ماجىرالىرىنى كېسىم قىلىش باشقارمىسى قوزغىلدى؛ 21 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر (ناھىيە، شەھەر رايونى) لىق ئەمگەك مەمۇرىي تارماقلىرىدا ئەمگەك ماجىرالىرىنى كېسىم قىلىدىغان بۆلۈم، ئىشخانىلار تەسىس قىلىندى. 6000 دىن ئارتۇق كارخانىدا ئەمگەك ماجىرالىرىنى كېلىشتۈرۈش كومىتېتى ۋە مۇرەسسە قىلىش گۇرۇپپىلىرى تەسىس قىلىندى.

1991 - يىلى ئەمگەك توختامىنى باشقۇرۇش داۋاملىق كۈچەيتىلىپ، كارخانا ئورۇنلىرى بىلەن ئىشچى - خىزمەتچىلەر تۈزگەن توختاملار تەكشۈرۈلدى ۋە ئىسپاتلاندى. شۇ يىلى ئىسپاتلانغان

ئەمگەك توختامى 72 مىڭ 108 گە، تۈزىتىلگەن قانۇنغا خىلاپ ئەمگەك توختامى 2367 گە، ھەيدەكچىلىك قىلىش ئارقىلىق تولۇقلاپ ئىمزالانغان توختام 16 مىڭ 338 گە، قوبۇل قىلىش توختىتىلغان بالا ئىشچى 70 كە، تۈزىتىلگەن توختام 4825 كە يەتتى.

1991 - يىلى ھەر دەرىجىلىك ئەمگەك ماجرالىرىنى كېسىم قىلىش ئاپپاراتلىرى ئەمگەك ماجراسىغا دائىر ئەنزىدىن 137 نى، ماجراغا مۇناسىۋەتلىك كىشىدىن 191 نى بىر تەرەپ قىلدى. مۇرەسسە قىلىش تەشكىلاتلىرى ئەمگەك ماجراسىغا مۇناسىۋەتلىك ئەنزىدىن 2077 نى، ئادەمدىن 4615 نى مۇرەسسە قىلىپ ھەل قىلىپ، بەزى كوللېكتىپ خاراكتېرلىك ئىش توختىتىش ۋە ئىش تاشلاش ۋەقەلىرىنى ۋاقتىدا ھەل قىلدى ۋە ئۇنىڭ ئالدىنى ئالدى.

ئەمگەك ماجرالىرىنى كېسىم قىلىش خىزمىتىنىڭ تەرەققىياتىغا ئۇيغۇنلىشىش ئۈچۈن، 1991 - يىلى كېسىم قىلىنىدىغان ئەمگەك ماجراسى ئەنزىسىنىڭ قوبۇل قىلىنىش دائىرىسى كېڭەيتىلدى ۋە كېسىمچى، كېسىم سوتى تۈزۈمىنى يولغا قويۇش نۇقتىدا سىناق قىلىندى. ئەمگەك ماجراسى ئەنزىسىنى كېسىم قىلىش خىزمىتىنىڭ كېڭەيتىلگەن دائىرىسى مۇنۇلاردىن ئىبارەت: ئەمگەك توختامى تۈزۈشنى يولغا قويغان كارخانىلاردىكى بارلىق خادىملار بىلەن ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئارىسىدا ئەمگەك توختامىنى يولغا قويۇش سەۋەبىدىن يۈز بەرگەن ماجرالار؛ خۇسۇسىي كارخانىلار، يەككە سودا - سانائەتچىلەر ۋە يېزا - كەنتلەردىكى كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلار بىلەن ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئارىسىدا توختامنى يولغا قويۇش سەۋەبىدىن يۈز بەرگەن ماجرالار؛ ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ۋە كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلاردا ئىشلەۋاتقان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانىلار تەكلىپ قىلىپ يۆتكەش داۋامىدا ئۇلارنىڭ ئەسلىدىكى ئورنى بىلەن يۈز بەرگەن ماجرالار. ئاپتونوم رايونلۇق كېسىم قىلىش كومىتېتى بىلەن ئۇرۇمچى شەھەرلىك كېسىم قىلىش كومىتېتى ئەنزە بېجىرىش داۋامىدا كېسىمچى، كېسىم سوتى ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، ئەمگەك ماجرالىرىنى قانۇنىي تەرتىپ بويىچە بىر تەرەپ قىلىپ، كىشىلەرنىڭ قانۇن - تۈزۈم قارىشىنى كۈچەيتتى.

1991 - يىلى جايلار، تارماقلار جەمئىي 54 قارار ھەر خىل ئەمگەك ماجرالىرىنى كېسىم قىلىش كۇرسى ئاچتى، قاتناشقانلار 5260 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى ھەمدە رادىئو، تېلېۋىزىيە، گېزىت - ژۇرنال قاتارلىق ۋاسىتىلەر ئارقىلىق ئەمگەك ماجرالىرىنى كېسىم قىلىش خىزمىتىنىڭ ئورنى، خاراكتېرى ۋە رولى كەڭ تەشۋىق قىلىندى.

لىۋ شۇسېن

ئەمگەك بىخەتەرلىكىنى تەكشۈرۈش ئەھۋالى

1) تەشۋىق، تەربىيە ۋە بىخەتەرلىك تېخنىكىسى جەھەتتە يېتىشتۈرۈش ئەھۋالى 1991 - يىل 6 - ئاينىڭ 17 - كۈنىدىن 23 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك «بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ھەپتىسى» پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. 7 - ئايدىن 11 - ئايغىچە ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نازارىتى، جۇڭگو خەلق ستراخۋانىيە شىركىتىنىڭ شىنجاڭ شۆبە شىركىتى، ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى بىرلىكتە ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى قېتىملىق بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش، خەلق ستراخۋانىيە بىلىملىرى زېھىن سىناش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى، مۇسابىقىگە 15 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، 22 كەسپىي نازارەت، ئىدارە، شىركەت ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىگە قاراشلىق 2000 دىن ئارتۇق كارخانىدىن جەمئىي 300 نەچچە مىڭ ئىشچى - خىزمەتچى قاتناشتى، 4 مىليون 500 مىڭ ئادەم (قېتىم) تەربىيە ئالدى. بۇ بىر يىلدا توكچى، كەپشەرچى، كران شوپۇرى، كوچېگار قاتارلىق ئالاھىدە ئىش تۈرى مەشغۇلات خادىملىرىدىن جەمئىي 19 مىڭ كىشى تەربىيىلەندى. يىل ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە ئالاھىدە ئىش تۈرى مەشغۇلات

خادىملىرىنىڭ گۇۋاھنامە بىلەن ئىشقا چۈشۈش نىسبىتى 65% كە يەتتى. تەربىيىلەش خىزمىتىگە ماسلىشىش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نازارىتى «كارخانىلارنىڭ بىخەتەرلىك، تازىلىق بىلىملىرى ئوقۇشلۇقى»، «كوچىگارلار ئوقۇشلۇقى»، «سۇ سۈپىتىنى ئانالىز قىلىش ۋە بىر تەرەپ قىلىش» قاتارلىق دەرسلىكلەرنى تۈزۈش ۋە تەرجىمە قىلدۇرۇشقا ئۇيۇشتۇردى.

2) بىخەتەرلىك قانۇن - تۈزۈم قۇرۇلۇشى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نازارىتى «ئاپتونوم رايوننىڭ غەيرىي كۆمۈر كان (مەيدان) باشلىقلىرىنىڭ بىخەتەرلىك جەھەتتىكى سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈش توغرىسىدىكى ۋاقىتلىق بەلگىلىمىسى»، «ئاپتونوم رايوننىڭ كان كارخانىلىرى، كەسپىي ئورۇنلىرىدىكى ئالاھىدە ئىش تۈرىدە مەشغۇلات قىلغۇچى خادىملىرىنى تەكشۈرۈش، باشقۇرۇش توغرىسىدىكى بەلگىلىمىسى»، «ئاپتونوم رايوننىڭ كان قۇرۇلۇشى لايىھىسىنى تەكشۈرۈش ۋە پۈتكەن قۇرۇلۇشنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش توغرىسىدىكى ۋاقىتلىق بەلگىلىمىسى» نى تۈزۈپ چىقتى.

3) ئەمگەك بىخەتەرلىك ئاساسىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى. 1991 - يىلى ئەمگەك مۇھاپىزەت بۇيۇملىرى بويىچە 116 زاۋۇت (قېتىم)، 392 تۈركۈم (قېتىم)، 3401 دانە (قېتىم) تەكشۈرۈلدى. ئاپتونوم رايوندىكى 191 ئەمگەك مۇھاپىزەت بۇيۇملىرى كارخانىسى تەكشۈرۈلۈپ، «ئاپتونوم رايوننىڭ نۇقتا بەلگىلەپ ئىشلەپچىقىرىش گۇۋاھنامىسى» تارقىتىلدى، بەش كارخانا ئاپتونوم رايوننىڭ دەسلەپكى تەكشۈرۈشىدە ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇپ، دۆلەت ئەمگەك مىنىستىرلىكىگە مەلۇم قىلىپ تەستىقلاتقاندىن كېيىن دۆلەتنىڭ «ئالاھىدە ئىش تۈرلىرى ئەمگەك مۇھاپىزەت بۇيۇملىرىنى ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى» گە ئېرىشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 200 نەچچە تۈر ئۈچنى تەڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشقا قاتناشتۇرۇلدى، بىخەتەرلىك مەسىلىسى بىر قەدەر گەۋدىلىك بولغان بەزى تۈرلەر ئومۇمىيۈزلۈك ھالدا تەييارلىق تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتكۈزۈلدى، مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىي 632 مەشغۇلات نۇقتىسىدىكى چاڭ - توزان، زەھەرلىك ماددىلارنى دەرىجىگە ئايرىش خىزمىتى تاماملاندى؛ 158 لېفىت، 771 كران، زاۋۇت ئىچىدىكى 278 ماتورلۇق ماشىنا تەكشۈرۈلدى، 1100 نەچچە خىل يوشۇرۇن خەۋپ تەكشۈرۈپ چىقىلدى؛ 6135 پار قازىنى، 1095 بېسىملىق قاچا، 12 يۇمىلاق باك، 16 باكلىق ئاپتوموبىل، 28 مىڭ يۇقىرى بېسىملىق گاز تۈڭى قەرەللىك تەكشۈرۈپ تۈرۈلدى؛ 574 پار قازىنى، 806 بېسىملىق قاچا، 134 مىڭ سۇيۇقلاشتۇرۇلغان نېفىت گازى تۈڭى، تۆت يۇمىلاق باك بىرىكمىسى زاۋۇتتا تۈرۈپ تەكشۈرۈلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلاردا ۋە ناھىيىدىن يۇقىرى كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلاردا خىزمەت ئۈستىدە ئۆلگەنلەرنىڭ سانى 1990 - يىلدىكىدىن 9.63%، يېزا - بازار كارخانىلىرىدا خىزمەت ئۈستىدە ئۆلگەنلەرنىڭ سانى 35.58% ئېشىپ كەتتى. 14 قېتىم ھەر بىر قېتىمدا ئۈچتىن ئارتۇق ئادەم ئۆلۈشتەك ئېغىر ۋەقە كۆرۈلۈپ، 79 ئادەم ئۆلدى.

دۇڭ چاڭجۇن

ئاپتونوم رايونلۇق ئىشچىلارنى تەكشۈرۈش كومىتېتى قۇرۇلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون ئەمگەك مىنىستىرلىكىنىڭ مۇناسىۋەتلىك ھۇججەتلىرىگە ئاساسەن، «ئاپتونوم رايوندا (ئىشچىلارنى تەكشۈرۈش نىزامى) نى يولغا قويۇش چارىسى» تۈزۈپ تارقاتتى. ھۇججەتتە ئىشچىلارنى تەكشۈرۈش خىزمىتىگە ئاپتونوم رايونلۇق ئىشچىلارنى تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ يېتەكچىلىك قىلىدىغانلىقى، ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نازارىتىنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك باشقۇرىدىغانلىقى بەلگىلەنگەن.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق ئىشچىلارنى تەكشۈرۈش كومىتېتى رەسمىي قۇرۇلدى. جىن يۈنخۈي مۇدىر، جاڭ فېڭ، ئىسمائىل سەمەت، لىيۇ شياڭ مۇئاۋىن مۇدىر بولدى.

ۋاڭ يانەن

تېخنىك ئىشچىلارنى يېتىشتۇرۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى تېخنىك ئىشچىلار مەكتەپلىرىگە 16 مىڭ 388 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە 5753 ى مىللىي ئوقۇغۇچى؛ پىلان سىرتىدا 920 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى. شۇ يىلى 15 مىڭ 845 ئوقۇغۇچى ئوقۇش پۈتتۈرۈپ خىزمەتكە تەقسىم قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە 5548 ى مىللىي ئوقۇغۇچى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە تېخنىك ئىشچىلار مەكتەپلىرىنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارغا «ئوقۇش پۈتتۈرۈش گۇۋاھنامىسى» ۋە «تېخنىكا دەرىجە (ئىش ئورنى لايىقەتلىك) گۇۋاھنامىسى» بېرىش تۈزۈمى يولغا قويۇلدى. ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلار دۆلەت بەلگىلىگەن تېخنىكا دەرىجىسى ئۆلچىمىگە ئاساسەن 145 ئىش تۈرى بويىچە ئىمتىھانغا قاتنىشىشقا ئۇيۇشتۇرۇلدى. بۇلارنىڭ ئىچىدە 49 مەكتەپتىن ئوقۇش پۈتتۈرگەن 9052 ئوقۇغۇچى ئاپتونوم رايون سوتال چىقىرىپ ئالغان بىر تۈتاش ئىمتىھانغا قاتناشتى، لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى 95% كە يەتتى، 4 - دەرىجىلىك ئىشچىلارنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى 10% تىن ئېشىپ كەتتى.

ياش ئىشچىلارنى ئىش ئورنىدا چىڭ تۇرۇپ، تېخنىكىنى قېتىرقىنىپ ئۆگىنىپ ئىختىساسلىق كىشىلەردىن بولۇپ چىقىشقا ئىلھاملاندۇرۇش ئۈچۈن، 1991 - يىلى پولات - تۆمۈر، توقۇمىچىلىق، يېنىك سانائەت، ساياھەت، يېمەك - ئىچمەك مۇلازىمىتى، ئېلېكتر قۇۋۋىتى، بىناكارلىق، ماشىنىسازلىق قاتارلىق ساھەلەردىن 23 ئىش تۈرى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ياش ئىشچىلار تېخنىكا مۇسابىقىسىگە 200 مىڭدىن ئارتۇق ياش ئىشچى قاتناشتۇرۇلدى؛ 800 دىن ئارتۇق ياش ئىشچى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىگە قاتناشتى، مۇسابىقىدە ئۈتۈپ چىققانلارغا ئاپتونوم رايون «تېخنىكا ماھىرى»، «يېڭى ئۇزۇن سەپەر زەربىدارى» ۋە «ئالىي دەرىجىلىك تېخنىك ئىشچى» دەپ نام بەردى.

ۋالى يانەن

ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش، ھەربىيلەرنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا ئېتىبار بېرىش خىزمىتى

ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش، ھەربىيلەرنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا ئېتىبار بېرىش ئەھۋالى

1) دۆلەت مۇداپىئە تەربىيسى كۆچەيتىلدى. 1991 - يىلى ھەرقايسى ئوبلاست، ژىلايەت، شەھەر، ناھىيىلەردە دوكلات بېرىش، نۇتۇق سۆزلەش، سۆھبەت يىغىنلىرى ئۆتكۈزۈلۈپ، «ۋەتەننى سۆيۈش ئۆچۈن جەزمەن ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش، دۆلەتنى بېيىتىش ئۆچۈن جەزمەن ئارمىيىنى قۇدرەت تاپقۇزۇش» قائىدىسى كەڭ تەشۋىق قىلىندى. 4 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ئىشلار نازارىتى خەلق ئازادلىق ئارمىيىسىنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق قىسىملىرى ۋە قوراللىق ساقچى قىسىملىرىنىڭ قەھرىمانانە ئىش - ئىزلىرىنى مەدھىيىلەش مەركىزىي مەزمۇن قىلىنغان خاتىرە خاراكتېرلىك ماقالىلەر توپلىمى — «غەربىي سەپتىكىلەرنىڭ سالاپىتى» نى تۈزۈپ نەشر قىلدۇردى، بۇ كىتاب خەنزۇچە خەت ھېسابىدا 290 مىڭ خەت كېلىدۇ. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 7 - ئاينىڭ 31 - كۈنى دۆلەت مۇداپىئەسى تەربىيسى تەشۋىقاتى بويىچە تۈنجى قېتىم سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزدى. ئۇرۇمچى شەھىرى دۆلەت مۇداپىئەسى تەربىيسى بويىچە لېكسىيە سۆزلەش - تەشۋىق قىلىش ئۆمىكى تەشكىللىدى، دۆلەت مۇداپىئەسى تەربىيسىگە دائىر كۆرگەزمە ئاچتى، ئۆسمۈرلەر ھەربىي مەكتەپلەردىن ئوننى ئاچتى؛ بايىنغولىن ۋە بورتالا ئوبلاستلىرىدا دۆلەت مۇداپىئەسى تەربىيسى رەھبەرلىك ئاپپاراتى قۇرۇلدى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلدى؛ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 8 - شىسى ۋە ج ك پ شىخەنزە شەھەرلىك كومىتېتى زاۋۇت،

دېھقانچىلىق مەيدانى، ئورگان، مەكتەپلەردە دۆلەت مۇداپىئەسى بىلىملىرى بويىچە زېھىن سىناش مۇسابىقىسى ۋە دۆلەت مۇداپىئەسىنى سۆيۈش تېمىسىدا نۇتۇق سۆزلەش يىغىنى ئۆتكۈزدى.

2) ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش، ھەربىيلەر ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا ئېتىبار بېرىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇلدى. ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى تۇرسۇن ئاتاۋۇللا، خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى شارشىبەك سىدىق، سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى دىيار قۇماشلار يېڭى يىل، باھار بايرىمى ۋە «1 ـ ئاۋغۇست» ئارمىيە بايرىمى مەزگىللىرىدە ھال سوراش ئۆمىكىنى باشلاپ مىچۇەن، فۇكالك، جىمسار، گۇچۇڭ قاتارلىق جايلارغا بېرىپ، تەڭرىتاغنىڭ ئېتەكلىرىدە ۋە چېگرا مۇداپىئەسىنىڭ 1 ـ سېپىدە تۇرۇشلۇق خەلق ئازادلىق ئارمىيىسىنىڭ ۋە قوراللىق ساقچى قىسىملىرىنىڭ 6000 دىن كۆپرەك كوماندىر ـ جەڭچىسىدىن ھال سورىدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ھامىدىن نىياز قاباي، بۇرچىن، ئالتاي، بۇرۇلتوقاي قاتارلىق جايلارغا بېرىپ، چېگرا مۇداپىئە قوراللىق ساقچى قىسىملىرىنىڭ كوماندىر ـ جەڭچىلىرىنى يوقلىدى. قەشقەر ۋىلايىتىدىكى زاۋۇت، كان، كارخانا، كەسپىي ئورۇنلار تەشكىللىگەن 50 نەچچە ھال سوراش ئۆمىكى (گۇرۇپپىسى) قىسىملار تۇرۇشلۇق جايلارغا بېرىپ ھال سورىدى، خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى ۋە قوراللىق ساقچى قىسىم كوماندىر ـ جەڭچىلىرىگە 20 مىڭ پارچىدىن كۆپرەك ھال سوراش خېتى يەتكۈزدى، 30 مىڭدىن كۆپرەك ھال سوراش بۈيۈمى تەقدىم قىلدى؛ ئۇرۇمچى «تەڭرىتاغ» رايونلۇق ئورگىنى ۋە ئۇنىڭغا قاراشلىق مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى، ئاھالە كومىتېتلىرى تەشكىللىگەن 76 ھال سوراش گۇرۇپپىسى قىسىملارنىڭ ئاساسىي قاتلام ئورۇنلىرىغا بېرىپ ھال سورىدى، كوماندىر ـ جەڭچىلەرگە 32 مىڭ 278 ھال سوراش بۈيۈمى تەقدىم قىلدى؛ ئاقسۇ ۋىلايەتلىك مەمۇرىي مەھكىمە ھەر ساھە، ھەر كەسىپتىكىلەرنى سەپەرۋەر قىلىپ، ھال سوراش پائالىيىتى ئۈچۈن 202 مىڭ 300 يۈەن مەبلەغ توپلىدى.

3) قىسىملارنىڭ قۇرۇلۇشىغا ياردەم بېرىلدى. كورلا شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى يەرلىك مالىيىدىن 60 مىڭ يۈەن ئاجرىتىپ، شۇ جايدا تۇرۇشلۇق قىسىم ئۈچۈن بىر مىللىي ئاشخانا سېلىپ بەردى؛ شىخەنزە شەھىرى شۇ يەردە تۇرۇشلۇق قىسىملىق تۇرالغۇ جاي، ئاشلىق، سۈيۈقلاشتۇرۇلغان گاز جەھەتتىكى كونكرېت قىسىنچىلىقلىرىنى مۇۋاپىق ھەل قىلىپ بەردى؛ باغراش ناھىيىلىك ئاشلىق ئىدارىسى ۋە خەلق ئىشلار ئىدارىسى ناھىيىلىك قوراللىق ساقچى ئوتتۇرا ئەترىتىگە بىر باقمىچىلىق مەيدانى قۇرۇپ بەردى؛ تارباغاتاي ئۆلكىتى خەلق ئىشلىرى، قاتناش، مالىيە قاتارلىق تارماقلار ئارقىلىق 70 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ توپلاپ، دۆلەت مۇداپىئە تاشىيولىنى رېمونت قىلىپ ئەسلىگە كەلتۈردى؛ ئاقسۇ ۋىلايىتى شۇ جايدا تۇرۇشلۇق قىسىم ئۈچۈن 40 توختاملىق ئىشچى كۆرسەتكۈچى، 100 مو قوشۇمچە كەسىپ ئېتىزى ھەل قىلىپ بەردى؛ ئۇرۇمچى شەھىرى ھەربىيلەر ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە پەرزەنتلىرىدىن 135 كىشىنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىش مەسىلىسىنى ھل قىلىپ بەردى؛ ئۇرۇمچى «لىدا» سۈنئىي ھەمرا تېلېۋىزىيە ئۆسكۈنىلىرى زاۋۇتى باي چېگرا مۇداپىئە پەيچۇسوسىغا 7000 يۈەنلىك سۈنئىي ھەمرا تېلېۋىزىيە ئۆسكۈنىسىنى ھەقسىز تەقدىم قىلدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق سۇ ئىشلىرى نازارىتى 50 مىڭ يۈەن ئاجرىتىپ، «36173» قىسىم ئۈچۈن بىر ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىپ بېرىپ، قىسىمنىڭ سۇ قىسىنچىلىقىنى ھەل قىلىپ بەردى؛ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ئىشلىرى نازارىتى ئېمبورت قىلىنغان، قولدا كۆتۈرۈۋېلىشقا بولىدىغان گېنېراتوردىن بىرنى، رەڭلىك تېلېۋىزوردىن بىرنى، رادىئولۇق ئۇنئالغۇدىن بىرنى سېتىۋېلىپ، خەلق ئازادلىق ئارمىيىسىنىڭ مەلۇم چېگرا مۇداپىئە قىسمىغا تەقدىم قىلدى.

4) ئېتىبار ـ نەپەقە بېرىش ئوبيېكتلىرىنىڭ ئەندىشىسى تۈگىتىلىپ، قىسىنچىلىقى ھەل

قىلىندى. سانجى ئوبلاستىغا قاراشلىق ناھىيە، شەھەرلەر دۆلەت ياردەم پۇلى بېرىش، ئاسما ئىشقا ياردەم قىلىش، شەخسلەر مەبلەغ توپلاشتىن ئىبارەت ئۆچىنى بىرلەشتۇرۇش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، ھەربىي مەپتىن قايتىپ يېزىدا تۇرۇۋاتقان ياشانغان 97 كىشىنىڭ تۇرالغۇ جاي قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلىپ بەردى؛ قەشقەر شەھىرى شەھەر بويىچە يېزىدا تۇرۇۋاتقان ھەربىيلەر ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا قارىتا بىر دەك «ئۆچىنى كەچۈرۈم قىلىش» (دېھقانچىلىق بېجىنى، جامائەت فوندىنى، مەجبۇرىي ئەمگەك كۆنىنى كەچۈرۈم قىلىش)، «تۆتتە ئېتىبار بېرىش» (ياخشى يەرلەرنى تەقسىملەپ بېرىش، يېقىندىن يىر تەقسىملەپ بېرىش، خىمىيىۋى ئوغۇت بىلەن تەمىنلەشتە ئالدىن ئېتىبار بېرىش، يەرلىرىنى ئالدىن سۇغىرىپ بېرىش) نى يولغا قويدى؛ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۇنىنى يېزا ئىگىلىك 8 - شىنىڭ شىخەنزە باش مەيدانى ھەر بىر ھەربىي ئائىلە تاۋابىئاتىغا بىر مودىن بىر يېرىم موغچە ئۆي ئورنى تەقسىملەپ بېرىپ، ئۇلارنى ئۆي سېلىۋېلىشقا، ھويلا ئارام ئىگىلىكىنى گۈللەندۇرۇشكە ئىلھاملاندۇردى، ھەربىيلەر ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ 80 پىرسەنتى ئالدىدا ھويلىسى، كەينىدە بىغى بار يېڭى ئۆيلەرگە كۆچۈپ كىردى، 400 دىن كۆپرەك ھەربىيلەر ئائىلە تاۋابىئاتىنىڭ ھويلا ئارام ئىگىلىكىدىن قىلغان كىرىمى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 1000 يۈەنگە يېقىنلاشتى. ئۇرۇمچى شەھىرى ئىنقىلابىي قۇربانلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا، ھەربىيلەر ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا، ئىنقىلابىي مېيىپ ھەربىيلەرگە 730 نەچچە ئېغىز ئۆي تەقسىملەپ بەردى، 600 نەچچە ئېغىز ئۆينى رېمونت قىلىپ بەردى، ھەربىيلەر ئائىلە تاۋابىئاتلىرى پەرزەنتلىرىنىڭ مەكتەپكە، يەسلىگە كىرىش مەسىلىسىنى 988 ئادەم (قېتىم) ھەل قىلىپ بەردى، ھەربىيلەر ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ئاشلىقىنى 35 مىڭ 600 نەچچە ئادەم (قېتىم) ئۆيىگە ئاپىرىپ بەردى، 2200 نەچچە تۇڭ گاز تېگىشىپ بەردى.

5) ئارمىيە بىلەن يەرلىك ئورۇنلار ئوتتۇرىسىدىكى ماجرالار ھەل قىلىندى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون ئارمىيە بىلەن يەرلىك ئورۇنلار ئوتتۇرىسىدىكى ماجرالارنى ھەل قىلىشنى ئارمىيىنى ھىمايە قىلىشنىڭ مۇھىم مەزمۇنى سۈپىتىدە تۇتتى. جايلار ۋە شۇ جايدا تۇرۇشلۇق قىسىملارنىڭ ئورتاق تىرىشچانلىق كۆرسىتىشى ئارقىسىدا، مۇشۇ يىل ئىچىدە ئارمىيە بىلەن يەرلىك ئورۇنلار ئوتتۇرىسىدىكى ماجرالاردىن جەمئىي 32 سى ھەل قىلىندى. بۇنىڭ 19 ى ئۇرۇمچى شەھىرىدە، ئۇچى سانجى ئوبلاستىدا، ئۇچى قۇمۇل ئىلايىتىدە، بىرى تۇرپان ئىلايىتىدە، بىرى تارباغاتاي ئىلايىتىدە، ئۇچى قىزىلسۇ ئوبلاستىدا، ئىككىسى ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۇنىدە ھەل قىلىندى.

جيا دۆڭشېڭ

ئىككىنچى ھىمايە قىلىشتىكى ئىلغار ئورۇن، ئىلغار شەخسلەر تەقدىرلەندى

ئاپتونوم رايون 1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 5 - كۈندىن 9 - كۈنگىچە ئىككىنچى ھىمايە قىلىش خىزمىتى يېغىنى ئۆتكۈزدى، يېغىندا ئىككىنچى ھىمايە قىلىشتىكى ئىلغار ئورۇن ۋە ئىلغار شەخسلەر تەقدىرلەندى.

ئۇرۇمچى، قەشقەر، تۇرپان، شىخەنزە شەھەرلىرىگە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ۋە شىنجاڭ ھەربىي رايونى تەرىپىدىن «ئىككىنچى ھىمايە قىلىشتىكى نەمۇنىچى شەھەر» دەپ نام بېرىلدى؛ شىخو، باي ناھىيىلىرىگە «ئىككىنچى ھىمايە قىلىشتىكى نەمۇنىچى ناھىيە» دەپ نام بېرىلدى.

يېغىندا يەنە ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش، ھەربىيلەر ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا ئېتىبار بېرىشتىكى 23 ئىلغار ئورۇن، يەتتە ئىلغار شەخس ھەمدە ھۆكۈمەتنى ھىمايە قىلىش، خەلقنى سۆيۈشتىكى 23 ئىلغار ئورۇن، يەتتە ئىلغار شەخس تەقدىرلەندى.

تالىپ شياۋگۇاڭ

قوشۇمچە ئاپتونوم رايون بويىچە ئىككىنچى ھىمايە قىلىشتىكى ئىلغار ئورۇن ۋە ئىلغار شەخسلەرنىڭ ئىسىملىكى

ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش، ھەربىيلەر ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا ئېتىبار بېرىشتىكى ئىلغار ئورۇنلار (23)

ئۇرۇمچى شەھىرى «تەڭرىتاغ» رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى، سايباغ رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى،

قاراماي شەھىرى مايتاغ رايونلۇق خەلق مۆكۈمىتى، كورلا شەھەرلىك خەلق مۆكۈمىتى، ئاقسۇ شەھەرلىك خەلق مۆكۈمىتى، بورتالا شەھەرلىك خەلق مۆكۈمىتى، چۆچەك شەھەرلىك خەلق مۆكۈمىتى، گۇچۇڭ ناھىيىلىك خەلق مۆكۈمىتى، قۇتۇبى ناھىيىلىك خەلق مۆكۈمىتى، موڭغۇلكۈرە ناھىيىلىك خەلق مۆكۈمىتى، كۆكتوقاي ناھىيىلىك خەلق مۆكۈمىتى، بارىكۆل قازاق ئاپتونوم ناھىيىلىك خەلق مۆكۈمىتى، خوشۇت ناھىيىلىك خەلق مۆكۈمىتى، يەكەن ناھىيىلىك خەلق مۆكۈمىتى، گۇما ناھىيىلىك خەلق مۆكۈمىتى، ئاقچى ناھىيىلىك خەلق مۆكۈمىتى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۇەنى يېزا ئىگىلىك 3 - شىسى 41 - تۇەن - مەيدانى، فۇكالك ناھىيىسى فۇكالك بازارلىق خەلق مۆكۈمىتى، قاباناھىيىسى تېرەكتى يېزىلىق خەلق مۆكۈمىتى، شىنجالك نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى قۇدۇق ئاستى مەشغۇلاتى باشقارمىسى، شىنجالك شىخەنزە «1 - ئاۋغۇست» پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، شىنجالك چىچان خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى، «شىنجالك ياشلىرى» ژۇرنىلى نەشرىياتى.

ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش، ھەربىيلەر ئائىلە ئاۋابىئاتلىرىغا ئېتىبار بېرىشنىكى ئىلغار شەخسلەر (بەتنە)

چۆچەك شەھىرى يېڭى شەھەر ئىش باشقارمىسىنىڭ مۇدىرى تاۋ شېڭخۇا، خوتەن ناھىيىسى توساللا يېزىلىق پارتكومىنىڭ شۇجىسى توختى ئەمەت، ج ك پ تۇرپان شەھەرلىك كومىتېتىنىڭ يېزا ئىگىلىك خىزمىتى بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى قادىر نەمتۇل، ئۇرۇمچى شەھىرى يېڭى شەھەر رايونى سەنگۇك مەھەللە ئىش باشقارمىسى «تىنچلىق» ئۆستىكى ئاھالە كومىتېتىنىڭ مۇدىرى جۇ شيۇرۇك، ئۇرۇمچى شەھىرى شىمگو رايونلۇق مەھەللە ئىش باشقارمىسىنىڭ مۇدىرى شي شىسەي، ئۇرۇمچى ناھىيىسى شۇيشىگۇ يېزىلىق پارتكومىنىڭ شۇجىسى جۇ ئەنتەي، قەشقەر شەھىرى دۆلەتباغ يېزىسىنىڭ باشلىقى تۇرسۇن سېيىت.

ھۆكۈمەتنى ھىمايە قىلىش، خەلقنى سۆيۈشتىكى ئىلغار ئورۇنلار (24)

«36129» قىسىم، قۇرۇقلۇق ئارمىيە 12 - دوختۇرخانىسى، «36992» قىسىم، «36109» قىسىم، «36137» قىسىم، «36232» قىسىم، «36175» قىسىم، «36243» قىسىم، «36330» قىسىم سىياسىي بۆلۈمى، «36119» قىسىم، «36917» قىسىم قازان دەريا سى چېگرا مۇداپىئە لېيەنى، شىئەن قۇرۇقلۇق ئارمىيە شۆيۈەنى ئۇرۇمچى تەلىم - تەربىيە چوڭ ئەترىتىنىڭ 5 - ئەترىتى، «36016» قىسىم، «36022» قىسىم، شىنجالك ھەربىي رايونى مال دوختۇرلۇق تەتقىقات ئورنى، «86324» قىسىم، ھاۋا ئارمىيىسىنىڭ ئۇرۇمچى ئاپتوموبىل رېمونت زاۋۇتى، ئازادلىق ئارمىيە 546 - دوختۇرخانىسى، «89795» قىسىم سەھىيە ئەترىتى، قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجالك باش ئەترىتىنىڭ 3 - تارماق ئەترىتى، قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجالك چېگرا مۇداپىئە باش ئەترىتىنىڭ ئۇرۇمچى چېگرا مۇداپىئە تەكشۈرۈش پونكتىسى، قوراللىق ساقچى قىسىم قاتناش 2 - باش ئەترىتىنىڭ 4 - تارماق ئەترىتى، قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجالك باش ئەترىتى بىكتۇەن قوماندانلىق ئورنى1 - تارماق ئەترىتى.

ھۆكۈمەتنى ھىمايە قىلىش، خەلقنى سۆيۈشتىكى ئىلغار شەخسلەر (بەتنە)

«36110» قىسمىدىن بەنجالك جاۋ چاڭچىڭ، «36234» قىسىم داۋالاش ئەترىتىنىڭ دوختۇرى قاسىم، «36919» سەھىيە ئەترىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ۋالك شيەنئەي، ئاقچى ناھىيىلىك خەلق قوراللىق بۆلۈمى ھەربىي ئىشلار بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى قۇربان، قۇرۇقلۇق ئارمىيىسى 11 - دوختۇرخانىسى تاشقى كېسەللىكلەر 2 - بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى يەن خۇڭفا، ھاۋا ئارمىيىسى ئۇرۇمچى دوختۇرخانىسى سىياسىي باشقارمىسىنىڭ مۇدىرى ئايۇپ، «89800» قىسىم بۇرغىلاپ چارلاش چوڭ ئەترىتىنىڭ باشلىقى فەن ۋەنشىڭ.

ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرغان كادىرلارنى ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرغان كادىرلاردىن جەمئىي 511 (شى دەرىجىلىك كادىر يەتتە، تۇەن دەرىجىلىك كادىر

141، يەنە دەرىجىلىك كادىر 145، لېكىن، يەنە دەرىجىلىك كادىر 123، تېخنىك كادىر 95) نى ئورۇنلاشتۇردى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت كادىرى 102 بولۇپ، ئورۇنلاشتۇرۇلغانلار ئومۇمىي سانىنىڭ 20 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. كادىرلارنىڭ بىللە يۆتكىلىپ كەلگەن ئايالى ۋە پەرزەنتلىرىدىن 212 سى ئورۇنلاشتۇرۇلدى. كەسىپ ئالماشتۇرغان كادىرلاردىن مەمۇرىي، كەسىپىي ئورۇنلارغا ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 333 بولۇپ، 65% نى ئىگىلىدى؛ كارخانا ئورۇنلىرىغا تەقسىم قىلىنغىنى 178بولۇپ، 35% نى ئىگىلىدى. ئۇرۇمچى رايونىغا ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 306 بولۇپ، 60% نى ئىگىلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورۇنلار ۋە مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرىغا ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 243 بولۇپ، 48% نى ئىگىلىدى؛ ئۇرۇمچى شەھىرىگە ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 63 بولۇپ، 12% نى ئىگىلىدى.

ئاپتونوم رايونىنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرىگە ئاساسەن، 1991 - يىلى دېگىز يۈزىدىن 3000 مېتردىن كۆپرەك ئېگىز رايونلاردا ئۇزاق مەزگىل خىزمەت قىلغان شى، تۈن دەرىجىلىك 27 كادىرغا ئېتىبار بېرىلىپ ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورۇنلارغا ۋە ئۇرۇمچى شەھىرىگە ئورۇنلاشتۇرۇلدى، چېگرا مۇداپىئەسىنىڭ جاپالىق رايونلىرىدا ئۇزاق مەزگىل خىزمەت قىلغان 28 كادىر ئۆلەيەت، ئوبلاست، شەھەر دەرىجىلىك ئورۇنلارغا ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرغان كادىرلارنى ئىشقا چۈشۈشتىن بۇرۇن تەربىيىلەشنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرغان كادىرلارنى تەربىيىلەش مەركىزى 1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 22 - كۈنىدىن 7 - ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرغان كادىرلارنى تەربىيىلەش كۇرسى ئاچتى، كۇرسقا 420 كۇرسانت (ئاز سانلىق مىللەت كۇرسانتى 55) قاتناشتى. بۇ كۇرستا مەمۇرىي ئىشلارنى باشقۇرۇش، ئاساسىي قانۇنىمىز ۋە سىياسىي ئىقتىسادىي خىزمىتى، كاتىپلىق، باج باشقۇرۇش، كارخانا باشقۇرۇش، پۇل مۇئامىلىسى - مالىيە، جامائەت خەۋپسىزلىكى - سىياسىي قانۇن، كەسىپىي تېخنىكا كادىرلىرىنى ۋە ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنى مەمۇرىي جەھەتتىن باشقۇرۇش قاتارلىق توققۇز كەسىپىي سىنىپ ئېچىلىپ، 71 خىل دەرس ئۆتۈلدى.

1991 - يىل 10 - ئاينىڭ ئاخىرلىرىدا بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەت بويىچە ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرغان نەمۇنىچى كادىرلارنى تەقدىرلەش يىغىنىدا ئاپتونوم رايونىمىزدىن ۋاقىت چۈشلۈ (ئۇرۇمچى شەھەرلىك باج ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، توختى نۇر (قەشقەر ۋىلايەتلىك مېتال بۇيۇملار شىركىتى پارتىيە باش ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى)، چى لېمىن (شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 8 - شىسى، شىخەنزە شەھەرلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى) قاتارلىق ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرغان نەمۇنىچى كادىرلار، ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرۇش خىزمىتىدە ئىلغار خىزمەتچىلەرنىڭ ۋەكىلى چېن جۈڭئەي (شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى پارتكومى تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى) تەقدىرلەندى.

جەن ژېيسېن

ھەربىي سەپتىن چېكىنگەنلەر ئورۇنلاشتۇرۇلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون ھەربىي سەپتىن چېكىنگەنلەردىن جەمئىي 11 مىڭ 20 كىشىنى قوبۇل قىلىپ ئورۇنلاشتۇردى. بۇنىڭ ئىچىدە شەھەر - بازارلارغا ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 9079 بولۇپ، 82.39% نى ئىگىلىدى؛ يېزىلارغائورۇنلاشتۇرۇلغىنى 1941 بولۇپ، 17.61% نى ئىگىلىدى. شۇيىلى شەھەر - بازارلارغا 8891ى ئورۇنلىشىپ بولدى. ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرغان پىدائىي ئەسكەردىن 176 سى ئورۇنلاشتۇرۇلدى. جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئاقسۇ، خوتەن، قەشقەر، قىزىلسۇ قاتارلىق تۆت ۋىلايەت ۋە ئوبلاستنىڭ يېزا - بازار كادىرلىرى قوشۇنىنى ۋە شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ

تېخنىكا تايانچلىرىنى تولۇقلاش ئۈچۈن، سىرتقى ئۆلكىلەردىن ھەربىي سەپكە قاتنىشىپ چېكىنگەنلەردىن 416 سى تاللاپ ئېلىپ قېلىنىپ ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

1991 - يىلى قىسىملار قايتا چېكىنىدۇرۇش خىزمىتىنىڭ ۋاقتىنى تەڭشەپ، بىر يىلدا ئىككى قېتىم ئەسكەر چېكىندۈرىدىغان بولدى. ھەر دەرىجىلىك پارتكومىلار، خەلق ھۆكۈمەتلىرى قىينىچىلىقلارنى ئىمكانىيەتنىڭ بارچە يېڭىپ، ئورۇنلاشتۇرۇش يوللىرىنى كېڭەيتىپ، ئورۇنلاشتۇرۇش ۋەزىپىسىنى بىر قەدەر ياخشى ئورۇندىدى.

1) شەھەر - بازارلاردىن ھەربىي سەپكە قاتنىشىپ چېكىنگەنلەرنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى. جايلار شەھەر - بازارلاردىن ھەربىي سەپكە قاتنىشىپ چېكىنگەنلەرنىڭ نىسبىتى يۇقىرى، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش قىيىن بولۇشتەك ئەھۋالدا، تۆۋەندىكىدەك ئۇنۇملۇك تەدبىرلەرنى قوللاندى: (1) ھەربىي سەپتىن چېكىنگەنلەرنى ئورۇنلاشتۇرۇش ئەمگەك پىلانىغا كىرگۈزۈلۈپ، ھەربىي سەپتىن چېكىنگەنلەرگە ئورۇن ئېلىپ قويۇلدى، تەقسىمات ۋەزىپىسىنى ئىشلەپچىقىرىش ئېھتىياجى بىلەن بىرلەشتۈرۈش، ئورۇنلاشتۇرۇش ئىشخانىسى تونۇشتۇرۇش، ئادەم ئالغۇچى ئورۇنلار تاللىۋېلىش. تىن ئىبارەت قوش يۆنىلىشلىك تاللاش چارىسى يولغا قويۇلدى؛ (2) ياخشىلىرىنى تاللاپ قوبۇل قىلىش پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇلۇپ، رىقابەت مېخانىزمى ۋە رىغبەتلەندۈرۈش مېخانىزمى ھەربىي سەپتىن چېكىنگەنلەرنى ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتىگە كىرگۈزۈلدى؛ (3) ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتى رايون ھالقىغان ھالدا تەڭشەلدى. سىستېمىلار بويىچە ۋەزىپە تەقسىملەپ بېرىش بىلەن رايون، سىستېمىدىن ھالقىغان ھالدا تەڭشەشنى ئۆز ئارا بىرلەشتۈرۈش چارىسى يولغا قويۇلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ھەربىي سەپتىن چېكىنگەنلەردىن 900 نەچچە كىشى ئالاھىدە ساقچىلىققا قوبۇل قىلىش ئىمتىھانىغا قاتنىشىشقا كۆرسىتىلدى، ياخشىلىرىنى تاللاپ قوبۇل قىلىش پرىنسىپى بويىچە ئۇلاردىن 470 كىشى قوبۇل قىلىنىدى. ئاپتونوم رايونلۇق ئورۇنلاشتۇرۇش ئىشخانىسى 68 كىشىنى رايون ھالقىغان ھالدا تەڭشەپ ئورۇنلاشتۇردى.

2) يېزىدىن ھەربىي سەپكە قاتنىشىپ چېكىنگەنلەرنى ئورۇنلاشتۇرۇشتا نەدىن كەلگەن بولسا شۇ يەرگە قايتۇرۇش پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇلدى. ئۇلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، تۇرمۇش، داۋالىنىش، نىكاھلىنىش قاتارلىق ئەھلى مەسىلىلىرىنى ھەل قىلىشقا ئېتىبار بېرىش ئاساسىدا، ئارمىيەدىمۇ، يەرلىك ئورۇندىمۇ ئىشلىيەلەيدىغان ئىختىساس ئىگىلىرىنى ئىشلىتىش يوللىرى كەڭ ئېچىلدى. ئۇلارنىڭ ئۆز جايلىرىدا ئېچىش بىلەن شۇغۇللىنىش، ھويلا ئارام ئىگىلىكىنى بەرپا قىلىش، تېرىقچىلىق ۋە باقمىچىلىقنى ئاساس قىلغان ھالدا ئۆز يۇرتىنى گۈللەندۈرۈپ، ئەمگەكنى تاپىنىپ بېيىشىغا مەدەت بېرىلدى؛ شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئەھۋالغا قاراپ سىرتقا تونۇشتۇرۇلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئارمىيەدىمۇ، يەرلىك ئورۇندىمۇ ئىشلىيەلەيدىغان ئىختىساس ئىگىلىرىدىن جەمئىي 1616 كىشى قوبۇل قىلىنىپ، ئۇلاردىن 768 نەپىرى ئىشقا قويۇلدى، بۇ، قوبۇل قىلىنغانلار ئومۇمىي سانىنىڭ 48 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ يېزىدىن ھەربىي سەپكە قاتنىشىپ چېكىنگەنلەرنىڭ ئۆي سېلىشى ئۈچۈن 167 كۇب مېتر ياغاچ ھەل قىلىپ بېرىلدى، 25 ئېغىز ئۆي سېلىپ بېرىلدى. 82 ئېغىز ئۆيى رېمونت قىلىپ بېرىلدى.

چېن لۇشەن

ھەربىي سەپتىن دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققان كادىرلار ئورۇنلاشتۇرۇلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون ھەربىي سەپتىن دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققان كادىرلارغا جەمئىي 411 نۇسخا ئورۇنلىشىش ئۇقتۇرۇشى تارقاتتى، ئەھلى قوبۇل قىلىنغان ھەربىي سەپتىن دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققا كادىر 406 (شى دەرىجىلىكلەر 11، تۆەن دەرىجىلىكلەر 365، يەنە دەرىجىلىك ۋە ئۇنىڭدىن تۆۋەنلەر 30) گە يېتىپ، 1 ، 2 ، 3 - تۈركۈملەردە قوبۇل قىلىشقا تېگىشلىك ئومۇمىي سانىنىڭ 98 پىرسەنتىنى

ئىگىلىدى. بۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايون ھەربىي سەپتىن دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان كادىرلارنى ئورۇنلاشتۇرۇش ۋەزىپىسىنى پىلان بويىچە ئورۇنلاشتا مەملىكەت بويىچە 4 - ئورۇنغا ئۆتۈپ، خەلق ئىشلار مىنىستىرلىكىنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى.

دۆلەت ۋە مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ئاساسەن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ئىشلار نازارىتى شىنجاڭ ھەربىي رايونى، ھاۋا ئارمىيىسى ئۈرۈمچى قوماندانلىق ئورنى، قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى، قوراللىق ساقچى قىسىم چېگرا مۇداپىئە باش ئەترىتى، قوراللىق ساقچى قىسىم ئوت ئۆچۈرۈش باش ئەترىتى، دۆلەت مۇداپىئە پەن - تېخنىكا خىزمىتى كومىتېتىنىڭ مەلۇم بازىسى قاتارلىق شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق قىسىملار بىلەن بىللە تەكرار تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىش ئارقىلىق ئاپتونوم رايون 4 - تۇرکۈمدە ئورۇنلاشتۇرىدىغان ھەربىي سەپتىن دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان 375 كادىرنى بېكىتتى، بۇنىڭ ئىچىدە شى دەرىجىلىكلەر 87، تۆەن دەرىجىلىكلەر 225، يېڭ دەرىجىلىك ۋە ئۇنىڭدىن تۆۋەنلەر 63. دۆلەتنىڭ ھەربىي سەپتىن دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان كادىرلارنى ئورۇنلاشتۇرۇش ئۈچۈن ئۈي سېلىش جەھەتتىكى ئومۇمىيتەلىپىگە ئاساسەن، 4 - ئاينىڭ باشلىرىدا ئاپتونوم رايون شىنجاڭ ھەربىي رايونى بىلەن بىرلىكتە بىرلەشمە خىزمەت گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرگە ئەۋەتىپ، جايلاردىكى خەلق ئىشلار تارماقلىرى ۋە شۇ جايلاردا تۇرۇشلۇق قىسىملارنىڭ، بولۇپمۇ ئېگىز، تاغلىق رايونلاردا ۋە چېگرا مۇداپىئە لىنىيىلىرىدە تۇرۇشلۇق قىسىملارنىڭ پىكىرلىرىنى ئاڭلاپ، 4 - تۇرکۈمدىكى كادىرلارنى ئورۇنلاشتۇرۇش ئۈچۈن ئالدىنئالا تەييارلىق كۆردى.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ئىشلىرى نازارىتىنىڭ خىزمەت گۇرۇپپىسى ئازادلىق ئارمىيە باش سىياسىي بۆلۈمىنىڭ خىزمەت گۇرۇپپىسى ۋە لەنجۇ ھەربىي رايونىنىڭ خىزمەت گۇرۇپپىسى بىلەن بىرلىكتە 8 - ئاينىڭ 15 - كۈنى ئۈرۈمچى شەھىرىگە ۋە سانجى ئوبلاستىغا بېرىپ، ھەربىي سەپتىن دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان 3 - تۇرکۈم كادىرلاردىن ئۆتكۈزۈپ بېرىش - ئۆتكۈزۈۋېلىش رەسمىيىتى ئۆتەلمەي قالغان 25 كىشىنى تولۇق ئۆتكۈزۈپ بەردى.

يېمن مىڭكۈي

يېزىلاردىكى ئىنقىلابىي مېيىپلارنىڭ نەپىقە پۇلى ئۆلچىمى ئۆستۈرۈلدى

ئاپتونوم رايون 1991 - يىل 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن ئېتىبارەن يېزىلاردىكى 800 دىن ئارتۇق ئىنقىلابىي مېيىپنىڭ نەپىقە پۇلى ئۆلچىمىنى ئۆستۈردى. بۇ يېڭى ئۆلچەم 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ ئىجرا قىلىندى. ئۆلچەمنىڭ ئۆستۈرۈلۈش ئەھۋالى تۆۋەندىكى جەدۋەلدە كۆرسىتىلدى:

مېيىپلىك دەرىجىسى	مېيىپلىنىش سەۋەبى	بۇرۇنقى نەپىقە ئۆلچىمى	يېڭى نەپىقە ئۆلچىمى
ئالاھىدە دەرىجىلىك	جەڭدە	1517	1877
	ئومۇمىنىڭ ئىشىدا	1387	1727
1 - دەرىجىلىك	جەڭدە	1283	1523
	ئومۇمىنىڭ ئىشىدا	1192	1412
	كېسەل سەۋەبىدىن	1075	1275
2 - «ئا» دەرىجىلىك	جەڭدە	948	1128
	ئومۇمىنىڭ ئىشىدا	844	1014
	كېسەل سەۋەبىدىن	766	926

2 - «ب» دەرىجىلىك	جەڭدە	685	803
	ئومۇمىنىڭ ئىشىدا	610	720
	كېسەل سەۋەبىدىن	571	675
3 - «ئا» دەرىجىلىك	جەڭدە	433	513
	ئومۇمىنىڭ ئىشىدا	415	493
3 - «ب» دەرىجىلىك	جەڭدە		
	ئومۇمىنىڭ ئىشىدا	350	420

ئىزاھات:
1. بۇ جەدۋەلدىكى ئۆلچەم ئىنقىلابىي مىيىپ ھەربىيلەر، مىيىپ خەلق ساقچىلىرى، مىيىپ خىزمەتچىلەر، جەڭگە قاتناشقان مىيىپ بولغان خەلق ئىسكەرلىرى ۋە خەلق ئىشچىلىرىغا تونۇرا كېلىدۇ.
2. جەدۋەلدىكى پۈل سانى مىيىپ بولغۇچىنىڭ بىر يىل ئىچىدە ئالىدىغان پۈلىنى كۆرسىتىدۇ.
3. «كېسەل سەۋەبىدىن» دېگەن سۆزدە بالىلىمە بويىچە كېسەل سەۋەبىدىن مىيىپ بولغان دەپ قارالغان مىيىپ ھەربىيلەرلا كۆزدە تۇتۇلىدۇ.

جالال لەيزۇلا

ئىنقىلابىي قۇربانلار قەبرىستانلىقلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى

ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ئىشلار نازارىتى 1991 - يىلى 30 مارت يۇمۇن پۈل ئاجرىتىپ، گۇچۇڭ ئىنقىلابىي قۇربانلار قەبرىستانلىقىدىكى 65 ئىنقىلابىي قۇربانلارنىڭ قەبرىسىنى قايتا ياساتتى؛ 20 مارت يۇمۇن پۈل ئاجرىتىپ، كەڭشۇەر ئىنقىلابىي قۇربانلار قەبرىستانلىقىنى ئومۇميۈزلۈك رېمونت قىلىشقا ئالدىنئالا تەييارلىق كۆردى. ئۇنىڭدىن باشقا، قاغىلىق ناھىيىلىك خەلق ئىشلار ئىدارىسى كۆپ تەرەپلەپ مەبلەغ توپلاش ئارقىلىق 18 مارت يۇمۇن پۈل يىغىپ، ئىنقىلابىي قۇربانلار قەبرىستانلىقىنىڭ ئەزىز چىراغ سۆپىسى ۋە باشقا مۇئەسسەسلىرىنى ياسىدى.

1991 - يىلى ئۈرۈمچى، غۇلجا، مارالبېشى، قاغىلىق قاتارلىق جايلاردىكى ئىنقىلابىي قۇربانلار قەبرىستانلىقلىرى ئۈز ئەھۋالىغا قاراپ ئىشلەپچىقىرىش، تىجارەت پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللاندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۈرۈمچى ئىنقىلابىي قۇربانلار قەبرىستانلىقىنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك بولۇپ، خام چوت سىرتىدىكى كىرىمى 66 مارت يۇمۇندىن كۆپرەككە يەتتى.

جيا دۆڭشېڭ

پاراۋانلىق ئىشلىرى

ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ستراخوۋنىيە - پاراۋانلىق ئىشلىرى

1) ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نازارىتى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 27 - كۈنى كارخانا ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ دەم ئېلىش تۈزۈمىنى يولغا قويۇش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ، قۇدۇق ئاستىدا، بوشلۇقتا، يۇقىرى ھارارەتتە، زەھەرلىنىش، زەخمىلىنىش ئېھتىمالى بولغان جايلاردا مەشغۇلات ئېلىپ بارىدىغان ھەمدە ئالاھىدە ئېغىر جىسمانىي ئەمگەك بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق دەم ئېلىش كۈنىنىڭ 21 كۈندىن ئېشىپ كەتمەيدىغانلىقىنى، ئىزچىل خىزمەت ستاژى 15 يىلدىن كۆپ بولغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق دەم ئېلىش كۈنىنىڭ 14 كۈندىن ئېشىپ كەتمەيدىغانلىقىنى، خىزمەت ستاژى بەش يىلدىن يۇقىرى 15 يىلدىن تۆۋەن بولغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق دەم ئېلىش كۈنىنىڭ ئون كۈندىن ئېشىپ

كەتمەيدىغانلىقىنى، ئىككى خىلدىن يۇقىرى دەم ئېلىش شەرتىگە توشىدىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە دەم ئېلىش كۈنى بېرىشتە دەم ئېلىش كۈنى بىر قەدەر كۆپ بولغان بەلگىلىمىنى ئىجرا قىلىشقا بولىدىغانلىقىنى، بىراق تەكرار بەھرىمەن بولسا بولمايدىغانلىقىنى ئېنىق بەلگىلىدى.

2) ئاپتونوم رايونلۇق خەلق مۇكۈمىتى ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ قېرىغاندا بېقىلىش، ئىش ئۈستىدە يارىلىنىش، كېسەل كۆرسىتىش قاتارلىق جەھەتتىكى ئىجتىمائىي ستراخۇانىيە تۈزۈمى ئىسلاھاتىنىڭ ئېھتىياجىغا ئۇيغۇنلىشىپ، پېنسىيەگە چىققاندىن كېيىنكى بېقىلىش ستراخۇانىيىسى خىزمىتى ۋە ئاغرىپ قالغان، يارىلانغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 30 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نازارىتى، سەھىيە نازارىتى، كادىرلار نازارىتى، باش ئىشچىلار ئۈيۈشمىسى قاتارلىق ئورۇنلارنىڭ ئەمگەك باھالاش ھەيئىتىنى قۇرۇش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈش توغرىسىدىكى يولىيورۇق سوراش دوكلاتىنى تەستىقلاپ تارقىتىپ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك باھالاش ھەيئىتىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىيىتى ئەمگەك باھالاش جەھەتتىكى سىياسەت، بەلگىلىمە ۋە خىزمەت تۈزۈملىرىنى بېكىتىش، ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك ئەمگەك باھالاش ھەيئەتلىرىنىڭ خىزمەتلىرىگە يېتەكچىلىك قىلىپ ۋە ئۇلارنى ماسلاشتۇرۇپ، قارىمىقىدىكى ئەمگەك باھالاش ھەيئەتلىرى يوللىغان ئەمگەك باھالاش جەھەتتىكى قىيىن مەسىلىلەر ۋە تالاش - تارتىشلىق مەسىلىلەرنى بىر تەرەپ قىلىش؛ ئاپتونوم رايونغا بېۋاستە قاراشلىق كارخانىلاردا ۋە مەركەزنىڭ شىنجاڭدىكى كارخانىلىرىدا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىش ئۈستىدە يارىلىنىپ مېيىپ بولۇش ۋە كېسەل سەۋەبىدىن (غەيرىي ئىش ئۈستىدە يارىلانغانلارنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) ئەمگەك ئىقتىدارىنى يوقىتىش دەرىجىسىنى باھالاش، بېكىتىش قاتارلىقلاردىن ئىبارەت.

3) ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نازارىتى ئەمگەك، كادىرلار ئىشلىرى، ئىش ھەققى تەقسىماتى، ئىجتىمائىي ستراخۇانىيە تۈزۈملىرىنى يۈرۈشلۈك ئىسلاھ قىلىشنى پائال ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، ئىشلەپچىقىرىشقا، سالامەتلىككە كاپالەتلىك قىلىشقا پايدىلىق بولۇش، داۋالىنىشقا كاپالەتلىك قىلىش، ئىسراپچىلىقتىن ساقلىنىش پرىنسىپلىرىغا ئاساسەن، 1991 - يىلى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ داۋالىنىش خىراجىتىنى دۆلەت، كارخانا، شەخسلەر مۇۋاپىق ئۈستىگە ئېلىش چارىسىنى يولغا قويىدى. بۇنىڭ شەخسلەرئۈستىگە ئالىدىغان قىسمى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تۆھپىسىنىڭ چوڭ - كىچىكلىكى، ستاژىنىڭ ئۇزۇن - قىسقىلىقى، يارىلىنىش، كېسەل بولۇش دەرىجىسىگە قاراپ پەرقلەندۈرۈلدى، ئادەتتە 5% تىن 20% كىچە بولغان دائىرىدە ئىگىلەندى.

4) ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۈيۈشمىسى، ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نازارىتى، ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى بىرلىكتە 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 31 - كۈنى «كارخانىلاردىكى پېنسىيەگە چىققان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى باشقۇرۇش مۇلازىمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش» نى تارقىتىپ، كارخانىلاردىكى پېنسىيەگە چىققان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى باشقۇرۇش مۇلازىمەت تەشكىلاتلىرىنى قۇرۇش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈش، كارخانىلاردىكى پېنسىيەگە چىققان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى باشقۇرۇش مۇلازىمەت پائالىيىتىگە كېرەكلىك خىراجەتنى توپلاش يوللىرىنى ئېچىش، پېنسىيەگە چىققان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ قانداق قىلىپ قېرىغاندىمۇ ئۆز رولىنى جارى قىلدۇرۇش ھەمدە ئالاقىدار بەلگىلىمىلەر بويىچە تەكلىپ قىلىنىدىغان ياكى شەخسىي ئوقەت قىلىدىغان پېنسىيەگە چىققان ئىشچى - خىزمەتچىلەر بۇرۇنقى خىزمەت ئورنىدىكى پېنسىيەگە چىققانلارنى باشقۇرۇش ئورگىنىنىڭ تەستىقىنى ئېلىپ ئاندىن تەكلىپ قىلىنىش توختامى تۈزۈش، رەسمىيەت ئۆتەپ تىجارەت كىنىشكىسى ئېلىش، تەكلىپ قىلىنغان ياكى ئوقەت باشلىغاندىن كېيىن ھەر كىشى بۇرۇنقى خىزمەت ئورنىدىكى پېنسىيەگە چىققانلارنى باشقۇرۇش ئورگىنىغا ھەر ئايدا ئۆلچەم بويىچە باشقۇرۇش ھەققى تاپشۇرۇش

قوشۇمچە

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى پاراۋانلىق كارخانىلىرىنىڭ 1991 - يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالىنى كۆرسىتىش جەدۋىلى

بىرلىكى: 10 مىڭ يۈەن

تۈرى / كارخانا ئىسمى	كارخانا سانى	ئىشچى - خىزمەتچى سانى		سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى	سودا تىجارەت سومما سى	پايدا - باج
		جەمئىي	بۇنىڭ ئىچىدىكى مېيىپ لار سانى			
خەلق ئىشلىرى نازارىتىنىڭ قارايدىغان كارخانىلار	10	858	348	1770.86	93.31	230.23
ئاپتونوم رايونلۇق مېيىپلار بىرلەشمىسى	6	224	108	369.41	33.81	62.86
ئوزۇمچى شەھىرى	78	2789	1233	3995.30	136.70	496.12
سانجى ئوبلاستى	33	1437	666	2089.88	14.56	219.20
شىخەنزە شەھىرى	15	770	373	393.43		29.69
قاراماي شەھىرى	3	796	408	2090.00		177.00
بورتالا ئوبلاستى	13	329	138	177.21	42.73	17.92
تارباغاتاي ۋىلايىتى	12	305	139	181.86		26.08
ئالتاي ۋىلايىتى	14	377	178	365.42	331.47	31.17
ئىلى ئوبلاستى	3	110	42	382.74		22.93
ئىلى ۋىلايىتى	14	523	156	361.98	218.30	44.35
قۇمۇل ۋىلايىتى	4	188	85	157.80	31.52	26.32
تۇرپان ۋىلايىتى	10	125	66	71.75		12.71
بايىنغولىن ئوبلاستى	8	325	145	301.35	456.97	117.19
ئاقسۇ ۋىلايىتى	20	357	163	124.33		29.02
قەشقەر ۋىلايىتى	9	363	160	310.73		22.60
قىزىلسۇ ئوبلاستى	1	38	18	1.08		0.18
خوتەن ۋىلايىتى	8	299	104	34.34		5.02
بىڭتۈەن	11	562	254	714.98		63.29
جەمئىي	272	10775	4784	13894.45	1359.37	1633.98

قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە ئۆز پىكىرلىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى.

جالاڭ فېيلىن

مۇھەببەت

ما ۋېنسۇ

پاراۋانلىق كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىجتىمائىي پاراۋانلىق كارخانىسى 272 (شۇ يىلى بېكىتىلگەن كۆپەيگىنى 40) گە، ئىشچى - خىزمەتچىسى 10 مىڭ 775 كە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە مېيىپ ئىشچى - خىزمەتچى 4784. بۇ كارخانىلارنىڭ يىللىق سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 138 مىليون 944 مىڭ 500 يۈەنگە، سودا - سېتىق كىرىمى 13 مىليون 593 مىڭ 700 يۈەنگە، جەمئىي 152 مىليون 538 مىڭ 200 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 20.9% ئاشتى، پايدىلىغان پايدا - باج 16 مىليون 339 مىڭ 800 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 6.7% ئاشتى. ئاپتونوم رايوندىكى پاراۋانلىق كارخانىلىرى ئىچىدە مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليون يۈەنگە يەتكەنلىرى 24، پايدىلىغان پايدا - باج 1 مىليون يۈەنگە يەتكىنى بىر؛ زىيان تارتقانلىرى 21 (بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكىسى ئالتە، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 15) بولۇپ،

زىيان سومىسى 819 مىڭ 700 يۈەنگە يەتتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئىجتىمائىي پاراۋانلىق كارخانىلىرىغا جەمئىي 3 مىليون 500 مىڭ يۈەن تېخنىكا ئۆزگەرتىش قەرز پۇلى بېرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە خەلق ئىشلار مىنىستىرلىكى ھەل قىلىپ بەرگىنى 1 مىليون 150 مىڭ يۈەن، ئاپتونوم رايون ھەل قىلىپ بەرگىنى 2 مىليون 350 مىڭ يۈەن.

سۈن مىنجياڭ

پېنسىيە خىراجىتىنى بىر تۇتاش تەييارلاش ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ قېرىغاندا بېقىلىش ستراخۇانىيىسى يولغا قويۇلدى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون، ئۈرۈمچى شەھىرى، قاراماي شەھىرى ۋە 85 ناھىيە (شەھەر) دە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلاردا ئىشلەيدىغان مۇقىم ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ پېنسىيە خىراجىتىنى جەمئىيەتتىن بىر تۇتاش تەييارلاش يولغا قويۇلدى. ئۈرۈمچى، قاراماي، بورتالا، تاربا غاتايدىن ئىبارەت تۆت ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردە ۋىلايەت دەرىجىلىك ئورۇن بىر تۇتاش تەييارلاش يولغا قويۇلدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشچى - خىزمەتچىلەر-نىڭ قېرىغاندا بېقىلىش ستراخۇانىيە خىراجىتىنى جەمئىيەتتىن بىر تۇتاش تەييارلاشقا قاتنىشىشقا تېگىشلىك دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىدىن 3689 ى بار بولۇپ، ئەمەلىيەتتە قاتناشقىنى 3631؛ پېنسىيە خىراجىتىنى جەمئىيەتتىن بىر تۇتاش تەييارلاشقا قاتنىشىشقا تېگىشلىك مۇقىم ئىشچى - خىزمەتچى 518 مىڭ 666 بولۇپ، ئەمەلىيەتتە قاتناشقىنى 504 مىڭ 75. پېنسىيە خىراجىتىنى بىر تۇتاش تەييارلاشقا قاتنىشىشقا تېگىشلىك پېنسىيەگە، دەم ئېلىشقا چىققان ئىشچى - خىزمەتچى 115 مىڭ 734، ئەمەلي قاتناشقىنى 111 مىڭ 288. بىر تۇتاش تەييارلاش فونىدىن جەمئي 559 مىليون 330 مىڭ يۈەن يىغىلدى، بۇنىڭدىن 519 مىليون 295 مىڭ 500 يۈەن چىقىم قىلىندى، جەمئي 40 مىليون 34 مىڭ 500 يۈەن قالدۇق قالدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 33 ناھىيە (شەھەر) دە پېنسىيەگە چىققانلارنىڭ قېرىغاندا بېقىلىش خىراجىتىنى تارقىتىش چارىسى ئىسلاھ قىلىنىپ، بۇرۇنقى كارخانا تارقىتىپ بېرىش ئىشقا ئورۇنلىشىش ستراخۇانىيىسىنى باشقۇرغۇچى ئاپپاراتلار بىۋاسىتە تارقىتىپ بېرىش ياكى بانكىلار ۋەكالىتەن تارقىتىپ بېرىشكە ئۆزگەرتىلدى.

توختاملىق ئىشچىلارنىڭ قېرىغاندا بېقىلىش ستراخۇانىيىسى داۋاملىق مۇستەھكەملەندى ۋە راۋاجلاندۇرۇلدى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە 7425 ئىدارە ۋە كارخانا، كەسپىي ئورۇنلىنىڭ 138 مىڭ 675 توختاملىق ئىشچىسى پېنسىيەگە چىققاندا بېقىلىش ستراخۇانىيىسىگە قاتناشتى، مۇشۇ بىر يىلدا يىغىلغان بېقىلىش فوندى 40 مىليون يۈەنگە، يىغىلىش نىسبىتى 96.35% كە يەتتى.

شەھەر - بازارلاردىكى كوللېكتىپ كارخانا ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ پېنسىيە خىراجىتىنى جەمئىيەتتىن بىر تۇتاش تەييارلاش 46 ناھىيە (شەھەر) دە يولغا قويۇلدى، بۇلار ئاپتونوم رايوندىكى بارلىق ناھىيە (شەھەر) لەرنىڭ 52.8 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. قاتناشقان كارخانا 850 كە، ئىشچى - خىزمەتچى 41 مىڭ 769 غا يەتتى. بېقىلىش ستراخۇانىيە فوندىدىن 16 مىليون 110 مىڭ 500 يۈەن يىغىلدى، جەمئي 10 مىليون 654 مىڭ 700 يۈەن قالدۇق قالدى. قۇتۇبى، كۆكتوقاي، ئاۋات ناھىيىلىرى كارخانىلاردىكى ۋاقتىلىق ئىشچىلار ۋە يەككە ئەمگەكچىلەرنىمۇ قېرىغاندا بېقىلىش ستراخۇانىيىسىگە قاتناشتۇرۇشنى نۆۋەتتىدا سىناق قىلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ قېرىغاندا بېقىلىش ستراخۇانىيە خىراجىتىنى جەمئىيەتتىن بىر تۇتاش تەييارلاش خىزمىتىنىڭ قەدەمنى تېزلىتىش ئۈچۈن، 1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 24 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پېنسىيە خىراجىتىنى بىرتۇتاش تەييارلاش - باشقۇرۇش ھەيئىتىنىڭ «1991 - يىللىق پېنسىيە خىراجىتىنى جەمئىيەتتىن بىر تۇتاش تەييارلاش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش پىكرى ھەققىدە دوكلات» نى تەستىقلاپ تارقىتىپ، پېنسىيە خىراجىتىنى

5 - ئاينىڭ 19 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ئىشلىرى نازارىتى، ئەمگەك نازارىتى، ئەدلىيە نازارىتى، سەھىيە نازارىتى، ئاپتونوم رايونلۇق مېيمىلار بىرلەشمىسى ۋە ئارمىيە، مەكتەپ، سودا، داۋالاش قاتارلىق كەسىپلەردە كى 100 دىن ئارتۇق ئورۇن ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى «خەلق» مەيدانىدا مېيمىلارغا بارەم بېرىش پائالىيىتىنى ۋە ئۇچۇر مۇلازىمىتىنى قانات يايدۇردى. سۈرەتتە: ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرى ئۇچۇر مۇلازىمىتى ئەھۋالىنى ئىگىلىمەكتە.

سۈن مىنجياڭ فوتوسى

جەمئىيەتتىن بىر تۇتاش تەييارلاش خىزمىتىنى باشقا ئىشلەش توغرىسىدا ئالتە ماددىلىق تەلەپنى ئوتتۇرىغا قويدى. 11 - ئاينىڭ 4 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى «ئاپتونوم رايونلۇق پېنسىيە خىراجىتىنى بىر تۇتاش تەييارلاش - باشقۇرۇش ھەيئىتى» دېگەن نامنى «ئاپتونوم رايونلۇق قېرىغاندا بېقىلىش ستراتېگىيىسە فوندى كومىتېتى» غا ئۆزگەرتىشنى قارار قىلدى ھەمدە ئۇنىڭ خادىملىرىنى تەڭشىدى. كومىتېتنىڭ مۇدىرلىقىنى ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ژاڭ لېچۈەن ئۈستىگە ئالدى.

سەي پېيشەن

ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئىشلىرىغا مۇكاپاتلىق ئىئانە توپلاش يولغا قويۇلدى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن 1991 - يىل 2 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئىشلىرىغا مۇكاپاتلىق ئىئانە توپلاش كومىتېتى قۇرۇلدى. بۇ كومىتېت ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرىدىغان، ئىجتىمائىي كۈچلەرنى سەپەرۋەر قىلىپ، ئىجتىمائىي پاراۋانلىق مەبلىغى توپلايدىغان ئامىۋى خاراكتېرلىك ئىجتىمائىي تەشكىلات. ئۇنىڭ ئاساسىي مەقسىتى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئىشلىرىغا كۆڭۈل بۆلىدىغان ھەر ساھە زاتلىرىنى ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ، ئۇلارنىڭ سوتسىيالىستىك ئىنسانپەرۋەرلىك روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، مۇكاپاتلىق ئىئانە توپلاش يولى بىلەن ئىجتىمائىي پاراۋانلىق مەبلىغى توپلاپ، مېيمىلار، ياشانغانلار، يېتىم - يېسىرلارغا مۇناسىۋەتلىك پاراۋانلىق ئىشلىرىنى گۈللەندۈرۈش ۋە ئالاھىدە قىيىنچىلىقى بارلارغا بارەم بېرىشتىن ئىبارەت. كومىتېتنىڭ يېخىرى مۇدىرلىقىنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى لى جيايۇ، مۇدىرلىقىنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ئىشلىرى نازارىتىنىڭ نازىرى ھاپىز رەخمەت ئۈستىگە ئالدى. بۇ كومىتېتنىڭ ئىشخانىسى خەلق ئىشلىرى نازارىتىدە تەسىس قىلىنىپ، بەش كەسىپنى شتات بېرىلدى.

بۇ كومىتېت 1991 - يىل 2 - ئايدا ئۆرۈمچى ۋە غۇلجا شەھەرلىرىدە ئىجتىمائىي پاراۋانلىق مۇكاپاتلىق چېكىنى سىناق تەرىقىسىدە سېتىشقا باشلىدى. 8 - ئايدا غۇلجا شەھىرىدە ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئىشلىرىغا مۇكاپاتلىق ئىئانە توپلاش خىزمىتى بويىچە ئاپتونوم رايونلۇق ئىش ئورنى يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى. يىل ئاخىرىغا بارغاندا، ئاپتونوم رايون بويىچە 15 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرنىڭ ھەممىسىدە مۇكاپاتلىق ئىئانە توپلاش پائالىيىتى قانات يايدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي پاراۋانلىق چېكىدىن 30 مىليون 320 مىڭ يۈەنلىك سېتىلدى، 9 مىليون 96 مىڭ يۈەنلىك ئىجتىمائىي پاراۋانلىق مەبلىغى توپلاندى، تارقىتىش خىراجىتى 3 مىليون

777 مىڭ 400 يۈەنگە يەتتى؛ ئىچكىرىدىكى ئاپەت يۈز بەرگەن رايونلارغا 25 مىڭ يۈەن ئىئانە قىلىندى، قالغىنى ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئىشلىرىغا ئىشلىتىلىش ئالدىدا تۇرماقتا.

لى خۇڭجېن

ياشانغانلار ساناتورىيىسى ۋە يېزىلاردىكى بەشتە كاپالەتلەندۈرۈلۈش خىزمىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون يېزىلىرىدا ياشانغانلار ساناتورىيىسىدىن 29 ى بېكىدىن قۇرۇلدى؛ يىل ئاخىرىدا، ئاپتونوم رايون بويىچە ياشانغانلار ساناتورىيىسىنىڭ ئومۇمىي سانى 368 گە يەتتى. ئۇلارغا جەمئىي 3494 كىشىگەبۇل قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە بەشتە كاپالەتلەندۈرۈلىدىغان بۇۋاي - مومايلار 2627، بەشتە كاپالەتلەندۈرۈلىدىغان مېيىپ 557، بەشتە كاپالەتلەندۈرۈلىدىغان بالا 253، ئېتىبار ۋە نەپىقە بېرىش ئوبيېكتى 57؛ دېمەك بۇ يىل 1990 - يىلدىكىدىن 212 ئادەم كۆپ قوبۇل قىلىندى. ساناتورىيىگە قوبۇل قىلىنغان بەشتە كاپالەتلەندۈرۈلىدىغانلار ئاپتونوم رايون بويىچە كوللېكتىپ بېقىۋاتقانلارنىڭ 15.3 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. كوللېكتىپ ياشانغانلار ساناتورىيىسىگە بەرگەن يىللىق بېقىش پۇلى كىشى بېشىغا 669.8 يۈەندىن توغرا كەلدى. 1991 - يىلى يەنە يەكەن، كۇچا ناھىيىلىرى ھەممە يېزىدا ياشانغانلار ساناتورىيىسى بولۇشنى ئىشقا ئاشۇردى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە كوللېكتىپ بېقىۋاتقان، تارقاق ئولتۇراقلاشقان بەشتە كاپالەتلەندۈرۈلگەنلەر جەمئىي 19 مىڭ 343 بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە بۇۋاي - مومايلار 15 مىڭ 49، مېيىپ 1812، بالا 2482. ئۇنىڭدىن باشقا، يەنە 1051 كىشى بەشتە كاپالەتلەندۈرۈش ئوبيېكتىدىن 2543 نى بېقىشنى خالىسانە ئۈستىگە ئالدى، بۇلارنىڭ ئىچىدە بۇۋاي - مومايلار 1426، مېيىپ 359، بالا 758..

1991 - يىلى ئاممىا ياشانغانلار ساناتورىيىسىگە 278 مىڭ 627 ئادەم (قېتىم) خالىسانە پۇل ۋە نەرسە - كېرەك ئىئانە قىلدى. ئۇلارنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 2 مىليون 503 مىڭ 837 يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە نەق پۇل 1 مىليون 643 مىڭ 79 يۈەن، نەرسە - كېرەكلەرنى پۇلغا سۈندۈرغاندا 860 مىڭ 758 يۈەن. خوتەن ناھىيىسىنىڭ بۇزاق يېزىسىدىكى دېھقان مەھەممەتنىياز غازى 101 مىڭ 155 يۈەن پۇل ئىئانە قىلىپ، ئۆز يېزىسىغا بىر ياشانغانلار ساناتورىيىسى سالدۇردى ھەمدە بۇ ساناتورىيىگە قوبۇل قىلىنغان بەشتە كاپالەتلەندۈرۈلىدىغان 25 بۇۋاي - مومايلارنىڭ بارلىق تۇرمۇش خراجىتىنى ئۈستىگە ئالدى.

لى جۇڭمىن

ياشانغانلار ساناتورىيىسىنى ئوندا ياخشى ساناتورىيە ئۆلچىمىگە يەتكۈزۈش پائالىيىتى

1991 - يىلى خوتەن، قەشقەر، ئاقسۇ، بايىنغولىن، ئۈرۈمچى، سانجى، بورتالا قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردە بېكىدىن 44 ياشانغانلار ساناتورىيىسى ئوندا ياخشى ساناتورىيە ئۆلچىمىگە يەتتى. شۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايون بويىچە ئوندا ياخشى ساناتورىيە ئۆلچىمىگە يەتكەن ياشانغانلار ساناتورىيىسى 104 كە يېتىپ، ئاپتونوم رايوندىكى ساناتورىيە ئومۇمىي سانىنىڭ 26.28 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى.

1991 - يىلى ئوندا ياخشى ساناتورىيە ئۆلچىمىگە يەتكەن ياشانغانلار ساناتورىيىلىرى تۆۋەندىكىلەردىن ئىبارەت: خوتەن ناھىيىسى لايقا يېزىلىق ياشانغانلار ساناتورىيىسى، خانئېرىق يېزىلىق ياشانغانلار ساناتورىيىسى، لوپ ناھىيىسى دول يېزىلىق ياشانغانلار ساناتورىيىسى، قاراقاش ناھىيىسى پۇرچاقچى يېزىلىق ياشانغانلار ساناتورىيىسى، قويچى يېزىلىق ياشانغانلار ساناتورىيىسى، گۇما ناھىيىسى موكويلا يېزىلىق ياشانغانلار ساناتورىيىسى، خوتەن شەھىرى گۈجانباغ يېزىلىق ياشانغانلار ساناتورىيىسى، پەيزاۋات ناھىيىسىنىڭ بارىن بازىرى ياشانغانلار ساناتورىيىسى، يەكەن ناھىيىسى مىشا يېزىلىق ياشانغانلار ساناتورىيىسى، تومۇرتەك يېزىلىق ياشانغانلار ساناتورىيىسى، ئارال يېزىلىق ياشانغانلار ساناتورىيىسى، ئىلىشقۇ بازارلىق ياشانغانلار ساناتورىيىسى، ئېگەرچى بازارلىق ياشانغانلار ساناتورىيىسى، ئازادباغ يېزىلىق ياشانغانلار

ساناتوريىسى، كاچۇك يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، قاغىلىق ناھىيىسى يىلقىچى يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، يىتمىلىقتوم يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسى قەشقەر يېڭىشەھەر بازارلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، ياپچان بازارلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، ئەرمۇدۇن يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، قۇمۇشئېرىق يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، يوپۇغا ناھىيىسى سىيەك يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، ئاچچىق يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، ئاقسۇ شەھىرى ئېگەرچى يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، قاراتال يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، باي ناھىيىسى كانچى يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، ئاقسۇ كوناشەھەر ناھىيىسى تۇمشۇق يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، ئۇچتۇرپان ناھىيىسى ئىمامىلىرىم يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، ئاۋات ناھىيىسى بەشئېرىق يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، تامتوغراق يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، كورلا شەھىرى قارا يۇلغۇن يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، شاڭخۇ يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، خوشۇت ناھىيىسى تاغارچى يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، چاقىلىق ناھىيىسى ئۇتام يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، لوپنور ناھىيىسى تارىم يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، يەنجى خۇيزۇ ئاپتونوم ناھىيىسى يوڭنىڭ يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، ئۈرۈمچى شەھىرى دۆڭشەن رايونى لۇساۋگۇ يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، ئۈرۈمچى ناھىيىسى چىداۋان يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، يۇڭفېڭ يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، سانجى شەھىرى كوناشەھەر مەھەللە ئىش بېجىرىش ئورنى ياشانغانلار ساناتوريىسى، قۇتۇبى ناھىيىسى دافېڭ بازارلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، بورتالا شەھىرى شو يېڭېن بازارلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، جىڭ ناھىيىسى تولى يېزىلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى، ئارشاڭ ناھىيىسى خارېۋخ بازارلىق ياشانغانلار ساناتوريىسى.

لى جۇڭمىن

شىنجاڭ گاس بالىلارنىڭ سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش تەتقىقات مەركىزى قۇرۇلدى

شىنجاڭ گاس بالىلارنىڭ سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش تەتقىقات مەركىزى 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 15 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن قۇرۇلدى. تەتقىقات مەركىزى — شىنجاڭ مېيىپلارنىڭ سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش مەركىزى بىلەن بىر يۈرۈش ئاپپارات، ئىككىسى ئىككى ئورگان بولسىمۇ ھەر ئىككىسىلا خەلق ئىشلار نازارىتىگە قارايدۇ.

شىنجاڭدا گاس بالىلارنىڭ سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش كەسپى 1988 - يىلىنىڭ بېشىدا باشلانغاندى، 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر 4000 دىن كۆپرەك بالىنىڭ ئاڭلاش، سۆزلەش ئىقتىدارى ئوستىدە، تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىلىپ، داۋالاش ئارقىلىق سالامەتلىكى ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى، ئاڭلاش ئىقتىدارى بويىچە مەشق قىلدۇرۇلغىنى 108 بولۇپ، بۇلاردىن 24 نىڭ سالامەتلىكى ئاساسىي جەھەتتىن ئەسلىگە كەلدى، بۇلاردىن 14 ى باشلانغۇچ مەكتەپكە ئوقۇشقا كىردى.

ۋاڭ جىچۈن

جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئىككى ۋىلايەت، بىر ئوبلاست يېزا بالىلار پاراۋانلىق مەكتەپلىرىنى تەرەققىي قىلدۇردى

خوتەن، قەشقەر ۋىلايەتلىرى ۋە قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستى — ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئوچ نامرات رايون. نامراتلىق، كېسەللىك ۋە نىكاھلىنىش قاتارلىق جەھەتلەردىكى سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن دېھقان، چارۋىچىلار ئارىسىدا ئاتا - ئانىسىدىن ئايرىلىپ قالغان بالىلار بىر قەدەر كۆپ. 1986 - يىلى ئېلىپ بېرىلغان ئارىلاپ تەكشۈرۈشكە ئاساسەن مۇلچەرىي ھېسابلىغاندا، ئىككى ۋىلايەت، بىر ئوبلاستتا جەمئىي 4500 يېتىم بالا بار ئىكەن.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بۇنىڭغا ناھايىتى كۆڭۈل بۆلدى. 1986 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى چاقىرغان ئىككى ۋىلايەت،

بىر ئوبلاستنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇپ بېيىتىش سۆھبەت يىغىنىدا، ئىككى ۋىلايەت، بىر ئوبلاستتا يېزا بالىلار پاراۋانلىق مەكتىپى قۇرۇپ، يېتىم بالىلارنىڭ تۇرمۇش، ئوقۇش قاتارلىق مەسىلىلىرىنى ھەل قىلىش قارار قىلىنغانىدى. شۇنىڭدىن كېيىن، ئاپتونوم رايوندىكى مالىيە تارماقلىرى ھەر يىلى 700 مىڭ يۈەن مەخسۇس پۇل ئاجرىتىپ تۇردى، ئىككى ۋىلايەت، بىر ئوبلاست ئاممىنى قوزغاپ 5 مىليون يۈەنگە يېقىن ئىئانە توپلىدى، يەرلىك مالىيىدىن 1 مىليون500مىڭ يۈەن نەق پۇل ئاجرىتىلدى، 1987 - يىلى خوتەن ۋىلايىتىنىڭ قاراقاش ناھىيىسىدە تۇنجى يېزا بالىلار پاراۋانلىق مەكتىپى قۇرۇلغاندىن تارتىپ، 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغا قەدەر، 14 ناھىيە، شەھەردە يېزا بالىلار پاراۋانلىق مەكتىپى قۇرۇلۇپ، 1040 يېتىم بالا قوبۇل قىلىندى. بۇ يېتىم بالىلار مەكتەپتە ئومۇمىي ساۋات ئۆگەنگەندىن سىرت، يەنە گىلەم توقۇش، كىيىم تىكىش، ساتىراشلىققا ئوخشاش بىر-ئىككى خىل ھۈنەر ئۆگەندى. 1991 - يىلى 181 ئوقۇغۇچى ئوقۇش پۈتكۈزدى.

ۋاڭ جىچۇن

قوشۇمچە

جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئىككى ۋىلايەت، بىر ئوبلاستتا قۇرۇلغان يېزا بالىلار پاراۋانلىق مەكتەپلىرىنىڭ ئىسىملىكى

قەشقەر شەھەرلىك بالىلار پاراۋانلىق مەكتىپى، قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىلىك بالىلار پاراۋانلىق مەكتىپى، قاغىلىق ناھىيىلىك بالىلار پاراۋانلىق مەكتىپى، پوسكام ناھىيىلىك بالىلار پاراۋانلىق مەكتىپى، يېڭىسار ناھىيىلىك بالىلار پاراۋانلىق مەكتىپى، قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىلىك بالىلار پاراۋانلىق مەكتىپى، يەكەن ناھىيىلىك بالىلار پاراۋانلىق مەكتىپى، مارالبېشى ناھىيىلىك بالىلار پاراۋانلىق مەكتىپى، گۇما ناھىيىلىك بالىلار پاراۋانلىق مەكتىپى، قاراقاش ناھىيىلىك بالىلار پاراۋانلىق مەكتىپى، خوتەن شەھەرلىك بالىلار پاراۋانلىق مەكتىپى، خوتەن ناھىيىلىك بالىلار پاراۋانلىق مەكتىپى، كېرىيە ناھىيىلىك بالىلار پاراۋانلىق مەكتىپى، ئۇلۇغچات ناھىيىلىك بالىلار پاراۋانلىق مەكتىپى.

شىنجاڭ پۇرۇپكا زاۋۇتىنىڭ پايدا ۋە بېجى 1 مىليون يۈەنگە يەتتى

1991 - يىلى شىنجاڭ پۇرۇپكا زاۋۇتىنىڭ يىللىق مەھسۇلات قىممىتى 7 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە، پايدا ۋە بېجى 1 مىليون 70 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى پاراۋانلىق كارخانىلىرىنىڭ ئىچىدە پايدا ۋە بېجى 1 مىليون يۈەندىن ئاشقان بىردىنبىر كارخانا بولۇپ قالدى.

بۇ زاۋۇت1988 - يىلى ئىتالىيىدىن يىلىغا 200 مىليون پۇرۇپكا ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىغا ئىگە «خانتاجى» ماركىلىق ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىنى كىرگۈزگەنىدى. بۇ لىنىيە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلگەندىن بۇيان، ئۇنىڭ «خانتاجى» ماركىلىق پۇرۇپكىسى يېنىك سانائەت مىنىستىرلىكى بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات مۇكاپاتىغا، مەملىكەتلىك داڭلىق، ئەلا سۈپەتلىك، ئالاھىدە يېنىك سانائەت مەھسۇلاتلىرى كۆرگەزمىسىدە مىس مېدال مۇكاپاتىغا، ئاپتونوم رايون بويىچە 2 - نۆۋەتلىك داڭلىق، ئەلا سۈپەتلىك، ئالاھىدە يېنىك سانائەت مەھسۇلاتلىرى بويىچە «ئالتۇن تۆگە لوڭقىسى» باھالاش پائالىيىتىدە ئالتۇن مېدال مۇكاپاتىغا، ئاپتونوم رايوننىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە «ئالتۇن ئارغىماق» مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

سۇن مىنجېڭ

ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتى

تەبىئىي ئاپەت ۋە ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئەھۋالى

1991 - يىل ئاپتونوم رايوندا ئاپەت ئېغىر بولغان بىر يىل بولدى. قۇرغاقچىلىق ئاپىتى ئاساسلىق ئاپەت بولدى، قارا يامغۇر، كەلكۇن، مۆلدۇر، كېسەللىك ۋە ھاشارات زىيانداشلىقى، يەر تەۋرەش يۈز بېرىپ تۇردى. ئاپتونوم رايوندىكى 15

ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردە ئومۇميۈزلۈك قۇرغاقچىلىق بولدى. ئەتىياز پەسلىدە ئاپتونوم رايون بويىچە 25% ئېتىز - ئېرىق ۋە 45% پايدىلانغىلى بولىدىغان ئوتلاق قۇرغاقچىلىققا ئۇچرىدى، تارباغاتاي، ئىلى، ئالتاي، قۇمۇل، سانجىدىن ئىبارەت بەش ۋىلايەت، ئوبلاستتا ئاپەت ئېغىر بولدى، ئاقسۇ، قەشقەر قاتارلىق رايونلاردىمۇ ئاپەت بىر قەدەر ئېغىر بولدى. كەلكۈن ئاپىتى خەلقنىڭ 32 مىڭ ئېغىزدىن ئارتۇق ئۆيىنى ئۆرۈۋەتتى ۋە زىيانغا ئۇچرىتىپ، 71 سۇ ئىنشائاتى مۇئەسسەسىنى، 180 كىلومېتردىن ئارتۇق ئۆزەنلۈقتىكى تاشيولنى، 285 كۆۋرۈكنى، 295 سۇئېگىزچىنى بۇزۇۋەتتى. سانلىق مەلۇماتقا قارىغاندا، ئاپتونوم رايون بويىچە 7 مىليون 964 مىڭ 300 مو يەردىكى زىرائەت ئاپەتكە ئۇچرىغان، 5 مىليون 88 مىڭ 300 مو زىرائەت زىيانغا ئۇچرىغان؛ ئاپەت سەۋەبىدىن 233 مىڭ 200 تونىنا ئاشلىق، 23 مىڭ 200 تونىنا پاختا، 25 مىڭ 700 تونىنا ياغلىق دان كېمىسىپ كەتكەن؛ چارۋىچىلىقتا 18 مىليون تۈياقتىن ئارتۇق چارۋا ئاپەتكە ئۇچرىغان، 427 مىڭ 200 تۈياق چارۋا ئۆلگەن؛ شىمالىي شىنجاڭ، شەرقىي شىنجاڭ قاتارلىق جايلاردىكى چارۋىچىلىق رايونلىرىدا يەم - خەشەك 1990 - يىلدىكىدىن 2 مىليون 200 مىڭ تونىنا كېمىيىپ كېتىپ، چارۋىلار ياخشى سەمرەلمىگەن، ئورۇق، ئاجىز چارۋا 3 مىليون تۈياقتىن ئېشىپ كەتكەن. ئاپتونوم رايون بويىچە 1 مىليون 487 مىڭ 700 كىشى ئاپەتكە ئۇچرىغان، 1 مىليون 437 مىڭ 700 كىشى زىيان تارتقان، 63 ئادەم ئۆلگەن. ئاپتونوم رايون بويىچە ئاپەت كەلتۈرگەن بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان تەخمىنەن 865 مىليون يۈەنگە يەتكەن (ھەر قايسى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرنىڭ ئاپەتكە ئۇچراش ئەھۋالىنىڭ قوشۇمچە جەدۋەلدىن كۆرۈۋېلىڭ).

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا قۇرغاقچىلىق، كەلكۈندىن باشقا يەنە تۆۋەندىكى ئاپەتلەرمۇ بىر قەدەر ئېغىر بولدى:

1 - ئاينىڭ بېشىدىن 2 - ئاينىڭ ئوتتۇرىسىغىچە قىزىلسۇ ئوبلاستىدا قار ئاپىتى بولدى، ئۇلۇغچات، ئاقتۇ ناھىيىلىرىدە ئاپەت ئېغىر بولۇپ، 11 چارۋىچىلىق بېزىسى، سەككىز دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چارۋىچىلىق فېرمىسىدا 5800 ئۆيلۈك چارۋىچى، 793 مىڭ تۈياقتىن كۆپرەك چارۋا مال ئاپەتكە ئۇچرىدى، 23 مىڭ 360 تۈياق چارۋا ئۆلدى.

2 - ئاينىڭ25 - كۈنى كەلگەن ناھىيىسىدە 6.5 بال يەر تەۋرەپ، ناھىيە بويىچە 3502 ئېغىز ئۆي ئېغىر دەرىجىدە زىيانغا ئۇچرىدى، 120 ئېغىز ئۆي ئۇرۇلۇپ چۈشتى. قىسمەن تاشيول، كۆۋرۈك، توك تارقىتىش ئۈسكۈنىسى، پىششىقلاپ ئىشلەش ماشىنىسى قاتارلىقلار ھەر خىل دەرىجىدە بۇزۇلۇپ كەتتى، تەخمىنەن 4 مىليون 600 مىڭ يۈەن ئىقتىسادىي زىيان بولدى.

4 - ئاينىڭ 9 - كۈنىدىن 19 - كۈنگىچە ئۇچتۇرپان ناھىيىسىدە قاتتىق يامغۇر ئاپىتى يۈز بېرىپ، 13 مىڭ 814 ئۆيلۈك ئاھالە ئاپەتكە ئۇچرىدى، 2230 ئېغىز ئۆي ئۇرۇلۇپ چۈشتى، 7821 ئېغىز ئۆي خەتەرلىك ئۆي بولۇپ قالدى، 1174 ئېغىل - قوتان ئۇرۇلۇپ چۈشۈپ، 2353 چارۋا مال ئۆلدى؛ 55 مىڭ مو كۆزگى بۇغدايىنى سۇ بېسىپ كەتتى، ئەتىيازدا تېرىلغان زىرائەتنەرنىڭ 57 مىڭ 8 موسى ئاپەتكە ئۇچرىدى، 36 مىڭ 83 موسى زىيانغا ئۇچرىدى. 10 مىليون يۈەندىن كۆپرەك ئىقتىسادىي زىيان بولدى.

4 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 13 - كۈنگىچە قەشقەر ۋىلايىتى مۇلدۇر، قارا يامغۇر زەربىسىگە ئۇچراپ، توققۇز ناھىيىدە ھەر خىل دەرىجىدە ئاپەت يۈز بەردى، 53 مىڭ ئۆيلۈكتىن ئارتۇق ئاھالە، 420 مىڭ مودىن ئارتۇق زىرائەت ئاپەتكە ئۇچرىدى، 15 مىڭ 751 تۈياق چارۋا مال ئۆلدى، 1864 ئېغىل - قوتان ئۇرۇلۇپ چۈشتى، سۇ 104 چۈشۈرگىنى بۇزۇۋەتتى، 299 مىڭ تۇپتىن ئارتۇق دەل - دەرەخنى نابۇت قىلىۋەتتى. 22 مىليون 600 مىڭ يۈەن ئىقتىسادىي زىيان بولدى.

4 - ئاينىڭ ئاخىرىدا ئاقچى ناھىيىسىدە ئۇدا قاتتىق قار يېغىپ، قارنىڭ قېلىنلىقى تاغلىق رايوندا بىر مېتردىن ئېشىپ كەتتى، تۇزلەڭلىكتە 50 - 60 سانتىمېتىرغا يەتتى، 1281 ئۆيلۈك 6598 ئادەم

ئاپەتكە ئۇچرىدى، 25 مىڭ تۇياقتىن كۆپرەك چارۋا مال ئۆلدى، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ 371 ئېغىز ئۆيى ئۆرۈلۈپ كەتتى، 386 ئېغىز ئۆي ئېغىر دەرىجىدە زىيانغا ئۇچرىدى.

5 - ئاينىڭ 4 - كۈنىدىن 7 - كۈنگىچە ئىلى ۋىلايىتىدە ئەتىيازلىق جۇدۇن - ئۇششۇك يۇز بەردى، غۇلجا شەھىرىدە يەر يۈزىنىڭ ئەڭ تۆۋەن تېمپېراتۇرىسى 8℃- قا چۈشتى. كېچەزىنىڭ كۆپ قىسمى ئۇششۇپ كەتتى، 130 مىڭ مودىن ئارتۇق يەردىكى كۆممىقوناقنىڭ يوپۇرماقلىرىغا ئۇششۇك تەگدى. قىزىلچا، تاۋۇز، كۆكتاتلارنىڭمۇ كۆپ قىسمى ئۇششۇك تېگىپ زەخمىلەندى ۋە نابۇت بولۇپ كەتتى.

6 - ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 12 - كۈنگىچە ئاقسۇ ۋىلايىتىنىڭ سەككىز ناھىيە، بىر شەھىرىدىكى 30 يېزا قارا يامغۇر، مۆلدۈر ئاپىتىگە ئۇچرىدى، 129 كەنتتە ئاپەت بىر قەدەر ئېغىر بولدى، 268 مىڭ مو يەردىكى زىرائەت ئاپەتكە ئۇچرىدى، بۇنىڭ 255 مىڭ مۇسى زىيانغا ئۇچرىدى؛ 403 ئېغىز ئۆي ئۆرۈلۈپ چۈشتى، 357 ئېغىز ئۆي زىيانغا ئۇچرىدى، 117 مىڭ 515 كىشى ئاپەتكە ئۇچرىدى، 1536 تۈياق چارۋا مال ئۆلدى، 338 ئېغىل - قوتان ئۆرۈلۈپ چۈشتى، 19 مىليون يۈەندىن كۆپرەك ئىقتىسادىي زىيان بولدى.

8 - ئاينىڭ 19 - كۈنى قوبۇقسار ناھىيىسىدە 6.5 بال يەر تەۋرەپ، ئاز ساندىكى ئۆيلەر ئۆرۈلۈپ كەتتى، 1000 ئېغىزغا يېقىن ئۆي خەتەرلىك ئۆي بولۇپ قالدى، 17 مىڭ ئېغىز ئۆي يېنىك دەرىجىدە زەخمىلەندى، 7 مىليون 440 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق ئىقتىسادىي زىيان بولدى.

8 - ئاينىڭ 20 - كۈنى توقسۇ، شايار، باي ناھىيىلىرىنىڭ قىسمەن يېزىلىرى مۆلدۈر ئاپىتىگە ئۇچرىدى. مۆلدۈر يافقان جاينىڭ ئۆزۈنلۇقى 40 كىلومېتىرغا، كەڭلىكى تۆت كىلومېتىرغا يەتتى. 30 مىليون يۈەنگە يېقىن ئىقتىسادىي زىيان بولدى.

1991 - يىلى ئاپىتونوم رايوندا ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش جەھەتتە، ئاساسلىقى، تۆۋەندىكى خىزمەتلەر ئىشلەندى:

1) ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىكى ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىنى چىڭ تۇتتى. قۇرغاقچىلىق ئالامەتلىرى كۆرۈلگەن ھامان، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئۆز ۋاقتىدا قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇپ، ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئېلىپ، مول ھوسۇلنى قولغا كەلتۈرۈش توغرىسىدا جىددىي تېلېفون يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش تەدبىرلىرىنى تۈزۈپ چىقتى. ۋىلايەت، ئوبلاستلار بۇنى تېزدىن ئىزچىللاشتۇرۇپ ۋە ئەملىيلەشتۈرۈپ، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش خىزمىتىنى چىڭ تۇتتى. ئاپتونوم رايون 14 خىزمەت گۇرۇپپىسىنى قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش تەدبىرلىرىنىڭ ئەملىيلەشتۈرۈلۈشىگە ھەيدەكچىلىك قىلىشقا ئەۋەتتى، شۇنىڭ بىلەن قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىدە ئۇنۇم ھاسىل قىلىندى.

2) ھەر قايسى تارماقلار فۇنكسىيىلىك رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا پۈتۈن كۈچى بىلەن ئاتلاندى. ئاشلىق تارماقلىرى چارۋىچىلىققا 100 مىليون كىلوگرامدىن ئارتۇق يەم - خەشەك ھەل قىلىپ بەردى؛ يېزا ئىگىلىك بانكىسى 30 مىليون يۈەندىن ئارتۇق قەرز پۇل بەردى؛ نېفىت تارماقلىرى 3000 تونىنا بېنزىن، دىزېلىن بىلەن تەمىنلىدى، سودا تارماقلىرى چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرى ۋە تىرىك چارۋىلارنى ئالدىن سېتىۋېلىش پۇلى تارقاتتى. سۇ ئىشلىرى، ئېلېكتر، دېھقانچىلىق ماشىنىلىرى قاتارلىق مىستېمىلار قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش بويىچە تېز خىزمەت قىلىش ئەتراپىدا تەشكىللىندى. ئاپتونوم رايون يەنە 5 مىليون يۈەن قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش خراجىتى ئاجرىتىپ، جايلارنىڭ قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇشىغا ياردەم بەردى.

3) دۆلەت ياردەم بېرىش ۋە ئاپەتكە ئۇچرىغان خەلق ئىشلەپچىقىرىش بىلەن ئۆزىنى ئۆزى قۇتقۇزۇشنى تەڭ يولغا قويۇش فائىجىنى ئىزچىللاشتۇرۇلدى. بۇ يىل ئاپتونوم رايون تەبىئىي ئاپەتكە ئۇچرىغانلارنى قۇتقۇزۇش پۇلىدىن جەمئىي 4

قوشۇمچە

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ھەرقايسى جايلارنىڭ ئاپەتكە ئۇچراش ئەھۋالى

تۈرگەئايرىلىشى / تۈرى	ئاپەتكە ئۇچرىغان يەر كۆلىمى (100مو)	زىيانغا ئۇچرىغان يەر كۆلىمى (100 مو)								ئاپەت سەۋەبىدىن بولغان زىيان								ئاپەت سەۋەبىدىن كىمەيگەن ئوزۇقلۇق ئاشلىق		ئىقتىسادىي قۇتقۇزۇشقا ئىبرىشكەن ئادەم سانى [ئادەم (قېتىم)]
		جەمئىي	قۇرغاقچىلىق ئاپىتى	سۇ ئاپىتى	بوران-مۇلدۇر ئاپىتى	ئۇششۇق ئاپىتى	كېسەل-لىك، ھاشارات ئاپىتى	باشقىلار	زىيانغا ئۇچرىغان ئادەم سانى	ئۆلگەن ئادەم	كېمەيگەن ئاشلىق (تونىنا)	كېمەيگەن ياخىتا (تونىنا)	كېمەيگەن ياغلىق دان (تونىنا)	ئۆرۈلۈپ كەتكەن ئۆي (ئېغىز)	بۇزۇلغان ئۆي (ئېغىز)	ئۆلگەن قوي (تۇياق)	ئۆلگەن چوڭ چارۋا (تۇياق)	ئاشلىق سانى (تونىنا)	نوپۇس (ئادەم)	
جەمئىي	79643	50883	27666	2544	12393	2341	4265	1674	1437200	63	233221	23172	25713	12650	20439	365229	61953	38521	514933	449567
ئۇرۇمچى شەھىرى	1550	1553	1231		300		2		48150		17234					372	39	480	9082	
تۇرپان ۋىلا-يىتى	1305	935	481	18	175		261		33435		1605	353	44	364	496	6386	112	559	14984	18505
قۇمۇل ۋىلا-يىتى	3558	2342	1564	5	210	34	93	436	73085	5.	10565	1234	959	12	26	20895	2095	2798	26201	20179
سانجى ئوب-لاستى	16807	12772	12170	79	353	49	95	26	142953	2	58672	246	4468	88	98	17939	2873	6054	59246	28858
بورتالا ئوب-لاستى	2863	1380	1274	11	95				61075		4008	1425	795	100	51	49912	3452	1162	11132	8888
بايىنغولىن ئوبلاستى	6976	2965	1083	1197	348	25	248	64	28939	1	3421	520	227	249	3375	30793	3000	823	16729	19138
ئاقسۇ ۋىلا-يىتى	8787	6818		203	6533	28	34	20	248008		22514	6743	5660	6910	5685	42996	1999	8754	92209	105937
قىزىلسۇ ئوبلاستى	1037	479	14	60	10	17	40	338	13225	2	76	33	6	977	2064	58702	9924	76	8004	10738
قەشقەر ۋىلا-يىتى	10134	6042	1522	158	2012	303	1458	589	311093	10	13706	5130	537	2676	4212	21292	6049	4831	79316	39808
خوتەن ۋىلا-يىتى	4048	1868	289	108	1135	148	63	125	244738	6	17642	3260	108	527	708	31375	2587	3078	64424	48713
ئىلى ۋىلايىتى	9005	4405	1589	274	738	1449	298	57	148080	35	19172	137	4088	445	2290	29005	16045	3545	62636	56330
تارباغاتاي ۋىلايىتى	9935	7356	4912	333	348	284	1460	19	46633		52834	4091	8519	176	1398	51392	8291	4235	45434	61103
ئالتاي ۋىلا-يىتى	3365	1811	1537	98	36	4	136		37286	2	10062		302	126	36	4170	5487	2045	25134	31292
شىخەنزە شەھىرى	273	177			100		77		500		1710							81	402	77

مىليون 420 مىڭ يۆەن ئاجرىتىپ، كۆز ۋە ئەتىيازدا ئاپەتكە ئۇچرىغان خەلقنىڭ تۇرمۇشىغا كاپالەتلىك قىلدى ھەمدە ئېغىر ئاپەتكە ئۇچرىغان 7500 دىن ئارتۇق ئاھالىنى كۆچۈرۈپ ئورۇنلاشتۇردى. كادىرلار ۋە ئاپەتكە ئۇچرىغان خەلق پائال مەبلەغ توپلاپ ۋە ئەمگەك كۆچى ئاجرىتىپ، ئىشلەپچىقىرىش ئارقىلىق ئۆزىنى ئۆزى قۇتقۇزۇشىنى قانات يايدۇردى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتكە ئۇچرىغانلارنى قۇتقۇزۇشقا 200 مىليون يۆەندىن ئارتۇق خىراجەت ئاجراتتى، ئادەم كۆچى جەھەتتە 650 مىڭ ئادەم (قېتىم) نى ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇشقا ئاتلاندۇردى.

4) ئۆز ئارا ياردەم بېرىش، ئۆز ئارا قۇتقۇزۇش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. ئاقسۇ ۋىلايىتىدە يەرلىك مالىيە ۋە ئامما ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا 481 مىڭ 700 يۆەن ياردەم قىلدى؛ ئالتاي ۋىلايىتىدە ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئۈچۈن يەرلىك مالىيىدىن 300 مىڭ يۆەن ھەل قىلىنغاندىن باشقا، چارۋىچىلار ئۆزلىرى ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇپ، چارۋىلارنى قوغداش ئۈچۈن 2 مىليون 500 مىڭ يۆەن مەبلەغ تەييارلىدى؛ چاپچال ناھىيىسىدە ئاپەتكە ئۇچرىغان خەلقتە 180 مىڭ يۆەن قىممىتىدە پۇل ۋە ئاشلىق ئىئانە قىلىندى؛ غۇلجا ناھىيىسىدە 610 خالتا ئۇن ئىئانە قىلىندى؛ دۆربىلجىن ناھىيىسىدە 7.9 تونىنا ئاشلىق، 350 مىڭ يۆەن پۇل ئىئانە قىلىندى، ناھىيىلىك پارتكوم ۋە ھۆكۈمەت ناھىيىنىڭ ئاشلىق تارماقلىرىدىن 200 تونىنا ئۇننى ئالدىن يۆتكەپ، ئاپەتكە ئۇچرىغانلارنى قۇتقۇزۇشقا ئىشلەتتى، دېھقان، چارۋىچىلار يەنە ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش يۈزىسىدىن 1 مىليون 560 مىڭ يۆەن مەبلەغ توپلىدى؛ سانجى ئوبلاستىغا قاراشلىق ناھىيە (شەھەر) لەردە، ئاپەت ئېغىر بولغان دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىغا 13 مىڭ تونىنىدىن ئارتۇق ئاشلىق، يەم - خەشەك ئىئانە قىلىندى ۋە بۇ نەرسىلەر ئاپەت بولغان رايونغا ئۆز ۋاقتىدا يۆتكەپ بېرىلدى، يەنە ئاپەتكە ئۇچرىغان خەلقتە 1 مىليون 500 مىڭ يۆەن ئىئانە قىلىندى، ئىئانە قىلغان ئاشلىق، كىيىم - كېچەك، يېقىلغۇ قاتارلىق ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئەشيالىرىنىڭ قىممىتى 2 مىليون يۆەنگە يەتتى. قۇرغاقچىلىق ئېغىر بولغاندا، شىمالىي شىنجاڭدىكى چارۋىچىلىق رايونلىرى يەنە 2000 دىن ئارتۇق ئاپتوموبىل، ھارۋا (قېتىم) تەشكىللەپ، ئاۋۇل - قورولارغا سۇ يەتكۈزۈپ بەردى. جايلاردا قۇرۇلغان دېھقان، چارۋىچىلار ھەمكارلىق - پۇل (ئاشلىق) ئامانەت جەمئىيەتلىرى بىر يىللىق ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش جەريانىدا جەمئىي 108 مىڭ 487 ئۆيلۈك دېھقان، چارۋىچىغا 11 مىليون 346 مىڭ يۆەن قەرز پۇل بەردى، 62 مىڭ 809 ئۆيلۈك دېھقان، چارۋىچىغا 2 مىليون 716 مىڭ 162 كىلوگرام ئاشلىق قەرز بەردى.

5) پەن - تېخنىكىغا سېلىنىدىغان سېلىنما كۆپەيتىلدى. دېھقان، چارۋىچىلاردىن جەمئىي 75 مىڭ ئادەم (قېتىم) تەربىيىلەندى. پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلۇغ كۆرسەتكۈچ يېزىسىدىن 90 ى، پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلۇغ كۆرسەتكۈچ كەنتىدىن 518 ى قۇرۇلدى، پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلۇغ كۆرسەتكۈچ ئاشلىسىدىن 8530 نەچچىسى كۆپەيتىلدى، ئىلغار ئەھلي تېخنىكا ۋە پەن - تېخنىكا نەتىجىسىدىن 270 نەچچە تۈر كېڭەيتىلدى. مۇلچەرلىنىشچە، پەن - تېخنىكا ئارقىلىق يارىتىلغان ئىقتىسادىي ئۈنۈم 14 مىليون يۆەندىن ئاشىدىكەن.

جاۋ شېڭفۇ
ۋاڭ يۇ

ئاپەتكە ئۇچرىغان سەككىز ئۇلۇسقا ماددىي ئەشيا ئىئانە قىلىندى

1991 - يىلى يازدا جياڭسۇ، ئەنخۇي، گۈيجۇ، جېجياڭ، خېنەن، سىچۈەن، خۇنەن، خۇبېيدىن ئىبارەت سەككىز ئۇلۇسقا ئاپەتكە ئۇچرىدى. ئاپتونوم رايون 7 - ئاينىڭ 18 - كۈنىدىن باشلاپ پۇل ۋە ماددىي ئەشيا ئىئانە قىلىش پائالىيىتىنى ئېلىپ باردى. يىل ئاخىرىغىچە جەمئىي 48 مىليون 42 مىڭ يۆەندىن كۆپرەك قىممەتتىكى ئىئانە قىلىنغان پۇل ۋە ماددىي ئەشيا تاپشۇرۇۋېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىئانە قىلىنغان پۇل 38 مىليون 38 مىڭ يۆەندىن كۆپرەك، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا جىددىي ئېھتىياجلىق بولغان بۇغداي - ئۇن، گۈرۈچ، تۇز، شېكەر، يېمەكلىك، دورا، كىيىم - كېچەك، چېدىر، پاختا،

ئاپتوموبىل، پارقازان، ھىناكارلىق ماتېرىيالىدىن ئىبارەت 12 چوڭ تۈردىكى 70 نەچچە خىل ماددىي ئەشيا 8000 توننىدىن كۆپرەك بولۇپ، قىممىتى 10 مىليون 4000 يۈەنگە يېتىدۇ. ئاپتونوم رايون پۈلدىن 16 مىليون يۈەن (ئاپتونوم رايون مالىيىسىدىن ئاجرىتىلغان 2 مىليون يۈەنمۇ بۇنىڭ ئىچىدە) نى خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكىگە ئەۋەتىپ بەردى، ئەنخۇي ئۇلكىسىنىڭ تۆتىچىڭ ناھىيىسىگە 1 مىليون يۈەن ئىشانلىق ياردەم بەردى؛ ئۆلەيەت، ئوبلاست، شەھەرلەر ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى 8 مىليون 769 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك پۈلنى خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكىگە بېۋاستە ئەۋەتىپ بەردى، ئاپەت بولغان رايونغا 3 مىليون 569 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك ئىشانلىق ياردەم بەردى (ئاپتونوم رايون خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ ماقۇللۇقىنى ئېلىپ، 8 مىليون 700 مىڭ يۈەننى ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئىشلىرىغا ئىشلىتىشكە ئېلىپ قالدى). ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا ئىشانە قىلىنغان ماددىي ئەشيالارنىڭ ھەممىسى خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ تەقسىمات پىلانى ياكى ئاپتونوم رايون بەلگىلىگەن نىشان بويىچە ئاپەت بولغان رايونلارغا ئەۋەتىپ بېرىلدى. ئۇنىڭدىن باشقا، ئاپتونوم رايونلۇق ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش بويىچە ئىشانە توپلاش ئىشخانىسى يەنە خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكى ۋە جۇڭگو خەلقئارا ئاپەتنى ئون يىل ئازايتىش كومىتېتىنىڭ ھاۋالىسى بويىچە، سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئۆزبېكستان ۋە قىرغىزستان جۇمھۇرىيەتلىرى ياردەم قىلغان ئىككى تۈركۈم ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ماددىي ئەشياسىنى ۋاستىلىك توشۇش خىزمىتىنى ئۈستىگە ئېلىپ بېجىرىپ بەردى. ئاپتونوم رايون ئىشانە قىلغان پۇل ۋە ماددىي ئەشيا سانى غەربىي شىمالدىكى بەش ئۆلكە ۋە مەملىكەتتىكى ئاز سانلىق مىللەت ئاپتونوم رايونلىرى بويىچە ئالدىنقى قاتاردا تۇردى.

ئاپتونوم رايون قولغا كەلتۈرگەن بۇ نەتىجىلەر، ئاساسەن، تۆۋەندىكى سەۋەبلەردىن بولدى:

1) ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىك ئەھمىيەت بەردى. جەنۇبتىكى سەككىز ئۆلكىدە كەلكۈن ۋە ھۆلچىلىك ئاپىتى يۈز بەرگەندىن كېيىن، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى ئاپەت ئەلگە ئېغىر بولغان ئەنخۇي ئۆلكىسىگە ئەلگە تېز سۈرئەتتە 500 تونىنا ېنىزىن، 500 تونىنا دىزېلىن، 1000 تونىنا پاختا ۋە چېدىر قاتارلىق ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئەشياسىنى ئەۋەتىپ بەردى. 7 - ئاينىڭ 17 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى مەخسۇس يىغىن ئۆتكۈزۈپ، ئاپتونوم رايون مالىيىسىدىن 2 مىليون يۈەن ئاجرىتىپ، خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكىگە تېز ئەۋەتىپ بېرىشنى ھەمدە دەرھال ئاپتونوم رايونلۇق ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش بويىچە ئىشانە توپلاش ئىشخانىسى قۇرۇپ، ئاپتونوم رايون دائىرىسىدە ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش بويىچە ئىشانە توپلاش پائالىيىتىنى قاناتيايدۇرۇش ئىشلىرىنى ئۈيۈشتۇرۇشنى قارار قىلدى. ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش بويىچە ئىشانە توپلاش ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرلىقىنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى قېيۇم باۋۇدۇن ئۈستىگە ئالدى. ھەرقايسى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەر، ھەرقايسى كارخانا، كەسپىي ئورۇنلار، تەشكىلاتلار، قوراللىق ساقچىقىسىم، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنىئىككى - ئۈچ كۈن ئىچىدە مۇناسىپ تۈردە ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش بويىچە ئىشانە توپلاش ئاپپاراتلىرىنى قۇرۇپ چىقتى.

2) تەشۋىقات خىزمىتى كەڭ، چوڭقۇر ئېلىپ بېرىلدى. ئىشانە توپلاش پائالىيىتى باشلانغاندىن كېيىن، شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، «شىنجاڭ گېزىتى»، «شىنجاڭ ئىقتىساد گېزىتى» قاتارلىق ئورۇنلار ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش بويىچە ئىشانە توپلاشقا بېغىشلانغان مەخسۇس پروگراممىلا ياكى مەخسۇس ستونلارنى ئېچىپ، ئاپەت ئەھۋالىنى ۋە پۈل، ماددىي ئەشيا ئىشانە قىلىش ئەھۋالىنى ۋاقتىدا خەۋەر قىلىپ تۇردى. جايلاردىكى گېزىتلەر، رادىئو، تېلېۋىزىيە ئىستانسىلىرىمۇ تەشۋىقات پائالىيەتلىرىنى قاناتيايدۇردى. يېزا - كەنت، مەھەللە، زاۋۇت - كانلارمۇ شوئار - لوزۇنكا، قارا تاختا گېزىتى قاتارلىقلاردىن پايدىلىنىپ تەشۋىقات ئېلىپ باردى.

3) رەھبەرلىك باشلامچى بولدى، جەمئىيەتتىكى

7 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ساقىت 14 تىن 50 مىنۇت ئۆتكەندە، سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئۆزبېكستان ئىتتىپاقداش جۇمھۇرىيىتى دۆلىتىمىزنىڭ جەنۇبىدىكى كەلكۇن ئاپىتىگە ئۇچرىغان سەككىز ئۆلكىگە ئىئانە قىلغان ماددىي ئەشيالار ئۈرۈمچى ئايرودرومىغا ئېلىپ كېلىندى، ئاپتونوم رايونلۇق ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش بويىچە ئىئانە توپلاش ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ئىشلىرى نازارىتىنىڭ نازىرى ھاپىز رەھمەت خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ ھاۋالىسى بويىچە، جۇڭگو خەلقىغا ئاپەتنى ئون يىل ئازايتىش كومىتېتىغا ۋەكالىتەن ئايرودرومغا چىقىپ، ئىئانە قىلىنغان ماددىي ئەشيالارنى ئۆتكۈزۈۋالدى.

سۈرەتتە: ھاپىز رەھمەت سوۋېت تەرەپتىكى خادىملار بىلەن ئايروپىلان ئالدىدا سۆھبەتلەشمەكتە.

سۈن مىنجېڭ فوتوسى

ھەر ساھە، ھەر مىللەت ئامما‌سى بەس - بەستە پۇل‌ۋە ماددىي ئەشيا ئىئانە قىلدى. ستاتىستىكىغا قارىغاندا، ئاپتونوم رايون بويىچە 3171 مەمۇرىي ۋە كەسىپى ئورۇن 4 مىليون 140 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك پۇل ئىئانە قىلغان، 2032 كارخانا ئورنى 7 مىليون 580 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك پۇل ئىئانە قىلغان؛ 300 دىن ئارتۇق ئورۇن 10 مىليون يۈەندىن كۆپرەك قىممەتتە ماددىي ئەشيا ئىئانە قىلغان. 50 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق پۇل ۋە ماددىي ئەشيا ئىئانە قىلغان ئورۇن 92 گە، 100 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق پۇل ۋە ماددىي ئەشيا ئىئانە قىلغان ئورۇن 43 كە يەتكەن. شىخەنزە پاختا - چىگە شىركىتىنىڭ ئىئانە قىلغان ماددىي ئەشياسىنى پۇلغا سۈندۇرغاندا، 400 مىڭ يۈەنگە يەتكەن؛ شىنجاڭ تۈز كۆل خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى، شىنجاڭ چىچان خىمىيە سانائىتى زاۋۇتىنىڭ ئىئانە قىلغان ماددىي ئەشياسى پۇلغا سۈندۇرغاندا، 250 مىڭ يۈەنگە يەتكەن؛ ئاپتونوم رايونلۇق قاتناش نازارىتى، شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» دورا سانائىتى ھەسسىدارلىق شىركىتى، شىنجاڭ رەڭلىك مېتال سانائىتى شىركىتى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنىنىڭ 1 - تىرانسپورت شىركىتى، يېزا ئىگىلىك 1 - شىسى، يېزا ئىگىلىك 8 - شىسى قاتارلىق ئورۇنلارنىڭ ھەر بىرىنىڭ ئىئانە قىلغان پۇلى 200 مىڭ يۈەندىن ئاشقان. شەھەر - يېزىلاردا پۇل ئىئانە قىلغان شەخسلەر 6 مىليون 460 مىڭ ئادەم (قېتىم) دىن كۆپرەككە، ئۇلارنىڭ ئىئانە قىلغان پۇلى 24 مىليون 310 مىڭ يۈەندىن كۆپرەككە يەتكەن. شەخسلەردىن 200 يۈەندىن 500 يۈەنگىچە پۇل ئىئانە قىلغانلار 632 كىشىگە، 500 يۈەندىن 1000 يۈەنگىچە پۇل ئىئانە قىلغانلار 128 كىشىگە، 1000يۈەندىن ئارتۇق پۇل ئىئانە قىلغانلار 134كىشىگە يەتكەن. قەشقەر شەھىرىدىكى يەككە تىجارەتچى خې گوچىڭ «بېيجىڭ - 212» ماركىلىق پىكاپتىن ئىككىنى ئىئانە قىلدى، بۇنى پۇلغا سۈندۇرغاندا 65 مىڭ يۈەن بولىدۇ؛ بىڭتۈەن يېزا ئىگىلىك 8 - شىسى 122 - تۈەن - مەيدانىدىكى جۇ جېڭبېينىڭ ئىئانە قىلغان نەرسىلىرىنى پۇلغا سۈندۇرغاندا 10 مىڭ 600 يۈەنگە يېتىدۇ؛ كۇيتۇڭ شەھىرىدىكى يەككە تىجارەتچى جاڭ خۇڭلياڭ 10 مىڭ يۈەن پۇل ئىئانە قىلدى؛ يېڭسار ناھىيىسىنىڭ كادىرى يۈسۈپ قادىر مۇھەممەت، ئۈرۈمچى تۈمۈرىيول ئىدارىسىنىڭ كادىرى روزى موللا 1000 يۈەندىن پۇل ئىئانە قىلدى.

لى جۇڭمىن

يېزا ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ھەمكارلىق ستراتېگىيىسى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىڭ يېزا ئاپەتتىن

قۇتقۇزۇش ھەمكارلىق ستراخۇانىيىسى سانجى شەھىرىنىڭ يەتتە يېزىسى ۋە بىر مەھەللە ئىش باشقارمىسىدا داۋاملىق تۇرده نۇقتىدا سىناق قىلىندى.

1991 - يىلى شەھەر بويىچە جەمئىي 183 مىڭ 933 مو بۇغداي، 61 مىڭ 984 مو كۆمىسقوناق، 5317 مو شال، 72 مىڭ 304 تاديم، 36 مىڭ 766 ئېغىز ئۆيگە قارىتا بىر تۇتاش ستراخۇانىيە يولغا قويۇلدى؛ 349مىڭ 5. 128يۈەن ستراخۇانىيە پۇلى يىغىۋېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا تۆلەم ئەنزىسىدىن215ى بىر تەرەپ قىلىنىپ، جەمئىي 471 مىڭ 6. 723 يۈەن تۆلەم تۆلەندى. بۇنىڭ ئىچىدە، بۇغداينىڭ %86نى، كۆمىسقوناقنىڭ %2. 6 نى، شالنىڭ %1. 1نى، تاماددىپى جىسمانىي زىيان - زەخمەتنىڭ %8. 3 نى، ئۆي - ئىمارەتنىڭ %2 نى ئىگىلەيدۇ، تۆلەمنىڭ ئارتۇق تۆلەنگەن قىسمى ئادەتتىكىچە ئايەت بولغان يىللاردا جۇغلىنىپ قالغان ئارتۇق تۆلەم تەييارلىق پۇلى ۋە ئاپتونوم رايون قۇرغان مەخسۇس ئارتۇق تۆلەم فوندىدىن بېرىلدى. شەھەر بويىچە ئايەتكە ئۆچرىغان 4860 ئائىلە تۆلەم پۇلىغا ئىگە بولدى، تۆلەم پۇلى ھەربىر ئائىلىگە 97 يۈەندىن توغرا كەلدى.

لى جۇڭمىن

دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ھەمكارلىق ئامانەت پۇل (ئاشلىق) جەمئىيىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئامانەت پۇل جەمئىيىتىدىن 497 سى قۇرۇلدى، يىل ئاخىرىدا ئومۇمىي جەمئىيەت سانى 1092 گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %5. 83 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا باشقۇرغان ئامانەت پۇل جەمئىيىتى 336 بولۇپ، 4252 كەنتكە كېڭەيدى؛ كەنت باشقۇرغان ئامانەت پۇل جەمئىيىتى 756 گە يەتتى، ئىككى دەرىجىلىك ئامانەت پۇل جەمئىيەتلىرىنىڭ كېڭىيش دائىرىسى ئاپتونوم رايوندىكى ئومۇمىي كەنت سانىنىڭ ئازكەم بېرىمىنى ئىگىلىدى. جەمئىيەتكە 445 مىڭ 730 دېھقان، چارۋىچى ئائىلىسى ئەزا بولدى، جەمئىيەتكە ئەزا بولۇش نىسبىتى ئاپتونوم رايوندىكى ئومۇمىي دېھقان ئائىلىسىنىڭ 8. 30 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. ئامانەت پۇل ئومۇمىي سوممىسى 20 مىليون 387 مىڭ 996 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %8. 25 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئامىنىڭ ئامانەت پۇلى 10 مىليون 464 مىڭ 763 يۈەن بولۇپ، ئامانەت قويۇلغان ئومۇمىي پۇلنىڭ 3. 51 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ كوللېكتىپنىڭ ئامانەت پۇلى 3 مىليون 775 مىڭ 633 يۈەن بولۇپ، ئامانەت قويۇلغان ئومۇمىي پۇلنىڭ 5. 18 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ خەلق ئىشلىرى تارماقلىرى نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش ئۈچۈن ئىشلىتىدىغان ئوبوروت پۇلىدىن 5 مىليون 671 مىڭ 495 يۈەننى ئامانەت قويدى، بۇ، ئامانەت قويۇلغان ئومۇمىي پۇلنىڭ 8. 27 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. شۇ يىلى 108 مىڭ 487 ئائىلە ئامانەت پۇلىدىن 11 مىليون 345 مىڭ 605 يۈەن قەرز ئالدى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىشىغا ئىشلىتىلگىنى 8 مىليون 267 مىڭ 240 يۈەن، تۇرمۇشقا ئىشلىتىلگىنى 2 مىليون 716 مىڭ 266 يۈەن بولۇپ، ھەر بىر ئائىلىگە 6. 106 يۈەندىن توغرا كەلدى.

ئامانەت ئاشلىق جەمئىيەتلىرى، ئاساسەن، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى بەش ۋىلايەت، ئوبلاستقا مەركەزلەشتى، 1991 - يىلى بۇنداق جەمئىيەتلەرنىڭ ئومۇمىي سانى 322 گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %1. 85 ئاشتى. 661 مىڭ 245 دېھقان ئائىلىسى جەمئىيەتكە ئەزا بولدى؛ ئامانەت قويۇلغان جەمئىي ئاشلىق 8 مىليون 593 مىڭ 817 كىلوگرامغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاسما ئامانەت قويغان ئاشلىق %95 تەن كۆپرەكنى تەشكىل قىلىدۇ. قىش ۋە ئەتىيازدا 62 مىڭ 809 ئائىلە ئاشلىق ئۆتنە ئالدى، بۇنىڭ ئىچىدە نامرات ئائىلىلەر ئۆتنە ئالغان ئاشلىق 769 مىڭ 255 كىلوگرام، ئاپەتكە ئۇچرىغان ئائىلىلەر ۋە باشقا ئائىلىلەر ئۆتنە ئالغان ئاشلىق 646 مىڭ 824 كىلوگرام.

1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە قەشقەر ۋىلايىتىدىكى قەشقەر يېڭىشەھەر، قەشقەر كوناشەھەر، يەكەن، پوسكام، قاغىلىق، يوپۇغا، پەيزاۋات، يېڭىسارىدىن ئىبارەت مەككىز ناھىيىنىڭ

ھەممە يېزىسىدا ئامانەت پۇل جەمئىيەتلىرى، ئامانەت ئاشلىق جەمئىيەتلىرى ئومۇملىشىپ بولدى، خوتەن ۋىلايىتىدە 1991 - يىلى بۇنداق جەمئىيەتلەردىن 117 سى كۆپەيدى.

لى جۈڭمىن

نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشقا ئىشلىتىلىدىغان كۆچمە چارۋا

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايوندا نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشقا ئىشلىتىلىدىغان كۆچمە چارۋا 102 مىڭ 779 تۇياقتا يەتتى. بۇنىڭ 62 مىڭ 595 تۇيىقى نامرات دېھقان، چارۋىچى ئائىلىلىرىگە ئۆسۈمسىز ۋە ھەقلىق ھالدا يار - يۆلەك بولۇشقا ئىشلىتىلدى، جەمئىي 5639 ئائىلىگە يار - يۆلەك بولۇندى، يار - يۆلەك بولۇنغان ئائىلىلەرنىڭ شۇ يىلدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 377.8 يۈەن ئاشتى، 3137 ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى، نامراتلىقتىن قۇتۇلۇش نىسبىتى 55.6% بولدى؛ 40 مىڭ 184 تۇياق چارۋا نورما بويىچە ھۆددىگە بېرىلىپ، يىل ئاخىرىدا ھۆددىگە بېرىش ھەققىدىن 99 مىڭ 390 يۈەن، ھۆددىگە بېرىشتىن پىرسەنت قالدۇرۇلغان چارۋىدىن 3001 تۇياق يىغىۋېلىندى، بۇ مەبلەغ ۋە تىرىك چارۋا بىر قىسىم ياشانغانلار ساناتورىيىسى ۋە يېزا ئىجتىمائىي كاپالەتلەندۈرۈش ئىشلىرىنى قوللاشقا ئىشلىتىلدى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش چارۋىسىدىن پايدىلىنىپ نامراتلىقتىن قۇتۇلغان دېھقان، چارۋىچىلار ئائىلىسى 14 مىڭ 587 گە يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە نامراتلىقتىن قۇتۇلغان ئائىلىلەرنىڭ تەخمىنەن بەش پىرسەنتىنى ئىگىلىدى.

ئۆسۈمسىز ۋە ھەقلىق يار - يۆلەك بولۇش بىلەن نورمىلىق ھۆددىگە بېرىشنى ئۆز ئارا بىرلەشتۈرۈش ئارقىلىق، بۇرۇنقى نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشقا ئىشلىتىلىدىغان كۆچمە چارۋا كۆپەيمەي، ئازىيىپ كېتىدىغان ئەھۋال ئۆزگەرتىلدى، 1991 - يىلى 7906 تۇياق چارۋا ساپ كۆپەيدى. قىزىلسۇ ئوبلاستىدا پەۋقۇلئاددە قاتتىق قار ئاپىتى يۈز بەرگەن ئەھۋالدىمۇ، نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشقا ئىشلىتىلىدىغان چارۋا 3436 تۇياق كۆپىيىپ، يىللىق كۆپەيىش نىسبىتى 28.9% كە يەتتى. ئەسلىدە نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشقا ئىشلىتىلىدىغان كۆچمە چارۋىسى بولمىغان لوپ، باي، ئاۋات، ئاقچى ناھىيىلىرىمۇ 1991 - يىلى نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشقا ئىشلىتىلىدىغان كۆچمە چارۋا پادىلىرىنى بەرپا قىلدى.

لى جۈڭمىن

پىلانلىق تۇغۇت

پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1. نوپۇس پىلانىنى ئىجرا قىلىش ئەھۋالى ۋە پىلان - ستاتىستىكا خىزمىتى 1991 - يىلى دۆلەت ئاپتونوم رايونىغا چۈشۈرگەن نوپۇس پىلانى: يىل ئاخىرىدا نوپۇسىنىڭ ئومۇمىي سانىنى 15 مىليون 619 مىڭ 800 ئىچىدە تىزگىنلەش؛ پۈتۈن مىللەت نوپۇسىنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتىنى 26.48‰ ئىچىدە تىزگىنلەش، نوپۇسنىڭ تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتىنى 20.02‰ ئىچىدە تىزگىنلەش ئىدى. يىل ئاخىرىدا ئاپتونوم رايونىنىڭ ئەمەلىي نوپۇسىنىڭ ئومۇمىي سانى 15 مىليون 545 مىڭ بولدى؛ پۈتۈن مىللەت نوپۇسىنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى 24.45‰ بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 1.96‰ تۆۋەنلىدى، تەبىئىي كۆپەيىش نىسبىتى 16.59‰ بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 2.01‰ تۆۋەنلىدى.

ئاپتونوم رايونلۇق پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتىنىڭ ستاتىستىكا قىلىشچە، ئاپتونوم رايون بويىچە تۇغۇلغان نوپۇس 1990 - يىلىدىكىدىن 19 مىڭ 904 ئادەم ئازايغان، نوپۇسنىڭ ئازىيىش ھەجمى 7.21% بولغان. بۇنىڭ ئىچىدە خەنزۇلاردىن تۇغۇلغانلار 61 مىڭ 200 بولۇپ، 5163 ئادەم ئازايغان، نوپۇسنىڭ ئازىيىش ھەجمى 7.78% بولغان، تۇغۇلۇش نىسبىتى 10.77‰ بولۇپ، 1.11‰ ئازايغان؛ ئاز سانلىق مىللەتلەردىن تۇغۇلغانلار 194 مىڭ 677 بولۇپ، 14 مىڭ 741 ئادەم ئازايغان، نوپۇسنىڭ ئازىيىش ھەجمى 7.04% بولغان، تۇغۇلۇش

نىسبىتى 20.7% بولۇپ، 2.24% ئازايغان. ئاپتونوم رايون بويىچە بىر پەرزەنتلىك بولۇش نىسبىتى 1990 - يىلىدىكىدىن 2.48 پىرسەنتلىك رەقەم تۆمسەن، ئىككى پەرزەنتلىك بولۇش نىسبىتى 1990 - يىلىدىكىدىن 0.59 پىرسەنتلىك رەقەم تۆمسەن، كۆپ پەرزەنتلىك بولۇش نىسبىتى 3.07 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىگەن. بۇنىڭ ئىچىدە خەنزۇلارنىڭ بىر پەرزەنتلىك بولۇش نىسبىتى 79.44% بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 2.71 پىرسەنتلىك رەقەم تۆمسەن، ئىككى پەرزەنتلىك بولۇش نىسبىتى 18.77% بولۇپ، 2.03 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىگەن، كۆپ پەرزەنتلىك بولۇش نىسبىتى 0.68 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىگەن؛ ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ بىرپەرزەنتلىك بولۇش نىسبىتى 32.07% بولۇپ، 2.5 پىرسەنتلىك رەقەم تۆمسەن، ئىككى پەرزەنتلىك بولۇش نىسبىتى 25.75% بولۇپ، 1.41 پىرسەنتلىك رەقەم تۆمسەن، ئۈچ پەرزەنتلىك بولۇش نىسبىتى 21.36% بولۇپ، 1.37 پىرسەنتلىك رەقەم تۆمسەن، كۆپ بالىلىق بولۇش نىسبىتى 20.82% بولۇپ، 5.29 پىرسەنتلىك رەقەم تۆۋەنلىگەن.

ئاپتونوم رايون بويىچە پىلانلىق تۇغۇش نىسبىتى 84.65% بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 2.98 پىرسەنتلىك رەقەم تۆستى. بۇنىڭ ئىچىدە خەنزۇلارنىڭ 95.82% بولۇپ، 0.7 پىرسەنتلىك رەقەم تۆستى، ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ 81.41% بولۇپ، 3.73 پىرسەنتلىك رەقەم تۆستى، كېچىكىپ توي قىلىش نىسبىتى 63.85% بولۇپ، 5.33 پىرسەنتلىك رەقەم تۆستى. ئاپتونوم رايون بويىچە «بىر پەرزەنتلىك بولۇش كىنىشكىسى» ئالغان ئەر - خوتۇنلار جەمئىي 291 مىڭ 868 جۈپكە، كۆپىيىش ھەجمى 9.21% كە يەتتى؛ «پىلانلىق تۇغۇت شەرەپ كىنىشكىسى» ئالغان، ئاز سانلىق مىللەتتىن بولغان ئەر - خوتۇنلار 44 مىڭ 226 جۈپكە، كۆپىيىش ھەجمى 29.65% كە يەتتى.

ئاپتونوم رايون نوپۇسىنى ئالدىن مۆلچەرلەش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى نوپۇسنى ئالدىن مۆلچەرلەش تەرتىپىنى تۈزۈپ چىقتى، ئايالالارنىڭ ياش قۇرۇلمىسىغا ۋە ياش بويىچە تۇغۇش نىسبىتىگە ئاساسەن، ئاپتونوم رايون نوپۇسىنىڭ تەرەققىيات يۈزلىنىشىدىن پايدىلىنىپ ۋە ئۇنى ئالدىن مۆلچەرلەپ، ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتى بىلەن بىرلىكتە، 1992 - ۋە 1993 - يىللىق ئۇلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر نوپۇسنىڭ دومۇلسا شەكىللىك پىلانسىز تۈزۈپ چۈشۈردى؛ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇتقا دائىر ستاتىستىكا ماتېرىياللىرى توپلىمى» نى بېسىپ تارقاتتى ھەمدە بىرقەدەر مۇۋاپىق بولغان پىلانلىق تۇغۇت نوپۇسىنى نىشانلىق باشقۇرۇشنى تەكشۈرۈپ باھالاش چارىسىنى تۈزۈپ چىقتى.

2. پىلانلىق تۇغۇت كەسپىي خىراجىتىنىڭ ئىشلىتىلىشى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ پىلانلىق تۇغۇت كەسپىي خىراجىتى7مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 40% كۆپەيدى. 95% خىراجەت ئاساسىي قاتلاملارنىڭ پىلانلىق تۇغۇت ئىشلىرىغا ئىشلىتىلدى. بۇنىڭدىن 2 مىليون يۈەندىن ئارتۇق خىراجەت ئاساسىي قاتلامدىكى پىلانلىق تۇغۇت تەشۋىقات - تېخنىكا يېتەكچىلىك پونكىتلىرىنىڭ خىزمىتىگە كېرەكلىك ئۈي - ئىمارەت قۇرۇلۇشىغا ئىشلىتىلدى؛ 1 مىليون 150 مىڭ يۈەن ئۇلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەرنىڭ پىلانلىق تۇغۇت تەشۋىقات - تېخنىكا يېتەكچىلىك ئورنى ۋە پونكىتلىرىنىڭ خىزمىتىگە كېرەكلىك ئاپتوموبىللارنى سېتىلىشكە ئىشلىتىلدى. يەنە ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايونىنىڭ پىلانلىق تۇغۇت كەسپىي خىراجىتىگە جەمئىي 23 مىليون 700 مىڭ يۈەن سەرپ قىلىندى، بۇ، كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 1.53 يۈەندىن توغرا كېلىدۇ.

3. ھامىلدارلىقتىن ساقلىنىش دورا - سايمانلىرى بىلەن تەمىنلەش ۋە تېخنىكا مۇلازىمىتى 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە دورا - سايمان ئىشلىتىپ ھامىلدارلىقتىن ساقلانغانلار (بالىياتقۇ ئىچىگە تۇغۇت چەكلەش سايمىنى سالدۇرغانلار بۇنىڭ سىرتىدا) 855 مىڭ 762 گە، دورا - سايمان ئىشلىتىش نىسبىتى 62.72% كە يەتتى. بۇنىڭ

ئىچىدە ئۇنۇمى قىسقا دورىلارنى ئىچكەنلەر 35.81% نى، تېزئۇنۇم بېرىدىغان دورىلارنى ئىچكەنلەر 2.17% نى، ئىچمەيدىغان دورىلارنى ئىشلەتكەنلەر 8.69% نى، ھامىلدارلىقىنى ساقلىنىش قاپچۇقى ئىشلەتكەنلەر 23.05% نى، ئۇزاق ئۇنۇم بېرىدىغان دورا (تابلېت، ئۆكۈل) لارنى ئىشلەتكەنلەر 30.28% نى ئىگىلىدى. دورا - سايمان ئىشلىتىپ ھامىلدارلىقىنى ساقلاغانلار تۇغۇتنى ھەر تەرەپلىمە چەكلەش تەدبىرلىرىنى قوللانغانلار 45.8 پىرسەنتنى ئىگىلەپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.59 پىرسەنتلىك رەقەم كۆپەيدى، ھامىلدارلىقىنى ساقلىنىش ئۇنۇمى 96.1% كە يەتتى.

ھامىلدارلىقىنى ساقلىنىش دورا - سايمانلىرىنىڭ ئىشلىتىلىش نىسبىتى تەكشۈرۈلدى. ئارىلاپ تەكشۈرۈلگەن 128 كەنت (ئاھالە كومىتېتى) نىڭ ھېساب دەپتىرى، كارتا ۋە جەدۋەل ماتېرىياللىرىدىن جەملەنگەن ھېسابقا قارىغاندا، جەمئىي 18 مىڭ 897 نەپەر نىكاھلانغان تۇغۇت يېشىدىكى ئايال تەكشۈرۈلگەن، ئۇلاردىن ھامىلدارلىقىنى ساقلىنىش دورا - سايمىنى ئىشلىتىشكە تېگىشلىكى 7669 نەپەر بولۇپ، ئەمەلىيەتتە 5672 كىشى دورا - سايمان ئىشلەتكەن، دورا - سايمان ئىشلىتىش نىسبىتى 73.96% بولغان. ھامىلدارلىقىنى ساقلىنىش دورىسى ئىشلەتكەن 5672 نەپەر نىكاھلانغان تۇغۇت يېشىدىكى ئايالدىن ئەھۋالغا قارىغاندا 908 كىشى ئارىلاپ تەكشۈرۈلگەن، ئۇلاردىن 894 كىشىنىڭ ئىشلەتكەن دورىسى ئۇنۇم بەرگەن، ئۇنۇم بېرىش نىسبىتى 98.5% كە يەتكەن.

مۇشۇ بىر يىلدا 2 مىليون 51 مىڭ يۆنىلىش دورا سېتىۋېلىندى، جەمئىي 58 تۈركۈمدە 11 مىڭ 833 ساندۇق دورا يۆتكەپ كېلىندى؛ 20 ماشىنا (قېتىم) دا 8799 ساندۇق دورا سىرتقا يۆتكەپ بېرىلدى (ئۇرۇمچى شەھىرى، شىخەنزە شەھىرى ئۈزى ئالغان دورا سانى بۇنىڭ سىرتىدا)، بۇنىڭ پۈلى 3 مىليون 522 مىڭ يۈەن بولۇپ، يۆتكەش پىلانى 100% ئورۇندالدى، دورا - سايمانلار، سۇندۇرۇپ ھېسابلىغاندا، 927 مىڭ 600 كىشىلىككە يەتتى. ئۇلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەردىكى تەشۋىقات - تېخنىكا بېتەكچىلىك پونكىتلىرىغا داۋالاش ماشىنا - ئۇسكۇنىلىرى ئۈچۈن 570 مىڭ يۈەن ئاجرىتىپ بېرىلدى، 33 خىل پىلانلىق تۇغۇت ماشىنا - ئۇسكۇنىسى كىرگۈزۈلۈپ، 35 ئورۇن قورالاندۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۇلايەت دەرىجىلىك تېخنىكا بېتەكچىلىك ئورنى بەش، ناھىيە (شەھەر) دەرىجىلىك تەشۋىقات - تېخنىكا بېتەكچىلىك پونكىتى 30 بولۇپ، ئورۇندالغان سومما ئاجرىتىپ بېرىلگەن ئومۇمىي پۇلنىڭ 93.34 پىرسەنتنى تەشكىل قىلدى.

تېخنىكا مۇلازىمىتى جەھەتتە، ھەرقايسى ناھىيىلەردە قۇرۇلغان پىلانلىق تۇغۇت تەشۋىقات - تېخنىكا بېتەكچىلىك پونكىتلىرى ئىككى خىلدىن تۆت خىلغىچە ئوپېراتسىيىنى قانائەتلەندۈردى. شەرت - شارائىتى بولغان قىسمەن يېزىلاردا پىلانلىق تۇغۇت تېخنىكا مۇلازىمىتى ئىشخانىسى قۇرۇلدى.

شىنجاڭ پىلانلىق تۇغۇتنى بېتەكچىلىك قىلىش ئورنى يېڭى ئۇسكۇنە 7 سان ھېسابلاش ماشىنىسىنى كىرگۈزۈپ ۋە ئىشلىتىپ، ئىچكى ئاجراتمىسى كۆزىتىشنى يولغا قويدى، ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى ئەرلەر تەتقىقات ئىشخانىسى قۇرۇلدى.

4. تەشۋىقات، تەربىيە، پەن - تېخنىكا خىزمىتى

ئاپتونوم رايونلۇق پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى بىلەن «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى بىرلىكتە «تەڭرىتاغ نوپۇس لوكۇسى» مۇكاپاتلىق ماقالە قوبۇل قىلىش پائالىيىتىنى ئۇيۇشتۇردى. يىل ئاخىرىغىچە ئۈيغۇرچە 300 ماقالە تاپشۇرۇۋېلىندى، بۇنىڭ 58 ى گېزىتتە ئېلان قىلىنىپ، 1 - ، 2 - ، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتلارنىڭ ھەر بىرىدىن بىرسى باھالاپ چىقىلدى، 34 ماقالە رىغبەتلەندۈرۈش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى (خەنزۇچە ماقالە قوبۇل قىلىش 1992 - يىل 3 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە داۋاملاشتى).

جۇڭگو پىلانلىق تۇغۇت تەشۋىقات - تەربىيە مەركىزى ئۇيۇشتۇرغان مەملىكەتلىك ئاساسىي قاتلام كادىرلىرىنىڭ پىلانلىق تۇغۇت بويىچە بىلىم سىناش مۇسابىقىسىگە ئادەم قاتناشتۇرۇلدى. 3000 دىن ئارتۇق جاۋاب قەغىزى ئىچىدىن ئاپتونوم رايونىمىزدىن مۇكاپات ئالغۇچىلارنىڭ 302 نامزاتى

باھالاپ چىقىلدى.

بىر يىلدا «جۇڭگو نوپۇس گېزىتى» دە ئاپتونوم رايونلۇق پىلانلىق تۇغۇت سۆھبەت يىغىنى ۋە ساۋەن ناھىيىلىك پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى جاڭ شۇۋېن قاتارلىقلارنىڭ ئىلغار ئىش - ئىزلىرى تونۇشتۇرۇلغان ماقالىدىن 12 سى ئېلان قىلىندى. بۇنىڭدىن باشقا يەنە ئىككى قارار ئاساسىي قاتلام ئىختىيارىي مۇخبىرلار كۇرسى ۋە «جۇڭگو نوپۇس گېزىتى»، «شىنجاڭ نوپۇس گېزىتى» ئىختىيارىي مۇخبىرلىرى كۇرسى ئېچىلدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا پىلانلىق تۇغۇتقا دائىر تۆت خىل گېزىت - ژۇرنال، يەنى، خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە، قازاقچە «شىنجاڭ نوپۇس گېزىتى» ھەم «نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت» ناملىق پەسىللىك ژۇرنال چىقىرىلدى. ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە «شىنجاڭ نوپۇس گېزىتى» نىڭ ھەر بىر سانى ئاپتونوم رايوننىڭ ھەرقايسى جايلىرىدا 15 مىڭ نۇسخىدىن تارقىتىلدى، 3 - ئايدا چىقىرىلىشقا باشلىغان قازاقچە «شىنجاڭ نوپۇس گېزىتى» نىڭ ھەر بىر سانى 7000 نۇسخىدىن كۆپرەك تارقىتىلدى؛ «نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت» پەسىللىك ژۇرنىلى (ئۇيغۇرچە) نىڭ ھەر بىر سانى 3000 نۇسخىدىن نەشىر قىلىندى.

11 - ئايدا تېلېۋىزىيە مەخسۇس خىزمەت فىلىمى «بەخت يارىتىدىغان ئىش» ئىشلىنىپ، ئاپتونوم رايوننىڭ پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىنىڭ 15 يىللىق تارىخى قىسقىچە يەكۇنلەندى.

«بەش مەزگىل» (ياشلىق مەزگىلى، يېڭى توي قىلغان مەزگىل، ھامىلدارلىق مەزگىلى، بالا بېقىش مەزگىلى، ھېيىز توختاش مەزگىلى) گە دائىر تەربىيە خىزمىتى ئۇرۇمچىدىكى ئۇچ سىناق نۇقتىسىنىڭ تەجرىبىلىرىنى يەكۇنلەش ئاساسىدا، 1991 - يىلى ۋىلايەت، ئوبلاستلار تەرىپىدىن ناھىيە، يېزىلاردا نۇقتىلىق سىناق قىلىندى. ئاپتونوم رايونلۇق پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى «نوپۇس نەزەرىيىسى ۋە پىلانلىق تۇغۇت سىياسىتى»، «ياشلىق مەزگىلى ۋە توي ئالدىدىكى مەزگىلگە دائىر بىلىملەر»، «ھامىلدارلىقتىن ساقلىنىش - تۇغۇت چەكلەش بىلىملىرى»، «بالا تەربىيىلەش بىلىملىرى»، «ھامىلدارلىق - تۇغۇت مەزگىلىدىكى ساقلىقنى ساقلاش بىلىملىرى»، «ھېيىز توختاش مەزگىلىدىكى ساقلىقنى ساقلاش بىلىملىرى» ناملىق چاتما تېلېۋىزىيە تەربىيە فىلىملىرىنى ئىشلىدى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتىغا پىلانلىق تۇغۇتقا دائىر ئۇيغۇرچە بىر يۇرۇش ئاساسىي تەربىيە دەرسلىكلىرىنى يېزىپ چىقىشنى ھاۋالە قىلدى.

بىرلەشكەن دۆلەتلەتلەر تەشكىلاتىنىڭ نوپۇس فوندى بىلەن دۆلىتىمىز ھەمكارلاشقان «CPR/90/P17» تۇرنىڭ تەلىپىگە ئاساسەن، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون سانجى، شىخو، قورغاس، يەكەن، كۇچا، قاراقاش، خېجىڭدىن ئىبارەت يەتتە ناھىيە (شەھەر) دە پىلانلىق تۇغۇت بويىچە تەشۋىقات - ئۇلگە كۆرسىتىش پونكىتى قۇردى. 5 - ئاينىڭ 9 - كۇنىدىن 14 - كۇنىگىچە يەتتە تەشۋىقات - ئۇلگە كۆرسىتىش پونكىتىنىڭ باشلىقلىرى ۋە ئالاقىدار خادىملار ئۇرۇمچىدە ئېچىلغان تەشۋىقات ئۇسۇلى كۇرسىغا قاتناشتى.

5. تەشكىلىي ئاپپارات ۋە كادىرلار قوشۇنى 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونون رايون بويىچە خوتەن ۋىلايىتىدىن باشقا ۋىلايەت، ئوبلاستلاردا پىلانلىق تۇغۇت تەشۋىقات - تېخنىكا يېتەكچىلىك ئورنى قۇرۇلۇپ بولدى، ۋىلايەت، ئوبلاستلارنىڭ ھەممىسىدە دورا - سايمان بىلەن تەمىنلەش پونكىتلىرى قۇرۇلدى؛ 74 ناھىيە دەرىجىلىك پىلانلىق تۇغۇت يېتەكچىلىك پونكىتى ۋە 35 يېزا دەرىجىلىك مۇلازىمەت ئىشخانىسى قۇرۇلدى، 45 ناھىيىدە تەشۋىقات - يېتەكچىلىك پونكىتلىرىنىڭ خىزمىتىگە كېرەكلىك يېڭى ئۆيلەر سېلىندى. ئاپتونوم رايوندىكى 16 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردە (شىخەنزە شەھىرىمۇ بۇنىڭ ئىچىدە) ۋە 84 ناھىيە (شەھەر) دە پىلانلىق تۇغۇت جەمئىيىتى قۇرۇلدى؛ 376 يېزا (بازار، مەھەللە ئىش باشقارمىسى) ۋە 1666 كەنت (ئاھالىلەر كومىتېتى)، 137 كارخانا، كەسپىي ئورۇندا ئاساسىي قاتلام پىلانلىق تۇغۇت جەمئىيىتى تەشكىلاتلىرى قۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر دەرىجىلىك جەمئىيەتلەرنىڭ ئەزالىرى 101 مىڭ 61

گە، جەمئىيەتلەرنىڭ مەخسۇس خىزمەتچىسى 17 گە، قوشۇمچە خىزمەتچىسى 4582 گە يەتتى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون 451 كادىر كۆرسەتكۈچىنى تەڭشەپ، يېزا - بازار يىلانلىق تۈغۈت كادىرلىرى قوشۇنىنى تولۇقلىدى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە يىلانلىق تۈغۈت مەخسۇس كادىرى جەمئىي 3214 كە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ناھىيە، يېزا دەرىجىلىك يىلانلىق تۈغۈت مەخسۇس كادىرى 87% تىن كۆپرەكنى تەشكىل قىلىدۇ.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 32 كىشى نەنجىڭ نوپۇس شۇيۈەنى باشقۇرغان 1 - قارارلىق نوپۇسشۇناسلىق كەسپىدە سىرتتىن ئوقۇش ئالىي ماتارىپى بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگەنلەردىن ئىبارەتبولغان ئىمتىھاندىن ئۆتۈپ، ئالىي تېخنىكۇم دىپلومى ئالدى، 35 كىشى كەسپىي گۈۋاھنامە ئالدى، ئوقۇش پۈتتۈرگەنلەر ئاپتونوم رايون بويىچە ئىمتىھانغا قاتناشقانلارنىڭ 88.7 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ 36 كىشى شىنجاڭ داشۇسىنىڭ نوپۇس باشقۇرۇش ئالىي تېخنىكۇم سىنىپىنى پۈتتۈرۈش دىپلومىغا ئىگە بولدى؛ ناھىيە - يېزا ئاساسىي قاتلام يىلانلىق تۈغۈت خىزمەتچىلىرى ۋە قوشۇمچە خىزمەت ئۆتەيدىغان كادىرلاردىن 45 ى سانجى ئوبلاستلىق سەھىيە مەكتىپىنىڭ 1 - قارارلىق يىلانلىق تۈغۈت باشقۇرۇش ئوتتۇرا تېخنىكۇم سىنىپىنى پۈتتۈردى.

6. تاشقى ئالماشتۇرۇش ئىشلىرى 1991 - يىل 8 - ئاينىڭ 3 - كۈنى ياپونىيە يىلانلىق تۈغۈت، ئانا - بالىلار ساقلىقىنى ساقلاش بويىچە تەكشۈرۈش ئۈمىكىدىكى ئون كىشى ئاپتونوم رايونغا تەكشۈرۈشكە كېلىپ، ئۇرۇمچى ناھىيىسىنىڭ گەنگۇ يېزىسى، ئۇرۇمچى شەھىرى «تەڭرىتاغ» رايونى جەنۇبىي «ئازادلىق» كوچىسى مەھەللە ئىش باشقارمىسىنىڭ يىلانلىق تۈغۈت، ئانا - بالىلار ساقلىقىنى ساقلاش ئەھۋالىنى ئىگىلىدى.

10 - ئاينىڭ 9 - كۈنى دۇنيا سەھىيە تەشكىلاتى نوپۇس مۇدىرىيىتىنىڭ ئالىي تىببىي يارەمچىسى پروفېسسور كىل ئاپتونوم رايونىنىڭ Norplant نى تېرە ئاستىغا سېلىشنى كېڭەيتىپ ئىشلىتىش ئەھۋالىنى تەكشۈردى ھەمدە ئوپېراتسىيە قىلىنغان بىر قىسىم كىشىلەرنى قايتا تەكشۈردى.

12 - ئاينىڭ 8 - كۈنى ياپونىيە سەھىيە ۋازارەتى نوپۇس مەسىلىلىرى تەتقىقات ئورنىدىن رولىن جېگزى خانىم ئاپتونوم رايونىمىزغا كېلىپ، ئىلى ئوبلاستى، بورتالا ئوبلاستى، تۇرپان ۋىلايىتى قاتارلىق جايلاردىكى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نىكاھ ئەھۋالى، نوپۇس ئەھۋالىنى تەكشۈردى ھەمدە شىنجاڭ داشۇسى، شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىقتىساد تەتقىقات مەركىزىدىكى مۇناسىۋەتلىك خادىملار بىلەن ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ يىلانلىق تۈغۈت مەسىلىسى توغرىسىدا سۆھبەت ئۆتكۈزدى.

يالقۇن

يىلانلىق تۈغۈتقا بولغان تەشكىلىي رەھبەرلىك خىزمىتى

1991 - يىل 2 - ئاينىڭ 28 - كۈنىدىن 3 - ئاينىڭ 1 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ رياسەتچىلىكىدە، 1991 - يىللىق ئاپتونوم رايونلۇق يىلانلىق تۈغۈت خىزمىتى يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، ئاپتونوم رايونلۇق يىلانلىق تۈغۈت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ياسىن تۇرسۇن 1990 - يىللىق خىزمەت نەتىجىلىرىنى يەكۈنلىدى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جانابىل 1991 - يىللىق خىزمەت ۋەزىپىلىرىنى ئورۇنلاشتۇردى: ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۇمۇر داۋامەت بىلەن ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ مۇناسىۋەتلىك رەھبەرلىرى 1991 - يىللىق نوپۇس ۋە يىلانلىق تۈغۈتنى نىشانلىق باشقۇرۇش مەسئۇلىيەتنامىسىنى ئىمزالىدى.

5 - ئاينىڭ 24 - كۈنى ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ «يىلانلىق تۈغۈت خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، نوپۇسنىڭ كۆپىيىشىنى قاتتىق تىزگىنلەش توغرىسىدىكى قارار»ىنى ۋە دۆلەتنىڭ مۇناسىۋەتلىك يىغىنلىرىنىڭ روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بىرلىكتە ئاپتونوم رايونلۇق يىلانلىق تۈغۈت خىزمىتى سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزدى. يىغىندا سۇلۇك خەنلىياك

گۈرۈپپا باشلىقى، تۆمۈر داۋامەت، جانابىل، ماۋدىخۇا مۇئاۋىن گۈرۈپپا باشلىقى بولغان ۋە ئاپتونوم رايوندىكى ئالاقىدار تارماقلارنىڭ رەھبەرلىرى قاتناشقان پىلانلىق تۈغۇتنى رەھبەرلىك قىلىش گۈرۈپپىسى قۇرۇلدى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، مۇنداق ئۈچ تەدبىر بەلگىلەندى: 1) ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەردە پىلانلىق تۈغۇتنى رەھبەرلىك قىلىش گۈرۈپپىسى قۇرۇش؛ 2) جايلار مەدەنىيەتلىك ئورۇن بەرپا قىلىش، رەھبەرلىي كادىرلارنىڭ خىزمەت نەتىجىسىنى سىناش، كادىرلارنى خىزمەتكە تەيىنلەش، مۇنەۋۋەر پارتىيە ئەزالىرىنى باھالاش جەريانىدا پىلانلىق تۈغۇت جەھەتتىكى بىر ئاۋاز بىلەنلا رەت قىلىش ھوقۇقىنى قاتتىق يولغا قويۇش؛ 3) پىلانلىق تۈغۇت كەسپىي خىراجىتىنى كۆپەيتىش، 8 - بەش يىللىق پىلانىنىڭ ئاخىرىدا كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان پىلانلىق تۈغۇت خىراجىتىنى 2.5 يۈەنگە يەتكۈزۈشنى بەلگىلەش، ئاپتونوم رايون 0.15 يۈەن، ۋىلايەت، ئوبلاستلار 0.07 يۈەن، ناھىيىلەر 0.05 يۈەن بويىچە پىلانى يىل كۆپەيتىش.

يالاڭ جۈن

دۆلەتنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشكەن پىلانلىق تۈغۇت خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇن، ئىلغار شەخسلەر

1991 - يىل 9 - ئاينىڭ24 - كۈنىدىن27 - كۈنگىچە ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى تەشۋىقات بۆلۈمى بىلەن دۆلەت پىلانلىق تۈغۇت كومىتېتى بىرلىكتە بېيجىڭدا مەملىكەتلىك پىلانلىق تۈغۇت تەشۋىقات خىزمىتى بويىچە ئىلغار ئورۇن ۋە ئىلغار شەخسلەرنى تەقدىرلەش يىغىنى ئۆتكۈزدى. يىغىندا ئاپتونوم رايوندىن توقۇز ئىلغار ئورۇن ۋە ئون نەچچە ئىلغار شەخس تەقدىرلەندى، ئىلغار ئورۇنلار تۆۋەندىكىچە: پوسكام ناھىيىسى، سانجى شەھەرلىك پىلانلىق تۈغۇت كومىتېتى، شىخو ناھىيىلىك پىلانلىق تۈغۇت كومىتېتى، مىچۈەن ناھىيىلىك پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، شىنجاڭ خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى، بۇرۇلتوقاي ناھىيىسىنىڭ ئاردا يېزىسى، ئۇرۇمچى ناھىيىسىنىڭ چىداۋان يېزىسى، توقسۇن ناھىيىسىنىڭ يىلانلىق يېزىسى، بارىكۆل ناھىيىسىنىڭ خۇايۈەن يېزىسى؛ ئىلغار شەخسلەر تۆۋەندىكىچە: شېن مېي (ئايال، «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسىنىڭ مۇخبىرى)، تۇرسۇن ئوسمان (شىنجاڭ خەلق رادىئوسىنىڭمۇخبىرى)، بى شىيەنمىن (ئىلى ئوبلاستلىق پىلانلىق تۈغۇت كومىتېتىنىڭ كادىرى)، گۈلسە ئابابەكرى (ئايال، قىرغىز، يېڭسار ناھىيىلىك پىلانلىق تۈغۇت كومىتېتىنىڭ كادىرى)، يالاڭ جىيەنخۇا (ئايال، بورتالا شەھەرلىك پىلانلىق تۈغۇت تەشۋىقات - تېخنىكا يېتەكچىلىك پونكىتىنىڭ كادىرى)، تو شيۇجېن (ئايال، خۇيزۇ، مىچۈەن ناھىيىلىك پىلانلىق تۈغۇت كومىتېتىنىڭ كادىرى)، فەن شيا (بايىنغولىن ئوبلاستلىق پىلانلىق تۈغۇت تەشۋىقات - تېخنىكا يېتەكچىلىك ئورنىنىڭ كادىرى)، فۇ شەنجۇاڭ (توققۇز تارا ناھىيىلىك پىلانلىق تۈغۇت كومىتېتىنىڭ كادىرى)، رېھىم راخمان (كۇچا ناھىيىسى ئالاقاغا يېزىسىنىڭ پىلانلىق تۈغۇت يارەمچىسى)، رۇاڭ يۈخۇا (ئايال، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى سۇ بىلەن تەمىنلەش باشقارمىسىنىڭ پىلانلىق تۈغۇت كادىرى).

يالاڭ جۈن

دۆلەت پىلانلىق تۈغۇت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى پېكىڭ پېيىۋۈن شىنجاڭنى تەكشۈردى

1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 7 - كۈنىدىن 17 - كۈنگىچە دۆلەت پىلانلىق تۈغۇت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى پېكىڭ پېيىۋۈن شىنجاڭغا كېلىپ، سانجى، تۇرپان، قەشقەر، قىزىلسۇ، ئىلى قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاستلارنىڭ پىلانلىق تۈغۇت خىزمىتىنى تەكشۈردى ھەمدە قەشقەر، ئۇرۇمچىدە يۇقىرى قاتلامدىكى دىنىي زاتلار بىلەن سۆھبەت ئۆتكۈزدى.

يالاڭ جۈن

ياشانغانلار خىزمىتى

ياشانغانلار خىزمىتى

1991 - يىلى، ئاپتونوم رايوندا ياشانغانلار

خىزمىتى تەجرىبىلىرى ئەستايىدىل يەكۈنلىنىپ ۋە ئالماشتۇرۇلۇپ، ۋەزىپە يەنمۇ ئايدىڭلاشتۇرۇلدى، «ياشانغانلارنىڭ رولىنى جارى قىلدۇرۇش» پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، ئاپتونوم رايوننىڭ ياشانغانلار خىزمىتى بىر يېڭى تەرەققىيات باسقۇچىغا كۆتۈرۈلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق ياشانغانلار كومىتېتى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقى بىلەن جەنۇبىي شىنجاڭ ۋە شىمالىي شىنجاڭ بويىچە ئىككى قېتىم ياشانغانلار خىزمىتى تەجرىبىلىرىنى ئالماشتۇرۇش يىغىنى چاقىردى. بۇ، ئاپتونوم رايونلۇق ياشانغانلار كومىتېتى قۇرۇلغاندىن بۇيان تۇنجى قېتىم چاقىرىلغان خېلى كەڭ كۆلەملىك تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. جەنۇبىي شىنجاڭ بويىچە چاقىرىلغان يىغىن 6 - ئاينىڭ 17 - كۈنىدىن 19 - كۈنىگىچە كورلا شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى، يىغىنغا ياشانغانلار خىزمىتى خادىملىرىدىن 300 دىن ئارتۇق كىشى قاتناشتى. يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق ياشانغانلار كومىتېتىنىڭ مۇدىرى لى جىڭشۇەن «89 - نومۇرلۇق ھۆججەتنىڭ روھىنى داۋاملىق ئەستايىدىل، ئىزچىللاشتۇرۇپ ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ياشانغانلار ئىشىنى ھەم تېز، ھەم ياخشى تەرەققىي قىلدۇرايلى» دېگەن تېمىدا خۇلاسە دوكلاتى بەردى. ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى ۋە يېزا ئىگىلىك 2 - شىسى، يېزا ئىگىلىك 8 - شىسى، بايىنغولىن ئوبلاستى، خوتەن ۋىلايىتى، تۇرپان ۋىلايىتى ۋە باغراش، يەنجى ناھىيىلىرى قاتارلىق 18 ئورۇن يىغىندا تەجرىبە تونۇشتۇردى. شىمالىي شىنجاڭ بويىچە چاقىرىلغان يىغىن 7 - ئاينىڭ 26 - كۈنىدىن 28 - كۈنىگىچە غۇلجا شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى، يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى سۇ تېيەنخۇ ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى تۆمۈر داۋامەتنىڭ مۇھىم سۆزىنى ۋەكالىتەن ئوقۇپ ئۆتتى، لى جىڭشۇەن مۇھىم دوكلات بەردى. ئىلى ئوبلاستى، سانجى ئوبلاستى، ئالتاي ۋىلايىتى، بىكىتۈەن يېزا ئىگىلىك 8 - شىسى، يېزا ئىگىلىك 4 - شىسىنىڭ 66 - تۈەن - مەيدانى قاتارلىق 18 ئورۇن يىغىندا ئۆزلىرىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى ۋە تەجرىبىلىرىنى تونۇشتۇردى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ياشانغانلار كومىتېتى ئۆز خىزمىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى «ياشانغانلارنىڭ رولىنى جارى قىلدۇرۇش» تەشۋىقاتىغا ۋە بۇ جەھەتتە يېڭى يول ئېچىشقا قارىتىشنى ئالاھىدە ئوتتۇرىغا قويدى. 6 - ئاينىڭ4 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ياشانغانلار كومىتېتى مەملىكەتلىك «ياشانغانلارنىڭ رولىنى جارى قىلدۇرۇش» مۇھاكىمە يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزۈش يىغىنى چاقىردى. 7 - ئاينىڭ 2 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئىخانىسى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسى ئاپتونوم رايونلۇق ياشانغانلار كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى، پېشقەدەم كادىرلار ئىدارىسى، ئاپتونوم رايونلۇق كادىرلار نازارىتى ۋە ئەمگەك نازارىتىنىڭ «(ياشانغانلارنىڭ رولىنى جارى قىلدۇرۇش) پائالىيىتىنى يەنمۇ قانات يايدۇرۇش توغرىسىدىكى پىكىر» نى تارقاتتى. ھۆججەتتە مۇنداق دەپ كۆرسىتىلدى: «ياشانغانلارنىڭ رولىنى جارى قىلدۇرۇش» پائالىيىتىنى پائال قانات يايدۇرۇش ياشانغانلارنىڭ سىياسىتىنى مۇقىملاشتۇرۇش، ئىقتىسادىنى مۇقىملاشتۇرۇش، جەمئىيەتنى مۇقىملاشتۇرۇشتىكى رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرىدىغان بىر مۇھىم خىزمەت، شۇنداقلا ئاھالىنىڭ ياشىنىشىنى ھەل قىلىشتىكى بىر ئاكتىپ تەدبىر. ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەر بۇ پائالىيەتكە بولغان رەھبەرلىككە چوقۇم ئەھمىيەت بېرىشى ھەم ئۇنى كۈچەيتىشى كېرەك.

قىسقىچە جايلار 1991 - يىلى ياشانغانلارغا دائىر نىزاملارنى تۈزۈش خىزمىتىنى تۈتتى. «ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ ياشانغانلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئەتىنى قوغداش توغرىسىدىكى بەلگىلىمىسى» شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 16 - يىغىندا قارار چىقىرىپ تەستىقلانغاندىن كېيىن، رەسمىي ئىلان قىلىنىپ يولغا قويۇلدى. ئۇرۇمچى شەھەرلىك

خەلق مۆكۈمىتى 10 - ئاينىڭ 7 - كۈنى «ئۇرۇمچى شەھەرلىك خەلق مۆكۈمىتىنىڭ ياشانغانلارغا ئىجتىمائىي ئېتىبار بېرىش مۇلازىمىتىنى يولغا قويۇش توغرىسىدىكى ۋاقىتلىق بەلگىلىمىسى» نى تۈزۈپ چىقىپ تارقىتىپ، 70 ياشتىن ئاشقان ياشانغانلار ۋە دەم ئېلىشقا چىققان كادىرلارنى 12 خىل ئىجتىمائىي ئېتىبار بېرىش مۇلازىمىتى بىلەن تەمىنلەشنى بەلگىلىدى.

يۇ ئەنچىڭ

ئاپتونوم رايوندا كېيىنكى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش خىزمىتى يەنىنى ئۆتكۈزۈلدى

1991 - يىل 9 - ئاينىڭ20 - كۈنىدىن23 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايونلۇق كېيىنكى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش كومىتېتى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى پارتكومى پېشقەدەم كادىرلار ئىدارىسى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق ئەدلىيە نازارىتى بىرلىكتە شىخەنزە شەھىرىدە ئاپتونوم رايونلۇق كېيىنكى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش خىزمىتى يەنىنى ئۆتكۈزدى. يەنىنغا ئاپتونوم رايونىنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىن كەلگەن 150 نەچچە كىشى قاتناشتى. يەنىندا مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ ئېنماۋ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى سۇڭ خەنلياڭ، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۇر داۋامەتلەرنىڭ مۇناسىۋەتلىك يولىيورۇقلىرىنىڭ روھى يەتكۈزۈلدى.

يېزا ئىگىلىك8 - شىسى ۋە شىخەنزە شەھىرىنىڭ كېيىنكى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش كومىتېتىنىڭ مۇدىرى گو باۋشەن ئۆزلىرىنىڭ پېشقەدەم يولداشلارنىڭ ئۆزىگە خاس ئۇستۇنلۇكىنى جارى قىلدۇرۇپ، كۆيۈنۈش ۋە تەقدىم قىلىش ئارقىلىق ئەسىردىن ھالقىيدىغان «ئۈمىد قۇرۇلۇشى» نى قۇرۇش تەجرىبىلىرىنى نۇقتىلىق تونۇشتۇردى. ئىلى ئوبلاستى، ھۇلجا شەھىرى، ئۇرۇمچى شەھىرى، قۇمۇل شەھىرى ۋە شىنجاڭ سانائەت شۆيۈەنى، يېزا ئىگىلىك4 - شىسىنىڭ66 - تۈەن - مەيدانى قاتارلىق ئورۇنلارنىڭ كېيىنكى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش كومىتېتلىرى (كېيىنكى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش جەمئىيەتلىرى) مۇ تەجرىبە تونۇشتۇردى. يەنىندا يەر ئىلغار كوللېكتىپ (يېزا ئىگىلىك 8 - شىسى ۋە شىخەنزە شەھىرىنىڭ كېيىنكى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش كومىتېتى) ۋە ئالتە نەپەر ئىلغار شەخس باھالاپ چىقىلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق كېيىنكى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش كومىتېتىنىڭ مۇدىرى لى جىگۈەن يەنىندا خۇلاسە سۆز قىلىپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ كېيىنكى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش خىزمىتى توغرىسىدا ئون مادداىلىق ۋەزىپە ۋە تەلەپنى ئوتتۇرىغا قويدى.

يۇ ئەنچىڭ

تۇنجى نۆۋەتلىك خەلقارا ياشانغانلار بايرىمى تەبرىكلەندى

ئاپتونوم رايونلۇق ياشانغانلار كومىتېتى1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 11 - كۈنى ئۇرۇمچىدە تۇنجى نۆۋەتلىك خەلقارا ياشانغانلار بايرىمىنى تەبرىكلەش يەنىنى ئۆتكۈزدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى تۆمۇر داۋامەت يەنىندا مۇھىم سۆز قىلدى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى ناخشا - ئۇسسۇل ئۆمىكى، شىنجاڭ ياشانغانلار داشۋىسى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك ياشانغانلار داشۋىسى سەنئەت ئۆمىكى تاللانغان ئويۇنلارنى كۆرسەتتى. ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردە ۋە قىسمەن نازارەت، ئىدارە، زاۋۇت، كان، كارخانىلار- دىمۇ بايرامنى تەبرىكلەش پائالىيەتلىرى ئۆتكۈزۈلدى. بۇنىڭدىن ئاۋۋال، ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ لېچۈەن تۇنجى نۆۋەتلىك خەلقارا ياشانغانلار بايرىمىنى تەبرىكلەش يۈزىسىدىن تېلېۋىزىيە نۇتقى سۆزلىگەنىدى.

ئۇرۇمچى شەھەرلىك خەلق مۆكۈمىتى خەلقارا ياشانغانلار بايرىمىنى تەبرىكلەش پائالىيىتىگە ماسلىشىش ئۈچۈن، «ئۇرۇمچى شەھەرلىك خەلق مۆكۈمىتىنىڭ ياشانغانلارغا ئىجتىمائىي ئېتىبار بېرىش مۇلازىمىتىنى يولغا قويۇش توغرىسىدىكى ۋاقىتلىق بەلگىلىمىسى» نى تارقاتتى.

خەلقارا ياشانغانلار بايرىمى 1990 - يىلىدىن بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىنىڭ 45 - نۆۋەتلىك يەنىندا بېكىتىلگەن، بايرام ھەر يىلى 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنى بولىدۇ.

لىيۇ شۆچىن

سۈرەتتە: 1991 - يىلى «1 - ماي» نى تەبرىكلەش مۇناسىۋىتى بىلەن ئۆتكۈزۈلگەن هۆسىن خەت - رەسىم بىرلەشمە كۆرگەزمە پائالىيىتىدە، ئاپتونوم رايونلۇق پىشقەدەم كادىرلار خەتتاتلىق - رەسساملىق ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ مىللىيچە رەسىم بۆلۈمىدىكى يولداشلار سەنئەت ماهارىتى ئۈستىدە كېڭەشىمەكتە.

ياڭ تاۋ فوتۇسى

دۆلەت تەرىپىدىن تەقدىرلەنگەن كېيىنكى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش خىزمىتى بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار شەخسلەر

جۇڭگو كېيىنكى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش خىزمەت كومىتېتى1991 - يىل12 - ئاينىڭ24 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە بېيجىڭدا مەملىكەتلىك كېيىنكى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش خىزمىتى بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار شەخسلەرنى تەقدىرلەش يىغىنى ئۆتكۈزدى، يىغىندا 69 ئىلغار كوللېكتىپ ۋە 292 نەپەر ئىلغار شەخس تەقدىرلەندى. ئاپتونوم رايوندىن تەقدىرلەنگەن ئىلغار كوللېكتىپ — ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى يېزا ئىگىلىك 8 - شىسى ۋە شىخەنزە شەهىرىنىڭ كېيىنكى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش خىزمەت كومىتېتى؛ تەقدىرلەنگەن ئىلغار شەخسلەر: جاۋ سۈڭشيەن، گۇ زۇنشيەن، جېڭ ئېنتىڭ، دۇەن يۇليەن، مامۇت لېتىپ، مۇهەممەت يۇسۇپ ئۇيغۇر، ياڭ خېبى.

شېن چىڭ

ئۇرۇمچى ناهىيىسىنىڭ بىرلەشمە كەنتىدە دېهقانلار ياشانغانلارنى بېقىش فوندى تۈزۈمى يولغا قويۇلدى

ئۇرۇمچى ناهىيىسى چىڭگىداخۇ يېزىسى يېڭى بىرلەشمە كەنتى ئاهالىنىڭ ياشىنىش تەرەققىياتىغا ماسلىشىپ، كوللېكتىپ، ئائىلە ۋە شەخسلەر ئۆز ئارا بىرلەشتۈرۈلگەن ياشانغانلارنى بېقىش فوندىنى قۇردى، بۇ، ئاپتونوم رايوننىڭ نۆۋەتتىكى يېزا ئىقتىسادىي تەرەققىيات ئەهۋالىغا ئۇيغۇن كېلىدىغان بىر خىل ئۇنۇملۇك ياشانغانلارنى بېقىش تەدبىرى. بۇ كەنت 1991 - يىل 12 - ئايدا شەندۇڭ ئۆلكىسىنىڭ ۋېيفاڭ شەهىرىدە ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك يېزا ياشانغانلار خىزمىتى تەجرىبىلىرىنى ئالماشتۇرۇش يىغىنىغا قاتناشتى.

چىڭگىداخۇ يېزىسى يېڭى بىرلەشمە كەنتىدە 1241 نوپۇس بار، بۇنىڭ ئىچىدە ياشانغانلار 125 كىشى بولۇپ، ئومۇمىي نوپۇسنىڭ 10.3 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ، بۇ كەنت ئىشنى «ياشانغاندا باقىدىغانلار بولۇش» تىن باشلاپ، 1991 - يىلنىڭ بېشىدىلا ياشانغانلار جەمئىيىتىنى قۇردى؛ شۇنىڭ بىلەن بىللە، كەنت ئاهالىسىنىڭ ياشانغانلارنى بېقىش فوندىنى باشقۇرۇش كومىتېتىنى قۇرۇپ، دېهقانلارنىڭ ياشانغانلارنى بېقىش فوندىنى تەسىس قىلدى. فوند پۇلى كوللېكتىپ مەبلەغ سېلىش بىلەن كەنت ئاهالىسىدىن بىرلا قېتىم ياشانغانلارنى بېقىش پۇلى يىغىشنى بىرلەشتۈرۈش ئۇسۇلى ئارقىلىق يىغىلدى. كەنت باشقۇرغان كارخانىلارنىڭ جۇغلانمىسىدىن 400 مىڭ يۈەن ئاجرىتىلىپ ۋە كەنت ئاهالىسىدىن 200 مىڭ يۈەن مەبلەغ يىغىلىپ، هەممىسى بانكىغا ئامانەت قويۇلدى؛ كەنت ئاهالىسى ئىچىدىكى ياشانغانلار (55 ياشتىن ئاشقان ئاياللار، 60 ياشتىن ئاشقان ئەرلەر) غا كەنتتە تۇرغان

ۋاقتىنىڭ ئۇزۇن - قىسقىلىقىغا قاراپ، ئۆسۈمدىن ھەر ئايدا 30 يۈەندىن يۇقىرى ياشانغانلارنى بېقىش پۇلى تارقىتىپ بېرىلدى. سېلىنغان مەبلەغ ئىچىدە ھەر بىر كەنت ئاھالىسىدىن بىرلا قېتىم يىغىلغان مەبلەغ ئۇچ دەرىجىگە ئايرىلدى: 50 ياشتىن ئاشقان ھەر بىر كىشىدىن 500 يۈەندىن، 35 ياشتىن 50 ياشقىچە بولغان ھەر بىر كىشىدىن 400 يۈەندىن، يېڭى توي قىلىپ 35 ياشقا كىرگىچە بولغانلاردىن 300 يۈەندىن مەبلەغ يىغىلدى. كەنت بويىچە مەبلەغ يىغىشقا تېگىشلىك بولغان 638 كىشىنىڭ 90.9 پىرسەنتىدىن مەبلەغ يىغىلدى.

ياشانغانلانى بېقىش فوندىنىڭ تەسىس قىلىنىشى كەنتنى سۆيۈش، كوللېكتىپنى سۆيۈش جەھەتتىكى ئۆيۈشۈش كۈچىنى ئاشۇردى، جەمئىيەتنىڭ ھەر تەرەپلىمە تۆۋلۈشىنى ۋە كەنت ئىستىلى، خەلق ئىستىلىنىڭ ياخشىلىنىشىنى ئىلگىرى سۈردى، شۇنداقلا پىلانلىق تۇغۇت سىياسىتىنىڭ ئەمەلىيلىشىشىنمۇ ئىلگىرى سۈردى.

يۇ ئەنچىڭ

دىن خىزمىتى

دىن خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

ئاپتونوم رايوندىكى دىن خىزمىتى تارماقلىرى 1991 - يىلى قانۇن بويىچە دىن ئىشلىرىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى.

1) دىن ساھەسىدىكىلەرگە ۋەزىيەت تەربىيىسى بېرىشنى تۈرتتى. ئاپتونوم رايوندىكى ئۇيغۇر، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەر بىر يىلدىن بۇيان 500 قېتىمدىن ئارتۇق سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، قىسقا كۇرس ئېچىپ، كەسپىي دىنىي خادىملارغا سىياسىي ۋەزىيەت تەربىيىسى بەردى؛ كۇرس ۋە سۆھبەتكە كەسپىي دىنىي خادىملاردىن 20 مىڭدىن كۆپرەك ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. دىنىي زاتلار ئۆگىنىش ئارقىلىق تونۇشىنى ئۆستۈردى ھەمدە دىنغا ئىشىنىدىغان ئاممىغا تەسىر كۆرسىتىپ ۋە يېتەكچىلىك قىلىپ، ئاپتونوم رايونىمىزدا جەمئىيەتنىڭ مۇقىم بولۇشىنى ئىلگىرى سۈردى.

2) ئاساسىي قانۇنغا بېرىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق دىن ئىشلىرى ئىدارىسى ئەۋەتكەن بىرمۇئاۋىن ئىدارە باشلىقى1 - ئاينىڭ16 - كۈنىدىن2 - ئاينىڭ بېشىغىچە ئىلى، تارباغاتاي، ئالتاي ۋە بورتالا قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاستلاردا مەملىكەتلىك دىن خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزدى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، دىن خىزمىتىنىڭ ئەھۋالىنى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈردى ۋەئىگىلىدى. 5 - ئايدىن كېيىن، دىن ئىشلىرى ئىدارىسى يەنە ئىككى نەپەر مۇئاۋىن ئىدارە باشلىقىنى ئاجرىتىپ ئىككى خىزمەت گۇرۇپپىسى تەشكىل قىلدى، بۇ خىزمەت گۇرۇپپىلىرى باشقارما، بۆلۈم كادىرلىرىنى باشلاپ جەنۇبىي ۋە شىمالىي شىنجاڭغا بېرىپ، دىن ئىشلىرىنى باشقۇرۇش توغرىسىدىكى ئۇچ نىزامنىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ ۋە ئىگىلەپ، تەپسىلىي تەكشۈرۈش دوكلاتى يېزىپ چىقتى. ئاپتونوم رايونلۇق دىن ئىشلىرى ئىدارىسى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ بىرلىكسەپبۆلۈمى8 - ئاينىڭ 24 - كۈنىدىن 27 - كۈنىگىچە ۋە 9 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 23 - كۈنىگىچە ئىلى ۋە قاغىلىقتا شىمالىي شىنجاڭ ۋە جەنۇبىي شىنجاڭ بويىچە دىن ئىشلىرى خىزمىتى يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، دىن ئىشلىرىنى باشقۇرۇش توغرىسىدىكى ئۇچ نىزامنىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالىنى ۋە تەجرىبىلەرنى ئالماشتۇردى، ئۇچ نىزامنى تېخىمۇ ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈش تەدبىرلىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى. 12 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن 6 - كۈنىگىچە يەنە مىچۇەن ناھىيىسىدە خرىستىيان دىنى خىزمىتى سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلۈپ، خرىستىيان دىنى خىزمىتىنى كۈچەيتىشنىڭ كونكرېت چارىلىرى ۋە بەزى سىياسەتلەرنىڭ چەك - چېگرىسى ئوتتۇرىغا قويۇلدى.

3) ھەج قىلىش خىزمىتىنى ئۆيۈشتۈردى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىن 370 نەپەر مۇسۇلمان مەككىگە بېرىپ ھەج قىلدى. ئاپتونوم رايوندىكى ئالاقىدار تارماقلار ھەج قىلىشقا بولغان تەشكىلىي رەھبەرلىكنى ۋە ئىدىيىۋى خىزمەتنى كۈچەيتتى،

زۆرۈر ئىنتىزام - تۈزۈملەرنى ئورناتتى، ھەج قىلىش باش ئۆمكىنىڭ خىزمەتچى خادىملىرىنىڭ تاللاپ سەپلىدى ھەمدە ھەج قىلغۇچىلارنى ئۈرۈمچىگە يىغىپ تەربىيىلەش، جۇڭگو خەلقئارا ئاۋىئاتسىيە شىركىتىنىڭ ئايروپىلانى بىلەن ئۈدۈل ئەرەبىستانغا ئېلىپ بېرىش چارىسىنى قوللىنىپ، سەپەر ژاقتىنى قىسقارتتى. ھەج قىلىشقا بارغان مۇسۇلمانلار ھەج پەرزلىرىنى تولۇق ئادا قىلىپ، ئۇچ تۈركۈمگە بۆلۈنۈپ، 8 - ئاينىڭ ئاخىرىدا شىنجاڭغا ساق - سالامەت قايتىپ كەلدى.

4) دىن خىزمىتى ئاپپاراتلىرىنى مۇكەممەللەشتۈردى. ئاپتونوم رايونلۇق دىن ئىشلىرى ئىدارىسى 1991 - يىلى گۈزۈيۈەن دىن ئىشلىرى ئىدارىسى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق شتات كومىتېتى جايلارغا چۈشۈرگەن 168 مەمۇرىي شتاتنى ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى تېز تۈتتى. يىل ئاخىرىدىكى تەكشۈرۈشتە، ھەرقايسى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەردە دىن خىزمىتى ئاپپاراتلىرىنىڭ قۇرۇلغانلىقى، مەخسۇس دىن خىزمىتى كادىرلىرىنىڭ سەپلەنگەنلىكى ئېنىقلاندى.

5) ئۇيغۇر تىلى سىستېمىسىدىكى دىن خىزمىتى كادىرلىرىنى تەربىيىلىدى. ئاپتونوم رايونلۇق دىن ئىشلىرى ئىدارىسى 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 11 - ئاينىڭ 7 - كۈنگىچە 1 - قارارلىق ئۇيغۇر تىلى سىستېمىسىدىكى دىن خىزمىتى كادىرلىرى كۇرسى ئاچتى. كۇرسقا دىن خىزمىتى مىقدارى كۆپرەك ناھىيە (شەھەر) لەردىكى مىللىي ئىشلار - دىن ئىشلىرى ئىدارىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى، كەسپىي تايانچىلار، ئىسلام دىنى جەمئىيەتلىرىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقلىرى قاتارلىقلاردىن 33 كىشى قاتناشتى، كۇرستا، ئاساسەن، سوتسىيالىزمنىڭ ئاساسىي نەزەرىيىسى ۋە ماركسىزمنىڭ دىن توغرىسىدىكى نەزەرىيىسى، پارتىيەنىڭ دىن سىياسىتى ۋە دىن ئىشلىرىنى باشقۇرۇشقا دائىر قانۇن - نىزاملار ئۆگىنىلدى.

لىنگ چاۋشياڭ

دىن ئىشلىرىنى باشقۇرۇش جەھەتتىكى ئۈچ قائىدە - بەلگىلىمىنىڭ ئىزچىللاشتۇرۇلۇش ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى تۈزگەن «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ دىنىي پائالىيەت سورۇنلىرىنى باشقۇرۇش ۋاقتىلىق قائىدىسى»، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ دىنىي پائالىيەتلەرنى باشقۇرۇش ۋاقتىلىق بەلگىلىمىسى» ۋە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ كەسپىي دىنىي خادىملارنى باشقۇرۇش ۋاقتىلىق بەلگىلىمىسى» ئېلان قىلىنغاندىن كېيىن، ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى ۋە ھەر دەرىجىلىك دىن خىزمىتى تارماقلىرى، دىنىي تەشكىلاتلار، ۋەتەنپەرۋەر دىنىي زاتلار ئۆنى ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئۈچۈن ئورتاق تىرىشچانلىق كۆرسىتىپ، نەتىجە ھاسىل قىلدى.

ئاپتونوم رايوندىكى دىن خىزمىتى تارماقلىرى ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەرنىڭ دىن ئىشلىرىنى باشقۇرۇشىنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، ئىككى يىلدىن كۆپرەك ۋاقىتتىن بۇيان، ئاساسەن، تۆۋەندىكى خىزمەتلەرنى ئىشلىدى:

1) دىنىي پائالىيەت سورۇنلىرىنى باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرىنى قۇرۇپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، مەسچىت، ئىبادەتخانا، چېركاۋلارنى دېموكراتىك باشقۇرۇشنى يولغا قويدى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە، ئاپتونوم رايوندىكى 22 مىڭ 183 مەسچىتتىن 11 مىڭ 616 سىدە دېموكراتىك باشقۇرۇش ھەيئىتى ياكى دېموكراتىك باشقۇرۇش گۇرۇپپىسى رەسمىي قۇرۇلدى، ئۇنىڭ ئەزالىرىنى دىنغا ئىشىنىدىغان ئامما شۇ يەردىكى ۋەتەنپەرۋەر دىنىي تەشكىلاتلارنىڭ رىياسەتچىلىكىدە سايلاپ چىقتى. بۇددا دىنى (لاما دىنى)، خرىستىيان دىنى، كاتولىك دىنى قاتارلىق دىنلارنىڭ پائالىيەت سورۇنلىرىدىمۇ دېموكراتىك باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرى قۇرۇلدى.

2) دىنىي پائالىيەت سورۇنلىرىنى تىزىملاپ ئەنگە ئېلىشنى يولغا قويدى. ھەر دەرىجىلىك دىن خىزمىتى تارماقلىرى ۋە يەر باشقۇرۇش تارماقلىرىنىڭ ئورتاق مەسئۇللۇقىدا، مەسچىت، ئىبادەتخانا، چېركاۋلارنىڭ ئازىرقى يەرلىرى ۋە

ئۆيلىرىنىڭ كۆلىمى قاتارلىقلار ئومۇميۈزلۈك ئۆلچەنگەندىن كېيىن دەپتەرگە خاتىرىلەندى ۋە تەكشۈرۈلۈپ ئەنگە ئېلىنغاندىن كېيىن، ھۆكۈمەت ئۆلارنىڭ قانۇنىيلىقىنى ئېتىراپ قىلدى ۋە ئۆلارغا يەر ئىشلىتىش گۇۋاھنامىسى ھەم ئۆي - مۈلۈك ھوقۇقى گۇۋاھنامىسى تارقىتىپ بەردى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، دىن ئىشلىرىنى باشقۇرۇش تارماقلىرى ئۆلارنىڭ نىزامدىكى بەلگىلىمىلەر بويىچە تەستىقلاپ رويخەتكە ئالدى. ئۆلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتى قانۇن تەرىپىدىن قوغدالدى.

3) دىنىي پائالىيەت سورۇنلىرىنىڭ ئارخىپىنى تۈرغۈزدى. تارىخى ئۇزۇن، بىناكارلىق ئۇسلۇبى ئۆزگىچە، كۆلىمى چوڭراق، مەملىكىتىمىزنىڭ ئىچى ۋە سىرتىدا، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىچى ۋە سىرتىدا چوڭراق تەسىرى بار مەسچىت، ئىبادەتخانىلارنىڭ تەپسىلىي يازما ئارخىپى ۋە سۈرەت ئارخىپىنى تۈرغۈزۇلۇپ، ئۇزاق مۇددەت ساقلاش ئۇچۇن ئېلىپ قويۇلدى. ئىلى، تارباغاتاي، تۇرپان، ئاقسۇ، سانجى ۋە ئۇرۇمچى قاتارلىق جايلارنىڭ ھەممىسىدە ئارخىپ تۈرغۈزۇلدى.

4) كەسپىي دىنىي خادىملارنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى. كەسپىي دىنىي خادىملاردىن سىياسىي - ئىدىيە ۋە دىنىي بىلىم جەھەتتىن ئىمتىھان ئېلىنىپ، ھەر جەھەتتىكى ئىمتىھاندا لاياقەتلىك بولغانلارغا لاياقەت گۇۋاھنامىسى تارقىتىپ بېرىلدى. لاياقەت گۇۋاھنامىسى ئالغانلار مەسچىتلەرنىڭ ئىمامى قاتارلىق ۋەزىپىلەرنى ئۈتەش سالاھىيىتىگە ئىگە بولدى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە دىنىي زاتلاردىن جەمئىي 25 مىڭ 387 كىشى ئىمتىھانغا قاتناشتى، 23 مىڭ 184 كىشى لاياقەت گۇۋاھنامىسى ئالدى، 321 كىشى دىنىي ۋەزىپە ئۈتەش لاياقىتىگە ئىگە ئەمەس، دەپ قارالدى. ياشىنىپ قالغان، دىنىي بىلىمى بىرقەدەر چوڭقۇر، پارتىيە - ھۆكۈمەتنىڭ تۈرلۈك سىياسەت - پەرمانلىرىنى ئىزچىل ھىمايە قىلىپ ۋە ئىجرا قىلىپ كەلگەن دىنىي زاتلاردىن ئىمتىھان ئېلىنمىدى. ئۇنىڭدىن باشقا، يەنە كەسپىي دىنىي خادىملار قەرەللىك ھالدا دېموكراتىك ياھالاپ تۇرۇلدى.

5) ئاپتونوم رايون دائىرىسىدە «بەشتە ياخشى دىنىي پائالىيەت سورۇنلىرى» ۋە «بەشتە ياخشى دىنىي زاتلار» نى ياھالاش - تەقدىرلەش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىكى ستاتىستىكىغا قارىغاندا، ئاپتونوم رايون بويىچە 3240 «بەشتە ياخشى دىنىي پائالىيەت سورۇنى»، 5240 «بەشتە ياخشى دىنىي زات» ياھالاپ چىقىلغان.

6) خۇسۇسىيلار دىنىي مەكتەپ (سىنىپ) ئېچىپ، ئۆز ئالدىغا تالىپ يېتىشتۈرۈپ، ئوقۇش يېشىدىكى بالىلارنىڭ مەكتەپكە كىرىپ نورمال ئوقۇشىغا تەسىر يەتكۈزىدىغان خاتا خاھىشلارنى تۈزەتتى. 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە خۇسۇسىيلار ئاچقان 900 دىن كۆپرەك دىنىي مەكتەپ (سىنىپ) چەكلىك مۇددەتتە تارقىتىۋېتىلدى، 10 مىڭدىن كۆپرەك تالىپ قايتۈرۈۋېتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 18 ياشتىن تۆۋەن ئوقۇش يېشىدىكى ئۆسمۈر - بالىلار يېڭىباشتىن مەكتەپكە قايتىپ ئوقۇشنى داۋاملاشتۇرۇش ئىمكانىيىتىگە ئىگە بولدى.

لىك چاۋشيالىك

دۆلەت نۇقتىلىق مەسچىت، ئىبادەتخانا، چېركاۋلارنى رېمونت قىلىش ئۈچۈن قوشۇمچە يارەم پۇلى ئاجرىتتى

1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 7 - كۈنى مالىيە مىنىستىرلىكى ۋە گۇۋۇيۈەننىڭ دىن ئىشلىرى ئىدارىسى ئاپتونوم رايونغا نۇقتىلىق مەسچىت - ئىبادەتخانىلارنى رېمونت قىلىش ئۈچۈن بىر قېتىمدىلا 50 مىڭ يۈەن قوشۇمچە يارەم پۇلى ئاجرىتىپ بەردى. بۇنىڭ 30 مىڭ يۈەنى مارالبېشى ناھىيىسىدىكى مازار غۇجام مەسچىتىگە، 20 مىڭ يۈەنى گۇچۇڭ ناھىيىسىنىڭ لاۋچىتەي غەربىي كوچىسىدىكى خۇيزۇ مەسچىتىگە بېرىلدى. شۇنىڭ بىلەن، دۆلەت ئاپتونوم رايونغا ئاجرىتىپ بەرگەن مەسچىت، ئىبادەتخانىلارنى رېمونت قىلىش قوشۇمچە يارەم پۇلى جەمئىي 3 مىليون 450 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

لىك چاۋشيالىك

ئىسلام دىنى ساھەسىدىكى ياش كەسپىي دىنىي خادىملار يېتىشتۈرۈلدى

ئاپتونوم رايونىمىڭ دىن خىزمىتى تارماقلىرى

1991 - يىلى ئىسلام دىنى ساھەسىدىكى ياش كەسپىي دىنىي خادىملارنى يېتىشتۇرۇشكە ئەھمىيەت بەردى.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 1990 - يىلى ئىسلام دىنى ساھەسىدىكى ياش كەسپىي خادىملارنى يېتىشتۇرۇش توغرىسىدا ھۇججەت چۈشۈرگەنىدى. ئاپتونوم رايونلۇق دىن ئىشلىرى ئىدارىسى ھۇججەتنىڭ روھىغا ئاساسەن، ئالدى بىلەن، دىنىي زاتلار كەمچىل بولغانلىقى ياكى دىنىي زاتلار ياشىنىپ قالغانلىقى تۈپەيلىدىن دىنىي پائالىيەتلەرنى نورمال قانات يايدۇرالمايۋاتقان رايونلاردا باشلانغۇچ دىنىي مەكتەپ (سىنىپ) لەرنى ئېچىش، ئاندىن كېيىن ئۇلارنى پەيدىنپەي ئۆستۈرۈش ۋە كېڭەيتىشتىن ئىبارەت ھۇججەتنى ئىجرا قىلىش لايىھىسىنى تۈزۈپ چىقتى. ھۇججەتنى ئىجرا قىلىش ئارقىلىق، 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايوندىكى ئۇرۇمچى، سانجى، ئىلى، تارباغاتاي، ئاقسۇ، ئالتاي، تۇرپان، قۇمۇل، خوتەن، قىزىلسۇدىن ئىبارەت ئون ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردە 88 دىنىي مەكتەپ (سىنىپ) ئېچىلىپ، 829 نەپەر ياش كەسپىي دىنىي خادىم يېرىم يىلدىن كۆپرەك تەربىيىلەندى. بۇنىڭدىن باشقا، شىنجاڭ ئىسلام دىنى شۆيۈەنىنىڭ 1987 - يىلى ئوقۇش پۈتتۈرىدىغان 40 نەچچە نەپەر ئوقۇغۇچىسى ھەممە دەرس ۋە پراكتىكا ۋەزىپىسىنى تاماملىدى.

لىڭ چاۋشياڭ

زاڭزۇ ئەنئەنىۋى بۇددا دىنى ساھەسىدىكى ياش كەسپىي دىنىي خادىملارنى تەربىيىلەش بويىچە سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى

ئاپتونوم رايونلۇق دىن ئىشلىرى ئىدارىسى 1991 - يىل 11 - ئاينىڭ 15 - كۈنى قوبۇقسار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىسىدە زاڭزۇ ئەنئەنىۋى بۇددا دىنى ساھەسىدىكى ياش كەسپىي دىنىي خادىملارنى تەربىيىلەش بويىچە سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزدى. سۆھبەت يىغىنىغا ئاپتونوم رايونلۇق بۇددا دىنى جەمئىيىتىنىڭ باشلىقى شيالىۋەن گىگەن، تارباغاتاي ۋىلايەتلىك پارتكوم بىرلىكسەپ بۆلۈمى ۋە مەمۇرىي مەھكىمە مىللىي ئىشلار - دىن ئىشلىرى باشقارمىسىنىڭ مەسئۇللىرى، قوبۇقسار ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى، خەلق قۇرۇلتىيى، سىياسىي كېڭەش ۋە بىرلىكسەپ، دىن تارماقلىرىنىڭ مەسئۇللىرى قاتناشتى. سۆھبەت يىغىنىدا قانداق قىلىپ زاڭزۇ ئەنئەنىۋى بۇددا دىنى ساھەسىدىكى ياش كەسپىي خادىملارنى تەربىيىلەپ، لامالارنىڭ ۋارىسلىرى يېتىشمەسلىك مەسىلىسىنى ھەل قىلىش توغرىسىدا مۇزاكىرە ئېلىپ بېرىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق دىن ئىشلىرى ئىدارىسىنىڭ باشلىقى مەھەممەت يۇسۇپ زاڭزۇ ئەنئەنىۋى بۇددا دىنى ساھەسىدىكى كەسپىي خادىملار مەسىلىسىنى ھەل قىلىش توغرىسىدا ئۆز پىكرىنى ئوتتۇرىغا قويدى ھەمدە ئاپتونوم رايونلۇق بۇددا دىنى جەمئىيىتىگە كونكرېت تەربىيىلەش پىلانىنى تۈزۈپ چىقىشنى تاپشۇردى.

ئاراش

دىن ساھەسىدىكى بېرىش - كېلىشلەر

☆ 8 - ئاينىڭ 18 - كۈنىدىن 24 - كۈنىگىچە شياڭگاڭ جۇڭگو مۇسۇلمانلىرى ئومۇمىي مېھرىبانلىق جەمئىيىتىنىڭ رەئىسى خا ياۋئېن ئۆمەك باشلىقى بولغان، شياڭگاڭ جۇڭگو مۇسۇلمانلىرى جەمئىيىتىنىڭ رەئىسى بەي جيەنجۇڭ مۇئاۋىن ئۆمەك باشلىقى بولغان شياڭگاڭ مۇسۇلمانلىرى ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكى 14 كىشى ئاپتونوم رايوندا ئېكسكۇرسىيە ۋە زىيارەتتە بولدى. ۋەكىللەر ئۆمىكى ئاپتونوم رايونلۇق ئىسلام جەمئىيىتىنى زىيارەت قىلدى، شىنجاڭ ئىسلام دىنى شۆيۈەنىنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى، تۇرپان ئۇزۇم بايرىمىغا قاتناشتى، يەنە ئالتە مەسچىتنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى.

☆ 9 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 24 - كۈنىگىچە شىزۇيشەن شەھەرلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ياڭ بىڭچېڭ باشچىلىقىدىكى نىڭشيا شىزۇيشەن شەھەرلىك مىللىي ئىشلار ۋە دىن ئىشلىرىنى تەكشۈرۈش ئۆمىكىدىكى 18 كىشى ئاپتونوم رايوندا ئېكسكۇرسىيە ۋە زىيارەتتە بولدى. تەكشۈرۈش ئۆمىكى ئاپتونوم رايونلۇق ئىسلام جەمئىيىتىنى زىيارەت قىلدى، شىنجاڭ ئىسلام دىنى شۆيۈەنىنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى.

ما جىن

☆ 9 - ئاينىڭ 18 - كۈنى شىنجاڭ ئىسلام دىنى شۇيۈەننىڭ مۇدىرى، «قۇرئان كېرىم» نى ئۇيغۇرچىغا تەرجىمە قىلغۇچى مەھمەت سالىھ مىسىر جۇمھۇرىيىتى دىن ئىشلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ تەكلىپى بىلەن، قاھىرەدە ئۆتكۈزۈلگەن مۇھەممەت پەيغەمبەرنىڭ تۇغۇلغان كۈنىنى خاتىرىلەش يىغىنىغا قاتناشتى، مىسىر جۇمھۇرىيىتى ئۇنىڭغا ئىسلام ئىلمىي تەتقىقاتىغا تۆھپە قوشقانلىقى ئۈچۈن 1 - دەرىجىلىك ئىلىم ئوردىنى ۋە گۈۋاھنامە تەقدىم قىلدى. مىسىر زۇكتوكى مۇبارەك دۇنيادىكى ھەرقايسى ئەللەردىن كەلگەن ئون نەپەر مۇسۇلمان ئالىمغا ئوردىن ۋە گۈۋاھنامە تارقىتىپ بەردى.

سۇ شېڭجى

ئىسلام جەمئىيىتىنىڭ پائالىيەتلىرى

☆ 1991 - يىل 1 - ئاينىڭ 30 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ئىسلام جەمئىيىتى شىنجاڭ ئىسلام دىنى شۇيۈەننىڭ 6 - قارارلىق دىنىي زاتلارنىڭ يىلىم ئاشۇرۇش سىنىپىدىكى 82 نەپەر ئوقۇغۇچى ئىككى يېرىم ئاي ئۆگىنىش ئارقىلىق بارلىق دەرسلەرنى تاماملىدى. ئۇلارنىڭ ھەممىسى شىمالىي شىنجاڭدىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىن كەلگەن كەسپىي دىنىي خادىملار. ئۇلار يىلىم ئاشۇرۇش ئارقىلىق سىياسەت سەۋىيىسىنى ئۆستۈردى ۋە دىنىي بىلىمىنى چوڭقۇرلاشتۇردى.

☆ 7 - ئاينىڭ 4 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ئىسلام جەمئىيىتى ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى دائىمىي ھەيئەت ئەزالىرى ۋە ھەيئەت ئەزالىرى، قىسمەن مەسچىتلەرنىڭ ئىماملىرى ھەمدە ئۈرۈمچى شەھەرلىك، «تەڭرىتاغ» رايونلۇق، ساياباغ رايونلۇق ئىسلام جەمئىيەتلىرىنىڭ مەسئۇللىرىدىن 30 نەچچە كىشىنى باش شۇجى جياڭ زېمىننىڭ جۈڭگو كومپارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنىسى تەبرىكلەش يىغىنىدا قىلغان سۆزىنى ئۆگىنىشكە ئۈيۈشتۇردى.

☆ 10 - ئاينىڭ 16 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ئىسلام جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى لىي فېڭمىن ئاپتونوم رايونلۇق دىن ئىشلىرى ئىدارىسى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق ئىسلام جەمئىيىتىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن كۈچا ناھىيىسىگە بېرىپ، كېسەل سەۋەبىدىن ۋاپات بولغان ۋەتەنپەرۋەر دىنىي زات ھامۇت دامۇللىنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرىدىن ھال سورىدى ھەمدە ئۇلارغا ھال سوراش يۈزىسىدىن 2000 يۈەن پۇل ۋە بۈيۇم تەقدىم قىلدى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، شۇ يەردىكى ئالاقىدار تارماقلار بىلەن مەسلىھەتلىشىپ، ھامۇت دامۇللىنىڭ قەبرىسىگە دائىر ئىشلارنى مۇۋاپىق بىر تەرەپ قىلدى.

☆ 12 - ئاينىڭ 23 - كۈنىدىن 26 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايونلۇق ئىسلام جەمئىيىتى 4 - نۆۋەتلىك ھەيئەتنىڭ 3 - قېتىملىق دائىمىي ھەيئەت ئەزالىرى (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنى ئۆتكۈزدى. يىغىندا باش شۇجى جياڭ زېمىننىڭ 1 - ئىيۇلدا قىلغان سۆزى ئۈگىنىلدى، جۈڭگو ئىسلام جەمئىيىتى 5 - نۆۋەتلىك ھەيئىتى 2 - يىغىنىنىڭ روھى يەتكۈزۈلدى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىسلام جەمئىيىتى 4 - نۆۋەتلىك ھەيئىتى 2 - قېتىملىق دائىمىي ھەيئەت ئەزالىرى يىغىنىنىڭ خىزمەت دوكلاتى قاراپ چىقىلدى ھەمدە ئىسلام جەمئىيىتىنىڭ 1992 - يىللىق خىزمەت ۋەزىپىلىرى ئورۇنلاشتۇرۇلدى. ئاپتونوم رايونلۇق ئىسلام جەمئىيىتىنىڭ باشلىقى ئابدۇللا داموللا ھاجى ئىسلام جەمئىيىتى نامىدىن خىزمەت دوكلاتى بەردى.

ئەي كېفەن

ما جىجۇن

بۈددا دىنى جەمئىيىتىنىڭ پائالىيەتلىرى

☆ 1991 - يىل 4 - ، 5 - ئايلاردا ئاپتونوم رايونلۇق بۈددا دىنى جەمئىيىتى ئاپتونوم رايوندىكى خەنزۇ ئەنئەنىۋى بۈددا دىنى مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇۋاتقان جايلارنى تەكشۈرۈپ، خەنزۇ ئەنئەنىۋى بۈددا دىنى ساھەسىدىكى زاتلارنىڭ ئەھۋالىنى تىزىملاش جەدۋىلىنى تولدۇردى؛ ئۈرۈمچى شەھىرى، سانجى ئوبلاستىدىكى ئۈچ ئىبادەتخانا، تۆت دەرۋىشگاھ ئۈستىدە ئەملىي تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى؛ مەسىلە كۆپرەك بولغان ئۈرۈمچى رايونىدا شەھەرلىك بۈددا دىنى جەمئىيىتىنىڭ مەسئۇللىرى ۋە راھىبلار قاتناشقان سىياسەت ئۆگىنىش كۇرسى ئاچتى، كۇرسقا قاتناشقۇچىلار دىن سىياسىتى ۋە باشقۇرۇشقا

دائىر نىزاملارنى ئۆگەندى.

☆ 6 - ئاينىاق 12 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق بۈددا دىنى جەمئىيىتىنىڭ باشلىقى شيالۇەن گىگەن شىخو ناھىيىسىدىكى يەنسىخەي خۇاگىياۋ ئىبادەتخانىسى، تابلىخات لاما ئىبادەتخانىسىغا بېرىپ، موڭغۇل ئاممىسىنىڭ دەزىر - چىراغ پائالىيىتىگە رىياسەتچىلىك قىلدى. 12 - ئاينىاق 3 - كۈنى شيالۇەن گىگەن بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىغا بېرىپ، ئوبلاستقا قاراشلىق ئۈچ ئىبادەتخانىسىنى تەكشۈردى.

☆ 6 - ئاينىاق 5 - كۈندىن8 - ئاينىاق10 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايونلۇق بۈددا دىنى جەمئىيىتى دىن ئىشلىرىنى باشقۇرۇشقا ئائىت ئۈچ نىزامنى موڭغۇل يېزىقىدا 500 نۇسخا كۆپەيتىپ بېسىپ، 34 ئىبادەتخانا، پائالىيەت نۇقتىسىغا تارقىتىپ بەردى.

☆ 6 - ئاينىاق 10 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق بۈددا دىنى جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى مەيدىر، باش كاتىپى دورجارا باينىغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق بۈددا دىنى جەمئىيىتىگە يارەملىشىپ، زاڭزۇ ئەنئەنىۋى بۈددا دىنى ساھەسىدىكى زاتلاردىن ئىمتىھان ئالدى ۋە ئىمتىھاندا لاياقەتلىك بولغان 25 كىشىگە لاياقەت گۇۋاھنامىسى تارقىتىپ بەردى. بۈنىڭدىن ئىلگىرى (5 - ئاينىاق 28 - كۈنى) باش كاتىپ دورجارا يەنە موڭغۇللار توپلىشىپ ئولتۇراقلاشقان باربكۆلدىكى شىرىنزا يېزىسىغا بېرىپ، زاڭزۇ ئەنئەنىۋى بۈددا دىنىنىڭ ئەھۋالى ئۈستىدە تەكشۈرۈش ئېلىپ بارغاندى.

☆ ئاپتونوم رايونلۇق بۈددا دىنى جەمئىيىتى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم بىرلىكىپ بۆلۈمى، ئاپتونوم رايونلۇق دىن ئىشلىرى ئىدارىسىنىڭ تەستىقى بىلەن، 1991 - يىل 8 - ئاينىاق 18 - كۈندىن باشلاپ، قوبۇقسار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىسىدە ئالتە ئايلىق ياش دىنى زاتلار كۇرسى ئاچتى، كۇرسقا قاتناشقان 30 نەپەر كۇرسانت، ئاساسەن، تارباغاتاي ۋىلايىتىدىكى ئىبادەتخانىلاردىن كەلگەن بولۇپ، ئۇلار ئۆگىنىشنى تۈگەتكەندىن كېيىن ئۆزلىرىنىڭ ئىبادەتخانىلىرىغا قايتىپ كېتىدۇ.

جۇ لىفەن

خرىستيان دىنىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىكى ستاتىستىكىغا قارىغاندا، ئاپتونوم رايونىنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىكى خرىستيان دىنى (پروتېستانت دىنى) مۇرىتلىرى 20 مىڭدىن كۆپرەككە، چېركاۋ 26 گە، پائالىيەت نۇقتىسى 300 دىن كۆپرەككە يەتكەن. خرىستيانلار ئىلى، تارباغاتاي، بورتالا ئوبلاستى، ئالتاي، قاراماي، شىخەنزە، سانجى، ئۈرۈمچى، تۇرپان، قۇمۇل، بايىنغولىن ئوبلاستى، ئاقسۇ، قەشقەر قاتارلىق جايلارغا تارقالغان. خرىستيان دىنىغا ئىشىنىدىغان ئامما جۈملىگو كومپارتىيىنىڭ رەھبەرلىكىنى ھىمايە قىلىپ، سوتسىيالىستىك تۈزۈمنى ھىمايە قىلىپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش، باشقا مىللەتلەر ۋە باشقا دىنلار بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى توغرا بىر تەرەپ قىلىش، سانائەت، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىغا قاتنىشىشقا ئوخشاش پائالىيەتلەردە ناھايىتى ياخشى رول ئوينىدى. خرىستيان دىنى زاتلىرى ۋە دىنغا ئىشىنىدىغان ئاممىدىن سەككىز كىشى ھەر دەرىجىلىك سىياسىي كېڭەشلەرنىڭ ئەزالىقىغا كۆرسىتىلدى، بىر كىشى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىلى بولۇپ سايلاندى. يېقىنقى بىرنەچچە يىلدىن بۇيان، شىنجاڭ ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ 12 نەپەر ياش خرىستيان مۇرىتىنى نەنجىڭدىكى جىنلىنىڭ «شېخي» ئىلاھىيەت شۇيۇەنگە ۋە بېيجىڭنىڭ ئىلاھىيەت شۇيۇەنگە ئوقۇشقا ئەۋەتتى، ئۇلاردىن توققۇز كىشى ئوقۇش پۈتتۈرۈپ، جايلاردىكى چېركاۋلارغا بېرىپ ئىشقا چۈشۈپ كەتتى.

1988 - يىلى ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئۈچ ئۆز (ئۆزىنى ئۆزى ئىدارە قىلىش، ئۆزىنى ئۆزى تەمىنلەش، ئۆزى ۋاراس يېتىشتۇرۇش) ۋەتەنپەرۋەر-لىك ھەرىكەت كومىتېتىغا تەييارلىق كۆرۈش گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى. 1991 - يىلى خرىستيانلار كۆپرەك بولغان مىچۈەن ناھىيىسى بىلەن سانجى شەھىرىدىمۇ خرىستيان دىنى ئۈچ ئۆز ۋەتەنپەرۋەرلىك ھەرىكەت كومىتېتى قۇرۇلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق دىن ئىشلىرى ئىدارىسى خرىستيان دىنى پائالىيەتلىرىنى باشقۇرۇشنى يەنىمۇ

كۆچەيتىش ئۇچۇن، 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 3 - كۈنى مىچۇەن ناھىيىسىدە قىسمەن ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى بىرلىكسەپ بۆلۈملىرىنىڭ باشلىقلىرى، دىن ئىشلىرى ئىدارىلىرىنىڭ باشلىقلىرى قاتناشقان ئاپتونوم رايونلۇق خرىستيان دىنى خىزمىتى مۇھىمەت يىغىنى ئۆتكۈزدى. يىغىندا شىنجاڭدىكى خرىستيان دىنىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالىنى مۇھاكىمە، تەھلىل ۋە تەنقىد قىلىش ئارقىلىق، خرىستيان دىنى پائالىيەتلىرىدە ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەر كۆزدە تۇتۇلۇپ، بۇنىڭدىن كېيىن خرىستيان دىنىنى باشقۇرۇش خىزمىتىنى كۆچەيتىشنىڭ چەك - چېگرىسى ۋە كونكرېت چارىلىرى مۇزاكىرە قىلىندى، تونۇش ئۆستۈرۈلدى، ئىدىيە بىرلىككە كەلتۈرۈلدى. يىغىنغا قاتناشقان يولداشلار يەنە مىچۇەن ناھىيىسىدىكى ئۇچ خرىستيان چىركاۋىنى تەكشۈردى.

سۇن جۇن

نىكاھ. دەپنە ئىشلىرى

نىكاھ ئىشلىرىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 189 مىڭ 684 جۈپ ئەر - ئايال توي قىلىشقا تىزىملىتىشنى ئىلتىماس قىلدى، 170 مىڭ 999 جۈپ ئەر - ئايالنىڭ توي قىلىشقا تىزىملىتىش رەسمىيىتىنى بېجىرىپ بېرىلدى (بۇنىڭ ئىچىدە يارىشىپ قالغان ئەر - ئايال 4994 جۈپ)، 18مىڭ685 جۈپ ئەر - ئايال توي قىلىش شەرتىگە مۇۋاپىق بولمىغانلىقى ئۈچۈن تىزىملانمىدى. 57 مىڭ 987 جۈپ ئەر - ئايال نىكاھتىن ئاجرىشىشنى ئىلتىماس قىلدى، 40 مىڭ 53 جۈپ ئەر - ئايالنىڭ نىكاھتىن ئاجرىشىش رەسمىيىتى بېجىرىپ بېرىلدى، 17 مىڭ 934 جۈپ ئەر - ئايال مۇرەسسە قىلىش ئارقىلىق ئەپلىشىپ قالدى.

چەت ئەلگە، شىيانگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەنگە چېتىلىدىغان كىشىلەر ۋە جۈڭگو مۇھاجىرلىرىدىن 65 جۈپ ئەر - ئايال توي قىلىشقا تىزىملاتتى. بۇنىڭ 44 جۈپى ئۇرۇمچى شەھىرىدىن، يەتتە جۈپى شىخەنزە شەھىرىدىن، سەككىز جۈپى قەشقەر شەھىرىدىن، ئالتە جۈپى غۇلجا شەھىرىدىن.

1991 - يىل 2 - ئايدىن 5 - ئايغىچە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئۇچ خىزمەت گۇرۇپپىسى ئەۋەتىپ، ھەرقايسى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر-نىڭ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ «(نىكاھ قانۇنى)نى ئىزچىل ئىجرا قىلىش توغرىسىدىكى قارار»نى تەشۋىق قىلىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى، خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ قارارىنى ئىزچىللاشتۇرغان بايىنغولىن، بورتالا ئوبلاستلىرى، ئىلى، قەشقەر ۋىلايەتلىرى، توقسۇ، بۇرۇلتوقاي، دۆربىلجىن، قاغىلىق، يەنجى، جىڭ، ئۈلۈغچات، جىمسار، چاپچال ناھىيىلىرى، كۈيتۇڭ شەھىرى، ئۇرۇمچىشەھىرىنىڭ دۆڭشەن رايونى، قاراماي شەھىرىنىڭسەنپىڭ بازىرى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك2 - شىسىنىڭ29- تۈەن - مەيدانى، يېزا ئىگىلىك7 - شىسىنىڭ127 - تۈەن - مەيدانى، يېزا ئىگىلىك8 - شىسىنىڭ143 - تۈەن - مەيدانىدىن ئىبارەت 19 ئىلغار ئورۇننى ئومۇمىي ئۈقتۇرۇش چىقىرىپ تەقدىرلىدى.

ھەرقايسى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر «نىكاھ قانۇنى» نى تەشۋىق قىلىش ئېيى پائالىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، 1991 - يىلى قانۇنغا خىلاپ نىكاھتىن 1325 نى ئېنىقلاپ چىقىپ، بۇنىڭدىن 979 نى بىر تەرەپ قىلدى. بورتالا ئوبلاستىدا رەھبىرىي كادىرلار دائىرە، كەنتلەر بويىچە ھۆددىگە ئېلىپ مەسئۇل بولۇپ، يېزىمۇ يېزا، ئۇيمۇ ئۇي يۈرۈپ تەشۋىق قىلدى ۋە ئېنىقلىدى، «بەشنى بىرلىككە كەلتۈرۈش» پائالىيىتى ئارقىلىق، نوپۇسقا ئېلىش، يەر بۆلۈپ بېرىش، پەرزەنتلىك بولۇش كۆرسەتكۈچى بېرىشنى قانۇنغا خىلاپ ھالدا نىكاھلىنىش بىلەن بىرلەشتۈرۈپ، توي خېتى ئالمىغانلارنى نوپۇسقا ئالمىدى، ئۇلارغا يەر بۆلۈپ بەرمىدى، پەرزەنتلىك بولۇش كۆرسەتكۈچى بەرمىدى، شۇنىڭ بىلەن قانۇنسىز بىر ئۆيدە تۇرۇۋاتقانلار ئۆزلۈكىدىن كېلىپ تىزىملاتتى.

نىكاھلىنىشقا تىزىملىتىشنى باشقۇرغۇچى كادىرلارنىڭ كەسپىي سەۋىيىسىنى ۋە ئەمەلىي خىزمەت ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون نىكاھلانغۇچىلارنى تىزىملىغۇچى خادىملار ۋە باشقۇرغۇچى كادىرلاردىن 38 كىشىنى ھەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكى بېيجىڭدا ئاچقان نىكاھ ئىشلىرىنى باشقۇرۇش كادىرلىرىنىڭ بىلىم ئاشۇرۇش سىنىپىغا قاتناشتۇردى.

بۇنىڭدىن باشقا، ئۈرۈمچى، شىخەنزە، كۇيتۇڭ شەھەرلىرى، بايىنغولىن ئوبلاستى ۋە قەشقەر ۋىلايىتىدىكى خەلق ئىشلىرى تارماقلىرى بىلەن ستراخۋانىيە شىركەتلىرى 1991 - يىلى بىرلىكتە ئارقا - ئارقىدىن توي خاتىرىسى ستراخۋانىيىسى كەسپىنى يولغا قويدى. كاپالەتلەندۈرۈش رەسمىيىتىنى نىكاھلىنىشنى تىزىملىغۇچى ئورگان ۋەكالىتەن بېجىردى. بۇنىڭدا نىكاھ قانۇنىدىكى بەلگىلىمىلەرگە ئۇيغۇن كېلىدىغان يېڭى توي قىلغان ئەر - خوتۇنلارنىڭ ھەممىسى كاپالەتلەندۈرۈلگۈچى بولالايدۇ ھەمدە ستراخۋانىيەگە ئۆز ئىختىيارى بىلەن قاتنىشىش پرىنسىپى بويىچە بىر كىشىلىك (50 يۈەن) ياكى كۆپ كىشىلىك ستراخۋانىيەگە قاتنىشالايدۇ، ستراخۋانىيە قەرەلى توشقاندا، ئۇلارغابەلگىلىمە بويىچە ئايرىم - ئايرىم ھالدا ئالتۇن توي (50 يىل)، كۈمۈش توي (40 يىل)، مىس توي (30 يىل) ستراخۋانىيە پۇلىدىن 6000 يۈەن، 1500 يۈەن، 500 يۈەن بېرىلىدۇ. شۇ يىلى بۇ كەسىپ يولغا قويۇلغان جايلاردا ستراخۋانىيەگە قاتناشقانلار 2500 كىشىلىكتىن ئېشىپ كەتتى.

فەن جې

نىكاھ قانۇنىنى تەشۋىق قىلىش ئېيى پائالىيىتى

1991 - يىلىنىڭ 9 - ئېيى — ئاپتونوم رايون بېكىتكەن نىكاھ قانۇنىنى تەشۋىق قىلىش ئېيى.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى تەشۋىقات ئېيى خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش ئۈچۈن، 8 - ئاينىڭ 24 - كۈنى 14 ئاخبارات ئورنى ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرى قاتناشقان ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنى ئۆتكۈزدى. 8 - ئاينىڭ 31 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى قېيۇم باۋۇدۇن تېلېۋىزىيە نۇتقى سۆزلىدى.

ئۈرۈمچى، قاراماي، ئىلى، تارباغاتاي، ئالتاي، قەشقەر، سانجى، بايىنغولىن، خوتەن، ئاقسۇ، بورتالا، قىزىلسۇ، قۇمۇل، تۇرپاندىن ئىبارەت 14 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە شىخەنزە، كۇيتۇڭ شەھەرلىرىنىڭ ستاتىستىكىسىغا قارىغاندا، نىكاھ قانۇنىنى تەشۋىق قىلىش ئېيى مەزگىلىدە، رادىئودىن پايدىلىنىپ 18 مىڭ 310 قېتىم تەشۋىقات ئېلىپ بېرىلغان؛ ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەر 474 قېتىم تېلېۋىزىيە نۇتقى سۆزلىگەن؛ 230 قېتىم مەخسۇس تېلېۋىزىيە فىلىمى كۆرسىتىلگەن؛ ھەر خىل شەكىلدىكى بىلىم سىناش مۇسابىقىسىدىن 296 قېتىم، دوكلات يىغىندىن 3695 قېتىم، سۆھبەت يىغىندىن 3727 قېتىم، توي قىلىش يېشىغا يەتكەن ياشلارنىڭ ئۆگىنىش كۆرسىدىن 1931 قېتىم ئۇيۇشتۇرۇلغان؛ 314 قېتىم گەدەبىيات - سەنئەت ئويۇنى قويۇلغان؛ 902 تەشۋىقات ئاپتوموبىلى (قېتىم) ئىشقا سېلىنغان؛ 4331 تەشۋىقات ستونى، 13 مىڭ 703 سان قارا تاختا گېزىتى چىقىرىلغان؛ 147 مىڭ 242 نۇسخا تەشۋىقات ماتېرىيالى تارقىتىلغان؛ 2 مىليون 144 مىڭ 962 شوتار چاپلانغان ۋە لوزۇنكا ئېسىلغان؛ تەربىيە ئالغانلار 11 مىليون 514 مىڭ 320 ئادەم (قېتىم) گە يەتكەن.

فەن جې

يېڭىچە توي قىلىش ئاممىنىڭ ئالقىشىغا ئېرىشتى

يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان، ئىگىلىكنىڭ تەرەققىياتىغا ئەگىشىپ، توي خىراجىتىمۇ ئېشىپ باردى. توي قىلىش يېشىغا يەتكەن ياشلار ۋە ئۇلارنىڭ ئاتا - ئانىلىرى كونىچە توي قائىدىلىرى ۋە ئېغىر تويلۇققا بەرداشلىق بېرەلمەيدىغان بولۇپ قالدى. شۇڭا ئاپتونوم رايوندىكى ھەرقايسى جايلار ھەر خىل تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، تويىنى ھەشەمەتلىك ۋە ئىسراپخورلۇق بىلەن قىلىدىغان ناچار ئادەتلەرنى چەكلىدى، ئامما يېڭىچە توي قىلىشنى پەيدىنپەي قوبۇل قىلدى. گۈچۈك ناھىيىسىنىڭ ۋۇماچاك قازاق يېزىسىدا بۇرۇن قىز - يىگىتلەر تويلۇق

دەستىدىن قېچىپ كېتىپ توي قىلىۋالىدىغان ئەھۋاللار كۆرۈلۈپ تۇراتتى، 1991 - يىلى يېزىلىق پارتكوم بىلەن ھۆكۈمەت بەش جۈپ چارۋىچى قىز - يىگىت ئۈچۈن كوللېكتىپ توي مۇراسىمى ئۆتكۈزۈپ بېرىپ، چارۋىچىلىق رايونىدا بىر ياخشى ئىشنى باشلاپ بەردى. 3 - ئاينىڭ 25 - كۈنى تولىي ناھىيىسىنىڭ ئاقبېلدىۋۈ يېزىسىدا 12جۈپقازاق قىز - يىگىت كوللېكتىپ توي مۇراسىمىغا قاتناشتى. بۇ 12 جۈپ قىز - يىگىت مېھمان چاقىرىش پۈلىدىنلا 40 - 50 مىڭ يۈەن تېجەپ قالدى. قەشقەر، يەكەن، يوپۇغا، قاغىلىق قاتارلىق ناھىيە، شەھەرلەر ئاز سانلىق مىللەتتىن بولغان 800 جۈپتىن كۆپرەك قىز - يىگىت ئۈچۈن كوللېكتىپ توي مۇراسىمى ئۆتكۈزۈپ بەردى. تۇرپان شەھىرىنىڭ ھەرقايسى يېزا - بازارلىرى ھەر مىللەت ياشلىرى ئۈچۈن كوللېكتىپ توي مۇراسىمى ئۆتكۈزۈپ بېرىپ، ئاممىنىڭ ئالقىشىغا ئېرىشتى. باغراش ناھىيىسىنىڭ ئولان جېكسىن يېزىسىدا 1991 - يىلى توي قىلغان 15 جۈپ ياشنىڭ بىر جۈپىمۇ تويىنى ھەشەمەتلىك قىلمىدى، بەش جۈزلىقتىن ئارتۇق مېھمان چاقىرمىدى.

1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ، شىنجاڭ ئاپتوموبىل ئۆزگەرتىپ قۇراشتۇرۇش زاۋۇتىدا تويىنى ئاددىي ئۆتكۈزۈش كېلىشىمى تۈزۈمى يولغا قويۇلدى. شۇ كۈنى تۇنجى جۈپ قىز - يىگىت كېلىشىمگە ئىمزا قويۇپ، تويىنى ئاددىي قىلدى. كېلىشىمدە: قىزنى كۆچۈرگۈچىلەر، ئۇزاتقۇچىلار ۋە خىزمەت قىلغۇچىلار ئوندىن ئاشماسلىقى، زىياپەت جۈزىسى ئۈچتىن ئاشماسلىقى، قىز - يىگىت ۋە ئۇلارنىڭ بىۋاستە تۇغقانلىرى يېرىم يىلغىچە قايتا مېھمان چاقىرماسلىقى كېرەك، دەپ بەلگىلەندى. كېلىشىمدە يەنە زاۋۇتتىكى پارتىيە - ئىتتىپاق ئەزالىرى، كادىرلاردىن ئۈزلىرى ئۈلگە بولۇپ، باشلامچىلىق بىلەن يېڭى كەيپىيات يارىتىش، كونا قائىدىلەرنى چەكلەش، باغاق تارقاتماي، زىياپەت بەرمەي، سوۋغا - سالام ئالماي توي قىلىش تەلەپ قىلىنىدى. بۇ زاۋۇت بۇ تۈزۈمنى ئەملىيلەشتۈرۈش ئۈچۈن، توي - تۆكۈن، ئۇلۇم - يېتىم ئىشلىرىنى باشقۇرۇش جەمئىيىتىنىڭ ئەزالىرىنى تەشكىللىدى، پارتىيە، مەمۇرىيەت، ئىشچىلار ئۈيۈشمىسى، ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى بۇ خىزمەتنى تەڭ تۇتتى ھەمدە ئۇنى مەنپەئەت مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى جەھەتتىكى مىناق مەزمۇنىغا كىرگۈزدى.

ئۇرۇمچى شەھىرىدەكوللېكتىپ توي مۇراسىمى ئۆتكۈزۈش يولغا قويۇلغاندىن بۇيان، توي مۇراسىمىغا649جۈپ قىز-يىگىت قاتناشتى. 1991 - يىل12 - ئايدا ئۇرۇمچى شەھەرلىك ئىتتىپاق كومىتېتى قاتارلىق ئورۇنلار ھەر مىللەتياشلىرى ئۈچۈن 37 - قېتىملىق كوللېكتىپ توي مۇراسىمى ئۆتكۈزۈپ بەردى.

فەن جې

توي - تۆكۈن، ئۇلۇم - يېتىم ئىشلىرىنى باشقۇرۇش جەمئىيىتى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا، ۋىلايەت، ناھىيە (شەھەر، رايون)، يېزا (بازار، مەھەللە ئىش باشقارمىسى)، كەنت (ئاھالىلەر كومىتېتى) دەرىجىلىك توي - تۆكۈن، ئۇلۇم - يېتىم ئىشلىرىنى باشقۇرۇش جەمئىيىتى (ھەيئىتى) دىن جەمئىي 7124 ى قۇرۇلدى. تارباغاتاي ۋىلايىتىدە ھەر دەرىجىلىك توي - تۆكۈن، ئۇلۇم - يېتىم ئىشلىرىنى باشقۇرۇش جەمئىيىتى (ھەيئىتى) دىن 1059 ى قۇرۇلدى؛ ھەر قايسى ناھىيىلەردە «توي - تۆكۈن، ئۇلۇم - يېتىم ئىشلىرىنى باشقۇرۇشقا دائىر ۋاقىتلىق بەلگىلىمە» تۈزۈپ چىقىلدى. ئاقسۇ كونا شەھەر ناھىيىسىنىڭ گۈلئاۋات يېزىسىدىكى 12 كەنت ئاھالە كومىتېتىدا توي - تۆكۈن، ئۇلۇم - يېتىم ئىشلىرىنى باشقۇرۇش ھەيئىتى قۇرۇلدى، كەنت ئاھالىسىنىڭ توي - تۆكۈنگە ئىشلىتىدىغان پۇلى 3000 يۈەندىن ئاشماسلىقى كېرەك، دەپ بەلگىلەندى. دۇربىلجىن ناھىيىسىدە 1991 - يىلى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر بىر جۈپ ياشنىڭ توي چىقىمى 1990 - يىلدىكى تەخمىنەن 10 مىڭ يۈەندىن 2300 يۈەنگە چۈشتى.

فەن جې

دەپنە ئىشلىرىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ئوت دەپنە مۇراسىمى سارىيىدا جەمئىي 6802 جەسەت كۆيدۈرۈلدى. كۆيدۈرۈلگەن جەسەت 1990 - يىلدىكى

دىن 1181 جەمئەت كۆپ. بۇنىڭ ئىچىدە ئۈرۈمچى شەھىرىدە كۆيدۈرۈلگىنى 3047 بولۇپ، 653 ى كۆپەيدى؛ شىخەنزە شەھىرىدە كۆيدۈرۈلگىنى 2481 بولۇپ، 375 ى كۆپەيدى؛ كورلا شەھىرىدە كۆيدۈرۈلگىنى 911 بولۇپ، 98 ى كۆپەيدى؛ قۇمۇل شەھىرىدە كۆيدۈرۈلگىنى 363 بولۇپ، 55 ى كۆپەيدى.

جەسەتنى قالايمىقان كۆمىدىغان ئەھۋالنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن، 1991 - يىلى غۇلجا، چۆچەك، كۆيتۇن، قاراماي، دۆربىلجىن، تولى، كۆچا، قاراقاش، يېڭىسار، قەشقەر يېڭىشەھەر، قەشقەر كوناشەھەر قاتارلىق شەھەر، ناھىيىلەردە جامائەت پاراۋانلىقى خاراكتېرىدىكى ياكى تىجارەت خاراكتېرىدىكى قەبرىستانلىقلار قۇرۇلدى ۋە ئۇنى باشقۇرىدىغان مەخسۇس ئادەملەر قويۇلدى. دەپنە ئىشلىرى مۇلازىمىتىنى ياخشىلاپ، ئاممىنىڭ توغرا دەپنە مۇراسىملىرىنى ئۆتكۈزۈشىگە ئاسانلىق تۇغدۇرۇپ بېرىش ئۈچۈن، بايىنغولىن ئوبلاستلىق دەپنە ئىشلىرىنى باشقۇرۇش ئورنى بىلەن دەپنە مۇراسىمى ساردىيى 350 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلاپ، كورلا شەھىرىدە يېڭىدىن 920 كۋادرات مېتر كېلىدىغان بىر ۋىدالىشىش زالى سالدى. قاراماي شەھىرى مالىيىدىن 240 مىڭ يۈەن ئاجرىتىپ، دەپنە ئىشلىرىنى باشقۇرۇش ئورنىنىڭ ھويلىسىغا يېڭىدىن 500 كۋادرات مېتر كېلىدىغان بىر ۋىدالىشىش زالى، 118 كۋادرات مېتر كېلىدىغان كۈتۈۋېلىش ئۆيى ۋە 96 كۋادرات مېتر كېلىدىغان جەسەتخانا سالدى.

يۇ رۇييىڭ

ئۈرۈمچى شەھىرىدە دەپنە ئىشلىرى ئىسلاھ قىلىندى

1991 - يىلى ئۈرۈمچى شەھىرىدە 4317 جەسەتبىر تەرەپ قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە كۆيدۈرۈلگەن جەسەت 3047گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 27.8% كۆپەيدى. شەھەرلىك دەپنە ئىشلىرىنى باشقۇرۇش ئورنىنىڭ ئومۇمىي كىرىسى 1 مىليون 510 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 60.38% ئاشتى؛ قالدۇق سومما 406 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 103% ئاشتى.

دەپنە ئىشلىرى ئىسلاھاتىنى تېزلىتىپ، ئاممىنىڭ ئېھتىياجىنى قاندۇرۇش ئۈچۈن، يېڭىدىن 4200 دانە جەسەت كۆلى قۇتىسى سېتىۋېلىنىپ جەسەت كۆلى جازىسى كۆپەيتىپ ياسالدى؛ مېيىت ئۇزىتىش ماشىنىسى ۋە دەپنە ئىشلىرى مۇلازىمىتى ماشىنىسىدىن تۆتى سېتىۋېلىندى؛ دەپنە ئىشلىرى مۇلازىمىتىنىڭ دائىرىسى كېڭەيتىلىپ، 338 جەسەت سانجى، قاراماي، مىچۈەن، جىمسار قاتارلىق جايلارغا ئاپىرىپ بېرىلدى ۋە ئۇ يەرلەردىن ئېلىپ كېلىندى.

1991 - يىل 5 - ئايدا ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر دەپنە مۇراسىمى ساردىيى قۇرۇلدى، بۇ ساراي يىل ئاخىرىغىچە 541 ئۆيلۈك مۇسىبەت ئىگىسىگە دەپنە ئىشلىرى جەھەتتىن خىزمەت قىلدى.

شەھەرلىك خەلق ئىشلىرى ئىدارىسى ئۈرۈمچى شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى 1990 - يىل 12 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ئېلان قىلغان «ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ دەپنە ئىشلىرىنى باشقۇرۇش توغرىسىدىكى ۋاقىتلىق چارىسى» نىڭ 1991 - يىل 3 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ يولغا قويۇلۇشىغا مۇناسىپلىك خەلق ئىشلىرى ئىدارىلىرىنىڭ باشلىقلىرى ۋە شەھەرگە قاراشلىق ئورۇنلاردىكى رەھبىرىي كادىرلار قاتناشقان ئۆگىنىش كۇرسى ئېچىپ، بۇ ۋاقىتلىق چارىنىڭ كونكرېت مەزمۇنىنى ۋە ئۇنى تەشۋىق قىلىش، ئىزچىللاشتۇرۇشنىڭ كونكرېت تەلەپلىرىنى مۇزاكىرە ۋە مۇھاكىمە قىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ۋاقىتلىق چارىنىڭ ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە نۇسخىسىدىن ھەم دەپنە ئىشلىرى ئىسلاھاتىغا دائىر تەشۋىقات ماتېرىيالىدىن 74 مىڭ 790 نۇسخا (ۋاراق) بېسىپ تارقاتتى.

1991 - يىلى شەھەرلىك خەلق ئىشلىرى ئىدارىسى بىلەن دەپنە ئىشلىرىنى باشقۇرۇش ئورنى شەھەرنىڭ سودا - سانائىتى، مال باھاسى تارماقلىرىنىڭ ماسلىشىشى بىلەن شەھەردىكى دەپنە بۇيۇملىرىنى ئىشلەپچىقىرىدىغان ۋە ساتىدىغان 53 زاۋۇت، دۇكان ۋە يايمىنى ئېنىقلاپ تەرتىپكە سالدى،

42 زاۋۇتنىڭ ئۆزىنى يېڭىباشتىن تىزىملىتىپ ئەنگە ئالدۇرۇشىغا رۇخسەت قىلىدى ۋە ئۇلارغا ئىشلەپچىقىرىش - تىجارەت گۇۋاھنامىسى تارقىتىپ بەردى، 11 ئىشلەپچىقارغۇچى ئورۇنغا ئىشلەپچىقىرىش - تىجارەت گۇۋاھنامىسى بەرمىدى.

1991 - يىلى شەھەرلىك خەلق ئىشلىرى ئىدارىسى يەنە ئۆزۈمچى شەھەرلىك دەپنە ئىشلىرىنى باشقۇرۇش ئورنىنىڭ ئاپپارات تەمىس قىلىش ئەھۋالىنى تەرتىپكە سالدى، دەپنە ئىشلىرىنى باشقۇرۇش ئورنىنىڭ قارىمىقىدا خەنزۇ دەپنە مۇراسىمى ساربىيى، ئاز سانلىق مىللەتلەر دەپنە مۇراسىمى ساربىيى، خەنزۇ قەبرىستانلىقى، ئاز سانلىق مىللەتلەر قەبرىستانلىقى ۋە دەپنە ئىشلىرى مۇلازىمەت شىركىتىدىن ئىبارەت بەش ئورۇن تەمىس قىلىدى، ھەر بىر ئورۇنىڭ ئىش تەقسىماتىنى ئېنىق ئايرىپ، ئىش ئورنى مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى ئورناتتى.

يۇ رۇيىڭ

ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە ناھىيىلەر قۇرۇلۇشى

ئۇرۇمچى شەھىرى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: يۇنۇس ھېكىم؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: بازاربېك (قازاق)، ئابلىز سەمى، يۇ يىڭجيې (ئايال، مانجۇ)، يۇەن يۈلىن (خۇيزۇ)، لى شياڭجېن (ئايال)، ۋاڭ ۋېنشاۋ، مۇي شېنيۇ (6 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى).

شەھەر باشلىقى: يۈسۈپ ئەيسا؛ مۇئاۋىن شەھەر باشلىقلىرى: جاڭ گوۋېن، ماۋ شۇ، ۋاڭ شۇيۇەن (ئايال)، ۋاڭ چۈەنجۇ، ۋاڭ جۇڭشياۋ (خۇيزۇ).

سىياسىي كېڭەش 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: جاۋ خۇاشېڭ؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: جاۋ چۈن، تۇرسۇن مەخسۇت، ۋۇ جېنشۇن (خۇيزۇ)، قۇمەيىن ئەخمەت (قازاق)، جاۋ شۇگۇاڭ، ئابدۇرېھىم ئىبراھىم، ئىسمامبەك تۇيەك (قازاق، 6 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، جاڭ كەيخۇا، شېرىپجان دامولا ھاجى، يەن رۇنپىڭ.

ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: يەن يۈشىڭ.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: يۈسۈپ ئاۋۇت.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ سانلىق ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 6 مىليارد 928 مىليون يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 6 مىليارد 594 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 7.98% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 12 مىليارد 670 مىليون يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلغاندا 12 مىليارد 113 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 10.76% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 4 مىليارد 704 مىليون يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلغاندا 4 مىليارد 492 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 3.72% ئاشتى. شەھەرگە قاراشلىق ناھىيەت، يېزا ئىگىلىك ئورۇنلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 359 مىليون يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلغاندا 2 مىليارد 346 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 9.93% ئاشتى.

شەھەر بويىچە ناھىيەت كارخانىسى 1028 (بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 387، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 632، ئۈچ خىل مەبلەغ كارخانىسى سەككىز، باشقا خىلدىكىسى بىر) گە يەتتى، مۇشۇ بىر يىلدىكى ناھىيەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 7 مىليارد 637 مىليون 538 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلغاندا 7 مىليارد 472 مىليون 398 مىڭ 500 يۈەن) گە يېتىپ، 12.17% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە شەھەر - بازار، مەھەللە ۋە يېزىدىن يۇقىرى ناھىيەت مەھسۇلات قىممىتى 7 مىليارد 268 مىليون 794 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 11.82% ئاشتى. ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 57.84% نى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 94.11% نى، باشقىلىرى 3.47%

نى ئىگىلەيدۇ. 2 مىليارد 452 مىليون كىلوۋات سائەت توك، 5 مىليون 280 مىڭ 700 تونىنا كۆمۈر، 1 مىليون 95 مىڭ 700 تونىنا سېمونت، 279 مىڭ 700 تونىنا (ئازوت مىقدارى 100%) دېھقانچىلىققا ئىشلىتىلىدىغان خىمىيىلىك ئوغۇت، 8215 تونىنا ئويغۇچى ناترىي، 376 مىڭ تونىنا بىرىكمە ئاممىياك، 1923 تونىنا سوپۇن، 366 مىڭ 300 دوزنا سەرەڭگە، 22 مىڭ 372 تونىنا سۇلياۋ ياسالما، 94 مىليون 218 مىڭ مېتر رەخت، 2 مىليون 104 مىڭ 300 چايدان ۋە چايدان شېشىسى، 604 سائەت پار قازىنى، 6878 ئاپتوموبىل (قۇراشتۇرۇلغان ۋە ئۆزگەرتىپ قۇراشتۇرۇلغىنىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، 130 مىڭ ۋېلسىپىت، 108 مىڭ 300 تېلېۋىزور (بۇنىڭ ئىچىدە رەڭلىك تېلېۋىزور 44 مىڭ 900) ئىشلەپچىقىرىلدى.

شەھەرگە قاراشلىق سائەت كارخانىسى 553 (ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 101، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 446، ئۈچ خىل مەبلەغ كارخانىسى بەش، باشقا خىلدىكىسى بىر)، سائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 69 مىليون يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 2 مىليارد 65 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 12.5% ئاشتى. مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان سائەت كارخانىلىرىنىڭ سېتىشتىن قىلغان كىرىمى 1 مىليارد 768 مىليون 842 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە مەھسۇلاتنى سېتىش بېجى 90 مىليون 399 مىڭ يۈەن، ئەملىي پايدىسى 86 مىليون 43 مىڭ يۈەن. «سۈپەت، تۇر، ئۇنۇم يىلى» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش ئارقىلىق مەھسۇلات سۈپىتىنىڭ مۇقىم ئوسۇش نىسبىتى 9.83%، ماددىي مەرپىياتنىڭ مۇقىم تۆۋەنلەش نىسبىتى 74%، ئالا مەھسۇلاتلار قىممىتىنىڭ نىسبىتى 25.63% بولدى. 68 خىل يېڭى مەھسۇلات سىناق تەرىقىسىدە ئىشلىنىپ، يېڭى مەھسۇلات قىممىتىنىڭ نىسبىتى 11.5% بولدى. سىرتتىن كىرگۈزۈش، ئىچكى جەھەتتە بىرلەشتۈرۈش ئارقىلىق ئىقتىسادىي تېخنىكا ھەمكارلىق تۈرلىرىدىن 61 ى ئورۇندالدى، بۇنىڭ ئىچىدە نۆقتىلىق ھەمكارلىشىلغان تۈر 36، مەھسۇلاتى، تېخنىكىسى كېڭەيتىلگەن تۈر 20، داڭلىق مەھسۇلات نامىنى ئالغان تۈر بەش؛ كىرگۈزۈلگەن مەبلەغ 12 مىليون 320 مىڭ يۈەن.

1991 - يىلى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشى 40 يىلدىن بۇيان كۆرۈلمىگەن قۇرغاقچىلىق ئاپىتىگە ئۇچرىدى. دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق رايونلىرى ۋە بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش تۈمەن - مەيدانلىرى قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇپ، ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش ۋە ئىشلەپچىقىرىشتا ئۆزىنى ئۆزى قۇتۇلدۇرۇشنى قانات يايدۇرۇپ، ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشىنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، 100 دىن ئارتوق قۇدۇق ۋە ماشىنىلاشقان قۇدۇقنى يۇرۇشلەشتۈردى، 150 كىلومېتردىن ئارتوق ئۆزۈنلۇقتىكى سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسىدى، 900 كىلومېتردىن ئارتوق ئۆزۈنلۇقتىكى ئېرىق - ئۆستەڭنى رېمونت قىلدى ۋە لاتقىسىنى تازىلىدى، 60 كىلومېتردىن ئارتوق ئۆزۈنلۇقتا سۇ ئېچىش ۋە چارۋىلارنى سۇغىرىش تۈرۈبىسى ئورناتتى، شۇنىڭ بىلەن قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش ئىقتىدارى ئاشۇرۇلدى. كېڭەيتىپ قوللىنىلغان ئىلمىي ئۇسۇلدا تېرىقچىلىق قىلىش ۋە ئىلمىي ئۇسۇلدا چارۋا بېقىشنىڭ ئىلغار، مۇۋاپىق تېخنىكىسى ئاز كەم 100 تۈر بولۇپ، كېڭەيتىلگەن ھەجمى 450 مىڭ موغا يەتتى. شەھەر بويىچە يېزىلاردىكى ئەمگەك كۈچى 64 مىڭ 200 گە، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەيدانلىرىدىكى ئەمگەك كۈچى 12 مىڭ 600 گە يەتتى. يىل ئاخىرىدىكى ئەملىي تېرىلغۇ كۆلىمى 855 مىڭ موغا يەتتى. دېھقانچىلىق ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 289 مىليون 982 مىڭ 300 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 281 مىليون 281 مىڭ 400 يۈەن) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 6.98% كېمەيىپ كەتتى: 76 مىڭ 700 تونىنا ئاشلىق، 5981 تونىنا سۇ يېغى، 221 مىڭ 100 تونىنا كۆكتات، 1264 تونىنا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 587 مىڭ 100 تۇياق چارۋا قالدى، مۇشۇ بىر يىلدا

9822 تونىا گۆش، 24 مىڭ 400 تونىا سۈت، 10 مىڭ 299 تونىا تۇخۇم، 1768 تونىا سۇ مەھسۇلاتى ئىلىندى. شەھەر بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 240 مىڭ كىلوۋاتقا، ھەر خىل تراكتور 6351 گە، ماشىنا بىلەن تېرىقچىلىق قىلغان يەر كۆلىمى 629 مىڭ موغا يەتتى. خىمىيىۋى ئوغۇتنىڭ ئىشلىتىلىش مىقدارى (100% بويىچە ھېسابلىغاندا) 5163 توننىغا يەتتى. دېھقانچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىغا ئىشلىتىلگەن تۇك 57 مىليون 200 كىلوۋات سائەتكە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئورمان بەرپا قىلىنغان يەر كۆلىمى 9457 موغا يېتىپ، 48.44% ئاشتى. شەھەر دېھقانچىلىققا 15 مىليون 268 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۇچ چوڭ قوشۇمچە يېمەكلىك بازىسى قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ 6 مىليون 205 مىڭ يۈەن؛ دېھقانچىلىققا يارىدەم بېرىش ئۇچۇن تارقىتىلغان ئوبوروت مەبلىغى 16 مىليون 358 مىڭ يۈەن.

1991 - يىلى تاشيولدا توشۇلغان يولۇچى 8 مىليون 790 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، يۈك مىقدارى 13 مىليون 220 مىڭ تونىغا، تۆمۈريولدا توشۇلغان يولۇچى (ئاپىرىپ قويۇلغان) 2 مىليون 400 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، يۈك مىقدارى 10 مىليون 388 مىڭ 200 تونىغا، ئاۋئاتسىيىدە توشۇلغان يولۇچى 304 مىڭ 100 ئادەم (قېتىم) گە، يۈك - پوچتا يوللانمىلىرى4.4110 تونىغا يەتتى. يىل ئاخىرىداپوچتا - تېلېگراف ئىدارە (پونكىت) لىرى 241 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۆزى باشقۇرغىنى 39. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 68 مىليون 180 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 42.28% ئاشتى. يىل ئاخىرىدا شەھەر بويىچە جەمئىي تېلېفون 65 مىڭ 591 گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8951 تېلېفون كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە پروگراممىلىق تېلېفون 30 مىڭ 42. مۇشۇ بىر يىلدا 1 مىليارد 877 مىليون 300 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە سانائەتكە ئىشلىتىلگەن توك 1 مىليارد 345 مىليون 270 مىڭ كىلوۋات سائەت، شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى ئىشلەتكەن توك 188 مىليون 630 مىڭ كىلوۋات سائەت.

1991 - يىلى يەرلىك مالىيە كىرىمى 969 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ئۆزگەرمەس ئۆلچەم بويىچە ھېسابلىغاندا 1990 - يىلدىكىدىن 9.51% ئاشتى؛ مالىيە چىقىمى 550 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 5.65% ئاشتى. بانكىلاردا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 8 مىليارد 261 مىليون 80 مىڭ يۈەن (شەھەر - يېزىلاردىكى ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ قالدۇقى 3 مىليارد 626 مىليون 240 مىڭ يۈەن) گە يەتتى؛ يىل ئاخىرىدىكى قەرز پۇل قالدۇقى 8 مىليارد 22 مىليون 270 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە 52 خىل ستراخۇانىيە كەسپى يولغا قويۇلۇپ، ستراخۇانىيىگەئىلىنغانمال - مۇلۇك ئومۇمىي سوممىسى 12 مىليارد 999 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە، كەسپىي خىراجەت كىرىمى 60 مىليون 52 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ستراخۇانىيە ھەققى كىرىمى 48 مىليون 174 مىڭ يۈەن، زاپاس مەبلىغى 11 مىليون 878 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. تۆلەم ئەنزىمى 9897 گە يەتتى، 178 مىليون 720 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

شەھەر بويىچە سودا، يېمەك - ئىچمەك مۇلازىمەت تور - نوقتىسى 29 مىڭ 911 (بۇنىڭ ئىچىدە يەككىلەرنىڭ 26 مىڭ 787) گە، خادىمى 82 مىڭ 50 (بۇنىڭ ئىچىدە يەككىلەر 41 مىڭ 21) گە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 3 مىليارد 510 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 20.44% ئاشتى، مال باھاسى ئۆسكەنلىك ئامىلىنى چىقىرىۋەتكەندە، ئەملىي ئاشقىنى 11.94%. بۇنىڭ ئىچىدە ئاھالىلەرگە سېتىلغان ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 2 مىليارد 812 مىليون 230 مىڭ يۈەن، ئىجتىمائىي گۇرۇھلارغا سېتىلغان ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 627 مىليون 70 مىڭ يۈەن، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 71 مىليون 640 مىڭ يۈەن. ئىجتىمائىي

تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 55.32% نى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 18.71% نى، شەرىكلەشكەن ئىقتىساد 13.17% نى، يەككىلەر ئىقتىسادى 6.3% نى ئىگىلەيدۇ، دېھقانلارنىڭ غەيرىي يېزا ئىگىلىك ئاھالىسىگە سېتىپ بەرگەن تاۋارلىرىنىڭ سوممىسى 6.48% نى ئىگىلەيدۇ، مۇشۇ بىر يىلدا 18 ئۈن دۆكىنى ۋە 16 قوشۇمچە بىمەكلىكلەر پونكىتى قۇرۇلدى ۋە ئوزگەرتىپ قۇرۇلدى، بىر تۈركۈم سودا بازارلىرى ئۆزگەرتىپ قۇرۇلدى ۋە تەرتىپكەسىلىندى. شەھەر - يېزىلاردىكى سودا بازارلىرىدا پۈتۈشۈلگەن سودا سوممىسى 227 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە، يىللىق سودا - سانائەت باج كىرىمى 820 مىليون يۈەنگە يەتتى. يىللىق ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش باھا ئومۇمىي سەۋىيىسىنىڭ ئۆسۈش نىسبىتى 7.6%، شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ تۇرمۇش خىراجىتىدىكى باھا ئومۇمىي سەۋىيىسىنىڭ ئۆسۈشى 8.2% بولدى؛ مۇلازىمەت تۇرلىرىنىڭ باھاسى 1990 - يىلدىكىگە قارىغاندا 13.3% ئۆستى.

1991 - يىلى ئېكسپورت تاۋارلىرى ئومۇمىي سوممىسى 683 مىليون 730 مىڭ يۈەنگە، ئېكسپورت تاۋارلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىسى 167 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە يەتتى. چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىش بويىچە ئېچىدىن ئىمزالانغان كېلىشىم ۋە توختام يەتتىنگە، كىرگۈزۈلگەن چەت ئەل مەبلىغى 7 مىليون 820 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتى؛ ئەملىي پايدىلىنىلغان چەت ئەل مەبلىغى 42 مىليون 940 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولدى. مۇشۇ بىر يىلدا كۆتۈۋېلىنغان ساياھەتكە، ئېكسكۇرسىيىگە، تۇغقان يوقلاشقا، زىيارەتكە كەلگەن ۋە ئىقتىساد، پەن - تېخنىكا، مەدەنىيەت ئالماشتۇرۇش بىلەن شۇغۇللانغان چەت ئەللىكلەر، جۈملىگو مۇھاجىرلىرى ۋە شياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەنلىك قېرىنداشلار 54 مىڭ 380 ئادەم (قېتىم) گە، يۈنىڭ ئىچىدە شياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەنلىك قېرىنداشلار 11 مىڭ 295 ئادەم (قېتىم) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 37.67% ئاشتى؛ ساياھەتچىلىكتىن كىرگەن ئاشقى پېرىۋوت 78 مىليون 290 مىڭ يۈەن (ئاشقىنى پېرىۋوت چېكى) گە يېتىپ، 58.8% ئاشتى.

1991 - يىلى شەھەر بويىچە تۇراقلىق مۇلۇككە سېلىنغان مەبلەغ بويىچە ئىش باشلانغان تۇر 1056 گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 115 ى ئاشتى؛ يۈنىڭ ئىچىدە يېڭىدىن ئىش باشلانغان تۇر 645. سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليارد 988 مىليون 510 مىڭ يۈەن. ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ سالغان مەبلىغى 1 مىليارد 974 مىليون يۈەن، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ سالغان مەبلىغى 14 مىليون 480 مىڭ يۈەن. ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلار سالغان مەبلەغ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليارد 254 مىليون 250 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش - ئۆزگەرتىش ئۈچۈن سېلىنغان مەبلەغ 577 مىليون 240 مىڭ يۈەن. پۈتۈن مەبلەغ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى قۇرۇلۇشلارغا سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليارد 245 مىليون 460 مىڭ يۈەن، غەيرىي ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى قۇرۇلۇشلارغا سېلىنغان مەبلەغ 743 مىليون 50 مىڭ يۈەن. مۇشۇ بىر يىلدا پۈتكەن ئۈي - ئىمارەت كۆلىمى 1 مىليون 243 مىڭ 200 كۋادرات مېتر، يۈنىڭ ئىچىدە تۇرالغۇ ئۈي 733 مىڭ 700 كۋادرات مېتر. يېڭىدىن قوشۇلغان تۇراقلىق مۇلۇك 1 مىليارد 293 مىليون 130 مىڭ يۈەن.

شەھەردىكى ئاممىۋى ئۇل مۇئەسسەسىلەر قۇرۇلۇشىدا يەنە يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى. سايۇۋېر سۇ مەنبەسىنى ئېچىش قۇرۇلۇشىدا 13 چارلاش قۇدۇقىنى قېزىش، ئون كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى سۇ ئاققۇزۇش تۇرۇبىسىنىڭ توپا - تاش قۇرۇلۇشى پۈتتى. 1.2 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ ئاققۇزۇش تۇرۇبىسى ياتقۇزۇلدى، ئۇچ ئورۇندا تۆمۈرىولدىن ئۆتكۈزۈش، ئىككى ئورۇندا «تىنچلىق» ئۆستىگىنىڭ تېگىدىن تۇرۇبا قويۇپ ئۆتكۈزۈش ۋە تۇرۇبا ياتقۇزۇش قۇرۇلۇشى ئورۇندالدى، ئىككىسى سۇ تەڭشەش كۆلچىكىنىڭ 40 مىڭ كۇب مېتىرلىق توپا - تاش قۇرۇلۇشى ئورۇندالدى ۋە بېتون قۇرۇلمىلار تەييارلاندى. سۇيۇقلاشتۇرۇلغان نېفىت گازى 2 -

زاپاس گاز زاۋۇتىنىڭ تۆت زاپاس گاز ساقلايدىغان شارسىمان باكنى قۇراشتۇرۇش گىشى تاماملاندى ھەمدە گىشقا كىرىشتۇرۇلدى، كۆمۈر گازى تۇرۇبا يولى گاز مەنبەسى زاۋۇتىنىڭ توپا - تاش قۇرۇلۇشى ئورۇندالدى، «نۇرلۇق» كوچىسى مەركەزلەشتۇرۇپ گىسىتىش پونكتىنىڭ گەۋدە قۇرۇلۇشى ۋە بىر قىسىم يۇرۇشلەشكەن مۇئەسسەسلىرى ئاساسىي جەھەتتىن پۈتتۈرۈلدى، گىككى گىسقىلىق بىلەن تەمىنلەش كوچىقى قۇراشتۇرۇپ بولۇندى؛ «قىزىل بايراق» كوچىسى يەر ئاستى كوچىسىنىڭ 2 - قارارلىق قۇرۇلۇشىنىڭ گەۋدە قۇرۇلمىلىرى پۈتتى، يېڭىدىن قۇرۇلغان 4 - كوچا ئاپتوبۇس مەيدانى گىشلىتىشكە تاپشۇرۇلدى، ساي كوچىسى، چىداۋان كوچىسى، باداۋان كوچىسى قاتارلىق بەش كوچىنىڭ 166 مىڭ 700 كۋادرات مېترلىق كۆلىمى ئۆزگەرتىپ ياسالدى ۋە كېڭەيتىلدى؛ بەش پىيادىلار يولى يېڭىدىن ياسالىپ، 100 مىڭ كۋادرات مېترلىق يول يۈزى رېمونت قىلىندى. يىل ئاخىرىغىچە ئاسفالت يانتۇرۇلۇپ ياسالىپ بولغان يول يۈزى 4 مىليون 470 مىڭ كۋادرات مېترغا يەتتى. يېڭىدىن 36 كوچا ئاپتوبۇسى، 69 دۆلەت ئىگىلىكىدىكى تاكسى كۆپەيتىلدى، ئۇرۇمچىدە تۇرۇشلۇق چوڭ ئورۇنلارنىڭ مەبلەغ چىقىرىشى بىلەن 113 ئورۇندا كوچا ئاپتوبۇسلىرىنى كۆتۈش لاپاسلىرى ياسالدى. يىل ئاخىرىدا ئەمەلىي قاتنايدىغان كوچا ئاپتوبۇسى 562 گە، مۇشۇ بىر يىلدا توشۇلغان يولۇچى 526 مىليون 50 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، تاكسى 1104 (بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىگىلىكىدىكىسى 230) كە يەتتى. يىل ئاخىرىدا سۇ تۇرۇبىسىنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 290 كىلومېترغا، سۇ زاۋۇتلىرىنىڭ كۈندىلىك ئومۇمىي سۇ چىقىرىش ئىقتىدارى (ئۆزىدىكى زاپاس سۇ مەنبەسىمۇ بۇنىڭ ئىچىدە) 290 مىڭ تونىنا يەتتى، مۇشۇ بىر يىلدا شەھەر 103 مىليون 410 مىڭ تونا سۇ بىلەن تەمىنلەندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىشقا ئىشلىتىلگەن سۇ 37 مىليون 240 مىڭ تونا، تۇرمۇشقا ئىشلىتىلگەن سۇ 66 مىليون 170 مىڭ تونا. تۇرمۇش سۈيى ئىشلەتكەن ئاھالە 1 مىليون 50 مىڭ، بۇنىڭ ئىچىدە ئەيرىي يېزا ئىگىلىكىدىكى سۇ ئىشلەتكەن ئاھالە 984 مىڭ. شەھەر بويىچە يۇندا تۇرۇبىسىنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 225 كىلومېترغا، يۇندا چىقىرىش مىقدارى 108 مىليون تونىنغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ساناقتىنىڭ كېرەكسىز سۈيىنىڭ چىقىرىلىش مىقدارى 64 مىليون 333 مىڭ 700 تونا. سۈيۇقلاشتۇرۇلغان نېفىت گازى بىلەن تەمىنلەش مىقدارى 36 مىڭ 166 تونىنغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئائىلىلەرگە ئىشلىتىلگىنى 33 مىڭ 990 تونا؛ سۈيۇقلاشتۇرۇلغان گاز ئىشلەتكەن ئائىلە 251 مىڭ 462 گە، گاز ئىشلەتكەن ئائىلە نىسبىتى 82.3% كە يەتتى. مەركەزلەشتۇرۇپ گىسىتىش ئومۇمىي كۆلىمى 1 مىليون 20 مىڭ كۋادرات مېترغا، يىللىق گىسىقلىق بىلەن تەمىنلەش گىقتىدارى ۋە گىسىقلىق بىلەن تەمىنلەش ئومۇمىي مىقدارى 812 مىڭ 572 مىليون كىلوجوئۇلغا يەتتى. قارا گىستىن خالى رايون 25.58 كۋادرات كىلومېترغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن بىر ھەسسىدىن كۆپ ئاشتى. «تىنچ مىكرو رايون»لار 7.88 كۋادرات كىلومېترغا يەتتى. 100 مىڭ مو مۇھىت ئورمانلىقى بەرپا قىلىش ئاساسىي نۇقتا قىلىنىپ، مۇشۇ بىر يىلدا 1 مىليون تۈپتىن ئارتۇق كۆچەت تىكىلدى، 1680 مو قاقاس تاغ يېشىللاشتۇرۇلدى، 2595 مو شەھەر رايونى يېشىللاشتۇرۇلدى؛ شەھەر رايونىنىڭ باغ - ۋارانلاشتۇرۇش كۆلىمى 21 مىڭ 765 موغا، يول - كوچا بويلىرىدىكى كۆكەرتىلگەن كۆلەم 1785 موغا، كۆكەرتىلىش نىسبىتى 22.6% كە، گىشى بېشىغا ئوتتۇرىچە توغرا كېلىدىغان كۆكەرتىش ھەجمى 4.5 كۋادرات مېترغا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا سېلىنغان تاۋار ئۈي 58 مىڭ 400 كۋادرات مېترغا، ئۆزگەرتىپ ياسالغان ئومۇم باشقۇرىدىغان خەتەرلىك ئۆيلەر 44 مىڭ 500 كۋادرات مېترغا يېتىپ، 1000 غا يېقىن ئۆيى يوق ئائىلە ۋە 690 دىن ئارتۇق خەتەرلىك ئۆيدە ئولتۇرۇۋاتقان ئائىلە يېڭى ئۆيگە كۆچۈپ كىردى. يىل ئاخىرىدىكى ئەمەلىي تۇرالغۇ ئۈي كۆلىمى 10 مىليون 840 مىڭ كۋادرات مېترغا، ئىشلىتىلىش كۆلىمى 7 مىليون 910 مىڭ كۋادرات

مېترغا يەتتى؛ شەھەردە ئولتۇرۇشلۇق ئاھالە نوپۇسى (تۇرالغۇ كۆلىمى بويىچە ھېسابلىغاندا) 1 مىليون 55 مىڭ بولۇپ، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە تۇرالغۇ ئۈي كۆلىمى 7.5 كۋادرات مېترغا يەتتى.

مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە 27 مىڭ كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. يىل ئاخىرىدا ئىجتىمائىي ئەمگەكچى 752 مىڭ 600 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىشچى - خىزمەتچى 645 مىڭ 400 (ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردىكىسى 509 مىڭ 800، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردىكىسى 128 مىڭ 900، باشقا ئىقتىسادىي ئورۇنلاردىكىسى 6700). مۇشۇ بىر يىلدا ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە 1 مىليارد 863 مىليون 750 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە ئىش ھەققى كىرىمى 2930 يۈەنگە يەتتى. شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 1780 يۈەنگە، كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە تۇرمۇش خىراجىتى چىقىمى 1524 يۈەنگە يەتتى. ئارىلاپ تەكشۈرۈشكە قاتناشقاندا، ھەر 100 ئائىلىدە رەڭسىز تېلېۋىزوردىن 41ى، رەڭلىك تېلېۋىزوردىن 79ى، توڭلاتقۇدىن 70ى بار ئىكەن. دېھقان، چارۋىچىلار-نىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 961 يۈەنگە يەتتى.

1991 - يىلى ئۈرۈمچى شەھىرى دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچەپەن - ماتارىپىنى گۈللەندۈرۈشتىكى سەككىز سىناق شەھىرىنىڭ بىرى قىلىپ بەلگىلەندى. مۇشۇ بىر يىلدا پەن - تېخنىكا تۈرلىرىدىن 105 نى ئورۇنلاشتۇرۇش پىلانلانغانىدى، ئەمەلىيەتتە 119تۈر يولغا قويۇلدى. شۇ يىلى يېڭىدىن قوشۇلغان مەھسۇلات قىممىتى 71مىليون710مىڭ يۈەنگە، يارىتىلغان باج 20مىليون910مىڭ يۈەنگە يەتتى. 69تاساىلىق پەن - تېخنىكا نەتىجىسى يارىتىلدى. شەھەرگە تەۋەپەن - تېخنىكا نەتىجىلىرىنىڭ كېڭەيتىلىپ ئىشلىتىلىش نىسبىتى 91% بولدى. شال مايىسىنى قۇرۇق يەردە يېتىلدۇرۇش تېخنىكىسىنى 1990 - يىلدىكى 1800 مودىن 4670 موغا كېڭەيتىلدى، ئۇنىڭ ئوتتۇرىچە مو ېشى مەھسۇلاتى 688.9 كىلوگرامغا يېتىپ، كىرىم 750 مىڭ يۈەن ئاشۇرۇلدى: «دۆلەت تۇپرىقى بايلىق مەنبەسىنى تەكشۈرۈش» دۆلەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى؛ تېخنىكا سودا مىقدارى 10 مىليون 60 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىنىڭ 1.6 ھەسىسىگە تەڭ بولدى؛ ۋەكالىتەن ئىلتىماس قىلىنغان پاتېنت 26 تۈر، بېجىرىلگەن پاتېنت ھوقۇقى 19، پايدىلىنىش ئۈنۈمى 45 مىليون 400 مىڭ يۈەن بولدى؛ «بىرىكمە ماتېرىيال مىكرو دولقۇن ئانتېننا» سىي شىنجىڭدا ئۆتكۈزۈلگەن دۆلەتلىك «مەشئەل پىلانى» يۇقىرى تېخنىكا يەرمەنكىسىدە ئالتۇن مېدالغا ئېرىشتى، شۇ يىلى ئىشقا ئاشۇرۇلغان مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليون 300 مىڭ يۈەندىن ئاشتى؛ «توك سىغىمى ئارقىلىق پارتلىتىپ پىششىقلاپ ئىشلەش تېخنىكىسى» ئامېرىكا ۋە غەربىي گېرمانىيىنىڭ پاتېنت ھوقۇقىغا ئېرىشتى. شەھەر بويىچە 42 مىڭ تەبىئىي پەن - تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئولتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسىپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 11 مىڭ بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 700 ى ئاشتى.

شەھەردىكى ئالىي مەكتەپ 11، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 6343، ئوقۇغۇچىسى 19 مىڭ 541؛ ئولتۇرا تېخنىكۇم 47، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 2696، ئوقۇغۇچىسى 19 مىڭ 265؛ ئادەتتىكى ئولتۇرا مەكتەپ 175، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 7424، ئوقۇغۇچىسى 80 مىڭ 100؛ يېزا ئىگىلىك ئولتۇرا مەكتىپى، كەسىپىي ئولتۇرا مەكتەپ 21، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 573، ئوقۇغۇچىسى 11 مىڭ 845، تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپى 29، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 2755، ئوقۇغۇچىسى 15 مىڭ 118؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 255، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 7154، ئوقۇغۇچىسى 106 مىڭ 300. مۇشۇ بىر يىلدا ھەر خىل مەكتەپلەرگە قوبۇل قىلىنغان ئوقۇغۇچى 50 مىڭ 416. شەھەر باشلانغۇچ مەكتەپلىرىگە ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش نىسبىتى 99%، يېزا - كەنت باشلانغۇچ مەكتەپلىرىگە ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش نىسبىتى 95.6% بولدى. ئولتۇرا،

باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى ئۆزگەرتىپ ياساش ۋە مەكتەپ بىنالىرىنى يېڭىدىن سېلىش ئۈچۈن 14 مىليون 225 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئورۇندالغان تۇر 41، پۈتكەن قۇرۇلۇش كۆلىمى 39 مىڭ 354 كۋادرات مېتر، بىر يوق، ئىككى بار بولۇش (مەكتەپلەردە خەتەرلىك ئوي يوق بولۇش، ھەممە سىنىپلارنىڭ ئوقۇيدىغان دەرسخانىسى بار بولۇش، ھەممە ئوقۇغۇچىنىڭ ئولتۇرىدىغان پارتا ـ ئورۇندۇقى بار بولۇش) ئىشقا ئاشۇرۇلدى؛ شەھەرگە قاراشلىق ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ 30 پىرسەنتى سەككىز، ئالتە يۈرۈشلەشتۈرۈش (شەھەرلەردە سەككىز يۈرۈشلەشتۈرۈش: مەكتەپ دەرۋازىسى، مەكتەپ بىناسى، پارتا ـ ئورۇندۇق، تەتقىقاتچىلىق مەيدانى، ھاجەتخانا، قورۇق تام، تەجرىبەخانا، تەتقىقاتچىلىق سايمانلىرى؛ يېزا ـ كەنتلەردە ئالتە يۈرۈشلەشتۈرۈش: مەكتەپ دەرۋازىسى، مەكتەپ بىناسى، پارتا ـ ئورۇندۇق، تەتقىقاتچىلىق مەيدانى، ھاجەتخانا، قورۇق تام) نى ئورۇنداپ بولدى.

شەھەر بويىچە 179 كىنو قويۇش ئورنى بار، بۇنىڭ ئىچىدە كىنو ـ تىياتىرخانا 36؛ ئىككى ئاممىۋى كۈتۈپخانا بار، بۇنىڭدا جەمئىي 967 مىڭ كىتاب ساقلانماقتا. مۇشۇ بىر يىلدا 53 مىليون 180 مىڭ كىتاب، 7 مىليون 550 نۇسخا ژۇرنال، 187 مىليون 130 مىڭ نۇسخا گېزىت نەشر قىلىندى.

شەھەر بويىچە 680 تىببىي داۋالاش ـ سەھىيە ئاپپاراتى بار، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇرخانا 59، ئامبۇلاتورىيە 577؛ 12 مىڭ 29 كېسەل كارىۋىتى بار، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇرخانىلارنىڭ كېسەل كارىۋىتى 9764، ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئورۇنلىرىنىڭ كېسەل كارىۋىتى 650؛ 16 مىڭ 668 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇر 7105.

«قىزىلتاغ» تەتقىقاتچىلىق مەيدانى پۈتتۈرۈلدى، ئۇنىڭ ئىگىلىگەن كۆلىمى 58 مىڭ 606 كۋادرات مېتر. قۇرۇلۇش كۆلىمى 32 مىڭ 723 كۋادرات مېتر. بۇنىڭ ئىچىدە 28 مىڭ 700 كۋادرات مېترلىق يېنىك ئاتلېتىكا مەيدانى بىلەن 8. 1767 كۋادرات مېترلىق ساراي ئىچى يېنىك ئاتلېتىكا ئۆيى ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 14 قېتىم شەھەر دەرىجىلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى، ئۇنىڭغا 3082 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. تاشيولدا ۋېلىسىپىت چاپتۇرۇش، بوكسيورلىق قاتارلىق بەش تۈردە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مۇسابىقە ئوتكۈزۈلدى. 157 ئادەم (قېتىم) دىن تەشكىللەنگەن كوماندا ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك 15 تۈرلۈك مۇسابىقىگە قاتناشتى، 28 ئالتۇن مېدال، 34 كۈمۈش مېدال، 33 مىس مېدال ئالدى. ئاپتونوم رايون ۋە شەھەر دەرىجىلىك ھەر خىل مۇسابىقىلەردە شەھەر بويىچە 22 تەنھەرىكەتچى دۆلەتلىك 2 ـ دەرىجىلىك تەنھەرىكەتچى ئولچىمىگە، 135 كىشى دۆلەتلىك 3 ـ دەرىجىلىك تەنھەرىكەتچى ئولچىمىگە يەتتى. شەھەر تەنھەرىكەتچىلىرى 2 ـ نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك شەھەرلەر تەنھەرىكەت يىغىندا ئىككى ئالتۇن مېدال، ئۈچ كۈمۈش مېدال ئېلىپ، ئالتۇن مېدالنىڭ ئومۇمىي سانى جەھەتتە 3 ـ بولدى. شەھەردىكى رېپىرىلاردىن بەش كىشى دۆلەت دەرىجىلىك رېپىرىلىككە، 69 كىشى دۆلەتلىك 1 ـ دەرىجىلىك رېپىرىلىككە ئۆستۈرۈلدى.

شەھەر بويىچە مۇشۇ بىر يىلدا 333 قېتىم ئوت ئاپىتى يۈز بەردى. بۇنىڭدا ئۆلگەن، يارىدار بولغان ئادەم 11، كۆرۈلگەن زىيان 220 مىڭ يۈەن؛ 1080 قېتىم قاتناش ھادىسىسى يۈز بەردى، بۇنىڭدا ئۆلگەن، يارىدار بولغان ئادەم 591 (ئۆلگەن ئادەم 143).

شەھەرنىڭ يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇسى 1 مىليون 336 مىڭ 456 بولۇپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 23 مىڭ 352 ئادەم، يەنى 1.78% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۇيغۇر 166 مىڭ 77، خەنزۇ 974 مىڭ 32، قازاق 42 مىڭ 218، باشقا مىللەت ئاھالىسى 154 مىڭ 129. ئاز سانلىق مىللەتلەر نوپۇسى 362 مىڭ 400 بولۇپ، ئومۇمىي نوپۇسنىڭ 27.12 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ؛ غەيرىي يېزا ئىگىلىكى نوپۇسى 1 مىليون 92 مىڭ 300 بولۇپ، ئومۇمىي نوپۇسنىڭ 81.23 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. شەھەر رايونىنىڭ نوپۇسى 1 مىليون 175 مىڭ 500 بولۇپ،

1.6% ئاشتى. شەھەر بويىچە ئاھالىنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى 11.4‰، ئۆلۈش نىسبىتى 3.12‰، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى 8.28‰ بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 1.22‰ تۆۋەنلىدى. پىلانلىق تۇغۇت نىسبىتى 99.71% بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە خەنزۇ-لارنىڭ 99.9% (شەھەردىكىلەرنىڭ 99.98%)، ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ 99.34% (شەھەردىكىلەرنىڭ 99.44%) بولدى. شەھەر بويىچە نوپۇسنىڭ زىچلىقى ھەر كۋادرات كىلومېتر ئۈچۈن 117 كىشى، شەھەر رايونىنىڭ نوپۇس زىچلىقى ھەر كۋادرات كىلومېتر ئۈچۈن 1408 كىشى توغرا كېلىدۇ.

☆ 1 - ئاينىڭ 4 - كۈنى شىنجاڭ بويىچە يەككە تىجارەتچى مەبلەغ سالغان ئەڭ چوڭ سودا ساراي - رابىيە قادىر سودا سارىيىدا قۇرۇلۇش باشلاندى. بۇ قۇرۇلۇشقا جەمئىي 1 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىدۇ، ئاساسىي بىنا يەتتە قەۋەت، پۈتكەندىن كېيىن 1000 كىشىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرغىلى بولىدۇ.

☆ 7 - ئاينىڭ 28 - كۈنى بېيجىڭ يازلىق ۋاقتى بىلەن سائەت 11 دىن 12:30 مىنۇت ئۆتكۈچە ئۈرۈمچى شەھىرىدە مەملىكەتلىك مەركىزىي شەھەرلەرنىڭ تۇنجى قېتىملىق يەر تەۋرەش ئاپىتىنى ئازايتىش تەقلىدىي مانېۋرى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئۆتكۈزۈلدى، مانېۋرغا 40 مىڭدىن ئوشۇق ئادەم قاتناشتى.

☆ 8 - ئاينىڭ 29 - كۈنى «ئۈرۈمچى يولتۇزى» خەلقئارا نام بېرىش يىغىنى ئۈرۈمچى شەھىرىدە داغدۇغىلىق ئۆتكۈزۈلدى.

لیۇ فېڭجاڭ

ئۈرۈمچى ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: سابىتقان رەقىم (قازاق)؛

مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ئەن شيالڭ، ياسىن ھاشىم، ۋالڭ ۋېنجى، ما شىخۇاڭ (ئايال، خۇيزۇ)، شيۇڭ گۇاڭمېي.

ھاكىمى: شى رۇنمىن (خۇيزۇ)، مۇئاۋىن ھاكىملىرى: چېڭ گويۇ (ئايال)، گاۋ لىيېچىڭ (12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، بەكرى ئابدۇللا، بايمۇرات مۇقان (قازاق).

سىياسىي كېڭەش 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: مەلىكخان مەنسۇر، مۇئاۋىن رەئىسلىرى: شۇ چاڭلىن، جې جىۋۇ (خۇيزۇ)، قۇرماش جاپسار (قازاق)، چېن شاۋخېن (ئايال)، يالڭ جېنخۇي (خۇيزۇ)، يۈڭ شيۇ (شىبە).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئەن شۇ (12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: لیۇ گاڭ.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئۈرۈمچى ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 271 مىليون 706 مىڭ 200 يۈەن (1990 - يىلىدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 274 مىليون 713 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 7.89% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 519 مىليون 265 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 544 مىليون 177 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، 11% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 212 مىليون 346 مىڭ 100 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 236 مىليون 173 مىڭ 200 يۈەن) گە يېتىپ، 8.64% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 44 مىليون 180 مىڭ يۈەن، چىقىمى 38 مىليون 842 مىڭ يۈەن بولدى. يېزا ئىگىلىكىدە، تارىختا ئاز كۆرۈلىدىغان قاتتىق قۇرغاقچىلىق ئاپىتى ۋە شۇنىڭ بىلەن بىللە كۆرۈلگەن بوران، كەلكۈن، چېكەتكە ئاپىتى قاتارلىق تەبىئىي ئاپەتلەر ئۈستىدىن غەلبە قىلىندى، يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 146 مىليون

888 مىڭ 200 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 138 مىليون 68 مىڭ 900 يۈەن) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 10% تۆۋەنلەپ كەتتى. تېرىلىدىغان يەر كۆلىمى 435 مىڭ 500 مو بولۇپ، 357 مىڭ 200 مو يەر تېرىلدى. ئېلىنغان ئاشلىق 36مىڭ 294تونىا بولۇپ، يىللىق پىلانىنىڭ77.05 پىرسەنتى ئورۇندالدى؛ ئېلىنغان يانغىلىق‌دان 2140 تونىا بولۇپ، يىللىق پىلانىنىڭ 87.56 پىرسەنتى ئورۇندالدى؛ ئېلىنغان كۆكتات 199 مىڭ 100 تونىغا يېتىپ، يىللىق پىلان 105.4% ئورۇندالدى؛ بازارغا سېلىنغان تاۋار كۆكتات 173 مىڭ 600 تونىغا يېتىپ، يىللىق پىلان 124% ئورۇندالدى. بېقىلغان چارۋا ئەڭ كۆپ بولغاندا 545 مىڭ تۇياقنا يەتتى، يىل ئاخىرىدا 372 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى. 3200 ئىنەك، 600 مىڭ تۆخۈم توخۇسى ۋە گۆش توخۇسى بېقىلدى؛ 14 مىڭ چوشقا بېقىلدى، بۇنىڭدىن 11 مىڭى قولدىن چىقىرىلدى. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە بازارغا 55 مىڭ 83 تونىا ھەر خىل گۆش، 420 مىڭ توخۇ، 7868 تونىا سۈت، 1511.7 تونىا تۆخۈم سېلىندى. 664.3 تونىا قوي يۇڭى، 21 تونىا ئۆچكە تىۋىتى ئېلىندى. ناھىيە بويىچە سۇ مەھسۇلاتى باقىچىلىق كۆلىمى 3023 موغا، بازارغا سېلىنغان يېڭى بېلىق 750 تونىغا، بېلىق تۇرى 350 كە يەتتى. يىللىق كۆكەرتىش - ئورمان بەرپا قىلىش كۆلىمى 5225 مو (ئېتىزلارنى مۇھاپىزەت قىلىپ بەرپا قىلىنغان ئورمان 3611.9 مو) غا، يېڭىدىن تىكىلىگەن مېۋىلىك كۆچەت كۆلىمى 102.9 موغا، ئىشلەپچىقىرىلغان مېۋە - چېۋە 676 تونىغا يەتتى.

مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە پارنىك، ئەگمە لاپاس، قۇرۇتۇش قاپقىقى، سۇلياۋ يوپۇق قاتارلىق يېڭى تېخنىكىنى 1605 مو كۆكتات مۇھاپىزەت بېرى كېڭەيتىپ قۇرۇلدى. ناھىيە بويىچە مۇھاپىزەت قىلىنىدىغان يەر كۆلىمى جەمئىي 27 مىڭ 397 موغا يېتىپ، كۆكتاتتېرىلىدىغان يەر كۆلىمىنىڭ38.85 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشىدىن 95 تۈرە ئىش باشلاندى، بۇنىڭ ئىچىدە 100 مىڭ يۈەندىن يۇقىرى مەبلەغ سېلىنىدىغان تۆر 21؛ سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغ 11مىليون يۈەن (ئاپتونوم رايون، ئۇرۇمچى شەھىرى، ئۇرۇمچى ناھىيىسى سالغان مەبلەغ%36. 31، يېزا - كەنت كوللېكتىپى ۋە دېھقانلار سالغان مەبلەغ %68.64) . 119.79 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەڭ چېپىلدى ۋە يېڭىلاندى، 290 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى ئېرىق - ئۆستەڭ رېمونت قىلىندى، 487.1 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى ئېرىق - ئۆستەڭنىڭ لاتقىسى تازىلاندى؛ 70 سۇ قۇدۇقى يېڭىلاندى، يۇرۇشلەشتۇرۇلدى، يېڭىدىن قېزىلدى، ئېلېكتىرلەشكەن قۇدۇقتىن 277 سى رېمونت قىلىندى؛ يۇرۇشلەشتۇرۇلگەن ھەر خىل سۇ قۇرۇلۇش مۇئەسسەسىدىن 450ى، 1200 مېتر ئۇزۇنلۇقتىكى كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش توسمىسى ياسالدى؛ ئادەم ۋە چارۋىلارنىڭ سۇ ئىچىشى ئۈچۈن 53.25 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا تۇرۇبا يانتۇرۇلدى؛ تۆۋەن بېسىملىق تۇرۇبا يوللىرى قۇرۇلۇپ، 1500 مو يەرنىڭ سۇغىرىش شارائىتى ياخشىلاندى؛ 13.6 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئېتىز - ئېرىق ئېلېكتر لىنىيىسى تارتىلىپ، 15 ترانسفورماتور قۇرۇلاشتۇرۇلۇپ، ئېلېكتر سىغىمچانلىقى 750 كىلوۋولت ئامپېر ئاشۇرۇلدى. 95% تۆر شۇ يىلى باشلىنىپ، شۇ يىلى پۈتۈپ ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلۇپ، شۇ يىلى ئۇنۇمى جارى قىلدۇرۇلدى، بۇ، ئاپتونوم رايوننىڭ ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائات ئاساسىي قۇرۇلۇش بويىچە «تەڭرىتاغ لوكۇمىسى» مۇسابىقىسىدە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ناھىيە بويىچە 67% ئوتلاق قۇرغاقچىلىق ئاپىتىگە ئۇچراپ، يېغىۋېلىنغان ئوت - چۆپ 1990 - يىلدىكىدىن ئۇچتىن ئىككى قىسىم تازلاپ كەتكەن ئېغىر ۋەزىيەت كۆزدە تۇتۇلۇپ، ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇپ، چارۋىلارنى ساقلاپ قېلىش خىزمىتى چىڭ تۇتۇلدى. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە 21 قۇدۇق قېزىلدى ۋە رېمونت قىلىندى، ئىككى ئورۇندا تۇسما ياسالدى، 8.5 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەڭ چېپىلدى، 13 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ تۇرۇبىسى ئورنىتىلدى. چارۋىلار ئۈچۈن ئۇچ مۇستەھكەم كۆۋرۈك، بەش ئورۇقلاندۇرۇش پونكىتى، يەتتە

دورىلاش ۋاننىسى، يەتتە ئورۇندا يەم - خەشەك پىششىقلاپ ئىشلەپ زاپاس ساقلاش پونكتى ياسالدى، 7400 مو بېدىلىك، 20 مىڭ مو قورشالغان ئوتلاق بەرپا قىلىندى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 168 مىڭ 700 كىلوۋاتقا، ئېلېكتر لەشكەن قۇدۇق 412 گە، ئۇنۇملۇك سۇغىرىش كۆلىمى 402 مىڭ 700 موغا يەتتى. يېزا - كەنتلەر ئىشلەتكەن يىللىق توك 51 مىليون 270 مىڭ كىلوۋات سائەتكە، خىمىيىۋى ئوغۇت 5463 توننىغا يەتتى. يېزا - بازار كارخانىلىرىدا ئىشلەۋاتقانلار 35 مىڭ 560 قا يەتتى؛ ئومۇمىي كىرىسى 272 مىليون 170 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن %21.71 ئاشتى.

يىللىق سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 282 مىليون 444 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 322 مىليون 805 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن %22 ئاشتى. يۇنىڭ ئىچىدە ناھىيە باشقۇرغان كارخانىلارنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 55 مىليون 840 مىڭ يۈەن. مۇشۇ بىر يىلدا 36 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 1 مىليون 32 مىڭ 600 تونا كۆمۈر، 3500 تونا پاختا يىپ، 89 مىڭ 500 تونا سېمونت، 6825 تونا پروكاتلانغان پولات، 61 مىڭ 800 تونا ھاك، 316 مىليون 662 مىڭ خىش، 66 مىڭ 411 كۋادرات مېتر گەج تاختىسى، 36 مىڭ 950 كۇب مېتر سېمونت ياسالما، 2735.5 تونا چويۇن قۇيۇلما، 2470 تونا سۇۋالغۇ، 1647.6تونا سۇلياۋ ياسالما، 4110تونا سىرىق تاختا قەغەز، 4176تونا ماي قەغەز، 23مىڭ700 پار خۇرۇم ئاياغ كىيىم، 8900دانە پۈركۈگۈچ، 360تونا كۆكتات كونسېرۋىسى، 6376تونا ئاچچىقسۇ، 1426.2تونا پۈرچاقتىن ئىشلەنگەن يېمەكلىك، 1629تونا ئىچىملىك، ھاراق(542.6تونا ئاق ھاراق)، 37 مىڭ قۇر ئىلمە توقولما كىيىم - كېچەك، 3.94 تونا يار يېلىم، 570 تونا سوزگۈچ دورا، 7500 تونا ئۇن ئىشلەپچىقىرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا بەش خىل يېڭى مەھسۇلات يارىتىلدى، يۇنىڭ ئىچىدە «901» تىپلىق ماي، ئىس سۈمۈرۈش ئۈسكۈنىسى، «901» تىپلىق چاپلاپ ئۇلاش دورىسى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك باھالاشتىن ئۆتتى. ناھىيىلىك سېمونت زاۋۇتىنىڭ «352» نومۇرلۇق سېمونتى، ناھىيىلىك ئۇن - ياغ زاۋۇتىنىڭ ئۇلچەملىك ئۇنى، ئالاھىدە1 - ئۇنى، ناھىيىلىك ئىچىملىك زاۋۇتىنىڭ ياۋا ئەتىرگۈل شىرنىسى، «قىزىل نۇر» سۇلياۋ زاۋۇتىنىڭ «400» تىپلىق ھەمدە «465» تىپلىق كالتسىيلىق سۇلياۋ پولۇننىل جاۋۇرىدىن ئىبارەت ئالتە مەھسۇلات «ئاپتونوم رايون بويىچە گەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات» نامىغا ئېرىشتى؛ ناھىيىلىك باسما زاۋۇتى باسقان باشلانغۇچ مەكتەپ ئىنگلىز تىلى دەرسلىكىنىڭ 4 - قىسمى ئوخشاش كەسىپلەر بويىچە گەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى؛ كازىۋەن قەغەز زاۋۇتىنىڭ ماي قەغىزى، 2 - قەغەز زاۋۇتىنىڭ ماي قەغىزى، چىداۋان يار يېلىم زاۋۇتىنىڭ يېمەكلىك يار يېلىمى، ئېرگۈك كاربونلاشقان كرېمنى زاۋۇتىنىڭ پارچىسىمان كاربونلاشقان كرېمنىيسى، جيۇجياۋەن خىمىيە ساناتىنى زاۋۇتىنىڭ «815» تىپلىق ئۆي ئىچى تېمىنى سۇۋاش سۇۋالغۇسى، ئېرگۈك سۇلياۋ زاۋۇتىنىڭ سۇلياۋ كىيىم ئاسقۇچى، سۇ چۆمۈچى، چېلىكىدىن ئىبارەت سەككىز خىل مەھسۇلات ئۇرۇمچى شەھىرى بويىچە گەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى؛ ئېرگۈك يېزىسى جيۇجياۋەن كەنتىنىڭ گۈل چېكى ۋە باجياخۇ كەنتىنىڭ يۇڭ پوپايكا فابرىكىسىدا توقۇلغان «بوغدا كۆلى» ماركىلىق نېپىز پوپايكا مەملىكەتلىك 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى «ئۈچقۇن پىلانى» نەتىجىلىرى كۆرگەزمىسىدە كۆمۈش مېدال مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ 16 تۇرلۇك مەھسۇلات ئاپتونوم رايون، ئۇرۇمچى شەھەرلىك ئىستېمالچىلار جەمئىيىتى تەرىپىدىن ئىشەنچلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە يېڭىدىن قۇرۇلغان، كېڭەيتىلگەن، تېخنىكا يېڭىلانغان تۆر 37، بۇنىڭ ئىچىدە 500 مىڭ يۈەنلىكتىن يۇقىرى تۆر ئون، سىلىنغان ئومۇمىي مەبلەغ 13 مىليون 710 مىڭ يۈەن، يېڭىدىن قوشۇلغان مەھسۇلات قىممىتى 28 مىليون يۈەن، يارىتىلغان پايدا، باج 3 مىليون 400 مىڭ يۈەن.

مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يۈك گوبوروت مىقدارى 3 مىليون 135 مىڭ تونىنا/كىلومېترغا، يولۇچى گوبوروت مىقدارى903مىڭ ئادەم/كىلومېترغا يەتتى. پوچتا ـ تېلېگراف كەسىپىنىڭ گومۇمىي تىجارەت سوممىسى 1 مىليون 945 مىڭ 700 يۈەنگە يەتتى.

مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭپارچە سېتىلىش گومۇمىي سوممىسى 100 مىليون 450 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 22 مىليون 180 مىڭ يۈەن. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 902.19 يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدىكى گومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردىكى ئىشچى ـ خىزمەتچى 9707 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 20 مىليون 210 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. ناھىيە ـ بازارلاردىكى ئىش كۈتۈپ تۇرۇۋاتقانلاردىن 691 كىشى، كەسىپ ئالماشتۇرغان ھەربىيلەردىن 66 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. ئەمگەك بازارلىرىدا 6186 ئىشچى كۆرسەتكۈچى ئىشلىتىلدى. بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 174 مىليون 272 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 40 مىليون 250 مىڭ يۈەن ستراخۇانىيە خىراجىتى يىغىلدى، 2 مىليون يۈەن تۆلەم تۆلەندى. يىل ئاخىرىدا ناھىيە بويىچە ياشانغانلار ساناتورىيىسى توققۇزغا، يىغىپ بېقىلىۋاتقانلار 105 كە يەتتى؛ كەنتلەردە تارقاق بېقىلىۋاتقانلار 154 كە يەتتى. يۇڭفېك يېزىلىق ۋە چىداۋان يېزىلىق ياشانغانلار ساناتورىيىسى ئاپتونوم رايون بويىچە ئون «ئەلا ياخشى ياشانغانلار ساناتورىيىسى» نىڭ بىرى بولۇپ باھالاندى. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە مېيىپلارغا تارقىتىلغان قوشۇمچە ياردەم پۇلى 13 مىڭ يۈەنگە، قەرەللىك ۋە نورمىلىق قوشۇمچە ياردەم پۇل 73 مىڭ يۈەنگە، ئىقتىسادىي ياردەم 320 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يەتتە ئىجتىمائىي پاراۋانلىق زاۋۇتى قۇرۇلۇپ، 55 مېيىپ ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

ناھىيە بويىچە تەبىئىي پەن كەسىپىي تېخنىكا خادىملىرىدىن 1181 ى بار. بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسىپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 630. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە يولغا قويۇلغان «ئۇچقۇن» تۈرى 20، كېڭەيتىلگەن پەن ـ تېخنىكا تۈرى 44؛ نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلگىنى 12 تۈر. كاللەك بەسەينى بالدۇر، ئوتتۇراھال، كەنجە پىشۇرۇش بويىچە شالغۇتلاشتۇرۇش تېخنىكا تەتقىقاتى ئۈرۈمچى شەھىرى بويىچە پەن ـ تېخنىكا تەرەققىياتىدا 1 ـ دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى، ئىككى تۈر 2 ـ دەرىجىلىك، ئىككى تۈر 3 ـ دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. مەملىكەتلىك 7 ـ بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى «ئۇچقۇن پىلانى» نەتىجىلىرى كۆرگەزمىسىدە بىر ئالتۇن مېدال، ئىككى كۈمۈش مېدالغا ئېرىشىلدى. ئالتە رايون، يېزىدا پەن ـ تېخنىكا كومېتىتى، 40 كەنتتە پەن ـ تېخنىكىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى. ئېرگۈك، چىداۋان يېزىلىرى ئاپتونوم رايونلۇق، ئۈرۈمچى شەھەرلىك پەن ـ تېخنىكىدا ئۈلگىلىك يېزا بولۇپ بېكىتىلگەندىن كېيىن، 1991 ـ يىلى چىگگىداخۇ يېزىسىمۇ ناھىيە بويىچە پەن ـ تېخنىكىدا ئۈلگىلىك يېزا بولۇپ بېكىتىلدى. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە 133 تۈرلۈك يېزا پەن ـ تېخنىكا نىشانى تۈزۈلدى، 305 قارار ھەر خىل تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلەش كۇرسى ئۆتكۈزۈلدى، تەربىيىلەنگەنلەر 30 مىڭ 219 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. ناھىيىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 14 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ تۆت)، ئوقۇغۇچىسى 7977 (مىللىي ئوقۇغۇچى 2005)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 82 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ ئون)، ئوقۇغۇچىسى 18 مىڭ 477 (مىللىي ئوقۇغۇچى 5171)؛ كەسىپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 452. ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 1790. دېھقانلارنىڭ گومۇمىي ساۋات ـ تېخنىكا مەكتىپى 20. مۇشۇ بىر يىلدا ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 230 مىڭ 100 يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 3965 كۋادرات مېتر مەكتەپ بىناسى سېلىندى، 7760 كۋادرات مېتر مەكتەپ بىناسى رېمونت قىلىندى. ناھىيىدىكى مەدەنىيەت سارىيى بىر،

مەدەنىيەت پونكىتى (شۆبە ساراي) 19، مەدەنىي پائالىيەتلەرنى ئۆتكۈزۈش بىلەن شۇغۇللىنىدىغان يەككە ئائىلىلەر 304. تۇنجى نۆۋەتلىك دېھقان ناخشىچىلار مۇسابىقىسىگە 80 ناخشىچى قاتناشتى. ناھىيىلىك تەنتەربىيە كومىتېتى توققۇز قېتىم ھەر خىل تەنھەرىكەت يىغىنىنى ئۆتكۈزدى. ناھىيە بويىچە 13 مىڭ 176 كىشى «دۆلەتلىك تەنتەربىيىدە چېنىقىش ئۆلچىمى»گە يەتتى. ناھىيە بويىچە بىر دوختۇرخانا، بىر سەھىيە - يۇقۇملۇق كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكىتى، بىر ئانا - بالىلارنىڭ ساقلىقىنى ساقلاش پونكىتى، ئۈچ مەركىزىي شىپاخانا، ئون يېزىلىق شىپاخانا، ئىككى چارۋىچىلىق فېرمىسى سەھىيە پونكىتى، 240 كېسەل كارىۋىتى، 342 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار ئالتە) بار.

☆ 4 - ئاينىڭ 30 - كۈنى ئەنەنچۇ رايونىنىڭ كۆمۈر كانىدا بىر قېتىملىق خەتەرلىك ھادىسە يۈز بېرىپ، توققۇز كىشى ئۆلدى.

☆ 8 - ئاينىڭ 4 - كۈنى ئىش كۈتۈپ تۇرغان ياش شىڭ سىيۇ بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك ياش - ئۆسمورلەر خەتتاتلىق مۇسابىقىسىدە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

☆ 1991 - يىل چىداۋان يېزىسىنىڭ سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 100 مىليون 335 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 100 مىليون يۈەنلىك ئۆتكەلنى بۆسۈپ ئۆتكەن يېزا بولۇپ قالدى.

ما چۇڭشىن

قاراماي شەھىرى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

شەھەرلىك8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىدا-ئىمىي كومىتېتىنىڭمۇدىرى: شىڭ شيەنشۇ ؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جاڭ خۇاتاڭ، ئابدۇكېرىم ئېلىپشا، قېيۇم مەتنىياز، لى شياۋپىڭ (ئايال)، لى شۇنچى.

شەھەر باشلىقى: خەن جىۋۇ؛ مۇئاۋىن شەھەر باشلىقلىرى: جېڭ چيەن، يۈسۈپجان ئابدۇرېشىت، جاۋ لەنشيۇ (ئايال)، ما چېڭرۇڭ (خۇيزۇ).

سىياسىي كېڭەش 2 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: جەكەن (قازاق)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ياۋ جىچاڭ، مەھەممەت روزى، يۇ رېنخۇڭ، ۋۇ چىڭفۇ، مىن جىڭيى.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ۋاڭ مۇچېڭ.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: جاڭ فۇلىن.

1991 - يىل 12 - ئاينىڭ26 - كۈنىدىن29 - كۈنىگىچە ئۆتكۈزۈلگەن شەھەرلىك 9 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 1 - يىغىنى ۋە سىياسىي كېڭەش 3 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 1 - يىغىنى يېڭى بىر نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ رەھبەرلىك تەركىبىنى سايلاپ چىقتى.

شەھەرلىك 9 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: شيې جىچاڭ؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: مەھەممەت ئەيسا، جاڭ خۇاتاڭ، خۇ ۋەنيىڭ (ئايال).

شەھەر باشلىقى: شيې خۇڭ؛ مۇئاۋىن شەھەر باشلىقلىرى: لى جاۋجى، جاۋ شيۇلەن (ئايال)، يۈسۈپجان ئابدۇرېشىت، ۋۇ جىزۇڭ.

سىياسىي كېڭەش 3 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئىسمايىل توختى؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: جەكەن (قازاق)، ۋۇ چىڭفۇ، ئابدۇخالىق داۋۇت.

شەھەرلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ليۇ سۇنجۇڭ.

شەھەرلىك خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ليۇ جىكۇن.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىل قاراماي شەھىرىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 3 مىليارد 57 مىليون 390 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھىسابلىغاندا 2 مىليارد 566 مىليون 310 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 30.89% ئاشتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھىسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 5 مىليارد 944 مىليون 250 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھىسابلىغاندا 4 مىليارد 678 مىليون 480 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 8.13% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 1 مىليارد 982 مىليون 680 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھىسابلىغاندا 1 مىليارد 542 مىليون 630 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 19.71% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 152 مىليون 680 مىڭ يۈەنگە يەتتى، چىقىمى 94 مىليون 880 مىڭ يۈەن بولدى.

شەھەر بويىچە ساناقتا ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 4 مىليارد 674 مىليون 580 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھىسابلىغاندا 3 مىليارد 572 مىليون 910 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.5% ئاشتى. نېفىت سانائىتىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 4 مىليارد 512 مىليون 180 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھىسابلىغاندا 3 مىليارد 409 مىليون 590 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. 6 مىليون 40 مىڭ تونا نېفىت، 887 مىڭ 600 تونا بېنزىن، 932 مىڭ تونا دىزىلىن، 46 مىڭ 300 تونا كېرىسىن، 169 مىڭ تونا سىلىقلاش مېيى ئىشلەپچىقىرىلدى، 3 مىليون 72 مىڭ تونا نېفىت پىششىقلاپ ئىشلەندى، يىراق جايغا نېفىت يەتكۈزۈش تۇرۇبىسىدا جەمئىي 4 مىليون 700 مىڭ تونا نېفىت ئاققۇزۇلدى. شەھەر بويىچە تۇراقلىق مۇلۇك ۋە قۇرۇلۇش خىراجىتى 2 مىليارد 32 مىليون 360 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ئاساسەن تۆۋەندىكىنى يەتتە نۇقتىلىق تۈر ئورۇندالدى: ھەر يىلى 1 مىليون 163 مىڭ تونا مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرالايدىغان قۇرۇلۇش ۋەزىپىسى ئورۇندالدى؛ قاراماي - مايتاغ نېفىت ئاققۇزۇش تۈرۇبىسى لىنىيەسىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى پۈتۈپ، ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى؛ مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتىنىڭ كۆمۈرنى يېقىلغۇ قىلىدىغان ئېلېكتر ئىستانسىسىنى بىرلەشتۈرۈش سىنىقى مۇۋەپپەقىيەتلىك بولدى ھەمدە ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلدى؛ بەيتاغچى سۇ مەنبەسىنى كېڭەيتىش قۇرۇلۇشى ئاساسىي جەھەتتىن پۈتتى؛ قاراماي نېفىت ئايرىش زاۋۇتىنىڭ كاتالىزاتور ئارقىلىق قايتىدىن تەڭشەپ ھىدروگېن قوشۇش قۇرۇلمىسىنىڭ توپا قۇرۇلۇشى پۈتۈنلەي پۈتۈپ، ئۈسكۈنىلىرى قۇراشتۇرۇلۇشقا باشلىدى؛ مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتى يېڭىباشتىن رەتلەپ قۇراشتۇرۇلۇپ، يەككە ماشىنىلارنى سىناق قىلىش باشلاندى؛ مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتىنىڭ دىزىلىنغا ھىدروگېن قوشۇش قۇرۇلمىسىنىڭ ھۈنەر - سەنئەت لىنىيەسىنى بېسىم بىلەن سىناق قىلىش ئاخىرلىشىپ، يەككە ماشىنىلار سىناق تەرىقىسىدە ماڭغۇزۇلدى، مۇشۇ بىر يىلدا كان رايونلىرىدا 238 مىڭ 300 كۋادرات مېتر تۇرالغۇ ئۆيى قۇرۇلۇشى پۈتتۈرۈلدى.

يەرلىك سانائەتنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 154 مىليون 320 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھىسابلىغاندا 155 مىليون 270 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 83.2% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە تارتىلغان ئۇن، ئىشلەنگەن ئوگرە چۆپ، يەم - خەشەك جەمئىي 30 مىڭ 627 تونىنا يەتتى، 1228 تونا پېچىنە - پىرەنىك، جىياڭيۇ، ئاچچىقسۇ، 29 مىڭ 100 پار خۇرۇم ئاياغ كىيىم، 12 مىڭ ئۆي جابدۇق، 190 مىڭ يۆگەم ماي قەغەز، 964 تونا سۇلفونات ئاسفالت، 331 تونا سۇلياۋ ياسالما، 240 تونا سىر، 329 تونا توڭدىن ساقلاش مېيى ئىشلەپچىقىرىلدى.

شەھەر بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 57 مىليون 60 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھىسابلىغاندا 39 مىليون 440 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 6.14% ئاشتى. 14 مىڭ 500 مو يەرگە ئاشلىق زىرائەتلىرى

تېرىلىپ، 2832 تونىنا ئاشلىق ئېلىندى؛ 123 تونىنا پاختا، 13 مىڭ 832 تونىنا كۆكتات، 4420 تونىنا تۈخۈم ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 59 مىڭ 300 تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ يىر يىلدا 3361 تونىنا گۆش ئېلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 6 مىليون 864 مىڭ 100 يۈەنگە يېتىپ، 10.26% ئاشتى.

شەھەر بويىچە سودا مۇلازىمەت تور - نۇقتىسى 2721 گە يەتتى. مۇشۇ يىر يىلدا ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 376 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 36.4% ئاشتى. بۇنىڭدىن پارچە سېتىش باھاسىنىڭ ئۆرلەش ئامىلىنىڭ تەسىرىنى چىقىرىۋەتكەندە، ئەملىي ئاشقىنى 22.77% بولدى. شەھەر - يېزا بازارلىرىدا پۈتۈشۈلگەن سودا سوممىسى 40 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 1991 - يىلى شەھەر بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي باھا كۆرسەتكۈچ سانى 11.1% ئېشىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 6.7 پىرسەنتلىك رەقەم تۆستى. شەھەر بويىچە كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئونتۇرىچە تۇرمۇش خىراجىتى كىرىمى 2489.9 يۈەن، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئونتۇرىچە تۇرمۇش خىراجىتى چىقىمى 2226.7 يۈەن بولدى. شەھەر ئاھالىسى بانكىغا ئامانەت قويغان پۈلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 705 مىليون 840 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 24.54% ئاشتى.

شەھەر بويىچە 15 مىڭ 730 تەبىئىي پەن تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئونتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى تېخنىكا ۋەزىپىسى بارپەن - تېخنىكا خادىمى 3436، ئۇلار مۇشۇ يىر يىلدا ۋىلايەت، گوبلاست دەرىجىلىكتىن يۇقىرى پەن تەتقىقاتى بويىچە تۈتكەلگە ھۆجۈم قىلىش ۋە يېڭى تېخنىكىنى كېڭەيتىش تۇرىدىن 220 نى ئۈستىگە ئالدى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت دەرىجىلىك تۇر ئىككى، ئاپتونوم رايون، نېفىت - تەبىئىي گاز باش شىركىتى دەرىجىلىك تۇر 40. پەن تەتقىقات ۋە يېڭى تېخنىكىنى كېڭەيتىش تۇرىنىڭ ئورۇندىلىش نىسبىتى 95%، پەن - تېخنىكا نەتىجە نىسبىتى 43% بولدى. دەسلەپكى قەدەمدە ستاتىستىكا قىلىشتىن قارىغاندا، پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە ئىرىشىلگەن يىللىق ئىقتىسادىي ئۈنۈم 80 مىليون يۈەنگە يەتكەن. مۇشۇ يىر يىلدا دۆلەتلىك پاتېنت ئىدارىسىگە پاتېنت ھوقۇقىغا ئىگە بولۇش ئۈچۈن ئىلتىماس قىلىنغان تۇر 12، پاتېنت ھوقۇقىغا ئىگە بولغىنى ئالتە تۇر، ئېلان قىلىنغىنى ئۈچ تۇر. مۇشۇ يىر يىلدا پەن - تېخنىكا ئارقىلىق نېفىت ئىشلەپچىقىرىشىنى يۇكسەلدۈرۈش يىغىنى ئۆتكۈزۈلۈپ، 8 - بەش يىللىق پىلاندىكى پەن - تېخنىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش نىشانى ۋە ۋەزىپىسى تېخىمۇ ئىلگىرىلەپ بېكىتىلدى.

شەھەردىكى ئالىي مەكتەپ، تېخنىكۇم بەش (ئىككى چوڭلار ئالىي مەكتىپى شۇنىڭ ئىچىدە) ، ئوقۇغۇچىسى 1963؛ تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپى ئىككى، ئوقۇغۇچىسى 4827؛ ئادەتتىكى ئونتۇرا مەكتەپ 19، ئوقۇغۇچىسى 12 مىڭ 491؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 26، ئوقۇغۇچىسى 19 مىڭ 773. مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 4298.

شەھەر بويىچە بىر ئاممۇۋى سەنئەت سارىيى، بىر باش - ئۇسمۇرلەر سارىيى، بىر كۈتۈپخانا بار. كۈتۈپخانا مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە كۈتۈۋالغان كىتاب ئوقۇغۇچى 138 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، ئۇلار ئارىيەت ئېلىپ ئوقۇغان كىتاب - ژۇرنال 297 مىڭغا يەتتى. بىر كەسپىي ئويۇن قويۇش ئۇسكىنا، بىر رادىئو ئىستانسىسى بار، 1991 - يىلى چاستوتىسى تىزگىنلەنگەن ستېرىئو ئاۋازلىق پروگراممىسى سىناق تەرىقىسىدە ئاڭلىتىلىشقا باشلىدى. بىر تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى (تۆت قاناللىق) ، يەتتە تېلېۋىزىيە چاستوتا ئۆزگەرتىش ئىستانسىسى بار. مۇشۇ بىر يىلدا ئويۇشتۇرۇلغان مۇزىكا، ئۇسسۇل، گۇزەل سەنئەت، خەتتاتلىق قاتارلىق ئۆگىنىش كۇرسى 26 قارارغا، تەربىيىلەنگەنلەر 3000 دىن كۆپرەك ئادەم (قېتىم) گە يەتتى.

شەھەر بويىچە ئالتە دوختۇرخانا، 24 ئامبۇلاتورىيە، ئۈچ سەھىيە - يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكىتى، 1480 كېسەل كارىۋىتى، 2354 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا

خادىمى بار. دوختۇرغا كۆرۈنگەن بىمارلارنىڭ داۋالىنىپ ساقىيىش نىسبىتى 81.7% كە يەتتى. 1991 - يىلى پىلانلىق تۇمۇنتېتلاشتا تۆت خىل ژاكسىننى ئەملەش بويىچە پۈتۈن مەزگىللىك تۇمۇنتېتلاشنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 99.53% كە يەتتى. 1991 - يىلى شەھەر بويىچە 22 قېتىم تەنتەربىيە مۇسابىقىسى ئۇيۇشتۇرۇلدى. 3860 تەنھەرىكەتچى مۇسابىقىگە قاتناشتى. جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز باش شىركىتى، ئاپتونوم رايون تەربىيدىن ئۇيۇشتۇرۇلغان تەنتەربىيە مۇسابىقىلىرىدە بۇ شەھەر تەنھەرىكەتچىلىرى جەمئىي 20 ئالتون مېدال، 16 كۈمۈش مېدال، 20 مىس مېدال ئالدى. شۇ يىلى 23 مىڭ 200 ياش - ئۆسمۈر «دۆلەتلىك تەنتەربىيىدە چېنىقىش ئۆلچىمى» گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ياخشى دەرىجىلىكلىرى 6673، مۇنەۋۋەرلىرى 1657.

1991 - يىلى شەھەر بويىچە نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى 9.64‰، ئۆلۈش نىسبىتى 1.62‰، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى 8.02‰ بولدى. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇس 210 مىڭ 208 (تېخى دائىملىق نوپۇسقا ئېلىنمىغان كىشىلەرمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 5497 كىشى ئاشتى، ئېشىش نىسبىتى 2.96% بولدى. ئومۇمىي نوپۇس ئىچىدە ئۇيغۇرلار 32 مىڭ 109 بولۇپ، 1563 كىشى ئاشتى؛ خەنزۇلار 159 مىڭ 694 بولۇپ، 2502 كىشى ئاشتى؛ قازاقلار 8268 بولۇپ، 844 كىشى ئاشتى؛ باشقا مىللەت ئاھالىسى 10 مىڭ 119 بولۇپ، 588 كىشى ئاشتى.

☆ 3 - ئاينىڭ ئاخىرىدا جەرىنبۇلاق سۇ ئامبىرى قۇرۇلۇشىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى پۈتتى؛ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 14 كىلومېتر كېلىدىغان بەييانخې دەريياسى سۈيىنى جەرىنبۇلاق سۇ ئامبىرىغا باشلاش ئۆستىگى پۈتۈپ تۇتاشتۇرۇلدى.

☆6 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ئىدارە - شەھەرلىك پارتكوم، شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى مايتاغدا «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتى، ئارمىيە - خەلق ئىتتىپاقلىقى بويىچە نەمۇنىچى رايون» دەپ نام بېرىش يىغىنىنى داغدۇغىلىق چاقىرىپ، مايتاغ نېفىت ئايرىش زاۋۇتىغا ۋە مايتاغ رايونىغا «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتى، ئارمىيە - خەلق ئىتتىپاقلىقى بويىچە نەمۇنىچى زاۋۇت - رايون» دەپ نام بەردى.

شاۋ چاڭتەن
ژاڭ جۈن

شىخەنزە شەھىرى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، نەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

4 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: (ئورنى بوش)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: شېن يۈۋېن، جاۋ يىۋۇ، چېن جۈڭجيەن، ماخمۇت ئىسرايىل، لىيۇ شۈرېن، لى مېيلۈن.

شەھەر باشلىقى: ژاڭ جۈڭچۈن؛ مۇئاۋىن شەھەر باشلىقلىرى: مەھەممەت مۇسا، مياۋ خەنچىن، فەن گورۇڭ، چېن باۋئەن (ئايال).

سىياسىي كېڭەش 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: جۇ بىڭجي؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: جاڭ شۈبىن، شېرىپ ئىسلام، جياڭ يۈپىڭ، يەن شىجيا، گاۋلىيې، لى يۈرۇ (ئايال).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: خۇاڭ جۈڭجى

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ژاڭ شۈەنچياڭ.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى شىخەنزە شەھىرىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 751 مىليون يۈەن (1990 - يىلدىكىسى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 724 مىليون يۈەن) گەيېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 9.5% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، نۆۋەتتىكى شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 668 مىليون

يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 1 مىليارد 624 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 17.8% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 638 مىليون يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا624 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 15.6% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 97 مىليون 690 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 83 مىليون 910 مىڭ يۈەن بولدى.

شەھەر بويىچە (يېزا ئىگىلىك 8 - شىنى ۋە باشقا جايلارنىڭ شەھەردە تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرىنىڭ ئىشچىدە) سانائەتنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 77 مىليون يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 1 مىليارد 123 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 15.4% ئاشتى. يۇقىرى ئىچىدە ئېغىر سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 192 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 37.2% ئاشتى؛ يېنىك سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 885 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 21.2% ئاشتى. شەھەر بويىچە سانائەت مەھسۇلاتلىرى سۈپىتىنىڭ مۇقىم ئۆسۈش نىسبىتى 80.54% بولدى، سانائەتتىن ئېلىنغان پايدا 1990 - يىلىدىكىدىن 42.1% ئاشتى. خام چوت ئىچىدىكى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ 10 مىڭ يۈەنلىك مەھسۇلات قىممىتىگە توغرا كېلىدىغان ئۇنۇمۇبرسال ئېنېرگىيە سەرپىياتى 4.43 ئۆلچەملىك توننا بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 8.5% تۆۋەنلىدى. بەش خىل يېڭى مەھسۇلات، 14 خىل ئىلا سۈپەتلىك مەھسۇلات بارتىلدى. مۇشۇ بىرىيلدا 202 مىليون كىلوۋات سائەت توك ھاسىل قىلىندى، 19 مىڭ 136 تونىا پاختا يىپ، 53 مىليون 620 مىڭ مېتر رەخت، 273 تونىا يۇڭ يىپ، 2 مىليون 859 مىڭ مېتر يۇڭ توقۇلما ئىشلەپچىقىرىلدى، 6 مىليون 179 مىڭ مېتر رەخت بويالدى، 3620 تونىا ئىسپىرت، 15 مىڭ 274 تونىا فابرىكا قەغىزى (4413 تونىا ماتېرىتسا)، 3964 تونىا سۇلفات كىسلاتاسى، 7755 تونىا ئويغۇچى ناترىي، 13 مىڭ 448 تونىا تۇز كىسلاتاسى، 1684 تونىا كالتسىي كاربىد، 2074تونىا فوسفورلۇق ئوغۇت، 3348 تونىا ئېلېكتر كەپشەرلەش چوكىسى، 231 مىليون دانە خىش، 3487 تونىا ئىچىملىك - ھاراق، 42 مىڭ 800 تونىا شېكەر، 835 تونىا قەنت - گېزەلك، 2121 تونىا كونسېرۋا، 2087 تونىا سۇت پاراشوكى، 1314 تونىا تېتىتقۇ، 2196 تونىا ئاچچىقسۇ، 2043 تونىا جياڭىيۇ، 66 مىڭ 800 تونىا بۇغداي ئۇنى، 7265 تونىا قوناق ئۇنى، 17 مىڭ 400 تونىا سۇ يېغى، 26 مىڭ 400 تونىا يەم - خەشەك، 725 تونىا سويۇن، 4897 تونىا سۇلياۋ ياسالما، 1 مىليون 650 مىڭ 800 پار لاتا خەي، 301 مىڭ 200 پار رېزىنكە ئاياغ كىيىم، 863 تونىا فورفۇرۇل، 18مىڭ پاختا ئەدىيال، 214مىڭ كىرلىك، 251مىڭ قۇر كىيىم - كېچەك، كۇندىلىك تۇرمۇشتا ئىشلىتىلىدىغان 81 مىڭ 100 ساپال بۇيۇم، 51 مىڭ 500 ماي توڭلى، 24 مىڭ 172 سېمونت سىم تاناب تۇڭرۇكى، 90 مىڭ ياغاچ ئۆي جاھازى، 23 مىڭ 587 تونىا ئاقارتقۇچ سۇيۇقلۇق، 401 تونىا پاختا ئىلمە توقۇلما بۇيۇمى (يىپقا سۈندۇرۇپ ھېسابلاندى)، 17 مىڭ 168 كۇب مېتر سېمونت ياسالما ئىشلەپچىقىرىلدى.

شەھەر ئەتراپى رايونىنىڭ يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 162 مىليون يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 158 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 5.6% ئاشتى. 53 مىڭ تونىا ئاشلىق، 7981 تونىا پاختا، 89 مىڭ 482 تونىا قىزىلچا، 6390 تونىا ياغلىق دان ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 50 مىڭ 710 تۈياق چارۋا قالدى. 1991 - يىلى شەھەردە قوشۇمچە يېمەكلىكلەر قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىلغان 3 - يىلى. شەھەرلىك مالىيەدىن 1 مىليون 100 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، ئىشلەپچىقىرىش بازىسى قۇرۇلۇشى ئاساسەن پۈتكۈزۈلدى، چوڭ پارىنىك كۆلىمى 617 موغا يەتتى. ئىككى ئورۇندا دۆلەت ئىگىلىكىدىكى پارچە سېتىش تور - نۇقتىسى قۇرۇلدى، سۈغۇرىشقا ئىشلىتىلىدىغان قۇدۇقتىن ئىككىسى قېزىلدى، 2300 كۋادرات مېتىرلىق كۆكتات ئامبىرى ياسالدى. مۇشۇ بىر يىلدا دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئورۇنلار بازارغا 6328 تونىا كۆكتات، 1480 تونىا گۆش سالدى، 572 تونىا تۇخۇم، 122 مىڭ 300 توخۇ بازارغا سېلىندى.

1991 - يىلى شەھەر بويىچە ئىجتىمائىي

تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 338 مىليون يۈەنگە يەتتى. تاشقى سودىدا سېتىۋېلىنغان ۋە ئېكسپورتقا ئۆتكۈزۈلگەن مالنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 114 مىليون يۈەنگە يەتتى.

مۇشۇ بىر يىلدا تۆمۈريولدا توشۇلغان يۈك مىقدارى 243 مىڭ 300 توننىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.4 ھەسسە ئاشتى؛ تاشيولدا توشۇلغان يۈك مىقدارى 3 مىليون 800 مىڭ توننىغا، توشۇلغان يولۇچى 2 مىليون 530 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. 6 مىليون 100 مىڭ يۈەن پۇل قەرز ئېلىنىپ ۋە تەييارلىنىپ، 6144 پروگراممىلىق تېلېفون ئورنىتىلدى، خەلقئارا بىۋاسىتە تېلېفون يولغا قويۇلدى، يىل ئاخىرىدا شەھەر بويىچە تېلېفون ئۇسكۇنىلىرىنىڭ ئومۇمىي سىغىمچانلىقى 19 مىڭ 79 توچكىغا يەتتى؛ سىمسىز تېلېفون ئارقىلىق چاقىرىش كەسپىي يولغا قويۇلدى. پوچتا پۇل ئامانىتىنىڭ قالدۇقى تۈنجى قېتىم 100 مىليون يۈەنلىك ئۆتكەلنى بۆسۈپ ئۆتتى.

شەھەر بويىچە مۇشۇ بىر يىلدا تۇراقلىق مۇلۇك ئۇچۇن 241 مىليون 290 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ سالغان مەبلىغى 230 مىليون 760 مىڭ يۈەن، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ سالغان مەبلىغى 6 مىليون 100 مىڭ يۈەن، شەخسلەرنىڭ سالغان مەبلىغى 4 مىليون 430 مىڭ يۈەن. شەھەر مەمۇرىي قۇرۇلۇشىدىن 126 مىڭ كۋادرات مېترلىق قۇرۇلۇش پۈتتى. 6 - نومۇرلۇق مىكرو رايوننىڭ ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۈرۈش يېڭى كەنتىدە 361 يۈرۈش تۈرالغۇ ئۆي پۈتتى؛ 26 - نومۇرلۇق مىكرو رايوندىكى ئىسسىقلىق ئېنېرگىيىسى بىلەن توك ئېنېرگىيىسىنى بىرلىشىپ ئىشلەپچىقىرىش قۇرۇلۇشىدا شۇ يىلى ئىش باشلىنىپ، قۇرۇلۇش شۇ يىلى پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى؛ ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۈرۈش يېڭى كەنتىنى كۆكەرتىشنى يۈرۈشلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشىغا 330 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 44 مىڭ كۋادرات مېتر يەر تۈزلىنىپ، يىلنىڭ تۆت پەسلىدە كىشىگە ھوزۇر بەخش ئېتىدىغان ھويلا ئارام مەنزىرىسى دەسلەپكى قەدەمدە بارلىققا كەلدى؛ شەھەرنىڭ مەركىزىي يولىنى يۈرۈشلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشى تاماملاندى؛ 290 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، ماناس دەرياسىنىڭ غەربىي قىرغىقىدىكى ئەخلەتخانا تەرتىپكە سېلىندى. ئۇرۇمچى - غۇلجا تاشيولىنىڭ شىخەنزە بۆلىكىنى كېڭەيتىش قۇرۇلۇشىئاساسەن پۈتتى. ئەتىياز، كۈز پەسىللىرىدە شەھەر بويىچە 140 مىڭ ئەمگەك كۈنى سەرپ قىلىنىپ، 21 مو تاشيول ئورمىنى ئۆزگەرتىلدى، پويىز ئىستانسىسى ئالدىدىكى 10 مىڭ كۋادرات مېتر يەرنى كۆكەرتىش پىلانى ئورۇندالدى.

شەھەر - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1 مىليارد 74 مىليون يۈەنگە، ھەر خىل قەرز پۇلنىڭ قالدۇقى 1 مىليارد 428 مىليون يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا سودا - سانائەت كارخانىلىرىغا 369 مىليون يۈەن قەرز پۇل، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە 50 مىليون 670 مىڭ يۈەن قەرز پۇل تارقىتىلدى. تۆلەش ئارقىغا سۆرۈلۈپ كەلگەن 52 مىليون 421 مىڭ يۈەن قەرز پۇل ئېنىقلاندى، 68 كارخانا سۆرۈلۈپ كەلگەن قەرز پۇلنى ھالقىسىمان ئېنىقلاشقا قاتناشتى، قەرز قايتۇرۇش نىسبىتى 65% كە يەتتى. شەھەر بويىچە ستراخۋانىيە ھۆددىگەرلىك سوممىسى 1 مىليارد 950 مىليون يۈەنگە يەتتى؛ 8400 ئائىلە ئائىلە مال - بىساتىنى ستراخۋانىيىگە قويدى، 215 مىڭ 800 كىشى شەخسىي ستراخۋانىيىگە قاتناشتى. شۇ يىلى ستراخۋانىيىدىن 11 مىليون 180 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى؛ 1613 تۆلەم ئەنزىسى بىر تەرەپ قىلىنىپ، 3 مىليون 370 مىڭ يۈەنلىك ھەر خىل تۆلەم تۆلەندى. 246 ئورۇندىكى 53 مىڭ ئىشچى - خىزمەتچى پېنسىيە ستراخۋانىيىسىنى جەمئىيەتتىن بىر تۇتاش ھازىرلاشقا قاتناشتى. شەھەر - بازارلاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغان ياشتىن 2514ى، ئالىي مەكتەپ، تېخنىكۇم پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىدىن 290ى، ئۆزى پۇل تۆلەپ ئوقۇغان ئوقۇغۇچىدىن 54ى، بەش ئالىي مەكتەپنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىدىن 372 سى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. شەھەر بويىچە مېيىپلارغا ياردەم بېرىشكە خەلق 200 مىڭ يۈەن

ئىشانە قىلدى.

1991 - يىلى شەھەر بويىچە 36 پەن - تېخنىكا نەتىجىسى ئاپتونوم رايون، بىكتۇەن ۋە شەھەرنىڭ باھالىشىدىن ئۆتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 15 تۈر مەملىكەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى. 18 تۈر ئاپتونوم رايون بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى. شەھەردىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 29 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ ئۈچ)، ئوقۇغۇچىسى 14 مىڭ 300 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1605)؛ ئوتتۇرا مەكتەپ 16 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر)، ئوقۇغۇچىسى 16 مىڭ 600 (مىللىي ئوقۇغۇچى 630)؛ ئوتتۇرا تېخنىكۇم بەش، ئوقۇغۇچىسى 3705 (مىللىي ئوقۇغۇچى 862)؛ ئالىي مەكتەپ ئۈچ، ئوقۇغۇچىسى 4633 (مىللىي ئوقۇغۇچى 781). شەھەرلىك ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتىپى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن يەتتە تۈرلۈك تەنتەربىيە مۇسابىقىسىگە قاتنىشىپ، 37 ئالتۇن مېدال، 30 كۈمۈش مېدال، 26 مىس مېدال ئالدى. ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسىدىن 13 مىڭ 610 ى تەنتەربىيىدە چېنىقىش ئۇلچىمىگە يەتتى. شۇ يىلى شەھەرنى شەھەرلىك 3 - نۆۋەتلىك مەدەنىيەت - سەنئەت بايرىمى ئۆتكۈزۈلدى.

مۇشۇ بىر يىلدا 26 دۆلەت ۋە رايوندىن كەلگەن 892 مېھمان كۈتۈۋېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئىتتىپاقداش جۇمھۇرىيەتلىرىدىن كەلگەن ئىقتىساد - سودا ساھەسىدىكى مېھمانلار % 24 نى تەشكىل قىلىدۇ. مەملىكەت ئىچىدىن 800 دىن ئارتۇق كىشى تەكشۈرۈش، زىيارەتتە بولۇش ۋە ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقى ئۈستىدە كېڭىشىش ئۈچۈن شەھەرنىڭ كەلدى، 18 تۈر بويىچە ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىق كېلىشىمى ئىمزالاندى، سىرتتىن 8 مىليون 750 مىڭ يۈەن مەبلەغ كىرگۈزۈلدى، ماددىي ئەشيا ھەمكارلىق ئومۇمىي سوممىسى6 مىليون 865 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

مۇشۇ بىر يىلدا ھەر خىل جىنايى ئىشلار ئەنزىسىدىن 1498ى پاش قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ ئەنزىدىن 254ى بار. جىنايى ئىشلار جىنايەتچىسىدىن 1117 سى قولغا ئېلىندى، 297جىنايەتچىدىن تەركىب تاپقان 69جىنايەتچىلەر گۇرۇھى بىتچىت قىلىندى، يۇلغا سۈندۈرغاندا 1مىليون210مىڭ يۈەنلىك ھارام پۇل-ۋۇغرىلانغان - بۇلانغان نەرسە قولغا چۈشۈرۈلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 343 قېتىم قاتناش ۋەقەسى يۈز بېرىپ، 74 ئادەم ئۆلدى، 116 ئادەم يارىلاندى. بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 6 مىليون 730 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە يىللىق كىرىمى 1825 يۈەنگە يەتتى، شەخسىنىڭ پىرىسىدىكى دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە يىللىق كىرىمى 1108 يۈەندىن توغرا كەلدى. شەھەر رايونىدا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن كىشى بېشىغا 6.6 كۋادرات مېتر تۇرالغۇ كۆلىمى توغرا كەلدى. 1991 - يىلى شەخسىنىڭ شەھىرىگە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى تەرىپىدىن «ئىككىنچى ھىمايە قىلىشتا نەمۇنىچى شەھەر» دېگەن نام بېرىلدى.

جاڭ بياۋ

لۇ جىڭجى

ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: نۇرمۇقامبەت رايىس (قازاق)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: لى مىڭپېي، ئەلياسقار بازار (قازاق)، تېمىرباي ئىسمائۇل (قازاق)، جاۋ شېڭ، ئابلىز ئەيسا، مەھەممەت نامەت، مالىك (خۇيزۇ)، جى چىڭ (شىبە).

ئوبلاست باشلىقى: ئەسقەت كەرىمباي (قازاق)؛ مۇئاۋىن ئوبلاست باشلىقلىرى: لى گۇيياۋ (7 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، گۇ خېشۇ، ئابلىز قادىر،

زاقان ئومار (قازاق)، مالىگاجدار كازىم (قازاق)، خاۋ چۇنيەن (7 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

سىياسىي كېڭەش 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: رازۋان نۇرغالى (قازاق)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: خې شىنۋېي، ئەسقەت مەنكەي (قازاق)، بۇۋىخان ئاتاۋۇللا، بەمبەمۆڭكۇ مورۇن (موڭغۇل)، ئەبەيدۇللا مەخسۇم ھاجى، مۇقاش مۇقاي (قازاق)، ليۇ تاڭيىن (ئايال)، ئابدۇكېرىم ئەيسايوۋ، لى يىڭخۇا.

ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى ئىلى ئوبلاستلىق شۆبىسىنىڭ باشلىقى: ئەبىدىن قاسىم (قازاق).

ئاپتونوم ئوبلاستلىق خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: سەتەن ماشان (قازاق).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 3 مىليارد 804 مىليون يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 3 مىليارد 809 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 9.72% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 6 مىليارد 378 مىليون يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 6 مىليارد 569 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 13.04% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 3 مىليارد 298 مىليون يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 3 مىليارد 297 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 8.63% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدىكى ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 419 مىليون 180 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 956 مىليون 10 مىڭ يۈەن بولدى.

ئوبلاست بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 997 مىليون 357 مىڭ 400 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 3 مىليارد 215 مىليون 717 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 7.44% ئاشتى. ئوبلاست بويىچە 10 مىليون 196 مىڭ 100 مو تېرىلغۇ يەر بار، 125 مىڭ مو بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈلدى. ئېلىنغان ئاشلىق 1 مىليون 391 مىڭ 100 توننىغا يېتىپ، 1.01% ئاشتى؛ پاختا 31 مىڭ 100 توننىغا يېتىپ، 84.88% ئاشتى؛ ياغلىق دان 161مىڭ 400توننىغا يېتىپ، 9.87% ئاشتى؛ قىزىلچا 902 مىڭ 400 توننىغا يېتىپ، 46.65% ئاشتى؛ 59 مىڭ 421 توننا قوغۇن - تاۋۇز، 70 مىڭ 468 توننا مېۋە - چېۋە، 245 مىڭ 595 توننا كۆكتات ئېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا 97 مىڭ 400 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 9 مىليون 411 مىڭ تۇپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى، 11 مىڭ 600 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۈرۈلدى. يىل ئاخىرىدا 10مىليون 52 مىڭ 200 تۇياق چارۋا قالدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا تۆلنىڭ ئەي بولۇش نىسبىتى 93.74% كە، قولدىن چىقىش نىسبىتى 39.72% كە، تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى 23.75% كە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 108 مىڭ 900 توننا گۆش، 186 مىڭ 100 توننا سۈت، 18 مىڭ 800 توننا قوي يۇڭى، 2 مىليون 781 مىڭ 200 پارچە قوي تېرىسى، 302 مىڭ 300 پارچە كالا تېرىسى، 16 مىڭ 100 توننا تۇخۇم ئېلىندى. 135 مىڭ 900 مو سۇ يۈزىدە بېلىق بېقىلىپ، 6039 توننا بېلىق تۇتۇلدى. يىل ئاخىرىدا ئوبلاست بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 1 مىليون 184 مىڭ 80 كىلوۋاتقا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئېتىزلارنىڭ ئۇنۇملۇك سۇغىرىلىش كۆلىمى 8 مىليون 37 مىڭ 800 موغا يەتتى؛ 51 مىڭ 700 توننا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى؛ يېزىلاردا 92 مىليون 120 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 44 مىليون 210 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلەپچىقىرىشقا ئىشلىتىلدى. ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائات قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 49 مىليون 860 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۆزى تەييارلىغان مەبلەغ 11 مىليون 60 مىڭ يۈەن. ئوبلاست بويىچە يېزا - بازار كارخانىسى 27 مىڭ 23 كە يەتتى؛ كارخانا خادىمى 86 مىڭ 258 بولۇپ، ئوبلاست بويىچە يېزىلاردىكى ئەمگەك كۈچىنىڭ 12 پىرسەنتنى تەشكىل قىلدى. يېزا -

بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 676 مىليون 735 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 705 مىليون 233 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 15.52% ئاشتى، بۇ، ئوبلاست بويىچە يېزىلاردىكى ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنىڭ 19.39 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى؛ ئومۇمىي كىرىم 637 مىليون 804 مىڭ 900 يۈەنگە يېتىپ، 48 مىليون 789 مىڭ 100 يۈەن پايدا ئېلىنىدى، يۇقىرىغا 24 مىليون 123 مىڭ 200 يۈەن باج تاپشۇرۇلدى.

ئوبلاست بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 321 مىليون 946 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 2 مىليارد 416 مىليون 112 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 17.72% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 592 مىليون 128 مىڭ 600 كىلوۋات سائەت توك، 3 مىليون 310 مىڭ 800 تونىنا كۆمۈر، 15 مىڭ 300 تونىنا چويۇن، 845 كىلوگرام ئالتۇن، 334 مىڭ 400 تونىنا تۇز، 382 مىڭ تونىنا سېمونت، 92 مىڭ 200 تونىنا شېكەر، 3903 تونىنا سۇت پاراشوكى، 5 مىليون 20 مىڭ 900 مېتر يۇڭ توقۇلما، 274 تونىنا يۇڭ يىپ، 35مىڭ5.889تونىنا ئىچىملىك - ھاراق، 14 تونىنا جۇڭگو تىبابىتى تەييار دورىسى، 452 مىڭ 100 پار خۇرۇم ئايىغ كىيىم ئىشلەپچىقىرىلدى. 11 خىل مەھسۇلات ئاپتونوم رايوندا يارىتىلغان يېڭى مەھسۇلات تۈرىگە كىرگۈزۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ساپ يۇڭدىن ئىشلەنگەن غەيرىي توقۇلما گىلەم ۋە ساپ كاناپ يىپ، كاناپ - تېرىلغۇ يىپ، پاختا - كاناپ يىپ قاتارلىق مەھسۇلاتلار ئاپتونوم رايونىنىڭ بوشلۇقىنى تولدۇردى. مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇك ئۆچۈن 531 مىليون 430 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى قۇرۇلۇشلار ئۆچۈن سېلىنغان مەبلەغ 297 مىليون 870 مىڭ يۈەن، غەيرىي ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى قۇرۇلۇشلار ئۆچۈن سېلىنغان مەبلەغ 233 مىليون 560 مىڭ يۈەن. ئاساسىي قۇرۇلۇش ئۆچۈن 311 مىليون 400 مىڭ يۈەن، ئۈسكۈنىلەرنى يېڭىلاش، تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئۈرى ئۆچۈن 92 مىليون 790 مىڭ يۈەن، ئۇرالغۇ ئۆي قۇرۇلۇشى ئۆچۈن 121 مىليون 990 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. شۇ يىلى يېڭىدىن سېلىنغان ۋە سېلىنىۋاتقان قۇرۇلۇش ئۈرى 808 بولۇپ، بۇنىڭ 534ى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. 808 ئۈر ئىچىدە ئىككىسى ئاپتونوم رايونىنىڭ ئۇقتىلىق قۇرۇلۇش ئۈرى قاتارىغا كىرگۈزۈلدى. ئالتايدىكى «2817» قۇرۇلۇشى ئۆچۈن 17 مىليون 400مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىش پىلانلانغاندى، 10 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ بولدى؛ تارباغاتايدىكى ئۆمۈرتام كۆمۈر كانىنىڭ 4 - نومۇرلۇق خېنى ئۆچۈن 5 مىليون 700 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىش پىلانلانغاندى، بۇنىڭ ئاساسلىق قۇرۇلۇشى ئاساسەن پۈتتى. غۇلجا شېكەر زاۋۇتى، ئىلقا خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى، قورغاس ناھىيىلىك كۆمۈركان قاتارلىق قۇرۇلۇشلار شۇ يىلى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. ئوبلاست بويىچە قوشۇلغان ئاساسلىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى ياكى ئونۇمى تۆۋەندىكىچە: قېزىلىدىغان ئالتۇن (تەييار ئالتۇن) يىلىغا 89 كىلوگرام، خىمىيىۋى ئوغۇت يىلىغا 3000 تونىنا، گېنېراتورلارنىڭ سىغىمچانلىقى 11 مىڭ 300 كىلوۋات، ئىگىرىلىدىغان پاختا يىپ 21 مىڭ 400 ئۇرچۇق، يۇڭ يىپ 1320 ئۇرچۇق، پىششىقلاپ ئىشلىنىدىغان گۆش يىلىغا 350 تونىنا، دوختۇرخانىلاردىكى كېسەل كارىۋىتى 410، ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئورنى 11 مىڭ 157، مەكتەپ كۆلىمى 26 مىڭ 61 كۇادرات مېتر، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئورنى 17 مىڭ 185، مەكتەپ كۆلىمى 14 مىڭ 157 كۇادرات مېتر، سۇ ئامبىرىنىڭ سىغىمچانلىقى (ئومۇمىي سىغىمچانلىقى) 60 مىليون كۇب مېتر. 1991 - يىلى ئوبلاست بويىچە تاشيولدا توشۇلغان يۈك مىقدارى 303 938 مىڭ تونىنا، يۈك ئوبوروت مىقدارى مىليون 380 مىڭ تونىنا/كىلومېتر؛ توشۇلغان يولۇچى 13 مىليون 478 مىڭ 200 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 38 مىليون 672 مىڭ 900 يۈەن

بولدى؛ يىل ئاخىرىدىكى شەھەر تېلېفونى 16 مىڭ 709 غا، يېزا تېلېفونى 2697 گە يەتتى.

مۇشۇ بىر يىلدا ئىلى ئوبلاستىنىڭ سوۋېت ئىتتىپاقى، موڭغۇلىيە بىلەن قىلغان چېگرا سودىسىنىڭ كېمپورت - ئېكسپورت ئومۇمىي قىممىتى 48 مىليون 365 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 289% ئاشتى؛ ئوبلاست بويىچە ناشقى سودىدىكى ئېكسپورت تاۋارلىرىنىڭ يۆتكەپ بېرىلىش ئومۇمىي قىممىتى 228 مىليون 345 مىڭ 100 يۈەنگە يېتىپ، 8.77% ئاشتى. كېمپورت قىلىنغان تاۋارلاردا خىمىيىۋى ئوغۇت، ياغاچ ماتېرىيال ئاساس قىلىنىدى؛ ئېكسپورت قىلىنغان تاۋارلار ئىچىدە كۈندىلىك ئىستېمال بۇيۇملىرى، ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرىدىن سىرت، كۆممىقوناق، شېكەر، ئۇن، سۇلياۋ خالتا، يەرلىك پاپىروس، سوپۇن، پىۋا قاتارلىق يەرلىك مەھسۇلاتلار قوشۇلدى. سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ قازاقستان جۇمھۇرىيىتى بىلەن ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقى بويىچە ئۇچ توختام ئىمزالاندى، توختامنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 7 مىليون 178 مىڭ رۇبلى بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە جۇڭگو تەرەپ 2 مىليون 32 مىڭ 500 يۈەن مەبلەغ سالغان «جامبۇل - ئىلى» خەلقئارا رەقىبلىك سۈرەتتارتىش - چوڭايتىش مەركىزىدىكى «جامبۇل - ئىلى» ئالىيا جۇڭگو تاماقخانىسى تىجارەت باشلىدى. يېڭىل ئاخىرىغىچە ئوبلاست بويىچە ھەر خىل ھەمكارلىق تۈرىدىن 119 ى ئۈستىدە كېلىشىم ئىمزالاندى، بۇنىڭ 83 ى ئەمەلىيلەشتى، 19 مىليون 870 مىڭ يۈەن مەبلەغ، 491 ھەر خىل ئىختىساس ئىگىسى كىرگۈزۈلدى. مۇشۇ بىر يىلدا قېرىنداش ئۆلكە، رايونلاردىن كەلگەن 120 ئىقتىسادىي ھەمكارلىق ۋەكىللەر ئۆمىكى (گۇرۇپپىسى) دىكى 1250 نەپەر (قېتىم) كۆتۈرۈلىندى؛ سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ قازاقستان جۇمھۇرىيىتى قاتارلىق دۆلەتلەردىن كەلگەن 320 مال سېتىۋېلىش - ساياھەت قىلىش ئۆمىكىدىكى 10 مىڭ 860 نەپەر (قېتىم) كۆتۈرۈلىندى، 1 مىليون 400 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى تاشقى پېرېۋوت يارىتىلدى.

ئوبلاست بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 2 مىليارد 296 مىليون 950 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 298 مىليون 320 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 50% نى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 25% نى، يەككە تىجارەتچىلەرنىڭ 19% نى، باشقا خىلدىكىسى 6% نى تەشكىل قىلدى. ئوبلاست بويىچە دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن پىلىغا 679.23 يۈەندىن كىرىم توغرا كەلدى. يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 395 مىڭ 373 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 839 مىليون 242 مىڭ 400 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. شەھەر - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 3 مىليارد 229 مىليون يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا شەھەر - بازارلاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغان ياشتىن 20 مىڭ 633 ى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. ئوبلاست بويىچە پاراۋانلىق زاۋۇتىدىن 34ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 18، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 16؛ بۇ زاۋۇتلاردا 1203 ئىشچى - خىزمەتچى بار، بۇنىڭ ئىچىدە511ى مېيىپ ئىشچى - خىزمەتچى. مۇشۇ بىر يىلدا ئوبلاست بويىچە 6207 نامرات ئائىلە قوشۇلدى، 4564 ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. ئىلى ژىلايىتى ۋە ئوبلاستقا بېۋاستە قاراشلىق ئورۇنلارنىڭ ھەر خىل مال - مۈلۈك ستراخوۋانىيە ھۆددىگەرلىك سوممىسى 1 مىليارد 280 مىليون يۈەنگە يەتتى، ستراخوۋانىيە خىراجىتىدىن 11 مىليون 200 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى، 3 مىليون 811 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ئوبلاست بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا تەبىئىي پەن تېخنىكا خادىمىدىن 21 مىڭ 922 سى بار. بۇنىڭ ئىچىدە قۇرۇلۇش تېخنىكا خادىمى 6146، يېزا ئىگىلىك تېخنىكا خادىمى4704، ئىلمىي تەتقىقات خادىمى 102، سەھىيە تېخنىكا خادىمى 10 مىڭ 970. شۇ يىلى ئالتە ئىلمىي تەتقىقات تۈرى ئاپتونوم رايون بويىچە پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

بۇنداق ئىچىدە «جۇڭگو مېرىنوس قوي (شىنجاڭ تىپى) نى تاللاپ يېتىشتۇرۇش، سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش ۋە نەسلىنى ياخشىلاش سىستېمىسىنىڭ بەرپا قىلىنىشى» 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، «ئىلى ۋىلايىتىدىكى ياۋايى ھايۋانلار ۋە قولدا بېقىلىدىغان گۆشخور ھايۋانلار (ئىت، مۇشۇك) دىكى پارازىت قۇرتلار ھەققىدىكى تەكشۈرۈش» قاتارلىق ئىككى تۈر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، «شىنجاڭنىڭ ئۆزۈن بۇر ۋېتلۇق قوتىغۇز ئائىلىسىدىكى ھاشاراتلار رايونلىرى ھەققىدە تەتقىقات» قاتارلىق ئۈچ تۈر 4 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. گوبلاست بويىچە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك پەن - تېخنىكىدا ئۇلگە كۆرسىتىش يېزىسىدىن يەتتىسى، گوبلاست دەرىجىلىكىدىن تۆتى، ۋىلايەت دەرىجىلىكىدىن 11ى، ناھىيە دەرىجىلىكىدىن 23ىبار، گوبلاست بويىچە پەن - تېخنىكىدا ئۇلگە كۆرسىتىش يېزا تورلىرى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندى.

گوبلاستتىكى ئاھەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 405 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 236)، ئوقۇغۇچىسى 173 مىڭ 108 (مىللىي ئوقۇغۇچى 94 مىڭ 923)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 1554 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 1006)، ئوقۇغۇچىسى 431 مىڭ 43 (مىللىي ئوقۇغۇچى 296 مىڭ 425)؛ ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي مەكتەپ 33 (مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار بىللە ئوقۇيدىغان مەكتەپ)، ئوقۇغۇچىسى 16 مىڭ 905؛ چوڭلار ئالىي مەكتىپى تۆت، ئوقۇغۇچىسى 1809 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1122)؛ چوڭلار ئوتتۇرا مەكتىپى 17، ئوقۇغۇچىسى 7861 (مىللىي ئوقۇغۇچى 4783). مۇشۇ بىر يىلدا ماڭارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 8 مىليون 400 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 149 مىڭ 833 كۋادرات مېتر خەتەرلىك ئۆي پۈتكىلاندى ۋە ئۆزگەرتىپ سېلىنىدى.

گوبلاستتىكى ھەر خىل كىنو قويۇش ئورنى 752، مەدەنىيەت يۇرتى (پونكىتى) 232، مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى باشقۇرۇش ئورنى سەككىز، كۈتۈپخانا 17، ئويۇن قويۇش كوللېكتىپى 25، رادىئو ئىستانسا ئۈچ، ئوتتۇرا دولقۇنلۇق ئۈلاپ ئاڭلىتىش ئىستانسىسى سەككىز؛ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى ئالتە، تېلېۋىزىيە پروگراممىلىرىنى ئېلىپ تارقىتىش ئىستانسىسى 23، تېلېۋىزىيە چاستوتا ئۆزگەرتىش ئىستانسىسى 60، تېلېۋىزىيە پروگراممىلىرىنى سۈنئىي ھەمراھ ئارقىلىق قوبۇل قىلىش يەر يۇزى پونكىتى138. مۇشۇ بىر يىلدا 88 قىسىم تېلېۋىزىيە تىياتىرى، 12 قىسىم «ھەققانىيەت ئۇنىۋېرسال سەنئىتى» مەخسۇس فىلىمى قازاقچىغا تەرجىمە قىلىندى؛ 114 مەخسۇس فىلىم تەرجىمە قىلىنىپ كۆرسىتىلدى، بۇنداق ئىچىدە «ئەسىرگە سەپەر» مەخسۇس فىلىمى ئاپتونوم گوبلاست بويىچە4 - نۆۋەتلىك تېلېۋىزىيە پروگراممىلىرىنى سېلىشتۇرۇپ باھالاشتا مۇنەۋۋەر پروگراممامۇكاپاتىغاېرىشتى. 6 - ئايدا گوبلاستلىق دراما ئۆمىكىنى ئاپتونوم رايون نامىدىن شىنجاڭنگە بېرىپ، غەربىي شىمال رايونى بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك «غالىبىيەت مۇكاپاتى» دراما بايرىمىغا قاتناشىپ، 16 تۈرلۈك ھەر خىل مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ 10 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە دراما كۆرىكىگە قاتناشىپ، ئالتە تۈرلۈك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە گوبلاست بويىچە 24 ناھىيە (شەھەر) دىن 11ى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىكى نەمۇنىچى ناھىيە (شەھەر) ياكى ئارمىيە - خەلق ئىتتىپاقلىقىدىكى نەمۇنىچى ناھىيە (شەھەر) گە ئايلاندى.

گوبلاستتىكى ھەر خىل تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى 785، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى 10 مىڭ 970، كېسەل كارىۋېتى 8351. شۇ يىلى گوبلاست تەنھەرىكەتچىلىرى ھەر خىل مۇسابىقىلەردە دۆلەت دەرىجىلىك سەككىز ئالتۇن مېدال، بەش كۈمۈش مېدال، بەش مىس مېدالغا، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك 61 ئالتۇن مېدال، 48 كۈمۈش مېدال، 61 مىس مېدالغا ئېرىشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 1219 قېتىم يېزا - بازاردىن يۇقىرى تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 288 مىڭ 190 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى.

1991 - يىلى گوبلاست بويىچە نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %14.15، ئۆلۈش نىسبىتى

‰ 77 . 3 ، تەبىئىي كۆپەيىش نىسبىتى ‰37 . 11 بولدى. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇس 3 مىليون 589 مىڭ 188 گە يېتىپ (ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەننىڭ نوپۇسىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، 1990 - يىلدىكىدىن 58 مىڭ 995 ئادەم كۆپەيدى. ئومۇمىي نوپۇس ئىچىدە قازاقلار 897 مىڭ 924 بولۇپ، 17 مىڭ 347 ئادەم كۆپەيدى؛ ئۇيغۇرلار 551 مىڭ 55 بولۇپ، 1983 ئادەم كۆپەيدى؛ خەنزۇلار 1 مىليون 689 مىڭ 34 بولۇپ، 29 مىڭ 601 ئادەم كۆپەيدى؛ باشقا مىللەت ئاھالىسى 451 مىڭ 175 بولۇپ، 10 مىڭ 64 ئادەم كۆپەيدى

☆ 6 - ئاينىڭ 23 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جالاڭ فۇسىن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم نامىدىن ئىلى ئوبلاستىدا كادىرلار يىغىنىنى چاقىرىپ، ئوبلاستلىق پارتكوم رەھبەرلىك بەنزىسىنىڭ تەڭشەلگەنلىكىنى جاكارلىدى. لى فېڭزى ئوبلاستلىق پارتكوم شۇجىلىقىغا، ئەسقەت كەرىمباي، لىيۇ يەنچاڭ، زۇنۇن قۇتلۇقلار مۇئاۋىن شۇجىلىقىغا، خاۋ چۈنيەن، كۆك جىيۈەن، تالاڭ يۈنفۇ، كەكىلەر دائىمىي كومىتېت ئەزالىقىغا تەيىنلەندى.

☆ 7 - ئاينىڭ 5 -، 6 - كۈنلىرى ئىلى ئوبلاستلىق مېيىپلار بىرلەشمىسى قۇرۇلدى ھەمدە1- نۆۋەتلىك قۇرۇلتىيى چاقىرىلدى.

☆ 9 - ئاينىڭ 16 - كۈنى ئىلى ئوبلاستى غۇلجا شەھىرىدە 1 - نۆۋەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر تەنھەرىكەت يىغىنىنى ئۆتكۈزدى.

ئىلى ئوبلاستىنىڭ ئاشقى ئىقتىساد - سودا ئىشلىرىدىكى ياخشى باشلىنىش

1991 - يىلى 11 - ئاينىڭ 19 - كۈنى ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستلىق ئاشقى سودا شىركىتى بىلەن سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقستان جۇمھۇرىيىتى ئاشقى ئىقتىساد جەمئىيىتى، قازاقستان يېزا ئىگىلىك ئاشقى سودا شىركىتى، يېزا ئىگىلىك يېمەكلىكلىرى مىنىستىرلىكى (تۆۋەندە قىسقارتىلىپ «چەت ئەل تەرەپ» دەپ ئاتالدى) غۇلجا شەھىرىدە ئەق پېرېۋوت سودا توختامى ئىمزالىدى؛ بىر تەرەپ چەت ئەل تەرەپكە 150 مىڭ تونىنا كۆممىقوناق بېرىدىغان، مال تاپشۇرۇش ۋاقتى 1992 - يىل 4- ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن بۇرۇن ئورۇندىلىدىغان؛ چەت ئەل تەرەپ بۇنىڭغا 16 مىليون ئامېرىكا دوللىرىدىن ئارتۇق ئەق پېرېۋوت بېرىدىغان بولدى.

توختام ئىمزالانغاندىن كېيىن، ئىلى ئوبلاستى، ئىلى ۋىلايىتى، قورغاس ئېغىزىدا كۆممىقوناق ئېكسپورت قىلىشنى ماسلاشتۇرۇش گۇرۇپپىلىرى قۇرۇلدى، ۋىلايەتلىك ئاشلىق باشقارمىسى ئادەم كۆچى، ماددىي كۆچ، مالىيە كۆچى تەشكىللەپ، مەككىز ناھىيە، بىر شەھەردە مال مەنبەسىنى ئەملىيلەشتۈردى؛ ئوبلاستلىق ئىقتىساد - سودا ئىدارىسى، ئاشقى سودا شىركىتى كۆممىقوناقنىڭ سۈيىتى مەسىلىسىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، چەت ئەل تەرەپ بىلەن توختامنىڭ قوشۇمچە ھۆججىتىدىكى ھايۋانات - ئۆسۈملۈك كارانتىن قىلىش، تاۋار پرىيومى كۆرسەتكۈچى ئۈستىدە كۆپ قېتىم مەسلىھەتلىشىپ ۋە سۆھبەت ئۆتكۈزۈپ، كېلىشىم ھاسىل قىلدى. ئوبلاستلىق، ۋىلايەتلىك ئاتناش ئورۇنلىرى، ئاتناش ساقچى ئورۇنلىرى، ھايۋانات - ئۆسۈملۈك كارانتىن ئورنى، تاۋار پرىيوم باشقارمىسى، قورغاس ئاشقى سودا شۆبە شىركىتى، ئاموژنا، ئېغىز باشقۇرۇش كومىتېتى، چېگرا تەكشۈرۈش، ئاشقى سودا ئورۇنلىرى قاتارلىق تارماقلارنىڭ زىچ ماسلىشىشى ئارقىسىدا 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 10 - كۈنى چەت ئەل تەرەپكە بىرىنچى تۇركۈمدە 500 تونىنا كۆممىقوناق ئېكسپورت قىلىندى. 12 - ئاينىڭ 31 - كۈنىگىچە چەت ئەل تەرەپكە 18 مىڭ 372 تونىنا كۆممىقوناق ئۆتكۈزۈلدى. 22 كۈن ئىچىدە ئەملىي مال ئۆتكۈزۈلگەن ۋاقىت 19 كۈن بولۇپ، كۈنىگە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 1000 تونىنا كۆممىقوناق ئۆتكۈزۈلدى، شۇنىڭ بىلەن قورغاس ئېغىزىنىڭ كۈندىلىك مال ئۆتكۈزۈش تارىخىدا ئەڭ يۇقىرى رېكورت يارىتىلدى.

بۇ قېتىمقى كۆممىقوناق ئېكسپورت قىلىش ئىشى ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ چەت ئەل بىلەن قىلغان تۇنجى زور مىقدارلىق ئەق پېرېۋوت سودىسى ھېسابلىنىدۇ. قەھرىتان سوغۇقتا دالىدا ۋاقىتلىق يۇك مەيدانى ياسالدى، بۇ يەردە سوغۇقتىن، شامالدىن

مۇداپىئە كۆرسەتكۈچى ھېچقانداق مۇئەسسەسە يوق ئىدى؛ بىز تەرەپنىڭ خادىملىرى كۈنىگە 10 ـ 12 سائەتلەپ خىزمەت ئىشلەپ، ئاخىرى كۆممىسقوناق ئېكسپورت قىلىش ۋەزىپىسىنى ئوڭۇشلۇق ئورۇندىدى. بۇ، ئاپتونوم ئوبلاستنىڭ تاشقى ئىقتىساد ـ سودا ئىشىنىڭ يېڭى باسقۇچقا قەدەم قويغانلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ.

لىيۇ ئەيچۈن

كۇيتۇك شەھىرى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

3 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: چېن شەنيۇ؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: فالك كېدى، كامالقان (ئايال، قازاق)، شۇ چېنپۇ، ۋالك دېلۇ، شېرزات (قازاق).

شەھەر باشلىقى: لۇقدارقان (قازاق)؛ مۇئاۋىن شەھەر باشلىقلىرى: شىن فۇيې، بەي جىجيې، فۇ يۈەنچېك، جالك جىنيىك (ئايال)، پۇ گاۋ؛ پەن ـ تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن شەھەر باشلىقى: جالك جىنفالك (ئايال، 5 ـ ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى).

سىياسىي كېڭەش 3 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ رەئىسى: جالك ۋېنجېك؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: لى چۈڭۋالك، لۇ جىشىن، تاۋ تېيەنبەي، تۇرسۇنئاي، نۇرمان (قازاق)، لىيالك چۈڭدې، خې يۈجۈن.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: جېك تېيەنگو (مۇۋەققەت باشلىق، 6 ـ ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، خۇالك گوچېك (مۇۋەققەت باشلىق، 6 ـ ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: جاۋ بىڭجې.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 ـ يىلى كۇيتۇك شەھىرىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 381 مىليون 680 مىلك يۈەن (1990 ـ يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 366 مىليون 560 مىلك يۈەن) گە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 7.9% ئاشتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، ئۆزەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 723 مىليون 470 مىلك يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 689 مىليون 680 مىلك يۈەن) گە يېتىپ، 8.1% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 328 مىليون 30 مىلك يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 312 مىليون 260 مىلك يۈەن) گە يېتىپ، 9.3% ئاشتى، شەھەر بويىچە ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 125 مىليون 610 مىلك يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 90 مىليون 950 مىلك يۈەن بولدى.

شەھەر بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 514 مىليون 460 مىلك يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 499 مىليون 210 مىلك يۈەن) گە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 9.17% ئاشتى. يېنىك سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 458 مىليون 510 مىلك يۈەنگە يېتىپ، 6.21% ئاشتى؛ ئېغىر سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 55 مىليون 950 مىلك يۈەنگە يېتىپ، 46.71% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 107 مىليون 260 مىلك كىلوۋات سائەت توك، 8196 تونىنا پاختا يىپ، 14 مىليون 930 مىلك مېتر پاختا رەخت، 4347 تونىنا فابرىكا قەغىزى ۋە ماتېرىتسا، 123 مىلك 856 ساندۇق پاپىروس، 6250 تونىنا پەمىدور قېيمىسى ئىشلەپچىقىرىلدى. كۇيتۇك ماشىنىسازلىق زاۋۇتى — مەملىكەت بويىچە چاتما كوزۇپ كەسپىدىكى نۇقتىلىق زاۋۇتلاردىن بىرى. 1991 ـ يىلى بۇ زاۋۇتتا ئىشلەنگەن چىگىتنى سۈلياۋ يوپۇق ئىچىگە ئۆۋلاپ تېرىش ماشىنىسى دۆلەت ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلاتلارغا بېرىدىغان «ئالتۇن ئەجدىھا» مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، «7CC7Q» ماركىلىق يۈكنى ئۆزى چۈشۈرىدىغان، يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان توققۇز تونناللىق چاتما كوزۇپ ئاپتونوم رايونىنىڭ كەشپ قىلىنغان يېڭى مەھسۇلاتلارغا بېرىدىغان «ئالتۇن ئارغىماق» مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. كۇيتۇك پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسىدا ئىشلەنگەن چىتلون ـ پاختا ئارىلاش

ئىگىرىلگەن يىپ ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن مۇنەۋۋەر مەھسۇلات بولۇپ باھالىنىپ، «ئالتۇن ئارغىماق» مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. 10 - ئايدا شىنجاڭ پاپىرۇس زاۋۇتى ئاپتونوم رايون بويىچە 2 - دەرىجىلىك كارخانا بولۇپ باھالاندى. كۈيتۈڭ خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى سۇلفۇرۇس كىسلاتالىق ئامونىي مەھسۇلاتىنى كەشپ قىلىپ، يىلىغا 1000 توننا ئىشلەپچىقاردى. 6 - ئايدا كۈيتۈڭ شەھەرلىك 1 - پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ 25 مىڭ ئۇرچۇقى قۇراشتۇرۇلۇپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون «ئۇچقۇن پىلانى» ئۈچۈن تارقاتقان ئۆسۈمى مالىيەدىن قوشۇپ بېرىلىدىغان 400 مىڭ يۈەن قەرز پۇلغا شەھەرلىك پەن - تېخنىكا كومىتېتى قوشما يالتىراق سۇلياۋغا گۈل بېسىپ خالتا ئىشلەش ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىنى كىرگۈزۈپ، مەھسۇلات ئىشلىدى. شەھەر بويىچە مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان پايدا ئېلىۋاتقان كارخانىلارنىڭ ئالغان ئومۇمىي پايدىسى 11 مىليون 240 مىڭ يۈەنگە يەتتى، زىيان تارتىۋاتقان كارخانىلارنىڭ تارتقان زىيىنى 3 مىليون 70 مىڭ يۈەن بولدى؛ 160 مىليون 150 مىڭ يۈەن پايدا، باج يارىتىلدى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇك ئۈچۈن 115 مىليون 600 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ سالغان مەبلىغى 109 مىليون 570 مىڭ يۈەن، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ سالغان مەبلىغى 5 مىليون 350 مىڭ يۈەن، شەخسلەرنىڭ سالغان مەبلىغى 680 مىڭ يۈەن. ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلار سالغان مەبلەغ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇش ئۈچۈن سېلىنغان مەبلەغ 65 مىليون 870 مىڭ يۈەن، تېخنىكا يېڭىلاش، ئۇسكۇنىلەرنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن سېلىنغان مەبلەغ 40 مىليون160مىڭيۈەن، پارچە - پۇرات ئىشلار ۋە تاۋار ئۆي قۇرۇلۇشى ئۈچۈن سېلىنغان مەبلەغ 3 مىليون 540 مىڭ يۈەن. شەھەر رايونىدىكى بارلىق بىناكارلىق قۇرۇلۇش كارخانىلىرى ئورۇندىغان بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 44مىليون 950 مىڭ يۈەنگە، شۇ يىلى باشلانغان قۇرۇلۇش كۆلىمى 44 مىڭ 900 كۋادرات مېترغا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا تۆمۈر يولدا توشۇلغان يولۇچى 110 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، توشۇلغان يۈك 500 مىڭ توننىغا؛ تاشيولدا توشۇلغان يولۇچى 1 مىليون 330 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، توشۇلغان يۈك 290 مىڭ توننىغا يەتتى. مۇشۇ بىريىلدا پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 4 مىليون 890 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 10 - ئايدا شەھەرلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى سىمسىز تېلېفون ئارقىلىق چاقىرىش ئالاقە كەسپىنى يولغا قويدى. ئاپتونوم رايون بويىچە نۇقتىلىق قۇرۇلۇش بولغان ئۇرۇمچى - كۈيتۈڭ «960» يول رەقىمى مىكرو دولقۇنلۇق ئالاقىلىشىش ئۇسكۇنىسى پۇتۇپ ئىشقا كىرىشتۇرۇلدى.

يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 37 مىليون 710 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 35 مىليون 310 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 27.93% ئاشتى. شەھەر بويىچە 86 مىڭ 700 مو تېرىلغۇ يەر بار. 11 مىڭ 910 توننا ئاشلىق، 1243 توننا پاختا، 42 توننا ياغلىق دان ئېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا 603 توننا گۆش، 1692 توننا سۈت، 82 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى.

شەھەر بويىچە ھەر خىل شەكىلدىكى سوداتور - نۇقتىسى 3297. مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 186 مىليون 970 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 36.92% ئاشتى، پارچە سېتىشتىكى مال باھاسىنىڭ ئۆسكەنلىك ئامىلىنى چىقىرىۋەتكەندە، ئەمەلىيەتتە، 21.8% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاھالىلەر سېتىۋالغان ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 161 مىليون 60 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 39.05% ئاشتى؛ ئىجتىمائىي گۇرۇھلار سېتىۋالغان ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 18 مىليون 670 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 11.8% ئاشتى. شەھەر بويىچە بازار سودىسىدا پۇتۇشۇلگەن سومما 14 مىليون 550 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 40.31% ئاشتى. شەھەر بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 41 مىڭ 930 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە 97 مىليون 331

مىڭ 300 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە يىللىق ئىش ھەققى 2409 يۈەندىن توغرا كەلدى. شەھەر - بازاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغان 1264 ئادەم ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. ئاھالىلەرنىڭ بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 197 مىليون 760 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شەھەرلىك مالىيەدىن نەپىقە ۋە ئىجتىمائىي پاراۋانلىق يارەم پۇلى ئۈچۈن 260 مىڭ يۈەن ئاجرىتىلدى. شەھەر بويىچە ھەر مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلىرى ئەنخۇي قانارلىق ئايەت يۈز بەرگەن رايونلارغا 300 مىڭ يۈەن ئىئانە قىلدى. ھەر خىل ستراخۇانىيە ھۆددىگەرلىك سومىسى 1 مىليارد 40 مىليون يۈەنگە يەتتى، ستراخۇانىيە شىركىتى مۇشۇ بىر يىلدا ستراخۇانىيە تۆلەم ئەنزىسىدىن 2567 نى بىر ياقلىق قىلىپ، 1 مىليون 767 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلىدى. شەھەر بويىچە يىل ئاخىرىدىكى تۇرالغۇ ئۆي كۆلىمى 492 مىڭ 300 كۋادرات مېترغا يېتىپ، كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 7.8 كۋادرات مېتردىن توغرا كەلدى.

شەھەر رايونىدا ھەر خىل كەسىپي تېخنىكا خادىمىدىن 7258 ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسىپي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 892. شەھەر تەۋەسىدىكى رايوندا بار ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 821؛ چوڭلار ئالىي مەكتىپى ئۈچ، ئوقۇغۇچىسى 1466؛ ئوتتۇرا تېخنىكۇم ئۈچ (بۇنىڭ ئىچىدە بىر تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپى بار)، ئوقۇغۇچىسى 1285؛ كەسىپي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 224؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ11 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر)، ئوقۇغۇچىسى 5095 (مىللىي ئوقۇغۇچى 223)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 17 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ بىر)، ئوقۇغۇچىسى 5186 (مىللىي ئوقۇغۇچى 147)، شۇ يىلى ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 620 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 6 - ئايدا جۇڭگو بىلەن يۇگوسلاۋىيە بىرلىكتە ئوتكۈزگەن ئۆسمۈرلەر، بالىلار ئۆزلىرى ئىشلىگەن پېچىي يىل ئاتكىرىتكىسى مۇسابىقىسىدە شەھەرلىك 1 - باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ 5 - يىللىق ئوقۇغۇچىسى ۋاڭ خۇڭيەن خەلقئارا مۇكاپاتقا ئېرىشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 20 مىڭدىن ئارتۇق كىتاب نەشر قىلىندى. 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ج ك پ كۈيتۇڭ شەھەرلىك كومىتېتىنىڭ ئورگان گېزىتى «كۈيتۇڭ گېزىتى» نەشر قىلىندى. شەھەر بويىچە تىببىي داۋالاش، مەمىيە، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئاپپاراتىدىن 65 ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇرخانا بەش، كېسەل كۆرۈش بۆلۈمى (پونكىتى) 43؛ كېسەل كارىۋىتى 648؛ كەسىپي مەمىيە تېخنىكا خادىمى 1104، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇر 482 نەپەر. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 16 شەھەرنىڭ تازىلىقىنى تەكشۈرۈش داۋامىدا كۈيتۇڭ شەھىرى ئاپتونوم رايون بويىچە «تازىلىقتا ئالغا ياخشى شەھەر» ۋە «چاشقان يوقىتىشتا ئىلغار شەھەر» بولۇپ باھالاندى. بالىلارغا تۆت خىل ۋاكسىنا ئەملەش نىسبىتىدىكى ئومۇمىي نومۇردا بۇ شەھەر ئاپتونوم رايون بويىچە 2 - بولدى. شەھەردە ئامبۇلى تەنتەربىيە جەمئىيىتىدىن 11 ى قۇرۇلدى. شەھەر بويىچە ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەنتەربىيىدە چېنىقىش ئۆلچىمىگە يېتىش نىسبىتى 92.47% كە يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتەپلىرىنىڭ مۇسابىقىسىدە كۈيتۇڭ شەھىرى ئون ئالتۇن مېدال، يەتتە كۈمۈش مېدال، ئۈچ مىس مېدالغا ئېرىشتى.

☆10 - ئاينىڭ 10 - كۈنى شەھەرلىك ھۆكۈمەتنىڭ 8 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىشى بىلەن قۇرۇش پىلانلانغان، 132.525 مو يەرنى ئىگىلەيدىغان، ئومۇمىي قۇرۇلۇش كۆلىمى 26 مىڭ 500 كۋادرات مېتر كېلىدىغان كۈيتۇڭ شەھەرلىك تەنتەربىيە مەركىزىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى.

☆11 - ئايدا شىمالىي شىنجاڭدىكى ئالۇ چوڭ ماي ساقلاش ئامبىرى — كۈيتۇڭ ماي ئامبىرىنىڭ بىر قىسىم قۇرۇلۇشى پۈتۈپ، ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. بۇ قۇرۇلۇشقا جەمئىي 34 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىدۇ، ئۇنىڭغا 35 مىڭ تونна بېنزىن، دىزېلىن ۋە كىرىسىن سىغدۇ، يىللىق ئوبوروت مىقدارى 1 مىليون تونна ئەتراپىدا بولىدۇ.

چېن جيەنشىن

لى تۇڭ

ئىلى ۋىلايىتى

خەلق قۇرۇلتىيى خىزمەت كومىتېتى، مەمۇرىي مەھكىمە، سىياسىي كېڭەش خىزمەت كومىتېتى، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

ۋىلايەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن‌مۇدىرى: جۇاڭ شۇنچياڭ (12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى).

ۋالىيسى: مەھەممەتجان ئەمەت؛ مۇئاۋىن ۋالىيلىرى: شۇ يەنشياڭ (12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، كۇڭ دېشياڭ (8 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى)، ئەخمەتجېك ئەۋەربېك (قازاق)، لېي يىلياڭ.

ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستلىق سىياسىي كېڭەش ئىلى ۋىلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: شۇ يەنشياڭ (12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى)؛ مۇئاۋىن مۇدىرى: ئابدۇشۇكۇر ئىسمائىل (12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى).

ۋىلايەتلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئاقان سادىربېك (قازاق، مۇۋەققەت باشلىق).

ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستلىق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى ئىلى ۋىلايەتلىك شۆبىسىنىڭ باش تەپتىشى: ئەلى سايىت (مۇۋەققەت باشلىق).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئىلى ۋىلايىتى (مەركەز، ئاپتونوم رايون، ئاپتونوم ئوبلاست، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەتىنىڭ ۋىلايەتتە تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرى ۋە ۋىلايەت تەۋەسىدىكى بارلىق ئورۇنلار شۇنىڭ ئىچىدە) نىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 2 مىليارد 468 مىليون يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 2 مىليارد 595 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 6.8% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 4 مىليارد 164 مىليون يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 4 مىليارد 429 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 9% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 2 مىليارد 142 مىليون يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 2 مىليارد 258 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 6.8% ئاشتى. ۋىلايەت بويىچە ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 160 مىليون 741 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 356 مىليون 674 مىڭ يۈەن بولدى.

1991 - يىلى ۋىلايەت بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 632 مىليون يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 1 مىليارد 759 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 7.28% ئاشتى. ۋىلايەت بويىچە 4 مىليون 365 مىڭ 800 مو تېرىلغۇ يەر بار. 863 مىڭ 200 تونىنا ئاشلىق، 92 مىڭ 100 تونىنا ياغلىق دان، 564 مىڭ 900 تونىنا قىزىلچا، 9300 تونىنا زىغىر غولى، 1111 تونىنا پاختا، 243 تونىنا تاماكا (قۇرۇتۇلغان تاماكىنىڭ شۇنىڭ ئىچىدە) ئېلىندى. يىل ئاخىردا 4 مىليون 559 مىڭ 700 تۈياق چارۋا قالدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا 1 مىليون 649 مىڭ تۈياق چارۋا قولدىن چىقتى، 1 مىليون 43 مىڭ 300 تۈياق تاۋار چارۋا ئوتكۇزۇلدى، 41 مىڭ 600 تونىنا گۆش، 118 مىڭ 200 تونىنا سۈت، 10 مىڭ 100 تونىنا قوي يۇڭى، 137 مىڭ 500 پارچە كالا تېرىسى، 1 مىليون 257مىڭ500 پارچە قوي - ئۆچكە تېرىسى ئېلىندى. شۇ يىلى2908تۈياق بۇغا بېقىلىپ، 2.8 تونىنا يۇمران بۇغا مۆڭگۈزى ئېلىندى. 11 مىڭ 100 تونىنا تۇخۇم، 567 تونىنا ھەسەل ئېلىندى؛ 16 مىڭ 200 مو سۇ يۇزىدە بېلىق بېقىلىپ، 2057 تونىنا بېلىق ئېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا 54 مىڭ مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 5 مىليون 581 مىڭ تۈپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى، 18 مىڭ 900 مو يەردە ئېچىش خاراكتېرلىك ئورمان بەرپا قىلىندى؛ «9515» كۆكەرتىش قۇرۇلۇشى 855 مو يەردە يولغا قويۇلدى. 118 مىڭ 700 مو يەردىكى مېۋىلىك باغدىن 64 مىڭ تونىنا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. دېھقانچىلىق،

چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 460 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى. جەمئىي 217 مىڭ 700 مو يەردىن ئۈنۈمۈرسال پايدىلىنىلدى، 75 مىڭ 500 مو تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىز ئۆزگەرتىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش تۈرىدىن بىرى بولغان ئىلغا ناھىيىسىدىكى ئېرىنمودون 1 - قارارلىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى پۈتتى، بۇنىڭغا جەمئىي 3 مىليون 464 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يېزىلاردا سەرپ قىلىنغان توك 38 مىليون 910 مىڭ كىلوۋات سائەتكە، ئىشلىتىلگەن خىمىيىۋى ئوغۇت 55 مىڭ 900 تەبىئىي تونىنغا يەتتى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 289 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %8.7 ئاشتى، 10 مىليون 409 مىڭ يۈەن باج تاپشۇرۇلدى. يېزىلاردىكى ئورمانچىلىق ئائىلىسى 1302 گە يەتتى؛ 14 مىڭ 600 ئائىلىنىڭ چارۋىچى ئولتۇراقلاشتى ۋە يېرىم ئولتۇراقلاشتى، ئۇلار ۋىلايەتتىكى چارۋىچىلار ئائىلىسىنىڭ 58.8 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى. يېزىلارنىڭ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 930 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %11.5 ئاشتى.

ۋىلايەت بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 710 مىليون يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 766 مىليون يۈەن) گەيېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %12.68 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ %52.5 نى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ %35.84 نى، باشقا ئىقتىسادىي تىپىدىكىلەرنىڭ (كەنت باشقۇرغان سانائەت، يەككە ئىگىلىكتىكى سانائەتمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) %11.66 نى تەشكىل قىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 90 مىليون 920 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 1 مىليون 250 مىڭ 700 تونا كۆمۈر، 122 مىڭ تونا سېمونت، 223 مىليون دانە خىش، 55 مىڭ 400 پار خۇرۇم ئايلاغ كېيىم، 381 مىڭ 700 مېتر يۈڭ توقۇلما، 6101 كۋادرات مېتر گىلەم، 357 تونا كاناپ يىپ، 1964 تونا فابرىكا قەغىزى، 633 تونا ئىسپىرت ئېرىتكۈچى، 15مىڭ439تونا ئىچىملىك - ھاراق (بۇنىڭ ئىچىدە ئاق ھاراق 4054 تونا)، 18 مىڭ 931 تونا شېكەر، 3161 تونا سۈت پاراشوكى، 123 مىڭ 400 تونا ئۈن، 16 مىڭ 500 تونا سۇ يېغى، 31 مىڭ 700 تونا يەم - خەشەك ئىشلەپچىقىرىلدى. شۇ يىلى 60 خىل مەھسۇلات كەشپ قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۆزلۈكىدىن كۆمۈرگازى ئىنفرا قىزىل نۇرى ھاسىل قىلىدىغان كۆپ ئىقتىدارلىق، ماس قەدەملىك ئوچاق، «مەڭگۈ باھار» ماركىلىق سۈيۈق دورا، بالىلارنىڭ ساياھەت ئايلاغ كېيىمى، دات باسماس پولاتتىن ئىشلەنگەن سىلىقلاپ گۈل چىقىرىلغان- ئەسۋاب - جابدۇقلار، پەي - تېۋىتتىن ئىشلەتكەن ساياھەتچىلەر ئۈخلاش خالتىسى، كاناپ يىپتىن ئىسپارەت ئالتە خىل مەھسۇلات ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك يېڭى مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى. كۆنەس ناھىيىلىك ۋە غۇلجا ناھىيىلىك ئۈن - ياغ زاۋۇتى تارتقان زىغىر يېغى «ئاپتونوم رايون بويىچە 1991 - يىللىق ئەلا سۈيەتلىك مەھسۇلات» دېگەن نامغا ئېرىشتى؛ «ئىلى دەريا» ماركىلىق ئۈچ بۇرجەك رومال (غۇلجا شەھەرلىك يۇڭ پوپايكا زاۋۇتىدا ئىشلەنگەن)، «يېڭى ئالەم» ماركىلىق نېپىز يۇڭ پوپايكا (كۆنەس ناھىيىلىك ئىلمە توقۇلما زاۋۇتىدا ئىشلەنگەن)، تېۋىت ئەدىيال (تېكەس ناھىيىلىك تېرە - يۇڭ زاۋۇتىدا ئىشلەنگەن)، «دېڭىز قارلىغىچى» ماركىلىق 18K لىق ياقۇت كۆزلۈك ئالتۇن ئۈزۈك (غۇلجا شەھەرلىك زىننەت بۇيۇملىرى زاۋۇتىدا ئىشلەنگەن) ئاپتونوم رايونلۇق 5 - نۆۋەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئالاھىدە ئېھتىياجلىق بۇيۇملارنى باھالاشتا ئەلا سۈيەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى؛ يەتتە خىل مەھسۇلات ئاپتونوم رايون بويىچە كەسىپلەر ئارا ئىشەنچلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى. ئاپتونوم رايون ئورۇنلاشتۇرغان ئۇچ نۇقتىلىق تۈر — غۇلجا شېكەر زاۋۇتى، ئىلغا خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى، قورغاس كۆمۈر كانى ئۈچۈن مۇشۇ يىلدا 45 مىليون 750 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. شۇ يىلى غۇلجا شېكەر زاۋۇتى پۈتۈپ، سىناق تەرىقىسىدە مەھسۇلات ئىشلەپچىقاردى (بۇنىڭغا جەمئىي 88 مىليون 920 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى)، لايىھە بويىچە بۇ زاۋۇت يىلىغا 30 مىڭ

870 توننا شېكەر، 2300 توننا ئىسپىرت، 9000 توننا قۇمىلاق تېرىپ ئىشلىيەلەيدۇ؛ نىلقا ناھىيىلىك خىمىيە سانائىتى زاۋۇتىغا جەمئىي 8 مىليون 60 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى، بۇ زاۋۇت يىلىغا 2000 توننا ئاھالىگە كېرەكلىك پارتلاتقۇچ ئىشلەپچىقىرىدۇ. ئىچكى ئۆلكىلەر بىلەن بىرلىشىپ مەبلەغ سېلىش ئارقىلىق تېكەس ناھىيىلىك مىس - نىكېل كانىنىڭ رۇدا قېزىش - تاللاش زاۋۇتى قۇرۇلدى، مەبلەغنى ھۆددىگە ئېلىش ئارقىلىق قاراتۇمشۇق «109» مىس كانىنىڭ رۇدا تاللاش زاۋۇتى قۇرۇلدى. 1991 - يىلى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلار ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 95 مىليون 70 مىڭ يۇەن، تېخنىكا يېڭىلاش، ئۇسكۇنىلەرنى ئۆزگەرتىشكە 2 مىليون 340 مىڭ يۇەن مەبلەغ سالدى، ئاساسىي قۇرۇلۇش ۋە تېخنىكا يېڭىلاش، ئۇسكۇنىلەرنى ئۆزگەرتىش تۇرى 146 بولۇپ، قۇرۇلۇۋاتقان تۇرلەرنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 214 مىليون يۇەنگە يەتتى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇك ئۇچۇن 134 مىليون يۇەن مەبلەغ سېلىندى. شۇ يىلى قوشۇلغان ئاساسلىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى تۆۋەندىكىچە: گېنېراتورلارنىڭ سىغىمچانلىقى 3000 كىلوۋات، شېكەر يىلىغا 30 مىڭ 870 توننا، ئۇنۇملۇك سۇغىرىش كۆلىمى 15 مىڭ مو، ئۇچ ئورۇندىكى يېمەك - ئىچمەك تور - نۇقتىسى 2200 كۋادرات مېتر، ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئورنى 3180، پۇتكەن تۇرالغۇ ئۆي 148 يۇرۇش. شۇ يىلى ۋىلايەت بويىچە تاشيولدا توشۇلغان يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 587 مىليون ئادەم/كىلومېتر، يۈك ئوبوروت مىقدارى 56 مىليون 180 مىڭ توننا/كىلومېترغا يەتتى. 10 - ئايدا غۇلجا بىلەن ئۇرۇمچى ئارىلىقىدا قاتنايدىغان يېڭىچە كېچىلىك تېز ئاپتوبۇس يولغا قويۇلدى؛ غۇلجا ئايرودرومىنىڭ كېڭەيتىپ قۇرۇش قۇرۇلۇشى پۇتتى، چاپقۇغا كاۋچۇك - ئاسفالتلىق بېتون ئىشلىتىلىپ، ئايرودرومغا قونالايدىغان ۋە ئايرودرومدىن ئۇچالايدىغان ئايروپىلانلارنىڭ تىپى چوڭايتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدىكى پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 16 مىليون 464 مىڭ يۇەن بولدى، شەھەر ئىچىدىكى تېلېفون ئابونىچى 6118 گە يەتتى.

مۇشۇ بىر يىلدا ۋىلايەت بويىچە تاۋارلارنىڭ مەملىكەت ئىچىدىن ساپ سېتىۋېلىنىش سوممىسى 698 مىليون يۇەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىۋېلىنىش سوممىسى 524 مىليون يۇەن. ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 973 مىليون يۇەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 139 مىليون يۇەن. شۇ يىلى تاشقى سودىدىكى ئومۇمىي ئېكسپورت سوممىسى 7 مىليون 403 مىڭ 600يۇەنگە يەتتى، مەخسۇس تۇر بويىچە ئېكسپورت قىلىنغان توڭلىتىلغان كالا گۆشى 2500 توننا، چارۋا 46 مىڭ 857 تۇياق، كۆممىقوناق 150 مىڭ توننا. ۋىلايەتلىك ساياھەت ئىدارىسى چەت ئەلدىن ۋە شياڭگاڭ، ئاۋمېن رايونىدىن ئىلىغا ساياھەت قىلىش، تۇغقان يوقلاش ۋە مالنى مالغا ئالماشتۇرۇش سودىسى قىلىشقا كەلگەن 4364 ئادەمنى كۇتۇۋالدى. ساياھەتچىلىكتىن 1 مىليون 820 مىڭ يۇەن ساپ كىرىم قىلىندى. غۇلجا شەھىرى شەھەرنىڭ غەربىدىن 6.5 كۋادرات كىلومېتر يەرنى ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات رايونىغا ئاجرىتىپ بەردى.

ۋىلايەت بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 160 مىڭ 400 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 317مىليون يۇەن ئىش‌ھەققى تارقىتىلدى. شەھەر - بازار ئاھالىسىنىڭ كىشى بېشىغا ئوتتۇرىچە توغرا كېلىدىغان تۇرمۇش خىراجىتى كىرىمى 1204 يۇەندىن ئايلاندى؛ دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 691 يۇەن ساپ كىرىم توغرا كەلدى، بۇنىڭ ئىچىدە چارۋىچىلارنىڭ ساپ كىرىمى 615 يۇەندىن توغرا كەلدى. ۋىلايەت بويىچە شەھەر - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1 مىليارد 804 مىليون يۇەنگە يەتتى. ھەر خىل مالىيە ستراخۋانىيىسىنىڭ ھۆددىگەرلىك سوممىسى 1 مىليارد 280 مىليون يۇەنگە يەتتى. ھەر خىل ئىجتىمائىي پاراۋانلىق

ئورۇنلىرىدىكى كارخانات سانى 270 كە، قويۇل قىلىنغان ئادەم 226 گە يەتتى؛ دۆلەت تەرىپىدىن بېرىلگەن ئىجتىمائىي يارەمدىن بەھرىمەن بولغانلار 70 مىڭ 300 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىش كۆتۈپ تۇرغان 8146 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. ئىچكى ئۆلكىلەردىكى ئايەت يۇز بەرگەن رايونلارغا ئىئانە قىلىنغان پۇل، نەرسىلەرنى پۇلغا سۇندۇرغاندا 1 مىليون 438 مىڭ 600 يۈەنگە يەتتى.

ژىلايەتتىكى ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار پەن - تېخنىكا خادىمى 30 مىڭ 490، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 438، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 4714. شۇ يىلى 17 خىل پەن - تېخنىكا نەتىجىسى باھالىنىپ، تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى؛ بۇنىڭ ئىچىدە «ئىلى ژىلايىتىنىڭ ئوتلاق جەھەتتىكى ئۇستۇنلۇكى بويىچە چېكەتكە رايونلىرىنىڭ ئايرىلىشى» ئاپتونوم رايون بويىچە4 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. «ئىلىنىڭ مەنزىرىلىك جايلىرى» ئاپتونوم رايون بويىچە 2 - قېتىملىق پەلسەپە، ئىجتىمائىي پەن ئەسەرلىرىنى باھالاشتا 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، «ئىلى ژىلايىتىنىڭ تېرىقچىلىق قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش ئۇستىدە تەتقىقات» ئىلمىي ماقالىلەر بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ژىلايەتتىكى ئادەتتىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 773 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ ۋە مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان مەكتەپ 560)، ئوقۇغۇچىسى 250 مىڭ 800 (مىللىي ئوقۇغۇچى 192 مىڭ 600)؛ ئوتتۇرا مەكتەپ 174 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 113)، ئوقۇغۇچىسى 92 مىڭ 600 (مىللىي ئوقۇغۇچى 58 مىڭ 800)؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ تۆت، ئوقۇغۇچىسى 3064 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1776)؛ ئوتتۇرا تېخنىكۇم تۆت، ئوقۇغۇچىسى 1801 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1226)؛ ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى يەتتە، شۇ يىلى بىلىم ئاشۇرغان كۆرسانت 510 (مىللىي كۆرسانت 422). بالىلار باغچىسى 152 (مىللىي باغچا 63)، باغچىغا كىرگەن بالا 15 مىڭ 800 (مىللىي بالا 8900). ژىلايەت بويىچە مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 18 مىڭ 783 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 13 مىڭ 135). چوڭلاردىن ساۋات چىقارغانلار 6489 (ئاز سانلىق مىللەتتىن ساۋات چىقارغانلار 4371)، داۋاملىق ئوقۇغانلار 5357. مۇشۇ بىر يىلدا 50 مىڭ 700 قېتىم كىنو قويۇلدى، كىنو كۆرگۈچىلەر 9 مىليون 470 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى؛ ئون ئەدەبىيات - سەنئەت تەشكىلاتى 354 قېتىم ئويۇن قويدى. ژىلايەت بويىچە تۈنجى قېتىملىق ناھىيە دەرىجىلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەدەبىيات - سەنئەت كۆرىكى ۋە تۈنجى قېتىملىق ياشلار كارا OK مۇكاپاتلىق مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى. غۇلجا شەھەرلىك سىملىق تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى پۈتتى. ئىلى ژىلايەتلىك پېشقەدەم كادىرلار پائالىيەت مەركىزى پۈتتى، قۇرۇلۇش كۆلىمى 600 كۋادرات مېتر كېلىدىغان بۇ قۇرۇلۇشقا جەمئىي 380 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 4 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر تەنھەرىكەت يىغىندا ئىلى ژىلايىتى 10 مىڭ مېترلىق ئات بەيگىسىدە ئالتۇن مېدالغا ئېرىشتى؛ ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مۇسابىقىلەردە ئىلى ژىلايىتى 16 ئالتۇن مېدال، ئون كۈمۈش مېدال، 25 مىس مېدالغا ئېرىشتى. ژىلايەت بويىچە تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتىدىن 315ى، كېسەل كارىۋىتىدىن 3064ى، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 4393ى بار.

1991 - يىلى ژىلايەت بويىچە نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %16.3، ئۆلۈش نىسبىتى %3.6، تەبىئىي كۆپەيىش نىسبىتى %12.7 بولدى. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇس 1 مىليون 834 مىڭ 500 (بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك 4 - شىنى سىستېمىسىدىكىلەر 214 مىڭ 100) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 34 مىڭ 400 كىشى كۆپەيدى؛ بۇنىڭ ئىچىدە قازاقلار 426 مىڭ بولۇپ، 9300 كىشى كۆپەيدى؛ ئۇيغۇرلار 500 مىڭ 600 بولۇپ، 800 كىشى كۆپەيدى؛ خەنزۇلار 594 مىڭ 800 بولۇپ، 14 مىڭ 800 كىشى كۆپەيدى؛ باشقا مىللەت ئاھالىسى 313 مىڭ 100 بولۇپ، 7500 كىشى

كۆپەيدى.

☆5 ـ ئاينىڭ 4 ـ، 5 ـ كۈنلىرى ئىلى ۋىلايىتى قاتتىق سوغۇق ئېقىمىنىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچرىدى، تېمپېراتۇرا تۆۋەنلەپ 11℃ـ ئەتراپىغا چۈشۈپ قالدى، 360 مىڭ مو يەردىكى زىرائەت ئېغىر دەرىجىدە ئۇششۇپ كەتتى، بولۇپمۇ ئىلى ۋادىسىدا ئۇششۇك ئاپىتى ئېغىر بولۇپ، 14 مىليون 410 مىڭ يۈەنلىك زىيان كۆرۈلدى.

ئىلى دەرياسىنىڭ ئىككى ياقىسىدىكى «9515» ئورمان بەرپا قىلىپ كۆكەرتىش قۇرۇلۇشى

ئىلى ۋىلايىتى باشلامچى بولغان، جەمئىيەتنىڭ ھەر قايسى جەھەتلىرى مەبلەغ ـ كۈچ چىقارغان «9515» قۇرۇلۇشى — ئىجتىمائىي كۆچەت تىكىش پائالىيىتىنى قېلىپلاشتۇرۇش يولىدىكى ئىلى دەرياسىنىڭ ئىككى ياقىسىنى كۆكەرتىش قۇرۇلۇشلىرىدىن بىرى. «9515» قۇرۇلۇشى 1991ـ يىلى باشلاندى، 1995 ـ يىلىغا بارغاندا 1 ـ قارارلىق قۇرۇلۇشى تاماملىنىدۇ، بۇنىڭغا جەمئىي بەش يىل كېتىدۇ. 1 ـ قارارلىق قۇرۇلۇشتا ئىلى دەرياسىنىڭ جەنۇبىدىكى چاپچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسىنىڭ جايلىرى ئاساس قىلىنىپ، غۇلجا ـ موڭغۇلكۇرە تاشيولى ھەم ئۇنىڭ بىلەن گىرەلىشىدىغان چاپچال ناھىيىسىدىكى 1 ـ، 2 ـ، 3 ـ غول زەيكەشلەرنىڭ ئىككى تەرىپىدىكى 100 مېتر دائىرىدە ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 50 كىلومېتر كېلىدىغان كەڭ ئورمان بەلبېغى بەرپا قىلىنىدۇ. پىلان يولغا قويۇلىدىغان يەر كۆلىمى 20 مىڭ 779 مو كېلىدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە ئىھاتە ئورمىنى 7172 مو، تېز يېتىلىدىغان مول مەھسۇلاتلىق ماتېرىيال ئورمىنى 7543 مو، ئىقتىسادىي ئورمان 6064 مو. 1991 ـ يىلى «9515» كۆكەرتىش قۇرۇلۇشىدا 855 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، ئورمان بەرپا قىلىنىدىغان 6201 مو يەر تۈزلەندى، 48 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا زەيكەش ۋە ئېرىق ـ ئۆستەڭ چېپىلدى، بۇلارغا جەمئىي 2 مىليون 455 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئىلى ئوبلاستى، ئىلى ۋىلايىتى ۋە يېزائىگىلىك 4 ـ شىسى، غەربىي تەڭرىتاغ ئورمانچىلىق ئىدارىسى ۋە چاپچال ناھىيىسىگە بىۋاستە قاراشلىق ئورگان، كارخانا، كەسپىي ئورۇنلاردىن جەمئىي 80 مىڭدىن ئارتۇق ئادەم (قېتىم) ئىشقا سېلىندى.

ياڭ بىڭشىن

غۇلجا شەھىرى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: خەمىت قاسىم؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جاڭ لۇچېن، كامال ئىسمائىل (خۇيزۇ)، سۇن شاۋچى، رەشىدە ھاجى، ئوجان كۇمىسقان (قازاق)، يۇنۇسجان مىرزا.

شەھەر باشلىقى: زۇنۇن قۇتلۇق (11 ـ ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، قۇربانجان مەھەممەت (11 ـ ئايدا مۇۋەققەت باشلىق بولدى)؛ مۇئاۋىن شەھەر باشلىقلىرى: ۋاڭ لىشېڭ (مانجۇ)، ما مېڭشياڭ (خۇيزۇ)، كادىلبېك (قازاق)، جۇماخۇن نادىر (6 ـ ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ليۇ شىچېڭ، ئىسكەندەر توختى (6 ـ ئايداۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، پەن ـ تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن شەھەر باشلىقى: جۇاڭ مىڭمىڭ (ئايال).

سىياسىي كېڭەش 10 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: دۇڭ پېيرۇڭ؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: كېرىمجان تۇردى، جاڭ دىيۇ، رىزۋان ئىلياس، ليۇ بىڭرۇڭ، جۇماخۇن سۇلتان، مامۇت قادىر ھاجى، ما يۇلىن (خۇيزۇ)، لۇتپۇللا قارى ھاجى.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ھېببىۇللا.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ۋاڭ شيۇجاڭ.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 ـ يىلى غۇلجا شەھىرىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 523 مىليون

967 مىڭ 600 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 483 مىليون 770 مىڭ 300 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4.8% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 956 مىليون 132 مىڭ 700 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 1 مىليارد 21 مىليون 54 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، 2.72% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 416 مىليون 656 مىڭ 900 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 385 مىليون 400 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 4.6% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 70 مىليون 155 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 50 مىليون 91 مىڭ يۈەن بولدى.

شەھەر بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 114 مىليون 587 مىڭ 600 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 119 مىليون 195 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.93% ئاشتى. شەھەر بويىچە 159 مىڭ 900 مو تېرىلغۇ يەر بار. 41 مىڭ 891 تونا ئاشلىق، 2562 تونا يانغاق دان، 35 مىڭ 378 تونا قىزىلچا، 56 مىڭ 134 تونا كۆكتات، 6804 تونا قوغۇن - تاۋۇز، 3979 تونا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. 297 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يىل ئاخىرىدا 141 مىڭ 600 تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ يىل يىلدا 2752 تونا گۆش، 478 تونا قوي يۇڭى، 9695 تونا سۈت، 349 تونا تۇخۇم، 32 تونا ھەسەل، 968 كىلوگرام يۈمران بۇغا مۆڭگۈزى ئېلىندى، 507 تونا بېلىق تۇتۇلدى. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 27 مىڭ 909 كىلوۋاتقا يەتتى، 1918.9 تونا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى، يېزىلاردا 286 مىڭ كىلوۋات سائەت توك سەرپ قىلىندى. شۇ يىلى 13 مو يەردە يۇقىرى ئۈنۈملۈك، ئېنېرگىيىنى تېجەيدىغان قۇياش نۇرى پارنىكى، 95.86 مو يەردە يەرلىك پارنىك ياسالدى. ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائات قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 495 مىڭ 600 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 37 مىليون 738 مىڭ 800 يۈەنگە يەتتى.

ساناقەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 147 مىليون 260 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 164 مىليون 779 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 11.12% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 95 مىڭ 993 تونا كۆمۈر، 20 مىڭ 440 تونا سېمونت، 45 مىليون 202 مىڭ دانە خىش، 1 مىليون 210 مىڭ 200 لامپوچكا، 1164 تونا فابرىكا قەغىزى، ماتېرىتسا، 91 تونا موخۇركا، 866 تونا سۈلياۋ ياسالما، 381 مىڭ 700 مېتر يۇڭ توقۇلما، 28 مىڭ 400 پار خۇرۇم ئايغا كىيىم، 193 مىڭ 100 قۇر كىيىم - كېچەك، 24 مىڭ 700 زىننەت بۇيۇمى، 141 مىڭ 600 يۇڭ شارپا، 3388 تونا ئىچىملىك - ھاراق، 30 مىڭ 800 ئوي جاھازى ئىشلەپچىقىرىلدى، 1260.46 تونا تۇرۇبا سۈيى بىلەن تەمىن ئېتىلدى. 8 - ئايدا ئاپتونوم رايوندا ئۆتكۈزۈلگەن ئاز سانلىق مىللەتلەر ئېھتىياجلىق بۇيۇملارنى ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالىدىن دوكلات قىلىش ۋە 5 - نۆۋەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئېھتىياجلىق ئىلا سۇپەتلىك بۇيۇملارنى سېلىشتۇرۇپ باھالاش يىغىندا «ئىلى دەريا سى» ماركىلىق ئۈچ بۇرجەك رومال ۋە «دېڭىز قارلىغىچى» ماركىلىق 18K لىق ياقۇت كۆزلۈك ئالتۇن ئۈزۈك ئىلا سۇپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى؛ ئاپتونوم رايونلۇق يېنىك سانائەت نازارىتى چاقىرغان كالا، قوي خۇرۇمىدىن تىكىلگەن، خۇرۇمدىن تىكىلگەن رېزىنكە چەملىك ئايغا كىيىملەرنىڭ سۈپىتىنى سېلىشتۇرۇپ باھالاش يىغىندا ئەرلەرنىڭ «26 — 3 — 4» ئايغا كىيىمى بىرىنچى تۈردىكى مۇكاپاتنا 5 - لىككە ئېرىشتى. مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇك ئۈچۈن 19 مىليون 410 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇش ئۈچۈن 6 مىليون 490 مىڭ يۈەن، تېخنىكا يېڭىلاش، ئۈسكۈنىلەرنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن 1 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. جەمئىيەت بويىچە 17 مىليون 550 مىڭ يۈەنلىك تۇراقلىق مۇلۇك قوشۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا شەھەرلىك ترانسپورت شىركىتى توشۇغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 10 مىليون 4300 تونا/كىلومېتر غا،

شەھەرلىك ئاپتوبۇس شىركىتى توشۇغان يولۇچى گوبوروت مىقدارى 716 مىليون 770 مىڭ ئادەم/كىلومېتر‌غا يەتتى.

• شەھەر بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 259 مىليون 810 مىڭ يۇەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 4 مىليون 730 مىڭ يۇەن. شەھەر بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 22 مىڭ 639 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 45 مىليون 218 مىڭ 200 يۇەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. شەھەر ئاھالىسىنىڭ كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن يىلىغا 1204 يۇەندىن تۇرمۇش خىراجىتى توغرا كەلدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن يىلىغا 5. 754 يۇەندىن ساپ كىرىم توغرا كەلدى. شەھەر - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 364 مىليون 354 مىڭ يۇەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا شەھەر بويىچە ئىش كۈتۈپ تۇرغان خادىملاردىن 737 سى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. دېھقانچىلىق رايونلىرىدا 56 ئائىلىدىكى 857 كىشى نامراتلىقتىن قۇتۇلدى، ئۇلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى نامراتلىقتىن قۇتۇلۇشتىن ئىلگىرىكى 150 يۇەندىن 388 يۇەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە ئىجتىمائىي پاراۋانلىق كارخانىسىدىن تۆتى بار، ئۇلارنىڭ يارىتقان يىللىق مەھسۇلات قىممىتى 630 مىڭ يۇەنگە، ئالغان پايدىسى ۋە تاپشۇرغان بېجى 75 مىڭ يۇەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي ياردەم ھېسابىدا 269 مىڭ 184 يۇەن پۇل، 17 مىڭ 500 يۇەن قىممەتلىدىكى 350 تونىا كۆمۈر، 12 مىڭ يۇەن قىممەتلىدىكى ھەر خىل تۇرمۇش بۇيۇمى تارقىتىلدى. شەھەر بويىچە ھەر مىللەت ئامما مېيىپلارغا 26 مىڭ يۇەن پۇل ئىئانە قىلدى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 1251ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 230. شەھەرلىك ئومۇملاشتۇرۇپ پىلانلاش ئىشخانىسىنىڭ «غۇلجا شەھىرىنىڭ خەلق ئىگىلىكى، جەمئىيەت، پەن - تېخنىكىنى ھەر تەرەپلىمە راۋاجلاندۇرۇش پىلانى توغرىسىدىكى دوكلات»ى ئىلى ۋىلايىتى‌بويىچە2 - دەرىجىلىك‌پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. شەھەردىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 19 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ توققۇز، مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان مەكتەپ تۆت)، ئوقۇغۇچىسى 14 مىڭ 688 (مىللىي ئوقۇغۇچى 9586)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 56 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 27، مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان باشلانغۇچ مەكتەپ 15)، ئوقۇغۇچىسى 30 مىڭ 191 (مىللىي ئوقۇغۇچى 24 مىڭ 625)؛ بىر ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى بار، باغچا ئوقۇتقۇچىلىرى، ھۈنەر - سەنئەت، گۈزەل - سەنئەت، ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرىنى رېمونت قىلىش قاتارلىق تەربىيىلەش كۇرسلىرى 19 قارار ئېچىلىپ، 778 كىشى تەربىيىلەندى. 1991 - يىلى غۇلجا شەھىردىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ 14 مىڭ 812 كۆادرات مېترلىق خەتەرلىك ئۆيى بېكىتىلىپ، خەتەرلىك ئۆيلەرنى بېكىتىش ئىشى تامامەن ئاياغلاشتى. ماۋارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 3 مىليون 803 مىڭ 400 يۇەن مەبلەغ سېلىندى (ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن سېلىنغان 1 مىليون يۇەن مەبلەغ شۇنىڭ ئىچىدە). شەھەر بويىچە تىببىي داۋالاش - سەھىيە، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئاپپاراتىدىن 14ى، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 433ى، كېسەل كارىۋىتىدىن 232 سى بار. 1991 - يىلى غۇلجا شەھىردە ياشانغانلار تەتقىقات جەمئىيىتى ۋە ياشانغانلار ۋاراتار توپى جەمئىيىتى قۇرۇلدى. شەھەر بويىچە 21 قېتىم تەنھەرىكەت يېغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 30 مىڭ ئادەم (قېتىم) قاتناشتى.

☆1991 - يىلى ئەتىيازدا غۇلجا شەھىردە ئېغىر قۇرغاقچىلىق يۈز بەردى؛ 5 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن 6 - كۈنگىچە بۇرۇن كۆرۈلمىگەن ئۇششۇك ئاپىتى يۈز بەردى. 10 مىڭ مو يەردىكى باغنىڭ ياش كۆچەتلىرى ئۇششۇكتىن ياكى قۇرغاقچىلىقتىن نابۇت

بولدى؛ 10 مىڭ مو يەردىكى كۆزگى بۇغداي ئاپەتكە ئۇچراپ، 4833 مو يەردىكىسى نابۇت بولدى. بىۋاستە ئىقتىسادىي زىيان 6 مىليون 827 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

☆6 ـ ئاينىڭ 7 ـ كۈنى غۇلجا شەھىرىگە ئىلى ۋىلايىتى تەرىپىدىن «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتى، ئارمىيە ـ خەلق ئىتتىپاقلىقى بويىچە نەمۇنىچى شەھەر» دەپ نام بېرىلدى.

☆8 ـ ئاينىڭ 20 ـ كۈنى شەھەرلىك ئارخىپ ئىدارىسىگە دۆلەت ئارخىپ ئىدارىسى، دۆلەت كادىرلار مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن «مەملىكەت بويىچە ئارخىپ سىستېمىسىدىكى ئىلغار ئورۇن» دەپ نام بېرىلدى.

شەھەر قۇرۇلۇشىدا يېڭى مۇۋەپپەقىيەت قولغا كەلتۈرۈلدى

1991 ـ يىلى غۇلجا شەھىرى 5 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ توپلاپ، «ئازادلىق» كوچىسىنىڭ غەربىي بۆلىكى، ئايرودروم كوچىسىنىڭ ئوتتۇرا بۆلىكى، غەربىي ئايلانما يولنىڭ شىمالىي بۆلىكىدىن ئىبارەت ئۈچ لىنىيىنى كېڭەيتىپ ياساش ۋە 11 ـ نومۇرلۇق تۈرالغۇ مىكرو رايونىنىڭ يۇرۇشلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشىنى ئۆزگەرتىشنى مۇھىم نۇقتا قىلغان ھالدا شەھەرنىڭ ئۇل مۇڭەسسەسە قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتتى.

يۇقىرىقى ئۈچ لىنىيىدە جەمئىي ئۈچ كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يول يۈزى كېڭەيتىلدى، 3681 مېتر ئۇزۇنلۇقتا ئېرىق ـ ئۆستەڭ چېپىلدى، 36 چوڭ ـ كىچىك كۆۋرۈك ـ سۇئۆتكۈچ ياسالدى. يەل ئاخىرىغا كەلگەندە «ئازادلىق» كوچىسىنىڭ غەربىي بۆلىكى، غەربىي ئايلانما يولنىڭ شىمالىي بۆلىكىدىكى 21 مېتردىن 46 مېترغىچە كەڭلىكتىكى ئالىي دەرىجىلىك يول پۈتۈپ، قاتناش راۋانلاشتى، ئايرودروم كوچىسىنىڭ ئوتتۇرا بۆلىكىدىكى ئۈچ يولمۇ پۈتۈشكە يېقىنلاشتى. بۇ قۇرۇلۇشلارنىڭ پۈتۈشى بىلەن شەھەر رايونىدىكى قاتناش قىستاڭچىلىقى ياخشىلىنىپ، شەھەر ـ يېزىلار ئىقتىسادىنىڭ گۈللىنىشى ئىلگىرى سۈرۈلدى.

11 ـ نومۇرلۇق تۈرالغۇ مىكرو رايونىنىڭ يەر ۋەزىيىتى ئېگىز بولغاچقا، سۇ بىلەن تەمىنلەش قىيىن ئىدى، پار بىلەن تەمىنلەشمۇ نورمال بولماي كەلگەنىدى. 1991 ـ يىلى مەخسۇس تۇرۇبا لىنىيىسى تارتىلدى، ئۈچ پار قازان چوڭ رېمونت قىلىندى، 2600 كۇۋادرات مېتر يول ياسالدى ۋە 102.4 كۇۋادرات مېترلىق سۇ ئىشلىتىلمەيدىغان ھاجەتخانا سېلىندى، شۇنىڭ بىلەن مىكرو رايوندىكى 500 نەچچە ئائىلىلىك ئاھالىنىڭ يول يۇرۇش، سۇ ۋە پار بىلەن تەمىنلىنىش قاتارلىق ئەمەلىي مەسىلىلىرى ھەل قىلىندى.

خۇ گۈيياڭ

غۇلجا ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئوسمانجان ئاقمۇللا؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جالاڭ چېكتى، رەھمىدىن ئىلاخۇن، مۇسا ئابدۇللا (خۇيزۇ)، جابىقباي قۇسايىن (قازاق)، يۇ پۇخەن، ئوسمانجان ئابدۇرېھىم.

ھاكىمى: ھەسەن پىدا؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: خۇاڭ جيەنجۇاڭ (9 ـ ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆنكەلدى)، دىلاڭ جۇنشياڭ (8 ـ ئايدا ۋەزىپىگە تەينەلەندى)، مۇقانبېك نۇرجۇما (قازاق)، ما دېلىن (خۇيزۇ)، مەھەممەتجان مامۇت، ژاڭ جەنيۇ.

سىياسىي كېڭەش9 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: جالالىدىن ئەجمىدىن؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: چېن زۇگو، ئىسھاق ئوسمان (خۇيزۇ)، مۇسا جاپپار (قازاق)، ئابدۇۋايىت، ئابلىمىت خەلپەت، نۇرمان داداي (قازاق)، لىيۇ چۇاڭ، ما ۋېيشىن (خۇيزۇ).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئىمام ئىبراھىم.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ئىمىنغازى روزى.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئۇلۇجا ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 385 مىليون 775 مىڭ 800 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 434 مىليون 316 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 7.9% ئاشتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، ئوۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 628 مىليون 627 مىڭ 300 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 665 مىليون 157 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 9.7% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 346 مىليون 146 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 365 مىليون 563 مىڭ 200 يۈەن) بولۇپ، 0.4% ئازايدى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 12 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 41 مىليون 460 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 370 مىليون 663 مىڭ 600 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 391 مىليون 496 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.07% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە تېرىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 239 مىليون 824 مىڭ 300 يۈەن بولۇپ، 3.2% ئاشتى؛ چارۋىچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 106 مىليون 917 مىڭ 400 يۈەن بولۇپ، 0.7% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 1 مىليون 29 مىڭ 600 مو تېرىلغۇ يەر بار (41 مىڭ 500 مو يەرگە قايتا تېرىلدى). 247 مىڭ 394 تونا ئاشلىق، 17 مىڭ 399 تونا ياغلىق دان، 142 مىڭ تونا قىزىلچا، 3125 تونا زىغىر تالاسى، 38 مىڭ 980 تونا كۆكتات ئېلىندى. 238 مىڭ 300 مو يەرگە قاشقا بېدە كىرىشتۇرۇپ تېرىلىپ، 357 مىڭ تونا قاشقا بېدە ئېلىندى. 19 مىڭ 104 تونا قوغۇن - تاۋۇز، 21 مىڭ 722 تونا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. 11 مىڭ 200 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 6 مىليون 410 مىڭ تۈپ كۆچەت تىكىلدى. يىل ئاخىرىدا 688 مىڭ 400 تۈياق چارۋا قالدى، شۇ يىلى 228 مىڭ 600 تۈياق چارۋا كۆپەيتىپ قاتارغا قوشۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 1172 تونا تاۋار گۆش ئۆتكۈزۈلدى، 22 مىڭ 419 تونا سۈت، 1287 تونا قوي يۇڭى، 3023 كىلوگرام ئۆچكە تۈكى، 15 مىڭ 420 پارچە كالا تېرىسى، 114 مىڭ 152 پارچە قوي تېرىسى، 213 تونا ئۆي قۇشلىرى گۆشى، 3885 تونا تۇخۇم ئېلىندى. ناھىيە بويىچە 1408 ساندۇق ھەسەل ھەرىسى بېقىلىپ، 42 تونا ھەسەل ئېلىندى. 1194 تۈياق بۇغا بېقىلىپ، 3582 كىلوگرام يۇمران بۇغا مۇڭگۈزى ئېلىندى. 5500 مو سۇ يۈزىدە بېلىق بېقىلىپ، 818 تونا بېلىق ئېلىندى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 97 مىڭ 24 كىلوۋاتقا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 14 مىڭ 340 تونا خىمىيىۋى ئوغۇت، 12.6 تونا دېھقانچىلىق دورىسى، بەش تونا سۈلياۋ يوپۇق ئىشلىتىلدى. يېزىلاردا 6 مىليون 940 مىڭ كىلوۋات ساەئت توك ئىشلىتىلدى. شۇ يىلى ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائات قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 4 مىليون 520 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 360 مىڭ ئەمگەك كۈنى سەرپ قىلىندى. 104.19 كىلومېتر ئۈزۈنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەك چېپىلدى؛ 853 ھەر خىل قۇرۇلۇش، 97.84 كىلومېتر ئۈزۈنلۇقتا تارماق ئۆستەك، ئېرىق ۋە سۇ سىغىمىدىغان ئېرىق - ئۆستەك رېمونت قىلىندى. 10 مىڭ مو يەر ئۆزلەشتۇرۇلدى، 13 مىڭ 700 مو يەر يۇرۇشلەشتۇرۇلدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 44 مىليون 263 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 11.4% ئاشتى.

ساناەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى (كەنت باشقۇرىدىغان ساناەت شۇنىڭ ئىچىدە) 74 مىليون 250 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 75 مىليون 970 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 26.4% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 750 مىڭ كىلوۋات ساەئت توك، 92 مىڭ تونا كۆمۈر، 50 مىليون 110 مىڭ دانە خىش، 16 مىڭ تونا سېمونت، 1600 تونا ئاق ھاراق، 17 مىڭ 125 تونا ئون، 1058 تونا سۇ يېغى، 1769 تونا يەم - خەشەك، 860 تونا سۈت پاراشوكى، 3016 تونا سېمونت ياسالما، 17 مىڭ 544 قۇر كىيىم - كېچەك، 150كۋادرات مېتر گىلەم، 7300 ئۆي

جاھازى ئىشلەپچىقىرىلدى. غۇلجا سۇت مەھسۇلاتلىرى زاۋۇتىدا ئىشلەنگەن «غەربىي ئاسىيا» ماركىلىق شېكەر ئارىلاشتۇرۇلغان سۇت پاراشوكى ئاپتونوم رايون بويىچە «ئىستېمالچىلار ياقتۇرىدىغان يېمەكلىك» مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. غۇلجا ناھىيىلىك ئالتۇن ئىشلەشنى سىناق قىلىش پونكىتى 30 كىلوگرام ئالتۇن ئىشلەپچىقاردى. قۇرۇلۇۋاتقان تۇرلەر ئىچىدە غۇلجا ناھىيىلىك زىغىر تالاسى خام ئەشيا زاۋۇتىنىڭ 800 تونناللىق ماتېرىيال تەييارلاش ئىقتىدارىغا ئىگە ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىنىڭ تۈزلەش - تولۇقلاش قۇرۇلۇشى، سېمونت زاۋۇتىنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى، قىزىل بۇلاق كۆمۈر كانىنى كېڭەيتىش - ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى بار. مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇك ئۈچۈن 48 مىليون 470 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى تۇراقلىق مۇلۇك ئۈچۈن 34 مىليون 710 مىڭ يۈەن، غەيرىي ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى تۇراقلىق مۇلۇك ئۈچۈن 13 مىليون760مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ناھىيە بويىچە توشۇلغان يولۇچى 736 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 27 مىليون 8000 ئادەم/كىلومېتر غا، يولۇچى توشۇشتىن كىرگەن ئومۇمىي كىرىم 843 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 137 مىڭ يۈەن پايدا ئېلىندى، پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 1 مىليون 211 مىڭ 700 يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 123 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 24 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە، بازار - يېزا ئاھالىسى ئېھتىياجلىق تۇرمۇش بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 95 مىليون 160 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدا ئامبارda 74 مىليون 190 مىڭ يۈەنلىك تاۋار قالدى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 20 مىڭ 48 (ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغىنى 17 مىڭ 811) بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 33 مىليون 220 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن يىلىغا 2.670 يۈەندىن كىرىم تونۇراكەلدى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 67 مىليون 776 مىڭ 800 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %29.64 ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 892 مىڭ 300 يۈەن ھەر خىل ئىجتىمائىي پاراۋانلىق پۇلى تارقىتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش پۇلى 138 مىڭ يۈەن، نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش پۇلى 168 مىڭ 600 يۈەن. شۇ يىلى 223 ئائىلىلىك دېھقان، چارۋىچى نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. ناھىيە - بازاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغان خادىملاردىن 552سى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. 1991 - يىلى ناھىيە بويىچە ھەر خىل ستراخۇانىيە كىرىمى 1 مىليون 30 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار تېخنىكا خادىمىدىن 586سى بار. شۇ يىلى پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن بېزا باشلىقىدىن 11ى، پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن كەنت باشلىقىدىن 50ى سەپلەندى. ناھىيىدىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 150 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 64، مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن ھەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان باشلانغۇچ مەكتەپ 55)، ئوقۇغۇچىسى 50 مىڭ 672 (مىللىي ئوقۇغۇچى 43 مىڭ 678)؛ ئوتتۇرا مەكتەپ 30 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 15، مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن ھەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان ئوتتۇرا مەكتەپ يەتتە)، ئوقۇغۇچىسى 16 مىڭ 424 (مىللىي ئوقۇغۇچى 11 مىڭ 757). بالىلار باغچىسى 30، باغچىغا قوبۇل قىلىنغان بالا 2512 (مىللىي بالا 957). ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى (كۇرسانتى) 141، كەسپىي تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئىككى، ئوقۇغۇچىسى 360 (مىللىي ئوقۇغۇچى 205)؛ يېزا ئىگىلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 96. ناھىيە بويىچە 2939 كىشى تېلېۋىزىيە داشۇسى، ژۇرنال

تارقىلىق ئوقۇش داشۇسى، سىرتتىن ئوقۇش داشۇسى قاتارلىق چوڭلار ماتارىپىغا قاتناشتى. مۇشۇ بىر يىلدا ماتارىپ خىراجىتى ئۈچۈن 11 مىليون 821 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ناھىيىدىكى تىببىي‌داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى29 (يېزا - بازار شىپاخانىسى25)، كەنت دەرىجىلىك تىببىي داۋالاش ئورنى147. كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 478ى، كېسەل كارىۋىتىدىن 483ى بار. 1991 - يىلى ناھىيە بويىچە 20 قېتىم ھەر خىل تەنھەرىكەت يىغىنى ئۇتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە قاتناشقۇچىلار 2200 نادەم (قېتىم) گە يەتتى. ئىلى ۋىلايىتىدە ئۇتكۈزۈلگەن ھەر خىل تەنتەربىيە مۇسابىقىلىرىدە غۇلجا ناھىيىسىنىڭ تەنھەرىكەت كوماندىسى 15 ئالتۇن مېدال، يەتتە كۈمۈش مېدال، بەش مىس مېدالغا ئېرىشتى.

☆11 - ئاينىڭ 30 - كۈنى غۇلجا شەھەر زاۋۇتى رەسمىي ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. 12 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 3509 تونىنا ئاق شېكەر ئىشلەپچىقىرىلدى.

شى ئەيىنىڭ

قورغاس ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: كەنجى روزى، مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جاۋ شيۈمىن، ما دېشەن (خۇيزۇ)، ساۋۈت ئارىستان (قازاق)، لىيۇ ۋېنخۇا (شىبە)، ۋەن جىنسەي، پاتەم قۇربان (11 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى).

ھاكىمى: ئوسمان قۇربان؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: يالقۇ شېڭيۈ (خۇيزۇ)، ۋالق ۋېنچۈەن، ھەسەن ئىبراھىم، باۋۇرقان ئەسەنبېك (قازاق)، شۇ ۋېنكەي؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: لى يەنكەي.

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ رەئىسى: لى داشيۇ؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ژۇ جەنئاۋ (خۇيزۇ)، دۇسەي (قازاق)، گاۋ خۇلق، ساۋۈت رېھىم، ئەبەيدۇللا قارى، لۇ جىنشېڭ (مانجۇ)، جالق شۇجېڭ.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: روزى مامۇت.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: لىيۇ فەنجۇن.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى قورغاس ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 256 مىليون 685 مىڭ 900 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 247 مىليون 610 مىڭ 300 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.67% ئاشتى (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 407 مىليون 695 مىڭ 300 يۈەن (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 390 مىليون 380 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 4.43% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 234 مىليون 657 مىڭ 800 يۈەن (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 230 مىليون 313 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، 1.88% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 16 مىليون 506 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 37 مىليون 599 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 293 مىليون 795 مىڭ 800 يۈەن (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 284 مىليون 86 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.42% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 547 مىڭ 900 مو تېرىلغۇ يەر بار. 134 مىڭ 737 تونىنا ئاشلىق، 850 تونىنا پاختا، 14 مىڭ 460 تونىنا ياغلىق دان، 156 مىڭ 361 تونىنا قىزىلچا، 168 تونىنا قۇرۇتۇلغان تاماكا، 35 مىڭ 285 تونىنا كۆكتات، 6661 تونىنا قوغۇن - تاۋۇز، 13 مىڭ 224 تونىنا ئالما ئىلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا 7689 مو يەردە ئورمان بەرپا

قىلىندى. يىل ئاخىرىدا 620 مىڭ 100 تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 5354 تونىنا گۆش، 1757 تونىنا قوي يۇڭى، 12 مىڭ 850 پارچە كالا تېرىسى، 16 مىڭ 466 تونىنا سۈت ئېلىندى، 639 مىڭ 300 ئۈي قۇشى بېقىلىپ، 2835 تونىنا تۇخۇم ئېلىندى. 410 تونىنا بېلىق تۇتۇلدى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 75 مىڭ 20 كىلوۋاتقا يەتتى. يېزا ئىگىلىكىدە 12 مىڭ 65 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى، يېزىلاردا 7 مىليون 350 مىڭ كىلوۋات ساەئت توك سەرپ قىلىندى. ناھىيە بويىچە «بەشتە ياخشى يېزا» قۇرۇلۇشى ئۈچۈن جەمئىي 8 مىليون 195 مىڭ 300 يۈەن مەبلەغ سېلىندى، جەمئىي 1 مىليون 107 مىڭ 700 ئەمگەك كۈنى سەرپ قىلىندى. 81.85 كىلومېتر ئۆزۈنلۈقتا ئېرىق - ئۆستەڭ چېپىلدى، 1680 سۇ ئىنشائاتى ياسالدى، 364.31 كىلومېتر ئۆزۈنلۈقتىكى ھەر دەرىجىلىك ئېرىق - ئۆستەڭنىڭ لاتقىسى تازىلاندى؛ 113.6 كىلومېتر ئۆزۈنلۈقتا سۇ سىڭىمى ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، يېزا - كەنتلەردە 379.2 كىلومېتر ئۆزۈنلۈقتا تاشيول ياسالدى؛ 17.6 كىلومېتر ئۆزۈنلۈقتا يۇقىرى بېسىملىق توك لىنىيىسى تارتىلدى. 24.17 كىلومېتر ئۆزۈنلۈقتىكى توك لىنىيىسى ئۆزگەرتىلدى؛ 52 مەھەللە ئۆزگەرتىلدى؛ 47 مىڭ 200 مو سالا ئېتىز يۇرۇشلەشتۈرۈلدى، 34 مىڭ 600 مو يەر تۈزلەندى، بۇ جەريانداا 1 مىليون 417 مىڭ 800 كۇب مېتر توپا قۇرۇلۇشى ئورۇندالدى. 1991 - يىلى قورغاس ناھىيىسى ئاپتونوم رايونلۇق سۇ ئىشلىرى نازارىتى تەرىپىدىن ئاپتونوم رايون بويىچە سۇ قۇرۇلۇشىنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ يۈكسەلدۈرۈشتىكى ئۈلگىلىك ناھىيە قىلىپ بەلگىلەندى. مۇشۇ بىر يىلدا يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 42 مىليون 695 مىڭ 600 يۈەنگە يېتىپ، 7.8% ئاشتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 72 مىليون 246 مىڭ 100 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 63 مىليون 812 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 13.2% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 19 مىليون 398 مىڭ 400 كىلوۋات ساەئت توك، 141 مىڭ 700 تونىنا كۆمۈر، 25 مىڭ 300 تونىنا سېمونت، 34 مىڭ 400 تونىنا ئۇن، 4416 تونىنا سۇ يېغى، 12 مىڭ 693 تونىنا يەم - خەشەك، 8018 تونىنا پىۋا، 436.7 تونىنا ئاق ھاراق، 1716.46 كۇب مېتر سېمونت ياسالما، 63 مىليون 220 مىڭ دانە چوڭ خىش، 48 تونىنا سۈت پاراشوكى، 9197 قۇر نېپىز يۇڭ پوپايكا، 1229 كۆتادرات مېتر گىلەم ئىشلەپچىقىرىلدى. پىۋا زاۋۇتى 3مىليون500 مىڭ يۈەن پايدا ئالدى؛ باج تاپشۇردى، بۇزاۋۇت 1990 - يىلدىكى زىيان تارتقان كارخانىدىن بىر سەكرەپلا ئىلغى ۋىلايىتىدىكى كۆپلەپ پەيدا ئالغان ۋە باج تاپشۇرغان ئون كارخانىنىڭ بىرى بولۇپ قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇك ئۆچۈن 7 مىليون 940 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ سالغان مەبلىغى 5 مىليون 280 مىڭ يۈەن. شۇ يىلى 3 مىليون 620 مىڭ يۈەنلىك تۇراقلىق مۇلۇك قوشۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ياسالغان 12 مىڭ 164 كۆادرات مېترلىق قۇرۇلۇشتىن 4775 كۆادرات مېترى پۈتتى. ناھىيىلىك ترانسپورت شىركىتى تاشيولدا توشۇغان يۈك مىقدارى17مىڭ تونىنغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى7مىليون588مىڭتونا/ كىلومېترغا يەتتى؛ توشۇلغان يولۇچى 1 مىليون 82 ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 63مىليون867 مىڭ ئادەم / كىلومېترغا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 2 مىليون 35 مىڭ 600 يۈەن بولدى.

مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 117 مىليون 90 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 26 مىليون 90 مىڭ يۈەن) گە يەتتى؛ مۇشۇ بىر يىلدا سېتىۋېلىنغان تاۋارلارنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 201 مىليون 10 مىڭ يۈەنگە، سېتىلغان تاۋارلارنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 195 مىليون 910 مىڭ يۈەنگە يەتتى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن

يىلىغا 53 . 806 يۈەندىن ساپ كىرىم توغرا كەلدى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانلارنىڭ 46 . 789 يۈەندىن، چارۋىچىلارنىڭ 02 . 917 يۈەندىن توغرا كەلدى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 17 مىڭ 317 (ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 14 مىڭ 639، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 2678) بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 34 مىليون 183 مىڭ 100 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. بازار - بېزا ئاھالىسى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 127 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ناھىيە - بازاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغان خادىملاردىن 649ى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. يېزىلاردا 261 نامرات ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. 1173 نەپىقە ئوبيېكتىغا 304 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق قەرەللىك ياردەم پۇلى بېرىلدى؛ يېزىلاردىكى ھەربىيلەر ئائىلە تاۋابىئاتى بولغان 171 ئائىلىگە 60 مىڭ يۈەن غەمخورلۇق پۇلى بېرىلدى؛ 55 مىڭ 900 يۈەن ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئىجتىمائىي ياردەم پۇلى تارقىتىلدى؛ مېيىپلارغا ئىئانە توپلاش يۇزىسىدىن 200 مىڭ يۈەن لاتارىيە بېلىتى سېتىلدى؛ شۇ يىلى بىر ئورۇندا ياشىنغانلار ساناتوريىسى قۇرۇلدى. ھەر خىل ستراتېگىيىلىك كىرىمى 1 مىليون 40 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 400 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى. مۇشۇ بىر يىلدا چەت ئەللەردىن كەلگەن پەن تەتقىقات، يەرلىك سودا، ئەدەبىيات - سەنئەت قاتارلىق ساھەلەردىكى 85 ئەلچىلەر ئۆمىكى كۈتۈۋېلىندى، بەش مۇددەتنامە، بىر چەت ئەلگە ئەمگەك كۈچى چىقىرىش توختامى ئىمزالاندى. 3 - پەسلىدە سوۋېت ئىتتىپاقىغا 11 مىڭ 618 تۈياق چارۋا ئېكسپورت قىلىندى. 4 - پەسلىدە يەنە سوۋېت ئىتتىپاقىغا 8000 تونىنا كۆممىقوناق ئېكسپورت قىلىندى، ئېكسپورت كەسپىدىن 5 مىليون 643 مىڭ 100 يۈەن كىرىم قىلىندى. شۇ يىلى قورغاس ناھىيىسى ناھىيە سىرتىدىكى كارخانىلار بىلەن بەش خىل ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى ئورناتتى.

ناھىيىدىكى ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسىپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار پەن - تېخنىكا خادىمى 730. يىل ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن كەنت باشلىقىدىن 67سى، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مەيدانلىرىنىڭ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ئەترەت باشلىقىدىن 28ى سەپلەندى، پەن - تېخنىكا ئائىلىسى ۋە ئۇلۇغ كۆرسىتىش ئائىلىسى 1932گە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا يەتتە قارار كۆرس ئۆتكۈزۈلۈپ، قېتىم سانى بويىچە 700 دىن ئارتۇق ئادەم تەربىيىلەندى. ناھىيىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 24 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ يەتتە، مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان ئوتتۇرا مەكتەپ ئۈچ)، ئوقۇغۇچىسى 11 مىڭ 287 (مىللىي ئوقۇغۇچى 5150)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 102 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 29، مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان باشلانغۇچ مەكتەپ 30)، ئوقۇغۇچىسى 33 مىڭ 148 (مىللىي ئوقۇغۇچى21 مىڭ 972). بالىلار باغچىسى 66 (مىللىي باغچا ئالتە)، باغچىغا كىرگەن بالا 2345 (مىللىي بالا 770). ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى بىر، كۆرسانتى 66 (مىللىي كۆرسانت 21). بېزا ئىگىلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە مەكتىپىنىڭ قورغاس شۆبىسى بىر، ئوقۇغۇچىسى 97. چىڭخوزا بازىرىدىكى 1 - ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ مۇدىرى دۇ جۈن بىلەن لوسگۈك 2 - ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ مۇدىرى ھەسەنجان مەملىكەتلىك مۇنەۋۋەر ئوقۇتقۇچى بولۇپ باھالاندى. شۇ يىلى ماۋارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 828 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى (دۆلەتنىڭ سالغان مەبلىغى 200 مىڭ يۈەن، ناھىيىنىڭ ئۆزى تەييارلىغان مەبلىغى 428 مىڭ يۈەن، ئاممىنىڭ توپلىغان مەبلىغى 200 مىڭ يۈەن)، قۇرۇلۇش كۆلىمى 4318 كۋادرات مېتىرغا يەتتى. شۇ يىلى سىملىق رادىئو ئۈچۈن 67 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ناھىيە بويىچە تۆت دەرىجىلىك رادىئو تورلىرىنى تۈتاشتۇرۇش ئاساسەن ئەملگە ئاشتى. ھەر خىل سەھىيە ئاپپاراتىدىن 20 سى بار، بۇنىڭ ئىچىدە بېزا - بازار، مەيدان شىپاخانىسى 13، كەسپىي

سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 650ى، كېسەل كارىۋىتىدىن 450ى بار. ناھىيىلىك 1 - «خەلق» دوختۇرخانىسى ئاپتونوم رايوندىكى سەھىيە سىستېمىسى بويىچە مەدەنىيەتلىك دوختۇرخانا بولۇپ باھالاندى. قورغاس ناھىيىسى 1991 - يىلى ئۆتكۈزۈلگەن ھەر خىل تەنتەربىيە مۇسابىقىلىرىدە 21 ئالتۇن مېدال، 16 كۈمۈش مېدال، 16 مىس مېدالغا ئېرىشتى، 13 تۇر بويىچە ئاممىۋى تەنتەربىيە مۇسابىقىسى تەشكىللىدى.

☆8 - ئاينىڭ 20 - كۈنى جەمئىي 1 مىليون 450 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، قۇرۇلۇش كۆلىمى 2587 كۋادرات مېتر كېلىدىغان قورغاس ناھىيىلىك قاتناش — يولۇچىلار قاتنىشى ئۇنىۋېرسال بىناسى ئىشلىتىشكە رەسمىي تاپشۇرۇپ بېرىلدى.

☆5 - ئايدا چىڭسىخوزا بازىرى، يىچېغاسەن شىبە يېزىسىغا ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن «تەنتەربىيىدىكى ئىلغار يېزا (بازار)» دېگەن نام بېرىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە چىڭسىخوزا يېزىسىغا يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى، دۆلەت تەنتەربىيە كومىتېتى تەرىپىدىن «مەملىكەت بويىچە تەنتەربىيىدىكى ئىلغار بازار» دېگەن نام بېرىلدى.

لىۋ يىڭ

نىلقا ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى، مۇراتبېك ئەلىيەكبەر (قازاق)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جاڭ شۆمىڭ، كەمەن تۇرۇم (ئايال، قازاق)، جىن رۇيشېڭ (خۇيزۇ)، يۇسۇپجان ئىسمائىل، خۇشەن دۇگۇر (موڭغۇل)، دەۋلەتيار نۇرالدى (قازاق).

ھاكىمى: سېرجان ئەلپىن (قازاق)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: لىۋ فۇۋاڭ، ئابلەت روزى، شۇ چۇاڭ (8 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، نۇرئەلى مۇساقان (قازاق).

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: جۇماقان قۇقۇمبېك (قازاق)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: جاڭ جاۋسى، دۇفان فۇڭسۇك (موڭغۇل)، يەھيا ئىسراپىل، ئارىپجان ئەبىلخەيرى (قازاق)، ئابدۇل باگى (خۇيزۇ).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: سابىت ياسىن (قازاق).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ۋېي خۇشىڭ.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى نىلقا ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 130 مىليون 235 مىڭ 500 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 140 مىليون 930 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 23.36% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 187 مىليون 751 مىڭ 600 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 181 مىليون 992 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 19.35% ئاشتى، مىللىي دارامەت 110 مىليون 685 مىڭ 500 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 110 مىليون 393 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، 18.92% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 5 مىليون 467 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 22 مىليون 127 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 116 مىليون 335 مىڭ 500 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 111 مىليون 85 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.97% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 323 مىڭ 600 مو تېرىلغۇ يەر بار. 52 مىڭ 798 توننا ئاشلىق، 4303 توننا ياغلىق دان ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 527 مىڭ 200 تۇياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 5757 توننا گۆش، 1004 توننا قوي يۈڭى، توققۇز توننا چۇپۇر، 18 مىڭ 800 پارچە كالا تېرىسى، 143 مىڭ 500 پارچە قوي تېرىسى، 10 مىڭ 700 پارچە ئۆچكە

تېرىسى، 10 مىڭ 76 تونىنا سۈت ئېلىندى. 3412 ساندۇق ھەسەل ھەرىسى بېقىلىپ، 89 تونىنا ھەسەل ئېلىندى. 100 مو سۇ يوزىدە بېلىق بېقىلىپ، شۇ يىلى ئون تونىنا بېلىق تۇتۇلدى. ناھىيە بويىچە يېڭا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 41 مىڭ 225 كىلوۋاتقا يەتتى. شۇ يىلى يېزىلاردا 350 مىڭ كىلوۋات سائەت توك سەرپ قىلىندى. ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائات قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 4 مىليون 861 مىڭ 700 يۈەن مەبلەغ سېلىندى، يۇنىڭ ئىچىدە دۆلەتنىڭ سالغان مەبلىغى 1 مىليون 192 مىڭ 600 يۈەن، ناھىيىنىڭ ئۆزى تەييارلىغان مەبلىغى 3 مىليون 669 مىڭ 100 يۈەن. مۇشۇ بىر يىلدا يېڭا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىسى 21 مىليون 690 مىڭ 900 يۈەنگە يەتتى.

سائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 38 مىليون 956 مىڭ 100 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 40 مىليون 481 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %7.86 ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 4 مىليون 144 مىڭ 600 كىلوۋات سائەت توك، 123 مىڭ 921 تونىنا كۆمۈر، 7739 تونىنا سېمونت، 24 مىليون 780 مىڭ دانە خىش، 656 تونىنا سۈت پاراشوكى، 5311 تونىنا ئون، 874 تونىنا سۇ يېغى، 5259 تونىنا ئارىلاشما يەم - بوغۇز، 6300 پار خۇرۇم ئايىغ كىيىم ئىشلەپچىقىرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئاساسىي قۇرۇلۇش ئۈچۈن 7 مىليون 230 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 13 قۇرۇلۇش تۈرىدە ئىش باشلاندى، يۇنىڭدىن ئۈچى پۈتۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى، 3 مىليون 790 مىڭ يۈەنلىك تۈراقلىق مۇلۈك قوشۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان بولۇچى ئوبوروت مىقدارى 44 مىليون 830 مىڭ ئادەم / كىلومېتر غا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 10 مىليون 350 مىڭ تونىنا/كىلومېتر غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 902 مىڭ 866 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 71 مىليون 220 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 12 مىليون 870 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 11 مىڭ 964 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 25 مىليون 850 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب ھېسابلىغاندا يىللىغا 560.68 يۈەندىن، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن يىللىغا 462.77 يۈەندىن ساپ كىرىم توغرا كەلدى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 86 مىليون 883 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىش كۈتۈپ تۇرغان ياشتىن 593ى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش ئۈچۈن 1 مىليون 570 مىڭ يۈەن ئۆسۈمى مالىيەدىن قوشۇپ بېرىلىدىغان قەرز پۇل تارقىتىلدى، شۇ يىلى 559 ئائىلىدىكى 3679 ئادەم نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. ستراخۇانىيە تۈرىدىن 11ى يولغا قويۇلدى، ستراخۇانىيە خىراجىتىدىن 562 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى، 218 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئىشلىرىغا جەمئىي 54 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

ناھىيە بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىملىرىدىن 513ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار خادىم362. ناھىيىدىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 86 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 61)، ئوقۇغۇچىسى 21 مىڭ 775 (مىللىي ئوقۇغۇچى 16 مىڭ 277)؛ ئوتتۇرا مەكتەپ سەككىز (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئالتە)، ئوقۇغۇچىسى 12 مىڭ 900 (مىللىي ئوقۇغۇچى 4084). شۇ يىلى ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 450مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ناھىيە بويىچە كىنو قويۇش ئورنىدىن 34ى بار، مۇشۇ بىر يىلدا 2811 قېتىم كىنو قويۇلدى، كىنو كۆرگۈچىلەر 649 مىڭ 800 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. رادىئو پروگراممىلىرىنى تارقىتىش پونكىتىدىن بىرى، تېلېۋىزىيە چاستوتا ئۆزگەرتىش ئىستانسىسىدىن يەتتىسى بار. تىببىي داۋالاش - مەھىيە ئاپپاراتىدىن 25ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا شىپاخانىسى 11؛ كېسەل كارىۋىتىدىن 263ى بار؛

كەسپي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 282سى بار (مىللىي كەسپي سەھىيە تېخنىكا خادىمى 194). مۇشۇ بىر يىلدا ناھىيە، يېزا - بازارلاردا 19 قېتىم تەنھەرىكەت يېغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇساپىنىڭ 3200 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى.

دۇلڭ گۈيچۈن

موڭغۇلكۈرە ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: توختاسۇن مۇقامبەت (قازاق)، مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جالڭ دېچۈن، تۇلۇمچى (موڭغۇل)، ۋالڭ جيەنشىڭ، ئۇسەن نۇغمان (قازاق)، ھاشىم قۇربان، تالغات قاناش (قازاق).

ھاكىمى: جاپپار تۆلەندى (قازاق)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: ۋۇ چېڭدې (9 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ساتىبالدى سايدۇللا (قازاق)، ئەركىن ئابدۇرېھىم ھاجى، شاگجا تەكە (موڭغۇل)، ۋېي گاۋجى (9 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى).

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: گاۋ لىيالڭ؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: جۇ دېجۈن، مولداقۇن ئەرزابەك (قازاق)، فېلڭ گۈڭجاۋ، ۋىلادىمىر نىكولايېۋىچ زېمىنكو (رۇس)، بىمبۇر ئابلىز، چاۋگولۇن (موڭغۇل)، سىباك ساپار (قازاق)، ئابدۇكېرىم ئابدۇسالام.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ساتىباي مۇراتبەك (قازاق).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: فالڭ شياڭيۈەن.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى موڭغۇلكۈرە ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 115 مىليون 477 مىڭ 300 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 123 مىليون 509 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %7.6 ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 183 مىليون 635 مىڭ 300 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 202 مىليون 407 مىڭ 100 يۈەن) گە يېتىپ، %11.2 ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 97 مىليون 6000 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 108 مىليون 564 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، %10.3 ئاشتى. ناھىيە بويىچە ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 5 مىليون 225 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 28 مىليون 232 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 111 مىليون 580 مىڭ 500 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 127 مىليون 298 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %13.7 ئاشتى. ناھىيە بويىچە 545 مىڭ 700 مو تېرىلغۇ يەر بار. 54 مىڭ 107 تونىنا ئاشلىق، 19 مىڭ 215 تونىنا ياغلىق دان ئېلىندى. 763 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يىل ئاخىرىدا 71 مىڭ كالا، 43 مىڭ 400 ئات، 407 مىڭ تۈياق قوي قالدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا 4680 تونىنا گۆش، 964 تونىنا قوي يۇڭى، 164 مىڭ 414 پارچە قوي تېرىسى، 2294 پارچە ئۆچكە تېرىسى، 16 مىڭ 472 پارچە كالا تېرىسى ئېلىندى. 7.5 تونىنا بېلىق تۇتۇلدى. ناھىيە بويىچە يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 20 مىليون 538 مىڭ 200 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 48 مىليون 696 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 53 مىليون 708 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %9.1 ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 14 مىليون 14 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 129 مىڭ 678 تونىنا كۆمۈر، 20 مىليون 940 مىڭ دانە خىش، 6102 تونىنا ئۇن، 4319 تونىنا سۇ يېغى، 4217 تونىنا ئارىلاشما يەم - بوغۇز، 900 پار خۇرۇم ئايلاغ كېيىم، 122.2 تونىنا سوت پاراشوكى، 29تونناپىرەنىك - پېچىنەۋەقەنت -

گېزىك ئىشلەپچىقىرىلدى. 1991 - يىلى موڭغۇلكۆرە ناھىيىلىك سېمونت زاۋۇتى 9200 تونىا سېمونت ئىشلەپچىقاردى، مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليون 242 مىڭ يۈەنگە يەتتى (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى)، ئېلىنغان پايدا ۋە تاپشۇرۇلغان باج 467 مىڭ800يۈەنگە يەتتى؛ بارلىق خادىملارنىڭ ئىمگەك ئۈنۈمدارلىقى كىشى بېشىغا19. 66 تونىدىن توغرا كېلىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %52. 58 ئاشتى؛ زاۋۇتتىن چىققان سېمونتنىڭ ئۆلچەمگە لايىقلىق نىسبىتى %100كە يەتتى. 1991 - يىلى سېلىنغان، سېلىنىۋاتقان 18 قۇرۇلۇش تۈرى ئۈچۈن 3 مىليون 20 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى تاشيول تىرانسپورت كەسپىدە توشۇلغان يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 40مىليون520مىڭ900ئادەم/كىلومېتر‌غا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 1 مىليون 710 مىڭ 500 تونىا/كىلومېتر‌غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 1 مىليون 190 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 72 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 11 مىليون 830 مىڭ يۈەن. دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن يىلىغا 741 يۈەندىن، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن يىلىغا 659 يۈەندىن ساپ كىرىم تۇغرا كەلدى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 12 مىڭ 731 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 25 مىليون 393 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 60 مىليون 910 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بازىرىدا ئىش كۈتۈپ تۇرغان خادىملاردىن 146سى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. شۇ يىلى بىر ئورۇندا ياشانغانلار سانا‌تورىيىسى قۇرۇلدى، ئۇنىڭغا ئىگە - چاقسىز بوۋاي - مومايدىن 12سى قوبۇل قىلىندى؛ بىر ئورۇندا مېيىپلارنىڭ خىزمەت بىىىش مۇلازىمەت ئورنى قۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 560 نامرات ئائىلىگە بار - يۆلەك بولۇندى، 246ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. ناھىيە بويىچە ستراخۇانىيە تۇرىدىن 20سى يولغا قويۇلدى، ستراخۇانىيە ھۆددىگەرلىك سوممىسى 134 مىليون 160 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %57. 02 ئاشتى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا تەبىئىي پەن تېخنىكا خادىمىدىن 826سى بار (ئوقۇتقۇچىلار بۇنىڭ سىرتىدا). ناھىيىدىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئالتە (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ بەش)، ئوقۇغۇچىسى 6018 (مىللىي ئوقۇغۇچى 4692)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 50 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 38)، ئوقۇغۇچىسى 16 مىڭ 49 (مىللىي ئوقۇغۇچى 12 مىڭ 501)؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 100 (ھەممىسى مىللىي ئوقۇغۇچى). 1991 - يىلى ماۋارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 2 مىليون 110 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. تىببىي داۋالاش - مەھىيە ئاپپاراتىدىن 21ى، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 318ى (مىللىي كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى 207)، كېسەل كارىۋىتىدىن 309ى بار. 1991 - يىلى موڭغۇلكۆرە تەنھەرىكەت كوماندىسى 4 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر تەنھەرىكەت يىغىنىنىڭ 1000 مېتر، 3000 مېتر، 5000 مېترلىق ئات بەيگىسىدە 3 - بولدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا ناھىيە دەرىجىلىك تەنھەرىكەت يىغىنى يەتتە قېتىم ئۆتكۈزۈلدى.

☆6 - ئاينىڭ 7 - كۈنى چۈشتىن كېيىن موڭغۇلكۆرە ناھىيىسىدە تۇنجى قېتىم سۈنئىي يول بىلەن يامغۇر ياغدۇرۇشتا مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلدى. تېكەس دەريا‌سىنىڭ شىمالىدا ئىككى قېتىم قانىتىق يامغۇر ياغدۇرۇلدى، ھەر قېتىم ياغقان يامغۇر بىر سائەتتىن كۆپرەك داۋام قىلدى، يېغىن مىقدارى ئون مىللىمېتردىن يۇقىرى بولۇپ، قۇرغاقچىلىق ئاساسەن تۇگىتىلدى.

چارۋىچىلىق فېرمىسى دېھقانچىلىقتا كۆلەملىك ئىگىلىكنى راۋاجلاندۇرۇپ، قىيىن ئەھۋالدىن قۇتۇلدى

موڭغۇلكۆرە ناھىيىسىدىكى چولۇمتۇ چارۋىچىلىق فېرمىسى — ئىلى ۋىلايىتىدىكى داڭلىق نامرات چارۋىچىلىق فېرمىسى، ۋىلايەت بويىچە نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشتىكى نۆقتىلىق ئوبيېكتلاردىن بىرى. فېرمىدا 304 ئائىلە، 1641 جان بار، تېرىلغۇ كۆلىمى 4500 مو، 1989 - يىلغا كەلگەندە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىلگىرىكى يىللاردىن قېلىپ قالغان قەرزى 260 مىڭ يۈەنگە يەتكەن، نامرات ئائىلىدىن 40ى قالغان.

بۇ چارۋىچىلىق فېرمىسى قېيىن ئەھۋالدىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن، دېھقانچىلىق ۋە ئىگىلىك باشقۇرۇش جەھەتتە ئىزدىنىپ ۋە ئىلاھات ئېلىپ بېرىپ، كۆرۈنەرلىك ئۈنۈم ھاسىل قىلدى. (1) چارۋىچىلىق فېرمىسىنىڭ %15 تېرىلغۇ يېرى مەركەزلەشتۈرۈلۈپ، مەبلەغ توپلاش ئېتىزى بەرپا قىلىندى، ئۇنى فېرما باشقۇرۇش كومىتېتى بىر تۇتاش باشقۇردى، بىر قىسىم كادىرلار ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەر زىرائەت تېرىش، ھوسۇل يىغىش بىلەن خالىسانە شۇغۇللاندى، بۇنىڭ كىرىمى فېرمىغا مەنسۇپ بولدى، بۇ كىرىم، ئاساسەن، دېھقانچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇش زاپاس فوندىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ۋە بەرپا قىلىشقا ئىشلىتىلدى. 1991 - يىلغىچە بۇ چارۋىچىلىق فېرمىسى 90 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق كوللېكتىپ مەبلەغ توپلىدى. (2) ئائىلىلەر بىرلەشتۈرۈلۈپ، ھەمكارلىق گۇرۇپپىسى قۇرۇلۇپ، كۆلەملىك ئىگىلىك يولغا قويۇلدى. پارتىيە، ئىتتىپاق ئەزالىرى ۋە تېرىنچىلىق ماھىرلىرىنىڭ باشلامچىلىقىدا، دېھقانچىلىقتىكى يار - يۆلەك بولۇنىدىغان نامرات ئائىلىلەر، قېينىچىلىقى بار ئائىلىلەر، بەشتە كاپالەتلەندۈرۈلىدىغان ئائىلىلەر ۋە باشقۇرۇش ئىقتىدارى، مەبلىغى، تېخنىكىسى يوق، ئەمگەك كۈچى بار ئائىلىلەر ئاساسىي ئوبيېكت قىلىنىپ، ئىختىيارىي ھالدا تىزىمغا ئالدۇرۇپ بىرلىشىش پرىنسىپى بويىچە ئائىلىلەر بىرلەشتۈرۈلۈپ، ھەمكارلىق گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى. ھەمكارلىق گۇرۇپپىسى تېرىش - يىغىش، سېتىش ۋە ھېسابات ئىشلىرىنى بىر تۇتاش ئىشلەپ، ئوخشاش ئىشقا ئوخشاش ھەق بېرىش، نورما بەلگىلەپ باشقۇرۇش، ئەمگىكىگە قاراپ تەقسىم قىلىش، قوشقان پايغا قاراپ پايدىنى تەقسىملەشنى يولغا قويدى. 1991 - يىلى 55 ئائىلە ئالتە ھەمكارلىق گۇرۇپپىسى قۇرۇپ، 2181.5 مو يەرنى باشقۇردى، بۇ، فېرما بويىچە ئومۇمىي تېرىلغۇ كۆلىمىنىڭ 48.5 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ. بۇغداينىڭ بىرلىك مەھسۇلاتى 1990 - يىلدىكى 113.2 كىلوگرامدىن 238.21كىلوگرامغا يېتىپ، %110.43 ئاشتى؛ ياغلىق داننىڭ بىرلىك مەھسۇلاتى 1990 - يىلدىكى 58.6 كىلوگرامدىن 77.7 كىلوگرامغا يېتىپ، %32.59 ئاشتى. 1990 - 1991 - يىللىرى چارۋىچىلىق فېرمىسىدا 21 نامرات ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى، 81 مىڭ يۈەن كونا قەرز قايتۇرۇلدى. (3) مەبلەغ، تېخنىكا، مەھسۇلاتنى ئاشۇرۇش تەدبىرلىرى ۋە دېھقانچىلىق ماشىنىلىرى مەشغۇلاتىدىن ئىبارەت تۆت مۇلازىمەت سىستېمىسى بەرپا قىلىنىپ، مەبلەغ توپلاش ئېتىزى ۋە ھەمكارلىق گۇرۇپپىسىنىڭ مۇقىم ھالدا راۋاجلىنىشىغا كاپالەتلىك قىلىندى.

لى شۆلىڭ

تېكەس ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: بىغوجا رايىمبېك (قازاق)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: تېيەن جىنچېڭ، ما دېجىن، ما شىچېڭ (خۇيزۇ)، قارىمچاق ئارىنبېك (قىرغىز)، ھىدايەت زايىت، رەۋشەن ئالپىسباي (ئۇيغۇر، قازاق).

ھاكىمى: قىزايجان سالىنوجا (قازاق)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: چېن شۇ، تۇرسۇن مامۇت، بېكسۇلتان قوجا (قازاق)، چياۋچېپ سىڭگې (موڭغۇل).

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئەمەت مەھمەت، مۇئاۋىن رەئىسلىرى: جاڭ ياۋلى، ئىلاقمن بايشىلام (قازاق)، رېن

گۈەنجى، تۇرغانبېك جۈمەدىل (قازاق)، باگىسى ئىسھاق (خۇيزۇ)، ئورمان مولداجان (قازاق)، قازاقباي مۇسا (قىرغىز).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئاۋباكىر نامىسبېك (قازاق).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: تۇرسۇن قۇناخۇن.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى تېكەس ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 130 مىليون 550 مىڭ 800 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 139 مىليون 689 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %5.02 ئاشتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 180 مىليون 863 مىڭ 200 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 207 مىليون 687 مىڭ 500 يۈەن) گە يېتىپ، %5.46 ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 105 مىليون 664 مىڭ 300 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 120 مىليون 214 مىڭ 300 يۈەن) گە يېتىپ، %19.7 ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 4 مىليون 809 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 25 مىليون 572 مىڭ يۈەن بولدى.

تېكەس ناھىيىسى — چارۋىچىلىقنى ئاساس قىلغان، دېھقانچىلىق بىلەن چارۋىچىلىقنى بىرلەشتۈرگەن ناھىيە. 1991 - يىلى ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 117 مىليون 515 مىڭ 200 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 134 مىليون 730 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %4.9 ئاشتى؛ بۇنىڭ ئىچىدە چارۋىچىلىق ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 67 مىليون 361 مىڭ يۈەن. ناھىيە بويىچە 290 مىڭ 500 مو تېرىلغۇ يەر بار. 54 مىڭ 535 تونا ئاشلىق، 4667 تونا ياغلىق دان، 3408 تونا مېۋە - چېۋە، 6268 تونا كۆكتات ئېلىندى. مۇشۇ يىلدا 5241 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 534 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى. يىل ئاخىردا 553 مىڭ 500 تۇياق چارۋا قالدى؛ مۇشۇ يىل يىلدا 6028 تونا گۆش، 10 مىڭ 875 تونا كالا سۈتى، 1381 تونا قوي سۈتى، 1167 تونا قوي يۇڭى، 201 مىڭ 149 پارچە كالا، قوي تېرىسى، 67 تونا ھەسەل، 580 تونا تۇخۇم ئېلىندى؛ بەش تونا يېلىق تۈتۈلدى. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 26 مىڭ 935 كىلوۋاتقا يەتتى. يېزا ئىگىلىكىدە 3247 تونا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى، يېزىلاردا 1 مىليون 300 مىڭ كىلوۋات سائەت توك سەرپ قىلىندى. ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائات قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 2 مىليون 674 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. شۇ يىلى «ئىتتىپاق» ئۆستىكى، «ناۋا» ئۆستەڭلىرىنىڭ تومۇرلۇشىنى ئۆزگەرتىش تاماملاندى؛ 33.17 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 25 مىليون 207 مىڭ 500 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 37 مىليون 670 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 40 مىليون 790 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %16.29 ئاشتى. مۇشۇ يىل يىلدا 3 مىليون 454 مىڭ 500 كىلوۋات سائەت توك، 40 مىڭ تونا كۆمۈر، 2040 تونا سېمونت، 14 مىليون 150 مىڭ دانە خىش، 6943 تونا ئۇن، 292 تونا سۇ يېغى، 2468 تونا ئارىلاشما يەم - بوغۇز، 72 تونا سوت پاراشوكى، 46 مىڭ 100 مېتر يىرىك يۈك توقۇلما، 40مىڭ 500پار لاتا خەي، 16.90تونا يۈك ئۈچ، 19.36 تونا يۈك يىپ، 65 مىڭ 900 قۇر نېپىز يۈك پوپايكا ئىشلەپچىقىرىلدى. يېڭى قۇرۇلغان مىس - نىكېل رۇدىسىنى قېزىش - تاللاش بىرلەشمە زاۋۇتى ئۈچۈن 1 مىليون 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى؛ كۆكسۇ سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىدا داۋاملىق قۇرۇلۇش ئېلىپ بېرىلىپ، 4 مىليون 600 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۈك ئۈچۈن 8 مىليون 870 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئاساسىي قۇرۇلۇش ئۈچۈن 8 مىليون 700 مىڭ يۈەن

مەبلەغ سېلىنىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ سالغان مەبلىغى 8 مىليون 540 مىڭ يۈەن. مۇشۇ يىل يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يولۇچى 387 مىڭ 500 ئادەم (قېتىم) بولۇپ، %70.7 ئاشتى، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 28 مىليون 610مىڭ500 ئادەم/كىلومېتر بولۇپ، %40.3 ئاشتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 55 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 11 مىليون 700 مىڭ يۈەن. چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن يىلىغا 38.733 يۈەندىن، دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن يىلىغا 72.695 يۈەندىن كىرىم توغرا كەلدى؛ ناھىيە بازىرى ئاھالىسىنىڭ كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن يىلىغا 46.998 يۈەندىن كىرىم توغرا كەلدى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 12 مىڭ 751 (ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 10 مىڭ 832) بولۇپ، مۇشۇ يىل يىلدا 27 مىليون 636 مىڭ 400 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. ناھىيە بازىرىدا ئىش كۈتۈپ تۇرغان خادىملاردىن 402سى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى (ۋاقتىلىق ئىشقا ئورۇنلاشقانلار ۋە يەككە ئەمگەكچىلەرمۇ شۇنىڭ ئىچىدە). مۇشۇ يىل يىلدا نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش يۈزىسىدىن 129 مىڭ 500 يۈەن ئىجتىمائىي ياردەم پۇلى تارقىتىلدى، شۇ يىلى 437 ئائىلىدىكى 2633 كىشى نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 41 مىليون 560 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شۇ يىلى ئىككى ئورۇندا يېزا دەرىجىلىك ياشانغانلار ساناتورىيىسى قۇرۇلدى. ستراخوۋانىيە كەسپىدىن ئون خىلى يولغا قويۇلدى، مۇشۇ يىل يىلدا ستراخوۋانىيە خىراجىتىدىن 360 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى، 149 مىڭ 800 يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ناھىيە بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىملىرىدىن 893ى بار (ئوقۇتقۇچىلار بۇنىڭ سىرتىدا)، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسىپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار خادىم 71. ناھىيىدىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 77 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 55)، ئوقۇغۇچىسى 20 مىڭ 125 (مىللىي ئوقۇغۇچى 15 مىڭ 272)؛ ئوتتۇرا مەكتەپ 11 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ توققۇز)، ئوقۇغۇچىسى 6129 (مىللىي ئوقۇغۇچى 4027). كەسپىي تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى بىر، يېزا ئىگىلىك تېخنىكىسى رادىئو مەكتىپى بىر، يېزا ئىگىلىك ماشىنىسازلىق مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 345 (مىللىي ئوقۇغۇچى 191). ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 2 مىليون 585 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى، شۇ يىلى 10 مىڭ 508 كۋادرات مېتىرلىق مەكتەپ بىناسى سېلىندى. تىببىي داۋالاش - مەھىيە ئاپپاراتىدىن 17سى، كەسپىي مەھىيە تېخنىكا خادىملىرىدىن 292سى، كېسەل كارىۋىتىدىن 190ى (يېزىلاردا 45ى) بار. 4 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر تەنھەرىكەت يىغىنىدا بۇ ناھىيە ئات بەيگىسىدە بىر ئالتۇن مېدال، بىر كۈمۈش مېدالغا ئېرىشتى؛ ئاپتونوم رايوندا ئۆتكۈزۈلگەن يېنىك ئاتلېتىكا تەنھەرىكەت يىغىنىدا ئۈچ تۈرده 1 - لىككە ئېرىشتى.

☆8 - ئاينىڭ 1 - كۈنى چوشتىن كېيىن سائەت تۆتتە ئۇدا يافقان قاتتىق يامغۇر تۈپەيلىدىن چىلۇزەك يېزىسىنىڭ چىلۇزەك سېيىدا كەلكۈن كېلىپ، بىر ئادەم ئۆلدى، 833 ئائىلە كەلكۈننىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچرىدى، 30 ئېغىز ئۆي ۋەيران بولدى، 11 ئورۇندىكى ھەر خىل سۇ ئىنشائاتى، 3000 مېتردىن ئوشۇق ئۈزۈنلۇقتىكى ئېرىق - ئۆستەڭ بۇزۇۋېتىلدى، 2636 مو يەردىكى بۇغداينىڭ سۇ بېسىپ كەتتى، 2110 تۇپ دەل - دەرەخنى كەلكۈن ئېقىتىپ كەتتى، بىۋاستە ئىقتىسادىي زىيان 740 مىڭ يۈەندىن ئاشتى.

☆8 - ئاينىڭ 6 - كۈنى 4 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئازسانلىق مىللەتلەر تەنھەرىكەت

يىغىنىدا 14 ياشلىق كىچىك ماھىر قۇربانجان 10 مىڭ مېترلىق ئات بەيگىسىدە 13 مىنۇت 31.86 سېكۇنت نەتىجە بىلەن ئالتۇن مېدالغا ئېرىشتى.

☆10 - ئايدا جياڭسۇ ئۆلكىسىنىڭ ۋۇجىن ناھىيىسى بىلەن تېكەس ناھىيىسى بىرلىكتە قۇرغان تېكەس — جياڭنەن مىس - نىكېل رۇدىسىنى قېزىش - تاللاش بىرلەشمە زاۋۇتىنىڭ قۇرۇلۇشىدا رەسمىي ئىش باشلاندى. لايىھە بويىچە بۇ زاۋۇت كۈنىگە 100 توننا رۇدىنى بىر تەرەپ قىلالايدىغان ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىغا ئىگە.

جايلىق يەرنى ھەقلىق ئىشلىتىش تۈزۈمى يولغا قويۇلدى

تېكەس ناھىيىسى جايلىق يەرنى ھەقلىق ئىشلىتىش تۈزۈمىنى ئالدى بىلەن يولغا قويۇپ، بەلگىلىك ئىجتىمائىي ۋە ئىقتىسادىي ئۈنۈمگە ئېرىشتى.

ناھىيىلىك پارتكوم ۋە ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى «مۇۋاپىق ھەق ئېلىش، كۆپ يەر ئىگىلىگەنلەر كۆپ ھەق تاپشۇرۇش، ئۆلچەمدىن ئېشىپ كەتكەن قىسمىغا ئۈستىلەپ ھەق ئېلىش» پرىنسىپى بويىچە يەرنىڭ تۈرى ۋە ئاممىنىڭ كۆتۈرۈش ئىقتىدارىغا ئاساسەن، جايلىق يەرنى ئىشلىتىشتىن ئېلىنىدىغان ھەق ئۆلچىمىنى بەلگىلىدى (تەخمىنەن يەر ئىگىلىگەن ئائىلىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمىنىڭ بىر پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ). دېھقان، چارۋىچىلار ۋە ناھىيە بازىرىدىكى ئاھالىلەر جايلىق يەر ئىشلىتىشنى ئىلتىماس قىلسا، بىردەك مۇناسىۋەتلىك قانۇن - بەلگىلىمىلەر بويىچە يەر ئىشلىتىش رەسمىيىتى ئۆتەلدى. ئېلىنغان خىراجەت ھەر دەرىجىلىك باشقۇرۇش تارماقلىرى تەرىپىدىن دەرھال ھېساباتقا كىرگۈزۈلۈپ، بانكىغا قويۇلدى؛ بۇ پۇلنى ئىشلىتىش ھۆكۈمەت تەرەپتىن بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇرۇلۇپ، ھەر خىل جامائەت مۇئەسسەسىلىرى ۋە جامائەت پاراۋانلىق ئىشلىرى قۇرۇلۇشىغا ياكى ئېتىز - ئېرىق ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا مەركەزلىك ئىشلىتىلدى ھەمدە مالىيە ئىشلىرىنى ئاشكارا تۇتۇش يولغا قويۇلدى.

بازار - يېزىلاردىكى جايلىق يەرنىڭ ھەقلىق ئىشلىتىلىشى جايلىق يەرنىڭ تەقسىم قىلىنىشى ئادىل بولماسلىق ئىللىتىنى تۈگەتتى، جايلارنىڭ ۋە كوللېكتىپنىڭ ئىقتىسادىي كۈچىنى كۈچەيتتى. ئاپتونوم رايون تېكەس ناھىيىسىدە يېزىلاردىكى جايلىق يەرنى ھەقلىق ئىشلىتىش ئىش ئورنى يىغىنى ئۆتكۈزدى.

دۇ دىنچىڭ

توققۇزتارا ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: روزى تاران؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: دەي خۇڭيەن، ئاياتبېك ئومار (قازاق)، يەن خەنجۇ، تۇردى ئەمەت، توشۇلىن (خۇيزۇ)، ئوقاس قاناسقان (قازاق).

ھاكىمى: تۆلەگەن سۇگۇر (قازاق)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: لى كېلياڭ، قۇرمان دەۋكەن (قازاق)، تۇراخۇن شېرىپ، چيەن جىگېن.

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: قاناتبېك ئالىپ (قازاق)، مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ئىمىن ياقۇپ، جاڭ زىغۇ، خەيرىنسا ئابدۇرۇسۇل، يۈسۈپ ئاخۇن (خۇيزۇ)، لۇكسۇنبېك شابىلبېك (قازاق)، ماناپ قاسېنبېك (قازاق).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: نۇرلان ئابدۇمەجىن (قازاق).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ئەخمەت ئوسمان.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى توققۇزتارا ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 145 مىليون 734 مىڭ 400 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 166 مىليون 140 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 13.4%

ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 257 مىليون 746 مىڭ 400 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 297 مىليون 166مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 16.02% ئاشتى. مىللىي دارامەت 146 مىليون 499 مىڭ 600 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 167 مىليون 871 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 26.9% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 7 مىليون 147 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 24 مىليون 708 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 141 مىليون 554 مىڭ 300 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 159 مىليون 275 مىڭ 300 يۈەن) گە يېتىپ، 14.9% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 386 مىڭ 600 مو تېرىلغۇ يەر بار. 86 مىڭ 965 تونا ئاشلىق، 1685 تونا زىغىر، 3993 تونا ئاپتاپپەرەس، 2914 تونا كۆكتات، 4217.1 تونا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. 3436 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يىل ئاخىردا 423 مىڭ تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 1090.9 تونا گۆش، 2694 پارچە كالا تېرىسى، 56 مىڭ 602 پارچە قوي تېرىسى، 1004 تونا قوي يۇڭى، 12 مىڭ 915 تونا سۈت ئېلىندى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 45 مىڭ 94 كىلوۋاتقا يەتتى. شۇ يىلى 5787 تونا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى، يېزىلاردا 3 مىليون 728 مىڭ كىلوۋات سائەت توك سەرپ قىلىندى. ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائات قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 2 مىليون 162 مىڭ 200 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 44.7 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەڭ ۋە زەيكەش چېپىلدى. 241.8 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى ئېرىق - ئۆستەڭ رېمونت قىلىندى؛ 711 ئورۇندا سۇ ئىنشائاتى ياسالدى، 671 ئورۇندىكى سۇ ئىنشائاتى رېمونت قىلىندى؛ 68.78 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى؛ 14 مىڭ مو يەردىكى سالا ئېتىزى يۇرۇشلەشتۇرۇلدى، 52 مىڭ 900 مو يەردىكى سالا ئېتىزى تولۇقلاپ يۇرۇشلەشتۇرۇلدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 23 مىليون 490 مىڭ 900 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 39 مىليون 414 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 42 مىليون 836 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 7.52% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 13 مىليون 125 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 57 مىڭ 300 تونا كۆمۈر، 21 مىڭ 400 تونا سېمونت، 764 كۋادرات مېتر گىلەم، 248 تونا كالتسىي كاربىد، 17 مىليون 200 مىڭ دانە خىش، 391 تونا ئاق ھاراق، 30 تونا كونسېرۋا، 314 تونا سۈت پاراشوكى، 8469 تونا ئۇن، 1891 تونا سۇ يېغى، 995 تونا ئارىلاشمايەم - بوغۇز، 253 ئۇي جاھازى ئىشلەپچىقىرىلدى، 158 مىڭ تونا تۇرۇبا سۇيى بىلەن تەمىن ئېتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئاساسىي قۇرۇلۇش ئۈچۈن 7 مىليون 305 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. تېخنىكا يېڭىلاش، ئۇسكۇنىلەرنى ئۆزگەرتىش تۈرى ئۈچۈن 424 مىڭ 600 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. شۇ يىلى سېلىنغان قۇرۇلۇش تۈرلىرى تۆۋەندىكىچە: 841 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان توققۇزتارا مېھمانخانا. سىنىڭ ياتاق بىناسى، 1 مىليون 320 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان ئاشلىق ئامبىرى، مۇشۇ بىر يىلدا 6000 مېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ تۇرۇبىسى قوشۇلدى، ئاشلىق ئامبىرىنىڭ سىغىمچانلىقى 11 مىڭ تونا ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 22 مىڭ 221.2 كۋادرات مېتر ئۆي پۈتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 9098 كۋادرات مېترى تۇرالغۇ ئۆي. تاشيولدا توشۇلغان يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 23 مىليون 890 مىڭ ئادەم/كىلومېتر غا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 2 مىليون 21 مىڭ تونا/كىلومېتر غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 828 مىڭ 300 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 60 مىليون 230 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 9 مىليون 610 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا سوۋېت ئىتتىپاقىغا 244 مىڭ 400 يۈەن قىممىتىدىكى

1923 تۇياق قوي، 296 مىڭ يۈەن قىممەتلىدىكى 293 كالا ئېكسپورت قىلىندى. دېھقان، چارۋىچىلار- نىڭ كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن يىلىغا 701 يۈەندىن ساپ كىرىم توغرا كەلدى. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 10 مىڭ 67 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 19 مىليون 578 مىڭ 200 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 1048 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 1 مىليون 685 مىڭ 400 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. شۇ يىلى ناھىيە بازىرىدا ئىش كۈتۈپ تۇرغان خادىملاردىن 365ى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى؛ بېزىلاردا 522 نامرات ئائىلىگە يار - يۆلەك بولۇندى، بۇنىڭدىن 167 ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. دۆلەت ۋە كوللېكتىپ نامرات ئائىلىلەردىن 174 مىڭ 300 يۈەن ھەر خىل باج، خىراجەتنى كېمەيتتى ۋەكچىرۇم قىلدى. بازار - بېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 48 مىليون 13 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 129 مىڭ 600 يۈەن نەپىقە پۇلى تارقىتىلدى، 418 مىڭ يۈەن ھۆكۈمەت پۇلىغا داۋالىنىش خىراجىتى تۆلەندى. مۇشۇ بىر يىلدا ستراخوۋانىيە خىراجىتىدىن 399 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى، 207 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا پەن - تېخنىكا خادىملىرىدىن 2812سى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار خادىم 76. ناھىيىدىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 51 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 11، مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان باشلانغۇچ مەكتەپ 40)، ئوقۇغۇچىسى 20 مىڭ 47 (مىللىي ئوقۇغۇچى 14 مىڭ 494)؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 11 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئىككى، مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان ئوتتۇرا مەكتەپ توققۇز)، ئوقۇغۇچىسى 7356 (مىللىي ئوقۇغۇچى 4326)؛ كەسپىي تولۇق ئوتتۇرا سىنىپى مەككىز، ئوقۇغۇچىسى 404 (مىللىي ئوقۇغۇچى 280)، يېزا ئىگىلىك رادىئو مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 96 (مىللىي ئوقۇغۇچى ئون)؛ چوڭلارنى تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلەش مەكتىپى ئىككى، مۇشۇ بىر يىلدا 7449 ئادەم (قېتىم) تەربىيىلەندى. تىببىي داۋالاش - مەھەللە ئاپپاراتىدىن 114ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ناھىيە، يېزا (بازار، مەيدان) دوختۇرخانىسى، شىپاخانىسى 17 («73» تۈەن - مەيدانىدا بىر، توققۇزتارا ئورمانچىلىق مەيدانىدا بىر)؛ يېزىلاردىكى تىببىي داۋالاش پونكىتى 73، خۇسۇسىي تىببىي داۋالاش ئورنى 24؛ كەسپىي مەھەللە تېخنىكا خادىملىرىدىن 326سى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار خادىم 37؛ كېسەل كارىۋىتىدىن 349ى بار. مۇشۇ بىر يىلدا ھەر خىل تەنھەرىكەت يېغىنلىرى 60 قېتىم ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە قاتناشقان تەنھەرىكەتچى 4958 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى.

ئۆي ئىسلاھاتىدا دەسلەپكى ئۇنۇم ھاسىل قىلىندى

توققۇزتارا ناھىيىسى — ئىلى ۋىلايىتىنىڭ ئۆي ئىسلاھاتىنى نۇقتىدا سىناق قىلىدىغان ناھىيىسى. 1991 - يىلى توققۇزتارا ناھىيىسى ئۆي ئىسلاھاتىدا ھۆكۈمەت ئىگىدارچىلىقىدىكى كونا ئۆيلەرنى سېتىشنى بۆسۈش ئېغىزى قىلىپ، كەڭ كۆلەمدە مەبلەغ توپلىدى ھەمدە تۇرالغۇ ئۆي قۇرۇلۇشىنى بىر تۇتاش پىلانلاپ، ئورۇنلار ۋە شەخسلەر مەبلەغ توپلاپ ئۆي سېلىش، بىر تۇتاش تەقسىم قىلىشنى يولغا قويدى.

مۇشۇ بىر يىلدا ھۆكۈمەت ئىگىدارچىلىقىدىكى 704 يۇرۇش كونا ئۆي باھاغا سۈندۈرۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە پىلانغا تەسىر كۆرسىتىدىغان ئۆيلەردىن باشقا 492 يۇرۇش ئۆي سېتىپ بېرىلدى، بۇنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 31 مىڭ كۋادرات مېتر. باھاغا سۈندۈرۈلغان ئومۇمىي سومما 1 مىليون 770 مىڭ 400 يۈەن، بۇنىڭدىن ئېتىبار بېرىلگەن قىسمى چىقىرىۋېتىلىپ، 1 مىليون 416 مىڭ يۈەن ئېلىندى. 14 ئورۇن مەبلەغ توپلاپ، كۆلىمى 8472.3 كۋادرات مېتر كېلىدىغان 116 يۇرۇش ئۆي سالدى؛ بۇنىڭغا جەمئىي 1 مىليون 643 مىڭ 400 يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەتنىڭ

سالغان مەبلىغى 249 مىڭ 900 يۈەن، ئورۇنلارنىڭ توپلىغان مەبلىغى 1 مىليون 115 مىڭ 500 يۈەن، شەخسلەرنىڭ توپلىغان مەبلىغى 278 مىڭ يۈەن. مۇشۇ يىل ئىچىدە 94 ئائىلىلىك ئاھالە يېڭى ئۆيگە كۆچۈپ كىردى. ناھىيە بازىرىدىكى ئاھالىنىڭ ئۆي شارائىتى ياخشىلاندى.

خۇا ۋېنبىن

كۇنەس ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: قۇرمانجان ئېرغەلى (قازاق)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جالال جىۋېي، روزىگۈل بارات، ما بۇسالە، ئابدۇجەلىل ئەلىمبېك (قازاق)، ئەلىمغازى ئەۋەلقان (قازاق)، ئەركىنبېك جۇمەدىل (قازاق).

ھاكىمى: ئەلغازى زىنو (قازاق)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: نىيې چاڭمىن، روزىئاخۇن ھوشۇر ئاخۇن، قۇرمانباي ماناپ (قازاق، 6 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ۋالال يولې، نۇردان ئەلىبېك (قازاق، 6 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى)؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: پېلال چېڭۈۋ.

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: تىلەۋبېك ئەبدىقان (قازاق)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: خې فاچې، يەن گاڭبو، رەخمەتغازى خىتاڭزا (خۇيزۇ، يەنە بىر ئىسمى ماچېڭيۈەن)، يارمۇھەممەت ئابدۇقادىر، گۈلزىرە نۇرادىل (ئايال، قازاق)، قۇۋانىش ئابدۇللا (قازاق).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئەدىل ئوبرايىم (قازاق).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: نۇرمۇقامبەت قۇۋانبېك (قازاق).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى كۇنەس ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 242 مىليون 860 مىڭ 300 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 289 مىليون 705 مىڭ 200 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 10.7% ئاشتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، ئوۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 364 مىليون 898 مىڭ 500 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 407 مىليون 673 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، 12.92% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 217 مىليون 195 مىڭ 700 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 248 مىليون 230 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 9.2% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 29 مىليون 660 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 46 مىليون 610 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 217 مىليون 239 مىڭ 500 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 253 مىليون 294 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، 7.53% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 516 مىڭ مو تېرىلغۇ يەر بار، بۇنىڭ ئىچىدە 343 مىڭ 500 مو يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 107 مىڭ مو يەرگە ياغلىق دان زىرائىتى تېرىلدى. 98 مىڭ 400 تونىنا ئاشلىق، 15 مىڭ 475 تونىنا ياغلىق دان، 130 مىڭ 921 تونىنا قىزىلچا، 5999 تونىنا زىغىر تالاسى ئېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا 11 مىڭ 699 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 500 مىڭ تۈپ پارچە - پۈرات كۆچەت تىكىلدى، 776 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى. ئېتىز - ئېرىق مۇھىتىنى رايونىنىڭ ئورمان بىلەن تورلاشتۇرۇلۇش نىسبىتى 1990 - يىلدىكى 6.4% تىن 7.1% كە يەتتى. يىل ئاخىرىدا 678 مىڭ 200 تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 7681 تونىنا كالا، قوي، چوشقا گۆشى، 16 مىڭ 890 تونىنا كالا سۈتى، 1165 تونىنا قوي سۈتى، 1445.1 تونىنا قوي يۇڭى، 16 مىڭ 740 پارچە كالا تېرىسى، 83 مىڭ 202 پارچە قوي تېرىسى ئېلىندى؛ 40 تونىنا بېلىق تۇتۇلدى. ناھىيە بويىچە چارۋىچىلار ئولتۇراقلاشقان 58 مەھەللىگە 4617 ئائىلىلىك چارۋىچى ئولتۇراقلاشتى ۋە يېرىم

گولتۇراقلاشتى، بۇ، چارۋچىلار گومۇمىي ئائىلە سانىنىڭ %90 تىن كۆپرەكىنى تەشكىل قىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا يېزىلاردىكى «بەشتە ياخشى يېزا» قۇرۇلۇشى ئۈچۈن جەمئىي 25 مىليون 40 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى ئۈچۈن سېلىنغان مەبلەغ 11 مىليون 530 مىڭ يۈەن (يېزا، كەنتلەر ئۆزى توپلىغان مەبلەغ 9 مىليون 850 مىڭ يۈەن). 214 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا يېزا يولى ياسالدى، 229 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتىكى يول رېمونت قىلىندى؛ 120 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا ھەر خىل سۇ سىڭدۈرگۈچ ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، 225 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتىكى ئېرىق - ئۆستەڭ رېمونت قىلىندى ۋە چېپىلدى؛ 683 ئورۇندا نور، ئەگمە كۆۋرۈك، سۇئۆگۈچ، كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش ۋە كەلكۈننى چۈشۈرۈۋېتىش توسمىسى، توغان دەرۋازىسى ياسالدى. 420 مىڭ مو يەردىكى ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتلىرى يۇرۇشلەشتۈرۈلدى، بۇ، ناھىيە بويىچە ئۈنۈملۈك سۇغىرىش كۆلىمىنىڭ 87 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ گومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 31 مىليون 929 مىڭ 600 يۈەنگە (ئۆزگەرمەس باھا بويىچەھېسابلاندى)، گومۇمىي كىرىمى 33 مىليون 42 مىڭ 700 يۈەنگە يەتتى.

سانائەت گومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 105 مىليون 44 مىڭ 600 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 106 مىليون 825 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %19.53 ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 36 مىليون 11 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 18 مىڭ تونىا سېمونت، 38 مىليون 240 مىڭ دانە خىش، 1404 تونىا ئاق ھاراق، 14 مىڭ 614 تونىا ئاق شېكەر، 737 تونىا ئىسپىرت، 1070 تونىا زىغىر تالاسى، 42 مىڭ نېپىز يۈڭ پوپايكا، 77 مىڭ تونىا يىرىك يۈڭ توقۇلما، 10 مىڭ 100 رادىئاتور، 21 مىڭ 184 تونىا ئۇن، 2265 تونىا سۇ يېغى، 4518 تونىا ئارىلاشما يەم - بوغۇز، 290.5 تونىا سۇت پاراشوكى ئىشلەپچىقىرىلدى. شۇ يىلى سېلىنغان قۇرۇلۇش تۈرلىرى تۆۋەندىكىچە: 1 مىليون 570 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان كۆنەس زىغىر خام ئەشياسى زاۋۇتىنىڭ ئىندۇرۇش - تەكشىلەش قۇرۇلۇشى، 450 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان «ئىلى ئاق ھارىقى» زاۋۇتى 3 - شۆبە زاۋۇتىنىڭ قوشۇمچە ماتېرىياللارنى تازىلاپ پارغا ئايلاندۇرۇش سېخى، بۇ سېخ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. ناھىيە بويىچە تاشيولدا توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 378 مىڭ 106 تونىا/كىلومېتر غا، توشۇلغان يولۇچى 653 مىڭ 900 ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 69 مىليون 30 مىڭ ئادەم/كىلومېتر غا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ گومۇمىي تىجارەت سوممىسى 2 مىليون 41 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش گومۇمىي سوممىسى 92 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاھالىلەرگە پارچە سېتىپ بېرىلگەن تاۋارلارنىڭ سوممىسى 69 مىليون 410 مىڭ يۈەن، ئىجتىمائىي گۈزۈھلارغا پارچە سېتىپ بېرىلگەن تاۋارلارنىڭ سوممىسى 6 مىليون 430 مىڭ يۈەن، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 16 مىليون 360 مىڭ يۈەن. بازار - يېزىلاردىكى بازار سودىسىدا پۈتۈشۈلگەن سومما 12 مىليون 570 مىڭ يۈەن. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 19 مىڭ 244 (گومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 15 مىڭ 351) بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 38 مىليون 126 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. ناھىيە - بازاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغان ياشتىن 650ى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. دېھقان، چارۋچىلارنىڭ كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن يىلىغا 730.19 يۈەندىن كىرىم توغرا كەلدى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە يىللىق كىرىمى 723.6 يۈەن، چارۋچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە يىللىق كىرىمى 760.95 يۈەن. مۇشۇ بىر يىلدا 685 نامرات ئائىلىدىكى 3489 كىشىگە يار - يۆلەك بولۇندى، شۇ يىلى 223 نامرات ئائىلىدىكى 1211 كىشى نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا

ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 101 مىليون 597 مىڭ يۈەنگە يەتتى. پاراۋانلىق زاۋۇتى ئىككى، ئىشقا ئورۇنلاشقان خادىم 55 (مېيىپ 23)، مۇشۇ بىر يىلدا 512 مىڭ 900 يۈەنلىك مەھسۇلات قىممىتى يارىتىلدى، 47 مىڭ 500 يۈەن پايدا ئېلىندى ۋە باج تاپشۇرۇلدى. ياشانغانلار ساناتورىيىسى بىر، ئۇنىڭغا ئىگە - چاقىسىز بوۋاي - مومايدىن 12سى ئورۇنلاشتۇرۇلدى. بەشتە كاپالەتلەندۇرۇلىدىغان ئائىلە 258. دۆلەت ۋە كوللېكتىپ 136 مىڭ يۈەن ئىجتىمائىي ياردەم پۇلى تارقاتتى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت تەرىپىدىن ئاجرىتىلغان پۇل 47 مىڭ يۈەن (2000 يۈەن ۋاقىتلىق ئىجتىمائىي ياردەم شۇنىڭ ئىچىدە). مۇشۇ بىر يىلدا نەپىقە ھېسابىدا 185 مىڭ 600 يۈەن قەرەللىك ياردەم پۇلى، چارۋىچىلىققا 15 مىڭ يۈەن ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش پۇلى تارقىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا جياڭسۇ، ئەنخۇي قاتارلىق ئاپەت يۇز بەرگەن رايونلارغا 214 مىڭ 600 يۈەن پۇل ئىئانە قىلىندى (شەخسلەر 153 مىڭ يۈەن ئىئانە قىلدى). ناھىيە بويىچە ستراخۋانىيە خىراجىتىدىن 1 مىليون 610 مىڭ يۈەن يىغىۋېلىندى، 370 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 3919ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئىجتىمائىي پەن تېخنىكا خادىمى 908؛ كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار خادىم 3367، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار خادىم 537. مۇشۇ بىر يىلدا56 پەن - تېخنىكا تۈرى كېڭەيتىلىپ، 17 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەھسۇلات قىممىتى قوشۇلدى. ئارالتۆپە يېزىسى بۇغدايدىن مول ھوسۇل ئېلىشتا ئاپتونوم رايوننىڭ 1 - دەرىجىلىك «مول ھوسۇل پىلانى» مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. بارلىق يېزا - بازارلارغا پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن يېزا (بازار) باشلىقى سەپلەندى، 50% كەنتكە پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن كەنت باشلىقى سەپلەندى. مۇشۇ بىر يىلدا كۆپ خىل شەكىللەر ئارقىلىق توققۇز خىل پەن - تېخنىكا كەسپى بويىچە 100 دىن ئارتۇق تەربىيىلەش كۇرسى ئېچىلىپ، 20 مىڭدىن ئارتۇق دېھقان، چارۋىچى تەربىيىلەندى. ناھىيىدىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 37 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ18)، ئوقۇغۇچىسى 11 مىڭ 864 (مىللىي ئوقۇغۇچى 6080)؛ ئادەتتىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 115 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 77)، ئوقۇغۇچىسى 36 مىڭ 524 (مىللىي ئوقۇغۇچى 25 مىڭ 424)؛ ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ توققۇز (مىللىي كەسپىي تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئىككى)، ئوقۇغۇچىسى 295 (مىللىي ئوقۇغۇچى 79)؛ ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى (ئوتتۇرا تېخنىكۇم) بىر، ئوقۇغۇچىسى 176 (ھەممىسى مىللىي ئوقۇغۇچى)؛ شىنجاڭ رادىئو - تېلېۋىزىيە داشۆسى ئىلى ئوبلاستلىق شۆبىسىنىڭ كۈنەس ئوقۇتۇش سىنىپى ئىككى، ئوقۇغۇچىسى48 (مىللىي ئوقۇغۇچى 28). ناھىيە بويىچە تىببىي داۋالاش - سەھىيە، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئاپپاراتىدىن 20 سى (ناھىيە دەرىجىلىك دوختۇرخانىدىن ئىككىسى، يېزا شىپاخانىسىدىن 15ى، ناھىيىلىك يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكىتىدىن بىرى، ئۆسمە تەتقىقات ئورنىدىن بىرى، ئانا - بالىلارنىڭ ساقلىقىنى ساقلاش پونكىتىدىن بىرى)، كەنت دەرىجىلىك تىببىي داۋالاش ئورنىدىن 52سى، چارۋىچىلىقتىكى تىببىي داۋالاش پونكىتىدىن بەشى بار؛ كېسەل كارىۋىتىدىن 356سى، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 430ى (مىللىي كەسپىي سەھىيە تېخنىكاخادىمىدىن 182 سى) بار. 12 - ئاينىڭ بېشىدا 210 مىڭ يۈەن پۇل ئاجرىتىلىپ سېلىنغان (50 مىڭ يۈەن ئۇسكۇنە سېتىۋېلىش خىراجىتى شۇنىڭ ئىچىدە)، قۇرۇلۇش كۆلىمى 571 كۋادرات مېتر كېلىدىغان پېشقەدەم كادىرلار كېسەلخانىسى پۇتۇپ، ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇپ بېرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا يېزا - بازاردىن يۇقىرى ئۇنىۋېرسال تەنھەرىكەت يىغىنى 14 قېتىم ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقە 13 تۈر بويىچە ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 5087 تەنھەرىكەتچى قاتناشتى؛ ئىشچى - خىزمەتچىلەر، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ يەككە تۈر بويىچە تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى 20 نەچچە قېتىم ئۆتكۈزۈلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا ئۆتكۈزۈلگەن ئوقيا ئېتىش مۇسابىقىسىدە ناھىيىلىك

ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتىپى ۋەكىللەر كوماندىسى كوللېكتىپ ئومۇمىي نومۇردا 3 - لىككە ئېرىشتى. 11 - ئايدا نارات يېزىسى، قارابۇرا يېزىسى، زېكتى بازىرى ئاپتونوم رايون بويىچە تەنتەربىيىدىكى ئىلغار يېزا، بازار بولۇپ باھالاندى.

☆ 5 - ئايدا كۇنەس ناھىيىسى جېجياڭ ئۆلكىسىنىڭ فۇياڭ ناھىيىسى بىلەن دوست ناھىيە بولدى.

☆ 7 - ئايدا يېنىك سانائەت مىنىستىرلىكى چاقىرغان مەملىكەتلىك ئوتتۇرا تىپتىكى شېكەر زاۋۇتلىرىنىڭ 13 - قېتىملىق ھەمكارلىشىش يىغىنىدا كۇنەس ناھىيىلىك شېكەر زاۋۇتى كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئوتتۇرىچە پايدا - باج، قىزىلچىدىن ئۇنۇملۇك پايدىلىنىش نىسبىتى، 1 توننا شېكەر ئىشلەشتە تېجەپ قېلىنىدىغان قىزىلچا، 10 مىڭ توننا قىزىلچىنىڭ جۇغلانما نىسبىتىدىن ئىبارەت تۆت جەھەتتە 1 - لىككە ئېرىشتى.

☆ بېيجىڭ، تيەنجىن، گۇاڭدۇڭ، گۇاڭشى، يۈننەن، خۇبېي، خېنەن، سىچۈەن، جياڭسۇ قاتارلىق جايلاردىكى ئاخبارات ئورۇنلىرىنىڭ مۇخبىرلىرىدىن تەركىب تاپقان «1991» يىپەك يولى تەكشۈرۈش ئۆمىكىدىكى 45 كىشى 9 - ئايدا كۇنەس ناھىيىسىگە كېلىپ، كۇنەس ناھىيە بازىرىنىڭ قۇرۇلۇشى، ناھىيە باشقۇرغان سانائەت كارخانىلىرى ۋە ياۋا مېۋىلىك بايلىق مەنبەسى ئەھۋاللىرىنى ئىگىلىدى ۋە تەكشۈردى، يىپەك يولىنىڭ شىمالىي لىنىيىسىدىكى قەدىمكى يايلاق يولىنى ساياھەت قىلدى.

☆ ناھىيىلىك باج ئىدارىسى، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى، ئىتتىپاق كومىتېتى، ئاياللار بىرلەشمىسى دۆلەت باج ئىشلىرى باش ئىدارىسى تەرىپىدىن 1991 - يىللىق مەملىكەتلىك باج قانۇنى تەشۋىقات - تەربىيە پائالىيىتىدىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى.

☆ ناھىيىلىك ئاشلىق ئىدارىسى سودا مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن ئاشلىق، ياغنى بىخەتەر ساقلاشتىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى.

☆ ناھىيىلىك چارۋىچىلىق ئىدارىسى يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن 1991 - يىللىق سىلوس تەييارلاشنى كېڭەيتىشتىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى.

☆ ئاپتونوم رايوندا ئۆتكۈزۈلگەن ئېتىز - ئېرىق، سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشى بويىچە «تەڭرىتاغ لوڭقىسى» مۇسابىقىسىدە كۇنەس ناھىيىسى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

پاڭ شيېزۇڭ

چاپچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئەن پېڭلىڭ (شىبە)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: چېڭ زۇخۇا، توپباي ئاسىلبېك (قازاق)، تۇرسۇن رېھىم، گې جىنباۋ (شىبە)، ۋاڭ چىچاۋ، نەسىرىدىن ناسىر.

ھاكىمى: گوجيەنجۇڭ (شىبە)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: ۋاڭ شۇمىن، ئەزىمباي مىرزاقۇل (قازاق)، زايۇشېڭ (شىبە)، مىرزالىم ھەسەن، پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: ئېرفۇ (شىبە، 8 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، جاۋ ۋېنيۆ.

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: بادان قۇتانباي (قازاق)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: لى زوچيۇ، زايىڭمېي (ئايال، شىبە)، لېي سەييۆ، ۋېي نەن (جۇاڭزۇ)، نۇرۇللا باتۇر، سۇچۇڭئا (شىبە).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ۋېن لياڭ (شىبە).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: خۇافۇيۇەن (شىبە).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى چاپچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 118 مىليون 801 مىڭ 900 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 123 مىليون 459 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 7.26% ئاشتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، ئوۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 188 مىليون 522 مىڭ 700 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 202مىليون 363مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 7.58% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 100 مىليون 662 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 107 مىليون 251 مىڭ 100 يۈەن) گە يېتىپ، 7.01% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 6 مىليون 347 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 29 مىليون 950 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 117 مىليون 600 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 121 مىليون 884 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 6.7% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 443 مىڭ 200 مو تېرىلغۇ يەر بار. 72 مىڭ 752 تونا ئاشلىق، 4475 تونا ياغلىق دان، 245 تونا پاختا، 59 مىڭ 414 تونا قىزىلچا، 3800 تونا قوغۇن - تاۋۇز، 3617 تونا مېۋە - چېۋە، 3975 تونا كۆكتات ئېلىندى. شۇ يىلى 5212 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 394 مىڭ 800 تۈپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى، 891 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى. يىل ئاخىرىدا 330 مىڭ 100 تۈياق چارۋا قالدى، مۇشۇ بىر يىلدا 2820 تونا گۆش، 8103 تونا سۈت، 770 تونا قوي يۇڭى، 120 تونا تۇخۇم، 2349 كىلوگرام يۇمران بۇغا مۇڭگۈزى ئېلىندى. 79 تونا بېلىق تۇتۇلدى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 41 مىڭ 509 كىلوۋاتقا يەتتى. شۇ يىلى 4140 تونا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى، يېزا ئىگىلىكىدە 1 مىليون 802 مىڭ 300 كىلوۋات سائەت توك سەرپ قىلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا سۇ ئىنشائات قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 12 مىليون 117 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە چاپچال ئۈستىگىنى ئوزگەرتىپ ياساش قۇرۇلۇشى ئۈچۈن سېلىنغان مەبلەغ 4 مىليون 300 مىڭ يۈەن (ناھىيە ئوزى تەييارلىغان مەبلەغ 1مىليون 100مىڭيۈەن)، 15 كىلومېتر ئوزۇنلۇقتا غول ئۆستەڭ چېپىلدى، بۇنىڭ 11 كىلومېترىغا تاش ياتقوزۇلدى، 5.4 كىلومېتر ئوزۇنلۇقتا سۇنى چۇشۇرۇۋېتىش ئۈستىگى چېپىلدى، غول ئۆستەڭدە ھەر خىل ئىنشائاتتىن 20سى ياسالدى؛ ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائات ئاساسىي قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 7 مىليون 817 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 89.89 كىلومېتر ئوزۇنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەڭ چېپىلدى (سۇ سىڭىمەس ئېرىق - ئۆستەڭ 89.79 كىلومېتر ئوزۇنلۇقتا)، 133.81 كىلومېتر ئوزۇنلۇقتىكى ئېرىق - ئۆستەڭ رېمونت قىلىندى، يېزىلاردا 11.5 كىلومېتر ئوزۇنلۇقتا توك سىمى تارتىلدى (يۇقىرى بېسىملىق توك لىنىيىسىنىڭ ئوزۇنلۇقى 3.5 كىلومېتر)، 11.2 كىلومېتر ئوزۇنلۇقتا سۇ تۇرۇبىسى ئورنىتىلدى، 172.6 كىلومېتر ئوزۇنلۇقتا تاشيول ياسالدى، ھەر خىل ئىنشائاتتىن 231ى ياسالدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 24 مىليون 266 مىڭ 900 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 19.29% ئاشتى.

سائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 42 مىليون 420 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 53 مىليون 547 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.5% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 157 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 625 مىڭ 500 تونا كۆمۈر، 1757 تونا سېمونت، 9208 پار خۇرۇم ئاياغ كىيىم، 72.09 تونا مېخ، 26.03 تونا مېتال ئىشىك - دېرىزە، 19 مىليون 540 مىڭ دانە خىش، 5196.2 كىلومېتر ئوزۇنلۇقتا توك سىمى، 254.82 تونا سۈت پاراشوكى، 134 تونا ئاق ھاراق، 50.74 تونا پىرەنىك، 17 مىڭ 739 تونا ئۇن، 3770 تونا گۈرۈچ، 880 تونا سۇ يېغى، 6883 تونا يەم - بوغۇز ئىشلەپچىقىرىلدى.

مۇشۇ بىر يىلدا ئاساسىي قۇرۇلۇش ئۈچۈن 5 مىليون 110 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى، تېخنىكا يېڭىلاش، ئۈسكۈنىلەرنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇك ئۈچۈن 9 مىليون 380 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى. ناھىيە بويىچە تاشيولدا توشۇلغان يولۇچى گوبوروت مىقدارى 17 مىليون 327 مىڭ 800 ئادەم/كىلومېتر غا، يۈك گوبوروت مىقدارى 461 مىڭ 500 توننا/كىلومېتر غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 872 مىڭ 400 يۈەنگە يەتتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى).

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 76 مىليون 200 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 9 مىليون 310 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. شۇ يىلقى ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 280 مىڭ شۋېيتسارىيە فرانكىغا يەتتى، بۇنىڭدىن باشقا، 1 مىليون 820 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى يۇمران بۇغا مۇڭگۈزى ئېكسپورتقا ئۆتكۈزۈلدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن يىلىغا 596.34 يۈەندىن كىرىم توغرا كەلدى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 10 مىڭ 340 (ناھىيە بازىرىدىكى كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 1599) بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 22 مىليون 125 مىڭ 800 يۈەن (ناھىيە بازىرىدىكى كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە 4 مىليون 433 مىڭ 800 يۈەن) ئىش ھەققى تارقىتىلدى. شۇ يىلى ناھىيە - بازاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغان خادىملاردىن 317سى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. ناھىيە دەرىجىلىك 28 ئورۇن 15 يېزا - بازار (مەيدان) نى نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش بويىچە ھۆددىگە ئالدى؛ يېزا - بازار (مەيدان) لاردىكى 206 نەپەر پارتىيە ئەزاسى ۋە كادىر 410 نامرات ئائىلىنى نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش بويىچە ھۆددىگە ئالدى. مۇشۇ بىر يىلدا نامرات ئائىلىلەرنىڭ ھەر خىل خىراجىتىدىن 110 مىڭ يۈەن كېمەيتىلدى ياكى كۆتۈرۈۋېتىلدى. ناھىيە بىلەن يېزىلار شەھەرنىكلىشىپ مەبلەغ سېلىپ، تۆت ئىقتىسادىي گەۋدە قۇرۇدى؛ كۆچمە چارۋىدىن 682 تۇياق قوي، 86 كالا تارقىتىلدى، نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشقا 75 مىڭ 163 يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى. يىل ئاخىرىغا كەلگەندە 515 ئائىلىدىكى 2793 كىشى نامراتلىقتىن قۇتۇلدى، بۇ، ئومۇمىي يار - يۆلەك بولۇش پىلانىنىڭ 88.8 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. ناھىيە - بازار ئاھالىسى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 48 مىليون 11 مىڭ يۈەنگە يەتتى، يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 8 مىليون 443 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ستراخۇانىيە خىراجىتىدىن 203 مىڭ يۈەن يېغۇۋېلىندى، 73 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى. ناھىيىدىكى ھەر مىللەت خەلقى ئەنخۇي قاتارلىق ئايەت يۇز بەرگەن رايونلارغا 110 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق پۇل ئىئانە قىلدى؛ چاپچال ناھىيىسىنىڭ ئېغىر ئايەت يۇز بەرگەن تاغ رايونىدىكى بەش يېزىغا 60 مىڭ يۈەن ئايەتتىن قۇتقۇزۇش پۇلى تارقىتىلدى، 3450 كىلوگرام ئۇن، 1500 كىلوگرام خىمىيىۋى ئوغۇت، 250 توننا كۆمۈر يارىدەم قىلىندى. 1991 - يىلى جاڭستاي يېزىسىدا مېيىپلار بىرلەشمىسى قۇرۇلدى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىملىرىدىن 1057سى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار خادىم 158. شۇ يىلى ئاپتونوم ناھىيە يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن بېرىلگەن «كۆممىقوناق مەھسۇلاتىنى ئۇنىۋېرسال ئاشۇرۇش تېخنىكىسى» بويىچە 3 - دەرىجىلىك مول ھوسۇل مۇكاپاتىغا، ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتى تەرىپىدىن بېرىلگەن «يېشىل ئوغۇتنى ئۇنىۋېرسال ئۇستۇرۇش تېخنىكىسى ۋە ئۇنى ئەملىيەتتە ئومۇملاشتۇرۇپ قوللىنىش» بويىچە 3 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ ناھىيىلىك دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش پونكىتى ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن بېرىلگەن «شال مايسىمىنى

قۇرۇق يەردە يېتىشتۇرۇپ شالاڭ كۆچۈرۈشنى كېڭەيتىشتىكى ئىلغار ئورۇن» دېگەن نامغا ئېرىشتى. ناھىيىدىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 16 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 13)، ئوقۇغۇچىسى 8490 (مىللىي ئوقۇغۇچى 6551)؛ ئوتتۇرا دەرىجىلىك شىفەن مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 82 (مىللىي ئوقۇغۇچى 15)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 70 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 55)، ئوقۇغۇچىسى 19 مىڭ 166 (مىللىي ئوقۇغۇچى 15 مىڭ 341)، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 1592 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 1325). شۇ يىلى ئاپتونوم ناھىيە ئاپتونوم رايون بويىچە ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى يېڭىلاش - ئۆزگەرتىشتىكى نۇقتىلىق ناھىيىلەر قاتارىغا كىرگۈزۈلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىش باشلانغان قۇرۇلۇش كۆلىمى 17 مىڭ 199 كۋادرات مېترغا، پۈتكەن قۇرۇلۇش كۆلىمى 15 مىڭ 763 كۋادرات مېترغا يەتتى، مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشى ئۈچۈن جەمئىي 3 مىليون 844 مىڭ يۈەن (ناھىيە ئۆزى تەييارلىغان مەبلەغ 2 مىليون 824 مىڭ يۈەن) مەبلەغ سېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا «چاپچال گېزىتى» 137 مىڭ 39 نۇسخا تارقىتىلدى. 1 - ئايدا ناھىيىدە 6 - نۆۋەتلىك دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئىشتىن سىرتقى ئەدەبىيات - سەنئەت كۆرىكى ئۆتكۈزۈلدى. 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنى شىبە مىللىتىنىڭ بېيلۇن ئۇسسۇلى ئويناش، دۇڭبۇر چېلىش مۇكاپاتلىق مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقە ئارقىلىق 16 خىل بېيلۇن ئۇسسۇلى، ئون نەچچە خىل دۇڭبۇر كۈيى توپلىنىپ رەتلەندى. ناھىيىلىك سەنئەت ئەترىتى ئىلى ئوبلاستى ۋە ئىلى ۋىلايىتى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ئەدەبىيات - سەنئەت كۆرىكىدە كوللېكتىپ بويىچە 2 - لىككە ئېرىشتى، توققۇز سەنئەت نومۇرى ئىجادىيەت مۇكاپاتى ياكى مۇنەۋۋەر نومۇر مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنى گۈزەل سەنئەت، ھۆسىن خەت، فوتو سۈرەت كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈلدى، كۆرگەزمىگە 170 ئەسەر قويۇلدى. 2 - ئايدا ناھىيىلىك مەدەنىيەت يۇرتىنىڭ فوتوگرافى ئەن سۇ (شىبە) نىڭ «بايرام» ناملىق فوتو سۈرىتى جۇڭگو فوتو سۈرەت سەنئىتى تەبىئىي شارائىت ۋە ئۆرپ - ئادەت كۆرگەزمىسى گۇرۇپپىسى تەرىپىدىن تاللاندى ھەمدە ياپونىيە قاتارلىق 100 نەچچە دۆلەت ۋە رايونغا ئېلىپ بېرىلىپ، كۆرگەزمىگە قويۇلدى. دۆلەت جىڭيۈەن ئىبادەتخانىسى (ئىلى رايونىدىكى سەككىز چوڭ لاما ئىبادەتخانىسى ئىچىدە بالدۇرراق سېلىنغان ئىبادەتخانىلاردىن بىرى) نى رېمونت قىلىشقا 50 مىڭ يۈەن پۇل ئاجراتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئاممىۋى خاراكتېرلىك تەنتەربىيە پائالىيىتى 59 قېتىم ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە قاتناشقۇچىلار 17 مىڭ 760 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. ناھىيىلىك تەنتەربىيە ۋە كىللەر كوماندىسى ئاپتونوم رايوندا ئۆتكۈزۈلگەن3 - نۆۋەتلىك ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتەپلىرىنىڭ ئوقيا ئېتىش مۇسابىقىسىدە تۆت ئالتۇن مېدال، بىر كۈمۈش مېدالغا ئېرىشتى؛ ئىلى ۋىلايىتىدە ئۆتكۈزۈلگەن ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتەپلىرىنىڭ يېنىك ئاتلېتكا تەنھەرىكەت يىغىنىدا ئالتە كۈمۈش مېدال، يەتتە مىس مېدالغا ئېرىشتى. ناھىيىلىك ۋە يېزىلىق تىببىي داۋالاش، سەھىيە ئاپپاراتىدىن 20سى، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 334ى، كېسەل كارىۋىتىدىن 290ى بار.

☆ 10 - ئايدا مۇئاۋىن ھاكىم ۋاڭ شۇمىن ئۆمەك باشلىقى بولغان سودا ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكى تۆت كىشى سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى ئالمۇتا ئوبلاستىنىڭ ئۇيغۇر رايونىغا بېرىپ، سودا سۆھبىتى ئۆتكۈزدى. ئىككى تەرەپ سودا توختامى ۋە ھەمكارلىق مۇددىئانامىسى ئىمزالىدى.

☆ 11 - ئايدا ناھىيىلىك دېھقانچىلىق ئىدارىسىنىڭ باشلىقى گۈەن سەنشەن (شىبە) ۋە ناھىيىلىك دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش پونكىتىنىڭ باشلىقى يى شۆچىن (شىبە) مەملىكەت بويىچە 3 - دەرىجىلىك دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىقتىن مول ھوسۇل ئېلىش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

ئېرشياڭ

تارباغاتاي ۋىلايىتى

مەمۇرىي مەھكىمە، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

ۋالىيسى: ئارىستانبېك ئۇشاقباي (قازاق)؛ مۇئاۋىن ۋالىيلىرى: سۇن ۋېنگاۋ، مىندىبەرىك ئالاشجاپ (موڭغۇل)، مەمتىمىن ئەخمەت، لى جىمىن (6 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، لى جيەنجۇڭ (7 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، ۋاڭ جۇڭچىڭ (7 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

ۋىلايەتلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: قالىموللاشابى (قازاق).

ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستلىق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى تارباغاتاي ۋىلايەتلىك شۆبىسىنىڭ باش تەپتىشى: ئىبراھىم ئۆمەر.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى تارباغاتاي ۋىلايىتىنىڭ (ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 9 - شىسىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 2 مىليارد 84 مىليون 284 مىڭ 300 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 2 مىليارد 5 مىليون 299 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4.49% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 4 مىليارد 128 مىليون 703 مىڭ 500 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 3 مىليارد 987 مىليون 292 مىڭ 200 يۈەن) گە يېتىپ، 12.37% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 1 مىليارد 764 مىليون 227 مىڭ 800 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 715 مىليون 128 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 5.48% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 105 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 289 مىليون 450 مىڭ يۈەن بولدى.

ۋىلايەت بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 923 مىليون 529 مىڭ 300 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 927 مىليون 684 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 11.17% ئاشتى. ۋىلايەت بويىچە 4 مىليون 53 مىڭ 700 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 386 مىڭ 312 توننا ئاشلىق، 30 مىڭ 4 توننا پاختا، 56 مىڭ 932 توننا ياغلىق دان، 229 مىڭ 225 توننا قىزىلچا ئېلىندى. 30 مىڭ 837 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 2 مىليون 250 مىڭ تۈپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى. يىل ئاخىرىدا 3 مىليون 46 مىڭ 900 تۇياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 26 مىڭ 452 توننا گۆش، 5112 توننا قوي يۇڭى، 136 توننا چۇپۇر، 61.28 توننا ئۆچكە تىۋىتى، 63 مىڭ 346 پارچە كالا تېرىسى، 797 مىڭ 584 پارچە قوي تېرىسى، 163 مىڭ 377 پارچە ئۆچكە تېرىسى، 22 مىڭ 236 توننا كالا سۇتى، 5524 توننا قوي سۇتى ئېلىندى. 1 مىليون 150 مىڭ 300 ئۆي قۇشى بېقىلىپ، 3725 توننا تۇخۇم ئېلىندى. 665 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 501 مىڭ 213 كىلوۋاتقا يەتتى. شۇ يىلى 22 مىڭ 913 ئۆلچەملىك توننا خىمىيىۋى ئوغۇت، يېزىلاردا 45 مىليون 360 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى. سۇ قۇرۇلۇشىغا 91 مىليون 154 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئوتتۇرا، كىچىك سۇ ئامبىرىدىن يەتتىسى ياسالدى ھەم قۇرۇلۇشى داۋاملاشتۇرۇلۇۋاتىدۇ. ئامبارنىڭ سىغىمچانلىقى 3 مىليون 850 مىڭ كۇب مېتر ئاشۇرۇلدى؛ 19.9 كىلومېتر توسما ياسالدى، 986.43 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەڭ، 404.98 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، 2623.5 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەڭ رېمونت قىلىندى؛ سۇغىرىش رايونىدا يېڭىدىن 893 ئورۇندا قۇرۇلۇش قىلىندى؛ يېڭىدىن 375 قۇدۇق قېزىلدى، 205 قۇدۇق يۇرۇشلەشتۇرۇلدى، 1232 قۇدۇق رېمونت قىلىندى، 1 مىليارد 503 مىليون كۇب مېتر سۇ باشلاندى؛ 163.22 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا يېزا توك سىمى تارتىلدى، 1025.1

كىلومېتر ئۆزۈنلۈقتىكى يېزا يولى رېمونت قىلىندى، يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 251 مىليون 339 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 248 مىليون 435 مىڭ 600 يۈەن) گە، ئومۇمىي كىرىم 215 مىليون 594 مىڭ 400 يۈەنگە، پايدىسى 16 مىليون 412 مىڭ 600 يۈەنگە، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن پىللىق ئوتتۇرىچە كىرىم 1520 يۈەنگە يەتتى.

ۋىلايەت بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 770 مىليون 483 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا751مىليون977 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %3.23 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۈكچىلىكىدىكى سانائەتنىڭ %2.54 نى، كوللېكتىپ مۇلۈكچىلىكىدىكى سانائەتنىڭ %45.40 نى، كەنت دەرىجىلىكتىن تۆۋەن سانائەتنىڭ %35.5 نى ئىگىلەيدۇ. مۇشۇ بىر يىلدا 171 مىليون 874 مىڭ 100 كىلوۋات سائەت توك (بۇنىڭ ئىچىدە سۇ كۈچىدىن ھاسىل قىلىنغان توك61 مىليون892 مىڭ100 كىلوۋات سائەت)، 1 مىليون 612 مىڭ 400 تونا كۆمۈر، 127 مىڭ 64 تونا سېمونت، 333 مىڭ 324 تونا تۇز، 21 مىڭ 173 تونا شېكەر، 120 مىليون 810 مىڭ دانە خىش، 61 مىڭ 675 تونا ئۇن، 19 مىڭ 346 تونا سۇ يېغى، 17 مىڭ 278 تونا ئىچىملىك - ھاراق (بۇنىڭ ئىچىدە ئاق ھاراق 2628 تونا)، 17 مىڭ579 تونا پىۋا، 161 مىڭ 439 پار خۇرۇم ئايىغ كىيىم، 1424 كۆادرات مېتر گىلەم، 19 مىڭ 900 دانە يانغاچ ئۈي جاھازى، 16 مىڭ555 دانە ئونتۇرلۇكسىمان دېھقانچىلىق ماشىنا - سايمانى، 3785 تونا پولات تۇرۇبا، 139 تونا كونسېرۋا، 320 تونا سوت پاراشوكى، 234 تونا يۇڭ ئۈچ (تاۋارلىق مىقدارى)، 33 مىڭ 434 پارچە خۇرۇم (كالا تېرىسىگە مۇندۇرۇلدى)، 2204 تونا پىششىقلاپ ئىشلەنگەن تۇز ئىشلەپچىقىرىلدى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۈككە سېلىنغان مەبلەغ 277 مىليون 40 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %28.33 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۈكچىلىكىدىكى قۇرۇلۇشلارنىڭ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ 83 مىليون 230 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ 35 مىليون 990 مىڭ يۈەن. 105 تۇرلۇك قۇرۇلۇشتا يېڭىدىن ئىش باشلاندى، 21 تۇرلۇك قۇرۇلۇش داۋاملاشتۇرۇلدى، 95 تۇرلۇك قۇرۇلۇش پۈتكۈزۈلدى. ۋىلايەت بويىچە ئاساسىي قۇرۇلۇشتا يېڭىدىن كۆپەيتىلگەن ئاساسلىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى مۇنداق بولدى: ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئورنى 9752، يىللىق سۈيۇقلاشتۇرۇلغان گاز بىلەن تەمىنلەش ئىقتىدارى 30 تونا، سودا تور - نۇقتىسى 900 كۆادرات مېتر، دوختۇرخانىدىكى كېسەل كارىۋىتى 279، قېزىلغان ئالتۇننىڭ يىللىق تەييار مەھسۇلات بولۇش مىقدارى 55 كىلوگرام. شۇيىلى جەنۇبىي تاربا‌غاتاي‌لۇ‌ڭگە - كىرلىك زاۋۇتى بىلەن چاغانتوقاي قەغەز زاۋۇتى پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلدى، بۇنىڭغا 11 مىليون 820 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

1991 - يىلى ئاپتونوم رايون ئىچى، سىرتىدىكى سودىگەرلەر ۋە چەت ئەل سودىگەرلىرى بىلەن 42 تۈرده هەر خىل كېلىشىم ئىمزالاندى. 61 ئىختىساس ئىگىسى كىرگۈزۈلدى؛ مەبلەغ كىرگۈزۈلىدىغان ئالته تۈرلۈك توختام ئىمزالاندى. بۇنىڭ سوممىسى 22 مىليون 790 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە شاڭخەيدىن پاختا بازىسى قۇرۇلۇشىغا كىرگۈزۈلگەن 8 مىليون 380 مىڭ يۈەن مەبلەغ ئەملىيلەشتى.

تاربا‌غاتاي ۋىلايىتىدىكى ئالته ناھىيە، بىر شەھەر ۋە ۋىلايەتكە بىۋاسىته قاراشلىق ئىككى ترانسپورت كارخانىسى مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇغان يۈك مىقدارى 130 مىڭ تونىنغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 43 مىليون 700 مىڭ تونا/كىلومېتر‌غا، توشۇغان يولۇچى 5 مىليون 80 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 281 مىليون 430 مىڭ ئادەم/كىلومېتر‌غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسىپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 9 مىليون 490 مىڭ 200 يۈەنگە يەتتى. باقتۇ ئېغىزىدا خەلقئارا پوچتا يوللانمىلىرىنىڭ ئالماشتۇرۇلۇش مىقدارى 12 مىڭ 605 دانىگە يەتتى.

ۋىلايەت بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە

سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 673 مىليون 180 مىڭ يۈەنگە، بۇنىڭ ئىچىدە ئاھالىلەر ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ سوممىسى 503 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە، ئىجتىمائىي گۇرۇھلارنىڭ سېتىۋېلىش سوممىسى 62 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 107 مىليون 670 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ۋىلايەت بويىچە مال بىلەن تەمىنلەش - مال سېتىۋېلىش ئومۇمىي قىممىتى بازار باھاسى بويىچە 77 مىليون 694 مىڭ 600 يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېمەك - ئىچمەك، يەرلىك مەھسۇلات، تىببىي دورىگەرلىك ۋە ساقلىقنى ساقلاش بۇيۇملىرىنىڭ قىممىتى 11 مىليون 475 مىڭ يۈەن، توقۇمىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ قىممىتى 59 مىليون 485 مىڭ 600 يۈەن، چارۋا مەھسۇلاتلىرىنىڭ قىممىتى 6 مىليون 179 مىڭ يۈەن، ئىلمەنىڭ قىممىتى 555 مىڭ يۈەن. ئېكسپورت ۋەزنىسىدىكى پىلاندىكى باھا بويىچە 39 مىليون 400 مىڭ يۈەن (بازار باھاسى بويىچە ھېسابلىغاندا 71 مىليون 140 مىڭ يۈەن) ئورۇندالدى. ئىمپورت، ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسى 174 مىڭ شۇھېتسارىيە فرانكىغا يەتتى. 11 - ئاينىڭ 1 - كۈنى چۆچەك شەھىرى سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ قازاقستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ سىمىپالاتىنسكىي ئوبلاستى يەرلىك ئىشلەپچىقىرىش بىرلەشمە گەۋدىسى بىلەن جۇڭگونىڭ ئاق شېكىرنىڭ قازاقستانىنىڭ خىمىيىۋى ئوغۇتىنى ئالماشتۇرۇش توختامى ئىمزالىدى. يىل ئاخىرىغىچە، ئەمەلىيەتتە، 302 مىڭ 800 شۇھېتسارىيە فرانكىلىق مال ئالماشتۇرۇلدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورت ئومۇمىي سوممىسى 178 مىڭ 200 شۇھېتسارىيە فرانكى، ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسى 124 مىڭ 600 شۇھېتسارىيە فرانكى. مۇشۇ بىر يىلدا 46 ئادەمدىن تەركىب تاپقان سەككىز ۋەكىللەر ئۆمىكى چېگرىدىن چىقتى، 37 ئادەمدىن تەركىب تاپقان يەتتە ۋەكىللەر ئۆمىكى چېگرىدىن كىردى. 11 تۈرلۈك تاشقى سودا توختامى ئىمزالاندى. 41 مىڭ 100 تۇياق چارۋا ئېكسپورت قىلىندى.

ۋىلايەت بويىچە دېھقانلارنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 744.39 يۈەنگە يەتتى. ۋىلايەت بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 112 مىڭ 966 (ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغىنى 95 مىڭ 851، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغىنى 17 مىڭ 115) بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 239 مىليون 152 مىڭ 300 يۈەن (ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە 209 مىليون 371 مىڭ 400 يۈەن، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە 29 مىليون 780 مىڭ 900 يۈەن) ئىش ھەققى تارقىتىلدى. شەھەر - بازاردا 5799 ئادەم ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. ۋىلايەت بويىچە يىل ئاخىرىغىچە 1178 نامرات ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى؛ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇش نىسبىتى 29.3% كە يەتتى. 1990 - يىلى ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش، نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش بويىچە 47 ھەمكارلىق زاپاس كاسسىسى قۇرۇلدى، زاپاس كاسسىدىكى زاپاس سومما 1 مىليون 128 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش ئىقتىسادىي گەۋدىسىدىن ئالتىسى قۇرۇلدى، 7857 تۇياق نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش كۆچمە قويى ئاجرىتىلدى. شەھەر - يېزىلاردا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 906 مىليون 390 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ۋىلايەت بويىچە 12 ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئورنى، ئۇلاردا 302 ئىشچى - خىزمەتچى بار (مېيىپ ئىشچى - خىزمەتچى 129)، ئۇلارنىڭ يىللىق مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليون 720 مىڭ يۈەنگە، پاراتقان پايدىسى 240 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ساناتورىيىسىدىن بىرى بار، ئۇنىڭغا 39 كىشى قوبۇل قىلىندى (ئۇچ جەھەتتە تايانچسىز بوۋاي - مومای 29، يېتىم بالا ئون)؛ يېزىلاردىكى ياشانغانلار ساناتورىيىسى 13 بولۇپ، ئۇلاردا 63 بوۋاي - مومای بېقىلىۋاتىدۇ. يىغۇۋېلىش - قايتۇرۇش پونكتىدىن بىرى بار بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 92 كىشى يىغۇۋېلىندى، 53 كىشى ئۆز جايىغا قايتۇرۇلدى. يېزىلاردا كوللېكتىپ بېقىلىدىغان بەشتە كاپالەتلەندۇرۇلىدىغان 1062

كىشى بار بولۇپ، بېقىش سوممىسى 467 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ شەھەردە قەرەللىك، نورمىللىق ياردەم بېرىلمەيدىغان 109 ئادەم بار بولۇپ، ئىقتىسادىي ياردەم سوممىسى 92 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شەھەر - يېزىلاردىكى ھەر خىل ئىجتىمائىي قۇتقۇزۇش ئوبيېكتىدىن 7326 ئادەم (قېتىم) شۇ يىلى دۆلەتنىڭ قۇتقۇزۇشىغا ئېرىشتى. ژىلايەت بويىچە 455 كارخانا مال - مۈلۈك ستراخۇانىيىسىگە، 4072 ئائىلە شەھەر - يېزا ئاھالىسى ئائىلە مال - مۈلكى ستراخۇانىيىسىگە، 89 مىڭ 406 كىشى جىسمانىي ستراخۇانىيىگە قاتناشتى. شۇ يىللىق ستراخۇنىيە ھۆددىگەرلىك سوممىسى 1 مىليارد 106 مىليون 770 مىڭ يۈەنگە يەتتى، مۇشۇ يىلى 7 مىليون 960 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى، 2 مىليون 310 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ژىلايەت بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان يۇقىرى دەرىجىلىك كەسىپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار تەبىئىي پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 97 سى، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسىپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار خادىمدىن92 سى بار. ژىلايەتتىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 484 (مىللىي مەكتەپ 274، بۇنىڭ ئىچىدە ياناقلىق مەكتەپ 38)، ئوقۇغۇچىسى 102 مىڭ 713 (مىللىي ئوقۇغۇچى 51 مىڭ 36)؛ ئوتتۇرا مەكتەپ 119 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 46، مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان مەكتەپ 14)، ئوقۇغۇچىسى 49 مىڭ 897 (مىللىي ئوقۇغۇچى 20 مىڭ 554)، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 9533 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 4944). كەسىپىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئۇچ (مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان مەكتەپ بار). ئوقۇغۇچىسى 1634 (مىللىي ئوقۇغۇچى 104)، مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 124 (مىللىي ئوقۇتقۇچى ئالتە)؛ تېخنىكۇم ماتارىپى مەكتىپى تۆت (ھەممىسى مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان مەكتەپ)، ئوقۇغۇچىسى 2038 (مىللىي ئوقۇغۇچى 982)، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 215 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 124)؛ تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپى بىر (مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان مەكتەپ)، ئوقۇغۇچىسى 1481 (مىللىي ئوقۇغۇچى 701)، مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 75 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 45)؛ شىنجاڭ رادىئو - تېلېۋىزىيە داشۇەنىڭ تارباغاتاي ژىلايەتلىك شۇبىسى بىر، ئوقۇغۇچىسى 47 (مىللىي ئوقۇغۇچى 29)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى ئالتە (مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان مەكتەپ بەش، موڭغول مەكتەپ بىر)، ئوقۇغۇچىسى 614 (مىللىي ئوقۇغۇچى 345)، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 104 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 54)؛ چوڭلارنى تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلەش مەكتىپىدىكى سىنىپ 966، ئوقۇغۇچىسى 50 مىڭ 748، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 47، شۇ يىللىق ماتارىپ خىراجىتى ئومۇمىي مالىيە چىقىمىنىڭ 4.18 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى، ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 31 مىليون 600 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

ژىلايەت بويىچە كىنو قويۇش ئورنىدىن 187 سى بار، مۇشۇ بىر يىلدا 15 مىڭ 722 قېتىم كىنو قويۇلدى. تاماشىبىن 3 مىليون 637 مىڭ 587 ئادەم (قېتىم) گە، ئومۇمىي كىرىم 1 مىليون 84 مىڭ 143 يۈەنگە، تارقىتىش كىرىمى 461 مىڭ 909 يۈەنگە يەتتى، «تارباغاتاي گېزىتى» 302 سان چىقتى، بۇنىڭ ئىچىدە قازاقچە 151 سان؛ خەنزۇچىنىڭ تىراژى 7199، قازاقچىنىڭ تىراژى 1700. «تارباغاتاي پەن - تېخنىكا گېزىتى» 48 سان چىقتى، بۇنىڭ قازاقچىسى 24 سان؛ خەنزۇچىنىڭ تىراژى 1400، قازاقچىنىڭ تىراژى 1200. ئەدەبىي ژۇرنال «تارباغاتاي» (قازاقچە، پەسىللىك ژۇرنال) جەمئىي تۆت سان چىقتى. ھەر سانىنىڭ تىراژى 2800، شۇ يىلى ژىلايەتلىك كۈتۈپخانا بىلەن چۆچەك شەھىرى ئاشلى داغۇر يېزىلىق مەدەنىيەت پونكىتى مەملىكەت بويىچە مەدەنىيەت سىستېمىسىدىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى.

ژىلايەت بويىچە 246 تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 292 كەسىپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى

بار. بۇنىڭ ئىچىدە مەسئۇل ۋراچ دەرىجىلىكتىن يۇقىرىلار 530 (يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 53)، جەمئىي 213 كېسەل كارىۋىتى بار. 1991 - يىلى تارباغاتاي ۋىلايەتلىك تەنھەرىكەت كوماندىسىدىكى تەنھەرىكەتچىلەر مەملىكەت، ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تۇرلۇك مۇسابىقىلەرگە قاتنىشىپ، 14 ئالتۇن مېدال، 20 كۈمۈش مېدال، 21 مىس مېدال ئالدى. ئون كىشى، ئۇچ تەنھەرىكەت كوماندىسى ئاپتونوم رايون بويىچە تەنتەربىيە ئەخلاق - پەزىلەت مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، مۇشۇ بىر يىلدا يېزا - بازارلاردىن يۇقىرىئورۇنلار 176 قېتىم تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزدى، مۇسابىقىگە 37 مىڭ 530 تەنھەرىكەتچى (قېتىم) قاتناشتى. ۋىلايەت بويىچە ياشانغان كادىرلار پائالىيەت مەركىزىدىن يەتتىسى بار. بۇنىڭ ئىچىدە ئۇچى 1991 - يىلى قۇرۇلدى.

1991 - يىلى ۋىلايەت بويىچە نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى ‰2.14، ئۆلۈش نىسبىتى ‰26.3، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى ‰15.11 بولدى. يىل ئاخىرىدا ئومۇمىي نوپۇس 798 مىڭ 701 (يېزا ئىگىلىك 9 - شىسى ۋە ۋىلايەتتە تۇرۇشلۇق باشقا ئورۇنلارنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 11 مىڭ 543 ئادەم كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە قازاقلار 204 مىڭ 234گە يېتىپ، 3213 ئادەم كۆپەيدى؛ ئۇيغۇرلار 37 مىڭ 760 قا يېتىپ، 391 ئادەم كۆپەيدى؛ خەنزۇلار 458 مىڭ 416گە يېتىپ، 6688 ئادەم كۆپەيدى؛ باشقا مىللەتلەر ئاھالىسى 98 مىڭ 291گە يېتىپ، 1251 ئادەم كۆپەيدى.

تاھىر تاشبايوۋ

چۆچەك شەھىرى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

3 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: مولداقمېت ساپارغالى (قازاق)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: سۇن زىشېن، دىڭ لىفۇ (داغۇر)، ئابلىز ئابدۇللا، چېڭ نىبو.

شەھەر باشلىقى: بايغۇجا مىرتىكباي (قازاق)؛ مۇئاۋىن شەھەر باشلىقلىرى: ياڭ ۋېيچاڭ، لى يۆيۇ، ما شۆيى (خۇيزۇ)؛ جۇلىجى، قىرغىز مۇقامېت (قازاق)، دۇەن خەيپېڭ (11 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

سىياسىي كېڭەش 3 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: لىيۇ دائەن؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: تۇرسۇن ئابدۇرېھىم، ئىبرايىم كەرىم (قازاق)، نۇرنىسا روزىيېۋا، ساغىدۇللا قاجىئوسمان (قازاق)، لەتىپ توختىغوجا (ئۆزبېك).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: دولقىن قالى (قازاق).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: غوپۇر روزى.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى چۆچەك شەھىرىنىڭ (ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى بۇنىڭ سىرتىدا) مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 214 مىليون 182 مىڭ 500 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 211 مىليون 351 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %12.5 ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 369 مىليون 504 مىڭ 300 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 348 مىليون 503 مىڭ 300 يۈەن) گە يېتىپ، %17.3 ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 162 مىليون 483 مىڭ 800 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 155 مىليون 508 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، %9.4 ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 14 مىليون 740 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئومۇمىي چىقىم 29 مىليون 410 مىڭ يۈەن بولدى.

شەھەر بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 148 مىليون 845 مىڭ 500 يۈەن

(ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 147 مىليون 660 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدەكىدىن 4.49% ئاشتى. شەھەر بويىچە 844 مىڭ 600 مو تېرىلغۇ يەر بار. 71 مىڭ 911 تونىنا ئاشلىق ئېلىندى، ئاشلىقنىڭ تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى 61.33% بولدى؛ 24 مىڭ 7تونىنا يانغاق دان، 83 مىڭ 182 تونىنا قىزىلچا ئېلىندى. 7073 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى؛ 460 مىڭ تۈپ پارچە - پۈرات كۆچەت تىكىلدى. 706 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى. يىل ئاخىرىدا 386 مىڭ 100 تۈياق چارۋا قالدى، 154 مىڭ 100 تۈياق چارۋا قولدىن چىقتى، بۇنىڭ ئىچىدە تاۋار چارۋا 95 مىڭ 600 تۈياق. مۇشۇ بىر يىلدا 3596 تونىنا گۆش، 889 تونىنا قوي يۇڭى، 3485 تونىنا كالا سۈتى، 739 تونىنا تۇخۇم ئېلىندى. 61 تونىنا بېلىق تۇتۇلدى، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 104 مىڭ 901 كىلوۋاتقا يەتتى، يېزىلاردا 11 مىڭ 995 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت، 2 مىليون 310 مىڭ كىلوۋات ساەت توك ئىشلىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتىغا 12 مىليون 600 مىڭ 700 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت سالغان مەبلەغ 1 مىليون 874 مىڭ يۈەن، شەھەر ئۆزى توپلىغان مەبلەغ 10 مىليون 726 مىڭ 700 يۈەن. چاشا سۇ ئامبىرى قۇرۇلۇشى داۋاملاشتۇرۇلدى، ئامبارنىڭ دامبىسىغا 23 مىڭ 189 كۇب مېتر توپا توشۇلدى؛ 18 مىڭ 25 كۇب مېتر ئاساس تازىلاندى؛ 92.1 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ رېمونت قىلىندى، 50.2 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا يۇقىرى بېسىملىق توك سىمى تارتىلدى؛ 132 ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىلدى، سۇغىرىش رايونىدا يۇرۇشلەشكەن 260 كۆۋرۈك - سۇئىگۈچ ياسالدى. قاراڭغۇر سۇ ئامبىرىدا رەسمىي ئىش باشلاندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 25 مىليون 520 مىڭ 400 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدەكىدىن 6.23% ئاشتى.

ساناقت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 84 مىليون 198 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 75 مىليون 753 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدەكىدىن 11.65% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 4 مىليون كىلوۋات سائەت توك، 23 مىڭ تونىنا سېمونت، 128 مىڭ 500 مېتر يۇڭ رەخت، 14 مىڭ 655 تونىنا ئۇن، 4865 تونىنا سۇ يېغى، 3462 تونىنا يەم - بوغۇز، 52 تونىنا پېچىنە - پەرەنىك، 141 تونىنا قەنت - گىزەك، 6000 تونىنا ئاق ھاراق، 81 تونىنا سۇت پاراشوكى، 77 تونىنا كونسېرۋا، 28 مىڭ پار خۇرۇم ئايىغ كىيىم، 53 مىڭ جۈپ ھۆنەر - سەنئەت پەلىيى ئىشلەپچىقىرىلدى. شەھەرلىك سېمونت زاۋۇتىنىڭ «425» نومۇرلۇق ئادەتتىكى سىلىكاتلىق سېمونتى ۋە شەھەرلىك ئۇن زاۋۇتىنىڭ ئۇلچەملىك ئۇنى ئاپتونوم رايون بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى. 1991 - يىلى ئۇراقلىق مۇلۇككە 39 مىليون 410 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، يېڭىدىن 44 مىليون 250 مىڭ يۈەنلىك ئۇراقلىق مۇلۇك كۆپەيتىلدى. 72 مىڭ 398 كۋادرات مېتر قۇرۇلۇش باشلاندى (تۇرالغۇ ئۆي 52 مىڭ 974 كۋادرات مېتر)، ئۇنىڭ 68 مىڭ 706 كۋادرات مېتر (تۇرالغۇ ئۆي 52 مىڭ 974 كۋادرات مېتر) ى پۈتكۈزۈلدى، شۇ يىلى توقۇز نۆۋەتلىك قۇرۇلۇش ئورنىدىن ئېچىلمىلىك مۇلازىمىتى بىناسى، ئۇن زاۋۇتىنىڭ تۇرالغۇ ئۆي بىناسى، ئەمگەك سۈغۇرتاسى ۋە ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش - يېتىشتۇرۇش مەركىزي بىناسى، ئۆي - زېمىن شىركىتىنىڭ تۇرالغۇ ئۆي بىناسى قاتارلىق قۇرۇلۇشلار پۈتۈپ ئىشلىتىلىشكە تاپشۇرۇلدى. تارباغاتاي كوچىسىنىڭ جەنۇبىي بۆلىكىدە 180 مېتر، 5564 كۋادرات مېترلىق 1 - دەرىجىلىك يول يېڭىدىن ياسالدى، 643 مېتر، 10 مىڭ 700 كۋادرات مېترلىق يول ئۆزگەرتىلدى. ئۆچ سۇ زاۋۇتى قۇرۇلدى، ئۇلارنىڭ يىللىق سۇ بىلەن تەمىنلەش مىقدارى 1 مىليون 400 تونناغا يېتىدۇ. بەش كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ تۇرۇبىسى ئورنىتىلدى، كۈنىگە 5000 تونىنا يۇندىنى بىر تەرەپ قىلىدىغان زاۋۇتتىن بىرى قۇرۇلدى، ئۇنىڭ يۇندىنى بىر تەرەپ قىلىش نىسبىتى 70%كە يېتىدۇ؛ سۇ چىقىرىۋېتىش تۇرۇبىسى يېڭىدىن1.6 كىلومېتر ئۇزارتىلدى. «شادلىق ئورمىنى» سۈنئىي كۆل قۇرۇلۇشىغا 150 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى،

ئۇ، 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ھارپىسىدا رەسمىي ئېچىۋېتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا شەھەرلىك ترانسپورت شىركىتى تاشيولدا توشۇغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 15 مىليون 558 مىڭ تونناغا/كىلومېتر، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 13 مىليون 925 مىڭ ئادەم/كىلو مېتر يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 2 مىليون 523 مىڭ 100 يۈەنگە يەتتى.

شەھەر بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 158 مىليون 190 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 24 مىليون 510 مىڭ يۈەن. شەھەر ئاھالىسىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 1255.65 يۈەنگە، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 776.69 يۈەن (دېھقانلارنىڭ 797.23 يۈەن، چارۋىچىلارنىڭ 452.27 يۈەن) گە يەتتى. شەھەر بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 15 مىڭ 876 (ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 12 مىڭ 608) بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 31 مىليون 111 مىڭ 900 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى (ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغانلارغا تارقىتىلغىنى 27 مىليون 664 مىڭ 500 يۈەن). شەھەردە ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 1285 ئادەم ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. يېزىلاردا 187 ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. شەھەر - يېزىلاردا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 136 مىليون 170 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش، قۇنتۇز ۋاقتا 160 مىڭ 600 يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بانكا، ھەمكارلىق كاسسىسى نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش ئوچۇن، 256 مىڭ يۈەن مەبلەغ تارقاتتى. نامرات ئائىلىلەردىن 50 مىڭ 400 يۈەنلىك ھەر خىل ھەق كېمەيتىلدى ۋە كەچۈرۈم قىلىندى. شۇ يىلى شەھەردە كوللېكتىپ پاراۋانلىق كارخانىلىرىدىن ئىككىنچى قۇرۇلدى؛ يېزىلاردا ياشانغانلار ساناتوريىسىدىن ئوچى قۇرۇلدى، بۇلارغا 13 بۇۋاي - مومايى قوبۇل قىلىندى. شەھەر بويىچە ستراخۇانىيە ھەققى كىرىمى 1 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 520 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى. شۇ يىلى سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى ئۆرۈمچى رايونىغا 9700 تۇياق چارۋا، 50 تونىا گۆش ئېكسپورت قىلىندى؛ 1992 - يىللىق ئىمپورت - ئېكسپورت توختامى ئىمزالاندى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىملىرىدىن 2535ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 16، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 255 (دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مەيدانلىرىدىكىسى بۇنىڭ سىرتىدا)، شۇ يىلى «كۆزگى بۇغداينىڭ موبېشى مەھسۇلاتىنى 300 - 400 كىلوگرامغا يەتكۈزۈش بويىچە قېلىپلاشتۇرۇپ ئۈستۈرۈش تېخنىكىسىنى سىناق قىلىپ ئۇلگە كۆرسىتىشنى كېڭەيتىش» ۋە «خىمىيىۋى ئوسۇلدا ياۋا سۇلۇدىكى كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى تىزگىنلەش» تېن ئىمارەت ئىككى تۈرلۈك نەتىجە ۋىلايەتنىڭ پەن تەتقىقاتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. شەھەرلىك دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش پونكتى ۋىلايەتنىڭ «مول - ھوسۇل پىلانى» غا قاتنىشىپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ مول ھوسۇل پىلانى بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. شەھەر بويىچە 255 قارار پەن - تېخنىكا جەھەتتىن يېتىشتۈرۈش كۆرسى ئۇيۇشتۇرۇلدى، كۆرسقا 20 مىڭدىن كۆپرەك ئادەم قاتناشتى. شەھەردىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 17 (مىللىي مەكتەپ بەش)، ئوقۇغۇچىسى 4717 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1161)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 75 (مىللىي مەكتەپ 28)، ئوقۇتۇش نۇقتىسى 19، ئوقۇغۇچىسى 13 مىڭ 582 (مىللىي ئوقۇغۇچى 3556)؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 1330 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 573)، تېخنىكۇم بىر، ئوقۇغۇچىسى 40، ئوقۇتقۇچىسى 17. ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 570 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى (ئاساسا توپلىغان)، شۇ يىلى چاغىچى،

ئېكسۇ چارۋىچىلىق فېرمىسى، بوزداق دېھقانچىلىق مەيدانىدا مەدەنىيەت پونكىتىنى قۇرۇلدى؛ ھەر دەرىجىلىك، ھەر خىل تىببىي داۋالاش - سەھىيە، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئاپپاراتىدىن 135 (يەككە ئىگىلىكتىكىسى بەش، كەنت دەرىجىلىكى 97) ى؛ كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 347سى بار. شەھەرگە قاراشلىق ئون تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئورنىدا 232 كېسەل كارىۋىتى بار. شۇ يىلى شەھەردە 20 نەچچە قېتىم تۇرلۇك ئامىۋى تەتقىربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 4600 نەچچە ئادەم (قېتىم) قاتناشتى؛ يېزا، مەيدانلاردا 38 تۇر (قېتىم) بويىچە دېھقان - چارۋىچىلار تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى. مۇسابىقىگە 6300 دىن ئارتۇق ئادەم (قېتىم) قاتناشتى.

☆ 5 - ئايدا قاراقاباق يېزىسى مەملىكەت بويىچە تەتقىربىيىدە ئىلغار يېزا بولۇپ باھالاندى.

☆ 5 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى چۆچەك شەھىرىگە «ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇپ، چارۋا مالىلارنى قوغداشتىكى ئىلغارئۇرۇن» ، «تاغنى تازىلاش، تاغنى قورشاش، چېگرا باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇن» دەپ نام بەردى.

دى فېڭ

دۆربىلجىن ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: جاقان قايراقباي (قازاق)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ۋاڭ تېيەنفۇ، خەرسەن شاباز (خۇيزۇ)، لى چۈنرو (ئايال)، توقان بايدىلدا (قازاق).

ھاكىمى: ئوراز موللا نۇرالى (قازاق)؛ كاۋكەن كەرىم (قازاق، مۇۋەققەت ھاكىم)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: گۇ فاڭبو، مۇنتقان جولدىباي (قازاق)، جا. ئادوكا (موڭغۇل)، لى جىلۇڭ؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىملىرى: ۋاڭ رۇڭدۇڭ، لىيۇ يۈڭجيې.

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ رەئىسى: بازارقالى ئايتان (قازاق)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: شۇ شىگدېن، مائورمانچاپ (موڭغۇل)، مىجىت ئىسلام، گۈن ۋېنلاڭ، ئەزىز ئومار (قازاق).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: بېردىقان كۈنسال (قازاق).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: سامات جۈمادىل (قازاق).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991- يىلى دۆربىلجىن ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 136 مىليون 17 مىڭ 200 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 146 مىليون 240 مىڭ 800 يۈەن) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 11.1% تۆۋەنلەپ كەتتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 202 مىليون 203 مىڭ 400 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 218 مىليون 710 مىڭ يۈەن) بولۇپ، 7.8% تۆۋەنلەپ كەتتى؛ مىللىي دارامەت 97 مىليون 794 مىڭ 100 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 109 مىليون 777 مىڭ 900 يۈەن) بولۇپ، 12.4% تۆۋەنلەپ كەتتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 13 مىليون 920 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 29 مىليون 540 مىڭ يۈەن بولدى.

ئېغىر تەبىئىي ئاپەت تۆپەيلىدىن، ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 119 مىليون 560 مىڭ 300 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 137 مىليون 375 مىڭ 900 يۈەن) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 7.2% تۆۋەنلەپ كەتتى. ناھىيە بويىچە 881 مىڭ 300 مو تېرىلغۇ يەر بار. ئومۇمىي ئاشلىق 49 مىڭ 41 تونىنا بولۇپ، 21.16% كېمەيىپ كەتتى؛ ياغلىق دان 13 مىڭ 75

تونىنا بولۇپ، 11.28% كېمەيمەي كەتتى؛ قىزىلچا 74 مىڭ 775 تونىنغا يېتىپ، 9.04% ئاشتى. يىل ئاخىرىدا 525 مىڭ 900 تۇياق چارۋا قالدى، چارۋىنىڭ قولدىن چىقىش نىسبىتى 31.71%، تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى 17.5% بولدى. مۇشۇ يىر يىلدا 4114 تونىنا گۆش، 950 تونىنا قوي يۇڭى، 5883 تونىنا سۈت، 739 تونىنا تۇخۇم ئىشلىندى. 2820 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 7.394 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى، 466 مىڭ تۈپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى. 165 مىڭ 100 تۈپ مەجبۇرىي كۆچەت تىكىلدى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 68 مىڭ 777 كىلوۋاتقا يەتتى. شۇ يىلى يېزىلاردا 7057 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت، 1 مىليون 520 مىڭ كىلوۋات ساەت توك ئىشلىتىلدى. مۇشۇ يىر يىلدا ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشىدا 3 مىليون 268 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى. 63.7 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىگمەس ئېرىق - ئۆستەك، 247.8 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەك چېپىلدى، 50 ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىلىپ، ھەممىسى يۇرۇشلەشتۇرۇلدى؛ ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشىدا مۇنۇ ئۇچ چوڭ تۈر ئورۇندالدى: قارائېمىل ئۆستەك بېشى قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 318 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى؛ 16.1 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى مايقايىماق تارماق، غول ئۆستەڭنىڭ 790 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى؛ لېيۇشۇگۇدا ئادەم، چارۋىلارنىڭ سۇ ئىچىشى ئۈچۈن 50 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا تۇرۇبا يانتۇرۇلدى. بۇنىڭغا 617 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 24 مىليون يۇەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 13.48% ئاشتى.

سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 45 مىليون 921 مىڭ يۇەن (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 46 مىليون 137 مىڭ يۇەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 13.7% ئاشتى. مۇشۇ يىر يىلدا 5 مىليون 950 مىڭ 600 كىلوۋات ساەت توك، 72 مىڭ 134 تونىنا كۆمۈر، 16 مىڭ 596 تونىنا سېمونت، 4.69 كىلوگرام ئالتۇن، 8072 تونىنا ئۇن، 4241 تونىنا سۇ بېغى ئىشلەپچىقىرىلدى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇككە 14 مىليون 890 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى. ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 11 مىليون 819 مىڭ يۇەن، يېڭىلاش، ئۈزگەرتىش تۇرىگە 1 مىليون 580 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى. مۇشۇ يىر يىلدا ئاشيولدا توشۇلغان يۈك مىقدارى 1190 تونىنغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 223 مىڭ 200 تونىنا/كىلومېتر غا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 23 مىليون 139 مىڭ 500 ئادەم/كىلومېتر غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسىپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 1 مىليون 538 مىڭ يۇەنگە يەتتى.

ئىجتىمائىي ئاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 84 مىليون 470 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 51.06% ئاشتى؛ بۇنىڭ ئىچىدە، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 18 مىليون 620 مىڭ يۇەن، ئىجتىمائىي ئاۋارلارنىڭ ساپ سېتىۋېلىنىش سوممىسى 58 مىليون 450 مىڭ يۇەن، ساپ سېتىلىش سوممىسى 86 مىليون 300 مىڭ يۇەن، مۇشۇ يىر يىلدا سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقىستان جۇمھۇرىيىتىگە 1347 كالا، 6264 تۇياق قوي، 155 ئات ئېكسپورت قىلىندى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 714.13 يۇەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 14 مىڭ 344 بولۇپ، مۇشۇ يىر يىلدا 29 مىليون 155 مىڭ 800 يۇەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى؛ كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 2597 بولۇپ، مۇشۇ يىر يىلدا 3 مىليون 365 مىڭ 400 يۇەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. شۇ يىلى 414 نەپەر ئىش كۈتۈپ تۇرغان ياش ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. بازار - يېزىلاردا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 173 مىليون يۇەنگە يەتتى. مۇشۇ يىر يىلدا نامراتلارنى قوتقۇزۇشقا 595 مىڭ يۇەن پۇل تارقىتىلدى. توققۇز كەنت ئۇزلۇكسىدىن

نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش زاپاس كاسسىسى تەسىس قىلىپ، 48 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلىدى. مۇشۇ بىر يىلدا 1 مىليون 420 مىڭ يۈەن ستراخۇانىيە ھەققى كىرىمى يىغىلدى، 262 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنى ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىمى 885 (ئوقۇتقۇچىلار بۇنىڭ سىرتىدا)، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 23، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 252، ناھىيىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 24 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 17)، ئوقۇغۇچىسى 6934 (مىللىي ئوقۇغۇچى 3981)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 85 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 56). ئوقۇغۇچىسى 18 مىڭ 670 (مىللىي ئوقۇغۇچى 11 مىڭ 624)؛ ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 1286 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 933). ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى بىر، كۇرسانتى 156؛ شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك رادىئو مەكتىپىنىڭ دۇربىلجىن شۇبىسى بىر، ئوقۇغۇچىسى 44، دۇربىلجىن ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 206 (مىللىي ئوقۇغۇچى 17). مۇشۇ بىر يىلدا ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 630 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت سالغان مەبلەغ 230 مىڭ يۈەن، يەرلىك مالىيەدىن ئاجرىتىلغىنى 21 مىڭ يۈەن، ئامما توپلىغىنى 190 مىڭ يۈەن، يېڭىدىن 2058 كۋادرات مېتر مەكتەپ ئويى سېلىندى، شۇ يىلى يېزا (مەيدان) دەرىجىلىك مەدەنىيەت پونكىتىدىن بىرى، كىنو قويۇش ئېتىرىتىدىن ئوچى قۇرۇلدى. ناھىيە بويىچە يېزا (مەيدان) دىن يۇقىرى دەرىجىلىك ھەر خىل تىببىي داۋالاش - مەھىيە ئاپپاراتىدىن 17سى، كەسپىي مەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 383ى (مىللىي خادىم 267)، كېسەل كارىۋىتىدىن 310ى بار. مۇشۇ بىر يىلدا 70 قېتىم تۇرلۇك تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى؛ دائىم بەدەن چېنىقتۇرۇشقا قاتنىشىدىغانلار ناھىيە ئومۇمىي نوپۇسىنىڭ 2. 36 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

«پەن - تېخنىكا قىشى» پائالىيىتى

1991 - يىلى ج ك پ دۇربىلجىن ناھىيىلىك كومىتېتى، ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى قىشتىكى بوش ۋاقىتتىن پايدىلىنىپ، سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيە خىزمىتىگە ماسلىشىپ، ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا ئەملىي قوللىنىلىدىغان تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلەش ئاساسىي مەزمۇن قىلىنغان «پەن - تېخنىكا قىشى» پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى.

قىش كىرگەندىن بۇيان، دۇربىلجىن ناھىيىسى شىخەنزە يېزا ئىگىلىك شۇيۇەندىن ئىككى قېتىمدا ئالتە پروفېسسورنى تەكلىپ قىلىپ، شۇ جايدىكى دېھقان - چارۋىچى تېخنىكا خادىملىرى بىلەن 60 نەچچە كىشىدىن تەركىب تاپقان دەرس ئۆتۈش ئۆمىكى تەشكىللەپ، ئۇنىڭ ئون گۇرۇپپىغا بۆلۈپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىغا ئەۋەتتى. بۇ گۇرۇپپىلار 70 نەچچە كۈندە 175 قارار ھەر خىل تەربىيىلەش كۇرسى ئۇيۇشتۇردى. 150 كەنتتە 15 مىڭ 54 ئادەمنى تەربىيىلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت خادىمى %55نى ئىگىلەيدۇ. دەرس ئۆتۈش ئۆمىكى ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك تېخنىكىسىنى ئومۇملاشتۇرۇش پونكىتىدا مەككەر قارار كۇرس ئېچىپ، ھەر دەرىجىلىك يېزا ئىگىلىكىگە مەسئۇل رەھبەرلەر، نامرات كەنتلەرنىڭ كادىرلىرى ھەمدە چوڭ تېپتىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى شوپۇرلىرىنى مەركەزلىك تەربىيىلىدى. «دۇربىلجىن ناھىيىسى يېزا ئىگىلىك تېخنىكىسىدىن پايدىلىنىش قوللانمىسى» دىن 350 مىڭ نۇسخا بېسىپ تارقىتىپ، ھەر بىر ئائىلىدە بىر نۇسخىدىن، كەنت كادىرلىرى ۋە يېزا ئىگىلىك تېخنىكا خادىملىرىدا بىر نۇسخىدىن قوللانما بولۇشنى ئىشقا ئاشۇردى.

دۇربىلجىن ناھىيىسىنىڭ بازار - يېزىلىرىدا قانات يايدۇرۇلغان پەن - تېخنىكا قىشى پائالىيىتى كەڭ دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ پەن - تېخنىكا ئېڭىنى ئۆنۈملۈك ئۆستۈردى.

لى رۇڭمىن

چاغانتوقاي ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئوللىرى

9 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: جۇ جيەنگۇ؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: سەيىتبېك سېرغالى (قازاق)، شېن بىڭگېن، سېرقازى قىيىرباي (قازاق)، ماقسۇت توقانباي (قازاق).

ھاكىمى: غالىم كەرىمەت (قازاق)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: باۋ بەيجىڭ، سەيپۇللا سارۇ (قازاق)؛ ۋۇ زۇنسىڭ، ماقسۇتقان بايقىن (قازاق).

سىياسىي كېڭەش 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ رەئىسى: قىلىش تۇسۇپ (قازاق)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: شېن جيې، جېڭ بىڭلۇڭ (چاۋشيەن مىللىتى)، باقان ساغى (قازاق)، لۇ يۈەن، نۇرقان باشباي (ئايال، قازاق).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئابدۇللا سەيىت (قازاق).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: يۇ يىڭخەي.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى چاغانتوقاي ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 56 مىليون 948 مىڭ 200 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %0.92 ئاشتى؛ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 87 مىليون 945 مىڭ 200 يۈەن بولۇپ، %2.31 تۆۋەنلەپ كەتتى؛ مىللىي دارامەت 48 مىليون 852 مىڭ 300 يۈەنگە، ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 2 مىليون 820 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 16 مىليون 720 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى56 مىليون512 مىڭ 900 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن %0.21 تۆۋەنلەپ كەتتى. ناھىيە بويىچە 312 مىڭ 300 مو تېرىلغۇ يەر بار، بۇنىڭ ئىچىدە 155 مىڭ 400 مو يەرگە ئاشلىق زىرائىتى تېرىلدى، ئومۇمىي ئاشلىق 19 مىڭ 237 تونىنا بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن %15.8 كېمەيىپ كەتتى. 4636 تونىنا ياغلىق دان، 1987 تونىنا قارا گازىر، 14 مىڭ 811 تونىنا قىزىلچا ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 266 مىڭ 700 تۈياق چارۋا قالدى. 89 مىڭ 500 تۈياق چارۋا قولدىن چىقتى. مۇشۇ بىر يىلدا 1544 تونىنا قوي گۆشى، 492 تونىنا كالا گۆشى، 432 تونىنا چوشقا گۆشى، 543 تونىنا قوي يۇڭى، 87 مىڭ 852 پارچە قوي تېرىسى ئېلىندى. سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقستان جۇمھۇرىيىتىگە 6869 تۈياق چارۋا ئېكسپورت قىلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا 1754 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 135 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى. 108 مىڭ تۇپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 8 مىليون 910 مىڭ يۈەن (ھازىرقى باھا) گە يېتىپ، %10.14 ئاشتى؛ ئومۇمىي كىرىم 8 مىليون 400 يۈەنگە يېتىپ، %13.06 ئاشتى.

1991 - يىلى ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 15 مىليون 946 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %24.07 ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا ھاسىل قىلىنغان توك 820 مىڭ كىلوۋات سائەتكە يېتىپ، 2.76 ھەسسە ئاشتى؛ 5016 تونىنا سېمونت، 6 مىليون 910 مىڭ دانە خىش، 54 تونىنا ئاق ھاراق، 3216 تونىنا ئۇن، 2031 تونىنا سۇ يېغى، 21.2 تونىنا پېچىنە - پىرەنىك، 1059 قۇر خۇرۇم كىيىم - كېچەك ئىشلەپچىقىرىلدى. 10 - ئايدا ناھىيىلىك قەغەز زاۋۇتى سىناق تەرىقىسىدە ئىشقا كىرىشتۇرۇلدى. ناھىيە بويىچە تۇراقلىق مۇلۇككە 14 مىليون 840 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى؛ بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى تۇراقلىق مۇلۇككە سېلىنغان مەبلەغ 10 مىليون 600 مىڭ يۈەن، غەيرىي ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى

تۇراقلىق مۇلۇككە سېلىنغان مەبلەغ 4 مىليون 240 مىڭ يۈەن. ناھىيىلىك ئاپتوموبىل ترانسپورت شىركىتى مۇشۇ بىر يىلدا توشۇغان يولۇچى 271 مىڭ 400 ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 14 مىليون 685 مىڭ ئادەم/كىلومېتر غا، يۈك مىقدارى 390 تونناغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 147 مىڭ 900 تونا/كىلومېتر غا يەتتى. ئالتۇنتېمىل يېزىسىدىن تولى ناھىيىسىنىڭ شارخولىسۇنغىچە بولغان 25 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يولغا ئاسفالت يانتۇزۇلدى. بۇنىڭ بىلەن چاغانتوقاي ناھىيىسىدىن تولى ناھىيىسىنىڭ شارخولىسۇنغىچە بولغان 50 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يول پۈتۈنلەي ئاسفالتلاشتۇرۇلۇپ بولۇندى. مۇشۇ بىر يىلدا پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 539 مىڭ 100 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 35 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 5 مىليون 830 مىڭ يۈەن. دېھقانچىلىق رايونلىرىدا كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىم 659.4 يۈەنگە، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىم 590.47 يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 6375 (ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 5944) بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 14 مىليون 106 مىڭ 800 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى (ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىش ھەققى 13 مىليون 278 مىڭ 100 يۈەن). بازار - يېزىلاردا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 60 مىليون 450 مىڭ 800 يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ناھىيە بازىرىدا 137 ئىش كۈتۈپ تۇرغان ياش ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

ناھىيە بويىچە پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 1014ى بار (ئوقۇتقۇچىلار بۇنىڭ سىرتىدا)، شۇ يىلى «بۇغدايىنى تۇپراقنى تەكشۈرۈپ نىسبەت بويىچە ئوغۇتلاش تېخنىكىسى» تارباغاتاي ژىلايىتىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ناھىيىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 11 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئىككى)، ئوقۇغۇچىسى 2950 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1170)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 42 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ يەتتە)، ئوقۇغۇچىسى 6907 (مىللىي ئوقۇغۇچى 3146). ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 586. ناھىيە بويىچە تىببىي داۋالاش - سەھىيە يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئاپپاراتىدىن 11ى بار، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 191ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇر 85؛ 90 كېسەل كارۋىتى بار. يەرلىك مالىيەنىڭ 163 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىشى، پارتىيە ئەزالىرى ۋە پارتىيەگە كىرىشنى ئىلتىماس قىلغان ئاكتىپلار ھەمدە قىسمەن ئىتتىپاق ئەزالىرىنىڭ 57 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلىشى بىلەن سېلىنغان ناھىيىلىك پارتىيە مەكتىپىنىڭ مەكتەپ ئۈيى يىل ئاخىرىدا پۈتۈپ ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇپ بېرىلدى، ئۇنىڭ كۆلىمى 620 كۋادرات مېتر كېلىدۇ.

☆ 6 - ئاينىڭ 17 - كۈنى چۈشتىن كېيىن چاغانتوقاي ناھىيىسىدە كەم ئۈچرايدىغان قاتتىق يامغۇر ياغدى، يامغۇر بىر سائەتتىك داۋاملاشتى، يامغۇر مىقدارى 20 مىللىمېتر غا يەتتى. بۇغدايلىق مۇ ئاستىدا قالدى. يوللار بۇزۇلۇپ كەتتى، نۇرغۇن ئۆيلەر ئۆرۈلۈپ چۈشتى. تولۇقسىز مەلۇماتقا قارىغاندا، بىۋاستە ئىقتىسادىي زىيان 1 مىليون 104 مىڭ يۈەنگە يەتكەن.

لىيۇ فۇيى

تولى ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

9 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئىلىبۇباي راقات (قازاق)؛

مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ئۇيسىن ساغات (قازاق)؛ ما يۇشباڭ، تاقان شاقابا (قازاق)، جالڭ تاۋ.

ھاكىمى: قوزىبېك تايىمباي (قازاق)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: ۋالڭ فېڭجۇ، مۇساتاي زاكېن (قازاق)؛ شى شۆبىن، چاماس رىقابېك (قازاق)؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىم: ۋالڭ جىنچى.

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: شىرموللا سىمايىل (قازاق)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: جالڭ ۋاڭيۇ، كۇلەش باۋات (ئايال، قازاق)، ۋالڭ گوزېڭ، قابدۇللا رەخىم ئويرانباي (قازاق).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: قابىلخازىز ئوياسىن (قازاق).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: باخاتىر ئىمانقالى (قازاق).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى تولى ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 70 مىليون 571 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 6 مىليون 812 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 97 مىليون 83 مىڭ 300 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 96 مىليون 898 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، 4.07% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 54 مىليون 268 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 54 مىليون 463 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، 13.2% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 4 مىليون 420 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 20 مىليون 31 مىڭ يۈەن بولدى.

تولى ناھىيىسى چارۋىچىلىق ئاساسىي ئىگىلىك قىلىنغان ناھىيە. 1991 - يىلى ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 55 مىليون 321 مىڭ 300 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 54 مىليون 965 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 10.4% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 10 مىليون 963 مىڭ 100 يۈەن بولۇپ، 0.8% تۆۋەنلەپ كەتتى؛ چارۋىچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 41 مىليون 729 مىڭ 500 يۈەنگە يېتىپ، 13% ئاشتى. يىل ئاخىرىدا 518 مىڭ 218 تۇياق چارۋا قالدى، بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ چارۋا 80 مىڭ 626، كىچىك چارۋا 437 مىڭ 592. مۇشۇ بىر يىلدا دۆلەتكە 250 توننا قوي يۇڭى، ئىككى توننا ئۆچكە تىۋىتى، سەككىز توننا تۆگە يۇڭى، 5000 پارچە تېرە سېتىپ بېرىلدى. يۇقىرىغا 23.8 توننا گۆش، 375 تۇياق چارۋا يۆتكەلدى. سوۋېت ئىتتىپاقى قازاقىستان جۇمھۇرىيىتىگە 12 مىڭ 955 تۇياق چارۋا ئېكسپورت قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە قوي 12 مىڭ 165، كالا 790. بۇ ئارقىلىق 2 مىليون 13 مىڭ 300 يۈەنلىك تاشقى پېرېۋوت يارىتىلدى. ناھىيە بويىچە 124 مىڭ 100مو يەرگە ئاشلىق زىرائىتى تېرىلىپ، 13 مىڭ 68 توننا ئاشلىق ئېلىندى؛ 19 مىڭ 529 مو يەرگە ياغلىق زىرائەت تېرىلىپ، 1057 توننا ياغلىق دان ئېلىندى؛ 1205 توننا قىزىلچا ئېلىندى. 725 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 89 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى، 71 مىڭ تۇپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 31 مىڭ 19 كىلوۋاتقا يەتتى. شۇ يىلى 825 توننا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى. ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا 833 مىڭ 100 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 8.6 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، كىچىك تىپتىكى سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىدىن بەشى ياسالدى. سەككىز ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىلدى، بىر ماشىنىلاشقان قۇدۇق ئۆزگەرتىلدى. 6.6 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەڭ، ئىككى توسما رېمونت قىلىندى. ناھىيە بويىچە يېزا - بازار كارخانىسى 525 (كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 26) گە، خادىمى 2506 (كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلاردىكىسى 1885) گە، ئۇلارنىڭ يىللىق مەھسۇلات قىممىتى 17 مىليون 512 مىڭ 400 يۈەن (كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ 13 مىليون 319 مىڭ يۈەن) گە يەتتى.

سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 20 مىليون 690 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 23 مىليون 281 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %5.15 ئاشتى. مۇشۇبىر يىلدا كۆمۈر 82 مىڭ 800 تونناغا يېتىپ، %1.167 ئاشتى. خرۇم رۇدىسى 10 مىڭ 220 تونناغا يېتىپ، %11.127 ئاشتى؛ ھاك تېشى 21 مىڭ تونناغا يېتىپ، %6.136 ئاشتى؛ تاشپاختا 1270 تونناغا يېتىپ، %121 ئاشتى؛ 5 مىليون 100 مىڭ دانە خىش، 3205 تونىنا سېمونت، 585 كۇب مېتر سېمونت قۇرۇلما، 29 مىڭ 500 كۇب مېتر تاش ماتېرىيالى، 6527 تونىنا ئۇن، 40 تونىنا سۇ يېغى ئىشلەپچىقىرىلدى. 23.16 كىلوگرام ئالتۇن يىغىۋېلىندى ۋە نەق پۇلغا ئالماشتۇرۇلدى. ناھىيە بويىچە 23 ئالتۇن، خرۇم، كۆمۈر قېزىش نۇقتىسى بولۇپ، شۇ يىلى 8 مىليون 653 مىڭ يۈەنلىك مەھسۇلات قىممىتى يارىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇككە 8 مىليون 450 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 4 مىليون 820 مىڭ يۈەن (ناھىيە - بازاردىكى كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 120 مىڭ يۈەن)، يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 140 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئومۇمىي قۇرۇلۇش كۆلىمى 21 مىڭ 870 كۋادرات مېترغا يېتىدۇ. ناھىيە بويىچە تاشيولدا توشۇلغان يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 9 مىليون 642 مىڭ 600 ئادەم/كىلومېترغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 110 مىڭ 200 تونىنا/كىلومېترغا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 546 مىڭ 800 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 42 مىليون 250 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %7 ئاشتى؛ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 5 مىليون 180 مىڭ يۈەنگە يەتتى. تاۋارلارنىڭ دۆلەت ئىچىدە ساپ سېتىۋېلىنىش سوممىسى 18 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە، ساپ سېتىلىش سوممىسى 41 مىليون 850 مىڭ يۈەنگە يەتتى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 397.62 يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 7948 بولۇپ مۇشۇ بىر يىلدا 16 مىليون 200 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. بازار - پېزىلاردا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 39 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 330 مىڭ يۈەن قۇتقۇزۇش پۇلى، 129 مىڭ يۈەن ئېتىبار بېرىش پۇلى، 89 مىڭ يۈەن نامراتلارنى قۇتقۇزۇش پۇلى تارقىتىلدى. شۇ يىلى 273 ئائىلە، 1529 ئادەم نامراتلىقتىن قۇتۇلدى.

ناھىيە بويىچە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار پەن - تېخنىكا خادىمى 17 (مىللىي خادىم 14)، ئوتتۇرىچە دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 260 (مىللىي خادىم 169). ناھىيىدىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 73 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 65)، ئوقۇغۇچىسى 11 مىڭ 760 (مىللىي ئوقۇغۇچى 8736)؛ ئوتتۇرا مەكتەپ يەتتە (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئالتە)، ئوقۇغۇچىسى 4210 (مىللىي ئوقۇغۇچى 3004)؛ ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى بىر (مىللىي مەكتەپ)، كۇرسانتى 103. ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 1269 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 1042). ناھىيە، پېزىلاردا ئون تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى بار. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا دەرىجىلىكى سەككىز؛ كەسپىي تىببىي تېخنىكا خادىمىدىن 237سى (مىللىي خادىم 187)، كېسەل كارىۋىتىدىن 169ى بار. مەدەنىيەت ئىدارىسى «خەلقئوشاقلىرى»، «خەلق ماقال - تەمسىللىرى»، «خەلق چۆچەكلىرى» ۋە «خەلق ساۋاتلىرى» دىن ئىبارەت تۆت كىتابنى تۈزۈشنى ئويۇشتۇرۇپ پۈتكۈزدى.

چېن چىنپەن

شىخو ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: تۇرمۇن ئىمىن؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ۋالىڭ شىڭمىن، بايىنتارا دورجى (موڭغول)، لى زۇڭخۇا (خۇيزۇ)، ئايىتقازى سەيىتقازى (قازاق)، تۇلۇڭ ئىنرۇڭ.

ھاكىمى: قاۋكەن ساغاتبېك (قازاق)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: گو شۇنچالڭ (10 ـ ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ئابلىمىت بەختى، چالڭ شېڭلىيەن، جالڭ خۇڭجۇن، جاۋ شۇچىڭ (ئايال)، ۋالىڭ يىتالڭ (10 ـ ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى).

سىياسىي كېڭەش 9 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: گو پېيخۇي؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: تۇردىبېك دۇيسەن (قازاق)، يالڭ جىشيالڭ، رەخمىتۇللا مامۇت، سۇن ۋېنيى (خۇيزۇ)، ئايىم باقى، خامىت دايار (قازاق).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ماپار قىدىرباي (قازاق).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ھەبىبۇل خالىق.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 ـ يىلى شىخو ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 272 مىليون 724 مىڭ يۈەن (1990 ـ يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 259 مىليون910 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 16.2% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 527 مىليون 289 مىڭ 900 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 512 مىليون 91 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 24.2% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 246 مىليون 451 مىڭ 700 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 239 مىليون 50 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 22.2% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 22 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 32 مىليون 960 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 228 مىليون 311 مىڭ 900 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 224 مىليون 975 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 20.5% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 582 مىڭ 800 مو تېرىلغۇ يەر بار، 113 مىڭ 300 تونىنا ئاشلىق، 5125 تونىنا ياغلىق دان، 12 مىڭ 500 تونىنا پاختا ئىلىندى. يىل ئاخىرىدا 480 مىڭ تۈياق چارۋا قالدى، چارۋىنىڭ يىللىق تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى 20.2% بولدى. مۇشۇ بىر يىلدا 3953 تونىنا گۆش، 842.3 تونىنا يۇڭ، 138 مىڭ 500 پارچە تېرە، 2954 تونىنا سۈت، 988 تونىنا تۇخۇم ئىلىندى. 231 تونىنا بېلىق تۇتۇلدى؛ مۇ مەھسۇلاتلىرى بېقىلىدىغان كۆلەم 8380 مو بولۇپ، 203 تونىنا مۇ مەھسۇلاتى ئىلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا 12 مىڭ 200 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا ئىگىلىك تېخنىكىسىنى ئومۇملاشتۇرۇش پونكتىسى كىرگۈزگەن «شال مايىمىسىنى قۇرۇق يەردە يېتىشتۇرۇپ، شالالڭ كۆچۈرۈش» تېخنىكىسى 1086 مو يەردە تەجرىبە قىلىندى، شالىنىڭ ئونتۇرىچە بىرلىك مەھسۇلاتى 600 كىلوگرامغا يېتىپ، ئادەتتىكىچە ئۇستۇرۇشتىن بىرلىك مەھسۇلاتى 298 كىلوگرام يۇقىرى بولدى، بۇ تېخنىكا قوللىنىلسا ئېغىر دەرىجىدە شورلىشىپ كەتكەن يەردىنمۇ يۇقىرى ھوسۇل ئىلىشقا بولىدۇ. مۇشۇ بىر يىلدا يېزا ئىگىلىك ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 18 مىليون 700 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ناھىيە ئۆزى توپلىغان مەبلەغ 11 مىليون 990 مىڭ يۈەن. ئاپتونوم رايون ئېتىز ـ ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشى بويىچە ئۆتكۈزگەن «تەكرىتاغ لوڭقىسى» مۇساباقىسىدە شىخو ناھىيىسى 3 ـ دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. چارۋىچىلىق رايونلىرىدا 30 مىڭ مو ئوتلاق قاشالاندى، بۇنىڭ بىلەن قاشالىنىپ پەرۋىش قىلىنىدىغان ئوتلاق 43 مىڭ موغا يەتتى. ئۇششاق چارۋا مالىلارنىڭ سۇنئىي ئۇرۇقلاندۇرۇلۇش نىسبىتى 86%كە يەتتى. ناھىيە بويىچە 20% چارۋىچى ئائىلىسى مۇقىم ئولتۇراقلاشتى. يېزا ـ بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 69 مىليون 730 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 36.83% ئاشتى.

ناھىيە بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى

كارخانا 16گە، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانا 45كە، ئىشچى - خىزمەتچىسى 3365كە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 197 مىليون 170 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 199 مىليون 900 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %29 ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 42 مىليون 910 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 430 مىڭ تونىا كۆمۈر، 14 مىڭ تونىا پىۋا، 19 مىڭ تونىا سېمونت، 1780 تونىا پاختا يىپ، 202 تونىا مۇت پاراشوكى، 240 مىڭ قۇر كېسىم - كېچەك، 100 مىڭ پار خۇرۇم ئايىغ كېسىم، 500 مىڭ پار لاتاخەي ئىشلەپچىقىرىلدى، شۇ يىلى 105 پېچى مەھسۇلات يارىتىلدى، مەھسۇلاتلارنىڭ ئۆلچەملىك بولۇش نىسبىتى %97.4 كە يەتتى. خىش - كاھىش زاۋۇتىنىڭ ھىملەش ماتېرىيالى (يۆگەپ تولدۇرۇش) ئاپتونوم رايوندىكى بوشلۇقنى تولدۇردى. باسما زاۋۇتى باسقان دەرسلىك كىتاب مەملىكەت بويىچە دەرسلىك كىتابلارنىڭ بېسىلىشىنى تەكشۈرۈپ باھالاشتا ياخشى مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى. 5 - ئايدا ناھىيىلىك پاختا يىپ ئىگىرىش فابرىكىسى رەسمىي ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى، ئاقارتىش ۋە بوياش سېخىنىڭ قۇرۇلۇشى باشلاندى؛ ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 4000 تونىا بولغان ئاقچى چىگىت ئايرىش زاۋۇتى قۇرۇلدى. شۇ يىلى تۇراقلىق مۇلۇككە 6 مىليون 122 مىڭ 200 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيول تىرانسپورتىدا توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 3 مىليون 540 مىڭ تونىا/كىلومېتر‌غا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 56 مىليون 180 مىڭ ئادەم/كىلومېتر‌غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 1 مىليون 829 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 167 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 11 مىليون 230 مىڭ يۈەن، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە ئىش ھەققى 2128 يۈەنگە، دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 947 يۈەنگە، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 800 يۈەنگە يەتتى. ناھىيە - بازاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 1323 ئادەم ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. شۇ يىلى پېنسىيەرلاردا 131 ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. بازار - پېنسىيەرلاردا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 147 مىليون 550 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە بەشتە كاپالەتلەندۈرۈلىدىغان 144 ئادەم بار. ناھىيە بويىچە بىر ياشانغانلار ساناتورىيىسى بار بولۇپ، ئۇنىڭغا بەش بوۋاي - مومماي قوبۇل قىلىندى. ناھىيىدە 839 مېيىپ بار بولۇپ، ئۇلارغا يارەم بېرىش ئۈچۈن 110 مىڭ يۈەن ئىئانە قىلىندى. پاراۋانلىق زاۋۇتى ئىككى بولۇپ، ئۇلارغا 12 ئادەم ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە مېيىپ ئالتە. مۇشۇ بىر يىلدا 5890 يۈەن قۇتقۇزۇش پۇلى تارقىتىلدى. ستراخوۋانىيە ھەققى كىرىمى 2 مىليون 1000 يۈەنگە يەتتى، 680 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 3252سى بار (ئوقۇتقۇچىلار بۇنىڭ سىرتىدا)، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 25، «كۆزگى بۇغدايدىن يۇقىرى ھوسۇل ئېلىش بويىچە قېلىپلاشتۇرۇپ ئۆستۈرۈش»، «كۆممىقونا‌قنىڭ يەككە شالغۇت سورتى «704 - SC» نى كىرگۈزۈش، سىناق قىلىش، ئۇلۇغ كۆرسەتكۈچ، كېڭەيتىش ۋە تېرىش تېخنىكىسى» تارباغاتاي ۋىلايىتىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ «سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ كېۋەز تېرىپ ھوسۇلىنى ھەر تەرەپلىمە ئاشۇرۇش تېخنىكىسى»، «شاللىقتىكى ئوت - چۆپلەرنى يوقىتىدىغان يېڭى تىپتىكى خۇرۇچنى كىرگۈزۈش، سىناق قىلىش ۋە كېڭەيتىش» تارباغاتاي ۋىلايىتىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ناھىيىلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىدىن لى جۇڭشيەن كەشپ قىلغان «ئاپتوماتىك كۆچۈرگۈچ شەكىللىك ئىسچوتچىك» دۆلەتلىك پاتېنتىغا ئېرىشتى.

ناھىيىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 25 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئون)، ئوقۇغۇچىسى 10 مىڭ 429 (مىللىي ئوقۇغۇچى 2897)؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 515؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 86 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 20)، ئوقۇغۇچىسى 21 مىڭ 944 (مىللىي ئوقۇغۇچى 5710). ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى بىر، كۇرسانتى 90. ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 2803 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 941). مۇشۇ بىر يىلدا ماڭارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 2 مىليون 276 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ناھىيە ئۆزى توپلىغان مەبلەغ 2 مىليون 26 مىڭ يۇەن. شۇ يىلى كۆلىمى 2000 كۋادرات مېتر كېلىدىغان يەسلى بىناسى سېلىندى، ئۇنىڭغا 400 بالا قوبۇل قىلىشقا بولىدۇ. 4 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن 1990 - يىللىق ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئۆيلىرىنى يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش خىزمەت يىغىنىدا شىخو ناھىيىسى ئىلغار كوللېكتىپ، باشىسىخۇ يېزىسىدىكى دېھقانلاردىن ۋاڭ يەنشۇەي، سۇڭ يۇخەنلەر ئىئانە توپلاپ ئوقۇشقا ياردەم بېرىشتىكى ئىلغار شەخس بولۇپ تەقدىرلەندى. 5 - ئايدا ناھىيىلىك تېلېۋىزىيە فىلىملىرىنى كۆچۈرۈپ تارقىتىش ئىستانسىسى ئاز سانلىق مىللەت تىلىدا ئاڭلىتىش قانالى ئاچتى. ناھىيە بويىچە تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتىدىن 23ى، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 466سى (يېزا، كەنتلەردىكى ساقلىقنى ساقلاش خادىملىرىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، كېسەل كارىۋىتىدىن 385ى بار، 1991 - يىلى ناھىيىلىك جۇڭگو تىبابەتچىلىكى دوختۇرخانىسىنىڭ كېسەلخانا بىناسى پۇتۇپ ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇپ بېرىلدى، بۇ دوختۇرخانا مەملىكەت بويىچە سەھىيە سىستېمىسىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى؛ ناھىيىلىك سەھىيە - يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكىتى مەملىكەت بويىچە پىلانلىق ئىممونىتېت قىلىشتا ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى؛ ناھىيىلىك پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى مەملىكەت بويىچە پىلانلىق تۇغۇت تەشۋىقاتى خىزمىتىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى. مۇشۇ بىر يىلدا يەتتە قېتىم تۇرلۇك تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى. ناھىيىلىك ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتىپى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتەپلىرىنىڭ تىكتاك توپ مۇسابىقىسىدە ئارىلاش جۇپ ئويناشتا 2 - لىككە، 13، 14 ياشلىقلار بويىچە ئوغۇل - قىزلار كوللېكتىپ 3 - لىككە ۋە 15 ياشلىقلار بويىچە قىزلار كوللېكتىپ 3 - لىككە ئېرىشتى؛ شەخسلەر مۇسابىقىسىدە بىر ئالتۇن مېدال، بىر كۇمۇش مېدال، ئۇچ مىس مېدال قولغا كەلتۇرۇلدى.

☆ 1 - ئايدا دۆلەت ماڭارىپ كومىتېتى، كادىرلار مىنىستىرلىكى شىخو ناھىيىسىدىكى «شال مايسىسىنى قۇرۇق يەردە يېتىشتۇرۇپ شالاڭ كۆچۈرۈش تېخنىكىسى»نى كىرگۈزگەن جى لىجۇنگە «ۋەتەننىڭ زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىدا گەۋدىلىك تۆھپە ياراتقان، چەت ئەلدە ئوقۇپ ۋەتەنگە قايتقان خادىم» دەپ نام بەردى.

☆ 1 - ئايدا ناھىيىلىك رايونلارغا ئايرىش ئىشخانىسىدىكى مېڭ شيەنخۇا مەملىكەتلىك يېزا ئىگىلىكىنى رايونلارغا ئايرىش كومىتېتى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە يېزا ئىگىلىك بايلىق مەنبەسىنى تەكشۈرۈش ۋە يېزا ئىگىلىكىنى رايونلارغا ئايرىشتىكى ئىلغار خىزمەتچى بولۇپ باھالاندى.

☆ 6 - ئايدا گەيگەنچى چارۋىچىلىق فېرمىسى قۇرۇلدى. 10 - ئايدا شىچياۋ يېزىسى بىلەن تۇتاي يېزىسى قۇرۇلدى.

☆ 8 - ئايدا شىخو ناھىيىسىگە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى تەرىپىدىن «ئىككىنى ھىمايە قىلىشتىكى نەمۇنە ناھىيە» دەپ نام بېرىلدى.

☆ 12 - ئايدا چېگىشور كۆمۈركانى 7 - نومۇرلۇق قۇدۇقىنىڭ ئىشلەپچىقىرىشى 1000 كۇن بىخەتەر بولغاچقا، مەزكۇر قۇدۇققا ئېنېرگىيە مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن «مەملىكەت بويىچە يەرلىك كۆمۈركانلىرى ئىچىدە شامال ئۆتۈشۈش سۈپىتى (ئا) دەرىجىلىك كان قۇدۇقى» دەپ نام بېرىلدى. شىخو ناھىيىلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى دۆلەت سودا - سانائەت ئىدارىسى تەرىپىدىن

1991 - يىلى مەملىكەت بويىچە سودا - سانائەت مەھسۇلاتى باشقۇرۇش سىستېمىسىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى.

شېۋلك جېنچى

ساۋەن ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ھامۇت ساۋۇت؛ مۇئاۋەن مۇدىرلىرى: ۋالك شۆھەي، قالى كازىم (قازاق)، ما جىكۈي (خۇيزۇ)، فېلك ۋېنشۇ.

ھاكىمى: رايىس چۆكەن (قازاق)؛ مۇئاۋەن ھاكىملىرى: يالك شۆرېن، نۇردۇن ھەمدۇللا، ۋالك دېلىن، شۇ گۈەنجېەن، پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋەن ھاكىمى: لى جېڭفۇ.

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ رەئىسى: شى فاڭشيۇ؛ مۇئاۋەن رەئىسلىرى: سۇ دۇڭپېڭ، نازاربېك ئابۇسەيت (قازاق)، نىياز داۋۇت، سالىجان رەخمەتۇللا (ئۇزبېك)، ما شاڭدې، يۇ شيۇسىڭ (خۇيزۇ).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ۋالك يۈفۇ.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: مياۋ سەيشى.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ساۋەن ناھىيىسىنىڭ (ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى بۇنىڭ سىرتىدا) مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 203 مىليون 778 مىڭ 800 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 275 مىليون 377 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 15.70% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 550 مىليون 384 مىڭ 700 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 533 مىليون 690 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، 23.8% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 257 مىليون 95 مىڭ 300 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 249 مىليون 617 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 14.6% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 27 مىليون 450 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىمى 30 مىليون 800 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 261 مىليون 97 مىڭ 700 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 254 مىليون 665 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 21.5% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 849 مىڭ 200 مو تېرىلغۇ يەر بار، مۇشۇ يىر يىلدا 803 مىڭ 700 مو يەر تېرىلىپ، 107 مىڭ 504تونا ئاشلىق ئېلىندى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.2% كۆپ؛ 17 مىڭ 504 تونا پاختا ئېلىندى، بۇ، 83.54% كۆپ؛ 54 مىڭ 135 تونا قىزىلچا ئېلىندى، بۇ، 39.85% كۆپ؛ 8167 تونا يانغاق دان، 22 مىڭ584 تونا كۆكتات، 2671 تونا مېۋە-چېۋە (ئۈزۈم 2396 تونا) ئېلىندى. 7651 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىھاتە ئورمىنى 5753 مو. يىل ئاخىرىدا 410 مىڭ 800 تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ يىر يىلدا 3939 تونا گۆش، 692 تونا قوي يۇڭى، 3033 تونا سۈت ئېلىندى. 308 تونا بېلىق تۇتۇلدى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 153 مىڭ 524 كىلوۋاتقا يېتىپ، 31.77% ئاشتى. يېزىلاردا 6713 تونا خىمىيىۋى ئوغۇت، 18 مىليون 290 مىڭ كىلوۋات ساەت توك ئىشلىتىلدى. ئېتىز-ئېرىق سۇ ئىنشائاتىغا 27 مىليون 910 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى (كوللېكتىپ ۋە دېھقان، چارۋىچىلار توپلىغان مەبلەغ 19 مىليون 940 مىڭ يۈەن). 129 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا سۇ سىڭمەس تارماق ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، 1101 قۇدۇق قېزىلدى، 294 كۆۋرۈك، سۇئىگۈچ، قاپاق ياسالدى. 92.12 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا يۇقىرى

بېسىملىق توك سىمى تارتىلدى. يېزا، كەنتلەرنىڭ 363 كىلومېتر ئۈزۈنلۈقتىكى ئاساسلىق يولىي رېمونت قىلىندى. 69 مىڭ 400 مو سالائېتسىز تۇزەشتۇرۇلدى، بورتۇڭگىي يېزىسىدا ئادەم، چارۋىلارنىڭ سۇ ئىچىشى ئۈچۈن توققۇز كىلومېتر ئۈزۈنلۈقتا سۇ تۇرۇبىسى ئورنىتىلدى.

سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 192 مىليون 600 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 190 مىليون 840 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %9.38 ئاشتى؛ مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان سانائەت كارخانىلىرى پائالىيەت پايدا - باج 17 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە، پايدا 6 مىليون 830 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا سۇ كۆچى ئارقىلىق21 مىليون 390 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ھاسىل قىلىندى. 148 مىڭ 829 تونىا كۆمۈر، 37 مىڭ 424 تونىا سېمونت، 1085 كۇب مېتر سېمونت قۇرۇلما، 3785 تونىا يۇقىرى چاستوتىلىق كەپشەرلەنگەن تۇرۇبا، 1912 تونىا ئاق ھاراق، 12 مىڭ 645 تونىا ئۇن، 5025 تونىا سۇ يېغى، 380 تونىا سۇلياۋ مەھسۇلاتى، 478 تونىا سۇلياۋ يوپۇق ئىشلەپچىقىرىلدى، 10 مىڭ 194 تونىا چىگىت ئايرىلدى، 108 مىڭ 619 كۋادرات مېتر پولات ئىشىك - دېرىزە، 43 مىليون 900 مىڭ دانە خىش، 155 مىڭ مېتر يۇڭ رەخت، 18 مىڭ يۇڭ پوپايكا، ئىشتان، 368 تونىا چويۇندىن قۇيۇلغان بۇيۇم، 2932 دانە ئۇششاق دېھقانچىلىق سايمىنى، 392 تونىا قىسقا پاختا تىۋىتى، 20 مىڭ 584 پار لاتا خەي ئىشلەپچىقىرىلدى. سانائەت كارخانىلىرى 18 يېڭى مەھسۇلات يارىتتى؛ مەھسۇلات سۈپىتىنىڭ مۇقىم ئېشىش نىسبىتى %85 بولدى. ساۋەن ناھىيىلىك ھاراق زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان «گۈخەي ئالاھىدە ھارىقى» ئاپتونوم رايون بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي تۇراقلىق مۇلۇككە 77 مىليون 540 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلار سالغان مەبلەغ 13 مىليون 850 مىڭ يۈەن، ناھىيە - بازاردىكى كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلار سالغان مەبلەغ 18 مىليون 300 مىڭ يۈەن، ناھىيە - بازاردا شەخسىي ئۆي سېلىشقا سېلىنغان مەبلەغ 430 مىڭ يۈەن، يېزىلاردىكى كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلار سالغان مەبلەغ 10 مىليون 750 مىڭ يۈەن، يېزىلاردا شەخسلەر سالغان مەبلەغ 34 مىليون 210 مىڭ يۈەن. ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى تۇراقلىق مۇلۇككە 49 مىليون 690 مىڭ يۈەن، غەيرىي ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى تۇراقلىق مۇلۇككە 27 مىليون 850 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ناھىيە بويىچە تاشيولدا توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 4 مىليون 57 مىڭ تونىا/كىلو مېتر‌غا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 47 مىليون 587 مىڭ ئادەم/كىلومېتر‌غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 1 مىليون 335 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 140 مىليون 580 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 31 مىليون 230 مىڭ يۈەن. ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 2236 يۈەنگە، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 1767 يۈەنگە، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 805 يۈەنگە يەتتى. ناھىيە - بازاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 832 ئادەم ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. ناھىيە - بازاردا ئاماننت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 55 مىليون 10 مىڭ يۈەنگە، يېزا - كەنتلەردە ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 167 مىليون 880 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 1022 ئائىلە مال - مۇلۈك ستراخۇانىيە سىگە، 9956 كىشى جىسمانىي ستراخۇانىيە گە قاتناشتى؛ شۇ يىلى ستراخۇانىيە شىركىتى جىسمانىي ستراخۇنىيە بويىچە 51 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلىدى.

ناھىيە بويىچە ئالتە ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئاپپاراتى بار بولۇپ، ئۇلارغا 35 ئادەم قوبۇل قىلىندى؛ بازار - يېزىلاردا 265 يېتىم بالا، قېرى - چۆرە، مېيىپ بالا بېقىلىۋاتىدۇ. شۇ يىلى 150 ئائىلىگە يار - يۆلەك بولۇندى، 120 ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان تەبىئىي پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 976 سى بار. بالىلار باغچىسىدىن تۆتى بولۇپ، ئۇلارغا 2828 بالا قوبۇل قىلىندى (مىللىي بالا 516). ناھىيىدىكى مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 160 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 18)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 76 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ تۆت)، ئوقۇغۇچىسى 21 مىڭ 902 (مىللىي ئوقۇغۇچى 7404)، ئوقۇتقۇچىسى 1031 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 328)؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 15 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئىككى)، ئوقۇغۇچىسى 11 مىڭ 500 (مىللىي ئوقۇغۇچى 2837)، ئوقۇتقۇچىسى 721 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 212)؛ ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 161 (مىللىي ئوقۇغۇچى 19)، ئوقۇتقۇچىسى18 (مىللىي ئوقۇتقۇچىتوققۇز)؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 502 (مىللىي ئوقۇغۇچى سەككىز)، ئوقۇتقۇچىسى 39. شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 760 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ناھىيە بويىچە 39 تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 462 كېسەل كارىۋىتى، 332 كەسپىي سەھىيە تېخنىكاخادىمى بار. مۇشۇ بىر يىلدا بەش قېتىم ناھىيە دەرىجىلىك تەنھەرىكەت يىغىنى، 11 قېتىم يېزا - بازار (مەيدان) دەرىجىلىك تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 4391 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. 1991 - يىلى ناھىيىلىك ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتىپى تارباغاتاي ۋىلايىتىدە ئۆتكۈزۈلگەن ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ يېنىك ئاتلېتكا تەنھەرىكەت يىغىنىدا ياش ئايرىمىسى بويىچە تەشكىللەنگەن گۇرۇپپىلار بويىچە كوللېكتىپ نومۇردا 1 - لىككە، ئۆسمۇرلەر گۇرۇپپىسى كوللېكتىپ ئومۇمىي نومۇردا 2 - لىككە ئېرىشتى. يېنىك ئاتلېتكا مۇسابىقىسىنىڭ 11 يەككە تۇرىدە 1 - لىككە، 12 تۇردە 2 - لىككە ئېرىشتى. ناھىيە مالىيەسىدىن 30 مىڭ يۈەن ئاجىرىتىلىپ، ساۋەن ناھىيىسى بويىچە 2 - نۆۋەتلىك ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ يېنىك ئاتلېتكا مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى.

☆1 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ناھىيىلىك سۇ ئېلېكتىر ئىدارىسى مەسئۇل بولۇپ تاماملىغان «قىشتا ئېرىق - ئۆستەڭلەرگە قۇدۇق سۈيىنى باشلاش ئارقىلىق تېمپېراتورىنى ئۆرلىتىپ سۇنىڭ توڭلاپ قېلىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇش سىنىقى» ئاپتونوم رايونلۇق سۇ ئىشلىرى نازارىتىنىڭ باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى، بۇ نەتىجە ئاپتونوم رايوندىكى بوشلۇقنى تولدۇردى، دەپ ئېتىراپ قىلىندى.

☆3 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى ساۋەن ناھىيىلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىگە «پەن - تېخنىكا قىشى پائالىيىتىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ» دەپ نام بەردى.

☆7 - ئاينىڭ 16 - كۈنى ساۋەن چىبەرقۇت فابرىكىسى جياڭسۇ جېنجياڭ شەھەرلىك ئېنېرگىيە ھەمكارلىق شىركىتى بىلەن ھەمكارلىق پاختىسى ئارقىلىق مەبلەغ كىرگۈزۈش جەھەتتە ئىقتىسادىي توختام ئىمزالىدى.

☆8 - ئايدا ساۋەن ناھىيىسى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى تەرىپىدىن چېگرا چارلاش خىزمىتىدىكى ئىلغار ناھىيە بولۇپ باھالاندى.

☆12 - ئايدا مەملىكەت بويىچە «شىجېن لوڭقىسى» تىببىي دورىگەرلىك ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنىدا ناھىيىلىك دوختۇرخانا جۇڭگو تىبابىتى بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى ۋاڭ جىمىن يازغان «ئاياللار كېسەللىكى ئۈستىدىكى دىئالېكتىكىلىق نەزەرىيە» 4 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

مائارىپ ئىشلىرى يېڭى بالداققا كۆتۈرۈلدى

1991 - يىلى ساۋەن ناھىيىسى مائارىپ قۇرۇلمىسىنى تەدرىجىي تەڭشەپ، كەسپىي مائارىپ مىخانىزمىنى يەنىمۇ كىرگۈزدى ھەمدە مەكتەپ باشقۇرۇش، ئوقۇتۇش ئىسلاھاتىنى نۇقتىدا سىناق

قىلىپ، ئوقۇتۇش سۈپىتىنى ئۇزلۇكسىز ئۆستۈردى، نەتىجىدە ناھىيە بويىچە ماتارىپ ئىشلىرىدا يېڭى قىياپەت بارلىققا كەلدى.

ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەر پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ سىياسىي يادرۇلۇق رولى ۋە نازارەتچىلىك، كاپالەتلىك رولىنى يەنمۇ كۈچەيتىپ، ئەخلاق خىزمىتى تورىنى ئومۇميۈزلۈك شەكىللەندۈردى. كۆلىمى بىر قەدەر چوڭ بەزى ئوتتۇرا مەكتەپلەردە سىياسىي تەربىيە باشقارمىسى تەسىس قىلىنىپ، سىياسىي تەربىيە باشقارمىسىنىڭ خىزمەت ۋەزىپىسى تۈزۈپ چىقىلدى، مەخسۇس (قوشۇمچە) ئىنتىپاق شۇجىلىرى سەپلەندى؛ پىئونېرلار چوڭ ئەترىتىگە مەخسۇس (قوشۇمچە) بېتەكچى سەپلەندى.

ساۋەن ناھىيىسى ئاپتونوم رايون بېكىتكەن تەجرىبىلىك ئوقۇتۇش ئومۇملاشتۇرۇلىدىغان تەجرىبە ناھىيىلەرنىڭ بىرى. باشلانغۇچ مەكتەپلەردە «ئاھانگ بەلگىلەپ خەت تونۇش، ئوقۇش، يېزىشنى ئىلگىرى سۈرۈش» ۋە «ھازىرقى زامانباشلانغۇچ مەكتەپ ماتېماتىكىسى»نى تەجرىبە قىلىش نۇقتىسى يەتتىگە يەتتى. 45 ئوقۇتۇش سىنىپىدىن 1586 ئوقۇغۇچى تەجرىبىگە قاتناشتى. قىسمەن مەكتەپلەر «ئومۇمىي مەركەزلىك ئوقۇتۇش ئۇسۇلى»، «ئومۇمىي ئوقۇش - ئوقۇتۇش ئۇسۇلى»، «يېتەكلەپ ئوقۇتۇش ئۇسۇلى»، «سىناپ ئوقۇتۇش ئۇسۇلى» قاتارلىقلارنى كىرگۈزۈپ دەسلەپكى ئونۇمگە ئېرىشتى. تاغلىق رايونلاردىكى قىسمەن يېزا، مەيدانلاردىكى مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپلەردە چىڭ شۆخۇانىڭ «سىناپ ئوقۇتۇش ئۇسۇلى»نى كىرگۈزۈپ، ئوقۇتۇش قائىدىلىرىنى ئەستايىدىل ئەملىيلەشتۈرۈپ، مىللىي ماتارىپنىڭ سۈپىتىنى مۇناسىپ دەرىجىدە ئۆستۈردى.

ناھىيە بويىچە كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسىدىن 502سى بار. بۇ مەكتەپتە مالىيە بوغالتېرلىقى، يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاپ ئىشلەش، سانائەت ۋە مىللىي ھۈنەرسەنەت، گۈزەل سەنئەت، بېزەك قاتارلىق 13 كەسىپىي سىنىپ ئېچىلدى. ھازىر كەسىپىي پراكتىكا ئۆيىدىن ئۆچى، گۈزەل سەنئەت، بېزەك زاۋۇتىدىن بىرى، كىيىم - كېچەك زاۋۇتىدىن بىرى، مەكتەپ قۇرغان دېھقانچىلىق مەيدانىدىن بىرى، 600 كۆزادرات مېتىرلىق پارنىكتىن بىرى بار. 1991 - يىلى ناھىيىلىك كەسىپىي ئوتتۇرا مەكتەپ تارباغاتاي ۋىلايىتىگە ۋەكالىتەن ئاپتونوم رايوندا كەسىپىي ماتارىپ نەتىجىلىرى كۆرگەزمىسىگە قاتنىشىپ، ياخشى باھاغا ئېرىشتى.

1991 - يىلى ناھىيە بويىچە ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ دېھقانچىلىقىنى ئۆگىنىش بازىسى 3500 موغا، مەكتەپ قۇرغان زاۋۇت ئونغا، مەكتەپكە تەۋەللۇق چارۋامال 1100 تۇياقتا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا تېرىشچانلىق بىلەن ئىشلەش، ئىقتىسادچىللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇشتىن 2 مىليون 20 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 940 مىڭ يۈەن كۆپ، ناھىيە بويىچە تېرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچىللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇشتىن قىلىنغان كىرىمدىن ئوقۇتۇش شارائىتىنى ياخشىلاشقا 1 مىليون 417 مىڭ يۈەن ئىشلىتىلدى، بۇ شۇ خىل ئومۇمىي كىرىمنىڭ 70 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

ماتارىپ ئىشلىرى جەمئىيەتتىكى ھەر ساھەنىڭ زور دەرىجىدە قوللىشىغا ئېرىشتى. دۆڭۈەن يېزىسى 220 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلاپ، يېزا ئوتتۇرا مەكتىپىگە ئومۇمىي كۆلىمى 81.722 كۆزادرات مېتىر كېلىدىغان بىر ئوقۇتۇش تەجرىبىخانىسى سېلىپ بەردى؛ يەنسىخەي يېزىسى 164 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلاپ، يېزا ئوتتۇرا مەكتىپىگە كۆلىمى 546 كۆزادرات مېتىر كېلىدىغان ئوقۇتۇش تەجرىبىخانىسى سېلىپ بەردى. ناھىيە مالىيەسىدىن 590 مىڭ يۈەن ئاجرىتىلىپ، ناھىيىلىك تەجرىبە بالىلار باغچىسىغا 1567 كۆزادرات مېتىرلىق ئوقۇتۇش بىناسى، 100 كۆزادرات مېتىرلىق بالىلار ئاشخانىسى سېلىندى، بېتون يانقۇزۇلغان 2000 نەچچە كۆزادرات مېتىرلىق مەيدان ياسالدى.

1991 - يىلى ساۋەن ناھىيىسى تارباغاتاي ۋىلايىتى ئۇيۇشتۇرغان نازارەتچىلىك، يېتەكچىلىك قىلىشنى تەكشۈرۈش (قايتا باھالاش)تە 128.04

نوموزلۇق نەتىجە بىلەن ۋىلايەت بويىچە ماتارىپ خىزمەتچىدىكى ئىلغار ناھىيە بولۇپ باھالاندى. مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ماتېماتىكا بىرلەشمە مۇسابىقىسىنىڭ شىنجاڭ رايونى مۇسابىقىسىدە ئون ئوقۇغۇچى ئاپتونوم رايونلۇق 1.، 2.، 3. دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، ساۋەن ناھىيىلىك 1. ئوتتۇرا مەكتەپ ئاپتونوم رايون بويىچە 1. بولدى. ئالىي مەكتەپ ئىمتىھانىدا ناھىيىلىك 1. ئوتتۇرا مەكتەپتىن 106ئوقۇغۇچى ئالىي مەكتەپ، تېخنىكۇم مەكتەپلىرىگە قوبۇل قىلىندى، بۇ، شۇ يىلى ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ 33.5 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

فەن جىنيۇن

قوبۇقسار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

8. نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: چۆدېڭجاب چاغان(موڭغۇل)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جالاڭ بەگىيى، نەبىي بايغوجا (قازاق)، ما لياڭيۇ، سېرئۇلار (موڭغۇل)، چۆدېڭجاب بالجىن (موڭغۇل)، قالمىبەك سەيپۇل (قازاق).

ھاكىمى: مىن گۇاڭبۇجاب (موڭغۇل)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: ساۋ يىجياڭ، قابۇل قىرغىزباي (قازاق)، سەكسىباي قارخاباس (قازاق)، جۇڭگو دورجارا (موڭغۇل).

سىياسىي كېڭەش 7. نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: سىلامجان ماشىل (قازاق)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: قازەز چۆكە (قازاق)، مىجىت چاگدىر (موڭغۇل)، لىيۇ شۇكەي، ئوچىر (موڭغۇل)، ۋاڭ خۇڭچۈەن.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: سەيۋا باتناسىن (موڭغۇل).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: چىزباڭ گومۇجاب (موڭغۇل).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى قوبۇقسار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 129 مىليون 838 مىڭ 200 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4.7% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 163 مىليون 61 مىڭ 800 يۈەنگە يېتىپ، 21.67% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 106 مىليون 676 مىڭ 800 يۈەنگە يېتىپ، 7% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 25 مىليون 290 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئومۇمىي چىقىم 36 مىليون 360 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 41مىليون 9100يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.4% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 92 مىڭ مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 85 مىڭ 800 مو يەر تېرىلدى، ئاشلىق زىرائىتى تېرىلغۇ كۆلىمى 61 مىڭ 600 مو بولۇپ، 10 مىڭ 322 تونىنا ئاشلىق ئېلىندى؛ ياغلىق زىرائەت تېرىلغۇ كۆلىمى 3800 مو بولۇپ، 518 تونىنا ياغلىق دان ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 386 مىڭ 200 تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 9.550 تونىنا قوي يۇڭى، 129 مىڭ 500 پارچە تېرە، سېتىۋېلىندى؛ 3796 تونىنا سۈت ئېلىندى. قورشالغان ئوتلاق 182 مىڭ موغا كېڭەيتىلدى.

ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 99 مىليون 170 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 15.43% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 11 مىليون 952 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 659 مىڭ 400 تونىنا كۆمۈر، 22 مىڭ 958 تونىنا سېمونت، 380 مىڭ تونىنا تۇز، 65 مىڭ 900 تونىنا ھاك تېشى، 9090 تونىنا بىنتونىت، 5722 قۇر تۆگە تۇنۇتى كىيىم - كېچەك، 55 مىڭ 742 قۇر ئىلمە توقۇلما كىيىم - كېچەك، 218 تونىنا كۇارتىس قۇمى، 11 مىڭ 776 كۇادرات مېتر ئەينەك ماسايكا،

4657 تونا ئۇن، 237 تونا ئارىلاشما يەم - بوغۇز ئىشلەپچىقىرىلدى. شۇ يىلى ناھىيە بازىرىنىڭ شەرق ۋە غەرب تەرىپىدىكى ئىككى كوچا ئاسفالتلاشتۇرۇلدى. مۇشۇ يىل ناھىيە بويىچە ترانسپورت كەسىپىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 6 مىليون 849 مىڭ يۈەنگە يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسىپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 910 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 33 مىليون 690 مىڭ يۈەنگە يەتتى، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 658 يۈەنگە يەتتى. ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىل ئاخىرىدىكى سانى 9267 بولۇپ، مۇشۇ يىل يىلدا 24 مىليون 485 مىڭ 500 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. مۇشۇ يىل يىلدا ئىش كۆتۈپ تۇرغانلاردىن 413 ئادەم ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

ناھىيە بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان يەن - تېخنىكا خادىملىرى 1646سى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسىپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 255. ناھىيىدىكى ئاھالىتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ ئالتە (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ تۆت)، ئوقۇغۇچىسى 3976 (مىللىي ئوقۇغۇچى 2746)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 36 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 21)، ئوقۇغۇچىسى 6448 (مىللىي ئوقۇغۇچى 4415). شۇ يىلى ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 2 مىليون 366 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى 14 مىڭ 538 كۋادرات مېتر خەتەرلىك سىنىپ ئۆزگەرتىلدى. 19 كىنو قويۇش ئورنى بار، مۇشۇ يىل يىلدا 230 قېتىم كىنو قويۇلدى. تاماشىبىن 25 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. ناھىيە بويىچە 32 تىببىي داۋالاش - مەھىيە ئاپپاراتى، 228 كەسىپىي مەھىيە تېخنىكا خادىمى، جۈملىدىن 153 دوختۇر بار؛ مۇشۇ يىل يىلدا 13 قېتىم ئاممىۋى خاراكتېرلىك تەنتەربىيە پائالىيىتى ئۇتكۈزۈلدى، پائالىيەتكە 1381 ئادەم قاتناشتى.

شۇ جۈملىدىن

ئالتاي ۋىلايىتى

مەمۇرىي مەھكىمە، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئوللىرى

ۋالىيسى: قادىس جاناپىل (قازاق)؛ مۇئاۋىن ۋالىيلىرى: شېن لەنجۇ (8 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى)، تالىپ گوشيالىق (12 - ئايدا ۋەزىپىدىن يۆتكەلدى)، جالىق جېبىي، ئورالقان ئىماش (قازاق)، ئارىستان قالىم (قازاق).

ۋىلايەتلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسى- نىڭباشلىقى: كەكىن قىدىرباي (قازاق).

ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستلىق تەپتىش مەھكىمىسى ئالتاي ۋىلايەتلىك شۆبىسىنىڭ باش تەپتىشى: ئۇمۇت ئىمانباي (قازاق).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئالتاي ۋىلايىتى (ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى بېزا ئىگىلىك 10 - شىسى شۇنىڭ ئىچىدە) نىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 873 مىليون 360 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 907 مىليون 510 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 12.8% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 452 مىليون 220 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 1 مىليارد 507 مىليون 40 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 11.14% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 695 مىليون 10 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 742 مىليون 70 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 11.04% ئاشتى. ۋىلايەت بويىچە ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 35 مىليون 550 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 209 مىليون 10 مىڭ يۈەن بولدى.

ۋىلايەت بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 442 مىليون 260 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 528 مىليون

470 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 9.13% ئاشتى. دېھقانچىلىق زىرائىتى تېرىلغۇ كۆلىمى 1 مىليون 410 مىڭ 300 مو، بۇنىڭ ئىچىدە ئاشلىق زىرائىتى تېرىلغۇ كۆلىمى 821 مىڭ 500 مو، ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلغۇ كۆلىمى 588 مىڭ 800 مو. ئېلىنغان ئومۇمىي ئاشلىق 141 مىڭ 602 تونىنغا يېتىپ، 11.45% ئاشتى؛ ياغلىق دان 12 مىڭ 316 تونىنغا يېتىپ، 39.12% ئاشتى؛ قىزىلچا 108 مىڭ 300 تونىنغا يەتتى. كۆكتوقاي ناھىيىسىدە «10 مىڭ مو يەم - بوغۇز، كۆممىقوناق ئىشلەپچىقىرىش بازا قۇرۇلۇشى» تۈرى بويىچە كۆممىقوناق تېرىلىپ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلدى، شۇنىڭ بىلەن چارۋىچىلىق ئاساس قىلىنىدىغان ئالتاي ۋىلايىتىدە ئاشلىق، ياغلىق دان، يەم - بوغۇز بىلەن ئوزۇقلۇق تەمىنلەپ تۇرۇش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. شۇ يىلى 27 مىڭ 522 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، تۇتۇش نىسبىتى 80%كە يەتتى. يىل ئاخىرىدا 2 مىليون445 مىڭ 600تۈياق چارۋا قالدى. چارۋىنىڭ تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى30.6%، قولدىن چىقىش نىسبىتى 53.09% بولدى. مۇشۇ بىر يىلدا 35 مىڭ 64 تونىنا گۆش، 3584 تونىنا قوي يۇڭى، 7.9 تونىنا ئۆچكە تىۋىتى، 101 مىڭ 493 پارچە كالا تېرىسى، 776 مىڭ 418 پارچە قوي تېرىسى ئېلىندى. ۋىلايەت بويىچە چارۋىچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 330 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 3200 تونىنا بېلىق تۇتۇلدى. ۋىلايەت بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 221 مىڭ 712 كىلوۋاتقا يەتتى. شۇ يىلى 18 مىڭ 233 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى. يېزىلاردا 7 مىليون 860 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا دۆلەت ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتىغا 40 مىليون 374 مىڭ 700 يۈەن مەبلەغ سېلىپ، كۆكتوقاي 2 - دەرىجىلىك ئېلېكتر ئىستانسىسى، تۇغۇنتاي سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى، قاراقويماق سۇ ئامبىرىنىڭ ئاساسىي گەۋدە قۇرۇلۇشى، بېيتۇن بېلىجان كۆۋرۈك مەيدانىنىڭ ئاساسىي گەۋدە قۇرۇلۇشىنى تاماملىدى. شۇ يىلى ۋىلايەت بويىچە 1340.4 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەڭ چېپىلدى، 18 ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىلدى، ئىككى سۇ ئامبىرى ياسالدى، ئېتىز - ئېرىق بويلىرىغا 30.84 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا توك سىمى تارتىلدى، 13.97 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا توسما ياسالدى، 1290 يۈرۈشلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشى قىلىندى، سۇغىرىش كۆلىمى 93 مىڭ مو كۆۋرۈتىلدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 134 مىليون 952 مىڭ 600 يۈەنگە، ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 132 مىليون 663 مىڭ 500 يۈەنگە يەتتى.

ۋىلايەت بويىچە سائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 323 مىليون 500 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 326 مىليون 360 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 23.98% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 96 مىليون 308 مىڭ 200 كىلوۋات سائەت توك، 116 مىڭ 341 تونىنا كۆمۈر، 63 مىڭ 2.23 تونىنا سېمونت، 105 مىليون 950 مىڭ دانە خىش، 902.094 گرام ئالتۇن، 355 مىڭ 400 مېتر يۇڭ رەخت، 93 مىڭ 529 پار خۇرۇم ئايىغ كىيىم، 6718 قۇر يۇڭ، خۇرۇم كىيىم - كېچەك، 422.26 تونىنا سۇت پاراشوكى، 220.84 تونىنا كونسېرۋا، 2874.62 تونىنا سۇ يېغى، 2415 تونىنا فابرىكا قەغىزى، 12 مىڭ 23.41 تونىنا شېكەر، 709 تونىنا پىۋا ئىشلەپچىقىرىلدى. ۋىلايەتلىك كۆن -خۇرۇم زاۋۇتى، بۇرچىن يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، بېيتۇن ئۇن - ياغ زاۋۇتى، ئالتاي يېمەك - ئىچمەك زاۋۇتى ۋىلايەت بويىچە ئومۇمىيۈزلۈك سۈپەت باشقۇرۇشتا ئۆلچەمگە يېتىپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە بېيتۇن ئۇن - ياغ زاۋۇتى ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى 2 - دەرىجىلىك كارخانىسى بولدى. شۇ يىلى يۇڭ، خۇرۇم يۆمشاق ئايىغ كىيىم، سېپتا، يىرتىك ئارىلاشتۇرۇلۇپ توقۇلغان سوكنو، خرۇستال شارچىسىدىن ئىبارەت يېڭى مەھسۇلاتلار يارىتىلدى. 1991 - يىلى ۋىلايەتلىك كۆن - خۇرۇم زاۋۇتىنىڭ ئىككىلا تەرىپىنى كىيگىلى بولىدىغان خۇرۇم كىيىم - كېچىكى مەملىكەت بويىچە يېڭىك سائەت ساھەسىدە سۈپەتلىك يېڭى مەھسۇلات بولۇپ

باھالاندى. بۇرچمن يۈلۈك توقۇمچىلىق فابرىكىسى ئىشلەپچىقارغان دۇراپ توقۇمچىلىق ماناتىسى مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى. تېخنىكا ئۆزگەرتىلىدىغان 12 تۈرنىڭ سەككىزى پۈتكۈزۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە ژىلايەتلىك يۈلۈك مەھسۇلاتلىرى زاۋۇتىنىڭ ھالقا شەكىللىك كىگىز قاپ سېخى ۋە ژىلايەتلىك پىۋا زاۋۇتىنىڭ ئارپا ئۈندۈرمىسى سېخىغا 1 مىليون يۈندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىندى. شۇ يىلى تۈراقلىق مۇلۇككە 106 مىليون 280 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 92 مىليون 770 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش، ئۆزگەرتىشكە سېلىنغان مەبلەغ 10 مىليون 570 مىڭ يۈەن. شۇ يىلى كۆپەيتىلگەن ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى مۇنداق بولدى: گېنېراتورلارنىڭ سىغىمچانلىقى 2300 كىلوۋاتقا يەتكۈزۈلدى؛ بىر يىلدا ئىشلەپچىقىرىلغان سېمونت 9000 تونىا؛ بىر يىلدا پىششىقلاپ ئىشلىنىدىغان گۆش 350 تونىا؛ 15 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتىكى يول ئۆزگەرتىپ ياسالدى؛ سۇ ئامبىرىنىڭ سىغىمچانلىقى 60 مىليون كۇب مېترغا يەتتى؛ سودىدا ئىشلىتىلىدىغان توقۇلمىش ئامبىرىنىڭ سىغىمچانلىقى 400 تونىا؛ سودا تورى ئالتە؛ ئومۇمىي كۆلىمى 2147 كۋادرات مېتر؛ ئوقۇغۇچىلار ئورنى 12 مىڭ 700؛ سۇ تۇرۇبىسى 1000 مېتر؛ يۈندىنى بىر تەرەپ قىلىش ئىقتىدارى كۈنىگە 300 تونىا. ژىلايەت بويىچە تاشيولدا توشۇلغان يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 119 مىليون 593 مىڭ ئادەم/كىلومېترغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 44 مىليون 413 مىڭ تونىا/كىلومېترغا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 6 مىليون 740 مىڭ يۈەنگە، ئالاقىلىشىشنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 6 مىليون 642 مىڭ 400 يۈەنگە يەتتى.

ژىلايەت بويىچە تاشقى سودا ئېكسپورتى ئۈچۈن يۆتكەلگەن ماللارنىڭ سوممىسى 6 مىليون 902 مىڭ 400 يۈەنگە، موڭغۇلىيە بىلەن بولغان مالغا مال ئالماشتۇرۇش سودىسى بويىچە ئالماشتۇرۇلغان ماللارنىڭ قىممىتى 7 مىليون 480 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 9 - ئايدا قىزىلتاغ ئېغىزى ئېچىۋېتىلدى. ژىلايەت بويىچە بەش سودا ۋەكىللەر ئۆمىكى - گۈرۈپپىسى چەت ئەلگە چىقتى، موڭغۇلىيەدىن ئالتە ۋەكىللەر ئۆمىكى - گۈرۈپپىسى تەكلىپ قىلىندى، موڭغۇلىيە بىلەن 48 تۈرلۈك سودا توختامى ئىمزالاندى، بۇنىڭ ئوتى ئىجرا قىلىندى. 8 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ژىلايەتتىكى تاشقى سودا تارماقلىرى ئون نەچچە كارخانىدىن تەشكىللىگەن سودا ۋەكىللەر ئۆمىكى موڭغۇلىيىنىڭ قۇبدۇ ئۆلكىسىدە ئون كۈنلۈك نۇسخا كۆرۈش، مال زاكاز قىلىش يىغىنىغا قاتناشتى. يىغىندا پۈتۈشۈلگەن سودا توختامىنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 2 مىليون يۈەنگە يەتتى. 9 - ئايدا جېمىنەي ناھىيىسىدىكى ژاقىتلىق ئېغىزدىن تۇنجى قېتىم سوۋېت ئىتتىپاقىغا 47 مىڭ تۇياق چارۋا ئېكسپورت قىلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا سايامەتچىلىكتىن خەلق پولى ھېسابىدا 28 مىڭ 330 يۈەن تاشقى پېرېۋوت كىرىم قىلىندى.

ژىلايەت بويىچە تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 423 مىليون 790 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 46 مىليون 420 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى سودىنىڭ %43.54نى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى سودىنىڭ%27.81نى، يەككە سودىنىڭ %13.11نى، دېھقانلارنىڭ غەيرىي يېزا ئىگىلىك ئاھالىسىگە ساتقىنى %4.65نى ئىگىلەيدۇ. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 665.64 يۈەن بولدى. ژىلايەت بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 78 مىڭ 907 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 184 مىليون 102 مىڭ 900 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. شەھەر - بازارلاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 3706 ئادەم ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. يېزىلاردا 1083 ئائىلىلىك دېھقان، چارۋىچى نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. شەھەر - يېزىلاردا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 745 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 1991 - يىلى

ۋىلايەت بويىچە ئالتە ناھىيە، بىر شەھەردە مېيىپلار بىرلەشمىسى قۇرۇلدى. ۋىلايەت بويىچە 14 پاراۋانلىق زاۋۇتى بار بولۇپ، 177 مېيىپ ئورۇنلاشتۇرۇلدى. ياشانغانلار ساناتوريىسىدىن يەتتىسى بار، بۇلاردا 43 كارىۋات بار، بۇلارغا 17 بوۋاي - مومايى قوبۇل قىلىندى. شۇ يىلى ھەر مىللەت خەلقى جەنۇبىي جۇڭگودىكى ئاپەت يۈز بەرگەن رايونغا 1 مىليون 353 مىڭ 900 يۈەن ئىئانە قىلدى. ۋىلايەتلىك ستراخۇانىيە شىركىتى ستراخۇانىيە قىلغان تۈرلۈك مال - مۈلۈكلەرنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 10 مىليارد 100 مىليون يۈەنگە يەتتى، ستراخۇانىيە شىركىتى 463 كارخانىنىڭ خېيىم - خەتىرنى ئۈستىگە ئالدى، 7853 ئائىلە ئائىلە مال - مۈلۈك ستراخۇانىيىسى، 74 مىڭ ئادەم جىسمانىي ستراخۇانىيە رەسمىيەتنى بېجىردى. مۇشۇ بىر يىلدا 1783 تۈلەم ئەنزىسى بىر تەرەپ قىلىندى، 1 مىليون 753 مىڭ يۈەن تۈلەم تۈلەندى.

ۋىلايەت بويىچە ئومۇمىي خەلق مۈلۈكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسىپي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار يەن - تېخنىكا خادىمى (ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭ ئىچىدە) دىن 3063ى بار (مىللىي خادىم 1530). مۇشۇ بىر يىلدا ۋىلايەت بويىچە 34 تۈرلۈك يەن - تېخنىكا پىلانى ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇنىڭ 18ى ئورۇندالدى؛ توققۇز تۈر باھالاپ بېكىتىلدى (ئاپتونوم رايونىنىڭ تۈرى بەش، ۋىلايەتنىڭ تۈرى تۆت). بۇنىڭ ئىچىدە «ئىككى تەرەپنى كىيگىلى بولمىدىغان، پارقىراق قوي خۇرۇمىدىن تىكىلگەن كىيىم - كېچەك» دۆلەتنىڭ «ئۇچقۇن» يەن - تېخنىكىسى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ۋە 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى مەملىكەتلىك «ئۇچقۇن پىلانى» نەتىجىلىرى كۆرگەزمىسىدە ئالتۇن مېدالغا ئېرىشتى، «پارقىراق قوي خۇرۇمىدىن تىكىلگەن كىيىم - كېچەك»، «ياقۇت ئۇزۇك كۆزى»، «ياقۇت مارجان»نى پىششىقلاپ ئىشلەش تېخنىكىسى يېنىك سانائەت مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن 1991 - يىللىق يەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ھاشارات تەتقىقاتى» ئاپتونوم رايونىنىڭ يەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 4 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ۋىلايەتلىك چارۋىچىلىق يەن تەتقىقات ئورنى تاماملىغان «شۇ جايدا كالىنىڭ گۆش، سۈت بېرىش ئىقتىدارىنى ئۈستۈرۈش تەتقىقاتى» بىلەن ۋىلايەتلىك ئۆي ھايۋانلىرىنىڭ نەسلىنى يېتىشتۇرۇش پونكىتى ئۈستىگە ئالغان «ئالتاي قوي يۈڭى سۈپىتىنى ياخشىلاش تەتقىقاتى» دېگەن تېما ئاپتونوم رايونلۇق يەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ تېخنىكا جەھەتتىن باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى. ۋىلايەتلىك كۆن - خۇرۇم زاۋۇتى، بۇرچىن يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى دۆلەت يەن - تېخنىكا كومىتېتى تەرىپىدىن 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى مەملىكەت بويىچە «ئۇچقۇن پىلانى»نى ئورۇنداشتىكى ئىلغار كارخانا بولۇپ باھالاندى؛ ۋىلايەتلىك يەن - تېخنىكا كومىتېتى 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە مەملىكەت بويىچە «ئۇچقۇن پىلانى»نى باشقۇرۇشتىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى.

ۋىلايەتتىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 290 (مىللىي بەدىكى ياتاقلىق مەكتەپ 18)، ئوقۇغۇچىسى 74 مىڭ 344 (مىللىي ئوقۇغۇچى 52 مىڭ 297)؛ تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 79 (مىللىي مەكتەپ 52)، ئوقۇغۇچىسى 18 مىڭ 697 (مىللىي ئوقۇغۇچىسى 10 مىڭ 220)؛ مۇكەممەل ئوتتۇرا مەكتەپ 27 (مىللىي مۇكەممەل ئوتتۇرا مەكتەپ ئون)؛ ئوقۇغۇچىسى 8323 (مىللىي ئوقۇغۇچى 5004)؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 6474 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 4301)، ئادەتتىكى ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسىپي مەكتەپ ئۈچ، ئوقۇغۇچى 1070 (مىللىي ئوقۇغۇچى 626)؛ ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى تۆت، كۇرسانتى 307 (مىللىي كۇرسانتى 201)؛ شىنجاڭ رادىئو - تېلېۋىزىيە داشۋەسىنىڭ ئالتاي شۆبىسى بىر، ئوقۇغۇچىسى 140 (مىللىي ئوقۇغۇچى 79)؛ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق كەسىپي ئوتتۇرا مەكتىپى ئىككى، ئوقۇغۇچىسى 589 (مىللىي ئوقۇغۇچى 418). ۋىلايەت بويىچە يېزا - بازارلاردا دېھقان، چارۋىچىلار مەدەنىيەت - تېخنىكا مەكتىپىدىن 41ى

بار، 5235 ئادەم ساۋاتسىزلىقتىن قۇتۇلۇش ئۈگىنىشىگە قاتنىشىپ، 4203 ئادەم ساۋاتسىزلىقتىن قۇتۇلدى. شۇ يىلى ۋىلايەت بويىچە ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك سىنىپلىرىنى پۈتكىلاش، ئۆزگەرتىشكە 9 مىليون 878 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى. ۋىلايەت بويىچە 125 كىنو قويۇش ئورنى بار، شۇ يىلى 12 مىڭ 14قېتىم كىنو قويۇلدى. «ئالتاي گېزىتى» خەنزۇچە، قازاقچە نەشىر قىلىنىدۇ، ئايلىق ئوتتۇرىچە تىراژى 7300؛ قازاقچە نەشىر قىلىنىۋاتقان «تىببىي پەن ساۋاتلىرى»، «پەن ۋە تېخنىكا»، «جاستۆلىك» ۋە «ئالتاي ئايالىسى» دىن ئىبارەت ژۇرناللارنىڭ يىللىق تىراژى 119 مىڭ نۇسخىغا يېتىدۇ. ۋىلايەت بويىچە 64 مەدەنىيەت ئاپپاراتى (يېزا، كەنتلەردىكى مەدەنىيەت ئۆيلىرى بۇنىڭ سىرتىدا) بار، مۇشۇ بىر يىلدا 374 قېتىم ئويۇن قويۇلدى، تاماشىبىن 94 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى، ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت باشقارمىسى ئاپتونوم رايونلۇق مۇزىبى بىلەن بىرلىكتە ئۇرۇمچىدە «جۇڭگو ئالتاي قېيناتاش رەسىملىرى كۆرگەزمىسى» ئۆتكۈزدى، ۋىلايەتتە بىر تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى يەر يۈزى تارقىتىش ئىستانسىسى بار. رادىئونىڭ ئاساسلىرگە كىرىش نىسبىتى %50كە، تېلېۋىزىيەنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى %80كە يەتتى. ۋىلايەتلىك تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى مۇشۇ بىر يىلدا 530 خەۋەر ۋە مەخسۇس خەۋەر ئىشلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە مەخسۇس تېمىدىكى خەۋەر «ئالتاي ئوتلىقىدىكى مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى» ئاپتونوم رايون بويىچە ئېلىپ بېرىلغان خەۋەر باھالاشتا 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى، «غۇلجا قويىنىدى ئالتاي چوڭ قۇيرۇقلۇق قوي» دېگەن خەۋەر ئىلى ئوبلاستى بويىچە ئېلىپ بېرىلغان خەۋەر باھالاشتا 1 دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

ۋىلايەت بويىچە 169 داۋالاش - مەھىيە ئاپپاراتى (ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈنى بۇنىڭ سىرتىدا)، 2455 كەسپىي مەھىيە - تېخنىكا خادىمى، 1626 كېسەل كارىۋىتى بار. مەملىكەتلىك

7 - نۆۋەتلىك قىشلىق تەنھەرىكەت يىغىنى ۋە تاغدا چاڭغا تېپىلىش بويىچە لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسىدە ئالتاي ۋىلايىتى تەنھەرىكەتچىلىرى ئىككىسى ئالتۇن مېدال، بىر كۈمۈش مېدال، ئىككى مىس مېدال ئالدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئالتە قېتىم ۋىلايەت دەرىجىلىك تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 630 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. مەككىز تۈرلۈك ئامىۋى تەنتەربىيە پائالىيىتىگە قانات يايدۇرۇلدى، پائالىيەتكە 1563 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. شۇ يىلى ۋىلايەتلىك ياشانغانلار پائالىيەت مەركىزىي بىناسى پۈتتى.

1991 - يىلى ۋىلايەت بويىچە نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %16.31، ئۆلۈش نىسبىتى %4.06، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %12.25 بولدى. يىل ئاخىرىدا ئومۇمىي نوپۇس 523 مىڭ 978گە يېتىپ، 1991 - يىلدىكىدىن 11 مىڭ 171 ئادەم كۆپەيدى. ئومۇمىي نوپۇس ئىچىدە قازاقلار 263 مىڭ 969 بولۇپ، 4345 ئادەم كۆپەيدى؛ خەنزۇلار 221 مىڭ 970 بولۇپ، 5486 ئادەم كۆپەيدى؛ ئۇيغۇرلار 10 مىڭ 867 بولۇپ، 462 ئادەم كۆپەيدى؛ باشقا مىللەتلەر ئاھالىسى 27 مىڭ 172 بولۇپ، 878 ئادەم كۆپەيدى.

☆ 2 - ئاينىڭ 28 - كۈندىن 3 - ئاينىڭ 7 - كۈنگىچە ئالتاي مەمۇرىي مەھكىمىسىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن مۇۋاپىت ئىنتىپاقى قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى شەرقىي قازاقىستان ئوبلاستى ئىقتىساد - سودا ۋەكىللەر ئۆمىكى ئالتاي ۋىلايىتىدە دوستانە زىيارەتتە بولدى. ئىككى تەرەپ ئىقتىسادىي ھەمكارلىق مەسىلىلىرى ئۈستىدە قىزغىن كېلىشىملەرنى ئىمزالىدى.

☆ 6 - ئاينىڭ 8 - كۈندىن 25 - كۈنگىچە بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىنىڭ دۇنيا ئاشلىق پىلان مەھكىمىسى رىم باش شتابى گەۋدىكەن بەش دۆلەت مۇتەخەسسىسلىرىدىن تەركىب تاپقان ئوتتۇرا مەزگىللىك باھالاش - مۇلچەرلەش ئۆمىكى «2817» تۇرنى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈپ ۋە باھالاپ، «2817» تۇر سۇ ئىنشائاتى، بېدە تېرىش، ئىھاتە ئورمىنى بەرپا قىلىش، چارۋىچىلارنىڭ

ئولتۇراقلىشىش قاتارلىق جەھەتلەردە كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرگە ئېرىشىپتۇ، دەپ ھېسابلىدى ھەمدە بۇ تۈرنى تېخىمۇ ياخشى ئېلىپ بېرىش ئۈستىدە تەكلىپ ۋە پىكىرلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى.

☆ 7 - ئاينىك 4 - كۈنى جۇڭگو - موڭغۇلىيە چېگرا ئېغىزىنى تۇنجى قېتىم ئېچىۋېتىش مۇراسىمى ئېلىمىز تەۋەسىدىكى تايكېشكېن بىلەن موڭغۇلىيىنىڭ بۇرغان دېگەن يېرىدە ئوتتۇرىلدى. شيا گۇاڭفېن

ئالتاي شەھىرى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

3 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: قالىم ئىدرىش (قازاق)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ماريا‌ش ناغاشباي (ئايال، قازاق)، جۇمادىل جۇۋاڭقان (قازاق)، ما جيەنـ رۇڭ، لوك يۈلىن.

شەھەر باشلىقى: زەينۇر جۇڭقاباي (قازاق)؛ مۇئاۋىن شەھەر باشلىقلىرى: لىيۇ داۋچاڭ، سافاتبېك قالىمبېك (قازاق)، جۇ شىنيى، ئاكزەم ئاياسىن (قازاق)، مېڭ چىڭلى؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن شەھەر باشلىقى: ۋاڭ ۋېنجۇن.

سىياسي كېڭەش 3 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: (ئورنى بوش)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: لۇ جيېمپي، قايسا دوڭشباي (قازاق)، جاڭ لىڭ، رۇقىيە مۇختەر، چېن رۇكۇەن (5 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، ماقاتاي شايىمەردان (قازاق)، مۇقتارقان شامش (قازاق).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ماۋتقان كەرىم (قازاق).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ئېرلان جىكەي (قازاق).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئالتاي شەھىرىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 297 مىليون 60 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 10.1% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 511 مىليون 150 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 12.5% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 232 مىليون 240 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 13.7% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 13 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 31 مىليون 350 مىڭ يۈەن بولدى.

شەھەر بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 123 مىليون 20 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.76% ئاشتى. شەھەر بويىچە 249 مىڭ 500 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 33 مىڭ 151 تونىنا ئاشلىق، 3508 تونىنا ياغلىق دان، 6931 تونىنا قىزىلچا، 9486 تونىنا كۆكتات، 320 تونىنا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. 5961 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يىل ئاخىرىدا 449 مىڭ 100 تۆياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 7.7467 تونىنا گۆش، 18 مىڭ 532 تونىنا كالا، قوي سۈتى، 1051 تونىنا قوي يۇڭى، 10 مىڭ 794 كىلوگرام ئۆچكە تىۋىتى، 13 مىڭ 804 پارچە كالا تېرىسى، 82 مىڭ 897 پارچە قوي تېرىسى، 223 تونىنا تۇخۇم، 343 تونىنا سۈ مەھسۇلاتى ئېلىندى. شەھەر بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 64 مىڭ 891 كىلوۋاتقا يەتتى. شۇ يىلى 3362 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت، يېزىلاردا 3 مىليون 647 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتىغا 1 مىليون 155 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. شۇ يىلى گۈرتى توسمىسىنىڭ مەركىزى بىلەن «قىزىل يۇلتۇز» چوڭ تۆستىگىنى سۇ سىغىمىس قىلىش قۇرۇلۇشى پۈتتى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 37 مىليون 447 مىڭ 700 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 9.6% ئاشتى.

شەھەر بويىچە ساناەت ئومۇمىي مەھسۇلات

قىممىتى 56 مىليون 858 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 44.92% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 2 مىليون 48 مىڭ 100 كىلوۋات سائەت توك، 14 مىڭ 100 توننا سېمونت، 124.26، كىلوگرام ئالتۇن، 2415 توننا فابرىكا قەغىزى، 2239 توننا كرېمنىي كاربىد، 43 مىليون 450 مىڭ دانە خىش، 85 مىڭ مېتر يۇڭ رەخت، 114 توننا كونسېرىۋا، 352 توننا سۇت پاراشوكى ئىشلەپچىقىرىلدى. شۇ يىللىق قۇرۇلۇش تۇرلىرىدىن شەھەرلىك خۇڭدۇن ئالتۇن كانىدا 100 كۇب لېترلىق 2 - نومۇرلۇق ئالتۇن قېزىش كېمىسى ياساشقا 3 مىليون 280 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا مۇنۇ مەھسۇلاتلار يارىتىلدى: شەھەرلىك قەغەز زاۋۇتىنىڭ 60 گراملىق يېزىق قەغىزى؛ شەھەرلىك ئۇنچە - مەرۋايىت شىركىتى 18K لىق ئالتۇنغا ياقۇت كۆز قويۇش ھۇنەر - سەنئىتى ئارقىلىق ياراتقان 30 نەچچە خىل يېڭى مەھسۇلات؛ شەھەرلىك مىللىي كىيىم - كېچەك زاۋۇتىنىڭ تۆگە تىۋىتىدىن توقۇلغان سوكنوسى، تۆگەرەڭ سوكنو ۋە چىلان رەڭ سوكنو، شەھەرلىك يېمەكلىكلەر زاۋۇتىنىڭ كۆك پۇرچاقتىن ئىشلەنگەن ئىنچىگە پىنتوزىسى يېنىك سانائەت مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى، شەھەرلىك ئۇنچە - مەرۋايىت شىركىتىنىڭ تەبىئىي يۇمىلاق شەكىلدىكى 32 يۈزلۈك خرۇستال مارجىنى ئالتاي ۋىلايىتى بويىچە يېڭى مەھسۇلات مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. مۇشۇ بىر يىلدا تۇراقلىق مۇلۇككە 28 مىليون 540 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 23 مىليون 490 مىڭ يۈەن. شەھەرلىك قەغەز زاۋۇتى شەنشى ئۆلكىسىنىڭ خۇشيەن ناھىيىلىك قەغەز زاۋۇتى بىلەن تېخنىكا جەھەتتىن ھەمكارلاشتى؛ شەھەرلىك مىللىي يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى بۇرچىن ناھىيىلىك يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى بىلەن بىرلەشمە ئىگىلىك باشقۇرۇشنى يولغا قويدى. شەھەرگە قاراشلىق ترانسپورت ئورۇنلىرى تاشيولدا توشۇغان يۈك مىقدارى 7200 توننىغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 3 مىليون 551 مىڭ توننا/كىلومېترغا، توشۇغان يولۇچى 684 مىڭ 300 ئادەم (قېتىم)غا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 3 مىليون 484 مىڭ 200 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) بولدى.

شەھەر بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 193 مىليون 310 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 17 مىليون 850 مىڭ يۈەن)گە يەتتى. 6 - ئايدا ئالتاي شەھەرلىك يېمەكلىكلەر شىركىتى سوۋېت ئىتتىپاقىغا كالا گۆشى ئېكسپورت قىلىشنى باشلاپ يىل ئاخىرىغىچە 630 توننا كالا گۆشى ئېكسپورت قىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە لوق كالا گۆشى 107 توننا، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 741.5 يۈەن بولدى. شەھەر بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 16 مىڭ 362 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 37 مىليون 781 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. شەھەر - بازاردا 406 نەپەر ئىش كۇتۇپ تۇرغان ياش ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. 160 ئائىلىلىك دېھقان، چارۋىچى نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. شەھەر - يېزىلاردا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 272 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە يەتتە ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئاپپاراتى، 4128 غەمخورلۇق قىلىش ۋە نەپىقە بېرىش ئوبيېكتى بار؛ جەمئىيەتتە تارقاق تۇرۇۋاتقان يېتىم بالا، قېرى - چۆرە، مېيىپلاردىن 103 ئادەم بېقىلىۋاتىدۇ. مۇشۇ بىر يىلدا مال - مۇلۇك ستراخۋانىيە ھۆددىگەرلىك سوممىسى 297 مىليون يۈەنگە، ستراخۋانىيە كىرىمى 2 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 1مىليون 380 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

شەھەر بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 2904ى بار. شەھەردىكى شەھەرگە قاراشلىق ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 23 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 14)، ئوقۇغۇچىسى 7144 (مىللىي ئوقۇغۇچى 3529)؛ ئادەتتىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 76

(مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 51). ئوقۇغۇچىسى 19 مىڭ 242 (مىللىي ئوقۇغۇچى 12 مىڭ 424)؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر (مىللىي مەكتەپ)، ئوقۇغۇچىسى 81؛ خەنزۇ كەسپىي سىنىپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 67؛ شەھەرگە قاراشلىق ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي مەكتەپ ئۈچ، ئوقۇغۇچىسى 1105 (مىللىي ئوقۇغۇچى 572)؛ تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 1231 (مىللىي ئوقۇغۇچى 553). شۇ يىلى ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 5 مىليون 348 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. شەھەرگە قاراشلىق (ئالتاي ۋىلايىتى، ئاپتونوم رايونىنىڭ شەھەردە تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرىنىڭ ئىچىدە) تىببىي داۋالاش - مەھەللە ئاپپاراتىدىن 65ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇرخانا 25، ئامبۇلاتورىيە 34؛ 993 كېسەل كارىۋىتى، 1440 كەسپىي مەھەللە تېخنىكا خادىمى، جۈملىدىن 634 دوختۇر بار. 1991 - يىلى ۋىلايەت بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تەنتەربىيە مۇسابىقىلىرىدە 17 ئالتۇن مېدال، 13 كۈمۈش مېدال، 10 مىس مېدال قولغا كەلتۈرۈلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 17 قېتىم ئامېرىكا خاراكتېرلىك تەنتەربىيە پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلدى، بۇلارغا 3300 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى.

☆ 4 - ئايدا ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشى ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىدىغان «دېھقانچىلىق دوختۇرخانىسى» شەھەردىكى خۇددى يېزىسىدا ئىش باشلىدى.

گۈ مۇڭيى

قابا ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: كەستەۋباي قاربوز (قازاق)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: جاڭ يېجەن، ساپىيوللا بايشان (قازاق)، شېي تۇڭفا، مۇقامىدۇللا (قازاق).

ھاكىمى: مۇراتبېك قايسا (قازاق)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: چېن گوجياڭ (6 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، نۇغمان مۇقامبىدالى (قازاق)، جاڭ يۈخۇا (ئايال)، رىزباي دانىيار (قازاق)، ۋاڭ رۇڭ (6 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى).

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: نۇغمار مانسۇزباي (قازاق)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ماۋ چېڭرۇڭ، لى بىڭيۈن، زامانبېك قاسىمبېك (قازاق)، پى شۇرۇڭ (خۇيزۇ)، قىيباتاي ساغدوللا (قازاق).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: جۇمابېك باتىل (قازاق).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: توقان قۇماش (قازاق).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى قابا ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 70 مىليون 187مىڭ 300 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 76مىليون 50مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 22.1% ئاشتى؛ (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 119 مىليون 374 مىڭ 300 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 133 مىليون 506 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، 18.9% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 70 مىليون 63 مىڭ 300 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 81 مىليون 177 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 24.5% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 3 مىليون 190 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 18 مىليون 350 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 73 مىليون 60 مىڭ 100 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 90 مىليون 349 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 19.8% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 262 مىڭ 700 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 24 مىڭ 821 تونىنا ئاشلىق ئېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە

بۇغداي 21 مىڭ 75 تونىنا، كۆمىسقوناق 2651 تونىنا؛ 3985 تونىنا ئاپتاپپەرەس، 140 تونىنا زىغىر، 365 تونىنا قىزىلچا ئېلىنىدى. 689 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 151 مىڭ 800 تۈپ مەجبۇرىي كۆچەت تىكىلدى. يىل ئاخىرىدا 290 مىڭ تۈياق چارۋا قالدى، بۇنىڭ ئىچىدە كالا 72 مىڭ 165، ئات 2075، قوي 150 مىڭ، ئۆچكە 39 مىڭ 811، تۆگە 3356. مۇشۇ بىر يىلدا 525 تونىنا كالا، قوي گۆشى يۆتكەلدى. سوۋېت ئىتتىپاقىغا تۇنجى قېتىم 10 مىڭ 59 تۈياق قوي، 2009 كالا ئېكسپورت قىلىندى؛ 138 تونىنا قوي يۇڭى، 10.1 تونىنا ئۆچكە تىۋىتى، 45 مىڭ پارچە قوي تېرىسى، 9600 پارچە كالا تېرىسى سېتىۋېلىندى، 450 تونىنا بېلىق تۇتۇلدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىسى 11 مىليون 850 مىڭ يۈەن بولدى.

سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنىڭ 25 مىليون 40 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 23 مىليون 479 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 30.5% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 2 مىليون 750 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 4600 تونىنا ئۇن، 171 تونىنا سۇ يېغى، 134.172 گرام ئالتۇن، 1 مىليون 530 مىڭ پار ئىياغ كېسىم، 50 تونىنا ئىچىملىك ئىشلەپچىقىرىلدى. 1991 - يىلى 1 مىليون 860 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، سەيدۇ ئالتۇن كانى قۇرۇلۇپ شۇ يىلى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. شۇ يىلى قەرز قايتۇرۇلۇپ، شۇ يىلى پايدا ئېلىنىدى. 7 - ئايدا ناھىيىلىك بىناكارلىق - قۇرۇلۇش شىركىتى جۇڭگو كوللېكتىپ بىناكارلىق - قۇرۇلۇش كارخانىلىرى جەمئىيىتى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 2 مىليون 900 مىڭ تونىنا/كىلومېتر غا، توشۇلغان يولۇچى 48 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 692 مىڭ 770 يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 46 مىليون 730 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 7 مىليون 640 مىڭ يۈەن. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 663يۈەن (دېھقانلارنىڭ 55.707 يۈەن، چارۋىچىلارنىڭ 67. 603 يۈەن) گە يەتتى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 6136 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 16 مىليون 559 مىڭ 800 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. شۇ يىلى ناھىيە - بازاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 431 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى؛ يېزىلاردا 260 نامرات ئائىلىگە يار - يۆلەك بولۇندى. بۇلاردىن 240 ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. بازار - يېزىلاردا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 25 مىليون 246 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە بىر ئىجتىمائىي پاراۋانلىق زاۋۇتى بولۇپ، 17 ئىشچى - خىزمەتچى (مېيىپ ئىشچى - خىزمەتچى توققۇز) ئىشلەيدۇ. شۇ يىلى 183 مىڭ 800 يۈەن ئىجتىمائىي قۇتقۇزۇش سوممىسى تارقىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 13 ستراخۇانىيە تۈرى تەسىس قىلىندى، ستراخۇانىيە ھەققى كىرىمى 508 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 72 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 869 (ئوقۇتقۇچىلار بۇنىڭ سىرتىدا) ى بار. بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 143. ناھىيىلىك چارۋىچىلىق ئىدارىسىنىڭ «مىليون تۈياق گۆش قوي قۇرۇلۇشى» تۈرى ئاپتونوم رايونىنىڭ چارۋىچىلىقتىن ئون يىل مول ھوسۇل ئېلىش سىناق تۈرىگە كىرگۈزۈلدى. ناھىيىلىك بېلىق فېرمىسىنىڭ «ئېرتىش دەرياسىدا سورتلۇق بېلىقنى سۈنئىي كۆپەيتىش ۋە ئۇنى قوغداش» دېگەن پەن تەتقىقات تېمىسى ئاپتونوم رايونىنىڭ باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى. ناھىيىلىك دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش پونكىتىنىڭ «مەھسۇلاتنى ئاشۇرۇش باكتېرىيەسىنى كېڭەيتىش» تۈرى ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتى تەرىپىدىن (1990 — 1991 - يىللىق) مەھسۇلاتنى

ئاشۇرۇش باكتېرىيىسىنى كېڭەيتىش، قوللىنىش بويىچە 2 ـ دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ناھىيىلىك دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش پونكىتى ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتى تەرىپىدىن مەھسۇلاتنى ئاشۇرۇش باكتېرىيىسىنى كېڭەيتىشتىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى. ناھىيىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 15 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 11)، ئوقۇغۇچىسى 3321 (مىللىي ئوقۇغۇچى 2430)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 57 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 36). ئوقۇغۇچىسى 10 مىڭ 466 (مىللىي ئوقۇغۇچى 7688)؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 883 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 675). مۇشۇ بىر يىلدا مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 396 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ناھىيە بويىچە تۆت يېزا مەدەنىيەت پونكىتى، 21 كەنت مەدەنىيەت ئۆيى بار. 1991 ـ يىلى ناھىيىلىك مەدەنىيەت ئەترىتى ئىلىدا ئۆتكۈزۈلگەن 2 ـ نۆۋەتلىك ناھىيە (شەھەر) دەرىجىلىك كەسپىي سەنئەت كۆرىكىدە 3 ـ لىككە ئېرىشتى. ناھىيە بويىچە تىببىي داۋالاش ـ سەھىيە ئاپپاراتىدىن توققۇزى، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 231ى، كېسەل كارىۋىتىدىن 98ى بار. 1991 ـ يىلى ئالتاي ۋىلايىتى ئۆتكۈزگەن تەنھەرىكەت يىغىنىدا قابا ناھىيىسىنىڭ تەنتەربىيە ۋەكىللەر كوماندىسى ئەركىن چېلىشىش مۇسابىقىسىدە ئىككى كۇمۇش مېدال، بىر مىس مېدال ئالدى، روداۋچە چېلىشىش مۇسابىقىسىدە بىر كۇمۇش مېدال، ئۇچ مىس مېدال ئالدى. مۇشۇ بىر يىلدا يەتتە قېتىم بازار دەرىجىلىكتىن يۇقىرى تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى.

☆ ئاپتونوم رايونلۇق سەھىيە نازارىتىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشى ئارقىلىق ناھىيىلىك «خەلق» دوختۇرخانىسى مەدەنىيەتلىك دوختۇرخانا بولۇپ باھالاندى ھەمدە ئىلى ئوبلاستى تەرىپىدىن كەسىپتىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىشتىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى.

☆ 5 ـ ئايدا قابا ناھىيىسىنىڭ بالىلارنى پىلانلىق ئىممۇنىتېتلاش خىزمىتى بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى ۋە خەلقئارا سەھىيە تەشكىلاتىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى ھەمدە تەقدىرلەندى.

☆ 7 ـ ئايدا بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك بېلىق ئىشلىرى يىغىنىدا ناھىيىلىك بېلىق ئىشلىرى پونكىتى يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە بېلىق ئىشلىرى سىستېمىسىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى.

فاڭ لىيەنشى

☆ 12 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنى قابا ناھىيىسى تاغ ئاغزى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى دۆلەت پىلان كومىتېتىنىڭ رەسمىي تەستىقلىشى بىلەن تۇر قىلىپ تۇرغۇزۇلدى. بۇ سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى توك تارقىتىش، سۇغىرىشتەك ئۇنىۋېرسال ئۇنۇمگە ئىگە سۇ ئىنشائاتى، سۇ ـ ئېلېكتر قۇرۇلۇشى بولۇپ، ئۇنىڭغا 98 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. گېنىراتورلىرىنىڭ سىغىمچانلىقى 25 مىڭ 200 كىلوۋات (6300×4 كىلوۋات) بولۇپ، يىلىغا 114 مىليون كىلوۋات سائەتتىن 126 مىليون كىلوۋات سائەتكىچە توك تارقىتىشى مۆلچەرلەندى.

شيا گۇاڭفېن

بۇرچىن ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: مۇراتقان قۇرمانجان (قازاق)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: لىيۇ شياۋجۇن، تۇسىپقان چۆكەش (قازاق)، زەينەپقان مۇزاۋباي (ئايال، قازاق)، ۋاڭ جېڭگو.

ھاكىمى: مىزان قاجىئەكبار (قازاق)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: دەي جيەنشىن، سابكىن جالىمقان (قازاق)، يې لىيەنچىن، ئېركىن تۇرۇم (قازاق)؛ پەن ـ تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىملىرى: ۋېي

چىجيا، ۋالف رىخۇي.

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ رەئىسى: قايداربېك قۇرجاقان (قازاق)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: فېي شۇيۇ، بېردىقان جاپاي (قازاق)، داكېدى (موڭغول)، جۇ جۇڭسىڭ، قابىدىن ئالاقاي (قازاق)، لۇڭ جياشياڭ.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: بەيسقان ناۋقاي (قازاق).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: زۇلۇن شايمەردان (قازاق).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى بۇرچىن ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 68 مىليون 132 مىڭ 900 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 69 مىليون 731 مىڭ 800 يۈەن) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن %1.23 ئۆسۈپ كەتتى؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 127 مىليون 208 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 126 مىليون 778 مىڭ 200 يۈەن) بولۇپ، %0.89 ئۆسۈپ كەتتى؛ مىللىي دارامەت 55 مىليون 666 مىڭ 300 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 57 مىليون 791 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، %4.65 ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 5 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 16 مىليون 510 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 52 مىليون 253 مىڭ 200 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 58 مىليون 493 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %4.49 ئاشتى. ناھىيە بويىچە 232 مىڭ 600 مو يەر تېرىلىپ 19 مىڭ 172.49 تونىنا ئاشلىق، 1865.7 تونىنا ياغلىق دان ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 288 مىڭ تۈياق چارۋا قالدى. بۇنىڭ ئىچىدە چىشى چارۋا 172 مىڭ تۈياق؛ مۇشۇ بىر يىلدا 4114.19 تونىنا گۆش، 5895.5 تونىنا سۈت، 141 مىڭ پارچە كالا، قوي تېرىسى، 314.23 تونىنا قوي يۇڭى، 3813.92 كىلوگرام ئۆچكە تىۋىتى، 10.29 تونىنا تۈگە يۇڭى، 19.85 تونىنا ھەسەل، 89.7 تونىنا تۇخۇم ئېلىندى. ناھىيە بويىچە سۇ مەھسۇلاتلىرى بېقىلىدىغان كۆلەم 9500 مو بولۇپ، 131.5 تونىنا بېلىق تۇتۇلدى (بېقىلغىنى 26.5 تونىنا). 4933 مو يەردە ئىھاتە ئورمىنى، 2875 مو يەردە دەريانىي تىزگىنلەش ئورمىنى بەرپا قىلىندى، 220 مىڭ تۈپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى. شۇ يىلى ناھىيە بويىچە سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا 430 مىڭ 500 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 34.1 كىلومېتر كېلىدىغان 12 ئېرىق - ئۆستەڭ چېپىلدى؛ 7.52 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا يەتتە زەيكەش چېپىلدى؛ 360.65 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى ئېرىق - ئۆستەڭنىڭ لاتقىسى تازىلاندى. 81 سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى ياسالدى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 25 مىڭ 612 كىلوۋاتقا يەتتى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 20 مىليون 570 مىڭ 600 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %18.91 ئاشتى.

«2817» تۇردىكى بۇرچىن ناھىيىسى دۇۋلايتى سۇغىرىش رايونىنىڭ 1991 - يىلدىكى ئېچىلىش كۆلىمى 50 مىڭ 56.94 موغا يەتتى. 170.64 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا 211 سۇغىرىش ئېرىق - ئۆستەڭى چېپىلدى، 594 مىڭ 356.85 كۇب مېتر توپا قېزىلدى؛ 167.74 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا 174 زەيكەش چېپىلدى، 1 مىليون 513 مىڭ 768.49 كۇب مېتر توپا قېزىلدى؛ 334 ئىنشائات ياسالدى. 6974.14 كۇب مېتر بېتون، 203.17 كۇب مېتر پولات چۇۋنقلىق بېتون تەييارلىنىپ، 516.13 كۇب مېترلىق دائىرە قوپۇرۇلدى، 3193.49 كۇب مېترلىق دائىرە تاش بىلەن قوپۇرۇلدى؛ 33 مىڭ 308.35 مو يەر تۈزلەندى، 1 مىليون 865 مىڭ 267.6 كۇب مېتر توپا قېزىلدى؛ ئۇزۇنلۇقى 25.95 كىلومېتر كېلىدىغان تاشيولدىن ئۆتۈپ ياسالدى؛ 24 مىڭ 448 مو يەرگە بېدە تېرىلدى؛ 9438.8 تونناقۇرۇقئوت - چۆپ يىغىۋېلىندى؛ 7147 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. ناھىيە 6 -

ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا دۇنيا ئاشلىق پىلان مەھكىمىسىنىڭ ئوتتۇرا مەزگىللىك باھالىشىدىن ئۆتكۈشلۈق ئۆتتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 32 مىليون 158 مىڭ 600 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 29 مىليون 346 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %14.25 ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 5 مىليون 595 مىڭ 900 كىلوۋات سائەت توك، 11 مىڭ 200 تونىا سېمونت، 1014 تونىا ئىشقارى سولفىد، 1638 تونىا تالىك پاراشوكى، 2300 تونىا كۆمۈر، 270 مىڭ 500 مېتر يۇڭ رەخت، 3115 دانە يۇڭ ئەدىيال، 4549.83 تونىا ئۈن، 147.17 تونىا سۇ يېغى، 14 مىليون 300 مىڭ دانە خىش، 122 تونىا ئاق ھاراق، 79.84 تونىا ئىچىملىك، 60 تونىا موخورکا، 70.26 تونىا سوت پاراشوكى، 300 مىڭ خالتا، 4286 دانە قاتالتىر بۈيۈم، 4300 كۋادرات مېتر خۇرۇم، 2049 پار خۇرۇم ئاياغ كىيىم، 54 مىڭ 145 جۈپ يىپ پەلەي ئىشلەپچىقىرىلدى. ناھىيە بويىچە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 15 مىليون 770 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 11 مىڭ 743 كۋادرات مېتر قۇرۇلۇشتا ئىش باشلاندى، 8778 كۋادرات مېتر قۇرۇلۇش پۈتتى. ناھىيىلىك ئاپتوموبىل كالونى مۇشۇ بىر يىلدا توشۇغان يۈك مىقدارى 10 مىڭ تونناغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 3 مىليون 622 مىڭ 800 تونىا/كىلومېتر غا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 4 مىليون 422 مىڭ 300 ئادەم/كىلومېتر غا، ئومۇمىي تىرانسپورت كىرىمى 1 مىليون 220 مىڭ يۈەنگە يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 657 مىڭ 800 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە تاۋارلارنىڭ ساپ سېتىۋېلىنىش سوممىسى 47 مىليون 787 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 52 مىليون 750 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 5 مىليون 870 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 564.22 يۈەن (چارۋىچىلارنىڭ 563.59 يۈەن، دېھقانلارنىڭ 564.63 يۈەن) گە يەتتى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 6933 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 14 مىليون 976 مىڭ 600 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. بازار - يېزىلاردا ئاممىۋى قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 32 مىليون 116 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شۇ يىلى ناھىيە بويىچە 155 ئائىلىلىك دېھقان، چارۋىچى نامراتلىقتىن قۇتۇلدى، بۇ، ناھىيە بويىچە نامرات ئائىلىلەرنىڭ 15 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. ناھىيە بازىرىدا 361 ئىش كۈتۈپ تۇرغان ياش ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇ، ئىش كۈتۈپ تۇرغان ياشلار ئومۇمىي سانىنىڭ 37.6 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. ناھىيە دەرىجىلىك پاراۋانلىق زاۋۇتى ئىككى بولۇپ، 32 مېيىپ ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 192 مىڭ يۈەن ئىجتىمائىي قوتقۇزۇش پۇلى، 130 مىڭ يۈەن ئاپەتتىن قوتقۇزۇش پۇلى، 91 مىڭ يۈەن نەپىقە پۇلى تارقىتىلدى.

ناھىيە بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان تەبىئىي پەن - تېخنىكا خادىملىرى 1415 بار. بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسىپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 292. ناھىيىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 13 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ يەتتە)، ئوقۇغۇچىسى 3285 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1902)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 25 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 16)، ئوقۇغۇچىسى 9875 (مىللىي ئوقۇغۇچى 7052)؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 1005 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 670)؛ چوڭلار ئوتتۇرا تېخنىكۇم مەكتىپى بىر، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك رادىئو مەكتىپىنىڭ بۇرچىن ناھىيىلىك شۆبىسى بىر، جۈڭخۇا بوغالتېرلىق سىرتتىن ئوقۇش مەكتىپىنىڭ بۇرچىن سىرتتىن ئوقۇش پونكىتى بىر، ئۇلارنىڭ ئوقۇغۇچىسى 379 (مىللىي ئوقۇغۇچى 127). ناھىيىلىك بالىلار باغچىسى بىر، قوبۇل قىلىنغان بالا 112 (مىللىي بالا 33). مۇشۇ بىر

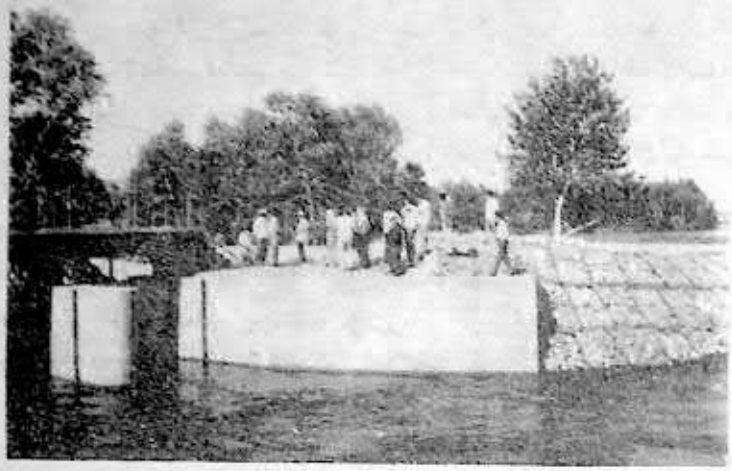

يىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىسى ئاشلىق پىلان مەھكىمىسى ياردەم بەرگەن ئېلىمىزنىڭ تۇنجى ئوتلاق چارۋىچىلىق قۇرۇلۇشى - «2817» تۇرى ئالتاي ۋىلايىتىدە يولغا قويۇلغان ئۇچ يىلدىن كۆپرەك ۋاقىتتىن بۇيان، ۋىلايەتنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقىغا ھاياتىي كۈچ ئېلىپ كەلدى.

سۈرەتتە: «2817» تۈرىدىكى بۇرچىن ناھىيىسى دۇۋلايتى سۇ ئىنشائاتى تۈگۈن قۇرۇلۇشىدىن كۆرۈنۈش.

سەي جىنباۋ فوتوسى

يىلدا مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 311 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 3224 كۋادرات مېتر قۇرۇلۇش باشلاندى، 2237 كۋادرات مېترقۇرۇلۇش پۈتتى. شۇ يىلى رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى قۇۋۋىتى 100 ۋاتلىق چاستوتىسى تىزگىنلەنگەن رادىئو ئاپپاراتىنى ئورۇنلاشتۇرۇپ ئىشلەتتى؛ تېلېۋىزىيە چاستوتا ئۆزگەرتىش ئىستانسىسى تېلېۋىزىيە تارقىتىش مۇنارىدىن بىرنى يېڭىلىدى. 12 - ئاينىڭ 21 - كۈنىدىن باشلاپ كۈندە مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ نومۇرلىرىنى تۆت سائەت بىۋاسىتە تارقىتىش يولغا قويۇلدى. 9 - ئايدا ناھىيىلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە ئۇنىۋېرسال بىناسى پۈتۈپ ئىشلىتىلىشكە باشلىدى. ناھىيە بويىچە ناھىيىلىك دوختۇرخانىدىن بىرى، ئانا - بالىلار ساقلىقىنى ساقلاش پونكىتىدىن بىرى، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكىتىدىن بىرى، يېزىلىق شىپاخانىدىن ئالتىسى، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 226سى، كېسەل كارىۋىتىدىن 205ى بار. 1991 - يىلى ئالتاي ۋىلايىتىدىكى تۇرلۇك تەنتەربىيە مۇسابىقىلىرىدە بۇرچىن ناھىيىسىنىڭ ۋەكىللەر كوماندىسى 11 ئالتۇن مېدالغا، 12 كۈمۈش مېدالغا، 13 مىس مېدالغا ئېرىشتى. ناھىيە بويىچە يېزا - بازاردىن يۇقىرى دەرىجىلىك تەنھەرىكەت يىغىنىدىن ئالتە قېتىم ئۆتكۈزۈلدى. مۇسابىقىگە 958 ئادەم قاتناشتى.

☆ 6 - ئاينىڭ 29 - كۈنى ناھىيىلىك تۇغۇنتاي سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1 - نومۇرلۇق گېنىراتور گۇرۇپپىسى سىناق تەرىقىسىدە ئىشقا كىرىشتۇرۇلۇپ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلدى؛ 8 - ئاينىڭ 26 - كۈنى 2 - نومۇرلۇق گېنىراتور گۇرۇپپىسى سىناق تەرىقىسىدە ئىشقا كىرىشتۇرۇلدى.

☆ 12 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ناھىيىلىك يۇڭ تۇقۇمىچىلىق فابرىكىسى تەتقىق قىلىپ توقۇغان توم - ئىنچىكە يىپلىق يۇڭ رەخت ئاپتونوم رايوندىكى ئالاقىدار مۇتەخەسسىسلەرنىڭ باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى، تۇرلۇك تېخنىكا كۆرسەتكۈچلىرى مىنىستىرلىك دەرىجىلىك 2BW بىرىنچى دەرىجىلىك سۈپەت ئۆلچىمىگە يەتتى. بۇ مەھسۇلات ئاپتونوم رايون بويىچە توقۇمىچىلىق كەسپىدىكى بوشلۇقنى تولدۇردى.

بىر تۇتاش ئىگىلىك باشقۇرۇش ئارقىلىق كۆرۈنەرلىك ئۇنۇم ھاسىل قىلىندى

بۇرچىن ناھىيىسىدىكى ئويماق يېزىسى قىزىلقاباق كەنتى مىللەتلەر توپلىشىپ ئولتۇراقلاشقان دېھقانچىلىق كەنتى بولۇپ، 121 ئائىلىلىك ئىچىدە 100 قازاق ئائىلىسى بار. 1990 - يىلى كەنت ئاھالىلەر كومىتېتى كەنتتىكى ئالاھىدە قىيىنچىلىقى بار ئالتە ئائىلىنى پەن - تېخنىكا جەھەتتىن ھۆددىگە بەردى، شۇ يىلى ئالتە دېھقان ئائىلىسى نامراتلىقتىن

قۇتۇلدى. 1991 - يىلى سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيە خىزمىتى گۇرۇپپىسىنىڭ ياردىمىدە، كەنت بويىچە مەھسۇلاتقا بىرلەشتۇرۇپ ئائىلىلەرگە ھۆددىگە بېرىش مەسئۇلىيەت تۈزۈمى ئاساسىدا، «بەشنى بىرلىككە كەلتۇرۇش»تىن ئىبارەت قوش قاتلاملىق ئىگىلىك باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى يولغا قويۇلدى. بۇنىڭ كونكرېت ئۇسۇلى مۇنداق: ئالدى بىلەن يەر تەڭشەلدى. كەنت بويىچە 5594 مو تېرىلغۇ يەر بار ئىدى، چوڭ ھۆددىگە بېرىشتە يەر 406 پارچىگە بۆلۈنۈپ، ھەر بىر ئائىلە كەم بولغاندا تۆت پارچە، كۆپ بولغاندا توققۇز پارچە يەرگە ئىگە بولغانىدى. تېرىلغۇ يەرنىڭ تارقاق بولۇشى ئۇنۇمدارلىق ئىگىلىككە پايدىسىز بولدى. تەشۋىقات، تەربىيە ئارقىلىق، «يەرنىڭ مو سانىنى ئۆزگەرتمەي، سۈپىتىنى تولۇقلاش» پرىنسىپىغا ئاساسەن، يەر سۈپىتىنى تولۇقلاشقا دائىر ئون ماددىلىق بەلگىلىمە ۋە يۇقىرىغا تاپشۇرىدىغان ۋەزىپە مىقدارىنى يەرگە قاراپ بېكىتىش قاتارلىق ئۇسۇللار كېڭىشىپ بېكىتىلدى، كەنتتىكى بارلىق يەر 121 پارچىگە بۆلۈندى، ھەر پارچە يەر ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 23.46 موغا تەڭ بولدى. ئىشلەپچىقىرىش پىلانى، زىرائەتلەرنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى، ماشىنا بىلەن يەر ھەيدەش، زور تېخنىكىلىق تەدبىر، سۇ باشقۇرۇش، سۇ ئىشلىتىش ۋە بەشتە ياخشى قۇرۇلۇشى جەھەتتە بىر تۇتاش ئىگىلىك باشقۇرۇلۇپ، ھوقۇق ۋە مەجبۇرىيەت توختام شەكلى ئارقىلىق ئېنىق بېكىتىلدى. كەنتتە بۇغداي تەتقىقات جەمئىيىتى قۇرۇلدى. بىر يىلدىن كۆپرەك بىر تۇتاش ئىگىلىك باشقۇرۇش ئەمەلىيىتى ئارقىلىق كۆرۈنەرلىك ئۇنۇم ھاسىل قىلىندى: 1) سۇ ئىشلىتىش ۋاقتى ئەسلىدىكى ئون كۈندىن ئۈچ كۈنگە قىسقارتىلدى؛ 2) سورتلۇق ئۇرۇق، ئۇرۇققا دورا ۋە ئوغۇت ئارىلاشتۇرۇپ تېرىش كۆلىمى 100% كە يەتتى؛ 3) كەنت بويىچە ماشىنا مەشغۇلاتى ھەققى 21 مىڭ 536.9 يۈەن كېمەيدى؛ 4) كەنت بويىچە ئاشلىقنىڭ بىرلىك مەھسۇلاتى 1990 - يىلدىكى 152 كىلوگرامدىن 203.38 كىلوگرامغا يەتتى؛ 5) مو بېشى ساپ كىرىمى 1990 - يىلدىكى 36.88 يۈەندىن 58.08 يۈەنگە يەتتى. كەنتتىكى دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 1990 - يىلدىكى 462 يۈەندىن 621 يۈەنگە يەتتى. كوللېكتىپقا قالدۇرۇلغان پىرسەنت 1990 - يىلدىكى 3000 يۈەندىن 14 مىڭ يۈەنگە يەتتى، تاۋار ئاشلىق 1990 - يىلدىكى 98 توننىدىن 275 توننىغا يەتتى.

1991 - يىلى قىزىلقاباق يېزىسىدىكى دېھقانلار سۇ سىڭمەس ئۆستەڭنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشىنى باشلىدى، بۇ قۇرۇلۇشنىڭ بەش يىلدا پۈتۈشى مۆلچەرلەندى.

ۋاڭ جىڭجېي

جېمىنەي ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: كۇنجارىق كېڭېسباي (قازاق)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: قابۇسەيىت قىنايەت (قازاق)، چېن گۇيجۇ، ۋاڭ دوتۇڭ، تولۇمقان جاپاباي (قازاق).

ھاكىمى: مۇقاتبېك ئادىلبېك (قازاق)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: چېن داۋجىن، مىڭغالى ئومار (قازاق). جاڭ پىڭۋېن؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: دۇ بېيۋېي (8 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

سىياسىي كېڭەش 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: جاقىپ باتتال (قازاق)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: شاكىرا ئومار (ئايال، قازاق)، پېي زۇفۇ، جى ۋېندۇ، مەكتىپقان جۇماغۇل (قازاق)، نابىقان تويغانباي (قازاق).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: قۇلاشقان قايىرقان (قازاق).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: جاڭالان توقاي (قازاق).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى جەمئىيەتنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 49 مىليون 927 مىڭ 200 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 52 مىليون 794 مىڭ 500 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %29 ئاشتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 70 مىليون 191 مىڭ 900 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 69 مىليون 711 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، %10 ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 35 مىليون 962 مىڭ 600 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 38 مىليون 756 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، %19.94 ئاشتى؛ ئومۇمىي مالىيە كىرىسى 1 مىليون 580 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 16 مىليون 180 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 26 مىليون 890 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 31 مىليون 724 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %3.6 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە چارۋىچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 17 مىليون 965 مىڭ 200 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 21 مىليون 489 مىڭ 300 يۈەن) گە يېتىپ، %0.22 ئاشتى. 84 مىڭ 600 مو يەرگە دېھقانچىلىق زىرائىتى تېرىلىپ 9545 تونا ئاشلىق، 743 تونا ياغلىق دان ئېلىندى. يىل ئاخىردا 208 مىڭ تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا چارۋىنىڭ ئەلگە كۆپ بېقىلىش مىقدارى 312 مىڭ تۈياقنا يەتتى. 299 تونا قوي يۇڭى، 10 تونا چۈپۈر، 6.95 تونا تۆچكە تىۋىتى، 11 تونا تۆگە يۇڭى، 92 مىڭ 500 پارچە تېرە، 1796 تونا گۆش، 2124 تونا سۈت، 150 تونا سېرىق ماي، 18 تونا كازىئىن، 5.1 تونا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. شۇ يىلى 598 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 88 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۈرۈلدى. يېزا ئىگىلىك ئاساسىي قۇرۇلۇشى بويىچە 61.5 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ قۇرۇلۇشى پۈتتۈرۈلۈپ، شۇ يىلى ئۈنۈمى كۆرۈلدى. 13 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان تاستى سۇ ئامبىرىنىڭ قۇرۇلۇشى داۋاملاشتۇرۇلۇۋاتىدۇ. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىسى 8 مىليون 590 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %28.56 ئاشتى.

ساناقەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 15 مىليون 149 مىڭ 200 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 11 مىليون 808 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %11.3 ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 7 مىليون 760 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 36 مىڭ 808 تونا كۆمۈر، 10 مىڭ 660 تونا سېمونت، 120 تونا ئويغۇچى ناترىي، 50 تونا سېلىقلاش مېيى، 5 مىليون 990 مىڭ دانە خىش، 12 تونا ئاق ھاراق، 2760 تونا ئۇن، 79 تونا سۇ يېغى، 148 تونا يەم - بوغۇز، 8601 قۇر كىيىم - كېچەك، 7000 دانە ئاق قاتالتىر بۈيۈم، 650 دانە ياغاچ ئۆي جاھازى، 500 دانە پىلىتا ئىشلەپچىقىرىلدى. شۇ يىلى 1 مىليون 350 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، بۇرقىستاي ئالتۇن كانى قۇرۇلۇپ، شۇ يىلى ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى؛ قارجاۋ كۆمۈر كانىنىڭ 2 - بۆلەك قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 50 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، شۇ يىلى 600 مىڭ يۈەنلىك قۇرۇلۇش ۋەزىپىسى ئورۇندالدى؛ قارجاۋ ئالاھىدە سېمونت زاۋۇتىنىڭ تولۇقلاپ قۇرۇش قۇرۇلۇشىغا 510 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، شۇ يىلى 410 مىڭ يۈەنلىك قۇرۇلۇش ۋەزىپىسى ئورۇندالدى. ناھىيە بويىچە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 10 مىليون 303 مىڭ 100 يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 8 مىليون 323 مىڭ 100 يۈەن، ئولتۇراق ئۆي قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليون 107 مىڭ يۈەن. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 6 مىليون 882 مىڭ 600 ئادەم/كىلومېتر غا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 1 مىليون 218 مىڭ 900 تونا/كىلومېتر غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 479 مىڭ 400 يۈەنگە يەتتى. 656 مىڭ 500 نوسخا گېزىت - ژۇرنال تارقىتىلدى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە

سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 33 مىليون 930 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 2 مىليون 860 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئونتۇرچە كىرىمى 538.67 يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 5498 (چارۋىچىلىق فېرمىلىرىدىكىسى 1745) بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 10 مىليون 859 مىڭ 400 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى (چارۋىچىلىق فېرمىلىرىنىڭ 1 مىليون 256 مىڭ 400 يۈەن). ناھىيە بازاردا ئىش كۈنتۈپ تۇرغانلاردىن 322سى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 117 تونна نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش ئاشلىقى (ئۇن) تارقىتىلدى. بۇنىسى يۇلغا سۈندۈرغاندا 80 مىڭ 400 يۈەن بولىدۇ؛ نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش ئۈچۈن 274 مىڭ يۈەن تارقىتىلدى؛ شۇ يىلى 70 ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. بازار - يېزىلاردا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 18 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 1990 - يىلى ناھىيە بويىچە 11 تۈرلۈك ستراخۇانىيە كەسپىي يولغا قويۇلدى، ستراخۇانىيە ھەققى كىرىمى 430 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 85 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ناھىيە بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىملىرى 863ى بار. ناھىيىدىكى ئونتۇرا مەكتەپ توققۇز (مىللىي ئونتۇرا مەكتەپ يەتتە)، ئوقۇغۇچىسى 2503 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1759)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ ئون (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ ئالتە)، ئوقۇغۇچىسى 4733 (مىللىي ئوقۇغۇچى 3334)؛ ئونتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 701 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 537). شۇ يىلى ماۋارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 620 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى. بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك ئورۇنلار ئاجرىتقان مەبلەغ 280 مىڭ يۈەن، ناھىيە مالىيەسى ئاجراتقىنى ۋە توپلانغىنى 340 مىڭ يۈەن. ناھىيە بويىچە بىر ناھىيىلىك دوختۇرخانا، بىر ئانا - بالىلار ساقلىقىنى ساقلاش پونكىتى، بىر يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكىتى، ئالتە يېزا دەرىجىلىك شىپاخانا، 178 كەسپىي مەھىيە تېخنىكا خادىمى، 97 كېسەل كارىۋىتى بار. 1991 - يىلى ناھىيە بويىچە بەش قېتىم يېزا - بازاردىن يۇقىرى تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى.

☆ 3 - ئاينىڭ 11 - كۈنى جېمىنەي ناھىيىسى مېيىپلار بىرلەشمىسىنىڭ 1 - قۇرۇلتىيىنى ئۆتكۈزدى.

☆ 4 - ئاينىڭ 21 - كۈنى يېڭىدىن قۇرۇلغان بۇرقىستاي ئالتۇن كانىدا دۆڭلەپ چىلاش ھۈنەر - مەنئىتى ئارقىلىق 34.384 كىلوگرام ئالتۇن ئىشلەپچىقىرىلدى.

☆ 9 - ئاينىڭ 16 - كۈنى گوۋۇيۈەن چېگرا ئېغىزى ئىشخانىسى بۇرۇنقى جېمىنەي (كونا جېمىنەي) ئېغىزىنى رەسمىي ئېچىۋېتىشنى تەستىقلىدى.

كەلكۈنمەدە ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىلىپ، ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى

1991 - يىل جېمىنەي ناھىيىسى ئۈدا قۇرغاقچىلىققا ئۇچرىغان 2 - يىل. ناھىيىلىك پارتكوم ۋە ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى كەلكۈنمەدە ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى بىلەن شۇغۇللاندى، بۇنىڭغا 1 مىليون 577 مىڭ 100 يۈەن مەبلەغ سېلىندى (بۇنىڭ ئىچىدە ناھىيە، يېزا، كەنت ۋە شەخسلەر مالغان مەبلەغ 1 مىليون 198 مىڭ 100 يۈەن، بۇ، ئومۇمىي مەبلەغنىڭ 76 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ)، 96 مىڭ 700 ئىش كۈنى سەرپ قىلىندى (بۇنىڭ ئىچىدە كادىرلار، ئىشچى - خىزمەتچىلەر قىلغان ئەمگەك 15مىڭ ئىش كۈنى)، 61.5 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىغىمى ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، مۇشۇ بىر يىلدا ئالدىنقى ئۈچ يىللىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى مىقدارىنىڭ ئىككى ھەسسىسى ئورۇندالدى ھەمدە سۇ سىغىمى ئېرىق - ئۆستەڭنى يۇرۇشلەشتۈرۈش مۇڭەسسەسلىرى پۈتتۈرۈلدى. سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىنىڭ پۈتۈشى يېزا ئىگىلىكىدىن مول ھوسۇل ئېلىشقا شەرت - شارائىت ھازىرلاپ بەردى. 1991 - يىلى ناھىيە

بويىچە ئېلىنغان ئاشلىق 1990 - يىلدىكىدىن 670 تونىنا ئاشتى؛ 4550 تونىنا ئاشلىق سېتىۋېلىنىپ، دۆلەتنىڭ ئاشلىق سېتىۋېلىش ۋەزىپىسى ئورۇندالدى. يەتتىجىدە ناھىيە ئاپتونوم رايون بويىچە ئۈيۈشتۇرۇلغان ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشى «يەڭرىتاغ لوڭقىسى» مۇسابىقىسىدە يەنە بىر قېتىم 2 - لىككە ئېرىشتى.

تولۇق ئېنىقلىما

بۇرۇلتوقاي ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: قايسا ئىبلىمجان (قازاق)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ۋۇ فېڭتيەن، تىلەۋباي مەۋسەن (قازاق)، ئورمانبېك لىماش (قازاق).

ھاكىمى: ئورۇنبېك ئابۇش (قازاق)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: خې جېندۇڭ، لى خۇڭجى (12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، لى شياۋشىڭ (12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى)، بازان قۇمار (قازاق)؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىم: چېن چىجۇ.

سىياسىي كېڭەش 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: لىيۇ جۇڭشەن؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ما فاخەي، سۇلتان مۇرات ئەبىل (قازاق)، ما جى (خۇيزۇ)، قاجىئەكبەر قوڭۇر (قازاق)، ۋۇيىلىيەن (ئۇيغۇر)، ۋاڭ خۇڭ، ئەبىلتاي خاقبايى (قازاق).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: سادۇۋاقاس ئابدۇللا (قازاق).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: قۇرمانتاي مۇقامجار (قازاق).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى بۇرۇلتوقاي ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 126 مىليون 510 مىڭ 100 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 134 مىليون 930 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 9.96% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 248 مىليون 6600 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 264 مىليون 573 مىڭ 300 يۈەن) گە يېتىپ، 17.68% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 105 مىليون 642 مىڭ 800 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 113 مىليون 674 مىڭ 500 يۈەن) گە يېتىپ، 3.23% ئاشتى. ناھىيە بويىچە ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 4 مىليون 41 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 17 مىليون 530 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى (بىۋاستە قاراشلىق ئورۇن ھەمدە 1-، 2 - دېھقانچىلىق مەيدانلىرىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) 60 مىليون 22 مىڭ 400 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 67 مىليون 113 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 18.06% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 82 مىڭ 300 مو يەرگە ئاشلىق زىرائىتى تېرىلىپ، 16 مىڭ 290.2 تونىنا ئاشلىق ئېلىندى؛ 16 مىڭ 100 مو يەرگە ياغلىق زىرائەت تېرىلىپ، 1272.35 تونىنا ياغلىق دان ئېلىندى؛ 41 مىڭ 700 مو يەرگە قىزىلچا تېرىلىپ، 96 مىڭ 851.51 تونىنا قىزىلچا ئېلىندى. چارۋا مالالرنىڭ ئەك كۆپ بېقىلىش مىقدارى 407 مىڭ 800 تۇياقتا يەتتى. يىل ئاخىرىدا 306 مىڭ 100 تۇياق چارۋا قالدى، مۇشۇ بىر يىلدا 3348 تونىنا گۆش، 2491.4 تونىنا كالا سۈتى، 212.65 تونىنا قوي سۈتى، 397.63 تونىنا قوي يۇڭى، 23.4 تونىنا چۈپۈر، 6.14 تونىنا ئۆچكە تىۋىتىسى، 9920 پارچە كالا تېرىسى، 110 مىڭ 690 پارچە قوي تېرىسى، 22 مىڭ 163 پارچە ئۆچكە تېرىسى، 36.47 تونىنا تۈگە يۇڭى ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 61 مىڭ 300 ئۆي قوشى قالدى، مۇشۇ بىر يىلدا 400 تونىنا تۇخۇم ئېلىندى. 2297.5 تونىنا بېلىق تۇتۇلدى. شۇ يىلى 111 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى (يىل ئاخىرىدىكى ئەمەلىي تۇتۇش نىسبىتى 85% تەن

ئاشقان كۆلەم بو يېچە ھېسابلاندى). ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 43 مىڭ 82 كىلوۋاتقا يەتتى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 18 مىليون 100 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن %7.84 ئاشتى.

سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى (بىۋاستە قاراشلىق ئورۇنلارنىڭ) 47 مىليون 780 مىڭ يۇەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 53 مىليون 874 مىڭ 400 يۇەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن %33.82 ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 4 مىليون 810 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 10 مىڭ توننا كۆمۈر، 1100 تونىا تۇز، 520 تونىا سېمونت، 929 كۇب مېتر سېمونت ياسالما، 14 مىليون 300 مىڭ دانە خىش، 29 مىڭ 839 كۋادرات مېتر مېتال ئىشىك، دېرىزە، 39.05 تونىا چويۇندىن قۇيۇلغان سەپلىمە، 53.51 كىلوگرام ئالتۇن، 89 مىڭ دانە زىننەت بۇيۇمى، 168مىڭ 300تونىا تۇرۇبا سۇيى، 4535.19تونىا ئۇن، 62.67 تونىا سۇ يېغى، 12 مىڭ 41.23 تونىا ئاق شېكەر، 634 تونىا گۈڭ مەھسۇلاتى ئىشلەپچىقىرىلدى، 402 تونىا تىرىك ۋە توڭلىتىلغان بېلىق ئېلىندى، 106.7 تونىا بېلىق كونسېرۋاسى، 5000 دانە خۇرۇم چاپان، 27 مىڭ 777 كۋادرات مېتر يېنىك خۇرۇم، 8132 پار خۇرۇم ئاياغ كىيىم، 63 مىڭ 600 دانە يۇڭ پوپايكا، ئىشتان، 48.3 تونىا قەنت - گېزەك، 58.5 تونىا جياڭيو ئىشلەپچىقىرىلدى. بۇرۇلتوقاي شېكەر زاۋۇتى شۇ يىلى 137 مىڭ 707 تونىا قىزىلچىنى بىر تەرەپ قىلدى، 26 مىليون 238 مىڭ يۇەنلىك مەھسۇلات قىممىتى، 1 مىليون 426 مىڭ يۇەنلىك پايدا ياراتتى. 11 - ئاينىڭ 29 - كۈنى ناھىيىلىك كۆن - خۇرۇم زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان ئەرمۇچە، ئايالچە خۇرۇم چاپان ئۈرۈمچىدە «ئىستېمالچىلار ئېڭى ياخشى كۆرگەن يەرلىك مەھسۇلات» بولۇپ باھالاندى. ياقۇت شىركىتىنىڭ ئىشخانا بىناسى، تۇرۇبا سۇيى شىركىتىنىڭ تۇرۇبا ياتقۇزۇپ ئىسقىلىق بىلەن تەمىنلەش تۇرى، ئېلېكتر ئىستانسىسى ئىشخانىسىغا ئوسكۇنە سېتىۋېلىش، تۇز كانىنىڭ ئارتىزىيان قۇدۇقى، لابوراتورىيە ئۆيى قاتارلىق تۈرلەر داۋاملاشتۇرۇلۇۋاتىدۇ. شۇ يىلىى سانائەت ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 50 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى. ناھىيە بويىچە تاشيولدا توشۇلغان يۈك مىقدارى 196 مىڭ 400 تونىنغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 19 مىليون 777 مىڭ تونىا/كىلومېتر غا، توشۇلغان يولۇچى 113 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 9 مىليون 256 مىڭ ئادەم/كىلومېتر غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 629 مىڭ يۇەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 47 مىليون 740 مىڭ يۇەن (1.، 2 - دېھقانچىلىق مەيدانمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 6 مىليون 540 مىڭ يۇەن. يىل ئاخىرىدا ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 6783 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 14 مىليون 930 مىڭ 200 يۇەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى؛ كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورونلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 710 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 1 مىليون 709 مىڭ 500 يۇەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 754.11 يۇەن (دېھقانلارنىڭ 926.72 يۇەن، چارۋىچىلارنىڭ 566.76 يۇەن) گە يەتتى. ناھىيە بازىرىدا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 628 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا 220 ئائىلىلىك، 1540 ئادەم (دېھقانچىلىق رايونلىرىدا 41 ئائىلىلىك، 287 ئادەم، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا 179 ئائىلىلىك، 1253 ئادەم) نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. بازار - يېزىلاردا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 42 مىليون 941 مىڭ يۇەن (دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ 17 مىليون 816 مىڭ يۇەن) گە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ستراخوۋانىيە ھۆددىگەرلىك سوممىسى 116 مىليون 269 مىڭ 800 يۇەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمىدىن 1525 (ئوقۇتقۇچى 759) ى بار. بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 13، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 228. ناھىيىگە بېۋاستە قاراشلىق ئوتتۇرا مەكتەپ 10 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ بەش)، ئوقۇغۇچىسى 2551 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1039)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 36 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 16)، ئوقۇغۇچىسى 7466 (مىللىي ئوقۇغۇچى 4090)؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 290 (مىللىي ئوقۇغۇچى 232). ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 638، شۇ يىلى ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ناھىيە بويىچە بىر «خەلق» دوختۇرخانىسى، بىر جۇڭگو تىبابەتچىلىك دوختۇرخانىسى، ئالتە شىپاخانا، 207 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 118كېسەل كارىۋىتى بار.

1991 - يىلى ئاردا يېزىسى مەملىكەت بويىچە پىلانلىق تۇغۇت تەشۋىقاتى خىزمىتىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالىنىپ، ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى تەشۋىقات بۆلۈمى، دۆلەت پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى تەرىپىدىن تەقدىرلەندى.

☆ 4 - ئاينىڭ 1 - كۈنى بۇرۇلتوقاي سىبىت كېچىكمەدىكى ئاسما كۆۋرۈك ئىشلىتىلىشكە باشلىدى. بۇ، ئېرتىش دەرياسىدىكى ئەڭ چوڭ ئاسما كۆۋرۈك بولۇپ، چات ئارىلىقى 100 مېتر، كۆۋرۈك باشلىمىسىنى قوشقاندا ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 118 مېتر، كەڭلىكى 3.2 مېتر، ئومۇمىي پۈتۈش باھاسى 500 مىڭ يۈەن.

☆ 5 - ئاينىڭ 8 - كۈنى بۇرۇلتوقاي ناھىيىسىدىكى تۇنجى «دېھقانچىلىق دوختۇرخانىسى» جېتارال يېزىسىدا قۇرۇلۇپ ئىش باشلىدى.

☆ 12 - ئاينىڭ 26 - كۈنى بۇرۇلتوقاي شېكەر زاۋۇتى تۇنجى تۈركۈمدە 11 مىڭ 5.940 تونىنا ئاق شېكەرنى قازاقستان جۇمھۇرىيىتىگە ئېكسپورت قىلدى.

خۇ يەنجېن
كې شىنرۇڭ

كۆكتوقاي ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: كورتباي ماناك (قازاق)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: لېۋ گاۋكۇي، قىزاق قىنايەتبېك (قازاق)، مازان ئىساقزام (قازاق)، لى جىۋېن.

ھاكىمى: جۇماقان ئورنىقباي (قازاق)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: لى گۈيۈېن، رامزان (قازاق)، خۇالىڭ جېڭخەن، قاباقاي ساغىد (قازاق)؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىم: لېۋ شياۋجياڭ.

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: جاقسىقان قالىم (قازاق)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: جېڭ شۈمېي، دۇساقان قاۋەن (قازاق)، قازىز ئاقان (قازاق)، جۇ زىڭتۇڭ، ۋېي يۈەنجياۋ (ئايال)، ۋالىڭ دېيى.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: داغستان قاتاي (قازاق).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: قاپاس ساغىدۇللا (قازاق).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى كۆكتوقاي ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 107 مىليون 928 مىڭ 300 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 117 مىليون 10 مىڭ 100 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.71% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 149 مىليون 508 مىڭ 700 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 160 مىليون 771 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 3.7% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 84 مىليون 972 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 93

مىليون555 مىڭ200يۈەن) گەيېتىپ، 0.87% ئاشتى. ناھىيە بويىچە ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 11 مىليون 280 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 48.13% ئاشتى، ئومۇمىي چىقىم 23 مىليون 30 مىڭ يۈەن بولدى.

يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 66 مىليون 227 مىڭ 800 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 78 مىليون 374 مىڭ 200 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 4.7% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 202 مىڭ 100 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 16 مىڭ 723 تونىنا ئاشلىق، 69 تونىنا ياغلىق دان ئېلىندى. 2547.6 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا چارۋا ماللارنىڭ ئەڭ كۆپ بېقىلىش مىقدارى 771 مىڭ 300 تۇياقتا يەتتى. يىل ئاخىرىدا 491 مىڭ 100 تۇياق چارۋا قالدى. چارۋا ماللارنىڭ قولدىن چىقىش نىسبىتى45.55% كە، تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى 31.7% كە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 7435.5 تونىنا گۆش، 22 تونىنا چۈپۈر، 13.9 تونىنا ئۆچكە تىۋىتى، 55 تونىنا توگە يۇڭى، 214 مىڭ 800 پارچە قوي تېرىسى، 1077 پارچە كالا تېرىسى، 7382 تونىنا مۇت ئېلىندى. 21 تونىنا بېلىق تۇتۇلدى. يېزا- بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 22 مىليون 636 مىڭ 400 يۈەنگە يەتتى.

ساناقەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 57 مىليون 36 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 58 مىليون 691 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 9.6% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 11 مىليون 910 مىڭ كىلوۋات ساەت توك، 7500 تونىنا كۆمۈر، 21 مىڭ 226 تونىنا مېيونت، 386.96 كىلوگرام ئالتۇن، 6207 تونىنا ئۇن، 8848 قۇر خۇرۇم كىيىم - كىچەك، 3000 كارات يېشىل ياقۇت كۆز ئىشلەپچىقىرىلدى. ناھىيە بويىچە تاشيولدا توشۇلغان يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 10 مىليون 599 مىڭ 600 ئادەم/كىلومېتر غا، يۈك مىقدارى 139 مىڭ 700 تونىنغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 42 مىليون 367 مىڭ 900 تونىنا/كىلومېتر غا، پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 763 مىڭ 400 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 45 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 2 مىليون 860 مىڭ يۈەن. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 715.41 يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 3758 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 12 مىليون 127 مىڭ 500 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. ناھىيە - بازاردا ئىش كۆتۈپ تۇرغانلاردىن 545 ئادەم ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. بازار - يېزىلاردا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 28 مىليون 163 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان تەبىئىي پەن - تېخنىكا خادىملىرىدىن 890ى بار. ناھىيىدىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 13 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ يەتتە)، ئوقۇغۇچىسى 2340 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1352)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 39 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 30)، ئوقۇغۇچىسى 11 مىڭ 866 (مىللىي ئوقۇغۇچى 9438)؛ شەھەن مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 60. يەسلى بىر، ئۇنىڭغا 132 بالا قوبۇل قىلىندى؛ بالىلار باغچىسى بىر، ئۇنىڭغا 342 بالا قوبۇل قىلىندى. شۇ يىلى ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 426 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، ھەممىسى رېمونت قىلىشقا ئىشلىتىلدى. ناھىيە بويىچە تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتلىرىدىن توققۇزى، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىملىرىدىن 221ى، يېزا، كەنت دوختۇرلىرىدىن 147سى، كېسەل كارىۋىتىدىن 167سى بار. ئالتاي ۋىلايىتى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تۇرلۇك تەنتەربىيە مۇسابىقىلىرىدە 40 ئالتۇن مېدال، 13 كۈمۈش مېدال، 17 مىس مېدال قولغا كەلتۈرۈلدى.

☆ 6 - ئاينىڭ 18 - كۈنى كۆكتوقاي ناھىيىسىدە 500 توچكىلىق ئاپتوماتىك كوممۇتاتور رەسمىي ئىشلىتىلىشكە باشلىدى. 7 - ئاينىڭ 15 - كۈنى

مەملىكەت بويىچە ئۇزۇن يوللۇق ئاپتوماتلىك تېلېفون تورىغا كىردى.

☆ 6 - ئايدا «2817» قۇرۇلۇش تۈرىنىڭ كۆكتوقاي رايونىدىكى تۆت ئاساسلىق قۇرۇلۇش دۇنياسى ئاشلىق پىلان مەھكىمىسى ئەۋەتكەن خادىملارنىڭ ئونتۇرا مەزگىللىك باھالاش، مۇلچەرلىشىدىن ئۆتتى.

يالڭ بىڭرۇڭ
چيا فەن

چىڭگىل ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: كامۇناي (قازاق)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: لياڭ رۇشياڭ، بەدۇللا (قازاق)، جاڭ شىڭمىن، دارقانباي (قازاق).

ھاكىمى: قومبىكبن (قازاق)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: لىن فۇشىن (4 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، يۇ باۋرېن (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، لۇ ياۋجۇن، ئابدۇللا، قۇرمانبېك (قازاق).

سىياسي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: كەمەلقان (قازاق)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: شايمۇرات (قازاق)، راخماتۇللا (قازاق)، شايدۇللا (قازاق)، قۇرمانبېك (قازاق)، جۇاڭ رۇڭ، باغات (قازاق)، گاۋ گۈيشېڭ.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ماقان (قازاق).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ئوتكالبېك (قازاق).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى چىڭگىل ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 61 مىليون 303 مىڭ 400 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 72 مىليون 204 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %1.26 ئاشتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 74 مىليون 192 مىڭ 100 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 84 مىليون 525 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، %2.97 ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 48 مىليون 941 مىڭ 900 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 56 مىليون 518 مىڭ 700 يۈەن) بولۇپ، %2.21 تۆۋەنلەپ كەتتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 2 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 16 مىليون 250 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 46 مىليون 327 مىڭ 700 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %6.4 ئاشتى. ناھىيە بويىچە 115 مىڭ 200 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 19 مىڭ تونىنا ئاشلىق ئېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە يازغى بۇغداي 18 مىڭ 524 تونىنا؛ 1021 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا چارۋا مالىلارنىڭ ئەڭ كۆپ بېقىلىش مىقدارى 560 مىڭ تۇياقتا يەتتى. يىل ئاخىرىدا 346 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى. شۇيىلى چارۋا مالىلارنىڭ قولدىن چىقىش نىسبىتى %29.63، تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى %31.3 بولدى. مۇشۇ بىر يىلدا 3893 تونىنا گۆش، 111 مىڭ 969 پارچە قوي تېرىسى، 95 مىڭ 805 پارچە ئۆچكە تېرىسى، 12 مىڭ 285 پارچە كالا تېرىسى، 450 تونىنا قوي يۇڭى، 35 تونىنا چۇپۇر، 26 تونىنا ئۆچكە تىۋىتى، 26 تونىنا تۆگە يۇڭى سېتىۋېلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 7 مىليون 208 مىڭ 600 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %10.5 ئاشتى.

سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 13 مىليون 957 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %12 ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 3 مىليون 550 مىڭ 800 كىلوۋات سائەت توك، 22 مىڭ 661.2 تونىنا

كۆمۈر، 5203 تونىنا سېمونت ئىشلەپچىقىرىلدى. تاشيولدا توشۇلغان يولۇچى 26 مىڭ 591 ئادەم (قېتىم) گە، يۈك ئوبوروت مىقدارى 6 مىليون 908 مىڭ تونىنا/كىلومېتر غا، پوچتا ـ تېلېگراف كەسىپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 445 مىڭ 508 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا ئورۇنلىرىنىڭ ئىجتىمائىي تاۋارلارنى پارچە سېتىش ئومۇمىي سوممىسى 23 مىليون 880 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 2 مىليون 434 مىڭ يۈەن. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىسى 615.44 يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى ـ خىزمەتچى 3190 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 8 مىليون 560 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. شۇ يىلى ئىش كۆتۈپ تۇرغانلاردىن 125 ئادەم ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 193 ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. بازار ـ بېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۈلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 17 مىليون يۈەنگە يەتتى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانا ئورۇنلىرىدا ئىشلەيدىغان تەبىئىي پەن تېخنىكا خادىمىدىن 480ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسىپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 80. ناھىيىدىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئىككى (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر)، ئوقۇغۇچىسى 1435 (مىللىي ئوقۇغۇچى 741)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 23 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 15)، ئوقۇغۇچىسى 8741 (مىللىي ئوقۇغۇچى 7037). شۇ يىلى دۆلەت 430 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، 1430 كۋادرات مېتىرلىق مەكتەپبىناسى سالدى. 10 ـ ئايدا قۇرۇلۇش كۆلىمى 800 كۋادرات مېتىر، پۈتۈش باھاسى 270 مىڭ يۈەن بولغان بالىلار باغچىسى سىنىپلىرى پۈتۈپ ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇپ بېرىلدى. ناھىيە بويىچە بىر ناھىيىلىك دوختۇرخانا، بىر يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكىتى، بىر ئانىلار ساقلىقىنى ساقلاش پونكىتى، بەش يېزىلىق شىپاخانا، ئۈچ شەخسى تامبۇلاتورىيە، 175 كەسىپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 130 كېسەل كارىۋىتى بار. شۇ يىلى ئالتاي ۋىلايىتىدە، ئۆتكۈزۈلگەن تۇرلۇك تەنتەربىيە مۇسابىقىلىرىدە، ناھىيە سەككىز ئالتۇن مېدال، 14 كۈمۈش مېدال، يەتتە مىس مېدال ئالدى.

☆ 7 ـ ئايدا جۇڭگو ـ موڭغۇلىيە چېگرا ئېغىزىنى ئېچىۋېتىش مۇراسىمى چىگگىل ناھىيىسىنىڭ بۇلغۇنغول ئېغىزىدا ئوتكۈزۈلدى.

☆ 11 ـ ئاينىڭ 29 ـ كۈنى چىگگىل ناھىيىلىك ماۋارىپ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى قۇرۇلدى ھەمدە سىناق تەرىقىسىدە ئىشقا كىرىشىپ، مۇۋەپپەقىيەت قازاندى.

لىيۇ چۈەنشىڭ
زامان

بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

8 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: بادما (موڭغۇل)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: تۇراخۇن جامال، جۇ رۇڭ، ناكا (موڭغۇل)، بېكباي (قازاق)، جاۋ خېڭشەن (ئايال).

ئوبلاست باشلىقى: ئاريا (موڭغۇل)؛ مۇئاۋىن ئوبلاست باشلىقلىرى: تالك يۈك، كەنجىبېك (قازاق)، گوچىلىيۇ، سەرە (موڭغۇل)، رەخمىتۇللا.

سىياسىي كېڭەش 6 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: جالك جىڭجۇ؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: گو جىياۋ، خا. ئايۇش (موڭغۇل)، يىن زېڭجالك (خۇيزۇ)، كۆكۈ (موڭغۇل)، مەھەممەتقارى تۇردى، مەھەممەت روزى.

ئوبلاستلىق ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئوچىر (موڭغول).

ئوبلاستلىق خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: جاڭ ئەجى.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى بورتالا موڭغول ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ (يېزا ئىگىلىك 5 - شىسىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) مىللىي ئىگىلىكىنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 679 مىليون 362 مىڭ 800 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 604 مىليون 272 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4.36% ئاشتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 420 مىليون 954 مىڭ 400 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 1 مىليارد 308 مىليون 430 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، 21.15% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 605 مىليون 432 مىڭ 800 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 540 مىليون 977 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 9.7% ئاشتى. يەرلىك ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 37 مىليون 220 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 125 مىليون 130 مىڭ يۈەن بولدى.

ئوبلاست بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 421 مىليون 50 مىڭ 100 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 348 مىليون 280 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 7.5% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 20 مىڭ مو بوز يەر ئېچىلدى، 10 مىڭ مو ئوتتۇرا ۋە تۆۋەن ھوسۇللۇق يەر ئوزگەرتىلدى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكى تېرىلغۇ يەر 894 مىڭ 400 مو. مۇشۇ بىر يىلدا 467 مىڭ 800 مو يەرگە ئاشلىق زىرائىتى تېرىلىپ، 130 مىڭ 359 تونا ئاشلىق ئېلىندى؛ 18 مىڭ 463 تونا پاختا، 12 مىڭ 393 تونا ياغلىق دان، 77 مىڭ 700 تونا قىزىلچا ئېلىندى. ئوبلاست بويىچە 9518 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 960 مىڭ تۈپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى، 1086 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى. يىل ئاخىرىدا 894 مىڭ 600 تۈياق چارۋاقالدى، چارۋىلارنىڭ قولدىن چىقىرىلىش نىسبىتى 45.49%كە، تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى 31.56% كە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 7611 تونا گۆش، 1767 تونا قوي يۇڭى، 10 مىڭ 353 كىلوگرام تۈچكە تىۋىتى، 15 تونا تۆگە يۇڭى، 8673 تونا كالا سۈتى، 838 تونا قوي سۈتى ئېلىندى. شۇ يىلى 192 قوتان ياسالدى، توققۇز ئۇرۇقلاندۇرۇش پونكتىسى قۇرۇلدى، 14 دورىلاش ۋانتسى، 791 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا چارۋا يولى ياسالدى، 4.635 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ باشلاش ئېرىق - ئۆستەڭ چېپىلدى. 119 مىڭ مو يەرگە ئايروپىلان بىلەن ئوت - چۆپ تېرىلدى، 68 مىڭ مو يەردە سۈنئىي ئوتلاق بەرپا قىلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا 119 ئائىلىلىك چارۋىچى ئولتۇراقلاشتى ۋە يېرىم ئولتۇراقلاشتى، ئولتۇراقلاشقانلار جەمئىي 1516 ئائىلىگە يېتىپ، چارۋىچىلار ئائىلىسى ئومۇمىي سانىنىڭ 6.36 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. 69 مىڭ 900 مو يەردە بېلىق بېقىلىپ، 380 تونا بېلىق تۇتۇلدى. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 176 مىڭ 300 كىلوۋاتقا يەتتى.

1991 - يىلى ئوبلاست بويىچە 1423 ئائىلىلىك دېھقان 112 مىڭ مو يەرنى، 102 قورۇ چارۋىنى «ئىلىم - پەن ئۆگىنىش، ئىلىم - پەندىن پايدىلىنىش، يۇقىرى مەھسۇلات يارىتىش» پائالىيىتىگە قاتناشتۇردى. ئوبلاست بويىچە ئاپتونوم رايونلىنىڭ «مول ھوسۇل پىلانى» دىكى 450مىڭ مو يەرنى ھۆددە ئېلىش پىلانلانغاندى، ئەمەلىيەتتە ھۆددە ئېلىنغان يەر 465 مىڭ 600 موغا يېتىپ، 27 مىليون 895 مىڭ يۈەن مەھسۇلات قىممىتى ئاشۇرۇلدى. ئاشۇرۇلغان ساپ كىرىم 23 مىليون 501 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 787 مىڭ 500 مو يەردە سورتلۇق ئۇرۇق كېكەيتىلدى، 740 مىڭ تونا مەھەللىۋى ئوغۇت توپلاندى، 427 مىڭ مو يەر ئۇرۇققا ئوغۇت ئارىلاشتۇرۇپ تېرىلدى، 513 مىڭ 50 مو يەر نىسبەت بويىچە ئوغۇتلاندى، 162 مىڭ 200 مو يەرگە سۇلياۋ يوپۇق يېپىلدى. 44 مىڭ 18 ئۆلچەملىك تونا خىمىيىۋى ئوغۇت، 140 تونا دېھقانچىلىق دورىسى، 665 تونا سۇلياۋ يوپۇق

ئىشلىتىلدى. ئوبلاست، ناھىيە، يېزا ۋە كەنتلەردە ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇپ، چارۋىلارنى قوغداشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى تەرتىپكە سېلىنىپ تولۇقلاندى ياكى قۇرۇلدى. مالىيە ئىدارىسى، يېزا ئىگىلىك بانكىسى، تەمىنات - سودا كوپېراتىپى قاتارلىق تارماقلار ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇپ چارۋىلارنى قوغداش ئۈچۈن 5 مىليون 20 مىڭ يۈەن مەبلەغ ئاجرىتىپ، ناھىيە ۋە شەھەرلەر 3 مىليون 772 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە چارۋىچىلار توپلىغىنى 3 مىليون 438 مىڭ يۈەن. ئوبلاست بويىچە ئورگانلار، تەشكىلاتلار، يەككە تىجارەتچىلەر ۋە دېھقانلار چارۋىچىلىق رايونلىرىغا 135 مىڭ يۈەن پۇل، 2577.8 تونىنا ئوت - چۆپ، 109.4 تونىنا يەم-بوغۇز ئىئانە قىلدى. 196 مىڭ 400 مو يەردىكى چېكەتكە يوقىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 230.35 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا تۇرلۇك سۇ سىڭىمى ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، 749 ئىنشائات ياسالدى، 76 قۇدۇق قېزىلدى؛ 430 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇغىرىش ئېرىق - ئۆستىكى ۋە سۇ چىقىرىۋېتىش ئېرىق - ئۆستىكى، 560 ئىنشائات رېمونت قىلىندى، 29 كونا قۇدۇق يۇرۇشلەشتۇرۇلدى ۋە رېمونت قىلىندى؛ 34.6 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئون كىلوۋولتلىق توك ئۇزىتىش سىم تانابى، ئۈچ كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا 35 كىلوۋولتلىق توك ئۇزىتىش سىم تانابى تارتىلدى. سۇنى ياخشىلاش تۈرىدىن 13 ى ئورۇندالدى، ئالتە سۇ مۇنارى، تۆت مۇنارسىز بېسىملىق سۇ باكى ياسالدى، 70 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ بىلەن تەمىنلەش تۇرۇبىسى ياتقۇزۇلدى، سەككىز قۇدۇق قېزىلدى، بەش كونا قۇدۇق ئۆزگەرتىپ ياسالدى، ئۇلاردىن 17 مىڭ 395 تادەم، 27 مىڭ 133 تۇياق چارۋا مال سۇ ئىچتى. جەمئى ناھىيىسىنىڭ تولى يېزىسى 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئاپتونوم رايون بويىچە يېزىلاردا سۇنى ياخشىلاش بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى.

ئوبلاست بويىچە يېزا - بازار كارخانىسى 3979 غا، خادىمى 12 مىڭ 958 گە يەتتى. ئۇلارنىڭ يىللىق ئومۇمىي كىرىمى 118 مىليون 728 مىڭ 400 يۈەنگە، ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 109 مىليون 1100 يۈەنگە يەتتى. بورتالا ئوبلاستلىق يېزا-بازار كارخانىلىرى ئىدارىسى مەملىكەت بويىچە يېزا-بازار كارخانىلىرىنى ستاتىستىكىلاشتا ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى.

ئوبلاست بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 331 مىليون 960 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 334 مىليون 940 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990-يىلدىكىدىن 43.85% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 53 مىليون 595 مىڭ 100 كىلوۋات سائەت توك، 17 مىڭ 222.62 تونىنا سېمونت، 20 مىڭ 100 تونىنا تۇز، 72 مىليون 941 مىڭ دانە خىش، 120 تونىنا ئىشقارى سۇلفىد، 4666 كۇب مېتر ئەن ياغاچ، 8835.1 كۇب مېتر سېمونت ياسالما، 1206.6 تونىنا فوسفورلۇق ئوغۇت، 367 تونىنا سۇلياۋ يوپۇق، 270.29 تونىنا سۇت پاراشوكى ئىشلەپچىقىرىلدى؛ 21 مىڭ 860.62 تونىنا چىگىت ئايرىلدى؛ 301.68 تونىنا ئاق ھاراق، 33 مىڭ 346 قۇر كىيىم - كېچەك، 7310 پار خۇرۇم ئاياغ كىيىم، 68 مىڭ 600 مېتر يىرتىق يۈك توقۇلما، 15 مىڭ 236.24 تونىنا ئۇن، 6640.78 تونىنا سۇ يېغى، 9231.9 تونىنا يەم - بوغۇز، 8029.22 تونىنا ئاق شېكەر ئىشلەپچىقىرىلدى. شۇ يىلى 31 تۇرلۇك يېڭى مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە تۆت تۇرلۇك مەھسۇلات ئاپتونوم رايون بويىچە يېڭى مەھسۇلات مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. بازىرى كاسات مەھسۇلاتلار نۇقتىلىق قىسقارتىلدى، بەش كارخانىدا «قوشۇمچە ئىشلەش، بىرلەشتۇرۇۋېتىش، ئۆزگەرتىش» يولغا قويۇلدى. 8 - ئايدا 3000 كىلوۋاتلىق ئوت ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ گېنېراتورلار گۇرۇپپىسى ئىشقا كىرىشتۇرۇلۇپ توك ھاسىل قىلىندى، جەمئى ناھىيىلىك پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسىنىڭ 5000 ئۇرچۇقلۇق پاختا توقۇمچىلىق سېخىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش قۇرۇلۇشى تاماملاندى؛ 11 - ئاينىڭ ئاخىرىدا ئوبلاستلىق شېكەر زاۋۇتى قۇرۇلۇشىنىڭ چالىسى پۈتۈنلەي تاماملاندى. 12 - ئاينىڭ 25 - كۈنى بورتالا - ئالتاي تاشيولىنىڭ

1 ـ قارارلىق ئۆزگەرتىش ياساش قۇرۇلۇشى تاماملاندى. جاڭ ناھىيىسىنىڭ 30 مىڭ تونناللىق ناترىي سۇلفىد زاۋۇتى تەستىقلىنىپ، تۇر قىلىپ بېكىتىلدى. ئوبلاستلىق شېكەر زاۋۇتىنىڭ دانىچە تىرىپ سېخى ئوبلاست بويىچە چەت ئەللىك سودىگەرلەر بىلەن تۇنجى كېلىشىم ھاسىل قىلىنغان تولۇقلىما سودا تۇرى ئىدى، ئۇنىڭغا جەمئىي 8 مىليون 160 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، شۇ يىلى تۇر قىلىپ تۇرغۇزۇلۇپ، شۇ يىلى پۈتتۈرۈلۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى؛ يۇرۇشلەشتۈرۈش تۇرى ئىسپىرت سېخى پۈتتى. 1991 ـ يىلى نۇقتىلىق تۇرلەرنىڭ ئاشقان يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى مۇنداق بولدى: دانىچە تىرىپ 6000 تونىنا، ئىسپىرت 1000 تونىنا، پاختا يىپ 5000 ئۇرچۇق، ئېلېكتر گېنېراتورلىرىنىڭ سىغىمچانلىقى 3000 كىلوۋات؛ ئاشقان مەھسۇلات قىممىتى تەخمىنەن 60 مىليون يۈەن. ئوبلاستلىق نېفىت شىركىتى بىلەن بورتالا شەھەرلىك ئۈن ـ ياغ زاۋۇتى ئاپتونوم رايون بويىچە 2 ـ دەرىجىلىك كارخانا قىلىپ تۇستۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يولۇچى 1 مىليون 290 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 84 مىليون 320 مىڭ ئادەم/كىلومېتر غا، توشۇلغان يۈك مىقدارى 49 مىڭ 900 تونىنىغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 20 مىليون 204 مىڭ 900 تونا/كىلو-مېتر غا يەتتى. پوچتا ـ تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 4 مىليون 308 مىڭ 400 يۈەنگە يەتتى. شىنجاڭ بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تاشيول خىزمىتى يىغىنىدا ئوبلاستلىق تاشيول باش ئۇچاستىكىسى ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى.

ئوبلاست بويىچە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا سىستېمىسىدا تاۋارلارنىڭ سېتىۋېلىنىش سوممىسى 747 مىليون 910 مىڭ يۈەنگە، پارچە سېتىلىش سوممىسى 270 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە، تاشقى سودا ئېكسپورتى بويىچە يەتكۈزۈپ بېرىلگەن تاۋارلارنىڭ قىممىتى 113 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ 71 مىڭ 520 تونىنا تاشلىق سېتىۋېلىندى. تۇرلۇك باج كىرىمى 32 مىليون 130 مىڭ يۈەنگە، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق بېجى 4 مىليون 240 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

مۇشۇ بىر يىلدا 96 ئىقتىساد ـ تېخنىكا تەكشۈرۈش ـ ھەمكارلىشىش ۋەكىللەر ئۆمىكى تەكلىپ قىلىندى ۋە كۈتۈۋېلىندى، مەملىكەتنىڭ ھەرقايسى ئۆلكە ۋە شەھەرلىرىدىن 17 مىليون يۈەن مەبلەغ كىرگۈزۈلدى. سىرت جايلار بىلەن 25 مۇددىئانامە ۋە كېلىشىم ئىمزالاندى، يۈنىڭ 11 ى ئىجرا قىلىندى. 9 ـ ئايدا سايرام كۆلى بويىدا 30 نەچچە ئادەم سىغىدىغان سايا‌ھەت ئورنى دەسلەپكى قەدەمدە قۇرۇلۇپ، چەت ئەللىك ۋە شياڭگاڭ، ئاۋمېنلىق ھۆكۈمەت خادىمى ۋە سايا‌ھەتچىلەردىن 110 ئادەم (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا سودىنىڭ سىرتىدا 4500 ئامېرىكا دوللىرى تاشقى پېرېۋوت يارىتىلدى.

1991 ـ يىلى بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى قازاقىستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ تالدىقورغان ئوبلاستى بىلەن يەتتە تۇر بويىچە ئىمپورت ـ ئېكسپورت ۋە مالغا مال ئالماشتۇرۇش توختامى ئىمزالىدى. يىل ئاخىرىدا 2 مىليون 478 مىڭ شۇھېتسارىيە فرانكى قىممىتىدە مال ئۆتكۈزۈلدى، بۇنى خەلق پۇلىغا سۈندۇرغاندا 6 مىليون 195 مىڭ يۈەن بولىدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا، يەنە ئۆز ئارا تاۋار ئالماشتۇرۇش، ئەمگەكچى چىقىرىش قاتارلىق ئون تۇرە كېلىشىم ئىمزالاندى.

ئوبلاست بويىچە دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 810.39 يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى ـ خىزمەتچى 43 مىڭ 24 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 94 مىليون 532 مىڭ 800 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. 2634 نەپەر ئىش كۈتۈپ تۇرغان ياش، 307 نەپەر كەسىپ ئالماشتۇرغان ۋە ھەربىي مەپتىن چېكىنگەن خادىم ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. شەھەر ـ يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 426 مىليون 340 مىڭ يۈەنگە، تۇرلۇك ئامانەت پۇللارنىڭ قالدۇقى 708 مىليون 730 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئوبلاست بويىچە ستراخوزانىيە خىراجىتى كىرىمى 4 مىليون 723 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 370 مىڭ يۈەن ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش پۇلى

تارقىتىلدى. شەھەر - يېزىلاردىكى ھەر مىللەت خەلقى ئەنخۇي قاتارلىق جايلاردىكى ئاپەتكە ئۇچرىغان رايونلارغا 442 مىڭ يۈەن پۇل ئىئانە قىلدى. ئوبلاست بويىچە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسىپي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 1055 ى بار. شۇ يىلى 69 پەن - تېخنىكا كادىرى يېزىغا بېرىپ ھۆددىگەرلىك بىلەن شۇغۇللاندى. ئوبلاست بويىچە پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل ئۇچ مۇئاۋىن ھاكىم (مۇئاۋىن شەھەر باشلىقى)، پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل 16 مۇئاۋىن يېزا - بازار (فېرما) باشلىقى، پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل 116 مۇئاۋىن كەنت باشلىقى تاللاپ سەپلەندى. ئالتە پەن - تېخنىكىدىن ئۇلگە كۆرسىتىش يېزىسى (ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك تۈر بىر، ئوبلاست دەرىجىلىك تۈر بىر، ناھىيە (شەھەر) دەرىجىلىك تۈر تۆت)، 53 ئۇلگە كۆرسىتىش كەنتى، 1554 ئۇلگە كۆرسىتىش ئائىلىسى بارلىققا كەلدى. يەتتە «زىرائەت دوختۇرخانىسى»، 12 يېزا ئىگىلىك تېخنىكا مۇلازىمەتى پونكىتى قۇرۇلدى. 2 - نۆۋەتلىك «پەن - تېخنىكا قىشى» پەننى ئومۇملاشتۇرۇش پائالىيىتىدە، ئوبلاست بويىچە جەمئىي 379 قارار تۈرلۈك پەننى ئومۇملاشتۇرۇش كۆرسى ئېچىلىپ، 24 مىڭ كىشى تەربىيىلەندى.

ئوبلاستتىكى شىنجاڭ رادىئو - تېلېۋىزىيە داشۆسىنىڭ شۆبىسى بىر، كۆرسانتى 115 (مىللىي كۆرسانت 68)؛ تېخنىكۇم تۆت، ئوقۇغۇچىسى 768 (مىللىي ئوقۇغۇچى 232)؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا بەكتەپ 39 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 12)، ئوقۇغۇچىسى 19 مىڭ 688 (مىللىي ئوقۇغۇچى 6919)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 142 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 29)، ئوقۇغۇچىسى 40 مىڭ 945 (مىللىي ئوقۇغۇچى 16 مىڭ 944)؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 4631 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 2451)؛ بالىلار باغچىسى 12، باغچىدىكى بالا 1478 (مىللىي بالا 171). 1991 - يىلى ئوبلاستلىق كەسىپي تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپتىن بىرى قۇرۇلدى، بۇنىڭغا ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپلەردە تەسىس قىلىنغان كەسىپي سىنىپلارنى قوشقاندا، ئوبلاست بويىچە 26 كەسىپي تولۇق ئوتتۇرا سىنىپ بار. ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تۇنجى نۆۋەتلىك كەسىپي ئوتتۇرا مەكتەپلەرنىڭ ئون يىللىق ماتارىپ نەتىجىلىرى كۆرگەزمىسىدە، ئوبلاستلىق كەسىپي تېخنىكا ماتارىپىنىڭ نەتىجىسى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئوتتۇرا مەكتەپ ۋە باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى رېمونت قىلىش ۋە ئۆزگەرتىپ ياساش ئۈچۈن 2 مىليون 70 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايون ئاجراتقان مەبلەغ 570 مىڭ يۈەن، يەرلىك ئورۇنلار توپلىغان مەبلەغ 1 مىليون 500 مىڭ يۈەن. مەكتەپلەرنىڭ 9854 كۋادرات مېتر ئۆيى يېڭىلاندى ۋە ئۆزگەرتىلدى، 4692 كۋادرات مېتر قۇرۇلۇش پۈتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن 2 - قېتىملىق ئالىي مەكتەپ، تېخنىكۇملارنى پۈتتۈرگەن مۇنەۋۋەر ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەش يىغىنىدا، بورتالا ئوبلاستىدىن ئالىي مەكتەپ، تېخنىكۇملارنى پۈتتۈرگەن توققۇز ئوقۇغۇچى تەقدىرلەندى، ئوبلاستلىق ئەمگەك - كادىرلار ئىدارىسى ئوقۇغۇچىلارنى تەقسىم قىلىش خىزمىتى بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى. مەملىكەت بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تۇنجى نۆۋەتلىك ئوتتۇرا ۋە باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ھاشاراتلارنى تەكشۈرۈش مۇسابىقىسىدە، ئوبلاستلىق 4 - ئوتتۇرا مەكتەپتىكى ئوقۇتقۇچى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالتە ئەسىرى مۇكاپاتلاندى، بۇنىڭ ئىچىدە پەن - تېخنىكا گۈرۇپپىسى يېغىپ ياسىغان «چۆل - باياۋانلاردىكى ھاشاراتلارنىڭ يۇرۇشلۇك ئەۋرىشكىسى» 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى، پەن - تېخنىكا گۈرۇپپىسىنىڭ «بورتالا دەرياسى ۋادىسىدىكى دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىدە بولىدىغان ھاشارات» دېگەن ئەسىرى بىلەن تولۇقسىز 2 - يىللىق 1 - سىنىپ ئوقۇغۇچىسى ۋاڭ شۇنىڭ «بىلە قۇرتنىڭ ياشاش تارىخىنى ئوقۇتۇش ئۈسكۈنىسى» 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى، تولۇقسىز 2 - يىللىق 3 - سىنىپ ئوقۇغۇچىسى لىن شىنجىيەن، سەي چېڭلارنىڭ «بىئولوگىيە - ھاشارات ماركىسى توپلاش» دېگەن

ئەسىرى، خې يىڭچىنىڭ «جاسارەتلىك باتۇر»، لىۋ شىڭنىڭ «مەكتىپىمىزنىڭ دەل - دەرەخلىرىدىكى زىيانداش ھاشاراتلار ۋە ئۇلارنىڭ كۈشەندىلىرى» دېگەن ئەسىرى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ ئوبلاستلىق 4 - ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى لىۋ نەنبەي بەش تۇر بويىچە يېتەكچىلىك قىلىش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

ئوبلاست بويىچە 12 يېزا مەدەنىيەت پونكىتى، ئۇچ بازار مەدەنىيەت پونكىتى، 148 كەنت مەدەنىيەت ئۆيى بار. يېزا - بازارلاردا مەدەنىيەت پونكىتلىرىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 100% كە، كەنتلەردە مەدەنىيەت ئۆيىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 76% كە يەتتى. 1 - ئايدا ئوبلاستلىق بەدىئىي پورترېت فوتو سۈرەتچىلەر ئىلمىي جەمئىيىتى قۇرۇلدى. 2 - ئايدا بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى بىلەن بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى بىرلىشىپ تۈزگەن موڭغۇلچە ژۇرنال «سەھىيە ۋە سالامەتلىك» نەشىر قىلىنىپ تارقىتىلدى. 5 - ئايدا جۇڭگو خەتتاتلىق سىرتتىن ئوقۇش داشۆسىنىڭ بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق پېشقەدەم كادىرلار خەتتاتلىق سىنىپى دەرس باشلىدى. 7 - ئايدا ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق ياشانغانلار جەمئىيىتى قۇرۇلدى. 8 - ئايدا «بورتالا گېزىتى»نىڭ رەقەملىك سۈنئىي ھەمراھ رادىئو يەر يۈزى قوبۇل قىلىش پونكىتى ئىش باشلىدى. ئوبلاستلىق خەتتاتلار يۇرتىدىكى لېي يۇنىڭ ئويما خېتى مەملىكەتلىك خەتتاتلىق - ئويما خەت مۇسابىقىسىدە مۇنەۋۋەر ئەسەر مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن مىللەتلەر مەسىلىسى توغرىسىدىكى بەش خىل مەجمۇئەنى مۇكاپاتلاش يىغىنىدا، «بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى» 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. «ۋاقىتنى قەدىرلەپ ھۇنەر ئۆگىنىپ، پۇتۇن ئائىلە شادلىققا چۆمدى» دېگەن تېلېۋىزىيە فىلىمى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن «گۈزەل ئائىلە» مەخسۇس پروگراممىسى بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ «شال يېتىشتۇرۇشكە سەرپ قىلىنغان يۈرەك قېنى» دېگەن تېلېۋىزىيە فىلىمى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن «پارتىيە بايرىقىغا شان - شەرەپ كەلتۈرۈش» مەخسۇس پروگراممىسى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، «ئورتاق بېيىشنىڭ باشلامچىسى» دېگەن تېلېۋىزىيە فىلىمى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئوبلاستلىق مەدەنىيەت ئىدارىسىدىكى لىۋ كېچىننىڭ «چارۋىچىلىق رايونلىرى مەدەنىيىتىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى ۋە تەرەققىيات تەدبىرلىرى ھەققىدە ئويلىغانلىرىم» ناملىق ئىلمىي ماقالىسى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن 2 - نۆۋەتلىك پەلسەپە - ئىجتىمائىي پەنلەر نەتىجىلىرىنى باھالاشتا 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئوبلاستلىق مۇزېيدىكى ۋاڭ شياۋخۇڭنىڭ «كەچ كۈزدىكى ئېسىل ئەرىك» ناملىق رەسىمى «يېقىن قوشنا» جۇڭگوچە رەسىم ئوقۇش مۇكاپات پۇلى مۇسابىقىسى بويىچە نادىر ئەسەر مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. مەملىكەت بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تۇنجى قېتىملىق خەلق ئېغىز ئەدەبىياتى ئۇچ يۈرۈش مەجمۇئەسىنى تەقدىرلەش يىغىنىدا، بورتالا شەھەرلىك مىللىي ئىشلار كومىتېتىدىكى ئوتكا «ئىلغار خىزمەتچى» دېگەن نامغا ئېرىشتى. ئوبلاستلىق ئاممىۋى سەنئەت سارىيىدىكى تەن فاڭخۇينىڭ «نېرىقى مەھەللىدىكى قۇدا» دېگەن ماقالىسى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۇيۇشتۇرۇلغان رادىئو ئىستانسىلىرىنىڭ ياخشى خەۋەرلىرىنى باھالاشتا 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

مۇشۇ بىر يىلدا 18 قېتىم ئوبلاست دەرىجىلىك ئورۇنلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تەنتەربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 4936 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى؛ 73 قېتىم ناھىيە دەرىجىلىك ئورۇنلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تەنتەربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 7077 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى؛ 76 قېتىم دېھقان، چارۋىچىلار تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 9713 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى، يەتتە تۈردە ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن رەسمىي مۇسابىقىگە قاتنىشىلىپ، جەمئىي 11 ئالتۇن مېدال، 13 كۈمۈش مېدال، توققۇز مىس مېدال ئېلىندى؛ ئۇچ تەنھەرىكەتچى تەنتەربىيە ئەخلاق - پەزىلەت مۇكاپاتىغا،

بىر كومانداغا مەنسۇپ مەدەنىيەت مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

ئوبلاست بويىچە يېزا، بازار، مەيدانلاردىكى مەركىزىي مەكتەپلەردە تەنتەربىيەدە چېنىقىش ئۆلچىمىگە يېتىش نىسبىتى %67 كە يەتتى.

ئوبلاست بويىچە 84تىببىي داۋالاش - ساقلىق يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئاپپاراتى، 1239 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 803 كېسەل كارىۋىتى بار. ئاز كەم 30كەنتته ھەمكارلىشىپ داۋالىنىش يولغا قويۇلدى. كەنت دەرىجىلىك سەھىيە ئۆيلىرىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى %97 كە يەتتى.

1991 - يىلى ئوبلاست (يېزا ئىگىلىك 5 - شىنمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) بويىچە نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %14.1، ئۆلۈش نىسبىتى %2.7، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %11.4 بولدى. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇس 329 مىڭ 926 گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 6354 كىشى، يەنى %1.96 ئاشتى. ئومۇمىي ئاھالە ئىچىدە موڭغۇللار 24 مىڭ 348 گە يېتىپ، 175 كىشى كۆپەيدى؛ خەنزۇلار 208 مىڭ 684 كە يېتىپ، 4119 كىشى كۆپەيدى؛ ئۇيغۇرلار 46 مىڭ 768 گە يېتىپ، 990 كىشى كۆپەيدى؛ قازاقلار 36 مىڭ 403 كە يېتىپ، 433 كىشى كۆپەيدى؛ باشقا مىللەت ئاھالىلىرى 13 مىڭ 723 كە يېتىپ، 637 كىشى كۆپەيدى.

لیۇجېن

ئولە

بورتالا شەھىرى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

3 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: مويدىن ھېسامىدىن؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ئىرىنچە (موڭغۇل)، جالاڭ بىن، نوقاي جۇماقان (قازاق)، جالاڭ شىنمىن، ئابلىز ئەمەت.

شەھەر باشلىقى: بۈمبە (موڭغۇل)؛ مۇئاۋىن شەھەر باشلىقلىرى: جالاڭ فۇخۇەن (12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ئابلەت ھېلىم، شۆ جۇنشىياڭ (2 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، با. دورجا (موڭغۇل)، جاپپار ئىسھان (قازاق)، لياڭ لىمىڭ (ئايال، 2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى)، جالاڭ ۋېي (12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى)؛ يەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن شەھەر باشلىقلىرى: گاۋ خۇڭشىياڭ، ۋاڭ لىپىڭ (10 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى).

سىياسىي كېڭەش 3 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ رەئىسى: جارقىنباي قاجىبالا (قازاق)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ياڭ رۇيشياڭ، بېمبە (موڭغۇل)، ئابلىز قارى، ئابدۇرېشىت قۇربان، لىن لىي.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: سېمەن رازىبېك (ئۇزبېك).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ھاجى ھېيتاخۇن.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى بورتالا شەھىرىگە قاراشلىق رايونلارنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 356 مىليون 280 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 320 مىليون 110 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %3.32 ئاشتى (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 806 مىليون 115 مىڭ 600 يۈەن (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 743 مىليون 565 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، %25.45 ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 305 مىليون 6800 يۈەن (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 271 مىليون 820 مىڭ 100 يۈەن) گە يېتىپ، %7.7 ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 24 مىليون 361 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 30 مىليون 769 مىڭ يۈەن بولدى.

شەھەر بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 166 مىليون 605 مىڭ 600 يۈەن

(ئۆزگەرمەس باها بويىچە ھېسابلىغاندا 136 مىليون 555 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 10.83% ئاشتى. شەھەر بويىچە 350 مىڭ مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 49 مىڭ 145.7 تونىنا ئاشلىق، 37 مىڭ 610 تونىنا قىزىلچا، 8372 تونىنا پاختا، 3135 تونىنا ياغلىق دان ئېلىندى. 5370 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېتىز - ئېرىق ئىھاتە ئورمىنى 1477 مو؛ 490 مىڭ تۈپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى، 310 مىڭ تۈپ مەجبۇرىي كۆچەت تىكىلدى؛ ئېتىز - ئېرىق بويلىرىنىڭ ئورمان بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى 67% كە يەتتى. يىل ئاخىرىدا 336 مىڭ 857 تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 3042 تونىنا گۆش، 742 تونىنا قوي يۇڭى، يەتتە تونىنا چۈپرە، 3409 كىلوگرام ئۆچكە تىۋىتى، 7347 پارچە كالا تېرىسى، 122 مىڭ 342 پارچە قوي تېرىسى، 8016 پارچە ئۆچكە تېرىسى ئېلىندى. 140 تونىنا بېلىق تۇتۇلدى. شۇ يىلى 19 قوتان، ئالتە ئۇرۇقلاندۇرۇش پونكىتى، ئۈچ دورىلاش ۋاننىسى ياسالدى. 6.5 كىلومېتر ئۈزۈنلۇقتا چارۋا يولى ياسالدى. 19 كىلومېتر ئۈزۈنلۇقتا چارۋچىلىق رايونىغا سۇ باشلاش ئۆستىڭى چېپىلدى. جەمئىي 547 ئائىلىلىك چارۋچى ئولتۇراقلاشتى ۋە يېرىم ئولتۇراقلاشتى، بۇ، ئومۇمىي چارۋچى ئائىلىسىنىڭ 45 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 70 مىڭ 51 كىلوۋاتقا يەتتى؛ شۇ يىلى يېزىلاردا 6873 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت، 10 مىليون 280 مىڭ كىلوۋات ساپاۋات توك ئىشلىتىلدى، ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا جەمئىي 8 مىليون 922 مىڭ 150 يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئامما توپلىغان مەبلەغ 5 مىليون 813 مىڭ 850 يۈەن؛ مۇشۇ بىر يىلدا 3.83 كىلومېتر ئۈزۈنلۇقتا ھەر دەرىجىلىك سۇ سىڭىمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، 237.9 كىلومېتر ئۈزۈنلۇقتاسۇسىڭىمەس ئېرىق - ئۆستەڭ رېمونت قىلىندى، 165 ھەر خىل سۇ ئىنشائاتى ياسالدى، 308 ئىنشائات رېمونت قىلىندى؛ 48 ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىلدى، 55 قۇدۇق رېمونت قىلىندى؛ 2.14 كىلومېتر ئۈزۈنلۇقتا سۇ چىقىرىۋېتىش ئېرىق - ئۆستىڭى چېپىلدى؛ بەش جايغا سۇ تۇرۇبىسى ياتقۇزۇلۇپ (ئىككى سۇ مۇنارى ياسىلىپ)، 11 مىڭ ئادەمنىڭ ئىچىملىك سۇ مەسىلىسى ھەل قىلىندى؛ ئالتە جايدا 26 كىلومېتر ئۈزۈنلۇقتا كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش توسمىسى ياسالدى؛ 11 مىڭ مو يەر ئېچىلدى؛ 98.85 كىلومېتر ئۈزۈنلۇقتا يېزا - بازار تاشيولى ياسالدى ۋە رېمونت قىلىندى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى «تەڭرىتاغ لوڭقىسى» مۇسابىقىسىدە بورتالا شەھىرى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. شو يىڭپەن بازىرى ئاپتونوم رايون بويىچە «كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىپ، مۇنى ياخشىلاش تەڭرىتاغ لوڭقىسى» مۇسابىقىسىدە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. شەھەر بويىچە يېزا - بازار كارخانىسى 1442 گە، خادىمى 5534 كە، ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 45 مىليون 397 مىڭ 500 يۈەنگە، ئومۇمىي كىرىمى 46 مىليون 354 مىڭ 600 يۈەنگە يەتتى.

شەھەر بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 140 مىليون 522 مىڭ 500 يۈەن (ئۆزگەرمەس باها بويىچە ھېسابلىغاندا 135 مىليون 178 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 43.86% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 7 مىليون كىلوۋات سائەت توك، 17 مىڭ 200 تونىنا سېمونت، 3646 كۇب مېتر سېمونت ياسالما، 388 تونىنا سۇلياۋ ياسالما، 6489 تونىنا مەرۋايىت تاش كان قۇمى، 13 مىڭ 353 كۇب مېتر كۆپتۈرمە مەرۋايىت تاش، 7795 تونىنا ئۇن، 2925 تونىنا سۇ يېغى، 2701تونىنا يەم - بوغۇز، 18مىڭ 600قۇر كىيىم - كېچەك، 10 مىڭ 586 تونىنا ئىنچىكە تالالىق ماپ پاختا، 1298 تونىنا قىسقا پاختا تىۋىتى، 29مىليون 830 مىڭ دانە خىش، 14 مىڭ تونىنا ھاك، 283 تونىنا ئۈگرە، 461 تونىنا ساندۇق قەغىزى، 1522 تونىنا پاختا يىپ، 174 تونىنا ۋالىك قەغىزى، 510 مىڭ مېتر خەسە، 4579 پار خۇرۇم ئاياغ كىيىم، 2 مىليون 10 مىڭ تونىنا تۇرۇبا سۇيى

ئىشلەپچىقىرىلدى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇككە 12 مىليون 340 مىڭ يۇەن، ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 5 مىليون 500 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى. شۇ يىلى قۇرۇلۇۋاتقان تۇرلەردىن شەھەرلىك پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ 2 - قارارلىق قۇرۇلۇشىغا جەمئىي 41 مىليون 720 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى. يېڭىلىنىدىغان ۋە ئۆزگەرتىلىدىغان تۇر ئالتە بولۇپ، 1 مىليون 630 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى. سانائەت كارخانىلىرى 14خىل يېڭى مەھسۇلات ئىشلىدى. شەھەرلىكئۇن - ياغ زاۋۇتىنىڭ 1 - دەرىجىلىك ئالاھىدە ئۇنى، چىگىت يېغى «ئاپتونوم رايون بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات» دېگەن نامغا ئېرىشتى؛ 2 - دەرىجىلىك ئاپتاپپەرەس يېغى، ئۇلچەملىك ئۇن شۇ كەسىپ بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى. شەھەرلىك ئۇن - ياغ زاۋۇتى ئاپتونوم رايون بويىچە 2 - دەرىجىلىك كارخانا قىلىپ ئۆستۈرۈلدى. 14 كارخانا ئۇچ دەرىجىلىك ئۇلچەمدە لايىقەتلىك گۇۋاھنامىسىگە ئېرىشتى. شەھەر رايونىدا 2950 مېتر ئۆزۈنلۇقتىكى 35 مىڭ 400 كۋادرات مېتر يول ياسالدى. 3317.5 مېتر ئۆزۈنلۇقتىكى 37 مىڭ 108.5 كۋادرات مېتر يول كېڭەيتىلدى. بىر تۇرۇبا سۇيى زاۋۇتى قۇرۇلدى، ئۇنىڭ كۈندىلىك سۇ چىقىرىش مىقدارى 4500 تونىنا. بىر يۈندىنى بىر تەرەپ قىلىش زاۋۇتى قۇرۇلدى، ئۇنىڭ كۈندىلىك يۈندىنى بىر تەرەپ قىلىش ئىقتىدارى 6000 تونىنا. شۇ يىلى دالتۇ بازىرىدىن جىڭ ناھىيىسىنىڭ ئاقچى دېھقانچىلىق مەيدانىغىچە، بورتالادىن ئۇتبۇلاق يېزىسىغىچە بولغان تاشيول قۇرۇلۇشى تاماملاندى. شەھەرگە قاراشلىق رايونلاردىكى تۈرلۈك ترانسپورت ئورۇنلىرى تاشيولدا توشۇغان يۈك مىقدارى 358 مىڭ تونىنىغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 116 مىليون 150 مىڭ تونىنا/كىلومېتر غا، توشۇلغان يولۇچى 1 مىليون 957 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 131 مىليون 43 مىڭ ئادەم/كىلو-مېتر غا يەتتى. بورتالا شەھىرىنىڭ مۇشۇ يىلدىكى پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 2 مىليون 696 مىڭ 600 يۇەنگە يەتتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى).

ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 118 مىليون 110 مىڭ يۇەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 23 مىليون 560 مىڭ يۇەن) گە، ئېكسپورت تاۋارلىرىنىڭ سودا سوممىسى 53 مىليون 67 مىڭ 700 يۇەنگە، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 778 يۇەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 9302 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 19 مىليون 542 مىڭ 300 يۇەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى؛ كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 1391 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 2 مىليون 250 مىڭ 800 يۇەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. شەھەردە ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 649 كىشى (مىللىي خادىم 346)، ھەربىي سەپتىن چېكىنگەن 74 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. شەھەر - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۈتۈنلەي يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 267 مىليون 260 مىڭ يۇەنگە يەتتى. 1991 - يىلى شەھەر - يېزىلاردا مېيىپلار بىرلەشمىسى قۇرۇلۇپ، 1 - نۆۋەتلىك ھەيئەتنىڭ 1 - قۇرۇلتىيى ئۆتكۈزۈلدى. شەھەر بويىچە 293 ئورۇن، 85 مىڭ كىشى مېيىپلار ئۈچۈن 115 مىڭ 700 يۇەن پۇل ئىئانە قىلدى. شەھەرلىك پاراۋانلىق شىركىتىنىڭ يىللىق ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليون 793 مىڭ يۇەنگە يەتتى. شەھەرلىك پاراۋانلىق ئىلمە توقۇلما فابرىكىسى خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرىگە كىرگۈزۈلۈپ، شۇ يىلى 900 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىنىپ، فابرىكا سېخلىرى كېڭەيتىپ قۇرۇلدى. شەھەر بويىچە ئالتە ياشانغانلار ساناتورىيىسى بار، ئۇلارغا 62 بوۋاي - مومای قوبۇل قىلىندى، ئۇلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە تەمىنات ئۇلچىمى 832.33 يۇەن. مۇشۇ بىر يىلدا 18 مىڭ 23.88 يۇەن ۋاقىتلىق قوتقۇزۇش پۇلى تارقىتىلدى، دېھقانچىلىق،

چارۋىچىلىق رايونلىرىغا 233 مىڭ 400 يۈەن ئېتىبار بېرىش پۇلى كۆچەيتىلدى. بېيىغان ئائىلىلەر نامرات ئائىلىلەرگە 16 مىڭ يۈەن ئۆسۈمسىز قەرز پۇل بېرىشكە سەپەرۋەر قىلىندى. ھەرقايسى تارماقلار نامرات ئائىلىلەردىن ئېلىنمىدىغان 105 مىڭ 796 يۈەن تۇرلۇك ھەقنى كېمەيتتى ۋە كەچۈرۈم قىلدى. شەھەر بويىچە 11 قۇتقۇزۇش ۋە يار - يۆلەك بولۇش زاپاس كاسسىسى قۇرۇلدى، ئۇنىڭغا 557 ئائىلە ئەزا بولدى، 108 مىڭ 325 يۈەن مەبلەغ توپلاندى. 284 ئائىلىگە 33 مىڭ يۈەن ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ۋە يار-يۆلەك بولۇش پۇلى تارقىتىلدى. 1991 - يىلى بورتالا شەھىرى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىككىنچى ھىمايە قىلىش ۋە نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتى بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى.

ستراخۇانىيە شىركىتى 11 تۈرلۈك ستراخۇانىيە كەسپىنى يولغا قويدى. ستراخۇانىيە ھۆددىگەرلىك سومىمىسى 179 مىليون 217مىڭ يۈەنگە، يىللىق ستراخۇانىيە كىرىمى 1 مىليون 718 مىڭ يۈەنگە، ستراخۇانىيە زاپاس فوندى 160 مىڭ يۈەنگە يەتتى. كېسىم قىلىنغان تۆلەم پۇلى 1 مىليون 119 مىڭ يۈەنگە، تۆلەنگەن تۆلەم پۇلى 6000 يۈەنگە يەتتى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا 1432 پەن - تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار ئالتە، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 58. «مەرۋايىت جىنسى كان قۇمىدىن پايدىلىنىش» تۈرى ئاپتونوم رايونلىق «ئۈچقۇن» تۈرى بويىچە 4 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا، بورتالا ئوبلاستلىق «ئۈچقۇن» تۈرى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. سۇن خۇكۇەن كەشپ قىلغان «پارنىكنى ئىسسىتىش قۇرۇلمىسى» دۆلەتلىك پاتېنتىغا ئېرىشتى. مۇشۇ يىل يېلدا ناھىيە - شەھەرلەر ئارا دوستلۇق كېلىشىمىدىن تۆتىنى ئىمزالاندى، مەملىكەتلىك ھەرقايسى جايلىرىدىن بورتالا شەھىرىگە 56 تەكشۈرۈش ئۆمىكىدىكى 500 دىن ئارتۇق ئادەم كەلدى. سىرتقا 102 كىشىنى تەكشۈرۈشكە ۋە كېڭىشىشكە چىقتى. 15 تۈرلۈك ھەرخىل تېخنىكا ھەمكارلىق كېلىشىمى ئىمزالاندى؛ 5 مىليون يۈەن ئۆسۈمسىز مەبلەغ، 18 تېخنىكا خادىمى كىرگۈزۈلدى؛ 30 نەچچە ئادەم (قېتىم) تېخنىكا ئالماشتۇرۇلدى؛ 40 نەچچە ئادەم (قېتىم) باشقۇرۇش خادىمى، تېخنىكا خادىمى ۋە ئىشلەپچىقىرىش تايانچىسى تەربىيىلەندى. شەھەردىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 11 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ بەش، مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان مەكتەپ ئىككى)؛ ئوقۇغۇچىسى 5576 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1541)، باشلانغۇچ مەكتەپ 51 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 20، مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان مەكتەپ 14)، ئوقۇغۇچىسى 15 مىڭ 426 (مىللىي ئوقۇغۇچى 7666). شۇ يىلى ماۋارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 550 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرى پۈتۈنلەي ئۆزگەرتىلىپ، تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنىدى ھەمدە شەھەر ئاپتونوم رايون بويىچە ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى تۈگىتىشتەكى ئىلغار شەھەربولۇپ 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. 3-ئايدا 300 نەچچە مىڭ خەتلىك «بورتالا شەھىرىنىڭ يەر نامىلىرى خەرىتىلىك تەزكىرىسى» نەشىر قىلدۇرۇلۇپ تارقىتىلدى. 10 - ئايدا 700 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، كۆلىمى 2000 كۋادرات مېتر كېلىدىغان شويىگۈەن مەدەنىيىتى، پەن - تېخنىكا مەركىزى بىنالىرى پۈتۈپ ئىشلىتىلىشكە تاپشۇرۇپ بېرىلدى. شەھەر بويىچە 109 تىببىي داۋالاش - مەھەللە ئاپىپاراتى بار، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا - بازار (مەيدان) لىق دوختۇرخانا يەتتە. كەنت شىپاخانىسى 77، زاۋۇت - كان، كارخانا، كەسپىي ئورۇنلاردىكى تىببىي داۋالاش ئۆيى 11. شەھەر بويىچە 360 كەسپىي مەھەللە تېخنىكا خادىمى، 166 كېسەل كارىۋىتى بار. مۇشۇ يىر يېلدا 20 قېتىم شەھەر دەرىجىلىك تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 3710 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. 12 قېتىم يېزا - بازار دەرىجىلىك تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 2450 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. شۇ يىلى تۇنجى نۆۋەتلىك يەككە

ئەمگەكچىلەر تەنھەرىكەت يىغىنى ئۇتكۇزۇلدى، 297 يەككە ئەمگەكچى 11 تۇر بويىچە مۇسابىقىگە قاتناشتى. بورتالا ئوبلاستىدا ئۇتكۇزۇلگەن تۇرلۇك مۇسابىقىلەردە، شەھەرنىڭ ۋەكىللەر كوماندىسى ئۇچ تۇردە كوللېكتىپ 1 - لىككە، 15 تۇردە شەخسىلەر بويىچە 1 - لىككە ئېرىشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئۇتكۇزۇلگەن ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتەپلىرىنىڭ يېنىك ئاتلېتىكا مۇسابىقىسىدە ئىككى كۈمۈش مېدال، تۆت مىس مېدال قولغا كەلتۈرۈلدى. شەھەر بويىچە 8667 ئوتتۇرا ۋە باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى دۆلەتلىك تەنتەربىيىدە چېنىقىش ئۇلچىمىگە يەتتى.

☆ 9 - ئاينىڭ 15 - كۈنى شەھەرلىك پەن - تېخنىكا كومىتېتى كىرگۈزگەن «شال مايىسىنى قۇرۇق يەردە يېتىشتۇرۇپ، شالاڭ كۆچۈرۈش» تېخنىكىسى سىناق قىلىنىپ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلدى. بىلىن خارمودۇن يېزىسى، شويىڭپەن بازىرىدىكى ئىككى تەجرىبە رايونىنىڭ تۆت دەرىجىلىك قۇۋۋەت بېرىلگەن يەردىكى 72.92 مو شالىنىڭ مو بېشى مەھسۇلاتى 555.09 كىلوگرامغا يەتتى.

جاڭ جۇڭشيۇ

جىڭ ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: جاۋانبەدەي (موڭغۇل)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ۋاڭ خۇيشېڭ، نۇرساپا ئوتەل (قازاق)، باۋۇدۇن مۇسىناخون، ۋاڭ زۇڭخۇڭ.

ھاكىمى: نۇرئابباس شېرىپ (قازاق)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: رەخمىتۇللا ھوسەن، شى گۈڭفۇ، چۇ چاڭشۇەن (3 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، بايىنكېشىك بالدىن (موڭغۇل)، جۇيىمىن (3 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: فېڭ خۇي (10 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

سىياسىي كېڭەش 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: قاسىم راشىدىن؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: لى شېڭشياۋ، شامبىر دامبا (موڭغۇل)، ۋاڭ باۋۋۇ، كېپەك ھېلىم، رەشىدە جۇماغۇل (ئايال، قازاق).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: تۇرسۇن ئىمىن.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: مېڭ گۈاڭتاڭ.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى جىڭ ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 201 مىليون 504 مىڭ 700 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 169 مىليون 956 مىڭ 100 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 11.37% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 342 مىليون 661 مىڭ 800 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 303 مىليون 247 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، 17.81% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 185 مىليون 934 مىڭ 300 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 157 مىليون 351 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 13.81% ئاشتى؛ ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 11 مىليون 194 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 22 مىليون 944 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 168 مىليون 913 مىڭ 400 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 131 مىليون 542 مىڭ يۈەن) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.5% تۆۋەنلىدى. ناھىيە بويىچە 258 مىڭ 500 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ يىل يىلدا 43 مىڭ 273.5 تونىنا ئاشلىق، 10 مىڭ 91 تونىنا پاختا، 100.4 تونىنا ياغلىق دان، 97 تونىنا قارا گازىر، 1600 تونىنا ئالقات ئېلىندى. 1096 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 124 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى، 290 مىڭ تۈپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى. ناھىيە بويىچە

12 مىڭ 215 مو ئېتىز - ئېرىق ئىھاتە قىلىنغان بار، ئېتىز - ئېرىق بويلىرىنى قوراملاشتۇرۇش نىسبىتى 61.2% كە يەتتى. يىل ئاخىرىدا 223 مىڭ 400 تۈياق چارۋا قالدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا 2102 تونىنا گۆش، 335 تونىنا قوي يۇڭى، 340 كىلوگرام ئۆچكە تىۋىتى، 5022 پارچە كالا تېرىسى، 62 مىڭ 496 پارچە قوي تېرىسى، 4833 پارچە ئۆچكە تېرىسى، 2565 تونىنا سۈت، 745 تونىنا تۇخۇم ئېلىندى. مۇھەسۋلاتلىرى بېقىلىدىغان كۆلەم 4700 مو بولۇپ، 227 تونىنا بېلىق تۇتۇلدى. ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا 7 مىليون 370 مىڭ 200 يۈەن مەبلەغ سېلىندى (بۇنىڭ ئىچىدە ئامما توپلىغىنى 3 مىليون 751 مىڭ 900 يۈەن)، ئامما 268مىڭ ئىش كۈنى ئەمگەك قىلدى. جەمئىي87.93 كىلومېتر ئۆزەنلۇقتا سۇ سىڭىمى ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، 337يۇرۇشلەشكەن ئىنشائات ياسالدى، 15قۇدۇق قېزىلدى، 11.08 كىلومېتر ئۆزەنلۇقتا كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش توسمىسى ياسالدى؛ 77.16 كىلومېتر ئۆزەنلۇقتا سو چىقىرىۋېتىش ئۆستىڭىنىڭ لاتقىسى تازىلاندى. 247.3 كىلومېتر ئۆزەنلۇقتا سۇ سىڭىمى ئېرىق - ئۆستەڭ، 28 يۇرۇشلەشكەن قۇدۇق رېمونت قىلىندى؛ 7000 مو بوز يەر ئېچىلدى، 4000 مو تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىز ئۆزگەرتىلدى، ياخشىلانغان سۇغىرىش كۆلىمى 16 مىڭ موغا يەتتى. تولى يېزىسىنىڭ قىزىلىيار كەنتىدىكى ئامما 604 مىڭ 500 يۈەن مەبلەغ توپلاپ يەتتە ماشىنىلاشقان قۇدۇق قازدى، 3.03 كىلومېتر ئۆزەنلۇقتا يۇقىرى بېسىملىق توك سىمى تارتتى، 1500 مېتر ئۆزەنلۇقتىكى مۇقىم سۇ سىڭىمى ئۆستەڭنى رېمونت قىلدى، 8800 مېتر ئۆزەنلۇقتا سۇ چىقىرىۋېتىش ئۆستىگى چاپتى، بۇنىڭ بىلەن قۇرغاقچىلىق قىياپىتىنى بىراقلا ئۆزگەرتتى. 1991-يىلى جىڭ ناھىيىسى يەنە ئاپتونوم رايون بويىچە ئېتىز-ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى «تەڭرىتاغ لوكۇسى» بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ناھىيە بويىچە 35 مىڭ مو ئېتىزدا چېكەتكە يوقىتىلدى، 5000 مو يەردىكى دەل - دەرەخلەرده كېسەللىك ۋە ھاشارەتلارنىڭ ئالدى ئېلىندى.

ھەرقايسى يېزا - بازار ۋە مەيدانلاردىكى «زىرائەت دوختۇرخانىسى» 20 مىڭ 946 ئادەم (قېتىم) مۇلازىمەت قىلدى، 40.04 تونىنا دېھقانچىلىق دورىسى سېتىلدى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 45 مىڭ كىلوۋاتقا، تراكتور بىلەن يەر ھەيدەش نىسبىتى 94.2% كە يەتتى. 1991 - يىلى چارۋىچىلىق رايونلىرىدا ئون ئائىلىلىك چارۋىچى ئولتۇراقلاشتى، 77 قوتان، مەككىز دورىلاش ۋاننىسى ياسالدى، بەش قۇدۇق قېزىلدى، 19.5 كىلومېتر ئۆزەنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەڭ، 33.4 كىلومېتر ئۆزەنلۇقتا يول ياسالدى. ئىككى مەدەنىيەت ئۆيى قۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 21 مىڭ 960 تونىنا ئوت - چۆپ چېپىلدى، 1060 تونىنا زاپاس يەم - بوغۇز تەييارلاندى؛ تاغلىق رايونلارغا ماددىي ئەشيا يەتكۈزۈپ بېرىش ئۈچۈن 199 ئاپتوموبىل (قېتىم) ئىشقا سېلىندى؛ ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇپ، چارۋىلارنى قوغداش ئۈچۈن 72 مىڭ يۈەن پۇل تارقىتىلدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىسى 53 مىليون 280 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1991 - يىلىدىكىدىن 19.9% ئاشتى.

ناھىيەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 120 مىليون 710 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 123 مىليون 625 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 40.5% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 9 مىليون 994 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 21 مىڭ 700 تونىنا تۆز، 1222 تونىنا فوسفورلۇق ئوغۇت، 23 مىڭ 637 تونىنا گىلائوبىر تۈزى، 954 تونىنا سۇسىزلاندۇرۇلغان ناترىي سۇلفات، 659 تونىنا پاختا يېپى، 14 مىليون 120 مىڭ دانە خىش، 185تونىنا ئىچىملىك - ھاراق (ئاق ھاراق 73.2 تونىنا)، 92.3 تونىنا بېرزېنت، 4430 تونىنا ئۇن، 1890 تونىنا سۇ بېغى، 1980 تونىنا يەم - بوغۇز، 11 مىڭ 274 تونىنا ساپ پاختا ئىشلەپچىقىرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 46 مىليون 875 مىڭ 500 ئادەم/كىلو-مېتر غا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 32 مىليون940 مىڭ تونىنا/كىلومېتر غا يەتتى. پوچتا -تېلېگراف كەسىپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 989 مىڭ

300 يۈەنگە يەتتى. 12 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنى 680 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، ئۇزۇنلۇقى 25.8 كىلومېتر كېلىدىغان جەنۇبتىكى تۆت تاغلىق چارۋىچىلىق مەيدانىغا بارىدىغان دۆندىجىن تېغى ئارىسىدىكى تاشيول پۈتۈپ قاتناش باشلىنىپ، شۇ جايدىكى چارۋىچىلارنىڭ ئاتلىق ۋە تۆگىلىك ئوتلاقتا كۆچۈش، تاغدىن چۈشۈش تارىخىغا خاتىمە بېرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا سىرت جايلار بىلەن ئۇچ ئىقتىسادىي ھەمكارلىق كېلىشىمى ئىمزالاندى (ئىككى كېلىشىم يولغا قويۇلدى)؛ ئون ئادەم (قېتىم) سىرتقا تەكشۈرۈشكە باردى؛ سىرتتىن 59 ئادەم (قېتىم) جىڭ ناھىيىسىگە تەكشۈرۈشكە كەلدى؛ 2 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ كىرگۈزۈلدى؛ 21 ھەر خىل تېخنىكا خادىمى تەكلىپ قىلىندى. 8 ـ ئايدا ئوبلاست بويىچە يېزا ـ بازار كارخانىلىرىنى سېلىشتۇرۇپ باھالاپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتا جىڭ ناھىيىسىدىكى تۆت زاۋۇت ئاپتونوم ئوبلاست بويىچە 1 ـ دەرىجىلىك كارخانا ئۆلچىمىگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 73 مىليون 540 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 14 مىليون 530 مىڭ يۈەن. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 930 يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى ـ خىزمەتچى 12 مىڭ 722 (كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغىنى 1643) بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 34 مىليون 424 مىڭ 500 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى (كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ 2 مىليون 924 مىڭ 600 يۈەن)، بازار ـ يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 155 مىليون 250 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە ـ بازاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 633 ئادەم ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 64 نامرات ئائىلىگە يار ـ يۆلەك بولۇندى، نامرات ئائىلىلەرگە 12.7 تونىنا ئۇرۇق، 15.6 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت، 350 كىلوگرام مۇلياۋ يوپۇق ھەل قىلىپ بېرىلدى، نامراتلارغا يار ـ يۆلەك بولۇش ئۈچۈن 14 مىڭ 500 يۈەن ئايلانما مەبلەغ ئاجرىتىلدى. شۇ يىلى 50 ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. دېھقان، چارۋىچىلارغا جەمئىي 20 مىڭ يۈەن ئوزۇقلۇق ئاشلىق پۇلى، 40 مىڭ يۈەن قۇنتۇزۇش پۇلى تارقىتىپ بېرىلدى. ئىچكى ئۆلكىلەردىكى ئاپەتكە ئۇچرىغان رايونلارغا 110 مىڭ يۈەن ئىئانە قىلىندى. ھەربىيلەرنىڭ ئائىلە ـ تاۋابئاتلىرىغا، مەجرۇھ ـ مېيىپ ھەربىيلەرگە، ھەربىي سەپتىن قايتقان، چېكىنگەن پېشقەدەم ھەربىيلەر (ئۇچ ۋىلايەت ئىنقىلابىغا قاتناشقان ھەربىيلەرمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) گە جەمئىي 146 مىڭ 230 يۈەن ئېتىبار بېرىش پۇلى، نەپقە پۇلى، ۋاقىتلىق ۋە قەرەللىك قوشۇمچە ياردەم پۇلى تارقىتىپ بېرىلدى. ناھىيە بويىچە ئۇچ پاراۋانلىق زاۋۇتى بار، ئۇنىڭدا 48 ئىشچى ـ خىزمەتچى (مېيىپلار 25) ئىشلەيدۇ، ئۇلار باراتقان مەھسۇلات قىممىتى 200 مىڭ يۈەنگە، پايدىسى 8000 يۈەنگە يەتتى. تۆت ياشانغانلار ساناتورىيىسى بار، ئۇلاردا بەشتە كاپالەتلەندۈرۈلىدىغان 42 بوۋاي ـ مومايى بېقىلۇاتىدۇ. 47 كىشى تارقاق بېقىلۇاتىدۇ. مۇشۇ بىر يىلدا ستراخوانىيە ھۆددىگەرلىك سوممىسى 220 مىليون يۈەنگە، كەسپىي كىرىم 1 مىليون 240 مىڭ يۈەنگە، كەسپىي چىقىم (تۆلەم سوممىسىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) 400 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار پەن ـ تېخنىكا خادىملىرىدىن 1089 ى بار. شۇ يىلى «جىڭ ناھىيىسى داخىيەنزە بازىرىنىڭ پەن ـ تېخنىكا، ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنىڭ ئومۇمىي پىلانى» بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ پەن ـ تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 ـ دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، ناھىيىدىكى ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 13 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئالتە)، ئوقۇغۇچىسى 6262 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1515)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 45 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 11)، ئوقۇغۇچىسى 13 مىڭ 714 (مىللىي ئوقۇغۇچى 3980)؛ كەسپىي تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر،

ئوقۇغۇچىسى 158؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى كەسپىي ئوقۇتقۇچى 1358 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 617)، بالىلار باغچىسى ئوچ، قوبۇل قىلىنغان بالا 598 (مىللىي بالا 63). ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى بىر. شۇ يىلى ماۋارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 600 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، ئوقۇتقۇشقا ياردەم بېرىش ئۈچۈن 30 مىڭ يۈەن ئىئانە قىلىندى، ماۋارىپ فوندى ئۈچۈن 17 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلاندى. ناھىيە بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى 11 تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 278 سەھىيە تېخنىكا خادىمى (ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 16)، 252 كېسەل كارىۋىتى بار. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا 28 كەنت دەرىجىلىك شىپاخانا، 30 يېزا دوختۇرى، 29 يەككە داۋالاش ئورنى بار؛ شۇ يىلى يېزىلاردىكى ھەمكارلىشىپ داۋالىنىش تۈزۈمى ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى. 8 - ئايدا ئاقسۇدا ئوتكۈزۈلگەن ئاپتونوم رايونلۇق باشلار يىغىنى ئاتالمىتكا مۇسابىقىسىدە، جىڭ ناھىيىسىنىڭ تەنھەرىكەتچىلىرى ئىككى ئالتۇن مېدالغا، بىر كۈمۈش مېدالغاھەمدەتەنتەربىيەئەخلاق - پەزىلەت مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. مۇشۇ بىرىملداپىزا - بازاردىن يۇقىرى ئورۇنلاردا 25 قېتىم ھەر خىل تەنھەرىكەت يىغىنى ئوتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 1500 كىشى قاتناشتى.

☆ 8 - ئايدا ناھىيە بويىچە تۇنجى پۈركۈپ سۇغىرىش قۇرۇلۇشى — داخىيەنزە بازىرى كۆگىرچىن ئوتلىقىدىكى ئاپتوماتىك بېسىملىق پۈركۈپ سۇغىرىش قۇرۇلۇشى پۈتتى. بۇ قۇرۇلۇشقا جەمئىي 700 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، ئۇنىڭ لايىھىدىكى سۇغىرىش كۆلىمى 4000 مو.

☆ 10 - ئايدا تولى يېزىسىنىڭ ئىككىقۇدۇق كەنتى ئاپتونوم رايون بويىچە چارۋىلارنى سۇغىرىش قۇرۇلۇشى بويىچە «تەكرىتاغ لوكقىسى» مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

☆ 10 - ئاينىڭ 30 - كۈنى بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلانىدىكى نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ بىرى بولغان جىڭ ئوت ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ قۇرۇلۇشى باشلاندى. بۇ قۇرۇلۇشقا جەمئىي 50 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىدۇ، گېنېراتورلارنىڭ ئومۇمىي سىغىمچانلىقى 36 كىلوۋاتقا يېتىدۇ.

☆ 1991 - يىلى تولى يېزىسى، كالا فېرمىسى ۋە ماندانبۇلاق يېزىسىدىكى چارۋىچىلار ئولتۇراقلاشقان ئۇچ جايىنىڭ ئوت - چۆپ بازىسى ئەتراپىدا 4 - 9 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئۆسۈملۈك قاشا (يەنى ئوتلاقنىڭ ئەتراپى ئوچ قۇر قويۇق ئالقات، جىگدە قاتارلىق تىكەنلىك ئۆسۈملۈكلەر بىلەن ئورالدى) بەرپا قىلىندى. بۇ، مەبلەغ كۆپ كېتىدىغان، ياشقۇرۇش قولايسىز بولغان تىكەنلىك سىم قاشانىڭ ئورنىنى باستى. بۇ، ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى ئۆسۈملۈك قاشا ھېسابلىنىدۇ.

خې پىڭشى

ئارىشاق ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: تاجىقان (قازاق)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: چولتۇم (موڭغۇل)، لىيۇ جېنخۇي، سۇلۇك كېچياك، ئابدۇراخمان، دەمىرىنجاپ (موڭغۇل).

ھاكىمى: دەمە (موڭغۇل، 1 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: گۈلۈك جېڭخۇا، ئاشىم (قازاق)، باتۇ (موڭغۇل)، ما يۈگۈي.

سىياسىي كېڭەش 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: لىيۇ لى؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: نىياز جارۇپ، چې جۇنياۋ، نامىنجاپ (موڭغۇل)، ئابدۇسەمەت (قازاق)، تۆلەۋ (قازاق).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: تېكبور (موڭغۇل).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: تېمەن جېڭ.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئارىشاق ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 69 مىليون 35 مىڭ 100 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 66 مىليون 193 مىڭ 800 يۈەن) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن %0.047 ئۆسۈپ، ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، ئۆسۈشىدىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 130 مىليون 232 مىڭ 300 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 125 مىليون 470 مىڭ 200 يۈەن) گە يېتىپ، %11.45 ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 62 مىليون 982 مىڭ 600 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 61 مىليون 766 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، %7.62 ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 4 مىليون 95 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 16 مىليون 235 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 85 مىليون 332 مىڭ 400 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 80 مىليون5000 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %6.53 ئاشتى. ناھىيە بويىچە 285 مىڭ 900 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 37 مىڭ 940 تونىنا ئاشلىق، 9159 تونىنا ياغلىق دان، 39 مىڭ 613 تونىنا قىزىلچا ئېلىندى. 2242 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يىل ئاخىرىدا 334 مىڭ 294 تۈياق چارۋا قالدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا 2467 تونىنا گۆش، 690.8 تونىنا قوي يۇڭى، 3.54 تونىنا ئۆچكەتىۋىتى، 5.33 تونىنا تۆگە يۇڭى، 4438 پارچە كالا تېرىسى، 87 مىڭ 622 پارچە قوي تېرىسى، 5100 پارچە ئۆچكە تېرىسى، 1604.9 تونىنا كالا سۈتى، 667 تونىنا قوي سۈتى ئېلىندى. ئۆي قۇشلىرى 124 مىڭ 300 گە يەتتى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 18 مىليون 29 مىڭ 500 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %5.47 ئاشتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 23 مىليون 547 مىڭ 900 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 25 مىليون 415 مىڭ 100 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %29.46 ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 7 مىليون 380 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 2985.25 تونىنا ئۇن، 2345.89 تونىنا سۇ يېغى، 2653 تونىنا ئارىلاشما يەم - بوغۇز، 16.18 تونىنا ئاق ھاراق، 27.18 تونىنا ئاچچىقسۇ، 15.77 تونىنا پېچىنە - پىرەنىك، 55 تونىنا پىنتوزا، 1143 يۈرۈش ياغاچ ئۆي جاھازى، 2620 دانە قاتالتىر ياسالمىسى، 60 مىڭ 179 پار لاتاخەي، 8 مىليون 990 مىڭ دانە خىش ئىشلەپچىقىرىلدى. 5 - ئايدا ناھىيىلىك تېرە - يۇڭ زاۋۇتى رەسمىي ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى، يىل ئاخىرىغىچە 200 مىڭ يۈەن مەھسۇلات قىممىتى يارىتىلدى. 6 - ئايدا ناھىيىلىك پىنتوزا زاۋۇتى ئىنچىكە پىنتوزا زاۋۇتى قىلىپ كېڭەيتىپ قۇرۇلدى، 75 مىڭ يۈەن مەھسۇلات قىممىتى يارىتىلدى. ناشيولدا توشۇلغان يۇك ئوبوروت مىقدارى 15 مىڭ تونىنغا، توشۇلغان يولۇچى 600 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 622 مىڭ 500 يۈەنگە يەتتى.

مۇشۇ بىر يىلدا ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 10 مىليون 980 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 9 - ئايدا ناھىيە ئىچىدىكى بۆگدۈر بازىرىدا كەڭلىكى ئىككى مېتر، چوڭقۇرلۇقى ئىككى مېتر، ئۇزۇنلۇقى 1700 مېتر كېلىدىغان بىر كەلكۈندىن مۇداپىئەلىنىش ئۆستىگى چېپىلدى، ئۇنىڭغا 580 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايون ئاجرانقان پۇل 500 مىڭ يۈەن.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 49 مىليون 830 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 14 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %9.32 ئاشتى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان مىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 700.14 يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 8545

بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 16 مىليون 626 مىڭ 100 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. ناھىيە - بازاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 355 ئادەم ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى؛ 80 ئائىلىلىك (448 كىشى) دېھقان، چارۋىچى نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 72 مىليون 546 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيىلىك مەبلەغ بىرلەشمىسى ھەرقايسى تارماقلار ئىشلەپ چىقارغان 33 . 9426 يۈەن پۇلدىن پايدىلىنىپ، ناھىيە بويىچە تۇنجى مەبلەغ پاراڭلىق مۇلازىمەت ئورنى قۇردى. 8 - ئايدا تىجارەت باشلاپ يىل ئاخىرىغىچە 3000 يۈەندىن ئارتۇق پايدا يارىتتى.

ناھىيە بويىچە تۇرلۇك پەن - تېخنىكا خادىملىرىدىن 1948 ى بار. بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 203. ناھىيىدىكى ئاددىتىسكى باشلانغۇچ مەكتەپ 45 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ ئون)، ئوقۇتۇش نۇقتىسى 14، ئوقۇغۇچىسى 9601 (مىللىي ئوقۇغۇچى 3892)؛ ئوتتۇرا مەكتەپ 11 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ تۆت)، ئوقۇغۇچىسى 4174 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1032). ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 1088 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 642). ناھىيە بويىچە يەتتە تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى (دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چارۋىچىلىق فېرمىلىرىدىكىسى بۇنىڭ سىرتىدا)، 170 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 108 كىسەل كارىۋىتى بار. ناھىيىنىڭ تەنھەرىكەتچىلىرى ئاپتونوم رايوندا ئۆتكۈزۈلگەن تۇرلۇك تەنتەربىيە مۇسابىقىلىرىدە ئومۇمىي نومۇر بويىچە ئۈچ تۈردە 2 - لىككە ئېرىشتى؛ شەخسلەر بويىچە ئالتە ئالتۇن مېدالغا، سەككىز كۈمۈش مېدالغا، ئىككى مىس مېدالغا ئېرىشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 13 قېتىم بازار دەرىجىلىكتىن يۇقىرى تۇرلۇك تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 2054 ئادەم قاتناشتى.

☆ 10 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئارىشالڭ ناھىيىسىگە ئاپتونوم رايون «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتى، ئارمىيە - خەلق ئىتتىپاقلىقىدا نەمۇنىچى ناھىيە» دەپ نام بەردى.

☆ 12 - ئايدا چاغانتۇڭگى بېزىسىنىڭ مۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى قۇرۇلۇشى باشلاندى.

ناخيا

سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

9 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ما چېڭرۇڭ (خۇيزۇ)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جاۋ شۆجى، ما جىنشەن (خۇيزۇ)، خەن دېشياڭ، ما چاڭچۈن (خۇيزۇ)، بەيسارا (ئايال، قازاق)، ئىسمائىل ھابىل.

ئوبلاست باشلىقى: ما سۈنلياڭ (خۇيزۇ)؛ مۇئاۋىن ئوبلاست باشلىقلىرى: لیۇ بېنچۈ (11 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، ۋاڭ بولياڭ (11 - ئايدا ۋەزىپىدىن يۆتكەلدى)، شارىپقان (قازاق)، جۇجىيەنخۇا (خۇيزۇ)، تۇرسۇنتايىر ھەببۇللا، جاۋ جۇڭيۈەن (مانجۇ).

سىياسىي كېڭەش 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: چېڭ پېيچى؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ياڭ شاڭژېن (خۇيزۇ)، جاڭ جىنفۇ، چېن پېڭلەي، جيا پېينەن، ما جېڭجۇڭ (خۇيزۇ)، لیۇ چېڭجى، قۇنىياز (قازاق)، ئابدۇرېشىت.

ئوبلاستلىق ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: باۋ ژېنگۈي (خۇيزۇ).

ئوبلاستلىق خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ۋاڭ كي (خۇيزۇ).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى سانجى ئوبلاستىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 2 مىليارد 654 مىليون 597 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 2 مىليارد 607

مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.67% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 5 مىليارد 747 مىليون 9000 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 5مىليارد 691مىليون يۈەن) گەيېتىپ، 6.43% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 2 مىليارد 194 مىليون 533 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 2 مىليارد 169 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 1.38% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 195 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 358 مىليون يۈەن بولدى.

1991 - يىلى ئوبلاست بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 87 مىليون 740 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 1 مىليارد 33 مىليون يۈەن) گەيېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.65% ئاشتى. ئوبلاست بويىچە 4 مىليون 301 مىڭ 200 مو تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، شۇ يىلى 3 مىليون 720 مىڭ 300 مو يەر تېرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 648 مىڭ 741 توننا ئاشلىق ئېلىندى؛ پاختا 10 مىڭ 127 توننىغا يېتىپ، 121.36% ئاشتى؛ قىزىلچا 272 مىڭ 464 توننىغا يېتىپ، 37.9% ئاشتى؛ 218 مىڭ 807 توننا كۆكتات، 105 مىڭ 940 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا 28 مىڭ 493 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 5599 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى. ھەرخىل چارۋىلارنىڭ ئەي بولۇش نىسبىتى 90.73% كە، قولدىن چىقىش نىسبىتى 42.5% كە يەتتى، يىل ئاخىرىدا 2 مىليون 463 مىڭ 500 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 28 مىڭ 653 توننا گۆش، 4133 توننا قوي يۇڭى، 81 توننا تۆگە يۇڭى، 296 مىڭ 422 پارچە قوي تېرىسى، 18 مىڭ 378 توننا سۇت، 3993 توننا تۇخۇم ئېلىندى. سۇ مەھسۇلاتلىرى بېقىلىدىغان كۆلەم 40 مىڭ 718 مو بولۇپ، 2445 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 808 مىڭ 440 كىلوۋاتقا يەتتى، شۇ يىلى 3 مىليون 787 مىڭ 100 مو يەر ماشىنا بىلەن تېرىلدى، 826 مىڭ 400 مو يەردىكى زىرائەت ماشىنا بىلەن يىغىۋېلىندى. يېزا ئىگىلىكىدە 74 مىڭ 708 توننا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى (ساپ ئوغۇتقا سۇندۇرغاندا 27 مىڭ 890 توننا). يېزىلاردا 162 مىليون 920 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىشقا ئىشلىتىلگەن توك 131 مىليون 360 مىڭ كىلوۋات سائەت. ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى ئۈچۈن سېلىنغان مەبلەغ 69 مىليون 326 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 66.2% ئاشتى. يېڭىدىن ماشىنىلاشقان قۇدۇقتىن 327 سى قېزىلدى، 118.7 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا يېزا ئىگىلىكىگە ئىشلىتىلىدىغان سىمتاناب تارتىلدى. 849.6 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى. ئوبلاست بويىچە ئۇنۇملۇك سۇغىرىلىدىغان يەر كۆلىمى 3 مىليون 396 مىڭ 400 مو بولۇپ، تېرىلغۇ يەر كۆلىمىنىڭ 78.96 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. ئاپتونوم رايون بويىچە قانات يايدۇرۇلغان «تەڭرىتاغ لوڭقىسى» ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى مۇسابىقىسىدە ماناس، قۇتۇبى ناھىيىلىرى يەنە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، سانجى شەھىرى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، مىچۇەن ناھىيىسىنىڭ گۇمۇدى بازىرى ئالاھىدە رىغبەتلەندۇرۇش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 532 مىليون 470 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 579 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 20.6% ئاشتى.

سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 274 مىليون 460 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 1 مىليارد 381 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 7.05% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى سانائەتنىڭ 50.83% نى، يېزا - بازار ۋە يېزا - بازاردىن يۇقىرى كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى سانائەتنىڭ 37.44% نى، يېزا - بازاردىن تۆۋەن سانائەتنىڭ 9.63% نى، باشقا ئىقتىسادىي تىپتىكى سانائەتنىڭ 2.1% نى ئىگىلەيدۇ. مۇشۇ بىر يىلدا

123 مىليون 790 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 3 مىليون 770 مىڭ 900 تونا كۆمۈر، 1981 تونا (100%) فوسفورلۇق ئوغۇت، 425 مىڭ 400 تونا سېمونت، 18مىڭ 90تونا ئىشقارى سۇلفىد، 6. 77 كىلوگرام ئالتۇن، 134 مىڭ 541 كىلوۋاتلىق ئۆزگىرىشچان توك ئىشلىتىلىدىغان ئېلېكترو دۋىگاتېل، 25 مىڭ 902 كىلومېتر توك سىمى، 303 مىڭ 592 كىلوۋولت ئامپېرلىق ترانسفورماتور، 126 مىڭ 145 كىلوۋولت ئامپېر سائەتلىك قوغۇشۇن كىسلاتالىق باتارېيە، 19 مىڭ 444 تونا چويۇن، 2 مىليون 384 مىڭ 400 دانە قۇلۇپ، 8793 تونا ماپ پاختا يىپ، 367 مىڭ 200 پار خۇرۇم ئايغ كىيىم، 17 مىڭ 57 تونا ماشىنىدا ئىشلەنگەن كارتون قەغەز، 21مىڭ 789تونا يەم - بوغۇز، 17 مىڭ 335 تونا سۇ يېغى، 11 مىڭ 855 تونا شېكەر، 6264 تونا ئاق هاراق ئىشلەپچىقىرىلدى. سانائەت مەھسۇلاتلىرى سۇپىتىنىڭ مۇقىم ئۆسۈش نىسبىتى 93.1% بولدى. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئەلا سۇپەتلىك مەھسۇلاتتىن 17 سى پارىتىلدى، سۇپەتلىك مەھسۇلات قىممىتى نىسبىتى 14.4% بولدى. 12 خىل يېڭى مەھسۇلات پارىتىلدى. جۇملىدىن ئاپتونوم رايونلىق 7 - بەش يىللىق پىلانىدىكى نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرى بىلەن خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ فوسفور - ئاممونىي قۇرۇلۇشى پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى، مەھسۇلاتى ئاپتونوم رايونىمىز خىمىيە سانائىتىدىكى بىر بوشلۇقنى تولدۇردى؛ سانجى ئوبلاستلىق قەغەز زاۋۇتى يېڭىدىن ئىشلەپچىقارغان 2 - نومۇرلۇق ماندۇق قەغىزى شۇ ساھە بويىچە مەھسۇلات سۇپىتىگە بېرىلىدىغان ئەلا يۇقىرى مۇكاپات — مەي لۇن مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ ئوبلاستلىق ياغ زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان 2 - دەرىجىلىك قىچا يېغى سودا مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن مىنىستىرلىك دەرىجىلىك ئەلا سۇپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى؛ شۇ يىلىنى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ تۇراقلىق مۇلكىي ئوچۇق 219 مىليون 680 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى، يۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 124 مىليون 570 مىڭ يۇەن، يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش ئوچۇن سېلىنغان مەبلەغ 32 مىليون 410 مىڭ يۇەن؛ شۇ يىلىنى كۆپەيگەن ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى ۋە ئوزۇم مۇنداق بولدى: جەمئىي 52 مىليون 340 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىنغان سانجى شېكەر زاۋۇتى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى، ئۇ، يىلىغا 30 مىڭ تونا شېكەر ئىشلەپچىقىرالايدۇ. يىلىغا ئىشلەپچىقىرىلىدىغان سېمونت 10 مىڭ تونا، ئاق هاراق 150 تونا، سودا تور - ئوقتىسى 10 مىڭ 168 كۋادرات مېتر، يىللىق يۇندىنى بىر تەرەپ قىلىش ئىقتىدارى 10 مىڭ تونا، هەرخىل ئوقۇغۇچىلار ئورنى 15 مىڭ 752.

مۇشۇ بىر يىلدا تاشقى سودا بويىچە ئېكسپورت قىلىنىدىغان تاۋارلارنىڭ سېتىۋېلىنىش قىممىتى 55 مىليون 860 مىڭ يۇەنگە، يۆتكەلگەن ئېكسپورت تاۋارلىرىنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 61 مىليون 120 مىڭ يۇەنگە يەتتى. ئىقتىسادىي تېخنىكا هەمكارلىق تۈرىدىن جەمئىي 86 سى ئىمزالاندى، 114 دانە (يۈرۈش) ئۇسكۇنە كىرگۈزۈلدى. شۇ يىلى ئوزۇم كۆرۈلگەن تۇر 44، كۆپەيگەن مەھسۇلات قىممىتى 49 مىليون 40 مىڭ يۇەن، پايدا ۋە باج 4 مىليون 640 مىڭ يۇەن.

قاتناش - ترانسپورت بويىچە تاشيولدا توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 31 مىليون 470 مىڭ تونا/كىلومېتر، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 411 مىليون 270 مىڭ ئادەم/كىلومېتر، ترانسپورت تىجارىتىدىن قىلىنغان كىرىم 21 مىليون 813 مىڭ يۇەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا پوچتا - تېلېگراف كەسىپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 14 مىليون 960 مىڭ يۇەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدا شەھەر تېلېفونى كومۇتاتورىنىڭ ئومۇمىي سىغىمچانلىقى 11 مىڭ توچكىغا، يېزا تېلېفونى كومۇتاتورىنىڭ سىغىمچانلىقى 2220 توچكىغا يەتتى.

ئوبلاست بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 1 مىليارد 74 مىليون 250مىڭ يۇەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 172مىليون 130مىڭ يۇەن) گەيېتىپ، 16. 36%

ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىي 22 مىڭ 432 ئادەم (قېتىم) سايامەتچى كۆتۈرۈلمىدى، سايامەتچىلىكتىن قىلىنغان كىرىم 305 مىڭ يۈەنگە، پارىتسلىغان تاشقى پېرىۋوت 28 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يېزىلاردا كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىم 833 يۈەنگە، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 567 يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 93 مىڭ 919 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 213 مىليون 775 مىڭ 400 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى؛ شەھەر - بازارلاردىكى كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 33 مىڭ 843 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 69 مىليون 179 مىڭ 300 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى، مۇشۇ بىر يىلدا شەھەر - بازارلاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 8549 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. ئىجتىمائىي پاراۋانلىق كارخانىلىرىنى تەرتىپكە سېلىش ئارقىلىق 41 كارخانا ساقلاپ قېلىندى، بۇ كارخانىلارنىڭ ئىشچى - خىزمەتچىسى 1450 (مېيىپلار 647) بولۇپ، ئۇلار 21 مىليون 201 مىڭ 200 يۈەنلىك مەھسۇلات قىممىتى يارىتتى، 466 مىڭ يۈەن پايدا ئالدى. ئوبلاست بويىچە 25 ياشانغانلار ساناتورىيىسى ئۆلچەملەشتۈرۈلدى، ئون ساناتورىيىنىڭ دەرىجىسى3 - دەرىجىلىك ساناتورىيىگە ئۆستۈرۈلدى. 62 يېزا - بازارلا مېيىپلار جەمئىيىتى ئاپپاراتى قۇرۇلۇپ، مېيىپلارنىڭ سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش خىزمىتى ئومۇميۈزلۈك قانات يايدۇرۇلدى، يىل ئاخىرىغىچە 434 ئادەم كاتارا كانى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ئوپېراتسىيىسى، 258 ئادەم (قېتىم) بالىلار پارالىچ كېسەللىكى ئوپېراتسىيىسى قىلىندى، ئالتە ئادەم گاسلار تىلى بويىچە تەربىيىلەندى ھەمدە ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىلىپ، مېيىپلار ئۆيۈن كارتا، ئارخىپ تۇرغۇزۇلدى. شەھەر - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1 مىليارد 559 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 27.2% ئاشتى. ئوبلاست بويىچە ھەرخىل مال - مۇلۇك ستراخۇانىيىسى ھۆددىگەرلىك سوممىسى 2 مىليارد 273 مىليون يۈەنگە، ستراخۇانىيە ھەققى كىرىمى 16 مىليون 245 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 61 كارخانا مال - مۇلۇك ستراخۇانىيىسىگە، 238 مىڭ 380 كىشى جىسمانىي ستراخۇانىيىگە، 10 مىڭ 81 ئائىلە مال - مۇلۇك ستراخۇانىيىسىگە قاتناشتى.

ئوبلاست بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىملىرىدىن 14 مىڭ 464 ى بار. 1991 - يىلى 81 پەن تەتقىقات تۈرى ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇلارغا 625 مىڭ يۈەن خىراجەت سەرپ قىلىندى؛ ئالتە تۈرلۈك «ئۇچقۇن پىلانى» غا 170 مىڭ يۈەن خىراجەت سەرپ قىلىندى. شۇ يىلى بىرتۈر ئاپتونوم رايونلىقپەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا، بىر تۈر 4 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، 32 تۈر ئاپتونوم ئوبلاستلىق پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، 15 تۈر بويىچە پاتېنت ئىلتىماسى مۇنۇلدى. پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمدىن توققۇزى، پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن يېزا باشلىقىدىن 53 ى، پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل كەنت باشلىقىدىن 222 سى تەكلىپ بىلەن ۋەزىپىگە قويۇلدى. 49 يېزىدا پەن - تېخنىكا كومىتېتى قۇرۇلدى. پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلۇغ كۆرسەتمىش يېزىسىدىن 12 سى، ئۇلۇغ كۆرسەتمىش كەنتىدىن 136 سى، ئۇلۇغ كۆرسەتمىش ئائىلىسىدىن 4595 ى بارلىققا كەلدى. ئوبلاست بويىچە يېزا باشقۇرۇشىدىكى دېھقانلار تېخنىكا مەكتىپىدىن 44ى، كەنت باشقۇرۇشىدىكى تېخنىكا مەكتىپىدىن 86 سى قۇرۇلۇپ، شۇ يىلى يېزا، كەنتتىن ئىبارەت ئىككى دەرىجە بويىچە 111 مىڭ 596 ئادەم (قېتىم) دېھقان، چارۋىچى تەربىيىلەندى.

ئوبلاستتىكى ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ، چوڭلار ئالىي مەكتىپى تۆت، ئوقۇغۇچىسى 1500 (مىللىي ئوقۇغۇچى 357)؛ تېخنىكۇم يەتتە، ئوقۇغۇچىسى 2515 (مىللىي ئوقۇغۇچى 700)؛ چوڭلار ئوتتۇرا تېخنىكۇمى ئالتە، ئوقۇغۇچىسى 2654 (مىللىي ئوقۇغۇچى 457)؛ تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 1015 (مىللىي ئوقۇغۇچى 252)؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 163 (مىللىي ئوتتۇرا

مەكتەپ 50) ، ئوقۇغۇچىسى 68 مىڭ 246 (مىللىي ئوقۇغۇچى 15 مىڭ 548) ؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ 16، ئوقۇغۇچىسى 6983 (مىللىي ئوقۇغۇچى 527) ؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 494 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 148) ، ئوقۇغۇچىسى 123مىڭ 955 (مىللىي ئوقۇغۇچى 47مىڭ612) ؛ گاس ـ گاچىلار مەكتىپى بىر ؛ بالىلار باغچىسى 58، باغچىدىكى بالا 14 مىڭ 227. شۇ يىلى ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 22 مىليون 685 مىڭ 500 يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى، 68 مىڭ 266 كۋادرات مېتر مەكتەپ بىناسى كېڭەيتىلدى ۋە يېڭىدىن سېلىنىدى. تەربىيەلىنىش بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادىچىللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇشتىن يارىتىلغان مەھسۇلات قىممىتى 34 مىليون 167 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ئاپتونوم ئوبلاست بويىچە مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئىشلىرى ئاپپاراتىدىن بەشى بار بولۇپ، ئۇلاردا 1326 مەدەنىيەت يادىكارلىقى ساقلىنىۋاتىدۇ. بەش سەنئەت ئۆسكى شۇ يىلى 251 قېتىم ئويۇن قويدى، تاماشىبىن 150 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. ئاممىۋى سەنئەت سارىيىدىن بىرى، مەدەنىيەت يۇرتىدىن مەككىزى بار، 107 قېتىم ھەرخىل كۆرگەزمە ئېچىلدى، 97 قېتىم مەدەنىيەت ـ سەنئەت پائالىيىتى ئۇيۇشتۇرۇلدى، ئاممىۋى كۈتۈپخانىدىن توققۇزى بار بولۇپ، ئۇلاردا 642 مىڭ 900 نۇسخا كىتاب ساقلىنىۋاتىدۇ. بازارلىق مەدەنىيەت پونكىتىدىن 81 ى، كەنت مەدەنىيەت ئۆيىدىن 854 ى بار. شەھەر ـ يېزىلارنىڭ تېلېۋىزىيە بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى 90% كە، سىمسىز رادىئو بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى 95% كە، چاستوتىسى تەڭشەلگەن رادىئو بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى 75%كەيەتتى. يېڭىدىنيېزا ـ بازار رادىئو ـ تېلېۋىزىيە پونكىتىدىن 11 ى، كەنت رادىئو ئۆيىدىن 641 ى قۇرۇلدى، 386 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا رادىئو مەخسۇس لىنىيىسى ئورنىتىلدى. ئوبلاست بويىچە تىببىي داۋالاش ـ مەھىيە ئاپپاراتىدىن 247 سى، كېسەل كارىۋىتىدىن 2343 ى، ھەرخىل كەسپىي مەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 3661 ى بار. سانجى ئوبلاستلىق «خەلق» دوختۇرخانىسى 1 مىليون 600 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ يېڭىدىن كېسەلخانا بىناسى سالدى.

ئاپتونوم رايونلۇق يىللىق تەنتەربىيە مۇسابىقىسىدە ئاپتونوم ئوبلاست ۋەكىللەر كومانىدىسى 23 ئالتۇن مېدال، 11 كۈمۈش مېدال، 18 مىس مېدال ئالدى. تۆت تەنھەرىكەتچى بەش تۈردە ئاپتونوم رايونىمىز يېنىك ئاتلېتىكا، سۈرئەتلىك مۇز تېپىلىش رېكورتىنى يۈزۈپ تاشلىدى. ئوبلاست بويىچە 357 قېتىم ھەرخىل تەنھەرىكەت يېغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 104 مىڭ 453 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. ئوقۇۋاتقان 90 مىڭ 93 ئوقۇغۇچى «دۆلەتلىك تەنتەربىيىدە چېنىقىش ئۆلچىمى» گە يەتتى، 8809 كىشىنىڭ نەتىجىسى ئەلا بولدى.

1991 ـ يىلى ئوبلاست بويىچە نوپۇسنىڭ ئۆسۈلۈش نىسبىتى 12.51‰، ئۆلۈش نىسبىتى 3.42‰، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى 9.09‰ بولدى. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇس 1 مىليون 298 مىڭ 771 گە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 21 مىڭ 882 كىشى، يەنى 1.71% ئاشتى. ئومۇمىي نوپۇس ئىچىدە خۇيزۇلار 149 مىڭ 871 بولۇپ، 3176 ئادەم كۆپەيدى؛ ئۇيغۇرلار 52 مىڭ 717 بولۇپ، 982 كىشى كۆپەيدى؛ قازاقلار 110 مىڭ 380 بولۇپ، 2430 كىشى كۆپەيدى؛ خەنزۇلار 970 مىڭ 539 بولۇپ، 14 مىڭ 655 كىشى كۆپەيدى؛ باشقا مىللەتلەر ئاھالىسى 15 مىڭ 264 بولۇپ، 639 كىشى كۆپەيدى.

☆ 3 ـ ئاينىڭ 6 ـ كۈنى ئاپتونوم ئوبلاستلىق ئىتتىپاق كومىتېتى، پىئونېرلار ئەترىتى خىزمىتى كومىتېتى، مىچۈەن ناھىيىلىك پارتكوم، ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى مىچۈەن ناھىيىسى چاڭسەنزە يېزىسى ماچاڭخۇ باشلانغۇچ مەكتىپىنىڭ 5 ـ يىللىق ئوقۇغۇچىسى سۈن يۈخۇاغا «ئۆز ھاياتىدىن كېچىپ باشقىلارنى قۇتۇلدۇرغان لەي نىڭچە مۇنەۋۋەر پىئونېر» دەپ نام بەردى.

☆ 8 ـ ئاينىڭ 26 ـ كۈنىدىن 27 ـ كۈنىگىچە «1 ـ ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك شۇيۈەنى، ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتىنىڭ تەبىئەت مۇھاپىزىتى ئىشخانىسى، شىنجاڭ جىمسار ياۋا ئات

كۆپەيتىش مەركىزى بىرلەشمە تەتقىقات تېمىسى گۇرۇپپىسىدىكى توققۇز نەپەر مۇتەخەسسىس سانجى تەۋەسىدىكى 34 پىرژىۋالىسكى ياۋا ئېتىنى تۇنجى قېتىم ئومۇمىيۇزلۇك كارانتىن قىلدى.

☆ 9 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنىدىن 20 ـ كۈنىگىچە موڭغۇلىيە خەلق جۇمھۇرىيىتى قۇبدۇ ئۆلكىسىنىڭ ۋەكىللەر ئۆمىكى سانجى ئوبلاستىنى زىيارەت قىلدى ھەمدە ئوبلاستلىق خەلق ھۆكۈمىتى بىلەن تاشقى سودا ھەمكارلىقى بويىچە مۇددىئانامە ئىمزالىدى.

☆ 9 ـ ئاينىڭ 17 ـ كۈنىدىن 19 ـ كۈنىگىچە سانجى ئوبلاستلىق 2 ـ نۆۋەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر تەنھەرىكەت يىغىنى جىمسار ناھىيىسىدە ئۆتكۈزۈلدى.

☆ 11 ـ ئاينىڭ 2 ـ كۈنىدىن 10 ـ كۈنىگىچە سانجى ئوبلاستى بىلەن بېيجىڭ مىللەتلەر مەدەنىيەت سارىيى بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغان «ياۋچى مەنزىرىلىرى» فوتو سۈرەت سەنئىتى كۆرگەزمىسى مىللەتلەر مەدەنىيەت سارىيىدا ئۆتكۈزۈلدى.

گۇ ۋېنيەن

سانجى شەھىرى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

3 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ۋاڭ پېيخۇا (ئايال، خۇيزۇ)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: شيۇڭ جىشۇن، ئاۋكەن (قازاق)، جاۋ رۇنگو، ۋۇ خۇيۇ، سۇ خۇيمىن (خۇيزۇ).

شەھەر باشلىقى: تيي شۆلىن (خۇيزۇ)؛ مۇئاۋىن شەھەر باشلىقلىرى: جاڭ يىپىڭ، لى گۇيفېن (ئايال)، مەھەممەت داۋۇت، يۇەن جۇن، ئانار (قازاق).

سىياسىي كېڭەش 3 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ما خۇڭچۇەن؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ما خۇڭشى (خۇيزۇ)، دىڭ چېڭپىڭ، رېشىت سەبەيدۇ، گۇلزىيا (ئايال، قازاق)، لى چېڭيۇەن (خۇيزۇ)، يالڭ باۋشيەن.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: گو جىڭيىڭ.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: گو شياۋدۇڭ (5 ـ ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، گاۋ ماۋشياڭ (7 ـ ئايدا مۇۋەققەت باش تەپتىش بولدى).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 ـ يىلى سانجى شەھىرىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى (ئىشلەپچىقىرىش ـ قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى بۇنىڭ سىرتىدا) 291 مىليون 667 مىڭ 700 يۇەن (1990 ـ يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 281 مىليون 29 مىڭ 600 يۇەن) گە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 10.8% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 478 مىليون 740 مىڭ 800 يۇەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 474 مىليون 216 مىڭ 900 يۇەن) گە يېتىپ، 7.9% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 240 مىليون 768 مىڭ 300 يۇەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 234 مىليون 700 مىڭ 300 يۇەن) گە يېتىپ، 13.9% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 46 مىليون 380 مىڭ يۇەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 50 مىليون 510 مىڭ يۇەن بولدى.

شەھەر بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 184 مىليون 910 مىڭ يۇەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 180 مىليون 730 مىڭ يۇەن) گە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 5% ئاشتى. شەھەر بويىچە 631 مىڭ 200 مو تېرىلغۇ يەر بار، شۇ يىلى 512 مىڭ 900 مو يەر تېرىلىپ، 98 مىڭ 875 توننا ئاشلىق، 11 مىڭ 783 توننا ياغلىق دان، 424 توننا پاختا، 96 مىڭ 314 توننا قىزىلچا، 81 مىڭ 732 توننا كۆكتات، 3998 توننا ياڭيۇ تۇرىدىكى كۆكتات، 28 مىڭ 627 توننا قوغۇن ـ تاۋۇز، 850 توننا مېۋە ـ چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 338 مىڭ 500 تۇياق چارۋا قالدى.

چارۋىلارنىڭ يىللىق تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى 18% . 34 بولدى. 3357 تونىنا گۆش، 598 تونىنا قوي يۇڭى، يەتتە تونىنا ئۆچكە تىۋىتى، 2340 تونىنا سۈت، 34 مىڭ 500 پارچە قوي تېرىسى، 2700 پارچە كالا تېرىسى، 412 تونىنا تۇخۇم، 889 تونىنا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى، مۇشۇ بىر يىلدا 3800 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 620 مىڭ 800 تۇپ مەجبۇرىي كۆچەت تىكىلدى، تۆت ئەتراپقا 388 مىڭ 700 تۇپ كۆچەت تىكىلدى، 744 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى. ئېتىز - ئېرىق بويلىرىدىكى ئورمان تورلىرى كۆلىمى 374 مىڭ 800 موغا، ئورمانلىشىش دەرىجىسى 86.8% كە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ۋە بەشتە ياخشى قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 14 مىليون 778 مىڭ 800 يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانلار ئۆزلىرى توپلىغان مەبلەغ 10 مىليون 865 مىڭ 700 يۈەن: قاتناشقان ئەمگەك كۈچى 1 مىليون ئىش كۈنى بولۇپ، ئۇنى خەلق پۇلىغا سۇندۇرغاندا 4 مىليون 917 مىڭ يۈەن بولىدۇ. 166 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، 448 ئورۇندىكى قۇرۇلۇش يۇرۇشلەشتۇرۇلدى، 49 ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىلدى، 33 ترانسفورماتور كۆپەيتىلدى، 28 كونا قۇدۇق رېمونت قىلىندى، 4.3 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئون كىلوۋولت ئامپېرلىق يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان سىم تاناب تارتىلدى، 66 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا شېغىل يول ياسالدى. شەھەر بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 94 مىڭ 271 كىلوۋاتقا يېتىدۇ. مۇشۇ بىر يىلدا يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى بىلەن مەشغۇلات ئېلىپ بېرىلغان يەر 9 مىليون 214 مىڭ 100 ئۆلچەملىك مو (ئاپتونوم رايوننىڭ سانجىدا تۇرۇشلۇق دېھقانچىلىق مەيدانلىرى شۇنىڭ ئىچىدە) غا، يەر ھەيدەشنىڭ ماشىنىلىشىش دەرىجىسى 92% كە، تېرىشنىڭ ماشىنىلىشىش دەرىجىسى 71% كە يەتتى؛ 31 مىڭ تۇياق قوي ماشىنا بىلەن قىرقىلدى، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت كىرىمى 21 مىليون 803 مىڭ يۈەنگە يەتتى، يېزا ئىگىلىك ماشىنىسى بار يەككە ئائىلە 4018 گە، كەسپىي ئائىلە 123 كە، رېمونت تور - نۇقتىسى 80 گە يەتتى. شۇ يىلى يېزىلاردا 15 مىليون 520 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 4221 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت (ساپ ئوغۇتقا سۇندۇرۇلدى)، 150 تونىنا سۇلياۋ يوپۇق، 47.7 تونىنا دېھقانچىلىق دورىسى ئىشلىتىلدى، 601.9 تونىنا سۇپەتلىك ئۇرۇق سېتىلدى. ئوتلاق ئاساسىي قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلدى، 1185 ئائىلىلىك چارۋىچى ئولتۇراقلاشتى ۋە يېرىم ئولتۇراقلاشتى، ئوتتۇراھال تاغلىق بەلباغلاردىكى ئوتلاقلاردا 57 مىڭ 300 مو ئوتلاق قاشالاندى، 80 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا قاشا ئورنىتىلدى، 30 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى چارۋا يولى رېمونت قىلىندى؛ يېڭىدىن توققۇز قوتان ياسالدى، سۇنئىي ئۇرۇقلاندۇرۇش پونكىتىدىن بىرى قۇرۇلدى، دورا كۆلچىكىدىن 12 سى ياسالدى؛ 150 مىڭ مو يەردە يىئولوگىيىلىك ئۇسۇلدا چېكەتكە يوقىتىلدى، 16 مىڭ مو ئوتلاق ئوغۇتلاندى. 1991 - يىلى سانجى شەھىرى مەملىكەت بويىچە ئوتلاق خىزمىتىدىكى ئىلغار ناھىيە (شەھەر) بولۇپ باھالاندى. شەھەر بويىچە يېزا - بازار كارخانىسى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئادەم 8160 قا، كارخانىلارنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 68 مىليون 747 مىڭ 500 يۈەنگە، ئومۇمىي كىرىمى 74 مىليون 208 مىڭ 600 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە، يارىتىلغان پايدا ۋە باج 6 مىليون 960 مىڭ 200 يۈەنگە يەتتى.

شەھەر بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 152 مىليون 380 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 165 مىليون 920 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 6.8% ئاشتى. 481 مىڭ 400 تونىنا كۆمۈر، 62 مىڭ 800 تونىنا سېمونت، 27 مىليون 660 مىڭ دانە خىش، 4706.8 تونىنا گۈڭگۈرت كىسلاتاسى (ساپقا سۇندۇرۇلدى)، 63 مىڭ كىلوۋولت ئامپېرلىق ترانسفورماتور، 567 تونىنا سۇۋالغۇ، 3488 تونىنا ئۆزگەرتىپ ئىشلەتگەن پولات، 1529 تونىنا سىر، 280 دانە ۋېكلىيوچاتىل تاختىسى، 107 مىڭ 500 دانە پارۋاي، 26 مىڭ تونىنا ئۇن، 2398 تونىنا سۇ يېغى،

3745 تونىا يەم - بوغۇز، 111 مىڭ دانە ئىلمە توقۇلما بۇيۇمى، 106 مىڭ قۇر كىيىم - كېچەك، 268 مىڭ 700 تونىا يۇڭ ئۇچ، 309 تونىا كونسېرۋا، 22تونىا پۇرچاق‌ياسالمىسى (ماشئوگۇر)، 33.5 تونىا ئىچىملىك، 2507 تونىا ھاراق ئىشلەپچىقىرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 11 تۈرده تېخنىكا ئۆزگەرتىلدى، بۇنىڭ ئىچىده ئالته تۈر ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى، كۆپەيگەن مەھسۇلات قىممىتى 8 مىليون 840 مىڭ يۈەنگە، كۆپەيگەن پايدا ۋە باج 570 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئىككى تۈرلۈك پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيىتى كېڭەيتىلدى، تۆت خىل يېڭى‌مەھسۇلات يارىتىلدى. ئەلاسۇپەتلىك مەھسۇلاتلارنىڭ‌مەھسۇلات قىممىتى‌نىسبىتى%16.21 كە، مەھسۇلات سۈپىتىنىڭ مۇقىم ئۆسۈش نىسبىتى %89.5 كە يەتتى. مۇشۇ بىرىيىلدا ھەرخىل ئىقتىسادىي تېخنىكا ھەمكارلىق تۈرىدىن ئونىسى ئىمزالاندى، ئۇنىڭ سەككىزى ئەمەلىيىلەشتى. كۆپەيگەن مەھسۇلات قىممىتى 5 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە، كۆپەيگەن پايدا ۋە باج 154 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئون خىل سانائەت مەھسۇلاتى كۆپەيتىلدى، باشقا جايلاردىن 1 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ، 15 ئىختىساسلىق خادىم كىرگۈزۈلدى. 11 تۈرلۈك شەھەر قۇرۇلۇشى پۈتتۈرۈلدى، بىر ئارخېئانا، بىر سۈيۇقلاندۇرۇلغان گاز پونكىتى سېلىندى، 78 دانە كوچا چىرىغى ئورنىتىلدى. شەھەر بويىچە سۇ تۇرۇبىسىنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 77 كىلومېتىرغا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 5 مىليون 50 مىڭ تونىا تۇرۇبا سۈيى بىلەن تەمىنلەندى، تۇرمۇشتا ئىشلىتىلىدىغان سۈنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى %85 كە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 924 تونىا سۈيۇقلاندۇرۇلغان گاز بىلەن تەمىنلەندى، يېڭىدىن گاز ئىشلىتىدىغان 500 ئابونىچى كۆپەيتىلدى، سۈيۇقلاندۇرۇلغان گازنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى %27.1 كە يەتتى. شەھەر رايونىدا يېڭىدىن 56 مىڭ كۋادرات مېتر ئاسفالت يول ياسالدى، يېڭىدىن 138 مىڭ كۋادرات مېتر تۇرالغۇ ئۆي سېلىندى. پوچتا‌تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارىتى سومىسى 4 مىليون 151 مىڭ 800 يۈەنگە يەتتى.

شۇ يىلى 1000 توچكىلىق تېلېفون كۆپەيتىلدى.

شەھەر بويىچە ئىجتىمائىي ئاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سومىسى 251 مىليون 530 مىڭ يۈەن (بېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سومىسى 31 مىليون 590 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. ناشقى سودا ئېكسپورتى بويىچە تەمىنلەنگەن مالىلارنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 1 مىليون 1000 يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 12 مىڭ 459 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 29 مىليون 427 مىڭ 300 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 1025 يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 805 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى، ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 654 كىشى تەربىيىلەندى. ھەربىي سەپتىن چېكىنگەن 73 كىشى‌ئورۇنلاش. تۇرۇلدى. ئاپەت يۈز بەرگەن رايونلار ئۈچۈن 250 مىڭ يۈەن ئىئانە قىلىندى. شەھەر - بېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 496 مىليون 410 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە 3 مىليون 440 مىڭ يۈەنلىك ھەرخىل قەرز چېكى تارقىتىلدى. ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش بويىچە ھەمكارلىق ستراخۇانىيىسى يولغا قويۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 349 مىڭ 100 يۈەن ستراخۇانىيە ھەققى يىغىۋېلىندى، 471 مىڭ 700 يۈەن تۆلەم تۆلەندى. 113 مىڭ يۈەن قۇتقۇزۇش پۇلى، ئالته تونىا قۇتقۇزۇش ئاشلىقى، 268 قۇر كىيىم - كېچەك تارقىتىلدى. مېيىپلار ئۈچۈن بىر قېتىمدا 337 مىڭ يۈەن ئىئانە قىلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا سەككىز پاراۋانلىق كارخانىسى پاراتقان مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە، پايدا 260 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە 80 نەچچە مىڭ ئادەم (قېتىم) چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇپ، چارۋا مالىلارنى قوغداپ قېلىشى ئۈچۈن ئوت - چۆپ يارىدەم قىلىش پائالىيىتىگە قاتناشتى، ھەرخىل ماتورلۇق قاتناش ۋاستىسىدىن 2800 دانە (قېتىم) چىقىرىلىپ، 4641 تونىا ئوت-چۆپ، ئون تونىا

كۆمسىقوناق، 900 دەچچە تونىنا تاختاي باھاسىدىكى يەم - بوغۇز ھەدىيە قىلىندى، 1500 تونىسدىن ئارتۇق سۇ توشۇلدى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەپچىقىغان پەن - تېخنىكا خادىسىدىن 1670 ى بار. بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسىپي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 240. شەھەر بويىچە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك پەن - تېخنىكىدا ئۇلگە كۆرسىتىش‌بېزىسىدىن‌بىرى، شەھەردەرىجىلىك‌پەن - تېخنىكىداۋلگە كۆرسىتىش‌كەنتىدىن 40ى، پەن - تېخنىكىدا ئۇلگە كۆرسىتىش ئالقىسىدىن 931ى بار. مۇشۇ بىر يىلدا 56 تۈرلۈك پەن - تېخنىكا پىلانى تۈزى ئورۇنلاشتۇرۇلدى، «SG يۇرۇشلۇك قۇرۇق شەكىللىك ترانسفورماتور» ۋە «ئالاھىدە ساروشكا تېخنىكىسىنى يارىتىش» تىن ئىبارەت ئىككى تۈر ئاپتونوم رايونلىق «ئۇچقۇن پىلانى» قاتارىغا كىرگۈزۈلدى؛ «ئاكتىپ كۆمۈر ياسالمىسى» ئاپتونوم رايونلىق پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى نۇقتىلىق كېڭەيتىش پىلانىغا كىرگۈزۈلدى؛ «MJ يۇرۇشلۇك يۇقىرى ئىقتىدارلىق ئېلېكترونلۇق مىكروب يوقىتىش چىرىغى» ئاپتونوم رايونلىق «مەشئەل پىلانى» غا كىرگۈزۈلدى، سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەپچىقىرىلغان مەھسۇلات مەملىكەتلىك «مەشئەل پىلانى» بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن بېكىي مەھسۇلات كۆرگەزمىسىدە ئالتۇن مېدال مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ «بېشىل رەڭلىك كىرىمنى كاربىد ۋە زەررىچىلەرنى يارىتىش» ئاپتونوم رايونىمىزدىكى بىر بوشلۇقنى تولدۇردى؛ «كېرەكسىز خرۇمدىن يەم - بوغۇز ئاقسىلى ئىشلەپچىقىرىش» ئاپتونوم رايونلىق مۇۋەپپەقىيەتلەرنى باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى؛ بەش تۈرلۈك پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيىتى سانجى ئوبلاستىنلىق پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكىنى بىر تۈر، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكىنى ئىككى تۈر، 4 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكىنى ئىككى تۈر. مۇشۇ بىر يىلدا پەن - تېخنىكا ئۈچۈن 314 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 1991 - يىلى سانجى شەھىرى بويىچە 2 - نۆۋەتلىك «پەن - تېخنىكا قىشى» پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، 465 قارار ھەرخىل تەرىپىلەش كۆرسى ئېچىلىپ، 31 مىڭ 68 دېھقان، چارۋىچى (قېتىم) تەرىپىلەندى. شەھەردىكى (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قارايدىغان شەھەردە تۇرۇشلۇق ئورۇنلار بۇنىڭ سىرتىدا) ئادەتتىكى مۇكەممەل ئوتتۇرا مەكتەپ ئۈچ (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر)، ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 12 (توققۇز يىللىق تۈزۈمدىكى مەكتەپ تۆت)، ئوقۇغۇچىسى 5814 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1389)؛ كەسىپي ئوتتۇرا مەكتەپ ئۈچ، ئوقۇغۇچىسى 2329 (مىللىي ئوقۇغۇچى 243)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 62 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ بەش، ياتاقلىق باشلانغۇچ مەكتەپ ئون)، ئوقۇغۇچىسى 15 مىڭ 111 (مىللىي ئوقۇغۇچى 7138)؛ ئولگىلىك بالىلار باغچىسى بىر، يېزا (مەيدان) لاردىكى مەركىزي بالىلار باغچىسى ئالتە، باغچىغا قوبۇل قىلىنغان بالا 2336 (مىللىي بالا 619)؛ ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 183 (مىللىي ئوقۇغۇچى 36)؛ ئىشچى - خىزمەتچىلەر مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 200 (مىللىي ئوقۇغۇچى 15). شۇ يىلى شەھەر بويىچە 24 ئادەم ئالىي ماۋارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىشلەردىن ئېلىنىدىغان ئىمتىھانغا قاتنىشىپ، ئوقۇش پۈتتۈرۈش گۇۋاھنامىسى ئالدى. مەملىكەتلىك تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپلەر ئارا ئۆتكۈزۈلگەن ماتېماتىكا مۇسابىقىسىدە بىر ئادەم 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، بەش ئادەم 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئاپتونوم رايونلۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى ئارا ئۆتكۈزۈلگەن ھايۋانات - ئۆسۈملۈك بويىچە زېھىن سىناش مۇسابىقىسىدە بەش ئادەم 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. مەكتەپ ئاساسىي قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 3 مىليون 585 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، ئاساسىي قۇرۇلۇش بويىچە 14 مىڭ 700 كۋادرات مېتر قۇرۇلۇش رېمونت قىلىندى، 11 مىڭ 200 كۋادرات مېتر قۇرۇلۇش پۈتتۈرۈلدى. شەھەر بويىچە ماۋارىپقا يارەدەم بېرىش ئۈچۈن 1 مىليون 988 مىڭ 400 يۈەن مەبلەغ توپلاندى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا - كەنتلەر توپلىغىنى 1

مىليون 168 مىڭ 400 يۈەن، شەھەر ئىشانە قىلغىنى 820 مىڭ يۈەن. شەھەر بويىچە يېزىلاردىكى دېھقانلار مەدەنىيەت - تېخنىكا مەكتەپلىدىن مەككىزى، كەنتلەردە شۆبە مەكتەپتىن 22 سى، ئوقۇتۇش ئۇقتۇرۇدىن 59 ى بار. 1991 - يىلى مانجى شەھىرى مەملىكەت بويىچە ماتارىپقا ياردەم بېرىش ئۈچۈن مەبلەغ توپلاشتا ئىلغار ئورۇن ۋە مەملىكەت بويىچە چوڭلار تېخنىكا ماتارىپىدىكى ئىلغار ناھىيە (شەھەر) بولۇپ باھالاندى. شۇ يىلى شەھەرلىك مەدەنىي كۆڭۈل ئېچىش مەركىزى پۈتۈپ ئىشلىتىلىشكە باشلىدى؛ يېزىلىق مەدەنىيەت ئۈيىدىن 40 ى، يېزىلىق رادىئو - تېلېۋىزىيە پونكىتىدىن ئۈچى، كەنت رادىئو ئۈيىدىن 17 سى قۇرۇلدى؛ 8. 42 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى سىملىق رادىئو مەخسۇس لىنىيىسى ئورنىتىلدى، 61 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى سىم تاناب رېمونت قىلىندى ۋە رەتلەندى. مۇشۇ بىر يىلدا مەدەنىيەت، رادىئو مۇئەسسەسلىرى قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 2 مىليون 513 مىڭ 800 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 5 - ئاينىڭ 30 - كۈنى مانجى شەھىرى بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك «مەن مانجىنى سۆيىمەن» دېگەن تېمىدا بالىلارنىڭ زېمىن رەسىملەر كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈلدى. 9 - ئايدا مانجى شەھىرى بويىچە 6 - نۆۋەتلىك دېھقان، چارۋىچىلار ئەدەبىيات - سەنئەت كۆرىكى ئۆتكۈزۈلدى. جۇڭگو، يۇگوسلاۋىيە ئۆسمۈر - بالىلار تەبرىكلەش كارتىسى مۇسابىقىسىدە تۇنجى ئادەم خەلقارا مۇكاپاتقا ئېرىشتى. شەھەرلىك كۈتۈپخانىدا 65 مىڭ نۇسخا كىتاب ساقلىنىۋاتىدۇ، مۇشۇ بىر يىلدا قېتىم سانى بويىچە 35 مىڭ كىتاب ئوقۇغۇچى كۈتۈۋېلىندى، 84 مىڭ نۇسخا (قېتىم) كىتاب ئارىيەت بېرىلدى. «ج ك پ مانجى شەھەرلىك كومىتېتىنىڭ تەشكىلات تارىخىغا دائىر ماتېرىيال»، «مانجى شەھىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى» دېگەن ئىككى كىتاب شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى، شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت - فوتو سۈرەت نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىندى. شەھەر بويىچە تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتىدىن 36سى، يېزا - كەنت داۋالاش نۇقتىسىدىن 66 سى بار؛ كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 392 سى بار، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 63؛ كېسەل كارىۋىتىدىن 210 ى بار. پىلانلىق ئىممۇنىتېتلاش بويىچە تۆت خىل ۋاكسىنىنى ئەملەش نىسبىتى 97.68% كە يەتتى. 1991 - يىلى مانجى شەھىرى مەملىكەت بويىچە پىلانلىق تۇغۇت تەشۋىقات تەربىيىسىدە ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى؛ ئاپتونوم رايون بويىچە «پاكىز شەھەر» ۋە «چاشقان ئۆلتۈرۈشتە ئىلغار ئورۇن» دېگەن نامىلارغا ئېرىشتى. مۇشۇبىرىيلدا 16قېتىم شەھەر - يېزىدىن ئىبارەت ئىككى دەرىجىلىك تەنتەربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 19 مىڭ ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تەنتەربىيە مۇسابىقىلىرىدە ئىككى ئالتۇن مېدال، ئىككى مىس مېدال قولغا كەلتۈرۈلدى. مانجى شەھىرى بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك «مول ھوسۇل لوڭقىسى» دېھقانلار تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى. شۇ يىلى مانجى شەھىرى ئاپتونوم رايون بويىچە «دۆلەتلىك تەنتەربىيىدە چېنىقىش ئۆلچىمى» نى ئىزچىلاشتۇرۇشتىكى ئىلغار ناھىيە (شەھەر) بولۇپ باھالاندى.

شەھەر بويىچە يېزا دەرىجىلىك پۈتۈنبىرلار ئەتىرىتى خىزمىتى كومىتېتىدىن توققۇزى قۇرۇلدى. 1991 - يىلى مەملىكەت بويىچە 10 مىڭ ياخشى ئۆسمۈرنى باھالاشتا، شەھەر بويىچە 70 نەپەر ئۆسمۈر تاللاشقا كىرگۈزۈلدى، مەملىكەت بويىچە قانات يايدۇرۇلغان «لەي ئېڭغا ئوخشاش ئادەم بولۇش، قەلبىدە ۋەتەن بولۇش، قەلبىدە باشقىلار بولۇش» تەربىيىسى پائالىيىتىدە، شەھەرلىك پۈتۈنبىرلار ئەتىرىتى خىزمىتى كومىتېتى مۇئەۋەر تەشكىللىگۈچى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. بى شېڭخەي «مەملىكەت بويىچە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىكى ئىلغار شەخس»، «ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نەمۇنچىسى» دېگەن نامىلارغا ئېرىشتى. سۈن شۆگۈي 1991 - يىللىق مەملىكەتلىك «ئىگىلىك باشقۇرۇش تۈرى لوڭقىسى» بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. يىل ئاخىرىغىچە شەھەر بويىچە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەدەنىيەتلىك ئورۇندىن 12 سى قۇرۇلدى. ☆ 1991 - يىلى دەنيا يېزىلىق پارتىيە مەكتىپى

«مەملىكەت بويىچە ئىلغار ئاساسىي قاتلام پارتىيە مەكتىپى» دېگەن نامغا ئېرىشتى.

☆ سانجى شەھەرلىك باغۋەنچىلىك مەيدانىنىڭ سۇيەتلىك تۇرۇق يېتىشتۇرۇش پونكتى «ئاپتوبوم رايون بويىچە سۇيەتلىك تۇرۇق يېتىشتۇرۇشتىكى ئىلغار گورۇن» دېگەن نامغا ئېرىشتى. 1991 - يىلى بۇ پونكىت 147 تونىا تۇرۇق ئىشلەپچىقىرىپ سېتىپ، 7 مىليون 760 مىڭ يۈەن مەھسۇلات قىممىتى يارىتىپ، 1 مىليون 80 مىڭ يۈەن پايدا ئالدى، كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 84 مىڭ يۈەندىن مەھسۇلات قىممىتى يارىتتى.

مىنجۇەن ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ما جىرېن (خۇيزۇ)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ۋالى چۇەن، تۇرسۇن تۇردى، لى باۋلىن، ما تاۋ (ئايال، خۇيزۇ)، ما جۇن (خۇيزۇ)، جالى شى.

ھاكىمى: ما مىنشىيەن (خۇيزۇ)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: سۇ دېجىياڭ، لى فۇيۇەن (خۇيزۇ)، ۋالى جەنگو، گاۋتىيەنجۇ (ئايال).

سىياسىي كېڭەش 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: شاۋ يۈچىيەن؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ياۋ جۇڭيۇەن، جالى شيۇجىن، (ئايال، خۇيزۇ)، يۇ شىڭگو، ما فۇچۇەن (خۇيزۇ)؛ قازاقە (قازاق).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ما دېخۇ (خۇيزۇ)، 3 - نەپەر ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۇتكەلدى)، جۇ تىڭخۇا (خۇيزۇ)، 4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: جاۋ چاڭچىڭ.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي رەھۋالى

1991 - يىلى مىنجۇەن ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 208 مىليون 640 مىڭ 400 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 206مىليون374 مىڭ 400يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 10.5% ئاشتى. (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 338 مىليون 84 مىڭ 800 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 342 مىليون 800 مىڭ 300 يۈەن) گە يېتىپ، 7.2% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 166 مىليون 860 مىڭ 900 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 163 مىليون 227 مىڭ 300 يۈەن) گە يېتىپ، 10.5% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 35 مىليون 730 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 37 مىليون 830 مىڭ يۈەن بولدى.

1991 - يىلى مىنجۇەن ناھىيىسى شىنجاڭ ئازاد بولغاندىن بۇيانقى ئاز كۆرۈلمىدىغان قۇرغاقچىلىققا دۇچ كەلدى. ناھىيە بويىچە پېڭلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 106 مىليون 629 مىڭ 500 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 86 مىليون 780 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 45.2% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 205 مىڭ 300 مو تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 70 مىڭ 413 تونىا ئاشلىق ئېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە شال 49 مىڭ 827 تونىا، 1079 تونىا ياغلىق دان ئېلىندى. شۇ يىلى 450 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى (ئوتۇش نىسبىتى 85% تىن يۇقىرى بولغان يەر بويىچە ھېسابلاندى)؛ يىل ئاخىرىدا 96 مىڭ 800 تۈياق چارۋا قالدى، بۇنىڭ ئىچىدە قوي 65 مىڭ400 تۈياق، چوشقا 12 مىڭ 500 تۈياق، كالا 8900 تۈياق؛ مۇشۇ يىلدا 1831 تونىا گۆش ئېلىندى، 644 تونىا يېلىق تۇتۇلدى، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 101 مىڭ 200 كىلوۋاتقا يەتتى. شۇ يىلى 2739 تونىا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى (ساپ ئوغۇتقا مۇندۇرۇلدى)، يېزىلاردا 36 مىليون 990 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى. مۇشۇ يىلدا ئېتىز - ئېرىق

ئاساسىي قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 6 مىليون 320 مىڭ 500 يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 134 مىليون 168 مىڭ 500 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 140 مىليون 747 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 172 مىليون 955 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 10.9% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 1 مىليون 487 مىڭ 700 تونىنا كۆمۈر، 60 مىڭ 300 تونىنا سېمونت، 5871 كۇب مېتر سېمونت ياسالما، 477.2 تونىنا سۇلياۋ بۇيۇم، 340 تونىنا فابرىكا قەغىزى، 46 مىڭ 540 قۇر كىيىم - كېچەك، 2976 قۇر جۇۋا، 3292 جۈپ تېرە پەلەي، 302.1 تونىنا گۈرۈچ ئاچچىق سۈيى، 248.9 تونىنا جيانجيۇ، 319.2 تونىنا ئىچىملىك، 690 دانە ئۆي جاھازى ئىشلەپچىقىرىلدى. 10 - ئايدا مىچۈەن بىرلەشمە سېمونت زاۋۇتى ئاپتونوم رايون بويىچە 2 - دەرىجىلىك كارخانا قىلىپ ئۆستۈرۈلدى، بۇنىڭ بىلەن بۇ زاۋۇت ئاپتونوم رايون بويىچە دەرىجىگە كىرگۈزۈلگەن تۇنجى ناھىيە دەرىجىلىك بىناكارلىق ماتېرىياللىرى كارخانىسى بولۇپ قالدى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇك ئۈچۈن سېلىنغان مەبلەغ 19مىليون570مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 5.17% ئاشۇرۇلدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 6 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 3.47% ئاشتى؛ تاۋار ئۆي ئۈچۈن سېلىنغان مەبلەغ 910 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 6.7% ئاشتى. چەت ئەلگە 1 مىليون 270 مىڭ يۈەنلىك مال ئېكسپورت قىلىنىپ، 170 مىڭ يۈەن پايدا ۋە باج يارىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 17 تۇر، 4 مىليون 430 مىڭ يۈەن مەبلەغ، 37 ئىختىساسلىق خادىم كىرگۈزۈلدى. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيول تىرانسپورتى بويىچە توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 33 مىڭ 672 تونىنا/كىلو. مېترغا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 19 مىليون 777 مىڭ 500 ئادەم/كىلومېترغا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 1 مىليون 470 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 141 مىليون 370 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 13 مىليون 590 مىڭ يۈەن. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 11 مىڭ 149 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 25 مىليون 612 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. يېزىلاردا كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىم 1050 يۈەنگە يەتتى. ناھىيە - بازاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 951 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. ناھىيە - بازاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۈلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 185 مىليون 83 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ئامانەت قويۇلغان پۇل كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 1215 يۈەندىن توغرا كەلدى. ناھىيىدە ياشانغانلار ساناتورىيىسىدىن ئۈچى بولۇپ، بۇلاردا ئىگە - چاقسىز 38 بوۋاي - مومای بېقىلىۋاتىدۇ. مۇشۇ بىر يىلدا ھەرخىل ستراخۇانىيە ھۆددىگەرلىك سوممىسى 79 مىليون 310 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 1 مىليون 870 مىڭ يۈەن ستراخۇانىيە ھەققى يىغىۋېلىندى، ستراخۇانىيە ئامانتى 570 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 399 ى بار. 1991 - يىلى ناھىيە، يېزا، كەنتتىن ئىبارەت ئۈچ دەرىجىلىك كادىردىن 144كىشى (پەن - تېخنىكا خادىمى 67) ئاجرىتىلىپ، يەتتە يېزا ئىگىلىكىنى ھۆددىگە ئېلىش گۇرۇھى تەشكىل قىلىنىپ، تېخنىكا ھۆددىگەرلىك توختامىدىن 74 ى ئىمزالاندى، ھۆددىگە ئېلىنغان زىرائەت كۆلىمى 42 مىڭ 300 موغا، تېخنىكىنىڭ قاپلىنىش نىسبىتى 83% كە يەتتى. شۇ يىلى ناھىيىلىك تاچىياۋۇەن سۇ باشقۇرۇش پونكىتى ئورۇندىغان تاچىياۋۇەن سۇ ئامبىرىدا ئوغۇتلاش ئارقىلىق بېلىق بېقىپ يۈقىرى مەھسۇلات ئېلىش تەتقىقاتى، ناھىيىلىك ئىقتىساد كومىتېتى ئورۇندىغان يۇقىرى ئۈنۈملۈك كۆپۈكسىزلەندۈرۈش خۇرۇچى ۋە ناھىيىلىك سىم تاناب ماتېرىياللىرى زاۋۇتى ئورۇندىغان توك ئۈزىتىش سىم تاناب تۆمۈر مۇنارى يۈمشاق دېتالىنى

سوغۇق پېتى پىششىقلاپ ئىشلەش ۋە قىزدۇرۇپ سىنىك يالىتىش ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىنى يارىتىش قاتارلىق تۆت تۈرلۈك مۇۋەپپەقىيەت سانجى ئوبلاستىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ تۆت تۈرلۈك مۇۋەپپەقىيەت 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى «ئۇچقۇن» تۈرى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ناھىيىلىك سىم‌تاناب‌ئۇسكۇنە - ماتېرىياللىرى زاۋۇتىنىڭ «يۇقىرى بېسىملىق سىم تاناب ئۇسكۇنە‌ماتېرىياللار تېخنىكىسىنى يارىتىش» دېگەن تەتقىقات تېمىسى مەملىكەتلىك 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى «ئۇچقۇن پىلانى» مۇۋەپپەقىيەتلىرى كۆرگەزمىسىدە ئالتۇن مېدال مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، ناھىيىلىك جىڭجىڭ بىرلەشمە قەغەز زاۋۇتىنىڭ «شادا بوتقىسىدىن تاختا ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسىنى يارىتىش» ۋە ناھىيىلىك تېرە بۇيۇملىرى زاۋۇتىنىڭ «بامبۇكتىن توقۇلغان چىداملىق سەپەر چامادانى» دېگەن تەتقىقات تېمىسى كۆرگەزمىدە كۇمۇش مېدال مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ناھىيىدىكى ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا مەكتىپى ئىككى، ئوقۇغۇچىسى 474؛ ئادەتتىكى‌ئوتتۇرامەكتەپ 16 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ تۆت)، ئوقۇغۇچىسى8905 (مىللىي ئوقۇغۇچى 2894)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 66 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 13)، ئوقۇغۇچىسى 16 مىڭ 64 (مىللىي ئوقۇغۇچى 8060)، شۇ يىلى مائارىپقا 4 مىليون 701 مىڭ 800 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ناھىيە بويىچە ھەرخىل كىنو - سىنئالغۇ قويۇش ئورنىدىن 47 سى بار بولۇپ، 2001 قېتىم كىنو - سىنئالغۇ قويدى. تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتىدىن توققۇزى، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 401 ى، كېسەل كارىۋىتىدىن 212 سى بار. مۇشۇ بىر يىلدا 42 قېتىم يېزا - بازار تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، بۇنىڭغا 13 مىڭ 254 ئادەم قاتناشتى.

☆ 5 - ئايدا مەملىكەتلىك ناھىيە دەرىجىلىك ئىقتىسادىي ھەمكارلىق خىزمىتى تەجرىبىلىرىنى ئالماشتۇرۇش يىغىنىدا، مىچۈەن ناھىيىسى توغرا لىنىيىلىك بىرلىشىش خىزمىتىدىكى ئىلغار ناھىيە بولۇپ باھالاندى؛ 11 - ئايدا يەنە مەملىكەت بويىچە 23 ئىقتىسادىي ھەمكارلىق بويىچە ئىلغار ناھىيىلەرنىڭ بىرى بولۇپ باھالاندى.

☆ 10 - ئايدا مەملىكەتلىك 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى «ئۇچقۇن پىلانى» بويىچە خۇلاسىلەش، تەقدىرلەش يىغىنىدا ناھىيىلىك پەن - تېخنىكا كومىتېتى دۆلەتنىڭ «7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى(ئۇچقۇن پىلانى) بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ» دېگەن نامغا ئېرىشتى.

لىۋ باۋ
جالڭ دېڭخۇا

ماناس ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: جالڭ شىلۇ؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ئابىلغازى (قازاق)، جالڭ جېڭجى، چېن داۋمىڭ، لىۋ گۇاڭمىڭ (خۇيزۇ)، گۇ جۇنرۇ (ئايال).

ھاكىمى: جۇ يۈەنشېڭ؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: قۇسايىنغازى (قازاق)، جۇ شيۇفالڭ (ئايال)، فېي خۇيمىڭ، جالڭ جىخېڭ؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: مەھەممەتجان ئىبراھىم (9 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

سىياسىي كېڭەش 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ۋالڭ جۇنخۇ؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: يەن شىلىيەن، ئەپ (قازاق)، مېڭ سەنۋا، يۇسۇپ ئېزىز، ما گويى (خۇيزۇ)، يىن ۋەنمەن (ئايال).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: سۇ باۋچۈەن.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: لىۋ مىڭ.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ماناس ناھىيىسىنىڭ مىللىي

ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 212 مىليون 160 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 209 مىليون 630 مىڭ يۈەن) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.6% تۆۋەنلەپ كەتتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 471 مىليون 830 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 422 مىليون 430 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 8.4% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 187 مىليون 550 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 185 مىليون 780 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 3.1% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 22 مىليون 750 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 35 مىليون 960 مىڭ يۈەن (ئاپتونوم رايون، سانجى ئوبلاستى مەخسۇس تولۇقلاپ بەرگەن چىقىممۇ شۇنىڭ ئىچىدە) بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 185 مىليون 670 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 174 مىليون 200 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 6% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 599 مىڭ 100 مو تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 92 مىڭ 500 توننا ئاشلىق، 8397 توننا پاختا، 11 مىڭ 591 توننا ياغلىق دان، 30 مىڭ 671 توننا قىزىلچا ئېلىندى. 11 مىڭ 92. 183 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، كۆچەتلەرنىڭ تۇتۇش نىسبىتى 85% تىن ئاشقان يەر 7500 مو. يىل ئاخىرىدا 313 مىڭ 756 تۇياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 2686 توننا گۆش، 559 توننا قوي يۇڭى، 519.9 كىلوگرام ئۆچكە تىۋىتى، 2880 پارچە كالا تېرىسى، 44 مىڭ 382 پارچە قوي تېرىسى، 283 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. شۇ يىلى ماناس ناھىيىسى سىچۇەن ئۆلكىسى ۋە دالىيەن شەھىرىدىن 5 مىليون يۈەن مەبلەغ كىرگۈزۈپ، لوتۇيى بازىرى ۋە باۋجيادەن يېزىسىدا 20 مىڭ مو پاختا بازىسى ئاچتى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 83 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 148 مىليون 170 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 161 مىليون 730 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 6.6% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 182 مىڭ توننا كۆمۈر، 3979 توننا پەمىدۇر قىيامى، 956 توننا پاختا يىپ، 3122 توننا سۇ يېغى، 65 مىڭ 809 قۇر خۇرۇم كىيىم - كېچەك ئىشلەپچىقىرىلدى. 8 - ئايدا ئاپتونوم رايون ۋە ماناس ناھىيىسى 14 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالغان ناھىيىلىك پاختا - چىگە شىركىتى رەسمىي قۇرۇلۇپ ئىش باشلىدى. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 53 مىليون 645 مىڭ 200 توننا/كىلومېترغا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 58 مىليون 96 مىڭ ئادەم/كىلومېترغا يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 120 مىليون 610 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 18 مىليون 269 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 1337.46 يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 12 مىڭ 24 (كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 2799) بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 21 مىليون 382 مىڭ 900 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. شۇ يىلى ناھىيە - بازاردا ئىش كۇتۇپ تۇرغانلاردىن 860 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى؛ يېزىلاردا 110 ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 178 مىليون 544 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە 35 مىڭ 673 ئادەم ستراخۋانىيىگە قاتناشتى، ستراخۋانىيە ھۆددىگەرلىك سوممىسى 52 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 1991 - يىلى ماناس ناھىيىسى تارىختا ئاز كۆرۈلىدىغان قۇرغاقچىلىق ئاپىتىگە ئۇچرىدى، 1 مىليون 800 مىڭ مو ئوتلاق قۇرغاقچىلىققا ئۇچرىدى. 7 - ئاينىڭ 21 - كۈنىگىچە ناھىيە بويىچە ھەرقايسى ئورۇنلار ۋە شەخسلەر چارۋىچىلىق رايونلىرىنى ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئۈچۈن 400 مىڭ يۈەن ياردەم قىلدى، دېھقانچىلىق رايونلىرى 3000 توننا ئوت - چۆپ ياردەم قىلدى.

گومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى قۇرۇلۇلاردا ئىشلەيدىغان كەسپىي تېخنىكا خادىمىدىن 2329 ى بار، بۇنداق ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 854. «پەمىدۇر كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى تۈگىتىش» دېگەن ئىلمىي ماقالە سانجى ئوبلاستىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ناھىيىدىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 24 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئىككى)، ئوقۇغۇچىسى 7461 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1296)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 49 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 18)؛ ئوقۇغۇچىسى 14 مىڭ 292 (مىللىي ئوقۇغۇچى 4145)؛ كەسپىي تېخنىكا مەكتىپى ئىككى، ئوقۇغۇچىسى 659 (مىللىي ئوقۇغۇچى 25). شۇ يىلى ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 350 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ناھىيە دەرىجىلىك تىببىي داۋالاش - مەھىيە ئاپپاراتىدىن تۆتى، يېزا دەرىجىلىك شىپاخانا (ئورۇن) دىن 20 سى، كەسپىي مەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 374 ى، كېسەل كارىۋىتىدىن 162 سى (يېزا - بازارلاردا 37 سى) بار. مۇشۇ بىر يىلدا يېزا - بازاردىن يۇقىرى تەنھەرىكەت يىغىندىن 42 قېتىم ئۆتكۈزۈلدى.

☆ 11 - ئايدا دۆلەت يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى ماناس ناھىيىسىگە «مەملىكەت بويىچە يەرنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشتىكى ئىلغار ناھىيە» دېگەن نام بەردى.

☆ 1991 - يىلى ماناس ناھىيىسى ساناقات، يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنى 10 مىليون يۈەن، ئاشۇرۇش، ئومۇمىي ئاشلىقنى 10 مىليون جىڭ ئاشۇرۇش، مالنىڭ كىرمىنى 1 مىليون يۈەن ئاشۇرۇش، يېزىلاردا كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە يىللىق كىرمىنى 100 يۈەن ئاشۇرۇش، كۆچەت تىكىش ئورمان بەرپا قىلىنغان كۆلەمنى 10 مىڭ موغا يەتكۈزۈشتىن ئىبارەت كۆرسەتكۈچنى ئىشقا ئاشۇرۇدى.

☆ ئاپتونوم رايون بويىچە قانات يايدۇرۇلغان ئېتىز ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشى بويىچە «تەكرىتاغ لوكقىسى» مۇسابىقىسىدە ماناس ناھىيىسى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

گو جېبەنشىن

قۇتۇبى ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: لى خۇارۇ؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: گاۋ جىنشەن، مۇراتقان (قازاق)، ما جەنكۇي (خۇيزۇ)، لى گومىن، قابىلقاق (قازاق)، شۇ فېڭچەن (ئايال).

ھاكىمى: ژۇ چىلىن؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: ۋالىڭ گوشىن، پولات (قازاق)، لۇ خېڭزۇ، جىن يۈشۇ (خۇيزۇ)؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: چېن جېيەنفې (9 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

سىياسىي كېڭەش 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ۋېن سۈيلىن؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: جيا جينبى، چېن چۇنسۇڭ (ئايال)، ئابلىمىت، چېن جۈگلىڭ، ما فۇخەي (خۇيزۇ)، ئاقات (قازاق).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: جالىڭ شىگۈەن.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: لى گۈاڭمەن.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى قۇتۇبى ناھىيىسىنىڭ جىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 191 مىليون 369 مىڭ 800 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 190 مىليون 445 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 16.3% ئاشتى (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 354 مىليون 725 مىڭ 300 يۈەن (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 356 مىليون 560 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 12.5% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 164 مىليون 999 مىڭ 400 يۈەن (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 165 مىليون

395 مىڭ يۇەن) گە يېتىپ، 17.5% ئاشتى. گومۇمىي مالىيە كىرىسى 32 مىليون 79 مىڭ يۇەنگە يەتتى، گومۇمىي چىقىم 29 مىليون 657 مىڭ يۇەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك گومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 132 مىليون 813 مىڭ 300 يۇەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 139 مىليون 592 مىڭ يۇەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 4.7% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 491 مىڭ 500 مو تېرىلغۇ يەر بار، 241 مىڭ 200 مو يەرگە ئاشلىق زىرائىتى تېرىلىپ، 80 مىڭ 180 تونىنا ئاشلىق ئېلىندى؛ 2824 تونىنا ياغلىق دان، 1277 تونىنا ساپ پاختا، 56 مىڭ 112 تونىنا قوغۇن - تاۋۇز، 27 مىڭ تۆت تونىنا قىزىلچا، 32 مىڭ 413 تونىنا كۆكتات ئېلىندى. يۇقىرىقىلار ئىچىدە گومۇمىي ساپ پاختا1990 - يىلىدىكىنىڭ 7.47 ھەسسىسىگە، قىزىلچا1990 - يىلىدىكىنىڭ 239.27 پىرسەنتىگە تەڭلەشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 2922 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى (تۆتۈش نىسبىتىنىڭ 85 پىرسەنتىسى بويىچە ھېسابلاندى)، 1500 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى، 509 مىڭ تۈپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى، 263 مىڭ تۈپ مەجبۇرىي كۆچەت تىكىلدى. يىل ئاخىرىدا 320 مىڭ تۈياق چارۋا قالدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا چارۋىنىڭ قولدىن چىقىش نىسبىتى 37.6% كە، تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى 22% كە يەتتى. 54 مىڭ 17 پارچە كالا، قوي تېرىسى، 560 تونىنا قوي يۇڭى، 3559 تونىنا كالا، قوي سۈتى ئېلىندى. سۈ مەھسۇلاتلىرى بېقىلىدىغان كۆلەم 5650 مو بولۇپ، 340 تونىنا بېلىق تۇتۇلدى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ گومۇمىي قۇۋۋىتى 78 مىڭ 752 كىلوۋاتقا يەتتى. شۇ يىلى يېزا ئىگىلىكىدە 26 مىليون 890 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 9040 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى. ئېنېرگىيە سۈ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 8 مىليون 935 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى. گومۇمىي ئۆزۈنلۇقى 4.194 كىلومېتر كېلىدىغان 165 سۈ سىستېمىسى ئېنېرگىيە ئۆستىگە ياسىلىپ ئىشلىتىلدى؛ 45 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا سۈ چىقىرىۋېتىش ئېنېرگىيە چېچىلدى؛ 6.104 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتىكى ئېنېرگىيە ئۆستىگە رېمونت قىلىندى؛ 270 كۆۋرۈك، سۈئۈگۈچ ياسالدى، 872 قاپاق ياسالدى؛ 105 قۇدۇقنىڭ سۈيى سىغىمى كېتىشنىڭ ئالدى ئېلىندى؛ گومۇمىي ئۆزۈنلۇقى ئون كىلومېتردىن ئاشىدىغان 68 ئېنېرگىيە ئۆستىگە چېچىلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا ئېنېرگىيە - ئېنېرگىيە سۈ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشى بويىچە قانات يايدۇرۇلغان «تەڭرىتاغ لوتۇقىسى» مۇسابىقىسىدە قۇتۇبى ناھىيىسى يەنە بىر قېتىم 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ گومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 106 مىليون 980 مىڭ يۇەن (شىنجاڭ دۆڭچۈن پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسىنىڭ 18 مىليون 798 مىڭ 500 يۇەنلىك مەھسۇلات قىممىتىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) گە يېتىپ، 34.32% ئاشتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت گومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 130 مىليون 70 مىڭ يۇەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 134 مىليون 250 مىڭ يۇەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 8%ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 3 مىليون 220 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 417 مىڭ تونىنا كۆمۈر، 1300 تونىنا سېمونت، 5788 كۇب مېتر سېمونت ياسالما، 45 مىليون 770 مىڭ دانە خىش، 21 مىڭ 279 تونىنا ئۇن، 2275 تونىنا سۇ يېغى، 343 تونىنا ئارىلاشما يەم - بوغۇز، 136 تونىنا كونسېرۋا، 1730 تونىنا ئاق ھاراق، 234 مىڭ 900 قۇر كىيىم - كېچەك، 221 مىڭ 384 پار خۇرۇم ئاياغ كىيىم، 18 مىڭ 627 دانە خۇرۇم (كالا تېرىسىگە سۈندۇرۇلدى)، 818 كۇب مېتر قىرىندى تاختاي، 1346 تونىنا ماشىنىدا ئىشلەنگەن كارتون قەغەز، 53 مىڭ دانە پولات - ياغاچ ئۆي جاھازى (ياغاچ ئۆي جاھازى 52 مىڭ 300 دانە)، 894 كۋادرات مېتر گىلەم، 229 تونىنا كۆپتۇرمە مۇلياۋ، 340 مىڭ دانە لۆڭگە ئىشلەپچىقىرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا تۆۋەنلىك مۇلۇك ئۆچۈن 34 مىليون 853 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى، 33 مىليون يۇەن تۆۋەنلىك مۇلۇك مەبلىغى كۆپەيتىلدى. ناھىيىگە قاراشلىق ترانسپورت تارماقلىرى تاشيولدا توشۇغان يۈك گوبوروت مىقدارى 3 مىليون 636 مىڭ

توننا/كىلومېتر غا، بولۇچى ئوبوروت مىقدارى 2 مىليون 380 مىڭ 300 تاۋار/كىلومېتر غا، پوچتا-تېلېگراف كەسىپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 1 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 134 مىليون 720 مىڭ يۈەن (بېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 24 مىليون 330 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. تاشقى سودىدا ئېكسپورت قىلىنىدىغان تاۋارلارنىڭ سېتىۋېلىنىش سوممىسى 5 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە، سېتىلىش سوممىسى 5 مىليون 490 مىڭ 400 يۈەنگە، ئېكسپورت سوممىسى 3 مىليون 902 مىڭ يۈەنگە يەتتى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە يىللىق كىرىمى 945.55 يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 6959 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 15 مىليون 251 مىڭ 900 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى؛ كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 5559 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 11 مىليون 215 مىڭ 100 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. بازار - بېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 136 مىليون 394 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ناھىيە - بازارلارغا ئىش كۈتۈپ تۇرغان ياشلاردىن 1315 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى؛ بېزىلارغا 42 نامرات ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. ناھىيە بويىچە مال - مۇلۇك ستراخۇانىيە سوممىسى 146 مىليون 168 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ستراخۇانىيە كەسپىدىن قىلىنغان كىرىم 1 مىليون 266 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ تۆلەم ئەنزىسىدىن 683 ى بىر تەرەپ قىلىندى، ستراخۇانىيە كەسپىي چىقىمى 505 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان تەبىئىي پەن تېخنىكا خادىملىرىدىن 494 ى بار (ئوقۇتقۇچىلار بۇنىڭ سىرتىدا)، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 99. شۇ يىلى «يۈەنخۇسۇن بېزىسىنى پەن - تېخنىكىدا ئۇلۇغ كۆرسىتىش بېزىسى قىلىپ قۇرۇش» ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ ناھىيىلىك بەر تەۋرەش ئىستانسىسىنىڭ«1990 - يىلدىكى 6.8 بال بەر تەۋرەشتىن قىسقا مۇساپە ئىچىدە ۋە تەۋرەش ئالدىدا ئالدىن مەلۇمات بېرىش» ۋە«1991 - يىلدىكى 5.2 بال بەر تەۋرەشتىن قىسقا مۇساپە ئىچىدە ۋە تەۋرەش ئالدىدا ئالدىن مەلۇمات بېرىش» دېگەن تېمىلىرى ئاپتونوم رايونلۇق بەر تەۋرەش ئىدارىسىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا، «بەر تەۋرەشتىن تەۋرەش ئالدىدا ئۇلۇچەپ ئالدىن مەلۇمات بېرىش» دېگەن تېمىسى مەملىكەتلىك بەر تەۋرەش ئىدارىسىنىڭ مۇنەۋۋەر مۇكاپاتىغا، «سانجى ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى رايونلاردا يۈز بەرگەن بەر تەۋرەشنىڭ قىسقا مۇساپە ئىچىدىكى ۋە تەۋرەش ئالدىدىكى شەپە ھەرىكەت ھالىتىنى ئىز قوغلاپ تەكشۈرۈش تەتقىقاتى» دېگەن تېما سانجى ئوبلاستلىق بەر تەۋرەش ئىدارىسىنىڭ 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ناھىيىدىكى ئاھالىنىڭ ئوتتۇرا مەكتەپ 18 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ بەش)، ئوقۇغۇچىسى 6639 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1306)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 60 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 15)، ئوقۇغۇچىسى 13 مىڭ 542 (مىللىي ئوقۇغۇچى 5820). بالىلار باغچىسى بىر، باغچىغا قوبۇل قىلىنغا بالا 822. ناھىيە بويىچە ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 550 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 1991-يىلى مەملىكەت بويىچە ئېلىپ بېرىلغان «جۇڭگولۇق ياخشى ئۆسمۈر»، «جۇڭگولۇق ياخشى بالا» لارنى تاللاش پائالىيىتىدە، ناھىيە بويىچە 26 پىئونېر مۇكاپاتلاندى. مەملىكەت بويىچە ئېلىپ بېرىلغان «لەي نىڭدىن ئۆگىنىپ، پارتىيىنىڭ ياخشى بالىسى بولۇش» پائالىيىتىدە، ناھىيىلىك 1 - باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ پىئونېرلار چوڭ ئەترىتى «قىزىل بايراقدار چوڭ ئەترەت» بولۇپ، دانىڭ بازارلىق مەركىزىي باشلانغۇچ مەكتەپ 4 - يىللىق پىئونېرلار ئوتتۇرا ئەترىتى «قىزىل بايراقدار ئوتتۇرا ئەترەت» بولۇپ باھالاندى؛ ۋۇ پېيپىڭ، گاۋ جيەن،

شىن خۇيىڭ، لى گۇيفاڭلار مەملىكەتلىك مۇنەۋۋەر يېتەكچىلەر بويىچە ئەڭ ياخشى مۇكاپاتقا، جاڭ شىنخۇا، لۇ شياۋدى، ما جۇن، سەي يۇيىڭ، خې يۆچىن، ۋاڭ مىڭفېڭ، ليۇ رۇيلىن، شۇ سۇيىيىڭلار مەملىكەتلىك مۇنەۋۋەر يېتەكچىلەر بويىچە مۇنەۋۋەر مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ناھىيىدە ناھىيە، يېزا، كەنتتىن ئىبارەت ئۈچ دەرىجىلىك تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتىدىن 91 ى، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 552 سى، كېسەل كارىۋىتىدىن 468 ى بار. مۇشۇ بىر يىلدا 27 قېتىم يېزا - بازاردىن يۇقىرى تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 2476 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى؛ يەتتە قېتىم ناھىيە خاراكتېرلىك ئوقۇغۇچىلار تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 1096 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. سانجى ئوبلاستى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تۇرلۇك تەنھەرىكەت مۇسابىقىلىرىدە ناھىيە تەنھەرىكەت كوماندىسى، تەنھەرىكەتچىلەر 12 ئالتۇن مېدال، 19 كۈمۈش مېدال، 11 مىس مېدال ئالدى؛ سانجى ئوبلاستى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ياشانغانلار ۋاراتار توپ مۇسابىقىسىدە ياشانغانلار ۋاراتار توپكوماندىسى1 - لىككە ئېرىشتى؛ ناھىيىلىك سۇرئەتلىك مۇز تېيىلىش مەركىزىي مەكتىپى سانجى ئوبلاستى بويىچە 1 - بولدى.

☆ 5 - ئاينىڭ ئوتتۇرىسىدا ئاپتونوم رايونلۇق سۇ ئىشلىرى نازارىتى قۇتۇبى ناھىيىسىنى تۇنجى تۇركۇمدىكى سۇ ئىنشائاتى تېخنىكىسى بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىدىغان ناھىيىلەرنىڭ بىرى، دەپ رەسمىي بېكىتتى.

☆ 6 - ئاينىڭ 30 - كۈنى ئاپتونوم رايون، سانجى ئوبلاستى، قۇتۇبى ناھىيىسى 1 مىليون 200 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ چۆرگۈل دەرياسىغا سالغان قىزىلتاغ كۆۋرۈكى پۈتۈپ قاتناش باشلاندى.

☆ 11 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ناھىيىلىك ئۇنىۋېرسال ئۇستى يېپىق بازار — «شەرق شامىلى» كوچىسى بازىرى پۈتۈپ ئىشلىتىلىشكە باشلىدى، بازارنىڭ پۈتۈش باھاسى 3 مىليون يۈەندىن ئاشىدۇ، ئۇنىڭدا ئىككى قەۋەتلىك تۆت رايون لايىھىلەنگەن، ئىشلىتىلىش كۆلىمى 9445 كۋادرات مېتر بولۇپ، 890 دىن ئارتۇق سودا - سانائەت تىجارەتچىسىنى ئورۇنلاشتۇرۇشقا بولىدۇ.

☆ 12 - ئاينىڭ 2 - كۈنى ناھىيىلىك «شىنخۇا» كىتابخانىسىنىڭ بىناسى ئىشلىتىلىشكە باشلىدى. بىناغا 450 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، قۇرۇلۇش كۆلىمى 890 كۋادرات مېتر.

دا لۇڭگېن

فۇكاڭ ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ۋاڭ شىڭجى؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: چوقاي (قازاق)، تيەن فۇخەي، سۇڭ فۇچياڭ، جۇ ۋېنكۇي، سۇن ليەنبى، ۋۇ شياۋمىڭ (ئايال، مانجۇ).

ھاكىمى: ۋاڭ جيې؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: شى جۇنيىڭ، ئابلاي (قازاق)، ۋاڭ گۇيشەن، جىڭ جۇندې، ليۇ شىنفۇ؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: شياۋېيپىڭ.

سىياسىي كېڭەش 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: نازاربېك (قازاق)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: لۇ چىڭزۇ، ليۇ خۇي، ما ۋېنلىن (خۇيزۇ)، توختى يونۇس، لا خۇادې (خۇيزۇ)، جاڭ يەنچۇن (ئايال).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ياڭ ليەنچىڭ.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: تيەن چىفا.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى فۇكاڭ ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 145 مىليون 694 مىڭ 600 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 144 مىليون 154 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4.6% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ

شۇنداق) ؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 242 مىليون 467 مىڭ 200 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 249 مىليون 822 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 4.4% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 111 مىليون 305 مىڭ 700 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 111 مىليون 961 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 0.2% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 17 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 33 مىليون 570 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 90 مىليون 817 مىڭ 200 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 86 مىليون 810 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.6% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 246 مىڭ 300 مو يەر تېرىلىپ، 62 مىڭ 83 تونا ئاشلىق، 3947 تونا ياغلىق دان، 35 مىڭ 703 تونا كۆكتات، 393 تونا پۇرچاق تۇرىدىكى كۆكتات، 6995 تونا قوغۇن - تاۋۇز، 2567 تونا قىزىلچا، 8970 تونا يالغۇز تۇرىدىكى كۆكتات، 6418 تونا بېدە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 243 مىڭ 600 تۈياق چارۋا قالدى، چارۋىنىڭ قولدىن چىقىش نىسبىتى 28.4% كە، تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى 66% كە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 925 تونا چوشقا گۆشى، 243 تونا كالا گۆشى، 946 تونا قوي گۆشى، 288 تونا ئۈي قۇشلىرى گۆشى، 545 تونا سۈت، 376 تونا قوي يۇڭى، 12 تونا چوپۇر، 7.9 تونا ئۆچكە تىۋىتى، 30 مىڭ 291 پارچە قوي تېرىسى، 6132 پارچە ئۆچكە تېرىسى ئېلىندى. 118.4 تونا ېېلىق تۇتۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 2094 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 68 مىڭ 99 كىلوۋاتقا يەتتى؛ 7351 تونا خىمىيىۋى ئوغۇت، 34.84 تونا دېھقانچىلىق دورىسى ئىشلىتىلدى؛ يېزىلاردا ئىشلىتىلگەن توك 18 مىليون 680 مىڭ كىلوۋات سائەتكە يەتتى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 57 مىليون 410 مىڭ

فۇكاڭ ناھىيىسىدىكى قازاق چارۋىچىلار پۇتۇنلەي ئولتۇراقلاشتى

فۇكاڭ ناھىيىسىدە 1428 ئائىلىلىك قازاق چارۋىچى بار. نەچچە يۈز يىلدىن بۇيان، ئۇلارنىڭ ئەجدادلىرى مۇشۇ تۇپراقتا سۇ ۋە ئوت - چۆپ قوغلىشىپ كۆچۈپ يۈرگەن. بىر كىگىز ئۆي، بىرنەچچە تۆگە، بىر قورو قوي، ئات ۋە ئىت ئۇلارنىڭ بارى - يوق مال - مۈلكى ئىدى. بېقىنقى يىللاردىن بۇيان، قازاق چارۋىچىلار ئەنئەنىۋى كۆچمە چارۋىچىلىق شەكلىنى تەدرىجىي ئۆزگەرتتى، 1991 - يىلىغا كەلگەندە ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئولتۇراقلىشىپ، مەدەنىيەتلىك بولۇش، بېيىش يولىغا مېڭىش قەدىمىنى تېزلەتتى.

پارتىيە 11 - نۆۋەتلىك مەركىزي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىدىن بۇيان، ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى ناھىيە بويىچە چارۋىچىلارنىڭ ئولتۇراقلىشىش پىلانىنى تۈزدى. پىلاندىكى ئولتۇراقلىشىش نۆقتىسى (كەنتى) 21 بولۇپ، ئۇلار شىمگو چارۋىچىلىق فېرمىسى، داچۈەن چارۋىچىلىق فېرمىسى، شياۋچۈەن چارۋىچىلىق فېرمىسى، نەسىللىك قوي فېرمىسى ۋە سەنگۈك قازاق يېزىسى، شاڭخۇ قازاق يېزىسىغا تارقالغان. دۆلەتنىڭ مەبلىغى يېتىشمەيۋاتقان ئەھۋالدا چارۋىچىلار 5 مىليون 610 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلاپ، جامائەت مۇئەسسەسى ۋە تۇرالغۇ ئۆي سالدى. 1983 - يىلى ناھىيە بويىچە 429 ئائىلىلىك چارۋىچى ئولتۇراقلاشقاندى، بۈ، ئومۇمىي چارۋىچى ئائىلىسىنىڭ 30 پىرسەنتىنى ئىگىلەيتتى. شۇنىڭدىن كېيىنكى يەتتە يىل جەريانىدا دۆلەت 2 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، ئولتۇراقلىشىش نۆقتىسى (كەنتى) نىڭ ئاساسىي ئىشلەپچىقىرىش، تۇرمۇش مۇئەسسەسىلىرىنى قۇرۇشقا ياردەم بەردى. 1991 - يىلىغا كەلگەندە چارۋىچىلارنىڭ ئولتۇراقلىشىش نۆقتىلىرىدا

200 يۈەنگە، ئومۇمىي كىرىسى 42 مىليون 710 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ساناقەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنىڭ 85 مىليون 710 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 104 مىليون 817 مىڭ يۈەن) گە بېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.1% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 39 مىليون 430 مىڭ كىلوۋات ساقەت توك، 620 مىڭ تونىنا كۆمۈر، 27 مىڭ تونىنا كوكس، 410 مىڭ دانە چويۇن قازان، 79 مىليون 180 مىڭ دانە خىش، 91 مىڭ 500 قۇر كىيىم - كېچەك، 474 تونىنا ماشىنىدا ئىشلەنگەن كارتون قەغەز، 155 تونىنا سۈلياۋ ياسالما، 6000 دانە گىر، 18 مىڭ 737 تونىنا ئۇن، 2357 تونىنا سۇ يېغى، 6952 تونىنا يەم - بوغۇز، 113 تونىنا ئاق ھاراق ئىشلەپچىقىرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ناھىيىلىك ترانسپورت شىركىتى تاشيولدا توشۇغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 48 مىڭ تونىنا/كىلومېتىرغا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 44 مىليون 833 مىڭ ئادەم/كىلومېتىرغا، پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 1 مىليون 770 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 113 مىليون 200 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 15 مىليون 360 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. تاشقى سودا بويىچە ئېكسپورت تاۋارلىرىنىڭ سېتىۋېلىنىش سوممىسى 1 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 11 مىڭ 191 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 28 مىليون 785 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئوتتۇرىچە يىللىق كىرىمى 815.9 يۈەنگە، يېزا - بازار كارخانىلىرىدا كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە يىللىق كىرىم 1642.1 يۈەنگە يەتتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى

---

52 ماشىنىلاشقان قۇدۇق، 120 كىلومېتىر ئۆزۈنلۇقتا يۇقىرى بېسىملىق توك سىمى، 39.2 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا سۇ سىڭىمىس ئېرىق - ئۆستەك، 96 كۆۋرۈك، سۇئاگۇچ، قاپاق، ئادەم ۋە چارۋىلار سۇ ئىچىدىغان ئىككى سۇ ئامبىرى، ئىككى قۇياش ئېنېرگىيىسى ئېلېكتر ئىستانسىسى، 140 قوتان بارلىققا كەلدى؛ 34 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا شېغىل يول، 54 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا ماللا ئېتىز يولى ياسالدى؛ 32 مىڭ 63 مو بوز يەر ئېچىلدى، بۇنىڭ 19 مىڭ 869 موسىغا زىرائەت تېرىلدى؛ 142 مىڭ 900 مو ئوتلاق قاشالاندى. ھەرخىل قاشا سىم يولى 169 كىلومېتىرغا يەتتى؛ 108 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتىكى ئورمان بەلبېغىغا جىرىم سېلىندى، 647 مو يەرگە 148 مىڭ تۇپ كۆچەت تىكىلدى. ئاھالىلەر نۇقتىسىدىكى تۇرالغۇ ئۆي 3763 ئېغىز بولۇپ، كۆلىمى 90 مىڭ 312 كۋادرات مېتر كېلىدۇ، بۇ، ھەربىر ئاتىلىگە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 63.2 كۋادرات مېتردىن توغرا كېلىدۇ. ئۆيلەرنىڭ كۆپىنچىسى خىش - ياغاچ ۋە خىش - تاش - سېمونت قۇرۇلمىلىق.

ئولتۇراقلىشىش چارۋىچىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئۇسۇلىنى تۆپتىن ئۆزگەرتتى، ئۇلارنىڭئىگىلىكىدىكى بىرلا خىل ناتۇرال چارۋىچىلىق ئىگىلىكى ئۆزگەردى. چارۋىچىلار ئوت - چۆپ، ئاشلىق، كۆكتات تېرىيدىغان، ئوت - چۆپ، يەم - بوغۇز پىششىقلاپ ئىشلەش ۋە قول ساناقەت ئىشلەپچىقىرىشى قاتارلىق كۆپ خىل ئىگىلىك بىلەن شۇغۇللىنىدىغان بولدى. بوغدا كۆلى مەنزىرە رايونىغا جايلاشقان سەنگۇلۇق قازاق يېزىسى يەنە قازاق ساياھەت ئىدارىسى قۇرۇپ، ئېنگلىز، ياپون تىللىرى كۇرسى ئاچتى. ئۇلار ئىلغار پەن - تېخنىكا كىرگۈزۈپ، ساغلىقلارنىڭ قوش گېزەك تۇغۇش نىسبىتىنى بىر ھەسسە ئۆستۈردى؛ ئۇلار 32 مىڭ تۇياق قوينى يەم بېرىپ بورداپ 1 مىليون 120 مىڭ يۈەن پايدا ئالدى؛ ئۇلار سۈپەتلىك ئوت - چۆپ يېتىشتۇرۇپ، كۆلىمى 6000 مو كېلىدىغان يەم - بوغۇز بازىسىدىن بەشنى قۇردى، سىلوسلانغان ئوت - چۆپ 1985 - يىلدىكى 6100 تونىدىن 1991 - يىلى 17 مىڭ 900 تونىغا يەتتى، 1985 - يىلدىن 1991 - يىلغىچە جەمئىي 91 مىڭ تونىنا قۇرۇق ئوت - چۆپ، 19 مىڭ 600 تونىنا يەم - بوغۇز يىغىۋېلىندى؛ ئۇلار مال بېقىش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ، قوتاندا

قالدۇقى 130 مىليون 602 مىڭ يۈەن (ئاپتونوم رايون، سانجى گوبلاستىنىڭ ناھىيىدە تۇرۇشلۇق گورۇنلىرىنىڭكى شۇنىڭ ئىچىدە) گە يەتتى. ناھىيە بويىچە ئىش كۈتۈپ تۇرغان ياشلاردىن 844 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى، 693 ئىشچى تەربىيىلەندى. 1991 - يىلى ناھىيە بويىچە دېھقانلار ھەمكارلىق كاسسىسىنىڭ ئەزاسى 1831 گە، مەبلىغى 322 مىڭ 300 يۈەنگە يەتتى. ناھىيىدە پاراۋانلىق زاۋۇتىدىن ئىككىسى بار، بۇلاردا 38 ئىشچى ئىشلەيدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە مېيىپ 24؛ بۇ زاۋۇتلارنىڭ يىللىق مەھسۇلات قىممىتى 400 مىڭ يۈەنگە، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە كىرىمى 1200 يۈەنگە يەتتى. بەشتە كاپالەتلەندۈرۈلىدىغان ئائىلىدىن 134ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ياشانغانلار ساناتوريىسىگە قوبۇل قىلىنغىنى 48 نەپەر. 10 - ئايدا فۇكالا ناھىيىسى گەنسۇ ئۇلكىسىنىڭ مىللي ناھىيىسى بىلەن دوست ناھىيە بولدى.

ناھىيە بويىچە ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار پەن - تېخنىكا خادىمى 403، يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 37. «فۇكالا ناھىيىسىنىڭ ئوتلاق چارۋىچىلىقىدا ئۇنۇمۇرسال ئۇلگە كۆرسىتىش بازىسى قۇرۇلۇشى» ۋە «ئاۋسترالىيەنىڭ مېرىنوس قويىنى كىرگۈزۈپ، شىنجاڭنىڭ ئىنچىكە يۇڭلۇق قويىنىڭ ئەسلىنى ياخشىلاش ۋە ئۇنى تاللاپ پېتىشتۇرۇش» دېگەن تەتقىقات تېمىلىرى سانجى گوبلاستىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 1 - ۋە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 265 قارار ھەرخىل كۇرس ئېچىلىپ، 12 مىڭ 977 دېھقان، چارۋىچى (قېتىم) تەربىيىلەندى؛ 196 قېتىم پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر سىنئالغۇ فىلىمى قويۇلدى، 43 مىڭ نۇسخا پەن - تېخنىكا كىتابى تارقىتىلدى، 127 قېتىم مەخسۇس لېكسىيە ئۇيۇشتۇرۇلدى. ناھىيىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ توققۇز (مىللي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر)، ئوقۇغۇچىسى 8355 (مىللي ئوقۇغۇچى 1783)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 44

بېقىش، ئوتلاقتا بېقىش ۋە يەم - بوغۇز بېرىپ بېقىشنى بىرلەشتۈرۈپ، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنى ئۆستۈردى. 1984 - يىلى ناھىيە بويىچە چارۋىچىلىق مەھسۇلات قىممىتى ئاران 10 مىليون 909 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) ئىدى، 1991 - يىلى 25 مىليون 133 مىڭ يۈەنگە يەتتى، %39.130 ئاشتى. چارۋىچىلىق رايونىنىڭ يىرىك يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىدىكى 53 مىليون 653 مىڭ يۈەندىن 87 مىليون 803 مىڭ يۈەنگە يەتتى، %63.6 ئاشتى. چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 1983 - يىلدىكى 380 يۈەندىن 1991 - يىلى 720 يۈەنگە يەتتى.

ئىگىلىك تەرەققىياتىغا ئەگىشىپ، چارۋىچىلارنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسى ئۆزلۈكسىز ئۆستى، چارۋىچىلىق رايونىنىڭ مەدەنىيىتى - ماۋارىپ ۋە سەھىيە ئىشلىرى جۈش ئۇرۇپ راۋاجلاندى. 1980 - يىلدىن ئىلگىرى چارۋىچىلار كۆپىنچە ھاللاردا كۆچۈپ يۈرگەنلىكى، ئولتۇراقلىشىشى تارقاق بولغانلىقى تۈپەيلىدىن، ئوقۇش يېشىدىكى بالىلارنىڭ مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى ئاران %80 ئىدى؛ 1991 - يىلى %96كە يەتتى. 1984 - يىلى چارۋىچىلىق رايونىدا تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسىدىن 361 ى، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسىدىن 159 ى بار ئىدى؛ 1991 - يىلى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 522 كە، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 219 غا يەتتى. 1991 - يىلى 21 ئاھالىلەر نۇقتىسى (كەنتى) نىڭ ھەممىسىدە مەدەنىيەت ئۆيى بار بولدى، سىملىق رادىئونىڭ ئائىلىلەرگە كىرىش نىسبىتى %90 كە يەتتى. ھەربىر نۇقتا (كەنت) دا شىپاخانا تەسىس قىلىنىپ، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى دوختۇر، دورا كەمچىل بولۇش قىيىنچىلىقى ھەل قىلىندى. چارۋىچىلار نامراتلىق، قالاقلىق بىلەن خوشلىشىپ، بۇ يەردە بايى، ئىلغار، مەدەنىيەتلىك توپ بارلىققا كەلدى.

(مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 15)، ئوقۇتۇش-نۇقتىسى 30، ئوقۇغۇچىسى 9989 (مىللىي ئوقۇغۇچى 3847). ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 1791 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 406). شۇ يىلى ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 938 مىڭ 900 يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 4074 كۋادرات مېتر مەكتەپ بىناسى سېلىندى، 1050 كۋادرات مېتر مەكتەپ بىناسى رېمونت قىلىندى. ناھىيە بويىچە تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتىدىن 12 سى، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 342 سى، كېسەل كارىۋىتىدىن 244 ى بار. مۇشۇ بىر يىلدا ئالتە قېتىم ھەرخىل تەنھەرىكەت يىغىنى ئوتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 1468 ئادەم قاتناشتى. ئاپتونوم رايونلۇق 1991 - يىللىق تېز سۈرئەتلىك مۇز تېيىلىش مۇسابىقىسىدە، تالاي ۋەنخۇلۇك ئايالارنىڭ 500 مېترغا تېيىلىشى بويىچە 1 - لىككە ئېرىشتى.

☆ 3 - ئايدا ناھىيە بويىچە يېزىلىق، مەيدانلىق، بازارلىق، كانلىق ياشانغانلار خىزمىتى ئاپپاراتى ئومۇميۈزلۈك قۇرۇلدى.

☆ 3 - ئايدا ناھىيىلىك يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ «مەملىكەت بويىچە كەسپىي تېخنىكا ماتارىپىدا ئىلغار ئورۇن» دېگەن نامغا ئېرىشتى. فۇكالا ناھىيىسى مەملىكەت بويىچە تۇنجى تۇرگۇمدە ئوتتۇرا مەكتەپلەرنىڭ ئەمەلىيەت تەربىيىسى پائالىيىتىدە لاياقەتلىك ئۆلچىمىگە يەتكەن ناھىيە بولۇپ باھالاندى.

☆ 8 - ئايدا فۇكالا ناھىيىسىنىڭ ئوتلاق چارۋىچىلىقىدا ئۇنۇمۇرسال ئۇلگە كۆرسىتىش بازىسى دۆلەتنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى. بۇ قۇرۇلۇشنىڭ ۋاقتى بەش يىل، سېلىنىدىغان مەبلەغ 8 مىليون يۈەن. قۇرۇلۇش قىلىنىدىغان بەش يىلدا بازىغا پىرسەنت قالدۇرۇلىدىغان فوند ۋە يۇقىرىغا تاپشۇرۇلىدىغان باج، پايدا 4 مىليون 854 مىڭ يۈەن، بۇ، ئومۇمىي سېلىنغان مەبلەغنىڭ 60.7 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

☆ 10 - ئايدا مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى ۋە كادىرلار مىنىستىرلىكى فۇكالا ناھىيىسىگە «مەملىكەت بويىچە مەدەنىيەت خىزمىتىدىكى ئىلغار رايون» دەپ نام بەردى.

☆ 12 - ئايدا فۇكالا ناھىيىسى قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى بىلەن بەش تۇرلۇك ئىقتىساد - تاشقى سودا كېلىشىمى ھاسىل قىلدى. بۇ، چەت ئەل بىلەن بىۋاسىتە ئىمزالانغان تۇنجى كېلىشىم.

ئۇچ دەرىجىلىك ئۆسۈملۈك ئاسراش توري قۇرۇلۇشى

فۇكالا ناھىيىسىنىڭ ناھىيە، يېزا، كەنتتىن ئىبارەت ئۇچ دەرىجىلىك كەسپىي خادىملاردىن تەشكىللەنگەن يېزا ئىگىلىكىدە ئۆسۈملۈك ئاسراش توري، بىرنەچچە يىل تىرىشچانلىق كۆرسىتىش ئارقىلىق، 1991 - يىلى پۈتتى. ئۇنىڭدا 100 نەچچە كەسپىي خادىم، 200 نەچچە ھەرخىل تېخنىكىي ئۇمانلاندۇرۇش ماشىنىسى، تۆت ماتورلۇق قاتناش ۋاسىتىسى بار. ھازىر دېھقان ئائىلىلىرىنىڭ تارقاق ھالەتتىكى ئىگىلىك باشقۇرۇش، ئۆسۈملۈك ئاسراش خىزمىتى قىيىن بولۇش ئەھۋالى ئۆزگەرتىلىپ، كېسەللىك ۋە ھاشارات زىيانداشلىقىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى تۇغدىتىشنى بىرلىككە كەلتۈرۈش، ھېسابات، خىراجەتنى بىرلىككە كەلتۈرۈش، دورا ۋە دورا پۈركۈش ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇشنى بىرلىككە كەلتۈرۈشتىن ئىبارەت «ئۈچىنى بىرلىككە كەلتۈرۈش» ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

لۇ ۋېن

جىمسار ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: شىيالا كۆيىۋەن؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: لىيۇ جىشۇ، جالا خۇەيمىڭ، مۇھەت ئىسمايىل، يەن جيابى (ئايال)، ۋالا سۇڭجى، ما

شۆجى (خۇيزۇ).
ھاكىمى: ۋالك زەيگۇي؛ مۇئا.
ۋىن‌ھاكىملىرى: لىسن دېگۇي، جالك شىگچاۋ، داۋۇت ۋالىچا (قازاق)، خۇالك شېەنگۇي (3 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: ۋالك رۇيچالك.
سىياسىي كېڭەش 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ رەئىسى: ما جۇنجيې (خۇيزۇ)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: لى گۇاڭلىن، گاۋ جېنيا، چوقاي قابدىل (قازاق)، تەن زوفۇ (خۇيزۇ)، زىلەيخان سەمەر، جۇ لىڭخۇا.
خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئەخمەت مەھمەت.
خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ۋالك چاۋ.

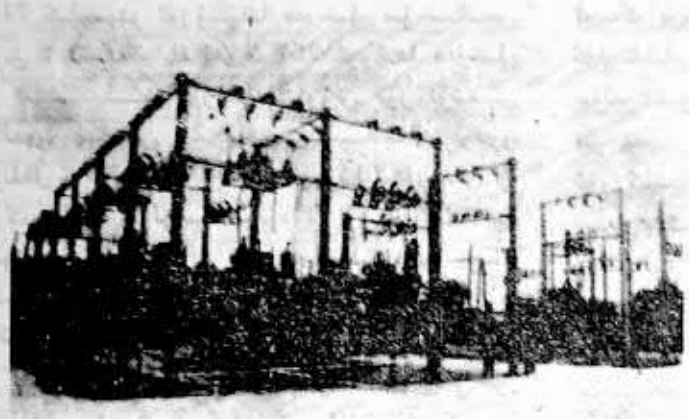

جىمسار ناھىيىسى قۇرغان لازىر نۇرلۇق ماشىنا ئارقىلىق تىزگىنلىنىدىغان سغىمچانلىقى 12600KVA بولغان مەركىزىي ترانسفورماتور پونكتى

جاۋ كەيغۇ فوتوسى

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى جىمسار ناھىيىسىنىڭ («قىزىلبايراق» دېھقانچىلىق مەيدانى ۋە 107 - تۇمەن - مەيدانىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى165مىليون856 مىڭ200 يۈەن(1990-يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 155 مىليون 850 مىڭ 300 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 10% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 235 مىليون 664 مىڭ 800 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 227 مىليون 337مىڭ 300يۈەن) بولۇپ، 1.9% تۆۋەنلەپ كەتتى؛ مىللىي دارامەت 130 مىليون 95 مىڭ 300 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 123 مىليون 517 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، 7.2% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 13 مىليون 980 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 26 مىليون 410 مىڭ يۈەن بولدى.
ناھىيە بويىچە پېرا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 111 مىليون 974 مىڭ 800 يۈەن

71.9 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ھەرخىل سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، 257 ئورۇندا ھەرخىل سۇ ئىنشائاتىنى يۇرۇشلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ياسالدى، يېڭىدىن 26 ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىلدى، 119 توك قۇدۇقى يۇرۇشلەشتۇرۇلدى ۋە ئۆزگەرتىلدى، ئۆلچەملىك قۇدۇق ئۆيىدىن 102 سى رېمونت قىلىندى. 44 قۇدۇقنىڭ سۇيىدىن يىغىپ پايدىلىنىلدى، 4000 مو يەرنى بېسىم بىلەن پۇركۇپ سۇغىرىش يۇرۇشلۇك قۇرۇلۇشى شۇ يىلى پۈتتى ۋە شۇ يىلى ئۇنۇم بەردى؛ خۇڭسەنزە - بەييانخې نور قۇرۇلۇشى ۋە 3.6 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭنى يۇرۇشلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ھەم بىرنەچچە كۆۋرۈك - قاپقاق پۈتۈنلەي پۈتتى؛ «XD - 103» سۇ سىڭىپ كېتىشنىڭ ئالدىنى ئالىدىغان بىرىكمە يۇمشاق كىگىزسىمان ماتېرىيال كىرگۈزۈلۈپ، سۇ ئامبارلىرىدىكى يېرىقلارنى بىر تەرەپ قىلىش مۇۋەپپەقىيەتلىك بولدى. مۇشۇ بىر يىلدا 14.2 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا يېزا توك لىنىيىسى كۆپەيتىلدى، يېزىلاردا 4 مىليون 92 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 5797 توننا خىمىيىۋى ئوغۇت، 4.6 توننا سۇلياۋ يوپۇق، 20 توننا دېھقانچىلىق دورىسى ئىشلىتىلدى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 83 مىڭ 430 كىلوۋاتقا يەتتى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 35 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە، كىرىمى 27 مىليون 590 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 88 سانائەت كارخانىسى بار، ئۇلارنىڭ سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 54 مىليون 40 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 57 مىليون 330 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 6.13% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 11 مىليون 104 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 89 مىڭ 700 توننا كۆمۈر، 1522 توننا تۇز، 38 كىلوگرام ئالتۇن، 1870 توننا ماشىنىدا ئىشلەنگەن پەنەركە تاختا، 400.8 توننا موخۇركا، 1849.9 توننا ئاق ھاراق، 32 مىليون 710 مىڭ دانە ماشىنىدا قۇيۇلغان خىش، 49 مىڭ 300 دانە كۈندىلىك تۇرمۇشتا ئىشلىتىلىدىغان فارفور بۇيۇم، 1162 توننا ئەينەك بۇيۇم، 15 مىڭ 292.25 كۋادرات مېتر گەج تاختا، 347 توننا ئىشقارىي سۇلفىد، 349 توننا سۇلفوناتلىق ئاسفالت، 4375 توننا ئۇن، 1282 توننا سۇ يېغى، 2756 توننا يەم - بوغۇز، 10 مىڭ 524 قۇر كىيىم - كېچەك ئىشلەپچىقىرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا سەنتەي ھاراق زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان «بېشبالىق ئاق ھارىقى»، «بېشبالىق سۇزۇك ھارىقى» يېنىك سانائەت مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن «ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات» دېگەن نامغا ئېرىشتى؛ چۈەنزىگەي ئۇنىۋېرسال يېمەكلىكلەر زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان بۆلجۈرگەن مۇرابباسى، بۆلجۈرگەن شىرنىسى مەملىكەتلىك 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى «ئۇچقۇن پىلانى» مۇۋەپپەقىيەتلىرى كۆرگەزمىسىدە كۇمۇش مېدال مۇكاپاتىغا، مەملىكەتلىك ئون يىللىق يېمەكلىكلەر سانائىتى كۆرگەزمىسىدە مۇنەۋۋەر يېڭى مەھسۇلات مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ناھىيىلىك رېمونت قىلىش - ياساش زاۋۇتى 470 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالغان نېفىت لاتقىسى ناسوسىنىڭ سېلىندىر قېپىنى ئىشلەپچىقىرىش تۈرى سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلدى، يېمەكلىكلەر زاۋۇتىنىڭ كراخمال ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى بويىچە تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى. ناھىيىلىك ئاپتوموبىل ترانسپورت شىركىتى تاشيولدا توشۇغان يولۇچى 114 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 21 مىليون 360 مىڭ ئادەم/كىلومېترغا، يۈك مىقدارى 315 توننىغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 76 مىڭ توننا/كىلومېترغا، يارىتىلغان مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليون 468 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بازار-يېزىدىكى ترانسپورت كەسپىي ئائىلىسى 29، خادىمى 35، ئۇلارنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 730 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 849 مىڭ 500 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە دۆلەت ئىچىدە تاۋارلارنىڭ ساپ سېتىۋېلىنىش ئومۇمىي سوممىسى 58 مىليون 220 مىڭ يۈەنگە، ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 79 مىليون 400 مىڭ يۈەن

(يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 12 مىليون 500 مىڭ يۈەن) گە، بازار سودىسىدا پۈتۈشۈلگەن سومما 13 مىليون 160 مىڭ يۈەنگە، تاشقى سودا بويىچە سېتىۋېلىش سوممىسى 3 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە، ئېكسپورت سودا سوممىسى 3 مىليون 370 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچەيىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 8556 (كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 1694) بولۇپ، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە يىللىق پۇل ئىش ھەققى 2181.8 يۈەنگە يەتتى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە يىللىق كىرىمى 650 يۈەنگە، بازار - يېزا ئاھالىلىرىنىڭ بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 83 مىليون 197 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ناھىيە - بازاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن991كىشى، ناھىيە - بازاردا ھەربىي سەپتىن چېكىنگەن ھەربىيلەردىن 23 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. چارۋىچىلىق رايونلىرىدا نامرات‌لارغا يار - يۆلەك بولۇش قويىدىن 1011 ى تارقىتىلىپ، 48 نامرات ئائىلىگە يار - يۆلەك بولۇندى. ئەپسۇس ۋە قۇتقۇزۇش ئۈچۈن قىلىنغان چىقىم 217 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 160 مىڭ يۈەن قۇتقۇزۇش پۇلى تارقىتىلدى. يىل ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 20 زاپاس كاسا قۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا دەرىجىلىك كاسا تۆت، كەنت دەرىجىلىك كاسا 16، كاسىنىڭ ئومۇملىشىش دائىرىسى 79% كە يەتتى؛ 5832 دېھقان، چارۋىچى ئائىلىسى كاسىغا قاتناشتى، بۇ، دېھقان، چارۋىچى ئائىلىسىنىڭ 3.34 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ، كاسىغا قويۇلغان سومما 513 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ 1991 - يىلى 154 مىڭ 300 يۈەن پۇل تارقىتىلدى، بۇنىڭدىن 1732 ئائىلە ئەپ ئالدى. ناھىيە بويىچە بازار - يېزىلاردا ئۇچ ياشانغانلار ساناتورىيىسى بار بولۇپ، ئۇلارغا 32 بۇۋاي - مومايغا قوبۇل قىلىندى، يېتىم، قېرى، مېيىپ، بالىلاردىن 110 كىشى كوللېكتىپ بېقىلىۋاتىدۇ؛ پاراۋانلىق كارخانىسىدىن بەشى بار، ئۇلارغا 34 مېيىپ ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇ كارخانىلار مىڭ مۇشۇ يىللىق مەھسۇلات قىممىتى 408 مىڭ 500 يۈەنگە، پايدىسى 24 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە ھەرخىل ستراخۇانىيە ھۆددىگەرلىك سوممىسى 309 مىليون 296 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ شۇ يىلى دۆلەت ئىچىدىكى مال - مۇلۇك ستراخۇانىيىسى ۋە جىسمانىي ستراخۇانىيە تۆلەم ئەنزىسىدىن 446 سى بىر تەرەپ قىلىندى، 348 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى،

ناھىيە بويىچە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار تەبىئىي پەن تېخنىكا خادىمى 110. ھەرخىل پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى، پەننى ئومۇملاشتۇرۇش جەمئىيىتىدىن ئالتىسى قۇرۇلدى، ئالتە يېزا (بازار) غا پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن يېزا(بازار) باشلىقى سەپلەندى. «بۆلجۇرگەننىڭ ئەلا سورتىدىن ئۇلۇغ كۆرسىتىش ۋە ئۇنى كېڭەيتىش» ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 4 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا، «تېرەكنىڭ يېڭى جىنسىمز سىستېمىسى(28 - 076) ۋە(1 - 9 - 74)نى تاللاپ پېتىشتۇرۇش» ماۋجى ئوبلاستىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ناھىيىدىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 21 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ بەش)، ئوقۇغۇچىسى 8149 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1478)؛ كەسپىي تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئىككى، ئوقۇغۇچىسى 490؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 47 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 13)، ئوقۇغۇچىسى 13 مىڭ 500 (مىللىي ئوقۇغۇچى 5051)؛ ئىشچى - خىزمەتچىلەر مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 712؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 1205 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 319). بازار - يېزىلاردىكى بالىلار باغچىسى تۆت بولۇپ، ئۇلارغا 924 بالا قوبۇل قىلىندى. 9 - ئاينىڭ 18 - كۈنى ناھىيىلىك 2 - بالىلار باغچىسى پۈتۈپ ئىشلىتىلىشكە باشلىدى. مۇشۇ بىر يىلدا ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 510 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 67 كىشى ئالىي ماتارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىلەردىن ئېلىندىغان ئىمتىھانغا قاتنىشىپ گۇۋاھنامە ئالدى. 10 - ئايدا ناھىيىنىڭ تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ماتارىپىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىنى ئاپتونوم

رايون تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى ھەمدە ناھىيە ئاپتونوم رايون بويىچە يېزىلارنىڭ چوڭلار ماۋارىپىدىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى. ناھىيىلىك تارىخ - تەزكىرە تەھرىر بۆلۈمى «ج ك پ جىمسار ناھىيىلىك كومىتېتىنىڭ تەشكىلات تارىخىغا دائىر ماتېرىياللار» نى، شىنجاڭ شىفەن داشۇسى جۇڭگو تىلى فاكۇلتېتىنىڭ ئوقۇتقۇچىسى بىلەن بىرلىكتە «جىمسار شۇڭسى تەزكىرىسى» نى تۈزۈپ نەشر قىلدۇردى؛ ناھىيىلىك يەر نامىلرى ئىشخانىسى «جىمسار ناھىيىسىنىڭ يەر نامىلرى خەرىتىلىك تەزكىرىسى» نى تۈزۈپ نەشر قىلدۇردى. ناھىيە بويىچە ھەرخىل تىببىي داۋالاش - مەھىيە، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئاپپاراتىدىن 12 سى، ھەر دەرىجىلىك، ھەرخىل مەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 299 ى، يېزا - كەنت دوختۇرىدىن 62 سى، كېسەل كارىۋىتىدىن 335 ى بار. شۇ يىلى يېڭىدىن ئالتە شىپاخانا سېلىندى. ناھىيە - يېزا (بازار) لار ئون قېتىم ھەرخىل تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزدى. 7 - ئايدا سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستلىق ئۆسمۇر - بالىلار تەنھەرىكەت يىغىنى جىمسار ناھىيىسىدە ئۆتكۈزۈلدى، ناھىيىلىك ۋەكىللەر كوماندىسى ئومۇمىي نومۇردا 1 - لىككە ئېرىشتى ھەمدە 18 يەككە تۇردە 1 - بولدى.

☆ 3 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن 11 - كۈنگىچە دۇنيا مەھىيە تەشكىلاتى، بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى بالىلار فوند جەمئىيىتى، مەھىيە مىنىستىرلىكىنىڭ بىرلەشمە تەكشۈرۈپ باھالاش گۇرۇپپىسى جىمسار ناھىيىسىنىڭ بالىلارنى پىلانلىق ئىممونىتېتلاش خىزمىتىنى تەكشۈردى. تەكشۈرۈش نەتىجىسى بۇ ناھىيىدە بالىلارنى ئىممۇنىستېتلاش بويىچە تۆت خىل ۋاكسىنىنىڭ ئەملىنىش نىسبىتىنىڭ 99.05% كە يەتكەنلىكىنى ئىسپاتلىدى.

☆ 1991 - يىلى جىمسار ناھىيىسى 50 مو يەرگە كېۋەز تېرىپ، ساپ پاختىنىڭ ئالە يۇقىرى بىرلىك مەھسۇلاتىنى 105 كىلوگرامغا، مو بېشى كىرىمىنى 788 يۈەنگە يەتكۈزۈپ، بۇ ناھىيىنىڭ كېۋەز تېرىغىلى بولماسلىقتەك تارىخىغا خاتىمە بەردى.

خۇڭسەنزە سۇ باشلاش، كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش، سۈنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشى

خۇڭسەنزە كەنتى جىمسار ناھىيىسى ئەرگۈلۈك يېزىسىنىڭ جەنۇبىدىكى خۇڭسەنزە تېغى ئېتىكىگە جايلاشقان بولۇپ، ئورنى چەت، سۇ كەمچىل رايونلار قاتارىغا كىرىدۇ، ئۇ، ناھىيە بويىچە نامى چىققان نامرات رايونلارنىڭ بىرى. ناھىيىلىك پارتكوم، ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى ۋە ناھىيىدىكى سۇ ئىشلىرى تارماقلىرى خۇڭسەنزە رايونىدا ئېتىز - ئېرىقلارنى سۇغىرىدىغان ۋە ئادەم، چارۋىلار ئىچىدىغان سۇ مەسىلىسىنى ئۆزۈل - كېسىل ھەل قىلىش ئۈچۈن، مەخسۇس ئادەم ئاجرىتىپ خۇڭسەنزە رايونىنىڭ جۇغراپىيىلىك ئەھۋالى ۋە سۇ مەنبەسىنى تەكشۈردى ۋە ئۆلچىدى، ئوبلاست، ناھىيە 860 مىڭ يۈەن پۇل ئاجرىتىپ، سۇ باشلاش، كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش - سۈنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشى ئېلىپ باردى. كادىرلار ۋە ئامما ئورتاق تىرىشچانلىق كۆرسىتىشى بىلەن خۇڭسەنزىدىكى بەيياڭچې نور قۇرۇلۇشى ۋە يۇرۇشلۇشتۇرۇلگەن سۇ باشلىنىدىغان سۇ سىڭىمەس غول ئېرىق - ئۆستەڭ1991 - يىل5 - ئايدا پۈتۈنلەي پۈتتى؛ ئۆزلۈكىدىن بېسىم ھاسىل بولىدىغان سۇ بېرىش، كېسەللىكنىڭئالدىنىئېلىش - سۈنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشىمۇ 10 - ئاينىڭ 25 - كۈنى سىناق تەرىقىسىدە سۇ يەتكۈزۈشكە باشلىدى. بۇ قۇرۇلۇش بويىچە 3.6 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتىكى سۇ سىڭىمەس غول ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، بۇنىڭغا 160 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى؛ 354مېتر ئۆزۈنلۇقتا نور ياسالدى، نورنىڭ ئېگىز مىقدارى 1.8 كۇب مېتر/سېكۇنت بولۇپ، ئۇنىڭغا 530 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى؛ 12 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا ئۆزلۈكىدىن بېسىم ھاسىل بولىدىغان سۇ يەتكۈزۈش ئاساسىي تۇرۇبىسى ئورنىتىلدى، بۇنىڭ پۈتۈش باھاسى 193 مىڭ 300 يۈەن بولدى. بۇنىڭ بىلەن خۇڭسەنزە كەنت ئاھالىلەر كومىتېتىغا قاراشلىق تۆت مەھەللىدىكى 1100 دىن ئارتۇق ئادەم ۋە 6000 دىن ئارتۇق چارۋىنىڭ ئەزەلدىن كۆلچەكتىن سۇ ئىچىش تارىخىغا خاتىمە بېرىلدى ھەمدە 5000 مودىن ئارتۇق يەرنى سۇغارغىلى بولىدىغان بولدى.

دەي يۇچۈەن

گۈچۈك ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: لى دېلىن؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: داڭ شىيىڭ (خۇيزۇ)، ئابلىمىت، چېڭ جۇنيى، جاڭ دېچاڭ، خۇ لەنيىڭ (ئايال).

ھاكىمى: جاڭ شىڭشياڭ؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: ماجۇڭرۇڭ (خۇيزۇ)، قايسا (قازاق)، غوپۇر قۇربان، شاڭ شياڭجى، جىن ۋەنجاۋ (4-ئايدا ۋەزىپىسىگە تەينىلەندى)؛ پەن-تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: بى كېجۇن (3-ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى)، گۈن جيەننەن (9-ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى).

سىياسىي كېڭەش 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ رەئىسى: شۇ شيەنچېن؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: غاپپارجان (ئۇزبېك)، داۋتاي (قازاق)، جاڭ چېڭجاڭ، يۇ گوجۇ (خۇيزۇ)، ما ۋېنگۇاڭ (خۇيزۇ)، ۋاڭ لىيەنجېن (ئايال).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: دۇ شىنخي.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: لى يىڭفۇ.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991-يىلى گۈچۈك ناھىيىسىنىڭ (ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈمنى بۇنىڭ سىرتىدا، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 238 مىليون 384 مىڭ 800 يۈەن (1990-يىلدىكى ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا، 222 مىليون 709 مىڭ 800 يۈەن) بولۇپ، 1990-يىلدىكىدىن 1.01% تۆۋەنلەپ كەتتى. (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 391 مىليون 62 مىڭ يۈەن. (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 385 مىليون 951 مىڭ 800 يۈەن) بولۇپ، 1.0% تۆۋەنلەپ كەتتى؛ مىللىي دارامەت 177 مىليون 535 مىڭ 500 يۈەن (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 171 مىليون 206 مىڭ 200 يۈەن) بولۇپ، 1.06% تۆۋەنلەپ كەتتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 16 مىليون 10 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 49 مىليون 220 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە پىلانلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 201 مىليون 138 مىڭ 600 يۈەن (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 186 مىليون 144 مىڭ 100 يۈەن) بولۇپ، 1990-يىلدىكىدىن 8.94% تۆۋەنلەپ كەتتى. ناھىيە بويىچە 886 مىڭ 900 مو يەرگە زىرائەت تېرىلدى، يۇنىڭ ئىچىدە ئاشلىق زىرائىتى تېرىلغان يەر 731 مىڭ 500 مو. مۇشۇ بىر يىلدا 139 مىڭ 273 تونىنا ئاشلىق (يازلىق ئاشلىق سېتىۋېلىش ۋەزىپىسى 44 مىڭ 360 تونىنا ئورۇندالدى)، 4837 تونىنا يانغلىق داڭ (يانغلىق داڭ سېتىۋېلىش ۋەزىپىسى 2030 تونىنا ئورۇندالدى)، 75 مىڭ 880 تونىنا قىزىلچا، 948 تونىنا مېۋە-چېۋە ئېلىندى. 8406 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 370 مىڭ تۈپ پارچە-پۇرات كۆچەت تىكىلدى، 1227 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى. يىل ئاخىرىدا 451 مىڭ 300 تۈياق چارۋا قالدى، مۇشۇ بىر يىلدا چارۋىنىڭ ئەك كۆپ بېقىلىش مىقدارى 630 مىڭ تۈياقنا، قولدىن چىقىش نىسبىتى 236 مىڭ 500 تۈياقنا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 826 تونىنا تېۋىت، 89 مىڭ 583 پارچە تېرە، 6877 تونىنا گۆش، 2125 تونىنا سوت ئېلىندى. 29 تونىنا بېلىق تۇتۇلدى. يېزا-بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 46 مىليون 20 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 108 مىليون 830 مىڭ يۈەن (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 123 مىليون 250 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990-يىلدىكىدىن 5.63% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 17 مىليون 310 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 233 مىڭ 800 تونىنا كۆمۈر، 3050 تونىنا تۇز، 6778 تونىنا سېمونت، 11 مىڭ 855 تونىنا شېكەر، 1333 تونىنا فابرىكا قەغىزى،

39.56 كىلوگرام ئالتۇن، 16 مىڭ 293 تونىنا ئۇن، 5563 تونىنا سۇ يېغى، 2225 تونىنا يەم - بوغۇز، 2004 تونىنا ئاق ھاراق ئىشلەپچىقىرىلدى. شۇ يىلى ئاساسىي قۇرۇلۇش بويىچە قۇرۇلۇۋاتقان تۇر 17 (يېڭىدىن قۇرۇلىدىغىنى 16 تۇر) بولۇپ، بۇنىڭ 13 ى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلىدىغان تۇر ئىدى، بۇلارغا 3 مىليون 700 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىنىدى، 31 مىڭ 461 كۋادرات مېتر قۇرۇلۇش پۈتتۈرۈلدى. 5 - ئاينىڭ 10 - كۈنى 110 مىڭ ۋولتلىق توك بېسىمىنى ئۆزگەرتىش - سىغىمچانلىقىنى ئاشۇرۇش - ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى پۈتۈپ توك يوللاندى، بۇنىڭ بىلەن ناھىيە بويىچە توك بىلەن تەمىنلەش جەھەتتىكى جىددىيلىك يەڭيىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يۈك مىقدارى 93 مىڭ تونىنغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 10 مىليون 788 مىڭتونىنا/كىلومېترغا، توشۇلغان يولۇچى 1 مىليون 80 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 63 مىليون 836 مىڭ ئادەم/كىلو-مېترغا يەتتى. شۇ يىلى ناھىيە ماي ماشىنىسىدىن 15 نى چىقىرىپ، تارىم نېفتلىكى قۇرۇلۇشىغا يارىدەم بېرىپ، 950 مىڭ يۇەن ساپ پايدا ئالدى. ناھىيە بويىچە پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 1 مىليون 416 مىڭ 400 يۇەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 175 مىليون 320 مىڭ يۇەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 31 مىليون 90 مىڭ يۇەن. ناھىيە بويىچە 15 يېزا - بازارىدا مالىيە كىرىم - چىقىم ھۆججەتلىكى بولغا قويۇلۇپ، شۇ يىلى كىرىم 620 مىڭ يۇەن ئاشۇرۇلدى. يېزىلاردا كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە يىللىق كىرىم 682 يۇەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 10 مىڭ 478 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 24 مىليون 840 مىڭ يۇەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى؛ ناھىيە - بازاردىكى كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 5421 بولۇپ، 8 مىليون 994 مىڭ 500 يۇەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. ناھىيە - بازاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 885 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 135 مىليون 170 مىڭ يۇەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە پاراۋانلىق زاۋۇتىدىن ئۈچى بولۇپ، 155 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 214 مىڭ 800 يۇەن قۇنتۇز ۋىش پۇلى، 2975قۇرقۇنتۇز ۋىش كىيىم - كېچەكى تارقىتىلىپ، 1678 بەشتە كاپالەتلەندۈرۈلىدىغان ئائىلە ۋە ئاپەتكە ئۇچرىغان ئائىلىدىكى 8039 كىشى قۇنتۇز ۋالدى. ناھىيە بويىچە 107 كارخانا ۋە كەسپىي ئورۇندىكى 11 مىڭ 382 كىشى ئەنخوي قاتارلىق ئاپەت يۈز بەرگەن رايونلارغا 115 مىڭ يۇەن پۇل ئىئانە قىلدى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدا ستراخۇانىيە سوممىسى 2 مىليون 5000 يۇەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %53 ئاشتى. ناھىيە بويىچە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى 32 كارخانا، مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان 80 ئورۇندىكى 3283 نەپەر ئىشچى - خىزمەتچى پېنسىيە خىراجىتىنى جەمئىيەتتىن بىر تۇتاش توپلاشقا قاتناشتى، دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققان 700 ئىشچى - خىزمەتچى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلاردا پېنسىيە خىراجىتىنى بىر تۇتاش توپلاشقا قاتناشتى، بۇنىڭ ئومۇملىشىش كۆلىمى %99.2 كە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 2 مىليون 165 مىڭ يۇەن پېنسىيە ستراخۇانىيە فوندى يىغۇۋېلىندى، يىل ئاخىرىدا بىر تۇتاش توپلانغان تۇرلۇك مەبلەغلەرنىڭ قالدۇقى 996 مىڭ 900 يۇەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىمى (ئوقۇتقۇچىلار بۇنىڭ سىرتىدا) دىن 1709 ى بار. مۇشۇ بىر يىلدا «گۈچۈڭدىكى سۇدان ئاق قونىقىنىڭ سورت ئۆلچىمى» سانجى ئوبلاستىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى: ناھىيىدىكى ياشلانغۇچ مەكتەپ 98 (مىللىي ياشلانغۇچ مەكتەپ 30)، ئوقۇغۇچىسى 22

مىڭ 841 (مىللىي ئوقۇغۇچى 7249)؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 29 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ توققۇز)، ئوقۇغۇچىسى 12 مىڭ 454 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1833)؛ كەسپىي تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 394؛ سۇنئىي ھەمراھ ئارقىلىق ئوقۇتۇلىدىغان كەسپىي مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 110؛ ئىشچى - خىزمەتچىلەر مەكتەپى بىر. مۇشۇ بىر يىلدا ماڭارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 1 مىليون 661 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 9047 كۋادرات مېتر مەكتەپ بىناسى سېلىندى. ناھىيە بويىچە ئۈچ دوختۇرخانا، 13 شىپاخانا، 523 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 351 كېسەل كارىۋىتى بار. مۇشۇ بىر يىلدا «گۈچۈڭ ناھىيىسىنىڭ ناھىيە - بازارنىڭ مۇھىت تازىلىقىنى باشقۇرۇش چارىسى»، «گۈچۈڭ ناھىيىسىنىڭ پىلانلىق ئىممۇنىتېتلاش خىزمىتىنى باشقۇرۇش تەدبىرلىرى» تارقىتىلىپ يولغا قويۇلدى. ناھىيە بويىچە 14 يېزا - بازاردا 18 قېتىم دېھقان، چارۋىچىلار تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى. ناھىيىنىڭ ۋەكىللەر كومانداسى مانجى ئوبلاستى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن 2 - نۆۋەتلىك تاز سانلىق مىللەتلەر تەنھەرىكەت يىغىنىدا كوللېكتىپ‌ئومۇمىي نومۇردا 1-لىككە ئېرىشتى. ناھىيە بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك مەكتەپلەر بىرلەشمە تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 20 مەكتەپنىڭ ۋەكىللەر كومانداسىدىن 600 نەچچە تەنھەرىكەتچى قاتناشتى.

☆ 1 - ئاينىڭ 25 - كۈنى كارىز يېزىسىدا مۇھاجىرلار كەنتى قۇرۇلدى. بۇ، ئاپتونوم رايوندىكى يېزىلاردا قۇرۇلغان ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ تۇنجى كەنت دەرىجىلىك تەشكىلاتىدۇر.

☆ 7 - ئاينىڭ 12 - كۈنى 860 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان گۈچۈڭ ناھىيىسىنىڭ 1000 توچكىلىق ئاپتوماتىك تېلېفونى ئىشلىتىلىشكە باشلىدى.

☆ 10 - ئاينىڭ 4 - كۈنى ناھىيىلىك «1 - ماي» يېزا ئىگىلىك سايمانلىرى زاۋۇتى سىناق تەرىقىسىدە بىخەتەرلىك سىمى ئىشلەپچىقىرىپ مۇۋەپپەقىيەت قازاندى، بۇ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ بىخەتەرلىك سىمى ئىشلەپچىقىرىش جەھەتتىكى بوشلۇقنى تولدۇردى.

☆ 1991 - يىلى شىددى يېزىسىدا 2.16 مو يەرگە سىناق تەرىقىسىدە كېۋەز تېرىلىپ ئۇتتۇرا ھېساب بىلەن مۇ بېشىدىن 206.3 كىلوگرام چىگىتلىك پاختا ئېلىندى، ساپ كىرىم 481.77 يۈەنگە يەتتى. دېمەك، گۈچۈڭ ناھىيىسى سىناق تەرىقىسىدە كېۋەز تېرىپ بىر قېتىمدىلا مۇۋەپپەقىيەت قازاندى.

يېزىلاردىكى «بەشتە ياخشى» قۇرۇلۇشى

1991 - يىلى گۈچۈڭ ناھىيىسى يازلىق يېغىم ئاخىرلاشقاندىن كېيىن، يېزىلاردىكى 25 مىڭ 800 ئادەمنى سەپەرۋەر قىلىپ، ئۇلارنى «بەشتە ياخشى» قۇرۇلۇشىغا قاتناشتۇردى. 11 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىغىچە ناھىيە بويىچە 1 مىليون 120 مىڭ كۇب مېتر توپا - تاش قېزىلدى، 13 مىڭ 300 كۇب مېتر بېتون توشۇلدى، 684 مىڭ 400 ئىش كۈنى ئەمگەك قىلىندى. يېڭىدىن 301.79 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەك چېپىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەك 73.28 كىلومېتر؛ 70.22 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەك رېمونت قىلىندى، 501 كۆۋرۈك - سۇئېگۈچ، 374 قاپقاق ياسالدى؛ 117 قۇدۇق قېزىلدى ۋە يېڭىلاندى، بۇنىڭ ئىچىدە يۇرۇشلەشتۇرۇلگەن قۇدۇق 108؛ 81 ئېغىز قۇدۇق ئۆيى سېلىندى، 156 قۇدۇق - كۆلچەك رېمونت قىلىندى؛ 178.2 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا توپا يول ياسالدى. 178 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يولغا شېغىل يانقۇزۇلدى؛ 247 پارچە سالا ئېتىز بەرپا قىلىندى (جەمئىي 92 مىڭ 600 مو)، 27 مىڭ 400 مو يەر تۇزلەندى؛ 28.6 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يېزا توك سىمى تارتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى بېسىملىق سىم 25.2 كىلومېتر. مۇشۇ بىر يىلدا 5 مىليون 414 مىڭ 300 يۈەن مەبلەغ ئىشلىتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت سالغان مەبلەغ 1 مىليون 235 مىڭ 300 يۈەن، سۇ ھەققىدىن قايتۇرۇۋېلىنغان مەبلەغ 233 مىڭ 900 يۈەن، دېھقانلار توپلىغىنى 3 مىليون 945 مىڭ 100

يۈەن، ئەسكەكتىك قىممىتى 3 مىليون 241 مىڭ 500 يۈەن. مۇغۇرلىدىغان كۆلەم 4500 مو كۆپەيتىلدى، 9500 مو يەرنى مۇغۇرلاش شارائىتى ياخشىلاندى. تاغ ئۈستىگە جايلاشقان بىلىۋخي يېزىسى ناھىيە بويىچە تۇنجى سېمونت ياتقۇزۇلغان مەككىز كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى مۇ سىڭمەس ئۆستەڭ ياسىدى.

زەھەرسىزلەنگەن ياڭيۇ سورتىنى ئۆستۈرۈش مۇۋەپپەقىيەتلىك بولدى

گۈچۈڭ ناھىيىسىنىڭ ياڭيۇ تېرىش تارىخى ئۇزۇن، ياڭيۇنىڭ مۇپتى ياخشى ئىدى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان كېسەللىك تۇپەيلىدىن ياڭيۇنىڭ مۇپتى ئېغىر دەرىجىدە چېكىنىپ كەتتى. 1990 - يىلى گۈچۈڭ ناھىيىلىك ئۇرۇقچىلىق پونكىتى شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك شۆيۈەنى بىلەن بىرلىكتە 50 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، ئالتە سورت بويىچە 18 مىڭ تۇپ زەھەرسىز ياڭيۇ مايسىسى كىرگۈزۈپ، ياڭيۇ تېرىش رايونىنى پولات تورلار بىلەن بۆلۈپ، ياڭيۇنى سىناق تەرىقىسىدە تېرىپ كۆپەيتىپ، شۇ يىلى زەھەرسىز ياڭيۇ ئۆستۈرۈشتە مۇۋەپپەقىيەت قازاندى. 1991 - يىلى يەنە 77 تونىنا كۆپەيتتى. بۇ سورتنىڭ ئالاھىدىلىكى مۇنداق: مو بېشى مەھسۇلاتى 2.5 تونىنغا يېتىدۇ، تەمى ياخشى، ناچار شارائىتقا بەرداشلىق بېرىش ئىقتىدارى كۈچلۈك، مايىسىنىڭ ئۆسۈشى تەكشى، ياڭيۇسىنىڭ پوستى سىلىق، ساقلاشقا چىداملىق.

جۇ خەيشەن
لۇ جياخي

مورى قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: شادات (قازاق)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ۋۇ جىگۈاڭ، شا يەنچىن، بېيبۇلا (قازاق)، يالقۇ شيۇجېن (ئايال)، ئومار (قازاق).

ھاكىمى: قالىبەك (قازاق)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: لى چېڭفۇ، قايدار (قازاق)، ئەخمەت ئىمىن، جالقۇ جىدى؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىملىرى: يۇ شياۋگۈاڭ، ۋۇ نەيۋېن.

سىياسىي كېڭەش 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: لىيۇ چىنرۇڭ؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: رەۋەن (قازاق)، ئەن شۆجى، پەن خۇڭۋۇ، ئابلىمىت قۇربان، لىيۇ لىيېگۈاڭ، قۇربانقان (ئايال، قازاق).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: قۇسمان (قازاق).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: قامى (قازاق).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى مورى قازاق ئاپتونوم ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 68 مىليون 321 مىڭ 800 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 76 مىليون 315 مىڭ 400 يۈەن)گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.9% ئاشتى (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 118 مىليون 246 مىڭ 700 يۈەن (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 113 مىليون 319 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، 6.64% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 52 مىليون 3000 يۈەن (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 50 مىليون 421 مىڭ يۈەن) بولۇپ، 7.5% تۆۋەنلەپ كەتتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 3 مىليون 710 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 24 مىليون 750 مىڭ يۈەن بولدى.

1991 - يىلى ئاپتونوم ناھىيىدە قۇرغاقچىلىق ئەڭ ئېغىر بولغان بىر يىل بولدى. ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەر ھەر مىللەت خەلقىگە باشلامچىلىق قىلىپ، مەۋقەنى قۇرغاقچىلىققا تاقابىل

تۇرۇپ مول ھوسۇل ئېلىشقا قويۇپ، ئۇدا 14 - يىلىمۇ مول ھوسۇل ئالدى. مۇشۇ بىر يىلدا يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 57 مىليون 345 مىڭ 100 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 58 مىليون 43 مىڭ 200 يۈەن) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.4% تۆۋەنلەپ كەتتى. چارۋىلارنىڭ قىشتىن ئۆتۈشتە زىيان - زەخمەتكە ئۇچراش نىسبىتى 0.6% بولدى، تۆللەرنىڭ ئەي بولۇش نىسبىتى 96.8% كە يەتتى. 6 - ئايدا چارۋىلارنىڭ ئەڭ كۆپ بېقىلىش مىقدارى 578 مىڭ 900 تۇياققا، ئومۇمىي كۆپىيىش نىسبىتى 47.6% كە، تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى 24.9% كە يەتتى. يىل ئاخىرىدا 400 مىڭ 200 تۇياق چارۋا قالدى، بۇنىڭ ئىچىدە كالا 16 مىڭ 865، ئات 12 مىڭ 45، ئېشەك 8064، خېچىر 701، تۆگە 7140، چوشقا 19 مىڭ 104، ئۆچكە 58 مىڭ 739، قوي 277 مىڭ 548. مۇشۇ بىر يىلدا 145 توننا قوي سۈتى، 1733 پارچە كالا تېرىسى، 9860 پارچە ئۆچكە تېرىسى، 36 مىڭ 100 پارچە قوي تېرىسى، 672 توننا قوي يۇڭى، 16 توننا چۇپۇر، 13 توننا ئۆچكە تىۋىتى، 449 توننا كالا سۈتى، 30 توننا تۆگە يۇڭى ئېلىندى. ناھىيە بويىچە 410 مىڭ 600 مو يەرگە ئاشلىق زىرائىتى تېرىلىپ، 30 مىڭ 601 توننا ئاشلىق ئېلىندى؛ 36 مىڭ مو يەرگە ياغلىق زىرائەت تېرىلىپ، 329 توننا ياغلىق دان ئېلىندى. 1749 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 421 مو يەردىكى ئورماننىڭ تۇتۇش نىسبىتى 85% تىن يۇقىرى بولدى؛ 260 مىڭ تۇپ مەجبۇرىي كۆچەت تىكىلدى، 114 مىڭ 800 تۇپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى، 279.5 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى. سانجى ئوبلاستلىق ئورمانچىلىق ئىدارىسىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشى ئارقىلىق، شىنخۇ يېزىسىنىڭ ئېتىز - ئېرىق بويلىرىنى ئورمانلاشتۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇرغانلىقى ئىسپاتلاندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 21 مىليون 720 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 14.67% ئاشتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 34 مىليون 224 مىڭ 800 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 32 مىليون 429 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 29.5% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 1 مىليون 180 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 27 مىڭ توننا كۆمۈر، 1500 توننا تۇز، 2200 توننا سېمونت، 5554 توننا ئۇن، 178 توننا سۇ يېغى، 788توننا بىرىكمە يەم-بوغۇز، 81 مىڭ قۇر نېپىز يۇڭ پوپايكا، 1524 دانە ياغاچ ئۆي جاھازى، 27 مىڭ 300 پار خۇرۇم ئاياغ كىيىم، 3589 كۋادرات مېتر گىلەم، 38 مىڭ 100 دانە كەشتە بۇيۇمى ئىشلەپچىقىرىلدى. تاشيولدا توشۇلغان يولۇچى 351 مىڭ 800 ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 33 مىليون 695 مىڭ ئادەم/كىلو مېترغا، ترانسپورت تىجارىتىدىن قىلىنغان كىرىم 1مىليون 544مىڭ يۈەنگە، پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 513 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە تاۋارلارنىڭ سېتىۋېلىنىش سوممىسى 65 مىليون 690 مىڭ يۈەنگە، سېتىلىش سوممىسى 72 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 56 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 10 مىليون 250 مىڭ يۈەن. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشىبېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچەكىرىمى 339 يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 7121 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 13 مىليون 34 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى؛ كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 2265 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 3 مىليون 547 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 47 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيىدىكى تەبىئىي پەن تېخنىكا خادىمى 910، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى تۆت، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي

تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 36. «تەڭرىتاغ ئاق پۇرچىقىنى كېڭەيتىش» سانجى ئوبلاستىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ناھىيىدىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 16 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ بەش)، ئوقۇغۇچىسى 5758 (مىللىي ئوقۇغۇچى 942)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 57 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 17)، ئوقۇتۇش نۇقتىسى 49، ئوقۇغۇچىسى 12 مىڭ 519 (مىللىي ئوقۇغۇچى 4713)؛ ئوتتۇرا مەكتەپتە تەسىس قىلىنغان كەسپىي سىنىپ ئالتە، ئوقۇغۇچىسى 306؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 1027 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 308). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 4 مىليون 475 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ 15 مىڭ 167 كۋادرات مېتر خەتەرلىك ئۆيى يېڭىلاندى. ناھىيە بويىچە ناھىيە، يېزا (بازار) لىق تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتىدىن 15 ى، يەككە دوختۇردىن 21 ى، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 295 ى (مۇئاۋىن مۇدىر ۋراچتىن يۇقىرى ۋەزىپىسى بارلار تۆت)، كېسەل كارىۋىتىدىن 130ى (يېزا - بازارلاردىكىسى 50) بار.

مۇشۇ بىر يىلدا 25 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا رادىئو سىم لىنىيىسى ئورنىتىلدى. رادىئو - تېلېۋىزىيىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 100% كە يەتتى.

☆ 11 - ئاينىڭ 7 - كۈنى ناھىيىلىك پارتىيە تارىخى ئىشخانىسى مەملىكەت بويىچە پارتىيە تارىخى خىزمىتىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى.

☆ 11 - ئاينىڭ 17 - كۈنى ناھىيە بويىچە تۇنجى قېتىم ئىختىساسلىق خادىملارنى ئالماشتۇرۇش يەرمەنكىسى ئۆتكۈزۈلدى. شىخەنزە شەھىرى ۋە گۈچۈڭ، جىمسار ناھىيىلىرىدىن كەلگەن 335 نەپەر ھەرخىل كەسپىي خادىم ئالماشتۇرۇش يەرمەنكىسىگە قاتناشتى، بۇنىڭ ئىچىدە 257 كىشى ناھىيىدىكى 17 سىستېمىدىكى كارخانا، كەسپىي ئورۇنلار بىلەن كېلىشىم ھاسىل قىلدى.

ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرى يېڭىلاندى

1991 - يىلى مورى ناھىيىسى ئاپتونوم رايون، سانجى ئوبلاستى تەرىپىدىن ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى يېڭىلاشتىكى نۇقتىلىق ناھىيە قاتارىغا كىرگۈزۈلدى. مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىي 4 مىليون 475 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايون، سانجى ئوبلاستى سالغان مەبلەغ 2 مىليون 170 مىڭ يۈەن، ناھىيە بويىچە توپلانغان مەبلەغ 2 مىليون 305 مىڭ يۈەن (مالىيەدىن تولۇقلاپ بېرىلگىنى 350 مىڭ يۈەن، تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچىللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇش ئارقىلىق توپلانغان مەبلەغ 100 مىڭ يۈەن، كوللېكتىپ ۋە شەخسلەر توپلىغان مەبلەغ 1 مىليون 855 مىڭ يۈەن)، 15 مىڭ 167 كۋادرات مېتر خەتەرلىك ئۆي يېڭىلاندى، يېڭىلاش ۋەزىپىسى 1127 كۋادرات مېتر ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى. يېڭىلانغان مەكتەپ بىناسى ئىچىدە خىش - سېمونت قۇرۇلمىلىق ئۆي 11مىڭ177كۋادرات مېتر، خىش - ياغاچ قۇرۇلمىلىق ئۆي 3990 كۋادرات مېتر. بىناسى يېڭىلانغان مەكتەپ ناھىيە بويىچە ئومۇمىي مەكتەپ سانىنىڭ 40.6 پىرسەنتىنى، يېڭىلانغان مەكتەپ بىناسى كۆلىمى ناھىيىدىكى مەكتەپ بىناسى كۆلىمىنىڭ 17.9 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

ۋالڭ شېڭبىڭ

تۇرپان ۋىلايىتى

مەمۇرىي مەھكىمە، سوت تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

ۋالىيسى: قۇربان نىياز؛ مۇئاۋىن ۋالىيلىرى: ساۋ زۇڭخۇەي (1 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ۋالڭ جيەنشىن (8 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، ئىبراھىم ئابدۇرېھىم، تۇ جىچۇن، ئابلا يۇسۇپ، ۋالڭ تۇڭ (12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

ۋىلايەتلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: نىياز ھىمىت.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى

تۇرپان ۋىلايەتلىك شۆبەسىنىڭ باشلىقى: چېن مىڭرۇي.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى تۇرپان ۋىلايىتىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 1 مىليارد 404 مىليون 410 مىڭ 200 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 1 مىليارد 482 مىليون 341 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %34.64 ئاشتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 53 مىليون 846 مىڭ 400 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 3 مىليارد 102 مىليون 705 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، %98.43 ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 1 مىليارد 82مىليون328مىڭ900يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 1مىليارد198 مىليون 817 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، %41.49 ئاشتى. ۋىلايەتلىك ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 92 مىليون 280 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 148 مىليون 400 مىڭ يۈەن بولدى.

ۋىلايەت بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 485 مىليون 193 مىڭ 400 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 672 مىليون 885 مىڭ 500 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %5.63 ئاشتى. ۋىلايەت بويىچە 642 مىڭ 600 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 96 مىڭ 428 تونىنا ئاشلىق، 20 مىڭ 977تونىنا پاختا، 492 تونىنا ياغلىق دان، 165 مىڭ 200 تونىنا ئوزۇم ئېلىندى. شۇ يىلى 13 مىڭ 95 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 710 مىڭ تۇپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى. يىل ئاخىرىدا 916 مىڭ 500 تۈياق چارۋا قالدى؛ مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە 5200 تونىنا كالا - قوي گۆشى، 187 تونىنا چوشقا گۆشى ئېلىندى. 40 تونىنا بېلىق تۇتۇلدى. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 332 مىڭ 267 كىلوۋاتقا يەتتى. 7092 تونىنا خىمىيىلىك ئوغۇت (ساپ ئوغۇتقا مۇندۇرۇپ ھېسابلاندى) ئىشلىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئېتىز - ئېرىق مۇ ئىشلاتاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 5 مىليون 20 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 164 مىليون 396 مىڭ 900 يۈەنگە يەتتى.

ساناقەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 475 مىليون 670 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 540 مىليون 30 مىڭ يۈەن) گەيېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %4.99 ئاشتى؛ يۇنىڭئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ساناقەتنىڭ %54.07 نى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ساناقەتنىڭ %39.85 نى، يەككە ئىگىلىكتىكى ساناقەتنىڭ %6.08 نى ئىگىلىدى. مۇشۇ بىر يىلدا 107 مىليون 548 مىڭ 200 كىلوۋات ساقەت توك، 1 مىليون 56 مىڭ 900 تونىنا كۆمۈر، 446 مىڭ 700 تونىنا توز، 4703.22 تونىنا كونسېرۋا، 9480.98 تونىنا ئىچىملىك - ھاراق، 10 مىڭ 779 پار خۇرۇم ئاياغ كىيىم، 49 مىڭ 132.62 تونىنا ئىشقارىي مۇلغىد، 45 مىڭ 356 تونىنا مۇسىز ناترىي مۇلغات، 48 مىڭ 587 تونىنا سېمونت ئىشلەپچىقىرىلدى. شۇ يىلى يېڭىدىن قۇرۇلغان ياكى قۇرۇلۇۋاتقان تۈرلەردىن 45 ى ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. ۋىلايەتتە جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇككە 73 مىليون 430 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، يۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى قۇرۇلۇشلارنىڭ سالغىنى 58 مىليون 40 مىڭ يۈەن، شەھەر - بازاردىكى كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكتىكى قۇرۇلۇشلارنىڭ سالغىنى 9 مىليون 150 مىڭ يۈەن، شەھەر - بازاردا شەخسىي ئۆي سېلىشقا ئىشلىتىلگىنى 6 مىليون 240 مىڭ يۈەن. مۇشۇ بىر يىلدا ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 17 مىليون 550 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى؛ 25 يېڭىلاش، ئوزگەرتىش تۈرى ئۈچۈن 38 مىليون 490 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ۋىلايەت بويىچە كۆپەيگەن ئاساسلىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى تۆۋەندىكىچە: يىلىغا 90 مىڭ تونىنا كۆمۈر، 54 مىڭ تونىنا سېمونت، 1200 تونىنا ھاراق ئىشلەپچىقىرىلىدىغان بولدى، ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئورنىدىن 810 ى، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئورنىدىن 900 ى

كۆپەيتىلدى. ۋىلايەت بويىچە تاشيول ترانسپورت تارماقلىرى توشۇغان يۈك مىقدارى 47 مىڭ 400 توننىغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 8 مىليون 708 مىڭ 800 توننا/كىلومېترغا، توشۇلغان يولۇچى 1 مىليون 491 مىڭ 500 ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 157 مىليون 85 مىڭ 600 ئادەم/كىلومېترغا يەتتى. شەھەر - يېزىلاردىكى يەككە تىجارەتچىلەر توشۇغان يۈك مىقدارى 3 مىليون 960 مىڭ توننىغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 98 مىليون 960 مىڭ توننا/كىلومېترغا يەتتى؛ توشۇلغان يولۇچى 9 مىليون 320 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 45 مىليون 920 مىڭ ئادەم/كىلومېترغا يەتتى. قاتناش - ترانسپورت تارماقلىرى مۇشۇ بىر يىلدا ياراتقان مەھسۇلات قىممىتى 9 مىليون 768 مىڭ يۈەنگە، پايدا ۋە باج 1 مىليون 267 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ۋىلايەت بويىچە پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ يىللىق ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 6 مىليون 105 مىڭ 200 يۈەنگە يەتتى. 1 مىليون 714 مىڭ پارچە خەت - چەك يوللاندى، 406 مىڭ 500 قېتىم ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون ئۇلاپ بېرىلدى، 292 مىڭ 700 پارچە تېلېگرامما يوللاندى، 182 مىڭ 900 پارچە پېرېۋوت چېكى يوللاندى، 271 مىڭ 200 پارچە تېز يوللانما يوللاندى.

ۋىلايەت بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 443 مىليون 70 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 57 مىليون 590 مىڭ يۈەن) گە يەتتى؛ بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ ساتقىنى 48.59% نى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ ساتقىنى 19.15% نى، يەككە تىجارەتچىلەرنىڭ ساتقىنى 19.32% نى، دېھقانلارنىڭ دېھقانچىلىق بىلەن شۇغۇللانمايدىغانلارغا پارچە ساتقىنى 12.94% نى ئىگىلەيدۇ. مۇشۇ بىر يىلدا ئېكسپورت تاۋارلىرىنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 28 مىليون 774 مىڭ 600 يۈەنگە يەتتى، 201.8 توننا ھۆل ئۇزۇم، 583.4 توننا قۇرۇق ئۇزۇم، 4788 توننا قوغۇن، 2088 توننا ئىشقارىي سۇلفىد، 19 مىڭ 148 توننا ناترىي سۇلفىد، 1081.8 توننا پاختا ئېكسپورت قىلىندى؛ 9 مىليون 525 مىڭ يۈەن مەبلەغ كىرگۈزۈلۈپ، 5 مىليون 143 مىڭ يۈەنلىك مەھسۇلات قىممىتى قوشۇلدى، پايدا ۋە باج 371 مىڭ 200 يۈەن ئاشتى؛ دۆلەت ئىچى - سىرتىدىن كەلگەن ساياھەت ئۆمەكلىرى ۋە ئېكسكۇرسىيە - زىيارەتكە كەلگەنلەردىن 13 مىڭ 600 كىشى كۈتۈۋېلىندى، تاشقى پېرېۋوت كىرىمى 2 مىليون 510 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 8 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە ئۆتكۈزۈلگەن تۇرپان 2 - قېتىملىق ئۇزۇم بايرىمى مەزگىلىدە دۆلەت ئىچى - سىرتىدىن كەلگەن 35 مىڭدىن كۆپرەك مېھمان كۈتۈۋېلىنىپ، 25 مىليون يۈەنلىك سودىدا پۈتۈشۈلدى، بۇ مەزگىلدە تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 2 مىليون يۈەندىن كۆپرەككە، ئىمزالانغان ئىقتىسادىي توختام تۇرى 20 گە يەتتى. ۋىلايەت بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 41 مىڭ 752 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 101 مىليون 890 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ يىللىق كىرىمى كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 927.94 يۈەندىن توغرا كەلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىش كۈتۈپ تۇرۇۋاتقان 1936 ياش ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. شەھەر - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 345 مىليون 520 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ۋىلايەت 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، پېشقەدەم كادىرلار پائالىيەت مەركىزى قۇردى، ئۇنىڭ كۆلىمى 1251 كۋادرات مېتر كېلىدۇ. كوللېكتىپنىڭ باشقۇرۇشىدىكى ياشانغانلار ساناتورىيىسىدىن سەككىزى بولۇپ، بۇ ساناتورىيىلەردە 43 كىشى بېقىلماقتا. ئىجتىمائىي پاراۋانلىق زاۋۇتىدىن يەتتىسى بولۇپ، ئۇلاردا 56 ئىشچى - خىزمەتچى بار، بۇ زاۋۇتلارنىڭ ياراتقان يىللىق پايدىسى 23 مىڭ 400 يۈەنگە يەتتى؛ ئىجتىمائىي پاراۋانلىق سودا ئورنىدىن ئالتىسى بار بولۇپ، بۇ ئورۇنلارنىڭ يىللىق ئومۇمىي كىرىمى 91 مىڭ 600 يۈەنگە، تاپشۇرغان بېجى 19 مىڭ 900 يۈەنگە، ياراتقان پايدىسى 22 مىڭ 900 يۈەنگە يەتتى.

مۇشۇ بىر يىلدا تۇرلۇك مال - مۇلۇك ستراخۇانىيىسى ھۆددىگەرلىك سومىسى 1 مىليارد 912 مىليون يۈەنگە يەتتى. ۋىلايەتلىك ستراخۇانىيە شىركىتى مەملىكەت ئىچىدىكى مال - مۇلۇك ستراخۇانىيە تۆلەم ئەنزىسىدىن 1844 نى قوبۇل قىلدى، 3 مىليون 429 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلىدى.

ۋىلايەت بويىچە تۇرلۇك كەسپىي تېخنىكا خادىمىدىن 9636 سى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 1674. ئىلمىي تەتقىقات تۇرلىرىدىن «ئىككى ئالماشتۇرۇش ئۈسۈلى ئارقىلىق نىكېل نىترات ئىشلەپچىقىرىش» ئاپتونوم رايونىمىڭ 4 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ۋىلايەتتىكى بالىلار باغچىسى ئالتە، ئوقۇتقۇچىسى 30، باغچىغا كىرگەن بالا 1830. باشلانغۇچ مەكتەپ 213، ئوقۇغۇچىسى 67 مىڭ 198 (مىللىي ئوقۇغۇچى 57 مىڭ 250)؛ ئوتتۇرا مەكتەپ 51، ئوقۇغۇچىسى 23 مىڭ 651 (مىللىي ئوقۇغۇچى 13 مىڭ 237)؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 5464 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 4136). ئوتتۇرا تېخنىكۇم مەكتىپى تۆت، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 183 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 109)، ئوقۇغۇچىسى 1964 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1070). چوڭلار ئوتتۇرا تېخنىكۇمى تۆت، ئوقۇغۇچىسى288 (مىللىي ئوقۇغۇچى 267). رادىئو - تېلېۋىزىيە داشۇسىنىڭ تۇرپان شۆبىسى بىر، ئوقۇغۇچىسى174 (مىللىي ئوقۇغۇچى 151). ۋىلايەت بويىچە كىنو فىلىم تارقىتىش - قويۇشنى باشقۇرۇش ئاپپاراتىدىن ئۈچى، كىنو قويۇش ئورنىدىن 53 ى، كىنو قويۇش ئەتراتىدىن 29ى بار بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىي 1603 قېتىم كىنو قويۇلدى، تاماشىبىنلار 477 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. «تۇرپان گېزىتى» خەنزۇ، ئۇيغۇر يېزىقلىرىدا مەملىكەت بويىچە تارقىتىلدى، يىللىق تارقىتىلىش مىقدارى 785 مىڭ 400 نۇسخىغا يەتتى. ئۇيغۇر يېزىقىدىكى «تۇرپان» ژۇرنىلى 15 مىڭ نۇسخا تارقىتىلدى. 1991 - يىلى تۇرپان ۋىلايىتى ۋە ئىككى ناھىيە، بىر شەھەرنىڭ تەشكىلات تارىخىغا دائىر ماتېرىياللارنى تۈزۈش خىزمىتىنى ئومۇميۈزلۈك ئورۇندىدى، بۇ ماتېرىياللار شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىندى. سەنئەت ئۆمىكى بىر، مۇشۇ بىر يىلدا 229 قېتىم ئويۇن قويدى، بۇنىڭ 15 قېتىمى يېزىلاردا قويۇلدى. مۇزېيدىن بىرى، مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش ئاپپاراتىدىن بىرى بار بولۇپ، مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە ئېكسكۇرسىيە قىلغۇچىلار 370 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە چەت ئەللىك مېھمان 110 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. ئامما‌ۋى كۈتۈپخانىدىن ئۈچى بار، ئۇلاردا 193 مىڭ 449 پارچە كىتاب ساقلانماقتا. رادىئو ئىستانسىسى بىر، ناھىيىلىك، يېزىلىق رادىئو ئۈزلۈكسىز 24، يېزىلارغا 27 مىڭ 600 دانە رادىئو كارنىيى ئورنىتىلدى، ئاھالىلەر ئارىسىدا رادىئونىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 75% كە يەتتى؛ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىدىن بىرى، تېلېۋىزىيە پروگراممىلىرىنى كۆچۈرۈپ تارقىتىش ئىستانسىسىدىن 17 سى بار، تېلېۋىزىيىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 85% كە يەتتى. ھەر دەرىجىلىك تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتىدىن 99ى، كېسەل كارىۋىتىدىن 1705 ى، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 1739 ى (مىللىي خادىم 946) بار. 600 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، قۇرۇلۇش كۆلىمى 2840 كۋادرات مېتر‌غا يېتىدىغان، 100 دانە كېسەل كارىۋىتى بار ۋىلايەتلىك «خەلق» دوختۇرخانىسى بىناسى پۈتۈپ ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلدى. تۆت ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتىپى بار. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە64قېتىم‌يېزا - بازاردىن يۇقىرى دەرىجىلىك تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 15 مىڭ 363 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا ئۆتكۈزۈلگەن تەنھەرىكەت يىغىنىدا تۇرپان ۋىلايىتىنىڭ تەنھەرىكەتچىلىرى بىر ئالتۇن مېدالغا، بىر كۈمۈش مېدالغا، ئالتە مىس مېدالغا ئېرىشتى.

1991 - يىلى ۋىلايەت بويىچە نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى ‰18.2 كە، ئۆلۈش نىسبىتى ‰5.06 كە، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى ‰13.15 كە يەتتى. ئومۇمىي نوپۇس 482 مىڭ 172 گە

يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 7976 كىشى كۆپەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۇيغۇرلار 357 مىڭ 995 بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 6472 كىشى كۆپەيدى؛ خەنزۇلار 90 مىڭ 968 بولۇپ، 789 كىشى كۆپەيدى؛ خۇيزۇلار 32 مىڭ 213 بولۇپ، 696 كىشى كۆپەيدى؛ قازاقلار 244 كىشى بولۇپ، 37 كىشى كۆپەيدى؛ باشقا مىللەت ئاھالىسى 752 بولۇپ، 18 كىشى ئازايدى.

☆ 10 - ئاينىڭ 23 - كۈنى تۇرپان - پىچان 110 كىلوۋولتلىق توك يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى پۈتتى ھەمدە رەسمىي توك يەتكۈزۈشكە باشلىدى.

ما ۋېيمىڭ

تۇرپان شەھىرى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

3 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئابدۇرېھىم ئىلى؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جىن يۈچۈەن (خۇيزۇ)، خو جوخۇا، لېتىپ ئايلا، دۇڭ جۇڭيالڭ.

شەھەر باشلىقى: نەيىم ياسىن؛ مۇئاۋىن شەھەر باشلىقلىرى: چېن يىدۇڭ، رەجەپ توختى، سۇڭ چۈەن (ئايال)، ما جىنگۇي (خۇيزۇ)، پەن تېخنىكا مەسئۇل مۇئاۋىن شەھەر باشلىقى: تېمەن يۈڭكۇ.

سىياسىي كېڭەش7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: غەنى مەينەم؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: غوجاخمەت تۆمۈر، ۋاڭ شاۋبو، يالڭ دېخۇا (خۇيزۇ)، تۇرسۇنھاجى دامۇللا، لياڭ خۇەيپۇ، جۇ مىڭشەن (خۇيزۇ).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئابلىمىت رەجەپ، روزى توختى (مۇۋەققەت باشلىق).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ھېيتەم قۇربان.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى تۇرپان شەھىرىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 445 مىليون 729 مىڭ 400 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 509 مىليون 336 مىڭ 500 يۈەن) بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 5.6% تۆۋەنلەپ كەتتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەننىڭ 9 مىليون 520 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 11 مىليون 710 مىڭ يۈەن). ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 737 مىليون 30 مىڭ 700 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 834 مىليون 254 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، 8.2% ئاشتى؛ بۇنىڭ ئىچىدە بىكىتۈەننىڭ 25 مىليون 70 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 32 مىليون 390 مىڭ يۈەن). مىللىي دارامەت 401 مىليون 180 مىڭ 400 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 469 مىليون 308 مىڭ 500 يۈەن) گە يېتىپ، 16.1% ئاشتى؛ بۇنىڭ ئىچىدە بىكىتۈەننىڭ 8 مىليون 500 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 10 مىليون 690 مىڭ يۈەن). ۋىلايەتنىڭ ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 46 مىليون 830 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 48 مىليون 820 مىڭ يۈەن بولدى.

شەھەر بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 192 مىليون 177 مىڭ 600 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 289 مىليون 890 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 11.6% ئاشتى. شەھەر بويىچە 236 مىڭ 500 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ يىل يىلدا 32 مىڭ 322 تونا ئاشلىق ئېلىندى؛ ئېلىنغان پاختا 7388 تونىغا يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 19.5% ئاشتى؛ ئېلىنغان ياغلىق دان 174تونىغا يېتىپ، 55.36% ئاشتى؛ 34 مىڭ 763 تونا كۆكتات ئېلىندى. مۇشۇ يىل يىلدا قوغۇن - تاۋۇز، مېۋە - چېۋە كۆلىمى 98 مىڭ 600 موغا يېتىپ، شەھەر بويىچە دېھقانچىلىق

زىرائەتلىرى تېرىلغۇ كۆلىمىنىڭ 37.8 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۇزۇمنىڭ كۆلىمى 85 مىڭ مو. باغۋەنچىلىكنىڭ مەھسۇلات قىممىتى يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنىڭ 61.1 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. 16 مىڭ 540 تونا قوغۇن-تاۋۇز، 85 مىڭ 682 تونا مېۋە - چېۋە ئېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۇزۇم 84 مىڭ 852 تونا. شۇ يىلى 4356 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى (يىل ئاخىرىدىكى تۇتۇش نىسبىتى 85% تەن ئاشقان كۆلەم بويىچە ھېسابلاندى)، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 67.35% كۆپ؛ شەھەرنىڭ باغ - ژاران ۋە يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى 25.6% كە يەتتى. يىل ئاخىرىدا 321 مىڭ 800 تۈياق چارۋا قالدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا 1941 تونا چوشقا، كالا، قوي گۆشى، 195 تونا سۈت، 349 تونا ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي يۇڭى، 16 تونا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. شەھەر بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 133 مىڭ 594 كىلوۋاتقا يەتتى. مۇشۇ يىلى سۇ مىقدارى يېڭىدىن 30 مىليون كۇب مېتر كۆپەيتىلدى، سۇغىرىش كۆلىمى 3000 مو كۆپەيتىلدى، ياخشىلانغان سۇغىرىش كۆلىمى 100 مىڭ مو‌غا يەتتى، 10 مىڭدىن كۆپرەك ئادەم ۋە 20 مىڭ تۈياقتىن كۆپرەك چارۋىنىڭ ئىچىدىغان سۈيى ھەل بولدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئېلىپ بېرىلغان «تەڭرىتاغ لوڭقىسى» سۇ قۇرۇلۇشى مۇساباقىسىدە تۇرپان شەھىرى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. مۇشۇ بىر يىلدا يېزا ئىگىلىكىگە 36 مىليون 377 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يېزا-بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 45 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 5.35% ئاشتى.

شەھەر بويىچە ساناقتىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 149 مىليون 510 مىڭ يۈەن (تۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 171 مىليون 610 مىڭ يۈەن) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 5.3% تۆۋەنلىدى. ئۇزۇم، قوغۇن - تاۋۇز ۋە مېۋە - چېۋە خام ئەشيا قىلىنىدىغان يېمەكلىك پىششىقلاپ ئىشلەش كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنىڭ 36.1 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. مۇشۇ بىر يىلدا ھاسىل قىلىنغان توك 116 مىڭ كىلوۋات سائەت بولۇپ، 38.56% تۆۋەنلەپ كەتتى؛ قېزىلغان كۆمۈر 316 مىڭ تونا بولۇپ، 20.6% تۆۋەنلەپ كەتتى؛ 26 مىڭ 600 تونا سېمونت، 38 مىڭ 311 قول ھارۋا تەگلىكى، 5826.2 تونا ئىچىملىك - ھاراق (بۇنىڭ ئىچىدە ئۇزۇم ھارىقى 4602.3 تونا)، 4768.2 تونا ھەرخىل كونسېرۋا، 50 مىليون 876 مىڭ دانە خىش، 97 مىڭ تونا تۇز، 10 مىڭ 304 تونا ئىشقارىي سۇلفىد؛ 7302 تونا گىلاتۇبىر تۇزى ئىشلەپچىقىرىلدى. شۇ يىلى يېنىك سانائەت خىمىيە سانائىتى زاۋۇتىنىڭ ئىشقارىي سۇلفىد پېچىنىي تېخنىكا جەھەتتىن ئۆزگەرتىش، سېمونت زاۋۇتىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش قۇرۇلۇشى، رېمونت قىلىش - ياساش زاۋۇتى بىلەن گەنسۇ ئۇلكىسىنىڭ ژۇژۈبې شەھىرى بىرلىشىپ باشقۇرىدىغان ئاپتوموبىلنى چوڭ رېمونت قىلىش، تەكشۈرۈش - سىناق قىلىش مەركىزى، شەھەرلىك كۆمۈر كانىنىڭ يىلىغا 10 مىليون دانە تاشكۆمۈر خىشى ئىشلەيدىغان تاشكۆمۈر خىشى زاۋۇتى، مېۋە - چېۋە ھەسسىدارلىق شىركىتىنىڭ كونسېرۋا قوتىسى ۋە كونسېرۋا ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى، يېزا - بازار كارخانىلىرىدىن يىللىق مەھسۇلاتى 2500 تونىغا يېتىدىغان بىرنەچچە ئوغۇت زاۋۇتى قاتارلىقلار پۈتۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىلدى. سىگىم، چاتقال يېزىلىرىدىكى پاختا زاۋۇتلىرىنىڭ ئۆزگەرتىش ۋە كېڭەيتىپ قۇرۇش قۇرۇلۇشلىرى ئېلىپ بېرىلماقتا. 32 مىڭ مېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ تۇرۇبىسى ياتقۇزۇلۇپ، يىللىق سۇ بىلەن تەمىنلەش مىقدارى 2 مىليون 700 مىڭ كۇب مېترغا يەتكۈزۈلدى. 55 يۇرۇش تاۋار تۇرالغۇ ئۆي سېلىندى. شۇ يىلى سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغ سوممىسى 19 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سالغىنى 5 مىليون 140 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سالغىنى 9 مىليون 370 مىڭ يۈەن، تاۋار ئۆي قۇرۇلۇشىغا سالغىنى 1 مىليون 800 مىڭ يۈەن؛ كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدە

دىكى ئورۇنلارنىڭ سالغىنى 3 مىليون 140 مىڭ يۈەن. تۇرپان شەھەرلىك تەمسىنات - سودا كوپېراتىپىنىڭ «يىپەك يولى» سودا سارىيى تىجارەت بىناسى 2 - ئايدا پۈتۈپ ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلدى، ئۇنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 2558 كۋادرات مېتر كېلىدۇ. شەھەرلىك ئېلېكتر ئىستانسىسى بىلەن ئۈرۈمچى - تۇرپان ئېلېكتر توري 6 - ئاينىڭ 4 - كۈنى رەسمىي تۇتاشتۇرۇلۇپ ئىشقا كىرىشتۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 4 مىليون 900 مىڭ تونىنا/كىلومېتر‌غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 3 مىليون 661 مىڭ يۈەنگە يەتتى، شۇ يىلى شەھەر بويىچە تېلېفون 2681 گە يەتتى.

شەھەر بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 176 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 18 مىليون 300 مىڭ يۈەن. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە 1273 تونىنا قوغۇن، 277 تونىنا قوروق ئۈزۈم ئېكسپورت قىلىندى، ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسى 4 مىليون 434 مىڭ يۈەنگە يەتتى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ يىللىق كىرىمى كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 937 يۈەندىن توغرا كەلدى. يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 14 مىڭ 131 (مىللىي ئىشچى - خىزمەتچى 8892) بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 32 مىليون 680 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. شۇ يىلى شەھەر - بازاردا ئىش كۈتۈپ تۇرۇۋاتقانلاردىن 473 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. شەھەر - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۈلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 205 مىليون 970 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ئامانەت قويۇلغان پۈل كىشى بېشىغا 940 يۈەندىن توغرا كەلدى. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە تۇرلۇك مال - مۈلۈك ستراخوۋانىيىسى ھۆددىگەرلىك سوممىسى 349 مىليون 325 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ دۆلەت ئىچىدىكى مال - مۈلۈك ستراخوۋانىيە تۆلەم ئەنزىسىدىن 1241 ى بىر تەرەپ قىلىندى، 802 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى. شۇ يىلى ئېلىپ بېرىلغان باج، مالىيە، مال باھاسىنى كەلگ كۆلەمدە تەكشۈرۈشتە مالىيە ئىنتىزامىغا خىلاپ ئىشلىتىۋېلىنغان 2 مىليون 296 مىڭ يۈەن ئېنىقلاپ چىقىلدى، 932 مىڭ يۈەن پۈل يىل ئاخىرىدا خەزىنىگە كىرگۈزۈلدى. شۇ يىلى شەھەر بويىچە 403 نامرات ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. شەھەردە ياشانغانلار ساناتورىيىسىدىن ئۆچىي، پاراۋانلىق زاۋۇتىدىن تۆتى، پاراۋانلىق ماگىزىنىدىن ئىككىسى بار، بۇلارغا مېيىپلاردىن 46 سى ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

شەھەر بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 1274 ى بار، بۇلارنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 125. شەھەر بويىچە ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 17 (مىللىي مەكتەپ 12)؛ ئوقۇغۇچىسى 8452 (مىللىي ئوقۇغۇچى 5999)؛ شەھەرگە قاراشلىق كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 420 (مىللىي ئوقۇغۇچى 180)؛ ئادەتتىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 90 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 82)، ئوقۇغۇچىسى 29 مىڭ 768 (مىللىي ئوقۇغۇچى 24 مىڭ 477). شۇ يىلى ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 479 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، مەكتەپ بىناسى سېلىندى ۋە ئوقۇغۇچىلار ئورنىدىن 1410 ى كۆپەيتىلدى. شەھەرلىك 2 - باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ 780 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان ئوقۇتۇش بىناسى پۈتۈپ ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلدى. شەھەرلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى رەيھان ياسىن «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئوقۇتقۇچى» دېگەن نامغا ئېرىشتى. شەھەرلىك ئۆسمۈر - بالىلار مەنئىيەت تەربىيەلەش مەركىزى قۇرۇلۇپ، گۈزەل سەنئەت، ھۆسن خەت، ئۇسسۇل، ناخشا، مۇزىكىدىن ئىبارەت بەش كەسىپ تەسىس قىلىندى، 250 نەپەر باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى بۇ مەركەزدە ئۆگىنىشكە قاتناشتى. بالىلار باغچىسىدىن بىرى بار، ئۇنىڭغا 187 بالا قوبۇل قىلىندى. تۇرپان شەھەرلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى، پارتىيە تارىخى ئىشخانىسى، تارىخ ئىدارىسى تۈزگەن «جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيەسىنىڭ تۇرپان شەھىرى تەشكىلات تارىخىغا دائىر ماتېرىياللار» 5 - ئايدا نەشرىدىن چىقتى. شەھەر بويىچە تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتىدىن

26 سى، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 467 سى، كېسەل كارىۋىتىدىن 465 ى بار. شەھەر بويىچە چاشقان يوقىتىش كۆرسەتكۈچى بىراقلا ئورۇندىلىپ، چاشقانلارنىڭ زىچلىقى 4.22% تۆۋەنلىدى، تۇرپان شەھىرىگە ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن «پاكىز، شەھەر» دەپ نام بېرىلدى. 1991 - يىلى دېھقان، چارۋىچىلار تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى. 5 - ئايدا دېھقان، چارۋىچىلار تەنتەربىيە جەمئىيىتى قۇرۇلدى. شەھەرلىك 6 - قېتىملىق ياشانغانلار تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلۈپ، ياشانغانلاردىن 156 كىشى مۇسابىقە ۋە ئويۇن كۆرسىتىشكە 410 قېتىم قاتناشتى. يېشى 80 دىن ھالقىغان تۆت نەپەر مويسىپىت «ۋىلايەت بويىچە ساغلام مويسىپىت» بولۇپ باھالاندى. يېزا - بازارلاردا 133 ۋاسكېتبول مەيدانى، يەتتە ۋالىبول مەيدانى، توققۇز كىچىك پۇتبول مەيدانى، 200 مېتر ئۇزۇنلۇققا يۈگۈرگىلى بولىدىغان توققۇز يېنىك ئاتلېتىكا مەيدانى بار. 1185 تەنھەرىكەتچى تۇرلۈك تەنھەرىكەت مۇسابىقىلىرىگە قاتناشتى. شۇ يىلى شەھەرلىك پوچتا كەپتەرى جەمئىيىتى 2 - قېتىملىق تۇرپان ئۇزۇم بايرىمىنى تەبرىكلەپ 3130 دانە پوچتا كەپتەرى ۋە رەڭدار كەپتەرنى ئۇچۇردى.

☆ 6 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 4 - كۈنگىچە ج ك پ تۇرپان شەھەرلىك كومىتېتىنىڭ 7 - قۇرۇلتىيى ئۆتكۈزۈلدى. قۇرۇلتايدا ج ك پ تۇرپان شەھەرلىك 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتى ۋە ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى سايلاپ چىقىلدى.

☆ 8 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 26 - كۈنگىچە جۇڭگو يېپەك يولى تۇرپان 2 - نۆۋەتلىك ئۇزۇم بايرىمى تۇرپان شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن ۋېيىيۇەنجاڭى سەيپىدىن ئەزىزى، مەملىكەتلىك

تۇرپاننىڭ جۇش ئۇرۇپ راۋاجلىنىۋاتقان سايahەتچىلىك ئىشلىرى

تۇرپان قەدىمكى يېپەك يولىدىكى بىر مۇھىم بازار بولۇپ، ئۇنىڭ تارىخى ئۇزۇن. ئۇ، ئېتنوگرافىيىلىك مەنزىرە بىلەن تەبىئىي مەنزىرە، ئونتۇرا تۇزلەڭلىك مەدەنىيىتى بىلەن غەربىي يۇرت سەنئىتى ئۇزۇتارا بىرلەشكەن، كۆپ مىللەت مەدەنىيىتى بىر گەۋدىگە ئايلانغان مەنزىرىلىك سايahەت شەھىرى. ئۇنىڭ ئۇزۇنچە جۇغراپىيىلىك تەبىئىي مۇھىتى نۇرغۇنلىغان مەشھۇر ئاسارەتىقىلەرنىڭ تا بۈگۈنگە قەدەر ساقلىنىپ قېلىشىغا سەۋەب بولغان. مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈشتىن قارىغاندا، تۇرپان ئويمانلىقىدا مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئورنى 175كە يېتىدىكەن. بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن نۇقتىلىق قوغدىلىدىغىنى 11 ئىكەن. بۇلارنى يېڭى تاش قوراللار دەۋرىدىكى ئىزلار، قەدىمكى شەھەر خارابىسى، تۇر، قەدىمكى قەبرە، مىڭئۆي، قىيا تاش رەسىملىرى، رابات، قەدىمكى مىللىي ئىمارەت قاتارلىقلارغا بۆلۈشكە بولىدۇ. بولۇپمۇ نەچچە مىڭ يىللىق بوران - چاپقۇننى بېشىدىن ئۆتكۈزگەن يارغول، ئىدىقۇت قەدىمكى شەھەرلىرى، دۇنيا بويىچە 2- ئويمان جاي دەپ نام ئالغان ئايدىڭكۆل، «يەر ئاستى مۇزبىي» دەپ نام ئالغان ئاستانە قەدىمكى قەبرىلىرى، ھەيۋەتلىك يالقۇنتاغ، «يەر ئاستىدىكى بۇيۇك قانال» دەپ نام ئالغان كارىز، ئالاھىدە ماھىرلىق بىلەن ياسالغان سۇلايمان ۋاك مۇنارى، كىشىنى مەپتۇن قىلىدىغان مىڭئۆي تام رەسىملىرى سەنئىتى، جىن، تاك سۇلالىلىرى زامانىسىدىكى داڭلىق قەدىمكى جەسەت، گۈزەل مەنزىرىلىك بۇيلۇق قاتارلىقلار سايahەتچىلەرنى ئۆزىگە ناھايىتى جەلپ قىلىدۇ.

تۇرپان ۋىلايىتىنىڭ سايahەتچىلىك ئىشلىرى گەرچە كېيىنرەك باشلانغان بولسىمۇ، تەرەققىياتى ناھايىتى تېز بولدى. يېقىنقى يىللاردا تۇرپان ۋىلايىتىدە مىللىي ئالاھىدىلىككە ئىگە بولغان «تۇرپان» مېھمانخانىسى، «بوستان» مېھمانخانىسى قاتارلىق بىر تۈركۈم سايahەتچىلىك مېھمانخانىلىرى سېلىندى؛ سايahەتچىلىك جەمئىيىتى قۇرۇلۇپ، ئىمپورت قىلىنغان 25 سايahەت ئاپتوموبىلى سەپلەپ بېرىلدى،

سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، دۆلەت مىللىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ئىسمايىل ئەمەت ئېچىلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى. ئۇزۇم بايرىمى مەزگىلىدە جۇڭگولۇق ۋە چەت ئەللىك 35 مىڭ مېھمان تۇرپانغا كېلىپ ساياھەتتە بولدى. شەھەرلىك تۇنجى قېتىملىق ئىقتىساد سودا يىغىنىدا 9 مىليون 100 مىڭ يۈەنلىك سودا پۈتۈشۈلدى، تاۋارلارنىڭ سېتىلىش سوممىسى 1 مىليون 33 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

☆ 8 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى تەرىپىدىن تۇرپان شەھىرىگە «ئىككىنى ھىمايە قىلىشتىكى نەمۇنە شەھەر» دەپ نام بېرىلدى.

☆ 10 - ئايدا شەھەرلىك ئورمانچىلىق ئىدارىسىنىڭ باشلىقى چېن خۇڭشۇەن «مەملىكەت بويىچە قۇمنى تىزگىنلەشتىكى ئەمگەك نەمۇنىچىسى» دېگەن نامغا ئېرىشتى.

مېۋە - چېۋە ھەسسىدارلىق شىركىتىنىڭ پەمىدۇر قىيامى ئىچىملىك ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى پۈتۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى

1991 - يىلى تۇرپان شەھەرلىك مېۋە - چېۋە ھەسسىدارلىق شىركىتى شىۋېتسىيە، ئىتالىيە، شىۋېيتسارىيە قاتارلىق دۆلەتلەردىن كونسېرۋا قۇتىسى، كونسېرۋا، كىچىك قاچىلاش، پەمىدۇر قىيامىنى ئايرىپ قاچىلاش، ئىچىملىك ئىشلەش قاتارلىق ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىلىرىنى كىرگۈزۈپ، شۇ يىلى قۇراشتۇرۇپ شۇ يىلى ئىشقا كىرىشتۈردى. يىل ئاخىرىغا قەدەر پەمىدۇر قىيامى ۋە ئىچىملىك بويىچە 12 خىل مەھسۇلاتتىن 1900 توننا ئىشلەپچىقىرىلدى، بۇنىڭ 1500 توننىسى كانادا، سىنگاپور، ئاۋىسترالىيە، فىلىپپىن قاتارلىق دۆلەتلەرگە ۋە شياڭگاڭ رايونىغا ئېكسپورت قىلىنىپ، 1 مىليون 200 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىلىق تاشقى پېرېۋوت يارىتىلدى.

ئىنگلىز، ياپون، فرانسۇز، نېمىس، رۇس تىللىرى بويىچە 26 نەپەر مەخسۇس تەرجىمان - يولباشلىغۇچى يېتىشتۈرۈلدى؛ مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش ۋە ئېچىش خىزمىتى كۈچەيتىلىپ، يالقۇنتاغ ئېتىكىدە يېڭىدىن «غەربكە ساياھەت» رومانىدىكى ئاساسلىق پېرسۇناژلارنىڭ ھەيكىلى ۋە «قۇجۇ ئايمىقىدىكى جەننەت» قاتارلىق ساياھەت مەنزىرە نۇقتىلىرى بەرپا قىلىندى؛ ھەرقايسى مەنزىرە نۇقتىلىرى ئارىسىدىكى مەخسۇس يوللار رېمونت قىلىندى؛ «قۇجۇ مەنزىرىلىرى» ناملىق بىر كۈنلۈك، ئىككى كۈنلۈك، ئۈچ كۈنلۈك ساياھەت ۋە قۇملۇق ساياھەتچىلىك كەسپى يولغا قويۇلدى، 1 مىليون 20 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان تۇرپان مۇزېي پۈتۈپ، قېزىۋېلىنغان زور تۈركۈمدىكى ئەتىۋارلىق مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى كۆرگەزمىگە قويۇلدى؛ ساياھەت تاۋارلىرى بىلەن تەمىنلەش ۋە سېتىش خىزمىتى كۈچەيتىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ساياھەتچىلىك تارماقلىرىنىڭ ئۆز قۇرۇلۇشى چىڭ تۇتۇلۇپ، مۇلازىمەت سەۋىيىسى ۋە مۇلازىمەت سۈپىتى يۇقىرى كۆتۈرۈلدى.

يىپەك يولى ئېچىلغانلىقىنىڭ 2100 يىللىقىنى خاتىرىلەش ئۈچۈن، تۇرپان ۋىلايىتى 1990 - يىل 8 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە تۇنجى قېتىملىق «جۇڭگو يىپەك يولى تۇرپان ئۇزۇم بايرىمى»نى داغدۇغىلىق ئۆتكۈزدى. بايرام مەزگىلىدە جۇڭگولۇق ۋە چەت ئەللىك 12 مىڭ مېھمان كۈتۈۋېلىندى، تۇرلۇك كېلىشىمدىن 11 ى ئىمزالاندى، 6 مىليون 650 مىڭ يۈەنلىك سودا پۈتۈشۈلدى. 1991 - يىلى ئۆتكۈزۈلگەن 2 - قېتىملىق تۇرپان ئۇزۇم بايرىمىدا جۇڭگو ۋە چەت ئەلدىن 35 مىڭ مېھمان كېلىپ ساياھەتتە بولدى، بايرام مەزگىلىدە 10 مىليون 133 مىڭ يۈەنلىك تاۋار سودىسى پۈتۈشۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۇزۇم، قوغۇن - تاۋۇز كوچىسى ۋە مەززىلىك يېمەكلىكلەر كوچىلىرىنىڭ تىجارەت سوممىسى 290 مىڭ يۈەندىن كۆپرەككە يەتتى. 1991 - يىلى تۇرپانغا ساياھەتكە كەلگەن مېھمانلارنىڭ سانى 1990 - يىلدىكىدىن خېلى كۆپەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە پەقەت جۇڭگو خەلقئارا ساياھەتچىلىك ئىدارىسى تۇرپان تارماق ئىدارىسى كۈتۈۋالغان ئۆمەك بولۇپ كەلگەن ساياھەتچى 12 مىڭ 574 كە، ئايرىم كەلگەن ساياھەتچى 1008 گە يېتىپ، تاشقى خەلق پۇلى ھېسابىدا 1 مىليون 560 مىڭ يۈەن تاشقى پېرېۋوت كىرىم قىلىندى.

جاڭ جيەنگو

بۇ تۈرگە ياپونىيەنىڭ چەت ئەلدىن ئېكسپورت تاۋارلىرى بازىسى قۇرۇلۇشىغا بېرىلگەن قەرز پۇلدىن 2 مىليون 500 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى قەرز ئېلىپ ئىشلىتىلدى. بۇنىڭغا ماس هالدا 3 مىليون يۈەن خەلق پۇلى مەبلەغ سېلىندى. بۇ تۈر لايىهىدە يىلىغا 10 مىڭ تونىنا پەمىدۇر قىيامى ۋە ئىچىملىك ئىشلەپچىقىرىش كۆلىمىگە ئىگە بولۇپ، ئىشلەپچىقارغان مەھسۇلاتنىڭ %90 تىن كۆپرەكى ئېكسپورت قىلىنىدۇ. بۇ هازىر ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە مېۋە - چېۋىدىن ئىچىملىك ئىشلەپ چىقىرىدىغان ئەڭ چوڭ زاماناۋى ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى هېسابلىنىدۇ.

جالاڭ جيەنگو

توقسۇن ناهىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، هۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئىبراهىم ساۋىر؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ئەزىزخان شەمشى، جالاڭ رۇيىمىڭ، قېيۇم هېيىت.

هاكىمى: مەهەممەت روزى؛ مۇئاۋىن هاكىملىرى: ئابلا قاسىم، گۈەن جيى (خۇيزۇ)، چېن دېچيۇ، چېڭ كەيجىن؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن هاكىملىرى: ۋاڭ داۋرۇڭ، لى شىگېن.

سىياسىي كېڭەش 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ماناپ ۋاهاپ؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: قېيۇم قۇربان، ماچيەنيۈەن، يۈدايۇڭ، مايۇلىن (خۇيزۇ)، رېقىپ توختى دامولا، كېۋىر تۇمۇردامولا.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ماخمۇت ۋاهاپ.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ئەخمەت خوجابدۇل.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەهۋالى

1991 - يىلى توقسۇن ناهىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 211 مىليون 174 مىڭ 200 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باها بويىچە هېسابلىغاندا 217 مىليون 679 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %9.3 ئاشتى (ئۆزگەرمەس باها بويىچە هېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 317 مىليون 885 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باها بويىچە هېسابلىغاندا 334 مىليون 875 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، %2.6 ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 164 مىليون 311 مىڭ 400 يۈەن (ئۆزگەرمەس باها بويىچە هېسابلىغاندا 176 مىليون 231 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، %16.4 ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 18 مىليون 280 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 29 مىليون 645 مىڭ يۈەن بولدى.

ناهىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 112 مىليون 759 مىڭ 400 يۈەنگە (ئۆزگەرمەس باها بويىچە هېسابلىغاندا 117 مىليون 89 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %10.6 ئاشتى. ناهىيە بويىچە 242 مىڭ 900 مو تېرىلغۇ يەر بار. بۇنىڭ ئىچىدە ئاشلىق تېرىلغۇ كۆلىمى 134 مىڭ 600 مو، كېۋەز تېرىلغۇ كۆلىمى 92 مىڭ 900 مو. 32 مىڭ 50 تونىنا ئاشلىق، 8050 تونىنا پاختا ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 261 مىڭ 100 تۈياق چارۋا قالدى. شۇ يىلى 2407 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. 110 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 78 مىڭ 112 كىلوۋاتقا يەتتى، 4761 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى، يېزىلاردا 15 مىليون 870 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە تۇرلۇك يېزا ئىگىلىك مەبلىغىدىن 5 مىليون 465 مىڭ يۈەن توپلاندى، بۇنىڭ ئىچىدە كوللېكتىپ ئۆچۈن قالدۇرۇلغان مەبلەغ 1 مىليون 124 مىڭ يۈەن، بىر تۈتاش توپلانغان مەبلەغ 4 مىليون 341 مىڭ يۈەن. مۇشۇ بىر يىلدا ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 7 مىليون 494 مىڭ 800 يۈەن

مەبلەغ سېلىنىدى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئاجراتمىسى 1 مىليون 621 مىڭ 300 يۈەن، يەرلىك ئورۇن ئۆزى تەييارلىغىنى 5 مىليون 873 مىڭ 500 يۈەن؛ 470 مىڭ ئىش كۈنى سەرپ قىلىنىپ، قىزىلتاغ سۇ ئامبىرىنىڭ خەتىرىنى تۈگىتىپ پۈختىلاش قۇرۇلۇشى پۈتتۈرۈلدى، سۇ ئامبىرىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى سىغىمچانلىقى 50 مىليون كۇب مېترغا يەتكۈزۈلدى؛ 61 كارىز رېمونت قىلىندى، بۇنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 9.3 كىلومېتر كېلىدۇ، 26 كارىز 7600 مېتر ئۇزارتىلدى؛ 359 قۇدۇق ئېغىزى پۈختىلاندى، 186 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئېرىق چېپىلدى؛ 22.3 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇسىمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، 60 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى ئۆستەڭ رېمونت قىلىندى؛ يېڭىدىن يەتتە سۇ سىغىمەس كۆل، 12 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ چىقىرىۋېتىش ئېرىقى چېپىلدى؛ 137 توما، 355 سۇڭگۇچ، 17 كۆچۈرمە ۋە ئازما ياسالدى؛ ماشىنىلاشقان قۇدۇقتىن 117 سى، كارىز قۇدۇقىدىن توققۇزى رېمونت قىلىندى. بوستان، يىلانلىق يېزىلىرىدا قول بىلەن ھەربىكەتلەندۈرۈلىدىغان 33 سۇ پومپىسى ئورنىتىلىپ، 3960 ئادەم ۋە 12 مىڭ تۈياق چارۋىنىڭ ئىچىدىغان سۇ مەسىلىسى ھەل قىلىندى. ناھىيە بويىچە 1 مىليون 143 مىڭ يۈەن سۇ ۋە تۈپراقتىن پايدىلىنىش مەبلىغى سەرپ قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك ئورۇنلار بەرگىنى 399 مىڭ يۈەن، ناھىيە مالىيەسىدىن ئاجرىتىلغىنى 202 مىڭ يۈەن، ئاممىدىن توپلانغىنى 542 مىڭ يۈەن. ماشىنا بىلەن كارىز كولاش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ يارانقان مەھسۇلات قىممىتى 33 مىليون 503 مىڭ 500 يۈەنگە (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) يەتتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت (كەنت باشقۇرغان سانائەتمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 123 مىليون 950 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 124 مىليون 502 مىڭ يۈەن) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 14.2% تۆۋەنلەپ كەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 27 مىليون 778 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 524 مىڭ 300 تونىنا كۆمۈر، 121 مىڭ 200 تونىنا تۆز، 1213.89 تونىنا ئاق ھاراق ئىشلەپچىقىرىلدى، 7769 تونىنا پاختا پىششىقلاپ ئىشلەندى، 24.5 تونىنا ئېغىدىرىن، 2050 تونىنا ئاكتىپ ئاق توپا، 5 مىليون 940 مىڭ دانە خىش ئىشلەپچىقىرىلدى. شۇ يىلى خىش زاۋۇتى، مەرمەر تاش زاۋۇتى، گەچ زاۋۇتى، تاش پاختا كانى بىرلەشتۈرۈلۈپ، توقسۇن بىناكارلىق ماتېرىياللىرى زاۋۇتى قۇرۇلدى. ناھىيە مالىيەسىدىن 500 مىڭ يۈەن ئاجرىتىلىپ، گىلائوبېر تۈزى قىدىرىپ تەكشۈرۈش ۋەزىپىسى ئورۇندالدى. خۇبېي شياۋگەن كۇنجۇت كەمپۇت زاۋۇتىنىڭ توقسۇن شۆبىسى پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. ناھىيە بويىچە ھەرخىل ئاپتوموبىلدىن 1123 ى، ھەرخىل تراكتور، موتسكلىتتىن 2924 ى بار. بازار - يېزا تاشيول تىرانسپورتىدا توشۇلغان ئومۇمىي يۈك مىقدارى 980 مىڭ تونىنغا، كىرىمى 2 مىليون 870 مىڭ يۈەنگە يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 760 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

مۇشۇ بىر يىلدا ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرىدىن60ى ئورۇندالدى. ناھىيە بازىرىنىڭ شىمالىي رايونىغا 2000 مېتر ئۇزۇنلۇقتا غول سۇ تۈرۈبىسى ئورنىتىلدى، ناھىيە بازىرىدا سۇ تۈرۈبىسىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 35% كە يەتتى. ناھىيىدىكى ھەرمىللەت خەلقى توقاي خەلق باغچىسىنىڭ قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 70 مىڭ يۈەن پۇل ئىئانە قىلدى، 2000 ئادەم (قېتىم) خالىس ئەمگەككە قاتناشتى. ناھىيىلىك «خەلق» دوختۇرخانىسىنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 3900 كۋادرات مېتر كېلىدىغان بىناسى پۈتۈپ ئىشلىتىلىشكە باشلىدى. ناھىيىلىك مالىيەدىن 520 مىڭ يۈەن ئاجرىتىلىپ، توقسۇن ناھىيىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى قوراللىق ساقچى ئوت ئۆچۈرۈش بىناسى سېلىنىدى. 12 - ئاينىڭ 25- كۈنى توقسۇن ناھىيىسىدە تارىختىن بۇيانقى تۇنجى ئوت ئۆچۈرۈش ئوتتۇرا ئەترىتى قۇرۇلدى.

ناھىيە بويىچە مالىيە، باج، مال باھاسىنى كەڭ كۆلەمدە تەكشۈرۈشتە مالىيە ئىنتىزامىغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان پۇلدىن 419 مىڭ يۈەن ئېنىقلاپ

چىقىلدى، خەزىنىگە تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك بولغان 65 مىڭ يۈەن پۇلدىن 36 مىڭ يۈەنى خەزىنىگە تاپشۇرۇلدى. مۇپەتتىشلىك تارماقلىرى مالىيە ئىنتىزامىغا خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان پۇلدىن 473 مىڭ 100 يۈەننى، بەلگىلىمىگە خىلاپ ھالدا ئىشلىتىۋېلىنغان پۇلدىن 232 مىڭ 400 يۈەننى ئېنىقلاپ چىقىپ، مالىيەگە تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك 63 مىڭ 800 يۈەننى پۈتۈنلەي تاپشۇردى. كەسىپلەردىكى ناتوغرا ئىستاتىستىكىلارنى تۈزىتىشتە ھەرخىل ئەنزىدىن 41 ى قوبۇل قىلىندى، 35 ئەنزە ئايلاشتۇرۇلدى، بۇنىڭ بىلەن دۆلەت 42 مىڭ 770 يۈەنلىك ئىقتىسادىي زىيانىدىن ساقلاپ قېلىندى، 11 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى ھارام پۇل، ھارام مال مۇسادىرە قىلىندى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 90 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 5 مىليون 90 مىڭ يۈەن. تاشقى سودىدا 749.153 تونىنا قوغۇن ئېكسپورت قىلىندى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 5712 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 14 مىليون 250 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە يىللىق كىرىمى كىشى بېشىغا 923.5 يۈەندىن توغرا كەلدى. ئاھالىلەر ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 65 مىليون 190 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيىدىكى ھەر مىللەت خەلقى ئەنخۇي ئۆلكىسى قاتارلىق ئاپەتكە ئۇچرىغان رايونلارغا 182 مىڭ يۈەن پۇل، 5.882 كىلوگرام ئاشلىق بېلىتى ئىئانە قىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ھەربىي سەپتىن قايتقان ھەربىيدىن 54 ى، ئالىي، ئوتتۇرا تېخنىكومنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىدىن 217 سى ئورۇنلاشتۇرۇلدى، 32 كادىر، ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى 178 توختاملىق ئىشچى، چوڭ كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى 57 توختاملىق ئىشچى قوبۇل قىلىندى. يىللىق ستراخوۋانىيە كىرىمى 894 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 282 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى، ناھىيىدىكى ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسىپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار پەن - تېخنىكا خادىمى 80 (ئوقۇتقۇچىلار بۇنىڭ سىرتىدا). بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك ۋەزىپىسى بارلار ئالتە. 46 نەپەر يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا خادىمى تۆت ھۆددىگەرلىك گۇرۇپپىسى بولۇپ ئۈيۈشۈپ، پەن - تېخنىكا گۇرۇھى ھۆددىگەرلىكىگە قاتناشتى. مۇشۇ بىر يىلدا تېخنىكا جەھەتتە نۇقتىلىق كېڭەيتىلىدىغان تۈردىن 14 ى، ئىلمىي تەتقىقات، ئۇلۇغ كۆرسىتىش تۈرىدىن 20 سى ئورۇندالدى، پەن - تېخنىكىدا ئۇلۇغ كۆرسىتىش بازىسىدىن يەتتىسى، پەن - تېخنىكىدا ئۇلۇغ كۆرسىتىش ئائىلىسىدىن 238 ى بەرپا قىلىندى. ناھىيىدىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ توققۇز (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ يەتتە)، ئوقۇغۇچىسى 8010 (مىللىي ئوقۇغۇچى 6350)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 51 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 39)، ئوقۇغۇچىسى 13 مىڭ 801 (مىللىي ئوقۇغۇچىسى 11 مىڭ 447)؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 1798 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 1344). شۇ يىلى مەكتەپ بىناسى سېلىش ۋە رېمونت قىلىش ئۈچۈن 438 مىڭ 500 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 232 ئوقۇغۇچى ئاپتونوم رايون ئىچى - سىرتىدىكى ئالىي مەكتەپلەر ۋە تېخنىكومىلارغا قوبۇل قىلىندى، 38 كىشى ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىش بويىچە ئوقۇش پۈتتۈرۈش گۇۋاھنامىسى ئالدى. يىلانلىق، بوستان يېزىلىرىدا دېھقانلار تېخنىكا مەكتىپى قۇرۇلدى. ناھىيە بويىچە مەكتەپلەرنىڭ تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچىللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇشتىن قىلغان كىرىمى 409 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يېزىلاردا 66 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا رادىئو سىمى تارتىلدى، 18 رادىئو ئاڭلىتىش ئۆيى قۇرۇلدى، بۇنىڭ بىلەن ناھىيىدىكى تۆت يېزا، ئۈچ بازار، 18 مەھەللىنى ئۆزئىچىگە ئالغان سىملىق رادىئو تورى شەكىللەندى. ناھىيە بويىچە تىببىي داۋالاش، سەھىيە ئاپپاراتىدىن ئونى، كەسىپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 247 سى، كېسەل كارىۋىتىدىن 253 ى بار. شۇ يىلى يىلانلىق يېزىسىدا ھەمكارلىشىپ داۋالىنىش تۈزۈمى ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى. ناھىيە بويىچە 20 قېتىم تۈرلۈك تەنتەربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە

4114 تەنھەرىكەتچى قاتناشتى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايوندا ئۆتكۈزۈلگەن ئىشتىن سىرتقى گىمناستىكا، يېنىك ئاتلېتىكا مۇسابىقىسىدە توقسۇن تەنھەرىكەتچىلىرى ئەرلەرنىڭ 100 مېتىرغا يۈگۈرۈش تۈرىدە بىر ئالتۇن مېدالغا، 200 مېتىرغا يۈگۈرۈشتە بىر كۈمۈش مېدالغا ئېرىشتى؛ تۈرپان ۋىلايىتى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن يېنىك ئاتلېتىكا مۇسابىقىسىدە ئېرىشكەن ئالتۇن مېدالنىڭ ئومۇمىي سانى بويىچە 1 - بولدى.

☆ 4 - ئاينىڭ 8 - كۈنى ناھىيىلىك پارتكوم، ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق سەپىدە ۋەزىپە بىلەن خىزمەت قىلىۋاتقان كادىرلارنى تەقدىرلەش يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، تەتىجىسى كۆرۈنەرلىك بولغان 11 ئىلغار كوللېكتىپ ۋە 37 ئىلغار شەخسنى تەقدىرلىدى.

☆ 8 - ئاينىڭ 15 - كۈنى ئاپتونوم رايون خېدۇلۇق يېزىسىدا كارىز قېزىشنى ماشىنىلاشتۇرۇش ئىش ئورنى يىغىنى ئۆتكۈزدى.

سۇ مۇڭلەن

پىچان ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: تۇردى توختى؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جاۋ شۆلى (مانجۇ)، ھاجەخان لېتىپ (8 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ئىمانىخان رېھىم (8 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى)، قايىت زايىت، جالاڭ چىڭيۇ.

ھاكىمى: ئېلى ئابدۇگۇل؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: لىياڭ كەيتاۋ، لېي شېڭجۇڭ (خۇيزۇ)، بەكرى تۇمۇر، گېڭ جۇن (6 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى) خۇاڭ جىجۇڭ (6 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى)؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىملىرى: ۋاڭ جۇڭلىن، شۇيۇەنجۇن.

سىياسىي كېڭەش 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئابدۇرېھىم سەيپۇل؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: بەي ئېنرېن (خۇيزۇ)، مىجىت ئابلىز، خۇجىڭيۇ (1 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى)، ھەبىبۇل قادىر، رەجەپ ھاپىزئاخۇن، ماۋېنگۇي ئاخۇن (خۇيزۇ).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئابدۇراخمان سەيىتنىياز.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: خې ۋېنشۇ (خۇيزۇ).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى پىچان ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 769 مىليون يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 775 مىليون يۈەن) گە يەتتى؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى (نېفىت ئېلىش ۋە قىدىرىپ تەكشۈرۈشنىكىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) 2 مىلياردە 38 مىليون يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 1 مىلياردە 962 مىليون يۈەن) گە يەتتى؛ مىللىي دارامەت 540 مىليون يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 565 مىليون يۈەن) گە يەتتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 20 مىليون 390 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 34 مىليون 110 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 181 مىليون يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 260 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 7% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 211 مىڭ 400 مو تېرىلغۇ يەر بار. 32 مىڭ 56 تونىنا ئاشلىق، 5533 تونىنا پاختا ئېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۇزۇن تالالىق پاختا 4108 تونىنا؛ 21 مىڭ 917 تونىنا قوغۇن - تاۋۇز، 76 مىڭ 404 تونىنا ئۈزۈم، 5533 تونىنا كۆكتات ئېلىندى. شۇ يىلى 6868 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېتىز - ئېرىق ئىچاتە ئورمىنى 2002 مو، قۇمنى تۇراقلاشتۇرۇش ئورمىنى 3794 مو، ماتېرىيال ئورمىنى 248 مو، ئىقتىسادىي مېۋىلىك باغ 374 مو، يىل ئاخىرىدىكى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتا تۇتۇش نىسبىتى- 54% كە يەتكەنلىكى مەلۇم بولدى؛ 337 مىڭ 200 تۇپ پارچە - پۇرات كۆچەت قويۇلدى.

يىل ئاخىرىدا 333 مىڭ 600 تۇياق چارۋا قالدى، بۇنىڭ ئىچىدە قوي 302 مىڭ تۇياق؛ مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە 5 توننا سۇت، 4400 كىلوگرام ئۆچكە تىۋىتى، 6 توننا تۆگە يۇڭى ئېلىندى. 50 توننا ئۆي قۇشلىرى تۇخۇمى ئېلىندى. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 134 مىڭ 253 كىلوۋاتقا يەتتى. 6751 توننا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى. ئېتىز - ئېرىق سۇئىنشائاتى قۇرۇلۇشى ئۈچۈن جەمئىي 8 مىليون 786 مىڭ 900 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 123.09 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ھەر خىل سۇ سىڭمەش ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى؛ ناھىيە بويىچە 269 كارىز بار، بۇنىڭ ئىچىدىكى 168 كارىزنىڭ لېيى تارتىلدى، 157 كارىز رېمونت قىلىندى، 36 كارىز ئۇزارتىلدى، 65 كارىز پۇختىلاندى؛ بىر كارىز يېڭىدىن چېپىلدى؛ ناھىيە بويىچە ماشىنىلاشقان قۇدۇقتىن 1271 ى بار، ساق قۇدۇق 1109، بۇنىڭ ئىچىدە يېڭىدىن قېزىلغىنى 15؛ 92 توما، 102 سۇڭگۇچ، 24 تەشمە، 19 كەلكۈن سۇ كۆلچىكى، ئالتە توغان (ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 261 مېتر كېلىدۇ) ياسالدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 75 مىليون 913 مىڭ 300 يۈەنگە يېتىپ، 30.91% ئاشتى.

ناھىيىنىڭ يىللىق سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 132 مىليون 578 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 104 مىليون 350 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 21.4% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 25 مىليون 720 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 105 مىڭ 847 توننا كۆمۈر، 2340 توننا ئۇزۇم ھارىقى، 457 توننا كونسېرۋا، 20 مىڭ 487 توننا سېمونت، 64 مىليون 400 مىڭ دانە خىش، 20 مىڭ 560 توننا ئىشقارى سۇلفىد، 42 مىڭ 500 توننا تۆمۈر رۇدىسى، 107 مىڭ 621 توننا تۇز، 2334 توننا ناترىي نىتىرات، 359 توننا ساپ شۇلتا، 190 توننا ئىچىملىك ئىشلەپچىقىرىلدى، 5236.5 توننا پاختا پىششىقلاپ ئىشلەندى. مۇشۇ يىلى تۇراقلىق مۇلۇك ئۈچۈن 9 مىليون 940 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 1 مىليون 790 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، يىللىق مەھسۇلاتى 90 مىڭ توننىغا يېتىدىغان ناھىيىلىك كۆمۈر كانىنىڭ يانتۇ قۇدۇقىنى ئۇزارتىش - ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى پۈتۈپ، سىناق تەرىقىسىدە ئىش باشلاندى. چىقتىم يېزىلىق كۆمۈر كانىنىڭ يىلىغا 30 مىڭ توننا كۆمۈر قازغىلى بولىدىغان تىك قۇدۇقى پۈتۈپ ئىشقا كىرىشتۇرۇلدى؛ جۇڭگو - ياپونىيە بىرلىشىپ جەمئىي 23 مىليون 605 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالغان، يىلىغا 5000 توننا قۇرۇق ئۇزۇم ئىشلىيەلەيدىغان ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىنىڭ قۇرۇلۇشى پۈتتى؛ 400 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، ئالىي سۈپەتلىك ھاراقلارنى يۇرۇشلەشتۇرۇپ قاچىلاش ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى پۈتتى؛ سېمونت زاۋۇتىنىڭ 1 - ، 2 - قارارلىق ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى پۈتۈپ، ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى ئەسلىدىكى 20 مىڭ توننىدىن 40 مىڭ توننىغا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا سانائەت كارخانىلىرى 58 كىلوگرام قىممەتلىك ئالتۇن بۇيۇم، 1557.5 توننا سۇلفۇناتلىق ئاسفالىت (يۇرۇشلۇك مەھسۇلات) تىن ئىبارەت يېڭى مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقاردى. شۇ يىلى ناھىيىلىك پارتكوم، ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى پارتىيە، ھۆكۈمەت تەكشۈرۈش ئۆمىكى ۋە كەسپىي تەكشۈرۈش ئۆمىكىدىن ئوننى ئۈيۈشتۇرۇپ، ئۆمەك تەركىبىدىكى 100 ئادەم (قېتىم) نى مەملىكەتنىڭ ھەرقايسى جايلىرىغا نىشانلىق تەكشۈرۈشكە ئەۋەتتى؛ ئاپتونوم رايون ئىچى ۋە سىرتىدىن كەلگەن 40 تەكشۈرۈش ئۆمىكىدىكى 350 ئادەم (قېتىم) نى كۈتۈۋالدى. چەت ئەل مەبلىغىدىن 274 مىليون 500 مىڭ ياپونىيە يىنى، ئىچكى مەبلەغدىن 2 مىليون 480 مىڭ يۈەن كىرگۈزۈلدى، ماددىي ئەشيا ھەمكارلىقى 600 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئالتە ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تۈرى كۆپەيدى. شۇ يىلى نېفىت سىستېمىسىغا كېرەكلىك 41 مىڭ 303 مو يەرنىڭ رەسمىيىتى بېجىرىلدى، ئۇلار 20 مىڭ كۋادرات مېتر تۇرالغۇ جاي، 397.4 توننا پولات ماتېرىيالى، 1500 توننا سېمونت، 3000 توننا كۆمۈر بىلەن تەمىنلەندى. ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى قاتناش - ترانسپورت تارماقلىرى توشۇغان يۈك 1806 توننىغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 246 مىڭ 700 توننا/كىلومېترغا يەتتى؛ توشۇلغان يولۇچى 554 مىڭ 112 ئادەم

(قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 35 مىليون 199 مىڭ 700 ئادەم/كىلومېتر‌غا يەتتى. تراڭسپورت كىرىمى 1 مىليون 717 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 69.7% ئاشتى؛ ئېلىنغان پايدا 425 مىڭ 100 يۈەنگە يېتىپ، 141.26% ئاشتى. پوچتا ـ تېلېگراف كەسىپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سومىسى 1 مىليون 684 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سومىسى 133 مىليون 240 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سومىسى 23 مىليون 870 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى ـ خىزمەتچى 7763 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 22 مىليون 191 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە يىللىق ساپ كىرىمى كىشى بېشىغا 920 يۈەندىن توغرا كەلدى. بازار ـ بېزىلاردا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 160 مىليون 370 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە ـ بازاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغان 583 ياش ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى، ئىجتىمائىي قۇنتۇرۇش پاراۋانلىق ئىشلىرى خىراجىتىدىن 73 مىڭ 401 يۈەن ئاجرىتىلىشى ۋە ناھىيىلىك خەلق ئىشلىرى ئىدارىسىنىڭ 7000 يۈەن يارەم قىلىشى ئارقىسىدا، مېيىپلار پاراۋانلىق زاۋۇتى قۇرۇلدى. ناھىيە بويىچە ستراخوۋانىيە خىراجىتى ئومۇمىي كىرىمى 1 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 450 مىڭ يۈەن تولەم تولەندى.

ناھىيە بويىچە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسىپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار پەن ـ تېخنىكا خادىمى 99، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك ۋەزىپىسى بارلىرى بەش. مۇشۇ يىلى ناھىيىلىك دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش مەركىزىگە تۇرپان ۋىلايىتى تەرىپىدىن ئىلغار ناھىيىلىك پونكىت مۇكاپاتى ۋە 2 ـ دەرىجىلىك تىجارەت مۇلازىمىتى مۇكاپاتى ھەمدە 1 ـ دەرىجىلىك تۇرلەرنى كېڭەيتىش مۇكاپاتىدىن بېرى، 2 ـ دەرىجىلىك مۇكاپاتتىن ئىككىسى، 3 ـ دەرىجىلىك مۇكاپاتتىن بەشى بېرىلدى. ناھىيىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 20 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 15)، ئوقۇغۇچىسى 6669 (مىللىي ئوقۇغۇچى 3313)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 67 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 61)، ئوقۇغۇچىسى 22 مىڭ 451 (مىللىي ئوقۇغۇچى 18مىڭ436)؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 1837 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 1399). ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى بىر (مىللىي مەكتەپ)، ئوقۇغۇچىسى 116؛ ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنىڭ ئىشتىن سىرتقى ئوتتۇرا تېخنىكۇمى بىر، ئوقۇغۇچىسى 154 (مىللىي ئوقۇغۇچى 60). 3900 كۈادرات مېتىرلىق مەكتەپ ئۈيى رېمونت قىلىندى، 3300 كۈادرات مېتىرلىق مەكتەپ ئۈيى سېلىندى. ھەرقايسى كەنت ئاھالە كومىتېتلىرى مەبلەغ توپلاپ 102 سىنىپ سالدۇردى، 130 يۇرۇش پارتا ـ ئورۇندۇقنى رېمونت قىلدۇرۇپ بەردى. تەرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچىللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇشتىن قىلىنغان كىرىم 296 مىڭ 500 يۈەنگە يەتتى. پىچان ناھىيىسى 1991 ـ يىلى ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن تارقىتىلغان ئادەتتىكى ماتارىپتا لايىقەتلىك بولغانلىق گۇۋاھنامىسىگە ئېرىشتى. ناھىيە بويىچە كەنتلەردىكى مەدەنىيەت ئۆيى 50 كە يەتتى. شۇ يىلى 130 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، لۇكچۇن بازىرىدا بىر مەدەنىيەت مەركىزى سېلىندى. ناھىيىلىك مەدەنىيەت ئىدارىسى تۇنجى قېتىم دېھقان، چارۋىچىلار خەلق ئەدەبىياتى كۆرىكى ئوتكۈزدى. 10 ـ ئايدا ناھىيىلىك پارتكوم، ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى بىلەن شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى بىرلىشىپ ئىشلىگەن «زامانىمىزدىكى ئۇزۇم، قوغۇن ماكانى ـ پىچان» ناملىق تېلېۋىزىيە فىلىمى شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىدا كۆرسىتىلدى ھەمدە سۈنئىي ھەمرا ئارقىلىق پۈتۈن مەملىكەتكە تارقىتىلدى. ناھىيە بويىچە تۇرلۈك تىببىي داۋالاش ـ سەھىيە ئاپپاراتىدىن 21 ى، كەسىپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 387 سى، كېسەل كارىۋىتىدىن 370 ى بار. ناھىيىلىك تەتقىقىيە كومىتېتى مۇشۇ بىر يىلدا تۇرلۈك تەتقىقات پىغىنلىرىنى 16 قېتىم ئوتكۈزدى، تۇرپان ۋىلايىتى بويىچە ئوتكۈزۈلگەن دېھقان، چارۋىچىلار تەتقىقات پىغىنىدا پىچان ناھىيىسى ۋېلىسىپىت چاپتۇرۇش، چېلىشىش مۇسابىقىلىرىدە كوللېكتىپ 1 ـ لىككە ئېرىشتى.

☆ 10 - ئاينىڭ 23 - كۈنى تۇرپان - پىچان 110 ۋولتلىق ئۆزگىرىشچان توك يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى پۈتۈپ ئىشقا چۈشتى. بۇ قۇرۇلۇشقا جەمئىي 10 مىليون 420 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

☆ 10 - ئايدا ئۆتكۈزۈلگەن بېيجىڭ 2 - نۆۋەتلىك يېمەكلىكلەر كۆرگەزمىسى ۋە جۇڭگو خەلقئارا ئەزمە - مەي بايرىمىدا پىچان ئۈزۈم هارىقى زاۋۇتىدا ئىشلەنگەن «بۇغدا چوققىسى» ماركىلىق 750 گرامىلىق ئىلا سۈپەتلىك ئاق ئۈزۈم هارىقى ئالتۇن مېدالغا، «كىروران» ماركىلىق 750 گرامىلىق ئىلا سۈپەتلىك ئاق ئۈزۈم هارىقى ئالتۇن تۇرە، مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

ۋاڭ شېڭسەي

قۇمۇل ۋىلايىتى

خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتى كومىتېتى، مەمۇرىي مەھكىمە، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

ۋىلايەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتى كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى: خەلچىخان ياقۇپ (10 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

ۋالىيسى: ئايۇپ قۇربان؛ مۇئاۋىن ۋالىيلىرى: يەن شۇفەن، توختىخان ئىسمايىل، كامىلجان (قازاق)، جاۋجەنكۇي (8 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

سىياسىي كېڭەش ۋىلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى: جاڭ بىڭجيا (10 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

ۋىلايەتلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئەمەت ئابدۇللا (3 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۇتكەلدى)، غوجى سالى (12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى قۇمۇل ۋىلايەتلىك شۇبىسىنىڭ باش تەپتىشى: ۋاڭ جىنچېن.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى قۇمۇل ۋىلايىتىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 876 مىليون 710مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە هېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4.04% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە هېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 455 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە يېتىپ (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە هېسابلاندى)، 6.12% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 643 مىليون 280 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە هېسابلاندى) گە يېتىپ، 3.89% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 66 مىليون 610 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 133 مىليون 440 مىڭ يۈەن بولدى.

ۋىلايەت بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 191 مىليون 260 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە هېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4.2% ئاشتى. ۋىلايەتتە 525 مىڭ مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 93 مىڭ 554 تونىنا ئاشلىق ئېلىندى، پاختا 2100 تونىنغا يېتىپ، 375.11% ئاشتى؛ 3260 تونىنا ياغلىق دان ئېلىندى؛ 20 مىڭ 79 تونىنا قوغۇن - تاۋۇز ئېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە قوغۇن 13 مىڭ 170 تونىنا بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 16.66% ئاشتى؛ 36 مىڭ 337 تونىنا كۆكتات ئېلىندى. 4430 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېتىز - ئېرىق ئىمارەت ئورمىنى 2379 مو؛ 391 مىڭ تۈپ مەجبۇرىي كۆچەت تىكىلدى. يىل ئاخىرىدا 1 مىليون 21 مىڭ 700 تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 8870 تونىنا چوشقا، كالا، قوي گۆشى، 3119 تونىنا سۈت، 1195 تونىنا يۇڭ، 247 مىڭ 196 پارچە قوي تېرىسى ئېلىندى. سۇ مەھسۇلاتلىرى بېقىلىدىغان كۆلەم 7993 مو بولۇپ، 62 تونىنا بېلىق تۇتۇلدى. ۋىلايەت بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 140 مىڭ 111 كىلوۋاتقا يەتتى، مۇشۇ بىر يىلدا 3439 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت (ساپ ئوغۇتقا

سۇندۇرۇپ ھېسابلاندى) ، يېزىلاردا 34 مىليون 960 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى. ۋىلايەت بويىچە ئېتىز - ئېرىق سۇئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا 14 مىليون 527 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى، 1 مىليون 728 مىڭ كۇب مېتر توپا - تاش قېزىلدى، 1106 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەڭ، 322 ماشىنىلاشقان قۇدۇق رېمونت قىلىندى، يېڭىدىن 134.8 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭىمى ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، 58 قۇدۇق قېزىلدى؛ 180 مىڭ مو تېرىلغۇ يەردە سۇ تېجەيدىغان سۇغىرىش تەدبىرلىرى ئومۇملاشتۇرۇلدى. سۇ يوق ياكى سۇ كەمچىل ئوتلاقلاردا بىر تۇركۈم ئادەم ۋە چارۋىلارنىڭ سۇ ئىچىشى ئۈچۈن سۇ باشلاش قۇرۇلۇشى قىلىنىپ، 38 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ باشلىنىدىغان چوڭقۇر ئېرىق - ئۆستەڭ چېپىلدى، 17 سۇ سىڭىپ كەتمەيدىغان سۇ ساقلاش كۆلچىكى ياسالدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 90 مىليون 830 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 5.97% ئاشتى.

سائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 366 مىليون 530 مىڭ يۇەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 2.39% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزىدىن يۇقىرى سائەتتىكى مەھسۇلات قىممىتى 330 مىليون 420 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 6.75% ئاشتى. يېنىك سائەت مەھسۇلات قىممىتى 203 مىليون 940 مىڭ يۇەنگە، ئېغىر سائەت مەھسۇلات قىممىتى 162 مىليون 590 مىڭ يۇەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 240 مىليون 884 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 244 مىڭ 351 تونىنا كۆمۈر، 274 مىڭ 201 تونىنا تۇز، 10 مىڭ 648 تونىنا چويۇن، 42 مىڭ 374 تونىنا ئىشقارى سولفىد، 74 مىڭ 851 تونىنا مۇسىز ناترىي سۇلفىد، 62 مىڭ 941 تونىنا سىمونت، 19 تونىنا ئېغىدىرىن، 107 مىڭ 491 كۋادرات مېتر مېتال ئىشىك - دېرىزە، 2599 تونىنا پاختا يىپ، 22 مىڭ 906 دانە خۇرۇم (كالا تېرىسىگە سۇندۇرۇلدى) ئىشلەپچىقىرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا شەھەر - يېزىلاردا تۇراقلىق مۇلۇك ئۈچۈن سېلىنغان مەبلەغ 86 مىليون 250 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 2.61% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى تۇراقلىق مۇلۇككە سېلىنغان مەبلەغ 48 مىليون 80 مىڭ يۇەن، ھەيرىي ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى تۇراقلىق مۇلۇككە سېلىنغان مەبلەغ 38 مىليون 170 مىڭ يۇەن. ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ ئاساسىي قۇرۇلۇش ئۈچۈن سالغان مەبلىغى 50 مىليون 190 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 49.02% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېڭىدىن قۇرۇلىدىغان تۇر 35، سېلىنغان مەبلەغ 29 مىليون 660 مىڭ يۇەن؛ كېڭەيتىپ قۇرۇلىدىغان تۇر 21، سېلىنغان مەبلەغ 10 مىليون 890 مىڭ يۇەن؛ تۇرمۇش مۇئەسسەسى تۇرى 20، سېلىنغان مەبلەغ 8 مىليون 360 مىڭ يۇەن. بارىكۇل كۆمۈر كانى يېڭىدىن 90 مىڭ تونىنا كۆمۈرنى كۆپەيتتى؛ ۋىلايەتلىك پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى يېڭىدىن 10 مىڭ پاختا يىپ ئۇرچۇقى كۆپەيتتى؛ ئاراتۇرۇك ناھىيىلىك ئوت ئېلېكتر ئىستانسىسىغا 4 مىليون 840 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى؛ يەتتە قۇدۇق تۇز خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىغا 2 مىليون 600 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى، يېڭىدىن 60 مىڭ تونىنا ناترىي سۇلفىد، 80 مىڭ تونىنا تۇز ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى كۆپەيتىلدى. تاشقى سودا ئېكسپورتى ئومۇمىي سوممىسى 20 مىليون 10 مىڭ يۇەن بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 42.6% تۆۋەنلەپ كەتتى. موڭغۇلىيە خەلق جۇمھۇرىيىتى بىلەن ماتېرىيال كەلتۈرۈپ پىششىقلاپ ئىشلەش، مالغا مال ئالماشتۇرۇش بويىچە ئىككى تۇرلۇك توختام ھاسىل قىلىندى، پۈتۈشۈش سوممىسى 1 مىليون 400 مىڭ يۇەنگە يەتتى. چەت جايلاردىن كەلگەن 157 ۋەكىللەر ئۆمەكى كۆتۈۋېلىندى، 24 ھەمكارلىق تۈرى ئىمزالاندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىقتىسادىي ھېرلىشىش تۈرى 15، تېخنىكا ھەمكارلىق تۈرى توققۇز، ئەملىيلەشتۈرۈلگەن ۋە دەسلەپكى قەدەمدە ئۇنۇم كۆرۈلگەن تۈر 18؛ 100 نەچچە نەپەر (قېتىم) ئىختىساسلىق خادىم ئالماشتۇرۇلدى، 3 مىليون 638 مىڭ يۇەن مەبلەغ كىرگۈزۈلدى، كۆپەيگەن مەھسۇلات قىممىتى 27 مىليون 401 مىڭ يۇەنگە، كۆپەيگەن پايدا - باج 2

مىليون 304 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ۋىلايەت بويىچە توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 8 مىليارد 605 مىليون 420 مىڭ توننا/كىلومېترغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 14.15% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە تۆمۈر يولدا توشۇلغىنى 8 مىليارد 580 مىليون 40 مىڭ توننا/كىلومېترغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 14.22% ئاشتى؛ تاشيولدا توشۇلغىنى 25 مىليون 380 مىڭ توننا/كىلومېتر بولۇپ، 0.53% تۆۋەنلەپ كەتتى. يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 2 مىليارد 255 مىليون 220 ئادەم/كىلومېترغا يېتىپ، 18.21% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە تۆمۈر يولدا توشۇلغىنى 2 مىليارد 155 مىليون 870 مىڭ ئادەم/كىلومېترغا يېتىپ، 18.17% ئاشتى؛ تاشيولدا توشۇلغىنى 99 مىليون 350 مىڭ ئادەم/كىلومېترغا يېتىپ، 19.2% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 5 مىليون 964 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 11.3% ئاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى يۈرۈش ھەرىكاتچان ئالاقىلىشىش سىستېمىسى ئىشقا كىرىشتۇرۇلدى، سىمسىز چاقىرىش كەسپى يولغا قويۇلدى.

ۋىلايەت بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 470 مىليون 990 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 15.43% ئاشتى. پارچە سېتىلىدىغان ماللارنىڭ باھاسى ئۆسكەنلىك ئامىلىنى چىقىرىۋەتكەندە، ئەمەلىيەتتە، 7.1% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا چەت ئەللىك مېھمانلاردىن 700 نەچچە ئادەم (قېتىم) كۈتۈۋېلىنىپ، 29 مىڭ 600 ئامېرىكا دوللىرى تاشقى پېرېۋوت يارىتىلدى. ۋىلايەت بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 56 مىڭ 590، ئۇلارغا مۇشۇ بىر يىلدا 120 مىليون 60 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل ئىش ھەققى 2143 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 5.67% ئاشتى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا ئوغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 641 يۈەنگە يېتىپ، 10.33% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 2305 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. يېزىلاردا 264 ئائىلىدىكى 1463 كىشى نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 563 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ۋىلايەت بويىچە 151 كارخانا كارخانا مال - مۇلۇك ستراخۋانىيىسىگە، 9269 ئائىلە ئائىلە مال - مۇلۇك ستراخۋانىيىسىگە، 103 مىڭ 423 ئادەم جىسمانىي ستراخۋانىيىگە قاتناشتى. شۇ يىلى ستراخۋانىيە شىركىتى مال - مۇلۇك تۆلەم ئەنزىسىدىن 1266 نى بىر تەرەپ قىلدى، 1 مىليون 810 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلىدى، 554 مىڭ يۈەن جىسمانىي ستراخۋانىيە تۆلىمى تۆلىدى.

ۋىلايەت بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان تەبىئىي پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 8433 ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 1816. پەن تەتقىقات ئاپپاراتىدىن ئونى بار. «قوغۇننى شالغۇتلاشتۇرۇپ ئۇرۇق تەييارلاش بازىسى قۇرۇلۇشى»، «چۈپۈرنىڭ سۈپىتىنى ئۆزگەرتىپ گىلەم توقۇش»، «لياۋكۇي شالغۇت 2 - نومۇرلۇق ئۇرۇق تەييارلاش بازىسى قۇرۇلۇشى» تۈرلىرى، ئايرىم - ئايرىم ھالدا، مەملىكەت بويىچە 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى «ئۇچقۇن پىلانى» مۇۋەپپەقىيەتلىرى كۆرگەزمىسىدە ئالتۇن، كۈمۈش مېدال مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. قۇمۇل ۋىلايىتى بىلەن شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى بىرلىكتە كەڭ كۆلەمدىكى دېھقانچىلىق زىرائىتى بويىچە پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى، ۋىلايەت، ناھىيە، شەھەرلەر سەككىز ھۆددىگەرلىك گۈرۈھى، 26 خىزمەت ئەترىتى، 250 نەچچە يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا خادىمىنى ھەرقايسى يېزا - كەنتلەردىكى يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ بىرىنچى - سېپىگە بېرىشقا تەشكىللىدى. مۇشۇ بىر يىلدا بۇغداي، كېۋەز، ياغلىق دان، قوغۇن قاتارلىق زىرائەتلەرنى ئۆستۈرۈشنى باشقۇرۇش بويىچە 243 قارار كۈرس ئېچىلىپ، 17 مىڭ ئادەم (قېتىم) تەربىيىلەندى، پەن - تېخنىكىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 95%كە يەتتى؛ 285 مىڭ مو يەردە بۇغداينىڭ ياخشى سورتى

كېڭەيتىلدى، بۇ، ئومۇمىي بۇغداي كۆلىمىنىڭ 95 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ؛ بۇغدايىنى مول ھوسۇللۇق ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى 200 مىڭ مو يەرگە كېڭەيتىلدى، بۇنىڭدىن كۆپەيگەن كىرىم 5 مىليون 430 مىڭ 800 يۈەنگە يەتتى.

ۋىلايەتتىكى ھەرخىل كەسپىي تېخنىكا مەكتىپى ئون (كەسپىي تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئالتە)، ئوقۇغۇچىسى 2638 (مىللىي ئوقۇغۇچى 942)؛ ئوتتۇرا مەكتەپ 39 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 17)، ئوقۇغۇچىسى 22 مىڭ 417 (مىللىي ئوقۇغۇچى 7457)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 176 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 92)، ئوقۇغۇچىسى 36 مىڭ 780 (مىللىي ئوقۇغۇچى 19 مىڭ 213)؛ چوڭلار ئالىي مەكتىپى ئىككى، ئۇلارغا مۇشۇ بىر يىلدا 118 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى؛ چوڭلار كەسپىي تېخنىكۇمى تۆت، ئۇلارغا مۇشۇ بىر يىلدا 160 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى، 153 ئوقۇغۇچى مەكتەپ پۈتتۈردى. شەھەر - يېزىلار 3 مىليون 117 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلاپ، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ 193 مىڭ كۋادرات مېتر خەتەرلىك ئۆيىنى ۋۆزگەرتتى. ۋىلايەت بويىچە ئۇچ سەنئەت ئۆمىكى، چ مەدەنىيەت يۇرتى، بىر كۇتۇپخانا، بىر مەدەنىيەت دىكارلىقلىرىنى ئاسراش ئاپپاراتى، بىر مۇزېي، 85 كىنو قويۇش ئورنى بار. رادىئو ئىستانسىسىدىن بىرى، ئوتتۇرا، قىسقا دولقۇنلۇق تارقىتىش ئىستانسىسى ۋە كۈچەيتىش ئىستانسىسىدىن تۆتى بار، رادىئونىڭ ئاھالىلەر ئارىسىدا ئومۇملىشىش نىسبىتى 81% كە يەتتى؛ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىدىن بىرى، تېلېۋىزىيە تارقىتىش ئىستانسىسى ۋە چاستوتا ئۆزگەرتىش ئىستانسىسىدىن 23 ى، سۈنئىي ھەمرا يەر يۈزى قوبۇل قىلىش پونكىتىدىن 75 ى بار، تېلېۋىزىيىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 76% كە يەتتى. 1991 - يىلى «ئاراتۇرۇكنى قوغداش جېڭى» (قايتا نەشرى)، «قۇمۇل خەلق قوشاقلىرى» (ئۇيغۇرچە)، «قۇمۇل ناھىيىسى تەزكىرىسى» (ئۇيغۇرچە)، «ۋىلايەتنىڭ سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش تەزكىرىسى»، «ۋىلايەتنىڭ سودا تەزكىرىسى»، «ۋىلايەتنىڭ ئاشلىق تەزكىرىسى»، «بارىكۆل ناھىيىسىنىڭ يەر نامىلىرى تەزكىرىسى» نەشىر قىلدۇرۇلۇپ تارقىتىلدى. ۋىلايەت بويىچە تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتىدىن 177 سى، كېسەل كارىۋىتىدىن 2071 ى، ھەرخىل كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 3001 (دوختۇر 1215) ى بار. ۋىلايەتنىڭ تەنھەرىكەتچىلىرى مەملىكەتلىك، ئاپتونوم رايونلۇق يەتتە تۇرلۇك رەسمىي مۇسابىقىدە 12 ئالتۇن مېدال، ئون كۈمۈش مېدال، 13 مىس مېدال ئالدى. مەملىكەتلىك 4 - نۆۋەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر تەنھەرىكەت يىغىنىدا ۋىلايەتنىڭ ئىلەڭگۈچ كوماندىسى كوللېكتىپ 2 - لىككە ئېرىشتى. مۇشۇ بىر يىلدا توققۇز قېتىم ۋىلايەت دەرىجىلىك تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 7827 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. 21 مىڭ 511 ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى دۆلەتنىڭ تەنتەربىيىدە چېنىقىش ئۆلچىمىگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئەلا دەرىجىگە يەتكەنلەر 2839.

1991 - يىلى ۋىلايەت بويىچە نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى 13.93‰، ئۆلۈش نىسبىتى 3.75‰، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى 10.18‰ بولدى. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇس 414 مىڭ 909غا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4401 ئادەم، يەنى 1.07% كۆپەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۇيغۇرلار 86 مىڭ 305 كە يېتىپ، 533 ئادەم كۆپەيدى؛ قازاقلار 39 مىڭ 658 گە يېتىپ، 633 ئادەم كۆپەيدى؛ خەنزۇلار 272 مىڭ 311 گە يېتىپ، 2333 ئادەم كۆپەيدى؛ باشقا مىللەتلەر ئاھالىسى 16 مىڭ 635 كە يېتىپ، 902 ئادەم كۆپەيدى.

☆ 7 - ئايدا قۇمۇل ۋىلايىتى بويىچە 2 - نۆۋەتلىك يەرلىك تاۋارلار يەرمەنكىسى ئۆتكۈزۈلدى، كۆرگەزمىگە قويۇلغان تاۋارلارنىڭ خىلى 2000 دىن ئېشىپ كەتتى، تاۋارلارنىڭ نەق مال بويىچە سېتىلىش سوممىسى 816 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 31 ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تۈرى بويىچە مۇددىئانامە ۋە كېلىشىم ئىمزالاندى.

☆ قۇمۇل - موڭغۇلىيە چېگرىسىدىكى تېمىرتام - بۇرغاستاي چېگرا ئېغىزى رەسمىي ئېچىۋېتىلدى.

جېڭ چېڭجيا

قۇمۇل شەھىرى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

4 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ۋاڭ جىنشەن (خۇيزۇ)، مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ۋۇشيۇڭيې، نۇرمۇھەممەت سەدىردىن، خەيرىنساخان تۆمۈر، جاڭ شۇمېن.

شەھەر باشلىقى: ئابلىز سوپى؛ مۇئاۋىن شەھەر باشلىقلىرى: ياۋتاڭ، چېن شۇرۇك، ھېمىت يۈسۈپ، لۇ شيېپىڭ؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن شەھەر باشلىقى: جۇيۈلىن.

سىياسىي كېڭەش 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ھېمىت تۇرسۇن؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: لەي چېڭشۇەن (خۇيزۇ)، ياڭ چېڭشەن، داشىنشۇ، ئۆجىگەن شابار جانوپ (قازاق)، تۇرسۇن خېتىپ، ئوسمانشاھاجى.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: نۇرۇللا مەمەتنىياز.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: جاڭ تۇيۇ.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى قۇمۇل شەھىرىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 198 مىليون 912 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 185 مىليون 465 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 5.5% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 261 مىليون 763 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 258 مىليون 540 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 10.6% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 139 مىليون 366 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 139 مىليون 638 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 11.9% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 49 مىليون 630 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 48 مىليون 20 مىڭ يۈەن بولدى.

شەھەر بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 70 مىليون 448 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 72 مىليون 830 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.4% ئاشتى. شەھەر بويىچە 202 مىڭ مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 50 مىڭ توننا ئاشلىق، 3018 تونا ياغلىق دان، 2014 تونا پاختا، 19 مىڭ 683 تونا قوغۇن - تاۋۇز، 35 مىڭ 149 تونا كۆكتات، 409 تونا ياشىيۇ تۈرىدىكى كۆكتات، 2643 تونا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. شۇ يىلى 4150 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يىل ئاخىرىدا 368 مىڭ 200 تۈپاق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 2878 تونا گۆش، 373 تونا قوي يۇڭى، 15.17 تونا ئۆچكە تىۋىتى، 28 تونا تۆگە يۇڭى، 502 تونا كالا، قوي سۈتى، 56 مىڭ 707 پارچە كالا، قوي تېرىسى، 274 تونا تۇخۇم، 55 تونا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 49 مىليون 415 مىڭ 500 يۈەنگە يەتتى.

ساناقتا ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 89 مىليون 280 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 84 مىليون 426 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 21.9% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 50 مىڭ 412 تونا كۆمۈر، 85 مىڭ تونا تۇز، 14 مىڭ 500 تونا سېمونت، 10 مىليون 350 مىڭ دانە خىش، 1417 تونا فوسفورلۇق ئوغۇت، 1931 تونا چىرىندا كىسلاتاسى ئوغۇتى، 1692 تونا سۈسىز گۈڭگۇرت كىسلاتاسى، 1492 تونا ئارىلاشما - بىرىكمە ئوغۇت، 2110 تونا ئىشقارى سۇلفىد، 242 تونا سۇلياۋ بۇيۇم، 96 تونا گرافىت ۋە كاربونلۇق ياسالما، 33.133 كىلوگرام ئالتۇن، 47 مىڭ 345 كۋادرات مېتر مېتال ئىشىك - دېرىزە، 11 مىڭ 566 دانە يېزا ئىگىلىك تىرانسپورت سايمىنى، 1485 تونا سېمونت - بېتون بۇيۇم، 2434 تونا پىۋا، 267 تونا قەنت - گېزەك، 514 تونا كونسېرۋا، 6253 كۋادرات مېتر گىلەم، 2 مىليون 130 مىڭ تونا تۇرۇبا سۇيى ئىشلەپچىقىرىلدى. شەھەر بويىچە

تاشيولدا توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 3 مىليون 910 مىڭ توننا/كىلومېترغا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 193مىليون312مىڭ400 ئادەم/كىلومېترغا يەتتى.

مۇشۇ بىر يىلدا ئاساسىي قۇرۇلۇش (ئېتىز - ئېرىق سۇئىنشائاتى قۇرۇلۇشلىرىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) ئۈچۈن سېلىنغان مەبلەغ 18 مىليون 910مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 19.16% ئاشتى. يېڭىلاش تۈرلىرى مۇنۇلاردىن ئىبارەت: شەھەرلىك پولات دېرىزە زاۋۇتى، سۇلياۋ زاۋۇتىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش، ئۇسكۇنىلىرىنى يېڭىلاش، شەھەرلىك قېتىشما تۆمۈر زاۋۇتىنى مانگانلىق - سېلتسىيلىك قېتىشما تۆمۈر ئىشلەپچىقىرىشقا ئۆزگەرتىش. شۇ يىلى شەھەرلىك سېرىق پەنەركە تاختا زاۋۇتى، قوغۇن مۇرابباسى زاۋۇتى پۈتۈپ سىناق تەرىقىسىدە ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى؛ تاشۋېلىقتىن شوپۇلغا بارىدىغان 19 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يول پۈتتى. تۇرالغۇ ئۆي قۇرۇلۇشىغا 2 مىليون 790 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 47 مىڭ 200 كۋادرات مېتر قۇرۇلۇش پۈتتى.

شەھەر بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 162 مىليون 310 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 12.12% ئاشتى؛ بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 9 مىليون 750 مىڭ يۈەن. شەھەر بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 16 مىڭ 773، ئۇلارغا مۇشۇ بىر يىلدا 38 مىليون 17 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 761 يۈەنگە، شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 376 مىليون 892 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىش كۈتۈپ تۇرغان 573 ياش ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. شۇ يىلى 40 نامرات ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى.

شەھەر بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 1405 ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 108. شۇ يىلى «ئېلېكترون دۋىگاتېللىق ئويۇنچۇق»، «چۈپۈرنىڭ سۈپىتىنى ئۆزگەرتىش تېخنىكىسىنىڭ گىلەمچىلىكتە قوللىنىلىشى» دېگەن ئىككى تۈر ئاپتونوم رايوننىڭ «ئۇچقۇن پىلانى»غا كىرگۈزۈلدى. شەھەردىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 16 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ سەككىز)، ئوقۇغۇچىسى 9162 (مىللىي ئوقۇغۇچى 3764)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 80 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 37)، ئوقۇغۇچىسى 17 مىڭ 983 (مىللىي ئوقۇغۇچى 10 مىڭ 840)؛ تېخنىكۇم ئۈچ، ئوقۇغۇچىسى 1207 (مىللىي ئوقۇغۇچى 450). 10 - ئايدا راھەتباغ يېزىلىق مەركىزىي باشلانغۇچ مەكتەپتىن ئايتىللاخان ئىسمايىل بىلەن 4 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن جۇسۇيىيىڭ مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئوقۇتقۇچى بولۇپ باھالاندى. مۇشۇ بىر يىلدا مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 2 مىليون 473 مىڭ 700 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن يەرلىك ئورۇنلار 3 مىليون 863 مىڭ 700 يۈەن، ئامما 2 مىليون 409 مىڭ 700 يۈەن مەبلەغ توپلىدى، تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچىللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇش ئارقىلىق جۇغلانغان 444 مىڭ يۈەن كىرىم خەتەرلىك ئۆيلەرنى ئۆزگەرتىش ۋە يېڭىلاش ئۈچۈن ئىشلىتىلدى؛ 36 مىڭ 740 كۋادرات مېتر مەكتەپ ئۆيى ئۆزگەرتىلدى ۋە يېڭىلاندى. شەھەر بويىچە 41 تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 427 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 207 كېسەل كارىۋىتى بار. 8 - ئايدا سەھىيە مىنىستىرلىكى، «ساغلاملىق گېزىتى» باشقۇرغان تۇنجى نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك يېزا - بازار شىپاخانىلىرىنىڭ مۇنەۋۋەر باشلىقلىرىنى باھالاش پائالىيىتىدە قۇمۇل شەھىرى ئاستانە يېزىلىق شىپاخانىنىڭ باشلىقى گاۋجيەنپىڭ «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر يېزا - بازار شىپاخانىسى باشلىقى» دېگەن نامغا ئېرىشتى، مۇشۇ بىر يىلدا ئالتە قېتىم يېزا - بازاردىن يۇقىرى تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، قۇمۇل شەھىرىدىن ئۈچ نەپەر ئۇيغۇر ئايال

تەنھەرىكەتچى (ئاپتونوم رايونغا ۋەكالىتەن مۇسابىقىگە قاتناشقان) 4 ـ نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر تەنھەرىكەت يىغىنىغا ئەۋەتكۈچ مۇسابىقىسىدە كوللېكتىپ 2 ـ لىككە، ئىككىسى كىشىلىك ۋاقىت بەلگىلەپ قوڭغۇراق ئۇرۇش مۇسابىقىسىدە 3 ـ لىككە ئېرىشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتەپلىرىنىڭ مۇسابىقىسىدە تىكتاك توپتا قىزلارنىڭ تاق ئوينىشى بويىچە 12 ياشلىقلار گۇرۇپپىسى چېمپىئونلۇققا ۋە 2 ـ لىككە، جۈپ ئويناش بويىچە 2 ـ لىككە ئېرىشتى، قىزلارنىڭ 13 — 14 ياشلىقلار گۇرۇپپىسى بويىچە 2 ـ لىك قولغا كەلتۈرۈلدى؛ بوكسيورلۇقتا 54 كىلوگرام دەرىجىلىكلەر بويىچە چېمپىئونلۇق، 57، 48 كىلوگرام دەرىجىلىكلەر بويىچە 2 ـ لىك، 61 كىلوگرام دەرىجىلىكلەر بويىچە 3 ـ لىك قولغا كەلتۈرۈلدى. شىخەنزىدە ئۆتكۈزۈلگەن ئاپتونوم رايونلۇق يېنىك ئاتلېتىكا مۇسابىقىسىدە بىر ئالتۇن مېدال، بىر كۈمۈش مېدال قولغا كەلتۈرۈلدى.

☆ 5 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق 2 ـ قېتىملىق پەلسەپە ـ ئىجتىمائىي پەن بويىچە مۇنەۋۋەر نەتىجىلەرگە مۇكاپات تارقىتىش يىغىنىدا شەھەرلىك تارىخ ـ تەزكىرە تەھرىر بۆلۈمى تۈزگەن «قۇمۇل ناھىيىسى تەزكىرىسى» 1 ـ دەرىجىلىك ئەسەر مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

☆ قۇمۇل شەھەرلىك گىلەم زاۋۇتى سۈپىتى ئۈزگەرتىلگەن چۇپۇر بىلەن يۇڭ ۋە يىپىنى ئارىلاشتۇرۇپ توقۇغان گىلەم دۆلەتلىك پەن ـ تېخنىكا كومىتېتىنىڭ 7 ـ بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى «ئۈچقۇن» تۇرى بويىچە ئالتۇن مېدال مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

☆ 10 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنى «قۇمۇل ناھىيىسى تەزكىرىسى»نىڭ ئۈيغۇرچىسى نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى.

☆ 10 ـ ئاينىڭ 28 ـ كۈنى «جۇڭگو ماقال ـ تەمسىللەر توپلىمى. شىنجاڭ تومىنىڭ قۇمۇل شەھىرى تارماق تومى»نى تارقىتىش مۇراسىمى قۇمۇلدا ئۆتكۈزۈلدى.

☆ 11 ـ ئاينىڭ 13 ـ كۈنى بۇلۇڭتوغراق يېزىلىق دېھقانلار مەدەنىيەت ـ تېخنىكا مەكتىپى مەملىكەت بويىچە دېھقان، چارۋىچىلار مەدەنىيەت ـ

قۇمۇل چوڭ چىلىنى

قۇمۇل چوڭ چىلىنى «قۇمۇل قارا دۆۋە چوڭ چىلىنى» دەپمۇ ئاتىلىدۇ، ئۇ، قۇمۇل شەھىرىنىڭ قارا دۆۋە يېزىسىدىن چىققاچقا، شۇ جاينىڭ نامى بىلەن ئاتالغان. دەسلەپكىلەرگە ئاساسلانغاندا، قۇمۇل چوڭ چىلىنى كەلتۈرۈلۈش، ئۆزۈن مۇددەت شۇ جاينىڭ تەبىئىي شارائىتىغا كۆندۈرۈلۈش ئارقىلىق ئىچكىرىدىكى چىلانغا ئوخشىمايدىغان يېڭى سورتقا ئايلانغان. چىڭ سۇلالىسىنىڭ گۈاڭشۇ يىللىرىدا جاڭ يىنخېڭنىڭ «قەمەربىە 2 ـ ئاينىڭ 1 ـ كۈنى قۇمۇل ۋاڭىنىڭ زىيارىتىدە ئوقۇلغان شېئىر» دېگەن شېئىرىدا «چىلانلار زەپ يوغان، باغۋەن ئەۋلىيا. . .» دېگەن مىسرا بار.

قۇمۇل چوڭ چىلىنى ئىچىدە قارا دۆۋە يېزىسىنىڭ ئەللىك كەنتىدىن چىقىدىغان چوڭ چىلان ئەڭ ياخشى، ئۇنىڭ دانىسى چوڭ، ئۇرۇقى كىچىك، پوستى نېپىز، گۆشى قېلىن، قەنت مىقدارى يۇقىرى. ئۇلچەش ئارقىلىق مۇنۇلار ئىسپاتلاندى. ئۇنىڭ بىر دانىسىنىڭ ئوتتۇرىچە ئېغىرلىقى 5. 14 گرام (قۇرۇق چىلان)، ئۇرۇقىنىڭ ئوتتۇرىچە ئېغىرلىقى 3. 1 گرام، پىشقان ھۆل چىلانىنىڭ ئوتتۇرىچە قەنت مىقدارى 37%، ئەڭ يۇقىرىلىرىنىڭ 44%. قۇرۇق چىلانىنىڭ قەنت مىقدارى يۇقىرى بولغاندا 71. 5% كە يېتىدۇ، قۇرۇش نىسبىتى 52%. ھەر 100 گرام چىلانىنىڭ تەركىبىدە 2345 مىللىگرام ۋىتامىن C بار. قۇرۇق ياكى ھۆل چىلان بولسۇن، يېرىلىش ئالامەتلىرى كۆرۈلمەيدۇ، مېۋىسىنىڭ گۆشى يۇمشاق ھەم توق، يۇزى سىلىق، رەڭگى چىرايلىق، ئۇنىڭغا قۇرت چۈشمەيدۇ، ئۇ، شەندۇڭ ئۆلكىسىدىكى يۇلكىدىن چىقىدىغان كىچىك سېرىق چىلان، خېبېي

تېخنىكا مەكتەپلىرى ئارا ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى.

سۇ ئىنشائاتى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈلدى

1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 10 - كۈنى قۇمۇل شەھىرى سۇ ئىشلىرى مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە «سۇ ئىنشائاتىنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش» تېخنىكىسىنى كېڭەيتىشتىكى ئۇلگىلىك شەھەر قىلىپ بېكىتىلدى.

4 - ئايدا شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى «شەھەرلىك سۇ ئىنشائاتىنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنى كېڭەيتىش مەركىزى» قۇرۇپ، قۇمۇلنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا ئاساسەن سۇنى تېجەپ، قۇرغاقچىلىققا، ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇپ، مول ھوسۇل ئېلىشقا كاپالەتلىك قىلىشتىن ئىبارەت ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىنى گەۋدىلىك تۇتتى. مۇشۇ بىر يىلدا سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا 870 مىڭ ئىش كۈنىئەمگەكچى قاتنىشىپ، 100 نەچچە كۈب مېتر تاش - توپا قازدى، 4700 كۈب مېتر بېتون، پولات چىۋىقلىق بېتون تەييارلىدى. 48 مىڭ 600مو يەر تۈزلەندى؛ يېڭىدىن 48.8 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، 442.2 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەڭ رېمونت قىلىندى؛ 32 ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىلدى، 49 قۇدۇق يۇرۇشلەشتۇرۇلدى؛ 289 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا يېزا توك سىمى تارتىلدى ۋە رېمونت قىلىندى، 34 ترانسپورماتور ئورنىتىلدى؛ 510 سۇ پومپىسى رېمونت قىلىندى؛ 56 ماشىنىلاشقان قۇدۇق ئۆزگەرتىلدى، 44 قۇدۇق يۇيۇلدى، كارىزلار ئوتتۇرىسىغا يەتتە ئارتىزىيان قۇدۇقى كولاندى؛ 97 ئورۇندا ھەرخىل ئېرىق ئىنشائاتى ياسالدى؛ بىر ئامبارنىڭ دامبىسى مۇستەھكەملەندى. يەتتە يېزىدىكى 47 نۇقتىدا سۇ ۋە يەر تېجەيدىغان تۆۋەن بېسىملىق تۇرۇبا ئارقىلىق سۇغىرىش تېخنىكىسى كېڭەيتىلدى. 50.6 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا تۇرۇبا ياتقۇزۇلدى، سۇغىرىش كۆلىمى 10 مىڭ 430 مو ئىچىدە تىزگىنلەندى. مۇشۇ بىر يىلدا ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا 10 مىليون 110 مىڭ يۈەن مەبلەغ ئىشلىتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئامما مەبلەغ توپلاش يۈزىسىدىن قاتناشقان ئەمگەكنى پۇلغا

ئۆلكىسىنىڭ ساڭشيەن ناھىيىسىدىن چىقىدىغان ئۇرۇقسىز چىلان، جېجياڭ ئۆلكىسىدىكىيىۋۇدىن چىقىدىغان قوڭغۇراق چىلانلارغا ئوخشاش كۆركەم. قارادۆۋىدىكى ئۇيغۇر ئاممىسى دائىم مېھمانغا قۇرۇق چىلان قويىدۇ، خەنزۇ ئاممىسى چىلاندىن كۆپ خىل يېمەكلىك ياسايدۇ. ھازىر قۇمۇل چوڭ چىلىنى يېقىن دوستلارنىڭ قىممەتلىك سوۋغىسىغا ئايلاندى. ئۇنىڭدىن ئىشلەنگەن كونسېرۋانىڭ رەڭگى ئوچۇق، قوڭۇر رەڭدە بولۇپ، ئىستېمالچىلارنىڭ قەدىرلىشىگە ئېرىشتى. 1988 - يىلى قارا دۆۋە كونسېرۋا زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان قۇمۇل چوڭ چىلىنى كونسېرۋاسى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ يېڭى مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

1984 - يىلى قۇمۇل شەھىرى ئورمانچىلىق مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن داڭلىق، ئالاھىدە، سۇپەتلىك ئىقتىسادىي ئورمان تاۋار بازىسى قاتارىغا كىرگۈزۈلدى؛ چىلان دەرىخىنى كۆپەيتىش ئاپتونوم رايوننىڭ «ئۇچقۇن پىلان»ى قاتارىغا كىرگۈزۈلدى. ج ك پ قۇمۇل شەھەرلىك كومىتېتى، شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى مەخسۇس چوڭ چىلان بايلىقىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ھەمكارلىق گۇرۇپپىسى قۇردى. ئورمانچىلىق پەن - تېخنىكا خادىملىرىنىڭ تىرىشچانلىقى ئارقىسىدا، قۇمۇل چوڭ چىلىنى پارچە - پۇرات ئۆستۈرۈشتىن كۆلەملىك ئىگىلىك باشقۇرۇشقا تەرەققىي قىلدى، سورت بايلىقى ئەۋزەللىكى تاۋار ئەۋزەللىكىگە ئايلاندى. قۇمۇل شەھىرىنىڭ ئاستانە، بۇلۇڭتوغراق، راھەتباغ، پالۋانتۇر، بوغاز قاتارلىق يېزىلىرىدا چوڭ چىلان ئۆستۈرۈش كۆلىمى كۆپىيىپ، 5000 مودىن ئاشتى. 1991 - يىلى قۇمۇل چوڭ چىلىنىنىڭ ئومۇمىي مىقدارى 50 توننىغا يەتتى، 100 مىڭ قۇتا چوڭ چىلان كونسېرۋاسى ئىشلەپچىقىرىلدى، مەھسۇلات قىممىتى 300 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

لى فېڭلىن

سۇندۇرغاندا 8 مىليون 180 مىڭ يۈەن بولىدۇ.

11 - ئاينىڭ 15 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشى بويىچە 2 - نۆۋەتلىك «تەڭرىتاغ لوڭقىسى» مۇسابىقىسىدە قۇمۇل شەھىرى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

لى فېڭلىن

ئاراتۇرۇك ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئوسمان روزى؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ماۋلىمقان جېڭىسقان (قازاق)، بارات ھەسەن، ۋۇ يۇڭشىن (خۇيزۇ)، فاڭ پىڭ.

ھاكىمى: نىزامىدىن ھېيت؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: ۋاڭ خۇشيەن، ئايۇپ ئىبراھىم، خې ئەنپىڭ؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: چېن جىۋېي.

سىياسىي كېڭەش 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: يۇنۇس بەيرەم؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: توختىخان غوجى، ئابدۇرېھىم ئابدۇراخمان، شەرۇللا مىرۇللا، لى بىڭفېڭ.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: پازىل توختى.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: فۇ كېچىن (مانجۇ).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاراتۇرۇك ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 24 مىليون 500 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 24 مىليون 550 مىڭ يۈەن) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.6% تۆۋەنلەپ كەتتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 34 مىليون 10 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 33 مىليون 970 مىڭ يۈەن) بولۇپ، 0.8% تۆۋەنلەپ كەتتى؛ مىللىي دارامەت 16 مىليون 670 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 17 مىليون 100 مىڭ يۈەن) بولۇپ، 4.8% تۆۋەنلەپ كەتتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 544 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 12 مىليون 740 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 14 مىليون 569 مىڭ 600 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 15 مىليون 906 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.28% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 51 مىڭ 500 مو تېرىلغۇ يەر (بۇنىڭ ئىچىدە سۇغىرىلىدىغان يەر 44 مىڭ 100 مو) بار بولۇپ، 5202 توننا ئاشلىق، 86 توننا پاختا، 205 توننا ياغلىق دان ئېلىندى. 175 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 23 مىڭ تۇپ كۆچەت تىكىلدى. يىل ئاخىرىدا 157 مىڭ 100 تۇياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا يۇقىرىغا 129 توننا تاۋار گۆش، 222 توننا يۇڭ، 10.1 توننا ئۆچكە تىۋىتى، 480 توننا كالا سۇتى، 186 توننا قوي سۇتى، 1004 پارچە كالا تېرىسى، 17 مىڭ 75 پارچە قوي تېرىسى، 886 پارچە ئۆچكە تېرىسى، 13 توننا تۆگە يۇڭى يەتكۈزۈپ بېرىلدى؛ 47 توننا تۇخۇم ئېلىندى. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 6992 كىلوۋاتقا يەتتى. 403 توننا خىمىيىۋى ئوغۇت (ئازوتلۇق ئوغۇت 304 توننا، فوسفورلۇق ئوغۇت 99 توننا) ئىشلىتىلدى، يېزىلاردا 510 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى. شۇ يىلى ئېتىز - ئېرىق سۇئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 610 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 13 چارۋا قوتىنى يېڭىدىن ياسالدى، 15 قوتان رېمونت قىلىندى، يېڭىدىن ئۇچ كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا چارۋا يولى ياسالدى، 4110 مو يەرگە كۆپ يىللىق ئوت - چۆپ تېرىلدى، 20 مىڭ 500 مو ئوتلاق قاشالاندى؛ يېڭىدىن 3600مو بوز يەر ئېچىلدى؛ 6.5 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى،

تۆت كىلومېتر زەيكەش چېپىلدى، 640 مېتر كەلكۈندىن مۇداپىئەلىنىش دامبىسى ياسالدى، ئۇچ يۇرۇشلەشتۇرۇلگەن ماشىنىلاشقان قۇدۇق ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى. ئۇز ۋنبۇلاقتىكى سۇ يوق ئوتلاقتا ئادەم ۋە چارۋىلارنىڭ سۇ ئىچىشى ئۈچۈن قىلىنىدىغان 20.4 كىلومېتر ئۇز ۋنلۇقتىكى قۇرۇلۇش پۈتكەندىن كېيىن تۈركۈل ۋە توخۇلۇ يېزىسىدىكى 20 مىڭ تۈياق چارۋا ۋە 1200 چارۋىچىنىڭ قىش پەسلىدە سۇ ئىچىش مەسىلىسى ھەل بولدى؛ باي يېزىسىنىڭ كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش، سۈنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشى پۈتتى؛ ناھىيە بازىرىدىن تۈركۈلگىچە 35 كىلوۋولتلۇق 32 كىلومېتر ئۇز ۋنلۇقتىكى يۇقىرى بېسىملىق توك يوللاش سىمى تارتىلىپ ئىشلىتىلىشكە باشلىدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىسى 4 مىليون 89 مىڭ 700 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 12.79% ئاشتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 6 مىليون 28 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 5 مىليون 885 مىڭ يۈەن) بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 35.8% تۆۋەنلەپ كەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى سانائەتنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 4 مىليون 664 مىڭ يۈەن بولۇپ، 45.8% تۆۋەنلەپ كەتتى؛ كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى سانائەتنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 660 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 32.3% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 1 مىليون 510 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 11 مىڭ 27 تونا كۆمۈر، 2047 تونا ناتىرى سۇلفىد، 13 مىڭ 170 تونا سۇسىز گىلائوبىر تۇزى، 5201 تونا تۇز، 480 داۋە خىش، 1461 تونا ئۇن، 230 تونا يەم - بوغۇز، 3012 كۋادرات مېتر خۇرۇم ئىشلەپچىقىرىلدى. 1991 - يىلى ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى شىركىتى قۇمۇل ۋىلايىتى بويىچە «سۇپەت، تۇر، ئۈنۈم يىلى» پائالىيىتىدىكى ئىلغار كارخانا بولۇپ باھالاندى؛ ناھىيىلىك تەمىنات - سودا كوۋپېراتىپى ۋىلايەت بويىچە يېزا ئىگىلىكىگە يارەدەم بېرىشتىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى. مۇشۇ بىر يىلدا ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 8 مىليون 970 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى (ھەيرىي ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى قۇرۇلۇشلارغا سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليون 860 مىڭ يۈەن)؛ بۇنىڭ ئىچىدە بىناكارلىق قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ 5 مىليون720 مىڭ يۈەن، قۇراشتۇرۇش قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ 400 مىڭ يۈەن، ئۇسكۇنە سېتىۋېلىشقا سېلىنغان مەبلەغ 2 مىليون 850 مىڭ يۈەن. مۇشۇ بىر يىلدا 12 مىڭ 712 كۋادرات مېتر قۇرۇلۇشتا ئىش باشلانغاندى، ئەمەلىيەتتە، 5042 كۋادرات مېتر قۇرۇلۇش پۈتتى. شۇ يىلى يېڭىدىن تۈركۈل ئوت ئېلېكتر ئىستانسىسى قۇرۇلدى، گېنېراتورلىرىنىڭ سىغىمچانلىقى 750×2 كىلوۋات، بۇنىڭغا 7 مىليون 200 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىش پىلانلانغانىدى، ئەمەلىيەتتە، 5 مىليون 50 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئاراتۈرۈك — باي ناشىيولىنىڭ ئېشىپ قالغان 18 كىلومېتر ئۇز ۋنلۇقتىكى قىسمىغا پۈتۈنلەي ئاسفالت يانتۇز ۋلدى، بۇنىڭ بىلەن ناھىيە - يېزا يوللىرى پۈتۈنلەي ئاسفالتلىشىپ بولدى. مۇشۇ بىر يىلدا ناشىيولدا توشۇلغان يۈك مىقدارى 6364 تونىنىغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 1 مىليون 210 مىڭ 700 تونا/كىلومېترغا، توشۇلغان يولۇچى 32 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 2 مىليون 34 مىڭ 100 ئادەم/كىلومېترغا، پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 363 مىڭ 989 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 10 مىليون 140 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 830 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 4840، مۇشۇ بىر يىلدا 7 مىليون 568 مىڭ 600 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى؛ كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 297، مۇشۇ بىر يىلدا 402 مىڭ 300 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 522 يۈەنگە

يەتتى. بازار - يېزىلاردا 27 ئىش كۈنتۇپ تۇرغان ياش ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. بازار - يېزىلاردا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 13 مىليون 387 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 1991 - يىلى ناھىيە ئىچىر قۇرغاقچىلىق ئاپىتىگە ئۇچرىدى، يۇقىرى دەرىجىلىك خەلق ئىشلىرى تارماقلىرى 69 مىڭ يۈەن پۇل ئاجرىتىپ بەردى، بۇ پۇلنىڭ 70 پىرسەنتى قۇنتۇرۇش ئۇچۇن ئىشلىتىلىپ، 238 ئائىلىدىكى 1052 ئادەمگە 32 تونىنا يېمەكلىك ئاشلىق، 72 ئائىلىگە 150 تونىنا قىشلىق كۆمۈر، 135 ئائىلىدىكى 307 ئادەمگە 307 قۇر كىيىم - كېچەك ھەل قىلىپ بېرىلدى، 975 كىلوگرام ئۇرۇقلۇق چىگىت، 4760 كىلوگرام خىمىيىۋى ئوغۇت يەتكۈزۈپ بېرىلدى. 1991 - يىلى 27 ئائىلىنىڭ كىيىمى پۈتۈن، قورسىقى توق بولۇش مەسىلىسى ھەل قىلىندى، 23 ئائىلە قايتىدىن نامراتلىشىپ كەتتى. نوم يېزىسى ۋە ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسى ئاپتونوم رايون بويىچە نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشتىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى؛ ئايمەمەت ھېيتنىياز بىلەن ئىدرىس نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشتىكى ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى. ناھىيىلىك يەر باشقۇرۇش ئىدارىسىدىن بەي شىنچېڭ «مەملىكەت بويىچە يەر باشقۇرۇش تەشۋىقاتى خىزمىتىدىكى ئىلغار شەخس» دېگەن نامغا ئېرىشتى. ناھىيىلىك ستراخۇانىيە شىركىتى مۇشۇ بىر يىلدا 15 تۇرلۇك ستراخۇانىيە كەسپىنى يولغا قويدى، ستراخۇانىيە كىرىمى 145 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ 15 تۇلەم ئەنزىسى بىر تەرەپ قىلىنىپ، 10 نەچچە مىڭ يۈەن تۇلەم تۇلەندى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىملىرى 662 سى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئونتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسىپي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 88. شۇ يىلى باي پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش يېزىسى قۇرۇلدى. ناھىيە بويىچە پەن - تېخنىكا بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش ئائىلىسىدىن 36 سى بارلىققا كەلدى، ئۇلگە كۆرسىتىش كۆلىمى 510 موغا يەتتى. ناھىيىدىكى ئونتۇرا مەكتەپ ئۇچ (مىللىي ئونتۇرا مەكتەپ ئىككى)، ئوقۇغۇچىسى 1505 (مىللىي ئوقۇغۇچى 963)؛ سەككىز باشلانغۇچ مەكتەپتە تولۇقسىز ئونتۇرا سىنىپ تەسىس قىلىندى، ئوقۇغۇچىسى 847 (مىللىي ئوقۇغۇچى 458)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 21 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 17)، ئوقۇتۇش نۇقتىسى يەتتە (مىللىي ئوقۇتۇش نۇقتىسى ئالتە)، ئوقۇغۇچىسى 2678 (مىللىي ئوقۇغۇچى 2018)؛ ئىشچى - خىزمەتچىلەر مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 243 (مىللىي ئوقۇغۇچى 36). ناھىيىلىك 2 - باشلانغۇچ مەكتەپ 3 - ئونتۇرا ئەترەت 1991 - يىلى مەملىكەت بويىچە «لەي نىڭدىن ئۆگىنىپ، پارتىيىنىڭ ياخشى بالىسى بولۇش بويىچە ئىلغار ئونتۇرا ئەترەت» دېگەن نامغا ئېرىشتى؛ نېرىنكىر باشلانغۇچ مەكتەپىنىڭ 3 - يىللىق قازاق ئوقۇغۇچىسى ئوڭغارى مەملىكەت بويىچە «100 نەپەر ياخشى ئۆسمۈر» دېگەن نامغا ئېرىشتى. شۇ يىلى ماڭارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 250 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، ناھىيىلىك ماڭارىپ تەرەققىيات فوندى جەمئىيىتى 63 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلىدى. يىل ئاخىرىغا كەلگەندە، باي، نېرىنكىر، ئاداق، تۇركۆل يېزىلىرى ساۋاتسىزلار يوق يېزا بولدى. مۇشۇ بىر يىلدا ھەرقايسى يېزا - بازار، فېرما - مەيدانلار 21 قارار دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان تېخنىكا تەربىيىسى كۇرسى ئاچتى، كۇرسقا 1568 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى (مىللىي كۇرسانت قېتىم سانى بويىچە 944)؛ 63 قېتىم پەن - تېخنىكا فىلىمى قويۇلدى، بۇنى 11 مىڭ 600 ئادەم (قېتىم) كۆردى. كەنت دەرىجىلىك 15 مەدەنىيەت ئۆيى قۇرۇلدى. 8 - ئايدا نېرىنكىر يېزىسىدا ناھىيە بويىچە 2 - نۆۋەتلىك ئاقسىنلار ئېيتىشىش مەرىكىسى ئۆتكۈزۈلدى، مەركە مەزگىلىدە «ئوتلاق مەدەنىيىتى»، بوستانلىق مەدەنىيىتى» سۆرەت كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈلدى، جەمئىي 144 پارچە سۆرەت كۆرگەزمە قىلىندى. شۇ يىلى 363 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلىنىپ سېلىنغان ئىشچى - خىزمەتچىلەر كۆلۇبى بىرلەشمە بىناسى (ئۇچ قەۋەتلىك، قۇرۇلۇش كۆلىمى 1031 كۋادرات مېتر) ئاساسىي جەھەتتىن پۈتتى. ناھىيە بويىچە ھەر

دەرىجىلىك تىببىي داۋالاش ـ سەھىيە ئاپپاراتىدىن 12 سى، كېسەل كارىۋىتىدىن 130 ى (يېزا، فېرما ـ مەيدان شىپاخانىلىرىدىكىسى 80)، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 104 (مىللىي تېخنىكا خادىمى 70) ى، كەنتلەردە تەسىس قىلىنغان تىببىي داۋالاش نۇقتىسىدىن 12 سى، يېزا، كەنت دوختۇرىدىن 19 ى بار. 12 ـ ئاينىڭ 17 ـ كۈنى ناھىيىلىك تۆۋەن دەرىجىلىك سەھىيە ـ ساقلىق ساقلاش كومىتېتى قۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ناھىيە، يېزا (فېرما ـ مەيدان) بويىچە يەتتە قېتىم چوڭ تېپتىكى مەدەنىيەت ـ تەنتەربىيە پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلدى، پائالىيەتكە 1410 تەنھەرىكەتچى قاتناشتى. 5 ـ ئايدا ئاپتونوم رايون سەملىكەتلىك 4 ـ نۆۋەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەنئەنىۋى تەنھەرىكەت يىغىنىغا قاتنىشىش ئۈچۈن، قۇمۇل ۋىلايىتىدە ئۆتكۈزگەن قۇمۇل بۆلىكى بويىچە تېز سۈرئەتلىك ئات بەيگىسى تاللاش مۇسابىقىسىدە ئاراتۇرۇك ناھىيىسى 3000 مېتر، 5000 مېتردا 2 ـ لىككە، 10 مىڭ مېتردا 2 ـ لىككە، 3 ـ لىككە ئېرىشتى.

☆ 1 ـ ئايدىن 6 ـ ئايغىچە ئاراتۇرۇك ناھىيىسىنىڭ كىلىمات ئۆزگىرىشى نورمالسىز بولدى، يىللىق ئومۇمىي نورمالسىز بولدى، يىللىق ئومۇمىي مىقدارى ئاران 12 مىللىمېتر بولدى، قۇرغاقچىلىق، بوران، چېكەتكە ئاپىتى قاتارلىق كۆپ خىل ئاپەتلەر يۈز بەردى. ناھىيە بويىچە ئاپەتكە ئۇچرىغان ئاشلىق زىرائىتى كۆلىمى 13 مىڭ 500 موغا يەتتى، ئاپەتكە ئۇچراش نىسبىتى 50% تىن ئېشىپ كەتتى، تەخمىنەن 275 تونىنا ئاشلىق، تەخمىنەن 27 تونىنا پاختا كەملەپ كەتتى؛ چارۋىچىلىقتا قۇرغاقچىلىق يۈز بېرىپ، سۇ بولمىغاچقا، 6000 مودىن ئارتۇق يەرگە ئوت ـ چۆپ، يەم ـ بوغۇز تېرىغىلى بولمىدى، قۇرغاقچىلىق ئاپىتىگە ئۇچرىغان ئوتلاق كۆلىمى 6 مىليون مو (بۇنىڭ ئىچىدە ئېغىر دەرىجىدە ئاپەتكە ئۇچرىغان كۆلەم 4 مىليون مو) غا، چېكەتكە ئاپىتىگە ئۇچرىغان كۆلەم 2 مىليون موغا يەتتى، 4950 تۇياقتىن ئارتۇق ئۇششاق ـ چوڭ مال ئۆلدى.

لېۋىتىەنتشىيۇلۇك

باركۆل قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: توختىمەمەت ئالىمقان (قازاق)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: مادىخوجا، قاسىم راقىم (قازاق)، لى رۇيرۇك (موڭغۇل)، تالىپ تېيىنماۋ.

ھاكىمى: تۇرسۇن سۇتاي (قازاق)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: لۇجىجۇك (11 ـ ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، جالىپ شىكتالىپ (11 ـ ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، باچا قامىت (قازاق)، يالىپ دېچىك، فېلىپ دېخوا؛ پەن ـ تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: يالىپ جېنشىن (شىبە، 3 ـ ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى).

سىياسىي كېڭەش 8 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى؛ سەيىتقاجى بەيدۇللا (قازاق)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: لى يۈكدې (9 ـ ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، دىلىپ شۇنكۇي، كامىسىيە ساپۇباي (قازاق).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: سادىخۇل بىلال (قازاق).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: چېلىپ جەنشىلىپ.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 ـ يىلى باركۆل ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 109 مىليون 930 مىڭ يۈەن (1990 ـ يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 112 مىليون 980 مىڭ يۈەن) بولۇپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 1،47% تۆۋەنلەپ كەتتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىۋ

شۇنداق) ؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 205 مىليون 550 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 224 مىليون 10 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 2.41% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 88 مىليون 700 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) بولۇپ، 1.01% تۆۋەنلەپ كەتتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 6 مىليون 220 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 27 مىليون 40 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 82 مىليون 740 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 90 مىليون 800 مىڭ يۈەن) بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 5.68% تۆۋەنلەپ كەتتى. 222 مىڭ 500 مو يەرگە ئاشلىق زىرائىتى تېرىلدى، ئېلىنغان ئاشلىق 38 مىڭ 320 تونىنا بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 7.35% كەملەپ كەتتى؛ 1700 مو يەرگە ياغلىق زىرائەت تېرىلدى، ئېلىنغان ياغلىق دان 37 تونىنا بولۇپ، 51.32% كەملەپ كەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا قوراملىغا يەتكەن چارۋىلارنىڭ تىرىك قېلىش نىسبىتى 96.73% كە، تۆللەرنىڭ كۆپىيىش نىسبىتى 77.8% كە، چارۋا مال ئەلگە كۆپ بېقىلغاندا 647 مىڭ تۇياقتا يەتتى. يىل ئاخىرىدا 500 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا 4902 تونىنا گۆش، 420 تونىنا يۇڭ، 37 تونىنا ئۆچكە تىۋىتى، 3534 تونىنا سۈت، 430 تونىنا تۇخۇم ئېلىندى. مۇ مەھسۇلاتلىرى بېقىش كۆلىمى 4025 مو بولۇپ، يەتتە تونىنا بېلىق تۇتۇلدى. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئاساسىي قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 7 مىليون 547 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى (دۆلەت سالغان مەبلەغ 3 مىليون 975 مىڭ يۈەن، ناھىيە ئۆزى توپلىغان مەبلەغ 3 مىليون 572 مىڭ يۈەن). 45.8 كىلومېتر ئۆز ئۈنلۈقتا ئول - تارماق ئېرىق - ئۆستەك چېپىلدى، 208.8 كىلومېتر ئۆز ئۈنلۈقتا ئېرىق - ئۆستەك رېمونت قىلىندى، 43.33 كىلومېتر ئۆز ئۈنلۈقتا مۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەك ياسالدى، ئۇچ مۇ ئامبىرنىڭ دامبىسى مۇستەھكەملەندى، بىر مۇ سىڭمەس كۆلچەك ياسالدى، 16 كۆلچەك رېمونت قىلىندى ۋە ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى، 23 ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىلدى (چارۋىچىلىقتا ئىشلىتىلىدىغان قۇدۇق يەتتە)، ئادەم ۋە چارۋىلارنىڭ مۇ ئىچىشى ئۈچۈن 32 قۇدۇق قېزىلدى، 53 قوتان ياسالدى، 16 مىڭ مو ئوتلاق قاشالاندى. ئىش تېپىپ بېرىش بولى بىلەن يارەدەم قىلىنغان ئېتىز - ئېرىق، ئوتلاق مۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى ئالتە، بۇنىڭ ئىچىدە شىالوبا يېزىسىدىكى ۋۇچاڭگۇ ئادەم ۋە چارۋىلار مۇ ئىچىش قۇرۇلۇشى بىلەن خۇايۈەن يېزىسىدىكى شۇيۈەندى يۇرۇشلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشى پۈتتى. 1 مىليون 40 مىڭ مو ئوتلاقتىكى چېكەتكە يوقىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 104 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، ئەتراپتا 44 مىڭ تۈپ كۆچەت تىكىلدى، 24 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى. يىل ئاخىرىدا دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 64 مىڭ 159 كىلوۋۇتقا يەتتى. چوڭ، ئوتتۇرا زەنجىر تاپانلىق تراكتوردىن 144 ى، چوڭ، ئوتتۇرا چاقلىق تراكتوردىن 528 ى، كىچىك تۈت چاقلىق تراكتوردىن 1987 سى، يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان ئاپتوموبىلدىن 150 ى بار. شۇ يىلى 2373.2 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت، 6.9 تونىنا دېھقانچىلىق دورىسى ئىشلىتىلدى. ناھىيە بويىچە 300 مىڭ مو (قېتىم) يەرگە «يوپۇرماق گۆھىرى» پۈركۈلدى، پەقەت مۇشۇ بىر تۈرلۈك تەدبىر ئارقىلىقلا 150 مىڭ مو مول ھوسۇللۇق يەردىن 500 تونىنا ئاشلىق ئاشتى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 36 مىليون 674 مىڭ 700 يۈەنگە، يارانقان پايدىسى 1 مىليون 150 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ساناقەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 65 مىليون 180 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 80 مىليون 155 مىڭ 100 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 1.05% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ 52.28% نى، ناھىيە باشقۇرغان كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ

17.06% نى، يېزا، كەنت كارخانىلىرىنىڭ 25.67% نى، باشقا كارخانىلارنىڭ 4.99% نى ئىگىلەيدۇ. مۇشۇ بىر يىلدا 18 مىليون 685 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 182 مىڭ 900 تونىنا كۆمۈر، 29 مىڭ 100 تونىنا كوكس، 32 مىڭ 546 تونىنا ئىشقارى مۇلفىد، 9276 تونىنا سېمونت، 329 مىڭ 400 تونىنا گىلاۋبېر تۇزى، 5435 دانە خۇرۇم، 286 كۋادرات مېتر گىلەم، 33 مىڭ 800 مېتر يۇڭ رەخت ئىشلەپچىقىرىلدى. كۆپتۈرمە گۈللۈك مىترو، چاقماق مىترو، ئۆزگەرتمە تىپلىق دراپ قاتارلىق يېڭى مەھسۇلاتلار ئىشلەپچىقىرىلدى. بۇ مەھسۇلاتلارنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى 85% بولدى؛ شۇ يىلى قوڭۇر، توق سېرىق رەڭلىك قوي تېرىسى خۇرۇمى سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەپچىقىرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 12 مىليون 382 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئاشيولدا توشۇلغان يۈك مىقدارى 17 مىڭ تونىنغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 2 مىليون 570 مىڭ تونىنا/كىلومېترغا، توشۇلغان يولۇچى 744 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 20 مىليون 60 مىڭ ئادەم/كىلومېترغا، پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 896 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 55 مىليون 720 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 7 مىليون 24 مىڭ يۈەن) گە يەتتى، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئورۇنلار ۋە تەمىنات - سودا كوپېراتىپىنىڭ ئاۋارلارنى ساپ سېتىۋېلىش سوممىسى 31 مىليون 410 مىڭ يۈەنگە، ساپ سېتىش سوممىسى 37 مىليون 870 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 24 مىڭ 233 تونىنا ئاشلىق، 17 مىڭ 500 تۈياق بوردالغان قوي، 80 بوردالغان كالا، 121 چوشقا سېتىۋېلىندى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 480.3 يۈەنگە يەتتى. ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 9244 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 17 مىليون 400 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. ناھىيە بويىچە پۈل مۇئامىلىسى سىستېمىسىدىكى تۇرلۇك ئامانەت پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 81 مىليون 494 مىڭ يۈەنگە يېتتى، 1990 - يىلدىكىدىن 34.1% ئاشتى. ناھىيە - بازاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغان 347 ياش ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. يېزىلاردا 1 مىليون 600 مىڭ يۈەن نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇندىغان، ئۆسۈمى مالىيەدىن قوشۇپ بېرىلىدىغان مەخسۇس قەرز پۇل تارقىتىلىپ، توققۇز نامرات دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق يېزىسىغا نۇقتىلىق يار - يۆلەك بولۇندى، بۇ قەرز پۇل، ئاساسەن، ماشىنىلاشقان قۇدۇقلارنى رېمونت قىلىش، ئەسلىگە كەلتۈرۈش، يۇرۇشلەشتۈرۈش، سۇپەتلىك ئۇرۇق يېتىشتۈرۈش، كالا - قوي بورداش، يەم - بوغۇز تېرىش، يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسىدىن ئىبارەت بەش تۈرگە ئىشلىتىلدى. ناھىيىلىك ستراخۇانىيە شىركىتى 22 خىل ستراخۇانىيىنى يولغا قويدى، 24 مىڭ 237 ئادەم ستراخۇانىيىگە قاتناشتى، ستراخۇانىيە ھۆددىگەرلىك سوممىسى 54 مىليون 360 مىڭ يۈەنگە، ستراخۇانىيە ھەققى كىرىمى 842 مىڭ 700 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە تەبىئىي پەن - تېخنىكا خادىملىرىدىن 699 ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 59، شۇ يىلى «يېزا ئىگىلىكىدىن مول ھوسۇل ئېلىش پىلانى» قۇمۇل ئۇلايىتىنىڭ مول ھوسۇل پىلانى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ باربكۆل ناھىيىسى يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن «مەھەللىۋى ئوغۇت ئىشلىتىشتىكى ئىلغار ئورۇن» دېگەن نامغا ئېرىشتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئون قاتار دېھقان - چارۋىچىلار تېخنىكا تەربىيىسى كۇرسىنى ئېچىلىپ، 4963 تاياڭ خادىم تەربىيىلەندى؛ ناھىيىدىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 61 (قازاق باشلانغۇچ مەكتەپ 19، موڭغۇل باشلانغۇچ مەكتەپ بىر) ئوقۇغۇچىسى 12 مىڭ 57 (مىللىي ئوقۇغۇچى 5127)؛ ئوتتۇرا مەكتەپ توققۇز (مىللىي ئوتتۇرا

مەكتەپ ئۈچ)، ئوقۇغۇچىسى 6163 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1092)؛ ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 73؛ ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئوتتۇرا مەكتىپى بىر. مۇشۇ بىر يىلدا مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 408 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايون، ۋىلايەت، ناھىيە سالغان مەبلەغ 258 مىڭ يۈەن، دېھقان، چارۋىچىلار توپلىغان مەبلەغ 150 مىڭ يۈەن. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا تۆت شۆبە مەدەنىيەت يۇرتى، ئىككى مەدەنىيەت پونكىتى قۇرۇلدى. ناھىيە بويىچە تېلېۋىزىيە ئومۇملىشىش نىسبىتى ۋە ئۇلاپ تارقىتىلىش نىسبىتى 85% كە، سىملىق رادىئوناق ئائىلىلەرگە كىرىش نىسبىتى 47.3% كە يەتتى. ناھىيە بويىچە ھەر دەرىجىلىك تىببىي داۋالاش مەھىيە ئىپپاراتىدىن 22 سى، كەسپىي مەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 247 سى، كېسەل كارىۋىتىدىن 205 ى بار. شۇ يىلى مۇۋەتلىك ئۇرۇق بېتىشتۇرۇش مەيدانىدا ھەمكارلىشىپ داۋالاش تۈرۈمى يولغا قويۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق بېزىلىرى، بازارلىرىدا 11 قېتىم ھەرخىل تەنھەرىكەت يېغىنى ئۆتكۈزۈلدى. ناھىيىلىك ئۆسمۈرلەر ئىشتىن سىرتقى تېز سۈرئەتلىك مۇز تېيىلىش كوماندىسى ئاپتونوم رايونلۇق سۈرئەتلىك مۇز تېيىلىش مۇسابىقىسىدە 12 ئالتۇن مېدال، بەش كۈمۈش مېدال، توققۇز مىس مېدال ئالدى. ئۈچ ئادەم ئۈچ قېتىم ئاپتونوم رايونلۇق ئۈچ تۈرلۈك تېز سۈرئەتلىك مۇز تېيىلىش رېكورتىنى يۈزۈپ تاشلاپ، كوللېكتىپ ئومۇمىي نومۇردا 2 - لىككە ۋە مۇسابىقە رايونى بويىچە «تەنتەربىيە ئەخلاق - پەزىلەت مۇكاپاتى»غا ئېرىشتى.

☆ 1991 - يىلى بارىكۆل ناھىيىلىك ھاۋارايى خاتىرىلەنگەندىن بۇيان ئەڭ ئېغىر قۇرغاقچىلىق ۋە چېكەتكە ئاپىتىگە ئۇچرىدى. ناھىيە بويىچە تېرىلغۇ يىلانلىق ئاران 4.74 پىرسەنتىلا ئورۇندالدى، ئاپەتكە ئۇچرىغان زىرائەت كۆلىمى 150 مىڭ موغا يەتتى؛ 23 مىڭ مو يەردىكى زىرائەت پۈتۈنلەي قۇرۇپ كەتتى؛ 6 مىليون مو ئوتلاق قۇرغاقچىلىق ئاپىتىگە ئۇچرىدى؛ 3 مىليون 200 مىڭ مو ئوتلاقتا چېكەتكە ئاپىتى يۈز بەردى، 500 مىڭ مو ئوتلاق ئېغىر دەرىجىدە ئاپەتكە ئۇچرىدى.

☆ 11 - ئايدا ناھىيە تەۋەسىدىكى تېمىرتام چېگرا ئېغىزى رەسمىي ئېچىۋېتىلىپ سودا باشلاندى.

☆ 12 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئاپتونوم رايون 12 مىليون 870 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالغان، يىلىغا 90 مىڭ تونىنا كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىدىغان بارىكۆل كۆمۈر كانى ئارىلاشما يانتۇ قۇدۇقى ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. يىلىغا 300 مىڭ تونىنا گىلائوبېر تۈزى ئىشلەپچىقىرىدىغان ماشىنىلاشقان كان ئېچىش قۇرۇلۇشى ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى

بارىكۆل كۆلىدە دەرىجىسى ناھايىتى يۇقىرى گىلائوبېر تۈزى بار، ئۇنىڭ ئېچىشقا بولىدىغان زاپاسى 52 مىليون تونىنىدىن ئاشىدۇ، ئۇ، قۇمۇل ۋىلايىتىدىكى 12 خىمىيە سانائىتى زاۋۇتىنى تەمىنلەيدۇ. ئىلگىرىكى ئادەم كۈچىگە تايىنىپ كان ئېچىش ئۇسۇلى قالاق بولغاچقا، گىلائوبېر تۈزى تەلەپنى قاندۇرالمايلا قالماستىن، بەلكى گىلائوبېر تۈزى بايلىقى بۈزغۇنچىلىققا ئۇچرايتتى، ئېغىر دەرىجىدە ئىسراپ بولاتتى، قېزىۋېلىنىش نىسبىتى 40% كىمۇ يەتمەيتتى. 1989 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن بارىكۆل ناھىيىسىنىڭ گىلائوبېر كانىنى ماشىنا ئارقىلىق ئېچىش بويىچە تېخنىكا ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى تۈر قىلىپ تۈرغۇزۇلغاندى. قۇرۇلۇشقا جەمئىي 3 مىليون 160 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى (قەرز ئېلىنغان مەبلەغ 1 مىليون 760 مىڭ يۈەن، ناھىيە ئۆزى توپلىغان مەبلەغ 1 مىليون 400 مىڭ يۈەن). 1 - قارارلىق قۇرۇلۇش 1988 - يىل 9 - ئاينىڭ 6 - كۈنى باشلىنىپ، 12 - ئاينىڭ 16 - كۈنى پۈتتى، 2 - قارارلىق قۇرۇلۇش 1991 - يىل 3 - ئاينىڭ 15 - كۈنى باشلىنىپ، 9 - ئاينىڭ 30 - كۈنى سىناق تەرىقىسىدە ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. 1991 - يىل 12 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق خىمىيە سانائىتى ئىدارىسى، ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتىنىڭ بىرلىكتە تەكشۈرۈپ

ئۇتكۈزۈۋېلىشى ئارقىلىق مۇناسىۋەتنى دەپ ھېسابلاندى: بۇ قۇرۇلۇشنىڭ ئومۇمىي گەۋدە لايىھىسى مۇۋاپىق بولۇپ، قېزىش، قاچىلاش - چۈشۈرۈش، توشۇش يۈرۈشلەشتۈرۈلگەن ماشىنىلاشقان ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىنىڭ تۈزىتىشتۈرۈلۈشى مۇۋاپىق بولۇپ، شۇ يىلى مەبلەغ سېلىنىپ، شۇ يىلى ئىش باشلىنىپ، شۇ يىلى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈش ئىشقا ئاشۇرۇلۇپتۇ. پۈتۈن قۇرۇلۇشنىڭ كۆلىمى 1415 كۋادرات مېتر، كاندا ئۈزى يۈك چۈشۈرىدىغان ئاپتوموبىلدىن ئونى، قېزىش ماشىنىسىدىن ئۈچى، يۈك قاچىلاش ماشىنىسىدىن ئۈچى، توپا ئىتتىرىش ماشىنىسىدىن بىرى بار. يىل ئاخىرىغا كەلگەندە 319 تونىنا سۈلۈق گىلائوبېر تۈزى، 55 مىڭ تونىنا قاتتىق گىلائوبېر تۈزى ئىشلەپچىقىرىلدى، 1 مىليون 450 مىڭ يۈەن پايدا - باج يارىتىلدى.

جالاڭ جيەنگو

بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: سەي ژېن (موڭغۇل)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جاۋ گۈيسەن، شۇ جىچاڭ (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى)، نا. باسىن (موڭغۇل)، ئابدۇراخمان ئىمىن، جاۋ چاڭخېڭ، بې جېڭيۈەن (خۇيزۇ)، شى زوفەن، ئىبراھىم كازىم.

ئوبلاست باشلىقى: دانجىن (موڭغۇل)؛ مۇئاۋىن ئوبلاست باشلىقلىرى: جالاڭ زۇڭچالاڭ، ئۇتۇق نىياز، ماجيەنگو (خۇيزۇ)، بالدىن (موڭغۇل)، ژالاڭ جيەنجېن (12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، جالاڭ جو (12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى).

سىياسىي كېڭەش 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ رەئىسى: جالاڭ جېن.

مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ژالاڭ جىگۈژۇ، ئىمە (موڭغۇل)، بالجىت (ئايال، موڭغۇل)، مۇلاڭ شىچيا، لۇ جيەنشۇن، مەمتىمىن ھۆسەيىن، يالاڭ فۇشەن (خۇيزۇ)، گەنجە لىكشىت (موڭغۇل)، ھىدايەت دامۇللاھاجى، جالاڭ بىن (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى).

ئوبلاستلىق ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: تومۇت (موڭغۇل).

ئوبلاستلىق خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: جالاڭ سىرېن.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 1 مىليارد 890 مىليون 389 مىڭ 200 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۈزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 1 مىليارد 956 مىليون 439 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %8.3 ئاشتى (ئۈزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 5 مىليارد 279 مىليون 157 مىڭ 200 يۈەن (ئۈزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 5 مىليارد 91 مىليون 37 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، %22.26 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە تارمىدا تېخنىكا قىدىرىش، ئېچىش قوماندانلىق شتابىنىڭ 1 مىليارد 654 مىليون 217 مىڭ يۈەن (ئۈزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 1 مىليارد 405 مىليون 663 مىڭ 700 يۈەن)؛ مىللىي دارامەت 1 مىليارد 785 مىليون 262 مىڭ 300 يۈەن (ئۈزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 1 مىليارد 828 مىليون 478 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، %10.25 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە تارمىدا تېخنىكا قىدىرىش، ئېچىش قوماندانلىق شتابىنىڭ 196 مىليون 151 مىڭ 900 يۈەن (ئۈزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 117 مىليون

697 مىڭ يۈەن)، يەرلىك ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 155 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 292 مىليون 980 مىڭ يۈەن بولدى.

ئوبلاست بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 151 مىليون 378 مىڭ 400 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا، 1 مىليارد 128 مىليون 894 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 1990- يىلىدىكىدىن 4.83% ئاشتى. ئوبلاست بويىچە يەرلىك ئورۇنلارغا قاراشلىق تېرىلغۇ يەر 1 مىليون 671 مىڭ مو. مۇشۇ بىر يىلدا 410 مىڭ 501 تونا ئاشلىق، 36 مىڭ 158 تونا پاختا، 15 مىڭ 824 تونا يانغاق دان، 474 مىڭ 469 تونا قىزىلچا، 47 مىڭ 579 تونا مېۋە (نەشپۈت 28 مىڭ 221 تونا) ئېلىندى. 30 مىڭ 200 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 3 مىليون 296 مىڭ تۈپ پارچە - پۈرات كۆچەت تىكىلدى. يىل ئاخىرىدا 2 مىليون 632 مىڭ 400 تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 20 مىڭ 768 تونا گۆش، 9376 تونا سۈت، 4272 تونا تۇخۇم ئېلىندى، 3201 تونا بېلىق تۇتۇلدى. يىل ئاخىرىدا ئوبلاست بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 390 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى؛ مۇشۇ بىر يىلدا 80 مىڭ 300 تونا خىمىيىۋى ئوغۇت (ئەملىي نەرسە) ئىشلىتىلدى، يېزا (مەيدان) لاردا 102 مىليون 430 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 309 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 39.9% ئاشتى؛ ئوبلاست 1991 - يىلى، شىنجاڭ بويىچە يېزا - بازار كارخانىلىرىنى سېلىشتۇرۇپ باھالاشتا ئۈنۈمبرسال سېلىشتۇرۇپ باھالاش بويىچە 1 - لىككە ئېرىشتى.

ئوبلاست بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 760 مىليون يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 1 مىليارد 730 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 11.25% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى سانائەتنىڭ 1 مىليارد 440 مىليون يۈەن، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى سانائەتنىڭ 270 مىليون يۈەن، يەككە سانائەتنىڭ 30 مىليون يۈەن، باشقا ئىقتىسادىي تىپتىكى سانائەتنىڭ 20 مىليون يۈەن. مۇشۇ بىر يىلدا 526 مىليون كىلوۋات سائەت توك، 720 مىڭ تونا كۆمۈر، 315 مىڭ 900 تونا سېمونت، 9000 كۇب مېتر يانغاچ، 59 مىڭ 600 تونا تاش پاختا، 19 مىڭ 140 تونا پاختا يىپ، 34 مىليون 940 مىڭ مېتر پاختا رەخت، 300 مىڭ مېتر يۇڭ رەخت، 15 مىڭ 400 دانە يۇڭ ئەدىيال، 3 مىليون 982 مىڭ دانە لۆڭگە، 15 مىڭ 350 تونا فابرىكا قەغىزى، 61 مىڭ 836 تونا شېكەر، 19 مىڭ 56 تونا كونسېرۋا، 17 مىڭ 250 تونا پەمىدۇر قىيامى، 633 تونا ئىچىملىك، ھاراق، 429 تونا چۇچۇك بۇيا قىيامى، 1025 تونا چۇچۇك بۇيا مەلھەمى، 208.4 تونا تەييار جۇڭگو تىبابەتچىلىكى دورىسى، 25 مىڭ 200 دانە ئۇنئالغۇ، 28مىڭ 500 دانە سۇيۇقلاشتۇرۇلغان گاز ئوچىقى، 72 مىڭ 300 دانە سۇيۇقلاشتۇرۇلغان گاز تۆشى ئىشلەپچىقىرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلگەن نۇقتىلىق تۈرلەر مۇنۇلار: خېجىڭ تاغ ئاغزى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى، بۇنىڭغا جەمئىي 206 مىليون 610 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، مۇشۇ يىل ئىچىدە 1 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى توك ھاسىل قىلدى؛ خېجىڭ تاغ ئاغزى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى - خېجىڭ توك يەتكۈزۈش، بېسىم ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى، بۇنىڭغا جەمئىي 11 مىليون 830 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى؛ باش ئەگىم - بۇگۇر توك يەتكۈزۈش، بېسىم ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى، بۇنىڭغا جەمئىي19 مىليون 760 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، مۇشۇ يىل ئىچىدە كورلىنغچە سىم تاناب تارتىلدى؛ باغراش قەغەز زاۋۇتىنىڭ خىلورلۇق ئىشقارى سېخى، بۇنىڭغا جەمئىي 11 مىليون 520 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، يەنە چاقىلىق كۆمۈرنى قېلىپلاشتۇرۇش زاۋۇتى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلدى، بۇنىڭغا جەمئىي 320 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. قۇرۇلۇۋاتقان تۈرلەر مۇنۇلار: كورلا پەمىدۇر ياسالمىلىرى زاۋۇتى، بۇنىڭغا 41 مىليون 810 مىڭ

يۇەن مەبلەغ سېلىنىدۇ؛ «ئالغا» ماشىنا ـ ئۈسكۈنە زاۋۇتىنىڭ 8 ـ بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى كېڭەيتىپ، ئۆزگەرتىپ قۇرۇلىدىغان قۇرۇلۇشى، بۇنىڭغا 6 مىليون 990 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىنىدۇ؛ قېلىپ، سايمان زاۋۇتىنىڭ نېفىت بۇرغىلاش، نېفىت ئېلىش قورال ـ سايمانلىرىنى ياساش سېخىنىڭ كېڭەيتىپ قۇرۇلىدىغان قۇرۇلۇشى، بۇنىڭغا 5 مىليون 600 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىنىدۇ؛ «قىزىل بايراق» ماشىنا ـ ئۈسكۈنە زاۋۇتىنىڭ نېفىت ئۈسكۈنىلىرىنىڭ قۇرۇلما دېتاللىرى سېخى، بۇنىڭغا 5 مىليون يۇەن مەبلەغ سېلىنىدۇ؛ «قىزىل يۇلتۇز» ئەسۋاب ـ مەپلىمە زاۋۇتىنىڭ قۇۋۋەت كۆپەيتىش — تولۇقلاش قۇرۇلمىسى، بۇنىڭغا 4 مىليون 470 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىنىدۇ؛ چاقلىق ئېچىق سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى، بۇنىڭغا 4 مىليون 500 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىنىدۇ. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇككە 2 مىليارد 500 مىليون يۇەن مەبلەغ سېلىنىدى (بۇنىڭ ئىچىدە تارىمدا نېفىت قىدىرىش، ئېچىشقا سېلىنغان مەبلەغ 2 مىليارد 60 مىليون يۇەن)، ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى قۇرۇلار ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 2 مىليارد 290 مىليون يۇەن، تېخنىكا يېڭىلاش، ئۆزگەرتىشكە 150 مىليون يۇەن مەبلەغ سالدى، مۇشۇ بىر يىلدا ئوبلاست بويىچە كۆپەيگەن ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى ۋە ئونۇم مۇنۇلار: 600 مىڭ توننا نېفىت ئېلىندى، 50 مىڭ توننا كوكس تاۋلاندى. قۇراشتۇرۇلغان ئېلېكتر گېنېراتور سىغىمچانلىقى 80 مىڭ كىلوۋات، 16 مىڭ 95 مو بوز يەر ئېچىلدى، تۇرلۇك ئاپتوموبىل 496، توك يەتكۈزۈش لىنىيىسى 575كىلومېتر، ئوقۇغۇچىلار ئورنى10مىڭ770، دوختۇرخانىلاردىكى كېسەل كارىۋىتى 729، كۇنلۇك تۇرۇبا سۇيى بىلەن تەمىنلەش ئىقتىدارى 6000 توننا، ئورنىتىلغان سۇ تۇرۇبىسى 2. 10 كىلومېتر؛ مۇشۇ بىرىيلدا ئوبلاست بويىچە باشقا ئۇلكە، شەھەرلەر بىلەن 40 ھەمكارلىق تۈرى بويىچە كېلىشىم ئىمزالىنىپ، 29 مىليون 80 مىڭ يۇەن مەبلەغ كىرگۈزۈلدى، يولغا قويۇلغان تۇرلەر بويىچە كۆپەيگەن پايدا ـ باج 2 مىليون 170 مىڭ يۇەنگە يەتتى؛ لياۋنىڭ، جېجياڭ، جياڭسۇ قاتارلىق ئۇلكىلەرنىڭ يەزى ناھىيە، شەھەرلىرى بىلەن كېلىشىم ھاسىل قىلىنىپ سېلىنغان مەبلەغ 25 مىليون يۇەنگە يەتتى، جەمئىي 100 مىڭ مو پاختا بازىسى ئېچىلدى. شىنجاڭ 4 ـ ئاپتوموبىل تىرانسپورت شىركىتى، جۇڭگو خەلق ئاۋىئاتسىيە تېخنىكا باش شىركىتى خەلق لازىمەتلىكلىرى بۆلۈمى سوۋېت ئىتتىپاقى ئۆزبېكستان جۇمھۇرىيىتى ئۇشىنبېتراس خەلقئارا تىرانسپورت شىركىتى بىلەن جۇڭگو ـ ئۆزبېكستان خەلقئارا تىرانسپورت شىركىتى قۇرۇش توغرىسىدا كېلىشىم ھاسىل قىلدى. ئوبلاست بويىچە جۇڭگو ـ چەت ئەل بىرلىشىپ مەبلەغ سالغان كارخانىدىن ئىككىسى قۇرۇلدى، 350 نەچچە ئەمگەك كۈچى چەت ئەلگە چىقىرىلدى، تۇمۇرىولدا توشۇلغان بۇك ئوبوروت مىقدارى 1 مىليارد 90 مىليون توننا/كىلومېترغا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 330 مىليون ئادەم/كىلومېترغا يەتتى؛ تاشيولدا توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 570 مىليون توننا/كىلومېترغا يەتتى. پوچتا ـ تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 13 مىليون 485 مىڭ يۇەنگە يەتتى.

ئوبلاست بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 954 مىليون يۇەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 92 مىليون يۇەن، ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 862 مىليون يۇەن) گە يەتتى؛ مۇشۇ بىر يىلدا تاشقى سودا بويىچە ئومۇمىي سېتىۋېلىنىش قىممىتى 79 مىليون يۇەنگە، يۆنكەلگەن تاۋارلارنىڭ قىممىتى 84 مىليون يۇەنگە يەتتى. ساياھەتچىلىكتىن 194 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى تاشقى پېرىۋوت يارىتىلدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 753 يۇەنگە يەتتى. ئوبلاست بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى ـ خىزمەتچى 229 مىڭ 700 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 531 مىليون يۇەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. شەھەر ـ بازارلاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 5787 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇنىڭ بىلەن ئىش كۈتۈپ تۇرۇش نىسبىتى 3.2% تۆۋەنلىدى. مۇشۇ بىر يىلدا

يېزىلاردا 734 ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. يېڭى نامرات ئائىلە 995 كە يەتتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1 مىليارد 99 مىليون يۈەن (يېزا ئاھالىسىنىڭ 62 مىليون يۈەن) گە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا شەھەر - بازارلاردا 420 مىڭ كۆادرات مېتر، يېزىلاردا 547 مىڭ كۆادرات مېتر تۇرالغۇ ئۆي سېلىندى. يىل ئاخىرىغىچە گوبلاست بويىچە يېزا - بازارلاردىكى كوللېكتىپ ئورۇنلار ئاچقان ياشانغانلار ساناتورىيىسى 39 غا، ئۇلاردىكى كارىۋات 449 غا، بېقىلىۋاتقان ئادەم 282 گەيەتتى. شەھەر - يېزىلاردىكى ھەرخىل ئىجتىمائىي قۇتقۇزۇش ئوبيېكتلىرىدىن 15 مىڭ ئادەم (قېتىم) دۆلەت تەرىپىدىن قۇتقۇزۇلدى. گوبلاست بويىچە ھەرخىل مال - مۇلۇك ستراخۇانىيە ھۆددىگەرلىك سوممىسى 3 مىليارد 670 مىليون يۈەنگە يەتتى، 410 كارخانا ۋە ئورۇن كارخانا مال - مۇلۇك ستراخۇانىيىسىگە قاتناشتى، 6619 ئائىلە ئائىلە مال - مۇلۇك ستراخۇانىيىسىگە قاتناشتى، 186 مىڭ ئادەم جىسمانىي ستراخۇانىيىگە قاتناشتى. مۇشۇ بىر يىلدا ستراخۇانىيە شىركىتى جەمئىي 847 مىڭ يۈەن ستراخۇانىيە تۆلىمى تۆلىدى.

گوبلاست بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىمى 21 مىڭ 540 قا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 38 پەن - تېخنىكا تۈرى ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 36 تۈر ئىشقا ئاشۇرۇلدى. بۇ يىل «قارا شەھەر دەريا‌سى بورانسۇمۇل سۇ بۆلۈش تۈگۈنى قۇرۇلۇشىنىڭ لايىھىسى» بىلەن «داتلاشماس پولاتتىن ئىشلەنگەن ھەلۋىرسىمان تۈرۈبىنى ئايلاندۇرۇپ كەپشەرلەش» تۈرلىرى ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 4 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. گوبلاستتىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 104 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 55)، ئوقۇغۇچىسى 55 مىڭ 839 (مىللىي ئوقۇغۇچى 19 مىڭ 930)؛ ئادەتتىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 408 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 163)، ئوقۇغۇچىسى 101 مىڭ 874 (مىللىي ئوقۇغۇچى 57 مىڭ 517)؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بەش (مىللىي كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر)، ئوقۇغۇچىسى 3550 (مىللىي ئوقۇغۇچى 439)؛ تېخنىكۇم يەتتە، ئوقۇغۇچىسى 2105 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1040)؛ رادىئو - تېلېۋىزىيە داشۇسىنىڭ شۇبىسى بىر، ئوقۇغۇچىسى 270؛ ئىشچى - خىزمەتچىلەر تېخنىكومى بىر، ئوقۇغۇچىسى 285. 1991 - يىلى گوبلاست بويىچە ئوتتۇرا ۋە باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن 10 مىليون 785 مىڭ 200 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. گوبلاستتىكى 143 كىنو قويۇش ئورنى جەمئىي 11 مىڭ 878 قېتىم كىنو قويدى، تاماشىبىنلار 3 مىليون 30 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا «بايىنغولىن گېزىتى» نىڭ موڭغۇلچە، خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە نۇسخىلىرىدىن 9 مىليون 688 مىڭ نۇسخا، «بوستان گېزىتى» دىن 937 مىڭ 300 نۇسخا تارقىتىلدى. يەسىللىك گەدەبىي ژۇرنال «كۆنچى دەريا‌سى»، «بايىنغولىن»، «بوستان» دىن جەمئىي 19 مىڭ نۇسخا تارقىتىلدى. يىل ئاخىرىغىچە، گوبلاست بويىچە 71 يېزا - بازاردا مەدەنىيەت پونكتىسى قۇرۇلدى، بۇ، يېزا - بازار ئومۇمىي سانىنىڭ 83.5 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ، 252 كەنتتە مەدەنىيەت ئۆيى قۇرۇلدى، بۇ، كەنت ئومۇمىي سانىنىڭ 65.6 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. گوبلاست بويىچە ئىككى رادىئو ئىستانسىسى بار، رادىئونىڭ ئاھالىلەر ئارىسىدا ئومۇملىشىش نىسبىتى 43.7% كە يەتتى؛ 49 تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى ۋە تېلېۋىزىيە سىنئالغۇ كۆچۈرۈپ تارقىتىش ئىستانسىسى بار، تېلېۋىزىيە مۇنىڭى ھەمرا يەر يۈزى پونكتىدىن 44 ى بار، تېلېۋىزىيىنىڭ ئاھالىلەر ئارىسىدا ئومۇملىشىش نىسبىتى 77% كە يەتتى. گوبلاست بويىچە 308 ئىببىي داۋالاش، مەھەللىيە ئاپپاراتى، 5928 كەسپىي مەھەللىيە تېخنىكا خادىمى، 4500 كېسەل كارىۋتى بار. مۇشۇ بىر يىلدا ھەر مىللەت ياش - ئۆسمۈر تەنھەرىكەتچىلىرى مەملىكەت خاراكتېرلىك ئىككى تۈردىكى تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىگە توققۇز قېتىم قاتنىشىپ، بىر ئالتۇن مېدال، بىر كۈمۈش مېدال ئالدى؛ ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن توققۇز تۈردىكى يىللىق

مۇسابىقىغە 14 قېتىم قاتنىشىپ، 35 ئالتۇن مېدال، 30 كۈمۈش مېدال، 21 مىس مېدال ئالدى. ئوبلاست، ناھىيە (شەھەر)، يېزىدىن ئىبارەت ئۈچ دەرىجىلىك ئورۇن 276 قېتىم تۇرلۇك تەنتەربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى، بۇنىڭغا 68 مىڭ 400 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. 61 مىڭ 598 ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى «دۆلەتلىك تەنتەربىيىدە چېنىقىش ئۆلچىمى» گە يەتتى. ئۇلارنىڭ ئۆلچەمگە يېتىش نىسبىتى 77.4% بولدى.

1991 - يىلى ئوبلاست بويىچە نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى 13.83‰ كە، ئۆلۈش نىسبىتى 3.88‰ كە، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى 9.95‰ كە يەتتى. ئوبلاست بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇس 872 مىڭ 900 گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 28 مىڭ 100 ئادەم، يەنى 3.33% ئاشتى. ئومۇمىي نوپۇس ئىچىدە موڭغۇللار 42 مىڭ 500 بولۇپ، 100 ئادەم كۆپەيدى؛ ئۇيغۇرلار 312 مىڭ 500 بولۇپ، 4100 ئادەم كۆپەيدى، خەنزۇلار 466 مىڭ 300 بولۇپ، 22 مىڭ 500 ئادەم كۆپەيدى؛ باشقا مىللەتلەر ئاھالىسى 51 مىڭ 600 بولۇپ، 1400 ئادەم كۆپەيدى.

☆ 4 - ئايدا مەملىكەت بويىچە ئەلا سۈپەتلىك ساقلىق ساقلاش مەھسۇلاتلىرىنى سېلىشتۇرۇپ باھالاش پائالىيىتىدە «خۇگۇاڭ» دورا زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان «نەشپۇت ماكانى» ماركىلىق چۈچۈك بۇيا چىلانما مەلھىمى ئەلا سۈپەتلىك ساقلىق ساقلاش مەھسۇلاتى بويىچە كۈمۈش مېدالغا ئېرىشتى.

☆ 12 - ئاينىڭ 7 - كۈنى ئوبلاستلىق ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ ئاخىرقى تەكشۈرۈپ ھۆكۈم چىقىرىشى ئارقىلىق، باغراش ناھىيىسىدىكى دېھقان تەن‌يى بوز يەر ئېچىش تۈپەيلىدىن ناھىيىلىك ھۆكۈمەت بىلەن يۈز بەرگەن مەمۇرىي دەۋادا ئۇتۇپ چىقتى.

نېفىت قىدىرىش، ئېچىش ئالغا سۈرۈلۈپ بايىنغولىن ئوبلاستىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى يۈكسەلدى

1991 - يىلى بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى تارىمدا نېفىت قىدىرىش، ئېچىش پۈرسىتىنى چىڭ تۇتۇپ، تارىمدا نېفىت قىدىرىش، ئېچىشقا پۈتۈن كۈچى بىلەن ياردەم بېرىپ، يەرلىك ئورۇن بىلەن نېفىتلىك ئورتاق گۈللىنىش، بىللە نىجادلىق تېپىش، ئۆزئارا مەنپەئەت يەتكۈزۈش ۋە ئۆزئارا ئېتىبار بېرىشتەك ئەڭ ياخشى ئۇنۇمگە ئېرىشتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئوبلاستلىق پارتكوم بىلەن ئوبلاستلىق خەلق ھۆكۈمىتى نېفىتلىك ئۈچۈن 63 مىڭ 505.75 مو يەر (بۇنىڭ ئىچىدە تېرىلغۇ يەر 2972.64 مو) ھەل قىلىپ بەردى، 1177 ئادەمنىڭ يېزا نوپۇسىنى شەھەر نوپۇسىغا ئۆزگەرتىپ بەردى، بۇنىڭ بىلەن تارىمدا نېفىت قىدىرىش، ئېچىش ئىشلىرى ئالغا سۈرۈلدى. بۇگۈر ناھىيىسى تارىمدا نېفىت قىدىرىش، ئېچىش قوماندانلىق شتابىغا 3000 مو يەرنى ھەقسىز بېرىۋەتتى، نېفىت قىدىرىش، ئېچىش ئۈچۈن تۆت يول ياساپ بەردى. تارىمدا نېفىت قىدىرىش، ئېچىش ئىشلىرىمۇ ئوبلاست خەلق ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى. 1991 - يىلى ئوبلاست بويىچە نېفىت ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىش ئارقىلىق بىۋاسىتە يارىتىلغان ئىقتىسادىي كىرىم 320 مىليون يۈەنگە يەتتى، ئالدىنقى يېرىم يىلدىكى مالىيە كىرىمى 1990 - يىلنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن 53% ئاشتى. تاقىلىپ قېلىش گىردابىغا بېرىپ قالغان بەزى كارخانىلار تارىمدا نېفىت قىدىرىش، ئېچىش ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىش جەريانىدا قايتىدىن جانلاندى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشنى كۈتۈپ تۇرغان 1000 دىن ئارتۇق يىشنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىشى ئۈچۈن شەرت - شارائىت يارىتىپ بېرىلدى.

فۇسەيجاۋۋېن

كورلا شەھىرى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

4 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: داۋۇت مۇسا؛ مۇئاۋىن

مۇدىرلىرى: تيەن يەن، قۇربان توختى، ۋالڭ لۇياۋ، خەلچەم نىياز، خې گۇاڭلىن، لى شۇۋالڭ.

شەھەر باشلىقى: مەھەممەت ئابدۇللا؛ مۇئاۋىن شەھەر باشلىقلىرى: جالڭ ياۋفېاڭ، خارسىڭ (موڭغۇل)، نەجمىدىن قاسىم، لۇ جىگېاڭ.

سىياسىي كېڭەش 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ليۇ چىجېن؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: مىجىت ھەسەن، لۇتىڭشىن، ليۇخۇەنچۇەن، ئىسمايىل تۇردى، ماجيەنشىن (خۇيزۇ)، ئېلى قارىھاجى، غوپۇر كېرىم داموللاھاجى.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: كېرىم ئىبراھىم.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: لى لياڭپىڭ.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى كورلا شەھىرىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 840 مىليون 828 مىڭ 800 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 783 مىليون 219 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 10.41% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق). ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 639 مىليون 749 مىڭ 100 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 1 مىليارد 534 مىليون 725 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 7.9% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 694 مىليون 596 مىڭ 100 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 648 مىليون 837 مىڭ 300 يۈەن) گە يېتىپ، 6.05% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا شەھەرنىڭ ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 100 مىليون 970 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، تۇنجى قېتىم 100 مىليون يۈەنلىك ئۆتكەل بۆسۈپ ئۆتۈلدى؛ ئومۇمىي چىقىم 59 مىليون 654 مىڭ يۈەن بولدى.

شەھەر قارىمىقىدىكى ئورۇنلارنىڭ يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 154 مىليون 620 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 142 مىليون 590 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 22.27% ئاشتى. شەھەر بويىچە 221 مىڭ مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 33 مىڭ 120 تونىنا ئاشلىق، 6930 تونىنا پاختا، 36 تونىنا ياغلىق دان، 28 مىڭ 792 تونىنا كۆكتات، 4200 تونىنا كونسېرۋا پەمىدۇرى، 3629 تونىنا قوغۇن - تاۋۇز، 8163 تونىنا مېۋە - چېۋە (نەشپۇت 6000 تونىنا) ئېلىندى. شۇ يىلى 3017 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يىل ئاخىرىدا 223 مىڭ 700 تۇياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 448 تونىنا چوشقا گۆشى، 946 تونىنا كالا، قوي گۆشى، 586 تونىنا سۇت، 870 تونىنا تۇخۇم، 248 تونىنا ئۆي قۇشلىرى گۆشى، بىر تونىنا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. شەھەرگە قاراشلىق ئورۇنلارنىڭ يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 52 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 5548.5 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى. يېزىلاردا 31 مىليون 876 مىڭ 600 كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 93.6 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇغىرىش ئېرىقى، 99.37 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ چىقىرىۋېتىش ئېرىقى چېپىلدى ۋە كېڭەيتىپ چېپىلدى. 98.4 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى. 39 ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىلدى. ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا 9 مىليون 717 مىڭ 900 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت سالغان مەبلەغ 1 مىليون 878 مىڭ 900 يۈەن، شەھەر مالىيەسى توپلىغان مەبلەغ 1 مىليون 544 مىڭ 200 يۈەن، دېھقانلار ئۆزلىرى تەييارلىغان مەبلەغ 6 مىليون 294 مىڭ 800 يۈەن (نەق پۇل 3 مىليون 968 مىڭ 900 يۈەن، ئەمگەك، ماتېرىيالنى پۇلغا سۇندۇرغاندا 2 مىليون 325 مىڭ 900 يۈەن).

شەھەرگە قاراشلىق ئورۇنلارنىڭ سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 110 مىليون 327 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 83 مىليون 593 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 25.58% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 270 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 28 مىڭ 42 تونىنا كۆمۈر، 75 مىڭ 502 تونىنا سېمونت، 3100 كۇب

مېتر سېمونت ياسالما، 26 مىليون 900 مىڭ دانە خىش، 2895 تونىا گەچ، 5295 كۆادرات مېتر مەرمەر تاش تاختا، 3450 كۆادرات مېتر بىلەنمە تاش تاختا، 59 مىڭ 301 تونىا ھاك تېشى، 12 مىڭ تونىا تالك ئىشلەپچىقىرىلدى، 650 تونىا شال ئاقلاندى، 5184 تونىا بۇغداي ئۇنى، 439 تونىا قارا ئاشلىق ئۇنى، 228 تونىا سۇ يېغى، 2057 تونىا يەم ـ بوغۇز، 74 تونىا قەنت ـ گېزەك، 179 تونىا سوغۇق ـ توڭلىتىلغان ئىچىملىك، 72 مىڭ 353 قۇر كىيىم ـ كېچەك (بۇنىڭ ئىچىدە خۇرۇم چاپان 1202 قۇر)، 5106 دانە باش كىيىم، 7048 پار خۇرۇم ئاياغ كىيىم، 1697 پارچە (كالا تېرىسىگە سۇندۇرۇلدى) خۇرۇم، 14 مىڭ 700 دانە ئۆي جاھازى، 521 تونىا قەغەز ياسالمىسى، 610 تونىا سۇمكا ناترىي سۇلفىد، 253 تونىا چۈچۈك بۇيا چىلانما مەلھەمى ئىشلەپچىقىرىلدى، 1800 دانە بالون يېڭىلاندى، 1435 تونىا سۇلياۋ ياسالمىسى (يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان نېپىز سۇلياۋ يوپۇق 1266 تونىا) ئىشلەندى، 31 دانە ئۇلاغقا سۆرىتىلىدىغان ساپان، 15 مىڭ 758 دانە تۆمۈردىن ياسالغان كىچىك دېھقانچىلىق سايمانى ئىشلەندى، 3829 تونىا چىگىت ئايرىلدى، 82 تونىا پېچىنە ـ پىرەنىك، 70 تونىا ئاچچىقسۇ، 173 تونىا سۇۋالغۇ، 6271 تونىا تالك تالقىنى، 236 تونىا تاش پاختا ياسالمىسى ئىشلەپچىقىرىلدى. 28 مىڭ 422 كۇب مېتر قۇم ـ شېغىل يۇيۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئاپتوموبىلدا توشۇلغان يولۇچى 14 مىليون 507 مىڭ 800 ئادەم (قېتىم) گە، توشۇلغان يۈك مىقدارى 730 مىڭ تونىغا يەتتى؛ پويىزدا توشۇلغان يولۇچى 480 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، توشۇلغان يۈك مىقدارى 1 مىليون 587 مىڭ تونىغا يەتتى؛ ئايروپىلاندا توشۇلغان يولۇچى 5460 ئادەم (قېتىم) گە، توشۇلغان يۈك مىقدارى 35 . 29 تونىغا يەتتى. پوچتا ـ تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 8 مىليون 380 مىڭ يۈەن بولدى.

1991 ـ يىلى شەھەرگە قاراشلىق ئورۇنلارنىڭ تۇراقلىق مۇلۇككە سالغان مەبلىغى 36 مىليون 800 مىڭ يۈەن (تارىمدا نېفىت قىدىرىش، كېچىش قوماندانلىق شتابى بازىسى شەھەر رايونى كىچىدىكى ياتاقلىرىنى كىچىك داشىرىدە سۇ بىلەن تەمىنلەش، سۇ چىقىرىۋېتىش ۋە يول ياساش ئۈچۈن ئۆزى تەييارلىغان مەبلەغ 9 مىليون 800 مىڭ يۈەنلىك ئۆز كىچىگە ئالىدۇ) گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە، ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 24 مىليون 490 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش، ئۆزگەرتىشكە سېلىنغان مەبلەغ 8 مىليون 750 مىڭ يۈەن، تاۋار ئۆي سېلىشقا سېلىنغان مەبلەغ 3 مىليون 560 مىڭ يۈەن. سېلىنغان بارلىق مەبلەغ ئىچىدە، غەيرىي ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 86 . 84 % نى ئىگىلەيدۇ. مۇشۇ بىر يىلدا 24 مىليون 390 مىڭ يۈەنلىك تۇراقلىق مۇلۇك كۆپەيتىلدى، ئىشلىتىشكە ئۆتكۈزۈپ بېرىش نىسبىتى 66 . 28 % بولدى.

1991 ـ يىلى شەھەر بويىچە 60 مىڭ 299 كۆادرات مېتر (ئۆي ـ ئىمارەت، تۇرالغۇ ئۆي 27 مىڭ 189 كۆادرات مېتر) قۇرۇلۇش باشلاندى، بۇنىڭدىن 35 مىڭ 104 كۆادرات مېتر (ئۆي ـ ئىمارەت، تۇرالغۇ ئۆي 15 مىڭ 969 كۆادرات مېتر) قۇرۇلۇش پۈتتۈرۈلدى. شەھەر ئىچىدىكى 72 مىڭ 400 كۆادرات مېتر يولغا ئاسفالت يېتىۋرۇلدى، 4520 مېتر ئۆزۈنلۇقتىكى يول يېقىلغا تاش ئورنىتىلدى، 4830 كۆادرات مېتر يول ئاسرالدى؛ شەھەر مەركىزىدىكى مەيداندا فونتان ياساش، ئىككى راۋاق سېلىش، ئۇچ يەرگە ھەيكەل ئورنىتىش ۋە سەيلە قىلىش باغچىسىدا تۆت مەنزىرە نۇقتىسى قۇرۇش، باش ئەگمەدىكى تاھىر ـ زۆھرە قەبرىسىنى ياساش، راۋاق سېلىش ۋە تاھىر ـ زۆھرە مىڭگۈلۈك مۇھەببەتنىڭ سىمۋوللۇق ھەيكىلىنى ياساش ھەمدە تاغ چوققىسىدا سۇ ساقلاش كۆلچىكى ياساش قىشى ئورۇندالدى، تارىم نېفىت قوماندانلىق شتابى بازىسىنىڭ كىچىك داشىرىدىكى تۇرمۇش رايونى سىرتىغا 4668 مېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ چىقىرىۋېتىش تۇرۇبىسى ياتقۇزۇش قىشى ئورۇندالدى، بىر يۈندا چىقىرىۋېتىش پومپىسى ئورنىتىلدى ۋە كۈنىگە 6000 كۇب مېتر يۇندىنى بىر تەرەپ قىلىدىغان

ئوكسىدلاشتۇرۇش كۆلچىكىدىن بىرى ياسالدى، شەھەر رايونىدا 1180 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 727 مىڭ تۈپ كۆچەت تىكىلدى. شۇ يىلى 24 ئاپتوبۇس سېتىۋېلىندى، ئالتە تراڭسپورت لىنىيىسى ئېچىلدى، 35 تاكسى كۆپەيتىلدى.

شەھەر بويىچە سودا مۇلازىمەت تور - نۇقتىسى 2224 كە، خادىمى 6924 كە يەتتى؛ يېمەك - ئىچمەك مۇلازىمىتى تور - نۇقتىسى 1895 كە، خادىمى 4073 كە يەتتى. شەھەر رايونىدىكى يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرى بازىرى سەككىزگە، مۇشۇ بىر يىلدا پۈتۈشۈلگەن سودا سوممىسى 64 مىليون 860 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 1991 - يىلى شەھەرگە قاراشلىق ئورۇنلاردا تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 140 مىليون 60 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شەھەرگە بۇاستە قاراشلىق ئورۇنلاردىن سودا، ئاشلىق، تەمىنات - سودا، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىدىن ئىبارەت تۆت چوڭ سىستېمىنىڭ تاۋار سېتىۋېلىش ئومۇمىي سوممىسى 225 مىليون 750 مىڭ يۈەنگە، تاۋار سېتىش ئومۇمىي سوممىسى 205 مىليون 810 مىڭ يۈەنگە، ئېرىشكەن پايدىسى 6 مىليون 238 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شەھەرگە قاراشلىق ئون يېزىدىكى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1017.14 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 238.89 يۈەن ئاشتى. ئوبلاستقا، شەھەرگە بۇاستە قاراشلىق ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ۋە كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 44 مىڭ 700 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 105 مىليون 6400 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. ستراخۇانىيە شىركىتى 16 خىل ستراخۇانىيە كەسپىنى يولغا قويدى. ستراخۇانىيە ھۇججەتلىك كىرىمى 1 مىليارد 285 مىليون 710 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

شەھەردىكى يەن تەقسىمات ئاپپاراتى سەككىز (خەلق باشقۇرغىنى ئۈچ)، ئوتتۇرا تېخنىكۇم بەش، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 234، ئوقۇغۇچىسى 1772؛ ئوبلاستقا بۇاستە قاراشلىق ۋە شەھەرگە قاراشلىق ئورۇنلاردىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 27 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 15)، ئوقۇغۇچىسى 11 مىڭ 771 (مىللىي ئوقۇغۇچى 4684)، مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 1297 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 509)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 79 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 51)، ئوقۇغۇچىسى 18 مىڭ 292 (مىللىي ئوقۇغۇچى 12 مىڭ 238)، مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 1355 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 887)؛ كەسپىي تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئىككى، ئوقۇغۇچىسى 511، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 37. 4 - ئاينىڭ 15 - كۈنى شەھەرلىك 3- ئوتتۇرا مەكتەپ 2 - كەسپىي تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپكە ئۆزگەرتىلدى. ناھىيىدىكى رادىئو - تېلېۋىزىيە داشۆسىنىڭ شۆبىسى بىر، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 24، ئوقۇغۇچىسى 175؛ ئىشچى - خىزمەتچىلەر چوڭلار ئوتتۇرا تېخنىكۇمى بىر، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 19، ئوقۇغۇچىسى 285. بالىلار باغچىسى ئالتە، باغچىغا قوبۇل قىلىنغان بالا 2765 (بۇنىڭ ئىچىدە باشلانغۇچ مەكتەپتە تەسىس قىلىنغان تەييارلىق سىنىپىدىكى بالا 1381). مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 144. شەھەرگە قاراشلىق تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتىدىن 33ى، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 389 ى، كېسەل كارىۋىتىدىن 235 ى بار.

☆ 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنى كورلا شەھىرىنىڭ تەمىنات - سودا، تاشقى سودا سارىيى رەسمىي تىجارەت باشلىدى.

☆ 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ج ك پ بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق كومىتېتى، ئوبلاستلىق خەلق ھۆكۈمىتى، شۆبە ھەربىي رايونى بىرلىكتە كورلا شەھىرىگە «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتى، ئارمىيە - خەلق ئىتتىپاقلىقى بويىچە نەمۇنە شەھەر» دەپ نام بەردى.

☆ 11 - ئاينىڭ 12 - كۈنى كورلا شەھىرى ئېيتىز - ئېرىق سۇئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشى بويىچە ئاپتونوم رايونلۇق 2 - نۆۋەتلىك «تەڭرىتاغ لوكۇسى» مۇسابىقىسىدە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

چېن دۇڭنىڭ

خەجىك ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئوللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: دۇڭخەي (موڭغۇل)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: خۇالڭ كەيتەي، ياسىن ماموت، ئاسى (ئايال، موڭغۇل)، لى لىيەنچۈن، شى پېيسىڭ (خۇيزۇ)، خۇالڭ گۈيبىڭ (5 - ئايدا ۋەزىپىسىگە تەينىلەندى).

ھاكىمى: پۈرۈھە (موڭغۇل)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: يۆ يانگۈي، باۋرې (موڭغۇل)، مەھەممەت سەلەي، ۋالڭ ئەنسىڭ.

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: جۇ تېڭيۈن، مۇئاۋىن رەئىسلىرى: جۇمۇرىبات (موڭغۇل)، مۇھەممەت مۆمىن، يالڭ زومۇڭ، چېەن جىيى، مۇھەممەت دامۇللا، ما خۇڭچۈەن (خۇيزۇ)، چۆد كەنبو (موڭغۇل)، سەي دېەننىڭ.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ساڭگېجى (موڭغۇل).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ۋالڭ جاۋرەن.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى خەجىك ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 292 مىليون 606 مىڭ 900 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 298 مىليون 121 مىڭ يۈەن) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.5% تۆۋەنلەپ كەتتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 568 مىليون 884 مىڭ 800 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 577 مىليون 439 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 2.99% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 246 مىليون 528 مىڭ 600 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا254 مىليون 470 مىڭ 200 يۈەن) بولۇپ، 2.2% تۆۋەنلەپ كەتتى؛ ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 20 مىليون 528 مىڭ يۈەن (ناھىيىلىك مالىيەنىڭ 11 مىليون 754 مىڭ يۈەن ساپ كىرىمى شۇنىڭ ئىچىدە) گە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 22 مىليون 616 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 140 مىليون 820 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 123 مىليون 184 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.55% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 182 مىڭ 900 مو تېرىلغۇ يەر بار. ئاق يەركە تېرىلغان ۋە ئېڭىز ئورنىغا تېرىلغان تېرىلغۇ كۆلىمى 196 مىڭ 500 مو. مۇشۇ يىر يىلدا 44 مىڭ 141 تونىا ئاشلىق، 2928 تونىا ياغلىق دان، 17 مىڭ 231 تونىا قىزىلچا، 71 تونىا پاختا ئېلىندى. 7711 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. 650 مىڭ تۈپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى، 660 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى. مۇشۇ يىر يىلدا چۆل - جەزىرىدىكى 375 مىڭ مو يەردىكى يېپىنچە ئۆسۈملۈك قوغداپ قېلىندى ۋە تولۇقلاندى. يىل ئاخىرىغىچە دەريا ۋادىلىرىدا 30 مىڭ مو ئورمان ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى، يىل ئاخىرىدا 789 مىڭ 900 تۈياق چارۋا قالدى. شۇ يىلىي چارۋىنىڭ قولدىن چىقىش نىسبىتى 32.11% كە، تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى 24.37% كە يەتتى. بالغۇنتاي رايونىدىكى 50 نەچچە ئائىلىلىك چارۋىچىنىڭ 70% ئىنچىكە يۈڭلۈق قويى ئىسىقلىق ساقلايدىغان سۇلياۋ قوتانغا كىرگۈزۈلدى، تۆللەرنىڭ ئەي بولۇش نىسبىتى 95% تىن 100% ئارىلىقىدا بولۇپ، 25% تىن 30% كىچە ئۆستى، 2000 تۈياقتىن كۆپرەك تۆل ئارتۇق ئەي بولدى. مۇشۇ يىر يىلدا 802 تونىا قوي يۈڭى، 22 تونىا چوپۇر، 5912 كىلوگرام ئۆچكە تىۋىتى، 16 تونىا تۆگە يۈڭى، 11 مىڭ 304 پارچە كالا تېرىسى، 130 مىڭ 728 پارچە قوي تېرىسى، 7728 پارچە ئۆچكە تېرىسى، 5253 تونىا گۆش، 867 تونىا تۇخۇم ئېلىندى، 17 تونىا بېلىق تۇتۇلدى، 1474 توپ ھەسەل ھەرىسى بېقىلدى، 54 تونىا ھەسەل، 1.2 تونىا ھەرە گۆل

چېكى، 273 كىلوگرام ھەسەل ھەرىسى پادىشاھى جەۋھىرى ئېلىندى. ناھىيە بويىچە بېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 28 مىليون 72 مىڭ 500 يۇەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن %14.83 ئاشتى، ئومۇمىي كىرىم 27 مىليون 74 مىڭ 700 يۇەنگە يېتىپ، %6.96 ئاشتى، دۆلەتكە 279 مىڭ 900 يۇەن باج تاپشۇرۇلدى.

مۇشۇ بىر يىلدا سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 24 مىليون 178 مىڭ يۇەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 29 مىليون 423 مىڭ يۇەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن %16.11 ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 490 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 3000 تونىنا كۆمۈر، 18 مىڭ 700 تونىنا سېمونت، 15 مىليون 370 مىڭ دانە خىش، 918 كۋادرات مېتر گىلەم، 570 تونىنا پەمىدۇر قېيامى ئىشلەپچىقىرىلدى. يېڭى قۇرۇلغان ناھىيىلىك يەم - بوغۇز سانائىتى شىركىتىنىڭ 10مىڭ تونناللىق يەم - بوغۇز ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىگە شۇ يىلى 2 مىليون 90 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى. ئۇچ تۇرە تېخنىكا ئۆزگەرتىلدى؛ ناھىيىلىك 2 - يېنىك سانائەت ئىدارىسىنىڭ سۇلياۋ زاۋۇتىدا ئەينەك تالالىق رەخت توقۇش لىنىيىسى كۆپەيتىلدى، بۇنىڭغا 100 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى؛ ناھىيىلىك رېمونت قىلىش، ياساش زاۋۇتىدا يېڭىدىن ئۇچ خىل ئىشلىتىلىدىغان چىراغ ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى كۆپەيتىلدى، بۇنىڭغا 100 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى؛ لابراك ئورمانچىلىق مەيدانىنىڭ يېمەكلىك، كونسېرۋا زاۋۇتىنىڭ ماشىنا - ئۈسكۈنىلىرىنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن 290 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا ناھىيىلىك ئاپتوموبىل تىرانسپورت شىركىتى توشۇغان يولۇچى 410 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 27 مىليون 500 مىڭ ئادەم/كىلومېتر غا، يارانقان ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليون 250 مىڭ يۇەنگە، پايدىسى 220 مىڭ يۇەنگە، يۇقىرىغا تاپشۇرغان بېجى 44 مىڭ يۇەنگە يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسىپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 1 مىليون 308 مىڭ 300 يۇەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 82 مىليون 520 مىڭ يۇەن (بېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 4 مىليون 400 مىڭ يۇەن) گە يەتتى. دۆلەت ئىچىدىن سېتىۋېلىنغان ئاۋارلارنىڭ ساپ سوممىسى 29 مىليون 800 مىڭ يۇەن، سېتىلغان ئاۋارلارنىڭ سوممىسى 47 مىليون 660 مىڭ يۇەن بولدى. يېزىلاردىكى بازار سودىسىدا پۈتۈشۈلگەن سومما 13 مىليون 900 مىڭ يۇەنگە يەتتى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 669.77 يۇەنگە، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 694.82 يۇەنگە، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 547.64 يۇەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 11 مىڭ 441 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 24 مىليون 757 مىڭ يۇەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 157 مىليون 600 مىڭ يۇەنگە يەتتى. ناھىيە بازىرىدا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 133 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. 29 مىڭ 300 يۇەن نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش مەبلىغى توپلاندى، 74 نامرات ئائىلە (383 ئادەم) گە يار - يۆلەك بولۇندى. قىيىنچىلىقى بار ئائىلىلەرگە 13 مىڭ يۇەن قۇتقۇزۇش پۇلى تارقىتىپ بېرىلدى. يىل ئاخىرىغىچە 71 ئائىلە (365 ئادەم) نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. ناھىيىلىك پاراۋانلىق ياسا زاۋۇتىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 20 (مېيىپ 13) كە، يىللىق مەھسۇلات قىممىتى 250 مىڭ يۇەنگە، پايدىسى 24 مىڭ يۇەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ستراخوۋانىيە كىرىمى 2 مىليون 884 مىڭ يۇەنگە يەتتى.

يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىمى 785، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسىپي تېخنىكا ۋەزىپىسى

بارلار 276. «ستاتىستىكىلاش ئۇسۇلىنىڭ مال دوختۇرلۇق ئىلمىدا قوللىنىلىشى» بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. «بايىنغولىن ئوبلاستى <XF> بەلگىلىك يۇقىرى ئۇنۇملۇك كۆمۈر تېجەش ئوچىقىنىڭ شالاسى» بايىنغولىن ئوبلاستىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ناھىيە بويىچە 1991 - يىلدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 14 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئالتە، مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان ئوتتۇرا مەكتەپ تۆت)، ئوقۇغۇچىسى 5106 (مىللىي ئوقۇغۇچى 2801)، باشلانغۇچ مەكتەپ 39 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 13، مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان باشلانغۇچ مەكتەپ 24)، ئوقۇغۇچىسى 14 مىڭ 781 (مىللىي ئوقۇغۇچى 8785)؛ بالىلار باغچىسى ئىككى، قوبۇل قىلىنغان بالا 400. ئوتتورا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 1261 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 883). شۇ يىلى 11 ئادەم ئاپتونوم رايونلۇق ئالىي ماڭارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگۈچىلەردىن ئېلىنغان ئىمتىھان ئارقىلىق مەخسۇس پەننى پۈتتۈرگەنلىك گۇۋاھنامىسى ئالدى. مۇشۇ بىر يىلدا ماڭارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 980 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، ناھىيە بويىچە 16 تىببىي داۋالاش، سەھىيە ئاپپاراتى، 314 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 297 كېسەل كارىۋىتى، بىر سەھىيە، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكىتى، بىر ئانا - بالىلار ساقلىقىنى ساقلاش پونكىتى، بايىنبۇلاق رايونىدا بىر يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكىتى، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئالىدىغان دۆلەتلىك مەخسۇس كەسپىي خادىمىدىن 48 ى بار. مۇشۇ بىر يىلدا ناھىيە، يېزا (بازار) لاردا 60 قېتىم تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 19 مىڭ 473 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى.

☆ 5 - ئاينىڭ 14 - كۈنى بالغۇنتاينىڭ خاراڭكى بەشتى جىلغىسىدا دەرەخ كەسكۈچىلەر ئىسسىنىش ئۈچۈن ئوت قالىغانلىقتىن، ئورماندا ئوت ئاپىتى يۈز بېرىپ، 934 مو ئوتلاق، 472 مو يەردىكى ئورمان كۆيۈپ كېتىپ، 106 مىڭ 55. 874 يۈەن بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان بولدى. 5 - ئاينىڭ 20 - كۈنى يانغىن ئوت ئۆچۈرۈلدى. 29 - كۈنى يوشۇرۇن ئوت تىزگىنلەندى.

☆ 8 - ئايدا ئاپتونوم رايون خېجىڭ ناھىيىسىنى ئاپتونوم رايوننىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ئاشلىق بازىسى قىلىپ تەستىقلىدى. بازار قۇرۇلۇشىغا مەخسۇس 5 مىليون 25 مىڭ 500 يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

خۇڭ يۇڭشياڭ
ياڭ يۇفېڭ
ۋاڭ يۇشيا

خوشۇت ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: لىكشىت (موڭغۇل)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: سەي سۇڭنەن، ۋاڭ چېڭفېن (ئايال)، شى دېلىن (خۇيزۇ)، مۇھەممەت ساۋۇت.

ھاكىمى: دونەي (موڭغۇل)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: جۇ جىنسەي، ساتتار مۇتەللىپ، شۇ دېيۇەن (10 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، باتما (موڭغۇل).

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئەن شۇشەن (خۇيزۇ)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: بالجې (موڭغۇل)، جاڭ مىڭيەن، شياۋ جېنجۇڭ، ئەيسا ئىسمائىل، ئابلا ھاجى، ليۇ جىنيۇەن (خۇيزۇ).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: داسەرجې (موڭغۇل).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى:

چېن كۇاڭرۇڭ.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى خوشۇت ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 61 مىليون 600 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 66 مىليون 120 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 23.9% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 104 مىليون 669 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 116 مىليون 47 مىڭ 500 يۈەن) گە يېتىپ، 6.1% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 57 مىليون 203 مىڭ 400 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 61 مىليون 590 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 12.6% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 3 مىليون 686 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 11 مىليون 436 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 47 مىليون 830 مىڭ 600 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 49 مىليون 879 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.7% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 179 مىڭ 800 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 5600 مو يەر كۆپەيدى. 87 مىڭ 200 مو يەرگە ئاشلىق زىرائىتى تېرىلىپ، 30 مىڭ 600 تونىنا ئاشلىق ئېلىندى. 14 مىڭ 930 تونىنا ئاشلىق سېتىۋېلىندى (ئاختاي باھاسى بويىچە سېتىۋېلىنغىنى 9400 تونىنا، مەخسۇس زاپاس ئاشلىق 1200 تونىنا، كېلىشىم باھا بويىچە سېتىۋېلىنغىنى 4330 تونىنا). مۇشۇ بىر يىلدا 2100 تونىنا ياغلىق دان، 16.3 تونىنا پاختا، 482 تونىنا قۇلماق، 12 تونىنا قارا گازىر، 8302 تونىنا پەمىدۇر ئېلىندى. 3258 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يىل ئاخىرىدا 130 مىڭ 900 تۈياق چارۋا قالدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا چارۋىنىڭ تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى 22.7%كە يەتتى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 40 مىڭ 192 كىلوۋاتقا يەتتى. شۇ يىلى 16 چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنا - مايمانسى، 51 كىچىك تراكتور، تراكتورغا مۇرىتىلىدىغان 25 دېھقانچىلىق ماشىنىسى كۆپەيتىلدى. ناھىيە بويىچە ماشىنا بىلەن ھەيدەلگەن يەر كۆلىمى 95% تىن كۆپرەككە، ماشىنا بىلەن ئۇرۇق سېلىنغان يەر كۆلىمى 79% كە، ھوسۇلى ماشىنا بىلەن يىغىۋېلىنغان يەر كۆلىمى 25.4% كە يەتتى، شۇ يىلى دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق، مۇئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا 6 مىليون 20 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ 5 مىليون 486 مىڭ يۈەن. 80.4 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا سۇ چىقىرىۋېتىش، سۇغىرىش ئېرىق - ئۆستەڭى چېپىلدى ۋە كېڭەيتىپ چېپىلدى، 1.4 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، 177 يۇرۇشلەشتۇرۇلگەن ھەر خىل ئىنشائات ياسالدى. مەككىز ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىلدى، 180 ماشىنىلاشقان قۇدۇق رېمونت قىلىندى. 10 مىڭ مو يەرنىڭ سۇغىرىش شارائىتى ياخشىلاندى. 10 مىڭ 600 مو تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىز ئۆزگەرتىلدى. ناھىيە ئاپتونوم رايوندا ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن «تەكشۈرىتاغ لوكئەسى» مۇسابىقىسىدە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت كارخانىسى 113 كە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى سانائەت كارخانىسى 34؛ سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 33 مىليون 750 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 43 مىليون 80 مىڭ يۈەن) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 12% ئازىيىپ كەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 2411 تونىنا پەمىدۇر، 30.1 تونىنا ئېغىدىرىن، 5000 تونىنا تۇز، 3758 تونىنا سېمونت، 12 مىڭ 123 تونىنا گىلاۋبېر تۇزى، 3321 تونىنا ئىشقارى سۇلفىد ئىشلەپچىقىرىلدى. ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلار ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 3 مىليون 110 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى، تېخنىكا يېڭىلاش، ئۆزگەرتىشكە 7 مىليون 170 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، پەمىدۇر ياسالمىلىرى زاۋۇتى،

سېمونت زاۋۇتىنىڭ ئۈسكۈنىلىرىنى سېتىۋېلىش، تۆرۈبا سۈيى يوللىرى قۇرۇلۇشى، ئاشلىق ئىدارىسىنىڭ زاۋۇت بىناسى قۇرۇلۇشى قاتارلىق تۈرلەر تامامىلاندى. جەمئىي 64 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، خوشۇت ناھىيىسى بىلەن شىنجاڭ تۈزچىلىق شىركىتى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق تۈز باشقۇرۇش پونكتى بىرلىشىپ باشقۇرغان ۋە قۇرغان خوشۇت ناھىيىلىك تۈز خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى 10 - ئاينىڭ 6 - كۈنى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى، 12 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 239 تۈز كۆلچىكى چېپىلدى، 838 تونىنا ناتىرىي سۇلفىد ئىشلەپچىقىرىلدى. ناھىيىلىك ئاپتوموبىل كالونى مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇغان يولۇچى 184 مىڭ 100 ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 8 مىليون 865 مىڭ ئادەم/كىلومېتر غا، يۈك مىقدارى 4811 توننىغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 1 مىليون 227 مىڭ 600 تونىنا/كىلومېتر غا يەتتى؛ پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 497 مىڭ 600 يۈەنگە يەتتى.

مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي ئاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 33 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 650 مىڭ يۈەن. بازار سودىسىدا پۈتۈشۈلگەن ئومۇمىي سومما 3 مىليون 980 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 7710 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 14 مىليون 430 مىڭ 800 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 747 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 2 مىليون 210 مىڭ 800 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 749 يۈەن بولدى. ناھىيە بازىرىدا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۈلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 17 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە، يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۈلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 14 مىليون 610 مىڭ يۈەنگە يەتتى، مۇشۇ بىر يىلدا 34 ئائىلە (168 ئادەم) نامراتلىقتىن قۇتۇلدى، نامراتلىقتىن قۇتۇلۇش نىسبىتى 79% كە يەتتى؛ نامراتلىقتىن قۇتۇلغان ئائىلىلەردە كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىم 353.8 يۈەنگە، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئاشلىق 494.5 كىلوگرامغا، يافلىق دان 78.5 كىلوگرامغا يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار پەن - تېخنىكا خادىمى 98. بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك ۋەزىپىسى بارلىرى بەش. 1991 - يىلى 52 نەپەر پەن - تېخنىكا خادىمى ۋە 75 نەپەر ئاساسىي قاتلام كادىرى پەن - تېخنىكا ھۆددىگەرلىكىگە قاتنىشىپ، 64 مىڭ مو يەردىكى زىرائەتنى، 75 مىڭ تۈياق چارۋىنى ھۆددىگە ئالدى، كۆپەيگەن مەھسۇلات قىممىتى 472 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يېزا ئىگىلىكىدە يېگى سورت، يېگى تېخنىكىنىڭ كېڭىيىش نىسبىتى 95%تىن ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يافلىق ئاپتاپپەرەسىنىڭ يېگى سورتى «لياۋزا — 2 - نومۇر» كېڭەيتىلگەن كۆلەم 8000 موغا يەتتى؛ شال مايىسىنى قۇرۇق يەردە يېتىشتۇرۇپ، شالاڭ كۆچۈرۈش تېخنىكىسى بورتۇ چارۋىچىلىق فېرمىسىنىڭ 3 - شۆبە مەيدانىدا سىناق قىلىنىپ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلدى، شالىنىڭ ئوتتۇرىچە بىرلىك مەھسۇلاتى 603.6 كىلوگرامغا يەتتى. ناھىيە بويىچە 1991 - يىلدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ سەككىز (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئىككى)، ئوقۇغۇچىسى 2958 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1193)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 27 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 14)، ئوقۇغۇچىسى 4659 (مىللىي ئوقۇغۇچى 2458)؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 673 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 342). ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش ئۈچۈن جەمئىي 1 مىليون 817 مىڭ 500 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ناھىيە بازىرى، يېزىلاردىكى ئامما توپلىغان مەبلەغ 1 مىليون 217 مىڭ 500 يۈەن. 8087 كۋادرات مېتر مەكتەپ ئۆيى يېڭىلاندى ۋە ئۆزگەرتىلدى. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە

ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئۆيلىرىنى يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش ئىشلىرىدا ناھىيە ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى ھەمدە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ناھىيە بويىچە بىر دوختورخانا، بىر يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكتى، يەتتە پېزا - مەيدان شىپاخانىسى، 78 كېسەل كارىۋىتى، 160 مەخسۇس تېببىي خادىم بار.

كۆل ساھىلى ئوتلىقىنىڭ 1 - قارارلىق ئوت ئۆچۈرۈش قۇرۇلۇشى تاماملاندى

1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە بورتۇ چارۋىچىلىق فېرمىسى كۆل ساھىلى ئوتلىقىنىڭ 1 - قارارلىق ئوت ئۆچۈرۈش قۇرۇلۇشى تاماملاندى. بۇ قۇرۇلۇشقا جەمئىي 730 مىڭ يۈەن مەبلەغ (ئاپتونوم رايون 330 مىڭ يۈەن، بايىنغولىن ئوبلاستى 200 مىڭ يۈەن ئاجرىتىپ بەردى، ناھىيىنىڭ ئەمگەك ھېسابىغا سۇندۇرۇپ بەرگەن مەبلىغى 200 مىڭ يۈەن) توپلاندى. 39.7 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەڭ چېپىلدى، 19.5 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتىكى ئېرىق - ئۆستەڭ تۈزەشتۈرۈلدى ۋە مۇستەھكەملەندى. 236 مىڭ 700 كۇب مېتر توپا قېزىلدى، ئوت ئاپىتى يۈز بەرگەن رايونغا 3256 كۇب مېتر سۇ قويۇپ بېرىلدى. ئوت ئۆچۈرۈش قۇرۇلۇشىنىڭ تاماملىنىشى بىلەن كۆل ساھىلى ئوتلىقىنىڭ ئېكولوگىيىلىك ئۇنۇمى ۋە ئىقتىسادىي ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك ئۆستى. 1991 - يىلى ئوتلاقتىن يېغىۋېلىنغان ئوت - چۆپ 1129 تونىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 400 تونىنا ئاشتى، 1500 تونىنا قۇمۇش ئورۇلدى، 1500 مو يەم - بوغۇز بازىسى ئېچىلدى.

☆ 7 - ئاينىڭ 9 - كۈنى، ناھىيىلىك تېلېۋىزىيە سىنتالغۇ كۆچۈرۈپ تارقىتىش ئىستانسىسى پۈتۈپ، سىناق تەرىقىسىدە پروگراممىنى تارقاتتى. تارقىتىش ئىقتىدارى 300 ۋاتت، تارقىلىش رادىئوسى 20 كىلومېتر.

☆ 7 - ئاينىڭ 18 - كۈنى ناھىيىلىك يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكتىغا مەملىكەتلىك پىلانلىق ئىممۇنىتېتنى ماسلاشتۇرۇشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى «پىلانلىق ئىممۇنىتېتنا ئىلغار كوللېكتىپ» دەپ نام بەردى.

ۋالىق لەنجۇن

باغراش ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

5 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: نامدۇك (موڭغۇل)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جېلىڭ لىجۇڭ، ناجىنشىڭ (خۇيزۇ)، لى شىيىڭ، تۇرسۇن شايىم.

ھاكىمى: باسىڭ (موڭغۇل)، مۇئاۋىن ھاكىملىرى: لى ۋېنلىن، تۇردى نىياز، فالىڭ جۇڭگۇي، چا. ئاراش (موڭغۇل).

سىياسىي كېڭەش 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: جالىڭ جيالىي، مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ژۇ يۈن (ئايال، موڭغۇل)، زۇنۇن ئىمام، جالىڭ جيەنشۇن، چاۋ گېدۇن (موڭغۇل).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: جانبۇلا (موڭغۇل).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: سۇن چاۋجۇن.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى باغراش ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 81 مىليون 967 مىڭ 100 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 105 مىليون 559 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 6.3% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 127 مىليون 585 مىڭ 500 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا165 مىليون 325 مىڭ 900 يۈەن) بولۇپ، 2.4% تۆۋەنلەپ كەتتى؛ مىللىي دارامەت 70 مىليون 530 مىڭ 800 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 94 مىليون

482 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 3.3% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 9 مىليون 275 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 10 مىليون 94 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 85 مىليون 649 مىڭ 300 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 122 مىليون 937 مىڭ 200 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 4.10% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 131 مىڭ 400 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 24 مىڭ 350 تونا ئاشلىق، 3510 تونا يانفلىق دان، 29 مىڭ تونا قىزىلچا، 40 مىڭ تونا كونسېرۋا پەمىدۇرى، 82 مىڭ تونا كۆكتات ئېلىندى. 3400.9 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يىل ئاخىرىدا 91 مىڭ 71 تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 654 تونا گۆش، 152 تونا قوي يۇڭى ئېلىندى، 2550 تونا بېلىق تۇتۇلدى، بۇ، 1990 - يىلىدىكىدىن 302 تونا كۆپ. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 32 مىڭ 560 كىلوۋاتقا يەتتى. شۇ يىلى 3859 تونا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى، يېزىلاردا 6 مىليون 380 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى. ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتىي قۇرۇلۇشىغا جەمئىي 2 مىليون 818 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 1 مىليون 159 مىڭ 600 كۇب مېتر توپا قېزىلدى، 17.95 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا 22 سۇغىرىش ئېرىقى چېپىلدى، 43.16 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى. يېڭىدىن 84 كىچىك تىپتىكى ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى ياسالدى. مۇشۇ بىر يىلدا يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 16 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 21% ئاشتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 24 مىليون 716 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 26 مىليون 417 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 28.9% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 2000 تونا پەمىدۇر قېيمىسى، 7 مىليون دانە خىش، 348 كۋادرات مېتر گىلەم، 2459 كۇب مېتر قۇمۇش تاختا، 15 مىڭ 800 يۈگەم ماي قەغەز، 1900 كۇب مېتر سېمونت ياسالما، 2712 تونا ئۇن، 162 تونا ياغ، 830 تونا ئارىلاشما يەم - بوغۇز ئىشلەپچىقىرىلدى. 6 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق 2 - نۆۋەتلىك ئىككىنچى دەلا مەھسۇلاتلار كۆرگەزمىسىدە باغراش ناھىيىسىنىڭ قىزىلمۇچ قېيامى ئىستېمالچىلار قارشى ئالىدىغان مەھسۇلات بولۇپ باھالىنىپ، «ئالتۇن تۇغا لوكقىسى» مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ 7 - ئايدا يەنە ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك «ئىستېمالچىلار ياقتۇرىدىغان يېمەكلىك» مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، 1991 - يىلى ناھىيىلىك قىزىلمۇچ زاۋۇتى 510 تونا قىزىلمۇچ قېيامى ئىشلەپچىقىرىپ، 3 مىليون 200 مىڭ يۈەنلىك مەھسۇلات قىممىتى يارىتىپ، 178 مىڭ يۈەن پايدا ئالدى. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 5 مىليون 20 مىڭ تونا/كىلومېتر غا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 1 مىليون 683 مىڭ ئادەم/كىلومېتر غا يەتتى، پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 433 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 29 مىليون 800 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 3 مىليون 180 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. دۆلەت ئىچىدە تاۋارلارنىڭ ساپ سېتىۋېلىنىش ئومۇمىي سوممىسى 16 مىليون 510 مىڭ يۈەنگە، ساپ سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 22 مىليون 480 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 2891 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 7 مىليون 563 مىڭ 200 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىم 750.5 يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بازىرىدا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 141 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 21 مىليون 413 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شۇ يىلى جەمئىي 180 مىڭ يۈەن ستراخوۋانىيە

ھەقتى يەشىلدى. 78 مىڭ يۇەن نامراتلارغا بار - يۆلەك بولۇش قەرز پۇلى تارقىتىلدى. 220 نامرات ئادەمگە بار - يۆلەك بولۇندى، نامراتلىقتىن قۇتۇلۇش نىسبىتى 95% كە يەتتى. مۇشۇ يىر يىلدا 75 مىڭ ئادەم (قېتىم) جۇڭگو ۋە چەت ئەللىك ساياھەتچى كۈتۈۋېلىندى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان يەن - تېخنىكا خادىملىرىدىن 350 (ئوقۇتقۇچىلار بۇنىڭ سىرتىدا) بار. ناھىيە بويىچە 1991 - يىلدىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ مەككىز (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئىككى)، ئوقۇغۇچىسى 2634 (مىللىي ئوقۇغۇچىسى 573)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 29 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ بەش)، ئوقۇغۇچىسى 6510 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1297)؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 770. ناھىيە بويىچە 12 تىببىي داۋالاش، سەھىيە ئاپپاراتى، 138 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 80 كېسەل كارىۋىتى(يېزا دەرىجىلىك شىپاخانىلاردىكىسى 20) بار. ناھىيە بويىچە جەمئىي 23 قېتىم تەنھەرىكەت يەشىنى ئۇتكۇزۇلدى، مۇسابىقىغە 4500 تەنھەرىكەتچى قاتناشتى.

☆3 - ئاينىڭ 30 - كۈنى ناھىيىلىك تۇنجى نۇۋەتلىك مېيىپلار قۇرۇلتىيى ئۇتكۇزۇلدى.

☆11 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ناھىيىلىك تېلېۋىزىيە سىنئالغۇ فىلىملىرىنى كۆچۈرۈپ تارقىتىش ئىستانسىسى پۈتتى ھەمدە تېلېۋىزىيە سىنئالغۇ فىلىملىرى رەسمىي كۆچۈرۈپ تارقىتىلدى.

جالاڭ گۈيلەن

بۇگۇر ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۇۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ياسىن ئەمەت؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ۋۇ فاڭكۈي، ئەيسا زۇنۇن، مەي شۇشېن، ئايخان سادىق، نېمۇگوخۇي، تۇرسۇن ھاپىز.

ھاكىمى: ھوشۇر ئەمەت؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: ژالاڭ يۈشۇ، توختى نۇر، گاۋ چىڭشۇ، ئابدۇرېھىم كېرىم؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: ئەخمەت مەخمۇت.

سىياسىي كېڭەش 8 - نۇۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: خۇياۋزۇ؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: كېرىم ئەمەت، يۇ جيەنخۇا، ھامۇت ئەخمەت، سۇن پېڭشى، ئەبەيدۇللا مەمەتنىياز.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ھوشۇر ساقى.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: مەمەت ئەمەت.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى، بۈگۈر ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 80 مىليون 131 مىڭ يۇەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 88 مىليون 538 مىڭ 300يۇەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.9% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 121 مىليون 443 مىڭ يۇەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 130 مىليون 399 مىڭ يۇەن) گە يېتىپ، 8.67% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 66 مىليون 4000 يۇەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 74مىليون 867 مىڭ 500 يۇەن) گە يېتىپ، 0.1% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 10 مىليون 255 مىڭ يۇەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 19 مىليون 713 مىڭ يۇەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 71 مىليون 378 مىڭ 600 يۇەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 80 مىليون 375 مىڭ 400 يۇەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.6% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 240 مىڭ مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ يىر يىلدا 35 مىڭ 450 تونىنا ئاشلىق. 1914 تونىنا پاختا، 528 تونىنا ياغلىق

دان، 4504 تونىا كۆكتات، 1222 تونىا قوغۇن - تاۋۇز ئېلىندى. 36 مىڭ 178 مو مېۋىلىك باغ بار. بۇنىڭ ئىچىدە، ئەشپۇتلۇك 6391 مو، ئۈزۈملۈك 19 مىڭ 826 مو، باشقا مېۋىلىك باغ 9961 مو. 2582 مو يەردىكى ئەشپۇت كۆچىتى، 6191 مو يەردىكى ئۈزۈك كۆچىتى مېۋىگە كىردى. مۇشۇ بىر يىلدا 4773 تونىا مېۋە - چېۋە (ئەشپۇت 1200 تونىا، ئۈزۈك 2300 تونىا) ئېلىندى. 2678 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى(تۈتۈش نىسبىتى 85% تەن ئاشتى)، 520 مىڭ توپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى. يىل ئاخىرىدا 264 مىڭ تۈياق چارۋا قالدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا 2137 تونىا گۆش، 335 تونىا قوي يۇڭى، 2970 پارچە كالا تېرىسى، 82 مىڭ 920 پارچە قوي تېرىسى، 35 مىڭ 140 پارچە ئۆچكە تېرىسى، 55 تونىا تۈخۈم، 26 تونىا پىلە غوزىسى ئېلىندى. مۇ مەھسۇلاتلىرىنى بېقىپ كۆپەيتىش كۆلىمى 3220 مو بولۇپ، ئۇنىڭ تونىا بېلىق تۇتۇلدى. يىل ئاخىرىدا يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 28 مىڭ 851 كىلوۋاتقا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 38.99% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 18 مىڭ 282 كىلوۋات. مۇشۇ بىر يىلدا يېزىلاردا 461 مىڭ 200 كىلوۋات مائارەت توك ئىشلىتىلدى. دېھقانچىلىقتا ئىشلىتىلگەن خىمىيىلىك ئوغۇت (ئەملىي مىقدار) 3012 تونىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 32.86% ئاشتى. ناھىيە بويىچە يېزا - بازار كارخانىلىرى 688 گە، خادىمى 1903كە يەتتى؛ ئومۇمىي كىرىمى 14 مىليون 938 مىڭ 800 يۈەنگە يېتىپ، 49.53% ئاشتى؛ ساپ پايدىسى 1 مىليون 129 مىڭ 900 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ماناارەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 25 مىليون 207 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 27 مىليون 23 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 9.2% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 3 مىليون 176 مىڭ كىلوۋات مائارەت توك، 107 مىڭ 200 تونىا كۆمۈر، 4595 تونىا تۇز ئىشلەپچىقىرىلدى، 2314 تونىا چىگىت ئايرىلدى، 169 كۇب مېتر ياغاچ ماتېرىيالى ئېلىندى. 4 مىليون 96 مىڭ دانە خىش، 4755 تونىا ئۇن، 96.9 تونىا ياغ، 11.3 تونىا مېۋە خورمىسى، 2610 تونىا ساپ تۇز ئىشلەپچىقىرىلدى. شۇ يىلى تۇراقلىق مۇلۇككە سېلىنغان مەبلەغ 6 مىليون 960 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.1 ھەسسە ئاشتى؛ بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرلىك تۇراقلىق مۇلۇككە سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليون 190 مىڭ يۈەن. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يۈك مىقدارى 12 مىڭ 880 تونىغا، توشۇلغان يولۇچى 61 مىڭ 462 ئادەم (قېتىم)گە يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 704 مىڭ 300 يۈەنگە يېتىپ، 83.41% ئاشتى.

مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 43 مىليون 20 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاھالىلەر ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 28 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4.8% ئاشتى؛ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 10 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 80.74% ئاشتى؛ ئىجتىمائىي گۇرۇھلار ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 3 مىليون 880 مىڭ يۈەن بولۇپ، 5.13% تۆۋەنلەپ كەتتى. يىل ئاخىرىدا ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 4769 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 10 مىليون 133 مىڭ 400 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى؛ كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 646 بولۇپ، 1 مىليون 140 مىڭ 300 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. يېزىلاردا كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە ساپ كىرىم 564 يۈەنگە يەتتى. ناھىيىدىكى ھەر قايسى بانكىلاردا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 37 مىليون 235 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇگۈر ناھىيىلىك ستراخوۋانىيە شىركىتى تۈرلۈك ستراخوۋانىيە ھەققىدىن 624 مىڭ يۈەن كىرىم قىلدى.

ناھىيە بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى

ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان تەبئىي پەن ـ تېخنىكا خادىمىدىن 1510 ى بار. بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 221. مۇشۇ بىر يىلدا 24 پەن ـ تېخنىكا «ئۇچقۇن پىلانى» تۈرى ئورۇنلاشتۇرۇلدى، ناھىيە بويىچە 1991 ـ يىلدىكسى باشلانغۇچ مەكتەپ 51 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 50)، ئوقۇغۇچىسى 11 مىڭ 398 (مىللىي ئوقۇغۇچى 10 مىڭ 469)؛ ئوتتۇرا مەكتەپ 11 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئون)، ئوقۇغۇچىسى 2670 (مىللىي ئوقۇغۇچى 2290)؛ كەسپىي تېخنىكا ئوتتۇرا مەكتىپى بىر، ئوقۇتقۇچىسى14، ئوقۇغۇچىسى 160 (مىللىي ئوقۇغۇچى 106). 1991 ـ يىلى ناھىيە مالىيەسىدىن ماتارىپ ئىشلىرىغا 3 مىليون 971 مىڭ يۈەن پۇل ئاجرىتىپ بېرىلدى، بۇ، ناھىيە بويىچە ئومۇمىي مالىيە چىقىمىنىڭ 20.14 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ. ناھىيە بويىچە ئون يېزىنىڭ مەككىزىدە مەدەنىيەت پونكىتى قۇرۇلدى. 61 كەنتنىڭ ھەممىسىدە مەدەنىيەت ئۆيى قۇرۇلدى. ناھىيە بويىچە 16 داۋالاش، سەھىيە ئاپپاراتى، ئون شەخسىلەر ئاچقان ئامبۇلاتورىيە، 178 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 250 كېسەل كارىۋىتى بار. مۇشۇ بىر يىلدا 57 قېتىم يېزا دەرىجىلىك ھەر خىل تەنتەربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 16 مىڭ 649 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. ناھىيە تەنھەرىكەتچىلىرى بايىنغولىن ئوبلاستى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تۈرلۈك تەنھەرىكەت مۇسابىقىلىرىگە قاتنىشىپ، تۆت تۈرده 1 ـ لىككە، تۆت تۈرده 2 ـ لىككە ئېرىشتى، ئۇچ ئادەم ئوبلاستنىڭ ئۇچ تۈردىكى رېكورتىنى يۈزۈپ تاشلىدى.

☆ 3 ـ ئايدا قارا باغ يېزىسىنىڭ ئۇششاق تېرەك كەنتىدىكى تونىساخان مۇھەممەت ئۆز خىراجىتى بىلەن، ناھىيە بويىچە تۇنجى بولۇپ، ئۆز يېزىسىدا ئائىلە مەدەنىيەت كۇتۇپخانىسى قۇردى.

☆ 10 ـ ئايدا ئاقبۇلاق يېزىسىنىڭ ئۆتەك كەنتىدە رادىئو ئۆيى قۇرۇلۇپ ئاخلىتىش بېرىشكە باشلىدى. بۇ، ناھىيە بويىچە تۇنجى كەنت دەرىجىلىك رادىئو ئۆيى بولۇپ، دېھقان ئائىلىلىرىگە 200 كىچىك كارناي ئورنىتىلدى.

☆ 10 ـ ئايدا «يۈگۈر ناھىيىسى تەزكىرىسى» (خەنزۇچە) نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى.

چاڭ يۈنىڭ

لوپنۇر ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: تۇردى تالىش؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: لىيۇ چىن، ھاۋاخان مۇلايمان، لى جيا جۇ، ئابدۇلھەق قاسىم.

ھاكىمى: نىياز ئابلا؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: فېي ۋېنلۇڭ، مۇھەممەت كېرىم، رەشىت مەيسۇن، يۇ چۇنشەن، پەن ـ تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: ۋاڭ پېيجې.

سىياسىي كېڭەش 9 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: لو جىڭدۇڭ؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ئىسلام قادىر، ئىمىن ئەمەر، لياڭ دو (ئايال)، باقى قازى ھاجى.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: تۇردى ئابلا.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: روزى ھوشۇر.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 ـ يىلى لوپنۇر ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 196 مىليون 800 مىڭ يۈەن (1990 ـ يىلدىكى ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 207 مىليون 950 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 16.8% ئاشتى (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 457 مىليون 40 مىڭ يۈەن (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا، 467 مىليون 13 مىڭ 300 يۈەن) گە يېتىپ، 22.8% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 174 مىليون 220 مىڭ يۈەن (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە

ھېسابلىغاندا 180 مىليون 600 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 7.7% ئاشتى (يۇقىرىدىكىسى ئۇچ تۈر ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەننىڭكىنى ئۆز ئىچىگە ئالمىدۇ)، مۇشۇ بىر يىلدا ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 6 مىليون 23 مىڭ يۈەن (ئىجتىمائىي سوغۇرتا كىرىمى شۇنىڭ ئىچىدە) گە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 19 مىليون 232 مىڭ 300 يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 54 مىليون 521 مىڭ 400 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 53 مىليون 982 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.87% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 125 مىڭ مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 17 مىڭ 255 تونا ئاشلىق، 3617 تونا پاختا، 55 تونا ياغلىق دان، 1748 تونا قوغۇن - تاۋۇز، مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 228 مىڭ 100 تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا چارۋىنىڭ قولدىن چىقىش نىسبىتى 39.1% كە، كۆپىيىش، ئەي بولۇش نىسبىتى 75.5% كە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 146 تونا قوي يۇڭى، جۈملىدىن 30 تونا چۆپۈر، 17 تونا ئۆچكە تىۋىتى سېتىۋېلىندى. مۇ مەھسۇلاتلىرىنى بېقىش، كۆپەيتىش كۆلىمى 3000 مو بولۇپ، 110 تونا بېلىق تۇتۇلدى (بۇنىڭ ئىچىدە بېقىلغان بېلىق 30 تونا). مۇشۇ بىر يىلدا 4350 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. كۆچەتلەرنىڭ تۇتۇش نىسبىتى 86% كە يەتتى؛ 150 مىڭ تۈپ مەجبۇرىي كۆچەت، 120 مىڭ تۈپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى. 2100 ئادەم (قېتىم) سەپەرۋەر قىلىنىپ، 460 نەچچە مو يەردىكى توغراق چاتالدى. ناھىيە بويىچە يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 102 مىليون 420 مىڭ يۈەنگە، ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 102 مىليون يۈەنگە يەتتى.

ساناقەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 96 مىليون 813 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 92 مىليون 525 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 90.24% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 429 تونا چۆچۈك بۇيا قىيامىسى، 5877 تونا فوسفورلۇق ۋېرمىكوتىت، 5450 تونا كۆپتۇرۇلگەن ۋېرمىكوتىت پاراشوك ماتېرىيالى، 5173 تونا پاختا يىپ، 12 مىليون 310 مىڭ دانە خىش، 30 تونا مۇلياۋ ياسالما، 105 تونا قىسقا تالالىق پاختا تىۋىتى، 333 تونا مۇزۇك ئەينەك، 3920 تونا ئۇن، 574 تونا مۇ يېغى، 2285 قۇر كىيىم - كېچەك، 3235 تونا پاختا، 70 تونا ساپ ھوللۇق لوپنۇر كەندىرى، 513 تونا پىششىقلاپ ئىشلەنگەن تۇز، 23 تونا بېمەكلىك ئىشلەپچىقىرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 840 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بىناكارلىق - قۇرۇلۇش كۆلىمى 516 كۋادرات مېتىرغا يەتتى. يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 1000 تونا بولغان ناھىيىلىك يېغ زاۋۇتى پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. شۇ يىلى پارتىلغان مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليون 327 مىڭ يۈەنگە، تاپشۇرۇلغان باج 10 مىڭ يۈەندىن كۆپرەككە يەتتى، جەمئىي 4 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 2500 تونا (ساپ پاختا) بولغان ناھىيىلىك پاختا - چىگە شىركىتىنىڭ «تارىم» پاختا زاۋۇتى پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 9 مىليون 188 مىڭ ئادەم/كىلومېتر غا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 17 مىليون 428 مىڭ تونا/كىلومېتر غا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 925 مىڭ 200 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 41 مىليون 560 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 14 مىليون 220 مىڭ يۈەن، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 657.75 يۈەن بولدى. يىل ئاخىرىدا ناھىيىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 4202 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 8 مىليون 306 مىڭ 400 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. ناھىيە بازىرىدا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 277 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارغا ئورۇنلاشتۇرۇلغان توختام تۈزۈمىدىكى ئىشچى 66. شۇ يىلى 179 نامرات ئائىلە (996 ئادەم) گە يار - يۆلەك بولۇندى، 174

ئائىلە (971 ئادەم) نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. ناھىيە بازىرىدا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 35 مىليون 976 مىڭ 800 يۈەنگە يەتتى. شۇ يىلى خەلق ئىشلىرى تارماقلىرى 3269 ئادەمنى ۋاقىتلىق قۇتقۇزدى، جەمئىي 98 مىڭ 70 يۈەن قۇتقۇزۇش پۇلى تارقىتىلدى (بۇ، ئوزۇقلۇق ئاشلىققا بېرىلگەن قوشۇمچە ياردەم پۇلنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ).

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 683 ى بار. ناھىيىلىك ۋېرمىكوتىت كانى چەكلىك شىركىتى تەتقىق قىلىپ ئىشلىگەن يېڭى مەھسۇلات ئىككى - تۆت مىللىمېترلىق فوسفۇرلۇق ۋېرمىكوتىت دۆلەت دېھقانچىلىق مىنىستىرلىكى، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ئىدارىسىنىڭ ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ناھىيە بويىچە 1991 - يىلدىكى مەركىزىي باشلانغۇچ مەكتەپ 15 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ تۆت، مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان مەكتەپ سەككىز)، ئوقۇغۇچىسى 5651 (مىللىي ئوقۇغۇچى 3801)؛ ئوتتۇرا مەكتەپ ئۇچ (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئىككى)، ئوقۇغۇچىسى 2287 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1241)، يېزا ئىگىلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە تېخنىكۇمى بىر، ئوقۇغۇچىسى 58 (مىللىي ئوقۇغۇچى 40). مۇشۇ بىر يىلدا ماڭارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 556 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىك مالىيە سالغان مەبلەغ 270 مىڭ يۈەن، شەخسلەر ۋە كوللېكتىپ توپلىغان مەبلەغ 1 مىليون 286 مىڭ يۈەن؛ 11 مىڭ 457 كۋادرات مېتر مەكتەپ ئۆيى سېلىندى. ناھىيە بويىچە 11 تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى (يېزا - مەيدان شىپاخانىسى توققۇز)، 186 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 146 كېسەل كارىۋىتى بار. شۇ يىلى يېزا - بازارلاردا 14 قېتىم تۇرلۇك تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىغە 5423 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. شۇ يىلى ناھىيىلىك چىراغلىق توپ مەيدانى، ئىشچىلار مەدەنىيەت سارىيى پۈتتى.

☆ 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى 700 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، قۇرۇلۇش كۆلىمى 200 كۋادرات مېتر كېلىدىغان ناھىيىلىك پوچتا - تېلېگراف بىناسى پۈتتى. 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان ئۇزۇنىسىغا، توغرىسىغا ئۇزۇن يوللۇق، شەھەر، يېزا تېلېفونلىرى بىرلەشتۈرۈلگەن 500 توچكىلىق ئاپتوماتىك كوممۇتاتۇر ئىشلىتىلىشكە باشلىدى.

☆ 12 - ئايدا يۇقىرى دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقى ئارقىلىق بۇرۇنقى تارىم يېزىسىدىن سەككىز مەمۇرىي كەنت ئايرىپ چىقىلىپ، گۈلباغ يېزىسى قۇرۇلدى.

ئاقسوپى يېزىسىغا توك يەتكۈزۈلدى

لوپنۇر ناھىيىسىنىڭ ئاقسوپى يېزىسى چەت - ياقا يەرگە جايلاشقان بولۇپ، ناھىيە بازىرى بىلەن بولغان ئارىلىقى تۈز لىنىيە بويىچە 25 كىلومېتر كېلىدۇ. بۇ يېزىدا توك كەمچىل بولغاچقا، كۆپ يىللاردىن بۇيان بۇ يەردىكى ئامما قارا چىراغ يېقىپ كەلگەنىدى، بۇنىڭ بىلەن دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىش تەرەققىياتىمۇ چەكلىمىگە ئۇچرىغانىدى. 1991 - يىلى ناھىيىلىك پارتكوم، ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى ناھىيە مالىيەسى ئىنتايىن قىيىن بولغان ئەھۋالدا 380 مىڭ يۈەن ئاجرىتىپ بەردى، يېزا بۇ پۇلغا ئۆزى توپلىغان 40 مىڭ يۈەننى قوشۇپ، بۇ يېزىنى توك بىلەن تەمىنلەش قۇرۇلۇشىغا ئىشلەتتى. بۇ قۇرۇلۇشتا شۇ يىلى ئىش باشلىنىپ، قۇرۇلۇش شۇ يىلى پۈتتۈرۈلۈپ توك يەتكۈزۈلدى. بۇ قۇرۇلۇشنىڭ پۈتتۈرۈلۈشى، ھەم بۇ يېزىنىڭ قارا چىراغ يېقىش تارىخىغا خاتىمە بەردى، ھەم دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنى راۋاجلاندۇرۇشتا ئىجابىي رول ئوينىدى.

ۋاڭ جيەنچياڭ

چاقىلىق ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: گايىت ئەخمەت؛ مۇئاۋىن

مۇدىرلىرى: خۇالىق چاڭلىن (7 ـ ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۇتكەلدى)، لىن گويىاڭ، تۇرمۇن كېرىم، مەلىكەم جۇمە.

ھاكىمى: سىدىق قادىر؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: لى يۇسىاڭ (8 ـ ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۇتكەلدى)، ئابدۇل تۇمۇر، مەمتىلى، گۇ جىڭدا.

سىياسىي كېڭەش 4 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ رەئىسى: ۋۇ دافۇ؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: لۇ سېنخي، سادىق قۇربان، ئابلا مەخسۇم، ئابدۇۋەلى مامۇت.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ھەسەن يۈسۈپ.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: مىڭ جاۋجيا.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 ـ يىلى چاقلىق ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 60 مىليون 756 مىڭ 700 يۈەن (1990 ـ يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 65 مىليون 7500 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 4% ئاشتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىش ـ قۇرۇلۇش بىكتۆنى يېزا ئىگىلىك 2 ـ شىسى 36 ـ تۈەن ـ مەيدانىنىڭ 20 مىليون 50 مىڭ يۈەن. ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 137 مىليون 114 مىڭ 800 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 168 مىليون 331 مىڭ 100 يۈەن) گە يېتىپ، 17.2% ئاشتى؛ بۇنىڭ ئىچىدە 36 ـ تۈەن ـ مەيدانىنىڭ 55 مىليون 930 مىڭ يۈەن. ناھىيىگە قاراشلىق ئورۇنلارنىڭ مىللىي دارامىتى 21 مىليون 550 مىڭ 700 يۈەنگە يېتىپ، 6.56% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 4 مىليون 740 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 9 مىليون 891 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 21 مىليون 465 مىڭ 100 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 22 مىليون 3900 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 6.73% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 34 مىڭ 300 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 9400 تونىنا ئاشلىق ئېلىندى، بۇنىڭ 3262.3 تونناسى سېتىۋېلىندى، 1000 تونىنا پاختا ئېلىندى، بۇنىڭ 933.7 تونناسى سېتىۋېلىندى، 430 تونىنا يافلىق دان ئېلىندى، بۇنىڭ 153.2 تونناسى سېتىۋېلىندى. شۇ يىلى 1103.2 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، ئېتىز ـ ئېرىق بويلىرىنىڭ ئورمان بىلەن تورلىنىش دەرىجىسى 95.6% كە يەتتى. يىل ئاخىرىدا 110 مىڭ تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا4148 تۈياق چارۋا، 40تونىنا قوي يۇڭى، 1.5 تونىنا ئۆچكە تىۋىتى سېتىۋېلىندى، چارۋا مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىش ئومۇمىي قىممىتى 740 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 15 مىڭ 824 كىلوۋاتقا، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى بويىچە تۇراقلىق مۇلۇكنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 6 مىليون 581 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە كوللېكتىپنىڭ 2 مىليون 720 مىڭ يۈەن. ئېتىز ـ ئېرىق سۇئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا جەمئىي 769 مىڭ 300 يۈەن، چارۋىچىلىق ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا جەمئىي 919 مىڭ 300 يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت سالغان مەبلەغ 677 مىڭ يۈەن. شۇ يىلى يېزىلاردا 1480 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت، 44 تونىنا سۇلياۋ يوپۇق ئىشلىتىلدى. 17 تونىنا سورتلۇق ئۇرۇق، 15.18 تونىنا دېھقانچىلىق دورىسى سېتىۋېلىندى. يېزىلاردا ئىشلىتىلگەن توك 540 مىڭ كىلوۋات سائەتكە يەتتى. شۇ يىلى 16.12 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ھەر خىل ئېرىق ـ ئۆستەڭ چېپىلدى، 9.6 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى باش غول ئۆستەڭ رېمونت قىلىندى ۋە كېڭەيتىپ چېپىلدى، يېڭىدىن 8.97 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا يول ياسالدى، 27.61 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يول رېمونت قىلىندى، 21.91 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى بولغا شېغىل يانتۇزۇلدى؛ 1846 مو بوز يەر ئېچىلدى، 4137 مو ئوتتۇرا، تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىز تۈزلەندى ۋە ئۆزگەرتىلدى. 2920 مېتر ئۇزۇنلۇقتا كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش توسمىسى ياسالدى،

3883 مېتر ئۇزۇنلۇقتىكى كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش توسمىسى رېمونت قىلىندى ۋە مۇستەھكەملەندى. يېزا ـ بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 30 مىليون 830 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 ـ يىلىدىكىدىن %22.04 ئاشتى؛ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 35 مىليون 290 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %20.66 ئاشتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 31 مىليون 517 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 43 مىليون 861 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 ـ يىلىدىكىدىن %1.34 ئاشتى. يۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۈكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ 2 مىليون 44 مىڭ يۈەن، كوللېكتىپ، مۇلۈكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ 26 مىليون 196 مىڭ يۈەن (يېزىلار قۇرغان كارخانىلارنىڭ 12 مىليون 933 مىڭ يۈەنلىك مەھسۇلات قىممىتى شۇنىڭ ئىچىدە)، يەككە ئىگىلىكنىڭ (كەنتتىن تۆۋەن ئورۇنلار باشقۇرغان سانائەت شۇنىڭ ئىچىدە) 3 مىليون 277 مىڭ يۈەن. مۇشۇ بىر يىلدا 1 مىليون 860 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 23 مىڭ 800 تونا تاش پاختا (بۇنىڭدىن 6613 تونىسى ئېكسپورت قىلىندى)، 15 مىڭ تونا كۆمۈر، 1000 تونا ناترىي سۇلفىد، 2850 تونا ئۇن، 257 تونا يەم ـ بوغۇز، 3 مىليون 200 مىڭ دانە خىش ئىشلەپچىقىرىلدى. 1991 ـ يىلى 2 مىليون 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، ناترىي سۇلفىد ئىشلەپچىقىرىدىغان كىچىك تېپتىكى بىر خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى قۇرۇلدى؛ ناھىيىلىك ترانسپورت شىركىتى قۇرۇلۇپ، 1 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە 25 دانە ئاپتوموبىل، چاتما كوزۇپلۇق ئاپتوموبىل سېتىۋېلىنىپ ئىشلىتىلىشكە باشلىدى. بۇ شىركەت شۇ يىلى 380 مىڭ يۈەن پايدا ئالدى. 500 مىڭ يۈەن قەرزنى قايتۇردى؛ ناھىيىلىك پاختا زاۋۇتى بىلەن ۋاشىڭەرى پاختا زاۋۇتىنى ئۆزگەرتىپ، كېڭەيتىپ قۇرۇش قۇرۇلۇشى تاماملاندى. 4 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان ناھىيىلىك ئېچىق ئېلېكتر ئىستانسىسى ۋە 70 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان ناھىيىلىك كۆمۈرنى قېلىنپلاشتۇرۇش زاۋۇتى قۇرۇلۇۋاتىدۇ. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يۈك مىقدارى 7500 تونىغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 7 مىليون تونا/كىلومېتر غا، توشۇلغان يولۇچى 4600 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. پوچتا ـ تېلېگىراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 487 مىڭ 300 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ سېتىۋېلىنىش ئومۇمىي سوممىسى 14 مىليون 580 مىڭ يۈەنگە، تاۋارلارنىڭ ساپ سېتىلىش سوممىسى 17 مىليون 710 مىڭ يۈەنگە، ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 16 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ يۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۈكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ 4 مىليون 867 مىڭ 400 يۈەن، كوللېكتىپ مۇلۈكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ 6 مىليون 220 مىڭ 600 يۈەن، يەككىلەرنىڭ 5 مىليون 22 مىڭ يۈەن. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 941 يۈەنگە يېتىپ، 1990 ـ يىلىدىكىدىن 115 يۈەن ساپ ئاشتى. يىل ئاخىرىدا ناھىيە بازاردىكى ئىشچى ـ خىزمەتچى 1149 غا، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە ئىش ھەققى 2410 يۈەنگە يەتتى؛ بازار ـ بېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 20 مىليون 967 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 ـ يىلىنىڭ ئاخىرىدىكىدىن %26.28 ئاشتى. ناھىيە ـ بازاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 109 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

ناھىيە بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۈكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن ـ تېخنىكا خادىملىرىدىن 608 ى بار. يۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت پەن ـ تېخنىكا خادىمى 358. ناھىيە بويىچە 1991 ـ يىلىدىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ ئوچ (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئىككى)، ئوقۇغۇچىسى 1499 (مىللىي ئوقۇغۇچى 883)، باشلانغۇچ مەكتەپ 17 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ سەككىز، مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان مەكتەپ تۆت)، ئوقۇغۇچىسى 2753 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1690)؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 301. مۇشۇ بىر يىلدا

مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 145 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، مۇشۇ يىلى «ج ك پ چاقىلىق ناھىيىلىك كومىتېتىنىڭ تەشكىلات تارىخىغا دائىر ماتېرىياللار» ۋە ئۇچ قىسىملىق بىر يۇرۇش كىتاب «چاقىلىق ناھىيىسىنىڭ خەلق ئېغىز ئەدەبىياتى» نەشىر قىلىندى. ناھىيە بويىچە ئالتە تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 108 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 70 كېسەل كارىۋىتى بار. مۇشۇ يىلى 12 قېتىم يېزا - بازاردىن يۇقىرى ئورۇنلارنىڭ تەنھەرىكەت يىغىنى ۋە تۇرلۇك ئاممىۋى تەنتەربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىغە قاتناشقانلار 1240 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى.

☆2 - ئايدا بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى چاقىلىق ناھىيىسىگە «ئۇدا ئىككى يىلغىچە ئۇچتە ئەلا بولۇش، بىردىن ئۆگىنىش بويىچە مۇنەۋۋەر ناھىيە» دەپ نام بەردى.

☆9 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ئاپتونوم رايون بويىچە نۇقتىلىق قۇرۇلۇش — چاقىلىق تاش پاختىنى ئىنچىكە تاللاش زاۋۇتى پۈتتى.

لى شۇاڭچىڭ

چەرچەن ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: غېنى بەردى؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ئابدۇۋەلى ئىمىن، گې شياۋخۇ، ھوشۇر ئىمىن، لياۋ جۇنخاۋ.

ھاكىمى: قۇربان ئابلا؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: جۇ گېنشىن، جېلىل ئابدۇرېھىم، تۇرسۇن ئابدۇۋەلى، جياۋ كېچىن، سۇن جيەنشىن (10 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: مۇھەممەت ئىمىن (8 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

سىياسىي كېڭەش 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ليۇ جۇڭجى؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: داۋۇت ئابلا، دۇسىشەن، ليۇ مياۋچىڭ، ساۋۇر نۇر (10 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، ئابدۇكېرىم ھاجى.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئابدۇۋەلى تۇرسۇن.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: روزى بارات.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى چەرچەن ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 42 مىليون 637 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 48 مىليون 948 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.9% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 74 مىليون 80 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 86 مىليون 597 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 4.1% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 44 مىليون 456 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 53 مىليون 130 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 8.1% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 2 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 10 مىليون 905 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 41 مىليون 802 مىڭ 300 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 53 مىليون 39 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 2.7% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 136 مىڭ 500 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 23 مىڭ 288.7 توننا ئاشلىق ئېلىندى؛ 1059 توننا پاختا ئېلىندى، بۇ، 1990 - يىلدىكىدىن 59.49% كۆپ؛ 967 توننا ياغلىق دان ئېلىندى. 4566 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىنىپ، پىلان 101.4% ئورۇندالدى. يىل ئاخىرىدا 317 مىڭ 600 تۇياق چارۋا قالدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 4 مىليون 130 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 20 مىليون 488 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 22 مىليون 690 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 14.13% ئاشتى. مۇشۇ بىر

يىلدا 525 كىلوۋات سائەت توك، 2401 توننا تاش پاختا، 19. 58 توننا قاشتېشى، 10 مىڭ توننا كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىلدى. ناھىيە بويىچە تاشيولدا توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 9 مىليون 579 مىڭ 900 توننا/كىلومېترغا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 9 مىليون 841 مىڭ 400 ئادەم/كىلومېترغا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا، پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 370 مىڭ 230 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 22 مىليون 960 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 2 مىليون 552 مىڭ يۈەن. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 635.01 يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 3378 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 7 مىليون 478 مىڭ 100 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. ناھىيە بازىرىدا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 178 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 16 مىليون 40 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكىسى 9 مىليون 23 مىڭ يۈەن.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 406سى (ئوقۇتقۇچىلار بۇنىڭ سىرتىدا) بار. بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 120. ناھىيە بويىچە سەككىز يېزا، بىر مەيداندا كۈزگى بۇغداي «تاڭسەن - 6898» ۋە ئېڭىز كۆممىقونىقى «خېدەن - 1 - نومۇر» كېڭەيتىلدى. بۇنىڭ بىلەن ئاشلىقنىڭ بىرلىك مەھسۇلاتى كۆرۈنەرلىك ئاشتى. ناھىيە بويىچە1991 - يىلدىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ ئالتە (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ بەش)، ئوقۇغۇچىسى 1973 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1572)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 16 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 15)، ئوقۇغۇچىسى 6923 (مىللىي ئوقۇغۇچى 6059)؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 384 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 328). بالىلار باغچىسى بىر، باغچىغا قوبۇل قىلىنغان بالا 251 (مىللىي بالا 80). مۇشۇ بىر يىلدا ماڭارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 56 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ناھىيە بويىچە18تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 285 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 178 كېسەل كارىۋىتى بار. مۇشۇ بىر يىلدا ناھىيە بويىچە ئۇچ قېتىم كەڭ كۆلەمدە تەنھەرىكەت يىغىنى، يېزا - بازارلادا 32 قېتىم تۇرلۇك تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى.

شياۋ جېنلى

يەنجى خۇيزۇ ئاپتونوم ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ما ۋېنيەن (خۇيزۇ)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جاڭ شىڭپېي، گاۋ ياڭگۇاڭ، ھەسەن ھوشۇر، جۇ جېنمىڭ، تۇرسۇن نۇر، ما يۇجېن (ئايال، خۇيزۇ).

ھاكىمى: ماجىشاڭ (خۇيزۇ)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: لى جاۋلىن، تۇرسۇن ئىسمائىل، خۇڭ سۇڭلىڭ، جى چېڭدې (خۇيزۇ)، لى جالا (موڭغۇل).

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: كېرىم ئېلى؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: پېڭ جىخۇا، كې ۋۇزېڭ (موڭغۇل)، خۇدا خې، لىن ئەنيىڭ، ماشېڭسەي (خۇيزۇ)، بارات داموللا، ما جىشۇ (خۇيزۇ).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ياڭ فاگۇاڭ (خۇيزۇ).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ۋۇ مىنچى.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى يەنجى ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 194 مىليون 701 مىڭ 500 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 223 مىليون 906 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %10.67 ئاشتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 357 مىليون 786 مىڭ 500 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 411 مىليون 568 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، %15.29 ئاشتى. مىللىي دارامەت 164 مىليون 798 مىڭ 100 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 190 مىليون 400 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، %8.4 ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 10 مىليون 632 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئومۇمىي چىقىم 18 مىليون 19 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە (ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى شۇنىڭ ئىچىدە) يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 129 مىليون 387 مىڭ 200 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 157 مىليون 935 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %0.58 ئاشتى. ناھىيە بويىچە 277 مىڭ 800 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 48 مىڭ 683 تونا ئاشلىق، 2594 تونا يانىلىق دان، 158 مىڭ 398 تونا قىزىلچا ئېلىندى. 4026 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يىل ئاخىرىدا 193 مىڭ 100 تۈياق چارۋا قالدى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 42 مىڭ 400 كىلوۋاتقا يەتتى. 5523 تونا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى. يېزىلاردا 5 مىليون 517 مىڭ 900 كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا 9 مىليون 190 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ناھىيە بويىچە جەمئىي 557 مىڭ ئىش كۈنى ئەمگەك كۈچى سەرپ قىلىنىپ، 2 مىليون 526 مىڭ كۇب مېتر توپا قېزىلدى. 150 مىڭ كۇب مېتر قۇم - تاش ماتېرىيالى، 1549 كۇب مېتر بېتون ئىشلىتىلىپ، 62.7 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭىمىس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى. 1991 - يىلى ناھىيە ئاپتونوم رايونلۇق ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن «تەڭرىتاغ لوڭقىسى» مۇسابىقىسىدە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 35 مىليون 8800 يۈەنگە يېتىپ، %19.8 ئاشتى.

ناھىيە بويىچە (بىكىتۈەن شۇنىڭ ئىچىدە) سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 159 مىليون 22 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 184 مىليون 259 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %42.3 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ %91.6 نى، كوللېكتىپ، مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ %5.6 نى، يەككىلەرنىڭ %2.8 نى ئىگىلەيدۇ. مۇشۇ بىر يىلدا 31 مىڭ 831 تونا شېكەر، 1344.2 تونا ئىسپىرت، 8088 تونا سېمونت، 12 مىليون 710 مىڭ دانە باتارىيە ئىشلەپچىقىرىلدى. 8389 تونا ئۇن تارتىلدى. مۇشۇ يىلى ناھىيىلىك قەغەز زاۋۇتى پۈتتى؛ ناھىيىلىك ياغسىزلاندۇرۇلغان پاختا زاۋۇتى قۇرۇلۇۋاتىدۇ. ناھىيىلىك شېكەر زاۋۇتىنىڭ 2650 كۈنلۈك مېتر كىگەيتىپ قۇرۇلىدىغان دانىچە ئارزالىق سېخى يىل ئاخىرىدا سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 1 مىليون 368 مىڭ تونا/كىلومېتر غا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 12 مىليون 173 مىڭ ئادەم/كىلومېتر غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 1 مىليون 410 مىڭ 200 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 128 مىليون 790 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 15 مىليون 830 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 711.67 يۈەن بولدى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى سانى 9386 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 20 مىليون 641 مىڭ 800 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. ناھىيە بازىرىدا

ئىش كۈتۈپ تۇرغان 283 نەپەر باش ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. بازار - بېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 114 مىليون 406 مىڭ يۈەنگە يەتتىپ، 1990 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكىدىن %25.78 ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 181 مىڭ يۈەن ئىجتىمائىي قوتقۇزۇش پۇلىي تارقىتىلدى، 126 نامرات ئائىلە (721 ئادەم) گە يار - يۆلەك بولۇندى، يىل ئاخىرىغىچە 114 ئائىلە (652 ئادەم) نامراتلىقتىن قۇتۇلدى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىملىرىدىن 706 سى بار، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى يەتتە، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 80. ناھىيە بويىچە ھەر قايسى بېزىلارغا پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن بېزا باشلىقى سەپلەندى. بېزىلاردا ئەملىي قوللىنىلىدىغان تېخنىكا بويىچە 108 قارار كۆرس ئېچىلدى، كۆرسقا قاتناشقان دېھقان، چارۋىچى 8700 ئادەم (قېتىم) غا يەتتى. ناھىيە بويىچە 1991 - يىلدىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 47 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ ئىككى)، ئوقۇغۇچىسى 12 مىڭ 926 (مىللىي ئوقۇغۇچى 8930)؛ ئوتتۇرا مەكتەپ 12 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئۈچ)، ئوقۇغۇچىسى 5311 (مىللىي ئوقۇغۇچى 2799)؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 489 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 251). ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى بىر، كۆرسانتى 98؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 299. مۇشۇ بىر يىلدا ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا (ناھىيە ئۆزى تەيىارلىغان، توپلىغان مەبلەغ) 657 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، جەمئىي 3808 كۋادرات مېتر مەكتەپ ئۆيى يېڭىلاندى. شىنكشىن يېزىسى ئۆزى 300 نەچچە مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلاپ، كۆلىمى 1600 كۋادرات مېتر كېلىدىغان بىر مەكتەپ بىناسى سالدى. يۇقىرىنىڭ يېزىسىنىڭ شىداچۇي كەنتى ئۆزى توپلىغان 40 مىڭ يۈەن مەبلەغنى پۈتۈنلەي مەكتەپ بىناسى قۇرۇلۇشىغا ئىشلەتتى. ناھىيە بويىچە 43 مەدەنىيەت پونكىتى (ئۆيى) قۇرۇلدى. ناھىيە بويىچە 16 تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 201 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 160 كېسەل كارىۋىتى بار.

1991 - يىلى ئاپتونوم ناھىيىدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ ئەنئەنىۋى تەنتەربىيە تۈرى بويىچە تەنھەرىكەت يېغىنى ۋە 2 - نۆۋەتلىك ئىشچى - خىزمەتچىلەر، دېھقان، چارۋىچىلار تەنھەرىكەت يېغىنى ئۆتكۈزۈلدى. بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تۈرلۈك تەنھەرىكەت يېغىنلىرىدا يەنجى ۋەكىللەر كوماندىسى كوللېكتىپ بىر تۇرە 2 - لىككە، كوللېكتىپ ئۈچ تۇرە 3 - لىككە ئېرىشتى؛ يەككە تۆت تۇرە 1 - لىككە ئېرىشتى؛ ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تۈرلۈك تەنھەرىكەت يېغىنلىرىدا يەككە ئىككى تۇرە 1 - لىككە، يەككە بىر تۇرە 2 - لىككە ئېرىشتى.

☆ بايىنغولىن ئوبلاستى بويىچە «كۆكەرتىش لوڭقىسى» مۇسابىقىسى ۋە پىلانلىق تۇغۇت ئىشلىرىنى سېلىشتۇرۇپ باھالاشتا يەنجى ناھىيىسى 1 - لىككە ئېرىشتى.

☆ ئاپتونوم رايون بويىچە «تۇمۇر ئۆكۈز لوڭقىسى» مۇسابىقىسىدە يەنجى ناھىيىسى مىس لوڭقىغا ئېرىشتى.

لىۋ يىڭ

ئاقسۇ ۋىلايىتى

خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتى كومىتېتى، مەمۇرىي مەھكىمە، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى ئاقسۇ ۋىلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى: شياۋ شاۋفېڭ.

ۋالىيسى: قاھار ئەمەت؛ مۇئاۋىن ۋالىيلىرى: خۇجىيەن (ئايال)، لىن زېڭتاۋ، تۇرسۇن توختى، تۇنىياز مۇھەممەت.

ۋىلايەتلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئوسمان ئاۋۇت.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى ئاقسۇ ۋىلايەتلىك شۆبىسىنىڭ باش تەپتىشى: كىمبر ئىسمائىل.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

ئاقسۇ ۋىلايىتىنىڭ 1991 - يىللىق مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 2 مىليارد 588 مىليون 990 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 2 مىليارد 527 مىليون 632 مىڭ 500 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 12.1% ئاشتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 5 مىليارد 63 مىليون 406 مىڭ 900 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 4 مىليارد 858 مىليون 842 مىڭ 300 يۈەن) گە يېتىپ، 23.3% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 2 مىليارد 355 مىليون 524 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 2 مىليارد 312 مىليون 351 مىڭ 200 يۈەن) گە يېتىپ، 15.6% ئاشتى. ۋىلايەت بويىچە ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 112 مىليون 540 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 347 مىليون 640 مىڭ يۈەن بولدى.

ۋىلايەت بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 650 مىليون 375 مىڭ 100 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 1 مىليارد 716 مىليون 591 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 11.93% ئاشتى. ۋىلايەت بويىچە 4 مىليون 698 مىڭ مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 750 مىڭ 147 تونا ئاشلىق ئېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە شال 72 مىڭ تونا، بۇغداي 407 مىڭ 786 تونا، كۆممىقوناق 261 مىڭ 967 تونا؛ 85 مىڭ 563 تونا پاختا (بۇنىڭ ئىچىدە ئوزۇن تالالىق پاختا 4898 تونا)، 32 مىڭ 758 تونا ياغلىق دان، 176 مىڭ 527 تونا قىزىلچا، 1390 تونا قۇلماق، 121 مىڭ 429 تونا قوغۇن - تاۋۇز، كۆكتات ئېلىندى. 12 مىڭ 200 قۇتا پىلە بېقىلىپ، 209 تونا پىلە غوزىسى ئېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا 127 مىڭ 67 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، تۆت ئەتراپقا 15 مىليون 548 مىڭ تۈپ كۆچەت تىكىلدى. 15 مىليون 540 مىڭ تۈپ مەجبۇرىي كۆچەت تىكىلدى، 20 مىڭ مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى. ئېرىق بويلىرىدا تىكىلگەن ئۇزۇمە كۆچىتى ۋە تاختىلاپ تىكىلگەن ئۇزۇمە كۆچىتى 3 مىليون 500 مىڭ تۈپكە يەتتى. ۋىلايەت بويىچە 200 مىڭ مو يەردىكى دەرەخ كەلكۈن سۈيى بىلەن سۇغىرىلدى، تاغلىق رايونلاردىكى 9514 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. 429 مو يەردىكى ئورمان يېڭىلاندى، 8600 مو يەردە سۈنئىي ئورمان پەرۋىش قىلىنىپ يېتىشتۇرۇلدى. يىل ئاخىرىدا 3 مىليون 748 مىڭ 600 تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 3560 تونا قوي يۇڭى، 128.79 تونا ئۆچكە تىۋىتى، 10 مىڭ 906 تونا سۈت، 32 مىڭ پارچە كالا تېرىسى، 668 مىڭ 400 پارچە قوي تېرىسى، 33 تونا تۆگە يۇڭى ئېلىندى. بېلىقچىلىققا 2 مىليون 41 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 1325 تونا بېلىق تۇتۇلدى، مەھسۇلات قىممىتى 6 مىليون 625 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ۋىلايەت بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 420 مىڭ 137 كىلوۋاتقا، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەشغۇلات مىقدارى 30 مىليون ئۆلچەملىك موغا يەتتى؛ 40 مىڭ 230 تونا خىمىيىۋى ئوغۇت، يېزىلاردا 3044.66 كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى.

1991 - يىلى ۋىلايەت بويىچە ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا 5 مىليون 846 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 2123.54 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەڭ چېپىلدى، 255.69 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭىمى ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، 4185 يۇرۇشلەشتۇرۇلگەن قۇرۇلۇش مۇئەسسەسى سېلىندى؛ 780 مىڭ 900 سو يەر تۇزلەندى، 432 مىڭ 600 مو ئېتىز يۇرۇشلەشتۇرۇلدى. ۋىلايەت بويىچە سۇ ئېلېكتر قۇرۇلۇشىغا جەمئىي 13 مىليون 461 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، ئېلېكتر مەنبەسى تۇرىدىن ئالتىسى قۇرۇلدى، گېنېراتورلار سىغىمچانلىقى 9140 كىلوۋات كۆپەيتىلدى. ۋىلايەت ئۆزى مەبلەغ توپلاپ بېكىدىن قۇرىدىغان ۋە چالمىنى پۈتتۈرىدىغان سۇنى ياخشىلاپ، كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش قۇرۇلۇش تۇرىدىن ئالتىنىسى ئورۇندىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ياسالغان سۇ مۇنارى ۋە بېسىم باكى ئالتە، ياتقۇزۇلغان ئىچىملىك سۇ تۇرۇبىسى 63.6

كىلومېتر، قۇراشتۇرۇلغان چوڭقۇر قاتلاملىق قول مۇ ناسوسى 44. مۇشۇ بىر يىلدا سۇنى باشلاش قۇرۇلۇشىغا جەمئىي 1 مىليون 747 مىڭ 300 يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى.

1991 - يىلى ۋىلايەت بويىچە بېزا - بازار كارخانىسى 14 مىڭ 683 كە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 393، يەككە ئىگىلىكتىكىسى 14 مىڭ 290، خادىسى 38 مىڭ 625 (كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ خادىسى 418). بېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 212 مىليون 136 مىڭ 700 يۈەنگە، ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 214 مىليون 976 مىڭ 500 يۈەنگە، پايدا 28 مىليون 417 مىڭ 400 يۈەنگە يەتتى.

ۋىلايەت بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 905 مىليون 360 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھىسابلىغاندا908 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %38 ئاشتى. سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكىسى %43 نى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكىسى %54 نى، باشقا تىپتىكىلىرى %3 نى ئىگىلىدى. مۇشۇ بىر يىلدا 207 مىليون 414 مىڭ 900 كىلوۋات سائەت توك، 1 مىليون 171 مىڭ 500 تونا كۆمۈر، 18 مىڭ 415 تونا تۇز، 29 مىڭ 28 تونا شېكەر، 76 مىڭ 829 تونا سېمونت، 283 مىليون 390 مىڭ دانە خىش، 23 مىڭ 532 كۋادرات مېتر گەج تالالىق تاختا، 10 مىڭ 629 تونا يەم - بوغۇز ئىشلەپچىقىرىلدى. 62 مىڭ 586 تونا چىگىت ئايرىلدى، 83 تونا سۇت پاراشوكى، 638 تونا كونسېرۋا، 394 تونا جيائىيۇ، 6402 تونا ساپ تۇز، 4578 تونا ئىچىملىك، ھاراق، 117 تونا خورما قاق، 840 تونا سۇلفات كىسلاتاسى، 201 تونا چۈچۈك بۇيا مەھسۇلاتى ئىشلەپچىقىرىلدى، تراكتورغا سۈرىتىلىدىغان تېرىقچىلىق ماشىنا - سايمانلىرىدىن 9702 سى، تېرىش - تېكىش ماشىنا سايمانلىرىدىن 69 ى، يېزا ئىگىلىك قاتناش قوراللىرىدىن 4432سى، ئۇلاغ كۆچى سوقىسىدىن 2343ى ئىشلەندى. 1991 - يىلى ۋىلايەتلىك ھاراق زاۋۇتى، نېفىت شىركىتى، مۇلياۋ زاۋۇتى ۋە ئاقسۇ شەھەرلىك مۇلياۋ زاۋۇتى ئاپتونوم رايون بويىچە 1 - دەرىجىلىك كارخانا قىلىپ ئۆستۈرۈلدى. باي ناھىيىلىك سېمونت زاۋۇتىنىڭ «425» نومۇرلۇق ئادەتتىكى سېلىكاتلىق سېمونتى، ئاقسۇ شەھەرلىك بىناكارلىق ماتېرىياللىرى زاۋۇتىنىڭ سېغىز توپىدىن قۇيۇلغان كاۋاك خىشى ئاپتونوم رايون بويىچە ئالا مۇيەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى. ۋىلايەتلىك پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، تېرەك كۆمۈر كانىنىڭ شەرقىي قۇدۇقى قاتارلىق نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلاردا ئارقا - ئارقىدىن گىش باشلاندى. 2 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە بىردىنبىر ئۆسۈملۈك پېگمېنت زاۋۇتى ئاۋات ناھىيىسىدە رەسمىي ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. 4 - ئايدا ئاپتونوم رايونىنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلانىدىكى نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرى — ۋىلايەتلىك شېكەر زاۋۇتىنىڭ كۈنىگە 1500 تونىنا قىزىلچىنى بىر تەرەپ قىلىدىغان سېغىنىنىڭ كېڭەيتىلىش قۇرۇلۇشى ئاپتونوم رايونىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى. 1991 - يىلى بۇ زاۋۇت سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئىككى جۈمھۇرىيىتى بىلەن 9000 تونىنا ئاق شېكەر ئېكسپورت قىلىش توختامى ئىمزالىدى. مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىي 40 تۈرلۈك يېڭى مەھسۇلات يارىتىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەھسۇلات 12، ۋىلايەت دەرىجىلىك مەھسۇلات 28؛ يېڭى مەھسۇلاتلارنىڭ قىممىتى 33 مىليون 798 مىڭ يۈەنگە، پايدا - باج 1 مىليون 840 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

1991 - يىلى ۋىلايەتتە جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇككە 154 مىليون 600 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 40 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش - ئۆزگەرتىش تۈرىگە سېلىنغان مەبلەغ 9 مىليون 620 مىڭ يۈەن. ۋىلايەت بويىچە توغرا لىنىيىلىك بىرلىشىش ۋە تېخنىكا ھەمكارلىقى، كېلىشىم تۈرى جەمئىي 30 بولۇپ، 22 تۈر ئەملىيلەشتى. مۇشۇ بىر يىلدا كىرگۈزۈلگەن مەبلەغ 22 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە، ئاشۇرۇلغان سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 310 نەچچە مىڭ يۈەنگە، يارىتىلغان باج - پايدا 104 مىڭ 700 يۈەنگە، مەھسۇلات تۈرى 33 كە يەتتى.

يىلىنىڭ بېشىدا ئاقسۇ ۋىلايىتى سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ قازاقستان جۇمھۇرىيىتى بىلەن قارا كۆل قوشقىرى كىرگۈزۈش كېلىشىمى ئىمزالىدى؛ 10 - ئاينىڭ 13 - كۈنى يەنە مۇشۇ دۆلەتنىڭ چارۋىچىلىق ۋەكىللەر ئۆمىكى بىلەن ئىككى تۈرلۈك ئىقتىسادىي تېخنىكا كېلىشىمى ئىمزالىدى.

مۇشۇ بىر يىلدا ۋىلايەت بويىچە قاتناش - ترانسپورت تارماقلىرى تاشيولدا توشۇغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 143 مىليون 730 مىڭ تونناكىلومېتر غا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 403 مىليون 950 مىڭ ئادەم/كىلومېتر غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسىپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 13 مىليون 302 مىڭ 400 يۈەنگە، خەت - ئالاقە ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 13 مىليون 176 مىڭ يۈەنگە، پوچتا - تېلېگراف كەسپىي كىرىمى 13 مىليون 205 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

1991 - يىلى ۋىلايەت بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 812 مىليون 600 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 214 مىليون 850 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكىسى %45 نى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكىسى %32 نى، يەككىلەرنىڭ %23 نى ئىگىلەيدۇ. مۇشۇ بىر يىلدا تاشقى سودا بويىچە تاۋارلارنىڭ سېتىۋېلىنىش ئومۇمىي قىممىتى 84 مىليون 174 مىڭ 600 يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ يىلى ۋىلايەت بويىچە تىزىملانغان ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانا 2219 غا، خادىمى 80 مىڭ 286 گە يەتتى؛ كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانا 2229 غا، خادىمى 25 مىڭ 582 گە يەتتى. يىل ئاخىرىدا سودا بازىرى 111 گە، يىللىق پۈتۈشۈلگەن سودا سوممىسى 194 مىليون 630 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يەككە سودا - سانائەتچى ئائىلىسى 15 مىڭ 598 گە، يەككە سودا - سانائەت بىلەن شۇغۇللانغۇچىلار 25 مىڭ 470 كە، يىللىق مەھسۇلات قىممىتى ۋە تىجارەت سوممىسى 278 مىليون 270 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە پارچە سېتىلىش سوممىسى 198 مىليون 770 مىڭ يۈەن. ۋىلايەت بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 116 مىڭ 707 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 241 مىليون 664 مىڭ 700 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 640 يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا شەھەر - يېزىلاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 4960 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارغا ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 1040، كوللېكتىپ كارخانىلارغا ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 2292؛ 11 - ئاينىڭ بېشىدا دەسلەپكى قېتىمدا تارىم نېفىت قىدىرىش - ئېچىش قوماندانلىقى شتابىغا 112 ئەمگەكچى ئەۋەتىپ بېرىلدى. ۋىلايەت بويىچە بانكىغا ئامانەت قويۇلغان ھەر خىل پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 2 مىليارد 52 مىليون يۈەنگە يەتتى. ۋىلايەتتىكى پاراۋانلىق كارخانىسى توققۇز، ئىشچى - خىزمەتچىسى 284، بۇنىڭ ئىچىدە مېيىپلار 132؛ مۇشۇ يىلى يارىتىلغان مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليون 103 مىڭ 500 يۈەن، پايدا 123 مىڭ 400 يۈەن. ۋىلايەت بويىچە جەمئىي 416 مىڭ يۈەن نامرات ئائىلارغا يار - يۆلەك بولۇش مەبلىغى توپلىنىپ، 3900 كىلوگرام ئۇرۇق، 211 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت، 15 تۈياق چوڭ چارۋا، 13 ئېشەك ھارۋىسى، 61 باشقا ئىشلەپچىقىرىش قورالى سېتىۋېلىندى. 1991 - يىلى ۋىلايەت بويىچە ستراخۇانىيە كەسپىي ئومۇمىي كىرىمى 13 مىليون يۈەن (ستراخۇانىيە پۈلى كىرىمى 9 مىليون 400 مىڭ يۈەن، زاپاس مەبلەغ كىرىمى 3 مىليون 600 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، يىللىق پىلان %130 ئورۇندالدى. ستراخۇانىيە كەسپى بويىچە ئومۇمىي چىقىم 3 مىليون 240 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە، تۆلەم سوممىسى 2 مىليون 960 مىڭ يۈەن، قايتۇرۇپ بېرىلگىنى 201 مىڭ يۈەن)، ئۇنۇمۇبرسال تۆلەم نىسبىتى %30 بولدى. مۇشۇ بىر يىلدا 320 ساياھەت ئۆمىكى، گۇرۇپپىسىدىكى 6000دىن ئارتۇق ئادەم (قېتىم) كۆتۈۋېلىندى؛ تىجارەت سوممىسى 1 مىليون 200 مىڭ يۈەندىن كۆپەرەككە، پايدا 300 مىڭ يۈەندىن كۆپەرەككە يەتتى.

1991 - يىلى ۋىلايەتتىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردىكى پەن - تېخنىكا

خادىمى (ئوقۇتقۇچىلار بۇنىڭ سىرتىدا) 13 مىڭ 205 كە يەتتى. باي ناھىيىسىنىڭ تېرەك بازىردىن باشقا يېزا - بازارلىرىنىڭ ھەممىسىدە يېزا - بازار دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى قۇرۇلدى ھەمدە پەن - تېخنىكا جەمئىيەتلىرىگە مەخسۇس ۋە قوشۇمچە مەسئۇل خادىملار سەپلەندى. ژىلايەت بويىچە ناھىيە، يېزا، كەنتتىن ئىبارەت ئۈچ دەرىجىلىك يېزا كەسپىي تېخنىكا ئىلمىي تەتقىقات جەمئىيىتىدىن 272 سى بار، ئون پەننى ئومۇملاشتۇرۇش مۇلازىمەت گەۋدىسى قۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ھەر قايسى قاتلاملار بويىچە 1190 قارار پەن - تېخنىكا تەربىيىلەش كۇرسى ئېچىلىپ، 146 مىڭ 654 نادەم (قېتىم) تەربىيىلەندى. 90 مىڭغا يېقىن نادەم يېزا ئىگىلىكىدە ئەسقاتىدىغان بىردىن ئىككىگىچە يېزا ئىگىلىك تېخنىكىسىنى ئىگىلىۋالدى، 522 كىشى «دېھقان تېخنىك» دېگەن ئۇنۋانغا ئېرىشتى. شۇ يىلى 82 تۈرلۈك يېڭى تېخنىكا، يېڭى مۇۋەپپەقىيەت كېڭەيتىلدى، ئىقتىسادىي ئۈنۈم 85 مىليون يۈەندىن كۆپرەككە يەتتى؛ 4185 نامرات ئائىلىگە پەن - تېخنىكا تارقىلىق يار - يۆلەك بولۇنۇپ، 2979 ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى؛ 268 قېتىم پەننى ئومۇملاشتۇرۇش دوكلات يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، 52 قارار پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈلدى، 913 قېتىم ئىلمىي تەربىيۋى كىنو فىلىمى ۋە سىنئالغۇ قويۇپ بېرىلدى، 172 قېتىم تېخنىكىلىق ماھارەت كۆرسىتىش ۋە تېخنىكا ئىش ئورنى يىغىنى ئۈيۇشتۇرۇلدى، پەننى ئومۇملاشتۇرۇش بويىچە 227 تەشۋىقات ماشىنىسى (قېتىم) چىقىرىلدى؛ 67 مىڭ نوسخىدىن ئارتۇق پەننى ئومۇملاشتۇرۇش ماتېرىيالى ۋە پەننى ئومۇملاشتۇرۇش كىچىك گېزىتى بېسىپ تارقىتىلدى، «ئاقسۇ پەن - تېخنىكا گېزىتى» نىڭ ئۈيغۇرچىسى 19 سان چىقىپ، 75مىڭ نوسخىدىن ئارتۇق تارقىتىلدى. ژىلايەت بويىچە ئىلمىي جەمئىيەت (ئۈيۇشما) 140 قا، ئەزاسى 14 مىڭ 900 گە يەتتى. ژىلايەت، ناھىيىدىن ئىبارەت ئىككى دەرىجە بويىچە 55 قېتىم ئىلىم ئالماشتۇرۇش مۇھاكىمە يىغىنى ئۆتكۈزۈلۈپ، 154 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى. پەن - تېخنىكا مەسلىھەتچىلىكى بويىچە مۇلازىمەت قىلىش تەشكىلاتى 53 كە، خىزمەتچىسى 396 گە يەتتى. شۇ يىلى ژىلايەت تەۋەلىكىدىكى ئۆچكىنىڭ تۈرەلمىسىنى كۆچۈرۈش سىنىقىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئىشلىدى. بۇ، شىنجاڭدا تېخى تۇنجى قېتىملىق ئىش. تۇنجى نۆۋەتلىك بىئولوگىيە بويىچە 100 تۈرلۈك مۇۋەپپەقىيەتنى ئالماشتۇرۇش ھەمدە ئىلمىي ماقالىلەرنى باھالاش يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى. مەملىكەتلىك تۇنجى نۆۋەتلىك ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ھاشاراتلارنى تەكشۈرۈش مۇسابىقىسى ۋە ئىلمىي ماقالە مۇھاكىمە يىغىنىدا 13 ئەۋرىشكە ۋە ئۈچ ئىلمىي ماقالە مۇكاپاتقا ئېرىشتى. بۇنىڭ ئىچىدە بىر تۈر 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. 9 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن 10 - كۈنىگىچە ژىلايەت بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك مەكتەپلەرنىڭ ئېستېتىك تەربىيە بايرىمى ئۆتكۈزۈلدى.

ژىلايەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 123 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 97)، ئوقۇغۇچىسى 50 مىڭ 266 (مىللىي ئوقۇغۇچى 39 مىڭ 592)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 1003 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 914)، ئوقۇغۇچىسى 227 مىڭ 131 (مىللىي ئوقۇغۇچى 209 مىڭ 410)؛ تۈرلۈك ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكۇم يەتتە، ئوقۇغۇچىسى 3057 (مىللىي ئوقۇغۇچى 2061)؛ چوڭلار ئالىي، ئوتتۇرا تېخنىكۇمى ئىككى، ئوقۇغۇچىسى 520 (مىللىي ئوقۇغۇچى 312)؛ چوڭلار تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلەپ يېتىشتۈرۈش مەكتىپى يەتتە، ئوقۇغۇچىسى 280 (مىللىي ئوقۇغۇچى 240). مۇشۇ يىلى ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 11 مىليون 830 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ژىلايەتتىكى تۈرلۈك كىنو قويۇش ئورنى 184، مۇشۇ بىر يىلدا 48 مىڭ 829 قېتىم كىنو قويۇلدى. كۆچالىق كىچىك ناخشىچى، گۈلزار مەملىكەتلىك ئاز مانلىق مىللەت ئۆسمۈرلىرىنىڭ ناخشا ئېيتىش مۇسابىقىسىدە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئاقسۇ شەھىرىدىن ئەبجان يالغۇز كىشىلىك ناخشا ئېيتىش، يالغۇز مۇزىكا چېلىش، يالغۇز كىشىلىك ئۈسسۇل ئويناش

مۇسابىقىسىدە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى تەبرىكلەش مۇناسىۋىتى بىلەن ئۇيغۇشتۇرۇلغان شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت ئەسەرلىرى كۆرگەزمىسىدە جۇڭخۇاكۇن سىزغان «گۈلى ۋە گۈل» دېگەن جۇڭگوچە رەسىم 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، جىياڭ مىڭيى ئىشلىگەن «قۇتلۇق زېمىن» ناملىق ئويما رەسىم ۋە چېن خاۋ ئىشلىگەن «ئويغانغان تۈپراق» ناملىق ئويما رەسىم 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. 4 - ئايدىن 6 - ئايغىچە ئاپتونوم رايونلۇق ئارخېئولوگىيە تەتقىقات ئورنى قىزىل دەرياسىنىڭ شەرقىي قىرغىقىدىن برونزا دەۋرىگە ئائىت 38 قەدىمكى قەبرىدىكى جەسەتلەرنى قېزىۋالدى. ۋىلايەت بويىچە 294 تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 4816 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 4806 كېسەل كارىۋىتى بار. شۇ يىلى ۋىلايەتلىك 1 - دوختۇرخانا يەنە بىر قېتىم «مەملىكەت بويىچە تازىلىقتا ئىلغار ئورۇن» دېگەن نامغا ئېرىشتى. 1991- يىلى ئاقسۇ ۋىلايىتى يەتتە ۋەكىللەر كومانداسى تەشكىللەپ، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك يەتتە تۈردىكى مۇسابىقىگە قاتناشتۇردى، تەنھەرىكەتچىلەر جەمئىي سەككىز ئالتۇن مېدال، سەككىز كۈمۈش مېدال، ئالتە مىس مېدالغا ئېرىشتى. شۇ يىلى ۋىلايەتلىك ياشانغانلار تەنتەربىيە جەمئىيىتى مەملىكەتلىك ئىلغار تەنتەربىيە جەمئىيىتى بولۇپ باھالاندى. 7 - ئايدا ۋىلايەتلىك سۇ ئۈزۈش كۆلى پۈتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ۋىلايەتتە يېزا - بازاردىن يۇقىرى ھەر تۈرلۈك تەنھەرىكەت يىغىنىدىن 265 تۈر قېتىم ئۆتكۈزۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقان، چارۋىچىلار تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى 99 قېتىم بولۇپ، مۇسابىقىگە قاتناشقان تەنھەرىكەتچى 49 مىڭ 794 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى.

1991 - يىلى ۋىلايەت بويىچە نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى ‰18.84، ئۆلۈش نىسبىتى ‰6.13، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى ‰12.7 بولدى. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇس 1 مىليون 733 مىڭ 300 گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 35 مىڭ 800 ئادەم كۆپەيدى. ئومۇمىي نوپۇس ئىچىدە ئۇيغۇرلار 1 مىليون 359 مىڭ 800 گە يېتىپ، 17 مىڭ 700 ئادەم كۆپەيدى؛ خەنزۇلار 351 مىڭ 300 گە يېتىپ، 17 مىڭ 700 ئادەم كۆپەيدى؛ باشقا مىللەت ئاھالىسى 22 مىڭ 200 گە يېتىپ، 400 ئادەم كۆپەيدى.

مۇشۇ بىر يىلدا ۋىلايەتتە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە 275 ئىلغار كوللېكتىپ مەيدانغا كەلدى. باي ناھىيىسىگە ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن «ئىككىنچى ھىمايە قىلىشتا ئۈلگىلىك ناھىيە» دېگەن نام بېرىلدى.

☆ دۇنيا بانكىسىدىن قەرز ئېلىپ قۇرۇلىدىغان يېزا ئىگىلىكىنى ئۈنۈملۈك تەرەققىي قىلدۇرۇشتىكى نۇقتىلىق تۈر — ئۆگەن دەرياسى سۇغىرىش رايونىنىڭ دېھقانچىلىقىغا ئىشلىتىلىدىغان سۇغىرىش، سۇ چىقىرىۋېتىش ۋە مۇھىت ئاسراش تۈرى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇلدى.

☆ 7 - ئايدا باي ناھىيىسىنىڭ قىزىل سۇ ئامبىرىغا سۇ قاچىلاش باشلاندى. 10 - ئايدا لايىھىدىكى گېنېراتورلىرىنىڭ سىغىمچانلىقى 6500×4 كىلوۋات كېلىدىغان سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1 - گېنېراتور گۇرۇپپىسى مىناق تەرىقىسىدە ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى.

تەن لى

ئاقسۇ شەھىرى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

3 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: مەمتاۋلا نىياز؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ماۋرېنئەن، قادىر ئىسمائىل، مۇھەممەت ساۋۇت، بۇۋۇنىيازخان سېتىنىياز، سۈن جياگۈاڭ (3 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى).

شەھەر باشلىقى: نىياز گايىت؛ مۇئاۋىن شەھەر باشلىقلىرى: نىڭ يىڭكۇي، دۇڭ جىشۇ، ئەمەت ھەلەك، لى ئەنجىن؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل

مۇئاۋىن شەھەر باشلىقى: ئوبۇل ئابلا.

سىياسىي كېڭەش 3 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: بەي جېنجۇڭ (10 ـ ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)؛ شىن پۇمىن (10 ـ ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ياڭ چۈەنفا، مۇھەممەت ھاپىز، يۇنۇس قۇربان، نىياز ئەمەت، مەتنىياز ھېيت (6 ـ ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، جاۋۋېنسەي (3 ـ ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: سادىق داۋۇت.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: كىبىر ھاشىم.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

ئاقسۇ شەھىرىنىڭ 1991 ـ يىللىق مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 251 مىليون 311 مىڭ 300 يۈەن (1990 ـ يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 259 مىليون 602 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 38.7% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 431 مىليون 175 مىڭ 800 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 432 مىليون 273 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، 24.3% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 229 مىليون 346 مىڭ 200 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 237 مىليون 724 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 28.9% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 52 مىليون 720 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئومۇمىي چىقىم 38 مىليون 790 مىڭ يۈەن بولدى.

شەھەر بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 214 مىليون 89 مىڭ 600 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 209 مىليون 280 مىڭ 300 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 23.2% ئاشتى. شەھەر بويىچە 472 مىڭ مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 98 مىڭ 533 توننا ئاشلىق، 14 مىڭ 458 توننا پاختا، 2133 توننا ياغلىق دان، 83 مىڭ 178 توننا قىزىلچا، 51 توننا قۇلماق ئېلىندى. 11 مىڭ 574 مو يەرگە يازلىق كۆكتات تېرىلىپ، 34 مىڭ 700 توننا كۆكتات ئېلىندى، 14 مىڭ 162 مو يەرگە قىشلىق كۆكتات تېرىلىپ، 33 مىڭ 200 توننا كۆكتات ئېلىندى. 267.3 مو يەردە 619 كۆكتات پارنىكى بار، 1239.5 مو يەردە لاپاس ياسالدى، 1878 مو يەرگە سۇلياۋ يوپۇق يېپىلىپ كۆكتات تېرىلدى. 12 مىڭ 310 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ماتېرىيال ئورمىنى 166 مو، يېقىلغۇ ئورمىنى 655 مو، ئىقتىسادىي ئورمان 2247 مو (90 مو ياڭاقزارلىقمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، باشقا ئورمان 9242 مو؛ 610 مىڭ تۇپ پارچە ـ پۇرات كۆچەت تىكىلدى؛ ئۇزۇنلۇقى 156.9 كىلومېتر، كۆلىمى 2708.5 مو كېلىدىغان 261 ئورمان بەلبېغى كۆپەيتىلدى، كونا ـ يېڭى باغلارغا 71 مىڭ 800 تۇپ مېۋىلىك كۆچەت تولۇقلاپ تىكىلدى؛ 2400 مو يەردە ئۇجمە كۆچىتى ئۆستۈرۈلدى. 10 مىڭ 343 توننا مېۋە ـ چېۋە ئېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە، ئالما 2198 توننا، نەشپۇت 539 توننا، ئۇزۇم 2640 توننا، شاپتۇل 1469 توننا، ئۆرۈك 3363 توننا، چىلان 50 توننا، باشقا مېۋە ـ چېۋىلەر 84 توننا؛ 320 توننا ياڭاق ئېلىندى. شەھەر رايونىدا كۆكۈلمەيدان كۆلىمى 420.5 مو قوشۇلدى، يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى 25.6% كە يەتتى. يىل ئاخىرىدا 363 مىڭ 500 تۇياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 3009 توننا گۆش، 539 توننا سۈت، 251 توننا قوي يۇڭى، 119 توننا چۇپۇر، 5577 كىلوگرام ئۆچكە تىۋىتى، 3500 پارچە كالا تېرىسى، 47 مىڭ 900 پارچە قوي تېرىسى، 28 مىڭ 900 پارچە ئۆچكە تېرىسى ئېلىندى. 287 مىڭ 100 ئۆي قۇشى بېقىلىپ، 636 توننا تۇخۇم ئېلىندى. 452 توننا بېلىق تۇتۇلدى؛ 125 مو شاللىقتا بېلىق بېقىلدى، بىرلىك مەھسۇلاتى 22 كىلوگرامغا يەتتى. شەھەر بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 45 مىڭ 829 كىلوۋاتقا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە زەنجىر تاپانلىق تراكتور 142گە، چوڭ، ئوتتۇرا چاقلىق ماشىنا ـ تراكتور 413كە، كىچىك تۆت چاقلىق تراكتور

1346گە، كومباين بەشكە يەتتى؛ مۇشۇ بىر يىلدا يېڭا ئىگىلىك ماشىنىلىرى ئورۇندىغان ئومۇمىي مەشغۇلات مىقدارى 4 مىليون 100 مىڭ ئۇلچەملىك موغا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 13 مىڭ تونىا خىمىيۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى، يېزىلاردا 1 مىليون 428 مىڭ 100 كىلوۋات ساەت توك ئىشلىتىلدى. ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا 15 مىليون 269 مىڭ 400 يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى. 6643 مو بوز يەر ئېچىلدى، 92 مىڭ 500 مو يەر تۇزلەندى. 19 مىڭ 900 مو تۇۋەن ھوسۇللۇق ئېتىز ئۇزگەرتىلدى، 6150 مېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەك ياسالدى، 1011 توغان، 423 كۆۋرۈك ۋە سۇئىگۈچ ياسالدى، 8. 32كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا زەيكەش چېپىلدى، 3. 90 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى سۇغىرىش ئۆستىگى رېمونت قىلىندى، يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 35 مىليون 29 مىڭ 200 يۈەنگە يەتتى.

ساناەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 139 مىليون 10 مىڭ يۈەن (ئۇزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 127 مىليون 970 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 53. 23% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى 36. 26% نى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى 57. 76%نى، يەككە ئىگىلىكتىكىسى 5. 98%نى ئىگىلىدى. مۇشۇ بىر يىلدا 9 مىليون 260 مىڭ كىلوۋات ساەت توك، 2216 تونىا سۇلياۋ ياسالما (بۇنىڭ ئىچىدە سۇلياۋبوۋۇق 1630 تونىا)، 18 مىڭ 299 تونىا سېمونت، 1750 تونىا بېتون ياسالما، 956 كۇب مېتر سېمونت ياسالما، 70 مىڭ دانە سېمونت خىش، 78 مىليون 920 مىڭ دانە خىش، 36 تونىا گەچ، 3194 كۆادرات مېتر بىلەنمە تاش تاختا، 314 تونىا كۆمۈر قېتىشمىسى، 840 تونىا گۈڭگۇرت كىسلاتاسى، 196 تونىا كاربىد ئىشلەپچىقىرىلدى، 7 مىليون 350 مىڭ تونىا (تەمىنلەنگەن مىقدارى 6 مىليون 900 مىڭ تونىا) تۇرۇبا سۇيى بىلەن تەمىن ئېتىلدى، 40 مىڭ 895 تونىا ئۇن، 409 تونىا سۇ بېغى، 1462 تونىا يەم - بوغۇز، 10 تونىا كونسېرۋا، ئۇچ تونىا ئىچىملىك، ھاراق، 834 تونىا ئىسپىرتسىز ئىچىملىك، 11 تونىا خورما قاق، 40 مىڭ جۈپ پايپاق، 246 مىڭ جۈپ پەلەي، 9744 تونىا ساپ پاختا، 17مىڭ 130 قۇر كىيىم - كېچەك (بۇنىڭ ئىچىدە خۇرۇم كىيىم - كېچەك 1717 قۇر)، 142 مىڭ 164 پار لاتا خەي، 400 دانە ئۇي جاھازى، 185 كۋادرات مېتر گىلەم، 568 تونىا تەڭشەلگەن ئارىلاش بىرىكمە ئوغۇت ئىشلەپچىقىرىلدى. 1991 - يىلدىكى يېڭى قۇرۇلۇش تۇرى — قىزىلكۆۋرۈك ئېلېكتر ئىستانسىسىغا 2 مىليون 10 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى؛ قۇرۇلۇۋاتقان قۇرۇلۇش تۇرى 97 بولۇپ، جەمئىي 15 مىليون 670 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى؛ 87 تۇر ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلدى. يۇلارغا جەمئىي 3 مىليون 770 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. شۇ يىلى شەھەرلىك سۇلياۋ زاۋۇتى سېتىۋېلىش شەكلىدە شەھەرلىك ياغاچ چوكا زاۋۇتىنىپۈتۈنمال - مۇلكى ۋە 810 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق قەرزى بىلەن ئۆزىگە قوشۇۋالدى. ساناەت كارخانىلىرى ئەتىرگۈل ھىدلىق ئۇزۇم ھارىقى، بىرىكمە ئوغۇت قاتارلىق يېڭى مەھسۇلاتلارنى يارىتتى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇككە 17 مىليون 680 مىڭ يۈەن، ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 8 مىليون 830 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش تۇرىگە 2 مىليون 650 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. كۆپەيتىلگەن ئاساسلىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى مۇنۇلاردىن ئىبارەت: تۇرۇبا سۇيى كۇنىگە 3000 تونىا، ئوقۇغۇچىلار ئورنى 925، خىمىيۋى ئوغۇت يىلىغا 3000 تونىا، سۇلياۋ ياسالمىسى يىلىغا 2500 تونىا، سۇ يېغى كۇنىگە 10 تونىا، يېمەك - ئىچمەك تور - نۇقتىسى 103 كۋادرات مېتر. مۇشۇ بىر يىلدا شەھەرگە قاراشلىق قاتناش - تىرانسپورت كارخانىلىرى تاشيولدا توشۇغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 1 مىليون 980 مىڭ 300 تونىا/كىلومېتر غا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 8مىليون775مىڭ ئادەم/كىلومېتر غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 6 مىليون 28 مىڭ 400 يۈەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 104 مىليون 300

مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىشى سوممىسى 19 مىليون 870 مىڭ يۈەن. ھەر خىل مۇلۇكچىلىكتىكى ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسىدا ئىگىلىگەن نىسبىتى مۇنداق بولدى: ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 98.18% نى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 58.28% نى، يەككە ئىگىلىكتىكىسى 44.52% نى ئىگىلىدى. مۇشۇ يىلدا ئاقسۇ شەھىرىدە ساياھەتتە بولغۇچىلار 8899 (چەت ئەللىك 7419، جۇڭگو مۇھاجىرلىرى 1320، شياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەنلىك قېرىنداشلار 160) غا يەتتى، ساياھەت كەسپىدىن 180 مىڭ يۈەن تاشقى پېرېۋوت كىرىم قىلىندى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 781 يۈەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 8946 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 19 مىليون 212 مىڭ 900 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 708 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 217 نامرات ئائىلىدىكى 1026 كىشى

سىگە يار - يۆلەك بولۇندى، يىل ئاخىرىدا ھەممىسى نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. نامرات ئائىلىلەرگە 9670 كىلوگرام خىمىيىۋى ئوغۇت، 250 كىلوگرام سۇلياۋ رەخت، 3515 كىلوگرام ئۇرۇق، 240 تۇياق كۆچمە قوي، 517 ئىش كۈنى ئەمگەك ياردەم بېرىلدى، 5343 يۈەنلىك ھەر خىل باج، خىراجەت كەچۈرۈم قىلىندى. شەھەر بويىچە ئەنخۇي قاتارلىق ئاپەت بولغان رايونلارغا 240 مىڭ يۈەن ئىئانە قىلىندى. ئالتە ياشانغانلار ساناتورىيىسىدىكى 63 كىشىنىڭ ھەر بىرىگە ھەر ئايدا 50 يۈەن تۇرمۇش ياردەم پۇلى تارقىتىپ بېرىلدى. ھەمكارلىق كاسسىسى توپلىغان زاپاس فوند 298 مىڭ 357 يۈەنگە، زاپاس ئاشلىق ھەيئىتى توپلىغان زاپاس ئاشلىق 103.468 تونناغا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ھەربىي سەپتىن چېكىنگەن 37 كىشى ئورۇنلاشتۇرۇلدى. مەجرۇھ ھەربىيلەر ۋە ئىنقىلابىي قۇربانلار، ھەربىيلەر ئائىلە تاۋابئاتلىرىغا 190 مىڭ يۈەن ئەپەقە پۇلى تارقىتىپ بېرىلدى. 130 مىڭ يۈەن ئىجتىمائىي قوتقۇزۇش پۇلى، 55 مىڭ يۈەن ئاپەتتىن قوتقۇزۇش پۇلى تارقىتىلدى.

ھەر بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمىدىن 4438ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 22، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 582. مۇشۇ يىلى 126 مەمۇرىي خادىم ۋە تېخنىك 169 مىڭ مو يەرنى، 60 مىڭ چارۋىنى، 900 قاپ پىلىنى ھۆددىگە ئېلىپ، ھەممىسىدىن مول ھوسۇل ئالدى، 4 مىليون 691 مىڭ 600 يۈەن پايدىنى ئارتۇق يارىتىپ. شەھەر بويىچە 125 مەمۇرىي كەنتكە 80 نەپەر پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن كەنت باشلىقى سەپلەندى؛ يېزا - مەيدانلاردا 642 پەن - تېخنىكا گۇرۇپپىسى، 17 كەسپىي تېخنىكا تەتقىقات جەمئىيىتى قۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىل ئىچىدە 89 قارار يېزا دەرىجىلىك ھەر خىل پەن - تېخنىكا جەھەتتىن تېز يېتىشتۇرۇش كۇرسى ئېچىلدى، بۇنىڭغا قاتناشقانلار 27 مىڭ 745 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. شەھەردىكى ئوتتۇرا مەكتەپ توققۇز (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ مەككىز)، ئوقۇغۇچىسى 4272 (مىللىي ئوقۇغۇچى 3442)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 101 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 93)، ئوقۇغۇچىسى 29 مىڭ 223 (مىللىي ئوقۇغۇچى25 مىڭ408)؛ ئوتتۇرا تېخنىكۇم بىر؛ بالىلار باغچىسى بىر؛ مۇشۇ بىر يىلدا ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 360 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. تۆت يېزىدا يېزا مەدەنىيەت مەركىزى، 111 كەنتتە مەدەنىيەت ئۆيى قۇرۇلدى؛ شەھەر رايوندىكى يەتتە ئاھالىلەر كومىتېتىدا مەدەنىيەت ئۆيى، تۆت ئىش بېجىرىش ئورنىدا مەدەنىيەت مەركىزى قۇرۇلدى. شەھەر بويىچە 11 تىببىي داۋالاش - مەھەلە ئاپىپاراتى، 360 كەسپىي مەھەلە تېخنىكا خادىمى، 442 كېسەل كارىۋىتى بار. 66% كەنتتە ساقلىق ساقلاش ئۆيى قۇرۇلدى. مۇشۇ يىلى سۈنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 500 مىڭ 700 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 5150 يۇرۇش باسما قۇدۇق ئورنىتىلدى. بەش يېزا، بىر مەيداندىكى يېزىلىق ھۆكۈمەت تۇرۇشلۇق جايغا ۋە قۇمباش يېزا

4 ـ چوڭ ئەترىتىگە جەمئىي 36.1 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ تۇرۇبىسى ئورنىتىلدى، 1134 ئائىلىلىك كەنت ئاھالىسى تۇرۇبا سۇيى ئىشلىتىدىغان بولدى. مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىي 13 مىڭ 920 ئائىلە (قېتىم) نىڭ يېمەكلىك تازىلىقىغا نازارەت قىلىنىپ، 218 ئائىلىگە مەمۇرىي جازا بېرىلدى.

1991 ـ يىلى ئاقسۇ شەھىرى ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن «پاكىز شەھەر» بولۇپ باھالاندى. 9 ـ ئايدا شەھەر بويىچە 3 ـ نۆۋەتلىك دېھقان، چارۋىچىلار تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقە تۈرى ئونغا، تاماشىبىن 130 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى.

☆ 3 ـ ئاينىڭ 6 ـ كۈنى بېيجىڭ ۋاقتى سائەت 20دىن توققۇز مىنۇت ئۆتكەندىن تارتىپ سائەت 21دىن توققۇز مىنۇت ئۆتكەنگە قەدەر ئاقسۇ شەھەر رايونىدا تارىختا ئاز كۆرۈلىدىغان ئۇششاق يېغىن ياغدى، ھۆل ـ يېغىن مىقدارى 2.1 مىللىمېترغا يەتتى.

☆ 4 ـ ئاينىڭ 9 ـ كۈنىدىن 19 ـ كۈنىگىچە ھاۋا تېمپېراتۇرىسى تېز تۆۋەنلەپ، ئېغىر دەرىجىدە ئۇششۇك ئاپىتىنى كەلتۈرۈپ چىقاردى، تېرىلىپ بولغان 78 مىڭ مو يەردىكى كۆممىقوناق، 30 مىڭ مودىن ئارتۇق يەردىكى كېۋەز ئۇرۇقى سېسىپ كېتىپ، 1 مىليون 621 مىڭ يۈەن ئىقتىسادىي زىيان بولدى.

☆ 9 ـ ئايدا مەملىكەت بويىچە «مەشئەل» يۇقىرى، يېڭى تېخنىكا ۋە مەھسۇلاتلارنى كۆرگەزمە قىلىپ باھالاش يىغىنىدا، ئاقسۇ شەھەرلىك گەج تالالىق تاختاي زاۋۇتى تەتقىق قىلىپ ياساپ مۇۋەپپەقىيەت قازانغان ئانىئورگانىك ماددىنى ياغاچ ئورنىدا ئىشلىتىش يېڭى نەتىجىسى كۈمۈش مېدالغا ئېرىشتى.

☆ 10 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنى دۆلەت يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى مەملىكەت بويىچە يەر ئېچىشتا ئىلغار ناھىيە (شەھەر) لەرنى ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش ئارقىلىق تەقدىرلىگەندە، ئاقسۇ شەھىرىمۇ شەرەپ تاختىسىدىن ئورۇن ئالدى.

☆ يېزىلاردا تۇنجى قېتىم ئون يۇلتۇزلۇق مەدەنىيەتلىك ئائىلىلەرنى نۇقتىدا سىناق قىلىپ باھالاش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. سىناق نۇقتىسى قىلىنغان ئىككى كەنتتىكى ئومۇمىي ئائىلە 401، بەشتىن يۇقىرى يولتۇزلۇق تاختا ئېسىشقا مۇيەسسەر بولغان ئائىلە 248 بولۇپ، ئومۇمىي ئائىلە سانىنىڭ 62 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى.

يالڭ جىپىڭ

ئاقسۇ كوناشەھەر ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

7 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: تۇنىياز ھوشۇر؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ئەمەت مەمتاۋلا، جالڭ جيەنرۇڭ، نىساخان ئاۋۇت، كامىل ياقۇپ، ئابلەت ھاجى، خې زىيەن.

ھاكىمى: ئىبراھىم نۇر؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: لەي تۇڭچىڭ، ئالىم ھەسەن (قىرغىز)، كەنجى ھاپىز، ليۇيۇلىن؛ پەن ـ تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: مېڭ جىئەن (11 ـ ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى).

سىياسىي كېڭەش 7 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ليۇچۇنتاڭ؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: راخمان نۇر (8 ـ ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، چى يۇسەي، لى شۇمېي (ئايال، 11 ـ ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، خەي ۋەنيىڭ (خۇيزۇ)، مۇھەممەت ئىمىن، ئالىم قارىھاجى.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: مەخمۇت مامۇت.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ھەمدۇللا سىدىق.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1981 ـ يىلى ئاقسۇ كوناشەھەر ناھىيىسىنىڭ

مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 164 مىليون 502 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %14.44 ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 297 مىليون 383 مىڭ 500 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 289 مىليون 113 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، %28.5 ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 137 مىليون 390 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %8.99 ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 3 مىليون 540 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 34 مىليون 370 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 173 مىليون 952 مىڭ 100 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 173 مىليون 712 مىڭ 200 يۈەن) گە يەتتى. ناھىيە بويىچە 557 مىڭ 600 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 92 مىڭ 843 تونىنا ئاشلىق ئېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە شال 33 مىڭ 665 تونىنا؛ 9.6196 تونىنا پاختا، 1722 تونىنا ياغلىق دان، 60 مىڭ تونىنا قىزىلچا، 651 تونىنا قۇلماق ئېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا 19 مىڭ 920 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 1 مىليون 819 مىڭ تۈپ پارچە - پۈرات كۆچەت تىكىلدى، 3071 مو يەردە ئومۇمىي خەلق مەجبۇرىي ئورمان بەرپا قىلدى. 1 مىليون 750 مىڭ تۈپ ئوچمە كۆچەتنى تىكىلدى؛ 7517 تونىنا ھۆل - قۇرۇق مېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 521 مىڭ 700 تۇياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 7.2236 تونىنا گۆش، 2162 تونىنا سۈت، 509 تونىنا قوي يۇڭى، 24 تونىنا ئۆچكە تىۋىتى، 41 تونىنا چۇپۇر، تۆت تونىنا تۆگە يۇڭى، 212 تونىنا تۇخۇم ئېلىندى؛ 250 تونىنا بېلىق تۇتۇلدى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 49 مىڭ 738 كىلوۋاتقا يەتتى. مۇشۇ يىلى يېزىلاردا ئىشلىتىلگەن توك 6 مىليون 120 كىلوۋات سائەتكە، ئىشلىتىلگەن خىمىيىۋى ئوغۇت 13 مىڭ 376 تونىنغا يەتتى. ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 29 مىليون 414 مىڭ 400 يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 2 مىليون 753 مىڭ 600 ئىش كۈنى ئىمگەك قىلىندى؛ 74.9 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، 294.5 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا سۇغىرىش ئېرىقى، 315.69 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا زەيكەش چېچىلدى، 1020 سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى پۈتكۈزۈلدى؛ 4249 مېتر ئۆزۈنلۇقتا كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش توسمىسى ياسالدى، 9353 مېتر ئۆزۈنلۇقتا توسما رېمونت قىلىندى؛ «بەشتە ياخشى» قۇرۇلۇشى بويىچە يۇرۇشلەشتۇرۇلگەن كۆلەم 57 مىڭ موغا يەتكۈزۈلدى؛ 34 مىڭ 159 مو يەر ئېچىلدى. 70 مىڭ 219 مو يەر تۇزلەندى. 25 مىڭ 636 مو تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىز ئۆزگەرتىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن «تەڭرىتاغ لوڭقىسى» مۇسابىقىسىدە ئالقۇ كوناشەھەر ناھىيىسى يەنە بىر قېتىم 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 72 مىليون 159 مىڭ 300 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 69 مىليون 929 مىڭ 300 يۈەن) گە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 13 مىليون 2900 كىلوۋات سائەت توك، 26 مىڭ 7 تونىنا كۆمۈر، 7583 تونىنا تۇز، 3893 تونىنا پىششىقلانغان تۇز، 10 مىڭ 176 تونىنا سېمونت، 70 مىليون 180 مىڭ دانە خىش، 586 تونىنا گەچ، 3746 تونىنا ساپ پاختا، 7614 تونىنا گۈرۈچ، 11 مىڭ 780 تونىنا ئۇن، 271 تونىنا سۇ يېغى، 2002 تونىنا پىۋا، 91 تونىنا ئاق ھاراق، 83 تونىنا سۇت پاراشوكى، 95 تونىنا سۇلياۋ ياسالما، 12 مىڭ 224 قۇر كىيىم - كېچەك، 1778 پار خۇرۇم ئاياغ كىيىم ئىشلەپچىقىرىلدى. شۇ يىلى چوڭ - كىچىك 86 ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرى ئورۇندالدى، ئومۇمىي سېلىنغان مەبلەغ 14 مىليون 88 مىڭ 600 يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى قۇرۇلۇش تۈرى 38، بۇنىڭغا سېلىنغان مەبلەغ 9 مىليون 645 مىڭ 600 يۈەنگە يەتتى. غەيرىي ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى تۈر 48، سېلىنغان مەبلەغ 4 مىليون 443 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ يىلى قۇرۇلۇپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلگەن تۈرلەر مۇنۇلار: ناھىيىلىك مايى خىمىيە سانائىتى

زاۋۇتى، ئاق ھاراق زاۋۇتى، سېمونت تۇرۇبا زاۋۇتى، ئۇن زاۋۇتى، شالچىلىق مەيدانى شال ئاقلاش زاۋۇتى، «ياشلار» دېھقانچىلىق مەيدانى، پاختا زاۋۇتى. ناھىيىلىك بىناكارلىق ماتېرىياللىرى زاۋۇتىنىڭ ئىچى كاۋاك خىش سېخى، پىۋا زاۋۇتى، ئارپا ئۇندۇرمىسى سېخى، ئۇن - ياغ زاۋۇتىنىڭ كۇنجۇرنى نەملەپ ماي تارتىش سېخىدىن ئىبارەت تۇرلەر قۇرۇلۇۋاتىدۇ. قوشۇلغان يېڭى مەھسۇلات 17 خىل. مۇشۇ بىر يولدا ناھىيىلىك ترانسپورت شىركىتى توشۇغان يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 1 مىليون 865 مىڭ 700 ئادەم (قېتىم) گە، يۈك ئوبوروت مىقدارى 7 مىليون 902مىڭ769تونىنا/كىلومېتر غا، ترانسپورت تىجارىتىدىن قىلىنغان كىرىم 2 مىليون 924 مىڭ يۈەنگە يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 575 مىڭ 500 يۈەنگە يەتتى. 11 - ئاينىڭ 8 - كۈنى ئاقسۇ كوناشەھەرناھىيىسىنىڭ تېلېگراف ئالاقىسى مەملىكەت بويىچە مىكرو ئېلېكترونلۇق ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق تېلېگرامما يوللاش تورىغا كىرگۈزۈلۈپ، بۇ ئاستە يەتكۈزۈش شەكلىدىكى تېلېگرامما يوللاش ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 70 مىليون 580 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 22 مىليون 70 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. يىل ئاخىرىدا ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 12 مىڭ 797 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 25 مىليون 688 مىڭ 600 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 1833 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 2 مىليون 967 مىڭ 300 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. يېزىلاردا كىشىنى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىم 624 يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 691 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. بازار - يېزا ئاھالىلىرىنىڭ بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 59 مىليون 270 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە كەسپىي تېخنىكا خادىملىرىدىن 2071ى بار. بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار پەن - تېخنىكا خادىمى 24. ناھىيىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 23 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 18)، ئوقۇغۇچىسى 6577 (مىللىي ئوقۇغۇچىسى 5728)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 143 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 131)، ئوقۇغۇچىسى 24 مىڭ 184 (مىللىي ئوقۇغۇچى 22 مىڭ 397)، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 1614 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 1403). يېزا ئىگىلىك كەسپىي ئوتتۇرا مەكتىپى بىر (مىللىي مەكتەپ)، ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى بىر (مىللىي مەكتەپ) ئىشچى - خىزمەتچىلەر مەدەنىيەت مەكتىپى بىر. مۇشۇ يىلى ئاقسۇ كوناشەھەر ناھىيىسى مەملىكەت بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونى ماتارىپىدا ئىلغار ناھىيە بولۇپ باھالاندى. 37 تىببىي داۋالاش، سەھىيە، يۇقۇملۇق كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئاپپاراتى، 323 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 322 كېسەل كارىۋىتى بار، پىلانلىق ئىمۇنىتېت، ۋاكسىنا ئەملەش نىسبىتى 89%كە يەتتى. مۇشۇ يىلى ئاقسۇ كوناشەھەر ناھىيىسى مەملىكەت بويىچە پىلانلىق ئىمۇنىتېتتا ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى. ئاپتونوم رايونلۇق ئۆسمۈرلەر چېلىشىش مۇسابىقىسىدە ئاقسۇ كوناشەھەر ناھىيىسى تەنھەرىكەتچىلىرى «ب» گۇرۇپپا ئەركىن چېلىشىش شەكلىدە 68 كىلوگراملىقلار بويىچە 1 - لىككە، 83 كىلوگراملىقلار بويىچە 2 - لىككە ۋە «ئا» گۇرۇپپا 70 كىلوگراملىقلار بويىچە 3 - لىككە ئېرىشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 53 قېتىم يېزا - بازار دەرىجىلىكتىن يۇقىرى تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى. مۇسابىقىگە 23 مىڭ 654 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى.

☆ 2 - ئاينىڭ 28 - كۈنى شالچىلىق مەيدانى ئىشلەپچىقارغان «1 — 78» گۇرۇچى، خۇش پۇراق گۇرۇچ، خۇش پۇراق لومى گۇرۇچىدىن ئىبارەت ئۇچ ئەلا سورتلۇق گۇرۇچ يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن «يېشىل يېمەكلىكلەر گۇۋاھنامىسى» غا

ئېرىشتى. شالچىلىق مەيدانى يېڭا ئىگىلىك مىنىسترلىكى تەرىپىدىن ئالا سۈپەتلىك خۇش پۇراق گۈرۈچ «يېشىل يېمەكلىك» قۇرۇلۇش بازىسى بولۇپ تەستىقلاندى.

☆ 7 ـ ئاينىڭ 1 ـ كۈنى ھاكىم ئىبراھىم نۇرغا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى مەركىزىي كومىتېتى تەشكىلات بۆلۈمى «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر رەھبىرىي كادىر» دەپ نام بەردى.

☆ 8 ـ ئاينىڭ 24 ـ كۈنى ساقلىق ئىككىدىن 40 مىنۇت (بېيجىڭ بازلىق ۋاقتى) ئۆتكەندە، جام يېزىسى «كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى» دېھقانچىلىق مەيدانى تۈيۈقسىز قارا يامغۇر، مۆلدۈرنىڭ زەربىسىگە ئۇچرىدى. 7080 مو يەردىكى ئاشلىق، كېۋەز ئاپەتكە ئۇچرىدى، 620 دېھقان ئائىلىسى ئاپەتكە ئۇچرىدى، بىۋاستە ئىقتىسادىي زىيان 3 مىليون 697 مىڭ 500 يۈەنگە يەتتى.

ۋاڭ يۈڭ

باي ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: مۇھەممەت ئىبراھىم؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: گۈلئايىم ئەزىز، جاڭ رۇخەي، ئىزاق ئىسمائىل، سادىق مۇھەممەت، ئەمەت مامۇت، ۋاڭ يىڭجۇي.

ھاكىمى: ئابلا ئاپپاق؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: شىرئېلى مۇھەممەت، ئابدۇرۇسۇل گايىت، جاۋۇپنچېن، لى جيەنباڭ.

سىياسىي كېڭەش 9 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئاۋيالڭ فەنشۇي؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ماشىجۇن (خۇيزۇ)، ھەسەن سەپەر، مەمتىمىن مۇسايۇۋ، يۈنۈس قارىھاجى، ئايشەم مۇسا.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئابدۇرېھىم شېرىپ.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: سۇلايمان ھاشىم.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

باي ناھىيىسىنىڭ 1991 ـ يىلدىكى مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 151 مىليون 726 مىڭ 800 يۈەنگە، ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 259 مىليون 22مىڭ 500يۈەن(1990 ـ يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 263 مىليون 627 مىڭ يۈەن) گە، مىللىي دارامەت 132 مىليون 110 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 134 مىليون 482 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 7 مىليون 770 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 30 مىليون 240 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 139 مىليون 538 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 144 مىليون 501 مىڭ 800 يۈەن) گە يەتتى. ناھىيە بويىچە 754 مىڭ 600 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 88 مىڭ 586 تونا ئاشلىق، 17 مىڭ 961 تونا ياغلىق دان، 466 تونا قۇلماق، 5767 تونا قىزىلچا، 6688تونا ياڭيۇ، 17 تونا پىلە غوزىسى ئېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا 22 مىڭ 110 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 3965 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى، 2 مىليون 152 مىڭ 300 تۈپ پارچە ـ پۇرات كۆچەت تىكىلدى، 1 مىليون 762 مىڭ تۈپ مەجبۇرىي كۆچەت تىكىلدى، 170 مىڭ 800 تۈپ ئۈجمە كۆچىتى تىكىلدى. شۇ يىلى 6036 مو مېۋىلىك باغ، 977 مو ئۈجمىزارلىق كۆپەيتىلدى. 6900 تونا مېۋە ـ چېۋە ئېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئالما 1955 تونا، ئۈزۈم 1860 تونا، ئۆرۈك 2988 تونا. يىل ئاخىرىدا 589 مىڭ 300 تۈياق چارۋا قالدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا 46 تونا چۈپۈر، 13.17 تونا ئۆچكە تىۋىتى، 4300 پارچە كالا تېرىسى، 75 مىڭ 900 پارچە قوي تېرىسى، 24 مىڭ 500 پارچە ئۆچكە تېرىسى، 627 تونا سوت

ئېلىندى. 2 مىليون 144 مىڭ ئۆي قۇشى بېقىلدى، 385 توننا تۇخۇم ئېلىندى. 103 توننا بېلىق تۇتۇلدى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 51 مىڭ 956 كىلوۋاتقا يەتتى؛ مۇشۇ يىلى 9679 توننا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى، يېزىلاردا 4 مىليون 834 مىڭ 100 كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا 2 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 1 مىليون650 مىڭ ئىش كۈنى ئەمگەك قىلىندى. 60 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، 157 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇغىرىش، سۇ چىقىرىۋېتىش ئۆستىڭى چېپىلدى، 434.4 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇغىرىش، سۇ چىقىرىۋېتىش ئۆستىڭى رېمونت قىلىندى. 98 سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى ياسالدى. ئۇزۇنلۇقى 5600 مېتر كېلىدىغان 16 كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش توسمىسى ياسالدى. ئۇزۇنلۇقى 79 مىڭ 100 مېتر كېلىدىغان 243 كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش توسمىسى رېمونت قىلىندى ۋە چىڭىتىلدى. «بەشتە ياخشى بولۇش» تەلىپى بويىچە 20 مىڭ مو ئېتىز يۇرۇشلەشتۇرۇلدى. 5600 مو بوز يەر ئېچىلدى. 20 مىڭ مو تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىز ئۆزگەرتىلدى. 66 مىڭ مو يەر تۈزلەندى. تۇرۇبا سۈيى قورۇلۇشىدىن ئۇچى، سۇ مۇنارىسى پومپا ئۆيىدىن ئۇچى پۈتكۈزۈلدى. يېڭىدىن بەش ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىلىپ، ئۇچ سۇ مۇنارى ياسىلىپ، 5500 ئادەم، 12 مىڭ تۇياق چارۋىنىڭ سۇ مەسىلىسى ھەل قىلىندى.

سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 54 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 13.94% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 2 مىليون 610 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 71.4 توننا كۆمۈر، 4138 توننا تۇز، 1600 توننا پىششىقلاپ ئىشلەنگەن تۇز، 6700 توننا كوكس، 220 توننا تۇرۇبا، 25 مىليون 240 مىڭ دانە خىش، 8252 توننا ئۇن، 2516 توننا سۇ يېغى، 6190 پار خۇرۇم ئاياغ كىيىم ئىشلەپچىقىرىلدى. شۇ يىلى ئومۇمىي كۆلىمى 41 مىڭ 809 كۋادرات مېتر كېلىدىغان، قۇرۇلۇش ئومۇمىي باھاسى 13 مىليون 959 مىڭ 400 يۈەنگە يېتىدىغان 35 قۇرۇلۇشتا ئىش باشلاندى. 29 مىڭ كۋادرات مېترلىق قۇرۇلۇش پۈتكۈزۈلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ناھىيىلىك ترانسپورت شىركىتى توشۇغان يۈك مىقدارى 469.6 توننىغا، يولۇچى مىقدارى 268 مىڭ 800 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى؛ ترانسپورت كىرىمى 1 مىليون 415 مىڭ 900 يۈەنگە يەتتى؛ پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 739 مىڭ 900 يۈەنگە يەتتى.

ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 81 مىليون 270 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 18 مىليون 290 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا بىلەن تەمىنات - سودا كوپىراتىپلىرىنىڭ تاۋارلارنى ساپ سېتىۋېلىش سوممىسى 47 مىليون 860 مىڭ يۈەنگە، ساپ سېتىش سوممىسى 61 مىليون 30 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدا ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 9277 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 19 مىليون 184 مىڭ 900 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى؛ كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 769 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 1 مىليون 684 مىڭ 400 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 531 يۈەن بولدى. ناھىيە - بازاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغان 399 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى (بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتتىن بولغانلار 277). مۇشۇ بىر يىلدا ھۆكۈمەت نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش ئۈچۈن بۇيرۇپ بەرگەن ماددىي ئەشيالارنىڭ قىممىتى 42 مىڭ 600 يۈەنگە، كوللېكتىپ بۇيرۇپ بەرگەن نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش ماددىي ئەشيالىرىنىڭ قىممىتى 9511 يۈەنگە يەتتى، مۇشۇ بىر يىلدا 216 نامرات ئائىلە ناماتلىقتىن قۇتۇلدى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 63 مىليون 370 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئورنى

يەتتىنگە، ئىجتىمائي پاراۋانلىق چىقىمى 253 مىلياڭ 400 يۈەنگە يەتتى. 1991 - يىلى ناھىيە بويىچە ئاپەتكە ئۇچرىغان يەر كۆلىمى 98 مىلياڭ 69 موغا، زىيان يەتكەن يەر كۆلىمى 76 مىلياڭ 684 موغا، ئىقتىسادي زىيان 7 مىليون 128 مىلياڭ يۈەنگە يەتتى؛ 5675 ئائىلىدىكى 26 مىڭ 633 ئادەم ئاپەتكە ئۇچرىدى. مۇشۇ يىل يىلدا ستراخۇانىيە كىرىمى 1 مىليون 20 مىلياڭ يۈەنگە يەتتى، 220 مىلياڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ناھىيە بويىچە 213 تەبىئي پەن - تېخنىكا خادىمى بار. 167 كەنتتە پەننى ئومۇملاشتۇرۇش مەركىزي گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى. 501 كەنت ئاھالە گۇرۇپپىسىدا پەننى ئومۇملاشتۇرۇش گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى؛ يېزا كەسپي پەن - تېخنىكا ئىلمىي جەمئىيىتىدىن 18ى قۇرۇلدى؛ جەمئىيەت ئەزاسى 260قا يەتتى. ناھىيىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 18 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 16)، ئوقۇغۇچىسى 4645 (مىللىي ئوقۇغۇچى 3563)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 166 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 148)، ئوقۇغۇچىسى 27 مىڭ 483 (مىللىي ئوقۇغۇچى25 مىڭ 227)، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 1525 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 1145). ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى بىر (مىللىي مەكتەپ). مۇشۇ بىر يىلدا سىلىنغان ۋە رېمونت قىلىنغان ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئۈيى 3585 كۋادرات مېتردىن يەتتى. ناھىيە بويىچە 18 تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 430 كەسپي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 435 كېسەل كارىۋىتى بار. مۇشۇ بىر يىلدا يەتتە قېتىم يېزا - بازاردىن يۇقىرى دەرىجىلىك تۇرلۇك تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى. روزى ھېيت مۇناسىۋىتى بىلەن بىر قېتىم دېھقانلار تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى.

☆ 6 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ئىككى قېتىم قارايامغۇر ياغدى. يامغۇر مىقدارى 5.54 مىللىمېتر- غا يەتتى، بۇ، ناھىيە بويىچە ھۆل - يېغىن مىقدارىنىڭ تەخمىنەن 50 پىرسەنتىگە باراۋەر بولدى. قارا يامغۇر كەلتۈرۈپ چىقارغان كەلكۈن ناھىيە بويىچە ئون يېزا - بازارغا تەسىر كۆرسەتتى.

ياڭ شۈەن

كۆچا ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

9 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ھوشۇر ۋايىت؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: تۇردى گېلى، لى باۋفۇ، سۇلايمان ئوسمان، زەيتۇنەم ھېيىت، خۇاڭ ئېنچياڭ، مۇھەممەت پازىل.

ھاكىمى: راخمان رەھىم؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: ياڭ جاۋمۇ (9 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى)، سۇن شۆكۈڭ، ئىبراھىم ئىسمائىل، لى شياۋدۇڭ (5 - ئايدا ۋەزىپىدىن يۆتكەلدى)، داۋۇت ھامۇت؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: ۋاڭ باۋجىن.

سىياسىي كېڭەش 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: توختى تۆمۇر؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: سۇن جاۋسېن، ماگولىياڭ (خۇيزۇ)، ماخياڭ (9 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى)، لى چۈنخۇي، ياقۇپ بايىز، ھامۇت دامۇللا ھاجى، داۋۇت مەخسۇت، ھەسەن دامۇللا ھاجى.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئىسمائىل ھەسەن.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: سۇجەت ئىبراھىم.

ئىقتىسادي ۋە ئىجتىمائي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

كۆچا ناھىيىسىنىڭ 1991 - يىللىق مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمي قىممىتى 564 مىليون 169 مىلياڭ 300 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 536 مىليون 693 مىلياڭ 200 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 15.9% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائي ئومۇمي مەھسۇلات قىممىتى 970 مىليون 61 مىڭ 100 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 915 مىليون

65 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 37% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 429 مىليون 904 مىڭ 900 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 414 مىليون 442 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، 13.9% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىسى 18 مىليون 450 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 47 مىليون 780 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 359 مىليون 795 مىڭ 100 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 355 مىليون 746 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4.79% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 746 مىڭ 800 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 152 مىڭ 161 تونىنا ئاشلىق، 18 مىڭ 742 تونىنا پاختا، 1735 تونىنا ياغلىق دان ئېلىندى. 25 مىڭ 285 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 3370 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى، 2 مىليون 940 مىڭ تۈپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى، 738 مىڭ تۈپ مەجبۇرىي كۆچەت تىكىلدى، 1991 - يىلى كۆچا ناھىيىسىگە «مەملىكەت بويىچە ئورمان بەرپا قىلىپ كۆكەرتىشتە ئىلغار ئورۇن» دەپ نام بېرىلدى. يىل ئاخىرىدا 680 مىڭ 83 تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 4064 تونىنا گۆش، 488 تونىنا قوي يۇڭى، 47 تونىنا چۇپۇر، 15.56 تونىنا ئۆچكە تىۋىتى، 1920 تونىنا سۈت، 3900 پارچە كالا تېرىسى، 105 مىڭ پارچە قوي تېرىسى، 18 مىڭ 400 پارچە ئۆچكە تېرىسى، 37 تونىنا ھەسەل ئېلىندى؛ 613 مىڭ 600 دانە ئۇي قۇشى بېقىلىپ، 1125 تونىنا تۇخۇم ئېلىندى. 54.6 تونىنا پىلە غوزىسى ئېلىندى؛ 80 تونىنا بېلىق تۇتۇلدى. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 84 مىڭ 404 كىلوۋاتقا يەتتى؛ 14 مىڭ 273 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى؛ يېزىلاردا 5 مىليون 470 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى. ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا 10 مىليون 510 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى؛ يۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ياردەم قىلغىنى 449 مىڭ يۈەن، ناھىيە ئۆزى تەييارلىغىنى 565 مىڭ يۈەن، خەلق ئىشچىلىرىنىڭ ئەمگىكىنى پۇلغا سۈندۇرغاندا 9 مىليون 496 مىڭ يۈەن بولدى. مۇشۇ بىر يىلدا 75 مىڭ 600 مو يەر تۇزلەندى، 40 مىڭ 300 مو سۇغىرىش رايونى يۇرۇشلەشتۇرۇلدى. 30 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، 758 سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى تاماملاندى، 8.7 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ چىقىرىۋېتىش ئۆستىنكى چېپىلدى، يېڭىدىن 1341 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئورمان بەلبېغى بەرپا قىلىندى. 425.4 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا يول (شېغىل يول) ياسالدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىسى 45 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 8.94% ئاشتى.

ساناقەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 172 مىليون 250 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 159 مىليون 320 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4.64% ئاشتى. يۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 22.5% نى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 77.5% نى ئىگىلىدى. مۇشۇ بىر يىلدا 4 مىليون 750 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 215 مىڭ 186 تونىنا كۆمۈر، 19 مىڭ 370 تونىنا سېمونت، 50 مىليون 770 مىڭ دانە خىش، 5669 تونىنا تۇز، 32 مىڭ 922 تونىنا ئۇن، 1274 تونىنا سۇ يېغى، 70 تونىنا ئاق ھاراق، 52 تونىنا ئۈزۈم ھارىقى، 909 تونىنا پىششىقلاپ ئىشلەنگەن تۇز، 1226 كۋادرات مېتر گىلەم، 25 مىڭ 691 پار خۇرۇم ئاياغ، 75 مىڭ 746 پار لاتا خەي، 16 مىڭ 184 تونىنا ساپ پاختا، 13 مىڭ 700 دانە سېپىغا كۆز قويۇلغان قەلەمتىراش ئىشلەپچىقىرىلدى. شۇ يىلى ناھىيىگە تەۋە 50 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىنىدىغان ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرى 22 بولۇپ، ئۇلارغا جەمئىي 16 مىليون 821 مىڭ 500 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 5 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان كۆسەن مېھمانخانىسى، 7 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان 110 مىڭ ۋولتلىق مەركىزىي ترانسپورماتور پونكىتى قۇرۇلۇشلىرى پۈتتى. 1 مىليون 600 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، يىللىق مەھسۇلاتى 2500 تونىنىغا يېتىدىغان مانگان كىرېمنىي قېتىشمىسى تاۋلاش زاۋۇتى، 3 مىليون 210 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، كۇنىگە 8500

كۇب مېتر سۇ بىلەن تەمىنلەيدىغان ناھىيىلىك تۇرۇبا سۇيى زاۋۇتى گىشقا كىرىشتۇرۇلدى. 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، ناھىيىلىك دېھقانچىلىق ماشىنا - سايمانلىرىنى رېمونت قىلىش، ياساش زاۋۇتىدا قۇرۇلغان، يىلىغا 50 مىڭ پارچە ئېلېكترلىك پارۋاي ياپراقچىسى گىشلەپچىقىرىدىغان سېخ؛ 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان ياغ زاۋۇتىنىڭ قىسقا پاختا تىۋىتى سېخى؛ 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان ئون زاۋۇتىنىڭ يىلىغا 2000 تونىنا ئۇگرە گىشلەپچىقىرىدىغان سېخى؛ 1 مىليون 174 مىڭ 500 يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، 2 - يېنىك سانائەت ئىدارىسىنىڭ يىلىغا 70 مىڭ پار خۇرۇم ئاياغ كېيىم تىكىدىغان مىللىيچە ئاياغ كېيىم زاۋۇتى بېكىلاندى ۋە ئۆزگەرتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ناھىيىلىك ترانسپورت شىركىتى تاشيولدا توشۇغان يولۇچى 730 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 71 مىليون 870 مىڭ ئادەم/كىلومېتر غا يەتتى. يوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 2 مىليون 60 مىڭ 200 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 170 مىليون 220 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 59 مىليون 790 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. دۆلەت ئىجارە تاۋارلارنىڭ ساپ سېتىۋېلىنىش سوممىسى 178 مىليون 920 مىڭ يۈەنگە، ساپ سېتىلىش سوممىسى 162 مىليون 620 مىڭ يۈەنگە يەتتى، يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىش سوممىسى 148 مىليون 150 مىڭ يۈەنگە، ناھىيە - يېزا بازارلىرىدا پۈتۈشۈلگەن سودا سوممىسى 42 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە يەتتى. تاشقى سودا ئېكسپورتى بويىچە يۆتكەش ۋەزنىسى 3 مىليون 760 مىڭ يۈەن ئورۇندالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 3032 ساياھەتچى كۆتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 400 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 585 يۈەن بولدى. يىل ئاخىرىدا ناھىيە بويىچە ئىشچى - خىزمەتچى 16 مىڭ 736 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 35 مىليون 110 مىڭ 500 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. ناھىيە بازىرىدا ئىش كۆتۈپ تۇرغان 1087 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 685 نامرات ئائىلە، 2740 كىشىگە يار - يۆلەك بولۇندى. 454 نامرات ئائىلىدىكى 1672 كىشى نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۈلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 154 مىليون 648 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە ياشانغانلار سانا توربىسى 11 بولۇپ، بۇلاردا ئىگە - چاقسىز 52 بوۋاي - مومايى بېقىلىۋاتىدۇ؛ بازار - يېزىلاردا 11 پاراۋانلىق زاۋۇتى قۇرۇلۇپ، ئىش كۆتۈپ تۇرغان 222 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە مېيىپلار 96. ناھىيە بويىچە يېزا دەرىجىلىك 12 ھەمكارلىق زاپاس كاسسىسى قۇرۇلۇپ، جەمئىي 638 مىڭ 96. 451 يۈەن مەبلەغ توپلاندى. مۇشۇ بىر يىلدا ستراخۇانىيە كەسپىدىن جەمئىي 2 مىليون 640 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. ناھىيىلىك ستراخۇانىيە شىركىتى ھەر خىل تۆلەم ئەنزىسىدىن 964نى بىر تەرەپ قىلدى، 787 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلىدى.

ناھىيىدىكى ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار پەن - تېخنىكا خادىمى 201، ئوتتۇرا مەكتەپ 18 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 16)، ئوقۇغۇچىسى 11 مىڭ 21 (مىللىي ئوقۇغۇچى 9116)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 182 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 177)، ئوقۇغۇچىسى 48 مىڭ 482 (مىللىي ئوقۇغۇچى 46 مىڭ 546)؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 2706 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 2458)؛ ئازسانلىق مىللەت ئوقۇتقۇچىلىرى بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 121، شۇ يىلى بىر يېزا ئىگىلىك كەسپىي تېخنىكا مەكتىپى قۇرۇلدى. ناھىيىدىكى بالىلار باغچىسى ئۈچ (مىللىي بالىلار باغچىسى ئىككى)، باغچىدىكى بالا 691 (مىللىي بالا 496). مۇشۇ بىر يىلدا ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىغا ئەمەلىيەتتە 4 مىليون 51 مىڭ يۈەن (ئاممىدىن توپلانغان مەبلەغ 2 مىليون 780 مىڭ يۈەن) مەبلەغ سېلىنىدى، 52 مىڭ 693 كۋادرات مېتر خەتەرلىك ئۆي ئۆزگەرتىلدى. «كۆچا رەسىملەر توپلىمى»

مۇشۇ يىلى نەشىردىن چىقتى. ناھىيە بويىچە 24 تىببىي داۋالاش ـ مەھىيە ئاپپاراتى، 722 كەسپىي مەھىيە تېخنىكا خادىمى، 755 كېسەل كارۋېتى بار. مۇشۇ بىر يىلدا توققۇز قېتىم تۇرلۇك تەنھەرىكەت يېغىنى ئۆتكۈزۈلدى. مۇسابىقىگە 2017 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى.

☆ 6 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنى چۈشتىن كېيىن سائەت ئالتىدىن 20 مىنۇت (ئۇرۇمچى يازلىق ۋاقتى) ئۆتكەندە، تارىم يېزىسى، سوخۇ چارۋىچىلىق فېرمىسى تۆيۈقمىز ياغقان مۆلدۈرنىڭ زەربىسىگە ئۇچرىدى، ئەڭ چوڭ مۆلدۈر دانىسىنىڭ دىئامېترى تەخمىنەن يەتتە سانتىمېتر كېلىدۇ. ئاپىتكە ئۇچرىغان ئاشلىق زىرائىتى كۆلىمى ئاز كەم 20 مىڭ موغا يەتتى، ئاز كەم 2000 تۆياق قوي ئۆلدى، 20 مىڭ مودىن ئارتۇق ئوتلاق نابۇت بولدى. ئىقتىسادىي زىيان تەخمىنەن 6 مىليون يۈەنگە يەتتى.

☆ 11 ـ ئاينىڭ 8 ـ كۈنى كۇچا ناھىيىسى تۆنجى نۆۋەتلىك سىمېنتال كالىسىنىڭ شالغۇتلاشتۇرۇلغان نەسلى بويىچە كالا مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى.

☆ 1991 ـ يىلى ناھىيىلىك ئارخىپ ئىدارىسىگە دۆلەت ئارخىپ ئىدارىسى، كادىرلار مىنىستىرلىكى «مەملىكەت بويىچە ئارخىپ سىستېمىسىدىكى ئىلغار ئورۇن» دەپ نام بەردى؛ سودا مىنىستىرلىكى ناھىيىلىك ئاشلىق ئىدارىسىگە «ئاشلىقنى بىخەتەر ساقلاش بويىچە ئىلغار ئورۇن» دەپ نام بەردى؛ دۆلەت دورا باشقۇرۇش ئىدارىسى، كادىرلار مىنىستىرلىكى ناھىيىلىك دورا شىركىتىگە «مەملىكەت بويىچە دورىگەرلىك سىستېمىسىدىكى ئىلغار ئورۇن» دەپ نام بەردى.

فېلىك رۇيلەن

توقسۇ ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: قادىر ئىدرىس؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: لى كەيشېن، رازى راخمان، مۇھەممەت قاسىم، ئارىپجان مەخمۇت (قازاق)، كې چېڭدۇلۇك (خۇيزۇ)، چېن شىننيەن (10 ـ ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى).

ھاكىمى: بارات ھەسەن؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: يەن يۇلىڭ، ھاۋاخان قاۋۇل، ۋۇنىڭ (9 ـ ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ئەخمەت ئەمەت، يەن خۇلۇك (10 ـ ئايدا ۋەزىپىگە تەينەلەندى).

سىياسىي كېڭەش 8 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: تېيىپ تۇردى؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: لىيۇجېنگو (10 ـ ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، مۇھەممەت ئەمەر، ۋاڭ چۇشىڭ، مۇھەممەت ھاشىم، لىيۇرېنخۇلۇك، ئابلا ئەخمەتھاجى، سىدىق توختى دامۇللا.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ھاپىز يولداش.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: كامىل كېرىم.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

توقسۇ ناھىيىسىنىڭ 1991 ـ يىلدىكى مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 155 مىليون 850 مىڭ 600 يۈەن (1990 ـ يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 154 مىليون 546 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن %18.69 ئاشتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 252 مىليون 258 مىڭ 700 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 249 مىليون 850 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، %32.25 ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 142 مىليون 918 مىڭ 400 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 142 مىليون 398 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، %18.67 ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 4 مىليون 399 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 17 مىليون 450 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 143 مىليون 395 مىڭ 200 يۈەن

(ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 149 مىليون 702 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 22.19% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 428 مىڭ 100 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 69 مىڭ 331 تونىا ئاشلىق، 1237 تونىا ياغلىق دان، 8316 تونىا پاختا، 46.11 تونىا پىلە غوزىسى ئېلىندى. 7513 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. ناھىيە بويىچە 32 مىڭ 900 مو باغ بار، مۇشۇ بىر يىلدا 16 مىڭ 129 تونىا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 204 مىڭ 200 تۈياق چارۋا قالدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا 1332 تونىا تاۋار گۆش (قوي گۆشى 767 تونىا، كالا گۆشى 420 تونىا)، 33 مىڭ 500 پارچە ھەر خىل چارۋا تېرىسى، 167 تونىا يۇڭ (قوي يۇڭى، چۇپۇر)، 70 تونىا تاۋار بېلىق يەتكۈزۈپ بېرىلدى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 39 مىڭ 90 كىلوۋاتقا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 8760 تونىا ھەر خىل خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى، يېزىلاردا 1 مىليون 890 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى. ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 328 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 978.84 كىلومېتر ئۆزۈنلۈقتا مۇقىرىش ئېرىقى، سۇ چىقىرىۋېتىش باش غول ئۆستىكى، 3300 مېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ رېمونت قىلىندى، 66 سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى ياسالدى؛ 30 مىڭ مو يەر تۆزلەندى. يۇقۇملۇق كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش، سۈنى ياخشىلاش ئۈچۈن 503 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى، يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىسى 13 مىليون 437 مىڭ 700 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 22 سائەت كارخانىسى بار، مۇشۇ بىر يىلدا سائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 64 مىليون 210 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 60 مىليون يۈەن) گە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 900مىڭ كىلوۋات سائەتتوك، 15تونىا ئۇن - ياغ تارتىش ماشىنا سەپلىمىسى، 18 مىڭ ئوششاق دېھقانچىلىق سايمىنى، 164 ماتورلۇق دان ئايرىش ماشىنىسى، 880 كۇب مېتر سېمونت ياسالما، 1860 كۆادرات مېتر مېتال ئىشىك - دېرىزە، 13 تونىا قۇيما بۇيۇم، 41 مىڭ 100 ماشىنىلاشقان، يېرىم ماشىنىلاشقان دېھقانچىلىق ماشىنا سەپلىمىسى، 3316 قاتناش قورالى، 5 مىليون 380 مىڭ دانە خىش، 9786 تونىا ئۇن، 768 تونىا سۇ بېغى، 46 تونىا سوپۇن، 24 تونىا ئاچچىقسۇ، 255 تونىا توقۇلمىلىغان يېپەكلىك، 3.689 تونىا ساپ پاختا، 8170 گىجىم رومال، 34 مىڭ 500 گۈللۈك رومال، 19 مىڭ 700 يۈك شارپا، 34 مىڭ يىپ شارپا، 4000يىپ ئەدىيال، 10 مىڭ جۇپ پەلەي، 12 مىڭ 800 قۇر كىيىم - كېچەك، 100 كۆادرات مېتر گىلەم ئىشلەپچىقىرىلدى. پاختا ئىسلمە توقۇلمىلىرىنى يىپقا سۈندۈرغاندا 65 تونىنىغا يەتتى. 330 مىڭ تونىا تۇرۇبا سۇيى بىلەن تەمىن ئېتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي تۇراقلىق مۇلۇككە 4 مىليون 30 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ناھىيىدىكى تاشيول قاتناش - تىرانسپورت ئورۇنلىرى تاشيولدا توشۇغان يولۇچى 204 مىڭ 300 ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 8 مىليون 157 مىڭ ئادەم/كىلومېتر غا، توشۇغان يۈك مىقدارى 239 مىڭ تونىنىغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 9 مىليون 560 مىڭ تونىا/كىلومېتر غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسىپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 490 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 57 مىليون 310 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 21 مىليون 720 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 601 يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 5513 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 12 مىليون 966 مىڭ 100 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. ناھىيە بازىرىدا ئىش كۈتۈپ تۇرغان 301 (بۇنىڭ 291ى ئاز سانلىق مىللەت خادىمى) ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. دۆلەت نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش ئۈچۈن 180 مىڭ يۈەن ئاجراتتى، يىل ئاخىرىدا 2055 ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. شۇنىڭ

بىلەن نامراتلىقتىن قۇتۇلۇش نىسبىتى %82كە يەتتى. بازار - پېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 46 مىليون 468 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە ياشانغانلار ساناتورىيىسى تۆتكە يەتتى، ئۇلاردا 42 ئادەم بېقىلىۋاتىدۇ. 2 - ئايدا توقسۇ ناھىيىلىك مېيىپلار بىرلەشمىسى قۇرۇلدى، مۇشۇ بىر يىلدا مېيىپلارغا 100 مىڭ يۈەن پۇل ئىئانە قىلىندى، 182 تونىنا ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئىشلىتى، 152 مىڭ 300 يۈەن ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئىشانە پۇلى تارقىتىلدى. تۇرلۇك ئىجتىمائىي ستراخوۋانىيە كىرىمى 401 مىڭ يۈەن، تۆلەنگەن تۆلەم 117 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا پەن - تېخنىكا خادىملىرىدىن 1266 (ئوقۇتقۇچىلار بۇنىڭ سىرتىدا) سى بار. بۇنىڭ ئىچىدە ئونتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 120. ناھىيىدىكى ئونتۇرا مەكتەپ توققۇز (مىللىي ئونتۇرا مەكتەپ‌سەككىز)، ئوقۇغۇچىسى 4148 (مىللىي ئوقۇغۇچى 3909)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 53 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 51)، ئوقۇغۇچىسى 18 مىڭ 584 (مىللىي ئوقۇغۇچىسى 18 مىڭ 7). شىنجاڭ پېزا ئىگىلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە مەكتىپى توقسۇ شۆبە مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 16 (مىللىي ئوقۇغۇچى). مۇشۇ بىر يىلدا دۆلەت ماۋارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 400 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى، كوللېكتىپ، شەخسلەر 65 مىڭ 979 يۈەن مەبلەغ توپلىدى. 10 - ئايدا پۈتۈش قىممىتى 950 مىڭ يۈەن بولغان ناھىيىلىك 1 - ئونتۇرا مەكتەپ ئوقۇتۇش بىناسى قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى. 1 - ئايدا ناھىيىلىك بىر نامايىش كومىتېتى مەسئۇل بولۇپ تۇزگەن «توقسۇ ناھىيىسىنىڭ بىر نامايىش خەرىتىلىك تەزكىرىسى» نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى. دۆلەت 147 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالغان ناھىيىلىك ئىشچى - خىزمەتچىلەر تەلىم - تەربىيە پائالىيىتە مەركىزي بىناسى ۋە توقسۇ ناھىيىلىك مەدەنىيەت يۇرتى بىناسى پۈتۈپ، ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇپ بېرىلدى. ناھىيە بويىچە توققۇز تىببىي داۋالاش - مەھىيە ئاپپاراتى، 311 كەسپىي مەھىيە خادىمى، 343 كېسەل كارىۋىتى بار. مۇشۇ بىر يىلدا ئۆت قېتىم پېزا - بازاردىن يۇقىرى دەرىجىلىك تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى. مۇسابىقىگە 6000 دىن ئارتۇق ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. 3 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ناھىيە بازىرىدا تۇنجى نۆۋەتلىك پانۇس كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈلدى، 35 ئىدارە - ئورۇن، شەخسلەر كۆرگەزمىگە قاتناشتى ۋە 60 خىلدىن ئارتۇق ھەر خىل گۈللۈك پانۇس كۆرگەزمە قىلىندى. پانۇسنى كۆرگەن ھەر مىللەت ئاممىسى 6000 نەپەر (قېتىم) دىن ئاشتى.

☆ 6 - ئايدا پۈتۈش قىممىتى تەخمىنەن 1 مىليون 200 مىڭ يۈەن (دۆلەت سالغان مەبلەغ 600 مىڭ يۈەن) كېلىدىغان ناھىيە بازىرىدىكى‌يۇندىنى بىر تەرەپ قىلىش قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى.

☆ 8 - ئاينىڭ 22 - كۈنى ناھىيە تەۋەسىدە مۇلدۇر يېغىپ، ئالتە پېزا، بىر بازار، 29 كەنت، 58 مىڭ 946 مو يەردىكى زىرائەت ئاپەتكە ئۇچرىدى، 57 تۈياق چارۋا ئۆلدى. بۇئاستە ئىقتىسادىي زىيان 17 مىليون 440 مىڭ 700 يۈەنگە يەتتى.

☆ 9 - ئايدا دۆلەت 6 مىليون 300 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالغان دۆلەت يولى «314» لىنىيىسىنىڭ توقسۇ ناھىيە بازىرىدىكى بۆلىكىنى كېڭەيتىپ ياساش قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى.

☆ 11 - ئاينىڭ 28 - كۈنى جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسى ئاقسۇ ۋىلايەتلىك كومىتېتى، مەمۇرىي مەھكىمە توقسۇ ناھىيىسىگە «مىللەتلەرئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتىدا نەمۇنىچى ناھىيە» دەپ نام بەردى.

لى شياۋفېڭ
ۋاڭ جۇن

شايار ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ھېمىت رېھىم؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: شېن كېجىڭ، مۇھەممەتنىياز پازىل،

ئەمەت ئەلايۇۋ، باسىت مىجىت، ۋالڭ باۋخۇ.

ھاكىمى: ئەخمەت قاسىم؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: جالڭ لياڭجيي (10 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، يۆجاۋلياڭ، (10 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، مەخمۇت ساجىت، لۇفاجىڭ، ئېزىز قېيۇم؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: جىڭ جيازو (3 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

سىياسىي كېڭەش 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ماچۇنشياڭ؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: جۇ بىڭيۆ، سائادەتخان قايىم، رەمتۇللا ھىدايەت، پالڭ داچالڭ (10 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)،

ياسىن مىسرى

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: رەقىپ ئابدۇرېھىم.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: داۋۇت روزى.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

شايار ناھىيىسىنىڭ 1991 - يىللىق مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 182 مىليون 232 مىڭ 400 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 194 مىليون 574 مىڭ 200 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 27% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 386 مىليون 168 مىڭ 900 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 406 مىليون 564 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 42.6% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 181 مىليون 781 مىڭ 500 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 195 مىليون 288 مىڭ 200 يۈەن) گە يېتىپ، 35.3% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 4 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 21 مىليون 420 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 214 مىليون 955 مىڭ 900 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 234 مىليون 596 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 35.24% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 564 مىڭ 100 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 69 مىڭ 67 توننا ئاشلىق ئېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە شال 955 توننا، بۇغداي 35 مىڭ 432 توننا؛ 18 مىڭ 449 توننا پاختا، 1064 توننا ياغلىق دان، 84 توننا قۇلماق، 4400 توننا كۆكتات، 3502 توننا قوغۇن تاۋۇز، 60 توننا ياڭيۇ تىپىدىكى كۆكتات، 13 مىڭ 998 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. پاختا1990 - يىلدىكىدىن 113.83% ئاشتى؛ ياغلىق دان 23%. 32 كېمەيدى. مۇشۇ يىلى 15 مىڭ 896 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. 4 مىليون 903 مىڭ 700 تۇپ كۆچەت تىكىلدى. 2029.7 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى. يىل ئاخىرىدا 518 مىڭ 100 تۇياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 3272 توننا گۆش، 277.2 توننا قوي يۇڭى، 1.2 توننا ئۆچكە تىۋىتى، 120 مىڭ 300 پارچە تېرە، 1840 توننا سۇت، 385 توننا تۇخۇم ئېلىندى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 39 مىڭ 613 كىلوۋاتقا يەتتى؛ شۇ يىلى 15 مىڭ 421 توننا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى. يېزىلاردا 1 مىليون 331 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا 8 مىليون 360 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 2000 مېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، 23 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا تۇرلۇك ئېرىق - ئۆستەڭ رېمونت قىلىندى، سۇ ئىنشائاتى مۇئەسسەسىلىرىنى يۇرۇشلەشتۇرۇش بويىچە 52 قۇرۇلۇش سېلىندى، 249 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا زەيكەش چېپىلدى ۋە راۋانلاشتۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا سۇنئىي ئۇسۇلدا مۆلدۇرنىڭ ئالدىنى ئېلىش نۇقتىسىدىن ئۇچى قۇرۇلدى. مۆلدۇر ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئەترىتىنىڭ 53 ئەزاسى، ئون قوش ستۋوللۇق زەمبىرىكى بار. 5 - ئايدىن10 - ئايغىچە جەمئىي 23 قېتىم مەشغۇلات ئېلىپ بېرىلىپ، 3842 پاي ئوق ئىشلىتىلىپ، مۆلدۇر ئاپىتى ئۇنۇملۇك تىزگىنلىنىپ، 17 مىليون يۈەنگە يېقىن زىيان ئازايتىلدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ كىرىمى 16 مىليون 921 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 18.62% ئاشتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 122 مىليون 20 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 125 مىليون 955 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 700 كۇب مېتر سېمونت ياسالما، 15 مىليون دانە خىش، 6598 تونا ئۇن، 1209 تونا سۇ يېغى، 15 مىڭ 322 تونا ساپ پاختا، 1096 تونا ئارىلاشما يەم - بوغۇز، 28 تونا كونسېرۋا، 48 مىڭ 500 قۇر كىيىم - كېچەك، 32 مىڭ كۋادرات مېتر خۇرۇم، مەككىز تونا سوپۇن ئىشلەپچىقىرىلدى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇككە 11 مىليون 420 مىڭ يۈەن، ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 6 مىليون 60 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 2 مىليون 800 مىڭ يۈەنلىك تۇراقلىق مۇلۇك كۆپەيتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 24 مىليون 60 مىڭ ئادەم/كىلومېتر غا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 1 مىليون 10 مىڭ تونا/كىلومېتر غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 780 مىڭ 800 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 71 مىليون 20 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 15 مىليون 380 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. ئېكسپورت تاۋارلىرىنى يۆتكەپ بېرىش سوممىسى 640 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يېزىلاردا كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىم 664.33 يۈەن بولدى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 8697 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 16 مىليون 132 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. بازار - يېزا ئاھالىسى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 84 مىليون 240 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزىلارنىڭ 26 مىليون 548 مىڭ يۈەن. ناھىيە بازىرىدا ئىش كۈتۈپ تۇرغان 82 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. شۇ يىلى يېزىلاردىكى 268 نامرات ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. شۇ يىلى 250 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، يېزا دەرىجىلىك بەش ياشانغانلار ساناتورىيىسى قۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ستراخوۋانىيە خىراجىتى كىرىمى 562 مىڭ يۈەن، تۆلەپ بېرىلگەن تۆلەم 130 مىڭ يۈەن بولدى. ناھىيە بويىچە ھەر مىللەت خەلقى ئەنخوي قاتارلىق بەش ئۆلكىدىكى ئايەت يۈز بەرگەن رايونلارغا 153 مىڭ 878.4 يۈەن ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش پۇلى ئىئانە قىلدى.

ناھىيە بويىچە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار بەن - تېخنىكا خادىمىدىن 245ى بار؛ ناھىيىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ ئون (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ مەككىز)، ئوقۇغۇچىسى 3863 (مىللىي ئوقۇغۇچى 2871)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 127 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 107)، ئوقۇغۇچىسى 25 مىڭ 180 (مىللىي ئوقۇغۇچى 21 مىڭ 970)؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 1236 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 1020). مۇشۇ بىر يىلدا ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 82 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ناھىيە بويىچە 13 تىببىي داۋالاش، مەھىيە، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئاپپاراتى، 423 كەسپى مەھىيە تېخنىكا خادىمى، 385 كېسەل كارىۋىتى بار.

دۇگوچىلىق
ۋالىق يۇيۇلۇق

ئۇچتۇرپان ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

9 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئابدۇرۇسۇل مۇھەممەت؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: شالىق ياۋغۇلا، يەكرى روزى، سۇن يۈڭچۈن، خالىق توختى (قىرغىز)، ئوسمان تەۋەككۈل، ۋېي ئېنكې (3 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى).

ھاكىمى: مۇيدىن سادىق؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: چېن جىجياڭ، ھاشىم قاسىم، شۇي يۈجۇڭ، تۇرسۇن مامۇت.

سىياسىي كېڭەش 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: لى يۇڭجېن؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: كالڭ مىڭ، تۇردالى تىلەكمەت (قىرغىز)، ئەمەت نىياز، جۇزۇخۇا، ئابدۇقادىر داموللا ھاجى (ئابدۇقادىر مۇھەممەت)، ماگوچېڭ (خۇيزۇ)، تۇخان ئەمەت (6 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئابدۇراخمان دايىم.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: نىياز توختى.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئۇچتۇرپان ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 116 مىليون 170 مىڭ 700 يۇەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 110مىليون 127 مىڭ100يۇەن) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن%2.5 كېمىيىپ كەتتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 163 مىليون 548 مىڭ 200 يۇەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 156 مىليون 719 مىڭ 900 يۇەن) گە يېتىپ، %7.4 ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 101 مىليون 876 مىڭ 300 يۇەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 97 مىليون 200 مىڭ 500 يۇەن) گە يېتىپ، %8.5 ئاشتى. ناھىيە بويىچە ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 21 مىليون 960 مىڭ يۇەنگە يەتتى (بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىك مالىيە كىرىمى 2 مىليون 60 مىڭ يۇەن)، ئومۇمىي چىقىم 24 مىليون 720 مىڭ يۇەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 127 مىليون 388 مىڭ 200 يۇەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 123 مىليون 349 مىڭ 400 يۇەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %4.6 ئاشتى. 77 مىڭ 529 توننا ئاشلىق، 4870 توننا ياغلىق دان، 1777 توننا پاختا، 11 مىڭ 467 توننا قىزىلچا ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 349 مىڭ 100 تۇياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 186 توننا قوي يۇڭى، 12.12 توننا قوي تىۋىتى، سەككىز توننا تۆگە يۇڭى، 34 مىڭ 500 پارچە قوي تېرىسى، 4500 پارچە كالا تېرىسى سېتىۋېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا 16 مىڭ 49 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىھاتە ئورمىنى 4346 مو، ماتېرىيال ئورمىنى 3519 مو، ئىقتىسادىي ئورمان 4009 مو، يېقىلغۇ ئورمىنى 4175 مو؛ 1258 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى؛ 670مىڭ تۇپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى. ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 599 مىڭ 400 يۇەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات مەبلىغى 1 مىليون 114 مىڭ 400 يۇەن، كىچىك تىپتىكى ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتىغا قىلىنغان ياردەم 485 مىڭ يۇەن. 12 سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇش تۈرى ئورۇندالدى (پاختا بازىسى قۇرۇلۇش تۈرى بىر، سۇ ۋە تۇپراقنى ئېچىش تۈرى ئۇچ، كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش قۇرۇلۇش تۈرى تۆت، ئىچىملىك سۇنى ياخشىلاپ، كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش تۈرى تۆت). ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 29 مىڭ 775 كىلوۋاتقا يەتتى؛ شۇ يىلى يېزا ئىگىلىكىدە 4مىليون 650مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى، يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 16مىليون50مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %18.9 ئاشتى.

سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 14 مىليون 820 مىڭ يۇەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 14 مىليون 44 مىڭ يۇەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %7.3 ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 9 مىليون 608 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 2806 توننا سېمونت، 6 مىليون 200 مىڭ دانە خىش، 12 مىڭ 200 كۋادرات مېتر گەج تالالىق تاختا، 69 سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ ئۇرۇق سېلىش ماشىنىسى، 100 ئوغۇتلاش ماشىنىسى، 7927 توننا ئۇن ئىشلەپچىقىرىلدى، 260.7 توننا شال ئاقلاندى، 457 توننا سۇ يېغى، 18 توننا ئاق ھاراق، 195 توننا ئاچچىقسۇ، 17توننا كراخمال، 20مىڭ قۇر كىيىم - كېچەك، 5446 كىچىك تىپتىكى دېھقانچىلىق سايمىنى ئىشلەپچىقىرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 15

تۈرلۈك ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرى ئورۇنلاشتۇرۇلدى، ئۇلارغا 4 مىليون 292 مىڭ 300 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. قۇرۇلۇش كۆلىمى 10 مىڭ 530.96 كۋادرات مېتر كۆپەيتىلدى. ناھىيىلىك ترانسپورت شىركىتى تاشيولدا توشۇغان يولۇچى 169 مىڭ 58 ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 11 مىليون 219 مىڭ ئادەم/كىلومېترغا: توشۇغان يۈك مىقدارى 3191 تونناغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 1 مىليون 503 مىڭ توننا/كىلومېترغا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 538 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 42 مىليون 40 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 18 مىليون 970 مىڭ يۈەن) گە يەتتى، يۇنىڭ ئىچىدە سودىنىڭ 36مىليون970مىڭ يۈەن، سانائەتنىڭ450 مىڭ يۈەن، يېمەك - ئىچمەكنىڭ 900 مىڭ يۈەن، دېھقانلارنىڭ غەيرىي يېزا ئىگىلىك ئاھالىسىگە ساتقىنى 3 مىليون 120 مىڭ يۈەن، باشقا ساھەلەرنىڭ 600 مىڭ يۈەن بولدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 490.87 يۈەن بولدى. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 4959 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 11 مىليون 62 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. مۇشۇ يىل ئىچىدە ھەربىي سەپتىن چېكىنگەن 31 كىشى ئورۇنلاشتۇرۇلدى (يۇنىڭ ئىچىدە ئارمىيەدىمۇ، يەرلىك ئورۇندىمۇ ئىشلىيەلەيدىغان يارامليق خادىم ئالتە). ئىش كۈتۈپ تۇرغان 150 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. 1009 نامرات ئائىلە، 4596 ئادەمگە يار - يۆلەك بولۇنۇپ، 449 نامرات ئائىلىدىكى 3225 ئادەم نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 46 مىليون 497 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا 801 پەن - تېخنىكا خادىمى بار، يۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 260. ناھىيىدىكى پۈتۈن كۈنلۈك تۇرۇمدىكى مۇكەممەل ئوتتۇرا مەكتەپ ئىككى (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر)، ئوقۇغۇچىسى 858 (مىللىي ئوقۇغۇچى 769)؛ تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ سەككىز (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ يەتتە)، ئوقۇغۇچىسى 3779 (مىللىي ئوقۇغۇچى 3404)؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 97؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 89 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 86)، ئوقۇغۇچىسى 23 مىڭ 480 (مىللىي ئوقۇغۇچى 22 مىڭ 934)؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 1329 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 1248)، ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى بىر، شۇ يىلى سىنىپ ئېچىلمىدى. ناھىيە بازىرىدىكى بالىلار باغچىسى ئىككى، ئۇلارغا قوبۇل قىلىنغان بالا 295، باغچا تەربىيىچىسى 30. خېمىغا يېنىپ كەتكەن ساۋاتسىزلار كۇرسى ئېچىلدى، ئۇنىڭغا 2585 كىشى قاتناشتى. 2267 كىشى قايتىدىن ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىش كۇرسىغا قاتنىشىپ ساۋاتسىزلىقتىن قۇتۇلدى؛ 48 قارار ئۈيغۇر كونا يېزىقىنى ئۆگىنىش كۇرسى ئېچىلدى، ئۇنىڭغا 1880 ئادەم قاتناشتى. ئىمتىھان ئارقىلىق 1223 ئادەم ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىش ئۆلچىمىگە يەتتى؛ 113 ئومۇمىي ساۋات سىنىپى ئېچىلدى، 3243 ئادەم ئۆگىنىشكە قاتناشتى، 2668 ئادەم لاياقەتلىك بولدى. 143 پەن - تېخنىكا سىنىپى ئېچىلدى، 5606 ئادەم ئۆگىنىشكە قاتناشتى، 5310 ئادەم ئىمتىھان ئارقىلىق لاياقەتلىك بولدى. ناھىيىلىك سەنئەت ئۆمىكى مۇشۇ بىر يىلدا 137 قېتىم (يېزا - كەنتلەردە 87 قېتىم) ئويۇن قويدى، تاماشىبىنلار65 مىڭ ئادەم(قېتىم) گە يەتتى. 3 - ئايدا ئاقسۇ ئۇلايەتلىك ئەدەبىيات - سەنئەت كۆرىكىگە قاتناشتۇرۇلغان بىر ئۆسسۇل 2 - دەرىجىلىك ئىجادىيەت مۇكاپاتىغا، بىر ناخشا 3 - دەرىجىلىك ئىجادىيەت مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. دۆلەت بايرىمى مەزگىلىدە ناھىيە بويىچە سەككىز يېزا، بىر بازاردىكى دېھقان، چارۋىچىلار ئەدەبىيات - سەنئەت تەشۋىقات ئەتىرىتى جەمئىي 188 نومۇر تەييارلاپ، ئون

قېتىم ئويۇن قويدى، ھەر قېتىمدا تاماشىبىنلار 1200 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. كۇنتۇپخانىدا ساقلىنىۋاتقان كىتاب 29 مىڭ 828 پارچىگە يەتتى. ھەر ئايدا كىتاب ئاربىيەت ئالغۇچىلار 4580 گە يەتتى. ھەر بىر يېزا مەدەنىيەت پونكتى 25 خىلدىن ئارتۇق گېزىت - ژۇرنالغا مۇشتېرى بولدى. مۇشۇ يىلى بەش قىسىملىق «جۇڭگو خەلق ئەدەبىياتى شىنجاڭ تومى (ئۇيغۇرچە تومى)» (ئۇيغۇر خەلق قوشاقلىرى، ماقال - تەمسىللىرى ئۇچ قىسىم، قىرغىز خەلق قوشاقلىرى، ماقال - تەمسىللىرى ئىككى قىسىم) تۇزۇلۇپ نەشر قىلىندى. ناھىيە بويىچە 21 تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 258 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 307 كېسەل كارىۋېتى بار. 1991 - يىلى 14 تۇرلۇك ئامىۋى تەنھەرىكەت پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى، 8540 ئادەم مۇسابىقىگە قاتناشتى. يىلدا بىر كېلىدىغان نورۇزدىكى دېھقانلار تەنھەرىكەت يىغىنىغا 1200 تەنھەرىكەتچى قاتناشتى. تاماشىبىنلار 100 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. ئاقسۇ ژىلايەتلىك ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى يېنىك ئاتلېتىكا تەنھەرىكەت يىغىنىغا قاتنىشىپ، كوللېكتىپ بويىچە 2 - لىككە ئېرىشتى؛ ژىلايەتلىك ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ۋالىبول مۇسابىقىسىدە قىزلار ۋالىبول كوماندىسى1 - لىككە، ئوغۇللار ۋالىبول كوماندىسى 2 - لىككە ئېرىشتى؛ ژىلايەت بويىچە ياش - ئۆسمۈرلەرنىڭ خەلقئارالىق چېلىشىش مۇسابىقىسىدە، ئەركىن چېلىشىش بويىچە كوللېكتىپ 1 - لىككە، ئەنئەنىۋى چېلىشىش بويىچە 2 - لىككە ئېرىشىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق يېنىك ئاتلېتىكا چېلىشىش مۇسابىقىسىدە ناھىيىلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپتىكى ئابلاجان ئوسمان ياشلارنىڭ 65 كىلوگرامليقلار دەرىجىسى بويىچە چېلىشىشتا مىس مېدالغا ئېرىشتى.

☆ 1991 - يىلى ئۇچتۇرپان ناھىيىسى ئۇدا يەتتە قېتىم تەبىئىي ئاپەتكە ئۇچرىدى، ئاپەتكە ئۇچراش دەرىجىسى ئېغىر بولغىنى ئۇچ قېتىم بولدى. 4 - ئاينىڭ 9 - كۈندىن 19 - كۈنىگىچە ناھىيە بويىچە سەككىز يېزا، بىر بازار قارا يامغۇر - قار ئاپىتىگە ئۇچرىدى، 23 مىڭ 530 تۇياق ئۇششاق - چوڭ چارۋا ئۆلدى. 57 مىڭ مو تېرىلغۇ يەر ئاپەتكە ئۇچرىدى، 36 مىڭ مو ئېتىز ناۋۇت بولدى. بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 9 مىليون 489 مىڭ 200 يۈەن بولدى. 7 - ئاينىڭ 24 - كۈنى يەتتە يېزا، 36 كەنت مۇلدۇر ۋە كەلكۈن ئاپىتىگە ئۇچرىدى، ئاپەتكە ئۇچرىغان ئېتىز 25 مىڭ 300 موغا يەتتى، 183 تۇياق چارۋا ئۆلدى، بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 2 مىليون 352 مىڭ 600 يۈەنگە يەتتى. 8 - ئاينىڭ 5 - كۈنى تۆت يېزا، 17 كەنت، 136 كەنت ئاھالىلەر گۈرۈپپىسى مۇلدۇر، يامغۇر ئاپىتىگە ئۇچرىدى، 95 مىڭ 500 مو ئېتىز ئاپەتكە ئۇچراپ، بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 4 مىليون 845 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 8 - ئاينىڭ 10 - كۈنى ناھىيىلىك ستراخوزانىيە شىركىتى كېۋەزلىك ئاپەتكە ئۇچراش تۈپەيلىدىن كېلىپ چىققان زىيانىنى تۆلەپ بېرىشنى ئەمەلدە كۆرسىتىش يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، كېۋەزنى ستراخوزانىيىگە قاتناشتۇرغان 1600 ئائىلىلىك دېھقانغا 87 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەپ بەردى.

جالاڭ ئوجۇ

ئاۋات ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: موللاقۇربان؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: خاۋجاۋىماڭ، ئوسمان توختىنىياز، تاۋار ھاپىز، يالاڭ گالاڭ.

ھاكىمى: ئابلەت ياقۇپ (11 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، مۇھەممەت شايىدىن (مۇۋەققەت ھاكىم)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: لىۋخەيچېن، بۇۋۇخان مەشۇق، ماخۇيجۇن، مۇھەممەت ھۆسەن.

سىياسىي كېڭەش 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئابلا ھەسەن؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ئابدۇرېھىم سېيىت، جالاڭ خوڭشياڭ، راشىدىن

ئىسمائىل، ياسىن مۇھەممەت، ۋالف جىلىن.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: مەتنىياز سەيىت.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: يەھيا گايىت.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاۋات ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 211 مىليون 328 مىڭ 800 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 218 مىليون 507 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3% ئاشتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، ئوۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 411 مىليون 292 مىڭ 800 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 427مىليون 951مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 21.2% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 226 مىليون 203 مىڭ 300 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 233 مىليون 265 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 21.1% ئاشتى، ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 4 مىليون 480 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 23 مىليون 540 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 235 مىليون 60 مىڭ 500 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 251 مىليون 216 مىڭ 100 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 7.7% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 489 مىڭ 800 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 89 مىڭ 72 تونا ئاشلىق، 16 مىڭ 870 تونا پاختا، 1442 تونا ياغلىق دان، 7659 تونا كۆكتات، 3902 تونا قوغۇن - تاۋۇز، 14 مىڭ 416 تونا مېۋە - چېۋە، 7 تونا پىلە غوزىسى ئېلىندى. 19 مىڭ 50 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 1474 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى. يىل ئاخىرىدا 385 مىڭ 300 تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 2409 تونا گۆش، 438.22 تونا قوي يۇڭى، 3689 پارچە كالا تېرىسى، 58 مىڭ 949 پارچە قوي تېرىسى، 1131 تونا سۈت ئېلىندى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 66 مىڭ 493 كىلوۋاتقا، ئىشلىتىلگەن خىمىيىۋى ئوغۇت 17 مىڭ 923 تونىغا، يېزىلاردا ئىشلىتىلگەن توك 1 مىليون 870 مىڭ كىلوۋات سائەتكە يەتتى. ئېتىز - ئېرىق مۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 810 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا ئۇزۇنلۇقى 15 كىلومېتر كېلىدىغان بەش مۇ چىقىرىۋېتىش ئۆستىگى چېپىلدى، ئۇزۇنلۇقى 44 كىلومېتر كېلىدىغان 26 يول ياسالدى. 2500 مو بوز يەر ئېچىلدى، 20 مىڭ مو تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىز ئوزگەرتىلدى، 83 مىڭ 500 مو ئېتىز سالالاشتۇرۇلدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 18 مىليون 297 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 20.5% ئاشتى.

ساناقت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 50 مىليون 750 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 64 مىليون 631 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 25% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 3 مىليون 960 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 12 مىڭ 800 تونا كۆمۈر، 1112 سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ كېۋەز تېرىش ماشىنىسى، 5900 تونا ئون، 1700 تونا سۇ يېغى، 9900 تونا ساپ پاختا، 170 تونا مۇسەللەس ۋە ئوزۇم ھارىقى ئىشلەپچىقىرىلدى.

ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 4 مىليون 300 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ناھىيىلىك ياغ زاۋۇتىنىڭ تېخنىكا ئوزگەرتىش قۇرۇلۇشى، چىگىتتىن تېۋىت ئايرىش سېخى، ئوسۇملۇك پىگمېنتى زاۋۇتى، ئويغۇچى ناترىي زاۋۇتى قاتارلىق يۇرۇشلەشتۇرۇش تۈرلىرى پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلدى. ناھىيىلىك سۇيەتلىك پاختا توقۇمچىلىق فابرىكىسىنىڭ ئوسكۇنىلىرىنى قۇراشتۇرۇش تاماملىنىپ، سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا پۈتكۈزۈلگەن قۇرۇلۇش كۆلىمى 43 مىڭ كۋادرات مېتر (ناھىيە بازىرىدىكى ئاھالىلەر ئولتۇراق ئۈي قۇرۇلۇشىنى ئىچىدە) غا يېتىدۇ. ناھىيىلىك ئېلېكتر ئېنېرگىيىسى توك تەقسىملەش مەركىزىي بىناسى، خەلق بانكىسىنىڭ خىزمەت بىناسى پۈتتى. ناھىيە بازىرىدىن «مول ھوسۇل» 3 - مەيدانغىچە بولغان 30 كىلومېتر

ئارىلىقىدىكى 35 كىلوۋولتلىق توك يوللاش - بېكىتىش ئۈزگەرتىش لىنىيىسىنىڭ قۇرۇلۇشى پۈتۈپ ئىشلىتىشكە كىرىشتۈرۈلدى. مۇشۇ يىل يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 702 مىڭ 300 تونىا/كىلومېتر‌غا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 6 مىليون 887 مىڭ 300 ئادەم/كىلومېتر‌غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 561 مىڭ 700 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 69 مىليون 710 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 30 مىليون 30 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. يۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 48.8%نى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 35.8%نى، يەككە ئىگىلىكتىكىسى 15.4%نى ئىگىلەيدۇ. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 754 يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدا ناھىيە بويىچە ئىشچى - خىزمەتچى 6895 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 17 مىليون 8900 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. ناھىيە بازىرىدا ئىش كۈتۈپ تۇرغان 402 ياش ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 384 نامرات ئائىلىگە يار - يۆلەك بولۇندى، 162 ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 53 مىليون 798 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە مېيىپلارغا 153 مىڭ 200 يۈەن ئىئانە قىلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا ستراخوۋانىيە كىرىمى 1 مىليون 576 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 82.360% ئاشتى؛ 193 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ناھىيە بويىچە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار خادىمىدىن 33ى بار. ناھىيىدىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 105 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 92)، ئوقۇغۇچىسى 22 مىڭ 489 (مىللىي ئوقۇغۇچى 19 مىڭ 733)، ئوتتۇرا مەكتەپ 11 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ سەككىز)، ئوقۇغۇچىسى 4050 (مىللىي ئوقۇغۇچى 3887)؛ ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى بىر، مۇشۇ بىر يىلدا ماڭارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 2 مىليون 844 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 2 مىليون 772 مىڭ 300 يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 40 ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ 15 مىڭ 875 كۋادرات مېتر خەتەرلىك ئۆيى ئۆزگەرتىلدى. 12تىببىي‌داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، ئون يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش - سەھىيە پونكىتى، 336 كەسپىي سەھىيە خادىمى، 417 كېسەل كارىۋىتى بار.

☆ 7 - ئايدا ناھىيىلىك 2 - باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ 5 - يىللىق ئوقۇغۇچىسى جالاڭ داشەن مەملىكەتلىك ماقالە يېزىش مەركىزى ئۈيۈشتۈرغان تۇنجى نۆۋەتلىك «ۋېنشىن لوڭقىسى» ماقالە يېزىش مۇسابىقىسىدە مەملىكەت بويىچە باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى ماقالە يېزىش مۇسابىقىسىنىڭ مۇنەۋۋەر مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

☆ 10 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ئاۋات ناھىيىسىگە ئاقسۇ ۋىلايەتلىك پارتكوم، مەمۇرىي مەھكىمە «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتىدا ئىلغار ناھىيە» دەپ نام بەردى.

☆ ئاپتونوم رايونلۇق ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى بويىچە «تەڭرىتاغ لوڭقىسى» مۇسابىقىسىدە ئاۋات ناھىيىسى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

جالاڭ چۈەن

كەلپىن ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: توختى ئىسمائىل(6 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جۇجىنسەي، تۇنىياز دەرۋىش، مۇھەممەت مۇسا، پاتەم مەھمەت، لىڭ شىياڭ(6 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

ھاكىمى: ئابدۇراخمان ئەمەت؛ مۇئاۋىن

ھاكىملىرى: جياۋشاۋجيې، مۇھەممەت تاھىر، جياۋفۇچىن؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىنھاكىمى: لىن گالف (9 - ئايدا ۋەزىپىگەتەيىنىلەندى).

سىياسىي كېڭەش 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ رەئىسى: پەن مياۋ (11 - ئايدا ۋەزىپىدىن يۆتكەلدى)، دەي شىنجۇڭ (11 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: شياۋ رۇيبىن، جۇۋېنبۇ، مۇھەممەت قارى، گۈلنىسا رەمەت، قاسىم مەخسۇت.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئابدۇرازىق ئەبەيدۇللا.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ئابدۇرىشىت موللاق.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى كەلپىن ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 24 مىليون 134 مىڭ 500 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 31 مىليون 794 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 23.5% ئاشتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 34 مىليون 261 مىڭ 900 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 39 مىليون 514 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، 24.3% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 17 مىليون 359 مىڭ 700 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 21 مىليون 798 مىڭ 300 يۈەن) گە يېتىپ، 11.9% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 710 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 15 مىليون 200 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 17 مىليون 397 مىڭ 500 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 24 مىليون 464 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 6.9% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 97 مىڭ مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 9360 تونا 110 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى. بۇنىڭ ئىچىدە، تۇگە 3500، 13 تونىنا تۇگە يۇڭى سېتىۋېلىندى. مۇشۇ يىلى 760 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. 950 مىڭ تۈپ كۆچەت تىكىلدى. ناھىيە بويىچە 8330 مو باغ بار. 1991 - يىلى 4575 تونىنا ئۈزۈك ئېلىندى. 750 تونىنا گۈلە قاق، 13 تونىنا ئۈزۈك خورمىسى، 27 تونىنا ئۈزۈك مېغىزى سېتىلدى. ناھىيە بويىچە 141 كۆل، 224 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئوچ دەريجىلىك ئېرىق - ئۆستەڭ، 112 ھەر خىل چۆشۈرگە، سۇئىگۈچ، كۆچۈرمە بار. ئىشلىتىشكە بولىدىغان ماشىنىلاشقان قۇدۇق 28، ئۇنۇملۇك سۇغىرىش كۆلىمى 55 مىڭ مو، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 7509 كىلوۋاتتا يەتتى. مۇشۇ يىلى 1235 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى، يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلگەن توك 330 مىڭ كىلوۋات سائەتكە يەتتى. ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 415 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 4 مىليون 765 مىڭ 800 يۈەنگە يەتتى.

ساناقەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليون 812 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 3 مىليون 401 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4.4% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 1 مىليون 410 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 90 تونىنا گۈڭگۇرت ئىشلەپچىقىرىلدى. تاشيولدا توشۇلغان يۈك مىقدارى 25 مىڭ تونىنا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 450 مىڭ تونىنا/كىلومېتر، يەتتى؛ توشۇلغان يولۇچى 110 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 9 مىليون 800 مىڭ ئادەم/كىلومېتر ئىدى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 209 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 10 مىليون 260 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 2 مىليون 720 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى

ئىشچى - خىزمەتچى 2520 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 6 مىليون 911 مىڭ 200 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. يېزىلاردا كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىم 350 يۈەن بولدى. مۇشۇ بىر يىلدا ناھىيە بازىرىدا ئىش كۈتۈپ تۇرغان 90 ياش ئۈستىگا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. يېزىلاردا 120 نامرات ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 9 مىليون 118 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزىلارنىڭ 5 مىليون 160 مىڭ يۈەن. مۇشۇ بىر يىلدا 24 مىڭ 141 يۈەن ئىجتىمائىي قۇتقۇزۇش پۇلى، 112 مىڭ 128 يۈەن ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش پۇلى، 12 مىڭ 733 يۈەن نەپەقە پۇلى تارقىتىلدى. بۇنىڭدىن باشقا تارقىتىلغان خەلق ئىشلىرى پۇلى 10 مىڭ 418 يۈەن.

ناھىيە بويىچە تۇرلۇك كەسپىي تېخنىكا خادىمىدىن 773ى بار. بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 146. ناھىيىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ بەش (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ تۆت)، ئوقۇغۇچىسى 2259 (مىللىي ئوقۇغۇچى 2193)، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 205 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 189)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 19 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 18). ئوقۇغۇچىسى 4304 (مىللىي ئوقۇغۇچى 4197)؛ مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 261 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 243). بالىلار باغچىسى بىر. ئۇنىڭدىكى بالا 125. مۇشۇ يىلى ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 380 مىڭ يۈەن (ئاساسا توپلىغان مەبلەغ 200 مىڭ يۈەن) مەبلەغ سېلىندى. يېڭىلانغان مەكتەپ بىناسى (خىش - ياغاچ قۇرۇلمىلىق) نىڭ كۆلىمى 7479 كۋادرات مېتر. 500 يۇرۇش پارتا كۆپەيتىلدى. ناھىيە بويىچە بەش تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 97 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 61 كېسەل كارىۋىتى بار.

☆ 2 - ئاينىڭ 25 - كۈنى كەلپىن ناھىيىسىدە 6.5 بال قاتتىق يەر تەۋرىدى. ناھىيە بويىچە بىرمۇ ئادەم ئۆلمىدى.

☆ كەلپىن ناھىيىسىنىڭ نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى. ئاپتونوم رايون بۇ ناھىيىگە لايىقەتلىك گۈۋاھنامىسى تارقىتىپ بەردى. ناھىيە بويىچە نامراتلىقتىن قۇتۇلۇش نىسبىتى 90.5%گە يەتتى.

☆ 9 - ئاينىڭ 16 - كۈنى ئىتالىيە قىزىل كىرىست جەمئىيىتى ياردەم قىلغان 300 مىليون لىرا (خەلق پۇلىغا سۇندۇرغاندا 1 مىليون 200 مىڭ يۈەن)، خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكى ئاجراتقان 800 مىڭ يۈەن ئارقىلىق قۇرۇلىدىغان ئاپەتكە ئۇچرىغان ئاھالىلەر بېيجىڭ كەنتى قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى.

خەن گوپىڭ

قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: بەكرى بوساق (قىرغىز)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: بەي شىشەن، ھىدايەت سابىت، ئابلىز ھاشىم، ئابدۇقادىر توختى (قىرغىز)، سەي شۇمىڭ.

ئوبلاست باشلىقى: سۇلايمان (قىرغىز)؛ مۇئاۋىن ئوبلاست باشلىقلىرى: لىڭ مىنجۇ، سېيىت توختى (قىرغىز)، شى ۋېنخۇا، ئابلا تۇراپ.

سىياسىي كېڭەش 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: جىن ۋېنكي؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ئابدۇقېيۇم تاھىر، روزى مامبەت (قىرغىز)، ياقۇتخان ئىسلام، لۇبىكۈشۇ، نىساخان تۇردى (قىرغىز)، زەيدى ئابدىن، نىياز قارى.

ئاپتونوم ئوبلاستلىق ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئابلىز ھوشۇر.

ئاپتونوم ئوبلاستلىق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى

شىڭباش تەپتىشى: تۇمۇش مامبەتقاسىم (قىرغىز).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 344 مىليون 894 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 347 مىليون 601 مىڭ 500 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %4.22 ئاشتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 415 مىليون 771 مىڭ 500 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 482 مىليون 853 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، %6.33 ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 258 مىليون 909 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %3.2 ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 13 مىليون 870 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 118مىليون620مىڭ يۈەن بولدى. مالىيە جەھەتتە ئوزىنى ئوزى قامداش نىسبىتى%7. 11گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.2 پىرسەنتلىك رەقەم ئوستى.

ئوبلاست بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 264 مىليون 467 مىڭ 300 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 249 مىليون 756 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %3.82 ئاشتى. ئوبلاست بويىچە 588 مىڭ 100 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 112 مىڭ 851 تونىا ئاشلىق، 5108 تونىا پاختا، 3468 تونىا ياغلىق دان ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 1 مىليون 252 مىڭ 100 تۇياق چارۋا قالدى. چارۋا پادىلىرىدىكى تۇغۇش يېشىدىكى چىشى چارۋىنىڭ نىسبىتى %54.22 كە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 10 مىڭ 811 تونىا تاۋار گۆش، 1127 تونىا قوي يۇڭى، 35 مىڭ 999 پارچە كالا تېرىسى، 305 مىڭ 845 پارچە قوي تېرىسى، 284 تونىا تۇخۇم ئېلىندى. ئوبلاست بويىچە 9285 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 485 مىڭ تۈپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى. 377 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى. مۇشۇ يىلى 22 مىڭ 113 تونىا مېۋە - چېۋە ئېلىندى.

ئوبلاست بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 74 مىڭ 495 كىلوۋاتقا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا يېزىلاردا ئىشلىتىلگەن توك 6 مىليون 350 مىڭ 700 كىلوۋات سائەتكە يېتىپ، %66.34 ئاشتى، ئىشلىتىلگەن خىمىيىۋى ئوغۇت 7991 تونىنغا يېتىپ، %34.98 ئاشتى.

ئوبلاست بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 86 مىليون 871 مىڭ 800 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 83 مىليون 982 مىڭ600 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %25.69 ئاشتى. ئوبلاست بويىچە 6 مىليون 700 مىڭ كىلوۋات سائەت توك (بۇنىڭ ئىچىدە سۇ ئېلېكترى 4 مىليون 900 مىڭ كىلوۋات سائەت)، 38 مىڭ 926 تونىا كۆمۈر، 961 تونىا كوكس، 55 مىڭ 83 تونىا سېمونت، 1811 تونىا ساپ مىس رۇدىسى، 5073 تونىا پىششىقلاپ ئىشلەنگەن توز، 140 تونىا يۇڭ ئوچ، 2690 كۋادرات مېتر گىلەم ئىشلەپچىقىرىلدى. ئوبلاست بويىچە قاتناش تارماقلىرى تاشيولدا توشۇغان يۈك مىقدارى 79 مىڭ 500 تونىنغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 5103 تونىا/كىلومېتر غا، توشۇلغان يولۇچى 703 مىڭ 400 ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 5401 ئادەم/كىلومېتر غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسىپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 3 مىليون 45 مىڭ يۈەن بولدى.

ئوبلاست بويىچە تۇراقلىق مۇلۇككە 46 مىليون 160 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلار سالغان مەبلەغ 1990 - يىلدىكىدىن %5.45 ئاشتى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلار سالغان مەبلەغ %16.31 ئاشتى؛ شەھەر - بازارلاردىكى خۇسۇسىي كارخانىلار سالغان مەبلەغ %22 تۇرغۇزۇلدى.

ئوبلاست بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى147مىليون830مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن%5.99 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 121مىليون980مىڭ يۈەن، يېزا

ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 25مىليون850 مىڭ يۈەن. تۇرلۇك ئىستېمال بۇيۇملىرى ئىچىدە يېمەك - ئىچمەك%77.6كۆپەيدى، كىيىم - كېچەك%16.4 ئازايدى، كۇندىلىك تۇرمۇش بۇيۇملىرى %12 ئاشتى. ئوبلاستتا سودا بويىچە پارچە سېتىش تور - نۇقتىسى 3272گە، شەھەر، يېزا بازارلىرىدا پۈتۈشۈلگەن سودا سوممىسى 28 مىليون 480 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 15 مىڭ 339 تونىنا ئاشلىق، 770 تونىنا سۇ يېغى سېتىۋېلىندى. ماددىي ئەشيا تارماقلىرى ساتقان ماددىي ئەشيانىڭ ئومۇمىي سوممىسى 52 مىليون 710 مىڭ يۈەنگە يەتتى، سېمونت %15.13، پولات ماتېرىيالى %2.14، كۆمۈر %7.64، بېنزىن، دىزېلىن %8.12 كۆپ سېتىلدى، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرچە كىرىمى 28.419 يۈەنگە يەتتى. ئوبلاست بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 29 مىڭ 774 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 67 مىليون434 مىڭ 900 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 1075 دېھقان، چارۋىچى ئائىلىسى نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. شەھەر - بازارلاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغان ياشلار، ئالىي مەكتەپ، تېخنىكۇمنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلار ۋە باشقىلار بولۇپ 1591 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. شەھەر - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 127 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شۇ يىلى ئوبلاست بويىچە 130 مىڭ كۋادرات مېتر تورالغۇ ئۆي سېلىندى.

ئوبلاست بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 10 مىڭ 167سى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئىنژېنېر - تېخنىك 796، يېزا ئىگىلىك تېخنىكا خادىمى 895؛ 1991 - يىلى 53 پەن تەتقىقات تېمىسى يولغا قويۇلدى، بۇنىڭدىن شۇ يىلىنى 44 تېما ئورۇندالدى. ئالتە تۇر ژىلايەت (شەھەر) دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا نەتىجىسى مۇكاپاتىغا، ئۈچ تۇر پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا، ئۈچ تۇر تېخنىكا كېڭەيتىش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ئوبلاست بويىچە 1991 - يىلدىكى ئوتتۇرا تېخنىكۇم ئۈچ، ئوقۇغۇچىسى 1113؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 50 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 44)، ئوقۇغۇچىسى 16 مىڭ 434 (مىللىي ئوقۇغۇچى 15 مىڭ 394)، مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 1417 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 1283)؛ ياتاقلىق ئوتتۇرا مەكتەپ 17، ئوقۇغۇچىسى 2161. باشلانغۇچ مەكتەپ 223 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 216)، ئوقۇغۇچىسى 58 مىڭ 579 (مىللىي ئوقۇغۇچى 56 مىڭ 910)، مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 2620 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 2471). ياتاقلىق باشلانغۇچ مەكتەپ 38، ئوقۇغۇچىسى 8914، ئوقۇتۇش نۇقتىسى 225. قىرغىز تىلىدا دەرس ئوتتۇلىدىغان ئوتتۇرا مەكتەپ 19، باشلانغۇچ مەكتەپ 75. مۇشۇ بىر يىلدا 4403 قېتىم كىنو قويۇلدى، تاماشىبىنلار 1 مىليون 200 مىڭ ئادەم (قېتىم)گە يەتتى. ئوبلاست بويىچە سۈنئىي ھەمراھەر يۈزى قوبۇل قىلىش پونكىتىدىن11ى بار، رادىئو - تېلېۋىزىيىنىڭ ئاھالىلەر ئارىسىدا ئومۇملىشىش نىسبىتى %75كە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا قىرغىزچە، خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە چىقىدىغان «قىزىلسۇ گىزىتى» جەمئىي 1 مىليون 240 مىڭ نۇسخا تارقىتىلدى، قىرغىز ئەدەبىياتى 19 مىڭ 480 پارچە، 14 خىل كىتاب ئەسەر قىلىدى. ئاپتونوم ئوبلاستتىن ئىككى ئەپەر كېچىك قىرغىز ناخشىچى مەملىكەت بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن «كۆمۈش لوكۇقا» مۇسابىقىسىدە قومۇز چېلىشتا 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. 4 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر تەنھەرىكەت يىغىنىدا ئاپتونوم ئوبلاست تەنھەرىكەتچىسى ئامان مىللىيچە چېلىشىش مۇسابىقىسىدە بىر ئالتۇن مېدالغا ئېرىشتى، ئوغلاق تارتىشىش كوماندىسى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئاپتونوم ئوبلاست تەنھەرىكەتچىلىرى ئاپتونوم رايونلۇق تۇرلۇك مۇسابىقىلەردە يەتتە 1 - لىككە، تۆتقۇ 2 - لىككە، ئون 3 - لىككە ئېرىشتى. ئاپتونوم ئوبلاست بويىچە 96 ھەر دەرىجىلىك تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 1404 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 1493 كېسەل كارىۋىتى بار.

ئاپتونوم ئوبلاست بويىچە مىللەتلەر

ئىتتىپاقلىقىدا نەمۇنچە ئورۇندىن 855ى بارلىققا كەلدى. بۇ، ئوبلاستتىكى ناھىيە (شەھەر)، يېزا، كەنت دەرىجىلىك ئورۇنلارنىڭ 85 پىرسەنتىدىن كۆپرەكىنى تەشكىل قىلىدۇ.

1991 - يىلى ئوبلاست بويىچە نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى ‰25.66، ئۆلۈش نىسبىتى ‰6.12، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى ‰19.54 بولدى. يىل ئاخىرىدا ئومۇمىي نوپۇس 384 مىڭ 332 گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8171 ئادەم، يەنى %2.17 ئاشتى. ئومۇمىي نوپۇس ئىچىدە قىرغىزلار 112 مىڭ 592گە يېتىپ، 2121 ئادەم كۆپەيدى؛ ئۇيغۇرلار 248 مىڭ 928گە يېتىپ، 7069 ئادەم كۆپەيدى؛ خەنزۇلار 17 مىڭ 903 بولۇپ، 1169 ئادەم ئازايدى؛ باشقا مىللەتلەر ئاھالىسى 4909غا يېتىپ، 150 ئادەم كۆپەيدى.

☆ 8 - ئاينىڭ30 - كۈنىدىن9 - ئاينىڭ 9 - كۈنگىچە ئوبلاستلىق ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسى بارىن يېزىسىدىكى ئەكسىلئىنقىلابىي قۇراللىق توپىلاڭ ئەنزىسىنى قانۇن بويىچە تۈرمۈگە ئايرىپ تەكشۈرۈپ چىقتى.

☆ 5 - ئايدا ئاپتونوم ئوبلاست 3 - قېتىملىق مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتى بويىچە قوش ئىلغارلارنى تەقدىرلەش يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، 48 ئىلغار كوللېكتىپنى، 97 ئىلغار شەخسنى تەقدىرلىدى.

خي جىخۇڭ
چېڭ خەيشۇ

ئاتۇش شەھىرى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

3 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئېلى ئىسمائىل؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: لىن جىخي، ئابدۇراخمان ھاجىي، ئىسىنگۈل ياسىن، دۇيشەن ئالىم (قىرغىز).

شەھەر باشلىقى: ئىسمايىلجان ئىسھاقبەردى؛ مۇئاۋىن شەھەر باشلىقلىرى: مياۋجېنگجيې (4 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، خۇفېڭدې (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، تۇردى ئىمىن (قىرغىز)، ھاكىم ئۆمەر، رېن چېژۇشياۋ؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن شەھەر باشلىقى: كۇدايبالا.

سىياسىي كېڭەش 3 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ رەئىسى: توختى ئىمىن؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: شېۋاڭ خەيشەن (3 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، جىن خەيمىڭ (2 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، سەنەۋەر ئابلەت، گۈلسۇم مەخسۇر، جىرۇللا قارىھاجى قۇربان، تېلىۋالدى ھېيىت.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئابلىمىت يۈسۈپ.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: بەكرى ئابلەي.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاتۇش شەھىرىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 162 مىليون 7600 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 165 مىليون 408 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %15.7 ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 209 مىليون 453 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 211 مىليون 812 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، %9.12 ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 115 مىليون 225 مىڭ 400 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 119 مىليون 601 مىڭ 100 يۈەن) گە يېتىپ، %8.3 ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 10 مىليون 263 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 28 مىليون 775 مىڭ يۈەن بولدى.

شەھەر بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 96 مىليون600 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 105 مىليون 317 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %12.6 ئاشتى. شەھەر بويىچە 152 مىڭ 100 مو يەرگە

ئاشلىق زىرائىتى تېرىلىپ، 41 مىڭ 358 توننا ئاشلىق ئېلىندى؛ 1676 توننا ساپ پاختا، 525 توننا يانغاق دان، 2685 توننا كۆكتات، 15 مىڭ 365 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 318 مىڭ تۈياق چارۋا قالدى. بۇنىڭ ئىچىدە چىشى چارۋا 172 مىڭ تۈياق، مۇشۇ بىر يىلدا يۇقىرىغا 117 مىڭ 100 تۈياق تاۋار چارۋا يەتكۈزۈپ بېرىلدى. 3606 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 151 مو يەردە كۆچەت پېتىشتۇرۇلدى. 1 مىليون 585 مىڭ تۈپ پارچە - پۈرات كۆچەت تىكىلدى. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 33 مىڭ 299 كىلوۋاتقا يەتتى، 2857 توننا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا يېزا ئىگىلىك ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 4 مىليون 370 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 10 مىليون 751 مىڭ 900 يۈەنگە يەتتى.

ساناقەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 20 مىليون 426 مىڭ 400 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 18 مىليون 621 مىڭ 100 يۈەن) گە يەتتى. شەھەر بويىچە 26 ساناقەت كارخانىسى بار. مۇشۇ بىر يىلدا 2 مىليون 714 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 3500 توننا تۆز، 5073 توننا پىششىقلاپ ئىشلەنگەن تۆز، 292.74 توننا كۆمۈر (ئۆلچەملىك كۆمۈرگە سۈندۈرۈلغان كۆمۈر)، 814.33 توننا تاسقالغان كۆمۈر، 1595 توننا بوغداي ئۇنى، 758 توننا قارا ئاشلىق ئۇنى، 45 توننا سۇ يېغى، 24 مىليون 350 مىڭ 500 دانە خىش، 88 مىڭ 100 قۇر كىيىم - كېچەك، 2415 كۋادرات مېتر گىلەم ئىشلەپچىقىرىلدى، 1117 توننا چىگىت ئايرىلدى. 127 توننا بالىق ۋە مېۋە مۇرابباسى ئىشلەندى. شەھەرلىك ئاپتوموبىل كالونى تاشيولدا توشۇغان يۈك مىقدارى 6723 توننىغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 3 مىليون 777 مىڭ 365 توننا/كىلومېتر غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 1 مىليون 890 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

شەھەر بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 82 مىليون 210 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 12 مىليون 620 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ 46.86% نى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ 29.58% نى، يەككىلەرنىڭ 23.56% نى ئىگىلەيدۇ. مۇشۇ بىر يىلدا ئاشقى سودا ئېكسپورت تاۋارلىرىنى سېتىۋېلىش سوممىسى 4 مىليون 170 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 6416 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 16 مىليون 163 مىڭ 200 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. شەھەر - بازارلاردا كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىم 1430 يۈەن (يەككە سودا - سانائەتچىلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالمايدۇ) گە، يېزىلاردا كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىم 438.48 يۈەنگە، شەھەر بويىچە بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۈلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 73 مىليون 30 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 511 نامرات ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى.

شەھەر بويىچە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار پەن - تېخنىكا خادىملىرىدىن 417سى بار. بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك ۋەزىپىسى بارلىرى 22 نەپەر. شەھەر بويىچە 1991 - يىلدىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 15 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ بەش). ئوقۇغۇچىسى 7582 (مىللىي ئوقۇغۇچى 7356)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 78 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 77)، ئوقۇغۇچىسى 24 مىڭ 829 (مىللىي ئوقۇغۇچى 24 مىڭ 386). ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 2383، مۇشۇ بىر يىلدا مەكتەپلەردىكى خەتلىك ئۆيلەرنى رېمونت قىلىش ئۈچۈن 2 مىليون 196 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. شەھەر بويىچە ئون تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 326 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي خادىم 247)، 303 كېسەل كارىۋىتى بار. 1991 - يىلى شەھەرنىڭ كەسپىي تەنھەرىكەتچىلىرى مەملىكەتلىك ۋە ئاپتونوم رايونلۇق تۇرلۇك تەنتەربىيە

مۇسابىقىلىرىدە يەتتە ئالتون مېدال، يەتتە كۈمۈش مېدال، بىر مىس مېدال ئالدى. شەھەر بويىچە 45 قېتىم ھەر خىل مەدەنىيەت ـ تەنتەربىيە مۇسابىقىسى ئۇيۇشتۇرۇلدى، مۇسابىقىگە قاتناشقانلار 8084 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى.

ئىسمائىل مۇھەممەت

ئاقچى ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئابدۇللا قۇلۇل (قىرغىز)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: دۇباڭمەن، لىيۇتسۇن، توختورباي شىرئەلى (قىرغىز)، جۇمەخۇن مەتربەھىم، جەلىل ئاسانباي (قىرغىز).

ھاكىمى: مەمەت ھەسەن توخدالى (قىرغىز)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: جالاڭ شېڭچېڭ، رۇك جيەنچى، تۆكەن ئەلبەردى (قىرغىز)؛ پەن ـ تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىم: مۇھەممەت قاسىم.

سىياسىي كېڭەش 10 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: قاسىمئالى مەمەت (قىرغىز)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: يالاڭ زىجيالاڭ، چالاڭ لى، ئەسقەر بالباي (قىرغىز)، سولتان ئەلى بور بۇدۇي (قىرغىز)، مەمەت تۆلمۇش (قىرغىز).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئايتباي ئۆمەر ئەلى (قىرغىز).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: قازىبېك جۇماخۇن (قىرغىز).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 ـ يىلى ئاقچى ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 24 مىليون 40 مىڭ 900 يۈەن (1990 ـ يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 26 مىليون 870 مىڭ 600 يۈەن) گە، ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 25 مىليون 910 مىڭ 400 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 29 مىليون 333 مىڭ 200 يۈەن) گە، مىللىي دارامەت 15 مىليون 655 مىڭ 600 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 18 مىليون 388 مىڭ 100 يۈەن) گە يەتتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 368 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 13 مىليون 6000 يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 16 مىليون 707 مىڭ 300 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 20 مىليون 83 مىڭ 200 يۈەن) بولۇپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 18.5% تۆۋەنلەپ كەتتى. ناھىيە بويىچە 39 مىڭ 600 مو يەرگە ئاشلىق زىرائىتى تېرىلىپ، 5195.6 تونىنا ئاشلىق ئېلىندى؛ 9600 مو يەرگە ياغلىق زىرائىتى تېرىلىپ، 617.8 تونىنا ياغلىق دان ئېلىندى. دۆلەت 754.2 تونىنا ئاشلىق سېتىۋالدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئاشلىق زىرائەتلىرىگە 401 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت، 95 مىڭ تونىنا مەھەللىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى، 166.8 تونىنا سۈپەتلىك ئۇرۇق كەلتۈرۈلدى. 1044 مو يەرگە سۈلياۋ يوپۇق يېپىپ كۆممىقوناق تېرىلدى، بىرلىك مەھسۇلاتى 641 كىلوگرامغا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 944 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 123 مىڭ تۈپ پارچە ـ پۈرات كۆچەت تىكىلدى، 40 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۈرۈلدى. يىل ئاخىرىدا 200 مىڭ 756 تۈياق چارۋا قالدى، چارۋا 1990 ـ يىلدىكىدىن 21.04% ئازىيىپ كەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا چارۋىنىڭ تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى 23.9% كە يەتتى. 186.2 تونىنا قوي يۇڭى، 9.45 تونىنا چۇپۇر، 10.8 تونىنا ئۆچكە تىۋىتى، 3948 پارچە كالا تېرىسى، 25 مىڭ 562 پارچە قوي تېرىسى، 22 مىڭ 597 پارچە ئۆچكە تېرىسى، 993.34 تونىنا كالا سۈتى، 374.9 تونىنا قوي سۈتى، 314.52 تونىنا ئۆچكە سۈتى ئېلىندى. تاشقى سودا بويىچە 116.52 تونىنا ھەر خىل يۈك، 1266 پارچە ھەر خىل تېرە سېتىۋېلىندى، بۇلارنىڭ سوممىسى 1 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 4732 كىلوۋاتقا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا

قاراچى يېزىسىدىكى ئوت - چۆپ بازىسى قۇرۇلۇشىغا 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 1 مىليون 840 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليون 366 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 2 مىليون 440مىڭيۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 5.8% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 665 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 2 مىليون دانە خىش، 1699توننا ئۇن، 303توننايەم - بوغۇز ئىشلەپچىقىرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 2 مىليون 139 مىڭ توننا/كىلومېترغا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 394 مىڭ ئادەم/كىلومېترغا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 271 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 11 مىليون 530 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 610 مىڭ يۈەن. مۇشۇ بىر يىلدا تاۋارلارنىڭ سېتىۋېلىنىش ئومۇمىي سوممىسى 12 مىليون 850 مىڭ يۈەنگە، سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 14 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدا 7 مىليون 810 مىڭ يۈەن خەزىنە قالدۇقى قالدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 347.32 يۈەن بولدى. يىل ئاخىرىدىكى دۆلەت ئورگانلىرى، كەسپىي ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 1995 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 4 مىليون 920 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. ناھىيە بازىرىدا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 45 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا 436 نامرات ئائىلە (2477 ئادەم) گە يار - يۆلەك بولۇندى. مۇشۇ بىر يىلدا 87 ئائىلە (483 ئادەم) نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 5 مىليون 970 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شۇ يىلى 145 مىڭ يۈەن مەخسۇس نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش پۇلى، 52 مىڭ يۈەن مەخسۇس ئىجتىمائىي پاراۋانلىق پۇلى تارقىتىلدى. ستراخۋانىيە كىرىمى 100 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 832سى بار. بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 108. ناھىيە بويىچە 1991 - يىلدىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ ئالتە (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ بەش)، ئوقۇغۇچىسى 1156 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1055)، مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 113 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 91)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 24 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 23)، ئوقۇتۇش نۇقتىسى 22، ئوقۇغۇچىسى 5064 (مىللىي ئوقۇغۇچى 4948)؛ مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 175 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 160). مۇشۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 350 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش ئۈچۈن 660 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ناھىيە بويىچە 18 تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 136 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 135 كېسەل كارىۋىتى بار.

☆ 2 - ئايدىن 4 - ئايغىچە ئاقچى ناھىيىسى ئۇدا ئىككى قېتىم قار ئاپىتىگە ئۇچراپ، 2 مىليون يۈەن ئىقتىسادىي زىيان بولدى.

ئاسان ئىسمائىل

ئۇلۇغچات ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

0 1 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: توختى مەھەممەت مادەن (قىرغىز، 5 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جاڭ شىڭفا، جۇمەباي سارباقشى (قىرغىز)، ۋاڭ جىڭزۇن، خېلىل تىلىۋالدى.

ھاكىمى: ئاسانبېك تۇردى (قىرغىز، 3 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، مەمەت تۇرغان قادىر (قىرغىز، 5 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: چېن جيەنشىن، ئابدۇراخمان سۇلايمان (قىرغىز، 5 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى)، يالقۇجۇشى، پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىملىرى: رەۋقان (قازاق)، لىيۇۋېيگو.

سىياسىي كېڭەش 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ رەئىسى: دوسكەچەچەي (قىرغىز)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: لى شۆلەي، تۇردى ئۆمەر (قىرغىز)، ئۆمەرئاخۇن قۇربان (قىرغىز)، ياقۇپ مولدالى (قىرغىز)، يالقۇ خۇيبۇن (ئايال).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئابدۇكېرىم شۇكۇر (قىرغىز، مۇۋەققەت باشلىقى).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: تۇرغان ئابدۇللا (قىرغىز).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئۇلۇغچات ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 44 مىليون 52 مىڭ 500 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 45 مىليون 351 مىڭ يۈەن) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.22% تۆۋەنلەپ كەتتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 68 مىليون 76 مىڭ 800 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 68 مىليون 848 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 4.68% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 32 مىليون 160 مىڭ 400 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 33 مىليون 658 مىڭ 500 يۈەن) گە يېتىپ، 5.04% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 2 مىليون 308 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 13 مىليون 355 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 21 مىليون 747 مىڭ 900 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 27 مىليون 66 مىڭ 400 يۈەن) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.72% تۆۋەنلەپ كەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە، چارۋىچىلىقنىڭ 16 مىليون 45 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 20 مىليون 901 مىڭ 700 يۈەن). ناھىيە بويىچە 35 مىڭ 620 مو يەرگە ئاشلىق زىرائىتى تېرىلىپ، 5017.5 تونا ئاشلىق ئېلىندى؛ 2746 مو يەرگە ياغلىق زىرائەت تېرىلىپ، 152.1 تونىنا ياغلىق دان ئېلىندى، 1269 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 515 مىڭ 100 تۈپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى. 40 مو يەردە كۆچەت بېتىشتۇرۇلدى، يىل ئاخىرىدا 267 مىڭ 100 تۈپاق چارۋا قالدى، 1990 - يىلدىكىدىن 10 مىڭ 758 تۈياق چارۋا ئازىيىپ كەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا چارۋىنىڭ تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى 29.6% كە يەتتى. 2161 تونىنا گۆش، 304 تونىنا قوي يۇڭى، 30 تونىنا چوپۇر، 14.89 تونىنا ئۆچكە تىۋىتى، 17 تونىنا تۆگە يۇڭى، 5440 پارچە كالا تېرىسى، 79 مىڭ 997 پارچە قوي تېرىسى، 45 مىڭ 183 پارچە ئۆچكە تېرىسى ئېلىندى. 24مىڭ 836تونىنا ئوت - چۆپ يىغىۋېلىندى. 1540 تونىنا زاپاس يەم - بوغۇز تەييارلاندى. مۇشۇ بىر يىلدا ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 203 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 19 مىڭ 100 مېتر ئوزۇنلۇقتا ئالتە سۇ سىكىمىس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، 300 مېتر ئوزۇنلۇقتا بىر كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش ئۆستىكى مۇستەھكەملەندى. 16 مىڭ 310 مېتر ئوزۇنلۇقتا كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش، سۇنى ياخشىلاش بويىچە سۇلياۋ تۇرۇبا يانقۇزۇلدى. ئۇچ ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىلدى، 16 قۇدۇق ئورنى بۇرغىلاپ تەكشۈرۈلدى. ئون قۇدۇققا توكلاشتىن ساقلىنىش قاپقىقى ئورنىتىلدى. 1520 كۇب مېتر ئېگىز يەرگە جايلاشقان كۆلچەك چېچىلدى؛ 233 مو يەر توزلەندى. بىر ئورۇندا گېنېراتورلىرىنىڭ سىغىمچانلىقى 125 كىلوۋات كېلىدىغان سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى قۇرۇلدى. 27 مىڭ 900 مېتر ئوزۇنلۇقتا يۇقىرى بېسىملىق سىمتاناب، 15 مىڭ 900 مېتر ئوزۇنلۇقتا تۆۋەن بېسىملىق سىمتاناب تارتىلدى. قوتان، چارۋىچىلار ئۆيى، ئوت - چۆپ ئامبىرى، تۆل ئېلىش ئۆيى تولۇق

بولغان لاپاس قوتاندىن 167يۇرۇش، ئادەتتىكىقوتان - لاپاستىن 47مىڭ ياسالدى. 6000 مو ئوتلاق ياخشىلاندى. بېكەتتىن ئالتە ۋاننا ياسالدى. يېزا دەرىجىلىك مال دوختۇرلۇق پونكتى ئۇچۇق يەتتى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 8932 كىلوۋاتقا، ماشىنا بىلەن ئاغدۇرۇلغان يەر كۆلىمى 28 مىڭ 700 موغا، ماشىنا بىلەن ئۇرۇق سېلىنغان يەر كۆلىمى 17 مىڭ موغا، ماشىنا بىلەن سۈلياۋ يوپۇق يېپىلغان كۆممىقوناق كۆلىمى 300 موغا يەتتى. 590 تونىا خىمىيىۋى ئوغۇت، 29 مىڭ 728 تونىا مەھەللىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى. ناھىيە بويىچە يېزا - بازار كارخانىسى 302 (يېزا باشقۇرغىنى 30) گە، خادىمى 1083كە يەتتى. ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 4 مىليون 370 مىڭ 200 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 17.24% ئاشتى.

سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 3مىليون 71 مىڭ 300 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 3 مىليون 322 مىڭ 100 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 11.62% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 184 مىڭ 600 كىلوۋات سائەت توك، 11 مىڭ 327 تونىا كۆمۈر، 961 تونىا كوكس، 3700 تونىا تۆمۈر رۇدىسى، 178 تونىا قوغۇشۇن، سىنىك رۇدىسى، 250 تونىا مىس رۇدىسى، 5990 تونىا گوڭگۇرتلۇك تۆمۈر رۇدىسى، 18 مىڭ تونىا ھاك تېشى، 4300 تونىا گىل، 150 تونىا تۇز، 650 تونىا ساپال لېيى، 484 تونىا گەچ، 1222 تونىا ئۇن، 15 مىڭ كورۇپكا بور ئىشلەپچىقىرىلدى. ناھىيىلىك ستراخۇانىيە شىركىتىنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 800 كۋادرات مېتر كېلىدىغان خىزمەت بىناسى پۈتتى. قاتناش تارماقلىرى ئىش تېپىپ بېرىش يولى بىلەن يارىدەم بېرىشكە ئاجرىتىلغان 100 مىڭ يۈەندىن پايدىلىنىپ، بۆرىتوقاي يېزىسى ۋە بوستان تېرەك يېزىسىدا سۇ بۇزۇۋەتكەن 110 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى تاشيولنى رېمونت قىلدى. دۆلەتنىڭ 150 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىشى بىلەن ئوقمالۇر يېزىسىدا ئۇزۇنلۇقى 50 مېتر، كەڭلىكى 2.5 مېتر كېلىدىغان چارۋايولى ئاسما كۆۋرۈكىدىن بىرى سېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا ناھىيىلىك ئاپتوموبىل كالونى توشۇغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 1 مىليون 84 مىڭ 400 تونىا/كىلومېترغا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 4 مىليون 484مىڭ700 ئادەم/كىلومېترغا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 358 مىڭ 400 يۈەنگەيەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 13 مىليون 810 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 1 مىليون 340 مىڭ يۈەن) گە، سېتىۋېلىش ئومۇمىي سوممىسى 9 مىليون 60 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە - بازاردىكى بازار سودىسىدا پۈتۈشۈلگەن سومما 1مىليون 290مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكىئىشچى - خىزمەتچى 3173 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 7 مىليون 310 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئوتتۇرىچە يىللىق كىرىمى 502.71 يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىش كۈنۈپ تۇرغان 269 ئادەم ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. 1 مىليون 250 مىڭ يۈەن نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش قەرز پۇلى تارقىتىلدى. يىل ئاخىرىغىچە 197 ئائىلە (934 ئادەم) نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. 460 بەشتە كاپالەتلەندۇرۇلىدىغان ئائىلە، تۇرمۇشتا ئۇزۇن مۇددەت قىينالغان ئائىلە ۋە نامرات ئائىلىگە 45 مىڭ يۈەن قۇتقۇزۇش پۇلى، 70 تونىا ئاشلىق تارقىتىپ بېرىلدى. 8 - ئايدا ناھىيىلىك مېيىپلار بىرلەشمىسى قۇرۇلدى. 116 مىڭ يۈەن ئاجرىتىلىپ، ناھىيە بويىچە تۆنجى بالىلار پاراۋانلىق مەكتىپى قۇرۇلدى. ئۇنىڭغا 30 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا 2200 ئادەم جىسمانىي ستراخۇانىيىگە قاتناشتى. ستراخۇانىيە تۈرى ئونغا، ستراخۇانىيە ھەققى 431 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە پەن - تېخنىكا خادىملىرىدىن 329ى بار (ئوقۇتقۇچىلار بۆلۈمى سىرتىدا)، بۇلۇمى ئىچىدە

ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 29. مۇشۇ بىر يىلدا پەن - تېخنىكا بويىچە ئۆلگە كۆرسىتىش پېزىسىدىن بىرى، كەنتىدىن ئىككىسى قۇرۇلدى. 120 ئائىلىلىك دېھقان ئۇرۇقچىلىق كەسپىي ئائىلىسى قىلىپ بېكىتىلدى. 806 مو ئۇرۇقلۇق ئېتىزى بەرپا قىلىنىپ، كۆزگى بۇغداينىڭ «تاڭسەن — 6898» ۋە «نەندۇەن — 1» نومۇر» دىن ئىبارەت ئەلا سورتلۇق ئۇرۇقى سىناق تەرىقىسىدە تېرىلىپ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلدى، بىرلىك مەھسۇلاتى 216 كىلوگرامغا يەتتى. ناھىيە بويىچە 1991 - يىلدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ ئالتە (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ بەش)، ئوقۇغۇچىسى 1320 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1241)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 19 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 18)، ئوقۇغۇچىسى 5966 (مىللىي ئوقۇغۇچى 5805)؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 366 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 330). 9 - ئايدا ئوقسالۇر پېزىسىدا تېلېۋىزىيە سىنئالغۇ كۆچۈرۈپ تارقىتىش ئىستانسىسى قۇرۇلدى. ناھىيىلىك يەر ناملىرى ئىشخانىسى، تەزكىرە ئىشخانىسى بىرلىكتە «ئۇلۇغچات ناھىيىسىنىڭ يەر ناملىرى خەرىتىلىك تەزكىرىسى» نى تۈزۈپ نەشر قىلدۇردى. ناھىيىلىك مەدەنىيەت ئىدارىسى «خەلق ئېغىز ئەدەبىياتى توپلىمى» نى تۈزدى. ناھىيە بويىچە 15 تىببىي داۋالاش - مەھىيە، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئاپپاراتى، 159 كەسپىي مەھىيە تېخنىكا خادىمى، 202 كېسەل كارۋىتى بار. ناھىيە بويىچە ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ تەنتەربىيىدە ئۆلچەمگە يېتىش نىسبىتى 91.1%كە يەتتى. 7 - ئايدا قىزىلسۇ ئوبلاستىدا ئۆتكۈزۈلگەن ياش - ئۆسمۈرلەرنىڭ خەلقئاراچە چېلىشىش تەنتەربىكەت يىغىنىدا ئۇلۇغچات ناھىيىسىنىڭ ماھىرلىرى ئىككى ئالتۇن مېدال، بەش كۈمۈش مېدال، بىر مىس مېدال ئالدى. 8 - ئايدا مەملىكەتلىك 4 - نۆۋەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر تەنتەربىكەت يىغىنى (ئىچكى موڭغۇلدىكى مۇسابىقە رايونى) دا ئۇلۇغچات ناھىيىسىنىڭ تەنتەربىكەتچىلىرى ئوغلاق تارتىشتا 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ۋە ئات ئۈستىدە كۈچ سىنىشىشتا 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇپ، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتى

6 - ئاينىڭ 18 - كۈنى ئۇلۇغچات ناھىيىسىدە ئومۇميۈزلۈك قارا يامغۇر ۋە قېلىن قار يېغدى. ھۆل - يېغىن بۇرىتوقاي پېزىسىدا ئالاھىدە ئېغىر بولدى. ئوتلاقتىكى قارنىڭ قېلىنلىقى 60 سانتىمېتىرغا، تۇزلەكلىكتە يېغقان يامغۇر 50.2 مىللىمېتىرغا يەتتى. يامغۇر، قار قوشۇلۇپ ئاپەت پەيدا قىلدى. بۇنىڭ بىلەن بىر سۇتكۈچ، بىر كۆۋرۈك بۇزۇلۇپ كەتتى. 198 تۈياق ھەر خىل چارۋىنى سۇ ئېقىتىپ كەتتى، 64 مو تېرىلغۇ يەرنى، 172 مو ئوتلاقنى سۇ بېسىپ كەتتى، 42 مىڭ 570 مېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى غۇل، تارماق ئېرىق - ئۆستەك، 14 كۆلچەك، 1500 مېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش توسمىسى بۇزۇلۇپ كەتتى. ئالتە كىگىز ئۆي گۈمۈرۈلۈپ كەتتى، 15 قوتان، 6351 مېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى قاشا تام ۋەيران بولدى. بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 620 مىڭ يۈەندىن ئېشىپ كەتتى. كەلكۈن ئاپىتى يۈز بەرگەندىن كېيىن، ناھىيىلىك كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇپ، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى 300 دىن كۆپرەك ئادەمنى تەشكىللەپ، خەتەر ۋە ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا ئالاندۇردى. ناھىيىلىك سۇ - ئېلېكتر ئىدارىسى100كىلوگرام پارتلىتىش دورىسى، 2.5 تونا سىم، 3 تونا دىزېلىننى ئاپەت يۈز بەرگەن رايونغا دەل ۋاقتىدا يەتكۈزۈپ بەردى. بەش كۈن ئېلىشىش ئارقىلىق، كەلكۈننىڭ زىيىنى توسۇپ قېلىندى. شۇنىڭدىن كېيىن، ناھىيىلىك خەلق ئىشلىرى ئىدارىسى 12 مىڭ يۈەن ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش پۇلى، قىيىنچىلىقى بار ئائىلىلەرگە 8000 يۈەن قوشۇمچە ياردەم پۇلى، 20 مىڭ كىلوگرام ئاشلىق ئاجرىتىپ، ئاپەتكە ئۇچرىغان خەلقنىڭ قىيىنچىلىقىنى ئۇز ۋاقتىدا ھەل قىلدى.

جالاڭ قۇرۇن

ئاقتۇ ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: تاشبېك مەمەت (قىرغىز)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: مەمەت ئەيسا (قىرغىز)، ناسىر ساۋىر (تاجىك)، سۇلۇك شائىيى، بۇراۋۇدۇن مامۇت.

ھاكىمى: مەمەت مۇسا (قىرغىز)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: نيۇشيائېيۇەن، مەمەت پالتا، ئەيسا رەھىم، ياۋچياڭ (8 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ژۇگاڭ (8 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى).

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: بەكرى رەھىم؛ مۇئاۋىن رەئىللىرى: ژۇخۇڭشېن (3 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى). يۇنۇس ھاشىم، مەمەت جېلىل، ئەبەيدۇللامۇرات (قىرغىز)، ئىسلام ئوسمان.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: (ئورنى بوش).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ئارمان قۇربان (تاجىك).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 114 مىليون 801 مىڭ 400 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 109 مىليون 971 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 182 مىليون 746 مىڭ 200 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 172 مىليون 858 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، 7.68% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 95 مىليون 867 مىڭ 800 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 90 مىليون 940 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، 0.68% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 2 مىليون 477 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 24 مىليون 944 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 116 مىليون 293 مىڭ 600 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 112 مىليون 62 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.82% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 272 مىڭ 200 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 60 مىڭ 376.6 تونا ئاشلىق ئېلىندى؛ 9391.7 تونا ئاشلىق سېتىۋېلىندى. ئېلىنغان پاختا 3608 تونىغا يېتىپ، 50.1% ئاشتى. 4145.9 تونا پاختا سېتىۋېلىندى، 2171 تونا ياغلىق دان ئېلىندى. يىل ئاخىردا 453 مىڭ 498 تۈياق چارۋا قالدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا چارۋىنىڭ تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى 25% كە يەتتى. 15 مىڭ 586.56 تونا زاپاس قىشلىق ئوت - چۆپ تەييارلاندى. 4504.3 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىھاتە ئورمىنى 985 مو (520 مو ئېتىز - ئېرىق موھاپىزەت ئورمىنىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە). ماتېرىيال ئورمىنى 387.3 مو، ئىقتىسادىي ئورمان 1629.2 مو، يېقىلغۇ ئورمىنى 1502.8 مو. ئېتىز - ئېرىق مۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا ناھىيە ئۆزى 763 مىڭ 950 يۈەن مەبلەغ توپلىدى. 35.75 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا سەككىز مۇ سىڭىمەس غول تارماق ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى؛ 152.9 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا 221 ئېتىز - ئېرىق يولى ياسالدى. 16 مىڭ 581 مو يەرنى تۆزلەش ئۇچۇن، 170 مىڭ 790 ئىش كۈنى ئەمگەك قىلىندى. ئاقتۇ ناھىيىسى ئاپتونوم رايونىنىڭ ئېتىز - ئېرىق مۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن «تەكرىتاغ لوكئېسى» مۇسابىقىسىدە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئاپتونوم رايونىنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۇرۇنىڭ بىرى بولغان 40 مىڭ مولۇق ئەلا سۈپەتلىك پاختا بازىسى قۇرۇلۇشى ئۇچۇن، 25 مىڭ مو بوز يەر ئېچىلدى، 41 سالا ئېتىز بەرپا قىلىندى، تۆت ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىلدى. سەككىز كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا ئون كىلوۋوتلىق يۇقىرى بېسىملىق سىمتاناب تارتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 4970 مو بوز

يەر ئېچىلدى. بۇنىڭ 2801 موسىغا بۇغداي، 2009 موسىغا كېۋەز، 160 موسىغا شال تېرىلدى؛ 2.96 كىلومېتر ئۈزۈنلۈقتا 60 يېزا يولى ياسالدى. 18. 110 كىلومېتر ئۈزۈنلۈقتا ئورمان بەلبېغى بەرپا قىلىندى، 48.68 كىلومېتر ئۈزۈنلۈقتا 103 زەيكەش چېچىلدى، مۇشۇ بىر يىلدا بۇ قۇرۇلۇش تۈرلىرىگە 492 مىڭ 332 ئىش كۈنى ئەمگەك قىلىندى. ئامما 32 مىڭ 200 يۈەن، كوللېكتىپ 15 مىڭ 700 يۈەن مەبلەغ سالدى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 18 مىڭ 28.116 كىلوۋاتقا، يېزا ئىگىلىك ماشىنىسى بىلەن مەشغۇلات ئېلىپ بېرىلغان يەر 1 مىليون 570 مىڭ ئۇلچەملىك موغا، ماشىنا بىلەن ئاغدۇرۇلغان يەر كۆلىمى 162 مىڭ موغا يەتتى، يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 6 مىليون 790 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 27 مىليون 405 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 1 مىليون 440 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 27 مىڭ 239 تونىا كۆمۈر، 5654 تونىا سېمونت، 9 مىليون 3800 دانە ماشىنىدا قۇيۇلغان خىش، 1000 تونىا تۆمۈر رۇدىسى، 5000 تونىا قوغۇشۇن، سىنىك رۇدىسى، 568 گرام ئالتۇن، 43.4495 تونىا ئۈن، 320 تونىا سۇ يېغى ئىشلەپچىقىرىلدى، 2631 تونىا چىگىت ئايرىلدى، 1074 تونىا يەم - بوغۇز تەييارلاندى. 51 تونىا بالقاق ئىشلەندى. ئاقتۇ ناھىيىسىدە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 3 - شىسى 41 - تۈەن - مەيدانى ئارقىلىق قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسى چېگرىسىغچە بولغان 13.3 كىلومېتر ئۈزۈنلۈقتىكى يولغا ۋە ئۆچمە يېزىسىدىن يېڭىسار ناھىيىسىنىڭ چېگرىسىغچە بولغان 12.7 كىلومېتر يولغا ئاسفالت ياتقۇزۇلدى. بۇ قۇرۇلۇشقا دۆلەت 2 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى. تاشيولدا توشۇلغان يۈك مىقدارى 2.2100 تونىغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 1 مىليون 170 مىڭ تونىا/كىلومېتر غا يەتتى. پوچتا - تېلىگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سومىسى 397 مىڭ 400 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىشى ئومۇمىي سومىسى 41 مىليون 740 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سومىسى 10 مىليون 550 مىڭ يۈەن. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى دۆلەت مەمۇرىي ئورگانلىرى ۋە كەسىپىي، كارخانا ئورۇنلىرىدا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 5601 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 13 مىليون 311 مىڭ 300 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئوتتۇرىچە كىرىمى 3.395 يۈەنگە يەتتى. پۇل مۇئامىلىسى، ئىناۋەتلىك قەرز سىستېمىسى جەمئىي 76 مىليون 290 مىڭ يۈەن ھەر خىل قەرز پۇل تارقاتتى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 20 مىليون 797 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 2 مىليون 33 مىڭ 900 يۈەن سودا - سانائەت بېجى خەزىنىگە كىرىم قىلىندى. ناھىيىلىك ستراخۇانىيە شىركىتى يەتتە خىل ستراخۇانىيە كەسپىنى يولغا قويۇپ، جەمئىي 350 مىڭ يۈەن كىرىم قىلدى، 130 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلىدى (قايتۇرۇلغان قىسمى شۇنىڭ ئىچىدە)، 30 مىڭ يۈەن بىخەتەرلىك ستراخۇانىيىسىگە داۋاملىق قاتنىشىش بويىچە ئېتىبار بېرىش مۇكاپات پۇلى تارقىتىلدى. 1991 - يىلى ناھىيە بويىچە 3479 نامرات ئائىلە ئېنىقلاندى (قايتا نامراتلاشقان ئائىلە شۇنىڭ ئىچىدە)، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق رايونلىرىدىكى نامرات ئائىلە 2518، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى نامرات ئائىلە 961؛ مۇشۇ بىر يىلدا، ئەمەلىيەتتە 309 ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى.

ناھىيە بويىچە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 139ى بار (ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭ ئىچىدە). ناھىيە بويىچە 1991 - يىلدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 18 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 17)، ئوقۇغۇچىسى 3397 (مىللىي ئوقۇغۇچى 3232)، باشلانغۇچ مەكتەپ 97 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 96)، ئوقۇتۇش نۇقتىسى 125، ئوقۇغۇچىسى 20 مىڭ 82 (مىللىي

گوقۇغۇچى 19 مىڭ 792). گوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى بىر، گوقۇغۇچىسى 105 (ھەممىسى مىللىي گوقۇغۇچى، گوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ گوقۇتقۇچىسى 1544 (مىللىي گوقۇتقۇچى 1477). مۇشۇ بىر يىلدا ماڭارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 210 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى، بۇلارنىڭ ھەممىسى جەمئىيەتتىن توپلاندى. ناھىيە بويىچە 17 تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، كارخانا گورۇنلىرىدا ئالتە سەھىيە پونكىتى، 277 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 309 كېسەل كارىۋىتى بار. دېھقانچىلىق رايونلىرىدىكى بەش يېزىدا ھەمكارلىشىپ داۋالىنىش تۈزۈمى ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى، ھەمكارلىشىپ داۋالىنىشقا قاتناشقان دېھقان يېزا نوپۇسىنىڭ 40.6 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى. بالىلارنى پىلانلىق ئىممونىتېتلاش نىسبىتى 93.9%كە يەتتى. ئىچكى موڭغۇلدا ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر تەنھەرىكەت يىغىنىدا بارىن يېزىسىدىكى تەنھەرىكەتچى قادىر باقى ئات ئۈستىدە كۈچ سىنىشىش تۈرىدە ئالتۇن مېدال ئالدى.

☆ 4 - ئاينىڭ 30 - كۈنى ئاقتۇ ناھىيىسى بىر ئۆستەڭ ئايرىپ تۇرىدىغان قوشنىسى يېزا ئىگىلىك 3 - شىسى 41 - تۇەن - مەيدانى بىلەن «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە نەمۇنىچى گورۇن بەرپا قىلىش ئەھدىنامىسى» ئىمزالىدى.

ليۇشىيۇەن

قەشقەر ۋىلايىتى

خەلق قۇرۇلتىيى خىزمەت كومىتېتى، مەمۇرىي مەھكىمە، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

ۋىلايەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: تىلىۋالدى توختى (11 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

ۋالىيسى: ئىسمائىل تىلىۋالدى (1 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)؛ مۇئاۋىن ۋالىيلىرى: ياڭ جەنشى، زىننەت ئۆمەر، مەمتىمىن ھەلىمىدىن، ياۋ يۇڭفېن (8 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

ۋىلايەتلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: روزى قاسىم.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى قەشقەر ۋىلايەتلىك شۆبىسىنىڭ باش تەپتىشى: ئابدۇكېرىم ئابدۇرېھىم.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ گورۇندىغان مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 3 مىليارد 216 مىليون يۇەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 3 مىليارد 233 مىليون يۇەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 10% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 6 مىليارد 374 مىليون يۇەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 6 مىليارد 133 مىليون يۇەن) گە يەتتى؛ مىللىي دارامەت 2 مىليارد 872 مىليون يۇەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 2 مىليارد 800 مىليون يۇەن) گە يېتىپ، 11% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 148 مىليون 420 مىڭ يۇەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 476 مىليون 750 مىڭ يۇەن بولدى.

ۋىلايەت بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 865 مىليون يۇەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 2 مىليارد 870 مىليون يۇەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 13.3% ئاشتى. ۋىلايەت بويىچە 5 مىليون 917 مىڭ 400 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا ئېلىنغان ئاشلىق 1 مىليون 154 مىڭ 900 توننىغا يېتىپ، 4.87% ئاشتى؛ پاختا 182 مىڭ 600 توننىغا يېتىپ، 34.76% ئاشتى؛ 22 مىڭ 500 توننا ياغلىق دان، 183 مىڭ 900 توننا كۆكتات، 173 مىڭ توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 5 مىليون 267 مىڭ 600 تۇياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 38 مىڭ 332 توننا تاۋار گۆش، 26 مىڭ 652 توننا كالا، قوي سۇتى، 1274 توننا سۇ

مەھسۇلاتى ئېلىنىدى. شۇ يىلى 171 مىڭ 300 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىنىدى، 23 مىليون 440 مىڭ تۈپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى، 32 مىڭ 900 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى. يىل ئاخىرىدا ۋىلايەت بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 4 مىليون 329 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى. شۇ يىلى 237 مىڭ 800 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى، ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا جەمئىي 9 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى350مىليون يۈەنگە يېتىپ، 8.7% ئاشتى. يېزىلارنىڭ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 277 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 16.54% ئاشتى.

ۋىلايەت بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 508 مىليون يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 1 مىليارد 526 مىليون يۈەن)گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 36.74% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى سانائەتنىڭ 25.75%نى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى سانائەتنىڭ 74.25%نى ئىگىلەيدۇ. مۇشۇ بىر يىلدا 89 مىليون 280 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 227 مىڭ 600 تونىنا كۆمۈر، 98 مىڭ 900 تونىنا سېمونت، 42 مىليون 860 مىڭ 400 مېتر پاختا يىپ، 6 مىليون 72 مىڭ 600 مېتر گۈللۈك رەخت، 177.22 تونىنا ئىلمە توقۇلما بۇيۇملىرىغا ئىشلىتىلىدىغان يىپ، 5612 تونىنا ئىچىملىك، ھاراق، 45.1 تونىنا ئاق زاۋۇت مەھسۇلاتى، 108 مىڭ 700 دانە تۆمۈردىن ياسالغان كىچىك يېزا ئىگىلىك سايمانلىرى، 401 تونىنا سوپۇن ئىشلەپچىقىرىلدى، ۋىلايەت بويىچە 519 سۇلياۋ يوپۇق يېپىش ماشىنىسى، 1889 سىيالكا بار. ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان سانائەت ئورۇنلىرىدىكى ئومۇمىي خادىملارنىڭ ئوتتۇرىچە ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 14 مىڭ 943 يۈەنگە يېتىپ، 39.98% ئاشتى. مۇشۇ يىلى 103 تۇر يېڭىدىن قۇرۇلدى، 37 تۇرلۇك قۇرۇلۇشنىڭ چالىشىغا پۈتكۈزۈلدى. 93 تۇر ئىشلەپچىقىرىشقاكىرىشتۇرۇلدى. ئىجتىمائىي - تۇراقلىق مۇلۇك مەبلىغى 229 مىليون 174 مىڭ 300 يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ 58 مىليون 734 مىڭ يۈەن.

ۋىلايەت بويىچە تاشقى سودا ئورۇنلىرىنىڭ سېتىۋېلىش سوممىسى 101 مىليون 695 مىڭ 700 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 135.33% ئاشتى؛ تاشقى سودا ئېكسپورتى ئۇچۇن پۈتكەپ بېرىلگەن تاۋارلارنىڭ سوممىسى 99 مىليون 945 مىڭ 400 يۈەنگە يېتىپ، 84.34% ئاشتى. قۇنجىراپ ئېغىزى ئارقىلىق چېگرىدىن كىرگەن - چىققانلار 32 مىڭ 300 ئادەم (قېتىم)گە، چېگرىدىن كىرگەن - چىققان ئاپتوموبىل 13 مىڭ 100 ئاپتوموبىل (قېتىم)غا يەتتى. 5 مىليون 666 مىڭ 600 يۈەن تاموژنا بېجى ئېلىنىدى. سەيلى - ساياھەت، سودا ئۇچۇن كەلگەن شياڭگاڭ، ئاۋمېنلىق قېرىنداشلار، چەت ئەلدىن كەلگەن مۇھاجىر قېرىنداشلار، چەت ئەللىك دوستلاردىن 34 مىڭ 425 ئادەم (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن قىلىنغان كىرىم 9 مىليون 652 مىڭ 600 يۈەنگە، ئالماشتۇرۇلغان تاشقى پېرېۋوت 30 مىليون 270 مىڭ يۈەنگە، غەيرىي سودىدىن قىلىنغان تاشقى پېرېۋوت كىرىمى 3 مىليون 870 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 34 ھەمكارلىق تۈرى ئەملىيلەشتۇرۇلدى. 15 مىليون يۈەنلىك ماددىي ئەشيا ۋە ئۈسكۈنە كىرگۈزۈلدى. تەكلىپ بىلەن 329 ئىختىساس ئىگىسى كىرگۈزۈلدى ۋە تەربىيىلەندى. ھەمكارلىشىش يۈزلى ئارقىلىق سىرتقا 5500 تونىنا پاختا، 300 تونىدىن ئارتۇق قۇرۇق ۋە ھۆل مېۋە - چېۋە يۈتكەلدى.

ۋىلايەت بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى خام چوت ئىچىدىكى تاشيول ترانسپورت كارخانىلىرى توشۇغان يۈك مىقدارى 255 مىڭ تونىنغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 202 مىليون820. مىڭ تونىنا/كىلومېتىرغا، يولۇچى 5 مىليون 690 مىڭ ئادەم (قېتىم)گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 556 مىليون 700 مىڭ ئادەم/كىلومېتىرغا يەتتى.

ترانسپورت تىجارەت كىرىمى 76 مىليون 740 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 36.79% ئاشتى؛ پايدا 40 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 97.4% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا پوچتا ـ تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 15 مىليون 150 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە، كەسپىي كىرىم 15 مىليون 444 مىڭ 300 يۈەنگە يەتتى. ژىلايەت بويىچە شەھەر ئىچى تېلېفونى 10 مىڭ 50 توچكىغا، يېزا تېلېفونى 4039 توچكىغا يەتتى.

ژىلايەت بويىچە تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىشى ئومۇمىي سوممىسى 1 مىليارد 284 مىليون 290 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 366 مىليون 670 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 25.18% ئاشتى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 680 يۈەنگە، شەھەر ـ بازار ئاھالىلىرىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە تۇرمۇش ئىستېمال كىرىمى 1157.11 يۈەنگە يەتتى. ژىلايەت بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى ـ خىزمەتچى 141 مىڭ 500 (كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى ـ خىزمەتچى 30 مىڭ 900) بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 323 مىليون 867 مىڭ 200 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى (كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ 57 مىليون 165 مىڭ يۈەن)، 7245 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا نامراتلارغا يار ـ يۆلەك بولۇش ئۈچۈن 8 مىليون 400 مىڭ يۈەن مەبلەغ سەرپ قىلىندى، 15 مىڭ 211 نامرات ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. شەھەر ـ يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1 مىليارد 441 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە شەھەر ـ بازارلاردىكىسى 1 مىليارد 93 مىليون يۈەن، يېزىلاردىكىسى 348 مىليون يۈەن. ژىلايەت بويىچە 23 پاراۋانلىق ئورنى بار. بۇلاردا 752 قۇتقۇزۇش ئوبيېكتى بېقىلىۋاتىدۇ، يېزىلاردا 115 ياشانغانلار ساناتورىيىسى بار، ئۇلارغا 1360 ئىگە ـ چاقسىز بوۋاي ـ مومای ئورۇنلاشتۇرۇلدى. ژىلايەت بويىچە ھەر خىل ستراخۇانىيە ھۆددىگەرلىك سوممىسى 3 مىليارد 900 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 44.98% ئاشتى؛ 421 كارخانا كارخانا مال ـ مۇلۇك ستراخۇانىيىسىگە، 290 مىڭ 700 ئائىلە ئائىلە مال ـ مۇلۇك ستراخۇانىيىسىگە، 207 مىڭ 400 ئائىلە ئاددىي جىسمانىي ستراخۇانىيىگە، 160 مىڭ ئائىلە كوللېكتىپ تاساددىپىي ۋەقە ستراخۇانىيىسىگە، 11 مىڭ 200 ئائىلە يۈك توشۇش ستراخۇانىيىسىگە قاتناشتى. ستراخۇانىيە كىرىمى 19 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ھەر خىل ستراخۇانىيە تۆلەم ئەنزىسىدىن 9081ى بىر تەرەپ قىلىندى، 6 مىليون 310 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ژىلايەت بويىچە 53 مىڭ كەسپىي تېخنىكا خادىمى بار. بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 9157، مۇشۇ بىر يىلدا «قەشقەر ژىلايىتىدە 1 مىليون مو يەردە ئاشلىق زىرائىتىنىڭ ئىككى چىلگە سورتىنى يۇرۇشلەشتۇرۇپ يۇقىرى ھوسۇللۇق ئۇستۇرۇش تېخنىكىسىنى يارىتىش» تۇرى دۆلەتنىڭ «ئۈچقۇن پىلانى» پەن ـ تېخنىكىسى بويىچە 3 ـ دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ «كونسېرۋا پەمدۇرى سورتىنى كىرگۈزۈپ قوللىنىش تەتقىقاتى» ۋە «كوممىسقوناقنىڭ قەشقەر يەككە شالغۇت 1 ـ نومۇرلۇق يېڭى سورتىنى تاللاپ يېتىشتۇرۇش ۋە كېڭەيتىش» تۇرى ئاپتونوم رايونىنىڭ «ئۈچقۇن پىلانى» پەن ـ تېخنىكىسى بويىچە 4 ـ دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ئىككىدە قويۇقۇپتىلگەن تېخنىكا خادىملىرى جەمئىي 3 مىليون 950 مىڭ مو زىرائەتنى ھۆددىگە ئېلىپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى 254 مىليون يۈەن ئاشۇردى. ژىلايەتتىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 1119 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 1088)، ئوقۇغۇچىسى 367 مىڭ 600 (مىللىي ئوقۇغۇچى 347 مىڭ 745)؛ ئوتتۇرا مەكتەپ 208 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 184)، ئوقۇغۇچىسى 80 مىڭ 900 (مىللىي ئوقۇغۇچى 71 مىڭ 261)؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئون (مىللىي كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ توققۇز)، ئوقۇغۇچىسى 5084 (مىللىي

ئوقۇغۇچى 4822) ؛ چوڭلار ئالىي مەكتىپى ئىككى، ئوقۇغۇچىسى 502 (مىللىي ئوقۇغۇچى 426) ؛ چوڭلار ئوتتۇرا تېخنىكۇمى تۆت، ئۇلاردا تەسىس قىلىنغان خەنزۇ سىنىپ تۆت، ئوقۇغۇچىسى 1057 (مىللىي ئوقۇغۇچى 832) ؛ ئوتتۇرا دەرىجىلىك ھەر خىل كەسپىي مەكتەپ توققۇز، ئوقۇغۇچىسى 3875 (مىللىي ئوقۇغۇچى 3001) ، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 24 مىڭ 534 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 22 مىڭ 443) . مۇشۇ بىر يىلدا ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغدىن خەتەرلىك ئۆيلەرنى يېڭىلاشقا 26 مىليون 742 مىڭ يۈەن ئىشلىتىلدى. ئۇلايەت بويىچە ھەر خىل كىنو قويۇش ئورنىدىن 332سى بولۇپ، جەمئىي 73 مىڭ 700 قېتىم كىنو قويۇلدى، تاماشىبىنلار 35 مىليون 913 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. سەنئەت ئۆمىكىدىن 12سى بولۇپ، جەمئىي 1704 قېتىم ئويۇن قويدى، تاماشىبىنلار 1 مىليون 251 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. ئۇلايەت بويىچە بىر ئاممىۋى سەنئەت سارىيى، 12 ناھىيە (شەھەر) لىك مەدەنىيەت يۇرتى، مەككىز كۇتۇپخانا (بۇ كۇتۇپخانىلاردا 502 مىڭ 800 كىتاب ساقلانماقتا) بار. رادىئوىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى % 86كە، تېلېۋىزىيەنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى % 73كە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا «شىنخۇا» كىتابخانىلىرى 7 مىليون 217 مىڭ 700 كىتاب تارقاتتى. ئۇلايەت بويىچە 4224 تىببىي داۋالاش - مەھىيە ئاپپاراتى بار، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇرخانا 197، ئامبولاتورىيە 194، مەھىيە - يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئورنى 14، ئانا - بالىلار ساقلىقىنى ساقلاش پونكىتى ئون، كېسەل كارىۋىتى 8888، مەخسۇس مەھىيە تېخنىكا خادىمى 8313؛ 1991 - يىلى قەشقەر ئۇلايىتى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ئۆسمۈرلەرنىڭ ئوغۇللار، قىزلار ۋالىبول مۇسابىقىسى ۋە ئوغۇللارنىڭ بۇتبول مۇسابىقىسىگە قاتنىشىپ ئىككى1- لىككە، بىر 2 - لىككە ئېرىشتى. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك يەككە تۈرلەر تەنتەربىيە مۇسابىقىسىگە قاتنىشىپ، جەمئىي 17 تۈرده 1 - لىككە، 11 تۈرده 2 - لىككە، 19 تۈرده 3 - لىككە ئېرىشتى. ئۇلايەتتە بەش تۈر بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تەنتەربىيە مۇسابىقىسىدە بىر تەنھەرىكەتچى بىر تۈرده ئاپتونوم رايونلىق رېكوردنى بۇزۇپ تاشلىدى. ئۇلايەت بويىچە 944 قېتىم ھەر خىل تەنھەرىكەت يېغىنى ئۆتكۈزۈلدى. قاتناشقانلار 433 مىڭ 300 كىشىگە يەتتى. ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىدىن 170 مىڭ كىشى دۆلەتلىك تەنتەربىيىدە چېنىقىش ئۇلچىمىگە يەتتى.

ئۇلايەت بويىچە 1991 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇس (يېزا ئىگىلىك 3 - شىسىنىڭ ۋە ئۇلايەتتە تۇرۇشلۇق بارلىق ئورۇنلارنىڭ نوپۇسى شۇنىڭ ئىچىدە) 2 مىليون 875 مىڭ 200گە يەتتى. قەشقەر ئۇلايىتىدە (يېزا ئىگىلىك 3 - شىسى ۋە ئۇلايەتتە تۇرۇشلۇق ئورۇنلار بۇنىڭ سىرتىدا) ، نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى ‰1. 22، ئۆلۈش نىسبىتى ‰5. 8، تەبىئىي كۆپەيىش نىسبىتى ‰ 6 . 13 بولدى. ئومۇمىي نوپۇسى 2 مىليون 754 مىڭ 100گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 65 مىڭ 100 ئادەم كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۇيغۇرلار 2 مىليون 552 مىڭ 500گە يېتىپ، 60 مىڭ 400 ئادەم كۆپەيدى؛ خەنزۇلار 160 مىڭ 500گە يېتىپ، 4700 ئادەم كۆپەيدى؛ باشقا مىللەتلەر ئاھالىسى 41 مىڭ 100گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى.

لى دېنچىڭ

☆ 6 - ئاينىڭ 23 - كۈندىن 28 - كۈنگىچە قەشقەر ئۇلايەتلىك مەمۇرىي مەھكىمە بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق ساياھەت ئىدارىسى بىرلىكتە «جۇڭگو قەشقەر قۇربان ھېيىت سەيلە - ساياھەت پائالىيىتى» ئۆتكۈزدى.

لىياڭ مىڭ

قەشقەر شەھىرى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: تۇردى ئابدۇكېرىم؛ مۇئاۋىن

مۇدىرلىرى: ئايشەم ياسىن، يالڭ چىسەي، رەھمىتۇللا قۇربان، سەمەت مەخسۇم ھاجى، لۇ يىلڭ.

شەھەر باشلىقى: ئابلەت مەھەممەتجان؛ مۇئاۋىن شەھەر باشلىقلىرى: گولڭ شىن، مەمتىمىن ياسىن، كىچىك ئېلى، كالڭ يۇەنجالڭ (5 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن شەھەر باشلىقى: فەن نا.

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: تەۋەككۇل ھۆسىيىن ھاجى؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: جالڭ بىن، شەن شياۋجۇڭ، نۇرمۇھەممەت ھوشۇر، سەمەت مەخسۇم ھاجى، سەلەي داموللا ھاجى (5 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، توختى داموللا ھاجى (5 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، سادىق قارىھاجى (5 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: تۇرسۇن مەھەممەت.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ئېزىز ئەيسا.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى قەشقەر شەھىرىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 378 مىليون 770 مىڭ يۇەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 383 مىليون 240 مىڭ يۇەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 15.9% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 681 مىليون 560 مىڭ يۇەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 674 مىليون 910 مىڭ يۇەن) گە يېتىپ، 5.7% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 250 مىليون 120 مىڭ يۇەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 242 مىليون 90 مىڭ يۇەن) گە يېتىپ، 5.7% ئاشتى، ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 49 مىليون 532 مىڭ يۇەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 55 مىليون 733 مىڭ يۇەن بولدى.

شەھەر بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 44 مىليون 786 مىڭ يۇەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 36 مىليون 900 مىڭ يۇەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 5.11% ئاشتى. شەھەر بويىچە 43 مىڭ 700 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 15 مىڭ 667 توننا ئاشلىق، 352 توننا پاختا، 219 توننا ياغلىق دان، 23 مىڭ 64 توننا كۆكتات ئېلىندى. 487 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. 34 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى، 92 مىڭ تۇپ كۆچەت تىكىلدى. يىل ئاخىرىدا 79 مىڭ 347 تۇياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 694 توننا گۆش، 1061 توننا سۇت، 91 توننا بېلىق، 472 توننا تۇخۇم ئېلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 63 مىليون 454 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 15.55% ئاشتى.

شەھەر بويىچە 113 سانائەت كارخانىسى بار (يېزا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى، قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ شەھەردە تۇرۇشلۇق كارخانىلىرى شۇنىڭ ئىچىدە)، بۇنىڭ ئىچىدە، ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 50، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىسى 63، سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى (كەنت ۋە كەنتتىن تۆۋەن دەرىجىلىك ئورۇنلار باشقۇرغان سانائەتنىڭمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) 283 مىليون 10 مىڭ يۇەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 317 مىليون 130 مىڭ يۇەن) گە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 60 مىڭ 59 توننا سېمونت، 39 مىليون 220 مىڭ مېتر پاختا رەخت، 430 توننا سۇلفات كىسلاتاسى، 100 توننا كالتسىي كاربىد، 1018 توننا ئارىلاشما يەم - بوغوز، 3558 توننا پىۋا ئىشلەپچىقىرىلدى، 138.7 دانە چاق يېڭىلاندى. 470 توننا مىخ، 2 مىليون 940 مىڭ قۇر كىيىم - كېچەك، 40 مىڭ دانە تۆمۇر - ياغاچ ئۆي جاھازى، 23 مىڭ382 پار خۇرۇم ئاياغ كىيىم ئىشلەپچىقىرىلدى، 350 كۋادرات مېتر گىلەم توقۇلدى، مۇشۇ بىر يىلدا 4 مىليون 530 مىڭ توننا تۇرۇبا سۇيى بىلەن تەمىن ئېتىلدى. ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 20 مىليون 30 مىڭ يۇەن، يېڭىلاش - ئۆزگەرتىش تۇرىگە 1 مىليون 410 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى، 79 تۇرلۇك قۇرۇلۇشتا ئىش باشلاندى. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يۈك مىقدارى 454 مىڭ 600 توننىغا، يولۇچى 1 مىليون 793 مىڭ 900 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. 10 - ئاينىڭ5 - كۈنى شەھەرلىك يولۇچى توشۇش شىركىتىنىڭ

ئۇنىۋېرسال بىناسى پۈتتۈرۈلۈپ، ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلدى. پوچتا ـ تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 5 مىليون 193 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

شەھەر بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 348 مىليون 460 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 14 مىليون 330 مىڭ يۈەن. شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 79. 1250 يۈەنگە، يېزا ئاھالىلىرىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 625 يۈەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە (شەھەرگە قاراشلىق ئورۇنلار) يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى ـ خىزمەتچى 55 مىڭ 245 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 143 مىليون 385 مىڭ 400 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. مۇشۇ يىلى شەھەردە ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 1340 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. يېزىلاردا 21 ئائىلە، 109 كىشى نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. شەھەر ـ يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 422 مىليون 740 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا يىغىلدىن بىر پاراۋانلىق كارخانىسى قۇرۇلدى، ئۇنىڭغا 117 مەبلەغ ئورۇنلاشتۇرۇلدى. 11 ـ ئايدا شەھەر بويىچە مەبلەغلارنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش تىزىملاش خىزمىتى ئىشلەندى. مۇشۇ بىر يىلدا 68 دۆلەت ۋە رايوندىن كوللېكتىپ ياكى يەككە ھالدا قەشقەرگە كېلىپ سەيلە ـ ساياھەتتە بولغانلار 27 مىڭ 700 نەپەر (قېتىم) دىن ئاشتى.

شەھەر بويىچە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار پەن ـ تېخنىكا خادىمى 809. شەھەر ئىچىدە ئۇچ ئالىي مەكتەپ، سەككىز تېخنىكۇم بار؛ شەھەردىكى ئاددىتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 27 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 15)، ئوقۇغۇچىسى 13 مىڭ 374؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئىككىسى، ئوقۇغۇچىسى 328؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 58 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 46)، ئوقۇغۇچىسى 26 مىڭ 57. مۇشۇ يىلى ماۋارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 2 مىليون 990 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى. شەھەر بويىچە 13 دوختۇرخانا، 2424 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 1802 كېسەل كارىۋىتى بار. مۇشۇ بىر يىلدا 1600 قېتىم ھەر خىل تەنتەربىيە

قەشقەر دوپپىسى

دوپپا ئۇيغۇرلارنىڭ دائىملىق بېزەك بۇيۇمى، شۇنداقلا ئىتۇارلىق سوۋغات بۇيۇمى ھېسابلىنىدۇ. قەشقەر دائىملىق دوپپا ماكانى. قەشقەرلىكلەر قەدىمكى زامانلاردىن تارتىپ سېپتا، كۆركەم دوپپا تىكىش ھۈنەر ـ سەنئىتىگە ئىگە.

قەشقەر دوپپىسىنىڭ ھۈنەر ـ سەنئىتى سېپتا، تۇرى خىلمۇ خىل، گۈل، نەقىشلىرى رەڭگا رەڭ بولۇپ، رەڭگى تولىمۇ كۆركەم كېلىدۇ. دوپپا تۇرلىرى بەك كۆپ بولۇپ، ئەڭ دائىملىقلىرىدىن چىمەن دوپپا، بادام دوپپا، مەنپۇ دوپپا، گىلەم دوپپا، ئۈنچە دوپپا، زەر دوپپا قاتارلىقلار بار.

چىمەن دوپپا چىمەن دوپپىنىڭ ئۈستى يۈسلاق، چۆرىسى تۆت چاسا، گۈلى يېشىل ۋە ئاقۇچ بولۇپ، بەكمۇ چىرايلىق كۆرۈنىدۇ. چىمەن دوپپىغا يېپەك يېپتا چىمەن گۈل كەشتىلىنىدۇ ھەمدە چىمەن گۈلنىڭ شاخ، يوپۇرماقلىرىغا ماسلاشتۇرۇپ ھەر خىل گۈل، نەقىشلەر كېلىشتۇرۇپ تىكىلىپ، كىشى ھەيران قالغۇدەك دەرىجىدە بېزىلىدۇ.

بادام دوپپا بادام دوپپىغا بادامنىڭ شەكلى چۈشۈرۈلىدۇ ھەمدە ئۇنىڭغا ماسلاشتۇرۇپ گۈل، نەقىشلەر تىكىلىدۇ، كۆرۈنۈشى چىرايلىق، يارىشىملىق بولىدۇ.

مەنپۇ دوپپا مەنپۇ دوپپىنىڭ ئۈستىگە ھەر خىل يېپەك يېپتا يۈسلاق شەكىلدە گۈل تىكىلىدۇ، كۆزگە ناھايىتى كۆركەم كۆرۈنىدۇ.

مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى، 9012 ئادەم مۇسابىقىگە قاتناشتى. قەشقەر ۋىلايىتى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن يېنىك ئاتلېتىكا تەنھەرىكەت يىغىنىدا قەشقەر شەھىرىنىڭ تەنھەرىكەتچىلىرى 36 ئالتۇن مېدال، سەككىز كۈمۈش مېدال، ئىككى مىس مېدال ئالدى. يەتتە تۈردە قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق يېنىك ئاتلېتىكا مۇسابىقىسىدە قەشقەر شەھىرىنىڭ تەنھەرىكەتچىلىرى سەككىز ئالتۇن مېدال، ئون كۈمۈش مېدال، 14 مىس مېدال ئالدى.

☆ 3 ـ ئايدا شەھەرلىك سەھىيە ئىدارىسىنىڭ باشلىقى جاۋجيەنگە مەملىكەتلىك ۋەتەنپەرۋەرلىك تازىلىق ھەرىكىتى كومىتېتى تەرىپىدىن «مەملىكەت بويىچە ۋەتەنپەرۋەرلىك تازىلىق ھەرىكىتىدىكى ئىلغار خىزمەتچى» دەپ نام بېرىلدى.

☆ 8 ـ ئاينىڭ 23 ـ كۈنى شەھەرلىك ئارخىپ ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى مەرەمنىسا قادىرغا دۆلەت ئارخىپ ئىدارىسى، كادىرلار مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن «مەملىكەت بويىچە ئارخىپ سىستېمىسىدىكى ئىلغار خىزمەتچى» دەپ نام بېرىلدى.

جاڭ لى

قەشقەر كوناشەھەر ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ھەسەن ساۋۇت؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: لى يۇمىن، ھەسەنجان ساقى، ئېلى باقى.

ھاكىمى: ئابدۇكېرىم سەلەي؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: لىۋدىيەنچېن، شياۋمىڭداۋ، ئېزىز تەۋەككۇل، قۇربان سۇلايمان؛ پەن ـ تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: ۋاڭ چۈەنشىڭ (3 ـ ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى).

سىياسىي كېڭەش 8 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: مامۇت ئىسمائىل؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: قاسىم ئابدۇللا، جياڭ يۇڭجۇڭ، كېرىم قاسىم، ياڭ جىڭئەن، ساۋۇت ئۆمەر، تۇردىنىياز ھاجى.

گىلەم دوپپا گىلەم دوپپىنىڭ كۆرۈنۈشى گىلەمگە ئوخشايدۇ، ئۇنىڭغا ھەر خىل چىرايلىق گۈللەر ۋە گېئومېترىك شەكىللەر تىكىلىدۇ.

ئۇنچە دوپپا ئۇنچە دوپپا باشقا دوپپىلاردىن كىچىكرەك بولىدۇ، ئۇنىڭغا ئۇنچە، پارىلداق ئارقىلىق تۈرلۈك گۈللەر تىكىلىدۇ، رەڭگى ئوچۇق، پارقىراق كېلىدۇ.

زەر دوپپا زەر دوپپا قىزىل، كۆك دۇخاۋىلارغا رەڭگا رەڭ زەر تىكىش يولى بىلەن تىكىلىدۇ. بۇ دوپپا بەك چىرايلىق بولغاچقا، قىز ـ چوكانلار تولىمۇ ياخشى كۆرىدۇ.

بۇلاردىن باشقا، يەنە ئاق دوپپا، سەللە دوپپا، تور دوپپا، تەتىللا دوپپا، ئالتۇن قاداق دوپپا قاتارلىق دوپپىلار بار. بۇ دوپپىلارنىڭ ھەممىسى ئۆزگىچە ئالاھىدىلىكلەرگە ئىگە. كۆركەم، يارىشىملىق بولۇپ، ھەر بىر خىلى بىر تۈرلۈك نەپىس گۈزەل سەنئەت بۇيۇمى ھېسابلىنىدۇ.

قەشقەردىكى ھەممە ئۇيغۇر ئائىلىلىرىدە دوپپا تىكىلىدۇ، بۇ يەردىكى ئۇيغۇر ئاياللىرىنىڭ ھەممىسى ئاساسەن دوپپا تىكىشكە ماھىر. 1956 ـ يىلى قۇرۇلغان قەشقەر شەھەرلىك ھۇنەر ـ سەنئەت زاۋۇتىدا دوپپىچىلىق سېخى تەشكىللەنگەنىدى. ھازىر بۇ زاۋۇت دوپپا تىكىدىغان بىردىنبىر زاۋۇت بولۇپ قالدى. بۇ زاۋۇتتا تىكىلگەن دوپپىلارنىڭ سۈپىتى ياخشى، سانى كۆپ بولۇپلا قالماستىن، خىلىمۇ ناھايىتى كۆپ. 1991 ـ يىلىلا 16 تۈر، 37 خىل رەڭ بويىچە 10 مىڭغا يېقىن دوپپا تىكىلدى. قەشقەر دوپپىسى شىنجاڭنىڭ ھەممە يېرىدە كەڭ سېتىلىپ قالماستىن، بەلكى شىئەن، بېيجىڭ قاتارلىق يىراق جايلاردىمۇ كەڭ سېتىلىدۇ.

جاڭ لى

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئېزىز ئىبراھىم.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: رازاق سۇيۇرگە.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى قەشقەر كونائەھەر ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 288 مىليون 877 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 275 مىليون 95 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 45.8% ئاشتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 450 مىليون 383 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 436 مىليون 285 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 32.4% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 260 مىليون 344 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 251 مىليون 830 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 35.8% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 8 مىليون 177 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 37 مىليون 380 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 305 مىليون 827 مىڭ 600 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 297 مىليون 9000 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن17.8% ئاشتى. ناھىيە بويىچە656 مىڭ 300 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا ئېلىنغان ئومۇمىي ئاشلىق 126 مىڭ 864 تونىنغا يېتىپ، 8.5% ئاشتى؛ پاختا 14 مىڭ 25 تونىنغا يېتىپ، 73.21% ئاشتى؛ ياغلىق دان 4441 تونىنغا يېتىپ، 2.66% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 19 مىڭ 521 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 2 مىليون 940 مىڭ تۈپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى، 2339 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى. 33 مىڭ 372 تونىنا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 518 مىڭ 600 تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 488 تونىنا چۈپۈر ۋە قوي يۇڭى، 670 كىلوگرام ئۆچكە تىۋىتى، ئۇچ تونىنا تۆگە يۇڭى، 85 مىڭ 300 پارچە ئۆچكە - قوي تېرىسى، 4100 پارچە كالا تېرىسى ئېلىندى، 72 تونىنا بېلىق تۇتۇلدى. 24 مىڭ 419 تونىنا (ناتۇرال مىقدارى بويىچە ھېسابلاندى) خىمىيىۋى ئوغۇت، 689 تونىنا سۇلياۋ يوپۇق، 17.4 تونىنا دېھقانچىلىق دورىسى ئىشلىتىلدى. يېزىلاردا 11 مىليون 810 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 45 مىڭ 501.26 كىلوۋاتقا يەتتى. ئېنېرگىيە سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 408 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئاپتونوم رايوندا ئېنېرگىيە - ئېنېرگىيە سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن «تەڭرىتاغ لوڭقىسى» مۇسابىقىسىدە، قەشقەر كونائەھەر ناھىيىسى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 43 مىليون 554 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

مۇشۇ بىر يىلدا سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 88 مىليون 560 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 86 مىليون 950 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 41.4% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 56 سانائەت كارخانىسى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى 11، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكىسى 45. مۇشۇ بىر يىلدا 6 مىليون 30 مىڭ كىلوۋات سائەت توك تارقىتىلدى، 10 مىڭ 121.9 تونىنا پاختا چىقىرىلدى. 355.2 تونىنا پاختا يىپ، 4420.3 تونىنا ئون، 1247 تونىنا سۇيىخ، 36 مىليون 870 مىڭ دانە خىش، 2050 دانە چوپۇن مەش، 902.3 تونىنا يود قوشۇلغان تۇز، 57.2 تونىنا ھەر خىل بالقاق ۋە مېۋە كونسېرۋاسى، 146 تونىنا تۇرلۇك ئىچىملىك، 15.1 تونىنا پەمىدۇر قېيمىسى، 742.9 تونىنا قىسقا پاختا تىۋىتى ئىشلەپچىقىرىلدى. ئوغۇساق خىش زاۋۇتىدا ئىشلەپچىقىرىلغان 100 - نومۇرلۇق «كۆچلۈك» ماركىلىق ئادەتتىكى خىش ئاپتونوم رايون بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى. ناھىيە بويىچە 11 ئېلېكتر ئىستانسىسى قۇرۇلدى، گېنېراتورلىرىنىڭ سىغىمچانلىقى 5500

كىلوۋاتقا يېتىدۇ، 35 مىڭ دېھقان ئائىلىسىدە توك ئىشلىتىلدى. مۇشۇ يىلى ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 13 مىليون 600 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. باشقا ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلاردىن «رەڭلىك مېتالچىلىقتا قوغۇشۇن ئېرىتىش تېخنىكىسى»، «يەرلىك ئۇسۇلدا سېنىك ئېرىتىش تېخنىكىسى»، «خرۇستالدىن كۆزەينەك ياساش تېخنىكىسى»، «دېھقانچىلىقتا ئىشلىتىلىدىغان پۈركۈش گۆھىرى دېھقانچىلىق دورىسى»، «دېھقانچىلىقتا ئىشلىتىلىدىغان يوپۇرماق گۆھىرى دېھقانچىلىق دورىسى»دىن ئىبارەت بەش خىل يېڭى تېخنىكا كىرگۈزۈلدى. بۇلارغا 1 مىليون 200 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. مۇشۇ يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يولۇچى 1 مىليون 220 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، يۈك مىقدارى 3600 تونناغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 3 مىليون 180 مىڭ توننا/كىلومېتر غا يەتتى. ناھىيە بويىچە 18 يېزا (بازار) دىن 15 يېزا (بازار) دا ئاسفالت يول ياسالدى؛ مۇشۇ يىلى 49 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتىكى يولغا ئاسفالت ياتقۇزۇلدى. ئۇچ مېتر ئۆزۈنلۇقتا بىر تاشيول كۆۋرۈكى سېلىندى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 699 مىڭ 600 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا ئورۇنلىرى ۋە كوپېراتىپ سودا ئورۇنلىرىنىڭ تاۋارلارنى پارچە سېتىش ئومۇمىي سوممىسى 58 مىليون 960 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 32 مىليون 170 مىڭ يۈەن) گە، ساپ سېتىۋېلىش سوممىسى 124 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە، ساپ سېتىش سوممىسى 58 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بازارلاردا پوتۇشۇلگەن سودا سوممىسى 70 مىليون 320 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 9 مىليون 380 مىڭ يۈەن بولدى. مۇشۇ يىلى بەشكىرەم يېزىسى پاكىستانغا 150 تونىا ئۈزۈم ئېكسپورت قىلدى. دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىسى 576.09 يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 8919 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 22 مىليون 160 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ناھىيە بازىرىدا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 294 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى؛ يېزىلاردا 477 ئائىلە، 2004 ئادەم نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 66 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە 11 ياشانغانلار ساناتورىيىسى بار، ئۇنىڭغا 64 بۇۋاي - مومايلار قوبۇل قىلىندى؛ دارىلبىتامدىن بىرى بولۇپ، 60 پېتىم بالا قوبۇل قىلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا ھەر خىل مال - مۇلۇك ستراخۇانىيە ھۆددىگەرلىك سوممىسى 254 مىليون 403 مىڭ يۈەنگە يەتتى. تۆت كارخانا كارخانا مال - مۇلۇك ستراخۇانىيىسىگە قاتناشتى، 57 مىڭ 542 ئائىلە بازار - يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئائىلە مال - مۇلۇك ستراخۇانىيىسىگە قاتناشتى، 3559 كىشى كوللېكتىپ جىسمانىي ستراخۇانىيىگە قاتناشتى، 469 كىشى ئاددىي جىسمانىي ستراخۇانىيىگە قاتناشتى. مۇشۇ بىر يىلدا ناھىيىلىك ستراخۇانىيە شىركىتى دۆلەت ئىچىدىكى مال - مۇلۇك ستراخۇانىيە تۆلەم ئەنزىسىدىن 359نى بىر تەرەپ قىلدى، 184 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلىدى، جىسمانىي ستراخۇانىيە ئۈچۈن 5000 يۈەن تۆلەم تۆلىدى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 570ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە، يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 11. ناھىيە بويىچە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك پەن - تېخنىكىدا ئۇلگە كۆرسىتىش يېزىسىدىن بىرسى، ئۇلگە كۆرسىتىش كەنتىدىن 50ى، ئۇلگە كۆرسىتىش ئائىلىسىدىن 3587سى بار؛ سەككىز يېزىلىق پەن - تېخنىكا كومىتېتى، بەش «زىرائەت دوختۇرخانىسى»، تۆت يېزا دەرىجىلىك دېھقانلارنى پەن - تېخنىكا بويىچە تەربىيىلەش مەكتىپى قۇرۇلدى. ناھىيىدىكى ھەر خىل ئىلمىي جەمئىيەت ۋە جەمئىيەت 21، بۇلارنىڭ ئەزاسى 5997. مۇشۇ بىر يىلدا ئىسقاتىدىغان تېخنىكا بويىچە 277 قارار تەربىيىلەش كۇرسى ئېچىلىپ، 29 مىڭ ئادەم (قېتىم) تەربىيىلەندى. ئىسقاتىدىغان «يوپۇرماق

گۆھىرى» دېھقانچىلىق دورىسى 600 مىڭ مو يەر (قېتىم) گە كېڭەيتىلدى، بۇنىڭ ئىقتىسادىي ئۇنۇمى 9 مىليون 786 مىڭ 900 يۈەنگە يېتىدىغانلىقى مۆلچەرلەندى. ناھىيىدىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 188 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 187)، ئوقۇغۇچىسى 47 مىڭ 607 (مىللىي ئوقۇغۇچى 47 مىڭ 353)، ئوقۇتقۇچى 1792 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 1769)؛ ئوتتۇرا مەكتەپ 24 (مىللىي ئوتتۇرامەكتەپ23)، ئوقۇغۇچىسى8470 (مىللىي ئوقۇغۇچى 8313)، ئوقۇتقۇچىسى 780 (مىللىي ئوۇتقۇچى 750)؛ پارتىيە مەكتىپى بىر، ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى بىر، ئىشچى - ىزمەتچىلەر مەكتىپى بىر، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 34، ئوقۇغۇچىسى 90. مۇشۇ بىر يىلدا دېقانلار ئۇچۇن 202 ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىش سىنىپى ئېچىلدى، 8772 ئادەم ئۆگىنىشكە قاتنىشتى، 6451 ئادەم ساۋاتىنى چىقاردى. مۇشۇ بىر يىلدا مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 8 مليون 270 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 4700 ۋادرات مېتر سىنىپ رېمونت قىلىندى، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ 4300 كۋادرات متر خەتەرلىك ئۆيى يېڭىلاندى ۋە ئۆزگەرتىلدى، ئومۇمىي قۇرۇلۇش كۆلىمى 180 مىڭ كۋادرا مېترغا يەتتى. ناھىيە بويىچە 12 يېزىدا مەدەنىيەت مەركىزى، بەش يېزىدا مەدەنىيەت ونكىتى قۇرۇلدى. ناھىيە بويىچە 20 ناھىيلىك، يېزىلىق دوختۇرخانا (تىببىي داۋالاش ونكىتى)، ئالتە زاۋۇت، كان شىپاخانىسى، 419 تىببىي خادىم، 252 يېزا سەھىيە خادىمى، 756 كېسەل كارىۋىتى بار. مۇشۇ بىر يىلدا ناھىيىلىك «خەلق» دوختۇرخانىسىنىڭ 2 مىليو 78 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، كۆلىمى 4365 كۋادرات مېتر كېلىدىغان كېسەلخانا بىنلىي ۋە 994 كۋادرات مېترلىق يۇرۇشلەشتۇرۇش ۇرۇلۇشى ئومۇمىيۇزلۇك پۇتتۇرۇلۇپ ئىشلىتىشە تاپشۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 24 قېتىم، 1566 خىل چوڭ - ئوتتورا تىپلىق تەنتەربىيەمۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى، جەمئىي 97 مىڭ ئادەم (قېتىم) مۇسابىقىگە قاتناشتى، مۇسابىقىنى كۆرگۈچىلەر 250 مىڭغا يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ياش - ئۆسمۈرلەر تەنھەرىكەت يىغىنىدا، قەشقەر كوناشەھەر ناھىيىسىنىڭ تەنھەرىكەتچىلىرى بىر تۈردە 1 - لىككە، ئىككى تۈردە 2 - لىككە، ئىككى تۈردە 3 - لىككە ئېرىشتى.

☆ 2 - ئايدا سايباغ يېزىسىدىن بۇلاقسۇ ۋە تاشمىلىق يېزىسىغا بارىدىغان پولات چىۋىقلىق بېتون كۆۋرۈك پۇتتۇرۇلدى، كۆۋرۈكنىڭ ئۇزۇنلۇقى 101 مېتر، ئۇنىڭغا 1 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

☆ 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ئومۇمىي كۆلىمى 6200 كۋادرات مېتر كېلىدىغان مۇنتىزملاشقان خەلق ئەسكەرلىرى مەشق بازىسى پۇتتۇرۇلدى.

☆ 11 - ئاينىڭ 5 - كۈنى گېنېراتورلىرىنىڭ سىغىمچانلىقى 1600×2 كىلوۋاتلىق قاپقا سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ ئاساسىي گەۋدە قۇرۇلۇشى پۇتتۇرۇلۇپ، 2 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى (1600 كىلوۋاتلىق) توك تارقىتىشقا باشلىدى.

ۋاڭ چېڭفۇ
سۇن شىنرۇڭ

قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

9 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: مۇھەممەت ئىبراھىم؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: تۇرسۇن ئەمەت، لىيۇجىنفۇ، جياخەيفا، سېيتنىسا زايىت.

ھاكىمى: ياسىن ياقۇپ؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: غوجى مۇسا، خۇتىڭتەي، ئېلى مەمەت، ۋاڭ تېمىن؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: ئابدۇراخمان يۇنۇس.

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: لى جيېلۇن؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى:

ئابدۇراخمان توختى ھاجى، زۇنۇن مامۇت، يالڭ جىڭالڭ، يالڭ جېڭخەي، سادى سەلەي، ئابلىكىم ئىمىن، مامۇت ناسىر.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئەمەت مامۇت.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ئوبۇل تاش.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 245 مىليون 400 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 231 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 9.8% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 436 مىليون 80 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 399 مىليون 30 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 11.1% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 208 مىليون 950 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 196 مىليون 840 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 2.6% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 8 مىليون 510 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 27 مىليون 650 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 230 مىليون 30 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 220 مىليون 880 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 529 مىڭ 800 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا ئېلىنغان ئومۇمىي ئاشلىق 92 مىڭ 878 توننىغا يېتىپ، 4.28% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە بۇغداي 54 مىڭ 441 توننا، شال 1334 توننا، كۆممىقوناق 37 مىڭ 103 توننا، پاختا 15 مىڭ 134 توننىغا يېتىپ، 37.51% ئاشتى؛ ياغلىق دان 2959 توننا بولۇپ، 7% كېمىيىپ كەتتى؛ كۆكتات 19 مىڭ 284 توننىغا، قوغۇن - تاۋۇز 27 مىڭ 300 توننىغا يەتتى. يىل ئاخىرىدا 480 مىڭ 200 تۇياق چارۋا قالدى. 63 توننا پىلە غوزىسى ئېلىندى، مۇشۇ بىر يىلدا 11 مىڭ مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 4 مىليون 800 مىڭ تۇپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى، 2430 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى. داموللا ئۆستىڭىنى سۇ سىڭمەس قىلىش قۇرۇلۇشى ۋە قىزىل دەرياسىنىڭ سۈيى قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسىگە باشلىنىدىغان قاتار سۆگەت سۇ ئامبىرىنىڭ ئامبار سىرتىدىكى ئۆستەڭلەرنى سۇ سىڭمەس قىلىش ۋە يۇرۇشلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشى تاماملاندى، بۇ ئىككى قۇرۇلۇشنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 29 كىلومېتر؛ 73 مىڭ مو ئۆلچەملىك سالا ئېتىز بەرپا قىلىندى، 70 مىڭ مو تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىز ئۆزگەرتىلدى، 3224 مو بوز يەر ئېچىلدى؛ 91 ئېرىق - ئۆستەڭ چېپىلدى، بۇلارنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 723 كىلومېتر؛ 2019 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى ئېرىق - ئۆستەڭ رېمونت قىلىندى؛ 32 قۇدۇق قېزىلدى، سەككىز قۇدۇق يۇرۇشلەشتۇرۇلدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 21 مىليون 920 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 25% ئاشتى.

سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 120 مىليون 816 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 110 مىليون 895 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 31.9% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى سانائەتنىڭ 19 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 49.1% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 642 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 19 مىڭ 39.6 توننا سېمونت، 2302 توننا كۆمۈر، 1045 توننا كوكس، 1185 دانە سېمونت سىمتاناب تۆۋرۇكى، 390 كۇب مېتر سېمونت ياسالما، 5308 توننا ئۆلچەملىك ئۇن، 177.85 توننا سۇ يېغى ئىشلەپچىقىرىلدى. 11 مىڭ 867.9 توننا چىگىت ئايرىلدى. 1100.2 توننا پاختا يىپ، 946.4 توننا ئىچىملىك، 350 توننا ئاچچىقسۇ، 149 توننا تازىلىق قەغىزى، 150 مىڭ دانە قەغەز ساندۇق ئىشلەپچىقىرىلدى. ناھىيە بويىچە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 9 مىليون 694 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى (ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىغا

سېلىنغان مەبلەغ بۇنىڭ سىرتىدا) ، بۇنىڭ ئىچىدە قومۇشئىبرىق يېزىسىنىڭ پاختا زاۋۇتىغا سېلىنغان مەبلەغ 3 مىليون يۇەن. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يۈك مىقدارى 2000 تونناغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 1 مىليون 111 مىڭ تونا /كىلومېتر غا، توشۇلغان يولۇچى 1 مىليون 941 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 34 مىليون ئادەم/كىلومېتر غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 930 مىڭ يۇەن بولدى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 95 مىليون 420 مىڭ يۇەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 24 مىليون 570 مىڭ يۇەن. يېزىلاردا كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىم 589 يۇەنگە، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە تاشلىق 444 كىلوگرامغا يەتتى. ناھىيە بويىچە ئىشچى - خىزمەتچى 8475 بولۇپ، كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئوتتۇرىچە كىرىم 2441 يۇەنگە يەتتى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 77 مىليون 937 مىڭ يۇەنگە يەتتى. ناھىيە بازىرىدا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 382 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. مۇشۇ يىلى يەنە 1293 نامرات دېھقان ئائىلىسىنىڭ قورسىقى توق، كىيىمى پۈتۈن بولۇش مەسلىسى ھەل قىلىندى، ناھىيە بويىچە نامراتلىقتىن قۇتۇلۇش نىسبىتى 88.2% كە يەتتى. ناھىيىدىكى مۇناسىۋەتلىك تارماقلار نامرات ئائىلىلەر ئۈچۈن 169 مىڭ يۇەنلىك يېزا ئىگىلىك بېجىنى كېمەيتتى ياكى كەچۈرۈم قىلدى، 10 مىڭ يۇەنلىك داۋالىنىش ھەققىنى تۆلەپ بەردى. 20 مىڭ يۇەنلىك ئوقۇش بەدەل پۇلىنى كەچۈرۈم قىلدى. ناھىيە بويىچە 15 يېزا - بازارنىڭ ھەممىسىدە زاپاس مەبلەغ (ئاشلىق) كاسسىسى (ھەيئىتى) قۇرۇلدى، ئۇنىڭ ئەزالىرى 50 مىڭ ئائىلە، 181 مىڭ كىشىگە يەتتى، بۇ، ناھىيىدىكى يېزا نوپۇسىنىڭ 1.90 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. ئومۇمىي زاپاس مەبلەغ سوممىسى 794 مىڭ 400 يۇەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ھەر خىل مال - مۇلۇك ستراخۇانىيە ھۆددىگەرلىك سوممىسى 163 مىليون 132 مىڭ يۇەنگە يەتتى، ئون كارخانا كارخانا مال - مۇلۇك ستراخۇانىيىسىگە، 118 ئائىلە ئائىلە مال - مۇلۇك ستراخۇانىيىسىگە، 4538 كىشى كوللېكتىپ جىسمانىي ستراخۇانىيىگە، 2142 كىشى ئاددىي جىسمانىي ستراخۇانىيىگە قاتناشتى. مۇشۇ بىر يىلدا ناھىيىلىك ستراخۇانىيە شىركىتىنى دۆلەت ئىچىدىكىسى مال - مۇلۇك ستراخۇانىيە تۆلەم ئەنزىسىدىن جەمئىي 138نى بىر تەرەپ قىلدى، 142 مىڭ يۇەن تۆلەم تۆلىدى.

ناھىيە بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 759ى بار. مۇشۇ يىلى ناھىيىلىك كونسېرۋا زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان بادام شەربىتى قەشقەر ۋىلايىتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ «لىشكائىلې» ماركىلىق ئىچىملىك بىلەن ئۆرۈك خورمىسى ئاپتونوم رايونىنىڭ يېڭى مەھسۇلات كۆرگەزمىسىدە كۈمۈش مېدال مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ناھىيىدىكى ئوتتۇرا تېخنىكۇم ئىككى، ئوقۇغۇچىسى 108 (ھەممىسى ئۇيغۇر)؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 15 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 14)، ئوقۇغۇچىسى 7743 (مىللىي ئوقۇغۇچى 7381)؛ ئادەتتىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 74 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 73)، ئوقۇغۇچىسى 32 مىڭ 19 (مىللىي ئوقۇغۇچى 31 مىڭ 191). مۇشۇ بىر يىلدا ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 4 مىليون 439 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىنىپ (توپلانغان مەبلەغ 1 مىليون 629 مىڭ يۇەن)، 1342 كۋادرات مېتر سىنىپ رېمونت قىلىندى. ناھىيە بويىچە 14 يېزا (بازار) دا رادىئو ئۇزىلى، 195 كەنتتە رادىئو ئۇچى قۇرۇلۇپ، 900 دانە يۇقىرى ئاۋازلىق رادىئو كارنىيى ئورنىتىلدى، يېزا - كەنتلەردە 1027 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا رادىئو سىمى تارتىلدى. ناھىيە بويىچە 23 تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 358 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 396 كېسەل كارىۋىتى (ناھىيە بازىرىدا 191، يېزا - بازارلاردا 205) بار. 1991 - يىلى قەشقەر ۋىلايىتى بويىچە ئوتكۇزۇلگەن ھەر خىل تەنھەرىكەت مۇسابىقىلىرىدە 16 ئادەم

(قېتىم) 1.، 11 ئادەم (قېتىم) 2.، ئالتە ئادەم (قېتىم) 3 - بولدى. ناھىيە بويىچە17قېتىم يېزا - بازارلاردا 27 قېتىم تۇرلۇك تەنتەربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى.

☆ 1 - ئايدا سۇن شۇخۇا، جۇ تۇڭچاڭ، چيۇ خۇيفاڭ، لىيۇ تيەنجۇن، ئابدۇراخمان، ئېلى روزىدىن ئىبارەت ئالتە كىشى 4 - قېتىملىق مەملىكەت بويىچە ئومۇميۈزلۈك نوپۇس تەكشۈرۈش خىزمىتىدە ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى.

☆ 8 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ناھىيىلىك مېيىپلار بىرلەشمىسى رەسمىي قۇرۇلدى.

☆ 11 - ئايدا قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسى ئاپتونوم رايونلۇق 2 - نۆۋەتلىك «تەڭرىتاغ لوڭقىسى» ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشى مۇسابىقىسىدە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

☆ 12 - ئايدا مەملىكەتلىك ۋەتەنپەرۋەرلىك تازىلىق ھەرىكىتى كومىتېتى مۇئاۋىن ھاكىم ئېلى مەھەممەتكە «مەملىكەت بويىچە يېزىلاردا سۈنئى ياخشىلاشتىكى ئىلغار خىزمەتچى» دەپ نام بەردى. يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى ناھىيىلىك يېزا ئېنېرگىيىسى ئىشخانىسىنىڭ سابىق مۇئاۋىن مۇدىرى جاۋ كۇنلۇنگە «مەملىكەت بويىچە يېزا ئېنېرگىيە قۇرۇلۇشى خىزمەتچىسى» دەپ نام بەردى.

☆ 12- ئاينىڭ 29 - كۈنى ناھىيىلىك چاستوتىسى تىزگىنلەنگەن ستېرېئولۇق رادىئو ئىستانسىسى پۈتۈپ ئاڭلىتىش باشلاندى.

يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات فوندىنىڭ ئىشلىتىلىشى

1991 - يىلى قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسى توپ لىغان يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات فوندى 6 مىليون 450 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 45.6% ئاشتى؛ يېزا ئىگىلىكىگە سېلىنغان سېلىنما 7 مىليون 890 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 31.3% ئاشتى، بۇلار يېزا ئىگىلىكىدە مەسۇلاتنى داۋاملىق ئاشۇرۇشتا ئۆز رولىنى جارى قىلدۇردى.

1991 - يىلى ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىغا سېلىنغان سېلىنما بۇرۇنقى يىلىلاردىكىدىن كۆپ ئاشتى. تېرىغچىلىق تۈرىگە سېلىنغان سېلىنمىلا 45 مىليون 960 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.6% ئاشۇرۇلدى؛ بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانلارنىڭ ئۆزلىرى تەييارلىغان مەبلەغ ئومۇمىي سېلىنمىنىڭ 70 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. 14 مىڭ 815 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت، 580 تونىنا سۇلياۋ يوپۇق، 23.99 تونىنا دېھقانچىلىق دورىسى ئىشلىتىلىپ، بۇرۇنقى يىللاردىكىدىن كۆرۈنەرلىك ئاشۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 3 مىليون 645 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 49 چوڭ، ئوتتۇرا تراكتور، 340 كىچىك تراكتور، 297 يۇرۇشلەشكەن دېھقانچىلىق ماشىنا - سايمانى سېتىۋېلىندى. ناھىيە بويىچە 196 مىڭ مو يەرگە ماشىنا بىلەن سۇلياۋ يوپۇق يېپىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە يۇرۇشلەشكەن مەشغۇلات كۆلىمى 121 مىڭ مو، ماشىنا مەشغۇلاتى كۆلىمى 153 مىڭ مو.

يېزا ئىگىلىكىدىن بول ھوسۇل ئېلىنغاچقا، كوللېكتىپنىڭ جۇغلانمىسى يەنمۇ ئاشتى. 1991 - يىلى ناھىيە بويىچە كوللېكتىپقا قالدۇرۇلغان جۇغلانما 7 مىليون 740 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 27% ئاشۇرۇلدى؛ دېھقانلاردا ئىلگىرىكى يىللاردىن بۇيان قېپقالغان قەرز پۈلدىن 3 مىليون 500 مىڭ يۈەن يەغمۇېلىندى، بۇنىڭ بىلەن كوللېكتىپ ئىقتىسادى ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇلدى.

ژېن جياڭ

مارالبېشى ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: تۇرەك نۇرەك؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: مۇسا تۇردى، قادىر قاسىم، شياڭ لۇڭئېن (تۇجيا مىللىتى).

ھاكىمى: ئابدۇكېرىم يۈسۈپ؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: لى شۇن، مەمتىمىن توختى، لىن

يۇڭگې، ئابدۇرېھىم تالىپ ؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: تۆمۇر تۇرسۇن.

سىياسىي كېڭەش 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: جۇمە ھېيت؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: مەتتۇرا تۇردى، ھوشۇر يۇسۇپ، لەن يۆگۈي، گۇ جېڭمىڭ، ئۆمەر قازىھاجى.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: مۇھەممەت ئابدۇرېھىم.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: غوپۇر ئىمىن.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى مارالبېشى ناھىيىسىنىڭ (ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىنىڭ ناھىيە تەۋەسىدىكى ئورۇنلىرى شۇنىڭ ئىچىدە) مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 565 مىليون 670 مىڭ 800 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 533 مىليون 33 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 20.92% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 67 مىليون 821 مىڭ 800 يۈەنگە يېتىپ، 33.43% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 519 مىليون 467 مىڭ 800 يۈەنگە يېتىپ، 20.95% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 11 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 31 مىليون 928 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيىگە قاراشلىق يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 431 مىليون 256 مىڭ 800 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 413 مىڭ 310 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 19.3% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 615 مىڭ 500 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا ئېلىنغان ئومۇمىي ئاشلىق 94 مىڭ 392 توننىغا يېتىپ، 3% ئاشتى، ئوتتۇرىچە مو بېشى مەھسۇلاتى 1990 - يىلدىكى 245 كىلوگرامدىن 258 كىلوگرامغا يەتتى؛ ئېلىنغان ئومۇمىي پاختا 29 مىڭ 271 توننىغا يېتىپ، 39.63% ئاشتى؛ ياغلىق دان 3000.3 توننىغا يېتىپ، 1.2% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 7391 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 2 مىليون 63 مىڭ تۈپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى، 1021 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى، 157 مو يەردىكى ئورمان يېڭىلاندى، 694 مىڭ 148 مو يەردىكى كۆچەت، 764 مىڭ مو يەردىكى ئورمان پەرۋىش قىلىندى؛ 416 مىڭ تۈپ مەجبۇرىي كۆچەت تىكىلدى. يىل ئاخىرىدا 710 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا 205 مىڭ 800 تۇياق چارۋا قولدىن چىقتى، تاۋار چارۋا 87 مىڭ تۇياققا يەتتى. 7887 تۇياق ئىنەك توڭلىتىلغان ئىسپېرما بىلەن ئۇرۇقلاندۇرۇلدى، 89 مىڭ 800 تۇياق ئۇششاق چارۋا سۈنئىي ئۇسۇلدا ئۇرۇقلاندۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 18 مىڭ تۇياق تىۋىت ئۆچكىسىنىڭ نەسلى ياخشىلاندى. 197 مىڭ مو ئوتلاق قاشالاندى. ناھىيە بويىچە 22 مىڭ 992 مو مېۋىلىك باغ بار، بۇنىڭ ئىچىدە شۇ يىلى كۆچەت تىكىلگەن مېۋىلىك باغ كۆلىمى 502 مو، مېۋىگە كىرگەن باغ كۆلىمى 20 مىڭ 376 مو؛ مۇشۇ بىر يىلدا 25 مىڭ 992 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. 1310 توننا ياۋا دورا ئۆسۈملۈكى، 33 مىڭ 500 توننا قومۇش، 1800 توننا ياۋا كەندىر، 258 مىڭ 550 توننا چۈچۈك بۇيا يىغىۋېلىندى. 15 مىڭ 540 پارچە ياۋا توشقان تېرىسى، 109 پارچە تۈلكە تېرىسى سېتىۋېلىندى. 116 توننا بېلىق تۇتۇلدى. ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا جەمئىي 3 مىليون 977 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ناھىيىدىكى بارلىق دېھقان سەپەرۋەر قىلىنىپ، شەھەر ئۆستىڭىنىڭ ئۆستەڭ بېشى قۇرۇلۇشى ۋە مارالبېشى غول ئۆستىڭى، قاپاقتال سۇ باشلاش ئۆستىڭىنى يۇرۇشلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشى تاماملاندى، سۇ ئامبارلىرىدا ساقلىنىدىغان سۇ 30 مىليون كۇب مېتر كۆپەيتىلىپ، 80 مىڭ مو بوز يەر ۋە تاشلىۋېتىلگەن يەرنىڭ سۇ مەسىلىسى ھەل قىلىندى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 49 مىڭ 787 كىلوۋاتقا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئورۇندالغان ئېتىز - ئېرىق مەشغۇلات مىقدارى 5 مىليون 760 مىڭ ئۆلچەملىك موغا يەتتى. تېرىلغۇ

يەرلەرنىڭ 97 پىرسەنتى تراكتوردا ھەيدەلدى، 97% يەرگە ماشىنىدا ئۇرۇق سېلىندى، ماشىنىدا سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ تېرىلغان كېۋەز كۆلىمى 89 پىرسەنتكە يەتتى، 98% زىرائەت قوشۇمچە ئوغۇتلاندى، ئاسرالغان، خىمىيىۋى دورا ئارقىلىق ھاشارات، ئوت - چۆپلەر تىزگىنلەنگەن ۋە كۆچ بېرىلگەن زىرائەت كۆلىمى 97%كە، ئىشلىتىلگەن خىمىيىۋى ئوغۇت (ناتۇرال مىقدارى بويىچە ھېسابلاندى) 22 مىڭ 292 توننىغا يەتتى. يېزىلاردا 2 مىليون 290 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 49 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 17.25% ئاشتى؛ 5 مىليون 434 مىڭ يۈەن پايدا يارىتىلدى.

ناھىيىگە قاراشلىق ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى سانائەت كارخانىسى 12، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى سانائەت كارخانىسى 33، يېزا باشقۇرۇشىدىكى سانائەت كارخانىسى 14، سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 194 مىليون 270 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 182 مىليون 270 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 47.75% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 6 مىليون 870 مىڭ كىلوۋات سائەت توك تارقىتىلدى، 22 مىڭ 966 توننا چىگىت ئايرىلدى، 8119 توننا ئۇن، 2580 توننا سۇ يېغى، 954 توننا تۇز، 627 توننا قىسقا پاختا تىۋىتى، 28 مىليون 540 مىڭ دانە خىش، 170 توننا سىر، 34 مىڭ 510 قۇر كىيىم - كېچەك، 712 كۋادرات مېتر گىلەم ئىشلەپچىقىرىلدى. ناھىيىلىك تۇرۇبا سۇيى شىركىتى سىغىمچانلىقى 1000 كۇب مېترلىق بىر سۇزۇك سۇ كۆلچىكى ياسىدى. مارالبېشىدىن تۇمشۇقىچە بولغان يۇقىرى بېسىملىق توك يەتكۈزۈش لىنىيىسىدە 48 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سىم تارتىلدى. مارالبېشى - يەكەن تاشيولى قۇرۇلۇشىغا 7 مىليون 600 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، كۆۋرۈك، سۇڭگۇچ قۇرۇلۇشى ئومۇمىيۈزلۈك پۈتتۈرۈلدى، 80 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يولغا شېغىل ياتقۇزۇلدى، توققۇز كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يولغا ئاسفالت ياتقۇزۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 4 مىليون 700 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ ناھىيىلىك ئېلېكتر ئېنېرگىيىسى شىركىتى قۇرۇلدى. 890 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ ئاقساقمارال پاختا زاۋۇتى، 860 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ چوڭقۇرچاق پاختا زاۋۇتى كېڭەيتىپ قۇرۇلدى. ناھىيىلىك ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ يېڭىلاش ۋە ئۆزگەرتىش تۈرىگە 400 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، ناھىيىلىك ئەلا سۈپەتلىك پاختا زاۋۇتىنىڭ يېڭىلاش ۋە ئۆزگەرتىش تۈرىگە 75 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 2 مىليون 730 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان ئاۋات پاختا زاۋۇتى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. ناھىيىلىك ترانسپورت شىركىتى توشۇغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 4 مىليون 740 مىڭ توننا/كىلومېترغا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 12 مىليون 231 مىڭ ئادەم/كىلومېترغا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 1 مىليون 201 مىڭ يۈەن بولدى. ناھىيە بازىرىدا 453 توچكىلىق تېلېفون، يەتتە كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا كابېل ئورنىتىلدى.

يېڭىدىن تۆت كۋادرات كىلومېتر ناھىيە بازىرى رايونى ئېچىلدى، 16 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سەككىز يول ياسالدى؛ 32 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى 16 كۆكەرتىش ئورمان بەلبېغى تۈزەشتۈرۈلدى؛ 35 مىڭ 177.9 كۋادرات مېتر بىنا سېلىندى؛ 1.2 كىلومېتر يولغا ئاسفالت ياتقۇزۇلدى. يېڭى ناھىيە بازىرىنىڭ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا جەمئىي 9 مىليون 154 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 106 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 41 مىليون 330 مىڭ يۈەن. مەملىكەت ئىچىدىن سېتىۋېلىنغان تاۋارلارنىڭ ساپ سوممىسى 225 مىليون 80 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىۋېلىنىش سوممىسى 215 مىليون 670 مىڭ يۈەن؛ مەملىكەت ئىچىدە ساپ سېتىلىش سوممىسى 90 مىليون 860 مىڭ يۈەنگە يەتتى. دېھقان،

چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئونتۇرىچە ساپ كىرىمى 1205 يۈەنگە يەتتى. ناھىيىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 8570 (ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردىكىسى 6890) بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 19 مىليون 906 مىڭ 700 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. بازار - بېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ قالدۇقى 83 مىليون 879 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانلار بانكىغا ئامانەت قويغان پۇل 24 مىليون 480 مىڭ يۈەن. مۇشۇ بىر يىلدا بازار - بېزىلاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 1510 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى؛ 120 مىڭ يۈەن نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش ئوبوروت مەبلىغى تارقىتىلدى. 401 نامرات ئائىلە، 1200 كىشى نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. ناھىيىلىك ستراخۇانىيە شىركىتى 13 خىل ستراخۇانىيە كەسپىنى يولغا قويۇپ، 1 مىليون 70 مىڭ يۈەن ستراخۇانىيە ھەققى يىغىۋالدى، ستراخۇانىيە تۆلەم ئەنزىسىدىن 465نى بىر تەرەپ قىلدى، 404 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلىدى.

ناھىيە بويىچە ئونتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 83ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك ۋەزىپىسى بارلىرى 12. مۇشۇ بىر يىلدا ئاپتونوم رايون، ۋىلايەت دەرىجىلىك 24 پەن - تېخنىكا تۈرى ئورۇندالدى، بۇنىڭ ئىچىدە «200 مىڭ مو كېۋەزنىڭ مو بېشىدىن 100 كىلوگرام ساپ پاختا ئېلىشتەك مول ھوسۇل ئېلىش تېخنىكىسى بويىچە ئۇلگە كۆرسىتىش ۋە ئۇنى كېڭەيتىش»، «سۇنئىي ئۇسۇلدا چۇچۇك بۇيا ئۆستۈرۈش ۋە چۇچۇك بۇيىنى قوغداش» تۈرى ئاپتونوم رايوننىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتتى. چارباغ يېزىسى ئاپتونوم رايون بويىچە پەن - تېخنىكىدا ئۇلگە كۆرسىتىدىغان يېزا قىلىپ بېكىتىلدى. ناھىيىدىكى ئاھالىتىكى تولۇق ئونتۇرا مەكتەپ ئۇچ (مىللىي تولۇق ئونتۇرا مەكتەپ ئىككى)، ئوقۇغۇچىسى 1702 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1469)؛ تولۇقسىز ئونتۇرا مەكتەپ 11 (مىللىي

مارالبېشى ياۋا كەندىرى

ياۋا كەندىر سۆگەتكۈل ئائىلىسىگە تەۋە، كۆپ يىللىق يېرىم چانقال ھېسابلىنىدۇ. ئۇنىڭ يوپۇرمىقى ئېللىپىس شەكلىدە جۇپ، ئۇچلۇق ئۆسىدۇ؛ گۈلى بىنەپشە رەڭ ياكى ئاچ قىزىل رەڭدە بولۇپ، سىلىندىر شەكلىدە كۆككە قاراپ ئۆسىدۇ. ئۇرۇقى كىچىك ئەشەرەڭ بولۇپ، ئۇچىدا ئازراق ئاق تۈكچە بولىدۇ. ياۋا كەندىر ئىسسىق، سوغۇق، شور، قۇم، بورانغا چىدامليق كېلىدۇ. ئۇ، چوڭ گۈللۈك، ئارا گۈللۈك، ئۇششاق گۈللۈكتىن ئىبارەت ئۈچ خىل بولىدۇ. مارالبېشى ياۋا كەندىرى، ئاساسەن، چوڭ گۈللۈك كېلىدۇ. ئۇ، ئاساسەن، مارالبېشى ناھىيىسى تەۋەسىدىكى شامال، ئاناركۆل، چارباغ ۋە دۆلەتباغدىن ئىبارەت ئۆت يېزىغا تارقالغان. تەكشۈرۈشتىن قارىغاندا، مارالبېشى ناھىيىسىدىكى ياۋا كەندىرلىكنىڭ كۆلىمى تەخمىنەن 900 مىڭ مو بولۇپ، يىلىغا 60 مىڭ تونىنا كەندىر شېخى، 14 مىڭ 764 تونىنا كەندىر يوپۇرمىقى، 5900 تونىنا چىگە يىغۇالغىلى بولىدىكەن.

ياۋا كەندىر يىلتىزىدىن تارتىپ يوپۇرمىقىغىچە ساپ گۆھەر. كەندىر تالاسى (چىگە) نىڭ ئىنچىكىلىكى ۋە سوزۇلۇشچانلىقى قوي يۇڭىنىڭكىدىن ئېشىپ كېتىدۇ، تاق تالاسىنىڭ كۆچلۈكلۈكى پاختا تالاسىنىڭ بەش - ئالتە ھەسسىگە باراۋەر بولۇپ، ئۇنىڭدىن 60 - نومۇرلۇقتىن 120 - نومۇرلۇققىچە بولغان ئالىي دەرىجىلىك يىپ ئىگىرىشكە بولىدۇ، ياۋا كەندىر تالاسى ئادەتتە «ياۋا تالا پادىشاھى» دەپ تەرىپلىنىدۇ. ياۋا كەندىر يوپۇرمىقىنىڭ تەركىبىدە ئاروماتىك ئىشقار، گلۇتامىن كىسلاتاسى، ئالانىن، كۆپىرتىستىن قاتارلىقلار بار بولۇپ، تەمى ئاچچىق - چۇچۇك كېلىدۇ، ئۇ، قىزىتمىنى قايتۇرۇش، يۆتەلنى بېسىش، نېرۋىنى تىنچلاندۇرۇش، قان بېسىمنى چۈشۈرۈش، تاجىسىمان قىزىل قان تومۇرىدىكى قانىنىڭ ئايلىنىشىنى كۈچەيتىش قاتارلىق ئىقتىدار.

تولۇقسىز گوتتۇرا مەكتەپ گون)، گوقۇغۇچىسى 4032 (مىللىي گوقۇغۇچىسى 2703)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 95 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 94)، گوقۇغۇچىسى 31 مىڭ 84 (مىللىي گوقۇغۇچى 30 مىڭ 191)؛ گوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى گوقۇتقۇچى 1403 (مىللىي گوقۇتقۇچىسى 1314)؛ مۇشۇ بىر يىلدا ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 315 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىنىدى. ناھىيە بويىچە گون كۇتۇپخانا بار، ھەممە كەنتتە مەدەنىيەت پونكتى، كۆڭۈل ئېچىش ئۆيلىرى قۇرۇلدى. تۆت تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، ئىككى ناھىيە دەرىجىلىك دوختۇرخانا، 12 شىپاخانا، 26 يەككە داۋالاش گورنى، 554 مەخسۇس مەھىيە تېخنىكا خادىمى، 563 كېسەل كارىۋىتى بار. ناھىيىلىك «خەلق» دوختۇرخانىسى ئاپتونوم رايونلۇق تەكشۈرۈپ ئۇتكۈزۈۋېلىشى بىلەن مەدەنىيەتلىك دوختۇرخانا ئۇلچىمىگە يەتتى. يېزا - بازارلاردا ھەمكارلىشىپ داۋالىنىش تۈزۈمى ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى. بەش يېزا - بازاردا تۈرۈبا سۈيى پونكتى قۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا يېزا - بازارلاردا گوغلاق تارتىشىش، ئات بەيگىسى، چېلىشىش، دولان ئۇسسۇلى، توپ تۈرلىرى قاتارلىق ئالتە تۈر بويىچە 141 قېتىم مۇسابىقە ئۇتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە قاتناشقان تەنھەرىكەتچى 21 مىڭ 29 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. شەخسلەرنىڭ پۈل چىقىرىشى ۋە پۈل ئىئانە قىلىشى بىلەن تۆت تۈر بويىچە 15 قېتىم مۇسابىقە ئۇتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 2114 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. مارالبېشى ناھىيىلىك ئىشتىن سىرتقى چېلىشىش مەكتىپى قۇرۇلدى. ناھىيە بويىچە 13 گوتتۇرا مەكتەپتىن 2857 گوقۇغۇچى تەنتەربىيە چېنىقىش ئۇلچىمىگە يەتتى، بۇ، ئۇلچەمگە يېتىش چېنىقىشىغا قاتناشقان گوقۇغۇچىلارنىڭ 85.94 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ؛ ئالتە باشلانغۇچ مەكتەپتىن 2680 گوقۇغۇچى ئۇلچەمگە يەتتى. بۇ، 93.15%نى ئىگىلەيدۇ.

☆ 9 - ئايدا ناھىيىلىك بازار - يېزا

غا ئىگە، يۇقىرى قان بېسىمى، يۈرەك كېسەللىكى، بۆرەك يالۇغى، نېرۋا ئاجىزلىقى، كارناي يالۇغى قاتارلىق كۆپ خىل كېسەللىكلەرگە شىپا بولىدۇ، بولۇپمۇ ئۇنىڭ بۆرەك خاراكتېرلىك يۇقىرى قان بېسىم كېسەللىكىنى داۋالاشتىكى ئۈنۈمى تېخىمۇ ياخشى. ياۋا كەندىر يوپۇرمىقى يەنە نىكوتىنغا قارشى تۇرۇش، زەھەر قايتۇرۇش ئىقتىدارىغىمۇ ئىگە. ياۋا كەندىرنىڭ شېخى، يوپۇرمىقى ۋە يىلتىزىنى خام ئىشلا قىلىپ زەھەرلەش كۈچى ئاجىز تاماكا ياكى دورا تاماكا ياسىغىلى بولىدۇ. ياۋا كەندىر شېخى تالالىق يەرگە ئىشلەش ۋە قەغەز ياساشنىڭ ئالا سۈپەتلىك خام ئەشياسى. ياۋا كەندىر چېچىكى تولىمۇ خۇش پۇراق بولۇپ، ھەسەلنىڭ ناھايىتى ياخشى مەنبەسى.

ياۋا كەندىر چىگىسى بىلەن پاختا، يىپەك، يۇڭ ئارىلاشتۇرۇپ توقۇلغان قوپال سوكنو، پەلىدىن قاتارلىق توقۇلمىلارنىڭ مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدا بازىرى ناھايىتى ئىنتىك. لېكىن مارالبېشى ناھىيىسى نۆۋەتتە، ئاساسەن، قولدا سويۇۋېلىنغان چىگىنىلا ساتىدۇ. 1991 - يىلى ناھىيە بويىچە 1800 تونىنا چىگە سېتىۋېلىنىدى، بۇنىڭ قىممىتى 3 مىليون يۈەنگە يېتىدۇ. گۈڭشى، خوتەن، جىياڭسۇ، گۈاڭجۇ قاتارلىق جايلاردىكى توقۇمىچىلىق فابرىكىلىرى ۋە ئامېرىكىلىق، ياپونىيىلىك سودىگەرلەر ئارقا - ئارقىدىن ئادەم ۋە خەت ئەۋەتىپ، چىگە زاكاز قىلىشنى تەلەپ قىلىشتى. 1991 - يىلى مارالبېشى ناھىيىلىك ياۋا كەندىر چىگىسى فابرىكىسى پۈتتۈرۈلۈپ، سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى، بۇ فابرىكا 20 تونىنا كەندىر شېخى سېتىۋېلىپ، 0.8 تونىنا سېللۇلوزا ئىشلەپچىقاردى. مەسۇلاتى بىر خىل، پىششىقلاپ ئىشلەش تېخنىكىسى دېگەندەك ئىنچىكە بولمىغاچقا، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى يەنىلا بىر قەدەر تۆۋەن بولماقتا. ئىگىلىكىنىڭ ۋە پەن - تېخنىكىنىڭ يەنىمۇ تەرەققىي قىلىشىغا ئەگىشىپ، مارالبېشى ياۋا كەندىرىدىن چوقۇم ئومۇميۈزلۈك پايدىلىنىشقا بولىدۇ، ئۇ چاغدا ياۋا كەندىر مارالبېشىنىڭ ھەقىقىي بىر گۆھىرىگە ئايلىنىدۇ.

ياڭ شىدۇڭ

قۇرۇلۇشى - مۇھىم ئامراش ئىدارىسى مەملىكەتبويىچە شەھەر پىلانلاش - قۇرۇش سىستېمىسىدىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى.

☆ 10 - ئايدا ناھىيىلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى باشقۇرۇش ئورنىنىڭ باشلىقى تۇرغۇن راخمانغا مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى، كادىرلار مىنىستىرلىكى «مەملىكەت بويىچە مەدەنىيەت سىستېمىسىدىكى ئىلغار خىزمەتچى» دەپ نام بەردى.

☆ 12 - ئايدا جەن جيەنشىن، لياۋلىپىڭ، قېيۇم ھوشۇر، سەيىت قۇربان، مىرزا خوجەش، ئابدۇرېھىم ئاۋۇدۇن، ئىمىن ئىسمائىلدىن ئىبارەت يەتتە كىشى گوۋۇيۈەننىڭ 4 - قېتىملىق مەملىكەت بويىچە ئومۇمىيۈزلۈك نوپۇس تەكشۈرۈشكە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى تەرىپىدىن ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى.

«3050» قۇرۇلۇش نىشانىسى ئومۇمىيۈزلۈك ئىشقا ئاشۇرۇلدى

1991 - يىلى مارالبېشى ناھىيىلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ئۆز پېرىنسىپ ئەۋزەللىكىگە ئاساسەن، پاختا ئىشلەپچىقىرىشتا «3050» قۇرۇلۇشىدىن ئىبارەت كۆرسەتكۈچ نىشانىنى يەنى، 300 مىڭ مو يەرگە كېۋەز تېرىپ، 500 مىڭ دەن (25 مىڭ تونا) ساپ پاختا ئېلىشنى ئوتتۇرىغا قويدى. يىل ئاخىرىدا قۇرۇلۇش نىشانى ئومۇمىيۈزلۈك ئىشقا ئاشۇرۇلدى ھەمدە كۆرسەتكۈچلەر ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى؛ 300 مىڭ مو يەرگە كېۋەز تېرىلىپ، 585 مىڭ 420 دەن (29 مىڭ 271 تونا) ساپ پاختا ئېلىندى. ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 196 مىليون 560 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنىڭ 45.58 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 1205 يۈەنگە يەتتى.

يالۇ شىدۇڭ

پەيزاۋات ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: مامۇت ئىسمائىل؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جالۇ يۈكلىن، ئابلەت ھەسەن، يالۇ شىنشۇ، ئەخەت مۇھەممەت.

ھاكىمى: ھەسەن ئابدۇرېھىم؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: جالۇ شۈخې، ياسىن ساۋۇت، نىجات قادىر، جالۇ دېلىيالۇ.

سىياسىي كېڭەش 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: زۇنۇن ھوشۇر؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: داۋۇت ساۋۇت، خۇ چىۋېن، تۇرسۇن روزى، ئابدۇكېرىم ساۋۇت، ئىبراھىم ياقۇپ.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: يۈسۈپ مۇسا.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: مۇھەممەت روزى.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى پەيزاۋات ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 241 مىليون 59 مىڭ 500 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 15.4% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندە شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 423 مىليون 963 مىڭ 200 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 5.26% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 224 مىليون 974 مىڭ 800 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 11.82% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 5 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 28 مىليون 530 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 343 مىليون 273 مىڭ 300 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 10.9% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 596 مىڭ 600 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ يىل يىلدا

ئېلىنغان ئومۇمىي ئاشلىق 121 مىڭ 826 تونىنىڭ يېتىپ، 9.47% ئاشتى؛ پاختا 16 مىڭ 49 تونىنىڭ يېتىپ، 68.76% ئاشتى؛ ياغلىق دان 3028 تونىنىڭ يەتتى؛ قوغۇن 74 مىڭ 226 تونىنىڭ، مەسئۇلات قىسمىتى 30 مىليون 485 مىڭ يۈەنگە يەتتى. جۈملىدىن 9200 تونىنا قوغۇن ئايتونوم رايون ئىچى ۋە سىرتىدا سېتىلدى. 18 تونىنا ئارپىبەدىيان ئېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا 17 مىڭ 400مو يەردەئورمان بەرپا قىلىندى. 51مىڭ مو يەردە دەريا ساھىلىنى تىزگىنلەش ئورمىنى يېتىشتۇرۇلدى. 47 مىليون 830 مىڭ تۈپ پارچە - پۈرات كۆچەت تىكىلدى. مېۋىلىك باغ كۆلىمى 59 مىڭ 830 موغا يەتتى. يىل ئاخىرىدا 600 مىڭ 400 تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 420 تونىنا قوي يۇڭى، 1.5 تونىنا ئۆچكە تۈكى، 2232 تونىنا سۈت، 4500 پارچە كالا تېرىسى، 97 مىڭ 369 پارچە قوي تېرىسى ئېلىندى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 24 مىڭ 710 كىلوۋاتقا يەتتى. ناھىيە بويىچە 1346 دانە چوڭ، ئوتتۇرا، كىچىك تراكتور بار، بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ، ئوتتۇرا تىپلىق تراكتور 185. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەشغۇلات مىقدارى 3 مىليون 850 مىڭ موغا يەتتى، 76% يەر تراكتورىدا ھەيدەلدى؛ 73% يەرگە ماشىنىدا سۈلياۋ يوپۇق يېپىلدى، 49% يەرگە ماشىنا بىلەن ئۇرۇق سېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا يېزا ئىگىلىكىگە 11 مىليون 247 مىڭ يۈەن تەرەققىيات مەبلىغى سېلىندى، بۇ، ئاساسەن، ئېنېرگىيە - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشى مەركەز قىلىنغان يېزىلاردىكى «بەشتە ياخشى» قۇرۇلۇشىغا ئىشلىتىلدى. جەمئىي 967 سالا ئېنېرگىيە تۈزلەندى، بۇ سالا ئېنېرگىيەلىرىنىڭ كۆلىمى 150 مىڭ مو كېلىدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە ئۆلچەملىك سالا ئېنېرگىيە 869، كۆلىمى 120 مىڭ مو؛ 464 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ باشلاش ئېرىق - ئۆستىڭى چېپىلدى، 311.5 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى ئېرىق - ئۆستەك رېمونت قىلىندى. ۋە چېپىلدى؛ 96 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا زىيكەش چېپىلدى، 148 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى زىيكەش رېمونت قىلىندى ۋە چېپىلدى؛ 34.5 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەك ياسالدى؛ 238 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا يېزا - كەنت يولى ياسالدى، 320 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يېزا - كەنت يولى رېمونت قىلىندى؛ 204 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئورمان بەلبېغى بەرپا قىلىندى، 345 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى ئورمان بەلبېغى رەتلەندى. مۇشۇ بىر يىلدا يېزا - كەنتلەرگە 16 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ تۇرۇبىسى يانتۇزۇلۇپ، 6000 ئادەم ۋە 12 مىڭ چارۋىنىڭ ئىچىملىك سۇ مەسىلىسى ھەل قىلىندى. ناھىيە بويىچە 92 مىڭ ئادەم، 120 مىڭ چارۋىنىڭ ئىچىملىك سۇ مەسىلىسى ئاساسىي جەھەتتىن ھەل بولدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 26 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.3% ئاشتى.

ساناقتا ئومۇمىي مەسئۇلات قىسمىتى 79 مىليون 820 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 79.03% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ساناقتىنىڭ 10.16%نى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ساناقتىنىڭ 89.84%نى ئىگىلىدى. ساناقتا كارخانىلىرى يارانقان ئەمەلىي پايداۋە باج 193 مىڭ يۈەنگە، قاتناش - تىرانسپورت كەسپى بويىچە يارىتىلغان ئەمەلىي پايدا ۋە باج 132 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 730 مىڭ كىلوۋات ساقت توك تارقىتىلدى، 10 مىڭ 46 تونىنا چىگىت ئايرىلدى، 4996 تونىنا ئۇن، 4925 پارچە خۇرۇم، 16 مىليون 400 مىڭ دانە خىش، 26 مىڭ 800 قۇر كىيىم - كېچەك ئىشلەپچىقىرىلدى. 3 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ بەش پاختا زاۋۇتى كېڭەيتىلىپ قۇرۇلۇپ ۋە تېخنىكىسى ئۆزگەرتىلىپ، نورمال ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلدى. تۇراقلىق مۇلۇككە 4 مىليون 770 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئايتونوم رايون ئاجرىتىپ بەرگىنى 1 مىليون 100 مىڭ يۈەن، ژىلايەت ۋە ناھىيە تەييارلىغىنى 950 مىڭ يۈەن، كارخانا، كەسىپى ئورۇنلار توپلىغىنى 2 مىليون 720

مىلك يۈەن. ناھىيىلىك ئاپتوموبىل كالونى توشۇغان يۈك مىقدارى 3240 تونىنىغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 235 مىلك 223 تونىنا/كىلومېتر غا، يولۇچى 203 مىلك 444 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 529 مىلك يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 74 مىليون 110 مىلك يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 26 مىليون 200 مىلك يۈەن. دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 723.93 يۈەنگە، يېزىلاردا كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئوتتۇرىچە ئاشلىق 503.8 كىلوگرامغا يەتتى. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 5440 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 14 مىليون 202 مىلك 600 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى؛ كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى سانى 1519 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 3 مىليون 687 مىلك 400 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 50 مىليون 451 مىلك يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ناھىيە - بازاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 454 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. ناھىيىدىكى كادىر، ئامما ئەنخۇي قاتارلىق ئاپەتكە ئۇچرىغان رايونلاردىكى خەلقتە 968 مىلك 600 يۈەن پۇل ئىئانە قىلدى (بۇنىڭ ئىچىدە شەخسلەر ئىئانە قىلغان پۇل 767 مىلك 300 يۈەن)؛ پەيزاۋات ناھىيىسىنىڭ ئاياغ تەرىپىدىكى يېزا - بازارلاردا ئاپەتكە ئۇچرىغان ئامما ئۈچۈن 204 مىلك 260 يۈەن ئىئانە قىلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا خەلق ئىشلىرى تارماقلىرى 860 مىلك 680 يۈەن قۇتقۇزۇش پۇلى تارقاتتى، بۇنىڭدىن بېتىم بالىلار تېخنىك مەكتەپلىرىگە 300 مىلك يۈەن ئىشلىتىلدى.

ناھىيە بويىچە 4275 پەن - تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 724. ناھىيە بويىچە 23 پەننى ئومۇملاشتۇرۇش جەمئىيىتىنىڭ قۇرۇلدى، ئەزاسى 1293كە يەتتى؛ 243 پەننى ئومۇملاشتۇرۇش گۇرۇپپىسى بار، بۇلارنىڭ ئەزاسى 2495كە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا ۋىلايەت دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئىككى پەن تەتقىقات تۈرى ئورۇندالدى. ناھىيىدىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 111، ئوقۇتۇش نۇقتىسى 172، ئوقۇغۇچىسى 33 مىلك 326 (مىللىي ئوقۇغۇچى 33 مىلك 47). مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 1280 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 1257)؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 14 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 13)، ئوقۇغۇچىسى5538 (مىللىي ئوقۇغۇچى 5353)، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 466 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 407)، كەسپىي تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 213 (ھەممىسى مىللىي ئوقۇغۇچى)، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 27. تۆت يېزا ئوتتۇرا مەكتىپىدە تەسىس قىلىنغان كەسپىي تېخنىكا سىنىپى 17، ئوقۇغۇچىسى 520. مۇشۇ بىر يىلدا ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 663 مىلك 100 يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ (دۆلەت، يەرلىك ئورۇن، كوللېكتىپ ۋە شەخسلەر سالغان مەبلەغلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ)، 2687 كۋادرات مېتر سىنىپ بېنىدىن سېلىنىدى ۋە رېمونت قىلىنىدى. ناھىيىدىكى يېزا - بازارلاردا رادىئو ئۇزىلى، مەدەنىيەت ئۆيى قۇرۇلدى، كەنتلەر قۇرغان مەدەنىيەت قىرائەتخانىسى 237 گە، رادىئو ئۆيى 195كە يەتتى، 2000دىن ئارتۇق دېھقان ئائىلىسىگە سىملىق رادىئو كانىيى ئورنىتىلدى، رادىئونىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى %85كە يەتتى. ناھىيە بويىچە تېلېۋىزىيە چاستوتا ئۆزگەرتىش ئىستانسىسىدىن ئۆچى قۇرۇلدى، تېلېۋىزىيىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى %70كە يەتتى. ناھىيە بويىچە 17 تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 373 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 435 كېسەل كارىۋىتى بار. مۇشۇ بىر يىلدا سەككىز قېتىم ھەر خىل تەھەرىكەت يېغىنى ئۆتكۈزۈلدى. ناھىيە بويىچە 195 مىلك كىشى تەنتەربىيە پائالىيىتىگە قاتناشتى.

ئابلىز تالىپ

يوپۇغا ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: [ھوشۇر ژىلى]؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ۋاڭ زوباۋ، ئىمىن زېمىن، ياقۇپ سەيدۇللا، جاڭ رۇڭجۇڭ.

ھاكىمى: ئابدۇرېشىت ناسىر؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: كۇڭ شيەنخۇا، ئابدۇرېشىت باۋۇدۇن، ياسىن تۇرسۇن، لىيۇ ۋېيگو.

سىياسىي كېڭەش 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ھۆسەين تاھىر؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: يۈسۈپ بەختى، [مى شياڭشيەن]، ئابدۇرۇسۇل تۇرەك، تۇرسۇنەم، ئابلىزخان مەخسۇم ھاجى.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: مەھەممەت ئىمىن.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: تۇردىباجى ھوشۇر.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى يوپۇغا ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 180 مىليون 574 مىڭ يۈەن (ھازىرقى باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) گە، ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 284 مىليون 415 مىڭ يۈەنگە، مىللىي دارامەت 125 مىليون 924 مىڭ يۈەنگە، ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 2 مىليون 560 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 16 مىليون 80 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 114مىليون 562 مىڭ يۈەن (تۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 155 مىليون 263 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. ناھىيە بويىچە 269 مىڭ 400 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 170 مىڭ مو يەرگە ئاشلىق زىرائىتى تېرىلىپ (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 65 مىڭ مو)، 39 مىڭ 233.5 تونىنا ئاشلىق ئېلىندى (بۇغداي 22 مىڭ تونىنا)؛ 89 مىڭ 700 مو يەرگە كېۋەز تېرىلدى (زەھەرسىز كېۋەز كۆلىمى 38 مىڭ 700 مو)، ئومۇمىي ساپ پاختا 11 مىڭ تونىنغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 43.1% ئاشتى؛ 913 تونىنا ياغلىق دان، 1313 تونىنا مېۋە - چېۋە، 3358 كىلوگرام پىلە ئوزىسى ئېلىندى. 7520 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يىل ئاخىردا 195 مىڭ تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 1248 تونىنا گۆش، 828 تونىنا سۈت، 73 تونىنا قوي يۇڭى، 4867 كىلوگرام ئۆچكە تىۋىتى، 60 مىڭ 800 پارچە قوي تېرىسى، 11 مىڭ 600 پارچە ئۆچكە تېرىسى، 4400 پارچە كالا تېرىسى، 55 تونىنا تۈخۈم ئېلىندى. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 21 مىڭ 840 كىلوۋاتقا، تراكتورلا ھەيدەلگەن يەر 184 مىڭ موغا يەتتى. يېزىلاردا 1715 كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى (ئىشلەپچىقىرىشقا ئىشلىتىلگىنى 150 كىلوۋات سائەت)، 18 مىڭ 141 تونىنا (ساپ ئوغۇتقا سۇندۇرۇلدى) خىمىيىۋى ئوغۇت (ناتۇرال مىقدار بويىچە ھېسابلىغاندا 42 مىڭ 873 تونىنا) ئىشلىتىلدى. ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائات ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 660 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا قوندۇز سۇ ئامبىرىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى تاماملاندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 10 مىليون 785 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 3.4% ئاشتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 73 مىليون 74 مىڭ يۈەن (تۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 80 مىليون 590 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 378 مىڭ 200 كىلوۋات سائەت توك، 3514.5 تونىنا ئۇن، 1265.2 تونىنا سۇ بېغى، 409 تونىنا يەم - بوغۇز ئىشلەپچىقىرىلدى. 9246.9 تونىنا چىگىت ئايرىلدى، 739.3 تونىنا قىسقا پاختا تىۋىتى، 2 مىليون 100 مىڭ دانە خىش، 1472.5 كۋادرات مېتىر سېمونت ياسالما، 4000 قۇر مىللىي پاسوندىكى

كىيىم - كېچەك، 28 مىڭ 500 كۋادرات مېتر كىيىم - كېچەك خۇرۇمى ئىشلەپچىقىرىلدى. ناھىيە بويىچە تۇراقلىق مۇلۇككە 2 مىليون 750 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى. پوچتا - تېلېگراف ئومۇمىي كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 294 مىڭ 298 يۇەنگە يەتتى.

مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 72 مىليون 150 مىڭ يۇەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 14 مىليون 920 مىڭ يۇەن. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 5141 (ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردىكىسى 4128) بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 11 مىليون 637 مىڭ 200 يۇەن (ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ 9 مىليون 718 مىڭ 400 يۇەن) ئىش ھەققى تارقىتىلدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 582.55 يۇەنگە يەتتى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 66 مىليون 210 مىڭ يۇەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 3 مىليون 770 مىڭ يۇەن ئىجتىمائىي قۇتقۇزۇش پۇلى تارقىتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە نامرات ئائىلىلەرنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن تارقىتىلغىنى 1 مىليون 200 مىڭ يۇەن، بەشتە كاپالەتلەندۇرۇلىدىغان ئائىلىلەرنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن تارقىتىلغىنى 150 مىڭ يۇەن، مۇشۇ بىر يىلدا 800 نامرات ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. 11 تۈرلۈك ستراخۋانىيە كەسپى يولغا قويۇلدى، ستراخۋانىيە كىرىمى 580 مىڭ يۇەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار پەن - تېخنىكا خادىمىدىن ئونى، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 260ى بار. ناھىيىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ ئون (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ توققۇز)، ئوقۇغۇچىسى 2945 (مىللىي ئوقۇغۇچى 2786)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 86 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 85)، ئوقۇغۇچىسى 15 مىڭ 87 (مىللىي ئوقۇغۇچى 14 مىڭ 704)؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 83 (ھەممىسى مىللىي ئوقۇغۇچى)؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 1310 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 1234). ناھىيە بويىچە 653 كىشى چوڭلار ماڭارىپى بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگەنلەردىن ئېلىنىدىغان ئىمتىھانغا قاتناشتى. ناھىيە بويىچە 11 تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 305 كېسەل كارىۋىتى، 304 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى بار.

☆ 6 - ئاينىڭ 1 - كۈنى جەمئىي 6 مىليون يۇەن مەبلەغ سېلىنغان ناھىيىلىك سۇ ئىنشائاتى تۇگۈنى قۇرۇلۇشى — خېرجا پولات چىۋىقلىق بېتۇن قۇرۇلمىلىق سۇ تەڭشەش چۇشۇرگىسى پۈتتۈرۈلۈپ ئىشلىتىلىشكە تاپشۇرۇلدى.

☆ 10 - ئاينىڭ 23 - كۈنى بايئاۋات يېزىسىنىڭ 3 - كەنت 3 - مەھەللىسىدە 183.7 مو يەردىكى كېۋەزنىڭ مو بېشىدىن ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 161.22 كىلوگرامدىن پاختا ئېلىنىپ، مەملىكەت بويىچە 100 مودىن ئارتۇق كۆلەمدە يۇقىرى مەھسۇلات ئېلىش رېكورتى يارىتىلدى.

شيې فۇۋاڭ

يېڭىسار ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: گۇلخان كەنجى؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: گاۋ لۇزى، ئوبۇل سەمەر، پاڭ جۇڭمىڭ، تۇرسۇن ئوسمان.

ھاكىمى: مەمەت جۇرۇپ (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: ۋاڭ تۇڭرېن، ساۋ شاڭۋېن، ئېزىز سېلىم، كامىل توختى (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: ۋاڭ كۇن.

سىياسىي كېڭەش 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ

رەئىسى: (ئورنى بوش) ؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: يالقۇ سەيزباق، باۋدۇن ياسىن، ما باۋلىن (خۇيزۇ)، ئابلىمىت دامۇللا ھاجى.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: يۈسۈپ قادىر.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: مۇسا ھوشۇر.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى بېكىسار ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 118 مىليون 737 مىڭ 500 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 132 مىليون 248 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 5.1% ئاشتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) ؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 297 مىليون 316 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 305 مىليون 939 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، 57.28% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 11 مىليون 586 مىڭ 600 يۈەنگە يېتىپ، 86.67% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 3 مىليون 754 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 24 مىليون 40 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 134 مىليون 575 مىڭ 200 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 161 مىليون 35 مىڭ 200 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 52% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە تېرىقچىلىقنىڭ 125 مىليون 513 مىڭ 200 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 7 مىليون 861 مىڭ 400 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 24 مىليون 909 مىڭ 500 يۈەن (ھەممىسى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى). 421 مىڭ 700 مو يەرگە دېھقانچىلىق زىرائىتى تېرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 293 مىڭ 100 مو يەرگە ئاشلىق زىرائىتى تېرىلىپ، 71 مىڭ تونا ئاشلىق ئېلىندى، بۇنىڭ 6602 تونىسىنى دۆلەت ۋەزىپە بەلگىلەپ سېتىۋالدى؛ 104 مىڭ 300 مو يەرگە كېۋەز تېرىلىپ، 8060 تونا پاختا ئېلىندى، 8067 تونا پاختا سېتىۋېلىندى؛ 3200 مو يەرگە ياغلىق زىرائەت تېرىلىپ، 2822 تونا ياغلىق دان ئېلىندى، 64.4 تونا ياغلىق دان سېتىۋېلىندى. يىل ئاخىرىدا 295 مىڭ تۈياق چارۋا قالدى، بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ چارۋا 78 مىڭ 500. چارۋا مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىش ئومۇمىي قىممىتى 1 مىليون 890 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 65.4% ئاشتى. 22.96 تونا پىلە غوزىسى ئېلىندى. ناھىيە بويىچە 1048 دانە يېزا ئىگىلىك ماشىنىسى بار، ئۇلارنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 29 مىڭ 71 كىلوۋاتتا يەتتى؛ 80% يەر تراكتورىدا ھەيدەلدى، 85% يەرگە ماشىنىدا ئۇرۇق سېلىندى، 31.6% يەرگە ماشىنا بىلەن سۇلياۋ يوپۇق يېپىلدى، ئېنېرگىيە مەشغۇلات كۆلىمى 2 مىليون 360 مىڭ ئۇلچەملىك موغا يەتتى. يېزىلاردا 11 مىڭ 214 تونا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى. 8589 ئىنەك توڭلىتىلغان ئىسپېرما بىلەن ئۇرۇقلاندۇرۇلدى، بوغاز بولۇش نىسبىتى 70.15%كە يەتتى. 23 مىڭ تونا سىلوس تەييارلاندى. مۇشۇ بىر يىلدا 12 مىڭ 300 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، تۇتۇش نىسبىتى 85%كە يەتتى. 934 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى، 493 مىڭ تۈپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى؛ 2148 مو يەرگە 34 مىڭ 368 تۈپ بادام كۆچىتى تىكىلدى. ناھىيە بويىچە 12 يېزا ئورمان بىلەن تورلاشتۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئېنېرگىيە - ئېنېرگىيە مۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشقا جەمئىي 4 مىليون 534 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 19.9 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئېنېرگىيە - ئۆستەك چېپىلدى؛ 156 چۇشۇرگە ياسالدى، 56 چۇشۇرگە رېمونت قىلىندى. 123 كۆۋرۈك - سۇئۆتكۈچ، بەش نور، 11 سەكرەتمە ياسالدى؛ 63 مىڭ 500 مو كېلىدىغان 118 سالا ئېنېرگىيە تەكشىلەندى، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى ئۇلچەملىك سالا ئېنېرگىيە 30 مىڭ مو؛ 18 مىڭ 400 مو كېلىدىغان 1444 پارچە سالا ئېنېرگىيە ئېچىلدى؛ موغال باش غول ئۆستىكى ۋە ئۇنىڭ كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش توسمىسى رېمونت قىلىنىپ مۇستەھكەملەندى؛ 123.4 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى «غالىبىيەت»، لومپا، ئېگىز يەر

قاتارلىق سۇ سىڭمەس ئۆستەڭلەرنىڭ لاتقىسى تازىلاندى. لەڭگەر سۇ ئامبىرى ۋە «ياشلار» سۇ ئامبىرىنى مۇستەھكەملەش ۋەزىپىسى ئورۇندىلىپ، 1 مىليون 800 مىڭ كۇب مېتر سۇ سىغىدىغان ئامبار سىغىمچانلىقى كۆپەيتىلدى. ناھىيە بويىچە 20 مىڭ مو بوز يەر ئېچىلدى، 50 مىڭ مو تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىز ئۆزگەرتىلدى. 7 - ئايدا يېڭى تۇرۇبا سۇيى زاۋۇتىنىڭ «شەرق شامىلى» دېھقانچىلىق مەيدانىدىن ناھىيە بازىرىغىچە بولغان تۇرۇبا ئارقىلىق سۇ تەمىنلەش قۇرۇلۇشى سۇ بىلەن تەمىنلەشكە باشلىدى، يىل ئاخىرىغىچە 150 مىڭ كۇب مېتر سۇ يەتكۈزۈپ بېرىلدى. ئۇچار، لومپا، ئېگىز يەر، سىيىتلەدىن ئىبارەت تۆت يېزا سۇنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشى قىلىپ، جەمئىي ئۇچ قۇدۇق كولىدى، تۆت سۇ مۇنارىسى، بىر ئورنى ئېگىز سۇ كۆلچىكى ياسىدى، بۇنىڭ بىلەن ئاز كەم 20 مىڭ ئادەمنىڭ ۋە 40 مىڭ چارۋىنىڭ ئىچىملىك سۇ مەسىلىسى ھەل قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 22 مىليون 40 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ۋە كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى سانائەت كارخانىسىدىن 36سى بار، بۇ كارخانىلارنىڭ سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 72 مىليون 850 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 66 مىليون 390 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 77.13% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 8 مىليون 631 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 46 مىڭ 800 توننا كۆمۈر، 19 مىڭ 800 توننا سېمونت، 26 مىليون دانە خىش، 175 مىڭ دانە يېڭىسار پىچىقى، 12 مىڭ 500 دانە تۆمۈردىن ياسالغان ئۇششاق دېھقانچىلىق سايمىنى، 352 مىڭ 900 توننا تۇرۇبا سۇيى، 5543 توننا ئۇن، 1080 توننا سۇ يېغى، 2001 كۋادرات مېتر گىلەم، 6750 توننا ساپ پاختا، 289 توننا ئۆرۈك خورمىسى، 631 توننا ئۆرۈك قېقى ئىشلەپچىقىرىلدى. تاشيولدا توشۇلغان يۈكنىڭ ئوبوروت مىقدارى 1 مىليون 970 مىڭ 200 توننا/كىلومېترغا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 8 مىليون 400 مىڭ ئادەم/كىلومېترغا، ترانسپورت تىجارىتى كىرىمى 684مىڭ 300 يۈەنگە، يارىتىلغان پايدا ۋە باج 49 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 1991 - يىلى ناھىيە بازىرىدىن ساغان، يېڭىيەر، ئەگۈس يېزىسىغىچە بولغان 38.5 كىلومېتر ئۈزۈنلۈقتىكى تاشيولغا ئاسفالت ياتقۇزۇش ۋەزىپىسى ئورۇندالدى. ناھىيە بويىچە 14 يېزا. بازار ئىچىدە ئېگىزيەر يېزىسىدىن باشقا ھەممە يېزا - بازار يوللىرىغا پۈتۈنلەي ئاسفالت ياتقۇزۇپ بولۇندى.

1991 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تۇراقلىق مۇلۇككە جەمئىي 8 مىليون 508 مىڭ 900 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلاردىن گېنېراتور سىغىمچانلىقى 2500 كىلوۋاتلىق موغال سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى قۇرۇلۇشى ۋە يىللىق مەھسۇلاتى 60 مىڭ توننىلىق كۆمۈر كانىنىڭ 4 - نومۇرلۇق قۇدۇقىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىي 5250 كۋادرات مېتر ئۆي - ئىمارەت سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە تۇرالغۇ ئۆي 1800 كۋادرات مېتر.

مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ سېتىۋېلىنىش ئومۇمىي سوممىسى 114 مىليون 693 مىڭ 300 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 54.27% ئاشتى. سېتىلىش سوممىسى 105 مىليون 918 مىڭ 100 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 77.8% ئاشتى. يېزىلاردىكى بازار سودىسىدا پۈتۈشۈلگەن سومما 9 مىليون 964 مىڭ 100 يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 5970 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 13 مىليون 266 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. يېزىلاردا كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىم 478 يۈەنگە يەتتى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 61 مىليون 450 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ھەر خىل ستراخۋانىيە ھۆددىگەرلىك سوممىسى 123 مىليون 510 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ 25 كارخانا كارخانا ۋە كەسپىي ئورۇنلارنىڭ مال - مۇلۇك ستراخۋانىيىسىگە قاتناشتى؛ 4342 ئائىلە ئائىلە مال - مۇلۇك ستراخۋانىيىسىگە قاتناشتى؛ شۇ يىلى تۇرلۇك ستراخۋانىيە تۆلەم ئەنزىسىدىن 222 سى بىر تەرەپ

قىلىندى، 130 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىش كۆتۈپ تۇرغان 539 ياش ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى، ئىش كۆتۈپ تۇرغان 200 ياش تەربىيىلەندى. ناھىيە بويىچە 871 ئائىلە، 3752 ئادەم نامراتلىقتىن قۇتۇلدى.

ناھىيە بويىچە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 229ى بار، يۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك ۋەزىپىسى بارلار17. مۇشۇ بىر يىلدا 30 پەن - تېخنىكا تۈرى تاماملاندى. ناھىيىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 15 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 14)، ئوقۇغۇچىسى 4632 (مىللىي ئوقۇغۇچى 4385)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 60 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 59)، ئوقۇغۇچىسى 23 مىڭ 945 (مىللىي ئوقۇغۇچى23مىڭ353)؛ مىللىي كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 132. ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 1729 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 1658). مۇشۇ بىر يىلدا ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 198 مىڭ 400 يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 245 كۋادرات مېتر خەتەرلىك مەكتەپ بىناسى يېڭىلاندى. ماتارىپقا ياردەم بېرىش ئۇچۇن ئىشچى - خىزمەتچىلەردىن 96 مىڭ يۈەن مەبلەغ يىغىلدى. ناھىيە بويىچە 23 تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 362 كەسپىي تېخنىكا خادىمى، 530 كېسەل كارىۋىتى بار.

مۇشۇ بىر يىلدا ئالتە قېتىم ناھىيە دەرىجىلىك ھەر خىل تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 678 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. ئوتتۇرا مەكتەپلەردە 3603 ئوقۇغۇچى، باشلانغۇچ مەكتەپلەردە 1836 ئوقۇغۇچى تەتىلەربىيىدە چېنىقىش ئۇلچىمىگە يەتتى، 10 - ئايدا سەپەر باتۇر مەملىكەتلىك دەرىجىلىك ئۆتكۈزۈلگەن خەلقئارالىق 74كىلوگراملىقلار بويىچە چېلىشىش مۇسابىقىسىدە ئەركىن چېلىشىش ۋەقەدىسكىچەچېلىشىش بويىچە1 - لىككە ئېرىشتى.

☆ 1 - ئايدا يېڭىسار ناھىيىسىدە توي - تۆكۈن، ئۇلۇم - يېتىم ئىشلىرىنى باشقۇرۇش مۇدىرىيىتى قۇرۇلدى.

☆ 4 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن 8 - كۈنگىچە بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلگەن 2 - قېتىملىق خەلقئارا سانائەت بۇيۇملىرى كۆرگەزمىسىدە «بادام گۈلى» ماركىلىق يېڭىسار پىچەتى ئالتۇن مېدالغا ئېرىشتى.

☆ «يېڭىسار ناھىيىسىنىڭ 1986 - يىلدىن 2000 - يىلغىچە بولغان خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئومۇمىي گەۋدە پىلانى» ئاپتونوم رايون ۋە قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

ما باۋلىن

مەكىت ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئابدۇۋەلى ئاۋۇت؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: شۇ فانيەن، ھەسەن ئىبراھىم، جاۋ تيەنپېڭ، ئۇمەر تۆرەك.

ھاكىمى: ئوسمان قاسىم؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: فۇ شيەنچاۋ، تۇرغۇن موللاق، ئابلىز روزى، لى سۇننيەن.

سىياسىي كېڭەش 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: خۇ چىشىن؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: سۇي شۇشېڭ، تىلىۋالدى سىدىق، قاۋۇل توختى، گاۋ يۈگرۇي، ئابدۇقادىر ئىمامھاجى.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: مەخمەت سېلىم.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ئەخمەت مەخسۇت.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى مەكىت ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 300 مىليون 435 مىڭ 800 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 322 مىليون 101 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 3.5% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىكى

شۇنداق) ؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 585 مىليون 525 مىڭ 300 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 537 مىليون 883 مىڭ 500 يۈەن) گە يېتىپ، 28% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 277 مىليون 147 مىڭ 900 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 312 مىليون 735 مىڭ 200 يۈەن) بولۇپ، 1.2% تۆۋەنلەپ كەتتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 8 مىليون 270 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئومۇمىي چىقىم 26 مىليون 320 مىڭ يۈەن بولدى.

يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 328 مىليون 378 مىڭ 800 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 271 مىليون 278 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 13% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 481 مىڭ مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ يىل 597 مىڭ 300 مو يەر تېرىلىپ (ئېكىز تېرىلغۇ كۆلىمىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، 76 مىڭ 500 تونا ئاشلىق، 25 مىڭ 28 تونا پاختا ئېلىندى. 16 مىڭ 600مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يىل ئاخىرىدا 425 مىڭ تۈياق چارۋا قالدى. 2 مىليون 500 مىڭ بېلىجان بېقىلىپ، 132 تونا يىلىق ئېلىندى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 33 مىڭ 295 كىلوۋاتقا يەتتى؛ مۇشۇ يىل 22 مىڭ 546 تونا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى، يېزىلاردا 80 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى، ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسي قۇرۇلۇشىغا 35 مىليون 300مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. توققۇز چۈشۈرگە، بىر نور، ئون سۇغۇگۈچ، كۆۋرۈك ياسالدى؛ تۆت سۇ سىڭىمى ئۆستەڭگە قايتىدىن سۇلياۋ يوپۇق يېپىلدى، بۇ ئۆستەڭلەرنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 25.49 كىلومېتر؛ 15 قۇدۇق كولاندى، بىر تۈرۈبا سۇيى مەيدانى قۇرۇلدى؛ سۇ بۇزۇۋۆتكەن ئۆچ قۇرۇلۇش رېمونت قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 4 مىليون 507 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 166 مىليون 870 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 171 مىليون 2100 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 70% ئاشتى. مۇشۇ يىل 1 مىليون 528 مىڭ 800 كىلوۋات سائەت توك، 15 مىڭ تونا كۆمۈر، 5387 تونا ئۇن، 1504 تونا سۇ يېغى ئىشلەپچىقىرىلدى. بازار- يېزىلاردا ئالتە پاختا زاۋۇتى بار بولۇپ، ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 1990 - يىلىدىكىدىن 500 تونا ئاشۇرۇلدى. مۇشۇ يىل يىلدا 25 مىڭ 181.05 تونا چىگىت ئايرىلدى. 7 - ئايدا 1 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ قۇرۇلغان ياغ زاۋۇتى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى، 534 تونىلىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى قوشۇلدى. ئىجتىمائىي تۇرالغۇ مۇلۇككە 10 مىليون 63 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 4 مىليون 116 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش - ئۆزگەرتىش تۇرلىرىگە سېلىنغان مەبلەغ 5 مىليون 947 مىڭ يۈەن. مۇشۇ يىل يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يۈك مىقدارى 53 مىڭ تونا/كىلومېتر، يۈك ئوبوروت مىقدارى 44 مىليون 510 مىڭ تونا/كىلومېتر، توشۇلغان يولۇچى (ئۆزۈن، قىسقا يولدا) 303 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى (ئۆزۈن يولدا) 12 مىليون 600 مىڭ ئادەم/كىلومېتر غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 1 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

مۇشۇ يىل يىلدا ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 104 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 30 مىليون 100 مىڭ يۈەن. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 7714 بولۇپ، مۇشۇ يىل يىلدا 16 مىليون 881 مىڭ 500 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. ناھىيە بازىرى ئاھالىلىرىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 1385 يۈەنگە، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 16.1210 يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بازىرىدا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 487 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 65 مىليون 623 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ يىل يىلدا ستراخوۋانىيە كەسپىدىن 1 مىليون 483 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى.

گومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى گۇرۇپلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 1438ى بار. بۇنىڭ ئىچىدە، گۇننۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسىپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلىرى 307. «مەكىت ناھىيىسىنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ گومۇمىي گەۋدە پىلانى» قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، «ساپ پاختىنىڭ بىرلىك مەھسۇلاتىنى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ 100 كىلوگرامغا يەتكۈزۈش»، «يېشىل ئوغۇت تېرىپ، يەرنى كۈچلەندۈرۈش» ۋە «ئۇرۇق تەكشۈرۈش» تۈرى ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 1، 2، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ناھىيىدىكى گۇننۇرا مەكتەپ 16 (مىللىي گۇننۇرا مەكتەپ14)، گۇقۇغۇچىسى 4989 (مىللىي گۇقۇغۇچى4037)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 68 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 63)، گۇقۇغۇچىسى 22 مىڭ 109 (مىللىي گۇقۇغۇچى 20 مىڭ 237)؛ گۇننۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ گۇقۇنقۇچىسى 1453 (مىللىي گۇقۇنقۇچى 1316). كەسىپىي گۇننۇرا مەكتەپ بىر، گۇقۇغۇچىسى 294؛ چوڭلارنى تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلەش مەكتىپىدىن تۈتى بار بولۇپ، 6500 ئادەم (قېتىم) تەربىيىلەندى. مۇشۇ بىر يىلدا ماۋارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 5 مىليون 950 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ناھىيە بويىچە 19 تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 346 كەسىپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 450 كېسەل كارىۋىتى بار. ئاپتونوم رايونلۇق چېلىشىش مۇسابىقىسىدە مەكىت ناھىيىسىدىن ئىككى تەنھەرىكەتچى 81 كىلوگرامليقلار ۋە 90 كىلوگرامليقلارنىڭ قەدىمكىچە چېلىشىش تۈرى بويىچە 2 - ۋە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ناھىيە بويىچە توقۇز قېتىم، يېزىلاردا بەش قېتىم تەنتەربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى. 11 - ئايدا ناھىيىلىك 2 - نۆۋەتلىك دېھقانلار تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلۈپ، 11 تۈر بويىچە مۇسابىقە ئېلىپ بېرىلدى. 1170 تەنھەرىكەتچى مۇسابىقىگە قاتناشتى.

خۇەن جاۋمىن

☆ مەكىت ناھىيىسىنىڭ مالىيىسىدە ئۇدا بەش يىل قىزىل رەقەم كۆرۈلمىگەچكە، ئاپتونوم رايون 1 مىليون يۈەن پۇل مۇكاپات بەردى.

لىياڭ مىڭ

يەكەن ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: يۈسۈپ روزى؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: مەھەممەت قاسىم، جاۋ مۇتاۋ، رېن چۈەن، تۇخان ئەيسا، پېك لۇڭخي، مەھەممەت ساۋۇت.

ھاكىمى: توختىيۇسۇپ ئابابەكرى؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: لىيۇچاڭلىن، غوپۇر ھاشىم، فېك لې، قۇدرەت ئېزىز، سىدىق قۇپەك.

سىياسىي كېڭەش 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: قاۋۇل كېرىم؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: لىيۇ رېنخۇ، سادىق جۈمە، قادىر شېرىپ، ئەمەر ھوشۇر، ئابدۇۋۇلى ھاجى، تۇرسۇنخان خوجا.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: تۇرسۇن ئوسمان.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ئابلا ھامۇت.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى يەكەن ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش گومۇمىي قىممىتى 494 مىليون 491 مىڭ 300 يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.91% تۆۋەنلەپ كەتتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي گومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 1 مىليون 155 مىڭ 500 يۈەنگە يېتىپ، 11.09% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 429 مىليون 854 مىڭ 900 يۈەنگە يېتىپ، 2.13% ئاشتى. گومۇمىي مالىيە كىرىمى 16 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يەتتى، گومۇمىي چىقىم

51 مىليون 310 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 512 مىليون 935 مىڭ 200 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 510 مىليون 488 مىڭ 500 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 5.7% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 1 مىليون 141 مىڭ 700 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 264 مىڭ 542 توننا ئاشلىق، 4698 توننا ياغلىق دان، 35 مىڭ 65 توننا پاختا، 415.2 توننا پىلە غوزىسى، 345 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 54 مىڭ 135 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. 155 مىليون 980 مىڭ تۈپ مەجبۇرىي كۆچەت تىكىلدى، 1152 مو يەردە ئۈجمە كۆچىتى يېتىشتۇرۇلدى، 2 مىليون 402 مىڭ تۈپ پارچە - پۇرات ئۈجمە كۆچىتى تىكىلدى، 350 مىڭ تۈپ ئۈجمە ئۇلاندى. 104 مىڭ 505 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 850 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 6305 توننا گۆش، 738 توننا كالا سۈتى، 218 توننا قوي سۈتى، 501 توننا قوي يۈڭى، 11 توننا چۈپۈر، 29 مىڭ 600 پارچە كالا تېرىسى، 209 مىڭ 900 پارچە قوي تېرىسى، 16 مىڭ پارچە ئۆچكە تېرىسى، 550 توننا تۇخۇم ئېلىندى. ناھىيە بويىچە ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا 7 مىليون 595 مىڭ 200 يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 6 مىليون 589 مىڭ ئىش كۈنى ئەمگەك سەرپ قىلىندى، 13 مىليون 178 مىڭ كۈب مېتر توپا قېزىلدى. 898 كۆۋرۈك، سۇڭگۈچ، چۈشۈرگە ياسالدى، ئېرىق - ئۆستەڭلەرنى يۇرۇشلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشىدىن 18 مىڭ 732سى تاماملاندى؛ 118.3 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، 155.6 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەڭ چېپىلدى، 894.9 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەڭ رېمونت قىلىندى، 38.3 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا

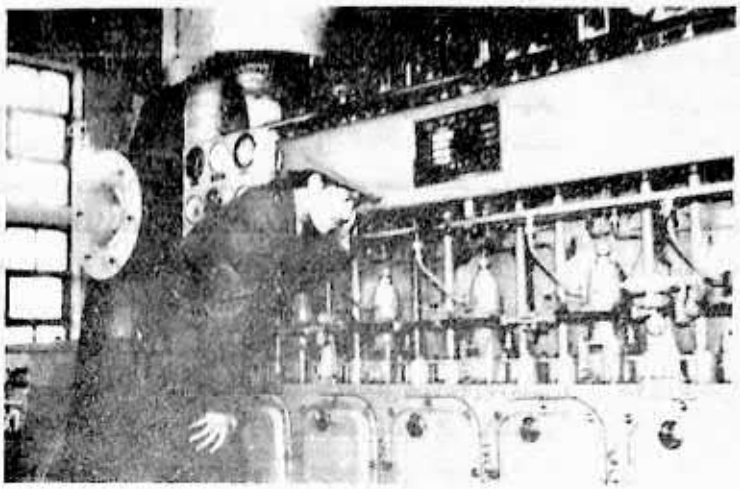

960 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان بەكەن ناھىيىلىك ئېلېكتر ئېنېرگىيىسى شىركىتىنىڭ 500 × 2 كىلوۋاتلىق دىزېلىن گېنېراتور گۇرۇپىسى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلدى.

خاڭ چېڭپىڭ فوتوسى

زەيكەش چېپىلدى؛ 138.7 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا يول ياسالدى، 182.4 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يول رېمونت قىلىندى؛ 605.6 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئورمان بەلبېغى بەرپا قىلىندى؛ 168 مىڭ 500 مو يەر رەتلەندى، 96 مىڭ 600 مو «بەشتە ياخشى» سالا ئېتىز بەرپا قىلىندى، 45 مىڭ 700 مو بوز يەر ئېچىلدى، 52 مىڭ 900 مو تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىز ئۆزگەرتىلدى، 36 مىڭ مو سۇغىرىش كۆلىمى كۆپەيتىلدى، 79 مىڭ 900 مو سۇغىرىش كۆلىمى ياخشىلاندى. مۇشۇ بىر يىلدا 51 مىڭ 129 ناتۇرال توننا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى؛ يېزىلاردا 6 مىليون 20 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كۆلىمى 66 مىليون 200 مىڭ 900 يۈەنگە، ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 64 مىليون 47 مىڭ 900 يۈەنگە، پايدىسى 10 مىليون 768 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 284 مىليون 640 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 279 مىليون 949 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 53.4% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 31 مىليون 60 مىڭ كىلوۋات سائەت توك،

92 مىڭ 900 تونىا كۆمۈر، 567 تونىا سۇلياۋ بويۇق، 205 تونىا سۇلياۋ ياسالما، 828.1 تونىا پاختا پىپە، 29 مىليون 410 مىڭ دانە خىش، 179 تونىا سوپۇن، 15 مىڭ 566 تونىا ئۇن، 5039 تونىا سۇ بېغى، 2523.7 تونىا ئارىلاشما يەم - بوغۇز، 30 مىڭ 16 تونىا ساپ پاختا، 230 تونىا پېچەنە - پىرەنىك، 1268 پار خۇرۇم ئايىغ كىيىم، 278.8 تونىا ئاچچىقسۇ، 1989 كۆزادرات مېتر گىلەم، 750 مىڭ تونىا تۇرۇبا سۇيى ئىشلەپچىقىرىلدى. مۇشۇ يىل يېڭا گېنېراتورلىرىنىڭ سىغىمچانلىقى 21 مىڭ كىلوۋات بولغان كاچۇك 1 - دەرىجىلىك ئېلېكتر ئىستانسىسى قۇرۇلدى. ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلگەن تۈرلەر مۇنۇلاردىن ئىبارەت: ناھىيىلىك ئېلېكتر ئېنېرگىيىسى شىركىتىنىڭ 500×2 كىلوۋاتلىق دىزېلىن گېنېراتور گۇرۇپپىسى، بۇنىڭغا 260 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى؛ پاختا - چىگە شىركىتىنىڭ ئازادباغ، ئارسلانباغ، ئودانلىق، باغئاۋاتتىن ئىبارەت تۆتپاختا زاۋۇتى ۋە ئاۋات پاختا زاۋۇتىنىڭ سۇ بېغى سېخى، بۇلار ئۈچۈن 7 مىليون 830 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى؛ ئۇن - ياغ زاۋۇتىنىڭ ياغ تارتىش سېخىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش قۇرۇلۇشى، بۇنىڭغا 700 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى. مۇشۇ يىل يېڭا تاشيولدا توشۇلغان يۈك مىقدارى 100 مىڭ 769 تونىنغا، توشۇلغان يولۇچى 871 مىڭ 96 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 1 مىليون 578 مىڭ يۇەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 170 مىليون 610 مىڭ يۇەنگە يەتتى. يۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 61 مىليون 50 مىڭ يۇەن. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 720 يۇەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە يېل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 20 مىڭ 729 بولۇپ، مۇشۇ يىل يېڭا 41 مىليون 326 مىڭ يۇەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 289 مىليون 20 مىڭ يۇەنگە يەتتى. ناھىيە - بازاردا ئىش كۆتۈپ تۇرغان 1651 ياش ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. يېزىلاردا يارىدەم بېرىلىدىغان 22 مىڭ 467 نامرات ئائىلە بولۇپ، 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، 21 مىڭ ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. يىللىق ستراخوۋانىيە فوندى كىرىمى 3 مىليون 790 مىڭ يۇەنگە يەتتى، 1 مىليون 200 مىڭ يۇەن تۆلەم تۆلەندى.

ناھىيە بويىچە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 840ى بار. مۇشۇ بىر يىلدا «زىرائەتلەردە بولىدىغان كېسەللىك، ھاشاراتلاردىن ئالدىن مەلۇمات بېرىش ۋە ئۇنى ئالدىن مۆلچەرلەشتە «تۆتىنى بېكىتىش، بىرنى تەكشۈرۈش» ۋە «قالدۇق قەرزلەرنى ئېنىقلاپ يېغىش ئارقىلىق كوللېكتىپ ئىگىلىكىنىڭ ئەمەلىي كۈچىنى ئاشۇرۇپ، ئىجتىمائىيلاشقان مۇلازىمەتنى ياخشى يولغا قويۇش» تىن ئىبارەت ئىككى پەن تەتقىقات تۈرى ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتىنىڭ دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، «ئېگىزغا تېرىلغان كۆممىقوناق ئارىسىغا پۈرچاق تېرىشنى كېڭەيتىش» ۋە «مىكروئوغۇت ئىشلىتىشنى كېڭەيتىپ، ئۇنۇمنى كۆرۈنەرلىك ئاشۇرۇش» تىن ئىبارەت ئىككى پەن تەتقىقات تۈرى ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتىنىڭ دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ «دۆلىتىمىزنىڭ يېشىل ئوغۇت پىلانى» ۋە «كۆممىقوناقنىڭ يېڭى سورتى (قەشقەر - 1)نى يېتىشتۇرۇش ۋە كېڭەيتىش» تىن ئىبارەت ئىككى پەن تەتقىقات تۈرى قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ «ھەر تەرەپلىمە تەدبىر قوللىنىپ، پاختىدىن مول ھوسۇل ئېلىش» تۈرى ئاپتونوم رايونلۇق 2 - دەرىجىلىك «مول ھوسۇل لوڭقىسى» مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، «پىلە غوزىسىدىن مول ھوسۇل ئېلىش» تۈرى ئاپتونوم رايونلۇق 3 -

دەرىجىلىك «مول ھوسۇل لوتقىسى» مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ناھىيىدىكى ئادەتتىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 205 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 203)، ئوقۇغۇچىسى 71 مىلگ 444 (مىللىي ئوقۇغۇچى 69 مىلگ 427)؛ ئوتتۇرا مەكتەپ 28 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 26)، ئوقۇغۇچىسى 12 مىلگ 66 (مىللىي ئوقۇغۇچى 11 مىلگ بىر)؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 2669 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 2476). مۇشۇ بىر يىلدا ماتارىپ ئىشلىرى خىراجىتى 16 مىليون 530 مىلگ يۇەنگە يەتتى. ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 6 مىليون 329 مىلگ يۇەن مەبلەغ سېلىش پىلانلانغانىدى، ئەمەلىيەتتە 2 مىليون 750 مىلگ يۇەن مەبلەغ سېلىنىدى. ناھىيە بويىچە ناھىيە دەرىجىلىك تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتىدىن سەككىزى، يېزا - بازار تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتىدىن 29ى (مۇشۇ يىلى ئۆچىسى قۇرۇلدى). كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 993ى، كېسەل كارىۋىتىدىن 1222سى بار. ناھىيە بويىچە 16 قېتىم ھەر خىل تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە قاتناشقان تەنھەرىكەتچى 5733 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى؛ يېزا - بازارلاردا 600 قېتىم دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ تۈرلۈك تەنھەرىكەت يىغىنلىرى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 80 مىلگ كىشى قاتناشتى. مۇشۇ بىر يىلدا ئۆچ دېھقان، چارۋىچى پۈل يىغىش قىلىپ تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزدى. باۋخۇيلەن مەملىكەتلىك ياش - ئۆسمۈرلەرنىڭ يېنىك ئاتلېتىكا مۇسابىقىسىدە ئىككى مىنۇت 20 سېكۇنتلۇق نەتىجە بىلەن قىزلارنىڭ 800 مېتىرغا يۈگۈرۈش تۈرىدە 3 - لىككە ئېرىشتى ھەمدە مۇشۇ تۈردە ئاپتونوم رايونىنىڭ ئۆسمۈرلەر «ب» گۇرۇپپىسىنىڭ قىزلار رېكورتىنى يۇزۈپ تاشلىدى.

☆ 3 - ئاينىڭ 12 - كۈنى دۆلەتلىك كۆكەرتىش كومىتېتى، ئورمانچىلىق مىنىستىرلىكى، كادىرلار مىنىستىرلىكى يەكەن ناھىيىسىگە «مەملىكەت بويىچە كۆكەرتىشتە ئىلغار ئورۇن» دەپ نام بەردى.

☆ 6 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ناھىيىلىك ستراخۇانىيە شىركىتى جۇڭگو خەلق ستراخۇانىيە باش شىركىتى تەرىپىدىن «مەملىكەت بويىچە ستراخۇانىيە سېپىدىكى ئىلغار ئورۇن» بولۇپ باھالاندى.

☆ 8 - ئاينىڭ 15 - كۈنى 8 مىليون يۇەن مەبلەغ سېلىنغان يەكەن يىپەك تارتىش فابرىكىسى قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى.

☆ 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنى 26 مىليون يۇەن مەبلەغ سېلىنغان يەكەن كۆمۈركانىنىڭ يىلىغا 150 مىڭ تونىنا كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىلىدىغان يېڭى قۇدۇق قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى.

☆ 9 - ئاينىڭ 18 - كۈنى مۇقام ئۇستازى، «12 مۇقام» نى رەتلىگۈچى ئاماننىساخانىنىڭ قەبرىسىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش مۇراسىمى ئالتۇنلۇقتا ئۆتكۈزۈلدى. مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن ۋېيىۋەنجاڭى سەيپىدىن ئەزىزى مۇراسىمغا قاتناشتى.

☆ 12 - ئايدا تاغارچى يېزىلىق مەركىزىي باشلانغۇچ مەكتەپ پىشۇنبرلار ئەترىتى «مەملىكەت بويىچە قىزىل بايراقدار چوڭ ئەترەت» دېگەن نامغا ئېرىشتى. ئارال يېزىسىغا دۆلەت تەنتەربىيە كومىتېتى، يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى، دېھقانلار تەنتەربىيە جەمئىيىتى «مەملىكەت بويىچە يېزا تەنتەربىيىسىدە ئىلغار يېزا» دەپ نام بەردى.

يەن يۇڭچېك

پوسكام ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: رازىق ھوشۇر؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ئابدۇخالىق سادىق، شۇ خۇڭلىيې، قىمىزخان توختىنىياز، خۇالىڭ شيۇگۇالىڭ.

ھاكىمى: ئابلەت سايىت؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: يالىڭ يىڭچاۋ، مەھەممەت ئېزىز، جالىڭ جياچى، ئابلەت ناسىر؛ يەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: يۇ تيەنيې.

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ

رەئىسى: جۇ مىڭفالى؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: لىپې ماۋسالى، قۇربانئىياز تۇردى، شۇ جېنخۇا، ئابلىكىم ھېيىبۇللا، ئابلىز مولا باخشى (تاجىك)، ئابدۇكېرىم مەمتىمىن.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ھەسەن ئەمەت.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: مەھمۇت توختىنىياز.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى پوسكام ناھىيىسىنىڭ (ناھىيە تەۋەسىدىكى پوسكام نېفىت - تەبىئىي گاز تەرەققىيات شىركىتى قاتارلىق ئورۇنلارنىڭمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 166 مىليون 407 مىڭ 600 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 186 مىليون 897 مىڭ 700 يۈەن) بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن %10.04 تۆۋەنلەپ كەتتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 557 مىليون 753 مىڭ 800 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 554 مىليون 841 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، %49.23 ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 153 مىليون 297 مىڭ 400 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 149 مىليون 726 مىڭ 100 يۈەن) بولۇپ، %31.14 تۆۋەنلەپ كەتتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 7 مىليون 730 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 22 مىليون 820 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 178 مىليون 875 مىڭ 900 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 172 مىليون 50 مىڭ 100 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %1.52 ئاشتى. ناھىيە بويىچە 375 مىڭ 900 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 90 مىڭ 691 تونا ئاشلىق، 13 مىڭ 103 تونا ساپ پاختا، 520 تونا يانغاق دان ئېلىندى. 1991 - يىلى پوسكام ناھىيىسى «مەملىكەت بويىچە كېۋەز ئۆستۈرۈش تېخنىكىسىنى ياخشىلاشتا ئىلغار ناھىيە» دېگەن نامغا ئېرىشتى ھەمدە ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئاشلىق بازىسى قىلىپ قۇرۇپ چىقىلىدىغان ناھىيىلەر قاتارىغا كىرگۈزۈلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 8418 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 2 مىليون 390 مىڭ تۈپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى. 755 كۆب مېتر ياغاچ كېسىلدى. ناھىيىنىڭ كۆچەتخانىسى مەملىكەت بويىچە ئىلغار كۆچەتخانا بولۇپ باھالاندى. 1412 مو يەردە مېۋىلىك باغ بەرپا قىلىندى، 2191 تونا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 230 مىڭ تۈياق چارۋا قالدى، بۇنىڭ ئىچىدە كالا 37 مىڭ 600، ئەسىلىك ۋە ئەسلى ياخشىلانغان ئىنەك 5500، قوي 148 مىڭ 700. مۇشۇ بىر يىلدا چارۋىنىڭ قولدىن چىقىش نىسبىتى %51كە، تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى %51كە يەتتى؛ 1789 تونا گۆش، 131 تونا سۈت، 116 تونا قوي يۇڭى، ئالتە تونا چۇپۇر، 147 كىلوگرام ئۆچكە تىۋىتى، 4300 پارچە كالا تېرىسى، 6150 پارچە قوي تېرىسى، 4200 پارچە ئۆچكە تېرىسى، 700 تونا توخۇم، 120 تونا بېلىق ئېلىندى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 40 مىڭ 227 كىلوۋاتقا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 13 مىڭ 540 تونا (ناتۇرال مىقدار بويىچە ھېسابلاندى) خىمىيىۋى ئوغۇت، 708 تونا سۇلياۋ يوپۇق ئىشلىتىلدى، يېزىلاردا 5 مىليون 440 مىڭ كىلۇات سائەت توك ئىشلىتىلدى. يېزىلاردا سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 1 مىليون 127 مىڭ 500 يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، ئۇزۇنلۇقى 25.6 كىلومېتر كېلىدىغان تۆت سۇ سىڭىمى ئۆستەك ياسالدى، 1.3 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش توسمىسى ياسالدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 39 مىليون 140 مىڭ يۈەنگە، ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 34 مىليون 184 مىڭ 200 يۈەنگە، پايدىسى 6 مىليون 905 مىڭ 800 يۈەنگە يەتتى.

مۇشۇ بىر يىلدا سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 109 مىليون 714 مىڭ 100 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 107 مىليون

846 مىڭ يۈەن) گە يەتتىپ ، 1990 - يىلىدىكىدىن 40.72% ئاشتى. 21 مىليون 510 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 64 مىڭ 400 تونىنا كۆمۈر، 19 مىڭ تونىنا سېمونت، 53 مىليون 180 مىڭ دانە خىش، 1766.65 تونىنا پاختا يىپ، 70 مىڭ دانە گۈللۈك سېمونت خىش، 6137 تونىنا يۇغداي ئۇنى، 314 تونىنا قاراتاشلىق ئۇنى، 550 تونىنا ئارىلاشما يەم - بوغۇز ئىشلەپچىقىرىلدى، 9576.45 تونىنا چىگىت ئايرىلدى، 1588.5 تونىنا سۇ يېغى، 132 تونىنا پېچىنە - پىرەنىك، بولكا، 224 تونىنا ئاچچىقسۇ، 49 تونىنا پاراۋاي سەپلىمىسى، 242.8 تونىنا سۇلياۋ تاغار، 75 تونىنا «815» سۇلياۋ، 398 مىڭ 711 كۇب مېتر تۇر ۋە سۇيى ئىشلەپچىقىرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 580 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، ئۇچ خىش زاۋۇتى قۇرۇلدى، بۇ خىش زاۋۇتلىرى يىل ئاخىرىدا 1 مىليون 100 مىڭ يۈەنلىك مەھسۇلات قىممىتى يارىتىدى. 11 - ئايدا مەملىكەت بويىچە 2 - تۇركۈمدە ئېلېكترلەشتۈرۈلمىدىغان ناھىيىلەرنىڭ نۆۋەتلىق قۇرۇلۇشى قاتارىغا كىرگۈزۈلگەن ياسدۇن ئېلېكتر ئىستانسىسى قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۈككە 6 مىليون 200 مىڭ يۈەن، ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 4 مىليون 120 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش - ئۆزگەرتىش تۇرلىرىگە 1 مىليون 177 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى. بەش ماشىنىلاشقان قۇدۇق كولاندى، 773 سۇغىگۈچ ياسالدى، 11 كۆۋرۈك سېلىنىدى، 28.8 كىلومېتر يولغا ئاسفالت يانتۇزۇلدى، سەككىز چۈشۈرگە، ئۇچ نور ياسالدى. ناھىيە بويىچە تاشيولدا توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 3 مىليون 56 مىڭ تونىنا/كىلومېتر غا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 1 مىليون 344 مىڭ ئادەم/كىلومېتر غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 554 مىڭ 700 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 62 مىليون 540 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 22 مىليون 510 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. يېزا بازارلىرىدا پۈتۈشۈلگەن يىللىق سودا سوممىسى 17 مىليون 460 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي خەلق مۇلۈكچىلىكىدىكى

ئەۋزەللىك جارى قىلدۇرۇلۇپ، ئىقتىسادىي ئورمان تاۋار بازىسى قۇرۇلۇشى چىڭ تۈتۈلدى

پوسكام ناھىيىسى يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بېرى ئۆز يېرىنىڭ ئەۋزەللىكىنى پائال جارى قىلدۇرۇپ، چىلان، بادام ئاساس قىلىنغان ئىقتىسادىي ئورمان تاۋار بازىسى قۇرۇلۇشىنى زور كۈچ بىلەن كۆچەيتتى.

پوسكام ناھىيىسى تەۋەسىدە نېفىت بازىسى قۇرۇلۇشىنىڭ تەرەققىي قىلىشى ۋە تۇرمۇش سەۋىيىسىنىڭ ئۆسۈشىگە ئەگىشىپ، بازار - يېزا خەلقىنىڭ مېۋە - چېۋىگە بولغان ئېھتىياجى ئۆزلۈكسىز ئاشتى. پوسكام ناھىيىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى بازار ئېھتىياجىنى ئۇنىۋېرسال تەكشۈرۈپ كۆرگەندىن كېيىن، بېرى كەلگەن ئادەمنى شالاڭ بولغان بۈيلۇق تاجىك يېزىسى، ئاقتام يېزىسى ۋە كۈيباغ يېزىسىدا چىلان، بادام ئاساس قىلىنغان ئىقتىسادىي ئورمان تاۋار بازىسى قۇرۇشنى قارار قىلدى. ناھىيىلىك ئورمانچىلىق ئىدارىسى 1985 - يىلدىن باشلاپ خېنەن، خېبېي ئۆلكىلىرىگە ئۇچ قېتىم ئادەم ئەۋەتىپ 100 مىڭ تۈپ كۆچەت ئېلىپ كېلىپ تىكتى، بۇنىڭ 80 مىڭ تۈپى تۇنتى؛ 1990 - يىلى يەنە ئاقسۇدىن يانغاقنىڭ ئۇچ خىل ياخشى سورتىنى كەلتۈردى، ئۇلار بۇرۇنقىدەك ئىقتىسادىي ئورمانىنى تاشلاندۇق يەرلەرگە تىكىش ئۈسۈلىنىسى ئۆزگەرتىپ، يېزا - مەيدانلارنى بىرلىك، سالا ئېتىزلارنى ئاساس قىلىپ، ئېتىزلارغا ئاشلىق، كېۋەز تېرىپ، ئېتىز - ئېرىق قىرلىرىغا ۋە پاسىللارغا مېۋىلىك كۆچەت تىكىپ ھتېرېئولۇق راۋاجلاندۇرۇشنى

ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 5241 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ئوتتۇرىچە ئىش ھەققى 2288.79 يۈەنگە، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 2893 بولۇپ، كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە ئىش ھەققى 1688.15 يۈەنگە يەتتى. دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 773 يۈەنگە يەتتى. ناھىيە - بازاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 842 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 129 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە 12 ياشانغانلار ساناتورىيىسى بولۇپ، ئۇلارغا يېزىلاردىكى ئىگە - چاقسىز 236 بۇۋاي - مومای قوبۇل قىلىندى، بەشتە كاپالەتلەندۈرۈلىدىغان 426 كىشى كوللېكتىپ تەرىپىدىن بېقىلدى. بىر دارىلئېتام بولۇپ، ئۇنىڭدا 62 بالا ئوقۇيدۇ. مۇشۇ بىر يىلدا 270 مىڭ يۈەن نەپىقە ۋە ئىجتىمائىي قۇتقۇزۇش پۇلى تارقىتىلدى.

دېھقانلار زاپاس مەبلەغ (ئاشلىق) كاسسىسى (ھەيئىتى) دىن 14ى قۇرۇلۇپ، 416 مىڭ 700 يۈەن (بۇنىڭ 120 مىڭ يۈەنىنى دۆلەت سەپلەپ بەردى) پۇل، 90 تونىنا ئاشلىق زاپاس ساقلاندى، كاسسا (ھەيئەت) غا ئەزا 2248 ئائىلىلىك دېھقانغا 134 مىڭ 800 يۈەن پۇل، 8.4 تونىنا ئاشلىق ئۆتنە بېرىلدى.

ناھىيە بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان پەن - تېخنىكا خادىملىرىدىن 643ى بار. بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسىپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 42. مۇشۇ بىر يىلدا «پوسكام ناھىيىسىدە تۇپراقنىڭ قۇۋۇتىنى ئورۇن بەلگىلەپ ئۇزاق مۇددەت كۆزىتىش» تۈرى ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ «يەرنى تەپسىلىي تەكشۈرۈش ماتېرىيالى» ئاپتونوم رايونلۇق يەر باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ 2 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيىتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ «يېزا ئىگىلىكىدە ئادەتتىكى تېخنىكىلارنى

ئورۇنلاشتۇردى، كۆچەت تىكىلىدىغان‌يەرلەرنى تاللاشتا «ئۆز يېرىنىڭ شارائىتىغا قاراپ ئىش كۆرۈش، مۇۋاپىق مەركەزلەشتۈرۈش» پرىنسىپى بويىچە ئىش قىلىپ، ئىقتىسادىي ئورمان كۆلىمىنى مۇۋاپىق تەڭشىدى ۋە كېڭەيتتى، مېۋىلىك دەرەخ تۈرلىرىنى بىرلىككە كەلتۈرۈپ، تۈتاش باغ بەرپا قىلىشنى يولغا قويدى.

بىر نەچچە يىل تىرىشىش ئارقىلىق ناھىيىدىكى يەتتە يېزىغا قاراشلىق 21 كەنتتە 5300 مو يەرگە چىلان دەرىخى، 3600 مو يەرگە بادام دەرىخى، 3300 مو يەرگە ياڭاق دەرىخى تىكىلدى. 1988 - يىلى كۈيباغ يېزىسىدا يەنە 800 مو يەردە تۈتاش كەتكەن باغۋەنچىلىك تاۋار بازىسى قۇرۇلۇپ، 300 مو يەرگە دولان دەرىخى، 200 مو يەرگە ئالما دەرىخى، 300 مو يەرگە شاپتۇل دەرىخى تىكىلدى. ئىقتىسادىي ئورمان تاۋار بازىسىنىڭ قۇرۇلۇش شارائىتىنى ياخشىلاش ئۈچۈن، ناھىيىلىك ئورمانچىلىق ئىدارىسى 1987 - يىلىدىن 1991 - يىلغىچە بولغان ئارىلىقتا ئىلگىرى - ئاخىر بولۇپ 250 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، 12.5 تونىنا كۈنجۈرە، 12 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت سېتىۋېلىپ، بازا قۇرۇلۇشىغا ياردەم بەردى. 1991 - يىلى پوسكام ناھىيىسى بويىچە 40 تونىنا چىلان ئېلىنىپ، 80 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق كىرىم قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە تاۋار چىلان 12 تونىنا. ئاقتام يېزىسىدىكى دېھقان ھېيىت 11 مو يەرگە 165 تۈپ چىلان دەرىخى تىكىپ، يىلىغا 1030 يۈەن كىرىم قىلدى.

ئەمەلىيەت ئىسپاتلىدىكى، ئىقتىسادىي ئورمان تاۋار بازىسى قۇرۇشتا، ئېتىز - ئېرىق قىرلىرى ۋە پاسىللارغا مېۋىلىك كۆچەت تىكىپ، ئېتىزغا زىرائەت تېرىپ، تېرىقچىلىق بىلەن باغۋەنچىلىكنى گىرەلەشتۈرگەندە، يەردىن تولۇق ۋە ئۈنۈملۈك پايدىلانغىلى بولىدۇ، دېھقانلارمۇ تېز بېيىيالايدۇ. 1991 - يىلى ناھىيە بويىچە تېرىقچىلىق بىلەن باغۋەنچىلىك گىرەلەشتۈرۈلگەن رايونلاردىن 31 تونىنا چىلان ئېلىندى، مو بېشىدىن 300 گىلوگرام بۇغداي، 150 گىلوگرام كۆممىقوناق، 50 گىلوگرام ساپ پاختا ئېلىندى.

لى خۇي

كېڭەيتىپ قوللىنىشتا چىڭ تۇرۇپ، پوسكام ناھىيىسىدە بۇغداينىڭ ھوسۇلىنى 2.67 ھەسسە ئاشۇرۇش» تۈرى ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ناھىيىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 15 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 14)، ئوقۇغۇچىسى 4243 (مىللىي ئوقۇغۇچى 3363)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 43 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 39)، ئوقۇغۇچىسى 19 مىڭ 782 (مىللىي ئوقۇغۇچى 17 مىڭ 368)؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 1356 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 1216). مۇشۇ بىر يىلدا ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 6 مىليون 78 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى، بۇنىڭ 806 مىڭ 800 يۈەنىنى ناھىيە ئۆزى تەييارلىدى؛ مەكتەپ بىناسىنى يېڭىلاش، كېڭەيتىشكە 4 مىليون 120 مىڭ يۈەن مەبلەغ ئىشلىتىلىپ، 28 مىڭ 868 كۋادرات مېتر مەكتەپ بىناسى يېڭىلاندى ۋە كېڭەيتىلدى. ناھىيە بويىچە بىر رادىئو ئىستانسىسى، 14 يېزا - بازار رادىئو ئۇزېلى بار، رادىئونىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 92.5% كە يەتتى. ھەر دەرىجىلىك تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتىدىن 15ى (ناھىيە دەرىجىلىكى ئۇچ)، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 239ى، كېسەل كارىۋىتىدىن 383ى (ناھىيىلىك دوختۇرخانىدىكىسى 120) بار. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تۈرلۈك تەنتەربىيە مۇسابىقىلىرىدە پوسكام ناھىيىسىنىڭ تەنھەرىكەتچىلىرى ئۇچ كۈمۈش مېدال، يەتتە مىس مېدال ئالدى. ناھىيە بويىچە ھەر خىل تەنتەربىيە پائالىيەت سورۇنلىرىدىن 368ى بار؛ مۇشۇ بىر يىلدا ناھىيە، يېزا (بازار) لاردا 48 قېتىم تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 19 مىڭ 650 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى.

☆ پوسكام ناھىيىسى «مەملىكەت بويىچە پىلانلىق تۇغۇت تەشۋىقاتى خىزمىتىدە ئىلغار كوللېكتىپ» دېگەن نامغا ئېرىشتى.

☆ پوسكام ناھىيىسى ئاپتونوم رايون بويىچە ماتارىپ خىزمىتىدىكى ئىلغار ناھىيە بولۇپ باھالاندى.

☆ 6 - ئايدا پوسكام ناھىيىسى مەملىكەت بويىچە يېزا ئېنېرگىيە قۇرۇلۇشى نۇقتىدا مىسىناق قىلىنىدىغان 100 ناھىيە قاتارىغا كىرگۈزۈلدى.

تېمەن شىلۇ
يالقۇن

قاغىلىق ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: تۇرسۇن بوسۇغۇ؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: دۇڭ شياۋمىن، ئاينۇر ھاپىز، يۈفۇشېڭ، ئابلەت مامۇت.

ھاكىمى: مەھەممەت ئەخلەت؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: ئابدۇرېشىت توختى، جيا شىلۇ، ئاتاۋۇللا غازى، گاۋ رۇيلىن؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: تايىپ ئابدۇراخمان (11 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى).

سىياسىي كېڭەش 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: مەمتىمىن ئوسمان؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: چېن چاۋمىڭ، ئەمەت توختى، ئابلىمىت مامۇت، سۇي جېنرۇڭ، ئابدۇراخمان قۇددۇس، ئابلىكىم مەخسۇم ھاجى، ھېبىبۇللا رېشىت، قاسىم تۇردى.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ھەمدۇللا دىمىن.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: ئىلھام ئەيسا.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى قاغىلىق ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 208 مىليون 710 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 202 مىليون 828 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 5.12% ئاشتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى

427 مىليون 422 مىڭ 700 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 439 مىليون 44 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 11.73% ئاشتى، مىللىي دارامەت 208 مىليون 893 مىڭ 100 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 214 مىليون 307 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 9.72% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 34 مىليون 530 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 35 مىليون 260 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 295 مىليون 251 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 13.44% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 756 مىڭ 700 مو تېرىلغۇ يەر بار، بۇنىڭ 733 مىڭ 800 موسىغا زىرائەت تېرىلىپ، 152 مىڭ 690 توننا ئاشلىق، 15 مىڭ 217 توننا پاختا، 2378 توننا ياغلىق دان ئېلىندى. 14 مىڭ مو يەرگە سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ كۆممىقوناق تېرىلدى، ئوتتۇرىچە مو بېشى مەھسۇلاتى 675 كىلوگرامغا يەتتى. يىل ئاخىرىدا 728 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا چارۋىنىڭ قولدىن چىقىش نىسبىتى 36%، تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى 52.56% بولدى؛ 6006 توننا گۆش، 657 توننا يۇڭ - تىۋىت، 615 توننا تۇخۇم ئېلىندى؛ 80 مىڭ 36 توننا سىلوس تەييارلاندى. باقمىچىلىق كەسپىي ئائىلىسى 2594كە، بېقىلغان چارۋا 135 مىڭ تۇياققا، بورداقچى كەسپىي ئائىلە 4061گە، بوردالغان چارۋا 104 مىڭ تۇياققا يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 9174 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 3 مىليون 661 مىڭ 400 تۇپ پارچە - پۇرات كۆچەت تىكىلدى، 1305 مو يەردە كۆچەت يېتىشتۇرۇلدى؛ 2540 كۇب مېتر ياغاچ كېسىلدى. 1734 مو باغ بەرپا قىلىندى، 1500 مو تۆۋەن مەھسۇلاتلىق باغ ئۆزگەرتىلدى، 21 مىڭ 700 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. 1400 مو يەردە ئۇجمىزارلىق بەرپا قىلىنىپ، 96 توننا پىلە غوزىسى ئېلىندى. 197 ساندۇق ھەسەل ھەرىسى بېقىلىپ، سەككىز توننا ھەسەل ئېلىندى. 106 توننا بېلىق تۇتۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 133.8 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەڭ چېپىلدى، 58 چۇشۇرگە، توققۇز كۆۋرۇك - سۇڭگۇچ، سەككىز نور ياسالدى؛ 123 مىڭ 600 مو سالا ئېتىز رەتلەندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۆلچەملىك سالا ئېتىز 59 مىڭ 300 مو؛ 43 يەردە جەمئىي 4000 دىن ئارتۇق بۇلاق كۆزى لايدالدى. 265 دانە تراكتور، 256 دانە يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان ماتورلۇق ماشىنا سېتىۋېلىندى، بۇنىڭ بىلەن يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان 6024 كىلوۋات ئېنېرگىيە كۆپەيدى، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 33 مىڭ 897 كىلوۋاتقا يەتتى، 583 مىڭ مو يەر تراكتور بىلەن ھەيدەلدى، 265 مىڭ 200 مو يەرگە ماشىنا بىلەن ئۇرۇق سېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا 14 مىڭ 723 توننا (ناتۇرال مىقدار) خىمىيىۋى ئوغۇت، 1228 توننا سۇلياۋ يوپۇق ئىشلىتىلدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 35 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 9.28% ئاشتى.

سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 95 مىليون 438 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 91 مىليون 918 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3.74% ئاشتى. 11 مىليون 474 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 6000 توننا كۆمۈر، 32.5 توننا قاشتېشى، 284 توننا سۇلياۋ يوپۇق، 550 مىڭ توننا تۇرۇبا سۇيى، 9318.7 توننا ئۇن، 2394.4 توننا سۇ يېغى ئىشلەپچىقىرىلدى، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى 17 كارخانىنىڭ 1 - قېتىملىق ھۆددىگەرلىكى ئاياغلاشتى، ھۆددىگەرلىك كۆرسەتكۈچىدە يىللىق پايدا كۆرسەتكۈچى 1 مىليون 428 مىڭ يۈەن ئىدى، ئەمەلىيەتتە 2 مىليون 82 مىڭ 500 يۈەن ئورۇندالدى. مۇشۇ بىر يىلدا جاڭگىلىئەسكى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 2 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى (55×1 كىلوۋاتلىق) ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلدى. بۇنىڭ بىلەن ناھىيىدىكى كىچىك ۋە مىكرو تىپتىكى سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى 34كە، گېنېراتورلىرىنىڭ سىغىمچانلىقى 4846 كىلوۋاتقا يەتتى. 2 مىليون 400 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، شىنجاڭ - شىزاڭ تاشيولىنىڭ 28 كىلومېترلىق يېرىدىن ئۇششارباش

بازىرىغچە بولغان 30 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يولغا ئاسفالت يانتۇرۇلدى. ناھىيە بويىچە 20 يېزا (بازار) نىڭ 18ىدە ئاسفالت يول ياسالدى. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يولۇچى 36 مىڭ 873 ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 4 مىليون 684 مىڭ ئادەم/كىلومېتر غا، يۈك مىقدارى 3793 توننىغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 5 مىليون 147 مىڭ توننا/كىلومېتر غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 1 مىليون 214 مىڭ 100 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 98 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 50 مىليون 110 مىڭ يۈەن. تاۋارلارنىڭ سېتىۋېلىنىش سوممىسى 226 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە، سېتىلىش سوممىسى 102 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يەتتى. دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 588 يۈەنگە، ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە ئىش ھەققى 45. 2161 يۈەنگە يەتتى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 77 مىليون 382 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 4026 پەن - تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 466. ناھىيىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 24 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 22)، ئوقۇغۇچىسى 8976 (مىللىي ئوقۇغۇچى 7962)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 116 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 110)، ئوقۇغۇچىسى 41 مىڭ 63 (مىللىي ئوقۇغۇچى 39 مىڭ 600)؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 2505 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 2328). ناھىيە بويىچە يېزا (بازار) مەدەنىيەت پونكىتىدىن 19ى، كەنت مەدەنىيەت ئۆيىدىن 280ى بار. مۇشۇ بىر يىلدا 444 مىڭ كىتاب - ژۇرنال تارقىتىلدى. دوختۇرخانا، شىپاخانىدىن 37سى، دوختۇر، سېستىرادىن 613ى، كېسەل كارىۋېتىدىن 560ى بار. 3 - ئايدا 19 يېزا (بازار) غا قاراشلىق 28 كەنت (مەھەللە) تە 1990 - يىلى تۇغۇلغان 197 بالىنى تارىلاپ تەكشۈرگەندە، تۆت خىل ۋاكسىنىنىڭ ئەملىنىش نىسبىتى 96.9%كە، قىزىل ۋاكسىنىنىڭ ئەملىنىش نىسبىتى 94.9%كە، ئۈچ خىل يۇقۇملۇق كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئالىدىغان بىرلەشمە ۋاكسىنىنىڭ ئەملىنىش نىسبىتى 95.9%كە يەتتى.

☆ 11 - ئاينىڭ 15 - كۈنى قاغلىق ناھىيىلىك تەبىئىي گاز ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشىنىڭ قۇراشتۇرۇش ئىشلىرى تاماملاندى. بۇنىڭغا 11 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

☆ 12 - ئاينىڭ 6 - كۈنى شىنجاڭ - شىزاڭ تاشيولىنىڭ 124.8 كىلومېترلىق يېرىدىن قاغلىق ناھىيىسىدىكى بىردىنبىر تاشيول تۇتاشمايدىغان يېزا — شىخۇ يېزىسىغا تۇتىشىدىغان تاشيول ياسىلىشقا باشلىدى. بۇ تاشيولنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 44.6 كىلومېتر بولۇپ، يىل ئاخىرىغچە 12 كىلومېتر ياسىلىپ بولدى.

يەكەن دەريالىق تۇرىنىڭ بەزى تارماق قۇرۇلۇش تۇرلىرى پۈتتۈرۈلدى

1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىگىچە دۇنيا بانكىسى قەرز پۇل بەرگەن «تارىم يېزا ئىگىلىكىدە مۇغدىرىش، سۇ چىقىرىۋېتىش ۋە مۇھىت ئاسراش تۇرى» نىڭ يەكەن دەريالىق تۇرىدە تۆت تۈرلۈك تارماق قۇرۇلۇش تۇرى تاماملاندى. بۇ قۇرۇلۇشلارغا جەمئىي 9 مىليون 963 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئامېرىكا پۇلىغا سوندۇرۇلغان ئەمگەكى 2 مىليون 476 مىڭ يۈەن، مەملىكەت ئىچىدە يۇرۇشلەشتۇرۇلگەن مەبلەغ 2 مىليون يۈەن، يەرلىك ئورۇن مەبلىغەن مەبلەغ 5 مىليون 487 مىڭ يۈەن. جەمئىي 10 مىڭ مو بوز يەر ئېچىلدى، 21 مىڭ مو تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىز ئۆزگەرتىلدى، ئۈچ يېزا - بازاردا يېزا ئىگىلىك تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش پونكىتى قۇرۇلدى، تاش ، سېمونتلايبىلەن 4.9 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىغىمى ئېرىق - ئۆستەڭ

ياسالدى.

دۇنيا بانكىسى قەرز پۇل بەرگەن «تارىم يېزا ئىگىلىكىدە سۇغىرىش، سۇ چىقىرىۋېتىش ۋە مۇھىت ئاسراش تۈرى» گىچىدە 20 تۈرلۈك قۇرۇلۇش قاغىلىق ناھىيىسىدە بولۇپ، ئۇلارغا 77 مىليون 631 مىڭ 100 يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى. بۇنىڭ گىچىدە مەبلىكەت گىچىدىن يۇرۇشلەشتۈرۈلگەن مەبلەغ 21 مىليون 808 مىڭ 600 يۈەن، ئامىنىڭ پۈلغا سۇندۇرۇلغان قىممىكى 14 مىليون 886 مىڭ يۈەن، دۇنيا بانكىسىنىڭ قەرز پۇلى 40 مىليون 936 مىڭ 500 يۈەن.

سۇن شۇڭبن
ۋۇ جاۋخۇي

تاشقورغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: بەكرى مەيلىباي (تاجىك)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ھاجى ئەيسا (قىرغىز)، شەۋكەت قابۇل (تاجىك)، ئابدۇرېشىت داداخ.

ھاكىمى: مىرزاي دوسمەمەت (تاجىك)؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: يالقۇن شۇلۇن، مونى تابلدى (تاجىك)، ئابلىمىت ھاجى؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: جيالق شىنيى.

سىياسىي كېڭەش 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئەبۇزەر خەلىل (تاجىك)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: رېن شۇندەن، توختى بوز (تاجىك)، خان سەرىدىن (تاجىك)، شەمىخان خۇدابەندە (تاجىك).

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: سەگەلى قەدەم (تاجىك).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: دادىخان نۇرام (تاجىك).

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى تاشقورغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 12 مىليون 791 مىڭ 400 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 12 مىليون 535 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.79% ئاشتى؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 13 مىليون 706 مىڭ 400 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 16 مىليون 79 مىڭ 500 يۈەن) بولۇپ، 3.88% تۆۋەنلەپ كەتتى؛ مىللىي دارامەت 2 مىليون 530 مىڭ يۈەن بولۇپ، 16.39% تۆۋەنلەپ كەتتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 270 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 11 مىليون 460 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 10 مىليون 983 مىڭ 400 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 12 مىليون 616 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 14% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 56 مىڭ 900 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 43 مىڭ 800 مو يەر تېرىلىپ، 4020 تونىا ئاشلىق ئېلىندى. 2000 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يىل ئاخىرىدا 141 مىڭ تۈياق چارۋا قالدى؛ چارۋىنىڭ قولدىن چىقىش نىسبىتى 6.% 38 بولدى؛ 161 تونىا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى. ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 60 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدى. بەش يېزىدا ئۇچكە كاپالەتلىك قىلىنىدىغان (تۇپراقتا، سۇغا، ئوغۇتقا كاپالەتلىك قىلىنمىدىغان) 257 مو ئېتىز تەكشىلەندى، ئۆزۈنلۇقى 56 كىلومېتر كېلىدىغان ئۇچ غول ئۆستەڭ چېپىلدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 761 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 315 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 294مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 6.% 8 ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 135 مىڭ كىلوۋات

سائەت توك تارقىتىلدى. ناھىيە بويىچە تاشيولدا توشۇلغان يولۇچى 15 مىڭ 200 ئادەم (قېتىم) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 44.76% ئاشتى. يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 4 مىليون 992 مىڭ ئادەم/كىلومېتىرغا يەتتى. توشۇلغان يۈك مىقدارى 2240 توننىغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 720 مىڭ توننا/كىلومېتىرغا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسىپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 197 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 6 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە يەتتى، يۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 900 مىڭ يۈەن. دۆلەت ئىگىلىكىدىكى سودا ئورۇنلىرىنىڭ تاۋار سېتىۋېلىش سوممىسى 2 مىليون 863 مىڭ يۈەنگە، سېتىش سوممىسى 3 مىليون 278 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ تەمىنات - سودا سىستېمىسىنىڭ تاۋار سېتىۋېلىش سوممىسى 3 مىليون 11 مىڭ يۈەنگە، سېتىش سوممىسى 2 مىليون 648 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا باج كىرىمى جەمئىي 610 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدىن كەلگەن ساياھەتچىلەردىن 14 مىڭ ئادەم (قېتىم) كۈتۈۋېلىنىپ، 340 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. پاكىستانغا 500 تۈياق چارۋا ئېكسپورت قىلىنىپ، 23 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى تاشقى پېرېۋوت يارىتىلدى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 1781 (ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغىنى 1494) بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 4 مىليون 850 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى (كارخانىلارنىڭ يۇنىڭ سىرتىدا) . دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 330 يۈەنگە يەتتى. بازار - پېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 4 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بازىرىدا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 58 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 120 مىڭ يۈەن ئىجتىمائىي قوتقۇزۇش پۇلى تارقىتىلدى؛ 207 ئائىلە، 1065 كىشى نامراتلىقتىن قوتۇلدى.

ناھىيە بويىچە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسىپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار پەن - تېخنىكا خادىملىرىدىن بىرسى، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسىپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار پەن - تېخنىكا خادىملىرىدىن 83ى بار (ئوقۇتقۇچىلار بۇنىڭ سىرتىدا) . ناھىيىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ ئىككى (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر) ، ئوقۇغۇچىسى 1005 (مىللىي ئوقۇغۇچى 949) ؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 16 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 15) ، ئوقۇغۇچىسى 4323 (مىللىي ئوقۇغۇچى 4117) ؛ كەسىپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 40 (ھەممىسى مىللىي ئوقۇغۇچى) ، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 287 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 257) . مۇشۇ بىر يىلدا ماۋارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 2 مىليون 480 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ناھىيە بويىچە بىر ناھىيىلىك دوختۇرخانا، 13 پېزىلىق شىپاخانا، 110 كەسىپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 100 كېسەل كارىۋىتى بار. مۇشۇ بىر يىلدا تۆت قېتىم يېزا - بازار دەرىجىلىكتىن يۇقىرى تۈرلۈك تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، ناھىيە بويىچە بىر قېتىم ئات بەيگىسى، بىر قېتىم ئوغلاق تارتىشىش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى.

☆ 10 - ئاينىڭ 21 - كۈنىدىن 24 - كۈنگىچە تاشقورغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىسى 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 2 - قېتىملىق يىغىنىنى ئۆتكۈزۈپ، «ئاپتونوم ناھىيىنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانى» نى ماقۇللدى.

ئەيۋل ھەسەنخان
لى شىن

خوتەن ۋىلايىتى

خەلق قۇرۇلتىيى خىزمەت كومىتېتى، مەمۇرىي مەھكىمە، سىياسىي كېڭەش خىزمەت كومىتېتى، سوت، ئەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

خەلق قۇرۇلتىيى ۋىلايەتلىك خىزمەت

كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: (ئورنى بوش)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ئابدۇرېشىت ئاۋۇت (11 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى)، چۇ شياۋزۇاڭ (11 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى).

ۋالىيسى: خوپۇر ئابدۇللا؛ مۇئاۋىن ۋالىيلىرى: تاڭ چۈنجى، لى جيەنشىن (9 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى)، مەمتىمىن ئىدرىس، شى زوجېن، مۇھەممەتتۇرسۇن شېرىپ، جاۋ شۈسىڭ، ئابدۇللا مەخسۇت، لى گۇاڭچېەن (11 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى).

ۋىلايەتلىك سىياسىي كېڭەش خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: (ئورنى بوش)؛ مۇئاۋىن مۇدىرى: ئىسھاق توختى (11 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى).

ۋىلايەتلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: شاۋۇدۇن ئەزىز.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى خوتەن ۋىلايەتلىك شۆبىسىنىڭ باش تەپتىشى: ئابدۇكېرىم تۇردى.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى خوتەن ۋىلايىتى بويىچە مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 1 مىليارد 209 مىليون 15 مىڭ 300 يۈەن(1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 1 مىليارد 271 مىليون 341 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، 1990-يىلدىكىدىن 14.35% ئاشتى(ھازىرقى باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ يىللىق ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 892 مىليون 485 مىڭ 400 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 2 مىليارد 26 مىليون 53 مىڭ 300 يۈەن) گە يېتىپ، 18.75% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 1 مىليارد 33 مىليون 426 مىڭ 600 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 1 مىليارد 119 مىليون 761 مىڭ 300 يۈەن) گە يېتىپ، 15.04% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 55 مىليون 550 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 245 مىليون 130 مىڭ يۈەن بولدى.

ۋىلايەت بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 147 مىليون 720 مىڭ 900 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 1 مىليارد 307 مىليون 591 مىڭ 400 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 14.74% ئاشتى. ۋىلايەت بويىچە 2 مىليون 375 مىڭ 100 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 592 مىڭ 903 توننا ئاشلىق ئېلىندى؛ ئېلىنغان ياغلىق دان 8881 توننا بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 20.19% ئازىيىپ كەتتى؛ پاختا 35 مىڭ 116 تونناغا يېتىپ، 39.38% ئاشتى. پىلە غوزىسى 2625 تونناغا يېتىپ، 44.87% ئاشتى؛ 129 مىڭ 732 توننا مېۋە ئېلىندى. تېرىقچىلىقنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 885 مىليون 439 مىڭ 700 يۈەنگە يەتتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى). شۇ يىلى 51 مىڭ 547 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىقتىسادىي ئورمان 20 مىڭ 215 مو. سۈنئىي ئورماندىن 1 مىليون 136 مىڭ مو ساقلىنىپ قالدى. ئورمانچىلىقنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 80 مىليون 396 مىڭ 200 يۈەنگە يەتتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى). يىل ئاخىرىدا 3 مىليون 329 مىڭ 600 تۈياق چارۋا قالدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا جايلار 788 مىڭ 800 تۈياق ناۋار چارۋا بىلەن تەمىنلەندى، 5584 تونىا كالا گۆشى، 18 مىڭ 12 تونىا قوي گۆشى، 299 تونىا چوشقا گۆشى، 3308 تونىا قوي يۇڭى، 1 مىليون 89 مىڭ 786 پارچە قوي تېرىسى، 46 مىڭ 172 پارچە كالا تېرىسى ئېلىندى. چارۋىچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 251 مىليون 745 مىڭ 600 يۈەنگە يەتتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى). قوشۇمچە كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 88 مىليون 377 مىڭ 400 يۈەنگە يەتتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى). 381 تونىا بېلىق تۇتۇلدى، بېلىقچىلىقنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليون 632 مىڭ 500 يۈەنگە يەتتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى). يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 258 مىڭ 227 كىلوۋاتقا يەتتى. 66 مىڭ 715 تونىا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى. يېزىلاردا ئىشلىتىلگەن توك 14

مىليون 350 مىڭ كىلوۋات سائەتكە يەتتى. شۇ يىلى يېڭا ئىگىلىك ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 6 مىليون 470 مىڭ يۇەن، ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائات قۇرۇلۇشىغا 9 مىليون يۇەن مەبلەغ سېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا 39 .815 كىلومېتر ئۈزۈنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەڭ چېپىلدى، يۇنىڭ 46 .143 كىلومېترى سۇ سىغىمى ئېرىق - ئۆستەڭ. ئېرىق-ئۆستەڭلەردىن پايدىلىنىش كوئېففىتسېنتى %47 بولدى؛ ئىككى ئوتتۇرا ۋە كىچىك سۇ ئامبىرى ياسالدى، كەلكۈن‌بۇز ۋۇقۇنى 22 قۇرۇلۇش رېمونت قىلىنىپ ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى؛ 157 مىڭ 400 مو ئېتىز تۈزلەندى، 167 مىڭ 500 مو يەرنىڭ سۇغىرىش شارائىتى ياخشىلاندى؛ 79 مىڭ 400 مو بوز يەر ئېچىلدى، 117 مىڭ 500 مو تۇۋەن ھوسۇللۇق ئېتىز ئۈزگەرتىلدى. ۋىلايەت بويىچە يېزا بازار كارخانىسى 15 مىڭ 429 غا، ئۈنىڭدا ئىشلەيدىغانلار 59 مىڭ 865 كىشىگە يەتتى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ يىللىق ئومۇمىي كىرىسى 157 مىليون 315 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن %26 .18 ئاشتى. يېزا باشقۇرغان ساناقتىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 37 مىليون 894 مىڭ يۇەنگە يەتتى (ئۈزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى).

ۋىلايەت بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 405 مىليون 410 مىڭ يۇەن (ئۈزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 400 مىليون 240 مىڭ يۇەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن %84 .40 ئاشتى. يۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىگىلىكىدىكىسى %98 .56 نى، كوللېكتىپىنىڭكى %96 .42 نى ئىگىلىدى. مۇشۇ بىر يىلدا 113 مىليون 47 مىڭ 200 كىلوۋات سائەت توك، 141 مىڭ 700 تونا كۆمۈر، 78 مىڭ 400 تونا سېمونت، 8567 تونا پاختا يىپ، 14 مىليون 800 مىڭ مېتر پاختا رەخت، 251 تونا خام يىپەك، 1 مىليون 484 مىڭ 700 مېتر يىپەك توقۇلما، 777 تونا تۈز، 38 مىڭ 266 كۋادرات مېتر گىلەم، 32 مىڭ 328 پارچە خۇرۇم، 741 تونا ئىچىملىك - ھاراق ئىشلەپچىقىرىلدى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۈككە 100 مىليون 240 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى، يۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 69 مىليون 630 مىڭ يۇەن، يېڭىلاش، ئۈزگەرتىش تۈرلىرىگە سېلىنغان مەبلەغ 17 مىليون 970 مىڭ يۇەن. خوتەن يىپەكچىلىك فابرىكىسى ئىشلەپچىقارغان ئولۇق تالالالىق شىپۇن، «02» ۋە «03» پاكىچۇ، سۇنئىي يىپەكتىن ئىشلەنگەن يانتۇ يوللۇق تاۋار، گۈللۈك يۇمشاق تاۋار، مېۋە-شىرنىسى زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان چۆل ئۇسۇلۇقىدىن ئىبارەت ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەھسۇلاتلار بارلىققا كەلدى. 1991 - يىلى 190 مىڭ مېتر شىپۇن دوخاۋا ۋە گۈللۈك يۇمشاق تاۋار، 35 تونا خام يىپەك ئېكسپورت قىلىندى، ئېكسپورتنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 37 مىليون 695 مىڭ يۇەنگە يەتتى؛ 19 مىڭ 800 كۋادرات مېتر گىلەم بىۋاستە ئېكسپورت قىلىنىپ، 1 مىليون 36 مىڭ 900 ئامېرىكا دوللىرى تاشقى پېرېۋوت يارىتىلدى. شۇ يىلى خوتەن يىپەكچىلىك فابرىكىسى ۋە خوتەن پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى جىياڭسۇدىكى ئىككى يىپەكچىلىك فابرىكىسى ۋە بىر پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى بىلەن ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىق كېلىشىمى ھاسىل قىلدى.

مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يولۇچى 2 مىليون 285 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 306 مىليون 421 مىڭ ئادەم/كىلومېتر غا، توشۇلغان يۈك مىقدارى 154 مىڭ تونىغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 137 مىليون 893 مىڭ تونا/كىلومېتر غا يەتتى. 150 كىلومېتر ئۈزۈنلۇقتا ناھىيە - يېزا تاشيولىسى ياسالدى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 5 مىليون 956 مىڭ يۇەنگە يەتتى. 9 - ئايدا نىيە، چىرا، قاراقاش ناھىيىلىرىنىڭ تېلېگرامىلىرى مەملىكەت بويىچە ئاپتوماتىك يوللاپ بېرىش تورىغا كىرگۈزۈلدى. 10 - ئايدا خوتەن شەھىرىدە سىمسىز تېلېفون ئارقىلىق چاقىرىپ بېرىش كەسپى يولغا قويۇلدى.

ۋىلايەت بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 380 مىليون 90 مىڭ يۇەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 116 مىليون 240 مىڭ

يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 11.38% ئاشتى. يۇنىڭ ئىچىدە سودىنىڭ 312 مىليون 240 مىڭ يۈەن، يېمەك - ئىچمەك كەسپىنىڭ 14 مىليون 400 مىڭ يۈەن، سانائەتنىڭ 13 مىليون 520 مىڭ يۈەن، باشقا كەسىپلەرنىڭ 6 مىليون 290 مىڭ يۈەن، دېھقانلارنىڭ غەيرىي يېزا ئىگىلىك ئاھالىسىگە سانقىنى 33 مىليون 640 مىڭ يۈەن. ئىجتىمائىي گۇرۇھلار ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 27 مىليون 40 مىڭ يۈەن. ۋىلايەت بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 64 مىڭ 563 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 154 مىليون 748 مىڭ 100 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى؛ ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە ئىش ھەققى 2460.69 يۈەنگە يەتتى، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 426 يۈەن بولدى. شەھەر-يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 354 مىليون 551 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 23.6% ئاشتى. شۇ يىلى شەھەردە 78 مىڭ 338 كۇادرات مېتر ھۆكۈمەت ئۈيى، 1851 كۇادرات مېتر شەخسىي ئۈي سېلىندى. شەھەر - بازارلاردا ئىش كۇنۇپ تۇرغانلاردىن 3350 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. يېزىلاردا 3542 ئائىلىدىكى 12 مىڭ 758 ئادەم نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. ۋىلايەتتە ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ساناتورىيىسىدىن بىرى بولۇپ، قېرى، گۆدەك، مېيىپلاردىن 42 كىشى قوبۇل قىلىندى؛ روھىي كېسەللىكلەر دوختۇرخانىسىدىن بىرى بولۇپ، 26 كېسەل قوبۇل قىلىندى؛ ئىجتىمائىي پاراۋانلىق زاۋۇتىدىن بەشى بولۇپ، 89 مېيىپ كىشى ئورۇنلاشتۇرۇلدى؛ يېزا ياشانغانلار ساناتورىيىسىدىن 38 ى بولۇپ، ئىگە - چاقسىز بوۋاي - مومايلاردىن 554 كىشى قوبۇل قىلىندى. شۇ يىلى 104 مىڭ 710 ئادەم (قېتىم) ئىجتىمائىي پاراۋانلىق قۇنتۇزۇشىدىن بەھرىمەن بولدى. ۋىلايەت بويىچە ھەرخىل ستراخۇانىيە ھۆددىگەرلىك سوممىسى 656 مىليون يۈەنگە يەتتى؛ 9146 ئۆيلۈك ئاھالە ئائىلە مال - مۈلكى ستراخۇانىيىسىگە؛ 21 مىڭ 23 ئادەمجىسمانىي ستراخۇانىيىسىگە قاتناشتى. ستراخۇانىيە شىركىتى 935 تۈلەم ئەنزىسىنى بىر تەرەپ قىلىپ، 1 مىليون 698 مىڭ يۈەن تۈلەم تۈلەپ بەردى.

مۇشۇ بىر يىلدا 150 چەت ئەل سايا‌ھەت ئۆمىكى (گۇرۇپپىسى) دىكى 1888 كىشى، جۈملىدە مۇھاجىرلىرىنىڭ چەت ئەللىك ئەۋلادلىرى، جۈملىدە مۇھاجىرلىرى، شياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەنلىك قېرىنداشلاردىن 127 كىشى كۇنتۇرۇلىنىدى؛ جەمئىي يارىتىلغان تاشقى پېرېۋوت 333 مىڭ 300 ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 137.39% ئاشتى؛ ئومۇمىي كىرىم 1 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 77.59% ئاشتى.

ۋىلايەت بويىچە (مەمۇرىي ئورۇنلار بۇنىڭ سىرتىدا) تەبىئىي پەن تېخنىكا خادىملىرىدىن 21 مىڭ 783 ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسىپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 242، ئوتتۇرا دەرىجىلىكى 1943. شۇ يىلى «خوتەن بوستانلىقىنىڭ ئورمانچىلىق قۇرۇلمىسىنى تەكشەش ۋە ئۇنىڭ ئۇنۇمى توغرىسىدىكى تەتقىقات» ئاپتونوم رايون بويىچە 3 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە، خوتەن ۋىلايىتىدىكى ناھىيىلەر ۋە ئالاقىدار ئورۇنلار ماسلىشىپ بىرلىكتە ئورۇندىغان «قارا قاش ناھىيىسىنىڭ نامراتلارغا پەن - تېخنىكا ئارقىلىق يار - يۆلەك بولۇش جەھەتتىكى ئۇنۇمۇبرسال تېخنىكا تەرەققىياتى» ئاپتونوم رايون بويىچە 2 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ «زىرائەتلەردە بولىدىغان كېسەللىك، ھاشارات زىيىنىدىن ئۇنۇمۇبرسال مۇداپىئە كۆرۈش ۋە ئۇنى تۆگىتىش» ئاپتونوم رايون بويىچە 3 - دەرىجىلىك «ئۈچقۇن» مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

ۋىلايەتتىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 901 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 885)، ئوقۇغۇچىسى 190 مىڭ 289 (مىللىي ئوقۇغۇچى 186 مىڭ 667)، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 7902 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 7593)؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 109 (مىللىي

ئوتتۇرا مەكتەپ 98)، ئوقۇغۇچىسى 39 مىڭ 105 (مىللىي ئوقۇغۇچى37 مىڭ 106)، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 3227 (مىللىي ئوقۇتقۇچى2919)؛ ئالىي مەكتەپ ئىككى (مىللىي ئالىي مەكتەپ بىر)، ئوقۇغۇچىسى 882، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 208؛ ئوتتۇرا تېخنىكۇم تۆت، ئوقۇغۇچىسى 1643، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 167؛ يېزا ئىگىلىك كەسپىي ئوتتۇرا مەكتىپى مەككىز، ئوقۇغۇچىسى 1635، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 94؛ چوڭلار ئالىي مەكتىپى ئىككى (مىللىي مەكتەپ بىر)، ئوقۇغۇچىسى 556، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 56. شۇ يىلى ۋىلايەت بويىچە ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 11 مىليون 812 مىڭ 800 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. شەھەر - بازارلاردا كىنوخانا 13 كە، كىنو - تىياتىرخانا ئۇچكە، يېزىلاردا كىنو قويۇش ئورنى 105 كە يەتتى؛ بىر يىلدا 25 مىڭ 496 قېتىم كىنو قويۇلدى. شۇ يىلى 73 مىڭ نۇسخا ژۇرنال، 5 مىليون 470 مىڭ نۇسخا گېزىت ئەشىر قىلىندى؛ يېزىلاردا سىملىق رادىئو سىم يولى 1.1158 تۇۋرۇك - كىلومېتر كۆپەيدى، شۇ يىلى ئائىلىلەرگە ئورنىتىلغان رادىئو كانىيى 19 مىڭ 388 دانە كۆپەيمە، رادىئو كانىيىنىڭ ئائىلىلەرگە ئورنىتىلىش نىسبىتى 70.97% كە يەتتى.

ۋىلايەتتىكى تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى 189؛ كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى 3043، يۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك تېخنىكا خادىمى 47؛ كېسەل كارىۋېتى 4192. مۇشۇ بىر يىلدا 15 ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىلدى، يەرنىڭ چوڭقۇر قاتلىمىدىن سۇ تارتىدىغان قول ناسوسىدىن 11 ى قۇراشتۇرۇلدى، 74 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا تۇرۇبا يانتۇرۇلدى، يۇنىڭ بىلەن 20 مىڭ 500 ئادەم، 35 مىڭ تۈياق چارۋىنىڭ ئىچىدىغان سۈيى ھەل قىلىندى.

خوتەن ۋىلايىتىنىڭ تەنھەرىكەتچىلىرى 7 - ئايدا ئاقسۇدا ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ياش گۈرۈپپىلىرى بويىچە يېنىك ئاتلېتىكا مۇسابىقىسىدە توققۇز ئالتۇن مېدال، ئىككى كۈمۈش مېدال، ئون مىس مېدال ئالدى؛ 8 - ئايدا خوتەندە ئۆتكۈزۈلگەن ئاپتونوم رايونلۇق ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە

دۆلەت 19 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ قۇرغان بورۇقغاش دەرياسىنىڭ ئۆستەڭ بېشى قۇرۇلۇشى

فۇ چاۋ فوتوسى

مەكتەپلىرىنىڭ قەدىمكىچە چېلىشىش ۋە ئەركىن چېلىشىش مۇسابىقىسىدە بەش ئالتۇن مېدال ئالدى؛ شىخەنزىدە ئۆتكۈزۈلگەن ئاپتونوم رايونلۇق ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتەپلىرىنىڭ يېنىك ئاتلېتىكا ئەلەر «ئا» گۇرۇپپىلىرى بويىچە 10 مىڭ مېتىرغا يۈرگىلاپ مېڭىش مۇسابىقىسىدە بىر ئاپتونوم رايون رېكورتىنى يۈزۈش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. خوتەن ۋىلايىتىگە بىۋاستە قاراشلىق ئورۇنلار بىر يىلدا 22 قېتىم ھەرخىل ئاممىۋى مۇسابىقە ئۆتكۈزدى، يۇنىڭغا 8021 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى؛ يېزا - بازاردىن يۇقىرى ئورۇنلار 615 قېتىم ئوتتۇرا ۋە كىچىك تېپتىكى تەنتەربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى، مۇسابىقىگە 149 مىڭ 720 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى.

1991 - يىلى ۋىلايەت بويىچە نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى ‰23.67، ئۆلۈش نىسبىتى ‰8.61، تەبىئىي كۆپەيىش نىسبىتى ‰15.06 بولدى. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي ئاھالە 1 مىليون 424 مىڭ 718 گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 24 مىڭ 168 ئادەم، يەنى 1.73% ئاشتى.

ئاشتى. گومۇمىي ئاھالە ئىچىدە ئۇيغۇرلار 1 مىليون 376 مىڭ 640 قا يېتىپ، 20 مىڭ 389 ئادەم كۆپەيدى: خەنزۇلار 45 مىڭ 241 گە يېتىپ، 3902 ئادەم كۆپەيدى؛ قازاقلار 83 بولۇپ، ئىككى ئادەم ئازايدى؛ باشقا مىللەتلەر ئاھالىسى 2751 بولۇپ، 121 ئادەم ئازايدى.

☆ 1 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنى ئاپتونوم رايون بويىچە مىللىي تىبابەت ماكارىپى ۋە تەتقىقاتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان تۇنجى ئالىي بىلىم يۇرتى — شىنجاڭ ئۇيغۇر تىبابىتى ئالىي تېخنىكۇمى خوتەن شەھىرىدە قۇرۇلدى.

ئىشلەپچىقىرىش چەكلىنىپ، بېسىلىپ قالغان مەھسۇلاتلار ئازايتىلدى

خوتەن ۋىلايەتلىك پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى گوۋۇيۈەننىڭ «كارخانىلارنىڭ بېسىلىپ قالغان مەھسۇلاتلارنى داۋاملىق ئىشلەپچىقىرىشنى قاتتىق تىزگىنلەش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش» نىڭ روھىغا ئاساسەن، 1990 ـ يىل 10 ـ ئايدا توقۇش ماشىنىسىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى %50 ئازايتىپ، پايدا بېرىدىغان پاختا يېپىنىڭ ئىشلەپچىقىرىلىشى مىقدارىنى ئاشۇرغاندىن كېيىن، 1991 ـ يىلى زىيان بولىدىغان مەھسۇلاتلاردىن خەستىنىڭ ئىشلەپچىقىرىلىشىنى داۋاملىق چەكلەپ، مال ئورايدىغان رەختنى ئىشلەپچىقىرىشنى مۇۋاپىق ئاشۇردى؛ 10 ـ ئايدا يەنە بازار ئەھۋالىغا قاراپ، كەسكىن تەدبىر قوللىنىپ، پاختا رەخت ئىشلەپچىقىرىشنى توختىتىپ، توقۇش سېخىنى ئاقاپ، ئىقتىسادىي زىيانىنى 2 مىليون 820مىڭ يۈەن، ئىگىلىۋېلىنغان مەبلەغنى 24 مىليون 675 مىڭ يۈەن ئازايتتى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، بۇفابرىكا پاختا يېپىنىڭ سېتىلىش دائىرىسىنىڭ تارلىقىدىن كېلىپ چىققان ئامبارىدا بېسىلىپ قېلىش ئەھۋالىغا قارىتا مۇنداق ئۈچ خىل تەدبىر قوللاندى: 1) ئاپتونوم رايونىنىڭ ھەرقايسى جايلىرىغا ۋە ئىچكى ئۆلكىلەردىن جەنۇب، غەربىي شىمال ھەم شىمال تەرەپلەرگە ئادەم ئەۋەتىپ، بازار ئۇچۇرىنى ئىگىلەپ، يېڭى سېتىش تورلىرىنى بارلىققا كەلتۈردى؛ 2) ئۇچۇرلارنى ۋاقتىدا يەتكۈزۈش ئاساسىدا، 10 ـ، 11 ـ ئايلاردا 400 پارچىدىن ئارتۇق تېلېگراممىلا يوللاپ، بازارلار بىلەن ئالاقىلەشتى، مال بۇيرۇتمىلىرىنىڭ كۆزلىگەن نىشانغا مۇۋاپىق بولۇش

خوتەن گىلىمى

جۇڭگو ۋە چەت ئەللەرگە مەشھۇر خوتەن گىلىمى شەرقنىڭ مىللىي قول ھۈنەرۋەنچىلىكىنىڭ گىلەمچىلىك سىستېمىسىغا كىرىدۇ. ئۇ، ئاساسەن، خوتەن دەريالىق ۋادىسىدىكى جايلاردا توقۇلغانلىقى ئۈچۈن، «خوتەن گىلىمى» دەپ ئاتالغان. ھازىر خوتەن گىلىمى ئامېرىكا، ئەنگلىيە، گېرمانىيە، فرانسىيە، ئىتالىيە، ياپونىيە، چاۋشىيەن قاتارلىق 20 نەچچە دۆلەت ۋە رايونغا سېتىلىدۇ.

خوتەن گىلىمى 2000 يىللىق تارىخقا ئىگە. 1959 ـ يىلى كۆزدە نىيە قەدىمكى شەھەر خارابىلىقىدىن بىر گىلەم پارچىسى قېزىۋېلىندى، دەلىلەشلەرگە قارىغاندا، ئۇ شەرقىي خەن سۇلالىسى دەۋرىدە توقۇلغان بولۇپ، ھۈنەر ـ سەنئەت سەۋىيىسى جەھەتتىن ھازىرقى خوتەن گىلىمىدىن ئانچە پەرقلەنمەيدىكەن، ئۇرۇش ۋە ئارقاقلىرىنىڭ زىچلىقى 330 تالغا يېتىدىكەن. «شىنجاڭنىڭ خەتىتىلىك تەزكىرىسى» دە يېزىلىشىچە، چىڭ سۇلالىسى دەۋرىدە خوتەن گىلىمى خوتەن ھۆكۈمرانلىرىنىڭ چىڭ ئوردىسىغا تارتۇق قىلىدىغان ئاساسلىق سوۋغىسى بولغانىكەن. «خان سارىيى مۇزىيى»دا ئەينى زامانلا ئوردىغا تارتۇق قىلىنغان ئانار نۇسخا، چاچما نۇسخا قاتارلىق نۇسخىلاردىكى خوتەن گىلەملىرى ھازىرمۇ ساقلانماقتا.

خوتەن گىلىمى خوتەن قويىنىڭ يۇڭىدىن توقۇلىدۇ. خوتەن رايونىنىڭ ھاۋا كىلىماتى ۋە جۇغراپىيىلىك شارائىتى ئۆزگىچە بولغانلىقتىن، خوتەن قويى يۇڭىنىڭ سۈپىتى ياخشى، تالالىرىنىڭ ئىنچىكە ـ تومىلۇقى مۇۋاپىق، ئېلاستىكلىقى كۈچلۈك، سوزۇلۇشقا چىداملىق، پارقىراقلىقى ھەم ئۇزۇنغىچە ياخشى،

نىسبىتى 12% كە يەتتى؛ 10 ـ ئاينىڭ ئاخىرلىرىدىن كېيىن، يەنە بەش تۈركۈم ئادەمنى تەكشۈرۈش ـ توختام تۈزۈشكە ئەۋەتىپ، يىل ئاخىرىغىچە خېرىداردىن 15 نى كۆپەيتتى، بۇنىڭ 12 سى توختامنامە ئىمزالاپ، 1180 توننا پاختا يىپ بۇيرۇتتى؛ 3) مال بىلەن تەمىنلەش يوللىرى كېڭەيگەن ئەھۋالدا، ماللارنى تارقىتىش ھالقىلىرىنى چىڭ تۇتتى، تۇرپان شەھىرىنىڭ داخىيەن بېكىتىدىن باشقا يەنە ئىككى مال تارقىتىش نۇقتىسىنى قۇردى، شۇنىڭ بىلەن پەقەت 12 ـ ئايدىلا 1236 توننا مال بۇيرۇتۇلۇپ، ئايلىق پىلان 164.8% ئورۇندالدى. ماللار فابرىكا ئامبىرىدا تۇرۇپ قالماسلىق، تارقىتىش نۇقتىلىرىدا بېسىلىپ قالماسلىقتەك خۇشاللىنارلىق ۋەزىيەت يارىتىلدى.

جاڭ جىنفېن

خوتەن شەھىرى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

3 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: مۇھەممەتنۇر كېرىم؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جۇ رېنسۇي، ھەبىبۇللا ھاۋاز، جياڭ چۈەنفۇ، پاتىگۈل مۇھەممەتنۇر.

شەھەر باشلىقى: خېلىل ئېلى؛ مۇئاۋىن شەھەر باشلىقلىرى: چيەن خاۋمىڭ (10 ـ ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، چېن كاڭلىڭ، ئاۋۇدۇن ئالىم، چېن يۇلۇڭ (11 ـ ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ئابدۇۋاسىل تۇرسۇن؛ پەن ـ تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن شەھەر باشلىقلىرى: گۇڭ كېيى، جۇڭ شىنسەي.

سىياسىي كېڭەش 3 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: مۇھەممەت توختى؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: جاڭ داۋلۇڭ (2 ـ ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ما گۇاڭفۇ (5 ـ ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، ئەخمەتتوختى ئابلاھاجى، لو رۇيمىڭ، ئابدۇكېرىم داموللاھاجى، مۇھەممەتقۇربان غوجىۋۇللا قارى ھاجى، ئوبۇلخەيرى ئوسمان ھاجى.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: مۇھەممەتنىياز غوجىۋۇللا.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: مەمتىمىن خۇشتۇم.

يېتىۋالمايدۇ. شۇڭا بۇ يۇڭدىن توقۇلغان گىلەملەر يۇمشاق، ناھايىتى ئېلاستىك بولۇپ، ئۇزاققىچە ئۆڭمەيدۇ ھەم چىدايدۇ.

خوتەن گىلىمىنىڭ يۇڭى تارىختىن بۇيان تەبىئىي بوياقتا بويىلىپ كەلگەنىدى. بۇنداق بوياقنىڭ تەركىبى ئاددىي، تەييارلىنىش ئۇسۇلى ئىپتىدائىي، تۈرى ئازراق بولسىمۇ، لېكىن ئۇنىڭدا بويالغان گىلەملەرنىڭ رەڭگى يېقىملىق، ئاددىي ـ چوڭ سۈپەت ھەم ئۇزاققىچە ئۆڭمەيدىغان بولغاچقا، ھازىرغىچە ياۋروپالىق، ئامېرىكىلىق سودىگەرلەرنىڭ ئالقىشىغا ئېرىشىپ كەلدى. مۇشۇ ئەسىرنىڭ 60 ـ يىللىرىنىڭ ئاخىرقى مەزگىلىدە، كىسلاتالىق بوياق ماتېرىياللىرى ئىشلىتىلىپ ۋە پار بىلەن بوياش ھۇنەر ـ سەنئىتى قوللىنىلىپ، بويىلىدىغان يۇڭ يىپلارنىڭ رەڭگى 400 خىلدىن ئاشۇرۇلدى. شۇنىڭ بىلەن گىلەملەرنىڭ نۇسخىسى تېخىمۇ رەڭدار، جىلۋىلىك بولۇپ، خېرىدارلارنىڭ ھەرخىل ئارزۇ ـ تەلەپلىرىگە مۇۋاپىقلاشتى.

خوتەن گىلىمى ئۆرە دەستىگاھتا ئىرانچە تۇگۇش ئۇسۇلى بىلەن توقۇلىدۇ. بۇ ئۇسۇلدا توقۇلغان گىلەملەرنىڭ قىسمەن يېرى يىرتىلىپ ـ تىتىلىپ كەتسىمۇ، پۇتۇن گىلەمنىڭ ئىشلىتىلىش ئۆمىرىگە تەسىر يەتمەيدۇ.

خوتەن گىلىمىنىڭ گۇل نۇسخىلىرىنى ئانارگۇل، شام نۇسخا، چاچما نۇسخا، ئىران نۇسخا، كەلكۈن نۇسخا، ئەدىيال نۇسخا، بەش چېچەك، قەدىم نۇسخا دېگەن سەككىز چوڭ تۈرگە بۆلۈشكە بولىدۇ. ھازىرقى خوتەن گىلەملىرى مۇشۇ سەككىز چوڭ تۈردىكى ئەنئەنىۋى نۇسخىلار ئاساسىدا، رەڭ بېرىش ۋە قاتلاملارغا

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى خوتەن شەھىرىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 196 مىليون 761 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 187 مىليون 797 مىڭ 300 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %10.14 ئاشتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، ئوزۇندىسۇ شۇنداق) ؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 389 مىليون 692 مىڭ 800 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 385 مىليون 673 مىڭ 300 يۈەن) گە يېتىپ، %12.12 ئاشتى؛ مىللىي داراممەت 145 مىليون 55 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 142 مىليون 446 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، %14.9 ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 23 مىليون 310 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 31 مىليون 70 مىڭ يۈەن بولدى.

شەھەر بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 48 مىليون 200 مىڭ يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 53 مىليون 210 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن %8.9 ئاشتى. شەھەر بويىچە 70 مىڭ تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 24 مىڭ 882 تونا ئاشلىق، 992 تونا پاختا، 364 تونا يافلىق دان، 34 تونا يىلە فوزىسى، 17 مىڭ تونا كۆكتات، 2707 تونا مېۋە - چېۋە، قوغۇن - تاۋۇز ئېلىندى. شۇ يىلى 2830 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 576 مىڭ تۈپ كۆچەت تىكىلدى. يىل ئاخىرىدا 121 مىڭ 800 تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 1915 تونا گۆش، 1392 تونا كالا - قوي سۈتى، 273 تونا تۇخۇم، 30 تونا قۇش گۆشى، يەتتە تونا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. شەھەر بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 18 مىڭ 59 كىلوۋاتقا يەتتى؛ شۇ يىلى 2506 تونا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى، يېزىلاردا ئىشلىتىلگەن توك 1 مىليون 880 مىڭ كىلوۋات سائەتكە يەتتى. يېزا سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا 3 مىليون 216 مىڭ 700 يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ 1 مىليون 252 مىڭ يۈەنى دۆلەت سالغان مەبلەغ؛ سۇغىرىلىدىغان رايونلاردىكى ئاساسىي ئۆستەڭلەردە سۇڭگۈچ، دامبا، كۆۋرۈك قاتارلىقلاردىن 546 سى ياسالدى، 22 مىڭ مو ئېتىزنىڭ قۇرۇلۇشى يۇرۇشلەشتۇرۇلدى، سۇلياۋ يوپۇق ئارقىلىق سۇنىڭ سىرغىپ كېتىشىنىڭ ئالدى ئېلىنىدىغان ئۆستەڭدىن 2.34 كىلومېتر ياسالدى.

ئايرىش جەھەتتىن ياخشىلىنىپ، ئۇلارنىڭ گۈل - نۇرخىلىرى تېخىمۇ كۆپەيتىلدى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، خوتەن گىلەمچىلىك فابرىكىسى يەنە ھەرخىل ئادەم ۋە مەنزىرە سۈرەتلىرى چۈشۈرۈلگەن گىلەملەرنى لايىھىلەپ چىقتى، ئۇنىڭ نۇرخىسى ئۆزگە خاس ئالاھىدىلىككە ئىگە بولۇپ، ئۆز ئالدىغا بىر تۈر بولالايدۇ.

خوتەن گىلەمچىلىك فابرىكىسى — شىنجاڭ بويىچە ئەڭ چوڭ گىلەمچىلىك فابرىكىسى، ئۇنىڭ گومۇ، قاراقاش، خوتەن، لوپ، چىرادىن ئىبارەت بەش ناھىيىدە ۋە خوتەن شەھىرىدە 32 ئىشلەپچىقىرىش نۇقتىسى بولۇپ، 360 قۇرلۇق، 450 قۇرلۇق ئالىي، ئوتتۇرا سۈپەتلىك گىلەملەرنى توقۇيدۇ؛ بۇ فابرىكا بېيجىڭدىكى خەلق سارىيى، خۇەيرېنتاڭ زالى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق سارىيى ئۈچۈن يەرگە سالىدىغان ھەرخىل گىلەملەرنى ۋە تامغا ئاسىدىغان بەدىئىي گىلەملەرنى توقۇپ بەردى؛ 1990 - يىلى يەنە ئاسىيا تەنھەرىكەت يىغىنىغا ئاتاپ 12 كۋادرات مېتىرلىق بىر ئاسما گىلەم توقۇپ بەردى. بۇ فابرىكا 1991 - يىلى 40 - 50 مىڭ كۋادرات مېتىر گىلەم توقۇدى، شۇ يىلى چەت ئەللەرگە 25 مىڭ كۋادرات مېتىر گىلەم ساتتى؛ بۇنىڭ ئىچىدە 19 مىڭ 800 كۋادرات مېتىر گىلەمنى بىۋاستە ئېكسپورت قىلىپ، 1 مىليون 36 مىڭ 900 ئامېرىكا دوللىرىلىق تاشقى پېرېۋوت يارىتتى. خوتەنگە ساياھەت قىلىش ئۈچۈن كەلگەن ئىچكى - تاشقى ساياھەتچىلەرگە 360 مىڭ يۈەنلىك گىلەم سېتىلدى. 1988 - يىلى يەنە تېخنىكا ئۆگىتىش ئۈچۈن ئەنگلىيىگە گىلەم توقۇش تېخنىكىلىرى ئەۋەتىلدى.

سۈن بىن

2000 مو شور يەر ياخشىلاندى، 4750 مو بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈلدى ۋە تۈزلەندى.

شەھەر بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 39 مىليون 410 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 42 مىليون 776 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 42.7% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 1992 توننا سۇلياۋ ياسالما، 8524 توننا ئۇن، 1017 توننا سۇ يېغى، 229 توننا پېچىنە - پىرەنىك (يەككىلەر ۋە كوللېكتىپنىڭ بۇنىڭ سىرتىدا)، 43 توننا كەمپۇت، 819 توننا ئاچچىقسۇ، 28 مىڭ قۇر كىيىم، 2297 قۇر خۇرۇم كىيىم، 2547 كۇب مېتر بېتون ياسالما ئىشلەپچىقىرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇككە 10 مىليون 100 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى (ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 8 مىليون 410 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش، ئۆزگەرتىشكە 660 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى). بۇنىڭ ئىچىدە ئۇن - ياغ زاۋۇتىنىڭ دەرىجىلىك ئۇن ئىشلەپچىقىرىدىغان سېخىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش ھەم ئۇنى يۇرۇشلەشتۇرۇش مۇئەسسەسىگە 4 مىليون 530 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، ئۇنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى (سۇپىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) 6226 كۋادرات مېتر كېلىدۇ. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يولۇچى 1 مىليون 670 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، يۈك مىقدارى 190 مىڭ توننىغا، پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 2 مىليون 710 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 131 مىليون 280 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 18 مىليون 410 مىڭ يۈەن) گە، شەھەر ئاھالىسىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئوتتۇرىچە يىللىق كىرىمى 1226 يۈەنگە يەتتى، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئوتتۇرىچە يىللىق كىرىمى 498.23 يۈەن بولدى. ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىسى 5712 گە، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ ئىشچى - خىزمەتچىسى 591 گە يېتىپ، مۇشۇ بىر يىلدا 13 مىليون 600 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى، شەھەر - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 111 مىليون 660 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شەھەردە 496 ئىش كۈتۈپ تۇرغان ياش ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارغا ئورۇنلاشقىنى 258، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارغا ئورۇنلاشقىنى 115. 6-ئاينىڭ 1 - كۈنى ياپونىيىنىڭ ياردىمى بىلەن قۇرۇلغان خوتەن شەھەرلىك بالىلار پاراۋانلىق يۇرتىدا رەسمىي ئوقۇش باشلاندى، ئۇنىڭغا يېشى مۇۋاپىق كەلگەن 30 ئۇيغۇر يېتىم بالا قوبۇل قىلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا 12 مىڭ 850 ئادەم ئاددىي جىسمانىي ستراخۋانىيىگە قاتناشتى، ستراخۋانىيە ھۆددىگەرلىك سوممىسى 939 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ 16 مىڭ 927 ئادەم كوللېكتىپ جىسمانىي ستراخۋانىيىگە قاتناشتى، ئېلىنغان ستراخۋانىيە ھۆددىگەرلىك سوممىسى 43 مىليون 836 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا 738 پەن - تېخنىكا خادىمى بار. شەھەردىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ سەككىز (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ بەش)، ئوقۇغۇچىسى 3225 (مىللىي ئوقۇغۇچى 2056)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 45 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 42)، ئوقۇغۇچىسى 13 مىڭ 169 (مىللىي ئوقۇغۇچى 11 مىڭ 604). شۇ يىلى ماڭارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 2 مىليون 250 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ (شەھەرلىك2 - ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ ئوقۇتۇش بىناسىغا ئاجرىتىلغان بىر قىسىم پۇلمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، 7006 كۋادرات مېتر قۇرۇلۇش قىلىندى. 5-ئاينىڭ 15-كۈنى شەھەرلىك 2-ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇتۇش بىناسىنىڭ قۇرۇلۇشى باشلاندى. شەھەردە يەتتە تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 120 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 85 كېسەل كارىۋىتى بار. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق چېلىشىش (خوتەن رايونى بويىچە) تەنھەرىكەت يىغىنىدا شەھەرنىڭ تەنھەرىكەتچىلىرى ئىككى 1 -

لىككە، بىر 3 - لىككە ئېرىشتى؛ شەھەرنىڭ ۋەكىللەر كوماندىسى خوتەن ۋىلايەتلىك تەنھەرىكەت يىغىندا ئۆسمۇرلەر گۈرۈپپىسى بويىچە چېلىشىش مۇسابىقىسىدە كوللېكتىپ 2 ـ، ياشلار گۈرۈپپىسى بويىچە كوللېكتىپ 1 - بولدى. شۇ يىلى 16 قېتىم شەھەر دەرىجىلىك تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 2000 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى.

☆ 9 - ئاينىڭ 19 - كۈنى ئۈن - ياغ زاۋۇتىنىڭ دەرىجىلىك ئۈن تارتىش سېخى سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلۈپ، كۈنىگە 60 تونىنا دەرىجىلىك ئۈن تارتىلدى.

☆ 1991 - يىلى خوتەن شەھىرى ئورمانچىلىق مىنىستىرلىكىنى تەرىپىدىن تارقىتىلغان «تۈزلەڭلىكلەرنى كۆكەرتىش بويىچە ئىلغار ئورۇن» مۇكاپاتىغا ۋە غەربىي شىمال ئىمارەت ئورمىنى مىنىستىرلىكىنىڭ 2 - قارارلىق قۇرۇلۇشى بويىچە ئىلغار ئورۇن مۇكاپاتى — «يېشىل سېپىل» مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

شى يەنخۇا

خوتەن ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: مۇھەممەت رېھىم؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: پۇ شۈيۈك (11 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، تۆمۈر ئىلىباقى، لى جەنگاك، روزى مۇھەممەت قارى.

ھاكىمى: ئابدۇقادىر توختى؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: ۋاڭ شىنشياڭ، ئېزىز قۇربان، خياڭ شياۋجاڭ، خوجى روزى.

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئەخمەت ساۋۇر؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: مەمتىمىن توختى، گاۋ كېچىن، ئابدۇرېھىم قارى ھاجى، ئابدۇغوپۇر مەخسۇم ھاجى.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئاباباكرى ئۆمەر.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: مەمتىمىن غازى.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى خوتەن ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 156 مىليون 674 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 203 مىليون 182 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 9.9% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 263 مىليون 923 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 341 مىليون 199 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 13.2% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 149 مىليون 251 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 198 مىليون 486 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 12.7% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 2 مىليون 967 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 26 مىليون 336 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 198 مىليون 26 مىڭ 900 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 279 مىليون 103 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 13.7% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 313 مىڭ 400 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 108 مىڭ 23 تونىنا ئاشلىق ئېلىندى؛ ئېلىنغان پاختا 4770 تونىغا يېتىپ، 74.18% ئاشتى؛ پىلە غوزىسى بويىچە يەنە تارىختا ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى، ئومۇمىي مەھسۇلات 502 تونىغا يېتىپ، 54.56% ئاشتى؛ 1191 تونىنا ياغلىق دان، 29 مىڭ 903 تونىنا ھەرخىل مېۋە (42 مىڭ 325 تونىنا ئۈزۈم) ئېلىندى. 13 مىڭ 900 مو يەردە تۆتاش ئورمان بەرپا قىلىندى، 2 مىليون 775 مىڭ تۈپ كۆچەت تىكىلدى؛ 3674 مو ئۈجمىزارلىق بەرپا قىلىندى. يىل ئاخىرىدا 592 مىڭ تۈياق چارۋا قالدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا 4294 تونىنا كالا ـ قوي گۆشى، 572 تونىنا قوي يۇڭى، 117 تونىنا

چۈپۈر، 7920پارچە كالا تېرىسى، 191 مىڭ پارچە قوي تېرىسى، 816 تونىا كالا سۈتى ئېلىندى. 224 مىڭ ئۆي قۇشى بېقىلىپ، 267 تونىا تۇخۇم ئېلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 33 مىليون 544 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 9.11% ئاشتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 24 مىليون 503 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 23 مىليون 630 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 30% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 13 مىليون 660 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 16 مىڭ 400 تونىا سېمونت، 14 مىڭ دانە ئوتتۇرا ۋە كىچىك دېھقانچىلىق سايمىنى، 5 مىليون 50 مىڭ دانە خىش، 4000 تاختا تالالىق پەنەركە، 62 تونىا گىلەم يىپى، 93 مىڭ 400 كۋادرات مېتر گىلەم ئىشلەپچىقىرىلدى، 2710 تونىا پاختىنىڭ چىگىتى ئايرىلدى، 37 مىڭ 200 تونىا ئۇن، 569.5 تونىا سۇ يېغى تارتىلدى. 1 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە نامراتلارغا نۇقتىلىق يار - يۆلەك بولۇش تۈرى بولغان خوتەن ناھىيىلىك قاراگىر 4 - دەرىجىلىك سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى پۈتۈپ سىناق تەرىقىسىدە ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. بۇ سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىغا جەمئىي 38 مىليون 900 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، شۇ يىلى سىناق تەرىقىسىدە 10 مىليون 460 مىڭ كىلوۋات سائەت توك تارقىتىلدى، ئىقتىدارى لايىھىدىكى تەلەپكە يەتتى. 1-ئايدا جەمئىي 8 مىليون 50 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان خوتەن مىللىي گىلەم - ھۈنەر - سەنئەت زاۋۇتى پۈتتۈرۈلۈپ، سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. ناھىيە بويىچە ناھىيە - يېزا تاشيوللىرىدا توشۇلغان يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 12 مىليون 873 مىڭ ئادەم/كىلو مېتر غايەتتى؛ ناھىيىلىك ترانسپورت شىركىتى تاشيولدا توشۇغان يۈك ئوبوروت مىقدارىنى 14 مىليون 99 مىڭ تونىا/كىلومېتر غا يەتكۈزدى. پوچتا-تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 2 مىليون 800 مىڭ 300 يۈەنگە يەتتى.

ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 29 مىليون 760 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 12 مىليون 810 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى ېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 486.6 يۈەن بولدى. ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 5362 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 13 مىليون 848 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 1273 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 1 مىليون 725 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. شۇ يىلى بازار - يېزىلاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 310 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. يېزىلاردا يەنە 1466 ئائىلىدىكى 5415 ئادەم نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. ناھىيە بويىچە ۋىلايەتلىك ستراخۇانىيە شىركىتى ھۆددىگە ئالغان يېزا ئىگىلىك ستراخۇانىيە سوممىسى 43 مىڭ يۈەن، ئائىلە مال-مۈلكى، جىسمانىي بەخەتەرلىك ۋە مال توشۇش ستراخۇانىيە سوممىسى 227 مىڭ يۈەن بولدى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا 1997 نەپەر تەبىئىي پەن تېخنىكا خادىمى بار. بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 16، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار 375. يىل ئاخىرىدا دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق رايونلىرى بويىچە 3 - نۆۋەتلىك «پەن - تېخنىكا قىشى» پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلدى، ھەرخىل تېخنىكا كۇرسلىرى، ئۆگىنىش سىنىپلىرىغا قاتناشقان دېھقان، چارۋىچى 10 مىڭ 600 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. ناھىيىدىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 18 (ھەممىسى مىللىي مەكتەپ)، ئوقۇغۇچىسى 5468؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 158 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 152)، ئوقۇغۇچىسى 30 مىڭ 950 (مىللىي ئوقۇغۇچى 30 مىڭ 471)؛ پېتىملار مەكتىپى بىر (مىللىي مەكتەپ)، ئوقۇغۇچىسى 50؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 1989 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 1935). شۇ يىلى ماۋارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 72

مىلك يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ناھىيىلىك تىببىي داۋالاش ئاپپاراتىدىن بىرى، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر-نىڭ ئالدىنى ئېلىش ئاپپاراتىدىن بىرى، ئادا - بالىلار ساقلىقىنى ساقلاش ئاپپاراتىدىن بىرى، پىلانلىق تۇغۇتقا يېتەكچىلىك قىلىش ئاپپاراتىدىن بىرى، يېزىلىق بازار دوختۇرخانىسىدىن بىرى، دېھقانلار پۇل ئىشانە قىلىپ سالدۇرغان دوختۇرخانىدىن بىرى، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 358 ى، كېسەل كارىۋىتىدىن 454 ى بار. مۇشۇ بىر يىلدا ئۇچ قېتىم يېزا - بازارلىرىدا ئۇنىۋېرسال تەنھەرىكەت يېغىنى، يەككە تۈر بويىچە 206 قېتىم مۇسابىقە ئۆتكۈزۈلدى، بىر قېتىم ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى تەنھەرىكەت يېغىنى، بىر قېتىم باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى تەنھەرىكەت يېغىنى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 9615 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى.

☆ 8 - ئايدا مەملىكەتلىك كۆكەرتىش كومىتېتى، ئورمانچىلىق مىنىستىرلىكى ۋە كادىرلار مىنىستىرلىكى بىرلىكتە خوتەن ناھىيىسىگە «مەملىكەت بويىچە قۇمنى تىزگىنلەشتە ئىلغار ئورۇن» دەپ نام بەردى.

☆ 10 - ئايدا خوتەن ناھىيىسى ئاپتونوم رايونلۇق 2 - نۆۋەتلىك ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن «تەڭرىتاغ لوتۇقىسى» مۇسابىقىسىدە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپات ئالدى.

☆ مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىلى، ئاپتونوم رايون بويىچە ماتارىپقا ياردەم بېرىش نەمۇنىچىسى، خوتەن ناھىيىسىنىڭ خانئېرىق يېزىسىدىكى دېھقان كەرىم ئىمىن بىر ئوتتۇرا مەكتەپ ۋە بىر باشلانغۇچ مەكتەپ سالدۇرۇپ بەرگەندىن كېيىن، 1991 - يىلى يەنە 155 مىڭ يۈەن پۇل چىقىرىپ بىر دوختۇرخانا سالدۇردى، بۇ دوختۇرخانىغا «كەرىم ئىمىن دوختۇرخانىسى» دەپ نام بېرىلدى. بۇزاق يېزىسىدىكى دېھقان مۇھەممەت نىياز غازى 111 مىڭ يۈەن پۇل ئىشانە قىلىپ، بىر ياشانغانلار ساناتورىيىسى سالدۇرۇپ بەردى.

لىۋ ۋېنمىن

گۇما ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: تۆمۈر كەنجى؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: دەي شېڭخۇي، ۋەلى تۆمۈر، تۇرۇپ ئابدۇۋايىت.

ھاكىمى: ئابدۇقادىر توختى؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: چۇ ۋېنجى (11-ئايدا ۋەزىپىدىن يۆتكەلدى)، پۇ شۇيۈلۈك (11-ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى)، غالىپ ياقۇپ (تاجىك)، لى پىڭ (11-ئايدا ۋەزىپىدىن يۆتكەلدى)، ۋېي شىنخۇي (11 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى)، ئوسمان مۇھەممەت؛ پەن - تېخنىكا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: مو جىڭئەن.

سىياسىي كېڭەش 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: مەتتىمىن ھاشىم؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: گۇ ۋېيجۇلۇك، مەخسۇت ئاۋۇت، مۇھەممەت دامۇللا.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئابلەت مامۇت.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: مۇھەممەت سادىق ھاجى.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى گۇما ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 147 مىليون 667 مىڭ 700 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 157 مىليون 635 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 3% ئاشتى (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، ئۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 216 مىليون 473 مىڭ 400 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 233 مىليون 580 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 11.3% ئاشتى. مىللىي دارامەت 124 مىليون 116 مىڭ 200 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا

بويىچە ھېسابلىغاندا 137 مىليون 345 مىڭ 900 يۈەن) گە يېتىپ، 2.4% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 4 مىليون 475 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 23 مىليون 750 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 128 مىليون 789 مىڭ 800 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 145مىليون 800 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 2.46% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 438 مىڭ 231 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 72 مىڭ 231 تونىنا ئاشلىق، 4845.65 تونىنا ساپ پاختا، 1752.62 تونىنا ياغلىق دان، 261.05 تونىنا پىلە غوزىسى ئېلىندى. 6338 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يىل ئاخىرىدا 406 مىڭ 224 تۈياق چارۋا قالدى. سۇ مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى 34 تونناغا، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 25 مىڭ 746 كىلوۋاتقا يەتتى. شۇ يىلى 9034 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى، ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائات قۇرۇلۇشىغا 18 مىليون 173 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، يۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت مالغان مەبلەغ 1 مىليون 679 مىڭ 900 يۈەن، ئىش تېپىپ بېرىش يولى بىلەن يارەدەم بېرىلگەن پۇل 2 مىليون 200 مىڭ يۈەن، يېزا - بازارلار ئۇزلىرى تەييارلىغان مەبلەغ 550 مىڭ 300 يۈەن، ئامما توپلىغان مەبلەغ 2 مىليون 562 مىڭ يۈەن، پۈلغا مۇندۇرۇلغان ئەمگەك قىممىتى 11 مىليون 180 مىڭ 800 يۈەن. سانجۇ سۇ ئامبىرىنىڭ سۇ قويۇش لەخمىسى، كەلكۇن سۈيىنى ئېقىتىۋېتىش لەخمىسىنىڭ 11 تۈشۈكىگە سېمونت لاي قۇيۇش ۋەزىپىسى ئورۇندالدى؛ سانجۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 3175 مېتر كېلىدىغان، ھەممە يېرىگە سۈنىڭ سىڭىپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئالىدىغان سۈلياۋ بېسىلغان، قاشلىرى تاش بىلەن قوپۇرۇلغان سۇ باشلاش ئۈستىگىنى قېزىش قۇرۇلۇشى پۈتۈپ، ئۈستەڭگە سىناق تەرىقىسىدە سۇ باشلاش بىر قېتىمدىلا مۇۋاپىقىيەتلىك بولدى؛ ياپچان سۇ ئامبىرىنى كېڭەيتىش قۇرۇلۇشىغا كېرەكلىك ئۇچ خىل ماتېرىيالنى تەييارلاش ۋەزىپىسى 60% ئورۇندالدى، 1.3 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئۈستەڭ چېپىلدى، يېڭىدىن 2801 توسما، جۈملىدىن 2296 دېھقانچىلىق ئۈستىگى توسمىسى، 517 كۆۋرۈك - سۈڭگۈچ، 109 چوشقۇرگە، 24 نور ياسالدى؛ ئۇزۇنلۇقى 35.25 كىلومېتر كېلىدىغان 28 ئۈستەڭ چېپىلدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 15 مىليون 89 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 23 مىليون 44 مىڭ 800 يۈەن (ئوزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 22 مىليون 999 مىڭ 100 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 26.7% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 6 مىليون 281 مىڭ 700 كىلوۋات سائەت توك، 61 مىڭ 295 تونىنا ھاك تېشى، 5635 تونىنا ئۇن، 453 تونىنا سۇ يېغى، 1337 تونىنا يەم - بوغۇز، 46 تونىنا يېمەكلىك، 6 مىليون 600 مىڭ دانە خىش ئىشلەپچىقىرىلدى، 4195 تونىنا پاختىنىڭ چىگىتى ئايرىلدى، 3115 كۋادرات مېتر گىلەم توقۇلدى، ناھىيە بويىچە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 3 مىليون 870 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يۈك مىقدارى 7453 تونناغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 6 مىليون 300 مىڭ تونىنا/كىلومېتر غا، توشۇلغان يولۇچى 130 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 820 مىڭ ئادەم/كىلومېتر غا، پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 721 مىڭ 240 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 40 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە يەتتى، يۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 17 مىليون 880 مىڭ يۈەن. سېتىۋېلىنغان تاۋارلارنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 92 مىليون 620 مىڭ يۈەنگە، سېتىلغان تاۋارلارنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 87 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە يەتتى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئوتتۇرىچە يىللىق كىرىمى 386.25

يۈەن، ناھىيە بازار ئاھالىلىرىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئوتتۇرىچە يىللىق كىرىمى 1561 يۈەن بولدى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 6766 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 15 مىليون 858 مىڭ 900 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى، مۇشۇ بىر يىلدا ناھىيە - بازاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 229 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. يېزىلاردا 448 نامرات ئائىلىدىكى 1893 ئادەم نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 24 مىليون 760 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە 115 ئورۇن، 6323 ئادەم ستراخوۋانىيەگە قاتناشتى، ستراخوۋانىيە ھۆددىگەرلىك سوممىسى 824 مىڭ 500 يۈەنگە يەتتى. ناھىيىلىك باج ئىشلىرى ئىدارىسى ھەرخىل باج كىرىمىنى 4 مىليون 902 مىڭ يۈەن ئورۇندىدى.

ناھىيە بويىچە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسىپىي تېخنىكا ئۇنۋانى ئالغان پەن - تېخنىكا خادىملىرىدىن 318 ى بار. شۇ يىلى 10 مىڭ 109 دېھقان ھەرخىل تېخنىكا ئۆگىنىشىگە قاتناشتى. ناھىيىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 17 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 16)، ئوقۇغۇچىسى 4340 (مىللىي ئوقۇغۇچى 4261)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 148 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 146)، ئوقۇغۇچىسى 21 مىڭ 435 (مىللىي ئوقۇغۇچى 21 مىڭ 227)؛ كەسىپىي تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 734. ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 1451 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 1271). مۇشۇ بىر يىلدا 2878 كۆزادىرات مېتر خەتەرلىك مەكتەپ ئۆيى ئۆزگەرتىلدى، 4000 كۆزادىرات مېتر خەتەرلىك ئۆي رېمونت قىلىندى؛ مەكتەپ قۇرۇش ئۈچۈن 130 مىڭ يۈەن ئىئانە توپلاندى. ناھىيە بويىچە 16 دوختۇرخانا (يېزا - بازار شىپاخانىسى 15)، 322 كەسىپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 499 كېسەل كارىۋىتى بار. مۇشۇ بىر يىلدا 212 قېتىم مۇسابىقە ئۇيۇشتۇرۇلدى، مۇسابىقىگە 93 مىڭ 142 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى.

☆ 1991 - يىلى گۈما ناھىيىلىك رېمونت قىلىش - ياساش زاۋۇتى «ZMB» تىپلىق قولى گۇرۇپپىلىق دانلاپ ئۇرۇق سېلىش ماشىنىسىنى تەتقىق قىلىپ ياساپ چىقتى. كونا تىپتىكى سىيالكىغا قارىغاندا، بۇ ماشىنا بىلەن ئىش ئۈنۈمىنى بىر ھەسسە ئۆستۈرگىلى، سېلىنغان ئۇرۇقنىڭ بىخلاش ئۈنۈمىنى %100 كە، ساقلىنىش ئۈنۈمىنى %96 كە يەتكۈزگىلى بولىدۇ.

ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى شىركىتى ئىگىلىك باشقۇرۇشتا ياخشى يول ئاپتى

1991 - يىلى ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى شىركىتى بازارلارنى ئېچىش، ئىز قوغلاپ خىزمەت قىلىشتىن ئىبارەت ئىگىلىك باشقۇرۇش فاكتورىنى ئىجرا قىلىپ، بىر يىل ئىچىدە سېتىش سوممىسىنى 11 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزۈپ، 1990 - يىلدىكىدىن %87.152 ئاشۇردى، پايدىنى 441 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزۈپ، %96 ئاشۇردى، بۇ، يىللىق پىلانىنىڭ 5.5 ھەسسىگە تەڭ. بۇ شىركەت ئىقتىسادىي ئۈنۈم جەھەتتە خوتەن ۋىلايىتىنىڭ يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى سىستېمىسى بويىچە ئالدىنقى ئورۇنغا ئۆتتى.

بۇ شىركەت يىل بېشىدا ئادەم تەشكىللەپ، گۈما ناھىيىسى تەۋەسىدە ھەرخىل ماشىنا، ئېلېكتر سايمانلىرىنىڭ سەپلىمىلىرىگە بولغان ئېھتىياجنى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاپ، سېتىۋېلىش ۋە سېتىش ئىقتىدارىنى ئىگىلىدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، سېتىۋېلىش، سېتىش، مال كىرگۈزۈش، ساقلاش كەسىپلىرىدە سۈپەت ئۆتكىلىنى چىڭ ئىگىلىدى. شۇ يىلى ھەرخىل سايماندىن 4789 ى سېتىۋېلىندى، يەنى 1990 - يىلدىكىدىن 1981 خىل سايمان ئارتۇق سېتىۋېلىندى، ئۆلچەمگە مۇۋاپىق كەلمەيدىغان مەھسۇلاتتىن بىرىمۇ كۆرۈلمىدى.

بۇ شىركەتنىڭ بىر يىلدا تۆت چاقلىق كىچىك تراكتوردىن 817 نى سېتىۋالغانىدى، بۇنىڭ 117 سىنى گۈما ناھىيىسىدە ساتقاندىن باشقا، قالغان 700

تراكتورنى قاغلىق، قاراقاش قاتارلىق قوشنا ناھىيىلەرگە ساتتى.

جىن كېخۇا

قاراقاش ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئابلا يۇنۇس؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جالاڭ شۇشىيەن، تۇرسۇنخان ئېزىز، ئەخمەت خوجى، سۇلۇك يۇشۇن.

ھاكىمى: ئابدۇكېرىم تۇردى؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: سۇن جېشياڭ، روزىمۇھەممەت ياسىن، خې خەنشۇەن، تۇرسۇن توختى؛ پەن ـ تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: جالاڭ يۇڭشياڭ.

سىياسىي كېڭەش 8 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ رەئىسى: ئابدۇۋۇپلى ئەلمەقۇل؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: جاۋ زۇڭفاڭ، تالىپ قاسىم، ئەمەر زايىت، موللىنىياز ھاجى، مۇھەممەت تالىپھاجى، ئابدۇللېتىپ مۇپتىھاجى، قاسىم ئىمىن، داۋۇت قارى ھاجى.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: مۇيىبۇللا تۇردى.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: روزىمۇھەممەت كامال.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 ـ يىلى قاراقاش ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 278 مىليون 324 مىڭ 700 يۈەن (1990 ـ يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 270 مىليون 98 مىڭ 100 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 9.88% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 390 مىليون 477 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 381 مىليون 179 مىڭ 300 يۈەن) گە يېتىپ، 1.81% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 250 مىليون 476 مىڭ 900 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 247 مىليون 581 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، 2.1% ئاشتى. ناھىيە بويىچە ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 5 مىليون 662 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 29 مىليون 830 مىڭ يۈەن بولدى.

يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 301 مىليون 754 مىڭ 200 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 302 مىليون 814 مىڭ 500 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 ـ يىلدىكىدىن 0.75% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 510 مىڭ 800 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 145 مىڭ 664 تونىنا ئاشلىق، 23 مىڭ 854 تونىنا چىگىتلىك پاختا، 1604 تونىنا ياغلىق دان، 726.107 تونىنا پىلە غوزىسى ئېلىندى، 9576 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يىل ئاخىرىدا 628 مىڭ 335 تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 4254 تونىنا گۆش، 513 تونىنا قوي يۇڭى، 970 تونىنا سۈت، 733 تونىنا تۇخۇم ئېلىندى؛ 100 تونىنا بېلىق تۇتۇلدى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 72 مىڭ 203 كىلوۋاتقا يەتتى. شۇ يىلى 15 مىڭ 389 تونىنا خىمىيىلىك ئوغۇت ئىشلىتىلدى. يېزىلاردا ئىشلىتىلگەن توك 1 مىليون 600 مىڭ كىلوۋات سائەتكە يەتتى. ئېتىز ـ ئېرىق سۇ ئىنشائات قۇرۇلۇشىغا 4 مىليون 306 مىڭ 600 يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئامما ئۆزلىرى تەييارلىغان مەبلەغ 1 مىليون 901 مىڭ يۈەن. 8.ئايدىن 12.ئايغىچە ناھىيە بويىچە جەمئىي 22 مىڭ 590 مو بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈلدى، 2404 ئادەم يېڭى ئۆزلەشتۈرۈلگەن رايوندا مۇقىم ئولتۇراقلاشتى، ھەرقايسى يېزىلار كۆچكەن ئائىلىلەر ئۈچۈن 1588 يۇرۇش ئۆي سېلىپ بەردى. يېزا ـ بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 34 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 35 مىليون 920 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېـ

ساپلىغاندا 36 مىليون 901 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 16.15% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 7 مىليون 108 مىڭ 500 كىلوۋات سائەت توك، 3 مىليون 730 مىڭ 900 دانە خىش، 110 تونىا پىششىقلاپ ئىشلەنگەن تۇز، 2600 كۋادرات مېتر گىلەم، 9391.65 تونىا ئۇن، 1002.12 تونىا سۇ يېغى ئىشلەپچىقىرىلدى، 1404.01 تونىا يەم - بوغۇز تەييارلاندى، 11 مىڭ 826.5 تونىا پاختىنىڭ چىگىتى ئايرىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 3 مىليون 829 مىڭ 396 تونىا/كىلو مېترغا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 248 مىڭ 317 ئادەم/كىلومېترغا، پوچتا-تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 659 مىڭ 800 يۈەنگە يەتتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى).

ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىشى ئومۇمىي سوممىسى 51 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 25 مىليون 820 مىڭ يۈەن. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 383 يۈەن بولدى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 6111 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 16 مىليون 494 مىڭ 600 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. ناھىيە بازىرىدا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 318 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. شۇ يىلى 1049 نامرات ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. يېزىلاردا كىرىمى 200 يۈەندىن تۆۋەن نامرات ئائىلىلەر 1990 - يىلىدىكى 2129 دىن 1080 گە چۈشتى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۈلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 35 مىليون 676 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە 268 مىڭ 770 يۈەن مەبلەغ توپلىنىپ، قۇرۇلۇش كۆلىمى 1830 كۋادرات مېتر كېلىدىغان بىر بېتىملار مەكتىپى سېلىندى. بىر يىلدا ستراخۇانىيە شىركىتى ئۈستىگە ئالغان ھەرخىل مال - مۇلۇك ستراخۇانىيە پۇلى 42 مىليون 240 مىڭ يۈەنگە، ئومۇمىي كەسپىي كىرىم 1 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيىدىكى ئادەتتىكىسى ئوتتۇرا مەكتەپ 18 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 17)، ئوقۇغۇچىسى 6718 (مىللىي ئوقۇغۇچى 6583)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 184 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 183)، ئوقۇغۇچىسى 49 مىڭ 110 (مىللىي ئوقۇغۇچى 48 مىڭ 850)؛ ئوتتۇرا تېخنىكۇم بىر، ئوقۇغۇچىسى 90 (ھەممىسى مىللىي ئوقۇغۇچى)؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر. ناھىيە بويىچە 21 تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ناھىيە، يېزا - بازار دوختۇرخانىسى 18 (ئۇيغۇر تىبابەتچىلىك دوختۇرخانىسى بىر)؛ 369 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 665 كېسەل كارىۋىتى بار. ماڭلاي يېزىسىنىڭ ماڭلاي كەنتىدىكى دېھقان روزىباقى ئاخۇن ۋە ئۇنىڭ خوتۇنى تۇرانىساخان دوختۇرخانا قۇرۇلۇشىغا 25 مىڭ يۈەن ئىئانە قىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 13 قېتىم ناھىيىلىك تەھرىكەت يېغىنى، 19 قېتىم يېزا - بازار تەھرىكەت يېغىنى، 114 قېتىم ئاممىۋى تەتقىربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى. 39 قېتىم دېھقان، چارۋىچىلار مۇسابىقىسى ئۈيۇشتۇرۇلدى، مۇسابىقىگە 19 مىڭ 905 ئادەم قاتناشتى. شۇ يىلى دۆلەت تەتقىربىيە كومىتېتى، مىللىي ئىشلار كومىتېتى، يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى، رادىئو - تېلېۋىزىيە مىنىستىرلىكى بىرلىكتە پۈرچاقچى يېزىسىغا «مىللىي ئەنئەنىۋى تەتقىربىيە خىزمىتىدە ئىلغار يېزا» دەپ نام بەردى ھەمدە بۇ يېزىنى تەقدىرلەپ مۇكاپاتلىدى؛ پۈرچاقچى، كۈيا، سايباغ، توغۇلا يېزىلىرى ئاپتونوم رايون بويىچە تەتقىربىيىدە ئىلغار يېزا بولۇپ باھالاندى.

☆ 8 - ئاينىڭ 17 - كۈنى ئاپتونوم رايون بويىچە نۇقتىلىق ھالدا نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش تۈرىدىن بىرى — قاراقاش يېپەكچىلىك فابرىكىسىنىڭ قۇرۇلۇشى باشلاندى. جەمئىي 9 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىدىغان بۇ فابرىكىنىڭ لايىھىدىكى يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 60 تونىا ئاق مەشۇتقا يېتىدۇ.

لى چىڭيۇ

لوپ ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئىلى ئۇيغۇر؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: دۇمەن مىڭ، مۇھەممەتتۇرسۇن ئىمىن، ئابلا تۇردى، ئەن فېڭخۇي (ئايال).

ھاكىمى: جاپپار مۇھەممەت؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: ۋاڭ يەنجى، كامال جامال، ئەخمەت توختى، ۋاڭ شياۋژېن؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: خۇاڭ جىنجۇڭ (3 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى).

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: مۇھەممەتتۇرسۇن روزى؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: لى زۇڭژېن، مەمتىمىن سادىق، مۇھەممەت ئاخۇن ھاجى.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: سايىم خوجى.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: مۇھەممەتسېيىت نۇر.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى لوپ ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 155 مىليون 193 مىڭ 700 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 162 مىليون 807 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 258 مىليون 95 مىڭ 200 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 270 مىليون 189 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 16.3% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 132 مىليون 787 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 140 مىليون 719 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 1% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 5 مىليون 27 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 25 مىليون 954 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 179 مىليون 37 مىڭ 300 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 196 مىليون 953 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 13.46% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 342 مىڭ 500 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 88 مىڭ 409 تونىنا ئاشلىق ئېلىندى؛ ئېلىنغان پاختا 8688 تونىغا يېتىپ، 67.63% ئېشىپ، تارىختا ئەڭ يۇقىرى رېكورت يارىتىلدى؛ جەمئىي 1972 تونىنا ياغلىق دان، 785 تونىنا پىلە غوزىسى ئېلىندى، پىلە غوزىسىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 6 مىليون 249 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ئاپتونوم رايوندىكى ناھىيە، شەھەرلەر بويىچە ئالدىنقى ئورۇنغا ئۆتتى؛ پىلە باقتۇچى ئائىلىلەر تېز كۆپەيىپ 34 مىڭغا يەتتى، شۇ يىلى مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليون 157 مىڭ 400 يۈەن كۆپەيدى. 6063 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يىل ئاخىرىدا 428 مىڭ 358 تۈياق چارۋا قالدى. مۇشۇ بىر يىلدا 3410 تونىنا گۆش، 343 تونىنا قوي يۇڭى، 900 تونىنا سۈت، 660 تونىنا تۇخۇم ئېلىندى. 86 تونىنا بېلىق تۇتۇلدى. ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 25 مىڭ 692 كىلوۋاتقا يەتتى. شۇ يىلى 11 مىڭ 160 تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى. يېزىلاردا ئىشلىتىلگەن توك 2 مىليون 510 مىڭ كىلوۋات سائەتكە يەتتى. ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا 3 مىليون 799 مىڭ 200 يۈەن مەبلەغ سېلىندى (دۆلەت سالغان مەبلەغ 3 مىليون 180 مىڭ يۈەن، شەخسلەر تەييارلىغان مەبلەغ 619 مىڭ 200 يۈەن). 600 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، لوپ ناھىيىسىدىكى باش غول ئۆستەڭنى 3.7 كىلومېتر ئۇزارتىش قۇرۇلۇشى تاماملاندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 24 مىليون 294 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 68.46% ئاشتى.

سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 45 مىليون 269 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 42 مىليون 3000 يۈەن) گە يېتىپ،

1990 - يىلدىكىدىن 35.9% ئاشقى؛ مۇشۇ بىر يىلدا 5 مىليون 524 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 11 مىڭ تونىا سېمونت، 9602 تونىا تەييار سېمونت ماتېرىيالى، 19 مىليون 550 مىڭ دانە خىش، 8422 تونىا ئۆن، 627 تونىا سۇ يېغى ئىشلەپچىقىرىلدى، 1769 تونىا يەم - بوغۇز تەييارلاندى، 5279 تونىا پاختا (ساپ پاختا) چىگىتتىن ئايرىلدى، 15 مىڭ 426 قۇر كېيىم، 5978 كۆتادرات مېتر گىلەم، 68 تونىا مەشۇت، 317 پارچە كۆن - خۇرۇم ئىشلەپچىقىرىلدى. 1991 - يىلى لوپ يېپەكچىلىك فابرىكىسىدا مەشۇتنىڭ ئوتتۇرىچە سۈپىتى ئۆرلەپ $2A^{+01}$گە يەتتى، 4 مىليون 320 مىڭ يۇەن پايدا ئېلىندى، مەھسۇلات قىممىتى 688 مىڭ يۇەن كۆپەيدى، 215 ئادەمنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىش مەسىلىسى ھەل قىلىندى. ئاپتونوم رايون، خوتەن ژىلايىتى ۋە لوپ ناھىيىسى 790 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىپ قۇرغان ناھىيىلىك چىگىتتىن تىۋىت ئايرىش زاۋۇتى قۇراشتۇرۇلۇپ سىناق تەرىقىسىدە ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى؛ ناھىيىلىك ئۆن - ياغ زاۋۇتى 1 مىليون 480 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىپ قۇرغان ياغ تارتىش سېخىمۇ قۇراشتۇرۇلۇپ بولدى. 12 - ئايدا 1 مىليون 627 مىڭ يۇەن مەبلەغ (دۆلەت سالغان مەبلەغ 1 مىليون 1000 يۇەن، ئۆزى تەييارلىغان مەبلەغ 626 مىڭ يۇەن) بىلەن قۇرۇلغان دول يېزىلىق سېتىۋېلىش پونكىتىنىڭ پاختا زاۋۇتى سىناق تەرىقىسىدە ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. مۇشۇ بىر يىلدا جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇككە 9 مىليون 430 مىڭ يۇەن، ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 8 مىليون 450 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىندى. ناھىيە بويىچە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ترانسپورت تارماقلىرى تاشيولدا توشۇغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 2 مىليون 642 مىڭ تونىا/كىلومېتر غا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 470 مىڭ 496 ئادەم/كىلومېتر غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 469 مىڭ 800 يۇەنگە يەتتى.

مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 45 مىليون 210 مىڭ يۇەنگە يەتتى، يۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 17 مىليون 580 مىڭ يۇەن. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 423.28 يۇەن بولدى. ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىسى 5120 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 13 مىليون 35 مىڭ 400 يۇەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى، ناھىيە - بازاردىكى كوللېكتىپ كارخانىلارنىڭ ئىشچى - خىزمەتچىسى 1685 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 2 مىليون 822 مىڭ 200 يۇەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. ناھىيە - بازاردا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 366 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. يېزىلاردا 581 ئائىلىدىكى 2384 ئادەم نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 24 مىليون 237 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 38.3% ئاشتى. ناھىيىدىكى ھەرمىللەت خەلقى ئاپەتكە ئۇچرىغان رايونلارغا 209 مىڭ 400 يۇەن پۇل ئىئانە قىلدى. ناھىيە بويىچە سەككىز ياشانغانلار ساناتورىيىسىگە ئىگە - چاقسىز بوۋاي - مومايدىن 183 ى قوبۇل قىلىندى. يېتىملار پاراۋانلىق ساناتورىيىسىنى قۇرۇش مەقسىتىدە، ناھىيە بويىچە تۇنجى قېتىم پاراۋانلىق ئىشلىرى ئۈچۈن ئىئانە توپلاش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، جەمئىي 125 مىڭ 300 يۇەن ئىئانە توپلاندى. ئىككى پاراۋانلىق كارخانىسىدا 54 ئىشچى - خىزمەتچى (بۇنىڭ 15 ى مېيىپ) ئىشلەيدۇ. ناھىيە بويىچە ستراخوۋانىيە ھۆددىگەرلىك سوممىسى 94 مىليون 283 مىڭ يۇەنگە يەتتى (بۇنىڭ ئىچىدە مال - مۇلۇك ستراخوۋانىيە پۇلى 66 مىليون 5000 يۇەن، تېرىقچىلىق ستراخوۋانىيە پۇلى 11 مىليون 586 مىڭ يۇەن، جىسمانىي جەھەتتىن كاپالەتلەندۈرۈش ستراخوۋانىيە پۇلى 16 مىليون 692 مىڭ يۇەن)؛ شۇ يىلى ستراخوۋانىيە كەسپىنىڭ كىرىمى 684 مىڭ 100 يۇەنگە يەتتى، 236 تۆلەم ئەنزىسى بىر تەرەپ قىلىنىپ، 152 مىڭ يۇەن تۆلەم تۆلەندى.

ناھىيە بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا607تەبىئىي پەن تېخنىكا خادىمى بار (ئوقۇتقۇچىلار بۇنىڭ سىرتىدا). ناھىيىدىكى ئوتتۇرا

مەكتەپ 13 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 12)، ئوقۇغۇچىسى 5601 (مىللىي ئوقۇغۇچى 5475)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 141 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 140)، ئوقۇغۇچىسى 26 مىڭ 985 (مىللىي ئوقۇغۇچى 26 مىڭ 778)؛ بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 175. مۇشۇ بىر يىلدا ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى يېڭىلاش ۋە ئۆزگەرتىشكە 3 مىليون 500 مىڭ 600 يۈەن مەرپ قىلىندى (دۆلەت 2 مىليون 480 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى، بازار - يېزا خەلقى 851 مىڭ 600 يۈەن مەبلەغ توپلىدى، يېزىلار 39 مىڭ 600 يۈەن، مەكتەپلەر 129 مىڭ 400 يۈەن تەييارلىدى)، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ 13 مىڭ 901 كۋادرات مېتر خەتەرلىك ئۆيى يېڭىلاندى ۋە ئۆزگەرتىلدى، يۇنىڭ ئىچىدە يېڭىلانغان مەكتەپ بىناسى 12 مىڭ 169 كۋادرات مېتر. مۇشۇ بىر يىلدا 13 قېتىم ھەرخىل تەنتەربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 2867 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. ناھىيە، يېزا دەرىجىلىك تىببىي داۋالاش - مەھىيە ئاپپاراتىدىن 12 سى، كەسپىي مەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 318 ى، كېسەل كارىۋىتىدىن 475 ى بار.

شى جىنجى

چىرا ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: مۇھەممەتنۇر ئەخمەت؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: فۇ خۇڭشى، مۇھەممەتتۇمۇر تۇردى.

ھاكىمى: يالقۇن قادىر؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: ۋالىڭ شۇۋۇ، ۋالىڭ لىيەنخەي، ئوسمان ھەسەن، تۇرغۇن زاكىر (10 - ئايدا ۋەزىپىگە تەينىلەندى).

سىياسىي كېڭەش 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: مۇھەممەتروزى توختىيۇسۇپ؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ۋالىڭ شۇلى، غازى ئىبراھىم، ئابدۇغېنى دامۇللاھاجى، ئەمەرخان مەخسۇم.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئابدۇراخمان تۇردى.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: مۇھەممەتئوربان توختى.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى چىرا ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 125 مىليون 951 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 111 مىليون 406 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 25.8% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 190 مىليون 141 مىڭ 700 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 178 مىليون 368 مىڭ 800 يۈەن) گە يېتىپ، 25.55% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 109 مىليون 746 مىڭ 400 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 85 مىليون 14 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 23.8% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 3 مىليون 99 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 20 مىليون 416 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 136 مىليون 291 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 129 مىليون 602 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.11% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 291 مىڭ 800 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 60 مىڭ 116 تونا ئاشلىق، 1137 تونا ياغلىق دان، 3398 تونا پاختا (ساپ پاختا)، 208.5 تونا پىلە ئوزىسى ئېلىندى. شۇ يىلى 4814 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يىل ئاخىرىدا 408 مىڭ 622 تۈياق چارۋا قالدى؛ شۇ يىلى 128 مىڭ 200 تۈياق تاۋار چارۋا سېتىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 503 تونا قوي يۇڭى، 1.67 تونا ئۆچكە تىۋىتى، سەككىز تونا تۆگە يۇڭى، 121 مىڭ

356 پارچە قوي - ئۆچكە تېرىسى، 4300 پارچە كالا تېرىسى قېلىندى. «بوستان» پېزىسىدا سۇ پېتىشمەسلىك مەسلىسىنى تۈپتىن ھەل قىلىش ئۈچۈن، 5 - ئاينىڭ 10 - كۈنى 1100 مېترلىق سۇ باشلاش تەشمىسى قېزىپ پۈتتۈرۈلدى، بۇ قۇرۇلۇشقا جەمئىي 1 مىليون 728 مىڭ ئىش كۈنى سەرپ قىلىنىپ، 650 مىڭ كۇب مېتر توپا - تاش قېزىلدى، تەشمىگە 2728.3 كۇب مېتر تاش ياتقۇزۇلدى؛ سۇغىرىلىدىغان ئېتىز كۆلىمى 10 مىڭ مو كېڭەيتىلدى. پېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 10 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 1.18 %1 ئاشتى؛ ئالغان پايدىسى 1 مىليون 427 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ساناقەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 31 مىليون 858 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 29 مىليون 30 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 23.7 % ئاشتى. مۇشۇ يىل 3 مىليون 70 مىڭ 800 كىلوۋات سائەت توك، 5144 تونىا ئۇن، 344 تونىا ياغ ئىشلەپچىقىرىلدى، 3579 تونىا پاختىنىڭ چىگىتى ئايرىلدى. شۇ يىلى داۋاملىق ياسالغان خوتەن بىلەن چىرا ئارىلىقىدىكى 110 كىلوۋولتلىق توك يەتكۈزۈش - بېسىم ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى قاتارلىق تۈرلەرگە جەمئىي 16 مىليون 14 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. مۇشۇ يىل يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 2 مىليون 929 مىڭ تونىا/كىلو مېتر غا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 13 مىليون 267 مىڭ ئادەم/كىلومېتر غا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 464 مىڭ 400 يۈەنگە يەتتى.

مۇشۇ يىل يىلدا ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 34 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 9 مىليون 910 مىڭ يۈەن. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە يىللىق ساپ كىرىمى 450 يۈەندىن توغرا كەلدى. ناھىيە بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 3443 بولۇپ، مۇشۇ يىل يىلدا 9 مىليون 69 مىڭ 900 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. شۇ يىلى ناھىيە بازىرىدا ئىش كۈتۈپ تۇرغانلاردىن 26 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى؛ يېزىلاردا 464 ئائىلىدىكى 3747 ئادەمنىڭ كېسىمى پۈتۈن، قورسىقى توق بولۇش مەسلىسى ھەل قىلىندى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۈلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 16 مىليون 413 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شۇ يىلى 40 يۈرۈش قۇياش ئېنېرگىيىسى توك مەنبە تاختىسى قۇراشتۇرۇلدى. ناھىيىلىك سىتراخۇانىيە شىركىتىنىڭ سىتراخۇانىيە ھۆددىگەرلىك سوممىسى 31 مىليون 255 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ 447 ئائىلە ئائىلە مال - مۈلكى سىتراخۇانىيىسىگە، 1832 كىشى جىسمانىي جەھەتتىن كاپالەتلەندۈرۈش سىتراخۇانىيىسىگە قاتناشتى؛ 1991-يىلى 88 تۈلەم ئەنزىسى بىر تەرەپ قىلىنىپ، 131 مىڭ 833 يۈەن تۈلەم تۈلەندى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانا ۋە كەسپىي ئورۇنلاردا 535 پەن - تېخنىكا خادىمى بار (ئوقۇتقۇچىلار بۇنىڭ سىرتىدا). ناھىيىدىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ ئون (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ توققۇز)، كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئۈچ، ئادەتتىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 98 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 96)، ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 5147 (مىللىي ئوقۇغۇچى 5007)، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 14 مىڭ 653 (مىللىي ئوقۇغۇچى 14 مىڭ 431). شۇ يىلى ماڭارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 3 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى (دۆلەت 1 مىليون 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى، جەمئىيەتتىن 1 مىليون 200 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلاندى). ناھىيە بويىچە 14 تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 251 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 279 كېسەل كارىۋىتى بار. 1991 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئۆسمۈرلەر چېلىشىش تەنھەرىكەت يىغىندا چىرا ناھىيىسىنىڭ تەنھەرىكەتچىلىرى بىر ئالتۇن مېدال، بىر كۈمۈش مېدال ئالدى. بىر يىلدا ئىككى قېتىم دېھقان - چارۋىچىلار تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆيۈشتۈرۈلدى، 916 كىشى مۇسابىقىگە قاتناشتى.

☆ 1 - ئايدا ناھىيىلىك پارتكوم بىلەن ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى «چىرا ناھىيىسىنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئون يىللىق ئومۇمىي پىلانى» ۋە 8-بەش يىللىق پىلانىنى تۈزۈپ چىقتى ھەمدە «يېزا ئىگىلاھانىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشقا دائىر بىرقانچە مەسىلە توغرىسىدا قارار (لايىھە)» چىقاردى.

☆ 8 - ئايدا مەملىكەتلىك كۆكەرتىش كومىتېتى، ئورمانچىلىق مىنىستىرلىكى، كادىرلار مىنىستىرلىكى چىرا ناھىيىسىگە «مەملىكەت بويىچە قۇمنى تىزگىنلەشتە ئىلغار ئورۇن» دەپ نام بەردى.

چېن شېڭژېن

كېرىيە ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئەيسا ئىبراھىم؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: يۆ بولىن، ئەيسا نۇر.

ھاكىمى: ئابدۇراخمان قۇربان؛ مۇئاۋىن ھاكىملىرى: سۈك شىنجىيەن، ئابدۇللا قۇربان، فۇ چۈڭچېك، ئەيسا توختى؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: جۇ گۈاڭرۇي.

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: گاۋ لىمىن (ناھىيىلىك پارتكوم شۇجىسى، قوشۇمچە ئۆتەيدۇ)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: مۇھەممەتروزى باۋۇدۇن، سېن يۈنشى، يۈسۈپ سەلەي، تۇرسۇن قادىر، ئابلىز ھاجى.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: مۇھەممەتجان غوپۇر.

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: مۇھەممەتروزى تۇرسۇن.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى كېرىيە ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 122 مىليون 619 مىڭ 700 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 157 مىليون 979 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 10.3% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 177 مىليون 931 مىڭ 100 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 232 مىليون 350 مىڭ 700 يۈەن) گە يېتىپ، 18.7% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 106 مىليون 980 مىڭ 800 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 145 مىليون 46 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 12.5% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 3 مىليون 855 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 23 مىليون 419 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 127 مىليون 151 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 183 مىليون 239 مىڭ 500 يۈەن) گە يېتىپ، 8% ئاشتى. ناھىيە بويىچە 316 مىڭ 300 مو تېرىلغۇ يەر بار. مۇشۇ بىر يىلدا 84 مىڭ 376 تونا ئاشلىق، 4866 تونا پاختا، 555 تونا ياغلىق دان، 119.1 تونا پىلە غوزىسى ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 521 مىڭ 700 تۈياق چارۋا قالدى؛ شۇ يىلى 195 مىڭ 600 تۈياق چارۋا قولدىن چىقتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاۋار چارۋا 122 مىڭ 200 تۈياق. مۇشۇ بىر يىلدا 3373 تونا گۆش، 538 تونا قوي يۇڭى ئېلىندى، 3503 مو يەردە ئىمارەت ئورمىنى، 1779 مو يەردە ئېتىز - ئېرىق ئىمارەت ئورمىنى، 1473 مو يەردە قۇمنى تۇراقلاشتۇرۇش ئورمىنى يېتىشتۇرۇلدى، 1 مىليون 462 مىڭ تۈپ كۆچەت تىكىلدى؛ 3000 كۇب مېتر ياغاچ كېسىلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 16 مىڭ 947 تونا مۆل ئۇزۇم ئېلىندى، 3596 تونا ئۈزۈم قۇرۇتۇلدى. 56 تونا بېلىق تۇتۇلدى. ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا دۆلەت 2 مىليون 680 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى، يەرلىك ئورۇن ئۈزى 10 مىليون 851 مىڭ 500 يۈەن تەييارلىدى (ئەمگەك كۈچى سەرپىياتىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە). ناھىيە بويىچە 1

مىليون 242 مىڭ 300 ئىش كۈنى سەرپ قىلىنىپ، 7 مىليون 319 مىڭ 400 كۇب مېتر توپلىتاش قېزىلدى. 31 مىڭ 100 مو ئېتىزتۈزلەندى، 19.8 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى ئېرىق - ئۆستەڭ سۇ سىڭدۈس قىلىپ ياسالدى، ئېرىق - ئۆستەڭلەرنىڭ سۇ سىڭدۈسلىك كوئېففىتسېنتى 0.7 دىن 0.95 كە ئۆرلەپ، 4 مىليون 290 مىڭ كۇب مېتر سۇ تېجەپ قېلىندى؛ شاللىقلاردا 260 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا 221 زىمكەش چېچىلدى؛ «كوئىنلۇن» ئۆستىگىنىڭ بېشىنى قايتا ياساش قۇرۇلۇشىنىڭ «ئۇچىنچى تۇتاشتۇرۇش» بىرنى تەكشىلەش» بويىچە ئالدىنقى قارارلىق قۇرۇلۇشى تاماملاندى؛ 58.8 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى كونا غول ئۆستەڭ، كەلكۈن باشلاش ئۆستىگى رېمونت قىلىندى، كەلكۈن باشلاش ئۆستىگىنىڭ تۆت چوشۇرگىسى ئوڭشالدى؛ 11 مىڭ 282 مو بوز يەر ئېچىلىپ، 3030 موسى ئاساسىي جەھەتتىن يۇرۇشلەشتۇرۇلدى؛ 30 مىڭ 622 مو تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىز ئۆزگەرتىلدى. شۇ يىلى كېرىيە ناھىيىسى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشى بويىچە «تەكرىتاغ لوڭقىسى» مۇسابىقىسىدە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 7454 تونىا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى، يېزىلاردا ئىشلىتىلگەن توك 2 مىليون 510 مىڭ كىلوۋات سائەتكە يەتتى. دۆلەت كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش - سۇنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشىغا 542 مىڭ 500 يۈەن مەبلەغ سالدى، ئىككى يېزا، بىر بازارنىڭ كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش، سۇنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشى تاماملاندى، ئىككى سۇ زاۋۇتى، ئىككى سۇ مۇنارىسى ياسالدى، 21 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا تۇرۇبا ياتقۇزۇلدى، تۇرۇبىلارنىڭ تارقىلىش كۆلىمى 10.12 كۋادرات كىلومېترغا يەتتى، شۇنىڭ بىلەن 47 مىڭ ئادەم، 146 مىڭ چارۋىنىڭ سۇ ئىچىش شارائىتى ياخشىلاندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 11 مىليون 85 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 8.18% ئاشتى. ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 23 مىليون 980 مىڭ يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 24 مىليون 170 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 15.7% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 8 مىليون كىلوۋات سائەت توك، 3 مىليون 70 مىڭ دانە خىش، 607 تونىا تۆز ئىشلەپچىقىرىلدى، 2415 تونىا پاختا (ساپ پاختا) چىگىتتىن ئايرىلدى؛ ناھىيىلىك ئاشلىق ئىدارىسىنىڭ ئۆن زاۋۇتى 2612 تونىا ئۆن تارتتى، 1209 تونىا شال ئاقلىدى، 491 تونىا سۇ يېغى تارتتى، 871 تونىا يەم - بوغۇز تەييارلىدى. ناھىيە بويىچە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 30 مىليون 620 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. خەلق باشقۇرۇش، ھۆكۈمەت ياردەم بېرىش ئۆسۈلى بىلەن بېغى باغ، ئاچچان يېزىلىرىدا 66 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يولغا ئاسفالت يانقۇزۇلدى. ناھىيە بويىچە ترانسپورت شىركىتى توشۇغان يولۇچى 70 مىڭ 300 ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 8 مىليون 667 مىڭ ئادەم/كىلومېترغا، توشۇلغان يۈك مىقدارى 2500 تونناغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 2 مىليون 281 مىڭ 300 تونىا/كىلومېترغا يەتتى. پوچتا - تېلېگراف كەسىپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 551 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 38 مىليون 360 مىڭ يۈەن (يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 13 مىليون 200 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 433.3 يۈەن بولدى. ناھىيە بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئور ۋنلاردا ئىشلەيدىغان يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 5187 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 12 مىليون 481 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئور ۋنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 680 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 1 مىليون 216 مىڭ 400 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 22 مىليون 738 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 1991 - يىلى ناھىيە بويىچە نامرات ئائىلىلەرگە ئۇچ خىل يار -

يۆلەك بولۇش ئوبوروت پۇلىدىن 3 مىليون 994 مىڭ يۈەن تارقىتىپ بېرىلدى؛ گوۋۇيۈەن تەرەققىيات ئىشخانىسىنىڭ «كىيىم - كېچەك، بېمەك - ئىچمەكنى ھەل قىلىش قۇرۇلۇشى»نى يولغا قويۇش تۈرلىرىنىڭ بىرى بولغان «يوپۇرماق گۆھىرى»نى كېڭەيتىشنىڭ ئۇنۇمى كۆرۈنەرلىك بولدى، بۇنىڭدىن 4 مىليون 385 مىڭ يۈەنلىك قىممەت ئارتۇق يارىتىلىپ، ساپ كىرىم 4 مىليون 160 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە 15 يېزا (بازار) دا دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئۆزىنى قۇتقۇزۇش زاپاس ئاشلىق ھەيئىتى قۇرۇلۇپ، 889.5 تونىنا ئاشلىق توپلاندى. شۇ يىلى ناھىيە بويىچە 324 ئائىلىدىكى 1487 ئادەم نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. ناھىيىلىك ئەمگەك مۇلازىمىتى شىركىتىنىڭ ئىش كۈنۈپ تۇرغانلاردىن 334 كىشىنى، ئەمگەك - كادىرلار تارماقلىرى 51 كىشىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇردى. ناھىيىدىكى بەش ياشانغانلار ساناتوريىسىدە ئىگە - چاقسىز 29 بوۋاي - مومايغا بېقىلماقتا. يىللىق ستراخۇانىيە ئومۇمىي كىرىمى 1 مىليون 170 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 380 مىڭ يۈەنلىك تۆلەم بىر تەرەپ قىلىندى، تۆلەم تۆلەش نىسبىتى 30% بولدى.

ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا 776 پەن - تېخنىكا خادىمى بار (مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇتقۇچىلىرى بۇنىڭ سىرتىدا)، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بارلار تۆت. مۇشۇ بىر يىلدا ئۆستۈرۈش تېپىدىكى ئۆگىنىشلەر ئارقىلىق پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن يېزا باشلىقلىرى، ئۆسۈملۈك ئاسراش ماشىنىلىرىنىڭ زىيىنىدىن مۇداپىئە كۆرگۈچىلەر، كەنت دەرىجىلىك بوغالتىرلار، شال تېرىغۇچى كەسپىي ئائىلىلەر، پىلىچىلىك يېتەكچىلىرى، كەسپىي سۈ قۇرۇلۇش تېخنىكلىرى، يېزا ئىقتىساد خادىملىرىدىن 920 كىشى، ئومۇملاشتۇرۇش تېپىدىكى 11 كەسىپتە 49 مىڭ 852 ئادەم (قېتىم) تەربىيىلەندى؛ 23 خىل يېڭى تېخنىكا كېڭەيتىلدى. ناھىيىدىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 101 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 100)، ئوقۇغۇچىسى 26 مىڭ 872 (مىللىي ئوقۇغۇچى 26 مىڭ 704)؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 18 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 17)، ئوقۇغۇچىسى 4729 (مىللىي ئوقۇغۇچى 4577)؛ يېزا ئىگىلىك ئوتتۇرا مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 160 (ھەممىسى مىللىي ئوقۇغۇچى)؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 1303 (مىللىي ئوقۇتقۇچى 1257). شۇ يىلى ماتارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 400 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، ناھىيە بويىچە 192 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلىنىپ، 26 مەكتەپنىڭ 10 مىڭ 280 كۋادرات مېتر خەتەرلىك ئۆيى يېڭىلاندى. ناھىيە بويىچە 20 دوختۇرخانا، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكىتى، شىپاخانا، 300 مەھىيە كەسپىي تېخنىكا خادىمى، 328 كېسەل كارىۋىتى بار (يېزا - بازار شىپاخانىلىرىنىڭ كېسەل كارىۋىتى 158). مۇشۇ بىر يىلدا ھەرقايسى يېزا (بازار) لار 46 قېتىم تەنھەرىكەت يىغىنى ئۆتكۈزدى، مۇسابىقىگە 2337 ئادەم قاتناشتى، مۇسابىقىنى 83 مىڭ ئادەم (قېتىم) كۆردى. 1991 - يىلى ناھىيە ئۆزى 176 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلاپ، كۆلىمى 77 مىڭ 256 كۋادرات مېتر كېلىدىغان بىر تەنتەربىيە مەيدانى ياسىدى.

☆ 7 - ئايدا داۋاملىق ياسلىۋاتقان تۆر — كېرىيە ناھىيىلىك يۈك ئۆچ فابرىكىسى ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتىنىڭ تەستىقى بىلەن كېرىيە ناھىيىلىك يېپەكچىلىك فابرىكىسىغا ئۆزگەرتىلدى.

جاك مىڭلى

نىيە ناھىيىسى

خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: مۇھەممەتروزى مەخسۇم؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: لى باۋچياڭ (7 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، توختىخان توختى، ھاكىمى: ئېزىز مەتسەيدى؛ مۇئاۋىن

ھاكىملىرى: چى جىڭجى، مۇھەممەتقاسىم مۇھەممەتنىياز، سۇلايمان تۇردى، جىڭ شۆچىڭ؛ پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى: نۇرئەخمەت.

سىياسىي كېڭەش 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: مۇھەممەتيۇسۇپ ئىمىن؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: قاسىم تۇردى، تيەن ۋېيشىن (11 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، مۇھەممەتسىدىق قارى، چىن خۇاچۇەن، جياڭ شيەنشى.

خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئابدۇلىمىت تۇردى (قىرغىز).

خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: سەيدى ھاشىم.

ئىجتىمائىي ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

1991 - يىلى نىيە ناھىيىسىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 27 مىليون 223 مىڭ 600 يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 28 مىليون 297 مىڭ 100 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 5.4% ئاشتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 43 مىليون 642 مىڭ 600 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 43 مىليون 402 مىڭ 200 يۈەن) گە يېتىپ، 27.5% ئاشتى؛ مىللىي دارامەت 27 مىليون 73 مىڭ 400 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 26 مىليون 747 مىڭ 100 يۈەن) گە يېتىپ، 31.6% ئاشتى. ئومۇمىي مالىيە كىرىمى 973 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي چىقىم 10 مىليون 426 مىڭ يۈەن بولدى.

ناھىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 29 مىليون 355 مىڭ 500 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 27 مىليون 964 مىڭ 600 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 13.9% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە چارۋىچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 12 مىليون 580 مىڭ 700 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 11 مىليون 241 مىڭ 300 يۈەن). ئېلىنغان ئاشلىق 12 مىڭ 159 توننىغا يېتىپ، 4.04% ئاشتى؛ ساپ پاختا 221 توننىغا يېتىپ، 207.8% ئاشتى؛ ياغلىق دان 306 توننىغا يېتىپ، 5.81% ئاشتى؛ 716 توننا ھەرخىل مېۋە ئېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۈزۈم 141 توننا؛ 4.9 توننا پىلە غوزىسى ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 214 مىڭ 300 تۇياق چارۋا قالدى، شۇ يىلى 82 مىڭ 900 تۇياق چارۋا قولدىن چىقتى، بۇنىڭ ئىچىدە تاۋار چارۋا 49 مىڭ تۇياق. مۇشۇ بىر يىلدا 1337 توننا گۆش ئېلىندى، 92 مىڭ 500 پارچە تېرە، 173 توننا يۇڭ - تىۋىت سېتىۋېلىندى. شۇ يىلى 1432 مو يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 879 كۇب مېتر ئەن ياغاچ كېسىلدى. يەتتە توننا بېلىق تۇتۇلدى. شۇ يىلى يېزا ئىگىلىك ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 990 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت سالغان مەبلەغ 570 مىڭ يۈەن، ناھىيە ئۆزى تەييارلىغان مەبلەغ 420 مىڭ يۈەن. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 3 مىليون 30 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 26.78% ئاشتى.

ناھىيە بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليون 767 مىڭ 100 يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا 2 مىليون 967 مىڭ 300 يۈەن) گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 16.5% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا 491 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 1711 توننا ئۇن، تۆت توننا سۇ يېغى، 665.7 توننا يەم - بوغۇز، 17 توننا پېچىنە - پىرەنىك، 2570 قۇر كىيىم، 4 مىليون 210 مىڭ دانە خىش، 591.5 توننا ھاك، 15.7 توننا ئاق ھاراق، 3109 دانە قاڭالتىر بۇيۇم، 100.5 كۋادرات مېتر گىلەم، 425 گرام ئالتۇن ئىشلەپچىقىرىلدى. ناھىيە بويىچە تاشيولدا توشۇلغان يۈك مىقدارى 2760 توننىغا، ناھىيە ئىچىدە توشۇلغان يۈك مىقدارى 31 مىڭ 800 توننىغا، توشۇلغان يولۇچى 33 مىڭ 700 ئادەم (قېتىم) گە، ترانسپورت كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 610 مىڭ 700 يۈەنگە، پوچتا - تېلېگراف كەسپىنىڭ ئومۇمىي تىجارەت سوممىسى 185 مىڭ 400 يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش

ئومۇمىي سومىسى 14 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 10.4% ئاشتى؛ بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سومىسى 2 مىليون 220 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 126.53% ئاشتى. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 2846 بولۇپ، مۇشۇ بىر يىلدا 6 مىليون 470 مىڭ 200 يۈەن ئىش ھەققى تارقىتىلدى. ناھىيە بازىرى ئاھالىلىرىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئوتتۇرىچە يىللىق كىرىمى 939.38 يۈەنگە يەتتى. يېزىلاردا كىشى بېشىغا 428.12 يۈەندىن ساپ كىرىم توغرا كەلدى. بازار - يېزىلاردا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۈلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 14 مىليون 498 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 509.13 يۈەندىن توغرا كەلدى. شۇ يىلى 254 ئائىلىدىكى 1286 ئادەم نامراتلىقتىن قۇتۇلدى.

ناھىيە بويىچە 31 كىشىنىڭ ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بار (ئوقۇتقۇچىلار بۇنىڭ سىرتىدا)، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك ئۇنۋانى بارلار ئىككى. ناھىيىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ سەككىز (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ يەتتە)، ئوقۇغۇچىسى 1434 (مىللىي ئوقۇغۇچى 1239)؛ مىللىي كەسپىي تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 27 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 25)، ئوقۇغۇچىسى 4220 (مىللىي ئوقۇغۇچى 3890). ئىككى دوختۇرخانا (بىر ئۇيغۇر تىبابەت دوختۇرخانىسى)، بىر سەھىيە - يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكىتى، بەش يېزا شىپاخانىسى، 27 كەنت ساقلىقنى ساقلاش پونكىتى، 140 كېسەل كارىۋىتى، 223 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، بەش يېزا مەدەنىيەت پونكىتى، بەش يازلىق كىنوخانا، بىر تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، ئىككى يەر ئۈستى قوبۇل قىلىش پونكىتى بار.

☆ 4 - ئاينىڭ 16 - كۈنى سائەت 17 دىن 45 مىنۇت ئۆتكەندە، ناھىيە بازىرىدا ئون مىنۇت پۇرچاقتەك چوڭ مۆلدۈر ياغدى؛ شۇ كۈنى جەنۇبتىكى تاغلىق رايوندا قاتتىق قار يېغىپ، تاغ جىلغىلىرىدا قارنىڭ قېلىنلىقى تەخمىنەن بىر مېتردىن يەتتى، 10 مىڭدىن ئارتۇق قوي - ئۆچكە قاردا كۆمۈلۈپ قالدى، بۇ، ئاز كەم 30 يىل ئىچىدە كەمدىن كەم كۆرۈلگەن ئەھۋال. بۇ قېتىمقى قار ئاپىتىدە 4000 دىن ئارتۇق قوي - ئۆچكە ئۆلدى، بىۋاستە ئىقتىسادىي زىيان 150 مىڭ يۈەندىن ئېشىپ كەتتى.

جۇ باۋپۇ

ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى

شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىنىڭ مەسئۇللىرى

ج ك پ شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى كومىتېتىنىڭ 1 - شۇجىسى: سۇڭ خەنلياڭ (قوشۇمچە ئۇستىگە ئالغان)؛ شۇجىسى: گوگاڭ؛ مۇئاۋىن شۇجىسى: لىيۇ شۇاڭچۇەن؛ دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى: سۇڭ خەنلياڭ، گوگاڭ، لىيۇ شۇاڭچۇەن، جاڭ خېڭ، ۋېن كېشياۋ، ئىسمائىل مەخسۇت، لى شۇجۇەن، جۇ شېڭتاۋ، تيەن خۇيمىن.

شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىنىڭ 1 - سىياسىي كومىسسارى: سۇڭ خەنلياڭ (قوشۇمچە ئۇستىگە ئالغان)؛ سىياسىي كومىسسارى: گوگاڭ؛ سىلىڭيۇەنى: لىيۇ شۇاڭچۇەن؛ مۇئاۋىن سىلىڭيۇەنلىرى: جاڭ خېڭ، ۋېن كېشياۋ، لوچۇەنيۇەن، بوتاي كۇپەن (قازاق)، لى چى؛ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارلىرى: ئىسمائىل مەخسۇت، لى شۇجۇەن، نى خاۋمېي (ئايال).

مەسلىھەتچىلەر گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى: چېن شى؛ مۇئاۋىن گۇرۇپپا باشلىقلىرى: جاۋيۇجېڭ، شيې گاۋجۇڭ، زېڭ جىفۇ، يۇجېڭدۇڭ؛ مەسلىھەتچىلەر: ماۋنەيشۇن، ۋاڭ شۇچېن، لىن يۇڭيى، ليۇبىڭجېن، شى جى، پېڭ شۇچېڭ.

ئىنتىزام تەكشۇرۇش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: جۇشېڭتاۋ (3 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)؛ مۇئاۋىن شۇجىسى: ليۇ يۇڭچاڭ.

ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى بىڭتۇەن شۆبە مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى: ئىبراھىم يۇسۇپ؛ مۇئاۋىن مەھكىمە باشلىقلىرى: چېڭ خەيجياڭ، چىن چاڭپىڭ (9 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى).

بىڭتۇەن تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: گوشۇسېن؛ مۇئاۋىن باش تەپتىشلىرى: ۋاڭ يەنۋۇ، شيې دېفېڭ.

ئومۇمىي ئەھۋالى

بىڭتۇەننىڭ 1991 - يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇسى 2 مىليون 168 مىڭ 400گە يېتىپ، 1990-يىلدىكىدىن 1.2% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئەرلەر 1 مىليون 123 مىڭ 500، ئاياللار 1 مىليون 44 مىڭ 900. خەنزۇلار 1 مىليون 918 مىڭ، ئاز سانلىق مىللەتلەر نوپۇسى 240 مىڭ 400، يېزا ئىگىلىك نوپۇسى 1 مىليون 145 مىڭ 200.

يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى سانى تۇنجى قېتىم 1 مىليوندىن ئۆتۈپ، 1 مىليون 9600گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 4% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 975 مىڭ 600گە يېتىپ، 4.3% ئاشتى؛ كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچى 34 مىڭ بولۇپ، 3.7% ئازايدى. توختاملىق ئىشچى 66 مىڭ 400گە يېتىپ، 4.2% ئاشتى.

1991 - يىلى بىڭتۇەن بويىچە 21 مىڭ 800 بوۋاق تۇغۇلدى. تۇغۇلۇش نىسبىتى 10.1‰، ئۆلۈش نىسبىتى 3.9‰، نوپۇسنىڭ تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى 6.2‰ بولدى.

مۇشۇ بىر يىلدا مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 5 مىليارد 133 مىليون يۇەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 6.8% ئاشتى[1]؛

---

① بۇ قىسىمدا ئىشلىتىلگەن مۇتلەق سانلار ھازىرقى باھا بويىچە ھېسابلاندى، ئېشىش نىسبىتى 1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى.

مىللىي دارامەت 4 مىليون 680 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 5.6% ئاشتى؛ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 12 مىليارد 276 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 13.2% ئاشتى. سانائەت، يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 9 مىليارد 862 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 12% ئاشتى؛ ئۇنىۋېرسال پايدا 294 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 40.7% ئاشتى.

1. يېزا ئىگىلىكى

يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 4 مىليارد 124 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 4.5% ئاشتى.

تېرىقچىلىق ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 474 مىليون يۈەنگە يەتتى. دېھقانچىلىق زىرائەتلىرى تېرىلغۇ كۆلىمى 12 مىليون 117 مىڭ موغا يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 405 مىڭ مو، يەنى 3.5% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاشلىق زىرائەتلىرى تېرىلغۇ كۆلىمى 5 مىليون 67 مىڭ مو بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 8.2% ئازايدى، ئاشلىق زىرائەتلىرى تېرىلغۇ كۆلىمى دېھقانچىلىق زىرائەتلىرى تېرىلغۇ كۆلىمىنىڭ 41.8 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى؛ ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلغۇ كۆلىمى 5 مىليون 170 مىڭ 500 مو بولۇپ، 18.4% ئاشتى، ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلغۇ كۆلىمى دېھقانچىلىق زىرائەتلىرى تېرىلغۇ كۆلىمىنىڭ 42.7 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى؛ باشقا زىرائەتلەر تېرىلغۇ كۆلىمى 1 مىليون 879 مىڭ 500 مو بولۇپ، 2.8% ئاشتى، باشقا زىرائەتلەر تېرىلغۇ كۆلىمى دېھقانچىلىق زىرائەتلىرى تېرىلغۇ كۆلىمىنىڭ 15.5 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى. ئىقتىسادىي زىرائەتلەر ئىچىدە، كېۋەز تېرىلغۇ كۆلىمى 3 مىليون 183 مىڭ مو بولۇپ، 24.8% ئاشتى؛ قىزىلچا تېرىلغۇ كۆلىمى 460 مىڭ 500 مو بولۇپ، 5.5% ئاشتى؛ ياغلىق زىرائەت تېرىلغۇ كۆلىمى 1 مىليون 222 مىڭ 500 مو بولۇپ، 2.3% ئاشتى.

ئاساسلىق زىرائەتلەرنىڭ مەھسۇلاتى مۇنداق بولدى: ئېلىنغان ئومۇمىي ئاشلىق 1 مىليون 346 مىڭ 400 تونا (بۇنىڭ ئىچىدە بۇغداي 815 مىڭ 700 تونا، شال 197 مىڭ تونا، قاراقاشلىق 330 مىڭ 300 تونا، سېرىق پۇرچاق 3400 تونا) بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 24.1% ئازايدى؛ پاختا 233 مىڭ 700 تونىغا يېتىپ، 20% ئاشتى؛ ياغلىق دان 99 مىڭ 400 تونىغا يېتىپ، 12.1% ئاشتى؛ قىزىلچا 903 مىڭ 600 تونا بولۇپ، 1.7% ئازايدى؛ قۇلماق 7800 تونىغا يېتىپ، 6.1% ئاشتى؛ قارا گازىر 16 مىڭ 500 تونىغا يېتىپ، 102.9% ئاشتى؛ قوغۇن - تاۋۇز 332 مىڭ 800 تونىغا يېتىپ، 2.6% ئاشتى؛ مېۋە - چېۋە 84 مىڭ 900 تونىغا يېتىپ، 0.8% ئاشتى.

دېھقانچىلىق تاۋارلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى نىسبىتى 79.5%كە يېتىپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 2.3 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى. سېتىپ بېرىلگەن ئاشلىق 851 مىڭ 300 تونا بولۇپ، 14.4% ئازايدى، تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى 59.5% بولدى؛ سېتىپ بېرىلگەن پاختا 228 مىڭ 500 تونىغا يېتىپ، 21.2% ئاشتى؛ تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى 97.8% بولدى؛ سېتىپ بېرىلگەن ياغلىق دان 81 مىڭ 200 تونىغا يېتىپ، 11.5% ئاشتى، تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى 81.7% بولدى؛ سېتىپ بېرىلگەن گۆش 32 مىڭ تونىغا يېتىپ، 2.2% ئاشتى، تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى 67.5% بولدى.

ئورمانچىلىق ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 57 مىليون يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا بەرپا قىلىنغان ئورمان كۆلىمى 127 مىڭ 500 موغا يېتىپ، 1990-يىلىدىكىدىن 18.7% ئاشتى. يىل ئاخىرىدىكى ئورمان بەرپا قىلىنغان ئەمەلىي يەر كۆلىمى 1 مىليون 350 مىڭ موغا يەتتى. سالا ئېتىزلىرى ئورمان بىلەن تورلاشتۇرۇلغان تۈەن - مەيدان 101گە يېتىپ، 1990-يىلىدىكىدىن توققۇزى ئاشتى.

چارۋىچىلىق تەبىئىي ئاپەت ۋە باھانىڭ تەسىرى بىلەن چارۋىچىلىق داۋاملىق تۆۋەنلىدى. مۇشۇ بىر يىلدا چارۋىچىلىق ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 473 مىڭ يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلىدىكىدىن 3.1% ئازايدى. يىل ئاخىرىدا قالغان چارۋا سانى 3 مىليون 47 مىڭ 800 تۇياق بولۇپ، 7.9% ئازايدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئېلىنغان ئومۇمىي گۆش مىقدارى 47 مىڭ 400 تونىغا يېتىپ، 0.6% ئاشتى؛ ئېلىنغان قوي

يۈڭى 7800 توننا بولۇپ، 7.7% ئازايدى؛ ئېلىنغان سۈت 46 مىڭ 600 توننىغا يېتىپ، 7.2% ئاشتى. يىل ئاخىرىدا قالغان ئۆي قۇشلىرى 3 مىليون 760 مىڭ 800گە يېتىپ، 3.7% ئاشتى؛ مۇشۇ بىر يىلدا 16 مىڭ توننا تۇخۇم ئېلىندى، ئېلىنغان تۇخۇم 4.1% ئاشتى.

بېلىقچىلىق مۇشۇ بىر يىلدا ئېلىنغان سۇ مەھسۇلاتى 7700 توننىغا، ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 29 مىليون يۈەنگە يەتتى.

يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي قۇۋۋىتى 1مىليون 262مىڭ 200 كىلوۋاتقا يېتىپ، 1990-يىلدىكىدىن 5.6% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكى تراكتور 10 مىڭ 800، كىچىك تىپتىكى تراكتور ۋە قول تراكتورى 13 مىڭ 400، توختام سۇلارنى چىقىرىۋېتىش ۋە سۇغىرىشقا ئىشلىتىلىدىغان ماشىنىلارنىڭ قۇۋۋىتى 146 مىڭ كىلوۋات، يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان يۈك ئاپتوموبىلى 2700. ئۇنۇملۇك سۇغىرىش كۆلىمى 13 مىليون 359 مىڭ مو بولۇپ، تېرىلغۇ كۆلىمىنىڭ 93.6 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى؛ مۇشۇ بىر يىلدا ئىشلىتىلگەن خىمىيىۋى ئوغۇت (ئەمەلىي ئوغۇت مىقدارى) 408 مىڭ 900 توننىغا يېتىپ، 9.8% ئاشتى؛ يېزا ئىگىلىكىگە ئىشلىتىلگەن سۇلياۋ يوپۇق (ئادەتتىكى يوپۇققا سۇندۇرۇپ ھېسابلاندى) 15 مىڭ 200 توننا بولۇپ، 25.9% ئازايدى؛ دېھقانچىلىق مەيدانلىرىدا سەرپ قىلىنغان توك مىقدارى 584 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ، 19.9% ئاشتى. يېزا ئىگىلىكىگە ئىشلىتىلىدىغان 15 ئايروپىلان مۇشۇ بىر يىلدا ئورۇندىغان مەشغۇلات كۆلىمى 2 مىليون 568 مىڭ موغا يەتتى.

ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشى مۇشۇ بىر يىلدا 480 مىڭ مو بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈلدى ۋە تېرىلماي تاشلىنىپ قالغان يەر دېھقانچىلىققا قايتۇرۇپ كېلىندى، 600 مىڭ مو ئوتتۇرا ۋە تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىز ئۆزگەرتىلدى، 1559 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەڭ، 2165 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ چىقىرىۋېتىش ئېرىقى چېپىلدى، 510 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسالدى، 180 قۇدۇق قېزىلدى، 3892 سۇ ئىنشائاتى ياسالدى.

2. سانائەت

مۇشۇ بىر يىلدا سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 5 مىليارد 738 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 18.4% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى سانائەتنىڭ 5 مىليارد 574 مىليون يۈەن، كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى سانائەتنىڭ 134 مىليون يۈەن، يەككە ئىگىلىكتىكى سانائەتنىڭ 30 مىليون يۈەن. يېنىك سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 4 مىليارد 484 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 20.4% ئاشتى؛ ئېغىر سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 254 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 11.8% ئاشتى. ئومۇمىي خادىملارنىڭ ئەمگەك ئۇنۇمدارلىقى 12.6% ئۆستى، سېتىشتىن كىرگەن كىرىم 27.8%، ئومۇمىي پايدا - باج سوممىسى 12.9% ئاشتى، نورمىلىق تۇراقسىز مەبلەغنىڭ ئوبوروت كۈن سانى 1990 - يىلدىكىدىن ئالتە كۈن تېز بولدى. ئەمما ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر 100 يۈەنلىك مەبلەغدىن ئېلىنغان پايدا - باج 12.4 يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن بىر يۈەن ئازايدى، سېلىشتۇرۇشقا بولىدىغان مەھسۇلات تەننەرخى 8.7%، كارخانىلارنىڭزىيان تارتىش كۆلىمى 1.2 پىرسەنتلىك رەقەم ئۆستى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرى ئىچىدە 1990 - يىلدىكىدىن كۆپرەك ئاشقانلىرى تۆۋەندىكىلەر: شېكەر 87 مىڭ 800 توننىغا يېتىپ، 52% ئاشتى؛ يۈڭ ئەدىيال 60 مىڭ پارچىگە يېتىپ، 50% ئاشتى؛ ئۆزگەرتىپ قۇراشتۇرۇلغان ئاپتوموبىل 1100گە يېتىپ، 47.1% ئاشتى؛ سۇلياۋ ياسالما 12 مىڭ 600 توننىغا يېتىپ، 36.3% ئاشتى؛ پولات 34 مىڭ توننىغا يېتىپ، 35.9% ئاشتى؛ پولات ماتېرىيالى 24 مىڭ 600 توننىغا يېتىپ، 17.9% ئاشتى؛ سۇلفات كىسلاتاسى 17 مىڭ 200 توننىغا يېتىپ، 23.6% ئاشتى؛ كوكس 122 مىڭ 400 توننىغا يېتىپ، 15.8% ئاشتى؛ سېمونت 888 مىڭ

300 توننىغا يېتىپ، 12.7% ئاشتى؛ ئاشلانغان تېرە 263 مىڭ 900 پارچىگە يېتىپ، 12.6% ئاشتى. 1990 - يىلدىكىدىن كۆپرەك كېمەيگەنلىرى تۆۋەندىكىلەر: كونسېرۋا 15 مىڭ 400 توننا بولۇپ، 31.7% ئازايدى؛ بىرىكمە كىر يۇيۇش سۇيۇقلۇقى 9500 توننا بولۇپ، 14.3% ئازايدى؛ يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان خىمىيىۋى ئوغۇت 6600 توننا بولۇپ، 11.9% ئازايدى؛ خۇرۇم ئاياغ كىيىم 384 مىڭ 700 پار بولۇپ، 7.3% ئازايدى.

سۈپەت باشقۇرۇش يىل ئاخىرىدا بىڭتۈەن بويىچە دەرىجىگە توشقان كارخانا 35كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن ئالتە كارخانا ئاشتى؛ مەھسۇلات سۈپىتىنىڭ مۇقىم ئۆسۈش نىسبىتى 85.5%كە يېتىپ، 5.4 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى. ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات نىسبىتى 12.3%كە يەتتى، 42 خىل مەھسۇلات «ئاپتونوم رايون بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات» دېگەن نامغا، سەككىز خىل مەھسۇلات «مىنىستىرلىك بويىچە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات» دېگەن نامغا ئېرىشتى؛ يېڭىدىن كەشپ قىلىنغان 80 خىل مەھسۇلات ئىچىدە 41 خىلى باھالاشتىن ئۆتتى ۋە كۆپلەپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى.

يېزا - بازار كارخانىلىرى 1990 - يىلدىكىگە قارىغاندا كارخانىدىن 38ى، كارخانا خادىمىدىن 3700ى كۆپەيدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 266 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 31% ئاشتى، ئومۇمىي كىرىم 304 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 28.8% ئاشتى.

3. قاتناش - ترانسپورت

مۇشۇ بىر يىلدا تاشيولدا توشۇلغان يۈك مىقدارى 20 مىليون 538 مىڭ توننىغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 2.3% ئاشتى، يۈك ئوبوروت مىقدارى 2 مىليارد 109 مىليون 880 مىڭ توننا/كىلومېترغا يېتىپ، 13.1% ئاشتى؛ توشۇلغان يولۇچى 13 مىليون 492 مىڭ ئادەمگە يېتىپ، 8.3% ئاشتى، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 1 مىليارد 120 مىليون 430 مىڭ ئادەم/كىلومېترغا يېتىپ، 17.6% ئاشتى. ترانسپورتتىن كىرگەن ئومۇمىي كىرىم 596 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 38.9% ئاشتى؛ تاپشۇرۇلغان باج 36.8% ئاشتى؛ ئېلىنغان پايدا 130.5% ئاشتى.

4. تۇراقلىق مۇلۇك ئۇچۇن مەبلەغ سېلىش ئەھۋالى ۋە بىناكارلىق

1991 - يىلى جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۇلۇك ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليارد 305 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 36.2% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ سالغان مەبلىغى 1 مىليارد 226 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 38.5% ئاشتى؛ كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلارنىڭ سالغان مەبلىغى 1990 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ شەخسلەرنىڭ سالغان مەبلىغى 7.9% ئاشتى.

1991 - يىلى ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلار سالغان مەبلەغ ئىچىدە ئاساسي قۇرۇلۇش ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ 531 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 26.9% ئاشتى؛ ئۇسكۇنىلەرنى يېڭىلاش، تېخنىكا ئۆزگەرتىش تەدبىرلىرى ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ 601 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 48.9% ئاشتى؛ باشقا تۇراقلىق مۇلۇك ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ 94 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 48% ئاشتى. مەبلەغ سېلىش قۇرۇلمىسى مۇۋاپىقلىشىشقا قاراپ يۈزلەندى. دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق، سۇ ئىشلىرى ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ 375 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 30.6% نى تەشكىل قىلدى؛ سانائەت ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ 1990 - يىلدىكىدىن 5.1% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېنېرگىيە سانائىتى ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ 77.9%، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى سانائىتى ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ 106% ئاشتى؛ قاتناش قۇرۇلۇشى ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ 1990 - يىلدىكىدىن 126.2% ئاشتى. غەيرىي ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى قۇرۇلۇشلار ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ ئىچىدە مەدەنىيەت، ماڭارىپ ئۇچۇن سېلىنغان مەبلەغ 1990 - يىلدىكىدىن 135.9%، سەھىيە ئۇچۇن

سېلىنغان مەبلەغ 1990 - يىلدىكىدىن 65.6% ئاشتى.

1991 - يىلى بىناكارلىق قۇرۇلۇش كارخانىلىرى قۇرۇلغان بىناكارلىق ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 166 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 18.2% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە قۇرۇلۇش مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 129 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 16.9% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا سېلىنغان ئۆي كۆلىمى 3 مىليون 527 مىڭ 500 كۋادرات مېتردىن يېتىپ، 22% ئاشتى؛ پۈتكەن ئۆي كۆلىمى 2 مىليون 371 مىڭ 200 كۋادرات مېتردىن يېتىپ، 23.1% ئاشتى، پۈتۈش نىسبىتى 67.2%كە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 0.6 پىرسەنتلىك رەقەم ئاشتى. بىناكارلىق - قۇراشتۇرۇش كارخانىلىرىدىكى پۈتۈن خادىملارنىڭ ئوتتۇرىچە ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 9669 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 9% ئاشتى. بارلىق بىناكارلىق - قۇراشتۇرۇش كارخانىلىرى تارتقان زىيان 1990 - يىلدىكىدىن 16 مىليون يۈەن ئازايدى، ئاساسا قۇرۇلۇش پۈلىنى تۆلەشنى ئارقىغا سۈرۈش ئەھۋالى يەنىلا خېلى ئېغىر، يىل ئاخىرىدا تۆلەنمىگەن قۇرۇلۇش پۇلى 93 مىليون يۈەنگە يەتتى.

6. سودا، ماددىي ئىشلەپچىقىرىش بىلەن تەمىنلەش، ئاشقى سودا ۋە چەت ئەل مەبلىغى

مۇشۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي ئاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 2 مىليارد 294 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 16.4% ئاشتى. ھەر قايسى كەسىپلەردىكى ئاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسىنى 1990 - يىلدىكى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، سودا كەسپىدىكى ئاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 18.1%، يېمەك - ئىچمەك كەسپىدىكى ئاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 30% ئاشتى، سانائەت ئاۋارلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 7.8% ئازايدى، باشقا كەسىپلەردىكى ئاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 30.7% ئاشتى، دېھقانلارنىڭ ئەيزىي يېزا ئىگىلىك ئاھالىلىرىگە سېتىلغان ئاۋارلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 28.1% ئاشتى.

ماددىي ئىشلەپچىقىرىش بىلەن تەمىنلەش ماددىي ئىشلەپچىقىرىش - سېتىش سىستېمىسى مال مەنبەسىنى پائال ئېچىپ، تەمىنلەشنى ياخشىلاپ، ھەر خىل قۇرۇلۇشلارنىڭ ئېھتىياجىنى قاندۇردى. 1991 - يىلى ئاساسلىق ماددىي ئىشلارنىڭ سەرپىياتىنى 1990 - يىلدىكى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، پولات ماتېرىيالى 17.6% ئاشتى، ياغاچ ماتېرىيالى 6.2% ئازايدى، سېمونت 19.9%، كۆمۈر 10.6%، بېنزىن 5.7%، دىزېلىن 7.8% ئاشتى.

ئاشقى سودا، چەت ئەل مەبلىغى مۇشۇ بىر يىلدا بۇ ئاستە ئېكسپورت قىلىنغان، ئېكسپورتقا تەييارلاپ بېرىلگەن مال ۋە ئىمپورت قىلىنغان مالنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 916 مىليون يۈەن بولۇپ، 1990 - يىلدىكىدىن 15.9% ئازايدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت قىلىشقا تەييارلاپ بېرىلگەن ۋە بۇ ئاستە ئېكسپورت قىلىنغان مالنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 869 مىليون يۈەن بولۇپ، 6% ئازايدى؛ ئىمپورت قىلىنغان مالنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 47 مىليون يۈەن بولۇپ، 51.9% ئازايدى.

مۇشۇ بىر يىلدا 48 مىليون يۈەن چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىلدى. چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىپ سېلىنىۋاتقان 15 قۇرۇلۇشتىن توققۇزى يىل ئاخىرىدا پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى ياكى قىسمەن ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى.

ئاپتونوم رايون سىرتى بىلەن بولغان ئىقتىساد تېخنىكا ھەمكارلىقى: 1991 - يىلى 32 ئۆلكە، رايون، پىلانغا ئايرىم كىرگۈزۈلگەن شەھەر ۋە دېڭىز بويىدىكى ئوچ ئىقتىسادىي ئالاھىدە رايون بىلەن 98 ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقى تۈرى ئىمزالاندى، بۇنىڭ 69ى ئىجرا قىلىندى، سىرتتىن 45 مىليون يۈەن مەبلەغ كىرگۈزۈلدى.

6. پەن - تېخنىكا

يىل ئاخىرىدا بىكتۈەن بويىچە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ھەر خىل كەسىپىي تېخنىكا خادىمى 119 مىڭ 700گە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا يارىتىلغان ھەر خىل پەن تەتقىقات نەتىجىسى 217گە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 67سى ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە خەلقئارا ئىلغار

سەۋىيىگە يەتكىنى ئۈچ، مەملىكەت ئىچىدە ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتكىنى ئالتە، مەملىكەت ئىچىدە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكىنى 45، ئۆلكە (مىنىسترلىك) دەرىجىلىك ئىلغار سەۋىيىگە يەتكىنى 68. مۇشۇ بىر يىلدا 17 تۇر دۆلەت، ئۆلكە (مىنىسترلىك) دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. مېرىنوس قويىنى يېتىشتۇرۇش سىستېمىسى تېخنىكا سەۋىيىسى، كېڭەيتىش كۆلىمى، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى قاتارلىق جەھەتلەردە خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يېتىپ، 1991 - يىللىق دۆلەت پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. كېۋەزنى سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ ئۆستۈرۈشنى ماشىنىلاشتۇرۇش تېخنىكىسى 1991 - يىللىق مەملىكەتلىك يېزا ئىگىلىكىدىن مول ھوسۇل ئېلىش پىلانى بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

مۇشۇ بىر يىلدا ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمىدىن قېتىم سانى بويىچە 1000 كىشى 108 دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق تۈەن - مەيدانى، 18 ناھىيە (شەھەر) گە بېرىپ، پەن - تېخنىكا جەھەتتىن مۇلازىمەت قىلىشقا تەشكىللەندى، ئۇلار مۇلازىمەت قىلغان دېھقانچىلىق زىرائەتلىرى كۆلىمى 5 مىليون 820 مىڭ موغا يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 50.5% ئاشتى.

7. ماڭارىپ، مەدەنىيەت ۋە سەھىيە

1991 - يىلى ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەردە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 5786گە، چوڭلار ئالىي مەكتەپلىرىدە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 2805كە يەتتى؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا تېخنىكۇملاردا ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 2805كە، چوڭلار ئوتتۇرا تېخنىكۇملىرىدا ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 14 مىڭ 804كە يەتتى؛ تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپلەردە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 72 مىڭ 477كە، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپلەردە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 111 مىڭ 606گە يەتتى؛ باشلانغۇچ مەكتەپلەردە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 189 مىڭ 386گە، ئوقۇش يېشىدىكى بالىلارنىڭ مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى 95.8%كە يەتتى.

1991 - يىلى توققۇز سەنئەت ئۆمىكى 999 قېتىم ئويۇن قويدى، 907 مىڭ كىشى ئويۇن كۆردى. ئاپتونوم رايوندا ئۆتكۈزۈلگەن تىياتىر كۆرىكىدە بىڭتۈەندىن قاتناشتۇرۇلغان «بوز يەر ئۆزلەشتۇرۇش رېشتىسى» ناملىق دراما 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، «يايلاققا مۇھەببەت»، «غەربىي يۇرتقا مۇھەببەت» ناملىق يۇجۇ تىياتىرلىرى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، «قوشنىلار رىشتىسى» ناملىق يۇجۇ تىياتىرى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. بىڭتۈەن سېرك ئۆمىكىنىڭ ئەنئەنىۋى نومۇرى «بېشىدا چىنە كۆتۈرۈش» ۋۇخەندە ئۆتكۈزۈلگەن جۇڭگو 3 - نۆۋەتلىك سېرك مۇسابىقىسىدە مۇنەۋۋەر ماھارەت مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. «ئاق كۇمۇش لوڭقا» بويىچە مەملىكەتلىك ئۆسمۈرلەر ۋە بالىلارنىڭ «كىچىك بۇلبۇل» ناخشا مۇسابىقىسىدە بىڭتۈەن ۋەكىللەر ئەترىتى ئۈچ تۇردە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، بىر تۇردە مۇنەۋۋەرناخشىچى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. «ئالتۇن باشاقلىق دېڭىزدا»، «تامدىن چىققان كۇلكە»، «قۇتقۇزۇش»، «قۇملۇقتىكى نازىنىن» قاتارلىق سۈرەتلەر مەملىكەتلىك ياكى ئۆلكە - رايونلۇق سۈرەت كۆرگەزمىلىرىدە ياكى گېزىت - ژۇرناللار تەرىپىدىن مۇكاپاتلاندى. مۇشۇ بىر يىلدا 238 كىنو قويۇش ئورنى 57 مىڭ 500 قېتىم كىنو قويدى، كىنو كۆرگۈچىلەر 17 مىليون 568 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. يىل ئاخىرىدا تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، تېلېۋىزىيە پروگراممىلىرىنى كۆچۈرۈپ تارقىتىش ئىستانسىسى، چاستوتا ئۆزگەرتىش ئىستانسىسى 104كە، تېلېۋىزىيىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 94%كە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا تېلېۋىزىيە مەخسۇس فىلىمىدىن 29ى، خەۋەردىن 36سى، تېلېۋىزىيە تىياتىرىدىن بىرى ئىشلەندى. «كىم كۈچلۈك» ناملىق تېلېۋىزىيە تىياتىرى غەربىي شىمال بويىچە مۇنەۋۋەر تېلېۋىزىيە تىياتىرلىرىنى باھالاپ مۇكاپاتلاشقا قاتناشتۇرۇلۇپ، 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. «ئۇچۇش»، «ئۇچ ھەمراھ»، «ئالتۇن كۈز» قاتارلىق ئون قىسقا تېلېۋىزىيە فىلىمى، تېلېۋىزىيە مەخسۇس فىلىمى ئاپتونوم رايوندا مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

يىل ئاخىرىدا بىلتۈمن بويىچە كېسەل كارۋىتى 20مىڭغا، سەھىيە تېخنىكا خادىمى 23 مىڭ 500گە يەتتى، سەھىيە تېخنىكا خادىمى ئىچىدە دوختۇردىن 9800ى بار. شۇ يىلى دېھقانچىلىق مەيدانلىرى دوختۇرخانىسىدىن 29ى، سەھىيە - يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكتىدىن توقۇزى سېلىندى. ئاساسىي قاتلامدىكى شىپاخانىلارنىڭ 60 پىرسەنتى ئۆلچەمگە يەتتى. تۆت خىل ژاكسىنىنىڭ ئەملىنىش نىسبىتى 85%تىن ئاشتى، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ پەيدا بولۇش نىسبىتى 1990 - يىلدىكىدىن 7.4 پىرسەنتلىك رەقەم ئازايدى.

8. ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ نۇرمۇشى

مۇشۇ بىر يىلدا ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئومۇمىي ئىش ھەققى سوممىسى 1 مىليارد 926 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 7.3% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە مۇكاپات سوممىسى 124 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 12.7% ئاشتى. بارلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە ئىش ھەققى 1943 يۈەنگە يېتىپ، 3.5% ئاشتى.

1991 - يىلى توقۇز شى، ئىداره، 363 كارخانا پېنسىيە پۇلىنى بىر تۇتاش تەييارلاشقا قاتناشتى. بىر تۇتاش تەييارلاشقا قاتناشقان كارخانىلار ئومۇمىي كارخانىلارنىڭ 65.4 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلدى. بىر تۇتاش تەييارلاشقا قاتناشقان ئادەم سانى 321 مىڭ 100گە يەتتى. ئىش كۈنۈپ تۇرغانلار ستراخۇانىيە-سىگە قاتناشقان ئىشچى - خىزمەتچى 334 مىڭ 900گە يەتتى. 1991 - يىلنىڭ ئاخىرىدا ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلىنىڭ قالدۇقى 3 مىليارد 463 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن 33.2% ئاشتى. مۇشۇ بىر يىلدا ھەر خىل مەبلەغدىن پايدىلىنىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئۆچۈن 1 مىليون 197 مىڭ 600 كۋادرات مېتر ئۆي سېلىپ بېرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 677 مىڭ 600 كۋادرات مېترىنى شەخسلەر سالدى.

شىن جيەن

شەخسلەر

ئىلغار - نەمۇنىچى شەخسلەر

1991 - يىلى مەملىكەتلىك «1 - ماي ئەمگەك مېدالى» غا ئېرىشكەنلەر

قۇربان ئەمەت 51ياش، شىنجاڭنىڭ پەيزاۋات ناھىيىسىدىن، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ مەلۇماتلىغاشگە، ج ك پ ئەزاسى، شىنجاڭ «ئۆكتەبر» تراكتور زاۋۇتىنىڭ ئىشچىسى. ئۇ جۇڭگو كومپارتىيەسىنىڭ پارتىيەسىنى، سوتسىيالىزمنى قىزغىن سۆيۈپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى ئاڭلىق قوغدىدى ھەمدە تۈرلۈك ۋەزىپىلەرنى ناھايىتى ياخشى ئورۇندىدى.

ئۇ 1982 - يىلى ئۆزىنىڭ خېيىم - خەتەرگە ئۆچرىشىغا قارىماي، نەچچە 100 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى دۆلەت مۈلكىنى ئوت ئاپىتىدىن قوتقۇلدۇرۇپ قالدى. ئۇ 1989-، 1990 - يىللىرى سەپىدىكى ئىشچىلارنى يېتەكلەپ، 9 مىليون ۋە 8 مىليون دانە ئىسسىقلىق تارقىتىش ئەسۋابىنى ياساش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىدى. ئۇنىڭ تەكلىپى بىلەن تۆمۈر ئېرىتمىسىنى قول ئەمگىكى بىلەن قۇيۇش ئۇزگەرتىلىپ، ئىشچىلارنىڭ ئەمگەك سىجىللىقى زور دەرىجىدە يېنىكلىتىلدى. ئۇ 1982- يىلدىن 1989 - يىلغىچە ئۇدا سەككىز يىل زاۋۇت بويىچە ئىلغار ئىشلەپچىقارغۇچى بولۇپ باھالاندى، 1990 - يىلى سانجى ئوبلاستى بويىچە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدا ئىلغار شەخس، ئاپتونوم رايون بويىچە ئەمگەك نەمۇنىچىسى بولۇپ باھالاندى. 1991 - يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئىشلەپچىقىرىش ماھىرى» دەپ نام بەردى.

ئابدۇرازاق 29 ياش، شىنجاڭنىڭ قاغىلىق ناھىيىسىدىن، باشلانغۇچ مەكتەپ مەلۇماتىغا ئىگە، شىنجاڭ تېخنىكا ئۆگىتىش زاۋۇتىنىڭ ئىشچىسى. ئۇ جۇڭگو كومپارتىيەسىنىڭ پارتىيەسىنى، سوتسىيالىزمنى قىزغىن سۆيۈپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى ئاڭلىق قوغدىدى ھەمدە تۈرلۈك ۋەزىپىلەرنى ناھايىتى ياخشى ئورۇندىدى.

پارتىيە قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىلى بولۇپ سايلاندى.

ماهىرى» دەپ نام بەردى.

مۇھەببەت نۇردۇن 34 ياش، شىنجاڭنىڭ خوتەن شەھىرىدىن، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ مەلۇماتىغا ئىگە، شىنجاڭ خوتەن 7 - ترانسپورت شىركىتى رېمونت زاۋۇتىنىڭ ئىشچىسى. ئۇ تېخنىكىنى قېتىرقىنىپ ئۆگىنىپ، تەشەببۇسكارلىق بىلەن ئىش ۋاقتىنى ئۈزارتىپ ئىشلەپ، ئۈزىنىڭ پايدا - زىيىنى بىلەن ھەرگىزمۇ ھېسابلاشماي، توققۇز يىللىق ئىش مىقدارىنى تۆت يىلدا ئورۇندىۋېتىپ بولدى ھەمدە قېرىنداش ئورۇنلارغا قىزغىنلىق بىلەن كەسپىي خادىملارنى تەربىيەلەپ بەردى. ئۇ 1987 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە ئۇدا تۆت يىل شىركەت بويىچە ئەمگەك نەمۇنىچىسى ۋە «8 - مارت قىزىلبايراقدارى» بولۇپ باھالاندى، 1991 - يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئىشلەپچىقىرىش ماھىرى» دەپ نام بەردى.

ۋاڭ شۇلى ئايال، 35ياش، شەندۇڭ ئۇلكىسىنىڭ چىپاڭ ناھىيىسىدىن، ج ك پ ئەزاسى، ئوتتۇرا تېخنىكۇم مەلۇماتىغا ئىگە، ئورۇمچى شەھەرلىك تاكسى شىركىتىنىڭ جېڭلىسى، پارتكوم شۇجىسى. ئۇ خىزمەتنى قىزغىنلىق بىلەن ئىشلەپ، دادىل ئىسلاھات ئېلىپ باردى. ئۇ قولايلىق تېز ئابتوبۇسنى يولغا قويۇپ، شەھەر رايونىدىكى قاتناش زىددىيىتىنى پەسەيتتى، «بىر ئابتوبۇستا ئىككى ئادەم ئىشلەش تۈزۈمى» نى يولغا قويۇپ، كېچىدە خىزمەت قىلىش ۋاقتىنى ئۈزارتتى. ئۇ تەشكىل قىلغان تاكسى شىركىتىنىڭ جەنۇبىي شىنجاڭ شۆبىسى نېفىت سانائىتى قۇرۇلۇشىغا يارەدەم بەردى. شىركەت 1987-يىلدىن 1990-يىلغىچە مەھسۇلات قىممىتى، پايدا-باج ۋە كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە پايدا-باجنى ئۇدا تۆت يىل ئاشۇردى. ئۇ 1979 - يىلى «مەملىكەت بويىچە بېكى تازىلىقچىنىڭ ئۆلچەمگە لايىق بولۇش نىسبىتىنى 100%كە، مۇلازىمەتنىڭ ئۆلچەمگە لايىق بولۇش نىسبىتىنى 99%كە يەتكۈزدى، بىرەر قېتىممۇ ۋەقە سادىر قىلمىدى. ئۇ 1991 - يىل 1 - ئايدىن باشلاپ ھەر كۈنى ۋاقىت چىقىرىپ خالىسانە بىلەت ساتتى. ئۇ 1982 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە ئۇدا توققۇز يىل شىركەت بويىچە ئىلغار ئىشلەپچىقارغۇچىسى، مۇلازىمەت ئۆلگىسى، 1985 - يىلى قۇرۇلۇش سىستېمىسىدىكى بويىچە ئىلغار ئىشلەپچىقارغۇچىسى، 1986 - يىلى ئۈرۈمچى شەھىرى بويىچە ئەمگەك نەمۇنىچىسى بولۇپ باھالاندى، 1987-يىلى ئۇ «ئاپتونوم رايون بويىچە مىللەتلەرنىڭ ئۆزئارا تىل ئۆگىنىش ئاكتىپى» دەپ نام ئالدى، 1989 - يىلى قۇرۇلۇش سىستېمىسىدىكى ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە ئەمگەك نەمۇنىچىسى بولۇپ باھالاندى. 1991 - يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر خىزمەتچى» دەپ نام بەردى.

لىۋيۇپىڭ ئەر، 38 ياش، شەندۇڭ ئۇلكىسىنىڭ چىپاڭ ناھىيىسىدىن، ج ك پ ئەزاسى، ئوتتۇرا تېخنىكۇم مەلۇماتىغا ئىگە، ئۈرۈمچى شەھەرلىك تاكسى شىركىتىنىڭ جېڭلىسى، پارتكوم شۇجىسى. ئۇ خىزمەتنى قىزغىنلىق بىلەن ئىشلەپ، دادىل ئىسلاھات ئېلىپ باردى. ئۇ قولايلىق تېز ئابتوبۇسنى يولغا قويۇپ، شەھەر رايونىدىكى قاتناش زىددىيىتىنى پەسەيتتى، «بىر ئابتوبۇستا ئىككى ئادەم ئىشلەش تۈزۈمى» نى يولغا قويۇپ، كېچىدە خىزمەت قىلىش ۋاقتىنى ئۈزارتتى. ئۇ تەشكىل قىلغان تاكسى شىركىتىنىڭ جەنۇبىي شىنجاڭ شۆبىسى نېفىت سانائىتى قۇرۇلۇشىغا يارەدەم بەردى. شىركەت 1987-يىلدىن 1990-يىلغىچە مەھسۇلات قىممىتى، پايدا-باج ۋە كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە پايدا-باجنى ئۇدا تۆت يىل ئاشۇردى. ئۇ 1979 - يىلى «مەملىكەت بويىچە بېكى

ئۇزۇن سەپەر زەربىدارى» دەپ نام ئالدى؛ 1981 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسى، 1984 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئەمگەك نەمۇنچىسى بولۇپ باھالاندى؛ 1985 - يىلى جېگرا رايون پەرزەنتلىرى ئالتۇن مېدالىغا ئېرىشتى. 1991-يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئىگىلىك باشقۇرغۇچى» دەپ نام بەردى.

شۇفېڭچىك ئايال، 25 ياش، شىنجاڭنىڭ قۇتۇبى ناھىيىسىدىن، ج ك پ ئەزاسى، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ مەلۇماتىغا ئىگە، شىنجاڭ يۈك توقۇمچىلىق فابرىكىسىنىڭ ئىشچىسى. فابرىكىغا كىرگەن ئالتە يىلدىن بۇيان، توقۇش سېخىدا ئۈنۈملۈك ئىشقا چىقىش نىسبىتى ئەڭ يۇقىرى بولۇپ كەلدى. ئۇ 1990 - يىلى ئۆلاش سۈرئىتىنى مىنۇتىغا 40قا يەتكۈزۈپ، مەملىكەت بويىچە ئىلغارلار قاتارىغا ئۆتتى، شۇ يىلى 17 مىڭ 800 مېتر رەخت توقۇپ، پىلاندىكىدىن 3014.9 مېتر ئاشۇردى. ئۇ توقۇغان 1 - دەرىجىلىك مەھسۇلات نىسبىتى %46كە يېتىپ، سېخنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن %70.37 ئېشىپ كەتتى. ئۇ ئالتە يىل ئىچىدە 88 مىڭ 102 مېتر رەخت توقۇپ، مەھسۇلاتنىڭ 9691.63 مېتر ئاشۇردى، توقۇپ چىقىرىلغان 1 - دەرىجىلىك مەھسۇلات نىسبىتى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن %44.5كە يەتتى. ئۇ 1985 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە ئۇدا ئالتە يىل سېخ بويىچە ئىلغار ئىشلەپچىقارغۇچى بولۇپ باھالاندى، 1987 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە ئۇدا تۆت يىل فابرىكا بويىچە مەشغۇلات ئۇلگىسى بولۇپ باھالاندى؛ 1989 - يىلى ئۇ «ئاپتونوم رايوننىڭ توقۇمچىلىق سېستېمىسى بويىچە مەشغۇلات ماھىرى» دەپ نام ئالدى. 1991 - يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە كەسىپ ماھىرى» دەپ نام بەردى.

پېلك سىكوي ئەر، 49 ياش، شەندۇڭ ئۆلكىسىنىڭ لىنيى شەھىرىدىن، ج ك پ ئەزاسى، داشۆ مەلۇماتىغا ئىگە، شىنجاڭ چىجان خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنىڭ باشلىقى، پارتكوم شۇجىسى. ئۇ زاۋۇتنىڭ رەھبەرلىك ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغاندىن بۇيان، تۆت ئاساسىي پرىنسىپتا چىڭ تۇرۇپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ئاڭلىق قوغدىدى، ھەر مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنى

100دىن ئارتۇق تېخنىكا بېگىلاش تۈرى بىلەن شوغوللىنىشقا ئۇيۇشتۇردى، يۈنگدىن 10 مىليون يۈەن پايدا ئېلىندى. ئۇ ئىشچىلارغا تايىنىپ، تۈرلۈك ئاساسىي خىزمەت ۋە كارخانا باشقۇرۇشنى چىڭ تۇتقانلىقتىن، باش زاۋۇتنىڭ دەرىجىسى 1989 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 1 - دەرىجىلىك كارخانىغا، 1990 - يىلى مەملىكەت بويىچە 2 - دەرىجىلىك كارخانىغا ئۆستۈرۈلدى. ئۇ مەھسۇلات سۈپىتىگە ئېتىبار بەرگەنلىكتىن، زاۋۇتتىن چىقىرىلغان مەھسۇلاتلارنىڭ ئۆلچەمگە مۇۋاپىق بولۇش نىسبىتى ھەر يىلى %100كە يەتتى. ئۇ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيىنىڭ خىزمىتىنى قوللىغانلىقتىن، زاۋۇت دېموكراتىك باشقۇرۇش، ئاممىۋى نازارەت، مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى قاتارلىق خىزمەتلەردە كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرگە ئېرىشتى. بۇ زاۋۇت 1984-يىلدىن 1990 - يىلغىچە ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنى 164 مىليون 530 مىڭ يۈەنگە، پايدا - باجنى 58 مىليون 310 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزدى، تۇراقلىق مۇلۇكنىڭ قىممىتىنى 23 مىليون يۈەندىن 62 مىليون يۈەنگە كۆپەيتتى، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمىنى 1650 يۈەندىن 2596 يۈەنگە يەتكۈزدى. ئۇ 1988 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق يېنىك سانائەت نازارىتى بويىچە «ئىككىنى ئاشۇرۇش، ئىككىنى تېجەشتە ئىلغار شەخس»، ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار

ئويۇشمىسى بويىچە «مۇنەۋۋەر ئىشچىلار ئويۇشمىسى ئاكتىپى» دېگەن نامغا ئېرىشتى. 1991 - يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئويۇشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئىگىلىك باشقۇرغۇچى» دەپ نام بەردى.

ئىمام 42 ياش، شىنجاڭنىڭ ئاتوش شەھرىدىن، ج ك پ ئەزاسى، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ مەلۇماتىغا ئىگە، غۇلجا شەھرلىك يۇڭ پوپايكا فابرىكىسىنىڭ باشلىقى. ئۇ ئىشلەپچىقىرىشنى باشقۇرۇشقا ئېتىبار بېرىپ، كەسپىنى ئۆزلۈكسىز تەتقىق قىلىپ، دادىللىق بىلەن تېخنىكا يېڭىلاپ، پائال تۈردە يېڭى مەھسۇلاتلارنى بارلىققا كەلتۈردى. ئۇنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشى بىلەن مۇۋەپپەقىيەتلىك هالدا توقۇپ چىقىرىلغان مىللىيچە تېۋىت شال مەملىكەت بويىچە شۇ بىر فابرىكىدىلا ئىشلەپچىقىرىلغان مەھسۇلات بولۇپ قالدى. 1987 - يىلى ئۇنىڭ رەھبەرلىكىدىكى غۇلجا شەھرلىك يۇڭ پوپايكا فابرىكىسى شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» يۇڭ توقۇلما چەكلىك شىركىتى بىلەن شېرىكلىشىپ، شىنجاڭنىڭ يۇڭ توقۇمچىلىق كەسپىدە يېپ ئىگىرىش بىلەن ئىلمە توقۇلمىلارنى توقۇشنى تەڭ ئېلىپ بارىدىغان كارخانىلارنىڭ ئۈلگىسىنى يارىتتى. يۇڭ پوپايكا فابرىكىسىنىڭ 1986 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە بولغان ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 17 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە، پايدا - بېجى 2 مىليون 770 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ئىمام 1989 - ، 1990 - يىللىرى غۇلجا شەھىرى بويىچە مۇنەۋۋەر كارخانىچى بولۇپ باهالاندى؛ 1989-يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ توقۇمچىلىق سانائىتى بويىچە ئىلغار ئىشلەپچىقىرىش خادىمى ۋە مەملىكەتنىڭ توقۇمچىلىق سانائىتى بويىچە ئەمگەك نەمۇنچىسى بولۇپ باهالاندى. 1991 - يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئويۇشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئىشلەپچىقىرىش ماهىرى» دەپ نام بەردى.

لۇيۇەنپىڭ ئەر، 37 ياش، خەنزۇ ئۇلۇسىنىڭ چاڭلى ناهىيىسىدىن، ج ك پ ئەزاسى، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ مەلۇماتىغا ئىگە، شىنجاڭ تارىم جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز باش شىركىتى نېفتنى فىزىكىلىق چارلاش ئىدارىسى گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش 3 - باشقارمىسى «2222» ئەترىتىنىڭ ئىشچىسى. ئۇ 1980-يىلىقۇدۇق بۇرغىلاش

ئىشچىسىدىن شوپۇر بولغان، 1984 - يىلى «2222» ئەترىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقلىقىغا تەكلىپ قىلىنغان. ئۇ 1985-يىلى ئىمپورت قىلىنغان، قۇملۇقتا ئىشلىتىلىدىغان ئاپتوموبىلنى كۆڭۈل قويۇپ ئاسراپ ھەيدىگەنلىكتىن، بۇ ئاپتوموبىل هازىرغىچە نورمال ئىشلەمەكتە، بۇنىڭدىن دۆلەتكە 1 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ تېجەپ بېرىلدى. 1988 - يىلى 10 - ئايدا بۇ ئەترەت سىم ئۆلچەش جەريانىدا 600 مېتر كەڭلىكتىكى بىر چوڭ دەريادىن ئۆتۈشكە توغرا كەلدى، ئۇ ۋەزىپىنى ۋاقتىدا ئورۇندىتىش ئۈچۈن، كىيىملىرىنى سېلىۋېتىپ، يوغان سىمنى يۆدەپ، دەريادىن ئۆزۈپ ئۆتتى. 10 نەچچە يىلدىن بۇيان بۇ ئەترەتنىڭ جەنۇبىي بۇگۈر، بېڭىمەھەللە، دۆڭقوتان رايونلىرىدىكى سەككىز ئالاهىدە دەرىجىلىك سىم ئۆلچەش ۋەزىپىسىنى يۇقىرى سۈپەت بىلەن ئورۇندىدى، «شەرقىي دەريا 1-قۇدۇقى» نىڭ ئورنىنى بېكىتىشتە، ئۇ كۆرۈنەرلىك تۆھپە قوشتى. ئۇ 1988-يىلدىن 1990 - يىلغىچە ئۇدا ئۈچ يىل فىزىكىلىق چارلاش ئىدارىسى بويىچە ئەمگەك نەمۇنچىسى، 1987 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە ئۇدا تۆت يىل ئىدارە دەرىجىلىك مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسى، 1989 - يىل 4 - ئايدا تارىم نېفت چارلاش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى تەرىپىدىن ئىلغار شەخس بولۇپ باهالاندى. 1991 - يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئويۇشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئىشلەپچىقىرىش ماهىرى» دەپ نام بەردى.

ۋۇبې شەنفېڭ ئەر، 42 ياش، خەنزۇ

ئۆلكىسىنىڭ مەنچىڭ ناھىيىسىدىن، ج ك پ ئەزاسى، داشۆ مەلۇماتىغا ئىگە، بايىنغولىن ئوبلاستلىق بىناكارلىق چارلاش يۇرتىنىڭ باشلىقى.

ئۇ 1986 - يىلى چارلاش يۇرتىنىڭ باشلىقى بولغاندىن بۇيان، خىزمەت مىقدارىنى ھەر يىلى %150تىن كۆپەيتىپ ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىشتا چىڭ تۇرۇپ، تۈرلۈك قائىدەتۈزۈملەرنى ئورنىتىپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، تېخنىكا ئالماشتۇرۇش ھۆددىگەرلىكى تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ، چارلاش يۇرتىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئۈنۈمىنى يىلدىن-يىلغا ئاشۇردى. ئۇ 1988 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر پەن - تېخنىكا خادىمى، 1990 - يىلى ئاپتونوم ئوبلاست بويىچە مۇنەۋۋەر پارتىيە ئەزاسى، قۇرۇلۇش مىنىستىرلىكى بويىچە ئەمگەك نەمۇنىچىسى بولۇپ باھالاندى. 1991 - يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر مەمۇرىي خادىمى» دەپ نام بەردى.

ھەجەر سىدىق 45 ياش، شىنجاڭنىڭ قەشقەر شەھىرىدىن، ئوتتۇرا تېخنىكوم مەلۇماتىغا ئىگە، شىنجاڭ پېڭسار ناھىيىلىك دوختۇرخانىنىڭ مۇئاۋىن باش سېستىرالار باشلىقى. ئۇ خىزمەت ۋە تۇرمۇشتا خەنزۇ ئىشداشلىرى بىلەن ئۆزئارا ئۆگىنىپ، ئۆزئارا ياردەملىشىپ، بىرلىكتە ئالغا باستى ھەمدە ئائىلە ئەزالىرىغا مۇلايىم قىلىپ، ئىتتىپاقلىقنى ياخشىلاش توغرىسىدا تەربىيە بەردى. ئۇ بىمارلارغا ئۆزىنىڭ قېرىنداشلىرىدەك مۇئامىلە قىلىپ، ئۇلارنى ئەستايىدىل ئاسرىدى ۋە كۆڭلى. ئۇ بىر يىلدىن بۇيان. ئون نەچچە ئىگە - چاقسىز قېرى كىشىگە ئىقتىسادىي ياردەم بەردى، كەمبەغەل بىمارلارنىڭ كېسەلخانىدا يېتىش ھەققى ئۈچۈن بىر قانچە قېتىمدا جەمئىي 500 يۈەنچە پۇل تۆلەپ قويدى ۋە بىمارلارغا ئۇچ قېتىمدا 900 مىللىلىتىرچە قان بەردى. ئۇ يەنە سېسترالارغا پىلانلىق تۇغۇتنى ياخشى يولغا قويۇش توغرىسىدا تەربىيە بېرىشكە كۆڭۈل بۆلدى، ئىشداشلىرىنىڭ ئائىلە ماجىرالىرىنى ھەل قىلىشىپ بەردى. ئۇ 1986 - يىلى قەشقەر ۋىلايىتى بويىچە مۇنەۋۋەر سېسترا بولۇپ باھالاندى. 1991 - يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر سەھىيە خادىمى» دەپ نام بەردى.

لى جۇڭجياڭ ئەر، 26 ياش، خەنزۇ ئۆلكىسىنىڭ ۋۇچياڭ ناھىيىسىدىن، ج ك پ ئەزاسى، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ مەلۇماتىغا ئىگە، شىنجاڭ ئالتۇن ئىدارىسى 1 - رۇدا تاللاش سېخىنىڭ ئۇچاستىكا باشلىقى. ئۇ بىر قانچە يىلدىن بۇيان، رۇدا قېزىش، شېغىل ئىتتىرىش، شېغىل ئادالاش، بۇرغىلاش، پارتلىتىش، سېلىسارلىق قىلىشقا ئوخشاش كۆپ خىل ئىشنى قىلدى، قايسى ئىشنى قىلسا، شۇ ئىشقا كۆڭۈل بەردى. 1989 - يىلى ئۇ مەسئۇل بولغان ماشىنا ئۆسكۇنىلەرنىڭ ئىشلەش ئۈنۈمى %96كە يېتىپ، دۆلەتكە 160 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك قىممەتتىكى ئالتۇن ئارتۇق ئىشلەپچىقىرىپ بېرىلدى. 1990 - يىلى ئالتۇن كانىدا رۇدا تاللاش زاۋۇتى قۇرۇلغاندا، ئۇ زەربىدارلار ئەترىتى تەشكىل قىلىپ، ئون كۈن جاپالىق كۈرەش قىلىپ، ۋەزىپىنى مۇددەتتىن بۇرۇن ئورۇندىدى. 1989 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر ياش سەپنا (گۈرۈپپا) باشلىقى، يېڭى ئۇزۇن سەپەرزەربىدارى، 1990 - يىلى دۆلەت ئالتۇن ئىدارىسى بويىچە ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى. 1991 - يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر خىزمەتچى» دەپ نام بەردى.

لى يۈجۇك ئەر، 36 ياش، جېجياڭ ئۆلكىسىنىڭ دۇڭياڭ ناھىيىسىدىن، ج ك پ

ئەزاسی، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ مەلۇماتىغا ئىگە، شىنجاڭ پولات - تۆمۇر شىركىتى پولات تاۋلاش زاۋۇتى ئۇستىدىن شامال بېرىلىدىغان ئايلانما پېچ سېخىنىڭ مۇۋەققەج مۇدىرى. ئۇ سمېنا باشلىقى بولۇپ ئىشلىگەن ۋاقتىدا، ئۆز خىزمىتىنى قىزغىن سۆيۈپ، تېخنىكىنى تىرىشىپ ئۆگىنىپ، مېتال تاۋلاشنىڭ «بەش ياخشى مەشغۇلات ئۇسۇلى»نى تەتقىق قىلىپ ۋە يەكۈنلەپ چىقىپ، ئۇيۇل

پولاتلارنىڭ ئۆلچەمگە لايىق بولۇش نىسبىتىنى 1988-يىلى 98.12% كە (ئۇنىۋېرسال)، 1989 - يىلى 98.97% كە يەتكۈزگەن؛ ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر يىلى باشقا سمېنىلاردىن 6066 توننا پولات ئارتۇق ئىشلەپچىقارغان. پولات - تۆمۇرنىڭ ماتېرىيال سەرپىياتى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن پىلاندىكىدىن 23.3 كىلوگرام/توننا ئازايغان. ئۇ 1990 - يىلى مۇۋەققەت سېخ مۇدىرى بولغان ۋاقتىدا، خىزمەت ۋەزىپىسىنى تولۇق ئادا قىلىپ، سېخنى مەھسۇلات مىقدارى، سۈپەت، مەھسۇلات تۈرى، سەرپىيات جەھەتتە يەنە بىر يېڭى بالداققا كۆتۈردى، سېخنىڭ پايدىسى 2 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئۇ 1983 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېڭى ئۇزۇن سەپەر زەربىدارى، 1985 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئەمگەك نەمۇنىچىسى بولۇپ باھالاندى؛ 1986 - يىلى «ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك تېخنىكا ماھىرى» دەپ نام ئالدى؛ 1987 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسى بولۇپ باھالاندى. 1991 - يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر خىزمەتچى» دەپ نام بەردى.

ئارىپ بېكجان تايېۋ تاتار، 64 ياش، شىنجاڭنىڭ گۈچۈڭ ناھىيىسىدىن، ج ك پ ئەزاسى، ئالىي تېخنىكۇم مەلۇماتىغا ئىگە، شىنجاڭ مائارىپ شۆيۈەنى پېداگۇگىكا فاكۇلتېتىنىڭ مۇدىرى، ئۇ مائارىپ بىلەن شۇغۇللانغان نەچچە ئون يىل داۋامىدا، شىنجاڭنىڭ مائارىپ ئىشلىرىغا نۇرغۇن ئەجر سىڭدۈردى، ئىلىم جەھەتتىمۇ كۆرۈنەرلىك تۆھپە ياراتتى، تەخمىنەن 300 مىڭ خەتلىكتىن كۆپرەك كىتاب ۋە دەرسلىك تەرجىمە قىلدى ۋە تۈزدى. ئۇ خەنزۇ ئوقۇتقۇچى، ئوقۇغۇچىلار بىلەن ياخشى ئىتتىپاقلىشىشقا ئىنتايىن ئەھمىيەت بېرىپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ئۈچۈن بىر مۇنچە ياخشى

ئىشلارنى قىلدى. ئۇ 1980 - يىلى ئۇرۇمچى شەھىرى بويىچە ئىلغار مائارىپ خادىمى، 1986 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر پەن - تېخنىكا خادىمى بولۇپ باھالاندى؛ 1989 - يىلى «ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر ئوقۇتقۇچى» دەپ نام ئالدى. 1991 - يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر خىزمەتچى» دەپ نام بەردى.

گۈشۈچاۋ ئەر، 35 ياش، سىچۈەن ئۆلكىسىنىڭ جيەنگې ناھىيىسىدىن، ج ك پ ئەزاسى، باشلانغۇچ مەكتەپ مەلۇماتىغا ئىگە، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى 3 - قۇدۇق بۇرغىلاش شىركىتى «32837» قۇدۇق بۇرغىلاش

ئەترىتىنىڭ ئىشچىسى. ئۇ خىزمەتنى قېتىرقىنىپ، ئەستايىدىل ئىشلەپ، بىر نەچچە قېتىم چوڭ ھادىسىنىڭ ئالدىنى ئالدى، ھەمىشە بۇرغىنى توختىتىپ توك بىلەن ئۆلچەش ۋاقتىدىن پايدىلىنىپ، كونا - كېرەكسىز ماتېرىياللارنى رېمونت قىلىپ، دۆلەتكە بىر يىلدا 4000 يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ تېجەپ بەردى. 1990-يىلى ئۇ باشچىلىق قىلغان سمېنا 10 مىڭ 77 مېتر قۇدۇق بۇرغىلاپ، سمېنا - گۇرۇپپا ھۆددىگە ئالغان ۋەزىپىنى 139% ئەمەلىي نەتىجە بىلەن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى، تەننەرختىن 354 مىڭ يۈەن تېجەپ قالدى، ئېيىغا ئەڭ كۆپ بولغاندا 3606 مېتر بۇرغىلاش، يىلبويى ھادىسە سادىر

قىلماسلىقتەك ياخشى نەتىجە يارىتتى. ئۇ 1986 - يىلى شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ قۇدۇق بۇرغىلاش شىركىتى بويىچە ئىلغار ئىشلەپچىقارغۇچى، مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسى بولۇپ باھالاندى؛ 1990 - يىلى «شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى بويىچە قوش مەدەنىيەت ئۈلگىسى» دەپ نام ئالدى. 1991 - يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۈيۈشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئىشلەپچىقىرىش ماھىرى» دەپ نام بەردى.

جۇ بەيشى ئەر، 46 ياش، خۇنەن ئۇلكىسىنىڭ لۇڭخۇي ناھىيىسىدىن، ج ك پ ئەزاسى، ئالىي تېخنىكۇم مەلۇماتىغا ئىگە، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى 1 - ئاپتوموبىل تىرانسپورت شىركىتىنىڭ جىڭلىسى، پارتكوم شۇجىسى. ئۇ كارخانىنى ھۆددىگە ئالغان تۆت يىل داۋامىدا دادىل ئىسلاھات ئېلىپ بېرىپ، باشقۇرۇشنى چىڭ تۇتتى. 1990 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە بۇ شىركەت تۈرلۈك ھۆددىگەرلىك كۆرسەتكۈچلىرىنى ئومۇميۈزلۈك ئاشۇرۇپ ئورۇنداپ، 7 مىليون 968 مىڭ 400 يۈەن پايدا ئالدى، بۇ، ھۆددىگەرلىك كۆرسەتكۈچىنىڭ 343 پىرسەنتىگە تەڭ؛ ئاپتوموبىللارنىڭ قاتناش مىقدارى 195 مىليون 524 مىڭ 700 توننا/كىلومېتر‌غا يەتتى، بۇ، ھۆددىگەرلىك كۆرسەتكۈچىنىڭ 162 پىرسەنتىگە تەڭ؛ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 20 مىليون 680 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇ، ھۆددىگەرلىك كۆرسەتكۈچىنىڭ 8.199 پىرسەنتىگە تەڭ؛ تۆت يىلدا تىرانسپورت ئورۇنلىرىنىڭ 1000 توننا / كىلومېتر تەننەرخى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 37.156 يۈەن بولۇپ، پىلاندىكىدىن 63.3 يۈەن تۆۋەنلىدى؛ يېڭىلانغان ئاپتوموبىل 86گە يېتىپ، ھۆددىگەرلىك كۆرسەتكۈچىدىن 12سى ئېشىپ كەتتى، سېلىنغان مەبلەغ 5 مىليون 40 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ھۆددىگەرلىك كۆرسەتكۈچىدىن 3 مىليون 190 مىڭ يۈەن ئېشىپ كەتتى؛ 9 مىليون يۈەنلىك تۇراقلىق مۇلۇك كۆپەيتىلدى؛ ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئوتتۇرىچە كىرىمى 1986 - يىلدىكى 1938 يۈەندىن كۆپەيىپ، 1990 - يىلى 2922 يۈەنگە يەتتى؛ ئومۇمىي خادىملارنىڭ ئوتتۇرىچە ئەمگەك - ئىشلەپچىقىرىش ئۈنۈمى 1986-يىلدىكى 9705 يۈەندىن كۆپەيىپ، 1990 - يىلى 22 مىڭ 827 يۈەنگە يەتتى. جۇبەيشى 1987 - يىلى ئاپتونوم رايونلىق «شىنجاڭنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە گۈللەندۈرۈش» مېدالىغا ئېرىشتى؛ 1988 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر كارخانا ئىگىلىكىنى باشقۇرغۇچى، بىكىتۈەن بويىچە ئەمگەك نەمۇنىچىسى بولۇپ باھالاندى؛ 1989 - يىلى بىكىتۈەنلىك بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش - چېگرىنى قوغداش مېدالىغا ۋە «مۇنەۋۋەر ئىگىلىك باشقۇرغۇچىسى» دېگەن نامغا ئېرىشتى؛ 1990 - يىلى «بىكىتۈەن بويىچە بىكىتۈەن روھىنى جارى قىلدۇرغان نەمۇنىچى شەخس» دەپ نام ئالدى. 1991 - يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۈيۈشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئىگىلىك باشقۇرغۇچى» دەپ نام بەردى.

ئەمەتجان قاسىم

53 ياش، شىنجاڭنىڭ قۇمۇل شەھىرىدىن، ج ك پ ئەزاسى، باشلانغۇچ مەكتەپ مەلۇماتىغا ئىگە، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى قۇمۇل «راكېتا» دېھقانچىلىق مەيدانى بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش ئەترىتىنىڭ باشلىقى. ئۇ 1983 - يىلى ئەترەت باشلىقى بولغاندىن بۇيانقى سەككىز يىل ئىچىدە ئەترەت ئەزالىرىغا باشلامچىلىق قىلىپ 14 مىڭ 400 مو بوز يەر ئېچىپ، 8800 توننا ئاشلىق ئىشلەپچىقاردى. دېھقانچىلىق مەيدانى يېڭى ئۆزلەشتۈرۈلگەن بۇ يەردە ئۇچ دېھقانچىلىق لەيلەندۈي قۇرۇپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ 300دىن كۆپرەك پەرزەنتىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇردى. ئۇ 1983 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە بىكىتۈەنلىك قۇمۇل دېھقانچىلىق مەيدانلىرىنى باشقۇرۇش ئىدارىسى بويىچە مۇنەۋۋەر كومپارتىيە

ئەزاسى، ئىلغار ئىشلەپچىقارغۇچى بولۇپ باھالاندى؛ 1990 - يىلى «بىكتۆمەن بويىچە ئەمگەك نەمۇنچىسى» ۋە «ئاپتونوم رايون بويىچە ئەمگەك نەمۇنچىسى» دېگەن نامغا ئېرىشتى. 1991 - يىلى «بىكتۆمەن بويىچە بىكتۆمەن روھىنى جارى قىلدۇرغان نەمۇنچى شەخس» دېگەن نامغا ئېرىشتى. جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئويۇشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر خىزمەتچى» دەپ نام بەردى.

جالاك دولەن ئايال، 51 ياش، سىچۇەن ئۇلكىسىنىڭ كەيجيالاك ناھىيىسىدىن، باشلانغۇچ مەكتەپ مەلۇماتىغا ئىگە، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۆمىنى يېزا ئىگىلىك 3-شىسى 45-تۆمەن - مەيدانى 15 - لەينىڭ يېزا ئىگىلىك ئىشچىسى. ئۇ چېگرا رايوندا ئۇزاقتىن يىلتىز تارتىپ، بېرىلىپ ئەمگىكى ئىشلەپ كەلدى. ئۇ 1988-يىلى 3.21 مو كېۋەزلىكنى ھۆددىگە ئېلىپ، ھەر مو يەردىن 166.38 كىلوگرام ساپ پاختا ئالدى؛ 1989 - يىلى پەۋقۇلئاددە ئېغىر قۇرغاقچىلىق بولغاندىمۇ، ھەر مو يەردىن يەنىلا 148.5 كىلوگرام ساپ پاختا ئالدى؛ 1990 - يىلى ئىلمىي ئۇسۇلدا كېۋەز تېرىپ، كۆڭۈل قويۇپ پەرۋىش قىلىپ، ھەر مو يەردىن نەق ئېلىنغان ساپ پاختىنى 200.9 كىلوگرامغا يەتكۈزۈشتەك ئالى يۇقىرى مەملىكەت رېكوردىنى يارالتتى. ئۇ 1961 - يىلدىن 1970 - يىلغىچە كۆپ قېتىم «بەشتە ياخشى جەڭچى»، «بەشتە ياخشى ئىشچى» بولۇپ باھالاندى؛ 1974 - يىلى تۆھپىلىك ئومۇمىي بۇيرۇق چىقىرىپ تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى؛ 1988 - يىلى يېزا ئىگىلىك 3 - شىسى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن «روماللىقلار لوڭقىسى» مۇسابىقىسىدە ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى؛ 1991-يىلى بىكتۆمەن ۋە يېزا ئىگىلىك 3 - شىسى بويىچە «بىكتۆمەن روھىنى جارى قىلدۇرغان نەمۇنچى شەخس» دەپ نام ئالدى. 1991 - يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر خىزمەتچى» دەپ نام بەردى.

ھىمىت ئادىل 58 ياش، شىنجاڭنىڭ توقسۇ ناھىيىسىدىن، ج ك پ ئەزاسى، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ مەلۇماتىغا ئىگە، شىنجاڭ ئېۋىرغول كۆمۈر مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئىشلەپچىقىرىش ماھىرى» دەپ نام بەردى.

مۇھەممەت ئەمەت 37 ياش، شىنجاڭنىڭ باي ناھىيىسىدىن، ج ك پ ئەزاسى، باشلانغۇچ مەكتەپ مەلۇماتىغا ئىگە، شىنجاڭنىڭ باي ناھىيىسىدىكى تېرەك كۆمۈر كانىنىڭ مۇئاۋىن قۇدۇق باشلىقى. ئۇ خىزمەتچان بولۇپ، ھەمىشە بىرىنچى سەپكە بېرىپ ئىشلەپچىقىرىشنى تۇتتى. ئۇ ئىشلەيدىغان كۆمۈر كان قۇدۇقىدا مەھسۇلات بىر قانچە يىلدىن بۇيان ھەر يىلى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 25 مىڭ تونىدىن ئاشتى، يىلىغا 25% تىن 30%كىچە ئېشىپ باردى. چاتاكۆمۈر نىسبىتى 85% كە يەتتى. كۆمۈر پارتلىتىشقا سەرپ قىلىنغان پارتلىتىش دورىسى 110 كىلوگرام/1000 تونىغا چۈشتى، مۇشۇ ئىككى خىل ئىشتىنلا كارخانىنىڭ پايدىسى 2 مىليون 468 مىڭ يۈەن كۆپەيدى. ئۇ خەتۋە - خەتەرلەرنى تۇغمىتىشتە باشلامچى بولدى، بايرام - دەم ئېلىش كۈنلىرىدە يەنە ئۇسكۇنىلەرنى ئاسراپ رېمونت قىلدى، ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە قارىتا سەۋرچانلىق بىلەن ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەت ئىشلەپ، ئىشلەپچىقىرىشنى كۆچلۈك ئىلگىرى سۈردى. ئۇ 1977 - يىلدىن 1990-يىلغىچە كان بويىچە ئۈدا ئىلغار ئىشلەپچىقارغۇچى بولۇپ باھالاندى؛ 1987 - يىلى «ئاپتونوم رايون بويىچە شىنجاڭنىڭ تەرەققىي قىلدۇرۇش - گۈللەندۈرۈش» مېدالى ئالدى؛ 1988-يىلى ئاپتونوم رايونلۇق كۆمۈر ساناىتى نازارىتى بويىچە ئىلغار ئىشلەپچىقارغۇچى بولۇپ باھالاندى. 1991 - يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر خىزمەتچى» دەپ نام بەردى.

كانى ئالغا قېزىش ئەترىتى پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى. ئۇ تۆت ئاساسىي پرىنسىپتا چىڭ تۇرۇپ، بۇرژۇئاچە ئەركىنلەشتۈرۈشكە قارشى تۇرۇپ، ئۆتەنىڭ بىرلىكىنى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغدىدى. ئۇ كۆمۈرچىلىك ئىشلىرىنى قىزغىن سۆيۈپ، خىزمەتتە ئۆزى باشلامچى بولۇپ، شەخسىي مەنپەئىتىنى كۆزلىمىدى، بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشقا ئەھمىيەت بېرىپ، ئەترەت بويىچە 1460 كۈن ئۆلۈم ھادىسىسى سادىر قىلماسلىقنى ئىشقا ئاشۇردى. ئۇ 1975 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە ئۇدا كان بويىچە ئەمگەك نەمۇنچىسى بولۇپ باھالاندى؛ 1982 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدا ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى؛ 1985-يىلدىن 1989 - يىلغىچە ئۈچ قېتىم ئاپتونوم رايونلۇق كۆمۈر سانائىتى نازارىتى بويىچە ئەمگەك نەمۇنچىسى بولۇپ باھالاندى؛ 1985 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر سىياسىي خىزمەت خادىمى، ئەمگەك نەمۇنچىسى بولۇپ باھالاندى. 1991 - يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر سىياسىي خىزمەت خادىمى» دەپ نام بەردى.

جىن شۇلياڭ ئەر، 66 ياش، خېبېلۇڭجياڭ ئۆلكىسىنىڭ ۋۇچاڭ ناھىيىسىدىن، ج ك پ ئەزاسى، ئالىي تېخنىكۇم مەلۇماتىغا ئىگە، شىمالىي شىنجاڭ تۆمۈرىول شىركىتىنىڭ جىڭلىسى، پارتكومىنىڭ شۇجىسى. ئۇ نەچچە ئون يىللىق خىزمەت جەريانىدا ئەمىيىي سادىق بولۇپ، شەرقىي شىمال ۋە شىنجاڭنىڭ تۆمۈرىول قۇرۇلۇشى ئىشلىرىغا تۆھپە قوشتى. ئۇ 1985 - يىلدىن بۇيان، شىركەتتىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە رەھبەرلىك

قىلىپ، قۇرۇلۇش قىلغۇچى، لايىھىلىگۈچى ئورۇنلار بىلەن ئىتتىپاقلىشىپ، ھەمكارلىشىپ، يول ياساش ۋەزىپىسىنى ھەر يىلى مۇددىتىدىن بۇرۇن ئورۇندىدى، 2 - ئاسىيا - ياۋروپا قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكىدە رېلىسلارنىڭ ۋاقتىدا تۇتاشتۇرۇلۇشىغا كاپالەتلىك قىلدى. ئۇ ئۆزى ئۈلگە كۆرسىتىپ، ئۆزىنى پاك تۇتۇپ، ھەر يىلى 100 كۈندىن كۆپرەك قۇرۇلۇش ئىش ئورنىغا بېرىپ تۇردى. ئۇ 1947 - يىلى خارىمن تۆمۈرىول ئىدارىسى بويىچە ئەمگەك نەمۇنىچىسى، 1950 - يىلى شەرقىي شىمال تۆمۈرىول سىستېمىسى بويىچە ئەمگەك نەمۇنىچىسى، 1951 - يىلى مەملىكەتلىك تۆمۈرىول سىستېمىسى بويىچە ئەمگەك نەمۇنچىسى بولۇپ باھالاندى؛ 1953 - يىلى ئۇنىڭغا مەملىكەتلىك تۆمۈرىول سىستېمىسى بويىچە ئىلغارلىق مېدالى بېرىلدى ۋە «تۆمۈرىول مىنىستىرلىكى بويىچە ئىلغار خىزمەتچى» دەپ نام بېرىلدى؛ 1987 - يىلى ئۇ «شىنجاڭنى تەرەققىي قىلدۇرۇش - گۈللەندۈرۈش» مېدالىغا ئېرىشتى. 1991 - يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئىگىلىك باشقۇرغۇچى» دەپ نام بەردى.

زۇلپىيە ئەر، 46 ياش، شىنجاڭنىڭ لوپ ناھىيىسىدىن، ج ك پ ئەزاسى، ئالىي تېخنىكۇم مەلۇماتىغا ئىگە، جۇڭگو خەلق بانكىسى خوتەن ۋىلايەتلىك مەركىزىي تارماق بانكىسىنىڭ بۆلۈم باشلىقى. ئۇ كۆپ يىللاردىن بۇيان ئۆتەنىڭ بىرلىكىنى قوغداشقا، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىشكە ئىنتايىن ئەھمىيەت بېرىپ كەلدى، كەسىپنى تىرىشىپ ئۆگەندى، باشقۇرۇشتا پرىنسىپتا چىڭ تۇردى، بوغالتېرلىق خىزمىتىنى ئىلمىيلاشتۇرۇپ ۋە قىلىپلاشتۇرۇپ باشقۇرۇش ئۇسۇلىدە تىرىشىپ ئىزدەندى، ناھىيىلىك بانكىنىڭ ھەر خىل تۈزۈملەرنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، پۇل مۇئامىلە

كەسپىنىڭ قانات يېيىشنى ئىلگىرى سۈرۈشىگە ياردەم بەردى. ئۇ 1988 - يىلى خوتەن ۋىلايىتى بويىچە ئىلغار خىزمەتچى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە ئىلغار شەخس، مىللەت نەزەرىيىسىنى ئۆگىنىش ئاكتىپى بولۇپ باھالاندى؛ 1990 - يىلى مەركىزىي تارماق بانكىنىڭ ئەمگەك مۇسابىقىسىدە ئىلغار شەخس ۋە زوراۋانلىقتىن مۇداپىئە كۆرۈپ بانكىنى قوغداش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى. 1991 - يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر خىزمەتچى» دەپ نام بەردى.

ۋاڭ چەنشىڭ ئەر، 53 ياش، جياڭسۇ ئۇلكىسىنىڭ چاڭجۇ شەھىرىدىن، ج ك پ ئەزاسى، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ مەلۇماتىغا ئىگە، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بېكتۆمىنى بېزا ئىگىلىك 1 - شىسى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ رەئىسى، پارتكۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى. ئۇ 1984-يىلى قاتمۇ - قات قىيىنچىلىقلارنى يېڭىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە ئەملىي ئىش قىلىپ بەردى، ئەمگەك مۇسابىقىسىنى قانات يايدۇردى. 1990 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر 5189 ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى گۇرۇپپىسىنى، 688 لىەندۇي (سېخ) ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ۋە 53 ئاساسىي قاتلام ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنى قۇردى؛ شى بويىچە 87 مىڭ 293 نەپەر ئىشچى - خىزمەتچى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىغا ئەزا بولدى، ئۇيۇشمىغا ئەزا بولۇش نىسبىتى 95.6% كە يەتتى. ئۇ يەنە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتىنىڭ قۇرۇلۇشى، كادىرلارنى باشقۇرۇش، خىزمەت كىرىم - چىقىمى ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ دېموكراتىك باشقۇرۇشقا قاتنىشىشى قاتارلىق جەھەتلەردە بىر قاتار قېلىپلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىپ، نۇرغۇن ياخشى تەجرىبىلەرنى توپلىدى. ئۇ 1980 - ۋە 1981 - يىللىرى ئاقسۇ ۋىلايىتى بويىچە ئىلغار خىزمەتچى، مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسى بولۇپ باھالاندى؛ 1985 - يىلى بېكتۆمەن بويىچە مۇنەۋۋەر ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كادىرى بولۇپ باھالاندى؛ 1988 - يىلى «ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خادىمى» دېگەن نامغا ھەم «شىنجاڭنى تەرەققى قىلدۇرۇش - گۈللەندۈرۈش» مېدالىغا ئېرىشتى؛ 1991 - يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خادىمى» دەپ نام بەردى.

ۋاڭ شۇجۇڭ ئەر، 44 ياش، شەندۇڭ ئۇلكىسىنىڭ لىنيى ناھىيىسىدىن، ج ك پ ئەزاسى، باشلانغۇچ مەكتەپ مەلۇماتىغا ئىگە، گېئولوگىيە - كان بايلىقلىرى مىنىستىرلىكى غەربىي شىمال نېفىت گېئولوگىيىسى ئىدارىسى قۇدۇق ئاستى مەشغۇلات ئەترىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى. ئۇ 1966 - يىلى خىزمەتكە قاتناشقاندىن بۇيان، لياۋخې نېفىتلىكىدە، چىڭخەي ئېگىزلىكىدە، تارىم نېفىتلىكىدە ئايلىنىپ يۈرۈپ جەڭ قىلدى. 1984 - يىلى ئۇنىڭ رەھبەرلىكىدە، قۇم پارامېتر 2 - قۇدۇقىدىن يۇقىرى مەھسۇلاتلىق سانائەت نېفىت - گاز ئېقىمى بۇرغىلاپ چىقىلدى. بۇ قۇدۇقتىن كۈنىگە 1000 كۇب مېتر نېفىت، 2 مىليون كۇب مېتردىن كۆپرەك تەبىئىي گاز ئېلىندى. بۇ، دۆلىتىمىزدە دېڭىز فاتمىسىغا يەر قاتلىمىدا نېفىت ۋە گاز ئىزدەشتە قولغا كەلتۈرۈلگەن تۇنجى قېتىملىق زور بۆسۈش بولۇپ، تارىم نېفىتلىكىدە بىرلەشمە جەڭ ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن ئاساس سېلىپ بەردى. ئۇ بىر قېتىملىق قۇدۇق فونتانلاش ھادىسىسىدە سەپداشلىرى بىلەن پىدائىيلار ئەترىتىنى تەشكىل قىلىپ، ئوت دېڭىزغا كىرىپ 56 كۈن جەڭ قىلىپ، نېفىت قۇدۇقى ۋە 10 مىليون يۈەندىن ئارتۇق قىممەتكە ئىگە

ئۇسكۇننى قوغداپ قالدى. 1988-يىلىي تارىم نېفتلىكىدە نېفت ـ گاز جەھەتتە كۆرۈلگەن تۆت قېتىملىق زور بۆسۈشتە ئۇنىڭ قوشقان تۆھپىسى بار، شۇڭا كىشىلەر ئۇنى «هايات ۋاڭ تېپىرىن» (ۋاڭ تۆمۈر ئادەم) دەپ تەرىپلەشتى. 1985-يىلى گېئولوگىيە ـ كان مەھسۇلاتلىرى مىنىستىرلىكى ئۇنىڭغا «مەملىكەتنىڭ گېئولوگىيە سىستېمىسى بويىچە ئەمگەك نەمۇنچىسى» دەپ نام بەردى، ئۇ 1989 ـ يىلى يەنە «مەملىكەت بويىچە ئەمگەك نەمۇنچىسى» دېگەن نامغا ئېرىشتى. 1991 ـ يىلى گېئولوگىيە ـ كان مەھسۇلاتلىرى مىنىستىرلىكى ئۇنىڭغا «گېئولوگىيەكان مەھسۇلاتلىرى مىنىستىرلىكى بويىچە ئالاھىدە دەرىجىلىك ئەمگەك نەمۇنچىسى» دەپ نام بەردى، جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئۇنىڭغا «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر خىزمەتچى» دەپ نام بەردى.

ۋاڭ جيۇشياڭ

ئىنقىلابىي قۇربانلار

گې گوجاڭ ئەر، جېجياڭ ئۇلكىسىنىڭفېڭخۇا ناھىيىسىدىن، 1894 ـ يىل 4 ـ ئايدا تۇغۇلغان. 1949 ـ يىل 5 ـ ئايدا يۈرتى ئازاد بولغاندىن كېيىن، ئۇ خەلق ھۆكۈمىتىنى ھىمايە قىلىپ، خىزمەت گۇرۇپپىسىغا دۇشمەن قورچاق خادىملىرى ۋە گومىنداڭ قالدۇق باندىتلىرىنىڭ ھەرىكىتىدىن ئۈزلۈكسىز ئاخبارات يەتكۈزۈپ تۇرغان، پارتىيىنىڭ تۈزلۈك فائچېن، سىياسەتلىرىنى تەشۋىق قىلغان. 1949 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنى باندىتلارنىڭ قوراللىق كۈچلىرى تەرىپىدىن ئۆلتۈرۈۋېتىلگەن. ئۇنىڭ ئوغلى گې رۇمىڭ ھازىر ئۈرۈمچى شەھىرىدە تۇرۇۋاتقانلىقى ئۈچۈن، خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 1991 ـ يىل 1 ـ ئاينىڭ 10 ـ كۈنى ئۈنى «ئىنقىلابىي قۇربان» دەپ ئېتىراپ قىلدى.

سۇڭ مىڭلىن ئەر، خېنەن ئۇلكىسىنىڭ دېڭشيەن ناھىيىسىدىن، 1932 ـ يىل 6 ـ ئايدا تۇغۇلغان، 1951 ـ يىل 4 ـ ئايدا جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسىگە قاتناشقان، 1955 ـ يىلى كەسىپ ئالماشتۇرغان. ئۇ هايات ۋاقتىدا ئىشلەپچىقىرىش ـ قۇرۇلۇش بېكتۇەنى يېزا ئىگىلىك 8 ـ شىسى 141 ـ تۇەن ـ مەيدانى قورال ئامبىرىنىڭ مۇھاپىزەتچىسى ئىدى. 1990 ـ يىل10 ـ ئاينىڭ 29-كۈنى تاڭ سەھەر سائەت ئۇچلەردە، قورال ئامبىرىنى بۇلىغان تۆت نەپەر ۋەھشي لۇكچەك بىلەن ئېلىشىپ، مەردلەرچە قۇربان بولدى. ئۇ 1991 ـ يىل 2 ـ ئايدا «ج ك پ نىڭ رەسمىي ئەزاسى» دەپ ئېتىراپ قىلىندى. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 1991 ـ يىل 6 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنى ئۈنى «ئىنقىلابىي قۇربان» دەپ تەستىقلىدى.

ئەي بىڭ ئەر، خۇ-بېي ئۇلكىسىنىڭ شەنتاۋ شەھىرىدىن، 1915 ـ يىلى تۇغۇلغان، 1932 ـ يىلى جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، 1938 ـ يىلى يېڭى 4 ـ ئارمىيىگە قاتناشقان، 1943 ـ يىل 6 ـ ئايدا ۋەزىپە ئۈتەۋاتقان ياپون ئەسكەرلىرى تەرىپىدىن قولغا ئېلىنىپ ئۆلتۈرۈۋېتىلگەن. ئۇنىڭ ئوغلى ئەي تىەنغا ئىشلەپچىقىرىش ـ قۇرۇلۇش بېكتۇەنى يېزا ئىگىلىك 2 ـ شىسىنىڭ ئىشچىسى بولغانلىقى ئۈچۈن، خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق

هۆكۈمىتى 1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 3 - كۈنى ئۇنى «ئىنقىلابىي قۇربان» دەپ ئېتىراپ قىلدى.

جۇمەنىياز شىنجاڭنىڭ قاراقاش ناھىيىسىدىن، 1933 - يىل 2 - ئايدا تۇغۇلغان، 1951-يىل 1 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1976 - يىل 11 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن. ئۇ ھايات ۋاقتىدا لوپ ناھىيىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى بازار پەيچۈسوسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ئىدى، 1979 - يىل 12 - ئاينىڭ 23 - كۈنى سائەت 0 ئەتراپىدا ۋەزىپە ئىجرا قىلىۋاتقاندا لۇكچەكلەرنىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچراپ شەرەپ بىلەن قۇربان بولغان. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 1991 - يىل 9-ئاينىڭ 20 - كۈنى ئۇنى «ئىنقىلابىي قۇربان» دەپ ئېتىراپ قىلدى.

ياڭ شۆبىن ئەر، شىنجاڭنىڭ قەشقەر شەھىرىدىن، 1966 - يىلى تۇغۇلغان، 1981 - يىلى جۇڭگو كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقىغا كىرگەن، 1985-يىلى خىزمەتكە قاتناشقان. ئۇ ھايات ۋاقتىدا ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 3 - شىسى ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش 6 - تارماق ئەترىتى 5 - ئوتتۇرا ئەترىتىنىڭ ساقچى كادىرى ئىدى، 1989 - يىل 2 - ئاينىڭ 8 - كۈنى سائەت 17دە ياڭ شۆبىن نۆۋەتچىلىك قىلىۋېتىپ، بىر نەچچە جىنايەتچىنىڭ تۇرمىدە غەۋغا تۇغدۇرماقچى بولۇۋاتقانلىقىنى سېزىپ قېلىپ، دەرھال كەسكىن تەدبىر قوللىنىپ، غەۋغانى چەكلەيدۇ، كېيىن غاۋغا تۇغدۇرغۇچى جىنايەتچىلەر بىلەن ئېلىشىش داۋامىدا شەرەپ بىلەن قۇربان بولغان. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 1991 - يىل 11 - ئاينىڭ 7 - كۈنى ئۇنى «ئىنقىلابىي قۇربان» دەپ تەستىقلىدى.

سۇلۇ جيەنبياۋ

ۋاپات بولغان شەخسلەر

لىۋ يۇباۋ (1923 — 1991)، ئەر، خېبېي ئۆلكىسىنىڭ شىڭتاڭ ناھىيىسىدىن. 1939 - يىل 9-ئايدا 8-ئارمىيىگە قاتناشقان، 1945-يىل10 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن، جەڭچى، كاتىپ، شۇجى، سەنمۇ، لىەنجاڭ، چېگرا مۇداپىئە باش پونكىتىنىڭ باشلىقى، باشقارما باشلىقى، قەشقەر شۆبە ھەربىي رايونىنىڭ سەنمۇجاڭى ۋە تۇرپان شۆبە ھەربىي رايونىنىڭ سەنمۇجاڭى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، 100 تۈەننىڭ چوڭ ئۇرۇشىغا، ئېرشىلىپۇ، نىڭتياۋلياڭ، تۇۋۇيىڭ، خۇيئەنباۋ، دىڭبىيەن، فۇفېڭ، شېڭجيالىڭ جەڭلىرى قاتارلىق جەڭلەرگە ۋە ئامېرىكا جاھانگىرلىكىگە قارشى تۇرۇپ، چاۋشيەنگە ياردەم بېرىش ئۇرۇشى، جۇڭگو-ھىندىستان چېگرىسىدىكى ئۆزىمىزنى قوغداپ قايتۇرما زەربە بېرىش ئۇرۇشىغا قاتناشقان. ئۇ 1955-يىلى شەرەپ بىلەن «مۇستەقىللىق - ئەركىنلىك» ئوردېنى ۋە 3 - دەرىجىلىك «ئازادلىق» ئوردېنىغا ئېرىشكەن؛ 1988 - يىلى ئۇنىڭغا «مۇستەقىللىق تۆھپىكارى» شەرەپ مېدالى بېرىلگەن. ئۇ 1978 - يىلى دەم ئېلىشقا چىققان، 1991 - يىل 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ئۇرۇمچىدە ۋاپات بولدى.

گاۋگۇاڭجىۋڭ (1926 — 1991)، ئەر، جېجياڭ ئۆلكىسىنىڭ چىڭتيەن ناھىيىسىدىن. 1948-يىل 3 - ئايدا جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسىگە قاتناشقان، 1949 - يىل 11 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن، جەڭچى، بەنجاڭ، رايونلۇق دۇينىڭ باشلىقى،

مەنمۇ، سابىق ئۇرۇمچى ھەربىي رايونى سىلىكبۇسى تەتقىقات ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن شتابلىق دەرىجىلىك كاتىپى قاتارلىق ۋەزىپىلەرنى ئۆتىگەن، پۈتكۈل غەربىي شىمالنى ئازاد قىلىش ۋە شىنجاڭغا يۈرۈش قىلىش يولىدىكى جەڭلەرگە قاتناشقان. 1988 - يىلى ئۇنىڭغا «غالىبىيەت تۆھپىكارى» شەرەپ ئوردىنى بېرىلدى. ئۇ 1984-يىل 9 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 1991 - يىل 1 - ئاينىڭ 23 - كۈنى ئۇرۇمچىدە ۋاپات بولدى.

لى ۋۇشىن (1907 — 1991)، ئەر، خوتەن ئۇلكەسىنىڭ چاڭشا شەھىرىدىن. ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش دەۋرىدە، خوتەچۇ ھەربىي مەكتىپى شۇبە مەكتىپىنىڭ سىياسىي پېتەكچىسى بولغان، 1948 - يىلى گومىنداڭنىڭ شىنجاڭ ئۇلكىلىك باش گارنىزون سىلىكبۇسىنىڭ شاۋجياڭ دەرىجىلىك كاتىپلىقىغا يۆتكەلگەن، شىنجاڭ شۆيۈەنى جۇڭگو ئەدەبىياتى فاكۇلتېتىنىڭ پروفېسسورلۇقىنى قوشۇمچە ئۆتىگەن، 1949 - يىل 9 - ئاينىڭ 25 - كۈنى تىنچ يول بىلەن ھەقىقەتكە قايتىشقا قاتناشقان. قىسىملار ئۆزگەرتىپ تەشكىل قىلىنغاندىن كېيىن، ئۇ جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى 22 - بىكتۇەنى تەھرىر - تەرجىمە ئىشخانىسىنىڭ تەھرىر - تەرجىمانى قاتارلىق ۋەزىپىلەرنى ئۆتىگەن، شىخەنزە شەھەرلىك 1-، 2 - نۆۋەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسى بولغان، 1985 - يىلدىن باشلاپ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ مەسلىھەتچىسى بولغان. ئۇ 1991 - يىل 1 - ئاينىڭ 23 - كۈنى كېسەل بىلەن شىخەنزىدە ۋاپات بولدى.

مەخسۇت تېيىپوۋ (1909 — 1991)، شىنجاڭنىڭ ئۇرۇمچى شەھىرىدىن. بۇرۇن ئىلغارتەشكىلات — جاھانگىرلىككە قارشى تۇرۇش بىرلەشمىسىگە ئاكتىپ قاتناشقان ھەمدە كومىۋنىستلارنىڭ تەسىرى بىلەن باشلامچى بولۇپ ئۇرۇمچى ئاپتوربۇسونت زاۋۇتىدائىشچىلار ئۈيۈشمىسىنى تەشكىل قىلغان، 1941 - يىلى كومپارتىيە ئەزاسى دېگەن گۇمان بىلەن قولغا ئېلىنىپ تۇرمىگە سولانغان، 1946 - يىلى ئەخمەتجان قاسىمى قاتارلىق كىشىلەر بىلەن بىللە گومىنداڭنىڭ 6 - قۇرۇلتىيىغا قاتناشقان، ئازادلىق ھارپىسىدا، شىنجاڭنى تىنچ يول بىلەن ئازاد قىلىش كېلىشىمىنى ئىمزالاشقا قاتناشقان، يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىن، شىنجاڭ 1 - نۆۋەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزالىقىغا سايلانغان، شىنجاڭ ئۇلكىلىك تاشيول ئىدارىسىنىڭ باشلىقى، ئاپتونوم رايونلۇق قاتناش نازارىتىنىڭ نازىرى، ئاپتونوم رايونلۇق 2-، 3-، 4-نۆۋەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى 5-، 6-، 7 - نۆۋەتلىك دائىمىي كومىتېتلىرىنىڭ مۇدىرى بولغان، 3 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىلى، مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ 5-، 6-، 7 -نۆۋەتلىك دائىمىي كومىتېتلىرىنىڭ ئەزاسى بولۇپ سايلانغان. ئۇ 1991-يىلى 2 - ئاينىڭ 3-كۈنى كېسەل بىلەن ئۇرۇمچىدە ۋاپات بولدى.

فەن مىڭدې (1918 — 1991)، ئەر، خېبېي ئۇلكەسىنىڭ شىڭتاك ناھىيىسىدىن. 1937-يىل 9-ئايدا ئىنقىلابقا قاتناشقان، 1940 - يىل 2 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، جەڭچى، بەنجاڭ، سىياسىي رەھبەر قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، 1949 - يىلى ئارمىيە بىلەن بىللە

شىنجاڭغا كەلگەن، يېڭىناڭ مۇئاۋىن جياۋداۋيۈەنى، تۆەن تەشكىلات بۆلۈمچىسىنىڭ باشلىقى، كادىرلار باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسار، سىياسىي كومىسسار قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن. ئۇ 1953 - يىلى كەسىپ ئالماشتۇرغاندىن كېيىن، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بېكىتۈەنى يېزا ئىگىلىك 6 - شىبى 2 - باشقارمىسىنىڭ پارتكوم شۇجىسى، شى سىياسىي بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئىشلىگەن، 1965 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ھەربىي سانائەت ئىدارىسىگە يۆتكىلىپ، شىمەن ماشىنا سايمان زاۋۇتىنىڭ باشلىقى ھەم پارتكوم شۇجىسى بولغان، 1976 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق دۆلەت مۇداپىئە سانائىتى ئىشخانىسىنىڭ مەسلىھەتچىسى بولغان. ئۇ 1983 - يىلى دەم ئېلىشقا چىققان، 1991-يىل 2 - ئاينىڭ 16 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

ياڭ فۇ (1928 — 1991)، ئەر، خېبېي ئۆلكىسىنىڭ گۈيۈەن ناھىيىسىدىن، 1945 - يىل 7-ئايدا 8-ئارمىيىگە قاتناشقان. 1954 - يىل 8 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، بەنجاڭ، پەيجاڭ، مۇئاۋىن لەيەنجاڭ، لەيەنجاڭ، تەلىم - تەربىيە دادۇيىنىڭ باشلىقى، يېڭجاڭ، دېھقانچىلىق مەيدانىنىڭ باشلىقى، باشقارما باشلىقى، تۆەنجاڭ، مۇئاۋىن شىجاڭ قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، كاڭباۋ، باۋچاڭ، دولۇن، گاۋشەنباۋ، جاڭبەي، خۇەيلەي، ۋۇچۇەن، لياۋشېن، پىلاڭ - جىن قاتارلىق جايلاردىكى جەڭلەرگە قاتناشقان، 1988 - يىلى ئۇنىڭغا «مۇستەقىللىق تۆھپىكارى» شەرىپ مېدالى بېرىلگەن. ئۇ 1983 - يىلى دەم ئېلىشقا چىققان، 1991 - يىل 2 - ئاينىڭ 17 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

يۇ جۇڭجېن (1925 — 1991)، ئەر، لياۋنىڭ ئۆلكىسىنىڭ ۋافاڭدېيەن شەھىرىدىن. 1947 - يىلى ئىنقىلابقا قاتناشقان، شەرقىي لياۋنىڭ ھەربىي رايونى مەخسۇس تەبىبىي مەكتىپى، جۇڭگو تەبىبىي داشۇەسىنىڭتەييارلىق شۇبۈەنى، جۇڭگو تەبىبىي داشۇەسىنىڭ خىمىيە فاكۇلتېتى قاتارلىق ئورۇنلاردا ئىشلىگەن، 1955-يىلى شىنجاڭ تەبىبىي شۇبۈەنىگە يۆتكىلىپ، لېكتور، دوتسېنت، خىمىيە كافېدراسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، مۇدىرى، شىنجاڭ خىمىيە ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ مۇدىرىيەت ئەزاسى بولغان، 1987 - يىلى پروفېسسورلۇققا ئۆستۈرۈلگەن، 1988 - يىلى دەم ئېلىشقا چىققان. ئۇ 1991 - يىل 2 - ئاينىڭ 19 - كۈنى دالىيەندە ۋاپات بولدى.

خي چۈڭخۇا (1917 — 1991)، ئەر، شەنشى ئۆلكىسىنىڭ چىڭجىيەن ناھىيىسىدىن. 1934-يىل 4 - ئايدا ئىنقىلابقا قاتناشقان، 1936 - يىلى جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، 2-ئىچكى ئىنقىلابىي ئۇرۇش ۋە ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش دەۋرلىرىدە، ناھىيىلىك ئىتتىپاق كومىتېتىنىڭ شۇجىسى، ناھىيىلىك ياشلار ۋەتەن قوتقۇزۇش جەمئىيىتىنىڭ مۇدىرى، ناھىيىلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، رايكوم شۇجىسى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن؛ ئازادلىق ئۇرۇشى مەزگىلىدە جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى 6 - جۇن سىياسىي بۆلۈمىنىڭ ئىشخانا باشلىقى، خەلق ترانسپورتى بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، شىنجاڭ تىنچ يول بىلەن ئازاد بولغاندىن كېيىن، شىنجاڭ ئۇرۇمچى شەھەرلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ج ك پ قۇمۇل ۋىلايەتلىك كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، تۇرپان ۋىلايەتلىك ئىنقىلابىي

كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ئاپتونوم رايونلۇق سودا نازارىتى پارتىيە گۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن نازىر، ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ باشلىقى، پارتىيە گۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى بولغان، 1980 - يىل 12-ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان. ئۇ 1991 - يىل 3 - ئاينىڭ 8 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

ۋاڭ چېبەن (1935 — 1991)، ئەر، خېبېي ئۆلكىسىنىڭ شۇەنخۇا شەھىرىدىن. 1951 - يىل 1-ئايدا جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسىگە قاتناشقان، 1960 - يىل 4 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، كۇرسانت، يار-دەمچى، مۇئاۋىن بۆلۈم باشلىقى، بۆلۈم باشلىقى، شى ئارقا سەپ تەمىنات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ئۈرۈمچى ھەربىي رايونى ئارقا سەپ تەمىنات بۆلۈمىنىڭ ئىشخانا باشلىقى، ماي بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى ئارقا سەپ تەمىنات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، باشلىقى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، 1962 - يىلى جۇڭگو - ھىندىستان چېگرىسىدىكى ئۇزمىزنى قوغداپ قايتۇرما زەربە بېرىش جېڭىگە قاتناشقان. 1988 - يىلى ئۇنىڭغا شاۋجياڭ ئۇنۋانى بېرىلگەن. ئۇ 1991-يىل 3 - ئاينىڭ 9-كۈنى شەنشى ئۆلكىسىنىڭ لىنتۇڭ ناھىيىسىدە ۋاپات بولدى.

بەي چېڭمىڭ (1918 — 1991)، ئەر، شەنشى ئۆلكىسىنىڭ چېڭجىيەن ناھىيىسىدىن. 1934-يىل 9 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقىغا كىرىپ، ئىنقىلابىي خىزمەت بىلەن شۇغۇللىنىشقا باشلىغان، 2 - ئىچكى ئىنقىلابىي ئۇرۇش دەۋرىدە، چېڭجىيەن ناھىيە-

لىك ئىتتىپاق كومىتېتى تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، شەنشى - گەنسۇ - نىڭشيا چېگرا رايونى ئۆلكىلىك ئىتتىپاق كومىتېتى تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، چېڭخۇەن رايونلۇق ياشلار ۋەتەن قوتقۇزۇش جەمئىيىتى تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭباشلىقى بولغان؛ ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش دەۋرىدە ئۇچ چېگرا رايون شۆبە رايونى ياشلار ۋەتەن قوتقۇزۇش جەمئىيىتىنىڭ مۇدىرى، سۇيىۋەن ئۆلكىلىك كومىتېت تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، سەنشى سۇيىۋەن چېگرا رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، سەيبي رايونلۇق خىزمەت كومىتېتى تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، غەربىي سۇيىۋەن ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، سەنشى - سۇيىۋەن ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ ئەزاسى سۇپىتىدە جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ 7 - قۇرۇلتىيىغا قاتناشقان؛ ئازادلىق ئۇرۇشى دەۋرىدە بېيجىڭ - سۇيىۋەن غەربىي تۆمۈرىول باشقارمىسىنىڭ باشلىقى، سەنشى - سۇيىۋەن شەنيىڭ يەر ئىسلاھاتى خىزمەت ئۆمىكىنىڭ باشلىقى، غەربىي شىمال پارتىيە مەكتىپى خەنچىڭ شۆبىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن؛ دۆلىتىمىز قۇرۇلغاندىن كېيىن خەنجۇڭ ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى، جەنۇبىي شەنشى رايونلۇق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، جۇڭگو - سوۋېت مېتال شىركىتىنىڭ مۇئاۋىن باش جىڭلىسى، باش جىڭلىسى، پارتكوم شۇجىسى، شىنجاڭ رەڭلىك مېتال شىركىتىنىڭ جىڭلىسى، پارتكوم شۇجىسى، ئاپتونوم رايونلۇق ئېغىر سانائەت نازارىتىنىڭ نازىرى، پارتىيە گۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان؛ «مەدەنىيەت ئىنقىلابى» مەزگىلىدە زىيانكەشلىككە ئۇچرىغان، خىزمىتى ئەسلىگە كەلتۈرۈلگەندىن كېيىن، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ

شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايونلۇق مەسلىھەتچىلەر كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان. ئۇ ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 1 ـ، 3 ـ، 4 ـ قۇرۇلتايلىرىنىڭ ۋەكىلى، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 5 ـ، 6 ـ، 7 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتايلىرىنىڭ ۋەكىلى ئىدى. ئۇ 1991 ـ يىل 3 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنى كېسەل بىلەن ئۇرۇمچىدە ۋاپات بولدى.

شۇ بېنىي (1941 — 1991)، ئەر، خېبېي ئۆلكىسىنىڭ فېڭرۇن ناھىيىسىدىن. 1965 ـ يىل 8 ـ ئايدا خېبېي نېفىت شۆيۈەننىي پۇتتۇرگەندىن كېيىن چېگرا رايون قۇرۇلۇشىغا قاتنىشىشنى ئىختىيار قىلغان، شۇ يىلى تەقسىمات بويىچە شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ مايتاغ نېفىت مەكتىپىگە كېلىپ ئوقۇتقۇچىلىق قىلغان، 1970 ـ يىلى مايتاغ كان رايونلۇق پارتكوم ئىشخانىسىغا يۆتكەلگەن، 1973 ـ يىل 6 ـ ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن؛ 1975 ـ يىل 11ـ ئايدا ئۇرۇمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىغا يۆتكەلگەندىن كېيىن، بىرلەشمە جەڭ قوماندانلىق شتابى ئىشخانىسىنىڭ كاتىپى، زاۋۇت سىياسىي بۆلۈمى ئىشخانىسىنىڭ كاتىپى، مۇئاۋىن بۆلۈم باشلىقى، بۆلۈم باشلىقى بولغان؛ 1982 ـ يىلى نېفىت مىنىستىرلىكىنىڭ خېنەننىڭ لوياڭ شەھىرىدىكى 1ـ قۇرۇلۇش شىركىتىگە يۆتكىلىپ، سىياسىي بۆلۈمنىڭ ئىشخانا باشلىقى بولغان؛ 1983 ـ يىل 10ـ ئايدا ئۇرۇمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىغا يۆتكەلگەن، باش زاۋۇت پارتكومى تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، باش زاۋۇت ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ رەئىسى (ئالىي سىياسىي خىزمەتچى) بولغان. 1991 ـ يىل 3 ـ ئاينىڭ 21 ـ كۈنى كېسەل بىلەن ئۇرۇمچىدە ۋاپات بولدى.

لى لىيەنگۇي (1909 — 1991)، ئەر، ئەنخۇي ئۆلكىسىنىڭ خوچىۋ ناھىيىسىدىن. 1929 ـ يىل 5 ـ ئايدا ئىنقىلابقا قاتناشقان، 1931 ـ يىل 6ـ ئايدا جۇڭگو ئىشچى ـ دېھقان قىزىل ئارمىيىسىگە قاتناشقان، 1931 ـ يىل 11ـ ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، خەۋەرچى، جەڭچى، بەنجاڭ، پەيجاڭ، لىيەنجاڭ، مۇئاۋىن دادۇيجاڭ، كىيىم ـ كېچەك زاۋۇتىنىڭ باشلىقى، شەرقىي جۇڭگو شەرەپلىك ھەربىيلەر مەكتىپىنىڭ دادۇيجاڭى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، 2 ـ ئىچكى ئىنقىلابىي ئۇرۇش دەۋرىدە 4 ـ قېتىملىق قورشاپ يوقىتىشقا قارشى تۇرۇش كۇرىشىگە ۋە دابيېشەندىكى قوراللىق كۇرەشكە قاتناشقان؛ ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش دەۋرىدە، ۋۇۋېي، جىننىيۇشەن قاتارلىق جايلاردىكى ياپون قاراقچىلىرىغا زەربە بېرىش ئۇرۇشىغا قاتناشقان؛ يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىن، شاڭخەي شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش 1 ـ تارماق ئەترىتىنىڭ چوڭ ئەترەت باشلىقى، غەربىي شىمال يەنئەن ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش 3 ـ چوڭ ئەترىتىنىڭ باشلىقى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى ئارقا سەپ تەمىنات بۆلۈمى «1 ـ ماي» دېھقانچىلىق مەيدانى ماشىنا رېمونت قىلىش پونكىتىنىڭ باشلىقى، «1 ـ ئاۋغۇست» دېھقانچىلىق مەيدانى قۇرۇلۇش تارماق ئەترىتىنىڭ باشلىقى، ئىشلەپچىقىرىش ـ قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 6 ـ شىسى قۇرۇلۇش تارماق ئەترىتىنىڭ باشلىقى، ئاساسىي قۇرۇلۇش چوڭ ئەترىتىنىڭ باشلىقى، تۇەن ـ مەيدان باشلىقى، سىياسىي كومىسسار، شى باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارى، شى سودا باشقارمىسى ۋە ئارقا سەپ تەمىنات بۆلۈمىنىڭ سىياسىي كومىسسارى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئىشلىگەن، 1976 ـ يىلى دەم ئېلىشقا چىققان، ئۇ 1991 ـ يىل 3 ـ ئاينىڭ 28 ـ كۈنى ئۇرۇمچىدە ۋاپات بولدى.

لۇڭ خۇيرۇي (1914 — 1991)، ئەر، جياڭ-شى ئۆلكىسىنىڭ يۇڭشىن ناھىيىسىدىن. 1927- يىل 3 - ئايدا ئاۋانگارتلار ئۆمىكىگە قاتناشقان، شۇ يىلى 8 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقىغا كىرگەن؛ 1930-يىل 5 - ئايدا جۇڭگو ئىشچى - دېھقان قىزىل ئارمىيىسىگە قاتناشقان، شۇ يىلى 6 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، دۇيجاڭ، بەنجاڭ، پەيجاڭ، سىياسىي رەھبەر، يېڭنىڭ سىياسىي كومىسارى، لۇ سىياسىي بۆلۈمىنىڭ ئىشخانا باشلىقى، تەمىنات بۆلۈمىنىڭ سىياسىي كومىسارى، تۈەننىڭ سىياسىي كومىسارى، نەنجىڭ باش ئالىي پىيادە ئەسكەرلەر مەكتىپىنىڭ سىنىپ مۇدىرى، قۇمۇل شۆبە ھەربىي رايونىنىڭ سىياسىي كومىسارى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، يەر ئىنقىلابىي ئۇرۇشى مەزگىلىدە، خۇالىڭ، لۇڭيۇەنكۇ جەڭلىرىگە، جىڭگاڭشەننى قوغداش جېڭىگە، 5 - قېتىملىق «قورشاپ يوقىتىش» قا قارشى تۇرۇشقا ۋە دۇنياغا مەشھۇر 25 مىڭ چاقىرىملىق ئۇزۇن سەپەرگە قاتناشقان؛ ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش دەۋرىدە سۇنجياجۇاڭ جېڭىگە، غەربىي شىمالىي سەنشىدىكى دۇشمەن ئارقا سېپىدە ياپۇن باسقۇنچىلىرىغا قارشى تۇرۇش ئۇرۇشىغا ۋە يەنئەن چېگرا رايونىدىكى چوڭ ئىشلەپچىقىرىش ھەرىكىتىگە قاتناشقان؛ ئازادلىق ئۇرۇش دەۋرىدە يەنئەننى قوغداش جېڭىگە، پەنلۇڭجېن، فۇمېيدىكى جەڭلەرگە ۋە غەربىي شىمالنى ئازاد قىلىش ئۇرۇشى قاتارلىق جەڭلەرگە قاتناشقان. 1955 - يىلى ئۇنىڭغا شاڭشياۋ ئۇنۋانى بېرىلگەن، ئۇ شەرەپ بىلەن 2 - دەرىجىلىك «1 - ئاۋغۇست» ئوردېنى، 2-دەرىجىلىك «مۇستەقىللىق - ئەركىنلىك» ئوردېنى، 2 - دەرىجىلىك «ئازادلىق» ئوردېنىغا ئېرىشكەن؛ 1960-يىلى داشياۋلىققا ئۆستۈرۈلگەن؛ 1988 - يىلى ئۇنىڭغا 2-دەرىجىلىك «قىزىلىيۇلتۇز» تۆھپىكارى شەرەپ مېدالى بېرىلگەن. ئۇ 1980 - يىلى دەم ئېلىشقا چىققان، 1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 4 - كۈنى شىئەندە ۋاپات بولدى.

ۋاڭ ۋېي (1925 — 1991)، ئەر، گەنسۇ ئۆلكىسىنىڭ جىڭيۈەن ناھىيىسىدىن. 1951 - يىلى غەربىي شىمال يېزا ئىگىلىك شۆيۈەنىنىڭ سۇچىلىق فاكۇلتېتىنى پۈتتۈرگەن، شىخەنزە 3 - ئەترىتىدە، ماناس دەرياسى سۇ قۇرۇلۇشىنى ئۆلچەش - لايىھىلەش ئەترىتىدە ئىشلىگەن، 1956 - يىل 6 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، 1958 - يىلى خوتەنگە يۆتكىلىپ، ۋىلايەتلىك سۇ - ئېلېكتر ئىدارىسىنىڭ ئىنژېنېرى، بۆلۈم باشلىقى، مۇئاۋىن ئىدارە باشلىقى، ۋىلايەتلىك سۇ ئىشلىرى باشقارمىسىنىڭ باشلىقى، ۋىلايەتنىڭ مۇئاۋىن ۋالىيسى، مەمۇرىي مەھكىمىنىڭ باش ئىنژېنېرى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، ئاپتونوم رايونلۇق 4 -، 5 -، 6 - نۆۋەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسى بولغان، 1952 -، 1953 - يىللىرى شىخەنزىدە ئىشلىگەن چېغىدا شەرەپ بىلەن بىر قېتىم 3 - دەرىجىلىك، بىر قېتىم 2 - دەرىجىلىك خىزمەت كۆرسەتكەن؛ 1983-يىلى دۆلەت مىللىي ئىشلار كومىتېتى، ئەمگەك - كادىرلار مىنىستىرلىكى، جۇڭگو پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى ئۇنىڭغا «ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ ئىلىم - پەن ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىغا تۆھپە قوشۇشتا كۆرۈنەرلىك نەتىجە يارىتىش مۇكاپاتى» بەرگەن؛ ئۇ 1987 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسى بولۇپ باھالانغان؛ 1988 - يىلى «مەملىكەت بويىچە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدا ئىلغار شەخس» دەپ نام ئالغان. ئۇ 1991 - يىل 4 - ئاينىڭ 27 - كۈنى كېسەل بىلەن خوتەندە ۋاپات بولدى.

جاڭ بىڭلياڭ (1913 — 1991)، ئەر، سىچۈەن ئۆلكىسىنىڭ بىشەن ناھىيىسىدىن. 1936 - يىل 12 - ئايدا جۇڭگو ئىشچى - دېھقان قىزىل

ئارمىيىسىگە قاتناشقان، 1937 - يىل 12 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، جەڭچى، بەنجالىق، پەيجالىق، لىيەنجالىق، يىڭجالىق، تۆەننىڭ سەنمۇجاڭىسى، مۇئاۋىن تۆەنجاڭى، تۆەنجاڭسى، شىنجالىق جامائەت خەۋپسىزلىكى باش ئەترىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن. يىڭشىگۈەن، شەرقىي جەنۇبىي سەنئىي، فۇنىڭ، لياۋ — شېن ئۇرۇشلىرى قاتارلىق جەڭلەرگە قاتناشقان. 1955 - يىلى شەرەپ بىلەن «1-ئاۋغۇست» مېدالىغا، 3 - دەرىجىلىك «مۇستەقىللىق-ئەركىنلىك» ئوردىنىغا ۋە 3 - دەرىجىلىك «ئازادلىق» ئوردىنىغا ئېرىشكەن. 1988-يىلى ئۆنىڭغا 2 - دەرىجىلىك «قىزىلبايراق» تۆھپىكارى شەرەپ مېدالى بېرىلگەن. ئۇ 1984 - يىلى دەم ئېلىشقا چىققان، 1991 - يىل 5 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ئىشەنده ۋاپات بولدى.

خي جېڭۈەن (1912 — 1991)، ئەر، جياڭشى ئۆلكىسىنىڭ جىنەن ناھىيىسىدىن. 1927 - يىلى ئىنقىلابقا قاتناشقان، كەنت كومىتىسىنىڭ ئىشلار ئىنتىزاملىنىڭ تەشكىلات ھەيئىتى، گۇرۇپپا باشلىقى بولغان. 1930 - يىلى يېزىلىق سوۋېت ھۆكۈمىتىنىڭ ئالاقىچىسى، كومىتېت ئۆسمۈرلەر ئۆسمىكى رايونلۇق كومىتېتىنىڭ ئالاقىچىسى، لاۋازىمات ئىشلىرى باشلىقى بولغان، 1931 - يىلى ناھىيىلىك پارتكومىنىڭ لاۋازىمات ئىشلىرى باشلىقى بولغان، 1932 - يىل 11 - ئايدا جۇڭگو ئىشچى - دېھقان قىزىل ئارمىيىسىگە قاتناشقان، 1934 - يىل 4 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، كاتىپ، سەنمۇ، لاۋازىمات ئىشلىرى باشلىقى، باشقۇرغۇچى، بۆلۈمچە باشلىقى، مۇئاۋىن بۆلۈم باشلىقى، بۆلۈم باشلىقى، تۆەن تەمىنات باشقارمىسىنىڭ مۇدىرى، سىياسىي كومىسسارى، لۇ تەمىنات بۆلۈمىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش خادىمى، زۇڭدوي ئارقاسەپ مۇداپىئە ئالاقە باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، 1 - بىڭتۈەن مۇداپىئە - ئالاقە باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، شىنجالىق ھەربىي رايونىنىڭ شىئەندىكى ئىش بېجىرىش باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، مۇدىرى، شىنجالىق ھەربىي رايونى ئارقا سەپ تەمىنات بۆلۈمى ھەربىي لاۋازىمات باشقارمىسىنىڭ باشلىقى، شىنجالىق ھەربىي رايونى ئارقا سەپ تەمىنات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ئۇرۇمچى ھەربىي رايونى ئارقا سەپ تەمىنات بۆلۈمىنىڭ مەسلىھەتچىسى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن. ئۇ يەر ئىنقىلابى ئۇرۇشى دەۋرىدە خۇنەن - جياڭشى ئىنقىلابىي تايانچ بازىسىنىڭ «قورشاپ يوقىتىش» قا قارشى تۇرۇش كۆرىشىگە ۋە دۇنياغا مەشھۇر 25 مىڭ چاقىرىملىق ئۇزۇن سەپەرگە قاتناشقان؛ ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش دەۋرىدە ئەنئۇەندىكى چوڭ ئىشلەپچىقىرىش ھەربىكىتىگە ۋە جەنۇبقا يۆرۈش قىلغۇچى ئارمىق قوشۇنىنىڭ ستراتېگىيىلىك ھەربىكىتىگە قاتناشقان؛ ئازادلىق ئۇرۇشى دەۋرىدە تۆڭچېنگۈدىكى مۇھاسىرىنى بۇزۇش جېڭى قاتارلىق جەڭلەرگە قاتناشقان. 1955 - يىلى ئۆنىڭغا 2 - دەرىجىلىك «1-ئاۋغۇست» ئوردىنى، 2 - دەرىجىلىك «مۇستەقىللىق - ئەركىنلىك» ئوردىنى، 2 - دەرىجىلىك «ئازادلىق» ئوردىنى بېرىلگەن. 1978 - يىلى ئۇ ئاپتونوم رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك سىياسىي كېڭەشمىنىڭ ئەزالىقىغا سايلانغان. 1988 - يىلى ئۆنىڭغا 2 - دەرىجىلىك «قىزىلبايراق» تۆھپىكارى شەرەپ مېدالى بېرىلگەن. ئۇ 1981 - يىلى دەم ئېلىشقا چىققان، 1991 - يىل 5 - ئاينىڭ 29 - كۈنى ئۇرۇمچىدە ۋاپات بولدى.

ئەلەن ئەرسەن (1928 — 1991)، ئەر، قازاق، شىنجالىق غۇلجا ناھىيىسىدىن. 1953 - يىلى خىزمەتكە قاتناشقان، 1951 - يىلى جۇڭگو كومۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقىغا كىرگەن. 1956 - يىل 1 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن،

1955 - يىل 9 - ئايدىن 1957 - يىل 4 - ئايغىچەمەركىزىي مىللەتلەر شۆيۈەنى سىياسەت فاكۇلتېتىنىڭ سىياسەت تەتقىقات سىنىپىدا ئوقۇغان، غۇلجا ناھىيىسى 11.رايوننىڭ كادىرلار ئىشلىرى خادىمى، ئىشلەپچىقىرىش خادىمى، مۇئاۋىن رايون باشلىقى، غۇلجا ناھىيىسىنىڭ مۇئاۋىن ھاكىمى، غەربىي شىمال تۆمۈريول قۇرۇلۇش ئىدارىسى ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، شىنجاڭ «1 - ئىيۇل» پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ئاپتونوم رايونلۇق مۇھىت ئاسراش ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، پارتگۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايونلۇق مىللىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، پارتگۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، 1990 - يىل 12 - ئايدا پېنسىيىگە چىققان. ئۇ 1991 - يىل 6 - ئاينىڭ 10.كۈنى كېسەل بىلەن ئۇرۇمچىدە ۋاپات بولدى.

چاڭ زوچېڭ

(1921 — 1991)، ئەر، خېبىي ئۆلكىسىنىڭ شىشيەن ناھىيىسىدىن. 1939 - يىل 9 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، 1943 - يىل 9 - ئايدا 8 - ئارمىيىگە قاتناشقان، رايونلۇق قورالىلىق كۈچلەر كومىتېتىنىڭ مۇدىرى، پەيجاڭ، خوجىلىق باشلىقى، لىيەنجاڭ، سىياسىي رەھبەر، تۈەن سىياسىي باشقارمىسىنىڭ مۇدىرى، سىياسىي كومىسسار، شىنجاڭ ھەربىي رايونى ئارقا سەپ تەمىنات بۆلۈمى، ھەربىي ئات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، لەنجۇ ھەربىي رايونى 30 - ئارقا سەپ تەمىنات شۆبە بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، يەنئەننى قوغداش ئۇرۇشى، شەرقىي گەنسۇ، يىچۈەن، شىفۇ، تۇنزىجېن، شىئەن، لەنجۇ سەنىيىڭزى قاتارلىق جايلاردىكى جەڭلەرگە قاتناشقان، 1955 - يىلى شەرەپ بىلەن «مۇستەقىللىق - ئەركىنلىك» مېدالى ۋە 3 - دەرىجىلىك «ئازادلىق» ئوردېنىغا ئېرىشكەن. 1988 - يىلى ئۇنىڭغا «مۇستەقىللىق تۆھپىكارى» شەرەپ مېدالى بېرىلگەن. ئۇ 1981 - يىل 6 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 1991 - يىل 6 - ئاينىڭ 18.كۈنى ئۇرۇمچىدە ۋاپات بولدى.

تەن شەنخي (1915 — 1991)، ئەر، خۇنەن ئۆلكىسىنىڭ چالىڭ ناھىيىسىدىن. 1930 - يىل 8.ئايدا جۇڭگو ئىشچى - دېھقان قىزىل ئارمىيىسىگە قاتناشقان، 1931 - يىل 1 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، تەشۋىقاتچى، ئىش بېجىرگۈچى خادىم، ئالاھىدە خادىم، بۆلۈم باشلىقى، ھەربىي رايون قوغداش بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، ئارقا سەپ تەمىنات بۆلۈمىنىڭ سىياسىي كومىسسارى، لۈنىڭ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارى، شۆبە ھەربىي رايوننىڭ سىياسىي كومىسسارى، زۇڭدۇينىڭ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارى، سىلىڭيۈەنى ۋە سىياسىي كومىسسارى، غەربىي جەنۇب ھەربىي رايونى قۇرۇلۇش قىسىملىرىنىڭ سىلىڭيۈەنى ۋە سىياسىي كومىسسارى، پىدائىي قوشۇنلار قۇرۇلۇش قىسىملىرى قوماندانلىق ئورنىنىڭ سىلىڭيۈەنى ۋە شەرقىي شىمال ھەربىي رايونى قۇرۇلۇش قىسىملىرىنىڭ سىلىڭيۈەنى، ئالىي قۇرۇلۇش قىسىملىرى مەكتىپىنىڭ مۇدىرى، ھەربىي ئىشلار كومىتېتى قۇرۇلۇش قىسىملىرىنىڭ مۇئاۋىن سەنمۇجاڭى، سەنمۇجاڭى، مۇئاۋىن سىلىڭيۈەنى، شىنجاڭ ھەربىي رايوننىڭ مۇئاۋىن سىلىڭيۈەنى، ھەربىي ئىشلار كومىتېتى قۇرۇلۇش قىسىملىرىنىڭ سىلىڭيۈەنى، ئۇرۇمچى ھەربىي رايوننىڭ سىياسىي كومىسسارى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، يەر ئىنقىلابى ئۇرۇشى دەۋرىدە 5 - قېتىملىق «قورشاپ يوقىتىش» قا قارشى تۇرۇشقا ۋە دۇنياغا مەشھۇر 25

مىلاق چاقىرىملىق ئۇزۇن سەپەرگە قاتناشقان؛ ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش دەۋرىدە 8 - ئارمىيىنىڭ باش شتابىغا قاتنىشىپ، سەنشىنىڭ خۇجدۇلۇق ناھىيىسىدىن شەرققە يۆرۈش قىلىپ چىققىچە ناھىيىسىگە بېرىپ، ياپون قاراقچىلىرىنىڭ «توققۇز يولدىن قورشاپ ھۇجۇم قىلىش» غا قايتۇرما زەربە بېرىشكە ئوخشاش جەڭلەرگە ۋە سەنشى - خېبېي - شەندۇڭ - خېنەن تايانچ بازىسىنىڭ ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ستراتېگىيىلىك قايتۇرما ھۇجۇمىغا ئۆتۈش جېڭىگە قاتناشقان؛ ئازادلىق ئۇرۇشى دەۋرىدە خەنەن ئۇرۇشى، دابېيشەنگە يۆرۈش قىلىش ئۇرۇشى، خۇەيخې ئۇرۇشى، دەريادىن ئۆتۈش ئۇرۇشى قاتارلىق جەڭلەرگە قاتناشقان؛ ئامېرىكا جاھانگىرلىكىگە قارشى تۇرۇپ چاۋشيەنگە ياردەم بېرىش ئۇرۇشىدا شاڭگەنلىك جېڭى ۋە 1953-يىلدىكى يارلىق ھۇجۇمىغا ئوخشاش جەڭلەرگە قاتناشقان. 1955 - يىلى ئۇنىڭغا شاۋجياڭ ھەربىي ئۇنىۋانى بېرىلگەن، ئۇ شەرەپ يىلنامە 2 - دەرىجىلىك «1-ئاۋغۇست» ئوردېنى، 2-دەرىجىلىك «مۇستەقىللىق - ئەركىنلىك» ئوردېنى، 1 - دەرىجىلىك «ئازادلىق» ئوردېنى ۋە چاۋشيەن دېموكراتىك خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ 1 - دەرىجىلىك «مۇستەقىللىق - ئەركىنلىك» ئوردېنىغا ئېرىشكەن؛ 1978 - يىلى شەرەپ يىلنامە چاۋشيەن دېموكراتىك خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ 2 - دەرىجىلىك «دۆلەت بايرىقى» ئوردېنىغا ئېرىشكەن؛ 1988 - يىلى ئۇنىڭغا 1 - دەرىجىلىك «قىزىلبۇلتۇز» تۆھپىكارى شەرەپ مېدالى بېرىلگەن. ئۇ 1977 - يىلى ج ك پ 11 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ كاندىدات ئەزالىقىغا، 1982 - يىلى 12 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتنىڭ ئەزالىقىغا، 1985 - يىلى مەركىزىي كومىتېت مەسلىھەتچىلەر كومىتېتنىڭ ئەزالىقىغا سايلانغان. ئۇ 1991 - يىل 6 - ئاينىڭ 22 - كۈنى بېيجىڭدا ۋاپات بولدى.

لياڭ يۈخفۇ (1927 — 1991)، ئەر، جىلىن ئۆلكىسىنىڭ جىڭەن ناھىيىسىدىن. 1946-يىل 8 - ئايدا ئىنقىلابقا قاتناشقان، 1950 - يىلى جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، جىلىن ئۆلكىسى جىڭەن ناھىيىسى جىيايچۇەن كەنتىدىكى خەلق ھۆكۈمىتى چىرمىتال زاۋۇتىنىڭ كاتىپى، شېنيالىق ئاككۇمۇلياتور زاۋۇتى پارتكومىنىڭ شۇجىسى، جۇڭگو خەلقئارا سودىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتىدە، باشقارما باشلىقى، ئاپتونوم رايونلۇق سودا نازارىتى سىياسىي خىزمەت گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى، ئۇرۇمچى تامۇژنىسىنىڭ باشلىقى، ئاپتونوم رايونلۇق تاشقى سودا ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ئۇرۇمچى تامۇژنىسىنىڭ چارلىغۇچىسى، جۇڭگو تامۇژنا ئىلمىي جەمئىيىتى 1 - نۆۋەتلىك مۇدىرىيىتىنىڭ ئەزاسى بولغان، 1988 - يىل 3 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان. ئۇ 1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 4 - كۈنى كېسەل بىلەن بېيجىڭدا ۋاپات بولدى.

كۈداخۇەي (1917 — 1991)، ئەر، سىچۈەن ئۆلكەسىنىڭ ۋەنيۈەن ناھىيىسىدىن. 1933 - يىل 1-ئايدا جۇڭگو ئىشچى - دېھقان قىزىل ئارمىيەسىگە قاتناشقان، 1950 - يىل 6 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، 1933 - يىلدىن 1936 - يىلغىچە قىزىل 4 - يۆنىلىش ئارمىيىسىدە جەڭچى، گۇزەتچى، گۇزەتچىلەر باشلىقى، بەنجالىق، پەيجالىق، لىيەنجالىق بولغان؛ دۇنياغا مەشھۇر 25 مىڭ چاقىرىملىق ئۇزۇن سەپەرگە قاتناشقان، 1937 - يىلدىن 1948 - يىلغىچە شەنشى - گەنسۇ - نىڭشيا چېگرا رايونىدا تېلېفونچى، كۇرسانت، ئىشچى بولغان، تۆڭجياڭ، شىنفۇ، ۋازىجيې قاتارلىق جايلاردىكى جەڭلەرگە قاتناشقان، 1949 - يىلى ئارمىيە بىلەن بىللە شىنجاڭغا كەلگەندىن كېيىن، پراكتىكانت بۆلۈم ئەزاسى، بۆلۈم ئەزاسى، مۇئاۋىن بۆلۈم باشلىقى، زاۋۇت باشلىقى، مۇئاۋىن باشقارما باشلىقى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن. 1964 -

يىلى ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 4 - شىسى رېمونت زاۋۇتىنىڭ باشلىقى بولغان، 1973 - يىلى دەم ئېلىشقا چىققان. ئۇ 1991-يىل 7 - ئاينىڭ 11 - كۈنى كېسەل بىلەن غۇلجا شەھىرىدە ۋاپات بولدى.

سۈن نيەنچېڭ (1925—1991)، ئەر، شەندۇڭ ئۆلكىسىنىڭ زىبو شەھىرىدىن. 1944 - يىل 4-ئايدا 8- ئارمىيىگە قاتناشقان، 1945 - يىل 9 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، جەڭچى، بەنجاڭ، پەيجاڭ، مۇئاۋىن لىيەنجاڭ، تەلىم - تەربىيە مۇدىرى، ماشىنا باشقۇرغۇچى مۇدىر، مۇئاۋىن بۆلۈم باشلىقى، بۆلۈم باشلىقى، مۇئاۋىن تۈەنجاڭ، تۈەنجاڭ، قۇرۇلۇش قىسمى 1 - ئىش رايونىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، لەيۋۇ، جەنۇبىي شەندۇڭ، خۇەينەن، شاڭخەي قاتارلىق جايلارنى ئازاد قىلىش جەڭلىرىگە ۋە ئامېرىكا جاھانگىرلىكىگە قارشى تۇرۇپ، چاۋشيەنگە ياردەم بېرىش ئۇرۇشىغا قاتناشقان. 1955 - يىلى ئۇنىڭغا 3 - دەرىجىلىك «ئازادلىق» ئوردېنى، 1988 - يىلى «مۇستەقىللىق تۆھپىكارى» شەرەپ مېدالى بېرىلگەن. ئۇ 1977 - يىلى دەم ئېلىشقا چىققان، 1991 - يىل 7 - ئاينىڭ 16 - كۈنى خېنەننىڭ لوياڭ شەھىرىدە ۋاپات بولدى.

خۇچېنشياڭ (1926 — 1991)، ئەر، گەنسۇ ئۆلكىسىنىڭ لىنتاۋ ناھىيىسىدىن. 1949 - يىل 8 - ئايدا جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسىگە قاتناشقان، 1950 - يىلى جۇڭگو كومپارتىيىسىگە ئەزا بولغان، تۈەننىڭ تەشكىلات خادىمى، ئىش بېجىرىش خادىمى، ياردەمچىسى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى كادىرلار بۆلۈمىنىڭ ياردەمچىسى، شىخەنزە ئوتتۇرا مەكتىپىنىڭ مۇدىرى، يېزا ئىگىلىك 8 - شىسى موسوۋەن دېھقانچىلىق مەيدانى 2 - شۆبە مەيدانى سىياسىي باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، مۇدىرى، يېزا ئىگىلىك 8-شىسى 142-تۈەن - مەيدانى سىياسىي باشقارمىسىنىڭ مۇدىرى، 146-، 122-تۈەن-مەيدانلارنىڭ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارى بولغان، 1984 - يىلى بوز يەر ئۆزلەشتۇرۇش سىستېمىسىدىكى ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش شۆيۈەنىنىڭ مۇدىرى بولغان. 1989 - يىل 1 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان. ئۇ 1991 - يىل 8-ئاينىڭ 10-كۈنى كېسەل بىلەن ئۇرۇمچىدە ۋاپات بولدى.

ھامۇت داموللا ھاجى (1898 — 1991)، شىنجاڭنىڭ كۇچا ناھىيىسىدىن، ئىسلام دىنى ساھەسىدىكى مەشھۇر زات. 1914 - يىلدىن 1925 - يىلغىچە كۇچا ۋە قەشقەردىكى مەدرىسلەردە ئوقۇغان، 1929 - يىلى ھىندىستانغا بېرىپ ئىسلام داشۆسىدە ئىلىم تەھسىل قىلىپ، شۇ يىلى ۋەتەنگە قايتىپ كەلگەن ۋە كۇچا شىفەن مەكتىپىدە دىنىي دەرس ئوقۇتقۇچىسى بولغان. 1935 - يىلى «مەۋلىۋى داموللا» دېگەن دىنىي ئۇنۋانغا ئېرىشكەن، 1938 - يىلى شېڭ شىسەينىڭ زىيانكەشلىكى بىلەن تۇرمىگە سۇلانغان، 1941 - يىلى قويۇپ بېرىلگەندىن كېيىن داۋاملىق ئوقۇتقۇچى بولغان، 1955 - يىل 8 - ئايدا جۇڭگو ھەج ئۆمىكى تەركىبىدە مەككە، مەدىنىگە بېرىپ ھەج قىلغان ھەمدە مىسىر، پاكىستان، ھىندىستانلارنى زىيارەت قىلغان. ئۇ كۇچا ناھىيىلىك 1 - نۆۋەتلىك سىياسىي كېڭەشتىن 7 - نۆۋەتلىك سىياسىي كېڭەشكىچە مۇئاۋىن رەئىس، ئاپتونوم رايونلۇق 1 - نۆۋەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسى، مەملىكەتلىك 3 -، 4 - نۆۋەتلىك سىياسىي كېڭەشلەرنىڭ ئەزاسى، كۇچا ناھىيىلىك 6 -، 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرىنىڭ ئەزاسى، كۇچا ناھىيىلىك ئىسلام جەمئىيىتىنىڭ

باشلىقى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىسلام جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، مەملىكەتلىك ئىسلام جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، شىنجاڭ ئىسلام شۇيۇەننىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، جۇڭگو ئىسلام شۇيۇەننىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن. ئۇ 1991 - يىل 9-ئاينىڭ 13 - كۈنى كېسەل بىلەن كۆچادا ۋاپات بولدى.

سۈن شيۈلەي (1929 — 1991)، ئەر، شەندۇڭ ئۆلكىسىنىڭ نىڭجىن ناھىيىسىدىن. 1946 - يىل 2 - ئايدا جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسىگە قاتناشقان، شۇ يىلى جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، 2-جۇن 6-شى 16-تۇغۇلغان، مۇستەقىل ئاتلىق ئەسكەرلەر شىركىتىنىڭ تەلىم - تەربىيە دۇيىدە بەنجاڭ، مۇئاۋىن پەيجاڭ، سىياسىي رەھبەر قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن. 1953 - يىلى كەسىپ ئالماشتۇرۇپ خوتەن ۋىلايىتىگە بارغاندىن كېيىن، خوتەن ناھىيىسىدە رايونلۇق پارتكوم شۇجىسى، خوتەن ناھىيىسىنىڭ مۇئاۋىن ھاكىمى، ناھىيىلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى، كېرىيە، قاراقاش ناھىيىلىك پارتكوملارنىڭ شۇجىسى، خوتەن ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، شۇجىسى، ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ ئەزاسى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، 1985 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق تەمىنات - سودا كوپېراتىپلىرى بىرلەشمىسى پارتكومنىڭ شۇجىسى، نازارەت قىلىش جەمئىيىتىنىڭ مۇدىرى بولۇپ يۆتكەلگەن. ئۇ 1991-يىل 9 - ئاينىڭ 18 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

لى شياۋسۇ (1916 — 1991)، ئەر، سەنشى ئۆلكىسىنىڭ يۈشې ناھىيىسىدىن. 1935 - يىلى جۇڭگو كومموئىستىك ياشلار ئىتتىپاقىغا، 1940 - يىل 10 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، سەنشىدىكى يېڭى ئارمىيە 4 - زۇڭدۇيى سىلىڭيۈسى دوختۇرخانىسىنىڭ دوختۇرى، مۇئاۋىن باشقارما باشلىقى، باشقارما باشلىقى، لۇلياڭ ھەربىي رايونى دوختۇرخانىسىنىڭ باشلىقى، 2 - جۇن دوختۇرخانىسى 3 - شۆبىسىنىڭ باشلىقى بولغان، يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىن 22 - بىكتۇەن 9-جۇن دوختۇرخانىسىنىڭ باشلىقى، 22 - بىكتۇەن دوختۇرخانىسىنىڭ باشلىقى، بىكتۇەن تىببىي ئالىي تېخنىكۇمنىڭ مۇدىرى، شىخەنزە تىببىي شۇيۇەنى پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋە شۇيۇەن مۇدىرى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، ئۇرۇش يىللىرىدا بىر قېتىم چوڭ خىزمەت كۆرسەتكەن، بىر قېتىم 3 - دەرىجىلىك خىزمەت كۆرسەتكەن، 1983-يىل 12-ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان. ئۇ 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 19 - كۈنى كېسەل بىلەن شىخەنزىدە ۋاپات بولدى.

پۈجىشيۇ (1942 — 1991)، ئەر، شاڭخەي شەھىرىنىڭ جيادىڭ ناھىيىسىدىن. 1964 - يىلى شىئەن مېتاللورگىيە - بىناكارلىق شۇيۇەنىي بىناكارلىق قۇرۇلۇشى فاكۇلتېتىنى پۈتتۈرگەندىن كېيىن شىنجاڭنىڭ قۇرۇلۇشىغا قاتناشقان، 1985 - يىلى جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، 1964 - يىل 10 - ئايدىن 1981 - يىلغىچە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكتۇەنى بىناكارلىق - قۇرۇلۇش 2 - شىركىتىنىڭ قاراشلىق قۇرۇلۇش چوڭ ئەترىتى، ئىشلەپچىقىرىش بۆلۈمى، بىناكارلىق قۇرۇلۇش 3 - شىركىتى ئىشلەپچىقىرىش بۆلۈمى، يېزا ئىگىلىك 3 - شىركىتى لايىھىلەش ئەترىتى، جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈريول قۇرۇلۇش قوماندانلىق شتابىنىڭ 5 - تۈەنى، ئاپتونوم رايونلۇق تۆمۈريول قۇرۇلۇش

ئىدارىسى قۇرۇلۇش قىلىش بۆلۈمىدە قۇرۇلۇش خادىمى، تېخنىك بولغان، 1981 - يىلدىن كېيىن ئاپتونوم رايونلۇق تۆمۈريول قۇرۇلۇش ئىدارىسىنىڭ قۇرۇلۇش قىلىش بۆلۈمىدە، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈمنى بىناكارلىق - قۇرۇلۇش 1 - شىسىنىڭ قۇرۇلۇش قىلىش باشقارمىسىدا ئىنژېنېر بولۇپ ئىشلىگەن، 1984 - يىلى ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈمنى بىناكارلىق - قۇرۇلۇش 1 - شىسى لايىھىلەش بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، مۇدىر ئىنژېنېرى بولغان، 1987 - يىلى بىناكارلىق - قۇرۇلۇش 1 - شىسى لايىھىلەش ئورنىنىڭ باشلىقى، 1990 - يىل 3 - ئايدا بىناكارلىق - قۇرۇلۇش1 - شىسى لايىھىلەش يۈرتىنىڭ باشلىقى، شۇ يىلى 11-ئايدا بىناكارلىق قۇرۇلۇش 1 - شىسىنىڭ باش ئىنژېنېرى بولغان، 1984 - يىل 12 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە «مۇنەۋۋەر كەسپىي تېخنىكا خادىمى» دېگەن نامغا ئېرىشكەن. ئۇ 1991 - يىل 9 - ئاينىڭ 19- كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

جىڭ رۇيفېڭ (1922 — 1991)، ئەر، سەنشى ئۆلكىسىنىڭ لىڭشى ناھىيىسىدىن. 1939 - يىل 12 - ئايدا 8 - ئارمىيىگە قاتناشقان، 1941 - يىل 3 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، جەڭچى، كارتوگراف، سەنمۇ، بۆلۈمچە باشلىقى، بۆلۈم باشلىقى، مۇئاۋىن باشقارما باشلىقى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى پىيادە ئەسكەرلەر مەكتىپى مەشق بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، باشلىقى، بورتالا شۆبە ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن سىلكىنۈمنى، شىمالىي شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن سەنمۇجاڭى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، تەيئېرجۇاڭ، زاۋجۇاڭ جەڭلىرى ۋە دەريادىن ئۆتۈش جېڭى قاتارلىق جەڭلەرگە قاتناشقان، 1955 - يىلى شەرەپ بىلەن «مۇستەقىللىق - ئەركىنلىك» ئوردېنىنى ۋە 3 - دەرىجىلىك «ئازادلىق» ئوردېنىغا ئېرىشكەن.

1988-يىلى ئۇنىڭغا «مۇستەقىللىق تۆھپىكارى» شەرەپ مېدالى بېرىلگەن، ئۇ 1983 - يىلى دەم ئېلىشقا چىققان، 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 2 - كۈنى بېيجىڭدا ۋاپات بولدى.

ئايسىنكورو دەيشىن (لياڭ جېنجى، لياڭ جېن) (1912 — 1991)، ئەر، مانجۇ، بېيجىڭ شەھىرىدىن. جىڭ سۇلالىسى خانلىرىدىن كاڭشى خانىنىڭ 6-ئەۋلاد نەۋرىسى، ئۇ ياش ۋاقتىدا بېيجىڭدا ئوقۇتقۇچىلىق قىلغان، كاتىپ بولغان، 1949 - يىل 8-ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، غەربىي شىمال بىۋرو قاتناش بۆلۈمى تاشيول ئىدارىسىنىڭ نازارەت قىلىش باشقۇرۇش بۆلۈمىدە ئىشلىگەن، 1953 - يىلى شىنجاڭ قاتناش نازارىتى تاشيول ئىدارىسىنىڭ نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش بۆلۈمىگە يۆتكەلگەن، 1990 - يىلى شىنجاڭ مەدەنىيەت - تارىخ تەتقىقات سارىيىنىڭ ئەزاسى بولغان، ئۇ ئاپتونوم رايونلۇق پېشقەدەم كادىرلار خەتتاتلار - رەسساملار ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ مۇدىرىيەت ئەزاسى، شىنجاڭ غەربىي يۇرت ھۆسن خەت - رەسىم سەنئەت تەتقىقات يۇرتىنىڭ سەنئەت مەسلىھەتچىسى ئىدى. ئۇ 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 6 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

يۈەن پىڭ (1926 — 1991)، ئەر، شەنشى ئۆلكىسىنىڭ خۇاشيەن ناھىيىسىدىن. 1948 - يىل 10 - ئايدا جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسىگە قاتناشقان، شۇ يىلى 11 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، جەڭچى، بەنجاڭ، سەنمۇ، بۆلۈمچە باشلىقى، بۆلۈم باشلىقى، مۇئاۋىن باشقارما

باشلىقى ۋە بورتالا شۆبە ھەربىي رايونىنىڭ سەنمۇجاڭى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، لىنگاۋ، يۇڭفىڭ، فۇمىي، چەيجاپو قاتارلىق جايلاردىكى جەڭلەرگە قاتناشقان. 1988 - يىلى ئۇنىڭغا «غالىبىيەت تۆھپىكارى» شەرەپ مېدال بېرىلگەن. ئۇ 1981 - يىل 6 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 1991-يىل 10 - ئاينىڭ 6 - كۈنى شىئەندە ۋاپات بولدى.

لى چاڭچىڭ (1929 — 1991)، ئەر، سەنشى ئۆلكىسىنىڭ گۇشىەن ناھىيىسىدىن. 1949-يىل 7 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، 1947-يىل 3 - ئايدا جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسىگە قاتناشقان، شۆبە دۇينىڭ باشلىقى، سىياسىي رەھبەر، ئىش بېجىرىش خادىمى، بۆلۈم باشلىقى، باشقارما باشلىقى ۋە ئۇرۇمچى ھەربىي رايونى شەرقىي شىنجاڭ ھەربىي رايونى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ ئەزاسى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، جەنۇبىي سەنشى ۋە خۇەيخەي جەڭلىرى قاتارلىق جەڭلەرگە قاتناشقان، 1955 - يىلى شەرەپ بىلەن «ئازادلىق» ئوردېنى ۋە 3 - دەرىجىلىك «جەڭچى» ئوردېنىغا ئېرىشكەن. 1988-يىلى ئۇنىڭغا «مۇستەقىللىق تۆھپىكارى» شەرەپ ئوردېنى بېرىلگەن. ئۇ 1983 - يىلى دەم ئېلىشقا چىققان، 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 10 - كۈنى شىئەندە ۋاپات بولدى.

ۋاڭ چىرېن (1910 — 1991)، ئەر، شەندۇڭ ئۆلكىسىنىڭ لەيۋۇ شەھىرىدىن، 20 - يىللارنىڭ ئاخىرلىرىدا ئىنقىلابىي پائالىيەتلەرگە قاتناشقان، 1932 - يىل 7 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، 2-ئىچكى ئىنقىلابىي ئۇرۇش دەۋرىدە لەيۋۇ ناھىيىلىك پارتكومنىڭ ئەزاسى، ئالاھىدە ياچېيكىنىڭ شۇجىسى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن؛ ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش دەۋرىدە سۇلەيشەندىكى ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى قوراللىق قوزغىلاڭغا قاتناشقان، تەيشەن ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى پارتىزانلار ئەترىتىدە بەنجاڭ، پەيجاڭ، ج ك پ شەندۇڭ شۆبەبيۇرۇسى خوجىلىق باشقارمىسىنىڭ باشلىقى، تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، دەنشەن ناھىيىلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى بولغان، شەندۇڭ ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ ئەزاسى سۈپىتىدە ج ك پ 7 - قۇرۇلتىيىغا قاتناشقان؛ ئازادلىق ئۇرۇشى دەۋرىدە لۇشۇنكۇ شەھەرلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى، لۇيدا ۋىلايەتلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، داليەن ناھىيىلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى، نەنچاڭ شەھەرلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى بولغان؛ دۆلىتىمىز قۇرۇلغاندىن كېيىن، ج ك پ ئوتتۇرا جەنۇب بيۇروسى رېۋىزىيە كومىتېتى مالىيە باشقارمىسىنىڭ باشلىقى، مۇئاۋىن باش كاتىپى، باش كاتىپى، شىنجاڭ جۇڭگو - سوۋېت نېفىت شىركىتى پارتكومىنىڭشۇجىسى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇئاۋىن شەھەر باشلىقى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى قاتارلىق ۋەزىپىلەرنى ئۆتىگەن، 1982 - يىل 8 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان. ئۇ 1991 - يىل 10 - ئاينىڭ 26-كۈنى كېسەل بىلەن جىنەندە ۋاپات بولدى.

لى بىڭراڭ (1919 — 1991)، ئەر، خېبېي ئۆلكىسىنىڭ جىنشيەن ناھىيىسىدىن. 1939 - يىل 1 - ئايدا 8 - ئارمىيىگە قاتناشقان، 1941-يىل 4 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، جەڭچى، خۇجىلىق ئىشلىرى باشلىقى، لۇ تەمىنات باشقارمىسىنىڭ بوغالتېرى، بۆلۈمچە باشلىقى،

زۇڭدۇي تەمىنات بۆلۈمىدە ئىشخانا باشلىقى، ئاشلىق توپلاش خىزمىتى ئەترىتىنىڭ باشلىقى، شى ئارقا سەپ تەمىنات باشقارمىسىنىڭ باشلىقى، مۇئاۋىن شىجاڭ، جەنەن ھەربىي رايونى ئارقا سەپ تەمىنات بۆلۈمى ترانسپورت بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى ئارقا سەپ تەمىنات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ئۈرۈمچى ھەربىي رايونى ئارقا سەپ تەمىنات بۆلۈمىنىڭ مەسئۇلىتچىسى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، 100 تۇغۇنىڭ چوڭ جېڭىگە، تازىلاشقا قارشى تۇرۇشقا، پىڭخەن، خۇبەيدە جەڭلىرى، دەريادىن ئۆتۈش، غەربىي جەنۇبقا يۈرۈش قىلىش جەڭلىرى قاتارلىق جەڭلەرگە ۋە ئامېرىكا جاھانگىرلىكىگە قارشى تۇرۇپ چاۋشيەنگە ياردەم بېرىش ئۇرۇشىغا قاتناشقان، 1955 - يىلى شەرەپ بىلەن 3 - دەرىجىلىك «مۇستەقىللىق - ئەركىنلىك» ئوردېنى ۋە 3 - دەرىجىلىك «ئازادلىق» ئوردېنىغا ئېرىشكەن. 1988 - يىلى ئۇنىڭغا «مۇستەقىللىق تۆھپىكارى» شەرەپ مېدالى بېرىلگەن. ئۇ 1985 - يىلى دەم ئېلىشقا چىققان، 1991 - يىل 11 - ئاينىڭ 18 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

نۇرساپا (1941 — 1991)، ئەر، قازاق، شىنجاڭنىڭ تولى ناھىيىسىدىن. 1958 - يىل 8 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق چارۋىچىلىق مەكتىپىنى پۈتتۈرگەن، 1959 - يىل 4 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، ئىلى ئوبلاستلىق مال دوختۇرلۇق پونكىتىنىڭ تېخنىكى، ئىنقىلابىي رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى، ئىلى ئوبلاستلىق چارۋىچىلىق ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، پارتكۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، توققۇزتارا ناھىيىلىك پارتكومىنىڭ شۇجىسى، ئىلى ئوبلاستىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ئوبلاستلىق پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن؛ ئۇ ئىلى ئوبلاستلىق 6 ـ 7 ـ 8 - نۆۋەتلىك خەلق

قۇرۇلتايلىرىنىڭ ۋەكىلى ئىدى. ئۇ 1991 - يىل 11-ئاينىڭ 17 - كۈنى كېسەل بىلەن كۆيتۇڭ شەھىرىدە ۋاپات بولدى.

لیۇزىيۇ (1914 — 1991)، ئەر، ئەنخۇي ئۆلكىسىنىڭ لیۇئەن ناھىيىسىدىن. 1932 - يىل 5-ئايدا جۇڭگو ئىشچى - دېھقان قىزىل ئارمىيىسىگە قاتناشقان، 1938 - يىل 5 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، جەڭچى، بەنجاڭ، بۆلۈم ئەزاسى، باشقۇرغۇچى، بۆلۈمچە باشلىقى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، 100 تۇغۇنىڭ چوڭ جېڭى قاتارلىق جەڭلەرگە قاتناشقان، 1950 - يىلى كەسىپ ئالماشتۇرغاندىن كېيىن، جىمسار ناھىيىلىك مالىيە بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، شىنجاڭ گېئولوگىيە ئىدارىسى «774» ئەترىتى، «612» ئەترىتى، «661» ئەترىتى ۋە گېئولوگىيە ئىدارىسى مەمۇرىيەت بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، يەكەن گېئولوگىيە مەكتىپى خوجىلىق بۆلۈمى، مەمۇرىيەت بۆلۈمىنىڭ باشلىقى بولغان، 1962 - يىلدىن 1973 - يىلغىچە شىنجاڭ گېئولوگىيە ئىدارىسى 2 - گېئولوگىيە چوڭ ئەترىتى، 8 - گېئولوگىيە چوڭ ئەترىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان، 1976 - يىل 1 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان. ئۇ 1991 - يىل 11 - ئاينىڭ 29 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

ۋاڭ كېدى (1924 — 1991)، ئەر، شەندۇڭنىڭ چاڭيى ناھىيىسىدىن، خېبىلۇڭجياڭ ئۆلكىسىنىڭ جيامۇس شەھىرىدە تۇغۇلغان. 1946 - يىل 8 - ئايدا جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسىگە قاتناشقان، 1947 - يىل 3 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، جەڭچى، بەنجاڭ، تەشۋىقاتچى، شۆبە دۆينىڭ باشلىقى، مەدەنىيەت

خادىمى، مۇئاۋىن سىياسىي رەھبەر، سىياسىي رەھبەر، مۇئاۋىن جياۋداۋيۈەن، بۆلۈمچە باشلىقى، شىيەلىيۈەن قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، جەڭلەردە كۆپ قېتىم خىزمەت كۆرسەتكەن. ئۇ 1956 - يىل 10 - ئايدا كەسىپ ئالماشتۇرۇپ شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسىدە ئىشلىگەندىن كېيىن، «744» ئەترەت پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى، 5 - گېئولوگىيە چوڭ ئەترىتى پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، شۇجىسى، 2-گېئولوگىيە چوڭ ئەترىتى پارتكومىنىڭ مۇۋەققەت شۇجىسى، شۇجىسى، شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان مەھسۇلاتلىرى ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، مەسلىھەتچىسى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، 1983 - يىل 12 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان. ئۇ 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 1 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۇرۇمچىدە ۋاپات بولدى.

مۇھەممەت نىيازقاري (1908 — 1991)، شىنجاڭنىڭ ئاتوش شەھرىدىن. 1945-يىلى ئۆچ ۋىلايەت ئىنقىلابىغا قاتناشقان، 1950-يىلدىن 1951-يىلغىچە تارباغاتاي ۋىلايەتلىك سودا شىركىتى، تاشقى سودا ئىدارىسىدە خىزمەت قىلغان، 1953 - يىلدىن باشلاپ مەملىكەتلىك 1 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىلى، مەملىكەتلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى 1 - نۆۋەتلىك، 6 - نۆۋەتلىك دائىمىي كومىتېتلىرىنىڭ ئەزاسى، 6 - نۆۋەتلىك ئىجرائىيە كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايونلۇق 1 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىلى، 6 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، ئاپتونوم رايونلۇق 1 -، 2 - نۆۋەتلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ مۇدىرى، 3 -، 4 -، 5 - نۆۋەتلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى قاتارلىق ۋەزىپىلەرگە سايلانغان. ئۇ 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 3 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۇلۇمىدا ۋاپات بولدى.

مۇھەممەت نىياز قارى 1951 - يىلى ئامېرىكا جاھانگىرلىكىگە قارشى تۇرۇپ چاۋشيەنگە بارىدىغان ھېرىش يۇزىسىدىن تەشەببۇسكارلىق بىلەن 3000 تۇياق قوي، 50 تۇياق چوڭ چارۋا، 1000 پۇت (16.38 تونا) بۇغداي بارىدىغان قىلغان؛ شۇ يىلى چۆچەكتىن دۇربىلجىنگىچە بولغان تاشيولنى ياساش ئۈچۈن 500 تۇياق قوي ئىئانە قىلغان؛ 1953 - يىلى ئاتوش ناھىيىسىنىڭ مەكتەپ قۇرۇلۇشىغا يەنە 1800 تۇياق قوي ئىئانە قىلغان. ئۇ 1956 - يىلى كاپىتالىستىك سودا - سانائەتكە سوتسىيالىستىك ئۆزگەرتىش كىرگۈزۈشكە باشلامچىلىق بىلەن قاتناشقان، شۇ يىلى ھۆكۈمەت بىلەن خۇسۇسىيلار شېرىكچىلىكىدىكى ئۇرۇمچى شەھەرلىك ئاممىۋى مېھمانخانىسىنى ئېچىش ئۈچۈن 63 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلىغان. 1957 - يىلى چارۋىچىلىققا ئۆزگەرتىش كىرگۈزۈلگەندە، ئۇ ھۆكۈمەت بىلەن خۇسۇسىيلار شېرىكچىلىكىدىكى چارۋىچىلىق فېرمىسىغا 5000 تۇياق قوي، 300 تۇياق چوڭ چارۋا قوشقان ھەمدە ئاكا - سىگىللىرىنى 15 مىڭ تۇياق قوي قوشۇشقا سەپەرۋەر قىلغان.

مۇھەممەت نىياز قارى نەچچە ئون يىلدىن بۇيان جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسىگە سەمىمىي مۇئامىلە قىلغان، پارتىيە بىلەن ئىىسىق - سوغۇقتا بىللە بولغان، پارتىيەنىڭ لۇشيەن، فاڭجېن، سىياسەتلىرىنى ھىمايە قىلغان، ۋەتەن ھېرلىكىنى ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغدىغان، ئۇ ئاپتونوم رايون بويىچە ئابرۇيلۇق دېموكراتىك زات ئىدى.

خەن تىڭجېن (1923 — 1991)، ئەر، شەندۇڭ ئۆلكىسىنىڭ گۇەنشيەن ناھىيىسىدىن. 1943 - يىلى 5 - ئايدا 8 - ئارمىيىگە قاتناشقان، 1946-يىل 5 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، جەڭچى، بەنجاڭ، خۇجىلىق ئىشلىرى باشلىقى، يىڭ شتابىنىڭ شۇجىسى، تۇەن تەمىنات بۆلۈمىنىڭ بوغالتېرى، سىياسىي رەھبەر،

بۆلۈمچە باشلىقى، تۆەن كادىرلار باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، باشلىقى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى پىيادە ئەسكەرلەر مەكتىپى مەكتەپ ئىشلىرى بۆلۈمىدە باشقارما باشلىقى، مۇئاۋىن بۆلۈم باشلىقى، ئاقسۇ شۆبە ھەربىي رايونى ئارقا سەپ تەمىنات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى ئارقا سەپ تەمىنات بۆلۈمى 29 - تارماق بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، سەنشلىپۇ، لىننەن، يېتەيشەن، پىكىزجېن، لياڭجۇاڭ، شىخۋاچى، چىڭخۋافەن، پەنلۇك، يۈلىن، يىچۈەن، لوچۈەن، ۋاڭجۇاڭ، شىمالىي جياڭسۇ، فۇفېڭ جەڭلىرى، شىئەن ۋە لەنجۇنى ئازاد قىلىش، شىنجاڭغا يۈرۈش قىلىش يولىدىكى جەڭلەرگە قاتناشقان. ئۇ 1955-يىلى «مۇستەقىللىق ئەركىنلىك» ئوردېنى ۋە 3 - دەرىجىلىك «ئازادلىق» ئوردىنىغا ئېرىشكەن، 1988 - يىلى ئۇنىڭغا «مۇستەقىللىق تۆھپىكارى» شەرەپ مېدالى بېرىلگەن. ئۇ 1981 - يىلى دەم ئېلىشقا چىققان، 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 6 - كۈنى شىئەندە ۋاپات بولدى.

ۋاڭ زىدۇن (ئەسلى ئىسمى ئېنرۇك، تەخەللۇسى زىدۇن) (1904 — 1991)، ئەر، ئاتلىبوۋىسىنىڭ يۇرتى شەندۇڭ ئۆلكىسىنىڭ تەيئەن شەھىرى، تېيەنجىن شەھىرىدە تۇغۇلغان، 1919 - يىلى شىنجاڭغا كەلگەن، شىنجاڭ ئۆلكىلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپنى، شىنجاڭ ئۆلكىلىك قۇرۇلۇق ئارمىيە ئوفېتسىرلەر مەكتىپىنىڭ 1 - قارارىنى پۈتتۈرگەن(1929)، ئۇرۇمچى شەھىرى مۇداپىئە چوڭ ئەترىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، شىنجاڭ ئۆلكىلىك دۇبەن مەھكىمىسىنىڭ شاڭشياۋ دەرىجىلىك كاتىبات مۇدىرى، خېجىڭ ناھىيىسىنىڭ ھاكىمى بولغان. يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىن، ئۇ نۇرغۇن ھۆسن خەت، رەسىم، نەزمە ئىجاد قىلغان، «يىۋ شېئىرلىرىدىن تاللانما» ۋە «جانبازلىق ھەققىدە قىسقىچە چۈشەنچە»نى يازغان. ئۇ شىنجاڭ مەدەنىيەت - تارىخ تەتقىقات سارىيىنىڭ ئەزاسى، جۇڭخۇا نەزمە ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ مەسلىھەتچىسى، «كوشىنلۇن» نەزمە جەمئىيىتىنىڭ مەسلىھەتچىسى، ئاپتونوم رايونلۇق پېشقەدەم كادىرلار خەتتاتلار - رەسساملار ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ مۇدىرىيەت ئەزاسى، جۇڭگو رەسساملار جەمئىيىتى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ پەخرىي باشلىقى، مەسلىھەتچىسى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك بۇددا دىنى جەمئىيىتىنىڭ پەخرىي باشلىقى بولغان. ئۇ ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتېيىنىڭ ۋەكىلى، ئۇرۇمچى شەھەرلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسى ئىدى. ئۇ 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 7 - كۈنى كېسەل يىلەن ئۇرۇمچىدە ۋاپات بولدى.

لى خۇاشەن(1919 — 1991)، ئەر، سىچۈەن ئۆلكىسىنىڭ ئەنيۇ ناھىيىسىدىن. 1934 - يىلى جۇڭگو ئىشچى - دېھقان قىزىل ئارمىيىسىگە قاتناشقان، 4 - يۈنىلىش ئارمىيىسىدە لاۋازىم بولغان، دۇنياغا مەشھۇر 25 مىڭ چاقىرىملىق ئۇزۇن سەپەرگە قاتناشقان، 1938 - يىل 6 - ئايدا جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش دەۋرىدە مۇئاۋىن بەنجاڭ، بەنجاڭ، پەيجاڭ بولغان، 100 تۈەننىڭ چوڭ جېڭىگە قاتناشقان؛ ئازادلىق ئۇرۇش دەۋرىدە، مۇئاۋىن لەيەنجاڭ، لەيەنجاڭ، مۇئاۋىن يىڭجاڭ قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن، يەنئەننى قوغداش ئۇرۇشىغا ۋە شىفۇ، لىبېي، لەنجۇ جەڭلىرىگە شۇنىڭدەك شياڭتاڭپۇ، فۇفېڭ جەڭلىرىگە قاتناشقان. ئۇ 1952-يىلى 6 - جۇن 17 - شى 50 - تۈەننىڭ مۇئاۋىن تۈەنجاڭى بولغان، شۇ يىلى ئامېرىكا جاھانگىرلىكىگە قارشى تۇرۇپ چاۋشيەنگە ياردەم بېرىشكە قاتنىشىپ، پىدائىي قىسىملار1-جۇنى 2-شىسى توپچىلار تۈەننىڭ مۇئاۋىن تۈەنجاڭى بولغان، 1954 - يىلى ۋەتەنگە قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، غەربىي شىمال ھەربىي رايونى يۇقىرى دەرىجىلىك كادىرلار مەدەنىيەت مەكتىپىدە ئوقۇغان، 1956 - يىلىدىن باشلاپ گەنسۇ جاڭيې قاتناش ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى،

شىئەن سىگۇڭ دېھقانچىلىق مەيدانىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئۆتىگەن. ئۇ 1961 - يىلى شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىگە ئۆتكەندىن كېيىن، يېزا ئىگىلىك 8 - شىسى موسوۋەن 5 - مەيدانى، يېزا ئىگىلىك 4 - شىسى گۆرجىلغا دېھقانچىلىق مەيدانىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، مۇئاۋىن سەنمۇجاڭى، سەنمۇجاڭى بولغان، 1973 - يىلى موڭغۇلكۇرە باشقارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان، 1978 - يىل 4 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان. ئۇ 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 10 - كۈنى كېسەل بىلەن غۇلجا شەھىرىدە ۋاپات بولدى.

سۇن مېي (1928 — 1991)، ئەر، شەنشى ئۆلكىسىنىڭ فۇپىڭ ناھىيىسىدىن. 1949 - يىلى خىزمەتكە قاتناشقان. 1953 - يىلى جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن، 1949 - يىل 1 - ئايدا يەنئەن داشۆسىدە ئوقۇغان، 1949 - يىل 5 - ئايدا چېگرا رايون خەلق ئىشلىرى نازارىتى، غەربىي شىمال خەلق ئىشلىرى بۆلۈمىدە كاتىپ بولغان، 1953 - يىلى ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى غەربىي شىمال بيۇروسى ئىشخانىسى سىياسىي - قانۇن گۇرۇپپىسىدا ئىشلىگەن، 1954 - يىلدىن 1972 - يىل 8 - ئايغىچە ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى شىنجاڭ شۆبە بيۇروسى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم شۇجىچۇ ئىشخانىسىدا كاتىپ بولغان، 1972 - يىل 9 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم بىرلىكسەپ بۆلۈمىدە باشقارما باشلىقى بولغان، 1983 - يىل 10 - ئايدىن كېيىن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى مەسلىھەتچىلەر ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن باش كاتىپى، مۇئاۋىن مۇدىرى قاتارلىق ۋەزىپىلەرنى ئۆتىگەن، 1986 - يىلى دەم ئېلىشقا چىققان. ئۇ 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 29 - كۈنى كېسەل بىلەن شاڭخەيدە ۋاپات بولدى.

ۋاڭ سىخۇا (1928 — 1991)، ئەر، سىچۇەن ئۆلكىسىنىڭ چېڭدۇ شەھىرىدىن. 1951 - يىل 8 - ئايدا لەنجۇ داشۆسىنى پۈتتۈرگەندىن كېيىن شىنجاڭ ئۆلكىلىك خەلق ئىشلىرى نازارىتىگە تەقسىم قىلىنىپ كاتىپ بولغان، 1957 - يىلى «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسىگە يۆتكەلگەن، 1975 - يىلى جۇڭگو كومپارتىيىسىگە كىرگەن. ئۇ «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسىدە مۇخبىر، مۇھەررىر، تەھرىر گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى، تەھرىر بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، مۇئاۋىن باش مۇھەررىر، باش مۇھەررىر بولغان. «ھازىرقى زامان جۇڭگو مۇخبىرلىرى مەجمۇئەسى. شىنجاڭ تومى»، «تەڭرىتاغقا باغلانغان رىشتە»، «شىنجاڭ گېزىتىگە دائىر چوڭ ئىشلار»، «شىنجاڭ گېزىتى تارىخى» قاتارلىق كىتابلارغا باش مۇھەررىر بولغان؛ ئۇ يەنە «شىنجاڭ رەسىملىك ژۇرنىلى»نى تەھرىرلەشكە كۆپ يىل مەسئۇل بولغان، «جۇڭگو. شىنجاڭ» قاتارلىق كۆپلىگەن چوڭ تىپتىكى رەسىملىك كىتابلارنىڭ ماقالىلىرىنىڭ ئاساسلىق قەلەم تەۋرەتكۈچىسى بولغان، 1984 - يىلى شىنجاڭ ئاخباراتچىلار ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ باشلىقلىقىغا سايلانغان، 1990 - يىلى بۇ جەمئىيەتنىڭ باشلىقلىقىغا يەنە بىر قېتىم سايلانغان. ئۇنىڭ رەھبەرلىكىدە خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە «شىنجاڭ ئاخباراتچىلىرى» ژۇرنىلى چىقىرىلغان. ئۇ 1991 - يىلى پېنسىيىگە چىققاندىن كېيىنمۇ «شىنجاڭ گېزىتى ئىدارىسىنىڭ تەزكىرىسى» ۋە «شىنجاڭ ئاخبارات تەزكىرىسى»نى تۈزۈش خىزمىتىگە رىياسەتچىلىك قىلغان. ئۇ 1991 - يىل 12 - ئاينىڭ 31 - كۈنى ئۇرۇمچىدە ۋاپات بولدى.

«شىنجاڭ يىلنامىسى (1992)» تەھرىرات خادىملىرى

باش مۇھەررىر: نۇرمۇھەممەت دۆلەتى

مۇئاۋىن باش مۇھەررلەر: غوجائەخمەت يۇنۇس

مەسئۇل مۇھەررلەر: ئابدۇرۇپ ئىلى

تەھرىر - تەرجىمە خادىملىرى: (ئىلىپبە تەرتىپى بويىچە تىزىلدى)

ئابدۇخىلىل تۇرسۇن، ئابدۇرۇپ ئىلى، ئابدۇرۇسۇل ياقۇپ، ئابدۇرىھىم ياقۇپ، ئابدۇۋەلى ئەلى، ئابلىز مۇسا، ئابلىكىم ئوبۇلھەسەن ھاجى، ئابلىمىت ئابدۇراخمان، ئابلىمىت ياقۇپ، ئەخمەت راخمان، ئەخمەت ئىمىنھاجى، ئەركىن شېرىپ، ئەركىن قادىر، ئەركىن ئۆمەر، تۇرسۇن سايىت، تۇرسۇن قۇربان، خىلىل كەنجى، سائادەت نىياز، سىدىق ئاۋاكرى، سىراجىدىن ئابلا، شادىيە قىيۇم، غالىپ غوپۇر، غوپۇر ھوشۇرنىيازى، غوجائەخمەت يۇنۇس، قادىر داۋۇت، قادىر ھاپىز، كېرىم يۇسۇپ، مەرھابا شاۋۇدۇن، مەمتىمىن شىپە، مەمتىمىن ھاشىم، مولا قۇربان ئابدۇرىھىم، مۇمىن روزى، نۇرمۇھەممەت دۆلەتى، نىلۇپەر ھەسەن، ھەلىمە مەھەممەت، ئۆمەر قادىر، ھاشىم ئىسرائىل، ھاشىم ياقۇپ، ئىسلام مۇسەيىن، ئىسمايىل ئىبراھىم، ئىمام سۇپۇرگە، يۇسۇپ سەيىت

مۇقاۋىنى لايىھىلىگۈچى: ئالىمجان ئابباس

شىنجاڭ يىلنامىسى 1992

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق تەزكىرە كومىتېتى تۈزدى

*

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى جيەنجۇڭ كوچىسى №54)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى
ش ئۇ ئا ر تەزكىرە كومىتېتى لازىر نۇر ئارقىلىق ھەرپ تىزىش شىركىتىدە تىزىلدى
شىنجاڭ ئوتتۇرا ئاسىيا پەن - تېخنىكا مەتبەئە شىركىتىدە بېسىلدى
فورماتى: 1092 × 787 مىللىمېتر 1/16
باسما تاۋىقى: 103، قىستۇرما ۋاراقى 4
1993 - يىل 4 - ئاي 1 - نەشرى
1993 - يىل 4 - ئاي 1 - بېسىلىشى
تىراژى: 2000 - 1
ISBN7 — 228 — 02494 — X/Z.76
دۆلەت ئىچىدىكى باھاسى: 45.00 يۈەن چەت ئەلگە سېتىلىش باھاسى: 40 ئامېرىكا دوللىرى